UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Argumētū Institutionū imperialiū.

Immiscentur congruenter textui variorum doctorum summaria.
Notabiles sane apponuntur additiones in margine.
Superflua in glosis contenta sunt resecata varijs in locis.
Textuales recte inseruntur diuisiones valde vtiles.
Inuenies titulorum continuationes de nouo recognitas.
Triplices tabule bona serie ordinantur ⁊ verificantur.
Utiles erunt carminum interpretationes titulorum iuris ciuilis.
Tituli omnes iuris ciuilis comperiuntur seriatim.
Industriose grecum suo loco inseritur ac recognoscitur.
Oportune arborem ciuilem situauimus. Fo.lxiiij.
Nouiter glose que non sunt Accursij signantur.
Eximij doctoris Casus longos addidimus perq̄ necessarios.
Situantur Correcte et ordinate glosarum approbationes et reprobationes maxime in titu. de Actio.

¶ Distichon.

Si documēta notes cruce† significata rubēti:
Eterna liber hic laude perennis erit.

¶ Ad lectorem.

¶ Attentissime ac studiosissime iuris indagator si cupis iuris vtiusq; notitiā habere: istum librum Institutionum cordi tuo sedeat quoniā lōge magis ac magis castigatior est q̄vnq̄ fuit vt cernere est.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 20

¶ Joannes chappuis in iure licentiatus cesareo / et pontificio Magistro Bertholdo Rembolt inter impressores non infimo.

Quod ad nos iampridem amantissime frater miseras: Imperialium exemplar institutionum / ad amussim pēsiculātes torpore ꝓrsus excusso / verbū ne minimū quidē vllum omisimus. vicies textualia errata emēdantes cum nemini venit in dubium quod repetita prelectio probauit: hoc satis validum / satisq; esse formosum. ¶ Sūmaria corrupta / ⁊ sedibus frequēter alienis collocata pro viribus correximus: ⁊ suis in locis restituimus. multa ex doctorum voluminibus deprōpta subiungētes: que plurimis in paragraphis omissa fuerant. Aliquas quoq; partitiones ex chartis decerptas angelicis / priscis ab impressoribus desertas vt imprimeres annotauimus. ¶ Non pauciores profecto glosarum errores / ineptam modo situationem / modo falsam comperientes allegationem / originalibus sepe reuolutis lime subdidimus. ipsarum medullam excerpētes / e regione signauimus. vt inde (si libet) tabulaꝫ deligas repertoriam: que sit singulis et grata et vtilis. ¶ Grecum (quod me iudice ineffabili dignum est commendatione) locis. xj. oportunis apposuimus. Idipm a magistri Georgij Hermonimi officina suscipientes. quem ⁊ arte / et origine pelasgum cōpertum habemus. Et eo pacto imprimēdum censuimus vt in textu argolicis: in glosa latinis caracteribus exaretur. cum ipsius lucidissima cūctisq; patenti explicatione: vt ab vniuersis facile dinoscatur. ¶ Consanguinitatis arborē multiplicibus vallatam orbibus vt ad decimum descenderet gradum: quam ⁊ textus ⁊ glosa in titu. de gradi. cogna. exposcunt: collocare non omitto. Id agens quin rem multis ⁊ gratam ⁊ accōmodam effeceris: ibit inficias nemo. pauculas circumposuimus regulas: qbus (ni fallimur) luculenter patescet. ¶ Versiculos preterea quibus rubricarū seriem seruare nisus sum: quo promptius earum memoria teneatur: si ꝓmulgatione digni videbuntur: imprimendos curabis. vt nemini maneat incognitus tue beniuolētie labor. cuius merces (ne solicitere) iamq; aderit. Qui enim suis cōsilijs / suisq; laboribus pro toto orbe terrarum die noctuq; laborant. quare nō habeant dignam sua prerogatiua fortunam? ¶ Profundissimam perspicacis Accursij interpretationem impressorum incuria vitiatam emendare / et debitis reddere sedibus: q̄ doctor alium multitudine additionum quandam illi annectere confusionem licet longe vtilius autumauerimus. ccxviij. tamen glosularum quas imprimēdas suademus: modo textū / glosas modo ordinarias egere putauimus. ¶ Flagito mi Bertholde (⁊ id priua impetrare deberet commoditas) facias ſm exemplar quod mōstrauero tibi: rumpantur vt ylia rhyparographis. Adhortatio mea quippe quam noris proficisci a beniuolentissimo in te animo si nō audiatur: ⁊ quippiam preter spem deprauatum comperiatur: lectores oratos velim vniuersam (me purgato) culpam in te tranferant: et quicquid vitij perspexerint: id abs te totum profectum existiment. ¶ Opus istud si eo pacto quo speramus / exaraueris: cultum / ⁊ ad vnguem castigatum a plerisq; (si recte conijcio) iudicabitur. In eo siquidem summaria adeo plena / et textui apta (perlectis Angeli aretini codicibus) exuperāter posuimus vt valeant etiam tyrūculi hac in arte priuato ferme singula studio ex sentētia capescere. ¶ Sed quidnam multis extollere conor: quod me hercle laudabunt omnes: ⁊ quos alpine niues: ⁊ quos supreme tethyos vnda premit? Phaleratam / polylogāq; aspernati concionem: hec a te cognitu facilia non ab re scripsimus. et potius sensum q̄ vana nominum vocabula amplecti desideramus. Ut valeas cura: tandem super astra locati Lugebit funus terra / fretumq; tuum.

¶ Ad lectorem.

Innumeri promptas legalis enigmatis ista
Sanctio doctrinis imperialis habet.
A capite ad calcem tenor est distinctus ad vnguem:
Ut studio capiat singula quisq; suo.
Si glosas: Casusq; longos spectare iuuabit:
Perfacilem nosces textibus esse viam.
Cedite mendose procul hinc: iam cedite charte
Non pudet obducta front e patere palam.
Condite caniciem speleis. Jamq; corruscum
Murice fulgenti quisq; videbit opus.
Hic liber ere breui dandus penetralia iuris
Abdita cesarei pandere cuiq; potest.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Rubrice Institutionū imperialiū.

¶ Carmina rubricarum primi libri Institutionum: que sunt numero .xxvi.

Iustitie/ius natur e:personaq; subsunt.
Ingenuos decent libertini sociare.
Non omnis dominus seruos sic liberat vt vult.
Fusia lex.iuris alieni.patria virtus.
Iubet/adoptabit.soluet/tutela/dabitq;.
Agnatos.capitis.patronos.atq; parentes.
Est fidus tutor.est attilianus.et autor.
Funt.curator.tenebitur sed dare tutor.
Excusat tutor: suspectus erit removendus.

¶ De iustitia ⁊ iure. De iure naturali gentium ⁊ ciuili. De iure personarū. De ingenuis. De libertinis. Quib⁹ ex causis manumitteren⁹ li⁹. De lege fusia canina tollenda. De his qui sui vel alieni iuris sunt. De patria potestate. De nuptijs. De adoptionibus. Quib⁹ modis ius patrie potestatis solui⁊. De tutelis. Qui testamẽto tutores dari possunt. De legitimis agnator⁹ tutela. De capitis diminutiõe. De legitima patronor⁹ tutela. De legitima parẽtū tutela. De fiduciaria tutela. De attiliano tutore ⁊ eo qui ex lege iulia ⁊ titia dabat. De auctoritate tutorū. Quib⁹ modis tutela finit. De curatoribus. De satisdatione tutorum vel curatorum. De excusationibus tutorum vel curatorum. De suspectis tutoribus vel curatoribus.

¶ Rubrice secundi sunt .xxv.

Res.corpus.seruit.usufructus sit.et usus.
Est usucapiens.est donans.est alienans.
Quero.testari.miles.permittere non vult.
Exheres.hic instituit.bis substituendo.
Infirmat.vel inofficit.heres.qualia.legat.
Hinc adimit.falcat.committit.singula.codex.

¶ De rerũ diuisione ⁊ acgrendo ipsarũ dñio. De rebus corporalib⁹ ⁊ incorporalib⁹. De seruitutib⁹ rusticor⁹ p̃diorũ. De usufructu. De usu ⁊ habitatione. De usucapionib⁹ ⁊ longi tẽporis p̃scriptionibus. De donationibus. Quibus alienare licet vel nõ. Per quas psonas vobis acgrit. De testamẽtis ordinãdis. De militari testõ. Quib⁹ nõ est permissum facere testũ. De exheredatiõe liberor⁹. De heredib⁹ instituẽdis. De vulgari substitutiõe. De pupillari substitutione. Quib⁹ modis testamẽta infirmẽt. De inofficioso testõ. De heredũ q̃litate ⁊ differentia. De legatis. De adẽptione legator⁹. De lege falcidia. De fideicõmissarijs hereditatib⁹, ⁊ ad senatusconsultũ trebellianum. De singulis rebus per fideicommissum relictis. De codicillis.

¶ Rubrice tertij sunt .xxx.

Fer.intestatus.agnatis.tertul.⁊ orfic.
Cognatis.gradibus.seruus.libertus inherent.
Signo libertos.possessus.⁊ arrogo querens.
Post adiecta bona.successio dupla recessit.
Obligo.re.verbis.duo cum seruis stipulantur.
Diuidit.est ⁊ inutilis.atq; fideiubet omni.
Littera.consensus.emit.⁊ locat.hinc sociabit.
Et post mandatum quasi contrabo.querito.tollo.

¶ De heredibus ⁊ ab intestato deferunt. De legitima agnator⁹ successione. De senatusconsulto tertulliano. De senatusconsulto orfitiano. De successiõe cognator⁹. De gradib⁹ cognationũ. De seruili cognatione. De successione libertor⁹. De assignatiõe libertor⁹. De bonorũ possessiõib⁹. De acqsitiõe p̃ arrogationẽ. De eo cui libertatis cã bona adq̃runt. De successiõib⁹ sublatis q̃ fiebãt p̃ bonor⁹ vẽditiones ⁊ ex senatusconsulto claudiano. De obligatiõib⁹. Quib⁹ modis re ꝯ hit obligatio. De vbor⁹ obligatiõibus. De duob⁹ reis stipulãdi ⁊ p̃mittendi. De stipulatione seruor⁹. De diuisione stipulationũ. De inutilibus stipulatiõibus. De fideiussorib⁹. De litterarũ obligatiõe. De obligationibus ex cõsensu. De emptione ⁊ vẽditiõe. De locatione et conductione. De societate. De mandato. De obligatiõibus que ex quasi contractu nascuntur. Per quas personas nobis obligatio acquiritur. Quibus modis tollitur obligatio.

¶ Rubrice quarti sunt .xviij.

Delictum.rapit.aquiliꝫ.iniuria subsit.
Et quasi delinquens ago.vel gero.noxia.pauper.
Per quos.satisdabo.perpes.⁊ excipiens.replicabo.
Sunt interdicta: cum penis: officioq;.
Pubica iudicia reperis in fine locata.

¶ De obligationib⁹ que ex delicto nascunt. De vi bonorũ raptor⁹. De lege aquilia. De iniurijs. De obligationib⁹ que ex quasi delicto nascuntur. De actionibus. Quod cũ eo qui aliena potestate est negocia gesse dicitur. De noxalibus actionibus. Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. De his p quos agere possumus. De satisdationibus. De perpetuis ⁊ tẽporalibus actionibus et que ad heredes et

Rubrice Digesti veteris.

in heredes transeunt. De exceptionibus. De replicatiõibus. De interdictis. De pena temere litigantium. De officio iudicis. De publicis iudicijs.

¶ Finis titulorum Institutionum que sunt numero .xcix.

¶ Digesti veteris rubrice .clv. continentur .lxv. carminibus: eo textis artificio vt preter principale intentum aliquid sententie videantur habere. Quorum declarationem hic suasimus annectendam.

¶ Et primo primi libri.

Ius.et origo patent.leges quoq; parte priori.
Constituit.statu⁊.ac alienus.adoptat ⁊ est res.
Datq; senatores.consul.pretorius.vrbis.
Sunt questor.pretor.vigilum prefectus habendi.
Officium pariter proconsulis vtile noscas.
Vult his augusti.preses.vel cesaris addi.
Censor alexandri.ius mandat.et assidet inde.

¶ De iustitia ⁊ iure. De origine iuris ciuilis ⁊ omnium magistratuũ ⁊ successione prudentiũ. De legibus ⁊ senatusconsultis ⁊ longa cõsuetudine. De constitutionibus principum. De statu hominũ. De his qui sui vel alieni iuris sunt. De adoptionib⁹ emãcipationib⁹ ⁊ aliis modis quibus patestas solvitur. De rerum diuisiõe ⁊ qualitate. De senatoribus. De officio cõsulis. De officio prefecti pretorio. De officio prefecti vrbis. De officio questoris. De officio p̃toris. De officio prefecti vigilum. De officio proconsulis ⁊ legati de officio prefecti augustalis. De officio p̃fectis. De officio procuratoris cesaris ⁊ rationalis. De officio iuridici alexandrie. De officio eius cui mandata est iurisditio. De officio assessorum.

¶ Secundi libri rubrice.

Est iurisditio .statuens in parte secunda.
Si quis ius dicens.vocat in ius.non icrit tunc.
Iussit lex vt cant qui sunt in iure vocati.
Eximat hos nemo.leges quos satdare cogunt.
Si noxalis agat.per quem fit.cautio sisti.
Feriat.edendo.pactum si transigat vllus.

¶ De iurisditiõe oĩm iudicũ. Ubi quisq; iuris i aliũ statuerit ipe eodem iure vtat. Si qs ius dicẽti nõ obtẽperauerit. De in ius vocãdo. Si quis in ius vocatus nõ ierit: siue quis eũ vocauerit quẽ ex edicto non debuit. In ius vocati vt eant vel satis aut cautũ dent. Ne qs eũ qui in ius vocatur vi eximat. Qui satisdare cogũtur vel iuramẽto p̃mittãt vel sue cõmittatur. p̃missioni. Si ex noxali causa agatur quẽ admodum cauẽatur. De eo per quem factũ erit quomin⁹ quis in ius dicio sistat. Si quis cautionib⁹ iudicio sistẽdi causa factis nõ obtẽperauerit. De ferijs ⁊ dilationibus ⁊ diuersis tẽporib⁹ eay⁊ er qbus causis ferie nõ impediunt. De edendo. De pactis. De trãsactiõib⁹.

¶ Tertij libri rubrice.

Postulat infamat. procurat. nomine terna.
Gesta negocia sunt his: atq; calũnia iuncta.

¶ De postulãdo. De his qui notantur infamia. De procuratorib⁹ et defensoribus. De cuiusq; vniuersitatis nomine vel cõtra eã agetur. De negocijs gestis. De calumniatoribus.

¶ Quarti libri rubrice.

Restituit quarta. metus. ⁊ dolus. ⁊ minor hic sunt.
Diminuit. maior. alienat. ⁊ arbiter hinc est.
Naute caupones stabularius abdita reddant.

¶ De in integrũ restitutiõib⁹. Ubi metus causa gesta erit. De dolo malo. De minoribus .xxv. annis. De capite minutis. Et quib⁹ causis maiores .xxv. annis in integrũ restituant. De alienatione mutandi iudicij causa facta. De receptis arbitris: ⁊ q arbitrũ recipiãt. vt sententiam dicant. Naute caupones stabularij vt recepta restituant.

¶ Quinti libri rubrice.

Iudicijs quinta. exheres queritur. petit heres.
Si pars heredis. sic possessoria poscat.
Jungas heredem fideicommissa petentem.

¶ De iudicijs ⁊ vbi q̃s agere vel q̃uenire debat. De inofficioso testamẽto. De petitiõe hereditatis. Si pars hẽditatis petat. De possessoria hereditatis petitione. De fideicõmissaria hereditatis petitione.

¶ Sexti libri rubrice.

Vendicat ⁊ sexta. tractans de publiciana.
Rectigalis ager aut emphiteoticus est hic.

¶ De rei vẽdicatione. De publiciana in rem actione. Si ager vectigalis vel emphiteoticarius petatur.

¶ Septimi libri rubrice.

Vsus fructum pars septima. crescere. cedit.

✠ ¶

Rubrice Digesti veteris.

Amittatur.res que consumenda petatur.
Dat seruis opcras. habitatio.si cauet vtens.
¶ De vsufructu ⁊ quēadmodum quis vtatur fruatur. De vsufructu accrescēdo. Quādo dies vsufructus legati cedat. Quib⁹ modis vsus fructus vel vsus amittatur. De vsufructu earum rerum que vsu cōsumuntur vel minuūtur. Si vsufructus petatur vel ad alium pertinere negetur. De operis seruorum. De vsu ⁊ habitatione. Usufructuari⁹ quemadmodum caueat.

¶ Octaui libri rubrice.

Otere seruitūs octaua partelocatis.
Predia dant vrbes.⁊ rus.cōmunia multis.
Mi mihi seruitium bene vendico.perdere possum.
¶ De seruitutib⁹. De seruitutib⁹ vrbanor⁹ ꝓdiorū. De seruitutibus rusticor⁹ ꝓdior⁹. Cōia ꝓdior⁹ tam vrbanor⁹ ꝙ rusticor⁹. Si seruitus vē dicetur vel ad aliū ptinere negetur. Quēadmodum seruitus amittat.

¶ Noni libri rubrice.

Quadrupedem nona dabit.aquiliam quoq; legem.
Effundunt multi.noxalis vt actio detur.
¶ Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur. Ad legē aquiliam. De his qui deiecerunt vel effuderunt. De noxalibus actionibus.

¶ Decimi libri rubrice.

In decima fines regis.ac hercisscre posses.
Diuisis tandem communibus. exhibeamus.
¶ Finiū regūdor. Familie hercisciūde. Cōi diuidūdo. Ad exhibēdū.

¶ Undecimi libri rubrice.

Undecima iudex interrogat.itur ad ipsum.
Seruos corrumpunt.fugitiuos.alea.mensor.
Funera cum sumptu.debes inferre sepulchro.
¶ De interrogationibus in iure faciēdis:⁊interrogatorijs actionis bus. De quibus rebus ad eundē iudicē ⁊catur. De seruo corrupto. De seruis fugitiuis. De alea lusu ⁊ aleatoribus. Si mēsor falsus modum direxit. De religiosis ⁊ sumptibus funerum. De mortuo inferēdo ⁊ sepulchro violato vel inedificando.

¶ Duodecimi libri rubrice.

Bes credit.iurans in li te⁊. pars duodena.
Condico ob causam.cui turpis causa supersit.
Ac indebita si sint.condices sine causa.
¶ De reb⁹ creditis ⁊ si certū petat. De iureiurādo. siue volūtario siue necessario siue iudiciali. De in litē iurādo. De cōdictione ob causaz causa data: causa nō secuta. De ȝdictione ob turpē causam vel inbonestam vel iniustā. De cōdictione indebiti. De ȝdictione sine causa.

¶ Tredecimi libri rubrice.

Tredecimam furti.⁊ legis condictio tangit.
Tritica.dant loca certa.statuta pecunia si sit.
Cōmoda.cum reliquis dabit actio pignoris ampla.
¶ De condictione furtiua. De ȝdictiōe ex lege. De ȝdictiōe tritica ria. De eo quod certo loco dari oportet. De cōstituta pecunia. Commodati vel contra. De pignoratitia actione vel contra.

¶ Decimiquarti libri rubrice.

Exercet.iactum bisseptima.⁊ institor hic est.
Actio que tribuit patet.ac aliena potestas.
Ne dentur natis macedonia lex vetat era.
¶ De exercitoria actione. Ad legem rhodiaz de iactu. De institoria actione. De tributoria actione. Ob cū eo qui potestate aliena est negocium gestum esse dicatur. Ad senatusc̄ fultum macedonianum.

¶ Decimiquinti libri rubrice.

In decima quinta describo peculium ⁊ annum.
Post de in rem verso.quod iussu iungere fas est.
¶ De peculio. Dē de peculio actio annalis ē. De in rē vso. Ob iussu.

¶ Decimiseksti libri rubrice.

In sextadecima mulier lege vellcianum.
Compensare vetant leges.si depositum sit.
¶ Ad senatusc̄ fultū velleianū. De cōpensationib⁹. De positi vel ȝ.

¶ Decimiseptimi libri rubrice.

Septima post decimam mandatum pro socio dat.
¶ Mandati vel contra. Pro socio.

¶ Decimioctaui libri rubrice.

Octauadecima tibi vendo.diem adijciendo.
Cōmittens.heres vendit.rescindo periclum.
Illis exportandos debes adiungere seruos.
¶ De ꝺbēda emptiōe ⁊ vēditione:⁊ de pactis inter emptorez ⁊ vēditorē:⁊ q̄ res vēdi nō pñt. De ī rē adiectiōe. De lege cōmissoria. De hereditate vel actiōe vēdita. De rescindēda vēditione ⁊ quādo ab ea discēditur. De periculo ⁊ commodo rei vendite. De seruis exportandis: vel si ita seruus venierit vt manumittatur vel contra.

¶ Deciminoni libri rubrice.

Emptum post decimam nona.locat.estimat.actor.
Res permutatas.prescriptis addito verbis.
¶ De actiōib⁹ empti ⁊ vēditi. De locato ⁊ ꝺducto. De estimatoria actione. De rerū ꝑmutatiōe. De ꝑscriptis verbis ⁊ in factū actione.

¶ Uigesimi libri rubrice.

Pignora pars vicena tibi dabit ac hypothecas.
Post pignus tacitum sunt que res.qui potiores.
Distrahitur pignus.tandem quoq; soluitur illud.
¶ De pignorib⁹ ⁊ hypothecis: ⁊ qualiter ea ȝbuntur ⁊ de pactis eor. Inqb⁹ causis pign⁹ vel hypotheca tacite ȝbit. Que res pignori vel hypothece obligari pñt. Qui potiores in pignore vel hypotheca habeātur: ⁊ de his q in ptior creditor⁹ loco succedūt. De distractiōe pignorum vel hypothecarū. Quibus modis pign⁹ vel hypotheca soluit.

¶ Uigesimiprimi libri rubrice.

Edictum edilis tractat vicesimaprima.
Quincam.si res que venditur excipiatur.
¶ De edilicio edicto ⁊ redhibitoria actiōe ⁊ ꝙ to mioris. De euictionibus ⁊ duple stipulatione. De exceptione rei vendite ⁊ tradite.

¶ Uigesimisecundi libri rubrice.

Usuras.fenusq; probat vicenasecunda.
Instruit.⁊ testes simul ignorantia duplex.
¶ De vsuris ⁊ fructib⁹ ⁊ causis ⁊ oīb⁹ exceptionib⁹ ⁊ mora. De nautico fenore. De ꝓbatiōibus ⁊ ꝓsumptiōib⁹. De side instrumentor⁹ ⁊ amissione eorum. De testibus. De iuris ⁊ facti ignorantia.

¶ Uigesimitertij libri rubrice.

Desponsalibus.⁊ ritu docet ante suprema.
Jus.pactum.fundus dotalis iungitur istis.
¶ De sponsalibus. De ritu nuptiarum. De iure dotiuz. De pactis dotalibus. De fundo dotali.

¶ Uigesimiquarti libri rubrice.

Ultima coniugibus donat.diuortia tangens.
¶ De donationibus inter virū ⁊ vxorē. De repudijs ⁊ diuortijs.

¶ Finis titulorum.ff. veteris.

¶ Infortiati rubrice.cv. versibus.xlvj.

Quando coniugio dos est repetenda soluto.
¶ Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur.

¶ Terminat hec rubrica vigesimumquartum librum.ff. veteris.

Rubrice Infortiati.

¶ Liber primus.

Impensas dotis.res amotas dabo prime.
Agnosco ventrem.ventris quoq; nomine mitto.
Nomine si ventris mulier de concubinis sit.
¶ De impēsis in reb⁹ dotalibus factis. De actione rerum amotar. De agnoscēdis vel alendis liberis a parentibus. De vētre inspiciendo vel partu custodiēdo. Si vētris nomine mulier in possessiōe missa eadē possessio dolo malo ad aliuz trāslata esse dicatur. Si mulier vētris nomine in possessionē calumnie cā esse dicatur. De ȝcubinis.

¶ Secundi libri rubrice.

Dat tibi tutelas.etiam testando secunda.
De confirmando.de legitimis.dare possunt.
Tutores videas hic qui petat.atq; ministret.
Autor.⁊ ex facto. de suspectis sociabunt.
¶ De tutelis. De testamētaria tutela. De cōfirmādo tutore vel curatore. De legitimis tutoribus ⁊ curatorib⁹. De tutoribus vel curatoribus patris ab his qui ius dandi habent. Qui petāt tutores vel curatores ⁊ vbi petantur. De administratione ⁊ periculo tutorū ⁊ curatorū. De auctoritate ⁊ consensu tutorum vel curatorum. Quando ex facto tutoris: vel curatoris minores agere vel cōueniri possunt. De suspectis tutoribus vel curatoribus.

¶ Tertij libri rubrice.

Excusat terna pars educat.⁊ rationes.
Utile.pro tutore gerit.falsus quoq; mandat.
Atq; magistratus tenet.⁊ de rebus eorum.
Jura dari suadent curatorem furioso.
¶ De excusationib⁹ tutor ⁊ tēporibus earuz. Ubi pupillus educari debeat vel morari ⁊ de alimentis prestandis. De tutelis ⁊ ratiōibus distrahēdis. De cōtraria ⁊ vtili actiōe tutele. De eo qui ꝑ tutore vel curatore negocia gessit. Ob cū falso tutore vel actore negocia gestū esse dicē. De fideiussoribus ⁊ mādatorib⁹ tutorū vel curatorū. De magistratibus cōueniendis vel heredibus eor. De rebus eorū qui sub tutela vel cura sunt sine decreto non alienandis vel supponendis

De curatore

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Rubrice Digesti veteris.

Amittatur.res que consumenda petatur.
Dat seruis opcras.habitatio.si cauet vtens.
¶ De vsufructu ⁊ quēadmodum quis vtatur fruatur. De vsufructu accrescēdo. Quādo dies vsufructus legati cedat. Quib⁹ modis vsus fructus vel vsus amittatur. De vsufructu earum rerum que vsu cōsumuntur vel minuūtur. Si vsufructus petatur vel ad alium pertinere negetur. De operis seruorum. De vsu ⁊ habitatione. Vsufructuari⁹ quemadmodum caueat.

¶ Octaui libri rubrice.

Otere seruitūs octaua parte locatis.
Predia dant vrbes.⁊ rus.cōmunia multis.
Mi mihi seruitium bene vendico.perdere possum.
¶ De seruitutib⁹.De seruitutib⁹ vrbanor⁹ pdior⁹. De seruitutibus rusticor⁹ pdior⁹. Cōia pdior⁹ tam vrbanor⁹ q̄ rusticor⁹. Si seruitus vē dicetur vel ad aliū ptinere negetur. Quēadmodum seruitus amittat.

¶ Noni libri rubrice.

Quadrupedem nona dabit.aquiliam quoq; legem.
Effundunt multi.noxalis vt actio detur.
¶ Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. Ad legez aquiliam. De his qui deiecerunt vel effuderunt. De noxalibus actionibus.

¶ Decimi libri rubrice.

In decima fines regis.ac hercisscere posses.
Diuisis tandem communibus. exhibeamus.
¶ Finiū regūdor. Familie hercisciūde. Cōi diuidūdo. Ad exhibēdū.

¶ Undecimi libri rubrice.

Undecima iudex interrogat.itur ad ipsum.
Seruos corrumpunt.fugitiuos.alea.mensor.
Funera cum sumptu.debes inferre sepulchro.
¶ De interrogationibus in iure faciēdis.⁊ interrogatorijs actionis bus. De quibus rebus ad eundez iudicez eatur. De seruo corrupto. De seruis fugitiuis. De aleae lusu ⁊ aleatoribus. Si mēsor falsu⁹ modum dixerit. De religiosis ⁊ sumptibus funerum. De mortuo inferēdo ⁊ sepulchro violato vel inedificando.

¶ Duodecimi libri rubrice.

Bes credit.iurans in litē.pars duodena.
Condico ob causam.cui turpis causa supersit.
Ac indebita si sint.condices sine causa.
¶ De reb⁹ creditis ⁊ si certū petat. De iureiurādo. siue volūtario siue necessario siue iudiciali. De in litē iurādo. De cōdictione ob causaz causa data: causa nō secuta. De ȝdictione ob turpē causam vel inho nestam vel iniustā. De cōdictione indebiti. De ȝdictione sine causa.

¶ Tredecimi libri rubrice.

Tredecimam furti.⁊ legis condictio tangit.
Tritica.dant loca certa.statuta pecunia si sit.
Cōmoda.cum reliquis dabit actio pignoris ampla.
¶ De condictione furtiua. De ȝdictiōe ex lege. De ȝdictiōe tritica ria. De eo quod certo loco dari oportet. De cōstituta pecunia. Com modati vel contra. De pignoratitia actione vel contra.

¶ Decimiquarti libri rubrice.

Exercet.iactum bisseptima.⁊ institor hic est.
Actio que tributi patet.ac aliena potestas.
Ne dentur natis macedonia lex vetat era.
¶ De exercitoria actione. Ad legem rhodiaz de iactu. De institoria actione. De tributoria actione. Ob cū eo qui potestate aliena est ne gocium gestum esse dicatur. Ad senatusc⁹ultum macedonianum.

¶ Decimiquinti libri rubrice.

In decima quinta describo peculium ⁊ annum.
Post de in rem verso.quod iussu iungere fas est.
¶ De peculio. Qñ de peculio actio annalis ē. De in rē vso. Ob iussu.

¶ Decimiseksti libri rubrice.

In sertadecima mulier lege vellcianum.
Compensare vetant leges.si depositum sit.
¶ Ad senatusc⁹ultū velleianū. De cōpensationib⁹. Depositi vel ȝ.

¶ Decimiseptimi libri rubrice.

Septima post decimam mandatum pro socio dat.
Mandati vel contra. Pro socio.

¶ Decimioctaui libri rubrice.

Octauadecima tibi vendo.diem adijciendo.
Cōmittens.heres vendit.rescindo periculum.
Venis exportandos debes adiungere seruos.
¶ De ȝbēda emptiōe ⁊ vēditione: ⁊ de pactis inter emptorez ⁊ vēditorē: ⁊ q̄ res vēdi nō pūt. De in diē adiectiōe. De lege cōmissoria. De hereditate vel actiōe vēdita. De rescindēda vēditione ⁊ quādo ab ea discēditur. De periculo ⁊ commodo rei vendite. De seruis exportan dis: vel si ita seruus venierit vt manumittatur vel contra.

¶ Deciminoni libri rubrice.

Emptum post decimam nona.locat.estimat.actor.
Res permutatas.prescriptis addito verbis.
¶ De actionib⁹ empti ⁊ vēditi. De locato ⁊ ȝducto. De estimatoria actione. De rerū pmutatiōe. De pscriptis verbis ⁊ in factū actione.

¶ Vigesimi libri rubrice.

Pignora pars vicena tibi dabit ac hypothecas.
Post pignus tacitum sunt que res.qui potiores.
Distrahitur pignus.tandem quoq; soluitur illud.
¶ De pignorib⁹ ⁊ hypothecis: ⁊ qualr ea ȝbuñt.⁊ de pact⁹ eor. In qb⁹ causis pign⁹ vel hypotheca tacite ȝbit. Que res pignori vel hy pothece obligari pñt. Qui potiores in pignore vel hypotheca habeā tur: ⁊ de his q in prior creditor⁹ loco succedūt. De distractiōe pigno rum vel hypothecarū. Quibus modis pign⁹ vel hypotheca soluit.

¶ Vigesimiprimi libri rubrice.

Edictum edilis tractat vicesimaprima.
Euincam.si res que venditur excipiatur.
¶ De edilicio edicto ⁊ redhibitoria actiōe ⁊ q̄to mionis. De euictio nibus ⁊ duple stipulatione. De exceptione rei vendite ⁊ tradite.

¶ Vigesimi secundi libri rubrice.

Usuras.fenus q̄s.probat vicesima secunda.
Instruit.⁊ testes simul ignorantia duplex.
¶ De vsuris ⁊ fructib⁹ ⁊ causis ⁊ oīb⁹ exceptionib⁹ ⁊ mora. De nau tico fenore. De pbatiōibus ⁊ psumptiōib⁹. De fide instrumentor⁹ ⁊ amissione eorum. De testibus. De iuris ⁊ facti ignorantia.

¶ Vigesimitertij libri rubrice.

Desponsalibus.⁊ ritu docet ante suprema.
Jus.pactum.fundus dotalis iungitur istis.
¶ De sponsalibus. De ritu nuptiarum. De iure dotiu⁊. De pactis dotalibus. De fundo dotali.

¶ Vigesimiquarti libri rubrice.

Vltima coniugibus donat.diuortia tangens.
¶ De donationibus inter virū ⁊ vxorē. De repudijs ⁊ diuortijs.

¶ Finis titulorum.ff. veteris.

¶ Inforciati rubrice.cv. versibus.xlvj.

Quando coniugio dos est repetenda soluto.
¶ Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur.

¶ Terminat hec rubrica vigesimumquartum librum.ff. veteris.

¶ Liber primus.

Impensas dotis.res amotas dabo prime.
Agnosco ventrem.ventris quoq; nomine mitto.
Nomine si ventris mulier de concubinis sit.
¶ De impēsis in reb⁹ dotalibus factis. De actione rerum amotar. De agnoscēdis vel alendis liberis a parentibus. De vētre inspiciendo vel partu custodiēdo. Si vētris nomine mulier in possessiōe mis sa eadē possessio dolo malo ad aliuz trāslata esse dicatur. Si mulier vētris nomine in possessionē calumnie cā esse dicatur. De ȝcubinis.

¶ Secundi libri rubrice.

Dat tibi tutelas.ctiam testando secunda.
De confirmando.de legitimis.dare possunt.
Tutores videas hic qui petat.atq; ministret.
Autor.⁊ ex facto. de suspectis sociabunt.
¶ De tutelis. De testamētaria tutela. De cōfirmādo tutore vel cu ratore. De legitimis tutoribus ⁊ curatorib⁹. De tutoribus vel cura toribus datis ab his qui ius dandi habent. Qui petāt tutores vel cu ratores ⁊ vbi petantur. De administratione ⁊ periculo tutorū ⁊ cura torū. De auctoritate ⁊ consensu tutorum vel curatorum. Quando ex facto tutoris: vel curatoris minores agere vel cōueniri possunt. De suspectis tutoribus vel curatoribus.

¶ Tertij libri rubrice.

Excusat terna pars educat.⁊ rationes.
Utile.pro tutore gerit.falsus quoq; mandat.
Atq; magistratus tenet.⁊ de rebus eorum.
Jura dari suadent curatorem furioso.
¶ De excusationib⁹ tutor ⁊ tēporibus earuz. Ubi pupillus educari debeat vel morari ⁊ de alimentis prestandis. De tutelis ⁊ ratiōibus distrahēdis. De cōtraria ⁊ vtili actiōe tutele. De eo qui ꝓ tutore vel curatore negocia gessit. Ob cū falso tutore vel actore negocium gestū esse dicet. De fideiussoribus ⁊ mādatorib⁹ tutorū vel curatorū. De magistratibus cōueniendis vel heredibus eor. De rebus eorū qui sub tutela vel cura sunt sine decreto non alienandis vel supponendis

De curatore

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Rubrice Inforciati ⁊ Digesti noui.

De curatore furioso vel alijs extra minores dando.

Quarti libri rubrice.

In quarta testator. sed posthumus irrita delet.
Heredes statuo. vulgares substituendo.
Conditio instituit. ⁊ post de libero iure.

De testamẽtis ⁊ qui testamẽta facere possunt. De liberis ⁊ posthumis heredibus instituẽdis vel exheredãdis. De iniusto rupto vel irrito facto testamẽto. De his q̃ in testamẽto delent inducunt ⁊ inscribũtur. De heredibus instituẽdis. De vulgari ⁊ pupillari substitutione. De conditionibus institutionum. De iure deliberandi.

Quinti libri rubrice.

Testatur miles in quinta. acquirit ⁊ heres.
Monstrat aperire. quis omittens. sillanianum.
Si quis testari prohibet. ius codicis addat.

De testamento militari. De acquirenda vel amittẽda hereditate. Quẽadmodum testamenta aperiant inspiciantur ⁊ describantur. Si quis omissa causa testamẽti ab intestato vel alio modo possideat hereditatẽ. De senatusconsulto sillaniano vclaudiano. Si quis aliquem testari prohibuerit vel coegerit. De iure codicillorum.

Sexti libri rubrica.

Sextus dat primo legata notanda libellus.

De legatis ⁊ fideicõmissis primo.

Septimi libri rubrica.

Septimus inde liber tractat legata secundo.

De legatis ⁊ fideicõmissis secundo.

Octaui libri rubrica.

Ter quoq; legata notat octauus liber ipsa.

De legatis ⁊ fideicõmissis tertio.

Noni libri rubrice.

Annua nona tenet. vsumfructum quoq; legat.
Seruitus. ⁊ dos hic legantur. ⁊ optio. vinum.
Instructus fundus. sunt ⁊ legata peculi.
Additur his legata rubris penus. atq; suppellex.

De annuis ⁊ mẽstruis legatis ⁊ fideicõmissis. De vsu ⁊ vsufructu ⁊ reditu ⁊ habitatione ⁊ operis p legatũ vel fideicõmissum relictis. De seruitute legata. De dote prelegata. De optiõe legata. De vino tritico ⁊ oleo legato. De fundo instructo vel instrumẽto legato. De peculio legato. De penu legata. De suppellectili legata.

Decimi libri rubrice.

In decima parte legas alimenta. vel aurum.
Liberat. ac adimit dubijs. quc nomine pcne.
Norma cathonis habet. p nõ scriptis qbus aufert.

De alimẽtis ⁊ cibarijs legatis. De auro ⁊ argẽto/mũdo/ornamẽtis/vnguẽtis/vestib⁹ vel vestimẽtis ⁊ statuis legatis. De liberatione legata. De additicdis ⁊ trãsferẽdis legatis. De rebus dubijs. De his q̃ pene noiere linquunt. De regula catboniana. De his q̃ p non scriptis habenť. De his quibus vt indignis hereditates auferuntur.

Undecimi libri rubrice.

Conditio vndecima monstratur. lex quoq; falcans.
Si cui plus fuerit legatum q̃ licitum sit.

De conditionibus ⁊ demonstratiõibus ⁊ causis ⁊ modis eor̃ qui in testamentis scribuntur. Ad legem falcidiã. Si cui plus q̃ per legẽ falcidiam licuerit/legatum esse dicatur.

Duodecimi libri rubrice.

Est trebellius. atq; dies cedit duodena.
Ut pro legatis caueat. legataq; seruet.

Ad senatusconsultum trebellianum ⁊ pegasianum. Quãdo dies legatorum vel fideicõmissorum cedit vt legatarius seu fideicõmissarius seruandorum causa caueatur. Ut in possessione legatorũ vel fideicõmissorum seruandorum causa esse liceat.

Tredecimi libri rubrice.

Terna post decimam est possessio parte bonorum.
Si tabule extabunt. mutus bona possidet infans.
Preteritis contra tabulas possessio datur.
Legatum prestans. bona. dotem confero. ventri.
De coniungẽdis. edictum carbo. notauit.
Vult bona possessor tabulas retinere secundum.
Quando parens larat. ex milite. iura patroni.
Obsequium nati debent prestare parenti.

De bonor̃ possessionib⁹. Si tabule testamẽti extabũt. De bonor̃ possess. furioso/infanti/muto/surdo/ceco cõpetẽti. De bonor̃ possessione ex tabulas. De legatis pstandis ex tabu. bono. possess. petita. De collatione bonor̃. De collatione dotis. De vitrei possessione mittẽdo ⁊ curatore ei⁹. De coniungẽdis cũ emãcipatis liberis eor̃. De carbonia nõ edicto. De bonorũ possessione sm tabulas. Si quis a parẽte manumissus sit. De bonor̃ possessione ex testamẽto militis. De iure patronatus. De obsequijs a liberis ⁊ libertis patronis prestandis.

Decimiquarti libri rubrice.

Libertorum sunt opere. ⁊ bona parte suprema.
Ex bis libertos affingnas. fraude patroni.
Si nulle extabunt tabule datur. vndecq; liber.
Legitimus. cognatus. adhuc succedo. graduscq.
Unde vir ac vxor. miles. non competit omni.
Lex dat. ⁊ ordo. suis addatur tertullianum.

De operis libertorum. De bonis libertorum. De libertis vniuersitatum. De assignãdis libertis. Si quid in fraudem patroni factum sit. Si tabule testamenti nulle extabunt. Unde liberi. Unde legitimi. Unde cognati. De successorio edicto. De gradibus affinitatis ⁊ cognationis ⁊ nominibus eorũ. Unde vir ⁊ vxor. De veteranor̃ ⁊ militum successione. Quibus nõ cõpetit bonor̃ possessio. Ut ex legibus ⁊ senatusconsultis bonor̃ possessio det. Quis ordo in bonor̃ possessionc seruetur. De suis ⁊ legitimis heredibus. Ad senatusconsultum tertullianum et orfacianum.

Explicĩunt carmina titulos omnes Inforciati ingeniosa serie comprehendentia.

Digesti noui rubrice. clxxiij. vsibus. lv. elucidant.

Primi libri rubrice.

Prima nouũ dat opus pars: infectũ q̃s dãnum.
Hinc arcetur aqua pluuialis de publicanis.
Donatis: causa mortis donatio subsit.

De opis noui nũciatione. De dãno infecto ⁊ de subgrũdis ⁊ pteretis. De aqua pluuia arcenda. De publicanis ⁊ vectigalibus ⁊ commissis. De donationib⁹. De mortis causa donationib⁹ ⁊ capiombꝰ.

Secundi libri rubrice.

Parte manumissi sunt: ⁊ vindicta secunda.
Urbica mancipia: per testamenta relaxas.
Perlege cõmissas libertates. ⁊ ademptas.
Inde statuliber. venicns. non liberat. aurum.
Natali: causa non proclamare licebit.
Ingenuus: defunctus erit: colluuio tecta.

De manumissionib⁹. De manumissis vindicta. De manumissionibus q̃ seruis ad vniuersitatẽ ptinẽtib⁹ imponunt. De manumissis testamẽto. De fideicõmissarijs libertatibus. De adẽptiõe libertatis. De statuliberis. Qui sine manumissiõe ad libertatẽ pueniũt. Qui ex a quib⁹ manumissi liberi nõ fiũt. De iure aureor̃ anulor̃. De natalibus restituẽdis. De liberali causa. Quibus ad libertatem pclamare nõ licet. Si libertus ingenuus esse dicatur. De re statu defunctorũ post quinquẽnũ quaratur. De collusione detegenda.

Tertij libri rubrice.

Tertia res quĩrit. possessa. vsucapiendo.
Soluit. emens. heres tribuit. donata. relicta.
His pro legato. pro dote. suo superaddes.

De acquirendo rerum dominio. De acquirenda vel amittẽda possessione. De vsucapionibus seu vsurpationibus. Pro soluto. Pro emptore. Pro herede. Pro donato. Pro derelicto. Pro legato. Pro dote. Pro suo.

Quarti libri rubrice.

Iudicat ⁊ quarta. confessis. cedit eatur.
Iudex est auctor. cum priuilegia credit.
Separo. curator. in fraudem facta resoluo.

De rebus iudicata. De cõfessis. De cessione bonor̃. Quibus ex causis in possessione eatur. De bonis auctoritate iudicis possidẽdis. De priuilegijs creditorũ. De separationib⁹. De curatore bonis dando. Que in fraudem creditorũ facta sunt vt in integrum restituantur.

Quinti libri rubrice.

Interdicta. bona. legataq; quinta notabit.
Ne vis. de tabulis. sacer. ⁊ loca. publicus hic sunt.
Post fruitur. reficit. de fluminibus. pro. estas.
Nauigat. ⁊ ripa/de vi. sic possidcatis.
Estq; superficies. iter actus. quotidiana.
Ius de riuis addas. de fonte cloacis.
Quod vi clã ve. remitto. precaria. ceditur arbor.
Glans ⁊ liber homo. latus exhibeatur vtrobi.
Cum de migrando. iungatur saluia dictum.

De interdictis seu efordinarijs actionibus q̃ p his cõpetũt. Quorum bonor̃. Quor̃ legator̃. Ne vis fiat ei q̃ in possessione missus est. De tabulis exhibẽdis. Ne q̃d in loco sacro fiat. De locis ⁊ itineribus publicis. Ne quid in loco publico vel itere fiat. De loco publico fruẽdo. De via publica ⁊ itinere publico reficiendo. De fluminibus ⁊ ne q̃d in flumine publico ripaue eor̃ fiat quo peius nauigef. Ne q̃d in flu-

Rubrice Digesti noui.

mine publico ripa ve eius fiat quo aliter aqua fluat q̄ in priori estate fluxerit. Ut in flumine publico nauigare liceat. De ripa munienda. De vi ⁊ vi armata. Uti possidetis. De supficiebꝰ. De itinere actuq; priuato. De aq̄ quotidiana ⁊ estiua. De riuis. De fōte. De cloacis. Nō vi aut clam. De reuisionibꝰ. De ꝓcario. De arboribꝰ cedēdis. De glande legēda. De libero hoie exhibendo. De liberis exhibēdis vel deducendis. Utrobi. De migrando. De saluiano interdicto.

Sexti libri rubrice.

Recipio sexta. res iudico tempora scribens.
Sunt dolus: ⁊ iurans. lites: ac actio iuncta.

De exceptiōibus seu ꝓscriptionibus ⁊ pindicijs. De exceptiōe rei iudicate. De iuersis ⁊ temporalibus ꝓscriptionibꝰ. ⁊ de accessionibꝰ possessionum. De doli mali ⁊ metus exceptiōe. Quarum rerum actio non datur. De litigiosis. De actionibus ⁊ obligationibus.

Septimi libri rubrice.

Septima verba. quo. tradit seruo stipulanti.

De verborum obligationibus. De duobꝰ reis constituendis stipulandi et promittendi. De stipulatione seruorum.

Octaui libri rubrice.

Parte fideiussor patet octaua: nouo soluo.
Acceptat. pactor. aluam. solui. ratam haberi.

De fideiussoribus ⁊ mādatoribus. De nouationibus ⁊ delegationibus. De solutionibus ⁊ liberationibus. De acceptilationibꝰ. De pretorijs stipulationibus. Rem pupilli vel adolescentis saluā fore. Iudicatum solui. Rem ratam haberi ⁊ de ratihabitione.

Noni libri rubrice.

Delictum. furtum. tignum pars nona tenebit.
Liber crit. caupo. si furta familia fecit.

Furtim cesa. rapis bona. tunc incendo. libellos.
Criminibus. violant. ⁊ concutiunt. abigei.
Dum peruaricor. atq; recepto. balnea. frangis.
Expilat heredes. quos crimine stellio fallit.
Terminus. illicita collegia dat popularis.

De ꝑdatis delictis. De furtis. De tigno imuncto. Si quis testamēto liber esse iussus fuerit: ⁊ post mortē dñi ante aditā hereditatē furti puisse aut corrupisse qd dicat. Furti aduersus nautas caupones stabularios. Si familia furtū fecisse dicat. Arbor furtim cesarū. Ubi nonū rap. De icēdio ruina naufragio ⁊ inundatione. De iurijs: ⁊ famosis libellis. De extraordinarijs criminibus. De sepulchro violato. de accussionibus. De abigeis. De peruaricatoribus. De receptatoribus. De furibus balneariis. De effractoribus ⁊ expilatoribus. De crimine expilate hereditatis. De crimine stellionatus. De termino moto. De collegijs illicitis ⁊ corporibus. De popularibus actionibus.

Decimi libri rubrice.

Publica iudicia decima sunt parte notata.
Accusans. custos. est maiestatis amator.

Punit adulterium. vis publica. priuaq; ficta.
Pompeia. de falsis. lex iulia de repetundis.
Uarior annona fit. si sacra peculor.
Ambitus admittit. plagiaria. turpilianum.

Sepe requiro cos. quos questio penaq; multant.
Damnabo. mortem. deportatis. dabo passos.
Ydis punitorum coniungo cadauera tandem.

De publicis iudicijs. De accusationibus ⁊ inscriptionibus. De custodia ⁊ exhibitiōe reor. Ad legem iuliam maiestatis. Ad legem iuliam de adulterijs ⁊ stupro. Ad legem iuliam de vi publica. Ad legē iuliam de vi priuata. Ad legē cornelia de sicarijs. Ad legē pōpeiam de parricidijs. Ad legē cornelia de falsis. ⁊ de senatusco fulto libonia no. Ad legē iuliam repetūdarū. Ad legē iuliā de annona. Ad legē iuliam peculatus. ⁊ de sacrilegijs: ⁊ de residuis. Ad legē iuliā de ambitu. Ad legē fauiā de plagiarijs. Ad senatusco fultū turpilianum: ⁊ de abolitionibꝰ criminū. De regrēdis reis ⁊ absentibꝰ dānādis. De q̄stionibꝰ. De penis. De bonis dānatoꝝ. De bonis eoꝝ q̄ ante sniam mortē sibi consciuerunt. De interdictis ⁊ relegatis ⁊ deportatis. De sententiā possis ⁊ restituto. De cadaueribus punitorum.

Undecimi libri rubrice.

Undecima appellat: quod nō licet. est quis ⁊ a quo.
Quando. suscipiam. dimittam nilq; nouabo.
Rescindit. causas tutor. prouincia cogit.
Mors interuenit. de fisci iure reuertis.
Militat. in castris querit bona. de veteranis.

De appellationibus ⁊ relationibus. A quibus appellare non licet. Quis ⁊ a quo appelletur. Quando appellandum sit et intra que tēpora. De appellationibus recipiendis vel non. De libellis dimissoꝝ rijs. Nil nouari appellatione interposita. Que sententie sine appellatione rescindantur. An per alium cause appellationis reddi possint.

Rubrice Codicis.

Si tutor vel curator magistratus creatus appellauerit. Quando qs appellauit in prouincia defendi. Apud eum a quo appellatur aliam causam agere cōpellendam. Si pendente appellatione mors interuenerit. De iure fisci. De captiuis ⁊ postliminio reuertis. De re militari. De castrensi peculio. De priuilegijs veteranorum.

Duodecimi libri rubrice.

Municipales. estq; decurio parte suprema.
Albis muneribus. vaco. ius immune tenendo.
Legatus ciuis. decernit. opus populare.
Mundina pollicita. varias dat cognitiones.
Sunt proxenete cauti. de censibus aucti.
Significata subit verborum: regula iuris.

Ad municipales: ⁊ de incolis. De decurionibꝰ ⁊ eoꝝ filijs. De albo scribēdo. De muneribꝰ ⁊ honoribus. De vacatione ⁊ excusatione munerū. De iure immunitatis. De legationibus. De administratiōe rerum ad ciuitatem pertinētiū. De decretis ab ordine faciendis. De operibus publicis. De nundinis. De pollicitationibus. De variis ⁊ extraordinarijs cognitionibus. De proxeneticis. De cēsibus. De verborum ⁊ rerum significatione. De regulis iuris.

Finis titulorum. ff. noui.

Codicis Justiniani Rubrice ferme omnes nouem subiectis versibus comprehenduntur.

Primi libri rubrice.

Pars prior officia/leges/et acra docebit.

Officia. De Offi. pfec. pto. orien. Offi. pfec. preto. afri. Officio pfec. vbis. Offi. magistri militū. Offi. questoris. Offi. magi. officior. Offi. comi. sacra. largiti. Offi. comi. re. priuatar. Offi. comi. sacri pala. Offic. pcon. ⁊ lega. Offi. comi. fa. patrimo. Offi. co. otiē. Offi. pfec. augusta. Offi. vicarij. Offi. preto. Offi. recto. puin. Offi. pfec. vigil. Offi. ciuilis iudi. Offi. mili. iudi. Offi. diuersoꝝ. iudi. Offi. eius qui vl. alicuius iudi. vel presi. obtinet. Offi. iudi. aleator.

Leges. De legibus ⁊ cōstitutio. princi. ⁊ Danda. princi. Senatusco fulto. Vete. iure enucle. Iuris ⁊ fac. igno. ⁊c. Nouo. codi. compo. Justi. codi. cōfir. De emenda. iusti. codi. ⁊c.

Sacra. De summa trinita. ⁊ fi. catho. Sacro sanc. eccle. Epis. ⁊ cle. Episcopali audien. Ne sanc. bap. ite. Dis iungant illi qui faciūt ꝺtra sacra. vt est titu. De hereti. Aposta. Nemini. licc. fig. sal. Jude. ⁊ celi. Ne christianum man. Paga. ⁊ sacrifi. Dis qui ad eccleſiam confugi. Dis qui in eccle. ma. Statu. ⁊ ima. Dis qui ad sta. cōfu.

Si quos titulos ⁊ hic ⁊ in sequētibus omiserimus: illos ꝑ tuo arbitrio sub quo voles verbo collocabis. Aut alia (si mauis) cōterito carmina/que tibi bulneariꝰ ꝑ aptior avideantur. Nec̄ nos qui tum breui tati/tum vtilitati studuimus. dente canino lacer̄es.

Secundi libri rubrice.

Transigo/restituo/gero/postulo parte secūda.

Transigo. De trāfactio. Pactis. Et quia talia fiunt quādoq; me diantibus arbitris: ideo de Recep. arbi. in fine libri ponitur. Et de interuran. ꝓpter calum. dando.

Restituo. De in integrū resti. Filiofa. mino. Fideiuſ. mino. Si tuto. vel cura. inter. Si in cōmuni eadēq; causa in integ. rest. postule. Si aduersus rē iudi. Si aduersus venditio. Si aduersus dona. Si aduersus liberta. Si aduersus trāsactio. Si aduersus solutio. Si aduersus dotem. Si aduersus delic. Si aduersus vſuca. Si aduersus fiscū. Si aduer. credi. Si minor ab heredē. se absti. Si vt omiſ. heredi. In qb' causis resti. Qui ⁊ aduersus quos. Si minor se maio. dixe. Si fepius in integ. restitu. Dis qui ve. eta. impetra. Si maior fac. Ubi ⁊ apud quez cog. resti. agen. sit reputatio. qd si. Etiam per ꝓcuratorē causam reſti. in integr. resti. postu. Resti. mili. Uxo. mili. Tempo. in integ. resti. Quibus er causis maio.

Gero. De neg. gest. Procura. Dis que vi metusve cau. gesta sunt. Dolo malo. Edendo. Jn ius vocando.

Postulo. Jd est aduoco. De postulādo. Aduo. diuer. iudicio. Ad uo. diuer. iudicum. Aduo. fisci. Erroꝝ aduocato. Ut que desunt aduoca. Et quia postulare non possunt qui infames sunt: ideo. Et quibus cau. irro. infa.

Tertij libri rubrice.

. . . . . cōquerit. . . . . i. dividit.

Tertia ius dicens/queritur/seruit/petit/occat.

Jus dicens. De iudicijs. Spōtu. ⁊ sump. in diuer. iudi. fa. Pedaneo. iudi. Qui ꝓ sua iurisdi. iudi. da. Ne qs in sua causa iudi. Qui legi. per so. stan. in iudi. ba. Ut nemo inui. agere. Ordine iudicio. Litis cōtest. Plusꝑti. Dilatio. Feriis. Jurisdi. om. iudi. Quando imperator inter pupil. Ubi de cri. agi opor. Ubi de pof. agi opor. Ubi fideicō. pe. opor. Ubi cōue. qui cer. lo. Ubi in rez actio. Ubi de here. agitur. Ubi de ratioci. Ubi causa status agi debeat. Ubi quis decuria. Ubi sena. vel clarisſ. Jn qbus causis mili. foꝝ prescrip. vri nō pos. Ubi causse fisca. Quando. li. vnicuiq; sine iudice se vindi.

Querit. De inofficioso testō. Jnofficio. donatio. Jnoffi. dotis'.

Seruit. De fuituri. ⁊ aq̄. Usufructu ⁊ habitatiōe ⁊ misterio suoꝝ. Petit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Rubrice Codicis.

¶ Petit. De peti. heredi. Rei vendicatione.
¶ Occat. Familie herciscunde. i. hereditatis diuidēde. Cōmuni diui. Communia vtri. iudi. Finiū regundorum. Consor. eiusdem li.

¶ Quarti libri rubrice.

Actio/contractus/testes quarta reserantur.

¶ Actio. De actionibus ⁊ obliga. Et actio. ab bere. ⁊ contra bere. in ci. Ne vro⁹ pro ma. Ne filius pro patre. an seruus ex suo fac. Quando fiscus vel priua. Heredi. actio. Et delic. defun. Consti. pecu. Reb⁹ credi. ⁊ iureiurā. Si cer. pe. Suffra. prohibi. seque. pecu. Condi. inde. Cōdi. ob causam. Condi. ob turpem causam. Condi. furti. Cōdi. ex lege. Pigno. actio. Instī. ⁊ exerci. Quod cum eo qui in alie. po. Per quas pers⁹. no. acqui. Ad senatusc̄. mace. Ad senatusc̄on. velle. Nō numera. pecu. Compēsa. Bere. vel actio. ven. Actio. emp. et vē. Edili. actio.

¶ Contractus. De cōmodato. Usuris. Nauti. feno. Depositi. ad Dādati. Si fer. ex tero se emi man. Pro socio. Contraben. empti. et vendi. Que res vendi non pos. Que res expor. non debe. Eunuchis. Patribus qui filii. distra. Rescin. venditio. Quando li. ab emptio. disce. Si propter pubi. pensita. Sine censu vel reli. Peri. ⁊ commo. rei vendite. Si quis alteri vel sibi. Rebus alie. nō alie. Commu. re. alie. Rem alie nam geren. Pactis inter empto. ⁊ vendi. Si fer. expor. vene. Si manci. ita veneat ne prosti. Si man. ita fue. alie. vt manu. ali. Si monopolijs. Ffis di. et merca. Electiga. ⁊ con. Noua vectiga. insti. non posse. Commer. ⁊ merca. Rerum permu. Locato. Iure emphiteotico.

¶ Testes. De testibus ⁊ aliis speciebus probationum: videlicet. De probatio. Fide instru. cui adhereat ti. Plus valere quod igitur.

¶ Quinti libri rubrice.

Quinta dabit nuptas/tutelarumq; figuras.

¶ Nuptas. De sponsalibus. Si rector pronin. vel ad eum pertinētes spōsalitias dederint arras. Donati. ante nup. Nuptijs. Incestis ⁊ inuti. nup. Interdicto matri. inter pup. ⁊ tuto. Si quacunq; prēdi. potesta. Si nup. ex rescrip. pe. Secun. nup. Si secundo nupse. mulier. Dotis promissio. Jure dotium. Rei pro. actio. Pactis cōuen. tam super dote q̄ super dona. ante nup. Dote cauta non nume. Bona. inter vi. et vxo. Repud. Soluto matri. quēadmo. dos pe. Si dos cōstan. maso. fue. Ne fideiuss. vel manda. vo. dentur. Rerū amo. Ne pro dote mulie. bona quondam ma. addicantur. Fundo dota. Diuor. facto apud quē liberi moza. vel edu. debe. Alē. libe. Cōcubinis. Natura. liberis.

¶ Tutelarum. De testamen. tute. Confirman. tuto. Legi. tutel. Qui pe. tuto. Et breuiter prosequere vsq; ad finem huiusce libri et omnes ferme titulos huic verbo accommodatos iudicabis.

¶ Sexti libri rubrice.

Sexta libertos/et testamenta notabo.

¶ Libertos. De seruis fugitis. ⁊ libertis. Furtis et ser. corrup. Ope. liberto. Bonis liber. Si in fraudē patro. a liber. alie. fac. sit. Obseq. patro. prestan. Libertis ⁊ eo. liber. Jure aureo. anulo.

¶ Testamenta. De testa. militis. Qui testa. face. pos. Testamen. Ne redi. instī. Instī. ⁊ substi. ⁊ resti. sub condi. fac. Impu. et aliis substitu. Necessa. ser. here. instī. Libe. prete. Postbu. here. instituen. Jure delibe. Repudiā. ⁊ abstī. here. Quēadmodū testa. aperiā. Edic. de. adria. Si quis aliquem testa. prohibue. Nis quibus vt indig. here. aufe. Codicillis. Legatis. Et quia in testamentis quandoq; verba ponuntur obscura: ideo est tibi ti. de verbo. ⁊ re. signifi. Si omisit. sit causa testamē. Junge hic materiam bonorum possessionum. Aliosq; huius libri titulos pro arbitrio accipias.

¶ Septimi libri rubrice.

Hepta. i. septima. i. appellat nō ter.

Hepta manumittit/prescribit/prouocat haud ter.

¶ Manumittit. De vindicta lib. ⁊ apud consiliū manumissione. Testa. manumis. Le. fu. ca. tol. Fidei. com. liberta. Dediti. liberta. tol. Lati. lib. tollen. cōmuni seruo manumisso. Ser. pig. da. ma. Ser. reipub. manu. Nis qui a nō domino manu. Qui manu. non possunt. Qui nō pos. ad liber. perue. Quibus et cau. fer. pro pte. liberta. acci. Jnge. manumis. Communia de manumis. Liberali causa. Asser. tol. Quib⁹ ad liberta. procla. non li. Ordi. cognitio. Collu. detegen. Ne de sta. defun. post quinquen. quera.

¶ Prescribit. De lōg. tempo. prescrip. Pecu. eius qui liber. me. Senatusc̄on. claudia. Rudo iure quiri. Usucapione pro empto. Usucap. pro dona. Usucap. pro dote. Usuca. pro bere. Communia de vsucapio. Usuca. transfor. Acqui. ⁊ reti. pos. Prescrip. long. tempo. In quibus causis cess. long. tempo. prescrip. Quibus non obijcitur long. tempo. prescrip. Si aduersus credi. Quadrien. prescrip. Ne rei vo. vl templo. vendi. temp. prescrip. submo. Prescrip. xxx. vel. xl. anno. Anna. excep. Alluuio. et palludi.

¶ Prouocat haud ter. Nelice. in vna eadēq; causa tertio prouocare. Appellatio. Tempo. ⁊ repara. appel. Quando prono. nō est necesse. Quorum appel. non recipi. Si pendēn. appel. mores interue. Nis qui per me. iudi. non appel. Si vnus ex plu. appel. Si de mo. pos. fue. appel. Et quia appellationes emittuntur a sententijs: ideo presupponē di sunt tituli de ipsis sententijs loquentes. Et sunt hi. De sentē. prefecto preto. Quomodo ⁊ quando iuder senten. profer. debet. Sentē. experi. recitan. Sententia ⁊ interlocu. omnium iudi. Sententia que sine cer. quanti. prolata est. Sententia que pro eo quod interest profe. Si a non compe. iudi. iudicatum esse di. Pena iudi qui male iudi. Sentētiam rescindi non posse. Fructi. ⁊ litis expensis. Re iudica. Execu. rei iudi. Usuris rei iudica. Si plures vna senten. iudi. fue. Quibus res iudica. non nocet. Cōmina. epistо. Si ex fal. instru. vel testimo. iudi. fit.

¶ Paucos qui restant titulos pro arbitrio applicabis.

¶ Octaui libri rubrice.

Ognorat octaua. Interdicit. Dat. Stipulatur.

¶ Pignorat. De pigno. ⁊ hypothe. In qui. cau. pigno. ta. cōtra. Si alie. res pig. da. fit. Que res pigno. obli. pos. qui potio. in pigno. ba. Nis qui in prio. credito. lo. suc. Si anti. cre. pig. vendi. Si res com. pigno. da. fit. Preto. pigno. Si in causa iudi. pig. cap. fit. Si pig. pigno. da. fit. Partu pigno. ⁊ omni causa. Remis. pigno. Etiā ob chirogra. pecu. pigno. tene. Distractio. pigno. Debito. vendi. pigno. impe. nō pos. Si vendi. pigno. aga. Luitio. pigno. Si vnus ex plu. here. Si pigno. cōuen. Jure dot. impetran. Pac. pigno. credito. euictio. pigno. non ba. Et huiusmodi rubrice concernunt ius quod quis habet in re bus. Addamus per quandam similitudinem rubricas concernentes ius quod in personis habemus vt sunt. De patria potesta. Adoptio. Eman. libe. Ingra. libe. Postli. reuer. Infan. expo. Infir. pe. celiba. Jure liberorum.

¶ Interdicit. De interdictis. Quorum bonorum. Quorum legatorum. Unde vi. Si per vim vel alio modo absen. perturba. fit pos. Uti possi. Tabu. exhiben. Libe. exhiben. Precа. ⁊ sal. interdic. Edicti. priua. Nō. ope. nuncia. Ope. publi. Ratioci. Ope. publi.

¶ Dat. Pro dona. De donatio. Bona. que sub modo. Reuocā. dona. Bona. causa mortis.

¶ Stipulatur. De hben. ⁊ cōmit. stipula. Duo. reis stipulan. ⁊ pmitten. Fideiusso. Fonatio. ⁊ delega. Solu. ⁊ libera. Acceptila. Euictio.

¶ Si quid omissum sit: tu illud conformitate perspecta pro arbitrio ad aliquid supradictorum reducere poteris.

¶ Noni libri rubrice.

.i. punit.

Ultima multiplici pars crimina lege flagellat.

¶ Nonus liber. Codicis re vera crimina varia punit incipiens per rubricam. Debis qui accusa. non possunt. Accusa. et inscriptio. Erbiben. et intro. reis. Custo. reorum. Istos et reliquos sequentes titulos per ordinem carminis superioris aptissimos iudicabis: ni distorto tramitis iudicio.

¶ Rubricarum omnium colligationes ⁊ continuationes ex Asonis summa excerptas/et hic nunc primū impressas magnam lectoribus afferent eruditionem.

¶ Et si nouem illa superius explicata tibi forsitan prolixiora videntur: materiam ipsam totius Codicis quattuor suppositi versiculi eno dare: poterunt: quos veterem castigantes impressionem/sic imprimēdos curauimus.

¶ Materia nouem librorū Codicis.
Sacrat prima. Secunda parat. Jus tertia dicit.
Contrahit ⁊ quarta. Rubere quinta docet.
Testatur sexta. Libertos septima ponit.
Pignorat octaua. Crimina nona premit.

¶ Finis titulorum Codicis.

Tabula rubricarū Jnstitutionū.

Tabula rubricarum Jnstitutionum Jmperialium.

Adoptionibus.fo.rl.colū.iiij.
Ad senatusconsultum trebellianum.fo.lv.colū.j.
Attiliano tutore.fo.xvij.co.iiij.
Auctoritate tutorum.fo.xvij.co.iiij.
Ademptione legatorum.fo.liij.co.i.
Assignatione libertorum.fo.lxvij.co.j.
Acgsitiõe p arrogationē.f.lxvij.co.ij.
Actionibus.fo.xcij.co.ij.
Onor possessione.fo.lxvij.co.ij.
Apitis diminutiõe. fo.xvj.co.iij.
Curatoribus.fo.xix.co.iiij.
Codicillis.fo.lvij.co.iij.
Onationibus.fo.lxxiij.co.i.
Duob' reis st pulādi.f.lxxj.co.iij
Diuisione stipulationū.fo.lxxij.co.iij.
Excusationibus tutorum vel curatorum.fo.xxj.co.ij.
Erberedatione liberorum. fo.xl.co.iiij.
Eo cui libertatis causa bona adjudicuntur.fo.lxix.colum.j.
Emptione ⁊ venditione.fo.lxxix.co.ij.
Exceptionibus.fo.cviij.co.iiij.
Hjduciaria tutela.fo.xvj.co.iiij.
Fideicõmissarijs hereditatibus. fo.lv.columna.j.
Fideiussoribus.fo.lxxvij.co.iij.
Gradib' cognationū. fo.lxiij.co.i.
Hjs qui sui vel alieni iuris sunt.fo.viij.colum.iiij.
Heredibus instituendis.fo.xlij.co.ij.
Heredum qualitate et differentia. folio xlvij.colum.iiij.
Hereditatibus que ab intestato deferūtur.fo.lviij.co.ij.
Pjs p ꝯs agere possumus.fo.cvj.co.iij.
Justitia ⁊ iure.fo.ij.co.iiij.
Jure naturali gentium ⁊ ciuili.fo.iij.columna.ij.
Jure personarum.fo.v.co.iij.
Jngenuis.fo.vj.co.j.
Jnofficioso testamento.fo.xlvij.co.ꝯ.
Jnutilib' stipulationib'.fo.lxxiij.co.j.
Jmuri s.fo.xcj.co.j.
Jnterdictis.fo.cx.co.j.
Jbertinis.fo.vj.co.iij.
Lege fusia canina tollenda. folio viij.columna.iij.
Legitima agnator tutela.fo.xvj.co.j.
Legitima patronor tutela. fo.xvij.co.j.
Legitima parentū tutela.ibidē.co.iij.
Legatis.fo.xlix.co.i.
Lege falcidia.fo.liij.co.j.
Legitia agnator successiõe.f.lx.co.iiij.
Litterarum obligatiõe.fo.lxxviij.co.ij.
Locatione ⁊ conductione. fo.lxxxj.co.j.
Lege aquilia.fo.lxxxix.co.iij.
Mjlitari testamēto.fo.xxxix.co.ij.
Mandato.fo.lxxxj.co.iiij.
Uptijs.fo.ix.co.iiij.
Moralib' actionib'.fo.cv.co.iij.
Obligationibus.fo.lxix.co.iiij.
Obligatiõe ex ꝯsensu.f.lxxix.co.j.
Obligationibus que ex quasi contractu nascuntur.fo.lxxviij.co.iiij.
Obligationibus que ex delicto nascuntur.fo.lxxxvj.co.iiij.
Obligationib' que ex quasi delicto nascuntur.fo.xcj.co.ij.
Officio iudicis.fo.cvij.co.ij.
Patria potestate.fo.ix.co.iij.
Per quas personas vobis acquirtur.fo.xxxvj.co.iij.
Pupillari substitutione.fo.xlv.co.j.
Per quas pſonas vobis obligatio acquitur.fo.lxxxv.co.i.
Perpetuis et tēporalibus actionibus. fo.cviij.co.i.
Pena tenere litigantium.fo.cvij.co.iij.
Publicis iudicijs.fo.cxiij.co.ij.
Quib' ex causis manumittere non licet.fo.vij.co.ij.
Quib' modis ius patrie potestatis solvitur.fo.xij.co.ij.
Qui testamēto tutores dari possunt.fo.xv.colum.ij.
Quib' modis tutela finit.fo.xix.co.ij.
Quib' alienare lz vel nō.fo.xxv.co.ij.
Quibus non est permissum facere testamentum.fo.xl.co.j.
Quibus modis testamenta infirmātur. fo.xlvj.colum.j.
Quib' modis re ꝺbit obligo.fo.lxx.co.i.
Quibus modis tollitur obligatio. fol. lxxxv.colum.ij.
Quod cuj eo qui in aliena potestate est negociū gestum esse dr. fo.ciij.co.j.
Rerum diuisione.fo.xxiij.co.ij.
Rebus corporalibus et incorporalibus.fol.xxx.co.ij.
Replicationibus.fo.cx.co.j.
Satisdatione tutorum vel curatorum.fo.xx.co.ij.
Suspectis tutoribus vel curatoribus. fo.xxij.colum.ij.
Sermutatib' rusticor pdior.f.xxx.co.iij
Singulis rebus per fideicommissum relictis.fo.lvij.co.j.
Senatusc̃osulto terculiano.f.lxi.co.iij.
Senatusc̃osulto orficiano.fo.lxij.co.ij.
Successione cognatorū.fo.lxij.co.iij.
Seruili cognatione.fo.lxv.co.ij.
Successione libertorū.fo.lvj.co.j.
Successionibus sublatis.fo.lxx.co.ij.
Stipulatione seruorū.fo.lxxij.co.j.
Societate.fo.lxxxj.co.j.
Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur.fo.cvj.columna.ij.
Satisdationibus.fo.cvij.co.j.
Utelis.fo.xiij.colum.j.
Testamentis ordinandis. folio xxxvij.colum.iij.
Usfructu.fo.xxxj.co.j.
Usu ⁊ habitatiõe.fo.xxxj.co.iij.
Usucapionibus ⁊ longi tēporis prescriptionibus.ibidem.co.ij.
Vulgari substitutione.fo.xliij.co.ij.
Verbor obligationib'.fo.lxxx.co.ij.
Ui bonorū raptorū.fo lxxxix.co.j.

Explicit tabula rubricar institutum.

Tabula paragraphorū.

Tabula ampla cõprehẽdẽs ocs paragraphos Jnstitutionū impialiū fm ordinē alphabeti.

Boſtibus.fo.cvij.co.ij.
Bolsita est.fo.xxxij.co.ij.
Accessit nouus.fo.lxix.co.j.
Accessit.fo.xxxvij co.j.
Accidit aliquando.fo.xxxv.co.iij.
Acpnus.fo.vij.co.iij.
Acquirtur vobis.fo.xxxvj.co.iij.
Actio autem.fo.xcij.colum.ij.
Actiones aūt de peculio.f.cvj.co.iiij.
Actionum autem.fo.c.co.iiij.
Ad certum tempus.fo.xv.co.iij.
Ademptio.fo.liij.co.j.
Adco autem.fo.lxxj.co.ij.
Adhuc autem.fo.lxvj.co.ij.
Adipiscẽde possessionis.fo.cxj.co.j.
Ad legitimam.fo.lxj.co.iij.
Admonendi autem.fo.xiij.co.ij.
Admonendi.fo.lx.co.j.
Adoptio enim.fo.xj.co.ij.
Adoptio autem.fo.xj.co.j.
Adoptiui liberi.fo.xj.co.iij.
Aduersus autem.fo.xxxiij.co.j.
Affinitatis quoqꝫ.fo.lxij.co.iiij.
Agnationis quoqꝫ.fo.lxij.co.iiij.
Alia deinde lex.fo.cxv.co.j.
Alia sane causa.fo.xxx.co.ij.
Alia insuper.fo.xxxiij.co.iij.
Alia sane causa.fo.xxvj.co.j.
Aliam vero bonorū.fo.lxvij.co.ij.
Aliena autem.fo.lxxxij.co.j.
Alienus quoqꝫ.fo.xliij.co.j.
Alienus seruus.fo.xlij.co.iij.
Alieno veluti.fo.cvj.co.iij.
Alie autem sunt.fo.xciij.co.ij.
Alie autem.fo.xxxiij.co.ij.
Alijs quoqꝫ.fo.xxxij.co.ij.
Allio autem.fo.xlvj.co.ij.
Alloquin ꝑ.fo.cix.co.ij.
Alioquin si intra.fo.cix.co.iiij.
Alioquin si.fo.xj.co.j.
Alioquin.fo.xlj.co.j.
Aliquando autem.fo.xj.co.iiij.
Aliquando autem.fo.lxxxviij.co.j.
Aliquando etiam.fo.xxxiij.co.iij.
Alteri stipulari.fo.lxxvj.co.iiij.
Amotis quoqꝫ.fo.lxv.co.iiij.
Animalium nomine.fo.cvj.co.ij.
An seruo beredis.fo.liij.co.ij.
Ante augusti.fo.lvij.co.iiij.
Ante beredis.fo.liij.co.iij.
Apinm quoqꝫ.fo.xxvj.co.j.
Appellamus autem.fo.xcviij.co.iij.
Appellantur autem.fo.cx.co.ij.
Apud catbonem.fo.xlix.co.j.
Aqueductus.fo.xxx.co.iij.
At aduersus inficiantes.fo.cxij.co.iij.
At ex contrario.fo.xxxvj.co.iij.
At bi qui.fo.lix.co.iij.
At insula.fo.xxvj.co.ij.
At is qui.fo.lxx.co.iiij.
At qui patrono.fo.xxij.co.iij.
At qui per.fo.xv.co.ij.
Atroz iniuria.fo.xcij.co.j.
Atsi ita.fo.lxxj.co.iij.
At si is qui.fo.xxvij.co.iiij.
At si quis.fo.xxx.co.ij.
Auctoritas.fo.xviij.co.iiij.
Ella etenim.fo.iiij co.ij.
Apite tertio fo.x.co ij.
Aput scõm ibidem.
Cecus autem.fo.xl.co.iij.
Certe autem.fo.xv.co.iiij.
Certe illud.fo.xxviij.co.ij.
Ceruos quoqꝫ.fo.xxvj.co.j.
Ceterum dubium.fo.cv.co.j.
Ceterum inter.fo.lxj.co.j.
Ceterum placuit.fo.xc.co.iiij.
Ceterum si.fo.xxxv.co.ij.
Ceterum sciendum est.fo.cxvj.co.iij.
Ceterum si genitalis.fo.cvj.co.ij.
Cetere quoqꝫ res.fo.xxxj.co.ij.
Ceteri qui.fo.xlviij.co.ij.
Ciuilia autem iura.fo.xxv.co.ij.
Codicillos autem.fo.lviij.co.j.
Codicillis autem.fo.lviij.co.j.
Communem seruum.fo.lxxxv.co.ij.
Communes sunt.fo.lxxiij.co.j.
Compẽsationes quoqꝫ.fo.cix.co.iiij.
Conceptum furtum.fo.lxxxvj.co.ij.
Conditiones que.fo.lxxj.co.ij.
Conductor autem.fo.lxxxj.co.iiij.
Consensu fiunt.fo.lxxix.co.j.
Consequens est.fo.xxiij.co.ij.
Conslat autem ius.fo.iij.co.ij.
Constituitur autem.fo.xxxj.co.iij.
Contra autem.fo.xxxv.co.iij.
Conuentionalcs.fo.lxxij.co.iij.
Corporales sunt.fo.xxx.co.ij.
Comparate autem.fo.cix.co.j.
Creditor quoqꝫ.fo.lxxj.co.ij.
Cui similis est.fo.xcij.co.ij.
Cuius enim.fo.x.co.ij.
Cuius rescripti.fo.ix.co.ij.
Cum autem in cõpluribus.fo.xv.co.ij.
Cum autem queritur.fo.ciij.co.iij.
Cum autem emptio.fo.lxxx.co.ij.
Cum autem in.fo.xv.co.ij.
Cum autem ingenuus.fo.vj.co.ij.
Cum autem is.fo.xvij.co.iij.
Cum autem queritur.fo.lix.co.ij.
Cum autem ad.fo.xvj.co.j.
Cum autem ratio.fo.liij.co.iij.
Cum autem impubes.fo.xij.co.ij.
Cum autem finitus.fo.xxxj.co.iij.
Cum enim olim.fo.liij.co.ij.
Cum enim lex.fo.xxxv.co.iij.
Cum eo quoqꝫ.fo.ciij.co.j.
Cum erat in ciuile.fo.xxij.co.iij.
Cum ergo certus.fo.viij.co.ij.
Cum etiam.fo.xliij.co.j.
Cum et agnatos.fo.xvj.co.ij.
Cum er aliena.fo.xxvj.co.j.
Cum filius filiave.fo.lix.co.j.
Cum igitur plures.fo.lxviij.co.ij.
Cum in suo.fo.xxvij.co.j.
Cum lege regia.fo.iiij.co.iiij.
Cum non est verisimile.fo.vij.co.iiij.
Cumqꝫ boc.fo.j.co.iiij.
Cumqꝫ antea.fo.lxvij.co.j.
Cum quis sub.fo.lxvij.co.ij.
Cum satis.fo.viij.co.ij.
Cum satis absurdum.fo.lxj.co.ij.
Cum sit expositum.fo.lxxxvj.co.iij.
Cum vero tuam.fo.xxv.co.iij.
Curare autem debet.fo.cij.co.ij.
Dimni iniurie.fo.lxxxix.co.ij.
Dari autem.fo.xv.co.iij.
Dantur autem.fo.xix.co.iij.
Datur autem.fo.lxvj.co.ij.
Datus autem.fo.xviij.co.j.
Datum est autem.fo.xviij.co.ij.
De constituta autem.fo.xcvj.co.iij.
Defuncti.fo.xxj.co.ij.
De hereditatibus.fo.xxxj.co.ij.
De bis autem.fo.xxxvj.co.ij.
De illa sane.fo.lxxxij.co.j.
De ordine.fo.cxj.co.ij.
Definunt autem.fo.xix.co.iij.
Dictum est autem.fo.xviij.co.j.
Directa autem.fo.lvj.co.ij.
Diutina possessio.fo.xxxij.co.iij.
Dominus nouali.fo.cv.co.ij.
Donationum autem.fol.xxxij.co.ij.
Dum tamen a villis.fo.xxiij.co.ij.
Duo plures ve.fo.lxxj.co.iij.
Duorum autem.fo.x.co.iij.
Eadem hec.fo.lix.co.iij.
Eadem lege.fo.vij.co.j.
Eadem interueniunt.fo.cxiij.co.j.
Eadem oratione.fo.xlvj.co.j.
Ea quoqꝫ res.fo.l.co.ij.
Eas vero.fo.cx.co.j.
Ecce enim.fo.cxj.co.iij.
Ecce enim.fo.lxviij.co.iiij.
Edibus deniqꝫ.fo.li.co.iij.
Edicto diui marci.fo.xxxiij.co.j.
Ei qui tuo.fo.lxxv.co.j.
Ei vero qui.fo.xxix.co.j.
Eius vero.fo.x.co.ij.
Eius qui.fo.xl.co.iij.
Emancipati autem.fo.lix.co.ij.
Emancipatos liberos.fo.xlj.co.iij.
Emptio et venditio.fo.lxxix.co.ij.
Emptio tam.fo.lxxx.co.iij.
Enim vero.fo.xviij.co.ij.
Eo amplius.fo.xxxj.co.iij.
Eodem numero.fo.xxx.co.ij.
Eo enim.fo.xvj.co.ij.
Eo autem solo.fo.xlvj.co.iij.
Eos etiam.fo.lviij.co.j.
Eque si agat.fo.xciij.co.j.
Eque si debitor.fo.cix.co.ij.
Eque si debitor.ibidem.
Erat olim.fo.xxx.co.ij.
Erat ex senatusconsulto.fo.lxix.co.iij.
Erant ante.fo.lxix.co.ij.
Ergo siquidem.fo.lvj.co.j.
Ergo non omnes.fo.x.co.j.
Error autem.fo.xxxij.co.iij.
Est autem alluuio.fo.xxvj.co.iij.
Est autem casus.fo.xlij.co.ij.

Est aūt capitis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Institutionum imperialium.

Est autem capitis.fo.xvj.co.iij.
Est autem littus.fo.xxiij.co.iij.
Est autem.fo.xv.co.j.
Est etiam prohibiti.fo.lxxxvij.co.iij.
Est et alia.fo.xvij.co.iij.
Est ꝛ alterius.fo.lxviij.co. iij.
Est ꝛ aliud.fo.xxxv.co.j.
Est ꝛ aliud.fo.xxxiij.co.ij.
Est ꝛ inter.fo.crv.co.iij.
Et ad exemplum.fo.xxxiij.co.ij.
Et bellicos.fo.j.co.iij.
Et certa quedam.fo.xlix.co.ij.
Et constat.fo.xxj.co.iij.
Et conuenienter.fo.xxxvij.co.j.
Et conuenienter.fo.xxxij.co.j.
Et cum boc.fo.xxxij.co.iij.
Et cum quesitum.fo.iiij.co.iij.
Et cum quibusdam.fo.xij.co.ij.
Et cum retro.fo.xxiij.co.iiij.
Et cum sacratissimas.fo.j.co.iiij.
Et cum super boc.fo.liij.co.ij.
Et cum vrore.fo.xxxij.co.j.
Et dedititios.fo.xvij.co.ij.
Et contrario.fo.xiij.co.iiij.
Et contrario.fo.xlij.co.iij.
Et eorum vtilitati.fo.xxxiij.co.iij.
Et ex diuerso.fo.xliij.co.iiij.
Et ex quiritur.fo.xij.co.ij.
Et hec adeo.fo.r.co.ij.
Et hi quidem.fo.lxix.co.j.
Et ideo cõstitutionem.fo.xxxij.co.iij.
Et ideo constat.fo.r.co.iij.
Et in eo par.fo.xli.co.ij.
Et inbumanũ.fo.xxxvij.co.j.
Et in summa.fo.xxxiiij.co.iij.
Et inueninus.fo.xxxv.co.ij.
Et is quidem.fo.lxx.co.iiij.
Et ita diui.fo.lxix.co.j.
Et lege antiqua.fo.xlij.co.j.
Et libertas.fo.v.co.iiij.
Et mortuo.fo.lxi.co.ij.
Et multomagis.fo.xxxix.co.j.
Et nõ inelegãter.fo.v.co.ij.
Et nouissimo.fo.xliij.co.iij.
Et omnes libertos.fo.vij.co.ij.
Et omnes quidem.fo.xxiij.co.iij.
Et plures.fo.xiij.co.j.
Et post multam.fo.xxvij.co.ij.
Et preterea.fo.xiij.co.iij.
Et primus quidem.fo.lxi.co.iiij.
Et primo loco.fo.lxvij.co.iij.
Et quasdam.fo.xxxiij.co.iij.
Et quia prima.fo.lvij.co.j.
Et quia sine.fo.ciij.co.j.
Et quidem naturali.fo.xxiij.co.iij.
Et quidem si.fo.lxxxij.co.j.
Et quidem.fo.xiij.co.i ij.
Et quidem.fo.xiij.co.iij.
Et qui potestatem.fo.xxi.co.iij.
Et qõ in castris.fo.xxix.co.iij.
Et ruptum.fo.xlvj.co.iij.
Et serius.fo.xlvj.co.j.
Et si creditori.fo.lxxvj.co.j.
Et si ex disparibus.fo.xliij.co.j.
Et si bereditas.fo.cxij.co.iij.
Et si in rem.fo.cxiij.co.ij.
Et si intra.fo.lxviij.co.iij.
Et si plures.fo.xlij.co.iij.
Et si plures vncie.ibidem.
Et si tales.fo.r.co.ij.
Et si vnum.fo.xliij.co.iij.
Et stipulandi.fo.lxxij.ca.iiij.
Et tam filium.fo.xij.co.iij.
Et tunc.fo.xiij.co.ij.
Et vir receptum.fo.xxxij.co.j.
Et vnum hominem.fo.xliij.co.iij.
Eum qui furdus.fo.xlix.co.j.
Examen quoqꝫ.fo.xxvj.co.j.
Excepta sola.fo.ci.co.iij.
Exceptiones autem.fol.cr.co.ij.
Exceptis bis.fo.xl.co.j.
Ex conditionali.fo.lxxj.co.j.
Excusantur autem.fo.xxj.co.j.
Ex diuerso.fo.xxviij.co.j.
Ex duobus.fo.lxxiij.co.j.
Ex eadem.fo.xvij.co.ij.
Exemplo patronorum.fo.xvij.co.iij.
Exemplo ceterorum.fo.xxj.co.iij.
Ex eo autem.fo.xlvj.co.iiij.
Exhibitoria sunt.fo.cr.co.iiij.
Ex his ꝛ illud.fo.vj.co.ij.
Ex his itaqꝫ.fo.xxxvij.co.iij.
Ex his modis.fo.xxxij.co.iij.
Ex hoc tamen.fo.xc.co.iiij.
Ex hui⁹modi.fo.lxxij.co.iiij.
Ex maleficijs vero.fo.xxxix.co.iiij.
Ex maleficijs.fo.cv.co.ij.
Ex non scripto.fo.v.co.ij.
Exposuimus.fo.xxxij.co.ij.
Expositis generibus.fo.lxxxv.co.j.
Ex quibusdam iudicijs.fo.cxij.co.iiij.
Ex quibusdã tñ causis.fo.lxxxiij.col.iiij.
Ex quibus fere.fo.xcviij.co.j.
Extraneo vero.fo.xlvj.co.j.
Extraneis autem.fo.xlviij.co.iij.

HAuos quoqꝫ.fo.xxxj.co.j.
Femine quoqꝫ.fo.xiij.co.j.
Fere igitur bestie.fo.xxv..co.iij.
Fideiusor et.fo.lxxvij.co.iiij.
Fideiusso⁹ nõ tantum.fol.lxxvij.co.iiij.
Fideiussores ita.fo.lxxviij.co.j.
Filiusfami.li.fo.xiij.co.iiij.
Finitur autem.fo.xxxj.co.iiij.
Flumina autem.fo.xxxiiij.co.iiij.
Fratris vero.fo.r.co.ij.
Fructuarius.fo.xxxvij.co.iij.
Fuerat antea.fo.ci.co.ij.
Furiosus nullum.fo.lxxv.co.iij.
Furiosus.fo.xv.co.iij.
Furiosi quoqꝫ.fo.xx.co.j.
Furiosi autem.fo.xl.co.iij.
Furti actio siue.fo.lxxxix.co.j.
Furti autem actio.fo.lxxxviij.co.ij.
Furtiue quoqꝫ res.fo.xxxij.co.iiij.
Furtum autem fit.fo.lxxxvj.co.iij.
Furtum est.fo.lxxxvij.co.j.
Furtozum autem duo.fo.ibidem.

GAllinarum quoqꝫ.fo.xxvj.co.ij.
Generaliter iniuria.fo.xcj.co.j.
Gbent enim.fo.xliij.co.ij.
Gbacten' ostẽdisse.fo.lxij.col.iiij.

Hactenus.fo.xxxvij.co.iiij.
Hec actio.fo.xcij.co.ij.
Hec autem actio.fo.cvj.co.ij.
Hec autem omnia.fo.cxj.co.iiij.
Hec constitutio.fo.lxix.co.ij.
Hec de seruitutibus.fo.xxxj.co.ij.
Hec exempli causa.fo.cix.co.iij.
Hemortis causa.fo.xxxiiij.col.ij.
Heres quoqꝫ.fo.lxxxiij.co.iij.
Heres ꝛ pure.fo.xliij.co.j.
Heredes autem.fo.xlvij.co.iiij.
Heredes instituere.fo.xlij.co.ij.
Hereditas plerũqꝫ.fo.xlij.co.ij.
Hi enim qui.fo.xxj.co.iij.
Hi qui in parenti⁹.fo.lxxxviij.co.ij.
Hi quos nunc⁹.fo.xliij.co.ij.
Hi vero qui.fo.xiij.co.i.
Hinc descendit.fo.iij.co.iij.
His autem verbis.fo.xc.co.ij.
His igitur.fo.iij co.j.
Hisdem istis.fo.xxxij.co.j.
Hoc amplius.fo.lxxxvj.co.ij.
Hoc amplius.fo.xxx.co.j.
Hoc etiam.fo.lxj.co.ij.
Hoc loco admonendi.fo cviij.co.ij.
Hoc loco.fo.lxiij.co.ij.
Hoc loco fo.lxiij.co.j.
Hoc quoqꝫ fo xxxvj.co.iiij.
Hoc rescripto.fo.lxix.co.j.
Hodie autem non ita.fo.cix.co.iiij.
Hodie tamen.fo.cxj.co.iij.
Huic autem.fo.ci.co.iiij.
Huic proxima.fo.liij.co.j.

HUius studi.fo.iij.co.ij.

Idem ꝫ in milite.fo.xxij.co.iij.
Idem ꝫ in pluribus.fo.xx.co.iiij.
Idem iuris est.fo lxxiiij.co.ij.
Idem iuris est.fo.lxxxiiij.co.iij.
Idem iuris est.fo.lxxxiiij.co.iij.
Idem iuris est.fo.cix col.j.
Idem⁹ iuris est.fo.vij.col.iij.
Idem⁹ erit.fo.xliij.co.iiij.
Idem placet.fo.xxxvij.co.ij.
Ideo autem be.fo.xxxj.co.j.
Ideo autem.fo.xvij.co.ij.
Ideo autem.fo.xxv.co.iij.
Ideo nos.fo.viij.co iij.
Ideo autem plus.fo.cij.co.iiij.
Ideo autem istis.fo.lxxix.co.j.
Ideoqꝫ statuimus.fo.xxxvij.co.j.
Ideoqꝫ si anseres.fo xxvj.co.ij.
Ideoqꝫ sic.fo xlviij.co.j.
Ideoqꝫ cognosce.fo.ix.co.ij.
Ideoqꝫ si mutuam.fo.xxv.co.j.
Ideoqꝫ si noxali.fo.cxiij.co.ij.
Ideoqꝫ si mulier.fo xli.co.ij.
Ideoqꝫ si debitor.fo.xxxvi.co.j.
Id priuilegium.fo.xxxix.co iij.
Idqꝫ eo maxime.fo.cxij.co.iij.
Idqꝫ lege iulia.fo.xlj.co.iij.
Igitur cum quis.fo.lxxxiij.co.j.
Igitur in pupillari fo.xlv.co.iij.
Igitur liberi fo.xxxvj.co.iij.
Igitur post.fo.ij.co ij.
Igitur quartam fo xcj.co.j.
Idem rescripserunt.fol.xxiij.co.ij.
Idem rescripserunt.fo iij.co.i.
Illud autem scire.fol.xiiij.co.iiij.
Illud certum.fo.xj.co ij.
Illud certum est.fo lxv.co.iij.
Illud expeditum.fo.lxxxij.co.ij.
Illud in summa.fo.cv.co.ij.
Illud non.fo.xc.co ij.
Illud quoqꝫ mandatum.folio.lxxxiij. columna.ij.
Illud quesitum est.fo xxv.co.iiij.
Illud proprium.fo.xiij.co.j.
Illud proprie.fo.cv.co.ij.
Illis autem tẽporibus fo.xxxix col.ij.
Immo vlterius.fo.lxxxvij.co.ij.
Impetu quoqꝫ.fo.xc.co.j.
Imperio magistratus.fo.xij.co.j.
Imperatoria proemium fo.j.co.ij.
Imperatorꝫ⁹ auctoritate.fo.xij.co.j.
Imperatores seuerus fo xlvj.col.iij.
Impossibilis conditio.fo.xliij.co.j.
Impuberes nõ.fo.xxiij.co iiij.
Impuberes autem.fo xviij. colum.iij.
In alienum locuꝫ fo xxv.co.ij.
In bonefidei iudicijs fol ci.colum.iij.
Incertis autem.fo lij.co.iiij.
Incertis vero fo.lij.co ij.
Incorporales autem.fo.xxx.co.iij.
In duplum fo.c.co j.
In extraneis.fo.xlviij.co.ij.
In fraudem fo vij.co.iiij.
Ingenuus fo.vj co.j.
In hac re fo.lxxi.co.iij.
In his autem animalibus.folio.xxvj. columna ij.
In his autem casibus.fo.xciij.co ij.
In his autem.fo lxxix.co ij.
In his enim actionibus.fo.cij.col.j.
Inimicitie fo.xxij.co.j.
Iniuria autem.fo.xci.co.j.
Iniuria autez fo lxxxix.co.iiij.
In omnibus autem fo.lxxvij.col.iij.
In pecudum fo.xxix.co.ij.
In personam quoqꝫ.fo.xcvj.co iij.
In petenda fo.lxviij.co.iij.
In plurimis autem.fo.xij..colum.iiij.
In potestate.fo.ix.co iij.
In potestate itaqꝫ.fo.viij.co.iiij.
In primis igitur.fo.lv.col.ij.
In primis fo.lxix.co.ij.
In quibus breuiter.fo.ij.co.ij.
In quibus trib⁹.fo.xcix.col ij.
In seruorum conditione.fol.vj. co.j.
In stipulationibus.fo.lxxviij.colũ.ij.
Insula que.fo.xxvj.co.iiij.
In summa de iniur.fo.xcij.colum.j.
In summa.fo lxvij.co.j.
In summa scienciꝫ.fo.lxxxviij.col.iiij.
In summa scienciꝫ fo.lxxxij.colũ.iiij.
Interdum autem.fo.lix.co.j.
Interdum autem.fo.xx.co.j.
Interdum etiam.fo.xxx.co.j.
Interdum etiam.fo.lxxxviij. colum.j.
Interdus quoqꝫ.fo.ibidem.
Interdum euenit.fo.cx.colũ.j.
Inter eas quoqꝫ.fo.x.co.ij.
Inter ea enim.fo.x.co.j.
Inter pignus autez.fo.xcvj. colum.ij.
Inter rusticoruꝫ.fo.xxx.co.iiij.
Inter vẽditoꝛẽ quoqꝫ.fo xxxiiij.co.iiij.
Intestatus decedit fo.lviij. colum.ij.
Intestatorum. fo.lviij.co.iij.
In testibus autem.fo.xc.co.iiij.
Introduxit.fo.clxij.co.iiij.
Is ergo miles.fo.xxix.col.ij.
Is qui exequitur.fo.lxxxij. colum.ij.
Is quoqꝫ.fo.lxx.colum.ij.
Is vero ad quem.fo.xxix.co.iij.
Ita autem stipulatio.fo.lxvj.co.iij.
Ita demum fo lvij.co.iiij.
Ita etenim fo.xxxvj.co.j.
Ita tamen bi.fo xvij co iiij.
Itaqꝫ bi qui.fo.xj.co.iij.
Itaqꝫ si pecunie.fo.xxxi.co.iij.
Itaqꝫ siquidem fo xl.co ij.
Itaqꝫ tunc.fo.vij.co.iiij.
Itaqꝫ si filius.fo.xv.co.ij.
Itaqꝫ si quis.fo.lxxix.co.iiij.
Itaqꝫ stipendiaria.fo.xxix.colum.iij.
Itaqꝫ si mouiente fo xiij.co.ij.
Item actio fo c colum.iiij.
Item actoris.fo.cxij.co iiij.
Item amitam.fo.r.co iiij.
Item contra fo.lxxiiij.co.iij.
Item diuus.fo xxj.co.iij.
Item ea que.fo.xxvj.co.ij.
Item ea que.fo.xxvj.colum.iij.
Item exercitor.fo.xciij.co.j.
Item extraneus.fo.xlviij.col.iiij.
Item finitur.fo.xxxi.col.iiij.
Item finitur.fo.xix.co.iij.
Item furiosi.fo.xl co iij.
Item in bis.fo.lxxix.co.j.
Item iniuiti.fo.xix.co iiij.
Item inutilis fo.lxxv.co.ij.
Item is ad quem.fo xxxj.co.j.
Item is cui.fo.lxx.co.iiij.
Item is cui.fo.lxxxij.co.iiij.
Item is ex cuius fo.xcij.co.iij.
Item is qui.fo.xxxi.co.j.
Item is qui status.fo.xxij.co.j.
Item lapilli.fo xxvj.co.iij.
Item lex cornelia.fol.cxiiij. colum.iiij.
Item lex cornelia.fo.cxv co.ij.
Item lex iulia fo cxv. colum.ij.
Item lex iulia.fo.xxxvj.co.iij.
Item lex iulia.fo.cxiij.co.iiij.
Item libertis fo.xxxij.co.j.
Item loco fo.xx.co ij.
Item maioꝛ fo xxij.co.iij.
Item nec materteram.fo.x.colum.iiij.
Item nemo.fo lxxvij.colum.j.
Item nepotes.fo.xxj.colum.iij.
Item non aliter.fo xij.colũ.ij.
Item per alienos fo.xxxvij.colum.iij.
Item⁹ per liberos.fo.lxxxv.co.ij.
Item⁹ per acceptilationẽ fol.lxxxv.col.iiij.
Item precium fo.lxxx.co.j.
Item prodigus.fo.xl.co iiij.
Item propter.fo.xxi.co.iiij.
Item propter lites.fo.xxi.co.iiij.
Item qui reipublice.fo.xxi.colum.iiij.
Item queritur.fo.lxxxj.co.iiij.
Item rome fo.xxij.co iiij.
Item seruiana fo.xcv.co.iij.
Item si adbuc fo.lxxxiij.co.iij.
Item si adbuc socrus.fo.xj.colum.j.

Tabula Materiarum

Item si adhuc.fo.rj.co.j.
Item si alicuius.fo.lxxvj.co.iij.
Item si de dote.fo.cij.co.iij.
Item si fallo.fo.lxxx viij.co.iij.
Item si inter.fo.lxxviij.co.ij.
Item si in iudicio.fo.cix.co.ij.
Item si is ad quem.fo.xviij.co.j.
Item si propter.fo.xvij.co.ij.
Item si putatoꝛ.fo.xc.co.j.
Item si quis ita.fo.lxxvj.co.ij.
Item si quis postulante.fo.xcvij.col.j.
Item si quis.fo.xxx.col.j.
Item si quis.fo.xcv.co.iiij.
Item si quis ex.fo.lxxvj.co.iij.
Item si testamento.fo.xx.co.j.
Item surdus.fo.xl.co.iij.
Item tria onera.fo.xvij.co.j.
Item verboꝛum.fo.lxxvj.co.iiij.
Item vetustas.fo.lxx.co.ij.
Item vobis.fo.xxxvij.co.j.
Iure ciuili.fo.xvij.co.ij.
Iure enim.fo.xxxviij.co.j.
Iuris precepta.fo.ij.co.j.
Iuris prudentia.fo.ij.co.iiij.
Ius autem accrescendi.fo.xli.co.j.
Ius autem ciuile.fo.ij.co.iiij.
Ius autem gentium.fo.iij.co.ij.
Ius autem potestatis.fo.xx.co.ij.
Ius bonoꝛum.fo.lxvj.co.ij.
Ius naturale.fo.iij.co.ij.
Iustas autem nuptias.fo.ix.co.iiij.
Iuste autem.fo.viij.co.j.
Iustitia est.fo.ij.co.iiij.

Lattinos autem.fo.vij.co.j.
Legari autem.fo.lij.co.iij.
Legatarijs autem.fo.xxxviij.co.iiij.
Legatum itaq;.fo.xlix.co.j.
Ler.rij.tab.fo.lxj.co.iiij.
Ler est.fo.iiij.co.iij.
Legefusia.fo.viij.col.iij.
Liberis autem.fo.xlvj.co.iiij.
Liberis suis.fo.xlv.co.j.
Liberum autem.fo.xc.co.iij.
Libertus autem.fo.xvj.co.iij.
Libertus quoq;.fo.xviij.co.ij.
Libertinoꝛum autem.fo.vj.co.iij.
Libertini sunt.fo.vj.co.iij.
Libertas quoq;.fo.lvij.co.ij.
Libertas quoq;.fo.lij.co.ij.
Licet autem domino.fo.vj.co.iij.
Licet autem.fo.rij.co.ij.
Licet enim.fo.xxviij.co.ij.
Liceat autem.fo.lxj.co.ij.
Littere quoq;.fo.xxviij.co.ij.
Littoꝛum quoq;.fo.xviij.co.iij.
Locus autem.fo.xxv.co.ij.
Locatio.fo.lxxxj.co.j.
Loca etiam.fo.lxvj.co.ij.
Loca sacra.fo.lxxx.co.iij.
Longe magis.fo.lij.co.ij.

Mandatum contrabitur.fo.lxxij. columna.iiij.
Mandatum non.fo.lxxxij.co.ij.
Mandatum et.ibidem.
Mandantis tantum.fo.lxxxij.co.iij.
Manet autem societas.fo.lxxxj.co.ij.
Manumissio autem.fo.vj.co.ij.
Mariti tamen.fo.xj.co.j.
Masculi quidem.fo.x.co.j.
Masculi quidem.fo.xix.co.iij.
Masculo agitur.fo.xlvj.co.j.
Masculos autem.fo.xlj.co.ij.
Mater vel auus.fo.xlij.co.ij.
Materna.fo.xvj.co.iij.
Militia enim.fo.xij.co.iij.
Minima.fo.xvj.co.iij.
Minoꝛ.fo.xvj.co.iij.
Minoꝛem natu.fo.xij.co.ij.
Minoꝛes autem.fo.cxij.co.ij.
Minus ergo.fo.lix.co.ij.
Modo videamus.fo.xxiij.co.iij.
Mortis causa.fo.xxxiij.co.ij.
Mortuo autem.fo.lxviij.co.iij.
Mortuo conductoꝛe.fo.lxxxij.co.j.
Multum.fo.lxxv.co.ij.
Multis aliꝰs.fo.lxvj.co.ij.
Multis autem.fo.vj.co.iij.
Multis modis.fo.vij.co.ij.
Mutuum autem.fo.lxxviij.co.iij.

Nam agnatio.fo.xvj.co.ij.
Nam antoninus.fo.lx.co.ij.
Nam apud.fo.ix.co.j.
Nam a quarũdam.fo.x.co.j.
Nam cedendo.fo.xxj.co.iij.
Nam conceptum.fo.lxxxvij.co.j.
Nam constat.fo.xj.co.ij.
Nam cum prudẽtibus.fo.xxxiij.co.iij.
Nam et ita coiri.fo.lxxxij.co.ij.
Nam et legatoꝝ.fo.xxxvj.co.iiij.
Nam et mutus.fo.xl.co.ij.
Nam et apes.fo.xxvj.co.j.
Nam ex bis.fo.xv.co.j.
Nam furtiuarum.fo.xxij.co.iij.
Nam beres.fo.xxxj.co.ij.
Nam ius istud.fo.ij.co.ij.
Nam mortuo.fo.xlv.co.ij.
Nam mortuo.fo.xiij.co.ij.
Nam nec.fo.xxj.co.iij.
Nam nec bi.fo.xj.co.ij.
Nam quis.fo.xxxix.co.ij.
Nam quisciens.fo.xxxij.co.j.
Nam quod.fo.iij.co.iij.
Namq; agit.fo.xciij.co.iij.
Namq; placuit.fo.xviij.co.iij.
Namq; si cui.fo.xciij.co.iij.
Nam si beres.fo.xxxij.co.j.
Nam si maxima.fo.xvj.co.j.
Nam si pater.fo.xvj.co.iij.
Nam si quis filium.fo.xvj.co.ij.
Nam vsu exigente.fo.iiij.co.ij.
Nam vt emptio.fo.lxxxj.co.ij.
Naturalem autem.fo.xv.co.iij.
Nec ad rem.fo.xl.co.ij.
Nam ad rem.fo.xxx.co.ij.
Nec alius vllus.fo.lvj.co.ij.
Nec enim quod.fo.xcvij.co.j.
Nec enim vnꝯ.fo.lxxxij.co.j.
Nec interest.fo.xxv.co.iij.
Nec interest.fo.xliij.co.iij.
Nec interest an.fo.lxvj.co.j.
Nec longe.fo.xxx.co.ij.
Nec tantum.fo.lxvj.co.ij.
Nec vlli alij.fo.xxxij.co.ij.
Nec vllorum.fo.xxxix.co.iij.
Nec iniuria.fo.vij.co.iij.
Necnon eos.fo.lviij.co.iij.
Necnoꝫ is qui.fo.xj.co.iiij.
Necessarius beres.fo.xlvij.co.j.
Necessarij vero.fo.xlviij.co.ij.
Nemo agitur.fo.xviij.co.iij.
Nepotibus tamen.fo.xv.co.ij.
Neqꝫ autem.fo.xxj.co.j.
Neqꝫ enim.fo.xliij.co.j.
Neqꝫ tamen.fo.xviij.co.iiij.
Ne tamen.fo.xx.co.iiij.
Nihil autem.fo.xxix.co.iiij.
Nihil autem interest.fo.lvj.co.iij.
Nihil autem interest.fo.xxxix.co.j.
Nominatim.fo.xlj.co.j.
Non autem omnes.fo.cviij.co.iij.
Non autem liberis.fo.xlvij.co.ij.
Non esse autem.fo.xxj.co.ij.
Non autem vtiq;.fo.xliij.co.iij.
Non solum autem.fo.xlix.co.iiij.
Non solum autem.fo.xcij.co.ij.
Non solum autem.fo.xlv.co.iiij.
Non solum res.fo.lxxij.co.iij.
Non solum.fo.xj.co.iij.
Non tamen omnibus.fo.xlj.co.j.
Non tantum autem.fo.lvij.co.iiij.
Non tamen.fo.xl.co.j.
Non tamen per omnia.fo.xlvj.co.iiij.
Non tamen.fo.vij.co.ij.
Nos autem per.fo.xviij.co.iij.
Nostra autẽ cõstitutio.de lega.fol.xlix. columna.ij.
Nostra autem.fo.xxxiiij.co.j.
Nostra autem.fo.xiij.co.ij.
Nostra autem.fo.xix.co.ij.
Nostra vero constitutio.fo.xlij.co.j.
Nouissime sciendum.fo.lxj.co.iij.
Nouissime sciendum est.fo.xxxiij.co.ij.
Nouissime autem.fo.xxiij.co.ij.
Nouus autem alueus.fo.xxvij.co.j.
Nullius autem.fo.xxv.co.j.
Nunc admonendi.fo.cvj.co.iiij.
Nunc admonendi.fo.cxj.co.ij.
Nunc admonendi.fo.xxxvj.co.j.
Nunc de libertoꝝ.fo.lxvj.co.j.
Nunc transeamus.fo.lv.colum.j.
Nunc transeamus.fo.lxix.co.iiij.
Nuptie autem.fo.ix.co.iij.

Obominem.fo.xcj.co.iiij.
Oblatũ furtum.fo.lxxxvj.co.iij.
Olim scriptura.fo.lxxviij.co.ij.
Omnis autem noralis.fo.cv.co.iiij.
Omnis stipulatio.fo.lxxj.co.iiij.
Omnis res.fo.lxxiij.co.j.
Omne autem ius.fo.v.co.ij.
Omnes autẽ actiones.fo.xcix.co.iiij.
Omnes vero.fo.j.co.ij.
Omnium autem actionum.de pe.teme. litt.fo.cxij.co.j.
Omniũ autem actionũ.fo.xcij.co.ij.
Omnium autem.fo.lxix.co.iiij.
Optionis legatum.fo.lij.co.ij.
Ostendimus qui.fo.xxij.co.ij.

Pari ratione.fo.xij.co.ij.
Partibus aũt.fo.xlij.co.ij.
Pater nec.fo.xxxviij.co.ij.
Patitur autem.fo.xc.co.ij.
Pauoꝝ quoq;.fo.xxvj.co.j.
Peculium autem.fo.lij.co.j.
Pena autẽ iniuriarum.fo.xcj.co.iiij.
Penales quoq;.fo.xcvj.co.ij.
Pene quoq;.fo.lij.co.iij.
Pene seruus.fo.xij.co.iiij.
Per contrarium.fo.lxj.co.ij.
Perficiuntur autem.fo.xxiij.co.ij.
Permissum est.fo.xv.co.j.
Perpetue.fo.cix.co.ij.
Per traditionem.fo.xxix.co.ij.
Placebat autem.fo.lxj.co.ij.
Placuit tamen.fo.lxxxvj.co.iij.
Plane ad stercoꝛãdum.fo.xxxj.co.ij.
Plane odio furum.fo.xcvij.co.ij.
Plane qui.fo.xxv.co.iij.
Plane si depositi.fo.xcvij.co.iij.
Plane si longioꝛi.fo.xxxj.co.iij.
Plane solutio.fo.lxxiij.co.ij.
Plane de testamẽtis.fo.xxxix.co.iij.
Plane ex bis.fo.iij.co.iij.
Plebs autem.fo.iij.co.ij.
Plebiscitum.ibidem.
Plerũq; propter.fo.xxj.co.iij.
Plus autem.fo.cij.co.iij.
Possidere autem vim.fo.cxj.co.iiij.
Possunt autem.fo.xxxviij.co.ij.
Postea diuus.fo.lvj.co.ij.
Postea vero lege.fo.lxvj.co.ij.
Postea vero.fo.xxxviij.co.j.
Posteriore quoq;.fo.xlvj.co.ij.
Post genera.fo.lxxxiij.co.j.
Post bec videamus.fo.xlix.co.j.
Postbumus autem.fo.liij.co.j.
Postbumi quoq;.fo.xlj.co.ij.
Postbumi quoq;.fo.lviij.co.iiij.
Postbumo quoq;.fo.liij.co.iiij.
Postbumoꝝ autem.fo.xlj.co.iij.
Post missionem.fo.xxxix.co.iiij.
Post mortem quoq;.fo.liij.co.ij.
Post mortem suam.fo.lxxvj.co.j.
Post qꝫ senatusc̃ũl.fo.lvj.co.j.
Post suos.fo.lxij.co.iiij.
Potest autem.fo.xliij.co.ij.
Potest autem.fo.lvij.co.ij.
Potest etiam.fo.xxx.colum.j.
Potest tamen.fo.lvij.co.ij.
Precium autem.fo.lxxix.co.iiij.
Prediorum vbanorum.fol.xxx.co.iiij.
Preferuntur.fo.lxij.co.j.
Preiudiciales actiones.folio.xcvij.columna.iiij.
Preter bos.fo.xl.co.ij.
Preterea debitoꝝ.fo.cix.co.j.
Preterea et is.fo.lxxj.co.j.
Preterea emancipatione.fo.xiiij.co.ij.
Preterea etiam.fo.cix.co.iiij.
Preterea introducta.fo.ciiij.co.iij.
Preterea intestatus.fo.lvj.co.iiij.
Preterea inutilis.fo.lxxx.co.iij.
Preterea nouatione.fo.lxxvj.co.ij.
Preterea pena.fo.lxxvij.co.iij.
Preterea quasdam.fo.cj.co.iiij.
Preterea qui.fo.rix.co.iiij.
Preterea quod.fo.xxxj.co.iij.
Preterea sicut.fo.lxxj.co.ij.
Preterea si quis.fo.ciij.co.j.
Preterea testamentũ.fo.xl.co.ij.
Preterea si medicus.fo.xc.co.j.
Pretorie sunt.fo.lxxiij.co.iiij.
Pretorum quoq;.fo.v.co.j.
Prevaluisse tamẽ.fo.vij.co.iiij.
Primo gradu.fo.lxiij.co.ij.
Prius est.fo.lxx.co.j.
Procurator neq;.fo.cvj.co.iiij.
Pro derelicto autem.fo.xxx.co.ij.
Prodesse autem.fo.lxvj.co.j.
Pro eo qui.fo.lxxvij.co.iij.
Pro berede autem.fo.cxj.co.j.
Prohibitoria sunt.fo.cx.co.iiij.
Pro hoc tamen.fo.xlviij.co.j.
Proponebant.fo.v.co.j.
Pro possessoꝛe.fo.cxj.co.j.
Proprius autem.fo.xlij.co.ij.
Proprius autem.fo.xv.co.iij.
Proprios autem.fo.xlij.colũ.ij.
Proximus autem.folio.lxj.co.iij.
Pubertotem autem.folio.xix. columna.ij.
Publica autem dicta.fo.criij.co.iij.
Publica autem iudicia.fol.criij.co.iij.
Publica iudicia.fo.criij.co.ij.
Publicatione.fo.lxxxij.co.ij.
Publicoꝝ iudicioꝝ.folio.cxiij.columna.iij.
Pupillus omne.fo.lxxv.co.iij.
Pupilli.fo.rix.co.ij.

Qua constitutione.folio.xxj. columna.iij.
Qua de causa.fo.lxxxj.co.j.
Qua de causa.fo.lvj.co.ij.
Qua de causa.fo.xxx.co.ij.
Quadrupli autem.fo.c.co.ij.
Qualis est.fo.xcix.co.iij.
Quam quasi.fo.viij.co.iij.
Quam formam.fo.cviij.co.j.
Quantitas autem.fo.liij.co.iij.
Qua parte.fo.lxij.co.iiij.
Qua ratione.fo.xlv.co.ij.
Qua ratione.fo.xxviij.co.iij.
Quare in primis.fo.lxiij.co.ij.
Quarto gradu.fo.lxj.co.ij.
Quas ex omnibus.fo.ij.co.ij.
Que autem in.fo.lxviij.co.j.
Quecunq;.fo xlv.co.iiij.
Quedam actiones.fo.xcix.co.iij.
Quedam enim.fo.xviij.co.iij.
Quedam preterea.fo.xxx.co.ij.
Que de fullone.fo.lxxxviij.co.iij.
Que diximus.fo.cv.co.ij.
Que ꝛ ipsa.fo.xvj.co.ij.
Que ꝛ ipsa.ibidem.co.iij.
Que omnia apertius.fo.cviij.co.j.
Que quidem.fo.xxj.co.j.
Que quidem.fo.ix.co.j.
Queri solet.fo.xxvij.co.j.
Quia duas.fo.xj.co.j.

Quia eadem

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Institutionū imperialiū.

Quia eadem.fo.xj.co.j.
Quia hi qui.fo.xviij.co.j.
Quia nō sunt.fo.xviij.co.iiij.
Quia plerūq.fo.xlvij.co.ij.
Quia plerūq.fo.xvj.co.ij.
Quia tamen.fo.ciij.co.j.
Quia tamen ita.fo.lxxxix.co.ij.
Quia vtreq.fo.xj.co.j.
Qui autem ex cursare.fo.xvj.co.iiij.
Qui autem ex.fo.lvij.co.iij.
Qui autem phibitas.fo.xj.co.iij.
Qui autem vult.fo.xvj.co.iiij.
Quibus autem.fo.xvj.co.j.
Quibus autem.fo.xvj.co.j.
Quibus cōnumerari.fo.lviij.co.iij.
Quibus constitutionibus.fo.xxj.co.j.
Quicquid autem.fo.xxv.co.iiij.
Quid enim.fo.xxviij.co.ij.
Quid ergo.fo.xxxix.co.iiij.
Quid si patronus.fo.xxiij.co.iij.
Qui hec anno.fo.lxxvij.co.ij.
Qui igitur.fo.ix.co.ij.
Quinimmo.fo.xxix.co.iij.
Quinto supra.fo.xlvij.co.iij.
Qui pro vsu.fo.lxxxj.co.iiij.
Quippe cum.fo.xxxij.co.j.
Qui res alienas.fo.lxxxix.co.j.
Qui sabinus.fo.ix.co.iij.
Qui tamen.fo.ix.co.ij.
Qui tutelam.fo.xvij.co.j.
Quod adfeminas.fo.lxj.co.j.
Quod autē ad eas res.fo.xxxij.co.ij.
Quod autem dictū.fo.xvj.co.j.
Quod autē dictū.fo.xxxij.co.iiij.
Quod autem er alia.fo.xxxvj.co.iiij.
Quod autem ler.fo.vj.co.ij.
Quod autē nō precise.fo.lxxxix.co.iiij.
Quodcunqz ergo.fo.ciij.co.iij.
Quod enim ante.fo.xxvj.co.iiij.
Quod enim placuit.fo.xxxvj.co.ij.
Quod et aljs.fo.xj.co.iiij.
Quod ꝛ ipsum.fo.xj.co.j.
Quod genus.fo.xciij.co.ij.
Quod ita.fo.xj.co.j.
Quod ideo placuit.fo.lix.co.iiij.
Quod nobis.fo.xxxvj.co.iiij.
Quod nō erat.fo.viij.co.ij.
Quod non.fo.xlij.co.iij.
Ꝺ nostra cōstitutio.fo.xxxiij.co.iiij.
Quod nostra.fo.vij.co.ij.
Quod quidem ius.fo.xl.co.ij.
Quod nostra.fo.xl.co.j.
Quod seruus.fo.lxxiij.co.iij.
Quod si aliqua.fo.xxvj.co.iiij.
Quod si aliqua.fo.xxviij.co.j.
Quod si alteri.fo.xxvj.co.iiij.
Quod si casu.fo.xxvij.co.iiij.
Quod si foztuito.fo.xxvij.co.iij.
Quod si fugerit.fo.lxxx.co.ij.
Quod si frumentum.fo.xxvij.co.iij.
Quod si ille.fo.xxxiij.co.iiij.
Quod si male.fo.xxxvj.co.ij.
Quod si naturali.fo.xxvij.co.j.
Quod si nemo.fo.xx.co.iiij.
Quod si partim.fo.xxvj.co.ij.
Quod si poſt.fo.xiiij.co.ij.
Quod si poſt.fo.xxvij.co.j.
Quod ſuquis ſibi.fo.lxxv.co.j.
Quod ſi tutor.fo.xx.co.ij.
Quod turpi.fo.lxxvj.co.ij.
Quod vero naturalis.fo.xij.co.iiij.
Quod vero.fo.xxviij.co.j.
Quoniā filius.fo.xvij.co.iiij.
Quoquo enim modo.fo.xxxix.co.ij.
Quozum vtiq.fo.j.co.iij.
Quozum vis.fo.cxj.co.iij.
Quos autem.fo.lxvij.co.iij.
Quotiens plures.fo.lxxvj.co.iij.

Ꝛecte quoqꝫ.fo.lxxxiij.co.iij.
Ꝛecōtrabitur.fo.lxx.co.ij.
Recuperāde possessionē.fo.cxj.co.iiij.
Rei persequende.fo.xcviij.co.iij.
Relegat autem.fo.xij.co.iij.
Religiosum locum.fo.xxv.co.ij.
Repetitis.fo.lxv.co.iiij.
Retinende possessionis.fo.cxj.co.ij.
Res fisci.fo.xxxij.co.iij.
Responsa prudentum.fo.v.co.j.
Restituta autem.fo.lv.co.iij.
Restitutoria sunt.fo.cx.co.iij.
Reveluti.fo.cij.co.iij.
Riparum quoqꝫ.fo.xviij.co.iiij.
Rursus et diuersa.fo.xcv.co.ij.
Rursus earum.fo.viij.co.iiij.
Rusticorum.fo.xxx.co.iij.

Sacres.fo.xxv.co.j.
Sancitū etenim.fo.xxxvj.co.iiij.
Sancte quoqꝫ res.fo.xxv.co.ij.
Sane enim.fo.x.co.ij.
Sane in bac actione.fo.lxxxix.co.j.
Sane vno.fo.xciij.co.iiij.
Satisdationum modus.fo.cvij.co.j.
Satis enim.fo.xlij.co.iij.
Sciendū autem est.fo.lxij.co.iiij.
Sciendum autem est.fo.xx.co.iiij.
Sciendum est tamen.fo.cxiij.co.ij.
Sciendum est.fo.xxxiij.co.iiij.
Sciendum est.fo.xxiij.co.ij.
Sciendum est.fo.xxiij.co.ij.
Sciendum tamen est.fo.xl.co.j.
Scriptum autem.fo.iiij.co.iij.
Secundo gradu.fo.lxij.co.ij.
Sed adoptum liberi.fo.xxj.co.iij.
Sed agnationis quidem.fo.xvj.co.ij.
Sed aliquando.fo.xxxj.co.iiij.
Sed anteqꝫ.fo.xxij.co.iiij.
Sed cum aliquis.fo.xxxviij.co.ij.
Sed cum antea.fo.lxij.co.ij.
Sed cum factum.fo.lxxiij.co.ij.
Sed cum libertas.fo.viij.co.ij.
Sed cum multas.fo.lxix.co.ij.
Sed cum pessimum.fo.xxx.co.ij.
Sed cum paulatim.fo.xxxviij.co.j.
Sed deditticiorum.fo.vij.co.j.
Sed ea omnia.fo.lx.co.j.
Sed eas quidem.fo.lxviij.co.j.
Sed emancipatio.fo.xiiij.co.ij.
Sed ꝛ alieno.fo.xxxvij.co.ij.
Sed et capitis.fo.xix.co.iij.
Sed et filie.fo.lxij.co.ij.
Sed et instricti.fo.ci.co.iiij.
Sed et ler.fo.xcj.co.iiij.
Sed ꝛ maior.fo.ix.co.j.
Sed et mente.fo.xx.co.j.
Sed et plebiscita.fo.iiij.co.iij.
Sed et propter.fo.xxij.co.j.
Sed et quod principi.fo.iiij.co.iiij.
Sed ꝛ si credatur.fo.lxxxvj.co.iiij.
Sed et si decedēs fo.xij.co.iij.
Sed ꝛ si diuerse.fo.xxvj.co.iij.
Sed et si emancipato.fo.xv.co.ij.
Sed et illud.fo.vij.co.iiij.
Sed et si in.fo.xviij.co.j.
Sed et si tu.fo.x.co.iij.
Sed et si pater.fo.xiiij co.iij.
Sed et si pecoum fo.xxxj.co.ij.
Sed et si quis cum.fo.ciij.co.iiij.
Sed ꝛ si quis er.fo.vj co.ij.
Sed et si quis prioze fo.xlvj co.iij.
Sed et si quis.fo.xxxix.co.iiij.
Sed et sirem fo.l.co.j.
Sed et si vſq; fo.xix.co.iij.
Sed et tale.fo.lij.co.ij.
Sed et veteres fo.cv.co.iij.
Sed et vnū testamentū.fo.xxxix.co.ij.
Sed ex constitutionibus.fo.cxij.co.j.
Sed ex cōstitutione.fo.xiij.co.iiij.
Sed ex cōstitutionibus.fo.xlix.co.ij.
Sed ex diuerso.fo.xxvj.co.ij.
Sed ex diuerso fo.lxviij.co iij.
Sed ex his fo.xviij.co.ij.
Sed feminini.fo xlj.co.iij.
Sed furti quidem fo.c co.iij.
Sed hactenus.fo.xxxix.co.iiij.
Sed he actiones.fo.lxxxvij.co.iij.
Sed hec de his.fo lxvj.co.iiij.
Sed hec itu.fo.xlvj.co ij.
Sed hec quidem.fo.xlij.co.j.
Sed hec quidem.fol.xxxix.co.j.
Sed hec quidem fol.ciij.co.ij.
Sed hoc etiam.fo.xxxvj.co.j.
Sed hoc fo.sitan.fol.xxxv.co.iiij.
Sed hoc inre.fo.xviij co.ij.
Sed hoc non fo.xx.co.iij.
Sed hoc.fo.xiij.co.ij.
Sed hoc temporc fo ix.co.j.
Sed his omnibus.fo.lxxviij.co.ij.
Sed hodie hec.fo.cvij.co.ij.
Sed hodie fo.xij.co.j.
Sed huiusmodi fo liij.co.iiij.
Sed id quod.fo.xl.co.ij.
Sed illa quidem.fo xxviij.co.j.
Sed interdicto.fo.cxj.co.ij.
Sed is apud.fol.lxxxviij.co.iiij.
Sed iste actiones.fo cij.co j.
Sed iste quidem fo xciij.co.ij.
Sed ius quidem.fo.iij.co.j.
Sed naturalia quidem.fo.v.co.ij.
Sed nec creditores.fo.xxv.co.iiij.
Sed nec huiusmodi.fo lij.co.iiij.
Sed nec magis.fo.xxvj.co.iiij.
Sed nec neptem.fo.x.co.iij.
Sed nec nominatim.fo.xlj.co j.
Sed ne in primis.fo.xlix co.iij.
Sed neqꝫ heres.fo.xxxviij.co.iij.
Sed non ita fol.xlj.co.j.
Sed non pſcꝛ.fo.xlix.co iij.
Sed nos fo.lxij.co.j.
Sed nſa beniuolentia fo.xlviij.co iiij.
Sed nostra constitutio.fo lxvj.co.ij.
Sed olim quidem.fo.xlix.co j.
Sed papinianus.fo.xxxij.co.iij.
Sed posteriorem.fo.xxv.co iij.
Sed primus fo.xxv.co.j.
Sed ꝓprietas earū.fo.xviij.co.iiij.
Sed pupilli.fo.xix.co.iij.
Sed quēadmodum.fo.lxij.co.ij.
Sed quia heredes.fo.lv co.iiij.
Sed quia incipile.fo.liij.co.iij.
Sed quia stipulationes.fo.lvj co.ij.
Sed qui filium.fo.xlj.co.j.
Sed quod.fo xl.co.iiij.
Sed si a titio.fo.xxviij.co.iiij.
Sed si cui.fo xxxvj.co.ij.
Sed si econtrario.fo.xlvj.co.iij.
Sed si ex testamento.fo.xx.co.iij.
Sed si ex.fo.xiij.co.iij.
Sed si filius.fo.xlj.co.iij.
Sed si filiusfami.fo.xxxviij.co.iij.
Sed si gregis.fo.xix.co.ij.
Sed si heres.fo.xxxvj.co.j.
Sed si is qui.fo.xxix.co.iij.
Sed si in bello.fol.xxj.co.ij.
Sed si instituto.fo.xliij.co.iiij.
Sed si in expeditione.fo.xlij.co.j.
Sed si libero fo.xcj co.iij.
Sed si non fuerant fo.xlj.co.j.
Sed si nūm fo.xxxvj.co.ij.
Sed si qua fo.xx.co.j.
Sed si quis presens.fo.xviij co.j.
Sed si quis fol.xl.co.iij.
Sed si quis.fo.lxxxij.co.j.
Sed si quis.fo.xj.co.iiij.
Sed si rem legatarij fo.l.co.iiij.
Sed si vxoꝛi.fo.lj.co.iij.
Sed sui quidem.fo.xlviij.co.j.
Sed tamen id.fo.xxxij.co.j.
Sed tamen nomen fo.xxxv.co.j.
Sed testari.fol.xxxix.co.ij.
Sed utilitatis fo.xxxi co.iij.
Sed vt nepos fo.xlviij.co.j.
Sed vt fol.xxxviij.co j.
Semel autem.fo.viij.co.ij.
Senatusc̄ōsultum est.fo iiij.co iiij.
Sepe enim.fol.xl.co.iij.
Septima eas fo.lxviij.co ij.
Sequēs diuisio de interdic.fo.cxj.co.j.
Sequēs illa diuisio.fo.xcviij.co.iij.
Sequens diuisio.fo.lxx.co.j.
Sequitur de exceptiōibus.folio.cviij. columna.iiij.
Sequitur de iure.fo.viij.co.iiij.
Sequitur ergo.fol.xj.co.iij.
Sequitur vt dispiciamus.fol.xc.co.iij.
Scruitus autem.fol.v.co.iiij.
Seruus autem alienus.fo.xlij.co.j.
Seruꝰ autē manumissus.fo.xvj.co.iiij.
Seruus autē plurium.fo.xliij.co.ij.
Seruus autem.fo.xv.co.iij.
Seruus autem.fo.xlj.co.iiij.
Seruus cōmunis.fo.lxiij.co.ij.
eruus ex.fo.lxxiij.co.j
Serui autem.fo.v.co.iiij.
Serui autem aut.ibidem.
Serui vero.fo.vj.co.iij.
Seruum adnlterio.fo.xlij.co.iij.
Seruis autem ipsis.fo.xvj.co.ij.
Seruiana autem.fo.xcvj.co.ij.
Serto gradu.fol.xij.co.iij.
Si ab hostibus.fo.xiij.co.j.
Si ad exhibendum.fo.xij.co.iij.
Si aduersus ea.fo.xj.co.iij.
Sic itaqꝫ discretis.fo.xcviij.co.j.
Si cōmuni seruo.fo.xcj.co.ij.
Si cōmunem seruum.fol.xxxv.co.ij.
Si cui fundus.fo.l.co.iiij.
Si cui nullus.fo.xviij.co.j.
Sicut diuus.fo.lxxxix.co.iiij.
Sicut ille remittitur.fo.xviij.co.ij.
Si de alia re.fo.lxvj.co.ij.
Si duozum.fo.xxvj.co.iij.
Si eadem res.fo.l.co.ij.
Si enim tres.fol.cxj.co.iij.
Si ex plurib' legitimis.fo.lxvj.co.iiij.
Si familie hercisc̄und.fo.xviij.co.j.
Si filiusfami.seosum.fol.xciij.co.iiij.
Si finium regundorum.fol.cxiij.co.ij.
Si fundum dari.fo.lxxvj.co.ij.
Si generaliter seruus.fo.lij.co.ij.
Signacula autem.fo.xxviij.co.ij.
Si gre.fo.lj.co.iiij.
Si igitur iussu.fo.ciij.co.ij.
Si impossibilis.fo.lxxv.co.iiij.
Si inter.fo.xix.co.j.
Si is qui.fo.lxix.co.ij.
Si iuder litem.fol.xcj.co.ij.
Si minus.fo.ciij.co.ij.
Similiter cos.fo.xvj.co.j.
Simili modo.fo.xix.co.iij.
Si modo.fo.vij.co.iij.
Sinautem aliter.fo.xxxvj.co.ij.
Sinautem ipsi.fol.xx.co.iiij.
Sinauté per ꝓcuratoꝛē.fo.cvij.co.iij.
Sinauten per vim.fo.cxv.co.ij.
Sinautem quis.fo.xlv.co.iij.
Sinautem resipuerint.fo.xlv.co.ij.
Singulozum autem.fol.xxv.co.ij.
Si nemo suus.fo.lx.co.iiij.
Si peculium.fo.lj.co.iiij.
Si plures conditiones.fo.xliij.co.ij.
Si plures instituantur.fol.xlij.co.iij.
Si plures sint.fo.lxj.co.j.
Si plures sint.fo.lxvj.co.iiij.
Si quid autem.fo.lxxviij.co.ij.
Si quis agens.fo.cij.co.iij.
Si quis alium.fo lxviij.co.iiij.
Si quis aliꝰ.ibidem.
Si quis aliud fo ciij.co.iij.
Si quis ancillas.fo.lj.co.j.
Si quis a nō domino fo.xxix.co.j.
Si quis autem.fol.xviij.co.ij.
Si quis autē suspectus.fo.xviij.co.j.
Si quis debitori.fo.lj.co.ij.
Si quis filiabus.fo.xv.co.iiij.
Si quis in aliena.fo.xviij.co.iiij.
Si quis in nomine.fo.liij.co.j.
Si quis ita.fo.lxvij.co.j.
Si quis itaqꝫ.fo.lxviij.co.iij.
Si quis rem suam.fo.lj.co.j.

Tabula Materiarum

Si quis tutor.fo.xrriij.col.j.
Si quis velit.fo.xrrj.col.j.
Si quis vna.fo.lvj.col.iij.
Si rem suam.fo.lj.col.j.
Si res aliena.fo.l.col.ij.
Si res legata.fo.lj.col.j.
Si scriptū.fo.lxrvj.co.iij.
Si seruus domino.fo.cvj.co.j.
Si seruum alienum.fo.xliij.col.iij.
Si tamen alienam.fo.xrvij.co.ij.
Si titius alienam.fo.xrviij.co.ij.
Si tutor nomine.fo.xlvj.co.ij.
Sine autem domino.fo.lxrij.co.ij.
Siue ex duobus.fo.vj.co.j.
Si vero pater.fo.xij.co.j.
Si vero ibi.fo.xiij.co.j.
Si vero intestati.fo.xl.co.ij.
Si vero quis.fo.lj.co.j.
Si vero reus.fo.cvj.co.iiij.
Si vero totus as.fo.xliij.co.iij.
Si vero vltra.fo.xrvij.co.j.
Si vxor tua.fo.xj.co.j.
Socius socio.fo.lxrrij.co.iiij.
Societatem.fo.lxxrj.co.j.
Socrum quoq;.fo.xj.co.j.
Soluitur adhuc.fo.lxrrij.co.iij.
Statim autem.fo.crij.co.ij.
Stipulationū alie.fo.lxrij.co.iij.
Sub ꝛ aliena.fo.lxrriij.co.j.
Sub certa vero.fo.lij.co.iij.
Sub con ditione.fo.lxrrj.co.j.
Subscriptiones.fo.xxrviij.co.ij.
Subsidiaria autem.fo.xrj.co.j.
Substituitur autem.fo.xlvj.co.j.
Sui autem heredes.fo.lviij.co.iij.
Sui autem.fo.xlviij.co.j.
Summa autem diuisio.fo.cx.co.iiij.
Summa itaq;.fo.v.co.ij.
Summa itaq;.fo.ij.co.ij.
Sunt autem agnati.fo.lx.co.iij.
Sunt autem agnati.fo.xvj.co.j.
Sunt autē bono.pof.fo.lxvj.co.iij.
Sunt autem constitute.fo.cv.co.iiij.
Sunt et alie perſone.fo.xj.co.ij.
Sunt preterea publica.fo.crv.co.iiij.
Sunt preterea.fo.cij.co.iiij.
Sunt tamen qui.fo.crj.co.j.
Superest vt de actionib'.fo.xciij.co.ij.
Superest vt de officio.fo.crij.co.ij.
Superest vt de lege fal.fo.liij.co.ij.
Supest vt admoneam'.fo.cviij.co.iiij.
Superiore libro.fo.xriij.co.ij.
Supradicta.fo.xrrix.co.ij.
Suſpectus autem est.fo.xrij.co.iiij.
Suſpectus autem remotus.ibidem.
Suſpectū enim.fo.xriij.co.ij.

Tam autē corporales.fo.lij.co.j.
Tam autem.fo.xlvj.co.iij.
Tertia diuiſio.fo.crj.co.iiij.
Tertio gradu.fo.lxij.co.ij.
Testes autem.fo.xrrviij.co.ij.
Testamentum iure factū.fo.xlvj.co.ij.
Testamentum.fo.xrrvij.co.iij.
Testamenti autem.fo.xlviij.co.iij.
Thesauros quos.fo.xxix.co.ij.
Titius.fo.xij.co.ij.
Tollitur autem.fo.lxrrx.co.iij.
Transeamus.fo.xv.co.j.
Transferri.fo.liij.co.j.
Tripli vero.fo.c.co.ij.
Tua ꝛ aliena.fo.lxrrij.co.j.
Tua gratia.ibidem.
Tua tantum gratia.fo.lxrriij.co.j.
Tutor autem.fo.xir.co.j.
Tutor autem.fo.lij.co.iij.
Tutores autem.fo.xv.co.j.
Tutores ꝛ curatores.fo.cvj.co.iij.
Tutores quoq;.fo.lxrriij.co.ij.
Tutores vero.fo.cv.co.ij.

Vlde enim.fo.vij.co.iij.
Vel singulis.fo.xlv.co.iij.
Veluti aduersus.fo.xcvij.co.ij.
Vendite vero.fo.xxix.co.iiij.
Verba autem.fo.lvj.co.iij.
Verbis obligatio.fo.lxrj.co.ij.
Versa vice.fo.lxrvij.co.j.
Videamus itaq;.fo.xxvij.co.iiij.
Videamus si pars.fo.xliij.co.iiij.
Videamus.fo.xiij.co.ij.
Videamus itaq;.fo.viij.co.iiij.
Vnde illud.fo.lxxxvj.col.iiij.
Vnde in bis.fo.xviij.co.iiij.
Vnde in rebus.fo.xxriij.co.j.
Vnde nostra constitutio.fo.xl.co.iij.
Vnde quesitum est.fo.r.co.j.
Vnde qui facultates.fo.xlviij.co.j.
Vnde si alienus ferulus.fo.cvj.co.
Vnde solent.fo.xj.co.iij.
Vnuersitatis.fo.xxv.co.j.
Vocantur autem.fo.xxix.co.iiij.
Vsufructus.fo.xxxj.co.ij.
Vsufructus a proprietate.ibidem.
Ut ecce vas.fo.xxvj.co.ij.
Ut ecce.fo.xj.co.j.
Ut ecce.fo.xciij.co.iiij.
Ut ecce.fo.cij.co.iij.
Ut ecce.fo.xviij.co.iij.
Ut ecce.fo.xxvj.co.j.
Ut hoc ius.fo.xxxviij.co.ij.
Ut liceat.fo.ij.co.j.
Utriusq; etiam.fo.crij.co.iiij.
Ut sint totius.fo.j.co.ij.
Ut vtrūq;.fo.j.co.ij.
Vulgo quesitos.fo.lxiij.co j.

¶ Explicit tabula omnium Paragraphorum Institutionū imperialium.

¶ Tabula facilis et ampla cōprehendens fm numerū folioꝝ oēs materias singulares ḡs ex glosis extractas/in cap margine signatas reperire licebit.

Abolitio quid est.fo.xxxiij.co.ij.
Acceptilatio non tollit obligationes iuris gētiū.fo.lxxxv.co.iiij.
Acceptilatio inutilis ratione rei habet vim pacti: secus si est inutilis ratione cōceptionis incpte.fo.lxxvj.co.iij.
Accusat quis etiā post mortē.fol.cxiij. columna.iij.
Accusans de suspecto se debet inscribere.fo.xxiij.colum.ij.
Actio caluisiana.fo.xiij.co.ij.
Actio cōpetens actori qui reo deferente iurauit qualis est.fo.cxvj.co.j.
Actio cōi diuidūdo q̄ sit.fo.cj.co.j.
Actio de peculio que sit.fo.cxvij.co.j.
Actio de peculio et de in rem verso sunt diuerse.fo.cxij.co.iiij.
Actio depositi datur in duplū in quatuor casibus non tamen in heredes.folio.cviij.co.ij.
Actio de in rem verso.fo.xcvij.co.j.
Actio quod iussu.ibidem.
Actio de tigno iniuncto.fo.xxviij.co.j.
Actio est tam de iure ciuili q̄ pretorio.fo.xciij.colum.ij.
Actio ex maleficio ꝛ quasi differunt.fo. xciij.colum.j.
Actio ex stipulatu pro dote cōpetit marito.fo.cj.colum.ij.
Actio familie herciscunde quare est mixta.fo.xxix.colum.iij.
Actio finiū regundorum est stricti iuris fo.cj.colum.j.
Actio hypothecaria ꝛ actio tutele quādo nascuntur.fo.lxxj.co.ij.
Actio i singlari recte diffinit.f.xciij.co.j
Actio inuiriarū quomodo tollitur.folio.xcj.colum.ij.
Actio inuiriarū an sit annalis in omnibus casibus.fo.xcj.colum.iiij.
Actio nulla hodie datur in triplum.folio.c.co.ij.
Actio pignoratitia est duplex.f.cj.co.j.
Actio p̄scriptis verbis in tribus generibus negociorū hꝫ locū.fo.crij.co.ij.
Actio pro tutele directa ꝛ cōtraria est ex quasi cōtractu.fo.lxxviij.co.ij.
Actio publiciana vtrū cōpetat habenti vtile dominium.fo.xcv.co.j.
Actio quando nascitur ex permutatione.fo.cj.colum.j.
Actio realis potest in stipulationem deduci.fo.lxxxvj.colum.j.
Actio tutele ꝛ actio de rationibus diſtrahēdis differūt.fo.xviij.co.iij.
Actio vi bonorum raptorū est duplex. fo.lxxxix.colum.j.
Actionis duplex diuisio.fo.cviij.co.iij.
Actionis in factuꝫ quattuor sunt genera.fo.cx.colum.ij.
Actiones plures si cui cōpetāt an vna intentata tollantur alie.fo.cvj.co.iij.
Actiones reales quāto tempore durāt. fo.cviij.colum.ij.
Actiones octo sunt que infamāt. folio. criij.colum.j.
Actiones penales pretorie sunt multe. folio.xcvij.colum.iiij.
Actiones et cōtractu descendētes que non dantur in heredes.f.cviij.co.iiij.
Actiones et quinq; partibus iuris descendētes sunt ciuiles ꝛ perpetue. folio.cviij.colum.ij.
Actionū diuisiones sunt.xij.fo.crij.co.iij
Actionū quedā sunt simplices: quedaꝫ duplices.fo.crij.co.ij.
Actus ꝛ via differunt.fo.xxx.co iiij.
Adiectus cui soluitur diuersa actiōe tenetur.fo.lxxxv.colum.i.
Adoptaus auus quartā rclinquat adoptato.fo.lx.co.i.
Aduocatus lucrum procuratoꝛ onus habet.fo.cx.colum.i.
Aductitiaꝫ pprietas filij est.fo. lxxxv. columna.iij.
Aduocati ꝛ procuratoris officium est spontaneum.fo.xlvj.colum.iij.
Aduocati partium ad debeant iurare. folio.crij.colum.iiij.
Adultus an possit alienare. fol. xxxvj. columna.i.
Affectus punitur licet nō sequatur effectus.fo.lxxxviij.co.i.
Affinitas an contrabatur ex coitu illicito.fo.lxv.colum.ij.
Agnati preferūtur cognatis in duob'. fo.xvj.colum.ij.
Agnatio ꝛ consanguinitas differūt.folio.lxiij.colum.i.
Agnatorum prerogatiua facile perdit. fo.xvj.co.ij.
Aliena res vendi potest sed non obligari.fo.lxxiij.colum.ij.
Alienans quandoqs repetit quod alienauit.fo.xxxv.colum.iiij.
Aliucus quo significat.fo.xxvj.co.j.
Alia est in dei potestate.fo.cxiij.col.iiij.
Aliahū tria sunt genera.fo.xxvj.co.ij.
Appellari an possint ab iniunctiōe manerum.fo.xxj.colum.iiij.
Arbiter si facit litem suam an sit puniēdus sicut iudex.fo.xcj.co.iij.
Argui potest de contractibus ad vltimas voluntates.fo.viij.col.iiij.
Argumētū a cōtrario sensu est validuꝫ nisi in duobus casibus.fo.xx.co.ij.
Argumēti a contrario sensu est in iure validum.fo.xxxvj.colum.iij.
Arrogato que p̄sone succedere debent. fo.lxviij.colum.iiij.
Arrogatus nō plus iuris habere dꝫ q̄ naturalis ꝛ legitimus.fo.xij.co.j.
Ars ois bona est.fo.crv.colum.j.
As tria significat.fo.xliij.co.ij.
Assis partes declarantur.fo.xliij.co.ij.
Auctoris vitium succedentem imitatur. fo.xxxij.colum.j.

Barbari qui dicantur.fo.j.co.iij.
Bellum est a iure introductum. fo.xiij.colum.j.
Beficiū ofert in inuitū.fo.xxxvij.co.j.
Bonoꝝ possessio q̄ dicat.fo.cr.co.iiij.
Bonoꝝ possessio qd sit. fo.xviij.co.iij.
Bonoꝝ possessio est duplex.fo.lxviij. colum.iij.
Bonoꝝ possessio qd est.fo.lxvij.co.ij.
Albpurnia fuit mulier imerecūda.fo.xxxij.colum.iiij.
Calūniator punitio.fo.j.co.ij.
Cancs aliqui nō mordent.fol.cvj.co.ij.
Carboniana possessio ius non tribuit. fo.lxviij.colum.ij.
Cautio a statuto inducta an sit ciuilis aut pretoria.fo.lxxiij.co.j.
Cautio de rato est cōis.fo.lxxiij.co.j.
Cautio pupilli saluā fore est cōmunis. fo.lxxij.co.ij.
Cautio rem ratam haberi est cōmunis. fo.lxxij.co.iij.
Cautio petit a tutore q̄ns p̄ncipaliter quandoqs incidenter.fo.lxxiij.co.j.
Cessio bonoꝝ i duob'. pdest.f.cviij.co.j.
Cessio bonoꝝ ḡre fit.fo.lxxxv.co.ij.
Cessione bonoꝝ facta nō semp cōuenit ut qui cessit etiā si ad pinguioꝛ fortunam peruenit.fo.ciij.colum.j.
Codicilli sine scriptura fieri possunt.fo. lvj.colum.ij.
Codicillis quīq; testes assint. f.lvj.co.j.
Cognatio ꝛ agnatio se habent sicut genus ꝛ species.fo.xvj.co.j.
Cognatio transit in filios quare non incipit a primo gradu.fo.lxiij.co.ij.
Cognati ꝛ agnati pariter succedunt hodie vsq; ad decimū gradū. f.lxij.co.j.
Colonus ꝛ inquilinus nec ciuiliter nec naturaliter possident.fo.cxj.co.iij.
Colonus partiarius non est cōductor. fo.lxxj.colum.j.
Colon'ꝰ vsufructuari' dīnt.f.xxix.co.ij.
Cōmercium comprehendit omnes contractus.fo.lxxiij.colum.ij.
Comitium quid sit.fol.xxxviij.co.j.
Cōmodatarius de quibus tenetur.fol. lxx.colum.iij.
Cōmodatum ꝛ mutuum differunt dupliciter.fo.lxx.colum.iiij.
Commodati declaratio generalis. fol. lxxj.columna.j.
Cōmodū senties sentiat on'.f.lxij.co.ij.
Cōmunes publicū differūt.fo.xxv.co.j.
Compensatio in multis casibus cessat. fo.cj.colum.iij.
Compēsatio in qbus reb' fit.f.cj.co.ij.
Compensatio non fit ipso iure:sed debet oppomi.fo.cj.co.iij.
Condēnatio in arbitrarijs potest fieri tripliciter.fo.cij.colum.ij.
Cōdictio ex lege est sepe mixta.fol.xcix. columna.iij.
Cōdictio furtiua ad possessionē vel pprietatem cōpetit.fo.lxxviij.co.j.
Condictio certi generalis.fo.lxx.co.ij.
Condictio indebiti ad quid dar.fo.lxx. columna.iij.
Condictio certi specialis que sit.fo.lxx. columna.ij.
Cōdictio triticaria q̄ sit.fo.lxxj.co.ij.
Condictio furtiua.fo.lxxix.co.j.
Confestim determinatur per decē dies. fo.lxxj.colum.iij.
Consanguinitas nunq̄ tollitur.fo.xvj. columna.iij.

Consilium

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Consilium sumitur multipliciter. folio lxxxviij. colūna. ij.
Constitutio legem ꝛ vtrūq; cōsuetudo vincit. fo. cxiij. colū. ij.
Cōsuetudo ꝛ alia tria in mutuo sunt cō sideranda. fo. lxx. co. ij.
Consuetudo est duplex. fo. cxiij. co. ij.
Cōsuetudo inducitur ex cursu. x. annorum. fo. v. colū. j.
Contractus: obligatio: ꝛ actio differūt. fo. lxx. colūna. j.
Cōtractus nominati qui sunt. fo. lxxx. columna. ij.
Cōtunacia filij an faciat cp̄ actor mitti debeat in peculium profectitiū. fo. cvj. columna. j.
Corpus est duplex. fo. cxiij. co. j.
Corpus liberum est inestimabile. folio lxxxviij. colūna. j.
Corpus triplex est. fo. lj. co. iiij.
Culpa lata semp dolo cōparatur nisi in tribus casibus. fo. xxiij. colū. j.
Culpa lata: ut ez leuis ꝛ leuissima q̄ sunt. fo. lxxj. colū. j.
Curatores dati in testamento liberant a satisdando. fo. xx. co. iij.

DAmnum datur quadrupliciter. fo. xcj. colūna. j.
Damni dans causam, damnum fecisse videtur. fo. xc. co. iiij.
Dare est accipientis facere. fo. xxxvj. co. j.
Dare est accipientis facere. folio. xcviij. columna. ij.
Defendit quilibet etiam sine mandato. fo. cviij. columna. iiij.
Deliberandi tempus. fo. xlviij. co. iij.
Deponere possunt quattuor iudices. fo. xxij. colū. iij.
Depositi declaratio. fo. lxxj. co. j.
Depositarius de dolo tantum tenetur. fo. cj. colūna. iiij.
Depositarius solum tenetur de dolo ꝛ lata culpa. fo. lxxxij. co. iiij.
Diffinitio bona cōuertitur cū suo diffinito. fo. lxix. colum. iij.
Dignitates. xij. liberant a patria potestate. fo. xiij. co. iiij.
Digesta vnde dicātur. fo. ij. co. ij.
Dies cepta habetur p̄o completa. fol. viij. columna. j.
Dies cessionis spectatur in legatis. fo. xliij. colūna. j.
Diem cedere ꝛ venire differunt. fo. lxxj. columna. ij.
Dipondium quid sit. fo. xliij. co. iiij.
Disciplina est eadem contrariorum. fo. lxxxviij. columna. ij.
Doctor legū an ex̄cusetur a tutela. fol. xxij. columna. iij.
Dolus aliq̄n dat causaz actui aliq̄s in cidit in ꝓtractū. fo. cviij. co. ij.
Dolus in lege cornelia est necessarius. fo. cxv. colūna. j.
Domestici qui sunt. fo. xlviij. co. ij.
Dōs est caput ꝛ seruī. fo. lxxiij. co. j.
Dōs vincitur a nō dño. fol. lxxx. co. iij.
Domini multi sunt qui suas res aliena re non possunt. fo. xxxv. co. iij.
Dūum in quibusdaz rebus baberenō possumus. fo. lxxiij. co. j.
Dominiū rei corporalis facilius perditur p̄ incorporalis. fo. cxiij. co. ij.
Dūium sine traditione aliquādo transfertur. fo. xxx. co. j.
Dominium variis modis queritur. fo. xxvij. colūna. iij.
Donare nemo p̄sumitur. fo. ciij. co. ij.
Donatio an possit fieri sine stipulatione. fo. xxxiiij. colūna. iiij.
Dōatio a q̄ iure descēdit. f. xxxiiij. co. ij.
Donitio causa mortis nō est nisi exp̄imatur mors. fo. xxxiiij. co. ij.
Donatiōes causa mortis ꝛ legata differunt in multis. fo. xxxiiij. co. iij.
Dos dat vt inde mrimonij onera supportentur. fo. xxxv. co. j.
Dos ꝛ donatio propter nuptias debēt esse in equalitate. fo. xxxv. co. j.
Dotis legatum a marito vxori factum valet. fo. ij. colūna. iij.
Dotis dominium an sit mariti vel p̄otis. fo. xxxv. colū. iij.
Dotem petens mulier an p̄eferat omnibus creditoribus. fo. ci. co. ij.

EBrius et mulier luxuriosa equi parantur. fo. lxix. co. iij.
Edificare licet vsq; ad celū. f. xxxj. co. ij.
Edificari p̄t quadrupliciter. fo. xxviij. columna. ij.
Electoz actionis non potest variare. fo. cv. columna. j.
Electrum quid est. fo. xxvij. co. iij.
Electio debet esse de meliori. f. cv. co. j.
Elemēta ꝛ eoz qualitates sunt in quatuor. fo. ij. colūna. ij.
Emācipare filiū pater cogitur in quatuor casibus. fo. xiij. co. iiij.
Emphyteosis duo tacita pacta ꝓtinet. fo. lxxxj. colūna. iiij.
Emphyteosis datur ad varia tempora. fo. lxxxj. columna. iij.
Emphyteosis differt a vēditione in tribus. fo. lxxxj. co. ij.
Emphyteosis vnde dr. fo. lxxxj. co. iij.
Emphyteosis a locatiōe in septem differt. fo. lxxxj. colūna. iij.
Emphyteotica res si pereat cuius erit danum. fo. lxxxj. co. iiij.
Emptio an possit in alterius cōtrabentium arbitrio conferri. fo. lxxx. co. iiij.
Emptio tribus modis perficitur. folio lxxix. colūna. ij.
Equi ꝛ boues sunt māsueti. fo. cvj. co. ij.
Error an impediat dominij translationem. fo. lxxxiij. co. iiij.
Error dupler est. fo. xxxiij. co. iiij.
Etas perfecta que est. fo. xvij. co. iiij.
Examē tripliciter accipit. fol. xxv. co. j.
Exceptio diuisionis fallit in quinq; casibus. fo. lxxv. colū. iiij.
Exceptio epistole adriani est anomala. fo. lxxvij. co. j.
Exceptio ista dicome q̄uenciendum in q̄tum facere possum est temporalis. fo. cix. colūna. iiij.
Exceptio non numerate pecunie etiam post biennium p̄t opponi. fo. lxxvij. columna. iiij.
Exceptiōes reo cōpetentes gratia persone fideiussoꝛi non competunt: ꝛ bene sirei coherent. fo. cx. co. ij.
Exceptiones turpes non opponuntur in patronos ꝛ parētes. fo. cix. co. j.
Expensas repeto per. a. e. ꝛ. o. fo. xxviij. columna. ij.
Extimare rei cuius est periculum. folio cj. columna. j.

FActum alienū quādoq; licite ꝓmittitur. fo. lxxxiij. co. iij.
Facultates que dicuntur magne. folio xviij. colūna. iij.
Falcidia in. x. casibus cessat. fo. lv. co. j.
Falsum est imutatio veritatis. fol. xxij. columna. ij.
Fame periculum equiparatur periculo vite. fo. xviij. columna. j.
Familia multas significationes habet. fo. xvj. columna. ij.
Fauori p̄opio reniciare licet. fo. xxxj. columna. iij.
Fideiussoz est nomē generale: ꝛ dicitur a fide. fo. cx. co. ij.
Fideiussoz an semper relinquat beredē obligatum. fo. lxxvij. co. iij.
Fideiussoz in quattuoz casib⁹ agit ante cp̄ soluerit. fo. lxxviij. co. ij.
Fideiussoz iudicio sisti cp̄diu tenet. fol. cvij. colūna. ij.
Filius capti ab hostibus in veritate est sui turis. fo. xiiij. colum. j.
Filius est patri agnatus. fol. lxj. co. iij.
Filius ꝛ pater censentur eadez persona. fo. lxxv. colum. j.
Filius ꝛ seruus non in omnibus cōueniunt. fo. cv. co. ij.
Filius impubes etiā cū auctoritate patris nō p̄t obligari. fo. lxxv. co. iiij.
Filī viuēte p̄e videt dñs. f. xlviij. co. ij.
Filius vnde dicitur. fo. xvj. co. j.
Filius vulgo quesit⁹ an succedat de iure nouo. fo. lxi. co. iij.
Filius olim p̄ nora dabatur et a patre licite occidebatur. fo. cvj. co. j.
Filiusfamilias p̄ius testari non possit bī tñ p̄t donare cā mort̄. fo. xl. co. ij.
Filiofamilias olim quinq; actiones cōpetebant ratione ꝓprietatis quas tamen nō exercebat. fol. lxxxv. co. j.
Filij fratris succedunt cum patruo ꝛ in stirpes sit diuisio. fo. lxj. co. ij.
Filii naturales tantū an succedant. fol. xj. colūna. iiij.
Fiscus vendit rem vel vt suā vel vt aliena. fol. xxxiiij. co. j.
Flumina ꝛ iudices eqparāt. f. xxvij. co. j.
Fonꝫ ꝛ fontis an differāt. fo. lxxiij. co. ij.
Fullo quid sit. fol. lxxx. co. j.
Fumꝰ ꝛ aer corporalia sunt. f. xxx. co. iij.
Furari nō possum rem immobilē incorporalem ꝛ meā. fo. lxxxvj. co. j.
Fur furti q̄nq; agit. fol. lxxxviij. co. ij.
Fur furtiua res ꝛ cōdictio furti quādo separantur. fo. lxxxvij. co. j.
Fur nocturn⁹ occidi p̄t: sed nō diurnus. fol. lxxxix. columna. ij.
Furtum nō fit volēti. fo. lxxxvj. co. iiij.
Furtum facit qui de alieno largitur. fo. lxxxvj. colūna. iij.
Furti actio datur p̄o modico nō antez actio de dolo. fo. xxv. co. ij.
Furti agit cui⁹ interest. fo. lxxxvij. co. ij.
Furti nō manifesti actio est ciuilis: furti v̄o manifesti pretoria. fo. cv. co. iij.

GEneris diffinitio. fol. iij. co. ij.
Generi p̄ speciem derogatur. folio. lxvj. colūna. ij.
Gassor grassaris qd sit. fo. xviij. co. ij.
Gier quid cōprehendit. fo. xxix. co. ij.

HErcules fuit bonus cursor. folio xxv. colūna. j.
Heres suus preteritus habet duo remedia emancipatus vnicū. fo. xlij. co. j.
Heredes instituī possunt simul oēs homines mundi. fo. xliij. co. ij.
Heredes sui imiscent et abstinēt: adeūt ꝛ repudiāt extranei. fo. xlviij. co. ij.
Heredū capacitas quot t̄poribus est inspicienda. fo. xlvij. co. ij.
Hereditas iacens defunctū ꝛ non bere dem repsentat. fo. xliij. co. j.
Hereditas per capitis diminutionē mi nimā q̄nq; pdit q̄nq; nō. fo. lxij. co. iij.
Hereditas per seruū adiri non p̄t nisi tria cōcurrant. fo. xxxvj. co. j.
Hereditas trāfmittitur per infantē: sed nō per furiosum. fo. lxxv. co. ij.
Hereditaꝫ petitio ē duplex. f. cx. co. iij.
Hereditati fartum fieri non potest. fol. lxxix. columna. j.
Hereditatē adire volenti multa sunt nec cessaria. fo. xlviij. co. iij.
Hois dignitas magna est. f. xxix. co. ij.
Hostes qui dicuntur. fo. xiij. co. j.

IBitur inceptine et illatiue sumik. fo. xlvij. co. ij.
Ignorātia iurꝫ ē lata clpa. f. xxxiij. co. j.
Impense in alienis negocijs facte qualiter recuperantur. fo. xxvij. co. ij.
Impense necessarie vtiles ꝛ voluntarie. fo. xxvij. colūna. ij.
Impense volūtarie an possint abradi. fol. cij. colūna. iiij.
Indebitū accipiēs in certis casibus restituere non tenetur. fo. lxx. co. iij.
In diem ꝛ ad diem teneri differunt. fol. lxxj. colūna. iij.
Ingenuus ex̄ supplicio non fit seruus. fo. xvij. colum. iiij.
Inimicitia in tribus casibus excusat a tutela. fol. xxij. co. ij.
Inimicitie dīr capitales dupl⁹. ibidē.
Iniquitas ꝛ iniusstitia diuersa sunt. fol. xcj. colūna. j.
Iniuria qualiter fit. fo. lxxxvij. co. j.
Iniuriarū actio non datur beredi nōe dupli. fo. cviij. co. ij.
Iniuriarū actio aliquas habet similes cōuenientes. fo. cviij. co. iij.
Institutiones facte sunt ante codicem. fo. j. colūna. iiij.
Instrumēti editio tripliciter petiē fieri. fo. lxxvj. co. j.
Instrumēta duo si sint cinsdē diei: sed diuersi loci cui stabit. fo. lxxvj. co. j.
Insula tria significat. fo. xxvj. co. iij.
Interdictum quorum bonorum ꝛ petitio hereditatis ꝓpria sola re possunt competere. fo. cxj. co. j.
Interdictum quoz bonoz est duplex. f. directum ꝛ vtile. fo. cx. co. iij.
Interdicti saluiani ꝛ actionis seruiane differentia. fo. cx. co. ij.
Interdictis quandoq; litigāt super ꝓprietate. fol. cx. co. ij.
Interdicta sunt multiplicia. f. cxj. co. ij.
Interdicta et actiones olim differebāt. fo. cx. colūna. iij.
Interesse qualiter ꝓbat. fol. lxxij. co. ij.
Interesse petiē ꝺdictō e certi. f. lxx. co. ij.
Inuasor primo pcutiat. fo. cxj. co. j.
Inuentarium nō facientes in quo graauantur. fo. lxvij. co. iij.
Inuētaꝝ faciēdi tps. fol. xlviij. co. iij.
Inuestiture forma. fo. lxxj. co. ij.
Iudicē recusanti sufficit allegare suspicionem. fo. lvj. co. j.
Iudicare an iuder debeat sin conscientiam. fol. xix. co. iij.
Iudicium vtrum possit esse inter tutorem ꝛ pupillum. fo. xix. co. j.
Iudicia publica et ciuilia in aliquibus cōueniunt. fo. cxiij. co. iij.
Iudicatum solui tres clausulas habet. fo. cvj. co. iij.
Iuro rem meam esse et iuro tuā nō esse differunt. fo. cix. colū. ij.
Iuramentum de calūnia p̄statur tam ab actore cp̄ a reo. fo. cxj. co. ij.
Iuramentum de calūnia cōtinet q̄nq; capitula. fo. cxij. co. iij.
Iuramentum est species ꝓbationis. fo. lxxvij. co. iij.
Iuramētum rei q̄nq; exceptionē q̄nq; actionem parit. fo. xcvj. co. j.
Iuramētum tripler est. fo. xcvj. co. j.
Iuramentum in litem p̄stat in actionibus realibus fo. xcvij. co iij.
Iuramēti 3 leges nō ē fuādū. f. cix. co. ij.
Ius ad quid ponit in diffinitiōe actionis. fo. xciij. colum ij.
Ius ciuile ser modis dr. fo. iij. co. iiij.
Ius ideēt in toto quo ad totum q̄n in parte quo ad partē ꝛ ē. fo. lvj. co. iij.
Ius idem statuatur vbi est eadem equitas. fo. ciij. co ij.
Ius pr̄onat⁹ mltipl⁹ pdit. f. lxvj co iij.
Ius p̄onat⁹ iniquū ꝓsistit f. lxvj. co. ij.
Ius q̄nq; dr iniquum. fo. lxj. co iij.

Tabula Materiarum

Lapis vnde dz.fo.rrrviij.colū.j.
Legari potest ꝛa legatario.folio lvij.columna.ij.
Legatę rei periculum ad quęs pertinet. fo.liij.colum.iij.
Legatus p̄coñsulis duo habet specialia.fo.rrij.colum.ij.
Legatum quinq; casibus deficit: ꝛ legatario accrescit.fo.l.colū.iij.
Legatum si eximatur: an heres defuncti teneatur.fo.l.colum.i.
Legatum rei cuius cōmercium non est: an valeat.fo.rlix.colum.iij.
Legatum alicui vt ferum manumittat non defalcatur.fo.lij.colū.iij.
Legatum in tribus casib' deficit: nec legatario accrescit.fo.l.col.ij.
Legata pura ꝛ conditionalia quādo cedunt.fo.lij.colum.j.
Legata res obligata per heredem in tribus casibus est luenda.fo.l.colū.j.
Legata tribus temporibus cedere possunt.fo.lij.colū.j.
Legata voluntate p̄sumpta revocantur.fo.liij.colum.j.
Legatarius conditionalis legati spē nō transmittit.fo.lxrij.colū.ij.
Ler cornelia vnde dz.fo.rcj.colū.iiij.
Ler.rij.tab.vij ozū habuit.fo.v.col.ij.
Ler iulia de ambitu in quattuor casib' habet locum.fo.cxv.colum.iij.
Ler iulia de annona: ꝛ de residuis.folio cxv.colum.iij.
Ler iulia repetūdarū q̄ fit.fo.cxv.co.iij.
Ler iulia de vi p̄uata et de vi publica qualiter puniunt.fo.cxij.colū.j.
Ler iulia de residuis.fo.cxv.colū.iij.
Ler est imponēda reb'.f.lxrviij.col.iij.
Legis cornelie fictio.fo.xl.colū.iij.
Libellus in criminalibus quid continere debet.fo.cxiij.colū.ij.
Libellus in cā est dandus.fo.cxij.co.ij.
Liber sit seruus per venditionē si quatuor concurrant.fo.vj.colū.j.
Liber homo quandoq; bona quādoq; mala fide possidetur.fo.lxxv. colū.ij.
Libera persona alij non acquirit.folio lxxvij.colū.ij.
Liberi preteriti habent duo remedia ad impugnādū testamētū.fo.lxvij.col.iij.
Libertus ingratus qua actione in seruitutem revocatur.fo.xvj.colū.iij.
Libertus quas operas debet patrono. fo.vj.colum.j.
Libertas in fraudē data an possit revocari.fo.vj.colū.iij.
Libertatis fauor in quibus consistit.folio.rrrv.colum.ij.
Libra auri cōtinet.lxxij.aureos.fo.cxiij. columna.j.
Libripens quis dicitur.fo.rrrviij. co.i.
Liciti occasione illicitum nō debet committi.fo.lxxij.colū.j.
Litterarū ignorantia an excusat a tutela.fo.xvj.colū.ij.
Litterarū obligatio tolli potest per cōtrariā scripturā.fo.lxviij.colū.iiij.
Locupletari nemo debet cum aliena iactura.fo.lxxiij.colum.iij.
Locus desinit esse sacer dupliciter.folio xxv.colum.ij.
Locus dicitur plenus: semiplenus: ꝛ vacuus.fo.xxxij.colū.ij.
Luo luis habet quattuor significata. folio.l.colum.j.
Luat in corpore qui non habet in ere.folio.cxiij.colum.j.

Macedonianus.in.rj.casib' cessat. fo.cv.colum.ij.
Magister qualis esse debeat.fo.ij.co.j.
Magistratus sunt tramites legitimi. fo.j.colum.ij.
Madātū ꝛ iussus differūt.f.lxviij.co.iij.
Mandatū facilius revocatur q̄ aliꝫ cōtractus.fo.lxxiij.colum.iij.
Mandatum multis modis contrahit. fo.lxxij.colum.iij.
Mandatum speciale in multis casibus erigitur.fo.cvj.colum.iij.
Mandatum q̄dū dicitur integrū.fol. lxxiij.colum.iij.
Mandati diffinitio.fo.lxxij.colū.iij.
Maritus lucratur fructus rerum dotalium.fo.xj.colū.ij.
Masculinum concipit femininū ꝛ non econuerso.fo.xvj.colum.j.
Materfamilias que sit.fo.rcj.colū.ij.
Matris preteritio habetur pro erhedatione.fo.lx.colum.j.
Matrimonium a triplici iure est.fo.iij. columna.iij.
Matrimonū cōtrahere ita honestum est sicut monasteriū intrare.fo.x.co.j.
Matrimonū semel cōtractū possit per papam dissolui.fo.lxv.colum.ij.
Matrimonium plus ad quem gradum prohibetur.fo.lxv.colū.j.
Medx anavnde dicitur.fo.rrviij.co.iij.
Medacium facit quem puniri.fol.cxij. colum.iij.
Mercēs quandoq; est certa: quandoq; incerta: quādoq; nulla.fo.lxxij.col.ij.
Meum amplius meū fieri non potest. fo.rcviij.colum.ij.
Meū est q̄d er meo nascit.f.rxvij.co.ij.
Miles cōgēit p̄ser signa.f.rxxix.co.ij.
Miles vnde dicitur.ibidē.colū.j.
Milites a bello missi quot annos exceptionis habent.fo.rxj.colū.iij.
Militia vnde dicuntur.fo.rxx.colū.ij.
Mors omnia soluit.fo.rix.colū.iij.
Mortis incert' est dies.fo.rxviij.co.ij.
Mulier p parentib' agit.fo.cix.co.iij.
Mulieris heres in petitione dotis non potit p̄iudicio mulieris.fo.cj.co.ij.
Multum quinquennio ꝛ diu decennio comprehendit.fo.lxviij.colum.iij.
Mutuum est triplex.fo.lxx.co.iij.
Mutuū recōciliatur pluribus modis. fo.lxx.colum.iij.
Mutuum tripliciter reconciliatur. fol. rxvj.colū.j.
Mutuū vnde cōponitur.fo.lxx.co.ij.
Mutuū ꝛ tutor sit necessaria.f.lxx.co.ij.

Natorum appellatione continendi nōdum nati.fo.xvj.colū.j.
Natura est duplex.fo.lxvij.colū.iij.
Nature fortius impedimentū est q̄ accidentis.fo.rix.colum.j.
Negocioū dis non semper insolidum tenetur.fo.lxxviij.colum.ij.
Negociorum gestor de quo tenetur.fol. lxxiij.colum.ij.
Negociorum gestor certis in casib' non repetit q̄d impēdit.fo.lxxviij.colū.j.
Nihil omagis ꝛ nihil ominus differunt. fo.xl.colum.ij.
Nomen/cognomen/p̄nomen/ꝛ agnomen differunt.fo.liij.colum.j.
Nouatio tripliciter fit.f.lxxvj.col.iij.
Nouerca vnde dicitur.fo.xj.colū.j.
Noria ꝛ nora differunt.fo.cv.col.ij.

Obligatio an possit impartitate cōtinere.fo.lxviij.colū.j.
Obligatio ciuilis quibusdam personis non adheret.fo.lxv.co.iij.
Obligatio ciuilis tantū solutione tollitur.fo.lxxv.colū.iij.
Obligatio ciuilis tollitur per acceptilationem ꝛ sententiā.fo.lxix.co.iij.
Obligatio eadem potest esse et plures. fo.lxviij.colum.j.
Obligatio effectualis habet radicē naturalem ꝛ ciuilem.fo.lxix.colum.iij.
Obligatio fit tantum per verba futuri temporis.fo.lxviij.colum.iij.
Obligatio naturalis tollitur per pactū. fo.cix.colum.ij.
Obligatio naturalis inter patrem et filium potest consistere.fo.lxv.colū.ij.
Obligationū diuisio.fo.lxix.colū.iij.
Officū iudicis an sit actio.f.rciij.co.ij.
Officū iudicis est tripler.fo.cij.co.ij.
Ofics tutores possunt fieri suspecti an sit vera p̄positio.fo.rxiij.co.ij.
Omnes sentiēs habeat lucrū.fo.lxxviij. columna.iij.
Operę liberto inposite nō transeunt ad heredem extraneum.fo.cvij.co.iij.
Operas obsequiales debent liberti patroni.fo.lxviij.colum.iij.
Opinio an sit veritati anteponenda. fo.rlvij.colum.iij.
Opinio preferē veritati.f.rxxviij.co.iij.
Oido scripture attendendus nō est.fol. lxxvj.colū.iij.
Oido scripture an seruandus sit.fo.liij. columna.iij.
Oua quare sub gallinis ꝛ columbis diuittuntur.fo.cxv.co.iij.

Actū de non petendo tres habet effectus.fo.cix.colum.j.
Pandecta vnde dicitur.fo.lj.colū.ij.
Parricidium quas personas cōcernit. fo.cxv.colum.j.
Partus non semper sequitur ventrem. fo.vj.colum.ij.
Partus suppositi ꝛ adulterij accusatio non oibus conceditur.fo.cxiij.co.iij.
Pater et filius eadem persona finguntur. fo.rlviij.colum.ij.
Pater filiū.xiij. casibus: filius patrem septem: ꝛ frater fratrem tribus exheredare potest.fo.rlvij.co.iij.
Pater in quibus casib' succedit filio: et in quibus non.fo.rviij.colum.iij.
Pater quandoq; in aduentitijs nō habet vsumfructum.fo.rxxvj.colū.iiij.
Pater sm diuersa tēpora diuersa iudicia habuit in bonis filij.fo.rxxvij.co.j.
Patria potestas est inestimabilis.folio rij.columna.iij.
Patricius quis est.fo.rij.co.iij.
Patronus qualiter succedit liberto.fo. rviij.columna.iij.
Patrus partris est mihi patruus magnus.fo.lxij.co.ij.
Patruus ꝛ auunculus amita ꝛ materera differunt.fo.lxiij.colum.ij.
Paupertas nō excusat a tutela.fo.xvj. columna.j.
Paupertatem detegere durū est.fo.xcj. columna.ij.
Peccata remittūtur peregrinantibus. fo.lviij.colum.iij.
Peculatus actio quinquennio durat. fo.cxv.colum.iij.
Peculij castrēse qđ sit.fol.rxxvj.co.iij.
Peculium quasi castrense.ibidem.
Peculij est multiplex.fo.rxxvj.co.iij.
Pedagogus quis dicatur.fo.viij.co.j.
Pena arbitraria ad mortem extēditur. fo.xcij.colum.j.
Pena ex pacto nō potest peti.fol.lxvj. columna.iij.
Pena maior maiori delicto debetur.fo lio.cxv.colum.ij.
Pene diuersificantur ex personarum diuersitate.fo.cxv.colum.ij.
Pene in criminalibus sunt ordinarie et extraordinarie.fo.cxv.colū.iij.
Pene sunt restringende.fo.cxv.co.iij.
Periurus in alio seculo punitetur. folio cxij.colum.iij.
Permutatio duas actiones parit. fol. lxx.colum.ij.
Perpetuum multipliciter dicitur.folio xx.colum.ij.
Persecutio cōtinet actionem ꝛ petitionem.fo.lxxvj.colū.j.
Persone alienarum rerum gubernationem habentes.fo.cvij.colum.iij.
Petitio hereditatis est realis ꝛ personalis.fo.cvij.colum.iij.
Philosophi a tutela erēsantur.folio xxj.colum.iij.
Pictura preciosior est scriptura. folio rxviij.columna.iij.
Plus petitur quattuor modis. fol. cij. columna.iij.
Pondus quid dicatur.fo.rlij.co.iij.
Possessor clandestinus habet naturalē possessionem et delectus ciuilem.folio cxj.colum.ij.
Possessor male fidei quo iure tenet fructus restituere.fo.cxij.colum.iij.
Possessori an competat actio.fol.xciij. columna.ij.
Possessio an sit eadem cum possessione defuncti.fo.rlij.colū.ij.
Possessio nō est proprie de mobilibus. fo.cxj.colum.ij.
Possessio sola non queritur.fol.rxxvij. columna.ij.
Possessio potest peti sine interdictis.folio.cx.colum.iij.
Possessio sepe transfertur licet res non apprehendatur.fo.rxx.colum.ij.
Possessio vnde dicitur.folio.cxj.columna.ij.
Postbumi bodie erberedari non possunt.fo.rlij.colum.j.
Precaria possessio que dicatur. fol.cxj. columna.iij.
Predia stipēdiaria que sint. folio. rxix. columna.iij.
Predia tributaria que sint.ibidem.
Prelatus suspectus an sit ab administratione remouendus.folio.rxiij.columna.j.
Prefcribit heres cū mala fide.fo.rxxiij. columna.j.
Prescriptis verbis agitur tripliciter. folio.lxxxj.colum.ij.
Presumptio ex partis sumitur. folio.ij. columna.j.
Preteritus quandoq; cōmittit edictū. fo.lix.colum.iij.
Preteritio an habeatur pro exheredatione.fo.rlij.colum.j.
Preterta quid est.fo.rcj.colum.ij.
Pretor plus punit q̄ lex.rij. tabula fo.lxxxvj.colum.iij.
Pretorie penales sunt annales.fo.cviij. columna.ij.
Pretorie rei persecutorie sunt perpetue. fo.cvij.colum.ij.
Procurator: rei siue interueniat ante litem cōtestatam siue post tenetur satisdare.fo.cvij.colum.j.
Procuratoris officium quibusdam est interdictum.fo.cvj.co.iij.
Procuratores satisfdant non autem patres orphanotrophi.fo.cvj.co.iij.
Prognatus et abnepos idem.fol.lvij. columna.ij.
Promissor an statim conueniri possit. fo.lxvj.colum.iij.
Promitto.r.aureos annuos ꝛ singulis annis differunt.fo.lxxj.colū.j.
Proximus pubertati quando dicatur quis esse.fo.lxxv.colū.iij.
Publica iudicia differunt a ciuilibus. fo.cxiij.colum.iij.
Pueri aliter/aliter puecti docēdi sunt. fo.xxvj.colum.ij.
Pupillus in tribus locis potest tutorē petere.fo.xviij.colum.ij.

Pupillus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Institutionum imperialium.

Pupillus qualiter ex mutuo tenetur. fo.lxx.columna.iij.

Pupilli an possint soluere.folio.cxxvj. columna.ij.

Pupilli qui sint.fo.cix.colum.ij.

Purpura vestimento tripliciter appo nitur.fo.cxvij.colum.ij.

Putator quis dicatur.fo.xc.colum.j.

Quadripondium quid sit.fo.xlij. colum.iiij.

Quarta est multiplex.fo.lv.colum.iiij.

Querela datur emãcipatis.fo.xlij.co.j.

Questor dicitur tripliciter.fol.j.col.iiij.

Quirinus vnde dicitur.fo.iiij.colum.j.

Quis q̃ substantiã significãt.fo.lxxvj. colum.iiij.

Quod differt nõ aufert.fo.lvj.colũ.iij.

Quod iussu exercitoria non sunt actiones:ꝛ actionũ adiectiões. fo.cv.co.ij.

Raptor: et fur distinguũtur. folio lxxxix.colum.j.

Raptor in minus tenetur q̃ fur manifestus.fo.lxxxix.colum.ij.

Raptor qua actione tenetur.fo.lxxxix. colum.j.

Rei debendi insolidũ non possunt conueniri.fo.lxxiij.colum.j.

Rei vendicatio que dat legatariis non est ex quasi cõtractu.fo.lxxxiij.col.ij.

Reor debẽdi vel credendi ꝟstitutio an per interuallũ pediat. fo.lxxij.col.iij.

Rex diuisiones quot sunt.fo.xxx.co.ij.

Res dicitur esse in nullius bonis septẽ modis.fo.xxv.colum.iiij.

Res incorporales quasi possidẽtur.fo. cx.colum.iij.

Restituere quãdoq; sumitur pro dare. fo.cr.colum.iiij.

Restitutio in integrum nõ dat minoribꝰ xxv.annis qui se vẽdidit. fo.vj. colũ.j.

Reus stipulandi quis dicatur. fo.lxxij. colum.iiij.

Sacre res aliquando alienari possunt.fo.xxv.colum.ij.

Sacre rei vẽditio valet inter ignorãtes. fo.lxxiij.co.ij.

Salarium interueniens in mandato an peti possit ꝛ q̃ rõne.fo.lxxxij.co.iiij.

Sarcinator quid sit.fo.lxxxj.colum.j.

Satisdare est promissionẽ per fideiussores facere.fo.cvij.colum.ij.

Satisdatio a quibus tutoribus danda est.fo.xx.colum.iij.

Satisdatio de legato soluendo põt remitti a testatore:sed nõ de vẽdẽdo fruẽdo arbitrio boni vi.fo.xxxi. co.iij.

Satisdatio duplex ab actore exigit. folio.cvij.colum.ij.

Satisdatio iudicio sisti an possit sub pena fieri.fo.cvj.colum.ij.

Scandalum timendũ est.fo.xxvj.colũ.j.

Scientie q̃driuiales an exercusant a tutela.fo.xxij.colum.iij.

Scientie triuiales exercusant tutores.fo. xxj.colum.iij.

Scriptura p̃conizata facit fidem apud omnes.fo.vj.colum.ij.

Scripture an semp stãdum sit.fol.lxxvj. columna.j.

Semestre duplꝫ accipit.fo.xxi.co.iiij.

Seminauit si qs ex semine meo in alieno fundo agam contra dñm fundi.folio.cxvij.colum.iij.

Sententia an statum siterecutioni manda.fo.cxij.colum.iij.

Sententia die pecuniã debet ferri etiã absente altera partium.fo.lxxi.colũ.iij.

Sententia est in scriptis ferenda.fol.cij. columna.ij.

Sententia est de iure ciuili.fo.cix.co.iij.

Sententia ꝛ scõm decretum tranferunt dominium.fo.cxiij.colum.ij.

Sententia in scriptis ꝛ sedendo ferenda est.fo.cxij.colum.ij.

Sententia interlocutoria ꝓceptũ iudicis idem.fo.xxv.co.ij.

Sententia non põt esse certa.fo.cij.co.ij.

Sententia sup actione famosa an semp infamet.fo.cxij. colum.j.

Sententia si geminetur ex qua tũc agetur.fo.xlvj.colum.ij.

Seruus an possit habere aliquid suum. fo.xxxvj.colum.j.

Seruꝰ ciuiliter negt obligari.fol.lxxvj. columna.iiij.

Seruus fugitiuꝰ an triginta annis vsucapiatur.fo.xxxj.colum.iiij.

Seruus heres institutus nõ acgrit dño nisi duo concurrant.fo.lij.columnij.

Seruus manumissus an teneatur de gestis in seruitute.fo.cv.colum.iij.

Seruus non potest obligari fideiubendo.fo.lxxxvj.colum.ij.

Seruus ordinarius quid sit.fol.cv.co.j.

Seruus pro nullo reputat. fo.xcvj.columna.iiij.

Seruus vicarius quid sit.fol.cv.colũ.j.

Seruꝰ vsufructuarius querit nobis ex re ꝛ opere:sed vsuarius ex re tm. folio lxxxv.colum.ij.

Serui libertatem cõsequuntur nouem modis.fo.vij.colum.ij.

Seruitutes sunt idiuidue pterysumfructum.fo.xxxj.colum.j.

Seruitutes sunt in bonis nostris.folio xxiij.colum.ij.

Sica quid est.fo.cxv. colum.j.

Simplicitas est legibus amica. fol.lvj. columna.ij.

Si vinco vicentem te vinco te q̃ncq; fallit.fo.lxij.colum.j.

Societas multꝫ modis soluit.fo.lxxxij. columna.iij.

Societas nõ transit ad heredem nisi in duobus casibus.fo.lxxxij. colum.iij.

Societas quid est.fo.lxxij.colum.j.

Solutum per errorem indebitũ sepe repeti non potest.fo.lxxxiij. colum.iiij.

Solutio fit de necessitate. f.xxxvj.co.ij.

Solutio particularis an creditore inuito possit fieri.fo.lxxvj.colum.j.

Solutio vna multas questiones terminat.fo.xxvij.colum.j.

Solutio an possit fieri adiecto. f.lxxiij. columna.iiij.

Solutio quando fiet si boc anno ꝓmissum sit.fo.lxxvj.colum.ij.

Species sole cõmodantur. fo.cj.co.iij.

Speciei diffinitio.fo.iij.colum.iij.

Sponsalia inter absentes ꝛ psentes fieri possunt.fo.lxxvj.colum.j.

Stadium quid sit.fo.xxv.co.j.

Stipulari ire ꝛ stipulariter differũt.folio.lxxij.colum.ij.

Stipulatur alter alteri duodecim modis.fo.lxxiij.colum.iiij.

Stipulatur quãdoq; infans nõ autem furiosus.fo.lxxv. colum.iij.

Stipulando alteri quandoq; sibi actio nem querimus quãdoq; nõ. fo. lxxvj. columna.iiij.

Stipulatio alteri facta põt tribus modis formari.fo.lxxvj.colum.iiij.

Stipulatio an possit fieri sub conditione.fo.lxxj.co.iij.

Stipulatio an vitietur propter turpitudinem.fo.lxxvj.co.ij.

Stipulatio debet fieri verbis aptis.folio.lxxj.co.ij.

Stipulatio nõ semper vitiat ex responsionis diuersitate.fo.lxxv.co.ij.

Stipulatio pura nõ suspẽditur sed bene alij actus.fo.lxxiij.co.ij.

Stipulatio quid sit.fo.lxxj.co.ij.

Stipulatio rei sue an valeat.fo.lxxij.columna.iij.

Stipulatio tm̃ fit per verba futuri tẽporis.fo.lxxvij.colum.iij.

Stipulationes ꝓtone inudiciales multipliciter differunt.fo.lxxij. co.iij.

Stupri pena est qnquennalis. fo. cxij. columna.iiij.

Substitutio breuiloq̃ seu reciproca. folio.xlv. colum.ij.

Substitutio ꝟpendiosa que sit. ibidem.

Substituo est verbum generale.fo.xlvj. columna.j.

Substitutio exemplaris que sit.fol.xlv. columna.ij.

Substitutio pupillaris que sit. fol.xlv. columna.ij.

Substitutio vulgaris.fo.xlv.colum.ij.

Successor anormalus quis dicatur. fo. lxix.colum.ij.

Successio libertinoꝝ ꝛ ingennoꝝ tripliciter differt.fo.lxvj.colum.iiij.

Successorum edictũ q̃ sit.fo.lxj.co.iij.

Superlatiuus ꝓ positiuo q̃ncq; ponitur.fo.lxxxj.colum.j.

Tacens affirmat.fo.xiij. colũ.iij.

Talio quid sit.fo.xcj.colum.iiij.

Tempus quid est.fo.xxvj.co.iiij.

Temporis diuisio.fo.xxvj.co.iiij.

Testari aliqui nolũt aliq non possunt. fo.lvij.colum.ij.

Testamẽtum facere multis ꝓhibetur a iure.fo.xl.colum.iiij.

Testamentum inofficiosum quandoq; continet erberedationem ꝛ preteritionem.fo.lxvj.colum.ij.

Testamẽtum per duo rũpitur. fo.lvij. columna.ij.

Testamẽtum scõm ꝓfertur ꝓmo: sed puma snia ꝓfertur scõe.fo.xlvj.co.ij.

Testamenti per cecũ faciẽdi solẽnitas. fo.xl.colum.iiij.

Testium numerus qui in testamẽtis est adhibitus.fo.xxix. colum.j.

Theatrum quid sit.fo.xxv.colum.j.

Thesaurus quid est.fo.xxix.colum.ij.

Tutela est tripler.fo.xv.colum.ij.

Tutela multis modis finit.fo.xix.co.ij.

Tutele datio an possit delegari. f.xvij. columna.iij.

Tutor ad qd daꝫ pupillo.fo.xv.col.iiij.

Tutor an teneat cauere de rato.fo.cvij. colum.iij.

Tutor cõfirmatus est datiuus ꝛ nõ testamentarius.fo.xv.colum.iij.

Tutor per quam paupertatem a tutela excusatur.fo.xxj.colum.j.

Tutor quare dari nequit habenti tutorem.fo.xx.colum.ij.

Tutores an poterit plures habere pupillus.fo.xx.colum.ij.

Tutores a quibus iudicibus dãtur.folio.xix.colum.iiij.

Tutores dans quid inquirere debet.folio.xvij.colum.ij.

Tutores plures ꝛ magistratus quo ordine cõueniri possunt.fo.xxj.colum.j.

Tutoꝝ genera quattuor dici possunt. folio.xx.colum.iij.

Vendere quis compellit aliquã do.fo.xxxv.colum.ij.

Vendicat aliquãdo nõ dñs a domino. fo.xxviij.colum.iiij.

Venditor vtrum arrarum duplicũ pditionem teneatur ad interesse.fol.lxxix. columna.iiij.

Venditor an teneatur precise ad rẽ tradendã vel ad interesse.fo.lxxx.colũ.j.

Vẽditio fit in scriptis et sine scriptis.folio.lxxx.colum.iij.

Venditione facta non ptinet ad emptorem periculũ rei vendite nisi nonẽ cum currant.fo.lxxx. colum.iij.

Verbum semel positum ꝑprie ꝛ impꝛprie potest poni.fo.lv.colum.j.

Vindicta quid sit.fo.vj. co.iiij.

Violentia quãdoq; personis quãdoq; rebus infertur.fo.cxij.co.j.

Vis inquietatiua que parit iterdictum quod vi aut clã qualiter fit.fo.cxj.columna.iij.

Unde vi cõcernit res immobiles.vi bonorum raptor mobiles.fo.cxi.colũ.j.

Voluntas est ꝓ rõne.fo.xxxij.co.iij.

Usucapio est res ꝙ mobilis ꝓscriptio immobilium.fo.xxxij.colum.ij.

Usucapio ꝓ herede quãdo habet locum.fo.xxxij.colum.j.

Usucapio rerum immobilium non interrumpitur per lit.cõtestationẽ.fo.cxiij. colum.iiij.

Usufructus an sit pars dominꝫ. fol.l. columna.iiij.

Usufructus causalis quid sit. fol.xxxi. columna.ij.

Usufructus formalis quid sit.fol.xxxi. columna.ij.

Usufructus in multis locum dñꝫ habet.fo.l.colum.iiij.

Utile per inutile nõ vitiatur.folio.lxxv. columna.j.

Utri possidetis ꝙ utrobi differunt.fo.xcj. columna.ij.

Utrobi vnde dicitur.fo.cxi.colum.iij.

Uxor non est in potestate mariti.fo.lxij. columna.j.

FINIS.

Alphabetum grecum grece et latine expositum.

a	b	g	d	e	z	i	th	i	ckq	l
Alpha	Vita	Hama	Delta	Epsilon	Zita	Ita	Tita	Iota	Lappa	Lauda
α	β	γ	δ	ε	ζ	η	θ	ι	κ	λ

m	n	x	o	p	r	s	t	y	ph	ch	ps
Mi	Ni	Xi	Omicrõ	Pi	Ro	Sigma	Taf	Ypsilõ	Phi	Chi	Psi
μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ

Diphthongi greci.

o	ai	au	ei	eu	oi	ou
omega	e	af	i	ef	i	u
ω	αι	αυ	ει	ευ	οι	ου

UNIVERSIDAD

¶ Imperator cuius effigiem hic vides ab electoribus septem eligitur. tribus ecclesiasticis et quattuor laicis: et his versibus continentur.

Magna Maguntia/crassa Colonia/Treueris alma:
Atq; palatinus dapifer. dux portitor ensis.
Marchio prepositus camere: pincerna bohemus.
Romanum regem statuendi dant sibi legem.

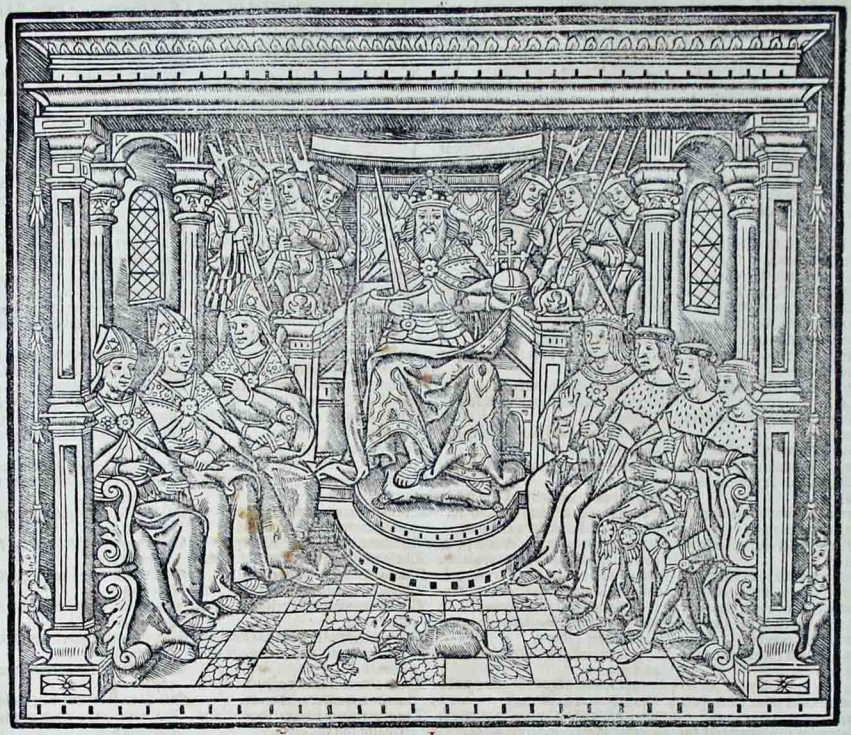

¶ Triplici corona impator coronat: vt ptz his v̄sibus.
Ferrea romani gestant dyademata reges.
Est argentea post hec his oblata corona.
Hinc aurum capiti fuluum datur imperiali.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Diuisio. ✠An autez hec rubri. et alie possint vt ter. allegari :et cõiter doc. con cludunt q si et ea ora rio effecta: vti ti. q3 qsl. u. ti. q. tuc ꝑsit vt ter. allegari. alis aũt non ꝑsit alle. ꝑ decisiõe iur3 : vt plenius vide re peteris p Ange. hic.

† Nõ intelligas de regno Francie fz Jo. fa. z Jo. de pla. ẽ, sed de q̃dã frãcia q̃ est in alemania deq̃ fit mẽtio i. c. j. de sponsa. Luce. iij.

Cesar vnꝰ dicitur.

✠Uel melꝰ aiulio cesare eius auũculo fz bal. Joan. fab. Epoſo. hic.

✠ Ista pot esse ꝑa / fm c. ꝑe. de beneficio. z bar. hic.

✠Uel forte Ruffus. Jo. de pla.

✠Et bñ: q3 ibi loqtur ꝺ Justiniano sub q̃ferta e synod⁹ cele brata fuit tẽpore Agathonis papa: ꝓ. vt. xvi. di. sexta. sub Justiniano aũt cui⁹ leges lequnt celebrata fu ibi tã̃ta fyno i dus tpe Juli papę. vt. d. c. ferta.

✠ Utraq; expositio pt ee bona. fab z ang. z ꝺ natura genitiui. vide aũ deãng. hic.

✠ Immo, hic fm ꝑe. de bel. pri. q. vicebat felix. i. beatus: z ꝺ sanctus Justinianꝰ fuit licit⁹ ꝑpt ge sta magnifica.

✠ Sicuti fuit ꝺ donatiõe facta ꝑ Coſtantinũ papę Siluestro. z videſ non valere: ꝺicum ti. q3 glo. singla. fm bal. in. l. ij. ſ. cuꝫ vꝺe. ff. de of. ꝓe. vi. Sed

Knoie dñi. ✠ Ista rubrica diuiditur in quattuor partes. Primo ponit inuocatio diuini nois per quã deus venerat ibi. In noie dñi. Scꝺo ponitur descriptio impialis culminis. ꝓpriꝫ z appellatiui tanꝺẽ cauſa efficiens. ibi: Impator⁹ cesar. Tertio ponit cui ꝑtis liber ꝺi regit. ibi: Lupide legum iuuẽtuti. Quarto ponit q̃ꝺã rubrica particlaris ad nigriꝫ. prime ſequẽs. ibi: Incipit. pemiñ. Inarc. Non ꝛtinuat⁹ ista rubri. q̃ ꝛtinuatio ꝺz fieri ad ꝓximma. l. ij. ff. de ſtabo. Unde cum ſit principii niḃil ante ſe habere põt ad q̃ ꝛtinuet. ꝺ. principuli. in ꝓcemio dige ſtorum. et. l. primus. de verboruꝫ ſignificatione. Chriſtoforus porcus.

a ✠ Jeſu xpi. Et hoc no. q̃ xpianus fuit/ als non poſſet imperare. i. imperiꝫ iuriſditionẽ exercere. vt in aut. iuſtu. qꝺ ꝓcestatur. in ꝑn. ibi: z cõicator⁹ ecclie. col. ij. vbi ꝺ q̃ glibet administrator ꝺz iurare ſe eẽ cõicatorẽ ſancte catholice eccliẽ. ſic z als⁹ icipit. vt. C. de offi. ꝑe. ꝑto. af. l. an noie dñi. z in aut. de armis. in ꝑn. coll. vj. Et ſ. cũ ſegtur bonũ imitium: melius mediũ: z optimus finis. vt in auten. quõ opor. epiſ. in ꝑn. col. j. z glo. j. in aut. de here. z fal. in ꝑn. col. j.

b ✠ Cesar. Al ceſare augusto qui regnabat tpe natiuitatis xpi. Unde illud erꝛit edictũ a ceſare augusto vt deſcriberet vniuerſus orbis. i. vt quilibet estimaret bona ſua: z exinde glibet impator dictus est ceſar.

✠ Uel dicit ceſar: ✠ q3 fuit ceſus de vẽtre matris ſue. Additio. Et q3 iam magnã ceſarie pilo⁹ habebat: vt ꝺic per Jo. fab. Et nota q⁹ ꝺebet coronari triplici corona. f. ferrea: argentea: z aurea. de qua glo. in cle. i. de iureiuran. Et an gesta per ipſum ante coronationẽ teneant cõmuniter determinatur q3 ſic. vt per Ange. z docto. Cbuſto. bic.

c ✠ Flauius. Quia erat de familia flauioꝝ: vel q3 ꝺeuicit flauios. vt ꝺixi. ff. eo. in ꝑn. Alij habent flauius: q3 talis erat colorꝭ : nam erat rubeus. ✠ ſed melior prima ſententia.

✠ Juſtinianus. Q3 fuit filꝰ iuſtini. vt. ſ. de dona. ſ. eſt z aliud. z. ſ. qꝺ nõ est per. fa. te. ſ. pe. S3 in decre. ℌ. diſt. xvj. vbi ꝺ q̃ fuit filius ſ. ſtãini. Sed fortẽ ibi loqtur ꝺ de alio iuſtiniano q̃ bic. Uel dicq̃ fuit filius ſ. ſtãini: q3 ſucceſſit ei in regno. Uel ꝺ a iuſtitia quã ſem percoluit z ſubditis miũrit colẽdã. ✠ vt. C. de ſum. trí. z fi. catho. l. j.

d ✠ Alemanicus. Hoc nomen z oia ſequẽtia noĩa ſunt ab euentu bñ impoſita: vtputa q3 vicit alemanos: z ſic de aliꝭ. vt in aut. de here. et fal. in ꝑn. col. j. z hec oia ſunt noĩa ꝓnunciarum quas ꝺecuit.

e ✠ Pius. A pio antonio. vt in aut. vt lib. de cetero. col. vj. ſ. ſi qs aũt. als et ſ. facimus aute. Accur. Additio. Uel pius a pietate animi. vt C. de ſum. trí. z fi. catho. l. j. in ꝑn. z. C. de nup. l. imperialis. z. C. de cadu. tol. l. vnica. vlti. reſpon.

f ✠ Felix. A felute ai. vel felur. i. ꝓſper/ q3 oia ſibi ad votũ ſuccedebãt.

g ✠ Inclitus. A geſtis magnificis. Accur.

h ✠ Victor. Jn fugando hoſtes. Accur.

i ✠ Triumphator. Poſt victoriam: glorioſus enim erat: z magnifica geſta ſua.

k ✠ Semp augustus. Quia huius ꝺebet esse ꝓpoſiti glibet imperator⁹ vt augeat: ſz hoc ſemper nõ faciat✠ ſic in diffinitione matrimonij. vt ſ. de pa. po. in ꝑn. ſz interꝺum diuiꝺatur. vt. C. de repu. l. ꝓnſu. ſic in diffinitione iuſtitie. vt. ſ. de iuſti. z iure. in ꝑn. fm Jo.

l ✠ Cupide legum iuuentuti. ſ. mittit ſuam gratiam z bunc libꝛum.

m ✠ Incipit. more recte ſcribentiũ ꝑmittit. pemium: in quo reddit ſe⁹ ctorem attenti/ docile z benuolum. Attentũ: cum ꝺicit ſummis vigiliis. nam per boc qꝺ ſpe vigilauit reddit nos attentos vt vigilare ꝺebeamus. nã ius ciuile vigilantibus ſcriptũ eſt. vt. ff. qui in frau. crediꝺ. l. pupillus. in fi. z ibi: ſumma. prudentia. vt. j. eo. pri. ℌ. Docile: cum ꝺicit: z cũ ſacratiſſimas ꝛſtitutiones antea ꝛpoſitas ꝛc. vt. j. eo. ſ. omnes. Docilem eñ facit qui ſummã rei breuiter cõprehendit. nã ꝑ boc qꝺ ipſe abꝺeuianit/ poterunt ammodo facilius edoceri. Benuolum. i. bone voluntatis ad addiſcendũ vbi ꝺicit z quod in ꝓcei tempore. z ibi ſumma itaq; ope. vt. j. eo. cũꝛs. in fi. z. ſ. ſumma itaq; ꝛc.

Apatoriã, ✠ Diuiꝺit⁹ i tres ptes ꝓncipales tot⁹ ꝑmiũ ꝓſeq; ad fi. ij. Jo. ꝺe pla. ꝺiuiꝺat i qnq; ✠ ſã ꝑmo ponit i qb⁹ ꝺz ſfari ipator⁹. Scꝺo ponit qliꝺ iuſtimian⁹ illud adipleuit. Tertio nos ad ſtudiũ exhortat oñẽdo fructꝰ q ſequunt̃ aſſiduo ſtudio. Scꝺa ibi: in. ſ. Quoꝝ. Tertia ibi: Sũma itaq;. Iterũ ꝓia ꝺiuiꝺit i ꝺuas ptes: q3 ꝓio põt ꝺictũ. Scꝺo põt tres caſus. ſcꝺa ibi: vt vertũq;. ✠ Caſus. Quiꝺã iuuenis iſta bat coraꝫ ipatore ꝺices. ꝺñe impator: valde miror: vos eſtis miles: z eſtis miles: q3 libet ipator⁹ est miles. vt. ff. de test. mi. l. j. vbi ipator: alios milites appellat ꝛmilitões. Et q̃ ergo eſtis miles: armis ꝺebetis itẽdere: z nõ legib⁹ : z tñ ꝛtũ fa

citis: q3 legibus tñ intẽditis. Fecistis eñ fieri vnum codicẽ ex antigs tribus codicib⁹. f. li. Hermogeniano. Theodoſiano. z Gregoriano. z aliꝭ s ertra ugatãtibus ꝛtombus. Jtẽ fecistis cõpilari libꝛũ digestoꝝ seu pandectaꝝ ex antigs voluminibus deſperatis. Jtẽ ꝑcepistis tribus viris peritis: ſc3 Tribuniano. Theodoſiano. z Dorotheo. vt libꝛum inſtitutionũ cõponerẽt. Dicite ergo mihi quare boc facitis: et ꝛe intẽditis legib⁹ tñ ꝛ non armis ci ſitis miles: z ſic armis ꝺebetis intẽdere. vt. C. de iur. delib. l. ſi. cir ca ꝑn. Ad boc rñdet ꝺe digne impator assignãs duo tpa. l. tꝛ ꝑbelli/ ttps pacis. Et ꝺicit. Fili mi ſic tibi reſpõꝺeo. Deceꝺ est vt quilibet imperator ſit munitus bis duob⁹ ꝛpibus. l. armis et legib⁹ : z boc ideo q3 ſi bis duobus tpibus est munitus iperator: vtrunq; tempus poterit recte gubernare: z tẽpus belli z tempus pacis. Nam tempus belli gubernabit per arma z vſum armoꝝ: z ſic efficiet victor z triũphator. Tempus autẽ pacis gubernabit per legeꝫ vſum legis: z ſic puniet malefica deliquentiũ: z per boc fiet religioſiſſimus z ſanctiſſimus maleficia puniendo: q3 valde religioſum z ſanctum punire maleficia seu malefactores. Et boc ꝑſq; ibi: Quoꝝm.

o ✠ Adaiestatẽ. i. imperatorẽm qui est in maiestate. vt. C. de leg. z cõſti. l. digna. ✠ Similis est loqũꝺi ornatus. j. quibus mo. ius pa. po. ſol. ſ. filius. ibi: imperatoriam celsitudinem. Et nota q⁹ antipopb⁹ ꝺicit reſpondendo ad tacitam queſtionem banc: ſc3 quare imperator⁹ non facit quoꝺ fuum est. ſc3 armis intendere. cũ milites magis arma ſcire q3 iura oporteat. vt. C. de iu. delibe. l. scimus. ℌ. arma. Ad qꝺ reſpõꝺet imperatoriam maiestatem ꝛc.

p ✠ Armis decoratam. Queritur quare qꝺ erat armoꝝm attribuit le gibus z econtra: ✠ Reſpondet✠ vt oſtenderet alteruꝫ alterius auxilio ſemper egere. vt. C. de iuſti. co. confir. in ꝑn. z. ff. de ꝛi vendi. qui resti tuere. Uel ꝺic ꝓpie ponit: ✠ nã arma ſunt ad ꝺecorem: leges ſunt ad armandũ. vnde ꝺicit militant nãq; ꝛc. vt. C. de aduo. ꝺiuer. iudicio. l. aduocati. Et leges ꝺicunt armare boies. vt. C. ad. l. iul. de adul. l. cum vir nubit. Uel ideo posuit vt euitet malus ſonus✠ verboruꝫ ſc3 caccẽphatoꝝ: id est turpis ſonus.

q ✠ Oporteꝫ. id est oportꝛmum est.

r ✠ Armatam. ſc3 ad banc vtilitatem que ſequitur. Accur.

s ✠ Et bellorum. Et ſic quo ad vſum armoꝝm.

t ✠ Et pacis. Sic quo ad vſum legum. Accur.

v ✠ Gubernari. Alteꝛũ cum legibus. ſ. tempus pacis: alteꝛũ armis ſc3 tempus belli Additio. Unde Jo. fab. faluando glo. ꝺicit q̃ tempore belli nõ ſeruantur iura: ſc3 de facto. ſanctius tñ esset q⁹ iuſtitia illo tẽpore fieret ꝑ alio tpe. ꝺicit tñ q⁹ illo tpe belli non ꝺebet rigor ſeruari oĩno. vt ertra de transac. c. ſi. r. rrix. ꝺistin. c. ſciendum.

x ✠ Et princeps. ſc3 imperator. Additio Intellige ſtricte z ꝓprie ſm glo. ordinariam in cle. j. de bap. vel in ꝺubio fm Ang. bic. al⁹ ſecus vt no. glo. in. c. fundamenta. de elec. lib. vj.

y ✠ Jn hoſtibꝰ. Qui ſunt hoſtes ꝺicitur. ff. de capt. z poſtli. l. hoſtes. z. ff. de verbo. ſig. l. hoſtes.

z ✠ Per legitimos tramites. id est leges q̃ ſunt via gradiẽꝺi ſicut tramites cunꝺi ſm Jo. Bene ꝺico calimnites punirꝭ per leges. nã in criminibus fiue ordinarijs ſiue ertraordinarijs ad ſlitudinem ſupplicij punitur calũniator. vt. C. de accu. l. ſi. z. ff. ad turpil. l. z in ꝓmatis. vbi ꝺicit z in ꝓuatis z in extraordinarijs crimmibus oẽs calũnioſi extra ordinẽ ꝓo qualitate admiſſi plectuntur. Jtẽ in ciuilibus: modo pecuniaria pena: modo ſacramẽto calũnie: modo nota infamie. vt. j. de pe. te. liti. per totũ. z. j. de ac. ℌ. ſi qs agens. z. C. de plus pet. l. vnica. z de iudi. properandũ. ℌ. ſiquiꝺe. vbi punit cõtumax in expenſis. vel ꝺic q̃ ſeptẽ genera penarũ vocat legitimos tramites. vt. ff. de pe. l. vj. in fi. et l. vj. z. vij. Uel ꝺic q⁹ magiſtratus vocat tramites per quos iura reꝺꝺuntur. nam parum valeret iura esse in ciuitate niſi essent qui ea exercutioni mandarent. vt. ff. de oꝛi. iur. l. ij. ℌ. post originẽ. qui puniunt in criminalibus puniunt ꝛ in ciuilibus. z expenſis. z in viatico. ff. de iudi. cum quem. quę vltima✠ verior est. Accur.

a ✠ Calũniantium. Calũniator est qui falsa crimina scienter intendit. vt. ff. ad turpil. l. j. in ꝑn. z facit ad boc. ff. de bis qui not. infa. l. atbles tas. ℌ. calũniator.✠ Quiꝺ autẽ sit ꝓnunciator ꝛ tergiuersator: ꝺicit⁹ ꝓdictis legibus. Accur. Additio. Tamen bic calũniatium capitur generaliter ꝓ omnibus ꝺeliquentibus.

b ✠ Religioſiſſimus. Nota quẽ fieri religioſum ꝑ leges. nã ipse sunt sacre. vt. C. de legi. z conſti. l. leges. j. Jtẽ nota bic quattuoꝝ ꝛpositionalia. ſarma vſus armoꝝm: victoria: triumphus. Jtẽ leges: vſus legum: calumnie repulſio: z iuris religio.

a

✠ Jdem in aliꝭ ducib⁹ z baronib⁹: vt ſubiecti eos ſpiran tes teneant maiestatis crimine fm Jo. fa. hic.

✠ Jſtam ſe quunt Jo. fab. z ang. z cõcludunt ꝙ doctorẽ mi liti hodie eẽ ꝑferẽdũ: cũ doctor actu legens ſi legerit ꝑ. rr. an. in ſtudio fruſt dignitate vicaria tus ꝓncipis: z eſt comes z ꝺux. vt est z. ꝛ. ibi gl. z bar. in. l. j. C. de ꝓfeſ. q in vi. ꝛſtan. lib. xij.

✠ Jſta ẽ ꝑa fm ꝑet. de bel perti.

✠ Ista responꝺatur ꝑ ꝑe. de bel perti. Calũniatorum punitio.

Magiſtratus ſiut tramites legitimi.

✠ Sequitur eã ang. z eſt ꝙ fm eũdez ꝙ penaz de lictis a lege impoſita iu ꝺex exerꝛcẽt.

✠ Qui ꝛordinarijs criminib⁹ punit ſiſtitutiõe ſupplicij Jn extraoꝛ diarijs motu iudicꝛ, vt no. in. l. ſi. et ibi gl. ꝺoc. C. de trãſac. Ange.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

Diuisio. ¶Quor. ¶Diuidit in duas ptes. Pmo dicit q ipator pfecte se hab buit circa arma: circa leges. Scdo ibi Sūt bellicos. Jte scdo subdividit. Nā pmo ex̄plicat qlit se hab buit circa arma. Scdo circa iura. Scdo ibi: Oēs vo popui. ¶Casus. Adhuc thabat iuuenis añ pncipē: iterum q̄uit. Dic ipator: diristis

supp q̄ libet ipator: de beat cē munit' bis duos tpib': armis et legib': a pos dñe iustinian ne q̄uit eēstis munit' bis duob' tpibus: Nā. mirtim certe sumptuos tpe munitus. s. armis: legibus. Nā circa arma phe me habui. et circa leges diutius vigilaui. et boc vsq; ibi: Et bellicos.

Pro casu. a ¶Quorum vtrāq;. Si ista debet esse in pncipe: tu iustiniane quid feci stis: Nā. quorum vtrāq;.

b ¶Luz sumis vigilijs. i. cū summo labore q̄ad le ges. nā vis cuile vigilā

+ Concor ter. i cano. nunciatum terrarū. di. 2 q̄ pigrū z negligēcib' tura nō sub ueniant. bñ facit ter. in l. nom. ff. fer qui. cau. maio.

tib' nō dormiēdo' scriptū est. + vt. ff. q̄ i frau. cre. pupill'. in fi. Accur.

c ¶Pmouēdā. s. quoad arma. z nota tres esse hoīs status: memoria preteritorum: scientia presentium: prouidentia futurorum.

d ¶Annuēte deo. Deo gratias refert. cuius auxilio triumphum meruit obtinere. vt. C. de offi. pre. pre. afri. l. j. in prin.

e ¶Et bellicos. ¶Casus. Jnstabat adhuc iuuenis coram iustiniano imperatore z dicebat. Dicite mihi qualit circa arma vos habuistis pbe: q̄ diristi. s. pri. q̄ circa arma vos habuistis pbe: z qlit circa le ges. q̄. s. pri. diristis q̄ circa leges diuti' vigilastis. Justinia. rñdet dicēs pmo qualr circa arma se habuit. Et dicit. Si vis scire qlit circa arma me habui: q̄ras mimicis meis quos subiugaui z supam z deuici. Et q̄ras oīb' de puincia q̄ appellat africa. Quia debes scire q̄ antiq̄ssimo tpe illa puincia. s. africa z alie immerabiles pincie erant subiecte impio romano: z romani pdiderūt illas pincias: z steterūt ille pncie logissimo tpe cē iurisditōes romanop. s. pp spaciū cētū q̄nq; annop: z tādē ego iustinian' per meā. pbitatē: valetiā: z sapiētiā recuperaui eas z subiect impio romano. z boc vsq; ibi: Omnes romo.

Pro casu. c ¶Et bellicos. Oō punctum dicerat dicendo vtranq; viam. z. nunc diuidit dicendo primo qualiter se habuit circa arma. Accursius.

Barbari. f ¶Barbarice. Barbari fuit q̄ romanū iperiū fuit z marime hostes.

g ¶Deducte. de nouo.

h ¶Tam africa. Sub qua multe pncie continentur. Additio. Dic q̄ sunt septem. vt. C. de of. pref. eo. pret. afr. l. j. ff. deo auriliante. Ange.

i ¶Pncipe. Sic ſstruc: tā africa q̄ alie immerabiles pincie iterū addite. i. adiuncte ditioni romane. i. iurisditioni nrop; imperio. post tanta. z. + pteſtantur nostris victorijs a celesti numine pstitis. nā iſte pncipes pius fuerunt de romano imperio. post deſecrunt et post centūquinq; annos redierūt: vt dic. z hoc inuit q̄ dicit iterum. + Et q̄ dicit. z post tanta tēpop; spacia. vt. C. de of. pref. pto. afri. l. j.

‡ Jd est. p testimonijs sūr cū sit no toriū cuius occasiōe to. h plene exa minat mate riā notaui.

* Que dictio. pōe di pta signifi car dis: vt p. ff. de yb. obli. fideicō missa. §. si qs dē. Jm propie vo plica signi ficat: vt. ff. de dī. i. vel. ti. §. j. vor. ange.

ctis hostib' triūphator magnific'

¶Circa arma z leges dicit ipe rator se vigilasse. h. d. Angelus.

¶Quozū vtrāq; via cū ſsumis vigilijs/ſsumas. puidētia annue te deo pfecim'. ¶Et bellicos q̄ dē iudeos nros barbaricē gētes sub iugo nō deducte cognoscūt z tā africa q̄ alie inumerose pui cie post tāta tēpoꝛ spacia nris vi ctorijs a celesti numine pstitis iter ditiōi romāe nroq; additeiperio ptestant: ¶Oēs vo pplī legibus tā a nobis promulgatis: q̄ cōpo

et bernoge niano. vt. C. de no. co. compo. l. j. in prin.

o ¶Consontiā. s. in vnū codicē quē nō habem' : sed er e o fact' est iste quē habem'. Vel dicūm' ꝓsonātiā vt nulla possit ibi ꝛtrarietas repe riri: nullaq; superuacua ſsitudo. vt. C. de ve. iu. enu. l. j. circa prin.

p ¶Tūc nram. i. ſstatim post cōpoſitionē illius codicis fecim' digesta.

q ¶Curam. Et ſsi er pau cis z tenuibꝰ relati ad ſsummā z plenſsimā iuꝛ emēdationē puenire ppe raumus. vt. C. de ve. iu. enu. l. j. circa pin. Accur.

r ¶Ad jmensa. Nā erant tricies cētena milia versuū. (i. legū. vel. ſsoꝛ) z duo milia libroꝛ: alie mīste leges. vt. C. de vete. iu. enu. l. j. §. oīa. et i proemio. ff. §. z antea.

s ¶Desperatū. s. a ꝓstātino. nā z ꝓstātinus voluit hoc facere: ſs nō potuit.

t ¶Profundū. Reperit em̄ oim legū tramitē qui ab vbe romana ꝓdita z

romuleis descēdit tpib' ita cē ꝓsumpt vt in ſsinitū ertēdat: z nulli' humane nature capacitate ꝓcludere. C. de vete. iu. enu. l. j. in pn. Accur.

v ¶Celesti fauoꝛe. Subaudi mediante.

r ¶Adimpleuimus. Post digesta ergo z post primā cōpoſitionē codi cis quē non habemus factus fuit hic liber. sed tñ ante cōpoſitionē se cundi codicis quē habemus. # vndeꝛ q̄s hic dicit q̄sq; per. C. corrigitur vt facit de anno vtili q obtinet ſsm hunc librum z in restitutione minoꝛ z maioꝛ. vt. C. de act. ſs. rursus. lecta est per codicē in dictis restitutionibus. vt. C. de tēpo. in integ. resti. l. ſs. Jtem in scā eius compoſsitione facit mentionē institutionum iam cōpoſitarum. vt. C. de emen. iusti. co. z secunda eius' editione. l. j. ſs. fi. Accur.

Jnſtōnes facte sunt añ codicē. # Sc̄ztur glo. ange. b de ſs ertā est ca⁹. l. i. mē mim⁹. i. ſpn. C. ſs le. hēſ. vbi ter. facit mētionē de hoc lib.

¶Cūqs. ¶Diuidit i duas partes. Pmo ponit qualr mādauit fieri hunc libꝝ. scdo ponit causas per quas. scdā ibi: Et licet. ¶Casus. Queſsuit iterū iuuenis ab imperatore. Dſic impator: nōne aliter adhuc vos habuistis circa leges. Et rñdet impator. Audi ſsili mi: ꝑdito codi ce z digestoꝛ nolui ad huc gesscere: ſs nisi. p tribus sapiētib' curie mee: scz. p tribūiano q erat doctoꝛ legū z dignitate q̄storie tūc posioꝛ'. Jte nisi. p theodosiano z doꝛotheo q erāt illustres viri z aſsessoꝛes nrī: q̄ forte fuerāt cū p̄cedētib' imperatoꝛib' q tres viri de trib' poterāt cōmēdari. Pmo de solertia. q̄ valde intēti z ſsoliciti erāt circa artē legalē. Scdo de scia: q̄ valde erāt sapiētes. Tertio de fidelitate: q̄ p̄ceptā mea efficaciter ſsuscipiebāt z ad effectū fideliter pducebant: ſsicut iam multotiens vidi z erēplo cognoui. z cū fuerūt in pūtia mea ego roga ni eos z p̄cepi eiſdē vt mea auctē z meis tanquā sibꝝ libꝝ ſsitutionū. i. institutā cōponerent: qō fecerūt. Et sb liber institutionū fuit bon' tri plicirōne. Pmo fuit bonus ad b vt rudes scholares q̄ ꝑponit aud dire iura cū pmitus ſstudeant in istis ſstōnib' a me iustinia. cōpoſitis. non autē ſstudeant in antiqs ſstōnibus q̄ fabulas ꝛtinēt. Jste cm̄ ſsti tutiones vtiles sunt: q̄ nihil inutile ꝛtinēt: z nihil ꝑrā. i. male poſsiti vel iuri ſsriū z nihil inusitati: ſsed ꝛtinent solūmodo ea q̄ ſsunt vtilia et iuri ſsonantia z q̄ndie emergētia seu euenientia z accidētia. Secundo bonū fuit būc libꝝ ſsitutionū cōponere: q̄ scholares rudes volētes ſstudere in bis ſstōnib' plus sciēt z addiscēt in vno anno q̄ olim addu scebant vſq; ad q̄driēnū q̄ ab antiqs institōnibus suū ſstudiū incboa bant siue icipiebāt. Tandē in fine hui' p̄tis gnte dirigit ſsimonē suum impatoꝛ: inſsti. iuuenib' siue ſscolarib' rudib' occasiōe quoꝛ ifti libꝝ institutionū fierī fecit dicēs: O iuuenes p̄ncipiū legalis ſscie habetis a me iusti. ſs. libꝝ institutionū z finē legalis ſscie ſsiꝛ a me habetis. ſs. codicē quē feci fieri et trib' codicibus z aliis extrauagātibus ꝛstōnibus: q̄ pmo anno studij legit ſsitutā: z vltimo anno ſstudij legit coder: et ambo sunt libri ꝑciales seu imperatoꝛis z a me iusti. cōpoſiti. Et ſsic debetis vos iuuenes valde gaudere tanto honoꝛe: q̄ pncipiū z finē ſstudij habetis a me iusti. z hoc vsq; ad. ſs. Jgitur. Fran. de are.

y ¶Doc. scz volumen digestoꝛum z codicis.

z ¶Deo ꝓpicio. i. deo coadiuuante.

a ¶Peractum est. i. completum.

b ¶Tribuniano. Hoc nomen z sequentia sunt datiui casus: z etiā dictio connocatis ꝛstruuntur cum illo verbo inferius mādauimus.

c ¶Et quesstor. Pro suo simplici ponit. ſs. ꝛstori. ¶Nota q̄ trib' modis dicit ꝛstoꝛ: Pmo illeq ḡrebat pecunias tributoꝛ p mūdū z fuabat + Scdo ille q ḡerat capitalib' causis. Tertio q ſstabat vt legeret libros principales q candidatus p̄ncipis diceb̄at. et ita hoc tertio mō accipio hic. vt. ff. de offi. ꝛstoris. l. j. in fi. z de oꝛt. iur. l. ij. ſs. deinde cū erarū. Vel oic ſsm Jo. o q̄ſsuit in illo officio: sed nūc nō est. ide exꝛstoꝛ. i. erꝛa ꝛstūrā positus. Vel dicas tertio ex nomē dignitatis. vt ex cōſsul. vt. C. de aduo. diuer. iudi. vel petitionē. ibi egrediētem. Additio. Jste tñ expoſitiones recidūt in vnū: q̄ ex̄ administratiōnē positus gs retinet dignitatē. C. vt dig. oꝛ. ſer. l. ij. lib. xij. ſsm Jo. fa. z Ange. hic. Accur.

Questoꝛ dr triplr. + Et hic in ſsm diuersis noib' nūcupat. ſ. susceptoꝛ zopinatoꝛ: vt. C. de exact. trib. l. milli.

Recnon.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Necnō. Nota due negatiões faciūt vnā affirmatione: vt hic. a. ff. de vbo. sig. l. er vuob'. Additio. ¶ Tu dic boc verū si sint circa idē; nec; resultet sensus iuris Iuius: alis secus. vt in. ſ. si vo. in auf. de bis q ingre. ad ap. Itē plures negatiões in numero pari affirmant: in dispari negant nisi aliter constet de mēte proferentis ſm Jo. fab. z Ange. hic.

b ¶ Illustribus. Quattuo: fuit ordies dignitatū. Maxime: vt supillustres. Magni: vt illustres. Medij: vt spectabiles. Minimi: vt clarissimi: quos specifica: vt in auf. de ap. ſ. i. ij. iij. z iiij. col. iiij. in aut. vt ab illustribus. et q supra ea dignitatez sunt. col. v. Sūt et ifimi: vt defensores ciuitatū z magistrat' municipales: et isti non bñt merum imperium + sed superiores sic. Accurſi'. Additio. Unde versus. Illustris ꝑm': medius spectabilis: im'. Uter testatur: clarissimus esse ꝑbat. Et superillustris ꝓponitur oibus istis.

c ¶ Antecessoib'. Sciētia vel etate: vel q: fuerint cum precedentibus imperatoribus.

d ¶ Quor. Hic est interpositio vsq illuc: quocatis ꝛc. Et no. q in tribus hic cōmēdant q sunt huic arti intēti. Ꝓmo in solertia. i. in cautela vel ingenij scia. vt. l. j. C. ſi ma. fac. alie. fac. sine decre. ra. ba. Dicit aūt solers ‡ a solon qō est totū: a ars artis: ſi tot' ex arte ꝛ isti ens' vt est doctus aduocat' q fepe publicis ac ꝓinatis in rebus lapsa erigit sua industria cām ꝑdītā restaurās: fatigata reparat: ltib' multo tpe; ꝛta cis finē ꝓnes. ꝛ quēadmodū miles strennu' cīpis ꝛ tozacib' rēpublicā: sic aduocat' perit' gloriosa voce ꝛ solertia patriā parētesq; salnat ꝛ ptegit. C. de aduo. diuer. indi. l. aduocati. ¶ Itē i legū magīa scīētia. Eligēdus est ēm talis mgr' q in se laudabile vitā, ꝓbis mozib' mōstrabit: ꝛ docēdi peritia: facūdia decoratū: interptādis; subtilitatem: ꝛ copiā disserendi: se bñe patefecerit: vt. C. de. ꝓfes. q in vi. con. l. j. lib. xij.

Itē in fidelitate. nā et q bacten' fideles exterierūt ꝑsumit ꝓ eis. ff. de re mili. l. nō oēs. l. j. ¶ A barbaris. de ꝑtenī' ꝛ ꝑsumīt' ꝛ iectura ad futura. ff. de acc. l. si cui. ſ. hisdē. z q̄ſq; occultā ꝛiectura ſumim' ad ꝑteritū: vt C. ad. l. iu. de adul. l. si bi g adulterij. Unde glo. in. c. scribā. de ꝑsump.

e ¶ Er multis rerū argumentis. i. er multis rebus vel negociis q sunt argumenta. ‡ Accur. Additio. Unde dicit puerbium. Opus laudat magistrum. sic in auf. de monachis. ſ. sancimus. col. j.

f ¶ Accepimus. i. receꝓimus.

g ¶ Mandauimus. i. ꝓcepimus.

h ¶ Suasionibus. In bona parte accipe als in mala accipiť. vt. ff. de ſer. co. l. j. ſ. ꝑsuadere. C. de fur. ꝛ fer. co. si qs persuaserit. als inciꝓit: si quis seruo alieno suaserit.

i ¶ Institutiones. Ideo sic dictas: qz in statum romani iuris nostraz erigunt intelligentiam. vt. j. ti. j. ſ. bis igitur.

k ¶ Obis. Loquitur iuuenibus.

l ¶ Cunabula. Per sile logī: qz sicut i cuna ifantes ꝓmo mozant: ita in iuris acceꝓto: istituta ꝓmo legere debz. sic. ff. ō of. ꝓ. ſ. j. ſ. bis cunabulis.

m ¶ Fabulis. Q: in antiquis institutionibus erant fabule: que fabule nec vera nec verisimilia cōtinebant. ſm Tullium. Additio. Et ideo tanq̄ bic Angelus quibus libris sit fides adhibenda.

n ¶ Ab imperiali splendore. i. ab imperatore qui splendet.

o ¶ Nihil inutile. quo ad animum: vel nihil inutile id est inusitatum: vt patet et eo q̄ dicit. j. ꝓoꝛi. ver. z q̄ ꝛc.

p ¶ Porꝛerā positū. Quo ad aures. Uel dic. i. male positū ꝛ ꝛtra ius.

q ¶ In ꝓpis. i. i ꝓa re ivitate: vl i bis q̄ titie emergere ꝓit. Nō aūt iuenīunt bi ea q̄ nō ꝑt euenire: qz de bis nō curāt legislatores. vt i aut. vt sine ꝓbi. ma. debi. z cre. ſ. q̄ vo. col. vij. ff. de le. z ſc. cō. l. iura. z. l. seq.

r ¶ Legerent. Nā z olim a ꝓncipio legebant in ꝓiales ꝓstitutiones. ſ. institutiones antiquas: vt in ꝓoemio. ff. ſ. hiſcipuli. Accurſius.

s ¶ Primordio. i. tantū ꝓmo anno. ꝓficietis q̄tum ꝓficiebatis in q̄tuor. Et nota q̄ adulatur nobis imperator. Accurſius.

t ¶ Digni. vos dico digni ꝛc.

v ¶ Initium. scz liber iste.

p ¶ Finis. i. coder. Nam ꝓmo anno institutiones legi debēt: in quinto legif coder: vt in ꝓemio. ff. ſ. ꝓo relꝓōsis. ibi: qbus si bene. Accur.

y ¶ Principali. i. ꝓncipis. Et no. q̄ bec scientia caput habet ꝛ finem: ꝛ in alijs artibus boc nō sit ꝛ ꝙ illisime sint: vt in ꝓemio. ff. ſ. fed quia.

Diuisio. ¶ Igitur. ¶ Dividit i duas ptes. Ꝓmo ponit q̄ltr mādat diuidi hūc libꝝ in q̄ttuor: libros. Scōo ponit qd ꝛtinet i bis q̄ttuor: libris. Scōa ibi: In qbus. Itē ꝓma subdiuidit in duas ptes. Nā ꝓmo ponit dictū. Scōo eius cām. Scōa ibi: Et sint. ¶ Lasus. Dicit imperator iusti. i. boc ſ. q̄si se cōmendans. qd feci ego post oia ꝑdicta ꝛ post cōpositionē. C. ꝛ post tps digestoꝝ seu pandectarū in q̄ cōpilatione. ff. feci per tribunianū ꝛ sapientes alios: ꝛ post libꝝ institutionū ego ꝓcepi ꝑdictis trib'. ſ. tribunita. theo. ꝛ dozotheo. vt volumē isti. qō fecerat in quattuoꝛ libros ꝛiuisos. qui liber durat vsq; ad rerū diuisionē. Scōs de hereditatib' ab intestato. Tertius de obligationibus. Quart' abinde vsq; ad finē huius voluminis. et boc fieri feci. ſ. i. isti. in quattuoꝛ libꝛos partiri ad ſtitudinē q̄ttuoꝛ libꝛoꝝ partitoꝝ: seu diuiſo iuuenes ſustentant. i. adiuuant: vt postea possint seccure accedere ad libꝛos legales: et q̄ istis isti. ꝓmo studuerint. Et boc vsq; ad. ſ. Jn qbus. Francisc⁹ us de are.

+ Et iō ptātes z rectores ciuitatū nō debent ꝓsequi ſingere re penā sanguis quis ꝓtū de fcto obseruet vt hic ꝙ ange.

‡ Aide to. and. i cle. j. de of. dele.

Magī q̄lis esse dz.

Presumptio er va rijs ſumit.

‡ Nota er vnico actu nō ꝓesumi quem bonū vl malū seu mercatoꝛ: ſed er ꝓbō actibus: vt puta si aliq̄s plures bñ z correcte ꝛpressit libꝝ ꝛsumitur q̄ ad hucbñ z correcte im ꝓmet. er mēte ꝓ. ſ. bel. pri. z alij.

Continuatio.

Digesta vñ dicūt.

Pādecta vnde dz.

‡ Nec hoc ſm Ang. q: iste liber nō er iur. ff. oz. ſz er ꝓtōni ꝙ ipatoris ꝓfect' est: vt ꝓs. ff. ſ. ꝓri.

Elementa ꝛ eoꝝ qualitates sunt quattuoꝛ.

Ler tollit ꝙ ꝛsuetu dinē ꝛ ccō uertlo.

+ Isdo c ve rum si i tali vſu ñ sit ꝓli cit' vſus ꝛ ni': als sec' de ā vide. j. ti. ij. ff. ex nō scꝓto ſm an ge. z de me repe. de bel. perti. z Jo. de pla. hic.

Ordo lte.

Jgit. Jta ꝛtinua ſm Jo. q: ꝑdictoꝝ viroꝝ sciam et auctoꝛitatē, ꝓbamus: nec per alios poterat cōmodius expediri: igitur mādat per eos diuidi: vel q: ab imperiali splēdore approbatur: z ideo mandat diuidi vt melius possit intelligi. de verbo. signi. l. ij. ſ. cuiusꝛz.

z ¶ Quinq̄ginta. gē cōꝓrehēdunt intra. ff. vetus ꝛ fiorziatū. ꝛ. ff. nouus.

a ¶ Digestoꝝ. Jō di digestoꝝ: q: oia ibidē decidēda digerunt ꝛ solunt ꝛ. Accur. Additio. Dicebāt qdā q̄ oliꝝ digestū scribebaꝛ ꝙ duplerdo. vel ꝙ. ꝛ. g. ꝛ ꝓstea ꝙ vitiū scriptoꝝ coꝛruptū fuit: ſz bñ est veꝝ: imo dz scribi ꝙ duplerr. ff. q: ille liber fuit digestus scōario ꝙ duos ſre dericos ipatoꝛes a q̄ꝛ cuiuslibet uoſe ſupta ꝓpria ſra. ſ. ſic erūt duo. ff.

b ¶ Pādectaꝛ. a pan. qō est totū: z deten qō est doctrina: q: ibi est doctrina oiꝝ iuris cōsultoꝝ: vt. C. de vete. iur. li. j. ſ. ſi cū oia. in fi. vt ꝛ segk.

c ¶ Quos. ſ. quinquaginta libꝝos. ff. Accur.

d ¶ Et ceteros. scz. rv. er permissū Justiniani electos. vt. C. de vete. iur. enu. li. j. ſ. ij. ꝛ. l. ij. ſ. que omnia.

e ¶ Ealdē institones. i. eadē ſtitutā. vñ collige bñe libꝝ sumptū er volumine digestoꝝ: vel ꝓpie dicit ‡ istitutiões q̄s mādauit fieri: nūc manda ꝑtirit. nā ꝓtitio aim legētis incitat: mentē ittelligētis ꝓparat: mēs moꝛtā artificioseꝛeformat. vt. ſ. de le. ſ. ſz nō vſq. ff. de excep. doli. l. ij.

f ¶ Jussimus. q. d. institutiones iussimus fieri. er libꝝis antiquoꝝ: ita vt ꝛinerent quicqd in rebus q̄ue in ſſenti euo verſant cōsentaneum est: vt. C. de vete. iur. enu. li. ij. ſ. sed cum ꝓsperimus. Accur.

g ¶ Ꝓria elementa. Q: ſic er q̄ttuoꝛ elementis oia coꝛpa ſciuntur: vt terra ꝛ aq̄ ꝛigne ꝛ aere. i. er virib' boꝝ q̄ttuoꝝ elementoꝝ tot' mūd' guberna ꝛ: ita bñ liber cōpbēdit oia iura. Et no. q̄ terra est frigida ꝛ ficca: aq̄ frigida ꝛ būida: ignis calid' ꝛ sicc' : ꝛ aer calid' et humid'. Primū bz natūrā melācolie. Scōm. ſ. aq̄ flemne. ignis colere. ſq̄ guis rīdet aeri.

h ¶ In quibus. ¶ Lasus. Quidā q̄ſuit imperatoꝛi. Dñe impato: que est materia istaꝝ institutionū. Et ipſe rñ. sicut er auro ꝛ argēto: seu er materia auri fit anul': ita: ipse iste duē institões facte sunt er eo q̄ oliꝝ erat inꝑfa et legib' antiqs: ꝛ er eis legib' antiqs q̄ inꝑsum eē desierūt. Sz ego Justi. eas illuminaui ꝛ ad ꝑsum reduꝛi in boc libꝛo institutionū eas ponendo siue faciēdo eas cōponi. b. d. vſq; ad. ſ. quas er oibus.

b ¶ In qbus. Scz institutionibus.

i ¶ Obtinebat. i. erat in vſu ꝛ nunc desit. Accur.

k ¶ Dissuetudine. Nota legē tolli per dissuetudinē ‡ vel ꝙ ꝛia ꝛsuetudinē ꝛ iterū eandē ꝛsuetudinē per supuenētē legē tolli. ff. de ſepul. vio. l. ij. ſ. diu'. ꝛ in auf. de here. ꝛ fal. ſ. j. als. ſ. sed q̄n. col. j. et ſubiuncit. Alb imperiali ꝛc. ꝛ est optimū erēplum. C. de iudi. trem non nouam.

l ¶ Quas er oib'. ¶ Lasus. Dicit Justi. ꝑdicti tres viri. scz tribu. theodo. ꝛ dozo. ꝓponeruntbāc istituta ꝛ er antiqs institōib' q̄s nō babem' er Jtiis glosis Laū: q̄s glo. fec' ipe Laūs ad erꝓnē ꝑdictaꝝ institutionū antiq̄ꝛi: ꝛ ad erꝓsitionē cuiusſdā libꝛi q appellaꝛ liber rep. q̄ſi dianaꝛ: et ꝛ multe cōmētaꝛijs ab ipo Laio facte'. Et ꝑdicti tres sapiētes. ſ. tribu. theodo. ꝛ dozo. q būc libꝝū cōposuerūt: tpm cōpositi ſui cut dixim' in q̄ttuoꝛ libꝛos diuiseruntā bñ cōpositū ꝛ diuiſum in nſa ꝑtia attulerūt: qō nosipſi legim' ꝛ bñ ꝓpositū inuenim' ſic de iure: ꝙ il lū libꝝū istitutio. approbauim' ꝙplenū robur accōmodauim' vñ ꝓ olum' vt tm valeāt leges istaꝝ institōnū q̄tū valēt leges in nſo codice posite et casum vel q̄tū valēt. ll. posite in. ff. ꝛ boc vsq; ad. ſ. summa.

l ¶ Quas. ſisti. ꝛ accipe legim' ꝛcognouim'. ſ. et ꝛpositas er oib' ꝛc.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Institutionum imperialium Liber. I.

a ¶ Laŭ nſri. cõmẽtatoris dico factis ſup libros inſtitutionũ antiq̃ri.
+Et tõ ad b ¶ Quotidianarum. +Liber erat ric appellar': eo q̃ in ſingulis dieb⁹ gerenda a magiſtratibus continebat qualiter iudicarent.
uerte q̃ ea q̃ tẽdit ver ſũ: z q̃rtilla ſũt mag: de hẽt attẽdi: vt dicit ter. ff. de lib. le. l. legaui. in prin. Fm an ge. hic.
c ¶ Cum tres. interpoſitio eſt.
¶ Summa itaq; ¶ Laſius. In hoc. ℣. ꝯcludit Juſtinia. z logꝫ inueni bus ſeu rudibus dicẽs. O inuenes/accipite hũc libr̃ũ iſtitutionũ alacri: ter: z virili in eo ſtudete. Et poſtq̃ ipm ſtudueri: tis: z in ipſo: z aliꝭ libros legalib⁹ ſeu alios libros legaliũ ſcientiti⁹o⁹ eri tis gubernatores reipu: blice et nr̃arũ ciuitatum ſeu pũniciar. ppt ſapiẽ: tiam z doctrinã vſaz: q: citi⁹ viri periti z docti eli gunt in rẽpu. regendã q̃ laici: hoc dicit tota iſta conſtitutio. Frã. de are.
d ¶ Ope. q̃tus ad corp⁹. vnde pamphilus als ho Horati⁹. ratius. Laboz i: probus omnia vincit. Accur.
e ¶ Et alacri. Affectio ei opi tuo nomẽ ꝑonit. vt C. ad. l. corñ. de ſica. l. i. ff. de fur. l. q̃ murrie. in pn. Additio. Vñ Ang. ſ. in pe. põit hos v. Sigs for te velit iuriſc ſolut⁹ hẽri. Cõtinuet ſtudiũ velit a ☞ q̃cũq; doceri. Innigiler ſp: nec vicat eũ tortura laboris. Fortio: ifurgat cũctis recẽtio: boris.
f ¶ Cuius ratio. Leges inſtitutionum. Accur.
g ¶ Oſtendite. i. ita ꝑficte in boc libro. vel ita moribus ifomati ſitis. nam boni mores pluſq̃ diuitie operãtur: vt. ff. de tut. z cu. da. ab his. ☞ L ſcire. ℣. i. z. ff. de ver. obli. l. ſi quis ſtipulatus in fi.
h ¶ Et ſpes. i. hec ſpes ſit de vobis noſtram rempu. poſſe gubernari.
i ¶ Perfectio. i. eſt lectis aliꝭ libris.
k ¶ Noſtram. als veſtram.
l ¶ Eius. reipublice. Accur.
m ¶ Vobis. i. a vobis credẽdis. lectis etiã aliꝭ libris. vel ſi habes cre dendã. i. cõmittẽdã vobis datine legiſ: z ꝺ vico legitio⁹o ꝑfecto. i. cũ quinq̃nio legeritis. nã tũc opus cõſummat. vt in ꝓmio. ff. ℣. ſed q: ſolitũ. Et q̃ dicit in ꝑtib⁹ eius ſi eſt: q: multe ſunt ꝑtes ei⁹ vt ꝑfectus: ꝙſulatus: z alie multe vt patet ex tractatib⁹. de officiis in. ff. z in. C.
n ¶ Credendis. i. q: creditur fm pumam expoſitionẽ: vel ſi habes cre dendam dic vt in glo. ſ. Accur.
o ¶ De iuſtitia z iure. Juſtinian⁹ tractatur. +iura appli romani: ꝑmit tit de iuſtitia q̃ ẽ mr iur⁹: z iõ ab ea icipit ſic: obligatio mr ẽ actiõis. + vt. ff. de ꝓcur. l. ℣. ea obligatio. z iõ ꝑmittit in tractatu. vt. ℣. de obli. in ꝓn. z de acti. in ꝓn. Additio. Aduerte h iquãtũ gl. docẽt: q̃ iuſtitia eſt mr iuris. dic hoc verũ ſi ꝓficeret ims. put eſt in actu: ſec⁹ ſi. put eſt i ba bitu hois: q: ius z iuſtitia tũc fuerũt z ſunt ſimul omni tẽpore. Jaſon.
Queſtio. p ¶ Et iure. ſ. q: ius iuſtitiã. ꝓcgtur vt miniſter vel filꝰ. Sed q̃re dꝫ ponit⁹ i rubrica cũ in tertio nihil dicaf diffinitẽdo l⁹ diuidẽdo ſic: +Ri: dẽt q̃dã. iõ nõ ponit⁹ tertio de iure ne grauaret rudes aĩos fm Py. q̃ nihil eſt. # Vel dic hoc ꝑclrũq; fieri: vt aliq̃d ponaf in rubrica q̃ in tertio nõ ponit. vt. C. de reli. nã nihil i tertio ibi dicit de ludo alec. Vel dic q̃ eſt veri⁹ vt diffiniaf vt dicem⁹. ſ. eo. ti. ℣. iuris ꝓcepta. in glo. +

+Et bñ fm ꝓo:. + Et ibi iſta opi. ap: probaf per Bar. z ꝓo. Diuiſio.

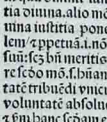

Uſtitia. ¶ Tot' iſte titul' q̃nq; h⁹ ꝓtes. iſta i ꝓia ꝓdit diffinitionẽ iuſtitie. In ſcõa ꝓdit diffinitionẽ iur⁹. pu dẽtie. In tertia declarat q̃ ordie z q̃ ita tractãda ſit de ges. In q̃rta ꝺſcribit ꝓcepta iur⁹/vl diffinit⁹ ius fz opi monem quã tenebo. In q̃nta diuidit ius per mẽbra. Scõa ibi: iuris prudẽtia. Tertia ibi: Hoꝝ igit gñalit cognit⁹. Quarta ibi: Iur⁹ ꝓcepta. Quinta ibi: Hui⁹ ſtudij. Christ. ꝓo.
¶ Iuſtitia. Laſius. In ꝓma parte ſolũ tẽ de ꝓia parte rubrice. ſ. de iuſtitia: z in ipſa ꝓia ꝑte diffinit iuſtitia. Et eſt ſciẽdũ q̃ hec ꝓia pars in qua diffinit iuſtitia dupli⁹ ꝑt intelligi. vno mõ vt logꝰ de iuſtitia diuina. alio mõ vt logꝰ de humana iuſtitia. ſi vis itelligere ſꝑe de diuina iuſtitia. pone ca. Dẽ⁹ q̃ eſt iuſt⁹ h⁹ volũtatẽ ꝺſtãte. i. firmã. ſtabi lem. z ꝓpetuã. i. nõ tẽporalẽ. ſed ſemp duratur. ã tribuẽdi vnicuiq; ius ſuũ: ſec⁹ bñ meritis paradiſum: male meritẽ. ifernũ. Si aũt vis itelligere ſecõ mõ. ſ. hũana iuſtitia. ſic pone caſum. Iõ iuſt⁹ h⁹. i. bre⁹ volũtatẽ tribuẽdi vnicuiq; ius ſuũ. Et pone ex ẽplũ i iudice iſto qui h⁹ bre volũtatẽ abſolunendi inortos z inocuipabiles: z punirẽdi criminoſos: z fm hanc ſcõam expoſitionẽ illa duo vocabula poſita in diffinitione iuſtitie: ſc⁹ ꝓſtans z ꝑpetua ſunt ab iuſcida z remouẽda ab ipſa diffi nitione: q: iudex qui eſt hõ human⁹ nõ eſt ꝓſtans in volũtate nec ꝑpetuus. In ſecũda ꝑte incipit tractare de ſecunda ꝑte rubrice: ſc⁹ de iure in qua ſecũda ꝑte ſic forma caſum. Ego queſiui a Juſtiniano imperatore. O dñe reſpondeatis mihi ad hanc queſtionẽ. Hos di cimus quotidie q̃ bonũ eſt habere iuris ꝓdẽtiã. Dicite ergo mihi quid eſt iuris ꝓudentia: vel quis dicatur habere iuris ꝓudentiã. Et certe iperator reſpondet dicens q̃ ille dicitur hr̃e iuris ꝓudẽtiam qui ſcit cognoſcere res diuinas z hũanas: z q̃ cognoſcit iuſtũ z iniuſtum. Tertio dicit er quo vidim⁹ in pri ma parte q̃ eſt iuſtitiar et er quo vidim⁹ in ſcõa quid eſt iuris ꝓudẽtia. Etiã videamus q̃liter le gens ſtudẽte z quo ordine: z certe leges ſũt doẽde hoc mõ: q: ſcho lares q̃ volũt audire iu ra ciuilia ꝓmo debẽt ici pere a leuibus. ſ. ab hoc libro inſti. poſtea debẽt aſcẽdere ad grauiora. ſ. ad libr̃ũ digeſtor⁹ z codi cis. Et reddit rõ q̃re ſit incipiendũ a leuib⁹: q: ſi incipiãt a grauioribꝰ. ſ. ad libr̃ũ digeſtor⁹ z codi cis vnũ de duob⁹ malus accidet ſeu eneniet: quia aut rudis ꝓpter nimiam difficultatem deſeret ſeu relinquet. ꝓſus ſtudiuz: aut ſi nõ deſerat: hoc eſt ſi ꝓpter nimiã difficultatẽ non dimittat ſtu dium cũ magno labore: gnetiã cũ diffidẽtia: q: non habebit ſpem nec fiduciã q̃ vnq̃ aliq̃d ſciet: ſeu puenıet ad fructũ. ſcie: ad cuius fructuz citius puenıſſet ſi a leuioribus ſtudiũ ſuũ inchoaſſet. b. d. Frã. de are.
q ¶ Juſtitia. hec iuſtitie diffinitio põt intelligi de diuina iuſtitia. q. d. Diuina iuſtitia eſt voluntas # ſtans z ꝑpetua ꝛc. z fm h⁹ verba in ea poſita ſunt plana. Sz nõne iniuſtũ fuit # q̃ tãtũ datũ fuit mercẽ nario? ſero veniẽti q̃tũ z illi q mane venerat q̃ tũ dei iuſtitia laudat. vt. ff. de an. le. l. ij. z de verb. ſig. l. ij. ℣. cuinſcp: Rñ. illud diuinũ myſtice ꝺr vel allegorice ꝺz itelligi. q. d. tãtũ habebit de paradiſo ille qui dece dit in ℣ vltio ſeculo ſi faciat bonũ: q̃tũ z ille q̃ deceſſerit i ꝓmo ſeculo [vt ꝓz in his ℣ſib⁹. Unica cuita fuit: cultores ſpiña grunt. iſti labor equalis: equalia dona fuerunt. Sic deus ociũ⁹ & q̃cunq; veniat⁹. Arripiamus iter: certi de munere ſimus.] Vel dic ſm Joan. # q̃ de fragili hois iuſtitia log. q. d. iuſtitia bũana vel q̃ eſt in hoie eſt volun tas ſtans ꝛc. z fm hoc illa duo vba ſtans z ꝑpetua abiciũtur + extra: q: homini non pũt cõuenire ea ſcripta ſit. q̃ ſepties in die cadit iuſtus. z illud. iſtum ꝙ in eodẽ ſtatu permanet. vt in auc. de nõ alie. aut permu. ℣. vt auten. col. ij. Itẽ q̃ in ſ. dicit. ius ſuũ vnicuiq; tribuens. intelligẽ q̃tũ ad affectionẽ: q: ad actũ nõ põt. q. d. bñs affectũ tribuẽ di ſicut. ℣. in rubrica. pemũ dicit de angusto. ſic et de meſimontio q̃ eſt indiuiduũ. vt. ſ. de pa. po. in princi. l⁹ interdũ diuidatur vt patet. C. de repu. l. ℣enſu. Vel tertio + exponeꝝ in ſumma bui⁹ tituli vt volũtas id eſt mẽs: ꝓſtans. i. bonũ q̃ſi habitus mẽtis bonus. Sed Tullius ſic diffinit. Juſtitia # eſt habitus ai: cõi vtilitate ſeruata: ſuam cuiliḃet tribuens dignitatẽ: ſed fm Placen. Juſtitia eſt virtus q̃ plurimuz põt in his q̃ ſe minimũ pũt. Vel ꝓnit ego credo. Juſtitia # eſt animi cõgrua diſpoſitio in ſingulis reb⁹ recte diiudicãs. Accur. Additio. Queſnit modũ in quo voluit emẽdare iuſtinianũ + tõvos dicite q̃ h⁹ iuſtitia diffinit gñaliter: ad argumentan⁹ o breui diſtinctione facile ſic rñdebitis. Alliq̃ ꝺſideratur iuſtitia. put eſt in abſtracto: tũc iuſtitia eſt ꝓſtans z ꝑpetua. Alliq̃ vo ꝺſideraf. put in ꝺcreto vt eſt poſita i cor pore hoĩm adminiſtrantiũ: z tũc ẽ corruptibilis: nõ rõne eſſentialitatis iuſtitie/ſed ratione mali ꝓtenti hoc eſt ꝓnni hois fm Chriſtoſ.
r ¶ Tribuens. vt honeſte viuat ſibi: z ſic alterũ non ledat: immo ꝓfi ciat. vel dic ius ſumi id eſt dominis meritum iuris ꝑdentia.
s ¶ Hoꝝ igit. Potẽſt recte legi vt illa dictio ſcientia ſit ablatiui caſus/ vel contra ſit nominatiui caſus: z hec dictio notitia ſit ablatiui caſus. ſic. ſ. titu. i. in ꝓn. + Sed nũquid fm hoc oportet q̃ ocunq; vult iuris pudens vel iuriſcõſultus eſſe debeat theologiam legere? Rñ. non. nã in corpore iuris hec omnia inueniũtur: vt. C. de ſum. trĩ. z fide catho. z. C. de ſac. ſan. eccle. z de epiſco. z cleri. z in auf. ſub multis titu lis vbi ſpecialiter de diuinis tractatur. Item que eſt differentia iter iuſtitiam z ius z iuris prudentiã? Reſpõ. Juſtitia eſt virtus. Jus eſt eius virtutis executium. Juris prudẽtia eſt ſcientia illius iuris. Itẽ iuſtitia eſt ſummũ bonum. ius mediũ. iuris prudẽtia infimũ. # Item iuſtitia vult tribuere vnicuiq; ius ſuũ. ius vo ꝺ coadiuuat. Juris ꝓu dentia docet qualiter illud fiat. Accurſius.

Hoꝝ igitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ His igitur. Nunc vult dicere qualiter leges sunt docende. Accur.
b Cognitio. i. visa diffinitione iustitie ⁊ iuris prudentie.
c Et incipientibus. Datiue potest legi cū verbo. ſ. videtur. vel abla tiue vt ſuperius reſpiciant: ⁊ hec vertor. Accurſius.
d ¶ Nobis. Loquūtur cōpilatores buī libri in ꝑſona iuſtiniani q̄ dz exponere per eos.
e ¶ Tradi. ſcz iura populi romani.
f ¶ Leui. ⁊ quo ad ſubtilia verba.
g ¶ Simplici. quo ad ſententiam. Additio. Et iō poſitionibus debet fine plica rideri: niſi cēnt reſpondenti captioſe: vel res de qua agitur natura ipſam exigeret. Ang.
h ¶ Diligentiſſima. quo ad ſubtilia verba.
i ¶ Exactiſſima. quo ad ſubtilem materiā et ſententiam. Accurſius.
k ¶ Interptatione. id eſt facili ſententia.
l ¶ Que. ſcz diffidentia.
m ¶ Auertit. Nō. ꝙtra in conſtantiā. ſic. ff. de. pcu. in cauſe. in prin. ⁊ in aut. de mona. ſ. cogitādū. ‡ vñ Salomō. Tria ſunt mihi incognita: ⁊ quartum quod penitus ignoro: via colubris ſuper lapidem: via auis volantis in aere. Cōia nauis in mediomaris. quartū difficilī. Via iuuenis in adoleſcentia ſua. vnde dantur in integ. re. eozum facilitatibus. vt. ſ. de bere. quali. ⁊ diffe. ſ. extraneis. Accurſius. Additio. Et iſta patent bis verſibus. Cū ſit pena grauis: cognoſcere qua via nauis. Vel colubri: vel auis: pueri grauior via quauis.
n ¶ Naturus. Nic nota prouerbium. Qui vadit plane: vadit ſane.
¶ Juris precepta. ¶ Caſus. Hic incipit quarta pars in qua dī q̄ ius nūm ciuile vno de tribus accipit: aut precipit vt q̄s boneſte viuat: aut precipit vt quis alterū non ledat: aut vnus homo ius ſuum vnicuiq; tribuat. De ꝓmo ponitur creꝑlum in glo. que incipit: Quātum ad ſe. ⁊c. De ſecūdo ponitur creꝑlum q̄ nō debet vnus alteri iniuriā inferre. vt. ff. eo. l. iij. de quo pone creꝑlum vt in iudice qui vnicuiq; dz ſuum ius tribuere ꝓnot. ſ. dixi in diffinitione iuſtitie. Fran. de are.
o ¶ Juris ꝑcepta. i. iura ꝑcipīcitia ꝑcipiunt aliqd op̄ tenet ad aliquod iſtoz. triū. nā non oē ius ꝑcipit: imo quodda punit: quoddam vetat: quoddā permittit. vt. ff. de leg. ⁊ ſc. cō. l. legis. quoddā conſulit. vt. ff. de rei ven. l. is qui. ⁊ quoddam bortatur. vt. C. de tranſac. l. age.
p ¶ Honeſte. ſ. tū ad ſe: que honeſtas ⁊ circa mīmonia eſt. vt. ff. de ritu nup. l. ſemp. ⁊ circa mores ſeruat. vt. ff. de tuto. ⁊ cur. da. ab bis. l. ſcire oportet. ſ. pe. ⁊ vlt. Additio. Et iō dicit Ang. mulier honeſte viuere q̄ viuit ſm mores loci. ſed caſte viuere nō intelligit q̄ trāſit ad ſcda nota. ſ. reſpectu oſuncti mariti vel filioꝝ eius: ſz reſpectu aliozū ſec'. ceris. vt in decre. in prin.
q ¶ Alterum nō ledere. vnde illud. Quod tibi non vis fieri alij non feceris. vt in decre. in prin.
r ¶ Jus ſuū. vt nō ſolū nō ledat ſed etiā adiuuet ‡ nā nō ſufficit abſtinere a malo niſi fiat q̄ bonū eſt. vt ar. in decre. lrrr vi. diſtin. nō ſatis. Sed nōne bec vba accipiuntur bic ſicut. ſ. in diffinitione iuſtitie in fine: ‡ Rñ. non. imo ibi: bec tria cōprehendit: bic autē illud ſolū q̄ ertra illa duo ꝑna relingtur. Et no. q̄ in boc reꝓnbo ‡ opi. Pȳ. q alioꝝ q dixerunt q̄ in boc titulo nō diffinierabatur ius: q̄ eſt ars boni ⁊ equi: cuius merito quis nos ſacerdotes appellat. nā dico q̄ bec vba que ſ' ſunt tātundē ꝑſtant. nā q̄ bic dicit ꝑcepta iuris: ꝑ bic dicit ars. cū ars ſit collectio multoꝝ ꝑceptoꝝ. Itē ꝑ boc q̄ dicit boneſte viuere alte rum nō ledere: valet tantū q̄tū boni ⁊ equi. Itē ꝑ boc q̄ dicit ius ſuū vnicuiq; tribuere: colligo cuius merito gs nos ſacerdotes appellat. i. ſacra vel iura ſua cuilibet miniſtrantes: vt bic: ⁊. ff. e. l. ij. rñ. ‡
¶ Cuius ſtudij. ¶ Diuidit in q̄tuoz ptes ſic ſūt q̄tuoz dicta. Ang.
¶ Caſus. In bac q̄nta ⁊ vltima pte figura caſum ſic. ꝙ vocabimus quid eſt iuſtitia. Itē ꝑ quo vidimus quot ⁊ quālia ſunt iuris ꝑcepta. Et eſt ſciēdum vltimo loco q̄ ius nūm ciuile in duas partes diuidit. ſ. in ius ꝓblicū ⁊ ꝓuatū. Et ꝓmo dicit q̄d dicat ius ꝓblicū. Et certe ius ꝓblicū dz illa ꝑ iuris nāl q̄ tractat de vtilitate totī' mūdi: q̄d dic vt in glo. q̄ incipit: Et ꝓſilit. Scōo dicit q̄d dicat ꝓuatū. Certe ius ꝓuatum dz illa pars iuris nāl q̄ tractat de vtilitate ſingulozū: puta vt fundo dz mibi ſolui: ⁊ alia ſimilia ꝑ illa posſes ponere. Tandē dicit q̄ quo vidimus q̄d eſt ius ꝓblicū: nunc videndū eſt q̄d eſt ius ꝓuatum. Et ſciēdū eſt q̄ ius ꝓuatū eſt collectū ex ꝑceptis triū iuriū. ſ. ex ꝑceptis iuris naturalis. Itē ex ꝑceptis vel precepto iurisgentiū. Itē ex ꝑceptis iuris ciuilis ⁊ de bis ꝑceptis iuris naturalis / gentiū / vel ciuilis. pone creꝑla. vt in glo. que incipit. In iure ciui. Fran. de are.
s ¶ Huius ſtudij. i. artis adpiſcende per ſtudium.
t ¶ Poſitiones. i. ſpēs ſm ꝑla. ſed ſm Alzo. ſic. i. ſup duobus gñibus nō ſpēbus ponit bec ars / ſtudio legendi diſcēdā: nec ēm placet q̄ ex multitudie rerū milta dicanē iura: ſic cēm diceretur in ſ aliud equinū: q̄d ſuper equo tractaret: aliud aſinū: ⁊ ſic de ſingulis. ſz ego credo q̄ iſte nō fuit ꝓ. intellectus: ſed ille q̄ eſt ꝑceptoris mei. ‡ Ac. Additio. Pro cōcordia dicēdum eſt ſm Doc. q̄ ſpēs ſumitur dupl'r. vno modo dialetice: ⁊ tūc ſumitur ꝓ ſpecie ꝑdicabili de pluribus differēt ribus nūero. et bō modo ꝑla. itellerit quā ſpeciē Alzo genus appellauit. Illo modo capitur ſpecies legal'r. ꝙ vnoquoq; indiuiduo. l. euz. g. edes. ff. de vſuca. vi. etiā no. in Llegato. de lega. i. glo. in. l. ij. ff. ſi cer. peta.
v ¶ Publicū ius. Et cōſiſtit in ſacris. in ſacerdotibus et magiſtratib'. ff.

aut tardius perducant. h. o. Arc.
¶ His igit[a] gñaliter co gnitis[b] ⁊ incipīctibus[c] nobis[d] exponere iura ꝑ romani: ita maxime videntur poſſe tradi[e] ꝙmodiſſime: ſi ꝓmo leui[f] ac ſimplici[g] via poſt decide diligētiſſima[h] atq; exactiſſima[i] interptatiōe[k] ſingula tradātur. aliogn ſi ſtatiz ab initio rudē adbuc et infirmū animū ſtudioſi multitudine ac varietate rerum oneraueri mus: duozū alterū aut deſertozē ſtudioz efficiemus: aut cū magno labore eius: ſepe etiam cū diffidētia que[l] pleriqz iuuenes auertit[m] ſerius ad id ꝓducemus: ad qō leuioꝛi via ductus ſine magno labore ei[n] ⁊ ſine vlla diffiden tia maturius[o] perduci potuiſſet.
¶ Tria iuris ꝑcepta. Ange.
¶ Juris[p] ꝑcepta ſunt bec boneſte[q] viuere: alterum[r] non ledere:

ius ſuum[s] cuiqz tribuere.
¶ Diuiſio iuris ⁊ ſubdiuiſio iuris ꝓuati.
¶ Huius[t] ſtudij due ſunt poſitiones[u]: ꝓblicū ⁊ ꝓuatum. Ꝓblicum ius[v] eſt qō ad ſtatū rei romane[w] ſpectat[x]. Ꝓuatū eſt qō ad ſingulozū vtilitatē pertinet[y]. Dicendū eſt igitur de iure ꝓuato[z]: qō eſt tripartite[a] collectum. Eſt ēm ex naturalibus[b] ꝑceptis: aut gentium[c]: aut ciuilibus[d].
¶ De iure naturali gentium et ciuili. Titulus. ij.
¶ Dafciali et femine cōiunctio. Item ꝓcreatio liberoꝝ ⁊ educatio ſunt de iure naturali. eo qz

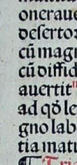

iſta ſunt. ꝓpria oīm generum animalium. Arctinus.
Us[e] naturale eſt qō natura oia aialia do

e.l.j.ſ.publicū. ⁊ in aut. vt li. ma. ⁊ auie. ſ. q̄ vero. col. viij. ⁊. C. de ſum. tri. ⁊ fi. catho. inter claras. ⁊. ff. de ori. iur. l. ij. ſ. poſt originem.
x ¶ Ki romane. id eſt remani imperij. ſic ponit. ſ. de pa. po. ſ. ius aūt.
y ¶ Spectat. ſcz principaliter. nam ⁊ ſingulo⁊ eſt vtilitas rem publicā ſaluam conſeruari.
z ¶ Dertinet. ſcz principalr. ſcōario autē ad publicā vtilitatē pertinet/ exp̄dit enim reipu. ⁊c. vt. ſ. de bis qui ſunt ſui vel alie. iur. ſ. pe.
a ¶ De iure ꝓuato. Sed q̄d de publico: ‡ Rñ. nō dicet in boc libro: ſed dicit. ff. de iure fil. ſ. C. e. ti. ⁊ in alijs titu. ſequētibus: ⁊ fere per oēs tres libros codicis. vbi de iure pu. tractatur. Et nūquid illud eſt tripartite collectū: ‡ Rñ. ſic vt ſtatim dicā ⁊ ex eiſdē ꝑceptis. Cū ergo eadem ſint creꝑla ꝓblici ⁊ ꝓuati/ quare de ꝓuato tm dixit q̄d eſt tripartī tecollectum: ‡ Rñ. q̄ plura erat de eo ꝓuato dicturus. Item cum feciſſet bunc libz ū cauſa rudium nolebat eos multum aggrauare q̄ fe ciſſet ſi tractaſſet de iure publico in boc libro.
b ¶ Tripartite. Jn iure ēm ꝓuato vt in ſuo toto tripartita ſunt ꝑcepta naturalia: vt bec: ‡ Neminē cuim alterius dāno fieri locupleteꝛ. ‡ vt ff. de ꝙdi. inde. nā boc natura. Itē gentium vt q̄ō quiſq; ob tutelā ſui corꝑis fecerit iure feciſſe eſtimet. vt. ff. eo. l. ij. ⁊. iij. Itē ſunt ꝑcepta ciuilia: vt ꝑcepta de vſuca. q̄ de ꝓuata vtilitate eſt vſucapio. vt. ſ. de vſucap. in ꝓn. ibi: ‡ de vtia ⁊c. Et ſic publicum eſt et eiſdē exemplis: et pone eadē exempla: vt ecce/ a iure naturali vt non locupleteſt cū iactura alterius reſpublica a iuregen tiū vt liceat reipublice ꝓpulſare iniuriam. Itē a iure ciuili vt reſpublica ſuſcapiat: ‡ ſicut ꝓuatus: que exempla poſuimus. ſ. ſtatim in verbo iure ꝓuato.
c ¶ Naturalibus. i. iuris naturalis. ‡
d ¶ Aut gentium. i. ꝑceptis iurisgentium. ‡
e ¶ Aut ciuilibus. ꝑceptis. ‡
¶ De iure naturali. ¶ Dictum eſt. ſ. q̄ ius ꝓuatum eſt collectum ex naturalibus ꝑceptis gentium ⁊ ciuilibus: nunc ex eis dicit: ⁊ ꝓmo de iure naturali.
f Es naturale eſt. ¶ Totus iſte titu. diuidit in q̄nq; partes. Ꝓmo ponit de iure naturali. Scōo de iuregētiū ⁊ ciuili. Tertio ponit vnā diuiſionē iuris ciuilis. Quarto rediens ad ius ciuile ⁊ naturale ponit vnā differētiā inter ipa iura. Ultimo ponit circa q̄ ſſat ius ciuile. Scōa ibi: Jus autē ciuile. Tertia ibi: Coſtat aūt. Quarta ibi: Sz naturalia. Quīta ibi: De autē. Et boc ꝓncipiū etiā diuidit in tres ptes. Ꝓmo ponit diffinitionē iuris naturalis. Scōo declarat illā. Tertio ꝓbat ꝑ effectū. Scōa ibi: Iſtā ius. Tertia ibi: Hic deſcēdit. ¶ Caſus. Quidā ſcholaris rudis accēſit ad ꝓncipē Juſtinianū: ⁊ coꝛā eo talē ꝓpoſuit q̄ſtionē. Dñe imperator: dicite mibi quid eſt ius naturale: Jmperator: reſpōdit ſibi. Jus naturale eſt quoddā ius quo iure oia animalia fuit inſtructa: ⁊ pita a natura: id eſt a deo. Ele ius naturale eſt q̄ddā ius quo iure naturali deus oia aialia iſtruxit: ⁊ docuit: ⁊ in idem per oia recidit bec poſitio caſus cū ꝓma: bene dico oia aialia: q̄ non ſolū habet locū in bomi nibus: ſed in oibus animalibus ſiue in celo: id eſt in aere naſcāt̄: vt anes: ſiue in terra: vt alia aialia: ſiue ē aqua naſcant: vt piſces. Vide-

* Nota exglo. iuncto text. q̄ ſcia dz tradi ꝓut de facilio⁹: ſcdo de diffcilio⁹. ang.
* Nota q̄ alzo fuit ꝓceꝓtor. accur.
‡ Que non admittit inter viuos in ꝓcriꝑ noia ris circa idē ſtuct valet ſeu circa diuerſa ſi ſint cōnexa: alꝯ ſecus. ange.
‡ Iſta glo. ꝑſtat ar. an de teneatur adiuuare a liquē q̄ offēdit. Et dicitur ꝙ de iure canonico tenet: iuuare ꝑbis iter ponēdo me honeſto modo: vt. ꝛ. q. iij. negligēte. ſ. ij ſm le ges regulr non tenet adiuuare vt l. mētij. ſ. ſ. et ibi bal. ff. q̄ me. cau. Ān aūt incurrat excō mūicatio nez ſeipſum offendēs vl ledēs. dic q̄ ſic ſm bart. de. de bel. pt. z ang. ſ. ‡ Et bi ſz Doc. quis ſit. dubiter de iur. natu. ‡ Silēt gl. ſunt. in. l. iij ſtitia. ſ. j. ff. eodem.
* Iſto erꝛ plum repro bat ꝑ bar. ⁊ poz. hic. ⁊ ꝑ bal. ſ. j. j. ti. ꝓri. Juris ꝓublici tripti ti erēpla.
‡ Contrariū ꝛ Doc.
‡ Ut ſua ꝓ ſe nutrire.
‡ Ut ſuo ꝓfio parere.
‡ Sz q̄d ꝓ miſit per ſti pulationem ſoluere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mus em̄. i. videre possumus oia a ialia nedū boies esse perita buius ūris naturalis. b. d. vsq; ad ūs. hinc descēdit. in quo ponuntur duo vel tria crēpla de hoc iure naturali. ¶ Docet em̄ masculus ad ꝯiungēdū se femelle vel vir ad ꝯiungendū se femine: que ꝯiunctio vocat mr̄imonium fm̄ iura ciuilia. Scōm crēplū est tale. Jure itō naturali monet bō. femina ad procreandos. nutriēdos filios. liberos. ¶ A isto iure naturali mouent homines. femine ad cōmiscendū se adinuicē: quā comunctionē faciunt: ideo vt liberos procreēt. et edūcētur ris procreatis mouētur eodem iure naturali ad cosdē liberos alendos. nutriendos. Frā. de arc.

¶ Jus naturale ē quod natura. i. deus. a noiatine. ablatiue potest legi. fic. S. tit. i. §. i. Et no. q. q̄ttuor: ¶ modis ius naturale ponit. Quēq; pro iuregentiū. vt. j. de re. di. §. singulorū. Quēq; pro iure pactor:. fic pro iure pōtio. vt. ff. de pac. l. j. Quēq; pro eius ītio. scz pro eo q̄ recindit pacta. vt in restitutiōe minor. vt. ff. de mi. l. i. Quēq; pro instinctu nature: vt hic. t. ff. e. l. i. §. ius autē naturale. Sed fm̄ casno. ius naturale ō: q̄ in lege mosayca ✠ vel in euangelio continet. vt in pn̄. decretor. Et itūd q̄b hic est noiatui casus q̄ndā hec dictio natura est ablatiui casus. a ecōtra est accusatiui. q̄nēq; natura est noiatiui: ¶ tūc dic natura. a. deus. Additio. Dic fꝫ Post. q̄ hoc relatiuū q̄ erit accusatiui casus. a verbū natura erit noiatiui. Hā boc̄ vbi docuit in ter. potuit pōt regere duos accusatiuos diuersos. vt. in glo. ordina. in. l. Successores. C. ad leg. fal. a babet in. l. eam quā. C. de fideicom.

a ¶ Nam ius. bene dico omnia animalia. Nam ius istud. c. nō solum est bominum: sed cōmune omnium animalium. Accursius.

b ¶ Humani. i. bominum.

c ¶ In celo. id est in aere. vt aues que in arboribus et aere nascūtur. vt j. de re. di. §. apium.

d ¶ In terra. vt fere bestie que suis lustris: id est cubiculis nascuntur. a etiam quedam aues.

e ¶ In mari. vt pisces: idem dico. a fi in qualibet alia aqua nascuntur.

f ¶ Hinc. i. ab hoc iure naturali. scz quo primo adam eue ꝯiunctit: et in paradiso delitiarum posuit. Accursius.

g ¶ Maris. id est masculi.

h ¶ Coniugatio. scz animorum non corporū. vt. ff. de reg. iu. nuptias. Additio. Et tū differentia fm Angc. q̄ fecūto solo. scz solo possibilis est separatio per ingressum monasterij. vt. C. de epi. a cle. deo nobis. et in decretali. et publico. de iure. ꝯiug. fec. a inte fecuta carnali copula.

i ¶ Matrimoniū. i. effectum matrimonij. Et sic no. q. mr̄imoniū quo ad originē est de iure naturali. S. de deo: vt hic dicit. ✠ de iuregentium etā dici potest: q. ab eo receptum est. ✠ De iure ciuili etā dici potest: q. formā ei adiunxit. a solēnitatem fm Ilso. vt patet. j. de nup. per totum titu. Et dicit a quarīdam nuptias abstinere necesse est. vt. ff. de ritu nup. p totū. vnde ds dici de iure ciuili. vt. ff. de instī. a in. l. ius ciuile. Additio. Intelligē boc nisi quo ad prohibitionem gradus linee ascendentis vel descendentis vel etiam collateralis in primo gradu. q. dicit de iure diuino. c. ffas. extra de restī. spo. Ité quo ad formam verbon est de iure canonico: sed quo ad instinctū ꝯiunctionis seu cām finalem scz ꝓlerationem indiuidui est de iure naturali fm̄ Christofo. por. b.

k ¶ Hinc liberoꝝ procreatio. Nam deus operatur ad liberoꝝm procreationem. a naturalis instinctus.

l ¶ Et educatio. Nam boc iure scz naturali monet parēs ad educationem filioꝝ suoꝝm potius ✠ alienoꝝ. vt. ff. vnde liberi. scripto berede. in fi. a ad boc etiā tenet parens: nisi pro se sit insufficiēs. vt. ff. de agno. libe. l. si quis. §. fed. a fi filius. a. §. denicꝫ.

m ¶ Cetera. scz animalia. preter homines.

n ¶ Istius iuris. s. naturalis. de quo loquim̄ur. Et eo em̄ q̄d antis volat: piscis natat: gallina oua calefacit: mouentur ista iure naturali.

Diuisio. ¶ Jus aūt. Diuidit in tres ptes. Prio ponit dictū bimēbre. Scōo ponit crēplum pm̄i mēbri. Tertio ponit crēplū scōi mēbri. Scōa ibi: Hā q̄b. Tertia ibi: Qō vo. ¶ Casus. Quidā scholares accēsit ad pm̄icipem: a talē ꝓpositū questionē. Dñe imperator: dicite mihi que ōia est inter ius gentiū. a ius ciuile. a. ideo q̄ro q. volo vnū ius ab alio scire discernere. Jmpator: rīdit: Amice dico tibi q. oēs ppli q. vtuntur iure scripto: aiure nō scripto: pro pte vtunt suo. ꝓprio iure. f. ciuili: a. p parte vtunt iure cōi oium boim. Scōo dicit scholaris. Dñe impator: vos loquimini sic obscure q. nō intelligo vos. Quid est ꝰ dicere q. oēs ppli qui vtunt iure scripto. a iure nō scripto pro pte vtunt suo ꝓprio iure: a pro parte vtunt iure cōi oium boim. ¶ Dicit impator: q. dixi tibi q. vtunt pro parte suo ꝓprio iure sic intellige q. ius q. sibi facit q. libet ppls illō est. ꝓpm̄ ius illius ppli vel ciuitatis. i. appellat ius ciuile. i. ius. ꝓpm̄ illius ciuitatis: puta statuta municipalia q. in singulis ciuitatibus fiunt. Tertio dicit impator: q. illud ius quo vtunt oēs gētes de mūdo naturali rone. i. discretione est inductū. appellat ius gētiū. i. ius quo oēs gētes de mūdo vtunt: sic amodo aperta est differētia inter ius gētiū. a ciuile: q. ius ciuile est ꝓpm̄ cuiusq; ciuitatis: ius vo gētiū est cōe oibus. Quarto dicit ius ſtinianus. Non solū q̄de alq; ppli vtunt pro parte iure. pprio. i. ciuili: p parte iure cōi oim̄ boim̄ num. i. iuregentiū: fꝫ etiā populus romanus boc ideo facit. q. p parte vtit suo iure. p parte. i. suis proprijs statutis: et pro parte vtitur iure cōi oim̄ boim̄. i. gētium. Quinto rndet Jmperator: cuidā tacite obiectioni: q. possent alig dicere. Dñe impator: vos fecistis mentionē nunc de iure gentiū. a ciuili: dicatis de natura vtriusq; iuris. Dicit impator: ecinsando se. Ego dicā in cōperenti loco. f. in. §. penul. vbi dicit q. ius gentiū est imitabile: a ius ciuile mutabile fm̄ exposītionem ipsius. §. Utel alio modo intelligē istā quintā particulā: vt in glo. que incipit: scz iura gētium. i. boc totū in pma parte pncipali. Insc̄a parte assignat Justinianus scōam differētiā inter ius gentiū. a ius ciuile. que scōa pars ꝓtinet q̄ttuor partes. vt. §. dixi in pma particula. Jd boc dicit q. ius ius gētium nō habeat denoiationē ab aliq; ciuitate: q. non ōt ius gētium romanoꝝ: vel ius gentiū bononiensiū: tū ius ciuile habet denoiationem ab ea ciuitate in qua factū est. vt ecce statuta que fiebāt apud ciuitatē athenarū per alios sapientes: scz solonē. a draconē possunt dici ius ciuile athenien sū. Scōo adducit sibi q. statuta facta rome pnt dici ius ciuile romanoꝝ: vel ius ciuile quiritiū: q. romani appellabātur quirites a quodā coq; rege qui grinus appellabatur. Tertio dicit: fꝫ quid dicemus si simplr dicatur ius ciuile: nec addatur nomē ciuitatis in q̄ factū est illud ius: de quo iure intelligim̄? Rn. per excellentiā intelligitur ius ciuile de iure ciuili romanoꝝ. i. de statutis eoꝝ. Quarto adducit simile. Ecce cum dico poeta. a ci nō addo nomen proprium: per excellentiam intelligitur de Homero apud grecos: vel de Virgilio apud latinos. b. d. vsq; ad. §. ius autem gentium.

o ¶ Diuiditur. i. ymm ab altero sic cognoscitur. Accursius.

p ¶ Legibus. a moribus. Nam quidam sunt qui regūtur em̄ moribus: a etiam quidam qui nec moribus: nec legibus: vt boies siluestres: ✠ etiam quedam qui legibus tm̄. a non moribus.

q ¶ Cōmuni. i. eo iure q. oēs in eo apud oēs: siue scripto fit: siue non.

r ¶ Jus ciuile. vt sunt statuta terrarum que iura municipalia dicunt. vt. C. de eman. libe. l. j. a sic dicit ad differentiā iuris naturalis. i. iuris gētium: a ita accipit hic. Scōo modo dicitur ius ciuile ✠ ler. ꝛꝛ. tabularum. vt. ff. de instī. a in. l. ius ciuile. §. hoc igitur. Tertio dicit ius ciuile omne ius q. nō est pretorium: a fic accipit. ff. de instī. et iure. l. ius autem ciuile. in prin. ff. ius pretorium. Quarto dicit disputatio pm̄dentum que fuit facta super. l. xꝛ. tabularū. vt. ff. de origi. iur. l. ū. ff. bec disputatio. fm̄ Joan. Quinto quicqd scriptum habemus de iure dicitur ius ciuile: vt cū dicitur: cēt enim sanctissima res ciuilis sapiētia que precio nūmario non est estimāda. vt. ff. de var. a extraor. cogni. l. j. §. proinde. Serto dicitur quotiens adiicitur aliqd iuri naturali: vt in mr̄imonio modo dicimus: vel detrabit iuri naturali. vt in vsucapionibus. vt. j. de vsucap. in princi. ✠ vel additur iuri gentiū: vt in tutela inuenta a iure ciuili originaliter. vt. j. de tute. in prin. vel detrabitur vt in potestate seruoꝝ restricta. vt. j. de his qui sui vel alieni iuris sunt. §. fed boc tempore. boc em̄ ius ciuile dicitur. vt. §. de instī. a in. l. ius ciuile. j. respon. a bec exempla sunt ibi notata. Accursius.

s ¶ Naturalis ratio. Nota q. ius gentiū naturali ratione est inductū. vt hic. a. j. de re. di. §. singulorum. vnde est ius immutabile. vt. j. eo. §. ſc naturalia. Accursius.

t ¶ Jd apud. Nunc solnit. Accursius.

v ¶ Utunt. vt est religio erga deos: vt parētibus a patrie parcamus: ✠ vt contra violentiam resistamus. vt. ff. de instī. a in. l. j. in fi. a. l. ū. Item conuentiones fiue pacta que apud omnes gētes valent. vt. j. eo. §. ius autem gentium. a. ff. de pac. l. iuris gentius. in prin.

x ¶ Itaq;. Quia oīs populus vtitur partim iure cōmuni. a partim rc.

y ¶ Suo. Quod pro se tm̄ composuerunt: alis esset lex generalis. vt. j. eo. §. lex

Que singula

✠ Hoc nō ē legis ītērio et natura b accipitur p̄ strue infra cuilibet rei Bart. Nico. Fa. z pla.

✠ Pla. et Jaco. ponūt q̄nq; q̄s vide b p eos dem.

✠ Hoc vez ſpcpt: mo rabīd: fec̄ mīſticis seu figurātiuis q: illa ſunt mutabilia fm̄ rpoſo.

✠ Utel alīt fm Jo. fab. nec parentes ſint ītegri ſi filius q̄o ale ūtetenī rō naturalī dicat mr̄imonium.

✠ Utel q. ad k fubſtantiaz cōſenſus.

✠ Oſtio tñ ſit de ſemie ade. Jo. fa. Jus ciuile ſer mo dis dicit.

✠ Iſta glo. eſt mgralis fm̄ ang. ad ſcīēdū quot mōis capit ius ciuile.

✠ In b. ſcz quia eo iure oia erant cōia fꝫ Jaſ. b. alſo ſi glo. preſſuppone ret q. illo iure eſſet bare meū et tuuꝫ cēt falſa: vt p Jo. b ure. bal. z albe. i Liuo ciuile. ff. de. iu. . et iure.

✠ Tert. eſt nota. fꝫ Jaſon. i. l. j. §. et geneali. ff. de ve. i. poſ. mit. quem Bal. repu tat ſingulāre i. l. mīſeo. C. ad tertul. et cui port fit paredū. vide per ang. arc. hic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Que singula. s. iura gētiū z ciuilia q bus vtunt ciues romani, z effectus eox iuriū dicet. s. de re. di. s. singulox. vsq; ad fi. ti. vbi dr qlit acq runt dña iure gentiū. Itē. s. de vsuc. z in ti. sequētib⁹. qbus dr qlit acq runt dña iure ciuili z fm b refert ad primū dictū. z illud itelligas de iure ciuili romano z gñali. Vel aliter dic, ponemus. s. eo. tit. s. pe. vbi dicit alterū de iurib⁹ variabile vt ciuile: alterum nō. vt gētiū z fm b nō re fert ad primū dictū: sed ad id qō dicit. s. ñā quod qlqs ꝛc. z ibi. Qō vo ꝛc.

b ¶ Proponem⁹, sz vbi: R'ñ. forte. s. de re. diui. s. singulox. z refert non ad primū dictum: + sed ad id qō dictū est. ñā quod qlqs ꝛc. z ibi. Qō vo ꝛc.

c ¶ Sed ius quidē ciuile ex vnaquaq; ciuitate appellatur veluti athenien'iū. nam si quis velit solonis vl' draconis leges appellare ius ciuile athenien'iū: non' erraueri. Sic' eñ z ius quo romanus ppl's vtitur: ius ciuile roman' nor appellam⁹: vel ius quiritū quo grites vtunt. Romani eñ a romulo: grites a grino appellantur. Sed q̄ties nō addim⁹ nomē cuius sit ciuitatis: nr'm' ius significamus. sicuti cū poeta; dicimus/nec addim⁹ ci nomē: subauditur apud grecos egregius bo-

+ Ista glo. dicit gl. p cedē. s. ambe sūr bone vt referatur ad primum dictū vel ad remoti cus d fm ambas expōe: loquimur de iu regētiū vel ciuili. s. Hic colaum.

Quirinus s

Diuisio.

+ Vel expone oi. i. tori: fm Alco. et Jo. fab.

+ Immo a q̄cunq; etiā puato. psuo recuperādo z de lnia su periozis si p tpm recupa re nō valeat z b neduz s fuis tertiis ses sed etiā eos iuuantes fm Jo. z doc.

+ Idē bar. z Alco. z vi de glo. si. in t

d ¶ Quitate appellatur. id est nomen illius ciuitatis vbi factum est ius ciuile debet ei imponi.

e ¶ Solonis. Hoia fuit cō positor statutox in illis ciuitatib⁹ sicut fi appellat gs ius ciuile bono. statutū a cōpositoribus iuctū et psilio cōfirmatū.

f ¶ Non erraueri. immo bene direrit.

g ¶ Sic eñ z ius. qō p se tñ cōposuerūt aliter ect gñalis ler. vt. s. eod. ñ. lex est. z de hoc: sz iure ciui li generali potest intelligi vel bic loqui. Accursius.

b ¶ Jus quiritum. pro eodem licet nomina mutet.

i ¶ A quirino. qui fuit eox rex dictus a quiris qō est basta: qz magna basta in bello vtebatur.

k ¶ Ciuitatis. sed simpliciter dicitur ius ciuile.

l ¶ Rom. s. romanox p excellētiā. Additio. Et iō dicit Jo. fa. q̄ i supli cādo. pp̄bēda ecclie cathedralis specificatio ipsi' ecclie vitiaret: qz fuf ficit q̄ dicaf i ecclia Lugd'. vel Paris'. z q̄ ita de facto vidit obſuari.

m ¶ Jus. sz. s. ciuile romanox um si est propriū. vel generale si est fcm vt sit generale.

n ¶ Virgilius. idem in apostolo. nam paulus in diuina scriptura intelligitur. Item vbi dicitur sapiens intelligitur salomon.

¶ Jus aūt. ¶ Pro pomi vnū dictū. Scdo ponit rō q̄re ius gētiū fuit inuctū. Tertio pomit effect' sine ponunt inuctiones iuris gētiū. Scda ibi: Nā vsu. Tertia ibi: Bella. ¶ Casus. Quis in supio⁹. s. tractauerit de iure gētiū z ciuili: q̄ tñ de iure gētiū nō tractauit ibi plene: ideo hic pleni' tractat repetēdo etiā de eo qō dixerat. Et diuidit bunc. s. in tres ptes sicut. s. dictū est. Jn q̄rū pma pte dr q̄ ius gētiū est cō oib⁹ boibus de mūdo. Scdo reddit rōnē q̄re ius gentiū fuit inductū: q̄ rō talis est. Boices idigebāt aliq̄b⁹ statutis: z iō multa iter se statuerunt que dicunt ius gētiū: z maxime bella. z captiuitates. z fuitates q̄ sunt a iuregētiū: q̄ fuitutes sunt. 3 ie iuri: qz de iure naturali oēs boices liberi nascebant. Tertio dicit q̄ ex hoc iuregentiū sunt introducti q̄si oēs. 3ctus: de q bus multa ex pla ponit in textu. b. d. vsq; ad. s. q̄stat.

o ¶ Jus autem. aut pro sed. z repetit de iu. gen. vt aliquid addat.

p ¶ Omni humano. Sed nūquid plura humana genera sunt: R'ñ. nō, exponꝛ ergo. i. omnibus hominibus.

q ¶ Nam vsu. Ab initio eñ pauci erant boices. indiguerunt tñ aliquo cōmuni vsu: z q̄ plures fuerunt tunc magis suas 3suetudines habebant z statuta. puta vt nullus vineā vel ortum alterius intraret: z hoc sequitur z probatur. ff. de iusti. z iure. l. ex hoc iure.

r ¶ Bella. Sed quomō a iure desc̄dit bellū cū sit a iure. phibitū. vt. ff. de vsufruc. l. eg̃ſimū: R'ñ. Loqf de eo q̄ a pplo romano est indictum hostibus. vt. ff. de cap. z postlimi. reuer. l. hostes. §. in bello. + Itē pro pulsare violentiam quod est licitum. vt. ff. de iusti. z iure. l. vt vim. z. ff. de vi z vi arma. l. i. §. vim vi. cum modo examine tamē. vt. C. vnde vi. l. i.

Additio. Jn quo moderamine regrit pmo debita instrōm. proꝛio: q̄uis fm Jo. fab. aggredient' sine armis possim cū armis expellere/ si als tute me defendere nequeo. Scdo q̄ fiat incōtinēti: iō in ipa act' fragrātia i defensione psone vel anteq̄ dimertat in extraneos act' in defensione rerū. Tertio q̄ nō ad vindictā in quo attendit modus facti/ q̄litas psonarū/ z potentia. Et no. fm Jaſo. q̄ ipsa ppulsio est de iure naturali: sed cū moderamine est de iure gentium fm Angc. bic.

s ¶ Ab initio. Sed nunq̄ hodie: Quidā dicunt sic. nos Jo. ñā seruus nascitur. vt. s. de iur. per. ſ. seruī. z. ff. de nata. restī. l. interdū. Accur.

t ¶ Pene. Pene dicit + ppt q̄ttuor: 3ctus vt stipulationē. vt. s. de ac. ſ. de q̄stituta. Itē ſfarū obligatio. vt. ſ. de litte. oblig. Itē ppter 3ctum empti et oti cū. vt. ſ. loc. ſ. adeo. Itē ppt sponſalitia largitione. i. donatione ppter nuptias. vt in aut. vt ſpō. lar. §. i. z. v. col. i. Et no. q̄ hoc oēs 3ctus esse de iuregentiū: sed nō oēs obligationes. nā q̄ ex male ficto vel q̄ſi sunt: non sunt de iuregentiū: sed vel a lege. rx. tabularum, vel alia lege. Additio. Prout glo. loquit in q̄ſi maleficijs approbat: qz in his cōtingit aliquem obligari ex facto alieno q̄ ius gentiū nō cōsiderat: sed pout loquitur i maleficijs reprobat per l. j. ff. de fur. vt per Ang. et Ihusto. bic.

v ¶ Innumerabiles. i. nō facile ad numerandum habiles. vt. ſ. de rer. coꝛpo. z incoꝛ. in pin.

¶ Cōſtat. ¶ Diuiditur iſte. §. in tres ptes. Pro pomit dictus bunembre. Scdo ponit exēplū pmi membri. Tertio exēplum ſcdi membri. Secūda ibi: Septū. Tertia ibi: in. §. Et nō ſcripto. Itē ſcda ſubdiuidit in duas partes. Primo ponit quid est ius ſcripti. Scdo ponit exēpla. Secunda ibi: Ler. ¶ Casus. Vidimus de iure naturali in pncipio huius titu. Itē vidimus de iure gentiū. s. §. pri. Itē vidim⁹ de iure gentiū z ciuili mixtim. §. §. Jus aūt ciuile. vsq; ad. §. Jus aūt gētiū. Sz q̄ de iure ciuili nō plene tractatū est: iō tractabit m b. §. seq. vsq; ad. §. sz naturalia. Et iō diuide alit' buc. §. q̄. §. fm Frā. de are. in ſerde cim partes. vsq; ad. §. er nō scripto. Jn pma parte dr q̄ ius nr'm ciuile diuidit in duas partes: sc̄z in ius ſcripti z in ius nō ſcripti. z ꝺ ad filiitudinē grecoꝝ qui silr iure ſcripto z iure nō ſcripto vtebant. Scdo dicit q̄ pmo est videndū de iure ſcripto. Et est ſciendū q̄ ius ſcripti ſtat er ſer ptib⁹ iuris: sc̄z er iure z plebiscito seu er ſenatuſcōſulto: er principū placitis: pretoꝝ edictis: z er respōſis prudentū. Tertio dicit quid est ler. Certe ler dr illa quā roman' ppls faciebat. z sule senatoꝝ interrogāte pplm: vt cecce q̄ emergebat aliqua q̄stio q̄ nō erat soluta per aliquā legē: ppls pulsabat cū cāpana ad Arengā/ad Arengā. et Arengā. Et sic. z gregabat ppls roman': z tūc loquebat magiſtratus senatoꝝ z dicebat pplo ibi. z gregato. Q̄ñ mci talis q̄stio emergit de nouo: quā q̄nem nō reperim' decisaz in nr'o iure: placet ne vobis q̄ ad decisionē illius ita z ita statuat. Et pplis simul vel diuisim clamabat vel clamabāt dicētes. Sic fiat: vel sic fiat. z sic talit cōſtituto dicebat ler. Quarto dicit q̄d sit plebiscitū. Et certe plebiscitū dr illud ius q̄ plebs romana faciebat tribuno plebeioꝝ interrogāte plebem. Ecce eñ q̄i emergebat aliq̄ q̄ ptinēs ad plebē seu plebeios q̄ nō erat soluta p legē aliquā pulsabat cā q̄dā alia cāpana. ad Arēgā/ ad Arengā/ ad Arēgā. Et sic. z gregabat plebs romana. Et sic tūc surgebat magiſtrat'. s. tribun' plebis: z dicebat plebi. Talis q̄stio emerſit: placet ne vobis q̄ ad decisionē illius sic vel sic ſtatuatur. Et ipſi clamabāt dicētes. Fiat sic. z sic. q̄ illud talr q̄ſtitutū appellat plebiscitū. Quito dicit. Dicimus q̄ ler sit a pplo: z plebiscitū a plebe. Sed q̄ria est inter plebiscitū z plebē: R'ñ. Ppls eit gen': qz appellatione ppli oēs ciues romani ptinent: sc̄z nobiles/ patricij/ z senatores/ z ignobiles. Serto rndet cuidā tacite q̄stioni: nā posset aliqs dicere. Nūngd tantū valēt plebiscita quātū leges: Et dicit q̄ sic. er quo fuit facta q̄da ler. q̄ appellat bortēſia: in q̄ cōtinet q̄ plebiscita obtinēt vim legū. Sed tertio q̄d est senatuſcōſultū. Et certe senatuſcōſultū est ſtatutū a senatorib⁹ cōpositū: siue leges a senatorib⁹ pmulgate. Octauo rndet cuidā tacite questioni: nā aliqs posset dicere senatuſcōſulta videnť supflua: nōne sufficiebāt leges z plebiscita: R'ndet dicēs q̄ senatuſcōſulta nō sunt supflua. Nā ppls roman' erat intātū augmētat' q̄ erat quodāmodo impoſſibile q̄ semp q̄i debebāt fieri aliq̄ leges nouę q̄ ppls et plebs z gregari posset. Et iō vtile vīsum fuit pplo q̄ senatores possent iura cōdere sine pplo z plebe: z sic q̄i z gregabat ppls z sul senatoꝝ z terro gabat. Nono q̄d est placitū. dr ler iperialis. nā q̄ pncipi placuit pro lege ſernaſ. Decimo rndet cuidā tacite q̄stioni. Nā z posset aliqs q̄re: q̄re pnceps pōt legē facere: R'ñ. Quia pplꝰ roman' trāſtulit in eū pncipē omē ius z iperiū: z maxime pt̄ātem legis. ꝺ cōde. Unde cimo dicit q̄ iperator pōt facere legē vt dixi. ergo id q̄ inſtituit imperator: ſeruat pro lege. etiā si in modū eple faciat. vt. ſ. de bis q̄ ſui vel alie. iur. ſunt. §. ñ. Vel ita ſi inter litigātes cognouit z diffinitiue. pnūs

L. ex hoc iure. ff de. iuſt. z iu. z l. i. legi tima. ff. de pactis.

Diuiſio.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

cianit: volens q̄ illa ſnia eſſet ler: vt. C. de legi. ⁊ conſti. l. ſi. Vel etiã ſi apponat in lege quaꝫ facit hoc vocabulũ edictali vel edicto: vt. C. de ſecun. nup. l. hac edictali. Duodecimo q̄ leges imperiales ꝓprie appellantur ꝓſtones. Tredecimo dicit q̄ legũ ꝓſtonum imperialiũ ſunt quedã ꝓſonales: q̃dã gñales. Perſonales dicunt que ad alias perſonas ereduntur. Ecce ſi

alicui ob meritum. i. ppſ ſuũ meritũ ꝓnceps ⁊ cõſidet. i. ꝓſpicit. q; deliquit ſ ꝑncipe. ꝓnceps videns iſtuꝫ q̄ bũ ſibi ſeruierat dat ibi ſuã gratiã. Iſta gra quã dat ſibi ꝓnceps nõ trãit ad aliã ꝓſonaꝫ. Iõ dr in tertia q̄ ꝓmulgũ ꝓſonale non trãſgredit perſonã cui tale ꝓmulgũ cõcedit. Alie vero gñales ꝓſtitutiões ſunt in oibus aliis boibus. Quartodecimo dicit de magiſtratuũ ſiue ꝓtorũ edictis: dicẽs q̄ ꝓtorũ edicta obtinẽt vim legũ. Etiã dicit q̄ hoc ius ꝓtorũ pot etiam bonoꝝ riũ appellari ab bonore ipoz ꝓdictoꝝ q̄ faciebat hmõi ius. Quintodecimo dicit q̄ ilti ꝓtores romani erat multi: ⁊ erãt qdã q̄ appellabant ediles: curules: qui filr faciebãt ſuas leges ſup certis articulis vel capitulis q̄ leges ſunt pars iuris ꝓtoꝝ. Sextodecimo dicit q̄ ſunt riſa ꝓnden tum. Et certe riſa ꝓnde tum dicunt ſnie ꝛopinones illoꝝ ſapientũ roma

mur aut ex ſcripto[a] aut non ſcripto vt[b] apud[c] grecos μονοσ και φοσ μοσ. ¶ Scriptũ autem ius[d] eſt lex plebiſcita: ſenatuſcõſulta[e]: principum placita: magiſtratuum edicta: reſponſa ꝓnudentum.

¶ Diffinitio legis hic põit. ang.

¶ Lex eſt[f] q̄ ꝓpls roman[g] ſenatorio magiſtratu interrogãte veluti[h] conſule[i] conſtituebat.

¶ Diffinitio plebiſciti: et differentia inter plebem et populum. hoc dicit Ange.

¶ Plebiſcitum eſt q̄ plebs plebeio magiſtratu interrogãte veluti[k] tribuno ꝓſtituebat. ¶ Plebs aũt a ꝓplo eo differt quo ſpecies[l] ad genere: nam appellatiõe populi vniuerſi ciues ſignificãtur: ꝓnumeratis etiã[m] patriciis[m] ⁊ ſenatoribus. Plebis aũt appellatione ſiue patriciys et ſenatoribus ceteri ciues ſignificãtur. ¶ Sed q̄[n] plebiſcita lege ortenſia[o] lata non minus valere q̄ leges ceperunt.

¶ Diffinitio ſenatuſcõſulti: ⁊ q̄re ſenatoribus permiſſum eſt facultas legis condendę. Ange.

¶ Senatuſcõſultum eſt q̄ ſenatus iubet atq; cõſtituit[p]. Nam cũ auctus eſt populus romanus in eum moduꝫ vt difficile ſit in vnũ cum cõuocari legis[q] ſanctiõe causa: equum viſum eſt ſenatum vice populi conſuli[r].

¶ Conſtitutiones principũ obtinent vim legis etiã gñalis: ſi ſint generales. vel ſpecialis ſi emanãt ob meritum vel odium ſingularis perſone. h. d. vſq; ad. ℣. pictorum quoq; fm Arctinum.

¶ Sed q̄ q̄ principi placuit[s] legis[t] habet[u] vigorem. ¶ Cum lege regia[v]: q̄ de ei[w] imperio[x] lata eſt: populus ei[y] ⁊ in eum omne ſuum imperium ⁊ poteſtatẽ conceſſit[z]. ¶ Quodcunq; ergo imperator per epiſtolam[a] conſtituit/ vel cognoſcẽs decreuit/ vel edicto[b] ꝓcepit legem[c] eſſe cõſtat. Hę ſunt que conſtitutiones appellantur. ¶ Plane ex his quedã ſunt perſonales[d] que nec ad exemplum trahuntur: quoniaꝫ nõ hoc ꝓnceps vult. Maꝫ q̄ ob meritã[e] indulſit alicui[f]: vel ſi cui penaꝫ irrogauit[g]

leſ ⁊ ignobiles. ✠ Species aũt q̄ ꝓdicatur de pluribus differentibus numero. vt homo: alius titius/ alius ſeius. ſic ſe habet plebs: nã minor ex tribꝫ cõprehendit vt ſequitur. Additio. Et ſic valet arg. de ſpecie ad genus affirmatiue. vt. l. q̄. ſ. doli. ff. vi bo. rap. non autem negatiue. l. duobus. ſ. ſi quis. ff. de iureiur. fm Jaſo. bic.

[a] Excipiũtur tñ clerici vbi de eorũ ꝓſtitutione agit fm panor. in. ca. j. extra de vi. ⁊ hone. cler. ⁊ Ja. bic.

[b] Etiã. q. d. nõ ſolũ plebi appellatione ꝓpli cõnumerant: ſ; etiã ꝓtiũ.

[c] Patricijs. Qui erãt quaſi patres ꝓncipis. vt. ſ. qui. modis ius pa. po. ſoluitur. ſ. filius.

[d] Sed ⁊ plebiſcita. Videbant minus valere q̃ſi loco argumento ſupto ab auctoritate: q̄ maior eſt patricioꝝ et ſenatoꝝ auctoritas. vt. C. de leg. humanum. ⁊. ff. de cõſ. l. ſi gs er argẽtarijs. ſ. i. ſ; hoc ſubiatiũ eſt per legẽ latã ab ortenſio rege. vt ſequit. ⁊. ff. de origi. iur. l. ij. ſ. deinde cum eſſet.

[e] Lege ortenſia. Sic dicta ab ortẽſio q pacẽ cõpoſuit iter nobiles: plebeios: et inter eos ſic ſtatuit q̄ valẽt plebiſcitũ.

[f] Cõſtituit. Non poteſt racere legem: vt hic. ⁊ ff. de le. et ſenatuſcõſul. l. non ambigitur.

[g] Legis ſanctiẽde cauſa. Nam idẽ eſt ſi ex alia q̄ rectitle erat tot dominos ꝓuenire. Accurſius.

[h] Cõſuli. i. interrogari. Nã antea ꝓpls interrogabatur. vt. ſ. ⁊. c. titu. ſ. plebiſcitũ. vt ſicut ꝓpls imꝑio ſuo ꝓr iudicis eſt ſnia: ⁊ ſic non omnis vox ꝓncipis eſt lex.

[i] Sed ⁊ quod. ✠ Iſte. ſ. ciuidit in q̃tuoꝛ partes. Nã primo ponit ꝓtũ. Scõo ei' rõne. Tertio ponit illationẽ. Quarto dctm modificat ⁊ declarat. Scõa ibi: Lũ lege. Tertia ibi: Decius. Quarta ibi: Plane.

[k] Placuit. Causa faciẽdi cõem legẽ: ⁊ a gñalem als nõ eſſet ler cõis vt ſegtur. ⁊. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. l. er ſtipulatione. nã ibi dicitur non ois vox iudicis eſt ſnia: ⁊ ſic non omnis vox ꝓncipis eſt ler.

[l] Legis. Quam non habemus.

[m] Habet vigorem. i. ler eſt ⁊ ꝓt lege ſeruatur.

[n] Lege regia. hac lege cautum fuit ✠ vt ptãs legis faciẽde trãſiret de ꝓplo ad ꝓncipẽ: vt hic ⁊. ff. de ori. iur. l. q. ſ. deinde cũ eſſet. ⁊. ſ. nouiſſime. ⁊ facit ad hoc. ff. de ꝑſti. pen. l. i. vbi ſunt eadẽ verba. Et hanc legem regiam nõ habemus. nã facta fuit ſup regio. i. imperio transferendo.

[o] Imperio. transferendo de populo ad ꝓncipem.

[p] Et. ſcz ꝓncipi quo ad bonoꝛem. Et in cum quo ad onus.

[q] Conceſſit. i. trãſtulit: ſic vt ipſe ꝓpls ammodo nõ habeat ſibi boc ius: ſic. C. de vete. iur. enu. l. q. ſ. boc aũt. ⁊ de le. ⁊ con. l. ſi. Sed alij dicunt q̄ ⁊ adhuc ꝓpls poteſt facere legem ✠ q̄ dicitur ſolum ꝓncipem boc poſſe verum eſt ſolus. i. nullus alius ſolus. fm Ro.

[r] Per epiſtolam. vt. ſ. de bis qui ſunt ſui vel alie. iur. ſ. dominoꝝ. ⁊. ff. de conſti. ꝓin. l. j.

[s] Decernit. ſedens ꝓo tribunali dãdo ſniaꝫ diffinitiuã. vt. C. de le. ⁊ cõſti. l. ſi. Nã interlocutio ꝓncipis nõ bꝫ vim legis niſi boc expreſſerit a ꝓncip. vt. C. e. ti. ſi imperialis. Accur. Additio. Dic boc verum eſſe ſcz diffinitẽdo ꝓter ius ⁊ ꝓſentibus partibus: als nõ: vel etiã interloquendo/ dũmodo in corꝑe: iuris claudatur ſm Ang. bic.

[t] Edicto. vt. C. e. l. j. ⁊ de ſecundis nuptꝫ. l. bac edictali.

[u] Legem. Generalẽ q̄ potes cognoſcere quattuoꝛ modis. ✠ vt. C. de legibus. ⁊ conſti. l. leges. vel ſpecialem. vt ſequitur.

[v] De ſunt. ſcz quas conſtituit imperator. Accurſius.

[w] Perſonales. Dummodo iuris corꝑe non ſint clauſe. ‡ als oes ſunt generales. vt. C. de nouo codice cõfirmando. l. vnica. in. ſ. finali. Accurſius.

[x] Ob meritum. Quia multum ſeruierat ꝓncipi: ⁊ ideo aliquam penam quam debebat ille pati ꝓpter delictuꝫ quod forte fecerat ei remiſit. Accurſius.

[y] Alicui. penam merenti.

[z] Irrogauit. ſcilicet non merenti vel merenti. ſed maiozem forte q̄ eſſet dignus: vt pena eius metus ſit multoꝝm. vt. ff. de penis. aut facta. ſ. finali. Accurſius.

[a] Dicit tñ ange. q̄ q̃ uis loco ſenatoꝝ bo die ſucceſſerit cõſiliarij ſeu decurio nes non tñ poſſent ſup ꝓncipi referuari/ ſtatuere/ puta ad famam ſeu ius gentium aliquid re ſtituere ſpurios legitimare aut ve nam etatis cõcedere.

‡ Dũmõ ſit iuſtus ⁊ honeſtũ ſm ange. ℣ Jaſ. b per ea q̄ pul chre no. bal dus in. l. q̄s er libera. C. de ope. lib.

‡ Ides Hoc. ⁊ de mẽ reoiz ſcrib.

‡ Dẽ verũ. ſ. municipalẽ. vt. ff. e. q̃. om. ſo. ceu ꝓticularem. dũmõ hẽat collegiũ ap ꝓbatũ nõ aute gñalẽ: vt ꝓ Jo. fa. ⁊ ag. are. ℣.

[b] Sequũt Hico. Jo. ſ pla. ꝓ. et Ja. dicit tñ Jo. fa. ꝛ ſcz modis.

‡ Ides Hico. ⁊ Fab.

‡ Iſta glo. ⁊ ſeq. in ℣. irrogauit. ſequunt ang. ⁊ etiã Jo. ſ pla. ⁊ ꝓo.

[c] Ser. Additio. Sed nec hodie illa ſi habent ſalariũ. vt ibi no. ſcz in delegatis. ſcrta de reſcriptis. c. ſtatutũ. ſ. inſup. li. vi. Jo. fab.

[d] Spes a gñe. Eſt aũt gen' q̄ ꝓdicat de pluriꝫ' differẽtibus ſpecie vt aialiũ: aliud rõnale: aliud irrõnale. ⁊ ſic ſe bꝫ ꝓpls vt ſegt' ad nobi

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶Sine exemplo. i. vt alij non caperent exemplum. Accursius.
b Subuenit. Vt clericis qb' idulta fuit spãlia: vt ī aut. vt clerici apd ppī. epi. r. C. de epi. r clerī. cũ clericis. r. l. oẽs q. r curie r alijs. vt. C. de legi. r ff. l. ij. S. Sz nũqd itelligit sine exẽplo subuenire ei cui simplr res fert bat: ¶Ridet sic. dũmõ nõ fit ibi aliqđ signũ ex bis q̃ttuor: q̃ dicunt C. de legi. r consti. l. iij.

c ¶Nõ transgredit. ff. qõ qsq; iur. l. j. S. Sz distinguẽ an ad fuit postulatio nẽ fit. ꝑcessus q̃ casu trãsgredit: vt ibi. als non. vt h. r. ff. qõ qsq; iur. l. iij. ✝ Et sic soluit aliõ S. C. de fru. r li. erpẽ. l. fi. Vel dic adytrictũ S. qõ ad aliud ertẽdit. hẽ dicere vt ali' habeat pulegium. Vel dic ✝ q̃ illud est speciale in illa. l. C. de fruc. et li. erpen. ꝑpter eẽlitatẽ in iudicijs obſuãdã. ar. C. de postu. l. puidẽdũ. Vt melꝰ: lz egrediat personam nõ est tñ gñale ius: nec videt ali'. l. aduersarius ꝓcessus cũ sit ꝛtin gẽs occasiõe ꝛtrouerſie.

d ¶Tenent. id est ligant.

e ¶Edicta. q̃ scripta erãt in albo prętorio. vt. ff. de iurisdi. omniũ iudicũ. l. si qs id quod. in ꝓõ respon. Accurſi. Additio. Et ꝓtores hodie sunt ꝓfides. puinciarũ habentes sub se officiales totiꝰ territoriꝰ: vt est potestas florentie. Ange.

f ¶Non modicam. Sed magnam.

g ¶Z. i. ideo quia.

h ¶Magistratus. ſ. ipsi prętores: vt. ff. de iusti. et iu. l. ius autẽ. ſ. ius autẽ prętorium.

i ¶Dederunt. vt. ff. de orī. iur. l. ij. ſ. eodem tempore.

k ¶Ediles curules. a cura dicti. Obſeruabant enim ne ruina vel incẽdijs edium defomaretur vbis inſpectus.

l ¶De gbusdã causis. vt de moꝛib' r moꝛbosis r vitiosis aialibus. vt ptz. ff. de edil. edi. l. j. Additio. Dic boc verũ respectu actiõis redhibitorie. sec' respectu actiõis q̃to minoris q̃ durat p annũ ſm Ange. h.

m ¶Donoꝛari. q̃liter: ¶Ri. q. ediles erant eꝛ ꝓtorib'. ✝ vt ſ. de iuri. stipu. ſ. prętorias. r. ff. de verbo. obli. l. v. ſ. prętorie.

n ¶Sententie. Sententia est firma ✝ r indubitata responsio ſm Jo.

o ¶Opiniones. Opinio est cum dubitatione responsio. ✝ ſm Joan.

p ¶Publice. i. quoꝛ interpretatio fiebat publica auctoritate ꝑcessa a principe. vt Ulp. ¶Papiñ. ſimiles qui fecerunt leges. ff. de orī. iur. l. ij. ſ. post originẽ. r. ſ. iuris ciuilis scientiã. Additio. Hodie tñ sententia doctoꝛ est ꝑbabilis r nõ necessaria. vt no. glo. in. l. j. C. de leg. r legẽdi. seu interꝓtandi licentia in doctoꝛatu collata operaī vt bec posſint publice fieri. qđ als non licꝛet. l. j. C. de sta. lib. li. xij.

q ¶A cesare. Augusto. vt. ſ. in prima rubrica ponitur. Accur.

r ¶Et iudici. scilz nulli.

s ¶Et est constitutum. i. sicut ipſi constituerunt.

t ¶Et nõ scripto. ¶Casus. Videm' de iure ciuili scripto a. ſ. ꝓcedenti vſq; huc. ſſãc hic sequit videre de iure ciuili nõ scripto. Et est sciẽdũ ipse. ſ. vſq; ad. ſ. Sed naturalia. diuidit in duas partes ꝓncipales. Jn ꝓma parte ꝛ̃ ꝓ ius non scripti est illud qđ ꝑ ꝰ plꝰ romani vel alterius ꝑpl'i approbat r obseruat: qđ ius q̃ius in scriptis non sit nr̃e ꝓ dactum tñ obtinẽt vires r vicẽ legis scripte. Scõ reddit rõnẽ q̃re ius ciuile in duas ptes diuidit. ſ. in ius scriptũ r in ius nõ scriptũ. vt. ā. ſ. ius autẽ. Et est rõ: q̃ leges romane habuerũt originẽ a duab' ciuitatib' grecie. ſ. Lacedemonia q̃ vtebaī iure nõ scripto. i. ꝑsuetudine vel vſu: r habuerunt etiã ortũ leges romane ab athenis q̃ vtebaī iure scripto.

u ¶Et non scripto ius venit. de iure scripto videmus q̃ in tres ptes diuiditur. sequitur de non scripto. vt. ā. eo. ſ. constat.

v ¶Diuturni. Sed quãto tpe vſus facit moꝛes vel ꝑsuetudinẽ: ¶Ri. r. an. vt. ff. q. r a. q. ma. li. nõ fi. l. ſi cũ fideicõmiſſa. ſ. aristo. lz ſm quoſdã exigat tps cuius nõ ertat memoria. arg. ff. de aq̃ plu. ar. l. j. in fi. r. ff. de aqua quoti. r ff. l. iij. ſ. ductus. r. C. q̃ sit lon. ꝑsuetu. l. ꝑsuetudinis. r C. de sac. ſan. ec. l. fi. ✝ Jtẽ q̃ dz lõga: vt ptz in rubri. C. eo. r. ff. eo. lõga antẽ. r. an. dr. vt. ſ. de vſuc. ſ. j. ſegr ergo q̃. r. an. sit robuſta. ✝ Sed nũ quid semel ſufficit. vt. ſ. r. an. ſm eã iudicet: ¶Ri. non. imo dz ad minus bis ſm eã iudicari. ✝ vt. C. de epiſ. audiẽ. l. iij. in fi. vel ꝓmonitã vel libellũ ꝓpositũ S ꝑsuetudinẽ talẽ ſpernere. vt. ff. de legi. r ſe. con. l. cũ de ꝑsuetudine. ¶Sũqd ergo iudicaī exẽplis: ¶Ri. nõ. vt. C. de ſen. et interlo. om. iu. l. nemo iudeꝛ. r facit. ff. de of. ꝓe. ſ. licet. S. ex ꝑsuetudine q̃ approbaī exẽplis: r sic cõcedit aliqđ ꝑ obliquũ qõ directo non ꝓcedit. sic et ff. q. res pignoꝛi ob. pol. l. aristo. i. fi. sic ecõtra pcto eꝛ ꝓmissione q̃ ꝓmittio. pbaī eꝛ longo vſu: vt ff. de vſu. cũ de im rẽ vso.

w ¶Cõsensu. Als nõ põt eẽ ꝑsuetudo cũ dicaī cõsuetudo q̃si cõis assuetudo: r erroꝛ ꝑsuetudinem ipediat. vt. ff. de lc. et ſe. cõ. qõ nõ rõne. Additio. Dic boc verũ si erroꝛ durauit vel ꝑsuetudo ſit pe nitus irrõnabilis: puta S fidẽ ius naturale vl' dꝛ uinũ seu inductiua pecati. Sed si ſupuenit sciaꝰ vl' erroꝛ fuit circa causaꝫ impulſuã q̃uis ſit seuera: r minus irratiõabilis tñ valet ſaltẽ i casu suo: vt ibi nisi exꝓresſe ꝓlegẽ vel ꝛstitutionem ꝛpꝛobẽſſm cõiter docto. hic.

x ¶Imitanẽ. i. tanti vaꝫ let ꝑsuetudo vbi lex ſcripta nõ est quãtũ lex vbi ſcripta est. Et nota tres ꝛtutes ꝑsuetudinis imitãdi legẽ: vt hic. Jtẽz interꝓtãdi legẽ vbi lex ẽ dubia. vt. ff. ſi de interꝓtatiõe. in fi. Jtẽ corrigendi. vt. ff. de le. et ſena. con. l. de qbus. in fi. r. j. e. ea vo. Quod distinguẽ aut eſt gñalis ſuetudo, aut eſt ſpecialis ſuetudo per totũ mundũ: r tũc vincit legẽ vbiq;. vt. ff. de le. r ſe. cõ. de quib'. ſ. fi. aut ſpecialis: r tunc vincit legẽ in eo loco vbi eſt. vt. ff. cõia ꝓdioꝛ. l. venditoꝛ. ſ. ſi ſtat. dũmodo poſt legẽ fuerit inducta. als vincit a lege ſuperueniẽte. vt. ff. de ſepul. vio. l. ij. ſ. diuus. in alio aute loco consuetudo ſpecialis non vincit legẽ: ſed vincit a lege. vt. C. eo. l. consuetudinis. r hoc ſm Jo. r Dy. lz aliꝰ aliter distinꝛerunt. Additio. Et sic glo. dupliciter reſtringit illam legem r cũ ea tranſeunt cõmuniter docto. sed ca. ſi. de ꝑsue. videtur dictam legem intelligere: niſi cõsuetudo eẽt rationabilis. r legitime ꝓscripta. Jaſon.

3 ¶Et non. Dic. ſ. cõmunis eſt ad duo ſupradicta: scz ad ius ſcriptũ r non ſcriptum. Ideo bene est hic. ſ.

a ¶Jus ciuile. Large accipe. vt no. in. ſ. constat.

b ¶Origo. i. ler. ryi. tabu. que fuit origo totius iuris ciuilis r ꝓncipiũ.

c ¶Jnſtitutis. i. ordinamẽtis. ¶Ita roman' ꝓpis decẽm viros ꝓ o iſto iuremisit qui decẽ tabulas eburneas retulerunt: tam de iure scripto. Athenienſiũ q̃ non ſcripto. Lacedemonioꝛ: sed q̃ postea aliqđ decrat: vel emendatiõe desiderabat data fuit potestas per vnũ annum bis decẽ viris vt ius r leges corrigerent addendo r detrahendo: et si opus esset interꝓtarent: r vt ea facerent qui duas tabulas addiderunt. r sic ler. ryi. tabularũ er accidẽti dicta est. vt. ff. de orī. iur. l. ij. ſ. j.

d ¶Sed naturalia. ¶Casus. Jſte. ſ. dupliciter pōt intelligi. Uno modo vt faciat differẽtiã inter ius naturale qđ est cõe oibus aialibus qđ est ĩmutabile: r ius ciuile cuiuſcũq; ciuitatis quod est mutabile. Ecce eñ ciuilia iura r statuta alicuius ciuitatis romane: vel alterius tollitur per nouã ꝑsuetudinẽ ꝛtrariã. Alio modo potest intelligi vt dꝛeꝛ rentiam facta et inter iusgentiũ qõ est cõe oibus boibus et ꝛna parte: r ius ciuile er alia parte. h. o. vſq; ad. ſ. omne autem. Fran. de are.

e ¶Sed naturalia. Dic. ſ. potest intelligi de iure naturali pmeuo quo moueñ oia aialia ad aliqđ faciẽdũ. vt no. ſ. eo. ti. in pn. Sed qõ dicit esse ĩmutabile est ꝓ id qõ de ferunt tr ꝓ q̃ est cõtra ius naturale: et tñ ꝓcualet. vt. ā. ſ. ius autẽ. Sed dic nõ derogaī qb boc lz nõ ſeruẽt i illo casu. nã ĩbilomiꝰ equũ r bonũ est. ✝ Et qđ mõ rũdeo ad illud qõ dicit. ſ. de ea. di. ſ. qõ aũt. qõ est ℨ. Vel ibi nõ tolliꝰ cognatio: sed ius ✝ succedendi. Jtẽ eo dẽ mõ vt pꝰ ius rũdeo ad illud de vſucapione dicit. ſ. de vſuc. in pn. qõ ℨtat esse ℨ ius naturale. vt. ff. de ℨdi. idc. l. nã natura. ✝ Vel dic q̃ iste. ſ. loquitur de iuregentiũ qõ paꝛet ex illa ſa. Que apud omnes gentes. ā. eo. ſ. quod vero naturalis. Accursius.

Ler. ryi. tabularũ vũ ortum habuit.

✝ Hoc vere in ꝑsuetudine ꝛcernẽte iudicialis ſm Ang. h: als ſufficiũt duo actꝰ/et extraiudiciales dum mõ sint notoꝛij. als reꝛeliq̃t arbitrio iudicis ℨ cõiter docto. hic.

✝ Hoc non reperit iure cautum ſm Nico.

✝ Jdez Ange. r pla. Opinio.

✝ Approbat ꝑ Nic. Ang. r Jo. i de pla. Consuetudo inducit ex cursu. r. annozum.

✝ Jsta ẽ falsa: q̃ tacit' ꝑpli consensus ex quo i ducit cõsuetudo semp est ꝛtinuꝰ? ꝑ ſſumẽ ſpacium. r. an. ſi ꝑsuetudo ne per quas tus ꝑstituẽſſi ẽa p quã iusacq̃rat/ quaꝫ ſi iure ciuili: vt no. in. l. cũ de in rẽ ſo. ff. de vſu. et. l. ſi certi annis. C. de pac. de iure canonico diſtiꝛguẽ: an hẽat titulũ vel nõ: et an ſit ℨ ius cõe: vt per Jo. fa. r an ge. hic.

✝ Et hec est cõis opinio ſm ꝛpoſo. r Jaſo. h nisi de cãnõico in reb' ecclẽſiaſticis vbi reqꝛiꝛ ſpacium. xl. ãno. ſm Jo. fab.

v ¶Jaſo approbat bar.

✝ Ex hoc ꝑpetuo. i. ꝑ ꝰ ius facit moꝛes vel ꝑsuetudinẽ: ¶Ri. r. an. vt. ff. q. r a. q. ma. li. nõ fi. l. ſi cũ fideicõmiſſa. ſ. aristo. lz ſm quoſdã exigat tps cuius nõ ertat memoria. arg. ff. de aq̃ plu. ar. l. j. in fi. r. ff. de aqua quoti. r ff. l. iij. ſ. ductus. r. C. q̃ sit lon. ꝑsuetu. l. ꝑsuetudinis. r C. de sac. ſan. ec. l. fi.

✝ Hec q̃ dz lõga: vt ptz in rubri. C. eo. r. ff. eo. lõga antẽ. r. an. dr. vt. ſ. de vſuc. ſ. j. ſegr ergo q̃. r. an. sit robuſta.

✝ Sed nũ quid semel ſufficit. vt. ſ. r. an. ſm eã iudicet: ¶Ri. non. imo dz ad minus bis ſm eã iudicari.

✝ vt. C. de epiſ. audiẽ. l. iij. in fi. vel ꝓmonitã vel libellũ ꝓpositũ S ꝑsuetudinẽ talẽ ſpernere. vt. ff. de legi. r ſe. con. l. cũ de ꝑsuetudine. ¶Sũqd ergo iudicaī exẽplis: ¶Ri. nõ. vt. C. de ſen. et interlo. om. iu. l. nemo iudeꝛ. r facit. ff. de of. ꝓe. ſ. licet. S. ex ꝑsuetudine q̃ approbaī exẽplis: r sic cõcedit aliqđ ꝑ obliquũ qõ directo non ꝓcedit. sic et ff. q. res pignoꝛi ob. pol. l. aristo. i. fi. sic ecõtra pcto eꝛ ꝓmissione q̃ ꝓmittio. pbaī eꝛ longo vſu: vt ff. de vſu. cũ de im rẽ vso.

✝ Jmitanẽ. i. tanti vaꝫ let ꝑsuetudo vbi lex ſcripta nõ est quãtũ lex vbi ſcripta est. Et nota tres ꝛtutes ꝑsuetudinis imitãdi legẽ: vt hic. Jtẽz interꝓtãdi legẽ vbi lex ẽ dubia. vt. ff. ſi de interꝓtatiõe. in fi. Jtẽ corrigendi. vt. ff. de le. et ſena. con. l. de qbus. in fi. r. j. e. ea vo. Quod distinguẽ aut eſt gñalis ſuetudo, aut eſt ſpecialis ſuetudo per totũ mundũ: r tũc vincit legẽ vbiq;. vt. ff. de le. r ſe. cõ. de quib'. ſ. fi. aut ſpecialis: r tunc vincit legẽ in eo loco vbi eſt. vt. ff. cõia ꝓdioꝛ. l. venditoꝛ. ſ. ſi ſtat. dũmodo poſt legẽ fuerit inducta. als vincit a lege ſuperueniẽte. vt. ff. de sepul. vio. l. ij. ſ. diuus. in alio aute loco consuetudo ſpecialis non vincit legẽ: ſed vincit a lege. vt. C. eo. l. consuetudinis. r hoc ſm Jo. r Dy. lz aliꝰ aliter distinꝛerunt. Additio. Et sic glo. dupliciter reſtringit illam legem r cũ ea tranſeunt cõmuniter docto. sed ca. ſi. de ꝑsue. videtur dictam legem intelligere: niſi cõsuetudo eẽt rationabilis. r legitime ꝓscripta. Jaſon.

3 ¶Et non. Dic. ſ. cõmunis eſt ad duo ſupradicta: scz ad ius ſcriptũ r non ſcriptum. Ideo bene est hic. ſ.

a ¶Jus ciuile. Large accipe. vt no. in. ſ. constat.

b ¶Origo. i. ler. ryi. tabu. que fuit origo totius iuris ciuilis r ꝓncipiũ.

c ¶Jnſtitutis. i. ordinamẽtis. ¶Ita roman' ꝓpis decẽm viros ꝓ o iſto iuremisit qui decẽ tabulas eburneas retulerunt: tam de iure scripto. Athenienſiũ q̃ non ſcripto. Lacedemonioꝛ: sed q̃ postea aliqđ decrat: vel emendatiõe desiderabat data fuit potestas per vnũ annum bis decẽ viris vt ius r leges corrigerent addendo r detrahendo: et si opus esset interꝓtarent: r vt ea facerent qui duas tabulas addiderunt. r sic ler. ryi. tabularũ er accidẽti dicta est. vt. ff. de orī. iur. l. ij. ſ. j.

d ¶Sed naturalia. ¶Casus. Jſte. ſ. dupliciter pōt intelligi. Uno modo vt faciat differẽtiã inter ius naturale qđ est cõe oibus aialibus qđ est ĩmutabile: r ius ciuile cuiuſcũq; ciuitatis quod est mutabile. Ecce eñ ciuilia iura r statuta alicuius ciuitatis romane: vel alterius tollitur per nouã ꝑsuetudinẽ ꝛtrariã. Alio modo potest intelligi vt dꝛeꝛ rentiam facta et inter iusgentiũ qõ est cõe oibus boibus et ꝛna parte: r ius ciuile er alia parte. h. o. vſq; ad. ſ. omne autem. Fran. de are.

e ¶Sed naturalia. Dic. ſ. potest intelligi de iure naturali pmeuo quo moueñ oia aialia ad aliqđ faciẽdũ. vt no. ſ. eo. ti. in pn. Sed qõ dicit esse ĩmutabile est ꝓ id qõ de ferunt tr ꝓ q̃ est cõtra ius naturale: et tñ ꝓcualet. vt. ā. ſ. ius autẽ. Sed dic nõ derogaī qb boc lz nõ ſeruẽt i illo casu. nã ĩbilomiꝰ equũ r bonũ est. ✝ Et qđ mõ rũdeo ad illud qõ dicit. ſ. de ea. di. ſ. qõ aũt. qõ est ℨ. Vel ibi nõ tolliꝰ cognatio: sed ius ✝ succedendi. Jtẽ eo dẽ mõ vt pꝰ ius rũdeo ad illud de vſucapione dicit. ſ. de vſuc. in pn. qõ ℨtat esse ℨ ius naturale. vt. ff. de ℨdi. idc. l. nã natura. ✝ Vel dic q̃ iste. ſ. loquitur de iuregentiũ qõ paꝛet ex illa ſa. Que apud omnes gentes. ā. eo. ſ. quod vero naturalis. Accursius.

✝ Ex hoc ꝑpetuo. i. ꝑ ꝰ ius facit moꝛes vel ꝑsuetudinẽ: ¶Ri. r. an. vt. ff. q. r a. q. ma. li. nõ fi. l. ſi cũ fideicõmiſſa. ſ. aristo. lz ſm quoſdã exigat tps cuius nõ ertat memoria. arg. ff. de aq̃ plu. ar. l. j. in fi. r. ff. de aqua quoti. r ff. l. iij. ſ. ductus. r. C. q̃ sit lon. ꝑsuetu. l. ꝑsuetudinis. r C. de sac. ſan. ec. l. fi.

✝ Hec q̃ dz lõga: vt ptz in rubri. C. eo. r. ff. eo. lõga antẽ. r. an. dr. vt. ſ. de vſuc. ſ. j. ſegr ergo q̃. r. an. sit robuſta.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

Institutionum imperialium Liber. I.

a ¶ Cõstituit. scz de consuetudine speciali vel lege municipali scripta.
b ¶ Tacito cõsensu. ff. de consuetudine. vt. ff. de le. 1 se. cõ. l. de qb'. in fi.
c ¶ Vel alia. i. contrario statuto: ꝛ sic redduntur singula singulis.

¶ Ome aũt. ¶ Casus. In .ff. de iure ciuili tractat: ꝛ sic de tertia pte rubrice. Et dr' q' totũ nr'm ius ciuile diuidit in tres partes. In prima parte tractat de pſonis.

In scda de reb'. In tertia de actiõib'. Scdo dicit. Primo videamus de pſonis tanq' de dignioribꝫ'. Et reddit rõ ẽre primo de pſonis est videndũ: quer' talis est: q' nihil pdest scire in ra nisi prius scirem' de pſonis ꝛ diuisionib' pſonarũ: quarũ pſonarũ cã seu gra ꝛ causa uoce iura ꝛ dita ꝛ propria stant. b. d. vſqꝫ ad fi.

d ¶ Dẽ. qd sit ius ꝛ qualr diuidat dicit: nũc differẽtia iter ipa iura ponit.

e ¶ Ad pſonas. De hoc. i. in toto primo libro vſqꝫ ad ti. de obli. Additio. Et qd appellatione rei mee cõtineat. vide per Ang. arcti. hic.

g ¶ Ad actiões. De his dicitur. ff. de actio.

h ¶ Pſone. Haz hõ est dignissima creaturaruꝫ: vt. ff. de edi. edi. l. institissime. Unde Ouidius. Pronaꝫ cũ spectent aialia cetera terrã: Os hominis sublime dedit celumqꝫ videre Jussit: ꝛ erectos ad sidera tollere vult'. Et virgilius. Igneus est ollis vigor ꝛ celestis origo seminib'.

Ouidi'. i. metamorpho.
Virgili' i vi. emõ.

i ¶ Ignorentur. Et sic statim ponit de iure pſonarũ. Et not. hic q' dignioza preponenda sunt. sic. ſ. de bo. pos. ſ. aliã vo. ꝛ per hoc facim' multas formationes titulorum.

¶ De iure personarũ. ¶ Quia omne ius aut ad pſonas: aut ad res/ aut ad actiones ptinet. + l. i. ff. de sta. ho. ſ. i. ſ. ti. i. ſ. fi. Lũ ergo pſone quibusdã ꝛ rebus digniores sint. Iusti'simme. ff. de edi. edi. ideo ab eis ꝛ ordium facturus subdit de iure pſonarum fm' pſoꝝ.

Summa. ¶ Totus iste titꝰ. diuidit in ser partes. Hã primo ponit diuisiões personarũ. Scdo diffinitionem libertatis ibi. Et libertas. Tertio diffinitionẽ seruitutis ibi. Seruitus. Quarto quare dicanf serui. ibi: Serui aute. Quinto quot modis quis efficiatur servus. ibi: Seruꝰ aut. Sexto ponit differentiam inter seruos ꝛ libero sibi. In seruorum. Aretinus.

¶ Summa. ¶ Casus. Ad cuidẽ hã diuide hũc titꝰ. aliter ff. fm Franc. de aret. in. sept. partes. In ẽrõ pma parte ponit q̃da diuisio pſonarũ: que diuisio talis est. Dicit em' q' ois hõ de mũdo: aut est liber: aut seruus. Scdo dicit q̃ est libertas. Uñ libertas est q̃da ptãs cõcessa hominibus a iure naturali q̃ pſistit in hoc: vt ipsi boies possint facere quicquid voluerint nisi efficiant' seruꝰ: vt. l. iure gentiũ. vel nisi se faciãt seruos de iure ciuili. Tertio dicit q̃ est ꝑnitus. ꝛ dicit q' cũ ius gentiuꝫ multa statuerit. Jurta hꝫ est vnꝰ statutꝰ cuꝫ pstitutio oꝺiata a iure gentiũ vt q̃s sit subiect' alteri et subiiciat' oñio alieno q̃ ſtõ siue statutũ est Jniũ iuri naturali: q' fm ius naturale oẽs boies liberi vocabant' ꝛ nasc̃ebant'. Quarto dicit ẽre seruꝰ habeãt' hõmẽ seruꝰ: ꝛ certe seruꝰ dicunf hõ a fuẽdo: hꝫ a fuãdo. nã olim ꝛ tpe ꝑterito fi aligs capiebat aliqꝫ boiẽm in plio siue in bello: plerũqꝫ ipatores ꝓcipiebant capieti. i. illi q illũ boiem in bello ceperat ne occideret illũ hominẽ capt'nũ: sed venderet vel fuaret. Quinto dicit q' seruꝰ q̃ capiunf in plio pũt ẽt appellari mãcipia: q' ci manu capiunf plio. Sexto dicit q' q̃dã nõ sunt serui ab ipsa natiuitate: sꝫ postea efficiunf. q̃ accidit. i. cuenit q̃ibꝫ de iuregentiũ: vt q̃i aligs capit in plio non efficit' seruꝰ' capiẽtis: q̃ibꝫ de iure ciuili vt q̃i liber hõ patit' se vẽdico pacto vt parte pretij beãt: vt ſi vado ad aliq̃ boiem ꝛ sibi dico: veni ego sũ liber: hꝫ nõ habeo pecuniã: scio etiã q' tu modicã pecuniã habes: hꝫ scis q̃d faciem' inuẽi vnꝰ emptorꝫ ꝛ dic q' tu habes vnũ seruũ ꝛ tu me vẽdes illi. sed tu iurabis mihi q' de pcio q̃ habebis de me mediã ptez mihi trades: ꝛ ali' dicit q' vult: iste talis liber hõ q̃ passus est se vendi dari et accepit partẽ pcij de eo ipse efficit seruꝰ de iure ciuili: ꝛ efficit emptoris. Septimo dicit q' iter seruos nulla est differẽtia: q' tm est seruus vnus q' alter. Sed iter liberos multe sunt differẽtie: q' q̃dã sunt ingenui: q̃dã libertini/ q̃dã latini/ q̃dã dediticij: vt in duobus tit. seq. Frã. de aretio.

k ¶ Summa. Jd est prima q' ꝛ alie sequnnt: vt. ſ. de his q̃ sunt sui vel alie. iur. in pn. ꝛ. ſ. de tut. in pn. Uel dic ſuma. i. materie: q' partim est de iure naturali vt libertas: ꝛ partim de iure gẽtiũ vt pñt': quo' vtriq' scz ius naturale/ ꝛ gentiũ antiquꝰ est iure ciuili: vt. ſ. de rer. diui. ſ. fin gulorũ. + Uel dic summa. i. breuis. sic. ſ. de obligatio. ſ. i. Additio. Et hec est bona fm oẽs: q' breuior esse nõ põt: vt. ff. de ẽd. ide. l. i. in summa. ff. de eo q̃ certo loco. l. q̃ ſi epheſi. Prima etiã cõiter approbatur fm Christofo. hic.

¶ Dic ponit diffinitio siue descriptio libertatis. Angelus.

¶ Et libertas. qdẽ ẽ ea qua etiã liberi vocant' est naturalis facultas eius q̃ cuiq; facere libet: nisi quod vi aut iure prohibetur.

¶ Hic ponit diffinitio siue descriptio seruitutis. Angelus.

¶ Seruitus autẽ est cõstitutio iuris gentiuꝫ qua quis dominio alieno ꝓtra naturam subiicitur.

¶ Serui appellati sunt a seruãdo: mancipia vero quia manu capiuntur. Angelus.

¶ Serui aũt ex eo appellati sũt q' imperatores captiuos vẽdere iubent: ac p hoc seruare: nec occidere solẽt: q̃ etiã mancipia dicti sunt eo q̃d ab hostib' manu capiunt'.

¶ Serui quandoq; nascuntur: quandoq; fiunt: ꝛ hoc duplici iure contingit. Angelus.

¶ Serui autẽ aut nascũtur: aut fiunt: nascuntur ex ancillis: no

l ¶ Oẽs boies. Sꝫ pone q' h sint duo boies: vn' liber/ a li' seruus. tũc ſ ppositio ẽ falsa. # Dic q' pluralis oio ꝙuertit singularẽ: ꝛ tunc est vera non falsa: vt. ff. de ẽditio. et demõstratio. l. falsa. ſ. fi. et. ff. de pet. here. l. duus. in fi. ꝛ de oni. iu. l. ij. ſ. eractis. ꝛ de verborum significatio. non est. Ecõtra singularis ponitur ꝑ plurali: # vt. c. tit. l. in vſu. z. ff. de testa. tut. l. fi. gs ita. ſ. i. et dic bas qõnes ꝑ totũ. ff. de. l. ij.

m ¶ Aut serui. Sꝫ gd de statu libero: Uidetur lib'. ff. si ex no. cã ag. l. fi. Sed ẽ est. vt. ff. de sta. li. l. statuliber. + Itẽ qd de ascripticio vl̃ cẽsito: Uidet' q' serui sint: vt. C. de agri. ꝛ cẽs. l. ne diuti'. et l. fi. lib. vj. ꝛ. C. in qb' cautis colo. ccn. l. fi. Sed hẽ hꝫ Jo. + Licet alij aliter distinxerunt) cũ possint fieri clerici ꝛ hõoꝝ vo

luntatẽ: qõ nõ est in vere seruis. vt. C. de epiſ. ꝛ cle. l. iubemꝰ. ſ. seruos. in aut. de san. epiſ. ſ. ascripticios. colla. ix. + Itẽ in dubio pro libertate indicandũ est. vt. ff. de reg. iur. l. libertas. et q̃ in ẽdẽ legibus ꝛtinet loquit' quo ad seruitia q̃bus est astrictus: quare poterunt p̃dicti ꝛ facere testamẽtum + ꝛ ferre testimonium/ ꝛ alios actus ciuiles exercere nec alienari pũt sine folo: vt. C. de agri. ꝛ cẽs. l. quẽadmodũ. libro. xi. Itẽ qd de monachoꝝ vel regulari canonico? Rideo liberi sunt: ꝛ ideo pũt reddere testimoniũ + q̃ dic vt dixim' in aut. de mona. ſ. cogitandum. col. i. ij. quo ad actus quos dã fingant' mortui + vt in auc. de monac. ſ. illud. ꝛ. ſ. ſi qs aũt. col. i. in aut. de nup. ſ. per occasionẽ. col. iij.

n ¶ Libertas. Hec diffinitio tribus modis põt legi. Primo fm' Jr. vt diffiniat libertas eo iure quo inuẽta est. i. naturali. ꝛ sic etiã serui fm ſ fiunt liberi. nã ꝛ ipſi pũt facere q̃ volunt. nisi q̃ vi. i. ꝺ facto vel iure. ſ. aliquo. ꝓhibeant: ꝛ hec ꝓba. ex qua etiã liberi ꝛc. possunt esse de diffinitione. nã ꝛ ipſi liberi vocant' fm idẽ ius: vt. ſ. de liber. ſ. i. ſ. Aliꝫ dicunt diffinitri libertatẽ liberi. non libertatẽ ſerui: q' ex ꝓma vocant. ſ. hodie liberi: nõ ex ſcda. ſ. quã habẽt ſerui. ſ. Et ergo libertas alia in fuo: alia in libero: ꝛ fm eos verbũ vi ex ponit vt ꝓnus. + Sed nec ꝓma nec scunda placet ꝙ ſerui fint aliquo iure liberi cũ ius gentiũ in hoc derogauerit iuri naturali: vt. ſ. ſeruitus. Et expone. vi. i. iure gentium q̃ quadã necessitate induxit ſeruitutẽ. ſ. per captiuitatẽ. vt. ſ. titu. i. ſ. ius autẽ. ꝛ iure. ſ. ciuili q̃ maior. ꝛꝛ. annis vendit se ad ꝓcciũ participandum. vt. ſ. ſ. ſerui. q. d. liber quilibet est nisi fiat seruus iure gentiuꝫ vel ciuili. ꝛ hec verba. ex qua etiã liberi ꝛc. non oportet # q' sint de diffinitione sed quẽdam effectum libertatis demonstrant. Accur.

o ¶ Constitutio. i. vnꝰ de statutis iurisgentiũ. nam talia multa statuit iusgentiũ. vt. ſ. ti. i. ſ. ius autẽ. sed hodie dic pũt seruitus de iure ciuili formatione. # nã alia olim ꝛ alia hodie est hec ptãs. vt. ſ. de his q̃i sunt sui vel alie. in. ſ. pe. ꝛ. fi. quare est de iure gentiũ imũtione: ſ ciuili formatione. vt. ff. de iusti. ꝛ iure. l. ius autem ciuile. Additio. Et dicit Christo. q' tunc forma dat esse rei: tab ea fit denominatio q̃i act' fine ipa ꝓcedere non põt q̃ nõ est in seruitute: ꝛ ideo denoiaf a iuregentiũ.

p ¶ Dñio. Aliqñ sine dñio: vt. ff. de re. diui. l. i. ſ. i. ꝛ. ff. ꝓ. to de reb. l. i. fi. ad idem. ff. de stipu. ser. l. q̃ seruus. ꝛ. ff. de lib. causa. l. si vsumfructum.

q ¶ Contra naturam. i. contra ius naturale: cũ eo iure oẽs liberi sunt: vt. ſ. de liber. ſ. i. ꝛ. ſ. ti. i. ſ. ius autem. Accur.

r ¶ Seruare. Nota seruũ dici a seruãdo ꝛ nõ a seruicẽdo fm' Jſidorũ: + sed tabellio dicit' seruus publicus a seruiendo. vt. ff. de adop. l. nec ei. et. l. non em aliter. ꝛ. ff. rem pupilli sal. fo. l. ij. qui tamen seruus nõ potest esse: vt. C. de tab. generali. lib. x. Accur.

s ¶ Capiuntur. ff. de sta. ho. l. iiij. in fi.

t ¶ Fiunt. er accidenti.

v ¶ Er ancillis. Licet pẽm liberũ habeãt: vt. ſ. ti. i. C. de rei vẽ. l. partũ. Quid ſi er ascripticio ꝛ libera: R'ñ. segr vẽtre. vt in aut. cõ. ꝙ er ascripti. ꝛ li. mu. ſ. j. colla. v. Additio. Jstam segtur Angelꝰ. hic. ꝛ nõ diuersitatis est fauor: ipſius partus cui matris cõditio ꝑdeſt vno de tribus temporibus

Hec falsa ẽ. Pr ꝑpoſ. ẽ q̃ etiã fo mat' causaꝫ a iure ciuili vt in. ſ. pe. j. eo.

Jſtã glo. sequunt. Nico. de nea. ꝛ Ja. b. qi q̃ aliquid vniuersaliter ꝓponit ſi ꝙ vñs ẽ falsa/ tota oratio redditꝰ falsa. vt. l. ſi is qui ducenta. ſ. vtrum. ff. de reb' du.

Intelli ge illũ versũ q̃ ſi est collectiuũ vel rõnis paritas seu connexitas ſ indicit. sicut la na. ff. de. l. ij. als fecus fm Jo. fab. ꝛ Ange. h.

+ Illo cesſ ẽ ad q̃d hꝫ ꝓ libro. ꝛ q̃ ad q̃d. ꝓ ſuo. vt not. i. l. ff. si ex no. cã ag. fm omnes doc. ſ.

Jſtã cõiter approbãt cõtra eos cto. ſ. et est expſſum. extra de iudi. ca. ii.

Dic ſ veriñ est extra neos fm. io. fab.

Dũmõ iuꝛent cũ Inia sui ſuperiꝰ: als nõ valeret eorũ ꝺe positio: fm Jo. fax. zan. ge. hic.

+ Dic fm pe. del pr. q̃ nõ reputantur mortui q̃tũ ad actus ciuiles: ſ. bene q̃a ẽ q̃sunt ſ ſuã ꝑfectionem.

Jſtam re ꝓbat ange. hic q̃ ex factis ꝓcedimẽ to nõ tollit libtatẽ vt ꝑdit. in. ſ. ciũtur. ff. de iu. co. et ꝓ ẽ etiam repto ꝓbat hic ſecũda opi.

Jſtã cõiter tenẽt doct. hic.

Illo cẽſue rũm quo ad id quod additur non ẽ ad id cui additur. Jo.

Et ista glo. hẽs ꝙ etymologia seu alia ſio vocabuli ſumit ab eo quod fieri ſolet fm Jſaac.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

temporibus. ſ. exceptionis/natiuitatis/vel medio tpe. pfis vo tpe exceptionis tm̃ qñ eſt cā efficiens: ⁊ decetero nihil habet ſm̃ eundē ẽnge.

a ¶ Captiuitate. Que occaſione belli ꝙngit qō eſt de iuregentium: vt. ſ. titu. proxi. ius autem.

b ¶ Iure ciuili. Et eſt tertius modus, vt. C. de aſſerti. tol. l. j. ſ. pe. et eſt quartus: vt p ingratitudinē reuocationis in ſeruitutem. vt in auc. vt lib bertꝰ decetero. j. ſ. fin. ⁊ ſ. illud vero. col. vj.

c ¶ Addaior. i ꝙ ſtō ſunt q̃ttuor neceſſaria. ſ. q̃ ſit maior. xx. an. vt hic. t. C. de lib. cā. l. ſi miniſterū. Itē ⁊ vt eo alio ꝓcū acciꝑiat. vt hic. t. C. de li. cā. l. nō ideo. Itē et qō vere habeat partē. vt. ff. gbus ad lib. pcla. non li cet. l. j. + Itē ꝙ vēdatur ignoranti q̃ditionē venditi. vt. ff. de libe. cā. l. liberis. ſ. ſi gs ſcies. Itē ⁊ quintū vt h ſciat q̃ditionem ſuā. vt. ff. ſi gs ingenuus eſſe di. l. q. ⁊ ſi quid boꝝ defuerit iure cōi. ꝓuocat in ingenuitatē / alsnō poterit. ꝓuocare i ingnuitatē: nec etiā ſi manumittat. vt. ff. de ſta. bo. l. bō liber. ⁊. ff. de libe. cā. l. cum pacto. niſi redderet pcūi: ⁊ dñs ſpōte accipere t. nec etiā dñs accipere cōpellit ꝓcciū: ly gdam ꝙdicant. vt. ff. ſi inge. eſſe dica. l. ij. rū. ⁊. C. q̃ſſicet ab emp. di. l. j. ⁊. j. tit. j. in fi. ¶ vnde verſus. Annis viginti inuenem qui venditur eſſe. Vult ius ⁊ precio quo venit participare. Rurſus eū ſeruum qui vendit eſſe putare. Et ꝓpria ſcire qui venit ꝙditionē. ¶ Sed nunqd habet in integrū reſtitutionē cū ſit minor. xxv. annis/maior tñ. xx. Rñ. nō. qn̄ eſt mutanda tanta ſolēnitas: qn̄ eſt locus reſtitutioni vbi res mutat ſtatū pꝛiuſ⁹ amittendo. vt. ff. de mi. ſi ex cā. ſ. papinian⁹. ff. de in integ. reſti. l. diuus. Sed nūquid patri vel affini permittit reuocatio vel ꝓ officio iudicis: vel per rei vēdicationē vtile cū ad eoꝝ ingnommiā reſpiciat. vt ff. de rei ven. l. j. ⁊ de libe. cā. l. j. ij. iij. ⁊. v. ¶ Reſpon. nō. vt. ff. de cap. di. l. tutelas. ſ. ſi libertate. Licet qdam dixerint contra. ar. dictaꝑ legū. Sed certe ibi non mutauerat ſtatum: ſed mutare volebat.

d ¶ Uenūdari. Idē ſi quolibet alio titulo patiaſ ſe tranſferri in aliū: quod verū eſt ſi aliq̃ lucrum ſentiat. vt. C. de lib. cauſa. ſi miniſterii. ⁊. ff. de libe. cau. ſi vſufructus. ſ. j.

e ¶ Nulla eſt differentia. Sed videſ ꝫ nā gdā ſunt in dignitate: + gdā nō. vt. j. de iniurijs. ſ. ſed pena. ⁊. ff. de vſufr. l. ſed ⁊ ſi gd. ſ. j. Itē gdam ordinarij gdā vicarij. vt. j. qō cū eo. ſ. cū autē. Itē aliꝝ veteranī: aliꝝ nō uicꝫ. vt. ff. de edi. edi. l. ſi. ſ. i. ⁊. ff. de publi. l. interdū. ſ. quotiens. vbi ꝺ qui ſunt nouicꝫ veterani. Sed dic ꝙ nullus eſt magis ſeruus ꝙ alꝫ quo ad actꝫ ⁊ quo ad militias ⁊ ſilia ſit differētia. lꝫ olim magis vꝫ ꝙ alter eſſet ſeruus. vt. C. de nu. iure quiri. tolle. l. vnica. nā olim gdaꝫ habebant nudū cīuium in ſeruis: gdā plenum: quidam ſemiplenum.

f ¶ Adulte. gdam ponunt bic falſam notā ⁊ vo + ſint multa. arg. ff. ad ſil. l. j. ſ. boc reſcripti. Sed certe ibi ſunt tria appellata # non duo tm̃. Dic ergo ꝙ quattuor ſunt differentie liberoꝝ hominū: vt ingenui/ libertini/⁊ latini/ dediticij: vt hic. ⁊. j. ti. j. de liber. ſ. libertinoꝝ. ar. ff. vi. bo. rap. l. iiij. ſ. j. j. ri. ꝓo prima eſt in aut. de depo. ⁊ denunciationi bus. in punci. ibi. cum ⁊ alia multa. colla. vj.

¶ De ingenuis. ¶ Qz ſupra dixit. + de iure perſonarū quarū quedā ſunt ſeruę: quedā ſunt libere. Liber o aute q̃dam ingenui: q̃dā liberti m: ideo de bis tractaturus ꝓmittit de ingenuis tanꝫ digniori⁹bus.

Ingenuus. ¶ Diuidit in duas ptes. ſſā in ꝓia tractat q̃lit qs dicaſ ingenuꝰ. Jn ſcōa qualꝫ ingenuitas ꝓdit. Scōa ibi: Cū aūt. Prima ſubdiuidit i qnq̃. ſſā in ꝓia ponit dictū. Jn ſcōa illud declarat. Jn tertia rñdet tacite queſtioni. Jn quarta alteri q̃ſtioni rñdet. Jn qnta decidit incidens q̃ſtio. Scōa ibi: Siue ex duob⁹. Tertia ibi: Sed ⁊ ſi quis. Quarta ibi: At ecōtrario. Quīta ibi: Et bis. ¶ Cauſa. ꝓo clariori euidētia diuide būc tit. alter ꝑ. ſ. fm̃ Fran. de are. in ſeptē partes. Jn prima parte oꝝ ſi aliqs naſcaſ ex pꝛe ⁊ mſe ingennis: ſiue ex pꝛe ⁊ matre libertis: ſiue naſcatur ex vno igenno ⁊ altero libero ꝙ nihilomin⁹ ingenuꝰ eſt ab ipſa natiuitate. Scōo dicit idē. i. ꝙ eſt igenuꝰ ſi naſcaſ ex pꝛe ſeruo ⁊ mꝛe libera. i. ingenua. vel liberta. qꝛ igenuꝰ eſt idē qō liber etiā libertꝰ eſt ſuus effectus liberꝙ manumiſſionē. Tertio dicit idē eſt. ſ. ꝙ gs eſt igenuꝰ ſi naſcaſ ex libera mꝛe ⁊ certa ⁊ certo pꝛe: vt is q naſcit ex meretrice ille eſt ingenuꝰ: qz naſcit ex mꝛe libera ſi liberā ſit: ⁊ certo pꝛe: qz ignoraſ gs ſit eius pꝛ: qz cui pꝛ eſt ppls pꝛ eſt ſibi nullus. Quarto dicit ꝙ ſi maſ fuerat libera tpe quo pepit: q̃uis fuerit ancilla tpe quo grauida erat: tñ is q ex ea naſcit eſt ingenuus. i. liber: qz ingenuus eſt q vt ſtati nat⁹ eſt liber eſt. Et rō dubitādi erat qz videbat q̃ nat⁹ ex ea eēt ſuus: q qñ ipſa illū ꝓcepit erat ſerua: ſz deci dit in ſcīo. Quinto dicit q̃ idē eſt ꝺ vt ſi qñ ipſa illum pariebat erat libera: ⁊ tūc fuit manumiſſa: et aliq̃ tpe ſteterit i libertate poſtea fctā eſt ancilla de nouo: ita q tpe pariuit nif ſiſt ancilla: an is puer g naſcit ex ea erit ingenuus. i. liber. et ꝺ ꝙ ſic: q̃ ſufficit eig ivētre ē ꝛc. vt in tertio. Septimo ꝺ in. ſ. cū autē. q̃ ſi aliqs liber bō poſſidet tāq̃ ſeruus: ⁊ poſtea manumittitur: talis manumiſſio nō nocet vt ei ob boc. i. ꝓpter ſeruitutē aliquaz fiat qn̄ ſit libert⁹: q: nec ꝓmo vere ſeruus erat: ſꝫ ingenuitatē ſuam retinebat. b. d. o. vſq; ad fi. Frā.

g ¶ Jngenuus. Quīq; aliter: qz per ſniam. vt. ff. de ſtatu bo. l. ingenuū. Item ꝓ reſtitutionē nataliū. vt. ff. de nata. reſtit. l. j. ⁊. l. patrono. ſ. fi.

h ¶ Ex duobus. Sic ꝛſtrue ſiue ex mſrimonio. ſubaudi ꝙſtate duobus ingenuis editus ⁊c. Et ſic exponeoia ſequētia capta. Additio. Quīq; tñ ex duobus ſuis naſcit liber. vt in. l. cū iter. C. de fideicō. lib. t. ff. eo. ti. l. cū verba. ſ. apparet. ⁊. l. ſi quis rogatus. ſm̃ Joā. fab. ⁊ Ange. bic. Item in alio caſu in. l. cum ſilleianum. C. de bis qui. vt indig.

i ¶ Ex altero. Sic. C. de ope. li. l. qō ex liberta.

k ¶ Naſcitur. ſm̃ ſe. Accurſius.

l ¶ Utibilominus. qꝛ vētris ſtatus ſemp̃ conſideraſ: vt hic ⁊ in aut. ꝙſtō q̃ ex aſcrip. ſ. j. col. v. ⁊. C. de rei ven. partū + miſi in caſu. vt. C. de ſer. fug. l. ſi. ⁊ miſi in murilegulo. vt. C. de murilegulis. l. qui aūt patre. ⁊. l. ingenue. ⁊. l. bi qui. lib. xj. ⁊ boc iure romano. fecus iure lōgobardoꝝ: quia ſemper in deteriore ſtatū trahit vbi ſit matrimoniū: aliud ſi ſcubinatus. nā tunc ſeruatur ius romanū ꝙ ſequatur ventrem. Accurſius.

m ¶ Libera. puta meretrice.

n ¶ Sufficit. quantū ad q̃ditionē. ſecus q̃tū ad bonoꝝ. vt. ff. de ſenat. filiam. ⁊. l. liberos. ſ. ſi. ⁊ ſec⁹ quo ad patriam. vt. ff. ad muni. l. aſſumptio. ſ. filius. ⁊. ff. man. l. ſi procuratoꝝ. ⁊. ff. ꝓ to ſocio. l. ſi id qō. ſ. ſi filius. ff. de neg. geſt. ſed an vltro.

o ¶ Calamitas. quaſi cadamitas: qz iterū fuit facta ancilla: ⁊ ſic quodā modo rurſus cadit in ſeruitutē. Additio. Et eſt rō ſm̃ Ebraiſto. bic qz partui iam ꝓcepto eſt ius ingenuitatis queſitū. qō non ꝺz tolli ⁊c. per regulā iuris qō nſm̃. Et ſic ꝓcedit in natis tm̃ vel ꝓceptis antea. ſecus ſi poſt: niſi adhuc viueret auus: qz etiā tunc parentū macula nō noceret filijs ſm̃ Jo. fab. bic de quo Ange. ſe remittit. Accurſius.

p ¶ Liberā matrē. facit ad boc. C. ſi man. ita fu. alie. vt ma. l. ſi iuſta.

q ¶ Vel. ꝓo ſaltem. Accurſius.

r ¶ Dedio tempoze. ff. de acqui. re. do. adeo. ſ. cum quis.

s ¶ Cū aūt. ſ. dixit qualꝫ tingat igenuitas: nūc q̃lit pſeueret. Accurſ.

t ¶ Non officit. niſi poſt manumiſſionē talem quinquennio ſteterit. vt ff. ſi quis inge. eſſe dicatur. l. ij. ſed illud bodie correctum eſt: vt bic. et C. vbi cauſa. agi debe. l. ſi.

v ¶ Jn ſeruitute. i. in ſtatu ſeruili. Accurſius.

x ¶ Adanumiſſum. ſ. de facto. Additio. Dic ꝙ rō dubitādi potuit eē qz manumiſſio tāq̃ puatio pſupponit habitū. vt. l. decē. ff. de vb. obli ga. ſ. rō decidēdi fuit qz ex q̃ iteruenit de ſctō etiā pſupponit fuiſſe de facto pceſſiſſe: qō nō ꝓiudicat ingenuitati fm̃ Ange. ⁊ Ebraiſto. bic.

y ¶ Natalibus. id eſt ingenuitati q̃ pbatur per natales. Erant aūt natales ſcripture cum annis domini et pconſiate: que dicebant luciū eſſe natū ⁊ ingenuum ⁊ demceps ſic erat: niſi tūc ꝛtradiceret. ꝛ vnde ⁊ in legendis ſanctoꝝ in titulatur natale ſancti nicolai quādo moꝛitur quaſi tunc naſcaſ nunꝫ moꝛiturus. ⁊ ſcribunꝫ geſta in vita. Vel

Liber ſit ex ſuus pvē ditionez ſi ſtruoz cō currant.

+ Scz ficte ſm̃ to. fa. vt cum effectu ex q̃ler voluit eū de ꝓcio pticipa re. ⁊ ad. l. ff. de acq. he. l. placet: Reſpō. q̃ loq̃t de acq̃ſit ꝙ ſeruū tā facturꝫ ꝙ ꝓ ꝙ liberū. tpe q̃ ad fuituꝛez ꝙgredit ſm̃ ꝓpoſo.

Reſtituntō in integrū nō ꝺaſ mi noꝛi. xxv. annis q ſe vendidit.

+ Jd eſt in melioꝛi ſtatu ⁊ opinione nō aūt in dignitate ꝙ pria p. l. generali. C. de tab. li. xj. an gelus.

Credit ḃ ꝑe. q̃ ḃ di cto duo im porter pluralitaē ſed nō multitudinem.

Jdē Ange bic.

+ Jſtāſtiuationē ſe quiſ ꝺe. de bel. pri. bic. Diuiſio.

Scꝛiptura preconiſata facit ſi dem apud omnes.

+ Jſtā glo. reputat Ange. ſingulaꝛe ⁊ veram ḃ.

dic q natale appellaf ꝑma natiuitas q̄ de iure naturali: noꝝ bonꝝ
dicit esse liberti: vnde bñ dr suus iste restituit natalibus .i. illi libertati
quā hꝫ de iure naturali. ff. de nata. rest. l. ij. t. ff. de sta. homi. l. impator.
a ¶ Officere. nisi prēdiderit se. vt. ff. ti. j. ꝯ. pe. tunc em non redit in statum
pristinum. vt. ff. de sta. bo. homo liber. que est contra. Accursius.

Continuatio.

¶ De libertinis. ¶ Dicponit scda pars diuisionis posite i tertu. ff. ti. ij. ꝯ. fi. z ista est cōtinuatio huius rubrice. Aretin⁹.

Diuisio.

Libertini. ¶ Totus iste titulus diuidit in quinqꝫ ptes. ¶ Imo ponit q sint libertini. Scdo quid sit manumissio. Tertio ḋ modis fui māumittanf. Quarto q fui iuiti pñt manumitti. Quito qlit de iure antiq̄ stat⁹ libertinoꝝ: erat tripartit⁹ z ꝯ rectiones stat⁹ libertino rum. Scōa ibi: ¶ Dmanumissio. Tertia ibi: ¶ Qui tis. Quarta ibi: Serui vo. Ultima ibi: Libertinoꝝ. Aretin⁹. ¶ Casus. ¶ Principiū hui⁹ vsq; ad ff. Libertioꝝ. deuide alit q̄ supra fm Fracisci m octo partes. ¶ In ꝑma dr q libertini fuer illi q vere erant serui z manumissi sunt p dños suos. Scōo dicit q̄d est manumissio deq̄ in ꝑma pte habita est mentio. Et certe manumissio dr q̄ dis stat libertatē suo: nā anteq̄ manumittaf suus est in ptāte dñi sui. Sz postq̄ ipse seruus est manumissus ipse liberaf ab alia ptāte. Tertio dicit q manumissio est ꝓmitus. i. ꝑmo inuēta a iure gentium: nō aut ē a iure naturali: q⁹ ius naturale prius fuit q̄ ius gentiū: ideo fm ius naturale oēs homines erant liberi: z sic nō erat cognita seruitus: z per �1sequens nec manumissio: sed postea per ius gentiū fuit⁹ z manumissio est inuēta. Quarto dicit q̄ p dictis q̄s sapiori parte dirimus: pt⁹ q̄ fm ius naturale vnū erat genus homi: sc⁹ q: erant homines liberi: sz postea per ius gentiū ceperūt esse tria gña homi. scilicet ingenui siue liberi. itē liberti. scilicet illi qui ꝑmo fuerūt serui: z postea manumissi sunt. Quinto dicit in. ff. multis. q̄ manumissio seruoꝝ ꝑ fieri cepit ꝑ modis. Nā q̄nq; pōt fieri manumissio in ecclia coꝝ epo z ꝑplo. vt. C. de his qui in ecclia manumittunt per totū titu. q̄nq; pōt fieri manumissio vindicta. i. cū q̄dā virga percutiendo ter supra illū q̄ manumittit dicēdo ter: aio te liberū: aio te liberū. z ista manumissio fit cā cognita coꝝ iudice. z in iudicio. Q̄nq; pōt fieri manumissio in pñtia amicoꝝ: vt q̄ dis manumittit seruū suū cōuocatis amicis suis z in pñtia coꝝ. Q̄nq; pōt fieri manumissio per epistā suo suo missā: vt q̄ dis mittit ſam siue epistolā seruo suo: in q epla dr. volo seruu meū ꝑ decretoꝝ fis liber: tunc valet talis manumissio. Q̄nq; manumissio relinquit in testō vel codicillis vel alia q̄cūq; voluntate. Sexto dicit q̄ serui nō solū efficiūtur liberi q̄nq; modis/ sz etiā sine manumissione: q modi in veteribꝰ z nouis ꝑtōibus ꝑnūtur: z pone ex epla vt in glo. Septimo dicit q̄ solis dñis licitū est suos suos manumittere. Octauo dicit q̄ q̄ manumissio fit cōtā iudice: nō est opus tūc q̄ inder fedeat: sz etiā eo ambulāte ad balneū: ad spaciū: ad theatrū. i. ad locū publicū ciuitat⁹: vl ad aliū locū pōt fieri cōtā ipo manumissio. h. d. vsq; ad. ¶. libertioꝝ. Frā.

b ¶ Et ista. i. quę est de iure gentium. vt. ff. ti. j. ꝯ. seruitus. z. ff. de iusti. z iure. l. manumissiones.

c ¶ Seruitute. z huius manumissi filius est ignotus. vt. ff. ti. j. in ꝑn. hꝫ grāmatici dicant cū libertini: sed z manumissum libertinū dicunt.

d ¶ Dario. i. dr. tcio hꝫ Jr. sic. ff. de acq. re. do. l. adeo. ff. cū qs. i fi. Idel dic fm Pla. Jo. z Bꝫo. q̄ dat libertatē q̄ ꝑ dus ille fu⁹ nō babebat: alꝫs fi dicerem⁹ dari illā q̄ aī bēbat nō diceret dari. # vt. ff. de act. ff. sic itaq;. Sz opponit aut q̄ bēbat ei dabat: z sic illi q̄dē nulla remanet: cū nō habeat mi vnā. # aut q̄ nō babebat q̄ ēt absurdū. Sz dic q̄ dat q̄ nō habebat. + z hoc ꝑcipue ꝛtigit q̄ qs dat q̄ nō bꝫ: vt. ff. qui. ali. li. ij. t. ff. de vsufru. l. q̄ nostri. z. ff. de acq. re. do. non est.

e ¶ Et. ꝓ. ideſt.

f ¶ Potestati. ff. de iusti. z iu. l. manumissiones. z. l. ex boc. t. l. fina. z. ff. de iure codi. l. omi. Accursius.

g ¶ Que res. i. manumissio.

b Tria genera. Si erat vnum: z addita sunt tria: ergo sunt ⁊ttuor: # si. + non segtur. Nā si habes tres filios z nascaf hodie vnus: icipis habere quattuor filios z ꝑus habebas tres: ergo septem quod falsum est: q̄ q̄ ꝑmo erat cō putatur in sequenti⁹ numerum. ti. ff. quēadmo. ser. amit. l. j.

Et bene fm ꝑe.

i ¶ Ecclesijs. f. sub aspectu popli z antistitis. z interueniente qualicūq; scriptura vice actoꝝ: vt C. de his q in eccle. manu. l. j. z. ij. Accur.

k ¶ Vindicta. i. causa cognita cōtā ꝑtore quā trīs modo poterat antigtus maioꝝ. rr. annis manumittere. vt. ff. ti. j. ꝯ. eadez. qō ideo dr dari vindicta: q̄ vinder q̄dā seruus vitellioꝝ ꝑmo fic fuit ma numissus. ff. de ori. iur. l. ij. ff. in initio. et. ff. et cum placuisset. Idel vt q̄dam dicit fm Bocīū. ¶ Vindicta erat virga ꝑtoris qua ter pcutiebat ꝑmanumissus: z dicebat ꝑtor ter aio te liberū esse memoregritum. argu. C. si ad uersus li. l. ij. ibi: omnino cte rc. Accursius.

Vindicta quid sit.

l ¶ Inter amicos. Et in boc z se. ff. necessary sunt quinqꝫ testes. # vt. C. de la. li. tol. l. ij. ꝯ. sancimus. z. ff. sed z si quis.

Tu dic ff. de ꝓ. sufficiunt duo ar. l. vbi numer⁹. ff. de testi.

m ¶ Quālibet. vt i codicillis vel i testō min⁹ solēni/ qō valet iter patrē z filios. vt. C. de test. l. hac ꝛsultissima. ꝯ. impfecto. Additio. Et tunc valet vt facta iter viuos: nō vt in testō ꝑ glo. in. l. ij. ꝯ. j. C. de la. lib. tol.

n ¶ Sed z alijs. ꝑeter supradictos.

o ¶ Qui. sz modi.

p ¶ Et veteribus. sz et legibus alioꝝ imperatoꝝ. vt. C. qui. ex cau. ser. ꝓ. pte. li. ac. per totum. Accur.

q ¶ Hostris. vt. C. cōia. de manu. l. fi. z in aut. de man. ꝑin. ꝯ. ij. col. iij. z in aut. de mo. ꝯ. ij. col. j.

r ¶ Serui. q. q. q̄ncunq; etiā inuiti. vt. C. de testa. ma. l. fi. ꝯ. si vo qdam. sz secus sit in filijs: vt in aut. qui. mo. na. effi. fui. ꝯ. gñaliter. col. vij.

s ¶ Trāsitu. i. dū trānsit. z est ratio: # qz sine eo fieri non poterat. vnde aliud est q̄ manumissio non poterat fieri sine pctoꝛe. vt. ff. ti. j. ꝯ. eadē. Itē aliud est in ꝛtentiosa iurisditione q̄ sz reddit in inuitū. + vt. ff. de verbo. oblī. inter stipulantē. ꝯ. j. z. C. de dila. a ꝓcedente. Accur.

Istud dicētū glo. fecit tur Ja. hic + Idoc re ꝓbat ar Jason q̄ etiaz manumissio reddit sui tūr remittit ad no. per bar. bal. l. j. ff. de off. ꝓcō. Diuisio.

t ¶ Manumittantur. Nota q̄ dicit instruere vel liberare q̄ ꝑtemittit dationem libertatis.

v ¶ In balneū. Tūc em videbaf q̄ valē: q̄ ꝑ gaudio cuilibet ꝛcederet.

p ¶ In theatrū. i. in loco vbi hoies stant ad videndū: z dicit a theo q̄ est videre. z idem multomagis si als quocunq; vadat.

¶ Libertinoꝝ. ¶ Iste. ꝯ. diuidit in ser partes. Primo tangit qualiter status libertinoꝝ erat tripartitus olim. Scōo qualiter redact⁹ est ad vnū cū correctione facta per eū. Tertio id q̄d gñaliter dixerat specificati dediticiis q fuerūt expulsi. Quarto de latinis. Quito qualr oēs libertos redurit ad vnū ius. Sexto q̄ alijs etiā modis serui efficiūtur liberti. Scōa ibi: Sed dediticioꝝ. Tertia ibi: Et dediticios. Quarta ibi: Latinos. Quinta ibi: Et omnes. Sexta ibi: Multis. Aretinus. ¶ Casus. Supra in ꝓncipio huius titu. est habita mētio de libertinis adhuc ꝑsequitur. Et est sciendū q̄ iste. ꝯ. diuidit in ser partes. sicut. ꝯ. in diuisione arctini dictū est. In ꝑma dr q̄ ire antiquo erant tria genera libertinoꝝ. Nā quidā erant serui manumissi qui plenā ꝓsequebā tur libertatē: z illi appellabāt ur latini. Et isti latini fuerunt inducti ꝑ legem iuliā no: bonā: quoꝝ talis erat status seu cōditio q̄ in vita seu dum viuebant erant liberti: z in mortē seu dū moriebant fiebāt serui. Quidā consequebantur minorē libertatē: z illi appellabant dediticij quasi dediti z dati seruituti: feruabant em q̄dū viuebant. i. durante vita eoꝝ serui morte fiebant liberi: z peculiū eoꝝ remanebat heredib⁹: et isti fuerunt inducti ꝑ legē eliaſcentiam: z hanc legē statuit lex roꝛ manoꝝum qui eliaſcentius dicebat. Latinos antē fecit rex romanoꝝ qui iulius dicebat. Florbanus rex romanoꝝ fecit latinos: q̄ statuit q̄ quicunqꝫ

UNIVERSIDAD DE HUELVA

quicūq; subiugaret de nouo imperio romano esset in vita sua liber: in morte esset seruus: speculiū ipsi' romanis assignaret. Dedititioꝝ autē pessima erat ꝯditio. ꝛ ꝓpter hoc abijt in dissuetudinē. i. recessit a cōsuetudine: ꝛ amplius non est ꝙsuetudo ꝙ sint tales hoīes dedititij. Latinoꝝ aūt ꝯditio parū frequētabat in orbe vel in vrbe: ꝛ ꝓpter iusti

† alꝫ non bata.

manus voles oia augere: ꝛ augmēt are: ꝛ redu cere in melioē statū fecit duas ꝯstōnes: vnā. s. C. de lati. liber. tol. l. vnica. Aliam. C. de dedi. liber. tol. l. vnica. In qbus cō stitutionib' cauet ꝙ hoīe dedititij ꝛ latini ñ ba beāt locū: nec sunt i vsu: sed qlibet q manumittit efficiāt eodē mō. Et dsīs q manumittit appellat ꝓn'. ꝛ ille q manumittit appellat libertus ꝙsi a fuitute liberat'. Et b qdē erat iure antiqssimo anteꝙ veniret predicta ꝓaua ꝯditio. Latinoꝝ ꝛ dedititioꝝ. Tertio dicit dedititios esse sublatos per ꝓdictā ꝛstōnem. C. de dedi. liber. tollen. l. vnica. Q ꝛstō est vna de quinquagita decisionib'. quā ꝛstitutionē compo fuit etiā Justinianus. s. er ꝛsilio triboniani peritissimi viri questoris nri. Quarto ꝛcludit dicens q oēs manumissi plenā libertatē hodie ꝛsequunt: nec refert. i. nō est dōia cui' etatis sit manumittēs. i. ille q manumittit. nec ēt refert ꝙ quē fiat manumissio: cū mlti sint modi manumittēdi: vt. s. eo. ti. s. multis. in pri. Ultio dicit ꝙ nos hēmus. s. e. s. multis. q mltis modis pōt fieri manumissio: h aplius. Et est sciendū ꝙ hodie sunt multi modi siue casus in qbus serui pleb narie efficiūtur liberi. Q̄ꝫ etiā sine manumissione: in qbus casibus olim. i. in tempore ꝓeterito fiebant latini. b. d. vsq; ad fi. Fran.

¶ Libertinoꝝ. idem erat de seruis. vt. C. de nu. iu. quiri. tol. l. j. s. j.

a Calbodo. i. aliquando.

b Medioē. i. mediā. vt. j. de ca. di. s. j. ꝛ. ff. de au. ꝛ ar. le. l. q lācē. fm Jo.

c Dedititioꝝ numero. i. vocabant dedititij ꝛerāt iducti hac lege ebia scentia: q ꝛ multa alia induxit. Et erāt bi toto tpe vite sue seruiꝛ ꝛ tunc fiebant liberi cū moriebant ꝛ qs ꝓderat q bona vt peculiuꝫ a dño non occupabant: fed in latinis aliter fiebat vt colligit hic: ꝛ ex eo ꝙ minus habebant dedititij ꝙ latini. vt. j. de suc. lib. s. fina. Accursius. Additio. Facit. l. i. s. illud. C. de la. lib. tol. ꝛ facit fs Jo. fab. ꝛtra illos qui se faciūt milites vel fratres minores in mortis articulo. ff. de mili. testa. l. i. ꝛ. ff. de vsufruc. lega. l. titio cum moriet. Ange. areti.

d Cipietas. i. nos qui sumus ptj.

e Constitutionibus. vt. C. de lati. liber. tol. l. j. ꝛ. C. de dedi. li. tol. l. j.

f Competebat. f. manumissis fm hoc nota tria tēpora in ꝓmo ꝛ vlti mo scz deiceps idem iuris est: fed in medio hoc ius pessimū fuit indu ctum: vt. j. de suc. lib. s. vltimo.

Libertus qs operas dz ꝓrono.

g Libertin'. Er q̄ ꝛtingit multipler effect'. in ꝓmis circa obsegales opas. s. q̄ sunt in faciēdo: vt de assurgēdo: ꝛ fuiēdo: sine in nō faciēdo. vt de nō vocādo in ius: q ipsa natura ꝓrono debēt ēt fine ꝓpositōe: vt C. de iniūs voc. l. venia. ꝛ. ff. de ꝙdi. ide. si nō sortē. ꝙ libert'. Et si voca uerit in ius ꝓronū sine venia punit in q̄ntginta aureis. ff. de in ius vo can. l. penul. ꝛ vlti. q aurei accipiunt q libet ꝓ vno solido. vt. j. de pe te. li. j. s. ii. Et ex his iuribus sumit arg. q aure' ꝓ vno solido accipit i iure nō. ex quo ꝓ eodē delicto tales snie ꝓmulgant. ꝛ eedē intelligūtur esse dande filio emancipato: si sine venia ꝓfem in ius vocauerit: vt. C. de in ius vocā. l. si. Jtē ꝛtingit reuocatio in seruitutē ꝓpter offensam. vt. C. de liber. ꝛ eoꝝ li. l. si manumissus. ꝛ alia multa. # Sed hodie bec oia tollunt ꝓpter ea q̄ ipsa natura debent: vt in auf. vt liberti decetero. j. j. col. vj. q̄ue est contra. # Tu dic vt no. in. d. l. si manumissus.

De ḡbus vide gl. in. l. si. C. de bo. li.

Sed b reꝓbat doc. hic nisi ꝓnus renuncier exꝑsse.

b Est dedititios. Quod dirē at in genere nūc per species ponit. Del quod coniunctim dirē at nunc diuidit. Accur.

i Altercatiōes. q̄s nō habem'. Sed q̄re nō erāt seruj sicut illi q peni tus sunt seruj ci toto tpe vite fue seruire cogerent: R̄n. fm Jo. q erāt liberi ꝛ seruire cogerent. vt. C. cōia de ma. l. i. j. finautem. ꝓpter tarius.

Ordo lre.

k Jumianos. i. er. i. iunia nozbana inductos: vt. s. e. j. libertinorum.

l Omnes. Sic construe. ꝛ oēs libertos decozanimos. i. bonozanim' ciuitate romana. i. plena libertate. vt. s. eo. j. libertinozum.

m Siscrimine. i. nulla differētia habita nec etatis manumissi vt etiā infans possit manumitti: imo etiā in vētre ci q̄tū ad h habeaē iā ꝓ

nato: vt. ff. de ſta. bo. q in vtero. nec dñi manumittentis: dū tū bēat. rr. annos. vt. j. tit. i. j. eadē. nec in mō manumittēdi. s. in testō seu iter vinos quomō: vt. s. eo. j. multis. Additio. Nota q ꝛ lōba sint gñalia: restrin gi tū pōt ꝛ debent ꝓ aliā. l. ſpaliter loquētē. concor. l. Quis. ff. de in ius vo. l. vt gradatim. j. ſed ñ lege. ff. de mune. ꝛ bono. ꝓ Bar. in. l. j. ff. qōvi

aut clā. ꝓ cano. in. c. item cū quis. extra de restitu. spo. ꝛ ideo si statutū di ctauerit q̄ cōtra instrm publicū nulla possit op poni exceptio: poteſt tñ opponi si alio statuto ꝓ mittat fm Jhesu Christoꝝ.

n Antea. scz q̄ ꝓ veniret ista ꝓaua condītio.

o Ciuitate romana. id est plena libertate.

p Decozanimos. id est bonozanimos.

q Additi'. s. a nobis eis quos habuim' ꝛ. s. eo. j. multis aūt. ꝛ sunt additi nouē. Prim' ſi dñs egro tante seruū suū ꝛ deiecit. Scōs ſi ancillā vendidē rit ne ꝓstituat ꝛ ꝓstituta fuerit: vel si vendito ꝛ sibi retinuerit manꝫ imectio nem: ꝛ eā ad ipm reuertē tem ꝓstituit postea. Ter tius ſi fui pileati ꝛ defuncti fun' ꝓcesserūt. Quartus ſi ctā exꝑssit eū velle esse latinū. Quint' ſi sub cō ditione relicta libertate heres ante ꝙditionē ma

† alꝫ do nauim'

Scrui li bertatē cō sequuntur nouē mo dis.

numiserit. Sextus ſi in iudicio liberali a dño supatus ſuus fuerit: et ꝓciū. ꝓ eo dño solutū fuerit ꝛipe postea recepit. Septimus ſi ancillā ſuā maritauerit alicui libero. Octau' ſi cōā actis filiū noiauerit ſuū ſuū. ſ. lonus ſi inſtra seruitutis reddiderit cōā testibus. Et probātur bi modi. C. de lati. li. tol. l. vna. ſ. ſed scimus. vſq; in finem. l.

r Sola. scz libertas plena.

s En ꝓsenti. i. in cōsuetudine.

¶ Quibus ex causis manumittere nō licet. De variis modis manumittendi dirit: # sed q non oībus manumittere licet: nec ex omnibus causis: ideo de hoc nunc submittit fm Dozcum.

Continuatio.

Jstā ꝛtinuationē sequit ꝛ tenet pe. de bel. pri. hic. Diuisio.

ON tū. Jste titulus ꝓncipal' diuidit in octo ptes. Ꝓmo qual' quis inter viuos in fraudē creditoꝝ ſuoꝝ ꝓnū ꝓtia manumittere nō pōt. Scōo qual' in vltima volūtate cū liber tate heredē inſtituit. Tertio qual' in vltima volūtate iſti tuit ſimplr. Quarto qual' ꝓsumat' q manumittat in fraudē credi toꝝ. Quinto qual' minoꝝ. xx. annis ꝓbibet manumittere nisi certis causis. Sexto q̄ ſunt cause iuſte. Septimo an cā semel approbata poſ ſit ꝓbari. Octauo ſi q̄s attigerit. ꝛ. ꝛ octauū annum pōt in testamē to manumittere. Scōa ibi. ſ. licet autē. Tertia ibi: Jdemq;. Quarta ibi: Jn fraudē. Quinta ibi. ſ. Eadem lege. Sexta ibi: Juste autē. Septima ibi: Jn. ſ. semel. Octaua ibi: Cū ergo. ¶ Casus. Ad euidētiam nota q̄ in hoc titu. ponūtur duo casus ſpeciales: in qbus dñs nō po test ſeruos ſuos manumittere. Primus q̄n in fraudē creditoꝝ fit ma numiſſio: q̄ tunc nō valet. Exꝑplum vt q̄n aligs debitoꝛ dz aliquam pecuniā ꝛ nihil hz in bonis: vel ſaltē non hz bona ſufficientia ad ſol uendum ſuis debitoꝛibus: niſi vēdat vel det in ſolutū ſeruos: ꝛ istos ſeruos manumittit: vt illos nō det ſuis creditoꝛib' in ſolutū: et vt eos creditoꝛes frustꝛet debito ſuo: tūc talis manumiſſio nō valet: q̄ est fa cta in fraudē ſuoꝝ creditoꝝ. i. vt fraudet ſeu defraudet ſuos creditoꝛes debitoꝛ niſi in caſu. ſ. q̄n ipſe dñs inſtituit ſerum ſuū heredē ꝛ liberū eū eſſe vult vt in ꝓn. tit. vſq; ad. ſ. eadē lege. Scōs casus eſt q̄n dñs eſt mi noꝛ. xxv. annis: q̄ ſiſr nō valet: niſi in caſu. ſ. cozam iudice ꝛ cā cognita fiat manumiſſio. b. d. vſq; i fi. ti. Et b ſuppoſito dic in h ꝓn. ꝙ Jus videat ex his q̄. ſ. ti. ꝓri. habuim' ꝙ qlibet poſſit ſeruū ſuū manumitte re: tñ ſciēdū eſt ꝙ nō eſt licitū cuiq; volēti manumittere: ſuū ſuū illū manumittē: q̄ ſi habeo creditoꝛes ꝛ in eoꝝ fraudē ſuos meos manu mittā vt efficiar nō ſolūēdo nihil ago. b. d. vſq; ad. ſ. ij. aut ē. Fran.

t Cſion tū cuicūq;. Q̄nāuis. ſ. ti. j. ſ. multis. ꝛ ſ. ij. dictum ſit q̄libet manumittere poſſe non tamen ꝛc. # ſic. ſ. de erbere. libe. in ꝓncī.

u En fraudem. boc exꝑone. j. eo. ſ. in fraudem.

v Manumittit. ſ. inter viuos: vel in vltima voluntate. ſ. inſtituēdo. nam tūc eſſet liber ꝛ heres: vt. j. ꝓri. ſ. ꝛ. ff. q̄ui et a quibus. ſ. ij mortis. Additio. Et dicit hic Jaſon ꝙ ſi in teſtamēto ponaē clauſula ꝙ valeat iure ſctus erit irreuocabile: q̄ ſctus in eo celebraē reuocari nō poteſt vt hic. de quo vide Bar. ꝛ Ang. in. l. ſtipulatio hoc modo. ff. de verborum. obligatio.

Jdē pe. hic.

Institutionum imperialium Liber. I.

+Et sic est nulla ipo tu re: als enim esset irreuocabil. vt. l. 1. ℞ sine. ℞ q̄ papinia nus. ff. ō mi no. secus in alijs reuoca bilib⁹: vt. l. cūs. l. ſ. ff. de ꝓhi. ep. ℞ ita no glo. in. l. si nora ti. i pti. ff. de nora. Jaſ.

a ¶ Nisi bil agit. sc. ut non cedat creditoribus. + vt. ff. q. 1. a. q. l. si mortis. sibi tamē nocet si velit renocare. vt. C. de ſer. pi. da. manu. l. si creditoribus.

b ¶ Quia ler clericētia. similis est ratio: q̄ ler vult vt. ſ. de vſuca. ſ. furtiue. 2 illa inhibet vſucap. rei furtiue. Accurſius.

¶ Licet aūt. ¶ Dimidit iſte. ſ. in ūltuo: ꝓtes. Dño ponit vnū dictuz. Secūdo illud reſtringit. Tertio ponit rōnē pmi dicti modificati. Quarto rōnē rōnis. Scōa ibi: Si mō. Tertia ibi: Valde. Quarta ibi: Ille iniuria. ¶ Caſus. Sed quid dñe impator: iam video q̄ regulariter ſtatutū eſt q̄ debitor: manumittēs in fraudem creditoꝝ nil agit. ꝓ deo dicatis mihi que fuit rō huiꝰ ſtatuti. Ad ℞ rīdet iuſtinianus dicēs. Amice rō huiꝰ ſtatuti eſt: q̄ in ℞ q̄n debitor: in fraudem creditoꝝ manumittit ler cliſcentia ipedit libertatē. Sed dñe, ꝑ deo: nūquid q̄nq; hec regula eſt vera ita q̄ nullā patiat inſtātiam: Ad hoc rīdet Juſtinia. 2 dicit q̄ nō: nā certe licitum eſt ōpi oui ſolūcōdo nō eſt ſeruū ſuū cū libertate in teſtō ſuo heredes inſtituere: ly hoc in fraudem faciat creditoꝝ: vt iſte ſeruus fiat liber: hoc reſq; neceſſarī dño ſuo: 2 hoc eſt verū ſi nullus alius inſtituaꝰ fuit in illo teſtamento: aut forte q̄ inſtitutus morte preuentus eſt: aut qlibet alia cā ipedit⁹ heres exiſtere nō potuit. aut forte noluit: 2 ß eadē lege cliſcēcia. puiſum eſt: vt liceat dño q̄ ſoluēdo nō eſt ſeruū ſuū ſibi heredē neceſſarū inſtituere. Et dñe ꝓ deo: q̄ eſt rō legis cliſcētie: vt p̄mittat in caſu iſto dño ſeruū ſuū manumittere: Et rīdet Juſtinia. Certe amice oportuna fuit rō: multū em̄ ꝓſpiciendū erat: vt egem̄ boies q̄b⁹ nullus heres eſſet ex tiuntus ſaltē ſeruū ſuū heredē habeant neceſſariū q̄dē ſeruus heres inſtitutus cohercēdi⁹ poſſit ſatisfacere: vel ſi ipſe non ſatisfecerit creditores eos bēditatis noīe ſeruū inſtituti diſtribuant ne memoria defuncti ſi noie ipſius res hereditarias diſtraherent quadā iniuria afficiatur. Et hec dicuntur vſq; ad illū. ſ. Jdēq; iuris. Fran.

c ¶ Licet. i. licitum eſt.

d ¶ Seruū. ſc. ſyuū 2 nō plures: vt. ff. de here. inſti. l. ei qui ſoluēdo. in fi. cum. l. ſequēti. 2 etiā in fraudē creditoꝝ. vt. C. de neceſſ. ſeruis. l. i. in ꝑn. niſi ſpāliter pignori dat⁹ fuerit: vt. ff. de here. inſti. pignori. qui nō pōt fieri neceſſarius niſi ōnis creditoꝝ ſatiſfaciat: vt. d. l. pignori.

e ¶ Solus. 2 in caſu et cū alio: vt. ff. de here. inſt. l. si is. 2. l. ei q̄ ſoluēdo.

f ¶ Neceſſarius. Q̄z ſine velit ſine nolit cogit⁹ eē heres: vt. ſ. de here. inſti. ſi q̄s ad de n cimādas. ℞. fi. q̄ a tali ꝓ deciſe ſbeter nos deus.

+ Trufa e timo pauper i tas nūp̄ p k deſt: ſi inſ- buſdā caſſ- b'port⁹ pau pi fauet ꝙ duiti ſ; pe truz de bel. perti. Et di pti Cy. l. d. n l. ſi q̄s ad de n cimādas. ℞. fi. q̄ a tali ꝓ deciſe ſbeter nos deus.

+ Libi pena erat: extraoꝛ diaria 2 pe- cōiuria: alis fec⁹. vt. l. ſi. ff. de in ius vocā. 2. l. pe dī⁹. ff. de in- cē. ru. nau. ang. 2 Jaſ.

nihil agit[a]: q̄z ler[b] cliſcentia impedit libertatem.

¶ Dño qui ſoluēdo non eſt pōt vnū ex ſeruis ſuis liberū 2 heredē relinq̄re: dūmodo ex eodem teſtō nemo ali[c] ſit heres. h. d. ſm Arc.

¶ Licet[c] aūt dño q̄ ſoluēdo nō ē in teſtamēto ſeruū[d] ſuū cū libertate hēdē inſtituere vt liber fiat: hoc reſq; ci ſol[e] 2 neceſſarius[f]. ¶ Dimodo ci nemo ali[g] ex eo teſtamēto heres extiterit: aut q̄z nemo he res ſcriptus ſit: aut q̄z is q̄ ſcript⁹ eſt qualibet ex cā heres ei non[h] ex titerit. Jdēq; cadē[i] lege cliſcētia puiſum ē: 2 recte[k]. ¶ Valde cīn p ſpiciēdū erat vt egētes[l] boies q̄b⁹ alius heres extiturus nō eēt vel[m] ſeruū ſuū neceſſariū hēdē hēret[m] q̄ ſatiſfactur⁹ eēt creditoribꝰ aut ℞ eo[n] non[n] faciēte creditores res hereditarias ſeruī[o] noīe vēdant.

¶ Me iniuria[p] defunctus afficiaf.

¶ Seruus a dño ſimpli[q] inſtitutus intelligit⁹ etiā a dñi poteſtate liberatus. hoc dicit ſm Aretinū.

¶ Jdēq; iuris eſt 2 ſi ſine[r] libertatē ſuus heres iſtitut⁹ eſt.[s] Dō

erit q̄n aliq̄s ſeruū ſuū hēdē inſtituit omiſſa datiōe libertatis. ac ſi eūdē cā libertatis exp̄ſſa inſtituiſſet. Et hec nſa ꝓtō non ſolū in dño q̄ ſoluendo nō eſt q̄da nona hūanitatis rōne. ſ; 2 in q̄libet dño ſeruū ſuum inſtituēte ḡaliter ꝙſtituit: vt ipſe ſuus iſtitutus ex ista iſtitutione beneficiū libertatis ꝙſequat. ly dño ipm iſtituēdo libertatē nō exp̄ſſit. cū nō videat verisile dñm q̄ ſeruū ſuū ſibi heredē ele gitvoluiſſe ipm i ſuitutē remanere: ly datione libertatis ꝓtermiſerit: 2 ita neminē ſibi heredem exiſtere. h. d. vſq; ad. ſ. in fraudem. Frā. de arc.

r ¶ Sine libertate. Nō q̄ dicat iſtituo te ſine liber tate: q̄ tūc nō eēt heres vt ſtatim dicē i fine hu ius. ſ. ly ꝓtermiſit datione libertatis: vt i fine. ſ.

s ¶ Conſtitutio. Qua ſit liber 2 neceſſari⁹ hēs: vt C. de neceſſa. ſer. here. inſti. l. qdā. in pnci. Accur.

t ¶ Scriptura. ſic et dā tiōe tutele. vt. ſ. q̄ da. tut. poſ. in pin. de qua ꝓ dixit modo. et. C. de neceſſ. ſer. l. quidam.

v ¶ Inſtitutionis. Arg. q̄ aliquo conceſſo illud cōceditur ſine quo illud eē nō poteſt: vt. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ū.

x ¶ Cū nō eſt. Nec eſt nō una ratio de qua ꝓdixit modo: ſed ler ipſa antiū fuit + vt. ſ. de here. inſtitu. ſ. i. q̄ eſt contra.

¶ In fraudem. ¶ Dimidit iſte. ſ. in tres partes. Primo gliter preſumat manumiſſio. Scōo q̄ſ. ꝓpter fraudē ipediat manumiſſio ſiue libertas cū rōne. Tertio ex rōne iſert. Scōa ibi: Prevaluiſſe. Tertia ibi: Jtaq̄. ¶ Caſus. Dicit ꝓtor vos dñ ri ſtis mihi. ſ. q̄ debitor: q manumittit in fraudē creditoꝝ nil agit. ꝓ deo ex ꝓpriis regulā iſtā 2 dicatis mihi qs in fraudē manumittere dr: Ad hoc rīdet Juſtinia. 2 dicit: Amice/ certe ille dr in fraudē creditoꝝ manumittere: q̄ tā eo tpe quo imponit libertates eſt ſoluendo. ſed poſt per dationē libertatis deſinit eſſe ſoluendo: 2 hec ſunt vera de rigore iuris. Prevaluiſſe tñ vī videt de egtate non aliter reuocari libertates: niſi debitor: manumittēs aīm fraudādi habuerit: q̄ius bona eius creditorib⁹ nō ſufficiant. Sepe em̄ ſperant boies pl⁹ hr̄e in ſuis facultatib⁹ q̄ habeant. Sic igit̄ demū itelligim⁹ libertates datas ab eo renocari poſſe q̄ ſoluēdo nō eſt cū ꝓtoꝝ modo creditores fuerit defraudati cr cōſilio manumittētis 2 re ipſa. i. q̄ ſicut ipſe manumittendo eos fraudarc. ꝓpoſuit: ita in rei vī tate fraudati ſunt ambo: ita q̄ ita datis libertatib⁹ bona eius creditoribus nō ſufficiant. Et hec dicunt vſq; ad illū. ſ. eadem. l. cliſcētia. Frā. de arc.

y ¶ In fraudē. ſic. ff. eo. tī. ſc; qui. 2 a qui. ma. li. nō ſi. l. in fraudem.

z ¶ Soluēdo. cū. 2 ſciāt ſe hr̄e creditores vt. ff. q̄. i frau. cre. l. oēs. ſ. luci⁹. Addirio. Et dicit Hugc. q̄ ℞ ꝑbat fi erat de facto ſuo. 2 nō de lōgiꝰ quo. ar. l. ſi. ff. ꝙ ſuo. 2 ex ter. in. l. q̄s cū hēret. ff. q̄ in frau. cre. Accur.

a ¶ Non eſt. 2 nunc erit pcms ſoluendo.

b ¶ Prevaluiſſe. Nam q̄dam dicebant q̄ ſufficiebat ſolus cuentus: 2 alij dicebant q̄ exigebat vtrūq;. ſ. fraus 2 cuctus. 2 ista ſnia ꝓualuit: tamē er predicētis videbat ſufficere cuētū ſolum: tamē 2c. Accur.

c ¶ Non ipediri libertates. Nic diligenter attēde q̄ ſi directe detur libertas non ſolū inter viuos: ſed etiā in vltima voluntate duo neceſſaria ſunt. ſc; cōſilij. boc eſt fraus 2 cuctus vt hic. 2. ff. eo. l. in fraudem. 2 C. e. l. i. Jn fideicōmiſſaria ſufficit ſolus cuctus. vt. C. q̄ manu. nō poſ. l. ſi. Et eſt rō: q̄ facilius libertas de facto data ab hērede + renocat q̄ a defuncto cuius videbat diſpoſitio legis. vt. ff. de fideicō. li. l. ū. 2. iū. ſ. ſi in fraudē. Alia rō no. C. eo. l. ſi. Jn alijs aūt alienationib⁹ que in fraudem creditoꝝ fiunt: dic vt. ſ. de actionibus. ſ. ītē ſi q̄s in fraudem.

d ¶ Sepe. Reſpōdet tacite obiectioni quō poteſt eſſe animus bonus cū ipſa veritate fraudet eos: R ſi. Sepe em̄ ſic. Sed ar. contra. C. de rescin. ven. l. q̄uiſquis. Addirio. Solue iſtud Hzium 2 dic q̄ hoc ꝑcedit in vltimis voluntatibus niſi contrarium aliqua ſuadeat qualitas. vt in aut. ſed cū teſtator. cum glo. C. ad legem aquilīā. ibi ꝙ o inter viuos in rebus īmobilibus ſeu mobilibus. 2 preſentibus que perueneruntq̄ ab antiquo/ alis ſecus ſm Hugc. hic.

e ¶ Cum ꝓtoꝝ modo. ſc; cum fraus 2 euentus interuenit vt ſubijcit. 2 facit ad boc. ff. q̄ui 2 a qui. manu. lib. non ſi. l. in fraudem.

* Et vide ibi glo. ſup ꝙbo inoua tionem: ſed ꝓbo. expo nit noua ſin gulari: q. a ſta rōne ler antiq̄ moue rīnō petunt ar. C. cert ler. i. pti. 2. l. ſcie re leges. ff. de leg.

Diuiſio.

Libertas l fraudē data an poſſit reuocari.

Conſilio.

Diui⁹io.

a ¶ Consilio. Rot. quē teneri de ꝓsilio. Sed cōtra. ff. māda. l. ij. §. fi. sed hic fuit franc. ℞ ideo fuit tale ꝓsilū obligatoriū: q⁹ fuit fraudulētum.
¶ Ladē. ¶ Ite. §. cū. §. sequēti dividit in tres ptes. Prio ponit qualr minor. rr. annis nō pōt manumittere nisi ex cā. Scdo ponit q⁹ fit cau-se iuste. Tertio limitat rynā predictar⁹ cause⁹. Scda ibi: iuste. Tertia ibi: Et seruus. ¶ Casus.

Dñe iam vidi vnū ꝑpetū mētū manumissiōis qō interuenit rōne fraudis: nūqd est adhuc aliquod aliō ipedimētū qō obest manumissiōi: Ad ℔ rñdet Iustinia. q⁹ sic. nam certe eadē lege cliescēs. ista tutū est dñm minorē. rr. annis nō posse aliter ser uum suū manumittere: nisi iusta cā manumissionis fuerint apꝓbata. Sed postea dne. ꝑ deo dicat. mihi q⁹ sunt iste cause manumissionis. Ad ℔ rñ. Amice iste cause manumissiōis sunt iuste: veluti si qs ba beat filiū vl filiā naturalem et aut fratrē aut sororē aut nutricē aut pedagogū aut educatorez suū: aut eū q eū aluit. et velit manumittere: aut si quis velit collactaneū suū manumittē: aut suū suū gra. ꝓcuratoris bñdi manumissus non minor rviij. an. manumittatur: vel si velit manumittere ancillā: vt eā ducat in yorē. nā certe oēs iste cause iuste videnf: ita tri ℔ ca su minoꝝ. rr. an. ancillā suā manumittere ꝓmittit: si intra ser menses a tēꝓore manumissionis cōnumerandos yorē ducat: nisi aliqua iusta cā superueniens matrimonio impediat. ℞ hoc dicit vsq⁹ ad illum. §. semel. Fran. de are.

Dies ces pta babef ꝑ cōpleta.

b ¶ Eadem. scz de qua habita est mentio. §. eo. in ꝓn.

¶ Addnoi. Sufficit ergo si nō sit minor. rr. an. etiā si nō sit maior: vt q⁹ tetigit vltimū dic ꝑcessimus anni. vt. ff. de manū. l. j. ſicut in testamēto fauoꝛe sui. vt. ff. de testa. qua etate. Additio. Q̄n autem tps ceptū ba beatur ꝓ cōpleto vel non diſtinguen notabiliter. vt ꝑ per Cbsto. bic.

c ¶ Vindicta. hoc exꝑone. vt. §. ti. j. §. multis.

d ¶ Apud cōſtitū. i. apud locū illū vbi babeſ sup hoc ꝓsilū. i. deliberatio. ℞ sic ponit id q⁹ fit ꝓ eo vbi fit. vt. ff. de iusti. ⁊ iur. l. ꝑ. §. fi. ⁊ Vel dic apud eos q⁹ ſilium cōſiliū vt ſunt oēs bītes ordinaria iurisdītionē etiā minimi magistratus ⁊ cū hoc sit devoluntaria iurisdītione. vt. ff. de offi. ꝓcon. ⁊ leg. l. ij. ⁊ in aut. de defen. ciui. §. nulla. col. iij.

e ¶ Iuste aut manumissionis cause. facit. ff. de manu. vin. l. ſi minor. cū l. ſeq. vſq⁹ ad. l. apud. vbi iuste cause ꝓnumerant. ꝓnumerantur enim inter iustas causas manumittendi ſi dñm a periculo vite vel infamie liberaut⁹ seruus. vt. ff. de manumiſ. vin. l. iuſta. Accurſius.

f ¶ Pfem. Sz q̄lit pōt filius bēre seruū suū ꝓrem. vel ecōtra. vel frater fratrē fuū siue sororē: R̄ñ. bñ pōt: vt q⁹ ſtituit dñs filiū fuū bēdē: vel filiū ancille. vl ecōtra ⁊ sic de alijs q̄ casu sit ſtitut⁹ bēs liber ⁊ dñs est oim bonoꝝ quoꝝ dñs fuerat testator. vt. §. e. §. j. ⁊. ff. de acq. pos. cuz beredes. Ite pōt eē vt ſi bēat qs filiū ꝛ ancilla sua: nā est seruꝰ ⁊ filꝰ. vt. C. cōia. de ma. l. ij. ecōtra si suus bēat filiū ex dña. nā filꝰ est ⁊ liber ⁊ dñs: cūventrē sequaf quo ad ſtatū. vt. C. de rei. ven. l. partū. lz possint ipſe ⁊ dña accusari. vt. C. de mu. q̄ seruis. ꝑpu. l. j. ⁊. j. de here. inſti. §. j.

g ¶ Naturales. Et legitimos: vel naturales tm. Accurſius.

h ¶ Pedagogū. ſ. qui ab initio inſtruit pueros. ⁊ dicit⁊ pedos q⁹ est puer. ⁊ gogos q⁹ est ducere: quasi ductor siue gubernator puerorum.

i ¶ Alūnū. passiue q̄ vl q̄ a alūn⁹ aliut vt trahat a supiori educatore.

k ¶ Collactaneū. qui simul mecū lactauit. q̄ fratrē bonū. appellāt.

l ¶ Vucaf. ſ. hīto sup hoc facto. vt. ff. de ma. vin. ſi collactaneus. in ſi.

m ¶ Iusta cā. Et infirmitas q⁹ tribuit dilationē. vt. ff. ſi qs cau. l. ij. §. iij. et iij. ⁊. ff. de reiu. l. q̄ſtū vel alia q̄libet iuſta. vt. ff. et q. cau. ma. l. j. in fi.

n ¶ Nece et septē annis. Sed q⁹ minor. rrv. an. pōt esse ꝓcurator. vt C. de ꝓcura. exigendi. ⁊. ff. de ꝓcura. ſi minor: R̄ñ. bic ad negocia fuit non aute in iudicio esse potest. ℞ sic als est differentia inter bos procuratores. vt. ff. man. ſi procuratorem. §. j. Accurſius.

¶ Semel aut. ¶ Casus. Dñe ia video q⁹ nō licet minoꝝ. rr. ānoꝝ fuū sunz fine iusta causa manumittere. Sed ponamus q⁹ aliqs minor. rr. an. volens manumittere seruū suū allegabat iustā cām coꝛa iudice: q⁹ seruū illū qđ volut manumittere fuit ſibi ſocius in armis: vel i ſcholis. ⁊ iuder illā cām tāq̄ iustā approbauit. vl talis minor seruo ipoꝝ fuit libertatē. postea. ꝑcedente tpe apparuit illā cām fuisse iniustā: nūquid occaſione illius cause non iuſte poterit libertas data reuocari? Ad ℔ rñdet Iustinia. q⁹ non. cā em a iudice approbata siue iusta siue iniusta fuerit: nūq̄ postea retractabit: ⁊ ꝺ vſq⁹ ad illum. §. cum ergo.

p ¶ Cā. ſ. manumissiōis.

q ¶ Approbata. ſ. apud concilium.

r ¶ Siue falsa. q. ꝺ. ſi dixit filiū: lz nō ſit: vel ꝑez vel filia: lz bec ita nō ſint ℔ quoſdā: q⁹ reꝓbo: cū id q⁹ falſum ſit nihil ſit: nec ꝑtet cām. vt. ff. de vb. ſig. paulus. ⁊. C. ſi ex fal. inſtru. ꝓ totū. et. ff. de excep. l. qui agnitis. Alī dic vera. i. iuſta. falſa. i. iuſta: vt q⁹ dixi eū ſocium meū fuiſſe i armis vel in ſchoſis. q̄ducebā ꝓ iuſta cā: ⁊ fuit talis causa vel ſtis approbata: lz nō debuerit approbari: et ſic vera ponit ꝓ iuſta ſic. ff. de lega. j. ſi fideiuſſor. ſ. j. et. ff. de in iteg. reſti. l. oēs. ſic ecōtra iuſta ꝓ to vera. vt. §. ti. j. in ꝓn.

s ¶ Nō retractef. ſic. ff. de manu. vin. l. iuſta. q⁹ nihil facile immutādū eſt ex ſolēnib⁹. vt. ff. de in iteg. reſti. diu⁹. Sz §. ff. de excu. tu. l. §z et reꝓbari. j. rñ. §z ℔ fauoꝛe libertatis: illud fauoꝛe ſolēnitatis. Accur. Addnio. Et hac

Et hec ve ra ſm quaz ret. nō ſup-ſtute: cū coſi liū ⁊ verbus vindicta et poſitū. vt in e glo. ii. ē. de liber. ſint di uerſa. ⁊ ſic ē ſpale dic: vt ℔ manumiſſio fiat in lo co maiour: q⁹ exigit ple nā cauſe cognitionem. als ſecus vt g ibi no.

‡ Iſta glo. relata ad te xtū ē falſa: q⁹ tūc manumiſſio ſi ꝓpe tit iure magiſtrat⁹ nec ē dolegabil vt. ff. eo. li. j. cū glo. j. §. j. credit in ma ioze manumittere: ſm ℔e. ange. et l ℔a. hic.

Diuiſio.

Pedagogus.

‡ Et hec ē veritas hodie deſia c. d. gſtat. ſ. pcu. lib. . vj. fallit tñ in caſu dicte. l. exigendis. ſm doc. ſb.

Diuiſio.

hoc dicit ſm Aretinum.

¶ Semel autem cauſa⁹ approbata⁹: ſiue vera ſit ſiue⁷ falla non retractetur⁸.

¶ Minor. rr. annis ſi attigit rvij. annum potest in testamēto ſeruis libertatem relinquere iure iſto. ſecus ſi nō attigerit. Areti.

¶ Cū ergo certꝰ modus manumittēdi minoris⁹. rr. annis oñis p legē elieſcētia ꝓſtitutus⁴ ſit: cuiebat vt q̄ qttuoꝛdecim ānoꝝ ex plcuerat: lz testamētū ꝓfacere⁊ in eo ſibi heredē inſtituere/legataq⁹ relinq̄re poſſit tñ ſi adhuc minor ſit. rr. ānis libertatē ſuo dare nō poterat. ¶ Dō nō erat ferēdū ſi is cui totoꝝ ſuoꝝ bonoꝝ in teſtō diſpoſitio data erat vni ſeruo dare libertatē nō ꝑmittebat: quare nō ſili⁹ ei quēadmodū alias res: ita ⁊ ſeruos ſuos in vltima voluntate diſponere q̄ admodu⁊ voluerit ꝑmittim⁹ vt ⁊ libertatē eis poſſit ꝓſtare c. ¶ Sed⁸ cū libertas inestimabilis res ſit: et ꝓpter hoc ante vicesimum etatis annū antiqtas libertatē ſeruo dare ꝓhibebat.

glo. dicit Bal. q⁹ ptās qui durit vicariū vſq⁹ ad annū. ſi ignarus repe riat ꝓ tremouere. ⁊ hoc fauoꝛe reipu. quā ꝺz admiſtrare ſm Cbsto.

¶ Cū ergo. ¶ Diuidit iſte. §. in q̄ttuoꝛ ptes: q⁹ ꝑmo ponit vnū dictū. Scdo ſ illō adducit plares rōnes. Tertio ꝓ eo adducit alias rōnes. Quarto ad ꝺcoꝛdia reducit mediā eligens viā ⁊ rōnē annectit. Scda ibi: Quod non erat. Tertia ibi: Sed cum. Quarta ibi: Ideo nos.

¶ Casus. Dñe ia video q⁹ ſtatuit lex elieſcentia circa minores manumittere ſuos ſuos: q⁹ videt vobis de ſtatuto. ℔. elieſcētie. nūqd bodie obſeruādū eſt: Ad ℔ rñdet Iuſti. dices: Amice/Certe vobis videt ꝓi ma facie ſtatu. l. elieſcē. q̄ dā ius itollerabile emergere: cū em minoꝝ bus. rr. annoꝝ aucte legis elieſcē. certus modus manumittēdi ſit ſtatutus: ex hoc ſtatuto ꝓtingebat: vt lz minoꝝ. rvij. an. ipleuerat teſtm poſſet ꝑdere: ⁊ in eo heredē inſtituere ſibi⁊ legata relinq̄re. ſi tū adhuc minoꝝ. rr. an. fuerit/libertatē ym ſuo dare nō ꝓtat: q⁹ nō ꝑ aliq̄ten⁊ fe rēdū. Cū em bmōi minoꝝ oim bonoꝝ ſuoꝝ libera diſpoſitio i teſtō ꝺce daf: ſatis ꝑ abſurdū ꝑ bñficiū manumittēdi denegēt. Quare nō ſili⁹ i ceteras res ſuas: ita ⁊ in ſuos ⁊ i ꝑtia voluitate q̄ēadmodū voluit diſponere ꝺcēdit: vt ipſis libertaz bñficiū poſſit ꝓ tarti. ℞ nō vi deē rōni ſſentaneū. Verūtn cū libertas ineſtimabili ſit: adcirco minori. rr. annoꝝ eā ꝑtare fuis ſuis antiqtas. ꝓhibuit: lō nō bis rōnibus moti quōdāmodo yia mediā elegim⁹ ⁊ nō aliter. rr. annoꝝ ꝑcedimus dare ſeruo teſtāmēto libertatē: niſi ꝓ leuerit. rvij. an. ⁊ parū. rvij. an. tetigerit. Cū em antiqtas bmōi etatis boibus ꝓ o alijs in iure poſtulare ꝓcēſerit: nō videmus rōnē cur ſtabilitas iudicij ſui intrīſ eos uz uare nō credatur: vt ſaltē in. rl. etate ꝓſtituti libertatem ſeruis ſuis in vltima voluntate poſſint imponere. ℔. ꝺ. vſq⁹ ad ſi. §. Fran. de are.

t ¶ Oſtituras. nā cū dicit ſine cā nō poſſe manumittī: ergo ecōtra cū cauſa valet manumiſſio. ſic. ff. de eden. ſi quis ex argētaris. §. ꝓtor. ⁊ §. ꝓhibet. ⁊. ff. de pac. inſtrūmentum. §. ꝓtor. ⁊. §. dolo malo.

v ¶ Teſtamentum. ſi eſt maſculus: femina ꝙ o in. rij. vt. ff. de testa. qua etate. ⁊. ff. de liber. lega. l. aurelio. §. caius.

r ¶ Sed cū libertas. vſq⁹ huc allegādo inuit ꝙ eodē tpe poſſit manumittere quo testari nūc ecōtra duas rōnes cōſideras: q⁹ ineſtimabilis eſt libertas: tñ ſi vendat qs ſepcīū ad venditoꝛēdū tranſit: imo penes emptoꝛē eūdēq⁹ oīnū remanet ℞ vñ eſt ineſtimabilis: vt hic. ⁊. ff. de reg. iur. l. libertas. ⁊. ff. de tab. erbi. l. j. §. fi. et q⁹ antiquitas aliter ſtatuebat cui eſt deferuiēdū. vt. C. de teſt. l. teſtāmēta q̄re vltis allegatiōbus ſolū uit medīa eligens viam. ſic. j. de re⁊ diui. §. cū autem ex aliena. licet ſit argu. ⁊ra. ff. de neg. geſt. neſcennius. in fi. ⁊ et. ff. de in rē ver. ſi ꝑ parte. §. idē querit. Additio. Dic ꝙ ant maio ꝛ ſiumptio ꝓ o vna ꝑte ꝙ alia: ⁊ tūc nō eligit media via. vt. l. neſcennius. ⁊ q⁹ ibi no. glo. ℨ fniam

‡ Sed ℔ re ꝓbat xpo fo ℔. l. j. ff. q ad li. ꝓ cia. nō licet. glo. ſuper ℔. maioꝝ. in. §. pe. §. de. u. ꝓo. ad ſtus tex. rñdet q ℔ nō libtas ſz fuit⁊ puta nuo eſtima tur ci ēptor puter ei ter uſū vr no. in o. gl.

+ Si ibi e rat maior ꝑ ſumptio ꝑ vna ꝑte ꝙ ꝑ alia: alas lectus vr no. gl. i. l. §ſ ſi le ge. §. adeo. ff. de pe. bere. ſm ang. ⁊ Jaſone.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Institutionum imperialium Liber. I.

rustici.in fi. Secus qñ non esset maior ꝓsumptio ꝓ vna parte ꝙ ꝓ alia ita notatur in.l.fed fi lege.ſ.adeo.ff.de peti.bere.&ne.are.

a ¶ Dediam. ſtota mediam viam ſpectãda.fic.ff. ſi pars bereditatis petatur.l.antiqui.z.ſ.de ercũ diui.ſ.cum er aliena.

b ¶ Impleuerit. S3 bodie ex quo teſtari pñt z libertates relinq̃re pñt. vt in auf.vt ſpõ. lar.col. ix.ſ.ſ.q̃ exaudi ſi iter vltima voluntate velit quis libertate relinq̃re:q̃ ptz ex boc ybo relinq̃re:q̃ i dicta auctoritate pobitũ eſt quod ad mortẽtes tñ ſpectat.vt.ff. ẽ tab.exhi.l.ſ.ſ.fi. Sed q̃ ſi iter vltimos velit gs manumittere:℞ſpon.non põt nisi habeat.xx.annos.vl niſi cauſa cognita ſit:cũ nec liber iſte nec auf.loquat niſi in vltima voluntate. Vñ ſeruat tenor ciuſdez legis cliescentie cũ nõ ſit correct' vt.C.de ap.l.ꝑci pimus.in fine. Additio. Et ſic cum alis de cõtractu ad vltimas voluntates bonũ ſit argumẽtus. Lſeruũ filij.ſ.cum qui.ff. de leg.i.imo ff3 Jalo.eq; parant in terminis ꝓpius.vt.ſ.ꝑri.z.C.e.titu.no.Fm cõiter doc. q̃ lex nouacorrigẽs in vno ca ſu nõ trahit ad aliũ ſimilem rationem habẽtem vel equiparatum.

c ¶ Antiquitas.vt.ff. de poſt.l.i.ſ.initium.

d ¶ Poſtulare.i. deſiderium amici ſui vel clien

¶ Idco nos mediã quodãmodo vlã eligẽtes:nõ aliter minozi.xx. annis libertatẽ in teſtamẽto dare ſeruo ſuo cõcedimus:niſi decimũ ſeptimũ annũ impleuerit:z decimũ octauũ annũ attigerit. Cum cĩ antiqtas buiuſmodi ctatis ꝓ ꝓ alijs poſtulare ꝑceſſerit:cur nõ ẽt ſui iudicij ſtabilitas ita cos adiuuare credat:vt ad libertatez dãdã ſuis poſſint pucnire.

¶ De lege fuſia canina tollẽda. Titulus. vij.

¶ Potest qs in teſtamẽto omnibus ſeruis libertatẽ dare ceſſantibus oibus alijs ipedimẽtis ſicut inter vnos nõ obſtãte ſtatuto legis fuſie canine.h.d.Fm Aretinũ.

Lege fuſia cania certus modus ꝓſtitutus erat in ſeruis teſtamẽto manumittẽdis. ¶ Quam gſi libertates ipedirẽt z quodãmodo inuidam tollẽda eſſe cenſuimus. ¶ Cũ ſatis fuerat inbumanũ vnos qdẽ licẽtiã habere totã ad mortẽ tendẽtibus:q laborabant in extremis:vel ãſi:vel ẽt erãt ſani:ſed timore mortis ℔ facie bãt.ff.de dona.cã mor.l.iij.z.iij.z.v.vi.

o ¶ Adimere. Nota hic argu.q̃ ea que ſunt inter vnos trabuntur ad voluntates vltimas.ſic econtra.ff.de pac.l.pactum.z.C.de lega.l.ſi.z ff.de pigno.actio.l.non eſt mirum.ſ.ſciendum.

ſuã familiã libertati donare:niſi alia cã ꝓpediat libertatẽ mozieri bus aũt adimere ℞ bmõi licẽtiã.

¶ De bis qui ſui vel alieni iuris ſunt. Titulus. viij.

¶ Hic ponit ſcõa diuiſio ꝑſonarũ cũ ſubdiuiſione alterius mẽbri. Et cognito vno de ſuis cognoſcitur z reliquũ. Cum cõtrariorũ ſit eadem diſciplina.h.d. Areti.

Equit de iure ꝑſonaruz alia diuiſio. Mã q̃dã perſone ſui iuris ſunt: quedaz alieno iuri ſubiecte ſunt. ¶ Rursus carũ q alieno iuri ſunt ſubiecte alie ſũt i ptãte parẽtũ:alie in ptãte nõoz. ¶ Videam itaq̃z de bis q̃ alieno iuri ſubiecte ſunt. Mã ſi cognoucrim q̃ iſte ꝑſone ſunt:ſimul itelligem q̃ ſue ſui iuris ſunt. ¶ Ac ꝓ ſpiciam de bis q̃ in poteſtate nõoz ſunt.

¶ Solum poterãt ſcrui a nõis impune occidi:hodie autem nõ ſine cauſa legibus pmiſſa.h.d. Areti.

¶ In ptãte itaq̃z nõoz ſunt fui.

Argui po teſt de ſcti bus aduſ timas vo luntates.

¶ Idẽ Pe. hic. Diuiſio.

ſ Snia tñ ſi lata va let ſz reſcindit ꝓ iteg. reſt.l.cum et maiores.ff. ſi aduer. res c iudi.

ſ Iſta ratio gio. nõ ẽ bona fm ange.hic. ideo dic aliter vt per eum.

ſ Iſtas con ſtituationes ſeqſ pe. hic. Diuiſio.

li ſui cozã iudicibus cryponere. + vt.ff.de poſtu.l.i.ſ.i.nõ aũt ꝓ ſe poterit eſſe in iure.vt.C.de auc.ꝓeſ.clariꝰ.z eſt rõ: ‡ q: qñ ꝓ alio accedit:ſibi imputet qui tali cõmittit cãm ſua.vt.ff.de minoz.l. cũ mãdato.ꝓ ſe ẽ ꝓ non:qz ſemper reſtituunt ur. Accur.

¶ Peruenire.iterrogatiue legas z rideas.nõ eſt rõ ẽre ſit diuerſum: eſt ergo z ide ius ſtatuẽdũ.vt.ff.de ẽbo.obli.l.a titio.in fi.nãvbi eſt casus rõ idẽ ius ſtatuendũ eſt.vt.ff.ad.l.agl.l.illud.z.C.ad.l.fal.l.vlti.

¶ De lege fuſia. ¶ Uſo ‡ cr quibus cauſis manumiſſio fieri poſſit: et qz manumiſſio interdum ꝓhibebatur a.l. fuſia canina:ideo de ea nunc ſubdit.ꝓcius.

Lege fuſia. ¶ Diuiditur in tres partes. Primo facit mẽtionem legis fuſie canine.Scõ eã corrigit. Tertio aliã rõnez aſſignat. Secunda ibi: Quã quaſi. Tertia ibi: Cum ſatis.

¶ Lasus Accesſi ad iuſti.z tta q̃ſiui ab eo. Dñe vos vultis tractare de lege fu.ca. Dicatis mihi quid ſtatuti fuit in lege illa: Ad hoc rñdet iuſti.dicẽs. Amice:in lege fu.ca.cert' fuit modus ꝓſtitutus in ſeruis in vltima voluntate manumittendis: vt ls quis inter vnos arbitrio ſuo poſſet ſeruos ſuos manumittere.tñ in teſtamẽto vltra.tj. vel.iij.forte ꝓpter ꝓbibitionẽ legis fu.ca.nõ poterat libertatẽ ꝑſtare:quãquidẽ lege fu.ca.ãſi inuidã z libertatibus impedimẽtũ afferẽtẽ tollendã eſſe iudicauimus:z cã in perpetuũ ſilere eſtimauimus:z ad ipſam tollendã tali rõne moti eramus. Satis ẽn videbaꝰ nobis abſurdũ atq; inbumanũ vnos habere licentiã totã familiã ſuã arbitrio ſuo manumittere.miſi aliquatenus iuſta cã impedimẽtũ manumiſſionẽi ꝓ:eſtare z bmõi licentiã ad mortem tendentibus auferre.h.d. Frã.

f ¶ Certus. Ut vltra duos vel tres forte nõ poſſet manumittere in vltima voluntate.vt.ſ.co.in fi.

g ¶ Modus.i.numerus.

b ¶ Quã.ſcz legem fuiſã canina forte a quoda qui canis noſabat idu ctam vt in publiciana dicit.vt.ſ.de act.ſ.aite.nam canis ſeruabat naꝰ turam qui ſtat in palea.qui nec ſibi põt habere paleã:nec alij pmittit accipere: ſic nec ſibi poterat tenere ſeruos q̃ mozi ebatur.vt.ſ. de dolo na.ſ.j.nec libertatẽ patiebatur eis dari. vnde merito canina dicit vt ſit ꝓſequens nomen rei.vt.ſ.de do.ſ.eſt z aliud.

i ¶ Impedientem.i.impedimentum afferentem.

k ¶ Inuidã. ſic. Otra iuidos ſic.C. de cadu tollẽ. in ꝑn. Additio. Intelligeſtã glo. eſſe ꝑerã actiue nõ paſſiue fm Poz. vñ Poza. Inuidiã placere paras virtute relicta.vt.l.nec qcq̃.ſ.ſi.ff.de offi.ꝓcon.z lega.

l ¶ Familiã.i. cõs ſuos q̃ familia dicunt.vt.ff.de v.ſig. ꝓnũciatio.ſ.j.

m ¶ Cauſa.vt fraus vel et as manumittentis.vt.ſ.t.j.in ꝑn.z.ſ.cadez.

n ¶ Adoriẽbus.S3 quõ põt aliqd eis adimi cũ nihil bẽant.nã mors oia abſtulit.vt in auf.de nup.ſ.deinceps.col.iij.z Kñ.dic motiẽtib'.i.

¶ De bis q̃ ſui vel alieni iuris ſunt. Titulus. viij.

¶ Hic ponit ſcõa diuiſio ꝑſonarũ cũ ſubdiuiſione alterius mẽbri. Et cognito vno de ſuis cognoſcitur z reliquũ. Cum cõtrariorũ ſit eadem diſciplina.h.d. Areti.

Equit de iure ꝑſonaruz alia diuiſio. Mã q̃dã perſone ſui iuris ſunt: quedaz alieno iuri ſubiecte ſunt. ¶ Rursus carũ q̃ alieno iuri ſunt ſubiecte alie ſũt i ptãte parẽtũ:alie in ptãte nõoz. ¶ Videam itaq̃z de bis q̃ alieno iuri ſubiecte ſunt. Mã ſi cognoucrim q̃ iſte ꝑſone ſunt:ſimul itelligem q̃ ſue ſui iuris ſunt. ¶ Ac ꝓ ſpiciam de bis q̃ in poteſtate nõoz ſunt.

¶ Solum poterãt ſcrui a nõis impune occidi:hodie autem nõ ſine cauſa legibus pmiſſa.h.d. Areti.

¶ In ptãte itaq̃z nõoz ſunt fui.

Argui po teſt de ſcti bus aduſ timas vo luntates.

¶ Idẽ Pe. hic. Diuiſio.

ꝓius.Areti. ¶ Lasus Dicit iuſti. ꝓtinnãdo ſubſequẽta ꝓcedẽtibus. Aſſa ꝓma diuiſione de iure ꝑſonaz q̃dã alia diuiſio ſubſequit tales. Quedã cm perſone ſui iuris ſunt.q̃dã alieno iuri ſubiecte ſunt. Jllaz que alieno iuri ſubiecte ſunt.quedam in poteſtate nõoz. Sed õe de quibus vultis poſt tractare:vtrũ de bis que ſui iuris ſunt:an de bis que alieno iuri ſubiecte ſunt:Ad hoc rñ. juſti. q̃ primo dicturus eſt de bis que alieno iuri ſubiecte ſunt. Jſta ſi cognoucrimus q̃ ſue ſui iuris ſunt.vnde videamus ꝓmo de bis perſonis que poteſtati ꝓprio iuris ſunt.vnde videamus ꝓmo de bis perſonis que poteſtati ꝓprio ſubiecte ſunt.z hec dicuntur vſq; ad illum.ſ. Jn poteſtate itaq̃.

p ¶ Alia diuiſio. Que eſt de iure ciuili + cũ in eis ius gentiũ ſtingituas.vt.ff.de iuſti.z iure.ius ciuile. ‡ ſuperior autẽ quas habuimus.ſ. de iure perſonarum.i.rñ.eſt de iure gentium.cum non ſit ſeruitus iure naturali cognita.vt.ſ.de lib.ſ.j.

q ¶ Sui iuris ſunt. Hic reſtringitur primũ mẽbrum prime diuiſionis poſite.ſ.de iure perſonarũ.vt nõ cõprehendat q̃ſdã liberos boies.ſ. filiosfamilias. ‡ Jte ſtatim cõ dicit alieno iuri.z.ampliat ſecundum mẽbrum dicte diuiſionis vt cõprehendat etiã quoſdaz liberos.ſ.filiosfamilias. Cũ ergo fiat additio z detractio dicte diuiſionis iã eſt de iure ciuili bec diuiſio.vt.ff.de iuſti.z iure.l.ius ciuile. Et ſuperior de iure perſonarũ fuit ẽm ius naturale z gentiũ.vt ibi dicimus.z ideo imo tabile.vt.ſ.de iure natu.gen.z ciui.ſ.penul. Accur.ſlo.

r ¶ Quedã alieno. Quedã neutro iure tenent vt filij q̃rũ pies ſunt capti ab hoſtib', vt.ſ.q.mo.ius pa.po.ſol.ſ.ſi ab hoſtibus.nã z alie q̃dã ſunt in pẽdẽti.vt.ff.de vſufru.ſz z ſi qs iterdũ.ſ.j.z.in aut.de no eligẽ.ſ. hoc aũt.col.j.z hoc fm q̃ſdã.Nos ꝺ nã ſui iuris ſunt:ſi cm ꝑ ſit fuꝰ hoſtis.z eoz ptãte.vt.ſ.de iur.ꝓſo.ſ.fui.ergo alibi bre nõ põt ptãte. vt.ff.de acq.re.oo.bõ liber.ſ.q̃cgd.ff.de acq.poſ.l.cũ bẽdes.circa mẽdiũ.z.ff.ad.l.iul.de adul.l.ſic euenit.z ꝓtera eoz rõ vel ſnia eſt abſurda q̃ dicit q̃ ℔ dimiſio recipiat mediũ.vt.C.de ſen.paſ.l.ſi. circa ꝓin. Additio. Et de hoc dic ꝙt ꝑ Ange.in dicto.ſ.ſi ab hoſtibus.

s ¶ Poteſtate. hoc ẽbũ gnq̃ modis accipit.vt.ff.de ẽbo.ſig.l. ptãtis.

t ¶ Simul itelligem.nãvt dicit ariſto. Cõtrariozeadẽ diſciplina:vt bic.ſ.de tute.i.rñ.z.ff.eo.l.i. ‡ Et eſt ℞ arg.ꝙ ꝓ notitiã vñ' imediatoz ꝓueniat ad alteꝝ notitiã.z faciũt ad hũc.ſ.ff.de ꝓcu.l.ꝓpoñ'. ſ.pe.z.ff.e.l.j.z.ff.de ꝓto.ſtitu.l.j.ſ.ſtipulationi uſtarũ.ſ.de tu.circa ꝑn.

¶ In ptãte. Dunidit i tres ptes. Prio ponit q̃ ſũt i nõoz ptãte.ſcõ vñ dicta ptãs ſcẽdit. Tertio duo ei' effect'. Scõa ibi: Que gde. Tertia ibi: Mã apõ. ang. arc. ¶ Lasus Dñe ia videz q̃ vos poſt itẽdit, tractare de nõica ptãte:dicat ℣ mihi ſi placet q̃ ſint i ptãte nõoz z vñ deſcẽdit ptãs quã nõi bñt i fuis:ad ℞ rndet iuſti.di. Certe in ptãte nõoz ſũt fui:ad ptãs quã bñt nõi i fuis de iur.gẽ.ẽ q̃ tali liqt rõne. Mã apõ

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

omnes gentes perpendere possum⁹ pereḡ dn̄is in seruos vite necisq; potestatē fuisse. ⁊ quodcūq; per seruū acquir id dn̄o acqr̄i censet. Cuz igitur ius gentium sit quod pereḡ apud omnes gentes custodit: manifestum est istam potestatem de iure gentium originē sumpsisse ⁊ bene dicuntur vsq; ad illum. §. Sed boc tempore ⁊c. Fran. de are.

a ¶ Iuris gētiū. Id est de iure gētiū introducta: vt §. de iur. plo. §. seruitus.

b ¶ Animaduertere. Id est in animo vertere ⁊ cogitare vt dicit Cato.

c ¶ Esse. Improprie ponit. p fuisse vt statī colligit. ⁊. ff. c. l. i. ⁊ erat eadez ptās i filiū: vt colligit ex vnā litteram. ff. de lib. ⁊ posth. l. in suis. et. §. de nox. actio. §. fi. C. de pa. po. l. fi.

d ¶ Acqritur. Scz iuste, ex §. dam. vt. ff. de acqr. pos. q̄ seruus. in fi. Sed certe boc cē nō pōt. nā si acqrif ergo dn̄o: qz sibi non: vt. §. p quas pso. no. acqr. §. item seruꝰ. ⁊. ff. de acq. bere. l. placet. quare dic q̄ semp dn̄o q̄rit etiā si gd p dolū vel metū fer unus acqrat: vt. ff. p ēpto re. l. fi. §. celsus. ⁊. §. pomponi⁹. ⁊. §. fi seruꝰ. ✠ Sed boc solo inspecto an q̄ra tur: puta si seruꝰ stipulet operas ⁊ a liberto: vt. ff. de stip. ser. l. antepe. vel si aliō fctūm sit in stipulatiōe: vt. §. de stip. ser. §. §. cū factū. nisi in casib⁹. q̄b dic vt. §. de stipu. ser. §. §. cū. Nec ob. o. l. q; seruꝰ. q: nō q̄rit dn̄o vt sibi remaneat: nā tenet reddere. Sed nunq̄ libertas data a dno vel a lege q̄b fit interdus: vt. C. de ser. q. p̄mio liber. ac. per totū. ⁊ in aut. de mo. §. §. col. i. dn̄o q̄rit: Rñ. nō. nā §z queraf seruo libero tñ non pōt dari libertas: vt. §. de actio. §. fic itaq;. ⁊. ff. de fideic. lib. generaliter. §. si boi. tñ coīpo momēto sic fit liber vt nōm nō habeat. ✠ ⁊ fic bec oppositio est de puncto: sic ⁊ a⁹ vt bic vadit romā: ⁊ bic facit murum. non est tamē verum eum iuisse vel opus fecisse: §z sit in vltimo momento perficiendi. silis questio fit. ff. quod me. cau. l. ertat.

c ¶ Dño. Sel qualī dño: vt fructuario ⁊. bone fidei possessore quibus queritur ex duabus causis. vt. §. per quas perso. no. acq. §. de bis.

¶ Acquirit. Nota bic duos effect⁹ dn̄ice ptātis: ⁊ est terti⁹ vt non tor queatur in dn̄m: nisi in casibus. vt. C. de q̄stio. l. i. ⁊. l. seruos. Accur.

¶ Sed boc tpe. Calus. Jn boc. §. vsq; ad fi. tali⁹ est. Dicit amm video que fuit ptās dn̄o: in seruos ſm iura antiqua: nunq̄ licebit dn̄is adbuc cādē ptātē in seruos exercere: Rñ. Justi. q̄ nō. Nā boc tpe in illis dominīb⁹ q̄ sub nō imperio sunt nō §z sine cā legib⁹ approbata in ser uos suos sup: a modū seuire. Ex cōstitutiōe em diui pij Antonini cauetur: vt q. ppzie seruū occiderit sine legitima cā: nō min⁹ puniat q̄ q alienū seruū interfecisset. Et nō solūmō illos qui seruos occidūt puni ri iubem⁹ ⁊ etiā eos q maiorē asperitatē q̄ equū sit in seruos exercent eins dē principis cōstitutione coercenf. Nā idē principes cōstituf a gbusdā p̄fidib⁹. p̄unciarū qd iuris esset de bis seruis q. ppter seuiciā dn̄orū ad edes sacras ⁊ ad statuas p̄ncipū cōfugiūt: in rescripto suo prece pit: vt si seuicia dn̄oz circa ipsos seruos intolerabilis videaf: cogant ipsi dn̄i seruos bonis cōditionib⁹ vendere ⁊ preciū de seruis vēditis babitū dn̄is detur. Sed dn̄e qd videt vobis de boc statuto diui pij antonini: ⁊ certe dicit Justi. nobis vī ipm recte statuisse. expedit em reipu. ne qs re sua male vtaf: ⁊ verba scripta ipsi⁹ p̄ncipis ad eūm marcianuꝫ pcōsule missa sunt bec. Dn̄oz qdē ptātē in seruos suos illibatā esse. i. nō diminutā §z nec cuiq; boim ius fuū in aliq̄ detrabi equū est: vt rūtū in casu isto ipsoz dn̄oz interest ne auxiliū ꝫ eoz seuicia vel intolerabile iniuriā ipsis seruis iuste dep̄ecātib⁹ deneḡt. Nā si p̄mitteretur eis seuicia sua in seruos suos exercere: aut forte seruos occiderēt: aut eos fugitiuos efficerēt: ⁊ sic ipsis seruis ⁊ eoz̄ pcio careret: ⁊ ideo o tu eli marciane de q̄relis seruoz̄ que ex familia iuliꝫ sabini ꝑpter eius seuiciā ad statuas p̄ncipū fugerūt diligēter cognosce: ⁊ si tu cognoueris cosdē durius habitos q̄ equū sit ⁊ intolerabili iniuria afflictos venūdari iube: ita q̄ decetero in ptāte iulij sabini nō reuertātur; et si idē Julius sabin⁹ buic nře cōstitutiōi fraudē fecerit: sciat nos boc delictum aduersus se seueritus execturos. boc dicit. Fran. de are.

g ¶ Licet. Id est licitum est.

b ¶ Legibus. Qz si seruus sciat insidias dn̄o parari ⁊ ipse auxiliū non tulerit: suppliciū ꝫz pstare quod mozt̄m interp: retamur. sed ⁊ si accusauerit eū criminaliter (excepto crimine lese maiestatis) vt si dn̄s vide rit periclitāte ⁊ eū nō adiuuerit: vel si inimisc erit se vꝛo: sue: vel alijs modis. Accursius.

i ¶ Cognita. vt q̄ cū vꝛore sua inuenerit: vel filī delicto: quo casu etiaz occidere licet: vt. ff. de ver. obli. q. ſerunm. ⁊. ff. de lega. j. q̄ ergo. §. si heres. ⁊. ff. ad. l. iul. de adul. marito. §. i. si aūt als deligt vel dn̄o non obedierit legitime eū corrigere pōt: non tñ vltra moduz boni viri arbitrio

dc bis seruis q ad edē sacram vel ad statuā p̄incipum cōfugiūt p̄cepit: vt si intolerabilis videatur seuicia dn̄oz: cogant seruos suos bonis cōditionibus vendere: vt p̄cium dn̄is darē: ⁊ recte. expedit em reipublice ne sua re qs male vtaf. ¶ Cui rescripti ad cliaum martianū missi verba sunt bec. Dominozū qdem ptātem in suos seruos illibatā esse oportet: nec cuiq; hominum ius suum detrahi: sed dominoꝝ quidem interest ne auxiliuz cōtra seuiciam/ vel famem/ vel intolerabilem iniuriam/ denegetur bis qui iuste dep̄recantur. ¶ Idcoq; cognosce de querelis eozū qui ex familia iulij sabini ad sacram statuam confugerunt: ⁊ si vel durius habitos q̄ equū est vel infamib⁹ iniuria affectos esse cognoueris/ venundari iubc: ita vt in potestatem dn̄oruz

comprehensum. vt. C. de emē. ſeruo. l. i. Sed nūqd sine cā ꝑberare pōt: Rñ. sic modice ſm Joā. ✠ vt C. de emē. ſer. l. i. ꝛ §z Plasdirit q̄ non. als si nimis corripiat sine culpa tenetur vel vendere vel dare. vt. ff. ad. l. corne. de sic. vt bic sequit. ⁊. ff. e. titu. l. i. Additio. ✠ Dec gl. cōter approbat. et dicunt doc. idē in marito erga vꝛoꝛē ⁊ in mgro erga scholarē. qz ptās tributa mgro erga scholarē/ intelligit tributa marito in vꝛoꝛem. l. sed et si quecunqz. §. fi. ff. ad le. aquil. Christo.

k ¶ Constitutione. cuius verba sunt. j. eo. §. fi.

l ¶ Alienū seruū. Scz certe q seruū alienū occidit lege aq̄lia tenef. vt. ff. ad l. aq̄l. l. ij. in pnc. ⁊. j. ad. l. aq̄l. i pn. ⁊ q̄ actio bic debet locū non pōt cū nō dn̄o/ imo ꝛ dn̄m dare. q̄b esse non dz. vt. ff. ad. l. aq̄l. ité mela. §. legis. Sed dic q̄ pu. iu. §. ité lex. q̄ pena taz in seruis q̄ in liberis locū bz. vt. ff. ad le. coz. de sic. l. j. §. i. ✠ Interdū etiaz ciuili⁹ tenef si alteri⁹ interest vt creditor⁹ vt. ff. de pig. seruū q̄b qs. vel fructuarij: vt. ff. ad le. aquil. sed ⁊ §. ppzietatis. ⁊. ff. de dolo. ⁊ eleganter. §. si seruum vſuarium.

¶ Sed ct. ¶ Diuidit iste. §. in q̄nq; partes. Dño ponit dictus in gñe. Sed o illud ex̄plificat ⁊ rōnes reddit. Tertio ponit verba rescripti de quo fit mētio in p̄in. §. Quarto cōcludit. Quinto minaf officiali non obseruati legem istam. Sed a ibi: nam antoninus. Tertia ibi: cuius re scripti. Quarta ibi: ideoq;. Quinta ibi: qui sabinus.

m ¶ Ad aiozi. magna: vel maioꝝ ē equum sit.

n ¶ Consultus. i. interrogatus. sic. ff. de pac. l. item qz. §. fina. Unde illō. Consulo te querens: tibi consulo consilium dans. Accursius.

o ¶ Edem facrā. Ad q̄ loca olim ꝛ bodie cōfugiūt. circa q̄ distingue vt dixim⁹ ⁊ aut. de mā. p̄n. §. neq; aut. C. col. iij. Additio. Et iuuaf ſm Jo. fa. ⁊ Ange. q̄ ſine armis nullo ꝑcedēte delicto: sed ꝑpter dn̄i seuiciaz: vel etiā sui crimmis grauioꝛē punitionē cōfugiūt: vt bic: als nō. vt. l. ſi seruꝰ. ⁊. l. fi. ⁊ boc q̄d. C. de bis q̄ ad ecc. cōfu. ⁊. c. inter alia. ertra de immu. ec. sed de iure canonico nō iuuaf delinquens in eccl̄ia. c. fi. extra eo. ti. als fic. nisi esset publicus latro. vt. d. c. inter. et idem per oia intelligas de cimiterio: vt. xvj. q. iij. ci contumar. Jason.

p ¶ Logantur. Nota bic q̄ aliquis cogitur vendere rem suam.

q ¶ Bonis. Adictionibus. §. vt preciū habeat: ⁊ ad dn̄m p̄mū nō reuertatur: vt. §. §. proi. ⁊. §. §. fed boc. in fi. Et ne simili pena anteriozi afficiantur. vel ne exponantur/ vel prostituantur/ vel expotentur/ vel vendantur ammodo. vt. §. proi. §. ⁊. §. fi. Accursius.

r ¶ Recte. Scz precepit.

s ¶ Male vtaf. Qz interest p̄ncipis locupletes sub se bere subiectos: vt in aut. vt iu. sine quoquo suf. §. cogitatio. col. ij. q̄b nō cōtingeret ti culibet seruos fuos liceret occidere. Et no. q̄ illud idē q̄b interest p̄uati p̄incipaliter: ⁊ reipublice interest. scōario. vt. §. dixim⁹ de iust. ⁊ iur. §. fi. Alrg. §. ff. folu. ma. etiā. §. luct. ⁊. l. §. cōstāte. §. §. si maritus. Accur.

s ¶ Utaf. Ro. q̄ q̄nq; detrahit res inuito domino ꝑpter odiū dn̄oruz vt bic. q̄nq; fauoze religionis: vt. ff. de relig. l. §. quis sepulchrum. q̄nq; fauoze libertatis: vt. §. de dona. in fi. quandoq; fauoze vltime voluntatis: vt. ff. de leg. j. §. fi dicitur. §. memmisse. ⁊ boc est contra regulam: vt C. de contraben. emp. limp. Uturium. Accursius.

t ¶ Marcianū. Proconsules etice: als eutice vbis. vt. ff. eo. l. ij. in pn.

v ¶ Dñoz. bicinde allegat: ⁊ pmo duas. p dñis rōnes vel dicta ponit.

x ¶ Illibatam. i. non diminutam.

y ¶ Interest. i. eis. ꝑderit: vt seruos nō ꝑdāt: ⁊ dic deneḡt. §. a nobis. vel dic interest. i. ad eos ptinet ne deneḡt. §. a. se dn̄is: cū forte vꝛoꝛ vel filij vel alij domini familiares inferant boc: sed prima verior.

z ¶ Iniuriam. Quam patiuntur iure naturali in spectō: non iure ciuili. vt. §. de iniur. §. seruis.

a ¶ Denegetur. sic. ff. de offi. pre. vbi. l. i. §. quod autem.

b ¶ Infami. i. infamata seu magna iniuria.

✠ Et ſ cōſer ſm doc. in dñio vel etiā posteſſione ex repe culiari acq̄ſita vbi ē mtū iurſ: ⁊ iō nō opꝰ ē alio cū acquirat et ignoꝛāt. Lum pf. §. fundo. ff. de le. ij. §. Ja. fec⁹ in ea q̄ bz multū fa cit: vt i pn. gl. ⁊ ista oia pñt dici ſ fi lo reſpe ctu pris vel fra trū q̄ ad illicite, acqſita. vtb per ange.

✠ Intelligē iſtō verū in bis q̄ nū q̄ pñt queri dño/ §z bene ipi ſuo: als ſec⁹ etiā mo meto. vt di. l placet. in glo. allega. ſm Ja.

✠ Iſta opi Jo. appiobaſ b p. de bel. pert. zang.

✠ Solue p doc. b: ⁊ dic q̄ nō tenef de culpa vt ibi: ſ de ſeuicia ⁊ dolo ſic: vt bic q̄ ex facturio citare poſſu mitur. vt. l. j. ff. ſ de excep.

UNIVERSIDAD

¶ Fraudem. ¶ vel euidentem. qr nō obedit: vel callide dicens nō esse illum seruum qr fugit.

¶ De patria potestate. ¶ Qr supra dixit, de his qui sunt in potestate dominoꝝ: nūc: ideo subiungit de his qui sunt in potestate parentuꝫ: vt primi ferat. §. titu. i. §. i. Azetinus.

In potestate. Totius titul⁹ diuidit in duas q̄stiones: primo ponit dictum in gñe qui sunt liberi in ptate. Scōo diffinitiue de nuptiarū vel mrimonij. Tertio q̄ habēt filios in ptate. Quarto ex predictis infert specificando qō primo dicerat. Scōa ibi: nuptie. Tertia ibi: tius aūt. Quarta ibi: qui igitur. ¶ Casus. Accessi ad iustū. et quesiui ab eo. Dñe vos vult, tractare de pa. po. dicat, ergo mihi q sunt in pa. po. Ad hoc rñdit iusti dicēs. In pa. r in po. nra sunt liberi quos er iustis nuptijs ꝓcreauim⁹. Sz qd dñe iam video q sunt in pa. po. dicatis mihi qd est matrimonius ein nuptie. Ad hoc rñdit. q nuptie sūt ma trimonij est viri r mulieris cōiūctio individuaz vite retinēs consuetudinem. r hoc vsqꝫ ad illum. §. Ius autem. Fran. de are.

In ptate. Hoc verbū multis modis sumit. vt. §. pri. ti. dixim⁹. §. i.

Er iustis. Que sunt iuste di. i. ti. priori.

Nuptie. r dicunt ab obnubēdo. i. velando: qr velate incedere debēt: vt ait Ysido. sed mrimoniū dr ideo qr mulier nubit vt mr fiat: et hec duo nomina (z diuersis rōnib⁹) idē signant. Itē cōiugiū. r cōnubiū. r consortium: vt. ff. de ri. nup. in eo iure. §. hoc caput. z hoc vltimū qñ ꝙ inter seruos accipiat: vt. C. de ser. fug. l. ri. inter quos proprie dr: con tubernium: vt. C. de incest. nup. cum ancillis.

Cōiūctio. Aliozū nō corpoꝝ tm: ¶ vt. ff. de re. iu. l. nuptias. r illa cōiunctio aiozū significat vnionē q cōsistit inter deum r iustaz aiam. Vñ apls. Qui adheret deo vnus spūs est cū eo. Reliquū sz cōiūctio corpoꝝ defignat cōformitatē que cōsistit in carne inter rpm r fcīaz ecclesiam. i. humanū genus. Vñ euangelista. Verbum caro factum est. r habitauit in nobis. Additio. Vide ca. de bitum. extra de biga.

Individuā. Quo ad affectionē. fic. §. de iust. r iu. in pn. actu enī ple riqꝫ fit separatio tam iure veteri ꝙ nouo ꝓmittēte: vt. C. de repu. §en su. r in aut. de nup. §. fi. ergo. col. iij. r in aut. vt lice. ma. r aute. §. qvero. col. viij. Sz nunqd hāc affectionē hs alligs ad concubinā qñqꝫ: Certe fic. r ió adūcias huic difficultiōi diuim⁹ humani iuris cōicatio: vt. ff. de ri. nup. l. j. Diuim. qr ciuilē ḟecte debēt esse: vt nō sit vnus ꝙian⁹ r alter iude⁹. vt. C. de iude. ne ge. lb. Nūani: qr fo: vir ferit vxo: vt. ff. ad munici. l. fi. §. fi. fed fecus est in cōcubina: vel glibet min⁹ legitima vxo re. vt. ff. ad munici. de iure. §. fi. Iz cōcubinatus iure permittēte sit. ff. de cōcu. l. in cōcubinatu. in fi. + Neqꝫ valet oppositio de matre ad filiuz: qr ibi nō est talis cōsuetudo qualis ad vxo: vt. j. tit. j. §. ergo. r in aut. quo ꝓpo. epi. §. j. col. i. r. §. quanta. ibi: fed aut sole r c.

¶ Ius. ¶ Casus. Dñe dicatis mihi ꝙ placet quozū ꝓpriū est ius pa. po. Ad hoc rñ. ius pa. po. q̄ in liberos habem⁹ ꝓpriū est ciuiū romanoꝝ. i. liberoz⁹ oim de romano ꝓperio. Multi enī alij hoīes sunt q talē ptāte habēt in liberos qualēnō habem⁹. Sz dñe si vobis placet dicatis mihi qui sunt in pa. po. Ad hoc rñ. Just. Amice: dirim⁹ q illi sunt in pa. po. nr̄a quos de iustis nuptijs ꝓcreauim⁹. Et hoc igit manifeste liquet q illi q er te r legitima vxore tua nascunt i tua ptāte sunt vt me potes: r idē est in ꝓncipote r ceteris deinceps per masculinā lineaz descēdētibus. Sed q̄ꝫ dicerim nepotes nati er filio in tua esse ptāte: fescus tū in nepotibus natis er filia. Hā qui er filia nascūtur in tua ptāte nō sunt sed in ptāte patris cozū. r hec dicunt vsqꝫ ad fi. ti. Fran. de are.

¶ Jus autē. Sō cōsitit in septē. Primo qr necessitate famis pr̄ filiuz vendere pōt vel obligare: vt. C. de pa. q. fi. §. fi. l. ij. Scōo qr ab eo in ius vocari nō pōt: vt. C. de in ius vo. l. fi. Tertio qr nec cum eis agēdo in iudicio here possūm⁹. vt. ff. de iudi. l. lis. Quarto qr ꝙ eī acqrim⁹. vt. ꝙ quas ꝓpo. no. ac. §. i. Quinto: qr in iudicio Zalio fine licētia nostra esse nō pōt: vt. C. de de bo. q̄ lib. l. fi. §. i. + Sexto: qr eo inuito fua bona adūcitia administram⁹: vt. j. p. §s ꝓpo. no. ac. §. i. Quidā tñ diuersū q alī mēta adimicē hoc inre ꝑstant: qō falsum est cū in emācipatis etiā hoc fit: vt. ff. de lib. ag. l. fi. qs a liberis. in pnc. Itē ciuil⁹ obligatio inter nos nos habemus. ¶ Qui igit ex te et vxore tua nascit in tua ptāte est. Item q ex filio tuo r vxore ei⁹ nascit id est nepos tu⁹ r neptis eque in tua sunt potestate: et pronepos et pneptis r deinceps ceteri omnes. ¶ Qui tñ ex filia tua nascuntur in potestate tua nō sunt sed in patris eozum.

¶ De nuptijs. Titu. x.

¶ Inter marem maiorem. xiij. annis r feminam maiorez. xij. annis liberos fm leguz precepta nuptias cōtrahentes iuste nuptie cōtrahūtur. In potestate autem cōstituti nuptias absq; patris cōsensu contrahere nō possunt: nisi pater forte inhabilis ad consensum prestandum.

Justas autē nuptias inter se ciues roma ni ꝺbunt qui fm ꝓceptā legum cocunt. Et est octau⁹ vt possim petere filiū in meā ptāte. Circa qō distinguieq; aut a nullo petinet: aut ab aliq̄. si ab aliq̄: volēs aut init⁹. Prio casu petā eū p offiū iudicis. ff. de li. erbi. l. iij. §. hoc aūt. r iudicialī actiōe in rē agā: vt. j. de actio. §. fi iudiciales. nō interdicto nisi in casu. vt si volo eū adire hēditatē in q̄ facti cus ē here⁹: vt. ff. ō acq. here. fi qs mihi. §. iussus. r de li. erbi. si eī seruum. Jn scōo eadē aurilia loc⁹ cum bis⁹ r plura. f. rei vēdicatio de inre romano. vt. ff. de rei vendi. l. i. §. i. Jn tertio locū hs interdictum. de li. bo. erbi. Itez actio in rē de inre gritiū: vt. ff. de rei vend. l. i. §. i. et de lib. erbi. l. j. i. ri. Acc.

Romanoꝝ. i. oim q sunt ō romano imperio: alie vero gētes quedā vt seruo stenēt filios: vt sclam. alie vt protocolis absolutos: vt frācigene. ió caute dicit. §. talem qualem. Additio. Nō dicit ꝙ filiū frācigenarū nō sunt ptāte parētum. adde ꝙ bāc gl. i hoc reputat vnī cā r singularē. Bal. in. c. j. §. fi. in duo fratres. als ille §. est ca. ti. in tit. de fratri. de nouo bñficiis. iuesti. bāc etiā gl. Bal. cōmēdat in c. j. an marit⁹ suc. vxo. in bñficia videtotū. i. l. pe. in fi. cbarte. C. qui testa. face. pos. r in dicto. ca. j. an marit⁹ suc. vxo. in bñficia dicit Bal. q ista glo. est singularis. Et eam etiam dicit singularē. Ja. ad hoc q rex francie non est sub imperio romano.

Er vxore. Aliud si er concubina. vt. j. tit. i. §. fi. vel incesto coitu natus. vt in aut. quibus mo. na. effi. leg. col. vi. §. fi.

Jn tua. Si tñ tu fis tui iur⁹, nō als. vt. ff. ad. l. iu. de adul. sic eueniat.

Filon sum. Qr q nascunt ꝓtiffamilia sequunt. vt. j. de le. agn. tu. §. i. Additio. Et i hoc segtur cōditionē ꝓtis. vt. ff. de sta. ho. l. cū legitime.

¶ De nuptijs. ¶ Supra ꝙ ti. pri. in pn. dictum est ꝙ in ptāte nr̄a sunt liberi nostri quos er iustis nuptijs procreauimus: ideo hic subiungit inter quos dicte iuste nuptie contrahuntur. Dr.

Justas autē. Iste titul⁹ diuidit in octo partes. Jn prima ponit q pīt Zbere mrimoniū r qualr. subiūcitdo qōd de filio r filia furiosis. Scōa ibi: ergo nō oēs. vbi ponit gñalr et spāl quasdā esse ꝑsonas inter quas nō pōt cē matrimoniū sez inter ascēdētes r descēdētes. Tertia ibi: inter eas. vbi ponit iter ās ꝑsonas er collateralib⁹ etiā cōiunctis ꝑ adoptionē pōt fieri r nō fieri mrimoniū. Quarta ibi: affinitatis: vbi ponit inter ās ꝑsonas nō pōt fieri mrimoniū rōne affinitatis. Quinta ibi: illō certū. vbi ponit qualr mrimoniū pbibet rōne seruilis cognatiōis. Sexta ibi: sunt r alie. vbi ponit gñalr qualdā esse alias ꝑsonas inter quas nō pōt cōstitui mrimoniū. Septima ibi: si aduersus. annullat mrimonia. Octa ꝙ iuris ꝑcepta. r qcqd secutū est erinde. r punit ꝓtra facientes. Octaua ibi: aliqñ. vbi ponit de filijs naturalib⁹. r qō pōt legitimari. Jtē ꝓma ps ꝓncipalis diuidit in tres ptes. Hā in ꝓma ponit de tūi gñale. Jn scōa illud declarat. Jn tertia determinat incidēte qōne. Scōa ibi: masculi. Tertia ibi: vñ q̄ritū. fꝫ Porcū. ¶ Casus. Accessi ad Justi. r ita q̄siui ab eo. Dñe vos vultis tractare de nuptijs. Dicat⁹ igit mihi q sunt iuste nupție: Ad hoc rñ. iust. dicēs q̄ iuste nuptie sunt q̄ inter se ciues romani liberi hoies fꝫ ꝑcepta legū Zbūt: videlz masculi puberes r femine viripotētes. r hoc est verū siue sint ꝑeffa. q nuptias Zbūt siue filij fa. du filij fa. de cōsensu parētū in q̄rū sunt ptāte nuptias Zbāt. Hā q̄ fi. fa. de consensu parētū q̄ꝫ est ptāte debeat Zbere tā ciuilis q̄ naturalis rō suadet intīm etiā q̄ ius parētū in mrimonio a filiola. Zbendo ꝑcedere debeat vñ q̄ cōsensus parētū regrif apud veteres dubitatū fuit. r q̄siti vtrū filiuſfa. alicui⁹ furiosi ꝑfit nubere. r Zbere mrimoniū cum ꝑ cōsentire nō possit furiosus. r certe iz de filia de facili ꝙsenserint anti q. f. q̄ ipa possit sine ꝙsensu ꝑis nubere: i filio tñ varij in varias sūias declinauerūt: fz tādē ad huius dubitationē veterū fopiēdā nra. ꝑcessit ꝓtitutio: cui⁹ auctoritate ꝓmissum est vt ad ex̄plus filie furiosi filius furiosi sine paterni cōsensus internūtu vxorē ducere possit: fm illū modū in eade cōstitutione ꝓpositum. b. d. o. vsqꝫ ad. §. ergo. Fran. de are.

Liues romani. i. liberi hoies: vt. §. de liber. §. fi. seruī ergo nō faciūt mrimoniū fꝫ cōtubernū. + vt h. t. C. de incest. nup. cū ancillis. r in aut. de nup. §. fi vero ab initio. col. iiij. §. saliō est inre canonū. ¶ qō ꝙalēr vt in aut. de ec. ti. §. i. colla. ix. vbi dr ꝙ canones sunt seruādi. ꝙ legib⁹.

¶ Dr ꝑcepta. q sunt. j. e. ti. ꝓ totū. r. ff. e. r. C. e. tit. per totū. vt colligem⁹ in magna

Et iō ab ea pōt ꝙ a pre denoiatur q̄ matra sustinet onera: et eni ante partuꝫ onerosa: in partu dolorosa: et post partū laboriosa vt extra de ꝑuer. infide. c. ex ꝑsis

Jsta gloss. vt male dicere p. l. cui fuerit. ff. de condi. r demō. r per. l. nuptias. ff. de requ. iur. et xxq. q. vi. in pnn.

Sz de iure canonico nullo mō ē ꝓmissus: qz quelibet foꝛmicatio fimpler ē petrā mortale. vt c. ad nr̄z. de here. in cle. r. xxxq. qōe iij. c. oēs. et c nemo. fm angeli⁹ hic.

Sz ſpālter sufficeret gſtalis⁹ siue vtis. ita nec ratipabitio poſtea ſequens: vt no. gl. i. l. iu. §. ſi vtrū. ff. de mi. r hoc vera nisi fit cū ꝑe agat vl ꝓuenial.

Ad iſtam ꝓtinā nōes ſequūt ꝑe. de bel. pri. r ange. hic.

Sic ē in c. fine. extra de. ꝓnūgvbi mrimonia ꝓta ꝑ sacerdotes dicunt cōtubernia.

Citra tñ dñi ꝓtiudi cū. c. i. ex ibi glo. extra. ſ cōug. Fuo. qua vera in tellige/ nisi dño ſcierēt nō ꝓrudicē te. vt. C. de li. tol. vel al tero cōiugū erārēt ob tiōe ꝑsone/ ſi errāt: fiat cōditio de terctori: alias ſec⁹ fm Jo. fab. r ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

ta magna glo. j. eo. §. sunt ⁊ alie.

a ¶ Puberes. i. maiores. xiij. annis. vt. j. qui. mo. tu. fi. in pn. Additio. Nec gl. nō bñ loquit. nā ij quoad tutelas ⁊ testamēta ille appellat pn bes q. xiij. an. ꝛpleuerit ſi vir: aut. xij. ſi mulier fuerit quo tñ ad primo nia Sbēda appellātur puberes ꝙ primū coire pñt. nō igitur in primo nio copulādo pubertas cognoscit ex annorū numero: ſed ex ptāte cocundi. c. puberes. extra ō de ſpō. impu. ſm Xpofo.

b ¶ Masculi quidez puberes[a]: ſemine autez viripotentes[b]: ſiue pa treſfamilias[c] ſint ſiue filijfamilias: dū tñ ſi filijfamilias ſint ⁊ p ſenſuz habeant parentū: quoz in ptāte[d] ſunt: nā hoc fieri debere: ⁊ ciuilis[e] ⁊ naturalis[f] rō ſuadet: intantū vt iuſſus parentis ꝑcedere debeat[g].

¶ Unde[h] q̄ſitum eſt an furioſi filia nubere: aut furioſi filius vxorem ducere poſſit[i]. Cuncꝫ ſuper[k] filio variabat: nſa. ꝑceſſit deciſio[l]: q̄m ꝑmiſſum eſt ad exemplū filie furio ſi[m] filiū q̄z furioſi poſſe et ſine pñs interuentu matrimonium ſibi copulare: fm[n] datum ex noſtra cōſtitutione modum.

¶ Matrimonium nō pōt Sbi inter aſcendentes et deſcendentes vſqz in infinitus: etiā ſi ꝑ adoptionem ſit Sc̄ta parentela ⁊ etiā adoptione finita per emancipationē.

¶ Ergō non[o] eſs nobis vxores ducere licet. ¶ Nā a quarūdaz[p] nuptijs abſtinendus eſt. ¶ Inter eas ciaſ ꝑſonas que parētū liberoz um vel locum intra ſe obtinēt Sbi nuptie nō pñt. veluti inter ꝑcm et filiā: vel auum ⁊ neptē: vel matrem ⁊ filium: vel auiam et nepotem: et vſqz in infinitum[q]. ¶ Et ſi tales ꝑſone inter ſe coierint: nepharias atqz incestas nuptias ꝓfeſſe dicūtur. ¶ Et hec adeo vera ſunt: vt ꝙ uis per adoptionem parentum liberozū vel loco ſibi eſſe ceperit: nō pñt iter ſe mſmomio jūgi: intñ vt etiā diſſoluta adoptione idem[r] iuris maneat. Itaqz eā q̄ tibi ꝑ adoptionem filia vel neptis eſſe ceperit: nō poteris eā in vxorem ducere. Cuius eam emancipaueris.

¶ Inter fratrē ⁊ ſororem ꝓhibitum eſt mſmomium: etiā ſi ꝑ adoptionem cōiuncti ſint. qō hz locuz adoptiōe durāte tñ. Et emāciꝑatus a pñe poteſt copulari cum altero adoptiuo a ſuo patre. Areti.

¶ Inter eas q̄z ꝑſonas q̄ extrāhuc ſo gradu cognatiōis iungūtur eſt q̄dā filis obſeruatio ſed nō tāta[s]. ¶ Sane cū inter fratrē/ſororē vel nuptie ꝓhibite ſunt: ſiue ab codē pñe cadeāz mſe nati fuerint: ſiue ex altero coz. ¶ Sz ſi q̄ adoptionē ſororꝫ tibi cē ceperit q̄diu[t] diſtincte ducere. Nā a quarūdā mulierū nuptiis cū gḡ[u] leges Sbi vetant abſtinendū eſt. Nā inter eas ꝑſonas que parētū vel liberoz locū inter ſe abſtinēt nup. Sbere nō pñt: veluti inter patrē ⁊ filiā: vel auiaz ⁊ nepotē: vel matrē ⁊ filiū: vel auū ⁊ neptem nuptie ꝓhibite ſunt: ⁊ nō ſolū inter iſtas ꝑſonas: ſz inter oēs ⁊ ſuꝑiores ⁊ inferiores directo exiſtētes vſqz in infinitum. ⁊ ſi tales ꝑſone iter ſe coierit nepharias atqz incestas nuptias iter ſe ꝓfeſſe ceſſent: et hec intm ſunt ꝙ vt etiā ſi aliq ꝑ adoptio nē loco parētū vel libero rū ſibi eſſe ceperit: inter eos tñ nuptie ꝓfiſtere nō pñt. ⁊ ij etiā ꝑ emācipationē adoptio diſſoluta fuerit. idē tñ iuris erit: vt ſi aliquā adoptaueris ei tī in filiā aut nepte: licet poſtea cā emācipaueris eā tñ in vxorē ducere nō poteris. b. d. vſqz ad. §. inter eas. Fran. de are.

p ¶ Ergo. Qz ſm precepta legum fiūt matrimonia: ergo ꝛc.

q ¶ Nō oēs. ſ. mulieres.

r ¶ Quarūdā. ſ. mulierū.

s ¶ In infinitū. adeo vt ſi adā bodie vineret non poſſet Sbe vxorē. fm Jo. vt. ff. de ri. nup. l. nuptie cōſtētere. Additio. Et hec vera ſunt et legitimo mſmonio ſiue nō: vt. ff. de ri. nuptia. l. nihil. fm Jo. de pla. ⁊ ange.

t ¶ Idē iuris. vt nō poſſunt cōiungi. Additio. Dic ſm Pe. de bel. pti. ꝙ boc eſt ꝓpter publice honeſtatis iuſtitiā: alꝫ diffamaretur: qz in copulādis nuptijs ſemp in ſpicitur honeſtas. vt. l. ſemper. ff. de ri. nup. fm Jo. de pla. ⁊ ange.

¶ Inter eas. ¶ Diuidit in q̄ttuor partes. Prio ponit dictū in gñe in trāſuerſalib⁹. Scōo illō ſpecificat i trāſuerſalib⁹ cōiūctis ꝙ ſanguinē. Tertio de cōiūctis ꝙ adoptioné. Quarto infert ex ꝓdictis ynū caſuz. Scōa ibi: ſane. Tertia ibi: ſz ſi. Quarta ibi: ideo. ¶ Caſus. Dñe iaz vidi de impedimētis nup. interuenientiḇ⁹ in linea recta: an eadē ſit obſeruatio in linea trāſuerſali: R̄n. Juſti. q̄ ſic. Nā certe iter eas ꝑſonas que ex trāſuerſo gradu cognatiōis iūgūt eſt q̄dā obſeruatio: ſz nō tāta quāta eſt in linea directa. Nā certe iter fratrē ⁊ ſororē nuptie oīno ꝓhibite ſunt. ⁊ hoc ſiue habuerit eūdē patrē tñ ſiue matrē diuerſas: ſiue eādē matrē tñ: ſiue patrē diuerſum. Et nō ſolūmō iter fratrē ⁊ ſororē naturales nuptie ꝓhibite ſūt: ſz ⁊ iter adoptiuoſ. Nā ſi aliq̄ mlier cepit tibi eē ſororꝫ adoptionē q̄diu durat adoptio iter te ⁊ ipaz nuptie cō ſiſtere nō pñt. ſi tñ ꝑ emācipationē poſtea diſſoluta adoptio fuerit: iaz ceſſat tibi ſororē eē: vñ eā in vxorē ducere poteris: cū nec naturali nec ci uilijure tibi cōiuncta ſit. Et nō ſolūmodo ſi ipſa fuerit emācipata eaz ducere poteris: ſz etiā ſi tu a pñe emācipat⁹ fueris: nihil inter te ⁊ ipſaz nuptijs Sbendis obſtabit. Unde ſi qs generū ſuū velit adoptare: ꝓmo dz filiā ſuā emācipare: ⁊ ſiſr ſi qs voluerit nurū ſuā. i. vxorē filij ſui ⁊ filiā adoptare/ꝑmo dz filiū ſuū eiuſdē mulieris ⁊ mariti emācipare. nā ſi eēt in ptāte eiuſdē nuptie nō poſſent iter eos cōſiſtere: ⁊ nō ſolū ꝑ bibite ſunt nuptie iter ꝑdictas ꝑſonas/ſz etiā nō licet alicui frīs ſui vl ſororis ſue filiā ducere. nec etiā neptē: ls ipa i ḡrto gradu ſit. Qui[v] etiā filiā ducere vxorē qs nō pōt: nec ⁊ neptē ducere nō poterit. ſed ls filiā ſororis naturalis in vxorē ducere nō poteris: ſec⁹ tñ eſt in filia ſororis adoptiue. Nam filiā ſororis illi⁹ mulieris quā pater tuus in filiā adoptauit ducere nō ꝙbiberis vxorē: q̄ neqz iure naturali neqz iure ciuili filia ſororis adoptiue ſibi coniuncta eſt: ſed etiā filiā vel neptē ſororis naturalis vxorē ducere nō poteris. Liberi q̄z diuorū fratrū vel ſororuz vel liberi fratris er vna ꝑte ⁊ ſororis er alia nuptias iter ſe Sbere poſſunt. Itē amitā tuā vxorē ducere nō poteris: nec etiā materteraz: qz parentis loco habent. ⁊ eadem rōne magnam amitā ⁊ magnā materteraz vxorem ducere prohiberis. b. d. vſqz ad. §. affinitatis. Fran. de are.

v ¶ Sed nō tāta. ſ. vſqz ad gradum ſeptimū ſm canones. vt. xxv. q. iij. c. progenieē. ⁊. c. de cōſanguinitate. ⁊. c. in copulatiōe. ⁊. c. nullis. Sed ſm leges vſqz ad quartum. vt. j. c. §. fratris. Item bodie iure canonico. # vt ertra de conſangu. ⁊ affi. non dz. ⁊. c. vl. Sed tamen aliter accipitur gradus ſm canones/ꝙ ſm nos: vt dicēs. j. de gra. cog.

w ¶ Sdin. Sic. ff. de verb. ob. ſi ſtipulat fuero. in fi. alꝫ ſi ſtipuler. §. j. fic. ff. de lib. ⁊ poſtbu. l. ſi quis poſtbumos. in fi.

Ista ſz ſba ſm oēs ſcri. per. c. ipube res. ⁊. c. prinebatur. ex tra. de ſpō. impu. ⁊. l. ſi vſor. 4. ff. de adul.

Qui ſi ſit reuerēte eſt de neceſſita te obediēdi. ſec⁹ ſi p. fe fectōis. gl. eſt odi. i. c. ad aures. de eta. ⁊ qualit.

Et verus eſt de bone⸗ ſtate non de neceſſitate. xxvi. q. iij. c. ſufficiat. ⁊ xxvi. q. iij. ſi ſcrib. i gl. et extra de ſpō. c. cuz locum. ⁊. c. de rap. cū cauſam. Jaſ.

Mſmo⸗ niū Sbere ita bone ſtuz ſ. ſicut mōaſterū intrare.

Scilz exceluſiue ſz de iure ciuili exceluſiue. vt. j. c. §. duoz. ⁊ ibi bene glo. reprehendit hic Jaſon.

UNIVERSIDAD

a ¶ Dissoluta. Quia ipsa est emancipata vt differat a sequenti casu.
b ¶ Generum. i. maritum filie.
c ¶ Eum. Scz patrem.
d ¶ Antea. Id est primo.
e ¶ Filiã. Hoc ĩo qi emãcipatiõe facta definit eẽ agnata pfi. ergo p pa
tré nõ põt fieri agnati ta
li filio adoptiuo: vt. ff. de
adop. l. q in adoptione.
hodie vero nõ definit: vt
ff. de leg. agn. fuc. ff. li. i. ita
boc cõsiliũ hodie nõ va
let. Additio. Sed hec gl.
cõiter reprehendit: qr et si
nõ quo ad facultatẽ suc-
cedẽdi/ definit tñ quo ad
familie nomen. Et ad ff.
ff. hz hodie. ff. ti. i. rnde ph
Christofo. qr ꝑui si in po
testatem nõ trãseat/ iura
tñ adoptionis cõsequit:
C. de in ius vocã. l. fi. ri. l.
adoptiuum. vel ff. Jaf.
trãfit: hz bf. p nõ trãscun
te. vt. d. l. fi. Alecur.
f ¶ Murũ. i. vroẽ filij: vt
ꝑbat. ff. de. ff. affinitatis.

Diuisio. ¶ Fratris. ¶ Diuidit i tres partes. ꝓmo ponit dictũ. Scdo illud exten-
dit. Tertio rationẽ red-
dit. Secũda ibi: sed nec.
Tertia ibi: cuius enim.

g ¶ Cuius. Sed opponi
tur filiã aui vel auie non
possum ducere: tñ neptẽ
possum q̃ est mihi consо
brina: vt. ff. co. tit. ff. duoũ: ℞ Rñ. hãc regulã stricte intelligi in eo casu in
quo logtur: z in oi filĩ: scz qñ ego z ille cui' filiã ducere non possum su
mus in gradu primo ad ſtipitem z in ptãte eiusdẽ: z sic cui' scz fratris
vel sororis mee filiam ꝛc. + hoc in naturali ꝺ: secus in adoptiuis: vt
ff. ꝓ. priori. Additio. Intelligetistud verũ qñ ꝑ adoptionem non ꝺbi-
tur cognatio vt ibi ꝑm Ange. z Jaso. als fecus.

h ¶ Eius. Sic ꝛ strue nõ videris ꝓdicti ducere vroẽ filij ei' quã ꝓ ꝛc.
i ¶ Liuili iure. de naturali constat. De ciuili sic. ꝓbo. Illa filia sororis
adoptiue non est in potestatem fis: vt. ff. de here. qua. z ff. ff. quia de cã.
ergo nõ trãfit i potestatẽ illi' q adoptat matrẽ: hz mr trãseat: q illi trã-
scũt cũ alijs q sunt in ptãte: vt. ff. ti. i. ff. illud. z. ff. de adopt. fi ꝑ. ac ipsa
mr adoptata est mihi cõiuncta per agnationẽ per patrem in cuius po
testate est. ff. de adop. l. qui in adoptionem.

Diuisio. ¶ Duorum. ¶ Diuiditur in tres partes. ꝓmo ponit de duob' cõ-
sobrinis. Secundo de amita. Tertio de matertera. Secunda ibi: item
amitam. Tertia ibi: item nec materteram.

k ¶ Duorum. Hoc fm leges: vt hic. z. C. eo. celebrandis. fec' iure cano
‡ Et sic cõ- num. + Vel dic hũc. ff. log de adoptiuis: secus in naturalibus. Alecur.
ter tenẽt ex l ¶ Amitam. Que est sororꝛ patris.
quo legit q m ¶ Adoptuam. Ab auo paterno.
filij iudeoꝝ n ¶ Et materterã. Ho. caute: qr nõ repetit adoptiuam materteram ꝛc. qz
obseruãtia matertera vel auũcul' nõ fit adoptiõ: vt hic. z. C. eo. ff. z. ff. ff. e. fi qua.
huc. ꝙ. non ff. fi. Sed cõtra videf. ff. de rit. nup. l. ꝓ adoptionẽ. ff. ꝓ. ℞ Rñ. illud intelli
sunt legiti- gitur qñ adopto in nepotẽ quasi ex filia natũ: vel in ꝓnepotẽ quasi ex
mi: qz ita sta nepote nato ex filia qõ possum ficut si nullũ haberes filiũ. vt. ff. ti. i. ff. fi.
tũ hec fm sororꝛ z frater ei' loco cui' filij facta est adoptio est matertera ex
hec lex corrigi auunculus: alij mihi filij sunt. vt patet: z fic nõ imitat naturã: qz aliter
cẽsẽt. arg. l. nepos ex filia naturali z legitima nõ est in potestate. hic aũt cũ suis cõ
iudeoꝝ. C. de cõdatibꝰ loquit qñ aliqua adopto in filiã: hec gdẽ nõ erit matertera
iude. ange. filijs natis ex alia mea filia naturali z legitima. Sed q̃ est rõ diuersita-
arc. tis: ℞ Rñ. qz altero casu. scz qñ adopto in nepotẽ ex filia est cõmodũ ma
tertere z auũculo: qz maiores qdẽ parẽtes imperãt minoribꝰ qõ secus
est in aduerso casu: z er hac dependet alia vt naturales z legitimi sint
adoptiuo subiecti. z est ridiculũ. eo ꝛrario casu esset equum. Additio.
Hãc rõnẽ reprobat Christo. z Jason hic. tñ qz inter collaterales nõ ē
bmõi reuerẽtia. vt not. in. ff. inter eas. ff. eo. tñ qz idem videret dicendũ
in patruo z amita. Jtẽ qz esset ℈ per. ei' vero. ff. eo. Et assignãt aliã rõ-
nem: qz ff. ff. adoptat' agnoſcit existenti in agnatiõe adoptanti: s-
puta filie quod fieri non potest. vt. ff. de adop. l. qui adoptionem.

¶ Ista co ¶ Materteras magnam. Idagna matertera fozoꝛ auie materne est.
ter appro- Amita magna fozoꝛ aui paterni est: vt. ff. de gra. cog. ff. quarto. Sed qd
baꝝ qꝰ faẽ de fratre aui materni: ℞ Rñ. est patruꝰ magn'. + vt. C. de succesſo. edi. l.
gio. in. ff. i. ff. licet ꝑla. cõtra vt ibi no. Sed cũ sint in ꝛrto gradu quare ꝓhibent:
to gradu. in vt. ff. co. ff. fratris: ℞ Rñ. qz be pſone sunt de superioꝛib' transuersalib' q̃
ver. auũcu- habent loco parentuꝝ: vt in boc. ff. q. ꝙ ipa est in primo gradu ſtipitis:
lus. l. ff. gra. vt no. ff. co. ff. sed nec neptem. z fic no. caute. qr oꝛdo trãſuersaliũ subdi-
fm Ja

uidituꝝ in tres partes. ff. ff. z ex latere. vt. ff. de gra. ff. iii. iiij. v. et. vi. z ma
ior est abstinentia versus ſupioꝛes vt hic z inferioꝛes: vt. ff. co. ff. fratris.
q̃ transuersales. vt. ff. co. ff. duoꝛum.

¶ Affinitatis. ¶ Diuidit in septẽ ptes. Nã ꝓmo ponit quãdã ꝓhibi
tionẽ in gñe. Scdo illã ꝓhibitionẽ explicat in nuru z priuigna. Ter
tio rationẽ ꝓhibitionis facte de nuru z priuigna assignat. Quarto dictaz ꝓhibitiones de nuru fa-
ctaz modificat. Quinto rationẽ dicte modifica-
tionis assignat. Sexto modificat ꝓhibitionem circa priuignaz. Septimo rõnez dicte modificatio
nis assignat. Scda pars incipit ibi: vt ecce. Tertia ibi: q vtreq;. Quarta ibi: q̃ ita fcz. Quinta ibi: qr eadem. Sexta ibi: ittez si. Septima ibi: quia duas. ¶ Casus. Dñe iaz vidi de ꝓdimẽtis nup. interuenientibus rõne cognationis taz er linea dꝛecta q̃ transuersali. Nã quid adhuc plura fũt in pedimẽta nup: ℞ Rñ. ipe. q̃ sic. Nam nõ solũ rõne cognationis/ sed etiã rõne affinitatis impeditur nuptie. rõne affinitatis a quarũdam mulierũ nuptiꝝ abstinẽdũ est. Nã priuignã vel nuꝛ tuã vroẽ ducere/ ꝓhibe
ris: q vtraq; illarũ tibi loco filie est: sed hec ſpalis. ꝓhibitio locũ hz si
fuit nuꝛ tua z nõ est: vel si fuit priuigna tua z nũc nõ est. Nam si est ad
huc nuꝛ tua. i. si adhuc cõstat mrimoniũ inter ipam z filiũ tuũ adhuc
viuentẽ naturali/ gñali/ z cõi rõne tibi nubere nõ poterit: q̃ viuẽte fi-
lio tuo marito ei' nec tibi nec cuiusq; alij nubere poterit. Eadẽ mulier
duob' viris simul nubere nõ põt. z idem iuris est in priuigna tua. Naz
priuigna tua si adhuc est priuigna tua. i. si mr ei' adhuc tibi nupta est
specialis. ꝓhibitio nuptiarũ inter te z ipam ℨbẽdaz locũ nõ hz: q̃ ou
rãte mrimonio inter te z matrẽ ei' gñali z cõi rõne nõ poteris cũ ipa ℨ
here: q̃ eodẽ tpe duas habere vroꝛes nõ poteris: z nõ solũ inter bas p
sonas. ꝓhibent nuptie rõne affinitatis: sed etiã inter plures alias. So
crum eẽ tuã. i. matrẽ vroꝛis tue vel nouercam tuam. i. vroẽ patris tui
vroẽ ducere. ꝓhiberis: q̃ vtraq; istarũ loco matris tibi est. et hec ſilr
ꝓhibitio ſpalis sicuti in casu superioꝛi: tunc demum locum hz cũ solu
tũ fuit matrimoniũ q̃ est cã affinitati. Nã si adhuc est tua nouerca. i.
si adhuc patri tuo nupta est gñali rõne nuptie inter te z ipsam. ꝓhiben
tur: q̃ viuẽte patre tuo marito eiusdem nec tibi nec cuiusq; alij nubere
potest: q̃ eadẽ mulier duob' ſilꝛ. eodẽ tpe nupta esse nõ potest. z idem
iuris est i socru tua. Nã si adhuc est socr'. i. si adhuc filia ei' tibi nupta
est gñali rõne cũ ipa ℨbere. ꝓhiberis: q̃ duas vroꝛes bẽre nõ pote
ris. Sed ponam' q̃ petr' filiũ ex vroꝛe legitima habuit: ſilr berta ex
marito ias mortuo habuit filiã. ponamus q̃ petr' mortua vroꝛe ℨbit
matrimoniũ cũ berta: certe dubãte matrimonio inter petrũ z bertã fi
li' petri qđ habuit er alia vroꝛe cũ filia berte qua suscepit er alio ma
rito licite poterit q̃ matrimoniũ ℨbere: z ꝛ filij er mrimonio inter bertã
z petrũ ℨcto nati eoꝝ fratres sunt cõmunes: ipi tñ nec naturali: nec ci
uili iure cõiũgunt. Sz ponam' qđ fi diuoꝛtiũ fit celebrati inter petrũ
z vroꝛe suã z berta pos diuoꝛtiũ ℨbat cũ scdo marito + er eo suscipiat
filiã. mõ q̃rit vtrũ petrus qđdã mariti' berte possit ℨbere cũ filia ber-
te er scdo matrimonio nata: z videbatur q̃ sic. nã ista filia berte nõ est
ꝓuigna petri qđdã mariti berte: q̃ ꝓuigna. q̃ppe dicit filia vroꝛis tue
quã habuit añq̃ tibi nupserit: sed ista filia nata fuit er scdo matrimo-
nio post diuoꝛtiũ inter bertã z petrum celebrati. ergo non est ꝓpria
ꝓuigna petri. Julian' tñ in hoc casu dicit ab bmõi mulieris nuptiꝝ
ratiõe honestatis esse abstinẽdũ: z hoc. ꝓbat ꝓ duo argumẽta a simili.
spõsa eñ filij non est nurus patris: z tñ a nuptijs bmõi mulieris absti
nẽdũ est: q̃ neq; pater cũ spõsa filij: nec filius cũ spõsa patris cõtrahe
re poterunt. a simili cõcludit ꝛ eñ bmõi filia nõ fit ꝓuigna petri qõ
dam mariti eiusdem berte. tamen inter ipsam z petrum matrimonium
consistere non potest. h. o. vſq; ad. ff. illud certum. Franci. de are.

p ¶ Affinitatis. Est aũt affinitas regularitas ꝓpinaꝝ er nuptijs conſ
iunctum omni carens parentela. ff. consanguinis: + vt. ff. de gradi. affi. non
facile. ff. affines. z. ff. sciendum est. ideo dicit er nuptijs: q̃ sine nuptijs
contrahi non potest + sed fm canones etiam sine nuptijs. ‡ Sed cuꝝ
vroꝛ videat affinis viroꝛ: quare permittit matrimoniũ vtr: ℞ Rñ. non est
affinis: sed cã affinitatis + sicut vn' nõ est numer' ff. principiũ numeri.

Quarũdam.

Diuisio.

+ Vel hec ff. fm Jaſ. dic vt. ff. i. gl. sup ver. ma
tertera ma-
gnã. in fine i

* Vel iõ dr affinitas qr vn' rẽdit ad fine alterꝰ/ et eoꝛũ fm ꝓpoſo.
‡ Hoc reꝓbat ãget. quo ad mrimoniũ ꝓhibẽdũ per. l. adoptiuus. ff. fuiles. v. idẽ tñ. ff. e. e veri. nup. l. nihil interesſet.
‡ Vide ca. discretionẽ. z. c. semper. extra de eo qui cog. cõ fang. vro.
+ Contrarium tenẽt ꝓpoſ. 2 Ja. i vroꝛe: ff. iste fec' i spõsa.

UNIVERSIDAD DE HUELVA © 2010

a ¶ Quarundam. Scilicet mulierum.
b ¶ Priuignas. Hec nomina exponunt statim pri. in ver. quodita ꝛc.
c ¶ Loco sunt. Facit ad hoc. ff. solu. ma. l. q. ꝛ. l. rei iudicate. §. fi.
d ¶ Accipi debet. Scilicet hec prohibitio.
e ¶ Iturus est. Que cõtinent appellatiõe istarũ: dic vt. ff. eo. l. adoptiuus. §. nũc videamus.
f ¶ Nupta est. Arg. sumit hic ꝛ ex. pri. §. alle. rñ. q. si qs hz gñale auxiliũ nõ ds petere spãle: vt. ff. de mino. l. in cause. i. respõ. ꝛ de vb. obli. obli. ꝛ. ff. de eden. l. quedam sunt.
g Alia rõne. non soluz supradicta.
h ¶ Non licet. imo efficit ifamis. vt. C. ad. l. iul. de adul. l. cũ qui. Additio. Idẽ in babẽte duas spõsas vel concubinas: seu vroꝛẽ ꝛ concubinã. vt est glo. no. in. §. antepe. sup ver. existente. in aut. qui. mo. na. effi. sui. de facto nõ obseruet: vt hic p Jaſ.
Diuiſio. ¶ Socrũ. ¶ Diuidit in ẽttuor: ptes: q. ꝛ primo ponit vnũ dictũ, phibitiuũ cũ rõne. Scõo illud modificat. Tertio modificatum declarat circa no uercaz cũ rõne. Quarto declarat circa socrum cũ ratione. Scõa ibi: quod ꝛ ipz. Tertia ibi: aliqn. Quarta ibi: item si.
i ¶ Socruz. Que sint be persone: vt. ff. e. tit. de ri. nupt. l. adoptiuus. §. nunc videamus.
k ¶ Prohibitum est. iure affinitatis: et ad hoc refert illud qõ ꝛ ipsum ꝛc.
l ¶ Affinitate. Nec lra si bi Zia videt. nam si dissoluta ẽ affinitas ñ ergo debẽt nuptie rõne affinitatis ipediri. Sz dic dissoluta ꝛc. i. dissoluto matrimonio. ppter qõ cõtingit affinitas: sed ipa affinitas nõ ẽ dissoluta. Additio. Locordat cum hac glo. c. fraternitatis. xxxvi. q. j. quo ad ima trimonium: secus quo ad alia. vt. iij. q. v. §. affinitatis. Ang.
Nouerca vnde dꝛ. m ¶ Nouerca. Sic dicta quasi nocens arcus. Vel q. noua est arca qua si fine fructu. ꝛ facit. ff. de inoffi. testa. l. iij. in fi. ꝛ. l. iiij.
n ¶ Non potes. Alis non possis. l. eodem tpe subaudi. vt. §. proi. §.
o ¶ Martii. Iz inter se frater ꝛ sororẽ phibeant. vt. §. eo. §. iter eas tñ ꝛc.
p ¶ Vel econtra. Jd est contrario.
q ¶ Habeant. Illi minores.
r ¶ Et matrimonio. Adiaoum.
s ¶ Postea. Sz post natiuitatem istoꝝ. ꝛ sic aduerbiũ postea determinat dictionẽ ẽcto. Vel dic q. determinat verbũ habeãt. ꝛ dic cõtracto sez prius. ✠ Nã qui ex eo matrimonio. l. maiores nascunt fratres sunt. ex pte mris illi qui natus est: vel nata prius ex femina. Jdẽ dicas ecõtra: q. erit frater vel sororꝛ ex pte patris illi qui fuerat ex illo pẽnat: ꝛ tñ ista nullo iure sibi adinuicẽ iungunt: viro enĩ cognati vroris iungũtur ꝛ nõ alis cognatis viri. Jdẽ ecõtra: q. cognati viri vroꝛi iũgunt: nõ aũt alij cognatis vroris. ✠ Unde reprobat quorũdam opinio qui dixerũt q. nullus de arbore ducit aliũ. Nã in ea cõtinentur cognati viri ꝛ vroris ꝛ tñ iũgunt: vt hic ꝛ. Nec inter se añ matrimoniũ iter duos cognatos viri ꝛ vroris ꝛtractũ succedũt. vt. C. cõia de fac. l. amite. nec postea ĩ nisi sicut facit vir vroꝛi deficiẽte oi parẽtela ꝛ excluso fisco. ✠ vt C. vnde vir ꝛ vroꝛi. j. ꝛ in aut. ibi signata. Accursius.
t ¶ Diuiugna. Q. illa est priuigna mea q. ex mea vroꝛe ẽnata añq. ẽct vroꝛ. Et femine ille ẽ priuign' q. ex marito nat' fuit añq. suus ẽct mari tus. vt. §. eo. §. affinitatis. ꝛ. §. socrũ. Sed hec postea fuit nata. Tñ dicit Julian' abstinendum rõne honestatis: ✠ vt subiicit. ff. e. l. si qua. §. si vroꝛ. ꝛ. l. si vroꝛ. ꝛ. l. semper. ꝛ ad hoc inducit duo argu. Nam ꝛ. Acc.
u ¶ Iturum esse. Licet sit spõsa: tñ non est nurus anteq. eius fiat vroꝛ. ꝛ econtra. Iz sit spõsa patris: q. vroꝛ non est patris adhuc. ideo non est filij nouerca: vt hic. ꝛ. ff. de ri. nup. §i qua. §. j. ꝛ tñ licet nulla sit affinitas est abstinendum: vt subiicit rectius ꝛc.
x ¶ Rectius. A simili concludit in casu proposito primo in hoc. §.

quarũdam nuptijs abstinere ne cesse est. ¶ Ut ecce puignã. aut nurum in vroꝛe ducere nõ licet. ¶ Qz vtreq; filie loco sunt. ¶ Dõ ita sez accipi. dz: si fuerit nurs aut priuigna tua. Nã si adhuc tua nurus est: id est si adhuc nupta est filio tuo alia rõne vroꝛe eã ducere non possis. ¶ Qz eadem duob nupta esse nõ põt. ¶ Jtẽ si adhuc priigna tua ẽid ẽ si mr ei tibi nupta est: iõ eã i vroꝛe ducere nõ poteris. ¶ Qz duas vroꝛes eodẽ tpe hẽre nõ lz.
¶ Cum socru vel nouerca pẽnti vel preterita matrimonium cõtrahi non potest. Arc.
¶ Socrum qz ꝛ nouercam, phibitũ est vroꝛz ducere: q. matris loco sunt. ¶ Dõ ꝛ ipsum dissoluta demũ affinitate procedit. ¶ Aliqn si adhuc nouerca ẽ. i. si adhuc pri tuo nupta est: cõi iure impedit tibi nubere: qz eadem duobus nupta esse nõ põt. ¶ Jtẽs si adhuc socrus est. i. si adhuc filia ei tibi nupta ẽ: iõ impediuntur tibi nuptie: qz duas vroꝛes habere non potes.
¶ Filius ex vroꝛe pmortua contrahere potest matrimonium cuz filia vroꝛis ex marito pmortuo.
¶ Mariti tñ filij ex alia vroꝛe: et vroꝛis filia ex alio marito: vel ecõtra matrimoniũ recte cõtrahũt: Iz habeãt fratrem sororẽm ve ex matrimonio postea ẽcto natos.

¶ Publica honestas impedit cõ here matrimoniũ cũ filia quõdaz vroꝛis suscepta ex alio viro post diuoꝛtiũ primi mariti. Item impedit patrẽ cõtrahere cum sponsa filij ꝛ econtra. Arc.
¶ Si vroꝛ tua post diuoꝛtiuz ex alio filiã pcreauerit: hec non est q dem priuigna tua: Iz Julian ab huiusmodi nuptijs abstinere debere ait. ¶ Nã cõstat nec sponsam filij nurũ esse: nec patris spõsam nouercã esse. rectius tñ ꝛ iure facturos cos qui ab huiusmodi nuptijs se abstinuerint.
¶ Inter suos ẽt manumissos cognatio ipedit mrimoniũ cõtrahendũ.
¶ Illud certũ est seruiles qz cognationes impedimẽto nuptijs esse si forte pater ꝛ filia: aut frater sororꝛ manumissi fuerint.
¶ Ponit gñaliꝛ qsdam alias esse psonas inter quas non potest constitui matrimonium. Ang.
¶ Sũt ꝛ alie psone q. ppt diuersas rõnes nuptias hẽre phibent quas in libris digestoꝛũ seu pãdectarum ex veteri iure collectarum enumerari permisimus.
¶ Cõtrahes mrimoniũ de fctõ cõmãdata legũ nõ efficit vir vl vxor nec mrimoniũ appellat. q. mrimonio dissoluto nõ est locus exactioni dotis ꝛ donatiõis. ppt nuptias: et alias penas patit. h. d. cũ. §. seq.

a ¶ Cognatiões. i. cõsanguinitates q. sunt iter seruos ꝛ ipediunt nuptias iter eos. Jtẽ affinitates: vt hic. et. ff. eo. adoptiuꝰ. §. seruiles. Sed quo boc cõ nulla cognatio sit iter eos: vt. j. de capi. ri. §. q. aũt. Sed illõ in iure fuccedẽdi ꝛ in tutela vel beꝛeditate dꝛ. hoc aũt in iure sanguinis qõ nullo in re ciuili tolli põt: vt hic. ꝛ. ff. de reg. iur. Iura sanguinis. ꝛ p. sequẽs etiã p. phibitiõe mrimonij. Sed nonne talia ratiõe inter eos matrimonium impedit: q. sunt serui. vt §. eo. §. j. respõ. et. C. de in cestis nup. cum ancillis: Respõ. duãte seruitute hec sunt quo impedimẽta: ꝛ et eis manumissis durat boc ynũ vt sequit.
b ¶ Manumissi fuerint. Vel ambo ꝛ tũc tñ est impedimẽtum sanguinis: vel vnus tñ: ꝛ tunc duo sunt que impediunt vt modo diximus.
c ¶ Enumerari. Possunt aũt enumerari quattuordecim modi cũ his quos in boc ti. habemus. Primus est rõne seruitutis. vt. §. eo. j. respõ. ꝛ. C. de incest. nup. l. cũ ancillis. Secũdus est rõne etatis: vt mares minores. xiij. annis. femine minores. xij. vt. §. eo. ij. rñ. ✠ Tertius ratione sanguinis qõ in tria diuiditur: ascẽdentes: descendentes: ꝛ collaterales. vt. §. e. §. ergo. ꝛ. §. inter eas. ꝛ. §. fratris. ꝛ. §. eius. ꝛ. §. duoꝛũ. Quartus ratione adoptionis: vt. §. eo. §. ergo. ꝛ. §. inter eas. in fine. verũsz. Quintus rõne affinitatis pñtis/preterite/ꝛ future. vt. §. eo. §. affinitatis. ꝛ. §. socrum. ꝛ. §. si vroꝛ. Sextus rõne mrimonij. Nã si habet vnam nõ ds habere alteram eodẽ tpe: als est infamis. vt. §. eo. §. socrũ. in fi. et §. affinitatis. in fi. C. ad le. iul. de adul. l. cũ. Septim' p senatusconsultũ. qõ vetat fieri matrimoniũ inter tutoꝛes ꝛ curatoꝛes ꝛ filias eoꝝ ad quõ dam pupillã ꝛ adultã fuã vel aptã. vt. C. de interdic. ma. inter tu. l. j. Octauus per. l. papiã ꝛ iuliã. §. inter senatoꝛes ꝛ eoꝝ liberos ꝛ libertas vel alias vilis conditionis feminas. vt. ff. de ri. nup. l. papi. ꝛ. C. de nup. l. si libertã. qõ caplin bodie correctũ est. vt in aut. vt li. de ctero. §. si quis autẽ. col. vi. Nonus est vt inter pclidẽ ꝛ sibi subiectũ rõne iurisditionis. vt. C. de nup. ꝛ si contra. ꝛ. C. si quacũqs pre. po. l. j. Decimus est per constitutionẽ principis vt cum ea quã quis de sacro fonte leuauit. vt. C. de nup. si quis alũnam. in fi. Jdẽ ꝛ aũt de ipa cõmatre. licet nostro iure cautum nõ reperiatur. ✠ Undecim' est rõne honestatis: vt §. eo. §. si vroꝛ. ꝛ. ff. eo. l. si qua. Est ꝛ duodecimus ratione ordinis anne ri. vt cũ clericis in sacris ordinibus cõstitutis. vt in aut. quomõ oportet epi. §. necꝫ aũt. colla. j. ꝛ in aut. de sanc. epi sco. §. si quis. calla. ir. ꝛ Est ꝛ tertiusdecimus vt in monachis conuersis monialibus. licet non sint in sacris ordinibus cõstituti. vt in aut. de monas. §. antepenul. coll. j. ꝛ in aut. de nup. §. per occasionem. ✠ colla. iij. Est ꝛ decimusquartus in mulliere rapta q. ppio nubit raptori qõ. phibet. ✠ vt in aut. de rap. mu. que proprio rap. nub. §. j. col. ir. Additio. Isti enim modi possunt cõprehẽdi bis versibus. Etas/cõditio/numerus/monachus/et ordo. Additio. Mobilitas sanguinis/tutela/potestas. Fõs sacer/affinitas/

✠ Intelligẽpit. ſ. q. ſi tu. quo contrahãt mrimoniũ. Jaſon may.
✠ Facit. c. pe. ꝛ. c. qõ fuper his. extra de ꝑsan. ꝛ affi.
✠ Istam reprobat Jo. fa. et ang. ſi qs non reputet iure cautũ ꝛ filij ibi noquis Jo. ſ. pla. eas ſeqẽ.
✠ Que oĩa ẽtia ex ſpõſalib' de futuro ꝛ de facto ſcz: vt nõ poſſit ẽ bi cũ aliquo ꝛ

pmi Zbẽtis ꝑsanguineo vt. C. vnico de vespõ. ſi. pu. i. vj. ãg.

✠ Sed de iure ciuili. ſecus de iure cano. p. c. i. extra de cõiug. ſeruo.
✠ Sz de iure canonico nõ ſpectat nunc? annos. ſed pos tenta.
✠ Secus de iure can. vt in. c. pe. extra de ſecũnup. fm doctor. hic.
✠ Sic mozdus eſt ſupſim? fm Ja. poſit' eſt. ſ. in quinto.
✠ Sec? ĩcõſtitutis i nõ ſacris vl mi noribꝰ ordinibꝰ: q. ſi in cedãt in habitu ꝛ tõſura gaudent ꝓuilegio. c. ſi ẽs inadẽte. xvij. qõe iij. i priuilegio fori. vt ci. de cle. cõiug. lib. vi.
✠ Als c'ẽs ſi ſub. ꝺ. diſtrahunt.
✠ Secus eſt hodie de iure canonico vt in c. ſi. extra de rapt. ꝛ alios modos qb' ipe dit mrimoniuz. vide p ang. ꝛ Jaſ.

raptus: repugnat honestas. Irrita que faciũt cõnubia: lege hic sunt. Angelus.

¶ Si aduersus. ¶ Ite. ¶. cum. §. sequenti diuiditur in ser partes. Primo ponit dictum suũ a nullans. Secundo infert. Tertio rationem assignat. Quarto infert alium effectum quo ad nomẽ. Quinto infert alium effectum quo ad eractionem dotis z donationis propter nuptias. Sexto addit alias penas. Septimo declarat quas pas ibi: itaq;. Tertia ibi: nam nec. Quarta ibi: vñ solẽt. Quinta ibi: sequitur ergo. Sexta in §. sequẽti. scilicet ibi: qui autẽ. ¶ Casus. Dic iam vidi satis de ipedimẽtis nup. dicatis modo mihi qualr puniunt illi qui ꝫ pcepta legũ imiustas nuptias cõtrahũt: Ad hoc rndet Justi. dicens q si aliqd aduersus ꝫcepta legũ tradita super iis ege rint: nec erit ibi vir necꝫ vxor necꝫ matrimoniũ: necꝫ dos ibi intelligetur: nec filij er illo coitu illici to ptãti pñs subiacẽtur. Sed quãtũ ad ptãtẽ pas tris pertinẽt tales erunt quales sunt bi quos mr vulgo cõcepit. nã z bi cõcepti patrẽ habent: intelligunt: qm̃ pr eozũ incertus est. vnde solẽt filij spurij appellari a greca voce sic dicti: q sine patre cõcepti: vel q: sine matre filij. vnde dissoluto tali illicito coitu dos per actionẽ er stipulatiõe repeti nõ poterit: cũ ibi nullũ intelligatur matrimoniũ: necꝫ dos ibi esse poterit. z si dos ibi nõ fit sequitur q repetitioni doti locus esse nõ poterit: z nõ solũ istas penas patiũtur illi qui prohibitas nuptias contrahũt: sed innumere alie pene que in sacris constitutionibus continentur eis infligũntur. z hec dicuntur vsqꝫ ad. §. aliquando. Fran.

a ¶ Dirimus. vt. §. e. per totũ. z etiam adiecimus in prori. §. Additio. Vide cle. f. de consang. z affi.

b ¶ Itaq;. Bene infertur. vt. §. ti. i. in prin.

c ¶ Ad patriam potestatem. Propter hunc casum posuit de nuptijs post titulum de patria potestate.

+ Vos de vet. d ¶ Vulgo. Sez qui patrem demonstrare non possunt vel illicitum. + nisi vt ergo. f. vt. ff. de ста. homi. vulgo.
masculꝫ z fe mina vel' alter tñ igno e ¶ Illec hi. Sez vulgo concepti. Vel dic hi de quibus loquitur scilicet illicite concepti.
rauerit: q: f ¶ Incertus est. Cui pr est ppls' pater est sibi nullus. z cui pater ẽ ppls' non habet ille patrẽ. z fm hoc dic hic. §. vulgo cõceptis. Vel dic bis. §. incestuosis. z tunc dic iuris fictione est incertus.
rũc filij sunt legitimi. c. q in fi. q. fi. g ¶ Al greca voce notbos. Nothos grece & latine spurius. et apatros quasi sine patre z simili rõne amitros dicitur sine matre.
sunt le. z luc. cedãt paren ti ctã scieti c. ex tenore. z extra. c. ti. z tõ q eos die spurios / dos probare fm ang. hic h ¶ Sine patre. Jure ciuili inspecto.
i ¶ Sequit. Bene infert. cũ em̃ sine matrimonio eẽ nõ põt. §. dos. z vbi nõ est dos actio dotis nõ est: vt. C. de dona. ant. nup. l. fi. ibi: sicut em̃ ec. k ¶ Eractioni. sp actionẽ er stipulatu q daf. p dote: vt §. de actio. §. fuerat. Sed nũq d cõdictione fine cã vel ob cãm quasi ob cãm datũ fuerit nec cã fuit secuta: Rñ. Pla. q: sic. siue ignorãs siue sciẽs dederit. vt ff. de cõdi. sine cã. l. fi. + sed Jo. dat talẽ cõditionẽ ignorãter nõ scienter danti. vt. C. de cõdi. ob cau. l. i. z. ff. de cõdi. ob cau. l. i. §. fi. z. l. ij. nec immerito cũ turpiter dãti nulla sit repetitio. vt. ff. de cõdi. ob turpẽ. si ob turpẽ. z hec omnia locũ habẽt qñ non fuit secutum matrimonium.
j ¶ Prohibitas. Per aliquẽ de. xviij. modis. lz Myr. bas penas imposuit tñ eis qui incestas nuptias faciunt vel nepharias: nõ qui als imquitates: vt in auf. de incest. nup. §. i. col. ij.
m ¶ Alias penas. Et est amissio bonorum: z incursus infamie. vt. C. de incest. nup. l. qui contra. z. l. si quis incesti. hodie vero z confiscatio bonorum z exilium: z cunguli siue dignitatis depositio: z verberatio simul cis imponitur: vt in auf. de incest. nup. §. i. colla. ij.
¶ Aliqñ. ¶ Casus. Dic vos dixistis mihi. §. ti. p. ori. precedẽti q illi sunt in ptãte parẽtũ quier iustis nuptijs. pcreanf. nũquid fuit aliq q starim vt nati sunt in ptãte parẽtũ nõ fiant: Et dicit ipera. q: sic. Cõtigit em̃ q ij aliq in ptãte patris bñficio natiuitatis ab imitio nõ fuerit: post ea tñ legis auctoritate patri ptãtis subiẽcinit. Et i tali casu pone q aliqs habeat tñ filiũ naturalẽ: si pater iste filiũ naturalẽ ferutio pincipis vel pfidi. pnincie det. vel curie alicui' cumitatis offerat. per istam oblationẽ filij' pris ptãti subiẽcit: z ius legitimi filij in bonis patris cũ ceteris legitimis in oib' cõsequit. Ité pone q aliqs habeat licitã cõcubinã ad quã cõsuetudinẽ habeat: cui' matrimo. legib' nõ fit interdictũ. z er ipa in cõcubinatu plẽ pcreauerit: si postea maritali affectiõe duct' vir cõtrahat m̃imo. z dotalia cõficiat instrumẽta fm nostre cõstitutiõis tenorẽ: nõ solũ filij post dotalia instrũ pcreati: sed etiã ante matrimoniũ celebratũ nati tanq̃ legitimi patris ptãti subijciuntur: z

sui potestatem rediguntur.

¶ Aliqñ autẽ cuenit vt liberi qui statim vt nati sunt: i ptãte parẽtũ nõ fiãt: postea aũt redigãt in ptãtẽ pris. qlis ẽis q ꝺ naturalis' fuerat: postea curie' datus ptãti pris subijcit. ¶ Necnõ tis q a muliere libera pcreat: cui' m̃imoniũ minime legibus iterdictũ' fuerat: ſz ad quã pr cõsuetudinẽ habuerat. postea ex nr̃a cõstitutione' dotalibus instr̃is' cõpositis i ptãte pris efficit. ¶ Qõ z aliꝫ liberis q ex eo dẽ m̃imonio postea fuerit pcreati fuliter nostra cõstitutio' pbuit.

Tit. xj. De adoptionibus.

¶ Liberi adoptiui sunt i potestate nr̃a sicut naturales z legitimi.

MOn solum autẽ naturales liberi fm ea q̃ diximus in ptãte nostra sunt: verũ etiã bi quos adopt amus'.

t ¶ Instrumẽtis. Sed nũquid sine instrumẽtis est m̃imoniũ tale: Dicunt quidã q nõ: vt §. Pla. z Azo. qñ decorati matrimonis dignitatib' faciũt matrimoniũ. vt in auf. vt li. ma. z auie. §. qz vo legẽ tudũ. coll. viij. meli' antẽ. q. mo. na. effi. leg. §. hec ergo casta. coll. vi. Sed dic q matrimoniũ nudo cõsẽsu pficit sine scriptura: vt in auf. de nup. §. nuptias. col. iiij. z. ff. de reg. iur. l. nuptias. Sz filij pmoniũ nõ sunt legitimi si dotalia instrumẽta nõ sunt facta # vt hic. z facit ad hoc. C. de na. li. l. cũ qs. z. l. nuper. z. l. fi. z in auf. de here. que ab intest. defe. §. i. colla. ix. et in auf. de filijs ante do. instru. na. circa mediũ. col. ij. z in auf. de incest. nup. §. fi. col. ij. z de trien. z semi. §. fi.

u ¶ Cõstitutio. vt. C. de na. li. nup. Sed si nõ fecerit cã sibi vxoꝛi adhuc tñ bnõi naturales sunt alẽdi a patre. Ité succedũt er testõ in totum si pr vult: legitimis nõ er istentib': vel parctibus iã defunctis. als liberi in vnã vncĩã tñ pmittũt naturales succedere. supiores qñ ipi tñ supsunt nõ impediũt eos: nih in sua legitima q supiorib' debẽt: ab intestato vero duas bñt vncias paterne subſtãtie cũ matre eozũ viriliter diuidẽdas. qñ nõ sunt ascẽdẽtes nec descẽdẽtes alunt z ipi patrẽ: z boc in licite natis. Sed nõ si illicite nati sunt: immo oi beneficio sunt exclusi. vt in auf. qui. mo. na. effi. §. fi. discretis. vsqꝫ in §. consti. col. vi. + vt in auf. qui. mo. na. effi. §. fi. discretis. vsqꝫ in §. consti. col. vi. + vt in auf. de incest. nup. §. i. colla. ij.

+ Dicq̃ bo die de iure cã. etiam i terris ipery sine dict' in strumẽtis tz m̃imoniũ: z filij efficiũtur legitimi vt hic in cã. tãta. qui fi. sint leg. fm ang. z ia. b

Filij naturales tãtũ an succedant.

+ Dic q̃ de iure cã. de beneficiis absq̃ testamenta. de b est ter. fing. in. ca. cũ haberet. extra de eo q̃ cog. consang.

De adoptionib'.

x ¶ Qz supra dixit de nuptijs er qbus acgrunt filij legitimi z naturales: ideo nũc de adoptiõib' er qbus acgrunt filij legitimi tñ. Ubi sic. Supra qualiter filij nobis sunt in nr̃a ptãte diximus. nunc autem qualiter alieni efficiantur potestatis nostre. Angc. are.

MOn solũ. ¶ Ite titul' diuidit in nouẽ partes principaliter. ¶ Primo ponit q adoptiui sunt in ptãte adoptãtis. Secũdo qualr sit adoptio z arrogatio. Tertio pmũ dctm limitat z declarat. Quarto ẽ ipuberes q se ad arrogãdũ pdit. Quinto q adoptãs ꝺ saltẽ adoptatũ pcedere. xviij. annis. Sexto qñ aliqs vt nepos vel pnepos adoptat. Septimo in qbus adoptat' equiparatur naturali. Octauo in qbus cũeniũt z in qbus nõ adoptio z arrogatio. Nono q fui adoptati a dñis sũt liberi. Scda ibi: adoptio. Tertia ibi: sed hodie. Quarta ibi: cũ aũt. Quinta ibi: minorẽ. Sexta ibi: Ita aũt. Septima ibi: i plurimis. Octaua ibi: illõ. Nona ibi: apd catbonẽ.

¶ Casus. Accessi ad dñm Justi. z ita ppositi coram eo. Dñe vos publicis tractare de adoptiõnib' pro deo: quer rõmouit vos ad tractãdum hic de adoptio: Ad hoc rñ. Justi. dicẽs. Amice. s. tractauimus de his qui sunt in pa. poꝛ. qz nõ solũ naturales liberi z legitimi de qb'. s. dixim̃us sunt in ptãte parentũ: sed z adoptiui: idcirco de adoptiuis hic tractare intendimus. Et hec vsqꝫ ad. §. Adoptio autem.

r ¶ Naturales. Subaudi + z legitimi sic distingue: q filioꝛ: alij sunt naturales z legitimi vt er legitio m̃imo. nati: vt h. t. §. de pa. po. in prin. Alij naturales tñ vt nati er cõcubina: vt. §. ti. i. §. fi. Alij legitimi tñ: vt ex adoptiui. de qb' hic ti. log tur. Alij nec naturales nec legitimi iuris pl̃umptiõe vt incestuosi vel als illicite nati. vt in auf. q. mo. na. effi. §. fi. col. vi. Alij sunt qui pmo nõ fuerũt legitimi sed nũc sunt. i. efficiũtur duobus modis. vt in auf. qui. mo. na. effi. §. ij. z. §. ti. i. in fi.

y ¶ Adoptammus. s. in ptãte nr̃a sunt: z hoc iure veteri: vt hic. z. ff. eo. l. i. sed hodie

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Dimiſſo.

sed hodie distingnitur: vt. ſ. eo. ſ. sed hodie.

¶ Adoptio. ¶ Diuidit iſte. ſ. in tres partes. Prio ponit in gñe dictū bimebre. Scdo crēplium a ponit crēplū primi mēbri. Tertio crēplū ſcdi mēbri. Scda ibi: iperatores. Tertia ibi: iperio. ¶ Caſus. Dñe ia⁹ video q tu mouet vos ad tractādū de adop. Dicatis ergo mihi ſi pla cet quot modis fit adoptio? Rñ. in. q⁹ adoptio fit duob⁹ modis. ſ. reſcripto pncipis: aut ipio alicui⁹ mgrat⁹. Sz dñe ponatis mihi crēplū q⁹ fit adoptio reſcripto pncipis? a q casu ſit ipio ma giſtrat⁹ alicui⁹. Ad h rñ. iuſt. q⁹ qñ aliqs adoptat cū q ſui iur⁹: ē tūc neceſſe ē fieri adoptionē auctē ſi ne reſcripto pncipis: boc ſpēs adoptiōis ē q⁹ ille. l. g ſui iuris ē aliene pta ti ſubiect⁹. primo: ſpāli noīe arrogatio. Impio aut mgrat⁹ adoptāt illi q ſunt i ptāte parētū ſiue obtineāt pmū gradū li berox ſiue inferioz⁹ gradū obti neāt: vt nepos neptis et deinceps pnepos: a pne ptis. Et bec vſq; ad. ſ. Sed hodie. Fran.

¶ Auctoritate pncipis arrogan tur qui ſui iuris ſunt: ſ⁹ magiſtra tus iperio q ſūt ſub ptāte alteri⁹.

¶ Adoptio⁹ autem duobus mo dis fit. aut principali reſcripto[b]: aut iperio magiſtrat⁹[c]. ¶ Impe ratoris auctoritate adoptare qs potest cos ealve: qui queve ſui iu ris ſunt: q⁹ ſpecies adoptionis di citur arrogatio[d]. ¶ Imperio ma giſtratus adoptamus cos ealve qui/ queve in ptāte parentū ſunt: ſiue primū gradum liberoz obti nent: qualis eſt filius filia: ſiue in feriorez⁹ qualis eſt nepos neptis: pronepos proneptis.

¶ Si filiuſſamilias de? in adop tionem extranco non transit bo die in eius potestatē: ſecus ſi dec auo vel alteri aſcendenti. b. d.

¶ Sed hodie ex nostra constitu tione[e] cū filiuſſamilias a p⁹e natu rali[f] extrance perſone in adoptio nem datur: iura potestatis patris naturalis minime diſſoluuntur: qđ nec ad patrē adoptiuū trāſit: nec i potestate eius eſt: licet ab in teſtato iura ſucceſſionis ei a nobis tributa[g] ſint. ¶ Si vero pater na turalis[h] non extranco: ſed auo ſi lij ſui materno[k]: vel ſi ipſe pater naturalis fuerit emācipat[l] etiaz auo vel p⁹oauo ſimili modo[m] pa terno vel materno filiuz ſuum de derit in adoptionem: in hoc caſu (quia cōcurrunt[n] in vnam perſo nam/ z naturalia z adoptiōis iu ra[o]) manet ſtabile ius patris ado ptiui: et naturali vinculo copula tum z legitimo adoptiōis modo conſtrictū: vt z in familia z in po teſtate bmōi p⁹is adoptiui eſt.

¶ Impuberes ſui iuris non p⁹ſt cniā p reſcriptū pncipis: z cū cauſe cognitiōe arrogari. z debet ar rogator caucre de bonis arrogati reſtituēdis ſi intra pubertatem decēſſerit: z etiā ārtā partē ſuoz⁹ bonoz⁹ tenet ei relinq̄re. h. d. are.

¶ Cū aūt impubes p principale reſcriptum[p] arrogat: cā cognita[q] arrogatio fieri p̄mittit. ¶ Et exq̄ritur cā arrogatiōis: an honeſta[r] ſit expediatq; pupillo. ¶ Et cū q⁹buſdā ꝯditionibus arrogatio fit id eſt vt caueat[s] arrogator p̄ſone publice: ſi eſt tabellionis ſi intra pubertatē pupillus decēſſerit: re ſtituturum ſe bona illis: q⁹ ſi adoptio facta nō eſſet) ad ſucceſſionē eius venturi[t] eſſent. ¶ Jte⁹ non ali ter emancipare cū p̄t arrogator naturalis fuerit emācipat[l] etiaz auo vel p⁹oauo ſimili modo[m] pa terno vel materno filiuz ſuum de derit in adoptionem: in hoc caſu (quia cōcurrunt[n] in vnam perſo nam/ z naturalia z adoptiōis iu ra[o]) manet ſtabile ius patris ado ptiui: et naturali vinculo copula tum z legitimo adoptiōis modo conſtrictū: vt z in familia z in po teſtate bmōi p⁹is adoptiui eſt.

¶ Impuberes ſui iuris non p⁹ſt cniā p reſcriptū pncipis: z cū cauſe cognitiōe arrogari. z debet ar rogator caucre de bonis arrogati reſtituēdis ſi intra pubertatem decēſſerit: z etiā ārtā partē ſuoz⁹ bonoz⁹ tenet ei relinq̄re. h. d. are.

¶ Cū aūt impubes p principale reſcriptum[p] arrogat: cā cognita[q] arrogatio fieri p̄mittit. ¶ Et exq̄ritur cā arrogatiōis: an honeſta[r] ſit expediatq; pupillo. ¶ Et cū q⁹buſdā ꝯditionibus arrogatio fit id eſt vt caueat[s] arrogator p̄ſone publice: ſi eſt tabellionis ſi intra pubertatē pupillus decēſſerit: re ſtituturum ſe bona illis: q⁹ ſi adoptio facta nō eſſet) ad ſucceſſionē eius venturi[t] eſſent. ¶ Jte⁹ non ali ter emancipare cū p̄t arrogator habeat opulētā bereditatē. nūq̄ poterit q⁹libet indiſtincte auctorita te p̄ncipis ipm arrogare: z in ptāte ſuā redigere: Ad hoc rñ. ipe. q⁹ nō. Cū em aliqs ipubes arrogat⁹ in hoc caſu arrogatio nō indiſticte. i. nō incōſulte p̄mittit. ſ⁹ q̄rit cā arrogatiōis an ſit honeſta: an ipi ipuberi expediat. Jtē arrogatio ſit cū q⁹buſdā cōditiōib⁹: videl⁹ vt p⁹ arrogat cautione cū fideiuſſiōib⁹ p̄mittat vt ſi ip̄e pupill⁹ arrogat⁹ añ pubertatē decēſſerit reſtituat oia bona ſua integre illis: q⁹ ſi adoptio nō eſſet facta ad ei⁹ ſucceſſionē fuiſſent vēturi. Jtē nō alis poterit ip̄e p⁹ arrogator iſtiꝰ ipubere auctoritate p̄ncipis arrogatū emancipare: miſi p⁹ cā cognita ign⁹ inuēt⁹ fuerit emācipationē: z tūc neceſſe ē⁹ idē oia bona ſua reſtituere. Jtē ſi iſte p⁹ arrogator iſtū filiū ipuberē: teſtō ſuo exheredauerit: vel iter ipos viuos ip̄m ſine cā emācipauerit: inbet q̄rta p̄te patroni fui eidē arrogato relinq̄re p̄ter bona q⁹ ad patrē arrogatorē trāſtulit. z p̄ter ea bona quoz⁹ vſufructus poſt arrogationem patri arrogatorī acquiſiuit. h. d. vſq; ad. ſ. minozem natu. Fran.

¶ Auctoritate pncipis arrogan tur qui ſui iuris ſunt: ſ⁹ magiſtra tus iperio q ſūt ſub ptāte alteri⁹.

¶ Adoptio⁹ autem duobus mo dis fit. aut principali reſcripto[b]: aut iperio magiſtrat⁹[c]. ¶ Impe ratoris auctoritate adoptare qs potest cos ealve: qui queve ſui iu ris ſunt: q⁹ ſpecies adoptionis di citur arrogatio[d]. ¶ Imperio ma giſtratus adoptamus cos ealve qui/ queve in ptāte parentū ſunt: ſiue primū gradum liberoz obti nent: qualis eſt filius filia: ſiue in feriorez⁹ qualis eſt nepos neptis: pronepos proneptis.

¶ Si filiuſſamilias de? in adop tionem extranco non transit bo die in eius potestatē: ſecus ſi dec auo vel alteri aſcendenti. b. d.

¶ Sed hodie ex nostra constitu tione[e] cū filiuſſamilias a p⁹e natu rali[f] extrance perſone in adoptio nem datur: iura potestatis patris naturalis minime diſſoluuntur: qđ nec ad patrē adoptiuū trāſit: nec i potestate eius eſt: licet ab in teſtato iura ſucceſſionis ei a nobis tributa[g] ſint. ¶ Si vero pater na turalis[h] non extranco: ſed auo ſi lij ſui materno[k]: vel ſi ipſe pater

a ¶ Adoptio. Eſt autem adoptio ſm Pla. z Jo. legalis actio ad ſolatiuz eoꝝ q liberos nō habēt pene. i. fere naturam imi tās: ſ⁹ certe z ab his q li bero⁹ b⁹t fit adoptio: vt ff. e. l. nec ei. ſ. preterea. et j. e. ſ. ſz ip̄e p⁹t ſic ſimpl⁹ diffiniri. Adoptio + ē le gitim⁹ act⁹ p⁹ quē fit q⁹ filij⁹ q nō eſt pene naturā imitās: z hec verita⁹ vt ff. eo. l. i. j. eo. ſ. minoꝛe.

b ¶ Rescripto. Hoc eſt vel ante ip̄m principē vel ante aliū magiſtratū delegatione facta per reſcriptū a principe: vt. C. eo. l. ij. in fi. z. l. arroga tiones. ✱ Sed quid ſi imperator⁹ non eſt: Rñ. non p̄t fieri✱ ſ⁹ impe rium ſemper ſit: vt in auc. quō opoz. cpit. ſ. fi. col. i.

c ¶ Magistratus. ſ. cuiuſcūq; ordinarij. etiam defenſoris ciuitatis q minimus eſt: vt in auc. de defen. ciui. ſ. nulla. col. iij. Nec mirum cuj⁹ tit de Arrogatio. Q⁹ adoptator interrogatur an velit eum quē adoptat ſibi iuſtum filium eſſe: z adoptatus an id fieri patiatur. vt. ff. eod. l. ij. ✱ Unde verſus. Arrogo qui ſuus eſt: ſed habet meus eſſe neceſſe. P⁹is adopto ſuum: ſed patris permanet idem. accurſius.

d ¶ Interrogem. i. ſequentem.

e ¶ Sed hodie. ¶ Diuidit in duas partes. P⁹io ponit q⁹ p̄t filiuz in adoptionē extranco. Scdo q⁹ dat auo materno vl p⁹no. Scda ibi: ſi vero p⁹. ¶ Caſus. Dñe vos diriſtis mihi. ſ. q⁹ illi q adoptanē ſunt ptāte p⁹is adoptiui. nūq̄ hoc indiſtincte eſt verū: Ad hoc rñ. iper. di ces. Amice: certe ſm iura antiqua oēs adoptiui indiſtincte trāſibāt in ptāte patris adoptātis: hodie aūt ſm iura noua ſecus. Nā hodie ſta tutū eſt in nr̄a cōſtitutiōe: cū filius naturalis a p⁹e ſuo naturali alicui extranee p⁹one in adoptionē dat: z ſi pater naturalis filiū ſuū natura lē dederit in adoptionē auo filij ſui materno vel etiaz pauo materno: vel ſi ip̄e p⁹ naturalis a p⁹e ſuo emācipat⁹ fuerit. z filiū auo vel pauo p⁹no in adoptionē dederit in hoc caſu q⁹ iſte filij⁹ dat in adoptionem alicui de aſcēdēt⁹ in linea directa q: in vnā p⁹ſonā cōcurrūt naturalia z adoptiōis iura: manet ſtabile ius p⁹is adoptiui: vt pote naturalis cognationis vinculo copulatū z legitimo adoptionis mō annexū: ideo in familia z potestate z bmōi patris adoptiui amodo efficitur. Et bec vſq; ad illum. ſ. Cum autem impubes. Fran.

f ¶ Constitutione. vt. C. de adop. cum in adoptiuis.

g ¶ Naturali. z legitimo.

b ¶ Tributa. i. in predicta constitutione. + z facit ad hunc. ſ. j. de here. que ab intest. defc. ſ. aliquam. aſs. ſ. inuenimus. z. j. de exhere. li. ſ. circa adoptiuos. z. j. de inoff. teſta. ſ. ij.

i ¶ Pater naturalis. z legitimus.

k ¶ Materno. Jn cuius ptāte p⁹ius non erat ſed modo efficitur vt ſu b⁹ſcitur. vt. ſ. de pa. po. in fi. accur.

l ¶ Emācipat⁹. aſs cū eēt in ptāte aui q̄ño adoptaret eū q̄ dē b⁹; Certe no. ſm ang. z tō nō tra hit in prātez q⁹ p emancipationē pi uaret hereditate virtuliſ⁹ ſ⁹ cōes opi. vt. l. cui i adoptiuis C. eo. ſed cur hodie nemo emācipet p⁹ in ult⁹. ſ. gña. l. z i aut. g. mo. na. effi. ſul. vſ iſte ſ. eſt correct⁹. de ſ. vi. de Ba. hic.

m ✱ Hora ex hoc gl. q⁹ ad b⁹ vti filij⁹ exiſtes i ptāte p⁹is p adoptionē tran ſeat i ptātez alterius ne q̄ſe ē q⁹ de tur in adoptiones affi ri qui ſit de aſcēdēt⁹ ? puta auo p⁹ no vl mino q⁹ nepos ab auo trahit originem: z ſic exponit naturalia. i. naturalia: aſs ſi detur affini collaterali: puta fri. p⁹is nō trāſit ſimilē glo. h⁹s. C. i. fina. ſ. ſi p⁹o p⁹ z. fi ? illas glo. ē ter in. ſ. in plurimis. i. pn. un⁹. non extraneus. j. eo. Jaſon.

n ¶ Cōcurrūt. + ſ⁹ ſi ego adopté filiū fratris mei: nūq̄ ptāti mee ſubiect: Rñ. ſm Jo. q⁹ nō: z q⁹ h⁹ naturalia exponē: id ē natialia: q⁹ ab eo auo h⁹t natiuitatem z origi nem quod nō eſt in filio fratris mei.

o ¶ Jura. vñ pferend⁹ eſt ei in quē vnū ius trī con currit: z ſic duer⁹nes vel plures ſi ualent vni: vt in aut. de ſſang. z vter. fra. ſ. i. als. ſ. pe. col. vi. z. C. ō edic. di. adri. tol. l. fin. niſi vna ſit melior duab⁹ vt colligitur. ff. de inof. teſt. nas etſi. z. ff. vnde liberi. l. ſcripto. accur.

p ¶ Cū aūt. ¶ Diuidit in q̄nq; ptes. Primo q⁹ ar rogatio fiat cā cognita. Scdo q⁹ ſit iuſta cā. Ter tio ponit modū ſub quo fiat. Quarto q⁹ non p̄t arrogator⁹ ip̄m emācipa re ſine cā. Quito q⁹ quar tā parte bonoz⁹ ſuoz⁹ ei⁹ de ſiue in vltima volū tate ſiue inter vinos reli quat. Scda ibi: et exq̄ ritur. Tertia ibi: z cum. Quarta ibi: item nō ali ter. Quinta ibi: et ſi ſo lus. Aſs. ¶ Caſus. Dñe vos diriſtis mihi q⁹ illi q ſui iur⁹ auctoritate p̄ncipis arrogant. P⁹o igit⁹ q⁹ fit aliqs ipubes ſui iuris q

q ¶ Cognita. Que aūt in cauſe cognitiōe ſtunt⁹ ordinē ſcripta ſunt. ff. eo. l. ſi p⁹. ſ. in arrogatiōib⁹. z. l. ſcq. vſq; ad. ſ. fi. z q̄da cētā hic ꝯcun tur in p⁹ona impuberis q⁹ ibi dicunt. Additio. De q̄ub⁹ vide an. hic q dicit q⁹ ſi fuerint q̄ſtē: vel p⁹ delegatū a p⁹incipe. vt. l. ij. C. e. vel etiaz ordinarū ipſius impuberis: q⁹ius nō bene p̄nūciauerit: actus ſi tene bit vt no. glo. in. l. cum hi. ſ. ſi p⁹etor. ff. de tranſac. Angc. are.

r ¶ Arrogatio. vt q⁹ ſui iuris eſt. vt. ſ. eo. in p⁹in.

s ¶ An honeſta. i. nō ec. ꝑpoſito vt ei⁹ res duo⁹. et. vt. ff. e. l. nec ei. ſ. eo⁹. nec ei. ſ. fi. ſ. C. de ver. fig. ſanctimus.

t ¶ Ut caueat. i. vt cautionem p̄mittat cum fideiuſſione tñ: vt. ff. eo. nec ei. ſ. fi. ſ. C. de ver. fig. ſanctimus.

v ¶ Perſone publice. qui ſeruus publicus dicitur: vt. C. e. l. ij. als enim ſeruus purus tabellio eſſe non poteſt. vt. C. de tabel. generali. li. x. Sed certe ideo ſic dicitur: q⁹ publice ſeruit ei.

x ¶ Veturi. Vel iure ſucceſſionis ex teſtō vel ab intestato. vel dic titulo vniuerſali: vel ſingulari vt legatari⁹. oibus em cōſulit hec cautiōe pu pillo decēdēte i pupillari etate: aſs ſi poſtea pupillar⁹ ſubſtō enanecit vt h. z ff. e. ti. nō aſr. z. l. bis verbis. z. j. de pupil. ſub. ſ. i. Sed nōne ſine hac cautiōe fctā admittunt⁹ ſup radicite poſſe ex teſtō: Rñ. ſi cū teſtō ſit ruptū minima ca. di. ſ. arrogatiōe. ſ. q. mo. teſt. inſir. ſ. nō rñ. ✱ Item nūq̄ legitimi ſine hac cautiōe admittēret: Rñ. ſi: q⁹ p̄t arrogatio iure peculij occupare: vt. ff. ō caſtrē. pe. l. ij. ✱ Hec ti cautio omiſſa p

Et ſi ſic eſt delegabilis q⁹ competit iure magiſtra tus. l. j. ff. de offi. eius cui man. eſt iur. nec plenam cauſe cogni tionē reꝑrit vt p̄ dat. i. l. nec dcp. ſ. e vbi ſcribi. ff. de of. puo cō. z. le. iaſ.

✱ No. ar. q⁹ ſi mrimonio ꝑdēto ſpōſus vs p̄tuſ interrogari ſ⁹ ſpōſa. de f quo vt. glo. in. l. ij. i pn. ff. eo.

+ Etiā cō currēte⁹ legitimi⁹ z na turalibus q⁹ ius int ſe ni hil habeant patetele q⁹

✱ Etiā ex aliis ſubſti tutiōib⁹: q⁹ nō filij⁹ ſ⁹ pa tris teſtiū ſe ſent: q⁹ non rūpit per ar rogationez filij peteret ab arroga tore tāꝑ de bitum arrogati ſm do cto. hic.

✱ Secus ſi ſi p̄mo⁹ret arrogator: / et ſ⁹ etiā ta bule pupil lares omnia leſcrent: vt hic. ꝑ ange.

UNIVERSIDAD D

facta bñ. vt. ff. c. l. bis ꝫ bis in fi. vt ꝛ als. C. de rei vxo. act. l. vna. §. i. Sed

ãgre legitimꝰ nõ ſtipulanſ etiã vltra pupillarẽ etatẽ cũ ꝛ poſtea erãt admittendi ad ſucceſſionẽ ñ adoptio facta nõ eſſet: Rñ. illud eſt de fortuna: ꝛ aduentitiũ erat: vñ nõ fuit cõſiderãdũ. vt. ff. qui ꝛ a qꝫ'. l. iulia. potuiſſet eñ poſt pubertatem teſtñ feciſſe. vt. §. qui. ex cau. §. cum ergo.

a ¶ Illi cã. Veluti ſi ita heres inſtituitur: iſte adoptat' ſi emãcipat' fuerit ꝛ tũc quarta pdit+ quaꝫ tũc deberet bñe de bonis arrogãtis: vt. §. prori. rñ. ꝛ. ff. ſi qd im frau. pa. l. fin. §m q̃ſdã. Vel dic ꝙ tunc non pdit q̃rta: vt. §. prior. rñ. pbat. q̃ cũ iſto cõtinuat: ꝛ qõ in. d. l. contingit intelligit q̃ erat inſtituta cã cõtra filiũ: vt q. p. nocabat patrẽ ad iram ꝛ intẽtiõ vt etiã erhereda ri potuerit: ꝛ bñficiũ colla tum vel cõfercãdũ renocaret: vt. C. de reuo. do. l. fi. ꝛ in aut. vt lib. decetero. §. hoc igit. ꝛ. §. illud. ver. q. bus etiã. coll. vi. ꝛ §. hoc intellige. pri. rñ. qõ ſeqꝫ.

b ¶ Erheredauerit. Vel preterierit: vt. ff. eo. ſi arrogator. Accurſius.

c ¶ Jubet. Nõ. hõ cauet ſic ſe relicturũ: tũc eñ nõ valeret. vt. C. de inuti. ſti pu. l. er eo. ꝛ. C. de inoffi. teſt. ſi qñ. §. i. ſed ei iubet per legem vt ſic faciat.

d ¶ Quartaꝫ parte. qd ꝙ ſi alios filios fer vl' plꝰ habeat. nũqdh plus q̃ alij bz: Rñ. ſic ſm Bul. q̃ſi debeat iputari ei ãgre arrogaurit. Vel dic' (vt puto) quartã ſue ptis ꝙ cõditionẽ. er. l. 2. dixi pũ petit: vt bic. ꝛ. ff. c. ſi arrogator. ꝛ. ff. de inof. teſta. papiman'. §. ſi qs ipubes. ꝛ hoc ad inſtar naturaliũ ꝛ legitimorũ. vt. ff. de inof. teſt. papiman'. §. qñ. ꝛ. C. de inof. teſta. cũ ãrit. ꝛ. l. parentib'. Elbſurdũ eſt eñ bunc legitimũ plus iuris ba bere q̃ naturalẽ ꝛ legitimũ. vt. §. eo. §. ſed bodie in fi. Accur. Addito. Et bãc app: obãt cõtrer doc. ꝛ an ſit bodie aucta hec q̃rta p auꝰ. nouiſſima. C. de inof. teſt. vide gl. in. §. hoc obſeruãdũ. in aut. de trie. ꝛ ſemiſ.

e ¶ Cõmodũ. Repete ꝛ pter ea bona. l. aduẽtitia cõmodum quoꝝ filiꝰ arrogatus poſt arrogationẽ acquiſiuit patri. l. vſumfructũ: nam ꝛ hec acquiſita reſtituit: nõ dico vſumfructũ ipm quẽ ds lucrari pater. vt. C. debo. que li. l. cum opꝫ. §. ſi quis ita q̃s. ad inſtar mariti in rebus dotalibus. C. de inof. teſt. vide gl. in. §. hoc obſeruãdũ. in aut. de trie. ꝛ ſemiſ.

Arrogat' nõ plus iuris bñe ds q̃ naturalis ꝛ legitimus.

Maritus lucrat fructus reruꝫ dotalium.

f ¶ Si filiũ cã. Veluti ſi ita heres inſtituitur: iſte adoptat' ſi emãcipat' fuerit ꝛ tũc quarta pdit+ quaꝫ tũc deberet bñe de bonis arrogãtis: vt. §. prori. rñ. ꝛ. ff. ſi qd im frau. pa. l. fin. §m q̃ſdã. Vel dic ꝙ tunc non pdit q̃rta: vt. §. prior. rñ. pbat. q̃ cũ iſto cõtinuat: ꝛ qõ in. d. l. contingit intelligit q̃ erat inſtituta cã cõtra filiũ: vt q. p. nocabat patrẽ ad iram ꝛ intẽtiõ vt etiã erhereda ri potuerit: ꝛ bñficiũ collatum vel cõfercãdũ renocaret: vt. C. de reuo. do. l. fi. ꝛ in aut. vt lib. decetero. §. hoc igit. ꝛ. §. illud. ver. q. bus etiã. coll. vi. ꝛ §. hoc intellige. pri. rñ. qõ ſeqꝫ.

+ Ista ẽ vera ſm Jo. & pla. ꝛ eam ꝛ glo. ꝛ faly. ꝛ l. q. C. eo.

+ Et hec ẽ vera ſm do ctores hic q̃ dicunt hanc q̃rtã debere dari in vltia volũtate p̃ter ſbũ relinq̃re b̃ poſſitum fec' i alijs bonis ꝓpter ſbũz tũc. Jaſon.

g ¶ Jmitat. Plerũq; quẽ tũ nõ. vt. ſ. e. §. ſed ꝛ illud. ꝛ. §. in plurimis.

h ¶ Dño mõſtro eſt. i. non ſm naturam ſed contra naturaꝫ: vt ꝛ als. ff. de ſta. homi. non ſunt liberi.

i ¶ Maior. i. tempore non perſona.

k ¶ Xvij. annis. i. tot annos dz bie plus adoptãs q̃ adoptat' q faciũt vnã plenã pubertatẽ tãti tpis. Sed nũqd quẽ plẽs adoptat dz pluribꝰ vicib' ꝑcedere in tãto tpe: Rñ. nõ: vt puto cũ ſm naturam etiã in vno anno er diuerſis feminis/ vel etiam vna poſſit bẽre filios plẽs ꝛ in hoc adoptio imitat naturã vt bic. Et no. pluribꝰ modis dici plena pubertatẽ. Mã interdũ. xviij. annos. vt. ſ. qui. mo. tu. ſt. §. i. ꝛ. §. ſi. i. j. rñ. als. xv. annos. vt in aut. de tẽp. non ſol. pec. ſup dote. §. gñaliter. colla. vij. als. xvij. annos. vt. §. q manu. nõ poſ. §. fi. ꝛ. ff. de poſtu. l. i. §. pueritia. interdũ. xviij. annos: # vt bic. et. ff. de ali. ꝛ ci. leg. l. mela.

l ¶ Nõ habeat. Vel licet vroriẽ nõ habeat quo ca ſu tñ eſt cõtra naturã. vt ff. e. l. 2 q vrores. Accur.

m ¶ Jn locũ filij. Tñ nõ poteſ' er vno quaſi ex alꝛo natuꝫ. vt. ff. e. ſi pat. §. q duos. nõ autẽ loco fratris. v. C. de heredi. inſti. nec apud.

n ¶ Cõſentire dz. Qõ nõ eſt in alijs cognatis qui poſſent ſperare ſucceſſionẽ. vt. ff. e. l. cui adoptio. Et ſi quidẽ filiꝰ ꝑſentiat bene eſt. ꝛ recidet nepos adoptiuꝰ in ptãtẽ ſuaꝫ. f. filij mortuo pẽ. vt. ff. e. l. ſi qs nepotẽ. Si aũt non cõſentiat filiꝰ: tũc agnaſcit. l. appropinquat ſeu agnat' fit et. l. auo hic ne pos ꝛ ſuꝰ efficit' heres ẽt filio inuito: nec recidit in ptãtẽ eius: ſiue dicas ea ſucceſſe deret vt filiũ. Jẽ nõ fili'. ſiue vt nepotes q̃ſi ex altero filio ꝑmortuo natũ: quo caſu equalr cum patruo admittat: vt. ſ. de here. q̃ ab iteſt. §. cũ autẽ. Alij dicũt boc totũ ei inuito. i. filio inuito. ꝛ agnaſcat. i. iurta cũ quaſi naſcat quo ad ſucceſſionẽ. q̃ſ ſatis in idẽ redit. Alij boc totũ ei iuito. i. auo inuito q̃ volũtate filij. ꝓpoſuerat adoptare: nũc aũt ſ. Juſ. ꝓpoſitũ facit: ꝛ ſic dr imuit' ꝛ nõ ne. ꝓpoſiti ꝓmi. Et ꝙm iſtos bic nepos inuito auo ꝛ filio adoptat' nõ ſuccedit vna cũ filio. ſ. demũ eo mortuo. prima vertꝰ: eſt. Sz ãgre bic ſi li' ipediret matrimonũ ſui filij etiã auo volẽte ꝛ nõ ipedit bũc ciuilem actũ. vt. ff. de ri. nup. l. 2 i. one. ſ. j: Rñ. q̃ matrimonium eſt vinculũ magiſ indiuiduũ. vt. ſ. de pa. po. j. rñ. Additio. Et ſic iſta glo. intelligit bunc ter. tripliciter ibi: et inuito. Primo dimiſſim vt ꝛponaꝫ et. l. auo: inuito ſ. filio. Scõ ꝛ tertio ꝛiuctim: vt illa verba in totũ referant' vel ad illud: vel ad auum: contra quam facit. d. l. ſi quis nepotem. Jaſ.

o ¶ Cõſentire. Sed vñ q̃ fic. nã ledit filiꝰ in duob': ꝛ in hereditate ſiue i bonis q̃ ad filiũ ſuũ. ꝓpone bat er voto trãſmittere: vt. ff. vñ li. l. ſcripto here de. q̃ nõ facit. vt. ſ. de here. q̃ ab iteſt. de. §. at bi. ꝛ in ptãtẽ illꝰ trãſit: quare in ptis ſui naturalis ptãtẽ nõ recidit iure iſto veteri. vt. ſ. e. i. ri. Ad primũ rñdeo q̃ alio mõ poſ eũtare inſtituẽdo eũ. Sz fcõm dico ꝙ nõ pot eſtimari pa. po. vt. ff. de leg. i. filiuſſamilias. §. fin vulga re. # Sed bodie vter q; timor ceſſat. nam ꝛ ſuccedet ꝛ in ſuam ptãtẽ ꝛ re cidet. vt. C. de adop. tũm in adoptiuis. §. ſcimus. ꝛ. §. ſed. §. ſed bodie.

p ¶ In plurimis. ¶ Caſus. Dicit tuſti. ꝙ in plurimis ille q̃ adoptat' vl' arrogat' eſt aſſimilat ei q̃ er legitimo mrimonio ꝓcreat' ꝛ. Tñ ſi quis cũ q̃ſi iuris ẽ auctor ritate ꝓncipis arrogauerit: vel cũ q̃ in parẽtis ptãte eſt. nõ ertraneũ apud ꝓtoꝝ vl' ꝑſidẽ adoptanit poterit eũdẽ ac ſi eẽt filius ſuus naturalis ꝛ legitim' alij in adoptionẽ dare. Et nõ ſolũ pre dita in vtraq; ſpecie adoptionis cõia ſunt: ſed etiaz illud vtriuſq; ꝑcipiet adoptiõis cõe eſt q̃ illi q̃ gñare nõ poſſ: nibilominꝰ adoptare poſſunt: quales ſunt ſpadones. Eſt boc tri gñaliter ercipiunꝫ caſtrati q̃b' natura beneficium generãdi denegauit. Caſtratiem adoptare nõ poſſunt. ꝛ idẽ eſt in feminis. Femine eñ neq; adoptare nec arrogare poſſunt ꝛ boc ea rõne: q; nec naturales liberos habẽt in ptãte: verũtamẽ ex indulgẽtia principis ad ſolatium liberoꝝ ꝛpo republica amiſſorum eis adoptare permittitur. b. d. vſq; ad. §. Illud ꝓpterea. Fran.

q ¶ Jn plurimis. Q̃q; enim eſt. ſ. vt. ſ. de heredi. ab iteſt. §. minus. Fin azo. Item in eo q̃ adoptiuus pater non tenetur eum inſtituere. vt. ſ. de here. que ab inteſt. §. aliquam. ꝛ. §. ea differentia.

r ¶ Ertranеum. vt ſic tranſeat in ſuam ptãtem. vt. ſ. eo. §. ſed bodie.

s ¶ Men pñt. Qui oẽs eunuchi vocanꝫ: ſed ab boc gñe detrabit caſtratos qui

Queſtio.

Sed hec glo. aut male aut ipoſe loquit' ſꝫ xpoſ. q; nullum tẽs ple nã puberta tem ꝛſtituit niſi. xvij. ãnoꝝ. ang.

Sz facit q; ſi de teſtamẽti agit ꝓiudicio vr neceſſarius et' ꝓſenſus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tos qui gñare non possunt. i. caste sic natos vt nunq̃ potuerint gñare. Ratuſ fo
tius ipedi
mẽtus ẽ p̃
accidẽtis.
¶ Spadones qb̃ testiculi vel genitalia abscisa sũt cultello vel spata. ẽ ſt rõ q̃ ro fortẽ ipedimẽtũ ẽ nature q̃ accidẽt, vt ff. t. ff. de li. a posthu. l. sed est q̃stũ. §. i. t. ij. Et no. q̃ vulgariter, pmiscue appellant. Accur.
b ¶ Non pñt. Sed ipſi arrogari possunt: vt ff. eo. nam femine. Accur.
c ¶ Habẽt. No. feminas nõ hẽte filios i ptãte. z fa cit ad hoc. ff. de suis z le. nulla. t. ſ. de hẽf. q̃. z diff. §. ceteri. z. ff. de ſtabu. l. illud. §. ad testamẽta. ac.
d ¶ Sz ex indulgẽtia. de no uo iure. 2cedẽda. vt C. eo. mulierem.
e ¶ Amissor. in acie p̃n cipis: vt h̃ immit. et. ſ. de ercu. tu. §. ſz ſi in bello. ff. de inof. testa. l. ſi ſuspe cta. §. fi. Sed nũqd et tũc bẽbit im ptãte: Ẽ q̃ ſic cſi bñficia p̃ncipũ ſint ex tẽdẽda. vt in auc. cõſti. q̃ de dig. §. pe. coll. vi. et. ff. de cõſti. pn. l. ſi. Sz tñ ſi dico ad inſtar. f. naturaliũ. naz naturã imitatur adoptio. vt. ſ. e. in. §. minor. ff. z facit ad hoc. C. eo. mulierem. Accur.
¶ Illud. ppriũ. ¶ Caſus. Dñe iã vidi in gb̃ ſpẽs adoptionis z arrogatio nis zuenũt: z in gb̃ diſ ferunt. Nũqd est adhuc aliq̃ differẽtia inter eas: R. ñ. ipa. q̃ ſic. Nã idẽ est. ppriũ z ſpãle adoptiõis illi. q̃ p ſacrũ oraculũ. i. p p̃ncipẽ z rescriptũ p̃ncipis ſit vt ille q̃ ſe in arrogationez dederit: liberos i ptãte ſua habuerit nõ ſolũ ipe in ptãte p̃is arrogatoris tãq̃ trãſit: ſed etiã oẽs liberi ei⁹ q̃s in ptãte h̃z ptãti arrogatoris tanq̃ nepotes vna cũ eo ſubjiciũtur: z hoc ettñ fuit in ſpona diui auguſti quẽdã germani cũ in filiũ arrogare volẽtis: z iſte germãicus nolebat cõſentire. vñ non potuit pcedere arrogatio ſua: h̃z diu⁹ auguſt⁹ cuidã noĩe Tiberio iũ xit vt ille germanicũ arrogaret. quo facto p̃nceps arrogauit Tiberiũ z ille babuit tiberiũ in filiũ z p cõſequẽs germanicũ filiũ adoptiuũ tiberũ habuit in nepotẽ. Et hec dicunt vſq; ad. ſ. apud catbonẽ. Fran.
f ¶ Oraculũ. i. p̃ncipẽ: vt de eo q̃ ſui iuris eſt: z ió trãſit etiam bodie in ptãte arrogatoris. vt. ſ. e. o. in pin. ió ſic dictũ: q̃ oramus ſiue depr̃ camur eum: vt in talibus p̃estet auctoritatem. Accurſius.
g ¶ Liberi. Omnes nati z nascituri: z etiam reuerſuri ab bostibus. vt ff. eo. ſi paterfamilias. in p̃in. fallit boc. ff. de ope. li. l. opere.
b ¶ Diuus augustus. Nic imperator volebat adoptare quendam nomine germanicum: z hic germanicus noluit cõsentire. vnde non potuit pcedere adoptio: vt. ſ. t. i. ſ. ſed ſi pater. z. ff. eo. l. ij. in p̃in. vnde. Augustus callide ſua ſit cuidam nomine tibirio: vt illum germanicus adoptaret: quod fecit. z hunc tiberiũ poſtea arrogauit p̃nceps: quare per conſequens habuit germanicum loco nepotis.
i ¶ Zs. Tiberius.
k ¶ Protinus. i. ſtatim.
l ¶ Adoptione facta. a p̃ncipe.
¶ Apõ catbonẽ. ¶ Caſus. Dñe iã video qd iuris q̃n aligs adoptat liberũ boiem. dicatis mibi ſi placet qd iuris eſt ſi aligs dñs adoptauit ſeruũ ſuũ: R. ñ. iuſt. ipe. dicẽs. Amice: antiq referũt in hoc caſu ſe memi niſſe bñ ſcriptis apud catbonẽ: vt ſi ſeruꝰ fuerit adoptat⁹ ec hoc poſſe eos cõſeq; libertatẽ. Vñ nos auctoritate catbonis eruditi illos ſeruos quos dñs actis interuenientibus in filios adoptauerit in conſtõne nſa liberos eſſe cõſtituimus. lz hoc eis ad ius filij cõſequendũ non poſſit ſufficere. Et hec ſunt q̃ dicuntur vſq; in ſi. ti. Fran. de are.
m ¶ Adoptati. ſ. a dño. ab eẽneo aũt nõ põt et liberi⁹. vt. ff. e. ſi p̃. in ſi.
n ¶ Conſtitutione. vt. C. de la. li. tol. l. vna. §. ſimili quoq; modo.
o ¶ Actis. i. cozã iudice dicẽdo hec verba: vem huc ſili. Azo. ✠ Vel vt puto cozã iudice agebat vt filꝰ fieret adoptiuus. z inde fuit facta ſcriptura nõ tñ res puenit ad pfectionẽ: vt differat a primo caſu ſupiori: aliud ſi ertra iudiciũ talia fierẽt vel agerent. vt. C. de li. cau. l. penul. z fic collige ex hoc. z ſupiori rñ. q̃ ſi id q̃d ago nõ valet vt ago: valeat tñ vt

valere poteſt. ſic. C. de la. li. tol. l. vna. §. ſimili q̃z modo. Alr. ſ. ff. de iur. codicil. l. j. z. ff. de pac. ſi vnus. §. ſi acceptilatio. Additio. Reſpondent doc. q̃ ibi conſtabat teſtantem nolle codicillari. Ange.
¶ Quibus modis ius pa. po. ſol. ¶ Supra vſum eſt quo dñica ptãs cõſtituaꝝ z cõſtituta tollaꝝ. ſubſequẽter viſum eſt ſicut patria ptãs cẽ ſetur. Sequit de iure vi dere q̃bus modis diſſol uatur ſm̃ Porcum.
Idcamus.
¶ Totus iſte tit. diuidit in ſex ptes. Pri mo qualr diſſoluat͡ pria po. morte naturali. Se cũdo qualiter morte ciui li er delicto prouiẽte. Tertio qualr. ppr oigni tatẽ alio acq̃ſita. Quarto qualr. ppter captiui tatẽ p̃is vel filij. Quinto q̃liter emancipatiõe. Sexto qualr p̃ oationez l adoptionẽ aco p̃no vl mño. Scõa ibi: cũ autẽ. Tertia ibi: filiuſſamiliaꝝ. Quarta ibi: ſi ab bo ſtibus. Quinta ibi: ꝑter ea. Serta ibi: ſed et ſi pr. Itẽ boc p̃ncipũ ſubdi uidit i q̃ttuor. Q̃: primo ponit de q̃ ẽ tractatur. Scõo qualr als ſupza di rit de ſeruis. Tertio q̃lr filij liberen͡t a pa. po. generaliter tractãdo. Quar to dictã rñionẽ diuidit. Scõa ibi: z qdẽ. Tertia ibi: bi vo. Quarta ibi: ſz B. ¶ Caſus. In p̃nc. iſtꝰ titu. dicit inſt. ꝓtinuãdo pceſſus ſuũ. Videamus nũc de illis q̃ alieno iuri ſubiecti ſunt qualr anne rib⁹ illi⁹ iuris liberen͡t: ſz tñ de liberatione ſeruoꝝ q̃lr a dñica ptãte liberẽt nibil i h̃ ti. dicẽ. Qualr
ſeruꝰ ſeruꝰ de ptãte dñoꝝ erimunt͡ p ea q̃ iti. de libertinis z de manumiſſõe ſeruoꝝ dixim⁹ exponit. Sz q̃ dñe ipator video q̃ vultis tractare i ti. iſto q̃lr liberãt liberi a ptãte parẽtũ. Dicat͡ ergo mibi ſi placet aliq̃ modũ tollẽdi pa. po. Ad h̃ rñ. ipa. dicẽs. Amice liberi ptãte parẽtis eriſtẽtes p morte naturalẽ parẽtis ſui iuris fiũt: h̃ tñ nõ ẽ ſine diſtinctiõis remedio accipiẽdũ. Nã mortuo p̃ieſa. liberi in p̃mo gradu eriſtẽtes: vt pote filiꝰ vel filia gñaliꝝ ſui iuris efficiunt͡: ſed p morte aui nepotes q in eiꝰ ptãte fuerũt nõ oĩno ſui iuris fiũt: h̃ ita demũ ſi poſt morte aui in p̃is ſui naturalis ptãtẽ nõ ſunt recaſuri. vñ ſi tpe mortis ipſius aui p̃ ipſoꝝ nepotũ virerit: z in p̃is ſui naturalis ptãte ſit: nec añ mortẽ eiꝰ de ptãte ſua exiuit: in hoc caſu nepotes ex eo poſt morte aui ſui teſtatoꝝ eiꝰ recidũt: nec p morte aui ſui iuris efficiunt͡: ſed ſi morẽte auo p̃ nepotũ aut mortuꝰ p emancipatiõe de p̃is ſui ptãte liberaꝝ erit: tunc nepotes ex eo q in ptãte patris iã mortui vel emancipati recidere nõ poſſunt p morte aui ſui iuris fiunt. b. d. vſq; ad. ſ. cum aũt. Fran.
p ¶ Et quidem. q. d. quid ſit circa ſeruos de abſolutione potestatis eorum dixim⁹. ſ. de li. ſ. j. z. ſ. multis.
q ¶ A potestate. Subaudi dominica.
r ¶ Parentis. Stricte accipe p eo bis tñ qui ſunt ſupiores ex linea maſculina. Nam femine non habent in potestate filios. vt. ſ. t. i. ſ. femine. generalius accipitur. ſ. ti. ij. §. j.
s ¶ Eo. ſ. parente.
t ¶ Boc. ſ. quod dixi morte ſuperioris inferiores efficiũt ſui iuris.
v ¶ Patre. ſ. familias: ſubaudi ſupza quem nullus eſt rõne potestatis.
x ¶ Non ommodo. i. generaliter.
y ¶ Sed ita. ſ. ſiunt ſui iuris.
z ¶ Eorum. ſ. nepotum.
a ¶ In ptãte. z nõ exiuit. nã ſi exiuit z poſtea redũt: q̃ eſt arrogat⁹: non recideret filiꝰ in ptãte ei⁹: vt. ff. de adopt. ſi pr̃ filiũ. z eſt rõ: vt ibi notaſ. Additio. Sez q̃ ius ſemel q̃ſtũ nepoti nõ oz tollip arrogandũ regula iuris ius nñm. Alia eñ rõ ibi poſita rep: robaſ. q̃d facit vt poſt impetrationem vocaturen͡ bens non obtineat etiam ſi yro⁹ moriatur.
b ¶ Zs. ſ. filius predictus.
c ¶ Mortuus eſt. ſ. filius predictus.
d ¶ Sui iuris, niſi in caſu: vt q̃ p dignitatẽ filius ſui iuris facꝰ fuiſſet:

diſponſit. l. paulus. §. paul⁹. de ff dcic. li. enũciatiua aũt an debeant ſificari: pu ta ſi dicatur ſempronius filiꝰ vl frem heredẽ inſtituo. vide b per ange. Diuiſio.

✠ Scz p̃n cipe nõ aũt a comite pa latino ℔ an ge. quo idez q̃bic dicit etiam in ba ſtardo q̃ eã legitimãdo

✠ Et ad ſz rñdẽt b doc. q̃ imo debent mo derari ſm. tus cõe. l. ex facto. in pri ff. de vulg. t pupi. ſubſti.

✠ Idẽ ſi bu liſmodi ver ba blãda/ et adulatoria pferanꝰ i te ſtamẽtis q̃

Patron' a qualr succedit liber to.

Pr in gb' casib' succedit filio: et in quibus non.

iure. C. secus de iure. ff. fm Ja. ppf. l. pātonꝫ. ff. ſi qs a pa. fuc. manu.

a ¶ Patrono. Patronus autem succedit liberto in totū ab intestato filijs nō ertāntibus et testamēto in tertia parte bonorum liberti. liberis eristentibus in nihilum: licet olim esset aliter. vt. ſ. de suc. li. ſ. i. t. ſ.

sed nostra. sic erit hic in patre. Sed hec ſimilitudo interdū fallit: nam interdum habet totum pater. vt ſi filius turpem personam instituit here dem. vt. ff. ſi a pa. quis ſu. ma. l. patronus. in prin. Interdum nihil ex fuc cessione vel alio modo: vt in ſer casibus. l. quando precium emācipationis accepit pater a filio. Item qñ filius est miles et habet castrensia. vt. ff. ſi a pa. quis ſu. ma. l. i. ſ. ſi parēs. t. ſ. est. t alius. t ff. de testa. mili. ſi a milite. ſ. ſi. t. l. ſeq. Item filius alijs patris: licet heredi bus non datur: vt. ff. ſi a pat. quis ſu. manu. l. i. ſ. fina. secus est in filijs patronꝰ. Item qñ emācipa uit coactus: vt. ff. ſi a pa. fu. quis manu. l. i. ſ. fina. Item calusiana nō ita pa tri vt patrono datur: vt ff. ſi quis a parēte fu. manu. l. i. ſ. ſi parens. t. l. nō vſq. Item nec operas a filio vt a liberto patronus habet vel potest ba bere: vt. ff. ſi quis a parē. fu. manu. l. penul. ſ̄ hec predicta ſpecialia in patrono vera non ſint: vt colligitur ex generali ca pite illius titu. ſi quis a pa. fuc. manu. l. i. ſ. reſpō. et. q. t in ſpecialibus casibus qui in illo titu. ponuntur: vt dictum est. Sed fm hoc ſemper videtur pater amittere cum ſemper premium emancipationis habeat bodie. vt. ſ. per quas perſo. no. acqui. ſ. hoc quoq;. t. C. de bo. que libe. cum oportet. ſ. pe. Sed dic iſtud legale non conuentionale premium esse: rideo licitum nec punie dum. vt. C. de admi. tu. l. ſancimus. t. C. ad leg. iul. de adul. l. graccus.

Actio calusiana.

Additio. Dic q̄ de conſuetudine aliter obſeruatur: q̄ pater in emancipatione donat aliquid filio fm Ange. t Jaſ. bic.

b ¶ Er manumiſſione. i. er emancipatione.

c ¶ Mancipatur. Concordat huic verbo. ſ. de leg. pa. tu. t. ſ. de fidu. tut. in principio.

¶ Admoneꝺi. ¶ Caſus. Dicit Juſti in hoc. ſ. q̄ ſi parēs filiū t er eo nepotē vel neptē in ptāte retinuerit: vel eōuerſo. liberū erit arbitriū ei a nerib' fue ptātis nepotē vel neptē de ſua ptāte dimittere. t filiū i ſua ptāte retinere vel in ſuo arbitrio erit oēs ſimul ſui iuris efficere. Fran.

d ¶ Liberum arbitrium esse. niſi in casibus. vt. ſ. e. in fine dicemus. et facit ad hunc. ſ. ff. de adop. l. liberum.

e ¶ Habebit. vt. ſ. de pa. po. ſ. qui igitur.

f ¶ Dannumittere. i. emancipare.

g ¶ Vel omnes. repete liberum esse. Accurſius.

¶ Sed t ſi pater. ¶ Caſus. Dñe iam vidi plures modos quibus tolli tur pa. po. nūquid adhuc pluribus modis tolli poterit? R ſi. q̄ ſic. Nā per tranſlationem ptātis tollitur patria ptās q̄tum ad ipm quem poſt in ptāte habuit pater. ſi enim pater filium ſuum quem in ptāte hz auo filij ſui vel proauo paterno vel materno fm tenorē noſtrarū cōſtitutionū in adoptionē dederit: t hoc ipm cozā iudice cōpotenti coram interuenientibus manifeſtauerit pñte filio qui in adoptionē daf t nō ſ̄ dicenti hmōi adoptioni: t etiā eo pñte cui in adoptionē datur in hoc caſu q: in vnā pſonā cōcurrūt t naturalia t adoptiōis iura t ius ptātis naturalis pīs oīno diſſoluif: t in hmōi patrē adoptiuū trāſferī in cui' perſona cōſtituimus adoptionē pleniſſimā esse qñ ea que dixim' cōcurrunt. t hec vſq; ad illum. ſ. Illud autem. Fran. de are.

b ¶ Conſtitutiones. vt. C. de adop. cum in adoptiuis. t. ſ. de adop. ſ. ſ̄ bodie. t. ſ. ſi vero.

Tacēs affirmat. + Sz dī ſ. rpoſ. nc rīt erpſius cō

i ¶ Preſente eo. niſi ſit infans. vt. C. de eman. li. l. pe. Accurſius.

k ¶ Non cōtradicēte. No. patiētia cōſenſui cōparari: ſic qui tacet affirmat. ff. de pig. l. hideiuſſor. ſ. pater. t. ff. ſolu. ma. l. i. ſ. ſi. Arg. ff. de adop. l. i. ſ. i. + t de. pcu. filiuſſfamilias. ſ. i. Acc. Additio. Sed ibi erubescentia tacuit. quo caſu non videtur conſentire fm Jaſo. per ter. in l. pe. ff. de fur. vel pro ſolutione diſtingue: vt per Ange. are.

l ¶ Tranſit. ergo non tollitur patria potestas ſed trāſfertur. Ad quid ergo hic caſus hoc titulo ponitur? R̄eſpondeo: quia t ſi non tollitur incōmutabiliter/tollitur tamen quo ad primum. ideo dico in eo qui iudicatur in potestate mea non esse: nam non efficitur ſui iuris. cū ſententia non faciat ius: immo remanet in potestate: licet quo ad me pro emācipato habeatur. vt ff. de cōditione indebiti. l. iulianus. in principio. t. l. ylei.

m ¶ Virimus. vt. ſ. titu. i. ſ. ſi vero.

¶ Illud autem. ¶ Diuiditur in tres partes. Primo dicit de filijs añ emācipationem patris conceptis. Secundo de conceptis poſtea. Tertio q̄ filius non potest cogere patrem ad emancipandum eum. Secunda ibi: q̄ ſi poſt. Tertia ibi: et quidem. Aret. ¶ Caſus. Ponam' q̄ aliquis habeat filium in potestate t pro: iſtius filij er eo cōceperit: t poſtea eundem filiū emācipauerit vel in adoptionē dederit. modo queritur vtrum partus ante emancipationē conceptus t poſtea editus nascetur in potestate aut nihilominus: Reſpō. iuſti. q̄ ſic: ſ̄ ſi poſt emancipationem conceptus fuerit ſecus erit: q̄ tunc partus er ea editus in ptāte parentis emancipati vel aui adoptiui erit. Et ſciendū q̄ in parentum potestate exiſtentes: nullo modo poſſunt compellere parētes eos de ſua potestate dimittere. Et hec vſq; in finem tituli. Fran de are.

Diuiſio.

n ¶ Illud. Dic. ſ. tradit duo precepta. vt. ſ. de adop. ſ. ſed bodie.

o ¶ Er filio. Scilicet naturali t legitimo. ſecus in legitimo tantum vt in adoptiuo: nam tūc filio emācipato etiam nepos er eo emancipat' videtur fm quoſdam. vt. ff. de capi. diminu. l. liberos. ſ. emancipato. t. ff. de adop. l. ſed etiam nepos. Vel melius dic in eo idem quod in natura li: vt in fine huius tituli. t. ff. de adopt. l. liberū. t. ff. de capti. t poſtlimi. reuer. l. ſi me tibi. Accurſius.

p ¶ Er ea nascitur. Secus in ancilla pregnante manumiſſa vel alienata. vt. ſ. de ingenu. ſ. fuſſicit. t. ff. de acqui. rerum domi. l. ſi. t. C. de probatio. l. matrem.

q ¶ Et qdē. Hoc est ſecundū ꝓceptus: t repete ſcire oportet q̄ neq; t̄c.

r ¶ Naturales. Subaudi t legitimi. nam naturales tantum nō ſunt in potestate. vt. ſ. de nup. ſ. ſi.

Emācipare filiuꝫ pf cogit in ūtuo: casibus.

s ¶ Pene. Hic nota talem regulam q̄ nullus filius potest compellere patrem vt emancipet eu: quod fallit in quattuo: casibus. t ideo dicit pene: vt ſi pater agnouerit legatum ſibi relictum hac contemplatione vt liberos emanciparet. Iſtam tum compellitur extra ordinem emancipare: vt. ff. de conditionibus. t demonſtrationibus. l. ſi cui. Item ſi titius adoptauit primignum ſuum compellitur emancipare eum eo pubere facto ſi probauerit ſibi non expedire esse in potestate: vt. ff. de adoptio. l. nōnunq;. t. l. ſequenti. Idem in quolibet adoptiuo: vt. ff. de minoribus. l. iij. ſ. ſi quis minor. Item ſi filie peccandi neceſſitatem impoſuit: vt. C. de epiſcopali audientia. l. ſi lenones. Item ſi filiū male t contra pietatem affecerit: vt. ff. ſi a parente quis manu. l. fina. Item ecōtra filius non potest compelli vt emācipetur. vt in auten. quibus modis naturales effi. ſui. ſ. generaliter. collatio. vi. Additio. Niſi in predictis caufis fm Bartolum. in. l. quidam cum filium. ff. de verborū obligatio. et Jaſon bic. Sed Angelus tenet contrarium: niſi quando filius agnouiſſet legatum ſibi relictum contemplatione emācipationis. Et notat in dicta. l. quidam. et eiſdem cauſis quem poſſe inuitum emancipari ex quibus poteſt erheredari.

Continuatio.

t ¶ De tutelis. ¶ Imperator continuat hanc rubricā. Vel ſic. Dictus est ſupra de quadam diuiſione personarum. Quia quedam ſunt ſui iuris: quedam alieno iuri ſubiecte ſunt. Aerum quia eſt reperire alias diuiſionem: quia quedam ſunt in tutela t. c. ideo ſequitur videre de tutelis. Chriſtoforus porcius.

Tráſeamus

De tutelis.

Titu.XIII.

Diuisio.

TRanseam9 nūc. ¶ Iste titulus diuidit̄ in quattuor partes. Prio subdiuidit̄ primū mēbrū psonarū positū. ff. tit. de his q sunt sui vl aliem iuris. Scōo diffinit̄ qd sit tutela. Tertio q sunt tutores ⁊ vñ dicant. Quarto q sunt illi q possunt tutores ⁊ testamento dare. Scōa ibi: est aūt. Tertia ibi: tutores. Quarta ibi: permissum. Are.

¶ Casus. Justi. dicit bic cōmūādo. pcessum suū. Nūc trāseam9 ad aliā di uisionē psonarū. Naz er bis psonis q in ptāte nō sunt: qdā sunt in tutela: veli cura. qdā neutro iure tenent. vñ videam9 de illis psonis q sunt in tutela vel cura. Hā cognitis illis psonis q sūt in tutela vel cura, ceteras q̄ psonas illas videlicet q neutro iure tenent simul itelligem9. Pdr cm̄ ispiciam9 de illis psonis q sunt in tutela: ⁊ hec dicū tur sscā ad illum. ff. Est aūt tutela. Fran. de are.

a ¶ Ad aliā. nā diximus duas. vt. ff. de iure. pfo. i pn. ⁊. ff. de his q sunt sui iuris vel alieni. in pn.

b ¶ Er bis. Nota ergo q bic subdiuidit illud mēbrū. qdā sui iuris sunt qō est oppositū illi: quedaz alieno iuri subiecte sunt: vt. ff. de bis qui sunt sui iuris vel alieni.

c ¶ Non sunt. qui ergo in tutela vel cura sunt sui iuris sunt. Filiusfamilias ergo nō pōt bēre tutorē vel curatorē: vt bic. ⁊. C. de cura. fu. l. fi. in pn. ✣ Sed contra. C. de sen. pa. l. fi. ⁊. q. fili⁹ ei⁹ q est apud hostes ē in tutela: ⁊ tamē non est sui iuris: vt. ff. tit. i. ⁊. fi. ab hostibus. sed ibi ✣ vere non erat in potestate cum pater deportatus esset: vt diximus. ff. tit. i. ⁊. fi. cum autem.

d ¶ Neutro. Nec tutela nec cura.

e ¶ Ita enim. Qz contrariozum eadem est disciplina: vt bic. ⁊. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. in pn.

f ¶ In tutela sunt. de altis dicetur. ff. de cura.

g ¶ Est aūt. ¶ Casus. Dñe iā videō q̄ vultis de illis tractare q sunt in tutela. Dicatis ergo si placet qd est tutela: R̄n. Justi. diffinicdo tutelā. Tutela put Scrus iuris cōsult⁹ diffinit est ius ⁊ pōtas ⁊c. Et diffinitiōis prtes in casu mutari nō pōt. Et hec vsq; ad illū. ff. Tutores autez sunt ⁊c. Sz dñe iā videō qd est tutela. dicatis ergo q sunt tutores: dā boc rn. Just. q̄ tutores sunt q cā vim ⁊ ptāte accepēr̄t: er qua vi ⁊ pta tenomē sui accepēr̄t. Nā dicunt tutores a tuēdo quasi tuitores. i. defensores: sicut edititj dicūt q edes tuēt. ⁊ hec vsq; ad illū. ff. Permissū.

h ¶ Serius. Nomen ē iuris consulti: ⁊ facit ad bunc. ff. tit. eo. l. j.

i ¶ Dic9 ista solutio nō procedit q̄uz ad ff. na si ibi posiūt. q est. si vicit Ja. q ille casus e singl̄aritū mus ff. bar. ibi.

j Hā glo. i repetebādū coiter doc. bic.

k Sz q̄nci pabt si bene in sequentiā. l. fi. ⁊. ne cessitate. C. de bo. q̄ lib. vñ nō pūdet. l. j. C. de auc. tu. vbi bic. ꝑ ꝑpof.

l Et iō dif fert a tutela

m Jure ciuili. Nota tutelā esse de iure ciuili. ✣ Hz oēs fere cōtract⁹ sint de iure gentium. vt. ff. de iure na. ⁊. gen. ius autem.

n ¶ Data. l. a lege vel iudice: permissa vero a testatore dī. vt. j. e. ff. ꝑmissum. Vel dic data ꝑsone principaliter permissa secūdario rebus. vt j. tu. j. ff. certe. ⁊. j. de exc. tu. ff. datus.

o ¶ Eam vim. Que est dicta. ff. ꝑoti. ff.

¶ Permissum est itaq; parētibus liberis impuberib⁹ q̄s in potestate habēt testō ⁊ tutores dare: ⁊ Bi filios filiasq; pcedit oīno.

¶ Neq; potib⁹ tñ neptibus q̄z ita demū parentes pñt testō tutores dare si post mortē eoz̄ in ptātem patris sui non sunt recasuri. ¶ Itaq; si filius tuus mortis tuę tpe in potestate tua sit: nepotes ex eo non possunt testamento tuo tutores bēre: q̄uis in potestate tua fuerit: scilicet q̄ mortuo tu in potestatez patris sui recasuri sunt.

¶ Pōt pōt dare tutorem posthumo: qui si natus esset/in potestate sua esset. Are.

¶ Cū aūt in cōplurib⁹ alijs causis postbumi. p̄ ā natis habeant: tñ hac causa placuit non minus posthumis q̄ iam natis testō tutores dari posse: si mō in ea cā sint: vt si viuus parētib⁹ nasceret sui heredes ⁊ in ptāte eozum fierent.

¶ Datio tutele filio emancipato impuberi nullius est momēti: nisi per presidem confirmetur. Are.

¶ Sed ⁊ si emācipato filio tutor

p ¶ Er ēt re. i. vi ⁊ ptāte.

q ¶ Defensores. Et ꝑ3 ētiā curatores sunt tutores: sm̄ Jo. ⁊ plerūq; sic appellant: vt. ff. de le. iij. cū filio. ff. j. ⁊. ff. de mi. l. j. ff. ii. Additio. ¶ Dancglo. reprobat Ja. q̄ hz alliusio vocabuli. quemadmodū tñ pcccdit: q̄ repugnat diffinitio vt notat Bar. in. l. j. ff. de testa.

r ¶ Qui edes. Et est prefectus vigilum: ⁊ q cū eo de nocte vadunt: vt. ff. de of. prefec. vigi. l. iij. ff. scīē dum. Accur.

¶ Permissum. ¶ Dixi ditur in tres partes. Primo ponit dictuz in gñe. Scōo illud modificat. Tertio modificationez exꝑlificat. Scōa ibi: nepotibus. Tertia ibi: ita q̄. Aret. ¶ Casus. Dñe er q̄ vultis tractare de tutelis ⁊ testamētaria tute la q̄ dignior est. dicatis q̄ in ꝑmis q pōt dare tutoris testō ⁊ q̄b⁹? Ad boc rn. Amice: permissuz est parētib⁹ qui liberos tpe mortis in ptāte habēt liberis suis ipuberib⁹ in testō suo dare tutores: ⁊ boci filijs ⁊ filiab⁹ gñali remotiozi gradu cōstitutis. Nepotib⁹? cm̄ ⁊ neptib⁹ ita demū pōt parētes in testō suo tutores dare si post obitū eoz̄ bmōi. nepotes ꝑis sui ptātē recasuri nō sunt. vñ si in tpe mortis me filiū tuū ⁊ er me nepotes ⁊ neptes in ptāte tua habeas/nepotes ⁊ neptes in testō tuo tutores ac cipere nō poterūt: hz in ptāte fuerint: q̄ statim post mortē tuā in ptāte ꝑis sui sunt recasuri. Sed pone. Dñe iā videō q̄ parētes in testō suo liberis suis impuberib⁹ tutores dare pōt: sed nunq̄d ꝑmittit parētib⁹ dare posthumis suis tutores in testō? R̄n. impera. q. fic. Hā cū pluribus alijs causis posthumi. p̄ ā natis habeant. statutū est in bac cā nō min⁹ posthumis q̄ ētiā ā natis tutores a parētib⁹ in testō dari posse: ⁊ boc est verū si in bac cā sint posthumi: vt si viuus parētib⁹ esset nati in eozū ptāte cadertt. Et bec vsq; ad illum. ✣. Sed ⁊ si emancipato.

s ¶ Permissum est itaq; q̄ quedam q̄uliter vidimus de tutelis: ⁊ oīs tutela est. vel testamentaria/vel legitima/vel datiua. itaq; prius de testamentaria: vrpote de digniore videamus in boc titulo ⁊ sequenti. De legitima autem dicetur. j. de legi. agna. tute. vsq; ad titu. de attili. tū. De datiua dicetur. j. de attil. tu. per totum. Tutela ē tripler.

t ¶ Impuberibus. etiam inuitis: vt. ff. de tu. l. muto. boc etiā ꝑtoz ⁊ ꝑ sicil hz: vt. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab bis. l. necnon. ⁊. l. nec mandante. ✣. fi.

v ¶ In potestate. ✣ Naturalibus etiam dare pōt in bis que sibi relinquūtur. ✣ vt. C. de consīr. tu. l. fi.

x ¶ Testō. Vel codicillis testō confirmatis. vt. ff. de testa. tu. l. iij.

y ¶ Tutores. Sed non curatores: vt. j. de cura. in pn.

z ¶ Tua sit. Et nunq̄ eriuit. alioquin nō recedit: vt. ff. de adop. l. si ꝑ. ⁊. l. si filius. ⁊ de boc dīri. ff. ti. j. ⁊. Accur.

a ¶ Sibi possunt. Licet miles sit testator: vt. ff. de testa. tu. l. ij.

b ¶ Tutores. Si autem filius vel emancipatus est vel moztuus: tunc nepotes ex eo sunt sui iuris mortuo auo: vt. ff. tit. i. ⁊. j. in fi. vñ er testamento aui possunt habere tutorem: vt bic innuitur.

c ¶ In cōplurib⁹. Ut quotiēs de cōmodo eozū queritꝝ: vt. ff. de testa. boquirin vtero. nō si de cōmodo alioz̄. vt. ff. de ver. sig. qō diximus. Vel si de incommodo matris. vt. ff. de sta. bo. l. imperator.

d ¶ Fierent. Ut q̄ er vroze nascituris erat vel nuru. aliud si er cōiubina. nisi in bis que sibi dimitteret. vt. C. de eon. tu. l. fi. tales enim tūc nō nascerentur in potestate. ⁊. de nup. ⁊. fi.

¶ Sed ⁊ si emācipato. ¶ Casus. Dñe iā videō q̄ ꝑmissus est parētib⁹ liberis suis impuberib⁹ in sua ptāte existētib⁹ ⁊ tutō suo dare tutores. sed pone q̄ ꝑ ī testō filio emācipato dederit tutorē: nūqd valeti casu isto tutoꝛis datio: R̄n. q̄ nō: hz tñ hz ī casu isto ō iure nō tenet tutoꝛis datio si tñ de facto ꝑ ī testō suo filio emācipato tutorē dederit/iste tu-

✣ Et ēt rō q̄ tūc nō dī dari tutor: q̄ pone. ff. bere ditari siue rebus. l. pr. ⁊. l. ff. de testa. tu. ⁊. ti. di xerit: nōne tutor darur ꝑsone: R̄n. vez q̄n dar a lege vel a iudice: q̄ ba bent subdi tos in pāte vel a reparo re bñte pu pillū ptātem xpof.

UNIVERSIDAD DE PRUEBA

Tutor cõ a firmat' est datiuus et non testamẽtarius.

+ Immo fi facit ℔ doc. qr dare non vſ q̃ er necessitate cõfirmat. vt b i ꝑbo oino. ar.l.rẽ lega. ff. de adi. leg. ℔ mes ll' ꝑbat i.l. ff. ſ. ꝑfin. tu. vbi cum aſſimilet testamẽtario/ ꝓts q̃ nõ eſt idẽ.l. qñ ner ua.ff. depo.

+ Dic q̃ cõ munis optimi eſt i ℑuõ ꝓpter ordinẽ titulorum.

tor a patre de facto datus er prieſdis ſnia confirmandus eſt oimodo i. ſine inquiſitione. Et hec dicuntur vſq; ad ſi. titu. Fran.

a ¶ Lõfirmãdus. nõ ergo valebat datio per ſe: cum nõ eſſet in ptãte: vt ff. e. ſ. ꝑmiſſum. Sz nfiqd h tutor cõfirmat' or testamentari': qõ ſi eſſet ꝑferre legitimo. vt. ſ. ti. ſi. in ꝓin. an datiuus quod ꝓt admitti: z facit

a patre datus fuerit testamento: cõfirmãdus a est cr ſnia ꝓbdis oimodo: id eſt ſine inquiſitione b.

¶ Qui testamento tutores dari poſſunt. Titu. xiiij.

¶ Pfamilias et filiuſfamilias z ſeruus. ꝓpter ẽt ſine erꝓſſione libertatis dari ꝓt testõ tutor dñmõ nõ ignoranter detur vt liber. Are.

Ari aũt tutor ꝓt teſtamẽto nõ ſolũ pfa milias c :ſz etiã filiuſfamilias d. Sz z ſeruus. ꝓpius teſtamẽto cum libertate recte tutor dari põt. Sed ſciẽdus eſt cum z ſine libertate tutorem datum tacite libertatem directã e accepiſſe videri: z p hoc recte tutor ẽ eſſe. ¶ Plane ſi per err' tor cr quaſi liber tutor datus f ſit aliud dicendum eſt g.

¶ Alienus ſeruus ſub cõditione libertatis future tutor in teſtamẽto creari põt. ꝓpius aũt ſub additiõe ꝓdicta tutor inutiliter datur.

¶ Seruus aũt alien' pure inutiliter h teſtamento datur tutor: ſed ita cũ liber erit vtilit' daf. ¶ Prõ

bertatis dationem: vt. ſ. qui ma. non poſ. ℑ. licet. in fi. t. C. de necel. ſer. l. quidam. ſ. illo nos in fi.

g ¶ Directã. Immo vſ q̃ fideicõmiſſariã. vt. C. de fidei. li. t. ſi nõ aſcripta. ℑ. Sed certe hic teſtamẽto hoc fit ibi alia volũtate puta codicilis vel p epſam. Vel dic q̃ ibi alienũ credebat: hic ſuũ ſciebat. Ytẽ alia rõne nõ videt valere dotio: qi ille ſol' daf tutor q teſtamẽti hz factiones. vt. ff. de teſta. tut. l. teſtõ. alis incipit: fiqdẽ. R. ñ. ſi lud intelligein paſſiua ſi gnificatione in q̃ etiã fer unus or bere teſtamẽti facti onẽ: vt. ſ. de bere. qualĩ. t. dif. ſ. teſtamenti.

b ¶ Dat' fit. ſ. ꝓpt' ſeruus: hz hoc nõ ſit veriſſie: vt. C. de reſcin. vẽ. l. quiſq; ſo. fed forte er cã bereditaria nouiter bẽbat: vt ff. de reg. iu. l. qui in alien' r'. t. I. de vſu. ſ. qb autez.

c ¶ Dicẽdũ eſt. ſ. vt neq; liber: neq; tutor ſit: idez multomagis in alieno: vt. ff. de fideicõ. li. l. gñaliter. ſ. ſi q̃s tutorem. t. ff. de teſt. tu. ſi q̃s tutorem.

d ¶ Inutiliter. ſ. vt ſtatiz ſit: ſed cum liber erit.

e ¶ Daf. Qr directo nõ erit liber: ſed per fideicõmiſſum. vt. ff. de teſt. tu. l. ſi bereditas. ſ. ſi. et. C. de fideicom. liber. l. et ſi non aſcripta.

f ¶ Eo modo. ſ. cũ liber erit. naz nõ erit tutor. inutilis eſt: vt etiã ſtipulatio. ꝓpter intelle adiectio nem. vt. ff. de ſtip. ſer. l. ſẽ non ſibi. + vel alter inutiliſ: q̃. ꝓ non adiecta babet: z erit tutor: ac ſi nõ eſt adiecta: vt z als. ſ. de here. inſti. ſ. ipoſſibilis. Vel dic tertio ſm. D. nõ erit tutor: nũc ſed cõditione ertãte. hec nõ placet: q̃ ſic nõ eſſet differẽtia inter ſuũ z alienũ: ſed prima verio: eſt. vt. ff. de regu. iur. l. actus. Additio. Que ler procedit etiã in teſtamentaria tutela qñ. ſ. conditio eſt prohibita vt hic. als ſecus: vt. ſ. ꝓtori. ſ. fm ℑo. fa. z alios hic.

+ Immo ſibi videt' inutilis adiectio fm angelũ hic.

‡ Quãus opi. pla. ſit prædebilis: ſ. iſta tri rõ re prædebilitata eſt ſupa q. 1. ſi ſi bereditas. ſ. fi. ff. ſi teſta. cu. ſm angelũ.

h ¶ Compos. Sine hoc dictum fuerit a teſtatore ſine non: vt. ff. e. l. ſi bereditas. ſ. ſi furioſus. z facit ad hoc. ff. de iudi. cum furioſus. i. rñ.

i ¶ Ad certum. ¶ Caſ. Dñe qdã ſub cõditione dedit tutoꝛ: nunqd tenet datio in iſto caſu: R ñ. impera. q̃ ſic. Rñ ad certũ tps e certo tpe z ſub cõditiõe tante heredis inſtitutionẽ tutoꝛe dari poſſe nõ dubitaꝛ. Certe aũt rei vel cauſe tutor dari nõ põt: q̃ tutoꝛ ꝓncipalr' ꝓſone z nõ cauſe vel rei datur. z hoc in ſcõa ꝓte vſq; ad illũ. ſ. Siqs filiab'. Fran.

o ¶ Ad certum tps. vſq; ad paſcha.

p ¶ Er certo. i. a paſchate et ante: vt. ff. de act. z obli. l. obligationũ. ſ. i.

q ¶ Vel ante heredis. Contra videbat. ſ. de leg. ſ. ante heredis. accur.

r ¶ Poſſe dari. a teſtatoꝛe: non a iudice. vt. ff. de reg. iur. l. actus. accur.

s ¶ Certe autem rei. ſ. africe vel ſyriace vtiliter datur. vt. ff. e. l. ſi tñ tutoꝛ.

t ¶ Cauſe. ſ. certe vt ad rei ven. ſed vſ q̃ contra. C. de in lit. dã. li. ad litẽ. ſed ibi tutoꝛ ꝓpo cyratoꝛe ponitur. Item vſ contra. ff. de teſt. tut. l. ſi tñ tutor. ſed ibi vnĩuerſitati rerum datur non rei certe.

v ¶ Perſone. ſ. pupilli principaliter vt eũ inſtruat bonis moꝛib': z etiã ſalaria ꝓſtet magiſtris eĩ'. vt. ff. de admi. tu cũ plures. ſ. in ꝓmis. t. C. de alimen. ꝓſtan. l. ſi. ad hoc eñ principaliter datur. ſcõario autem rebus datur. vt. ſ. de ercu. tu. ſ. datus. ſed in curatoꝛe econtra. nam principaliter rebus. ſecundario ꝓſone datur. vt. C. de nup. l. in cõpulãdis.

¶ Si quis tc. ¶ Caſus. ꝓnam' titius in teſtamẽto dedit tutoꝛẽ liberis ſuis in hunc modũ. Filijs z filiabus meis menũ tutoꝛem do. z poſtea deceſſit vroꝛe ꝑgnante relicta. demũ procedente tempoꝛe peperit poſthumũ z poſthumã. nunqd in caſu iſto iſtis poſthumis tutoꝛ datr' videt: Ad hoc reſpõ. impe. q̃ ſic. Rñ er quo filijs z filiab' tutoꝛẽ dederit z poſthumoꝛ: z poſthume intelligit dediſſe. Filij eñ vel filie appellatione poſthumus z poſthuma cõtinenẽ. Sed pone q̃ nepotes poſthumi nati ſunt er vroꝛe filij quem pater tpe mortis habuit in poteſtate. nunqd hmõi poſthumis z nepotibus tutoꝛes dari intelligũtur: R ñ. impe. q̃ refert qb' verbis vſus eſt teſtatoꝛ: dando tutoꝛẽ. Rñ ſi teſtatoꝛ dicit ſic. liberis meis tutoꝛẽ do. tũc nõ ſolũ filijs/ ſz etiã nepotib' poſthumis dediſſe itelligit ceterũ ſi pater dãdo tutoꝛẽ ita dixit. Filijs meis tutoꝛẽ do. in boc caſu filioꝛũ appellatiõe nepotes nõ cõtinebunt. Aliter eñ nepotes z alr filij appellãt: ſi ſi pr ita dixit. poſthumis meis tutoꝛẽ do. poſthumoꝛ appellatiõe nõ ſolũ filij poſthumi/ ſz etiã ceteri liberi i remotioꝛi

Sez peni c ſino. afs ſec' l. ſi. ff. ſ legi. tu. Ytẽ hoc vez in ꝑſonalib' vt b d etiaz ſi talis moꝛb' ſuꝑuenerit: q̃ deſinit ipſo ture etiaz ſi ad moꝛ' la bioꝛ intelli

c ¶ Paterfa. Filij ſit mur' vel ſurd': q̃ tutoꝛ: z log z audire dz. vt. ff. ſ. tu. l. i. ſ. pe. z. ſ. fi. Additio. Et ideo taciturnitas ſeu patiẽtia tutoꝛis nõ babeꝛetur ꝓ auctoꝛitate. vt no. gl. in. l. iij. ff. de auc. tu ꝓſſet ti eſſe ꝓ curato: ad negocia: ſed non curatoꝛ. vt per ange. z alios hic.

d ¶ Filiuſſa. Cũ eñ tutela ſit ius publicum. vt. ſ. de ercu. tu. in ꝓin. nõ curat ius pa. po. vt. ff. ad treb. naz q̃. ſ. rñ. z. ff. de bis q̃ ſunt ſui vel alie. iur. filiuſſamilias. quo caſu ꝑ de peculio tenet niſi agnoſcat: tũc eñ. ſ. qñ agnouit inſolidum. vt. ff. de tu. l. ſi filĩ'. z. ff. de admi. tu. l. lucĩ' titi'.

e ¶ Teſtamento. Sed a preſide tutoꝛ dari non poteſt ſeruus. vt. C. qui dari tu. poſ. l. in ſeruili.

f ¶ Et ſine libertate. Nõ expreſſo hoc ꝙ ſine libertate det: ſz omiſit li

UNIVERSIDAD DE HUELVA

reinotiori gradu nascituri continebuntur.b.d.vsq; ad fi. Fran.

Masculi a num cõci pit femini num et nõ eõuerso.q *Vide gl. in.c. gñali. de elec.li.vi. Ratoꝛ ap pellatione continenꝫ nõdũnati.

a ¶Posthumo.scz filio.
b ¶Et filij.hec dictio filij cõprehẽdit posthumũ ⁊ posthumã cũ masculinũ possit accipe femininũ. Iꝛ ꝟ dictio filie nõ ꝓhibẽt vtriusq; ꝛ fic nec posthumũ cũ femininũ nõ accipiat masculinũ: vt.ff.ꝺ le.ij.si ita scptũ. ⁊.ff.de lega.iij.q duos.⁊ l.seruis legatis. ¶Item no. appellatiõe natoꝝ ẽt nõ nati ꝛtinent: cũ de eo rũ cõmodo tractaꝫ. vt.ff. de sta. bo.q in vtero.⁊.s. ti.j.§.cum autẽ.⁊ facit.ff. de test.tu.l.si qs ita.§.i.et l.si quis filiab'.⁊.l.q.si.

c ¶Si filios.l.dixerit.ac.
d ¶Non continebuntur. scz nepotes.

Filius vñ dicitur.

e ¶Appellãtur.ab oĩb' in vsu vel cõsuetudine: ꝛ sm verã significationem vbi(q; filĩ' dr a philosophis etiã nepotes filĩ': ⁊ ẽt qlibet qui alis diligit pĩna dilectõe. vt.ff.de verbo.sig.l.liberorum.§.sed ⁊ papirius. que videtur contra.

f ¶Ceteri. Etiaz nati sm quosdã qꝫ falsum est: vt ff.de ver.sig. nomẽ. Dicergo ceteri.l.ex filijs nascituri qui fui postbumi sunt p.l.vell.vt.ff.de iur. rup.test.l.postbumoꝝ.⁊ j.de exhe.li.§.postbumi. ⁊.ff.de lib.⁊ postbu.l.gallus.i.respon.

Continuatio.

¶De legitima agnatorũ tutela. ¶Supra duobus titulis ꝓcedentibus dictus est de tutela testamentaria. hic autem ponitur de tutela legitima que sequitur testamentariam. Angelus.

Diuisio.

¶Quibus autẽ. ¶Tor' iste titulus diuidit in quattuor: ptes. Primo ponit qualr lex.xij.tabularꝫ dat agnatos i tutores ꝑ pupillis deficientib' tutorib' testamentarijs. Scdo q; sunt agnati: ⁊ q nõ sunt. Tertio qualr intelligẽda sunt illa ẽba posita hic in ꝓncipio. videlz qb' aũt in testõ tutor dat' nõ sit. Quarto qualr ius agnatiõis perimit. Scda ibi: sunt aũt. Tertia ibi: qb aũt. Quarta ibi: sed agnationis. Et fubdiuidit hoc ꝓncipiũ in tres partes. qꝝ primo dicit qualr deficiẽte tutela testamẽtaria vocant legitimi. Scdo q; sunt agnati. Tertio q cognati. Scda ibi: sunt aũt. Tertia ibi: at q. ¶Lal'. Dñe ia video q vultis tractare de legi.agna.tu. dicatis ergo mihi qsi locũ bz hmõi tutela: Rñ.impe.q deficiẽte testamẽtaria tutela locũ bz legi.agna.tu. ista qb' impuberib' liberis tutor in testõ a parẽte datus nõ fuerit bis ex.l.xij.tabu. agnati sunt tutores. ⁊ isti agnati ex.l.xij. tabu. ad tutelam vocati legitimi tutores appellanꝫ. Sed pone: dñe iam video qñ leg.agna.tu.bz locũ: ⁊ vñ descẽdit. dicatis mõ mihi qui dicit tur agnati: Rñ.impe.q agnati sunt cognati per virilis sexꝰ cognitionẽ cõiũcti. ⁊ dicunt agnati quasi a prẽ: q; ab eodẽ prẽnat' tibi agnat' est vt frattis filĩ' ⁊ etiã nepos ex eo. Itẽ patruꝰ adest tibi cognat' ⁊ filius patrui ⁊ nepos ex eodẽ filio patrui natus. Sed qui p femini sexꝰ cognatiões iungũtur nõ sunt agnati sed alis naturali iure cognati. vñ amite tue filius nõ est tibi agnat' sed tm naturalr cognat': q; per feminiñ linea.f.per amitã tã tibi cõiungit: ⁊ tu inuicẽ illi eodem iure cõiungeris: q; qui nascũtur patris non matris familiam consequuntur. Et hec vsq; ad.§. Quod autem lex. Fran. de are.

g ¶Quibus. Scz pupillis.
b ¶Quodecim tab. qꝫ ipa lex vocat vbis ⁊ suia: ⁊ nisi gerãt/eoꝝ periculo agit. vt.ff.c.l.legitimos. als aũt qñq; ex suia legis dant nõ ex verbis. vt.j.ti.ij.⁊.iij. Additio. Qui fctõ inẽtario ꝛ pstito inuamẽto de vtilib' faciẽdis ꝛ ꝑtermittẽdis iutilib': ꝓmittẽdo etiã exꝑsse ipm pupillũ defendere ⁊ satisfacere rem pupilli saluã foze non aũ administrabit q; fibi per iudicẽ administratio decernatur. l.iij.§.fi.ff.de admi.tu. Ange.

i ¶Agnati sunt. Si sint maiores.xxv.an.vt.j.de fidu.tute.in fi.⁊ minores.lxx.an. als excusantur.vt.j.de excu.tuto.§.item maior.

Cognatio k etagnatio se habent sicut genꝰ ⁊ species.

l ¶Cognati. Nomẽ ergo cognationis generale: agnatiõis nomẽ specialẽ. nam oĩs agnatus est cognatus: sed non conuertitur vt bic.⁊.j. de legi.agna.suc.j.rñ.⁊.ff.eo.l.sunt autem.

¶Ex eo. Filio fratris.

m ¶Patruꝰ. Repete si fuerit natꝰ eodẽ prẽ cũ prẽtuo: alioquin est cognatus, vt.C.de legi.here.l.fi.§.sed nec.⁊.§.cum autem.

n ¶Agnati. Etiã si masculus interueniat: vtputa si sint duo fratres vtecto femino sexu propter quem adinuicem sunt cognati sm Jo.

o ¶Amite. Sed ipa amita est tibi agnata: qꝛ p patrẽ tuũ tibi cõiungit.

p ¶Jure. scz cognatiõis.

q ¶Familiaz. i. agnationẽ. Iꝛ ⁊ alias multas habeat significatiões ꝛ dicitio familia. vt.ff.de vb. sig.l. pnunciatio.§. familiã. ⁊ facit.C.de ver. sig.l. fi.⁊.§.de pa.po.§.fi.

Familia multas significationes bz.

¶Quod aũt. ¶Casus. Dñe titi' laborans libe ris suis ipuberib' quos in ptãte habuit tpe mortis meuiuz tutorẽ dedit: sed viuẽte adhuc titio te statore decessit meuius. isti puberes adhuc tutore carẽt. Agnati aũt. primi ab onere administrationis se nituntr excusare tali rõne. Dicũt em q; le gitima agna.tu. er.l.xij. tab. locũ bz cũ tutor ẽt testamẽto dat' nõ est. Cuz em ẽt testõ ꝓis sui isti ipuberib' tutor dat' fuerit: dicũt se ab onere excusari. Dñe ꝓ deo dicatis mihi qd iuris cĩ hoc casu. Ad hoc rñdet ipe. dicẽs. Amice isti agnati frustra nitũtur se excusa rei hoc casu ab onere tutele. Male ei intelligũt §.le.xij.tab.q; ab intestato primos agnatos ad tutelã vocat. Nõ em hãc significationẽ bz tm si illeq tutores in testõ dare poterat oĩno testm nõ fecerit. tũc demũ vocẽtur agnati: sed etiã inꝑtã ad tutelã ptinet intestatus decesserit. qd tũc q; accidere itelligit cũ is qui dat' est tutor: viuo testatore decesserit.

¶Que fortiori vinculo sunt ligata difficili' diffoluunt. Et capitis diminutione agnatio tollitur.

¶Sed agnatiõis qdem ius oĩbus modis capitis diminutione plerũq; perimitur. ¶Nam agnatio iuris ciuilis nomen est. Cognatiõis vero ius non omnibus

r ¶Significationem. scz tantum.

s ¶Si oĩno. vel alio ꝛtigat qꝫ tñdẽ valeat qꝺ dirim', si de here. ab intesta.i.rñ.⁊ facit.ff.qꝺ cuiusq; vniuer.no.l.j.§.⁊ qdẽ. Additio. Et ille p prie dr intestat' q potuit testari: als dr intestabilis: qꝺ not. ꝑ statutis sm Epofo.⁊ Jaſ.bic. Et deficiẽte testamẽtario legitimo vel datiuo qs in locum deficitis admittat: an legitim': an datiuus. vide ange. bic.

¶Sed agnationis. ¶Casus. Dñe ia video qñ bz locũ agna.tu.⁊ qui sunt agnati.⁊ etiaz qũo itelligant vba.l.xij.tab.qb' agnati vocant ad tutelã. nunqd est aliqua differẽtia inter ius agnatiõis ⁊ ius cognationis: Rñ.qꝺ sic: qꝛ ius agnatiõis oibus modis capitis diminutiõe plerũq; perimit. Nã nomẽ agnatiõis a iure ciuili deriuatũ est. fed ius cognationis qꝺ ab origine nomẽ sumpsit a iure naturali descẽdit: nõ oi capitis diminutione mutatur. Ciuilis em rõ ciuilia iura corrumpere potest. naturalis autem nequaꝫ. b.ꝺ.vsq; ad fi. Fran.

t ¶Sed agnatiõis qdẽ ius. ¶Iota diligẽter hũc.§. Est aũt ius agnatiõnis ⁊ ius cognatiõis siue cognatoꝝ. Agnati em babẽt ius ꝓgatiuũ ad cognatos. s. vt ꝑferant in hereditatib' agnatoꝝ mortuoꝝ. vt.j. de leg.agn.suc.j.rñ. Itẽ ꝑferunt in tutelis agnatoꝝ ꝑ paruuloꝝ. vt.s.e.ti. j.rñ. bis autem deficitib' in hereditatib' ⁊ tutelis cognati suo iure ad mittunt: inter quos etiã agnati vocant q deficiente esse in iure agnatorũ: vel desierunt habere iura agnatoꝝ vt per cap. dimi. vt.j. de her. ab intesta.§.admonẽdi. Illud aũt ẽius ꝓgatiuũ qꝺ babẽt agnati: quia vltra iura cõia babẽt per le.xij.tab. facile pdunt: vt oĩbus modis capitis diminutio. i. per oĩn capitis diminutiones: vt per maximã vel per mediã de ꝗbus ꝺubius nõ est dubium cũ et iura cognationis perdantur. vt.j.ti.j.§. quod aũt. Itẽ per minimã tollit ius agnationis: vt hic dicitur. ⁊.ff.de capi.di.tutelas. nisi in duobus casib' tm: ⁊ vt inter fratres: licet alter emãcipetur. vt.C. de legi.tut.l.iij.⁊.iiij. Item inter patrem ⁊ filium. vt.j. de legi.agna.succel.§.fi.⁊ ꝓpter bos duos casus qui de minima capitis diminutione ercipiuntur: dicit hic plerũq; at iura cognationis non commutantur oibus modis: q; non tolluntur minima capitis diminutione. ⁊ est ratio vt subiũcit.

Agnati ꝑferũtur cognatis in duobus.

Agnatoꝝ ꝓgatiua facile perditur.

*Ista glo. refertur ad ius nouum. de ꝗ in.l.iij. ff.eo. sec' de iure ãtiquo vt ibi nota. ange.

u ¶Nam. ꝓ quia.

v ¶Agnatio. iuris ciuilis nomẽ est. i. a lege. xij. tabularꝫ est inducta bec

Institutionum imperialium Liber. I.

† Et deo si statu. vt af fbus natu ralib⁹: puta filꝰ/ pr̃/ mr̃/ q frat⁹/ z soror. non attendi mus ius ciuile: nis solus naturale. vt sic ꝓpbedat et lanatura lis tñ spurꝰ/ z fuꝰ. vt in. d.l. tutelas. fm Angе. are. hic.

prioritas agnatorũ: sed ius cognatiõis est naturale nomẽ. + naz rõne sanguinis hoc nomen impositum est. vnde z ynum ius ciuile potest p

aliud facile tolli: vt hic. z. ff. de re iud. l. nihil est.

¶ Naturalia. i. iura cognationis sic dicta. qz ea qs cõsequit per natinitatem: vt. ff. de adop. ff. sed hodie. in fi. ff. non sic de facili tolluntur.

b ¶ Utrũ. i. certe nõ tollunt capitꝭ diminutiõe: cũ sint immutabilia ne in ra: vt. ff. de iu. na. ff. z naturalia. Itez nec ea q̃ na turalẽ eqtatem habẽt: vt ff. de cap. di. cas. z. l. lega tũ. Itẽ no. qz hec cognatio est ciuilis tñ: vt per adoptionez: vt. ff. de adop. l. q̃ adoptionẽ. Itez naturalis tñ vt ad filios naturales tñ. Itẽ naturalis + ciuilis vt ad eos q legitimi sunt: et de hac q legitimi sunt itelligit ff. vt. ff. de gra. non facile. ff. i. Itẽ not. qz ciuili iure hec. f. tutela z bẽdita tribus modis deferũ vt ex vbis + fsia legis. rũ. tab. vti agnatis. Itez er fsiatñ: vt. ff. de legi. pa. tu. et ff. de fidu. tu. Itẽ er aliis legib⁹ veteribꝰ vf nouis. vt. ff. de cap. di. l. tutelas. quã qdã mediaz vocant. Illũqd ergo hec oia facile pdũcꝑ oẽm capitis diminutionẽ: Rñ. fic in duob⁹ ꝓmis tñ. ‡ nõ in tertio vt hic. z in. l. tutelas. Itẽ ero an futuras tutelas z acgrẽda z bẽditates tñ tollat: an etiã ꝓteritas adimat: Rñ. futuras tñ. vt. ff. vñ liberi. l. fi. qd em ꝓtutit diminare ler deferẽs bereditatẽ vel tutelã de futuras ca. di. vt. C. de test. l. iubemus. in fi. certe nullo mõ: vt. ff. mã. l. fideiussor. i. rñ. Hodie vero istã differẽtiã agnatiõis q̃rere nõ opꝰ: cum agnati ante cognatos nihil ba beãt. vt in auf. de bere. que ab intest. defe. ff. er bis. col. ix. Itẽno. qz is ꝑ dicta iura cognatiõis tollãtur maxima + media capitis diminutione: ipsa cõsanguinitas tamẽ nõ tollitur: vt. ff. de reg. iur. l. iura sanguinis.

‡ Et ꝑ fus tũc deferat ꝓ mõia natu re puta ꝑi vt frarri: sũt importãtia agnatiõis q facilꝫ tollit et sic nõ ob. d.l. tutelas. fm Jasonẽ. Cõsanguinitaꝫ nũq̃ tollitur. Diuisio.

De capitis diminutione.

¶ Cõtinuat: qz supra visum est de legitima agnatorũ tutela. verũ qz ius agnatiõis capitis diminutiõe corrũpitur. ff. ii. ti. i. merito sequit videre de capitis diminutiõe. Porcus.

Est autẽ ¶ Tot⁹ ist⁹ titul⁹ diuidit in quẽp partes. Dzio potuitur qd fit capitis diminutio + quotuplex sit. Scõd de maxima capitis diminutiõe. Tertio de media. Quarto de mini ma capitis diminutiõe. Quinto ibi: quẽ ab. Sexto ibi: maxima. Tertia ibi: minor. Quarta ibi: minima. Quinta ibi: qb⁹ autẽ. Et hec diuisio sufficit: Iz alij alr diuidãt. [¶ al⁹.] Dnne ia video q vultis tractare de capitis diminutiõe. Dicatis igit mihi qd ẽ capitis diminutio? Respõ. ipa. q capitis diminutio est ꝓtonis stat⁹ cõmutatio. Sz pone: dñe video qd est capitis diminutio: Iz ꝑ placet dicatis mihi quot modis fit capitis diminutio: Etrñ. ꝑeator: q capiti diminutio fit trib⁹ modis. Aut cñ est maria capitis diminutio: aut mĩor: qñ gdã mediã vocãt: aut minima. Sed pone. dñe id video q̃ modis fit cap. di. Dicatis ergo mihi qñ locũ hz capitis diminutio maxima. qñ minor: z qñ minima: Ed hoc rñ. imperator: dicens q maxima cap. di. est qñ aliqs ob aliqd enorme delictũ ciuitatẽ simul z libertatẽ amittit. qñ contingit in his qui atrocitate snie serui pene efficiunt: vel etiã in liberis q̃ ꝓpter in gratitudinẽ ꝑ ꝑonos cõmissam in scrututẽ redigunt: vel etiã in bis q maiores. xv. an. ad participãdã ꝑciũ fue vẽditiõis se venundari passi sunt. Minor autẽ est: ue media cap. di. est cũ aliqs ob delictũ suũ ciuitatẽ amittit. sed rñ retinet libertatẽ qõ in eo accidit cui ignis + aqua interdicit + q in ĩsula deportat. Minima cap. di. est cũ qs ciuitatẽ simul z libertatẽ retinet q̃ statũ suũ tñ cõmutat: qõ accidit in his q sui iuris fuerũt: z sic in arrogatiõnẽ ꝓstea dederũt: z ita alieno iuri ꝑ spẽm arrogatiõis subiecti esse ceperũt. Et hĩr in casu conuerso. f. bi q alieno iuri subiecti sunt ꝑ emãcipationẽ sui iuris efficiant. velut si filiuꝫ. emãcipatus a ꝑe fuerit. Hã in hoc casu minimã cap. di. pati intelligitur. Et hec dicuntur ꝙsq; ad illum. ¶. Sernus autẽ. Fran de are.

c ¶ Status. Hic stat⁹ cõsistit in tribus: in libertate: ciuitate: z familia. cũ em primũ. libertatẽ qs pdit ꝑ ꝓis. z duo vltima pdit: z tũc magnã capitis diminutionẽ patit. Cũ vero scõm pdit ꝑ ꝓis pdit vltimũ: sed nõ primũ + tũc ẽ media cap. di. ‡ Cũ vero vltimũ pdit nõ pdunt duo primа: z tunc minimã cap. di. patit. vt. ff. ꝙ. i. ti. z. ff. c. l. si. fed. ꝑ. di. cit statum bois. i. conditionem in qua quis plurimum potest.

‡ Et sic ad perditiones maiorꝫ sequitur perditio minor: si ue rat: vt hic. z l. fi. ff. c. als

d ¶ Cõmutatio. Nõ ergo accipit hic ad lram vt dicat capitis diminutio q̃ caput abscindit: ꝙ q̃ stat⁹ mutat vt caput stat⁹ dicat: vt. ff. ad tertul. l. i. ꝙ. capitis. Sed videt hec diffinitio nõ conuerti cũ suo diffinito. nã morte ꝑtis filꝫ mutat statũ: qz fit sui iuris: vt. ff. g. mo. in ꝑ. pa. po. sol. ꝙ. i. non tñ ꝺ capite minui. vt. ff. ad ma. fi filiuſſa. ꝙ. fi. Sz dic subaudiri hic facto homĩs interuenięte. # vt emancipatione vel deportatione + ꝑtis vel fili mõ vel etiã quasi facto. qõ dico ꝙpter filios arrogatꝫ: q̃ vna cũ ꝑe mutat statũ. vt. ff. e. l. liberos. z. ff. de adopt. ꝙ. pe. Arg. ff. in aut. cõstit. q̃ de nig. palam. col. vi. vbi nõ ab hoie. sed a lege qs efficit sui iuris. Ait monẽte ꝑe nõ interuenit factũ hois: immo magis dei. Aut monẽte ꝑe fi interficiat ꝑ: Rñ. idẽ: q: mors semp dei dispositiõe adnenit. Eddutio. Dicite q: mors semp ene nit diuina dispositione. Vñ illo. Hõ es ergo mortaris. z illud phi. Separatur boc ab boc tanꝫ ꝑpetuũ a corruptibili. et Seneca. Prima dies dedit et tertemus. sed modus relict⁹ ẽ ꝑpio arbitrio + libero. vñ scriptũ est. Sapiẽs dñabitur astris. de quo disputabunt theologi. Christofo.

e ¶ Mediã. Sic. ff. ꝺ an. z arg. le. q̃ lancem. z. ff. de liber. ff. libertinorum.

f ¶ Atrocitate. Est autẽ atror + dura hec fsia: Iz iuste feraf. vt. ff. qb. mo. ius tz. ff. pene aut. Iz bo

g ¶ Libertis. f. cõdẽnatis: vt subiçit. z ꝙ dicit ingratis: als est ingrati. i. ingratitudinis: q̃ renocatio fit ꝑ actionẽ ingrati: vt dicũt qdã: vt. C. de lib. z eoꝝ li. l. fi. als pe. vel ꝙ vtilẽ rei vẽ. fm alios ad instar donatio nis cã mortis q̃ renocaf: vt. ff. de don. cau. mor. si mortis cã res. vel cõ est ver⁹) accusatiõe vel actiõe extraordinaria per qm̃ officiũ iudicis implorat: vt. C. de li. z eoꝝ li. l. nõ est. # z fit bec renocatio ꝙpter oẽm offensam: z etiã leuẽ. vt. C. de li. z eoꝝ li. l. nõ est. nõ aũt fit ꝙpter omissionẽ obsequi. vt. C. de lib. cau. solo. nisi in casu vt cũ denegat alimẽta. vt. ff. de li. agno. l. alimẽta. ¶. ꝙpatores. Illã tũc etiã occidere velle vf eus. vt. ff. de lib. agn. necare. + hoc nisi remiserit ius ꝑatronat⁹: tũc em̃ ex bis solũ renocaf causis ex qbus + donatũ. vt in aut. vt liber. dece. ff. illud. col. vi. que cause sunt numerate. C. de reno. dona. l. vlti. z hec vera sunt cũ qs ex volũtate ꝙpria manumittit. vt. C. de lib. z eoꝝ lib. l. i. ti. sed cũ ex voluntate nõ renocaret. vt. C. de lib. z eoꝝ lib. l. i. ti. Sed qd si fiũ ex voluntate nõ renocaret. vt. C. de lib. z eoꝝ lib. l. i. ti. Sed qd si manus in patronum iniecit: Rñ. Damnatur in metallum. si vero conuicia direxit mittitur in exilium. vt. ff. de iure pa. l. i.

h ¶ Passi sunt. Hic multa sunt necessaria. vt. ff. de iure perfo. ¶. penul.

i ¶ Interdictũ. Nanc penã in vsu nõ habemus/ sed eius loco succedit deportatio: vt. ff. ad le. iul. pecul. l. iũ. nã instar ercõicatorũ babẽbatur qbus talia denegantur: sed vf bũc etiã fieri seruũ: Iz hic denegef. vt. ff. de var. cog. l. cognitionum. in fi. ff. sed ꝑditur libertas: vt ibi ꝺ. vt nõ possit facere testrñ cui sic est interdictũ. vt. ff. de iniu. rup. test. si quis fi

k ¶ In insulã. Secus si in metallum. vt. ff. quibus mo. ius pa. po. solu. ¶. pene. in casu tamen etiam libertatem perdit damnatus in insulã. vt C. vt nemo pri. l. ¶. fi. cum autem.

l ¶ Subiecti esse. vt in arrogatis.

m ¶ Vel cõtra. Als est in lra si filius a ꝑe emancipat⁹ fuerit/ est capite minut⁹. #. + fm hoc est expositio bui⁹ verbi: vel ecõtra. als vero hoc to tũ deest: z tũc idẽ fubintelligo. Alij dicũt q̃ si iuris nõ est trãsferr in ꝑtãtem alterius. puta aui materni: vel etiam paterni. vt. ff. de adop. ff. sed hodie. qui casus est ꝛ. ius illi q̃n qui sui iuris est in arrogatiõnẽ datur. Sed quare filiusſamilias cũ emancipaf capite minui dr: Rñ. ꝓpter imaginariã vẽditionẽ que fiebat. vt. ff. de qbus mo. ius pa. po. fo. ¶. ꝑtera. in ꝑin. Sed cũ hodie nõ fiat bec vẽditio. vt in eo. ¶. ꝓinetur. vf q̃ hodie non minuatur capite: sed certe illa sola non erat ratio: immo + alia. qz mutat familiam. vt. ff. eo. liberos. in ꝑin.

¶ Sernus autem. ¶ Casus. Quidã manumisit seruũ suum. nunq̃d in casu isto seruus manumissus capite diminutus cẽsetur: Rñ. impera. q̃ non. Sernus em̃ manumissus cap. diminutionẽ nõ patit: q̃ ani ma. numissionẽ nullum caput habuit. Sed pone q̃ aligs sit ab ordine senatorũ remotus. nunq̃d in casu isto capite minuit: Rñ. impera. q̃ nõ. Nã dignitas eius qui ab ordine senatorũ remouetur magis q̃ status cõmutaf. Cuz igitur capitis diminutio sit ꝓtonis status cõmutatio: manifestũ est ab ordine senatorũ remotum nullã pati capitis diminutionem. Et hec dicuntur ꝙsq; ad illum. ¶. Quod autem. Fran. de are.

Non minuitur.

nõ. vt. l. relegatorum. ¶. põt. ff. de in ter. + rele in mo regis ẽi ziuiũ: vt. l. q idigñ⁹. ff. de sena. fm angelum.

Isãc sub auditõꝛe approbat iasõ et ad ziuiũ rñ. q ibi fit ille nõ imitatur familiã: z fic nec ff. l. familie. ver. cũ iure. ff. de ¶. fig.

+ Alij exemplum reprobat Jas. per l. ii. ff. de interr. z relegatorum. ¶. de

a ¶Non minuit. l. eius status nō mutat: cū pmo nullū habuerit statū: vt hic. ff. eod. l. liberos. in fi. ff. l. seq. sed contra est. C. de bo. pscrip. l. i. Sed dic q ibi crimine capitali seruus accusatur. l. tali qō esset as in libero capitale. Itē quid si qnīs habuit caput: quia fuit liber & nunc seruus est? manumittat: R. idem. q: pfis tēpus cōsidero. Accur.

b ¶Quib' autē. dixi alis quē aliquo de trib' modis capite minui. vt. ff. c. in pin. Autem/ pro sed.

c ¶Constat. vt. ff. de fe. l. iij. et hic si fuerit remot' ppter turpitudinem: nō pōt iudicare vel testimonium dicere. vt. ff. ad leg. iul. re. l. eadez. §. j. et. ff. de sena. l. ij. Accursius.

¶Quod aūt. ¶Casus. Dñe vos dixistis mihi §. ti. pri. §. fin. q̄ ius cognatiōis durat etiā post capitis diminutionē: nū quid ḡnaliter hoc est ve rum in qualibet cap. di mi: Ad hoc rñ. impera. q̄ non. Mā qō dictus est manere ius cognatiōis post capitis diminutionem hoc intelligendum de minima cap. dimi. interuenente: q: per aliaz ius cognationis nō perimitur: sed si maxima capitis diminutio interuenit: vtputa si aliquis ō cognatis in scrututē redact' fuerit: tunc in casu isto ius cognationis amittit. z licet postea bñficio manumissionis ad li bertatem peruenerit: nō tñ ius cognationis recuperabit: z non solū maxima: sed et media capi. di mi. ius cognatiōis perimitur: veluti si quis in insulā deportatus fuerit. Isiam etiā in isto casu ius cognationis amittit. Et hec vsq; ad illum. §. Cū autem. Fran.

d ¶Quod autem dictum est. §. titu. pxori. §. fi.

e ¶Cognatio. i. ius cognatiōis a pīore inductū ex quo ad bonoz; possessionē vocant p vnde cognati. de here. q̄ ab intest. §. admonendi.

f ¶Cognationis. i. ius succedendi: z ad tutelā vocādi perit: sed ipsa cō sanguinitas nō perit. vt. ff. de re. iu. l. iura sanguinis. cū sit de iure natu rali. vt. §. de iur. na. §. pe. §tra. z. §. de nup. illud contra. Sed q̄liter cognati ḡ dicet immo agnatis. vt. §. titu. j. in pin: R. post agnatos. vt j. de heredi. que ab intesta. §. admonendi.

g ¶Si manumisso. aliud si restituat/ sm Jo. vt. ff. ad ter. l. i. §. qui mortis. §tra. z. C. de sen. pa. l. fi. §tra. z. ff. de §ta. l. j. §. fi. z. l. ij. §tra. *Item cōtra est in eo qō bic dicit tolli ius cognationis per maximā z mediā capitis diminutionē. ff. de re. dub. si cognatis. Sed q̄lud in legato in quo vertit ius naturale. vt. ff. eo. l. legatū. Vel ibi loquit de cognatiōe iuris ciuilis ḡ per adoptionē ♁stituit. vt. j. de leg. ag. suc. §. p adoptionem. z. ff. de adop. l. qui in adoptionē. bic vō de naturali cognatione. vt. ff. de gra. cogna. nō facile. §. j. z sic ibi de minima capitis diminutio ne loqtur. Itē §tra. j. de seru. cog. in fi. j. ri. Sol. bic loquit in bis qui ptio fuerūt liberi z postea serui: qō eoz delicto ♁tingit. vñ nō debent bñe cōmodū. vt. ff. sol. ma. si ab hostib'. §. j. z. ff. de mino. l. papinia. ibi: indignū z. l. 3 ibidē illa rō corrigat: ibi vō semp fuerunt serui. Vel illa noua corrigit ista: nam ex greca ♁stitutione illa est extracta. vt ibi dic.

b ¶Sed z si in insulā. bic ponit exemplū de media sed supra modo pos suit exemplum de maxima.

i ¶Cognatio. id est ius cognationis. vt. §. pxorimo. §. dirimus.

¶Cum aūt. ¶Casus. Vos dixistis mihi. §. in ti. pcedenti in pin. q̄ tutela impuberū agnatoz; ad agnatos ex le. rij. tabu. pertinet. Pone ergo q̄ plures sint agnati ex diuersis gradibus ♁stituti: nūquid scilz ad oēs pertinebit: R. q̄ non. Iam qō dictum est tutelā ad agnatos pertinere non intelligendū est q̄ ad oēs ptineat: sed ad eos tñ q̄ sunt in primiori gradu ♁stituti. vnde si plures sunt qui eundē gradum cognationis obtinent veluti plures sorores: oēs ex. l. rij. tabu. ad tutelam vocantur. Et hec dicuntur vsq; ad fi. huius tituli. Fran. de are.

k ¶Pertineat. vt. §. titu. j. j. rñ.

l ¶Gradu. facit ad hūc. §. ff. de lega. iij. si plures. z. §. de leg. ag. suc. §. si plures. z. ff. de sepul. vio. l. iij. §. fi ad plures. bodie vō h. §. corrigit: q: equalr taz ad agnatos q̄ ad cognatos defert tutela sicut bēditas. vt in aut. de here. ab intesta. §. ex bis. col. 1r.

Additio. Et sic lex nona corrigens vnū er parificatis a lege veteri censet etiam corrigere aliud: vt hic. z. l. si quis seruo. C. de fur. z per Ang. in. §. j. §. de iurenatu.

m ¶Si plures. als ista duo ofticuli desunt. Si plures sunt q vnū gradū obtinent. ideo q̄ pariter ad tutelam vocantur. sed ego habeo. Accur.

tres sunt qui vnū gradū obtinēt ideoq; pariter ad tutelā vocant.

¶De legitima patronorum tutela.

Titulus. xvij.

¶Exmente legis. xij. tabularū defert pīonis tutela libertoz; regulariter vbi ē cōmodū hēditaē ad illum vadit onus tutele. h. o. Arc.

EX cadē lege. xij. tabularū libertoz; et libertaruz tutela ad patronos liberosq; eoz ptinct. ¶Quez ipsa legitima tutela vocatur: nō q: noiatim in ea lege de hac tutela caueatur: sed q: perinde accepta est per interptationem ac si vbis legis introducta esset. ¶Eo eiñ ipso quo hereditates libertorum libertarūq; si intestati decessissent: iusserat lex ad pīonos liberosve eoz ptinere: crediderūt veteres voluisse legez ētiā tutelas ad eos ptinere. ¶Cū z agnatos quos ad hereditatem lex vocat eosdem z tutores esse iussit. ¶Quia plerunq; vbi successionis est emolumētū: ibi z tutele onus esse debet. ¶Ideo aūt dixim' plerūq; : q: si a femina ipubes manumittat: ipsa ad hereditatē vo-

Continuatio.

¶De legitima pīonoru tutela. ¶Q; supra vsq; ius est de legitima agnatoz; tutela: verū q: est et alia q̄ appellat legitia: scz tutela patronoru. ideo de ea tractaturus subdit de legitima pīonorum tutela. Porcius.

Diuisio.

Ex eadē. Diuidit i ser ptes. Pīo q̄lit tutela libertoz; patronis deferat. Scōo qūo vocat: z et legitima a le. rij. tabu. pueniens. Tertio illud p rōnē pīo bat. Quarto ꝛfirmat p erēplū. Quinto erēpluz pbat p rōnē. Sexto rōnē declarat. Secunda ibi: Que ipsa. Tertia ibi: Eo eñ. Quarta ibi: Cū z agnatos. Quinta ibi: Q; plerūq;. Sexta ibi: Ideo autem. Aretinus.

¶Casus. Vñe ḡre ītēdistis b tractare de legi. patu: Ad boc rñ. impator: Amice/ tractauimus de le. agna. tu. que er vbis z sniis legis. rij. tabu. descē dit: sed q̄ legi. pa. tu. er mēte eiusdē legis ad pīonos z liberos eoz pertinet. idcirco de ea bic tractare intēdimus. z ḥ eadem tutela legitima sicut superioz appellat. isto tñ ideo legitima dicit q̄ aliqd de ea noiatim in vbis. l. rij. tabu. ex p̄sse fuisset introductū: sed dñe pio deo q̄ rō mouit iurisconsultos ad talem interptationē faciēdā: Ad hoc. ipe: Amice bec fuit rō q̄ mouit iurisconsultos. Ex eñ. rij. tabu. iussit hereditates libertoz; z libertarū ad pīonos z liberos eoz ptinere si intestati decessissent. vi coipso credideruit iurisconsulti veteres q̄. l. rij. tab. vellet q̄ et eoz tutela ad pīonos z liberos sibi deberet ptinere. z ad istā tacitā voluntatē ꝑsumēdā tali rōne mouebant: q: l. rij. tabul. primos agnatos ad hereditates agnatoz; ab intestato mortuoz vocat: z eosdē agnatos ad unpuberū agnatoz; tutelā vocat: ꝑsimile ergo z in casu proposito dicebāt q̄ filius patroni z liberi eoz ad successiones libertoz; liberi ab intestato et l. rij. tabu. vocantur: ita debere eos ex mente eiusdē legis ad onus administrationis tutele vocari: q̄ plerūq; vbi est successionis emolumētum ibi z onꝰ tutele esse debet. Sed dñe pio deo ḡre dixistis plerūq;: Ad boc rñdet impa. Ideo aūt plerūq; diximus q: si aliq; femina filiū suum impuberē manumiserit vel etiā ipsa ad successionē eius ab intestato vocet: alius tñ q̄ ipsa eiusdē tutor erit. b. o. vsq; ad fi. Fran.

n ¶Ex eadem. scz per interptationē non ex verbis eius vt subijcit. et ff. de legi. tute. l. tutela. j. rel pon.

o ¶Libertorum. scz impuberum.

p ¶Ad patronos. quocūq; modo manumittētes: nisi libertas detur a lege. vt. ff. de legi. tu. tutela. vsq; ad. §. fi. Accur.

q ¶Que ipsa. q. d. non solum alie quedam legitime sunt sed z ista.

r ¶Legitima. l. ex mente legis nō ex verbis: *non tamē satisfaciet nisi eozū persone sint vulgares et minus honeste. vt aut modus tutele: q: magnum patrimoniū vel magna tutela nimis: aut persona. q̄ suspectam vel non diligens pupillū: vel non honesta: aut eam admittat. i. recipiat satisfationē. vt. ff. e. l. legitimos. §. j. z. ij. Iz alij legitimi idistinctē satisfient. vt. j. de satisda. tuto. §. j.

s ¶Per interpretationem. §. iuris consultorum.

t ¶Ex. §cz. rij. tabularum. vt. j. de. suc. li. j. rñ.

v ¶Veteres. §cz sapientes.

x ¶Legem. §cz eandem. rij. tabu.

y ¶Vocat. §cz ler. rij. tabu. vt. j. de le. ag. suc. §. j.

z ¶Iussit. vt. §. de leg. ag. tu. j. rñ. z sic notabis bic q̄ vbi est eadē equitas idem ius debet statui. sic. ff. ad. l. aquil. l. illud. z. ff. de fur. l. j. §. j.

a ¶Plerūq;. quare boc dicit statim subijcit. z facit ad banc regulā. ff. de reg. iu. l. fm naturā. z. j. de ꝛtraben. emp. §. cum autem. z. C. de fur. l.

UNIVERSIDAD

fi.§.sed cū in secunda.ff.C.de cadu.tol.l.i.§.pro secundo.als est.§.pro non scripto.ff.de peri.ꝛ cōmo.rei ven.l.id quod.

a ¶ Tutor.ꝛ ita apud aliū est hereditas:ꝛ apud aliū tutela. f. agnatus vel cognatꝰ:vt hic.ff.de le.tu.l.i.§.i. Ité minor vigintiquinq; annis manumittens succedet in hereditate vt patronus:non tñ erit tutor.vt j.de fidu.tu. in fi.ꝛ C. de legi.tute.l.vlti.§. finali.

Additio. Et qualit mat aniaveł proania possint esse tutrices vel curatrices. Et in aliis ꝓferātur legitimis.et transeundo ad sēda vota vel inbone steviendo qūo tutrices esse debinā:vide ang. h.

Cōtinua tio.

¶ De legitima paretus tutela. ¶ Q: supra visus est de legitima patrono rum tutela. Uerū q: est ꝛ alia que legitima appellatur vt parentum:ideo de ea subdit. Porcus.

Diuisio.

Explo. ¶ Diuiditur i tres partes. Prio q: tutela que defert emancipatori est filis illi que defertur patrono. Scō q: etiam est legitima. Tertio exꝑplicat. Secūda ibi: Quæ ipsa. Tertia ibi: Nam si quis. ¶ Lasus. Dicit h Justinia. q: exemplo patronoꝝ est alia tutela parentū per interpretatiōnem ꝯsultorum ex mente legis.rij.tab.recepta.ꝛ sicut supio: legitima appellat:ita et ista. Nam ꝛ si parens filiū/vel filiam/vel nepotem/vel neptem ex filio:vel deinceps impuberes emancipauerit:ipse legitimꝰ tutor eorum erit. Et hec dicuntur per totum titulum. Fran. de are.

b ¶ Recepta.scz per interpretationem iurisconsultoꝝ: vt superius cū dsimchat esse agnatus nisi ꝑcta fiducia emāciparet.q: bodie semper ꝓsumitur vt.§. de leg.ag.suc.§.fi. vnde bodie est semper legitimus.

c ¶ Tutor: erit.f. qui emāciparit si ipse est maior.xxv.annis.vt.j.ti.j.in fi.ꝛ facit ad hoc.§.qui.mo.ius pat.potesta.soluitur.§. et ꝑtera si impubes.ꝛ.j.titu.j.j.respon.

Cōtinuatio.

¶ De fiduciaria tutela. ¶ Cōtinuatur ad ꝑcedentes hoc o:dine. Supra visum est de legitima parentū tutela. Uerū q: alia est que fiduciaria appellatur/ideo de ea tractaturus ititulauit de fiduciaria tutela.

Diuisio.

Est alia. ¶ Diuiditur in quinq; partes. Primo ponit dictum. Scō illud exꝑplicat. Tertio ponit diuersum in filio patroni. Quarto diuersitatis rōnē assignat. Quito ponit aliud dictū. Scō ibi: Illā si. Tertia ibi: Atq. Quarta ibi: Quīn. Quinta ibi: Ita tñ. ¶ Lasus. In hoc ꝑncipit Justi. q: est quedā alia tutela que appellat fiduciaria q; hz locū in tali casu. Si ꝑa rens filiū/vel filiā/vel nepotes/vel neptes ex filio/vel deinceps ipube res emāciparuerit:ipse legi.tu.coz nascitur: sed mortuo ipso parente coz demq; legitimo tutore eis liberi eius virili ꝑcus perfecte etatis existerint ipsi eorumdē impuberū emancipatoꝝ post obitū parentis fiduciarij tutores efficiunt.ꝛ hec dicuntur vsq; ad.§. At qui. Ubi dicit Justi. q: hoc videt ſtare nō posse:ꝛ hoc tali rōne: q: si patronus legitimus tutoꝛ libertoꝝ impuberū decesserit liberi eius in eadem tutela ipsi parenti succedunt ꝛ ibi ster legitimi tutores efficiunt:a sili videtur in casu proposito q: sicuti pater legitim⁹ tutoꝛ erat.ꝛ ita filij sui in eadem tutela ei debeāt succedere:a tñ legitimi tutores exīstere.h.d. vsq; ad versi. qñ. vbi rñ. Justi. ad opinionē ꝑdictā in hūc modū: nō est mirum si secus in casu ꝓposito si filius defuncti q; in fiduciaria tutelā fratris recidit in ptāte ꝑtis sui semp fuisset post mortē ꝑtis sui iuris effectus fuisset/nec in ptāte fratrū suoꝝ aliūtenus recidisset.et sic nō eodē iure fuisset apud fratrē q; exteretur apud ꝑtem.vnde nec in eadē tutela erit apud fratrē in qua erat apud ꝑtem.sed secus est in liberto. Nam si ſeruꝰ in ptāte dñi tpe mortis fuisset eodē iure post mortē dñi futurus esset apud liberos ipsi⁹ dñi in quo exteretur apud ipm dñm viuētē.nec igit mirū si idē manumissus incidit in eādem tutelā apud liberos patroni in q; fuerat apud ipm ꝑonū. Et hoc vsq; ad illū.§. Ita tñ. Frā.

d ¶ Est ꝛ alia tutela.id est alio nomine vocata.

e ¶ Fiduciaria appellatur.de qua dicet.j.§.quo defuncto. Accur.

+ Et hanc cōit appro. bāt docto. ad ꝓarius rndet:q: loquit in cert;

f ¶ Impuberes.nā ſi puberes nō erit coꝛ curatoꝛ legitim⁹.vt.ff. de ex cu.tu.l.amicissimos.§.luci⁹.+ ar.ff. in aut.vt bi q ob.p.§.i. col. vi. Jo.

g ¶ Si manumiserit.a.emancipauerit.vt.ff.quādo act.de pecu.est an.l.j. §.j.ꝛ facit.§.tu.j.ꝛ.ff.eo.tutela.§.fi.ꝛ.l.seq.

h ¶ Quo.scz patrefami.qui erat tutoꝛ filioꝝ ꝛ nepotum. Accursius.

i ¶ Si liberi.q: remāserunt in ptāte ꝑtis. Idē puto ꝛ si filij fuerūt emāciparti:si autē tā impuberes q; puberes remāserunt in ptāte/ipso iure recidunt in ptātem sui ꝑtis illi q; filij sunt:sed fratres recidunt in tutelam fiduciariā semp.vt.§.qui.mo.ius pa.po.sol.§.j.ꝛ.§.de tute.§.permissum. Additio. Ista glo. reprehendit Ja. quia tunc erit legitime tere vbis.l.rij.tabu.pter.in terminis i.l.tutor. in ꝓin.ff.ad velleia.

k ¶ Filiorum suorum.scz nepotum defuncti.

l ¶ Sororis. Sz certe frater dicit esse legitim⁹. vt C. de excep.l. aduersus. q; est cōtra. sed certe q; fiduciarius est/legitimus est per interpretatiōnē: lz aliud nomē habeat.l. fiduciarius ꝛ illi respectū habuit ibi vt legitimum fiduciarium appellaret. Additio. Ista glo. reprehēdunt cōiter oēs doc. hic. p hūc ter. in verſi. at qui. ꝛ ad ꝓbā rndet q; loquit in fratre non emancipato qui de inter agnatos vocat ter.rij.tabu.secus in emancipato: vt hic.

m ¶ Atq; ꝓ certe: als atqn. ꝛ tunc dic at. p.sed. ꝛ q; ꝑ certe. est oppositio ꝗre filij ꝓonꝰ sunt legitimi: vt.§. de leg.pa. tu.j. ſñ. ꝛ ista filij non sic. ad qō rndet. Quīn fili⁹ ꝛc. Sed hec rō nō tenet nisi ꝗ ad ꝓbā q; loquit in casu ꝓpto. Ja. ex tutoꝛe. nec ob. ille tex. ibi filiorum suoꝝ. q: dsi telligi. f. aui defuncti ꝛ al ternatiua: vt ꝓpone ꝓ ad ꝑtem ꝓ ad ꝑtum ꝓ ad ꝑtes ꝓ ad ꝑtum ꝓ ad ꝑtum ꝓ ad ꝑtum

Diuisio.

attilio. vt in textu exponitur.

SJ cui. ¶ Totus iste titulus diuidit in ꝓtuor ptes. Primo ponit ius antiquū circa donationē tutoris. Secundo ponit ius nouū. Tertio ponit ius nouissimū. Quarto ponit nouū casum: vez q naturali equitate cōuenit impuberes esse sub tutorib⁹: z q finita tutela tenent ad rationem reddendam. Secūda ibi. Sz hoc iure. Tertia ibi. Nos aūt. Quarta ibi. Impuberes. Itez prima subdiuidit i alias quattuor ptes. Primo er gbus legib⁹ tutor datus fuerat et deficiēte omni tutore testamētario z legitimo z a gbus dabat. Secūdo quādo testamēta rio dato sub conditione vel in die puero tutor datur. Tertio qñ testamētarius tutor sit capt⁹ ab hostibus. Quarto qūo iste leges ab vsu recesserūt: z causaz ꝑpter quā. Secunda ibi. Sed et si. Tertia ibi. Ab hostib⁹. Quarta ibi. Sed er bis.

Casus. ¶ Domine iam video q vultis tractare de datiua tutela: ocūrit mihi qñ locū hz datiua tutela: z a gbus dātur tutores datiui. Ad hoc respondet imperat. Alnice. Si cui null⁹ oīno tutor neq; testamēta rius neq; legitimus sit tunc demum habet locū datiua tutela: z illis qui neq; testamentarii neq; datiuū habent tutorem: olim quidez fm iura aīq; tiquissima dabat tutor auctoritate legis attil. in

er lege iulia z titia dabat. Ti. xx.

¶ Deficiēte testamētario z legitimo tutore: olim datiuus dabat er lege attilia ꝑ ꝓtorez cum tribunis in ciuitate: in puincijs per præsides er lege iulia z titia. h. d. arc.

SJ cui null⁹ oīno tutor⁹ fuerat et q dabat q dē in vrbe romana a ꝓtore vrbāo z ma iore⁹ ꝓte tribunoz plebis tutor er lege attilia. In puincijs vero a ꝓsidibus prouin ciarum er lege iulia z titia.

¶ Quotiēs ipes est testamētarij tutoris z pēdet: datiuus hz locū: qui tutor est quousq; testamenta rij impedimentum cessat.

¶ Sed z si in testamento tutor sub ꝺditiōe aut er die certo dat⁹ fuerat: ꝑdiu ꝺditio aut dies pēdebat: er eisdē legib⁹ tutor dari poterat. Itē si pure dat⁹ fuerat: ꝗdiu er testamēto nemo⁹ heres erisebat tādiu er eisdē legib⁹ tutor petēdus erat: q desinebat esse tutor: si ꝺditio existeret aut si dies veniret: aut heres exīsteret.

¶ Impedimēto supueniente tutori testamētario qđ trī spat tolli de iure cōi dat iteriz tutor a iudi-

ce qui desinit esse tutor impedimē to testamentarij cessante. h. d.

¶ Ab hostibus q̄z tutore capto: er his legibus tutor petebat q desinebat esse tutor: si is qui captus erat in ciuitatē reuersus fuerat: nam reuersus recipiebat tutelam iure postliminij.

¶ In lege attilia: z in lege titia non cauebatur de satisdatiōe tutoris: ideo er his desierunt tutores dari. hoc dicit Arctinus.

¶ Sed er⁹ bis legib⁹ tutores pupillis desierunt dari: postea q ꝓpriō ꝓsules pupillis vtriusq; sexus tutores er inqsitiōe cepērūt deīdē ꝓtores er ꝓstōnibus. Ñā supradictis legibus neq; de cautione a tutorib⁹ exigēda rem saluā pupillis fore: neq; de cōpel lēdis tutoribus ad tutele administrationem quicq; cauebatur.

¶ De iure nouo rome ꝑfectus z ꝓtor. puicijs ꝓsides vel magistratus eius iussu si facultates pupilli nō sunt magne dant tutores. Areti.

¶ Sed hodie iure vtimur vt rome quidem ꝑfectus vrbis: vel prætor fm suā iurisditionē: in puincijs autem ꝑsides er inqsitione tutores creārē: vł magistratus

ex fundo. ff. de here. inſti. ange.

proceditin conditione intrinseca si exprimeret extrinseca. fm Chriſto. vt hic. z. l. multo. ſ. ſi ſub conditione. ff. de tute.

i ¶ Petebatur. nec erat locus legitime. vt. ff. de le. tu. l. j. ſ. ſi apud.

k ¶ Qui desinebat. i iste talis qui erat datus in subsidium.

l Iure postliminij. quo iure etiā oīa alia recuperat. vt. ſ. gbus mo. tus pat. po. ſolvitur. ſ. ſi ab hostibus. nec de adminiſtratis interim tene tur hic reuersus vt ar. ff. ſi quis cau. l. iiij. ſ. illud sciendum.

¶ Sed er bis legibus. ¶ Laſus. Domine iam vidi a gbus fm iura antiq; dabant tutores/ oī catis mihi ſi placet qualiter illa iura antiq; correctioné receperint: z cer te dicit ipſe. Frater poſt ꝓ cōſules ceperūt dare p inqſitionē tutores pupillis vtriuſq; ſexus z ꝓtores per ꝓſtōnes nras: tūc er ſupradictis legib⁹ ꝺficrūt tutores dari. Ñā in illis legib⁹ aut qs de cautiōe tutoribus nāda ré pup. ſaluā fore nec de cōpellēdis tutoribꝰ ad miniſtrationē turele qđ ꝓ cauebat. Et hec dicūt ruſq; ad illum. ſ. Sed boc iure vtimur Franci.

m ¶ Sed er his. nūc recitat cōm ius. nam quattuor ſunt iura q̄ hoc titu lo notari poſſunt.

n ¶ Legibus. ſ. attilia/ et iulia/ et titia. vt. ſ. eo. ti. i principio.

o ¶ Poſtea ꝓ primo. alſ ꝓprimum.

p ¶ Er inqſitione. ſ. ingrendo facultates eoz an ſint pares oneri adiun

Tutores dās quid inquirere debet.

cto: vt. ſ. de er cu. tu. ſ. ſed z ꝑpter. Itē bona querſatio regritur vt z alſ in ꝑe arrogatore. vt. ff. de adop. l. nec ei. ſ. eoz. z. ſ. de adop. ſ. cū autē.

q ¶ Iſtam ſupradictis. Bene dico q̄ deſierunt per bas leges tutores dari poſteaq̄ cōſules dederunt er inquiſitione: z bonum fuit ꝑpter duas rationes quas ponit. Iſtam pro q̄ re.

r Fore. Hanc cautionē preſtant tutores z curatores. vt. ff. de pu. ſal. fo. l. non quaſi. ſ. j. z. l. z ſi ad ſpecies.

s ¶ De cōpellendis. ſ. captis pignoribus. vt. ſ. de ſatiſda. tu. ſ. pe.

¶ Sed bo iure. ¶ Laſus. Ñe iam vidi qualr iura antiqua correcta fuerunt: z qualr fm mediā iuriſprudentiā tutores dabant. Ideo dicatis mihi ſi placet a gbus dant bodie tutores fm iura moderna. Et bñ. ipa. Alnice boc iure bodie vtimur vt ꝑfectus vrbis vel ꝓtor. ſ. ſua iurisditionē: z in puincijs ꝑsides tutores pupillis ꝓuidere: z nō ſolum ꝑſides in puincijs facere poſſit: ſed etiā mr atus delegatione eis facta/ a ꝑſide: videlz ſi nō ſint magne facultates ipſius pupilli: z hec ita obtinebāt ꝑmo tpe nīi ꝑcū. ¶ Sed tū poſtea q̄ difficultatē cē in exprectanda iuſſione ꝑſidis perpendim⁹ binōi difficultates hoim⁹ ꝓſtōnē nſam reſecare curauim⁹. Unde in ꝓſtōne nſa ſtatuim⁹: vt ſi facultas pupilli vſq; ad qngētos ſolidos valeat defensores ciuitatis vna cum eiuſdē ciuitatis religioſiſſimo epo vel alie publice pſone. i. mgſtat⁹ vł iudices alexādrie nō expectata iuſſione ꝑſidis tutores vel curatores dare poſſit legitima cautione rem pupilli ſaluā fore. data fm eiuſdē cōſtitutionis nouā a tutoribus iterponēda eoz videlz piculo q bnōi ſatisdationē accipiunt. Et bec vſq; ad illū. ſ. Impuberes aute. Fran.

t ¶ Sed boc iure vtimur. Hoc eſt tertiū ius qđ erat tēpore Juſtiniani: z bodie eſt quartum additum qđ eſt. ſ. proꝛ. ſ.

u ¶ Prefectus. Ad prefectū cognitiones criminales. ad prætorē ciuilia negocia veniebant. vt pater. ff. de offi. preſe. vrb. per totū tit. z. ff. de offi. prætо. per totū ti. Sed tutelam dabat vterq; vt bic.

v ¶ Iurisditionē. Prefectus vrbis eſt iurisditionis vſq; ad. c. miliaria. ſ. ꝓtoris rome tm. vt. ff. de of. pre. vr. l. j. ſ. cū vrbē. z in ſumma 250. de offi. prætо. Habūt ergo ei ꝛei q eſt de ſua iurisditiōe: vt ſtatim in ꝑncipio dicit. Creārē. ſ. eū q eſt de ſua iurisditiōe dabit. vt. ff. ō tu. z cu. da. ab bis. l. ius dādi. Si vo ibi nō inueniant idonei: ēt in alio loco q̄ret. z ꝑſidi nīl ciabit. vt. ff. e. l. diui⁹. Itē ei q ſit de ſua iurisditione/ vel rōne origis/ vel rōne poſſeſſiōis/ vel rōne domicilij. vt. ff. eo. l. j. ſ. vl. z. l. diuus. Si aūte in altero boz triū locoz nō inuenit: ſed in quarto loco: reducēdus eſt

Jmmo etiā ciuiles fm Ange. z Ja. vt. l. j. ſ. deo. z. ſ. cura carnis. z. l. iij. de of. ꝑſec. vi. Et ſic nō ob. l. ſolem⁹. ſ. latrūculator. ff. ō iudi. fuf ficit eīs dare inſtārias vt no. glo. ſ. q. ſicut vz geri.

Pupillus in trib⁹ locis pōt tu toreꝫ petere.

+ Sz l bis trib⁹ nīs. fed nō p. l. artiſlana vel titiaz: q: ille ſūt ſublate. vt. j. e. ſ. fed et bis.

‡ Etiam ſi fuerit iſtitutus tre certa alijs vł inſtitut⁹ nō adeūtib⁹ vł ibi no. bar. per. l. j. ſ. ſi

a Tutor. fuerat. ſcz er teſtamēto. nam q̄ diu teſtamētaria tutela ſuperſt non eſt locus alij. Item nec legitima: nam nec datiua tunc locum habet. vt. C. qui dare tu poſ. l. ſi fo. oris.

b ¶ Et maioze. i. duobus. Erāt enim tres. vt arg. C. de offi. preto. l. ij. z ff. de orig. iur. l. ij. ſ. bi ſdem.

c ¶ Er die certo. vt a paſchate. in antea ſis tutor.

d ¶ Dari poterat. z bodie daſ. vt. ff. de teſta. tu. l. ſi qs ſub cōditiōe.

e ¶ Nemo. naz ſi ynus de pluribus heredibus adierit vz tutela: vt. ff. de teſta. tutor. l. ſi nemo.

‡ Idem in libertate in teſtamēto relicta. vt. ff. de teſta. manu. l. teſtamēto. ſ. teſtamento.

f ¶ Criſtebat. Sed quid ſi nullus fuit inſtitutus cum pupillo: ſed trī pupillus eſt bered⁹. Poteſt dici q̄ auctoritate iudicis adeat. vt. C. de tut. debi. l. ſi infanti. z ex tunc valebit tutela z icipit tutor⁹ adminiſtrare. Accur. Additio. Vide plenius banc queſtionem per glo. in. l. ſi nemo. j. ff. de teſta. tutel.

g ¶ Deſinebat. t. ille qui ſic erat datus in ſubſidium deſinebat cum teſtamentarius venit vt ſubijcit.

b ¶ Conditio. Hic tutor tacite vſq; ad diem vel conditionem exiſtentem datur. ex preſſe nō poteſt vt. ff. de regu. iur. l. actus. Additio. Que

ad alterum locum de his tribus: & ibi tutelam accipiat. vt. C. qui pet. tuto. vel cura. l. j. Accurſius.

Tuteleva a tio an poſſit delegari.

¶ Juſſu. pfidū. ꝙ delegat. S3 3. ff. de tu. & cu. da. l. nec mādāte. S3 bi mādati ē q̄ nō pōtat necessitatē: hic iuſſu ſ̄q̄ pōtat. vt. ff. q̄ iuſſu. l. j. §. j. & ff. māda. l. j. Vel ibi erant magne facultates pupilli hic parue.

Sed certe a ſi ſint parue adhuc videt idē: naz dario tutele eſt mixti imperij. vt. ff. de tutel. l. muto. §. tutoris datio. vbi dr q̄ tutoris datio illi ſoli cōpetit cui no iatim hoc de dit/ vel ler/ vel ſenatuſcō ſultū/ vel pīceps: ergo nō pōt delegari. vt. ff. de offi. eius cui mā. eſt iur. l. j. j. reſpō. Sed dic q̄ nō pōt delegari non būti iuriſditionem: ſed būti ſic: vt. ff. e. l. iuo danſ. dant. et hic dr. Sed q̄ ſunt magne facultates: Rñ. gnāginta aurei: vt. C. de dfen. ciui. l. j. Vel decem libre auri: vt in aut. de appell. §. ſi. col. iiij. Vel. ccc. aureor. vt in aut. de defen. ciui. §. z iudicare. col. iij. Vel verius vſq̄ ad quingentos ſolidos ſunt parue: ſi vltra ſunt magne. vt. j. pri. §. Additio. Ob eſt verū ꝙ uo ad materiam iſtā: alīs ait relinquit in dicis arbitrio iurta conſuetudinē: vulgi opinionem et qualitatē pſonarum. vt hic per docto.

Facultates q̄ dñr magne.

b ¶ Per cōſtitutionem. quam non habemus.

c ¶ Juſſio. id eſt delegatione ſine pīcepto. Alaz in boc differt a mādato. q̄ mandatū ex volūtate eſt: ſed iuſſus neceſſitatis. vt. ff. quod iuſſu. l. j. §. j. z. ff. manda. l. j.

Mādatū a iuſſu differunt.

+ Et quo i fert Jaſ. q̄ ſtatutum lo quēs de mo nera ſimplr f dz intelligi ſm pīcipiū nē alteriuꝰ ſtatuti. Sz inf. 3hēs tal locutio ireligiē ſm cōes curſus regionis.

d Solidos. i. aureos. vt. j. de pe. tc. li. §. fi. + qui ex ſeptuaginta et duo faciunt libras auri vt. C. de ſuſcep. a arcba. quotiens. li. r.

e Una. id eſt ſimul.

f ¶ Vel alias. boc quando extra ciuitatem vt in municipio. nam magiſtratus municipalis habit.

g ¶ Alexandrine. boc quando tutor datur in ciuitate alexandrina.

h ¶ Ex. f. tabellionū a alioꝝ: nō ẏo ipſoꝝ maioꝝ iudicū qui habent pōtātem dandi tut. vt. f. de ſatisda. tu. vel cu. §. pe. z. §. fi. qui ſunt 3tra.

i ¶ Eam. ſc3 ſatisdationem.

¶ Impuberes autē. ¶ Caſus. Dñe iā video a gbus dabant tutores olim intra antiquā: z etiā gbus dař bodie ſm 3ſtōnem veſtrā p̄o deo dicatis mihi ſi placet qualr hmōi impuberes ſunt in tutela: ¶ Ad boc reſpon. impa. Amice/ certe naturali rōne 3nenit: z etiam iuri cōſentaneum eſt vt ipuberes in tutela ſint: vt videls illi qui perfecte etatis nō ſunt: alioꝝz tutela regantur. Sed dñe impator dicatis mihi ſi placet quo iure coguntf tutores finita tutela reddere rōnē ſue adminiſtrationis: Ad boc rñ. impe. Amice/ ci tutores pupillo/ pupillariāq; negotia adminiſtrant: finita adminiſtratione actores tutele rōnem admini ſtrationis ſue reddere cōpellūntur. Et hec vſq̄ in fi. Fran. de are.

k ¶ Impuberes. bic. ſ. eſt generalis ad oēs p̄recedentes ti. de tutelis.

l ¶ Juri. i. equitati.

m ¶ Herunt. al. egerunt. i. geſſerunt.

n ¶ Poſt pubertatē. ſed z ante ſi finita tutela fuerit p̄us: vt. ff. de tute. z ra. di. l. niſi finita. al. s. i. niſi eſſet finita tutela non naſcit actio tutele: ſed alie actiones nate ſunt ſed nō exercētur. vt. ff. de tute. z ra. dict. l. ſi tutor. §. fi. z. l. ſed non danſ. Additio. Ratio diuerſitatis eſt: q̄ actio tutele eſt gñalis. z ſufficit eam ſemel naſci et non ſepius per ſingulas cauſas ſm Ja. Alex. tñ tenet 3tra iſtam glo. de cauſbus in gbus poſſit exerceri etiā durāte tutela ſe remittit ad no. in. l. ij. C. de admi. tu.

o ¶ Tutele iudicio. i. actione tutele q̄ dař in ſimplī z ꝑpter dolū z culpam lata. i leuem. Eſt z alia actio qua tutor tenef. ſ. de rōnibus diſtrabendis. ſic cū noīatur. vr. ff. de 3tra. act. tute. l. ij. z datur in duplum et ꝑpter dolū tñ. i. in duplo. 3tinet reipſecutio. Prio: dař ſ tutorē z ſ heredes poſteriores. ſ tutorē tñ. vt. ff. de tu. z ra. di. l. j. §. pe. z. l. ij. Itēvna intentata altera denegatur lz plus ſit in ea z contra: ſecus in actione tutele z furti que ſecū competit: vt. ff. de tute. z ra. di. l. j. §. in tutela.

¶ De auctoritate tutor. ¶ Dictū eſt. ſ. Aſſr tutores creanf: h q̄ſi creati ſunt qualr ſe regere debeāt z auctoritatē p̄ſtare. Areti. Continuatio.

Diuiſio.

Actoritas aūt. ¶ Dor' iſte titu. diuidit in tres ptes p̄cipales. Prio ponit in gb' caſib' nēcia eſt auctas tutoris. z q̄ gbus nō. Scdo q̄ſi ſta auctas debeat ipartiri. Tertio remouet q̄ddaz dubiū. Scda ibi: Tutor aut. Tertia ibi: Si iter tutorē. Item p̄ia pars vſq̄ ad. ſ. nec q̄ tñ. ſubdiuidit i quatuor. Prio ponit dictus bimēbre. Scdo exēplifīcat qblibet er dictis membris. Tertio rōnē annexit. Quarto infert et illationē clarificat p exēpla. Scda ibi: vtecce. Tertia ibi: namq̄s. Quarta ibi: vñ in his. ¶ Caſus. Dñe vos vultf tractare de auctoritate tutoris. nunqd ſibi dent ſine nēcia tu. auc. rñ. impa. q̄ nō. In gbuſdā eñ eſt ne ceſſaria. ſi eñ pupilli ſtipulant ſibi dari aliqd in eo caſu nō eſt nēcia tuto. auc. ſec' eſt tñ in caſu cōuerſo. Si eñ iſti pupilli aliqd aliis ꝑmittant ad hoc vt ipſi er illa ꝑmiſſione cū effectu obligantur neceſſaria eſt tu. auc. Deterioꝛes vo nequaq̄ facere pt niſi tut. auctoritate. ſ. gb' er vtroq̄ latere naſcit obligatio: vt in emptione/ vēditione/ locatione/ ꝺuctione/ mādato z poſito niſi tuto. auc. interueniat illi q̄ cū pupillis ſ3ūt obligant: ſed pupilli eis nequaq̄ obligati ſunt. Et h vſq̄ ad illū. ſ. nec tñ. Fran.

Ctoritas aūt tutoris in qbuſdā cauſis neceſſaria pupillis: ẽ in qbuſdā nō eſt neceſſaria. ¶ Ut ecce ſi qd dari ſibi ſtipulent non' eſt neceſſaria tutoris auctoritas. Q ſi alijs ꝑmittāt' pupilli neceſſaria' eſt tutoris auctoritas. ¶ Māgs pla cuit melioꝛē qdē cōditionē licere eis facere et ſine tutoris auctoꝛe: deterioꝛē vo non aliter q̄ cū tutoris auctoꝛe. ¶ Ūñ in his cauſis ex qbus obligatiōes mutuo naſcunt: vt in emptiōibus/ vēditiōibus[3]/ locationibus/ ꝺuctiōibus/ mādat/ depoſitis[4]: ſi tutoꝛ auctoꝛitas non interueniat ipſi qdem qui cū his cōtrahunt obligantur adinuicem pupilli non obligantur[5].

¶ Pupill' nō pōt bēditatē adire de iure ciuili vel p̄toꝛiū ſcīa tuſconſulto trebellīano ſine tutoris auctoꝛitate: etiā ſi ſit lucroſa.

¶ Neq; tamen hereditatem[6] adire: neq; bonoꝝm[7] poſſeſſionem petere: neq; hereditatem

p ¶ Nō eſt nēcia. vt. C. de ſbē. z ꝑmit. ſtip. l. neq;. z. l. j. C. de aucto. ꝑſtā.

q ¶ Promittāt. q̄ tūc eſt verīſile q̄ male agāt. z facit ad h. j. q̄ſ' alī. li. vel nō. §. nūc admonēdi. z. §. at er 3tio. z. j. de inuti. ſtipu. ſ. pupillus. z ff. de acqui. re. do. pupillus. z. ff. de pac. ſ3 iuris. + Idē de mulīere z ff. de pactīs cēte. vt. ff. de pac. do. l. de die. Idē in alimētario trāſigēte. vt ff. de trāſac. l. cū bi. ſ. qd ergo. Itē facit. C. de ſbē. z ꝑmit. ſtipu. l. neq;.

r ¶ Neceſſaria eſt. in duobus tñ caſibus obligat pupillus ſine tutoꝛis auctoꝛitate. ff. de actio. z obli. l. furioſis. vbi ſ3 cr re actio venit.

s ¶ Vēditionib'. ſi aūt pupillus petat rē er vēditiōē repellīt exceptio dolī mali: niſi pcū dare velit. vt. ff. de reſcin. ven. l. ſi id q̄. ſ. vltī. in fi.

t ¶ Depoſitis. pupillus tñ doli capar tenetur depoſiti ſi quid doli cōmiſit vel locupletior factus ſit: vt. ff. depoſiti. l. j. §. an pupilli. Accur. iulian'. §. ſi ga a pupillo. ar. S. ff. de arbi. l. litigatores. §. pe. in. an aut. de nō cli. ſcdo nu. §. ꝑſperimus. col. j. + Itē h eſt ver nīſi locupletior ſit pupillus: als' excipit ſi agat. z 3 poterit agi. vt. ff. de admi. tu. l. ſi mi nores. z. C. p̄o emp. l. ſi. z. ff. eo. l. v. §. j. z de reſcin. ven. ſi id q̄. ſ. fina.

¶ Neq; tñ. ¶ Caſus. Dñe voluiſtis mihi ſupra q̄ j pupillū melio rem facere ꝺditionē ſuā ſine tu. auc. Pone igit ẽ aliq̄ lucroſa bēdita z delata ſit alicui pupillo: nūqd poterit illā bēditatē ſine tu. auc. adire: Rñ. ipe. q̄ nō. Z ſi dictū fuerit gñaliť ſupra q̄ liceat eis facē ꝺditionē ſuā melioꝛē ſine tu. auc. h tū fallit i caſib' ſpālib'. Neq; eñ bēditatē adire: neq; bonoꝝ poſſeſſionē petere: neq; bēditatē er fideic. ſuſcipere poterit: niſi tu. auc. interueniat: q̄uis lucroſa ſit: z h ideo ſtatutū eſt: ne ille dānū inde habeat: z h vſq̄ ad. ſ. Tutor aut. Fran. de are.

u ¶ Hereditatē. q̄ er teſtō vel ab inteſtato deferf. ſ. iure ciuili. vt. ff. de pe. heredi. l. j. §. j. z. §. Et bēditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius q̄ habuit defunct' tpe mortis ſue deducto ere alieno. vt. ff. de vbo. ſignī. l. nihil.

v ¶ Bonoꝝ poſſeſſionē. er teſtō. vt ſm tabulas: vel ab inteſtato vt vī liberi z files: q̄ſi ſunt oēs de iure ptorio: vt. ſ. de bo. poſ. ſ. q̄ aūt. Et eſt bonoꝝ poſſeſſio ius pſequēdi retinendiq; ꝑmonȳ q̄d cuiuſq; fuerit cū is moꝛit. vt. ff. de bo. poſ. l. iij. §. bonoꝝ. Doc tñ in bonoꝝ poſſeſſione fallit in caſu cū pupillus nō hz tutoꝛē. tūc em ꝑtoꝛ auctāt tutoris pōt ſupplere. vt. C. q ad mi. ad bo. poſ. l. bonoꝝ. Idē i bēditate vt. C. de iu. delī. l. iiſdanti. in fi. Additio. Et alios caſus in qb' iuder ſupplet defectū tutoris vel impedimētū/ vide per Ange. h. Et ꝓcedunt in iuriſdictione volūtaria. z q̄ſ ex actis apparet q̄d iudex facit ex certa ſcientia.

Item vbi

Actiotutele z actio ō rōnib' diſtrahēdis differrunt.

Bonoꝝ poſſeſſio.

+ Intelligē q̄ valet auctas in 3tib' et q̄b' pōt vtiliter; reputare alīs non; q̄ etiam cū auctē tutoris bonare nōpōt. C. ō adm i. tut. l. nō oīni. fm Ja. z pe. ‡ Dic q̄ ẽ eſtſpāle ſaltem vere pupilli. fm ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Item vbi tutor solus sufficeret: als secus ſm eum.

a ¶ Ex fideicōmisso. vt per senatusconsultum trebellianum. vt. ff. de fideicō. here. §. sed qr. ✣ Idem dico z ſi bona velit recipere causa seruādarum libertatum: cum z ibi possit timere dāmum: qz est successio in vniuersum ius. vt. ſ. per quas perſo. no. acqui. §. fina.

b ¶ Tutoris. i. admistrationis cui admiſtratio sit ꝑcella i testō: alioqn nō valet: nā z ſi ab eo q tute lā nō gerit ſctēs alii geret rem: dño nō efficiar. vt. ff. e. l. iij. Itē niquid curatoris pupilli ſufficit auctas ad adeūdā hēditatē vel bonoꝝ poſſionē delataz pupillo: Rñ. ✣ nō. vt. ff. de ap. cū myna. §. tutor. vſqꝫ in fi. legis.

c ¶ Lucrosa ſit. i. appeat lucroſa ne occaſione lucroſe adeat dānoſam: qz adeūdo onerat legat. et fideicōmiſſis z aliis one rib⁹: rita obligat: ſed nō pōt obligari ſine tutoris auctē vt. ſ. e. i pn. Sed ſi obijciat ceſſante cā z. rō raro accidit q hēditas nō ſit onroſa: ſz frequēter Ꝺñ. z ad ea q̄ frequēti⁹ accidūt iura adaptanꝫ. vt. ff. ō le. z ſenatuſcō. nā ad ea. Additio. Et q̄nus glo. in. l. ſi q̄s mihi bona. §. i. teneat cōtrariū. iſta tñ eſt veritas. p q̄ facit: qz neceſſe eſt adeūtē cognoſcere cām ſue additiōis: puta ex teſtō vel ab inteſtato tā ꝑ agnat⁹ vel cognat⁹. vt l. q is. ff. de acq. here. qō pupillus diſcernere nō poteſt ſm omnes bic.

d ¶ Me vlli. Eſt z alia rō ✣ et ſi ſit lucroſa: qz litibus z ſumptib⁹ veratur. vt. ff. de mi. l. mmorib⁹. xxv. annis. Et bis ciſe etiā rōnibus nec in iudicijs ciuilibus vel criaibus ✣ pōt eſſe tutoris auctē. vt. C. ſi aduerſus rez iudi. l. cū z minores. z. C. de auc. pre. clariū. Iſti in ſtuor caſibus: vt in poſſeſſione mōetanea. vt. C. ſi p vim vel alio mō. l. i. et C. q legit. pſo. l. momentanee. Itē in violato tboꝝ minoꝝ ſine curatore accuſat. vt. ff. de adul. l. ſi marit⁹. §. ler. ſed boc in adulto. Item ſi vemā ętatis ipetret: vt. C. de bis q ve. eta. ipe. l. j. z ij. Itē in interdicto de libero boie erbibendo. vt. ff. de li. bo. erbi. l. qō z ler. §. ſed ſi mulier.

e ¶ Damnum habeant. q: forte ſubeſt es alienum latens. Accurſius.

¶ Tutor. aut. ¶ Caſus. Dñe ia videō in gbus caſib⁹ tu. aucto. tō iterueniꝛe. dicat ſis mihi ſi cordi eſt qualiter debeat iterponi tu. aucto. Ad boc rñ. ipa. Amice: tutor in ipo negocio a pupillo ꝺbendo ꝺ perſona liter itereſſe: z qō actū eſt a pupillo laudare ſi boc pupillo ſuo pioꝺeſſe eſtimauerit. Iſta tutoris auctoritas poſt tps: vel per eſtim iterpoſita nihil agit. Et bec vſqꝫ ad illū. §. Si inter tutorem. Fran. de are.

f ¶ Auctor fieri. i. pbare z laudare qō fit per pupillum. vt. ff. e. l. etiam.

g ¶ Exiſtimauerit. nō eſt cōpellit. Primo q: eſt iniquū. Scōo qz tenetur pupillo dānū reſarcire tutor: vt. ff. e. l. ſi tutor. Acc. Additio. Sic ēt filꝰ nō pōt adire hēditatē ſine volūtate ptis. vt. C. de bo. q̄ li. l. ſi. §. pe.

h ¶ Poſt tempus. ſcilz non modicū. als valet auctoritas. vt. ff. de acq. here. ſi quis mihi. §. iuſſum. qua eſt contra. z eſt ratio q̄ videntur ieſſe que incontinenti fiunt. vt. ff. ſi cer. peta. l. lecta.

i ¶ Per epiſtolā. Iſto. cautē z redde ſingula ſingulis. nā diꝛerat duo. ſ. ſtatim ad qō referꝫ poſt tps ꝛc. Itē in ipſo negocio preſens/ad qō referꝫ boc per eſtim que inter abſentes mittitur. vt. ſ. de obli. et ꝓ ſenſu. §. fi. Idem z ſi alio modo inutiliter auctorizetur. vt. ff. e. l. j. §. fi. z. l. ſeq.

¶ Si inter tutorem. ¶ Caſus. Dñe iam vidi qualꝫ debeat interponi tuto. aucto. dicatis mihi modo: ſi aliqꝫ iudicium agendū ſit inter tutorem z pupillū quid iuris eſt in caſu iſto: Ad boc impa. dicit. Attendendū eſt: ſi iudicium inter tutorē z pupillum agendū ſit: in caſu iſto nō preciꝛus tutor: vt olim ꝛſuenit fieri conſtituet: ſed loco ei⁹ curator ꝺabit interueniente ipſo curatore iudicium peragetur: z finito iudicio deſinet eſſe curator. Et bec dicuntur vſqꝫ in finem tituli. Fran. de aretio.

k ¶ Iudicū. ſ. rei vēdicationis vel alterius ꝓſonalis vel realis actiōis: ꝓter actionē tutele q̄ ꝺ tutorē erit ꝺāda: q̄ ꝺuraꝛe offō nō ꝺak. vt. ff. de tu. z ra. diſt. niſi finita. ſ. fi. z. l. ſi cū adhuc. z idē in vtili gñali negociorū geſtoꝝ que ꝺak ꝺ curatorē adultis. vt. ff. de admi. tu. l. cū curatore. z. C. de admi. tu. l. ij. z. l. rōnes. Sed certe nec alie videnē iterim poſſe itēdi. vt. ff. de tu. z ra. diſt. l. hꝫ nō ꝺank. Sed illud itelligo vt ipſemet ercerceat non ꝺank: ſed per ꝓcuratorē ſic vt hō ꝺz. Itē niquid bec correcta ſunt bodie per aut. vt in aut. vt bi q ob. ſe pbi. ba. res mi. ſ. j. col. vj. cū nullus creditor vel debitor poſſit eſſe tutor vel curator: Rñ. ſic niſi in tutore teſtamētario in quo poterit adhuc bodie bic. ſ. log. cū fides talis tutoris ab ipſo teſtatore ſit cōprobata: vt. ſ. de ſatiſda. tu. vel cura. §. j. z. C. de epali audien. de creationibus. ✣ vel idē in eo qō i aliis vt in pdicta aut. ꝺirim'. Itē z circa reales actiones būc. §. bodie facimus log/cum in eis nō ſit obligatio. vnde autē ceſſat. vt. ſ. de actio. §. j. Accur.

l ¶ In rem ſuam. q pupilli que ſua ꝺicit cum bene adminiſtrat: vt. ff. de fur. l. interdum. §. qui tutelam.

m ¶ Auctor: eē nō pōt. Facit ad ff. de ꝺ. ſig. l. qō ꝺirim'. z. C. ne qs in ſua cā. l. vna. ✣ z. C. de teſti. l. oib'. z. ff. e. l. v. j. rñ. Arg. ff. C. de fideicō. l. ſi. ibi: cū ipe ſibi ſit ꝺex teſtis ꝛc. ✣ Nō autē tex tus pñtis eſt: qz ſeqꝛet vt in eodem negocio eē quis actor z reus/qō eſt inconueniens. Accur.

n ¶ Et olim. nā oli in tali caſu ꝺabat tutor ꝓtor/qō ꝺodie non eſt vt ꝺ tꝛ.

o ¶ Sed curator. C. de in lit. ꝺan. tu. l. j.

p ¶ Dak. etiā inuito. vt. ff. de tute. l. iij. ſ. idē caſſi⁹.

q ¶ Et eo. ſcilz iudicio.

¶ Quib⁹ modis ꝛc. Dicit eſt de igreſſu tutelarum. z. ſ. ti. j. de. pgreſſu. reſtat de fine ſicut eſt in operib⁹ nature ingreſſus pgreſſus z finis. Aretinus. Iſtorandū eſt q mo di q tutelā finiri faciunt ſunt octo/z ad iſtos oēs alij modi poſſunt reduci. Et ſunt bi. Suſpitio: qñ tutor remouet tanꝫ ſuſpectus. Crimen: qñ pupilli ꝑ tutoris. Cōditio adipleta. Statꝰ. i. capitis diminutio vbi ſtatus mutak vt qñ capit ab hoſtibus: vel arrogatur. Etas. ſ. pubertas. Tps aduenieꝛis. ſ. ſi ad certū tps ꝺatus ſit tutor: z ſit finitū tps. Cauſa qñ. ꝑpter aliquā cām tutor excuſak. Unde verſus. Suſpitio/crimen/mors/ꝺitio/ſtatus/etas. Tēpus/cauſa/ſolent tutele ponere metas.

Pupilli. ¶ Oſt' iſte titul' diuidit in. vij. ptes. nā ꝓio ponit qñ ꝑ pubertate tutela finit: z q̄ ſit pubertas. Scōo qñ ꝑ arrogatione/vl ꝺeportatiōe/vel ꝑ uitute pupilli/vl ꝑ tis finitio ne. Tertio qñ z mo pupilli vl tutoris. Quarto capit/ꝺiminutione tutoris. Quito et mīna ꝺiminutione pupilli. Sexto ꝓpt aduētū tpis vel ꝛditionis. Septimo ꝓpt remotione factā ꝺ tutore. Scōa ibi: Itē finit. Tertia ibi: Sili modo. Quarta ibi: Sz z capitis. Quita ibi: Sz pupilli. Sexta ibi: Preterea. Septia ibi: Definit. Itē ꝓia ſubdiuidit i tres. Nā ꝓio ponit qñ tutela finiaꝛ pubertate. Scōo qñ pubertas accipiaꝛ de iure antiq̄. Tertio qñ ꝺe iure nouo. Scōa ibi: Pubertatē. Tertia ibi: Iſta aūt. ¶ Caſus. Dñe vos vſtr' tractare q̄b. mo. tu. ſi. Dicat' ergo mihi aliquē modū quo tutela finiaꝛ: Ad boc rñ. ipa. Amice: Sico tibi gñaliꝛ q̄ pubertate pupilli vel pupille tutela finiꝫ. Cū enī pupilli pupille ve puberes eē ceperint a tutela libeꝛari. Sz ꝺñe ꝺicat' mihi q̄n cēſent pupilli ad pubertatē puenire: Ad boc rñ. ipa. Amice: aliꝫ oliꝰ eſtimabak pubertas i maſculis bodie alr. Veteres eēm nō ſolū ex nūero annoꝝ/ſēd ex iſinuatiōe bitudis corpis pubertatē i maſculis eſtiaꝛe volebāt quā i femis ex aſpectu corpis iudiciū pudicū eē eſtimabāt. Iſta aūt maiestas dignū putauit eē caſtitati ſuoꝝ nēoꝝ ꝺ q̄b ipſis antigis i femis vſus eſt eē pudicū i maſculos eē ertēdere. Et iō ſacrā ꝛſtōnē n'az. ꝓmulgauim' ꝑ quā ꝛſtituim' pubertatē i maſculos i annos. xiij. poſt an. xiij. ꝛpletū initiū accipe: hꝫ no: mā antigtatis in femieis ꝓonis ſat' bñ poſitā i ſuo ſtatu itegraz illibatā relinqm': vt videl. ipſe femie poſt. xij. annos cōpletos: put antigtus bñ erat ſtatutū viri potēres eſſe credant. Scōs modus finiē de tutele eſt ſi pupillus ꝺederit ſe ad arrogādū alicui: qualꝫ at ſe ad arrogādū: vide de adoptiomb'. Tertꝫ eſt ſi pupill' ꝺeportet. Quartus modus eſt ſi pupill' efficiaꝛ fu': vt q̄ cū ſit libert' alicui' renocaꝛ in ꝑuitute. ꝓpt ingratitudinē. Quint' mod' eſt ſi ab hoſtib' pupill' capiaꝫ. Sext' modus eſt: ſi alicui pupillo ꝺat' ſit tutor: i teſtō bac forma: vt ſit tutor vſqꝫ ad certā ꝛditionē puta vſqꝫ ꝺi nauis veneꝛit er aſia. nā ꝛditione exiſtēte ꝺeſinit eē tutor. Septim' eſt ſi moꝛiaꝛ pupillus vl tutor. Octau' eſt: ſi tnor patiaꝛ maꝛimā vel mīmā capi. ꝺim. q̄ cuiuſcunq; gñis tutor ſit ꝺeſinit eē tutor. Quid aūt ſi patiaꝛ tutor mīmā capitis ꝺiminutionē: puta q: ad arrogādū ſe ꝺederit: an ꝺeſinat eſſe tutor: Rñ. ſi legitim' erat tutor: bñ ꝺeſinit eē tutor: hꝫ ſi erat teſtamēt aꝛi' vel ꝺatiu': tūc nō ꝺeſinit eē tutor. Non' mod' finiē de tute. eſt: ſi pupill' patiaꝛ q̄ācūq; capit' ꝺimi. q̄uis ō mīma habuim'. ſ. i. ſcō mō. De cim': ſi alicui pupillo ꝺat' ſit tutor: i teſtō bac forma: vt eē tutor vſqꝫ ad certū tps: puta vſqꝫ ad paſcha. Iſta aduenīēte paſcha ꝺeſinit eē tutor. Undecim' eſt: ſi a tutela remoueaꝛ tā ꝑ ſuſpect': vt. ſ. de ſuſpec. tu. z cur. p totū. Duodecim': ſi iuſta ex cā ſe excuſauerit a tutela quā iam inceperat adminiſtrare: vt. ſ. de excu. tu. per totū. b. d. vſqꝫ ad fi. ti. Fran.

r ¶ Pupilli. no. q pupilli ſunt q de ptāte ꝓpria impuberes exierunt vel morte vel emācipatione. vt. ff. de vb. ſig. l. pupillus. j. rñ. hꝫ ꝓpnie ꝺicaf aliqñ pupill' q eſt in ptāte. vt. ff. de vb. o. b. l. ñ. ſ. ſi pupill' Accur.

s ¶ Ex habitu. i. aſpectione vtrū baberet barbam vnam vel alteram:

✣ Si fi ſit ifāo pōt lo li tutoꝛi fieꝛi reſtitutio l. reſtitutꝛa. §. fina. ff. ad treb. et iol' tutoꝛ adire l. ſi infanti. C. de tu. de lib. alis fec' l. poruit. C. eo. Itē pōt ſol' bo. poſ. agnoſcere: qi facto cō ſiſtit ſm an ge. z Jaſo. ✣ Iſta ſeq̄tur ange. b.

✣ Iſtaz rō ne ſeq̄t bar. in l. poruit. de iuꝛ deli. ✣ Contraꝛiū z Ja. qz pr rōem ſi ne tutoris auctē quam ſuppler iudicis pñtia vt no. bal. i §. ite ſacra. in tu. de pace. iuꝛa. fir.

✣ Et ſi ſa ē cōio opinio ſi teſtatoꝛ ſci querit non ſi ignoꝛauerit ſm Ang.

Iudiciuꝫ

✣ Pōt tñ ꝛſtiā etiam ad ꝓpꝛias auctē aucto rari/et ſibi ſoluere ac tradere rem debitā etiaꝫ imobiles ſine iudiceꝛe. l. ſtitulas. ff. de ꝺbē. ēp. ✣ Dic q ibi impꝛope ditudeꝛ et reſtio.

Continuatio.

Tutela mult' modis finit.

Diuiſio.

Pupilli q ſunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

Institutionum imperialium Liber.I.

Judicare an iudex ó beat ꝑz cõ scientiam.

vt.ſ.iuuit.ꝛ facit.ff.de mino.l.minor.xxv.an.adito ꝑside er aſpectu ꝛc. Et nota pro opi. dr. qui ſm ꝓscientiam dicebat iudicē debere iudicare.ꝛ facit.ff.de ferī.l.ij.in fi.ꝛ.ff.fin.re.l.ſi irruptione.ſ.fi.Accur.

Additio. Vide tu canonista notata per glo.in.c.j.extra de offi. ordi.ꝛ de offi.ꝛpo.iudi.dele.c.pastoralis.ſ.q; vero.in notula. Argu. contra

ꝑs.xvij.

Jung. vbi glo. concludit iudicē ſm allegata ꝛ pro data debere in noīe dñi iudicare:ꝛ ꝓscientiam le ſam deponere. Et ibi recitatur illud dictū ꝑsalmographi. Trepidauerunt timoreybi non erat timor. Facit et glo.ſ.in.ſ. ſi minus.ſ.de actio. Opiniones i hac materia ꝓprie variꝰ in doctoribus inueniunt diuerſa danti bus ꝓsilia. Sed iter cetera videt ꝓscientia reddere tutius ꝓsilium Lepore quod inter ſuas cautelas continet. ꝓcuret inquit iudex in tali cõſilio tut' anꝛietate apud accuſatū/vt alium in ipſi' iudicis locum ſurroga/ri petat:ipm eundē iudicem in teſte ſe ꝓducturū allegando:ꝛ eo pacto iudex a iudicādi officio cāteſtimonij remot' depoſet ꝓ eo accuſato que ſibi dictabit ꝓscia. ℈ quā facere eſt ad gebennam edificare.c.lſas. de reſti. ſpo. Conſilium iſtud q̄ reuera tutiſſimuꝰ putaſ fundamentū habet ex.c. dilecto.extra de teſtib⁹.

a ¶ Hoc etiā ſcꝛ q̄ fit iudicādum per aſpectum impudicum.

b ¶ Conſtitutione. vt.C. quando tuto.vel cu. eſſe deſi.l.ſi.

c ¶ Credantur. Facit ad hoc.ſ.de nup.i.reſpon.

d ¶ Adhuc impuberes. id eſt in pupillari etate adhuc exiſtētes:vt hic.ꝛ ff.de adop.nec ei.ſ. eoꝛ. ꝛ hoc cum ꝓsenſu oium tutoꝝ.vt.C.de auct.ꝓeſtan.l.ſi. Accurſius.

e ¶ Redigatur. Ex ingratitudine ſi fit doli capar.non aūt ex vēditione:qꝛ nō niſi ſit maioꝝ.xx.annis poteſt per venditionē fieri ſeruus: vt ℈.de iur.perſo.ſ.pe. Contra eſt.C.de moſſi.teſta.l.ſi quis.ſ.fi. Sed ibi de eo dicit qui doli capar non eſt.

f ¶ Certam.id eſt ſpecificatam vt quando titius erit conſul.

g ¶ Scientia. Nota q̄ dixit teſtamento:nam a lege vel iudice non ſic,vt.ff.de regu.iur.l.actus.

Adorsoia ſoluit.

+ Ista rō glo. repro bat per ang. hic. q; naturalia ſit un murabilia: vt.ſ.pe. ff. de iure natu

+ Istud dicit' glo. cōſit reprobant doct.p.l.in. ſ.pe.ff.de legā. tu.ꝛ vt.q; pſ fit impedit' impedimēto naturali vel ciuili: iudice ſ pncipaliter ng agēte:et q' facilꝰ tol ig non pōt.

+ Ista pr ſaꝑ tē cūſenſu

h ¶ Adorte. Naturali:nam de ciuili iam dixit.ſ. ꝓtori.ſcꝛ vbi dixit de deportato ꝛ ſeruo facto per ingratitudinem:qꝛ mors oia ſoluit nedū tutelam:vt in aut.de nup.ſ.deinceps.col.iij.

i ¶ Libertas. Et tunc maxima.vt.ſ.de ca.di.ſ.maxima. Accurſius.

k ¶ Cautas. Et tunc media:vt.ſ.de ca.di.ſ.minor. Accur.

l ¶ Omnis tutela. Etiam teſtamētaria vel datiua cū ea que ſunt iuris naturalis tollantur. + vt.ſ.de ca.di.ſ.qđ autem.

m ¶ Si ſe in adoptionem. Sed emācipatione filij legitima tutela non finitur:qꝛ filiuſfamilias legitimus tutoꝛ eſſe nō poteſt: cum ſcꝛ pater eum precedat.vt.ſ.de ca.di.ſ.fi. + niſi in caſu:vt cū mamumittit ſeruū maternum delati ſibi.vt.ſ.de legi.pa.tu.ſ.j. + ꝛ tunc deferī cum ſui iuris erit.vt.ff.familie hercil.ſi maritus.

n ¶ Legitima tñ. Sed quare hec legitima tñ perit:ſ.cū.qꝛ agnatio pe rit minima capitis diminutione:vt.ſ.de legi.ag.tu.ſ.fi.ꝛ legitima inter agnatos tñ conſiſtit:vt.ſ.de legi.ag.tut.i.tñ. Additio. Dic qꝛ bo dic hoc non procedit:qꝛ ita cognatis ſicut agnatis defertur tutela.vt no.glo.ſ.de legi.agna.tu.ſ.fina.ſed cum iſte ly capite minutus remaneat cognatus vt ibi babet:ergo tutela poteſt deferri.facit.l.j.cū glo. ꝛ quod ibi Bar.ff.de legi.tute.

o ¶ Cetere.ſcilicet teſtamentaria ꝛ datiua ſm. Ad.vel Azo.

p ¶ Licet minima fit. Et qꝛ de ſi in arrogationem.vt.ſ.eo.ſ.j.Accur.

q ¶ Ad certū. Jdē ſi ad incertū ꝑs ſcꝛ ad cōditionē.vt.ſ.c.ſ. ſed ꝛ ſi cū conditio ad eſſe ꝛ ad nō eſſe ſe bēe pōt:vt.ſ.de ēbo.ob.ſ.ꝛditiones.

r ¶ Excuſant.ſ.in perpetuū:vt qꝛ mutus.qđ dic vt.ff.de mino.l.verū. ſ.fi facto.nā ſi ad ꝑs non deſinunt eſſe tutores:vt.ſ.de ex.cu.tu.ꝛ cura.in ſ.item qui reipu.

s ¶ Inferius.vt.ſ.de ſuſpec.tu.per totū.ꝛ.ſ.de ex.cu.tu.ꝛ cura.per totū.

minima ſit omnes tutelas tollit.

¶ Temporalis tutela tempore adueniente finitur.

¶ Preterea qui ad certū tempus teſtamento dantur tutores: finito eo deponunt tutelam.

¶ Qui remouētur a tutela ꝓpter ſuſpitionē: vel qui in ꝓpetuū excuſantur tutores eſſe deſinunt.

¶ Deſinunt autem tutores eſſe qui vel remouētur a tutela ob id qꝛ ſuſpecti vtiſ ſunt: vel qꝛ ex iuſta cauſa ſeſe excuſant: ꝛ onus adminiſtrande tutele deponunt ſm ea que inferius ꝓponemus.

¶ De curatoribus.
Titulus.xxiij.

¶ Curatores dant adultis vſq; ad vigeſimūquintū annum ꝓpletum:tabillis mgr̄atibus a qbus tutores:non aūt teſtamēto dantur:dari tñ confirmantur:inuitis aūt non dant niſi ad litē. Arcti.

Adorte. Naturali:nam de ciuili iam dixit.ſ. ꝓtori.ſcꝛ vbi dixit de deportato ꝛ ſeruo facto per ingratitudinem:qꝛ mors oia ſoluit nedū tutelam:vt in aut.de nup.ſ.deinceps.col.iij.

Libertas. Et tunc maxima.vt.ſ.de ca.di.ſ.maxima. Accurſius.

Cautas. Et tunc media:vt.ſ.de ca.di.ſ.minor. Accur.

Omnis tutela. Etiam teſtamētaria vel datiua cū ea que ſunt iuris naturalis tollantur. + vt.ſ.de ca.di.ſ.qđ autem.

Si ſe in adoptionem. Sed emācipatione filij legitima tutela non finitur:qꝛ filiuſfamilias legitimus tutoꝛ eſſe nō poteſt: cum ſcꝛ pater eum precedat.vt.ſ.de ca.di.ſ.fi. + niſi in caſu:vt cū mamumittit ſeruū maternum delati ſibi.vt.ſ.de legi.pa.tu.ſ.j. + ꝛ tunc deferī cum ſui iuris erit.vt.ff.familie hercil.ſi maritus.

Legitima tñ. Sed quare hec legitima tñ perit:ſ.cū.qꝛ agnatio pe rit minima capitis diminutione:vt.ſ.de legi.ag.tu.ſ.fi.ꝛ legitima inter agnatos tñ conſiſtit:vt.ſ.de legi.ag.tut.i.tñ. Additio. Dic qꝛ bo dic hoc non procedit:qꝛ ita cognatis ſicut agnatis defertur tutela.vt no.glo.ſ.de legi.agna.tu.ſ.fina.ſed cum iſte ly capite minutus remaneat cognatus vt ibi babet:ergo tutela poteſt deferri.facit.l.j.cū glo. ꝛ quod ibi Bar.ff.de legi.tute.

Cetere.ſcilicet teſtamentaria ꝛ datiua ſm. Ad.vel Azo.

Licet minima fit. Et qꝛ de ſi in arrogationem.vt.ſ.eo.ſ.j.Accur.

Ad certū. Jdē ſi ad incertū ꝑs ſcꝛ ad cōditionē.vt.ſ.c.ſ. ſed ꝛ ſi cū conditio ad eſſe ꝛ ad nō eſſe ſe bēe pōt:vt.ſ.de ēbo.ob.ſ.ꝛditiones.

Excuſant.ſ.in perpetuū:vt qꝛ mutus.qđ dic vt.ff.de mino.l.verū. ſ.fi facto.nā ſi ad ꝑs non deſinunt eſſe tutores:vt.ſ.de ex.cu.tu.ꝛ cura.in ſ.item qui reipu.

Inferius.vt.ſ.de ſuſpec.tu.per totū.ꝛ.ſ.de ex.cu.tu.ꝛ cura.per totū.

Et no.qꝛ eiſdē modis finit cura ſi quos habeāt pupilli curatores:ꝛeodē tpe:vt.C.qñ tu.vel cura. ē de.l.j.Adultoꝛ vo curatores tūc finiunt cum virilē vigoꝛē cōpleuerit minor.ſ.xxv.an.vt.ff. de mi.l.j.in fine.ꝛ.ſ.ti.j.j.fi. niſi ad certā cām vel ſpeciē fuerint dati.nā ꝛtunc finito negocio finit officium:vt.ſ.ti.j.ſ.fi. Jtem curatores aliꝰ:vt.ſ.ti.j. ſ.furioſi.ꝛ.ſ.ſed ꝛ mente captis.tunc deſinunt qñ ſanam mentem ꝓdicte perſone recipiunt: vt.ff. de cu.fu.l.j.ſ.j.ꝛ.ſ.finali. Additio. Nota q̄ eiſdē modis gbus finit tutela finit etiaꝫ auctas officij aduncti tutoꝛi qđ eſt in multis caſibus vt.ſ.ti.j. ſ.iterdum.in verbo idoneus.ꝛ in.l.ponit.c.l. ꝓpter. C.in q.cau.tu.ꝛ cu. da.ab bis. Illā finito officio principalis etiā finit illud coadiutoris adiun cti.l.j.C.qñ tu.vel cu.eſſe deſi.ꝛ iō coadiutoꝛ dat' debuit vel ſuſpectꝰ eſſo de quoī.c.venerabili.eſ de of.deleg.dcſinet moꝛte ꝓlati ee.ꝑ.o.d.l.j. Ja.

De curatorib⁹. Finita tutela pupilli indigent curatoꝛib⁹. ideo de ipſis ſubdit.

Continuatio.

Diuiſio.

Aſcli. ¶ Totus iſte titul' diuidit i tres partes ꝓncipales. Primo ponit de curatoribus datis pubertatibus. Scōo de datis illis qui laborant aliqno morbo vel vitio. Tertio de curatoꝛib⁹ datis pupillis. Scōa ibi: Furioſi. Tertia ibi: Jnterdum. Jtem prima pars diuidit in tres partes. Primo qualiter puberibus dantur curatores. Scōo a gbus dantur. Tertio an inuitus gs cogatur curatoꝛ accipere. Scōa ibi: Dantur. Tertia ibi: Item inuiti. Jtē. ¶ Lapſus. Dñe vos vultis tractare de cura.dicatis ergo mihi qbus dant curatores. ꝛ vſq; ad quantū ꝑs: Ad hoc rñ.impera. Amice:maſculis puberib⁹ et feminis viripotētibus a tpe pubertatis quo a tutela liberant dant cura.vſq; ad.xxv.annū completū. Jꝫ enim bmōi ꝓsone puberes ſint adhuc nihilominus etatis talis ſunt vt ſua negocia recte adminiſtrare nō ꝓsit. Sed curatoꝛ teſtamēto non datur:ſed datus confirmatur decreto ꝓtoris vel ꝓſidis.

¶ Item inuiti adoleſcentes curatores non accipiunt ꝓterq;

ꝓtoris ſꝫ Jaſon. Joſa.ꝛ ang. teneāt indiſtincte.ſ.p.l.ſ. ſ.filiꝰ aut. C.de bo.ꝙ.li. Et ſic ſ cauſu gl. intelligit tutelam ꝓdi.p eman cipationem etiā rebus dif: cū tunc ſi tuc agnationis ꝓprium' ꝓfi.deret.vt.ſ. de legi.pa. tu.ꝓ totum. Ange.

Tutoresagb⁹ iudicibus dant.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fi. Sed qō ibi dicit non cōmitti eis adultis res suas ante. xxv. annum verum est vt sint rata que fiunt per eos cōmittuntur tamen vt dic: sed restituuntur vt ibi. x. j. de actio. §. fi quis agens.

‡ Et tā si fit a actoris ag-ger Jaf. b in. §. fi. de tute. glo. et bar. l. §. fi pupillus. tenent ꝫ. ℣ Et no. q ipe curator nō cogitur nisi ex ea. vt. l. §. fi. ff. de cur. bo. dā. r vt ex hijs et ex hoc ꝫfuctu dine nō pōt iuuetarijs/ fatisfiar tñ adinstartu. Ang.

¶ Jn litem. tunc em̄ cogitur ‡ sed pupillus in lite non cogitur: vt. ff. de tute. l. qui habet. §. fi pupillus. qō exp̄one vt ibi. Accur.

b ¶ Curator. q. d. non dubites de boc. licet aliud sit in tutore: vt. §. q dare tu. pos. §. certe.

¶ Furiosi ꝫ. ¶ Casus. Dñe iam video quibus dātur curatores ratione minoris etatis ꝛ a quibus dant: nunquid sunt alij alij qbus dātur curatores: ℟ respō. q sic. Nam quidā sunt quibus dantur curatores rōne iordinati consilij vel ratione morbi: ꝫ sint maiores ꝑ gintiquinq; annis. Furiosi em̄ et prodigi ꝫ uis legitime etatis sint: tamen sun in curatione agnatorū et lege duodecim tabularuꝫ. Deficientibus autē agnatis solent p̄fecti vbis vl p̄tores in defectum agnatoꝝ curatores dare. Jn prouicia vō p̄sides et ingfitiōe. et nō solum istis p̄sonis curatores dant: sed etiā mente captis/ ꝛ furdis/ ꝛ mutis: ꝛ illis qui perpetuo morbo laborāt qui suis rebus administrādis superesse non pñt curatores dādi sunt. Et bec vsq; ad illum. §. Jnterdum. Fran. de are.

c ¶ Furiosi quoq; ꝛ pdigi. ℟o. bos duos accipere curatorē a lege. alij oēs sunt datiui vt cante bic colligitur. ꝛ. j. p̄tori. §. ꝛ. C. de epi. audien. l. de creationibus. Acur. Additio. Contra banc glo. tenent Bal. Jo. de pla. Pot. ꝛ Jac. bic. vt oēs accipiant a lege curatorem qui ex defectu mentis ipsum sibi petere nequeunt. ꝫ Lege. teneat cum glo.

d ¶ Sed solent. scꝫ agnatis deficientibus vel nō habilibus ꝫstitutis: vt. C. de cu. fu. l. fi. §. finantem testamentum. Accur.

e ¶ Ware curatores. ꝛ boc ratione furiosis vel demētie: nisi iste ꝑsone sint minores. xxv. annis: ꝛ tunc rōne etatis tutores vel curatores recipiunt: vt. ff. de tute. qui habet. §. quod autē. ‡ Jtem nisi sint in potestate vt. C. de curato. fur. l. fi. §. j.

f ¶ Andi sunt. scilicet ab bis quos modo in superiori. §. dirimus.

¶ Jnterdum. ¶ Casus. Dñe iaꝫ video qualr dant curatores qbusdā maioribus. xxv. an. nūquid aliquibus alijs dantur curatores: puta si legitimus tutor idoneus non sit. in subsidium eius curator datur: qr alius tutor dari non potest. ℟ Habenti em̄ tutorem alius tutor nō dat. Et non solum in subsidium legitimi tutoris datur curator. sed etiam quandoqꝫ in defectum testamentarij vel datiui datur curator: si em̄ tutor testamentarius vel a p̄store vel a p̄side datus nō sit idoneus ad administrationē. fraudulēter tñ negocia pupilli administrat: solet eius in subsidium curator adiūgi. Jtem in locū tutoris qui nō in perpetuum: sed ad tp̄s ab administratione tutele aliqua rationabili cā excusatur solent curatores surrogari. Jtē si tutor aliqua auctoritate vel alia necessitate fuerit impeditus: vt negocia pupilli sui administrare non possit: ꝛ ipse pupillus vel absit vel infans sit: poterit p̄tor in vbe vel p̄ses in p̄uincia quem velit actorem periculo ipsius tutoris decreto suo pupillo constituere. Et bec vsq; in finē tituli. Fran.

g ¶ Non sit idoneus. vel rōne paupertatis: vel qr non est industriosus vt decet: fidelis tamen est ꝛ diligens: als repelleretur prosius: vt. ff. de suspec. tu. §. pe. ꝛ fi. ꝛ. C. de suspec. tu. l. pietatꝫ. Et bene dico curatores non tutores: quoniam ꝛc. Accur.

‡ Jdem in bantio qui trāsfuge eq

b ¶ Dari non potest. Fallit bec regula in casibus ser. vt si detur tutor loco tutoris surdi vel muti vel furiosi. vt. ff. de tutel. l. penul. ‡ Jtē si babet tutorē rōne rerū vnius p̄uincie poterit babere aliū rōne rerum quas habet in alia p̄uincia. vt. ff. de exc. tu. l. ꝑpter litē. als. l. licet. §. fi. ꝛ. C. in quibus ca. tu. ba. da. tu. pof. l. fi. Jtē ꝛ mater ante ꝓ nubat tutrix existens alium petit tutorem dari: vt. in aut. de nup. §. si vo tu telam. Sed ratio est qr abire nunc sperat: vt. C. cōmunia de leg. l. fi. §. Jtem ꝛ quando ad tempus est relegatus vel excusatus vel remotus: nam interim tutor datur: vt. C. in quibus ca. tu. ba. l. peñ. Jtem si quis tutor sit apud hostes non vt seruus: sed vt legatus vel transfuga alius datur: vt. ff. de tutel. l. fi quis tutor. ‡ Jtem si reipublice causa abfit potest alius dari. vt. ff. de tutel. l. quefitum. ꝛ. ff. de suspec. tuto. l. iij. §. fi quis absfuturus. Sed ſm Pla. in bis oībus casib⁹ tutor prō tutorē tutor dari⁹ nō pōt. ¶ Jtē si testō ⁱdatus tutor: vel a ꝓtore aut ꝓside idoneus ᵏ nō sit ad administrationē: nec tñ fraudulenᵉ negocia admīstret: solet ei curator adiūgi. ¶ Jtē loco tutoꝛ q non in perpetuum ſz ad ᵗp̄s a tutela excusantur/ solent curatores ᵐ dari.

¶ Si pupillus sit infans vel absens: ꝛ tutor ifirmitate vel alia necessitate ⁿ impediatur quo minus negocia pupilli admīstrare possit: ꝛ pupillus vel absit ᵒ: vel infans sit qđ velit ᵖ actoꝛē ꝑiculo ipsius tutoris: ꝓtor vel qui pro uincie ꝓcerit: decreto constituet.

¶ De satisdatione tutorum vel curatorum. Titu. xxiiij.

¶ Tutores et curatores tenētur satisdare: nisi fuerint testamentarij: vel datiui ex inquisitione.

curatoꝛe accipitur: ꝛ hec regula nō fallit. Sed cum littera in oībus supradictis legibus de tutoꝛe faciat mentionē/ ab ea nō discedamus: vt ff. de leg. iij. nō aliter. ꝛ. ff. de exerci. l. j. §. igitur. Sed que est rō cū vbiq; dari possit curator bñti curatoꝛem vel tutoꝛem: sed tutor nō pōt dari bñti tutoꝛem: ℟ ſi. q tutor qui prius dabat habebat plenā ꝓtātem. j. tit. ij. §. datus. ꝛ. ſ. de tutel. §. j. ita q alium secuꝫ in eadē plenitudine admittere non pōt: sed non sic in curatoꝛe qui rebus datur: vt. C. de nup. l. in copulādis. Unde tutor auctorizatur hereditati adeunde qō in curatoꝛe pupilli non est: vt. ff. de appell. l. cū in vna. §. tutoꝛ. Sed nonne tota die inuenim⁹ vnū pupillum plures habere tutores. vt. C. de diui. tu. l. ij: ℟ respon. illud est qđ simul dantur. nā q̄daꝫ fiunt simul bene q̄ nonvalent simul fiunt separatim vt duoꝝ reoꝝ obligatio. vt. j. de duobus reis stipu. §. j.

Additio. Nota glo. magistram que plene ponit casus inquibus pupillo bñti tutoꝛem tutoꝛ dat. Sed contra finez huius glo. facit. l. ij. C. de testa. tu. ibi simul nō dat: ꝛ tñ vtraq; administrat: sed dic ꝙ ibi simul dicūtur dari babito respectu ad

paratur ſm ang. b.

Tutoꝛes dari negt bābēti tutoꝛem:

Tutores potit plures pupillus bre.

tempus mortis ꝙ vterq; tutoꝛ confirmatur. Sed de bac materia plenius videas bic per Ange.

i ¶ Jtem si testamento. ꝓsuit exemplum de legitimo. nūc de datiuo ꝛ testamentario minus idoneo.

k ¶ Jdoneus. i. sufficiens.

l ¶ Adtp̄s. Ercusatur em̄ aliquis qñq; imperpetuū qñq; ad tp̄s: vt pater per multa exēpla. j. de excu. tu. ꝛ cura. §. j. ꝛ quasi per totū titulū.

m ¶ Curatores. Uel etiā tutores: vt. §. pri. §. diri. scꝫ prout iudici videbitur: vt. C. in q. ca. tu. ba. l. j. ꝛ ij. Sꝫ gd si tutoꝛ pupillo nō sit: an dari possit curator: ℟ si. sic. vt argu. a ℣io sensu sumit. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab bis. l. curator. qō est validū. ff. de offi. eius cui mā. est iurisdi. l. j. §. burrei. Accur. Additio. Nisi sit ℣ium legi. l. nemo. C. de iurisdi. om. iud. vel rationi naturali. vt. C. de epis. ꝛ cleri. l. conuenticulam. Accur.

n ¶ Aduersa valitudine. l. infirmitate q̄ valitudini ꝛ sanitati ℣ia est.

o ¶ Necessitate. Et q; longo tpe abfuturus est: vl sua maiora negocia habet ꝓtractare: vel alias similes necessitates: vt. ff. de pcu. l. filiusfamilias. §. fi. ꝛ. l. fe. ꝛ. l. post litē. ꝛ. l. fe. vsq; ad. l. q̄ oia. ‡ Et nisi bmōi necessitas sit non pōt ꝑ quosdā. vt. C. qui da. tu. vel cu. pos. l. curatoꝛe. ꝛ. l. curator. ímo certe ꝛ si q̄ñq; alia sit iusta quoquo mō. vt. ff. de admini. tu. decreto. ‡ ꝛ bec eadē sunt in curatoꝛe. vt. C. de ap. si actor.

p ¶ Absit. Si em̄ ꝑsens sit ꝛ bꝫ intellectū etiā ꝓcuratoꝛē cū auctoritate tutoꝛis facere potest: vt. C. de ꝓcuratoꝛibus. l. neq;. Accur.

q ¶ Velit. scilicet tutoꝛ.

r ¶ Actoꝛem. Qui ħ dicit actoꝛ: als adiutoꝛ dicit. vt. ff. de tute. l. solet. als curator. ✱ vt. ff. de tu. ꝛ cu. datis ab bis. l. in oēm. als ꝓcuratoꝛ. vt. C. de ꝓcu. l. neq;. Et no. bic varia noīa eoꝝ qui alioꝝ facta agūt. vt actoꝛ vt bic iam dictū est. Jtē tutoꝛ qui datur pupillis. §. de tute. ſ. est autē. Item curatoꝛ qui datur adultis vel etiā furiosis vel ſilibus. vt §. eo. in princi. et. §. furiosi. ꝛ. ſ. sed ꝛ mente captis. Item ꝓcuratoꝛ qui aliena gerit negocia cum mandato: vt. ff. de ꝓcura. l. j. Item negociorum gestoꝛ qui sine mandato gerit. vt. j. de obliga. ex quasi cōtrac. §. j. Item iconomus cui res ecclesiastica gubernanda mandatur ab epo cum ꝛsensu fratrum vel capituli. vt. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. ꝛ C. de epi. ꝛ cle. l. omnes. §. hunc enim ꝓculdubio. als est. §. nibilomi nus. ver. bunc em̄ fine dubio. Jtē idē dicitur bypocrisarius. vt in aut. qūo opoꝛ. epiſ. §. non aliter. ꝛ. §. neq; autē. ꝛ. §. si vero vt ꝓfertur. Jtē sindicus qui fic grece dicitur latine singuloꝝ dicens causas: vt. ff. de mune. ꝛ bo. l. munerum. §. defensores. Quandoqꝫ tamen actoꝛ ꝛ tindi cus ꝓ eodem ponuntur: vt. ff. qō cuiusꝫ vniuer. l. j. §. quibus. et. §. pe. ꝛ. l. item eoꝝ. §. actoꝛ. Facit ad boc. ff. de auc. tu. vel cura. per totum. Uel etiam dic ꝙ differunt: vt ibi notatur. scꝫ in. d. l. j. qō cuiusꝫ vniuersitatis ꝛc. Additio. Podie tamen non fit differētia in nomine. vt in. c. petitio. de procura. Ange.

¶ De satisdatione tuto. ¶ Jsta rubrica sic continuatur. Dictū est supra de tutoribus ꝛ curatoribus. ꝛ q ipsi tenentur satisdare ideo videndum est de satisdatione tutoꝝ ꝛ curatoꝝ ꝛ eorundem.

Argumentum a ℣io sensu fi ꝛ validum nisi i duobus casibus.

‡ Idē est ꝓpter inimicitias: nisi eēnt capitales. qr runc eēt tutoꝛ remouendus Ange.

‡ Et ita tꝫ ange. bic et bar. in. l. actoꝛ. ff. rem rataꝫ. ides Bar. et Dy. i. d. decreto. teneāt ꝙ possit ēt si ne alia cā.

‡ Dic ꝙ immo differūt ſm Joā. fa. qr curatoꝛ a iudice: actoꝛ ℣o a tutoꝛe. Et sic dicit decretoꝛ ſstituit.

Continuatio.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Et ti. Totus iste titulus dividit in tres ptes principales. Primo ponit qui teneant satisdare ꝛ qui non. Secundo ꝙ modo ponit qui teneant satisdare ꝛ qui non. Secundo ꝙ illi qui non tenẽtur satisdare ſi satisdant preferẽtur ſociis in administratione. Tertio qui officiales teneant de fidelitate non exacta vel non idonea. Secunda ibi: Sed ſi. Tertia ibi: Sciẽdum. Item prima ſubdividit in duas partes. Prima ponit regulã. Secũda ponit duas valentias. Secunda ibi: Sed boc. ¶ Caſus. Dic video qualiter dẽtur tutel cura. nunqd ad libertum ſuum res pupillor vel adultorũ ſine metu periculi poſſunt adminiſtrare: Rndet impa. ꝙ non. Nã enim tu. vel curato. res pupillorum vel adultorũ vel ceterorum qui in curatiõe ſunt: aut in totum cõſumant: aut in ꝑte diminuant: curat ꝓtor vt tas tutores ꝙ curatores ſatisdẽt rem pupilli ſaluã fore. Sed dic nunqd eſt boc generaliter verum ꝙ oẽs tutores ꝛ curatores idiſtincte ad predicte ſatisdatiõis interpoſitionem teneant: Rñ. ꝙ non. Nam certe boc quod dirim̃ tuto. vel cura. debere ſatisdare nõ eſt perpetuũ. Nam tutores teſtamento dati bmõi ſatisdationẽ prestare nõ coguntꝫ. Et boc tali rõne: q: fides ⁊ diligentia eorũ a teſtatore q eos in teſtamento dedit ſatis probata videt. Idem dico in tuto. cũ iquiſitione a iudice datis. Nam certe illi ſimiliter bmõi ſatisdationẽ nõ oneranꝫ: q: idonei electi ſunt. Et boc vſq; ad illum. ℊ. Sed ſi er teſtamento. Fran. de are.

a ¶ Et tamen. Dirimus dãdos tutores vel curatores ratione etatis, ne tamen cc. Accurſius.

b ¶ Conſumantur. in totum.

c ¶ Diminuantur. ꝓ parte.

d ¶ Pretor. Sic ꝛ prefectus vrbis ⁊ preſes prouincie. vt. ℊ. ti. ℊ. ñ.

e ¶ Satisdent. Rem pupilli ſaluam fore vt dirimus. ℊ. de tute. ℊ. ſi. ſcꝫ cũ fideiuſſore. vt. ff. rem pupilli ſaluam fore. l. non quaſi. in prin. ff. de pretо. ſtipu. l. pretorie. ff. qui ſatisda. cog. l. Accur.

f ¶ Perpetuum. a generaliter verum. als perpetuũ id eſt generale. vt C. de eden. l. edita. als ꝓ tempore ponitur. ſcꝫ ꝙdiu vita durat. vt. ℊ. de verbo. obli. ℊ. at ſi ita. ff. ꝙ ſoc. l. i. vbi de boc.

g ¶ Approbata eſt. Idem in curatoribus in teſtamẽto datis Ex curatores non dentur in teſtamẽto: regulariter tamẽ ſi dati fuerint confirmantur decreto pretoris vel preſidis. ſic. ℊ. ti. ꝓtor. ℊ. ꝙ. ⁊ tunc liberantur a ſatisdando ꝑ tutores ꝙ vt bic. ff. de ℊ. tut. l. ſi filio. ff. l. in cõſimodo. ff. l. ſeq. ff. vtilitatẽ. Secus in dato a matre. vt. ff. de ℊ. tut. l. ad ſi. legis. als. C. eo. ti. l. j. Sed q̃re ſecus: Rñ. q: firmum eſt conſilium patris + non matris: vt arg. ℊ. ꝙ. ali. ti. in ſi. j. rñ. ff. de mi ur. ℊ. j. Et q̃ dicit in teſtamẽto idem in tutoribus in codicillis datis dicã. vt. ff. de teſta. tu. l. iiij. als. iij. ⁊ facit ad boc. C. de epiſco. audiẽ. de creationib⁹. ꝙ

h ¶ Item er iquiſitione. i. dati a iudice cum iquiſitione. vt. ℊ. de iatti. tu. ſed boc iure.

i ¶ Idonei. ſcꝫ preſumptione iuris: ꝛ tra quã nõ admittitur ꝓbatio in cõtrariũ: ſed ſi ꝛtra apparet tenebit ille qui dedit: vt ℊ. co. ℊ. ſciẽdum. Sed boc fallit in curatore furioſi qui ſatisdat ſi nõ babeat idoneam ſubſtantiã: ſi ſit cũ iquiſitione datus. vt. C. de cura. fur. l. ſi. ℊ. ſed ſi qdẽ. ꝛ. ℊ. ſi vo non talis. Itẽ debent iurare iſti oẽs bene agere. i. non pretermittere vtilia ⁊ nõ facere inutilia: vt in auc. vt bi qui ob. ſe pbi. ba. res mino. ℊ. ſi. col. vj. Si ergo nec teſtamẽtarij nec datiui ſatisdãt qui erũt illi qui ſatisdant: Rñ. legitimi: niſi in caſu. ſ. patronus ꝓ liberto. vt ff. de leg. tu. l. legitimos. ℊ. j. Item datiui q̃ non ſunt cũ iquiſitione. vt. C. de auc. preſtan. l. fina. ⁊ niſi ſatisdent non adminiſtrant. vt. C. de tuto. vel cura. qui ſat. non de. l. j. ⁊ ſi. Et ſm boc ſunt quattuor genera tutor. ſ. teſtamentarij. Item legitimi. Item datiui cum iquiſitione. Item datiui ſine iquiſitione vt dictum eſt.

k ¶ Sed ſi. ¶ Dividit in quattuor partes. Primo ꝙ contutor tenetur tutoꝛi ſatisdare: vt in adminiſtratione preferat. Scõ quid fiet ſi nullus er ꝛtutoribus vult ſatis offerre de indẽnitate. Tertio qd agendũ cum tutores diſcordant in eligẽdo. Quarto ertẽdit ad datiuos dictum in teſtamẽtarijs. Scõa ibi: ℊ. ſi nemo. Tertia ibi: Sin autẽ. Quarta ibi: Idẽ ⁊ in pluribus. Areti. ¶ Caſus. Diriſtis mihi ꝙ tutores teſtamẽtarij ⁊ cũ iuſtitione dati nõ ſatisdant: nũquid eſt boc gñaliter verum: Rñ. impa. ꝙ non. Nã ſi duo pluresve tutores in teſtõ dati fuerint: poterit vnus er eis offerre ſatisdationẽ de indẽnitate pupilli ꝛtutori vl ꝛcuratori ſuo ⁊ ſi ipe admittit bmõi ſatisdationes ei in adminiſtratione pferre: ſed tutor vel curator non poterit per ſe a cõtutore vel curatore ſuo bmõi ſatisdationẽ exigere: ſed offerre eã debet vt electionẽ det cõcuratori vel ꝛtutori ſuo accipere: ⁊ adminiſtrationẽ ei cẽpnere vt ipſe ſolus adminiſtrare poſſit: ⁊ ſi nullꝰ eorũ ſatisdationẽ bmõi offerat: tũc ſi teſtator in teſtõ erpreſſerit qs in adminiſtratione pferri debeat: ille ſolus adminiſtrabit. Si vo a teſtatore ꝺ boc nibil dictum fuerit: tũc q̃ maior pars eor idoneũ elegerit ille ſol adminiſtrabit. Sz ſi ita fuerit ꝙ in electione ipſi tutores: nec aliquatenꝰ per ſe ꝛcordare poterũt pretor parte interponet: ⁊ aliquẽ idoneũ adminiſtratorẽ elegere cõpellet. Idẽ iuris eſt in pluribꝰ tutoribꝰ vel curatoribus in iuſtitiõe datis: vt videlicet maior pars poſſit eligere aliquẽ idoneum qui ſolus negocia pupilli adminiſtret. Et boc dicunturꝫ vſq; ad illum. ℊ. Sciendũ eſt autẽ. Fran.

l ¶ Sed ſi er teſtõ. Duo ponit: vnũ tñ nũc pſequit. ſ. de teſtamentario ± ſed in ſi. ℊ. ꝺ: de alio. Itẽ bec eadem in curatoribus pluribus locum babent. vt. ff. de admi. tu. l. iij. ℊ. qꝺ in tutoribus. Itẽ quid in legitimis: Rñ. idem cum ſit eadem ratio ne deterius negocia per plures exerceantur. vt. ff. de admi. tu. l. ſi plures. ℊ. apparet ergo. Accur. Ein verſus. Segnius erpediunt cõmiſſa negocia plures.

m ¶ Vel ſatisdare. Sic. ſ. de inuti. ſtipu. ℊ. alter. in fi. Accur.

n ¶ Aſcripti. ſ. in teſtõ vel aliter apparet eius voluntas euidenter. q: dicit in ſatisdatione quis preferri debet: ꝙ ſi non fuerit aſcriptum quem maior pars elegerit ille gerere debet. Accur.

o ¶ Maior pars. dũmodo oẽs velint per vnũ adminiſtrare: als eſſi non cõpellerent. ſed eos gerere pũ ſi velint. vt. ff. de admi. tu. ſi plures. ℊ. ſi. l. vel in partes. + Et nota bic arg. ℊ. ſtat maior parti. ſic. ff. de pac. l. iuriſgentiũ. ℊ. vlti. ⁊ l. maiorẽ. ⁊ l. ꝓcedente. ℊ. ſi. ⁊. ff. de teſta. Liu. ℊ. ij. ibi: als numerus teſtiũ ⁊c. Arg. ꝛtra. ff. de ſer. ruſti. prę. l. per fundum. ⁊. ff. cõia prę. l. ſi. Additio. Solutio. Ibi loqtur in ꝺſtõe indiuidui: puta ſeruitutis: in qua oẽs regruntur bic de adminiſtratione q̃ eſt diuidua: ⁊ penes vnũ inſolidũ eſt poſſibilis ſm Bal. Vel ibi loqtur de cõ plu ribus vt vniuerſis: bic vo in cõ vt ſingulis. Que ti regule fallunt in multis caſib⁹. vt per doc. bic. Vide ca. ꝛtra de bis q̃ ſi. a ma. par. ca.

p ¶ Edicto pretoris. ſcꝫ quod non babemus.

q ¶ Partes ſuas. l. ſe: officiales ſuos: milites inſtitic. Sed cur nõ cõmittitur fortune: vt als. C. cõmu. de le. l. ſi. j. rñ. ℊ. j. de leg. ℊ. adoptiõis: Rñ. nõ ita alteriꝰ factũ. ſ. pupilli poſſunt fortune cõmittere vt ſuum proprũ. ⁊ ꝛcor. bunc. ff. de leg. j. bmõi. ℊ. ſi. ⁊. ff. de vſufru. l. ſi cuius. ℊ. ſi ſi inter duos. Arg. ꝛtra in eo. n. l. quotiens duobus. j. reſpon.

r ¶ Idẽ ⁊ in pluribus. Per oia. vt. ℊ. niſi qꝺ bic a teſtatore non potuit ſcribi quis gereret. cũ nibil dirent de tutela. nã non darentur er iuſtitione ſi eſſent teſtamẽtarij. vt. ℊ. de atti. tuto. j. reſpon.

s ¶ Sciendum. ¶ Dividit in ttuo: ptes. Primo qꝺ officialis ꝛcuenit ſubſidiaria actione. Scõ qñ: ⁊ qbus caſib⁹ teneat. Tertio ad bẽdes ertẽdit. Quarto ponit nouũ caſum. videl. qꝺ ttuor cogit ſatisdare. Scõa ibi: Subſidiaria. Tertia ibi: Que qdem. Quarta ibi: Quibus ꝺſtõibus. Arc. ¶ Caſus. Dic ti video in qb⁹ caſib⁹ tutores ſatisdationẽ re pupilli ſaluã fore ſterponere debeãt. Pone modo ꝙ nõ fuerit pupillis ꝑ tutores bñ cautũ qualr in defectu tutoꝛ vel fideiuſſoꝛ ab eisdẽ receptoꝛ ſubueniaf ipſis pupillis: Rñdet ipa. Amice: in bẽ caſu optimũ remediũ bñficio legis ipſis pupillis idulget. Scire eñ debes ꝙ nõ ſolũ tutores vel curatores er adminiſtratiõe ſua pupillis vel adultis/vel

* Immo vtrũq; ſm ang. vſq; ad ℊ. ꝙ ſi nẽo. qꝺ cũ indefinite loquaf preſumit re ſpẽdere ad interrogata. l. ſi ſpenſor. ℊ. ꝙ interrogatus. ff. de inter.

* Bene tamẽ poſtulãtur eũ et eligi plures ſimul agere nonobſt eſſi vn⁹ velit dicere ⁊ alij gerereñet dũmodo certo ſuitis ꝑ offñ iudic. ar. l. ꝛ puto ff. fami. her. ⁊. l. cõi diuidundo. ℊ. ſi duo. ff. cõi diui. Ang.

Perpetuum multipliciter ſumitur.

Curatores dati in teſtõ libertatur a ſatisdando.

*No. q cõſiliũ pris: ſic maſculini ẽ firmũ: bonũ: non mẽis/ſic feꝛmine eſt ꝛ ſi liũ debile.

Curatoꝛ furioſi etiã cũ iquiſitione datꝰ ſatisdare debet.

Satisdatio a quibus tutoribus danda eſt. Tutorum gñaliter dicipñt.

Diuiſio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tis/vel furiosis/vel ceteris qui in curatione sunt er admistratione sua tenent: sed etiã in mgr̃atus qui bñi satisdationẽ a tutoribus vel curatoribus accipiunt vtilis actio subsidiaria dabit: q̃ qdẽ actio subsidiaria vltimũ bñi pupillis vel adultis possit pstare subsidiũ. Et ꝟ actio subsidiaria nõ solũ aduersus illos ꝓpetit q oino idonea cautionem a tu. vel cur. erponi passi sunt. ¶Nec soluz aduersus mgr̃atus dat: ꝛz etiã tã er prudentũ riñs q̃ er ꝑstonibus ꝓncipis in beredes cozũ extẽdit: nec imerito: in eisdẽ enĩ ꝑstonibus erꝑsse cauet vt tutores vel curatores ad predictã satisdationẽ interponẽdã p pignouz captionẽ coerceãtur. vñ cũ ꝑsimꝫ mgr̃at' sibi leges bñficio poterãt ab bñõi piculo cauere nõ est mirum si ipñ ꝛ etiã cozbz redes ꝓ suo negligẽtia teneant. Scire tñ debes q nec ꝓfectus vrbis/nec ꝓtoz/nec ꝑses ꝓ uincie/nec aliqs ali' q ius nãdi tutores bz p̃dicta actione subsidiaria pupillis vel adultis vel ceteris in curatiõe erĩstibus tenebunt: sed solũ bi qui bñõi satisdationem accipere solent. Et bec diuntur vsq; in ſi. tituli. Frã. de are.

a ¶Ceteriſq;. Vt furiosis ꝛ mente captis. vt. ſ. tit. j. ſ. furi. ꝛ. ſ. ſed ꝛ mẽte captis.

b ¶Accipiunt. vt magr̃atus. q̃ dic vt diximus. j. c. ſ. neq; autem.

c ¶Eis. ſcilicet pupillis ꝛ ſimilibus.

d ¶Subſidiaria. ſcz tutele vtilis ꝛtra eum qui malũ dederit tutoꝛem: vel vtilis negotiorum geſtoꝛ q̃ malum curatoꝛẽ. nã eadem vtilis in magiſtratũ datur + qui in adminiſtratoꝛẽ directs dat ꝛ vſure veniunt vt in prima. vt. ff. de magiſtra. cõ. l. ſi. ꝛ. C. e. l. pe. Subſidiaria autẽ dicit̃ penalis aptitudine: vt legis aquilie actio ꝺ penalis aptitudine. vt. j. ad. l. aqui. ſ. bis autẽ. nam nec illa ſemp penalis eſt: nec bic ſemp in ſubſidiũ datur: q; q̃ñs agit anteq; ꝛuenianꝫ oẽs tutoꝛes vt colligitur er bis que dicunt in hac gloſa circa ſi. Quare ad boz euidẽtiã diſtinguẽ: aut fuit vnus tutoꝛ vel curatoꝛ aut plures. ¶Primo caſu cõuenitur primus tutoꝛ vel curatoꝛ: ꝛ poſtea magiſtratus vt bic. Si ꝺ plures: ꝛtunc ant oẽs geſſerunt tutelã/aut curã/aut nullus/aut alter tñ. ¶Primo caſu oẽs conueniuntur ante magiſtratũ. vt. ff. de admi. tu. lucius. ſ. pe. ꝛ de magiſtra. cõ. l. duo. Jn ſecꝺo idẽ: vt. ff. de admi. tu. ſi plures. Jn tertio ſubdiſtingue aut fuit diuiſa tutele adminiſtratio ꝑ iudicem vel teſtatoꝛẽ: aut nõ. ¶Primo caſu ꝓ ſua geſtione qlibet teneꝛ: et non ꝓ eo alterius: ꝛ poſtea magiſtratus in ſubſidiũ. ff. de admi. tu. l. luciꝰ. ſ. pe. ꝛ. C. de diui. tu. l. ij. Sed tñ in quattuoꝛ caſibus vn' ꝓ o alte rius parte teneꝛ: tamen poſt magiſtratũ ſcz ſi tutoꝛẽ vt ſuſpectum remonendũ non remouit/vel tarde remouit/vel remonẽdo iura pupilli prodidit: vel non exegit ſatisdationẽ rem pupilli ſaluam foꝛe cũ videꝛet eũ non ſoluendo: vt in. d. l. C. de diui. tu. l. ij. ꝛ. ff. de admi. tu. l. lucꝰ. ſ. pe. Scꝺo caſu ꝙuenitur primo gerens. ſecũdo magiſtratus. Tertio non gerens niſi in dictis quattuoꝛ caſibus vbi ꝙuenitur etiã qui non geſſit ante magiſtratũ: vt. C. de diui. tu. l. ij. ꝛ. ff. de admi. tu. l. etiam. ꝛ. l. emilius. in ſi. ꝛ. l. tres tutoꝛes. de boc diꝛi in. l. j. ff. de tu. ꝛ ratio. diſtra. ꝛ in. l. j. C. de tranſac. Additio. Et no. q; in oĩbus ꝺictis caſibus puꝑillus cõueniens tutoꝛi ꝓferꝛ ceteris creditoꝛibus. l. ꝺabimus. ff. de pupillis. credi. ſecus ſi ꝙuenias tudicẽ. l. j. ſ. pulegiũ. ff. de magi. conue.

e ¶Idonee. aduerbiũ eſt: ꝛ facit ad boc. ff. de magiſtra. ꝙue. l. j. ſ. ſciendum. ꝛ. ſ. erigere.

f ¶Que. ſcz tutele actio ſubſidiaria/vel negocioꝝ geſtoꝝ. vt diximus.

g ¶Reſpõſis. vt. ff. de magiſtra. ꝙue. l. j. ſ. ſciẽdũ eſt. ꝛ. l. q̃ ad beredẽ.

h ¶Er ꝑſtõibus. vt. C. de ma. cõ. l. ij. ꝛ in aliis grecis ꝑſtitutionibus: ſed aliter beres teneꝛ q; ꝛ de dolo ꝛ lata culpa tñ. aliter defunctus qui etiam de leui culpa teneꝛ. vt. ff. de ma. con. l. non ſimiliter.

i ¶Quibus conſtitutionibus. ſcz grecis.

k ¶Cauent. ſcz rem pupilli ſaluam foꝛe.

l ¶Coerceantur. facit ad boc. ff. de admi. tut. l. j. j. riñ. ꝛ. ff. de dam. infe. l. iij. ſ. ij. ꝛ. ff. de lib. agno. ſi quis a liberis. ſ. ſi qs ex bis. ꝛ. C. de ſuſpe. tu. l. ij. ꝛ. ff. de ven. inſpi. l. j. ſ. quid ergo.

m ¶Urbis. ſcz romane ꝙ excellentiã. vt. ſ. de iure natu. ſ. ſed quoties. Item facit ad bũc. ff. de magiſtra. cõ. l. j. Sed ꝛtra eſt. ff. de admi. tu. l. emilius. Sed diſtingue tria genera iudicũ: quidam pñt dare tutoꝛẽ et nõ erigere ſatisdationem: de qbus bic loquit. Alĩ ꝛ dare ꝛ erigere de qbus ibi dicit. ‡ Alĩ erigere nõ dare: vt tabelliões ꝛ aliqs miles iuſtitie cui talia cõmittunt: ꝛ iſti tenẽtur in ſubſidiũ. vt. ſ. de attil. tu. ſ. pe. ꝛ. ff. de magiſtra. cõue. l. ſi. Item eſtimatoꝛes patrimoñ pupillo-

rum propter quoꝛ prauam eſtimationẽ villoꝛes fideiuſſoꝛes accepti ſunt. vt. ff. de magi. con. l. j. ſ. diuus. qui erant dandi ꝓ rei qualitate. vt. ff. de in ius vocan. l. j. ꝛ qui ſatisda. cogan. ſi vero. ſ. j.

n ¶Dandi. ſcz tantum.

o ¶Solent. alis debent: ſed iſti nec debent nec ſolent vt diximus.

¶Neq; aũt ꝓfect' vrbis[m]/neq; ꝓtoꝛ/neq; ꝑſes/puicie/neq; q̃ alĩ[n] cui tutoꝛes ꝺandi[o] ius e/hac actione tenebit: ꝛz bi tantũmodo qui ſatisdationẽ exigere ſolent[o].

¶De excusationibus tutoꝝ vel curatoꝝ. Titu. xxv.

¶Tres liberi rome et quattuoꝛ in italia/et quinq; in ꝓuinciis ꝓeſtat excuſationẽ a tutela vl' cura. Adeptui vo non cõputantur. Nepotes vo in locũ filij vocãtur: nec liberi moꝛtui computant: niſi

p republica deceſſerint. Arcꝺinus.

Excuſantur autem tutoꝛes et curatoꝛes varijs ex cauſis.

¶De excuſatiõibus tutoꝝ vel curatoꝝ. ¶De excuſationibus tutoꝝz vel curatoꝝm nũc ꝺicit q. ſ. qui. mo. tu. ſi. ſ. fin. ꝑnciſi. Accur. Vel continua ſic ſm Poz. Qz ſuꝑaviſum eſt de tutoꝛib' ꝛ curatoꝛibus: ꝛueniꝫ qz bi varijs ex cauſis excuſari ſolent. ideo merito ſubdit de excuſatione tutoꝝm ꝛ curato. Poz.

Excuſantur. ¶Totus iſte titul' ꝺiuiꝺit̃ in ſerꝺeci partes. Prima ponit qualr̃ quis excuſet̃ a tutela ꝓpter numerũ liberoꝝm. Scꝺa ibi: Itẽ ꝺiuus. Alĩ ter excuſet̃ g impeditur negociis fiſcalibus ꝛ rei publice. Tertia ibi. qui

Diuiſio.

potestatem. qualr̃ quis excuſetur propter poteſtatem et iuriſꝺitionẽ. Quarta ibi: Itẽ propter. qualiter excuſet̃ propter litem pꝛecedentem cum pupillo ꝛ adulto. Quinta ibi: Itẽ tria. qualiter excuſet̃ propter numerum tutelariũ. Serta ibi: Sed ꝛ ꝑpter. qualr̃ excuſet̃ ꝑpter paupertatem. Septima ibi: Itẽ ꝓpter aduerſam. qualr̃ quis excuſetur ꝓpter infirmitatẽ. Octaua ibi: Similiter excuſet̃ ꝓpter imperitiã litterarum. Nona ibi: Item ſi ꝓpter inimicitias. Decima ibi: Itez is qui. qualiter quis excuſet̃ ꝓpter controuerſiam ſtatus. Undecima ibi: Itẽ maioꝛ. qualiter quis excuſet̃ ꝑpter etatem. Duodecima ibi: Idem et in milite. qualiter excuſetur ꝑpter militiam. Decimatertia ibi: Item rome. qualiter excuſet̃ ꝓpter exercitium liberalium artium. Decima quarta ibi: Qui autem. in quãtum tẽpus poteſt quis ſe excuſare. Decimaquinta ibi: Qui tutelã. qualiter quis excuſet̃ a cura pupilli ſui vel vxoris ſue. Decimaſexta ibi: Si quis autẽ. Declarat q; falſa excuſatio non ꝑdeſt. Itẽ prima pars diuiꝺit in qnq; partes. Primo ponit q; plures ꝛ varie cauſe ſunt qbus quis a tutela vel cura excuſaꝺ. Secũꝺo ponit qualr̃ quis ꝑpter liberos excuſaꝺ. Tertio quot liberi babent excuſare: ſeu ꝑpter quot liberos gs excuſaꝺ a tute la vel cura. Quarta fortificat ꝺictũ ſuum per ſiſtem rõnem ꝺiuertẽꝺo. Quinto ꝺeclarat qui liberi ſint illi qui pꝛeſtant excuſationẽ. Secũꝺa ibi: pleriq;. Tertia ibi: ſi cñ tres. Quarta ibi: creꝑlo. Quinta ibi: ſed adoptiui. ¶Caſus. Alceeſſi ad iuſtinia. ꝛ ita coza eo, pꝓſiu. Dñe vos vultis tractare de excu. tu. vel cu. ꝺicatis ergo mibi qbus modis excuſantur tu. vel cu. ab onere adminiſtratiõis: Ad boc rñ. umpa. Amice: tuto. vel cura. variꝫ modis a tutela vel cura poterũt excuſari. Q̃ñs enim ꝑ numerũ liberoꝝ ſuoꝝ merentur excuſari ſiue bmõi liberi in poteſtate ſunt ſiue emancipati. Si cñ tres liberos aliquis habuerit rome ſuperſtites: vel in italia quattuoꝛ: vel in ꝓuincia gnq; a tute. vel cu. poterit excuſa. ꝛ boc ad modũ alioꝝ munerũ ciuiliũ: nam ꝛ tutelã ꝛ curã placuit eſſe munus publicũ. vnde ſicut a ceteris muneribus ꝓ blicis quis excuſari poteꝛit: ita ꝛ ab iſtis. Sed q̃ dñe Juſti. vos diꝛi ſtis ꝑ liberos q̃ poſſe a tu. vel cu. excuſari: ꝺicatis mibi ꝓ deo: an illud locuz̃ habeat indiſtincte in oĩbus liberis: Rñ. impe. q̃ diꝛi tibi gñaliter aliq̃ꝑ liberos poſſe excuſari: itelligere debes de naturalibus ꝛ legitimis. Jã adoptiui liberi patri adoptiuo ad excuſationem non ꝓficiunt. Liberi eñ naturales ꝛ legitimi extranee ꝑſone a patre naturali mibilominus ad excuſationẽ ꝓfunt. ꝛ boc vſq; adꝺerſi. Item nepotes. in quo ſic po. ca. Videm' q; ꝑ liberos gs a tutela vel cura excuſaꝺ: ſed q; appellatione liberoꝝ veniunt nepotes. Querit a dño Juſti. an iſtud ſe extẽꝺat ad nepotes: Rñ. ſipe. q; non ſolũ liberi ꝓmo caſu eriſtẽtes ꝓfunt: ꝛz etiã nepotes ex filio moꝛtuo auo ſuo ad excuſationẽ ꝓfunt: qz in locũ ſui pitis moꝛtui ſuccedũt: ſed ꝛz nepotes ex filio poſt moꝛtẽ ipſius filij ciuſꝺe ꝑtis nepotis auo ꝓfunt: nepotes tñ ex filia ei, ꝑdeſſe nõ poteꝛũt. Et ꝺ vſq; ad ver. Filij autẽ. in quo ſic figuraꝛ caſus. Ꝺicimus ſupius a ꝓncipio ti. bucuſq; q; liberi ꝛ nepotes ex filio excuſant q̃ a tutela vel cura. Sed ẽro dñe Juſti. an ꝺ verum ſit de filijs moꝛtuis: Rñ. dñs impe. q̃ tibi diꝛi filios ꝑdeſſe: intelligere debes q̃ filij ſuperſtites tñ ad tu. vel cu. oneris excuſationẽ ꝓfunt. moꝛtui enĩ non ꝓfunt. ꝛ boc vſq; ad verſi. illus. Sed ſi in bello. in quo ſic po. ca. Oſtẽꝺum eſt. ſ. q; liberi moꝛtui nõ ꝓfunt ad excuſationẽ tute. vel cure. Rñc querit̃ ab impa. quid ſi in bello ꝓ republica occiſi fuerint an patri ad excuſationẽ ꝓꝺeſſe ꝓſſint: Et reſpondet. Certe cõſtat eos ꝓꝺeſſe qui in atrio ꝓncipis ceciꝺerunt: ꝛ in perpetuum:

pcessum. vt ꝺonus trãſeat ad ſucceſſores poteruꝫ ꝑuenire in ſindica tu. vt. ꝺ. l. j. ſ. ſciendum. Ja.

Contrarius ꝛz glo. i Lacio. ff. de nego. geſt. ꝛ ibi Bar. vbi vide que ſit actio directa/ꝛ q̃ vtilis.

Tutores plures et magr̃atus quo ordie conueniri poſſunt.

‡ Et ꝺifferãt accipe ſatisdatiões vt expediat

Institutionum imperialium Liber.I.

qui enim pro republica ceciderunt in perpetuum per gloriam viuere intelligūtur.hoc dicit vsq; ad.§.item diuus marcus. Fran. de arc.

a ¶ Propter liberos. Superstites sūt columes.vt.ff.de vacā.mu.l.ij.

b ¶ Emācipati. Ifin pater filio emācipato curatore petat.tunc cessat non ercusat a cura emācipati.vt.ff.e.amicissimos.§.fi.+ Vel dic+ qz ista

Ad eo ēt ercusantur.ꝛa.liberi vt gio.in.l.ij qs decurio. a.C.d decu. li.ix.qui ap probāt ange.ꝛ.pos. b. §.glo.in.l.j. C.de bis q nu.li. dicat qz requiran tur.xvj.

Et sicut gēialis imutatas nō erēdit admnus publicū cus aucte et vtilitate patuarum:ꝛ ita nec ad reale ordinā rū ꝛ extraordiarū sic vt no.bar.ꝛ Dy.in.d. §. qui accipit.

ciat contra stimulos natūrales:tamen bene potest vt ibi innitur.

¶ Rome. Hoc est in ciuitate romana ꝛ vsq; ad centesimū miliariū.vt.ff. de offi.pre.vrb.l.j.§.cum vrbem.Et cur. Additio. Secus si ostrisset in vrbe vel in vrbibus: qz vrbs muris cingit.vt.l. vrbis. ff.de vbo.sig. Et qd appellatiōe ciuitatis vl pa trie contineat:ꝛ qd si ciuitatē arenū florentiam. Ange.dic.se remittit.

d ¶ In prouincis. Sed nunqd ille prouicie que alis babent ius italie: et boc babebunt: Resp. non. qz illud propter tributa cōceditur eis.vt.ff. de cēsi.l.j.ꝛ fina.

e ¶ Munerā.onerā ciuilium vt decurionat⁹ fecus si primonij sit onus: vt.ff.de va.mu.l.fertūdecumū.§.numerus.et.§.q primonior.ꝛ.l. bis onerib⁹.j.ri.et.C. q nume. lib.l.j.lib.x. Item secus in bonorib⁹.vt.ff. de va. mu.l.iij. et. l. in bonorib⁹. Item secus in oneribus que bonori inberent.vt.ff. de va. munel. sertum decimum.§.numerus.

f ¶ Publicus munus. Auctoritatē dat⁹ innitis.vt.C.de decur.l. nullus.li.x. ꝛ facit.ff.de vbo.sig.l.pupillus.§.munus.ꝛ.l.munus pōt.ꝛ.ff.de mi.ꝛ do.l.j.§.illud. Sed ff.e.arbitre.§.tutela. Sed nō est publicū munus: vt ibi dr: vtilitate ꝛ auctoritate fic vt bic dr:sed vtilitate publicū est seciūdario: qz expedit reipublice ꝛc. vt.§. de bis q sunt sui vel alie.iur.§.fi. Item contra.ff.eo.§padonem.§. qui accepit.ꝛ.l. non tñ.§.non oīa. Sed ij ibi gñaliter remittūt ipōe publicā: munez habuit tñ et gñaliter remittūne nō ꝛtinet tutela: vel cura fauore pupilloꝝ ꝛ eatū: ros+ sic ut ꝛ als de gñali dicto q̄d ā accipiunt.vt.ff.de leg.iij.l. vroē. §.felicissimo.ꝛ.ff.de pcu.pōpōnius.j.ri.ꝛ.ff.de l.l.aurelio.§.gaius.

g ¶ Nō sunt. Et boc vtdicit ad ercusationē sed bene acgrebant ex.§.pēi adoptiuo:vt bic.ꝛ.ff.de va.mur.l.sertū.§.adoptiui. marime bodie cū nibil ad patrem adoptiuū transeat:vt.§.de adop.§.sed bodie.

h ¶ Naturali patri. Licet adoptiuo non pfint.vt.§.pxori.ri.ꝛ fm boc puncta ibi:dr. Vel dic dati in adoptionem naturali patri.i. auo vel proauo: prosunt.l.arrogantes:cum trāseant in familiam eius.vt.§.de adop.§.sed bodie.in.§.ꝛ.§.seq. et fm boc fiet bic mentio illius nouiuris:ꝛ punctabis ibi:naturali patri.

i ¶ In locū patris. Apparet qz eo mortuo tantū prosunt:eo aūt viuo non prosunt:vt bic cū dicit in locū patris ꝛc.ꝛ.C. de bis q numero li. l.ij.ꝛ.ij.li.x. Sed nūqd ois loco vnius computantur: R.respōdent quidā qz non. Sed cōtradicunt leges expresse.nam loco vnius numerantur quotcūqz sunt vt in greca lege.ff.e.l.ij.§.quotcūqz. nam etiam in successione loco vnius computantur: vt.§.de bere. que ab intest.§. cum filius. arg.ff. de contrab.l.i.§.ij.

k ¶ Non prosunt. Quia nō sunt in potestate sua.vt.§.de pa. pote.§.fi. bec rario non est bona.vt.§.eo.in prin. dicit cū de emancipato. vnde dicas nō sūt pars mō materno:qz alij pfunt.vt.C.de mili.testa.l.v.ꝛ fi.

l ¶ Superstites.id est viui.

m ¶ Defuncti. Ide est in non natis.Iz conceptis:qz quo ad hunc casum non sunt pro iam natis. vt.ff.e.l.ij.§.qui autē in ventre. Et cur.

n ¶ In acie.§.principis.vt.§.de adop.§.femine.

o ¶ Per gloriam viuere. Fo. mortuū viuere per gloriā.vt.ff.ad.l.aql.l. qua actione.§. fi. quis in collectatione.+ Et contra.qs fingit mos tuus qui viuit per virtutē vt deportari.vt.ff. de ꝛtatabulas.l.j.§. j.ꝛ.§.pe.in fi.ꝛ.ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.l. cū bic.§.ij donator. als §.fi scruas. vbi seruus viuit:ꝛ tamen pro mortuo reputat qz ad ius ciuile.vt.ff.de regu.iur. quod attinet.ꝛ.l. seruitute.

¶ Item diuus marcus. Casus. Bñe tū vidi qualr ercusat ab onere tutele vel cur. nunqd pluribus modis potenit cōpetere ercusatio:

R.fi.qz sic.diuus marcus rescripsit in semestrib⁹ suis administrantes res fiscales durāte administratione posse se ab onere tu.vel cu. excusare.h.d.vsq; ad.§.ité q.in quo sic figura casum. Dat⁹ cā republice.h.d.vsq; ad.§.ité q.in quo fic figura casum. Dat⁹ cā reipub. abūs datus est tu.vel cu.qrit ab ipe.an possit se legit ime excusare: R.fi. ipa. qz qui abūtes cā reipu. dati sunt tu.vel cu. ab onere administrationis tu.vl cure excusant.h.d. vsq; ad.§.Sed ꝛ fi.i quo fic figurat casus. Vidimus qsr abūs datus tu. vel cur.republice cā abesse incipiat:an sit excusat: R.fi. dūs ipe. qz non soluz illi qui in absentia dati erant pnt excusari: sed etiā si primo fuerant dati tutores vel curatores:ꝛ postea ceperūt abesse cā reipublice a tutel. vel cura excusantur: ūterim curator: loco eoꝝ dat: qbus reuersis cura tor: loco eoꝝ surrogatus desinit curator: esse:ꝛ ipsius administrationis onꝰ recipit. nec in casu isto post reuertionē anni babent vocationē:ꝛ vt pa. pli.ib. vi. respōsoru rescripsit. Hoc ēñ spacius idulget bis qui post reuertionem ad noua tutelas vel curas vocātur. Non aut ēs qui post ne admistrationis onus recipit. h. d. vsq; ad.§.

Et qui potestatem.

p ¶ In semestribus. i. in semestribus gbus dabāt operā studio. naz alteris ser mēibus dabant operā impatores bello

Semestre duplicater accipitur.

studio.vt.ff.de origi.iur.l.ij.§.er bis.in pein. vltime cbarte. Vel dic qz nomen erat libri in illis ser mensibus compositi qō in idem recidit.

q ¶ Administrat. qui dicitur pcurator: fisci.ꝛ facit ad būc.§.S. de cura. §.item in locum.

r ¶ Absunt. vel abfuturi sunt.vt.ff.de pcu.l. sfiuffami.§.fin. Additio. Quia patria sunt esse vel de primo spectari.l.pe.ff.de testa. mili. qō facit an lucentia tus gaudeat beneficio doctoꝝ:de quo dic vt ibi ꝑ doc.

s ¶ Ercusant. hoc pmū respōsum logtur qñ eo cristente in absentia republice cā datus fuit tutor: vel curator: quo casu perpetuo ercusat fi per viginti annos militauerat vel complenerat multie spacia ꝛ non ignominiose missus est. Als qui infra quinquēnium missus est: pura q infirmus nulla babet ercusationē: qui post quinqs annos bs annis: qui post octo annos babet biēnium: qui post duodecim bs triēnium: qui post ser decim bs quadriēnium: qui post viginti ercusationē perpetuam babet.vt dictum est.ꝛ.ff.eo.fed ꝛ fi milites.§.j.ꝛ.ij.ꝛ.iij.ꝛ.iiij. ꝛ.v.ꝛ.§. quando.qs.vsq; ad.§.qui autem post.

t ¶ Ercusantur. si boc postulauerint prius ꝛ cetā alium actoꝛē vel curatorem penerint als non.vt.C.si tu.reipu.cau.l.j.ꝛ.ff.de admini.tut. tutoꝛes.§.qui se.

¶ Et qui ptatem. ¶ Casus. Vsum est supius de pluribus personis qualr se pōt ercusare a tutela vel cura. Nunc querit a ꝙo ipatoꝛe an sint alie persone que possint ercusari: R.impe. qz nō solū prędicta a tutela vel cura ercusant: sed etiam qui aliquā ptātem babent: vt pfectus vigilū vel annone: qz tūc illa a fusceptione tutele vel cure durāte officio suo se pōt ercusare:vt vt diuꝰ marcus scripsit.sed tutelā fusceptā occasione ptātis nō pōt deserere. Sed nunqd si aliqs datus tutoꝛ vel cura.bēat itē cū pupillo vel cū adulto poterit occasione litis se ercusare: R.ꝙ non: nisi de oibus bonis ipsius pupilli:vel forte de bis redirate ab ipi pupillo delata ꝛtoꝛ cā fuerit. In boc ēñ casu ercusatio babebit locū. Et bec dicunt vsq; ad.§. Ité tria. Fran. de arc.

v ¶ Potestatē. vt qz sit prefectus vigilum vel annone. vt.ff.eo. Ladministrantes+ ꝛ similes qui potestates vocantur. vt. C. de mod. mulc. l. eos. Secus si sit circa latus principis.ceptam enim nō complebit. vt.ff. eo. Liuius peritos. Accursius.

w ¶ Sed fusceptam. vt.§.pxori.§.

x ¶ Nisi forte.imo ꝛ fine forte. vel etiā si de maiozi parte bonoꝝ pupilli sit ꝛtoꝛ cā. vt.ff.e.l. ꝑpter litem.i.ri.ꝛ facit. C.e.sivt allegas.ꝛ.§.de auc.tu.§.fi.ꝛ.C.qui da tu.pos.l.creditoꝛem.sed bodie nō potest credi toꝛ ved debitoꝛ esse tutoꝛ. vt in auf. vt bi qui ob.per.§.j.col.vj.

y ¶ Vereditate. Iez ipsi pupillo a patre delata. vel a quocūqs nō cuꝛo: propter magnitudinem enim litis ponit de bereditate.

Item tria.

Additio i bello missi quot anos ercusationis habēt.

Vel sic.i. actoꝛ.vt.ff.e.vbi. Bar. ꝙ officialis publici vel amici. sunt immunes a gabellis vel collectis extraordinariis non ordinariis.ange.

Ité si ē filius fm ange.b.qz bñficio quod ꝑpter ꝙ non debeo vti ꝛ tr. salté vbi tu pricipas de eo dē fm rpō. ꝑ.li. tudet ercusantē ff. de mino. alis fec⁹ vt i d.l. amicissimos.

Alias ꝙ probat Dy. in.d.§. ff. et ange.bic.

Idē in eo d ingressus est religionē erā bri Fr̄isci fm eos bic.ar.l.mi. les.ꝛ ibi gl. ff.de re iud.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Item tria. ¶ Casus. Dñe nunqd sunt adhuc plures modi quibus tuto. vel cura. ab onere administrationis poterit excusari: R̄n. q sic. Nã tria onera tutele vel cure nõ affectate q̃diu administrant tribuũt excusationẽ: ita tñ in casu isto itelligẽda sunt tria onera vt tute. vel cu. plurũ pupillor eiusdẽ hereditatis: vt puta fratrũ vel neportũ pro vna tutela cõputant. Nã nõ numerus pupillorũ: sed separatio p̃monioꝝ facit plures tutelas nõ solum in p̃dictis modis locũ habet excusatio. et hoc vsq; ad. ǰ. Sed q̃ro pter. Fran. de arc.

a ¶ Jtẽ tria onera. Not. dicit onera q̃ttuor enim posset hẽ tutelas q̃ sibi excusationẽ nõ darent si sint leues vl' leuissime vt dic. ǰ Item q̃ dicit tria onera: tres enim possẽt hẽre et tñ pro vna cõputant: puta fratrum vt segtur non eñ numerus pupillor; plures tutelas facit: sed p̃monioꝝ separatio: vt. ff. eo. tria. n. l. si is. ǰ Item q̃ dicit nõ affectate. nota naz si dicit operam: z sic affectasset eas hẽre: nõ p̃desset: q nõ videretur onerose: vt z alis q̃ data opa reipublice cã absit. vt. ff. eq̃ui. can. ina. l. et q̃ data. z facit. ff. si qs can. l. ij. ǰ. si tñ. z. ff. ad legẽ cor. de falsis. l. vroꝝ. ǰ. i. [iurta illud. Doc portat leuiꝰ qõ portat qs̃ libẽter.] Jtẽ bec tria onera i domo vna esse sufficit: vt si pater vel filꝰ gerat oẽs excusentur: sed nõ computent nisi ob aliũ tutorẽ teneantur vt. ff. eo. l. diximus. ǰ. fi. z. l. seq. z. ff. de ritu nup. si quis tuto. Item honorarius boc nõie non cõputat: vt. ff. e. l. spadonẽ. ǰ. si ciuitatis. Additio. Item due excusationes imperfecte diuersi generis. puta due tutele cũ duobus filiis non faciunt vnam plenã. l. excusatur. ǰ. amplius. ff. eo. z an vnus testis cum fama p̃obet in criminalibus vide Ange. hic.

¶ Sed z propter. ¶ Casus. Titius volens facere testũ suũ: meuium vicinũ pauperem z adeo in rebus tenuẽ vt nõ habeat vnde viuat nisi er suis operis: in suo testõ filiis suis impuberibus tutorẽ aut puberibus cura. instituit. Querebat a dño ipa. an iste meuius ꝓpter suã paupertatem possit se excusare ab administratione bmõi tutele? R̄n. dñs Justi. q̃ gs excusat a tutela vel cura ꝓpter pauptatẽ si sit adeo pauper vt nõ possit administrationi tutele vel cure intẽdere ǰ hẽat necesse operari vt viuat. z hoc tã diui fratres q̃ diuus marcus rescripserunt. Et hanc paupertatẽ debet pbare is qui ad tutelã vel cu. vocatur. Fran.

b ¶ Jmparem. l. si nõ habeat tantũ in bonis quantũ z pupillus cui daf tutor. vt hic. z. ff. e. l. pauptas. als ante dz paup qui nõ hz gnquaginta aureos in bonis. vt. ff. de accu. nõnulli. Vel dic verius eũ esse hs pauperem z imparem oneri q sic laboribus est iplicatus ꝓpter pauptatẽ vt tutele supesse nõ possit: cũ forte in agro cũ tota die esse oporteat. Nec eñ placet p̃ma expositio cũ boc mun' magis obsequio p̃sone q̃ alicui tutor p quã paup tatẽ a tutela excusaf. Pauptas nõ excusat a tutela. ǰ Jta cõiter approbat p̃doc.

c ¶ Deco. id est p̃obare.

¶ Item ꝓpter. ¶ Casus. Titius in extremis vite ǰstitutus meuiũ in suo testõ tu. aut cu. suis filijs dedit. quiquidẽ meuius adeo infirmitate detinebat vt suis rebus seu ꝓpriis negocijs interesse nequisset: ite titius voluit se excusare ab administratione bmõi tu. vel. ꝓpter suam infirmitatẽ qua tenebat: querebatur a dño impa. an ista excusatio eũ reddat imunem ab onere tu. vel cu. R̄n. dñs impe. q. ꝓpter diuersam valitudinẽ: per quã quis ꝓpriis rebus administrãdis superesse nõ possit excusatio locum habebit. h. d. Fran. de are.

d ¶ Aduersam valitudinẽ. Et ſi est surdus/vel mutus/vel ꝓpetua valitudine detentus. vt. C. qui mor. l. ij. q morbus put duranerit excusat. Sed furo: nõ excusat: sed interim curato: datur. fm Jo. vt. ff. e. l. non solũ. ǰ. fi. z ſc. duabus. ll. vſq; ad. ǰ. sunt z alij. Sed qã er supradictis etiã ſi velint nõ admittunt vt surd' z mut'. vt. ff. de tute. l. i. ǰ. pe. z. ǰ. fi. Quare dic q̃ quatũ ad eos ip̃ope ponit excusatio. vt. ǰ. c. ǰ. minores.

¶ Similiter ¶ Casus. Vidimus superius q̃liter ꝓpter penuriã rerũ tpaliũ z sanitatis qo a tute. excusaf: sed q̃ est alia penuria q̃ dz ignorantia: ideo querebat a dño impa. an imperitia fratrum quem possit a tutela vel cu. excusare: R̄n. dño impera. q. etiam rõne iperitie litteraꝝ possit quis a tutela vel cura excusari. Diuus enim pius rescripsit eũ z fras nescit ab onere administrationis tutele vel cure excusandũ esse. No. q dictio q̃us in medio. ǰ. posita põt pon adue satiue. ¶ Item pot est poni correctiue sine determinatione. ſ. vt etiã imperiti litteraꝝ: possint esse tu. vel cu. si sint exp̃tes negocioꝝ z hoc vltimum veri' est. h. d. Fran.

e ¶ Fras nescit. Et simplices sint vl' rudes aliud si sunt sagaces in negocijs: tunc eñ nõ excusantur. vt subijcit q̃us ꝛc. vt. ff. e. athlete. ǰ. penul. z. fi. Et no. si fatum ad aliq̃ admitti ad que non recipitur illitteratus vt. C. de postu. l. ij. z in aut. de iudi. ǰ. i. colla. vi. Et no. melioris cõditionis esse sapientem q̃ stultum.

¶ Jtẽ si. ꝓpt. ¶ Casus. Si pr̃ in testõ aliquẽ tuto. ꝓpter inimicitias dederit: puta ſic dicendo. Titiũ tutorem pupillis filijs meis do: vt debiti ſupponaf: et a pupillis admittit coipso q̃ pr̃ b expressit. Jste titi' tutor datus se poterit ab onere administrationis excusare sicuti per q̃uũ nõ excusanf illi q̃ pmiserũt se p̃ pupillor eorũdẽ tutela admittrare. Sz ponẽ q̃ dat' fuit tutor a q̃ busdam pupillis: et ipse hoc solũ adduxit i excusationẽ q̃ erat ignotus p̃ pupillor: nunqd rõne talis excusationis ab onere admistrationis liberat: R̄n. ipe. q. nõ. Nã dicti fres rescripserunt nõ esse admittendã excusationẽ eius q̃ hz solũ p̃o rõne q̃ p̃ pupillor ignot' fuerit. Jtẽ si aliqs exercuerit capitales inimicitias cum patre pupillor: nec postea recõciliatio iteruenerit: poterit se ab onere tutele vel cure excusare: nõ iuris est z si aliqs status qõnẽ a p̃e pupillor passus fuerit: vel si ille qõnem stat' mouerat. Nam in vtroq; casu locũ hz excusatio: z hec dicunt vſq; ad. ǰ. Jte maio: septuagita. Fra.

f ¶ Jnimicitias. Et q̃ ideo ei dedit tutorem vt debitis ſupponaf: z a pupillo vere f. Et nota q̃ tribus casibus excusat inimicitia: vt ſi ideo dedit vt dictũ est hic. Jte z q̃ interuenit post testamẽtum. Jte et ſm quosdã etiã q̃ ante testamentũ: si tñ fuit capitale certamen. Jn q̃rto casu nõ: vt ſi ante testamẽtum facta fuit z nõ capitalis: q. dat remississe er quo in testamento dedit tutorem. vt. ff. eo. athlete. ǰ. dat remissionem. p̃out est ibi in littera pius. vt z. j. eo. ǰ. inimicitie.

Jnimicitia tribꝰ casibus excusat a tutela.

g ¶ Promiserant. Hz als habeãt excusationẽ: vt hic. z. ff. de testa. tuter sñia. in fi. z bocvbi p̃omisit. Vel sic ſe iactauit. Quid antẽ ſi in testamento ſe tutorẽ ſcripsit? R̄n. non erit tutor: nisi vel eũdẽter idoneus appareat vel pater eum cõfirmauerit: vt in. d. l. er ſententia. vt tũc dec etero erit tutor. ff. ad. l. cor. de fal. vroꝝ. ǰ. i. Accur.

h ¶ Jgnotus. sed is excusatur qui ibi domicilij non habet vbi datus est. vt. ff. e. l. ij. ǰ. fi. Additio. Quod est verum fm Ange. si ibi cõstituerit domicilij. als autem non est opus excusatione cum a indice dari non possit. vt est glo. in. l. neq;. C. qui da. tu. pos. Et qua actiõe teneatur si ſponte gessit z an testis debeat cognoscere contrahentes. vide hic ci determinauerat q̃ sic: si deponat de facto contrahentis.

i ¶ Si capitales. Capitales accipe vel q̃ accusabat eum de aliquo crimine q̃ ingerebat penam capitis. i. ſtatus. Vel q̃ ingerebat penam sanguinis. Vel q̃ insidiabatur morti ipſius fm Azo. Et nota h fieri aliquid rõne inimicitie q̃ non fieret als. fic. ff. de arbi. non distinguemus. ǰ. cũ quidam. z. l. licet autem. z. ff. de lib. can. ſi pariter. Nã inimicus inder esse nõ pot. vt. ff. de pcura. l. filiusfamilias. ǰ. fi. z. l. vel crimo.

Jnimicitie dicunt capitales duplicit.

k ¶ A tutela. vel datiua vel legitima. ſi antẽ testamentaria: dic vt. ǰ. in glo. vt quia ꝛc.

l ¶ A pupillo z patre. vt quia pater pupillorum quãdoq; dirit bunc quem dat modo tutorem suum seruum fuisse vel libertum. Jste enim sunt questiones de statu. vt. ǰ. de actioni. ǰ. preiudiciales. Et est ratio q̃ mortis accusfationi bec questio similatur. vt. ff. quod metus causa. ibi quidem. ǰ. i. Idem est econtra. si bic mouet questionẽ status ipſis pupillis. vt. ff. eo. athlete. ǰ. amplius. Accursius. Additio. Intellige

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

istud verum si nō studiose vel per calūniam monit questionem vt ibi als secus: qō facit vt testis non repellatur a testimonio cōtra eum qui ipsum accusauit vel percussit studiose vt ipm excluderet fm Ang. h. ipsum accusauit vel percussit studiose vt ipm excluderet fm Ang. h.

¶ Item maior. ¶ Casus. Dic iam vidi plures modos qbus tutores vel cura excusant: nunqd adhuc poterunt pluribus modis excusari:

Rñ. qꝫ sic. qñqꝫ em̄ excusant rōne etatis ſi minor lxx. annis tutor vel curator datus fuerit: rōne etatis se excusare potest: ꝛ nō solū rōne senectutis: sed etiam rōne minoris etatis ſm iura antiq excusatio locum habebit. Idē dicimus em̄. xxv. an. olim ab onere administrationis tutele vel cure excusabantur. Hodie vō per constitutionē nostrā tutele vel cure administratione affugere, pbibent: intantū videli: vt decete ro excusatione opus nō fit. ille et ſi vellent: nullo modo admitterētur. In qbꝰdā em̄ nostra cōſtitutione cauet: vt nullus pupill ad tutelā legitimā vocetur: nec adultus. Inciuile em̄ nobis videt cos q in reb' suis administrandis alieno auxilio egere noscūtur: ꝛ sub alijs reguntur: aliarum tutelā ꝛ curam subire. et idem in milite in expeditione militari existente seruandum erit: vt ipse etiam volens ad tutele vel cure administrationē admittatur. Et hec dicūtur vſq ad. ſ. Qui aūt vult. Francis. de aretio.

excusat: minor. xxv. nō admittit.

¶ Ité maior. lxx.[a] annis a tutela ꝛ cura se pōt excusare. ¶ Omnes aūt. xxv. annis olim qdē excusabant: a nra aūt cōſtone pbiben tur ad tutelam vel curam aſpirare: adeo vt nec[b] excusatione opus fiat. ¶ Qua cōſtone[c] cauet vt nec pupillus ad legitimā tutelā vocetur: nec adultus. ¶ Cū ērat inciuile cos qui alieno auxilio in rebus ſuis administrādis egere noscūtur: ꝛ ſub alijs reguntur aliorum tutelam vel curam ſubire[d].

¶ Miles militāſ tutor ee nō pt.

¶ Jdē ꝛ i milite[e] obſuādū eſt: vt nec volēs ad tutele on' admittat.

¶ Docētes grāmaticā/ vel rhetoricam/ vel medicinā/ vl' rome/ vel in patria ſua intra numerum deputatum excuſantur a tutela.

¶ Item rome grāmatici[f] rhetores ꝛ medici: et qui in pria ſua ad artes exercēt: ꝛ itra numerū ſunt: a tutela ꝛ cura hñt vacationem.

¶ Proponens vnā excuſationē ꝛ nō pbans pōt intra ſtatuta tpa aliā pponere ꝛ pbare. Ar etimus.

¶ Qui aūt vult ſe excuſare ſi plures habeat excuſationes: ꝛ de quibuſdā non pbauerit: alijs vti[g] intra tpa ꝑſtituta non pbibetur.

¶ Coſtituit[h] ītra cēteſimū lapidē hꝫ qñqꝫtia dies ad pponēdū excuſationes a die ſcie. ¶ Coſtituit[i] vō vltra hꝫ vnā dietā p̄ libertate vigeſimo miliari ꝛ. xxx. dies: dūmō non ſint pauciores qnqua ginta. Arc.

¶ Qui aūt excuſare ſe volūt: ſi appellāt[k] hꝫ itra. l. dies[l] ꝓtinuos ex q cognouerūt[m] ſe cē tutores vel curatores datos: ſe excuſare[n] debēt

Qui enim ſe excuſare vult ſi plures habeat exceptiōes: ꝛ quaſdā ex his in exordio litis ꝓpoſitas nō ꝓbauerit alias exceptiones ſibi cēpotentes: ḥz ab initio obmiſſas: attamē intra ſtatutum tp̄s ꝓponere ꝛ ꝓbare non ꝓhibetur. Et hec vſq ad illum. ſ. Qui aūt excuſare ſe volunt ꝛc. Fran. de are.

b ¶ Alius vti. dūmodo ī initio omnes ꝓpoſuerit fm quoſdā[#] als nō pōt. vt. ff. eo. ſcire oportet. ſ. ſcire autez. Vel qō veriꝰ eſt fm Jo. dic ꝙ illud quod ibi dicit ꝙ ſi milis eſt ei qui ſe non excuſauit. qui omnes ꝓpoſuit: veruꝫ eſt quo ad nō nominatas: qi oportet ꝙ adhuc ꝓponat ſi non eſt lapſum tempus: vt hic. ꝛ. ff. cod. propter litem. ſ. ī. ꝛ. ff. de ꝛcep. nemo. ꝛ. ff. de trāſac. cū hi. ſ. ſi pretor. Contra. C. de inoffi. teſta. contra maiores. Sed ibi ab initio duas ꝓponere nō potuit: qz ibi eſſet ꝓtrarius ꝛ ita verum eſt.

[#] Et hic ſufficit ꝙ vnaꝫ ꝓbet et hec tpa ꝓcurrit etiā ſi ignorauerit ſua ſibi ꝓpterea fm doc. hic.

i ¶ Tempora. q̄ ſunt iſta tēpora habes. ſ. ꝓpri. ſ.

¶ Qui autem excuſare.

¶ Casus. Domine dat' fui tu. cuidam pupillo: ꝛ ego habebam tres libros in vrbe vel quattuor: in ꝓuincia vel quaſdam alias excuſatiōes mihi competentes. vnde a datione tutele volebā appellare: iudex nō admiſit appellationem meā. ꝛ dicatis mihi quid iuris eſt in caſu iſto. Ad hoc rñ. Juli. Amice: inder contra te iuſte proceſſit. Qui em̄ ab onere adminiſtratiōis tutele vel cure ſe voluerint excuſare ab ipa datione nō debent appellare imo infra quinquaginta dies cōtinuos cōmerādos ex quo nouerint ſe datos eſſe tut. excuſationes ſibi cōpetentes debent coaꝛ iudice ꝓponere cuiuſcunqꝫ generis ſint. boc eſt ſiue a teſtatore ſiue a lege ſiue a iudice dati erttierint: ꝛ hec ſunt vera ſi infra centeſimū miliare a loco in quo dati fuerint habitent. Alio enim modo facienda eſt computatio ſi vltra centeſimū miliare ab eo loco in quo dati fuerant habitent. Tunc em̄ ꝓ ſingulis viginti miliaribus donec venerint ad locū in quo dati fuerunt computabit eis vnus dies: ꝛ cū venerint ad eundē locum numero reſultanti ex cōputatione dierum er beneficio legis adhcietur ſpacium. xxx. dierū infra qō poterunt ſe excuſare. Sed tamen vt ſecuola dicebat in hoc caſu ſi minor⁹ numerus ex computatione dietarum ꝛ adiectione. xxx. dierum reſultet ꝙ ſpacium qnquaginta dierū de equitate ita extracta de cōputatione dierum er beneficio legis adhcietur ſpacium. xxx. dierū infra qō poterunt ſe excuſare. Sed tamen vt ſecuola dicebat in hoc caſu ſi minor⁹ numerus ex computatione dietarum ꝛ adiectione. xxx. dierum reſultet ꝙ ſpacium qnquaginta dierū de equitate ita extracta de cōputatione vt illi qui habitant vltra centeſimū miliare ad ſuas excuſationes ꝓponēdas nunqꝫ minus habeant q̄. l. dies. Et hec dicūtur vſq ad illum. ſ. Datus autem tutor. Fran. de are.

k ¶ Non appellant. Sed. contra. ff. de appel. cū in vna. ſ. tutor. Sed ibi appellati fuit ab ipſa ſententia lata ex tra excuſationē. ſed ab ipſa datione appellari non pōt vr hic. ꝛ. ff. qñ appel. ſit. l. ī. ſ. ſi quis tutor. Sed in aliis muneribus contra: qz a datione appellat: vt. C. de ap. l. bri. et C. de tempo. ꝛ re. l. ī. ꝛ. C. de decurī. l. ſi. li. x.

Appellari an poſſint ab iſtictione munerum.

l ¶ Jntra quinquaginta dies. Jta tamē ꝙ infra quattuor menſes cōtinentur iſti quinquaginta dies: licet cognouerit ſe forte datum circa finem quattuor menſium. vt. ff. eodē quinquaginta. arguinen. eius quod eſt. ff. ad legem iul. de adulte. l. mariti. ſ. ꝓterea. et boc fm quoſdam. Vel dic ꝙ bi quattuor menſes currunt a die cognitionis: ſicut ꝛ quinquaginta: ꝛ boc quantum ad curſum cauſe. Sed intrium eſt vſq ad quinquaginta dies: ꝛ ſic parum vltra duos meſes poteſt hec cauſa durare poſt quinquaginta dies: ꝛ ſic intelligitur ꝓdicta lex gnqua ginta. Et qō ibi dicit in fine a die nominationis ītra ſubandi ꝛ cognitionis. # alias vero regulariter triēnio durāt lites. vt. C. de iudi. ꝓperandum. in principio.

Et ſic de incidam⁹ in abſurdū ꝓdicti ꝙ ꝓs ſcribat ꝛpe cognitiōis. ſ. ſtruor. mēſis ꝙ. ꝓpoſitōis. ſ. dñi. quinta dierū qō nō cōputabit. ſ. in. d. l. mariti. cum ibi ome ꝛpe det ad imitādū accuſatiōe non ante ad q̄ſtiendū. ſ. nō ob. Ja.

m ¶ Cognouerunt. Sed nunqid in dubio ꝓſumetur eum ſcire vel ignorare ſemper: Rſpondet videtur ꝙ ſemper ſcire ꝓſumatur: etiam ex die nominationis ſaltem ex tunc quando ad eum notitia venire poteſt: niſi probet ſe ignorāſſe. vt. C. de percu. tuto. l. ſi tutor. Sed tamen contradico ſcilicet vt ꝓſumatur ſemper eum ignorāſſe: niſi probetur eius ſcientia. vt. ff. de adminiſtra. tuto. boc autem. ꝛ. C. qui mili. nō poſſunt ſuper ſeruis. libro. xij. ꝛ. ff. de probatio. verius. iſtec obſtat ꝓdicta l. ſi tutor. quia ibi publice erat notum. vnde nec iſte tutor potuit ignorare. vt. ff. de iuris ꝛ facti ignoran. regula. Vel ꝙ dicit ibi id quod liqdum probationibus oſtendit. ſcilicet eo ꝙ non ꝓbetur cōtra. Vel aliter vt ibi ſolet dici.

n ¶ Se excuſare. Sez dando initiū excuſationi vt modo diximus: ꝛ eā redigendo

+ Si autē reḡrat ann⁹ cōpletus vſ ſufficiat ceptus vel qñ tps reḡrat ad momēto ad momētū Dic vtibi p gio. Bar. et c Doc. Ange.

b ¶ Nec excuſatione. Sz in larga ſignificatiōe ꝛ ꝙ ꝓbidem excuſanſ: vt. ff. de poſtulā. l. ī. ſ. mitiū. ꝛ. C. q morbo. l. vnica. ꝛ. ff. de tute. l. ī. ſ. pe. ꝛ fi. ꝛ. ī. ſ. fi. ꝛ facit ad boc. ff. de reg. iur. l. eius eſt nolle. Accurſius.

c ¶ Conſtitutione. C. de legi. tut. l. fi. ꝛ facit. ſ. de fid. tut. ſ. fi. Accur.

d ¶ Subire. Facit ad boc in aut. de ſan. epiſco. ſ. j. col. ij. ꝛ. ff. de eden. l. ſi quis ex argentarijs. ſ. pe. ꝛ fi.

e ¶ Idem ꝛ in milite. i. in militia exiſtente. ſecus in veteranō: quod dicit dr imus. ſ. c. ſ. item qui reipublice. Ad boc aūt ꝙ aliqs ſit miles ſer ſunt neceſſaria vt dr imus in aut. de man. ꝓn. ſ. fi. ꝛ in. l. pe. ff. er q. cau. malo. ꝛ. ſ. de mili. teſt. ſuper rub. Additio. Rꝛefert Ange. ꝙ milites noſtri temporis gaudent pmilegijs dūmodo in eis ſit eadē ratio ꝛ cauſa pmilegij concedendi.

f ¶ Nec volens. ꝛ ita ipſo iure nō tenet datio: vt hic. ꝛ. C. q da. tu. pñt. l. militie. nīſi a cōmilitone det. vt. ff. e. ꝓpter magiſtratū. ſ. fi. # Aliud in celeſti milite: vt in clerico q admittit vſq ad ūltū gradu: et in aut. de ſan. epiſ. ſ. ꝓhibo. quam habes. C. de epiſco. ꝛ cle. ſuper. l. generaliter. Additio. Dic ꝙ imo bodie vſq ad. ꝛ. gradū ſicut ad ſucceſſionē fm Jo. de pla. per. ſ. ſi ꝛ o nepꝫ. in aut. de here. que ab inteſta. dēſcre nica nomico ois clerc' vel ꝓnonotus ep̄s ꝛ monachi poſſunt ſuſcipere tutelam et cauſa pictatis: q̄uis nō cogantur niſi in ſubſidiū ꝛ ꝓ miſerabilibus perſonis. ſrr vi. diſtin. perueni. ꝛ. q. xi. c. generaliter.

2 Si Ja. ſ. are. ibi ſz ꝛ ſz rūſ: et illum ter. itelligit i veterano.

g ¶ Grāmatici. i. magiſtri de grāmatica: ꝛ idem dicas de ſequentibus. Et adiunge bis ſophiſtas: id eſt dialecticos: ita vt oēs qui de certi tuium excuſent: vt hic. ꝛ. ff. ſi duas. ſ. j. ꝛ boc ſi doceāt rome vbi eſt cōmunis patria. vt. ff. ad mu. roma. ꝛ hic. Item ſi in patria ſua vt h ſubdit. Item oportet ꝙ ſit intra numerū: habebat em̄ quelibet ciuitas numerum ſm ſtatute: ꝛ grāmaticos ꝛ dialecticos: rhetores ꝛ ꝓhiſicos/ ſiue medicos. ita tñ ꝙ nulla vltra decē haberet. qbus banc īmunitatē daret. vt. ff. eo. ſi duas. ſ. fi. Sed aliud videt in his qui docēt ſ. drium vt muſicā/ aſtronomiā/ geometriā. ꝛ arīſmeticam. nā non videnť here excuſationē. vt. ff. eo. geometri. Quid de legū doctoribus. ſ. on excuſantur nīſi vrbem. vt. ff. e. ſed ꝛ reprobari. ſ. fi. ꝛ. ſ. pe. vel niſi in cōſilium principis ſint aſſumpti. vt. ff. e. iuriſperitos. Ultra numerū autem vel extra partiam ſuā nemo excuſat: niſi ſint multū diſciplinati. vt. ff. e. ſz ꝛ reprobari. ſ. amplius. Item phos qui docent in naturalibus ꝛſtat excuſationem habere vt. ff. eo. ſed ꝛ reprobari. ſ. amplius.

¶ Qui autem vult. ¶ Casus. Dic quidā datus fuit tu. vel cura. qui multas ꝛ varias habuit excuſationes: ꝛ quaſdā er illis ꝓpoſuit et alias ꝓponere ꝑtermiſit: poſtea excuſatiōes ꝓpoſitas in ꝓceſſum iuſ dicij ꝓbare nō potuit: nūquid alias excuſationes quas ab initio nō

UNIVERSIDAD DE HUELVA

redigendo in scriptis p libellū, vt. ff. eo. scire opz, ꝙ opz, nō tñ solus libellus ꝓ sufficit: nisi ꝛ ꝑbet excusationē ꝙ ibi ꝓtinet. vt. ff. e. l. excusari. Accur. Addito. Q6 facit vt termin' dat' ad opponēdū seu excipiēdū intelligat ēt dat' ad oppositā seu excepta ad ꝓbandū ꝑm Ihesito. h.

a ¶ Dati fuerit. Siue a testatore: siue a lege: siue a iudice. vt. ff. tit. j. §. ij.

b ¶ Lapidem. id est milliarium. lapidibus cremꝫ signabantur miliaria.

c ¶ Viginti milia. vt. ꝓ vno quoq; die vigiti milliaria computētur. vt. ff. si quis cau. l. ij.

d ¶ Trigita dicꝫ. s. dz dari termin' itra quē se excusent. Vel dic excusare se debent facta diuumeratione. xxx. dierum ꝛc.

e ¶ Qui tñ. Repete debent se excusare intra ij. los. xxx. dies ꝙ tamen ꝛc.

f ¶ Computari. Caueas ne fallaris in hac ꝗputatione. si em̄ per centū milia ria abest vel min': tñ bz dies quinquaginta. si autē abest vltra etiā per vnū miliariū: bz ꝓ quibusliber. xx. miliaribus vnā die: ꝛ sic ꝓ centū miliarib' bz qnq; dies: cū quinqes viginti faciant centū. Itē forte vnū die: q; vltra est per miliariuz vnū vel pariz plus. Itē xxx. dies bz ꝛ sic bz. xxx. vj. dies et ita est in decretoꝛ ꝙditioē q remotioꝛ est. Sed tñ vt subijcit ita est faciēda cōputatio ne sint minus ꝙ gnāginta dies. Et sic apparet ꝙ nisi ꝙ. xxx. dietas vel pl' sit vltra cētesimū miliariū: nō ꝑdest adiectio. xxx. dicꝫ: vt hic. ꝛ. ff. eo. scire. §. aliud autē.

¶ Datus aut tutor. ¶ Lasus. Dñe qdā in testō suo bñti duo ꝓpinoia in ꝓuincijs tutoꝛē dedit sic dicēdo. Titiū tutoꝛē do pupillo meo. mō ꝗro a vobis vtrū teneat ex illa datiōe admittrare res ecclēs i alia ꝓuincia in q̄ bz domicilliū: videt em̄ mihi ꝙ ipso iure nō debeat teneri de admiñtratione ecclīe in illa ꝓuincia: ita ꝙ nō sit tibi opus aliq ex cusatione vt: Ad ꝫ rñ. Justi. Amice: tutoꝛ in testō datus ad vniuersum ꝓtimoniū pupilli dat' itelligit. vñ oz ꝙ ipso iure nō est liberatus ab onere admiñtrationis alterī' ꝓuincie: ꝛ si vis nō teneri necesse habes earū noie te excusare. Et hec dicunt' vsqꝫ ad illū. §. Qui tutelam.

g ¶ Patrimonii. facit. ff. e. ꝓpter litem. §. fi. Sed cōtra. §. qui da. tuto. pol. §. certe. Solue vt ibi.

¶ Qui tutelam. ¶ Lasus. Dñe datus fui tutoꝛ cuidā pupillo q̄ admiñstrau tutelā eius: ꝛ iam pubertate adueniēte finita est tutela: modo idē adultus quondā pupillus me' me petit in curatoꝛē sibi dari: ꝛ iuder me inuitū cogere vult suscipere onus admiñstrationis. ego ꝗro a vobis qd iuris est in ℞ casu: ℞ñ. impa. Amice: iudex te ad hoc cogere non pōt. Qui em̄ tutelā alicuius gessit initus curatoꝛē eiusdē fieri non cōpellit: ꝛ ita intm̄ est voz vt bz testatoꝛ q̄m testō suo tutoꝛē dederit illū eundē curatoꝛē se dare adiecerit: tñ in ℞ casu diu' Severus ꝛ antonin' rescripserūt illū inuitū nullo mō cogendū esse admiñstrationē cure suscipere. Itē si marit' fuerit datus curatoꝛ ꝙ oz sue indē ꝓncipes rescripserunt eū posse ab onere cure se excusare: ita administrationi rez ꝙro ris sue se imiscuerit. Et hec vsqꝫ ad illū. §. Si quis autē. Fran. de are.

b ¶ Nō cōpellit. quasi sufficiat ei tm̄ se excusare. vt. C. de nego. gest. tutoꝛi.

i ¶ Nō cogendū. facit ad ℞. C. eo. tit. curatoꝛ. Sz ꝛ est ad hunc. §. C. e. libertos. §. fi. Sed speciale est in liberto + vt nō ꝓcuset lz tutoꝛ fuerit.

k ¶ Maritum. Idem de ꝓponso. vt. ff. e. l. j. §. fi.

l ¶ Curatoꝛē. Sz ꝛ curatoꝛ pōt eē: vt. C. de pcu. l. marit'. ideo autē nō ꝓnit hic tutoꝛ: q̄ aliqua ꝙroꝛ nō est pupillaris. vt. §. de nup. in ꝑn.

m ¶ Excusare. Jmꝓpoꝛe ponit: nā ꝛ si vellet nō admitteret. vt. C. qui da. tu. pol. maritus. Et est rō: q; ꝓpter affectum ꝙroꝛ oia sibi remittet. ret. + Et hec oia sunt vera vbi datus fit curatoꝛ postꝙ fuit ꝓponsus vel maritus: si vō ꝓpus fuit tutoꝛ vel curatoꝛ nō posset postea esse maritus: vt. C. de interdic. ma. per totū titulū. Itē hic maritus q̄ post mortē moniū fuit datus curatoꝛ: ignoraꝛ forte/ aliū debet petere substitui. vt. C. e. l. amplissimi. ꝛ. l. licet. Addito. Dic hoc esse vera de iure ciuili sed aliter de iure canonico. vt bñ in. c. pe. eē de secū. nup. ꝑm Christofo.

n ¶ Immiscet. Sed si aliꝰ (scilz de dictis qui excusationē habent) se imiscuit: non posset se excusare: vt. C. si er fal. alle. l. ij. ꝛ. iij.

¶ Si quis aut. ¶ Lasus. Dñe qdam datus fuit mihi tutoꝛ: iste tutoꝛ ad excusationē suā dicebat se habere tres liberos in vrbe cū nō haberet nisi vnū vel duos foꝛte: ꝛ iudex admisit eius excusationem: ita falsis allegationibus se excusauit. dicatis mihi qd iuris est in casu isto: ℞ñ. Ideꝫ impera. Amice: q falsis allegationibus ab onere tutele se excusat non est liberat' ab onere administrationis: imo ex tẽpore datio nis tenet. ꝛ ideo dico tibi ꝙ tutoꝛ tu' nō obstāte excusatione sua quā per falsas allegationes obtinuit de periculo administratiōis tibi tenet.

¶ Maritus etiā si se immiscuerit in cura vxoris fuc: habet excusationem. hoc dicit Aretinus.

¶ Idem rescripserūt maritum[k] vxoꝛi sue curatoꝛem[l] datū excusare[m] se posse: lz se immiscerat[n].

¶ Falsis excusationibus liberatus non est excusatus. h. d. Areti.

¶ Si quis aūt falsis[g] allegationibus excusationē tutele meruerit: nō est liberatus[h] onere tutele.

¶ De suspectis tutoꝛib' vel curatoꝛibus. Titulus. xxvj.

¶ Crimē suspecti descēdit ex. l. rij. tabu. Et ꝓtoꝛ: rome et ꝑses in ꝓuincia ercō cognoscit. Areti.

Et hec dicunturꝫ ad finem ti. Fran. de are.

o ¶ Falsis. Vbi veritas fuit mutata. nam falsum nihil aliud est ꝙ immutatio veritatis: vt i aut. de fi. instru. in ꝑin. col. vj. Falsus est imutatio veritatis.

p ¶ Nō est liberat'. Jmmo ex tpe dationis tenetur: vt. C. si ex fal. alle. l. j. in fi. ꝛ facit ad hunc. §. ff. de re indi. diuus. ꝛ de excep. q agnitis. et. C. si ex fal. ittru. p totum titulū. Quid ꝛ si est iniusta excusatio: lz non falsa vel nō gratiosa: ℞ñ. ꝙ adhuc idem dicit nō teneat in minoris ꝓtiudicium. vt C. si er fal. alle. l. j. Quid si per ignoꝛantiam: ℞ñ. idem. vt. C. si er fal. alle. l. vlti. lz als ſnia gratiosa teneat. vt. ff. ad trebel. serno inuito. §. cū ꝓtoꝛ.

¶ De suspectis tutoꝛibus vl' curatoꝛib'. ¶ Q: Lōtinuatio. supra visum est de tut. et cu. ac etiam eoꝝm excusationibus: verum quia hi aliq̄n nō excusantur: immo inuiti tanḡ suspectiremouentur ideo de his subdit. Porcus.

Diuisio.

Qendū. ¶ Totus iste titulus diuidit ꝑncipaliter in q̄q; partes. Primo vnde habuit eoꝝ dē crimen suspecti. Secūdo qui possunt de suspecto cognoscere. Tertio qui ꝓsit fieri suspecti. Quarto q possunt accusare tutoꝛē de suspecto. Quinto quibus causis quis sit suspectus. ꝛ si accusatur de suspecto qd sequtur. Scōa ibi: Datū. Tertia ibi: Dstēdimus. Quarta ibi: Consequens. Quinta ibi: Suspectus. ¶ Lasus. Dñe ia video ꝙ vultis tractare de suspectis tutoribus. Dicatis mihi si sedeat aio: vnde descendit crimen suspitionis. ℞ñ. impa. ꝙ ex. l. rij. tabu. descendit. Et hec vsqꝫ ad illum. §. Datū est autem. Sed pone. Dñe iam video vnde descendit crimē suspitionis: dicatis modo mihi qui pōt de hoc crimine cognoscere: ꝛ suspectos tutoꝛes ab administratione remouere: ℞ñ. Justinia. Remouendi suspectos tutoꝛes ab administratione datū est ius rome pretoꝛi. Jn ꝓuincijs autem ꝑsidibus ꝓunciarum ꝛ etiam de legato a ꝓconsule. Et hec vsqꝫ ad illum. §. Ostendimus.

q ¶ Suspecti crimen. i. huius criminis accusationē. l. de suspecto. Vel simplicius crimen suspecti. id est suspitionis.

r ¶ Er lege. Er quo est legitimū crimen nūquid ea inscribet qui accusabit: ℞ñ. potest dici ꝙ fic. vt. ff. de ꝓtua. delic. l. ñ. de mu. ꝛ. bo. rescripto. §. si quis. Allꝫ ꝛtra. vt. ff. e. l. iij. §. ꝓterea. Sed illud pōt intelligi q̄n sine accusatoꝛe res ꝓcedit. + Aliud est ſ ci accusatoꝛe: vt dictum est. s. Sed que erit hic pena talliomis cū accusatoꝛ non sit tutoꝛ vt re/moueatur: ℞ñ. infamia. vt. ff. eo. §. suspectus. ij. Item q̄ q̄nḡ erat puniendus vltra remotionem: vt. ff. eo. §. sed ſ quis ꝓfessus. Accusans ꝑ suspecto se debet in scribere. + Intelligē verum ſ ipōe q ꝓ nūquit liberat' sec' ſ q ꝑ fideicōmissum vt. l. liberē'. §. pe. et. §. neq;. fi. eo. fm an ge. hic.

+ Jstud dicū glo. reprobat ꝛ est rō. q. reuocatio ꝓcuratoris ꝑdet ꝛ mero arbitrio ꝑti: vt. j. mā. §. ite mandatū. ff. §ge. ff.

s ¶ Rome. Sic in aut. de defen. ciui. §. non habente. col. iij.

t ¶ Pretoꝛi. Et illi cui a pretoꝛe mādata est iurisditio. vt. ff. eo. l. j. §. ij. Sed dicunt quidā q̄tum ad cognitionē nō q̄tum ad remotionē. ꝛ dicunt tm̄ esse speciale in legato a ꝓcōsule: vt ipse possit remouere nō sic in legato a ꝑside: sed cognoscere tm̄ potest.

v ¶ Presidibus. Sub hoc vocabulo ꝓtinet ꝓcōsul. vt. ff. de offi. ꝓcōsuli. l. j.

r ¶ Legato ꝓconsulis. i. delegato a ꝓcōsule. Sed hic nō ꝛ ordinarīa iurisditionē: ergo remouere non pōt. vt. ff. ad turpi. l. j. §. suspecti. que est cōtra. Sed dicunt gdam nomen ꝑsidis ibi generale esse: vt etiam hunc delegatū: ꝛ sic oēm delegatum cōprehendat. vt. ff. de offic. ꝑsidis. l. j. Sed verius est in hoc legato duo esse ſpālia: vnū est vt de hoc crimine possit cognoscere ꝛ diffinire: vt hic. ꝛ. ff. e. l. j. §. j. ꝛ. §. cui autē. et ff. de offi. eius cui mā. est iurisdi. l. cognitio. Itē ꝛ aliud vt de omni crimine cognoscat lz non ꝓnūciet. vt. ff. de offi. ꝓconsul. folient. Restat ergo vt per aliū delegatum boc fieri nō possit: nisi per istū a pretoꝛe. vt. §. ꝓrime dixi. Addito. Et in dic ꝙ si accusatio fit ad remouendū potest cognitio demandari/ non autē remotio: nisi fiat a lege: q; tunc potest demandari ipsius declaratio. Sed remotio per sententiam nō potest fieri nisi per delegatū ꝓconsulis vel pretoꝛis vt dic. vel etiam ꝓcipis argumentum. l. a iudice. C. de iudic. Si vero fiat ad puniendum

Legatus ꝓconsulis duo hꝫ spēcialia.

Accusans ꝑ suspecto se debet in scribere.

* Quo casu iudice p inquisitōrē ꝓcedere nō oꝑs cām suspitiōis exꝓmere nec sequī infamiā hꝫ bal.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

dum: nullus delegatus nec etiam ipse pretor sed solus preses. pucicie cognoscit. vt. d. §. suspecti. l. i. §. fi. cū. l. seq. ff. eo. Ainge.

¶ Ostendimus. ¶ Casus. Dñe iam videovnde descendit crimē suspitionis: z qui pñt de illo crimine cognoscere: dicatis modo mihi q pñt accusari de suspitione. Et respon. impa. de suspecto pñt accusari: siue sint testamētarij: siue alterius generis tutores: vnde et si legitim' sit ad huc idem dicēdum erit: videlicet vt accusari possit. Sed pone q sit legitimus tutor: vt patronus liberti sui: nunquid potest de suspecto accusari: Respondet certe sic. Verū tamen fame pioni parcetur: vt nihilominꝰ integra maneat: quis vt suspectus remotus fuerit. Et hec vsq; ad §. Consequens est. Fran.

a ¶ Ostēdim'. vt. d. pri. §. et. ff. de suspec. tu. l. j. §. ostendimus.

b ¶ Omnes qdē tutores. id est omnis generis tutores: siue sint testamentarij: siue datiui: siue legitimi non autem ocs. i. boni z mali qz boni etiā si pauperes sint nō remouentur. vt. l. eo. §. vlt. potest ergo genera singulorum tutoꝝ: z nō singula sub generib⁹ posita: seu singula generij. sic z alia d. qui. mo. tu. finī. §. sed z capitis. z. j. de fideiuſ. in princ. z. ff. de pecu. quam tuberonis. §. peculium. z. ff. de iusti. z iu. l. j. §. ius naturale. Sed nunquid eadem seruantur in quolibet alio curatore: puta furiosi vel prodigi: Respon. sic. vt. ff. e. l. iū. §. non tantum. z. §. sed z fi quis. Accurſius.

Dēs tutores pñt fieri suspecti an sit vera oppositio.

c ¶ Alterius. puta datiui.

d ¶ Dicendū. sez vt possit accusari z remoueri. Sed certe imo videtur debere curator adiungi tā patrono q̄ cuilibet legitimo/non autē remoueri. vt. ff. e. l. si tutor. qui est huic contrarius: Respon. illud est. z sic nō pnt accusare. sic z als. C. de nup. l. vidue.

e ¶ Parcendū. Sed qualiter parcet cum ꝺdēnatus ob dolū statim sit infamis: vt. j. e. §. Suspectus autem: Respō. causa non exprimatur in sententia. vt. ff. eo. l. enim. in princ. j. respon.

¶ Consequens est. ¶ Casus. Dicit Justi. z tinuando materiā suam: ex quo videmus qui pñt accusari super crimine suspitionis sequens est: vt videamus qui pñt accusare suspectos. Et sciendū est banc accusationem de suspecto quasi publicam esse hoc est oibus patere. Non em solum masculi ad hanc accusationē pcedere possunt. sed etiā mulieres ex rescripto diui Seueri antonini admittunt: sed ꝛs mulieres admittunt: nō tñ oēs: sed ille sole q̄ pietatis necessitudine ducte ad hoc procedunt: vtputa mater ipsi⁹ pupilli/ vel nutrix/ vel etiā auia/ vel soror. z non solūmodo iste mulieres admittunt/ sed etiā fiqua alia fuerit cuius magnā pietatē pretor intellexerit q̄dē muliercs credidā fer ui mulieb. ri cōpetentē non egrediat: sed pietate q̄si mota miuria pupilli sustinere non possit ad istā accusationē eā admittit. Sed hodie nūqd poterūt impuberes qui in tutela sunt suos tutores de suspecto accusare: Et videt q̄ non: ꝛs impuberes tutores suos accusare non pñt: puberes tñ in cura existentes curatores suos de consilio necessario: sup crimine suspitionis arguere possunt: ita diuus Seuerus z antoninus rescripserunt. Et hec vsq; ad illum. §. Suspectus autē est qui. Fran.

+ Sz sm̄ f nūq̄ pp̄le eēt dare iudiciū publicū sū semp̄ femie repellant. Dic q̄ssit pub. sm̄ Jo. sa. q̄ de ſuſtēs nō i ci dit in turpitudinē. vt. d. §. suspecti. vel q̄ pōt q̄ curatoꝝ constituti.

Et etiam patronus: dūmodo ei fama nō ſtruct: ſecus in alijs. Azc.

¶ Ostēdimus' qui pñt de suspecto cognoscere: nūc videamus q suspecti fieri pñt. ¶ Et oēs qdem tutores⁹ possunt fieri suspecti: siue sint testamētarij: siue non: siue alterius' generis tutores: quare z si legitim⁹ fuerit tutor accusari potest. ¶ Quid si patronus: Adhuc idē crit dicēdū dūmodo mediocrimus fame pioni parcēdū esse: ꝛs vt suspect⁹ remotus fuerit.

¶ Quilibet admittitur ad accusandum tutorē de suspecto: etiaꝫ mulier si ex pietate pupilli mouetur. als secus. Arctinus.

¶ Cōsequens est vt videam⁹ q pñt suspectos postulare. Et sciendum est q̄si publicā esse hanc accusationē: ꝛ̄ est oibus patere. quinimo et mulieres admittunt ex rescripto diuoꝝ Seueri z Antonini: sed hec sole que pietatis necessitudine ducte ad hoc procedunt⁵: vtputa mr̄/ nutrix quoq; et auia pñt: potest et soror. Sed et si qua alia mulier fuerit cuius p̄tor perpensam⁹ pietatē intellexerit non

b ¶ Perpensam. id est magnam.

i ¶ Egredientis. qđ fecit calphurnia. vt. ff. de postulan. l. j. §. sexum.

k ¶ Continere. subaudi posse.

l ¶ Am. Sez feminam.

m ¶ Necessariorum. Sez parentū. z facit. ff. de in lit. iuran. l. videamus. §. adolescens.

Calphurnia fuit mulier iuuenis recunda.

sexuꝫ vereꝰ cūdiam egredientis' sed pietate productam non continere⁸ iniuriam pupillorū admittit eam' ad accusationem.

¶ Impuberes de suspecto non accusant sed puberes sic.

¶ Impuberes non pñt tutores suos suspectos postulare: puberes autem curatores suos ex consilio necessarioꝝ[m] suspectos possunt arguere z ita diuuus Seuerus et Antoninus rescripserunt.

¶ Qui nō administrat bona fide (ꝛs alis sit soluendo) potest vt suspectus remoueri. Et iussus a iudice administrare: antēq̄ administret potest vt suspectus remoueri. Arctinus.

¶ Suspectus' autē est qui non ex fide' tutelam gerit ꝛs soluendo sit: vt iulianus quoq; rescripsit.

¶ Sed antēq̄ incipiat tutelam gerere tutor posse cum quasi suspectum remouerī idem Julianus scripsit: z fm cum cōstitutum est.

¶ Remotus ꝓpter dolū est infamis: ꝓpter culpā non. Arctinus.

¶ Suspectus aūt remotus q̄dem ob dolum⁹ famosus' est: si

n ¶ Suspectus. sic. j. eoꝺ. §. nonnisi. me. Accurſius.

o ¶ Ex fide. Scilꝫ bona.

p ¶ Remoueri. Q: forte ialijs tutelis male se hꝫ tus. vt. ff. e. l. iij. §. si autē. z dic remoueri ꝛs nō accusari. vt. ff. e. l. be em̄. in fi. q̄ huic est ſtia. ‡ Vel ibi non pñt accusari sui ſpecti er ꝛbis. l. j. tabu. Sez ſ̄ ſnia sic vt ꝛ dicit. Vel dic q̄ añꝺ gerat et dolo tñ accusatur suspectus. vt. C. e. l. iij. p culpa nō# z q̄ dicit m. o. l. be em̄. hoc verum est q̄n ob ignauiā fecerunt. l. admi

‡ Ista solutio nō est bona. ꝓpter text. in. l. j. ff. eo.

nistrauerunt. postq̄ vo ceperit gerere z. ꝓpter dolū z. ꝓpter culpā pōt accusari suspectus. vt. j. pri. §. Additio. Nec obst. l. patre furioso. ff. de bis q̄ sunt sui vel alie. iu. vbi facilius ipedit fieri q̄ factū tollat: q̄ illud pcedit vbi eadē est rō. hꝫ b est maiaz: rō in iam pducto. vt. l. ſi ꝓ dilingt. q̄ p̄ i. pducēdo. ar. l. sterilis. §. si pyēditor. ff. ō act. emp. Jason.

Et hec est bona quam i accusatiōe rīñ nō in remotione sit dria: q̄ ita ꝓpē culpas fic. ꝓpē dolū remoueri poterit si ue impediri administra re iurta distinctionē angē. hic. non aūt ſ̄ suspecto accusari nisi. ꝓpē dolū fm Jaſ.

¶ Et hec est bona quam i accusatiōe rīñ nō in remotione sit dria: q̄ ita ꝓpē culpas fic. ꝓpē dolū remoueri poterit si ue impediri administra re iurta distinctionē angē. hic. non aūt ſ̄ suspecto accusari nisi. ꝓpē dolū fm Jaſ.

¶ Quasi publicā. ideo dicit quasi: q̄ non cuilibet indistincte accusare permittitur vt ſtatim. ꝓbatur. + Publica antē dicit quasi populi ca. i. cuilibet de populo competens: vt. j. de publi. iudi. §. j.

¶ Procedunt. etiam impudice. z facit ad hoc. C. eo. pictatis. §. fi. z. ff. eo. l. j. §. sequens. ff. de pecu. l. feminis. secus in alijs accusatiōibus. vt. ff. de accu. l. q̄ accusare. z ecus in postulatiōe. vt. ff. de postu. l. j. §. seqꝫ. Sed §. ff. de reg. iur. l. q. cū suis. z. col. Solu. b est spāle. Jtē in eo q̄ dicit m̄em admitti est §. ff. de in litē iur. videamus. §. hꝫ nec. Sed certe si iuraret in litē. p filio plus m̄ri z̄mitteret: q. q̄si cēt inder. p fi. filij noie accusare: cū magis sit in iudicis arbitrio vtrū sit suspect⁹ iudicādus vel nō. Sed nō sic facīm est in arbitrio iudicis maxime iure nouo fm q̄ nō refrenat fm q̄sdā pōtq̄ est ſtitutū. vt. in aut. de iudi. §. ops. col. vj. vel ꝛs postea tarꝺ. raro vel parum minuit de eo q̄ iurauit. Accur.

Ob culpam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

Culpa lata semper dolo cõparatur: nisi in trib' casibus.

a ¶ Ob culpã. Sez leuẽ vel leuissimã. fecus si ppt latã q̃ tũc videt ifamis. vt. ff. c. l. i puberibus. §. si fraus. Et est rõ q̃ dolo cõparat. vt. ff. si melior fal. mo. dire. l. i. §. h actio. 7. ff. de pcar. l. q̃stiũ. §. eũ q̃s. 7. ff. ꝺ poſſi. l. q̃ nerua. Nisi in duob' casibus. Primus est in criminib' publicis. vt. ff. ad. l. come. de fica. l. in lege. Scõs in delatione sacramẽti in litem. vt. ff. de in litem iurã. l. in actiombus. §. sed inder. in fi. bis enĩ casibus lata culpa dolo nõ cõparat. Vel dic ſm Azo. 7 de lata etiã intelligi: vt ficut in petitione pſone dolo nõ cõparat vt dictũ est. sic in petitione fame vt nõ fiat infamis. Idez obſt. ꝺ. l. ff. cõ i puberibus. q̃ de dolo intelligit. + Vel dic vt j. ſtatim dicã in glo. j. nõ ſimiliter. in fine.

Fame peritculũ ẽ pa ratur periculo vite.

+ Immo ibi lata culpa cõparat dolo. q ad re mouẽdũ tu b toꝛẽ: non ẽ ad inſamam dũ ſm angle lãm hic.

b ¶ Non eque. i. nõ ſilr ſit famoſus dãnaꝛ' ob culpam lenẽ: ſicut ille q remouet ob doliũ. ſit tñ ifamis de facto ſicut et alis quis ſit famoſus de fctõ ſolo: vt in ꝺitionib' et turpi cã. ſcẽdẽtib' : vt. ff. de acti. et obli. l. ceſſat. Item in interdictis er famoſa cã ſilliter venientiꝫ bus. vt. ff. de vi. et vi ar. l. neq; vnde vi. Sed videt q etiaꝫ ex culpa leui gs ſit infamis: vt. ff. de bis q no. infa. l. liberoꝝ. §. no tat. que eſt huic. §. in eo q̃ hic dicit ignorantiam iuris nõ excuſare ab ifamia. Sz certe põt dici q iuris ignorantia ſit lata culpa, q̃ ſic probo: q̃ oẽs debẽt ſcire iura/ex ceptis paucis. ſ. mulieribus/minorib' et militib' bus. vt. ff. de iur. et facti igno. l. regĩa. C. de leg. et cõ. l. leges ſacratiſſime. 7 C. de iur. 7 fac. igno. l. cõſtitutiões. ergo ſi qs ignoꝛat eſt in culpa lata cũ culpa lata ſit id ignoꝛare q̃ oẽs ſciunt. vt. ff. de ꝑ. fig. l. late culpe. non eſt ergo mirũ ſi eſt infamis. vt. ff. e. l. impuberibus. §. ſi. Vel verius ſm Azo. lata culpa nõ infamat per ſniam ꝺamnatum: ſed ipſo facto ſic ſi eſt tale factus 7 vt in ꝺ. l. liberoꝝ. §. notatur. Et ſic ſunt tres caſus vbi lata culpa nõ cõparatur dolo: vnus hic. ꝺuo in glo. ſuperiori que incipit. ſ. leuem ac.

Ignoraꝛs tia iuꝛs eſt lata culpa.

c ¶ Quoad. id eſt ꝺonec.

Prelatus d ſuſpectus an ſit ab admiſtraõne remouendus.

d ¶ Interdicitur. Argumentũ vt ꝺonec prelatus accuſatur q̃ nõ ꝺebet admniſtrare eccleſiaſtica bona. 7 facit ad hoc. C. ꝺe ſen. paſ. l. ſi. 7 ff. eo. impuberibus. §. ſi. C. eo. l. eum quem vt ſuſpectum. 7. ff. ꝺe ſol. q̃ ſi forte. §. j. Additio. Immo adiungitur ſibi aliuꝫ cũ quo adminiſtrat ſm Ang. Vide tu canoniſta notata in. c. venerabili. extra ꝺe offi. ꝺe le. in verbo ſuſpectus. vbi cõcludit glo. q̃ prelatus ꝺe ꝺilapidatione ꝺenunciar' ſeu accuſar' tamq̃ ſuſpect' ab admniſtratiõe nõ remouet liꝛ pẽdẽte: niſi pẽ. ꝺebet ſuſpect' ꝺe ꝺilapidatiõe male adminiſtrãdo.

e ¶ Suſcepta. id eſt incepta.

f ¶ Deceſſerit. i. accuſatione pendente.

g ¶ Extinguitur. Qz nõ niſi vt ab ea remoueaꝛ intẽdit: ſz eꝛ quo moꝛtuus eſt vere remotus eſt. 7 q̃ ẽ hic ꝺ' ſi tutela morte tutoꝛis finiaꝫ idẽ eſt ſi quocũq; alio modo finita tutela ſit: vt. ff. e. l. pe. §. pe.

h ¶ Decernãtur. p iudicem. Additio. Ita q̃ ſemp ex reditu pñmonij aliquid ſuperſit. per ter. in. l. ius alimentoꝝ. ff. vbi pu. edu. ꝺe. An.

i ¶ Et in poſſeſſionem. Sed 7 mulcta indici poteꝛit: vt. ff. de arbi. l. nõ diſtinguemus. §. ſi arbiter. 7 facit. ff. eo. impuberibus. §. ſi.

‡ Ista glo. approbaꝫ ang. hic.

k ¶ Eius. Alis eſt tutoꝛis in teꝛtu. alis non eſt ſed tñ ſubauditur: vt. ff. eo. impuberibus. ‡ Sed alij dicunt eius. ſ. pupilli: vt ita adminiſtraõ tutoꝛi auferatur.

l ¶ Adhittatur. Cauſa cuſtodie: non vt eꝛ eis alatur: ſed vt cautum ſit pupillo ſi male geſſit tutoꝛ: ſed ꝺe ſuo. vt. ff. vbi pu. edu. ꝺebe. l. ſi. in fi.

m ¶ Si quis. Scilicet tutoꝛ.

n ¶ Decerni. puta ſi negat alimẽta poſſe ꝺecerni. id eſt ꝺari. 7 q̃ ſequitur. ſi hoc per mendaciuꝫ. 7 c. ſit ꝺe reſponſione.

o ¶ Per mendacium. Quid ſi non ꝺicat per mendaciũ: imo veꝛ ꝺicat: nunqꝺ ꝺe ſuo alere teneꝛ. ¶ Ridet nõ: vt. ff. vbi pu. edu. ꝺebe. l. iij. §. fin.

p ¶ Remittendum. Sed non remouendum: vt. ff. e. l. tutoꝛ. §. tutoꝛ.

q ¶ Placuit. Nec ideo q̃ maioꝛ pena imponetur q̃ remotio: vt. ff. ꝺe offi. preſe. vic. l. j. §. item ſolent.

r ¶ Remittit. Scilicet puniẽdus extra ordinẽ. vt. ff. ꝺe tute. l. in eos. # Et nota hic argu. cõtra eos ꝺoctoꝛes qui pecunia ꝺata ſibi acqꝛunt ſcholares: vt. ff. ꝺe offic. pꝛe. vt. l. j. §. item ſolẽt. et in auten. vt ea que ꝺicũtur infinnata. §. j. coll. v. s ¶ Remittitur. Ob hoc etiã vt ingratus accuſaꝛi poteſt. vt. C. ꝺe liber. 7 eoꝛuꝫ li. liberti. et fa. C. e. l. j. 7. ff. 7. ff. eo. liberto.

t ¶ Iouiſſime. i. i vltima parte huius tit. ſic. ff. ꝺe inſti. l. nouiſſime. nam et ibi i vltima parte tractatus ſui vlpianus ponit nouiſſime.

v ¶ Graſſandi. i. ꝺeliq̃ẽꝺi. vel. i. animãꝺi ad ꝺelinquẽndũ. ſic. ff. ꝺe pe. l. capitaliũ. §. graſſatoꝛes inde graſſor. graſſaꝛis. i. nitoꝛ ad malum.

Graſſoꝛ graſſaꝛis.

x ¶ Preſtat. Facit. ff. e. l. ſuſpectus. 7. l. q̃ ſatisꝺatio. Et facit in argu. ad q̃ſtionem talem. Si emi libꝛũ 7añ̃ ſoluã p̃cium cõperiã alienũ vel vitioſum q̃ nõ tenear ſoluere p̃ciuꝫ. # q̃ exp̃edit poꝛtꝛ nõ ſoluere & cautionem ꝺe reꝺꝺendo in cãm euictionis vel vitij recipere: quibus ꝛſonat. ff. ꝺe cõſeſſa. l. iij. ¶ Preterea leꝛ ꝺicit q̃ nõ ꝺz qs ſe ꝛmittere fragilitati cautiõis ff. ad trebel. l. cogi. §. ideꝛ q̃rit. ¶ et. C. in qui. cau. in integ. reſti. nõ eſt ne. l. fi. et. C. q̃ lice. vnicus. l. j. Additio. Iſto. q̃ q̃tienſ cũq; imine Ictus añ ſolutionẽ euictio in limine Ictus añ ſolutionẽ cõmẽdat. i. p bat. ¶ Deres vero ſolis facultatibus paruis ſuſpectus habeẽ creditoꝛibus. vt hic. 7. ff. ꝺe pn. cre. l. ſi creditoꝛes.

Immo teneoꝛ ꝺare mihi fideiuſoꝛ. l. ſi poſt pꝛecꝛa. C. ꝺe euicẽ. 7. l. fi. ff. ꝺe reſcin. ven. 7. l. pe. ff. ꝺe pert. 7 cõmo. rei vẽꝺi. q̃ fideiuſoꝛ ſolũmoꝛ teneaꝛ 7 in q̃ bus caſibus ſolẽt per vẽꝺitoꝛẽ pſtetuꝛ 7 quid ſi malitioſe petaꝛ. itẽ q̃ ſi res vẽꝺita repꝛiatuꝛ alteri obligata. vi obligata. vꝺe Ange. 7 Ja. hic.

y ¶ Suſpectum. Nam tutoꝛem ſuſpectũ non facultates parue ſz fraudulenta vel callida conuerſatio in rebus pupillaribus cõmendat. i. p bat. ¶ Deres vero ſolis facultatibus paruis ſuſpectus habeẽ creditoꝛibus. vt hic. 7. ff. ꝺe pn. cre. l. ſi creditoꝛes.

z ¶ Remouendus non eſt. Immo vt q̃ ſic: vt. C. ꝺe tu. 7 cu. q̃ nõ ſatiſꝺe. l. ij. q̃eſt huic. §. ſo. ibi nõ repellitur. pter paupertatẽ: ſed q̃ non ſatiſꝺabat. ſi añ ſatiſꝺedit. poſſet tñ iſte ſe excuſare. q̃ ꝺic. vt ꝺixi. §. ti. j. §. ſed 7 propter pauperẽtatem. Eſt tñ bene curatoꝛ adiungendus. vt. ſ. ꝺe cu. §. interꝺum. 7. C. eo. l. pietatis. 7. C. ꝺe peti. tu. l. j.

Liber Secundus.

Continua tio.

¶ De rerũ diuiſione 2c. ¶ Dictũ eſt ꝺe pſonis ſequitur ꝺe rebus vt pꝛomiſit. ſ. ó iure na. gẽ. 7 ci. ſ. fi. ꝺe gbus ꝺicit. vſq; ad ti. ne ꝺ. Et in hoc medio oꝛ qualiter acquiruntꝛ res iure naturali: vt a. ſ. ſingulozũ. vſq; ad titulũ ꝺe vſucapionibus. Itẽ qualiter iure ciuili vt ab ide in antea. Itẽ qualiter iure ſingulari: vt vſq; ad titu. ꝺe teſta. Itẽ qualiter ‡ per vniuerſitates 7 er teſtamento/vel inteſtato/vel ſimili modo: vt a titulo ꝺe teſtamentis vſq; ad titulum ꝺe obligationibus. Accur.

‡ Iſta glo. tꝛ 7 ſequitur ange. hic. Diuiſio.

Aperioꝛe libꝛo. ¶ Iſte titu. ꝺiuiꝺitur pꝛincipaliter in ꝺuas partes. ¶ Primo cõtinuat iſtũ libꝛum ad pcẽdẽtem. Secundo incipit tractatum. Scõa ibi. ¶ Dodo videamus. Itẽ iſta ſecunda ſubꝺiuiꝺit principaliter in ꝺuas partes. ¶ Iam primo ponit ꝺe rebus cõibus iure naturali/ꝺe publicis/7 ꝺe bis q̃ ſunt vniuerſitatis: 7 ꝺe bis que in nullius bonis ſunt. 7 omnia iſta p exẽpla clarifiçat. Scõo ponit q̃ſtiones acꝛant ꝺe iuregẽtiũ 7 efficiant priuatoꝛuꝫ. Scõa ibi. Singulozũ. Et illa ſcõa ſubꝺiuiꝺit loco ſuo. ¶ Redeo ad pmã que ſubꝺiuiꝺit in q̃ttuoꝛ ptes. ¶ Primo ponit exẽpla ꝺe cõibus. Scõo ꝺe publicis. Tertio ꝺe bis q̃ ſunt vniuerſitatis. Quarto ꝺe bis q̃ nullius ſunt. Scõa ibi: Flumina. Tertia ibi: Vniuerſitatis. Quarta ibi:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Nullius aũt. Areti. ¶ Casus. Dicit Justinia. q tinnãdo pcessum suũ
postꝙ in superiori libro de iure personarũ exposuimus: modo in hoc
scdo libro de rebus que in patrimonio nostro: vel extra nr̃m patrimo
nium habẽtur videamus. Sed pone. Dñe vos diuitis mihi lupia. q
vultis determinare de rebus que sunt in ꝑmonio nr̃o vel extra: nũqd
est ita diuisio sufficies:
Ad hoc respõdet q sic,
q̃ꝙ sufficiens est pmissa tr tali ratione li
quet: q̃ q̃dã naturali iu
publica: quedã vniuer
tatis: quedã nullius: ple
raq; singulor: r ea q̃ in
gulor sunt varia et cau
sis acgrũtur ficuti et in
feriorib' apparebit. Frã
ciscus de aretio.
a ¶ De iure personaruꝫ.
Ab illo titulo de iure pe
sonarum vsq; huc.
b ¶ Modo. sicut puiusmus. S. de iure na. gẽ. li.
c ¶ Primonio. l. aptius dine. apte enim sunt esse in ꝑmonio vt res pro derelicto habita.
d ¶ Vel extra. l. aptitudi nes. q. nõ sũt apte vt sint in ꝑmonio vt sunt res sacre vel religiose. vt. l. ſ. nullius. ẏnterdum tñ dicte res fiunt patrimonio: vt si ab hostibus capte sint. vt. ff. de religio.
Eum loca. similiter res propbane extra patrimonium nostrum sunt si religiões adherent. vt. ff. de rei vendi. l. que religiosis.
e ¶ Habent. talis diuisio ꝫ sumit. Rez em alie sunt in ꝑmonio: alie extra q̃ videt insufficies. nã alie sunt nec in ꝑmonio nec extra vt fructures: vt. ff. de vsufr. le. li. ſ. Sed Jo. dicit. q̃ ꝫ pueris log tur simplr. nã q̃dã ꝑ docẽdis pueris dicunt que alis nõ dicerent: vt. ff. de actio. r obli. l. obligationiu. in fi. q̃ non est veriſie q̃ ꝓpter pueros male loq̃tur. vñ nõ placet. Illi dicunt bic de eo. q. alibus rebus tñ loqui q̃ ẽ ſt falſum: nõ colligit ex ẏntinatione huius titu. ad quattuor sequentes. ſlos dicimus seruitutes esse bonis cũ earũ nolc agam. r excipias t

mantium sunt ⁊ in bibendo ⁊ in abluendo ⁊ cõmorando ⁊ similia que exigit natura. Sed ius piscādi q̃ in bis est solũ competit hominibus ⁊ rbetia ficcandi ⁊ quedā similia. portus tamē dicit esse publicos non cõmunes. Sed Jo. dicit nulla cõmunia esse publica vel ecõtra. ea enī demū sunt cõmunia que cum sunt in vsu omniū animātium occupantibus concedūtur: vt lapilli ⁊ gēme in littore ema ris. vt. ſ. e. ſ. item lapilli. ⁊ ff. e. item lapilli. Sed publica non solum non cõceduntur occupanti/immo interdicta proponūtur ne quid in eis fiat. ff. ne quid i lo. pu. et de flu. ⁊ de alijs titu. preterea quomodo pōt esse quod ait Pla. cum in diuisiõe supra posita velut due species apposite ponuntur cõmunia et publica. vt. ſ. eo. in pnin. et quod dicit hic publicus id est cõmunis/vel publicus quo ad vsum cõmunes non quo ad proprietatē.

Et tūc vera ē opinio pla. vt cõta dicāt publicā: ḡ nō ecõtra/nisi respectu quo rūdā vsuū.

¶ Additio. Cui/respectu vera sit opinio Joan. nā communia sunt relicta sub suo iure naturali primeuo quo omnia erant cõmunia: nec in aliquo sibi ius gētium derogauit: cū propter eos incõprehensibilitatem in solius dei dominio remanserint. Publica vero veluti comprehensibiliora totius populi de mūdo per iusgen. fuere applicata dominio.

a ¶ Jurisgentium. id est de iure gentium.

b ¶ Aris. Scilicet est.

c ¶ Sicut rbetia. Hyste ron proteberon. i. ordo conuersus. vt. ff. eo. riparum.

d ¶ Eorum. Scilicet littorum.

e ¶ Nullius. scilicet hominis singularis. omnium autē sunt. ⁊ sic differt ab illo. ſ. nullius. ſ. titam posito.

¶ Uniuersitatis. ¶ Calus. Jā dixistis mihi extra de cõmunib⁹ ⁊ publicis dicatis mihi mō ſi placet que sunt vniuersitatis: Ad hoc resp̃o. Uniuersitatis sunt que in ciuitatibus ad vtilitatē: vel ad delectationē populi sunt: vt rbeatra ⁊ stadia ⁊ similia: ⁊ si qua alia sunt cõia ciuitatum: ⁊ hec dicuntur vſcp ad illum. ſ. nullius. Fran. de are.

f ¶ Uniuersitatis. que etiaꝫ publice q̃ꝫ dicuntur. i. vniuus populi. vt C. de sacrosan. eccle. l. ſi. in pnin. Sed aliter accipitur. ſ. e. ſ. flumina. nā loquitur ibi de illo quod est publicum omnium populorum.

g ¶ In ciuitatibus. Et ciuitatum sunt.

Theatrū. Stadium. Hercules fuit bon⁹ cursor.

h ¶ Theatra. Al theozando. i. inspiciendo. vt in arena veronensi.

i ¶ Stadia. stadium est octaua pars miliarij: quam hercules currebat vno anhelitu: vt legitur in hystoriis.

k ¶ Silla. q̃ sunt ad delectationē ppli: vt late vie ⁊ pictꝫ re in palatio,

l ¶ Et ſi qua alia. Sez necessitatis cā facta: vt curia cõmunis/palatiū/nauigiū ⁊ sunt supradicta vniuersitatis dño et vsu. Sed Placē. dixit vsu tantū esse vniuersitatis. Ellia sunt que dominio ⁊ fructu sunt vniuersitatis non vsu vt fundi ciuitatis ⁊ ferui: vt. ff. de in ius vocan. sed libac. ſ. qui manumittitur. ⁊ de verb oꝫ signifi. l. inter publica. ⁊ de contraben. empt. l. sed celſus. ſ. j. ¶ Additio. Dicunt ergo mente docto. q̃ hec omnia dicunt vniuersitatis ⁊ quo ad dominiū ⁊ quo ad vsum cõmunem vt hic. ⁊. l. ſicut. ſ. j. ff. q̃ ciuisq; vni. Est tamē differētia inter res vniuersitatis: q̃ q̃dā vniuersitatis appellant ⁊ quo ad dñium et q̃ ad vsum cõmunē vt sunt theatra et stadia. Quedā vō sunt vniuersitatis quo ad dñium ⁊ quo ad vsuꝫ particularia: vt sunt prata vniuersitatis et quibus cõmodū percipit in particulari: ⁊ ita dicūt docto. Christo.

Diuiſio.

m ¶ Nullius. ¶ Ista pars vſcp ad. ſ. singulorū dixidit in quatuor partes. Primo ponit q̃ sunt in nullius bonis. Scōo ponit exemplū de rebus sacris. Tertio de religiosis. Quarto de sanctis rebus. Scōa ibi. sacre res sunt. Tertio ibi. Religiosum. Quarta ibi. Sācte quoq;. Et qualibet pars summa bo per se. ¶ Calus. Dñe iam vidi que sunt vniuersitatis: dicatis modo mihi q̃ sunt nullius: Ad hoc rñ. mpe. Amice: nullius sunt veluti res sacre ⁊ religiose ⁊ sancte: a hoc patet tali ratione. Quinō modi enī res diuini iuris sunt: ⁊ qō diuini iuris est in nullius bonis est: sed po. Domine iam video q̃ ea que nullius sunt cõsiſunt in sacris ⁊ religiosis ⁊ sanctis: dicatis ergo mihi que sunt sacra. Respon. Amice: sunt que rite per pontifices deo cõsecrata sunt sicut edes sacre ⁊ dona ⁊c. put iacet in ſra vſcp ad illū. ſ. Religiosum. Frā.

m ¶ Nullius. ſ. hominis vel hoīm: nec pōt esse. sed sunt in bonis dei bo minū censura siue disp̃ositione. ⁊ sic non obstat qō posset dici cõmunibus ⁊ publicis et rebus vniuersitatum q̃ videtur nullius esse q̃ ese pñt et sunt hominū ly nō bois singularis. ✱ Item contra. ſ. cod. ſ. fere. Solu. vt ibi.

n ¶ Pontifices. i. papas ⁊ epos. Sed nūqd imperator dedicare pōt: videtur q̃ sic. vt. ff. e. l. sacra. ſ. j. vbi dedicat. i. prātem dedicandi dat. nas olim impatores erāt sacerdotes: vt in canonibus dr. Vel dic dedicat: alij puta epꝰ pmittēdo fine requisitione: vel concedit ſez requisitus.

o ¶ Edes sacre. Hic loq̃ dicit facere vt hic. ⁊ sanctus. vt. C. de sacrosanc. eccle. l. sancimus. j. Jtez religiosus. vt in aut. vt religiose domus.

p ¶ Et dona. als donaria. i. turibula ⁊ cruces ⁊ calices. Accur.

q ¶ Que etiā. ſ. donaria. nō aute referas ad edes sacras. nā ille nullo modo possunt alienari. vt i aut. de alie. et emphi. ſ. ⁊ q̃m cognouim⁹. col. ir.

r ¶ Cõstitutionem. vt. C. de sacrosanc. eccle. l. sancimus.

s ¶ Excepta. nam hoīm anime quibuslibet rebꝰ

✱ Sz dicestu. nam ecr nē bonis hois singularis nec hois in coi. Jtē nec tenetur pōt in libus alicui⁹ debuisse pōt sub nullo. Solu. nā eger non ē bono nullius. hoīm nec in nulli⁹ hoīs. puenit ecclesiastice nature: ⁊ cõis oibus appellatur. ⁊ ꝫ res sacre sunt ecclesie ⁊ religiose sūt de dicate deo facto hoīs: ⁊ non ecclesie ⁊ ꝫ nullī⁹ bonis appellate sūt. xpoi.

Sacre res aliq̃ aliqui alienari pñt.

pponēde sunt: vt. C. de sa. san. ec. l. sancim⁹. ſi. Jtē ppt debitū ſi q̃ bꝰ ecclia. vt i aut. de alie. epi. ſ. b aūt sup ipſis. col. ir. Jtē ppt alimēta pauperū. vt. rij. q. ij. c. aurū bꝰ eccliæ. Acc. ¶ Additio. vñ vſus. Utilitas/incõmoditas/pictaſq; necesse. R̄es alienari pmittūt eccliarum.

t ¶ Prophanum. i. non sacrum.

v ¶ Sacer manet. definit ri esse sacer ſi ab hostib⁹ capiaſ. vt. ff. de inuti. stipu. ſ. j. ⁊. ff. de reli. cū loca. Jtē loc⁹ eē religiosus definit q̃n ea remouent q̃ talē eū reddebant. vt. ff. e. sacra. ſ. illud. ⁊ de reli. l. antepe. in ſi.

Locus desimt esse sacer dupli.

¶ Religiosum. ¶ Calus. Dñe ia video q̃ sunt sacra: dicatis mihi que sunt religiosa: Ad hoc rñ. mpe. Amice: religiosa loca sunt in quibus corꝓra mortuoꝝ sepulta sunt. R̄ Religiosus ẽ locū vnusq̃sq; ꝓ sua vo lūtate facit dñi locū suū mortuū ifert. ⁊c. oia plana sunt vſcp ad. ſ. sete.

x ¶ Unusq̃sq;. Aliud in sacro. vt. ſ. e. ſ. sacre. ¶ Additio. Hodie tñ de iure canonico regnāt auctoritas epi. c. pe. ⁊ ri. extra. de conſe. ec. vel al. ista tamē ciuilis religiositas impedit loci alienationē fm Ja. ⁊ Ang. hic.

y ¶ Mortui. ſi totū ✱ vel saltē caput cui⁹ imagine cognoscimur. vt. ff. de reli. cū in diuersis. Quid ſi partialē caput est in diuersis locis: R̄ſi. illū effert religiosum vbi est maior: pars. vt arg. ff. de sta. ho. l. q̃rit. et. j. de vul. subſti. ⁊ si ex disparib⁹. Si aūt equaliter: neuter fm Jo. ¶ Additio. Et no. q̃ si pars anterior appareat illa tanq̃ nobilior: inſpiciatur. ar. l. quod claue. ff. de dam. infec. Ange. are.

✱ Ho tū fiddū totū ſz ꝫ cū caduceo, ſoluaz ecclie religiosum: ange.

z ¶ Locū purū. ✱ i. q̃ neq̃ sacer neq̃ sctūs neq̃ religiosus est. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. j. ſ. purus autem quis. glo. in. c. abolende. extra de sepul.

✱ Ista gloſa repit in antiquo originali⁹ nec de ea facit mentionē in docto.

a ¶ Inferre non ly. Extrancos. nam ipſe socius recte ibi sepeliri potest: etiam sine consensu ceteroꝝ. nam re cum nō est alius locus in quo sepeliretur. vt. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. ſi plures.

b ¶ Jnuitis. Doc fauoꝛe religionis iam facte: als contra. vt. ſ. pri. ſ. 7 ff. communi diui. sabinus.

c ¶ Usufructus. Sz loci puri. arg. ff. de vſu ⁊ habi. l. fin.

d ¶ Proprietarij. ſi cõsentiat fructuarij: vel nisi testatoꝛe qui vsum fructū legauit velit sepelire heres. vt. ff. de reli. l. ij. ſ. fi vſumfructum.

e ¶ Cõsentiēte. Quid ſi primo cõsentit post penituit aū illationē: R̄ſi. sufficit semel voluisse. vt. ff. de aqua plu. ar. l. in diem. ⁊. ſ. proxi. ſ.

¶ Sancte q̃ꝫ. ¶ Calus. Dñe ia video q̃ sunt sacra ⁊ religiosa: dicatis mihi q̃ sunt res scte: Ad hoc rñ. Amice: sctē res sunt veluti muri ⁊ portę ciuitatis. Mōdi enī res quodāmō diuini iuris sunt: ⁊ idcirco in nullius bonis ē cēsenſ. ſ. Jtē dñe dicunt muri scti. Ad hoc rñ. Amice: idcir co mures ciuitatis sctōs legis aucte. i. firmos diximus: q̃ pena capi-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tis constituta est aduersus eos qui aliquid in muros deliquerūt vnde ꝛ illas partes legū quibus penas cōtra eos trāsgressores ꝓstituimus sanctiones appellamus: ꝛ hec dicūtur vsq; ad. ℌ. singulos.

+ Et tūc capite punit vt. l. ſi. ff. eo. in alio. aūt est pena extraordinaria ad arbitriū iudicis. qđ q̄nq; pōt se extēdere vsq; ad mortē si sit enorme delictū. ang. are.

¶ Iuri. i. ciuitatis romane. + Quid de ciuitate alia vel castro. ℌ. si nec ibi qcp̄ facere lz sine aūctē p̄dictis: vt. ff. c. sacra. ſ. muros. Vel forte vniuersitati lz nō priuato. vt. C. de operibus publi. l. omnes. Additio. Ista glo. iuncta tuo test. est not. ad hoc q̄ illi ſtul te agūt imo etiā ſius faciūt qui domos ꝓstruūt contiguas seu adherentes muris ciuitat̄ vel castri. vt. ff. eo. l. sacer. ſ. muros. Vbi.

a ¶ Sanctos. i. firmos a sancto fancis. non calce vel lapidibus ſz lege firmatos vt sequitur.

b ¶ Delicꝝit. ſ. trāſcēdēdo vel rūpēdo sicut fecit rem⁹ frater romuli. vt. ff. eo. l. ſi. vſ̄ Lucanus. Fraterno primi maduerunt sanguine muri.

c ¶ Constituimus. vt. C. de leg. ꝛ eon. l. nō dubiū. ſimiles. Accur.

d ¶ Sanctiōes. in ſtricta ſignificatiōe. Q̄ñs ponit largi⁹ ꝑ libet imperiali lege: vt. C. de no. co. fa. ibi: cuiligantes ꝙ ꝛc. Q̄ñs largiſſime ꝑ collectione totius iuris ciuilis vt ꝓpoſ. ff. in pn.

Diuiſio. ¶ Singulorum. ¶ Ista est ſcōa pars ꝓncipalis huius titulꝙ diuidit in q̄nq; partes ꝓncipales. Primo qualr acq̄rūtur nobis res q̄ in nulli⁹ bonis ſūt. Scōo qualr acq̄runt ea q̄ ſunt alteri⁹ ex facto nr̄o ex ꝓmirtiōe vl fabricatione. Tertio q̄ vſufructuari⁹ vel bonefi dei possſor: facit fruct⁹ suos: ꝛ qđ ꝓtineat appellatiōe fructuū. Quarto ponit vnū casum ex ceptiuū a ꝑma parte: videl. q̄ ea q̄ ſunt i nulli⁹ bonis nō ſūt in totū efficiūt occupātis. Quito q̄ ꝑ traditionē vel nō in ꝓsonā certā vel incertā dñium trāſferat. Scōa ibi: in. ſ. cū ex aliena materia. Tertia ibi: Si gs autē. Quarta ibi: in. ſ. tbefauros. Quinta ibi: in. ſ. ꝑ traditionē. ¶ Casus. Dic iam video q̄ ſunt naturali⁹ iure cōia/ꝙ publica/ꝛ q̄ vniuerſitatis: ꝛ q̄ nulli⁹. Dicatis mō mihi ſi placet q̄ ſunt singuloꝝ hoīm res: Et rñ. impe. dicēs q̄ multis modis ſūt. Quarūdā em̄ rerū dñium nāciſcunt iure naturali. qđ sicut dixim⁹ ingētiū appellat: ꝛ quarūdā rerū dñium nāciſcunt iure ciuili. ſcd. po. ca. Dic iā video q̄ rerū dñium acq̄rit de iure gē. ꝛ de iure ciuili: ſcd ꝓ tēo dicatis mihi de quo iure intēditis ꝓmo tracta. Ad hoc rñ. Aūtice: cōmodius est a vetuſtiore iure incipere. Adamſeftū autē est ius naturale vetuſtius eſſe: qđ cū ipſo genere humano rerū natura prodidit. Liuilia em̄ iura tūc ꝓmo esse ceperūt cū ciuitates cōdi⁹: magiſtrat⁹ creari: ꝛ leges scribi ceperūt: ꝛ hec dicunt vsq; ad. ſ. fere igit. Frau.

o ¶ Dirimus. Sed vbi: ℌ. ſi. de iur. na. ſ. i. ibi: q̄ vero naturali. Vel ſ. de iur. natu. ſ. ſcd naturalia. Vel melius. ſ. eo. ſ. ꝛ quidem. Additio. Dic q̄ ista glo. videt approbare vltimā opinio. hic positam in gl. ſed illa non videtur vera. vt in. ſ. i. in ver. quod vero. ſ. de iure na. Ange.

f ¶ Iure ciuili. Dr vſucapione: arrogatione: ſucceſſione: deportatiōe: machinatione: de quibus incipiet dicere. ſ. de vſucapio.

g ¶ Tetuſtiore. Sic. ff. de iure immu. l. ſemper.

h ¶ Rerum natura. l. deus.

i ¶ Prodidit. i. ſtatim cū ꝑceauit de⁹ gētes ſtatim fuit inſgētiū. Acc. Additio. Et potes exponere prodidit. i. adinuenit. inde. pditus. i. adinuent⁹. ff. l. ſi quadru. pau. feci. di. in princi. Q̄ñs etiā. pdit⁹. i. datus. ſ. de acti. ſ. hinc autē. vi. q̄ de cā. Et ſic accipit in hoc loco nō cēt ieptiū.

¶ Fere igitur. ¶ Casus. Dic iā video q̄ vultis tracta. de iure gentiū tāꝑ de vetuſtiore. dicatis ergo mihi ſi placet aliqđ modū acq̄rēdi ꝓmiū de iure gē. Ad hoc rñ. iuſt. Amice: fere beſtie: volucres: ꝛ piſces oia aialia fera q̄ in terra: ꝛ q̄ ue in mari: ꝛ q̄ in celo. i. in aere nasc̄untur ſtatim cum ab aliquo capta fuerint iure gentiū occupātis ſiunt: ꝛ hoc ratione. Adūndi em̄ aialia fera in nulli⁹ bonis esse intelligunt: ꝛ qđ

porte ciuitatis quodāmodo diui ni iuris ſunt: ꝛ iō nullius in bonis ſunt. ¶ Jdeo aūt muros ſctōs [a] dicim⁹ / q̄ ꝑna capitis cōſtituta ſit in eos qui aliqđ in muros deliquerunt [b]: ideo et legū eas partes qui bus penas conſtituimus [c] aduersus eos qui contra leges fecerint ſanctiones [d] vocamus.

¶ Res ſiunt nostre aut iure naturali aut iure ciuili: ꝛ avetuſtiori in choandum est.

¶ Singulorum aūt hominum multis modis res ſiunt. quarūdā em̄ rerum dñium nanciſcuntur iure naturali: quod [e] (ſicut dixim⁹ [e]) appellatur iuſgentium. quarūdaꝝ vero iure ciuili. Commodius est itaq; a vetuſtioꝛe [f] iure incipere: pa lam est autem vetuſtius eſſe ius naturale: quod cū ipſo genere humano rerum natura [g] prodidit [h]. ¶ Ciuilia autem iura tunc ceperunt esse cum ꝛ ciuitates condi: et magiſtratus creari: ꝛ leges ſcribi ceperunt.

¶ Fere beſtie: volucres et piſces ſiunt occupātis: ſiue qs ceperit in ſuo fundo: ſiue in alieno: ſed dñs fundi pōt ingredicntē ꝓhibere. Ubi autem animal captum euaſerit rurſus et in pristinum ſtatum.

¶ Fere igit beſtie: et volucres / ꝛ piſces / ꝛ oia aialia q̄ i mari celo [k]: ſ. aūt nulli⁹. i. iure gen. Cq̄ naturali rōne introductū est occupāti ꝛcedi tur. Nec interest ꝑtū ad acq̄rēdū dñium vtrū qs hmōi feras beſtias ꝛ volucres in ſuo ꝓpꝛio fundo ceperit an in alieno: ꝛ hoc est verū: niſi ꝑ hibitio dñi itrare volētes ꝑcesſerit. Nā q̄ in fundū alienū ingredit⁹ ꝛ nādi aut occupādi gr̄a: poterit a dño ꝓhiberi ne ingrediat si dñs fundi cū ꝓuiderit. Sed po. dñe iam video q̄ ꝑ occn pationē hmōi ferarū et volucrū acq̄rit mihi dominiū: dicatis mihi q̄ diu durat hmōi dñium acq̄ſitū: Ad hoc rñ. Amice: dico tibi q̄ qcqđ prędictorū aialium ceperis tādiu tuo dño ſubiectū esse intelligit q̄diu in cuſtodia tua detinet: ſz cū tuā cuſtodiā euaſerit: et in pſtinā naturalē libertatē ſe receperit i tuo dominio et deſinit: ꝛ rurſus ſicut ꝓius occupāti conceditur. Sz dic mihi dicatis mihi q̄ ſi de ſe recepiſſe in naturalē laritatem vel libertatē: Ad hoc rñ. In naturalē laritatē ōs ſere cepiſſe cū vel oīno cōſpectum oculoꝝ tuoꝝ euaſerit: vel ita ſit in cōſpectu tuo vt difficilis [q] ſit eius perſecutio [r].

¶ Licet fera filueſtris ab aliquo vulnerēt ita vt verſimiliter poſſit capi: tñ nō efficitur vulnerātis/ niſi eam ceperit. Areti.

¶ Illud [s] q̄ritur est: an ſi fera beſtia ita vulnerata ſit vt capi [t] poſſit / ſtatim tua esse intelligat: ꝛ qui buſdā placuit ſtatim esse tuam: et cousq; tuā videri / donec eam ꝑſequeris: q̄ ſi deſeris perſequi: deſinere eē tuā: et rurſus fieri occupātis. Alij vero putauerunt non aliter tuā esse q̄ ſi cā ceperis. ¶ Sed videri q̄diu eū ꝑſequit. Et ſi tit⁹ eū ꝑſequi deſierit: diceruit hmōi cer uū deſinere ee dñio tit⁹ cē: ꝛ rurſus occupāti ꝛcedi. Alij vō nō aliter putauerūt hmōi certū fieri tit⁹: q̄ ſi eū tit⁹ ceperit. Sed dñe q̄d dicitis vos ſup ℌ: Certe dicit iuſti. Ilos poſteriores ſiniam tāq̄ iuſtiores ꝛ firmamus: vt q̄s ita demū itelligat tit⁹ eē ſi tit⁹ eū ceperit. Adſta ei ſolet accidēt ipedimēta: vt tit⁹ eū nō capiat. Et ſi dñs vſq; ad. ſ. Alpiū ℌ. ſ.

k ¶ Fere igitur. Quia q̄ vetuſtioꝛ inciperidum est igitur ꝛc. Accur.

l ¶ Celo. id est aere.

m ¶ Simulatq; i ſtatim poſtq̄ ꝛc. Sz nūqđ res facre ꝛcedunt occupā ti. vt. ff. c. ſ. nulli⁹? ℌ ſi. res ōz esse in nulli⁹ bonis ſer vel ſeptem modis. Natura vt hic. Facto. vt. ſ. c. ſ. pe. Jtē ꝑte: vt. ff. de acq. re. do. l. nunq̄. ſ. tbefaur⁹ / in his trib⁹ locis hꝫ rationē: niſi q̄ in tbeſauro de cętate dimidiū dño ſoli reſtituit. vt. ſ. c. ſ. tbeſauros. Jtē cēſura. vt. ff. c. ſ. nullius. Jtē cauſa vt in bereditate iacente q̄ vicē dñi repūtat. vt. ſ. de ſtipu. ſer. in pn. Jtē culpa hoīs. vt ſi ejcia ſeruū egrotātē. vt. C. de lat. li. tol. l. i. ſ. ſcd ſcimus. ꝛ citata hic. Jtem iuris naturalis conſtitutione. vt liber bono: vt. ff. de verbo. obli. inter ſtipulantem. ſ. ſacram.

n ¶ Nec interest. quo ad acquirendum dominium.

o ¶ Venādi. Illud ſi cā requirēdi fugitiui meū. vt. C. de ſer. fug. l. ij. ℌ vel glandis colligēde cauſa. vt. ff. de glā. le. l. i. vel vt recipiam pecuniaꝫ quā ibi abſcēdi. vt. ff. ad erbi. tbeſaurus. vel ſi vindemia q̄ emi tolleremę venditor prohibeat: ℌ vt. ff. de ac. emp. qui pendentem.

p ¶ Ingrediat. Quid ſi poſt ꝓhibitionē qđ ceperit: ℌ ſi. nō facit ſuuz. vt. C. de reiuē. ſi fundū. ꝛ. l. certū. facit. ſ. eo. ſ. plane. Additio. Dic iſtud verū ſm Ang. ſi fructꝰ fundi ꝓſiſtebāt in venatiōe: aſs fec⁹ vt tenet gl. in. l. oīo⁹. ff. de ſer. vt. ꝓ. ſi. l. iij. ff. de acq. re. do. q̄uis Pol. ſeq̄tur iſtā gl.

q ¶ In libertatem. i. laritatem vt ſtatim ſequitur. vt. ff. de acqui. re. do. naturalem. ꝛ. l. pomponius.

q ¶ Difficilis. Jd est impoſſibilis. ſic. ff. ꝓ ſocio. l. de illo. ℌ Et econtra. ff. de his qui dele. vel effude. l. ij.

r ¶ Perſecutio. Sic. ff. de acquiren. poſſeſ. l. iij. ſ. nerua.

s ¶ Illud. ſic. ff. de acqui. re. do. naturalem. ſ. illud.

t ¶ Capi poſſit. Conſideranda natura hominis et animalis non diuina poſſibilitate: ſed nec omnino facilitatem conſidero.

Sed posterior

Res ōz ee in nullius bonis ſe pr̄emodis

ℌ Sz cum aūctē iudicis quaz de facili poſſis ſtabit. Sed i alia re pōt ita demū ſi aliq̄ eius preciār indicia ſm tpo. Et an ꝙs cogat. indicare fuꝛē. vide Jaſ. hic.

ℌ Jdem obſtat ꝓbitio publica vel ecliā ꝓpria ꝛ datur: ſm Jaſ. b.

ℌ Immo tez. oz intelligi. put iacet ꝛ hoc totus ſtatim arbitrio iudicis. vt ſentit gl. ſup ſ. capi. i. e. ſm tpo. Et not. hūc ter. ange. ꝓ eo q̄ nō rite capt⁹ poſtea reſtituit libertati pri ſtine.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Sed posteriorem. Sic. ff. eo. in laqueum.
b ¶ Accidere. licet enim probetur vnum/id est eam vulneratam: nō tamen sequitur vt capi possit. vt. C. de prōba. l. neq; natales.
c ¶ Nō capias. Nota q̄ inspicit q̄ cuemre pōt. sic. ff. lo. si qs domū. §. idē q̄rit si sumpt'. z. ff. ad treb. luci'. §. pe. z ad. l. fal. l. in quātitate. §. magna. z. ff. cr q̄bus causis ma. sed z si pretorem. §. si feric. z. ff. de ser. rusti. §. g sella. §. ij. z de dā. infec. qui bona. §. inter. Argu. tñ cōtra. ff. de pecul. l. eo tempore. i. rnd. Additio.
Ibi cuētus erat impossibilis: cū nihil cēt in pecunio fm Ang. vel nō erat ciuilis nec honestus fm Xpōfo. de quo biocardo dic vtp. Ange. are.
¶ Apiū quoq; ¶ Cal'.
Justinian' in boc. §. pro sequitur materiā suā de prioribus feris. Et dicit q̄ natura apium fera est tñ māsueta. vñ apes si in arbore tua condes̄cederint ante q̄ a te in alueo tuo fuerint inclusę nō magis intelligunt ee tue q̄ volucres q̄ in arbore tua nidificauerunt. vnde si hmō apes in arbore tua concidentes aliqs alius inclusērit ipe carū dñs efficiēs tur: z etiam si hmōi apes ante q̄ a te fuerint inclusę ātiquos fauos i arbore tua vel in fundo tuo fecerint q libet eos crimere pōt. verumtñ si re integra p̄uideris aliq̄ē ingredientem in fundū tuū: poteris iure ꝓhibere ne fundus tuū ingrediatur. Sz po. q̄dā crimē. Immensitas apiū euolauit de alueo meo iquo a me fuerat inclusus: ego q̄ro q̄dū dñio meo itelligit ee subiectum: Ad b rñ. si crimē ex alueo tuo euolauerit: tandiu intelligit esse tuū q̄diu itelligit eē i. spectu tuo vt difficilis sit ei' ꝑsecutio: aliqn si euasit cōspectū tuū: vel ita sit i cōspectu tuo vt difficilis sit ei' ꝑsecutio occupāti cōcedit. Et hec dicunt vsq; ad illū. §. Pauonū. Fran.
d Apium. Concor: dat. ff. de acquir. re. do. l. naturaleꝫ. §. apium.
e Fera. id est non mansueta.
f Alueo. vas est vbi apes manent. Quandoq; pro loco vbi flumen currit ponitur. vt. j. c. §. insula.
g Jncluserit. q̄ Bul. facere noluit: in his z silib' dices: magis timeo scandalum q̄ futurum iudicium. vt no. ff. de acqui. re. do. l. in laqueo.
h ¶ Dñs erit. Hec furti tenetur. vt. ff. de fur. §i apes.
i ¶ Jntegra re. id est ante q̄ intret vel ꝓuisp eximantur.
k ¶ Prouideris. Quid si fuerit ingressus an poterit retinere eum vt det q̄ acceperit: cū homo quilibet possit ꝓhibere ne q̄s intret fundū suū: Rñ. cum dominus factus sit per occupationem non video quare deinat esse dominus. argu. huius. §. qui trīb. prouidenti consulit.
l Examen. i. vniuersitas apium: als pro approbatione ponit: als ꝓ iudicio. vt. C. de aduoca. diuer. iudicio. l. nemini. Et forte seruat aliud de consuetudine in boc. §. z in superioribus duobus.
Examen tripliciter accipitur.
¶ Pauonum quoq; ¶ Casus. Dñe qdā habēt pauones z colūbas q̄ ex consuetudine solēt euolare z reuolare. mō q̄ro a vobis vtrum natura hmōi pauonū z colūbarū debeat cēseri fera: Rñ. q̄ sic. nec ob. quo minus natura pauonū z colūbarū fera cēseat q̄ hmōi pauones z colūbe ex cōsuetudine euolare z reuolare solēt. Nā boc idē facit apes: z ti manifestū est natura earū fera eē. Nec idē esse in cernis q̄nq; cōtingit. q̄dā ei ceruos ita māsuetos habēt vt in siluis ire z redire solēt. Nemo tñ negare pōt natura oim ceruoꝝ in gñe: z etiā ipsorū singulorum ꝑsēm fera eē. in his igit aliaꝫ accidētaꝫ māsuetis q̄ ex consuetudine ire z redire solēt: z talis regula a iure cōprobata est: vt tādiu itelligant tuo dñio subiecta esse q̄diu habuerint animū reuertēdi. Nā z si reuertēdi animū deserūt in tuo dñio eē desinūt z occuptāti concedunt. Sed dñe, p deo dicatis mihi q̄liter ꝑpēdā q̄ desierūt hīc animū reuertēdi:

posteriorem[a] sententiam nos confirmamus: quia multa accidere[b] solent vt eam non capias[c].
¶ Apes q̄ in nullius bonis sunt occupāti cōcedūtur z earū fructꝰ sicut z aues: Iz in alicna arbore ca piant. Dñs tñ a principio ingredi ꝓhibere pōt. Et examen caruz tuum est: donec difficilis nō est ꝑsecutio. Arctinus.
¶ Apiū[d] q̄z fera[e] natura est. Jta q̄z apes q̄ in arbore tua cōcederit anteq̄a te alueo[f] includant/non magis tue intelligunt esse q̄ volucres q̄ i arbore tua nidūt fecerūt. ideoq; si alius eas incluserit[g]/is eaꝝ dñs[h] erit. ¶ Fauos q̄z si q̄s ef fecerint: eximere q libet pōt. Plane integra[i] re si p̄uideris[k] ingrediētē fundū tuū: poteris eū ture ꝓhibere ne ingrediatur. ¶ Examē q̄z q̄d ex alueo tuo euolauerit/eousq; itelligit esse tuū: donec in conspectu tuo est nec difficilis persecutio eius est: alioqn occupātis fit.
¶ Alia q̄ naturaliꝫ sunt fera sz per accidens māsueta tādiu sunt nostra q̄diu retinent consuetudinem eundi z redeundi.
¶ Pauonū q̄z colūbarū fera[m] natura est: nec ad rē[n] ptinet q̄ ex consuetudine euolare z reuolare solēt. ¶ Nā z apes idē facūt: quarū[o] cōstat fera esse naturā. ¶ Ceruos q̄z q̄dā ita māsuetos habent vt in siluā ire z redire soleant: quorū[p] ipsorū[q] fera cē naturā nemo negat. ¶ Jn his autē aialib' q̄ ex consuetudine abire z redire solēt talis[r] regula cōprobata est: vt eousq; tua cē intelligant donec animū reuertēdi habēt. Nā si reuertēdi animū deserint' habere: etiaz tua esse desinūt z fiūt occupantū. Reuertēdi aūt animū vident desinere habere tunc cum reuertendi consuetudinem deseruerunt.
¶ Gallinę et anseres domestici tui sunt: etiā si conspectū tuū effugerint: z q̄ eas accipit alio lucrādi futurum committit. Arcti.
¶ Gallinarum[s] q̄z anserum nō est fera natura: id q̄z ex eo possumus itelligere: q̄ alie sunt galline quas feras' vocam'. Jtē alij sunt anseres quos feros appellamus.
¶ Jdcoq; si anseres[t] tui aut galline tue aliquo modo turbati turbateq; cuolauerint licet conspectum tuum effugerint: quocunq; tamē loco sint tui tueve esse intelliguntur: et qui[u] lucrandi animo ea animalia detinet: furtum committere intelligitur.
¶ Etiā si hominem liberū ex hostibus ceperimus de iure gentium noster fit: qui si exierit potestatem nostram recuperat antiquam libertatem. Arcti.
¶ Jtē ea q̄ ex hostibus[b] capimus iure gētium statim nr̄a fiūt: adeo quidēvt z liberi homines in seruitutem ipsorum[x] deducti: eousdem postliminij recipiunt. Et non solū supradicta iur. gen. per occupationem acquiruntur: sed etiam lapilli z gemme z. c. que in littore maris inueniuntur. statim cum ab inuentore occupata fuerint iure gentium. quod natura li iure introductum est inuentoris fiunt. Et hec dicuntur vsq; ad illū §. Jtem ea q̄ ex animalibus. Fran. de are.

Ad hoc rñ. Amice: tunc intelliguntur desinere habere animum reuertendi: cum reuertendi cōsuetudinem deserūt. Et hec dicunt' vsq; ad illum. §. gallinarū vbi tractatur de animalibus prorsus manfuetis: z ea quę sibi prorsus sunt domestica vsq; ad illū. §. Jtem ea que ex hostib'. Frā. de are.
m ¶ Fera. i. non prorsus domestica vel mansueta. Accursius.
n ¶ Nec ad rem ptinet. id est nō obstat his que diximus.
o ¶ Quarum. Scilicet apium.
p ¶ Quorum. Sc̄z certorum in genere.
q ¶ Jpsorū. Sc̄z singulorum in specie.
r ¶ Talis. regla. Hic notria genera aialiū. alia sueta vt sunt galline in q b' hz locū hec regula: vt vbicūq; sint dñi esse itelligant. vt. j. pri. §. Jtem fera prorsus: et in his hz locū alia regula q: occupāti ꝑcedunt. §. e. §. fere. z. §. illud. z. §. apium. z. §. eramen. Jtem fera natura rāri: hz accidētaliter mansueta + et in his obtinet hꝰ ꝑdicta regula: z facit ad boc. ff. e. naturalem. per totum vsq; ad. §. fi.
s ¶ Deserint. Exteriora indicant animi secreta interiora. facit. ff. de edil. edic. l. si tñ. §. ij. vnde versus. Jntima per mores cognoscūt' exteriores. Additio. Et hoc cōprobēditur si viso dñoꝝ fa miliaribus non redeunt vt solebāt nisi p aliquos dies hincinde: nō tamen si in siluis aberrasset. fm ange.
t ¶ Gallinarum. Scilicet omniū vt statim innuit. Vel dic singularum in specie.
v ¶ Feras. vt fasianos. Accursius.
x ¶ Anseres. Scilicet domestici.
y ¶ Galline. Scilicet domestice.
z ¶ Turbati. vt per vulpem vel miluum.
a ¶ Qui lucrandi animo. s. vt habeat pennas vel ouа. als enim nō cōmittitur furtum nisi lucrandi animus interueniat. vt. ff. de fur. l. j. §. fin. Sed nunquid dolus fit in vno ouo: Rñ. sic. sed de dolo non agit in re minori: duobus aureis. vt. ff. de dolo. fi oleū. §. fi. z. l. sequē. Sed quare non agitur de dolo cum agit furti vt dic: Respon. furtum fit plerūq; z ideo frequentius puniendum fm Joan. vt. ff. de pe. aut facta. §. fi. ‡ Et not. ex hoc. §. q̄ quelibet actio etiam pro vno nūmo datur. vt. ff. de dam. infec. si proprietarius. in fi. j. respon. z. ff. de coniungē. cum eman. libe. l. j. §. illud. Sed fallit in casibus, vt ecce si cōmodo tibi seruū et tu eum alis non repetis a me expensas modicas: vt. ff. cōmo. in rebus. §. posſunt. z. ff. de impensis in re. do. fa. l. omnino. Et excepta actione do li vt dictum est. Jtē excipe quod est. ff. de dam. infec. et damni. in principio. Accursius.
¶ Jtem ea que. ¶ Casus. Domine iam vidi qualiter dominium ferarum volucrum singulis acquiritur per occupationem. Nunquid plurium rerum dominium acquiri potest per occupationem de iure gen. Respon. q̄ sic. Nam ea que ab hostibus nostris capimus statim iure gen. nostro domīio acquiruntur: z hoc in tantum verum est: vt liberi homines quos ab hominibus capimus dominio nostro subijciuntur z in seruitutem deducunt: si tamē nostram potestatem euaserint: et ad suos corpore reuerſi fuerint pristinum statum libertatis iure postliminij recipiunt. Et non solū supradicta iur. gen. per occupationem acquiruntur: sed etiam lapilli z gemme z. c. que in littore maris inueniuntur. statim cum ab inuentore occupata fuerint iure gentium. quod natura li iure introductum est inuentoris fiunt. Et hec dicuntur vsq; ad illū §. Jtem ea que ex animalibus. Fran. de are.
b ¶ Ex hostibus. Ut quibus populus romanus bellū indixit: vel ipsi populo romano. vt. ff. de capti. z postli. reuer. hostes. et. ff. de verbo. signi. hostes. z. l. quos nos hostes.

Furti actō daf. p modico ñ aut ē actio de dolo.
‡ Hanc rōnes ipz obat Jo. fa. quia dolꝰ fit fine furto. fꝫ nō ẽ cōtra. dic q̄ furtū esse impōbi' et eiꝰ actionez cōpetere de iure cōi. de dolo aūt de iure ꝑtis: cū fit quedā spes restitutionis retrīgēs ea q̄ cōsensus ptū firmaueratl. j. ff. de do. ergo z. c. ar. Leius militis. §. militia missus. ff. de reiud.

Aialium tria sunt genera.
+ Ista glo. reꝓbēdit ꝑ doc. hic: q̄ apiū natura fi ẽ adeo fera q̄n mutari possit fm po. b.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a Si cuaserint animo ꝛ corpore. vt.ff. de cap. l. nisbil. in prin.
b Recipiũt iure postliminij. vt. ꝫ. quibus mo. ius pa. pot. fol. ꝯ. fi ab hostibus. Additio. Vbi de tamen ꝗtum ad personas non obseruant tura captiuitatis ꝛ postliminij: nisi ꝗtum ad res.
c Lapilli scilicet pciosi. Et ꝗ sit inter eos lapillos ꝛ gẽmas differẽtia et margaritas dic. vt. ff. de an. ꝛ arg. le. l. ꝫ. et. l. si non sint. ꝯ. fina.
d Inueniuntur. que ta men non sunt alicuius: als ecõra. vt. l. eo. ꝯ. fi.
e Jure naturali. i. gentium. vt. ꝫ. eo. ꝯ. singulorum. Accursius.
f Inuẽtois. ita demũ si occupet siue appreben dat + non als fm Azonem in superiori. ꝯ. et in alijs ꝑcedẽtib⁹ de bis q̃ occupatione querunt tractatur. vnde q̃ idem prosequat hic vicinitas scripture innuit. vt. ff. de testa. l. beredes. ꝯ. fed ꝛ si notã. ꝛ. ff. de leg. j. si seruꝰ plurib⁹. ꝯ. fina. Et aduersus similitudinis scilicet iteꝛ: quod est in princi. ꝯ. aperte dat intelligere aliũ esse in thesauro cui⁹ tractatus est valde ab hoc separatus. vt. ꝫ. eo. ꝯ. thesauros. ꝛ ideo primũ videnti ‡ ꝛ inuenienti non competit q̃ inuenerit hãitũ. Iteꝛ in nõ vocatib⁹ si pollidẽs. animꝰ nõ pcurrat. als solo acquirũtur a ꝑpetru.
+ Hoc verꝫ (nvacarib⁹: vt hic. ꝛ. l. si barbatoras. Cõ fideiuſ. Mono. pio statuto loquẽte de eo q̃ inuenerit hãitũ. Iteꝛ in nõ vocatib⁹ "si pollidẽs" animꝰ nõ pcurrat. als solo acquirũtur a ꝑpetru.
‡ Jsta glosa fam appiosabat bar. b.
Item ea que ex animalibus. Casus. Domine iam vidi qualiter acquiritur dominiꝫ rerum p occupationẽ: nun quid pluribꝰ modis acq ri potest? Respon. ꝙ sic. Nam ea que ex animalibus dominio nostro subiectis nata sunt iure gẽ. per accessionẽ acgrisitur. Et hec dicuntur vsq; ad illum. ꝯ. Preterea q̃ ꝙ alluuionẽ. Fran.
g Item ea. Nunc mutat stilum ꝛ materiam ꝛ dicit de his que acquiruntur per accessionem discretam. et in sequenti. ꝯ. preterea dicet de accessione concreta.
b Ex animalibus. feminini generis siue rationabilibus vt et ancillis. vt. ꝫ. de iure perso. ꝯ. serui. ꝛ. C. de rei vendi. l. partum. siue irrationabilibus. vt. ff. de rei ven. l. si frumentum. ꝯ. idem scribit.
i Dominio tuo. Vel quasi. vt si bona fide possides animal irrationale. vt. ff. de acqui. re. do. l. bone fidei. ꝯ. fi. non ita in rationali. vt. ꝫ. e. ꝯ. in pecudum. ꝛ est ratio vt ibi.
k Eodem iure. Scilicet gentium.
Preterea. Casus. Justinianus in boc. ꝯ. dicit ꝙ preter supradictos modos acquirendi de iure gentium acquiritur nobis dominiꝫ per accessionem concretam. Quod enim per alluuionem agro tuo fuit men adiecit iure gẽ. tibi acgritur. Sed domine pro deo dicas mihi qd est allunio. Ad hoc respon. Est autem alluuio incrementũ latens. vnde illud per alluuionem agro tuo videtur adiici qõ ita paulatim ꝛ successiue adiçit: vt ꝫ tota die intuitũ figas tñ intelligere nõ possis ꝗtum in quolibet momento agro tuo adiectũ fuerit: vel ex ꝗ ꝛ istud latẽs incrementum tibi iure accessionis acquirit fi impetus fluminis aliquaꝫ partem grossam ex predio tuo detraxit: ꝛ illam partem detractaꝫ vicini ꝑdio appulerit manifestum est eam partẽ ex predio tuo detractaꝫ nihilominus in tuo dñio permanere. si tamẽ lõgo tempore fundo vicini tui adheserit ita ꝙ arbores quas secum traxit in fundũ vicini radices emiserint et tempore immissionis radicum videntur fundo vicini iure accessionis acquisite esse: ꝛ hec dicuntur vsq; ad illũ. ꝯ. Jnsula.
l Adiecit. ponendo iuꝛta tuum prædium.
m Incrementum. Jd est augmentum. Accursius.
n Intelligi non possit. Licet tota die ibi figas intuitum ꝛ hoc ꝑpter imbecillitatem naturalis visus qui tam subtilia perpendere non potest vt in cucurbita patet que cito crescit que tamen percipi non potest quãtum crescit quoquo momento temporis. Sed in quodam genere agrozum cessat ius alluuionis: vt in agris militibus assignatis a principe qui limitati dicuntur: vt. ff. eo. l. in agris. Que sit ratio diuersitatis dicetur in ca. l. in fi.
o Applicuerit. als appulerit. i. apposuerit vt subiçit puta crustã terre fortevineare ꝛ arboriate.
p Longiori. id est lõgo. ſ. tanto vt faciãt radices vt sequitur. vel etiaꝫ ipsa terra apposita vnitatem alteri terre fecerit cui apponitur. vt. ff. de vsu. infec. l. boc amplius. ꝯ. ita demũ + Sed quõ scitur quando hec vnitas infec. l. boc amplius. ꝯ. ita demũ + Sed quõ scitur quando hec vnitatio vel immixtio erat facta: Respon. per rusticos q̃ talia scitur: vt in aut. de non alie. aut permu. ꝯ. q̃ autem dicitur ꝯ. fm. Azo. vt. ff. de rei ven. si frumẽtus. ꝯ. de arbore. Sz nos ꝛtra: sed in factũ ad estimatio nẽ damni. vt. ff. de rei vendi. l. in re. ꝯ. item. Sed rei vendi. nõ datur. vt. ff. de dãno ifecto. boc amplꝰ. ꝯ. alphenus. Additio. Dic fm Jo. fabr. ꝙ immo nec in factum datur. vt. d. l. boc amplꝰ. ꝯ. ita demũ. ff. de dã. infect. nec ob. ꝯ. de arbore. qi ibi loquitur quãdo fuit facta vnico actu siue facto domi nio: hic logtur quando fuit facta facto flumi nis. et ideo cuꝫ querit de flumine boc vt satis rõnabile ꝛ fuit opi. ãtiquorum; sed opi. que hic not. fuit Azo. ꝯ. fatis est equa fm Angc. hic.
q Alcquisite. vtilis tamen rei vendicatio priori dño daf fm. Azo. vt. ff. de rei ven. ſi frumẽtus. ꝯ. de arbore. Sz nos ꝛtra: sed in factũ ad estimatio nẽ damni. vt. ff. de rei vendi. l. in re. ꝯ. item. Sed rei vendi. nõ datur. vt. ff. de dãno ifecto. boc amplꝰ. ꝯ. alphenus. Additio.
* Quid si non fecerit potestate dire cto vendicari.
Plane si longiori tempore fundo vicini tui beserit: arbores ꝙ quas secum traxerit in cũ fundum radices egerint: ex eo tempore videntur vicini fundo acquisite esse.
Jnsula nata in mari efficit occupantis. secus si in flumine: ꝙ est eoꝝ qui habẽt ꝑdia vicina. p modo latitudinis fundi si est i medio: als illius cuius ꝑdio est vicinior. Si vero ex diuisiõe fluminis vnius fundi includatur remanent antiqui domini. Jdem.
Jnsula. ꝗ i mari nata est. qõ raro accidit occupãtis fit: nulli esse creditur. At insula i flumine nata qõ frequẽter accidit: siquidẽ mediam partẽ fluminis tenent cõmunis est eoꝝ q ab vtra ꝙ parte fluminis. ꝑpe ripam ꝑdia possident. sez. p modo latitudinis cuiusꝙ fundi: que latitudo prope ripam sit. ꝙ si alteri parti primio: sit: eoꝝ est tantũ qui ab ea parte. ꝑpe ripã ꝑdia possident. ꝙ si aliqua parte diuisum flumẽ sit: deinde infra vnitũ agruꝫ alicuius in formam insule redegerit ciusdez permaneat is ager cuifrequenter accidere solet ꝗ quidem mediam partẽ flaminis tenent cõmunis est eoꝝm hominum qui ab vtraq; parte fluminis prope ripaꝫ predia possident: videlicet ꝓ modo latitudinis cuiusꝙ fundi: que latitudo prope ripam sit. ꝙ si alteri parti fluminis proximio: est eoꝝm est tamen qui ab ea parte prope ripam predia possident. ꝙ si in aliqua parte diuisum flumen sit. deinde intra vnitum agrum alicuius in formam insule redegerit butusmodi ager ad modum insule diuisione fluminis circũdantis eiusdem permanet cuius ante diuisionem fluminis fuerat: sed ponamus ꝙ flumen naturalem aluem penitus derelinqꝫ ꝛ ex alia parte ceperit fluere. dicatis mihi qd iuris in isto casu: Ad hoc respon. ꝙ si naturali alueo in vniuersum derelicto ab alia parte fluere ceperit: tũc prior aluꝰ a flumine derelictus eoꝝ incipit esse qui prope ripam ei⁹ predia possidẽt ꝓ modo latitudinis cuiusꝙ agri: que latitudo prope ripam sit. Sed ponamus nouꝰ aluꝰ tam occupatus publici iuris incipit esse sicut ꝛ ipsum flumen: sed si post aliquod tps ad priorem aluꝰ flumen reuertum fuerit nouus aluꝰ tam a flumine derelictus eoꝝ incipit esse qui prope ripam predia eius possident. Aliud tñ iuris est si totus ager alicuius aqua inundatus fuerit. Jnundatio eñ aq̃ faciẽ fundi nõ immutat ꝛ idcirco si aqua a fundo recesserit manifestum est manere dominũ fundi. qui ante dñs fuerat. Et hec dicuntur vsq; ad illum. ꝯ. Cum er aliena ꝛc. Fran. de arctio.
r Jnsula. Dicitur locus vndiq; circundatus aqua: vt hic. ꝛ. ff. cod. l. adeo. ꝯ. insula. ꝛ. l. insula. ‡ als quiçs. ꝑ domo in mari posita q̃ in salo. i. i salso posita et ꝛ Jsidoꝛ. Jtẽ quiçs. ꝑ libet domo. vt. ff. ꝛ eo qõ cer. loda. l. ij. ꝯ. fi qs insula. Jtẽ no. diligeter ista. vt. ꝛ risa vsq; ad. ꝯ. alia sane.
s Qõ raro accidit. Sed op. nã ad ea que frequẽtius accidũt potꝰ iura adaptantur. vt. ff. de le. ꝛ fena. con. l. nam ad ea. Respõ. ꝙ illud verbum potius solutionẽ iuducit. naꝫ bene infertur potius: ergo ad alia.
t Creditur. scilicet antea.
v In flumine. id est in medio fluminis.
x Medietã partẽ. Sez qõ poterit sciri accepta corda ꝛ pũcto posito in medio inter vtrũq; agruꝫ: ꝛ tũc si punctũ est ex vna parte tñ alij cedat: als fm ꝙ pũctũ ertdẽit. vt colligit. ff. e. inter eos. ꝛ. l. sc. Et bis p̃z ꝙ p diuiſo possidẽt insulã: ꝛ hũt dñũ circũdãtes flumẽ. vt. ff. eo. ꝙ regiõe.
y Latitudis. Existẽtis ab vna pte cũ ꝑes sint ex vna pte: ꝛ vni⁹ fũdi latoꝛ ẽ ꝙ fundꝰ alteri⁹: ꝛ ib tñ frõte agri ꝯsidero. vt. ff. e. insula. in ꝑncipio.
z Parte. scilicet superiori.
a Jnfra. ſ. in inferiore parte.
b Vnitũ. Sez flumẽ. id est coadunatũ: ꝛ hic fit punctuꝫ. Vel dic vnitum agrum

Insula tria signat + Dic ꝙ insula: alia ẽ natural: vt cosica: ꝛ fardinia: alia casualio vel accidẽtalis q̃ i flumine sepe nascit in mari prauo. Natura lees isule fiũt ꝑncipis nõ in dñio ꝑticularis: sꝫ in dñio ꝑticularis. vt. l. insule. ff. de iudi. et l. ulticiras. ꝯ. q̃ vniuersitas. ff. de of. pre. ꝯ. 6 hac materia plenius videas dic ꝑ ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tum agrum ꝛc. ꝛ tunc puncta ibi infra.

a ¶ Alueus. a quo nunc vltimo recessit flumen.

b ¶ Incipit. ḟtū ad ſtrictā rōnē. nā de egtate vir obtinet. id eſt nō obtinet. vt. ff. e. l. adeo. §. inſula. in fi. Et nota hic q flumina vicē iudiciū tenent: ꝛ dant ꝛ auferunt dñia vt dic. ꝛ. ff. e. ergo. §. alluuio. Accurſius.

Flumina et indices eqparanf.

c ¶ Speciē. id eſt facient fundi. Sed §. ff. de flu. et ne quid in flu. pu. l. i. §. ſi foſſa. in fi. §. So. ibi totū occupauit: hic partem. Vel hic eodē impetu receſſit quo venit: ibi non ſed diu coopertū tenuit.

d ¶ Dand. Fuit ḟ dñs etiā tūc tpis q̄ aqua in undabat. Sed §. ff. qui. mod. vſufruct. amitt. l. ſi ager. Sol. ibi impꝛopꝛie dicit amitti. ſcz ḟtuz ad cōmodū fructū. Vel hic inundauit propter impetū aquarū: ibi vt faceret alueū: vt. ꝑbak ꝑdicto titu. l. qd tū. §. agri. Et bec vera ſunt ḟtū ad ꝓpietatē: ſed poſſeſſio indubitanter tpe inundationis amitteret: vt. ff. de acqui. poſ. l. iū. §. labeo. et. l. qui vniuerſas. §. ij. ꝛ. l. pomponi'. i. fi. + tñ aqua recedēte etiam poſſeſſio reſtituenda eſt. vt. ff. de iti. actuq; p̄i. l. j. §. ſed et ſi quis.

+ Et eſt rō ſm ꝛpoſ. q̄ poſſeſſio eſt facti ꝛ ex ſolo alio vepēdet. ſz dñiū eſt iuris ꝛ in re conſiſtit Et iō poſſidēres ꝑdia penes ſuia ſ̄epe ſolēt imdari. itē ꝑpe ꝓuincia belli vel epidimie raro ꝓſcribūt

e ¶ Cū ex aliena. ¶ Diuiſit in q̄tꝫ partes. Pꝛimo ponit thema. Scdo queſtionē. Tertio ꝑ exempla thema declarat. Quarto ponit riſionē. Quinto ꝑ exꝑmpla riſionē declarat. Scda ibi Queri ſolet. Tertia ibi Et ecce. Quarta ibi. Et poſt multā. Quinta ibi. Et ecce vas. ¶ Laſus. Dñe iā vidi plures modos acquirendi dñium de iure gentiū. ¶ Quinti pluribus modis de iure gētiū acqꝛi poterit: Nā det q̄ſic. ꝑ ſpecificationes de iure gētiū acquiri nobis dñium. Cum eſt gs ex aliena materia ꝛc.

Laſus planus eſt ꝓſcz ad illum. §. Si tamen alienam. Fran. de Arc.

f ¶ Facta. Facta aūt intelligit etiā cepta ly nō ꝑfecta. vt. ff. de au. ꝛ ar. l. ꝛ ſi nō ſunt. §. qd ergo. Ratio bui' eſt: qz q̄in ope ſunt/ineſſe videtur ff. ſi cer. pe. l. lecta. ꝛ ca. officij extra de elec. Additio. Sz ibi ſpecies quā tū ad materiā erat ꝑfecta: ly q̄dā ad bñ eē deficerēt. Et iō reꝑhēdit bec gl. ꝛpter verbū ꝑcuit q̄ ꝑfectionē ſignificat. vt. l. j. ff. q̄ uſufq; iuris.

g ¶ Ab aliquo. Scz bona fide. vt. ff. ad exbi. de eo. §. ſi qs. ꝛ ſuo. nota. vt ff. de acqui. re. eo. adeo. §. cū qs. in pnc. ꝛ. l. qcquid. §. ij. Itē ꝛ tertium. ſ. q̄ nō poſſit redire ad priorez materiā ſm Jo. vt in ſi. huius. §. Quid ſi duo ſpecificauerūt: vnus bona fide: alius mala fide: Nā ſi cōis eſt dñi: ſpecificantis bona fide nō aūt mala fide. + vt. ff. qui. ad li. pclama. rō licet. ſi duo. Alꝛo. Eodē mō q̄ro ꝛ ſoluo ea que ſequunt. Quid ſi ex diuerſoꝝ materiꝝ ſpecie fecit: ꝛ in vna habuit bonā fidē ꝛ in alia malaz fidē. Itē q̄d ſi in materia vni' partim bonā/partim malā fidē habuerit: Itē q̄d ꝛ ſi partim ſuo ſpecificatis noie: partim noie dñi. Additio. Intellige ꝓcedētia q̄ habeat bonā fidē. Itē q̄ oia fint paria: al's min' ꝓcioſum cedet ꝓcioſiori ſm oēs doct. bic ꝑ. l. quicqd. §. fi. ff. eo.

+ Immo nole ꝛpō ꝛ bona ſi. ſm ꝛpoſo. ꝑz.

Solutio vna mlta q̄ſtiōes terminat.

h ¶ Naturali ratione. id eſt iure gentium.

i ¶ Fecerit. i. detererit quo ad ſpicas. vt. ff. eo. l. adeo. §. cum quis. in fi. ſic. §. deinde. §. j.

k ¶ Mulſum. i. nectar ſiue ſtalladiam.

l ¶ Collyrium. i. vnguentum ad oculos.

m ¶ Sabiniano rum. i. ſabini ꝛ ſuorum fautoꝛū qui dixerunt ſpeciem cedere domino materie. Sed ꝓculus cum ſuis ſequacibus eōtra. l. vt ſpecificanti tantum cedat. vt. ff. eo. l. adeo. §. cum quis.

n ¶ Media ſnia. Que nec vni in totū nec alteri cōcordat vel diſcordat Sed diſtinguit vt ſequit. Et nota mediū ſeruādū. ſic. §. quibus ex cau ſis ma. non ly. §. pe. Alꝛg. §. ff. de neg. geſt. l. neſennius. in fi.

o ¶ Fecerit. ſi ꝛ alia duo interuenerunt q̄ in principio bui'. §. diximus.

p ¶ Vel ſpicas. Et ita apparet q̄ frumētū cedit ſpecificāti. Sz §. ff. eo. l. adeo. §. cum gs. in fi. §. Sol. hec poſſunt gſa exꝑpli. p pueris ſm Pla. q̄dā cm gſa docēdi dicuntur q̄ als nō dicerent. vt. ff. de actio. et obli. l. obligationū ſubſtātia. §. fin. Vel dic ſcdo ſm Azo. illā p iſtā corrigi. Item ad hec oia exꝑcla in quibus dicit ſpecie ſpecificāti cedere eſt ꝛ regulā q̄ dicit: q̄d ex re mea eſt vel naſcit meum eſt. vt. ff. ad exhi. de eo. §. ſi quis. in fi. et ff. de rei vē. ſolū. §. meuz. Sol. Illa regula locum hz in quibꝰ cauſa cauſib'. §. vbi domin' ſpecificauit. Itē vbi alius eius mādato. Itē vbi ſine mādato: ſed ratū hz. + Itē vbi alius mala fide ꝛ ſuo noie. Itē vbi bona fide: ſed res poteſt ad priorem materiaz reduci: quoꝛū nullus eſt bic. Itē ſi bec vera ſunt q̄ ſpecificanti cedāt. contra eſt regula q̄ dicit neminē cum alteri' factura fieri locupletiorez. vt. ff. de cōdi. inde. nā boc natura: Rñ. ly. ſi fiat ſua ſpecies quo ad dominiū: tū actione in factū tenet ad eſtimationez. vt. ff. de rei vē. l. in re. §. ites ſi q̄n q̄p. ꝛ. ff. de dona. inter vir. et vxo. l. ſi mulier. §. i. ꝛ. l. ſe.

q ¶ Ex aliena. Scilz materia.

r ¶ Et aliena. Scz lana.

s ¶ Dñm. ſed ſi poſſit reduci ad priorē materiam fit cōis habita rōne materiarū vt non cedat ſpecificanti. vt. ff. eo. l. quicqd. §. ſi. in fin. Idem forte erit et q̄n mala fide fecit licet reduci non poſſit. vt. ff. ad exbi. l. de eo. §. ſi quis. Accurſius.

Pueri aliter/aliter puecti docēdi ſunt.

Deus eſt qd̄ ex meo naſcitur.

+ Intelligas glo. q̄n nomine dñi ſpecificauit alis ſi ñ fuit ſer ſpecificata noie dominī nō poſſet hēre ratus: ſi ſit fa ctum ſui ſatuoꝛe: vt. l. ſi pupilli. §. ſi ego. ff. de ne go. geſt.

t ¶ Si tamen alienam. bic incipit dicere de acceſſione que ſit humana uatura operante.

Si tamē aliena. ¶ Laſus. Titi' manicā vel gyronē de purpura aliena interuit veſtimento ſuo: mō querit vtrū purpura cedat veſtimento vel veſtimētū tanḡ vilius ꝛ minus ꝓcioſum accedat purpure. Rñdet q̄ purpura ly ꝓcioſioꝛ ſit iure acceſſionis cedit veſtimēto ꝛ p. cōſequēs titio dño veſtimēti acgrit. Uerūtamē ille q dño fuerat purpure: ly dominiū iā purpure p acceſſionē amiſerit cōtra eū q̄ ſurripuit furti habet actionē ꝛ cōdictionē furtiuā q̄ ſemel ꝛ cōtra furē cōpetit: quā ly poſtea ſine culpa ſua a dño cadat nō amittit. Nam bmōi res q̄ iure acceſſionis alteri ꝛi cedūt: licet a priori dño vēdicari nō poſſunt/ a furibus tamen ꝛ a quibuſdam aliis maleficijs poſſeſſoribus p cōdictionē furtiuā vel ſine cā cōdicī poterunt. Et bec dicuntur vſq; ad illum. §. ſi duo zum.

u ¶ Purpuram. vt manicam vel gyronē. ſi autez ipſa fila: puta in tela: tunc alia ratione eſt dñs factus purpure: ſcz iure ſpecificationis. vt. §. priori. §. ꝛ precedenti. bic autem. §. aliquid vult adijcere ſupradictis. ſ. de acquiſitione iure acceſſionis. nec ergo mibi opꝛetur/ adiungit hoc quod nunc dixi. vt. ff. de leg. j. ſi quando. in pzin.

v ¶ Ꝓcioſioꝛ. Nota ꝓcioſius accedere viliozi. ſic. ff. de ꝛhē. empt. ſi in emptione. Sed cōtra. ff. de edil. edic. l. iuſtiſſime. Sed ibi ſpāle in bōe. Sed §. ſ. de fideiuſſoꝛi. §. fideiuſſozes. Solu. vt ibi. Itē loquit bic. §. q̄ dicta purpura gſa omādi veſtimēti fuit apꝓſita. Si aūt cōtra vt ve ſtimētum ſeruiret purpure vt fortē eā ſeruaret: tunc cedit veſtimentuz purpure: vt in duab' legib' Zitis. vt. ff. de vſuca. l. rerum mixtura. §. qd ergo. ꝛ. ff. de au. ꝛ ar. l. ꝛ ſi nō ſunt. §. ꝓueniam'. Si autez neutrū cā alte-

Purpura veſtimēto tripli' apꝓnitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

rius apponat: tūc neutrum alteri cedit: z vtrūq; possidet. vt. ff. de vsuca. l. rerum mixtura. §. qd ergo. Additio. Dic sm doc. qp neutrū possidetur cōiter: sz quodlibet de p se sic vt no. in dicto. §. qd ergo. Ang. are.

a Surripuit. si surripuit: als istis actionibus famosis non tenetur.

b Et cōdictionē. scz furtiuā vel sine cā. vt. ff. de condi. sine cā. per totū.

c Siue ipse. l. fur. nā fore erat fartor.

d Extincte. quātum ad dñiū; qō pdidit dñs ei? z ideo dr quātum ad euz extinctum est: qr quādiu est interta purpura: ex tincta est. nec pōt vendi: cari: sed agi pōt ad exhibēdū vt erbibeat et post vendicet. vt. ff. ad exhi. l. gēma. z. ff. de rei ven. l. in rem actio.

e Possessorib?. veluti a prędonib? z malefici? possessoribus vt iste fuit vt hic. et. §. de actio. §. sic itaq;. z. ff. de vsufru. qui admodum. l. fi. in fi.

Diuisio. Si duorū. Dividitur principaliter i duas partes. Primo qñ volūtate dñorum. Scdo qñ casu sunt confuse. Scdo ibi. Sd si fortuito. Itez prima subdividit. Primo qñ eiusdem gñis materie cōfundūtur. Scdo qñ diuersi gñis. Secundo ibi: Sed et si diuerse. Areti. Casus. Sz sone imparo: nūqd dñius de iure gentiū adhuc pluribus modis acquiri poterit: Rñ. qp sic. Has per cōfusionē materiaz acquirit dominus de iure gētiū. Si eñ materie duorū dominoz de volūtate cōsensu eorū cōfuse fiunt: totū corpus qō er cōfusiōe materiarū resultat vtriq; dominoz cōmune fit: veluti si aliqui vina sua fuderūt: aut massas argēti aut auri in aliquod vas cōflauerūt: ista vera qñ eedez materie cōfundunt. Sed pone qp materie sunt diuerse: nunqd idem iuris est: Rñ. qp sic. Si eñ diuerse materie cōfuse fuerint: z ex illis materiis cōfusis aliqua species facta sit: veluti er vino petri z melle martini mulsum: aut er auro petri z argento martini electrū. In hoc enim casu nulla dubitatio est bmōi speciē er diuersarū materiarū confusiōe de volūtate dominoz̄ factā cōem esse. Sz pone qp diuerse materie vel materie eiusdē generis fortuito casu: z nō interueniēte volūtate dñoz̄ sunt confuse nunquid idem iuris erit: Rñ. qp sic. Hoc tū intelligo nisi materie separari possunt. Si eñ separari possent secus tñ esset. Et hec dicuntur vsq; ad illum. §. Quod si frumentum.

f Si duorum. Acquiritur dominium: nō solum specificatione. vt. §. eo. §. cū er aliena. z. §. qp si. Et accessione. vt. §. e. §. si tamē. sed etiam cōfusionē vt hic. Item immixtione. vt. §. pr. et §. qp si frumentum.

g Dominoz̄. bū dicit dominoz̄ volūtate. naz si vnus dñs fecit inde speciē: id est mulsum. vel vas er argento meo z suo: sua est iure specificationis nō cōis. vt. §. e. §. qp si partim. z. ff. de rei ven. l. si frumētum. §. j. Additio. Hoc intellige bona fide z suo nomine: vt videtis in. §. cuz er aliena. §. eo. per glo. vt hic. Angelus.

h Confuse. id est simul fuse.

i Electrum. genus est vasis: vel species metalli. z ad hoc est. ff. de au. et argento. leg. l. pediculis. §. neratius.

k Idem iuris. vt sit commune vt subiicit.

l Placuit. f. vt sit commune nisi separari possit: veluti er ere meo vel plumbo vel argento tuo species facta sit quibus casibus separari pōt z qualibet vendicat suum. vt. ff. de rei ven. §. frumentum. §. sed si plumbum. z. ff. de acqui. re. do. l. lacus. §. fi.

Continuatio. Et si frumētū. Casus. In hoc. §. dicit Justi. qp si frumētū titij fuit mēto tuo mixtū fuerit volūtate tuā illud frumētū tibi z titio commune erit nā ls singula corpora. i. singula grana q̄ ante mixtionem in sua substantia durāt: tū er cōsensu nro p mixtionē cōcata sunt: z hoc vez est qñ fuit facta mixtio de volūtate nra. si vñ casu frumentū mixtuz fuerit: vel si tit? nō volūtate sua id miscuit: nō vt bmōi frumētū p mixtionē cōe esse. Singula eñ grana in sua substātia remanēt. z durāt i dñio ei? cui fuerāt an mixtionē. Nā in casib? istis qñ sit mixtio sine dñoz̄m volūtate nō magis intelligit frumētū cōe esse q̄p grex ouiū cōis esse intelligit: si pecora titij tuis pecoribꝰ pmixta fuissent: vñ si totum bmōi frumētū retineat a titio: actio in rē aduersus titiū cōpetit: z iudex q in bmōi actione cognoscet estimabit q̄tū z quale tuū frumētum fuerit: z tātūdez frumēti: z eiusdē qualitatis vel eiusdem estimatiōis tibi faciet restitui: z hec dicuntur vsq; ad illum. §. cum in suo solo. Fran.

m Sz si frumētū. Dixim? qñ cōfunduntur/ita vt separari nō possint: tunc videndū est quādo singula corpa in sua substantia durāt: quo ea

tur/efficiuntur cōmunes: secus si sine eorum voluntate. Aretinus.

Sz si "frumentum titij frumento tuo mixtum fuerit: siquidez er volūtate vestra cōmune est: quia singula corpora id est singula grana que cuiusq; propria fuerint ex cōsensu vestro cōmunicata sunt".

Si casu id mixtum fuerit: vel titius id miscuerit sine tua volūtate/non videtur cōmune esse: quia singula corpora in sua substātia durant. Sed nec magis istis casibus communefit frumentuz q̄p grex intelligitur esse communis si pecora titij tuis pecoribus mixta fuerint. Sed si ab alterutro vestrum totum id frumentum reti neatur: an rem quidem actio pro modo frumenti cuiusq; competit: arbitrio autem iudicis contineatur vt ipsum estimet quale cuiusq; frumentum fuerit.

Edificium cedit solo: sed materia er q̄ edificiū fit remanent anti qui dñi. eam tñ repetere nō potest q̄diu edificius durat: quo diruto datur ei vendicatio. Areti.

pro modo. id est mensura.

Cōpetit. l. qr cuilibet tñ frumētū restituuk quantū fuit suū qñ non apparet qō fuerit suū: z hoc ppter impossibilē discretionē. vt. ff. de vsufru. l. vsufructuarii. §. fi in viuario §. fi aūt apparet qp cuiusqp/fuerit hoc iudex estimet: vt subiicit fm Azo. z fm hoc dic quale. i. qō z fic cuilibet sua grana restituant. Vel dic p tori. rñ. arbitrio z. cesse de eo de quo est istud. f. qñ nō apparet qp fuerit suū. z hoc innuit hoc verbum quale. nō enī dicit qō sed quale. vtin qualitate officium vertat z quantitate: nō aūt in corpe: cū illud fit impossibile discernere: z sic pbabit q dicit suū fuisse melius. Et nota triplicē esse differentiā inter hunc. §. z superiorē. species enī dicunt misceri vt hic: materia confundi. vt. §. fed. §. econtra. Item hic remanet in eadem substantia: ibi non. Item cōfusa fiūt communia etiam fine domino num volūtate. vt. §. pr. et. §. hic non.

Cū in suo. Casus. Dic titꝰ in solo suo edificauit er materia aliena: mō q̄ro gs sit dñs illi? edificij: vtrū titꝰ q edificauit an ille qui erat dñs materie: Ad hoc rñ. qp titꝰ edificator? dñs est edificij: cū enī in solo suo cū aliena materia gs edificauerit nō edificij intelligit: z hoc propter rōnē iuris gē. que dr: Dē qō in solo edificat solo cedit. z q̄uis titio directū dñium edificij acgrat: ille tñ q dñs fuit materie dñs ei? nō desinit esse: §. tytle dñū retinet: sed tñ q̄diu materia sua iuncta est edificio: neq; eā vēdicare: neq; ad exhibēdū de ea agere pōt: et hoc. ppter. l. rūtabu. q̄ cauet ne qs tignū alieni edib? suis iniūcta eximere cogat: verū tamē dño materie eadē. l. rū. tab. consulit. Nā cōpetit ei actio de tigno iniuncto: cui? beneficio ab eo q iniuriā vel iniunctū hz duplū conseq; poterit. Sed pone qp aliquis alienos lapides: vel trabes: vel cemēta: in edib? ponat: qd iuris erit tūc in casu isto. Ad hoc rñ. qp idez iuris est qp si alienū tignū edib? suis iniūrisset. Appellatione em tigni oīs materia er qua edificia fieri possunt intelligit. Sed qñ quare ita statutū fuit in. l. rū. ta. ne qs cogat eximere aliena materiā edib? suis iniuncta? Ad hoc rñ. amice: hoc ideo statutū fuit in. l. rū. ta. ne sit necessaria edificia er aliena materia cōstructa rescindi: z vbē ruinis deformari hz duraīte edificio materia vēdicari nō possit si tñ aliquo casu diruptū fuerit edificiū poterit dña materie materiā suā vēdicare: z er ea ad exhibēdū agere: z hoc

Dominiū varijs modis querit

Electrum quid est.

Tempus quid est.

Tēporis diuisio.

Distinguit duos. §.

+ Nīa glo. nō credo est accur. qz nō repit in antiquis originalibus: nec de ea doctores aliquam facūt mentionem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

agere: ⁊ hoc est verū: nisi p actionē de tigno iniūcto duplū fuerit p ma
tertā suā cōsecut⁹: ⁊ hec dicuntur vsq; ad. §. Ex diuerso. Fran. de are.

a ¶ Cū in suo solo. Sunt est etiā si alius habeat ibi vsumfructus. vt. ſ. de
bere. insti. §. i. vbi. ppti⁹ seru⁹ dr in quo. ppietate nudā hz testator.

b ¶ Edificauerit. t. bona fide: ala nō: ūno tignū suū vendicaret. vt. ff. de
rei vē. l. in rē. §. tignum. + arg. a Scio sensu. Vel ex
ea exceptione q ibi ponitur: ⁊ iurabitur in litem: vt ibi no. Accursius.

c ¶ Edificat. t. in ipsa terra configit. Quid ergo de domo nō affixa solo: Rſi. nō cedit solo. vt. ff. e. l. si titi⁹. ⁊ facit ad hanc regulaz. C. de edi. priui. l. ſ. Idez in satis plantatis: qō dic in edificatis dicit vt. ſ. e. §. si tritus. ⁊. §. qua rōne. vnde versus. Quicqd plātat/ferit vel inedificat. Dē solo cedit hanc regulā est. ff. de re. di. l. in tantū. in prin. Sol. illud spāle est Additio. Erat etiā ibi edificatum in cōioium solo quo ad psum et nullus quo ad ppietatem qō ideo cedit edificio: quia primo occupā ti conceditur. Christofo.

d ¶ Definit. f. er cā edificationis: sed alia cā pōt definere. vt. ff. de vſuc. l. rerum. mixtura. ſ. labeo. ſ. huic regule signat Scia.

e ¶ Tāſper. id est iteri.

f ¶ Adexhibendum. scz vt eximatur nisi mala fide fecerit. vt. ff. de rei ven. §. tignū. ⁊. ff. de tigno iniuncto. l. ſi. sed tunc non eximitur: sed in litem iuratur. vt. ff. de solu. l. qui res. §. fi. quia arbitrarie sunt iste actiones. vt. ff. de in litem iurā. l. in actionibus. ⁊. ſ. de actio. §. preterea.

g ¶ Ex. tabularum. ler quedaz fuit de qua dic vt. ſ. de iure natu. §. ⁊ nō ineleganter. Accursius.

Actio de tigno iniūcto.

h ¶ Et tigno iniūcto. qua actiōe tenet ⁊ qui iniunctum hz lz nō iniūre rit: ⁊ q iniunxit lz nō possideat: ſz altero soluēte alter liberatur. vt. ff. de his qui deie. vel effu. l. ſi vero. §. ſi id qō ⁊ de flu. l. j. in fi. ⁊. qō vi aut clā. l. cōpetit. §. fi. Sed qd ſi velit magis rē reddere ⁊ eximere ē⁹ duplum p stare: Rſi. nō audit: q. ppter publicā vtilitatē hoc fuit statutū. vt. ſ. eo. qō ideo ⁊. ff. de op. no. nun. l. pretor. ff. de leg. j. l. cetera. §. ſi duobus. Itē nunqd hec actio cōpetit etiā cōtra eū qui bona fide iniunxit: Rſi. scr: vt hic. l. ſ. Diximus quidam.

* Hec ob. Lueco. in ſi. ff. de vo. liter vi. ⁊ vro. qi ibi iure tan tū. dic. ſo et iure ⁊ volū tate dñi re fragāte edi ficarū fuit.

‡ Sed contra mala fide intūgente alia preter hec aurilia cōpetūt vt rei vēdicatio. Item ad exhibendum. Item furti. Item furtiua condictio. Item hec actio de tigno iniūcto. vt. ſ. de ac. ſ. sic ita qz. ff. de tigno iniuncto. l. j. in fi. ⁊. l. fi. Accursius.

i ¶ Appellatione. facit ad hoc. ff. de ver. sig. l. tigni. ⁊. ff. ad exhi. l. gēma. ⁊. l. tigni. ⁊. ff. eod. adeo. ſ. cum in suo. Item quod in domibus dicitur/idē dic in caupona siue domūcula: vt subi cit. quod ideo ⁊c. ad hoc. ff. de verbo. signi. vbana prædia. Quidam tamen contra. Item idem in vinea. vt. ff. de tigno iniuncto. l. j.

k ¶ Materia. vt cementa ⁊ lapides.

l ¶ Cōsecutus. hic est contra. ff. de tigno iniun. l. ſi. Sed ibi non cū effectu fuit consecutus duplum: quia licet exegit: non tamen percepit ad hūc duplum. vt argu. ff. de his qui deie. vel effu. l. perceptione.

m ¶ Vendicare. nulla temporis prescriptione obstante in rei vēdicatione. vt. ff. de rei vē. l. in rem. §. fin. qz nec prius agere potuit. vt. C. de an. excep. l. j. §. fi. Aliud ergo si mala fide iniunxit: quia tunc agere potuit. vnde. xxx. annis repellitur a rei vendicatione. vt. C. de prescrip. xxx. an. sicut. Additio. Quam commoditatem non ex sua mala fide/sed ex negligentia non petentis sequitur alias esset absurdum ſm omnes doctores bic.

n ¶ Et diuerso. ¶ Casus. Dicit iustinianus q ex diuerso si quis in alieno solo ex sua materia domum edificauit dominius illius fit cuius est solū sed certe in hoc casu secus est q̄ in predicto: nam dñs materie pro prietatem eius amittit: nam voluntate eius materia alienata intelligitur: ⁊ hoc est verum si nō ignorat se in alieno solo edificare ⁊ ideo licet postea domus diruta fit. materiam tamen sua voluntate alienatam vendicare non potest. Sed po. q ipse qui in alieno solo. bo. fid. ex sua materia edificauit fit in possessione illi⁹ edificij: et dominus soli ab eo vendicet edificium quid iuris est in casu isto. Ad hoc respon. Amice: certe illud constat q̄ si edificatoze constituto in possessione dominus soli petat domū suam esse ⁊ non soluit precium materie: ⁊ mercedes fabrorum poterit per exceptionem doli mali repelli: ⁊ hoc verum si fuerit bone fidei possessor. Nam alꝰ si ipse contra dominum vendicantez excipiat dominus contra eius exceptionem opereplicationis iunabitur. Scienti enī alienum fundum esse propria culpa obijci potest videlicet q̄ temere edificauit eo solo qō itelligit alienum esse: et ideo beneficium retentiōis non habebit: et hec dicunt vsq; ad illum. §. Si titi⁹. Frā. de are.

o ¶ Intelligitur. sic. C. de edi. priui. l. si is cōtra quez. Accursius.

p ¶ Nō potest. q̄ alienata est non potest vēdicari. Sed ſ. C. de rei vē. l. j. in fi. Sz ibi ex aliena materia ⁊ in alieno edificauit hic de sua ⁊ alieno. Qua re dic. aut de mea materia et in meo edificio: et tūc planū est. aut de alia na ⁊ meo. vt. ſ. priorimo. ſ. aut de mea in alieno. vt hic. aut de aliena ⁊ alieno. vt in. d. cōtraria cō tinetur.

Edificari pōt q̄ drupliciter.

q ¶ Fabrorū. i. magistrorū de ligname vel murorum. sic. ff. de eo quod cer. lo. l. ij. ſ. iulianus.

r ¶ Per exceptionē. que locum habet vbicunqz equum fit exceptionem locum habere: siue alia competat siue non. vt. ff. de exceptio. do. l. ij. ſ. ⁊ gene raliter. ⁊ argu. ſ. eo. ſ. littere.

s ¶ Bone fidei. scz ab initio. ⁊ ex postfacto cū edificauit. nā ſi aſſz edificet fit bone fidei ⁊ cum edificat male male fidei fit: eligit quedā media via: ita vt nec ⁊ vt male fidei puniatur: nec ⁊ vt bone fidei expensas conseruet: qz permittitur abzahio. vt. ff. de rei vēdi. l. iulianus ſi in aliena. que est buic contraria. ⁊ facit ad hoc. ff. de mi. l. intra. ſ. vendentibus.

Impēse in alienis negocijs facte quali recuperanē.

t ¶ Edificauerit. cū de nouo edificat. Et vt hec plene sciant: dic cū impendi in rem alienam aut suo aut meo nomine. Primo casu loquitur ille ti. de neg. gest. ⁊. ff. ⁊. C. eo. ſi meo. tunc aut fructuz gratia/⁊ tunc ex fructibus deducitur: alꝰ nullus fructus intelligitur. vt. ff. ſolu. matri. l. fructus. ⁊. ff. fami. berci. fundus qui. ‡ Aut causa rei seruande: ⁊ tunc aut de nouo faciendo aut nō. Primo casu ſi bona fide habeo exceptionē non actionē. ſm Joā. vt. ſ. priori. ſ. ⁊. ff. de condi. inde. ſi in area. ⁊. ff. de exceptio. do. paulus. ſed. ad. etiam actionē dabat. ⁊ est pro co. ff. de peti. bere. ſi duas. ſ. j. ⁊. ff. ſi pars bere. peta. l. ſi. ⁊. C. de rei vendi. l. ij. ⁊. l. domum. Sed ibi ipso gestu negocioꝝ fuit bereditarū quod necesse habuit facere vnde actionem dabat. Sed Jo. contra vt dictū est. ⁊ facit etiam pro eo. ff. de rei ven. sumptus. ⁊. ff. de ac. emp. idez. ⁊. ff. de peti. bere. l. plane. ‡ Si vero mala fide/tunc nec excipiendo: nec agendo conseruo vt bic. nam neminem mihi volui obligare. vt. ff. commu. di. in hoc iudicium ſm Jo. sed. ad. etiam dabat negociozum gestoruz actionē. vt. ff. de negocijs gest. ſi pupilli. ſ. ⁊ ſi quis. Sed ibi nomine alieno gerebat. Item ⁊ pro eo. C. de rei ven. l. ij. Sed ibi loquitur quando er alienā materia ⁊ in alieno impēdi: vt ibi plene notaſ. Si vero in reficiendo aut bona fide: ⁊ tunc necessarias ⁊ vtiles per doli exceptionem: voluntarias p abzasionem seruandas: nisi dominus vellet tantū dare quātum posset habere bis ablatis ⁊ corasis. vt. ff. de rei ven. l. in fundo. Si vero mala fide/necessarias per officium iudicis cum tamen possideo. vtiles per abzasionem conseruo voluntarias nullo modo. vt C. de rei vendicatio. domum. Vnde est q̄ dixit Bul. bic: q̄ expensas repetam quandoqz per a. i. per actionem. vt. ff. de nego. gest. l. ſi pupilli. ſ. fed ⁊ ſi quis. Item ⁊ per e. i. per exceptionem vt bic. Item et per o. i. p officium iudicis. vt per. l. C. de rei vendi. l. domum vt modo diximus. Et hec in rei vendi. locum habent. In petitione vero bereditatis bone fidei possessor seruat omnes. At male fidei possessor necessarias et vtiles per officium iudicis: alias per exceptionem doli re ersistente meliori in qua facte sunt: voluntarias vero abzadit. vt. ff. de peti. bereditatis. plane in ceteris.

Impēse necessarie vtiles ⁊ voluntarie.

Expensas repeto per a. e. ⁊. o.

u ¶ Si titius. ¶ Casus. Dñe titius eradicauit plantā meuꝝ ⁊ illā in solo suo plantauit: modo q̄o avobis qs censet? dñs illi⁹? plāte: Ad hoc rñ. Si titius plātam meuꝝ in solo suo fuerit: ipsius titij planta efficit: ⁊ similiter in casu cōuersus suā plantam in solo vicini plantauerit dominiū plāte vicino acquisitū intelligitur: ⁊ hoc est verū in vtroqz casu si

planta radices egerit. Nã ante emissionẽ radicũ eius pmanet eius aũ fuerat. Intantum aũt er eo tpe er quo planta radices emisit pprietas ipsi⁹ plãte trãsfert: vt si arbor meuũ in terra titij egerit arbor: p emissio nem radicũ intelligit esse titij. Nõ enĩ naturalis nõ pmittit vt arbor alterius esse dicat q̃ ei⁹ in cuius fundũ radices egerit. vñ arbor ppe cõfiniũ tuor fundor pnita si i vicini fundũ radices emiserit p emissionem radicum cõis erit: z hec vi⁹ cuntur vsq; ad illum. §. Qua ratione.

a ¶ Cõmutat. sed videtur nõ cõmutari cum primo dño rei vẽdicatio detur. vt. ff. de rei vendi. fi frumentũ. §. de arbore. q̃ est 3. Sol. licet ibi dicat varus ꝛ nerua damus non tñ sequitur: ergo nos damus vel dam⁹ de estimatione: sed nõ de plãta. vt dirimus. §. eo. §. plane si longior⁹ tpe. Additio. Et hec vltima cõiter approbat p. l. in rẽ. §. sed si quecunq; ff. eo. Epofo.

b ¶ Radices. omnes: vt differat a sequenti.

c ¶ Dicim⁹. imo videtur ei⁹ in cuius fundo origi nem duxit. vt. ff. arb. fur. ce. si plures. §. fin. Solu. hec corrigit illam. ✣ Vel dic ibi poterat viuere arbor er fundo primo: hic nõ. Vel efficit ✣ titij pro parte. f. vt hic non in totum: vt ibi.

d ¶ Nõ. facit. ff. cod. l. de acq. re. do. l. adeo. in fi. et l. seq. z. l. qua ratione.

e ¶ Radices. pro parte. ¶ Qua rõne. ¶ Casus. Dic: titi⁹ seminauit frumentũ suum in solo vicini: nũ cõ q̃ro quis itelligit esse dñs illius frumenti: Ad hoc rñ. Amice: cadẽ ratione qua dirimus q̃ plãte q̃ solo alteri⁹ radices egerũt solo cedũt: ea dẽ rõne frumenta q̃ in alteri⁹ solo seminata sunt solo cedere intelliguntꝫ: per consequens domino soli inre accessionis acquiruntur: z sic. §. dirimus q̃ illa que in alieno solo edificauit fi dñs soli ab eo vendicet edificium tueri se poterit adueꝛsus dñm vendicantẽ per exceptionem doli mali: nisi precium materie z impẽsas in edificio factas dño paratus sit ei refundere: ita qui alienũ fundũ bona fide suis impensis seminauit: si dñs fundi ab eo vendicet frumentũ ciusdez exceptionis auxilio tutus esse poterit: z hec dicunt vsq; ad illum. §. Ex quoq;. cuius casus planus est vsq; ad illum. §. Si quis. Fran.

f ¶ Solo cedunt. vt. §. pꝛori. §.

Semiauit si qs ex semine meo in alieno fundo agã 3 domuũ fundi.

g ¶ Dirimus. §. c. §. certe. Sz qd si aliqs ex semine meo in alieno fundo seminauit: 3 qñ agã: Rñdeo 3 seminãtẽ nõ: qr non possidet: nec dolo fecit quomiñ? possideret. Itẽ nec 3 possidẽtẽ qr ei⁹ facto nihil actũ est. Sed tñ die cũ teneri instar tigni imuncti q̃ tenet etiã si positus ab alio babeat vel teneat vt dirimus. §. c. §. cũ in suo. p. l. ff. de bis qui deie. vel effu. si vero. §. si id qõ positum. Et eadẽ questio fit in plãtatis: z eodem modo soluitur cum fit ratio similis. vt. ff. man. lucius. in fi. j. respon.

h ¶ Consuit. i. plantauit vel seminauit.

i ¶ Chartis. vt de bombice: vt sint be que pisis veniunt. Accursius.

Membrana vnde dr

k ¶ Membranis. que de membris animalis eripiuntur.

l ¶ Solo. vt. §. c. §. cum in suo.

m ¶ Carmen. metrice.

n ¶ Hystoriam. noui ꝛ veteris testamenti. idem dicam in fabula vel romantia vel quolibet libro prosaico.

o ¶ Orationem. ad deum vel ad populum: vel ad principem.

p ¶ Corporis. i. libri.

q ¶ Non titius. Sz scriptor⁹ bone fidei.

r ¶ Petas. directa in rem.

#Si aũt scriptor⁹ ad

s ¶ Bona fide. Si aũt mala labore⁹ donasse vꝛ. vt. §. e. §. certe. Sed nunqd actionẽ scriptor⁹ bz reddito libro. #Rñdeo sic: fi bonã fidez habuit actionẽ dico. l. in factũ. vt. ff. de rei ven. Lin rẽ. §. ité si quecũq;. §. si malam fidẽ habuit/nõ bz actionẽ: qr nec exceptionẽ bz: vt hic. Sed cũ hodie p cios⁹ sit scriptura q̃ charta/nũqd mutat hoc? Rñdẽt quidã vt Azo. q̃ fic. Flos q̃ nõ. # ar. C. de testa. sanctimus. et. C. de ap. ꝓcipim⁹. in fin. q̃ fic. Flos q̃ nõ. # ar. C. de testa. sanctimus. et. C. de ap. ꝓcipim⁹. in fin.

¶ Si qs. ¶ Casus. Jnboc. §. dicit iust. q̃ si emerit aliqs fundũ. bo. fi. a nõ dño qui tñ ipse crediderit dominũ eẽ: vel cã donatiõis: vel qualibet alia iusta cã que ad dñi trãslationes sufficiat bo. fi. accipiat inre gentiuꝫ. qõ naturali rõne introducti est: fructꝰ q̃s inde receperit p cultura suos facit. vñ veri⁹ dñs si post ea vẽdicãs ab eo fundũ emerit de fructib⁹ ab eo cõsumptis aduersus eũ agere nõ poterit: secus si in male fidei possessore. Nã ille q sciens alienum fundũ possederit fructꝰ suos non facit. vñ si dñs fundi ab eo fundũ emerit: nõ solũ fundũ: sz etiã fructꝰ cũ fundo: sz ab eo cõsumpti sunt cogit domino restituere. Et hec dicuntur vsq; ad illum §. Jꝭ vero.

t ¶ Pinxerit. siue bona. fide siue mala fide. ✣ m Pla. nos 3: qr bona fide. vt. i. c. §. ibi vtiq; ꝛc.

p ¶ Tabulaꝫ. Quid si in marmore: Rñ. 3 seruari forte. Arg. tñ contra. l. de testa. §. pe. Additio. Sed ibi loquitur in separabili a materia: hic secus. Et ideo non actionez bz exceptionẽ bz p istũ ter.

r ¶ Cedere. ff. de rei ven. Lin rẽ. §. si id qõ in charta. 3. Sol. bec corrigit illam. Vel distingue an pcios⁹ sit illa scriptura q̃ tabula ✣ m. Pꝰ. qui vult locuꝫ habere qõ bic bz si pictus est homo/nõ vꝛsus bono colore non attrameto. Additio. Dic q̃ glos. bñ loquit in hoc sed male in eo quod dicit de vꝛso: qr depictum semper ex omat materiã dummodo sit honestum ✣ m Christ⁹ forum pot. bic.

✣ Dic ꝑ nõ tenet: qui legum coercitio est cuiꝰ tãda. Ang. ✣ Ista ẽ vꝛa: vt ꝛ3 glo. in. o. §. fina. ✣ m ange.

Mercedẽ ꝛt sibi de suo labore nõ satisfiat pẽtre tinere quintemos: vt no. glo. in. l. si. non fuerit. q̃. si emiꝛ. e ibi bar. dual de condl. in de. et ly. et doc. l. i. l. C. cõmo. an gelus.

✣ Et bene ✣ m ang. bic per istũ tex.

y ¶ Appellis vel paraſij. ꝓpria nomina pictorum.

z ¶ Eam petat. Sz directa rei vendicatione. vt. ff. de acqui. re. do. l. qua ratione. §. sed non vt littere. ✣ m Azo.

a ¶ Utilis actio. in rem nõ directa: quia desijt dominus esse: ꝛ sic est mirabile q̃ non dominus a dño vẽdicat. sic contingit alꝭ in publiciana/in quibusdam casibus. vt no. J. de acti. §. actio.

Vendicat aliqñ. non dñs a dño

b ¶ Jmpo⁹suerit. Hoc mirabile contingit bic q̃ conditio possidẽtis est deteri⁹: q̃ petentis: alꝭ contra. vt. J. de interdic. §. cõmodum. sic et alis ff. de nora. li quis a multis. ꝛ. ff. si ex nora. cau. aga. l. i. in fi. ꝛ. l. ꝛ. ff. de peti. here. cum idem. Sed ad hoc rñ. q̃ in causa noꝛali est esse poterit q̃ secundo agens non probabit. Jtem in petitione hereditatis si bona iura habuit in vincendo: bec eadem habuit in defendendo: et sic non est eoꝝ cõditio deteri⁹. Jtem cum bic habeat actionem pictoꝛ si non possideat: multo magis exceptionem debet habere soluto precio. vt. ff. de superficiebus. l. i. §. quod autem. vt. ff. de regu. iur. L. cui damus. Sed nunquid domino quondam tabule idem conceditur si possideat: si ꝑcium picture soluat: Rñ. ro. q̃ sic: cum sibi actio detur. Ego cõtra: vt sit differentia inter dominum ꝛ pictoꝛem. Jtez quis ꝓfertur si ambo contra extraneum possidentem agant: Rẽspon. is qui directas habet actionem. i. pictoꝛ ✣ m Jo. Sed nunquid si tabula fuerit abzasa remanet pictoꝛis: Rñ. sic. vt. ff. de rei ven. in rem. §. ꝛ quod semel. Sed quaꝛe aliud in picturis q̃ in scripturis? Rẽspõ. quia pictura ꝓtio sior est q̃ scriptura. ✣ m Joan.

Pictura ꝓtio sior est scriptura.

c ¶ Surripuit. ante q̃ pingeret.

d ¶ Alius. post picturam.

e ¶ Tabularum. etiam subaudi. nam ꝛ pictoꝛi contra extraneum fures datur ✣ m Azo. Vel melius (vt mihi videtur) hic loquitur quando fuit furrepta

UNIVERSIDAD DE HUELVA

fuit surrepta ante ꝙ esset picta: sed etiam contra dominum tabule sibi surripientem posset dari pictori furti actio facto furto tabula iam picta. vt. j. de ob. que ex delic. nasc. §. aliquando.

a ¶ Bona fide. q̃n in initio exigitur. s. vt credat sibi dantẽ habere ius ostrahendi. vt. ff. de vsur. quis scit. §. fin. + Nec obstat qõ est. ff. de acqui. re. do. L bone fidei. §. i cõ

+ Nec obstat ꝙ in aliis ꝓ crib⁹ ꝓbet emptionẽ ꝙ in illis re ꝙ re ꝙ uobis ꝓbetur bona fides: videlicet ꝙ actus et ꝓtraditio nis. vt est ex. in. l. ij. ff. ꝓ empto. et ꝙ fert⁹ differẽtia ibi no. c Ange.

trarium. q: ibi opponendo loquit⁹ non ponẽdo.

b ¶ Justa. cũ multe sunt cause siue tituli acquirẽdi. vt in. ff. colligit in variis titulis sub ti. de vsucap. vsq; ad titulum de re iudi. idem tamen et si titulum non habeat. vt argu. ff. si. regũ. l. iiij. §. fs ante.

c ¶ Naturali rõne. i. iure gentiũ. de quo loquitur hic titulus cui naturalis insista ratio est.

d ¶ Fructꝰ. scz industrias. alioꝝ in naturalibus. vt. ff. de vsu. l. fructꝰ. Nõ obstat. ff. de acquir. rerũ do. L bone fidei. in principio. quod enim ibi dicit oẽs exponitur siue facto possessoris siue alterius percepti / indistriales tamen. vt. ff. de vsur. qui scit. §. preterea. Sed naturaliꝫ fructiꝫ cõsumptis an teneat possessor: Rñ. non tenet possessor rei vendicatione: q: non possidet nec dolo desijt possidere sed cõdictione sine causa tenetur inquãtuz locupletior est. Arg. ff. si certuz. peta. si et me.

Additio. Sed si non sit effectus locupletior non tenetur nisi esset male fidei. Ange.

e ¶ Pro cultura. vt legetes.

f ¶ Et cura. vt lac/z pilus/z lana.

g ¶ Nõ põt. nec ad precium. vt. j. de offi. iudi. §. si vero. z. ff. si. regũ. l. iiij. §. sed ante. si tamen extant non rei vendicatione q: percipiẽtis sunt sed officio iudicis tenetur reddere. vt. C. de rei ven. certum. §. bona fide.

h ¶ Non idem. vt faciat fructus suos.

i ¶ Cogit restituere. distingue tñ: q: si hz titulũ male fidei possessor/de consumptis cõdictione fine causa: de extantibus rei vendicatione tenetur de percipiendis ꝓpter titulum ex causa. vt. C. de rei ven. si fundũ. nisi in quattuor: cafibus. Primo quando emit ab eo quez scit vendere in fraudẽ creditorum. vt. ff. que in frau. cre. l. ait ꝓtor. §. per banc. Scdo quando emit ab eo qui metu cõpulsus est. vt. ff. qõ me. cau. fed et partus. Tertio qñ emit contra interdicta legũ sciens. vt. C. de agra. z cen. queadmodũ. li. ri. Idem in quarto. f. quãdo emit a fisco nõ solenniter vendẽte. vt. C. de fi. instru. z iur. baste si. l. j. ‡ Jsti quattuor casus etiaz no. ff. qõ me. cã. l. fed z partus. z. l. si fundum. C. de rei vendi. Si non babet titulum de confumptis condictione sine cã de extantibus rei vendicatione. vt. C. de condi. ex lege. l. pe. z. C. de rei vendi. si fundum de pecudiendis officio iudicis. ff. de rei ven. si nauis. §. fi.

‡ Hoc pcedit quia ille emit cum circũscripta solẽnitate iuris: fm Ypofo.

¶ Js vero. ¶ Casus. Nñe titius hz vsumfructũ in vniuersitate fundi mõ q̃ro a pobis qñ titius vsufructuarius dñs fructuuz esse intelligit: Ad hoc rñ. Amice. Jste ad quẽ vsufructꝰ ptinet: nõ aliter dñs fructuũ efficiintelligit ꝙ hmõi fructus ipe peceperit: z boꝛeo fuo reposuerit: z ideo si vsufructuarius mutatis fructib⁹ z a solo separatis nõdũ tamẽ boꝛeo fuo repositis decesserit ad heredẽ suũ hmõi fructus transmittit sed dño ꝓpter mortẽ vsufructuarij acquiritur: z q̃ de vsufructuario dixim⁹ eadẽ fere z de colono q nũmis colit intelligunt. Sz pone ꝙ aliquis habeat vsumfructuũ in oue vel in capra vel i equo vel in vaca: mõ quero quid intelligit esse in hmõi vsufructu: Ad hoc respond. Amice: in pecudũ fructu etiã fetus est: sicut lac z pilus z lana. vnde dico tibi ꝙ agni z hedi z fusculi z equuli statim cuz editi fuerint naturaliter in dñio vsufructuarij esse intelligunt. sed secus est in eo qui habet vsumfru. ancille qz ad dñm ꝓprietatis ptinet. Sz dic ꝙ eo qua re non fuit statutũ partũ ancillarum esse in vsufru. sicut fetus pecoꝝ: Ad hoc rñ. Amice: optima ratione hoc statutũ fuit. Absurdum enim videbatur boiem in fructu esse cuz oẽs fructus boim gña ipse dñs ad-

¶ Bone fidei possessoꝛ facit fructus suos: nec eos cõsumptos cogitur restituere: secus si fuerit mala fidei. Arctinus.

¶ Si quis a non domino quem dñm esse crediderit bona fide fũdũ emerit: vel ex donatione alia ue qualibet iusta causa eque bona fide acceperit: naturalis ratiõe placuit fructus quos pcepit eius esse ꝓ cultura z cura. Et ideo si postea dñs superuenerit z fundum vendicet: de fructibus ab eo cõsumptis agere nõ põt. ¶ Si vero q alienũ fundum sciẽs possederit nõ. idẽ cõcedum est: itaq; cum fundo etiam fructus licet cõsum pti sunt) cogitur restituere.

¶ Fructuarius nõ facit fructus suos nisi sint a solo separati vel ꝙ se vel per aliũ eius nomine. Et iõ non recollectos nõ trãsmittit ad heredes suos. Et idẽ colono. A.

¶ Js vero ad quem vsufructus fundi pertinet non aliter fructũ dominus efficitur q̃ si ipse eos perceperit. Et ideo licet maturis fructibus nondum tamen perceptis decesserit/ad heredes eius nõ pertinent: sed domino ꝓprietatis acquiruntur. Eadem fere z de colono dicuntur.

¶ Fetus: lac: pilus z lana sunt in fructu peculum. Partus vero ancille non dicitur in fructu: et ideo non pertinet ad fructuarium ancille. Arctinus.

¶ In pecudum fructu etiam fetus e: sicuti lac: pilus z lana. itaq; agni: hedi: et vituli et equuli et fusculi statim naturali iure dominij fructuarij sunt. Partus vero ancille in fructu nõ est: itaq; ad dominum ꝓprietatis pertinet. Absurdum enim videbatur hominem in fructu esse: cum omnes fructus rerum natura gratia bominum comparauerit.

¶ Debet vsufructuarius gregis de fetibus summittere in locum de mortuorum. Et similiter arbores z vites in locũ demortuarũ. Are.

¶ Sed si gregis vsumfructum quis habeat: in loco demortuoꝝ capitum ex fetu fructuarius summittere dz: vt z iuliano visuz est. Et in vineaꝝ demortuarũ vel arborũ locum/als dz substituere: recte enim colere: z quasi bonus patrfamilias vti debet.

¶ Thesaur⁹ vl̃i suo/vl̃i religioso/vel i sacro loco inuẽt⁹ efficit in uctorus. i alicno vo casu fortuito inuẽt⁹ solũ ꝓ dimidia efficit dñs inuẽtor: z dñs soli ꝓ alia dimidia. A.

¶ Thesauros[b] q̃s q; s loco[c] suo[d] inuenerit. Sed si aliquis vsumfructum gregis habeat et aliqua ouis parturit vsufructuarius in loco demortuoñ aialium ex fetu submittere debet z ita iuliano visum est. z similiter qui habet vsumfructum vineaꝝ vel arborum alis substituere debet. Recte em colere dz fructuarius z quasi pfamilias vti. Et hec dicuntur vsq; ad illum §. Thesauros. Jn quo iustinianus determinat qualiter per inuẽtionẽ dñium acquiritur de iure gen. z casus planus est vsq; ad illum §. Per traditionem. ℣.

k ¶ Jpse. alio enim percipiente nõ fiunt fui ‖ fiunt bone fidei possessoris: etiã si eos alius percipiat. ff. ũ vsur. qui scit. §. preterea. vel aliter si ipse percepit: nõ etiam heres eius nec enim ad heredẽ transmittit. Accursius.

‖ Et est rõ quia vsufructuarij ad miniculũ sã cti cõsiderat. vt. l. j. ff. quã do dicesvsu. le. cc. nec sana tura lis possessio quã hz sufficit ad acqrẽ dum sine fe parati5e no mine suo facta ꝑm ang.

l ¶ Perceptis. vt si hoꝛeo repositi sũt facẽ suos fructuarios: sed bone fidei possessoꝛ: statim vt a solo separati sũt. vt. ff. q; bus mo. vsufru. amit. si vsufructuarius. Et est alia differentia: quia fructuarius facit suos naturales fructus bone fidei possessoꝛ nõ. vt. ff. de vsufru. l. vsufructu legato. et de vsur. l. fructus.

m ¶ Nño. fz p quã actionẽ: Rñ. p rei vendicationem cum dñs sit. vel con dictione er bac lege.

Colonus et vsufructuarij differunt.

n ¶ De colono. qui nummis colit: nã omnes fructus facit suos vt vsufructuarius. sed differũt qz colonus talis facit fructus suos vt a solo decerpti sunt. vt. ff. de fur. l. fi apes. §. fi. secus in vsufructuario: vt hic dicitur. Vel dicas de partiarijs vt. ff. loca. z conduc. cum in plures. §. messem. fm Azo. Item dicit fere propter aliud. quia colonus transmittit ad heredem. vt. j. loc. §. fi. sed fructuarius non vt hic.

o ¶ Fetus. q. d. ita fetus sicut ꝛc.

p ¶ Pilus. bouis vel etiam capraꝝ rum ad borram sellarum.

q ¶ Et susculi. id est parui suos.

r ¶ Naturali iure. i. gentium de quo loquitur. §. eo. §. singulorum.

s ¶ Pertinet. ꝙtum ad plenam ꝓprietatem. nisi etiam z in partu sit vsufructus legatus. vt. ff. de vsufru. vetus.

t ¶ Absurdum. fic. ff. de vsur. l. in pecudum.

v ¶ Jn fructu. scilicet vt ipse sit fructus sed tamen in eo relinquitur vsufructus.

Dõs dignitas magna est.

x ¶ Rerum natura. i. deus. fic. §. de iure na. in princi. vnde dicitur apud Ouidium. Pronaq; cum spectent animalia cetera terraz. Os hominisublime dedit celũq; videre iussit z erectos ad sidera tollere vultus. fic. ff. de edil. edic. l. iustissime. z. ff. de fur. qui vas. §. et furtiuis. z. ff. de peti. here. l. ancillarum.

y ¶ Hegis. grex est numerus decem ouium vel quinqz porcoꝝ simul z congregatim consistentium: ‡ vt. ff. de abigeis. l. oues. et facit. ff. de vsuca. l. rerum mixtura. §. tertium.

‡ Jtẽ decẽ hoies cõstituunt populũ vel turbã vel collegium: duo congregatiõe z ritã: vt. c. j. extra de electio. fz ꝛpo. Hoc qd ꝓbedit Thesaur⁹ quid est.

z ¶ Ex fetu. Aliunde enim nõ submittit fm quosdam. vel forte submittet etiam aliunde. ar. ff. de vsufru. quid ergo. §. sed quod dicitur. in fine. Additio. Nec glo. communiter approbatur vt non solum ex fetu alia rum suppleat capita: sed etiam opus habeat aliunde querere z supplere. Chriſto. z Ange.

a ¶ Summittere. que summissio nõ fit si in singulis capitibus sit vsufructus. vt. ff. eo. quid ergo. §. sed quod dicitur. in fine.

b ¶ Thesauros. Est autem thesaurus pecunia ab ignotis dominis ve tutioꝛi tempore abscondita. vt. C. de thesauris. l. j. lib. x. in principio. vel depositio pecunie cuius memoria non extat. vt. ff. de acquiren. rerum dominio. l. nunq;. §. thesaurus. quãdoq; impropie dicitur. vt. ff. de acquirenda possessio. l. peregre. in princip. z. ff. ad exhiben. l. thesaurus.

c ¶ Loco. als solo.

d ¶ Suo. iure directo vel vtili: vt si feudatarius vel emphiteota dicarius

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

Institutionum imperialium Liber. II.

+ Qui fœs currit vn⁹ ꝫ alter⁹ vſam do ꝫ ternus quid iuris? Ite quid in vſufructu rio vel ſi re pertaſ i fun do ſcripto ſeu dotali. vide p Ange. hic.

‡ Qui ad ſ fodiendum nō fuit idu ceus: als ſe cus. vt. l. q ppito. §. p curator. vt ceter⁹. ff. de pcu. Ang. ‡ Do c fal ſam: vt. l. q in alieno. §. ff. de acq. re. do. ange.

vel ſimiles. + licet Placen. aliud dixerit in bis. Quid ſi mercēnar⁹ ‡ dium laborat in alino: vel creditor in pignore inuenit theſaurū. ‡ Rñ. dimidium eius eſt in cuius fundo inuenit: ꝛ dimidium ſibi acquirit. vt. ff. de acqui. re. do. l. ſi is qui. §. q⁹ ſi creditor.

A Religioſo. vt. ff. de iure fiſci. l. iij. §. pe. contra. Solu. hic corrigit ſm B. vel hic ſm rationes vt ptz in littera ibi ſm ciuiles rōnem que pcedunt: fic in vſucapio ne contingit. ſm Jo.

b Fortuito caſu. Laſ eſt inopinate rei cuēs er diuerſis cauſis pueniēs ob aliud ꝛ aliō inceptis. als totum reddit dño in ſuo loco. tamen pōt ope ram dare: non tamē ma gica arte: al⁹ eſſet fiſci. vt C. de thęſau. l. vnica. li. x. Accurſius.

d Dño. Sed per quam actionē? Rñ. p rei vendi cationem cum dominus ſit. vel condi. er hac. l.

Additio. Pecunia tamē recondita in muro do mus vendite non cedit emptori: ſed remanet re conditoris. Ang. Et in au tem ſufficiat ſolus ocu lorum aſpectus: vel etiā requiratur apprehenſio ꝛ quis preferatur. vide p Chriſtoh. hic.

e Jn ceſaris loco. ſ. patri monali.

f Fiſcali loco. nō tñ pu blice deputato.

g Vel publico. i. publi ce deputato.

h Limitatis. ſ. loco pri uatoꝝ ſunt. vt. ff. de ſ. ſigni. eum qui vectigal.

i Fiſci. ſed ſi fiſci partem ſuppreſſerit cum altero tantum reddit. vt. ff. de iure fiſci. l. iij. §. ſi.

Per traditionem. Caſus. Dñe iam vidi multos modos p quos acquirit dñium de iure gen. nunqd pluribus modis pōt acquiri: Rñ. q⁹ fic. Per traditionem enim a dño factam iure gen. quod naturali ratione introducti eſt dñium nobis acquiritur. Nihil enim tam cōueniēs eſt equitati naturali: q⁹ volūtatē dñi volētis ei⁹ fue dominium in alium transferre ꝛ ratā habere. ꝛ ideo cuiuſcūq; generis ſit res corporalis vi delicet ſiue mobilis ſiue imobilis tradi poſſit. ꝛ a dño tradita alienat. Et ideo ſtipendiaria ꝛ tributaria p̄dia p traditionē eoꝝ mō alienari pōt. Sz dñe dicit⁹ mihi q̄ dicunt p̄dia ſtipēdiaria ꝛ tributaria: que in puincijs ſunt: ſed ſz in italia nō ſint talia p̄dia cū inter p̄dia puincialia ꝛ italica q⁹ ad dominū tranſlationem er noſtra cōſtitutiōe nulla ſit differentia. tamen ſi italica p̄dia er cauſa donationis vel dotis: vel ſi bet alia iuſti cauſa ad dominū tranſlationē ſufficientem a dño alij tra dantur ſine dubio tranſferuntur. ſicuti puincialia p̄dia que eodē mō do tradita fuiſſent. Sed licet dixerim tibi per traditionē tranſferri boc tamen non generaliter eſt verū. nā vendite res ꝛ emptori tradite a do mino nō aliter acquirunt emptori q⁹ ſi empto⁹: vēditori pretiū ſoluerit vel alio modo eidē ſatisfecerit: puta dando ei fideiuſſorem aut etiā pignus: ꝛ hoc cauet etiā. l. rij. tab. Recte tñ dr er iure gē. hoc effici. Veruī tamen ſi vēditor nec⁹ pretio ſibi numerato fideiuſſore vel pignore ſibi dato fidē empto⁹ ſecutus ei rē tradiderit dicēdū eſt ſtatim rē emptoris fieri. Sed pone. pcurator: titū de volūtate dñi vēdidit mihi equū titij ꝛ pcio numerato equū mihi tradidit. modo q̄o vtrū p traditionē a pcuratore factam dñiū equi videatur mihi acquiſitū: Rñ. q⁹ fic. mihil eñ intereſt vtrū ipſe dominus rēſua alicui tradat an ali⁹ de volūtate eius: ꝛ ideo ſi alicui libera vniuerſoꝝ negotioꝝ adminiſtratio a dño permiſſa fuerit: ꝛ ipſe adminiſtrator er bmōi negocijs aliquā rem vendiderit ꝛ tradiderit bmōi rem per traditiones accipientis facit. Et hec dicuntur vſq; ad illum. §. Jnterdum. Fran. de are.

k Per traditionem quoqꝫ. non ſolum inuenitur. vt. ff. §. proꝫ.

‡ In quas tradēs ꝛ ac cipiens sue miant: puta q; ambo eā ſciāt vel ere dāt ſabeſſe.

l Jure naturali. i. gentium. vt. ff. §. proꝫ.

m Ex equitur. cauſa precedente vera vel putatiua ‡ vt indebitū. als non. vt. ff. co. l. nunq̄. ꝛ. ff. boc. ff. ibi. fed ꝛ ſiquidem ꝛc.

n Nihil. immo deo ſeruire ſed hyperbolice loquitur. fic. ff. de pac. l. ij pn. ꝛ. ff. de ac. emp. l. crēpto. in pin. ꝛ. C. de tranſac. non minorem.

o Voluntatem. dū tñ legitimam. nam cui bonis interdictum eſt non alienat. vt. ff. de cura. fu. l. j. in pzin.

p Quinſcunq;. i. fine mobilis ſiue ſoli.

q Corporalis. inco: pozales enim tradi non poſſunt. vt. ff. de acquir. re. do. ſeruus. §. incorporales.

r A dño. boc q̄ꝫ fallit: ꝛ eius cōtrariū inuenitur verū. vt. j. g. alie. lꝫ vel non. Sed boc eſt re gulare vt hic. ff. eod. ꝛ. traditio.

s Alienat. i. dñiū tranſfertur. Accurſius.

t Stipēdiaria. ſ. q̄mill tibus p ſtipēdijs dant. vt. ff. de rei vē. ití verbe ratum. §. ij. ꝛ de euic. l. lu cius. ꝛ de acquir. re. do. in agris.

v Tributaria. q̄ tributa Rome reddunt.

x Alienātur. per traditionē. Additio. Que q̄ modis fieri intelligant. vide Ang. Et an per ver bū tradidit poſitū in in ſtrumento probet. vide Bar. ꝛ Chriſto. hic.

y Jn puicijs. quaſi dicat talia p̄dia nō ſunt in italia. Accurſius.

z Jnter que. ſcilicet. p̄ uincialia.

a Conſtitutione. vt. C. de pſuca. trāſl. l. vnica.

b Nulla eſt differentia. ſcz quantuz ad dominij tranſlationem. vt. C. de pſuca. tranſfo. l. vnica. ſz quantum ad tributa eſt differentia. C. de epi. ꝛ cle ri. de bis.

c Sed ſigdes. vere nul la eſt differentia. ſed ſi ac.

d Tradantur. ſ. ſtipendiaria p̄dia et tributaria. Accurſius.

Predia ſtipendiaria Predia tributaria

alienat. vt. ff. de cura. fu. l. j. in pzin.

p Quinſcunq;. i. fine mobilis ſiue ſoli.

q Corporalis. inco: pozales enim tradi non poſſunt. vt. ff. de acquir. re. do. ſeruus. §. incorporales.

r A dño. boc q̄ꝫ fallit: ꝛ eius cōtrariū inuenitur verū. vt. j. g. alie. lꝫ vel non. Sed boc eſt re gulare vt hic. ff. eod. ꝛ. traditio.

s Alienat. i. dñiū tranſfertur. Accurſius.

t Stipēdiaria. ſ. q̄mill tibus p ſtipēdijs dant. vt. ff. de rei vē. ití verbe ratum. §. ij. ꝛ de euic. l. lu cius. ꝛ de acquir. re. do. in agris.

v Tributaria. q̄ tributa Rome reddunt.

x Alienātur. per traditionē. Additio. Que q̄ modis fieri intelligant. vide Ang. Et an per ver bū tradidit poſitū in in ſtrumento probet. vide Bar. ꝛ Chriſto. hic.

y Jn puicijs. quaſi dicat talia p̄dia nō ſunt in italia. Accurſius.

z Jnter que. ſcilicet. p̄ uincialia.

a Conſtitutione. vt. C. de pſuca. trāſl. l. vnica.

b Nulla eſt differentia. ſcz quantuz ad dominij tranſlationem. vt. C. de pſuca. tranſfo. l. vnica. ſz quantum ad tributa eſt differentia. C. de epi. ꝛ cle ri. de bis.

c Sed ſigdes. vere nul la eſt differentia. ſed ſi ac.

d Tradantur. ſ. ſtipendiaria p̄dia et tributaria. Accurſius.

Predia ſtipendiaria Predia tributaria

dem modo alienant[e]. ¶ Vocātur autem ſtipendiaria ꝛ tributaria p̄dia que in puincijs[y] ſunt: inter[z] que necnon ꝛ italica p̄dia ex noſtra cōſtitutione[a] nulla eſt differentia[b]. Sed liquidē[c] ex cā donationis aut dotis: aut qualibet alia ex cā tradantur[d] ſine dubio tranſferuntur[e].

¶ Dominium rei vēdite nō trāſit in emptorem: etiam ſi res tradatur: niſi pretium ſit ſolutū vel aliter ſatisfactum: aut habita ſit fides de pretio. Arretinus.

¶ Vendite vero[f] res ꝛ tradite non aliter emptori acquiruntur q̄ſi is venditori pretium ſoluerit: vel alio modo ei ſatiſfecerit: veluti ex promiſſore aut pignore[g] dato[i] quod quidem cauetur ex lege. rij. tabularum. tamen re ete dicitur ꝛ iure gentium: id eſt iure naturali[l] id effici. ¶ Sed ſi is qui vendidit[m] fidez emptoris[n] ſecutus fuerit dicendum eſt ſtatim rem emptoris[o] fieri. ¶ Nihil[p] autez intereſt vtrū ipſe dominus tradat alicui rem ſuaz: an volūta re eius ali⁹: cui ci⁹ rei poſſeſſio p̄miſſa[q] ſit: qua rōne ſi cui libera[r]

e Tranſferuntur. ſcz prouincialia predia: ſicut italica. ꝛ eſt verum in omnibus: niſi ſcriptura neceſſaria ſit. ſm Jo. vt. C. de ſuffra. l. vnica. q⁹ ſi predia. Item ſunt vera ſi accipiens inducatur in vacuam poſſeſſionem ſm quoſdam. vt. C. de probatio. cuz res. Joan. contra. vt. ff. de fun. do. ſi fundum. ꝛ de acquiren. re. do. homo liber. ſ. quicquid. ſufficit enim inducin poſſeſſionem: licet non vacuam. Quod autē in dicta. l. de probatio. dicitur demonſtratiue q̄ ſic euenerit: nō cauſatiue dicit.

f Vero. pro ſed. Accurſius.

g Res. que loco pignoris a venditore teneri poſſunt. vt. ff. de actio. empti. iulianus. §. offerri.

h Pignore. quod ſic intelligo ſi placeat venditori aliud q̄ pretiū ac cipere: als non. vt. ff. ſi cer. pe. l. ij. §. i.

i Dato. Poterit ergo vendicare venditor em. ſcz ſi non fuit de pretio ſatiſfactū. vt. ff. de tribu. l. procuratoris. §. ſed ꝛ ſi dedit mercen. miſi empt⁹ tunc pretium offerat. vt. ff. man. diligenter. §. j. in fin. ꝛ. ff. de pcā rio. l. ea que.

k Et lege. kij. tabularum: que eſt ius ciuile. vt. ff. de iuſti. ꝛ iur. l. ius ci uile. §. boc igitur. non ſolum gentium.

l Jure naturali. ſic dictum eſt q⁹ rōne naturali ratione inductū fuit. vt. §. de iur. natu. §. quod vero. ꝛ. §. ſed naturalia.

m Vendidit. ꝛ tradidit.

n Fidem emptoris. Quid ſi dedit diem ad ſoluendum: Rñ. nō facta ſolutione vendicat ſm Jo. ‡ vt. C. de pac. inter empt. ꝛ vendi. l. cōmiſſorie. poteſt tñ cōtradici: quia aliud eſt ſimpliciter diem ſaluriori ſtatuere aliud pactus legis cōmiſſorie ponere. Item ſi ſimpliciter tradat: Reſpon. videtur ſequi fidem: niſi contra probetur: vt q⁹ forte dicebat empto⁹ preſentem habere pecuniam. vt argu. ff. de pigno. actio. l. ij. Et arg. contra. ff. de tribu. procuratoris. §. ſed ſi dedi.

o Emptoris fieri. niſi in caſibus. vt. ff. de iur. fi. l. ſi procurator. §. fi. et ff. de re iudi. a dño pio. §. ſed ſi empto⁹.

p Nihil. qđ em̄ qs per aliū facit ipſe facere videt. vt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. deieciſſe. ꝛ. ſ. de iniur. §. non ſolū. ꝛ. ff. de iniur. item apud. §. feciſſe.

q Permiſſa ſit. vel ab ipſo domino vel ab alio domini voluntate.

r Libera. ſecus in generali. pcuratore qui non habet liberaz. vt. ff. de procu. procuratori cui. ꝛ. l. procuratori totoꝝ. ſed. Mdiſtinxit inter p curatorem totoꝝ bonoꝝ: vt ibi. ꝛ vniuerſoꝝ vt hic. Additio. Dic plene per Bar. in. l. pcurator cui libera. ff. de procur. ꝛ quando ꝛ quo modo dicatur libera confeſſio. vide ibi. Bar. Zinge.

+ Et ſi nō ꝓncipalit: ſz appiobatio ne tranſſeri dñium inq̄ tum appio bat ipſius ꝛ crum dādo formam: vt nō aliter trā ſeat q⁹ ſi fue rit ō pretio ſatiſfactum. Chriſtoſo. ‡ In ſtitu eſt Franciſ cus: vt here ſidē de pcio et tranſfert dñium: ita ſi prestat: eſt ſe nō cōſide re vitra de vtra de vies: ſm Ange.

Jnterdum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Interdū. ¶ Casus. Dixit supra q̄ nō solū traditione trāsferr dñiuz ꝫ etiā q̄cūq; sine traditione nuda volūtas dñi sufficit ad dñiū rei sue trāsferēdū. veluti si tit⁹ aliquā rē tibi accōmodauit aut locauit aut apud te deposuit. nā si postea eāde rē tibi vēdiderit aut donauerit: aut dotis noie aliq̄ dederit: q̄uis eā rē ex cā vēditiōis aut donatiōis vel dotis tibi non tradiderit co tū ipo q̄ ipe patit bmōi rē tuā ēe tuā p q̄ dñiū ei⁹ tibi acquirit ac si eo noie tibi ea tradidesset. ꝛ ideo cōtingit in alio casu. ¶ Nā si q̄s vēdiderit merces in horreo suo depositas: et claues horrei tibi ēptor tradite sunt dñium tibi merciū acq̄sīū intelligit⁹. Et nō solū voluntate trāsferr dominiuz quādo habet voluntatē trāsferēdi in psonā cert⁹: sed etiā aliq̄n volūtas dñi sufficit ad dñium rei sue trāsferēdū in psonaz certā: vt in tali casu. ¶ Pre tores vel cōsules q̄ mis filia. ꝛ aurū vel argētū in vulg⁹ p̄dicunt: vt multi tudine populi ad bmōi missilia cōcurrēte liber⁹ posset pt trānsire: ꝫ igno rēt q̄tū q̄s̄q; acceptur⁹ sit: tū q̄ volūt vnūq̄q; esse dominū ei⁹ si acceptū rit statiz accipiēdi dominiū efficiūt. Et cadē rōne verius esse videt si aliqs rē p derelicto a domino habitā occupauerit statim ipm occupātēz dñm fieri. Sed domine dicatis mihi quō ōz haberi p derelicto: Ad hoc rñ. Amice: illud p̄o derelicto habeē q̄ dñs tali in uentiōe obiecit vt illud amplius in numero rez suaꝝ esse noleat: et ita statim cū abiecit dominus esse desinit. vnde cū in nullius bonis sit de iure gentium occupanti cōceditur. Sed et alia causa. p̄ncipalis res est: vt quādo in tēpestate magis cā ꝛonerande na uis ejiciunt: ꝛ idcirco in bmōi res ejectas aliud ius statuit. Naz bmōi res in tēpestate maris ejecte remanēt in dominio eoz qui eas ejecerūt: q; verū est dños eas nō eo aio ejecisse vt ampli⁹ eas nō baberēt: sed q; magis ipsi cum naue ꝛonerata periculum maris euadere possent: et ideo si quis bmōi res fluctibus erpulsas vel etiā in ipso mari consecu tus fuerit aio lucrandi furtum cōmittit ꝛ actione furti tenetur. Nō cū multum videtur distare ab illis rebus que de reda concurrente dominis non videntibus cadunt. h. d. vsq; ad fi. ti. Fran. de are.

a ¶ Huda. ſ. a traditione. fic. C. de pac. l. traditionibus. Itē in alijs casi bus dñium fine traditiōe daꝫ q̄ possunt bis legibus notari. ff. de acq. pos. l. j. ſ. si iusserim. ꝛ. ſ. idēq;. ꝛ. l. q̄ meo. ſ. si vēditor. ꝛ. l. quarūdam. Item. C. de acqui. pos. minus. ꝛ. C. de do. l. j. ꝛ. l. quisquis. ✣ Item si vo lens tibi tradere dominium noīe tuo me cōstituam possidere: vel con ducā a te. vt. ff. de acqui. pos. quod meo. ꝛ de rei ven. quedam mulier.

b ¶ Tuam esse. si res est p̄sens. vt. ff. de rei ven. ei⁹. ꝛ. l. bec. ſi. Vel in ve ra vendītione: ibi in ficta. vt. ff. p̄o emp. l. ij. Item boc est verum si p̄ci um sit solutum vel satisfactum. vt. ſ. eo. ſ. vendite.

c ¶ Item si quis. ✣ Nic est casus vbi sine possessione tradita; acquirit dominū ꝛ alios habes notatos. ff. de rei ven. l. ſi ager. Accursius.

d ¶ Depositas. i. repositas.

e ¶ Simul atq; ✣ statim post ✣. vt. ſ. c. ſ. fere. ꝛ. j. de emp. ꝛ vē. in prin.

f ¶ Claues. Aliter de cōſuetudine dicie in qua cū aliqs vult legare vel dare fundū ecclie sumit parū terre in pāniculo ꝛ ponit sup altare: ꝛ ita trāsfert dñiuz. vt extra. de cōsue. c. ij. Est tū casus mirabilis in quo sine oi traditiōe: sed sola voluntate trāsfert possessio ꝛ dñium ipso iure. vt C. de dona. l. q̄sq;. vbi retētio vsufructꝰ in re donata inducit traditiō nēpossessiōis ꝛ dñi p quādā iuris fictionē. Itē si reliquat eccīe vel ci uitati bereditas vel legatū. vel eis res aliq̄ donet aut vēdat: statī dñiū trāsfertur sine possessionis traditiōe. C. de sacrofan. ec. vt inter diuinis.

g ¶ Trāsfert. p̄ncipaliter. ꝛ possessionē: Et q̄ dixi de p̄prietate: verū est si dñs est tradēs: als cāz p̄stat vlucapiēdi: si bec fiāt cōz borreo: ꝛ hoc vniuersoꝝ negocioꝝ administra tio p̄missa fuerit a dño: isq; ex his negocijs rem vendiderit: et tradi derit facit eam accipientis.

¶ Ex vēditione rei quam prius quis cōmodauerat trāsfertur do minium in cōmodatariū sine no ua traditione. Arctinus.

¶ Interdū ctiaz sine traditione nuda[a] volūtas dñi sufficit ad rem trāsferēdā. veluti si rē q̄ tibi ali qs commodauerit: aut locauerit: aut apud te deposuerit: postea vē diderit tibi aut donauerit: aut do tis noie dederit: q̄uis cū ex ea cā tibi cā non tradiderit: eo tū ipo q̄ patit tuam esse[b]: statim tibi acqri tur proprietas perinde ac si eo no mine tradita tibi fuisset.

¶ Per traditionem clauium vi detur traditū dominum merciuz venditarum. Arctinus.

¶ Itē si quis[c] merces in horreo depositas[d] vēdiderit: simul atq; claues[e] horrei sui tradiderit em ptori: transfert[g] proprietatē mer cium ad emptorem.

¶ Missilia ꝛ alia habita p derelicto fiunt occupantis. Arctinus.

¶ Hoc amplī[h]⁹ inter duz ꝛ in in certā[i] p̄sonā collata voluntas dñi trāsfert rei. p̄prietatē: vt ecce p̄to res ꝛ cōsules q̄ missilia ꝛ iactāt in vulgus. ignorant q̄d cozū q̄s̄q; sit accepturꝰ: et tū q̄ volunt q̄d q̄sq; acceperit ei⁹ cē statim eū dñm effi ciūt. Qua rōne veri⁹ esse videt: vt si rē p derelicto a dño habitam oc cupauerit q̄s̄q; statim cū dñz effici. ¶ Pro derelicto aut habeē quod dñs ea mēte abiecerit vt id in nu mero reruz suarū esse nolit[k]: idco q̄s statim dñs eius esse desijt[m].

¶ Proiecta in mari tp̄e tēpesta tis: vel cadentia de curru alicuius non fiunt occupantis. h. d. Arcti.

¶ Alia sane causa[n] est earū reruz que in tēpestate maris leuāde na uis causa ejiciuntur. ¶ De eīs dñoꝝ rū permanent: q̄ palā est ea non eo animo ejici q̄ quis eas habere nollet: sed quo magis cum ipa na ui maris periculū effugiat. ¶ Qua de causa si quis eas fluctibus[o] ex pulsas: vel etiam in ipso mari na ctus lucrādi animo abstulerit fur tum[p] committit. ¶ Nec longe[q] vi dentur discedere ab his que de re da[r] current non intelligentibus[s] dominis cadunt.

¶ De rebus corporalib⁹ ꝛ incor poralibus. Titu. ij.

¶ Corporalia tangi possunt de sui natura: incorporalia vero non ꝫ in eis contineantur corporalia: sive sint fruitutes rea les sive personales. hoc dicit Arctinus.

¶ Vedaz p̄ceterea[t] res corporales[v] sunt: et habere desijt rē immobilem aliogn possessionē dereperit nō dñiū. vt. ff. de acqr. pos. ſi qs. ſ. differentia. ꝛ. ff. p derelic. l. j. ꝛ. ij. Additio. Aut stat in possessione: aut habet animum habendi p̄o derelicto ꝛ nō p̄dit domi niū. vt. d. l. ſi qs vi. ſ. differētia. ff. de acqui. pos. Aut exiit de possessiōe ꝛ tunc etiā p̄dit dominū: ꝛ habeē p derelicto: ita tenet glo. ſm vnam opi. in dicto. ſ. differentia. quam ibi sequitur. Bar. ꝛ doctores.

n ¶ Alia sane causa. als alia causa. ſ. proijciendi: ꝛ ideo aliud ius statui tur. Vide ca. ex cōfessionali. de rapto.

o ¶ Fluctibus. id est vndis.

p ¶ Furtū. ff. de fur. l. falsus. ſ. ſi iactū cōtra. Sol. distinguē animū p̄ji cientis: q̄ ps vt si libz̄ apertū p̄jcia ſm Jo. vt et bac lege ꝛ illa colli git. ꝛ arg. ff. de dā. infec. ſi finita. ſ. si qs metu. Item quid distat hoc fur tū ab illo titulo. ff. de incē. ru. nau: Rſpōdeo boc loeum hꝫ quādo nō in ipso naufragio aliquid quis furatur. ibi in ipso naufragio. vt. ff. de incen. ru. nau. l. j. in fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ. ff. p̄o dereli. l. j. ꝛ. ij. Accursius.

q ¶ Nec longe. nam in aliquo distat: q̄ boc sciente/illud ignorante do mino fit. vt. ff. de acqui. pos. interdum.

r ¶ De reda. id est de curru ducto ab equis.

s ¶ Non intelligentibus, id est non videntibus.

¶ De rebus corporalibus ꝛc. ¶ Quia visum est de cēba diuisione rez ſ. q̄da sunt publice q̄dam sunt nullius: ꝛ q̄da singulozū ꝛc. Sequeba tur de tertia diuisiōe videre q̄ ita se hꝫ q̄ rerū q̄da sunt corpales: q̄daz incorpales. de qua diuisione tractaturꝰ intitulat ista ma ru. P̄oz.

Vedā. ¶ Totus iste titul⁹ diuidit in q̄q; ptes. ¶ Primo po nit vnā diuisionē rerū. Secōo diffinit res corpales ꝛ p exēpla demōstrat. Tertio diffinit res incorpales: ꝛ etiā p exēpla demōstrat. Quarto rīdet cuidā tacite q̄ōni. Quīto p dicta ex tēdit. Sexto ibi. Corpales sunt. Tertia ibi. Incorpales. q̄rta ibi. Nec ad rē. Quīta ibi. Eodē nūero. ¶ Pone casū p exēpm q: ita sat; plana ē.

t ¶ Preterea. id est p̄ter p̄dicta diuisionem. ſ. tit. i. in p̄in. Est et alia quedā cōia: q̄da publica: q̄dam vniuersitatis: q̄dā nullius: q̄da singu laris. Item quedā corpales: ꝛ quedā incorpales: vt hic ſubijcit.

v ¶ Corporales. fic. ff. de rerum diuisio. l. j. ſ. quedam.

Possessio sepe trans fert ꝛ res non appre hendatur.

Versus.

a Dissilia vnde dicū tur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Quedã incorporales. Quid de hac diuisione nos iurisconsulti egemus: Rñ.q; multa incorpalib' locũ habẽt q̃ nõ seruant in corpalib'.

+ Scp̃ sẽ cum reb' corpalibus sic. Dummõ ꝓcurrat scia aduersarq: hꝛi alijs ꝓe scripsisti bus non reꝓfat: vt.li.C. de pscr.30. tẽ. fm ang.b.

Incorpalia eñ non traduntur: non ꝑsecipiunt regulariter: + vt.ff. de acq.re.do.l.seruꝰ.§.incorpales.ꝛ de vsuca.l.vsucapionẽ. nõ vẽdicant. vt.ff. de rei ven.l.vendicatio. ac nõ trãsferũtur penꝛ.vt.ff.ꝓo so.l.j.§. ꝛ.iij. non possidẽt. vt.ff. de acq.pos.l.iij. in ꝓpe.

b ¶ Sui natura. nã secus si ꝓpter difficultatem vt res in profundũ maris vel celo affixa. Additio. Et de ista dictione in/qd ipo:tetꝑpide Christo. hic.

c ¶ Innumerabiles. id ẽ nõũ babiles ad numerãdum. Jo.

d ¶ Que in iure cõsistũt. id est subboc predicabili ius continent: in quarũ diffinitionib' ponit hec dictio ius in ꝑdicato q̃lia sunt oia iura. scz icorꝑalia. vt.ff. de re. di.l.j. §. quedam.

e ¶ Hereditas. vt.ff. de v. signi. l. nihil.

f ¶ Usufructus. ſ. de vsufruc. in ꝓin.

g ¶ Obligatiões. ſ. ꝺ obligã. in ꝓin.

b ¶ Quoquomodo. i. sine ꝙ ẽctu vel quasi. vel maleficio: vel quasi. vt. ſ. de oblig. §. fi.

i ¶ Hec ad rẽ. Rñdet tacite obiectioni. q. ꝺ. quõ hereditas est incorꝑalis cum in ea sint res corꝑales.

k ¶ Et fundo. in quo vsũ fructum habemus.

l ¶ Plerũq;. ꝓpter seruitutes q̃ ꝓ actionẽ vl' obligationez debent. vt. ſ. de actio. §. ũ. ꝛ ꝓpter actionũ cessiones. vt.ff. mã. l. ſi ꝓcuratorẽ. §. fi. ꝛ. ff. de rei ven. l. si hoicm. als iulianus. §. vſq; adeo. Acc.

m ¶ Nam. ꝓ sed.

n ¶ Ipsum ius hereditatis. id est ipsa hereditas: et sic in tranſitiue hec tria leguntur.

o ¶ Fruendi. id est vsufructus.

p ¶ Ipsum ius obligationis. i. obligatio ipsa.

q ¶ Eodem numero. id est incorꝑalia.

r ¶ Jura. id est seruitutes.

s ¶ Vocantur. de quibus. ſ. ti. ꝓrori. dicit statim. De quibusdã querit licet ad nos non pertineant: vt de acre: fumo: ꝛ de flatu animalis. Rñ. sin philosophos hec esse corꝑalia. Itẽ quid de angelis bonis ꝛ malis ꝛ anima hominis: Respon. hec incorꝑalia esse.

Fumus et acer corꝑalia fuisse. Continuatio.

¶ De seruitutibus rusticoꝝ ꝛc. ¶ Dictũ est. ſ. de rebus incorꝑalibus in genere: sequitur videre in specie: ꝛ ideo a seruitutibus initium facit que sunt incorꝑorales. vt. ſ. ti. j. in ſi.

Diuisio.

Rusticoꝝ. ¶ Iste titulus diuidit in quinq; partes. Primo ponit de seruitutibus rusticoꝝ ꝓdior. Scõo de seruitutib' vrbanoꝝ ꝓdiorum. Tertio redit ad seruitutes rusticorum. Quarto ponit quare appellant seruitutes prediorũ. Quinto ponit qualiter dicte seruitutes constituant. Scõa ibi. Jn. ſ. prediorũ. Tertia ibi. Jn. ſ. inter rusticoꝝ. Quarta ibi. Ideo autem. Quinta ibi. ſ. si quis velit. ¶ Casus. Dñe iam video q̃ vultis tractare de seruitutibus rusti. ꝓdio. dicatis ergo mihi quid est iter: Ad hoc respond. Amice: iter est ꝛc. ꝓout continetur in littera ꝛ sic po. ca. de ceteris seruitutibus vſq; ad. ſ. prediorum vrbano. Fran.

t ¶ Rusticorum. sic arg. ff. eo. l. j.

v ¶ Jura. id est seruitutes. Et nota bic tria genera seruitutũ q̃dã a ꝑsona ꝑsone debentur. de quib' ꝺz. ſ. de iure ꝑso. q̃dam ab vna re alteri re. de quibus ꝺr: in hoc titulo ‡ quedã a re ꝑsone vt vsufructꝰ ꝛ vsus ꝛ habitatio. vt. ſ. ti. j. ꝛ. ij. Potest ꝛ quartum dici vt a ꝑsona rei debeatur. vt. ff. de condi. ꝛ demon. titio. ſ. fitio. ꝛ de ali. ꝛ ci. le. l. seruos.

‡ Queꝑost q̃ sunt ꝑstitute trãseũt cũ re ipa ad quẽcũq; va dãt. secus si q eẽnt. ꝓmisse

r ¶ Jus eũdi. solus. vt ꝑ hoc ꝺiscrepet a sequenti. Accursius.

s ¶ Jumentũ. scz separatũ a se: vel armẽta separata a se: ſ. sup equo ire

quedã incorporales. ¶ Corpora les sunt que sui naturaᵇ tangi pñt veluti fundus: hõ: vestis: aurũ: argentũ ꝛ deniq; alie res innumerabiles. ¶ Incorporales aũt sunt q̃ tãgi nõ pñt: qualia sunt ea que in iureᶜ consistunt sicut hereditasᶜ: vsufructusᶠ: vsus: ꝛ obligatiõesᵍ quoquoʰ modo contracte. ¶ Nec ad rem pertinet q̃ in hereditate res corporales cõtinetur. nã ꝛ fructꝰ qui ex fundoᵏ percipiũtur corpales sunt: ꝛ id q̃ ex aliqua obligatiõe nobis debet plerunq; corpale est veluti fundˡ: hõ: pecunia. Nã "et ipm ius" hereditatis: ꝛ ipsum ius vtendi et fruendi ꝛ ipsum ius obligatiõis incorporale ẽ. ¶ Eodem numeroᵒ sunt iura ꝓdiorũ vrbanorum ꝛ rusticoum quecũq; seruitutes vocantur.

¶ De seruitutibus rusticorum ꝓdiorum. Titu. iij.

¶ Qui hꝫ seruitutez itineris põt ipse solus ire: nõ autẽ iumentũ vel vehiculũ ducere: fecꝰ si habeat seruitutẽ actꝰ. Et seruiꝰ vie cõtinet in se iter ꝛ actũ. Et q̃ ducẽde seruitꝰ cõtinet vt possint aque ꝓ fundũ vicinum duci. h. ꝺ. Arctinus.

Rusticoum prediorũ iura sũt hec: iter: actus: via: aque ductus. Iter est ius cũ di ambulandi bominis: non etiam iumentum agẽdi vel vehiculuꝫ. Actus est ius cũdi ambulandi hominis: agẽdi iumentum vel vehiculum. Jtaq; q̃ habet iter: actum non habet: sed qui habet actum/iter habet: eoq; et potest etiam sine iumento. Via est ius eundi ꝛ agendi ꝛ ambulandi hominis. nam iter ꝛ actũ via in se continet. ¶ Aque ductus est ius aque ducende per fundum alienum.

¶ Seruitutes que edificijs debentur licet in villa constitutis / dicuntur seruitutes vrbanorum prediorum.

¶ Prediorum vrbanorum sunt seruitutes que edificijs inherent ideo vrbanoꝝ dicte sunt quoniã edificia omnia vrbana prędia appellamus: et si in villa edificata sunt. Item vrbanorum prediorũ seruitutes sunt hec: vt vicin' onera vicini sustineat: vt in parietem eius liceat vicino tignum immittere: vt stillicidium vel flumen recipiat quis in edes suas: vel in aream: vel in cloacam: vel non recipiat: ꝛ ne alti quis tollat edes suas: ne luminibus vicini fui officiatur.

¶ In seruitutibus rustici prediꝫ computantur hec describre.

¶ Inter rusticoꝝ ꝓdioꝝ seruitutes qdam cõputari recte putãt

c ¶ Iter habet. quo ad cõmodũ: nõ quo ad ꝑiutẽ: sunt enim due seruitutes diuerse. vt. ff. si ſer. vend. loci. ſ. j. ꝛ. ff. de adim. le. l. j.

d ¶ Eo. scz itinere contẽto sub actu.

e ¶ Lundi. hec verba exꝓne. vt. ſ. eo. ſ. j.

f ¶ Cõtinet. sed q̃ est diferẽtia fm hoc inter actũ ꝛ viaz: Rñ. qui hꝫ viam põt trahere trabem ꝛ lapides et recte ferre bestiã ‡ q̃ nõ pmittũtur habenti actũ. vt. ff. de seruit. rusti. predio. l. qui sella. ſ. j. Itẽz certa vie latitudo est. viij. pedũ in directum in angulis. xvj. nisi maiores vel minores placuerit facere constitutẽtibus ‡ q̃ nõ est in actu. vt. ff. de seruit. rusti. predi. l. vie. et. l. certo. ſ. latitudo. ꝛ. l. via cõstitui. Acc.

g ¶ Aque ducẽde. fiũ ne nente. siue inueniẽde. vt ff. eo. l. labeo.

¶ Prediorũ vrbanorũ.

¶ Caſ. Dñe iã vidi que sunt serui. ru. p̃. dicatis mihi si placet q̃ sunt ser. vrb. prę: Ad hꝫ rñ. Amice: ser. vr. prę. sunt de. vt vicin' onera vicini sui in edib' suis sustineat: videlz vt liceat vicino tignũ de edib' suis ꝛ parietẽ vicini sui immittere. Itẽ vt vicin' stillicidiũ vicini sui vel flumẽ cloacas suas vel in areã suã recipiat: vel etiã inter fruitutes ꝓdio. ꝛnumerat hꝫ seruitꝰ ne qs edes suas alti ꝛtollat vl' minꝰ' vicini sui officiat. Et hꝫ dicunt vsq; ad. ſ. Inter rusticoꝝ. Frã.

b ¶ In villa. non enim locus sed materia facit vrbanum prediuꝫ: quod dic vt. ff. de verb. signi. l. vrbana prędia.

i ¶ Vicinus. id est domus vicini.

k ¶ Stillicidium. quod stillat: ꝛ interdum directo cadit: interdum non ꝓpter ventum fortẽ: fed flumen directo cadit: ꝛ marime per ꝺochias. i. cannale. vt. ff. de ſer. vrb. prędi. seruitutes. ſ. stillicidium. Accursius.

l ¶ Nõ recipiat. hꝫ sẽs recipere est ius nõ seruitutis: imo potꝰ libertatis. ꝛ hãc negatiuã referas ad oia ercpla. prime dicta. Vel dic sicut recipere talia est seruit' ita ecõtra si debuit recipere est mihi quõdã recipiẽti seruitus ꝛ onus. ꝛ sicut in ꝑscribẽda seruitute indigebã aliquo facto. sic ecõtra in ꝑscribẽda sua libertate idiget facto scz vt fozamina obturet: vel silia faciat q̃ nõ sunt necessaria in ꝑscriptioẽ libertatis cõtra rusticam seruitutẽ: ꝛ ideo tantum in affirmatiua lex dicit de eis. scz ius eundi agendi ꝛc. vt. ff. de seruitu. vrba. prędio. l. v. ꝛ. s. eo. circa ꝓinci. Additio. Dic rationem diuersitatis q̃ vrbane seruitutes sunt nobiliores ꝛ magis interest reꝑublice q̃ conseruentur q̃ rustice: ꝛ ideo fi que dã fozamina obturant q̃dã nõ in nibilo acgrit libertas fm Ang. hic

m ¶ Tollat. vel non tollat. qõ potest prodesse mihi ad luminare fulgenda. vnde dicitur in libro machabeorum., efulsit sol in clipeos aureos ꝛ refplendueruntmontes ab eis. vt. ff. eo. ſ. si arborẽm. §. interduꝫ. Vel dic q̃ tollat vt sit seruitus. vt modo in alijs dirimus.

¶ Inter rusticoꝝ. ¶ Casus. Domine vos dixistis mihi que sunt ser. rusti. predi. q̃ que vrba. sed nunquid plures sunt seruitutes ru. ꝑdi: Ad hoc rñ. q̃ sic. nã inter ser. ru. ꝑdi. quidam certe putant hmõi seruitutes cõnumerari: videlz ius hauriendi aquã ex fonte vicini. Itẽ appulsum pecoris ad aquã. Itẽ ius paſcẽdi. Itẽ seruitutẽ calcis coquẽde vel arene fodiende. Et hec dicuntur vsq; ad. ſ. Ideo autem. Fran.

th. Et ista rum ꝛstõe ꝛs tã conſi tuens fundi fuiet. q̃ in cui ꝛstitut fũdi dñans insolidũ habere ꝺisium Ange.

Actus et via ꝺifferunt.

‡ Dñmõ ciuilit gerat ꝛ nõ ꝺeuaſtet fructꝰ. Gñno. ꝓ capitaneo: cui ꝛcedit trãsitus ꝙ aliqũ territoriũ. Ang. ꝛ Ja. & ꝛt ſi ergſe in aliquo loco ẽgusto cõcedat vallet/saltez vt actꝰ aut iter fm ang. b.

Aque

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Atque hausti. ſius hauriēdi aquā neceſſariā agro meo vel laborātibus in eodem ꝛr fonte vicini. Additio. Dic quatenꝰ eſt neceſſarium pro vtilitate fundi mei, vt. l. ergo. §. neratius. ff. de ſer. ru. præd.

b ¶ Pecoris. ſ. cōſtituti ad ſtercorādū agrū meū: ꝛ ſic bibent vel paſcent ibi vicini ſui vicino agro ꝛ ſic ſunt reales ſeruitutes. Sed ℨ. ff. de ali. et cibo. l. mela. §. fi. Reſpond. ibi pſonales dicūtur: q; cū pſona durant. ꝛ arg. ff. de ſer. ruſti. præ. pecoris. vel ſi non habeo præditū cui ſupradicta erpediāt non erit ſeruit⁹: ſed magis aliud ius, ſcz pactionis vel conuētionis. vt. ff. de ſerui. vt pomus. Accurſius.

c ¶ Calcis coquende. neceſſarie ad domunculaz in agro meo conficiēdaz propter fructus recipendos. Idem dicas de arena fodienda.

¶ Ideo autē, ¶ Laſus. Dñe ia video q̄ ſunt ſeruitutes tā ruſticorum q̄m vrbanoꝝ: ſed dicatis mihi q̄re huiuſmodi ſeruitutes dicunt prediales: Ad ħ rñdet imperator. Certe amice optima ratione dicūtur prediales predicte ſeruitutes. Huiuſmodi enim ſeruitutes ſine prēdijs ꝛſtitui nō poſſunt. Nemo em̄ ſeruitutē vrbanoꝝ vel ruſticoꝝ predio. pōt acquirere vel alij debere: niſi prædium habeat. Sed pone. Dñe ia video q̄re dicūtur huiuſmodi ſeruitutes ꝑdiales. dicatis mihi qualr cōſtituunt ħmōi ſeruitutes: Ad hoc rñd. Hmōi ſeruitutes poſſunt cōſtitui duob⁹ modis. Aut em̄ cōſtituūtur ſeruitutes hmōi inter viuos aut in vltima volūtate. Si autem inter viuos aliqs velit ſeruitutē aliquā de ſuperioꝛib⁹ vicino ſuo cōſtituere: hoc pactis ꝛ ſtipulatiōib⁹ efficere ꝛz. Si aūt in vltima volūtate poteſt etiā ſtatoꝛ in teſtameto ſuo heredē inſtitutū dānare vt altius edes ſuas nō tollat ꝛc. q. prout continet in littera. b. d. vſq; ad ſi. titu. Fran. de Are.

d ¶ Nec quiſq; ſ. vt ſeruit⁹ ſit: obligatio tī eſſe pōt. vt. ff. de euic. fundū. §. i. ff. fa. ber. heredes, ſ. cōtra ſi cōmiſſor. vie ꝛc. Additio. Et nota q̄ debēt eē dñi ſolidū, alſ fundo cōi nō pōt p vnū ex ſocijs libertas acq̄r: nec ſeruit⁹ iponi: q̄uis ſibi ꝑiudicet alijs poſtea etiā ſingulariter cōſentiēdo⁹ pōt tñ ꝑ cirbere ſeu petere declarari ipſam deberi. Itē pluribus ſocijs ꝑmiſſa vni⁹ ex eis i aliorū ꝑiudiciū remittere pōt fm̄ an. b.

e ¶ Jus. id eſt aliquam ſeruitutem de ſuperioꝛibus.

f ¶ Pactionib⁹. i. pactionalib⁹ ſtipulationib⁹. filis expoſitio eſt. ff. de acq. poſſ. l. ſi re. in fi. Vel pactiōib⁹. i. ℨctib⁹ alijs vt vēditiōe ꝛ donatiōne. ꝛ q̄ ſubiūcit ſtipulationibus. i. obligationibus ſ verbo rum tantum.

g ¶ Edes ſuas. q̄bus ſeruitutibus nō impoſitis cuilibet vſq; ad celū li berum eſt edificare. vt. ff. q̄uod vi aut clam. l. ſi. ſ. pe. ꝛ de ſer. l. ſi.

h ¶ Ducere. Dñs deficiētib⁹ cuilibet res ſua libera eſt. ꝛ poterit aliū ꝓbibere volentem ingredi in ſuū agrū. vt. ℨ. de re. di. ſ. fere. ꝛ. ſ. plane.

¶ De vſufructu. ¶ Uſum eſt. ℨ. de ſeruitutib⁹ realibus. ſequit videre de pſonalib⁹ ideo ſequit de vſufructu q eſt ſeruitus pſonalis. vt. l. ſ. ff. de ſeruitutibus. q; plures ſunt ſpēs ſeruitutis. vt no. glo. ℨ. ti. in prin.

Vſufructꝰ. ¶ Tot⁹ iſte titul⁹ diuidit in q̄tuoꝛ ptes. Prio ponit diffinitionē vſufructꝰ. Scō qualr ꝛſtituat. Tertio ſup qb⁹ reb⁹. Quarto quō finiat. Scōa ibi. Uſufructus. Tertia ibi. Cōſtituit. Quarta ibi. Finit. ¶ Laſus. Acceſſi ad inſtitutionem ꝛ ita ꝓpoſui coraꝫ eo. Dñe ia video q̄ vultis tracta. de vſuf. dicatis q̄ eſt vſuf. Ad ħ rñdet impe. Amice: vſufructꝰ eſt ius vtē di fruēdi reb⁹ alienis ſalua rerū ſubſtātia. ꝛ q̄ ħ diffinitio bona ſit ꝓz tali rōne: vſufru. eſt ius. i. ſeruit⁹ ꝛſtituta corpoze quo coꝛpe ſublato ꝛ ipm vſumfr. tolli neceſſe eſt. ꝛ hec dicunt vſq; ad illum. §. Uſufructꝰ.

i ¶ Uſufructus. ſic. ff. eo. l. i. ꝛ. ij.

k ¶ Eſt ius. i. ſeruit⁹. ꝛ ꝑ ħ ꝓz q̄ nō loquit de ꝓpꝛis fructib⁹ fundi q̄ ſunt coꝛpales imo de iure vtēdi. vt. ℨ. de re. coꝛp. ꝛ incoꝛ. §. i. Sicq; ꝑ ħ vbū. ſ. q̄ ꝛepono ius. i. ſeruit⁹ remouet vaſallus ſupficiarꝫ. ꝛ q̄ alſ vtile do minū bz. Itē ħ ius eſt etiā pſonale: q̄ cū pſona extinguit. vt. ſ. e. ſi. finitur. Itē eſt forma q̄dā a ꝓpꝛietate ſeparata cū apud vnū poſſit eē ꝓprietas apud aliū vſufructus. vt. ff. de ac. poſſ. l. permiſceri. Jus autez quod dominus fundi hz in fructibus percipiendis eſt cum cauſa. l. cū ꝓpꝛietate. vt. ff. de excep. rei iudi. ſi cum teſtamento. ſ. pe.

l ¶ Alienis. nā ſua res nemini ſeruitutē bz. vt. ff. de ſerui. vrb. prę. l. in re cōi. ꝛ. ff. ſi vſufr. pe. l. vtifrui. in princ. Itē q̄ ſubiūcit reb⁹ dic ſcz gbuſſibet niſi vſu cōſumant. vt. ℨ. eo. ſ. conſtituitur. et. ff. ſi cer. pe. l. i. in fi.

m ¶ Vtēdi. ad differētiaz creditoris q vti nō bz ꝓpꝛie: vt. ſ. de oblig. q̄ ex delic. na. ſ. furtum. Acc.

n ¶ Fruēdi. ad differētiaz nudi vſus in quo tamen vti ꝛ non frui permittit. vt. ℨ. ti. i. in prin.

o ¶ Salua reꝛ ſubſtātia. i. preſtita cautione vel ſatisdatiōe de ſaluāda ſubſtātia rei ſm̄ quaſdam: ꝛ ſic dicunt cautiones eſſe de ſubſtantia vſufructꝰ. ar. ꝑ eis. C. eo. l. i. et. ff. de vſufruc. le. l. vroꝛi. Nos ℨ dicimus em̄ q̄ hic cautio non eſt de ſubſtantia vſufructꝰ. nā ſine ea vſufructꝰ eſt. plus dico: q̄ ſi caſibus nullo modo ꝓeſtatur. ff. vt leg. vel fideicom. no. ca. l. j. §. ſi ad fiſcū. et. C. de bo. q̄ li. l. fin. ꝛ. ff. vſufru. q̄uēad. ca. l. ſi vſufructus. §. illud. et. §. plane. + Dic ergo ſalua rerum ſubſtātia. i. ne peꝛeat reruz ſubſtātia. q. d. tanditu durat vſufructus q̄diu durat ſubſtantia: ꝛ hoc ſtatim probat ibi: eſt autem ꝛc. ꝛ ſic verba ſunt de diffinitione. ſed non cautio.

Vſufructꝰ formalis. Vſufructus cōtinens cauſalis.

p ¶ Eſt aūt. ſ. vſufructꝰ.

q ¶ Jus. i. ſeruitus vel forma coꝛporis in berens.

r ¶ Quo. i. coꝛpe pempto: vt domo deſtructa vel fundo caſmate pēpto vel iumēto mortuo im quo vſufructꝰ habeꝫ. vt. ff. ꝑ. ſo. ſ. penul.

s ¶ Ipſum. ſ. ius vtendi fruendi. Accurſius.

¶ Uſufructus. ¶ Laſus. Dñe ia video q̄ eſt vſufr. dicatis mihi ſi placet qualr cōſtituit vſuſf. Ad hoc rñ. Amice: vſuſf. recipit ſeparatione a ꝓpꝛietate: ꝛ hoc pōt varijs modis cōtingere. vt cece ſi tit⁹ legauit tibi vſumfr. fundi ſui. nā in hoc caſu heres inſtitut⁹ nudā bz ꝓpꝛietatē ꝛ tu habebis vſumfru. a ꝓpꝛietate ſeparati: ꝛ ſilr in caſu conuerſo. Si titius legauerit tibi fundum deducto vſufru. nam in hoc caſu tu legatarius habebis nudā ꝓpꝛietatem ꝛ vſufructus penes heredem titi⁹ re ſtatoꝛis remanebit. Ipſe poterit teſtatoꝛ in ſuo teſtamento vni vſumfru. legare: alij vſufr. deducto fundū legare poteſt: et hec dicunt⁹ vſq; ad illum verſi. Sine teſtamento. Sed pone. Dñe ia vidi qualiter conſtituit vſufruc. in vltima volūtate. nūquid alio modo conſtitui pōt: Rñ. q̄ ſic. Inter viuos em̄ vſufru. cōſtitui pōt. vnde ſi q̄s velit vſumfru. alij ſine teſtamento cōſtituere hoc pacto⁹ ꝛ ſtipulationib⁹ ꝛ iter viuos efficere pōt. Hec dicuntur vſq; ad illū verſi. Netamen. Sed pone. Dñe ia vidi q̄ vſufru. formalis ſeparatur a ꝓpꝛietate. ꝛ ꝓpꝛietas nuda remanet. quę ergo vtilitas erit in ꝓpꝛietate: Ad hoc rñ. Amice: magna vtilitas eſt in ꝓpꝛietate. Nec em̄ in vniuerſum inutiles eſſe ꝓpꝛietates ſemper vſufru. exiſtēte ſeparato ſtatutū eſt certis modis vſufru. finiri. Et hec dicuntur vſq; ad illum. §. Conſtituitur. Fran.

t ¶ Uſufructꝰ. ℨ. ℨ oppono: an ſeꝑationē nō ē vſufructꝰ: ħ nec poſt ſeꝑationez recipit ſeꝑationē: Rñ. vſufructꝰ. i. q̄ poſtea bz vſufructꝰ.

v ¶ Nuda. Sic. C. de muli. q̄ ſer. ꝓpꝛi. l. j. §. ſi gs. ſic. ꝛ. C. cōſt de ma. l. j.

x ¶ Deducto. Nota deducto ſi em̄ vni ſimpliciter fundū alij vſumfructū legauerit/ambo cōcurrūt in vſufructu. vt. ff. de vſuſf. accref. l. ide neratius. ſ. non ſolum. ꝛ de vſufru. ea. rerum q̄ vſu cōſn. l. ſi tibi. Additio. Nō eſt verū ſm̄ Ang. q̄ vtrūq; legatū erat peciale: ſecus ſi legatum vſufruc. eſſet vniuerſale puta omnium bonoꝝ. nam: quod an obliget ad collectas ꝛ ad debita hereditatis. vi. per Ange. ſ. in. §. ſeq.

y ¶ Legare poteſt. Item ꝛ alijs modis. vt. ff. eo. ti. l. ꝓculus. datur autem cum inducitur in poſſeſſionem vſufructuarius ꝛ ꝓpꝛietarius paſtitur eum vtifrui. vt. ff. eo. l. iij. in prin.

z Conſtituere. inter viuos.

a Pactionibus. erpone. vt. ℨ. ti. j. dirimus. §. ſi.

b Ablcedēte. i. ſeparato exiſtente. Et erit ꝑ q̄ſtione illa q̄ liber bō nō

Dupl⁹ lit teraz expo nit.

Edificare ħ vſq; ad celum.

Continua tio.

Diuiſio.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

poterit locare opas suas i ppetuũ: ne libertas sit inutilis qõ Jr. xcessit. ar. ff. de odi. & demõ. titio. ſ. titio. ſ li. bo. er. l. j. ſ. Sz Jo. ſ. cũ poſſit p ſub ſtitutũ ſeruire. + vt. C. de epiſ. & cle. gſqs. & l. ad filiũdinẽ. cũ ꝺ nõ agat ſt ſe ciſ operet. vt. C. de cad. tol. l. vna. ſ. ne aũt. & ff. de duo. re. l. nemo eſt. Vel etiã poſſit intereſſe ſtare. vt. ff. de re ind. l. ſi quis ab alio. ſ. ſi.

+ Deincꝺ ti ſuo etiaꝫ ſi fuerit ap probatus a iudice pur a & reſpõꝺ. Jtez ꝺ cẽ talis ꝺ alꝫ ꝑncipaliter ꝑ ſe cẽt idoneꝰ. item verũ ſi non fuit electa i ꝺuſtria ꝑſonꝫ ner nõ poſſit ꝑ ſemetiꝑm fuere: alias ſecus, ange.

a ¶ Certis modis. vt. ſ. ſ. finitur.

¶ Conſtituit. ¶ Caſus. Dic iã video qꝺ e vſuſfru. & ꝙbus modis cõſtituit vſuff. ꝺicatis mõ mibi in qb⁹ reb⁹ vſuff. conſtituit poteſt: Ad boc rñ. Amice: cõſtituꝰ põt vſuf fru. nõ tñ modo i fundo & ædificijs: ſz etã i ſeruis & iumẽtis & pecorib⁹ & oibus alijs reb⁹ tã mobilibus ꝙ̃ immobilib⁹ exceptis videl. bis ꝙ̃ ipo vſu ꝛſus mmñ. Nã i bmõi reb⁹ ne q̃ ciuili neq; naturali rõne vſuff. cõſtituꝰ põt veluti in vino & oleo frumento/veſtimẽtis/qb⁹ ſiſtis ꝑpecunia numerata. nã ſi cut ꝓdicte reſ vſu ꝛſumũtur: ita pecunia numerata ipo vſu ꝛſumit & ꝑo iure aſſidua pmutatiõe quoꝺãmõ ſubſtãtiaꝫ ertinguit. Sz ls ꝑ pnẽ in ꝑdictis reb⁹ vſuffructꝰ cõſtituꝰ nõ poſſit. qꝺ tã ſenatꝰ vtilitatis cã ſtatuit bmõi reꝝ: q vſu cõ ſumunt ſãꝫ vſuf. poſſe cõſtituꝰ. ita tñ vt noie earũ rerũ bẽdicti ꝺonei cautiõ fit. vñ ſi pecunie vſufructus alicui legat⁹ fit/ipa pecunia ita legatario ꝺatur/vt etiã i ꝺiũ ipiſ⁹ legatarij trãſferat. ſ. legatarij ſatisꝺat bẽdi ſe cũ monet aut capite minuet tñ reſtituturũ ẽptũ bmõi res ꝑte traditiõis eſtimate fuerãt. Et ꝑdictis igit manifeſte ꝑtz q̃ ſenatꝰ nõ fecit vſumfr. earũ rerũ q̃ vſu cõſumunt. nec cẽ poterat boc facere. ſz ti p bmõi ſatisꝺationẽ bẽdi erpoſitã ꝺ ſi vſuf. reb⁹ bmõi vtilitatis cã ſtituit: & bec ꝺicunt vſq; ad illũ. ſ. Fmit. Trã ꝺe are.

b ¶ In fundo. etiam ſterili. vt. ff. C. l. ſtatue. ſ. i.

c ¶ Naturali. q̃ nõ põt eſſe ſalua ſubſtãtia/q̃ eſſe ꝺebet. vt. ſ. c. in pnc.

d ¶ Ciuili. q̃ tranſit in ꝺominum legatarij vnde ſibi ſeruire non põt. vt. ff. ſi vſufruc. peta. l. vtifrui. in pnin.

e ¶ Veſtimẽta. ff. e. ſed ſi q̃ ꝺ. ſ. ſi veſtimẽtorũ. cõtra. Solu. ibi loquit ꝺe ghuſcã veſtimẽtis q̃ ꝑpetuo ꝺurabãt bic ꝺe tẽporalibus. Additio. Tu ꝺic fm Jo. q̃ ibi ſit ꝺifferẽtia: q̃ vſufructuarij q̃ntitatis bꝫ etiã ꝺiũm vt bic. non autem vſufructuarius veſtimenti. vt ibi fm Ange.

f ¶ Permutatione. nam que bodie eſt mea/cras erit tua: ſic ertinguit quo ad ꝺominum meum quod ꝺefinit fic. ſ. ꝺe re. ꝺi. ſ. ſi tamen. Jtez ſi cum alia miſceatur ertinguitur. vt. ff. ꝺe ſolu. ſi alteni.

‡ Scꝫ bõa fide: alꝫ ſecus ſz ang. Satisꝺatio ꝺe lega to ſoluẽꝺo põt remitti a teſtatore: ſz nõ ꝺe vtẽꝺo fruẽꝺo arbitrio bomi viri.

g ¶ Senatus. cuius nomen non babemus.

h ¶ Satisꝺat. Sz nõne h ſatisꝺatio vel illa q̃ ſatisꝺat legatarij vel vſufructuarij/ſe vſurp arbitrio bomi viri põt remitti a teſtatore: Rſi. nõ. vt ff. vt ipoſ. le. l. ſi ꝑcunie. r. C. ꝺe vſuf. l. i. r. C. vt le. no. ca. l. pe. illa aũt ſatisꝺatio quã ꝑſtat bere ꝺe legato ſoluẽꝺo bñ põt remitti: vt. ff. vt leg. no. ca. l. ſz. r. l. ſi. Et eſt rõ: q̃ bec ſatisꝺatio cõtẽplatiõe bẽdis interpoſita: illa aũt ne ꝺe legato ꝑſtãꝺo gra teſtatoris vt ſua volũtas adimpleat. vt. C. vt le. no. ca. als vti poſ. le. l. ꝙ. ſlõ ẽ ergo mirũ ſi illud qõ ſua gra i troꝺuctũ eſt: teſtatoꝛ põt remittere: aliud aũt nõ. vt. C. ꝺe pac. ſi ges i cõ ſcribẽꝺo. r. ff. ꝺe pact. l. pactũ. r ꝺe oper. li. l. cerꝺonẽ. r ad. l. fal. qõ ꝺe bonis. ſ. fin. Additio. Jmmo cõ ꝺe fauoꝛe bẽdis ac ꝺe fuo ꝺiſponere põt fm Cbriſto. p. l. vnũ er familia. ſi. ſ. ré. ff. ꝺe leg. ũ. Et ꝺicit ipſe rationẽ: q̃ vno caſu inuitarec ad ꝺelinquendum: in aliis autem nõ. Ange. are.

i ¶ Donec aut capite minuet. Diis cñ ꝺuob⁹ modis cñ amittit vſufructus. vt. ff. ꝺe vſufru. ea. re. q̃ ue vſu cõſu. l. in ſtipulatione. r. l. qñ.

k ¶ Satisꝺatur. a legatario.

l ¶ Eſtimate. ſcz eo tempore qñ ꝺantur legatario. ſic. ff. ꝺe vſuff. ea. re. que vſu conſu. l. ſi tibi vini. Accurſius.

m ¶ Poterat. l. cũ ſubſtãtia i bis nõ ſaluet⁹ ꝺiũ ſi mutet. vt. ſ. ꝺe tñ. ſ. ſi. & l. ſi. ſ. ſi ſeruꝰ. & l. ſi. ſ. ſi ſeruꝰ. & l. ſi. ſ. ſi ſeruꝰ.

n ¶ Cautionẽ. Jmpoſne. nã ſatisꝺare ꝺz. vt. C. ꝺe vſuf. ea. re. q̃ vſu cõ. l. trib⁹. i fi. q̃ cautio loco ꝓpetatis erit apud bẽdẽ.

¶ Finit. ¶ Caſus. Dic iã video qꝺ e vſuff. & qua liter cõſtituit: & in qbus cõſtituꝰ põt: ꝺicatis mõ mibi qb⁹ modis finitur vſufru. Ad boc rñ. Amice: vſufru. naturali mote vſufru. finit: ſiſr mote ciuili: videl. maxima ac media cap. ꝺimi. vſufructuarij. finit etiã vſuf. ſi vſufructuari⁹ nõ vtat vſuf. ꝙ ꝑ ſa lege ſtatutũ. & bec oia ſtatuit nr̃a con ſtõ: & nõ ſolũmõ ꝑdictis modis finit vſuf. ſed etiã ceſſiõe. Rã ſi vſufructua ri⁹ ꝺño ꝓpietatis ceſſerit finit vſufr. ſecus ſi ceſſeneo ceſſerit. nã cẽneo ceꝺẽꝺo mibi agit. & ſilr ſi a ſu cõuerſo ſi vſufructus ꝓpietatẽ rei in q̃ bs vſufru. acqſierit finit vſufr. & bmõi acqſitio ꝓpietatis appellat cõſolidatio & nõ ſolũ ꝑdictis modis finit vſuf. ſz etiã interitu ipiſ⁹ rei in qua bs vſufr. nã ſi eꝺes incẽꝺio in totũ cõſumpte fuerint vel ter remotu vl vitio ꝓprio corruerint cõſtat vſumf. ertingui nec aree vſufr. ꝺeberi. & bec ꝺicunt vſq; ad illũ ver. cũ aũt in quo pone caſum ſic. Dic ias video gb⁹ modis finitur vſuf. Dicatis mibi ſi pl quid iuris eſt quãꝺo totus vſufr. eſt finitus. Ad boc rñ. Amice: cum totus vſufr. finitus fuerit ꝛeuertitur ſtatim ad ſuam ꝓpietatem & conſolidatur cum ea. & q pri mo erat ꝺis nude ꝓpietatis incipit et eo tpe plenam ꝓpietatem & poteſtatem in rem habere. bec ꝺicuntur vſq; in fi. ff. Fran.

o ¶ Ad ꝺote. l. naturali. Sed ff. ꝺe noua. ſi vſufructus. So. nõ ꝺicit: ibi eñ aũ eſſem vſufructuarius ꝺelegatꝰ. vñ et ei⁹ ꝑſona cui ꝺelegatur finit: q̃ in eius ꝑſona incepit. ſi aũt poſtea ꝺelegaſſem cr mea ꝑſona finiret. vt. ff. ꝺe peri. & cõ rei vẽ. l. neceſſario. ſ. fi. Additio. Tu ꝺic q̃ formalis vſufructus in formali ẽtrãſire nõ põt ſed in cauſalẽ ſic ẽ cõtra: videlicet ibi vtendi tantum cõmoꝺitas ceꝺitur fm ange. bic.

p ¶ Capitis. ff. ꝺe cap. ꝺi. ſ. i. r. ii.

q ¶ Maxima. & media. q̃ mortes ciuiles ſunt. vt. ff. ꝑ ſocio. vers. ſ. ſocietas. nõ aũt minima capitis ꝺiminutione. vt. ſ. ꝺe acq. ꝑ arro. in pnin.

r ¶ Per modũ. tps. ſ. vt bon⁹ pſſamilias. + Vel melꝰ ꝑ modũ. tps. i. p moꝺeratũ tps. ſ. r. annoꝝ. ſi iter pñtes. rr. iter abſentes. vt. C. ꝺe vſuf. corruptione. Sz relict⁹ ciuitati ꝺurat cẽtũ ãnis. vt. ff. e. an vſufrut⁹. Actio vero cõpetẽs ꝑ vſufructu nõ ſ ipo iure tollit: cũ tps nõ ſit mod⁹ tollẽꝺe obligatiõis: ſꝫ exceptionẽ ꝺicto ꝛe tollit: ls in aliis modis ꝙ̃ tpe finiẽꝺi ipo iure etiã acto tollaf. vt. ff. ꝺe ac. r ob. obligatiõni fere. ſ. pls.

s ¶ Conſtituto. C. ꝺe vſufru. corruptionem.

t ¶ Cẽꝺẽꝺo. l. ti. j. in fi. pñi caſus. Sz ſol. boc ꝺicit ꝺe iure vtẽꝺi q̃ cẽꝺi nõ põt: imo tũc ad ꝓpietatẽ reꝺit vt ꝛ. ff. ꝺe iure ꝺo. ſi vſufructꝰ. ibi: ꝺe ipa fructũ ꝓcptiõẽ ar. ꝺe peri. & cõ rei vẽ. l. neceſſario. ſ. fi.

v ¶ Acquirit. ſ. finitur vſufructus. Accurſius.

r ¶ Que res. i. talis acquiſitio.

y ¶ Conſumpte fuerint. ſ. in totum. vt. ff. eo. ſi cui inſule.

z ¶ Nec arce. ſic. ff. q. mo. vſufru. amit. l. repeti. ſ. pe. Ar. ſ. ff. ꝺe pig. ac. l. ꝺomo. Additio. Dic q̃ ibi logſ in pignore: ꝛõ facit⁹ ertinguit vſufructus ꝙ̃ pign⁹ ne ꝑcptas reꝺꝺa ẽ utilis iurta ꝑncipũ buꝰ rer. fm Ja.

a ¶ Totus. ſlo. totus. ſi enim ꝓpe parte non reꝺit ad ꝓpietatem. vt ff. quibus modis. vſufruc. amit. l. ercepta. Item ſi ſiunt ꝺuo conſtituarij vno ꝓcedente alteri accreſcit. vt. ff. ꝺe vſufruc. accreſcendo.

‡ Jmmo tũc finit: ꝙ agit ſ. ac. l. aquilie cau ſãꝫ ne interpoſita. vt. l. ꝺeſſimũ. ſ. i. cũ ꝺuabus ſe. ff. ꝺe vſufru. ¶ Et intelligit tũc bẽ titulo iuſto ſtatuto ꝙ̃ ſtatuꝰ Jtez finit ꝙ mutationeꝫ forme ipiſ⁹ rei etiam in melꝰ etã ſi fuiſſet ꝙ ꝑpietatis ſi choata. ſi vſufruc. nõ nouũ terꝛitoꝛium. ff. ꝺe vſufru. ꝛ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Diuisio

IIsdem istis. ¶ Totus iste titulus in tres partes diuiditur. Primo ponit de vsu. Secdo de seruitute habitatiois. Tertio facit quoddã pambulũ trãsiẽs ad alias materias. Scdm ibi: sed si cui. Tertia ibi: hec de seruitutibus. Ita satis plana est vsq; ad illum. §. sed si cui. ideo pone casum per teipsum.

a ¶ Lõitur. si testõ ⁊ inter vinos. vt. ff. ri. j. §. j.

b ¶ Solet. Nisi q; vsus p parte cõstitui nõ põt: vt ff. c. l. vsus pars. ꝫ aliud in vsufructu. vt. ff. de vsufru. l. vsufructꝰ. Nec ob. si duob⁹ vsus cõstituit q; cõcursu partes fiunt: q; occasiõe. i. necessitate magis ꝙ rõne contingit. vt ff. de riuis. labeo.

c ¶ Modis. quos. §. tit. §. finitur. babuimus.

d ¶ Diu⁹ iuris. Sz ea fib⁹ equales sit fructuarij ⁊ vsuarij⁹ vt in vsu pecunie. + vt. ff. de vsufructu. ea. re. l. hoc senatus. §. fi. Ite in fundo: de q̃ trñ fe nũ tollit ꝙ tũ foli tibi sufficit. vt. ff. c. fundi. ‡ Ite si in silua remota et qua pterẽs ligna vẽdere potẽrit. vt. ff. eo. diuus.

e ¶ Feno. i. de herba.

f ¶ Stramẽtis. i. de melegatis: genus est bladi.

g ¶ Quotidianũ. Quid si bodie vsus q mihi sufficit cõstituat et cras ab alio in alio fundo constituat: Rñ. locus erit electioni vel gratificationi in toto vel in parte. arg. j. de l. ꝫ. si generaliter. et ff. de relig. l. fi.

h ¶ Vtaf. Hunquid in vino vel in frumẽto ⁊ oleo. Rñ. qd̃ az nullomõ. Alij ẽ. quoruz ſnia est verior. vt. ff. eo. plenus. ẽ. pter. Ite gs colet agrũ: Rñ. pprietarius si vult ‡ als vsuarius. vt. ff. eo. si dos mus vsus. et. ff. de vsu. l. bactenus.

i ¶ Impedimento. als. i. si alia de cã inueniat dominũ ⁊ eius familiam poterit prohibere: vt. ff. c. l. si habitatio. §. fi.

k ¶ Alij. q. d. nisi propietario.

l ¶ Cum. i. Futs.

m ¶ Nec oia. §. tit. i. finitur. ẽ. So. vt ibi. Item. ff. loc. l. locare. ẽ. So. ibi in predialibus seruitutibus loquitur hic in personalibus.

n ¶ Et ipse trñ. ff. c. l. ij. §. j. contra. Solu. ibi pontiur solum pro solũmodo: vt. ff. de vsu. l. substi. i. qui liberis. in prin.

o ¶ Cũ marito. pñti ⁊ futuro. vt. ff. c. l. cete. ẽ. §. mulieri. # ⁊ gñali⁹ oẽs recipiet ꝙs ⁊ masculꝰ dũmõ bonestẽ. vt. ff. c. l. ñ solũ. ⁊. l. nõ aliter. Additio. Et inducit iste ter. vt statuta ⁊ snia ẽ⁹ suis sint stricti iuris/ trñ recipiant interpretationẽ extẽsiuã: q̃n als nõ possunt sortiri effectũ. qõ no. fm An.

p ¶ Et ipõ nõ aũt locare põt. si tamẽ aliqd cõducat faciendũ in eo potẽrit vti opa vsuarij serui. Item ipsi eidẽ seruo sua opa poterit locare: acquirit autem ei re non ex opera vsuario. vt. ff. c. plenum. §. fi. ⁊. l. seq.

q ¶ Et in iumento. facit. ff. eo. plenum. §. sed si bonum. ⁊. §. equitũ.

r ¶ Recẽs lacte. nisi modico. vt. ff. eo d. plenum. §. sed si pecoris. alijs nul lo modo. fm. Io. Zo. dicit enim omnibus his ad suum vsum ⁊ suoꝝ

posse vti: + vt in fundo. ẽ. diximus.

s ¶ Sed si cui. ¶ Casus. Dicit iuuenis. dñe imperator vidi supra quid sit vsusfructꝰ: ⁊ qd sit vsus. Hũc velle scire qd sit vsus habitatio: an cõuenit cũ vsufructu ⁊ cũ vsu. Et trñ. imperator q; habitatio nõ est vsusfructus nec; vsus: sed quoddã ius mediũ ⁊ ppriũ. Ite qui hȝ habitationẽ: nõ solũ ipse põt habitare in domo cui⁹ habitationem hȝ: sed etiaz alij ⁊c. Tertius sequens est planus vsq; ad sequentem titulum.

Seruitutes sunt diuidẽ/ pter vsum fructum.

+ Et olim nẽ ꝙ vsi cõsumũt: ẽ eltrõ qi rũc vt erias ppuetas legata. l. qñ. cdgl. ff. de vsufruc. ea re. q̃ vsu consu. et. §. titaz. ff. ti. p. pi. fim cbus ſnofo. pol.

‡ Qõ verũ ẽquo ad ꝓceptionẽ fructuum: non quo ad ius alienandi.

Vtputa qi fundꝰ pt fructuũ afferẽ ꝙ fit de necessitate vsuarij.

Et ẽt intelligantur verba si nupsierit. vt vi duxerit vxorem. Ite si nupta erit vni vidua i tẽpõ possq. ta. vide ange. pic.

+ Alia glo. cõit appios baf fm ang. ibi.

t ¶ Habitatio. Siue dicatur habitatio siue vsusfructus habitationis/ idem est. vt. C. eo. cum antiquitas.

v ¶ Aliquo modo. s. inter viuos pactionibus ⁊ stipulationibus. fic. ẽ. de ser. §. fi. ⁊ de vsufru. §. j.

x ¶ Necꝙ vsus. qi locat: vt. C. e. cũ ãtiqtas: ꝫ vsuarꝰ fi: vt. §. c. circa pn.

y ¶ Necꝙ vsusfructꝰ. qz ẽ non finitur nisi morte. vt ff. eod. si habitatio. circa pn. # ẽ vsusfructus multis modis. vt. §. de vsufr. §. finitur.

z ¶ Decisione. vt. C. e. cũ antiquitas.

a ¶ Nec de seruitutibus. Excusat se ꝙre de heredi tatib⁹ ⁊ obligatiõib⁹ nõ dicit: cũ vr̃ h dicere debere. vt. §. de reb. coz. §. j.

b ¶ Proponemus. §. j. de ber. insti. vsq; ad tit. j. de obli. ⁊ exinde vsq; ad tit. de actio.

c ¶ Expositum⁹. Nec cõtinuatio refert. §. de rer. di. §. singulorum.

d ¶ Et. pro id est.

Continuatio.

¶ De vsucapionib⁹ ⁊c. ¶ Nec rubrica continuatur p impatorẽ ad precedẽtia vt vsum est. §. tit. pri. i fi. Q: supra dictus est qualr res iure gẽtiu nobis acgrunt. Hũc seq tur videre qualr iure ciuili nobis acgrant. Ite. Et dic de vsuc. §. mobiliũ: ꝫ pscpto imobiliuz: vt pz. j. c. in pñc. ⁊. C. in gca. cef. lõg. tẽpo. p. l. ij. ꝫ in. ff. e. vsucapio large sumitur p totũ titulũ ⁊ ma rime in. l. quare. Accur.

Vsucapio est rez⁹ mobiliũ ꝙ sterpnio imo⁹ bilium.

Diuisio.

e ¶ Vre ciuili. ¶ Tor⁹ iste titulus diuidi tur in nouem partes. Prima ponit primo qd vsucapionẽ regrit bona fides ⁊ iustus titulus: ⁊ spaciũ tpis. Scdo qr ꝫ pdicta interueniãt: nõ trã. pcedit vsucapio. pter naturã vel vitiũ rei. Tertio rediens ad pmã regulã. ponit quali⁹ in re aliena mobili possit tradi fides auctor⁹. nõ nocet successori. Quito ponit casus ad res furtiua pt vsucapi. Sexto an res fisci possit vsucapi. Septio qlis debeat esse res vel titul⁹. Octauo an possessio auctoris ꝙsit successori. Nono ẽ to tpe res aliena alienata a fisco vel donata ab ipatore vsucapiat. Scdm ibi: Sz aliqñ. Tertia ibi: Sz tu. Quarta ibi: Sz aute. Quinta ibi: Aliqñ. Sexta ibi: Res fisci. Septima ibi: Poussime. Octaua ibi: Diutina. Nona ibi: Edicto. Ite prima subdiuidit. Ma primo ponit ius antiquu. Scdo illõ corrigit. Scdm ibi: ⁊ cũ. ¶ Casus. Dicit innenis legũ studio sus dño ipatori. Dñe impator cũ essem i domo ptis mei: audiui a q̃dã viro antiq; q̃ddã ptatu fitũ, ppe vrbẽ in qua natus fui ptinebat olim auo meo: ⁊ me intãtũ instigauit q; cõnẽi possessoẽ dicti ptatu i iudicio: vẽdicãdo ipz ptatũ ẽ⁹ ad me ptineret. Et cũ satis diu litigassem⁹/ tãdẽ aduocat⁹ qdã doctissim⁹ i legib⁹ iterrogauit aduersariũ meũ quã to tpe possedisset istud ptatũ: q; rndit p vigiti annos: cũ titulo ⁊ bona fide. Postea dict⁹ aduocat⁹ opposuit i iudicio ꝫ me ꝙscriptionẽ: quã obẽ absolue⁹ fuit aduersari⁹ me⁹ a iudice: ⁊ ego in expensis cõdẽnat⁹ fui. Ab illo tpe citra semp optaui fieri iurisperitus: ⁊ inter ceteras rubricas iurꝫ ciuilis desiderani scire materiã ꝙscriptionꝫ ⁊ vsucapionꝫ. Deprecoꝝ igit maiestatẽ vr̃am ẽtem⁹ me docearis. qd sit vsucapio ⁊ lõ gi tpis ꝙscriptio. Cui adolescẽti rndet impator. O dilecte inuenis nihil nobis vnq; delectabili⁹ fuit: ꝙ iuuenũ sincerus amor ad leges pdisce das. Ideo nihil a te qõ petieris absondã. Sed oia ex scrinio pectoris nostri erplanabimus tibi. Debes igitur scire q; maiores nostri aliter de vsucapionibus ⁊ ꝙscriptionibus sentiebãt ꝙ nos. Ma si gs aliquaz rẽ bõa fide ab eo qui dñs ẽ credebat emerit aut alio iusto ti. habuerit

dẽs bẽ bona fidẽ. Quarto q; i reb⁹ imobilib⁹ nõ vitio possessis mala fides auctor⁹ nõ nocet successori. Quito ponit casus ad res furtiua pt vsucapi. Sexto an res fisci possit vsucapi. Septio qlis debeat esse res vel titul⁹. Octauo an possessio auctoris ꝙsit successori. Nono ẽ to tpe res aliena alienata a fisco vel donata ab ipatore vsucapiat. Scdm ibi: Sz aliqñ. Tertia ibi: Sz tu. Quarta ibi: Sz aute. Quinta ibi: Aliqñ. Sexta ibi: Res fisci. Septima ibi: Poussime. Octaua ibi: Diutina. Nona ibi: Edicto. Ite prima subdiuidit. Ma primo ponit ius antiquu. Scdo illõ corrigit. Scdm ibi: ⁊ cũ. ¶ Casus. Dicit innenis legũ studio sus dño ipatori. Dñe impator cũ essem i domo ptis mei: audiui a q̃dã viro antiq; q̃ddã ptatu fitũ, ppe vrbẽ in qua natus fui ptinebat olim auo meo: ⁊ me intãtũ instigauit q; cõnẽi possessoẽ dicti ptatu i iudicio: vẽdicãdo ipz ptatũ ẽ⁹ ad me ptineret. Et cũ satis diu litigassem⁹/ tãdẽ aduocat⁹ qdã doctissim⁹ i legib⁹ iterrogauit aduersariũ meũ quã to tpe possedisset istud ptatu: q; rndit p vigiti annos: cũ titulo ⁊ bona fide. Postea dict⁹ aduocat⁹ opposuit i iudicio ꝫ me ꝙscriptionẽ: quã obẽ absolue⁹ fuit aduersari⁹ me⁹ a iudice: ⁊ ego in expensis cõdẽnat⁹ fui. Ab illo tpe citra semp optaui fieri iurisperitus: ⁊ inter ceteras rubricas iurꝫ ciuilis desiderani scire materiã ꝙscriptionꝫ ⁊ vsucapionꝫ. Deprecoꝝ igit maiestatẽ vr̃am ẽtem⁹ me docearis. qd sit vsucapio ⁊ lõ gi tpis ꝙscriptio. Cui adolescẽti rndet impator. O dilecte inuenis nihil nobis vnq; delectabili⁹ fuit: ꝙ iuuenũ sincerus amor ad leges pdisce das. Ideo nihil a te qõ petieris absondã. Sed oia ex scrinio pectoris nostri erplanabimus tibi. Debes igitur scire q; maiores nostri aliter de vsucapionibus ⁊ ꝙscriptionibus sentiebãt ꝙ nos. Ma si gs aliquaz rẽ bõa fide ab eo qui dñs ẽ credebat emerit aut alio iusto ti. habuerit

UNIVERSIDAD DE HUELVA

principales ɔstões. vt. C. de ꝓscrip. lon. tẽp. per totũ titulũ. Accur.

¶ Vsucapi. ¶ Casꝰ. Die dixistis mihi. ś. q̃ res furtiue ⁊ vi possessę vsuca. non ꝓfit. nunqd ħ gñaliter ẽ verũ q̃ res semel furtiua ⁊ semel vi possessa: nunqꝫ possit vsucapi. Ad ħ rñ. q̃ nõ. nã res quõdam furtiua vel vi possessa aliq̃ vsucapibilis efficit: veluti si postea reuersa fuerit in dñi ptãte. Tũc em̃ purgato vitio q̃ vsuc. eius implebat bene poterat eius vsuc. pcedere: ⁊ hec dicuntur vsq; ad. ɦ. res fisci. Fran. de are.

a ¶ Vsucapi. Duab⁹ rationib⁹ stare non potest quod hic dicit. Prima: q̃ desit ẽ vitiosa. vnde nõ erit mirabile q̃ vide turvelle inducere cõtra id q̃ ẽst. ś. eo. ꝭ. Institute. Resꝑõ. die furtiua vi possessa. ś. quondam. ⁊ Scõa: quia domin⁹ nõ vsucapit cui sua fit: nec alius ab eo accipiẽs cũ trãsferat dominiũ: vt. ff. e. sequit. ꝭ. lana. et. ꝭ. tũc in ptẽtem. Sed respon. vsucapi ꝑõt. i. vsucapibilis est: vt si ab aliquo non domino alienaꝫ nõ committente furtũ eius vsucapiet emptor.

b ¶ Dñi. vel quasi vt tutoꝝ vl creditoꝝ si alie nam res debitor obligauit. vt. ff. e. sequitur. ꝭ. si pupilli. ⁊ ꝓsoluto. l. fin. aliud si fuaꝫ. vt. ff. eo. sequitur. ꝭ. si rem. Accur.

c ¶ Reuersa. vl ꝑ si: vt. ff. de fur. ꝓuis. ⁊ ita q̃ nõ possit ab eo auelli: vt. ff. eo. sequitur. ꝭ. tunc.

¶ Res fisci. ¶ Casꝰ.

Die posuistis cr̃ẽplũ qđ bus dã rebus q̃ neq; vsucapi pñt: nunqd sunt plures in qb⁹ nõ bꝫ locũ vsuca. vel ꝓscrip. Rñ. q̃ fic. Res em̃ fisci nĩ vsucapi nõ pñt ⁊ ħ verũ in reb⁹ fisco acq̃stis: fed ꝑsecus ẽ i acq̃rẽdis. nã papi. ꝓscript. q̃ si bo. fi. emptoꝝ de bonis vacãtibus ⁊ nõdũ fisco denunciatis aliq̃d rẽ emerit. ⁊ eadẽ bo. fi. sibi traditam accepit: potẽrit tũ ẽ ⁊ rẽ bñficio vsuca. acgrere: ⁊ ħ idem diuus seuerus ⁊ anto. scripserunt: ⁊ hec dicunt vsq; ad illum. ś. Nouissime sciendũ. Fran.

d ¶ Fisci. i. imperij.

e ¶ Non poterit. triennio mobilis vel. r. vel. rr. annis immobilis. idem i ꝓuinciali ꝓncipis: vt. C. ne rei dñice vel tẽpli. l. ij. Idẽ m re ecclesiastica: vt. C. de fac. san. eccle. l. ij. Idem in re ecclesiastica: vt. C. de fac. san. eccl. l. ij. Prescribuntur tĩ dicte res spacio. rl. annoꝝ excepta re mobili ecclesiastica non sacra que triennio vsucapitur. vt. C. de ꝓscript. rr. an. oĩs. ⁊ in aut. de ec. ti. ś. ꝓo tpalibus. col. ix. e. ti. hec ɔstitutio innouat ɔstitutiones. col. viij. Item ex̃ceptis publicis que sunt vsu publico deputata: vt. ff. de via pu. l. viam. Itẽ res pupilli nõ vsucapit: vt. ff. de acq. re. do. bone fidei. ś. nec interest. ⁂ Itez res filij a pẽ alienata: minꝰ xxx. an. a tpe quo est sui iuris: vt. C. de anna. excep. l. j. in fine. ⁊ in aut. de nup. ś. fi vero expectet. col. iij. Item res data ꝓsidi contra legem iuliam repetũdaꝝ: vt. ff. ad legẽ iuliam repe. qui ꝭ legem. Item fundus dotalis: vt. ff. de fundo dotali. l. ij. fundum. Additio. Fuit fuisset i choata anteq̃ esset dotalis: vel baberetur respectus ad ꝓmudicium alienantis tm̃: q̃ valeret. Ange.

f ¶ Nõdũ denunciatis. ab aliquo cũ varie sint cause qb⁹ ad fiscum denunciatio fieri solet: vt. ff. de iure fisci. l. j. in ꝓin.

g ¶ Tradita. ś. ab eo qui acceperat possessionem bonum bonoꝝ

h ¶ Bonis. ś. alicuius mortis fine herede cui successit fiscus: nõ idez in ciuitate: vt. C. de bonis va. l. j. ⁊ l. vacantia. lib. x. Accur.

i ¶ Vsucape posse. ś. triẽnio vel. r. vel. rr. an. cũ bẽat titulũ. si aũt titulũ nõ hꝫ vult ex̃pe delationis sibi ꝓputare tẽpus hꝫ ttuor annos: vt. ff. de iure fisci. l. j. ś. diu⁹. ⁊ de diuer. ⁊ tẽp. ꝓ. l. iter. ś. j. Sed si ex̃pe ex quo ceperũt ad fiscũ ꝓuenire. rr. ãnos hꝫ: vt. ff. de iure fisci. l. j. ś. ꝓscriptio. ⁊ hec vera sunt siue ꝑte singulari siue in vniuersitate. ⁊ sic loquitur. ff. de peti. here. l. etiam ś. putauit. ś. item si quis a fisco.

¶ Nouissime. ¶ Casus. Die iam posuistis mihi cr̃ẽplũ qđ hꝫ locum vsuca. vel ꝓscriptio. Sꝫ ꝓ deo dicatis mihi regulã gnaliẽ quã possiꝫ cognoscere gñaliter q̃ locũ hẽre potẽrit vsuc. vel ꝓscript: Ad ħ rñ. impe. Annue: scire debes gñaliter eam talẽ esse debere vt in se vitium non habeat ad ħ posset a bo. fi. emptoꝝ vel ab eo q̃ aliena ex quacũ cã iusta

¶ Et coꝝ vtilitati q̃ res soli possident ꝓncipalib⁹ cõstitutionib⁹ ꝓspicit ne cui lõga ⁊ indubitata possessio debeat auferri.

¶ Furtiua ⁊ vi possessa possunt vsucapi vitio purgato.

¶ Aliq̃n etiaꝫ furtiua vel vi possessa res vsucapi ꝑõt: veluti si in domini⁹ potestate reuersa⁽ᶜ⁾ fuerit tunc enim vitio rei purgato procedit eius vsucapio.

¶ Res fisci vsucapi nõ possunt: ante tamẽ q̃m fisco denũciate fuerint vsucapiuntur. Arctinus.

¶ Res fisci⁽ᵈ⁾ nostri vsucapi non põt⁽ᵉ⁾. ¶ Sed papinianus scribit bonis vacantibus fisco nondum denũciat⁽ᶠ⁾ bonefidei emptoꝝ tradita⁽ᵍ⁾ sibi rẽ ex bis bonis⁽ʰ⁾ vsucapere⁽ⁱ⁾ posse: ⁊ ita diu⁹ pius ⁊ diu⁹ felicissimus ⁊ antoninꝰ rescripserũt.

¶ Res vitiosa non potest vsucapi vel ꝓscribi. Arctinus.

¶ Nouissime⁽ʲ⁾ sciendum est rem talem esse debere vt in se non habeat vitium⁽ᵏ⁾: vt a bonefidei emptore vsucapi possit: vel q̃ ex alia iusta causa possidet.

¶ Inuit⁽ˡ⁾ error facti vsucapionem non parit. Arctinus.

possidet vsucapi vl ꝓscribi possit. Sꝫ dic ita video q̃ res debeat carere vitio: ad ħ q̃ possit vsucapi: ſ nunqd sufficit ad vsuca. q̃ possessor ex̃re vitio: ad ħ q̃ possit vsucapi: ſ nunqd sufficit ad vsuca. q̃ possessor error̃e ꝺceptus credat se iusto ti. possidere rẽ q̃d sine titulo possidet: velnti si ꝑ error̃em credat se tit. donatiõis vl emptiõis possidere: Rñ. q̃ nõ. Error em̃ falsę causę vsuc. nõ parit. veluti si qs rẽ nõ emerit se eã emisse cr̃iftimãs q̃si titulo possideat emptionis: vl cũ res donata nõ fuerit quasi ti. donatiõis se possidere cr̃istimet. nã i bis casib⁹ cũ in veritate titul⁹ deficiat vsuc. pcedere nõ poterit. Et hec dicuntur vsq; ad illũ. ś. Diuina. ś.

k ¶ Nouissime. i. in vltimis. vt hzeuiter dicã. ſ. de susꝑec. tuto. ś. nouissime.

l ¶ Vltiũ. vl quasi. vt. ś. pri. ś. et. ś. aliq̃n. Sunt aũtvitia: vt q̃ furtiua vl vi possessa: vt. ś. e. ś. furtiue. Nunqd ꝑcaria poſſessio ẽ vitiosa: Rñ. nõ. ar. ff. omn. dõi. cõi diuiꝺũdo. ś. iter ꝓdones. Nã qd litigiosa: Rñ. nõ. vt. C. de ꝓ. lon. tẽp. l. j. Nunqd clãdestina: Rñ. non dr̃es clãdestina aliq̃ lege ſ possessio. Quidaz th dicũt oĩa supradicta esse vitia rerum: vt arg. ff. de acqui. possef. pom ponius. ś. cum quis.

m ¶ Error. ś error facti loquit. idẽ magis ⁊ error iuris. vt. ff. c. l. nunq̃. Sꝫ h error facti q̃ñꝫ ꝑdest. vt. ff. ꝓ emptoꝝ. qđ vulgo. ⁊. ff. ꝓ lega. l. ꝓ legato. ⁊. ff. ꝓ soluto. l. ij. ⁊. ff. ꝓ suo. l. boiem. Jn qb⁹ casibus dicũt gdã locũ habere titulum ꝓ suo ⁊ tñ in bis ⁊ aliis q̃ a legẽ ſpaliter inueniunt: vt. ff. de iure do. l. ꝓculus. fm Azo. Hos idem fm Jo. in oibus. ⁊ de his gẽra ex̃cipi posuit lex. ⁊ titulo emptionis. vel sil⁹ vsucapiet nõ ꝓ suo tñ: vt tñ i emptione iusti⁹ error̃ ex̃igamus: vt. ff. ꝓ emp. l. ij. ⁊. l. ij. in ꝓin. Itẽ qd si nõ erraꝝ ſ scit: Resꝑõ. nõ pt ꝑbi cãs possessiõis mutare. ⁂ vt. ff. de acq. posſ. l. ij. ś. illud. ⁊. ff. e. non solum. ś. q̃ vulgo.

Error̃ duplex est.

⁂ Et no. q̃ ad hoc vt ex̃tussa cã q̃s possit mutare fm gl. in d. l. neo 03. q̃ ꝑmã posſ. penitus a se abdicauerit ꝑ rit fm Ange. hic.

n ¶ Diuina. ś. decem annorum inter ꝑsentes vel viginti inter absentes/vel triennij. vt. ff. qui ⁊ a qui. ſi cum fidei. ś. aristo. ⁊. ś. eo. in ꝓincipio. huius titu. ⁊. C. eo. l. diuina.

o ¶ Et heredi. heres iure ciuili: bonoꝝ um possessor iure ꝓtorio. vt. ś. de bo. posſ. ś. quos autem.

p ¶ Cõtinuaꝫ. mihi ipi heredi tradita sit possessio. vt. ff. c. eius. als heres.

q ¶ Heres sciat. ff. de acqui. re. do. quemadmodum. ij. respo. ś. Sol. ibi heres sciebat rem eius qui causam a testatore hꝫ vt legatarij qđ nocebat: ħ alterius sciebat qđ non nocet ad vsucapionem.

r ¶ Nostra constitutio. vt. C. de vsuca. transſor. l. j.

s ¶ Similiter. non solum in ꝓscriptione.

t ¶ Tpa. ſ. vt ꝓtinuent: sed in hoc differt q̃ i titulo singulari vtrũq; ſ. emptoꝝem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Prescribit bē cū mala fide.

emptorē vēditorē bonā fidē habere opz. vt. ff. p emp. l. ij. §. si eā rē. al's §. secus in vniuersali titulo vt hic. Et est rō: qz si bēs nō adiret hereditas ꝓpleret. vt. ff. e. nunq. §. vacuū: qz est eadē ꝑsona. vt in aut. de iure. C. tit ℔ quicūq ad lucrū. ad dānū vt. ff. quēad. ferui. amit. l. si qs alia. §. tempus.

¶ Edicto diui marci. ¶ Casus. Dic iusti. qz edicto diui marci ita cauz est ꝙ si aliquis emerit rē aliēa a fisco vendente vt suā. & dominus rei rem suaz ab emptore infra. qnquēnū postēp tēpus vēditionis lapsum fuerit. fi repetebat: postea emptor ꝑ exceptionē qnquēnalis ꝓscriptiōis dñm rei repellebat. Et ℔ obtinebat ꝓpter qz ad tp̄s dñi zenōis. Postea aūt ꝙstitutio bone memorie zenonis illis q̄ a fisco vē rē aliēna vt suaz qd emerint: vt titulo dona tionis vel alia ꝗcūq; iusta cā acceperint bñ ꝓsperit. nā i ꝙstōne zenonis cautū é vt illi q̄ a fisco aliēna rē vt suam aliqd accipiūt statiz securi fiāt. & exīstant victores siue agāt aduersꝫ alios siue ab alijs cōueniant. Sz certe dñe videt mihi q̄ inīqua sit constitutio zenonis qz statuit ita veros dños ꝑ alienationem in fisco factam stare tim excludi: Ad hoc rñ. Amice: non est ita iniqua cōstitutio zenonis sicut tibi videtur. nā in eadem ꝙstitutione dñis rerū ꝓspectū est. Licet em̄ aduersus emptores venire non possit/ actiones tñ suas si quas habebāt ꝑ hypothecā vel dñio rerum a fisco alienatarū putauerit ꝓpelle re ꝑ eandem vsq; ad quadriennīū aduersus sacratissimum erariū poterit exercere. Sed dñe iam video quid dñs zeno statuit in alienationibus factis a fisco vendente rem alienam vel suam. Sed ponamus q̄ imperator vendat aliquā rē de patrimonio ꝓprio q̄ habuit añ dyades ma imperij quid inris erit in casu isto: Ad hoc rñ. q̄ idem iuris in casu isto erit q̄ statutum fuit in ꝙstitutione zenonis. Nam in ꝙstitutione quam nuper ꝓmulgauimus de bis a nō ꝓuinato patrimonio vel a patrimonio venerabilis augusti aliquid acceperint statuimus idez ꝑ omnia seruari: que in ꝓfata diuine memorie zenonis constitutione continentur. Et hec dicuntur vsq; in finem tituli. Fran.

¶ Edicto. i. ꝓcepto gñalis ap̄ctor ꝙ dicuntur edicta: vt ꝙ met̄ cā ſ̄milia. vt. ff. q̄ metus causa. l. si mulier. circa ꝓin.

a ¶ A fisco. vt a ꝓcuratore ip̄ialiū rerū: nā de ꝓpriis alib⁹ dz. j. e. i. fi.

b ¶ Emit. ſ. a fisco vēdente vt ſuā a q̄ edicto res minor ꝫ excipiūt. vt. C. si aduer. fil. l. fi. Si aūt vt aliena: vt q̄ cessāti sit in solutione tributoꝝ tria exigunt. Et ꝙ sit debitū. Et ꝙ cessatū. vt. C. si aduersus fis. l. fin. C. ꝓpter pu. pen. l. fi. ij. rñ. forte biennio: vt. ff. loc. t cō. l. quero. §. in ter. Item tertio ꝙ res subhastetur/ id est ꝓconizetur. vt. C. si ꝓpter publi. pen. l. fi. Additio. Et plura alia requisita vide per Ange. hic. et per glo. in. l. ij. C. de fide instru. t iur. baste fis. li. r.

c ¶ Constitutio. C. de quadri. ꝓscrip. omnes.

d ¶ Prosperit bene. corrigendo edictum diui marci.

e ¶ Statim. vt. ff. de peti. here. nec vllam. §. item. si quis §. Solu. ibi in vniuersitate: hic in re singulari loquitur. Alij dicunt ꝙ hic corrigit. + Et eodem modo. l. primo t non secundo: Rñ. ad. l. C. de beredi. ven. l. j. Item ibi erat res fisci.

f ¶ Quadriennium. nisi sit minor/ vel reipublice causa absens. vt. C. de resti. mi. l. nec ꝫ.

g ¶ Actiones. Sed que: Rñ. q̄dictio er hac. l. fin Jo. sed. ꝑ. in rē da bat hic non domino contra dominum.

h ¶ Constitutio. C. de quadri. ꝓscribe. bene a zenone.

i ¶ A nostra. i. a ꝓuinata nostra substantia: sed. §. de fiscali dicit. vt. C. de quadri. ꝓscribe. bene a zenone.

k ¶ De donationib⁹. ¶ Ista rubrica ꝓtinuat ꝑ ꝓperatorē. Dictū est. §. de quibusdam modis acquirendi scz de acqſitione que fit ꝑ vsucapionem t ꝓscriptionem. Nunc dicendum de alio modo acqꝛrendi qui fit per donationem.

Est aliud. ¶ Totus iste titulus diuidit in quinqz partes. Primo ponit cōtinuationem cum distinctione binembri.

¶ Edicto diui marci cauetur cū qui a fisco[a] rem alienam emit[b] si post venditionem quinquēnium ꝓtercierit posse dominū rei exceptione repellere. Constitutio[c] autez diue memorie zenonis ꝓspexit bene[d] his qui a fisco per vēditionem aut donationē vel aliuz titulum accipiunt aliquid: vt ipsi statum[e] quidem securi fiant et victores existant: siue experiantur siue cōueniantur. ¶ Aduersus autem sacratissimum erarium vsq; ad quadriennium[f] liceat his intendere qui ꝓ dominio vel hypotheca earum rerum que alienate sunt putauerint sibi quasdam cōpetere actiones[g]: ¶ Nostra autez diuina constitutio[h] quam nuper ꝓmulgauimus etiaz de his qui a nostra[i] vel venerabilis auguste domo aliquid acceperint hec statuit: que in fiscalibus alienationibus ꝓfate zenoniane ꝙstitutionibus continētur.

¶ De donationibus, Titu. vij.

Scōo de donatiōe cā mortis. Tertio de donatiō eiter viuos. Quarto de donatiōe ꝓpter nuptias. Quīto de vna acqſitione de iure ciuili q̄ē correcta. Scōa ibi: in. §. Mortis cā. Tertia in. §. Alie autē. Quarta ibi: in. §. Est ↄ aliud. Quinta ibi: in. §. Erat olim. ¶ Casus. Dñe iā video qualiter ꝓ vsucap. z ꝑscrip. acqrit dñium rerū de iure ci. nunquid sunt plures modi acqrēdi dñiū de iure ciui: Ad ℔ respō. iusti. q̄ sic. Est enim alius modus ciuilis acquisitionis videlicet donatio. vnde hic ꝺ dona. videndum est. z ℔ i ꝑima parte. Sed po. in secunda. Domine iā video q̄ vultis tractare de dona. ꝺnatis mihi aliquam diuisionez donati: Ad hoc respō. donationum duo sunt genera. Est enim quedam dona. inter viuos z alia causa mortis. Sz domine dicatis mihi quid cē sēt ꝺ. causa mortz: Ad ℔ respon. Amice: donatio causa mortis est que fit ꝓpter mortis suspitionez: veluti si quis donat vt ꝙ ipsum mori cōtigerit remanet dōa. penes donatariū: z huius modi mortis cā ꝺ. tribus modis reuocat ꝑ delicet ꝑ donatoꝝ cōua lueritvel cā donationis sue penituerit: aut si ꝺ donatarī ꝑ⁹ius decesserit. z huiusmodi mortis cā donatio. ꝑ oīa fere ad exemplum legatoꝝ redacta est. Nam cum ante tp̄s nostrum veteres in risprudentes ꝺubitauerunt: vtrū donationē cā mortis oporteret obtinere ſimilitudinem cū legato. an cū donatione ſimplici inter viuos: z quidam antiqui eam vellent donationi ſimplici ꝑparere z qdaz legato. Ad hmōi ꝺscordiam antiquoꝝ ſopiendā a nobis ꝙstitutz est: vt hmōi. ꝺo. cā mortis ꝑ oīa fere legatis connumerentur: z ſic oīno ꝑcedit quemadmodū nra ꝙstitutio ꝑcedere ꝙstituit. z vt breuiter de hac ꝺo. expediamus. in ſumma ſcire ꝺbes ꝙ mortis cā ꝺona. est cū aliqs ita ꝺonat vt magis velit eiꝰm habere ſi ꝙualuerit ꝙ ꝺonatarius: ma giꝰ ꝺonatarium ſi moriatur ꝙ heredem ſuuz: ſicut homerus recitat tbelemachum bis verbis exꝓreſſis ꝺonaſſe ꝓtro. Et hec dicunt ꝙstitutio illum. §. Allie autem. Fran. de are.

k ¶ Alcqſitiōis. ſ. de iure ciuili. nā ꝙ ſtipulationē tm̄ ℔ bedat. ſ. ꝺonatio: q̄ ſcz ſtipulatio ē de iure ciuili: ſ̄ bodie ſit nudo pacto. vt. C. e. ſi qs argētū. §. fi. + z. ſ. de ac. §. de ꝙſtituta. Vel dic ſi ex causa ciuilis aꝓpobatiōē ꝺ inuctione: ſ̄ iuriſgētū. vt. ſ. de re. di. §. ꝓ traditionē. Vel dic ſm ortgo fuit de iuregētiū nro mō. ſcz ꝓtraditionē. ac postea ꝺ iure ciuili fuit ille modus aꝓpobatus + aliꝰ inuentus: ſcz ꝙ ſtipulationē. Tertio ꝓ Justinianum additus eſt tertius: puta ꝑ nudum ꝓactum.

l ¶ Et nō mortz. ſi large ℔ duo mēbra accipiunt + ita tertiū nil deeſt: z ꝓ ꝑte ponunt gña: nā multe ſpēs ſub qualibet ꝓtinentz ℔ aꝓpobo. Et accipe ſtricte ꝓ duab⁹ ſpecieb⁹ tm̄ ꝺonationi ſcz ſimplicis inter viuos: z ſimplicis cā mortis + adde alꝰ ꝺonatiōes vt legatū. vt. ſ. de le. in ꝓnc. Itez ꝺonationes. ꝓpter nuptias. vt. ſ. e. ſ. ↄ aliud. Itē + q̄ eſt. ſ. ſ. fi.

m ¶ Mortis. ſ. inſtantis vel futurꝰ. vt. ff. e. l. ij. z. iij. z. iiij. z. v. z. vj. Sigdem vbi mors timenda eſt cum eius dies incertus ſit: vt. ff. e. ſenatus. §. mortis. z de condi. z demon. l. j.

n ¶ Si q̄d humanitus. z ꝛtigiſſet. i. ſi moriaſ. vt. ff. de vb. ſig. i vulgari. §. fi. z ꝺz hoc exꝓmi: als nō eſt mortis cā ꝺonatio. vt. ff. e. ſcia. §. fi. ¶ Si ſi ex coniecturis appareat cum velle ꝺonare cā mortis. Additio. Mo. q̄ aſt hoc vt ſit ꝺonatio cā mortis reqrit ꝙ fiat mētio mortis. Jdē no. glo. Bar. Ang. z Rapha. z Imo. in. ꝺ. l. ſcia. §. fi. z glo. z Bar. in. l. ſcia. ff. de ꝺo. ꝑele. z Bar. in. l. q̄ ꝺotis. in fi. j. col. ff. ſoln. ma. als aut em licet aliquis ſit in extremis conſtitutus ſi ſimpliciter ꝺonat: nec adijcitur cauſa mortis intelligitur ꝺonatio inter viuos. z eſt ter. ſing. in. ꝺ. l. ſcia. §. fi. q̄ ꝺo. no. Fm Ang.

o ¶ Superuiſſet. i. conualuiſſet. z ita tribus modis reuocatur: vt hic ſubjcitur. z. ff. ſi cer. pe. non omnis.

p ¶ Penituiſſet. q̄ voluntas eſt ambulatoria vſq; ad mortem: vt. ff. de adi. le. l. iij. in fi. z q̄ ꝺonatio eſt ob cām. ſi moriar. z ſic poſſum penitere vt. ff. eo. ſenatus. §. j. in fi. z. ff. de condi. cā ꝺa. l. iij. §. ij.

q ¶ Ad exēplū legatoꝝ. quātū ad vim z ptātē: q̄ ſicut legata morte cō firmantur: ita ꝺonationes cauſa mortis/ vt reuocari non poſſunt.

Fiscus vēdit rem vt suaz vel vt alienam.

+ Et istam cōſt appo bat eos. q: illo iure hec ꝓſcriptio erat. Cognita. Ad ſ. j. rñq; ibi cōuenierent ex natura rei q cōtinet credita. ꝺebita nō ex eo q eſſet alienaq; ad rē ſpectabat. t hec ſtatim. ſ. he ſi non empto. ſed fiſc⁹ cōuenit rē. Jaſon. Diuiſio.

Donatio a q̄ iure deſcendit. + Etiā ſi ſit ꝺonatio cā mortis ſm cōiter oēs. de quo/ vide Ang. i. ſ. in pſonas. j. de actio. z xpo ſo. j. c. i glo. manifeſta. uerit.

Mortz in cert⁹ ē dies

Donatio cā mortis nō eſt/ niſi exꝑmta mors.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Per oia, subaudi fere vt statim dicet: nam in multis differunt.
b ¶ Donatiōis. s. simplicis: z iter vinos: alis nulla cēt hmōi distinctio: cū oē legatū sit donatio: vt ptz er diffinitiōe ei⁹: vt. ff. de leg. ij. legatū.
c ¶ Habebat. s. donatio cā mortis: nā cū donatiōe inter vinos hz insi/gnia: vt sit liberalitas cū legato vt morte firmet/z vt retrahat falci/dia. vt. C. ad. l. fal. l. fi.
d ¶ Retrahebāt. subaudi z alij ad aliud.
e ¶ Fere legatis. dicit fere: q: i gbusdā discrepat a legatis: ecce enīz si donas i ānos singulos donatio vna est: sed legata plura. vt. ff. de do. causa mor. senatus. §. fi. Item legatus ab herede semp tradit vt pz er diffinitione legati. j. de leg. in pri. donatio aūtvel ab hoc: vel ab alio. Ité in donatione obligat donās: in legato nō. Ité si testamē tū accuso perdo legatū non donationem: si tamen accuso vt falsus. ar. ff. de bis qui. vt indign. post legatus. §. qui mortis. + Itez aliter subsistuit in legatis ꝙm quoddam. vt. ff. de don a. causa mortis. si cui mors. et de leg. ij. vt heredibus. Item filiusfamilias donat: hz non legat. vt. ff. c. tamis. ct. §. qui. nō est p/missi facere testa. in prin. Ité in legato tria tēpora cōsiderantur: vt sit capar legatarius. vt. j. de here. qua. z diffe. §. i. extrancis. * in donatione non. vt. ff. de do. ia. cau.

legatorū redacte sunt per omia [a].
¶ Nā cum prudentib⁹ ambiguus fuerat vtrū donatiōis [b] an legati instar eam obtinere oporteret: et vtriusq causē q̄da babebat [c] insignia: z alij ad aliud gen⁹ eam retrahebāt [d]: a nobis ꝯstitutum est vt p oia fere legatis [e] cōnumeret: z sic. pcedat quēadmodus nostra constitutio [f] cā formauit. ¶ Et in summa [g] mortis cā donatio ē cum magis sequ velit [h] habere: q̄z cui cui donatur magisq cum cui donat q̄z heredē suus sic [i] z apud homerū thelemach⁹ donat pyrrho.

Donatio inter vinos nō equiparat legato: q̄ solo consensu. hodie est perfecta: indigetq; insinuatione si excedat gngēos solidos. fallit in aliquibus casibus. Aret.

¶ Alie autē donatiōes sunt que sine vlla mortis cogitatione sunt quas inter vinos appellamus: q̄ non oīno comparantur legatis: que si fuerint perfecte temere [k] reuocari nō possunt. ¶ Perficiūtur aūt cū donator suā [l] voluntatem [m] scriptis aut sine scriptis manifestauerit [n]. ¶ Et ad exemplum vendi/tiōis [o] nr̄a ꝯstitutio [p] eas etiam in se habere necessitatē traditionis voluit: vt etiā [q] si non tradant habeant plenissimū z perfectum robur z traditiōis necessitas [r] incūbat donatori. ¶ Et cū retro principū [s] dispositiones insinuari eas actis interuenientib⁹ volebant si maiores ducētoz fuerāt solidoz: cōstitutio [t] nr̄a cā quātitatez vsq; ad quigentos solidos ampliauit: quā stare etiam sine insinuatiōe [u] statuit. ¶ Et quasdā donationes inuent⁹ q̄ penit⁹ insinuationem fieri minime [x] desiderant: sed in se plenissimam habent firmitatem. ¶ Alia [y] insup multa ad vberiores ꝯditū donationū iuenimus: q̄ oia cr nr̄is cōstitutionibus q̄s sup his exposuimus colligenda sunt:

¶ Donatio inter vinos etiā perfecta er aliquibus causis reuocari potest.

¶ Sciendū est tñ q; z si plenissime sint donationes: si tñ ingrati extitit hoies in quos benecium collatum ē donatorib⁹ per nr̄am constitutionem [z] accentuam presta uimus certis er causis [a] eas reuo/

per nostrā ꝯstitutionē certis er causis eas reuocare: z hoc ideo statui mus ne datores q̄ beneficiū sue liberalitatis i alios ꝯtulerūt ab illis inturiam patiantur fm modos in nr̄a ꝯstitutione ꝑnumeratos z hec vsq; ad illum. §. Est z aliud. Fran.

¶ Illic. nūc psequit aliud genus donatiōis. dictus ē de donationib⁹ causa mortis nūc de donatione simplici. i. inter vinos dicit.

l ¶ Temere. ideo dicitte mere: q; q̄dq renocant: vt. j. e. §. fciendum.

m ¶ Voluntatē. etiā nudo pacto: vt. C. e. li qs argētum. §. fi. Acc. Additio. Si tū donef factū requirit stipulatio z traditio sicut oli. Ité psentia donātis z donatarij vbi fit certe psone fec⁹ si icerte.

n ¶ Manifestauerit. s. p verba futuri tēporis: vt dabo vel donabo ad instar stipulatiōis. vt. ff. de vb. obli. l. v. §. stipulatio. vl psentis tempois: vt do vel dono cū nudo pacto fiat: z pactum etiam fiat per vba psentis tēporis. vt. C. e. li qs argētū. §. fi. ff. de pact. l. tale.

o ¶ Additiōis. er b vbo dicebat. aīd. venditorē pcise tenēri ad rē traden dam: fic. ff. de verb. obli. vbi autez nō apparet. in li. Jo. §. f. vt interesse dādo liberet. vt. ff. de actiemp. l. i. z similitudo q̄ h fit est in b: vt sicut necessitas imponit venditori ad aligd fic⁹ donatori. hz a principio null⁹ cogebat.

+ Hoc ī telligas vt dicit gl. in. l. i. ff. de inofficiosi. test. z plene per Joā. de imo. in. l. fi. ff. de do. cā mor. Ange.

* Hoc est falsum fm angelū hic.

Nisi de ipa etiā nuda cēt. pmissum. vt. l. i. C. de euict. fm Ange. z Jason. Vel dz intelligi q̄ secuti ꝓcētis fatis ordine legitimo. Hura Alciat. iudicat etias extranei nec habet necesse decretum interponere. Et possunt hoc omnia fieri / etiam inter iuriatū q̄ si nō interuenirnt nō anullant totā donationem. q̄ p ea tñ ī tēpe cedit ange. Et an insinuatiōi possit renunciari et sine ea dōatio valida. Et an i simplici re multiōe ipsa insinuatiō: itē in cessione debitor. citatio requirat. vide angē. z Jas. b

Additio.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Uersus.

Additio. Ad versus. Quicq modus pdo mihi q donata fuere. Inkero si dnō grauiter donātis i cre. Quicq me si fit atror iniuria facta. Si ste pona manuali vulnere tacta. Si fuevite crudeliter isidiabor. Ingratus dño re donata spoliabor. Ingratū factū dic me ci fregero pa ctū. Jus aūt renocandi donationē er cā ingratitudinis nō trāsit ad be redes si defunctus facul tate renocandi habuit.

¶ Est aliud. ¶ Casus. Dic iam vidi de dona. simplici q appellat do. i ter viuos. nūqd é aliqd aliud genus do. inter viuos: Ad h rñ. q fic. Est em quoddaz aliud genꝰ donationis q ꝺ veterib⁹ iurisc̄onsultis penit⁹ erat icognitū: ꝫ postea a mi noribꝰ ꝓncipib⁹ fuit introductū: ꝫ eos ꝺona tioīaī nuptias appella bat: ꝛ ise bēbat tacitam ꝺditionez vt videl. rata ēet ꝺ donatio ꝛ effectus bēret cū mr̄imoniū esset subsecutū. Sed ꝺne ḡre appellabatur aī nupt. Rñ. q ió q: ꝫ aī nup. fiebat. ꝫ effectū nō habe ret nisi nuptiꝫ subsecu tis nunꝗ post nup. cele bratas talis ꝺoatio po tuit ichoari: ꝫ postea ꝺ uus iustin⁹ pi me⁹ bmōi obseruationem ſemple ne coīrexit. Nā cū pmiſ ſum fuerit dotes ꝟstāte mr̄imonio posse augeri pmiſit ꝛ ꝟstōne sua bmōi ꝺona. ante nupt. ꝛ post nup. celebratas ad silitu dinē posse augeri: sed tā nomē icōueniens penit⁹ remanebat. nā aī nupt. vocabat vt prius. ꝫ er ꝟstōne sua post nupt. tas le suscipiat incremētum ꝛ ita augebat post nupt. tī aī nupt. appellabat. Et ita manifeste ꝓz q nomen nō bñ ꝟsonabat rei. Ad nos plenissimo fi ne sanctiōes tradere cu pientes: noia reb⁹ esse cu pientes vel studentes i nr̄a ꝟstōne statuim⁹ vt bmōi ꝺo. nō solū post celebratas nup. augmētū suscipiāt: sed etiā initiū su scipe nt ꝛ in ꝺ ꝺotib⁹ participanꝫ: vt quēadmodū dotes ꝟstāte mr̄i. non solū augeri: ꝫ etiā de nouo fieri pnt. ita bmōi ꝺo. ḡ ꝓpter nup. i⁹ troducte sunt non solum ꝟstāte matri. ꝫcto augeri: sed etiam de nouo constitui possunt. ꝛ hec ꝺicuntur sicꝫ ad illum. §. Erat olim.

a ¶ Introductum. vt. C. de do. ante nup. per to. ti.

b ¶ Habebat. ꝛ bodie habet ꝛ fiat donatio pr̄ꝰ. nam ꝛ postea fieri po test. vt. ſ. eo. §.

c ¶ Insecutum. de iure ꝛ de facto.

d ¶ Ꝛ. l. quia.

e ¶ Pater noster. fic. ſ. qui. non é permiſ. face. testa. §. cecus.

f ¶ Cum augeri. i. cum hoc non esset. Accur.

g ¶ Fuerat. etiam ante se.

h ¶ Tale. puta q: augeatur dos.

i ¶ Permiſit. ſ. diuus iustinus. vt. C. de dona. ante nup. l. pe.

k ¶ Et ꝓsequētia. als ꝙuenietia fic. C. de epiſ. ꝛ cle. l. ꝺ cernimus. ꝛ de offi. pfec. vrb. l. j. in fine. ꝛ de defen. ciui. l. ꝺefensores. Arg. §. C. de ꝓsti. pe. l. ij. §. pe. ꝛ ff. de ꝺadimen. leg. l. ij. §. conditio.

l ¶ Constituimus. C. de dona. ante nup. l. fi.

m ¶ Frequenē. si de nouo fiat donatio: vl dos post mr̄imoniū: vl per augeaī é qualitas. vt. C. de ꝺo. aī nup. l. fi. §. si igit dote. Si aī matri monū poterat esse inofficiosa. vt. C. de pac. con. l. ex morte. Sed bodie eqlitas é aī ꝛ postī ꝟstituēdo ꝛ i pactis lucroꝝ vt q̄tū datꝝ ei in dos tē tm deī ꝺonatione ꝓpter nuptias maritus. ꝛ sicut ḥ fit ꝺnīs dot⁹: sic ille donatiōis ꝓpt nuptias/ vsumfructū tm habeat mariꝰ/ ne accidat mr̄imonij onerib⁹ ꝺotē no fuare. Nā eqtas suggerit q ꝺos debeat eē ibi vbi fuit onera mr̄imonij. vt. ff. de iur. do. l. ꝺotis fructꝰ. ꝛ. l. plerūq.

care: ne illi q suas res in alios con tulerint ab his quādam patiāt iniuriā vel iacturaz ſm enumera tos in ꝟstitutione nostra modos.

¶ Donatio ante nuptias olim ante mr̄imoniū fiebat: bodie po test fieri ꝟstāte mr̄imonio ꝛ etiam augeri vt dos: et iō donatio ꝓp ter nuptias vocatur vt nomē cō ueniat rebus. hoc dicit. Arc.

¶ Est ꝛ aliud genus inter viuos donationis: qō ꝛ veterib⁹ quidez prudētibus penitus erat incogni tum: postea aūt a iunioribꝰ diuis principibus introductum. est: qō ante nuptias vocabatur: et taci tam in se conditiōes habebat. vt tunc ratū esset cum matrimoniuz fuerit iſecutū. ¶ Jdeoq ante nu ptias appellabat qꝺ. ante matri moniuz efficiebatur: ꝛ nusqz post nuptias celebratas talis ꝺonatio procedebat. ¶ Sed primus qui dem ꝺiuus iustinus pater. nr̄ cū augeri dotes et post nuptias fuerat. permiſſum: ſi qd tale. cuenerit: etiam ante nuptias augeri do natione ꝛ cōstante mr̄imonio sua cōstitutione pmiſit. ¶ Sed tamē nomē incōueniēs remanebat: cū ante nuptias quidem vocabatur: post nuptias autē tale accipiebat incremētuz. Sed nos plenissimo fini tradere sanctiones cupientes: ꝛ consequētia. noia rebus esse stu dentes cōstituimus. vt tales do nationes nō augeātur tm/ ſz etiā cōstante matrimonio initiū acci piāt/ ꝛ non ante nuptias/ sed ꝓp ter nuptias vocētur ꝛ ꝺotibus i

Titulus. viij.

ſ. ferui. cū tantūdē reddat ꝓpri. ex ꝙ donatione ꝓsulit mulieri soluto mr̄imonio si res ꝺotales nō exīstāt: ꝛ qz nō potuit alienare maritus ēt ea ſſentiente. + vt. ſ. tit. pri. in pin. ſ. als iuris hypothece possit renun ciare. vt. C. ad vellelia. l. etiaz. ꝛ. l. inbemus. ꝛ in aut. fine a me. Et sicut ḥ. ſ. eo. §. ꝺotis. ꝛ. l. plerūq.

hoc exequentur. vt quēadmodū ꝺotes ꝛ ꝟstante matrimonio non solū augent/ sed etiam fiunt: ita ꝛ iste ꝺonationes q ꝓpter nuptias itroducte sunt nō solūz antecedāt matrimoniū: sed eo etiaz contracto augeantur ꝛ cōstituantur.

¶ Bodie si vnus exꝺnīs manumiſit seruuz cōm seruus efficitur liber: ꝛ socius conseruat indēnis ꝺato sibi precio partis sue.

¶ Erat olim ꝛ alius modus ciui lis acquisitiōis per ius accrescen di: qō est tale. ¶ Si cōm seruus habens aliquis cum titio solus li bertatem ei imposuerit: vel vindi cta vel testamento: eo casu pars eius amittebatur: et socio accre scebat. ¶ Sed cū pessimuz fuerat exēplo ꝛ libertate seruuz ꝺefrau dari: ꝛ ex ea humanioꝝ quidez ꝺnīs ꝺamnū inferri: scelerioꝝibus aūt ꝺnīs lucruz accrescere: hoc ḡsi inuidi plenuz pio remedio per no strāz constitutionē mederi neces sarium duximus. ¶ Et inuenimus viaz/ per quam ꝛ mansisset: ꝛ sos cius eius ꝛ qui libertatez accepit nō beneficio fruantur. libertate cuz effectu procedēte: cuius fauo re antiquos legislatores multa et cōtra cōmunes regulas statuisse manifestuz est: ꝛ eo qui eam liber tatem imposuit sue liberalitatis stabilitate gaudente: ꝛ socio indē ni conseruato pcciūqz serui ſm partem dominij quod nos diffi niuimus accipiente.

¶ Quibus alienare licet vel nō.

§. ferui. cū tantūdē reddat ꝓpri. ex ꝙ donatione ꝓsulit mulieri soluto mr̄imonio si res ꝺotales nō exīstāt: ꝛ qz nō potuit alienare maritus ēt ea ſſentiente. + vt. ſ. tit. pri. in pin. ſ. als iuris hypothece possit renun ciare. vt. C. ad vellelia. l. etiaz. ꝛ. l. inbemus. ꝛ in aut. fine a me. Et sicut ḥ. ſ. eo. §. ꝺotis. ꝛ. l. plerūq.

numissum libertate defraudari: ꝛ ipositione libertatis humanioꝝ ꝺnīs ꝺamnū inferri ꝛ semioꝝ lucrū acgri: vñ boc quasi inuidia plenum pio remedio p nr̄am ꝟstōnem ꝺuximus corrigēdū: ꝛ inuenimus viam p quā tam manumissor ꝙ socius eius manumittere nolens ꝙ etiā ser uus q libertatē accepit nr̄e. pmissiōis bñficio cōit pfruant. Statuim⁹ ēt vt libertas seruo cōi imposita debitū effectū sortiat. Manifestuz ēm ē antiquos legislatores si fauo libertate multa ꝛ regulas cōes in ris statuisse. ꝛ statuimus ꝙ ꝺns q libertatē imposuit fue libertatis sta bilitate gaudeat. ꝛ socius indemnis seruetur. ꝛ precium serui manu missi a ꝺno manumittente seruum ſm partem dominij ꝟstitūe ꝺis tributio accipiat. ꝛ hec ꝙz in ſi. ti. Fran.

a Exemplo. fic. C. de ꝓbda. l. exemplo.

b Nostrā ꝟstōnē. C. de ser. cōi manu. l. j. §. ne aūt. ꝛ. §. sinautē socius.

c Cuius. ſcz libertatis.

d Cōes. ſ. vt libertates ꝓlegē falcidiā nō minuant. Jtē vbi non valet testm libertates nō renocant. ff. de inofficio. testa. papinianus. §. ſz an li bertates. ꝛ. §. fi. Item. ff. de fideic. li. ij. gñaliter. §. si quis seruo.

e Diffinimus. C. de cōi ser. ma. l. j. §. ne aūt. ꝛ. §. sinautem socius.

f Accipiente. vel eo deposito: vt. C. de cōi ser. manu. l. j. §. ne aūt. ꝛ. §. sinaūt socius. Et no. q ꝓpellitur vēdere qō é speciale ꝺ regulā: vt. C. de ꝺben. emp. inutitum. ꝛ. C. de iure delibe. l. nec emere. qō plene not. in aut. de fideiuſ. §. penul.

g Quibus ꝛc. ¶ Dictum é. ꝺ. de acquisitione facta per vsucapionez vel per ꝺonationē: nunc dicit per quos alienatio possit fieri ꝙ quos non. Aretinus. Uel sic continua. ꝺ. dictum é quomodo quis efficitur dominus iuregentium vel ciuili. bic tractare intendit de quadam spe cialitate q̄ contingit circa eos q ꝺnia rerū acquirunt. gñale enim é vt

Uersus. Dic + Dixi post b ēnīū ſtem ſſentiat. Et ex aliis bonis que sup sunt fibi fit cōſtitū: nec nūc sibi piu dicat: nisi q tenus. ꝓbet ſſum i rem sua. Angelus. Bodie ta mē de vſuetudine talis ꝺonatio nō cōſtituit: vt vult glo. in aut. eqlitas C. ō pac. cō. ꝛ bal. i aut. dos data. C. e. Jalon.

Dos ꝺ do natio. ꝓp nuptias ō bet esse in eqlitate. Dos data

Libertas fauoz in q bꝰ cōſtit.

Uendere quis ꝙpel lit aliqꝺ. Lōtinua tio. Alia cōtinuatio.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

Divisio.

qui dñs ẽ possit alienare: ⁊ qui dñs non ẽ alienare non possit. hic et in ꝑcialibus casibꝫ contingit contrarium.

Cidit. ¶ Tot' iste titulus diuidituri tres partes. Primo qñ dñs nõ põt alienare res suas. Scõo ecõtra qñ non dñs alienat. Tertio redit ad primũ casꝰ. Scõa ibi: Si aũt. Tertia ibi: nunc aũt admonendi. Vel dui de subtili'. Pmo qñ ꝓ hibet alienatio ꝓpter re q̃ ẽ inalienabilis. Scõo qñ ꝓmittit ex pactõe vt ꝓpter publicã vtilitatẽ. Tertio qñ ꝓhibet rõne psone alienãtis: vl rõne psone ⁊ quã ꝛ aliãtio; vl ꝓpubllus ẽ. ¶ Calius. In pma parte dicit Iu stin. ꝓmittẽdo ea de qb' ꝛ tendit ẽ trac. aliqñ acci dit q̃ ille q dñs ẽ rei dominiũ sũ cuĩsdẽ ⁊ aliũ trãsferre nõ possit. ⁊ ica su isto cõuerso silr qñqꝫ accidit vt ille q dñs nõ ẽ ꝓtãt ẽ dñum trãsferẽ di in aliũ bz: ⁊ hoc iũctur vsq3 ad ẽ. nã dotale. i q̃ talis figurat cas'. Dñe vos dixistis mihi. s. qꝺ dñs rei aliqñ alienã res aliena. nõ põt. ponatis mihi ercplũ de hoc. Ad hrñ. Amice: ecce maritus hz sit dñs pdũ dotalis: ⁊ tñ inuita mulier pdicta sibi ẽ dotẽ datũ ꝓ. l. ul. ꝺ fundo aliena. ꝓhibẽt et hypothecas earũ reruꝫ q volẽte etiã muliere fiẽ bãt quã. l. iul. ꝓ ꝑtõne: nã cõtrariũ ⁊ melioꝛẽ statũ deduximus. Cũ enĩ ꝓhibitio. l. iul. tã tũmodo in rebus ũmobilibus italicis locum habebat: alienatiões rerum dotaliũ: sed etiam in oĩ re inuita muliere fiebat inhabebat vtriq; remedũ adhibuimus ⁊ statuimus vt non solũ italia interdicta sit alienatio vel obligatio rerũ dotaliũ: sed etiã in oĩ puincia q̃ romã no subiecta ẽ ꝛimpio: ⁊ non solũmodo inuita muliere locum habeat bmõi ꝓhibitio/ sed etiã neq; alienatio vl obligatio hz de ꝑsensu mu lieris facta fuerit robur obtineat. ℞ hoc statuimus ne fragilitas ꝛ mulieris q̃ de facili ad ꝑsentiendũ alienationi ꝓ blãditias mariti ꝓsit inducti in ꝑniciem ꝑsubstãtie mulierum videatur quẽrire: ⁊ ꝓ hoc ad illum. ℌ. Contra autem. Fran.

a ¶ Et in his casibus vbi nõ ꝓt alienari an fide iussor: vel ꝓ alio obligat'. vide Ja sonẽ hic.

a Dotale ꝓdũ. ſ. inestimatũ: vt. C. de rei vxo. acti. l. j. ⁊ cũ ler. ✣ alis si estimatũ esset ꝓsit alienari. nisi estimatio fiat vt sciat quãtũ valet. vt. C. de in. dc. l. ẽtiens. ⁊. l. hiter virũ. ⁊ de fun. do. l. j. ¶ Et dc dotale vel ĩsũ. vt. ff. de fun. do. l. iuℓ. ⁊. iuℓ. Quid ũ res mobilis ẽ: ℞ñ. pt alienari si maritus ẽ soluẽdo. C. de ſer. pi. da. ma. l. j. facit. l. ĥ er lapidicinis. ff. de iure do. Alcur. Additio. Sed canonico indistincte valet alienatio vxoꝛ ꝑsentiẽte ⁊ iurãte. c. licet mulier. de iureiu. lib. vi. nisi ꝓtius iurasset se nunq̃ tali alienationi faciende velle consentire.

b ¶ Innita muliere. q̃ ea volente poterat vt innuit: qõ corrigit statim.

c ¶ Prohibẽt. nisi. ꝓuocet ad diuisionem fundi dotalis: vt. C. de fun. do. l. ĥ. Item si ex necessitate: ✣ vt. C. de lib. cã. l. j. Item nisi cũ vnuersitate. vt. ff. de fun. do. l. j. Item nisi vertatur ad vtilitatẽ mulieris. vt. ff. de iur. do. l. fi.

d ¶ Alienare. hoc large accipias: siue dñium mutet: siue ius aliꝰ cõsti tuatur. vt. C. de re. alie. nõ alie. l. fi. ⁊ in aut. de non alie. ℌ. alienationis. col. ij. ⁊. ff. de fun. do. l. uℓtianus. Alcur.

e ¶ Ipsi' fit. ſ. de iuregẽtiũ vt ꝓ traditionem ⁊ ciuili. ſ. approbatiõe fm Jo. Ally dicũt de iure ciuili. ſ. fictiõe nõ iuregẽtiũ: vt. C. de iu. do. in re bus. Sz ꝙ ibi: dr de iure natu. vxoꝛẽ dñaꝫ ẽ: vxoꝛ ẽ ꝓpinquo iure q̃ dr. Quicqd calcauerit pes tu' ꝛc. nõ naturali. ⁊ iuregẽtili: hz reruꝫ dña dr quo ad spẽ: ⁊ ꝓtus ad ℞ vt ex eis subsistẽt: sicut filꝫ dicunt dñi rerum ꝓnarũ. vt. j. de here. qua. ⁊ diff. ſ. fui. ⁊. C. de fart. l. q̃dus. ⁊. C. re. ammo. l. j. vel dña ẽ ĩꝑfecto ꝛctu: sicut filius dr dominus. vt. ff. delit. ⁊ ꝓstib. l. in fuis. Alcur. Additio. Circa boc dicas ꝙ rerũ ꝛ effectuale dñum hz maritus: fed fictum ⁊ interꝓetatum hz vxoꝛ ex quo cum viro ꝙ unit continuo ꝓsumitur eadem ꝑsona.

f ¶ Corrigentes. in duobus capitulis. ⁊ in aliis non.

g ¶ Deduximus. vt. C. de rei vxo. act. ſ. ⁊ cum ler.

h ¶ Ler. ſcz iulia.

i ¶ Italice. l. i italicꝫ. ꝓhibebat alienationẽs: ℞ erat ꝓmũ ei' vitiũ. Alex

k ¶ Innita. muliere. hz ea volẽte concedebat: ⁊ hoc erat ſecundũ vtiuz.

l ¶ Volente ea. ſimiliter ꝓhibebat.

m ¶ Vtriq;. ſcz vtio.

n ¶ Interdicta. qd si fiat: ℞ñ. vẽdicat marit' ꝓ ſtãte mrimonio ℌ factũ suũ venies cũ fuerit ℌ lẽgẽ: vt. C. de agri. ⁊ cẽ. quẽadmodũ. li. vj. ⁊ de rei vẽ. l. doce. ſz dissoluto eo mulier repetit: vt. C. de inr. do. l. reb'. Idẽ plato eccle alienãte reꝛ ecclie: qr põt eã repetere ꝓlatura durante: vt ex tra de re. ec. non alie. c. si quis presbyterorum.

o ¶ Neq; cõsentientib'. Spãle vt suo fauoꝛ nõ possit renũciare: qr etiã reipublice interest. vt. ff. solu. ma. l. j. ſic. ff. ꝺ pac. do. l. de die.

p ¶ In perniciem. i. destructionem.

q ¶ Couertatur. ſimilia sunt vbi etiã dñs nõ alienat: vt. C. ad. l. iul. ma. l. fi. ⁊. C. de hereti. ⁊ ma. l. manicheos. ℌ. pe. ⁊. C. ꝺ pdi. curia. l. ĥ. li. r. ⁊. j. c. ℌ. nũc admonẽdi. Additio. Cñs sus. Coniunx/ eccliã/ furiosus/ mẽtecꝫ capt'. Prodigus/ atq; minoꝛ/ cristẽs sub pastor natus. Aduersans fidei maiestatis reus isti. ℞es aliene ꝓprias de iure vẽtãtur. Dicta cto debet sub iure decurio scribi. Alcur.

¶ Contra autẽ. ¶ Calius. Dñe iam vidi ca. in quo dñs alienare non possit. Pro deo ponatis mihi ercplũ qñ nõ dñs dñium rei in alium transferre põt: Ad hoc rñdet. Amice: hz creditoꝛ non fit dñs rei obligate tamẽ ĩ ipse pignus ex pacto vel lege alienauerit dñum eius in alium transferr: hz forsan ꝙ primo casu videtur qñ er pacto sibi facto a debitoꝛe pignꝰ alienat videt ℌ fieri: qr volũtate debitoꝛis intelligit pignus alienare: qr debitoꝛ ab imitio ℌ ꝑa ctum fecit vt liceret creditoꝛi pignus vendere si infra tps statutum nõ solueretur: ⁊ ita in casu isto potius ex pacto ⁊ voluntate debitoꝛis videtur dñium transiatum ℌ ex facto siue traditione ipsius creditoꝛis: sed certe non solum in eo casu quando pactum de distrahendo pignore a debitoꝛe interpositum ẽ hz creditoꝛ vendendi dñum pignoꝛis ad aliam transferre: sed etiaz qñ aũcte legis pignus distrahitur. ℌe ergo creditoꝛes ius suum ꝓsequi diutius impedirentur: ⁊ etiam ne debitoꝛes nimis cito rerũ suaꝝ dñum amittant nr̃a ꝓstõe vtriq; parti ꝓspectum ẽ: ꝓ eandem ꝓstõem certus modus ẽ inuentus per quẽ dem modũ pignorum distractio possit ꝓcedere cuius ꝓstõis tenore vtriusq; partis indẽtati in eo casu qñ pactum de distrahendo nõ ẽ tercesserit sufficienter ẽ abunde permissum est. ⁊ hec dicunturꝰ vsq; ad illum. ℌ. Nunc autem. Fran.

r ¶ Contra. i. ecotrario.

s ¶ Alienare põt. idẽ in iudice. vt. ff. si ex noꝛ. cã aga. l. ij. ⁊. j. de offi. iud. in fi. Idem in flumine: vt. ff. de acqui. re. do. ergo. ℌ. alluuio. Idez i imperatoꝛe ⁊ augusto. vt. ℌ. de vſucap. ℌ. vlti. Idem in prelatis ecclesiarum: vt in auℓ. hoc ius porrectum. Idem in tutoꝛibus qui cñoz locus obtinent. vt. ff. de fur. interdũ. ℌ. g tutelã. Idem in procuratoꝛe qui hz li beram administrationem. ✣ vt. ℌ. de re. di. ℌ. mbil aũt. Idẽ in seruis bẽ ntibus liberã pecuñ admistrationem. vt. ff. de pig. ac. ſi quenerit. ℌ. fi. ⁊. l. ſeq. Cñs versus. Pdnceps/ augusta/ under ac officialis. Tutoꝛ/ curatoꝛ. pcuratoꝛ/ flumiñ ℌ. Creditoꝛ/ exactoꝛ/ prelatus/ seruus/ bãbentur. ℌ ñ numero bis ſcz alienantes aliena. Alcur.

t ¶ Non soluatur. ſcz tpe constituto.

v ¶ Impedirent. vbi non esset pactio de pignoꝛe vendendo. Alcur.

r ¶ Remere. i. nimis cito. vt. ℌ. de vſucap. in pin.

y ¶ Constitutione. C. de iure do. impe. l. ĥ. ℌ. j. ⁊. ij. Alcur.

z ¶ Certus modus. vt ſi actum sit de vendẽdo iurta quentionẽ vẽdere possit. ✣ Sed ſi nihil fuit dictus de hoc nunciabit ſemel: ⁊ tunc elapso biennio vendet. vt. C. de iu. do. impe. l. ĥ. ℌ. j. ⁊. ij. Si autem dictuz fuit vt non vendatur ter nunciabit: ⁊ tũc vẽdet. vt. ff. de pig. ac. ſi quenerit. Additio. Et iter denũciãdo ꝙ iternalla sint necessaria. Item qd ſi em ptoꝛ non reꝑiatur: vel pignus plus vel minus valeat ꝙ creditũ: Itẽ quid in pignoꝛe iudiciali vel pretoꝛio: Et an buic ꝺificio de venden do pignoꝛe possit renunciari. vide Ang. hic.

a ¶ Cuius. ſcz constitutionis.

Alienans quãs repetit ꝙ alienauit.

Dñs mlti ſit ꝙ suas res aliena re nõ ꝓt.

Versus.

¶ Nunc aũt. ¶ Casus. Dste iã vidi casum i quo dño alienare nõ põt. nunqd sunt plures casus in quib' dño rei sue aliena de prãte non hz: Et rñ. q; ic. q: necq; pupilli neq; pupille sine tutoris auctõe vllam rem alienare põt: iz dñi rerũ suarũ cẽleant. vñ si pupillus alicui mutuã pecuniã tutoris auctõe nõ itereumẽte oderit obligationẽ mutui nõ ẽbit: ẽ hõ q; pecuniã quam mutuo dat accipientis nõ fuit. vñ si nũm a pupillo sine tutoris auctõe mutuo dati erĩstẽt vẽdi cari poterũt. si tñ ipse q nummos a pupillo mutuo accepit cõsũmpta fi. ẽsumpserit ad exhibẽdũ cũ eo agi poterit. Et hz dixerĩ tibi q; necq; pupilli neq; pupilla rei sue dñiuz sine tutoris auctõe in aliũ trãsferre possit/ econuerso tñ oẽs res videlz tam mobiles q; ĩmobiles siue tu. pupillo vel pupille dari põt: ita videlz q; dñiuz eos trãsferatur: a tõ si ẽbitor pupillo vl' pupille debitũ soluerit necessaria ẽ ei tutoris auctoritas. Si eñ sine tutoris auctõe pupillo vel pupille soluerit bñficiũ liberatiõis nõ ẽsequet. hz ẽ euidẽtissima rõne i nra ẽstõne quã ad cesarẽses aduocatos/ ꝑmul gauimus statutũ ẽ: in q; gdẽ ẽstõne dispositũ est ut ra demũ licere tutori vl' curatori debitorẽ pupil lare ẽ soluere. si ꝑmũ fine iudicio / sine oi damno ꝑctulariuz: sine q; ibet mercede tabulariõ põtã do b; ꝑmittat. Iam si iu der soluendũ pupillo p nunciauerit et debitor post fniam iudicis interpositã soluerit/ bmõi solutioplenissimã secus ritatem obtinebit: qñ in nullo euentu poterit debitor post bmõi solutionem interim ingetari. Si vo aliter q; in nra ẽstõne dispositũ ẽ debitor pupillo soluerit: ẽ pupillus bmõi pecuniã fibi solutam aut saluã habeat: aut als locupletior factus fit/ hz debitor p bmõi solutionẽ ipso iure liberatus nõ fit/ si tñ pupillus adhuc eãdẽ pecuniã petat po terit debitor p exceptionẽ doli mali pupillũ iterũ petẽtẽ tanq; ẽ pdã solicitũ repellere. ẽ hũ sunt vera qñ pupillus b; pecuniã saluam vel ex locupletior factꝰ fit. Si vo pupillus bmõi pecuniã sine tuto. auctõe fibi solutã aut male ẽsumpserit: aut furto aut alio casu amiserit: si ite rum eandẽ pecuniã petat: inutilis erit debitori doli mali exceptio: q; nibilominus absolutionẽ iterũ faciendam ꝺdẽnabit ẽ fibi imputet: q; debitũ sine tuto. auc. fi nõ ẽz nr̃e ẽstõnis tenor: ẽ pupillo soluerẽ. Sĩr in casu quo ꝛsõ pupil. vel pup. sine tut. auc. soluere nõ põt. q; id qõ sine tu. auc. soluit nõ fit accipientis. ¶ Nullius eñ rei alienatio sine tut. auc. eis concessa est. Et hec vsq; in fi. ti. dicuntur.

a ¶ Vlla rem. neq; rõne ꝓpietatis: neq; rõne possessionis q; aĩo retine tur: hz corporalẽ sine tutorẽ pdere possit. vt. ff. de acq. re. do. l. pupillus. ẽ de acq. poss. l. possessionẽ. Quid in adulto: Rñ. si nõ hz curatorẽ põt alienare que seruãda seruare nõ põt: si hz curatorẽ filis ẽ. ꝑdigo: vt. C. de in integ. resti. mi. l. si curatorem.

b ¶ Alienare posse. sic. ẽ. de au. tu. in pzin. ff. de sol. l. q; si forte. in fi. ẽ. l. pupillo. ẽ. ff. si cer. pe. l. non omnis. §. fi.

c ¶ Dederit. i. tradiderit: cũ dare fit accipientis facere: vt. j. de act. §. fic itaq;. fi ponereꝰ ꝓpue nõ haberet locũ qõ sequit. iõ q; vendicari ẽc.

d ¶ Obligationem. sc; ꝑsonalem ex mutuo.

e ¶ Quia pecuniam. bona ẽ rõ. vt. j. qui. mo. re cõ. ob. in pzin. ẽ. ff. si cer. pe. l. ij. §. appellata.

f ¶ Nõ fac. qõ ẽ necesse: q; ẽz mutuũ q; rõ meo fit tuũ: vt. ff. si cer. pe. l. ij.

g ¶ Bona fide. credẽs ei maiorẽ. vt. ff. ꝑ empt. l. ij. si a pupillo: vel etiaꝫ errans in iure: ẽ sit argumẽtũ ẽ. vt. ff. ꝑ empt. l. ij. si a pupillo.

b ¶ Consumpti. qõ fit ex pendendo: vel cum alijs immiscendo. vt. ẽ. de vsufru. §. constituitur. ẽ. ff. de so. l. si alieni.

Mutuus triplr recõciliatur.

i ¶ Cõdici pñt. ſcz ẽditiõe certi ex mutuo recõciliato ꝑ ẽsumptionem: vt. ff. si cer. pe. si a furioso. ẽ. l. fc. Itẽ stipulatione recõciliaf: vt. C. si cer. pe. l. q̃uis. Itẽ vsucapione: vt. ff. de in. do. pculus. ẽ nota. ẽ. qui. mo. re cõ. obligatio. i pzin. i vbo tuũ fiat. ẽ melius in. §. itẽ is. in vbo mutuus.

k ¶ Ad exhibendũ. q; tenef q; dolo fecit quominus possit exhibere: vt C. ad exhibẽd. l. ad exhibẽdũ. ẽ sic iurat in litẽ ex eo q; itereſt pupilli citius pecuniã reddita esse: vt. ff. de in litẽ iurã. l. i. factiõis. ẽ. l. nummis.

l ¶ Recte. vt res fiat accipientis: nõ vt debito libertur: z hoc sequit.

m ¶ Non liberabitur. ſcz debitor pupilli. Sed ẽ. ff. de solu. si stipulat fuero: Rñ. ibi pupillus erat adiect⁹: nec quicq; fibi debebat: cũ ad solutionẽ tñ ꝓnat. vt i eo. ti. de solu. q; si stipulat. ẽ. l. qui res. §. at vbi.

n ¶ Constitutione. vt. C. de admi. tu. l. sancim⁹. ẽ. l. constitutionem.

o ¶ Debitorẽ. er mutuo vel simili cã nõ er pẽũe vel redditu. vt. C. de admi. tu. ſcim⁹. ẽ. l. ꝓtitutionẽ. Additio. Tũc ei sine iudice plenissimã ſe curitatẽ cõsequit dũmodo pẽsio nec duos ãnos nec centum flo. summaz excedat fm Ang.

p ¶ Snia. f. inter locutoria quã precẽptũ vulgariter appellam⁹: vt fi dicat. decerno vel ꝑcipio tibi soluere vel deponere: vt. ff. de mi. l. ait ꝓtor. §. quid tamen. Snia iter locutoria ẽ ꝑceptus iudicis idẽ.

q ¶ Sine oi damno. Vel ꝑctulariũ/ vel precionũ tabellionum. Sed nunqd debitor ꝓsua parte soluet: Respon. non. vt C. de fruc. ẽ li. er. l. fi. ẽ facit fic. C. de epi. au. l. taz dementis. §. fi. et in aut. de ſanc epiſ. §. ꝑctulariũ. col. ix. Ac Additio. Priuilegium enim litis ordinationem siue ꝓcẽſum fm reſpiciens vni consẽſſum transit ad aduer

sarium: secus si decisionem: niſi verba refer⁹pti boc ſonent.

r ¶ Permittat. Flota q; tutor: ẽ iudex necc ſarij sunt fm. ff. Sed fm nos solus iudex ſufficit: vt. ff. de mino. ait prætor. §. quid tamen. ẽ. l. q; ſi minor. in fi. Accur. Additio. Et hoc est verũ in casu nostro: z in alia natione rerum mobilium: als in alienatione immobilium opus est ꝓtoꝛ. Angelus aretinus.

s ¶ Securitas. Et nec restitutio detur: secus in ꝑdio alienato cuz decreto: q; emptio er voluntate: solutio de necessitate fit: vt. ff. de mi. ait prætor. §. quid tñ. ẽ. l. q; ſi minor. in fi. ẽ. C. de ꝑe. mi. ſiquid. Accur.

t ¶ Solutio. vt ſoli pupillo vel adulto curatorẽ habenti sine eo. vnde ipſo iure non liberatur: vt. j. ibi nibil ꝓderit ẽc.

Solutio fit ò necessitate.

v ¶ Locupletior. Quod est ẽ si non est factus pauperior: vt. ff. de sol. in pupillo. Accur.

r ¶ Petat. sic est de ꝓeda ſolicitus: vnde non audietur. vt. C. ꝑ emp. l. eum qui. Accur.

x ¶ Nibil ꝓderit. Apparet ergo q; ipſo iure non est liberatus. si aũt cuz auctoritate tutoris ipſo iure liberaretur: sed tunc restitueretur mino: perdita pecunia: vt. C. si aduer. solu. l. j.

z ¶ Condemnabitur. Scilicet ipſo minore petente vel alio suo noĩe non ertraneo: vt. ff. de solu. l. filius.

Adultus an possit alienare.

a ¶ Soluerit. Circa banc diffusam materiã distingue cum debitor ꝓpupillo soluit aut consequitur plenam: aut pleniorem: aut plenissimã ſecuritatẽ. Si soluat pupillo sine tutoris auctoritate ẽ pupill⁹ habeat saluam ꝓpecuniam: vel er ea locupletior est liberatur nõ ipſo iure sed exceptione: niſi esset adultus sine curatore: vt hic. ẽ. ff. de sol. l. in pupillo. Si autem soluat tutor e auctore/ ipſo iure liberatur. potest tamen in integrũ restitui si non habeat rem saluã. vt. C. si aduer. solu. l. j. niſi in quattuor casibus. vt. C. de admi. tuto. ſancimus. ẽ. l. constitutionẽ. quod enim legitime factum est/ er euentu retractari non debet. vt. C. ad ſena. conſul. trebel. ſancimus. ¶ Plenissima est si ꝑ inde interueniat cum tutore vel sine eo. vt. ff. de mino. ait prætor. §. quid tamen. Et de hac materia ibi plene notatur.

Dare ẽ ac cipiẽtis facere.

Vel ab. o cãm hñtem q; beneficiũ restitutionis cedi potest ẽ transire ad heredem er trancũ. vt. l. q; ſi mior. ff. de mino. Ang.

b ¶ Non possunt. Distingue aut id quod erat ſoluendum non potest alienari sine decreto: quo casu decretum interponendum est in ſoluendo: vt. ff. de rebus eo. quj sub tut. l. magis. §. fi. pupillus. alias non tenet: ẽ potest vendicari quod ſolutum est: niſi conſumpſerit creditor: vt hic. ẽ. ff. si cer. pe. non omnis. §. fin. Aut poterat: quo casu

Pupilli an possint soluere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Institutionum imperialium Liber. II.

fol' sufficit tutor: vel curator: vel adulē nō hīs curatorē: nec restituūs tur cū nō sint decepti. Si sine tutore foluerit non liberatur: nec ōīum trāsit: nisi p ꝯsumptionē: vt hic. t. ff. ti. cer. pe. non ois. ff. ti. Et hꝫ qñ debi tū erat ciuile ꝛ naturale. Si aūt naturale tantuꝫ per restōnem poterit repetere si legitime soluit: alꝫs suo iure. ꝺicet. vt. ff. de ꝺli. inde. iterū.

Additio. Et tunc quia minor etas facit mediū concludendi: satis ē ꝺicere se minorem indebite soluisse: ꝛ si non exprimat p ignorātiaꝫ. quod alꝫ in maiore requiritur ne ꝺonasse videat. quod not. fm Ang.

Horatius in prio ser monum.

¶ Per quas psonas vobis acquiritur. Titulus. ix.

¶ Acquirit vobis nō solum per nosmetipsos: sed etiam per personas hic descriptas. Arectinus.

¶ Per quas psonas. ¶ Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines. Quos vltra citraq; nequit cōsistere rectū. Hā lꝫ multis modis res nobis acquirantur. vt a. ꝺ. illo singulorum de rerū ꝺi. pſaq; nunc traditū ē. tamē certi sunt homines p quos acquiret. et sunt ser. ſ. per nos: per filios: per seruos nostros: per alienos in quib' vſumfructum habemus. per alienos quos bona fide possidemus. per liberū hominem quez bona fide possidem'. Est septimus scilz illeciu quo nu dū vſum habemus. Est octauus quandoq; vt liber homo. i. peurator. de quibus hic tit. ꝺicit. Differt autem a quoꝺā alio. ſ. p quas perſo. no. acqui. q; ibi ꝺe obli. acq renda: hic ꝺe rebus tractatur. Accur Additio. Adde q etiam sunt alij qui acquirunt alijs: vt religiosi suo monasterio. vt extra ꝺe sta. mo. cum ad monasterium. circa prin. ꝛ beneficiati suis beneficijs. C. ꝺe epi. ꝛ cleri. auf. licentiam. arc. Contina autem istam rubꝛi. sic. Dictum est. ſ. ꝺe multis modis acquirendi ōñia: nunc sequitur videre ꝺe personis per quas ꝺominia acquiruntur fm Pot.

Diuisio.

¶ Agrit. ¶ Totus iste titulus diuidit in tres partes. p̄ncipales. Primo ponit p quos nobis acgrat. Scō illud ꝛ eg' tur figillatim ꝛ i specie. Tertio facit pambulū trāſitus ad alios titulos ꝛ materias. Scō a ibi: igit libi vestri. Tertia ibi: bacten'.

a ¶ In potestate habetis. vt. ſ. c. ſ. j. t. ſ. item vobis.

b ¶ Alumfructū. vt. ſ. c. ꝺ. he bis. Quid si nudū vſum: Rn. re vestra acquiritur + non aūt ex opa. vt. ff. ꝺe vſu ꝛ ha. per seruum. t. ſ. p quas perſo. no. ob. acqui. ſ. per eum quoq; Additio. Ubi videt probare hꝫ rium. t iō ꝺic q ex locatione operarum serui vsuario nō acgrit: vt h. ſed ex ipſis prestitis in re vsuarij vel ꝺucta sic: vt ibi. t. l. plenuꝫ. ſ. fi. ff. ꝺe vſu ꝛ ha. Ang.

c ¶ Bona fide. vt. ſ. c. ſ. idem placet. que bona fides in possidente non possessore requirit. vt. ff. ꝺe acqui. poſ. cū beredes. ſ. fi. t. ff. ꝺe sti. seruo. l. si seruus ex testamento. ꝛ ꝺe acqui. re. ꝺo. homo liber. in prin. ꝛ exigit bona fides in principio possessionis: ꝛ tñ una in libero homine quo ad aligd acgrēdū p eū nō in vſucapione q; nō vſucapit. vt. ff. ꝺe acgr. re. ꝺo. l. qui bona fide. ſ. j. t. C. ꝺe prescrip. lon. temp. que pro liber. l. sola. Sed in seruo sufficit ꝛ quo ad vſucapionem ꝛ quo ad fructus in initio bonam fidem habere. vt. ff. ꝺe vſuc. qui scit. ſ. vlt. t. C. ꝺe vſuc. trāſfor. l. vna. ſ. hoc tātūmodo. Accursius. Additio. Sed ꝺe iure canonico regritur bona fides ꝛ tinuata vſq; ad perfectionem prescriptionis. ca. fi. cum ibi notatis. extra ꝺe prescript. Et facit iste textus q; monachus trāſiens ꝺe vno monasterio ad aliud acquirat secundo bona fide possidenti.

Diuisio.

¶ Igit. ¶ Diuidit in tres partes. Ná prio ponit ꝺe acgſitione facta p liberos. ꝛ p quos ꝛ quid acgrat. Scō q̄ p seruos nros ꝛ p quos ꝛ qd acgrit. Tertio ꝺe acgſitiōe p liberā psonaꝫ an possit acgri ꝛ quid. Scō a ibi: ité vobis. Tertia ibi: er bis. Ité prima subꝺiuiꝺit ꝛ tres partes. Ná primo ponit ius ātiquū. Scō o rōnē correctionis. Tertio possit sui ſtatutū. Scō a ibi: qō nobis. Tertia ibi: sanctum. arc.

d ¶ Igit. q ꝺe singulis ꝺicere vult: ō filius vt ꝺe ꝺignioꝛib' pmo ꝺicit. Additio. Facit extra glo. ff. ꝺe eden. in. l. argentarius. in. ſ. edi.

e ¶ Olim. antigtatē primo recitat ꝛ hoc ideo vt nihil antiquitatis pe nitus ignoret: vt. ſ. tit. pri. in prin. nam id qō tollitur vel reformat non ꝺz esse incognitum. vt. C. ꝺe cadu. tollen. l. j. in fi.

f ¶ Castrēsib' peculijs. ide in q̄si castrēsib' etiaꝫ iure veteri. vt. ff. ꝺe col. bo. l. j. ſ. nec castrēse. nō solū iure nouo. vt. C. ꝺe bo. q̄ li. cuꝫ oportet. ſ. exceptꝫ. t. ſ. cadē obseruādo. Est aūt castrēse qō filiusſamilias a quoliꝫ bet in castris acgrit: nō acgituruus alꝫs. vt. ff. ꝺe castrē. pecu. l. si forte. t. l. castrēse. Quasi castrēse ē qō magistri liberaliuꝫ artiuꝫ/medici/clerici/et aduocati ꝺ publico acgrūt. ‡ vt. C. ꝺe inoffi. testa. l. fi. t. C. ꝺe epi. ſ. cle. sacrosancte. t. l. cū lege.

g ¶ Sine vlla ꝺistrictiōe. aūdētiū vel pfecturij. p̄ pūctatis vel vſufruct'.

h ¶ Alij. ſ. fratri qō graiuus esse videtur: vt. C. ꝺe bo. q̄ li. l. cū ops. ſ. j.

i ¶ Cōsōne. vt. C. ꝺe bo. q̄ li. l. cū ops. Accur.

k ¶ Et re. large pone. i. ꝑpt' ré vt fruct' et reb' pūts vel occasiōe patris q̄cūq; mō q̄sita: ‡ vt. ff. ꝺe incē. rui. nau. l. j. ſ. j. t. ff. ꝺe vſuris. l. si fideicō missi. ſ. cū pollidi'. t ꝺe vul. ſubſti. lꝫ ſi plures. ſ. iarrogato. t ꝺe castrē. pe. si forte. t. l. si castrēse. nisi t aliūꝺe filꝫ' sit habitur' p se. vt. ff. ꝺe inr. ꝺo. l. v. ſ. si pī. Et sic ponit ex re. id est. ꝑpter rem. ff. ꝺe acgr. here. aditio. i fi. Arg. ff. ꝺe pecu. eo tē pore. in fi. Arg. similiter ff. ꝺe act. emp. iuliān'. ſ. si quid seruo. Accur.

Peculiuꝫ castrense. Peculiuꝫ q̄si castrēse

‡ Qđ ē verum si ꝺens necessaria ad bellū alijs ꝺistigue/an ꝺeturanot; ppe castra/an alꝫs. vt in ꝺ. l. si forte. i gl. alle. ꝛ ita pōt intelligi. l. j. C. ꝺe castrē. pe cu. li. ꝛ. vbi latius poni tur hec ꝺistinctio fr Ang.

‡ Sez licite: ꝛ tunc id qō tribuere tur pſone p ꝑter laborē ꝛ ilustriam cēset aduentitiū et ipſi' filij ꝑpius. alꝫs er ꝺelictū paruꝰ pu nitur. nec pri ꝓpriꝫ: nec fructib' cō ferūt sicut nec cetꝛa aduētitia. vt. l. fi. C. ꝺe col. la. Ange.

Peculiuꝫ est multiplex.

¶ Olim. antigtatē primo recitat ꝛ hoc ideo vt nihil antiquitatis penitus ignoret: vt. ſ. tit. pri. in prin. nam id qō tollitur vel reformat non ꝺz esse incognitum. vt. C. ꝺe cadu. tollen. l. j. in fi.

f ¶ Castrēsib' peculijs. ide in q̄si castrēsib' etiaꝫ iure veteri. vt. ff. ꝺe col. bo. l. j. ſ. nec castrēse. nō solū iure nouo. vt. C. ꝺe bo. q̄ li. cuꝫ oportet. ſ. exceptꝫ. t. ſ. cadē obseruādo. Est aūt castrēse qō filiusſamilias a quoliꝫ bet in castris acgrit: nō acgituruus alꝫs. vt. ff. ꝺe castrē. pecu. l. si forte. t. l. castrēse. Quasi castrēse ē qō magistri liberaliuꝫ artiuꝫ/medici/clerici/et aduocati ꝺ publico acgrūt. ‡ vt. C. ꝺe inoffi. testa. l. fi. t. C. ꝺe epi. ſ. cle. sacrosancte. t. l. cū lege.

g ¶ Sine vlla ꝺistrictiōe. aūdētiū vel pfecturij. p̄ pūctatis vel vſufruct'.

h ¶ Alij. ſ. fratri qō graiuus esse videtur: vt. C. ꝺe bo. q̄ li. l. cū ops. ſ. j.

i ¶ Cōsōne. vt. C. ꝺe bo. q̄ li. l. cū ops. Accur.

k ¶ Et re. large pone. i. ꝑpt' ré vt fruct' et reb' pūts vel occasiōe patris q̄cūq; mō q̄sita: ‡ vt. ff. ꝺe incē. rui. nau. l. j. ſ. j. t. ff. ꝺe vſuris. l. si fideicō missi. ſ. cū pollidi'. t ꝺe vul. ſubſti. lꝫ ſi plures. ſ. iarrogato. t ꝺe castrē. pe. si forte. t. l. si castrēse. nisi t aliūꝺe filꝫ' sit habitur' p se. vt. ff. ꝺe inr. ꝺo. l. v. ſ. si pī. Et sic ponit ex re. id est. ꝑpter rem. ff. ꝺe acgr. here. aditio. i fi. Arg. ff. ꝺe pecu. eo tē pore. in fi. Arg. similiter ff. ꝺe act. emp. iuliān'. ſ. si quid seruo. Accur.

Additio. Solu. ꝺictio ex ꝓpꝛie ꝛ stricte sumpta ꝺenotat immediatuꝫ vt ibi: fecus si large. vt hic. Accur.

l ¶ Ei. sez filio.

m ¶ Inuidia est. sez filio qui acquisiuit.

n ¶ Reuerti. quasi ꝺicat nulla.

o ¶ Vsumfructum. quē hꝫ in aduētitijs. nisi remiserit: vt. C. ꝺe bo. que li. cum oportet. ſ. finaūtres. Uel nisi ab aliquo fili ꝺetur vel relinqua tur boc pacto vt ad patrem non pertineat vſusfructus. vt in aut. vt li. ma. ꝛ aut. in prin. col. viij. Uel nisi succedat filꝫ' yna cū patre in hereꝺitate fratris vel sozoris. vt in aut. ꝺe he. q̄ ab intest. ꝺe. ſ. fi. ꝺo. col. ix. Ut nisi seruus ꝺonet filiofamilias eo pacto vt manumittat statim. vt. C. ꝺe bo. q̄ li. l. vl. ad fi. Uel nisi q̄ pater noluit ꝑsentire filio aꝺeuntiꝺe reꝺitate aliquā. vt. C. ꝺe bo. q̄ li. l. fi. in fi. ſ. j. t. j. Uel nisi parentes minus legitime ꝺiuerentꝛ bona filij se applicent. vt in aut. vt nulli. ti. ſ. qꝛ vero q̄ꝺā. col. ix. Ité q̄si pꝛ ſrit incestas nuptias. vt in aut. ꝺe incestis nup. ſ. j. col. ij. Additio. Et alios casus vide p Ang. hic in quib' omnibus licet non habeat pater ius vſufruc. ꝺz tñ habere commoꝺia tatem ipſius iuris: nisi ꝺe ipſa in pacto vel remissione fiat expꝛessa mētio. vt hic per eum.

p ¶ Prospera fortuna. quiꝺ ꝺicemus in ꝺubio vñ pronenerit: Rn. quꝺam ex bonis patris pꝛesumitur habuisse: sicut si yro. habet pꝛesumi tur ex bonis mariti. vt. C. ꝺe ꝺo. inter vi. ꝛ pro. l. etiam. t. ff. ꝺe ꝺo. inter vi. ꝛ pro. l. quintus. Nos hꝫ ꝺistingue an filius sit ꝺiligens vel ꝺines ꝛ pater inops: vel econtra vt ex bonis ꝺiligentis aꝺs ꝺiuitis quesitus ꝺy ngamus: vt. C. arbi. tu. si ꝺefunctus. t. ff. ꝺe bere. vēdi. venditor ex he reꝺitate. ibi: precium enim hominis ꝛc. t. ff. aꝺ. l. fal. si heres institut'. in prin. Additio. Et hec est cōis fm Angelum. licet Jo. fab. hic sentiat contrarium ꝛ male: qꝛ in ꝺubio pꝛesumitur ꝺelictus. vt. l. marito. ff. pro socio. Ang.

q ¶ Procedat. collige peculiū aliuꝺ castrēse: aliuꝺ quasi castrēse: aliuꝺ rusticanum siue paganū qō ꝺiuiꝺit in profectitium ꝛ aꝺuentitiū. vt. C. ꝺe inoffi. test. l. fi. in prin. in quibus omnibus ꝺz in hoc tm. quꝺ iuris sit. t. C. ꝺe bo. que li. l. cum oportet.

r ¶ Hoc quoq; ſ. vt parentib' honorem seruemus ꝛ filijs pareamus.

s ¶ Dispositum est. C. ꝺe bo. que lib. cum oportet. ſ. cum autem.

t ¶ Specie. i. casu. Accur.

v ¶ Ubi. i. in quo.

r ¶ Que acquisitionem effugiunt. i. patri acquiruntur ꝑtum ad proꝓrietatem. Sed fm que tempora locum habebat quod hic ꝺicitur? Scōm antiqua non: quia sola castrensia et quasi non acquirebantur de quibus

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Pñ ẽm diuersa tpa diuersa iura habuit in bonis filij.

de quib⁹ nihil detinebat pſ: vt. C. de bo. q̃ li. cũ ops. ſ. i. ſ3 moderna vero non: qr non erat adhuc ſtatutũ aduetitijs: vt nõ acquirãtur patri tpe huius legis antique que recitat hic: Nũdeo quattuor iura ꝟ cessiue ꝙsiderari. Antiquiſſimuz: quo ſola caſtrenſia vel quaſi nõ acq rebantur. vt. ſ. ſ. i. Antiquum: vt tempore conſtantini quo res materne z ex materna linea dela tę⁹t non acquiranꝫ patri ſtatutũ. vt. C. de bo. mater. l. i. z ij. z. iij. Tertius q̃ dic recitatur. vt pater emancipádo filiũ de bis maternis tertiaz tenebat pro pmio. Quartum quo cauetur vt omnia aduentitia acquirãtur filijs ꝑtum ad pro pietatem: patri ꝑtũ ad vſumfructũ. er quo corrigit illud qõ iure antiquo cautũ erat: vt hic. z ſ. ſ. i. z. C. de bo. que lib. i. cum oportet.

a ¶ Conſtitutionibus. ſ. Cõſtãtini añ inſtinianũ vt recitat. C. de bo. q̃ li. cum oportet. ſ. penul.

b ¶ Decreſcat. Alrg. cõtra. ſ. ó le. pat. tu. per totum. C. de cadu. tol. l. vna. ſ. pro fecũdo. Acc.

†Al's ſi citiriſte. ſ. itẽ nobis aſz item qõ fui. z ita cõit allegat. ſed tunc ſubaudi vobis ac quirit.

Additio. Tu dic q⁹ on⁹ cum emolumento pecuniario põt cauſare bonoz ſ3 bonoz ſine emolumento non poteſt eſſe cauſa oner⁹: ꝙuis quãdoqꝫ contingat bonoz eſſe ſumptuoſum.

c ¶ Dimidiam. quã ſem per retinet niſi exꝑſſeres mittat. vt. C. de bo. que libe. cum ops. Accur.

Additio. Dic q̃ pecuſio profectitio eſt neceſſe q⁹ pater exꝑreſſe retineat alꝫ donare videt. l. donatur. ſ. pater. ff. de dona. Et e tatio diuerſitatis qꝫ ꝑ tex poteſt admere et totuz et eius volũtate depender: nõ ei non ꝓuidit ſicut in aduẽtitio qõ ꝑ ter; non põt admere cũ ꝓpietas ſit ipſius filij ſm Jo. fab.

d ¶ Pro tertia. i. loco tertie quã habebat olim in bonis maternis rõne ꝓpietatis: ſ3 hodie dimidiã vſufructus in oibus aduentitijs. vt C. de bo. que li. cum oportet. ſ. pe. Accur.

e ¶ Stipulẽtur. z ita obligationem oño querit. vt. ſ. per quas pſo. vo. acqui. circa prin.

f ¶ Ex qualibet. vtp occupationem/vel ſpecificationez/vel inuentionem. vt. ſ. de re. di. ſ. fere. z. ſ. cum quis. z. ſ. tbeſauros.

Bñficiuz cõferturin inuitum.

g ¶ Inuitis obuenit. fic. ff. de acq. re. do. etiã inuitis. ſic z. ff. de ver. ob. ſeruus vetante. ar. ff. de do. ſ inre. ſ. nõ põt. Accur. Additio. Solu. dic q⁹ inuitis acquirit⁹ ipſo iure ſed nõ incõmutabiliter vt ibi. arg. l. inuito. ff. de re. iu.

Seruꝰ an poſſit bare aliqd ſuum.

h ¶ Nihil ſuum. ſ3 ad ſuam vtilitatẽ: ſed ad dñi vtilitatez põt. vt. ſ. de ſtip. ſeruo. ſ. ſed cum factũ. que eſt ℨ. immo etiaz ad ſuã vtilitatẽ q̃qz: vt ſi dñs ſeruo legatum relinquat. vt. C. de neceſſ. ſer. quidam. ſ. illo: ſi ſi. illud de equitate non rõne dicitur: qr in alimenta erat relictũ. vt C. de lega. l. ſeruis. z. ff. de alimen. z ciba. le. l. ſeruos. alꝫ aũt non tenet bere⁹ niſi velit. Accur. Additio. Sõ facere t⁹ deyt banitate ſi ſuã gra uare nolit opinionem. vt ibi no. glo.

Hẽdita pſuũ adiri non põt niſi tria cõcurrant.

i ¶ Sed ſi bere⁹. nota in hereditate adeũda ſeruo tria eſſe neceſſaria q̃ ſunt. iuſſus: vt hic. z q̃ precedat: vt. ff. de acqui. bere. ſi quis mihi. ſ. iuſſum. z ſeruꝰ volutas. vt. C. de bere. inſti. cum ꝓponas. Jn trebellianica reſtitutione ſeruo facienda ſolius dñi ſufficit volũtas. Alti bonorum poſſeſſione ſeruo delata ſeruum ꝓſentire/z dñm velle ſine aũ ſiſue poſt oportet. vt. ff. ad trebel. ſeruo inuito. z rem ra. ba. l. pe. Jn legato non eſt opus iuſſione cum emolumentum tantum contineat. vt. ff. man. ſi hereditatem.

k ¶ Adierit. ſ3 ſeruus.

l ¶ Peride. qñz nõ pinde vt ſi filio meo ſubſtituã eos quos hẽdes mi bi fecerim. mã vocant ex ſubſtõne q̃ p ſeruõ q̃ ſeruos/hẽdes ſiit. vt. ff. de vul. z pu. ſubſti. q̃ liberis. ſ. hec vba. Itẽ alibi. vt. ff. de leg. j. cũ filio. ſ. ipſi vo. z. ſ. ió. Accur Additio. Sõ facit vt ꝓ prioriſſuz factũ i abba tẽ ſcti. pculi eo mortuo nõ tráſeat i ſucceſſoꝛe: q̃ ꝑdefuncti induſtria vi deaꝭ electa. vt ꝑ bar. ibi.

m ¶ Acquiritur. ſiue ſer uus tãtuz velit ſiue dñs tãtũ: vt. ff. de dona. cau. mor. l. ſi. z de adimen. leg. a. l. ſi ſeruo legato.

n ¶ Adepti fuerint. ſ. iuſte + ſm quoſdã. Alꝫ ali ter. qõ dic vt dixim⁹. ſ. de bis q̃ ſunt ſui vel alie ni iuris. ſ. j.

o ¶ Videmini. etiã ignorantes. vt. ff. de acq. poſſeſſ. l. iij. ſ. ſaltus.

p ¶ Uſucapio. i reb⁹ ꝑ culiarib⁹ ſtati: in dñicis poſtq̃ dñs ſcit. vt. ff. ꝑ ſo. l. ij. z vſuca. l. labeo.

q ¶ Poſſeſſio. i. preferi ꝓtio que eſt effectus lon ge poſſeſſionis. vt. ff. de vſuca. l. iij.

r ¶ Tãtumodo. vt. ff. de dona. cau. mortis. l. vlt. z de adimen. le. l. ſeruo.

s ¶ Uſumfructũ. de eo i quo vſus tm̃modo habe mus dic q̃ ex operibus tm̃ nõ acgrit: q̃ opera ſerui i fructu ſunt. vt. ff. de vſu z habi. ꝑ ſeruum.

t ¶ Et re. exꝑõe. vt. ſ. ſ. j.

v ¶ Ad dñm ꝓpietatis. miſi ꝓtẽplatiõe vſu fructuarij ſit inſtitut⁹: vl aliud ſibi datũ fuerit: q̃ caſu ex re eius. ſcilz vſus fructuarij ſic ibi q̃situm eſt videt. vt. ff. de vſufru. le. ſ3 ſi gd. nõ ſit vſufructuarij iuſſus ſufficit ad adeũdã hereditatem. vt ff. de acquir. bere. Ladi tio. ſ. preterea. Accurſi. Additio. Sz adibit iuſſu dñi qui fructuario re ſtituet: + ſi nolit iubere cogetur. vt no. e. titu. l. ſi quis igitur. in prin. z. ff.

* Et ſ3 tenet ang. i. l. q̃ ſeruꝰ. ff. de acq. poſ. q̃ fact: vt lucrũ ex vſu ris nõ que ratur patri nec ſit frtb⁹ ꝑ ferẽdũ niſi vta turcau tela. de qua ꝑ eum hic.

Hẽditas nõ q̃rit niſi ꝙ boniſ liberũ boꝝ nafide poſſeſſum niſi ſeruꝰ concurrant.

* Dic ſm Jo. fa. q̃ ſ3 põt eſſe ver. in ſ. iuſſus nõ interueniſſe: qr tunc nõ videt ſibi velle acq rere ꝛ in dubio. vt. ff. de acq. here. l. q̃ in aliena. ſ. j. ſ3 hac materia ple niuevideas ꝺ ꝑ Ange.

de vſufr. lega. ſi ſeruꝰ.

x ¶ Quid. i. aliquid.

y ¶ Idem placet. ſ. quo ad acquiſitionem. vt ſtatim ſequitur. naz i alio differt. vt. j. eo. ſ. ſed bonefidei.

z ¶ Ex liber. bic dic qõ dix imus. ſ. c. in prin.

a ¶ Extra iſtas duas cauſas. veluti ſi fuerit bere⁹ iſtitutus vel legatũ fuerit ei aliquid vel donatum.

b ¶ Si liber ẽ. preter poſſeſſionẽ q̃ ſibi ſcz libero⁹ poſſeſſo q̃ri nõ põt cũ ipſe ab alio poſſideaf. vt. ff. ad. l. iulia de adul. lic cuenet. Itẽ ꝑter vſu capionẽ q̃ ſibi nõ q̃rit ſine poſſeſſione. vt. ff. ꝺ acq. re. do. bõ liber. ſ. qc̃ qd. ff. de vſuc. l. ſine poſſeſſione. Sz ibẽdtate p liberũ hoiem mihi q̃re da fer ſũt neceſſaria: quoꝝ ſi qd defuerit nõ q̃rit: ſcz vt mei ꝓtẽplatiõe inſtituat. Itẽ vt ſciat ꝺditionẽ ſuã inſtitutus. Itẽ q̃ iuſſu meo adeat. Itẽ q̃ voleſ adeat. Itẽ q̃ velit mihi q̃rere. Itẽ q̃ bona fide poſſideã. Bñ dico ops vt ſciat ꝺditionẽ ſuã. ſi ſã ignarus ſue ꝺditiõis nulli acq rit. ſibi eñ nõ. vt. ff. de acq. here. q̃ putat. ſ. q̃ putat. ſ. q̃ bõa fide. r. l. vi. ſ. j. q̃ ſe obligare nõ volunt. Itẽ poſſeſſiõi nõ: ſi nõ interuenit iuſſus. vt. ff. de acq. here. ſi q̃s mihi bona. ſ. iuſſum. Idẽ ſi interuenit. vt. ff. de acq. here. l. vi. ſ. celſus. z. ſ. j. nã ſeruili neceſſitate credit⁹ boc feciſſe: vt ff. de neg. ge. at q. ſ. ſi libero. q̃re nõ põt acgrere. vt. ff. de bere. inſti. bõ li ber. in pn. Si ſcies ꝺditionẽ ſuã voles q̃rere mihi/q̃rit ſibi: ſ3 reſtituit mihi poſſeſſoꝛi ꝺdictionẽ ſine cã cuius ituitu fuit inſtitutus: ſicut ſi voles q̃rere poſſeſſoꝛi cuius ituitu fuit inſtitutus iuſſu cuius adeũdo q̃rit: ſ3 ſi nõ eius ꝓtẽplatiõe nihil. vt. ff. de acq. re. do. l. liber bõ. z. l. bomo liber. in pun. ‡ Itẽ põt dici q̃ ignaras querit ſibi. vt. ff. de acq. here. l. qui putat. ſ. de eo. cum nõ ꝓtemplatione poſſeſſoris inſtituatur. vt. ff. de acqui. bere. l. qui in aliena. in fi. z. ſ. cum autem.

c ¶ Dñs fit. ſic. C. de pac. traditionibus. Accur.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Nō possidet. ſ. ciuiliter. ſed naturaliter. vt. ff. de acq. poſ. l. naturaliter.

+ Hec ē cōmunis opinio ſ. Ba. ibi ſ. cui' ēt opinioni in hoc tenet ang. & quēvideas.

b ¶ Sed habet. fic. ff. de acqui. poſ. l. j. ſ. p cū. fic. ff. qui ſatisda. cogun. l. ſciendum. ſ. ij. Accur.

c ¶ Quia ſcit. vñ nō vſucapit cū malā fidē habeat. vt. ſ. de vſuc. in pn.

d ¶ In vtriuſq; . Nota ō tribus vtriuſq; dici. Ulmelius dic vtriuſq; fructuarij ꝛ bonefidei poſſeſſoris.

e ¶ Proxime. vt. ſ. eo. ſ. de bis. ꝛ. ſ. idem placet.

Argumentū a ſto ſenſu eſt in iure validum.

f ¶ Apparet. ſ. arg. a ſto ſeſu ſupto. nā ſi tm̄ p dictos hoics acgrit: ḡ nō p alios. vt. ff. ō offi. eius cui māda. ē. l. j. in pn. ꝛ ſ. de iure. in pn.

g ¶ Acquiri. fallit i tuto rez curatorez ſimilibus ꝓſonis vt dicemus. ſ. de inuti. ſtipu. ſ. ſi qs alij. Additio. Videbitis ibi glo. plenā q pōt. p alio ſtipulari ō quo late per Bartoli ꝛ doctores in l. ſtipulatio iſta. ſ. alteri. ꝛ. ſ. ſi qs iſulā. ff. de verbo. obli. Ang. areti.

h ¶ Poſſeſſionem. C. de acqui. poſ. l. j. ꝛ. ff. de acq̄rē. poſ. poſſeſſio q̄. ſ. ꝛ ſi poſſeſſio.

i ¶ Conſtitutionem. que ē. C. per quas perſo. nos acqui. l. j.

Poſſeſſio ſola non q̄rit.

k ¶ Per hāc. ita q̄ ꝛ per procuratorez: nāq; ſola poſſeſſio (cuj res manumata ſit) mihi nō q̄rit: nā ꝛ p traditionē res mihi q̄rit ꝛ poſſeſſio: ſ. illa eadē ꝛ p me acq̄rit. vt. ſ. de re. di. ſ. p traditionē. ꝛ. ſ. c. in pn. Alij dicunt: vt Azo. ꝓ ſola poſſeſſione acquiri dnium: vt h. ꝛ. C. e. l. j. S. ſ. ibi nō dicit ſimplicit excepta poſſeſſione: ſ. dicit excepta cā poſſeſſionis. id ē dnio q̄ ē cauſa poſſeſſionis. Ie cunda poſt vſucapionem. vt. ff. de vſuca. l. iij.

l ¶ Preſcriptionem. vobis ſcientibus. vt. C. de acqui. poſ. l. j.

m ¶ Admonuiſſe. ſ. de re. dnio. ſ. ſingulorum.

n ¶ Acquirantur. per vos ꝛ alios. vt in titu. iſto.

o ¶ Nam ꝛ legatoz: ¶ Rñdet tacite obiectioni que fieri poſſet de ſingularibus acquiſitionibus legatorum.

p ¶ Referemus. vt. ſ. de leg. per totum. ꝛ. ſ. de ſingulis rebus per fideicommiſ. relict: per totum. Accur.

q ¶ Heredes. Scilicet de iure ciuili. vt. ſ. debere. inſti. vſq; ad ti. de bo. poſſeſſionibus.

r ¶ Bonoꝝ poſſeſſionē. ſ. de iure pretorio: vt. ſ. de bo. poſ. p totum tit.

s ¶ Arrogauerit is. ſ. de acqui. per arro. per totum.

t ¶ Adiecta fuerint. ſ. de eo cui liber. cauſa bona adi. per totum.

v ¶ Et teſtamēto. vſq; ad tertium libzum dicetur.

Lōtinua ꝓtio.

¶ De teſtamētis ordinādis. ¶ Iſta rubrica ꝛ ſequētes ꝛtinuanꝝ ꝓ patoꝛē. vt. ſ. ti. j. ſ. ſi. dic vt ibi. Vel dicas ſic ꝛ familiarius. Dictū ē. ſ. i. ſ. ſi. ti. ꝓcēdēs q̄ ꝓ vniuerſitatē res nobis acgrunt vt ꝓ hēditatez ꝛ alios modos ibidē poſitos. Verū q̄ hereditates q̄ḡ deferuntur ex teſtamēto ꝛ q̄ḡ ab inteſtato/ iō primo ſequitur videre de teſtamētis.

Additio.

Diuiſio.

Etamētū. ¶ Totus iſte titulus diuidit ꝑncipaliter i tres partes. Illā ꝓtio ponit ſine deriuatiōne/ ſine etymologiaz teſtamēti. Scōo de teſtamētis ſcriptis tam de iure nouo. Tertio de teſtō nuncupatiuo. Scōo ibi: ſ. vt nihil. Tertia ibi: ſ. illa q̄dē. Ité ſcōa pars ꝑncipalis ſubdiuidit. Illā ꝓtio recitat iuſ antiquū: multiplicē ordinatiōnē teſtōz: eoz noia cū eoz correctione. Scōo de ſigillatione facienda ꝓ teſtes. Tertio q teſtes ꝑnt adhiberi ꝛ repellant in teſtō. Quarto ꝓ non refert in qua materia teſtes ſcribatur. Quinto ponit vnum caſuz q̄ de vno teſtō ꝑnt fieri plures ſcripture. Scōa ibi: poſſunt autem. Tertia ibi: teſtes aūt. Quarta ibi: ni hil aūt. Quinta ibi: ſ. ꝛ vnū. Ité hec ꝑncipalis ſubdiuidit in. ij. ꝑtes.

ex oibus cauſis per cuz ſibi acquirere pōt. ¶ Fructuarius vo vſuca pere nō pōt. Primū q; nō poſſidet: ſed habet ius vtendi fruēdi. Deinde q; ſcit ſeruū alienum cē. Non ſoluz autē ꝓpzietas per eos ſeruos in quib⁹ vſumfructum habetis: vel quos bona fide poſſidetis: aut per liberā perſonam q̄ bona fide vobis ſeruit vobis acquirit: ſed etiaz poſſeſſio. Loqmur autem in vtriuſq; perſona ſm diſtinctionē quā proxime expoſuimus: id eſt ſi quam poſſeſſionem ex re vestra vel ex ſuis operibus adepti fuerint.

¶ Per extraneaz perſonā nihil poteſt nobis acquiri. Per pcuratozem vero acquirit nobis poſſeſſio ꝛ dñium ꝛ vſucapio. Arctin⁹.

¶ Ex his itaq; apparet q libe ros hoics quos neq; veſtro iuri ſubiectos habetis: neq; bona fide poſſidetis. ¶ Item per alienos ſeruos in quibus neq; vſumfructū habetis neq; poſſeſſionem iuſtam nulla ex cauſa vobis acquirē poſſe. Et hoc eſt q̄d dicitur per extraneam ꝑſonaz nihil acqrī poſſe. excepto eo q̄d per liberaz perſonaz veluti p procuratorem: placet non ſolum ſcientib⁹/ ſz ꝛ ignoratibus vobis acquiri poſſeſſiones: ſm diui ſeueri conſtitutionē. ꝛ p hanc poſſeſſionē etiam dominū ſi dominus fuerit qui tradiderit vel vſucapionem aut longi temporis

ꝓtio pōit etymologiā vocabuli. Scōo recitat duo gña teſtōz q̄ oliz ſeruabanf. Tertio recitat tertiū genus teſtōz q̄ etiā iure ciuili fuit introductū. Quarto ponit duo gña teſtōz in diſſuetudiné abūſe. Quito ponit qualiter tertium genus partim defuit ꝑ diſſuetudinez. Sexto qualiter poſtea fiebāt teſtamēta de iure pretorio. Septimo qualiter ꝛfectione teſtōz ius ciuile ꝛ ꝓtoriū ꝓuictum ē/ ꝛ etiā ſtōnes impiales. Octauo magis declarat quid eſt de iure ciuili/ et quid de ꝓtorio: ꝛ qd de iure ſtōnū formatio ne teſtamēti. Nono q̄liter ꝑ ſtōnes impiales additū ē q̄ teſtator ſcribat nomē debitis. Scōa ibi: ſz vt. Tertia ibi: acceſſit. Quarta ibi: ſed ſi illa. Quinta ibi: q̄ḡ vero. Sexta ibi: poſtea. Septima ibi: ſed cum paulatim. Octaua ibi: vt h. Nona ibi: ſz his oibus.

¶ Caſus. Dñe ia video q̄ vos vultis tractare d teſtamētis dicatis ergo mihi vnde appellat teſtamentū: ad h reſpō. Amice: teſt. ex eo appellat q̄ teſtatio mentis ē: ſz vt nihil antiquitatis penit⁹ ignoretur a iuuenib⁹/ ſcire debes duo genera teſtamētoz: de iure ciuili antiquiſſimo ivſu fuiſſe: quoz altero genere vtebant antiq; pace ocio. Et hoc gen⁹ teſtamēti in pace: ocio facti appellabāt antiq calathis comitijs: et alterum gñe teſtamētoꝝ vtebā tur cū eſſent i expeditione armoꝝ eriturꝝ: hoc ſcōm genus appellabāt procinctū. Poſteavero ꝓcedente tempore acceſſit tertiū genus teſtamē toruz: ꝛ hoc tertium genus appellabant per eas libzam: ꝛ hoc tertium genus ita appellabatur q: p quandam imaginariam venditionem fiebant coꝛa quinq; teſtib⁹ ciuibus romanis puberibus libꝛpende pñte: ꝛ eo qui familie emptor dicebatur: ꝛ ita quodam modo ſez teſtes de iure ciuili antiquo in facti one teſtamenti requirebantur. Sed certe puma duo gña teſtōz: videlicet calathis comitijs ꝛ procinctum ex veteribus teſtamentis i diſſuetudiné abierunt. Tertiuz vero genus q̄ḡ per eas libzam appellaſ/ ſz diutiuis permanſerit/ tñ ꝛ partim in vſu eſſe deſijt: ꝛ hec tria gña teſtamentoz videlicet calathis comitijs ꝛ ꝓcinctum ꝛ per eas libzam ad ius ciuile referuntur. Poſtea vero de iure pretorio quedaz alia forma faciendoꝝ teſtōz inuenta eſt. Nam de iure nulla emancipatio vel imaginaria venditio requirebaf: ſed ſigilla ſeptē teſtium teſtis faciendis ſufficiebant: q̄uis iure ciuili antiquo ſigilla teſtiū nō eſſent neceſſaria. Sed cum poſtea paulatim ꝛ ſucceſſiue tam ex vſu hominū q̄ ex emendationibus ꝛſtōnum ceperit ius ciuile ꝛ ius pretorium in vnam conſonantiam ꝛ vniformem obſeruationē circa factionē teſtōz ꝛfluere/ ſtatutum fuit vt vno ꝛ eodē tpe ſigna ſeptē teſtiū teſtis adhibeant q̄ḡ ius ciuile antiquum quodāmō erigebat. ꝛ bmōi ſeptē teſtes adhibitis teſtō ſubſcribebant: q̄ḡ ex ſtōmbus inuentū ē ꝛ ex edicto ꝓtoris ſignacula teſtiū teſtis apponerent vt hodie hmōi ius teſtōz faciēdoꝝ ex triplici fonte videat eſſe deriuatū. Nam teſtes ꝛ eoz ſigna vno ꝛtextu teſti celebrandi gña a iure ciuili antiquo videntur deſcendere. Subſcriptiones aūt teſtatoris ꝛ teſtium ex ſtōnū obſeruatiōe adhibent. ꝛ ſigilla ꝛ numeruz teſtium ex edicto ꝓtoris. Sz ꝑo. Dñe iam vidēo q̄d obtinebat de iure ātiquo circa facienda teſtamēta: ꝛ q̄liter antigtas corrigit ꝑ ſtōnes ꝓincipū: nunq̄d addidiſtis ꝑ ſtōnes vras: ¶ Rñdet ꝑ ſic. Nam oib⁹ ꝑdictis ꝑter finceritatem teſtis vt oiſ fraus excludat ex nſa ſtōne doc additā ē: vt nomen heredis ꝑ manum teſtatoris: vel ſi ipſe neſciat: vel non poſſit ſcribere ꝑ manum publicam exꝑimat ꝛ oia ſim nſe conſtitutionis tenoꝛem ꝓcedant. Sed ꝑone. Dñe iā video q̄ teſtes debent ſignare teſtamentum. Nunqnid neceſſe eſt q̄ quilibet

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

ẽ q̃ quilibet eor̃ ꝓprio sigillo vtatur: ℟ñ. q̃ non. Posit emi oẽs testes vno sigillo vel vno anulo signatorio signare testm̃. Quid em̃ si septẽ anuli hmõi scripturę z eos dem bñtes characteres nonne sufficiũt. Ergo eadem rõne sufficit ꝑ si oẽs eodẽ anulo vtantur: z ita Papi. visum ẽ. Et nõ solũ ꝓprio sed etiã alieno signare pñt. Et hec dicunt vsq; ad illum. §. Testes autem.

¶ Testamẽtũ cr eo ap pellat. ponit etbimolo gia. syt dicit lapis quasi ledẽs pedem: z argumẽt tũ quasi argute inuẽtus z sic mutuum q̃d er meo tuum fit. vt. ff. ñ certum peta. l. tñ. §. appellata. et ſm boc codicill' potest dici testamẽtũ. ✣ Diffinit aũt sic. Testm̃ ẽ vo luntatis nfe iurta snia de eo q̃ quis post mortem suã fieri voluit. vt. ff. c. l. j. z ẽ addendum cum institutione heredis. vt. §. de le. §. ante heredis. q̃ sine heredis institutiõe nullũ dicitur testamẽtũ. vt. ff. de iur. co. l. ñ. §. j. ō fidei com. here. in princ. Additio. Sed bãc glo. cõiter reprehendunt do cto. q̃ ponit defectum i iurisconsulto. vt. d. l. ñ. z exponunt iusta. i. perfecta. vt probatur in. l. cuz filio. §. ñ. ff. ō leg. iũ. que ꝑfectio est quadrupler: scilicet i materia/ in forma/ in solẽnitate: z quo ad confirmationem du pliciter vt hic. Ang.

a ¶ Sz vt. C. de ca. tol. l. vnica. §. z cũ triplici. ar. Zin eo. ti. §. in p nõ scripti. Ac. Additio. Sed dic q̃ licitũ ẽ scire z alle gare ius correctũ ad de clarationẽ iur̃ noui nõ ad decisionẽ. l. j. in pin. C. de lati. li. tol.

b ¶ Calatbis comitũ. s. i. bonis imitijs vel bonis q̃uctib'. calos em̃ bonũ iterꝑetat. comitie sunt q̃ctus. Vel a calo q̃ ẽ vocoꝛ̃ vocatio ꝑsonarũ fiebat. vñ calende dicte sunt. Acc. Additio. Dic q̃ comitiũ ꝓprie ẽ in quo coitur ad litium z suffragiorum causas.

c ¶ Eriturí essent. de domibus.

d ¶ Procinctũ. eo forte q̃ succincte fiebat. z in his duob' testamentis beres erat. vt. §. j. eo. §. sed neq;.

e ¶ Accessit. similiter de iure ciuili.

f ¶ Per es z libram. ꝓprium nomen testamenti.

g ¶ Uendit̃onẽ. sic. §. qui. mo. ius pa. po. fol. §. ꝑeterea.

h ¶ Libripende. i. estimatore q̃ libripẽdebat vel estimabat familiã vno nũmo: deinde emptor̃ manumittebat totã familiã cum oibus bonis.

i ¶ Quibus romanis. i. liberis hominibus. vt. §. de liber. §. fi.

k ¶ Puberibus. §. qui. mo. tu. §. in pin.

l ¶ Familie. i. bereditatis. vt. ff. de verb. sig. pronunciatio. §. familie.

m ¶ Emptor. qui erat loco heredis. vt. j. §. sed neq;.

n ¶ Libraz. §. adequatã. i. estimatã rẽ. z ō libra bereditas. q̃ sicut libra diuidit in. xij. uncias: ita z bereditas. vt. §. de bered. instit. §. bereditas. vnde ō adequata libra. i. bereditas estimata.

o ¶ Partim. q̃ numerus testium remanſit.

p ¶ Sed predicta. als ꝓfata. z ita allegatum q̃ñs inuenitur.

q ¶ Ad ius ciuile. scz q̃ ius ciuile inuenit.

r ¶ Postea. §. de media iuris ꝓudentia.

s ¶ Honorario. i. ꝓtorio. vt. §. de iur. na. §. ꝓtorum.

t ¶ Quodãmodo. q̃ ꝓpter libripendẽ z emptor̃. e. vñ. erant.

v ¶ Et subscriptione. vt subscribant se testẽ affuisse: z cuius sit: vt. ff. c. lpe. z antepenul.

r ¶ Constitutionibus. vt. C. de testa. hac consultissima.

sit. ¶ Sz vt[a] nihil antiquitatis pe nit' ignorez: sciendũ ẽ olim q̃dem duo gña testamẽtoz in vsu fuisse: quoz altero in pace z otioso teban tur: q̃ō calathis comitijs[b] appellabant: altero cum in ꝓeliũ expeditionẽ essent: gō procinctuz[d] dicebat. ¶ Accessit[e] deinde tertium genus testamentoꝛum q̃ō dicebatur per es[f] z libram: scilicet q̃ per emancipationem/ id est imaginariam quandam venditionem[g] agebatur: quinq; testibus z libripende[h] ciuibus romanis[i] puberibus[k] ꝑsentib'[l]: z eo qui familie[m] emptor[m] dicebatur. ¶ Sed illa quidem ꝑa duo genera testamentoꝛum ex veteribus temporibus in diffuetudinem abierunt. ¶ Quod vo ꝑes z libram[n] fiebat: ls diutius permansit: attamen partim[o] z hoc in vsu esse desijt. Sed predicta[p] quidem nomina testamentoꝛum ad ius[q] ciuile referebantur. ¶ Postea vo ex edicto ꝓtoris forma alia faciendoꝛum testamentoꝛum introducta ẽ. ¶ Jure enim honoz rio[s] nulla emancipatio desiderabatur: sed septem testiũ signa sufficiebant cum iure ciuili signa testium non erant necessaria.

¶ Septem testes se subscribentes/ totidẽq; signacula i testamẽtoz cõfectione requiruntur. In quibus nomen heredis a testatore aut a testibus scribendum est.

¶ Sed cuz paulatim tam ex vsu hoim q̃ ex cõstitutionuz emendationibus cepit in vnã cõsonãtiaz ius ciuile z ꝓtoriuz iungi: constitutum ẽ vt vno eodẽq; tpe (quod ius ciuile q̃dammodo[t] exigebat) septez testib' adhibitis z subscriptiõe[v] testiũ q̃ ex ꝑstonib'[x] inuẽtũ ẽ z ex edicto ꝓtoris signacula testamentis imponerent. ¶ Ut hoc ius tripartitus esse videat: vt testes quidẽ z eoz̃ ꝓsentia vno cõtextu[y] testamẽti celebrãdi gratia a iure ciuili descẽdãt. ¶ Subscriptiões aũt testatoris z testiũ[z] ex sacrarum cõstitutionum obseruatiõe adhibeantur. ¶ Signacula aũt z testiuz numerus ex edicto ꝓtoris. Sed bis oib' a nostra constitutione ꝓpter testamentoꝛum sinceritatem vt nulla fraus adhibeatur hoc additum est: vt per manus testatoris vel testium nomen heredis exꝓmatur: z omnia ſm illius constitutionis tenorem ꝓcedant.

¶ Oẽs testes possunt vno anulo ꝓprio vel alieno sigillare. hoc dicit Aretinus.

¶ Possunt aũt oẽs testes z vno anulo signare testm̃. [d] ¶ Quid em̃ si septẽ anuli vna sculptura fuerit ſm q̃ papinianꝰ visus ẽ: ¶ Sed z alieno quoq; anulo licet signare testamentum.

¶ In testamento põt esse testis quilibet qui põt heres institui: exceptis hic enumeratis.

¶ Testes aũt adhiberi pñt hi cũ qb' testamẽti factio[c] ẽ. Sz neq; mlier[e] /neq; ipubes[f] /neq; seruꝰ/ neq; furiosus/neq; mut' /neq; surdus/neq; is cui bonis interdictũ ẽ/neq; hi quos leges iubent improbos intestabilesq; cẽ possunt in numeruz testiũ adhiberi.

¶ Seruꝰ cõi opinione reputat' liber: põt in testamẽto esse testis.

a ¶ Testiũ. Si nõ põtte ſtator: scribẽ. Sed hodie idistincte p alium scribere põt nomẽ heredis. ✣ vt in auten. vt spon. lar. §. quia vero. col. ij.

b ¶ Tenoꝛ. Est aũt tenoꝛ si põt scribere faciat als dicet coã testibus: scribet p aliquẽ vel p alios quos de eis als nonvas leat: imo falsi ꝑa tabellio tenẽ. vt. C. c. iubem' in fi. Acc. Additio. Dõ ẽ verum q̃ñ solẽnitas nõ fuit obꝑuata nec scripta in testõ: sec' si fuit obꝑuata ls nõ scripta. vt. l. libraꝛ. ff. de re iudi. An.

c ¶ Amulo. s. habẽte characteres q̃ signatoꝛ̃ dicit. z sic est in ea figillu, nõ aũt alio signo. vt. ff. e. ad testiũ. §. fi. signũ. z de vb. signi. l. signatorius.

d ¶ Testm̃. vel etiaz linz thenz sez quo inuolutũ est testamentum. vt. ff. e. ad testium. §. fi.

e ¶ Uisum ẽ. hac rõne et cũ trib' vel pauciorib': vel pluribus põt signaꝛi testm̃. arg. j. man. §. is qui exequitur. Alij dicunt tm̃ cum septem vel vno debere signari.

¶ Testes aũt. ¶ Laꝑ. Dñe iaz video quot testes debeant adhiberi testo. Dicaz mõ mihi: q̃ñ esse testes in testamẽto: Ad hꝛ rñ. Almice: testes iure adhiberi solẽt hi q̃ er testõ capere pñt. Uoc tñ nõ est gñaliter verum: q̃ mulieres/ neq; ipubes/ neq; mutus/ neq; furiosus/ neq; ille cui administratio bonoꝛ̃ erdicta ẽ/ neq; in famoso crimine dãnatus vel mulierbria ĩ corꝑore suo passus (quem ler iubet improbũ intestabilemq; esse) i numero testiũ in testamentis ꝓdendis adhiberi pñt. Et hec dicuntur vsq; ad illũ. §. Sed cum aliquis. Fran.

e ¶ Testamẽti factio. passiue accipe[e] ꝙ vt bõa sit exceptio: ls neq; mulier &c. als etiã excipit actiue: vt. §. de be. qua. z diffe. §. testamenti.

g ¶ Neq; mulier. in alijs aũt casibus oibus recipitur ꝑeterq; in testamentis. vt. ff. e. qui testõ. §. mulier. Ratio est. vt. C. de fideicommiſ. l. ñ. vt est timoꝛ falsitatis. Quid de bermofrodito? ℟ñ. si ꝓualet in masculino sexu recipitur. ✣ vt. ff. de statu hominum. queritur. z de testi. l. reperundarum. §. j.

h ¶ Neq; impubes. quid de eo quod vidit in pupillari etate: ℟espon. als id est ꝓpterq; in testamento posset testificari[f] sicut z seruus. vt. ff. de verb. signiñ. l. notionem. §. instrumento: um. z. C. de bereti. z manicbe. quoniam. in fine. sed bic non: quia faciunt ad substantiam testamenti: vt bic dicitur.

i ¶ Neq; furiosus. nisi habeat dilucidia interualla. ff. eo. qui testamẽto. §. nec furiosus.

k ¶ Neq; mutus. q̃ nibil loq vel audire põt. vt. j. q̃ test. fa. pos. §. item surdus. Additio. Etiã si talem̃ morbũ habeat a casu: fit ſtratus q̃tus tunc possit testari ſm Jo. fab. bic.

l ¶ Interdictum ẽ. vel a lege. vt q̃ ꝑmisit in legẽ iuliã maie. vt. C. ad. l. iuliam maie. l. ñ. Uel a iudice. vt. ff. e. is cui. in. §. j. rñ.

m ¶ Intestabilesq;. vt de crimine famoso dãnatus: vel mulierbria passus. vt. ff. eodem. l. is cui. §. fi. z. l. cum lege. z. ff. de testibus. ob carmen. in pncipio.

Lapis vñ dicitur. Argumẽ tũ vñ dz.

✣ Tñ non est testñ. vt l. ñ. C. de codicil.

Calos.

Kalende.

Comitie.

Libripens q̃ dicit.

#Istud nõ placet Ja. fa. z ang.

#Idem ang. qui dicit ista glo. esse notabilem. ✣ Dic vt ꝑ tũ de eo q̃ vidit ꝓpter mus puberi fari: secus ꝓpter mus ꝓfari Jo. fa. z ang.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶Sed cum aliquis. ¶Lasus. Dñe qdã ꝺidit testñ: ꝛ in testõ septez adhibuit testes ꝑuliter ꝙocatos: ꝛ coram eis voluntatẽ vltimã suã declarauit: ꝛ nomen heredis ex ꝓfessit: ꝛ testes subscripserunt: ꝛ testñ sigillauit. quo facto decessit testator: mortuoq; testatore quidam ex testibus apparuit suus q ꝫ tpe facti testamẽti liber ab oĩb; putabat. mõ ꝙ vtrũ istud testñ debeat ifirmari: ac si iuris solẽnitate non seruata. Et rñdet q non. immo testñ tanq; rite factũ firmitatẽ obtinebit. Cum eñ aliqs ex testibus tpe testi faciẽꝺi liber ab oĩbus estimat: q̃nũ post ea suus apparuit tã ꝺiuus Adrianus q̃ ꝺiu⁹ Seuerus⁹ antonin⁹ casthõi sup tali ꝺubitatiõe rẽscripserũt: sub ueniẽꝺã esse testimoniũ ex bmõi libtate putatina: vt sic ratum: firmuq; habeat: ac si oportune oia facta fuissent: ꝛ ita ratiõne mouit ꝺicẽs: q eo tpe quo testñ a testibus signabat ste testes cõi sẽsu oĩm loco liberi bois bẽbat. nec erat aliquis qui eo tpe stat; qõnem ei moueret. hec ꝺicuntur vsq; ad illũ. §. pater. Fran.

Opinio ꝑ a fertur veritati. + Dic q est l. iq. ff. de sup. lega.

¶Sed cũ aliquis ex testibus testamẽti qdez faciẽꝺi tpe liber esse[a] videbatur: postea autẽ seruus apparuit: taz ꝺiuus adrianus catho q̃ postea ꝺiuus seuerus et antoninus rescripserunt subueniri se ex sua libertate[b] testamentoꝝ et sic habeat firmuz ac si vt oportebat factũ esset: cũ eo tpe quo testñ signaretur[c]: oĩm sẽsu[d]: hic testis liberoꝝ loco fuerat neq; qsq; cẽt qui ei questionez status mouisset.

¶Pot in vno ꝛ eodẽ testamẽto cẽ testis pr̃ cuz filius ꝛ fratrib⁹: ꝺũmodo sit alicuz. secus autem si proprũ vel ꝺomesticum. Arc.

¶Pater necnon is qui in ptate eius est: itez duo fratres q in eius ꝺem patris ptate sunt vtiq; testes in vno testamento fieri pñt: q; nihil nocet ex vna ꝺomo plures testes alicno[d] negocio adhiberi.

¶Ite testibus aũt non ꝺz esse is q in ptate testatoris est. ¶Sed si filiusfamilias de castrensi peculio post[e] missionẽ faciat testamentũ: nec pater ei[s] recte adhibet testis nec is qui in potestate eiusꝺem patris est: reprobatum est enim in ea[f] re ꝺomesticum testimonium.

¶In testõ nõ põt cẽ testis heres scripta[g] i eo: nec pr̃ nec filius in ptate nec frat in eusꝺẽ pris ptate. Arc.

¶Sed neq; heres scripta[h]: neq; is[i] qui in ptate eius est: neq; pater eius qui in ptate eius ꝺz: neq; fratres qui in eiusꝺez patris potestate sunt testes adhiberi[k] pñt: q; hac totum negociuz quod agitur testamẽti ordinãꝺi gratia creꝺit hodie inter testatorem ꝛ heredez agi[l]. ¶Licet eñ totum ius tale cõ turbatũ[m] fuerat: ꝛ veteres quide familie[n] emptorẽ: ꝛ eos qui ꝑ potestatẽ ei aꝺunati fuerant a testamẽtarijs testimonijs repellebãt: heredi[m] ꝛ bis q per ptãtem ei coniuncti fuerant cõcedebãt testimonia in testamẽtis prestare: licet hi qui id permittebãt hoc iure minime abuti[n] debere eos suadebãt: tñ nos candẽ obseruationẽ coꝛrigẽtes: ꝛ q̃ ab illis siuasum est: in legis necessitatẽ trãsferentes: ad imitationẽ priscorũ familie emptoris merito: nec heredi qui imaginem vetustissimi familie emptoris obtinet: neq; aliis personis q ei cỹ ꝺictũ est cõiunctę sunt liceã tiam accedimus sibi quoꝺãmodo testimonia prestare. Jdcoq; nec ciuilmoꝺi veteres constitutiones nostro codici inseri permisimus.

¶Legatarius et fideicommissarius singularis põt cẽ testis in testamento in quo est ei legatum.

¶Legatarijs aũtez ꝛ fideicõmissarijs (quia non iuris[o] successores sunt) ꝛ aliis personis eis conũctis testimoniũ nõ denegamus; verum si sint seruitutes ꝛmensales: vt q; viuant expensis oñi: als ꝛmi si habuissent licentiam sine spe reuertendi: tps eñ productionis ꝛ ꝺepositionis inspicitur ſm Jo. fab. hic.

g ¶Neq; testis. no. q̃ his trib⁹ modis ꝺr quis ꝓtingere me per ptãtem.

h ¶Adhiberi. q; coꝛ negociũ ẽ: cum ꝛ lucrum ꝛ ꝺãnũ ad eos ꝓuneat. ff. qñ ap. sit. l. i. §. in ꝓpria. + ꝛ vere eoꝝ. q; ꝛc.

i ¶Algi. caute ponit agi cũ sit generalissimũ. vt. ff. de verb. sig. l. labeo ij. in ꝓn. ꝛ. l. verba. hꝫ enim se ad ius testandi ꝛ cõtractus. Alccur

k ¶Conturbatum. Nam olim beres ꝺuobus pumis generibus testamentoꝝ poterat esse testis. i tertio vero ille q erat loco heredis nõ poterat esse testis: ꝛ sic erat turbatio iuris: ꝛ ad eius ꝛmilitudinẽ ꝑ heres bodie testis non erit: vt sequitur.

l ¶Familie emptorẽ. ꝺz ille qui ꝛmitteabat heres per eo ꝛ libram.

m ¶Heredi. qui erat ex primis ꝺuobus generibus testamentoꝝ.

n ¶Aduti. sic. C. ꝺe ca. tol. l. j. §. j. ff. si fa. fur. fe. ꝺi. l. fi. ꝛ. §. q. ex cau. mana non li. §. j. Alccur.

¶Legatarijs ¶Lasus. Quiꝺaz fecit testñ ꝛ testõ legauit petro, ꝛ verũtamẽ petrũ ꝛ legatariũ i testõ testẽ aꝺhibuit. mõ q̃o vtrũ ille pe trus legatarius possit cẽ testis i illo testõ quo sibi legatũ relictũ ẽt: Et rñ. q; sic. Licet eñ bẽdes q; nõ ſi successores a testõ repellant: legatarij[p] tñ ꝛ fideicõmissarius qui nõ nisi/ sed rei singlaris successores sunt: ꝛ aliꝭ psonis ꝺiuncta testimonium prestare in testamentis nõ negamus. imo etiã q̃ꝺã ꝺtõne nfa eis pñiter ꝺcessimus: ꝛ certe multoforcius bis qui ꝓtate legatarioꝝ vel fideicõmissarioꝝ sunt: vt q; qui eos in ptate habent bmõi licentiam ꝺonauimus. ꝛ hec ꝺicuntur vsq; aꝺ illũ. §. Jdibi autem interest. Fran.

¶Legatarijs. Discrepat hi iure veteri a fideicõmissarijs: vt. ſ. õ fideic. ꝺe. §. ꝑterea. Sz hodie nõ. vt. ſ. ꝺe le. §. hꝫ nõ vsq; qꝺã. §. hũc intelligi: qñ legatũ fuit repetitũ a succeꝺente[q] ab iteſtato/ vt tũc nõ viꝺeat ferre testimoniũ i testõ iure: q; iuris successoꝝ ẽ q̃ quota pte heres instituꝫ ẽ. o ¶Nõ iuris. §. rei ꝛ fine onere. vt. ff. mã. li. ꝺeditatem. Additio. Et p boc pt̃z secus esse in fideicõmissario vniuersali q; habetur loco heredis. §. restituta. ſ. de fideicom. here. Jo. fab.

Constitutione.

a Videtur q filiꝰ adhibi ꝑtes. + Alis eo fir fcã publi ca scriptura vt paro ſi teat testñ/ fic fuisse facẽtes aut testes depo nant anteq̃ ipsoꝝ defectus appareãt: q; tunc scriptura p babit abiis eoꝝ testes ꝓducantur. Ange.

b ¶Jte ꝑ ff. qui et ꝙbus manu. l. j. §. ꝓ. ff. de ſup. lega. ij. ff. de ſup. lega.

c ¶Omnium sẽsu. nota errorem prodesse. vt. ff. de sup. le. l. iij. in fi. ꝛ C. de lat. li. tol. ſ. fed q. ꝛ. ff. de off. ꝓcto. barbarius. Et error cõis facit ius. vt patet bis versibus. Error cõis ius efficit vt manifestat. De stificans seruus: qui liber creꝺitur esse.

d ¶Pater. ¶Lasus. Quiꝺam fecit testñ suum ꝛ in testõ suo aꝺhibuit vñ. testes. inter quos fuit petrus ꝛ martinus filius petri: quẽ martinũ petrus baꝺuit in sua ptate. modo quero vtrum pater ꝛ filius cristẽs in ptate eius. ſ. petri: possint esse testes in eoꝺem testõ: Rñ. q; sic. Jta pater; ẽ ille qui in eiusꝺem patris ptate ẽ in eoꝺem testõ testes aꝺhibeꝝ ri possunt. Jdibi enim nocet ex vna ꝺomo plures testes alieno negocio aꝺhiberi posse. Et hec ꝺicuntur vsq; aꝺ illum. §. Jn testiꝺ ꝛ quo pone casum sic. Quiꝺam ꝺidit testñ: ꝛ in testõ suo filiumquem baꝺuit in ptate testem aꝺhibuit. mõ quero vtrum de iure hoc potuit fa cere: Rñ. q; non. Jta testis nõ ꝺz esse ille qui in ptate testoris ẽ. Et nõ solũ requiritur ille a testimonio qui ẽm ptate testoris ſ; etiã q hꝫ ptate testoris. vñ ſi filiusfa. miles/ post renuntionem de castrensi peculio testetur/ pater eius ex suo testõ testis aꝺhiberi non põt: nec etiam aliqs qui ẽm ptate eiusꝺem pris non solũ emalijs causis/ sed etiã in testis ꝺomesticum testimonium reprobatum ẽ: ꝛ non solũmõ suprꝺicte psone repellunt a testamentarijs testimonijs sed etiaz heres scriptus. ꝛ pi cuius qui eum in ptate hꝫ ꝛ etiam parentes heredis scripti: ꝛ qui i eiusꝺem pris ptate sunt. ꝛ etiam qui in ptate testatoris sunt penitus a testamentarijs testimonijs repelluntur. ꝛ ea rõne: q; totus negociũ qõ agitur iure faciendi test. creꝺit hodie iter heredem ꝛ testoꝛem agi. lz oli. tõti vsus testimenti faciẽꝺi circa testes aꝺhibẽꝺos ꝛturbatũ fuerit ñ q̃ã veteres i illo testõ qõ ꝺicebat p res ꝛ libã familie emptoꝛ q loco hẽꝺis ꝛ vicẽs ꝑsonã ꝛ libram

a ¶ Constitutione greca. vel dic de illa que ẽ ff.e. qui testamento. in pn. que ẽ iustinian⁹ per approbationez. vt. C. de vete. iure enuncle. l. j. §. meo rito. prima verio.

b ¶ In ptãte. item tabellioni. vt. ff. e. domicilio. Accur.

c ¶ Damus. C. de testi. oibus. §. So. ẽ agit de iuribus testamẽti inter beredẽ ⁊ alium agẽtes ẽ testm: als ẽ ziunctus cum iucto non feret testimoꝛ niũ/id ẽ vnus legatari⁹ alij. Et ẽ hoc falso ẽ hoc fumik. ar. q⁹ soci⁹ ĩ cã socij admittit ĩ testimoniũ. Vel dic ẽ spãler ⁊ vt cõ iunctus p ziucto admitt taf quasi ĩre sua fauoze testamẽti ⁊ vltime voliꝛ tatis q⁹z dñari si legiti ma ẽ. vt. C. de leg. cũ sq. in fi. ⁊ erit bonũ ar. §. di ctũ. §. ar. §. C. ẽ testi. quoniã. i fi. §. Sz rñdeo ẽ finis illi⁹ legis/nõ refer tur ad totum quod erat dictũ. Distingue tñ an lucrũ redeat ad eum so ciũ vt tũc nõ admittat: als ẽ ic. vt. ff. qñ ap. sit. l. j. §. in propria.

*Iste⁹ approbat⁹ bar. in l. q testõ. ff. e. videz b ang. ⁊ pla.

*Idẽ fab. hic.

¶ Nihil autẽ. ¶ Casus. Dñe ias nobis obtulistis plures solẽnitates. q̃ te stamẽto ꝺdẽo obẽt ob seruari: §. p deo dicatis ĩ q̃ testamẽtus ꝛz scribi: Rñd. amice: non differt vtruz testm fiat in tabu lis vel in chartis mẽbra nis vel in alia materia: ⁊ etiam vnum testm põt in pluribus codicibus scribi: ⁊ valet cã necessi tatis: veluti si qs extra patriam secum ferre vo lit/domi reliquere suoꝝ rũ iudicioꝝ. ꝛ testatio nem. i. testm vel propter alias innumerabiles causas que nobis imminent. ⁊ hec dicũtur vsq; ad illum. §. Sed hec quidem. Fran.

d ¶ In chartis. sic. §. de re. diui. §. littere. Acc. Additio. Et dic in charatis etiam rasis: secus tamen in aliis instrumentis.

e ¶ Et vnum. sic. ff. eo. l. vnum.

f ¶ Sõ. f. vt pluribus fiat codicibus.

g ¶ Imminẽt. sic ĩ auf. de §an. ⁊ vter. fra. §. sic igit. col. vj. Sz nunqd ex his exẽplis. phas: Rñ. nõ sine autẽtico. vt ĩ auf. vt §õ. lar. §. ⁊ ĩ sup. col. ir. ⁊. ff. de fide instru. l. quicunq;. ⁊. ff. de bon. pos. §m tab. l. ij. §. sed ⁊ si vnus. sed hic ambo sunt principalia. Accur.

¶ Sed hec qdẽ. ¶ Casus. Dñe ią video q̃ sit obseruãda solẽ. ⁊ testõ. in scriptis. ꝺdito: nuq̃d tota p̃di. solen. in testõ nuncupatiuo obseruari ꝺz: ¶ Rñd. q nõ. nam ẽ q̃ supradicta sunt de testamentis in scripto ꝺficẽdis sufficiunt. Si qs ẽm voluerit facere testm de iure ciuili sine scriptis hoc ei facere licebit si. vij. testes ad hoc ꝛocauerit ꝛ volũtatẽ suã eis exp̃sserit. ⁊ hoc testm/de iure ciuili factũ ꝛstituimus fortissimũ ⁊ firmum: ⁊ hec dicuntur vsq; in fi. ti. Fran. de are.

Testiũ numerus qui in testamẽtis est adhibẽdus.

*Etiam si sint mulieres: q̃ ates nõ eẽnt ido neĩ: ver ibi no. p Ang.

b ¶ Septẽ testiꝫ. q̃ nullus vocaf. vt si miles moziaf ĩ bello. vt not. C. de mili. testa. ĩstitutes. q̃ qs vn⁹: vt ipator. vt. C. e. oĩm. q̃ qs duo vt ĩter filios. vt. C. e. hac ꝛsultissima. §. er imperfecto. Vel si in tẽtorio faciat testm̃ miles. vt. ff. de mi. testa. lucius. q̃ tres vel quattuoꝛ vel pauciores. vt. C. eo. si nõ speciali. quandoq; quinq;. vt in testamento rustici. vt. C. eo. l. si. §. finaliꝫ. q̃ septẽ q̃ãlr vt ꝺic. ⁊. C. e. hac ꝛsultissima. q̃ sq; octo. vt. C. q̃ testa. face. pos. hac ꝛsultissima. Accur.

¶ Adhibitis. i. rogatis vt iterfint ⁊ fint attenti. vt. ff. e. bẽdes. §. pe. ⁊ i auf. de testi. §. ⁊ licet. in fi. §. colla. vij. Accur.

c ¶ Coram. §. ẽ palam noiando beredes. vt. ff. e. l. beredes.

d ¶ Nuncupata. inde ꝺz nuncupatiuum testamentum.

¶ De militari testõ. ¶ Est aũt miles q̃ iurauit a signis ñ recedere. vt ff. er qb. cau. maio. l. pe. ⁊ scriptus ẽ in matricula vbi ⁊ alij milites scripti sunt. vt. ff. e. l. pe. ⁊ p totum ti. Sunt ⁊ alia necessaria vt aligs sit miles vt ꝺicimus. ff. er q. cau. ma. l. pe. ⁊ in aut. de mã. pn. §. fi. col. iij. Itẽ miles ꝺz a malo/q̃ sustinet pro aliis vel a mille: q̃ er numero mille boim eligitur. vt. ff. e. l. j. §. miles. Accur. Additio. Continua istam rubzi. ad prece. §m Ihesus. poc. fic. Visum ẽ. §. de testamentis in genere: nunc sequit videre de testamentis in specie. Vel aliter. Visum ẽ. §. de testamẽtis q̃ fiũt §m cõis iuris dispositionẽ/nũc sequit videre de illis q̃ fiũt iure priuilegiato vt ẽ testm̃ militare ĩ ẽ. Aduertendum ẽ q̃ in milite ser sunt necessaria ad hoc q̃ habeat priuilegia militibus ꝛcessa. *Primo q̃ ense cingat. ff. de testa. mili. l. pe. Scõo q̃ in numero aliozuz ponatur ⁊ in matricula scribat. ff. de testa. mili. l. er eo tpe. Tertio q̃ p̃ stet sacrm̃ q̃ morte non euitabit. p republica/ne q̃ a signis recedet. ff. er q. cau. maio. l. pen. ff. de bis q not. inf. a. l. ij. §. mi/les. Quarto q̃ stigma. i. nota publica brachij § suis scribaf. C. de fabri. l. iij. li. xj. Quito q̃ eramineẽt. C. q mili. nõ pos. l. j. li. xij. Sexto q̃ nõ sit negociator. C. neg. remi li. l. j. li. xij. vñ ꝛsus. Ensis/mꝛicula/necnõ iuratio/stigma. Ac eramen erũt istec i milite signa. Ulia nec debet tractare negocia miles. Aduise

Versus.

¶ Apradicta. ¶ Totus iste titu. diuidit principaliꝫ ĩ duas partes. Pmo ponit de militib⁹ testãtib⁹ ĩ pmo eoꝝ veli peculio castrẽsi. Scõo ẽ testamẽt ĩ q̃si castrensi. Scõa ibi: sciẽdũ. Itẽ pria ponit diuisionẽ. Pmo ponit cõtinuationẽ p modũ remotionis fue exceptionis cũ positiõe noui statuti. Scõo ꝺliter priuilegiũ ꝛcessus militib⁹ q̃ pñt testari quoin ẽ volũtatel ligaf. Tertio q̃ etiã milites mur⁹ ⁊ gñaliꝫ defecti⁹ põt testari. Quarto ꝺliter post missionez testatur. Quinto q̃ mutatio stat⁹ ipsius militis

Diuisio.

dũm ẽ interueniat noua volũtas nõ vitiat testm̃ faciũ. Scõa ibi: plane. Tertia ibi: quinimo. Quarta ibi: §z bactenus. Quinta ibi: §z q̃s.

¶ Casus. Accesi ad Justi. ⁊ ita ꝑpositi coza eo. Dñe ią video q̃ vultis tract. de mili. testa. ꝑ deo ꝺicatis q̃ nõ mouet vos ad tractãdũ sic parati de militari testõ: nunqd illa q̃ sunt a vobis tradita ĩ oi testõ pñt sufficere: Ad hoc rñ. Amice: qm supradicta diligẽs obseruatio quaz de ordinãdis pua to. testamẽtis sup exposuimus aucte pncipaliꝫ ꝑstitutionẽ militib⁹ ꝑpter eoꝝ ĩperitiã remissa ẽ: ito hic ꝺspãler de priuilegiis militũ testis tracta. itẽ dimus. Quis ẽm milites neq; legitimũ nu merũ testiũ ĩsti⁹ testis adhibuerint: neq; aliã testõꝝ solẽnitatẽ obseruauerint: nihilominus recte testant: ⁊ h̃ verũ ẽ q̃ſi expeditiõe militari occupati sunt. nã vt ita ꝺemũ gaudeãt priuilegio/militari cũ ĩ expeditiõe armoꝝ fuerit occupati: nõ ĩmerito ñ ait introducta ẽ. ꝺcto. Quocũq; ẽm nõ volũtas sup̃ma militꝫ ĩ expeditiõe occupati fuei ſcripꝫ sue sine scriptis iuemak valet ei⁹ testm̃ ex volũtate ei⁹. Secus tñ ẽ qñ ẽ ĩ necessitate militaris expeditiõis. Jn illis ẽm tpib⁹ qb⁹ milites ĩ alienis vel suis ꝺdib⁹ degũt ad vẽdicãdũ sibi tale priuilegiũ neq; ꝑ potẽrit adiuuari. Et h̃ vsq; ad illũ. §. Sz testari. Sz pone ꝺicit ius. q̃ q̃ priuilegiũ militib⁹ ꝛcessuz circa solẽnitatẽ testamẽti post missionẽ ab expeditione militari finiak: aliud ẽ priuilegiũ ꝛceditur eis circa substãtiã testamẽti ꝺutaxat: nã testari pñt milites extra castra militaris expeditiõis exĩstẽtes ꝑuis filiꝭfa. fint: iure tñ cõi in h̃ casu qñ moꝛantẽ extra castra cadẽ obseruatio ẽ eoꝝ testis exhibẽda ẽ: quã. §. i testõ pagano ꝛ exposuimus. Et hec dicũtur vsq; ad illum. §. plane. Fran.

*Sed ꝛtumacif: vt q̃ citatus a ſuꝑiore minime ſtra ꝛpsueniens venit: §z ꝺoc. hic.

*Miles vsq; ꝺicitur.

*Lotinua q̃tio.

m ¶ Obseruatio. q̃ ꝛsistit in quattuoꝛ: vbi ẽ in scriptis testm̃ ꝺditi vel in sola nuncupatione beredi⁹ coza septẽ testibus. vt. §. ti. j. §. cũ pauiatim. ⁊. §. fi. ⁊. ff. de bere. instit. l. j. §. qui neq;.

n ¶ Imperitiam. C. de iu. delib. l. fi. in pn. ⁊. C. de iu. ⁊ fac. igno. l. j.

o ¶ Solẽnitatem. ſ. circa ſigilla ⁊ ſubſcriptiones.

p ¶ Introdurit. sed tunc demum cũ i militia. sunt bñ priuilegium. vt C. eo. l. pe. ⁊ hic ſubjcit.

q ¶ Autem. ꝑo ſed.

r ¶ Adiuuanẽ. ⁊ no. q̃ cessante cã cessat ⁊ effectus. ⁊ põt h̃ ſumi. arg. q̃ cessante clerico ab eccla. ⁊ cessat pbẽda. ſic. C. de epi. ⁊ cle. l. ſingliter. ij. §z ar. §. ff. de poſtu. l. j. §. ſerũ. q̃ calphurnia dedit cãm edicto vnde cessante cã cessare ꝺz edictũ. qd nõ ẽ ver. §z ẽ vltimũ gñaliẽ/de cã imi-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

pulsiua dicit. primũ de finali sine q̃ res eẽ nõ põt. Additio. In dubio
a ¶ Et si filiꝰ fa. licet bi als ꝓhibeantur. vt. j. ti. j. in prin. c. ff. de do. can. mortis. l. tam is. §. j.
b ¶ Iure tñ cõi. l. q̃tñ ad solẽnitatẽ non q̃ ad ꝟ vt dec. ꝗrela. 3 ei⁹ testñ: sicut i alio ꝟetacro ego qui fui iuris c. vt. C. de iosti. testi. l. fi. §. i bis. c. ff. de iof. te. l. papinian⁹. §. fi. g̃s in militia. Itẽ h ẽ ꝟerũ q̃ ẽ domi reuersus sicut. §. ꝓr. dixit. als sic ut miles⁹ alius vtiꝭ spãli iure sic ꝛ iste. ar. ff. e. cr militari. §. j. ꝛ. l. testamẽta eor. §. fi. Additio. Hodie tñ fm cõz opi. i filiofa. milite ꝓ pteritione factam sine cã anullat ei⁹ testñ q̃ tz ad institutionẽ. aut. et cã. C. de li. ꝓe. Si ꝟo cũ cã babeꝭ ꝓ herceda to ꝛ subiacet querele. vt per Ang. hic.
c ¶ Paganoꝝ. a pagos q̃est villa dicitur. q. d. non militum.
¶ Olane Cas⁹. Dñe ai video q̃ testñ de militibus mirabiliter ꝓ privilegiatis: licet eñ iuris solẽnitate nõ seruauerit miles: tñ testñ eius ꝛa strris ꝛditꝰ valet. Pone igit q̃ aliquis dicat ali q̃ militẽ i expeditione militari occupatꝰ ipsuꝭ i suo testamento beredẽ instituisse. Hoc tñ neqꝫ p ministrñ: neqꝫ ꝓ testes ad hoc conuocatos ꝓ bare poterat: nuqd creditur eius assertiõi: ita vt ad bereditatem militis valeat admitti: Itre spondet ꝙ nõ. De militaribus enim testamentis diuus traianus statuit seuero in cõsimili casu ꝛenti scripsit sic. ¶ Statuli seuere illud priuilegiũ q̃d de militaribus testamentis datum est. videlz testamenta quocũq̃ mõ facta rata sint: sic ꝺ3 intelligi: vt oino prius eos. ꝑ stet testñ fecisse: q̃ eti⁹ sine scriptura: non solũ a militaribus: sed etiã a nõ militaribus fieri põt. Vñ si is miles de cuius bonis qõ apud te ventilatur adbõ connocauit saltem duos boies: vt cã testandi coꝛa eis voluntatẽ suã ꝛprimeret: ꝛ ita coꝛã eis locutus est: vt declaret in pñtia eoꝝ: quẽ vellet sibi beredes esse: ꝛ eis vellet libertatez tribuere. Põt videri etiã sine scripto h modo res tẽ fecisse testñ ꝛ voluntas eius supꝛema oibus modis rata habenda est. Ceterum si cã indendi vel demõstrandi alicui tocoſe diꝛerit. Ego te beredẽ facio: vel bona mea tibi relinquo: sicuti pleriq̃ sermonibus tocoſis fieri ſolet: nõ oꝑs boc ꝓ testamẽto obseruari: nec videmus i h priuilegio militari in aliquo deroꝛare. Nec eñ vllo⁹ magis ꝛsteſt q̃ ipſoꝛ militũ: quibus hmõi priuilegium datum ẽ ꝛpẽſum ꝓ testimonijs non admitti: aliqn si tale testñ admitteꝛẽt: non difficulter post mortem alicuius militis criſteꝛent testes qui dicerent se audiuiſſe militẽ relinquere bona alicui: put ei videt expedire: ꝛ ita ꝙ militum iudicia frequenter subuerterent. Et hec vſqꝫ ad illum. §. Quinimmo. in quo reuertit ad sc̃õm casuꝫ determinãdo plenius de priuilegiis. q̃d cir ca subſtantiam testamenti ꝛcedit militibus: videlicet ꝙ tuus sint filiuſa. testari possint: sic ꝛ hic vt miles surdus ꝛ mutus testñ facere possit: ꝛ hec vſqꝫ ad illũ. §. Sed bactenus. Fran.
d ¶ Reſcripſit. vt. ff. e. c. ouius. ꝛ iſte. §. ei bi ler sub eadem verborum forma ꝛ incipit diuus traianus.
e ¶ Boibus. saltem duobus. vt. ff. e. lucius. ꝛ. ff. de testi. l. vbi. ꝛ h est q̃i in teꝛtonio. si ante ꝛ in ꝓlictu belli nullo etiã teste vocato. vt. C. e. milites. ꝛ si aũt est dom iure cõ. vt. §. e. §. illis.
¶ Sermomb⁹. forte cã demõstrãdi. vt magis ꝛ disciplo: vel ludi cã. vt. ff. de ac. ꝛ ob. l. obligationũ subſtãtia. §. fi. vel affectiõis. vt. ff. de in. cod. lre. Additio. Tu dic ꝙ nulla ẽ ba opant testñ nisi appareat ꝙ voluerit testari: ad h ſe diſpoſuerit: sec⁹ ꝛ Scib⁹ vbi in dubio ẽ ba ꝓsumunt obligatoria: nisi aliud ex ꝛiecturis appareat an verbũ relinquo ipoꝛ ter institutionem: legatum: vel fideicõmiſſum vide Jo. fa. bic.
g ¶ Hec vlloꝝ. sic. §. ad. l. falci. circa ꝓin. sic. C. de reſcin. ven. l. ratas.
b ¶ Quinimo. bz ꝓuilegiũ ꝛ circa ſolẽnitatẽ quinimo ꝛ circa ſubſtantiam testamenti: vt q̃ als testari non poſſet bic tñ poſſit. vt. ff. e. l. iij.
i ¶ Mutus. siue natura siue casu vt ſit ꝓuiliguis aliquod. vt. C. q. test. fa. poſ. l. diſcretis. ꝛ h iure militari: vt. ff. e. iure militari. Accur. Additio. dũmodo appareat ipm ſic voluiſſe testari ꝓ ſigna ſua que ꝓ notos ꝓ poſſunt interꝓetari.
¶ Sz bacten⁹. ¶ Cas⁹. Dñe dicatis ergo mibi q̃diu durat priuilegiuꝫ militare circa ſolẽn. testa: Ad boc nñ. Amice: h ꝓuilegiuꝫ circa ſolẽ. testa. tãdiu ꝛ ꝓcipalibus ꝑſtitutiõib⁹ militibus ſdulget/ q̃diu militant et ꝛ caſtris degunt. Poſt miſſionem vero a caſtris ſiue veteraꝝ: siue adhuc militantes eẽ ꝛ caſtrũ fecerũt teſt. id q̃d iure ſi ꝛ cl. ro. facere debẽt. Verũtñ illud testa. q̃ ꝛ caſtris factũ ẽ infra annũ tñ valet. Pone igit q̃ aliqs miles in caſtris fecerit teſ. iure militari: ꝛ beredẽ ſub ꝛditione iſti tuit: ꝛ poſtea iſte miles iã deceſſit: h ꝛditio ſub q̃ erat beres iſtitutus⁹ diu poſt annũ/ vl forte poſt biẽnũ ẽxtiterit: ꝛ nũqd valebit illud testamẽtũ miliꝭ: Etrũ. q̃ ſic. Haz placet boc testamentuꝫ q̃aſi militis valere. Cõditio eñ retrotrabitur: ꝛ proinde habetur ac ſi beres pure inſtituꝭ ſtatim poſt mortem militis adiiſſet. Et hec dicũtur vſqꝫ ad illũ. §. Sz ſi q̃s ante militiam. Fran.
k ¶ Sz bactenus. q̃dam dicũt h nõ eſſe. §. ꝛ aſſerũt q̃ oẽ ꝓuilegiuꝫ q̃ h3 miles pdit cum redit de militia. Sed nos dicimus. §. h eſſe ꝛ diſtinguimus ꝓ inter ꝓuilegium q̃ h3 vt teſtet qui als testari nõ põt ꝛ liuſſamilias ꝛ mutus vt illud duret poſt reuerſionẽ. vt. §. ꝓr. j. ꝛ. §. j. testari. ꝛ. ff. e. titius. in ꝓin. Alia vero ꝓuilegia que h3 in testando ſi mantur: ꝓ vt bic. ꝛ. §. eo. §. illis autem.
l ¶ Illis. §. militibus. vt reliqua ꝓuilegia. §. de numero testñ habeant in testando: ꝛ ſic non refertur ad ꝓori. §. Accur.
m ¶ Poſt miſſionẽ. boneſtã. §. finito tpe militie vl cauſaria ſi aũtꝑs ex neceſſitate receſſit: ꝓ ſi aũt ignominioſa ẽ miſſio definit ſtatim valere: vt. ff. e. testamẽta eor. ꝛ. C. e. l. ex testãmẽto. Si ſi miles de capitali crie dãnat' fuerit ſi gdẽ de cõ: vt homicidio ꝛ ſili nõ poterit ãmõ testari. ff. de vet. iuc. l. j. in fi. Si aũt militari. vt q̃ alienauit arma vel ſilia ꝛ nũmeranẽ. ff. de re mil. l. q. ꝛ. iij. ꝛ idẽ etiã de fide rupta nõ põt testari. vt. ff. e. l. ex militari. als poterit ꝛ caſtrẽſib⁹ tñ ſi eiꝫ in ſnia ꝓmiſſum fuerit: als nõ. vt. ff. de imuiſt. rup. teſ. ſi q̃s exhẽdato. §. fi. ꝛ ſi q̃s capite. ꝛ de. iij. l. ſi q̃s in pn. §. fi miles. Additio. Ergo a Jho ſenſu i pagano erit ſc̃us: ino testñ antea factum ab eo poſtea ex capitali ſnia moriẽte nõ valet: niſi pendente appellatione vel ſupplicatione ꝓ gratia. ꝙ ſequẽda mo. ꝛeretur. de boc vide. Ang.
n ¶ Valere. q̃ conditio retrotrabitur. vt. ff. de peri. ꝛ com. rei ven. l. neceſſario. §. j. ꝛ qui po. in pig. ba. l. vlti. ꝛ facit. ff. e. q̃ dicitur. ꝛ. q̃ conſtitutum. Accur.
¶ Sed ſi q̃s. ¶ Cas⁹. Accesſi ad inſtinia. ꝛ ita ꝓpoſui coram eo. Dñe quidã ante militiã fecit teſ. iuris ſolen. nõ adhibita: q̃ forte nõ adhibuit niſi tres teſtes. ita teſt. nõ valuit. ꝓ defectu ſolẽnitatis: poſt ea idem miles factus ꝛ in expeditione militari occupatus illud te. reſignauit. i. aperuit. quendã adhcit fiue detrarit: vel alio modo manifeſtauit ſe velle valere h teſt. iure militari: modo ẽro vtrum h teſ. q̃ ab initio nõ valuit ex voluntate militis cõualeſcere poſſit: Rñ. q̃ ſic nã boc caſu

vel ꝙ cõpatione li arũ vl alio. ꝛ facit vt remiſſa penit⁹ ol ſolennitate nõ de natura ſui ſi ciuili tñ intelligit Ange.
‡ Idẽ fab.

‡ Idẽ pla. hic.
‡ Ista ẽre ra erũ ſi li turd⁹ ꝛ mu ra a natura vt poſſit teſtari ſtelligendo tñ vt per ange. §. §. ꝓr. q̃nio Jo. fab. re peat ꝓiũ.
‡ Et dicit ang. q̃ ſcho lares abſis a ſtudio per quiq̃nium pdit ꝓuilegium.

‡ Dixit ali q̃do mõ de voluntate ſtatur: vel ꝙ vnco teſtes

hoc caſu teſt. valere dicēdum eſt: quaſi ex noua militis voluntate. Sz pone. q̄dā miles fecit teſta. z poſtea dedit ſe in arrogationē: z ita poſt teſt. paſſus eſt capitis di. vel q̄dā filiuſſa. in caſtrē. pecu. cōdidit teſt. et poſtea a p̄le emācipatus ē: z ita capite di. eſt: nunq̄ ibi caſib' p ca. di. irritat teſt: Rā. q̄ nō. imo i vtroq; caſu valet teſt. q̄ ex noua militis voluntate nō videtur capi. di. irritū fieri: q̄ ſi cut ō nouo ca. di. iure ciuili etiā p̄mū teſt. facere pōt: ita vetus teſt. capi. di. nō euaneſcit. Hec di cuntur vſq; ad illum. §. Sciendum eſt tñ. Fran.

a ¶ Reſignauit. i. ſigilla aperuit: remouit: vt. ff. e. cum ſimus. §. cū go.

b ¶ Adiecit. vt. ff. de iure co. l. p̄iciunt. §. ſi miles.

c ¶ Ex noua. nota q̄ ab initio nō valuit: et poſtfacto tñ conualeſcit.

d ¶ Nec videtur. Quod reſignauit poſtea. Vel dicitur nūc de nouo facere pōt: ſic vet' nō reſcidit. z ſm b̄ dic noua voluntate. ſcilz tacita aliud i pagano. vt. j. qui. mo. teſt. infr. §. alio.

¶ Sciendum tamē eſt.

¶ Cauſa Domine i p̄sidēo qualiter milites p̄uilegiati ſūt circa factiōnē teſt. z qualiter intelligendum ſit p̄uilegium dati militib': z inq̄tuz durat vſ videſ mihi q̄ decetero poſſet; quieſcere: Dā boc rñd. Amice: adhuc nō eſt locus q̄ ſit: immo certeṗn boc loco ſcieduz eſt: q̄ ad cr̄ēa pluz caſtrenſis peculij: tam anteriores leges q̄ principales ſtitutiones gbuſdaz perſonis in dignitate conſtitutis iāſi caſtrenſi peculio ſpecialiter cōceſſerunt teſtari: q̄ quidē noſtra cōſtitutio latius extendens generaliter omnib' quaſi caſtrēſe pecu. habētib' in bis p̄miſit teſtari: imo tamē z̄muni obſeruatione: cuius tenore proſpecto licitū eſt milōi cuiuz que ad p̄fatū ius pertinēt ignorare. Et b̄ dicuntur vſq; in finē tituli. Fran.

c ¶ Leges. ſ. ffoz. vt. ff. de col. bo. l. i. §. nec caſtrēſe.

f ¶ Conſtitutiones. vt. C. de aſſeſſo. l. velut. z. C. de aduoca. diuer. iudicio. l. fozi. z alie plures. Accu.

g ¶ Quibuſdam. vt cōſulibus z prefectis legionum z preſidibus prouinciarum qui ſunt filiuſa. vt. C. de inoffi. teſt. l. ſi.

b ¶ Conſtitutio. C. de inof. teſt. l. ſi. Accur.

i ¶ In bis. ſcz caſtrenſi z quaſi. nam in adnētitio non pōt licet habeat p̄opzietatem. vt. C. de bo. que lib. l. ſi §. filiuſſamilias. Accur.

k ¶ Iure z̄muni. niſi fit miles in caſtris. vt. ff. e. in p̄in. Item tale teſtamentum non cꝛpugnatur per querelam inofficioſi teſtamenti † vt. C. de inoffi. teſt. l. ſi.

¶ Quibus non eſt permiſſum facere teſtm̄. ¶ Dictū eſt. §. qualiter teſtamenta fiant: ſequitur videre de perſonis que teſtari pñt z quenon videndum eſt an perſona teſtantis potuerit teſtari. l. ſi queramus. ff. de teſtamen. Aretinus.

Titulo.

MDn tñ. ¶ Iſte titulus diuidit̄ ſi ſeptem partes: q̄ enumerantur ſeptē gradus p̄ſonarū. Et p̄mo ponit de filiofamilias. Scdo de impubere. Tertio de furioſo. Quarto de p̄digo. Quīto ponit de ſurdo z muto. Sexto de ceco. Septimo de capto ab hoſtib'. Octa ibi: Preterea. Tertia ibi: Itē furioſi. Quarta ibi: Item p̄digus. Quinta ibi: Item ſurdus z mutus. Sexta ibi: Item cecus. Septima ibi: Eius qui.

¶ Iſte titulus eſt facilis in caſus poſitione. ideo vide per te ipſum.

l ¶ Si tñ. Videbat quelibet p̄nātē ſupradicta poſſe teſtari: ſz Iuſtinianus in tredecim caſib' q in titulo iſto p̄ parte dicūt. ‡ Et b̄ eſt q̄d dicit non tñ z. z not. j. e. §. ſi. Accur.

m ¶ Statiz. i. in primis. vel ſtatim. i. coipſo.

n ¶ Permiſerint. Sz cā mortis filij' donare poteſt patre z̄ſentiente. vt ff. de donati. can. mor. l. tam is. in fi. Et ratio diuerſitatis eſt: quia teſtamētuz ſit libero nō adhuc arbitrio debet procedere. vt. ff. de here. inſti. Lilla inſtitutio. Accur.

Additio. ¶ Quis eſt donatio cauſa mortis, ſi tyl. tima voluntas tamē magis accedit ꝛtractui. vt no. ff. de dona. in p̄in.

o ¶ Bibilomagis. i. non ideo magis. habet enim in ſe negatiuaz. ſicut nō bilominus affirmatiua. Accurſi. Additio. Aduerte licetter? dicat filios non poſſe teſtari: b̄ tamen fallit. q̄ teſtātur ad pias cauſas: q: tunc pñt. c. licz. de ſepul. li. vi.

p ¶ His. Scilz caſtrēſe vel quaſi caſtrenſe peculium babentibus. vt. §. titu. p̄cri. §. ſi.

q ¶ Conſtitutiōibus. ex tranagantibus.

r ¶ Q̄d q̄dē ius. ſcz poſſe teſtari in caſtrenſib'.

s ¶ Auguſti q̄ neruec. quoz dicta nō habem'.

t ¶ Subſcriptiōe. cuius verba non habemus.

v ¶ Veteranis. ſ. filiuſſamilias de q̄b' ſi loquit.

r ¶ Nullis liberis vel fratribus ſuperſtitib'. naz liberi defuncti militis z fratres patrem excludēt. vt. C. cō. de ſuc. l. ſi. Modie ſoli liberi militis. vt in aut. de here. ab inteſtato. §. ſi igitur defuēct'. coll. ix. Additio. Quibus non ertantib' ſucceditvna cum fratribus. vt eo. ti. §. ſi vo. duō modo deferantur tanq̄ hereditas. vt. j. p̄cri.

y ¶ Iure cōi. nō bereditario: ſed tanq̄ occupanti peculiū. pfectitiū vt aduēntitiū. vt. ff. de caſtren. pe. l. q. bodie videt etiā iure hereditario. vt in aut. de here. ab inteſta. ve. §. ſi igitur defunctus. col. ix. Accur.

z Cōe. ſic. §. per quas perſo. vo. acqui. §. j.

a ¶ Iure ciuili. ſ. antiquo. ſic. §. per quas perſo. vo. acqui. §. j.

b ¶ Peculia. ſ. aduēntia z pfectitia. nā caſtrēſia. vel quaſi cētia iure ꝛ teri non acquirebantur patri. vt. ff. de col. bo. l. j. §. nec caſtrenſe.

c ¶ Filij. z aliene z nō ſunt: vt. C. de bo. mō. z. C. de bo. q̄ li. per totum.

d ¶ Non acquiruntur. ſ. nobis patribus.

e ¶ Inutile ē. q̄ ab initio nō valet: et tractu tpis non conualeſcit. ar. j. ti. j. circa p̄n. ¶ Ar. §. C. de nupti. z ſi §. Sol. ibi nō valuit mſi monuiſſ et p̄mo: ſed et nouo poſt matrimonium conſenſu.

f ¶ Deceſſerit. non idem de ſeruo teſtante ſi fidei cōmiſſum ſit relictus: q: valet ſi durat voluntas. vt. ff. de le. iij. l. j. §. j.

g ¶ Impuberes. ſz et q̄ tenḡrit de vltio die. xiiij. vl. xij. ānī ſatis ē. fauoze teſti. vt. ff. e. q̄ etate. Idē i pſucapiōe. vt. ff. de vſuc. l. vſucapiōib'. Sec' i ſcriptiōib' odioſis. vt. ff. ō act. z obl. oib'. Itē ſec' vbi ē fauoz eī' q vult p̄ogare vt i Scīb' a mio ꝛe factis. vt. ff. de mi. l. iij. §. minoꝛe.

Fili. ſſa. ſ. licz teſtari nō poſſit: b̄ tñ pōt donare cauſa mortis.

Bibiloma gis ꝛ mihi lomin' dif ferunt.

*Et b̄ verū indiſtincte ſi de rectus ſit in p̄ſona bꝛedis. idē ſi in p̄ſona teſtātis: vt q: ſit inteſtabilis. ſecus ſi onerat' creditorib' ſer uos iſtitue re neḡat. vt Lei. q ſoluen do. ff. de he re. inſti. de fectus q̄ ſo lēnitatis vt in nūero ſepē teſtium rogator. ex poſtfcto cō firmari non pōt: nūi ica lu. l. j. C. de fideicō. z. l. teſtō. C. ō fideicō. li. ſi. ſecus ſi reſpiciat fauoses p̄natū. l. ſi lio ſtercto. ff. de iniuſt. teſta. ange.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Judiciũ est. i. diseretio, vt. ff. de iudi. cũ ꝓtor. ff. nõ aũt. Quęꝫ ponitur ꝓ o fniay re rei iudicate standũ est. vt. C. de re iudi. l. i. Quęꝫ pro iniustitia causę triennij. vt. C. de iudi. properãdũ. per to. Quęꝫ ꝑ actiones vt iudiciũ, familię herciscũde: vel cõi diuidũdo. vt. j. de of. iudi. ff. familię herciscũde. a. ff. ff. Quęꝫ ꝑ lite siue ꝓtouersia vt iudiciũ pẽdet sup hereditate. vt. ff. ad treb. l. i. ff. ff. Quãdoqꝫ pro auctoritate vt negocia ecclesiastica nõ sunt dispononenda laicoꝝ iudicio. id est auctoritate, extra de iudi. c. decernimus. Quãdoqꝫ pro forma: vt causa iurisptonatus diffiniri debet ecclesiastico iudicio ꝛ foro. c. q̃to. extra de iudi. Quãdoqꝫ ꝑ arbitrio. ff. q. sastis. cog. i arbitrio. Si cũ arbitet cũder: ergo arbitriũ ē iudiciũ. Quãdoqꝫ pro vltima voluntate vt iudiciũ testatoꝝ cassiꝰ esse non debet. C. ō sacrosan. ec. l. i. Quãdoqꝫ pro questione sententiarũ in iudiciũ. i. in questione deducta cũ criminali post criminale est distinguẽda. C. nõ. iudi. l. fi. Quãdoqꝫ ꝑ discussione iuris curis discussione ff. in rubrica de iudi. ff. a. C. Quandoqꝫ pro potestate iudicãdi. vt. ff. de iudi. l. iudicium soluit. vetante eo qui in dicare incipit. Quãdoqꝫ pro pernicie siue dãnatione vt ibi. Qui mãducat. bibit digne corpus ꝛ sanguinem domini: iudicium sibi mandũcat. bibit. Quãdoqꝫ ꝑ pena: vt ibi. Qui bonagerunt: ibunt in vitam eternam. quivero mala: in resurrectionem iudiciꝰ. pene eterne. Quandoqꝫ ꝑ processu iudicialis. vt. C. de iudi. l. i. Et ista. xv. significata iudiciũ possunt his versibus comprehẽdi. Actio. lis. Versus. autor. forus. arbiter. vltima velle. Questio. discret. sen. instant discussio posse. Permittes pena. processus iudicialis. Addito. Facit ca. in iudicijs. de reg. in. li. vi.

b ¶ Item furiosi. repetere non possunt testamentum facere.

c ¶ Furiosi. hac ratione: idem in mente capto dicam. vt arg. ff. de verb. obli. a. titio. in fi.

d ¶ Testari. vt. C. eo. furiosum. in prin. Additio. Idem in dubio si tps testamenti erat remotũ a tempore furoris. sed si vicinũ: tũc er qualita te ipsius actus presumit fuisse lanementis vel non. Et qualiter ꝓbetur furor. vide Ang. hic.

e ¶ Negociũ. vt vsucapionem incboatam. vt. ff. de vsuca. iusto. ff. cũ. vt possessionem queritam. vt. ff. de acq. pos. si is q animo. fic. ff. de pecu. l. quam tuberonis. in prin.

Prodigꝰ quis est. f ¶ Prodigus. prodigus est q nęꝫ finem nęꝫ modũ hz in expensis. vt ff. de cura. fur. l. i. ¶ Item prodigus dat danda ꝛ nõ dãda. auarus tenet tenenda ꝛ non tenenda. largus medium tenet inter vtrũq. Additio. Vñ versus. Prodigus est animi vitio retinenda profundẽs. Qui retinet danda cupide censetur auarus. Largus qui sumptũ facit ex ratione libenter. Vide notata. in. c. ex parte. citra de consue.

Versus. g ¶ Administratio interdicta est. si dicas a iudice planꝫ est si dicas a lege vt q. crimẽ. l. iulie ma. ꝓmisit multominus restatur hz ꝛ tũc puns factũ rumpitur. vt. C. ad. l. iul. ma. l. fi. Additio. Et sufficit q fiat pro communi publice cum causę cognitione q nemo ꝓbat cum eo. vel ꝓ iudex declaret eum esse prodigum. vel det ei curatorem tanq̃ prodigo: seu aliter notorie prodigus exiitat.

+ Et ꝺ ꝑ q̃n datus ē simpli curatꝛ cura

b ¶ Ratũ est. Quid si fiat interdictio cũ tũ non sit. ꝓdigus: R.ũ. forte non valet interdictio. ar. ff. de tuto. ꝛ cur. da. ab his. l. fe. + Sed contrarũ verũ est cum sit facta contra ius litigatoris tantum: nõ contra

lum eorum animi iudicium[a] est.

¶ Item furiosi[b]: quia mente carent. ¶ Nec ad rem pertinet si impubes postea pubes aut furiosus postea cõpos mentis factus fuerit ꝛ decesserit. ¶ Furiosi[c] autem si per id tẽpus fecerint testamentum quo furor eorum intermissus est: iure testati[d] esse videntur certe eo ꝙ ante furorem fecerint testamento valente: nam neq; testamentum recte factum neq; vllum aliud negocius[e] recte gestũ postea furor interueniens perimit.

¶ Non valet testamentum ꝓdigi factum post interdictum: sed prius factum sic. Arretinus.

¶ Item prodigus[f] cui bonorus suorum administratio[g] interdicta est testamentus facere nõ potest. ¶ Sed id quod ante fecerit q̃s interdictio bonorum suorum ei fiat/ratum[h] est.

¶ Mutus ꝛ surdus possunt certis casibus cõdere testamentum: sed non semper. hoc dicit primo. Et vtrum superueniens post testamentum ꝑfectũ nõ nocet. Are.

¶ Item surdus ꝛ mut[i] nõ semp testiñ facere ꝓnt: vtiq; aũt de eo[k] surdo loquimur qui oino non exaudit: nõ q tarde exaudit. ¶ Mutus ꝛ mutus is intelligit qui eloqui nihil potest: non qui tarde eloquitur. ¶ Sepe enim etiam litterati ꝛ eruditi[l] homines variis casibꝰ ꝛ audiendi ꝛ loquendi facultatez amittunt[m]. Unde nostra constitutio[n] etiam his subuenit: vt certis[o] casibus ꝛ modis sm normã eiꝰ possint testari: aliaqz facere q̃ cis permissa sunt. ¶ Sed si qs[p] post testamentũ factũ aduersa valitudine: aut quolibet alio casu mutus aut surdus esse ceperit: ratuz nihilominus manet eius testiñ.

¶ Cecus cum solennitate communi non potest facere testamentum: sed seruando quandam solẽnitatez specialiter ad hoc assignatam. Arretinus.

¶ Cecus[q] autem nõ potest facere testamentum nisi per obseruationem[r] quaz lex diui Justini patris nostri introduxit.

¶ Captus apud hostes testamẽtũ facere non ꝓt: sed prius factũ si ibi moriat ex lege cornelia valet: si redeat ex postliminio.

¶ Eius qui apud hostes[s] est testamentum qõ ibi fecit non valet[t]: q̃uis redierit. ¶ Sed quod dum in ciuitate fuerat[u] fecit siue redierit valet iure postliminij[v]: siue illic decesserit: valet ex lege[x] cornelia.

¶ De exheredatione liberorũ. Titulus. xiij.

¶ Filij[y] debet heres institui: vel nominatim exheredari. Alis autem preteritus dicit testamentum ipso iure nullum. Filie vero familias vel alij vlteriozis gradus: masculi per virilem seruum descendentes preteriti non rumpebant testamentum/sed habebant ius accrescendi ꝛ poterant inter ceteros exheredari. Arretinus.

m ¶ Amittũt. ꝛ maxime impũ aduocati vtin eo puniantur in quo delis querũt. c. litteras. ō tẽp. ordi. c. pastoralis. ō iur. pa. ꝛ. c. fin. de immu. eccle. cum fi. quia per que quis peccat ꝓ hec ꝛ tora quetur.

n ¶ Cõstitutio. vt. C. qui testa. fa. pos. discretis.

o ¶ Certis. Ut mutus et surdus casu: vel mutus tantuz, siue natura siue casu: si scribẽ nouit sua manu scribat testamentum. Si autem per aliũ scribere velit impetret ꝺ a principe. vt. ff. c. si mutus. Item si surdus tantũ casu est vel etiam natura testet si vult/si ꝓtest loqui articulate. vt C. q testa. fa. pos. discretis. si autem natura est surdus ꝛ mutus nõ ꝓtest nisi sit miles. vt. s. tit. j. ꝑ. quinimmo. Additio. Quidam dicunt debere intelligi ō muto ꝛ surdo a casu: ꝛ tũc miles testabitur licẽtia pncipis in casib' in quib' paganus non posset.

p ¶ Sed si quis. fic. s. eo. ꝑ terea. ꝛ. ff. si furiosi.

q ¶ Cec', naturaliter vel casu: ꝛ obat' ꝓtoqꝫ lumine. secus si vno tm. vt C. de ex cu. tu. l. frater.

r ¶ Per obseruationez scilicet vt coram. vij. testibus ꝛ tabellioe: vel alio loco cius si non inueniatur tabellio ꝓlucidẽ' vo luntatem suaz declaret ꝛ in hereditatib' ꝛ in legatis: ꝛ omnia i scriptis referantur. vt. C. codez.

Testamẽti ꝓpcipua solẽnitas.

s ¶ Patris nostri. als mei. fic. s. de do. ff. est aliud.

t ¶ Apud hostes. sez vt captus vel obses. vt. ff. co. l. obsides.

v ¶ Nõ vz. q̃ fuit vel q̃n. vt. s. de iu. ꝑso. ff. fin. ꝛ. ff. de li. bo. erbi. l. ij.

x ¶ Fuerat. ante captiuitatem.

y ¶ Postliminij. qõ fingit cũ semp in ciuitate fuisse. vt. s. q. mo. ius pa. po. sol. ff. si ab hostib'. nõ aũt. l. cor. ita fingit. ꝛ qõ dz. C. de cap. li. ꝛ. l. captiuum. impropie ponit. l. cornelia ꝓ iure postliminij.

Legis cornelie ſacto Teſtamẽti tum facere multis ꝓ bitetur a iure.

z ¶ Et lege cornelia. q̃ fingit cũ prima hora captiuitatis mortuũ: sic li beriꝰ. vt. ff. co. l. lege cornelia. aliud esset si nulla esset fictio: vt in seruo penefacto. vt. j. q. mo. test. infir. ꝑ. nõ tamen. Ultimo nota q. xiij. sunt psone ꝛ plures q̃ testari nõ possunt. Filiusfamilias. Jtẽ seruus. vt. s. c. in prin. ꝛ. ff. c. fi filius. Item impubes. Item furiosus. Jtẽ mente capt⁹. Item. pdigus. Item mutus. Item cecus. Item surdus. vt. s. e. ꝑ terea. ꝛ. ff. item furiosi. ꝑ. itẽ pdigus. ꝑ. itẽ surdus. ꝛ. ꝑ. cecus. Jtẽ dãnatus ad mortẽ naturalẽ vel ciuilẽ. vt. ff. c. l. eius q. ꝑ. j. vsq; ad finem. Jtẽ obses. vt. ff. c. obsides. ‡ Jtẽ de crimine famoso dãnatus. vt. ff. c. is cui. ff. si. ꝛ. l. cũ lege. Item de statu suo dubitantes. vt. ff. c. de statu. ꝛ. l. qui in ꝓuincia. Jtẽ monachus. vt in aut. de monac. ff. illud. Sed bodie fim quosdam corrigit. vt in aut. de san. epiſ. ff. si qua mulier. Jtẽ is cui interdicit bonis a lege. vt. C. de here. ꝛ mani. l. manicheos. ꝛ ad. l. iuliaz. ma. l. vlti. Unde versus. Testari nequeũt: impubes: religiosus. Abdoti dãnatus: ꝛ sub patre filius obses. Prodigus: ꝛ fluxus: dubius: sed uus: furiosus. Crimine dãnatus: cũ muto: surdus: ꝛ illi. Qui maie statem lesit: cecum quoqꝫ inngas.

¶ De exheredatione. ¶ Ista rub. ꝙtinuaꝫ p glo. i. j. i nigro. Ang. Vel sic. Dictũ est. ff. de testamentis: ꝛ eoꝝ ordinatione. verũ q: i testamentis: quandoqꝫ liberi exheredantur: ideo sequitur ru. de exhere. lib.

Non tamen

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

IOn tamē. ¶Totus iste titulus diuidit ꝓncipaliter in tres partes. Primo ponit qd iuris erat de iure antiquo circa exheredationē liberorū: ⁊ qua forma exheredabant. Scdo ꝯsiliter docte exheredari debeant. Tertio aliqua dubia circa ꝓdicta subinfert. Scda ibi: Sed hē qdē. Tertia ibi: Sz si in expeditione. Ite prima subdiuidi tur. Nam primo ponit quādaz cōtinuationē ad precedēcia. Scdo ponit qualiter exheredationē fieri de iure antiquo sufficiebat de liberis natis et in ptāte: ⁊ primū loco fine gradū obtinētibus. Tertio de liberis nascituris vel de natis nō obtinētib⁹ primū graduz. Quarto de emācipatis Quinto de liberis ciuibus trñ: ⁊ de eox exheredatione. Scda ibi: Sz q filiū. Tertia ibi: Postbumi. Quarta ibi. emā cipatos. Quinta ibi: Adoptiui. ¶Lal⁹. Do mine iā video de hac obseruatiōe solēni obſuāndo in testamēto: nunqd sufficit hmōi obser. ad hoc ꝙ testū inerpugnabiliter valeat: Rñ. qd non. Nō em vt oīno valeat testamētuz sufficit ꝑdicta obseruatio quā. S. de testa. o. di. expoſuim⁹. sed testator q filiuz in ptāte hz eū vel heredē in testō instituere vel noiatiz exheredare necesse habet. Si em eum sub silentio ꝓtereierit inutile erit testamētū. et intantū erit inutile: vt licet iste filius ꝓteritus viuente testatore mortuus fuerit/ nemo tamē ex eo testamēto heres existere poterit: ⁊ hoc ea rōne: quia ꝓterito filio in ptāte tēpore facti testamēti cristēre testamētum ipso iure nullū fuit: ⁊ hoc verū fuit in filijs masculis primi gradus: sed secus erat in filiabus. Nā nō ita de filiabus vel alijs libertis vtriuſq; sexus in remotiori gradu constitutis apud veteres obseruabat. Nec⁹ enim exheredebant⁹ testū. ꝓpter heredis ꝓtemptionē nō infirmabat. hz nō valebat etiā ius accrescēdi vſq; ad certā portionē. ⁊ dimidiā illi⁹ portionis quā habituri essent ab itestato eis ꝓstabat: nec solū fuit hmōi differentia inter filios mas. ⁊ hmōi personas: hz etiā alia: qz hz filij mas culi noiatim debeant exheredari. nō tamē sup: adictas ꝑsonas noiatim exheredare ꝑtibus erat necesse: hz licebat eis illas ꝑso. inter ceteros exheredare. Sz vñe dicatis mihi qd est exheredare noiatiz: Ad hoc rñ. Amice: exheredare noiatim videt q ꝓpio noie exꝑſſo exheredaſ: veluti ſi testator: di. Titius fili⁹ meus exheres esto: vel nō adiecto ꝓpio noie: sed appellatiuo trñ: vtputa ſi testator: e vno solū filiū habuit. Et hec dicunt vſq; ad illum. §. Postbumi quoq;. Fran.

a ¶Non tñ. licet dicta obseruatio. S. de testa. oz. solēnis sit. Non tñ ꝛc. Vel sic. S. de ea obseruatione que est circa fidē ⁊ ꝓbationē satis dictū est: nunc de ea que est circa pietatem dicendū est: ⁊ licet ea obseruatio que circa fidem est/ satis diligens sit. Non tamen ꝛc.

b ¶Supra. ca. ij titulo de testa. o. di.

c ¶Filium. ca. ij titulō. vt. ff. de libe. ⁊ posthu. filiusfamil.

d ¶In ptāte. Secus in emācipato iure ciuili sed idē iure ꝓtorio. vt. ſ. eo. emancipatos. Accur. Additio. Immo hodie ꝓterituſ dicit nullum etiam de iure ciuili sicut in potestate cōstitutus. vt. per glo. in. §. exheredatus. in aut. de here. et falci. Angelus.

e ¶Preterierit. ſ. nec instituendo nec exheredando. vt. ſ. de heredi. q ab intesta. §. eadē. nec ipso iure valet. vt. C. de lib. ꝓte. l. maxime.

f ¶Adeo. ſ. inutiliter testabitur.

g ¶Nemo. ff. de iniuſt. rup. test. filio. §. fi. contra. Solu. ibi filius viuit: hic non. Vel hic iure ſtricto: ibi equo.

h ¶Nō cōſtiterit. aliud ſi cōſtirit: licet postea rūpat⁹ iterū moriāt: vt in posthumo. vt. ff. de iniu. rup. test. posthumus. in prin. ⁊ ſ. c. §. posthumi. ibi: qō ꝛc. Nec est mirū qz ſi ab initio rūpit agnatione posthumi. eo mortuo cōualescit. argu. ff. de regu. iur. l. qō ab initio.

i ¶Sed nō ita. Nō er vna parte ponit filios tantū/ er alia filias: ⁊ oēs er masculis vel feminis descendentes.

k ¶Nō infirmabat. contra. ſ. eo. §. ſed feminini. Sol. vt ibi.

l ¶Ad certā portionē. ſ. dimidiā eī⁹ quod ab itestato habituri essent: vt. C. de lib. ꝓte. maximū. ibi cum enim per contra tabulas ꝛc.

m ¶Sed nec. hec est ſcda differētia inter ꝓdictas ꝑsonas.

n ¶Inter ceteros. ſ. hoc mō ynū de filijs meis exheredo vel vno instituto. sic dico. reliquos exheredo: nā nisi diceret ceteros exheredo: licz dicat filiū meū exheredo/ cū plures habeat nemo exheredat⁹ vī. vt. ff. de lib. ⁊ posthu. l. ij. §. ſz cus ertin istis: nā bene valet vt hic dicitur.

o ¶Nō exter. Item alijs modis vt oēs liberi sint exheredati: et ſi ſit vnus tātū. vt. ff. de lib. ⁊ posthu. titī⁹. in ꝑn. Ite ſi dixerit alia vba q̄cūq; dū modo certa. vt. ff. ſi certe. l. certū. ⁊. ff. de iniuſt. rup. test. posthumi. §. nominatim. et. ff. de libe. et postb. l. ſi. ⁊. ij. §. ſz ſi dicat filiū meū iſtituo: ceteros liberos exhēdo. vl ſeiū eſſnēū inſtituo: liberos aūt exheredo. ⁊ hō dicit oēs vt nō ſdicat pri. gl. ‡ Nā dicor exheredare filiū inter ceteros q̄ mixtio ſit cū ceteris in remotiorib⁹ gradib⁹ ſtitutis. vñ nō valet cū debeāt exheredari noiatim: vt hic dicit.

‡Ista glo. repre'edit Jo. fa. hic.

¶Totius filius me⁹ exheres esto. siue ita filius meus exheres esto: non adiecto ꝓprio nomine: scz si alius filius non exter⁹.

¶Etiam posthumi debēt institui vel exheredari: alꝫ nato posthumo rumpit testamētū: sz valet ꝓus. Et femina posthuma olim inter ceteros poterat exheredari cum legato. masculus vero posthumus nominatim. Arctinus.

¶Posthumi q̄z liberi vel heredes instituī⁹ debent vel exheredari. ¶Et in eo⁹ par omniū⁹ conditio est: quod et in filio posthumo: et in quolibet ex ceteris liberis siue feminini sexus siue masculini⁹. in preterito valet quidez testamentum: sed postea agnatione⁵ posthumi siue posthume rumpitur⁹ ⁊ ea rōne totum infirmatur⁶. ¶Ideoq; si mlier ex qua posthumus aut posthuma ſperabatur abortum⁷ fecerit: nihil impedimento est scriptis heredibus ad hereditatez adeundā. ¶Sed feminini quidem sexus persone⁸ vel noiatim vel inter ceteros exheredari solebant: dū tñ ſi inter

gne vtilitatis q̄ eaz liberi ſtra infra anniū/ cognati ſto. infra cē tū dico trñ: et non solū alos: ſz coraꝫ ꝓtore agnoſcente.

vt. C. de lib. ꝓte. maximū. ibi cum enim per contra tabulas ꝛc.

m ¶Sed nec. hec est ſcda differētia inter ꝓdictas ꝑsonas.

n ¶Inter ceteros. ſ. hoc mō ynū de filijs meis exheredo vel vno instituto. sic dico. reliquos exheredo: nā nisi diceret ceteros exheredo: licz dicat filiū meū exheredo/ cū plures habeat nemo exheredat⁹ vī. vt. ff. de lib. ⁊ posthu. l. ij. §. ſz cus ertin istis: nā bene valet vt hic dicitur.

o ¶Nō exter. Item alijs modis vt oēs liberi sint exheredati: et ſi ſit vnus tātū. vt. ff. de lib. ⁊ posthu. titī⁹. in ꝑn. Ite ſi dixerit alia vba q̄cūq; dū modo certa. vt. ff. ſi certe. l. certū. ⁊. ff. de iniuſt. rup. test. posthumi. §. nominatim. et. ff. de libe. et postb. l. ſi. ⁊. ij. §. ſz ſi dicat filiū meū instituo: ceteros liberos exhēdo. vl ſeiū eſſnēū inſtituo: liberos aūt exheredo. ⁊ hō dicit oēs vt nō ſdicat pri. gl. ‡ Nā dicor exheredare filiū inter ceteros q̄ mixtio ſit cū ceteris in remotiorib⁹ gradib⁹ ſtitutis. vñ nō valet cū debeāt exheredari noiatim: vt hic dicit.

‡Ista glo. repre'edit Jo. fa. hic.

¶Posthumi q̄z ¶Lafus. Dñe iā video q̄ iuris est circa exheredationē liberoꝝ tā nato⁹: sed qd dñe ſi testator: religiositatyoꝛ ꝓgnantē: nūqd necesse hz exheredare vt instituere vterū: Rñdet q̄ sic. Nā nō solū nati liberi: ſz etiā posthumi et heredari debēt: vel here

des instituti: ⁊ in eo par oīm posthumoꝝ additio est q̄ cūq; posthumo siue masculini ſexus: siue feminini ꝓterito nō valet testū: q̄ si nascat posthum⁹ vl posthuma natiuitate eī⁹ rūpit testū. vñ si mulier ꝓgnās de qua ſpectabat posthum⁹ nascituras ediderit abortuū nihil erit impedimēto heredib⁹ instituti⁹ ad hereditatē et testō adeūdam. Nā iste abortiu⁹ q̄ mortu⁹ nat⁹ est: vel ecōtra formā bñam griis edit⁹ ꝓ tā nōiato habere: ſz hz in hac particula sit additio oīm posthumoꝝ ꝑnificata. i in alio tñ differūt: nā feminini ſcī⁹ posthume: vl noiatim vl iter ceteros solebāt exhēdari. put placuerit testatoꝛi: tā tñ vt si testator hmōi ꝑsonas inter ceteros exhēdaret aliqd eis legaret: ne vide rent hmōi posthume ꝓ obliuionē a testatoꝛe ꝓteriteē: ſz sec⁹ erit ima ſculinis posthumis. Posthumoꝝ em masculos: puta filiū ⁊ deiceps statutū est nō posse aliter recte exhēdari. Sz dñe ꝓ deo qualr ꝓt⁹ posthum⁹ noiatim exhēdari: si testator: de ſexu faciat mētionē: Rñ. q̄ hoc modo. Quicūq; mihi filij⁹ masculus genitus exheres esto: ⁊ hec dicitur de veris posthumis vſq; ad illū. §. Posthumoꝝ. Fran.

p ¶Instituī. Ista institutione er ꝓtī matrimonio nasciturī: ex futuro instituti videnē. vt. ff. de lib. ⁊ posthu. l. placet. ⁊. Lideoq;. ‡ Quidi exheredatione posthumoꝝ: an oēs siue hi qui sunt in vtero tñ: an alij q̄ sunt nasciturī ex ꝓtī matrimonio vel futuro intelligunt exheredati: Rñdeo nō: cū masculi debeāt noiatim exhēdari. vt. ſ. c. §. masculos. Accur. Additio. Et hec vera: hz gl. teneat cōtrariū in. o. l. placet. quā soluat Jo. fa. vbi essent appoſita vba multiplicatiua vel vniuersalia: q̄ſquis/ quicūq; ⁊ ſimilia: secus ſi indefinita tñ vt hic.

‡Et etiā ſi filios postea adoptaros qui dicitur posthumi ei unles. i. ſi eos posthumos ff. e. An au tē naturales trñ: et quid ſi iſtituat vē trem vtroꝝ ſue. vide p angelū hic.

q ¶In eo. ſcz quod ſequitur: quod ⁊ in filio ꝛc.

r ¶Omniū. ſcz posthumoꝝ: et ſe nasciturоꝝ: ⁊ ex filijs ſuis: licet in iam natis non sit par conditio. vt. ſ. eo. §. ſed non ita.

s ¶Masculini. siue ex masculo siue ex femina.

t ¶Agnatione. i. natiuitate. sic. ſ. quib. mo. testo. infir. §. j.

v ¶Rñ. pīt. ſi vero exheredabat de inofficioſo agebat. vt. ſ. de inoffic. testa. §. posthumi. Hodie vero exheredari non possunt. vt. C. de inofficio. testa. l. ſi quis. §. legis.

‡Postbumi bodie exheredari nō pñt.

x ¶Infirmaſ. hic adde q̄ est. ff. de testa. mili. ſi filiuſſamilias. ſ.

y ¶Abortū. q est. nō nato. vt. ff. de vb. ſig. l. q mortui. ⁊. C. de posthumis here. l. j. Accur. Additio. Idem in seminato mortuo anteq̄ ꝑfecte exprabaf. Secus tñ in nato et ſecto ventre q̄ nō declinat ad monſtrum dūmodo habeat pulſum: etiam ſi vocem non emiſerit. Accur.

z ¶Persone. ſ. posthume: nā iam natis feminis nō erat necesse legari: vt. C. de lib. ꝓte. l. maximum. in fi. ⁊. ſ. eo. §. ſed non ita.

a ¶Inter ceteros. bodie ꝓ constitutionez oēs noiatim. vt. ſ. c. §. nostra.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Sz nouissimo iure nō cū nō sint ingrati. vt l aut. vt cū de ap. cog. §. alib. col. viij. Accur. Additio. Que causa tz exprimi z per heredē probari. vt in aut. ex causa. C. de libe. prete. Ange.

¶ Posthumorū. ¶ Casus. Dic iam video z ps mihi qualiter erhere dārur liberi nati: et etiā posthumi: nunquid sunt plures modi erheredādi: vel institutēdi: Et rīdet q̄ sic. Nā sicuti dicitē veros posthumos debere erheredari vl instituī: ita z bi qui loco posthumorū. Sz dīe dicas tis mihi q̄ sūt bi q loco posthumorū. sunt. Ad hoc rīdet. Amice: loco posthumorū. sunt bi q tpe testamenti nō erāt imediate adiuncti testatori. postea tñ adhuc viuēte testatore: locū sui hēdis succedūt: z ita q̄si agnatōcēdo imediate adnūgunt testatori z sui heredes efficiunt: vt pz in tit. exp̄lo. Titius hz filiū in ptāte sua: z er eodē filio nepotē: h casu: q̄ filī in vno gradu pcedit nepotē sō lus filī. iura sui heredis hz: lz nepos z neptis ex eo ptāte sint: vñ si titij filī viuēte adhuc titio mortu. fuerit: aut de ptāte ei. exierit: incipit nepos z filio nato in locū p̄ris sui moriturī: vel a patria ptāte succedere: et eodē mō q̄si agnatiōe suus heres efficit cū nullus in ptāte eritēs cum pcedat: z ideo sicut testator ipm filiū vel heredē instituere vl noiatim exheredare dz: ita nepotē vel neptē et illo necesse hz erheredare vl heredē instituere: ne forte viuo adhuc testatore filio ei. q̄ imediate erat ei adiūctus mortuo vel emancipato vl alio mō a p̄ria ptāte liberato nepos ex filio: z in locum p̄ris sui succedēs quasi agnatione ei. rūpat testamētū. Et ista p̄uisio ad securitatē testatoꝛ. z per. l. vel leiam introducta est: in quaquidem. l. silis modus erheredationis ad erēp̄lū ver. posthumorū demonstrat. z hec dicuntur vsq; ad istum. §. Emancipatos. z casus eius est planissimus vsq; ad. §. sed hec quidem. Fran.

a ¶ Posthumoꝝ. fic. ff. de inīust. rup. testamen. posthumorum. vbi omnino habetur iste. §.

b ¶ Loco. non tamē veri posthumi sunt. vt. j. c. §. hoc. in fi.

c ¶ In sui heredis. §. de here. qua. z diffe. §. sui.

d ¶ Agnascēdo. id est subrus vel postea nascēdo sicut posthumi ver⁹: nō em̄ nascitur cū natus fit. vt. §. de adop. §. i. Vel dic agnoscēdo. i. in cipiendo esse agnati quo ad effectum succedendi.

e ¶ Parētibus. sc; masculis. nā testamētū femine nō rūpit p legē veleiā. vt. ff. de lib. z posth. gallus. §. nūc ō lege. ibi: nā z si ita vba sunt. sed p̄ querelā irritat. vt. C. de inoffi. testa. l. iij. z. j. co. §. mater.

f ¶ Necesse est. causatiue. i. ne rumpat testamentum vt sequitur. nō p̄ cise. vt. C. de adop. l. pe. §. quicūq; in filio.

g ¶ Eo vino. fecus si post. vt. ff. de inīust. rup. test. si quis filio. et in loco differt a vero posthumo. ‡ Ité differt ab adscendentibus. vt. ff. de in officio. testa. pater filium.

h ¶ Velleia. nomen est cuiusdam noue legis: sed ius galli aquilij antiquius est: et loquitur in vero posthumo vt statim dicam. vt. ff. de lib. et posthu. l. gallus. §. si cius qui filium.

i ¶ Similis. In veris posthumis talis erat mod⁹. vt si me mortuo nascetur mihi filius infra decē mēses. vt. ff. de lib. z posthu. gallus. §. ij. ij. z. iiij. z. iiij. hic ergo z hic p legē velleiā si fuꝰ here⁹ esse deberit vino testatoꝛ. vt. ff. de lib. z posthu. gallus. §. nūc videdū. z in b hz locū lex velleia. ‡ sic etiā ē paritas ab itestato. vt. j. de here. q̄ ab intesta. §. cū aūt.

k ¶ Iure ciuili. fc; de heredi. que ab intesta. §. emancipati.

l ¶ Necesse est. nā nihilo min⁹ tenet testū. aliud j eo qui est in ptāte. vt. §. eo. in pn. Additio. Dic tam de iure ciuili: q̄ nō erat cognitus p̄ etiā de iure ptorio. q̄ ptoꝛ hz ius laspt abulis si septē fīgmis testū figat sint. z dat bo. pos. fim tab. vt. l. cuꝫ tabule. ff. de bo. pos. fim ta. nec de vitio pteritiōis curauit. fm Ang.

m ¶ Sui hēdes supple. z q̄ deberīt esse heredes sui: aīs nō erāt bona rō: cū filij necesse habēt pātres instituere: lz nō sint patres sui heredes ad filios. Filī aūt emācipat⁹ p capitis diminutionē definīt agnat⁹ eē. z remanet cognatus: qui nō cognoscit a iure ciuili. vt. j. de here. q̄ ab intes. de. §. emancipati. z. §. de legi. agna. tu. §. fi. z. ff. de bo. pos. lz cū p̄sono. §. i. &c.

n ¶ Feminini. lz i suis ēt differentia inter mascꝰ los et feminas iure ciuili. vt. §. eo. §. i.

o ¶ Erheredati. sc; rite. aīs aūt erheredato dat contra tabulas. vt. ff. de bo. pos. cōtra tabu. l. nō putauit. i. §. nō quenis. Itēritā institutī datur cōtra tabulas, si alī⁹ cōmittat eis edictus. ‡ vt de ꝛra tab. l. iij. §. plane. z. ff. de leg. pte. petita bo. pos. §. tabu. l. §. duo.

p ¶ Habent. quoad adoptiuum patrem.

q ¶ Instituendi. ab adoptiuo patre. Accur.

r ¶ Iure ciuili. quod sc; ius ciuile. sc; adoptiōis quo vocant filī ad adoptiui ad hereditatē; alio iure ciuili. sc; p emācipatiōnē sublatū est: q̄ ē potest. vt. §. de leg. agna. tute. §. fina.

s ¶ Attinet. q̄ vocat emācipatos. vt. §. pri. §. z est ratio: q̄ definūt eē filij. sed naturales nō possunt definere esse filij per emācipationem. vt j. de here. que ab inte. §. minus autem.

t ¶ Extraneoꝝ. ff. de contratabulas. l. j. §. z sui iuris.

v ¶ Patre. ff. de contratabulas. emancipatus. §. penul. in fine.

¶ Sed bec quidē. ¶ Casus. Dicit insti. q̄ bmōi differētias sc; z mo di exhe. de quib⁹ dictū est vsq; ibi: vetustas. i. media iuris prudētia introducebat: hz nra cōstitutio differētias amouet z nihil inter mascu. z femi. ptū ad modū exheredādi vel instituēdi interesse cēsimauit: z b tripliciōne. Dūa q̄ vteꝛq; p̄sone in. p̄creatiōe boīm filī nature offō fungunt. Scd⁹ a rō. q̄. l. antiq. ꝛij. tabu. oēs tā masculos q̄ feminas pa riter ad successiōes parētū ab intestato vocabat. Tertia rō est: q̄ ptoꝛes secuti sunt. l. ꝛij. tab. dādo. l. filiab⁹ sicuti z filijs ptoritis bo. pos. z tab. in totū. vñ nos bis rōnib⁹ moti filē ac simpler ius antiquū differētijs explosis filiab⁹ z filijs. z oib⁹ aliis p virilē sexū descēdētib⁹ nō iā natis: lz etiā posthumis introdximus z statuimus in p̄stitutiōe nr̄a vt oēs siue sint sui siue emācipati: aut instituant heredes: aut noiatim erheredent: z omnes siue sint iam nati siue adhuc in vtero constituti: et postea nati sunt eīdem babēt effectū circa parētū suoꝝ testamētū inſirmandum

‡ Nota pre teritionem mīis factaz de libero nō anullare testamētū. qđ ip̄e dicit q̄ p̄teritio matris hz̄ per heredatiōe. vt videbit. in. §. mater. i eo. x̄pho. o. ‡ Sz i testatoris: fec⁹ i nepote post mū rē verius natovt hic. p doc.

‡ Cuius legis difficultates cultabius opponedo tale ēsse ostis natos et nascitu ros q̄ mihi agnasci potuerūt in tali re instituo. Quo autez ad exheredationē ip̄i posthumoꝝ q̄ sunt si natiset q̄ potfieri nomia tis ficioloes. Talē nepotē vel pronepotem si quando me rī erit et tali cā exhere do. propter eli posthumi exheredari hodie no pñt. vt p Ioā. fab. et ange. hic.

‡ Quā pōt tretare etiā cōmittente inuito. vt. l. nēnunq. ff. de leg. §itā. ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

firmādā ꝛ hereditate in scriptis heredib⁹ ꝛ heredū: quē quidē effectus filij sui vel emācipati ꝓteriti vl exheredati habere poterūt. Et ꝫ dicūtur vsq; ad.§.illū. Circa adoptiuos.ꝛ casus plan⁹ ē vsq; ad.§.ti. Frā.

a ¶ Sed hec.§.supradicta.a pn.ti.vsq; ad.§.emancipatos. Et dic hec: ſz differētiā ſerui ⁊ gradus ⁊ modi exheredationis. vt.ff.co.§.j.et.§. postbumi. ⁊.§. sed femi

nini. nō aūt dicit de his que postea vsq; modo dicta sunt a.§.illo eman cipatos.

b ¶ Vetustas.i.media iuris prudentia: vt statim sequitur.

c ¶ Cōstitutio.C. de lib. ꝓte. vel exhē.l.maximū.

d ¶ In hoc.a⁹ effi mul te differentie sunt. vt.ff. de sta homi.in multis.

e ¶ Nihil interessē.i aut. qui.mo.natu. effi.sui.§. nō autē.colla.vij.

f ¶ Quia.prima ratio.

g ¶ Officio.i. simili officio vna cē tendiget alte ra ad.pcreationē sobolis ⁊ hec est prima ratio legis.rij.tab.vt.C. de legi.heredi.l.lege.rij.tab.

+ Nota q̄ b ¶ Lege antiq⁹. + argumētatur ex iure ātiquo. fic.§.qui ma.pof.§.fi. et bec est secunda ratio.

c ¶ Videntur.§. dādo ſi lie bono.pof.cōtra tab. in totum. licet nō possit dicere nullū: vt ſuus. vt C.de hib.ꝓte.l.marimū. ibi: Et ſi ꝓterit⁹ ꝛc.ꝛ bec est tertia ratio.Accur.

h ¶ Simpler. ad differētiam antique distinctionis.vt.§.co.§.j.

l ¶ Per virilem ſexum. Quid de ſexcēdēt⁹ p femininū: ¶ Reſpō. Admittūtur:ſed cum diminutione tertie partis.vt j.de heredi.que ab intestā.§.diui.ꝛ.C. de colla. bo.l.illam.Accurſius.

Heres ſu⁹ m ¶ Eundē habeāt effectum. quo ad commodum. diuerſo tamen iure. ꝓteritꝰ bz duo remedia: emāci pat⁹ vnicū nā ſuus ꝓteritus.et dicit nullū ꝛ contra tabu.habet:ſi non vult dicere nullum quando ꝓteritus eſt. Sed emācipatus ūn habet ꝓtra tabulas.vt.C.de libe.ꝓcre.marimum.§.fancimus. itaq; ꝛc.ꝛ.ff. de leg. ꝓte.is qui. Si autem exheredētur habent querelā oēs.vt.ff. de cōtra ta.l.non putanit.§.nō queuis.ꝛ de inoffi.testa.l.papinianus.

Querela n ¶ Postea nati fint. qui exheredari non possunt. vt dicimus.§. cod. daſ emancipatis. §.postbumi.

o ¶ Constitutione.C. de adoptio.l.cum in adoptiuis.ꝛ recitatur.§. de adop.§.ſed hodie.

p ¶ Occupatus. Quid ſi nō eſt in expeditione: ¶ Respon. ius commune obtinet.vt.§.de testa.mili.§.illis.

q ¶ Non ignorās.ſi enim ignorat non valet testamētum. vt.C. de testa. mili.l.ſicut. certi iuris: ‡ niſi fuerit eius animi. vt ſi filium baberet eſſet exheres. vt.ff. de testa. mili.l.qui iure militari.

‡ Et ſi hba ſtient gñaſ lia apta cōpathendere omnē naſci tur fm bal. hanc.dubi tet hic. ſecūs in paga no.vt b per eum.

r ¶ Pro exheredatione.ideoq; querela inofficioſi testamenti agit: ſed hoc cum miles eſt paterfamilias.nam tunc nō potest habere locū ca ſtrēſe peculium.ſi enī eſſet filiuſfamilias non haberet locū querela. vt C. de inoffi.testa.l.ſi.§.fin. Additio. Iſta glo. bodie eſt falſa. vt no.§. de testa.mili.in glo.ſuper verbo.cōmuni.

Preteri tio an ba beaſ.per bēdatiōe.

s ¶ Mater.idem intelligo in ſilētio liberoꝝ ad maternā lineā.vt.C. de inoffi.testa.l.cum filiū.Accur. Additio. Et bec vera quando fuit inſerta cauſa:ꝛ tunc hoc ad matrem vel eius lineam babetur.ꝓ heredatione:et habet locum querela vt hic. Quo autem ad patres ꝛ eius lineam ſi fit facta ꝓteritio a filio in potestate competit ius dicendi nullū:ſi ab emācipato daſ contra tabulas. Sed bodie nō erꝓſſa cauſa testamētum eſt nullū. vt.§.j.in auf.vt cum de appel.cogno.

t ¶ De iure ciuili.quia non habet eos in potestate.vt.j. de here. quaſtita.ꝛ differen.§.ceteri.

v ¶ Edicto.qui emancipati vocātur. vt.§.eo.§.emancipatos.q; eos non potest emancipare.vnde contra tabulas locum non habet: vt b. ꝛ.ff. de contra tabu.illud.§.ad testamenta.

x ¶ Eis.ſcz deſcendentibus per lineam femininā: daturtamen ⁊ aliis ⁊ bis maxime. vt.C. de inoffi.testa.l.filiam.

y ¶ Paulo post. vt.j. de inoffi.testa. per totum.

¶ De heredi.inſti.¶ Cōtinuat ꝫ modo. Aliū⁹ de ordinatiōe testōrū in ti. de testa.or. Verū qꝛ cā efficiēs fuit necessaria: ideo postea ꝓpo Continuatio. ſuit de ſponſis testātiuꝫ. vt in ti. de testa.mili. ¶ testari nō ꝑſt. in titulo ꝗbus ꝫ facere testamēta vel nō.a⁹ eſt ti.¶. nō eſt ꝑmiſſa.test. Verū qꝛ in testamētis hēdes iſtituūtur: videū eſt ergo de hoc tit. Aretin⁹. Vel ſic. Aliud eſt.§. de filiꝫ tam natis ꝙ naſcituris heredibus inſtituendis vel exheredādis. Nunc ſequit videre generaliter de extrancis heredibus inſtituendis.

z ¶ Inſtituēdis.i.¶ ꝑſt inſtituī. vt.j.co. vſq; ad §.ſi plures.ꝛ.§.ſi. Item et qualiter debeāt inſtitui. vt.j.cod.§.ſi plures. vſq; ad.§.finalem.

Diuiſio. ¶ Heredes. ¶ Totuſ iſte titulus diuidit in ſeptem partes. Primo ponit regulā generalē ꝙ nō ſolū liberi ꝫ etiā ſerui:ꝛ non tātū ꝙrū ꝫ etiaꝫ alieni ꝑſt heredes inſtitui. Secūdo declarat qualr ꝙrius ſeruꝰ pōt inſtitui: ꝛ qs dicaſ ꝙrius ſeruus. Tertio qs dicaſ alienꝰ ꝛ quō pōt inſtitui. Quarto q ꝙ nō tātū vnꝰ ꝫ etiā plures ꝑſt heredes inſtitui. Quinto ponit diuiſionē portiōis heredita ꝛ de effectu ipſi⁹. Sexto de inſtitutione ſub ꝗdā tione. Septimo q etiaꝫ ignotus testatori pōt bere inſtitui. Secūda ibi:

ꝓprios autē. Tertia ibi: Alienus ſeruus. Quarta ibi: Et vnū bo mine. Quinta ibi: Hereditas plerūq;. Sexta ibi: Heres et pure. Septima ibi: Diuidas vt dimidit bic gio.rubri. ¶ Caſus. Domine vos vultis tractare de hered.inſti. dicatis igitur mihi q possunt heredes inſtitui. Ad hoc rñ. Amice: heredes inſtitui possunt tā liberi homines: ꝙ ſerui:ꝛ tam ꝙrij ſerui ꝙ alieni: ſed olim ſm ſententias pluriū nō licebat ꝙrios aliter inſtituere heredes ꝙ cū libertate erꝓſſe data: ſz bodie ſecus eſt: nā auctoritate nře constitutionis licet ḋis nulla mētione facta de libertate ꝓprios ſeruos in testamēto ſuo bere redes inſtituerit: boc tamen de nouo nō induximus: naz antiquitus attilicinus iuriſconſultus boc induxerat: paulus etiā in libris ſuis ꝙs tam ad maſſurium ſabinū ꝙ ad plautū ſcripſit: refert boc idē attilici no antiquo iuriſconſulto placuiſſe. vnde qs antigtus attilicino ꝛ paulo placuit nřa cōſtitutio in legis neceſſitatē introduxit: ꝛ bec dicunt vſq; ad illum.§. ꝓprius autē ſeruus. in quo pone ſic caſum. Dñe vos diriſtis mihi q ꝙrius ſeruus pōt bere inſtitui: modo dicatis mihi qs dicaſ ꝙrius ſeruus: Ad boc reſpon. Amice: ꝙrius ſeruus quo ad boc: vt poſſit inſtitui intelligit etiā in quo ille testat⁹ nudaz habet ꝙprietatē: ſz alius in eo vſufru. habeat: nam nibilomin⁹ ꝙrius ſeruus intelligit:ꝛ bec dicunt vſq; ad illum.§. Est autem. Fran.

a ¶ Heredes inſtituere.q.d. dños intus in bonis ſuis facere.nā berus id eſt dñs.vt.j. de here. qua.ꝛ diffe.§.ſi. Item ideo diri intus: quia ita fabinrat beres in dominium rerum defuncti ac ſi eadem ꝑſona eſſet. vt in aute. de iureiuran. amotis.§.j. collatio.v.ꝛ.ff. qui.et cau. mato.l. cum miles. Accurſius. Additio. Nō tamē eſt idem dominiuſ qđ erat penes defunctum: ſed fingitur eſſe idem. Secus autem in poſſeſſione quam volens perdere ꝛ in alium trāſferre ſtatim perdet ꝛ nouā rena ſcitur ſtatim ꝙ eſt apprehenſa: ꝛ intelligitur ſemper fuiſſe continuata ſi iterum a nemine fuit occupata. Angc. Possessio an ſit eadē cuz poſſeſſiōe defuncti.

b ¶ Permiſſum eſt. ſcilicet a iure.

c ¶ Proprios. ſcilicet ſeruos.

d ¶ Alienos. ſic.ff.co. non minus.

UNIVERSIDAD DE

a ¶ Constitutione: vt. C. de necc. ser. here. instit. l. cum quidam.

b ¶ Eos. sc. proprios seruos.

c ¶ Non per innouationes. q. d. non indurimus hoc de nouo: sz apud antiquos hoc idez dicerat Attilicin⁹: vt subijcit. Sed cōtra. §. qui. et cau. ma. nō licet. §. idē iuris. ibi: noua humanitatis &c. Sō. iste Justinianus nō inuenit ista rationē reddit: cū nō essent risisse &c. vt ibi. vel aliter attilicino placuit ⁊ paulo: sed in legis necessitate nō dedurerūt. sic. ē. §. de testa. §. sz neqz heres. Justinianus vo in legis necessitate indurit: vt ex ipsa institutione liber cē videat. ⁊ Jtē nunquid corrigit q̄ alis dicit. sz q̄ pure institutus ⁊ sub cōditione liber: q̄ erpe erat cōditionis cuctus. vt. ff. e. l. ferr⁹. §. i. ⁊. l. q̄ filio. §. i. R̄n. nō. q̄ istud locū hz q̄ hic dicit q̄ libertas nec est data erpresse nec fuit retardata. at ibi erpresse fuit retardata. Additio. Si autem esset erpresse inhibita non valeret institutio. vt. d. §. idē iuris.

d ¶ Rudā. pprietates. vt ille liber ⁊ heres necessarius sit. vt. §. eo. i. respō. sed tamē vsufructuari⁹ perindevtetur ac si esset seruus adhuc. vt. C. cōmunia de ma. l. i. §. fin. autem propietarius.

e ¶ Est autem ¶ Casus. Dñe vos dixistis mihi supra q̄ dñs p̄ seruū suū in testō heredē instituere. nunqd est hoc generaliter verū: q̄ licet cuilibet dño seruū suū heredē instituere: ⁊ respon. q̄ nō. Est eñ casus in quo nō licet dño seruū suū heredē sibi facere: q̄uis libertatē eidē seruo se dediſſe in testamēto suo erp̄sserit: ⁊ ita cauet cōstitutione d̄ uor. seuer. ⁊ anto. cuius cōstitutionis verba sunt hec. Rōnis est seruū maculatū. i. accusatus de adulterio cū domina sua cōmissa non videri iure nō manumissum ante sententiam ab eadem domina sua que fuerat rea postulata eidē criminis. vnde sequit q̄ er quo manumissio in testamento suo nō valet: nec cum institutione valere possit. ¶ Danifestum est igit: vt institutio heredis in eundē a domina collata nullius momenti habeat. ⁊ hec vsq; ad illum. §. Alienus seruus. Franciscus de aretio.

f ¶ Constitutione. Scilicet greca: quam non habemus. Alcur.

g ¶ Cuius. Scilicet constitutionis.

h ¶ Punium fur. ti. ⁊ nō a ⁊ seruus: q̄ hberari tradunt igni: ⁊ idē nō esset domino q̄ cognouisset ⁊ suas. vt no. glo. in. l. i. ⁊ ibat l. l. ti. C. de ma. ⁊ pptera ea: q̄ maio. bonas non reqrit mulierē q̄ masculo. vt. §. diri. Vñ turpius est b nō repōre q̄ famulus cognoscēs nō a q̄ sibi nō cognoscere famulā. ppter hoc nō estate quemarimerequiritur in ipsa mulierē. ¶ Joſo.

* Hoc ē falsum. Nā ex hoc dicit ille in quo testator: nihil habet: ſz etiā ille in quo testator: habet vsu. Et hec dicunt vsq; ad. §. Seruus autem a domino. Fran.

m ¶ Testator. ⁊ ideo nō pōt cū cū libertate instituere. vt. ff. e. si alienū. in pn. ¶ Sz ādicit ad hūc. §. ff. de bo. auc. in. pos. Lin vēditiōe. Sz certe quo ad alia est loco dñi: nō q̄ ad b vt possit fieri liber. Sz cū alis manumissus ēt a fructuario simplr sine institutione erit tanq̄ liber⁹ q̄ diu duratur⁹ erat vsufructuar⁹. vt. C. cōta de ma. l. i. §. fi aūt fructuarius. Rūqd ⁊ hic erit tanq̄ liber: licz vere liber nō sit: R̄n. nō q̄ er morte testatoris p tinus erat futur⁹ quasi liber / ſi valeret b quod ageret. vt. §. de here. Alis. ⁊ dif. in pncip. Jtē ⁊ tūc erat vsufructuar⁹ pdēdus. vt. §. de vsufruc. §. finif. vñ etiā fic esset q̄n liber / donec duraret vsusfructus quia nihil duraret post mortē testāris nihil valet talis institutio vt sit liber: ſz dño suo here ditatē q̄rit. vt. §. e. §. alienus. Sed q̄ si erat vsusfructus repentus in pſona primi heredis: vt etiā vlterius q̄ pōt. vt. ff. q. mo. vsufru. amit. reperi. in prin. R̄n. tunc erit q̄si liber toto illo tēpore. vt in. d. cōta de ma. l. i. §. finaūtem fructuarius.

n ¶ Seruꝰ aūt. ¶ Casus. Dñe ias videō q̄ ppr⁹ seruꝰ a dño in testam en to heres institui pōt. p deo dicatis modo mihi q̄s est effectus ille institutionis: Ad b rñ. Jmmo ce institutio ppr⁹ serui a dño facta gloriosum hz effectum. Propr⁹ eūꝫ seruus a dño suo heres instituꝫ. si in einsdē vñ dño vsq; ad mortē ei⁹ pseuerauerit mortuo testatore fit er testamēto liber ⁊ heres. ſ. ne cessarius. sed ſi testator: viuus manumiserit: tūc post mortē testatoris adire hereditatē suo arbitrio poterit: nā in hoc casu q̄n a viuo testatore manumissus fuerit nō cogit heres necessarius esse: q: non sequitur hereditatē ⁊ libertatem er testamento dñi. Ad hoc em heres necessarius esse necesse est cū tā libertatē q̄ hereditatē dñi testō babuisse: ℞ obtinēt q̄n dñs viuus seruū instituꝫ tum manumiſit. Sed po. q̄ dominus seruū ppria. instituit: ⁊ post institutionē alienauerit vel quolibet alio modo in aliū trāſtulerit: certe i casu ſto mortuo testatore iuſ ſu noui dñi ds iste seruus adire hereditatē ⁊ ā nouo dño acgrere: et ea rōne p q̄ adtionē iuſſu noui dñi factā nou⁹ dñs heres efficit. Nā ipſe seruꝰ post institutionē alienat⁹: nec liber: nec heres esse pōt: ſz etiā cum libertate in testamēto erpreſſa heres fuerit institutus. Dñs enim post institutionem cum alienando a libertatis datione videt destituſſe.

Et hec dicuntur vsq; ad illū. §. alienus quoq; Fran.

o ¶ Liber. niſi aliqua ler impediat libertatē. vt. ff. c. l. ſi nō ler. vel cōditio. vt. ff. e. quoties. §. ſi. Vel q: er lege puenit ad libertatē. vt. ff. e. l. cr. ſtameto. ſm Jo. ⁊ Jtem ſit liber a semetipſo: niſi inſtitutus fuerit: ita cum quis mihi heres erit ſtichus liber ⁊ heres eſto: nā tunc a coheredē accipit libertatem. vt. ff. de acqui. here. l. er parte. Jtem ⁊ ignorans ſit heres et liber. vt. ff. ſi certum peta. l. eius qui.

p ¶ Utrūq; i. hereditatē ⁊ libertatē. nā vt liber ſit ⁊ heres necessari⁹ ℞ dño eſſe quod debet er testamēto dñi. vt. §. de here. quali. ⁊ diffe. §. i.

q ¶ Recꝰ liber. directa eñ libertas i ſeruo alieno nō pōt habere locū: ſz inſtitutio pōt habere effectū vt hic. ſz aliud in legatis q̄ adiumunt ſz inſtitutio q̄ alienant ſerui. vt. ff. de adi. lega. l. ſeruo cū libertate. ⁊ eſt ratio: q̄ in legato ſpectat dies quo cedit: an ſit manumiſſus. vt. ff. q̄ dies le. ce. ſi poſt. §. ſi cū. Additio. Nec ratio nō eſt bona: q: ſiue inſpiciam⁹ diē cedētis legati ſiue diē adite hereditatis vtroqꝫ caſu reperiē alien⁹: vñ q̄cādmodū etiā hereditas venit acquirēda nouo dño: ita ⁊ legatū. ⁊ ppterea noua redditur ratio q: facilius legata reuocant q̄ hereditas institutio. l. er parte. ff. de adimē. lega. cū ſit facilr legata instituant⁹ facilius destruunt. vt in aut. ēr causa. C. de libe. prete. Chriſtoforus.

r ¶ Alienant. ſ. alicui babenti factionem testamenti. vt. ff. eo. l. ſeruū meū. in fi. i. reſpon. a hoc niſi redimatur ab eodē testatore qui eū inſtituit ⁊ poſtea eñ alienauit: tūc eñ remanſit libertas. vt. ff. de ma. teſt. l. verum.

+ Tu dic ſm doc. q̄ p̄mo fuit usq; necessitate: poſtea abrogatus: tertio p̄ iustinianū: ireꝛ ad legem redactum.

* Et hec glosa t. l. in ea allegata colligit ſz Bal. ⁊ vos publica ſert pūctū. vt dixi q̄ p ſtatutum. ſed vtrum ſit verū ſtatorius eſt p̄ferēda. vt d. Teſſ. ff. ea. ¶ Joſo

sum ex manumiſſo in fra. ſz. dies. ꝓhibet qui cōpat antur a die testa. et non ac cuſatorem vt p Jo. ſa. et Ange. §. ¶ Et ff. ad ſſillen. l. ſ. §. de gio. l. l. re cte dicitur. ff. de ꝓ fig. Ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

verum. ff. eo. quotiens. §. fi. ff. l. si non ler. ff. l. antepe.

¶ Alienus quoq; ¶ Casus. Dñe nõ video q̃s sit effectus institutionis alieni seruꝰ: Ad hoc rñ. Amice: alienus seruus heres institutus si duxerit in eadẽ cã: debet iussu dñi sui adire hereditatẽ ꝛ eidẽ ꝑ actionem hereditatẽ acquirere. Si vero alienatus fuerit a dño suo viuẽte adhuc testatore aut etiã post mortẽ testatoris: tñ anteq̃ hereditatẽ adierit in hoc casu iussu noui dñi debet adire hereditatem: ꝛ hec sunt ꝑa quãdo iste seruus in seruitute remanserit: sed si a primo dño: vel a nouo viuente testatore vel mortuo ante diuisionez hẽditatis manumissus fuerit: tũc liber factꝰ suo arbitrio hereditatẽ adiere: ꝛ sibi ꝑ acquirere poterit. Et hec dicunt vsq; ad. §. Seruus autem alienus. Fran.

a ¶ Alienus. qui sic instituꝰ potest: cum liber erit priusnõ. vt. ff. de cõdi. i. fili. seruꝰ alienus. ꝛ. l. q̃.

b ¶ Iussu precedẽte adi tione. vt. ff. de acq. here. l. si qs mihi bona. §. iussum. + ꝛ ita dño querit. als si seruus nolit adire (q̃ ꝑt eẽ etiã dño iubẽte) nõ q̃rit. vt. ff. e. l. cum proponas. Additio. Si tñ coactꝰ adeat valet adition: ꝛ ꝑ filia recusante. Itẽ monasteriũ monasterio recusante adire vl ante aditionẽ mortuo possunt adire suo iure: vt ꝑ Ange. hic.

c ¶ Post mortem eius. etiam post iussum eius anteq̃ tamen adiret. vt ff. de acqui. here. antiftius. §. i. Accursius.

d ¶ Noui dñi. hoc est emi in hereditate vt illi acquiraꝫ qui ꝑ te donationis est dños/vel sibi si liber est tũc: sed in legato spectaꝫ dies cessionis. vt si ꝑ te mortis legantis sit meus ꝛ alienem: tamen mihi debeꝫ legatum. vt. ff. quando di. le. ced. l. si post. §. ij.

e ¶ Suo arbitrio. sic. §. eo. §. si vero. Accursius.

¶ Seruus autẽ alienus ¶ Casus. Dñe iam video q̃ seruus alienus viuẽte dño possit heres institui: nunq̃ poterit institui post mortẽ domini: Et rñ. q̃ sic. Seruus enim alienus post mortẽ dñi heres põt institui: ꝛ cum hereditariꝰ seruus est testamẽti factio. Nã hereditariꝰ ser ui acquiruntur hereditati: ꝛ per cõsequens bereditatẽ futuro. Hereditas emi nõdum adita sustinet vicẽ ꝑsone defuncti nõ heredis futuri. vnde sicuti si defunctus viueret ex testamẽto capere posset: ꝛ ita eo mortuo capere posset hereditatẽ cũ hereditas q̃tum ad hoc vicẽ ꝑsone defuncte repꝛesentet. Itẽ nõ solũ seruus alicuius iã nati institui põt: ꝛ etiã seruus eius qui in vtero est recte heres institui poterit: q̃ q̃tum ad hẽ qui in vtero est ꝑo iam nato habeẽ: cum in hẽ casu de cõmodo eiꝰ tractatur. Et hec dicuntur vsq; ad. §. Seruus autem plurium. Fran.

f ¶ Post domini mortẽ. verba legis sunt oia: ꝛ fm hoc planuꝫ est. vel testatoris: q̃ sic dicat. instituo seruũ heredẽ ꝑost mortẽ domini: ꝛ ꝑ hec hec lectio scõa. ff. eo. qui filio. j. rñ. nec obstãt ꝙ videaꝫ in diẽ fieri hẽ institutio. vt. j. e. §. heres. q̃ incertus est dies mortis. vt. ff. de condi. et demon. l. j. vnde valet. ff. eo. l. in tempus. in ꝓin.

g ¶ Testamenti factio. l. passiue/nõ actiue. vt. j. de here. quali. ꝛ diffe. §. testamenti. ꝛ iussio heredum spectaꝫ si modo cum defuncto fuit: ꝛ cũ here de instituto nõ sit testamenti factio. vt. ff. e. seruus hereditarius.

h ¶ Mõdum. bene dico seruũ hereditarium posse institui: q̃ nõ est nullius: sed alicuius. §. hereditatis q̃ que vicem defuncti obtinet.

i ¶ Defuncti. ꝛ est fortẽ ratio: quia defunctus est certus q̃ fuerit sed nõ sic de herede: quia ꝛ si certus sit institutus poterit esse q̃ nõ adeat hereditatem quia potest desistere multis de caussis. vt. j. qui. mo. testa. in fi. §. posteriore. et facit ad hunc. §. j. de stipu. ser. in ꝓin. ff. de acqui. re. do. l. in eo. in fi. et. l. sequenti.

k ¶ Eius qui in vtero est. cum ꝓo nato sit babendus quo ad cõmodum. vt. ff. de sta. bo. l. qui in vtero. ꝛ. ff. eo. l. eius. §. j.

¶ Seruus autẽ plurium. ¶ Casus. Dñe iã video quis sit effectus institutionis quando seruus vnius alij instituit: sed ꝓo. q̃ aliq̃s instituat seruum plurium dominoꝝ: dicatis mihi q̃s sit effectus hmõi institutionis: Ad hoc respon. Amice. seruus pluriũ dominoꝝ cũ quib̃ testamẽti factio est ab extraneo heres institutus vnicuiq; dominoꝝ cuius iussu adiꝫ hereditatẽ acquirit ꝓo portione dominij quã in seruo babet ꝛ efficit heres: ꝛ ꝓo. Dñe iã video q̃ per institutionẽ serui pluriũ dñoꝝ plures heredes istituti possunt: est ne hoc verũ: Et respõ. q̃ sic. nam et vnum hominem ꝛ plures vsq; in infinitum quot testatoꝛ voluerit facere potest. Et hec dicunt vsq; ad. §. Hereditas. Fran. de are.

l ¶ Cum quibus. §. dominis.

¶ Seruus pluriũ ab extraneo institutus: acqrit vnicuiq; ꝓ parte dominica.

¶ Seruus aũt pluriũ cũ quib̃[1] testamẽti factio est ab extraneo[m] institut[o] heres vnicuiq; dominorum cuius iussu[u] adiciꝫ ꝓo portione dominij acqrit hereditatẽ.

¶ Quis potest et vnum ꝛ plures heredes facere.

¶ Et vnus hoiem ꝛ plures vsq; in infinitum[o] quot quis heredes velit[p] facere licet.

¶ Hereditas. ꝓprie dividit in rij. vncias siue partes: quarũ q̃libet suo ꝓprio nõle nũcupat. Põt tñ diuidi in pauciores vel in plures ꝓout volũtas extiterit testatoris. h. o. Arcinius.

¶ Hereditas plerunq; [q]diuidit in duodecim vncias q̃[r] assis appellatiõe[s] cõtinent. ¶ Habẽt eiñ he partes[t] ꝓpria noia ab vncia vsq; ad assem vtputa hec/ sesc̃us[v]: sex tans[x]: q̃dranꝫ[y]: triens[z]: q̃cunx[a] cia vsq; ad assem: vtputa hec vncia ꝛc. put ifra ꝓtinet. Et hec dicunt vsq; ad. §. Nõ aũt. Iñ q̃ pone sic casũ. Dñe vos diristis mihi q̃ hereditas diuidit. rij. vncias: ꝛ ꝓpria noia vncia: ꝛ mihi exꝑistis: nunq̃d q̃riaꝫ opꝛtẽ. rij. vncias in hẽditate: Et rñ. q̃ nõ. Semp enim. rij. vncias hẽditate opꝛtẽ: nã tot vncie assem ꝛstituũt q̃t testator voluerit. Si eñ testatoꝛ vnũ tñ hẽdẽ ex semisse istituerit: tot[b] as ei semisse cõtinebit. ꝛ hõ: q̃ idẽ ex ꝑte testat[r] ꝛ ex ꝑte intestat[r] decedere nõ põt: ꝛ hẽ est verũ nisi sit milles q̃ castrẽsib̃ testari ꝑt. ꝛ i paganicis iresta[r] decedere. Sola eñ volũtas militis iteſtãdo spectat. Cũ igit aliqs i semisse vnũ tñ instituerit: ꝛ aliũ posteа nõ istituerit: ꝛ ꝑsumit i totũ assem instituere: ꝛ sibi in casu querso: q̃ sic ego tibi dixi nõ ſp eẽ necesse. rij. vncias ꝛtineri in asse: ita ꝛ q̃cunq; voluerit plimas vncias põt ex hereditatẽ dividere. Et hec dicunt vsq; ad. §. Si plures instituant. Fran.

q ¶ Plerunq; ideo dicit plerunq; q̃ quãdoq; in plures. vt. j. e. §. si plures. quandoq; in pauciores dividit. vt. j. eo. §. non autem.

r ¶ Que. scz vncie simul collecte.

s ¶ Appellatione. ideſt significatione.

t ¶ Ve partes. infra ꝓsite in q̃titate differẽtes. Vel dic meli⁹ be ptes. scz vncie. rij. ad partes redacte. est eñ ad superioꝛa facienda relatio.

v ¶ Sesc̃us. i. vncia ꝛ dimidia. vt. ff. de inoffi. test. papinian⁹. §. q̃m autẽ q̃rta. Sz q̃re nõ posuit nomẽ q̃ vncia signaret: Rñ. q̃ plura sunt negocia q̃ vocabula. vt. ff. de ꝓbe. v. l. natura. Et nota. q̃ ꝓmũ ꝛ sc̃s: ꝛ tertiũ: ꝛ q̃rtũ: nomẽ interꝑtationẽ sumit. ex eo q̃ quotã designat hereditatis ꝓportionẽ. Sesc̃us em ẽ tã q̃si semiuncia ꝛ vncia. ꝛ est tertia ei⁹ lꝛa. §. nõ. ꝛ. + Sertãs q̃ sertã ꝑtẽ signat. i. duas vncias. Quadrãs q̃ q̃rtã: ꝛ ita tres vncias signat. Tries q̃ tertiã ꝑtẽ: ꝛ ita q̃tuor vncias signat. Sequentia ꝙ noia etymologiã habẽt ex eo ꝙ numerũ vnciarũ signãt. Dicit eñ quincunx nõ q̃ q̃ntã ꝑtẽ hꝫ: ꝛ q̃ quinq; denotat vncias. Semis q̃ fer: ꝛ sic de singulis ꝙ ordiñe. Item nq̃ nõ oẽs vncie q̃ signanꝫ ꝙ ista noia ꝛtinenꝫ i asse: ꝛ hẽ unnu videkaf: sic eñ cõtingeret as. lxx vij. vncias ꝛ dimidia. Ideo aũt ꝓut bas ꝑtes: q̃ qlibet ꝑt in asse cõtineri. hac ratione ꝛ homo dicit risibilis: et actio legis aglie penalis dicit. vt. j. ad. l. aquil. §. his verbis. Item notista tria noia: as/pondus/libra/idem signant. Itẽ q̃ricꝰ as ponit ꝓo obolo. vnde illud. Mõne duo passeres asse veneunt: Unde vsus. As/obolus/pondus/as est possessio tota. i. hereditas: vt hic. §. ꝛ pondus large dicit omne q̃ est in statera positũ. §. hic stricte accipit ꝑ ponderе. rij. vncias. vñ dipondium quasi dupler pondus. §. rvnũ. vncias. vt. j. eo. §. si plures. ꝛ facit ad hunc. §. ff. eo. seruum meum. §. fi.

y ¶ Sertans. i. due vncie. q. serta pars assis.

z ¶ Quadrans. iii. vncie. q. quarta pars assis.

3 ¶ Triens. i. iiij. vncie. q. tertia pars assis.

a ¶ Quincunx. i. v. vncie.

+ Hãs facit fier statuto vel lege rei rãf iussus: auctas: consensus: vel volũtas: an ꝓcedere debeãt vel ꝛ. qui. Et vide no. i. l. fina. §. necessitatẽ. C. de bo. que libe.

Dies cessionis ꝓspectatur ꝛ legatis.

Hẽditas iacens de functi ꝛ tã heredẽ ꝛꝓsentat.

Heredes i stituti ꝓsunt simul oẽs hoies mundi.

Volũtas testatoris est ler.

Assis partes declarãtur.

+ Sz hõ est verus: q̃ nõ a quota cuꝫ sit octaua pars assis dicit sꝫ a numero vnciarum. fm Jõ. fa.

As tria significat. Uersus.

a ¶ Semis. id est ser vncie. f. dimidium assis.
b ¶ Septunx. i. vii. vncie.
c ¶ Bes. i. vii. vt olim des quasi dempto triente.
d ¶ Dodrans. i. ir. q. dempto quadrante.
e ¶ Dextans. i. r. q. dempto sextante.
f ¶ Deunx. id est. xi. qua si dempta vncia.
g ¶ As. i. rū.
h ¶ Toī' as. nā i toti p̄ sumit instituisse defunctus / cū aliū nō sit institut vt h. t. ff. c. l. interdū. §. i. Idē q̄z § sumit i milite. vt. C. de testa. mi. l. iū. §. h ergo. + nisi q̄s hic fequit nō ad supius. prirū. sed ad hoc q̄s sequit ser. Sz si miles fecit testamētū in castrēsibus / potest decedere intestat' in pagānicis. vt. C. de test. mi l. i. §. Accurſius.
¶ Intestatus decedere imo vſ q̄ fic. vt. ff. de inoffi. te. l. nā § si parēti'. §. pen. i fi. q̄ est §. Sed h est verū ab initio fed ex postfacto §t. vt. C. de inoffi. test. l. cū duob'. Et no. h idē iuris nō esse in parte q̄ ad partē q̄s est in toto q̄ ad totū. vt. ff. fa. ber. l. i h iudicio. Ar. z. ff. de pac. l. iuris gēt. §. adeo. z. §. seq. z fac it ad būc. ff. de reg. iur. l. in testamentis. Accur.
Additio. Et melī'. l. ius nām. c. ti. Et pcedit iste tert' indistincte sue simpliciter sit facta institutio in re certa vel pte de reliq̄ nō facta mētione: siue direrit testator: in re cerla vel pte de reliq̄ nō facta mētione: siue de re vel de re et statū de cedē. Jo. fa. z Ang. arc.
h ¶ Nisi sit miles. nā milites bñ pōt p̄ parte testatus decedē. p pte intestatus. vt. C. de test. mil. l. ū.
i ¶ Quātascūq; i. quotcūq; z facit. ff. c. l. interdū. §. paterfamilias. z. l. seq. vsq; ad. l. er facto.
¶ Si plures. ¶ Casus. Dñe po. q̄ aliqs plures instituit heredes: nō q̄d necesse é q̄ testator exp'imat partes in qb' eos instituit: Et tñ. q̄ nō: nisi voluerit eos ex disparib' partib' heredes cē. Si cēsplēs heredes instituunt: ita demū necessaria est partiū distributio si voluerit testator heredes istitutēdos ex equalib' portionib' succedere. Satis ēn manifestū est q̄ si eos simplr instituat ptib' institutōis nō exp̄ssis eos institutos ex equlib' portionib' hēdes esse intelligēdū est. Sz po. q̄ testator q̄sdā instituit in certis portionib': puta titiū in tricte z meuiū i fertāte: z postea sempoīū institut simplr nulla portiōe in ei' pſona exp̄ssa: dicatis mihi q̄d iuris erit i casu isto: Ad h rñ. Azinee: si ples i institunt' fuerit: ille q̄ sine pte institutus est: h aliq̄ pars assis deeit ex ea parte instituti intelligit. vñ in casu p̄dicto ille q̄ sine pte instit̄ est in se misse erit heres: z idē iuris é si ples sine pte istituti sunt: nā oēs i eā ptē q̄ assi deeſt ꝛcurrūt: z h sūt ea q̄ aliū ps deeſt assi: sz po. q̄ tot' as cōples' sit: q̄ institui publiū i semisse: z meuiū i alio semisse: postea vnus vel ples sine parte institut: q̄d iuris est in casu isto: Ad h rñ. Azinee: si totus as sit cōpletus oēs instituti vocant in dimidiā partē hereditatis: z ille solus qui sine parte institutus fuerit: vel etiam si plures sine parte instituti fuerit in altera partē vocabunt: nec etiā interest in eo casu q̄ aliq̄ sunt instituti in certa portione: z postea aliq̄ sine portiōe institutus est: verū primus vel medius an nouissimus sine parte institutus fuerit: nam sempilla pars que vocat intelligitur data ei q̄ sine certa portiōe institut' est: z hec dicunt vsq; ad. §. Videamus. Fran.
m ¶ Distributio. i. assignatio ptiū: quā ptē velit testator qualiber hē.
n ¶ Ex equis partibus. facit. ff. eo. l. quoniens. §. heredes.
o ¶ Heres sit. cadē ē rō in dupondio. vt. ff. c. fabin' / s. j. e. §. i fi. s ples. Ité est h' verū si testator nō ignorat. vt. ff. c. q̄ loco. §. i. q̄ est 3tra. Accur.
p ¶ In dimidiā partē. aliter em si asse expleto scripsit ex reliqua parte heres est: tūc em cummibil reliquū sit er nulla parte heres institut' eſt. vt. ff. c. l. item quod fabinus. §. fed si asse. Accurſius.
q ¶ Vocātur. f. illi qui erāt institutiin tota hereditate partib' erpſis.
r ¶ Omnes. qui erant in istituti sine partib'. Accurſius.
s ¶ Nec interest. hoc refert nō ad priorimū casum: sed ad superiorem: scilicet quando pars vocat: idem tamē in secundo sed nō haberet locū ratio que redditur. Ea enim ꝛc. Vel dic quo ad priori. z statim cuz sic fit institutio itelligit pars vacare. z facit ad hoc. ff. c. l. quo loco. j. respon.
¶ Videam'. ¶ Casus. Domine iā video quid iuris est quando aliqua pars deeſt assi: z aliqui instituat sine parte: sed po. aliqua pars ꝑualet et nemo fit institutus sine parte: vt in tali exemplo testator: instituit publiū in quadrāte: z. xb'. in alio quadrante: z tistium in tricte: z ita tres instituit ex quartis par tib': modo manifeste liquet q̄ quarta pars bereditatis vacat: dicatis mihi q̄d iuris est in casu isto: Ad hoc respon. Azinee: si tres ex quartis partibus heredes instituti sunt: z h casu cōstat vacantem partē singulis tacita volūtate testatoris p hereditaria portione accedere: z per inde erit ac si ab initio singuli ex certis portionibus fuissent instituti: idē iuris erit in casu cōuerso. Nā si plures i portionibus instituti fuerit singulis p hereditatis portionibus decreſcet: vtputa si iure in certis portionib' instituti fuit: nā testator: p̄. infirmit in triente: z meuium in alio triente: nam in hoc casu perinde erit ac si vnusquisq; in quadrante institutus fuisset. Et hec dicuntur vsq; ad illum. §. Et si plures vncie. Fran.
t ¶ Videamus. vt. ff. c. l. interdū. §. paterfamilias. vsq; in fi. l.
¶ Et si plures vncie. ¶ Casus Quidam instituit. p. in semisse m: z. m. in besse: et ita plures vncie q̄ duodecim sunt distributę: z postea institut tritium sine parte: modo quero quid iuris sit in hoc casu: Ad h respō. Azinee: si plures vncie q̄ duodecim a testatore distributę sunt: et postea aliquis sine parte institutus fuerit: in hoc casu ad dupondii trāseundam erit: et qui institutus est sine parte quod deest dupondii habebit: et idem iuris é si dupondius fuerit completus: nā tunc transeundum est ad tripondium. z sic deinceps: nec propter hoc augef hereditas: licet in plures vncias distribuatur: quia omnes partes distributę postea ad assem reuocantur: quis sint plurium vnciarū. Et hec dicuntur vsq; ad illum. §. Heres z pure. Fran.
v ¶ Dupondio. dicit autē dupondius pondus sine hereditas in. xrriij. vncias diuisa. hic enim pondus dicit ea q̄ in. xij. dimidiū. z tripondium quod in. xxxvj. et quadripondium quod in. xlviij. z sic de singulis.
w ¶ Idemq; erit. ‡ id est quod diximus si quis expleto asse fuit institutus heres in dimidiā vocatur: vel nō expleto asse in vacantem partem vocatur. vt. §. eo. §. partibus autē. vel transeendentem in vacantem vsq; ad dupondium. vt. §. priori. respon. Idem est etiam si dupondium sit expletum. Sed cōtra. ff. eo. item quod fabinus. in fi. l. vbi dicit expleto dupondio institutum nō habere partem vacantem vsq; ad tripōdium. Sed certe immo dicit q̄ sic fi recte illa littera intelligitur: et ita cōcordat. Item videtur contra. ff. eo. l. cr vncijs. vj. Sed certe et illa est cōcordantia fi recte ibi fiat computatio vnciarū. Sed magis videtur

Dupōdiū Pondus. Tripōdiū Quadrī pondium. Hec glo. dicit. ſ. dicit. tuor partes Jn pūa declarat terr. Jn ſcda format vnū. ſ. nū ad ſimum verſi. idēq; z ſoluit. Jn

+ Et ista cōdo opi. licet Ang. putet de iure veri' fic distiguere: vt p̄dat q̄s verba possunt aptari ad ius cōe: alio p̄sumit testat' de iure ſpāli. l. fimiliovnum ex fundo. ff. de teſt. mil.

étia formatalius ꝑtum nō ad istum ver. ſi ad d. ſi et ſi. ples ꝓxime ꝓcedentem. Ji ḡra formatalius ꝑ rius gō pōt esse cōmune ad vtrumq; ver.

videtur contra. C. de le. l. cū queſtio. vbi dicit non fieri tranſitus ad dipondium vel tripondium: ſed tantum videtur admi ꝓmo ꝗtum cōfertur ſecūdo. Sed diſtingue: aut voluit teſtator: ercedere aſſem vel dipondium: quod poteſt. vt. ℨ. eo. ſ. non autem. ꝛ ita hic intelligit. Aut nolunt: ꝛ tunc habeat locū lex cōtraria. Item ꝛ tunc quando dubium eſt ſili' locū habeat. l. cū queſtio. ſ. eſt cōtra. ℨ dicunt hanc corrigi p il. lā. Accur. Additio. Ad uerte diligēter ꝙ ſi nominatim aſſem exprimit vī trāſire ad dipondiū vl nō. vide Jo. fa. hic. quī infert ꝙ ſi papa er certa ſcientia proꝑdeat duobus de eadē p benda q̄ vteriꝙ admittāt. extra de reſcrip. duobus. in ſi. lib. vi.

a ℨ Reuocanſ. Heredi/tas eſt nō ideo augeꝫ q̄ plures diuidit vncias: ſicut ꝛ libra: ſ. per ſolidū vel aliū numerū diuidat: ꝛ ideo quotā partē quis debet hꝛe in dipondio/totā poteſt partem habere de aſſe: vt hic. et ff. eo. er vncijs.

ℨ Heres. ℨ Laſus. Domine quidā inſtituit hꝛedē ſub cōditiōe: nūqd valet talis inſtitutio: Et rñ. ꝙ ſic. Iſtā heres pure ꝛ ſub cōditōe inſtitui pōt: er certo tñ tpe vel vſq; ad tps nō pōt inſtitui: veluti ſi qs ita inſtituerit. Titiū poſt qnquennū ante ḡ mortē heredē inſtituo. Jn hōi caſu nō valet inſtitutio eo modo q̄ facta eſt. Dies em in inſtitutione adiect' ꝓ ſuppoſito ſiue ꝓ nō adiecto habeſ: ꝛ pinde erit ac ſi titi' pure ꝛ ſine diei adiectiōe inſtitutus fuiſſet. Et hec dicunt vſq; ad illū. ſ. Jmpoſſibilis ꝛditio. Frā.

b ℨ Er certo tpe. ſed in diē incertū qs pōt inſtitui heres: puta cuꝫ ipſe poterit capere et teſtō: + vel cū ipſe morietˉ: vel cum titius morietˉ. vt ff. e. l. in tempus. ſ. l. qui filio. ſ. rñ. ſ. ff. de lib. ⁊ poſtḃu. filius a pſe. ſpon. ſ. C. e. l. extraneū. Miles autē pōt etiā extraneū er certo tpe vel in certum tēpus inſtituere. vt. ff. de mil. teſta. l. miles. ꝛ facit ad hūc. ff. eo. hereditas. argu. tamen eſt contra. ff. de reg. iur. actus. ſed ibi non eſt de hoc actu. ſ. factiomis teſtamenti. vnde interꝓetandū eſt vt magis valeat ꝙ pereat. vt. ff. de reb. du. l. quotiens.

ℨ Jmpoſſibilis. ℨ Laſus. Quidam tituꝫ hꝛedē ſic inſtituit. Titiū hꝛedē inſtituo ſi celū digito tetigerit: ḡro a vobis vtrū valeat inſtitutio iſta: ꝛ rñ. ꝙ ſic. nā in hōi caſu ipoſſibilis ꝛditio nō vitiat: ſecd vitiat ꝛ inſtitu. ꝓo pura habeꝫ. Jmpoſſibilis em cōditio in inſtitutionibus ꝛ legatis ꝛ fideicōmiſſarijs libertatibus adiecta. ꝓ nō ſcripta habeſ: ꝛ pinde eſt ac ſi nulla ꝛditio fuiſſet appoſita. Sed pone: quidā inſtituit hꝛedē ſub plurib⁹ cōditionibus: nunḡd opꝰ oēs cōditiones adimplere ante ꝙ poſſit adire: Ad ḃ rñ. Almice: ſi plures inſtitutioni aſcripte ſunt ꝛditōes: diſtingue: vtrū ꝓ cōiunctione copulatiuā vel diſiūctiuā: ille conditiones ſunt appoſite: nā per coniunctionē copulatiuā: vtputa ſi illud et illud factū fuerit titium hꝛedē inſtituo: neceſſe habet hꝛes in hoc caſu oēs cōditiones adimplere. Si vero ſub diſiūctiua cōiunctione plures ꝛditiones appoſite ſunt: vtputa ſi illud aut illud factum fuerit neceſſarium titium hꝛedem inſtituo: ꝛ in hoc caſu ſi tantum alteri obtemperare ſatis eſt. Et hec dicuntur vſq; ad illū ſ. Idi quos nunḡ. Franciſcus.

c ℨ Jmpoſſibilis cōditio. Tribus modis pōt dici cōditio ipoſſibilis. vel de natura: vt ſi celū digito tetigeris hꝛes eſto. vt. ſ. de inuti. ſtipu. ſ. ſi impoſſibilis. + Jtē de iure: vt ſi patrē ab hoſtib⁹ nō redemeris: vel ſilis. nā hoc facere nos nō poſſe ꝓſumit ius. vt. ff. de cōdi. inſti. l. conditiones. ꝛ. l. filius. ꝛ in his duabus hꝫ locum ibi. ſ. impoſſibilis. Jtē de facto vt ſi montē aureū dederis/hꝛes eſto. ꝛ hoc caſu nō valet inſtitutio vel libertas: cū nec animꝰ pādi, furit ꝛ furis ſpumꝑtio. vt. ff. de ſta. lib. l. cū heres. ſ. j. Jtē eſt quedā quarta impoſſibilitas ꝙ ꝑter ꝓpleritatem q̄ vitiat: vt hec. ſi titius hꝛes erit/ſeius hꝛes eſto. vt. ff. de ꝛdi. inſti. ſi titius. quē. l. eſt huic cōtra. Sed certe hic de impoſſibilitate nature dicit. vt. ſ. de inuti. ſtipu. ſ. ſi ipoſſibilis. Sz certe idē vī in ꝓximis duabus ꝙ vitiet inſtitutio. vt. ſ. de leg. ſ. ſi. ꝙ eſt cōtra. Sed ſolue vt ibi. Jtē facit. ff. de lega. ſ. ſi mihi. ſ. j. ⁊. ff. de ꝛdi. inſtit. l. j. Accurſius.

ℨ Pro non ſcripta. Sed cur ſecus in ḡtractib⁹ vbi vitiat contractuꝫ impoſſibilitas. vt. ſ. de inuti. ſtipu. ſ. ſi impoſſibilis. ⁊. ff. de acti. ⁊ obli. l. non ſolum: ℨ Reſpon. hoc ſolum eſt ſauoze vltime voluntatis.

d ℨ Parendū eſt. ſi ſit poteſtatiua: vt hec ſi decem dederis. Vel mixta vt ſi ueris romā. vt. ff. eo. l. ſeruus. ſ. puto generaliter. ſi aūt caſualis: et tunc ſufficit primā exiſtere. vt. ff. de condi. inſti. l. ſi plures inſtitutiones. Accurſius.

cipio inerat ſaltē vbi iudex eam nō ex ꝑſſit. Alii aſſ ponē: et tunc in ꝛditione: et tunc in ꝛditibus vitiat: vt ḃ ſed ſtudicijs vel arbitrio vitiat ſententiam

+ Ubi ē veri ſi legatis ſ in inſtitutiōib⁹ vī ꝙ ꝓpioꝛi ꝙ exterit. vt. d. l. ſi plures. et iſto caſu poteſt verificari glo. piece dens.

ficit verificatio alterius.

e ℨ Si plures conditiones in inſtitutionibus aſcripte ſunt ſiquidē coniunctim vtputa ſi illud ꝛ illud factū fuerit: omnibus parēdum' eſt ſi ſcparatim' veluti ſi illud aut illud factū erit cuilibet diceiom obtemperare ſatis eſt.

ℨ Etiā penitus ignotus ꝛ quez teſtator nunḡ vidit poteſt hꝛes inſtitui. Arctinus.

ℨ Jſti quos nunḡ teſtator vidit heredes inſtitui poſſunt: veluti ſi fratris filios⁵ peregrinātes⁶ ignorans qui eſſent heredes inſtituerit. ignorātia cuiꝰ teſtātis inutilem inſtitutionem non facit.

De vulgari ſubſtitutione. Titulus. xv.

ℨ Poteſt quis plures gradus heredum facere: et in ſubſidium ſubſtituere ſeruū neceſſarium heredes.

Poteſt autem quiſ in teſtamento' ſuo plures gradus[k] heredū

f ℨ Si ſeparatim. l. ſubdiſiunctiua cōiunctiōe. Jdē in legato ſcribatur/qō hic in inſtitutione dicit. Sed ſi in diuerſis partib⁹ teſtamēti inſeratur/nouiſſime debet obtēperari. + Sz in libertate directa cuilibet obtēperari ſufficit. vt. ff. de ꝛdi. ⁊ demon. ſub diuerſis' in fideicōmiſſaria nouiſſime. vt. ff. de condi. ⁊ demō. ꝓ fideicōmiſſum. ꝛ. l. qō traditū. fin Joā. Et facit ad hūc. ſ. ff. de v̄b. ob. ſi ita qs ſtipuleˉ.

ℨ Ubi qs. ℨ Laſus. Domine gdā inſtituit quedam ſibi ignotos heredes: nūquid valet talis inſtitutio: Et rñ. ꝙ ſic. Nam bi quos nunḡ vidit teſtator heredes iſtituit pōt: veluti ſi aliquis fratris ſui filios peregrinātes heredes inſtituit: nec ideo impedit inſtitutio ſi teſtator ignorauerit qui eſſent: ignorātia enim teſtatoris inutiles inſtitutionem non facit. Et hec dicunt vſq; in ſi

g ℨ Fratris filios, vel etiam ſuos ſeruos vel quēcunq; alium. vt. C. e. l. extraneum.

h ℨ Peregrinātes, alꝰ peregrinatos: puta q̄ viſitāt limina ſancti Jacobi: vel ſancti Petri: aliud ſi eſſet peregrinus. i. deportatus. tunc cū inſtituit nō pōt. vt. C. eo. l. i. q̄ eſt huic contra. ff. e. l. ſ. ſi in cōdictione. ſ. ſolemnis. Item ſunt ⁊ alij qui non poſſunt inſtitui heredes: vel habere cōmodum ex teſtamento quos notaui. ſ. de lega. ſ. legari.

ℨ De vulgari ſubſtitutione. ℨ Supra dictū eſt de inſtitutionib⁹ primis. vt. ℨ. e. ti. ſ. j. Nūc de ſcōis: q̄ ſubſtitutiōes dicunt' ſiue primo gradu ſiue vel alio. vt. ſ. e. in pn. ⁊ q̄ vulgaris eſt magis cōſi q̄ ⁊ a quo libet ⁊ cuilibet fieri poſt: ideo de ea vulgari ꝓmittit. Accurſius.

Oreſt. ℨ Totius ſte titulus diuidit in quattuor ptes. Primo ponit ꝙ cuilibet liberū eſt facere pluralitatē graduz heredū. Scōo ꝙ loco vnī' inſtituti poſſunt plures ſubſtituti: ⁊ ecōtra. Tertio quādo partes ſunt in inſtitutiōe erpſe ⁊ tnōan ſubſtitutiōe. Quarto qñ ſeruus alienus vt paterfamilias inſtituitur. Scōa ibi. Et plures. Tertia ibi. Et ſi er diſparibus. Quarta ibi. Si ſeruū. Et nota q̄ iſtud pin. tertus: cū. ſ. j. habeˉ fere ſub eadē forma v̄bor. in. l. pōt. ff. de vulg. ⁊ pupillari ſubſtitutiōe. ℨ Laſus. Dñe vos vultis tractare de ſubſtitutiōe vulgari. dicatis mihi qualiter fit vulgaris ſubſtitutio: Ad hoc rñ. Alsice: teſtator in teſtamento pōt facere plures gradus hereduz. vñ hoc modo ſ. hꝛes iſtius fuit. ſe luti ſi teſtator ꝓmo ita inſtituit. ℙ. hꝛedē inſtituo. ꝙ ſi. ℙ. hꝛes non erit. Alꝺ. et ſubſtituo. ꝙ ſi. Alꝺ. nō erit hꝛes titii ei ſubſtituo: ⁊ ſic deinceps in ꝑtū teſtator voluerit ſubſtituere ꝑ ōpz negatiua v̄ba gradꝰs ſubſtitutiōis multiplicādo. ⁊ nouiſſimo iſtis hereditate ſuſpecta ſeruū ſuū pōt hereditē de neceſſitate ſubſtituere: vt ſi forte oēs alij hereditatē repudiauerint: ſaltē ſeruū in ſubſidiū hereditatē hꝛ: ⁊ nō ſe ſibi vnī' in loco vnī' ſubſtituit pōt: ſz etiā ples ſi loco vnī' ſubſtituti pōt: ⁊ etiā ipſi hēdes iſtituti inuicē iſtituti pōt: vnī' in loco ꝑ plurū ſubſtituti pōt. veluti ſi teſtator ita diceret. ℙ. ⁊. Alꝺ. heredes iſtituo eos ſibi inuicē ſubſtituo. nā in hōi caſu tacite vulgariter alter alteri intelligit ſubſtitutus. Et hec dicunt vſq; ad illū. ſ. Et ſi er diſparibus. Fran. de are.

i ℨ Jn teſtō. Jn alia autē volūtate ḡ in teſtō vt codicillis vel aliqua alia nō ſit: ſz bmōi ſubſtitutio: vt directo valeat ſic neciſtitutio fieri pōt. vt. ſ. de codicillis. ſ. pe. ⁊. C. de codi. l. hereditatē. + ſit tū in codicillis er certa ſcia: vt ꝑ fideicōmiſſum ſaltē directo ſubſtitutus ꝑ ℍ v̄ba: ſubſtitutio/admittat. vt. ff. ad trebel. l. ſecunda: Rñ. niſi teſtator ꝑtaret ſe facere teſtū: ⁊ facē codicillos nō deſtinaſſet: ſz poſſet. nā tūc ſubſtitut' in bis nec ꝑtetō nec ꝑ fideicōmiſſū admitteretˉ: licet poſſet. vt C. de codicil. l. ſi. ſ. illud quoq;. ⁊ facit. ff. ⁊ l. pōt. Accur.

k ℨ Gradus. ad ſimilitudinem eiꝰ gradnū ſic dicunt' qui faciunt ſcalꝰ tu

+ Nec exhe reditatio. et criſtis i duplo teſtatꝛ ſine ꝑpis ad te codicilla ri volunte ꝑ ſumit. l. tuo

+ Ubi ē veri ſi ſubſtitutꝰ ire certa per ꝺbus cōe nūp tra hiſ ad totus vt. l. cogi. ſ. ſiuer. ff. ad treb. niſi cēt ſubſtitutus i quota alio nō exiſte hꝛede. ſec' ad tē eſt in inſtitutiōe. vt. l. ſ. ſi ex fun dō. ff. de hereditati. ang.

+ Et iſta i poſſibilitas aliqñ ponit i dſpoſitio ner tunc ſi fit certa ſub ſtantia ſeq̄ vitiat. ſi certa accidēta ſi vltimis dſpoſitiuē vitiat. Jdē in ſcrib⁹ bo nā. ſi iudicis ſi ꝓna d

Continuatio.

+ Differunt tñ: q̄ ſubſtitut' ire certa per ꝺbus cōe nūp tra hiſ ad totus vt. l. cogi. ſ. ſiuer. ff. ad treb. niſi cēt ſubſtitutus i quota alio nō exiſte hꝛede. ſec' ad tē eſt in inſtitutiōe. vt. l. ſ. ſi ex fun dō. ff. de hereditati. ang.

UNIVERSITÄTS

§. tractari. ff. de iu. co. di. ꝛ est glo. singu. in. l. ꝑbio ciuili. ff. co. bus. ff. co.

las. sic. ꝛ dꝫ gradus ꝛ sanguinitatis. vt. ff. de gradi. l. iuris cōsult. §. ꝑ dus.

a ¶ Ingrum. id est in quot.

b ¶ Substituere. licebit potest.

c ¶ Nouissimo. i. vltimo. sic. ꝛ de suspec. tu. §. nouissime. Sed nunquid in alio nisi in vltimo fieri pōt? R'si. non. cum eñ ipse seruus oino esse facere: vt puta si ille heres nō erit ille heres cui. ⁊ dicneeps in ꝯ'tū velit testator substituē". d ¶ Et nouissimo' loco in substituto vel[a] seruū necessariū heredē istituē pōt.

¶ Possunt plures in locū vni": ⁊ vn' in locū plurū: ⁊ singuli singulis vel oēs inuicem substitui.

¶ Et plures i vnū locū pñt substitui: vel vnus' in plurū: vel singuli in singulorum: vel inuicem[f] ipsi[g] qui heredes instituti sunt.

¶ Instituti inuicē substituti eadem partes vident habere in substitutione quas in institutione. nisi testator aliter disponat.

¶ Et si croisparibus[h] partibus heredes scriptos inuicem substituerit: ⁊ nullā mentionē in substitutione habuerit partiū: eas videt in substitutione partes decidisse quas in institutione exercuit: ⁊ ita diuus pius rescripsit.

d ¶ Vel. pro saltem.

e ¶ Vel vnus. f. substituti pōt in locū plurium.

f ¶ Inuicē. sic. f. titu. i. §. substituit ⁊ ꝑ talia vba fit substitꝯ copendiosa.

g ¶ Ipsi. f. pñt substituī

h ¶ Et si er disparibus.

¶ Casus. Quidā fecit testamētū ⁊ in testō suo in stituit tres hēdes ex dispariḃus partib'. puta. ℙ. in fer uncias. ⅄. in uij. ⁊ titiū. ꝛ duas. ⁊ post ea adiecit. vos inuicem substituo: ⁊ nullas partes in substitutiōe exp'ssit. mortuo testatore. ℙ. in fer uncias institutus anteꝙ adierit decessit portionē suā repudiauit. modo quero in quas portiōes substituti petro debeāt succedere: Ad hoc rñ. Ulpianus: si er disparibus partib' heredes institutos testator inuicē substituerit ⁊ nulla mētionē partiū in substitutiōe fecit. eadem partes videtur in substitutiōe dedisse quas in institutiōe exp'ssit. ⁊ ita diuus pius rescripsit. vñ dico tibi q' in casu ꝓposito. ℙ. instituti in quartuo uncias er substitutione habebit ⁊ titius instit. in duabus er substitutiōe ad duas similiter vocabit. Eodē cñ modo q̄ eos testator dixerit in institutione videt eos in substitutione dixisse. Et hec dicuntur vsq; ad illum. §. Sed si instituto. Franciscus.

i ¶ Exp'ssit. S. ff. ad trebel. quotiens. ⁊. l. nōuiꝰ. ꝛ. sed hic loquit cum nō exp'ssit ꝓpria noīa. + er equus partibus substitutos dare iussit.

k ¶ Sed si instituto ¶ Casus. Quidā fecit testamētum: ⁊ in testamēto suo titiū et seium heredes instituit: ⁊ postea adiecit: si titius heres nō erit seiū coheredē suū substituo: ⁊ si ꝙ' heres nō erit mevii substituo: mortuo testatore titi' ꝓmo repudiauit: secus secundo modo meui' q fuit substitutus seq; vult admitti ex substitutione: mō vertit in q̄stione vtrū debeat admitti meui' ad tota hereditatē ꝑ dārō vsq; ad. §. Si seiū alienū.

Et certe rñ. q' ad vtrāq; ptē admittit: ⁊ ita diuus Severꝰ: ⁊ anto. i boc titio seius substitutus: ⁊ seio fuit substitutus meuius. ꝓmo titius. secundo seius repudiauit: admittit meuius in partem vtriusq; heredis vt hic. ⅄. ff. c. l. si titius. ⁊. l. coheredi. in ꝓn.

l ¶ Heredi. scilicet seio.

m ¶ Coheredi. suo scilicet titio.

n ¶ Alius. scilicet meuius.

o ¶ Sine distinctione. sc. siue duos pupillaris vel vulgaris substitutiōis. q. d. nō distinguitur si fuerit pupillaris vel vulgaris substitutio. et q̄ fuerit ꝓmo facta: vel substitutio: vel substitutio: ⁊ idē in vulgari. Sed banc reprobant quidam: quia debet ibi esse oratio: vt ꝓmo principalis: ⁊ postea substitutio. fiat. vt. ff. de pupil. ⁊ pupil. substi. l. q. §. pus. Sed certe ille. §. pmus cōrigitur per sc vsq; in. ñ. dicte. l. Sz ego hoc reprobo: quia non est hec huius ꝛcintētio sed hec: q̄ sic fuit de facto q' nō distinxerunt cū ab eis quereret. Et tamen distinguendū a nobis sic ꝛ als. ff. de iudi. nō pōt. in fi. ⁊ depostu. l. imperator. in fi. Itez nō dr hic de pupillari sed de vulgari cñ. vt patet er ser. ⁊. + per q̄ cū ratio reprobat superior: sñia. sc. q' in ꝑn. glo. fuit dictū fm quoldā nō distinguit an fuerit pupillaris an vulgaris substitutio. Dūtinxerit ergo vtrus in stitut' adierit. vel coheres vel ābo: vel nullus. si cñ vter q; adiuit substitutus repellit: si coheres cñ. f. seius idē: quia meuius repellit. Itez si neuter habet locū quod dicō. f. q' meui' habeat totū. Si aūt ntr' trāſ. f. primus heres adeat: ⁊ seius nō: in parte repellit. f. meuius. nā in partem repellit: quam adiit titius. vt. C. c. l. post aditam. ⁊. ff. de vulg. sub. qui habebat filium. j. respon.

m ¶ Si seiū alienū. ¶ Casus. Quidā fecit testamētū: ⁊ in testamento suo seruū. p. quem credebat liberū boiem heredē instituit. ⁊ postea adiecit: ⁊ si institutus heres nō erit: meuiū ei substituo: mortuo testatore iecit: ⁊ si institutus heres nō erit: meuiū ei substituo: mortuo testatore apparuit q' ille quē testator erroꝛe deceptus credebat fuisse liberū. et tāq; liberū heredē instituit seruꝰ erat pe. et ita iussu. ꝓ. dñi adiuit heredit' q cā dicebat sibi acquisitā. er aduersō meuius substituit' viriliter se petro opponebat ⁊ al legabat in hunc modū. Ego dñe. ℙ. dico q' ꝓ aditionē serui tui in casu isto nō pōt tibi acquiri hereditas q: testator erroꝛe decept' credebat liberū fuū tuū q̄ sibi heredē instituit vñ cum in rei veritate nō rennerit institutio facta: ideo deficiēte institutione dicome er substitutiōe ad totā hereditatē admittē dū: et te oino repellēdū: sed in ꝓtrariū. ꝓ. videbatur tibi posse defendere hereditatē in hūc modū allegādo contradicēs. Dñe meni ego dico q' veritas ꝑferēda est opinioni. vñ cuꝫ in veritate seruus meus fuerit institutus ⁊ si heres nō esset meum substituerit: iꝙ iste seruꝰ ꝓ errore institut' iussu dñi adierit heredit': nō tñ substitutio vul. penit' euanuit: imo meui' vulgariter substitutus in parte hereditatis acq̄site admittē dus est. Sed nōe qualiter rñdebitis ad allegationes hinc inde ꝓpositas: Ad hoc rñ. Ulpianus: allegatio dñi. ꝓ seruo instituto locū hz in eo seruo q̄ testator sciēs esse seruū heredē instituit. Illa cñ verba q̄ ponunt in vulgari sed si bene non erit in eo q̄ testator: in reiveritate scit esse seruū intelligunt: seq; neq; ipse seruus in fructus acquirit sibi hereditatem. neq; ꝓmo ꝑsona; neq; futuro. q: tunc demū admittit substitutus si in boc casu ꝓmo ignorabat ipsum seruū esse: ita non ommino obtinet allegatio dñi. Allegatio vero meui substituti locum habet in eo seruo q̄ testator sciens hominem liberum instituit: ⁊ ei vulgariter substituit. Illa cñ verba sc. si heres non erit in eo seruo q̄ testator: scit esse patrēfami. hoc significat si neq; ipse sibi acquirit hereditatē: neq; illi cuius iuri postea subiectus erit: tunc enim demum ad hereditatem admittitur substitutus: sed certe secus erat in casu ꝓposito. nam testator: credebat ipsum esse liberum: ⁊ in rei veritate seruus fuit vnde non est mirū si aliud ih ꝓmo responso. ꝙ in secundo vel tertio statutum sit: nec videatur aliquis nos aliquid nouum in boc casu statuisse. Nam ita tribuus cesar in persona partibenuj seruj sui quondam a testatore p error em instituti constituit. Franciscus de aretio.

p ¶ Patrēfamilias. id est liberum hominem. Accursius. Additio. Et hoc verum nisi error esset in ea persona qualitate que ꝓsumeret causa finalis ipsius institutionis: puta in consanguinitate: vt. l. si pater. C. de here. instit. Angelus.

q ¶ Iussu. quem iussum necessario oportet precedere. vt. ff. de acquir. here. l. si quis mihi. §. iussum.

r ¶ In partem. Sed in quam? Respon. hereditas in duas partes diuiditur: ⁊ iterum vnus semis diuiditur in duas partes: que sunt due ꝗr te totius: ⁊ vnam harum particularius habet dominus instituti: alia substitutus: vt. ff. de here. instit. l. si pater fa. in fi. Sed de alio seruisse q̄ erit? Respon. quidam q' substitutus habet inspecta opinione testantis sc; qui credidit institutum liberum fuisse: ⁊ ita per cōsequens credit substitutum admitti si hereditatem sibi instituti non acquisierit vel alij cuius iuri postea subiect' foret: vt in fi. huius. §. ergo si aliqō istorum duorum non contingit debet habere substitutus ꝑ vim opinionem testantis totam hereditatē: sed quia nō erat liber vt testator credidit: de equitate dat̄ur domino ipsius quarta hereditatis: ⁊ facit ꝓ boc illud generale opinionem considerandam. vt. ff. pro empt. l. ij. §. si quis

sedi. haberet substitutus partē illius cui non fuit substitut': si nulla ratiōi eis facta distinctiōe si e dissentione eaꝫ habēt iure substitutis: et si fuit forte meniūs? ifer: secus si ceī i pupilla ri: vel alio vbi no accrescendi locum habere non posset: vt ꝑ dc. §.

+ Sed si hos substitutos qi tunc admitterent. ꝑ virilitā e appellatio q̄ hic fuisse apparet de volūtate re statoris. vt l. verū. §. fi. ff. de re. iu. q̄d aūt si alī quos ꝓpter aliquos appellatiuis. vel oēs similiter nos. bus appellauerit: q̄d si aliqui fuerint substitutiōe cōiūcti: vn' separatus. vide §. ange.

+ Et in ea ratiō. ꝓcedit si teret item si in casu suo vbi. f. cohe redi substituto ē facta substitutio: tūc ei q̄uis ꝓ iuo accre

Opinio an sit veritati anteꝓponenda.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

quis a pupillo. ff. de acqui. here. l. is qui putat. Ally dicūt q dño da tur cōsideranda vertitate magis q opinione: qr vere seruus eius dñi fa ctus erat ille qui instituit? fuit: quod verius esse videt veritate magis attenta: vude facit ꝛ illud generale veritatem spectandaz. vt. ff. de leg. ij qs rc. Accur. Additio. Dic q vltia opi. gl. est verior: ꝛ ita no. glo. et doc. in. o. l. si pissa. vcz q

Illa cñ verba[a] si here[es]b non erit in eo qde qđ alicno iuri subiecti esse testato[r] scit/ sic accipiuntur. Si neqz ipse hēs erit[d] neqz aliū heredē esse erit[e]. Jn eo vo quem patrēfamilias esse arbitratur[5] illud significant si hereditates sibi vel ei cuius iuri postea subiectus[h] esse ceperit nō acquisierit[i]. Idqz tiberius cesar in persona parthenij serui[k] sui constituit.

De pupillari substitutione. Titulus. xvj.

Liberis impuberibus ꝛ iptāte testatoris existētibus: pōt substitui non solū vulgariter: sed etiā pupillariter per quā substitutionem substitutus efficit heres ipsius pupilli. Arctinus.

Liberis[1] suis ipuberibus[2] quos i ptāte qs hz nō solū ita vt supdixim[m] substituere pōt: id est vt si heredes ei nō extiterint: alius sit ei heres. Hz eo amplius vt si heredes ei extiterint ꝛ adhuc ipuberes mortui fuerit sit eis aliquis heres: veluti si qs dicat hoc mō[n]. Titius filius meus heres mihi esto[o]: ꝛ si filius[p] meus mihi heres non erit: siue heres[q] erit ꝛ puius moriatur ꝙ in suam tuclam veneritid est ante qz pubes[r] factus sit: tūc seius heres esto. Quo[s] casu siquidem non extiterit heres filius: tunc substitutus patri fit heres[t]. Si vero extiterit heres filius ꝛ ante pubertatem decesserit ipsi filio[v] fit heres substitutus. Mas moribus[x] institutum est: vt cuz cius etatis[y] filij sint: in qua ipsi sibi testamentum facere non possunt parentes eis faciant.

Exemplaris substitutio sit puberibus mēte captis ad exēplum pupillaris. Et filio facto sanc mētis expirat qđ admodum pupillaris cum filius pubescit. Arc.

Qua ratiōe excitati[z] etiā pstiturionē[a] posuim[b] in nro codice: cū pspecti est vt si q mēte captos ha beant filios vel nepotes/ vel pnepotes cuiuscunqz sexus vel gradus: liceat eis ꝛ sū puberes sint ad exemplum pupillaris substitutionis certas personas[c] substituere.

Si autez resipuerint[c] eandem substitutionē infirmari: ꝛ hoc ad exemplum[d] pupillaris substitu-

n Hoc modo. Hic caute no. q primo ponit verba institutionis. Secundo substitutionis vulgaris. Tertio substitutiōis pupillaris. Accur. Additio. Aliqui dicunt q omnia sunt verba pupillaris substitutionis que etiam non heredi ꝛ exheredato fieri potest: cum hic textus non intendat exemplificare vulgarem. Jo. fa.

o Esto. hec est institutio tantum. Accursius.

p Et si filius. ecce vulgaris. Accursius.

q Siue heres. ecce pupillaris.

r Pubes. bene facit q exponit. alias interdum pro. xiij. annis: interdū pro. xv. annis ponitur hec oratio. cum in suam tutelaz venit. ff. de lega. ij. cum filio.

s Quo casu. supradicto.

t Patri fit heres. ꝛ sōlus patris habeat bona fim Azo.

v Ipsi filio. ꝛ nihilominus patri. vt. ff. e. patersfamilias. ꝛ bona pupilli vndecūqz quesita sunt habet. vt. ff. eo. sed si plures. §. ad substitutos: ni si in duobus casibus vt in testamento militis et arrogatoris. vt. ff. e. sed si plures. §. in arrogato. ꝛ §. ad substitutos. in fine. Accursius.

x Moribus. als a maioribus. vt. C. de impu. ꝛ aliis substitu. l. humanitatis.

y Etatis. vt masculi ante. xiij. an. femine ante. xij. an. ff. ō testa. l. qua etate. ꝛ. §. qui ma.

lit cñ hoc in milite. vt. l. miles ita. §. exheredato. ff. de testa. mil. dūmodo filius nō sit in potestate aui. als secus. l. cū filius. ff. eo. ti.

a Illa cñ verba. Hic mutat casum. nam. §. dixit quādo aliud arbitratur testator: ꝛ aliud erat. in his autē duob? respō sis q sequunt idē ē id qđ arbitrat testator. Acc.

b Si heres nō erit. que apponūtur in substitutionibus vulgaribus.

c Testator scit. ꝛ veruz scit. als enim non dicere tur scire nisi cēt. vt. ff. de aqua pluuia arcē. l. ij. §. item labeo ait.

d Erit. s. liber factus.

e Nec̄ alium. i. nec̄ sibi si liber fieret vel dño suo presentiyel etiam futuro queriť.

f Decesserit. nā tunc qñ nō est aliqō istoz duoz admittit substitutus.

g Arbitrat. s. testator subaudi ꝛ pez arbitrat.

h Subiectus. puta qr vendidit se ad pretium participandum: vel qr dedit se in arrogationē quod potest.

i Acquisierit. supple i littera. At in nostro casu primo. s. hui?. §. aliud est et aliud arbitrat. vñ ibi in partē admittit vt ibi diximus: ꝛ hec oia sic distinguēdo seruauit ꝓnceps qñ seruus su? fuit institutus/ꝛ alius substitutus vt hic dicit. ff. de here. instit. l. et ti berius. Collige ergo talē distinctionē: qr cū heredē aliquez instituo ꝛ si heres nō erit substituto aut scio liberū/ aut scio seruū: ꝛ tūc seruat qđin. §. ꝛ. iij. rñ. huius. §. dicit: aut puto liberū falso cum sit seruus: ꝛ tunc substituo quo: aut per ei volūtaut nolut aliū fieri heredē: quia hoc expressi: ꝛ tunc seruatur mea volūtas. vt. C. de here. instit. l. cū prohonas. §. est hunc contraria: aut est dubiū volui vel nō aliū fieri heredē pēū ꝛ tūc seruat q ipn. huius. §. dicit. Si autē puto seruuz cum sit liber. + hic casus in dubitabilis est/ calicet q erit liber heres.

k Seruū. s. institutus. + cu fuerat alius substitutus. ista diuisa fuit hereditas inter tiberium dominum serui ꝛ inter ipsum substitutū vt patet in. l. a hoc tiberius. ff. de here. instit.

De pupillari substitutiōe.

Lōtinuar qr. §. visuz é de vulgari substitutiōe. Verū qr. parētes nō solū vulgariter verū etiā pupillariter liberis substituere pōt. ideo scēdar videre de pupillari substōe. Dor.

Jberis. Totus iste titulus diuidit in ser partes. Primo ponit qualiter qs possit facere pupillarē substitutionē. Secūdo de exemplari substitutione cui fieri pōt. Tertio redit ad pupillaris substitutionis materiā. Quarto q etiaz exheredatis pōt fieri illa substitutio. Quito circa pupillarē substitutionem aliquos casus ponit. z potissime vsqz ad quantitatem possit fieri. Sexto q maior? vel puberi vel extraneo fieri non pōt pupillaris. Sexta ibi: quia ratione. Tertia ibi: igitur. Quarta ibi: nō solū. Quinta ibi: quecūqz. Septa ibi: extraneo. Littera ibi titulo est planissima: ideo pone casum per textum.

Liberis. Nota er hac lra tria esse necessaria vt pupillaris substitutio teneat. Primū vt sit de liberis cui substituit: nā extraneo substituit nō pōt. vt. ff. e. §. extraneo. Secūm q sint impuberes. nā puberib? nō pōt substitui. vt. ff. e. §. masculo. Tertio vt q habeat in ptāte: vt in hac lra patur per ordinē. emācipatis aut nō pōt substitui. vt. ff. e. l. ij. §. ij. + Tertio est necessarii quartū q filij sint instituti vel exheredati: alis nihil esset principale testū. vt. ff. de exhe. li. in prin. ff. eo. l. j. in fin. vñ nec pupillare valeret: vt. ff. eo. §. liberis. ꝛ hec oia silr in nepotibus seruant si nō sint rec̄asuri in sui patris potestat. vt. ff. e. l. ij. §. postbumis. als cū sint rec̄asuri non valet testamentum cū in eo casu sint vt eoz testamenta non valeant: etiam si ipsi essent maiores.

m Jta vt supra diximus. scilicet vulgariter. §. ti. j. ꝛ boc idē bic subijcit vt si heredes rc.

o Hic caute no. q primo ponit verba institutionis. Secundo substitutionis vulgaris. Tertio substitutiōis pupillaris. Accur. Additio. Aliqui dicunt q omnia sunt verba pupillaris substitutionis que etiam non heredi ꝛ exheredato fieri potest: cum hic textus non intendat exemplificare vulgarem. Jo. fa.

p Exheredatis. vel exheredatis. Accursius.

q Exemplaris. vel exemplaris. Accursius.

r Si autez resipuerint. vel si resipuerint. Accursius.

s Eandem substitutionē infirmari. vel eandem substitutionem infirmari. Accursius.

t Hoc ad exemplum. vel hoc ad exemplum. Accursius.

v Pupillaris substitutis. vel pupillaris substitutis. Accursius.

x Non possint. §. cum ergo.

5 Excitati. scilicet nos iustinianus.

a Constitutione. C. de impub. ꝛ ali. substi. l. humanitatis.

b Certas personas. §. filios mente captos rum si habeant: als fratres mente capti. # als quoscunqz volet. vt in. d. l. humanitatis continet. Additio. Etiam supradictis existentibus qui sunt spurij vel naturales tantum. aut etiam mente capti. Ange.

c Resipuerint. id est cum compotes mentis vel sani facti fuerint.

d Ad exemplum. ꝛ ita bec vocatur exemplaris substitutio. Unde vt plene de his habeas notitiaz distingue quinqz genera substitutionū: quia alia est vulgaris/ alia pupillaris/ alia exemplaris/ alia breuiloqua/ alia compendiosa. Prima scilicet vulgaris subdividit: q: alia expressa vt que fit verbis negatiuis: vt si heres non erit titius erit bres: vt. §. proxi. Alia tacita que fit verbis affirmatiuis. vt hic vos in uicē substituo. vt. ff. de here. instit. cum in testamento. §. j. Item hec q? quis erit mihi heres/ sit filio meo impuberi heres. vt. ff. eodem. l. qui liberis. §. hec verba. hec vulgaris adita hereditate expirat. vt. C. eod. l. post aditam. Secunda autem scilicet pupillaris similiter subdividitur: quia alia expressa que fit verbis affirmatiuis vt hic si heres eris et moueris in pupillari etate titius sit heres. vt. §. proxi. Alia tacita. scilicet vt si vulgariter tantum pupillo substituatur. quo casu tacita subintelligitur pupillaris: sic ꝛ sub pupillari tacita vulgaris intelligit. vt. ff. e. l. nam bociure. in prin. C. de impube. ꝛ alis subst. l. quis. ꝛ hec adueniente pubertate expirat. vt in fi. huius. §. Tertia scilicet exemplaris sic ideo dicitur: quia ad exemplum pupillaris ēt indicta. vt hic dicitur. Jn multis tamen differunt: quia hec etiam maioribus fit: sed illa tantum impuberibus. Item vsqz ad certam etatez fit pupillaris scilicet. xiij. annum. vel. xij. annum in femina. vt. j. e. §. masculo. vel etiam minus tempus certum non maius. vt. ff. e. l. si ita quis substituerit. ꝛ. l. in pupillari. at hec exemplaris in incertū. Jtez in hac ſz exēplari certe persone substituunt. vt. C. e. l. humanitatis. in pupillari autē gliber pōt substitui. Quarta aūt. i. breuiloqua fit ita dicendo? heredib? substitutis. vos mutuō substituo ꝛ si ambo pupilli sunt. Quatuor substitutiōes bis vbis breuib? cōprehēdunt: ꝛ appellat ler hāc recipiocā substitutionē. vt. ff. eo. l. nā bi iure. §. j. Quinta. scōpendiosa fit bis verbis aliquo instituto quandocūqz decesserit titium substituo: ꝛ siquidē boc fiat a milite pupillo vel nō pupillo valet iure diuino: quicūqz decedat intestat. vt. ff. de mi. test. miles ita hēdē. §. j. misi mater sit in medio: quo casu iure fideicōmissi valet si pubes ita facꝛ de? non possunt. §. cum ergo.

5 Excitati. scilicet nos iustinianus.

a Constitutione. C. de impub. ꝛ ali. substi. l. humanitatis.

b Certas personas. §. filios mente captos rum si habeant: als fratres mente capti. # als quoscunqz volet. vt in. d. l. humanitatis continet. Additio. Etiam supradictis existentibus qui sunt spurij vel naturales tantum. aut etiam mente capti. Ange.

c Resipuerint. id est cum compotes mentis vel sani facti fuerint.

d Ad exemplum. ꝛ ita bec vocatur exemplaris substitutio. Unde vt plene de his habeas notitiaz distingue quinqz genera substitutionū: quia alia est vulgaris/ alia pupillaris/ alia exemplaris/ alia breuiloqua/ alia compendiosa. Prima scilicet vulgaris subdividit: q: alia expressa vt que fit verbis negatiuis: vt si heres non erit titius erit bres: vt. §. proxi. Alia tacita que fit verbis affirmatiuis. vt hic vos in uicē substituo. vt. ff. de here. instit. cum in testamento. §. j. Item hec q? quis erit mihi heres/ sit filio meo impuberi heres. vt. ff. eodem. l. qui liberis. §. hec verba. hec vulgaris adita hereditate expirat. vt. C. eod. l. post aditam. Secunda autem scilicet pupillaris similiter subdividitur: quia alia expressa que fit verbis affirmatiuis vt hic si heres eris et moueris in pupillari etate titius sit heres. vt. §. proxi. Alia tacita. scilicet vt si vulgariter tantum pupillo substituatur. quo casu tacita subintelligitur pupillaris: sic ꝛ sub pupillari tacita vulgaris intelligit. vt. ff. e. l. nam bociure. in prin. C. de impube. ꝛ alis subst. l. quis. ꝛ hec adueniente pubertate expirat. vt in fi. huius. §. Tertia scilicet exemplaris sic ideo dicitur: quia ad exemplum pupillaris ēt indicta. vt hic dicitur. Jn multis tamen differunt: quia hec etiam maioribus fit: sed illa tantum impuberibus. Item vsqz ad certam etatez fit pupillaris scilicet. xiij. annum. vel. xij. annum in femina. vt. j. e. §. masculo. vel etiam minus tempus certum non maius. vt. ff. e. l. si ita quis substituerit. ꝛ. l. in pupillari. at hec exemplaris in incertū. Jtez in hac ſz exēplari certe persone substituunt. vt. C. e. l. humanitatis. in pupillari autē gliber pōt substitui. Quarta aūt. i. breuiloqua fit ita dicendo? heredib? substitutis. vos mutuō substituo ꝛ si ambo pupilli sunt. Quatuor substitutiōes bis vbis breuib? cōprehēdunt: ꝛ appellat ler hāc recipiocā substitutionē. vt. ff. eo. l. nā bi iure. §. j. Quinta. scōpendiosa fit bis verbis aliquo instituto quandocūqz decesserit titium substituo: ꝛ siquidē boc fiat a milite pupillo vel nō pupillo valet iure diuino: quicūqz decedat intestat. vt. ff. de mi. test. miles ita hēdē. §. j. misi mater sit in medio: quo casu iure fideicōmissi valet si pubes ita facꝛ de?

In cñ q certe? exheredat? vel sista cā pretitis vnū tā tūmō substituere pōt. Ange.

Substitutio vulgaris.

Substitutio pupillaris.

Substitutio exēplaris.

Substitutio breuiloq? als rec̄iproca. Substitutio cōpendiosa.

UNIVERSIDAD DE

Institutionū imperialiū Liber. II.

ceāt institutus. vt. C. e. precibus. Si vero pagan⁹ siue nō miles fa ro postea tunc aut p hec q̄ fit substitut⁹ illi: ☞ tūc trahit ad fideicō missariā. vt. ff. ad trebel. fecuola. aut p hec verba te instituo: ☞ si decesſ feris quandocūq; tibi illū facio heredē. ☞ hec non valet. vt. ff. e. l. ſi bis ciuilibus. Accurſius.

a ¶ Que. ſcz pupillaris.

b ¶ Adoleuerit. Item ſi nitur arrogatiōe impu beris. vt. ff. de adop. nec ci. in fi. ✠ Ité ſi pris nō fuit bēditas adita. vt. ff. e. ſz ſi plures. §. ſi er aſſe. Ité ſi naſcit poſtbum⁹ teſtator. vt. ff. co. l. pf fi liū. Ité p ſcām teſtamēs tū q̄ tamē valeat. vt. ff. co. l. ſi quis cū. §. fi. Ité ſi teſtamentum paterni rum⁹ patur per querelaz in totū. aliud ſi pro par te. vt. ff. e. in ſubſtitutio ne. ☞ de inoffi. teſt. l. papi nianus. §. ſed nec impu beris: ſed cōtra tab. bo nor⁹ poſſeſſio mota non facit pupillarē ſubſtitu tionē ceſſare: q̄ ibi nō q̄ ritur de viribus teſtamē ti. vt. ff. e. et dnoſ⁹. §. ſi. et de inof. teſt. filius. §. i.

c ¶ Prefatum modum. vt. ſ. co. in pin.

d ¶ Duo. ſ. o. q̄ duo di cunt quo ad qd: q̄ duo bus fit. nā inſtituit bēs duob⁹: pñi. ☞ filio. Ité duarū hereditatū. vnuz vero ōr q̄ ab vno factū. ☞ facit ad hoc. ff. e. l. pa tris ☞ filū. ☞. ff. de cōdi. et demō. l. hec ſcriptura. et ff. de bono. poſ. ſm tab. ſi ita ſcriptum. §. fin. ☞. l. vt bonorum.

e ¶ Formidoloſus. i. doſ loſus mlti⁹ formiter: vl. i. timidus ☞ meticuloſus.

f ¶ Subijcere. ſ. q̄bus in ſidūs cū ſubijceret ſubſtitut⁹ vt hēret ei⁹ hēdita tē. vt fecit zacharellus.

g ¶ Subſtitutionē. ſ. cuz ipa inſtitutiōe. naz ħ eſt ordo vt p̄mo inſtitutio/ ſecundo vulgaris ſubſti tutio/ tertio pupillaris fiat. vt. ſ. c. ti. in pin.

h ¶ Vocatur. que eſt pupillaris.

i ¶ Scribere vel etiam alia charta: quia et hoc fieri poteſt. vt. ff. co. l. patris ☞ filij.

k ¶ Poſtq̄ lino. Linū appellat ipſaz cordulā q̄ ſit de lino vt videm⁹ fieri in leis dñi pape in q̄bus cordulis teſtamēti apponeb̄ant. vp. ſigil la de cera. Et ideo dicit. ppno lino: q̄ ſi alieno vēdicaret dñs ✠ ☞ ita aperiret. ☞ ſolū legis nullūz eſſet. Vel dic. ppno. i. ſeparato ab alijs partibus teſtamēti. Sz nōne magis inſidiabitur ſubſtitut⁹: cū tantaz cōſtructionē. i. ordinationē videat ☞ ppter ſe: ✠ ſi. hoc ignorabit an ppter ſe an ppter aliū facta fuerit illa ordiatio. Accur. Aldatio. ideo inualidabit iſtud cōſilij/ q̄ ſub expreſſa vulgari tacita pupillaris cōtinēat: q̄ illud verum niſi de mente tacita vel expreſſa teſtantis contrarium appareat vt hic. ☞. l. iam hoc iure. ff. eo.

l ¶ Cauere. idē eſt ☞ ſi hoc nō caueat dum tamē ſeparatim ſignet.

m ¶ Nō ideo min⁹. q. d. dirim⁹ q̄ ſi caute fieri pōt. Sz ſi nō ita fecerit: nunq̄ valet ideo minus: ✠ ſi. non ideo minus ☞. vt hic dicit.

n ¶ Tabulis. ſ. apertis.

o ¶ Erheredatis. ſ. ſubſtituere poſſunt.

p ¶ Eo caſu. ſ. quando erheredato ſubſtituitur.

q ¶ Fuerit. vt q̄ gratioſus erat ħ pupill⁹ fic vt ei donaret vel legaret.

r ¶ Id oē. imo videt q̄ tñ in eis bonis valet ſubſtitutio q̄ a pře perue nerūt ad filiū erheredatū. vt. ff. de mi. teſta. l. miles. ſ. erheredato q̄ eſt bunc Sōa. Sol. ibi miles emācipato ſubſtituebat: q̄ in alio. ſ. pagano nō tolerab. vt. ſ. e. ſ. cūeo. ☞ ideo cū vūz p eo iducit. ſ. q̄ pōt ſubſtitue re emācipato: ☞ aliud Sō ſi iducīt. ſ. q̄ nō pōt ſubſtituere emācipato niſi in his bonis q̄ ſibi dedit. vt arg. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. fi. Immo eriſtēn in ptāte: q̄b⁹ p⁹z: q̄ erheredat q̄ erheredatio eſſet inepta in emācipato: vñ dic q̄ ibi loquit in milite q̄ inſtituto vel emācipato pōt ſubſtituere p parte: ☞ p parte nō: ſecus in pagano. Alberge.

ſ ¶ Ad ſubſtitutū. q̄ ſub ſtitut⁹ nullo pōt granaz ri legato etiā ſi ea re q̄ pu pillo fuit relicta. vt. C. b lega. cū q̄dā. §. ipſe erbe redat⁹ ſic iure ſibi relicta vt. ff. e. l. coheredi. §. cuz filie. in fin. §. ✠ Et nota būc. §. non poſſe bodie habere locū niſi talis ſit impubes q̄ poſſit eſſe ig grat⁹ vt prim⁹ puberta ti. vt no. ſ. q. mo. tu. ſi. §. ité ſi ſi minuté. alſ nō pt erheredari. vt. C. de inof. teſt. ſi qs in ſuo. §. ligula.

t ¶ Inſtitutoū. vt. ſ. co. in pn. ſeqs ad. pri. §.

v ¶ Erheredatoū. vt. ſ. priori. §.

r ¶ Et ſibi. Adic nota q̄ ſi filium erheredat cui ſubſtituit: ipſus ſibi: deis de debet facē filio teſta mētū. Si aūt eum inſti tuat: tūc vel ante vl poſt valet inſtitutio vel ſubſtitutio. vt. ff. eod. l. ū. §. pūs. ☞. §. ſz ſi qs. ☞. §. ſz ſi. ☞. §. fi. Additio Sed hāc reprobāt doc. q̄ nō hz rōnē: ☞ dicūt iſtū ter. ☞. d. §. pnus pcedere q̄ſi ſubſtitutio ſit ex iternal lo: ſecus ſi eodē ꝓtertu. q̄ non curatur quid ꝓcedat. Alnge.

y ¶ Faciat. ħ falliti⁹ miliſ te q̄ pt ſubſtituere pupil lo ſz nō inſtituat ſibi ali quē hereditē. vt. ff. de vul. ☞ pupil. ſub. l. ū. §. qſqe.

z ¶ Pars. ſic. ff. eqūcad te ſta. aperi. l. penul.

a ¶ Nō valeat. ſ. a princi pio: vt q̄ filꝰ fuit ꝓteri tus: vt. ff. co. l. ſi qs cū. in fi. l. vel alſ. ſ. nō valet te ſtamētuz a principio: cū multi ſint modi quib⁹ te ſtamētū non valet. vt. ff. de inīuſ. rup. tel. l. j. Idē etiā ſi er poſtfacto rūpa tur in totū. ſ. teſtū patris. Secus ſi. ꝑ partē tñ: q̄ tunc ſubſtitutio re manet. vt. ff. e. in ſubſtitutione. ☞. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. ſed nec. Ité hec ſiunt vera ſi iure ciuili er pugnetur teſtamētum. aliter aūtem ſi iure ꝓtorio: vt ibi. nā ꝓtor nō pōt facere eſſe: nec definere hereditē. de bo. poſ. §. quos aūt. Ité no. ħ q̄ de alienis rebus quis teſtat: vt ꝓt de bonis filij. ſic ☞ alſ. ff. de do. inter vl. ☞ vxo. cū hic. §. ſiſeo. ☞. ff. de in. rap. tel. ſi qs filio. §. ſed ☞ ſi quis fuerit. Eſt ☞ alius caſus ſm quoſ dam: vt. C. de ſecun. nup. femine. §. fi. Sed de iure cōmuni aliter eſt. vt ff. de teſta. l. cinis qui. §. j. ☞ de codicil. l. conficiuntur. §. fi. pri.

b ¶ Vel ſingulis. pōt em eſſe q̄ quis habeat plures filios ☞ oēs impubes: ſi cuilibet ſubſtituere vult poterit. ✠ ſi aūt vltimo loco mortuꝰ ħ pōt vt hic. ☞. ff. c. l. vel ſingulis. ☞ hoc caſu vno mortuō deferē ſua portio iure legitimo. ſ. per. l. xij. tabulaz ad fratres: vt ħ. ☞. j. de leg. ag. ſuc. §. j. Sz certe er eo q̄ tñ vltimo mortuō ſubſtituit vl eos inuicē ſub ſtituiſſe vſq; ad vltimū: ☞ ita iure ſubſtōnis magis q̄ legitimo iter eos ſucedi vt. vt. ff. de leg. j. l. titia ſcio. §. ſcia. j. fi. q̄ eſt hunc §. Sz certe ibi dicit plus. ſ. q̄ nō alienarēt q̄ teſtator eis dimittebat ☞ er ꝑ ibi dicūt re ſubſtitutionis ſuccedere: nō q̄ vltimo tñ ſubſtituit. vt. ff. de leg. iū. is qui. in fi. Additio. Et no. q̄ ſic. §. eſt ler. ff. c. ti. ☞ incipit vel ſingulis ideo non ab re ſic. §. ſic debet incipere: ☞ ita habēt correcti codices.

c ¶ Nouiſſimo. i. vltimo: puta bis verbis q̄ er liberis meis ſi pubes vltimus mozietur:

✠ Et ſi rō qn̄tūc impedit arroga. tus nō ſoluit ex defectu etatis teſtari ſi er alio defectu: q̄ tē ſubiect⁹ al tertius prāticui p̄ tatio. nē pupillaris ſubſtitutio potuit. p/ underi ſm xpoſo.

✠ Doctores ꝓpter publicā vtilitatē ad ſiſtitutiōnē tigni iuſticti. vt per Joan. fa. et Ange. hic.

✠ Et ſi rō dueſſitur: q̄ ſubſtitutio erheredari eſt ſimpliciē reſtri filij: ita q̄ ſi pis. ad nul la quotā be recitatis ac cepit: ☞ ideo in alieno teſtamento legare nō pōt ſec⁹ ſi er ea dē volūtate quotā hereditat⁹ heres ſubſtituit⁹ ☞ ſubſtitutio nō locus eſſe poſſet. vt ff. Ange.

✠ Etiā vnica oratione eō facit vt ſi filiab⁹ legēt⁹ curē ꝓ ſalute ꝑ bus ſint eō ſiſtere: nō ſi habeāt tuo accreſcēdi: vt. l. bmōi. §. qb⁹ ita. ff. de leg. j. an gelus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

mus moriet ei titius heres esto.
a ¶ Substitui. scilicet pupillariter.
b ¶ Nominatim. fic. ff. de heredi. inſti. §. nominatim.
c ¶ Heres erit. subaudi ſit heres filio meo.
d ¶ Quibus. ſcilicet generalibus verbis.
e ¶ Heredes. ſ. patrie.
f ¶ Exciterunt. ſ. ipſimet heredes. + nam ſecus ſi alij ſtrãt vtputa pñi vel dño. nã tales. ſ. pater et dñs qui ſunt heredes p filiũ vel p ſeruũ ex his verbis generalibus ſ̃non admittunt̃ ex ſubſtitutione idẽ dicas de bẽde heredis: vt hec notant. ff. c. cũ filio. ꝛ. l. q liberiſ. §. hec verba. ꝛ. l. ſequen.
g ¶ Pro qua parte. put enĩz dilexit teſtator eos iſtituit equaliter vel ineq̃liter: ſic in ſubſtitutione preſumit vt hic. et ff. eo. ſi pater. ꝛ. ff. tit. ij. §. et ſi er diſparibus.
h ¶ Aſcẽs ad. xiij. an. ſ. cõpleto. ſ. nã pupilli eſſe dr ſinunt. vt. ff. eo. qui. mo. tu. ſi. in pn. ſed infra bos̃ an nos pot ſubſtitui. vt. ff. e. ſi ita gs. ꝛ. l. q plures.
i ¶ Subſtitutio. ſcz̃ directa. ſi ſti aliqua verba in ueniantur fideicõmiſſi i teſtãẽto iure fideicom miſſi valebit. vt. C. de fideicõ. li. frater tuus.
k ¶ Per fideicõmiſſum. qõ ſemp feciſſe vĩ cũ dicit ſi filius me⁹ qñcunq; deceſſerit ſubſtituo ei vi talẽ: q; verbũ ſubſtituo cũ ſit gñale verbũ et ad directa ꝛ ad fideicõmiſſaria ſubſtitutionẽ poſſit trahi: ad id reſtringẽtur qõ eſt rei aptiꝰ. i. ad fideicõmiſſum: q; direta non hz̃ locũ qñcũq; decedit. ꝛ pbatur hoc. C. de impu. ꝛ alijs ſub. l. precibus. §. ſi vero ſubſtitutio. + ff. de vulg. ſubſti. l. coheredi. §. cũ ſilie. ꝛ. ff. de leg. ꝛ ſena. cõ. l. in ambigua. porte idez ſi dicat vitalis bẽs eſto: nã trahitur ad fideicommiſſariam: quia de bere ditate reſtituenda rogaſſe videtur. vt. ff. ad trebel. l. ex facto. j. reſpõ. ꝛ. l. fecnola. Sed contra eſt. vt no. ff. in diſtinctione.
l ¶ Obliget. rogando cum per fideicom. vt reſtituat. Accurſius.
m ¶ Trademus. vt. j. de fideicom. be. per totum.
n ¶ Quib⁹ modis ꝛc. ¶ Aſcẽs nunc ſ̃ſir firment teſtã: nũc ſ̃ir infirmanſ. nã nihil ẽ adeo firmũ qõ nõ rũpat. in aut. de nup. §. nuptias. col. iij.

Testamẽtũ. ¶ Totus iſteti. diuidit in quaꝫ partes. Primo ponit qualiter teſtrñ tollaſ agnatione ſui heredis nouiter adoptati. Scõo qualr̃ ſcõm teſtrñ tollaſ primus. Tertio qualiter teſtrñ irritef capitis diminutione teſtãris. Quarto an voluntas ſolẽnis poſſit tolli nuda volũtate teſtãris. Ultimo qr̃ etiã impator nõ capit er teſtõ impfecto. Scõa ibi. ſi. §. poſteriore. Tertia ibi. alio quoq;. Quarta ibi. et eo autem. Quinta ibi. eadẽ oratione. ¶ Caſus. ¶ Die vos vultis tract. quibus modis infirmentr̃ teſta. dicatis mihi primo q̃diu valet teſtr̃. recte factũ: Ad hoc rñ. Amice: teſtamẽtũ iure factũ ſemp valet: donec aliquo modo rũpaf: vel irritũ fiat. Sed qd dñe ſi videꝰ q̃diu valet teſtrñ: dicatis modo mihi q̃ intelligit teſtrñ rũpi: Ad hoc rñ. Amice: teſtrñ. ppꝛie dicit rũpi quãdo in eo dẽ ſtatu manẽte teſtatore ius ipſi⁹ teſ. vitiat: vt ptz̃ in tali caſu ꝛeplo. Quidam fecit teſt. ſolẽne: ꝛ poſt teſt. aliquãd imperiali reſcripto quẽdã fibi in filiũ: aut forte p̃ emptore aliquẽ adoptauit ſm tenorẽ noſtre cõſtitutionis: nã in caſu iſto p arrogationẽ vel p adoptionẽ iſtr̃ filij q nec eſt er̃ heredatus: nec eſt inſtitutus rumpitur teſt. ſicuti rumperet̃ ſi poſt factum teſ. aliquis ſuus heres teſtatori naſceretur. Et hec dicũ tur vſq; ad illum. §. Poſteriore quoq;. Fran.
n ¶ Adoptauerit. i. arrogauerit.
o ¶ Conſtitutionem. Puta anus eſt qui adoptat. vt. C. de adopti. l. cũ in adoptiuis. ã. de adop. ſ. ſed hodie.

moriet ſubſtitui[a] põt. Singulis quidem ſi neminẽ eorum iteſtatũ decedẽ voluerit nouiſſimo/ſi ius legitimarũ hereditatũ integrum inter eos cuſtodiri velit.

¶ Subſtitutio pupillaris poteſt fieri his verbis gñalibus. qſquis mihi heres erit ꝛc. Quo caſu vocantur ad ſubſtitutionem ſcripti. pro ea parte pro qua vocantur in inſtitutione. Aretinus.

¶ Subſtitutiõ autem impuberi: aut noiatim[b] veluti titi⁹: aut gñaliter vt quiſquis mihi heres erit[c]. Quibus[d] verbis vocãtur ex ſubſtitutione impubere mo: tuo filio qui ꝛ ſcripti ſunt heredes[e] ꝛ exticrũt[f]: ꝛ pro qua[g] parte heredes facti ſunt.

¶ Pupillaris ſubſtitutio expiratadueniente pubertate. Areti.

¶ Maſculo igit vſq; [h] ad quattuordecim ãnos ſubſtitui poteſt: femine vſq; ad duodecim annos: etſi hoc tps exceſſerint: ſubſtitutiõ cuanefcit.

¶ Extraneo vel filio puberi non põt fieri ſubſtitutio directa poſt aditam hereditatem: ſed ſolum p fideicõmiſſum poteſt grauari de hereditate alteri reſtituẽda in totum vel in partem. Aretinus.

¶ Extraneo vero vel filio puberi heredi inſtituto ita ſubſtituere nemo poteſt: vt ſi heres exticrit ꝛ itra aliquod tempus deceſſerit alius ei ſit heres ſed hoc ſolũ per miſſum eſt: vt eum per fidicommiſſus[k] teſtator obliget[l] alij here ditatẽs eius vel totaꝫ vel p parte reſtituere: quod ius quale ſit ſuo loco trademus[m].

¶ Quibus modis teſtameꝫta infirmentur. Titulus. xvij.

¶ Teſtamentum non iure factũ non valet: ꝛ ideo non poteſt rumpi. Quod vero iure factum eſt: rũpi ei[o] iure vitiato viuo teſtatore. vtputa p agnationẽ ſilij nouiter adaptati vel arrogati.

Teſtamentuꝫ iure factũ vſq; adeo valet donec rũpatur/irritum ve fiat. Rumpit autem teſtamentuꝫ cum in eodẽ ſtatu manẽte teſtatore ipſius teſtamenti ius vitiatur. Si quis enim poſt factum teſtrñ adoptauerit[n] ſibi filiuꝫ per imperatorem: euꝫ qui eſt ſui iuris: aut per pretorem ſm noſtrã conſtitutionem[o] cũ qui in poteſtate parẽtis fuerit: teſtamentũ eius rũpit[p] quaſi agnatione[q] ſui heredes.

¶ Teſtamentum ideõ tollit primũ: ſi ſcõm eſt iure perfectũ: ſiue ex ſcõo actualiter adeatur hereditas ſiue non: dũmodo adiri ex eo poſſet. Aretinus.

¶ Poſteriore quoq; teſtamẽto qõ iure pfectũ eſt/ſuperius rũpitur[r]: nec intereſt an exticrit aliꝗs heres ex eo[s] an non. hoc enim ſolum ſpectat an aliquo caſu exiſtere[t] potuerit. Jdcoq; ſi qs[u] noluerit heres eſſe: aut viuo teſtatore: aut poſt mortem eius añq̃ hereditatẽ adierit deceſſerit[v]: aut conditione ſub qua heres inſtitutus eſt defectus ſit: in his caſibus pr̃familias iteſtat⁹ mouit. Nã ẽ plus teſtrñ non valet ruptũ a poſteriore: ꝛ poſteri⁹ cũ nullas hz̃ vires: cum ex eo nemo heres exticrit.

¶ Primũ teſtamentũ iure perfectũ tollit p ſcõm pfectus: etiã ſi p ¶ Rũpit. ſi aũt eũ pnus iſtituiſſet nõ rũperet/ſz poſtea arrogeꝫ. vt. ff. de li. ꝛ poſt. filio. §. ſi. Sed ſi tã fuit erhẽdat⁹ filꝰ emãcipat⁹: ꝛ poſtea arrogeꝫ tũc nõ rũpit: aut eſne⁹ q poſtea arrogat ꝛ tũc rũpit. vt. ff. de ẽ. ta. l. nõ putauit. §. ſi qs emãcipatũ. ¶ Neu aũt nepoteꝫ ex q̃ peg nõ eſt ſui⁹ heres cuꝫ alꝰ eũ pcedat. # als fuꝭ ſtra tũc erhẽdarek. vt. ff. de ẽ. ob. qdã cũ filiũ. ꝛ ẽ li. ꝛ poſthu. l. ſi qs poſthumus. §. ſi filiũ. Additio. Et hõa qñ aũ teſtrñ fuit facta erhẽdatio. qd aũt ſi in codẽ vel in vno teſtõ in aliq̃ poſtea ſim̃pliciter erhẽdeꝫ: aut ſi poſtius q̃ſtitu erhẽdatio cõferat̃ vide Ang. hic.
q ¶ Quaſi agnatõe. ꝛ. l. ſi natiuitate alicui⁹ poſthumi. nã tũc certũ ẽ rũpi: vt. ff. de iuſt. rup. te. l. j. ſi. ꝛ. l. iij. in pn. ꝛ. l. certũ. # nã i manſculi teſtõ ſec⁹ i teſtõ femie. vt. ff. de li. ꝛ poſth. l. gall⁹. §. nũc de lege. velleia. i ſi. §. ẽ rõ. q̃ pteritio miſis bꝰ. p erhẽdatiõe. vt. ff. de ẽ. hec. li. §. ſi. ſz de inoffi. teſt. agit talis poſthum⁹. vt. C. de inoffi. teſta. l. iij.
r ¶ Poſteriore quoq;.
¶ Caſus. ¶ Die ia video qualr̃ rũpit teſt. arrogatione ꝛ agnatiõe ſui heredis: nũquid pluribus aliꝭ modis rumpi põt: Et rñ. ipe. q̃ ſic. nã certe pmũ tel. ſ. iure factũ: rũpit p ſcõs teſ. iure factũ ſz in ẽ caſu refert vtrum qs hẽs exticrit er ſcõo teſtõ an nõ. Nã ẽ ſolus ſpectat q̃tũ ad h: vt per ſcõs rũpat pmũ: an alia cã er ſcõo teſ. inſtitut⁹: aut repudiauerit heredi tatẽ: aut viuo teſtatore: aut poſt mortẽ ei⁹ ãte q̃ adierit deceſſerit: aut forte deficiẽte cõditione ſub qua fuit heres inſtitutus eſſe non poſſit. Jn oibus his caſib⁹ pater ſa. intelligit̃ inteſtat⁹ deceſſiſſe: nã pmũ teſ. nõ valet: q; ruptũ ẽ p ſcõm i ſolẽnitate factuꝫ ꝛ ſilr̃ ſcõm nullias vires habet ex quo nullus heres exticrit: ꝛ ita nec valet pmũ: nec valet ſcõm. Et hec dicuntur vſq; ad. §. Sed ꝛ ſi quis. Fran. de are.
s ¶ Rumpit. Hoc eſt verũ ſm quoſdã qſi ſcõm nõ ocordat cũ primo. alꝭ dur at primũ. vt. C. de teſ. ſancimus. Sz certe h ſtare nõ põt. naz ſi valet ſcõm nõ valet primũ: cũ idẽ nõ poſſit duo teſtamẽta facere: cuꝫ er ſcõo rñ adeaf hereditas. + Ecõtra in ſententia. nã valet pma nõ ſcõa ab eodẽ ꝛ ſuper eodem lata: vt. ff. de re iudi. l. iuder.
t ¶ Ex eo. ſcilicet poſteriore teſtamento.
u ¶ Exiſtere poterit. Nota nõ ẽ ſiderari qõ ẽ: ſz qõ eẽ põt: vt hic. et. ff. de here. inſti. l. pr̃ filio. ꝛ. ff. de inin. rup. teſt. l. cũ in ſcõo. in pn. ꝛ. ſi. in ſu turũ. Sz ẽ. ff. de lib. ꝛ poſthu. ſi filiꝰ. in prima charta. Sol. ibi. ſcõm teſtamentũ nõ valuit: etiã in principio: hic autẽ valuit: ls̃ ex eo nõ adeatur hereditas. Item nota q; id qõ valet plus rũpit q̃d qõ minus valet. ſic. ff. de adimẽ. le. l. legatum ſub condicione. §. j. Et. §. ff. de reſcin. vendi. ſi id qõ. in pn. ꝛ. §. ſi. Dic vt ibi notatur.
v ¶ Jdcoq; ſi quis. ſcilicet inſtitutus heres in ſecundo teſtamẽto. Et iſte verſus eſt exemplum quando valet ſecundum teſtamentum ꝛ nõ exticrit in eo heres. et vide tria exempla.
x ¶ Deceſſerit. quare nõ tranſmittit nec olim nec bodie ad heredes. ꝛt

a Als facit ad materiã Lſina. C. de edic. diui adria. tol. cum ſis difficũ patur bere di ſcpto. angelus.

Et intelligẽ extraneũ extraneũ ẽ ſi ſuo emãcipatus/et ſic nõ ſepte ex here datur: imo lex conſulit: vt. §. poſthumo rũ. ff. de here. li. et ita bñ ſequit in glo. als fruſtra ꝛc.

Subſtituo eſt ver bũ gñale.

* Nota q̃ ſubſtitutio cõpendioſa facaverbis cõib⁹ vs om ni tpere fi deicõ. et idẽ tenuit gl. in d. Jacob⁹. et eſt cõis op. ls̃ alij dicant q̃ intra l tempora va m leat ture de recto poſt te pora vo un re fideicõ. et dicatis vt ibi. ꝓpoſ. Diuſſio.

Teſtamẽtũ ſm̃te factũ poſſea p ingreſſuꝫ mo naſterij non irritaf/ſz re gulatur ſm auf. ſi q̃ mu lier. C. de fa. ſanc. ec. dic vt pag. b.

Teſtamẽtum ſcõm pferf pmo ſed poſtea ſnia pferf ſecunde.

+ Hoc verbi ſiunt ex interuallo: als i eodem pteritu ꝛ coꝛa ciſdem te ſtibus poſſent duo ori ginalia cõſi. Jo. fa.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

C. de cadu. tollen. l. i. §. in nouissimo.

¶ Sed ꝛ ſi quis. ¶ Caſus. Dic ia video qualiter rūpit teſta. primū p ſcōm licet ſcōm teſta. nō habeat effectū in pluribus alijs modis rūpi pōt: et rū. q fic. Mā aliqñ rūpit pmū p ſcōm: ita tñ q vtriq; valeat: ſi pmū valet iure fideicomſ. nō tanḡ ex primo ſ tanḡ ex ſcōo: vt liḉt in tali cr̄ēplo. Quidā fecit teſtū ſolēnitate obſeruata: poſtea fecit teſta. ſcōm ſilr debita ordinis ſolēnitate: ꝛ i ſcōo tē ſtamēto inſtituit heredē ſcōs ſuos: ſi poſtea fecit nouū teſtū valeat in caſu iſto. dubitat vtrū primus teſtamētū videat rupt̄ū p ſcōm. Diuus ſeuerus ꝛ anto. reſcripſerūt primū teſ. p ſcōm ſublatuꝫ eſſe. ſ. i ſcōo teſ. inſtituit heredē ſcōs teſ. ſit in ſtitutus: ꝛ verba inſtitutiōis ſdicto⁹ pncipum in ℔ ti. inferiꝰ: ꝛ ſunt verba inſtitutionis hec. Imperatores ſeuerus ꝛ ant. coccello cāpano ſalutē dubitat⁹ nō opz teſta. ſcōo loco factū: ſ in eo in reḃ⁹ certis: ſ tāḡ heres ſcripꝰ ſit iure valere: ac ſi certarū rerum mētio in eo facta nō eſſet: ſ tāḡ heres cēt ſimpliciter inſtitut⁹. Verūtñ ſi ḃ caſu heres ſcripꝰ ſit ſcōo teſtō ante mortē teſtatoris reḃ⁹ ſibi i ſcōo teſtō datis ſi ſufficiāt ad ḡttā totū⁹. vel ſi ſufficiāt ſuppleta ſibi ḡtta: ꝛ. l. falcidia tenebaꝫ in fideicomiſ. hereditatē hereditāḃ⁹ ſcriptis in p̄ore teſ. reſtituere: ꝛ ḃ pter hec vel ḃ inſertā in ſcōo teſtō ḡbus teſtator⁹ exp̄ſſit: vt p̄us teſtamētū valeret: ꝛ bis modis ſupradictis: vcz arrogatiōe: ꝛ ſui bere. agnatōe ſcdi teſtamēti cōſtōe teſtū iure factū rūpi intelligit⁹ ꝛc. Ete ra ḋ in hoc titulo dicit⁹ tur planiſſima ſunt.

a ¶ Sed ꝛ ſi qs. iſte. §. eſt ler. ff. ad treb. ꝛ incipit: ſi quis p̄ore. Accurſius.

Snia ſi ge minet ex q̄ tūc aget.

b ¶ P̄ore teſtō. Nota h arg. p̄o ſnia appellationis: vtrū ex ea vel ex prima agat. Sed ℨ ar. C. de dona. inter vir. et vxo. l. ex verbis. Et ſimile poteſt notari in l. pe. eiuſdem tituli. Accur. Additio. Tu dic q̄ agit ex prima in criminalibus. Idē in ciuilibus ſi lapſu tp̄is fit cōfirmata: puta q̄ eſt appellatio deſerta. als ꝛ per ſecūdam ſententiam. ſm Jo. fa. agitur ex vtraq;. ſed ſm Ange. ex ſcōa. ex qua etiā agitur ſi ſit contraria p̄me.

c ¶ Ex certis reḃ⁹. q̄ totū ḥz. ḥz ex certa re ſit inſtitut⁹. ꝛ nō rūpit⁹ primus teſtū: vt ḥ. ꝛ. ff. de here. inſti. l. i. §. ſi ex fundo. Additio. Et hoc verum q̄ñ in eodē teſtō nō eſt datus ali⁹ coberes als haberet loco legatarij: preterq̄ in q̄rela inofficioſi teſtamēti. de quo dic vt p Ange. hic.

d ¶ Inſeri iuſſimus. hoc titulo ſtatim.

e ¶ Aliud. ſ. q̄d exp̄ſſe ꝛ firmari pōt: pmū i ſcōo: ꝛ alia. vt ꝑz in ſequēti.

f ¶ Imperatores. ecce verba dicte conſtitutionis. Accur.

g ¶ Campano. ſcilicet reſcripſerunt ſalutem.

h ¶ In eo. ſcilicet ſecundo teſtamento.

i ¶ Valere. accipe dubitari non oportet q̄ eſt. ſ. Accur.

k ¶ Scriptum. ſcilicet in ſecundo teſtamento.

l ¶ Suppleta quarta. ſi res ſibi date non faciānt quartā.

m ¶ Expreſſum eſt. Nam teſtator voluit primū teſtamentum manere: ꝛ tñ nō potuit niſi iure fideicōmiſſi: ex tacita tamen voluntate que ex ſecundo teſtamento pcipitur remanet primus: vt ſi dicā in ſcōo: ideo in eo ſit i re certa heres inſtitutus: niſi in ſecūdo aſſeruerit ſeveller valere primum. quo caſu inſtitutus in re certa oia per fideicommiſ. reſtituit. Arretinus.

¶ Sed ꝛ ſi qs poze testamēto iure perfecto posterius eque iure fecerit: etiā ſi ex certis reḃ⁹ in eo heredem inſtituerit: ſuperius teſtamentum ſublatum eſſe diu⁹ ſeuer⁹ ꝛ antonin⁹ reſcripſerūt: cui⁹ conſtitutionis verba inſerī iuſſimus: cuz aliud q̄ꝫ p̄eter ea in ea conſtitutione expreſſum ē. ¶ Imperatores ſeuer⁹ ꝛ antonin⁹ cocello campano. ¶ Teſtiñ ſecundo loco factum: ḥz in eo certaruz rer̄ heres ſcriptus ſit iure valere⁴ pinde ac ſi rerū mentio facta non eſſet: ſed teneri heredem ſcriptū⁵ vt contentus reḃ⁹ ſibi datis: aut ſuppleta⁶ q̄rta ex lege falcidia: hereditatē reſtituat his qui in p̄ore teſtamēto ſcripti fuerant p̄oꝑ inſerta verba ſcōo teſtamento: quibus vt valeret p̄ius teſtiñ exp̄ſſus⁷ eſt dubitari nō oportet.

¶ Et ruptum quidem teſtamentū hoc⁸ modo efficitur.

¶ Per capitis diminutionē teſtamentum p̄oꝑie fit irritus. Et largo modo teſtamentum ruptū vel iniuſtū dicitur irritum ꝛ econtra. Arretinus.

¶ Alio autez modo testamenta iure facta infirmantur: veluti cuz is qui fecerit teſtiñ capite diminutus⁹ fit quod qḃ⁹ modis accidit: p̄imo libro retulimus ⁹. Hoc autem caſu¹⁰ irrita fieri teſtamēta dicuntur¹¹: cū alioquin¹² ꝛ que rumpantur irrita fiūt: ꝛ ea que ſtatim ab initio nō iure fuerūt irrita ſunt. Gz ꝛ ea q̄ iure facta ſunt: ꝛ poſtea p̄opter capitis diminutionez irrita fiunt poſſumus: nihilominus rupta dicere. Gz q̄ ſane cō modius erat ſingl⁹as cauſas¹³ ſingulis¹⁴ appellationibꝰ diſtinguere: ideo quedam non¹⁵ iure facta dicuntur: quedam iure facta rumpi¹⁶ vel irrita¹⁷ fieri.

¶ Teſtamentus iure factum qñ poſtea fit irritum capitis diminutione teſtatoris: reconualeſcit de equitate p̄torus ſi teſtator tēpore mortis fuerit ciuis roman⁹ et ſui iuris. Arretinus.

¶ Nō tñ p̄oia inutilia ſunt ea te ſtamēta q̄ ab initio iure facta p̄pter capitis diminutionez irrita facta ſunt. Mā ſi ſeptem teſtiuz ſignis ſignata¹ ſunt: poteſt ſcript⁹ heres ſm tabulas teſtamēti bonoꝝ poſſeſſionem agnoſcere: ſi modo defunctus ꝛ ciuis romanus²: ꝛ ſuc³ poteſtatis mortē tpe fuerit⁴. Nam ſi ideo irritum factum ſit teſtamentum quia ciuitatem vel etiam libertatem⁵ teſtator amiſit: aut qz in adoptionē ſe dedit: ꝛ mortis tempore in adoptiui patris poteſtate ſit: nō pōt ſcriptus heres ſm tabulas⁶ bonoꝝ poſſeſſionem petere.

¶ Poſteriꝰ teſtamētū imperfectum vel alia vltima voluntas non ſolennis: non tollit primum. Arretinus.

¶ Eo autem ſolo⁸ non poteſt in firmari teſtamentuz: q̄ poſtea teſtator id noluerit⁹ valē: vſq; adeo vt ꝛ ſi quis poſt factum p̄ius teſtamentuz poſterius facere ceperit: ꝛ aut mortalitate p̄euentus: aut quia eum eius rei penituit id non perfeciſſet diu⁹ p̄tinacis ozatiōe cautū eſt: ne al⁹s tabule p̄ores iure facte irrite fiāt niſi ſequētes iure ordinate ꝛ perfecte¹⁰ fuerint.

¶ Hoc modo. ſcz trib⁹ modis p arrogatione et agnatione: vt. §. eo. §. i. Ite ꝛ per ſecūdi teſtamēti cōpoſitionē. vt. §. e. §. poſteriore q̄ꝫ. vſq; huc.

o ¶ Diminutus fit. ḥz minima capitiſ diminutio ne. vt. ḟ. e. §. nō tamen. in fi. ff. ō codicil. l. ꝑcipiāt. §. ſi poſt teſtiñ: ſi cō tra. §. de teſta. mil. §. pe. Sed illud ſpeciale eſt in milite. Pōt ꝛ alius modus irritandi teſtamētū adijci: qz p legem qñq; caſſatur in duobus caſibus. ¶ vt in auf. vt cum de app. cogno. §. ſi quis de p̄dictis. ꝛ. §. ſi vnuz er parentib⁹. col. viij.

p ¶ Retulim⁹. Et. §. de capi. diminu.

q ¶ Hoc aūt caſu. ſcz cū quis capite diminuit.

r ¶ Dicunt. ſ. propzie. Alioquin. ſcz ſi ꝑzo p̄ie dicere velim et large. Accurſius.

s ¶ Cauſas. i. differētias.

t ¶ Singulis appellationibus. i. p̄tijs nominibus. ꝛ facit. ff. de ſup. le. l. Labeo. §. fina.

u ¶ Non ire facta. ¶ vt ſunt illa q̄ carent ſolēnitate teſtiñ. Vel q̄ñ teſtator non habuit teſtamēti factionē ꝛ fecit. Et q̄ñ filiū in poteſtate ꝛſtitutum p̄eteriuit: vt. l. j. ff. de iniuſto rup. teſta.

v ¶ Rūpi. ſ. trib⁹ modis videlicz p arrogationē: p agnatione: et p ſcōi te ſtamēti cōpoſitionē.

w ¶ Irrita fieri. vt per capitis diminutionē teſtatoris. Vel q̄ñ heres inſtitutus nō adit hereditaſ té q̄ tūc teſtamēti conſtituit irritū. vt. l. j. ff. de iniuſ. teſt. Accurſius.

a ¶ Signata ſiut. Et poſtea teſtator capite diminutus eſt.

b ¶ Liuis romanus. vt quando maximam vel mediam capitis diminutionem paſſus fuerit.

c ¶ Sue poteſtatis. vt in minima. Accurſius.

d ¶ Fuerit. ꝛ aliquo iudicio voluntatem⁹ primam retineat. vt. ff. de bo. poſſeſ. ſm tabu. l. qui ex liberis. §. teſtamento.

e ¶ Libertatē. imo etiā facto ſeruo teſtatore vt q̄ capiatur ab hoſtib⁹ ꝛ ibi ſeruus moriaꝫ. nā tunc valet teſtamētū. vt. §. qui. nō eſt p. fa. teſt. §. ſi. q̄ eſt ꝛtra. ſed illud eſt ꝑpter fictionē. l. cornelie: vt ibi. et. ff. de vul. ſub. l. ler cornelia. Additio. Et tunc q̄ñ impedimentū tollit per viā fictionis: vt ibi. vel reſtitutionis in integrū a principe. vt. l. ſi gs filio. §. pe. ff. de iniuſt. teſta. recōualeſcit teſtamētū etiā de iure ciuili: niſi quo ad relictum tali dānato factū: vel ipſius inſtitutione ſm Ange.

f ¶ Scōm tabulas. Nota q̄ de iure ciuili non admittitur cuz ſit irritū teſtamentum: ſed iure p̄etorio quo inſpecto nō potuit infirmari q̄ erat factum cum circa talia ius p̄etorium nō habeat vim. vt. ḟ. de bo. poſſeſ. §. quos autem.

g ¶ Solo. bene dicit ſolo: q̄ ſi plus interueniat licet nō ſit pfectū: ſcōz tamē q̄ndoq; rumpit primū. vt in ſi. huius. §. dicemus.

h ¶ Noluerit. ſ. dicēdo hec verba: nolo teſtamētum quod feci valere.

i ¶ Perfecte fuerint. imo q̄ñq; ꝛ ſi ſint imperfecte ſcōe rūpunt p̄mo factas. vt. C. de teſ. ſancim⁹. q̄ē ℨ. Sz ibi tā ex curſu decēnij q̄ mutatiōe voluntatis

+ Primꝰ cauſus eſt q̄ñ ille q̄ cognouit ſe hēres ſcriptum in teſtamento teſtatoſ⁹ in opia laboꝛ té nō alimē tauerit: immo illū paſſus eſt fame necari. Secūd⁹ caſus eſt q̄ñ teſtatoꝛ ab hoſtib⁹ captus nōredemit: tūc indigna tiōe quadaz heredis teſtamētū rib⁹ vacuatur: ppter q̄ hereditaſ ex eo ſi adit ſm ꝓpoſo.

‡ Iſta glo. cū duab⁹ quērib⁹ non ſunt accurſi ſed additiones.

Vbi ſz ria format et ſoluit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

volūtaris illud euenit nō sola mutatione. Jtē §. ff. de test. milit. l. et̄ militis. §. fi militaria missus. Sz ibi primū erat minus solēne iure cōi inspecto: vñ facile potuit rūpi. ✝ Jtē §. ff. de iniust. rup. te. l. ij. Sz ibi ſcdm C. de test. l. hac ꝓsultissima. §. fi qs aūt. Sz ibi i ſcdo fuerūt instituti: q ral's ab itestato successu

✝ Nil dic q ille cit' non est. ppone ex regula: q hic primus erat validū iure cōi: sed ibi primū erat validū iure ſpāli ex priuilegio ange.

ri erāt. vñ facile rūpit ꝓmū testm in q̄ efnei funt instituti: z facili' admittunt venientes ab intestato. vt tar. ff. de vul. z pup. subſti. l. fi fili⁹. Jtē §. C. de test. l. nostrā. z ad idē §. ff. ti tab. test. nul. ertal. j. §. fi heres. Sz in istis legib' plus fecerat testator vt rūperet primū q: in cidit q̄ magis est q̄ si aliō testm facere voluisset. arg. ff. de bis q̄ in testa. delē. l. ij. Jtē §. ff. de acqui. here. l. claudius. Sz ibi nō valet primus, nō q rumpit sit a ſcdo: §z q: heres institut⁹ in primo non adiuit et eo bes reditateꝫ. vñ non valet testm q̄ heredē non hz vt. ff. de bis q̄ in test. de. l. prime. nec potuerit eā transmittere suo heredi adeundā. vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. in nouissimo. Jtē §. C. de bis qui. vt indig. l. hereditas. Sz ibi dirit talia vba q: he res erat indignus vel fi nullia q̄ plus faciūt q̄ si simpliciter diceret nolle prius valere: vel q̄ si fecēdū cepisset facere: z ſ ibi recedit a primo. Vel dic illud qō hic dicit esse verū de iure directo vt nō rumpat primū: sed tñ aufertur ei hereditas vt indigno: vt: bi cū boc cogitauerit testator. vt arg. ff. de condi. instit. l. quidā. in fi.

Nota.

a ¶ Nullū est. Ro. nihil esse qō perfectū nō fit. C. ad sill. cū filiciānum. in fi. Sed cōtra. ff. q̄ead. test. ape. l. ij. §. testamētus. Sz ibi abuīue di cit aliqd qō nō erat pfectū. Jtē §. C. de testa. l. hac cōsultissima. §. er ꝛ perfecto. Sed illud speciale est fauore liberoꝝ vt ibi dicit sicut z illud est speciale in illis vt difficilius rūpat testator. illud in quo ipſi instituti sunt. vt in auten. de testa. imper. §. penul. col. viij.

b ¶ Expressit. §z diuus pertinax.

c ¶ Reliquerit. §. in solēni testa: qō facit vt durio: fe faciat aduersarium suis aduersarijs ✝ q̄ instō. est odiosa z inuidiosa. vt. ff. de ber. isti. l. pe.

d ¶ Ob cā causam. §. litis: nā si legitimas non probat. §. princeps. multomunus probabit non legitimas.

e ¶ Probaturum. i. cōmendaturum.

f ¶ Admissurū. i. nisi. ſoleniter fit institutus: nollet ēt nomē hēdis hre.

g ¶ Auctoritas desit: vt q̄ aliqd desit ꝓpter qō testm nō valet cū multa sint in eius factione necessaria. vt. §. de testa. §. j. z. j.

h ¶ Rescripserunt. vt. C. de testa. l. ex imperfecto.

i ¶ Inquiunt. imperatores.

k ¶ Soluti. vt. ff. de le. z sena. cō. l. ꝓceps. z fac. ff. de iu. fis. l. fisc'. §. fi.

l ¶ Uuim'. i. viuere volum': vt h. z. C. de leg. z ſfti. pn. l. digna vox. z facit. ff. de leg. ij. q̄ ꝓcipit. z. l. se. z. ff. de leg. iij. l. ex imperfecto. z. ff. de inof. testa. l. papinianus. §. fi imperator. Additio. J mmo § sicū i dubio est ferēda ſnsa si causa sit mere lucrativa. als secus: vt hic. Ange.

Continua tio.

¶ De inofficioso ꝛc. ¶ Qualiter ipo iure testamenta infirmantur. §. ti. dictum est. Nunc autem qualiter officio iudicis. i. per sententiam iudicis. intentaꝫ querela inofficiosi testamenti.

Diuiſio.

¶ Ia plerunq;. ¶ Totus iste titulus diuidit ꝓncipaliter in duas partes. Primo ponit quib' ꝑsonis competat q̄rela. Scdo qñ querela cessat. Scda ibi: sed nec ita. Item ꝓma subdiuidit. Nam primo de querela descēdentiū z testamenta ascendentiū. Scdo contra de querela ascēdentiū cōtra testamenta descendentiū. Tertio de querela collateraliū. Quarto q̄ q̄rela est rez medīū subsidiarū. Scda ibi: nō autē. Tertia ibi: sozo. Quarta ibi: ta autē. ¶ Casus. Die vos vultis tracta. de querela inofficiosi. testa. dicatis mihi si placet quare q̄rela inofficiosi test. fuit introducta: Ad hoc rñ. Amice: ideo fuit introducta: q̄ plerūq; parētes et linea paterna in testamento instituunt extraneos heredes z liberos suos sine iusta causa exheredant vel etiā ex linea materna prætereunt: idcirco in subsidiū liberoꝝ introducta fuit querela inofficio. testa. vt liberi qui cōque

runtur se a parentibus sine iusta causa exheredatos aut inique prætēritos ꝑ querelam inofficiosi testa. parentū suoꝝ testamentoꝝ in quo instē beneficio sue successionis exheredati sunt: aut ex linea materna ꝑteriti ꝑñt expugnare z eodēmo heredit̄ scriptis heredib⁹ auferre: z sub h verboꝝ colore querelā ꝓponēt quasi insane mētis fuissent parētes cū ordinarent testamētū. Nō autem dicent parentes fuisse furiosos eo tēpore quo fecerūt testamentū: sed recte quidem fecerūt testamētuz. Officium tamē pietatis circa sanguinē suū omi serunt liberos suos sine iusta cā exheredādo vel prætereundo et instituēdo extraneos. Et hec dicūtur vſq; ad illū. §. Nō autē liberis. Jn quo imperator dēter. quib' cōpetit querela inofficiosi. testa. z plana est lra vſq; ad illum. §. Sed hec ita accipienda. in quo imperator dēter. qualiter quis non excludit̄ur a querela inoffi. testa. Et hec sic militer plana ē vſq; ad illū. §. Si tutor. Ad cuī euidēciā notandū est q̄ qui semel approbat testamētū cognoscēdo aliquid ex illo testō postea idez testm reprobare nō potest: z similiter i casu cōtrario q̄z reprobat testamenti intentando querelam inofficio. test. approbare vel aliqd ex eo petere non pōt. Dis breuiter ꝓnotatis pone

casum sicut ponitur in apparatu. Lectera que dicunt plana sunt vſq; in finem tituli. Fran. de arc.

m ¶ Exheredant. hoc referē ad eos qui ascendūt ꝑ lineā masculinam z femininā: sed sequens clausula respicit tantum femininam.

n ¶ Uel omittūt. hoc tm̄ ad femininā lineā referē. Nā illarū ꝓteritio ꝑ exheredatiōe habet. vt. §. de exhere. li. §. mater. Si autē aliqs de linea masculina omitteret filiū in ptāte: nullū ipso iure esset testm̄. si emācipatū filiū omitteret valeret: §z ꝑ §. tabulas rūpit. vt. §. de exhere. li. in pn. z. §. emācipatos. hodie etiā emācipatus ꝓteritus pōt dicere nullū ipso iure. vt. §. de exhere. lib. §. nfa. als. §. §. sed hec qdē. z. C. de li. ꝓte. maximū. Accur. Additio. Nō est verū si fine legitima cā sit facta ꝓteritio: als contra tabulas habet fim cōmunē opi. Ange.

o ¶ Agere possint. §. ab adita bereditate ifra q̄nquēnū. ✝ vt. C. eo. scimus. §. fi. z. l. §i qs filiū. i fi. z. ff. e. papinianus. insi. z. C. in q. cau. i integ. rest. nō est ne. l. ij. Et ꝑ ꝓpōsita q̄da petitione ad ꝑ vt testm rescindat: q̄ nō est actio. ꝓpsus: nec accusatio: §z medīū tenet. z q̄ñq; actio: q̄ñq; accusatio dicit̄ §z ꝓpius ꝓ querela. vt no. ff. eo. posthumus. §. §i qs.

p ¶ Sui. scilicet liberti.

q ¶ Queruntur. i. conqueruntur.

r ¶ Se exheredatos. a qualibet linea.

s ¶ Preteritos. ab aliquo de linea feminina.

t ¶ Hoc coloꝛe. i. hac honestate vel ordine.

v ¶ Nullū testamētū. vt. §. qui. nō est per. facc. testa. §. itē furiosi.

x ¶ Liberoꝝ. parētibus. §. est permissum accusare filioꝝ: testm quando sunt ab eis exheredati. z hoc accipe in filio pagano emancipato: als si esset miles nō subjceret querele. vt. C. e. l. fi. in fi. Jtē si esset in potestate. testamētum ipso iure nō valeret. vt. §. qui. non est permū. facc. testa. in pun. z facit. ff. eo. l. nam z si parentibus.

y ¶ Soroz aute z frater. ¶ Doc accipe in §anguineis z vterinis vel con §anguineis tm̄. # nā vterini nō ꝓñt. vt. C. e. l. fratres. Et no. q̄ duo dicit iste. §. primū q̄ frater z soroz possunt agere querela. Scōm q̄ hoc verum est quādo turpes persone instituunt heredes.

z ¶ Turpibus. §. inſanibus ipso iure vel ꝑ sententiā: vel etiam de facto. Additio. Et talis infamia iuris vel facti etiam excludit a querela. vt. l. in arenam. C. eo. Angelus.

a ¶ Delati sunt. i. admissi sunt: z tunc turpibus ꝑsonis ablatiui sunt absoluti. Vel dic plati sunt. i. ꝓpositi turpibus ꝑsonis datiue legēdo.

b ¶ Nō ergo. hoc referē ad primū rñsum vel patius ad scōm. Accur.

c ¶ Possunt. scilicet de iure.

d ¶ Ultra. h ad scōm vel potiꝰ ad primū. si rite ipsiciat̄ series tertualis.

e ¶ Agētes vincere. si etiā de facto agētes nō vincerēt. melꝰ ꝙ facerent

Supplementū autē legitīe etiaꝫ preparatuꝫ trāmittit et durat. rrr. am. fm cōes opi. Ange.

Dummō sint ex legitimo matrimonio nati als si ec etiā si perscriptū ꝓcipit esse legitimi. Item ꝓcedit ista ter. siue sint exheredati siue ꝓteriti dūmō legitimā i totū vel in parte nō habeāt: q: tūc agūt ad supplementū vt ꝫ per ange.

UNIVERSIDAD DE...

si se sumptib⁹ inanib⁹ nō verarēt. vt.ff.e.l.i. Sz ff.eo. posthum⁹. §. si gs er bis. Sed ibi nemo repulit agēte repelli tñ potuit vt h. Sz an filij fratrū agāt: Videt er bac ifa cos excludi. Sz cū bodie vocēt ab itesta to ꝛ fratrib⁹ egparenti: forte ꝛipis ārcla daf. vt in aut. de be. ab ite. ve. §. reliquū. ꝛ in aut. vt fratrū filij. §. i. col. ir. q̄ cū. C. de le. be. aut. cessan te. ꝛ ars. ff. de inof. test. l. posthum⁹. in pn. Sz nīl dēt qđā q̄ nō admittun tur ad ārcla. ꝛ tñ vna cū eo q̄ pōt agere admittū tur ab intestato. vt. C. ō inoffi. test. frēs. ꝛ. C. cōia. de succes. aut. itaq;. vel posset rūderi q̄ admit tunt iure diuersō. nā fra ter agit ārcla ꝛ rūpit: sti li⁹ alter⁹ frattis cū sit tu ptū testīj admittit ab i testato. Acc. Additio. Si aūt esset solus a ārcla crelinderet. Angc.

a ¶ Naturales. ſ. ꝛ legiti mi: nā naturales tñ nō agūt i bōis p̄is § mñs. vt. ff. c. ñ ſuſpecta. §. i.

b ¶ Diuiſionē. vt abauo paterno vel materno.

c ¶ Adoptati. i. arroga ti: q̄ bñt ārcla er cōſtōe diui pij. vt. ff. e. papinia nus. §. ſi q̄s impubes.

+ Ista expositio est mala: q̄ arrogatus plus habet ratione alio re medio. ſc. ex p cōditionē. l. vt ibi. et. l. ſi arrogatio. ff. de adop. igitur ꝛc.

Ité adoptati ſi auo paternō dati ſunt. vt. C. de adop. cū in adoptiuis. ꝛ. ff. de adop. §. ſed bodie. ꝛ hoc predixit.

d ¶ Partem. ſ. quartā. ſi aūt min⁹ tūc ad ſuppletū tum agit. vt. ſ. §. pri.

e ¶ Venūt. i. venire pōt vt iure legati vl dōatiōnis. vt. ſ. c. §. pe. vel q̄ eo rū filij vel ſerui ſunt inſtituti. vt. ff. e. l. nihil.

f ¶ Poſthumi. ſ. erberedati. nā ſi p̄teriti ipō iur rūpit teſtū. vt. §. ō erbe re. li. §. poſthumi. ſz bodie nō pōt erberedari. vt. C. e. ſi q̄s ſuo. §. leg̃.

g ¶ Sz hec. boc refertur ad ſup adicta a puncto p̄no vſq; huc.

b ¶ Teſtamento. i. iure inſtitutiōis cum teſtamētum facit. vt in aut. vt cum de app. cog. §. aliud. ſz ſi aliā voluntatē facit ſufficit quoquo relinquat titulo. vt in aut. de trien. ꝛ ſemiſ. §. i. colla. iij.

i ¶ Conſtitutio. vt. C. eo. omnimodo. Accurſius.

k ¶ Eis. ſc. erberedatis vel p̄teritis.

l ¶ Non fuerit adiectum. vt. C. eo. ſancimus. in princi.

m ¶ Si tutor. teſtato: ſi nec⁹ inſtituit ꝛ filiū erbēdauit: ꝛ cuidā pupillo cui tutela filij ſui legatū reliqt. q̄ petijt filī⁹ nole pupilli ſui: nō tñ ſō repellit a ārcla ſuo noīe. Sz §. ff. e. l. ſi. j. rñ. Sz ibi certe aduocat⁹ vl̄ curato: ſpōte faciebat ei illa officia ſint ſpōtanea. vt. ſ. j. mā. §. mādatū. at h etiā ex neceſſitate: q; tutela ex neceſſitate ſuſcipit. vt. ff. de tu. ex cur. da. ab. bis. l. necnō. ꝛ neceſſario gerit. vt. ff. de admi. tu. l. i. in pin.

n ¶ Pibilomin⁹. Nā videbat paternū indiciū approbaſſe. ꝛ ſic nō poſſe poſtea querela agere: ſed tñ nibilomin⁹ poteſt vt bic dicit.

o ¶ Patris. ſc. ipſius tutoris. immo erat erberedatus.

p ¶ Sed ſi ecōtrario. Dic teſtator filiū ſuū pupillū erberedauit: ꝛ tutori q̄ ipſe met. ꝛ pf filio dabat legatū dimiſit: ſz ergo agat de inofficioſo noie pupilli. ꝛ ſuccūbat: tñ ad legatū admittit. Et ita no. ar. er boc. ꝛ ſupiori rūſo. q̄ gs agit aliq̄ interdū nō vt ipſe/ ſz vt alius ſiſt. ff. de adop. ſi p̄. §. q̄ duos. ꝛ. ff. e. ſi beres. §. ſi. ꝛ. l. aduerſus. §. i. ꝛ. C. de admi. tu. cum q̄ſtā. ꝛ. ff. de cōpen. l. penul. C. de dolo. l. j.

q ¶ Igit quartā. ꝛ trariū formal er eo q̄ habes. ff. e. §. ſz ſi ita. vbi dicit ſtā ſi mn⁹ quartā habz: nō agit ārcla ſz ad cōplemētū. Sol. ſi loquit aſi inſtinianū. vt. C. e. cū ārit. ꝛ. ff. e. papinianus. §. q̄ſi autē quartā. ar. ff. ſm inſtinianū tpa. p. l. C. e. omnimodo. Et illud igit q̄ eſt bic ponit inceptiue: nō illatiue. ſic. ff. de iuſti. ꝛ in. ins cimile. §. boc igit. vel legē illatiue: er q̄ habes. ff. e. §. tam autem. in fine.

Igit incēptiue ꝛ illatiue ſumit.

+ Vide ſup. ff. e. §. ſi ſeruꝰ cētā in le

¶ Jure legati. fed bodie iure inſtōnis ſi facit teſtū. vt in aut. vt cū de appella. cogno. §. aliud. + ſi vero alia ſit volūtas ſufficit quoquo relicto titulo. vt in aut. de trien. ꝛ ſemiſ. §. i.

s ¶ Inter viuos. ſ. data ea cōditione: vt bec donatio inter viuos in ſr tam cōputetur. # vt. C. eo. ſi quando. §. generaliter. ꝛ bic ſubiūcit.

t ¶ Alijs modis. vt otis causa ꝛ donationis propter nuptias. vt. C. de inofficio. teſta. quoniam nouella.

rio pupilli nomīe cui nihil relictū fuerat de iofficioſo egerit et ſupe ratus eſt ipſe tutor: quod ſibi in te ſtamento eodem legatum relictū eſt: non amitti

¶ Sufficit q̄ filius habeat vnā quartaz quoquo relicti titulo ad hoc vt excludatur a querela: ſiue ſit vnus ſiue plures.

¶ Igitur quartam quis debet habere: vt de iofficioſo agere nō poſſit: ſiue iure hereditario: ſiue iure legati vel fideicommiſſi: vel ſi mortis cauſa ei quarta donata fuerit: vel inter viuos in his tan tummodo caſibus quorum men tionem facit noſtra conſtitutio: vel aljs modis qui in noſtris cō ſtitutionibus cōtinentur. Quod autem de quarta dixim⁹ ita in telligendum eſt: vt ſiue vnus fue rit: ſiue plures quibus agere de inofficioſo teſtamento permittit: vna quarta eis dari poſſit: vt pro rata distribuatur eis. i. pro virili portione quarta.

¶ De heredum qualitate et differentia. Titulus. xix.

¶ Triplices ſunt heredes. Angelus.

Heredes autem aut neceſſarij dicūtur: aut ſui et neceſſarij: aut extranei.

¶ Seruus. pprius heres a domino inſtitutus dicit neceſſarius/ quia eſt heres velit nolit. Bona tamen q̄ poſt mortem. ſ. fal. §. erberedatos. ꝛ in aut. de ime. do. in fi. §. fin. Et ſunt cauſe in gratitudinis. xiiij. gbus filij erberedātur. ꝛ. vij. quibus pr̄ a filijs: vt in aut. vt cū de ap. cog. §. cauſas. ꝛ. §. h diuinus. Et tres quib⁹ frater a fratre. vt in aut. de nup. §. ingratitudinē. Accur. Additio. Ite octies cauſe facile habent p bos vſus. Bis ſeptē cauſis erberes filius eſto. Si patrē ferat. vel maledicat ei. Carcere detruſuz ſi negligit: ac furio ſum. Criminis accuſet: aut paret inſidias. Si rederit gratia ſibi dā na: nec boſte redemit. Teſtari pbibet: aut dat arena locū. Si patuos ſequit: vel amat genitoris amicā. Nō ortbodorus: filia q̄ coit. Sed pr̄ er ſeptē: ſi nati ſpernet bonoē. Būc accuſabit: dira venena dabit. Teſtari petat: aut proē diligit eius. Nō redimit captū: cū fuerit: odit eū. Dellit a fratre frater cauſis tribus: vt ſi. Argut bunc ſceleris: vel ei vult tollere vitā. Vel ſi iacturam rerum ſibi mouerit vnē.

¶ De heredū qualitate ꝛc. ¶ Qz heredes dq̄ ſupra dictū ē dinerſi ſunt ideo de eoz differētia q̄ualitate. i. differēti q̄litate videam⁹. Ac.

Heredes. ¶ Totus iſte notabilis ri. diuidit principaliter in duas ptes. Pmo ponit regulā q̄ bēdā ſit tria gña. Scdo illa gña pſequ ꝛ declarat ſeriatz. Scda ibi: neceſſarij bēs.

¶ Neceſſarij. ſcilicet tantum.

¶ Aut extranei. de his autem omnibus bic tit. dicit per ordinem: vt ſ. proꝛ. §. eo. §. ſui. ꝛ. §. ceteri.

¶ Neceſſarius. ¶ Diuidit in tres partes. Nā pmo pſequit pmū genus heredū: ſc. ꝛ g̃ unt neceſſarij heredes tantuz. Scdo. pſequit ſcdm mēbrū ſiue genus: videlicet q̄ ſunt ſui ꝛ neceſſarij. Tertio. pſequit qui ſunt extranei heredes. Scda ibi: Sinaute. Tertia ibi: Leteri q. Item ſubdiuidit pma pars in quattuor partes. Pzimo q̄ ſit heres neceſſarij tantū. Scdo ratione aſſignat quare ſic vocat. Tertio infert conſus lēdo teſtatoꝛ q̄ nō eſt ſoluendo. Quarto pnidet ipſi ſeruo. Scda ibi: Jdeoq;. Tertia ibi: Unde qui. Quarta ibi: Pro boc tamen.

Neceſſarius

Cauſas.

Aduocati ꝛ curatores poſſunt eſt ſponta neum.

Cauſas.

Igit incēptiue ꝛ illatiue ſumit.

+ Vide ſup. ff. e. §. ſi ſeruꝰ cētā in le

Jure legati. fed bodie iure inſtōnis ſi facit teſtū. vt in aut. vt cū de appella. cogno. §. aliud. + ſi vero alia ſit volūtas ſufficit quoquo relicto titulo. vt in aut. de trien. ꝛ ſemiſ. §. i.

s ¶ Inter viuos. ſ. data ea cōditione: vt bec donatio inter viuos in ſr tam cōputetur. # vt. C. eo. ſi quando. §. generaliter. ꝛ bic ſubiūcit.

t ¶ Alijs modis. vt otis causa ꝛ donationis propter nuptias. vt. C. de inofficio. teſta. quoniam nouella.

u ¶ Virim⁹. vt. ſ. pri. §. ſi.

v ¶ Pro virili portione. vt. ſ. gliber bēat ārcla bu ius partē. quā habitur⁹ erat ab iteſtato. vt. C. e. l. paréntibus. ꝛ. l. cū ārit. C. eo. aut. nouiſſima. # Vñ verſus. Quattuoz aut infra dāt natis iura triēt. Semiſſem ỹo dāt natis qnqs vel vltra. Et no. in ſi. bui⁹ ti. q̄ qdam dicūt būc ti. bodie non habere locū niſi iter fras tres turpid⁹ pſonis bēdib⁹ inſtitutis ꝛ bec fiut ſnia. md. p aut. q̄ eſt. C. de li. pre. vel erbere. aut. nō licet. ꝛ aut. er cā. Sz nos dirim⁹ q̄ bz locūm olim/ q̄b plene dirim⁹. ſ. aput vt cū de appel. cog. §. aliud. in fi. ꝛ dicta aut. er cā. niſi q̄ dirā q̄dā captiō la in dicta aut. circa ārcla ſūt inouata: vt q; oli nō trāſmittebat ad bere dēt ſuū niſi ēt ꝑpata. vt. ff. e. poſtbum⁹. §. fi. et l. ſeq. bodie ſic ad ſuū bere redē. vt. C. e. ſcimus. i fi. Ité oliz quarta dabat: bodie tries vel ſemis vt dictuz eſt. Ité olim filij ſe gratos eſſe pbabant: bodie beredes pbāt ingratos. vt. C. e. oimodo. Ité nota būc ti. log de gratis filijs. ſi eñ eſſent ingrati nibil tenet pr̄ eis dimittere: vt i aut. de be

Pro filiam rūſi. caſibus filius pōz ſcpte: ꝛ frater fra tre tribus erberedare poteſt.

Verſus.

Continuatio.

Diuiſio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Necessarius. ad hoc vt sit necessarius est necesse vt sit seruus testatoris tẽpore testamẽti: vt hic. ff. eo. ſi alienũ. in princ. + Itẽ ꝛ tẽpore mortis. vt. ſ. de here. inſti. ſ. ſeruus. Itẽ qđ nõ ſtipulari legar': tunc eſt legatario qui queret hereditatẽ ꝛ ipſe eius eſſet niſi idẽ ſeru' ſibi ſubſtituatus eſſet here. ꝛ liber. vt. ff. de pupil. ſubſti. l. fina. ſ. j.

+ Dic ſ ve riſſime ſolu tio ſiue p parueſit he reo. vt ibi no. glo.

b ¶ Protin' .i. ſtatim. et ſigđ pure inſtitut' eſt a ſeipſo libertatẽ cõſecuturus videt. vt. ff. de acq. here. ex parte. ff. de here. inſtit. ſi ſub cõditiõe. ſ. ſi. ꝛ etiã ignorãs. vt. ff. ſi cer. pe. eius qui. ff. de teſta. qui in domini.

c ¶ Et neceſſari'. niſi ſit iſtitut' ſub hac cõditiõe ſi veller: q verba faciunt eũ volũtariũ: ſ in extraneo nil operant. vt. ff. de cõdi. iſti. vba. ff. de here. inſti. cornel' Accur.

d ¶ Unde. qi neceſſari'.

e ¶ Suſpectas. vt quia ſciũt ſe nõ eſſe ſoluẽdo. etiã facit. ſ. qui. er cau. ma. non ſ. in pn. ff. de vulg. ſubſti. in princi.

f ¶ Satis non fiat. ſcz ab hoc ſeruo here. ꝛ libero inſtituto.

g ¶ Heredis. i. ſerui inſtituti: ꝛ hoc ne defunctus iniuria afficiatur. vt. ſ. qui. er cau. ma. nõ licet. ſ. j. in fine.

h ¶ Incõmodo. qi nullus hereditati aſtringit.

i ¶ Cõmodũ ꝑſtab. ſic et alſ inuenit in multis locis vt q vno caſu grauatur dz ſi alio releuari. vt ff. de in reitr. l. cũ q. i pn.

k ¶ Poſt mortẽ. ſ. añ adiãt hereditatem. vt. C. ad ſil. l. cũ filiciani. Vel certe hic ꝓtin' videſ adita hereditas. ff. d. l. cum filiano alio caſu loquit. Additio. Scz qñ libertas eſt legata ſine inſtitutione: q ſtatim nõ cedit. vt. l. vnica. ſ. libertati. bus. C. de cadu. tol.

l ¶ Pfoni. i. q cẽt pſon' ſi eſſet liber in vita illi'.

m ¶ Referuenk. ſ. patio ne impetrata ſi bona patroni nõ attingat. i. non inceperit admiſtrare. vt ff. de ſepa. l. j. ſ. ſi. alſ. i. ſi incepit admiſtrare nõ poterit poſtea ipetrare ſ. patione niſi ſit minor: vt. ff. de mi. l. ait prętor. ſ. nõ ſolũ. quo caſu tantũ. ſ. cũ eſt minor ſ. patione impetrabit: etiã ſi ꝛ attigerit hereditatẽ nõ autẽ vt ab hẽditate ſe abſtineat. vt. ff. de acq. ber. neceſſarij ſ. ſ. ſi.

n ¶ Non vencunt. i. non venduntur.

¶ Sui antez. ¶ Iſte. ſ. dividit in quattuor: partes. Primo ponit qui ſunt ſui ꝛ neceſſarij hẽdes. Scõ ꝺ limitat ꝛ reſtringit. Tertio rõnez reddit q̃re dicunt ſui heredes. Quarto rõnẽ ponit q̃re dicunt neceſſarij. Scõa ibi: ſz vt nepos. Tertia ibi: ſz ſui qđc. Quarta ibi: neceſſarij.

o ¶ In potestate. alſ ſi ſunt emancipati extranei ſunt. vt. ſ. c. ſ. ceteri.

p ¶ Deſierit. impropꝛie ponit quia viuo patre non fuit heres. ſz dicit deſinere q̃tum ad id qđ futurum erat: ſic et alſ. vt. ff. vſufruc. quẽadmo. caueat. l. iij. ſ. deſinere.

q ¶ Interemptus. ſcz filius. alſ eſt interceptus. i. remotus ab hoc ſeculo. Additio. Unde Ouidius in ſua metamorphoſi loquens de ranis dicit. colla intercepta videtur.

r ¶ Alia ratione. veluti emãcipatione vel deportatione. vt. ſ. qui. modus pa. pote. ſolui. ſ. preterea. ꝛ. ſ. cum autem.

s ¶ Succedit. Ita vt etiam filius emancipatus repellatur ꝛ nepos q remanſit in potestate et eo vel alio filio natus admittatur: ꝛ hoc iure ciuili quod non cognouit emancipatos: quia erant capite minuti. vt ſ. de here. que ab inteſta. de. ſ. emancipati. de iure autem prętorio ſoli filij emãcipati admittunt: non nepotes. vt. ff. ſ. emãcipati. ſed per edictũ de coniungẽdis cum emancipatis liberis eius admittitur ſimul filius ꝛ nepos. vt. ff. de coniung. cum emãc. l. j. ij. reſpõ. Quod. l. q̃ ſimul nepos cũ patre vel fratre patris admittatur) locũ hodie nõ habet cũ ſit ſublata oĩs differẽtia ꝺ hebat ꝙcaſione emãcipationis: vt in aut. de here. ab inteſt. ſ. j. col. ij. Accur. Additio. Quod eſt verum quãdo ab inteſtato ſuccedit nullo facto teſtõ vel facto: ſz nõ ſolẽniter aut eo p querelã penit' expugnato: ſecus ſi per contra tabulas de iure ꝓtorio filij ſuccedat: q etiã hodie pcedit dicto ti. de cõiungẽdo. Ang.

t ¶ Appellant. ſcz ſupra dicti filij ꝛ nepotes.

v ¶ Quia domeſtici. ſſo ta filiũ domeſticũ patri. Sũt ꝛ alij mꝛi domeſtici. vt. C. de his qui ad ecclẽ. confug. preſenti. ſ. ſane. Accur. Additio. Et ideo ex furto facto per filium ſeruũ aut vxorem nõ oritur actio ciuilis vel criminalis cuz ſit domeſticus niſi eſſet magnum qđ nota ſim Ange.

Domeſtici q ſunt.

x ¶ Exiſtimant. ſcz et ar tificio iuꝛ. ciuilis q̃ ſingit candẽ pſonã patrez filium. vt. C. de impube. ꝛ alijs ſubſtit. l. fina. Item candẽ vocẽ vtriuſq; ꝙ. j. de inuti. ſtipul. ſ. ei qui. Itez ꝛ ideo videtur domin'. quia in illis bonis pñs alitur ſicut ipe pater: ſicut vxor domina dotis dicit ꝛ habere poſſeſſionẽ. vt. C. de iure do. in rebus. e. C. qui po. in pig. l. ſi.

Pñ ꝛ filij eadẽ pſona fingitur.

* ¶ Dic q̃ ꝛ poſſeſſ ſor cõtante matrimonio / nõ vxor. vt l. doce. cum ibi not. p gl. et doc. C. de rei vẽ. Sed nõ tenuit vxo ro dñiũ trãferri in vxorem ꝛ pinde ſ acſi ſemp fuiſſet apud eã. vt. ꝺ. l. in reb'. C. ꝺ iure do. ſed in filiũ nõ trãferẽ ſed cõtinuat. vt. l. in ſuis. ff. de li. ꝛ poſthu.

Filij vinẽte patre videtur dñs

y ¶ Liberoꝝ. vt. ſ. de here. que ab inteſta. ſ. j.

z ¶ Dicuntur. ſcilicet ꝺ cti filij.

a ¶ Heredes fiũt. ſcilicet iure ciuili ſpecto. aliud de ꝓterito vt ſubijcit: quod ꝓtinet.

b ¶ Prętor permittit. ſcz liberis in ptãte poſitis nõ vt habeant neceſſitatem adire prętorem: ſed ſufficit ſi ſe non imiſceant. vt. ff. de acqui. here. ei qui ſe. ꝛ. C. ſi vt ſe ab here. abſti. l. j.

c ¶ Appellanꝫ. ſic. C. de rei vxo. actio. ſ. ertranei. Additio. Alio modo dicitur extraneus ille cui nihil attinet/ vel non eſt de aſcẽdẽti: aut deſcendenti linea que faciunt ad queſtionem de eo qui permittit nõ alienare in manum extraneam ſm Jo. fa. ꝛ Ange. hic.

d ¶ Non babẽt. vt. ſ. de adop. ſ. femine.

e ¶ Habeꝫ. ſcz vt ſit heres extraneꝰ. nã nõ cõſequit iſte vtrũq; ſcz libertatẽ ꝛ hereditatẽ ex dñi teſtamento. qõ eſt neceſſe vt ſit heres neceſſarius. vt. ſ. de here. inſti. ſ. ſi vero a viuo.

f ¶ In extraneis heredibus. # iſte. ſ. habeꝫ ſub eadẽ verbor ꝙ forma. in l. ſi alienũ ſeruũ. ff. de here. inſti. circa pin. vſq; ad ſi. legis.

Iſta glo. nõ eſt. Accurſ.

g ¶ Teſtameti factio. paſſiue accipe. i. vt poſſit capere ex teſtõ qõ põt quilibet: exceptis quibuſdam quos nota. ſ. ti. j. ſ. legari.

h ¶ Eorum. nã ſeruo inſtituto dñi perſona inſpicitur. vt. ſ. de here. inſti. ſ. ſeruus autem plurium.

i ¶ Jd. ſcilicet ꝙ ſit capaz.

k ¶ Duobus temporibus. alſ tribus ꝛ alſ duobus: ſed tñ tria ſubijciuntur tempora vt ſubijcit.

l ¶ Inſpicitur. # teſtamenti facti vt conſtiterit inſtitutio et mortis teſtatoris: vt effectum habeat ita eſt tertius. in. l. ſi alienum. ff. de here. inſti. et re vera melius eſt ornatius q̃ hic.

Iſta glo. eſtas nõ eſt Accur. ſed addi.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Risi ertate tacite ducere ref repudiatio heredi-tat vr qi faceret actiõ ꝓ rũ incõpatibile: puta intrãdo reliquionem frũ maior. Jdẽ in eo qimpetrauit pmũ bificiũ vacaturũ: et in terim durit vtorie vl de bitum dimlit ꝙ reassumpto vl mortuarvoreva cat bificiũ: vr bic ꝙ Jo. fabri.

Heredum capacitas quottpiḃ est inspiciẽda.

a ¶ Mutatio. vt qꝝ medio tpe efficiat nõ capar: tñ hĩs, trib⁹ tpib⁹ bñ in uenit capar + vt b. t. ff. de here. instit. ℔ si in ꝛdition. ℣. solemus. t. l. si alien. ℣. in certrancis. S℞ Z. ff. de acq. he. si seru⁹ ei⁹ q. S℞ certe ꝙ seru⁹ in seruitute nõ dicebat capar vt ibi: et ꝓsona vñi principalr erat. naz dñs erat nõ capar: vñ eo manumisso nõ nocet ei manumissio cũ ꝓsimat nãc ꝙ et tũc fuerat capar. ¶ Jtẽ sunt ar. ff. ꝙ emp. l. ũ. in pn. et auf. vt cũ de appel. cog. ℣. ge neraliter. Additio. Dicput loquit ibi ꝛ tractu bus ꝛ radicit: ꝛ ibi log tur in capace ꝛ q nõ ꝓtiebat defectũ in ꝓsona sua: ℞ hic fecus. Singe.

b ¶ Tria tpa. ſ. in certratione bonorũ: fed in suo et necessario erigit. vnum fm Jo. fcs tẽpus mort. vt. ff. cod. ℣. sui. Vel fm Azo. etiã tẽpus testamẽti inspicit. tps aũt adite hereditatis, non inspicitur: quia statim sunt bonꝛedes patre mortuo. scz de iure ciuili. vt. ff. ℣ suis et legi. in suis. Jn necessariis aũt videtur ꝙ tẽpora inspiciuntur. ſ. testamẽti: ꝛ tps mortis. vt. ff. de heredi. instit. ſi alienũ. i. nñ. t. l. seruum.

c ¶ Factionẽ. scz in actiua significatione.

d ¶ Acquirere. ſ. potest.

e ¶ Factionẽ. in passiua significatione.

f ¶ Sibi. ſi sunt sui iuris.

g ¶ Alij. ſi sunt in aliena potestate vt hic. et. ff. de testamẽ. l. filiusfa. ꝛ facit ff. de fu. l. j. ℣. fi. Accur.

h ¶ Absq; hoc. vt est sũ heres cui datur abstinẽdi facultas per pretorẽ. vt. ſ. c. ℣. necessariꝰ. Acc.

Heredes i sui imiscẽt ꝛ abstinẽt/ adeũt ꝛ repudiãt ꝙ tranci.

i ¶ De adeũda. Nota ℏ quantũ ꝓportionabilia. ſ. imiscere ꝛ abstinere: quo ꝓtinabi suos heredes. Jtẽ adire ꝛ repudiare: q̃ duo ꝓtinent ad extrancos: vt ℏ dicit. ℣. q̃ꝫ seruꝰ dicitur adire ꝛ repudiare. vt C. de legi. her. defunct.

Deliberãdi tẽpus.

k ¶ Deliberare. ifra annum deliberatiõis petito tempore ꝛ indulto ab iperiali culmine. a nñis autẽ indicibus infra. ix. mẽses: et non nisi semel petn ꝓt. vt. C. de iur. de libe. scim⁹. ℣. ꝛ hoc q̃dẽ.

l ¶ Bñ sint vſi in re cõmuni. vt. ff. de mino. l. verum. ℣. item non restituitur. Jtem nisi iuranerit adultus super cõtractum. vt in. l. frederici. hac edictali. in aut. de pace tenenda. ℣. item sacramenta. Accur.

m ¶ Succurit. vt. ff. de mi. ait prꝛtor. ℣. fed et si bereditatem.

n ¶ Adaion. scz cuidam ꝓ ꝑuilegio.

o ¶ Veniam. abstinendi. Accursius.

p ¶ Hãde ea. ſic. ff. de conditio. inde. l. ũ. ℣. si quid. t. l. iij.

q ¶ Gordianus. sed vbi sunt leges istoꝝm imperatorum: ℞ Respond. non babemus: sed babetur mentio earum. C. de iure deliberandi. scimus. in princip.

r ¶ Ds restituit. aꝭ prestauit.

s ¶ Hoc. scilicet vt aliquis non grauetur ꝓpter impꝛoui sui debitũ. vel etiam ꝓuisum: ſi est non sufficiẽs hereditas. vt. C. de iure delibe. scimus. ℣. et omnibus. et hoc facto inuentario ſi res ꝓsentes sunt infra tres menses. ſi abfuerũt intra annale spaciũ. vt. C. de iure delibe. scimus. ℣. sinantem dubitas. t. ℣. sinantem a locis.

t ¶ Constitutionem. vt. C. de iure delibe. scimus.

v ¶ Equissimam. quantum ad tractatum.

x ¶ Nobilissimam. ℣tum ad sententiam.

y ¶ Constitutionis. que de cõpositione dicꝛ inuentarũ loquitur.

Inuentarũ faciẽdi tẽpus.

maiorꝰ. xxv. annis veniam⁹ deesse: cum post aditam hereditatem grande eꝛ alienum (qõ adite hereditatis tempore latebat) emerssiset. Sed hoc quidẽ diuus adrianus cũdas speciali bñficio prestitit: diuus autẽ gordianus⁹ postea militibꝰ tñmõ Bcõcessit.

¶ Quodie potest heres fine deliberatione cõficiendo inuentariũ secure ꝛ sine dãno adire hẽditatẽ.

¶ Sed nña beninolentia cõe ciꝭ bus subiectis imperio ũro prestitit⁹ hoc⁹ bñficiꝰ: ꝛ cõstitutionẽ tã equissimã⁹ q̃ nobilissimã⁹ scripsit: cuius tenorẽ si obseruauerit boies: licet eis adire hereditatẽ ꝛ intantũ teneri q̃tũ valere bona hereditatis cõtingit: vt ex hac cã neq; deliberationis auxiliũ fiat cis necessarium: nisi (omissa obseruatione nostre cõstitutionis⁷) et deliberandum existimauerint: et sese veteri grauamini⁸ additionis supponere maluerint.

¶ Heres dicitur adire hereditatem gerendo se ꝓ herede in aliquo actu: vel nuda voluntate re vel verbis declarata ꝛ ita potest repudiare: dummodo sciat hereditatem sibi delataꝫ q̃uis sit mutus. Aretinus.

¶ Jtem extraneus heres testamento institutus: aut ab intestato ad legitimã⁹ hereditatem vocatus: potest aut ꝓ o herede gerẽdo vel etiam nuda⁵ voluntate suscipiende hereditatis bꝛes fieri. ℣ꝓ herede⁶ autem gerere quis videt: si reb⁹ hereditariꝭ tã⁹ bꝛ res vtat vel vẽdẽdo res hereditarias: aut prędia colendo locando ve: ꝛ quoquo modo si voluntatẽ suam declaret vel re vel verbo de adeunda hereditate dummodo sciat cũ in cuius bonis ꝓ herede gerit testatum intestatumve obsẽdẽ⁷: ꝛ se ei heredẽ⁸ esse. ℣ꝓ herede eñ gerere est ꝓ dño gerere. Veteres enim heredes ꝓ

dan facti tempore vt constituerit institutio: mortis vero testatoꝛis vt effectum habeat. hoc amplius ꝛ cũ adierit hereditatem esse debet cum eo testamenti factio: siue pure siue sub cõditione beres instructus sit. Nam ius heredis eo maxime tempore inspiciendũ est quo acquirit hereditatem. Odio autem tempoꝛe inter factum testamentum et mortem testatoris: vel conditionẽ institutionis existentem: mutatio⁴ iuris nõ nocet heredi: quia (vt diximus) tria tpa⁵ inspici debent.

¶ Testamenti factio capitur in actiua ꝛ passiua significatione.

¶ Testameti autẽ factionem⁶ non solum is habere videtur qui testamentum facere põt: sed etiã qui ex alieno testamento: vl ipse capere potest: vl alij acquirere⁴: licet non possit facere testamentum. Et ideo furiosus ꝛ mutus ꝛ posthumus et infans ꝛ filiusfa. ꝛ seruus alienus testamenti factionem⁶ habere dicũtur. Licet enim testamentum facere non possint: attamen et testamẽto vel sibi⁷ vel alij⁸ acquirere possunt.

¶ Extrancis heredib⁹ facultas libera est adire vel repudiare nisi semel fuerit hereditas adita quia tũc non potest repudiari nisi a minore. Aretinus.

¶ Extrancis autẽ heredibus de liberandi potestas est de adeunda hereditate vel non adeunda. Sed siue is cui abstinendi⁸ potestas est imiscuerit se bonis hereditatis: siue extraneus cui de adeunda⁴ hereditate deliberare⁸ licet adierit: postea reliquẽde hereditatis facultatem nõ hꝫ nisi minor sit. xxv. annis. Nã buius etatis hominibus sicut in ceteris oibus⁷ causis decꝛptis⁷ ita et ti remere damnosaꝫ hereditatẽ susce perint) ꝓtector succurrit¹⁰. ¶ Sciẽdum est tñ diuum adrianũ etiam

acq. here. fi is ad quem. et. l. eum qui duobus.

c ¶ Heredẽ esse. etiã pure. nã si sub cõditione nõ põt ante existẽtẽ cõditionẽ adire. vt. ff. de acq. here. is q̃ heres. Sunt ꝛ alia necessaria scz vt sit liber ꝛ sui iuris qui adit: alis nõ potent nisi iussu patris vel sũi pcedente. vt. ff. eo. ſi qs mihi. ℣. inſſum. t. l. quotiens. Jtẽ oportet q̃ sit cõpos mentis. vt in ſi. buiꝰ⁷ tt. Jtẽ q̃ sit maior. xiij. annis: alis nõ potest adire: vt. C. de in. beñ. potuit. ꝛ. l. iſiſanti. Jtẽ q̃ sciat mortuum esse testatoꝛ: alis nõ põt adire: vt. ff. de acq. her. is qui heres. ℣. si qs pubitet. t. l. qui hereditatẽ. ꝛ. l. neminẽ. ꝛ. l. q supstitis. Jtẽ certus de q̃ditõe testatoꝛis esse dz. vt. ff. de acq. here. l. heres. j. ℣. si. ꝛ. l. seq. Additio. Simile habetis in. l. illud. ſi pars here. peta. ꝛ. l. is q̃ putat. de acq. here. hinc est q̃ vulgo dicit ꝙ ille q vult adire hereditatem debet scire causam et qua defertur. vt. l. ſi is ad quẽ. de acq. here. fm Dbriſtofo.

f ¶ Pro dño. vnde bonus. i. dñs. vt. ff. ad. l. aquil. l. itẽ mela. ℣. legis aq lie. Jtem dicunt teutonici ber. i. dominus.

Inuentarij nõ facientes ꝙ grauant.

a ¶ Ad legitimã. scz iure ciuili: aliud ſi iure pretoꝛio: tunc enim necesse habet coram pretore agnoscere. vt. C. de iure delib. l. j. ꝛ. l. puberem. ꝛ. l. fiũ. et. C. q amit. ab bo. pos. l. vl. Additio. Dic ꝙ so la cognitio bonoꝝ pos sessionis facta coꝛã pretoꝛe etiã non ancteuan te sufficit siue fit bonoꝝ possessio fm tabulas siue ab intestato siue etiã cõtra tabu. vt est glo. fin gularis in. l. ſi. ℣. j. C. de cura. furio. in ver. ꝓ antiqua. Ange.

b ¶ Nuda volũtate. opꝛ tamẽ ꝙ extrinsecus declareſi qd ergo ꝓ here de velut heres gessit vt bic dicit: tũc volũtate il lam declarat nisi ꝓtestetur + se nõ vt berede facere vt bic. ff. de acq. here. l. ꝓ here. in pn. ꝛ. l. gerit. Sꝫ cõtra id qõ dicit bic nuda volunta te est. C. de iur. delibe. l. potuit. Sed certe est ne cessaria voluntas ꝛacꝛ fi ab actu incipias sic et als. ff. de acquiren. poſ. quẽ admodum.

+ Nue pretatio nõ est necꝛia vbi facit actum ꝓ ũ ꝙ dilatione nõ re cipit: necre leuat vbi facit actum ꝓ rũ. vt. C. cuꝫ ꝛ. ferrari. de cõsti. fm Joã. fab. et ange.

c ¶ Pro herede. i. factis ipsis gerẽdo ꝓ herede.

d ¶ Obijsse. als crimnis fi boc sciat non ꝓtendis cat fibi aditio. nã nõ ꝛis dẽt adire: vt bic. ff. de

Heredita tẽ adire volẽti multa sunt necessaria.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Destinatione. Dummodo et hoc actu extrinseco declaretur. arg. tamen contra. ff. de pecu. leg. non statim.

b ¶ Intelligit. Non ergo demens vel furiosus.

Continuatio. ¶ De legatis. Dic q̄ tertius continuat istā rubricā. Vel sic. Dictū est. S. de testamentis in q̄bus legata relinquunt. Nunc sequitur videre de ipsis legatis.

Diuisio. POst hec. ¶ Totus iste titulus diuidit̄ principaliter in quinq; partes. Prio cōtinuat se ad precedentia. Scdo ponit diffinitionē legati. Tertio recitat q̄t genera legatorum olim erant. Quarto illud corrigit. Quinto incipit tractare materiā legatorum. Scda ibi: legatum. Tertia ibi: sed olim. Quarta ibi: nostra autē. Quinta ibi: non solū aūt. Et illa q̄nta suo loco subdimidetur. ¶ Casus. In hoc pn̄cipio dicit dn̄s Justi. cōtinuādo processum suū. Post hec que dirim̄. S. de testa. videam de legatis nūc: ſ; certe hec pars iuris q̄ circa legata vertitur: videt esse extra propositā materiā. nā locuti sumus. S. de illis solis in quibus q̄buſp vniuersitas testatoris obligabatur. Jgit videt mihi q̄ materia legatorū hic nō debeat tractari. Sed licet hoc p̄ma facie videri possit: tñ cuz diligēter de testamentis locuti sum̄: r de heredibus q̄ in testamēto instituūtur cum legata relinquātur in testamentis et ab heredibus p̄stētur.

dominis appellabant. Sicut autem nuda volūtate extrancus bere fit: ita cōtraria destinatione a statim ab hereditate repellitur. ¶ Eum qui surdus vel mutus natus est: vel postea factus: nihil p̄bibet p̄o herede gerere: r acquirere sibi hereditatem: si tamē intelligit b quod agit.

¶ De legatis. Titulus. xx. ¶ Ex causa licet mutare ppositum. Vel sic. Ex causa licet immiscere in vna materia aliam materiam/licet nō sit omnino similis: dummodo vna materia transeat r conformitatē habeat cum alia materia. h. d. Arretinus.

POst hec videamus de legat̄: que pars d iuris extra propositam q̄idem materiam videtur. Nam loquimur e de his iuris figuris f quibus per vniuersitatem res no bis acquiruntur. Sed cū omnino g de testamentis h et de heredibus i q testamēto instituunt locuti sumus: nō sine causa sequēti l loco pōt hec iuris materia tractari.

¶ Diffinitio legati. Angelus.

¶ Legatum m itaq; est donatio n

si hereditatem. r arg. ff. de eden. quedam. §. nihil interest.

¶ Sed olim quidē. ¶ Casus. Dicit impe. q olim erāt quattuor genera legatorū assignata per que quedā verba gen̄ legatorū discernebant. Si eñ testator: legabat bis verbis puta vēdico tibi rem illā. tunc dicebat illud genus legati per vendicationē. Si aut̄ dicebat testator: heredi suo dāno te titium legatario illā rē dare: tunc illud legatū dicebat per dānationē. Si dicebat heredi simito titiū illā rē bona: tunc dicebat̄ per sinendi modū. Si vero dicebat alteri heredū illaz rem percipito. I. ante per tem hereditariā capitorū: tūc dicebat̄ p̄precptionē. Et ita singula genera legatorū er verbis singulis q̄bus testator in legādo vtebatur propriū nomen sortiebat̄: et hoc ita antiquitas obtinebat: ſz postea er cōstitutionib̄ diuorū principum bmōi verboz solēnitas penit̄ sublata est. Nos vero cupientes volūtates testatoz esse validiores: r non verbis testatoz sed volūtatibus eoū faciētes in cōstitutione nostra: quā cū magna deliberatione sua fecimus. disposuim̄ vt oibus legatis decetero vna sit natura: et quibuscūq; verbis idoneis aliqd a testatore relictuz fit: liceat legatarijs id legatū persequi: non tantū per personales actiones et testamēto/sed etiā per rei vendicationem et per hypothecariā: videlicet in aliis rebus q̄ erāt testatoris tempore mortis: r ita tripler remedium competit legatario ad legatum sibi relictū prosequendum: r bunus nostre constitutionis tenore perfectissime accipere. Et hec dicuntur vſq; ad illū. §. Sed non vſq;. Fran.

o ¶ Quedam verba. Vt ſi dicat legatario. vendicat tibi rem talem. vel heredi dicat damno te illum ere alieno liberare: vt. ſ. eodē. §. sed r tale. Item ſi ſic dicat ſimito illum habere talem rem. Item ſi dicat vni here dum. percipito rem illam. i. ante partem capito: vt. ff. eo. i. l. ſi plurib̄. in secunda charta. Accur.

p ¶ Et constitutionibus. Quas non habemus. Accur.

q ¶ Sublata est. ſcz dudum retro. Accur.

r ¶ Constitutio. Que est. C. cōmunia de leg. l. i.

s ¶ Lucubratione. i. vigilatione marime nocturna. nam ſm phi/losophos luna dicitur habere radios lugubres: sed ſol claros. ſic in autē. vt iudi. sine quoquo ſuffra. in prin. col. ij.

t ¶ Volūtates. Interdū nō est volūtas validior scriptura. vt. ff. de vſu fruc. leg. l. ſi alij. z. ff. de ſup. le. l. labeo. ‡ Et facit ad hoc q̄ in ter. tō. l. q̄ volūtas sit validior scriptura quod est verū: vt. ff. de leg. ij. l. cū pater. §. cū imperfecta. r de lega. i. l. iij. ſm Jo. et hoc nisi sit impossibilis vel probrosa: vt. ſ. eo. §. ſi. vel inepta. vt. ff. eo. i. l. ſeruo alieno. §. ſi.

v ¶ Validiores. §. ſint verba solennia. vel §. ſit scriptura. Accur.

x ¶ Omnibus legatis. i. omni genere legatorum.

y ¶ Una sit natura. quantum ad hoc vt debeantur. sunt tamē quedam fauorabiliora aliis: vt. ſ. de obli. que er quasi contractu. §. ſi.

z ¶ Quibuscūq; verbis. Aptis tamen ad hoc: ſic. ff. de consti. pecu. qui autem. in ſi. r. l. ſeq. Additio. Nota q̄ ler generaliter loquēs recipit restrictionem de habilitate: concordat glo. i. l. ij. §. nunciato. r ibi doc. ff. de no. ope. nuncia. r in. l. vt gradatim. §. ſed ſi lege. ff. de munc. r bono. et Bar. late in. l. omnes populi. ff. de iusti. r iur. Ange.

a ¶ Per actiones personales. ſcz er testamento.

b ¶ Per in rem. i. per rei vendicationē. nam recta via trāſit dominiū in legatariū rei legate: vt. ff. de fur. l. a titio. Accur. Additio. Scilz ficte a morte testatoris et vere ab adita hereditate/renūcabiliter tamē. Et hec vera quādo pare legat̄ res testatoris/r legatarius non repudiat. Et tunc fructus post mortē r ante additionē: post moz̄ tamen adeūdi ab herede p̄cepti demū facta aditione debent legatario restitui. Si vero legetur res heredis nullo modo trāſit dñium nisi facta traditione.

c ¶ Post hec. ſcz que dirimus. S. de testa. ordi. buculſz.

d ¶ Dars. ſcz que est circa legata r lōga est: vt pt̄z. ff. e. p multas rub.

e ¶ Propositam. S. per quas perſo. vo. acqui. §. ſi.

f ¶ Loquimur. i. locuti sumus. Et ſic tēpus p tpe ponitur. vt. C. de infan. ſi posſidoniū. Vel loquimur. i. loqui deberemus ſi materia precedente ſequeremur. ‡ ſic in auc. de cōſang. r vter. fra. ſi igitur. col. vi.

g ¶ Figuris. i. partib̄ vel formis que quattuor sunt: per ſucceſſionem ciuilem/per pretoriam/per arrogationem/per adiectionem conſeruā de libertatis causa: vt. S. per quas perſo. vo. acqui. §. ſi.

h ¶ Omnino. i. diligentiſſime.

i ¶ Testamentis. vt. S. de testa. r tribus ſeq. titu. Accur.

k ¶ Heredibus. vt. S. de here. insti. vſq; huc. Accur.

l ¶ Sequenti. Quia nec debenturnisi in testamēto relicta: et post here dis institutionem. Sed bodie contra in vtroq; : vt. ſ. de fideicō. here. §. preterea. r. ſ. eo. §. ſed non vſq;. r. §. ante. Accur.

¶ Legatum. ¶ Diuidit in septē partes. Primo ponit qualiter diffiniatur legatū. Scdo quot erāt olim genera legatorū. Tertio qualiter vnū quodq; genus legatoz fiebat siue erāt certa vba assignata. Quarto qliter dicta verboz̄ solēnitas est bodie sublata. Quinto qliter per Justi. oēs isti modi legādi vel oia ista genera legatoz sunt redacta ad vnā materiā: r legatarijs datur ius p̄sequendi legata altero de trib̄ modis. Sexto remouet differētiā que erat inter legata r fideicōmissa. et ea adequat. Septimo resp̄det cuidā tacite obiectioni. Scda ibi: ſz olim. Tertia ibi: r certa q̄dā. Quarta ibi: sed er cōstitutionib̄. Quinta ibi: nr̄a. Sexta ibi: sed nō vſq;. Septima ibi: ſz ne in p̄mis. ¶ Casus. Dñe iā videō q̄ vultis tracta. de legatis. Dicatis ergo mihi ſi placet quid est legatū: Ad hoc rñ. Amice: legatū est donatio quedā a defuncto relicta. Et hec dicūtur vſq; ad illum. §. Sed olim. Fran.

m ¶ Legatū. Sic. ff. de leg. ij. l. legatū. ſz aliter diffinit. ff. e. i. l. legatū est.

n ¶ Donatio quedā. Sunt eñ tres donationes: vt. ff. de dona. l. i. Et differt bec a donatione causa mortis: vt dirimus. S. de dona. §. i. in fi. Item a donatione inter viuos cum legatum reuocari possit vſq; ad mortem: vt. ff. de admē. leg. l. iij. in fi. r. l. iiij. Sed in donatione inter viuos nō est ita: vt. S. de dona. §. alie. ‡ Item differt ab hereditate/cum hoc singulare r fine onere sit. illud p̄o vniuersale r cū onere: vt. ff. man.

quedā a defuncto relicta: ab herede prestanda.

¶ Antiqua solennitas verborū que olim i legatis obseruabatur est hodie sublata. Areti.

¶ Sed olim quidem erāt legatorum genera quattuor per vendicationem: per damnationem: sinēdi modo: per p̄receptionem. ¶ Et certa quedam v verba cuiqz generi legatorum assignata erāt per que singula genera legatorū significabantur. ¶ Sed ex constitutionibus x diuorum principum solēnitas huiusmodi verborum penitus sublata est y.

¶ In omnibus legatis in qbus spectatur potius voluntas q̄ verba vna natura imponitur. ‖ Vadentqz legatarij ius prosequendi legatum tribus actionibus.

¶ Nostra autē constitutio r quā cum magna fecimus lucubratione s defunctorum volūtates validiores t esse cupientes: r non verbis sed volūtatibus eorum fauētes disposuit: vt omnib̄ legatis u vna sit natura v. Et quibuscunqz vbis z aliqd relictū fit: liceat legatarijs id p̄sequi: nō solū per actiones p̄sonales a sed etiā per in rē b:

qōnēs testatoꝛ dicat̄ dono tibi fundū p̄ſtiꝛ ꝛ recipienti: an ceſeak legatum vel donatio. vt ꝑ Joā. fab. ꝛ ange.

‡ Dic q̄ p̄terius perfecū subiungit̄ actibus q̄s non pōt verificari in p̄terito q̄buſ ad futurū. vt. l. cum ſtipula. mur. ff. ꝺ ꝓ. obli. sed in tertio z legibus q̄ dant formā testimentū capitale futuro fm ang.

‡ Et hec ſic dicūtur ad

‡ Non obſtat ſcr. ſi aliꝗ: q̄ vr ſolū dicere quia ibi attendit̄ ſcriptura q̄: volūtas testatoꝛ; erat ābigua. Ceterus ſi eius fuiſſet clara: volūtas ab eanon recederet̄: imo obſeruaret̄ ſcriptura recta interpretatiōe. vt. l. cū mf. C. de fidicō. ꝛ. §.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

Institutionū imperialiū Liber. II.

a ¶ Mutatio. vt q; medio tpe efficiat nō capar: tñ hic trib⁹ tpib⁹ bñ in

* Nisi ex tali mutatiōe facite ī duce ref repudiatio heredi- tat: vt q; fa ceret actū ritū incōpat- sibile: pura intrādo reli gionem fnī mioz. Idē in eo q; impe trauit p̄mū bificiū va caturū: z in terim burit vsoz vl pa bitum dimi sit q; reassū- pto vl moz- tuarroreva cat bificiū: vt hic p Jo. fabil.

¶ Neredum capacitas quoꝛtpib⁹ est insp̄icie da.

nemi capar + vt h. z.ff. de bere. instit. ſ. ſi in ædītione. ſ. ſolemus. z. l. ſi alienū. ſ. in ertrancis. Sz ſ. ff. de acq. he. ſi ſeru⁹ ei⁹ q. Sz certe q; ſeru⁹ in fermitute nō dicebat capar vt ibi: er pſona dñi principalr erat. naz dñs erat nō capar: vñ eo manumiſſo nō nocet ei manumiſſio cū ꝑ̄ mak nūc q; et nūc fuerat capar. Jtē ſunt ar. ſ. ff. p emp. l. ij. in p̄n. z i aut. vt cū de appel. cog. ſ. ge neraliter. Additio. Dic put loquit ibi i ꝓtractu emptionis z cōdat: ſed cū loquit i aliis ꝓtracti bus ꝓtradicit: ſi ibi log tur in capace z q nō pa tiebat defectū in pſona ſua: ſz hic ſecus. Ange.

b ¶ Tria tpa. ſ. in extra neo here de: ſed in ſuo et neceſſario exigit vnum ſm Jo. ſcz tēpus mozt. vt. ſ. cod. ſ. ſui. Vel ſm Azo. etiā tēpus teſtamē ti inſpicit. tps aūt adite hereditatis. non inſpici tur: quia ſtatim ſunt bes redes patre mortuo. ſcz de iure ciuili. vt. ff. ō ſuis et legi. in ſuis. Jn neceſ ſariis aūt tantū duo tē pora inſpiciunt. ſ. teſta mēti: z tps mortis. vt. ff. de heredi. inſti. ſi alienū. j. tit. z. l. ſeruum.

c ¶ Factionē. ſcz in actiua ſignificatione.

d ¶ Acquirere. ſ. poteſt.

e ¶ Factionē. in paſſiua ſignificatione.

f ¶ Sibi. ſi ſunt ſui iuris.

g ¶ Alij. ſi ſunt in aliena poteſtate vt hic. et. ff. de teſtamē. l. filiuſſa. z facit ff. de ſlu. l. j. ſ. ſi. Accur.

h ¶ Abſtinēdi. vt eſt ſuꝰ heres cui datur abſtinē di facultas per ꝓtoz. vt. ſ. e. ſ. neceſſarij. Acc.

Neredes i ſui imiſcēt z abſtinēt/ adeūt/ z re pudiāt ex tranei.

i ¶ De adeūda. Nota ꝙ quattuoꝛ ꝓportionabi lia. ſ. imiſcere z abſtines re: que duo pertinēt ad ſuos heredes. Jtē adire z repudiare: q; duo ptj nent ad extrancos: vt h dicit. Sz q; ſeruꝰ dici tur adire z repudiare. vt C. de legi. ber. defunct.

Deliberā di tēpus.

k ¶ Deliberare. ifra an num deliberatiōis petiō to tempoze z indulto ab iperiali culmine. a nōis aūt indicibus infra. ix. meſes: et non niſi ſemel petj pōt. vt. C. de iur. de libe. ſcim⁹. ſ. z hoc qdē.

l ¶ Oib⁹. Niſi ſint vſi iu re cōmuni. vt. ff. de mino. l. verum. ſ. item non reſtituitur. Jtem niſi iu rauerit adultus ſuper cōtractum. vt in. l. frederici. hac edictali. in aut. de pace tenenda. ſ. item ſacramenta. Accur.

m ¶ Succurit. vt. ff. de mi. ait prætoꝛ. ſ. ſed et ſi bereditatem.

n ¶ Adaiou. ſcz cuidam ꝓ priuilegio.

o ¶ Veniam. abſtinendi. Accurſius.

p ¶ Hāde es, fic. ff. de conditio. inde. l. ij. ſ. ſi quid. z. l. iij.

q ¶ Sed Gordianus. ſed vbi ſunt leges iſtozum imperatoꝛum? Reſpond. non habemus: ſed habetur mentio earum. C. de iure deliberandi. ſcimus. in principio.

r ¶ Jd reſtitit. als prestauit.

s ¶ Hoc. ſcilicet vt aliquis non grauetur ꝓpter impꝛouiſus debitū. Jnuētarij facīdi tēpus. vel etiam ꝓrouiſum: ſi eſt non ſufficiēs hereditas. vt. C. de iure delibe. ſcimus. ſ. ex omnibus. et hoc facto inuentario ſi res preſentes ſunt in fra tres menſes. ſi abſuerūt intra annale ſpeaciū. vt. C. de iure delibe. ſcimus. ſ. ſinautem dubius. z. ſ. ſinautem a locis.

t ¶ Conſtitutionem. vt. C. de iure delibe. ſcimus.

v ¶ Equiſſimam. quantum ad tractatum.

x ¶ Nobiliſſimam. ꝙtum ad ſententiam.

y ¶ Conſtitutionis. que de cōpoſitione dicti inuentarij loquitur.

dem facti tempoze vt conſtiterit inſtitutio: mozt⁹ vero teſtatoꝛis vt effectum habeat. hoc ampliꝰ z cū adierit hereditatem eſſe de bet cum eo teſtamenti factio: ſiue pure ſiue ſub cōditione heres inſtitutus ſit. Nam ius heredis co maxime tempoze inſpiciendū eſt quo acquirit hereditatem. Dedio autem tempoze inter factum teſtamentum et mozt⁹ teſtatoꝛis: vel conditionē inſtitutionis exiſtentem: mutatio[a] iuris nō no cet heredi: quia (vt diximus) tria tpa[b] inſpici debent.

¶ Teſtamenti factio capitur in actiua z paſſiua ſignificatione.

¶ Teſtameti autē factionem[c] non ſolum is habere videtur qui teſtamentum facere pōt: ſed etiā qui ex alieno teſtamento: vel ipſe capere poteſt: vl alij acquirere[d]: licet non poſſit facere teſtamentum. Et ideo furioſus z mutus z poſthumus et infans z filiuſſa. z ſeruus alienus teſtamenti factionem[e] habere dicūtur. Licet enim teſtamentum facere non poſſint: attamen ex teſtamēto vel ſibi[f] vel alij[g] acquirere poſſunt.

¶ Extranei heredib⁹[h] facultas libera eſt adire vel repudiare niſi ſemel fuerit hereditas adita quia tūc non poteſt repudiari niſi a mi noze. Arcinus.

¶ Extrancis autē heredibus de liberandi potestas eſt de adeunda hereditate vel non adeunda. Sed ſiue is cui abſtinendi[i] pote ſtas eſt imiſcuerit ſe bonis hereditatis: ſiue extraneus cui de adeunda[j] hereditate deliberare[k] licet adierit: poſtea reliquēde bere ditatis facultatem nō hꝫ niſi mi noz ſit. xxv. annis. Nā buius cta tis hominibus ſicut in ceteris oi bus[l] cauſis occeptis (ita et ſi te mere damnoſaꝫ hereditatē ſuſce perint) ꝓtector ſuccurrit[m]. ¶ Sci dum eſt tñ diuum adrianū etiam maioꝛi[n] .xxv. annis veniam[o] de diſſe: cum poſt aditam hereditatem grande eꝝ[p] alienum (qō adi te hereditatis tempoze latebat) emerſiſſet. Sed hoc quidē diuus adrianus cuidaꝫ ſpeciali bñficio p̄eſtitit: diuus autē gordianus[q] poſtea militib⁹[r] tñmō b̄ cōceſſit.

¶ Sodie poteſt heres ſine deliberatione cōficiendo inuentariū ſecure z ſine dāno adire hēditatē.

¶ Sed nſa beniuolentia cōe oi bus ſubiectis imperio uſo preſti tit[t] hoc[u] bñficiuꝫ: z cōſtitutionē[v] tā equiſſimā[v] q; nobiliſſimā[x] ſcri pſit: cuius tenoꝛē ſi obſeruauerint hoies: licet eis adire hereditatez z intantū teneri ꝙtū valere bona hereditatis cōtingit: vt ex hac cā neq; deliberationis auxiliuꝫ fiat eis neceſſarium: niſi (omiſſa obſeruatione noſtre cōſtitutionis[y]) et deliberandum criſtimauerint: et ſeſe veteri gruamini[z] aditionis ſupponere maluerint.

¶ Heres dicitur adire hereditatem gerendo ſe ꝓ herede in aliquo actu: vel nuda voluntate re vel verbis declarata z ita poteſt repudiare: dummodo ſciat hereditatem ſibi delataz ꝙuis ſit mutus. Aretinus.

¶ Jtem extraneus heres teſtamento inſtitutus: aut ab inteſtato ad legitimā[a] hereditatem vocatus: poteſt aut ꝓo herede gerē do vel etiam nuda[b] voluntate ſu ſcipiendę hereditatis heres fieri. ꝓo herede[c] autem gerere quis videt: ſi reb⁹ hereditarijs tāq; be res vtat vel vēdēdo res hereditā rias: aut prędia colendo locando ve: z quoquo modo ſi voluntatez ſuam declaret vel re vel verbo de adeunda hereditate dummodo ſciat cū in quius bonis ꝓo here de gerit teſtatum inteſtatumve obiſſe[d]: z ſe ei heredē[e] eſſe. ꝓo herede eiſ gerere eſt ꝓo dño[f] ge rere. Ueteres enim heredes ꝓo

3 ¶ Veteri gruamini. ſz qō erat gruamen: Reſpō. tenebat inſolidum oibus creditoꝛib⁹: z lega tarijs etiam ſi excedant menſurā hereditatis. vt C. de iure delibe. l. ſi. ſ. ſi vero poſtea. Si aut̄ pe tijt tēpus ad deliberan dum z facit etiā inuēta riū creditoꝛib⁹ quidē te netur inſolidū: ſed de le gatis detrabit falcidiaz ſine adierit' hereditatęs infra deliberationis tēpus ſiue nō recuſauerit. ſed ſi non feciſſet inuen tarium omnibus inſoli dum teneret. vt. C. de in re deli. l. ſi. ſ. ſi aut̄ boc aliquis. z. ſ. ſi gis autez.

Jnuentariū nō facientes in ꝙ grauant.

a ¶ Ad legitimā. ſcz iure ciuili: aliud ſi iure pteto rio: tunc enim neceſſe ba bet coram prætore agno ſcere. vt. C. de iure delib. l. j. z. l. puberem. z. l. ſuū. et. C. q; amit. ab bo. poſ. l. vl. Additio. Dic q; ſo la cognitio bonoꝝ poſ ſeſſionis facta coꝝ prę toꝛe etiā non auctoꝛian te ſufficit ſiue ſit bonoꝝ poſſeſſio ſm tabulas ſi ue ab inteſtato ſiue etiā cōtra tabu. vt eſt glo. ſin gularis in. l. ſi. ſ. j. C. de cura. furio. in ver. ꝓ an tiqua. Ange.

b ¶ Nuda volūtate. opz tamē q; extrinſecus de clareſ ſi qd ergo ꝓ here de velut heres geſſit vt bic dicit: tūc volūtate il lam declarat nil ꝓteſ ſtetur + ſe nō vt heredē facere vt bic. z. ff. de acq. here. l. ꝓo herede. in ꝑn. z. l. gerit. Sz cōtra id qō dicit bic nuda volunta te eſt. C. de iur. delibe. l. potuit. Sed certe eſt ne ceſſaria voluntas + act⁹ ſi ab actu incipias fic et als. ff. de acquiren. poſ. quēadmodum.

* Que ꝓteſtatio nō eſt necearia vbi facit actum ꝓiū ꝙ dilaꝛione nō re cipit: necre leuat vbi fa cit actum ꝓ riū. vt. C. cuꝫ XX. ferrari. de cōſti. ſm Joā. fab. et ange.

c ¶ Ꝓo herede. i. factis ipſis gerēdo ꝓ herede.

d ¶ Obiſſe. als enim nis ſi boc ſciat non ꝓeiudi cat ſibi aditio. nā nō vi det adire: vt hic. z. ff. de acq. here. ſi is ad quem. et. l. eum qui duobus.

e ¶ Heredē eſſe. etiā pure. nā ſi ſub cōditione nō pōt ante exiſtere cōdi tionē adire. vt. ff. de acq. here. is q; heres. Sunt z alia neceſſaria ſcz vt ſit liber/ z ſui iuris qui adit: als nō poterit niſi iuſſu patris vel dñi pce dente. vt. ff. eo. ſi gs imbi. ſ. iuſſum. z. l. quotiens. Jtē oportet q; ſit cōꝑ pos mentis. vt in ſi. buꝰ ti. Jtē q; ſit maioꝛ. xxij. annis: als nō poteſt adire: vt. C. de in. deli. potuit. z. l. ſi ſanti. Jtē q; ſciat mozt⁹um eſſe te ſtatoꝛi: als nō pōt adire: vt. ff. de acq. her. is qui heres. ſ. ſi ꝙs dubitet. et. l. qui hereditatē. z. l. neminē. z. l. q; ſuppoſititis. Jtē certus de additiōe te ſtatoꝛis eſſe debz. vt. ff. de acq. here. l. heres. j. ſ. fi. z. l. ſeq. Additio. Simi le habetis in. l. illud. ſi pars here. peta. z. l. is q; putat. de acq. here. hinc eſt qō vulgo dicit q; ille q; vult adire hereditatem debet ſcire cauſam et qua defertur. vt. l. ſi is ad quē. de acq. here. ſm Chriſtofo.

f ¶ Ꝓo dño. vnde berus. i. dñs. vt. ff. ad. l. aquil. l. ītē mela. ſ. legis aq lię. Jtem dicunt teutonici ber. i. dominus.

Neredita tē adiręvo lēti multa ſunt neceſſaria.

Deſtinatione.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

a ¶ Destinatione. Dummodo et hoc actu extrinseco declaretur. arg. tamen contra. ff. de pecu. leg. non statim.

b ¶ Intelligit. Non ergo demens vel furiosus.

Continuatio. ¶ De legatis. ¶ Dic q; tertius continuat istā rubricā. Vel sic. Dictū est. ꝫ. de testamentis in q̄bus legata relinquunt. Nunc sequitur videre de ipsis legatis.

Diuisio. Post hec. ¶ Totus iste titulus diuidit̄ principal̄r in q̄nq; partes. Prio cōtinuat se ad precedentia. Scō ponit diffinitionē legati. Tertio recitat ꝺ̄t genera legatorum olim erant. Quarto illud corrigit. Quinto incipit tractare materiā legatorū. Sca ibi: legatum. Tertia ibi: sed olim. Quarta ibi: nostra autē. Quinta ibi: non solū aūt. Et illa q̄nta suo loco subdiuidetur. ¶ Casus. In hoc ꝓncipio dicit dūs Justi. cōtinuādo processum suū. Post hec que diximꝰ, ꝫ. de testa. videam' de legatis nūc: ꝫ certe hec pars iuris q̄ circa legata vertitur: videt esse extra ꝓpositā materiā. nā locuti sumus. ꝫ. de illis solis in ribus q̄bus p vniuersitatē nobis acquirit. Igit videt mihi q̄ materia legator hic nō debeat tractari. Sed licet hoc ꝑma facie videri possit: tñ cū diligēter de testamentis locuti sum': ꝛ de heredibus q̄ in testamēto instituūtur cum legata relinquātur in testamentis et ab heredibus ꝓstētur.

Ideo potest̄ in hoc loco non sine ratione cōpetenti materia legatario rum tractari. et hec dicuntur vsq; ad illum. ℣. Legatū itaq; est. Fran.

c ¶ Post hec. ſcz que diximus. ꝫ. de testa. ordi. bucusq;.

d ¶ Pars. ſcz que est circa legata ꝛ ōsa est: vt ꝑz. ff. e. p multas rub.

e ¶ Propositam. ꝫ. per quas perſo. vo. acqui. ℣. ſi.

f ¶ Loquimur. i. locuti sumus. Et sic tēpus ꝑ tpe ponitur. vt. C. de infan. ſi possidoniū. Vel loquimur. i. loqui deberemus ſi materiā precedentē ꝓsequeremur. ꝛ sic in aut. de cōsang. ꝛ vter. fra. ſi igitur. col. vi.

g ¶ Figuris. i. partib' vel formis que quattuor sunt: per successionem ciuilem/per preteritam/per arrogationem/per adiectionem conferuā de libertatis causa: vt. ꝫ. per quas perſo. vo. acqui. ℣. ſi.

h ¶ Omnino. i. diligentissime.

i ¶ Testamentis. vt. ꝫ. de testa. ꝛ tribus ſeq. titu. Accur.

k ¶ Heredibus. vt. ꝫ. de here. instī. vsq; huc. Accur.

l ¶ Sequenti. Quia nec debenturnisi in testamēto relicta: et post bere dis institutionem. Sed hodie contra in vtroq; vt. ℣. de fideicō. here. ℣. preterea. ꝛ. j. co. ℣. fed non vſq; ꝛ. ℣. ante. Accur.

m ¶ Legatum. ¶ Diuidit in septē partes. Primo ponit qualiter diffiniatur legatū. Scō quot erāt olim genera legatorū. Tertio qualiter vnū quodq; genus legator̄ fiebat siue erāt certa vba assignata. Quarto ꝙliter dicta verbozū solēnitas est hodie sublata. Quinto ꝙliter per Justi. oēs iti modi legādi vel oia ista genera legator̄ sunt redacta ad vnā materiā: ꝛ legatarijs datur ius ꝓsequendi legata adhere de trib' modis. Sexto remouet differētiā que erat inter legata ꝛ fideicōmissa. et ea adequat. Septimo refp̄det cuidā tacite obiectioni. Scda ibi: ſz olim. Tertia ibi: ꝛ certa q̄dā. Quarta ibi: sed ex cōstitutionib'. Quinta ibi: nra. Sexta ibi: sed nō vſq;. Septima ibi: ſz ne in pmis. ¶ Casus. Dñe ia video q; vultis tracta. de legatis. Dicatis ergo mihi ſi placet quid est legatū: Ad hoc rñ. Amice: legatū est oīatio qua dā a defuncto relicta. Et hec dicūtur vsq; ad illum. ℣. Sed olim. Fran.

n ¶ Legatū. Sic. ff. de leg. ij. l. legatū. ſz aliter diffinit. ff. e. j. l. legatū est.

o ¶ Donatio quedā. Sunt enī tres donationes: vt. ff. de dona. l. j. Et differt bec a donatione causa mortis: vt dicimus. ꝫ. de dona. ℣. j. in fi. Item a donatione inter viuos cum legatum reuocari possit vsq; ad mortem: vt. ff. de adimē. leg. l. iij. in fi. ꝛ. l. iiij. Sed in donatione inter viuos nō est ita: vt. ꝫ. de dona. ℣. alie. ‡ Item differt ab heredītate/cum hoc singulare ꝛ sine onere sit. illud ꝙ o vniuersale ꝛ cū onere: vt. ff. man. si heredītatem. ꝛ arg. ff. de eden. quedam. ℣. mihi interest.

¶ Sed olim quidē. ¶ Casus. Dicit impe. ꝙ olim erāt quattuor genera legatorū assignata per que quedā verba gen' legator̄ discernebat̄. Si enī testator legabat bis verbis puta vēdico tibi rem illā. tunc dicebat illud genus legati per vendicationē. Si aut̄ dicebat testator: hered̄i suo dāno te titium legatario illā rē dare: tunc illud legatū dicebat̄ per dānationē. Si dicebat̄ heredi finito titiū illā rē bare: tunc dicebat̄ per ſinendi modū. Si vero dicebat alteri heredū illaz rem percipito. ꝛ. ante partem hereditariā capito: tūc dicebat̄ per ꝓceptionē. Et ita singula genera legatorū er verbis singulis ꝙbus testator in legādo vrebatur ꝓpriū no men sortiebat̄: et hoc ita antiquitas obtinebat: ſz postea ex cōstitutionib' diuorū principum hmōi verboz̄ solēnitas penit' sublata est. Nos vero cupientes volūtates testatoz̄ esse validiores. ꝛ non verbis testatoz̄ sed volūtatibus eoū faciētes in cōstitutione nostra: quā cū magna deliberatione sua fecimus. disp̄osuim' vt oibus legatis decretoro vna sit natura: et qui busc̄ verbis idoneis aligd a testatore relictuz̄ sit: licet legatarijs id legatū pers̄equi: non tantū per personales actiones ex testamēto/sed etiā per rei vendicationem et per hypothecariā: videlicet in alijs rebus q̄ erāt testatoris tempore mortis: ꝛ ita tripler remedium competit legatario ad legatum sibi relictū ꝓsequendum: ꝛ huius nostre constitutionis perpensum modum posteris er ipsius constitutionis tenore perfectissime accipere. Et hec dicuntur vsq; ad illū. ℣. Sed non vſq;. Fran.

o ¶ Quedam verba. Et ſi dicat legatario. vendicat tibi rem talem. vel heredi dicat damno te illum ere alieno liberare: vt. ꝫ. eodē. ℣. fed ꝛ tale. Item ſi ſic dicat finito illum habere talem rem. Item ſi dicat vni here dum. percipito rem illam. i. ante partem capito: vt. ff. eo. j. l. ſi plurib'. in secunda charta. Accur.

p ¶ Er constitutionibus. Quas non habemus. Accur.

q ¶ Sublata est. ſcz dudum retro. Accur.

r ¶ Constitutio. Que est. C. cōmunia de leg. l. j.

s ¶ Lucubratione. i. vigilatione marine nocturna. nam ſm philosophos luna dicitur habere radios lugubres: sed sol claros. ſic in autē. vt iudi. fine quoquo ſuffra. in pun. col. ij.

t ¶ Volūtates. Interdū nō est volūtas validior scriptura. vt. ff. de vsu fruc. leg. l. ſi alij. ꝛ. ff. de ſup. le. l. labeo. ‡ Et facit ad hoc qđ in ter. ꝺ̄t. q; volūntas sit validior scriptura quod est verū: vt. ff. de leg. ij. l. cū pater. ℣. cū imperfecta. ꝛ de lega. j. l. iij. ſm Jo. et hoc nisi sit impossibilis vel probiosa: vt. j. eo. ℣. ſi. vel inepta. vt. ff. eo. j. l. ſeruo alieno. ℣. ſi.

v ¶ Validiores. q̄ sint verba solennia. vel q̄ sit scriptura. Accur.

r ¶ Omnibus legatis. i. omni genere legatorum.

y ¶ Una sit natura. quantum ad hoc vt debeantur. sunt tamē quedam fauorabiliora aliꝭ: vt. ꝫ. de obli. que ex quasi contractu. ℣. ſi.

5 ¶ Quibuscūq; verbis. Aptis tamen ad hoc: ſic. ff. de consti. pecu. qui autem. in ſi. ꝛ. l. ſeq. Additio. Nota q̄ ler generaliter loquēs recipit restrictionem de habilitate: concordat glo. j. l. j. ℣. nunciato. ꝛ ibi doc. ff. de no. ope. nuncia. ꝛ in. l. vt gradatim. ℣. fed ſi lege. ff. de mune. ꝛ bono. et Bar. late in. l. omnes populi. ff. de iustī. ꝛ iur. Ange.

a ¶ Per actiones personales. ſcz ex testamento.

b ¶ Per in rem. i. per rei vendicationē. nam recta via trāſit dominiū in legatariū rei legate: vt. ff. de fur. l. a titio. Accur. Additio. Scilz ficte a morte testatoris et vere ab adita hereditate reuocabiliter tamē. Et hec vera quādo pure legat res testatoris/ꝛ legatarius non repudiat. Et tunc fructus post mortē ꝛ ante additionē: post moꝛ tamen adēūdi ab herede ꝓcepti demū facta additione debent legatario restitui. Si vero legetur res heredis nullo modo trāſit dñium nisi facta traditione.

qōnēſi testator dicat/non titio fundū ſuū ſi/ꝛ recipienti tan cēleat legatum vel donatio. vt ꝑ Joā. fab. ꝛ ange.

‡ Dic q; ꝑteritū perfectū subiungitur actui i. actibus q̄ non pōt verificari in ꝓtento i. trahitur ad futurū. vel cum ſtipulatur. ff. ſ. ꝑ. obli. ſed in teſtis. ꝛ legibus q̄ danꝺ formā teſtimoniū capitis futuro ſm ang.

‡ Et hec ꝺ̄t declaratur ad

‡ Non obſtat ſi aliqꝺ ſolū ꝺicere quia ibi attendit ſcriptura q; volūtas testatoꝛ; erat ambigua. Certus ſi eius fuisset clara volūtas adeanon recederē / imo obſeruaret ſcriptura recta iterpretatiōe. vt. l. cū mſ. C. de fideicō. ꝛ. ℣.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

‡ Hec glo. a diuidit i ḋ tuor: partes In pria declarādo ter. remouet ḋ das ꝑiū ta. ctiū. In secūda ꝙ modū notabi. tio remouet aliud ꝑiū. In tertia remouet aliū ꝑiū. In ḋ ta et vltia ꝙ modus ꝙnis remouet aliud ꝑiū. Secūda ibi: et nota. tertia ibi: si tñ oīb⁹. ḋ ta diuisi fi legatarius. Jason.

¶ Per hypothecariā, ‡ fez in rebus alijs q̄ fuerūt defuncti. Et no. q̄ si legatū sit in specie et sit res testatoris cōpetūt ille tres actiões. Si in genere et sit res cuiusq; cōpetunt due fez testamenti ⁊ hypothece. sed in casu in genere et sit res cuiusq; cōmercij non habere possūt. Si cui⁹ res legata sit talis q̄ sup ea cōtrahere nō licet: tūc nec ipsa res: nec eius estimatio debet: vel ut si testator aliquā legauerit cāpū martianū vel basilicas: vel templa: vel ea que sunt publico vsui destinata. Vā in his casibus legatū nullī⁹ momēti est: sed q̄ virim⁹ generaliter aliena rem legari posse hoc ita intelligēdū est. ſi testator quādo legauit sciebat rem alienā esse: nō aūt si ignorabat alienā esse: q; tūc fortitā si sciuisset cā alienaꝫ esse non legasset: ita oia hec diuus rescripsit. sed posca. Quidā legauit petro rem alienam: vñ mortuo testatore pe. illud legatū petebat ab herede. Heres aūt er aduersꝰ ad fui defensionē allegabat testatorē ignorasse illā rem esse aliēā. Et idcirco dicebat se nō teneri ad huius legati prestationem. Legatarī vero in cōtrariū asserebat testatorem sciisse rem alienā: et ita dicebat legatum valere.

Vnde magna fuit discordia inter beredem et legatariū super isto legato. Pro deo dñe dicatis mihi qd iuris est in casu isto: videlz vtrū legatarī debeat ꝑbare testatorē sciisse rem alienā esse: vel heres debeat ꝑbare testatorē ignorasse? Ad hoc rñ. Amice: in hoc casu verius est ipsum legatariū oportere probare scientiā testatoris. Non aūt ops heredē ꝑbare ipsius ignorātiam: ⁊ hoc ꝑpter illā regulā generalē qua cauet ꝙ semp necessitas ꝑbandi illi incūbit q̄ agit. Igit cū legatarī in hoc casu agat ad legatū sibi relictū prestandū: merito onus probādi ei debet incūbere: ⁊ nō solū in casu isto predicto loci habet distinctio/ sed etiā in alio casu: veluti si testator legauit rem creditori suo obligatā ⁊ in hoc casu idē placet q̄ in superiori sit: vt videlz ita demū necesse habeat ꝑ testatore cā credītore luere si testator sciebat rē esse obligatā: ⁊ ita diu⁹ seuerus ⁊ anto ninus rescripserūt: et hoc est verū: nisi appareat de cōtraria voluntate testatoris. Vā si testator voluerit legatariū luere: ⁊ hoc in testamēto et codicillis expresserit: q̄uis testator sciebat rē obligatā. Heres tñ in hoc casu cā luere nō ḋs. Et hec dicunt vsq; ad illū. ſ. Si res aliena. Fran.

q ¶ Heredis. Et in his nil refert scierit hoc defunct⁹ vel ignorauerit: vt ſ. eo. ſ. si q⁹ rem suā. ⁊. ff. de leg. ij. l. vnū er familia. ſ. si rem tuā. Ideꝫ de re cōi legata fm Jo. vt. ff. c. l. v. ſ. i. ⁊. q. sed certe ibi nō valet legatū nisi p̄ ea parte ꝙ qua nō est error. Additio. Idē ſi fuerit rē cōm simpliter legauerat: q; nō valeret nisi ꝙ parte sua. Et est rō q; cū pilla parte legatū sit vtile: maior rō facit vt ad cā referat: nō sic in re penit⁹ aliena. Jo. fa.

r ¶ Aliena. Etiam bostium. ‡ vt. ff. c. i. l. ab omnibus. ſ. etiam. fm Jo. Idē ab hostibus capta: vt. ff. eo. i. ſ. rerum ab hostibus. ⁊. l. id quod.

s ¶ Legatū redimere. Speciale ꝓpter peceptum testatoris: fic. ff. cōi dim. l. cōi dim. ſ. fi. ¶ Regulariter cōtra: vt. C. de cōtraben. emp. inutili.

t ¶ Non pōt redimere. Illo mō: q; nō vult vēdere: vel ſi vult tñ nimiū petit ꝓ precio: vt. ff. c. nō dubiū. ſ. fi. ⁊ de leg. i. apud multanū. ſ. cōstat.

v ¶ Commerciū non est. i. nō potest super ea re cōtractus haberi.

r ¶ Adipisci. ꝓ assūe acciꝑitur. i. acquiri vel haberi.

y ¶ Nec estimatio. Si apud nullī⁹ est cōmerciū: vel etiā est: sed cū grandi difficultate non valet legatū: vt hic. ⁊. ff. eo. l. apud iulianū. ſ. fi. nil testator: voluerit contrariū manifeste: vt. ff. eo. i. ſ. si q⁹ inglinos. ⁊ nisi in alio casu. vt si liber bomo sibi legetur qui fuerat redēptus ab hostib⁹: quo casu a pignore crimit: vt. ff. c. fenat⁹. ſ. fi. Si aūt cōmercū est in cōmuni: sed nō est ei/ scz a quo relinquitur: valet vt ipm detur vel estimatio: vt. ff. c. ij. l. mortuo bouē. ij. libeo. ij. rñ. ⁊ sic intelligit. ff. de leg. i. in l. fed si res. Si aūt tantū est in non est cui ꝓstari debet. ſ. ꝓpter suū delictum vel secte dimittēdā: vt in iudeo ⁊ mācipio christiano: vt. C. ne iu de. christia. man. li. j. non valet. nec estimatio datur. vt. ff. de leg. ij. mortuo bouē. ſ. labeo. i. rñ. ⁊ de verb. obli. multū interest. Si ꝓpter stat⁹ conditionem vel corporis vitium: vt q; seruo militia: vel contracto legetur stipendium curforis. si testator: scit vtrū inesse debuit estimatio: aīs non: vt. ff. de leg. iij. fideicōmissa. ſ. si seruo alieno. ⁊. ff. eo. i. l. aliius familias. ſ. si quid alicui. Accur. Additio. Vide glo. fere fimil. ff. eo. i. l. fed si res aliena. facit glo. in. l. multum. ff. de verbo. oblig.

‡ Intelligē istā adequationē ꝑ cedere in legatis partī cularis⁹ q̄ ad pticularia ⁊ in vniuersalib⁹ ꝙ ad vniuersalia/ ⁊ non aliter: vt ꝓ hoc hic ⁊ in l. ij. ff. de le. j.

‡ Sine q̄ q̄ fuerit si ue mīꝰ dō mō legetur sub ꝺitiōe si nra efficiatur: vel sit spes q̄ efficiat: alis fecue ꝺoā. fa. ⁊ ange.

Legatum rei cui⁹ cōmercij nō est an valeat.

¶ Per hypothecariā: cuius constitutionis perpensum modum ex ipsius tenore perfectissime accipere possibile est.

¶ Licet legata sint hodie fideicōmissis adequata: debis tamen propter adolescentes separatim tractandum est.

¶ Sed non vsq; ad cā constitutionem standum esse existimauimus. Cum enim antiquitate inuenimus: legata quidem stricte cōcludentē: fideicōmissis autem que ex voluntate magis descēdebant defunctorum pinguiorē naturam indulgentem necessarius esse duximus omnia legata fideicommissis exequare: vt nulla sit inter ea differentia: sed q̄ deest legatis hoc repleat ex natura fideicōmissorum: ⁊ si q̄ amplius est in legatis: p hoc crescat fideicōmissi natura. ¶ Sed nec in primis leguꝫ cunabulis cpmixte legatis exponendo studiosis adolescētibus quandā introducamus difficultatem: operepreciu⁹ esse duximus interim separatim p⁹ de legatis et posteā de fideicommissis tractare: vt natura vtriusq; iuris cognita facile possint permixtionem eoꝝ cruditi subtilioribus auribus accipere.

¶ Etiam res aliena potest legari: ⁊ heres tenetur eam redimere si potest: ⁊ solucre als tenetur estimationē prestare. Et hoc verum si testator: scit esse rem alienam: ⁊ agenti incūbit onus probandi.

¶ Non solum autem testatoris vel heredis res sed etiaꝫ aliena legari pōt: et vt heres cogat redimere eā ⁊ prestare: vel si eam nō potest redimere/ estimationē ei⁹ dare. Sed si talis res fit cui cōmerciū non est: vel adipisci non potest: nec estimatio eius debetur: veluti si campū martianum: dia inter beredem et legatariū super isto legato. Pro deo dñe dicatis mihi qd iuris est in casu isto: videlz vtrū legatari debeat ꝑbare testatorē sciisse rem alienā esse: vel heres debeat ꝑbare testatorē ignorasse? Ad hoc rñ. Amice: in hoc casu verius est ipsum legatariū oportere probare scientiā testatoris. Non aūt ops heredē ꝑbare ipsius ignorātiam: ⁊ hoc ꝑpter illā regulā generalē qua cauet ꝙ semp necessitas ꝑbandi illi incūbit q̄ agit. Igit cū legatarī in hoc casu agat ad legatū sibi relictū prestandū: merito onus probādi ei debet incūbere: ⁊ nō solū in casu isto predicto loci habet distinctio/ sed etiā in alio casu: veluti si testator legauit rem creditori suo obligatā ⁊ in hoc casu idē placet q̄ in superiori sit: vt videlz ita demū necesse habeat ꝑ testatore cā creditore luere si testator sciebat rē esse obligatā: ⁊ ita diu⁹ seuerus ⁊ antoninus rescripserūt: et hoc est verū: nisi appareat de cōtraria voluntate testatoris. Vā si testator voluerit legatariū luere: ⁊ hoc in testamēto et codicillis expresserit: q̄uis testator sciebat rē obligatā. Heres tñ in hoc casu cā luere nō ḋs. Et hec dicunt vsq; ad illū. ſ. Si res aliena. Fran.

q ¶ Heredis. Et in his nil refert scierit hoc defunct⁹ vel ignorauerit: vt ſ. eo. ſ. si q⁹ rem suā. ⁊. ff. de leg. ij. l. vnū er familia. ſ. si rem tuā. Idē de re cōi legata fm Jo. vt. ff. c. l. v. ſ. i. ⁊. q. sed certe ibi nō valet legatū nisi p̄ ea parte ꝙ qua nō est error. Additio. Idē ſi fuerit rē cōm simpliter legauerat: q; nō valeret nisi ꝙ parte sua. Et est rō q; cū pilla parte legatū sit vtile: maior rō facit vt ad cā referat: nō sic in re penit⁹ aliena. Jo. fa.

r ¶ Aliena. Etiam bostium. ‡ vt. ff. c. i. l. ab omnibus. ſ. etiam. fm Jo. Idē ab hostibus capta: vt. ff. eo. i. ſ. rerum ab hostibus. ⁊. l. id quod.

s ¶ Legatū redimere. Speciale ꝓpter peceptum testatoris: fic. ff. cōi dim. l. cōi dim. ſ. fi. ¶ Regulariter cōtra: vt. C. de cōtraben. emp. inutili.

t ¶ Non pōt redimere. Illo mō: q; nō vult vēdere: vel ſi vult tñ nimiū petit ꝓ precio: vt. ff. c. nō dubiū. ſ. fi. ⁊ de leg. i. apud multanū. ſ. cōstat.

v ¶ Commerciū non est. i. nō potest super ea re cōtractus haberi.

r ¶ Adipisci. ꝓ assūe acciꝑitur. i. acquiri vel haberi.

y ¶ Nec estimatio. Si apud nullī⁹ est cōmerciū: vel etiā est: sed cū grandi difficultate non valet legatū: vt hic. ⁊. ff. eo. l. apud iulianū. ſ. fi. nil testator: voluerit contrariū manifeste: vt. ff. eo. i. ſ. si q⁹ inglinos. ⁊ nisi in alio casu. vt si liber bomo sibi legetur qui fuerat redēptus ab hostib⁹: quo casu a pignore crimit: vt. ff. c. fenat⁹. ſ. fi. Si aūt cōmercū est in cōmuni: sed nō est ei/ scz a quo relinquitur: valet vt ipm detur vel estimatio: vt. ff. c. ij. l. mortuo bouē. ij. libeo. ij. rñ. ⁊ sic intelligit. ff. de leg. i. in l. fed si res. Si aūt tantū est in non est cui ꝓstari debet. ſ. ꝓpter suū delictum vel secte dimittēdā: vt in iudeo ⁊ mācipio christiano: vt. C. ne iu de. christia. man. li. j. non valet. nec estimatio datur. vt. ff. de leg. ij. mortuo bouē. ſ. labeo. i. rñ. ⁊ de verb. obli. multū interest. Si ꝓpter stat⁹ conditionem vel corporis vitium: vt q; seruo militia: vel contracto legetur stipendium curforis. si testator: scit vtrū inesse debuit estimatio: aīs non: vt. ff. de leg. iij. fideicōmissa. ſ. si seruo alieno. ⁊. ff. eo. i. l. aliius familias. ſ. si quid alicui. Accur. Additio. Vide glo. fere fimil. ff. eo. i. l. fed si res aliena. facit glo. in. l. multum. ff. de verbo. oblig.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Basilios. a Legatus si b cuincat an c heres defuncti teneat.

¶ Basilicas. Basilios grece latine domus regis dicitur. Accur.

¶ Destinata sunt. Et via publica.

¶ Ignorabat. Que ignorātia nocet: nisi cōiuncte persone sit relicti: vt. C. e. cum alienam. ⁊ nisi cum relinquitur libertas seruo alieno. vt. ff. de fideicō. li. paulus. i. respon. Quid si res legata fuerit euicta? R. si in specie nō teneri debet heres de euictione: vt. ff. de euic. l. heres. ⁊. ff. de lega. j. l. si a subdituto. §. heres. + si in genere siue extra iudicium siue in iudicio tradita fuerit legatario nō stipulāti de euictione agit ac si nihil sibi datum esset si est extraneus: fe. siste legatarius: vt. ff. de leg. j. li. domus. §. j. ⁊. l. non quocunq. et de lega. iij. qui concubinā. §. si here. ⁊. ff. de euic. heres. Si de coniunctis est legatarius vt si vni de fratrib' est prelegatū nō agit: ne crescat iudicia inter eos. vt. C. de bo. que libe. cū opz. ⁊. ff. de leg. ij. cuz pater. §. euictis. Sed qñ omnib' est prelegatū omnes agunt. siue distributio prelegatorū sit per iudicem facta siue p̄ partes. Si autem a testatore recipiēdo seruant non agēdo. vt. C. cō. vtriusq; iudi. l. fi fratres. ⁊. ff. de lega. ij. cū pater. §. euictis.

d ¶ Si sciuisset. in eo casu quo ignorauit.

e ¶ Et verius est. vt. ff. de pboa. veri'. C. de rei vendi. res. ⁊. C. de eden. qui accusare volunt. C. de ercep. siquidem. §. de interdi. §. commodū. C. de act. ⁊ obli. l. negantes. C. de pboa. actor.

f ¶ Qui agit. Sīq; negat ius. ⁊ nisi p̄sumeret ius p̄actore: tūc p̄bat reus negās: vt. ff. de pba. ab ea parte. ⁊. ff. de do. inter vi. ⁊ uxo. gntus.

Legata res obligata per bere dem: in tribus casib' est inēda.

g ¶ Lucre. Tribus casibus luit here s. Si sciebat testato: rem esse obligatā vt hic. Item si ignorabat sed reliquit coniunctē persone: vt. C. de fideicom. obligata. als est. l. predia. Vel si p̄z tanto erat res obligata quātum valet: vel p̄z maiori summa: vt. ff. de leg. j. si res obligata. §. j. Additio. Nota q̄ quando testato: legat rem ignorātē obligatā p̄z tanto vel pluri q̄ valebat siue sciuerit siue ignorauerit obligatā: tenetur here s luere. nam si teneretur legatarius ex legato nullum commodum portaret: sed tamen dubiū facit: q̄ quādo obligatur res. p̄ tanto vel pluri q̄ valeat videtur res ipsa haberi p̄o alienata. Facit q̄ nō. glo. in. l. qui habebat. ff. de leg. iij. sed quādo legatur extraneo res aliena ignoranter non tenetur heres luere: ergo nec hoc casu. ⁊ hāc tenuit Rapha. sed bec est communio. ⁊ Jason. Aduerte diligenter q̄ luo est verbum equiuocū ad quattuor. Uno modo significat redimere siue liberare: vt luo pignus ere. ⁊ sic accipitur hic. Scōo modo est sustinere siue pati vel punire: vt fur luit penas. ⁊ crux luit mala. i. punit. Tertio modo est purgare vel expellere: vt lur luit tenebras. Quarto mō pertinet ad actum venereum cū sunt in amore coeūdi. Unde versus. Ere luo pignus/cruce penas/luc tenebras. Dicit ⁊ luere: quando laliter ouis. Vel sic ⁊ breuius. Crux luit/es/crepo/lux/mala/pignus/oue/tenebras q̄z. De hoc est glo. notabilis in. l. licet certis. C. de loca. ⁊ cōdu.

Luo luis babz quat tuor. fignificata.

¶ Si res aliena. ¶ Casus. Sīc quidam legauit. ℘. rem alienā. ⁊. ℘. viuente adhuc testatore concessum fuit dominū illius rei: modo ꝯ vtrū mortuo testatore. ℘. ratione illius legati cuius dominiū habuit ante mortē testatoris aliquid consequi ab eius herede possit: Ad hoc rñ. Amice: si res aliena legata fuerit: ⁊ eiusdem dominiū legatarius vi uo testatore consecutus fuerit distinguendum est ex qua causa legata rius consecutus fuerit dominiū rei legate: nam si ex causa emptionis vel alia causa onerosa dominiū consecutus fuerit: nihilominus actione ex testamento estimationem eiusdem rei ab herede testatoris consequi poterit. si vero ex causa donatiōis: vel ex alia causa lucratiua. puta ex causa legati in alio testamento sibi relicti factus fuerit dominus rei illius: tūc decetero ab here. nihil petere poterit. ⁊ hoc propter regulam iuris generalem: qua cauetur duas lucratiuas causas in eundem bominē in eandem rem non posse directe concurrere. Et eadē ratione si ex dnōrū testamētis eadem res alicui legatario debeatur nihil refert vtrū legatarius rem aut estimationē ex testamento minus cōsecutus fit. nā si ipsam rem habeat aduersus heredē alterius agere nō poterit cū ex causa lucratiua iā ipsam rem habeat. Si vero estimationē illius rei cōsecutus p̄ius fuerit: nihilominus ab herede alterius ipsam rem consequi poterit. Et hec dicunt vsq; ad illum. §. Ea quoq; res. Fran.

h ¶ Uiuo testatore. Idem est ⁊ p̄ mortem: vt. §. si cui.

i ¶ Consequi potest. Nota caute ponit consequi: nam p̄cium petere non potest: sed rem que tantum est in obligatione ſm nos: estimatio tamē datur propter defectum: vt. ff. de verbor obliga. si seruum. §. effectus. Sed cōtra nos est. ff. de lega. iij. l. si res mihi: ℟espon. ibi propter defectum iuris petendi. er p̄esumpta voluntate defuncti rem legatam le gatarius amisit: sed hic non er voluntate defuncti amisit emendo. Quidam tamen dicūt estimationem esse in obligatione. vt. ff. de condi. fur. l. in re furtiua. §. sed vtrum. in fine. Et not. quattuor casus quibus peto id qđ habeo. ℘. Primus est vbi res mihi data potest auferri: vt. ff. de solu. si rem. et. l. qui res. j. respon.

‡ Que leges non faciūt ad ppositū: q̄z cum res sit cuncta non pōt dici q̄ ea habeat et petat. sed facit ff. d. leg. i. l. non q̄lib. in pn. Et ꝯ alius casus qñ res tradit: forma tū mutata. vt. l. mlier. §. tres abeſſe. ff. de verb. fig. ſm Jo. fabri.

* Nisi scīet alienam: vel cōtucte pſone legasser: ſm Joā. fa. hic. ſi rs aliena. etc vide tur p̄ viā re tentionis nō actiōis si sit here. ⁊ cō heredib' et fuerit p̄legatū: vt bi §. glo. de q̄ materia vide plenius Ange. hic.

¶ Heres tenet luere rē testatoris alteri obligatā si testator sciuit esse obligatā: nisi. pbet de contraria voluntate testatoris. Are.

¶ Sed et si rē suā obligatā creditori aliqs legauerit: necesse hz heres eā luere. ‡. Et in hoc q̄z casu idez placet q̄ i re aliena: vt ita demū luere necesse habeat heres si sciebat defunctus rē obligatā ⁊ esse. ⁊ ita diui seuerus ⁊ antonin' rescripserūt. Si tñ defunctus voluerit legatariū luere: ⁊ b expreſ

sērit: nō debet heres eā luere.

¶ Si legatarius factus fuerit dñs rei legate ex causa lucratiua non debetur legatum: secus si ex causa onerosa. Are.

¶ Si res aliena legata fuerit: ⁊ ei' rei (viuo testatore) legatari' dñs factus fuerit: si quidē ex causa emptionis ex testamēto actione p̄cium consequi' potest. Si vero ex causa lucratiua: veluti ex donatiōe: vl' ex alia simili causa: agere nō potest. Nam traditū est duas lucratiuas causas in eūdem hominē: ⁊ eandem rē concurrere nō posse. ℘. Nec ratione si ex duobus testamētis eadē res eidē debeatur: interest vtrum rem an estimationem ex testamēto cōsecutus est. Nam si rem habet agere nō potest: quia habet eam ex causa lucratiua: si estimationem/agere potest.

¶ Etiā res futura que tamē esse speratur: legari potest. Areti.

¶ Ea' q̄z res que in rez natura nō est (si modo futura est) recte

ter. §. non solum. sed in bonefidei agitur ex primo cōtractu: vt. ff. commo. li. j. als. iij. §. fi res.

k ¶ Et alia. Ut legati: vt. ff. man. si bereditatem. non dotis promissione: vt. ff. de actio. ⁊ obli. l. ex promissione.

l ¶ Agere. Etiam si fuit posita esse definit: vt. ff. de lega. ij. meuius. §. duobus.

m ¶ Traditum. a iure: vt. ff. de actio. ⁊ obli. omnes. ⁊. ff. de leg. j. li. si seruus legatus fuit bum.

n ¶ In eundē bōem. ff. eo. j. l. si seruus. §. j. cōtra. Solu. ibi per obliquū concurrūt non directo: vt bic. arg. ff. de vulg. subſti. que liberis. §. fi.

o ¶ Rem. i. specie. aliud si quantitate: vt. ff. de leg. ij. l. tritio scio. in pn.

p ¶ Non posse. Sed cur secus quando emit: ℟espon. quia nec rem habere videtur cum p̄cium ei abſit: ⁊ loco rei succeſſerit: vt. ff. de peti. bere. si. ⁊ rem. ⁊ quod me. cau. videamus. ⁊. l. si ipsa.

q ¶ Hac ratione. scz supradicte regule.

r ¶ Er duobus testamentis. scz duorum dominum. si enim vnius esset primū per secundum corrigeretur: vt. §. qui. mo. testa. insir. §. posterio re. Quid si in eodem bis legauit: ℟. distingue speciem a quantitate: vt. ff. de leg. j. plane. §. si eadem. vsq; ad illum. §. si coniunctim.

s ¶ Agere non potest. Et. ff. de leg. j. plane. §. sed si duorum. contra. vt sequitur ex eodem testamento. Solu. illa intelligitur ſm buius. §. distinctionem.

t ¶ Agere potest. ff. de leg. j. huiusmodi. §. j. contra. Sol. ibi testatoris ⁊ heredis testantis est eadem persona: vt in aut. de iureiu. a mo. in prin. coll. v. Uel ibi in fecundo legato commodum repr̄sentationis primi legati relictum videtur. vt. §. eo. §. er contrario: quia non videtur legari bis in duobus testamentis. ⁊ ideo non habebit nisi semel.

v ¶ Ea quoq; ¶ Casus. Domine pone q̄ aliquis legauit rem que tēpore conditi testamenti in rerum natura non erat: futura tamen spēra batur. nunquid valet legatum: Et rñ. q̄ sic. ea enim res que in rerum natura non est: si tamen futura speretur recte legari potest: veluti si testator legauerit fructus qui in fundo sempronio nati erunt: vel si legauerit quod ab ancilla natum erit. nam in vtroq; casu valet legatū. Et hec dicuntur vsq; ad illum. §. Si eadem res duobus. Fran.

w ¶ Ea quoq; res. sic. ff. de leg. j. qō in rerum. ⁊ de leg. iij. l. etiā. Accur.

x ¶ Futura est. Si autem nec fuit res: nec est in rerum natura: nec erit vt chimera vel fuit: sed non est. vt homo mortuus nō potest legari: vt j. de inuti. stipu. in princi. Si autem est dubium an sit vel non sit in rerum natura: cauet heres de prosequendo et restituendo: vt. ff. de leg. j. seruo legato. §. fina. Idem in seruo legato qui fugerat ante testamentum. aliud in eo qui fugerat post scilicet testamentum: qui scz est periculo legatarij: vt. ff. eo. titu. l. cū seruus. ⁊. l. si seruus legatus. j. respon.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

Additio. Nec plenius ꝛ ordinatius per glos. in dicta. l. cum seruus. et ibi Bar. ꝛ docto. ff. de lega. j. ꝛ per glo. in. l. si quis seruo. ff. de lega. ij. et adde quod no. glo. ꝛ doc. in. l. quod legatur. ff. de indi. Ange.

a ¶ Ratum erit. Et tunc competit tibi ex actio. vt. ff. de verb. oblig. interdum. j. respon.

¶ Si eadem res. ¶ Casus. Domine quidam legauit eandem rem duobus. P. et. M. ego quero quid nobis fit i isto casu: Ad hoc respon. Amice si duobus eadem res legata sit si diuisim vel coniunctim legetur: si ambo peruenerint ad legatum: diuiditur inter eos legatum. Si autem alter eorum per modum repudiadi reficiat: vt ꝙ legatum peruenit in casu ꝙ caduci: vtputa ꝙ legatari decesserit viuo testatore: vel si quolibet alio modo deficiat: veluti per mortem ciuilem: tunc omnibus his casibus totū legatum ad legatarium iuris accrescendi pertinebit. Sed dic iam video quid iuris est quādo eadem res legatur duobus siue coniunctim: siue diuisim. pro deo dicatis mihi quando quis censetur legare coniunctim: ꝛ qñ diuisim tim: Ad hoc rñ. ꝙ coniunctim videtur quis legare in hūc modum: veluti si quis dicat titio ꝛ seio hoiem stichum do lego: sed diuisim videtur quis ita legare: veluti dicat titio stichum do lego seio stichum do lego. nam in hoc casu etiam si exp̄esserit eundem hominem scz dicendo sic. stichum do lego: nihilominus eum diuisim legare intelligitur. Et hec vsq; ad illum. §. Si cui fundus.

b ¶ Duobus. Quid si dicat: illi aut illi lego: Respon. duo rei stipulādi esse videntur. vt. ff. de leg. ij. l. si titio aut seio.

c ¶ Coniunctim. scz per copulatiuam coniunctionem: vt. ff. de heredi. institu. si ita quis.

d ¶ Diuisim. i. separatim: vt. j. priori. §.

e ¶ Scindit. Vtriliter nisi simul duo coniuncti essent qui locū vnius obtinent: vt. ff. de hered. instit. titius. ꝛ. l. interdum.

f ¶ Vno testatore. Nam si testatore mortuo legatarius decedat. ad heredem suum legatum transmittit: vt. C. de caduc. tol. §. cum igitur.

g ¶ Decesserit. Post testamentū tamen vt differat a secuti.

h ¶ Defecerit. scz legatarius vt per mortē ciuilem. Vel dic legatum qs tribus casibus deficit et accrescit legatario: preter duos qui ponūtur hic. Primus si non est collegatarius in rerū natura tempore testamenti: vt. C. de caduc. tol. §. i. in prin. Secundus si mihi ꝛ postbumo qui aboritur postea. vt. ff. e. l. si duobus. §. fi. Tertius si mihi ꝛ heredi suo legat: vt. ff. e. j. l. plane. §. si duobus. ꝛ sic sunt quinq; casus. Ecōtra sunt tres casus quibus deficit legatum: sed collegatario nō accrescit. Primus si mihi ꝛ tibi ꝛ seruo suo legat: vt. ff. eo. j. l. plane. §. si coniūctim. Secundus si mihi ꝛ tibi res tua legatur: vt. ff. eo. j. l. duus. §. si titio. Tertius si mihi et non capaci legatur: vt. ff. de leg. ij. l. si titio.

i ¶ Coniunctim. scz re ꝛ verbis: vt. ff. de leg. iij. l. re coniuncti.

k ¶ Diuisim. scz verbis tantum. nam re sunt coniuncti.

l ¶ Do lego. Sed nonne dando seio admittitio: vt. ff. de pupil. substi. si quis cum. ꝛ de adimen. lega. l. iij. ꝛ. l. licut: Respō. sic. si probatur testatorem hoc. scz adimere titio ꝛ dare seio voluisse: non als: vt. ff. e. j. l. si pluribus. §. j.

✣ Puta ꝙ hoc expressit: vel sub alia mōratione p̄mi legauit scio vt fundū quem legauit titio legato tempore mortis aut ex interuallo Fabi.

m ¶ Diuisim. scz verbis tantū. re tamen coniuncti sunt. vt. ff. de lega. iij. re coniuncti. Sunt ꝛ alij re ꝛ verbis diuisuncti: vt si ita dicam. lego titio dimidiam fernū. Sempronio lego dimidiam eiusdē fernū: vt. ff. e. ij. sed ꝛ proculo. Hec obstat in eo. ti. l. mevio. in princ. ꝙ illa intelligitur quando vnam dimidiā vtriq; legauit. Et in istis non habet locum accessio. i. ius accrescendi vt dicta. l. sed ꝛ proculo. Sunt etiam re diuisuncti sed verbis coniuncti: vt si dico lego tibi ꝛ sempronio pro equis portionibus. Sunt ꝛ alij re et verbis coniuncti: vt. §. priori. Et coniuncti vtroq; modo p̄referuntur diuisunctis vtroq;: vel altero tantūmodo cōiunctis. Coniuncti vero vno modo tantū simul admittuntur. s. re tm̄: coniuncti cū verbis tantū coniūctis ꝛ diuisunctis re ꝛ verbis p̄referuntur. vt. ff. de here. instit. l. si ita quis heredes. ꝛ. ff. de leg. iij. l. re coniūcti. §. pe. ꝛ. §. fi. Additio. Simile glo. habes in. l. j. §. fi. ff. de vsufruc. accre.

¶ Si cui fundus. ¶ Casus. Dñe quidam legauit petro fundum alienum: postea legatarius. P. ex p̄prietatem eiusdē fundi emit: vel ex alia causa onerosa deducto vsufructu acquisiuit procedēte tpe vsufructus eiusdē fundi peruenit ad pe. per mortē vel per capitis diminutionē vsufructuarij: vel ex alia causa lucrativa vsufructu finito: ꝛ ad p̄prietatē reuerso: ꝛ ita legatarius fundū in plena p̄prietate habuit: modo. P. nihilominus agit ex testamento contra heredē ꝛ petit totū fundū in plena p̄prietate ab herede testatoris. modo quero vtrū pe. legatari recte agere videatur. Et rñ. ꝙ sic. Nam sicut fundus alien legat fuit: et postea legatarius emerit p̄prietatē eiusdē fundi deducto vsufructu: licet postea vsufruct ad legatariū ex causa lucrativa peruenerit/ fundū nihilominꝰ actio. ex testamēto recte agere poterit ꝛ ita iul. ait. Cōtrariū tñ videbat: ná si legatarius petat fundū in plena p̄prietate: ꝙ p̄prietas constat ex duobus: videlz ex nuda p̄prietate: ꝛ vsufructu: si legatari ex causa lucrativa habuit vsumfructū videtur ꝙ fundus in plena p̄prietate petere nō potest. Ad istā tacitā obiectionē ꝙ fieri posset rñ. Justi. in littera di. ꝙ hec obiectio non obstat: ꝙ vsufructus in petitiōe talis videlz ꝙ sit per actionē ex testamento non obtinet partem dñi: sed vicē seruitutis: et ideo petendo fundūm plena p̄prietate nō videtur petere illā partem rei que sibi obuenerat ex causa lucrativa: scz vsufru. ꝛ hoc est verū de rigore iuris: sed de equitate ait iul. officio iudicis conuenit: vt estimatione vsufru. deducto heredē ad estimationē nude p̄prietatis debeat condēnare. Et hec dicuntur vsq; ad illū. §. Sed ꝛ si rem.

n ¶ Emerit. scz legatarius.

o ¶ Peruenerit. i. morte vsufructuarij vel capitis diminutiōe. vel simili causa/ lucrativa tñ: vt. §. de vsufru. §. finitur. ꝛ hic factus est casualis.

p ¶ Et fundum. Id est p̄prietatem plenam: de iudicis tamen officio aliter fit: vt infra sequitur.

q ¶ Petere. Hic repete quod diximus. §. eo. §. si res.

r ¶ Quia vsufructus. Dixit fundū peti ꝛ sic in plena p̄prietate. Sed opponitur plena p̄prietas cōstat ex duob. ꝛ. l. ex nuda, p̄prietate ꝛ vsufructu. ꝛ iam habet partē. i. vsumfructus ex causa lucrativa. quō ergo petitur fundus in plena p̄prietate: Rñ. vsufructus hoc casu cum dus petitur in plena p̄prietate nō obtinet partē dominij: sed vicem seruitutis predialis que non est pars rei cum non possit esse sine re: et ideo non videtur peti ea pars rei que obuenit ex causa lucrativa. scilz vsufructus: ꝛ hoc de rigore. sed contra de equitate vt subijcit.

Usufruct an sit pars dominij.

s ¶ In petitione. scz tali. i. predicta fundi per actionem ex testamento: als in multis locum domnij habet: vt. ff. de vsufru. l. iij. ꝛ. v. Additio. Dic ꝙ non est pars dominij predicatiua seu subiectiua: vt posita specie ponatur genus: sed est pars integrālis: quia fructus iuncti cum p̄prietate faciunt plenum dominiū: vt per glo. in. l. recte dicimus. ff. de verb. signi. Ange.

Usufruct in multis locum domnij habet.

t ¶ Seruitutis. scz realis.

v ¶ Deducto vsufructu. i. estimatione vsufructus: quē scz vsumfructū ex causa lucrativa habet: ꝛ ideo nō debet plus habere: vt. §. e. §. si res.

x ¶ Estimationem. scz p̄prietatis.

y ¶ Prestari. scz ab herede suo.

¶ Sed ꝛ si rem. ¶ Casus. Domine quidam legauit. P. fundū ipsius pe. modo quero a vobis: vtrum valeat: ꝛ respon. ꝙ non. Nam licet sua p̄pria dictum sit alienam rem legare posse. si tamen aliam rem propriam ipsius legatarij ei legauerit inutile est legatū. ꝛ hoc ideo: ꝙ illud quod p̄prium est ipsius legatarij amplius eius fieri potest. ꝛ in hoc casu iterum inutile est legatum ꝛ nullius est momenti: ꝙ nec ipsa res: nec ipsa estimatio debetur. sed po. Quidam testator rem suam p̄priā credēs esse alienam rem quasi alienam legauit. P. ego quero vtrum valeat: Respon. iusti. ꝙ sic. dicens ita. Si quis rem suam quasi alienam legavit in hoc casu bene valet legatum: nam plus valet quod est in veritate: ꝙ quod est in opinione. Sed dñe ponamus ꝙ testator: putans rem suam esse legatarij legauit. nunquid valet tale legatum: Respō. ꝙ sic. In hoc enim casu legatum valere constat: ꝙ voluntas testatoris vos sentis hunusmodi rem acquiri legatario et itum habere potest. Et hec dicuntur vsq; ad. §. Si rem suam. Fran.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Legatum. vt. ff. de libe. leg. l. j. contra. Sol. ibi liberatio relinquitur quenon erat debitoris.

b ¶ Non pōt. Sic. ff. de act. §. sic itaq; ff. de leg. iij. l. cū gs. §. rñ. ff. de excep. rei iud. l. ꝛ an eade. §. actiões. ꝛ de acq. pos. l. iij. §. ex plurib⁹. Acc.

c ¶ Alienauerit. ff. de regu. catho. l. j. in fi. §. Solu. fm. ¶. ibi vino testatore alienauit: bic posteo. + Vel bic purus fuit/ ibi conditionale fm Jo. arg. ff. e. cetera. §. ij.

d ¶ Quasi alienam. l. credens alienam.

e ¶ In opinione. Not. sic ff. de manu. vin. §. pater. §. q̄ries. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. regula. §. q̄ ignorauit. arg. §. ff. de acq. be re. is q̄ putat. Sol. ibi de re que cōfistit in animo.

f ¶ Exitū. i. effectus. vt. ff. quēad. test. ape. l. vel negare. ibi publice eñ erpedit supꝛema hoīm iudicia exitū habere. i. res talis legatario acq̄ri pōt.

¶ Si rem suā. ¶ Casus. Quidā legauit ꝗDe fundum: postea idē testator eūdē fundū vēdidit. ād. q̄ro vtrū valeat legatus: an videat ademptus per alienationē factā a testatore: ℞ ii. iusti. q̄ in hoc casu sūa celsi tenēda est. Celsus eñ in h casu existimat q̄ si testator non adimēdi animo fundū legatū vēdidit nihilomin⁹ etiā post alienationē deberi legatū: ꝛ hoc idē dicuus seuer⁹ ꝛ anto. rescripserunt: ꝛ q̄dā principes in quodā alio casu idem

inutile est legatū: q̄ q̄ ppriū est ipsi⁹/ ampli⁹ ei⁹ fieri nō pōt⁹. Et licet alienauerit⁶ eā/ non debetur nec ipsa res: nec estimatio eius.

¶ Valet legatum rei testātis: licet testator putauerit alienam.

¶ Si qs rē suā quasi[d] alienā legauerit/ valet legatū. Nā plus valet qō in veritate est q̄ qō in opinione[e]. Sed ꝛ si legataruꝫ esse putauit valere cōstat q̄ exitū[f] volūtas defuncti habere potest.

¶ Alienatione rei legate a testatore facta non amittit legatū nisi probet animus adimēdi. Arc.

¶ Si rē suaz legauerit testator: pōtcaq; eam alienauerit⁸ celsus putat si nō adimendi⁹ animo vēdidit nihilomin⁹ deberi[t]. Jdēq; diuus seuerus ꝛ antonin⁹ rescripserūt. Jdē[k] rescripserunt eū qui post testamentū factū predia q̄ legata erāt pignori[m] dedit ademisse legatū non videri[n]: ꝛ ideo legatarū cū herede ei⁹ agere posse vt p̄dia a creditore luant. ¶ Si vo⁹ qs[p] partē rei legate alienauerit/ pars q̄ nō est alienata oīno debetur. parꝫ aūt alienata ita debet: si

gatū: ꝛ hoc est verū si nihil plus est in legato q̄ in debito: q̄ in casu legatarius nulla vtilitate er bmōi legato habiturus est: ꝛ hoc est verum q̄i pure debitū legauit: sed si debitor q̄ in die vel sub cōditione debet creditori suo pure legauit eidē. in hoc casu vtile est legatū videl; propter modū repsentationis: q̄ illud q̄ pmo erat in die vel sub q̄ditione debitū p legatū mortuo testatore purificatur⁹ est. Sed q̄d si viuo testatore dies venerit vl̄ q̄ditio erit iterit: nūq̄d euanescit le gatus: ꝛ certe videbat q̄ fic. cum debitū per aduētū diei vel cōditionis iā fit effectum purū: ꝛ ita nil ampli⁹ est in legato q̄ in debito. ¶ Papi. tamē in hoc casu scripsit nihilominus valere legatum: ꝛ hoc ideo: q̄ ab initio testauit: ꝛ certe sūa ¶ Papiñ. est vera. Non eñ placuit nobis sūa quoniā eris estimātiū in hoc casu extinctū esse legatum: q̄ in eam causam peruenit a qua incipere nō pōt. Et hec dicūtur vsq; ad illū §. Sed si pro⁹. Casus q̄ sequnt planissimi sunt vsq; ad illum. §. Si pecuniam. Fran.

q ¶ Liberatione legauerit. Quod tribus modis fit. Prim⁹ peti nolo: vel quod debet relinquo: vl̄ actionem remitto: et hic liberādus est legatarius ab omni debito: vt hic. ff. de libe. le. si quas rationes. et. l. aurelio. j. respō. Secūdus est si negociū testatoris gessisset: et testator dixerit rationes reddere nolo: et hic ab omni liberatur: nisi ab eo quod penes eum fit: et ab eo quod dolo fecit. vt. ff. de libe. leg. l. aurelio. §. fin. cum suis concor. # Tertius si damnauit heredem ne exerceat actiones: quo casu si bonam causam habet testator litis euentus et sumptus ab aduersario facti legati videntur. vt. ff. de libe. lega. petitor. si malam causam nihil videtur legare vt in eadem. l. Additio. Si milem glo. babes in. l. aurelio. ff. de libe. leg.

r ¶ Utile est. Licet res sua sibi legari videatur. vt. ff. de libe. lega. l. j. i. respō. ꝛ est hoc verum si sine testatore viuo exactio fiat: vt. j. eo. tit. §. tam autem. ꝛ. ff. eo. iij. l. fideicommissa. §. fi rem.

s ¶ Deberi. Vel heres heredis. vt. ff. de lib. le. l. ij. in fi.

t ¶ Petere. Cum effectu propter exceptionem. vt. ff. de libe. leg. l. iiij. §. nunc de effectu.

v ¶ Heredis loco est. Sicut est bonorum possessor: ꝛ fideicōmissarius vniuersalis. j. de bo. pos. §. quos autem. ꝛ de fideicō. bere. §. restituta.

r ¶ Ut liberet. ¶ Per acceptilationem si solus est debitor: si habet coreum sociū idem/ als conrens siue socius pacto est liberatus: vt. ff. de libe. leg. l. iiij. §. nunc de effectu. in fi.

y ¶ Ad tempus. vt. ff. de libe. leg. non solum nostrum. §. ij.

z ¶ Si debitor. Secus si alius: q̄ interest creditoris plures reos habere. vt. ff. de lib. leg. l. si quis decedens. §. fi. als incipit: iulianus.

a ¶ Creditori suo. scz ciuiliter ꝛ naturaliter/ ꝛ cū effectu/ ꝛ pure. als valet. vt. ff. de leg. j. l. si creditori. per totā. l. ꝛ. l. sinautem. Accur.

b ¶ Nihil amplius. Sed nunquid bodie semper est plus cum habeat statim rei legati dominium et hypothecariam aliarum rerum defuncti? Respon. non. vt. ff. de leg. iij. l. iij. §. fed si rem. # quia plus tantum quattuor modis dicitur. vt. j. de acti. §. plus autem. Et iste modus nō est aliquis de his.

c ¶ Ei. scz creditori.

d ¶ Legauerit. scz debitori.

e ¶ Vtile esse. ff. de leg. ij. l. debitori. in prin. contra vbi est inutilis. Sol. hoc corrigitur. Vel ibi dicit inutile. id est nō vtile cum ꝛ aliam habeat actionem/ + potest tamen ꝛ ista agi vt bic. Accur.

f ¶ Constitit. i. valuit. Accur.

g ¶ Quia. Ratio illius falsę opinionis.

b ¶ Non potest. Vlo. arg. pro vtraq; parte ad hanc regulā. vt. ff. de ver. obli. cristino. ꝛ. l. pluribus. §. j. et si placeat. ꝛ debis quę pro non script. ba. l. si in metallum. §. item si seruo. ꝛ de seruil. l. pro parte Additio. De isto bracardo dic vt per Dy. in regula factum igitur. de reg. iur. in. vi. et per Bar. in. l. pluribus. §. j. ff. de verbo. obli. Accur.

+ Hec rīsio nō ē bōa q̄ rērum ad comalescentiam legati nihil refert an vino res fiatone rē fibi legatā p̄ put aliena uerit an p̄ fo poste⁹ mot tē. vt. l. cetera. §. j. ff. de lega. j.

+ Nisi p tā ta pecunia eēt pignora ta q̄ non sit versūm eam redimi. vt. l. q̄ habebat. ff. de leg. iij. Ange.

+ Tenebit eñ pure vel in groſo ra tiones reddere omiſſa ſcrupuloſa inqſitiõe. vt l. ſi ſeru⁹ ve ritus. ff. de leg. j.

+ Ista glo. dicit verū respectu hypothece: ſz reſpectu dñi valet legati: vt ibi pbat. Ange. + Ista ē vera quā etiā ſequit bar. in. l. debitor. Ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Dot. legatū a marito vxori facto valet.

a ¶ Plenius est. scz in cōmodo representationis. cum legatum statim dos vero annua/bima/trima die olim: hodie post annū mobilia: sed immobilia statim: vt. C. de rei vxo. act. l. j. §. cum autē. π. ff. de do. prele.

¶ Legatū dotis factum a marito vxori valet: etiam si maritus nullam dotem habuit: dūmodo in legato certum exprimatur.

vel eius heres. vt. ff. fol. matri. l. etiam. j. πī. at legatum insolidū. nisi in falcidia per beneficiū imminentarij. vt in aut. de hēre. π falci. §. fi vero non fecerit. coll. j. ¶ Ité si qua pacta in prejudicij mulieris facta sunt: beneficio legati tolluntur. vt. ff. de do. prele. l. j. j. respon.

b ¶ Dotem. i. illā dotem quā non recepit. Accur.

c ¶ Instrumēta dotis. scz in qbus confessus fuit se recepisse dotē quā nō recepit. vt. ff. de do. preleg. l. fi. §. fi. π. 2. l. cuj. scriptum. §. item eique.

d ¶ In prelegando. id est legando. abundat enim pre. vt. ff. de do. prelega. l. j. j. respon.

e ¶ Si res. ¶ Puta seruus stichus.

f ¶ Sine facto. id est mora: quo casu de interitu tenetur: vt. ff. de verborū obliga. si seruū. j. πī. 2 de leg. j. cū res. §. fi. ‡ ¶ Vel q̄ sine causa occidit vt. d. l. si seruus. Ellud si cū causa. vt. ff. de lega. j. l. quid ergo. §. si heres. tenetur enim de dolo et lata culpa et leui. vt. ff. eodē. j. l. si cum res. §. sed si culpa. et §. culpa. Accur.

+ De negligētia dō nō tenet debitor actione pſonali nisi fuerit in mora. vt̄ pōtaf reo que fuit creditor ri. vel negligētia fit cūra seu pēg ptione substātie rei debite. Ange.

g ¶ Perierit. Vel non cōparet: quo casu caueat heres. de dādo si ad eum redierit: et suis sumptibus recuperatur quādo post mortem fugit. als. i. si invita sumptibus legatarij. vt. ff. de lega. j. cum res. §. item si res. 2 de leg. ij. si quis seruum.

† al'. Si q̄s ancillas.

b ¶ Decedit. Quia qui in specie tenetur ei' interitu liberatur: vt hic. 2 ff. de verbo. obliga. l. si er legati.

i ¶ Sine facto. In hoc quoq; scz alieno seruo potest admitti culpa puta non certificauit heres dūm: qui si scisset se posse vendere non mauult esse. ff. forte cum videret velle manumittere. vt. ff. eo. j. l. cū res. §. sed si alienus. 2. §. penul. 2 fi. Item si fuerit in mora emendi: vt. ff. de verbo. obli. si seruum. §. si autē alienus. 2 dic facto. i. culpa vel mora.

k ¶ Heredis. Contra de leg. prestan. l. nāq; naturam.

l ¶ Manumissus. Nam manumissus similis est mortuo. vt. ff. de solu. si mihi alienum.

m ¶ Teneri. scz ad estimationē. vt. ff. eo. l. si qs inquilinos. §. j. π. ff. qui 2 a qui. heres. Sed hic non dicit tenere manumissionem: sed dicit q̄ nō minus valeat legatum scz quo ad estimationem. Accur. Additio. Et valet etiam manumissio: q2 dominū serui heredis non transit in legatarij vt hic 2 dicta. l. si quis inglinos. secus in seruo hereditario etiaz sub conditione legato. si seruū sub conditione. ff. de manumi. Ang.

n ¶ Nec interest. Cur secus vbi seruum indebitum sibi solutum q̄s manumiserit: vt. ff. de condi. indebi. in summa. §. si seruum. que est contra. Jo. refopon. quia de dubit scire cum factum suum censeatur: vt in aut. de iureiuran. 2 mo. j. respon.

o ¶ Si scierit. scz ipse heres.

p ¶ Donauerit. scz heres.

q ¶ Seruum. a testatore legatum. Et erat heredis.

r ¶ Tenetur. ad estimationem. vt. §. pro. i. dixi.

s ¶ Ignorauerit. scz heres.

t ¶ Suis natis. als fuo nato.

v ¶ Cedunt. Quia duo legata sunt separata. vt. ff. de pecu. leg. l. iij. et. l. si ancillā. Sed contra. ff. de ven. inspi. l. j. §. et hoc. Vbi dicit q̄ partus est portio viscerū matris. R fi. ibi loquitur donec in ventre est.

x ¶ Idem est. fic. ff. de pecu. leg. l. iij.

y ¶ Ordinarij. Qui sunt hi: Dic vt. j. quod cum eo. §. cum autem.

z ¶ Mortuo. scz viuo testatore non si post. vt. ff. de pec. leg. tūc inutile.

a ¶ Extinguit. Quia accessio est: vt. ff. de pecu. lega. l. j. 2. Sed quare non ita in superiori casu: R fi. propter bois dignitatē: qi non ita accedit. vt. ff. de edi. edic. iustissime. in pn. ‡ Ité quid si vicarij erant tantū in peculio 2 legatus est cū peculio. R fi. idem vt exprimere peculiū non ceat. vt. ff. de condi. 2 demō. si in diem. in fi.

natis legauerit: etiā si ancille mortue fuerint: partꝰ legato cedit. Idemc est et si ordinarij' serui cū vicarijs legati fuerint licet mortui sint ordinarij: tamen vicarij le gato cedunt. Sed si seruus fuerit cuꝫ peculio legatus/mortuus seruo/vel manumisso/vel aliena to: peculij legatum extinguitur. Idē est si fundus instructus vel cum instrumento legatus fuerit. Nā fundo alienato et instrumēti legatum extinguitur.

¶ Grex etiam in vna oue retinetur. Et legato gregeveniūt oues adiuncte gregi post testamētum. Idem est in legato edium.

¶ Si grex legatꝰ fuerit: 2 postea adꝫ vnā ouem puenerit q̄ superfuit vendicari potest. Grege autē legato etiā oues eas q̄ post testamētū factū gregi adij ciūtur: legato cedere iulianꝰ ait. Est aūt gregis vnū corpus ex distantib⁹ capitib⁹ sicut ediū vnū corpus est ex coherentib⁹ lapidibus. Edibus deniq; legat colūnas 2 marmora q̄ post testamētū factū adiecta sunt: legato dicimus cedere.

¶ Augmentū vel diminutio peculij legatiuio testatore ad legatarium spectat. sed si post mortē ante aditam hereditatem cedit legato/si est legatum ipsi seruo: secus si extraneo.

¶ Si peculius legatum fuerit:

‡ Sec⁹ aūt esset in seruo aialiū bruto. 2 in his q̄ nō veniūt pmodū pticipalis 2 accessoꝝ vti legē equus cū asino. 2 duo legata censent. Et hec inducitur ad questionem de ingrediente monasteriū vt virtato ingressu non valeat bonoꝝ dilectio. nisi expſſeret sua derelicasset: fm doc. hic.

tia cōparata: vt. ff. de fun. instru. l. instrumēta. q̄ ne sunt illa ibi babes.

d ¶ Alienato. Al testatore.

e ¶ Si grex. Qui ex. 2. oubus cōstat. vel quattuor vel quinq; porcis. vt. ff. de abigeis. oues. Additio Tres autē boues constituūt collegiū. vt. l. neratius. ff. de verb. signi. no. in. c. j. ex de elec. fm Christofo.

f ¶ Ad vnā ouem. fic. ff. quod cu. vni. l. sicut. §. fi. π. ff. e. t. i. j. l. grege.

g ¶ Vendicari potest. ff. qui. mo. pfurtu. amit. l. fi. contra. Sol. facilius perditur legatum vsufructus q̄ proprietatis. vt arg. ff. eo. tit. repeti. §. rei imitatione. π. ff. eo. j. l. si grege. in fi.

b ¶ Legato. fic. ff. eo. l. grege. fic. j. §. proxi.

i ¶ Corpus. tria cēn sunt corpora rerū. Ūnū q̄ vno spū. i. elementatio ne cōtinet: vt domo lapis. Scōm q̄ ex coherentib⁹ cōstat vt domus 2 armariū. Tertiū q̄ ex distantib⁹ corporib⁹. vt grex 2 populus vt hic. π. ff. de vsucap. rerum mixtura. §. j. π. ff. de rei ven. in rem. §. at in bis.

k ¶ Cedere. fed columna vel tignum domus legari pare non potest. vt. ff. de leg. j. l. cetera. ne vbs deformetur. Accur.

Corpꝰ triplex est.

¶ Si peculiū. ¶ Casus Quidā in testamēto suo legauit peculiū: et vno testatore auctū est: vel forte diminutū est: modo quero cuius lucro vel periculo bmō augmētatio 2 diminutio peculij est. Ad hoc rñ. Justi. generaliter q̄ si peculiū legatū fuerit gcgd vnūte testatore peculiū accesserit vel decesserit sine dubio legatarij dāno vel lucro cedit: et in hoc casu si augeā vel diminuāt peculiū viuente testatore nō refert vtrū legēt seruo ppio cū libertate: an alicui extraneo: secus tñ est si augeat peculiū post mortē testatoris ante aditā hereditatē: nā si seruus hereditarꝰ aliqd acquisitū: vel alio modo peculiū legatū augmētū susceperit iul. ait q̄ si ipso suo manumisso peculiū legatū fuerit: gcgd ante aditā hereditatē peculio accesserit ipsi seruo legatario cedit: sed secus est si peculiū extraneo fuerit legatū: in pona em extranei dies legati a morte testatoris in peculio legato cedit. 2 b est verū nisi ex reb⁹ peculiaribꝰ auctū fuerit peculiū. Jn b em casu augmentū ex reb⁹ peculiarib⁹ procedēs legato cedere dz. Et hec dicunt vsq; ad illū. §. peculiū autē.

l ¶ Legatum fuerit. seruo vel extraneo.

Peculio.

a ¶ Peculio. Nam et futurum peculium legari potest. vt. ff. de pecu. lega. l. ei quoq. z facit ad hoc. ff. priori. §.

b ¶ Legatario. Eidemq; manumisso. Accur.

c ¶ Cedere. No. tria tepora ante morte testatoris z post ante aditā hereditatē. Jtē z post. In primo tpe. ſ. quo inuenitur cessisse dies legati: oēs sunt legatarij pares.

Legata tribus tēporibus cedere possunt.

nā qcqd eo tpe acquirit seruꝰ talis ei cui hoc pecuſiū est legatū acquirit siue ipi seruo siue alio extraneo sit relictū: q non cedunt legata: silr in tertio. ſ. sunt pares. Jn ſcdo distinguit extraneꝰ a seruo: vt hic. Nā qd legatū cedit extraneo a morte: h seruo ab adita hereditate: quia nec libertas sibi prīꝰ debet. C. de cad. tol. §. cū igitur. z. §. in nouissimo. Nā pura legata vel idē certa z relicta a morte cedūt: nisi in ſcr casibus vbi ab adita hereditate: vt. C. de ca. tol. §. cū igit. z. §. in nouissimo. z. ff. qñ di. le. ce. l. §. + inter quos legatū seruo manumisso relictū est vnus vt h. Cō ditionalia vel in diem in certū relicta er die vel cōditione cristēte cedunt. i. trāsmittunt ad heredes. nā ante cōditionē vel die veniētem ſi decedit legatarī nō trāsmittitur. vt. C. de cadu. tol. §. sinautē. Nisi in trib' casib'. Primus. vt. ff. de cōdi. et demon. cōditiones. Scds ff. eo. i. l. iij. Tertiꝰ. ff. qñ di. le. ce. ſi cū pcinitīe. Jtem verbū cedere duas habet significationes. i. incipere deberi. vt. ff. de ver. signi. l. cedere. Jtem cedere quantū ad transmissionē vt accipitur. C. de cad. tol. per totū. et in vtraq; pōt bic accipi.

Legata pura z conditionalia qñ cedūt.

+ Et hec vera qñ dies est certa an et qñ. Si vero certa an sed incerta qñ. vt i die mortis. tūc si legatarij habēt ꝑ puro. ſi extranei/ vel heredis habet ꝑ cōditionali. ſi cut qñ dies penit' incerta. sed qñ oī no est exitura. vt ſi fol vl antixpūs. habet ꝑ puro. ſm Ange. hic.

d ¶ Quia. bona est ratio ſi em ꝓt cedere id est esse ad ꝺ in extraneo. Est. z alia rō: vt. ff. de pec. le. l. deniq. §. ſi. vbi ōz ꝙ verisile est cū ei legat q̄si patrimoniū ſuū ei legat.

e ¶ Auctum fuerit. ſcz peculium.

f ¶ Peculiū autē. ¶ Casus. Quidā cōdidit testamentū z in testamēto suo ſtricto qui valde pingue habuit peculiū legauit libertatē nulla mētione facta de peculio. modo quero vtrū legādo libertatē videatur legasse peculiū. Et rñ. q nō. Nā peculiū nisi exꝑesse fuerit legatū seruo manumisso nō debet. z hoc verū est in vltima voluntate. Secus tñ est inter viuos: q si manumiserit videt ei donasse peculiū. nisi illud ex ꝑsse aduenerit: z ita diuus feuerus z anto. rescripserūt. Sed po. Quidā legauit seruo suo peculiū: iste seruus idēpo legatarius multa de peculio impēdit in rationes pñi: z ita dñs factus est debitor peculiaris. Jdo do quero vtrū seruus mortuo testatore ab herede ꝺi petere possit illud quod in rationib' pñi impēderat. Et rñ. q nō. nā ij dem principes ſcz feuerus z anto. in hoc casu rescripserūt peculio legato nō videri id relictū seruo vt petitionē habeat peculiū quā in rationes dominicas impēdit. Et hec dicuntur vſq; ad illū. §. Jdem rescripserunt.

f ¶ Peculium. Sic. C. de pec. eius qui li. me. l. j.

g ¶ Quis. Cur tam varie: Rñ. quia scō casu ſcz quando inter viuos operas eius manumissor erat habiturus. vnde conuersa donatio ꝓsumitur ſm Jo. vt. ff. man. ſi vero non. ſ. inde papi. ¶ vel ſm. ¶ D. propter preoccupationem mortis: quia ꝓsumitur auferre ſi potuisset. vt in auc. de trien. z semiſ. §. illud quoq;. ibi. Pro tumultu mortis angustatus. z. z. C. qui testa. fa. pos. hac consultissima. §. j.

¶ Jlli ad ditiones reputat ineffi cacē Jo. fa. bic. q̄ ꝑ manumissū debeant opere exhiberi filio nec nisi ex ꝓuisione beneficium. l. ſ. C. de operā. z. l. ſi ope rarū. iudicio.

¶ Jdē rescripserūt. ¶ Casus. Quidā legauit seruo suo libertatē his verbis. Volo q̄ seruus meus redditis rationib' liber ſit: et de peculio reliqua soluātur. i. ea in qbus apparuerit ei mibi teneri. modo quero vtrū testator his verbis videat legasse peculiū: Et rñ. q̄ ſic. nā ꝓdicti duo principes rescripserūt peculiū videri legatum. cū rationib' redditis seruus liber esse viſus est. et er ipso peculio reliqua inferre. Et hec dicunt vſq; ad illū. §. Tā autē corporales res. Ceteri casus q sequunt in parte ista planissimi sunt vſq; ad. §. illum. Legati autem.

b ¶ Peculio legato. ſ. seruo et etiam libertas fuit legata: aliud ſi extraneo: vt. ff. de pecu. leg. l. vj. §. ſi. z. l. ſi sticho. Accur.

i ¶ Petitionem. nisi testator fuerit huius consuetudinis vt redderet seruo que sibi debebat: vt. ff. de pe. leg. dños sticho. §. j. in fi.

k ¶ Cum rationib'. q. d. ſi relinquo seruo libertatē rationib' ab eo reddi tis: eo ipso ꝙ peculium legare sibi videor. aliō eōꝝ tra ſi libertatē relinquo rationes reddere veto: q nō videtur legatum peculiū. vt. ff. de lega. i. ſi seruꝰ vetit'. Rationes añt red dere ōz qñ amoto dolo z fraude reddit. vt. ff. de fideic. lib. l. thais. §. sticho.

Additio. Et sic no. q re missio redditionis ratio nū non cōprehēdit relīq: nec dolū seu latā culpā: ſz scrupulosam trū ingitionem: qō facit ad. q. de eo cui ꝓcessum est liberū arbitriū: ita q nō ꝓssit indicari ſm Ang. hic.

l ¶ Reliqua. alis reliqs. i. alia q̄ erant reddēda red dere: cuz tā quedā reddi derat vel etiaz ſi nihil: vt ff. de verb. sig. l. ceteroz.

m ¶ Jnferre. Repete iuſ sus est.

n ¶ Jncorporales. i. actiones z seruitutes: vt. ff. de re. cor. z incor. z. ff. de leg. j. l. j. z. l. cetera. in prin.

o ¶ Prestet. fine cessione. tamē vtiles hꝫ legatarī. vt. C. e. l. er legato. accur.

Additio. Nisi res sit litigiosa vel lis cepta. l. quoties. z aut. nunc. C. de litig. ſm Ange. Et no. q̄ qñis directā personalē exercere nō ꝓssit nisi cedat: poterit tamen crercere directas realem que quia nō ossib' affira transferrat in eum direcꝫ cta via. l. ſine. §. ſi. cum. l. ſeq. ff. de condi. fur. Ange.

p ¶ Nisi exegerit. nā ſi exegerit semp in dubio ꝓsumo voluisse legatū extingui: vt. ff. de adimē. le. l. pe. §. ſi. z de li. le. non ſolū. §. liberatio. nisi probet ꝓtrariū: vel q̄ debitor vltro obtulit eo nō petēte: vel q̄ exactā ꝓo legatario deposuit. vt. ff. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. ſi rem.

q ¶ Ere alieno liberare. Jſtam vtilitatem habet.

r ¶ Res alia. Ut equus.

s ¶ Electio legatarij. Et a ꝓncipio z ex postfacto fun. H. vt hic. z. ff. de leg. j. ſi seruus legat'. §. cū bomo. ſed Rō. a ꝓncipio dabat electionem heredi: ſed ex cōtumacia trāferebat in legatariū. ar. ff. de ſerui. ſi cui. z C. de ſol. l. j. Jo. distinguit: aut in genere generaliſſimo vl ſubalterno: vt ſi ſubstātia vel corꝑ vel aīal legat. quo casu non valet cū festucā vel mucā dādo liberet: vel eo genere qō dialectici ſpeciē appellāt: vt bō z ſilia: z tūc ſubdistingue aut habebat in hereditate ſeruos: z tūc legata rius eligit dūmodo nō meliozē: # vt hic. z. ff. eo. j. l. legato. j. rñ. et. l. qui duos. z de lib. le. l. ij. Aut nō habebat: z tūc deꝛes eligit: vt. ff. de vi. tri. z oleo leg. l. iij. j. rñ. z. l. iiij. Si aūt testator ex certa relīgti incertū: aut ipe ſensit de certo qō ꝓtz ex ꝑſo noſe eius. z tūc eligit heres z ci' voluntatē interꝓetat: aut nō ſensit: z tūc legatarī eligit: vt. ff. de leg. j. l. ſi qs a filio. §. ſi plures. z. l. q duos. Jn domo aūt in genere legata ſi habet testator domos: vnā ex his eligit heres. ſi nō habet z relinquit: deſcriſioñ eſt legatū. vt. ff. eo. j. ſi domus. Jn fundo in genere legato dic nō valere legatū cum vnius digiti poſſit fieri fundus: vt. ff. de iur. do. cum poſt. §. gener. z. ff. eo. j. l. licet. z. l. quod in rerum. §. quod ſi quis.

Nō est ſimile testatori cui volui ſe ſi legare qñ non fuiſſet in ſpecie cōcellurus: ſed vbi electio est here dis vel debitoris poterit dari vltiꝰ. dū tñ nō ſit omnino iuſta: q̄ potuit teſtator vel creditor cogitare q̄ daret min'. Jo. fa.

t ¶ Conditionem. ſcz ſi eligeret.

v ¶ Et ideo. Bona ratio. vt. C. de cadu. tol. §. sinautem.

x ¶ Ex constitutione. Que est. C. cōmu. de le. l. ſi. in prin.

y ¶ Jn nostra constitutione. ſcz predicta.

z ¶ Eligere cupiente. Et alio aliud ſubaudi.

a ¶ Contra beniuolentiam. i. contra equitatem. ſ. q̄ perierunt. i. de iure ſtricto perire deberent. vt. ff. eo. j. l. buius. §. ſi.

UNIVERSIDAD DE

Institutionū imperialium Liber. II.

+Et ꝫ verꝫ dubium onꝰ sup ista re: nec a lege decidit: ⁊ discordat in iudicijs sul. alijs ad pcinditus terrū iudex cōpellit ad concordias alijs pcise/ ⁊ alijs cautarius: bubiū aūt sup factapoba tiōe dirimitur: vt l. actor. C. de p ba. Ange.

a ¶ Et sorte. Vel cum tarillis vel alio modo. sic. ff. de iudi. in tribus. + Sed quare inder non cōpellit cos ad consentiendū. vt. ff. eo. huius. in fi: R'ñ. immo boc modo compellit vel ibi compellit in actione eligenda que datur a iure: bic aūt nō cōpellit in eo qō datur a testatore.

b ¶ Sentētia. Ut ñ ceteris estimationē pręstet suarū partiū: vt. C. cōia de lega. i. fi. in pin.

¶ Legari aūt. ¶ Casus. Dñe iā video que res legari pñt. dicatis mihi q bus legari pñt. Et ipse rñ. q illis cui qb' testamē ti factio est. ad q'z vtilitatē testm̄ fieri pōt: ſz fm antiq̄ iura multe erāt pſone qbus legari nō poterāt. Jncert. em̄ pſonis neq; legata neq; fideicō missa relinq; ol ꝑcessum erat. ⁊ ſ intantū fm iura antiq̄ obtinuit vt nec etiā miles incerte pſone legare potuerunt: et ita diuus adrian' ſcripſit. Sz po. Dñe iā video q olim in certis pſonis legari non poterat. p deo si placet dicatis mihi q pſona cēſebaſ icerta: ¶ad boc rñ. amice: icerta pſona vide baſ quaz testator in opinione incerta in alio suo subijcebat. Veluti si q dicat in hūc modū. quicūq; filiā suam filio meo in mr̄imonio copulaturit bere meus illi fundū sempronianū dato. nam in ℔ casu bmōi legatū in certe pſone videbaſ relictū. ⁊ ſilr in boc casu veluti si q sita dicat vl̄q post testamentū scriptū primi ſules designati crūt bere me'. c. dato. ¶ā in ℔ casu incerte pſone sicuti supiori casu legari videbaſ: et multe alie species reperiri pñt in qb' incerte pſone legari videbaſ incerte pſone dari: veluti si q sita dicat illi seruꝰ qui primū ascēderit capitolium liberꝰ esse volo.

Olim ēñ libertas ℔ modo data inutilis erat: ꝛ ℔ ideo: q placebat seruos noiatim liberos fieri. Sed lz diremim tibi incertis pſonis legari antigtus nō posse sub certa rñ dēmōſtratione. i. certis pſonis incerte pſone etiā olim recte legabatur: veluti si quis ita dicat. Ex cognatꝰ tuis qui nūc sunt quicūq; filiā meā in vxōr̄ duxerit bere me' illi fundū sempronianū dato. ¶ā in casu isto licet incerte pſone videbaſ relictū ratione tamē dēmōſtrationis etiā olim valebat: sed licet diremim tibi legata vel fideicōmissa incertis relicta olim nō valere. cautū tamē erat in sacris cōstitutionib' talia legata vel fideicō. per errorē soluta repeti non posse. Et bec diciuntur vſq; ad illū. §. Posthumo quoq;.

c ¶ Solum. Et ecōntra idem solus legat. vt. ff. de leg. i. l. ij.

d ¶ Testamenti factio. Jn passiua significatione accipe. vt. ſ. de here. ſli. ꝛ dic. ſ. testamēti. Sed q sunt isti qui nō habent testamēti factionē: ¶ñ. incerta persona. vt. j. prori. §. Jtē peregrin' siue deportatus. vt. C. de here. instit. i. Jtem in metallū dānatus. vt. ff. de bis qui p nō scrip. ba. l. ñ in metallū. Jtē seruus de adulterio cū domina cōmisso accusatus. vt. ſ. de here. instit. §. ij. Jtem collegiū: mīsi p̄obetur licitū. vt. C. de here. instit. l. collegiū. Jtē incestuosi. vt in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. vlt. col. vij. Jtē hereticimaiores heresis. vt. C. de hereti. ⁊ manicheos. Jtē apostate. vt. C. de apostā. bi q sanctā. Jtē mulier nubens infra annū a tpe mortis mariti. vt in aut. de nup. §. j. Addito. Sed boc bodie cessat ꝑpter dictū apli. q; oēs pene ꝓpter festinationē infra tēpus luctus sunt sublate: non autē ꝓpter transitum ad secūda vota. Ang.

e ¶ Concessum erat. Hodie cōtra etiā ante legē grecā inferiorē in paupertibus. vt. C. de epi. ⁊ cle. i. id quod. Addito. Tu dic q; aut incertitudo est in persona legātis ⁊ valet legatū: q; heredi onus iniunctū intelligit. aut in persona legatarij: ⁊ tunc aut certificāda et futuro cuēctu aut non. primo casu valet etiā si erat incerta de incertis. vt. l. ſi quis ita scripserit. ff. de re. du. Secūdo casu valet ſi per legem certificatur. vt. l. id quod. C. de epi. ⁊ cleri. sed de boc vide Ange.

f ¶ Nam nec miles. cuius ſcz militis voluntas seruatur pro lege. als vt C. de testa. mili. i. j.

g ¶ Designati erant. Jn kal. Januarij sortiebantur. i. incipiebant boꝛ notes administrare ⁊ ante per tres menses designabantur. vt. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. publius. ⁊ C. de magi. mu. i. j.

h ¶ Posse dari. Et ſi dicat ita. illū liberū esse volo q capitoliū prio ascenderit vel ſisle fecerit. vt. ſ. pri. §. incert. Vel ſtichū liberū esse volo cum babeat duos stichos: vt. ff. de ma. test. cū er pluribꝰ.

i ¶ Seruos liberari. Aduerte q; in aliqbus libris ſequit ista clausula. Tu toz quoq; incerte pſone dari non pōt: quāñ o inuenies in ēmdatis codicibus ⁊ ſi ea q ſequunt in ter. ⁊ glo. diligēter pſperis: pfecto eā pro ſus supernacuā indicabis.

k ¶ Sub certa. sic. ff. de lega. ſl. iij. §. boc amplius. sic. ff. de lega. i. l. ſi seruus legatus. §. bui'. sic. ff. de re. du. l. quidā. sic. ff. eo. i. l. legato. §. j.

l ¶ Repeti non posse. ꝛſi naturale debitū. vt. ff. de condi. inde. iulianus. in fi. ⁊ l. frater a fratre. ⁊ l. ſi dominus. in ſi.

¶ Posthumo quoq;.

¶ Casus. Dñe iaz video plures pſonas qb' olim legari nō poterat. nūqd sunt adbuc plures pſone qb' olim legari nō poterat: Et rñ. q ſic. nā posthumo alieno olī inutiliter legabaſ. Sz domine ſi placet dicatis mihi q cēſeē posthum' alienus: Ad ℔ rñ. Amice: alienus posthum' eſt q inter bere des suos beres testatorꝭ futur' nō eſt ſicuti nepos ex filio emācipato concep tus ex tranē' posthum'

erat auo: ⁊ bec oia supradicta fm iura antiqua obtinebāt: sed non solūmodo oia supradicta ab eo. ſ. incertis. sed etiam ſpeciē circa posthumū alienū correximus. ¶ā in casu nostro quedā cōstitutio posita est q quē qdē cōstitutionē etiā buic parti remediū adbibuim': nō solū in bereditatib': vt alicui' posthumus beres institui possit: sed etiā in legat. ⁊ fideicō. ⁊ boc cuidēter ex ipsis cōstitutionis lectiōe claresc it. Sz q; diremim tibi incert. pſonis auctoritate nr̄e cōstitutionis bodie legari posse. Tutor em̄ incert' nō solū fm antiq̄ iura: ſz etiā p nostrā cōstitutionē dari nō dz: ⁊ ℔ ideo: q; certo iudicio dz q; ſp. p tutela sue pſperitati pſpicere. ⁊ ſz supra diremim alieno posthumo fm iura antiq̄ legari nō posse. alien' tñ posthumus ⁊ olim de iure pōt. ⁊ bodie pōt beres institui de iure ciuili. ⁊ boc verū eſt nīſi in vtero illi' mulieris q; de iure nostra vxor esse nō potest. Et bec diciunt vſq; ad illū. §. Sigs in noie.

m ¶ Legabatur. Sed nec institue bat iure ciuili: vt. ff. de libe. ⁊ posthu. l. gallus. §. ille casus.

n ¶ Suos. ſl. quondam ante emancipationem vt sequitur.

o ¶ Futurus. ſcz beres.

p ¶ Sed nec. q. d. non solum in posthumo sed oia supradicta ab illo. §. incertis correcta sunt. vt arg. ff. eo. iij. l. boc legatum. j. rñ. ꝛ. l. ea tamē.

q ¶ Constitutio. Quam non babemus.

r ¶ Buic. ſcz posthumo.

s ¶ Per nostram constitutionē. ſ. supradictam constitutionē gręcam: ne veteri iure. vt. ff. de testa. tu. tutor: incertus.

t ¶ Jncertus. Et ſi ita dixit illū tutorē de qui pñ de tuscia venerit nec incerte pſone dat. vt. ff. de testa. tute. l. tutor: ita. Addito. Et est rō fm Jo. fa. q; ęquis postea certificet ñ poterit venire talis ribaldus q; pupillo. puisum nō erit cōtra id qō iura intendūt: incerte tñ pſone post certificando testamētarius dari potest nō obstantibus: vt bic per eum.

v ¶ Posteritati. i. filijs.

Poterat.

a ¶ Poterat. ſ. de iure pretorio: non ciuili. vt. ſ. de bo. pof. ſ. rñ. ff. de lib. ⁊ poſtbu. l. gallus. §. ille. Accur. Additio Solu. ibi loquit in poſtbumo alieno tpe teſtamẽti nato non ſuo ꝙ poſtea ſuccedendo in locũ primi ſuus efficit. hic vero etiã in eo qui nunq̃ efficitur ſuus. Ang.

b ¶ Noſtro. Id eſt romano.

c ¶ Non poteſt. Sed q̃ eſt illa q̃ro: eſſe nõ poteſt: Rñ. multe ſunt ille que proꝛes eſſe nõ poſſ. vt. ſ. de nup. diximus. §. ſi ad⁹ narſius. C. de teſta. l. iiij.

¶ Si quis in noie ¶ Cuius Quidã fecit teſtamẽtũ. ⁊ in teſtamẽto legauit cuidã. c. ſed tñ erravit in noie legatarij. nã cuꝰ deberet dicere. Dñe lego tibi tio dicebat ego ſempꝛonio. vñ conſtabat de pſona legatarij. modo queꝛo vtrũ hmõi erroꝛ vitiat legatũ: Et rñ. q̃ non. Si gs erꝛ in noie cognomẽ ne vel agnomine ⁊ prenomine legatarij erravit: ſi tñ de pſona ꝛſtat nihilominus valet legatũ. ⁊ idẽ ſeruaſ in heredib⁹ iſtituẽ dis: vt ſi gs erravit in nomine cognomẽ agnomine ⁊ prenoie ipſi⁹ heredis iſtituti nihilomin⁹ valet iſtitutio: ſi de pſona bene dis ꝛſtat: ⁊ certe i vtroq̃ caſu ff optima rõne ſtatutũ fuit. Noia eñ ſignã doꝛ bonũ gratia inuẽta ſunt. Igit ſi p quodcũq̃ aliud iudiciũ intelligaꝛ nihil refert. vñ argumẽto huius regule cauet falſa noiatione legatarij nõ peꝛimi. Eſt enim q̃dã alia in ris regula q̃ cautũ eſt fal ſa demõſtratione legatũ nõ vitiari. veluti ſi quis ita legauerit ſtichũ ſeruũ vernã titio do lego. Licet eñ ſtichus nõ verna ſed emptus ſit: ſi tamẽ de perſona conſtat. nõ obſtãte hmõi falſa demõſtratione valet legatum. ⁊ ſilr ſi ita demõſtrauerit teſtato. ſtichũ ſeruũ meũ qũ a ſeio emi titio do lego. Licet eñ ab alio emptus ſit nihilomin⁹ valet legatũ ſi de perſona ſeruꝰ conſtat: ⁊ ſicut dixi tibi ſcire debes ꝙ lõge magis adiecta cauſa legato legatũ non vitiat: veluti ſi gs ita dixerit titio ꝙ abſente me negocia mea viriliter curauit vel geſſit ſtichũ do lego. vel ſi ita dixerit titio: qꝛ patrocinio eius a capitali crimine liberatus ſum ſticho do lego. nã ſi ita dixerit valet legatũ. Licet eñ titius legatarius negocia teſtatoꝛis nunq̃ geſſerit: neq; teſtato: patrocinio titũ legatarij a capitali crimine libꝛatus ſit. in vtroq̃ tamen caſu legatũ valet: ſed aliud ius ſtatuit ff eſt ſi hmõi cauſa cõditionaliter enũciata ſit: veluti ſi gs dixerit boc modo. ſi negocia mea curauerit fundũ do lego. nã in boc caſu ita demũ valet boc legatũ ſi ꝛditio extiterit. Et ſ dicunt vſq̃ ad. §. an ſeruo heredis.

d ¶ Si quis. ſic. C. de teſta. l. ſi in nomine.

e ¶ In noie. Nomen eſt genus: ſed ponit hic ꝑ ſpecie ſui. vt albert⁹ qõ dꝛ propꝛij perſone nomen. Cognomẽ quaſi cõmune cognationis nomen vt afinellus. Prenomẽ quod cauſa differẽtie ponit: vt ſi ſint duo tullij ⁊ vni ſuperaddatur marcus ⁊ dicaꝛ marcus tullⁱ. nã marcus eſt prenomẽ. Agnomen eſt qõ imponit ab euẽtu: vt aphricanus qui vicit aphꝛicã: alemanicus ⁊ goticus. vt. ℨ. in rubꝛica proemij huius libꝛi.

f ¶ Valet legatũ. ſic. ff. ſi cer. pe. l. certum. C. eo. ſi fortidianum.

g ¶ In heredibus. ſcz ſi erret in eoꝛum nomine.

h ¶ Intelligantur. cãta teſtante. ⁊ boc in propꝛijs. In appellatiuis diſtingue ſm Jo. an parum erret vt libꝛos membꝛanas appellet quo caſu valet: marime cum fuerit conſuetus ſic appellare. vt. ff. de leg. iij. libꝛo ff. ſ. quod tamen caſſius. an multum erret ⁊ tunc contra. vt. ff. eo. titu. l. iiij. ⁊ et de ſup. le. l. labeo. in medio legis.

i ¶ Nihil intereſt. vnde liber bomo ſibi nomen mutare põt licet ſeruus non poſſit. vt. C. de mu. no. l. j. ⁊. ff. de fal. l. falſi.

k ¶ Vernam. verna eſt ſeruus ex ancilla teſtatoꝛis natus.

l ¶ Emptus. idem ⁊ ſi non emit. vt arg. ff. de vſuca. nunq̃. §. ſi. ſecus in venditione. vt. ff. de contraben. emp. ſi quis fundum.

m ¶ Longe magis. Ideo dicit magis. qꝛ verba falſe demonſtrationis ſunt de ſubſtãtia ipſius legati: vt cum dico ſtichum vernã do lego: ſed verba falſe cauſe non ita. Itẽ quia cauſe legandi nõ coherent legato. vt. ff. de cõdi. ⁊ demon. cum tale. §. falſa cauſa. ‡ Item quia hic donare preſumitur. vt. ff. de condi. inde. in ſumma. §. ei quoq̃.

n ¶ Sed ſi cõditionaliter. No. cõditio per ſi apponit et p cũ: vt hic. ff. de cõdi. inde. qui ꝓmiſit. vt. ff. de ver. obli. quociũq̃. §. non ſolũ. niſi in caſu. vt. ff. de tu. l. muto. §. ſub cõditione. ¶ Dodus p vt. vt. C. de bis q̃ emiſitq̃ ab alio emptus⁹: vtile eſt legatum ſi de ſeruo conſtat.

‡ Puta qꝛ de neceſſitate diſponit nõ ſequitur et caſus ſequens. vrb p Ange. are.

¶ Falſa cauſa nõ vitiat legatũ: niſi per modũ conditionis fuerit prolata. h. d. Arctinus.

¶ Lõge¹⁰ magis legato falſa cauſa a dicta nõ nocet: veluti cuꝫ qs ita dixerit. Titio (quia me abſente negocia mea curauit) ſtichum do lego vel ita. titio (quia patrocinio cuꝫ capitali crimine liberatus ſum) ſtichũ do lego. Licet eñ neq̃ negocia teſtatoꝛis vnq̃ geſſerit titius: neq̃ patrocinio ei⁹ liberatus eſt: legatum tamẽ valet. Sed ſi conditionaliter¹¹ enunciata fuerit cauſa aliud iuris eſt: veluti ſi modo: titio ſi negocia mea curauerit fundum do lego.

¶ Seruo heredis pure non põt legari: ſed ſub cõditione ſi. ſi tpe exiſtẽtis cõditiõis nõ ſit i poteſtate heredis. Ex eõdem ſeruo alieno herede inſtituto põt eius dño legari pure: vel ſub ꝛditione: ſed ſi iuſſu dñi bereditatem adeat legatum euaneſcit. Areti.

¶ An ſuo heredis recte legam⁹ q̃ri¹²: ⁊ ſtat pure inutiliter¹³ legari¹⁴: nec q̃q̃ pficere¹⁵ ſi viuo teſtatoꝛe de poteſtate ei⁹ heredis exierit¹⁶: qꝛ q̃¹⁷ iutile foꝛet legatũ ſi ſta re legeꝛtur inutile eſt legatũ: nec q̃q̃ proficit etiã ſi viuẽte teſtatoꝛe ſeruus legatari⁹ de poteſtate heredis exiterit: illud cñ eo⁹ inutile foꝛet ſi ſtatum poſt teſtamentũ factũ teſtatoꝛ deceſſiſſet nõ debet ideo valeꝛe: qꝛ teſtatoꝛ diutius viꝛit ſub cõditione: tamẽ ſeruo heredis recte legari poteſt. nam in boc caſu ſi tpe exiſtẽtis cõditionis in poteſtate heredis non ſit legatus⁹ valet. ſed q̃d̃ diꝛerim tibi ſeruo heredis inſtituto dño ipſius ſine cõditione legari poſſe nõ dubitatur: veluti ſi qs ita dixerit. ſtichum ſeruum ſempꝛonij heredẽ inſtituo: ⁊ poſtea adieccerit ſempꝛonio dño ſtichi heredis inſtituti fundũ do lego. nam in boc caſu ſtichus ſtatim poſt factũ teſtamẽtum teſtatoꝛi deceſſerit: nõ tamen apud eum qui beres ſit dies legati cedere intelligit. Per ſeruũ eñ inſtitutũ ſi antẽq̃ iuſſu dñi adierit bereditatẽ in alterꝰ poteſtate trãſlatus fuerit aliꝰ bereditas acgri poterit. Vel ſi foꝛte ipſe ſeruus ante additionem a dño ſuo fuerit manumiſſus: tũc eñ ipſe heres efficit ⁊ valet legatũ. ſed ſi ille ſeruus in eadẽ cauſa permãſerit: et viuente domino eodẽq̃ legatario bereditatem adierit euanefcit legatũ. Et bec dicuntur vſq̃ ad. §. ante heredis inſtitutionem. cuius cauſus planius eſt vſq̃ ad ſi. titu.

¶ Vel dic ſ. Joã. fab. q̃ ibi teſtatoꝛ legauerat tuo ꝓpꝛio: ſ ꝓ heredi.

o ¶ Inutiliter. Sic. C. de neceſſ. ſer. here. inſtitu. l. quidam. §. illo. cõtra. Sed ibi non imponitur neceſſitas dandi. Vel in minimis ais in alimẽtis loquitur: vt. ff. de alimẽ. ⁊ cibꝛa. leg. ſeruos. ‡ nam cum ſit purum a moꝛte teſtatoꝛis cedit. vt. C. de cadu. tollen. §. cum igitur. ⁊ domino eꝛ perſona ſerui acquiritur. vt. ℨ. per quas perſo. no. acqui. §. item qõ ſerui. alſ eſt. §. item vobis acquiritur quod ſerui ꝛc. ſed idẽ dominus erit heres: ergo non valet legatum: quia idẽ non poteſt eſſe heres ⁊ legatarius. vt. ff. de leg. i. l. legatum eſt. §. i. Accur. Additio. Quod eſt verum ſi legatur ſine libertate ſeruo teſtatoꝛis vel heredis. ſecus ſi alieno: qꝛ cederet ab adita bereditate: niſi dies moꝛtis eſſet idem. vt. l. ſi optio. ff. de optio. le. quando vero cum libertate legatur cedit: vel a die compentis libertatis: ſi ſit ſub conditione relicta. vel ab adita bereditate ſi vtrũ ꝛs ſit purum. vt. §. in nouiſſimo. C. eo. titu. Ange.

p ¶ Legari. Propter confuſionem heredis ⁊ legatarij: qꝛ eadem perſona ſibi ꝑſi debere non poteſt.

q ¶ Nec quicq̃ proficere. quia actus moꝛietium non poſſunt eſſe in ſuſpenſo. vt. ff. communia prædi. l. ſina. in fine. et propter regulam catbonis que ſequitur.

r ¶ Exierit. Seruus legatarius.

s ¶ Quia q̃ ꝛc. Hec eſt regula catboniana.

Et eſt ris ſpecialis quia nomẽ appellatiuũ ſingulare tãq̃ na turale mutari non poſſ ſine mutatiõe eſſentie ſiue rei ſi fit de ſubſtantia. alſ ſecus: ſ. de conditione. vt. ff. de contraben. emp. ſi quis fundum. hac materia vide plenius hic ꝑ Ang.

Nomẽ/ cognomẽ/ ꝓnomen/ et agnomen differunt.

Versus.

UNIVERSIDAD D

a ¶ Valere. exceptis quibusdā casibus: vt cū res tua ſi tibi legata ⁊ ante mortem teſtatoris alienata.

b ¶ Non ſit. nā ſi eſt adhuc ſeruus non valet legatum. alias valet. ſic. ff. ad. l. fal. l. ſi a ſeruo.

c ¶ Apud eum. i. apud eūdem: ſcz dñm qui fit heres per ſeruum: qz ad huc non eſt. Accur.

d ¶ Heres fit. id eſt dicere mortuo teſtatore ſtatim poſt teſtm: nō ideo ſtatiz dñs ſerui erit heres per ſeruū ⁊ legatarius p ſe: ⁊ ita nō erit apud eū. i. eūdē heredē heredit as ⁊ legatum qđ erat ſuperior. §. immo ad h vt ſit heres per ſeruū duo precedere opz. iuſſum dñi. ⁊ obedire ſeruī. et interim ſeruī cōditio poterit variari: ſed legatū tñ interim habebit dñs. ſunt ergo ſeparata hereditas ⁊ legatū interim: cū legatū apd dñm: hereditas apd nullum donec ſeruꝰ vel maumiſſus ſibi vſuſſu ali cuius dñi eam adeat.

Seruꝰ heres inſtitutus nō acquirit dño niſi duo concurrant.

e ¶ Legatarij. q ⁊ dño eſt.

f ¶ Legabat. aliud in tutore etiā olim. vt. §. q da. tut. poſ. §. ad certum.

g ¶ Fundamentum. cum ſine illo nullum dicat. vt ff. de iure codi. l. ſi. t. ſ. titij. §. in primis. ⁊ de bis q̄ in teſta. delen. l. pe. ibi cal phurnius.

h ¶ Scripture ordinē. Nota ordinē ſcripture nō ſeruandū. ſic. ff. de ſolu. non eſt. Sed cōtra. arg. ff. de fideicō. li. i. gñaliꝫ. quid ergo. ⁊ in aut. de hered. ⁊ fal. §. inordinatum.

Dubdo ſcripture an ſeruandus ſit.

i ¶ Voluntatem. repete vituperandum erat.

k ¶ Conſtitutionem. quā non habemus ſm quoſdam. Vel dic vt ſupra. qđ de ea que eſt in. C. de teſta. l. ambiguitates. ⁊ qđ ibi dicit nō ex mente. referas ad alia: nō ad hunc ordinem.

l ¶ Ante heredis inſtitutionē. q primo poteſt legare rem et poſtea heredem inſtituere.

m ¶ Medias. q primū inſtituit heredē: ⁊ poſtea legauit: et poſtea aliū heredē inſtituit: ⁊ ita legat inter medias heredum inſtitutiones.

n ¶ Fauorabilior eſt. niſi in duob⁹ caſibus. vt. ff. de manu. teſt. cum er plurib⁹. ⁊ de lega. i. ſi qs a filio. §. pe. ⁊ l. ferre. ⁊ ad treb. ſi patroni. §. ſed ſi nō fructibus. Additio. Dic ſm Jo. fab. q̄ hoc non videtur verum: immo videt idē vtrobiq⁹: qꝫ incertitudo vitiat legatū ⁊ libertatē. ſecuſ in re ſua. vbi aut libertas legatur eſt incertitudo ⁊ in re et in perſona ⁊ ſic vitiat. vt no. Dy. in regula in obſcuris. de reg. iur. in. vj. Ang.

p ¶ Corrximus. vt. C. vt act. ab here. ⁊ contra be. l. j.

tim poſt factum teſtamētum deceſſiſſet teſtator non debet bociō valere[q]: quia diutius teſtator viverit. Sub conditione vero recte legatur ſeruo: vt requiramus an quo tempore dies legati cedit in poteſtate heredis non ſit[r]. Et diuerſo heredi inſtituto ſeruo q̄n domino recto etiā ſine conditione legetur non dubitatur. Nam et ſi ſtatim poſt factum teſtamentum deceſſerit teſtator: nō tamē apud[s] eum qui heres[t] fit dies legati cedere intelligitur[u] cum hereditas a legato ſeparata ſit: et poſſit per eum ſeruum alius heres effici: ſi priuſq̄ iuſſu dñi adeat in alterius poteſtatem trāſlatus ſit: vel manumiſſus ipſe heres efficitur quibus caſibus vtile eſt legatum. Et ſi in eadem cauſa permanſerit et iuſſu legatarij[v] adierit cuaneſcit legatum.

¶ Legata ⁊ libertas hodie relinqui poſſunt ante heredis inſtitutionem: et poſtea. et inter inſtitutionem ⁊ ſubſtitutionem. Areti.

¶ Ante heredis inſtitutionē legabatur[w] antea inutiliter ſcilz qz teſtamenta vim exinſtitutiō heredis accipiunt: et ob id veluti caput atq; fundamētum[x] intelligitur totius teſtamenti heredis inſtitutio. Dari ratione nec libertas ante heredis inſtitutionē data poterat. ¶ Sed qz inciuile eſſe putauimus ſcripture ordinē quidem ſequi (quod ⁊ ipſi antiquita vituperandum fuerat viſum) ſperni autem teſtatoris voluntatem[k] per noſtram conſtitutionē[l] et hoc vitium emendauimus: vt licet et ante[m] heredis inſtitutionem ⁊ inter medias[n] heredū inſtitutiones legatum reliquere: et multomagis libertatem / cuius vſus fauorabilior[o] eſt.

¶ Hodie ante et poſt mortē heredis ⁊ legatarij ⁊ prędic mortis ipſorum legari poteſt. Areti.

¶ Poſt mortem quoq; heredis aut legatarij ſimili modo inutiliter legabatur: veluti ſi quis ita dicat: cū heres meus mortuus fuerit do lego. Item prędic q̄ heres aut legatarius moriatur. Sed ſimili modo ⁊ hoc correximus[p] firmitatēs huiuſmodi legatis[q] (ad fideicommiſſorum ſimilitudinē) pręſtātes: ne in hoc caſu deteriore cauſa legatorum q̄ fideicōmiſſorum inueniatur[r].

¶ Hodie poteſt pene nomine legari ⁊ legatum transferri vel admi niſi precipiatur aliqđ impoſſibile vel legibus interdictum vel prohibitum. h. d. Aretinus.

¶ Pene quoq; nomine inutiliter antea legabatur et adimebatur[s] vel trāſferebatur. Pene autem nomine legari videtur quod cocrcēdi heredis cauſa relinquitur: quomagis aliqđ[t] faciat: aut non faciat[u]. veluti ſi quis ita ſcripſerit heres meus ſi filiam ſuam in matrimonio titio collocauerit[v]: vel ex diuerſo ſi non[w] collocauerit: dato decē aureos ſcio: aut ſi ita ſcripſerit. heres meus ſi ſeruum ſtichum alienauerit[x]: vel ex diuerſo ſi non alienauerit[a] titio decem aureos dato. Et intātum be regula obſeruabat: vt pcp̄[b] pluribus principalibus conſtitutionibus ſignificar etur: nec principem quidē agnoſcere[c] quod ei pene nomine legatum ſit: nec ex militis quidem teſtamento talia legata valebant: q̄uis alie militum voluntates in ordinādis teſtamentis valde obſeruabātur[d]. Quinetiam nec libertates pene nomine dari poſſe placebat. Eo amplius nec heredem pene nomine adijci poſſe ſabinus exiſtimabat. veluti ſi quis ita dicat titius heres eſto: ſi titius filiam ſuam in mrimonio ſcio collocauerit[e] ſeꝰ quoq; heres eſto. Nihil enim interest qua ratiōe titius cocrcea tur vtrum legati datione an cohe redis adiectiōe. ¶ Sed huiuſmo di ſcrupuloſitas nobis non placuit. Et generaliter ea que relinquunt/ licet pene nomine fuerint relicta vel adempta: vel in alium trāſlata nihil diſtare a ceteris legatis ꝓſtituim⁹[f]: vel in dādo vel in adimendo/ vel in tranſferēdo exceptis his videlz q̄ ipoſſibilia[g] auferri beneficium honorato cui prouidere voluit teſtator. vide gloſ. notabi. in. l. j. ff. de condi. inſti.

g ¶ Impoſſibilia. De impoſſibili dic precepit heredem transferre mōtem. aſs ei adiecit coheredem vel aliam penam impoſuit. De legibus interdicto vt precipit heredi vel legatario vt daret inquilinos ſine prędijs. De prohibitis: vt precepit reliquias ſuas in mare proiici. vel ſe cū veſtibus ſepeliri: aſs penam impoſuit. nam in prędictis et ſimilib⁹ remanet heres ⁊ legatarius: nec tenetur ad impoſſibile. vel legib⁹ interdictum vel prohibitum: nec etiam ad penā: ideo quod impoſſibile vel legibus interdictum vel prohibitum non impleuit.

q ¶ Legatis. in ſtipulationibus. idē. vt. d. l. C. vt act. ab here. ⁊ 3 bc. l. j. Lauet tñ qz legatū ſic incipit ab herede vel heredi dari q̄ primo nullo modo fuit: + ſed ſtipulatio fuit: licet inefficax. vt. ff. de cuic. qui a pupillo. ⁊. l. ſi per imprudentiā. §. non mirum.

r ¶ Innuenitur. vt. ff. e. l. j. ⁊. 3. e. ti. §. ſed non pſcp.

s ¶ Adimebatur. hec verba expone. vt. j. ti. j.

t ¶ Aliquid faciat. qđ fieri vult ſm Jo. boc adiecto. ſ. in penā heredis ſe cōmittere: als eſt q̄dditio ⁊ valet. vt. ff. de bis q̄ pe. no. l. j. ⁊. ij.

v ¶ Nō faciat. quod fieri non vult. Accur.

x ¶ Collocauerit. Scilicet quod fieri nolo. ſcilicet eam collocari.

y ¶ Non collocauerit. ſcz qđ fieri volo: ſcz eam collocari.

z ¶ Alienauerit. Quod nolo.

a ¶ Nō alienauerit. nā vt alienauerit volo.

b ¶ Pcp̄. id eſt valde.

c ¶ Agnoſcere. ſcz poſſe. vt. §. quibus mo. teſta. in fin. §. ſi. in ſi.

d ¶ Obſeruabant. vt. C. de teſta. mili. l. j.

e ¶ Collocauerit. ſcilz qđ fieri nolo.

f ¶ Cōſtituimus. vt. C. de bis que pe. no. l. i.

g ¶ Impoſſibilia. ff. de lega. j. Lſi mihi ⁊ tibi. §. j. §. Sol. ibi nō erat impoſſibile. poterat eñ eē q̄ diu vineret: ⁊ infra triduum poſſet id fieri q̄ fieri volebat. Vel dic q̄ ibi voluit teſtator: heredē cōſtituere ſe ſoluturuꝫ ſi decederet. ſi teſtator infra triduū qđ potuit: nō autez ſoluere. + Ité xta. §. de here. inſtit. §. ipoſſibilis. Sol. qđ dicūt nō valere ſicut tetigerit: vtbic: valet tñ pure: vt ibi. Vel diſtigue ſm Jo. aut apponit cōditio impoſſibilis heredi aut legatario. ſi heredi nō valet legatuꝫ: vt bic. ſi legatario valet: vt ibi. ⁊ gre crempla. C. de bis q̄ pe. no. l. i. Additio. Exemplu⁹ qñ apponitur conditio impoſſibilis heredi ſiue onerato vt det heres ſi celuz digito tetigerit. ⁊ tunc vi tiat q̄ſi nō ſtet p cū quo minus impleat: ſed p impoſſibilitatem. Quādo legatario ſiue onerato: vt ibi relinquo ſi celum tetigeris digito. ⁊ hec nō vitiat ſed vitiatur et pro nō adiecta habetur. Et eſt ratio: quia non debet

+ Dō eſt veri ſi ſi legauit poſt mortē heredis vel alteriꝰ. licet ſi poſt mortem legatarij qꝫ ſtatim ē nata obligatio vt ſibi pulationeſi cut no. glo. in. l. cedere die. ff. de §. obli. Ange.

+ Alias ſolutiones reḃēdūt Jo. fa. bic: ⁊ dicit q̄ ibi ſō valet legatū ꝛ nō ori net impoſſibile: ſed adiecto cōpoſitō eſt impoſſibile quēadmodū vitiat.

a ¶ Legibus interdicta. vt inquilinos fine predijs. vt. ff. de leg. j. si quis inquilinos. vt patuit. ā Additio. Et hoc verū vbi aliquid est per ius dispositum vel consuetudinem quod testator immutare nō potest: vt qua forte ob ius publicum vel fauorem: alis fecus. Jo. fa.

b ¶ Probiosa. vt vestimēta in funus: vt. ff. c. j. l. seruo alieno. ℌ. fi. vel re liquias in mare. vt. ff. de cōdi. insti. l. pe. in pri.

c ¶ Secta meorum tēporum. id est ego qui infe quor: instituam hoc tem pore non patior. fic. ff. de pac. l. fi. in fi.

Continuatio.

¶ De ademptione legatorum. ¶ Quia ambulatoria est defuncti voluntas vsq; ad supremū vite exitū. vt. ff. de adimen. lega. l. iij. ℌ. fina. et. l. seq. ideo post data legata et de eis adimendis videamus. Accur.

Diuiſio.

¶ Ademptio. ¶ Diuidit in duas partes. Primo loqtur de ademptione. Secundo de translatione. Secūda ibi: transferri.

d ¶ Adimant. ſ. legata.

e ¶ Codicillis. fcilz testamento confirmatis fm quosdam: nō aliter. Sed nos contra. vt in aute. de restit. fideicom. ℌ. manifestum. colla. ix. Accur.

Additio. Et est ratio: qr nō est ridiculum codicillos etiā ℨ nos p testū cō firmari: q; videmus agi er cōtractu vt cōtractus rescindat. l. sed celsus. ℌ. j. ff. de cōtraben. emp.

f ¶ Firma est. vt si eodem testamēto fiat videatur: nec datū si alia volūtate videatur datū: sed postea ademptum: vt. ff. de bis qui in testa. de. l. j. ā. ff. de leg. j. l. ij. ita scripti. Sed videtur q; nulla talis voluntas valeat: cum videatur sibi repugnare: vt. ff. de reg. iur. l. vbi repugnantia. que est buic contraria. Sed dic q; ibi dicit de repugnātia que fit p̄ oppter simplicitatem verbo. vt. ff. de condi. insti. si titius. Vel habet locū predicta regula quādo non apparet que sit vltima: quo casu neutra valet. Si aūt apparet: vltima valet. vt. ff. c. l. nihil plus. ibidem. Accur.

Legatavo gilitate prēsumpta re uocantur.

g ¶ Alijs. ſ. vt adimo vel peniteo eius q̄ dedi vel filia. immo etiā nuda volūtate ſ̄ſumpta: vt ſi inimicus poſtea facē ſit legatarij: vt. ff. de adi. leg. l. iij. in fi. ā. l. iij. Additio. Idē ſi ab ignorāte fiat ignorātia aliquid etiā poſt mortē quod ſi ſciiſſet teſtator: nō fuiſſet legatarius. Ang.

b ¶ Transferri. facit. ff. co. translatio. Accur.

i ¶ Et ſeio. Sed ſi ſciius eſt nō capar: nūquid ademptio a primo facta valet: Rñ. q; ſic. vt. ff. de leg. i. plane. in prin. Accur.

Continuatio.

¶ De lege falcidia. ¶ Qualr minuant legata adēptione vel trāſlatio ne dicti eſt. nūc q̄liter lege falcidia minuant. videō dicit ſupeſt. accur. Differentia inter būc ti. ℨ ſequentē habet per bos vſus. Tūc defalcatris ſi per legata grauaris. Sed trebellaris cū reddere cūcta rogaris.

Diuiſio.

¶ Vpereſt. ¶ Totus iſte ti. diuidit principaliter in q̄nq; partes. Primo cōtinuat ſe ad precedentia. Secō ponit effectū legis falcidie: tam de iure legis q̄ modo tam de iure quo nos vtimur. Tertio ponit vnum dubiū: ſcz an bere non grauatus reſpectu ſui coheredis grauari poſſit detrahere falcidiā. Quarto ad quod preſens tēpus redigatur vt inſpiciat an lex falcidia habeat locū. Quinto q̄n lex falcidia imponit: q̄d eſt ante deducendū. Secūda ibi: cui enim. Tertia ibi: ℨ cum queſitū. Quarta ibi: quātitas autē. Quinta ibi: cū autem. ¶ Caſus. Dñe multa dixiſtis nobis circa materiā legatoꝝ: de ademptio. ℨ tranſla. cozundē. vnde videt ꝙ ad aliquā aliam materiā decetero poteritis trāſire. Satis eñ videt ꝙ ea que iā dicta ſunt circa materiā legatoꝝ poſſunt ſufficere. Ad hoc rñ. Juſti. Amice: nō bene tibi videt immo circa materiā legatoꝝ etiā inſiſtendū eſt ad huc. nā er quo de adempti. ℨ trāſla. legatoꝝ videmus: ſupereſt vt de. l. fal. per quā modus legatoꝝ nouiſſime impoſit eſt diſpiciamus. Sed pone. Dñe iam video ꝙ vos vultis tractare de. l. fal. circa matris ſi placet quare fuit introducta. l. fal. ℨ quis ſit eius effectus. Ad hoc rñ. Amice: ler fal. optima ratione fuit introducta: ℨ eius effectus fructuoſus eſt. Cū eñ olim. l. rij. tabu. libera erat legādi poteſtas intantū vt liceret teſtatorib⁹ totū patrimoniū ſuū per legata erogare: et nihil penitus apud heredes ſcriptos relinquere. Nā ler. rij. tab. ita

ſunt: vel legibus interdicta[a] aut alīs p̄hoſa[b]. Mōi eñ teſtatoꝝ diſpoſitiones valere ſecta[c] meoꝝ tēpoꝝ non patitur.

¶ De ademptione legatorum. Titulus. xxj.

¶ Ademptio ℨ trāſlatio legatoꝝ poteſt fieri in codē teſtamento vel alia ſcriptura. Areti.

Ademptio legatorū ſiue er codē teſtamē to adimantur[d]. ſiue codicillis[e] firma[f] eſt ſiue ℨ trarijs verbis fiat adēptio veluti ſi quis ita qd legauerit: do: lego: ita adimatur: non do/non lego. ſiue non cōtrarijs: ſed alijs[g] quibuſcūq; verbis. ¶ Transferri[h] quoq; legatum ab alio ad aliuꝫ poteſt: veluti ſi quis ita dixerit: hoīem ſtichū quem titio legauī: ſcio do: lego. ſiue in eodem teſtamento ſiue in codicillis hoc fecerit: quo caſu ſimul ℨ titio adimi videtur: ℨ ſcio[i] dari.

¶ De lege falcidia. Titu. xxij.

¶ Teſtatori non licet heredita tem exhaurire vel vacuare in totum legatis: ſed ſolūmodo vſq; ad dodrantem/ne teſtatores ſine herede decedant. Areti.

Quoniam ſi ſine herede decedant. Areti.

Quoniam ſi ſine herede decedant. Areti.

Quoniam ſi

tionis saluam habeat: non obstante q quarta pars totius hereditatis apud seium coheredem suū integra remanet. Nam in singulis heredibus ratio legis falcidie habenda est: vt quilibet quartā sue portionis saluam habeat. Et hec vsq; ad illū. §. Quātitas autem.

a ℂ Et cum quesitum esset. facit. ff. eo. in singulis.

b ℂ Supra modum. l. sup̄a quartam. Accur.

c ℂ Minunt. ꝛ sic rema nēt ei tres vncie que sunt quarta totius assis. Alc.

d ℂ Jo. scz seius.

e ℂ Quartam partem. id est tres vncias.

f ℂ Habeat. hoc interro gatiue lege: et postea re spōde. ꝛ placuit ꝛc. Acc.

g ℂ Posse retinere. ſ. ītā partē sue partis quā in re hereditario habet: nō aūt datū causa adipiēde cōditionis sibi ab alio imputabit sibi ſ quartā: nisi a statulibero esset data: et de pecunia hereditaria de qua ei dare p̄mittit. vt. ff. eo. id aute. et de dona. cau. mort. l. qō statuliber. Jtē nec legata tum a coheredē relictus sibi imputat. vt. ff. eod. in quartā. nisi testator hoc cauerit. + vt. ff. eo. quod aūt. j. rñ. ſ. marcellus.

+ Hāc glo. sequit̄ Sa. pla. ꝛ ang.

h ℂ Quātitas aūt. ℂ Cassius. Dſie iā video q̄ beneficio. l. fal. singulis heredibus. puisum est: sed dicatis mihi quo tpe inſpiciturvtrū. l. fal. locum habeat. Ad hoc rñ. Atmice: quātitas patrimonij a testatore relicta ad quā ratio. l. fal. reducitur tpe mortis ipſius testatoris inſpicit sicut manifeste liquet in talicr ēplo. Quidam habuit. c. aureos in bonis: ipſe labozans in extremis condidit testamentū: et in testamēto instituit heredē. ꝛ. c. aureos legauit: ꝛ ita totum patrimonii ſiū erhausit legatis. vñ mortuo testatore beneficiū. l. fal. locū sibi vēdicabat. Sed q̄ ñ ante q̄ heres adierit hereditatē bona hereditaria per seruos hereditarios: vel ex fetu pecoꝝ: vel ex partu ancillarū intantū sunt aucta q̄ oībus legatis insolidū solut̄; heres quar tam partē totiꝰ hereditatis: vel etiā amplꝰ saltā habere possit. Et respōdet q̄ certe but̄ augmentū post mortē testatoris ante aditionē hereditatis aduenies legatarijs nō p̄derit: sed nihilomin⁹ heres beneficio. l. fal. q tpe mortis ipſi⁹ testatoris cōperit vtef. ꝛ quartā partē a singulis legatis detrahet: ꝛ idē ius in casu contrꝛo obseruat. Nam sicut augmētū rerū hereditariarū ante aditā hereditatē nō p̄t. p̄desse legatarijs. ita diminutio rerū hereditariarū eis nō nocet. verbi grā. Pona mus retēto p̄mo themate q̄ ille q̄ habebat. c. in bonis legauit. lrr̄y. et ita reliquit quartā partē hereditatis. vñ mortuo testatore ratio. l. fal. locū sibi vēdicare nō poterit: ſz tñ ante aditionē hereditatis bona hereditaria intantū decreuerūt incēdiꝰ forte aut naufragijs aut forte p̄ mortē ſeruoꝝ aut pecoꝝ: vt. lrr̄y. tpe aditionis in hereditate vix inueniebant: certe in hoc casu hmōi diminutio legatarijs nō nocet: immo nihilomin⁹ heres ad p̄stationē legatoꝝ insolidū tenet. Sed forte obij ceret aliqs sic. Hoc videt iniquū videlz cōpelli adire hereditatē hmōi dāsosam hereditatē et nihil lucrari. Ad istā tacitā objectionē rñ. Justi, in littera a c quā facta esset sibi di. Atmice: hoc nullaten⁹ dānosum est heredi. nā liberū hz arbitriū nō adire hereditatē: ꝛ ita hmōi periculū euitare. vñ in hoc casu necesse est ipſis legatarijs cū herede de certa portione legatoꝝ recipiēda pacisci ne heres deferat testm̄: ꝛ ita deficiente testō legata ꝛeo relicta nō debeant. Nec vsq; ad illū. §. Cū aūt rō.

b ℂ Ad portis tpe. ff. de leg. §. fi peculiū. ff. So. ibi remanet seruꝰ q̄si pecu liū dns. Additio. In estimatiōe rei debitoris est secus: q: si post mortē testa. ꝛ ante aditā heredi. efficiat nō solutēdo cedit dāno heredis. si ex: cedit lucro legatarioꝝ q̄ ad falcidiā. vt. l. cū q̄. ff. e. Et ratiō: q: est spes q̄ de iopia deueniat. ad pigniozē fortunā. l. si defunct. C. de arb. tu. Jo. fa.

i ℂ Legauerit. ſ. tres partes hereditarias: ꝛ quarta remanet: ita q̄ non habet locum falcidia. quia centū habeat in bonis. vt. ff. dictum est.

k ℂ Solida legata debent. als dentur. Hoc locū hz q̄si res hereditarie nō legate perierūt. Si aūt legate pereāt distingue: aut erāt p̄ deremo vel mēſura: ꝛ tūc idē q̄ hic dz. + Aut nō. ꝛ tūc aut incertū vtputa bolem: ꝛ tūc idē q̄ hic: aut incertū ex certis vt vnū de seruis suis. ꝛ tūc ſi oēs pereāt legatarij dānū est: vt. ff. e. in rōne. ſ. diligēter. ꝛ. ſ. incerte. aut penit⁹ certa vt ſtichus ꝛ tūc pit legatario. vt. ff. de le. ſ. si res legata.

l ℂ Nec ea res. Respōdet tacite obiectiōi. q. d. nō ne erit iniquū cōpelli adire et non lucrari: ꝛ ita dānum sentire?

m ℂ Pacisci. i. aliqd opz eos dare hēdi vt adeat. Et ita nota q̄ nō p oia: etiam hodie sunt ꝛ equnta fideicommissa legat̄; nec legata fideicōmissis. nā fideicōmissari⁹ cōpellit heredē ſcriptū adire: ꝛ nil ei dat. vt. ſ. ti. j. ſ. sed ſi recuſet: ſi illud est in gñia lib⁹ fideicōmiſſis. ſi ſpā lib⁹. Qne aūt ſit differentia inter legata ꝛ fideicōmiſſa dixi in. l. j. ff. de le. j.

ℂ Cum aute. ℂ Cassius. Dſie video q̄re. l. fal. fuit introducta ꝛ q̄s eius effectus ſit ꝛ quo tpe ſpectat vt. l. fal. locū sibi vēdicet. p deo dicatis mihi in q̄bus reb⁹ locū sibi vendicet. l. fal. Ad hoc rñ. Atmice cū ratio. l. fal. petit̄ p̄mo deducit oñe ea alienū. l. q̄d testator: tpe mortis alqs debebat. Jtē impē ſe circa finus testatoris facte: ꝛ etiā p̄cia ſeruoꝝ manumiſſoꝝ ſilr deducit. ꝛ facta tali deductione tūc deinde in residuo hz locuz ratio. l. fal. vt ex eo ſ̄rta pars itegra apō heredes remanēat. ꝛ tres partes residue inter legatarios. p rata portiōe eī quod cuiq; legatarioꝝ relictū fuerit distribuant. Ponam⁹ igit̄ q̄ alqs habēs p̄monū. cccc. aureoꝝ q̄dringentos aureos legauerit. certe in hac casu q̄rta pars ſingulorꝝ legatarioꝝ de ſingulis legat̄; detrahi dz: vt p hmōi detractionē q̄rtā p̄t. c. heres ſcript⁹. l. fal. bñficio habeat. et est verū hoc q̄n tñ erat legatū quātū erat in p̄monio. Sed po. retēto pmo themate. l. q̄ ille q̄ habebat in patrimonio q̄dringētos aureos legauit. cccl. ꝛ ita. vtū. par q̄dringētoꝝ apud heredē remaneat. in hac casu heres nō q̄rtā ſz tñ octauā p̄te de ſingulis legatis detrahet. retēta pte octaua quā saltā habuit hac. l. octaua a ſingulis legat̄; detracta q̄rta totiꝰ p̄monij integrā habebit. Sz po. retēto p̄mo themate q̄ testator hās q̄dringētos aureos in bonis legauerit q̄ngētos: ꝛ ita plus legauerit q̄ erat in p̄monio. in hac casu p̄mo. c. in q̄b⁹ exceſſit p̄monii⁹ detracta hēda sunt. i. p̄inde habenda ac si nō essent relicta. ꝛ postea q̄rtā p̄t ſingulis legatarijs detrobit heres. Et sic p̄mo detrahēdū est q̄ vltra patrimonii testatoris legatū est: ꝛ postea illud q̄ ex bonis testatoris ſuperest apud heredē remanere ops. Et hec dicunt vsq; in ſi. titu. Fran.

n ℂ Es alienū. et q̄ ipſi hēdi debebat tpe mortꝭ: hz ſ̄rtā ſibi de bitū. vt. ff. e. q fundū. ꝛ. C. c. Irritū. + nisi exp̄sse p̄hibeat. vt. ff. e. ſi debi o ℂ Funeris. nō monumēti. vt. ff. eo. l. j. §. fi. Additio. [tor creditore. Nisi esset ipſa necessaria: puta q̄ esset dedec⁹ sepelirī i terra fm Ang.

p ℂ Seruoꝝ. mos erat ātiq⁹ vt q̄ suos nō bēbat: vnū vl plures emeret q̄ bonoris cā fiū⁹ testator. piteati aſſecederēt. q̄ fctō ſtati itelligunt manumiſſi: ꝛ sic illoꝝ manumiſſoꝝ detrahit p̄ciū. ꝛ facit ad hāc positionē C. de la. li. tol. §. ſz ꝛ q̄ dñi. Vel dic q̄ testator: alicui. r. legauit vt alienū ſuū redimeret legatari⁹ ꝛ manumitteret. de hac cōs legato ñ detrahit fal cidia: nisi de eo q̄ ſuperſtet/ forte ctā emptiōe: vt. ff. de fideic. li. l. decē. ꝛ ff. e. ſ̄z ꝛ si nō seruꝰ. Si aūt vt ſuū. p̄tiū legatari⁹ manumitteret: tūc nul lā patit falc. legatari⁹. + ꝛ ita bec p̄cia deducunt: vt falcidia nō patiāt. vt. ff. e. si seruꝰ. ꝛ. l. iulian⁹ Additio. Et q̄b⁹ legib⁹ no. q̄ q̄ vni legauit duo: quoꝝ alterū tantū est defalcabile: q̄ de illo falcidia p̄tiocꝝ deducit. sec⁹ aūt si diuersis esset legatū: vt no. glo. in aut. ſiſtr. C. eo. Angq Ratio baberur. Habita ſcz estimatione rerum non ex affectione ſed cōmuni estimatione: vt. ff. eo. l. p̄cia.

Pro rata.

Legate rei periculum ad q̄d per tinet.

* Nisi talia ēent legata vt ſpecies: puta talem vegetem vinū. l. si vero. ſ. si cuz. l. seq. ff. ſolu. matri.

* Hōc est re rum hodie ſi fecit inuēta rū. als fec⁹ l. ponenda. C. eodem. Legatūali cui vt ſuū manumitat: nō debet alcatur.

* Hodie tñ est clarus q̄ de legato li bertatis: et sic p̄io non betrahit fal cidia. aute. ſiſtr. C. eo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Pro rata. vt ita quartam detrabat heres: si nihil ei dimiserat testator. vel si aliquid erat residuum penes eum adhuc detrahat ad supplationem vel quintam: vel etiam millesimam. vt. ff. eo. in quantitate. §. fi. et facit ad hoc. C. e. l. ij. τ. ff. e. l. plautius.

b ¶ Fingamus. retento casu ꝙ babebat in bonis quadringenta.

c ¶ Octaua. scz quadringentorum: que est quinquaginta: τ ita babebat heres prima quinquagintа et bec alia quinquagintа detracta: τ sic centum et sic quartam.

d ¶ Quingentos. retẽto casu ꝙ babebat i bonis quadringẽta: et sic legata utrylibꝫ ꝙ haberet cẽtũ.

Verbũ scẽmel positũ proprie et impropie põtoni. Falcidia l. j. casibus cessat.

e ¶ Detrabi debet. ipropꝛie aũt ponitur detrabi quo ad id qđ excedit: et ꝓprie quo ad quartaz ꝙ estꝫ bonis: τ sic semel positũ verbũ ꝓprie τ impropꝛie ponitur. vt. ff. ỗ offi. ꝓcõ. l. ij. Item nota ꝙ bec falcidia cessat in multis casib' quos dicas vt diximus in. l. in testamẽto. C. ad. l. falci. τ in aute. de bere. et fal. §. binc nobis. Et isti casus patent in bis. ver. Falcidia cessare facit pars debita natis. Dos/miles/vetitũ/libertas/spõte solutum. Res vetite pẽdi pactas/ τ chartula/crimẽ. Ad bec res fi nõ facit inuentaria subdit. Additio. No. dileg̃ter bos versus ex quibus habes ꝙ falcidia cessat in. rj. casib'. Primo i bono ꝓ subsidio liber. relicto. Scõ in legato dotis. qñ videlz marit' vroni dotẽ suã legat. Tertio testamẽto milit'. Quarto qñ testator ꝓhibuit illã detrabi. Quinto in libertatib' relictis. Sexto qñ beres non ignorans patrimoniũ defuncti ponte soluit/nõ retenta falcidia. Septimo qñ testator: aliquã rem legat τ ꝓhibet illã a legatario alienari. Octauo in legat' ad pias causas relict'. Nono in legato chartularũ siue instrumẽtoꝝ qñ videlz aliqs legat instrumẽta prediꝝ aliquoꝝ. qõ gđ legatũ affert vtilitatẽ ꝓbationis q̃ de salcari nõ potest. Decimo cessat falcidia ꝓpter crimen siue delictũ heredis qui tactũ legatũ persone incapaci soluit. Vltimo quãdo beres inuentariũ facere non curauit.

Lontinuatio.

¶ De fideicõmissarijs bereditatibus ꝛc. ¶ Justinianus post tractatũ legatoꝝ de. l. falcidia ꝓiuſꝫ de fideicõmissis tractauit: q; ler falcidia in legatis ꝓiusfuit inuẽta ꝙ in fideicõmissis. fim. ꝓ. Vel sic. Dictuz est de legatis: sed qz de fideicõmissis sumus polliciti dicere. vt. §. de leg. §. sed ne in ꝓmiss. τ ideo de fideicõmissis tractem'. Et qz fideicõmissum aliud generale/aliud speciale. generale vero dign', de generali primo videamus. vt. j. eo. in ꝓin. τ. j. ti. j. in ꝓin. Accur.

Diuisio.

¶ Nunc transeam'. ¶ Totus iste titu. diuidit in septẽ partes. Primo ponit ꝑliter iure vetustissimo non de necessitate sed verecundia quadã fideicõmissa ꝓstabant. Scõ quõ tpe augusti certis personis ex necessitate ꝓstabant: vel etiam de iure ꝓtorio. Tertio quõ fideicõmissuꝫ fieri debeat vt valeat. Quarto qñ restituta erat hereditas qz ex senatusc̃ solutoꝝ transibãt actiones eis in fideicõmissariũ. Quinto qualiter ex senatusc̃ solutoꝝ vel pasiano beres institutus poterat detrahere quartã: τ qualiter dicto iure heres rogatus de tota hereditate vt transiret actiões ꝓ rata in fideicõmissariũ stipulatio interponebat si heres volebat adire: si vero recusabat ex dicto senatusc̃ solutoꝝ cogebat. Sexto instinian' ista duo senatusc̃ sulta cꝙparat: τ oia q̃ senatusc̃ consultũ trebellianũ statuit/eidẽ reservat. τ que senatusc̃ solutũ vel pasianũ statuit/attribuit senatusc̃ consulto trebelliano tã ꝙ antiquioꝛi. Septimo circa materiã fideicõmissorum certos casus dubitabiles ponit. Scõa ibi: posttea. Tertia ibi: in ꝓmiss. Quarta ibi: restituta. Quinta ibi: sed qz heredes. Sexta ibi: sed qz ꝓstipulatiões. Septima ibi: nihil aũt interest. ¶ Casus. Dñe multa tã dixistis nobis circa materiã legatoꝝ. ꝓ deo dicati/mihi qđ ꝓponitis in hac materia facere: Ad hoc rñ. Amice: certe ex quo exꝑdita est materia legatoꝝ: nunc ad fideicõ. transeundũ est. τ ꝓmo de fideicõ. hereditatib' breuiter videam'. Et bec dicunt vsqꝫ ad illũ versi. Sciendũ est. in quo pone casum sic. Dñe video ꝙ vultis tracta. de fideicõ. here. dicatis mihi modo si placet ꝑliter erant introducta fideicõ. τ qualiter sic appellabant. Ad hoc rñ. Amice: scire debes ꝙ olim oia fideicõ. tã generalia ꝙ ꝑspecialia ꝓmittiuis tẽporibꝫ infirma erãt: qz nemo inuitus primis temporibus infirma esse. qz nemo inuitus cogebatur ꝓstare id de quo rogat' erat. Quibus enim non poterant hereditatem vel legata relinquere: si relinquebant fideicõmittebant eorum qui capere ex testamento poterant hereditatem. et ideo fideicommissa appellata sunt: qz nullo vinculo iuris: sed tantum pudore eorum qui rogabantur continebantur. ¶ Postea diuus ꝓmus Augustus semel iteruma gratia personarum motus: vel quia per ipsius salutem rogatus quis diceretur: aut ob insignem quoꝛũdam perfidiam iussit cõsulibus auctoritatẽ suam interponere. Quod quia iustũ videbat z popular' erat: paulatim cõualuit z in assiduam iurisditionẽ: tãtusqz eoꝝ fauoꝛ factus est: vt paulatim etiã ꝓtoꝛ ꝓoꝛius crearetur: qui de fideicommissis ius diceret: quem fideicommissarium appellabant.

¶ Ad hoc vt valeat fideicõmissum vniuersale ex testamento debet heres vniuersaliter institui: qui potest grauari de tota vl̃ parte hereditatis capaci restituẽda. Arcti nus.

¶ In ꝓmis. igitur sciendũ est ꝓpriꝰ ꝓtoꝛ: circa hmõi fideicõmiſ. crearetur: quem fideicõmissarii ꝓtoꝛẽ appellabant. Et bec dicuntur vsqꝫ ad illum. §. In ꝓmis.

f ¶ Sciendũ itaqꝫ est. q. d. tractaturis nobis de fideicõmissis: qz eoꝝ apud antiqꝫ aliter se habebat tractat': ne qđ antigtatis penit' ignoret. itaqꝫ dicam' de fideicõ. gñalib' τ ꝑspecialib'. vt ar. §. de testa. in ꝓn.

g ¶ Quibus. Ut spurijs. τ in bis nil innouat. nã nec bodie valet fideicõmissum: vt. ff. de iure fis. nõ intelligit. §. j. ij. τ. iij. τ. C. de natu. libe. l. j. τ. ij. τ. C. ad. l. falci. l. etiã. fin Alꝫo. Sunt et alij q capere nõ poterãt nec possunt. vt. §. de leg. §. legari diximus. τ in bis oibus nil innouatur. vt in muliere que transit ad fcõa vota infra tẽpus lucr': cui ab extraneo relinqui nõ pot. vt. C. de incest. nup. l. si qs incesti. τ. C. de secũ. nup. l. j.

h ¶ Nullo vinculo. l. nulla actione: sed per officiuz iudicis. vt. ff. de ver. signi. pecunie verbum. §. actionis.

i ¶ Personarum. Lapacium dumtaxat: non earum que sunt nõ capaces de qbus. §. locutus est. τ dic personarum quarũdam.

k ¶ Interponere. f. vt fideicõmissa ꝓstentur generaliter in omnibus.

l ¶ Populare. i. populo expediens.

m ¶ In assiduã iurisditionẽ. i. vt assidue de bis reddat: etiã ab aliis

n ¶ Eorum. i. fideicõmissorum. ¶ a consulibus. Accur.

o ¶ Crearet. vt. ff. de orig. iur. l. ij. §. post deinde diuus.

¶ In ꝓmis. ¶ Casus. Dñe iã video qualr fideicõ. q̃lim erãt infirma. postea p diuũ aug. ad necessitatẽ iuris sunt introducta. ꝓ deo dicatis mihi mõ qualr testator in testõ suo rogat aliquẽ soluere hmõi fideic. Sed aſiõ iusti. soluat bãc. q. ꝓmittit q̃dã aliud τ dicit. Amice: in ꝓmis sciẽdũ est ꝙ necesse est ꝙ aliqs beres instituat in testõ: τ postea fideicõ. bẽdis istituti cõmittat: vt illã hereditatẽ alicui alij restituat. Si enĩ sic? fieret test. iutile eẽt i q̃ nullus heres eẽt institut'. τ ꝓ ꝙ ña ea q̃ in illo testõ relinq̃rent nulli? eẽnt momẽti. Cũ igit aliqs in testõ sibi aſcripſit heredẽ: puta ꝓ talia vba. Luci? titi? heres me? esto poterit postea sic adiicere luci? titius heres me? cũ ꝓmũ possis hereditatẽ adire eã gaio seio reddas τ restituas. τ nõ solũ de hereditate restituẽda potest testator rogare heredẽ suũ: ſ. etiã de ꝑte hereditat̃ alicui restituẽda eũ rogare põt τ liber est ipi testatoꝛi vl̃ pure vel sub ꝙditiõe vel ex die certo fideic. tã gñale ꝙ ſpale relinq̃re. τ ỗ dicunt vsqꝫ ad illũ. §. restituta.

p ¶ In ꝓmis igit. §. qz ius fideicõmissoꝝ exꝑsituri sumus: qñ autẽ

fideicōmissa vniuersalia ⁊ singularia. hoc ſcz vt heres primo inſtituat in ſua habent natura communiter: igitur ⁊ deco in primis notādum eſt. ſic et econtra dicitur ⁊ continuatur. ff. de leg. ſ. ſed nein primis.

a ¶ Heres inſtituat. pōt etiā ab intestato. vt. ſ. c. ſ. preterea. q̄ eſt cōtra.

b ¶ Inutile. Not. nō valere teſtamentū ſine herede: ſic. ff. de his que ab inteſta. dc. l. prime. et. ff. de condi. l. ſi.

c ¶ Sub conditione. que et a quo tum implīcde cōditiōes. dic vt. ff. ad treb. facta. ſ. ſi ſub cōditione.

Additio. Secus tamen eſt in directa. ſ. heres. ff. de here. inſti. Et eſt ratio q⁹ hoc ins hereditarium non eſt in ſuſpenſo: q⁹ re manet penes heredē: vt j. prori. ſ. Ange.

¶ Reſtituta. ¶ Caſus. Dñe iāvideo aliter teſtatorē pōt rogare heredem inſtitutū vt ipſe alicui re ſtituat totā hereditatem vel eius partē. Sz pone. Quidā inſtituit petrum heredē et rogabat eū per fideicō. vt totā heredita tē reſtituereet. nō. modo quero a vobi ſytrū facta reſtitutione ſeruī voluntatē teſtatoris. ꝙd. nihilo min⁹ debeat heres cenſeri. Et rū. iuſti. q⁹ ſic. nam reſtituta hereditate ille heres q fuit inſtitut⁹ qui nihilomin⁹ poſt reſtitutionē pmanet heres. Fideicō. vero cui hereditas reſtituitur q̄ns loco heredis: q̄ns loco legatarū habebaſt: ſed neronis tēporib⁹ marimo Lneo ſeneca criſtētib⁹ ꝙſulib⁹ factū fuit ſe. cō. treb. in quo gdē ſe. cō. cautū eſt: vt ſi hereditas ex cauſa fideicō. alicui reſtituta ſit oēs actiones que de iure ciuili ipſi heredi vl̄ aduerſus heredē competerēt fideicō. ⁊ aduerſus ipſum poſt reſtitutionem heredi tatis ei factā darentur. ⁊ poſt illud ſenatuſcō. pretor vtiles actiones ipſi fideicō. ⁊ aduerſus ipſum quaſi heredi ⁊ in eadē dare cepit. ⁊ ita manifeſte liquet q⁹ ꝑm ſenatuſcō. treb. alle cni ex fideicō. reſtituta erat hereditas quantū ad emolumentū ⁊ onus loco heredis habeatur. ⁊ ita dicunt in tertia parte vſq⁹ ad illū. ſ. Sed q⁹ heredes.

d ¶ Heres ꝑmanet. Not. q⁹ ſemel eſt ſemp crit. ſic. ff. de mi. l. etiā ſi ſine. ſ. ſed q⁹ papinianus. ⁊. ff. de here. inſtit. l. ei qui ſolūndo. in fi. Et cor. Additio. Hoc obtinet in immutabilibus de natura vel conſtitutione iuris: alſ ſecus. Arg. ſ. vt autem. in aut. de non alie.

e ¶ Aliqñ. l. ꝑm vnū ius. vt p trebel. vt ſtatim dicet. nam oia trāſibant.

f ¶ Aliquando. l. fm aliud ius nō erat loco heredis: ſed legatarij. vt p pegaſianū q⁹ retinet inſtitutus quartā. vt. ſ. eo. ſ. ſed q⁹. ſ. poſtq̄.

g ¶ Trebellio. et hinc dictum fuit trebellianum ſenatuſconſultū. vt et macedonianū a macedone. vt. ff. ad maccdo. l. j.

h ¶ Conſulibus. ſcz criſtentibus.

i ¶ Omnes. Jmmo non oēs etiā per trebellianū: vt. ſ. eo. ſ. ergo cōtra. Sol. licet hic dicat oēs: non tamē dicit tote: vel in totū ſm Jo. + Vel dic q⁹ quādo de toto erat rogatus/habebat locū quod hic dz: ſi autē retenta quarta decetero erat rogatus/habet locum quod dz. ſ. Accur.

k ¶ Jure ciuili. Vel etiā pretorio: dūmodo tales ſint pretorie que ſunt tranſitorie: vt ſunt perſecutorie: vt. ff. de act. ⁊ obli. in bonor. ārijs. et. ff. co. l. j. ſ. q⁹ns. ſecus in penalibus: vt. ſ. de act. ſ. penales.

l ¶ Hereditatem. Non facta ceſſione actionū: alſ enim etiam directas habet er nomine cedentis.

¶ Sed q⁹ heredes. ¶ Caſus. Dñe iam video q⁹ ꝑm ſe. con. treb. cui reſtituebat hereditas quo ad onus ⁊ emolumentum loco heredis habebāt hereditas quo ad onus. ſed vos dixiſtis mihi. ſ. q⁹ns habebaſtur. Ad hoc rñ. Juſti. q⁹. ſ. diximus q⁹ heredes ſcripti in teſtamēto tuis hereditatis poterāt grauari: nec per ſe. con. treb. aliq̄ remedium habebat. ⁊ idcirco hereditatē ob nullū vl̄ minimū lucrū adire plerūq⁹ recuſabāt. cū vel totā hereditatē vel fere totā per fideicō. reſtituere cogebant. vñ teſtamēto ab heredib⁹ ſcriptis deſerto fideicō. in teſtamen to relicta penit⁹ extinguebanſ: ideo poſtea tēporib⁹ veſpa. auguſti pega. ⁊ puſione criſtentib⁹ cōſulib⁹ factū erat ſe. cō. pega. in q̄ gdē ſe. cō. ſtatutū fuit vt liceret heredi ſcripto q rogat⁹ eſſet p fideicō. hereditatē reſtituere q̄rtā tot⁹ hereditatis retinere ſicuti b̄ificio. l. fal. ex ſingulis legatis quartā retinere cōcedit. Et nō ſolū bm̄oi beneficiū retētionis q̄rte in vniuerſitate erat heredib⁹ cōceſſum etiā in ſingulis q̄s reb⁹ per fideicō. relictis cadē retētio q̄rte ex pega. ſe. con. heredi indulgebat. vñ poſt ſe. cō. peg. heres ſcript⁹ occaſiōe illi⁹ q̄rte ex̄ aucto. peg. retinebat. ille vō q ex fideicō. tres ptes hereditat⁹ recipit loco legatarij partiarij ſtituta ſit: oēs⁹ actiones que iure ciuili⁹ heredi ⁊ in heredē competerent: ei et in eum dārētur cui ex fideicōmiſſo reſtituta eſt hereditas. Poſt quod ſenatuſconſultū pretorie vtiles actiones ei ⁊ in eum qui recipit hereditat⁹ quaſi heredi ⁊ in heredem dare cepit.

¶ Heres rogatus de fideicommiſſo vniuerſali vel particulari per ſenatuſconſultum pegaſianū poterat quartam deducere: et in heredē omnes actiones remanebant niſi cautio fuerat interpoſita inter eum et fideicommiſſarium de actionibus diuidendis. Arctinus.

¶ Sed q⁹ heredes ſcripti: cum aut totā hereditatē: aut pene totam plerūq⁹ reſtituere rogabantur: adire hereditatē ob nullum vel minimū lucrum recuſabāt[m]: atq⁹ ob id extinguebantur fideicommiſſa. Poſtea vero veſpaſiani auguſti tēporibus pegaſo ⁊ puſione conſulibus[n] ſenatus cenſuit vt ei qui rogatus eſſet heredi tatem reſtituere/perinde[o] licteret quartam partē ſ retinere: atq⁹ ex lege falcidia ex legatis retinere ab herede retēta etiā ad euitationē onerū hereditarioꝝ ꝑ partiſ⁹ pte ſtipulationis interponebant q̄ ſolebāt interponi inter partiarū legatarū ⁊ heredē. Aliter em̄ ab altero ſtipulabat vt vteret⁹ eoꝝ onera hereditaria/ſicut emolumētū. p rata portione ſuſtineret. ſi vō heres ſcript⁹ totā heredi. fideicō. reſtituebat in ħ caſu empte vel vēdite hereditatis ſtipulatiōis inter ipm here. ⁊ fideicommiſſarium interponebant. Et hec dicunt vſq⁹ ad illū vñ. Sed ſi recuſet. Jn q̄ ponc caſum ſic. Dñe iā video in q̄ caſu habebat locū ſe. con. treb. olim: ⁊ in q̄ caſu locū habebat pega. ⁊ q̄ fuit rō ſue inuētionis pegaſiani. ⁊ in q⁹ differūt illa duo ſe. cō. p deo dicatis mihi ſi placet ſi in aliq̄ caſu habeāt cōuenientiā illa duo ſe. cō. Ad hñ. iuſti. q⁹ ſic. Dictū eſt em̄. ſ. qd iuris eſt q̄n heres ſcript⁹ ſua ſponte adibat ⁊ reſtituebat here. ſed certe ſi ſcript⁹ heres recuſauerit here. adire: q⁹ dic in eā ſibi ſuſpecta eſſe ſ̄ pānoſam: et in hoc caſu cauebaſt ſe. cō. peg. vt deſideratę fideicō. ſibi reſtitui hereditatē inb̄e pretore ſcriptus heres hereditate adire ⁊ reſtituere fideicō. cōpellebant: ⁊ tūc oēs actiones hereditarie ipſi fideicō. ⁊ aduerſus eū aucto. peg. ſe. cō. facta fuiſſet reſtitutio. ⁊ in hoc caſu q̄n heres coactus hereditatē reſtituit ſtipulationes a peg. deſcēdentes non erāt neceſſarie: q⁹ ſine interpoſitione cuiuſlibet ſtipulationis ſimul heredi ſcripto qui coactus hereditatē reſtituebat plena dabāt ſecuritas. ⁊ oēs actiones hereditarie ipſi fideicō. ⁊ in eum tranſferebantur. Jn hoc em̄ caſu vtrunq⁹ ſena. quo ad mentē concurrebat. ⁊ hec dicunt vſq⁹ ad illū. ſ. ſed q⁹ ſtipulationes.

m ¶ Recuſabant. ſic. ſ. titu. j. in prin.

n ¶ Conſulibus. ſ. criſtentibus.

o ¶ Perinde liceret quartā ꝛc. id eſt dicere ſicut per legē falcidiā defalcantur ſpecialia legata. vt. ſ. ti. j. ſ. cū autē. ⁊. ſ. j. ita ⁊ generale fideicōmiſſum defalcatur per pegaſianū ſenatuſconſultum vt hic. Et no. tri plicem eſſe quartā. Una dr iure nature debita: vt que debet filijs et filiabus ⁊ inferioꝝ⁹ ⁊ ſuperioꝝ⁹ ⁊ quibuſdā tranſuerſalib⁹. vt. C. de inoffi. teſta. cū querit. ⁊. l. parentib⁹. q̄ eſt auctain aut. de trien. ⁊ ſemiſ. ſ. j. ⁊ hec dicitur debitū bonorum ſubdiſidium. vt. C. de inoffi. dona. ſi totas. Alia eſt que debetur ex inſtitutionis: vt ex ſingularibus ſcripti ⁊ fideicōmiſſis. vt. ſ. ti. j. Alia que dicitur trebellianica. vt. ſ. eo. ſ. ſed q⁹. licet fuerit per pegaſianū inducta vt hic. Jtē eſt quarta que debetur ex cōſtitutione diui pij filio arrogato. vt. ſ. de ado. ſ. cum autē.

Additio. Jtē eſt ⁊ alia que debetur concubine: quā quis acceperat ea intētione q⁹ ea duceret in vroꝛē: q̄ſi poſtea animo mutato illā expellat tenetur ei quartā partē ſue ſubſtātie dare: vt in aut. qui mo. na. em̄. leg. ſ. ſit igitur. als ⁊ melius. ſ. q̄ſi autem. quaſi circa ſi. titu. col. vj.

Quarta ē multiplex.

+ Et ſic verbū ois ē diſtributiuum vniuerſaliū tot⁹ ⁊ ꝑticularium. q̄ nota. ſm ange. Sed Jo. fa. ſ. reprobat ⁊ tenet ſequēte ſolutionē.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2016

a ¶ Permissa est. per senatusconsultū pegasianum scz ab herede non a legatario grauato alij dare vel restituere vt dicemus. ff. titu. j. §. j.
b ¶ Post quod. senatusconsultum scz pegasianum.
c ¶ Onera. scz omnia.
d ¶ Partem. scz oodrantem.
e ¶ Pars bonorū. + Intelligas tamē sub nomine hereditario: alias autē iste tertius non procederet: qz ille cui relinquit pars bonorum nō sustinet alia onera. vt. l. bonorū. ff. de ver. signi. z not. in. l. nō amplius. §. fi. cum. l. seq. et ibi. Bar. ff. de leg. j. z facit tert. cum glos. et Bart. in. l. mulier. §. fi. ff. eo. Ange.
f ¶ Solebant. scz iure vetustissimo sim Pla. nam legatarij non sustinebat onera: z ideo hec stipulatio interponebatur. Sed cū bodie legata fideicōmissis sint adequata. vt §. de lega. §. fed nō vscz. et in fideicommisso diuidantur onera inter heredem z fideicōmissarium. vt. j. priori. §. ergo. et. §. §z qz stipulationes. ptz qb ¶ legata vniuersalia seu particularia sine stipulatione debēt transire cum onere. et facit ad hunc. §. ff. de legatis. ij. si quis ser num. §. fi. z. l. seq.
g ¶ Interponi. puta quādo legabatur oodrans. Accursius.
h ¶ Cōmune sit. Sed bac stipulatione nō interposita oia onera erant bere dis rogati occasiōe quarte quā retinebat. vt. j. eo. §. at si plus.
i ¶ Ergo siquidē. tūc dicimum locum habet senatusconsultum pegasianū: quādo vel totū vel vltra oodrantē heres rogatus est restituere: ergo. ꝛc.
k ¶ Pro rata parte. §. eo. §. restituta. contra. Sol. vt ibi.
l ¶ Omnes onera. nisi stipulationē supradictā interposuisset. vt. §. eo. §. post qō. et hic subiūcit.
m ¶ Restitueret. §. spōte. Nam poterat quartā retinere per pegasianus. vt §. eo. §. post quod.
n ¶ Interponebantur. facit. ff. de pecu. si creditor. ꝛ. ff. man. heredē. §. fi.
o ¶ Quasi damnosam. licet causam non assignet: quia varie sunt hominum voluntates. vt. ff. ad trebellia. l. quia poterat. Accur. Additio. Idem dicūt doctores hic in recusatione iudicis: quia sufficit simpler allegatio suspicionis cum iuramento: nisi recusatio esset notorie frustratoria. vt quia datus esset de cōmuni concordia partium z ideo interim processus iudicis recusati est nullus ipso iure. que omnia obtinent de iure ciuili z in terris imperij. Sed de iure canonico debet inseri causa z probari coram arbitris cōmuniter eligendis. c. suspicionis. extra de offi. delega. z. c. cum speciali. de appel.
p ¶ Quo casu. i. cum per trebellianum restituatur tota. Vel dic per pegasianum scz in casu proposito vbi coactus adijt. si vero nō coactus: sed sponte secus: vt. §. eo. §. fi vero totam.
q ¶ Utroq;. scz trebelliano, quia nil retinebat z pegasiano: quia cogebatur: z ita quo ad sententiam concurrunt: quo ad verba eēm non concurrunt cum alio casu vnum z alio aliud loquebatur.
¶ Sed qz stipulationes. ¶ Casus. Die iam video in gbus se. cō. tre. et se. cō. peg. differebant: et in quibus conueniebant: nūquid remanet adhuc hodie vtrūq; in suo vigore: Ad hoc respō. qp non. Cum enī stipulationes er peg. se. cō. descēdentes non solū modernis: sed etiā ipsi antiquitati displicuerit: z papi. homo excelsi ingenij easde stipulationes in quibusdā casibus captiosas appellat. et nobis magis simplicitas qp difficultas in legibus placet ideo relatis nobis oibus tam similis quā dissimilis qp differētijs vtriusq; se. cō. cōplacuit abrogato senatusconsulto pega. quod postea circa fideicommissa. hereditates inuentū erat omnem eius auctoritatē senatusconsulti trebelliani attribuere: vt hodie ex solo se. cō. tre. fideicōmissarie hereditates restituātur: siue heres ex voluntate testatoris quartam partem siue plus siue minus sine penit' nihil retinueret: et in eo casu quando ex volūtate testatoris vel nihil vel minus quartam habet: liceat ipsi heredi vel quartam quando nihil penitus habet vel qō deest quarte quando aliquid habet: min' tamen quarta ex nostra auctoritate retineret: vel si forte totā hereditatē per ignorantiam facti restituerit liceat ei quartam repetere: z in hoc casu statuim' ex se. cō. tre. actiones hereditarias tam in heredē qui restituit hereditatem qp in fidei cō. cui restituitur p rata portione vtriusq; competere. et hec locum habent quando heres quartam sibi retinet. Si vero heres totam hereditatem fideicommiss. sponte restituerit. in hoc casu omnes actiones hereditarie fideicommiss. et aduersus ipsum dabuntur. Et non solum si qua dicta transtulimus in se. cō. trebel. sed etiam illud quod precipuum fuerat in se. cō. peg. vt. §. quādo heres scriptus recusabat adire auctoritate peg. cō pellebatur: et totā hereditatem fideicōmiss. restituere: z omnes actiones ad fideicom. et aduersus eum cōferre: et hec etiam ad senatusconsul. trebel. transtulimus. volētes vt vno solo heres compelle batur adire. z fideicom. desideranti hereditatem restituere in hoc casu nullo damno vel cōmodo apud heredem adire z restituere coactū remanente nihil in hoc casu interest vtrū aliquis heres institutus ex asse totam hereditatem: aut pro parte restituere rogatus fuerit: an ex parte heres institutus an totam partē: aut partem illius partis restituere sit rogatus. nam z in hoc casu eadem iussimus obseruari: que in restitutione totius hereditatis. §. diximus. Et hec dicūtur vscz ad. §. fi qs vna. Cuius casus planus est vscz ad. §. Preterea.
r ¶ Sed qz. Dixi interponi stipulationes er senatusco. pegasiano. ꝛc.
s ¶ Quibusdā casibus. §. propter solennitatē verborū vt dicuntur. vel tunc quādo is cui restituta erat non erat solūendo. vñ inutilis erat stipulatio. Vel versus hos captiosos modos nescimus qui sint.
t ¶ Simplicitas. Nota simplicitatem amicam legibus, et facit. §. de legi. agna. fuc. §. nos vero. z. ff. de dolo. l. j. in prin: Additio. Intellige de simplicitate que est contraria fraudi: hō autem de fatuitate: quia illa est damnabilis. l. iij. §. fi. ff. de suspec. tuto.

+ gta glo. nō est accursi sed additio.

Iudicē recusanti sufficit allegare suspicionem.

Simplicitas est legi b amica.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Institutionū imperialium Liber. II.

a Suggestis. Nic no. q in sententia sunt allegationes repetende.
b Quod postea. quia prius fuit trebel.
c Quartam. ſ. de bonis hereditatis: detracto tñ alieno ere. ✠ vt. C. e. et ſi ſine ſcriptura.
d Liceat. etiã ȝtra volũtatẽ defuncti iure iſto ſcz institutionuȝ. vt. C. ad. l. fal. ſi vt allegas. hoc die forte ȝtra ſz quoſdã. vt in auf. de here. ⁊ fal. ſi. ſi vero exp⁹ reſſum.
e Solutum. ſ. pter factiõ iuris ignorantiaȝ. vt C. ad. l. fal. error.
f Actionibus. ſcz crediторũ non legatoȝum. ſim B. vt. ff. eo. l. i. in fine. ⁊. l. apud. i. rñ. ſz ⁊ legatari⁹ tridet: cum eis fideicommiſſaria portio nõ ſuffiat. ſic tñ vt totius hereditatis quarta ſibi reſtituatur. vt. ff. ad trebel. l. i. §. ſi is q. ſm Jo. Sz Alzotra. C. ad trebel. l. ij. Sz illa ſm ſupradictã diſtinctionem intelligitur.
g Reſtituerit. que reſtitutio ſit re⁊ verbo: re: vt ſi patiatur res hereditarias a fideicommiſſario poſſideri: vel totas vl̃ aliquas eaꝝ ac mẽtevt reſtituat hereditas. vbo aũt ſic reſtituo hereditatẽ tibi ȝ corporaliter rerum poſſeſſionẽ nõ tradam: ⁊ certunc res ſunt fideicõmiſſarũ in vtroq; caſu: vt. ff. ad trebel. facta. Sz nunqd etiã añ factã reſtitutionẽ eſt fideicõmiſſarius dñs. vt. C. de ſa. l. ſi. §. ſed q: ℞ ſi. non q: ãte reſtitutionẽ oia facit heres ⁊ etiã manumittit ſeruũ hereditariũ: qõ nõ faceret ſi alt⁹ eẽt dñs. vt. ff. ad trebel. marcell⁹. §. res. ⁊. l. ſi heres inſtitutus. §. ſi heres. Nec obſtat. d. l. cõiã de leg. q dicit dari rei vendicationẽ fideicõmiſſario generali. nã eſt intelligẽdũ ex quo hereditas eſt reſtituta. Vel ſpãle in reb⁹ alienatis: vt añ reſtituta hereditatẽ deꝑ fideicõmiſſario vtilis rei vendicatio.
h Cõpetũt. q: p oia vt heres. vt. ff. eo cõ eo. l. ſi filius. §. ſi.
i Fuerat. vt. ſ. eo. §. ſed ſi recuſet.
k Apud heredem. Cui etiã cauebit fideicõmiſſarius de reſtituendo cum ĩmẽdum futurũ occaſione hereditatis. vt. ff. ad trebel. cũ hereditas. ⁊ etiaȝ pro futuris hȝ exceptiõ nẽ vt. ff. ad trebellia. l. i. §. ✠ Sz hec cautio de qua hic dꝰ: qualr fit: ℞ ſi. p officiũ iudicis poſtulãte eo cui eſt reſtituẽda hereditas vel quota pars nõ aũt ſi ſingulare fideicõmiſſus ſit relictũ. vt. ff. ad trebel. l. nã qõ. §. non ois. vel etiã poſtulãte. procuratore ei⁹ cui ſit manꝺatuȝ. nec ſufficit cauere tas placet: iõ oibus nobis ſuggeſtis[a] tã ſilitudinib⁹ q̃ differẽtijs vtriuſq; ſenatuſconſulti placuit explosa ſenatuſcõſulto pegaſiana: qõ poſtea[b] ſupuenit omnem auctoritatẽ trebelliano ſenatuſcõſulto præſtare: vt ex eo fideicõmiſſarie hereditates reſtituãtur: ſiue habeat heres ex volũtate teſtatoris quartam[c]: ſiue plus ſiue minus: ſiue nihil penitus: vt tunc quãdo vel nihil vel min⁹ quarta apud eum remaneat liccat[d] ei vel quartã vel qõ deeſt ex noſtra auctoritate retinere/vel repetere ſoluti[e] quaſi ex trebelliano ſenatuſcõſulto: pro rata portione: actionibus[f] tam in hereditẽ q̃m in fideicõmiſſarium cõpetentibus. Si vero totam hereditatẽ reſtituerit[g] ſpõte: oẽs hereditarie actiones fideicõmiſſario et aduerſus eum cõpetunt[h]. Sed etiaȝ id qõ præcipuus pegaſiani ſenatuſconſultũ fuerat[i]: vt qñ recuſabat heres ſcriptus ſibi datã hereditatẽ adire: neceſſitas ei imponeret totam hereditatẽ volẽti fideicõmiſſario reſtituere: ⁊ omnes ad eũ et cõtra eũ tranſire actiones: et hoc trãſpoſuimus ad ſenatuſcõſultũ trebellianũ: vt ex hoc ſolo neceſſitas heredi imponatur: ſi ipſo nolente adire fideicõmiſſarius ꝺefiꝺerat reſtitui ſibi hereditatẽ nullo nec dãno nec cõmodo apud[k] heredem remanente.

¶ Quod iuris eſt de toto quo ad totum: idem iuris eſt de parte quo ad partem. Arcti.

¶ Nihil aũt itereſt vtrũ aliqs ex aſſe heres inſtituat[l]: aut totã hereditatẽ: aut p pte reſtituere rogat: an ex parte heres iſtituat[m]/aut totã eã pt̃ẽ/aut partẽ part⁹ reſtituere rogat. Nã ⁊ ſ casu cadẽ obſeruari præcipimus q̃ in totius hereditatis reſtitutione diximus[l].

¶ Si apud heredem rogatum de hereditate reſtituenda remanet aliqua res vel quãtitas de voluntate teſtatis que valeat quartam hereditatis vel vltra: tũc reſtituta hereditate omnes actiões inſolidum trãſeunt in fideicõmiſſariũ: et heres ad nulla onera hereditaria tenetur. Arcti.

¶ Si qs vna aliqua re deducta ſiue pecpta q̃ quartã[m] cõtinet: voluit fundo vel alia re rogatus ſit reſtituere hereditatẽ: ſimili modo ex trebelliano ſenatuſcõſulto reſtitutio fiat: peride ac ſi q̃rta pars tercẽtia rogatus eſſet reliquam

Additio. Et no. q̃ pcuratori ſimpliciter ⁊ habenti ſpeciale mandatũ poteſt fieri reſtitutio hereditatis: nõ autẽ pcuratori in rem ſuã ſine ceſſionario: vt eſt caſus mirabilis in l. cũ mulier. ſ. ex aſſe. ff. de iure do.

l Dixim⁹. vt. ſ. e. ſ. §. q: ſtipulationes. ⁊ pri. ſ. Et no. q̃ idẽ iuris eſt in toto q̃ ad totũ: qõ in parte q̃ ad partẽ. vt. ff. de acqr. here. ſi ſeru⁹. ⁊. ff. de vſufru. q ſcit. in pn. Arg. ȝtra. ff. de enict. er mille.

Additio. Tu dic q̃ hec regula ꝓcedit qñ eſt eadẽ rõ in parte q̃ in toto: alſ non: vt in cõtrario.

m Quarta. vel etiã minus quarta: ſ tñ agitur ad ſupplementum: ✠ vel retinebit: vt. ff. eo. l. i. §. ſi heres pcedit. in fi.

n Remanet. facit. C. de bere. inſti. quotiens.

o Actiones. ſ. creditoꝝ nõ legatoꝝ. qõ dic vt. ſ. e. §. ſed quia. in fi.

p Inſtitut⁹. vt reſtituat retenta certa re.

¶ Ceterũm. ¶ Caſus. Die vos diriſtis mihi q̃liter heres oneratur ad pſtationẽ fideicõ. ſed nũ qd poterunt ſucceſſores ab iteſtato fideicõ. ſiliter granari: ℞ ſi. iuſti. q̃ ſic. nã pter ſupradictos modos qbus in teſtõ grauatur heres ad reſtitutionẽ fideicõ. põt etiã qs ſi forte eſſet inteſtat⁹ moritur⁹ p fideicõ. rogare eũ q̃ cui q̃ intelligit ſibi de iure ciui. vel de iure pret⁹. ab intestato ſucceſſurum vt hereditatẽ ſuam totã vel partẽ ei⁹ aut rem aliquã ſingularem veluti fundũ boiem vel pecuniã alicui reſtituat: ſed licet boc ſit verũ in fideicõ. fec⁹ tñ eſt in legatis. Legata enim olim nõ miſi ex teſtamẽto valebãt: et nõ ſucceſſoꝝ in vniuerſitate ab intestato poteſt qs grauare: ſed etiã cũ cui aliqd reſtituit per fideicom. põt rogare vt illud rurſus alii totuȝ aut p parte reſtituat: aut etiã aliqd aliud qõ tãtũ dẽ valeat. ⁊ hec dicuntur ſupra ad. ſ. Et q: prima.

q Rogare. i codicillis.

r Reſtituat. Ideo põt ab his fideicõmiſſum relinquere: qñ ſua ſponte relinquere legitimã hereditatẽ videt nõ inſtituendo alium. vt. ff. de iure codicill. conficiuntur. ſ. i.

s Nõ valeat. Sed quo iure boc eſt verũ: ãtiquo nõ. vt. ff. de lega. i. l. i. Itẽ nouo non. vt. C. cõ. de lega. l. ij. Dic ſ ãntiquioris iure locuȝ bſe qõ hic dr. Vel dic q̃ dicta. l. de leg. i. ſm noua iura loquitur ſm que equiparata ſunt legata fideicommiſſis: ✠ vt. ſ. de leg. ſed nõ vſq;.

t Reſtituat. etenim in quãtũ qs bonoraꝝ ⁊ one rari põt. vt. ſ. titu. i. §. hoc ſolum.

Jus idem eſt in toto quo ad totum quod in pte quo ad partem ⁊ contra.

✠ Et tũc p eo qõ ſuppleſt teneruꝫ creditoꝝ: qui illũ videtur habere ad reſtituẽdũ quoꝛe.

✠ Et ideo ſpecialis directo ſ codicillis relin qui nõ poſſunt. vt ne qꝺ. in pn. Arg. ȝtra. ff. de enict. er mille. ſ. rñ relicta valent vt ſi fideicõmiſſa: nihilominꝰ hñt effectuꝫ legati nãli libertatibus ⁊ tutelis: vt. ſ. de cod. et. ſ. nõ ri

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ſolum. Sed nunqd quartam retinebit: R'ſi. vt. ſ. titu. j. ſ. hoc ſolum.

¶ Et qr prima. ¶ Caſus. Dñe tã video qd erat olim circa fideicõ. et qd hodie obtinem'. Vñ cũ ſatis manifeſtũ eſt qd de antigrate tollat: et in qb' p veſtrã ꝓſtitutionẽ circa fideicõ. inſiſtere debeam'. Trãſeamus igit ſi placet ad aliquã aliam materiã. Ad hoc rñ. Almice: adhuc nõ eſt ad aliquã aliã ma teriã trãſeundũ. Primo adhuc circa materiã ſi deicom. inſiſtendum eſt. nãqꝫ prima fideicõmiſſoꝝ cunabula a fide bẽ dus pẽdet et tã nomen ꝗ̃ ſubſtantiã acceperũt: ideo diuus auguſt⁹ ad neceſſitatem iuris ea detraxit[b]. Nuper et nos cũdẽ ꝓncipẽ ſuperare ꝛtẽden tes: ex[c] facto qõ tribunianus vir excellẽtiſſim⁹ ꝛ qſtor: ſacri palatij ſuggeſſit ꝓſtitutionẽ[d] fecim⁹: per quã diſpoſuimus ſi teſtator: fidei heredis ſui cõmiſit vt vel heredi tatẽ vel ſpeciale fideicõmiſſum re ſtituat: ꝛ neqꝫ ex ſcriptura neqꝫ ex quinqꝫ teſtiũ numero(qui i fideicõmiſſo legitimus[e] eſſe noſcitur) poſſit res manifeſtari: ſ̃ vel pau cioꝝ ꝗ̃. v. vel nemo penitus te ſtis interueniret: tũc ſiue pater be redis/ ſiue alius quicũqꝫ ſit qui fi deheredis elegerit ꝛ ab eo reſti tui aligd voluerit ſi bereꝫ pẽdia tentus adimplere fideiuſſum recuſat/ negando rem ita eſſe ſubſecutaꝫ ſi fideicõmiſſarius iuſſurandũ ei detulerit: cũ ꝓius ipſe de calũnia iurauerit[f] neceſſe eũ[g] habere vel iuſſurandũ ſubire: qõ nihil tale a teſtatore audiuit vel recuſantem ad fideicõmiſſi velvniuerſitatis/ vel ſpecialis ſolutionem coarta ri[h]: ne deperearet vltima volũtas te ſtatoris fidei bẽdis cõmiſſa. Eadem[i] obſeruari cenſuimus: ſi a legatario vel fideicõmiſſario aliquid ſimiliter relictuꝫ ſit. Q.[k] ſi is a quo relictum dicitur poſſe negauerat confiteatur quidem aliquid a ſe relictũ eſſe: ſed ad legis ſubtilitatem[l] decurrat: omnino ſoluere[m] cogendus eſt.

¶ De ſingulis reb⁹ per fideicõmiſſum relictis. Titulus. xxiiij.

¶ Etiam res ſingularis poteſt per fideicõmiſſum relinqui: ꝛ tam ab herede ꝗ̃ a legatario.

Poteſt tñ quis etiam ſingulas[n] res per fideicommiſſum relinquere veluti fundũ: argentum: hominẽ veſtem: et pecuniam numeratam. Vel ipſum heredẽ rogare vt alicui reſtituat: vel[o] legatariũ ꝙuis a legatario legari non poſſit[p].

¶ Nõ tantum res teſtatoris ſed etiam heredis aut cuiuslibet alterius per fideicommiſſum relinqui poteſt. Et legatarius de re ſibi legata vel ſua vel aliena alteri reſtituenda poteſt grauari: dũmodo non plus oneretur ꝗ̃ honoretur. Et quãdo res aliena legatur vel ipſa vel ei⁹ eſtimatio ꝓſtanda eſt.

¶ Poteſt autẽ non ſolum ꝓpꝛias res teſtator: per fideicõmiſſum relinquere: ſed ꝛ heredis aut legatarij/ aut fideicõmiſſarij/ aut cuiuslibet alteri[q]. Itaqꝫ ꝛ legatarius ꝛ fideicõmiſſarius non ſolum de ea re rogari poteſt: vt eaꝫ alicui reſtituat que ei relicta ſit: ſꝫ etiã de alia ſiue ipſius[r] ſiue aliena ſit. Hoc ſolum obſeruandum eſt ne plus quiſqꝫ rogetur alicui reſti tuere ꝗ̃ ipſe ex teſtamẽto ceperit. Nam qõ amplius eſt inutiliter[s] relinquitur. Cum autem aliena res per fideicommiſſum relinqui tur neceſſe eſt ei qui rogatus eſt: aut ipſaꝫ redimere ꝛ ꝓſtare: aut eſtimationem eius ſoluere.

¶ Etiã libertas ſeruo per fideicommiſſum poteſt relinqui: et nõ tantum ſeruo ꝓꝓrio ſed etiam alieno: vt quãdo poterit ematur et manumittatur. h. d.

¶ Libertas quoqꝫ ſeruo ꝑ fideicommiſſum dari poteſt: vt heres

---

a ¶ Nomen. No. nomen conſequens rei. vt. ſ. de dona. ſ. eſt ꝛ aliud.
b ¶ Verarit. hec iura ſunt. ſ. eo. in prin.
c ¶ Ex facto. Lege queſtione de facto.
d ¶ Conſtitutionem. vt. C. de fideicom. l. ſi.
e ¶ Legitimus. Not. teſtes. v. in codicillis neceſſarios eſſe. vt. C. de codi. l. ſi. ſi. ꝛ de fideicom. l. ſi. ibi: ſed ſine quinqꝫ ꝛc.
f ¶ Iurauerit. nã i oi caſu erat oliꝫ iurãdũ i oi capꝰo. vt. C. ỏ iur. calũ. l. ſi. in pn. hodie ſufficit ſemel iurare. vt in aut. de bis q̃ igre. ad ap. ſ. ſi.
g ¶ Neceſſe eũ here. Sꝫ nũqd hodie corrigit ỏ cũ nulli deferat inuito. vt. C. de iureiu. l. ſi. ꝛ. l. gñaſr. ſ. ſinaũt: R'ſi. nõ. qꝫ ỏ poſterio: inſtimia ni. vt. C. de fideicõ. l. ſi. ꝛ ita iſte ſpãlis caſus in quo qꝫ cõpellit iurare.
h ¶ Coartari. No. ꝓpter contumaciam non iurantis eum condemnari. vt. C. de iura. calum. l. ij. ſ. ſi.
i ¶ Eadem. ſcꝫ vt compellatur iurare vel ſoluere.
k ¶ Q. ſi. Viri quãdo contumax fuit nõ iurãdo: nũc qñ iurauit ꝛ per ſacramentum fuit confeſſus. vel etiam ante ꝗ̃ iuret: ſed ꝓius negauerat relictum: vt in ſi. huius titu. dicemus ſtatim.
l ¶ Subtilitatẽ. qꝫ eſt vt er ꝗ̃ eſt volũtas nõ ſolẽnis nõ ualeãt ea ꝗ̃ facta ſunt. vt. C. de fideicõ. l. ſi veritas. ꝛ. C. de teſta. nõ dubium. ſ. illud.
m ¶ Soluere cogẽdus eſt. Sꝫ quõ coartat er nõ ſolẽni volũtate: ſic ꝗ ſoluunt inutiliter relicta ſicut ꝛ vtiliter qõ eẽ nõ ꝛ. vt. C. de fideicõ. l. ſi veritas. ꝗ̃ eſt ꝛ: Sol. qdã dicunt ꝙ vbi ſoleniter teſtari volnit ꝛ nõ fecit/ hꝫ locũ ler. Zia: alꝫ ſi nolnit teſtari ſoleniter habeat locuꝫ ỏ hꝫ ỏ. vt ar. ff. de iure codi. l. i. ¶ Sed hec falſa eſt: qr ỏ poteſtate loqr qui ſoleniter facit: vt ibi. ſi teſtator fidei heredis ſui cõmiſit. Alij vt B. dicebant eſſe diſtinguendum: an dicat heres nõ eſt verũ tibi lega tum eſſe: in quo caſu cogit, pbare eſſe verũ ꝛ ſolẽne vt in Sno. eo ſaluo: vt ſi deferat facrm iuret. vt. ſ. pri. ſ. an dicat nõ potes petere qr eſt min' ſolẽne i quo caſu cogit: vt hic. Sed hoc nõ valet qr ſm ỏ expediret ei negare: qõ eſſe nõ ꝛ. vt. ff. de tribu. illud. ſ. pe. Dicergo ſꝫ Jo. an ab initio cõiteat relictũ: ꝛ tũc nõ tenet er nõ ſolẽni volun tate. vt in. l. illa contraria. ¶ aut negauit: ſed poſtea fuit ꝓbationes ꝙuictus: vel delato iuramẽto ỏiteat relictũ tũc iurare cõpelꝫ litur: vt ita rõne ſui mendacij teneat: vt h. ꝛ arg. in aut. de trie. ꝛ ſemſ. ſ. ſtudium. ꝛ. ſ. ad boc.

¶ De ſingulis reb⁹ per fideicõmiſſum relictis.

¶ De fideicõmiſſis gñalibus. ſ. ſi. j. dirit: nũc de ſpecialib⁹ dixit. Accur. Oteſt. ¶ Totus iſte titul⁹ diuidiki tres partes. Ꝓdio ponit ỏ fideicõmiſſo pecuniario. Scdo ỏ libꝛatibus. Tertio ỏ ꝙ verba fieri debeãt. Scda ibi: libertas ſꝫ. Tertia ibi: verba.

n ¶ Singulas. nõ ſolum generaliter. vt. ſ. tit. j.
o ¶ Vel legatarium. ſ. rogare vt aliquid alicui reſtituat.
p ¶ Nõ poſſit. antiq⁹ iure ſpecto: ſꝫ nono iure alter eſt: nã põt a qlibet q cõmoduꝫ q̃cũqꝫ mõ bs legari et fideicõmitti. vt C. cõ. de leg. li. ſ. fi. et ỏ ſtatꝫ ſubjcit. Additio. Dic ſm Jo. fab. ꝙ acci

Legari pt et a legata rio.

piẽdo legatũ ꝓprie forte nõ põt legari niſi ad bẽdi: hꝫ fideicõmitti ſic. vt. l. ſi fuerit. ſ. j. ff. de le. ij. ꝛ qb ibi no. marie ꝙ Bar. ſꝫ legatũ ꝛ fidei cõmiſſuꝫ idẽ ſuit ꝛ facta ſuit bodie ſiſtia ꝛ ſynonima/ ỏ alia dẽa bodie nõ tꝫ. vt. d. l. j. ſ. ſi. C. cõia. de leg. ꝛ plane no. p gl. ꝛ doc. vt. l. j. ff. de leg. j. ꝛ ibi diri. ſ. de leg. ſ. j. ſed ibi Rapha. dicit ꝙ iſte tert. nõ põt log de iure antiquo cũ bic ſit verbũ partis: als poſſit dũ dicit legari nõ poſ ſit: nõ autẽ dicit legari non poterat ꝛc. dic vt per eum. Angelus.

q ¶ Alterius. refertur ñ an leget rẽ ertranei an heredis. ꝑmo caſu diſtinguitur an ſciuerit alienam vel credidit ſuam. ſecundo non. vt. ſ. de lega. ꝙ. autẽ. ꝛ. ff. de legatis. ij. l. ynum ex familia ỏ ſi rem.
r ¶ Ipſius. ſcilicet legatarij.
s ¶ Inutiliter. facit. ff. de leg. j. plane. ij. ſ. fi. ꝛ. l. videdũ. ꝛ. ff. de leg. iij. l. j. ſ. ſi. dẽdi. ꝛ. l. iij. ſ. iulia. ꝛ. l. ſi legatarij. Sꝫ ſ. in. o. l. plane. ſ. ſi cui. Sꝫ ibi ſcꝫ ꝛ legatarij ỏ min' melioꝫ acceperit: vel melioꝫ vel eẽ quẽ ele gerit: hꝫ deterioꝫ elegerit. vt arg. ſ. de act. ſ. ꝓterea. Jtẽ ar. ff. de lega. ij. imperator. ſ. j. ibi: eñ ỏ ꝛc. Sed boc qõ bic ỏ. intellige qñi quãtitate legat alicui ꝛ in quãtitate onerat. ibi aũt qñ quãtitas datur ꝛ in ſpecie grauat: quo caſu tñ vt eſtimaſſe ſpeciẽ ſua legatarij accipiẽdo quãtitatẽ. vt er ea lege colligit. ¶ Jtẽ ff. ad leg. fal. ſꝫ ri nõ ſeruꝫ. in prin. Sꝫ ꝛ ibi code mõ rñde: qr quãtitas erat legata: ꝛ on' erat poſiti in faciẽdo. Sꝫ cũ quãtitas legat ꝛ in quãtitate grauat ſicut bic log: nũqd ỏtrã iure falcidie põt onerat' retiere: ſiue ſit legatarij ſiue fidei

Lodicillis v. teſtes af ſint.

¶ Et hec lectura videt ſatis ꝓbari per iſtũ rer. quẽ ſequit Frã. accur. mar. Sil. et alij doct. vt refert bart. in. l. fi. C. eo. ꝛ ang. ỏ ſm quem erat practica ꝙ ỏdit ab initio nõ negãti ỏferret fideicõmiſſarij iuramẽtum ſi teſtator: volẽs ſoleniter teſtari fidei ſue ỏmiſſitet ta le legatarꝫ ỏ iurauit erit ſecur' ỏ recuſantes ỏo agẽt ỏditio ne ex iſto. ſ.

¶ Et quis eſtas in iſto mẽbro opi. Jo. ſit cõis tũ Joã. fa. b ea ipunar: etiã ſi in teſtamẽto vel codicill' fuerit relicti: ꝛ rñ. ad. l. ſi veritas. qr qñ here negat lit. ne. legatarij ỏ duo remedia: vt qr ỏ ſtatꝫ iuramentus ỏ ebliuiſcitur iſte ſ. ꝛ. d. ſi. vt qr oneret ſe ỏbatiõe: et tũc ſibi iputet: qr ỏ ꝙ bare diſpoſitione ſolẽnẽ: vt ibi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

cõmissarius qui fit grauat'. Quidã dicũt q fic. vt ar. ff. ad. l. fal. pena. §. fi. ilos §. vt in eo. tit. l. ler. falcidia si interuenerat. §. nunq̃. ꝛ de vulg. sub. coberedi. §. cũ filie. Additio. De q dicet p glo. in. o. §. nũq̃. ꝛ in. l. §. denicq. ꝛ ibi Bar. ff. ad trebel. ꝛ per Angc. hic notabiliter.

a ¶ Extranei. Iz etã crediderit suũ. vt. ff. de fideicõ. liber. l. paulus. j. fi. et. l. alieno. in pun. Sed in pecuniario legato ꝺi stinguit/ scuerit vl igno rauerit rem alienam. vt ẽ. de leg. §. quod autẽ. et §. non solum.

b ¶ Non vendat. vel etiã si vendat vltra iustũ pre cium vendere vult: nam tunc perinde est ac si nõ vendat. vt. ff. de lega. iij. non dubium. §. fi.

c ¶ Si mõ. interpositio ẽ.

d ¶ Mihi. si ei aliqd etiaz modicũ relinquit alicui vt vẽdat/ ꝛ ille legatum accipit/ compellitur ven dere: vt hic. ꝛ. C. de fideicom. libe. deberi. ꝛ. l. si te dona taz. et. C. ad. l. fal. si ea cuius filium.

e ¶ Recepit. l. oĩs istius.

Ob differtur nõ aufertur.

f ¶ Differtur. qõ differt non aufert. fic. ff. de iudi. cũ furiosus. Argu. ff. C. de inoffic. test. fcimus. §. fi. ff. de vsufruc. si vsus fructus. + Item not. q inspicitur qõ euenire po test. fic. ff. de minist. om. iudi. si idem. §. fin. ꝛ. ff. de adimẽ. leg. l. seruo.

g ¶ Eius qui manumit tit. id est heredis vel lega tarij vel fideicõmissarij. C. de fideicõ. li. l. bis qui bus. Accẽsius.

Orcin' qs ꝛ vñ dicit.

b ¶ Orcinus. sic dicẽ ab orco. i. manumissus ab eo qui tendit ad orcum. i. infernũ. vel ab orthos qõ est rectũ. vñ orcinus. id est directe manumis sus: vel ab orce qõ est ca pio. nas. ꝛ inde archio. cus: quia multa capiũt manumissi in testamen to in quo multa fiunt.

i ¶ Ex suo. non expecta ta manumissiõe ab alio facienda.

k ¶ Testamento. vel etiã codicillis testamento cõ firmatis. vt. ff. de ma. tes ta. libertas.

l ¶ Lõpetere. q̃ competit hereditate adita/ etiã ab vno ex plurib' hẽdibus. vt. ff. de manu. testa. l. res tamẽto. §. testamento.

m ¶ Adarime. iõ hoc ꝺi cit: q̃ qbuscũq; verbis relinq̃ pñt. vt. ẽ. de lega. in pun. siue directis siue precarijs. vt. C. cõ. de leg. oĩ vbũ. ꝛ facit. ff. ad trebel. l. cum lex. Additio. Et hoc verũ si vba inportent ꝺispositionẽ. Item fideicõmissum: vel ad hoc ertẽdi possint er cõiectura mentetes tatoris nõ als. vt. l. pater. §. pater filio. ff. ge leg. iij.

Continuatio.

¶ Decodicillis. ¶ Quia testamẽta ꝛ eoꝝ accidẽtia dicta sunt: nãc de codicillis. i. de parũla vel de minima scripta voluntate. Illã ideo cos ꝺicilli dicunt: q̃ in breuiori chartula vel codice q̃ testm̃ fiebãt: ꝛ solũ in eis q̃dã fideicõmissa relinq̃ebant. ꝛ tales sunt ad testamẽtũ quas lis est scapha ad nauẽ. Sed nũquid fm hoc possunt fieri sine scriptis?

Codicilli sine scptura fieri pot sunt. Diuisio.

ra: Quidã dicit q̃ nõ: sed tamen ꝺico etiaz sine scriptura bodie fieri posse. Iz forte olim in scriptis tm̃ fierẽt. vt. C. de bo. lib. l. fi. in pun. Accursius.

¶ Iste augusti. ꝛc. ¶ Iste titulus diuidit in ẽttuoz ptes. Ꝺicit quõ fuerat itroduct' vsus codicillorꝝ. Scẽdo q̃ñ codicilli testõ confirmabãtur. Tertio ostendit quãdo codicilli testõ confirmati valẽbant. Quarto ostendit quãdo codicilli testõ confirmati nõ valẽbant. Quinto ostendit quãdo codicilli testõ confirmati valẽbant. Sexto ostendit quãdo codicilli testõ confirmati nõ valẽbant. Septimo ostendit quãdo codicilli testõ confirmati valẽbant. Octauo ostendit quãdo codicilli testõ confirmati nõ valẽbant. Nono ostendit quãdo codicilli testõ confirmati valẽbant. Decimo ostendit quãdo codicilli testõ confirmati nõ valẽbant. Et sic patet diuisio.

eoꝝ rogetur manumittere: vel legatarius: vel fideicommissarius. Nec interest vtrum de suo proprio seruo testator rogет: an de eo qui ipsius heredis aut legatarij vel etiam extranei fit. Itaq; et alienus seruus redimi et manumitti debet. Et si dominus cum nõ ven dat (si modo nihil ex iudicio eius qui reliquit libertatem recepit) nõ statim extinguitur fideicõmissaria libertas/ sꝺ differtur q̃ possit tempore procedẽte vbicũq; occasio serui redimendi fuerit/ prestari libertas.

¶ Manumissus per fideicommissum efficitur libertus manumittentis et non testatoris. ¶ Manumissus vero directo dicitur ꝺicinus: et est libertus testatoris. In quo duo tempora sunt considerãda. Et directo manumissus dicitur: qui eodem testamento sine aliquo medio suscipit libertatem. Arctinus.

¶ Qui autẽ fideicõmissi causa manumittit: nõ testõis fit libertus: etiã si testõis seruꝰ fit: sꝫ ciꝰ qui manumittit. At ius q̃ directo testõ liber esse iubet: ipsius testõris libertꝰ fit q etiã ꝺicinꝰq̃ appellatur. ¶ Nec aliꝰ vllus directo ex testõ libertatẽ hr̃e põt: q̃ qui roga tpe testõis fuerit: et quo faceret testm̃: et quo moꝛeret. ¶ Directa autẽ libertas tunc ꝺarivr cum nõ ab alio seruus manumitti rogat: sed velut ex suo testamẽto liber tatem ei competere vult.

¶ Siue precepti uis/ siue rogatiuis verbis fideicõmissum fiat/ valet. h. ꝺ. Arctinus.

¶ Verba autem fideicommissorum hec maxime in vsu habentur: peto: rogo: volo: mãdo: fideicue committo: que perinde singula firma sunt: atq; si omnia in vnuz congesta essent.

¶ Decodicillis. Titulus. xxv.

¶ Olim codicilli nõ erãt in vsu: ꝺodie vo eoꝝ vsus est vtilis ꝛ necessarius. Et illis primum robur ꝺiuus augustus de prudentiã contulit filio attribuit. Arctinus.

Ante augusti tempora constat codicillorum ius in vsu non fuisse. Sed primus lucius lentulus (ex cuius persona etiaz fideicommissa esse ceperunt) codicillos introduxit. nam cum decederet in affrica/ scripsit codicillos testamento confirmatos quibus ab augusto petiit per fideicommissum vt faceret aliquid. Et cuz ꝺiuus augustus voluntatem eius impleuisset: ꝺeinceps reliqui eius autoritatez secuti fideicommissa prestabãt. Et filia lentuli legata que iure non ꝺebebat: soluit. Ꝺicitur autem augustus conuocasse sapientes viros: inter quos trebatium quoq; cuius tunc auctoritas maxima erat: et quesiße an posset recipi hoc: nec absonans a iuris ratione codicillorum vsus esse: et trebatium suasiße Augusto q̃ ꝺiceret vtilissimum ꝛ necessarium hoc ciuibus esse propter magnas ꝛ longas peregrinationes que apꝺ veteres fuissent: vbi si quis testamentum facere non posset: tamen codicillos posset. Post que tempora cum et labeo codicillos fecisset: taz nemini ꝺubium erat quin codicilli iure optimo admitterentur.

¶ Etiã ab intestato codicilli fieri possunt. Sed quãꝺo ante testamentum ꝺecedant: non aliter valebant/ nisi erant in testamẽto confirmati. Illꝺodie vero semper ꝺiuersi confirmati. Arctinus.

¶ Non tantum autem testamẽto facto potest quis codicillos facere: sed et intestatus quis decedens fideicommittere. codicillis potest. Sed cum ante testamentum factum codicilli facti erant: papinianus ait non aliter vires habere q̃ si speciali postea volun

nequiuerit addiderit vt vim codicillorum haberet. vt. C. eo. l. fi. §. illud plane. ibi: nihil ei ille ꝛc. Quarto sine testamento. fcz ab intestato. vt. ff. eo. conficiuntur. ꝛ. l. eo. §. non tantum. ꝛ. C. eo. nõ ideirco. hic autẽ fuerunt confirmati vel ante vel post.

o ¶ Augusto. cui aliquid relinquebatur.

p ¶ Eius. scilicet augusti.

q ¶ Non ꝺebebat. quia legata non ꝺebebantur nisi ex testamento iure antiquo vt ꝺirimus. §. titu. ij. preterea.

r ¶ Nõ posset. ꝓpter ipotẽtiã facti: vt. q̃ nõ hz tot testes q̃ testõ ꝺicẽdo sufficiãt: secus si ꝓpter impotentiã iuris. vt. ff. eo. l. ꝺiuꝰ. §. codicillos. q̃ est xtra. Et ꝓbatur hec solutio. ff. eo. cõficiuntur. §. codicilli.

¶ Nõ tm̃ aut. ¶ Iulius. Ꝺic: vidum' q̃ ꝓmo lucꝰ lẽtul' fecit codicillos testõ suo ꝛfirmatos: nũqd igit regrit ꝺ necessitate q̃ fiat testm̃ ad hoc q possint valere codilli: Et rndet q nõ. Illã nõ tm̃ fcto testõ põt gs codicillos

‡ Nota q aliqñ confirmatio ꝓcedit sui ꝛfirmabile. facit fm bal. ꝛ salv. in. l. fine in istio. C. eo. ti. q̃ ejus põt confirmare electione fiẽdã ꝓ patrono ecclesie anteq̃ fiat: qꝺ no. vide Lcus antea. C. de arbit. an qꝺ possit approbare. Iudi. añꝺ yterare: et sic an ꝓmo qꝺ possit approbare et confirmare electionem. ꝛ eop facta fuerit. ang.

codicillos facere: ꝫ etiã intestat⁹ decedẽs codicillos facere põt: ꝛ ei⁹ fideicõ. relinq̃re. ℳ papi. tñ ait: codicillos añ testm̃ factos nõ aliter iuris necessitatem bẽre nisi postea spãli uolũtate testator⁹ ꝛ in testõ confirment. Sz diu⁹ seue. ꝛ ato. resc̃pserũt ex codicillis añ testm̃ factꝰ postea cũ effectu fideicõ. petit: ꝛ in testõ subsecuto nõ fuerint expsse confirmati: si tñ appareat testatorez qui post factos codicillos facit testm̃ a uolũtate in codicillis expssa nõ recessisse: ꝛ ita nõ est necessaria specialis confirmatio: sed sufficit si non appareat de ꝛtraria uoluntate testatoris. et hec dicunt vsq; ad illum. ℌ. codicillis autem.

a ¶ Cõfirmẽt. ſ. expresſim uel etiã si quoquo modo dicio retineat pma volũtas. vt. ff. cod. ante testaméti tabulas. Sed Jo. ℨ. Mã siue ante siue post fiant semp̃ uidenſ cõfirmati: vt hic & ꝛ statim. et ff. eo. ſi gs cũ. ℌ. si. et. l. ab intestato. Alc. Additio.

In hoc tñ remanet hoc dicta fm Jo. fa. q; qñ expſſe confirmen̄t uire directo q̃ in his cõtinenſ. ſec⁹ si tacite. l. libertates. ff. de manu. testa. ꝛ de testa. tu. l. iũ. ℌ uis glo. ibi notet contrarium.

¶ Codicillis autem. ¶ Casus. Dñe: iã video q̃ codicilli ante testm̃ et post testm̃ fieri põt ꝛ ab intestato. Sz nũqd eandẽ ptãte hñt codicilli q̃ ꝛ testm̃: Ad hoc rñ. q̃ nõ: imo codicilli in multis differũt a testamẽto. Hereditas ei⁹ i codicillis nec directo dari nec adimi põt: ꝛ ℌ iõ statutũ est ne ins testamẽto⁹ ꝛ codicillorũ ꝛfundanꝫ. vñ nec exheredatio directo in codicil. scribi põt: sed oĩa supꝫdicta ꝛ testõ fieri põt: ꝫ ls in codicillis hereditas directo dari nõ possit: in illis tñ fideicõ. iure relinqui põt. Itẽ nec cõditio heredi instituto in codicil. adjici põt: nec etiã substitutio directo fieri. Et nõ solum in p̃dictis differunt codicilli a testamento: sed etiã in alijs. nã plures codicillos gs facere põt: ita vt oés valeãt: ꝛ nulla solẽnitatẽ ordinationis verboꝝ desiderãt: licet ſez cus fit in testamento. ꝛ hec dicuntur vsq; in finem tituli.

b ¶ Nec⁹ dari. directo: sed p fideicõmissum siue ab eo q̃ põt fecerat heredẽ: siue a legitimis bñ põt relinqui. vt. ff. c. l. iũ. ℌ. i. C. c. heredita tem. ꝛ ℌ. prori. ℌ. Additio. Et assignat glo. in. c. l. hereditatẽ rõnẽ offerrentie: q̃ nõ tñ auferꝫ per fideicõmissum sicut directo auferꝫ. Vel dic fm Saly. aliqua virtus attribuitur vni que non attribuitur alteri. vt l. fi. C. eo. ꝛ maior em vim testamẽta q̃ codicilli habent. ppter maiores solẽnitates in eo requisitam. Angelus.

c ¶ Ne confundaꝫ. i. ne iste due voluntates sic misceãtur: vt vna ab alꝫ tera discerni non possit. nam si idem significarent quare diuersa nomina darentur: vt. C. eo. si idem.

d ¶ Scribi. ſez vt de iure valeat.

e ¶ Relinquitur. Sed qua actione hec hereditas vel etiã alia in codicillis relicta petentur: ℌ ñ. quidam conditione ex. l. vt. ff. de condi. ex lege. l. i. Vel dic vtili actione ex testamento cũ ad instar testamenti codicilli sunt inuenti. vt. ff. eo. l. iũ. ℌ. i.

f ¶ Jnstituto. ſez in testamento.

g ¶ Adjicere. ꝛ cui cõdictioni adiecte necesse parere nõ hz: ꝫ in ei⁹ cõditionis defectũ de adẽptiõe hereditatis cogitasse vr. vt. ff. de ꝛdi. insti. L. pe. in fi. + Sed forte in vanum cogitauit vt ibi dixi.

h ¶ Directo si tamen substituerit videtur rogasse per fideicõmissum vt restituat. vt. ff. ad trebel. l. fceniola.

i ¶ Plures. vt etiam omnes valeant nisi contrariam cõtinenat voluntatem. vt. C. eo. l. cum proponas. aliud in testamentis. vt. ℌ. quib. mo. testa. infir. ℌ. posteriore. ꝛ facit. ff. eo. diuus. ℌ. i.

k ¶ Et nullam. ſ. de illis quatuor: q̃ in testamẽto desiderant. Vel septẽ testiũ: vel sigillorũ. Vel q̃ sua manu scribant. Vel q̃ subscribant testes. vt. ℨ. de testa. ℌ. i. Sed quedam solẽnitates ꝛ hic desiderantur: vt quinq; testes. vt diximus. ℨ. titu. ij. ℌ. fi.

l ¶ De hereditatibus que ab intestato deferunt. ¶ Hec rubrica est generalis ad omnes sequẽtes titulos vsq; ad titu. de bo. possef. vbi mirꝫ tim tractabit er tistamento ꝛ ab intestato: sed tertius huius tituli loquitur tantum de suis heredibus. ꝛ sic als. ff. si certum petatur. et de rebus credi. vbi tractat de mutuo in specie tãti. Accursius. Additio. Ista rubrica sic continuatur. Dictum est. ℨ. de hereditatibus que testamento facto deferuntur: nunc sequitur videre de hereditatib⁹ que ab intestato deferuntur.

¶ Intestatus. ¶ Tot⁹ iste titul⁹ diuidit̃ i ttuor ptes ꝓncipales. Prio ponit qs ór decedẽ itestat⁹. Scdo q̃ pma q̃ est liberoꝝ q̃ fuit liberi ꝛ sui. Tertio de emãcipatis quõ admittant ꝛ de adoptiuis. Quarto ponit aliqs suas correctiones. Scda ibi: intestatoꝝ aũt. Tertia ibi: emãcipati aũt. Quarta ibi: ſz ea oĩa. ¶ Casus. Dñe: iã video q̃ vos vultis tractare de bẽditatib⁹ q̃ deferũtur ab intestato: ꝓ deo si placet vobis dicta mihi qs itelligit decedere itestat⁹: Ad hoc rñ. Jntestat⁹ decedere itelligit ille q aut nullo mõdo fecit testamẽtũ: aut defectõ q̃dẽfecit testm̃ non tñ de iure: vt pote q̃ iurꝫ solẽnitate caruit: vel testi fa ctionẽ nõ habuit: aut testamentũ q̃ iure fecerat arrogatione ruptũ fuit: vel ca. primi. irritũ factuꝫ est: aut si ex testõ solẽni ter facto null⁹ heres ertiterit. oĩb⁹ cñs his modis itelligit intestat⁹ decedere. ꝛ ℌ dicunt vsq; ad illũ. ℌ. Jntestatoꝝ. Dñe: iãvideo qs itelligit decedere itestat⁹: dicatis mo do nobi si placet ad qs intestatoꝝ hereditas ptinet: Ad ℌ rñ. Amice: hereditas itestatoruꝫ. ex. l. ℨ. tabu. ꝓmo ptinet ad suos bẽdes. Sed qd dñe impatoꝝos dicitis q̃ hereditas intestatoꝝ ptinet ad suos bẽdes: dicatis mibi si placet q̃ intelligunt sui heredes: Ad ℌ rñ. Amice: sui heredes intelligunt q in ptãte mortis suꝫ sunt de cuꝰ hereditate tractat: veluti filꝰ filia: nepoꝰ ꝛ neptis: ꝛ descẽdentes ex filio: ꝓnepos ꝛ ꝓneptis: ꝛ per masculiuã lineã directo descẽdentes: nec interest quo ad hoc vt sỉ heredes cẽseant vtrũ sint naturales liberi an adoptiui: nã adoptiui liberi tpe mortis in ptãte existẽtes sui heredes intelligunt: ꝛ nõ soluꝫ supꝫadicti ex binis matrimonijs existẽtes ꝓcreati dicunt sui heredes: ſz etiã necesse est eos inter suos heredes cõnũerari q̃ ab intestato nõ erãt in ptãte parẽtum: vt pote naturales q̃ nõ sunt er legitimo mr̃imonio geniti. postea tñ a parẽtibus naturalibus curijs dati sunt: ꝛ ita potestati p̃is redacti. Vel cñ bñficio diualiũ ꝛstitutionũ q̃ semp filijs naturalibus poſt te sunt iura suoꝝ heredũ nãciscunt. Nec solũ supꝫadicti inter suos heredes ꝛstituunt: ꝫ etiã illi q̃s nra ꝛstitutiõe statuimus: vt si quis aliq̃ mulierẽ in suo cõtubernio copulauerit: nõ tñ ab initio affectione maritali eã habuerit: erat tñ talis cũ qua poterat habere legitimũ cõiugiũ si er ea. plẽ. pcreanerit. ꝛ postea maritali affectione interueniẽte cũ eadẽ mulierẽ instra dotalia ꝛfecerit filios ꝛ filias er eadẽ habuerit statuim⁹ dico nõ solũ posteriores liberos. ſ. post mr̃imoniũ ꝛtractũ editos legitimos ꝛ in ptãte p̃is esse: sed etiã priores: videl. ante matrimoniũ editos. ꝛ hoc merito statuim⁹: nã isti liberi ante mr̃imonium nati occasiõe legitimi nois etiã alijs post mr̃imoniũ natis ꝛstituũt. rõne eñ affectiõis quã p̃ ad pole ꝓio. pcreatã habuit: ꝛ q̃ matrẽ eoꝝ habuit in. ple fecũdã: ideo eã sibi maritali affectione copulauit. ꝛ hoc obtinere censuim⁹, nõ si post dotalia instra ꝛfecta liberi nati fuerint ꝛ extiterint: sed etiã si nulli post mr̃imoniũ fuerint nati: vel etiã si aliq fuerãt nati ꝫ postea mortui. Jn oi cñ cuẽtu cẽsuim⁹ liberos añ mr̃imoniũ natos maritali affectione fm tenoꝛ nostre ꝛstitutiõis postea subsecuta legitimos esse ꝛ iura suoꝝ um heredum in omnibus habere. ꝛ hec dicuntur vsq; ad illum. ℌ. Jta demum.

m ¶ Nõ fecit. vel q̃ nõ vult: vel q̃ nõ põt: vt pupill⁹ furiosus: ls bi im⁹ propꝛie intestati dicunt esse: q ꝛ si vellẽt testari nõ põt. vt. ff. c. l. de suis ꝛ legi. l. j. in ꝓn. Additio. Qõ nota fm Jo. fa. ℨ eos q̃ pẽdicant fibi bona intestatoꝝ ex cõsuetudine: vel ꝓfer̃untur ex statuto. de quo ꝛ an facto testamento ꝛ an postea rupto habeat locum dicti statutꝰ q̃ ab intestato ꝓferantur agnati ꝛc. vide late per Ange. hic.

Testari aliq nolũt: aliqui nõ possunt.

n ¶ Non iure fecit. quia caruit solẽnitate testium vel non habuit testamenti factionem ꝛ fecit.

o ¶ Ruptũ. arrogatione vel agnatiõe postbumi. vt. ℌ. q. mo. test. infir. ℌ. fi. + Et no. q̃ nõ est p oĩa idẽ q̃ rũpit ac si nullũ factũ esset. si tñ fecerit codicillos cũ ꝓmo casu: ſez q̃ rũpit legatũ vt ex codicillis nõ valeat. vt. C. de codicil. l. i. fcõ sic: vt. ℨ. de fideicom. here. ℌ. ꝓterea. c. ff. de iur. codi. si quid tñ. in fi. j. rñ. ꝛ in. l. ab intest. ℨ. ti. j. ℌ. non tñ.

Testm̃ p duo rũpit̃ur. + Intelligẽ vt ibi per Jo. fa. poꝛ ange.

p ¶ Irritũ ve. vt per capitis diminutiõẽ testatoris. vt. ℨ. quib. mo. testa. infir. ℌ. nõ tamen. ꝛ facit. ff. de verbo. sig. intestatus.

q ¶ Exteriterit. Sunt ꝛ alij duo modi: vt q̃ rẽla ꝓ ℨ tabulas testõ rescisso. vt. C. de colla. vt liberis. Accur. Additio. Hoc verũ si sit mota

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

ante aditam hereditatem, secus si post: quia ptor non pōt facere de ista nere quem esse heredem. ¶ quos autem .j. de bo. pos. Angc.

a ¶ Supra dirimus. ff. de bere. quali. 7 diffe. §. fui. Accurſi us.

b ¶ Fuerint. Item aliud eſt neceſſe vt nemo eos precedat: vt ibidē dicitur. vt. ff. de bere. quali. 7 diffe. §. fui.

c ¶ Ex filio nato. aliud ſi ex filia. vt. ff. de pa. pote ſta. §. filius.

Progna d tus 7 abne pos idem. * Immo quinto gdu ſm Nico. * Prima ē melior: ſm cūdē. Nico.

¶ Prognatus. i. penul a me natus: q̄ in quar to ✝ gradu eſt mihi qui vocatur abnepos. vt. j. de gradibus. §. quarto. Vel dic * cōpoſitū pos ni pro ſimplici. i. natuſ vel natam. et ſic pone. p nepote p dicto. Vel dic melī' loquit de oīb' deſcēdētibus vlteriorib' 7 ideo dicit: prognatus: q̄ vſq; ad infinitum ſuccē dunt. vt im aut. de bere. ab intesta. §. j. ſic. pprie ponitur. pgnatus: id eſt procul natus.

c ¶ Naturales. id eſt et le gitimi.

¶ An adoptiui. quo ad hoc vt ſui dicātur * niſi emancipati fuerint: tūc em intereſt cū naturales emācipati iure pretorio ſuccedāt. adoptiui non. vt. ff. c. l. j. §. ſuos. 7. j. eo. §. minus. Accur.

g ¶ Quibus. ſcilicet ſuis heredibus.

*Sed ab testato. ſec̄ ret teſtō. de quo dicit p Ang. in. §. hodie. §. ō adop. item hic no obſtat in feudo etiam nouo etiā ſi cū cō ſenſu domi ni adoptet agnatus. c. adoptiuus. i ti. di de feu. fuc. pro. et de ſuc. feud. c. j. 7 p Joā. fa. 7 Ange. hic.

b ¶ Curiis. Erat em cuſ ria ſine corp' 7 ſigillet ci uitate: q̄ curia idigebat officialib' vt negocia ex pedirent. vt j. auf. de des fen. ciui. §. nulla. in fi. col la. iij. vij gcūq; vellet na turalē ſuū filiū dare illi curie: vl ſpēmet filī' poſt mortē ꝓris ſe offerre nō ert̄ātib' legitimis: vl ꝑ teſtamēto illud dicat: le gitimus ſicbat. vt in auf. qui. mo. na. effi. ſui. §. q̄ vero. 7. §. ſi gs igitur. Sicut ſit remiſſio peccatorum bis qui vadunt vltra mare.

Potā rex i mittuntur k peregrinā tibus.

¶ Qualiū. i. pncipū. i. theodoſij 7 leonis. vt. C. ō na. li. l. ſi gs. 7. l. q̄m.

l ¶ Eſſecnon eos. ſcs neceſſe eſt connumerari inter ſuos. Accur.

¶ Conſtitutiones. C. de na. li. cum quis. 7. l. nuper.

m ¶ Suſtulerit. i. habuerit.

n ¶ Inſtrumēta. in qbus ꝓincīa matrimoniū iter titiū 7 bertā eſſe cōtractū: 7 dotē datā eſſe: que inſtrumēta dotalia vel nuptialia dicunt: 7 ſine bis dnob' ſcs ſcriptura 7 dote dicit. ¶. nō valere matrimoniū: q̄ lex plerūq; de his dixit tali caſu: vt h. 7. §. de nup. §. fi. nō als. vt. ff. de re. iur. l. nuptias. nos dicim' valere matrimoniū. ✝ vt. C. de nup. ſi vicinis. 7 in auf. de nup. §. nuptias. col. iij. ſed nō fieri liberos legitimos. vt in auf. de trien. 7 ſe. §. fi. col. iij.

o ¶ Juſtos. repete inſſimus.

p ¶ Preſteterit. ſ. primi. nā 7 ob hoc retinēt quidā primo cōcubinas: ✝ vt experiant an ex eis poſſit filios habere vt poſtea accipiant eas in vxores vel repellāt. q̄b' ſcs vt repellant in vxore. phibiti eſt. vt in auf. q. mo. na. effi. le. §. q̄ſi. col. vij. Additio. Mo. cautelā gl. qua vult habere filios ſed dicta cautela non eſt bona quo ad aiam: q̄ eos fornicato eſt hodie prohibita vt dixi. §. de nup. §. ſi aduerſus. 7. §. fi. Ange.

q ¶ Cēſuit. q. d. nō ſolū ſi naſcant poſtea 7 viuāt cū pīis: ſine nō na ſcātur aliq; ſiue etiā ſi naſcant 7 moriant. vt. C. de na. li. nup. Et no. q̄ ſi etiā legitimos habēt ex vxore quōdā: tñ bec valent ✝ 7 ſue ex libera ſiue ex liberta/ſiue ſerua quā poſtea manumiſerit 7 i vxore duxerit. ſcr̄ uantur bec. vt in auf. de incest. nup. §. fi. 7 in auf. de trie. 7. §. fi. col. iij. et in auf. de filiis ante do. inſtrumenta natis per totum titu. col. iij.

✝ Ista demū. ¶ Caſus. Dīe vos tā diriſtis mihi. §. q̄ nepos 7 nepti 7 pnepos 7 pneptis in numero ſuoꝝ heredū cōputant/ ſi perſona diſcrecto decedens deſerit in ptāe parētis eſſe. ſiue boc cōtingat monte ſiue capti. pnni. Si cū eo tpe quo gs moriē filiū habuit in poteſtate nepos er eodē filio/ peratus ſu' bere⁹ ano eſſe nō pōt: q̄ pater et' gradu precedēs eū a iure ſui heredis ereludit. 7 idē eſt in pnepte intelligēdum 7 in certis liberoꝝ perſonis. Si cū aligs er filio nepotē habuerit er eodē nepote/pnepos nō poterit ſu' heres eſſtere. Nepos cū. i. pater/pnepotis ipſ̄, p nepoté tāp in remotioꝝ gradu ſcitutū a iure ſui heredis ereludit. 7 hec dicunt' vſq; ad illum. §. Poſtbumi quoq;.

r ¶ Deſierit. Sed nūqd fil' ꝑcedit nepoté er altero filio vno gradu. vt j. de gra. co. §. pmo gradu. 7. §. ſecundo. tū nō ercludit. ✝ vt. j. eo. §. cuꝫ filius: ſi. n. non videtur precedere cuꝫ ſui patris locum obtineat. vt in dicto. §. j. eod.

s ¶ Emancipatione. vel capitis diminutiōe maxima vel media: nō autem captiuitate. vt. §. q. mo. ius. pat. po. ſol. §. ſi ab hoſtibus. et. ff. eo. l. j. §. ſi filius.

t ¶ Nā ſi p id tps. §. j. eo. §. cū aūt q̄ſit. in pn. So. vt. j. ti. j. §. pri. Accur.

v ¶ Quis. veluti auus.

r ¶ Eius. ſcz aui.

r ¶ Er eo. ſcz auo.

z ¶ Perſonis. cū autem oēs liberi appellētur: ſz poſt trineoꝝ ipropriē. vt. ff. de gradib' l. iuriſconſultus. §. parentes. 7 ff. de ꝓb. §. q. l. liberoꝝ.

¶ Poſtbumi quoq;.

¶ Caſus. Dīe iam vos plures enumeraſtis mihi q̄ inter ſuos heredes cōnumerari pñt: nunqd ſunt aliqui alij q̄ a predictis debeāt iter ſuos heredes cōnumerari: ¶ Reſpō ſic. Nō em ſolū iā nati ſed etiā poſtbumi inter ſuos hēdes cōnūerant. 7 ſi eſt verū ſi tales ſunt poſtbumi qui ſi ſuo legitimo viuo parēte naſcerētur/ſui 7 in ptāte er' eſſent futuri. Scire em̄ debes q̄ ſue ſue heredes ſine etiā iā nati ſine poſtbumi etiā ignoātes hēdes ſunt. et ſz furioſi ſint nisi bilominus hēdes ereludit. 7 ſi furioſi ſint nisi cauſis etiā furioſo acq̄ri poterit. 7 ſtatiz poſt mortē parēt. q̄ſi ꝓtinuāt dñium iter ſui heredē 7 defunctū. 7 io pupillus heredib' ſuis non eſt neceſſaria tutoris auctoritas ad hoc vt acquirāt eis heredit as cū ſuis heredib' etiā ignoātib' hēdib'. (vt. §. dictū eſt) heredit as nec etiam furioſo ſuo heredi cōſenſu curatoris ſui acquirit heredit as: ſed ipſo iure. 7 hec dicuntur vſq; ad illum. §. Interdum autem. Frau.

a ¶ Sui heredes ſunt. cū habeātur ꝑ natis quotiens de eoꝝ cōmodis querit. ✝ vt. ff. de ſta. ho. q̄ invtero. Et nota q̄ poſtbumus ꝺ. ꝑpiēq; poſtbumationē patris naſcit: 7 ꝺ etiā impropie ille qui facto teſtamento naſcitur. vt. ff. de iniuſt. rup. teſtamen. l. iij. §. j.

b ¶ Etiam ignoātes 7 inuiti. 7 ſtatim licet iure ꝓtorio abſtinere poſſint. vt. §. de bere. quali. 7 dif. §. fui. 7. ff. §. q̄ omiſ. cū te. l. j. §. qui ſunt. Additio. Quod pretorio beneficiuꝫ etiam ſi non impertetur cōperit ipſo iure. l. ei qui ſe immiſcuit. ff. de acqui. here. Angc.

c ¶ Heredes. ſcz fui. als nō niſi per curatorem ꝑm quoſdam. vt. C. de cura. fu. l. fi. §. tali tacꝫ.

d ¶ Acquiri poteſt. ſic. ff. de actio. 7 oblig. l. ſi a furioſo. 7. ff. ſi certū petatur. l. ſi a furioſo.

e ¶ Quaſi. Hoc ideo quia in corporalibus dicitur ꝓprie cōtinuatio: ſed dñium eſt incorporale: hoc reprobo quia 7 poſſeſſio eſt res incorporalis. ✝ 7 tñ vna cū alia cōtinuatur. vt. ff. de acquiren. poſſeſ. pōpōnius. §. preterea. 7. §. in dotem. 7. §. ſi iuſſu. 7. §. ſed 7 legatario. 7. §. pen. Dic ergo impropie fieri continuationem quia inter diuerſa non eſt dem fieri debent: ſed pater 7 filius vnū fictione iuris ſunt. vt. C. de inſpu. 7 aliꝰ ſubſti. l. fi. §. fi.

f ¶ In pupillis. als ſi eſt hereditas extranei 7 nō patris tutoris auctoritas 7 pupilli act' neceſſar' eſt: niſi ſit infans quo caſu ſufficit tutor. vt. C. de iur. delib. potuit. 7. l. ſi infantē. §. parente. 7. ff. de tuto. 7 curat. da. ab bis. l. impuberi.

¶ Interdum autē. ¶ Caſus. Domine: vos diriſtis. §. mihi ꝙ illi qui cenſentur ſui heredes qui erant in poteſtate parentum tempore mortis eorum. nunquid eſt illud generaliter verum ꝙ critices in tempore

✝ Idem Fa. Pla. 7 age.

✝ Idē An. in. §. cum autem. §. de iure.

✝ Hoc vere fm Bar. de iure ciuili ſi autē de iure gentium.

✝ Ista cautela ſequuntur Ange. 7 Pot.

✝ Qs verā ſi telligē etiā ſine ꝓcreatu conſenſu: et nullatenus ꝓbatio in inſtrumēto facta/mētio ne. ſecus tñ in legitima tione fideiꝑ ſcriptus ſm ange. b

UNIVERSIDAD DE HUELVA

te tempore mortis fiunt sui heredes ꝛ nulli alij. Ad hoc respon. q͡p nō. Quandoq; enim contingit vt ls aliquis in potestate parentis tpore mortis fuerit nihilominus tamen suus heres parenti efficiatur. sicuti contigit in filiola. ab hostibus capto. Nam si post mortē patris in ciuitate reuertius fuerit suus heres patri efficitur. Jus enīs postliminij semper fingit eum in ciuitate. ꝛ sic p ꝓs in potestate pris tpe mortis ex titisse. et ita postliminiū eum patri suo heredem facit. Et non solus in h casu recipit predicta regula instantiam sed etiā in casu contrario. Contingit enim quādoq; vt ls qs in potestate defunct tempore mortis fuerit. tū heres suus existere nō poterit veluti si pater eius post mortē auus iudicat[a] fuerit reus per duellionē vt per hoc memoria eius damnata sit. nam in hoc casu ls filius in potestate patris tempore mortis erriterit sui heres patri esse non potuerit. Pater eius cuius memoria per sententiaz damnata est suum heredem habere non potest cuꝫ filius eius succedat. et hec sunt vera de iusticia primitiua: sed bodie dici potest ipso iure filiū suum esse heredem, licet postea sentētia data cōtra memoriā patris desinat esse suus heres. Et hec dicūtur vsq; ad illū §. Cum filius filiaue. Fran. de are.

uersus fuerit post mortē p͡ris: sed si testator[b] p duellionē dānat[c] fuerit heres suus esse desinit. Areti.

¶ Interdū[a] aūt ls i ptāte parentis mortis tpe su[d]s hēs parēti efficit: veluti si ab hostib[e] qs reuers[f] fuerit post mortē p͡ris sui. Jus ei postliminij[g] B facit. ¶ Per ꝺnū aūt B cuenit: vt ls qs i familia defūcti sit mortis tpe/ cū su[h]s nō sint hi: veluti si post mortē[i] suā p͡r iudicatus fuerit p duellionis[k] re[l]: ac p B mēoria[m] ei⁹ dānata[n] fuerit: suū cū hēdē hēre non pōt cū fisc[o] ei succedat: sed potest[p] dici ipso iure esse suum heredem: sed desinere[q].

¶ Nepos ex filio p͡mortuo succedat simul cū alio filio viuēte: q͡ assumit locū patris sui: ꝛ nō succedit cum patruo ex filijs patrui in stirpes ꝛ non in capita. Areti.

¶ Cū fil[r] filia ve et ex alēo filio[s] nepos neptis ve existāt: pariter ad hēditatē aui vocant: nec q gradu p͡ximior est vlteriores excludit. Equū[t] cīs cē vī nepotes neptesq; in patris sui locū succedere. ¶ Patres ex fre suo a successiōe intestati parētis illos nepotes debeat excludere: Ad hoc rn. q͡p nō. Cū enī fil[r] filia ve: ex altero filio p͡mortuo nepos vel neptis erriterit: oēs simul ad hēditatē vocant. nec ille q gradu p͡mior ex ulteriore gradu p͡stitutos a successiōe excludit. Equū cīs é vīsus cē nepotes ꝛ neptes in locū p͡ris sui p͡mortui succedere. Jgit pari rōne si gs itestat[u] decedēs hūerit nepotē ex filio p͡mortuo, pnepotē vel, pneptē oēs pariter ad successiōnē vocanť i testō p͡ris: et q͡m h casu placuit nepotes ex neptes ꝛ pnepotes ꝛ pronepotes in locū p͡ris sui p͡mortui succedere. ꝙuniēs eēvisū ei stirpe ꝛ nō in capite eos hēdes cē: ꝛ ita vez vt filij ex vna pte ex⁹ dimidiā hēditatis habeat ꝛ nepotes ex alio filio sue sint duo sue sint plures altera dimidiā. ꝛ sequāť vt si cuti p͡r si viueretvnā cuz fre suo i vna dimidia totī⁹ intestato p͡ris succedet. ret. ita nepotes ex eo i locū ei⁹ succedētes ad portionē eius trīnō admittant: ꝛ idē est si ex duob⁹ filijs p͡mortuis nepotes vel ētneptes existāt: ꝛ ex altero forte vn⁹ vel duo: ꝛ ex altero filio p͡mortuo tres vel q͡ttuor. nā in hoc casu sicuti i supiori ad vnus vel ad duos ex altero filio natos dimidia pars hereditatis aui intestati p͡tinet: ita et ad tres vel quattuor vel plures ex altero filio natos altera dimidia p͡tinebit. Et hec dicūtur vsq; ad illum. §. Lū aūt queritur. Fran. de are.

¶ Condito testamēto q͡d postea destituitur ille dicitur p͡opinquior qui tempore destituti testamenti est proximior etiam si nascatur post mortem illius de cuⁱ hereditate agitur: dummodo fuerit ꝛcept[v] in vita ci⁹. h.d. Areti.

¶ Cum autē[w] queritur an quis suus heres existere potest: eo tpe quereduz est quo certū[x] est aliquē

a ¶ Interdum. fic. ff. de suis ꝛ legi. l. j. §. interdum. Accur.
b ¶ Suus. ff. de testa. ler. cor. in fi. cōtra. Solueibi ille qui fuit ceptus non fuit reuersus: sed hic fic.
c ¶ Postliminiū, quod fingit cum semper in ciuitate fuisse. vt. §. quibus mo. ius pa. po. solui. §. fi ab hostibus.
d ¶ Post mortē. No. quedam delicta transire cōtra heredē etiāliter nō cōstetur. ve lese maiestatis in duobus casibus quādo quis cōtra p̄ncipem vel rēpublicā + fuit molitus: als nō. vt. ff. ad. l. iu. ma. l. fi. ꝛ bis duobus casib⁹ hic trū loquit. Jtē de residuis ꝛ peculatus ꝛ repetūda rum. vt. ff. ad. l. iu. repetun. l. fi. Jtez apostatatus. vt. C. de apo. l. ū. ꝛ. l. apostatar. in fi. Quedā etiā nō trāfeunt lite nō cōte. vt oia alia publica. vt. ff. de accu. ꝛ iudiciorū. Alia contestata lite trāfeunt. als non vt omnia p̄uata delicta. vt. C. de delic. de fun. l. j. ꝛ. de perpe. ꝛ tempora. actionibus. §. non autem.
e ¶ Perduellionis. ideo dicit perduellioīs q; pduellū fiebat certamen si aliquis criminis huius dicebat reus. q; aliquid in ipsum p̄ncipēvel rēpublicā fuisset molit[y] fm Pla. Et pōt dici boc ꝛ defendi: q; et fm iura romana + videť posse fieri debere pugna: ꝛ sunt aliqua. ar. vt. ff. ad. l. ag. qua actiõe. §. fi qs in colluratiõe. ff. de re indi. cōmodis. ꝛ. ff. de bis q no. infa. athletas. ꝛ. C. de athletis. l. j. ꝛ. ff. de exc. tu. l. athlete. in prin. ꝛ. C. ꝙ res pig. ob. pof. spem. ꝛ. ff. de dona. donationes. in fin. bis em legibus habetur mentio de tali pugna que nō fieret nisi de iure esset. Uel dic perduellioīs. i. hostis criminis. nas perduelles hostes dicuntur. vt. ff. de verb. sig. quod nos.
f ¶ Memoria. Nam ipse cū sit mortuus nō potest damnari nisi a deo. vt. ff. que sententie sine appel. re. l. pe.
g ¶ Damnata. hoc. s. modo. p̄ncio cōtra imperiū luciū feciste: ꝛ ideo bona in fiscū inferri. nā per hoc memoria dānat. ꝛ infamia quadā deducť. afficitur. + vt. §. qui. er cau. ma. non li. §. j. ꝛ er tpe cōmissi delicti alienatiões ab eo facte nō valebūt. vt. C. ad. l. iul. ma. l. pe. in fi. ꝛ. ff. de do. l. donatiões. §. fin. Accur. Additio. Er ꝛ loco notari pōt ꝙ de crimine aliqui⁹ etiā post mortē querere ls ꝙ verū est si agit. ꝑpter bona: vel ꝓna pſona: ꝛ bona: sec⁹ si ꝑsona vel de persona trū: q; tūc nō ls cū crimina morte extinguant. Vide. p boc glos. not. c. a nobis. ij. de sen. ercō. in notula. puta in hereſi. ꝛc. Jurū allegatiões breuitatis gratia omitto quas illic videre poteris.
b ¶ Potest dici. sec⁹ perius.
c ¶ Desinere. sec⁹ lata sententia. Nam nō facit ipso iure desinere heredē fuisse tale delictum.

¶ Cū filius. ¶ Casus. Quidā decessit q tpe mortis habebat filiuz in ptāte ꝛ ex altero filio p̄mortuo nepotes, modo q͡ro vtruz iste q gradu

h ¶ Ex altero filio. sec⁹ si ex filia. vt. ꝛ. cod. §. ité vetustas. ꝛ. ꝛ. cod. §. diui. Additio. Modie secus vt ibi no. ꝛ in. l. lega. C. de legi. here. Accur.
i ¶ Equum. vt in auc. qb. mo. na. effi. sui. §. ergo. + colla. ix.
m ¶ Vocant. idē est ꝛ si ꝑ bonoꝝ possessionē vocent. vt. ff. de ꝛta. l. j. §. vocant. + Sed §. ff. de ꝛta ꝛ. l. iij. §. j. Sol. nō est §: q; ibi ꝑcedit fil⁹ quia patris loco est adoptatus ad nepotem. vt. §. §. ita demum.
n ¶ In stirpes. j. tꝛ. j. §. hoc et iam addendum. in fi. contra. Solu. vt ibi.
o ¶ Ex altero. fic. ꝛ. eo. §. fi. fic. ff. de inoffic. testa. papinianus. §. pinde. si ex duobus fic. ꝛ. C. de su. ꝛ legi. l. nepotes.
p ¶ Ex duobus filijs. p̄mortuis.
q ¶ Ex altero. scilicet filio.
r ¶ Vnus. scilicet nepos.

¶ Cū aūt querit. ¶ Casus. ¶ Ne iā video q sunt heredes: ꝛ qualr sui heredes succedūt sue sint in eodē gradu fiue in diuersis gradib⁹ ? ꝛ stituti. dicatis ergo mihi q͡n q͡rēdū est an aliquis suus heres existere possit eo tpe q͡rendū est quo certū esse ceperit cū intestati decessisse: ꝛ h cōtingere pōt etiā testō facto: q͡b ptz in tali exēplo. Quidaz q babebat filium in ptāte ꝛ ex filio nepotē cōdidit testū: ꝛ in testō suo quēdā extraneū instituit heredē ꝛ filiū, ꝙuiū ex heredauit: mortuo testatore aī aditā bereditatē decessit filⁱ ex heredatus. mortuo filio extrane⁹ heres scripť deserunt testū. vel forte qz nolunt adire hereditatē v⁹ morte vel alia cā impeditus heres esse nō potuit: in hoc casu cū certū esse poterit heres dem institutū ex testō nō fieri heredē neqꝫ ex filio p̄mortuo suus heres aut ab intestato exist: q; q͡ certū est patrēfa. intestatū decessisse. ꝛ ita cā testamēti redacta est ad cām intestati solus nepos suus heres auo inuenit: ꝛ hec obtinēt nō solū si iste nepos viuēte auo nat⁹ sit: sed etiā ls post mortē aui fit natus viuo tū auo conceptus: sec⁹ em esset si post mortē aui ꝛcept⁹ fuerit ꝛ natus. nā certe in h casu su⁹ heres auo existere nō pōt. ꝛ hoc ideo: q; nullo iure cognatiōis patrē sui patris. i. auū sui tetigit. Auo em viuēte nō dū aīal fuit. Et sicut ipe nepos post mortē aui ꝛcept⁹ ꝛ natus su⁹ heres auo esse nō pōt. ita nec ille inter ls heros cōnumeratur qui ēt filⁱ emācipat⁹ post emācipationē adoptaue rit. vnde cū bi videls nepotes nati post mortē aui: ꝛ a filio emācipato post emācipationē adoptati nō sint sui liberi q͡tū ad hēditatē de iure ciuili neqꝫ bo. pos. de iure p̄to. petere pñt quasi p̄ximi cognati. Et hec de suis heredibus dicta sufficiant. ꝛ hec dicuntur vsq; ad. §. Emācipati autem. ꝛ littera planissima est vsq; ad fi. ti. Fran.
s ¶ Lū aūt. Eo diligēter notato q sunt sui hēdes: nūc nota q͡ tpe q͡rēd⁹
t ¶ Certū est. §. c. §. ita demū. §. Sol. vt ibi dixi.

Immō fm Jo. fab. ds allegare §. filius. ibi: quid enī ls galius.
+ Et sic ne possumus ꝓsonaz p̄ris nedū ab ite stato/ sz etiā facto testō/ q͡b postea impugnatur. idē ē vez si succedit frī. hereditatem qz tūc iuris dispositio q͡tās ꝓsideraf: sec⁹ si ri. fideicōmissario q͡ cōsideratur affectio q͡natualis/ est ma lo. erga. filios q͡ nepotes. ang.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a Sine testamento. qđ contingit. vij. modis. vt. ℣. c. in prin. diximus.
b Quod accidit. scz vt vide atur quis sine testamento decessisse.
c Filio mortuo. scz erheredato.
d Non potuit. morte preuentus. vt. ℣. c. ℣. ita demum.
e Solus. scilicet suus heres.
f Certū ē. nepotē sui heredē esse/ cū nullus pōcedat eū. vt. ℣. c. ℣. i.
g Ad ortuo. añ. adeatur et testō hēditas. Vīcōstat nō trāsmitti ad filium de insofficioso /hēlā. imo etiā ea adita non trāsmittebat olim: ℣ hodie ℣. + vt. C. de inoffic. testa. l. scim'. ℣. fina. a. l. si quis filium. ibidem.
h Deserto. ℣. ab herede qui non vult adire.
i Tetigit. nec enīz fuit primus cognatus ei scz auo viuo: quo viuo nōduz aīal erat. vt. ff. vnde cog. l. i. ℣. si qs primus. Sed nūqđ hodie p autē. succedit. vt in aut. de hered. q ab intest. ℣. i. col. ii. ℣. dicit q/ sic. qz natura lis cā trī spectatur. Jo. ⁊tra. ⁊ quia nec de iure pctorio quo casu naturalis in pticipabat admittebatur vt sequit. vt. ℣. e. ℣. emācipati. ⁊. ff. de suis et legi. l. titi'. ⁊. l. penult.
Addito. Et hec est cōmunis opi. vt per Joā. fa. ⁊ per Ang. hic.
k Idi autē. ℣. concepti ⁊ nati post mortem aui.
l Quasi primi cognati. i. tāq̄ agnati. nā agnati sunt primores q̄ cognati. Plungd ergo tertio ordine inter cognatos vocant: ff. zīd. q̄ sic. vt. ff. c. l. i. in fi. Jo. ℣. q: ibi de cōceptis primus nat' postea loquitur. fez cus fi postea ꝯcipiunt ⁊ nascunt: vt hic. ⁊. ff. de iniusto ru. test. fi quis filio. ℣. non fuisse.
m Quia. bōa ratio. vt ℣. de. bo. qua. ⁊ dif. ℣. fui. ⁊. ff. c. ℣. i. ibi: sui autē ⁊c.
n Nec ꝑ filio alio iure. f. neq̄ vt patroni: neq̄ vt agnati. q̄s vocat ler. xij. tabu. vt. ff. tit. i. in prin. et ℣. de suc. li. in pncī. aliud cōtra. vt. ff. tit. i. ℣. fi.
o Soli sint. scilz emāci pati.
p Cum suis heredib'. scz cū aliis qui remanserunt in potestate.
q Pio parte. scz dimidia. vt. ff. de ℣. sig. nomē filiarū. ℣. portionis.
r At bi. # scz vocātur emācipati: sed non oēs. ⁊ hoc sequitur at bi ⁊c.
s Adoptionem. id est arrogationem.
t Non admittuntur. ff. de contra tabul. l. iij. ℣. fi quis filio. contra. Solu. ibi non valuit adoptio fm Joan. sed hic valuit. Vel distingue an detur extraneo: vt hic. an detur in adoptiōe nepos et filio emancipato patri eiusdem: vt ibi. arg. ℣. de adop. ℣. fi hodie. Item. C. de adop. l. pe. ℣. fi. sed fiquidem + que est contra. Sol. illaz intelligē. vt. ℣. eo. ℣. admonendi.

sine testō decessisse: qđ accidit testō destituto. Hac rōne si filius exheredatus fuerit: et extrancus heres institutus est: et filio mortuo posteā certū fuerit hēdē instituti ex testō nō fieri heredem: aut qz noluit esse heres/ aut qz nō potuit: nepos auo su heres existet: qz quo tempore certū est intestatus decessisse patrēfamilias: sol inuenit nepos: ⁊ hoc certum. Et ℣ post mortē aui natus sit. tū auo viuo cōceptus: mortuo pñe eius: posteaq̄ deserto aui testō/ suus heres efficit. Plane si ⁊ conceptus ⁊ nat fuerit post mortem aui mortuo pñe suo desertoq̄ aui postea testō/ suus heres auo non existet: qz nullo iure cognationis patrē sui pñs tetigit. Nec nec ille est inter liberos aui quē fili cmā cipatus adoptauerat. Idi autez cum non sint sui ꝯmum ad hereditatem liberi: neq̄ bonorū possessionē petere possunt: quasi primi cognati hec de suis heredibus.

Emācipatus de iure ciuili incognitus ad successionē parentis non venit: pctoris tū beneficio p bonorū possessionem vnde liberi perinde admittetur: ac si in ci pōtestate mansisset. Arretinus.

Emācipati autē liberi iure ciuili nihil iuris habēt. neq̄ cēsui suī heredes sunt: quia in potestate desierunt parentis esse: neq̄ vllo alio iure per. l. xij. tabu. vocātur. Sz pctor naturali equitate motus dat eis bonoꝝ possessionē vn de liberi: perinde ac si in potestate parentis tēpore mortis fuisset: siue soli sint siue cū suis heredibus concurrāt. Itaq̄ duobus liberis extantibus emācipato vno ⁊ eo qui tēpore mortis in potestate fuerit: sane quidē is qui i ptāte fuerit solus iure ciuili heres est: ⁊ solus suus heres: sed cū emācipatus bñficio pretoris in partez admittitur: cuius rei suus heres pro parte heres fiat.

Filī emācipati ⁊ postea arrogati ab alio: nō pōt venire etiā de iure pctorio ad hereditatē pñs naturalis: nisi ante mortē suā fuerit emācipat' ab arrogatore. Si vo emāciparet post mortē naturalis pñs: haberet vtrunq̄ Arretinus.

At bi qui emācipati a parēte in adoptionem se dederunt: non admittunt ad bona naturalis patris quasi liberi: si modo cum is mozeret in adoptiua familia sint. nam viuo co emancipati ab adoptiuo patre perinde admittuntur ad bona naturalis pñs acsi emācipati ab ipso essent: nec vnq̄m in adoptiua familia fuissent et con uenienter quod ad adoptiuum patrem pertinet: extraneoū loco eē incipiunt. Post mortez vo naturalis pñs emancipati ab adoptiuo patre: et q̄tum ad hūc adoptiuum patrē pertinet eā extraneorum loco fiunt ⁊ q̄tum ad naturalis patris bona ptinet / nihilo magis liberoꝝ gradum nanciscantur. Quod ideo placuit sic: qz uniq̄ erat esse in potestate patris adoptiui ab quos bona naturalis patris pertinēt vtrū ad liberos eius an ad agnatos.

Filius legitimus et naturalis emācipatus: vocatur ad bona patris naturalis beneficio pretoris. Sed filius adoptiuus emancipatus nullo mō pōt admitti ad bona patris adoptiui. Arretinus.

Minus ergo iuris habent adoptiui filij q̄ naturales. Nāq̄ naturales emancipati beneficio pretoris gradum liberoꝝ retinent licet iure ciuili perdāt. Adoptiui vero emācipati ⁊ iure ciuili perdunt gradum liberoꝝ: et a pretore non adiuuantur: et recte. Naturalia enim iura ciuilis ratio perimere non potest: nec quia desinūt sui heredes esse. possunt desinere filij filieve aut nepotes neptesve esse. Adoptiui vero emancipati extraneoū loco incipiunt esse: quia ius nomenq̄ filij filieve quod per adoptionē cōsecuti sunt alia ciuili ratiōe: id est emancipatione perdunt.

Filius legitimus et naturalis in potestate vel emācipatus: habet ptra tabulas de iure pretorio si sit preteritus. nisi fuerit in adoptiua familia tunc temporis ad ptiuus vero secus.

Eadem hec obseruantur et in ea bonorum possessione quam contra tabulas testamenti parētis liberis preteritis. i. nec heredibus institutis: neq̄ vt opor-

Institutis. bis enim institutis non datur nisi preteritus rumpat testamentum huic scz instituto viam aperiat. ⁊ hoc est quod dicitur nisi preteritus committat edictum. vt. ff. de contra tabu. l. iij. ℣. fi quis ex liberis. i. si autem preteritus nolitvti post semel agnouit # institutis habet cōtra tabulas iure fm tabulas qō est mirabile

q ℣ siue nouū ℣ dici ℣ qz qñ datur afcēdēti nō admittit ad successionē pñs naturalio qñ extraneo. sic vr. ℣. de adop. ℣. ℣ hodie. fm Jo. fa. Secutu dic melius fm de pña. q ℣ sic/ sūtur de arrogatione ibi de adoptione. ange. hic.

Preterit qñq̄ cōmittit edictum.
Immo idē est etiaz si repudiat.

Sequūt Joā. fab. et ange.

Et ℣ cōster tenet q̄ hodie pcedit qñ filius fuit retr ⁊ tus exheredatus / nec secuta adtio iurta gl. singu. i. ℣. ex heredatos. in aut. ℣ he re. ex fal. alis ℣tute trant millōes bñ admittit vt per Jo. fa. ⁊ ange.

Jsta glo. nō ē accur.

Dic q̄sta ꝓba est fm ius ārīquū/

Jdē fa. pba. et ang

vt est casus l. i. nōnūq. ff. de leg. pictan. ang.

est mirabile. nec expectat preteritum. vt. ff. de ꝓtra tabu. l. si post mortem. ſ. fi. ꝛ de leg. presta. l. nōnūq. Accursi[y]. Additio. Quod facit ad questionē vt ex contemptu alicuius qui debuit in electione adhiberi: etiam ipso nolente electi iuri interfuerunt possint eam dicere nullam. Dic vt in. c. q̄ sicut. errta de elec. per Jo. fab. hic.

a ¶ Ut oportet. ſ. masculi noiatim. femine inter ceteros. vt. ſ. de erbe. li. ſ. j.

Mōtis ſpe titio habe tur p erbe redatione.

b ¶ Erheredatis. cuj⁹ ergo matris preteritio ꝓ erheredatiōe habeatur. vt. ſ. de erheredatiōe libero. ſ. vlti. ceſſat ibi cōtra tab. bono. poſſeſſ. vt ff. de contra tab. illud. ſ. ad teſtamēta. Accursi[y]. Additio. Et est ratio. q̄ etiam remoto emācipationis obstaculo (id q̄ ꝓtor principaliter intēdit) non esset ſeruus fe mine: cū eos in poteſtate habeat: vt ibi. Ange.

c ¶ In poteſtate. emancipatis cōmittētibus edictum: nō als fm Bar. vt. ff. de contra tab. l. iij. ſ. ſi quis er liberis. Sed Jo. contra. nam nullum dicere poſſunt. et contra tabu. ſuo iure habent.

* Dic vt. l. ſi q̄ ſ. tit. ff. de leg. ꝓ ſtā. nāz vt h est ter. dar[z] ſ. p̄manet patris ꝓtor adiuvet bono. poſ. q̄ erat eis neceſſaria / nō tamē voluit eā denegare ſuis: imo poſſit in ea ſu. ſ. voluit vt dictus ſit rib⁹ q̄ vocat tur ad ſ. tabu. no vocatur de iure ciuili vt. l. i. ſ. vocantur. ff. de ſ. tab. ange.

+ Vt. ff. de contra tab. non puta uit. ſ. in adoptione. et. ſ. vt autē. Itez cōtra. ff. de ſ. tabu. l. iij. ſ. ſi quis filio. Soluitur vt. ſ. eo. ſ. at bi. Accurſius.

d ¶ Admonendi tamen. licet bos duos q̄ ſequūtur non admiſerim de iure ciuili. vt. l. i. ſ. vocantur. ff. de ſ. tab. ange.

e ¶ Admonendi tamen. licet bos duos q̄ ſequūtur non admiſerim de iure ciuili. vt. l. i. ſ. vocantur. ff. de ſ. tab. ange.

f ¶ Ad bonoꝝ poſſeſſionem. ſcs ynde liberi.

g ¶ Emācipati. q̄ ſint ſui ꝓtoꝛ. vt. ſ. e. ſ. emācl.

h ¶ Legitimos. i. agnatos. vt. j. titu. i. j. rñ.

i ¶ Proximos. ſic. ff. ſi ta. te. l. j. ſic. ff. quis oꝛ. in bo. poſ. ſeruet. l. j. Accur.

k ¶ Sed ea omnia. quę. ſ. e. ſ. at bi dicta ſunt. et. ſ. ꝓtori. ſ.

l ¶ Aliquā. q. d. q̄dā coꝛrexim⁹. q̄dā retinuimus.

m ¶ Conſtitutione. vt. C. de adop. l. penul.

n ¶ Naturalibus ꝛ legitimis. Accurſius.

o ¶ Nonnullos. id eſt ali quos. Accurſius.

+ Iſta glo. nō ē accur.

p ¶ Soluta. + ſcilz poſt mortez. ſecus ſi an. vt. ſ. eo. ſ. at bi. Accurſius.

q ¶ Ad neutrius. vt. ſ. e. ſ. at hi. Accurſius.

r ¶ Vocabātur. boc ideꝛ videtur etiā contingere bodie in caſu quem babemus. j. e. ſ. noſtra aut. C. de adop. l. penulti. ſ. ſed b. Sed dic q̄ auus adoptans tenetur ei reliquere quartaz vt filio

Adoptās auus ſtrā relinquat adoptato.

terᵗ) exheredatis[b] pretoꝛ pollicetur. Nam eos quidem qui in poteſtate[c] mortis tempoze fuerint: ꝛ emancipatos vocat ꝓtoꝛ ad eādem bonoꝝ poſſeſſionē. Eos vero qui in adoptiua familia fuerint per hoc tempus quo naturalis parens moꝛeretur repellit[d]. Item adoptiuos liberos emancipatos ab adoptiuo patre sicut ab intestato ita longe minus contra tabulas testamenti ab bonacius non admittit: quia desinunt in numero liberoꝝ esse.

¶ Licet filius emancipatus adoptatus non possit venire ad bona patris naturalis per vndc liberi/ vel vnde agnati: venit tamen per vnde cognati. h. d. Arctinus.

¶ Admonēdi[e] tamen sum⁹ eos qui in adoptiua familia sunt: qui ve post mortem naturalis parentis ab adoptiuo patre emancipati fuerint intestato parente naturali mortuo: licet ea parte edicti qua liberi ad bonoꝝ[f] poſſeſſionem vocantur: non admittantur: alia tamen parte vocari. i. qua cognati defuncti vocantur. Ex qua parte ita admittuntur: si neq̄ sui heredes liberi neq̄ emancipati[g] obſtēt: neq̄ agnatus quidem vllus interueniat. Ante eniꝫ ꝓtoꝛ liberos vocat tam suos heredes q̄ emancipatos: deinde legitimos[h] heredes: deinde primos[i] cognatos.

¶ Adoptatus ab extraneo: hodie non transit in poteſtatē ſuaꝫ: et ideo nec querelam habet: neq̄ contra tabulas: licet ab intestato succedat: sed quo ad patrē naturalē vetera iura seruant: nisi fuerit adoptatus ab ascendēte naturali. hoc dicit Arctinus.

¶ Sed ea omnia[k] quidem anti quitati placuerūt. Aliquam[l] autem emendationem a nostra constitutione[m] acceperunt quam super bis personis composuimus: que a patrib⁹ suis naturalibus[n] in adoptionem alijs dantur. Jnuenimus etenim nonnullos[o] casus in quibus filij et naturalium parentum successionem propter adoptionez admittebant: ꝛ adoptione facile per emancipationez soluta[p] ad neutrius[q] patris successionem vocabantur[r]. Hoc solito moze coꝛrigentes: constitutionem[s] scripsimus/ per quā diffiniuimus quando parens naturalis filium suum adoptandum alijs dederit: integra omnia iura arrogato. vi. j. e. ſ. nſa. ibi: quēadmodū ꝛc. Additio. Sz hāc repꝛobat gl. i. d. l. pe. qꝛvbi destituit oī remedio sibi ſiputet q̄ se emācipaē pmisit.

s ¶ Conſtitutionem. scz predictam.

t ¶ Permāſſet. Nunq̄ ergo nō pmansit? R ſi. immo pmāſit. vt. ſ. de adop. ſ. sed bodie. Sz hoc dicit referēdo se ad factū. q. d. ac ſi de iure et de facto in eius familia permansisset.

v ¶ Tūmō. Nūq̄ eū in ius vocabit sine venia: Itē nunq̄ alimēta tali filio dare tenet: R ſi. nō p hāc l. raz. vt. ſ. d adop. ſ. ſz bodie. # Pdicit ſ.

x ¶ Ab intestato. i. simul cū aliis naturalibus. vt C. de suis et legi. ſi te. nō tū succeditalijs consanguineis ſui patris adoptiui. vt. C. d adop. l. pe. ſ. ſz fiqđē. in fin. Accur.

Additio. Hoc verū de iure nouo: secus de iure antiquo. vt. ff. de adop. l. qui in adoptionem.

y ¶ Ab eo. scz adoptiuo patre.

z ¶ Nec ꝛ iure ciuili. quia nō est in poteſtate ſua.

a ¶ Nec ꝓtoꝛio. Qz nō est emancipatus ab eo. vt. ſ. de erbe. li. in prin. ꝛ emancipatos. ꝛ. ſ. fin.

b ¶ Inofficioſi. ſ. de inof ſi. teſt. ſ. tam aūt. ſ. Sol. illa intelligit ſm diſtinctiones bui⁹. ſ. vt ibi dz.

c ¶ Sabiniano senatuſcōſulto. Qđ nō habemus ſed dicebat q̄ tres iuuenes arrogāti deferebant vtrunū eligerēt quo casu magna erat ꝑ ſolēnitaſ. vñ ex ſtitutione diui pij quartā ciebabat arrogator: qđ bodie nō est i vſu: immo idē boc casu: vt et als: vt bic. et. C. de adopti. l. pe. ſ. qđ autem.

d ¶ Ad eius. ſcz quarte.

e ¶ Conſtōne. Ut. C. de adop. l. penū. ſ. ſi vero pr.

f ¶ Parēs. boc in infinitum accipe. vt. ff. de gra. l. iuriſconſult. ſ. parētes.

g ¶ Seruauimus. Ut ſi ne loco filij habeatur ſi ne nepotis adoptetur ac ſi vere naturalis esset. ſcz filio precedente nepotē. vt. C. de adop. l. penū. ſ. q̄ autem in filio.

b ¶ Quēadmoduz. q. d. sic transit vt in boc casu qui sequitur.

i ¶ Item vetustas. Coꝛreximus ius antiquū circa liberos primi gradus naturales siue adoptiuos: nūc circa vlteriores.

k ¶ Solos. i. ꝟ male. Ac.

l ¶ Anteponebat. i. ꝟ bñ.

m ¶ Vocabat. ſ. vetuſtas nō ciuilis iuris auctoritas. vt. ſ. ſed pretoꝛ. vt j. ti. j. ſ. ſed quia.

n ¶ Adſrni. scilz moꝛiēte masculo de cuius bonis agitur. vt. j. ſ. ꝓtori.

o ¶ Adaterne. ſ. moꝛiēte femina. vt. j. pri. ſ. Acc.

p ¶ Dixi autez principes. vt. C. de suis ꝛ legi. ſi de

Optimo neſſi⁹ glo. ꝛ Pla. approbat Ange. hic q̄ ad primā questionē indiſtincte. licet Joan. fab. videat ſtare cum. Pſ. Itē quo ad ſecundā nisi operet ipſi pri adoptiuo. ar. l. i rebus. ſ. pñt. ff. cōmo. vel nisi pr natu ralis egeret et adoptat non habeat vñ ſe alere possit. arg. l. pe. ff. de li. agno.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

functus.ꝛ.C.de col.l.illam.

a ¶ Donauerunt.ſ.principes:ſed non idem commodum:vt ſequitur.

b ¶ Veteris iuris.id eſt.l.xij.tabularum.

c ¶ Adiuuantur.No.duas ratiões vincere vnam.vt.ſ.de adop.§.ſed bodie.in fin.§.

d ¶ Dixim⁹.ſ.nullo mõ niſi in tertio ordine ſuccederet.vt.ſ.pri.§.

e ¶ Paulo.No.parũ de tertia parte totius rei dici.ſic in auc.de erbi.ꝛ introdu.reis.§.ſancimus. Addítio. Quod fac ad multa dic ꝙ hoc relingt arbitrio iudicis.l.illa tñ adiectio.ff.de vb.ſi.ꝛ.l. cũ furti.ff.de in lit.iur.

f ¶ Criſtimauerunt.ſcili cet principes.

g ¶ Bortua fit.No.duos caſus.Si ei moꝛiẽ femina nepotes vł neptes ex maſculis/vel feminis in nibilũ olim: niſi poſt agnatos.bodie cũ dimi nutione ſuccedũt tertie partis.Si moꝛiẽ maſculus nepotes ex filia tñ vocẽt cũ diminutiõe tertie partis:vt hic dr.

h ¶ Diſq;.ſ. qui deſcendunt ex femineo ſexu.

i ¶ Vocat.ſ.cod.§. cum filius.Accu ſius.

k ¶ Partis tertie diminutione. Qꝛ de hac diminutione tertie dr.ꝛ rigit ꝓ ſequentem.§. ſm Ad.ſed nos ſm. B. dicimus ſequentẽ.§. loqui in quadã alia parte que debebat agnatis.ſ.ãrta: nõ aũt de hac tertia: ſed per aut.dicimus de hac tertia correctũ.ſez equaliter bodie vniuerſam.vt in auc.de trie.ꝛ ſemiſ.§.nec ꝙ illo.col.xij.

l ¶ Conſtõis. quam nõ habemus vt ſequitur.

m ¶ Cõſtitutione. vt.C. de ſuis ꝛ legi.l.ſi.

n ¶ Trãſuerſa linea.Sic in aut.de nõ eli.§.cũ igit ur.circa finem.col.i.

o ¶ Dis.ſ.nepotib⁹ ꝛ ꝓ nepotibus ex filia.

p ¶ Et tpa.Ut in futuris caſibus tñ valeãt.vt.C. de ſuis ꝛ legi.l.vlt. Acc.

q ¶ Ita tñ.Noc qꝛ ſegt eſt referendũ.ſ.ad.§.dicit.non ad proximum,

r ¶ Antigtas ſtatuit.ſ. eo.§.cum filius.

s ¶ Diminutione.ſ.ãrte ꝙ debebaꝫ agnat⁹ nõ tertie ꝙ debebaꝫ patruũ.vt ſ.pri.§. dicimus.

t ¶ Habeãt. immo in capita vł dicit.vt.ſ. tit.i. §.ſi etiã addendũ.in fi.§.Sed ibi de collateralibus: hic de deſcẽdẽtibus loquitur. Addítio. No.qꝛ nõ tñ nepotes/ſed ꝓnepotes ſuccedunt in ſtirpes ꝛ veniũt per repreſentationẽ cuiusꝫ cõtrarii videt dici in aut.de ſuc.ab inteſta.§.huiuſmodi.Angelus.

¶ De legitima agnatoꝝ ſucceſſõe.¶ Quia.ſ.ti.pri.dictũ eſt qualiter ſuccedãt ſui beredes ſine liberi.Verum qꝛ poſt ſuos vocant ꝓximi agnati ꝓ cognati.vt.ſ.c.§.ſi.ꝛ.l.i.§.poſt ſuos.ff.de ſuis ꝛ legi.tõ poſt

titulum precedentem poſuit iſtum.Aretinus.

Dinitio. ¶ Nemo.¶ Totus iſte titu.diuidit in.vij.partes. Dnio qñ admittit agnat⁹.Scõo qꝛ eſt agnat⁹.Tertio vſq; ad ꝗtuꝫ gradũ agnati veniũt/ꝛ vſq; ad quotas ꝑſonas femininas

nis deſcendunt:ideo cũdem gradum et ordinem ſucceſſionis cis donauerunt[a]. Sed vt aliquid amplius ſit cis qui non ſolum natura:ſed etiam veteris iuris[b] ſuffragijs muniuntur[c]: portionem nepotum vel neptũ vel deinceps (de quibus ſupra diximus[d]) paulo[e] minuendam eſſe criſtimauerunt[f]:vt minus tertia parte acciperent q̃ mater eoꝝ vel auia fuerat acceptura:vel pater eoꝝ: vel auus paternus ſiue matern⁹ quando femina mortua ſit[g] / de cuius hereditate agitur biſq; (licet ſoli ſint) adeuntibus agnatos minime vocabant. Et quãdo dum lex.xij.tabularum filio moꝛtuo nepotes vel neptes:ꝓnepotes vel ꝓneptes in locũ patris ſui ad ſucceſſionez aui ſui vocat[h]: ita ꝛ ꝑncipalis diſpoſitio in locũ matris ſue vel auie:eos cum iam deſignata partis tertie[k] diminutione vocat. Sed nos cũ adhuc dubitatio manebat iter agnatos ꝛ memoꝛatos nepotes:quartam partem ſubſtãtie defuncti/agnatis ſibi vendicãtibus ex cuiuſdã cõſtitutionis[l] auctoꝛitate memoꝛatam quidem conſtitutionem a noſtro codice ſegregauim⁹:neq; inſeri eam ex theodoſiano codice in eo conceſſimus. Noſtra autez conſtitutione[m] ꝓmulgata toti iuri eius derogatum eſt.ꝛ ſancimus (talibus nepotibus ex filia: vel ꝓnepotibus ex nepte ꝛ deinceps ſuperſtitibus) agnatos nullam partẽ moꝛtui ſucceſſionis ſibi vendicare:ne bi qui ex trãſuerſa[n] linea veniũt potioꝛes his[o] beãtur:qui recto iure deſcendũt. Quam conſtitutionem noſtram obtinere ꝑm ſui vigoꝛem et tempoꝛa[p] et nunc ſancimus. Ita tamen[q] vt quẽadmodũ inter filios et nepotes ex filio antiquitas[r] ſtatuit non in capita: ſed in ſtirpes diuidi hereditatem:ſimiliter nos inter filios ꝛ nepotes ex filia ſicri diſtributionem iubemus vel inter omnes nepotes vel neptes: ꝛ

deuoluũtur:tã de iure vetuſtiſſimo ꝛ de iure pꝛetoꝛis ꝙ etiã media iuris ꝓuidẽtia.xij.ta.ꝛ tpe iuſtiniani. Quarto qꝛ ſi agnatoꝝ ꝑator addidit vnũ cognatũ. Quinto qꝛ.l.xij.tab.ꝑim⁹ agnat⁹ vocat:ꝛ qs dicaꝫ primus. Sexto qꝛ ex.l.xij.tab. primo repudiãte ſequẽs nõ admittebaꝫ.bodie vo ſic. Septimo qꝛ filij emãcipati hereditas eſt legitima ꝑti. Octa ibi: Sunt aũt. Tertia ibi: Ceterũ. Quarta ibi:hoc etiã ad denduz. Quinta ibi: Si plures ſint. Sexta ibi: Placebat. Septia ibi: Ad legitimam.

v ¶ Si nemo. etiã vnus. vt.ff. de teſt.tu. ſi nemo.

r ¶ Suus.ſ.ti.i.§.i.Ac.

y ¶ Pꝛetor.ſ.ti.i.§.emãcipati. Accurſius.

z ¶ Cõſtitutiones.ſ. ti.i. §.quib⁹ conuenerari.ꝛ.§. dimi. Accu ſius.

a ¶ Eriſtat. Dico ꝛ amplectitur:nã bec duo ne ceſſaria ſunt. Accur.

b ¶ Succeſſionem defuncti. Accurſius.

c ¶ Quoquo modo.ſ.ciuili vel pretorio iure.

d ¶ Agnatus. Capite nõ minutũ. vt.ff.e. capitis.

e ¶ Proximus. id eſt qui pꝛoximioꝛ eſt defuncto. ſ.eo.§. plures.ꝛ.§. pꝛoximus. Accurſius.

f ¶ Sunt autem agnati. ſic.ff.de legi.tuto.l.ſunt autem. Accur.

g ¶ Libro.vt.ſ. de legi. agna.tu.§.ſunt.

h ¶ Cognatiõe. Cognatio eſt genꝰ / agnatio ſpecies.vñ quiſqs eſt agnatus eſt cognatus:ſed nõ conuertitur.

i ¶ Cõſanguinei.ãſi er eodez ſanguine nati. ceteri agnati nõ õr ⁊ ſanguinei. + vt.ff.de ſu.ꝛ le.l.ij.

k ¶ Iunicem.ſ.filius fratris patruo.

l ¶ Etiam cõſobrini.imo ꝓpꝛie.vt.ſ. ꝺ gra.cog. §.quarto.

m ¶ Iura cõſanguinitatis.ſ.ad ſuos fratreſ ꝓpꝛios.ad reliquos vero agnatos agnationis tñ ius acquirit.vt.ſ.pꝛoximus. Et eſt verus ꝺ ſi vincte eo de cui⁹ hereditate agitur ꝛceptiſaltem erant.vt.ff.de ſuis ꝛ leg.he.titꝰ.ꝛ.ff. vñ cog. l.i.§. ſi quis proximioꝛ. Accur. Addítio. Alis er perſona ſua non ſucceꝺit: ſed bene er perſona patris. Angelus.

n ¶ Non tñ. ꝙuis agnati vocenꝫ ad hereditatem: nõ tñ ꝛc, Addítio. Et ſic nota ꝑz Alng. diſpoſitio

nem abſolutã debere intelligi ſm ordinis pꝛerogatiam. Quod facit ad cum qui accepit in emphiteoſim vel cui legatur aliquid ꝓ ſe ꝛ ſuis ſuis.vt videantur eſſe vocati ſm ordinis charitatem.

o ¶ Dat lex.ſez.xij.tabularum.

p ¶ Sed bis.ꝛ omnibus bis.vt.ſ.eo.§.ſi plures.

q ¶ Certũ.qõ eſt etiã.ſ.facto teſtõ qõ euannit qõ dic vt.ſ.§.proximo.

r ¶ Per adoptionẽ ꝺz.q.ꝺ.nõ ſolũ iure naturali ꝓſtituit agnatio:ſꝫ et ciuili:vt pꝛ adoptionẽ.ſ.qualibet iure iſto.vt.ff.ꝺ adop.l.i.ꝛ.ꝺ. de adoptio.in ꝑn.ꝑz bodie ꝙ a tñ er ꝙ trãſit in ptãte arrogatoris.vt.ſ.e.ti.i. §.nra aũt.ꝑz tñ ls nõ fiat agnatus.ſ.bodie:qꝛ nõ trãſit in poteſtatẽ extranei arrogãtis:ſuccedit tamẽ ab inteſtato patri tñ:nõ alijs patris agnatis.vt.C.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2016

agnatis.vt. C. de adop. l. penul. §. sed siquidem. Accursius.

a ¶ Naturales. a legitimos: nõ tñ emãcipatos. vt. ff. de gra. co. l. si filiũ.

b ¶ Item si quis. non solum pater de quo dictum est.

c ¶ Suos heredes esse. i. agnatis adoptãtis et eis cognatus fit. vt. ff. de adop. qui in adoptionem.

d ¶ Ceterũ. i. certe. vt alias ter. lex quidem. xij. tabu. deferebat hẽditatẽ agnatis proximis: sed media iuris prudentia cum distinctione: ideo hic dicit ceterum pro sed.

e ¶ Longissimo. i. decimo. vt. ĵ. de suc. co. §. fi.

f ¶ Feminas. agnatas.

g ¶ Ita placebat. Nota caute dicit placeba nõ placet. vt. ĵ. §. nos vero. et hoc erat per mediã iuris prudentiaz nõ per. l. xij. tabula. neces per prętorem. vt. ĵ. eod. §. et hoc quidem. z. §. media.

h ¶ Consanguinitatis. i. agnationis.

i ¶ Earum. scz feminaꝝ.

k ¶ Tua. scz hereditas.

l ¶ Plerũqꝫ. hoc ꝑpter consanguineas sorores/ de quibus modo dixit. Additio. Et hinc sumitur ratio statutoꝝ cõmuniter per italiam qꝫ statibus masculis femine nõ succedant: quia statuta parte masculorum sunt fauorabilia z ex parte feminarum odiosa. vt hic per Ange.

m ¶ Ad masculos. sic. §. ĵ. item vetustas.

n ¶ Eas. id est agnatas feminas.

o ¶ Proximitatis. id est cognationis.

p ¶ Interueniat. nec alius quis suorũ. vt. §. ĵ. §. admonendi. in fi. §.

q ¶ Et hec quidem. que scz in. §. ceterum. z. §. sed quia dicta sunt.

r ¶ Sed simplicitatẽ. remota differẽtia agnatorum inter masculos et feminas. sic. §. de fideicõ. here. §. sed quia.

s ¶ Iuniori. et sic nota qꝫ lex. xij. tabu. est ꝓ vetustiori ꝙ media iuris prudẽtia z ꝙ ius prętorium.

t ¶ Anteriori. i. ꝓstitutione anteriori. ĵ. scripta q̃ est. C. de legi. here. l. lege xij. tabularum. Accur.

v ¶ Prefatã. scz dictã. §. eodem. §. ceterum.

x ¶ Eas. agnatas feminas nisi sorores.

y ¶ Omni. ita z ordo cognatoꝝ non erat adhuc. Vel dic etiã deficientib⁹ agnatis iph tamen non vocabantur.

z ¶ Iuris ciuilis. i. medie iuris prudẽtie qꝫ scz ciuile dz. vt. ff. ō ozig. iur. l. ĵ. §. hec disputatio. Acc.

a ¶ Vis. id est mulierib⁹ agnatis vltra sorores.

b ¶ Unde cognati. fic dicta: qꝫ per eã cognati vocantur. Accursius.

ti inter filios naturales[n] z eos q̃s pater eorum adoptauit: nec dubium est quin imꝓprie consanguinei appellentur. Item si[o] quis ex ceteris agnatis tuis: veluti frater: aut patruus: aut deniq; is qui longiore gradu est adoptaueritali quem: agnatus inter suos[c] heredes esse non dubitatur.

¶ Femine agnatevt sororis amita. filia frĩs aut patrui hodie de iure ciuili admittunt cuz omnib⁹ agnatis. Et in admittẽdo huiusmodi femias agnatas sunt qnq; iura. Unuz est lex. xij. tabu. Aliud est in media iuris prudẽtia. Tertium est ius prętorũ. Quartũ est q̃dã cõstitutio imperialis. Quintum est ius nouissimũ. Arctinus.

¶ Ceteruz[d] inter masculos quidem agnationis iure hereditas: etiaz si longissimo[e] gradu sint vltro citroqꝫ capitur. ¶ Quod ad feminas[f] vo attinet ita placebat[g]: vt ipse cõsanguinitatis[h] iure tñ capiãt hereditatẽ. si sorores sint: vlterius nõ capiãt. Masculi aũt ad earũ[i] hereditates (etiaz si longissimo gradu sint) admittãtur. Qua de cã fratris tui aut patrui tui filie: vel amite tue hẽditas ad te ptinebat: tua[k] vo ad illas non ptinebat. Quod iõ ita cõstitutuz erat: qz cõmodi⁹ videbat ita iurastitui vt plerũqꝫ[l] hereditates ad masculos[m] cõstuerẽt. Sed qz sane iniquũ erat in vniuersum eas[n] q̃si extraneas repelli: ꝓtor eas ad bonoꝝ possessionem admittit: ea parte qua ꝓximitat⁹ noie bonoꝝ possessionẽ pollicet: ex q̃ parte ita scz admittunt: si neqꝫ agnatus vllus: nec ꝓximior cognat⁹ interueniat[p]. Et hec quidẽ[q] lex. xij. tabu. nullo mõ introduxit: sz simplicitatem[r] legibus amicã amplexa. silimodo oẽs agnatos siue masculos siue feminas cuiuscũqꝫ gradꝰ ad similitudinẽ suoꝝ iuicẽ ad successionem vocabat. Media aũt iuris prudentia que erat quidem legedecim tabularuz iunior[s]: imperiali autem dispositione anterior[t] subtilitate quadã excogitata pfatã⁹ differẽtiã inducebat et penit⁹ eas[x] a successiõe agnatorũ repellebat omni⁹ alia successione incognita: donec prętores paulatim asperitatẽ iuris ciuilis[z] coarigentes: siue quod ocest adimplentes humano ꝓposito aliũ ordinẽ suis edictis addidcrunt z cognationis linea ꝓximitatis noĩe introducta: per bonoꝝ possessionẽ eas adiuuabant. et pollicebãtur his[a] bonoꝝ possessionem / que vnde cognati[b] appellãtur. Nos[c] vero legem duodecim tabularũ sequẽtes et ei⁹ vestigia in hac parte cõseruãtes laudamus quidẽ ꝓtores[d] sue humanitatis: non tamẽ eos in plenum huic cause[e] mederi inuenim⁹: quare[f] eteñ vno eodemqꝫ gradu naturali cõcurrente z agnatiõis titulus[g] taz in masculis q̃ in feminis equa lãce constitutis[h]: masculis qdẽ dabatur[i] ad successionẽ venire oim agnatorum: ex agnatis aũt mulieribus nulli penitus nisi soli sorori ad agnatoꝝ successionez patebat aditus[k]. Jdeo nos in plenuz omnia reducẽtes: z ad ius duodecim tabularũ cãdem dispositionem exequãtes: nostra cõstitutione[l] sancimus oẽs legitimas ꝑsonas: id est y virilẽ sexũ descẽdẽtes: siue masculini gñis siue feminini sint filiꝫ[m] modo ad iura successionis legitime ab intestato vocari ꝑm sui gradus ꝓrogatiuã: nec ideo excludendas: qz ꝑsanguinitatis[n] iura sicut germane non habent.

¶ Inter agnatos admittuntur descendentes ex sorozibus etiam vterinis si in ꝓximo gradu sint. hoc dicit Arctinus.

¶ Hoc etiam addẽdum nostre constitutioni existimauimus[o]: vt trãsferatur vnus tantummodoꝰ gradus a iure cognationis in legitimam[q] successionem: vt nõ solum fratris filiꝰ et filiaꝫ eꝫ qõ iaz diffiniuim⁹) ad successionem patrui sui vocentur: sed etiã germane[r] consanguinee vel sororis vterine[s] filius et filia soli: et nõ deinceps[t] persone vna cum bis ad iura aununculi sui perueniant. ¶ Et mortuo eo qui patruus quidem est sui fratris filijs: auũculus autem sororis sue soboli: simili modo ab vtroqꝫ latere succedant: tanq̃[v] si omnes ex masculis descendẽtes legitimo iure veniant: scilicet vbi frater et soror superstites[x] non sunt. Nis etenim ꝑsonis ꝓcedentibus et successionem admittentib⁹ ceteri gradus remanent penitus semoti: videlicet hereditate non in stirpes / sed in capita[y] diuidenda.

¶ Licet sint plures agnati: tamẽ solus ꝓximior in gradu vocatur. Et si plures sint in ꝓximiori gradu: omnes simul vocantur. hoc dicit Arctinus.

¶ Si plurez[z] sint grad⁹ agnatorum

c ¶ Nos vero. Nic iustinianus loquitur.

d ¶ Laudamus qdẽ ꝓtores. + No. q ille est laudãd⁹ q est inuctor aliꝰ cui⁹ ordinationis siue dispositionis iz nõ equepfecte adinuenerit: qz facile est adinuẽtis adere. vt. l. ĵ. C. de vete. iur. enu. Ange. uretinus.

e ¶ Huic cause. i. expulsioni agnatorum.

f ¶ Quare etenim. Bene dico fore prouidendum agnatis feminis quare etenim &c.

g ¶ Titulus. id est nõminibus. Accursius.

h ¶ Cõstitutis. i. ordinatis. Accursius.

i ¶ Dabatur. i. concedebatur. Acccursius.

k ¶ Aditus. certe nõ erat ratio iustravel sufficiens iz aliqua sit. vt. §. eod. §. ceterum. in fi.

l ¶ Constõne. vt. C. de le. he. l. lege. xij. tabu. Acc.

m ¶ Simili mõ. i. bincinde. Vel dic ita femine vt mares.

n ¶ Consanguinitatis. i. licet nõ sint sorores que germane vocantur quas si ex eodẽ germine nate.

o ¶ Existimauim⁹, vt. C. de le. he. lege. xij. tabula. §. ĵ. z. §. in bis.

p ¶ Tñmodo. i. nõ vltrior. primo: tñ sit vt ipse sorores vel fratres vterini vl vterinevel sequitur. vt. C. de legi. here. l. fi. §. sed neqꝫ.

q ¶ Jn legitimam. Scilicet agnatorum.

r ¶ Germane. id est nate ex eodem patre et matre cum defuncto.

s ¶ Uterine. i. nate ex eadem matre tñ.

t ¶ Deinceps. i. vlteriores siue i gradu remotiores.

v ¶ Tãq̃. + nota ex hoc tertu q̃ isti ꝓpriꝰ sũt agnati: et ideo non comprehenderentur in statutis loquẽtibus de agnatis. Angelus.

x ¶ Superstites. Hoc corrigitur per auc. cessante. C. de legi. heredi. qz cum bis admittuntur. Item et in alio qõ subiꝰcitur hic. ĵ. corrigitur: quia in stirpes sit diuisio bodie. sed post hos filios fratrum fit diuisio in capita. vt in auten. de here. que ab intest. ĵ. reliquũ. collatio. ir. et in auten. vt fratrum filij. §. ĵ. colla. ir. Vel dic quod dicit in auten. in stirpes diuisio: verum est quando cũ aliis. scilz patruis vocãtur nepotes: als in capita: vt hic.

y ¶ Jn capita. §. titu. ĵ. in fine. contra. Solu. ibi de descendentibus loquitur: hic de collateralib⁹. Accursius.

z ¶ Si plures sint. sic in auc. de here. que ab intesta. §. ĵ. vero neqꝫ fratres. col. ir. t. ff. de suis z legitimis heredi. l. ij. §. hereditas.

+ Ista glo. nõ ẽ accur. sed est additio.

Filij fris succedunt cum patruo: et in stirpes fit diuisio.

+ Ista glo. etiã non est Accur.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a Habetur. hoc corrigitur. vt. ff. diri per aut. cessante. Accurſius.
b Prorimus. ſic. ff. ti. i. §. cum autem.
c Queritur ſic. ff. eo. §. non tamen.
d Tunc enim. ſcs cum non adiitur hereditas ex teſtamento.
e Longo tempore. id eſt poſt mortem.
f Placebat. ſcilꝫ et leg. rũ. tabularum.
g In eo genere. ſcilicet iure ſucceſſionis.

Succeſſo/ riũ edictũ.

b Succeſſionem nõ eſt. id eſt ſucceſſoriuꝫ edictum inter agnatos loꝙ cum non habet. ſcilicet de perſona in perſonaꝫ: ſed inter cognatos ſic. vt j. ſequitur. vt. ff. ſi tabula ſucceſſ. edic. i. j. §. quibus. ſed de ordine in ordineꝫ ſeu de capite in caput ſic. + vt de liberis i agnatos / et cognatos: et poſt in virum et vxoꝛeꝫ: vt ſequitur. vt. ff. ſi tabula ſta. nul. cr. i. j. rũ.

+ Nõ. pro euidẽtia q caput / ſine ordo eſt generalius et ſunt ſtirpes Vnde liberi: vñ agnati: vñ cognati: vñ vir et vxoꝛ: vñ quiſq; ipſoꝝ priuilegiatus plures gradus: pura in vñ lib. ſunt primo filij. ſcdo nepotes. tertio pnepotes: et ſic deceꝑo. ꝙ codex nõ quotlibet capite.

Filiꝫ ẽ pas/ tri agnatꝰ.

Ribilomagis. i. nõ ió magis.

Sed nos. Loquitur Juſtinianus.

Protulimus. ſcilicet in grego.

m Cum ſatis. Ratio prima.

n Apertum eſt. ſcilicet ſucceſſoriuꝫ edictuꝫ de perſona in perſonam.

o Mariue. Ratio ſecunda.

p Hadu agnatorum.

q Ad legitimam. Eſt enim filius agnatus patri proꝝ. vt. ff. de ſuis et legitimis her. filius. qõ ius non tollitur per capitis diminutionem: ſicut neq; inter fratres: vt hic. et. C. de leg. tut. l. vlt. Accurſius florenti. Additio. Quamuis tamen pater ſuccedat filio ab inteſtato: ſi: ſm tacitam eius voluntatem. vt. l. conficiuntur. ff. de iure codicil. non tamen contra voluntatem ſi ab ipſo filio aliquid vel tãtum acceperit qõ ſatisfit ad legitimam. l. j. §. ſi parens. ff. ſi quis a paꝛe te fuerit ima. de qua materia dic vt per Angelũ.

r Parens. ſic econtra. vt. ſ. titulo. j. §. emancipati.

‡ Et erat nõ diuerſa ratio: qꝛ pater multum q̃ꝛ tribuebat filio q emãcipatio nẽ ſe expoliãdo puleꝛgo patrie pãtis. ió in recompẽſationem admittebatur ad eiꝰ hereditatẽ. ang. † Iſta glo. nõ ẽ accur. ſz additio.

s Conſtitutione. vt. C. de eman. lib. l. ſi.

t Cõtracta fiducia. ſic dicendo ius ſuccedendi in bonis meis mihi refertur: vel etiam ſic emancipo te contracta fiducia.

v Mon aliter. ✠ qõ nõ erat rectum. vt. ff. de regu. iur. l. fm naturam. et. ſ. de legi. patro. tut. in fi. et. ſ. de emptio. et vendi/ tio. ſ. cum autem. circa medium. nam qui ſentit inõmodum ſentire debet commodum: vt dicunt iura ſuperius allegata. et econuerſo. non eſt enim ferendus qui lucrum ſimplectitur: onus autem ſubire recuſat. C. de cadu. tollen. l. vnica. ſ. pro ſecundo. in fi. habent canoniſte regulam iuris qui ſentit onus. de reg. iur. in. vi.

x Manumiſſet. id eſt emancipaſſet. ſic. ff. quando acti. de pe. eſt an. l. i. §. alienatio.

De ſenatuſconſulto terculiano. Poſt agnatos de quib⁹ ſ. ſuc/ cedunt cognati: ideo ſequebatur videre de cognatis. Verꝫ licet mater et filius ſint cognati: tamen ex ſpeciali proniſione ſibi adinuicem vt agnati ſuccedunt. vt. j. de ſuc. cog. in princ. ideo poſt alios cognatos ante cognatos ponit ꝺ ſucceſſione matris ad filiuꝫ et econtra. Aret. Diffetia huius titulꝰ ſequentis notam poteſt in his verbꝭ. Patri dat matre genitꝰ bona terculianum. Filij maternas nibi res debut orficianum.

Contina tio.

Diuiſio.

Et duode/ cim. Totus iſte titulꝰ diuiditur in quinq; partes. Prio q̃ et lege. rũ. tabul. mater ad hereditatem filij econtra non admittebatur. Secũdo qualiter admittebatur et ſenatuſcõſulto terculiano. Tertio que perſone preponebãtur tunc matri. Quarto conſtitutionem terculiani remouet. Quinto remouet alias cõſtitutiones. Scda ibi: et primꝰ. Tertia ibi: preferuntur. Quarta ibi: ſz nos. Quinta ibi: ſed eum antea.

r Preponebat. impro/ pric. ✠ nã cognatos nullo modo vocabat vt ſequitur.

✠ Nam ꝑ/ nõ dꝰ ſippo/ milli q̃s nõ ſequitur: q̃ uis ꝑpe p primus dicatur quẽ nemo ſequiꝰ: vt. ff. ti. co gna. l. j. §. p primꝰ. ange.

z Maſculorum proge/ niem. id eſt agnatos. vt. ſ. ti. j. in princi.

a Neceſſitudines. i. cognationem. nã dicuntur cognati neceſſarij: vt. ff. de iuſti. et iur. l. ſi.

b Matrem et filiũ. qui adinuicem ſunt cognati. vt. ſ. de ſucceſſ. cogna. §. vulgo.

c Juris anguſtie. Nolens dici anguſtioſus. alis iniquum dicitur. vt. l. de ſucceſſ. ti. in princi. et. ff. q̃ quiſq; in. l. i. in princ.

Jus qñq; ẽ iniqui.

d Poſtea. ſcilꝫ poſt legem. rũ. tabularuꝫ et per diuum claudium: et per ſenatuſconſultum terculianum vt ſequitur.

e Amiſſorum. ſ. in acie principis. vt ar. ſ. de ex/ ea. tu. in prin. Vel dic q̃ generaliter ſtatuit. vt. C. de inoffi. teſta. liberi. ſpima vero eſt.

f Eorum. ſcilicet filiorum.

g Aliꝫ. etiam bodie a/ uia ſuccedit ſicut mater. vt in anten. de bere. q̃ ab inteſt. §. conſequens. collatio. ir.

h Trium liberoꝝ ius habens. id eſt tres habens filios: non anté in portebare. vt. ſ. de adoꝑti. §. femine. quos tres habere videtur: etiam ſi tres geminos peperit ſm Joan. vt. ff. de verborum ſignifica. l. ter cuira.

Filiorum

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Vro: non ei potest te mariti.

+Et ita non pōt testari/ nec codicillari etiā cū consensu patris. vt per. ang. hic.

a ¶ Filiorum. quod dic vt. ſ. de here. que ab intesta. ſ. j. ꝛ. ij. ꝛ. ſ. eman/cipati. ꝛ. ſ. diui.

b ¶ Parentis est. Scilicet mater. Et ita nota de iure romanoꝝ vro/rem alicuius esse in potestate parentis + non maritimiſi quo ad debi/tum carnis. aliud de iure longobardorum: vt hic. ꝛ. C. de 2di. inſer. ſi vxorem. et in longobar/da qualiter mulieri alie/nare permissum sit. l. j. Tenetur tamen operari vxori vxor. vt. l. ſicut. cum ibi notatis. ff. de operis libertorum.

c ¶ Jussu. ſcilicet iure an tiquo: cū quelibet here/ditas patri per filiū que reretur. vt. ff. de acquirē. here. qui in aliena. Sed bodie in ſola ꝑfectitia non adeuntitia: ſcz erigi/tur iussus. vt. C. de bon. que liber. l. fi. ſ. fine cōtrario. Additio. ¶ Not. q̄ in profectitijs iussus bo/die nō est correctus: ſed est necessarius vt olim. Idem not. glo. in. l. fi. ſ. j. C. de bono. que liber. Angelus.

d ¶ Liberi. etiam ado/ptiui: ita demum ſi ip/ſi succedere velint. vt. ff. eodem. l. ij. ſ. liberi. et. ſ. ita demum. Accur.

e ¶ Defuncti. ſcilicet filij de cuius hereditate nūc agitur.

f ¶ Suozuz. q̄ dic vt. ſ. de hered. que ab intesta. ſ. j. et. ij. et. ſ. emācipati. et. ſ. diui.

g ¶ Primi gradus. vt filij.

b ¶ Ulteriorib. vt nepo/tes ꝛ similes.

i ¶ Sed et filie. q. d. non ſolum nepos ex filio ma ſculo excludit matrē de/functi: ſed et nepotes ex filia.

k ¶ Preponit. id est pre/fertur.

l ¶ Defuncte. ſcz filie.

m ¶ Pater. non adopti/uus. vt. ff. eodē. l. ij. ſ. ſed nec̄ auus.

n ¶ Utriusq;. ſcilicet filij et filie. hoc est maritus huius mulieris volenti ſuccedere filio ſuo mor/tuo.

o ¶ Inter eos ſolos. ſci/licet auum ꝛ matrez de/functi. Si autē sit auus et pater et mater defuncti ꝓfertur auus matri et etiam patri vt. ff. eodez. equissimum. ſ. j. Et not. q̄ bic fallit regula. ſi vin co vincentem ꝛc. vt. ff. de diuer. ꝛ temp. pre. l. de ac cessionibus. nam auus patri defuncti ꝓfertur. vt. ff. eo. l. equissimuz. ſ. j. ꝛ pater matri. non au/tem auus ꝓfertur ma/tri quādo ſoli sunt. Sic fallit in auf. de equali. do. ſ. bis cōſequens. col. vij. Item in aut. qui. mo. na. effi. ſui. ſ. discretis. col. vj. Item. ff. qui po. in pig. ba. l. claudi⁹. fic. ff. de iniuſt. rup. teſt. l. pe.

Si vinco vincentez te vinco te q̄ſq; fal/lit.

p ¶ Excludebat. ſed male bodie. vt. ſ. eo. C. ſed cum.

q ¶ Admittebatur. ꝛ bene. vt. j. eo. ſ. ſed cum.

r ¶ Liberis. tribus vel quattuor. vt. ſ. eo. ſ. postea autem. libertina quattuor: ad bona filio/rum[a] filiarumve admittatur in/testatorum mortuorum: licet in/ potestate parentis[b] est: vt scilicet cuz alieno iuri subiecta est: iussu[c] eius adeat hereditatē cuius iuri subicta est.

¶ Filij defuncti excludunt ma/trem vsq; in infinitum. Idem in patre ꝛ fratre qui ctiam matrem excludunt. Soroz autem defun/cti vna cum matre admittitur. Arctinus.

¶ Preferuntur autem matri li/beri[d] defuncti[e] qui sui sunt: quiye/ suorum[f] loco sunt: siue primi gra/dus[g]: siue ulteriorus[h]. ¶ Sed ꝛ fi/lie[i] sue mortue filius vel filia pre/ponitur[k] ex constitutionibus ma/tri defuncte[l]: id est auie sue. Pa/ter[m] vero vtriusq;[n] non etiā auus ꝛ proauus matri anteponitur: sci/licet cum inter eos solos[o] de here ditate agitur. Frater autem con/sanguineus tam filij q̄m filie exclu/debat[p] matrem. Soroz autē con sanguinea pariter cuz matre ad/mittebatur[q]. Sed si fuerant fra/ter ꝛ sororconſanguinei: ꝛ mater liberis[r] onerata: frater quidē ma trem excludebat. Cōmunis autē erat hereditas ex equis partibus fratribus ꝛ sororibus.

¶ Si bodie mater ingenua vel li/bertina: etiam si non ter aut qua/ter enixa sit: ad legitimam heredi/tatem filij admittitur. Areti.

¶ Sed nos constitutione quaz in codice[a] nostro nomine decora/to posuimus: matri subueniendū esse existimauimus: respicientes ad naturam ꝛ puerperium ꝛ peri/culum: et scpe mortem ex hoc ca/su matribus illatas. Jdeoq; im/pium esse credidimus casum fo/rtuitum[b] in eius admitti detrimē/tum. Si enim ingenua ter: vel li/berta quater non peperit: imme/rito defraudabat successione suo rum liberorum. Quid enim pec/cauit[c] si non plures: sed paucos peperit? Et dedimus ius legiti/mum plenus matribus siue inge/nuis siue libertinis: ꝛ si nō ter eni xe fuerint vel quater: sed eā tan/tum vel eam: qui queve morte in/terempti[d] sunt: vt sic vocentur in liberorum suozū legitimam suc/cessionem.

¶ Mater prefertur omnibus alijs agnatis: exceptis fratribus et sororibus: et cum sororibus so/lum venit ad dimidiam ꝛ cum so/roribus et fratribus pro virili. Arctinus.

¶ Sed cum antea constitutio/nes[a] iura legitime successionis p/scrutantes: partim matrem adiu uabant: partim eam pregrua/bant: ꝛ non in solidum eam voca/bant: sed in quibusdaz casib⁹ ter/tiam ei partem abstrahentes: cer tis legitimis debātur ꝑsonis[b]: in alijs autem contrarium facie/bant[c]. Nobis visum[d] est recta et simplici via matrē omnibus per/sonis[e] legitimis anteponi: et sine vlla diminutione[f] filiorum suozū successionem accipere. Excepta fratris et sororis persona: siue cō sanguinei sint: siue sola cognatio/nis iura habentes. vt quēadmo/dum[g] eam[h] toto alij ordini legiti mo prepositumus: ita omnes fra/tres ꝛ sorores siue legitimi sint si/ue nō: ad capiendas hereditates simul[i] vocemus. Jta tamen vt si quidem sole sorores[k] agnate vel cognate: ꝛ mater defuncti vel de/functe supersint: dimidiam qui/dem mater: alteram vero dimi/diam partem omnes sorores ha/beant. Si vero matre superstite ꝛ fratre vel fratrib⁹ solis: vel etiā cum sororibus siue legitima[k] siue sola cognationis[l] iura habenti/bus intestatus quis vel intestata moriatur: in capita distribuatur eius hereditas.

¶ Mater ab hereditate filij re/pellitur: nisi infra annum tutoz ei/dem postulauerit vel suspectus remoueri petierit.

¶ Sed quemadmodū nos ma/tribus ꝓsperimus[m]: ita eas opor tet sue soboli consulere[n]: sciturisº eis qd si tutores liberis non pe/tierint: vel in locuz remoti vel ex/cusati intra annum petere negle/xerint: ab eoꝝ impuberum[p] mo/rientium successiue merito repel/lentur.

¶ Filio non tñ legitimo: ſz etiaz vulgo quesito mater succedit.

¶ Liceat autem vulgo quesitus[q] sit filius filiave: potest tamen ad

s ¶ In codice. non in eo quem habemus. sed in primo. C. remāsit. que est. C. de iure deliberan. l. ij.

t ¶ Fortuitum. ſcz habere vel nō habere tot filios: cum ex diuina gra/tia hoc descendat.

v ¶ Peccauit. nam si peccatum est magis fuisset mariti. vt. C. de legi. here. l. lege. ꝛ ij. tab. in fi. j. respon.

x ¶ Eum. ſcilicet cui suc/cedere vult.

y ¶ Interempti. al's iter/cepti.

z ¶ Cōstitutiones. quas nō habemus. ſm Joan.

a ¶ Personis. patruz et filio et nepoti patrui. vt C. e. l. fi. in fi. j. rñ.

b ¶ Cōtrariuz faciebat. i. nil vabāt nisi predictis.

c ¶ Visum est. vt. C. eod. l. fina.

d ¶ Oibus ꝓsonis. etiaz patri defuncti: nisi i vſu/fructu et toto qñ habe/bat de hereditate ipāte. al's in besſz trñ: ſz ꝛ in h ca/su bodie etiā in totū hz. vt. C. e. l. fi. ꝛ de leg. he. l. de emācipatis. Jure v̄o aut. ascēdentibus deferk equaliter paternis ꝛ ma ternis. vt in aut. de here. q̄ ab intest. ſ. ꝙs. et. ſ. h quidē. coll. ix. Additio. Dic q̄ bodie filio defūcto relicta matre ꝛ soroꝛ re vel fratre aliter succe/dit. vt. d. aut. defuncto. C. eodem. Ange.

e ¶ Diminutione. q̄ fie/bat p agnatos supradi/ctos. in prin. istius. ſ.

f ¶ Quēadmodū. q. d. q in vno bonozatur i alio grauetur. ſic. ff. de iureiu ran. cum qui. in prin.

Lōmodū sentiēs sen tiat onus.

g ¶ Eam. ſcz matrem.

b ¶ Simul. ſ. cum mater.

i ¶ Sorores. hoc casu est bodie idem quod in ſe/quenti. ſ. vt in auten. de nup. ſ. penul. ꝛ. ſ. ꝛ quo/mam. col. xiij.

k ¶ Legitima. q̄ſunt ſo/rores ex vtroq; parente.

l ¶ Cognationis. q̄: sunt tñ ex matre sorores.

m ¶ Prosperim⁹. in ſuc/cessione.

n ¶ Cōsulere. ſ. in tutore petendo. Acc. Additio. Et dic petendo: ſcilz in/fra annū: vt hic. Et istā opinionem dicit angel⁹ esse communē: ꝛ eā tenet tanq̄ magis equaz. p. l. ſciant. C. de leg. here. q̄/uis Bart. ibi ꝛ doct. ve/lint q̄ teneat peterę sta/tim cū pōt: nisi fuerit im pedita legitima cā: ita q̄ annū nō transcendat.

o ¶ Sciturisеis. ſ. matri bus negligentibus. al's nō pdūt. vt. C. q pe. tut. l. cum a matribus ꝛ ma/toribus. al's similiter nō perdunt. vt. C. si aduer. delic. l. ij. Accursius. ‡

p ¶ Impuberum. aliud si puberes moriantur. C. eo. matres.

q ¶ Vulgo quesitus. nisi hec mater fit illustris. Sic cōtra. talis filius illustri matri non succedit. vt. C. ad orficia. si qua illustris. Additio. Idem si esset natus ex damnato coitu. Secus si ex concubina etiā il/lustri. vt per Ange. hic.

‡ Et ſuffi/cit cā rē mi/norē repore/mort⁹ mari ti. et si post/ca maioze factaifra an nūn nō perie rit. ange.

UNIVERSIDAD DE CHILE

Institutionum imperialium Liber. III.

Continuatio.

¶ De senatusconsulto orficiano. ¶ Usum est titulo superiori qualiter mater succedat filijs p senatusconsultū terculianū. Videam⁹ nūc qualiter filij succedunt matri quod fit per senatusconsultum orficianum.

Diuisio.

Ter cōtrarium. Totus iste titulus diuidit in quattuor partes. Primo ponit qualiter filij ad hereditatē matris ⁊ nepotes ad hereditatem auie admittant. Scōo nūgad capitis diminutione tales ius succedēdi tollat. Tertio q̄ sunt illi filij q̄ ad hereditatez mīs admittunt. Quarto subnectit nouū casum ad materiā ab intestato. Scōa ibi: sciēdum est. Tertia ibi: nouissime. Quarta ibi: si ex pluribus.

a ¶ Per cōtrariū. i. econtrario. nā. ff. tit. i. tractat⁹ sū est qualr mr filio succedit: nūc dicē ecōtra. vñ versus. ad patri succedes o nate per orficianū. Inuidiā portat ecōtra terculianum. Accurſius.

b ¶ Liberi. stricte ponit pro filijs tm. vt. ff. de. s. i. als⁹ contra. vt. ff. de verb. sig. l. liberorum.

c ¶ Matrii. ingenuarum vel libertar. vt. ff. c. l. i. j. rñ. immo ⁊ ancillar⁹: vñ modo sit sibi facta mora in fideicōmissaria libertate. vt. C. co. l. fi.

d ¶ Legitima. non q̄ lege. xij. tabular⁹ dareť iuno denegabaf. vt. ff. tit. j. in prin. sed senatusconsultū dat q̄ vicem legis obtinet. vt. ff. de excep. §. hec exempli causa.

e ¶ Et preferūtur. f. filij.

f ¶ Cōsanguinei. id cognati. Accur. Additio. Alibi exponit cōsanguineis. i. fratrib⁹. vt. l. j. C. eo. tit. et illa cōmuniter tenetur. Angelus.

g ¶ Cōstitutōib⁹. quas non habemus.

h ¶ Nepotes. i. alijs descēdētib⁹ et hac linea dicā. Sed q̄ dī nepos iste fuit ꝛceptus post mortē auie: Rñ. vt. ff. de bere. q̄ bi itest. §. cū aūt dixim⁹.

i ¶ Capitis diminutione. f. minima. nam per alias omne ius etiaz cognationis tollitur. vt. ff. de ca. di. §. quod autem.

k ¶ Regulam. Tenor cuius est hic. ff. de ca. dimi. tutelas. j. rñ.

l ¶ Sed ille sole. ff. vñ li. l. fi. i. fi. ꝛra. Solu. ſ dicit sole: vt excludat eas tñ que ex senatusc̄sulto deferunt nō pretorias successiones: vt ibi.

m ¶ Et lege. xij. tab. fic. ff. c. l. i. §. capitis. fic. ff. de suis ⁊ legi. l. capitis.

Hereditas n ¶ Deferunt. Quare magis lege. xij. tabularū data dereditas perdit p capit⁹ di- per capitis diminutionē minimā q̄ senatusc̄sulto delato: Rñ. quia minutiōz illa agnatis defert que agnatio per capitis diminutionē minimā tol- minimam litur: at senatusc̄sultū filio qui matri est cognat⁹. ⁊ cognatio nō tol- q̄q̄ pdit litur per capitis diminutionē minimā. vt. ff. de leg. agna. tu. §. j. q̄q̄ non.

o ¶ Vulgo q̄riti. Q: nō habēt certū patrē. vt. ff. de nup. §. si aduersus. multomagis in naturali tm. vt. C. eo. l. pe.

p ¶ Hereditatem. scz yna cum legitimis nisi erat mater illustris. tunc em̄ cum legitimis ab intestato non veniunt. secus in naturalibus ex licita consuetudine procreatis. vt. C. eo. l. pe.

Filij⁹ vulgo q̄riť an succedat ꝺ iurenouo.

q ¶ Admitti. Nunqd hodie succedit vulgo quesitus: videť q̄ non. vt in aut. quib. mo. na. effi. sui. §. vl. Sed tñ distingue: aut est ex tali coitu qui possit dānari: vt icestus adulteriū nepharij ⁊ similis. quo casu nō succedit. cū ob hoc ipsum dānādus est. vt in. d. aut. ⁊. ff. solut. matri. si ab hostibus. ‡ aut nō: ⁊ tunc succedit matri: vt hic. nō patri. cū sit incertus. nam ⁊ ñ hz certū patrē naturalē/ non tñ succedit ei misi in duabus vnicis ab intestato non ertantibus legitimis: als in nihilum. vt in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. discretis. col. vij.

bona eius mater ex terculiano senatusconsulto admitti.

¶ De ignatusc̄sulto orficiano. Titulus. iiij.

¶ Filius ⁊ nepos veniunt ad hereditatem matris ⁊ auie ab intestato ex senatusconsulto orficiano. Arcetinus.

Ter[a] contrarium autem liberi[b] ad bona matrum intestatarz admittūtur ex senatusconsulto orficiano: q̄d orficio et ruffo consulibus effectum est: q̄ latuz est diui marci temporibus: ⁊ data est taz filio q̄ filie legitimis[c] hereditas etiam si alieno iuri subiecti sunt et[d] preferunt ⁊ consanguineis[e] et agnatis defuncte matris. Sed cum ex hoc senatusc̄sulto nepotes ⁊ nepotes ad auie successionem legitimo iure non vocabantur postea hoc constitutionibus[f] principalibus emendatum est: vt ad similitudinem filiozum filiarūq̄z et nepotes[g] neptesq̄z vocentur.

¶ Successio ex terculiano vl' orficiano non tollitur minima capitis diminutione.

¶ Sciendum autē est huiusmodi successiōes que a terculiano et orficiano senatusconsultis deferuntur: capitis diminutione non perimi: propter illā regulas[k] qua noue hereditatis legitime capitis diminutione nō pereunt: sed ille[l] sole que ex lege. xij. tabularum[m] deferuntur[n].

¶ Etiam filius vulgo quesitus ad hereditatez matris admittit.

¶ Nouissime sciendum est etiaz illos liberos q̄ vulgo[o] quesiti sunt ad matris hereditatem[p] ex hoc senatusconsulto admitti[q].

¶ Si ex pluribus deferatur hereditas: ⁊ quidam adierunt: ⁊ quidam repudiauerunt: adcuntibus portio deficiens accrescit: quod ius etiaz ad heredes transmittit. hoc dicit Arcetinus.

¶ Si ex pluribus[r] legitimis heredibus quidam omiserint hereditatez: vel morte: vel alia causa[s] impediti fuerint quomin⁹ adeāt: reliquis qui adierint accrescit illozum portio. ⁊ licet ante decesserint[t] ad heredes tamen eozum pertinet[v].

¶ De successione cognatorum. Titulus. v.

¶ Post suos ⁊ agnatos vocantur cognati de iure pretorio: qua parte venit emancipati agnati nisi sit frater et sozor defuncti: q̄ veniunt cum agnatis.

Post suos[x] heredes cosq̄ ꝯs inter suos heredes pto[y] ⁊ constitutiones[z] vocant: et post legitimos/ q̄ numero sunt agnati: ⁊ hī[a] quos in locum agnatozum tam suprazdicta senatusconsulta[b] q̄ nostra crerit cōstitutio[c]: proximos[d] cognatos pto vocat. ¶ Dua parte naturalis cognatio[e] spectaf. Nā agnati capite diminuti: quiq̄[f] ex his pgenti sūt ex lege. xij. tabularum inter legitimos non habentur[g]: sed a pretore tertio ordine[h] vocantur. Exceptis[i] solis tantū modo fratre et sozore emancipatis: nō etiam liberis eozuz quos[k] illos liberos q̄ vulgo[l] quesiti sunt ad matris hereditatem[m] ex hoc senatusconsulto admitti[n].

¶ Si ex pluribus. Iste. §. est cōis ad oēs titulos quos in hoc tertio libro habuim⁹ nō tm ad hūc titulū. ⁊ de iure accrescēdi inter legitimos tm tractat: vt h. ff. c. l. j. §. si nemo. ⁊. C. de ca. tol. §. ista. idē etiā est in bis qui de iure pretorio succedūt. vt. ff. de bo. pos. l. iij. in fi. ⁊. v. Additio. Ro. q̄ iste. §. est lex. ff. de suis ⁊ legi. here. ⁊ incipit: si ex plib⁹.

a ¶ Alia cā. vt si defecerit cōditio sub qua instituti erant. vt. ff. de testa. infir. §. posteriore.

t ¶ Adierint. hic. ff. de legata. ij. cum pater. §. liberis. ibi: ceterum prout.

v ¶ Accrescit. sed q̄ qua parte? Rñ. put erant instituti. vt. C. de ca. tol. §. bis ita. ⁊. §. de vulg. substi. §. j. ‡ Item nunquid est necesse iterum adire: Rñ. nō: nisi quādo ex alterius persona puta ferui fiat mihi augmentum. vt. ff. de acqui. bere. fi soluss. in fi. j. rñ. ⁊ in fi. l.

x ¶ Ñ decesserint. ff. ꝺ accrescere eis. Vel tic ante tcē illi requiuarent. vel anteq̄ adirent illoz portionē. nō aut̄ anteq̄ suā partē adirēt: immo adiuerant vt sequit. als nō trāsmitterēt olim. vel hodie. vt. C. de caduc. tolle. §. in nouissimo. nisi ipsoꝝ liberoz. vt. C. de his qui ante apert. tabu. l. j. Additio. Hoc verum nisi in hereditate ascendentium et vtraq̄ linea nō in hereditate transfertia liū vel extraneoz: q̄ nō extraneoz p liberos ad posteritatē nō transmittitur. Su⁹ trāsmittit ad quoscūq̄ etiā extraneos dic vt per Ange.

y ¶ Pertinet. scz augmentum supradictū vel portio illozum.

¶ De successiōe cognatorum. ¶ Continuat per ipm tertiū in pncipio ad precedentia. vel sic ⁊ clarius. Quia. ꝺ. de succes. suoꝝ ⁊ agnat. verum quia post illos vocant⁹ cognati: ideo sequit⁹ de successione cognatorum.

Continuatio.

Diuisio.

Post suos. ¶ Totus iste titulus diuidiť tres ptes. Primo q̄n cognati admittant⁹ ⁊ q̄ iure. Scōo q̄ sunt cognati. Tertio vsq̄ ad q̄tū gradū cognati ⁊ agnati admittunt. Scōa ibi: qua parte. Tertia ibi: boc loco.

z Suos. vt. ff. de bere. ab intesta. §. j.

a ¶ Pretor. vt. ff. de bere. ab intesta. §. emancipati.

b ¶ Constitutiones. vt. ff. de bere. q̄ ab intesta. §. necnon. ⁊. §. diui.

c ¶ Agnati. vt. ff. de legi. agnato. suc. in prin.

d ¶ Et bi. scz qui sunt de numero legitimozum.

e ¶ Senatusconsulta. vt. ff. proximis duobus titulis.

f ¶ Constitutio. vt. ff. de leg. agna. suc. §. hoc etiam.

g ¶ Proximos. scz quos nemo cognat⁹ antecedit vel pcedit: sine vn⁹ sit sine plures. ⁊ inspiciť quis primoz sit eo tpe quo bonoꝝ possessio deferťur. vt. ff. c. l. j. §. proximus. ⁊. §. gradatim.

b ¶ Cognatio. Illūgd ĝiter seruos dak hec bonoꝝ possessio: Rñ. etiā si fiat postea liber nō dak. vt. ff. c. l. j. §. princ. ⁊. l. is q. §z nunqd adoptiui: §z q̄ nō vī bi in naturalis causa: Rñ. ſic. q̄: quib⁹ agnacit⁹ cognos scitur. vt. ff. c. l. j. §. cognationē. Accur. Additio. Sed hoc non obtinet iure nouo. Vede. ꝺ. de here. q̄ ab intest. §. post mortem. in fi.

i ¶ Quicp. Breue ꝺebet esse illud q̄.

k ¶ Non habentur. vt. ff. ti. j. §. sciendum.

l ¶ Tertio ordie. Nā sunt ĝttuoz ordies succedēdi. vt. ff. ti tabule testa.

m ¶ Exceptis. Nā isti inter legitimos numerātur. [nulle. cr. l. j.

n ¶ Quos. scz fratres emancipatos ⁊ sorores.

Lex anastasiana.

di. c. cū ꝺeberet. de cod dur. Ima quam pot p adulcr ꝺi. ferūt ꝺoc. p pōt relinqre bastardos p vete alimētis si vltra ī frau dē nō retin quar ſm angelum.

‡ Die q̄n hereditas deficiens accrescat et iuitio. Sabitur primo si in re spāt. seu cīat. Item si ope exceptiōis. Iteꝝ si iure dimitto succedat. Iteꝝ si gdo partib⁹ put mētibus et pluribꝰ hereditatibus etiaz ex eōdē testamento ſm ang.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

De gradibus cognationum.

a ¶ Lex anastasiana. Quaz nō habemus: sed de ea habetur mētio. C. de leg. tu. l. iiij. & de legi. here. l. fi. §. j. Accur.
b ¶ Integri iuris. i. non emancipatis.
c ¶ Diminutione. tertie partis forte.
d ¶ Eos. l. fratres emancipatos. Accursius.
e ¶ Cognatis. s. aũ ponit sic vocaꝫ cũ fratribus et agnatis z cognatꝫ, vl/ teriꝰ bus preferunt. forte.
f ¶ Eos etiam. Non solū agnatos capite minu/tos. vt. §. ꝛc.
g ¶ Tertio gradu. scz cognationis.
h ¶ Liberi. vt. §. de here. ab intest. §. admonendi. Additio. Dic hodie im mutatiū est. vt habef. C. de adop. l. penul. Ange.
¶ Eodē gradu. s. tertio puta cognationis.
k ¶ Species ē. Ista agnatio genus est. Cōsanguinitas est illa q̄ inter fratres tm̄ est. vt. ff. ō suis ⁊ leg. l. ij. i. resp̄ō. a. §. de legi. agna. suc. §. j.
l ¶ Cognati sunt sibi. sic ff. eo. ſi spurius.
m ¶ Itaq; oibus. inter se z cum matre. vt. ff. vnde cog. hac parte.
n ¶ De loco. Iste. §. cōmunis est ad totū iſtitulū tulum ⁊ illum. §. de legi. agna. suc. fic. §. tit. j. §. fi.
o ¶ Legitimis. s. agnati.
p ¶ Proximitatis. i. cognationis.
q ¶ Pretor. caute tacet bonore ciuili: nā cognati deiure ciuili nō vocā/tur. Accursius.
r ¶ Vsq; ad sextū. immo vſq; vsq; ad quintū tm̄ vocent tā agnati q̄ cognati. vt. ff. de veter. mi. suc. l. j. §. fi. Scz rñ. illa ēt castrensib⁹ loquitur: hec in alijs. Vel dic q̄ ibi ita erat de facto. s. quidā in quinto gradu: z ita factuz narrat. Additio. Dic q̄ pma solutio. pbat ⁊ obſtat in duob⁹ q̄ ad agnatos et cognatos: sed ibi speciale: q̄ inus ꝓuiſiones giatum nō tam ſit ſicut inus cōmune. Ange.
s ¶ Ex septimo. Subaudi q̄ ſui sunt.
t ¶ Nate ve. Scz nūqd ſūt alij in septimo gradu: Rñ. multi: z alij esſe pñt vt colligit. j. titu. j. §. vi. Ite: q̄re magis bivocā tur q̄ alij i septimo gradu: Rñ. q: bi reſpiciunt unſer⁹ lineā trāſuersale: alij oēs ſuper⁹. vt ar. ff. vnde li. ſcripto. in fi. Scz nūqd corrigit bodie diſtinctio bui⁹. ſ. p aut. de here. ab inte. §. j. vbi nul la iter agnatos ⁊ cognatos dīa fit: Dicit oēs in infinitū ſuccedere ⁊ ſic corrigi qō h ōz. Nos oēs vſq; ad. s. gdū vocam⁹: nō aūt trabim⁹ agnatos ad cognatos cū ertēdere ſucceſſionē ꝛe beam⁹. i. velim⁹. vt. j. de bo. poſ. §. adhuc. Arg. j. C. de pac. cō. l. lege. ⁊ in aut. de nup. §. deinceps. col. iiij. Additio. Quod dictum eſt patet in aut. in ſucceſſione. C. de ſuis et legiti.
t ¶ De gradib⁹ ꝛc. ¶ Qñ in ſuccedēdo admittitur qui eſt ꝓximior in gradu vt cōprehendaſ quoto gradu quis ſit ponitur iſte titul⁹. Acc.

lex anastasiana[a] cū fratribus integri[b] iuris ſtitutis vocat qdem ad legitimā fratris hereditatez: ſiue ſororis: nō equis tñ partib⁹: ⅋ cū aliq̄ diminutione[c] quā facile eſt ex ipſi⁹ ſtitutionis vbis colligere. Alijs vō agnatis inferioris gradus: licet capitis diminutio nem paſſi non ſunt tñ anteponit eos[d] ⁊ pculdubio cognatis[e].

¶ Trāſuerſales ꝓ lineā femininá ⁊ liberi i alteri⁹ familia adopti ua exiſtētes vocant ex iſto ordine.

¶ Eos etiam[f] q per feminini ſexus perſonas ex trāſuerſo cognatione iungūtur: tertio gradu[g] ꝓximitatis noie ꝓtoz ad ſucceſſionem vocat liberi[h] quoꝝ qui in adoptiua familia ſunt ad naturalium parentum hereditatem boc eodem gradu[i] vocantur.

¶ Vulgo q̄ſitos nō hz agnationem ſed cognationez: ideo ſuccedit matri z alijs ex ſua linea deſcēdentibus iſto ordine. Aretinus.

¶ Vulgo q̄ſitos habere nullos agnatos manifeſtū eſt: cū agnatio a patre/cognatio a matre eſt: hi aūt habere nullū patrē intelligunt. Sadē rōne nec inter ſe qdez poſſunt videri ſanguinei eſſe qz conſanguinitatis ius ſpecies[k] eſt agnationis. tñ ergo cognati ſunt ſibi[l]: ſicut et matri cognati ſunt. Itaq;[m] oib⁹ iſtis ex ea parte cōpetit bonoꝝ poſſeſſio: qua ꝓximitatis nomine cognati vocantur.

¶ Agnati vſq; ad decimuꝫ gdū: cognati vſq; ad ſextū ſuccedūt: in cluſo filio cōſobrini z cōſobrine.

¶ Idoc loco[n] et illud neceſſario admonendi ſumus agnatiōis qdem iure admitti aliquem ad hereditatem: et ſi decimo gradu ſit: ſiue de lege. xij. tabularum quera mus/ſiue de edicto quo pretor legitimis[o] heredibus daturū ſe bono poſſeſſionē pollicetur. Proximitatis vō noie bis ſolis pretor promittit bonoꝝ poſſeſſionē qui vſq; ad ſextum gradū cognationis ſunt: z ex ſep timo[p] a ſobrino ſobrinaq; nato nateve[q].

¶ De gradibus cognationum. Titulus. vj.

¶ Omnis agnatio eſt in fra: aut ſupra: aut ex tranſuerſo. Et ſuperior z inferior icipit a primo gradu. Ex trāſuerſo vero incipit a ſecundo gradu.

De loco neceſſario[r] eſt exponere quēad modu⁹ gradus[s] cognationis numeren tur. ¶ Quarci pmis admonēdi ſumus cognationem aliā ſupra numerari: aliam infra: aliā ex tranſuerſo[t]: q̄ etiā a latere dr. Superior cognatio eſt parentuz: inferior liberoꝝ: ex trāſuerſo fratrū ſororūve et eoꝝ qui queue ex his gnant: z quenieter patrui: amite auunculi matertere. Et ſuperior qdem z inferior cognatio a ꝓximo gradu incipit. at ea q̄ ex trāſuerſo numerat: a ſecūdo[u] incipit.

¶ Ponit perſonas primi gradus tam aſcendendo q̄ deſcendendo.

¶ Primo gradu[x] ē ſupra pater mater: infra filius[y] filia.

¶ Auus et alie perſone hic nūerate: ſunt in ſecūdo gradu. angelus.

¶ Secundo gradu ſupra auus auia: infra nepos neptis: ex trāſuerſo[z] frater et ſoror.

¶ Pzo auus et alie perſone hic poſite: ſunt in tertio gradu cognationis. angelus.

¶ Tertio gradu ſupra, pau⁹, pauia: infra, pnepos pneptis: z ex trāſuerſo fratris ſororiſq; filiꝰ filia. Et queniēter patruꝰ z amita: auūcul⁹ z mſtera. Patruꝰ[a] ē frat pris q̄ grece πατρος δελφος appellat. Auūcul⁹ ē frater mris: q̄ grece μητρος δελφος dr. Et vtraq; pmiscue θειος appellat. Amita eſt pris ſoror: q̄ grece πατρος δελφη appellat. Matertera vō matris ſoror: q̄ grece μητρος δελφη dr. Et vtraq; promiſcue θεια appellatur.

¶ Qui diſtat a ſtipite per tres perſonas vel gradus tā in linea aſcēdenti q̄ deſcēdenti: directo eſt in quarto gradu: ſ. in linea trāſuerſali diſtat per duas ꝑſonas. Arc.

¶ Quarto gradu ſupra abauus abauia: infra abnepos abneptis. ex trāſuerſo fratris ſororiſq; nepos neptiſve: z conuenienter patruus magnus amita magna. i. auꝰ frater z ſoror. Item auunculus magnꝰ: z matertera magna. i. auic frat z ſoror. cōſobrinꝰ con

V Iſti eſſe ſcz. Sz q̄d ad nos de his: Rñ. ꝓpter hereditates q̄ gradus deferunt ⁊ tutelas ⁊ ꝓpter teſtimonia nō dicēda. vt ff. eo. l. iuriſconſultus.
r ¶ Grad⁹. Quid ſit: dic vt. j. hactenus.
y ¶ Admonendi. ſic. ff. e. l. j.
z ¶ Alliā ex trāſuerſo. hec ſuppſitua vt. ff. eo. ſtigma/ta. Sō. ibi. i directa/linea tñ loqr. hī idirecta.
a ¶ Al scōo. Sed q̄ren o a pmo: Rñ. cū q̄ pri meo ſim⁹ i vno gradu ⁊ ipe pr fratri meo i alio ſum⁹ q̄ duob⁹ gradib⁹ ego cum frefectō aſcēſu ad pr̄em q̄ ſi p quēdā gdū. vt. ff. e. l. iuriſcōlule⁹. §. gd⁹. ⁊ ſ hz nullus ex trāſuerſo. pri/mio: fr eiuenit. q̄ nō pōt iueniri pm⁹ gd⁹ a latere vt hic. x. ff. e. l. j. in pnn.
b ¶ Pr mſ. ſi pr ē mihi i pzio ⁊ ego ſibi i alio pzio q̄ ſum⁹ i duob⁹: Rñ. nō ſequ. nā ſi ci pzio ita q̄ i eodē titer me ⁊ ipz vnū tm̄ gdū facim⁹ ad ſilitudinē feneſtre. nā due colūne ex lateralib⁹ vnā facīūt feneſtrā: tertia ēt ad iecta fiet alia feneſtra. et ita i gdu pſona adiecta ēt vna deiceps facit gradū. vt. j. e. §. hacten⁹. Additio. No. hāc glo. q̄ ad faciēdū vnū gdū pmū ſ ſufficē pone vna pſona: ſz due pſoe prie facūt vnū gdū q̄ pmo gdu facto ex duab⁹ pſonis vna q̄ps pſona ſola q̄ poſtea adiū gīt fac aliū gdū ad ſilitudinē feneſtre: q: nec ſio ad pficiēdū vnā feneſtrā re/grūt due colūne poſtea vna q̄ps colūna ſupaddita fac aliā feneſtrā. ang.
c ¶ Filꝰ filia. q̄ ls mlti ſint oēs ſūt pri i pmo: iter ſe aut i ſcōo. vt. ff. e. l. iuriſ/cōſultus. ſ. trāſeamus.
d ¶ Ex trāſuerſo. nūc de h gradu icipit: cū nemo ex h ordine pmo gradu iueniat. vt. ff. eo. l. j. i pn.
e ¶ Ex trāſuerſo. no. caute q̄ et illi q ſunt ex trāſuerſo diuidūt i ſupiores ⁊ iferiores lineā: ⁊ ſic repies i ſequētib⁹ gdib⁹ ⁊ q̄ſq; i parētib⁹. vt. j. eo. §. iuꝰ.
f ¶ Patruꝰ. vñ vꝰ. Sūt patrui pri/frēs: amitecq; ſororeꝫ. Fr aūnculus eſt ſoror ē matertera mris.

g ¶ Grece. ✠ Patradelphos vt clare pt⁹ ex ter. ōz frater pris. z mitra/delphos frater mris. z vteraq; pōt dici theios. Silr patradelphi eſt ſo ror pris. Adbitradelphi vō ſoror mattis. z vtraq; theia dicitur.
h ¶ Nepos. boc inferius reſpicit.
i ¶ Patruus magnus. boc referꝛ ad ſuperiozē lineā trāſuerſalem.
k ¶ Auūculus magn⁹. boc aūt ꝓſtat: q̄ q eſt mei pris patruꝰ: mihi erit magn⁹ patruꝰ. q mee matris aunculus eſt mihi erit magn⁹ aunculꝰ.

ſe: ad h ſaz ꝓſtat de me re. l. ſucceſſione ꝑlia re volentis ꝓcēſa cui tertius hodie vocat co gnatos za/gnatos con ſtat eos cen ſeri legitios vt legitios ſuccedere v ſq ad. s. gradū: vt b. ar. §. e. in pnn. ange.

Logratio trāſuerſal gre nō inci pit a pmo gradu.

✠ In plano em de u ne ciuili nō eſt grad⁹: et iteruz a pie deſcēdēad filiū / z eſt ſe cūdus gradus. de iure aute can. nō aſcendit ad ſtipite: imo p falt⁹ etiaz in linea pla na ſit cōpatio. vt per ange.

Patruꝰ et aunculus, amita et matertera differunt. ✠ Iſta glo. nō ē accur. Patruus pris eſt mi bi patruꝰ magnus.

Solu. ibi maior trahit ad mi/norē. cōſtat partes in ſ ſūt ſoueniſ-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Sed quid si erat patruus matris mee vel auúculus mei patris: Respōnder Joan. omnem illum mihi esse patruum vel auúculū magnū qui est meo patri vel matri simpler. vt. ff. e. l. iurisconsult. §. patruus. et. C. de suc. edic. l. j. Sed Ro. contra.

a ¶ Filius filia. isti nominatiui regūt superiores genitiuos ab illo vel ab hoc siculo: itez fratris ꝛc. Et sunt oēs isti in qnto gradu linee collateralis respectu descendentium.

b ¶ Propio: sobrin⁹. q. d. qui filius dicitur propio: sobrin⁹ et que filia dicitur ꝓpio: sobrina. Additio. Vel dic: forte melius sensum tertia lem esse: q. ꝓpio: sobrinus et ꝓpio: sobrina sunt in qnto gradu. Et q sint tales declarat tertius subiungens: bi sunt patrui ꝛc. Est enim propio: sobrinus filius patrui magni vel amite magne. et idem dicas de propio: sobrina: q. scilicet sit filia ꝛc. vt clare patet in arbore. Qui aliter intelligeret arborem corrumperet.

c ¶ Hi sunt. subaudi in quinto gradu linee collateralium ex parte ascēdentium: scilz filius patrui mei magni. et similium/ de quibus dicitur hic. ff. eo. l. j. in fi. ff. l. vj.

d ¶ Generata psona gradum. Hoc est verum si vna ab vna non si plures ab vna. vt. ff. cod. iurisconsultus. §. transeamus. et hoc est verum ex omni ordine graduū sm nos. ✣ Sed sm canones ex latere trāsuerso aliud est. nam quem nos dicimus in secundo: ipsi dicunt in primo. et quem nos in quarto ipsi in secundo: ꝛ sic de singulis. vt in decret. rrrv. q. v. c. vj. Sed fuit eorum consideratio bona. ꝓpter matrimonia ✣ nostra: etiaz bona. ꝓpter bēditates: que per gradus deferuntur. vt. ff. de bono. possef. §. quos autē. et. ff. eo. l. iurisconsultus. in prin. Additio. Idē in statutis ꝛ pactis vbi de pacto non agitur sm Aln. hic. Nota hanc glo. que allegatur quotidie q̄ in concernentibus peccatum prevalet ius canonicum etiam in terris imperij. et econtra in non concernentibus peccatum prevalet ius civile: etiam in terris ecclesie. vt per Ange.

✣ Et sic i directa linea ascēdēti et descēdēti⁹ nō est dita. q: vtroq; ture si psones q⁹ agit di stāt cōiter/ quoto gdu distāt ītere si inequalit toto gdu distant quoto distat remotio.

✣ Ipsi enī incipiūt a psona et qua descēdūt illi de quotū gradu agit Ss de iure civili incipi

sobrina. i. qui queve ex sororibus aut fratribus procreantur. Sed quidaz recte consobrinos cos ꝓpie dici putant qui ex duabus sororibus progenerantur: quasi cō sororinos. Eos vero qui ex duobus fratribus progenerant ꝓpie fratres patrueles vocari. Si autem ex duobus fratribus filie nascuntur: sorores patrueles appellantur. At eos qui ex fratre et sorore progenerantur/ amitinos propie dici putant. Amite tue filij consobrinum te appellant: tu illos amitinos.

¶ Atauus ꝛ atnepos et alie persone hic enumerate sunt in quinto gradu. Aretinus.

¶ Quinto supra atauus ataua: infra atnepos atneptis. Ex trāsuerso patris sororisq; pronepos pronepcis ꝛ conuenienter propatruus proamita. i. proaui frater ꝛ sororꝛ. ꝛ pauunculus ꝛ promatertera: id est proauie frater ꝛ sororꝛ. Item fratris patruelis vel sororis patruelis consobrini et consobrine amitini et amitine filius⁹ filia. ꝓpior⁹ sobrinus/ sobrina. hi⁹ sunt patrui magni et amite magne: auunculi magni matertere magne filius filia.

¶ Tritauus et alie persone hic enumerate sunt in sexto gradu.

¶ Sexto gradu supra tritauus tritauia: infra trinepos trineptis. Ex trāsuerso fris sororisq; abnepos abneptisq;: et conuenienter abpatruus abamita. i. abaui frater et sororꝛ: abauúcul⁹ abmatertera: id est abauie frater et sororꝛ. Item ꝓpatrui ꝓamite. pauúculi ꝓmatertere filius filia. Ité ꝓpiozis sobrini sobrineve filius filia. Itez sobrini sobrinecq;. i. qui queve ex fratribus vel sororibus patruelibus vel consobrinis vel amitinis progenerantur.

¶ Unica persona adiecta alteri persone per carnis ꝓpagationez facit gradum tam in cognatis q̄ in agnatis.

¶ Hactenus ostendisse sufficiat quemadmodum gradus cognationis numerentur. Nūcq; ex his palam est intelligere quemadmodū quoq; ulteriores gradus numerare debeamus. Quippe semper generata[d] persona gradum adjicit: vt longe facilius sit respondere quoto[s] gradu quisq; sit q̄ ꝓpria cognationis appellatione quem q̄ denotare.

¶ In gradibus agnatiōis ꝛ cognationis similis est cōputatio. Et qz facili⁹ ostendit res ad oculum corpoalē q̄ intellectualem: ideo necessariū est hic arborē consanguinitatis inscribi. Aretinus.

¶ Agnatiōis quoq; gradus eosdem modo[b] numerantur. Sed cum magis veritas oculata fide q̄ per aures[i] animis hominum infigitur: ideo necessarium duximus post narrationem graduuz etiam eos presenti libro inscribi quatenus possint ꝛ aurib⁹ ꝛ oculozum inspectione adolescentes perfectissimam graduum doctrinam adipisci[k].

rum quoto gradu vna psona distat ab abtera optime indicās. Dicq; quasi lapideus gradus. vt. ff. e. iurisconsultus. §. gradus. Accursius. Additio. Bradus. sm doc. aliter diffinitur. Bradus est distātia vnī⁹ persone ab alia in linea consanguinitatis. Vel est habitudo distantiū personaruz: qua cognoscitur quota agnationis vel cognationis seu affinitatis distantia.

f ¶ Longe facilius sit. ꝓpter duas rationes: ꝛ qz vltra trinepotem vel tritauum vocabula nō inueniuntur specialia: sed superiores et inferiores vocantur. vt. ff. eo. l. fi. §. parētes. Et qz sunt plura negocia q̄ vocabula. vt. ff. de ꝓscript. verb. l. iiij. Sed vsq; ad quē numerabim⁹? Respō. vsq; ad. vij. cognatorum: et vsq; ad decem agnatorum. vt. ff. cod. l. non facile. et. C. ti. j. §. fi. misi ratione demōstrandi vellem⁹ vlterius numerare: non vtilitatis: lz decretiste h aliter dicant. Additio. Nota q̄ decretiste ꝓtrariū dicunt solum in collaterali linea: non autez in directa. vt. C. dicti. Si vis ergo scire de quo⁹ agnatz quoto gradu distant de iure civili/ incipe ergo ab vno et cōputa ab illo descendendo ad personam mediaz ex qua omnes descendunt et postea de descēde ab illa vsq; ad aliam quamvis computare ꝛ apparebit quoto gradu sit. Sed de iure canonico incipias a persona ex qua descendunt persone de quorum gradu agitur. verbi gratia. vis scire quoto gradu sunt filij duorum fratrum de iure canonico incipe ab auo et fac vnū gradū ad filium: ꝛ de filio ad nepotē ex alio fratre qui similiter est in secūdo gradu. vnde quoto gradu quilibet distat a stipite tali gradu sunt inter se remotio: addit gradum. vt in. c. fedē. xxx. q. j. Ang.

mus ab vno ex illis de q̄ bus agitur extendendo ad stipitē ꝛ ab eo iterus descēdendo ad alium et ḡto gdu distant remotio: toto gdu distat inter se: vt hic per doc.

g ¶ Quoto gradu. scz octauo vel decimo.

b ¶ Eodem modo. scz adiecta persona.

i ¶ Per aures. vnde Horatius in arte poetica.

Segnius irritant animos demissa per aures.
Quam que sunt oculis subiecta fidelibus.

k ¶ Adipisci. vnde quidam habent hic arborem. Et in veritate debet esse cum tertius ꝛ glose illam requirant.

Horatiꝰ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Cognationis spiritualis studiosissimis qbuscũ pcertum ecclesiasticis apta et vtilis materia.

Christofolus porcus iuris vtriusq; professo: acutissimus: q; difficultates aliquas circa cognationis spiritualis materiã hic luculenter tractauit: cius mentẽ (verbis non mutatis) referre nõ erit absonũ: neq; a proposito alienũ. que verba talia sunt. Queritur in ratione cognationis spũalis matrimonii impediat: Circa quẽ articulum dicite breuiter/ q; inter cõpatrem ⁊ commatrem impeditur matrimoniũ: ac etiam inter patrẽ spiritualem ⁊ filiã suscepiam ex sacro fonte. ⁊ hoc si ista cognatio spũalis fuerit causata siue per sanctũ baptisma siue per sanctũ crisma. xxx. q. iiij. c. si quis vnus.

¶ Addite predictis q; si maritus ⁊ vxor tenuerit aliquẽ vel aliquam ad baptismũ vel crisma/ quilibet eor; efficit cõpater vel cõmater. d. c. si quis vnus. Et hoc verũ qñ tpe cognatiõis spiritualis ꝛcte ꝛstabat inter eos matrimoniũ. secus si ex postfacto fuerit ꝛtractũ. c. martinus bertam. errra de cog. spi. cũ sua glo. Ecõtra autẽ si tenueris ad sacrũ crisma vel sanctũ baptisma filiũ vel filiã meã ex alia muliere q; vxore nõ efficitur tibi cõmater. c. qui spũalem. xxx. q. iiij. Ratio. quia in contrabenda cognatione spũali maritus ⁊ vxor copulant sibi actiones ⁊ nõ passiones. Quod igitur agit vnus coniugũ intelligitur alius agere: quia sunt duo in carne vna. d. c. si quis vnus. in fi.

¶ Sed quid si fornicator teneat aliquẽ ad sacrũ baptisma an cõcubina efficiat cõmater: Videret q; sic. Mã ideo sicut vxor hoc casu efficit cõmater: q; est eadẽ caro cũ marito. d. c. si quis vnus: ita de ꝛcubina. q; qui adheret meretrici/ vnũ corp⁹ efficitur cũ ea. xxxij. q. iiij. c. in eo. Alij ibi tenentur ꝛtra: quor; sententia magis placet: q; absurde dictũ videret q; spũalitas sup re improbata causaret ex vtraq; scriptura et bominũ opinione. Nõ ob. q; cõcubina ⁊ fornicator dicantur duo in carne vna: q; illa verba ꝛponunt. i. duo cõueniũt in eodẽ opere carnali. ⁊ ita ꝛponit glo. in. d. c. in eo. Sed an vxor ex mea mortua potero mihi copulare cã q; fuit sibi cõmater ante mrimoniũ? Dicite q; sic. c. post vxoris obitũ. xxx. q. iiij. Sed qd de filij; duor; cõpatrũ: an poterunt simul mrimonio copulari: Dicite q; sic: siue nati fuerũt ex cõpaternitate siue post: dũmodo matrimoniũ nõ ꝛbatur cũ eo: vel cũ ea p quor; alterũ denũtiatus fuit ad compaternitatẽ. c. j. c. super eo. de cogna. spiri. Christofolus porcus iuris vtriusq; doctor acutissimus.

¶ Nota pro ampliori ⁊ faciliori intelligẽtia huiusmodi materie q; cognatio spiritualis que impedit matrimoniũ contrahendum ⁊ dirimit post contractũ oritur ex datione duor; sacramentor; ꝛmutarat: que sunt baptismus ⁊ confirmatio: non autem ex alior; datione seu ministratione. patet in. c. fi. de cogna. spi. li. vj. Ratio est q; in baptismo renascimur/ ⁊ crismatio frontis ipsum confirmat: quod nõ est in alijs sacramentis. Joan. and. in. d. c. fi.

¶ Nota vlterius q; ex hac cognatione. xx. sunt casus prohibiti. r. ratione baptismi: ⁊. r. ratione confirmationis. Ratione enim baptismi contrahitur cognatio spiritualis impediens ⁊ dirimens vt dictus est primo inter has personas.

Baptizatum ⁊ baptizantem.
Baptizatum ⁊ vxorem baptizantis prius cognitam.
Baptizatum ⁊ filios baptizantis.
Parentes baptizati ⁊ baptizantem.
Parentes baptizati ⁊ vxorem baptizantis prius cognitam.

¶ Secundo inter has personas: videlicet inter

Baptizatum ⁊ suscipientem.
Baptizatum ⁊ vxorem suscipientis prius cognitam.
Baptizatum ⁊ filios suscipientis.
Parentes baptizati ⁊ suscipientem.
Parentes baptizati ⁊ vxorem suscipientis prius cognitam.

¶ Decc decem casus prohibiti ratione baptismi. Totidẽ in cõfirmatione reperies: in qua sunt confirmatus/ cõfirmãs/ ⁊ tenens ante confirmantem: qui scilicet ponit fasciolam supra frontẽ post cõfirmationem episcopalẽ. De hoc vide tertium cum glos. in. c. j. de cogna. spiri. lib. vj. Ista clarissime referantur per carmina sequentia.

Spiritualis ab his cognatio fit sacramentis.
Que sunt baptismus/ ac confirmatio frontis.
Personas q; decem connectit quodlibet horum.
Baptizans/ huius vxor si cognita primo:
Ac eius nati sunt abluto sociati.
Cum consorte thori baptizans/ atq; parentes.
Fonte sacro loti/ sunt tali fune legati.
Baptizans ⁊ suscipiens hic equiparantur.
In confirmato totidem reperire licebit.

¶ Hec nota diligenter: quia singularia sunt ⁊ plurimũ vtilia. Nec est plures casus reperire qui matrimonium dirimant.

Queritur ad propositum materie presentis de qstione quotidiana ⁊ apud vulgares satis dubia. Pone q; duo vel plures tenent aliquẽ in baptismo: nunqd isti inter se efficiãtur compatres: Innocentius (et bene) dicit q; nõ. Unde possunt adinuicem contrahere matrimonium. Nam qũadmodus compatres carnales: vt concubinarius ⁊ concubina non prohibẽtur matrimoninm cõtrahere. vt in. c. tanta. qui filij sint legit. Ita isti q; sunt compatres spirituales respectu baptizati non debẽt prohiberi ꝛtrahere matrimoniũ. Et pro hoc facit ter. ⁊ ibi glo. in. c. fi. xxx. q. iiij. vbi dicitur q; maritus ⁊ vxor nõ debent aliquẽ simul de sacro fonte leuare: ne infamentur de facto. nam vulgares existimant illos esse compatres. Hec sunt verba abbatis siculi in. c. martinus. de cogna. spiri. de hoc in summula pauperum.

Masculus ⁊ mulier puerum de fonte leuantes.
Legitime iungi poterunt: nec sunt prohibendi.

¶ Queritur vlterius. Pone q; tenui aliquam puellam in baptismo/ volo contrahere cum eius sorore: an possim: Dicẽdũ q; sic. pater eñ spiritualis si copuletur sorori filie spiritualis bene tenet matrimoniũ. xxx. q. iiij. c. vltimo.

Unde versus.

Duo mee nate germanam spiritualis.

¶ Queritur insup. Pone q; filꝰ meus tenuit in sacris fontibꝰ filiaz/ volo cũ illa filia postq; ad annos nubiles puenerit ꝛtrahere: an licet? Dic q; sic. Potest enim pater sumere filiã spiritualẽ filij sui carnalis: q; licet cognatio spiritualis de patre ad filios descẽdat. vt. c. j. ⁊. c. sup eo. de cogna. spi. Nõ tamen ascendit de filijs ad patrem/ cũ iure cautum nõ reperiat⁊ edictũ de matrimonio. phibitoniũ est: adeo q; cuilibet licet contrahere: nisi expresse. phibeatur in. c. cũ apud. de sponsa. ⁊ matri. Hoc notat Jo. teutbonicus glosator decreti. in. c. fi. xxx. q. iiij. Hoc idem recitat ⁊ approbat Joan. and. in. c. j. de cogna. spi. lib. vj.

Unde versus.

Esse mei nati coniunx mihi spiritualis.
Filia legitime poterit: nec iure vetatur.
Descendunt ⁊ non ascendunt talia vincla.

Multo plura de huiusmodi materia possent adduci: sed p nũc sufficiant. Si tamen vis videre an per ꝓcuratorẽ talis cognatio spiritualis possit contrahi: recurras ad Bar. in. l. gallus. §. fortitan. ff. de libe. ⁊ postbu. ad Ange. aretinũ. in. §. illud. insti. de nup. Ad Joan. and. in regula potest quis per alium. de regu. iur. in. vj. Et ad Panor. in. c. veniens. de cogna. spi. Decisionem tamen communem ⁊ magis approbatam potes notare per versus sequentes. In quibus patet q; licet matrimonium per ꝓcuratorem possit contrahi. c. fi. de ꝓcura. lib. vj. non tamen cognatio spiritualis.

Unde versus.

Procurator habet nodos vincire iugales.
Non tamen hos nexus domino dat spirituales.

¶ Sequitur arbor ciuilis.

Arbor ciuilis decimũ ad

gradum descendentis peculiaria declaratio.

Radus hinc ꝛ consanguinitatis diffinitionibus omissis. Sciendũ q̃ numeratio punctor̃ qui sunt in cellulis est numeratio gradũ habito respectu ad cellulã vacuã a qua oẽs sumit nom̃: exceptis his que per genitiuũ nominant. Hãc Jo. andree. noie sui bideli Petruci vult vocari. Dicitq superiores sunt cõputationẽ iuris canonici denotãt. Illi aũt qui inferiorẽ locũ retinẽt: cõputationẽ ciuilis iuris exprimunt qb canonico subesse ipsa gdũ situatio declarat. Et predicta cõputatiõe si diligẽter inspicit apparet ep in ascẽdentiũ ꝛ descẽdẽtiũ numeratione ms vtriq; cõcordat: quia in eis persona addita personẽ carnis, ppagationem gradum adducit.

Et aũt hãc arbor cũct̃ ino tescat: notãde sũt tres regle.

Cp̃a ascẽdẽtiũ ꝛ descẽdẽtiũ quot sunt psone de qb querit cõputatis intermediis vna dempta tot sunt grad̃ inter eas. Verbi gra. Albañ distat a Petruccio quattuor gdib̃: ꝛ sic de alijs.

Scõa (ex ius ciuile cui tm̃ gratia hec arbor fuit hĩ impssa) talis ẽ. Collateraliter i linea eq̃li ẽto gdus distat a cõi stipite toto duplicato distãt inter se: vl sibi attinent: vt. P. ꝛ pnepos ppatrui distãt octo gradib̃ cũ abauum stipitẽ facis. Nã fin leges q̃libet persona gradũ facit in collateralib̃. vnde duo fratres duos efficiũt grad̃.

Tertia collateralium in linea inequali quod sunt pso nes (repite depto) tot sunt grad̃. Unde Petrucius distat a ppatruo quinq; gradibus: ab ei filio ser: ꝛ sic de alijs.

Non inutile fore tan iudicabit si aliquid de cõputationis diuersitate iter ius ciuile ꝛ canonicũ subiũgerim̃. In legibus ob nihil aliud ipsa gradũ mẽtio facta est: nisi vt hereditas vel successio ab vna ad alterã psonã inter cõsanguineos deferatur. In canonib̃ vo ob hoc pgenies cõputatur: vt apte mõstret̃ ps̃as ad quotã generationem a cõsanguineo q̃ nuptus sit abstinendum. Hac ergo de causa q̃ hereditates nequeũt deferri: nisi de vna ad alterã personã: ideirco euenit̃ ciuilis imperator: in singulis psonis singulos perficere gradus. Quia vo nuptie fiũt duab̃ nõnas let fieri psonis. tõ facti canones duas in vno gradu sistuere psonã. Hec habentur plene. c. ij. xxx. q. v. et ferme per totã illam questionem.

Multa dies: varijsq; labos: duxisse paratur.

Virtus nõtias: que modo clara patet.

Qui hec impsim̃ curauit: multis pdesse putauit.

Laus deo.

HECEST ARBOR CIVILIS,

Christofori porci in arborem ⁊ ipsius intelligentiam questiones plurimum vtiles.

Ista declaratione iuris canonici ⁊ ciuilis: ⁊ etiā intelligentia inter ius ⁊ ius canonicū: vtroq; eōrum iure pater ⁊ mater sunt in primo gradu ascendentiū: ⁊ similiter filius ⁊ filia descēdentiuz: ⁊ sic supra ⁊ infra in infinitum: qz in dinumeratione graduū linea ascendētiū ⁊ descendentiū vtriusq; iuris habuit respectū ad stipitē: scz ad primū parentem: vt bic cū glo. xxv. q. v. ad fedem. Jn linea transuersali iter ius ciuile ⁊ ius canonicū duplex est differētia. Prima qz iuri ciuili frater ⁊ soror: sunt in scdo gradu: iure canonico sunt in primo. ratio differētie sumitur ex regula iuris ciuilis que dicit q; vnaquecz persona adiecta nouū gradū generat: vt bic in vñ. hactenus. vñ cum ego sim in primo gradu patri meo: si nascatur mihi frater vel soror: ex generatione huius psone causatur nouus gradus: ⁊ 2sequenter appellatur i scdo: sed iure canonico ideo appellatur in primo: qz ius canonicū nō 2sideravit dinumerationē graduū in linea transuersali habito respectu ad stipitem. i. cōem parentem: sed 2sideravit q; duo fratres ⁊ due sorores tribuunt initium linee transuersali: ideo in primo gradu illius linee illos constituit. Scda differētia est: qz iure ciuili regula traditur q; in linea transuersali sola persona adiecta facit nouū gradū: vt bic. iure aūt canonico pro regula traditur vt ad causandū nouum gradū due persone requirant dicto. c. ad fedem. Rō differentie qz ius canonicū dinumerat gradus ratione copule matrimonialis. vnde cum ad causandum copulam matrimonialē requiratur 2cursus duarū personarum: ita ad causandus quo ad eam. Sed ius ciuile dinumerauit gradus quo ad hereditates ⁊ tutelas. vnde cū tutela ⁊ hereditas deferatur de vna persona in aliam nmrum si vna quecz; psona generat nouū gradum. Jsta fuit ratio posita in. d. c. ad fedem. Quo igitur ad inbibendā vel pmittendam copulam matrimonialem dinumerabundus sm ius canonicū. quo aūt ad tutelas ⁊ hereditates deferēdas cō numerabuntur sm ius ciuile.

¶ Circa scōm dicit q; vsq; ad primū gradum deferūtur hereditates ⁊ tutele. vidistis. 3. ti. j. §. fi. cū sua glo. ⁊. §. de le. tu. in ter. ⁊ in glo.

¶ Circa tertium dicite q; olim erat prohibita copula matrimonialis vsq; ad septimū gradū agnationis vel cognationis inclusiue. hodie autem est prohibita vsq; ad quartum gradum inclusiue dinumeratione facta sm ius canonicū. c. non debet. extra de consang. ⁊ affini. Sed hic dubitatur. Pone q; vnus sit in quinto grada trāsuersali: alius sit in quarto: an impediatur copula matrimonialis: Si ispiciam' persona cristentem quarto gradu: illa impeditur. si ispiciamus personam cristentem in quinto gradu: permittitur. Dicite q; copula ē permittenda: qz quoto gradu remotior distat a stipite: eodem gradu distat a quolibet descendente. c. fi. extra de 2sang. ⁊ affini. Jllud tū ē palam q; inter ascendentes ⁊ descendentes. est. prohibita copula matrimonialis in infinitum: vñ si adam vineret prorem haberet non posset. §. inter eas. ⁊ ibi glo. §. de nup.

¶ Sed quid de gradu affinitatis: dicite q; licet olim rōne affinitatis esset. prohibita vsq; ad tertium gradum vt aliqui dicere: veritas tñ hodie est q; solum. prohibetur quoad gradū primū. vt no. glo. in. c. nō oz. extra de consang. ⁊ affini.

Affinitas an 3batur cr coitu il licito.

¶ Sed nūquid q; 2iunctionem illicitam causatur affinitas: Jn 3 articulo, non parcam in totū verecundie. Archi. xxv. q. iij. c. extraordinaria. dixit q; hanc dissolui matrimoniū ⁊ in hoc bene: sed non causari affinitatē. ppterea qz affinitas est regularitas psonarū ex nuptijs descendentiū. l. nō facile. §. affines. ff. de gradi. vbi ergo non sunt nuptie/ ibi non causatur affinitas. Sed glo. tenuit 3tium in. §. affinitatis. §. ō nup. que communiter comprobatur per. c. tue. ⁊ per. c. iozdane. ⁊ p ca. discretionem. extra de eo qui cogno. 2sang. vro. fuc. Stat igitur 2clusio q; per illicitam 2iunctionem 3bitur affinitas. Sed quid si qs nō intrauit claustra vnde in circuitu tñ palpitauit: vel feras reseruit: fz opus non explenit: an 3batur affinitas: glo. i. d. c. extraordinaria. dicit q; non. Jtez dicit illud qō non dico. Dicit Jnno. q; ad causandū affinitatem requiritur 2cursus vtriusq; sanguinis. Sed tñ cā cuitan/ di peccata: ius canonicum ⁊ sancta mater ecclesia in dubio presumūt er copula 2cursum vtriusq; sanguinis ⁊ maris ⁊ femine interuenisse. ciuuenis. extra de spon. Addite predictis q; si aliquis promiserit alicui illam accipe in vrorem/ postmodum habeat copulam cuz ea sine aliqs verbis: intelligitur validum matrimoninm ertitisse 3ctū: nec cū alia 3bere posset: fz matrimonium postea 3ctum esset dissoluendū. cis qui fidem. extra de spon.

¶ Circa quartū. Dicite breuiter q; in gradu ascendētiū ⁊ descēdētiū non posset papa dispēsare vt copula matrimonialis 3batur: nō poset enim papa dispensare q; filia patri copularetur. Jtez in linea trāsuersali in gradu primo: vñ non posset papa dispensare q; frater sorori nubat. Jtē nec in gradu secūdo linea cristente inequaliter. vñ nō posset dispensare q; neptis patruo nuberet vel auūculo. Jn linea vo cōli bene posset dispensare vt consanguinea consanguineo copulare/ ita communiter cōcluditur. in. c. litteras. extra de resti. spo. facit. c. gaudemus. extra de vino.

¶ Sed an papa possit dispensare vt matrimonium semel 3ctum dissoluatur: Dicite breuiter aut matrimoniū fuit per copulam carnalē 2summatum aut nō. prioze casu non pōt. posteriore aūt sic: qz primo casu effecti fuere duo in carne vna: scdo vo non. Jtem qz matrimoniū consummatum fortitur naturam ex constitutione diuina 3 quā non potest papa dispensare. c. proposuit. extra de concess. preben. fz matrimonium non consummatum fortitur naturam ex 3stitutione ecclesie 3 quam papa bene potest dispensare. ista est glo. ordi. i. c. ex publico. extra de cōuer. coniuga.

Primo ⁊ secundo ⁊ tertio vsq; ad quem gradū pbi betur.

Primo ⁊ secundo ⁊ 3cium vsq; ad quem gradū pbi betur.

¶ Sz nunqd maritus ⁊ vror possint se separare: Dicite aut copula nō est subsecuta. ⁊ tunc glibet eoz altero inuito pōt separare nūmo/ mū p ingressum religionis secus si copula fuerit subsecuta: nisi vterq; 2cordauerit q; vterq; pariter itrauerit religionē: vel alter q; remanet in seculo sit talis 2ditionis ⁊ qualitatis q; nulla suspitio fornicationis sinistra sit 3cum: vt qz sit etate 2fectus. c. quidam. c. verum. c. vroratus. c. cum sis preditus. extra de conuer. coniuga.

UNIVERSIDAD DE

scs inferiores ⁊ supiores: ⁊ ex latere venientes, vt in aut. de here. ab intesta. in princi. Primo descendentes in infinitum vocatur. vt. ff. de here. que ab intesta. ff. j. ⁊ in aut. de here. ab inte. ff. j. His cessantibus vocantur ascendentes primo pater ⁊ mater. secundo auus ⁊ auia. ⁊ sic deinceps. sic tamen vt fratres ex vtroq; parente defuncto coniuncti cuz bis superioribus vocentur: licet quidam dicant cum patre ⁊ matre tantum eos vocari et alios superiores per fratrs excludi. ⁊ pro nobis est auté de here. ab intesta. ff. fivo cum accedentibus. ⁊ ff. de suis ⁊ legi. l. ij. ff. bereditas superioribus cessantibus. Primo frater ex vtroq; parente: et sororz eoruz filij. Secuido ex altero tantuz ex eorum filij. Tertio hec regula obtinet: vt qui propior est in gradu ꝛc. vt hic. et in auten. de here. ab intesta. ff. si reliquum. ⁊. ff. si vero neq; frater. ⁊ in auten. vt fratrum filij. ff. j. coll. ix. Accursius. Addunto. Dic q; bodie est sublata differẽtia agnationis ⁊ cognationis: vt in. d. ff. j. in auten. de here. ⁊ ab intesta. de. Ubri.

a ¶ Tradidimus. vt. ff. proximo. ff. ⁊ hoc codẽ §. Accursius.

b ¶ Exceptis. excipit ab eo qd. ff. direxat. qui integrum ꝛc.

c ¶ Preferũtur. vt. ff. de suc. cogna. j. respon.

¶ De successione libertorum. ¶ Supra de successione ingenuorum visum est. Et quia in bonis libertorum est dare successiones. ideo de bis subdit. Uñ nota quod dicit h. Accur. De successione libertorũ passiue accipe. i. qualiter succedatur eis. non actiue. id est qualiter ipsi succedant alijs.

Diuisio. Nuncᵈ. To tus iste titul⁹ diuidit̃ tres partes. Primo circa successiones libertorum ponit duplex ius antiquum. Secuido ponit suum statutuz circa successionem et q vsq; ad quartũ graduz agnati patronorum succedunt liberto. Tertio ponit aliam nouam cõstitutionem circa personas ⁊ genera libertorũ. Secunda ibi: Sed nostra. Tertia ibi: Sz hec. Aretinus.

d ¶ Hunc. quia bucusq; de bonis ingenuoꝝ dixit.

e ¶ Olim. scs lege. xij. tabularum. ⁊ hoc est primum ius. quartuor. sequuntur hic. et. j. §. i. et. §. postea. ⁊. §. sed nostra.

f ¶ Impune. id est sine timore testamenti rumpẽdi. Accur.

g ¶ Ita demũ. ⁊ nõ aliter. des sunt: neq; agnatiõis iure aliquis preferri debeat: sm ea que tradidimus[a]. Exceptis[b] fratre ⁊ sorore emancipatis: qui ad successionem fratrum vel sororũ vocantur: qui et si capite diminuti sunt: tamen preferũtur[c] ceteris vlterioris gradus agnatis.

De successione libertorum. Titulus. viij.

¶ Olim patronus habebat ex lege. xij. tabularum ius in bonis liberti soluz ab intestato: nullo suo herede relicto.

Nunc[d] de libertorum bonis videamus. Olim[e] itaq; licebat liberto patronũ suũ impune[f] testamento preterire. Nam ita demũ[g] lex. xij. tabularum ad hereditatem liberti vocabat patronum si intestat⁹ mortuus esset libert⁹ herede suo nullo relicto. Itaq; intestato mortuo liberto si is suum heredẽ[h] reliquisset patrono nihil[i] in bonis eius ius erat. Et si quidem ex naturalibus[k] liberis aliquem suum heredem reliquisset. nulla videbatur querela[l]. Si vo adoptiuus filius fuisset aperte: iniquum erat nihil iuris patrono superesse.

¶ Preterito iure patronus in liberti bonis dimidiam habebat: nõ solũ herede instituto sed etiam ab intestato relicto filio adoptiuo. Ipsum tamen patronũ excludebat liberi: siue essent in potestate siue emãcipati: siu ectiã in adoptionem dati: dummodo instituti essent aut preteriti bonorum possessionem petiissent. Aretinus.

¶ Qua de causa postea[m] pretoris edicto hec iuris[n] iniqtas emẽdata est. siue cñ faciebat testamentum libertus[o] iubebatur ita testari: vt patrono partem dimidiaz[p] bonorum suorum relinqueret: et si aut nihil aut minus partis dimidie reliquerat: dabatur patrono contra tabulas testamenti partis dimidie bonoru m[q] possessio siue intestatus moriebatur: suo heredẽ relicto filio adoptiuo dabatur eque patrono contra hunc suũ heredem partis dimidie bonorum possessio. ¶ Prodesse autez liberto solebant[r] ad excludendus[s] patronum naturales[t] liberi non solum quos in potestate moritz tempore habebat: sed etiam emancipati et in adoptionem dati[v]: si modo ex aliqua parte scripti heredes erant: aut preteriti contra tabulas bonorũ possessionem ex edicto pretorio petierant. naz ex heredati nullo modo repellebãt[x] patronum.

¶ Per legem papiam patronus vocabatur ad successionem liberti vna cum filijs ipsius liberti pro virili: nisi tres vel plures fuissent liberti: vel libertus minus centuz aureis habuisset in bonis: siue decesserit intestatus: siue condito testamento. Aretinus.

¶ Postea[y] vero lege papia adaucta sunt iura patronorum: qui locupletiores libertos habebãt. Tantum[z] est enim vt ex bonis ei⁹ qui sertertiorum. ℔. milium patrimonium reliquerat: et pauciores ℌ tres liberos habebat: siue is testamento facto: siue intestat⁹ mortuus erat: virilis pars patrono debebatur[a]. Itaq; cum vnum quidem filium filiam ve heredem reliquerat libertus: pinde pars dimidia debebat patrono ac si is sine vllo filio filia ve intestatus decessisset. cum duos duasve heredes reliquerat tertia ps debebat patrono. si tres reliquerat repellebatur patrono.

¶ Hodie si libertus habeat minus ℌ centum aureos in bonis: ⁊ fuerit testatus: patronus excluditur. Si autẽ testatus non fuerit: ei succedit in totum non extantibus liberis. Si vero vltra centũ aureos habuerit: patronus a liberis excluditur: liberis vero nõ extantibus succedit in totum ab intestato: sed facto testamento patronus habet tertiam sine onere. hoc dicit Aretinus.

¶ Sed nostra[b] constitutio quaz pro omni natione[c] greca lingua compendioso tractatu habito cõ posuimus[d] ita huiusmodi causaz diffiniuit: vt si quidem libert⁹ vel liberta minores centenariis sint id est minus centum aureis habeant substantiam. (Sic[e] cñ legis papie summã interpretati sumus vt pro mille sextertijs vn⁹ aureus computetur) nullum locuz[f] habeat patronus in eoruz successione: si tamen testamentum fecerint[g]. Si inautez intestati decesserint nullo liberorum relicto: tunc patronatus ius quod erat ex lege. xij. tabularum integrum reseruauit[h]. Cum vero maiores centenarijs sint si heredes vel bonorũ[i] possessores liberos habeant[k] siue vnum siue plures cuiuscũq; sexus vel gradus: ad eos[l] successiones

n ¶ Juris iniquitas. dic vt. ff. ad tertul. in prin.

o ¶ Libertus. nullum filium habens legitimum ⁊ naturalem. vt. ff. eo. §. prodesse.

p ¶ Dimidiam. Nisi in castris sint bona quesita. vt. ff. de bo. libe. l. iij. §. patronus. Accur.

q ¶ Bonoruz possessio. vñ legitimi. vt. ff. de bo. possef. §. cũq;.

r ¶ Solebant. Hoc iure pretorio: nam de primo non erat dubium. vt. ff. ibi: itaq; intestato ꝛc.

s ¶ Ad excludendũ. patronum sez in totum.

t ¶ Naturales. ⁊ legitimi

v ¶ In adoptionẽ dati. si instituti erãt vt sequitur: alꝫ nec contra tab. datur eis: vt. ff. de contra ta. l. nõ putauit. §. in adoptione.

x ¶ Repellebant. q; pro mortuis habẽtur. vt. ff. de coniun. li. l. j. §. sed et si patrus. + nec a iure ciuili respiciuntur. vt in auten. de he. ⁊ fal. §. ex̃ beredatos.

y ¶ Postea. tertius ius.

z ¶ Tantũ. f. lege papia. ⁊ male: vt⁹ alꝫ. C. de cad. tol. in prin. Accur.

a ¶ Debebatur. ex lege papia.

b ¶ Sed nostra. quartus ius.

c ¶ Oñi natiõe. alꝫ omnium notione: alꝫ omnium notitia.

d ¶ Compositum[j]. et bunius vt credo habeẽ mentio i multis locis. vt. ff. j. de ser. cog. in prin. et §. de le. ag. suc. §. fi.

e ¶ Sic enim. interpositio est.

f ¶ Nullũ locuz. ⁊ in hoc non corrigit̃ ler papia. Et nota q; pdest paupertas filio liberti. sicꝫ alꝫ. C. de epi. ⁊ cle. si quis. §. sinautẽ. Additio. Nota q; pauperta§ prodest §z a tali. pdesse libera nos domine. de quo in. l. cuz facile. ff. si cui plus ℌ p l. fal. ⁊ in. l. si quis ad declinandũ. §. j. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ in auten. cui relictum. C. de indic. vidui. tol. Ang.

g ¶ Fecerint. f. isti liberti minores centenarijs.

h ¶ Reseruauit. f. nisa gistitutio. f. vt in totũ succedat. vt. ff. eo. in prin.

i ¶ Bonoꝝ possessores. i. filios emãcipatos: vt ff. de bo. que ab intest. §. emancipati.

k ¶ Habeant. f. liberti.

l ¶ Ad eos. f. liberos lis

Lõtinus Atio.

+ Nisi qñ tractatur ℌ portiõe sua cui accrescat computatur eñ in nũcro filiorũ: vt faciat augeri legitimã fratrũ sec⁹ i fratre minore ⁊ filia dotata p statutũ succedere puta q; nõ possunt. ang.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Cōtinua tio.

¶ De fuli cognatiõe. ¶ Qui. 3. de cognatiõe ꝛ successiõe cognator li bere ꝙditiõis dictũ é. Nũc q; naturali ure ispecto iter seruos ẽt cadit cognatio, ꝛ dubitari posset an iter seruos esset successio. nõ de fuli co gnatiõe merito subdit. Nec ob. q; iter illũ titulũ ẽ successiõe cognato rũ ꝛ istũ sit titul' 'intermedi' de gradib': q; ex quo utrinet ad materiã bo rũ ti. ꝙtinuatio nõ vitia tur. l. reos. ẽ. fi. ff. ẽ duo bus reis. ¶ Docus.

Diuisio.

Illud certũ. ¶ Dor' iste titu. diuidit i tres partes. ¶ Nõ ponit. nũqd seruꝰ habeãt ius cognatiõis ẽre in seruitute: Scõo infert ex rõmb' ꝓpositis videl; q; nõ sp legf q; ꝓ po: ẽi gradu' potio: sit in iure. Tertio illa mes lius declarat. Scda ibi: ¶ Repertis. Tertia ibi: Amotis. ¶ Casus. Dñe iam video q; vos vultis trac. de fuli cognatiõe ꝛ spãles tractatũ facere. nãvos diristis mihi sup ꝑa tertio ti. de suc. cog. circa quos ꝙ bo. pos. vñ cog. quã ꝓtor. primis agnat' pollicet. fola na turali ẽ cã spectat: nũqd igit cognati in statu ser uili ꝙcepti ꝛ nati ꝛ post ea manumissi ꝙ bo. pos. vñ cog. in tertio ordine cã naturali inspecta sibi iuicẽ poterũt succedere. Ad boc rñ. iust. q; non. Illud em̃ certũ est cãdẽ partes edicti ꝓtoris q̃ bo. pos. iur. cog. ꝙmittit ad seruiles cognatiões ãtigt' nõ ꝑtinere: nisi ei aliqua alia. l. ãtiq; talis cog. quoad on' tuteley' ad cetera onera ci. ꝓpo tabaf. vñ vilius erat bmõi cogn. seruilis q̃ad emo lumẽtũ suc. nõ cõputari nec ad onera ꝓ tabaf ꝛ hec vsq; ad nr̃a tpa ita obtinebãt: ſz nos ꝑ ꝓtiõ tutionẽ nr̃as quã ꝑ iure ꝓionat' fecim': q; qdẽ ius ꝓionat' vsq; ad tps nr̃m statis obſcurũ atq; nube plenũ ꝛ vndiq; cõfusũ fuerat: ꝛ B fuggerẽte hũanitate statuim': vt ſi qs i cõfortio seruili ꝓtinctus ẽ libera vel seruꝰ seruilis ꝙditionis muliere liberũ liberos habuit: vel ecõuerſo mulier vel ferua ẽr libero vel fuo liberos cuiuſcq; habuit: ꝛ tãdẽ parentib' ꝛ liberis ẽr fuili ventre natis ad libertatẽ ꝑ uenientibus vel dũ forte ipe mulieres libere erãt: ꝛ ita liberi ab illis nati tigerunt: ꝛ postea ꝑtes g bmõi liberos i fuili ſtatu, ꝛ creauerit ad liber tatẽ puenerint statuimus dico i oib' bis casibus vt oês bi liberi ad suc cessionẽ ꝑtis vel mr̃is ab intestato admittant iur. ꝓionatus in bac ꝑte penitus ſopito. nã bos liberos nõ ſolũ in parentum suo; ſucceſſio nẽ: ſed etã ꝑcedentes liberoꝝ mutuã ſucceſſionẽ aucte ꝑdicte ꝛſtõnis nostre ſpãliter vocamus: ꝛ hoc obtinere ſtatuim' ſiue bmõi liberi ex seruili mr̃e nati ꝓcrea manumiſſi ſoli fuerint ſiue cuz alijs qui post li bertatem parentum ꝙcepti ꝛ nati ad ſucceſſionem vocent: ſiue ex eos dem ꝑcubel eadem mr̃e: ſiue ex alijs nuptijs ꝓcreati fuerint: ꝛ hoc ſta tuimus ad ſtitudinẽ eoꝝ q; ex iuſtis nuptijs ꝓcreanf. Et ſ; dicuntur vſq; ad illum. ¶ Repertis itaq;. Cetera plana ſunt vſq; in fi. ti. q; nõ potest casus pon: nisi ſim̃ q; littera iacet. Fran.

¶ De fuili cognatiõe. Titu. vij.

¶ Cognatio fuilis. i. q̃ bũt ori gine i fuituteno ꝛsiderabat oliz. ¶ Modie vo secꝰ inter ꝑces ꝛ filios et fratres ꝛ sorores. Aretinus.

Illud certũ ẽ ad ſeruiles cognatiões illã ꝑtẽ edicti[b] qua ꝓ cumtatis[c] noie bonorũ poſſeſſio ꝓmittit nõ ꝑtinere[d]. Nã nec vlla antiq; lege talis cognatio cõputabaf[e]. Sed noſtra ꝛſtõne quã ꝓ iure ꝓa tronatus fecim' (qo ius vſq; ad nr̃a tpa[f] satis obſcurũ; atq; nube plenũ ꝛ vndiq; ꝛfusum fuerat) ꝛ et hoc humanitate ſuggerẽte ꝛceſſimus: vt ſi qs i ſeruili ꝛſtitutus cõ ſortio liberũ vel liberos habuerit ſiue ex libera ſiue ex seruilis cõditionis muliere: vel ſi ſerua mulier ex libero vl̃ ſeruo habuerit liberos cuiuſcũq; ſexus ꝛ ad libertatẽ his[g] pucmẽtib': ꝛ bi q; ex ſeruili vẽtre nati ſunt libertatẽ mercuerunt: vel dum mulieres libere crãt ꝛ tpũ[h] i ſeruitute[i] eos habuerunt: ꝛ postea ad libertatẽ puenerunt[k]: vt bi oês ad ſucceſſionẽ ꝓatris vel mr̃is veniant[l]: ꝓnatus iure in hac ꝑte ſopito. ¶ Sos em̃ liberos nõ ſolũ in suoꝝ ꝑentũ ſucceſſionẽ: ſz et alterũ in alteri[m] ſucceſſionẽ mutuã vocauim' ex illa[n] lege ſpãliter eos vocãtes: ſiue ſoli ueniant q; i ſeruitute nati ꝛ post ea manumiſſi ſunt: ſiue vna cum alijs q; poſt libertatẽ parẽtũ cõcepti ſunt: ſiue ex eodem ꝑre: ſiue ex eadẽ matre: ſiue cr alijs nuptijs ad ſimilitudinem eoꝝ qui ex iuſtis nuptijs ꝓcreati ſunt.

¶ In ſucceſſiõib' ab iteſtato ꝓximo vocant ſui bẽdes ꝛ bi q; inter ſuos noiant: q; etiã remotiori gradu ꝙſtituti ꝑcedũt oês aſcẽdẽtes vl̃ collaterales ẽt primiores. Are.

¶ Repetitis[p] itaq; oib' q̃ iã tradidim[q]: apparet nõ ſemp eos q; parẽ gradũ cognatiõis obtinent pariter vocari: coq; amplius nec cũ qdem q; primior ẽt cognatus ſemp potiorẽ cẽ. ¶ Cũ em̃ ꝓia cã ſit ſuoꝝ heredũ ꝛ eoꝝ q̃s inter ſuos bẽdes enumerauimus[q] apparet prouꝑotẽ vel abnepotẽ defuncti potiorẽ eſſe q̃s frem aut ꝓcs matrũq; defuncti. ¶ Si aliqn pr̃ qdẽ ꝛ mater (vt ſupra quoq; tradidimus) ꝓximum gradum cognatiõis obtineant: frater vero ſcõm: prouꝑotes autem tertio gradu ſit cognationis: ꝛ abnepos quarto. nec intereſt an in potestate moriẽtis fuerit[r] an non q; vel emancipatus vel ex emãcipato aut ex femineo[s] ſexu propagatus eſt.

¶ Poſt ſuos vocantur agnati: ꝛ poſt agnatos vocantur cognati ꝓximi exceptis fratrib' ꝛ ſororib' emãcipatis: q; licet cognati ſint: tñ ceteros agnatos vltcrioris gradus excludunt. h. d. Areti.

¶ Amotis[t] quoq; ſuis heredibus ꝛ quos inter ſuos vocari heredes diximus: agnatus qui integrum[u] ius habet agnationis etiam ſ̃ longiſſimo gradu ſit: plerunq; ꝛ potio: habetur q̃s ꝓximior cognatus: nam patrui nepos[v] vel ꝓnepos[x] auunculo[y] vel matertere ꝑfertur[z]. ¶ Toties[a] igitur diximus: aut potiores bari eum qui ꝓximiorem gradum cognatiõis obtinet: aut pariter vocari eos qui cognati ſunt quoriens neq; ſuoꝝ heredum iure: qui que ve inter ſuos here-

+ Sed illõ ꝑcedit ex ſtitiõe poſt li mini: vt ibi no. Ang.

‡ No. q in ſuis quoad mr̃imonius impediẽdũ etiam poſt mãumiſſionẽ deſſe eo gnatio: vt d. ff. illõ. q; etã dr̃ cẽ af finitas: vt d. ff. fuiles. Ange.

f ¶ Noſtra tpa. loquitur iuſtinianus.

g ¶ Dis. f. parentibus.

b ¶ Ipſi. ſcz parentes.

i ¶ In ſeruitute. i. donec ſeruiẽt erant.

k ¶ Peruenerit. ſ. parẽtes

l ¶ Remãt. aliud ſi liber facẽ' fiũ' ꝛ ea manumiſſ' taf. vt. ff. vñ co. l. i. q̃ ſ. 2. ſ. ẽ ca. di. ſ. q̃ aũt. q; ẽibi q̃s ſibi iputeẽ. Sed nũqd ẽt iſte q; eſt i. l. i. q. hodie ſuccederet ꝛ naturali cã inſpecta. vt. C. de ſu. ꝛ legi. be aũt. i ſucceſſiõe: ¶ R ñ. nõ ſ; Jo. q; ꝓto: naturalẽ cãz itueba tur: tñ nõ vocabat eũ vt dictũ ẽ. Jtẽ ſ. C. de ſu. ꝛ le. l. er liba. Sol. ſ. nouũ ins. ‡ Vl̃ ibi loquit q̃ nec de facto erat mr̃imoniũ. Vel ibi quoad bonores loquitur. hic quo ad ſucceſſiones.

‡ Hoc nõ ẽ bonus: q; nõ apparet ꝛceſſe de coꝛrectione: vt ar. l. ꝓpter nupt. i ſi. C. de ap. ang.

m ¶ In alteri' ſucceſſiones. i. parẽtes libis: ꝛ eõ erclnſo ꝓiono: ꝛ hoc ſ; oês. Jtẽ libũ vnũ alteri eidẽ fr̃i fuo: ꝛ ita frater li berti ꝑfert ꝓiono. ꝛ hoc ſ; ꝙſtãbt h. ſz Jo. ſ; ꝑfert eñ ꝓionus fratri.

‡ Iſta cõſter appoꝛbatur ꝓoctoꝛ. hic.

n ¶ Er illa lege. ſ. ſupra dicta greca. Alcour.

‡ Nota ſingularit' illã l. q; poſt ne poteꝛ q̃ cõcurrit cũ patruo vl̃ auũculo ꝛ ꝓnior eſt in gradu potioꝛ eſt iu re nec affumit ꝓonas ꝑrius ſui ꝓtis ibi q; auun culus q̃ ẽin tertio gradu ꝙſtitui ꝑfertur fratri conſo bnno q̃ ẽ in ſ̃no. ꝛ g. l. ti. i. ſ. mẽtũ. in ſ̃. quo ad quintũ gradũ aliter vi cat: ſi ibi vi cem̃. ange.

o ¶ Repetitis. ħ. ſ. cõis eſt ad oês ti. ſ. ħ libꝛo terno poſitos: ꝛ idem in ſequenti ꝓtori. ſ. Sic ꝛ als. ſ. de ſuc. cog. ſ. vltꝛ. ꝛ ad on. ſ. fi.

p ¶ Tradidimus. a ꝓincipio tertij libꝛi.

q ¶ Enumeꝛauimus. vt cuꝛie datos ꝛ emãcipatos: vt. ſ. de be. que ab inte. ſ. i. ꝛ. ſ. emancipati.

r ¶ Fuerit. hoc ſubdiuidit ur.

s ¶ Er femineo ſeꝛu. q̃ſi cũ diminutõe ẽtie ꝑſ. ſuccedit hui' leg'. tpe. ſ. de. q̃ ab ite. ſ. diui. hodie ſine diminutõe. vt i aut. de trie. ꝛ ſe. ſ. necnõ.

t ¶ Amotis. i. ceſſantibus ſuis. fallit adhuc hec regula. Qui ꝓtioꝛ eſt i gradu ꝛc. vt. ſ. ſ. toties. Alcour.

u ¶ Integrũ ius h. ſ. i. capite minut' nõ ẽ. ſic. ſ. de ſuc. co. i. ꝛſi. i ſi. nã ſeꝛcus eſt ſi eſt capite minut'. q; ille ſucceſſiões q̃ veniũt ex lege. ꝛj. tab. pereunt ꝑ minimã capitis diminutionẽ. vt. ſ. ad on. ſ. ſciendum.

v ¶ Plerũq;. ꝓpter frem ꝛ ſoꝛoꝛ ẽmãcipatos: vt. ſ. e. ibi exceptis. Jtẽ ꝓpter quoſdã cognatos q̃ vocant' vt agnati. vt. ſ. de leg. ag. ſuccef. ſ. b et. Jtẽ ꝓopter patrẽ q; filiũ emancipauit: vt. ſ. de leg. ag. ſuc. ſ. fina.

x ¶ Nepos. qui eſt in quinto gradu agnationis.

y ¶ Pronepos. qui eſt in ſexto gradu agnationis.

z ¶ Auunculo vel matertere. qui ſunt in tertio gradu cognationis.

a ¶ Dꝛefertur. in ſucceſſione eius qui tales habet agnatos.

c ¶ Toties. nota regulam bonã. vt. C. cõmu. de ſuc. l. auunculo. ‡ ꝛ. C. vnde lib. i. ħ. Et ad eius euidentiaz nota tres eſſe ordines ſuccedendi ſcz inferiores

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

scz inferiores ꝛ supiores: ꝛ er'latere veniētes. vt in aut. de here. ab intesta. in princi. Primo descendentes in infinitum vocātur. vt. §. de here. que ab intesta. §. j. ꝛ in aut. de here. ab inte. §. j. His cessantibus vocantur ascendentes primo pater ꝛ mater. secundo auus ꝛ auia. ꝛ sic deinceps. sic tamen vt fratres ex vtroq; parente defuncto coniuncti cuz bis superioribus vocentur: licet quidam dicant cum patre ꝛ matre tantum eos vocari et alios superiores per fratrē excludi. ꝛ pro nobis est aut. de here. ab intesta. §. fino cum ascendentibus. ꝛ ff. de suis ꝛ legi. l. ij. §. hereditas superioribus cessantibus. Primo frater ex vtroq; parente: et sororē eoruz filij. Secūdo ex altero tantuz: eorum filij. Tertio hec regula obtinet: vt qui prior est in gradu ꝛc. vt dic. et in auten. de here. ab intesta. §. si reliquum. ꝛ. §. si vero neq; frater. ꝛ in auten. vt fratrum filij. §. j. coll. ix. Accursius. Additio. Dic q; bodie est sublata differētia agnationis ꝛ cognationis: vt in. d. §. j. in auten. de here. ꝛ ab intesta. de c. Inū.

a Tradidimus. vt. §. proximo. §. ꝛ boc codē §. Accursius.

b Exceptis. excipit ab eo qđ. §. dixerat. qui integrum ꝛc.

c Preferūtur. vt. §. de suc. cogna. j. respon.

De successione libertorum. Supra de successione ingenuorum visum est. Et quia in bonis libertorum est dare successiones. ideo de bis subdit. Ēt nota quod dicit h. Accur. De successione libertoū passiua accipe. i. qualiter succedatur eis. non actiue. id est qualiter ipsi succedant alijs.

Lōtinua ꝛ tio.

Diuisio.

Uncō. Totus iste titul' diuidit' tres partes. Primo circa successiones libertorum ponit duplices iuris antiquum. Secundo ponit suum statutuz circa successionem et q; vsq; ad quartū gradum agnati patronorum succedunt libertō. Tertio ponit aliam nouam cōstitutionem circa personas ꝛ genera libertoū. Secunda ibi: Sed nostra. Tertia ibi: Sz hec. Aretinus.

d Nunc. quia bucusq; de bonis ingenuoz dixit.

e Olim. scz lege. xij. tabularum. ꝛ boc est primum ius. quattuor enim sunt vt dic. et. §. j. et. §. postea. ꝛ. §. sed nostra.

f Impune. id est sine ti more testamenti rumpēdi. Accur.

g Ita demū. ꝛ nō aliter. des sunt: neq; agnatiōis iure aliquis preferri debeat: sm ea que tradidimus[a]. Exceptis[b] fratre ꝛ sorore emancipatis: qui ad successionem fratrum vel sororū vocantur: qui et si capite diminuti sunt: tamen preferūtur[c] ceteris vlterioris gradus agnatis.

De successione libertorum. Titulus. viij.

Olim patronus habebat ex lege. xij. tabularum ius in bonis liberti soluz ab intestato: nullo suo herede relicto.

Nunc[d] de libertorum bonis videamus. Olim[e] itaq; licebat liberto patronū suū impune[f] testamento preterire. Nam ita demū[g] lex. xij. tabularum ad hereditatem liberti vocabat patronum si intestat⁹ mortuus esset liber⁹ herede suo nullo relicto. Itaq; intestato mortuo liberto si is suum heredē[h] reliquisset patrono nihil[i] in bonis eius ius erat. Et siquidem ex naturalibus[k] liberis aliquem suum heredem reliquisset. nulla videbatur querela[l]. Si vō adoptiuus filius fuisset aperte: iniquum erat nihil iuris patrono superesse.

Pretorio iure patronus in liberti bonis dimidiam habebat: nō solū herede instituto sed etiam ab intestato relicto filio adoptiuo. Ipsum tamen patronū excludebat liberi: siue essent in potestate siue emācipati: siu ectiā in adoptionem dati: quimodo instituti essent aut preteriti bonorum possessionem optinuissent. Aretinus.

Qua de causa postea[m] pretoris edicto hec iuris[n] iniqtas emēdata est. siue eīn faciebat testamentum libertus[o] iubebatur ita testari: vt patrono partem dimidiaz[p] bonoꝝ suoꝝ relinqueret: et si aut nihil aut minus partis dimidie reliquerat: dabatur patrono contra tabulas testamenti partis dimidie bonoꝝ m⁹ possessio siue intestatus moriebatur: suo herede relicto filio adoptiuo dabatur eque patrono contra hunc suū heredem partis dimidie bonorum possessio. Prodesse autez liberto solebant[q] ad excludendos[r] patronum naturales[s] liberi non solum quos in potestate moritis tempore habebat: sed etiam emancipati et in adoptionem dati[t]: si modo ex aliqua parte scripti heredes erant: aut preteriti contra-

b Heredem. naturalem vel adoptiuum: vt. §. immit.

i Nihil. i. nullum. sm Jo.

k Ex naturalibus. ad differentiam adoptiuorum.

l Querela. i. non poterat patronus conqueri. Accur.

m Qua de causa postea. sm ius.

tabulas bonoꝝ possessionem ex edicto pretorio petierant. naz exheredati nullo modo repellebāt[u] patronum.

Per legem papiam patronus vocabatur ad successionem liberti vna cum filijs ipsius liberti pro virili: nisi tres vel plures fuissent liberti: vel libertus minus centuz aureis habuisset in bonis: siue decesserit intestatus: siue condito testamento. Aretinus.

Postea[v] vero lege papia adaucta sunt iura patronoꝝ: qui locupletiores libertos habebāt. Cautum[x] est enim vt ex bonis ei⁹ qui sextertiorum. C. militum patrimonium reliquerat: et pauciores q̄z tres liberos habebat: siue is testamento facto: siue intestat⁹ mortuus erat: virilis pars patrono debebatur[a]. Itaq; cum vnum quidem filium filiam ve heredem reliquerat libertus; pinde pars dimidia debebat patrono ac si is sine vllo filio filiave intestatus decessisset. cum duos duasve heredes reliquerat tertia ps debebat patrono. si tres reliquerat repelle batur patronus.

Si dodie si libertus habeat minus q̄ centum aureos in bonis: ꝛ fuerit testatus: patronus excluditur. Si autē testatus non fuerit: ei succedit in totum non extantibus liberis. Si vero vltra centū aureos habuerit: patronus a liberis excluditur: liberis vero nō extantibus succedit in totum ab intestato: sed facto testamento patronus habet tertiam sine onere. hoc dicit Aretinus.

Sed nostra[b] constitutio quaz pro omni natione[c] greca lingua compendioso tractatu habito cō posuimus[d] ita huiusmodi causaz diffiniuit: vt siquidem libert⁹ vel liberta minores centenariis sint id est minus centum aureis habeant substantiam. Sic[e] eīn legis papie summā inter pretati sumus vt pro mille sextertijs vn⁹ aureus computetur: nullum locuz[f] habeat patronus in eoruz successione: si tamen testamentum fecerint[g]. Si nautez intestati decesserint nullo libertoꝝ relicto: tunc patronatus ius quod erat ex lege. xij. tabularum integrum reseruauit[h]. Cum vero maiores centenarijs sint si heredes vel bonoꝝ possessores liberos habeant[i] siue vnum siue plures cuiuscūq; sexus vel gradus: ad eos[l] successiones

n Juris iniquitas. dic vt. §. ad tertul. in prin.

o Libertus. nullum filium habens legitimuz ꝛ naturalem. vt. j. eo. §. prodesse.

p Dimidiam. Nisi in castris sint bona quesita. vt. ff. de bo. libe. l. iij. §. patronus. Accur.

q Bonoꝝ possessio. vñ legitimi. vt. j. de bo. posset. §. cūqz.

r Solebant. Nocture pretorio: nam de primo non erat dubium. vt. §. ibi: itaq; intestato ꝛc.

s Ad excludendū. patronum scz in totum.

t Naturales. ꝛ legitimi

v In adoptionē dati. si instituti erāt vt sequitur: aut nec contra tab. datur eis: vt. ff. de contra ta. l. nō putauit. §. in adoptione.

u Repellebant. q; pro mortuis habētur. vt. ff. de coniun. li. l. j. §. sed et si patruus. + nec a iure ciuili respiciuntur. vt in auten. de he. ꝛ fal. §. exheredatos.

x Postea. tertiuz ius.

z Cautū. s. lege papia. ꝛ male: vtr als. C. de caduc. tol. in prin. Accur.

a Debebatur. ex lege papia.

b Sed nostra. quartuz ius.

c Oñi natiōe. als omnium notione: als omnium notitia.

d Composuim⁹. et bunus vt credo babet mentio i multis locis. vt. §. ti. j. de ser. cog. in prin. et §. de le. ag. suc. §. fi.

e Sic enim. interpositio est.

f Nullū locuz. ꝛ in boc non corrigit lex papia. Et nota q; pdeft paupertas filio liberti. sicc als. C. de epi. ꝛ cle. li quis. §. sinautē. Additio. Nota q; pauperta⁹ prodest §. a tali. pdeste libera nos domine. de quo in. l. cuz facile. ff. si cui plus q̄ p l. fal. ꝛ in. l. si quis ad declinandā. §. j. C. de epi. ꝛ cleri. ꝛ in auten. cui relictum. C. de indic. vidu. tol. Ang.

g Fecerint. sifti liberti minores centenarijs.

h Reseruauit. sinsa ysti tutio. s. vt in totū succedat. vt. §. eo. in prin.

i Bonoꝝ possessores. i. filios emācipatos: vt §. de bo. que ab intest. §. emancipati.

k Habeant. s. liberti.

l Ad eos. s. liberos li

+ Nisi qñ fractatur ꝺ portiōe sua cui accrescat computatur eñ in nūero filioꝝ: vt faciat augeri legitimā fratrū sec⁹ i fratre minore ꝛ filia dotata p statutū succedere ḟnata q; nō possunt. ang.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

berorꝫ qui tñ heredes instituti sic abstinuerint: vel mirti hereditatel integrum restituti fuerint dabitur patrono ius succedẽdi.vt.ff.de bo. lib.t si ex modica.§.si filius.

a ¶ Omnibus modis. sed nũquid ecõtra moriente filio qui ẽ libertus preponitur pater patrono? Respon.sic.vt.ꝫ.titu.j.de ser.co.in fi.j.rñ.

Additio. Not.q͡ licꝫ patronus ercludit p filios liberti: ita etiã p parẽtes liberti.7 idem no.glo.ꝫ. titu.j.in fi.in verbo.alterius.Ang.

b ¶ Vocauim⁹.etiã ante fratres liberti.qõ dic.vt ꝫ.ti.j.in fi.j.rñ.

c ¶ Fecerint. scilicet ad extrancos.

d ¶ Mater sine auus.q͡ rum preteritio pro erbe redatiõe habetur. vt.ꝫ. de erbere.liberꝫnum. ¶ mater.

e ¶ Nõ possint. Q͡ iusta causa ingratitudinis ĩ tercesit.q͡ sunt.vii . vt in aut.vt cũ de ap.co.§. cãs.quo casu nullo iure agunt.vt in aut.de ĩmẽsis do.§.fin.in fine. Sed quid si filius emancipatum pater pretereat fine cã: vnde cõtra tabulas habet: non antez quere las: videtur admittẽdi patronus. Sed rñ. hic large accipi de iofficio. vt etiã contineat p ℈tab.sic.C. fami.ber.l.filii. Alexur. Additio. Nec obstat q͡ bodie ad instar filii ꝫ potestate ꝑteriti videatur posse dicere nullum ꝛc. Cum sit sublata differẽtia emãcipationis: 7 patricie potestatis: q͡ illud est verum ab intestato. non autem ex testamento. Ang.

Testiꝫ officiosuꝫqꝫ q͡ cõtinet erbereda rationem et ꝑteritiõez.

f ¶ Constitutione. Scilicet greca. Alexur.

g ¶ Et antea . sicut erat de iure pretorio. vt.ꝫ.c. qua de causa. Alexur.

h ¶ Cõsequntur. Scilz quocunq͡ titulo relicti. vt.ff.de bo.lib.l.iij.§. fi.

i ¶ Constitutione. Scilz cõditione cr.l.greca. vt ff.de condi.cr lege.l.j.

Jus pfo/ natꝰ imultis ꝑfitit. Jus pfo/ natꝰ multipliciꝫ pditur.

k ¶ Repleatur. Preter hoc ius succedendi ẽ et aliud ius patronatꝰ.ſ. jus sine venia.vt.C.de in ius vo.l.ij. Item vt alat eum.vt.ff.de lib.ag. si qs a liberis.§.ſolent. Item vt turpem actionem vel exceptionem cõtra ẽi nõ ꝓponat.vt.ff.de ercep.dol.apud celsum.§.aduersus.ꝛ.ff.de nocare. vt in auten.vt lib.de cete.§.i.colla.vi. Item vt obligationis ꝑditur. Primo si patronus remiserit. vt in auf.vt lib. dce tero.§.illud. + Item si compulit libertum iurare ne acciꝑat ꝓcem. vel libertã ne nũbat.vt.ff.de iur.pa.qui ꝛtra legem.ꝛ.l.adigere. Item si denegat ei alimenta.vt.ff.de bo.lib.si patronus. Jtez ꝓpter tertie partis concessionem: vt hic.ꝛ.ff.de bo.li.l.etiam.§.rotiens: Jtez si alteruter eorum legatus fuerit: vel deportatus.vt.ff.de iure pa.fiue. Jtẽ si natalibus restitutus est libertus.vt.ff.de bo.li.l.etiã.§.j. Jtẽ si mercedem ꝓ futuris operis ab inuito liberto ertorsit.vt.ff.de ag.lib.l.si quis.§.ij quis. Item si libertus domini mortem vindicauerit.vt.ff.de iure ꝑatri.l.penulti. Item si cum capitis accusauerit.vt.ff.de bo.li.q cum maior.j.respon. Item si non suis nummis emptus est vel a pmcipe factionem liberam testamenti impetrauerit.vt.ff.de bo.lib.etiaz. §.ij. Alexurſius.

l ¶ Sine onere. sic in auten.de be.7 fal.§.non autem. Alexur.

m ¶ Liberis. quib⁹ dantur als legata etiã rupto testõ ℈tab.vt.ff. de lega.pre.contra tab.bo.pos.pe.l.j.

n ¶ Prestentur. sed cum filij sint quare non excludũt patronũ.vt. ꝫ.c. §.cum vero maiores. Respond. bi filij erant ingrati.vt.ꝫ.co.§. fi co. Vel dic ꝙ bi liberi erant nepotes qui 7 liberi dicuntur.vt.ff.deverbo. signifi.liberorum.7 eos precedit comm pater.et eis talia legata debant. vt.ff.de li.prete.l.j.§.generaliter.

o ¶ Ad coberedes. Sed nunquid insoliduꝫ tenebuntur coheredes? Rñ. non: vt.ff.de leg.iij . l.fi. §.fi.7 de vulg.ſubſti.7 ſi contra tabulas.

p ¶ Multi. alijs casib⁹. qui sequũtur statim.

q ¶ Patroneꝫ.vt.ff. de bo.lib.patrono. +

r ¶ Liberi.vt.ff.de bo.li. ſi pater erbere. et.l.ſi ex patrono.§.iulianus.

s ¶ Usq; ad quintũ gradum. Aliquid filius tri nepotis ipsius patroni vel etiam ipse trinepos admittetur. Videtur q͡ non. quia hic dicit vsq; ad quintum gradum. Ji quis tamen velit cõtradicere illud ꝓ͡ so iudicet.q͡ omnes ascendentes sui patrũ loco succedunt.vt.ꝫ.de bere. que ab intesta.§.cũ filius. et in autẽ.de bere.ab intesta.§.j. Additio. Jsta glo.nõ procedit ꝓpter duplicẽ rationem.primo q͡ hnon assumitur persona alterius vt cũ altero pariter succedatur.ſcõo q͡ etiã in casu vbi assumitur hnon ẽ vsq; in infinitꝫ. vt per Ang.hic.

Et qua Lno.q͡ is ſi. lia pronire succedãt liberto nõ sit necesse q͡ sint heredes ꝑtestabiles ſi ille tales q͡ patri vel mri succedere possit.angelus.

t ¶ Locentur.ꝓ nostram constitutionẽ.licet olim per bonorum possessiones tanq͡ ex familia vocarentur.vt.ꝫ.de bono. possef.§.v.

u ¶ In capita. cũ eodez gradu plures inueniantur: als patruus nepotẽ ex fratre ercludit.vt.ff.de bo.lib.ſi libertus.§.ſi liberis.

x ¶ Nemũ. scilz ab ipsis patronis.

y ¶ Pene. ꝑpter tria dicit pene. 7 quia hic vsq; ad quintum gradum succedunt: vt hic dicitur. als vsq; ad decimũ vel sertum.vt.ꝫ.de successio.cogna.§.fina. Item quia hic in capita succedunt vt hic dicitur. als non ita.vt.ꝫ.de bered.que ab intesta.§.ct quia placuit. als est vr.in.§.cum filius. # Item quia vnus patroni filius ercludit nepotes ex altero: q͡ non est ita in ingenuis. licet . ſed contradixit.vt.ff.de bo.lib.ſi libertus ꝓterito.§.ſi libertus.7 de legi.tut. tutela.§.ſi duo.

Successio libertinoꝝ ẽ ingenuoꝝ triplicitꝫ differt.

Et ſcrõt q͡ successio ne ingenuoꝝ ꝑfecta desendentes / et vno habentes turvtrunus: secus i successiõe liberti vt hic. fallit in ꝓmiscuis: vt in ca. cũ ꝑcedente iure pa.

3 ¶ Peruenerunt.i.qui facti sunt plene liberi.

a ¶ Quodammodo.nõ enim ẽ vere peculium cum sint liberi.vt. C.de inofficio.testa.l.fi.in fi.

b ¶ Nominatim. quid hoc sit dic:vt.ꝫ.de erbere.lib.ſ.j.

c ¶ Eorum.i.manumissorum.

d ¶ Quibus.i.latinis.

e ¶ Ad ciuitatem romanã.ſ.vt ciuis romanus efficeret impetrãdo ius aureoꝝ anuloꝝ vel natales.qõ inuito ꝓ͡no non ẽ faciendus.vt.ff.de na.re.l.ij.in fi.7.l.pe.7 fi.

f ¶ Constitutione.vt.C.de lat.lib.tol.per totum. Alexur.

g ¶ In ꝑpetuum deberi. # Ro.q͡ qñ ſit arrogatio alicuius iuris intelligit esse ꝑpetua: qz lex semp loquitur: 7 est in viridi obseruantia.vt.l. arriani.C.de bere.Ang.

Jsta glõ. nõ ẽ accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Quibusdam adiectionibus. scilz. r. vel. rj. casibus. C. de lati. li. tol. per totum.

¶ De assignatione libertoꝝ. ¶ Supra visus ē quēadmodum p̄sonꝝ liberi succedāt libertis. Uerū q; liberi interdū ꝛ fiuenerūt assignati liberis p̄sonꝝ: ideo de hac assignatione subdit. Porcius.

Estimatio.

Diuisio.

IN summa. ¶ Totus iste titulus diuiditur in tres partes. Primo q̄ pater p̄t vni ex liberis libertum assignare: ille solus libero succedit. Secundo declarat quibus liberis boc fieri potest Tertio quibus verbis ꝛ in qua voluntate. Secunda ibi: Datur autē. Tertia ibi: Nec interest. Accursius.

b ¶ Senatum. cuius verba fuit. ff. eo. l. j.

c ¶ Pertinēat. nulla. f. facta assignatione.

d ¶ Eius. f. patroni.

e ¶ Filio. etiam postbumo. vt. ff. eo. l. fi.

f ¶ Plures ve liberos. nā in vno non est necesse.

g ¶ Sum. i. an.

h ¶ Euanescat. ff. eod. l. vtrūq; contra. Sol. fm Pla. ibi valet assignatio facta emancipato vt ibi licet emancipatione boc perdatur si antea facta fuerit assignatio: vt hic. arg. ff. de arbi. nō distinguemus. ſ. comp: omisso. Uel dic fm Azo. q; in. l. contraria non dicit heri assignationez in emancipatus: sed an sibi fieri p̄ potestate possit: sed nec in. d. l. de arbi. dicit solum compromissuz: sed non compelli sententiam dicere. Accursius. Additio. Requirit ergo vt assignatio teneat q; filꝰ sit in potestate vt hic. sine sit erberedatus vel non. siue iam natus siue postbumus. vt. l. j. ſ. j. ꝛ. l. fi. ff. eo.

i ¶ Quibuscūq; verbis. etiam nutu, + ff. eod. l. j. ſ. assignare. et pure vel sub conditione. vt. ff. eo. assignare.

¶ De bonorum possessionib⁹. ¶ Supra visum est ꝺ bereditatibus que ex testamento ꝛ ab intestato deferuntur iure ciuili ꝛ partim iure pretorio. Uerū quia pretor interdum emendauit: interdum confirmauit ius ciuile in successione testati ꝛ intestati dando bonorum possessionem: ideo subdit de bonorum possessionibus.

+ Hoc facit vt obligatꝰ assignare rediturus nō teneat tradere fidēs nec ofiū eorum: ꝛ sufficiat discretus suffragatū fundo recipiatis. de quo vide Jo. fa.

Diuisio.

IN. Totus iste titulus diuidit in quattuor partes. Primo ponit causas propter quas fuit introducta bonoꝝ possessio de iure pretorio. Scdo ponit quas bonoꝝ possessiones pretor facit. Tertio imperator: quasdam corrigit: emendat. Quarto quantū tempus ꝛ equale statutuꝝ sit ad agnoscendū bonorum possessionem. Scda ibi: Sunt autē bonorum. Tertia ibi: Sz eas quidem. Quarta ibi: cū igitur plures. ¶ Casus. Domine iam video q̄ vos vultis trac. de bo. pos. dicatis igitur mihi si placet quare bo. pos. inuēte fuerunt: Ad boc rñ. Amice: ius bo. possess. introduxit pretor: gratia antiquī iuris emendandi. Nec enim solum in bereditatibus intestatorū antiquum ius per bo. possef. emendauit pretor: vt supra dictum est. sed etiam in bereditatibus eoꝝ qui facto testamēto decesserūt. Haz olim si alienus postbumus ab aliquo esset institutus q̄us iure ciuili bereditatē adire non poterat: vtpote quia institutio non valebat: iure tamen pretorio innabitur: ꝛ ad bo. pos. admittetur. Et ita loquitur in boc casu qualiter pretor: vetus ius ꝛ facto testamēto per bo. pos. emendauit. Sz licet boc de iure antiquo obtinebat: bo die tamen per nostram constitutionez buius postbumus alienus recte instituꝰ pōt tanq̄ iure ciuili nō incognitus. Sed q̄q̄ dixerim tibi q̄ pretor introduxit bo. possef. gratia antiquī iuris emendandi: neq; impugnandi antiqui iuris sed magis confirmandi gratia p̄tor bo. pos. fol licetur. Pretor enim nō solūz indigentibus a iure ciuili erclusis: ſ etiaz non indigentibus sunz tribuit auxilium. Nam illis q; in testamēto factos bēdes instituti sunt ꝛ de iure ciuili adire possunt bono. possef. fm ta bu. testamenti pollicef. Item ab intestato suos heredes ꝛ cognatos ad bo. possef. admittit. Ui tamen oino bo. pos. remota de iure ciui. ad be reditatez admittuntur. Et bec dicūtur ꝑsq; a d illum. ſ. Quos autem. Fran. de are.

k ¶ Jus bonoꝝ possessionis. i. bonoꝝ possessio: que ē tus persequendi retinendiq; patrimonij q̄ cuiusq; cū is mortuꝰ fuerit. vt. ff. eo. l. iij. ſ. bonorum. Bonoꝝ possessio quid est.

l ¶ Emēdādi. i. supplendi: q; minus plene disposuerat ius ciuile nō cognoscens emācipatos. vt. ſ. de bered. que ab itesta. ſ. emācipati. fic. ff. ad. l. rbo. de iactu. l. vlti. ſ. j. ꝛ fi. Uel dic emendandi proprie: vt in agnatis feminis vbi ius pretorius extra ius ciuile indurit. vt. ſ. de leg. ag. suc. ſ. sed quia ꝛ in postbumo. vt j. ſ. priori.

m ¶ Emendauit. Expone vt. ſ.

n ¶ Alienus postbumꝰ. quis sit. dic vt. ſ. de leg. ſ. postbumo.

o ¶ Nō poterat. ſ. de leg. ſ. postbumus. contra. Solu. vt ibi.

p ¶ Nouerario. ff. e. non est. ſ. vbicunq; contra. Sed bic specialiter ex ii la regula excipit per ipz pretorem. ꝛ quo ad boc derogatur illi regule generali: qr non est dubium quin generi p̄ speciē derogetur. vt. ff. de pe. l. sanctio legum. Generi p species derogatur.

q ¶ Bonoꝝ possessor: fm tab.

r ¶ Sed ꝛ is. ſ. postbumus alienus. Accur.

s ¶ Constitutione: ſ. greca. vt. ſ. de leg. ſ. postbumus.

t ¶ Nō incognitus. ſ; cognitus. Nam institutiones sunt de iure ciuili. vt. ff. de inst. ꝛ iure. ius autem ciuile.

v ¶ Neq; emendauit. vt. ſ. eodem. j. responso. Et dic emendandi. id est supplendi.

x ¶ Neq; impugnandi. vt. ſ. priori. respon. Et dic. id est corrigendi.

y ¶ Ueteris iuris. ſ. ciuilis.

z ¶ Bonoꝝ possessionem. Nota tres vias pretoris.

a ¶ Remota. quare ergo facit pretor: R̄ñ. vt successionibus vias ampliaret. vt. j. c. ſ. quos. ſic. ff. de leg. ꝛ. cuꝰ filius. ſ. varus. Arg. ſ. ff. naucau. sta. idem. ſ. sed an sit. ꝛ. ſ. sed ñ gratis. Additio. Dic q̄ immo concordant: q; ibi ꝛ ſi non necessarium: vtile tamen fuit pretorem semtro mittere: q; qui recipit omnino tenetur vt ibi: q; non semper erat de iure ciuili. fm Ang. bic.

¶ Quos autem. ¶ Casus. Domine iam video q̃ prætor succurrit: nõ solum indigentibus: ꝫ pro deo nũ quid est? & alia differentia inter eos q̃ succedunt de iure prætorio: Ad hoc rñ. q̃ sic. Illi enim quos solum prætor ad successionẽ vocat ipso iure heredes non sunt: nam prætor heredes facere nõ põt per. l. 1. enim tñ: vel per similem constitutionem iuris veluti per senatusco̅ sultum: vel p cõstitutiones principum fiunt heredes: sed illi quib̃ prætor dat bo. poss. loco heredum constituuntur: & in bo. poss. loco heredũ cõstituuntur: a bono. pos. appellãtur. & hec dicuntur ad illũ. §. adhuc autem.

a ¶ Ad bereditates. i. ad successiones: vt emancipatos ab intestato: & cognatos.

b ¶ Per senatusco̅sulta. tertu. & orfi.

c ¶ Constituuntur. vt. C. de suis & leg. here. l. fina. Additio. Item in successionibus ex cõstitutione alicuius baronis vel marchionis: quia censetur esse ius prætorium. & nota q̃ non habent misi actiones vtiles nec ciuiles efficiũtur: prætorie ꝫ Angelum.

¶ Adhuc aũt. ¶ Casus. Hic iã video quare prætor introduxit bo. pos. & in quo differãt illi q̃ admittunt ꝫ iure ciuili ab his qui de iure prætorio admittũtur: nũquid est aliqua alia ratio q̃ nos uit prætor tripe successiones ampliaret. Et tripe respõdet q̃ sic. Adhuc cñ oẽs alios gradus in bono. poss. vandis fecit prætor. Multũ cñ studuit prætor ad hoc ne aliqs sine successione moriatur: ita ius prepicendarũ bereditatũ p. l. rij. tab. in fin b angustissimi ꝫstituũ prætor ex bono & equo bo. pos. introduxit: & introducẽdo dilatauit: & hec dicũtur vsq̃ ad illũ. ſ. Sunt aũt bo. pos. Cuius casus ẽ planissimus vsq̃ ad illum. ſ. sed cas.

d ¶ Plures. q̃ lex. rij. tab. vel q̃ dr erat.

e ¶ Ne quis. sic. ff. de interroga. act. & quia.

f ¶ Istam angustissimis. nã sui heredes & agnati tñ succedebãt de iure ciuili in integrũ bñes q̃ nõ sunt emãcipati. de aliqs cñ nõ ẽt. ſ. debere. que ab intestato. ſ. j. & de legi. agna. suc. in pun.

g ¶ Preteritis liberis. siue emancipatis siue non: vt. C. de li. pre. mariñ. circa pun. Accur. Additio. Nõ tñ datur exheredatis. ité nec institutis niſi ꝫmisso edicto p̃teritos. vt. l. nõ putaui. in princ. & ſ. fi. ff. de ſtab. l̃z adhuc dictus p̃teritus nõ petat: nec amplius petere possit ꝫ tabulas. ſm Ang.

Liberi p̃teriti habẽt duo remedia ad impugnãdũ testñ.

+ Etiã si sit nullũ testñ vt q̃: sine cã p̃teriti fit sicut de filio supradicto: & hec. & in ascendentibus p masculinum sexus: sec̃ si p femininum: q̃ vat ꝛc la rñ. l. illũ. §. ad testamẽta. ff. & tab. ang.

Pũ q̃ iure venit ad bona filij emãcipati

b ¶ Lõtra tabulas. sed quare datur suis ſtabulas: cũ ipso iure nulluz sit testñ. vt. ſ. de erbere. lib. in pun: ſ. ñ. duas hꝫ vias. vna ꝫ de iure ciuili p quam põt dicere nullum aliam de iure prætorio p quam nõ dicit nullum sed annullandũ: cum nec fieri nec desinere possit heres de iure prætorio. vt. C. de libe. præte. l. ñ. ſ. & ſ. quos aũt. Item quare ſtabulas & ex testõ: cum magis ꝫ testñ dici deberet cum rumpit testñ. vt. C. de col. vt liberis: ñ. ñ. ideo sic dicitur: q̃ sine testõ competere nõ potest. Item quare hanc p̃emisit cum fm tab. dignior sit: ñ. q̃ dos nec ista competit illa dari non potest. vt. ff. de contratab. l. illud. ſ. fi. & de secun. tab. l. j. ſ. equissimum. j. respon. Item nunquid hec parenti datur cõtratab. filij emancipati: Respon. sic. ad instar patroni. vt. ff. si a pa. quis fa. manu. l. j. & argu. ff. de bo. dã. l. fina. sic. ff. si tabu. testa. nul. exta. l. j. +

i ¶ Scõm tabulas. sic. ff. si ta. te. nulle ex. l. j. Item hoc q̃ testñ factũ ẽ in scriptis. als fm nuncupationem. vt. C. de secũ. tab. l. ij.

k ¶ Fecit. sic. ff. si tab. te. nulle exta. l. j.

l ¶ Primo loco. l. iter eas & ab intestato deferunt. Et nota hũc ordinẽ qui sequitur in edicto fuisse: sed non in obseruando. vt. j. sequitur.

m ¶ Lõnumerant. vt. ſ. de bere. ab intesta. ſ. emancipati.

n ¶ Unde liberi. Quid erit contra filio emãcipato mortuo: ñ respon. pater habet bonorum possessionem. vnde parẽtes. vel vnde liberi vtiliter: cum equa ratione vocent patrem ad hereditatẽ filij. vt. ff. de inoffi. test. nam ꝫ ſi. ff. vnde li. scripto. Vel dic vnde legitimi: cum semp̃ Scta fiducia cũ emancipet. vt. ſ. de legi. agna. suc. ſ. fi. Ité nunquid filio in bonis mris datur hec bonoꝝ possessio: ñ ñ. nõ. vt. C. de suis & legi. here. l. ñ. Item nunq̃ in aliqs vlteriozib̃ & linea descẽdentibus supradicta seruantur. ſ. vltra filios: ñ ñ. sic cũ oẽs inferiores dicantur liberi. vt. ff. de verb. sig. l. liberorum.

tur vocaturq̃ contra tabulas. Secunda quam oibus iure scriptis heredibus prætor pollicetur. Ideoq̃ vocatur ſm tabulas testamenti. Et cum de testamentis prius locutus est: ad intestatos transitũ fecit. Et primo loco suis heredibus et bis qui ex edicto prætoris inter suos heredes connumerantur: dat bonorum possessionem que vocatur vndeliberi. Secundo legitimis heredibus. Tertio .x. personis quas extranco manumissoꝝ ꝑcebat. Sunt autẽ .x. persone he. pater/ mater/ auus / auia/ tam paterni q̃ materni. Item filius/ filia/ nepos/ neptis: ita ex filio q̃ ex filia: frater sororve q̃sanguinei vel vterini. Quarto cognatis primis. Quinto tanq̃ ex familia. Sexto patrono patronqz liberisq̃ eorum et parentibus. Septimo viro et vxori. Octauo cognatis manumissoris.

¶ Bonorum possessiones contra tabulas et ſm tabulas. Item vnde liberi et vnde legitimi siue agnati hodie sunt necessarie. hoc dicit Arretinus.

o ¶ Scõo legitimis. idẽ agnati. & eis qui eor̃ loco sunt. vt. ſ. de leg. agna. suc. ſ. j. ſ. fi. hoc etiam. et ff. vnde le. l. ij. ſ. hoc autem. ſ. l. iij.

p ¶ Tertio. r. pſonis q̃s extranco mãumissoi. i. ei qui emebat filiũ a patre postea cũ manumitebat: + nã sic fiebat olim ẽmãcipatio. vt. ſ. q. mo. ius pa. po. sol. ſ. preterea. Vel melius. vt. j. eo. ſ. que autem.

+ Placet fa. & ang.

q ¶ Quarto cognatis. q iure ciuili nõ vocant. vt ff. vñ cog. l. j. ſ. fi. & ſ. de suc. agna. j. respon.

r ¶ Quito. tanq̃ ex familia. que dabatur patrono libertoꝝ monente ites stato: sequens dabatur eidem liberto moriente cuz testamẽto ſm quosdam. Vel dic q̃ bona familie. i. agnatis trãsuersalib̃ patroni dat vsq̃ ad quintũ gradũ: vt. ff. de verb. sig. pronunciatio. ſ. familie. & l. eo. ſ. cũq̃. & ſ. de suc. li. ſ. multis. Sequens patronoz descendentibus & ascendentibus vsq̃ ad quintum gradum. prima etiã non valet cuz bic tractetur tñ de his que ab intestato deferuntur.

+ Idẽ Jo. fab. ange. cer Ja.

s ¶ Serto p̃ono. Quare primo agnati patroni vocanẽ q̃ ipsi patroni: ñ. ñ. # hic ordinẽ edicti seruat nõ qualiter succedi de facto debeat & hic error in aliqs casibus inuenitur.

Idẽ predicit. scrib. + Idẽ. Angelus.

t ¶ Septimo. deficiente parentela: etiã fisco excluso. + vt. C. vnde vir & vxor. l. j.

¶ Sed cas. ¶ Casus. Domine iam video q̃ prætor decez bono. pos. introduxit: duas et testamento: & octo ab intestato. nũquid remanẽt omnes in statu suo: Ad hoc respon. q̃ non. Naz licet supradictas. r. bono. poss. prætor ex sua iurisditione introduxit: a nobis tamen nibil sine cura & studio prætor̃ simus est: ſꝫ per nostras constitutiones omnia corrigentes duas bono. poss. et testamento a prætore introductas: videlicet contratab. & ſm tab. vtpote necessarias constitutas diuisimus: nibil penitus circa eas immutantes: & similiter ab intestato bo. pos. vñ liberi. & bo. pos. vñ legitimi. ſuo ordini & vigore remanere permisimus. Illã aũt bonoꝝ possessionẽ q̃ appellat: vnde decem pſone: & q̃n edicto p̃torꝭ quinto loco posita fuerat a numeratis: videlicet duabus bonorum possessionibus: testamento pio proposito & condempto sermone ſuperuacuam esse ostendimus. Cum cñ predicta bono. poss. decem pſonas ſupra enumeratas extraneo manumisso ri proponebat: id est illi qui non contracta fiducia succedendi emãci pauerat: & nostra ꝫstitutio et emancipatione liberoꝝ facta omnib̃ parentibus liberos manumittentibus boc gaudere priuilegio concessit: vt et ipsa liberorum emãcipatione: licet boc non dicatur exp̃es fiduciam succedendi tacite videatur ꝛtrariſe. Manifeste ergo iuquet predictam bono. poss. vnde decem pſone ſuperuacuam esse: cuz nullus manumissor nostre ꝫstitutionis auctoritate vt dictum est contracta fiducia succedendi ibonis manumissi intelligatur manumittere: ſublata igitur quinta bono. poss. in gradumeuus & locum illam bono. pos. antea ſerta fuerat videlicet bo. pos. vnde cognati per nostraz ꝫstitutionem deducrimus: & eadem quintam fecimus: & cũ olim edicto prætoris septimo loco posita fuerat bo. poss. quia ex familia octauo loco bono. poss. vnde liberi patroni patronecq; & parentes eorum vtrãq; nostram ꝫstitutionem de iure patro factã euacuauimus. Cuz cñ ad similitudinẽ successionis ingenuoꝝ libertinoꝝ successiões vsq̃ ad quintũ gradum coartans posuerimus: sufficiunt predictis pſonis tam cõtratab. bo. pos. q̃ vnde legitimi: vnde cognati per quas possint predicte pſone sua iura vendicare omni scrupulositate: inexplicabili errore duarum predictaruz bono. poss. remota: & bono.

pos. vnde

possef. vnde vir z vxor q̃ inter veteres bo. pos. in nono loco posita fuerat i suo vigore seruauim⁹: z altiori loco. i. sexto eã posuim⁹. decimam vo bo. pos. q̃ appellabatur vnde cogna. manumissoris propter predictas causas merito abrogauimus: vt tm̃ ser bonor̃ possessiones ordinarie p̃mancat suo vigore pollentes: z hec dicuntur vsq; ad illum. §. Septima eas.

a ¶ Sed eas. scilz supradictas. z. bonorum possessiones.

b ¶ Incuriosus. id est simplicitas.

c ¶ Cõstitutionib⁹. que remãserũt in greco. Accursius.

d ¶ Necessarias. id est vtiles. fic. ff. de offici. presto. l. j. in p̃incip. Additio Dic imo aliq̃ sunt ne cessarie. vt. j. co. §. fin. cc. Angelus.

e ¶ Loco quinto. scilicet connumeratis bonorũ possessiombus ex testamento z ab intestato.

f ¶ Manumissori. ex pone: vt. §. §. iij. Vel dic q̃ extraneus manumissor est ipse pater quãdo nõ ex tracta fiducia emancipat. Sed si q̃as quasi rebũp̃i preferturꝰ Respon. sane intelligas vt pater auum emancipan tem nepotem precedat. vel si ipse pater emancipauit: inueniunt tamen nonem persone que eũ precedunt.

g ¶ Cõstitutio. C. de emãcipati. lib. l. fi.

h ¶ Manumissoꝝ. i. emancipatorũ.

i ¶ Contracta fiducia. i. saluo iure succedendi.

k ¶ Manumissionem. i. emancipationem.

l ¶ Dedit. i. concessit.

m ¶ Manumissio. i. emãcipatio.

n ¶ Supradicta. bo. pos. vnde. r. persone.

o ¶ Constitutionem nostrã. de qua habuimus mentionem. §. de suc. li. §. sed nostra.

p ¶ Posuimus. vt. §. de suc. li. §. multis.

q ¶ Sufficit eis. f. tam cognati q̃ agnatis patroni. Additio. Qui ex cludunt agnatos z cognatos ipius liberti. vt. l. liberti fine liberi §. ff. ꝺ bo. lib. nec eis fit iniuria: q̃ si stetissent i seruitute nõ habuissent cognationẽ.

r ¶ Altiori. hinc trabe q̃ digniores altiori loco sedere debẽt. + z est altiori qui proximior dño est. tiones vo posteriori: vt. C. de tito. l. fi. li. rij. z. ff. de aq̃ plu. ar. l. j. §. pe. et C. de offi. recto. pro. l. potioris. Accur.

s ¶ Decima. bene dico sexto pon: z hoc dico sublata decima. Accur.

t ¶ Enumeratas. §. co. §. cũq;.

u ¶ Septima eas. ¶ Casus. Domine iam video qualiter coreristi ius ptoriũ circa bono. possef. a pretore itroductas: z qualiter: q̃tuo: per nostram ꝑstitutionem sublatis ser tm̃odo bo. pos. fecistis: pro deo dicatis si placet: nunquid est aliqua alia bo. pos. Et rñ. q̃ sic. nam ser p̃dictas bono. pos. ordinaria er septima extraordinaria subsecuta ẽ: quã quidem septimã extraordinariam pretoris optima ratione intro duxerunt: z hec octaua extraordinaria omnibus his cõperit quibus vt detur bono. possef, legeve nouo iureve senatusconsul. cautus est: quam quidem septimã extraordinariam bo. pos. pretor neq; bono. pos. que ab intestato: neq; eis que ex testamento sunt: stabili iure con numerauit. Sed quandoq; ex testamento: z q̃cũq; ab intestato quasi vlti. z extraordinariũ auxilium p̃out res exigit accõmodauit illis ex legibus vel ex senatusconsul. vel principum cõstitutionibus nouo iure ex testamento vel ab intestato ad successionẽ veniant: z hec dicuntur vsq; ad illũ. §. Cum igitur plures species. Cetri casus vsq; in fi. tit. plasse nissimi sunt.

v ¶ Introduxerũt. vt. ff. vt ex le. z senatusco̅sult. L. j. respon.

x ¶ Vt detur. scilz bonorum possessio. Et nota duo + esse necessaria vt hec bono. possef. cõpetat. scz vt lege caucatur. vt bonorũ possessio detur q̃ de iure ciuili non possit succedere: als cõpetit vnde legitimi. vt ff. vnde legi. l. ij. et. ff. vt ex lege. z senа. con. l. j. §. fi. Accur.

y ¶ Lege. Ponunt quidam exemplum ex testamẽto. vt. C. de inof. testa. l. iij. §. sed cum eas. ex eo q̃ filius natus in puericerio istituit̃ p̃sumit. Ab intestato ponit exẽ plũ in agnatis femmis: z in quibusdam cognatis qui efficiuntur agnatis similes. vt. §. de leg. agna. suc. §. hoc etiam. Utrunq; reprobo. + qz nulla lex expresse dat supradictis bonorum possessionem: sed eos succedere dicit. ergo non dat hec septima sed vnde legitimi. vt. ff. vnde leg. l. iij. Pone ergo exẽplum ex testamẽto in posthumo alieno istituto. vt. §. eod. §. j. # Item tam ex testamento q̃ ab intestato ponе exemplũ ieo q̃ decessit apud hostes: in cui⁹ bonis datur bono. possef. ex lege noua cõnelia. vt. ff. de bono. pos. l. iij. §. fcd z eius.

z ¶ Senatusco̅sulto. ofi. z tercu. vt. ff. vnde leg. l. ij. in p̃inci. z. §. fin. nam eis datur bo. possef. ibi z nõ succedebant de iure ciuili. vt. §. ad tercu. i p̃in. ꝺz ergo dari hic. vt ff. vnde leg. l. iij.

a ¶ Cõstitutione. Ponunt ex emplu. §. de leg. suc. §. hoc etiam. Itẽ C. de emanci. li. l. fi. Sed hoc reprobo cũ lege nõ caueatur eis dari bonorum possef. vnde habẽt vnde legitimi. vt. ff. vn de legiti. l. iij. Potest tm̃ dici q̃ ibi subaudiatur maxime. Vel melius dic si aliqua noua constitutio fieret de nouo que daret bono. possef. ex ea daretur hec septima.

b ¶ Et extraordinariũ. no. duob⁹ modis fieri bonor̃ possessionẽ extraordinariã q̃ vaga vt ꝺ. Itẽ q̃ nõ tribuit ius: vt carboniana. z si venter mittatur in possessionẽ. z illa q̃ daf. g̃ia agnoscẽde litis q̃ daf fine cause cognitiõe. vt. ff. de car. edi. l. iij. §. cause. z de vẽ. in pos. mit. l. vbi cũq;. §. interdũ. z de inof. te. papinian⁹. §. j. z alie cũ cause cognitiõe. + vt. ff. de bono. possf. l. iij. §. fi causa. z quis o: do in bono. pos. ser. l. ij. §. dies. z. §. in bonorum.

c ¶ Plures. q̃. z. quarũ ser remanserunt ordinarie: vt. §. e. §. aliã. vsq;

+ Et ad ꝺ iplosari ꝑt officiũ iudicis nõ autez agi actione fabulariam fm Joa. fa. hic.

* Immo q̃tuor restrinf. Ja. in l. fi. C. vnde legi.

placet alex. in l. fi. C. vñ legi. l iij. col.

Dic ꝺ exẽplũ nõ ꝺ bonũ fm doct. qz de iure succedit de iure ciuili: q̃ hñt vñ legitimi. vt ff. vñ legi. l. iij. de iur an tiq̃ ptor ꝺat bat bo. pos. q̃ ista cessat vt. §. de leg. §. posthumo. ang.

Carbonia na possessio ius nõ tribuit.

+ Ipodie aũt sine petitiõe z sine cause cognitiõe z datione coram iudice agnoscitur. ar. l. pe. et fi. z q̃ dit no. p gl. z doc. qui admitt. ad bo. pos. z c. ange.

ad.§.septima.

a ¶Disposuisset. Alio modo in edicto q̄ de facto ꝓtect pt vt virim⁹. ff. eo.titu.§.ferto.

b ¶Differantur. fic. ff. de suc. edi. l. i. §. respon.

c ¶Liberis. naturalibus ⁊ emancipatis ⁊ emancipantib⁹: vt. ff. de suc. edi. l. i. §. fi.

d ¶Anni. in bonoꝝ sanguinis: inmo nō videntur coartandi: cum vel lut ad propria bona veniant: vt. ff. eo. l. i. §. largius. ⁊ de li. ⁊ postbu. l. in suis.

e ¶Accrescit. partes eīm nō petētiū accrescūt pe tentibus. + vt. C. qñ nō pe. par. pe. accre. l. i.

f ¶Successionis edicto. hoc itelligi cognatis. sed inter agnatos succession̄ edictū locū nō habebat: ꝙ hodie vtrūq; locus habet. vt. §. de legi. agna. succes. §. placebat.

g ¶Pollicet. s. pretor.

h ¶Non esset. Ercl⁹sus tamen tanq̄ filius/ admittit potest vt agnatus: ⁊ ercl⁹sus vt agnat⁹ admittit vt cognatus: vt filii succedere videatur. vt. ff. de suc. edi. l. i. §. sed videtur. Additio. Tu die q̄ simpler repudiatio: vel relata ad heredi tatē ꝓcernit oē ius ⁊ oēs vias succedendi q̄ hꝫ substitutū: fec⁹ fi adius adeūdi: q; ad illō trāsferf q̄ erp̄mit: nisi esset adiecta cā ḡnalis: puta q: hereditas dānosa: vt similis: naꝫ ex tali rōne repudiatio ad vtrūq; refertur fm Ang. bic.

i ¶Repudiauerit. ꝙ suū tempus.

k ¶Admittūtur. vt. C. c. l. fina.

l ¶Duobus vtiles. in q̄bus tria occurrere opꝫ. s. q̄ edicti copia sit. ītē acto ris. Itē rei. vt. ff. eo. titu. ⁊ tēp. prescrip. l. i. ⁊. ff. gs or. i bo. pos. fer. l. i. ꝓic. ⁊. §. dies. Additio. Hoc verū intellige ō iure antiquo. Item in illis bo. possef. que tribuunt⁹ insecus i alijs vt est bono. pos. q̄ daf gra lit⁹ agno fcēde. ītē carbonianꝰ q̄ vētris noīe. ō q̄ⁿ an tribuāt⁹ i pos. ⁊ an bo die. pcedāt ⁊ in eis locū habeat iste ter. vide per Jo. fa. hic. ¶Hodie autē idistincte i oīb⁹ bo. pos. dies dicunē vtiles etiā si iudex ꝓ tribunali nō sedeat: ꝛ incipiūt currere a die scientie: ⁊ currūt q̄diu nō dubitat an sibi ꝓpetat bo. pos. fm Ang.

m ¶Principes. C. qui admit. ad bo. pos. l. pe. ⁊ fi.

n ¶Ipso petēda. erat eīm alia edictalis q̄ edicto mortui ꝓtotis cōpetebat hāc nō erat necesse peti. vt. ff. de bo. pos. l. iij. §. fi nemo. Alia dicuocūq; mō dicat se velle agnoscere q̄ iudicialis dici pōt q; iudicis pūtia agnoscit: vt h. ⁊. C. q admit. ad bo. pos. l. pe. ⁊ fi. Jtez nunq̄ bo die bonoꝝ possessiōes locuꝫ hnt: R̄n. fic. nā ⁊ eas ꝓponere gs pōt. et ō tabulas necessaria etiā filio emācipato ⁊ ꝓterito. Itē vñ vir⁹ ꝓtot necessaria videtur ⁊ vt olim alieno erāt necessarie: sic nec hodie: eis tñ vti possumus. Alliꝫ ℈cō nouus modus succedendi fit inuentus. vtin aut. de here. ab intest. per totum.

o ¶Ostenderit. coram quocunq; iudice.

¶De acquisitione ⁊ arrogatione. ¶Q: bōa q̄ nob acqrunt titulo vilis aut acqrūt ꝙ additionē hēditat⁹: aut p bo. pos. aut p arrogatiōes: aut p adiectiōes bonoꝝ: ⁊ lib tatū ꝙfuādarū. §. fi. ff. ℈ q̄ ipso. no. acq. iōviso. §. ō bere. ⁊ bo. pos. ſeqt vi dere de acqitiōe ꝙ arrogationem. Porcius.

Lōtinua⁊ tio.

Diuisio.

¶Et ſ vere etiā ḡo ture q̄ eodē iure succedunt: ſecus diuerſo: vt hic ꝙ ange.

Bonoꝝ⁹ possessio ē dupler.

#Hodie tamen necessit ab aula/ q; nec decreto nec parti; cl ratione opus est vt. d. l. fi. fm. ange.

¶Ost et alterius generis per vniuerſitatē ſucceſſio⁹ que necgle ge. rij. tabularuꝫ ne ꝙ ꝓtectus edicto ſꝫ co iure qđ conſenſu⁹ receptum eſt introducta eſt. ¶Ecce enim cū pa terfamilias ſeſe in arrogationē dat omnes res⁹ eius corporales et incorporales / queq; ei debite ſunt arrogatori antea⁹ quidē ple no iure acquirebantur: exceptis his que per capitis⁶ diminutionē pereunt: quales ſunt operarum⁷ obligationes: et ius agnatiōis⁸, vſus etenim et vſusfructus licet his antea connumerabantur: attamen capitis diminutione minima cos tolli prohibuit noſtra cōſtitutio⁹. Nūc autem⁹ nos cādez acquiſitionem que per arrogationem fiebat cuartuinus ad ſimilitudinem naturaliū¹ parētū. Nihil eīm aliud niſi tātūmodo vſusfructus: tam naturalibus parentib⁹ q̄ adoptiuis per filioſfamilias acquiritur in his rebus q̄ extrinſecus² filijs obuenūt/ dominio eis integro ſeruato.

¶Arrogator ſuccedit arrogato: niſi ſint certe ꝑſone que ipſum excludant. Arctinus.

¶Mortuo autem filio arrogato in adoptiua familia etiam dominium eius ad arrogatorē pertrāſit: niſi ſuperſint alie ꝑſone³ que ex conſtitutione noſtra patrem in his que acquiri non poſſunt⁴ antecedunt.

¶Arrogator non tenet nomine ꝓprio ad debita arrogati ꝓius contracta: ſed nomine filij tenet. hoc dicit Arctinus.

¶Sed ex diuerſo ꝓpter eo qđ is debuit q̄ ſe in adoptionē dedit: ipſo qdē iure arrogato⁵ nō tenet: ſꝫ noīe filie conuenietⁿ: ⁊ ſi nolueritⁿ cum defendere: p̄mittit creditoribus ꝑ cōpetentes nr̄os magiſtratus bona que eius cum vſufructu futura fuiſſent: ſi ſe alieno iure nō ſubiecißet poſſidere: et legitimo modo ea diſponere.

p ¶Succeſſio. vt. ff. ꝙ ſocio. l. actiōe. §. ſocietas.

q ¶Oſenſu. ſ. arrogātis ⁊ arrogati.

r ¶Oēs res. ⁊ etiā filij. vt §. de adop. §. aliud.

s ¶Antea. s. iure ꝑtori.

t ¶Per capitis diminutionē. ſ. minimā. nā dando ſe in arrogationē minimā capit⁹ diminutionem patitur. vt. §. de ca pi. di. §. minima.

v ¶Oparū. hoc itellige ō opis q̄ a libertis debēt⁹ nō trāſeūt ad here dē ertrancū vt ſunt obſequales q̄m facīdo ꝙſtūt. ſ. aſſurgē et ſilia: vt ff. de opc. li. i. liberti. Itē i fabulib⁹? icert⁹. vt. ff. de opc. li. ſi opaꝝ iudicio. aliō ſi ꝙducerit ille arrogat⁹ opaꝝ alicui⁹? nā iſte arrogatori queruntur.

Opaꝝ obſequales debēt liberti patronis.

r ¶Jus agnationis. tus ſuccedēdi qo qs ꝑ agnationē ꝙſequ⁹ ⁊ hoc hodie eſt. vt. ſ. e. §. mortuo. Itē in ſpetēde bonoꝝ poſſeſſionis parti ſi an̄ca petīta ad arrogādū ſe dede rit. aliō ſi tā petijt. vt. ff. vñ lib. l. fi. ⁊ de ſꝫ ta. l. iij. §. ſi emancipat⁹. Accur. Additio. Jus ſtū adeundi deiure ciuili idiſtincte retinet: ⁊ forte etiā inuitus adire cogi poterit ad inſtar naturalis.

s ¶Oſtituto. C. de vſu fru. l. corruptionem.

z ¶Nūc aūt. aduerſat ei qō ſupra dixerat q̄ oēs res acgrebant arrogāti.

Arrogato q̄ ꝑſone ſuccedere debent.

#Dō verū intelligēdi arrogat⁹ eſt ſibi in ſexto gradu. vt q; eſt arrogatus tāq̄ ne pos: als ſecus. fm ange. hic.

a ¶Naturaliū parentū.

b ¶Que extrinſecus. i. in aduentitijs.

c ¶Alie ꝑſone. vt deſcēdētes ex filio arrogato. vt. C. cōia. ō ſuc. l. fi. vbi ē ſtitutio de q̄ hic fit mētio. Itē ſi ꝙ arrogatus eſſet impubes⁊ impubes decederet: admitterent eni aliq; ex ſtipulatione. vt. ff. de adop. l. nō aliter. ⁊. l. bis vbis. ⁊. l. ꝙ aūt. ⁊. §. de adopt. ſ. cū aūt. Sed qd in patre naturali a quo ꝙ arrogatus erat emācipat⁹? R̄n. Pla. eū preferri arrogāti: #ſed hodie fratres vtrinq; ꝙiuncti vocant⁊ cum arrogante. vt i aut. de bere. ab intesta. §. conſequens. colla. ij.

d ¶Non poſſunt. vt in aduentitijs. ꝓfectitia eīm ſibi nō auferuntur.

e ¶Conueniet. de facto. nā nō teuet⁹ iure ſꝫ ō bis q̄ ſꝫit poſtq̄ fuit arrogatus

UNIVERSIDAD DE HUELVA

+Ms verū si ꝛit de pecullio, alio s qñ filius de rebus defuncte fuerit vsitungulꝫ / an iussu patris ꝙ fierit vel nō: ꝛ an filius repudiet ꝛ pater aduerit pro se et cōtra. ficiat fit in a turali ꝛ legitimo vt. l. ꝙ. C. vbo. filio. ang.

rogatus tenet de peculio. vt. ff. de pecu. in arrogator: + si tūc nō defendat pater / in bonis ipsius ꝑtis fit missio. vt. ff. quib. ex cau. in poss. eatur. fulcinius. ꝙ. si quis. Accur.

C De eo cui libertatis causa bona adiũcta sunt.

Supra vsus ē de acq sitione ꝙ sit ꝑ arrogationē ꝛ sic titulo vniuersali, verū q: ēt alia ꝙ sit p adiectionē bonoꝝ liber tatū ꝑueniandarū cā. ꝗ. fi. ꝑ quas ꝑso. no. ac. ideo subdit de eo cui libertatis causa bōa adiũcuntur. Porcus.

Accessit. C Tor' iste titul' dividi turi ẽ ꝙtuor ptes. Prio ꝗrit acqsitio nē causa libertatis ꝑferuãde. Scdo illō ꝑ quē ptum diui marci. ꝑbat. Tertio vba dicti rescripti interꝓtatur. Quarto illud supplet. Secunda ibi: ꝛ ita diui. Tertia ibi hoc rescripto. Quarta ibi: sed cum multas.

a C Nouus casus successionis. Et est ꝗ quartus succedẽdi modus. vt. ꝑ. ꝙ quas ꝑso. vo. acqui. ꝗ. fi. Accur.

b C Et ꝑstitutione. cui' verba hic sunt. ꝗ. eo. ꝗ. si virgineo.

c C Accepunt. ꝑstiatiõe.

d C In testamẽto. Idez ꝓuleguꝫ dak cuilibet pertenti bona hac cõtẽplatione. vt. C. de test. ma. l. fin. Accur. Additio. Et is ꝑferꝫ ꝙuenict: vt ibi in. d. l. fi. ꝑ. fancinus.

e C Mõ adik. f. ab herede.

f C Hereditas. Quõ ergo valet qđ in eo relictũ est: vt. C. de fideic. l. ea quã: Rñ. hic ꝑale est.

Als venũ dari.

g C Venire. i. vendi.

h C Idonee. fideiussoribus: vel pignoribꝰ vel fide, habita: vt. ff. de fideicõ, li. l. iiij. ꝗ. adiici.

i C Creditoribꝰ. Vel oĩbus vel vni nolle oĩm. + vt. ff. de fideicõ. lib. l. iiij. ꝗ. creditoribus.

+Nota casus vbi ꝑna tus pōt fieri pular. i. al- k tero ꝗ. l. ꝑpularios ſta. ꝗ. alteri. ff. de ver. obli. e in. ꝗ. alteri. ꝗ. de ver. obli. ꝛ est rō fauore liberta tis ꝑfici lꝫ ꝑ ꝓfitẽme tẽ ꝗ liberta te seruꝫ cõsequamur, an gelus.

k C Adita esset. nota mirabile ꝙ ex hac pactiõe ꝑui fiũt liberi: vt oci mi: vt hic. ꝛ. ff. de fideicõ. li. l. iiij. ꝗ. bi etiã. Qui sint ocimi ꝛ ꝑ vi dicanꝫ dicti est. ꝑ. de sing. re. ꝑ fideic. relic. ꝗ. pe.

l C Tui libti fiãt. subaudi boc tibi cõcedim' sed opas neq; ocimis neq; ab eo manumissis impone: vt. ff. ꝗ. ope. liber. l. si quis hac lege.

m C Nam buic. Subaudi concedimus.

n C Lõsentiãt. als in seruitute remanẽt: ꝛ quem nolũt hr̃e ꝑsonã habeb̃ dñm. C. de ma. re. l. fi. ꝗ. iiij. Additio. Vide qđ no. i. d. l. fi. qđ ꝛ: ꝑ obtinet vbi extrane' ꝑ tit adiici. Sec' si fit alius qđ illis cui fit relicta libertas. qm̃ ēt pōt petere dissentiẽtib' alijs. Ang.

C De eo cui libertatis causa bona adiũcuntur. Titu. xij.

C Si hereditas illi' qui libertates reliquit non adeat: pōt ille cui libertas est relicta vel ali' petere sibi adiici bona defuncti ꝛ satisfacere creditoribꝰ: ꝛ erit tanꝫ ꝗ successor defuncti ꝛ seruꝰ: in quibꝰ libertas directo vel ꝑ fideicõmissuꝫ est relicta erunt liberi etiã si bona fuerint a fisco occupata. Arctinus.

Accessit nouꝰ casus successiõis ex ꝑstitutione diui Marci. Mã si hi q libertatẽ acceperunt a dño testamẽto ex ꝗ non adiit hereditas / velit bona sibi adiici: libertatũ ꝑseruãdarũ cã audiunt. C Et ita diui marci rescripto ad pompiũ rufum cõtinet. verba rescripti ita se hñt. Si virgineo valẽti qui testamẽto suo libertatẽ quibusdã adscripsit neminꝫ successor ab intestato existentem in ea ꝗã bona ei' esse ceperũt vt venire debeãt: is iudex cui de ea re notio est aditus rõne desiderij tui habebit: vt libertatũ: tam earum qꝫ directo: ꝗ earuꝫ ꝗ ꝑ speciẽ fideicõmissi relicte sunt tuẽdarũ grã) adiũciãtur tibi si idonee creditoribus caueris de solido qõ cuiqꝫ debetur soluendo. C Et bi quidẽ quibus directa libertas data est pinde liberi erũt: ac si hereditas adita effet. Di aũt quos heres manumittere rogatus est: a te libertatem consequuntur. Ita vt si nõ alia conditione velis tibi bona adiici ꝗ etiam qui ꝓirecto libertatem acceperũt tui liberti fiant. Nam buic etiam voluntati tue si hi de quorum statu agitur consentiant: auctoritatem nostram accõmodauimus. Et ne buius rescriptionis nostre emolumentum alia ratione irritum fiat / si fiscus bona agnoscere voluerit: et hi qui rebus nostris attendunt: sciant commodo pecuniario ꝓferendam esse libertatis causaꝫ: et ita bona cogenda vt libertas his salua sit: qui eam adipisci potuerũt ac si hereditas ex testamẽto adita esset.

C Bonis adiectis cessat vendicio ipsorum.

C Hoc rescripto subuentum est et libertatibus / et defunctis: ne bona eorum a creditoribus possideantur et veneant. Certe si fuerint hec de causa bona adiecta cessat bonorum venditio: extitit

o C Accommodauimus. ff. de fideicom. lib. l. iiij. ꝗ. bi qui.

p C Attendunt. vt procuratores nostri.

q C Preferendam. boc est ꝙ competent libertates.

r C Logenda. i. accipienda per fiscum.

s C Adita ẽt. oli prī' fisc' admittebat bonis nõ aditꝫ ab alio: ẽt aditꝫ dūmõ cẽnt bõa soluẽdo als aditio ab alio facta valebat: vt. ff. ꝗ. fideicõ. li. l. iiij. ꝗ. pe. bodie idiũ cte admittunt: vt. C. de testa. ma. l. fi. ꝗ. pe.

t C Veneãt. i. vẽdantur.

v C Eã. libertatẽ. Acc.

x C Successor. nunqd ex testõ vel ab itestato erit iste hẽs: Rñ. nentrũ dicipõt. Dic ꝙ hũc anomalũ successorẽ eē: licet illũ ꝙ succedit bẽdi non ipleri defunctivolũtatẽ: vt i auc. de here. ꝛ fal. ꝗ. fin. col. 1. ꝛ iura sepulchror. bz: vt bonoꝝ possessor. vt. ff. de fideicom. li. l. iiij. ꝗ. fi. Successor anomal'.

y C Neminẽ. hẽdẽ ab intestato. Additio. Puta qꝛ repudiauit: vl lapsus ẽ termin' ꝑfix' ad istãtã petẽtis bona sibi adiici. Sz si fuit ad istãtã creditoꝝ fuisset ꝑfixus ba beret. ꝑ herede. Ang.

z C Fieri. et rñdeo sic. vt ff. de fideicõ. li. l. iiij. ꝗ. fi. Accursius.

a C Diuisiones. i. casus.

b C Constitutio. C. de testa. ma. l. fi.

c C Species. i. casus.

C De successiõibꝰ sublatis. Supra vsus ē de multiplici specie successiõũ: sed qꝛ sunt qdã ꝗ bodie sunt sublate: vt est illa ꝙ fiebat ꝑ bonoꝝ venditionẽ vl senatusc̃o sul. clau. iõ subdit de successiõibꝰ sublatis. Porc'. Lõtinuatio.

Rant autẽ. C Tor' iste titul' dividi tur in duas ptes. Prio tollit venditiões ꝛ successiones ex eis fiebant. Scdo ꝙ fiebãt ex senatusconsulto. Secunda ibi: erat. Diuisio.

ꝛ ex senatusc̃o sulto claudiano. Ti. xiij.

C Successio facta per venditionẽ bonorum debitoris est bodie sublata.

Rant ante ꝑdictaꝫ successionẽ olim ꝛ alie ꝙ vniuersitatẽ successiões: ꝙlis fuerat bo-

Institutionum imperialium Liber. III.

+ No. q fe- a ¶ Emptio. i. vēditio + vt legtur. sic. ff. de act. empt. veteres. Accurr. Additio. Qō facit vt penale dispositū in vno: puta vēdente habeat locum etiam in emente: cum sint correlatiua.

b ¶ Embages. nā ꝓponebat creditor actionē: ꝛ si cadebat a fillaba ca debat a cā. Si vero nō cadebat bona debitoris absitis vel pñtis vēdebat fua auctē/ qō bodie nō est: vt dic. ꝛ. C. de fo mulis ꝛ impe. l. i. ꝛ. ii.

c ¶ Ordinaria. i. solēnia.

d ¶ Exprauerūt. i. recesserunt.

e ¶ Bona. scilz oia. vt. ff. qb⁹ er cau. i pol. ea. l. i. ꝛ bodie ꝓ mensura debiti declarati. vt i auc. de exhibē. ꝛ itro. re. ſ. ii vero. coll. v. Additio. Dic ꝫ verū qñ agit ꝓ nali: secus/si agat ex bodie rea liv/hypothecaria: qz in ra antiqua remanēt ins correcta/ et sic fit missio in solidū i pol. vtno. gl. i autē. ei q. C. de bo. auc. iudi. pol. et in l. iij. C. de procuratoribus.

f ¶ Libris. vt. ff. q. er cau. i pol. ea. ꝓ totū. ꝛ de bo. auc. iudi. pol. per totū.

Ebrius et mulier luxuriosa egparantur.

g ¶ Bachata. i. captapel ōcepta. vt eñ vino capi tur pel bacho: ita ꝛ amore. Jtē furoze amoꝛis nil vehemēt⁹ inuenit. vt in aut. q. mo. na. effi. legi. ſ. illud. colla. vi. Additio. Et marie i iuuenib⁹. Uñ vſus. Adilitat in teneris ānis amo: bospes amen⁹. Est in camicie ridiculosa venus. Facit. c. cū in unentute. errra de ꝓſump.

b ¶ Subſtātiā. ſi ꝓiugebatſe alieno seruo ꝛ ꝺñi nunciationem. vt. C. ad senatusconſultum claudianum. l. i.

Lōtinua ō tio angeli.

¶ De obligatiōib⁹. ¶ Hic icipit ſcda pars ꝓncipalis diuiſiōis tot⁹ iſti⁹ opis gſa ꝫmodiotis diuiſiōis / tēt materiarū. facit. l. cauſa. ſ. i. ff. de le. iij. cū ſi. ibi: no. Uñ ſ tractat de tertia pte: ſiue de tertia materia i q ỹſaē ius noſtrū: qñ ỹſaē circa tria: aut circa ꝓſonas: aut circa res: aut circa actiones ꝛ obligationes: vt. ſ. de iur. na. gē. ꝛ ciui. ſ. fi. Uſqꝫ huc tractauit de ꝓſonis ꝛ reb⁹ vt dicit glo. rubri. Jgit aliā ꝛtiā parte fāciemus de obligatiōib⁹ ꝛ actiōib⁹: ꝛ ꝓ ꝫis de tertia materia tot⁹ ciuilis Arretinus. Accurſ⁹ aūt ſic ꝛtinuat ſtā rubricā. Dictū ē supra de ꝓſonis lib. ꝓio de reb⁹. i ſcdo ꝛ tertio vſqꝫ huc. iſtuc de actiōib⁹ ꝺz dicere. vt. ſ. de iur. na. ſ. fi. ſed qz obligatio mater est actionis. vt. ff. de ꝓcur. licet. ſ. ea obligatio: ideo ꝓmittitur de bis obligationibus: ꝛ ideo dicit hic. Nunc ꝛc. Accur.

Diuiſio.

¶ Nc tráſeam⁹ ꝛc. ¶ Tot⁹ iſte titul⁹ diuidit i ꝯtuo: partes. Prio ponit diffinitionē obligatiōis. Scōo ponit vnā diuiſionē obligatiōis. Tertio ponit ſcōam diuiſionē. Quarto illā diuiſionē in aliā ſubdiuidit. Scōa ibi: oim aūt. Tertia ibi: ſequēs. Quarta ibi: pri⁹ē. ¶ Caſus. Queſtuſ ab vnpatore ſic. Dñe cū curā adhibuertis ad res ꝛ ad ꝓſonas: ad qd. ꝓponit⁹ vos trāſferre: Rñ. ipa. Jſtic ꝛc. Queſtui ē tyltra ſic. Dñe qd ē obligatio: Rñ. ipe. Obligatio est ꝛc. Sz qz vnūqōqꝫ tūc pfecto cognoſcit cū i ſe ꝛ in ſuis partib⁹ ꝺemōſtrat: ıō dñs Juſti. data diffinitiōe dat obligatiōis ꝺiui ſionē: vt ſi obligaſe ꝛ i ſuis partib⁹ plen⁹ ꝛ pfect⁹ habeat notitia. Et ꝓmo dat dñs Juſti. oblig. diuiſionē gñaliciē ꝛ breuē. ſcōo ſpecialio rē ꝛ ꝓma ꝛtinctē. Jtē ꝓmo diuidi. ſcōo membra diuidentia ꝛ ꝓnut: ꝛ ſic vno mō ponit ca. Aliter aūt ponit ꝫ ꝺñs Hul. ſic caſus. Ego in uenisſe legalib⁹ fulciri nutrimentis accesſi ad Juſti. ꝛ talia verba ꝓpoſui cotā eo. Dñe vidi ꝓ ꝛtinuationes multiplices qō nūc est ad trac. de obli. transeundū: ꝓ deo dicatis mihi quid est obligatio. Frater di cit Juſti. Obligatio est ꝛc. Franciſcus.

i ¶ Obligatio. videt q⁹ nulla obligatio diffiniat. nā ciuilis ſola nō ꝫ effectū erigēdi: vt ꝓtz ꝫ obligatiōe ſfarū añ bieniū. vt. ſ. de lit. ob. Jtez ꝓtz in oi obligatione ciuili ꝛ naturali ſimul. nāꝫ pactū fieret de nō ꝓtendo tollit naturalis ꝛ remanet ciuilis. vt. ff. de fol. ſtichū aut pāpdi lum. ſ. naturalis. ꝛ tñ nō ꝫ effectū iſti⁹. vt. ſ. de except. ſ. pterea. Jtem nec naturalis: qz nec ꝓ eā fit actio: licet impediat repetitio. vt. ff. de do na. l. hoc iure. ſ. fi. ꝛ. ff. de cō. inde. l. inder. ꝛ. l. iulianus. Sz dic ꝙ simul vtraqꝫ hic diffinit. Jtē ſi bona est diffinitio ergo conuertitur cum ſuo diffinito: vbi cūqꝫ ergo est iuris vinculum est obligatio: ꝛ contra vbi non est tale iuris vinculū non est obligatio: ergo nec fideiuſſor adhiberi potest. vt. ff. de verb. oblig. l. i. ſ. i. in fi. qō est falsum: quia naturali obligationi accedit. vt. ſ. de fideiuſſo. in prin. Sed dicas ꝙ ꝫ est deceptio: nam ſi dicas nō est obligatio ſcz ciuilis ꝛ naturalis/ vera est: ſi dicas obligatio ſcz nulla etiam naturalis falſa est. ꝛ ſic ꝫis ē in dictione obligatio. vbicūqꝫ eñ dico ꝙ naturali obligatione qs tenet/ itelligo de iuregentium: qz conuenit ſolis hominibus ꝛ omnibus.

k ¶ Juris vinculum. i. ius vincies: ꝛ ſic est res incorporalis. vt. ſ. de re. cor. ꝛ incor. in fi. vt enim boues funibus vsualiter ligātur: ſic homines verbis ligantur ꝛ intellectualiter. vt. ff. de verbo. ſignifi. l. rei. ſ. j.

Additio. Jnrta illud. Verba ligāt boies: tauroꝝ comua funes. Coꝛnu bos capitur voce ligatur homo.

l ¶ Necessitate. Tūc est vere debitor: est cū necesse ꝫ ſoluere. vt. ff. de verbo. ſigni. l. debitor. ꝛ ita ꝫm boc nulla obligatio cui opponitur exceptio diffinit hic: qóverū est ſi opponat exceptio: ideo quia deſiit eſſe vinculuz naturale vel ciuile. nam quedā exceptiões ꝓpo nunt etiā qñ vtrūqꝫ vinculum adhuc est: vt macedoniani ꝛ velleiani. Sunt ei effectualis obligatio nis due radices. vna naturalis: ſ. q ꝓſenſu nasci tur: ꝙ iter oēs fieri pōt: etiā iter ſeruos: ꝛ hec naturalis ꝺz. vt. ff. de pact. l. i. ſ. adeo. hec radix cōtrario ſenſu tollit. vt. ff. de fol. l. ſtichum. ſ. naturalis. qz nil tam naturale ſ. ꝛc. vt. ff. de re. iu. l. iul. ſed hec naturalis vim non ꝫ erigendi: impedit tū ſoluti repetitionē: vt. ff. de fideiuſſ. l. fideiuſſoꝛ. ſ. fideiuſſoꝛ. Huic qñqꝫ accedit ciuilis etiā radix: q̄ illi naturali faciem ꝺat: vel formā: vel veſtē: vt poſſit parere actiones. Et hec ciuilis tollitur ꝫ ıō ciuili actu non naturali vt ꝑ acceptilationem: vt. ſ. qui. mo. tol. obli. ſ. i. als. ſ. item ꝑ acceptilationem. Jtem ꝙ ſniam remanente naturali: ſed ꝫ nō est ipſo iure: ſed ꝑ exceptionem: vt. ff. de ꝺoli. inde. l. iulianus. ſnia eñ ē de iure ciuili: cum oia iudicia ſint de iure ciuili: vt ꝺiximus. ſ. ꝺe iure natu. ſ. ius aūt. in glo. vt ſunt ꝛc. per. l. ff. de origi. iur. l. hec diſputatio. Et hec ciuilis nō adheret ſeruis. cum nil ſint inſpecto iure ciuili: vt. ff. de re. iur. l. ſerui. ꝛ. l. q̄ attinet. Jtem filio ꝫ patrem vel eōtra non naſcitur: vt. ff. de condi. inde. l. frater a fratre. cuz inter eos nō poſſit eſſe iudicij: vt. ff. de iudi. lis. iure ciuili impediente rōne patrie potestatis: vt. ſ. de pa. po. ſ. ius aūt. Accur. Additio. Dodie tū in aduētitijs forte naſcitur ciuilis obligatio: ꝙuis ꝺuráte patria ptāe ꝫ euz non exerceatur. Angelus.

m ¶ Rei. vel etiā facti: q⁹ verbū rei gñale est. vt. ff. ſi cer. pet. l. i. ſi. ſi. ff. de verb. ſig. l. rei. Additio. Jlot. appellatione rei factū ꝓtineri. cr quo ꝺiꝛerunt alig ꝙ ſi ſtatuto caueat ꝙ ꝓo quacūqꝫ re pecnia ſoluat ſolidus. ꝓ libra ꝙ habebit locū in facto petito. qō verꝫ limitat ꝺ Bal. qñ tale factum petitum erat eſtimabile vt libzum ſcribi: domum edifi care: a foſſam fodi. Si aūt eſſet eſtimabile: vt facere. vro: em cōſentire/ tunc nibil eſſet ſoluendū: qz ꝺba ſtatuti ꝺebent intelligi in caſu poſſibili: boc est quo res eſtimari poſſit. l. non ſolum. ff. de act. ob. ꝛ. l. ſi ideo. C. ad ſille. Chriſtofo.

n ¶ Scōz. iſtō ꝫ pōt referri ad totā diffinitionē. q. d. obligatio ſic diffinit ſm iura romana. i. ſm leges. ꝛ ſic ciuilis ꝛ naturalis bic ſimul diffinit. Uel ꝺic ꝙ refert ad principiū ſcz iuris vinculū. Et qō ꝺicit ꝙ aſtringumur res qñqꝫ: vt qñ est ciuilis. ꝛ naturalis qñqꝫ nō: vt qñ ē na turalis ſola: vel ciuilis ſola. ꝛ ſm ꝫ quelibet diffinit bic: nō etiā naturalis vel ciuilis ſola. Uel ꝺic ꝙ ꝓnit remotiue bec dictio ſm. q. ꝺ. illa obligatio est iuris vinculū qua est ꝫ ius nō ꝫ ius. ff. de ỹb. ob. gñaliter. ꝛ. l. veluti. ꝛ ꝫ boc refert ad primū. Uel ꝺic ꝙ refert ꝛñ ad illā dictionē ſoluēde. nā ſm ius ſunt facteꝺe ſolutiones vt res eque bona ſoluatur: vt. ff. ſi cer. pe. l. cū qd. ꝛ. ff. ꝛmo. l. iij. ſ. ſi res. Jtē ꝙgruo loco ꝛ tpe: vt. ff. ō ſol. ſi ſolutur⁹. Jtē ꝺe curatiōe ꝓmitti: als nō vi ſoluere: vt. ff. ō ỹb. obl. l. iulianus. ſ. q fandū. ꝛ. ff. de ꝺoli. cā ꝺa. l. ſi. ꝛ ꝺecuic. l. ij. Jtē ꝓ ꝛpetentes actiones ꝛ iudices fiat ſolutio: aliter nō ỹalet ſnia: nec ſolutio fieri ꝺebet: vt. C. ſi a non compe. iu. l. ſi.

¶ Dim aūt ¶ Caſus. Obligatiōis posita diffinitiōe ꝫ ponit⁹ ꝺuplicē diui. q. ꝓtz ſ ifa: ꝺi ſi ſciat ꝙ ꝓia diuiſio ſumi reſpectu iuris ꝙ ꝙ ꝓcedit obligatio ꝙ ſubet. ſcōa vo ꝓcedit a cauſis ꝛpter quas itro ducuntur obligationes: q⁹ ois obligatio est ex ꝫctu vel ex ꝙſi ꝛc. Franco ¶ Summa. i. prima. vel ſumma. i. breuis. ſic. ſ. de iur. ꝓfo. in pnc. est eñ quēs maior. vt. ſ. co. ſ. fi.

p ¶ Diuiſio. Diuiſio est innumerabilis materie breuis ꝓpositio. ꝛ diuiſio ad multa facit: vt ꝺiximus in ꝓoemio. ſ. pe.

q ¶ Legibus. vt legis aglie obligatio: vt. ſ. ad leg. aquil. in prin. Item ꝺe pauperie

Diuiſiōis diffinitio.

de pauperie p.l.rñ.tab.ff.ſi ſ.pau.fe.di.l.j.i.rñ. Item furti nec manifeſti. vt.j.de nox.a.ſ.ſunt aũt. Secuñs aũt ẽ ō furto manifeſto: qz illa obligatio eſt pretoria.vt.j.de perpe.z temp.act.ſ.furti quoq;

a ¶ Iure ciuili ꝓbabat.vt ſunt obligationes inuregẽtiũ inuẽte.vt.ſ. ō iure natu.ſ.ius aũt.que a iure ciuili ſunt cõprobate.vt.ff.de inſti.z iuris ciuile.

b ¶ Coſtituit.vt obligatio er furto manifeſto: vt.j.de ppe.z temp'.act. ſ.j. Itẽ er rapina z vbiq; pretor aliquam obligationẽ inducit: vt ptz p multos titulos.vt.ff.de inſti.z iur.l.ius aũt ciuile.ſ.ius pretorium.

c ¶ Honorarie. qz pretores honores gerebãt qꝺ dic vt.ſ.de iur.natur.ſ. pretorum.

d ¶ Sequens diuiſio. ſ. obligationum.

e ¶ Er ſcu. vt.j. vſqꝫ ad ti.de oblig.qe er quaſi contractu.

f ¶ Er ſñ cõtractu. vt.j. de ob.er ſñ ſcu. Seqñs tres duo ti. vſqꝫ ad quartum li.ſunt cões.ſ. p ꝯſo.vo.obl.acqr.z quotno.tol.obl.

g ¶ Aut maleficio. vt.j. de ob.er maleſi. vſqꝫ ad ti.de obl.er ſñ maleſi.

h ¶ Er ſñ maleficio. vt j.de ob.er ſñ maleficio. Et ſubandi aut er varꝛ figuris cauſarum.vt.ff.de act.z obli.l.j.in prin.

i ¶ Er ſcu. ꝓprie ponit qꝺ ad illos ſcꝺ' vbi bincide naſcit obligatio. ip'o ꝓprie qꝺ ad alios.vt.ff.de vb.ſi.l.labeo.ſic.ff.ſi cer.pe.l.certi ꝺictio. i ꝑn.z de offi.pcõ.z le.l.ij. Additio. Bo. appellatiõe ſcꝺ' intelligi ꝓprie ſcꝺm vltro citroq; obligatoriũ, p quo.l.labeo.ff.de vb.ſig. Er q dicit Bal.q; ſi ſtatuto caueat q; q petierit debitũ er ſcu iffra.r.anos cadat a iure ſuo nõ bꝫ locũ in creditore er mutuo: qz ille nõ ẽ ꝓprie ſcus cum ſolũ recipiens obligetur: non aũt numerans. Ubriſtofo.

k ¶ Eque.vt.ſ. Accur.

l ¶ Ce contrahuntur.vt.j.tit.ꝓori.

m ¶ Verbis.vt.j.ti.ij.vſqꝫ ad tit.de lit.obli.

n ¶ Litteris.vt.j.de lit.obli.

Cõtract': obligatio z actio differunt.

o ¶ Cõſenſu.vt.j.de ob.er ſen.cũ ſeq.tit. Sz q ẽ dña inter actionem z obligationẽ z ſcũ: Rñ. ſcꝺ' ẽ vbor ꝫceptiõ vel ꝫſenſus.vt ptz.ff.de vb.ob.l.ſtipulationis.ſ.ſtipulatio: ẽ facti.vt.ff.de cur.fur.l.ſi ſilio.in fi. Obligatio ẽ q inde naſcit.vt arg.ff.ſi cer.pe.l.ij.circa fi. Actio ẽ qꝺ poſtea inde ſurgit: z ſic nullũ ẽ alterũ.vt.ff.de pcu.licet.ſ.ea.z.j.tit.ij.i prin.z hec duo ſunt iuris.vt in diffinit: omibus patet.

¶ Quibus modis re ꝑhibꝫ obliga. ¶ Cõtinuatio iſtius tit. ad ꝓceden tem patet.ſ.ti.ꝓori.in fi.Accur.

Diuiſio.

Re ꝑhibꝫ. ¶ Totus iſte ti. diuidit in qnqꝫ partes. Primo ponit de mutuo. Scꝺo de debito ſoluto. Tertio de ꝺmãdato. Quarto de depoſito. Quinto de pignore dato. Scꝺa ibi: in ſ.ius ẽ. Tertia ibi: item ius. quarta ibi: pterea. quinta ibi: in ſ.creditor. qz. ¶ Caſus. Dñe ſupra diriſtis mihi q obligationuꝫ q; er ſcu naſcunt quattuor ſunt ſpecies. Quaruꝫ prima ẽ q re ꝑhibꝫ obligatio. Dñe p deo dicatis mihi ſi aliter re ꝑhibꝫ obligatio. Et dñs impator: q mutui datio ꝑhibꝫ obligatio re. Sed dñe ꝓ deo in qui bus reb' ſimilit' ẽ dicta: Ad hoc rñdet dñs impator: q mutui datio ꝑhibꝫ in his reb' q ꝓſiſtũt ꝓndere/numero/z menſura: veluti vino/oleo/frumẽto ꝛc. Hoc ẽ reb' iſtis q ſũt vt quãtitas nõ vt ſpes: ds res aut in numerãdo/z ꝑhibꝫ refert ad pecuniã numeratã: aut in metiendo/z ꝑhibꝫ refert ad vinũ/oleũ/z frumẽtũ: aut in appẽdẽdo/z hoc refertur ad es/aurũ/z argẽtũ. in hꝭ bus' vt accipiẽtiũ fiant: z de natura mutui ẽ vt nõ idẽ corpus reddat ſꝫ qꝺ ẽ eodẽ gẽre. Tráſit ergõ ſñs rei mutuate accipiẽtis: ꝫ teneat de corpore equalẽ in eodẽ gẽre. Jõ cñ ꝺ mutuũ: qꝺ de meo fit tuũ. Sz ꝺs eos tota die logmini de ſcu mutui: ſed ꝓ deo q actio naſcit er iſto ſcu: Rñ. ipator: q naſcit er iſto ſcu qꝺ actio q vocat certi cõdictio ſpãlis. z ꝺ dicit ꝺs Huido. Uel alio mõ pone hic caſum. Poſuit Juſti. determinãdo ſpes obligatiõis: z ſpẽrũ ſpecis. Uñ ꝑmo de ꝑma ſpecie ſubdit exẽplũ. Dixi etiam ei. Dñe vos diriſtis mihi ſupra q; q; re ꝑhibꝫ obligatio: ſed dicatis mihi ſi plz q; Rñ. impator. Re ꝑhibꝫ ꝛc. Et q; ꝓſiſtit ꝑmo in mutui datione: iõ ꝑſir deter. in qbus ꝓſiſtit mutuũ ſiue mutui datio ibi: Mutui. Conſequenter modum deſignat: z addit rõnem quare ſic appellat ibi: Uſi ꝛc. In fine dicit q; actio er eo naſcit determinãdo: z ita quinqꝫ principaliter in hoc reſponſo continentur.

p ¶ Re ꝑhibꝫ. i pmis no. veritatẽ pactũ id qꝺ ẽ mutũ. vj. modis. ✣ Re. vt h. Cherbis: vt.j.ti.j. Uris: vt.j.de lit.ob. Cõſenſu: vt.j.ꝺ ob.er cõ. Lõdere tia ſcꝺ' vt ſi iuꝫ ſcũ apponat aliqꝺ pactũ añ'l' poſt. vt. C. ō pac. pe tẽs. z. ff. ō pac. l. iuriſgẽtiũ. ſ. qnimo. Itẽ iteruteri: vt i ſcũ' inoiat.

✣ Erꝺ pactum nudum qꝺ ſtat i puris ſimꝫ' eõ uẽtiõio alꝭ tráſit i pactũ nomen ꝺtract': vel formam ſolẽnitates/vel cãm per quas robur et efficacias aſſumit ere veſtitũ. angelus.

q Mutui. ſcũ. ex quo. ſ. ſi ex cõtractu. ſ. ſi ex ꝺlicto. ſ. ſi ex quaſi ex cõtractu. ſ. ſi ex quaſi ex ꝺlicto. ſ. ſi ex variis cauſarum figuris. ſ. ſi ex variis cauſarum figuris. ſ. ſi ex variis cauſarum figuris

etu ꝛ in mõ obligationis. Sicut enī qui mutuū pecuniā recipit tibi re obligat: ꝛ potes ab eo pecunia recepta ꝛdici p ꝛdictiones certi spālis de mutuo: fic ꝛ ille q indebitū recipit ab eo qui indebitū soluit p erroꝛe obligat: ꝛ ab eo põt pecunia illa ꝛdici. Sicut ergo paria sūt i põnēdo/ fine affirmādo: fic ꝛ paria debēt esse in negādo. vñ ficut pupillus ab eo qui p erroꝛes soluit re obligatur: daturq; agenti cõtra eū ꝓpter repetitionem cõdictitia[a] actio. Nam perinde ei[c] ab eo[d] potest condici: ſi apparet[e] cum dare oportere ac ſi mutuū accepiſſet[f]. Unde[g] pupillus ſi ci ſine tutoris auctoritate indebitus p erroꝛem datū eſt non tenebit indebiti condictione magis q̄ mutui[h] obligatione[i]. Sed hec ſpecies obligationis nō videtur ex cõtractu[k] conſiſtere: cum is qui ſoluendi animo dat: magis voluit negociū diſtrahere q̄ contrahere.

¶ Qui recipit cõmodatuꝫ obligatur re et differt a mutuo: quia in cõmodato non tranſfertur dominium: nec tenetur de caſu fortuito/ niſi culpa eius precedat caſum fortuitū nequaq; liberat. ſecus i illo q recipit ꝫmodatū q̄ſi ex certo cuſtodiā tenet ꝓſtare circa rem ſibi ꝫmodatā. ſi tñ eam p caſum fortuitū amiſerit nō tenet: ꝛ h verum ē niſi culpa ſua p̄eceſſit caſum illū. Sed dñe p̄to deo ponatis mihi exemplū de culpa fortuitus caſum p̄cedente. Libenter/ dicit ipſe. Si ego tibi cyphos meos argēteos cõmodauerim: vt eis domi iter vicinos tuos q̄s ad ꝓximū inuitaueras vtereris: ꝛ tu eos tecum peregre portaſſes: ſi poſtea aliq; caſu fortuito aſmiſeris/ teneberis eo q̄ tua culpa p̄ceſſerit caſu illū. Sz dñe p̄to deo dicat, mihi quādo dr̄es ꝓprie ꝫmodata: Frater dicit ipſe: Res tūc dr̄ cõmodata ꝓprie eſſe q̄n nulla merces interuenit: q̄ tūc ſi merces interueniret diceretur poti⁹ locata vel conducta: q̄d non eſt in ꝫmodato: q̄ cõmodatum non debet eſſe gratuitum. Fran.

¶ Item is cui. q. d. non ſolū in ꝫnob⁹ ſuperioribus caſibus. ſ. q̄n aliqs accipit mutuū vl q̄ſi accipit idebitū obligatur re: ſed etiaꝫ in hoc caſu. Accur. Additio. No. q̄ ſum ex hoc gratis cõcedit: als ſi cuꝫ mercede/ eſſet locatio vſus.

¶ Item is[l] cui res aliqua vtenda datur[m]. i. cõmodatur re obligatur: ꝛ tenetur cõmodati actione. Sed is ab eo qui mutuuꝫ accepit longe diſtat. Magꝫ[n] non ita res datur vt eius fiat[o] et ob id de ca re[p] ipſa reſtituenda[q] tenetur.

¶ Et is quidem qui mutuū accepit[r] ſi q̄libet fortuito caſu amiſerit q̄d accepit: veluti incẽdio/ ruina/ naufragio[s]: aut latronuꝫ hoſtiū ve incurſu: nihilominus obligatus remanet. ¶ At is qui vtendum accepit ſane quidē exactaꝫ[t] diligentiam cuſtodiende rei p̄ſtare iubet: nec ſufficit ei[v] tāta diligētia adhibuiſſe quantam ſuis rebus adhibere ſolitus eſt: ſi modo ex eadem diligentia ſua et illi quoꝫ apud ſe habet res cuſtodiri ſentiat. Nec enī ſufficit ſi quis ſecum ipſe dicat: ego quidem meas res male cuſtodio: ideo nec tuas diligenter cuſtodiam. Nā ſi ſua neglexerit: ꝛ aliena neglexiſſe videbit. Ideo ſi ſua ſeruauerit: ꝛ aliena ſeruare debet. Nec ſufficit ei[x] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[y] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[z] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[cc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[dd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[gg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[oo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[pp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[tt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[fff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[lll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[sss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[www] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[cccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[dddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eeee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ffff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[gggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iiii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[llll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[oooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[pppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ssss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[tttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[wwww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ccccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ddddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eeeee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[fffff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ggggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhhhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iiiii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkkkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[lllll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmmmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnnnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ooooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ppppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqqqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrrrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[sssss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ttttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuuuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvvvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[wwwww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxxxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyyyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzzzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[cccccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[dddddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eeeeee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ffffff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[gggggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhhhhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iiiiii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkkkkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[llllll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmmmmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnnnnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[oooooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[pppppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqqqqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrrrrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ssssss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[tttttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuuuuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvvvvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[wwwwww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxxxxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyyyyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzzzzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaaaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbbbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ccccccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ddddddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eeeeeee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[fffffff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ggggggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhhhhhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iiiiiii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkkkkkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[lllllll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmmmmmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnnnnnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ooooooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ppppppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqqqqqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrrrrrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[sssssss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ttttttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuuuuuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvvvvvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[wwwwwww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxxxxxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyyyyyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzzzzzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaaaaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbbbbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[cccccccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[dddddddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eeeeeeee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ffffffff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[gggggggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhhhhhhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iiiiiiii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkkkkkkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[llllllll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmmmmmmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnnnnnnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[oooooooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[pppppppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqqqqqqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrrrrrrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ssssssss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[tttttttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuuuuuuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvvvvvvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[wwwwwwww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxxxxxxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyyyyyyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzzzzzzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaaaaaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbbbbbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ccccccccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ddddddddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eeeeeeeee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[fffffffff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ggggggggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhhhhhhhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iiiiiiiii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkkkkkkkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[lllllllll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmmmmmmmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnnnnnnnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ooooooooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ppppppppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqqqqqqqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrrrrrrrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[sssssssss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ttttttttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuuuuuuuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvvvvvvvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[wwwwwwwww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxxxxxxxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyyyyyyyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzzzzzzzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaaaaaaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbbbbbbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[cccccccccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[dddddddddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[eeeeeeeeee] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ffffffffff] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[gggggggggg] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[hhhhhhhhhh] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[iiiiiiiiii] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[kkkkkkkkkk] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[llllllllll] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[mmmmmmmmmm] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[nnnnnnnnnn] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[oooooooooo] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[pppppppppp] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[qqqqqqqqqq] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[rrrrrrrrrr] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ssssssssss] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[tttttttttt] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[uuuuuuuuuu] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[vvvvvvvvvv] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[wwwwwwwwww] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[xxxxxxxxxx] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[yyyyyyyyyy] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[zzzzzzzzzz] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[aaaaaaaaaaa] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[bbbbbbbbbbb] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ccccccccccc] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit. Nec ſufficit ei[ddddddddddd] ſi ſua ſeruauerit: ſi ea q̄ ſua ſeruauit: ſeruare non curauerit.

a ¶ Casus. sez alios.
b ¶ Mercede. sic. J. locati. §. i. sic. J. man. §. fi.
Cõmodata c ¶ Commodatum. Commodatum est si dedi tibi rem meam vt vtaris nec inde accepi mercedem: si vero merces interueniat erit locatio z cõductio: gratuitum enim debet esse commodatum: ideo teneris ad ea diligentissimam diligẽtiaz. sic J. locati. §. i. sic. J. man. §. fina.
¶ Preterea. ¶ Casus. Hic pscz Iustꝰ. quantum modũ quo contrahit re obligatio dicens q̃ preter predictos modos re contrahitur obligatio. s. in deposito. Ut si tu rem tuam penes ali quem deposueris ipe re tibi obligatur: z compellit tibi actio: ꝺ positari non tenetur: nisi de dolo dolo subaudi et de lata culpa: de aliouero non. vnde si rem depositaz p modicaz culpam amisserit depositarius nõ tenetur: quia est q̃ imputes tur deponenti. Sue eñ facultati iputari debet re conqueri qui rem suam custodiẽdam amico tra didit negligenti. Itẽ ꝺ cit imperator: in. §. credi tor. q̃ nõ solũ dict̃ quat tuor modis re contrahi tur obligatio: ſ̃ etiã creditor: qui pigñ accepit a debitore re obligatur: z tenetur ꝺ ea re restituẽ da quam accepit pignoratitia act. Sz ñe ꝺiri ego tenetur ne ꝺ leui culpa: Resp. q̃ nõ: q̃ pignus vtriusq; gratia da tuꝫ est creditoris: vt magis pecunia sua in toto fit: z debitoris: qz forsan non crederet ei pecunia z pterea sufficit vt eraz ctam diligentiam adhibeat: z hec est illa quã rebus suis adhibere solet quã si prestiterit q̃ p pignus amiserit nõ tenet: z nihilominus creditum petere ꝺ. b. ꝺ.
Depositi declaratio. ꝺ ¶ Preterea. i. pter supradictos modos accipiẽs depositus re obligatur. Ut si ꝺ posuerpenes te rem meam mihi obligaris: z possum agere ꝺ te actione depositi ad rem mihi restituendam: z teneris ex solo dolo si dolum z miseris: sed si negligẽter custodieris nõ teneris. Et si si ꝺ depositarius rem sibi ꝺ depositam p negligentiam suaz amiserit furto ꝺ sibi imputare qui custodiendam rem suam amico suo tradidit negligenti vt ꝺcitur in fine huius. §.
c ¶ Deponitur. i. custodienda ꝺatur. vt. ff. ꝺepositi. l. j.
¶ Dolo. nota in deposito solum ꝺ luꝫ venire: vt hic z ꝺepositi. l. i. §. illud. Item venit lata culpa que pro ꝺolo accipitur: ‡ vt. ff. eo. quod nerua. Quandoqꝫ leuissima. vt si hoc fuerit pactũ. vt. ff. eo. l. i. §. sepe. Item si fuit in culpa quia portauit rem ꝺepositam per locum periculosum. vt. ff. eo. l. in rebus. §. j. z. l. si vt certo. §. interdum. Item mora facta in restitutione. vt. ff. ꝺepositi. si in asia. §. fi. Et hic ‡ superiori similiter tenetur ꝺe casu.
‡ Et sic cõtr. dicat so lo dolo. Nota q̃ ꝫ lex tantũe lo quat sit ex cẽdit ad casus similẽ vt ꝺ ang. Dolus.
g ¶ Culpe. sez leuis.
Culpa lata.
h ¶ Imputare. sic. J. pro socio. §. fi. z. ff. ꝺe mino. l. cum mandato. §. fi.
Culpa lata.
¶ Debet. hic no. aliud esse ꝺolum. vt quando est machinatio studiosa. vt. ff. ꝺe ꝺo. l. j. §. ij. Aliud ob latam culpam. vt nõ intelligere quod oẽs intelligũt. vt. ff. ꝺe iu. z fac. igno. l. regula. §. si filius. z ꝺe verb. sig. l. latꝫ. Aliud leuem: vt ꝺesidie: z negligentie: vt hic. Aliud leuissimã: vt si quoccũq; mõ potuit preuidere z non preuidit: vnde furtum fieri nõ pot fine leuissima culpa. vt. ff. pro socio. l. cum in ꝺuobus. ‡ vel incendium nasci: licet non noceat in culpabilib⁹. vt. ff. ꝺe offi. prefecti vigi. l. ij. §. j. z. ff. ꝺe pericu. z ꝺmodo rei ven. l. si vẽdita. z. s. pxori. §. Aliud casum fortuitum qui sez preuideri non pot. vt. s. pxori. §. z. C. ꝺe pign. act. l. quę fortuitis.
Culpa latissima.
‡ Silicet sima tamen adhuc ẽ casꝰ fortuitꝰ fec⁹ si sit leuis: sic fic in: telligiturqꝫ no. in. l. nauta. ff. naute l cauꝫta.
¶ Creditor. creditorem accipe ex oĩa: vt in auc. ꝺe fideiusso. §. fi. z. ff. ꝺe verb. sig. l. si cui.
¶ Accepit. nota caute poni accepit: aliter non ꝺicitur re obligari: sed pignus creditori etiã nuda quẽtiõe tenet: vt. ff. ꝺe pig. act. l. j. z hypotheccaria sib inascit ad pign⁹ illud pseqnẽdũ. vt. j. ꝺe acti. §. itẽ siuiana. Additio. Pro hac glo. vide ter. i. l. grege. §. in supficiarijs. ff. ꝺe pig.
m ¶ Actiõe pignoratitia. q̃ nascit ꝺemũ soluta pecunia. vel als satisfacto: vt. ff. ꝺe pig. act. si rẽ. §. ois. Sic in actiõe tutele q̃ ꝺemũ finita tutela nascit. vt. ff. ꝺe tu. z ra. ꝺist. si tutor. §. fi. z. l. seq. licet qdã ꝺicãt etiam prius eã nasci. sz nõ intẽtari. vt no. in. ꝺ. §. ois.
Actio hypotheccaria z actio tutele q̃n nascunt.
n ¶ Exacta. ppie ꝺicit nõ p suplatuo. vt. s. e. §. at is. nõ eñ teneꝫ ꝺ leo missima. vt. ff. ꝺ pig. act. l. si cũ venderet. §. venit. z. l. seq. Accur.
o ¶ Qua. sez exactã ꝺiligentiam.
p ¶ Fortuito casu. sz qs pbabit hũc casũ: rñ. cre ditor: pbat se amisisse: vt C. ꝺ pig. ac. l. si creditor. Itẽ ꝺbitor: pbabit ꝺolũ vel culpã creditoꝛe ꝺmisisse. vt. ff. ꝺe pba. l. in exceptiõib⁹. z. l. Gręs. §. q ꝺolo. Sz tertio creditor pbat casus sibi vult euadere‡ licet Bulgarus salit ꝺistinxerit. vt not. ꝺ. l. si creditor. Accurſius.
‡ Et hẽ cõmunis opi. fm Jo. fa. z pcedit indt stinctę q̃n ẽ talis casus qui cõmitti põt sine culpa vt hostili curſus. als ꝺs. pbare in tali casu cul pã nõ cõmisſisse ange.
q ¶ Securum esse: repete placuit.
¶ Deboꝛ obligatio mb⁹. ¶ Ista. z tinuat ad pcedẽtia vt ptz in textu s. ꝺe obli. j. ſi. Aretinus.
Verbis obligatio cõtrahitur ex interrogatione‡ et responsione cuz quid ꝺari fieriꝫ nobis stipulamur‡. Ex qua‡ ꝺue proficiscuntur actiones: tam condictio‡ certi si certa sit stipulatio: q̃ ex stipulatu‡ si incerta‡ sit: que‡ hoc noie inꝺe vtitur q̃ stipulum‡ apud veteres firmus‡ appellabatur: forte a stipite ꝺescendens.
¶ Olim requirebat q̃ꝺaz solẽnitas in stipulatione que hodie est
Verbi⁹ ꝺ. l. j. §. fi. ff. ꝺe verb. Obligatio. ¶ To t' iste ti. ꝺini ꝺit in q̃ttuoꝛ partes. Primo ꝺicit q̃ obligatio verbis ẽ. z q̃ actio ex ea resultet. Sc ꝺo qb⁹ ꝫ bis oliz z hodie ꝺcipit. Tertio q̃t modis stipulatio fieri põt. Quarto illud p exẽplа ꝺeclarat. Secũda ibi: In hac re. Tertia ibi: Ois stipulatio. Quarta ibi: Pure veluti. ¶ Casus. Quesiui a iusti. Ne q̃l⁹ obligatio ẽ sine verbis. z rñdet ex interrogatione pcedẽte. z rñsione subsequẽte cũ qs ꝺari fieriꝫ stipulamur. Ex q̃ obligatiõe ꝫ ꝺoꝛ due. pficiscunt actiones. s. certi cõꝺictio ex stipulatiõe. z actio ex stipulatu si res incerta ꝺeducat in stipulatiõez. Sz ñe q̃ ẽ nõ ver. obli. Et rñ. ꝺis impa. q̃ vocat stipulatio. Sz ñe q̃re ꝺ. bec obligatio stipulatio. Et ad boc rñ. ꝺ. q̃ ẽ ti⁹ q̃ stipulum apud veteres firmum appellabaꝫ a stipite ꝺescẽꝺes: z. ti⁹ hec obligatio tan q̃ firma vocabatur stipulatio.
r ¶ Ex interrogatione. s. pcedente. z rñsione sequẽte: vt h. t. C. ꝺe vsur. l. j. als non valeret.
s ¶ Vari. s. certum qõ appareat qd quale vel quantũ sit in obligatione. vt. ff. eo. stipulationum. z. l. seq. Accur.
t ¶ Fieriꝫ. vel etiã nõ fieri. vt. ff. e. vbi aũt. §. id qꝺ. z. j. e. §. fi. Accur.
Stipulatio. v ¶ Stipulamur. ẽ aũt stipulatio ꝺoꝛ q̃ceptio qua aliqꝺ ꝺare vel facere promittimus. &c. vt. ff. e. l. v. §. stipulatio.
r ¶ Ex qua. s. obligatione verboꝝm.
y ¶ Condictio. s. certi q̃rialis ex qua ꝺic vt. s. ti. j. ꝺirimus. circa princ. Item in triticaria locũ hꝫ vbi petit certum vel incertum: nisi petatur pecunia numerata. vt. ff. ꝺe tritica. l. j.
Lõdictio triticaria.
z ¶ Ex stipulatu. si aũt incertũ qꝺ mihi ꝺebeaꝫ: nõ ex stipulatiõe hꝫ ex alio sꝺcu agitur ꝺictiõe incerti. nã pico qõ ẽ ppriũ nomẽ actiõis. vt ff. ꝺe ꝺi. inde. l. sed z si me. §. j. vbi ꝺe boc notaui. Accur.
a ¶ Si incerta. nisi in casu. vt. C. ꝺe rei vxo. ac. in prin. Sz qꝺ si. pmitto aliqꝺ in gñe: Rñ. nõ valet. nã ꝺando muscã liberarer. oporteꝛ eniz q̃ aliqua certitudo sit ibi. vt bomo vel equus: que certis finiꝫ contineat: als nõ valet. vt. ff. e. l. ita stipulatus. in princ. z. ff. ꝺe iure ꝺo. cum post. §. gener a socero. Accur.
b ¶ Que. s. stipulatio.
c ¶ Stipulũ. alluꝺit vocabulo. sic. §. ꝺe testa. in pn. z. ff. ꝺe acq. pos. l. j. i pnn. nã no ia ꝫsonãtia ꝺebẽt esse rebus. vt. §. ꝺe ꝺo. §. est z aliud.
Innuestitura forma. ꝺ ¶ Firmũ. nam z baculũ vel stipite palee ꝺabat vnus alteri pro inuestitura. vt bodie fit in marchia: sed in lombardia bibunt. alibi p manu tellum inuestiunt. sic. ff. ꝺe pac. l. j. §. j. Accur. Additio: Ista. tamen inuestitura nõ ẽ necessaria ꝺe iure ciuili: sz ꝺ ꝫsuetuꝺine sic. Ideo in be-

UNIVERSIDAD

neficialibus de iure canonico: per ea3 tamen possessio nõ acgritur: vt hic per doctores.

¶ In hac re. ¶ Casus. Quesiui legislatori sub qua forma fieret stipulatio. r dicit legislator: i. ipse iusti. Frater recitabo tibi antigrafe circa hoc: r etiã nomina: r recitat primo antiquitatẽ pi. q antiquitas erat q3 illud idẽ verbũ per qõ fiebat interrogatio de debat fieri respõsio mutata. s. psona fcda a parte querẽtis in primã psonã a parte respõdentis. Verbi gra. Spõdes spõdeo: sed hec solemnitas idẽtitatis verborũ3 po. Leonez fuit sublata per cõstitutionem suã quas habes. C. de cõraben. r cõmit. stipul. l. oẽs. Vñ cõstitutio illa imperatoria de solemnitate v3oz nõ curauit: sed intellectũ cõsonantez3 inter partes diuderauit: vt stipulates admittere intelligerẽt: nec curauit illa constitutio p q̃cũq3 v3ba fieret stipulatio: dũmodo fieret v3 erba ad stipulationẽ idonea: r ista3 3ptõnẽ approbat hic iusti. r sic ptz sub q̃ forma d3 hodie fieri stipulatio. S3 qd dñe iam bñ vidi q3 solẽnitas v3oz q̃ olim necessaria erat ad stipulationẽ hodie ẽ sublata: sed dñe p deo posset ne stipulatio fieri diuersis3 liguis: Ad hñ. r dicit q3 nõ refert quacũq3 lingua fit stipulatio siue greca: siue alia dummõ3 3bentes se adinucem intelligant: nec est necessariũ q3 ambo vna lingua vtãtur: sed prius vn3 vna lingua q̃rere: r alius altera lingua rũdere: r nihilomin9 valet stipulatio: dũ tñ verba apta fuerint ad stipulationẽ: r vterq3 alterũ intellexerit. Nam duo etiã britones verbis gallicis 3bere pñt: r gallici britonib3 verbis dũmodo se intelligant. vnde greci latina lingua contrahere possunt. Fran.

a ¶ In hac re. ¶ Stipulatione 3benda.

b ¶ Facta. q. oia dici debebãt in stipulatione vel aliq̃ de his. sic. ff. d. 3bo. reb. p fideic. relic. ff. Si. S3 hodie vel pnũ er his vel etiã aliud dũmodo aptũ fuerit. vt. j. c. Si. hz hec. q 3tinuari d3 cũ isto. Si. vel olim per idẽ fiebat respõsum: hodie etiam per aliud.

c ¶ Lingua. Ut assyria. latina. greca: vel alia. vt. ff. c. l. j. Si. fin. Additio. Dũmõ3 le intelligãt. als erit necessarius iterpres. Jtẽ i teste illicite nato cui3 lingua nõ intelligit: q3 under cũ interrogabit p iterpretẽ. Et si ipse under3 notarius vel etiã notarius solus sit iterpres sufficiet. Jm mo ipsi3 scriptura vel instrm faceret fidẽ etiã 3 nũcũ veltestem dicentes aliter denũciassevel deposuisse q3 scriptũ sit. r hec vera in iudicijs ciuilibus. secus in criminalibus. vt Ang. hic.

d ¶ Stipulantiũ. ppriez impropriez dz. sic in aut. de equali. do. §. j. coll. vij. r. sic ip3 propriez etiam. pmittens dz stipulari: vt hic. r. ff. de 2di. inde. l. si non fortem. §. si decem.

e ¶ Sed hec. que diximus. ff. c. §. in hac.

f ¶ Cõstitutio. vt. C. de 3ben. r 3mit. stipu. l. omnes.

g ¶ Sensum. als 3sensum. f. vbis ex3ssum abvtro q3 r ic fõtineri. vt. ff. e. l. j. in prin. r. §. q3 sens. r. §. si qs ita iterroget. l. 3 vba inutilia fuerint in3 certa. vt. ff. c. q̃ ex3 in fine cus. als si diceret vba ex3ssa no exigi: nõ differret ab his Scribus q consensu 3buntur. vt. j. de obligã. ex consensu. j. respon. Alecur.

S Stipulatio fieri dz vbi apẽ.

b ¶ Quibuscũq3 habilib3 tñ ad hñ. Quid enim si dicã. a. velim repiesentare. pmittis: tu dicas. b. r velis repsentare. pmitto nõ valet: vt. ff. d cõstituta pe. q. aũt. §. hi. l. seq. r. ff. de mu. r bo. vt gradatim. §. r si lege.

¶ Dis stipulatio ¶ Casus. Dirit iusti. Dñe pcedatis i materia 7 dicatis mihi aliqua stipulationũ diuisionẽ. Et rñ. q3 ois stipulatio aut ẽ pura: aut i die: aut sub 2ditiõe. Sz dñe posiusiti3 ia triumphẽ diuisionẽ: ponatis q3 prio ex3plu si placet. Et rñ. q3 stipulatio sit pure. Nã si q̃rã a te fic. frater. v. aurcos dare spõdes. r tu rñdeas. pmitto: ista stipla3 ẽ pura: r ideo illud q3 iistã stipulationẽ deductũ ẽ statim petipõt: nõ tñ tic intelligẽdũ ẽ: vt statim3veniat cũ sacco parat. Sz dñe i3 dixi quali sit stipulatio pure: ẽ3 qualr siti dicẽ: Rñ. di. Jn die3 ñ stipulatio veluti si dicat stipulator: pmittis mihi in pmis kal. iunij. r. r. pmisso3 rñdeat pmitto: ista ẽ stipulatio in die3: r statim stipulatiõe facta debet q3 pmissum ẽ: ideo nõ põt peti ante3 dies venerit: r die aduenẽte vel stãte adhuc nõ põt peti. pmissum: nisi tota dies sit pterita siue elapsa: q3 inc3 mutabiliter nõ possum3 dicere q3 nõ soluerit sua die. i. appositaveł p fixa ante3 totus dies fuerit elapsus.

i ¶ Cõfestim. i. statiz. vt. ff. e. l. cum q kalẽdis. §. fi. r. ff. nisi rõne loci sit in contrariũ. Et ibi nata a. ccio vel obligatio q3 cum sit incertum an fructꝰ natã seq3 vel nõ dies d3 tacite in stipulatione. vt. ff. de cõdi. r de mõ ang. Stipulatio an possit fieri sub cõditione.

+ Nõ est ibi nata a. ccio vel obligatio q3 cum sit incertum an fructꝰ natã seq3 vel nõ dies d3 tacite in stipulatione. vt. ff. de cõdi. r de mõ ang. Stipulatio an possit fieri sub cõditione.

Sublata nec refert ex qua lingua fiat interrogatio 7 rñsio: dũmõ3 ie intelligant. hoc dicit Aretinus.

¶ In hac re olim talia verba tradita fuerunt: spondes? spondeo: promittis? promitto: fidei ypmittis? fidei promitto: fideiubes? fideiubeo: dabis? dabo: facies? faciam. Utrum autem latina aut greca vel qualibet alia lingua3 stipulatio concipiatur nihil interest: scilicet si vterq3 stipulantium intellectum huius ligue habeat: nec necesse est eadem lingua vtrunq3 vti: 7 sufficit cõgruenter ad interrogata respondere. quinetã duo greci latina lingua obligationez cõtrahere possunt. Sed hec solennia verba olim quidem in vsu fuerunt: postea aũt leonina constitutio lata est que3 solẽnitate verborũ sublata3 sensum 7 cõsonantem intellectũ ab vtraq3 parte solum desiderat: 7 quibuscũq3 verbis expressum est.

¶ Stipulatio vbi est pura statiz potest peti. Si vero est in diez nõ potest peti: nisi pretereat tota illa dies. hoc dicit Aretinus.

¶ Omnis stipulatio: aut pure: aut in diem: aut sub cõditione fit. Pure veluti quinq3 aureos dare spondes: idq3 confestim peti potest. Jn diem cum adiecto die: quo pecunia soluatur stipulatio fit/ veluti decem aureos primis kalendis Martij dare spondes. id autem quod in diem stipulamur statim quidem debetur: 7 peti pñus q3 dies venerit non potest. at nec eo quidem ipso die in quem stipulatio facta est peti potest: quia totus is dies arbitrio soluẽtis tribuit debet. Neq3 enim certum est eo die in quẽ promissum est datus nõ esse pñus q3 is pterierit.

¶ Stipulatio annua quo ad qs viuet pura 7 perpetua est: sed post mortem stipulatoris obstat exceptio heredi. Aretinus.

¶ At si ita stipulers dece aureos

l ¶ Promis. supfluc. hoc dicitur. ff. c. eum q kalendis. in prin.

m ¶ In diem. aliud si ad diẽ: nã tũc pcz ad diẽ tenẽt 7 nõ post. vt. ff. de act. 7 oblig. l. obligationum fere. §. j. Et dic q3 idẽ est dicere ex die q3 in diem. vt. d. l. in prin. 7 hic.

n ¶ Pñusq3. nã cessit. sed nõ venit dies q3 dic vt. ff. de 9b. fig. cedere.

o ¶ Non põt. ff. si cer. pe. certi 2ditio. i prin. 7 si petat repellit3 exceptionem. vt. ff. de excep. §. preterea.

p ¶ Sic ec q3 ipso. nisi ab initio fic dicat hodie dare spondes: q3 casu ẽ. vt. ff. c. liber bõ. §. decẽ. §. si ẽ pura ergo peti nõ põt ante3. ita ẽm determinat3 vbi 3festim. §. c. §. ois. 7 in. d. l. ff. c. liber bõ. 07 q3 eadẽ die: ergo male. Sed ibi expressa est dies.

Cõfestim de terminatiõe 3. dies.

q ¶ Facta est. f. vt soluatur.

r ¶ Tribut dz. hic nota qõnẽ de facto. Juder statuitterminũ pemptoriũ partib3 ad audiẽdã3 sniam: puta diem iouis. vna partiũ nõ venit: te cadẽ die: q3 ro qñ recedat ea sniã ferri: an die statuta vel sequenti: Et videt q3 nõ die statuta: q3 vt in 3cib3 tota illa dies videt sua: vt h. Et p h. ff. de feriis. l. motet romano. p quã legẽ etiã si media nocte venis3 set satis sufficeret. vñ ptz q3 ea die ferri non debuit. Jtem alia rõne: q3 post pemptoriũ dz eam partem absentem citare iudex. vt. ff. de iudi. l. post edictũ. z inter vnã citationẽ 7 aliã dz esse spaciũ. x. dierum olim. vt ff. de iudi. l. p interualla. hodie. xxx. dierũ. vt in aut. de liti. §. oẽs. colla. viij. 7 sm. 3 sequendum bonoñ. vnius diei. Vñ ptz q3 in die pemptorii non dz ferri. Sed in illa lege post edictũ erponit dz. i. põt. Jtem videt ecõtra q3 in die peremptorij debeat iudicari. vt. C. qñ. puo. nõ ẽ necesse. l. cũ nõ eo die. Jtem si sit ita prope sero vt certũ sit eam partẽ ampliꝰ non posse venire: tu iudicare in die peremptorij. vt. ff. de verbo. obli. l. cũ stipulatus sum mihi a proculo. r. l. liber bono. in fine. Et hec est verior opinio. Sed tñ post vesperas statim vel in ipsis vesperis dz ferri. vt in aut. de iudi. §. sedebunt. col. vj. sed nec in nocte dz ferri sniã: 7 ita paulo post excessum vesperarũ dz iudicare. Et ita q3dam electi ad quoddã 3piliũz de facto iudicauerũt. Additio. Nisi iurisditio iudicis sit pitura. Et hec. pcedũt in diffinitiua nõ in interlocutoria: q3 etiam de nocte ferri põt. z ab opi. isti3 glo. quã etiã tenuit Bar. z Bal. dicit Ang. nõ esse recedendũ: 7 an die sequenti pemptoriũ possit ferri sniã. vide pulchre per eum hic.

Sniã die prefixa dz ferri et ab sente altera partiũ.

s ¶ Datum non esse. i. non ẽ hoc verum inc3 mutabiliter.

t ¶ Pñusq3. vt. ff. c. q3 qd. §. fi. 7 de pig. act. si necessarias. §. si annua.

¶ Et si ita stipules. ¶ Casꝰ. Supra vidimꝰ q3 vlle q. pmittit nõ põt cõuenirj cũ effectu q̃usq3 dies venerit. 3 dñe q3 dicere tis de illa stipulatione cũ qs mihi pmittit. r. q3 ad vnã. frater dicit ipe ista stipulatio pura ẽ: 7 ppetuo obligatus ẽ. pmisso. vñ si pura est possum singulis annis q3diu vnq3 agere de decẽ in pncipio cuiuslibet ãni. 7 hẽ etiã me3 derigoze iuris pot agere. 3 submouebit3 exceptionem pacti facti de non petendo quasi videar tacite pactũ fecisse q3 ego possum petere duvino:

vino: hēs aūt meus nō possit. Iſtud aūt vt dicūt pactū tacitū ēmdu cū a pte inrio ab iſto verbo in ſtipulatione i certo: videlicet quoad vinū. Ec enim ipo q̄d fuit mihi, pmiſſum illud annuū quoadviueres: p hoc tacite videor pactus fuiſſe: ne heres meus petat: ꝛ.l.b.d. Et lega tur illud at. f. q̄ ponit in pncipio. ſ. aduerſatiue: videlicet ſic ita eſt q̄ illa ſtipulatio in die q̄ ē in primo. ſ. non eſt pura ut pto ſed.

Promitto.v. aureos ānuos et ſingulis ānis differunt.

¶ Annuos. aliud ſi dicerit ſingulis annis. Nā primo caſu i initio cuiuſcūq; āni. ſcdo in fine cōmittit ſtipulatio: q̄ ſic ē legato ſic relicto. vt. C. quando dies leg. ce. l.i. ff. q̄ dies leg. ce. l. nec ſemel. vnde verſus. Annua ſi debes tunc deſpicies caput anni. Anno ſi debes ſine tenebreris anni. vt dices. ſ. de inuti. ſti. ſ. qui hoc anno. et ff. eo dē. l. qui hoc anno. Sed nūquid eſt vna ſtipulatio: vl plures: Rñ. vna eſt: vt. ff. c. ſi ſtichū. ſ. i, ꝛ licet legata ſic relicta ſint plura. vt. ff. ſ. do na. cau. mor. l. ſenat°. ſ. fina. Sed que eſt ratio: Rñ. quia ſemel in ſtipulatione inſpicitur condicio ſtipulāt°. vt ſi ſit fili° acquirat patri: vna eſt actio. vt. ff. eo. ſi fili°. ſed in legatis pluries ꝓſideratur. ſ. ſingulis annis. ¶ ſi ſingulis annis cedat dies legati: ꝛ plures ſint actiones: vt. ff. de an. leg. l. cuꝫ in annos. ꝛ q̄ſi dies. leg. ce. l. cū in annos. Sed. ad. dicebat hanc eſſe differentiā: q̄ i ſtipulatiōe eſt vna verbor; ꝓceptio: ſed q̄dū ad rei vīrtatē plures ſunt: ſicut legata. ꝛ facit. p eo. ff. eo. pluribus. ſ. i. Sed ibi certe p alia verba fuit facta. ſ. per hec annua. bima. trima die. Vel dic q̄ ibi quoꝛūdam ſententia recitatur. Nec obſtat q̄ vna eſt conceptio: nam ꝛ in legato vna eſt conceptio.

Hoc verū vbi nō enumerant ānī ſine aliquid quod ꝓſone nō cōpetat ſit ex pte ſti pulatoꝛis i plēdū: ſiue nihil tūm o er curſu tēpoꝛ debeat ſtipulatio cō mitti: alſi ſi cuēti alicuius cōditionis vel expſſe facerit ānuinumerati eſt: ſecus vt p ang. b.

annuos[a] quoad viuam[b] dare ſpōdes: ꝛ pure[c] facta obligatio intel ligitur ꝛ perpetuatur[d]: q̄ ad tps nō pōt deberi: ſed heres petendo: pacti exceptione ſubmouebitur.

¶ Stipulatio collata in aliquos futurū cuentum incertum: eſt conditionalis. Arcinus.

¶ Sub cōditione ſtipulatio fit: cum in[e] aliquem caſum differtur[f] obligatio: vt ſi aliqd factuꝫ fuerit vel non fuerit/cōmittatur ſtipulatio. veluti ſi titius conſul fuerit factus/q̄nq; aureos dare ſpondes.

¶ Conditio negatiua cuiuſq; quotidie pōt impleri et eſſe in fieri: impletur p mortem. Arcinus.

¶ Si quis ita ſtipuletur: ſi[g] in capitolū non aſcendero: dare[h] ſpōdes: perinde erit ac ſi ſtipulatus eſſet cum moreretur fibi dari.

¶ Stipulatio ꝺditionalis transmittitur ad heredes. Arcinus.

¶ Ex conditionali ſtipulatione tñ ſpes[k] eſt debitū iri: cāq; ipam ſpem in heredem trāſmittimus[l]: ſi priuſq; conditio exter/mors nobis contigerit[m].

¶ Locus ſolutioni adiectus affi cit ſtipulationem in illam diem in qua verſimiliter poſſit ad locum peruenire: ꝛ impoſſibilitas vitiat ſtipulationem. Arcinus.

¶ Loca etiam inſeri ſtipulationi ſolēt: veluti carthagine dare ſpondes: que ſtipulatio licet pure fieri videatur: tamen reipſa habet tēpus[n] iniectū quo promiſſor vtat. ad pecuniā carthagine dandam. Et ideo ſi quis rome ita ſtipulet: hodie carthagine dare ſpondes: inutilis erit ſtipulatio: cuꝫ impoſſibilis[o] ſit repromiſſio.

¶ Conditio de preterito vel de preſenti: non ſuſpēdit obligationem. Arcinus.

¶ Cōditiōes q̄ ad pſens vel pteritū tps deferunt: aut ſtatim infirmāt obligationē: aut oīno nō differūt: veluti ſi titius conſul[p] fuit:

b ¶ Dare ſpondes. ſ. v. aureos vel aliqd aliud.

i ¶ Cum morietur. Similes ſunt iſte due ſtipulationes in hoc: quia mortuo ſtipulante in vtroq; caſu cōmittitur vt heredes agāt. nā poteſt obligatio ab heredeſic incipere. vt. C. vt act. ab he. ꝛ contra bere. l. i. Diſſimiles in hoc: q̄ prīa cōditionalis. ſcda in diez: quē die certuꝫ ē euenire. vt. ff. de condi. inde. na. ſi. l. ſeſciam° q̄ſi. vt. ff. ō condi. ꝛ demon. l. i. et in auſ. de nup. ſ. de inceps. col. i. ij.

¶ Ex ꝺditionali ¶ La ſus. Alliquis ſtipulatus eſt aliqd ſibi dari ſub cōditiōe q̄ pēdet: nunquid hꝫ ſtati aliū ſibi obligatum. ſ. illuꝫ a quo ſtipulatus eſt. Et rñ. q̄ non. immo ex cōditionali ſtipulatione tñ ſpes eſt in debito. ꝛ ſi ptingat ipm decedere ante cōditio exiſtat ipe iſtā ſpē tranſmittit ad heredem ſuū.

k ¶ Spes eſt. non autem

Diē cedere ꝛ venire differunt.

Legatari° ꝺditionāli legati ſpes non tranſmittit.

l ¶ Tranſmittimus. ſic. C. debis qui ante apertas tabu. l. i.

m ¶ Cōtigerit. ſ. quare legatarius ꝺditionalis legati ſpem ad hēdem nō tranſmittit. vt. C. de ca. tol. ſ. ſinaute: Rñ. in ſtipulatione iteruenit factuꝫ ſtipulantis vt lentis ſibi, pſpicere: ꝛ ſic heredi. vt. ff. de. pba. l. ſi pactū. q̄ nō ē in legatario: cuius nulli factū interuenit: ꝛ eo dē modo reſponde in hereditate conditionali.

n ¶ Loca etiā inſeri. ¶ Caſus. Supra dictū ē q̄ i ſtipulatiōe q̄ſq; dies q̄ſq; ꝺditio venit. Et non ſolū illa q̄ ſupradicta ſunt pūt venire in ſtipulatione: imo etiā loca ſtipulationib° inſeri pūt. puta ſi dicā ſic: promittis te mihi daturū. r. carthagine. ꝛ tu rñdebis. ꝓmitto. ꝛ bīnōi ſtipulationes ꝛ pure videant reipſa: tū bñ tacite tps adiectum quo ali qs ire vel mittere poſſit ad locū illū in quo. ꝓmiſit pecuniā ſe daturū. vñ ſi aliquis ita ſtipuletur rome hodie carthagine dare ſpōdes iſta ſtipulatio nō valet cum repromiſſio ſit impoſſibilis: ꝛ rōne hui° impoſſibilitatis vitiatur huiuſmodi ſtipulatio.

¶ Loca etiam. non ſolum conditio vel dies.

o ¶ Tps. q̄ bonus iudex arbitratur. q̄ ꝺic vt. ff. c. ꝓtinuus. ſ. cū ita.

Additio. ſ lota q̄ lꝫ in actibus iudiciarꝫ tps ſtimerādi ſit ſtatutum certū. vt. tr. imitariū ſing lo. die. vt. l. i. ff. ſi qs cau. ꝛ die vt ibi p Bar. et doc. tū in ſcribus non ē determinatus: ſꝫ totum reſidet in pectore iudicis qui multa dꝫ ꝑiderare ꝛ locum ꝛ piculum ꝛ qualitatē ꝓſone. vt l. ꝓtinuus. ſ. i. ꝛ ibi vide Bar. ꝛ Jmo. ff. c. Ang.

p ¶ Impoſſibilis. rōne eñ impoſſibilitatis ſtipulatio vitiat. vt. j. de iuti. ſtip. ſi impoſſibilis. niſi vterq; baberet ibi pcuratoꝛ: ꝛ egiſſet q̄libet cum ſuo vt eadem die fieret ſolutio. vt. ff. eo. l. ſi. ſi. in ter eos.

¶ Cōditiones que. ¶ Caſus. Queſtui a iuſti. Die ſupradicti ē q̄ſtipulatio ꝺditionalis ē cū differt in aliq̄ caſum. Sꝫ die nunquid oīs ſtipulatio ē incerta q̄ ſit per banc ꝛiunctiones ſi: Rñ. dñs iuſti. q̄ nō: nam ea que ſunt pūtia vel preterita non dicunt pēdere: ſed ea q̄ ſunt futura. ꝓpte dicuntur pendere: q̄ſi diceret: tū intelligē ſtipulatio ſub ꝺditione q̄ differt in aliquem caſum futurum. Sñ aūt in aliquos de preterito vel de pūti ꝺcipitur tunc non eſt ſtipulatio ſub ꝺditiōe: imo aut ſtatim valet obligatio aut nō. Ea cū que p rerum naturam certa ſunt non merentur obligationem. Si cñ dicaꝫ, pmittis mihi. r. ſi mevius viuit: ꝛ tu rñdeas, ꝓmitto: ſi viuit tpe ꝺcepte ſtipulatiōis ſtatim valet ſtipulatio: ſi aūt nō viuat tpe ꝺcepte ſtipulatiōis nō valet: imo ſtatim infirmāt: ꝛ ita ſtipulatiōes q̄ ꝺcipunt in aliquē caſum pūte ꝑteritū: q̄ q̄ illi caſus ſunt incerti: q̄ti quo ad naturā naturātem ſunt certa non morantur ꝛc. q̄ q̄ apud nos ſunt incerta.

q ¶ Conſul fuit. ſic. ff. ſi cer. pcta. ita q̄. ꝛ. l. cū ad preſens tps. patet cētia. l. conditio. ff. de verb. obli.

a Nili expſſe vel tacite ex ſtipulāt° pactete q̄ alimēta ducta cenſe renatur. ē ita fm bar. pōt ſaluari glo. i. l. fructum. q̄ hmōi. ff. eo. ſi ſit magna diminutio. Alii die quoties egitur de mūltiplicanda obligatione infinitas eſt cuitada. vt l. fideicommiſſa. ſ. ſi dece. ff. de leg. ang.

b Quoad viuam. i. donec viuam.

c Pure facta. ſ. rōne primi anni: ſed rōne ſequentiū eſt in die quoad quid: q̄ an annum non tenet. ꝛ ꝺditionalis quo ad aliud. nam als non debetur niſi viua. ar. ff. c. l. boc iure. ꝛ. l. in illa. Vel die q̄ eſt pura abnegatiue. i. non conditionalis.

d ¶ Perpetuat. i. donec viuat. ſic. ff. ꝓ ſocio. l. i. fm quoſdaꝫ. imo die q̄ oīa ſecula ſeculoꝝ eſtā poſt mortē. nā tpe nō tollit obligatio ipſo. ſ. iure. ꝛ vt ſequtur. vt. ff. de act. ꝛ obli. l. obligationū fere. ſ. placet. ꝛ. ff. de ſeruit. ſeruitutes. ſed p ꝓceptionē vt ſequtur. ſed heres petendo ꝛc. vt. ff. de acti. ꝛ obli. l. obligationum fere. ſ. placet. ꝛ. ff. de ſer. l. ſeruitutes.

¶ Sub ꝺditione. ¶ Caſus. Dixi iuſti. Die tā vidi ereꝑlū de ꝑmo mē bro. diuiſionis nāe. ſ. quiter fit ſtipulatio pure: ꝛ etiaꝫ de ſcōo mēbro. ſ. qualiter fit ſtipulatio in die: ponatis mō ſi placet ereꝑlū de tertio mēbro. ſ. quiter fit ſtipulatio ſub ꝺditione. Et ad ꝑmū der do. iuſti. q̄ ſub ꝺditione fit ſtipulatio cū in aliquē caſum. ꝓmiſſio differt: hoc ē ad ali qd ꝺ indifferenter ſe hꝫ ad eſſe: ꝛ ad non eſſe: veluti ſi aliqd factū fuerit. ꝓmittis mihi decē: vel ſi aliqd factū nō fuerit. ꝓmittis mihi decē. Et ꝑmo ponit ereꝑlū ꝺditiōs q̄ ſit pūta affirmatiua: vt puta ſi titius factus fuerit conſul q̄nq; aureos dare ſpondes. Fran.

e ¶ In aliquem caſum. i. in aliquā fortunā inopinatā: vt poſſit ſe habere ad eſſe ꝛ non eſſe: q̄ in futuris tantum eſt. vt. ſ. eo. ſ. ꝺditiones.

f ¶ Differt obligatio. nā an cuētum ꝺditionis obligatio ceſſat. vt. ff. ſi cer. pe. l. nō oīa. ꝛ tic ea pēdēte nō ē debitor: ſicut nec hēs ſub cōditiōe inſtitutus interim ē hēs: vt. ff. fami. her. ſi martius. Ar. ſ. C. de ſſti pe. l. ij. in eo q̄ dicit ꝺditionale debitū poſſe ſſtitui. q̄ nō poſſet niſi eēt debitum. vt. ff. de ſſti. pe. l. i. Sed die q̄ ſufficit debitū ſpe. Item nec illud interim debetur: vt. ff. de ſſti. pe. id q̄. Item arg. ſ. ff. er qui. can. i poſſel. ea. ꝛ. ff. de verb. ſig. l. creditores. Sed rōne ſpei creditores dicuntur: vt. ſ. eo. ſ. er ꝺditionali. Additio. Impꝛopꝛie tñ ꝓpꝛie aūt creditor eſt qui fidem alterius credendo ſecutus eſt. Et ita intelligit ſtatutum de eo qui credidit faciens mentionē. ſecus ſi de creditore ſimpliciter. q̄ intelligiturſquocunq; alium habeat obligatū. dummodo non in dicto vel ſub conditione. Ang.

¶ Si quis ita ſtipuletur. ¶ Caſus. ponit exemplū conditionis prolate. per verba negatiua di. q̄ ſi aliquis ita ſtipuletur. ꝓmittis mihi decem ſi capitolium non aſcendero. bene valet talis ſtipulatio: ſed perinde ē ac ſi ſtipulator ſtipulatus eſſet cū moreretur decē ſibi dari: nā ivtroq;

Diuisio.

a Natura ê dupler.

¶ Naturâ ergo nec fatura mo:ank obligationê.naz etiâ illa p rerum naturam certa sunt:vt.ff.de in.di.sed ⁊ restituat.§.fina.Z.Sed dic q aliud est esse certum p rerū naturam.i.per naturalem cursum nature: q quâ sola pteritâ ⁊ psentia sunt certa:⁊ ita bic accipitur. Et etiaz illa futura certa sunt q non babent se ad vtrûlibet:vt si moriar.nâ: ℌ nõ mo:iantur obligatio nê.vt.ff.de cõdi.indebi. nâ ⁊ si.l.precedenti. ⁊ se. ⁊.ff.de noua. si pupill⁹. §.qui sub conditione.

+ Nota ex glo. cõditio nes i futuz. coilatas que necessariam ℌt crẽtẽtiam nõ dif ferre obligationẽ:qõ ve rũ limita si ꝑferat ꝑ ta le qd qõ tpõ significat.ꝑ mitto cum monet⁹. §. id autẽ.i.de inuti. stipu.

b ¶ Nõ mo:iantur.i. non suſpendũt siue differũt. Accurſius.

c ¶ Incerta sint.ff.de reg.iur.l.in totũ.Z.Sol. illa loquit i his vbi pes sens solẽtias exigit.vt vŋ. testes in testamẽto. vt.ff.de testamẽtis. §.i. Vel loquit i illis casib⁹ vbi certa scientia ⁊ itel lectus de pferenti exigit in Ɔctib⁹ puris.vt.C.de do.nec inuitus. bic aũt in conditionali.

¶ Nõ solũ res. ¶ Ca⁹. Supra dictũ ẽ de stipulationibus q cõstitũt in dando:nõ tractandus ẽ de stipulatiõib⁹ q consistũt in faciendo.vnde di cit instit.nõ soluz res ꝑsit dednci in stipulationẽ: ℌz ⁊ facta:puta cũ stipulor aliqd a te fieri vel nõ fieri in futurum:⁊ si nõ fuerit factũ ſm stipulationem potero agere Z te ⁊ petere interesse meum:⁊ qz difficile ẽ ꝓbare interesse ꝓpterea dat instit. ℣ilis stipulatori vt adiciat penam i stipulatione quâ petere poterit stipulator: si non fuerit factũ ſm stipulationẽ:⁊ ita nõ babebit necessario ꝓbare quanti sua interest. Et do cet in lra qualr pena Dz stipulari dicẽs: q si aliqs stipulet aliqd fieri veluti turrim ita adijcere Dz.⁊ si turrim nõ feceris.r.aureos dare spondes noie pene. Cõtingit aũt aliqñ in eadẽ stip.stipulat quis aliqd fieri ⁊ aliqd nõ fieri:puta stipulor a te vt cas romã ℌz q nõ cas ꝓ hoc mihi dabis:⁊ in ista stipulationib⁹ in quib⁹ stipulam aliqd fieri ⁊ nõ fieri ita cerit pena adijcienda si aduersus ea factũ fuerit.i.si ueris p locũ. ꝓhibitum:seu ita facti non erit.i.si non ueris romam.r.aureos ꝑdes. ⁊ hec dicuntur ꝑsqz ad finem.

¶ Non solũ. De stipulationibus q̃ in dãdo ꝓsistũt bucusqz dixim⁹. Nunc de bis que in facto consistunt. Accur.

d ¶ Penâ subijcere.sic.ſ.ꝓsilum sile.ff.de ꝓteto.stip.l.ſi.

e ¶ Quãtitas.ff.de arbi.l.nõ aũt.Z.Sol.nõ interest quo ad hoc vt va leat ꝓmissum. Interest tñ quo ad vtilitatem stipulationis.

Interesse ſſt ꝓbaſ.

f ¶ Probare.sed quõ interesse ꝓbaſ: ℝñ ꝓ testes vt hic innuit.⁊ C.de fem.q ꝓ co.l.i.§.i. nisi petaſ er dolo alterius:tũc ꝓ dolum facẽs. vt.ff. qõ vi aut clam.l.semp.§.in boc interdicto.⁊.§.seq.⁊.C.vndevi.l.ſi qñ. ⁊.C.de iure do.impe.

g ¶ Quedam fieri.puta ire romam.

h ¶ Quedam non fieri.puta per florentiam non ire.

i ¶ Clauſula.sc⁹ penalis. Accur.

k ¶ Factum erit.hoc redditur secundo dicto.

l ¶ Factũ nõ fuerit.ℌ referẽ ad primũ. Et ſi er vno capite sit pena ꝓmiſſa nõ ꝓmittet plus.vt.ff.de arbi.l.ſi duo.§.ſi. nisi ſi actũ sit vt plures ꝓmittaſ.vt.ff.de transact.q fidẽ. Additio. Itẽ nisi sit apposita sup facto iterabili vel ꝓtinẽte:plura capl'a ſi rõne intereſſe peraſ ſm Jo.ſa. ℌ.Et no.q iuramentũ de nõ Sueniendo bz vim ſtius clauſule. Itez facit vt actus valeat comeliozmodo quo poteſt.Ang.

Cõtinuatio.

¶ De duob⁹ reis stipulãdi ⁊ promittẽdi. ¶ Quia in stipulatione de q̃ dictũ eſt.§.ti.i.plures ꝓsone interueniunt qñq; (quarũ quedã dicunt rei stipulãdi.alie rei promittendi.)ideo dicit de duobus reis stipulãdi ac promittendi.Accurſius.

¶ T stipulãdi.c. ¶ Tot' ſſte ti. dinidiki q̃ttuoz ptes. Primo ponit de duob⁹ reis stipulãdi q̃ſ ſiãt. Scõo de duob⁹ reis promittẽdi. Tertio ponit effect' ipſi' obligatiõis pluriũ re o rũ. Quarto redit ad duos reos promittẽdi. Scda ibi.ſ. duo plureſve. Tertia ibi:ez hmõi. Quarta ibi:er duob⁹.

a ¶ Caſ⁹. Queſtio Justi.q̃ſ pluſ fuerit duo pluresve rei stipulãdi vl promittendi: Et rñ.di. q duo rei stipulãdi ſi poſt q̃ duo ſtipulati fuerit eã dẽrem ab eodẽ:ipe poſt ãbo⁹ interrogationẽ rñ deat vtriqz vim q̃ntã ſm ꝺre rñ deo: vbi gſa. Pone q̃ ſum ſtipulatus a titio i hũc modũ: promittis mihi ſtichũ:⁊ petrus icõti nẽti poſt meã ſtipulationẽ aũ ꝓmiſſoris rñio nẽ ſtipulat' fuerit ab eo dẽ titio ſibi dari eũdẽ ſtichũ:⁊ ipe poſt ãbas iter rogatiões rñdeat:vtriqz vim dare ſpõdeo: ⁊ ego ⁊ petr⁹ effecti ſum⁹ duo rei ſtipulãdi. Sed pone dñe q̃ ſi mihi primo ſtipulãti ſtichus promiſeri: deide petro ſtipulãti ex interuallo cũdez ſtichũ promiſeris:ℝ.ſi.dñs iuſti. di.q nos.ſ.ego ⁊ petrus ſum⁹ duo creditoreſ⁹ ⁊ ea dẽ re:ſz nõ ſum⁹ duo rei ſtip. vnius obligatiõis ſz diuerſarũ obligationuz. Una enĩ obligatio mihi ẽ acq̃ſita ⁊ alia petro ſtipulãti er interual lo:qz natura duoz rerũ ſtipulandi bec ẽ vt nihil ſit mediũ iter ſtip.vnius ⁊ alter⁹:ſz ſi ſtatiz poſt vnã ſtipſatiõez fiat alia qualr intelligi ẽbeat ex ſequẽtib⁹ appebit. Frã.

Reus ſtipulandi. ℝens promittendi.

¶ Et ſtipulãdi. Dic ꝺz re' ſtipulãdi ille q rẽ aliquã vt pecuniã ſtipulaſ a re nõ reatu dicẽ'. Et ecõtra re' promittẽdi q aliquã rẽ promittit. vt ff.e.l.i.alſ reus tñ debitor: ꝺz.vt ptz.C.de iu.calũ.l.ij. alſ ꝺr reus q cõ nemit:vt.C.de iu.l.ꝑcãdũ.§.ſi fiqdẽ.⁊ die vt.ff.e.l.i. Põt dici ⁊ alio reſpectu reus ſtipulandi ⁊ promittendi vt ꝺr in glo.Accur.

m ¶ Spondeo.boc adiecto vt ſint duo rei inſolidũ etiam iure veteri: vt.ff.eo.l.reos.ſ.fi.⁊.ſ.cum in talibus.

n ¶ Spõdeat.er interuallo puta ſi diuerterũt ad alios act'ertrancos. vt.ff.e.l.duos.ſ.fi. alſ ſi nõ eſt ertrancus actus Z diceret.o.l.ei qõ mõ dixerat tibi:nã ſi pt'.⁊ qõ ꝺr.ff.e.l.ij. Accur. Additio. Tu dic q̃ iteruallũ magnũ:puta vnius diei cũ actu ertraneo vitiat' ꝺſtõnẽ duoz correoz:ſi interueniat inter interrogationẽ ⁊ rñſionẽ. alſ ſi iter obligationẽ vnius ꝑfectã ⁊ aliã ꝑficiendã nõ vitiat ꝺſtõnez correoz:er ꝑſſaz: ſed taciam ſic.ſaltem in duobus reis credendi.

Reoz debẽdi vl ere dendi ẽſſt ſtutio an p internuallũ impediat.

o ¶ Nec creduñ duo rei.ſ.vt vna ſit obligatio ⁊ vnius rei:ſed ſunt creditores duo ⁊ diuerſarum rerum.vt.ſ.eo.ſ.er buiuſmodi.

¶ Duo pluresve. ¶ Caſ⁹. Dixi iuſti. Dñe.s. dixiſtis q̃ſ ſiãt duo rei ſtip.ꝑ ſtis ſi ꝑz crẽpla ꝺ duob⁹ reis promittẽdi. ℝñ.dñs iuſti. di.ſic. In duob⁹ reis promittẽdi ſunt duo q ſtipulanť ab eodẽ: ℌz ſibi ſiãt duo rei promittẽdi vn⁹ ſtipulat' a pluribꝰ. Tũ ſcire debes q̃ rei promittẽdi ita fiũt ſi fuero ſtipulat' i hũc modũ. ADeui promittis mihi.r.aureoſ. ⁊ ipe rñdeat promitto. Et poſtea ſine interuallo dixero ſeio.ſci promittis mihi eoſdẽ.r.aureoſ q̃s ſtipulat' ſũ a meuio.⁊ ipe rñdeat: promitto. iſti ſiũt duo rei debẽdi vl promittẽdi: ſunt ei duo debitores debẽtes rẽ. Frã.

p ¶ Spondeo.boc acto vt ſint duo rei ⁊ inſolidus.vt.ff.eo.reos.ſ.fi.

¶ Ex hmõi. ¶ Caſus. Dixi iuſti. Jã vidi q̃ſ ſiãt duo rei ſtipulãdi.ꝓmittẽdi:ꝑ deo dicatis mihi q̃s ẽ effect' earũ obligationum. Adꝺ rñ. iuſti.q er ſtip.hmõi ſolidũ ſingulis debeãt ſup reis ſtipulãdi:⁊ ſolidũ debẽt ſinguli.ſ.rei promittẽdi.q; vterq; eoz ſolidũ obligaſ:ſicut ſingulis eoz ſtip.ſolidũ debeãt:ſz ſolidũ teneañt:vel ſolidũ ſingulis debeaſ:ſi vna reſ ſola ẽ obligatiõe tñ.vñ ſi fuerũt duo rei ſtip.⁊ ita duo creditoreſ:ſi tñ vn⁹ eoz recipiat illud q̃s deducti erat ſtipulatiõib⁹/ ille q recipit primũ obligatiõe ſinguloz.vñ ab altero reo ſtipulãdi li berat.ꝑmiſſoz.⁊ ſi fuerũt duo rei promittẽdi:⁊ ita duo debitores eiuſdẽ rei:ſi alter rẽ illã ſoluat ꝑmit obligationẽ illam:⁊ liberat alteri. Fran.

q ¶ Obligationes.boc refertur ad reos promittẽdi.⁊ quod legtur: stipulationibus

De stipulatione seruoꝝ.

stipulationibus ad reos stipulandi: vt probatur. ſ. ſtatim.

Obligatio eadem pōt cē vna ꝛ plures.

a ¶ In vtraq; .i. vtriuſq; obligatione. namvna eſt quo ad vnū effectū. vt. ff. co. l. 19. in fi. ſed plures ſunt: q; plures tenentur: vt hic.

b ¶ Alter. ſcilicet reorum ſtipulandi.

c ¶ Alter. ſcilicet reorum promittendi.

d ¶ Perimit obligationem. ille qui accipit.

e ¶ Liberat. ille qui ſoluit. Silla lectio ſeu ipſi cationverborum eſt. ff. de arbi. l. ſi duo. Vel dic q̄ quilibet iſtoꝝ reſertur advtrūq; ſupradictum. Et poſſunt fieri ꝛ in ſtipulatiōe duo rei ꝛ in ſingulibet genere obligandi. vt. ff. c. l. eandem.

¶ Ex duobus reis ꝛc. ¶ Caſus. Queſtio. a iuſtiā vnus de duobus reis promittēdi aliter poſſit obligari q̄ alius: Et videtur q̄ non: q; videt q̄ equitas oīmoda ſue paritas debeat eſſe iter duos reos debēdi. dicit tamē q; et duobus reis promittēdi alter pure ꝛ alter ſub ꝺditione obligari pōt: puta. r. fui ſtipulat' a titio pure ꝛ eadē. r. fui ſtipulat' a martino ſub cōditione. Iſti duo itel liguntur eſſe duo rei debendi: ꝛ ſ. zīb. ſub ꝺdītione obligetur nō ideo minus petere potero ille. a. r. a titio qui nūbi pu re eſt obligatus q̄ ad huc pendeat conditio. ꝛ hoc dicit Fran.

Obligat' ſ ſ Pōt. Sed nonne eſt ſtio an poſſit parita tē ꝛtinere.

b imparitas q̄ eſſe nō ꝺz. vt. ff. co. l. eandē. ſ. ſ ſi quis: ℞ ſi. fm. ꝛīd. q̄ ibi regulariter ō; fallit hic. vt. ff. c. ſi ex duobus. ſ. fi. Alīū vt. ℣. dicunt q̄ hic nō eſt imparitas: cū aduenīente cōditione vel dic ambo equali tenentur: ſ ſ adhuc medio tempore remanet imparitas. quare dic q̄ in quantitate debita, vel re que debet nō pōt eſſe imparitas vt ibi ſed in aliis poteſt: vt hic. r. ff. co. l. ſi ex duobus. ſ. fi.

g ¶ Quominus. ſed aduenīente cōditione ſocīū poterit cōuenire mādati fm quoſdā. vel verius neg. geſt. vt. C. eo. l. i. Patet ergo conſtitui poſſe pure duos reos debendi: ꝛ q̄libet inſolidū conueniri. vt. C. e. l. i. Hodie contra: etiā ſi hoc actū eſt expreſſus: niſi altero abſente vel inopē eriſtēte. vt in auc. de duobus reis. ſ. i. ꝛ aut. hoc ita. co. ti. C. niſi renūciatū fuerit illi ſſtitutōi. vt. C. de pac. l. pe. ꝛ. ff. de mio. l. ſi iuder.

Rei debēdi diſſoluitur nō ſſit ꝛī neri.

¶ De ſtipulatione ſeruor. ¶ Supra ti. i. ꝛti. prīcc. dictū eſt de ſtipulatione liberarū ſponarū. Verū q; interdū ſeru; ſtipulant: ideo de his tractaturus intitulauit de ſtipulatione ſeruorum.

Continuatio.

Diuiſio.

¶ Seruus. ¶ Totus iſte ti. diuidit in tres partes. Primo q̄ ſeruus ſtipulādo acquirit dño i cuiuſcūq; ſpona ſtipulatio cōcipiat. Scdo excipit a regula q̄ factū nō acquirit. Tertio, ſi fint plures dñi, p dñicis portionib' acgrit. Scda ibi: ſed cū factū. Tertia ibi: ſeruus cōis. ¶ Caſus. Queſtiō a Iuſti. vtruz ſeruꝰ habeat in ſtipulandi: Et videbat q̄ nō cū ſtipulatio ſit actꝰ ciuilis: ꝛ quantū ad ius ciuile attinet ſeruus p̄ mortuo habef: Et rñ. dñs Iuſti. q̄ q̄ ſeruus quantū ad ſpōnā ſuā, ꝓprīā pro mortuo habeat: et ſpona ti dñi fui pōt bñe ius ſtipulationis. Sed dicit aliquis. Dñe hoc verū eſt ſi ſeruus hz dñm: ſed q̄ nō hz dñm: puta dū heredi tas iacet: nūqd valet ſtipulatio: Et rñ. Iuſti. q̄ ſic: q; hereditas in caſu ſto vicem dñi ſuſtinet. vnde ſi ſeruus hereditarius ante aditā here ditatem ſtipulet acgrit hereditati: ꝛ ſic heredi futuro. Fran.

b ¶ Dñi. qui dñs caput eſt ſerui. vt. ſ. de nora. ſ. ois. et ſua ēm perſona nihil pōt. vt. ff. de reg. iur. l. ſeruitutē. ꝛ. l. q̄ attinet. niſi et quo manumittitur: tunc ēm incipit habere caput. vt. ff. de capi. dimi. bodie.

Heredita ti furtū fie ri nō pōt.

¶ In pleriſq; . hoc ꝑpterea dicit quia hereditati furtum fieri nō pōt: niſi in tribus caſibus. vt. ff. de furt. hereditarie. ꝛ. l. ſequē. Item propter vſumfruc. qui ſeruo hereditario promitti non poteſt: vt hereditati q̄ ratur. vt. ff. eo. vſufructus. Additio. Et eſt ratio fm doc. quia ſine perſona cui accedit deberi non poteſt.

k ¶ Sed nec. nō heredis: vt hic. ꝛ. ſ. de here. inſti. ſ. ſeruus. ꝛ. ff. de acq ren. re. domi. hereditas. Et que ſit ratio quare perſonā defuncti ꝛ nō

Titu.XVIII.

heredis. dic vt in. ff. ſ. ſeruus.

l ¶ Hereditati. ſic. ff. de iniur. l. i. ſ. quotiens autem.

¶ Siue autē ꝛc. ¶ Caſus. Dixi iuſti. Dñe vidi q̄ ſi ſeruꝰ ſtipulet aliq̄d dari dño ſuo q̄ illud dño ſuo acquiret. ſ. ponam' q̄ nō dño ſuo: ſed ſibi ſtipulet aliq̄d dari: acgrit ne dño ſuo: Et rñ. Iuſt. dicēs q̄ ſiue ſeruus dño ſuo: ſiue ſibi: ſiue ſeruo ſuo: ſiue impſonaliter. i. pſona nō adiecta oībus iſtis modis ḡttuor ꝛio acgrit. Idē iuris eſt ꝛ in filio q; qua litercūq; ſtipulet patri ſuo acgrit ex his cauſis p quas pater per filium acquirere pōt. Fran.

persona ſtipulationem cōcipiat: acquirit dño ꝛ patri. Areti.

¶ Siue autē domino: ſiue ſibi[m] ſiue conſeruo ſuo: ſiue impersona liter[n] ſeruus ſtipuletur: domino acquirit. Idem iuris eſt ꝛ in liberis q; in poteſtate patris ſunt: ex quib[o] cauſis acquirere[o] poſſunt.

¶ Si ſeruus ſtipulatur ire aget licere: ſolus ipſe non etiā domi nus ciusire poteſt. Aretinus.

¶ Sed cum factum[p] in ſtipulatione continebitur: omnimodo[q] perſona ſtipulantis continetur[r]: veluti ſi ſeruus ſtipuletur vt ſibi ire[n] agere licēat. ipſe enim tantū prohiberi non ꝺebet: non etiam[s] dominus eius.

¶ Seruus communis acquirit dominis ſuis pro portione domi nica: niſi iuſſu vnius aut vni fuerit ſtipulatus. Aretinus.

¶ Seruus[v] communis ſtipulā do vnicuiq; dominorum pro portione dominiꝰ acquirit: niſi iuſſu vnius cōꝝ: aut nominatim[x] ali cui eorum ſtipulatus[y] eſt: tūc ēm ſoli ci acquiritur.

¶ Seruus cōis ſtipulando rem quē nō pōt vni ex dominis acqui ri: acquirit inſolidum alteri. h. ꝺ.

Titulus. xviij.

¶ Etiam ſeruus bereditari[o] po teſt ſtipulari ꝛ acquiri heredi futuro. h. ꝺ. Arcetinus.

Seruus ex pſona domini[p] ius ſtipulandi habet. Sed ꝛ hereditas in pleriſq; per ſone defuncti[q] vicez ſuſtinet. Ideoq; quod ſeruus hereditarius ante aditam hereditem ſtipulatur: acquirit hereditati[r]: ac per hoc etiaz heredi poſtea facto acquiritur.

¶ Seruus ſiue filiusfamilias a quocunq; ſtipuletꝰ: et in cuiuſcūq;

+ Nec valz talis ſtipulatio: q; cuz pſone cohereāt de pſona fui ꝛ dñi transire non pōt. Ité q; ꝓpās nemo niſi dño ſtipulaꝛet. vaslaret tamen ſi eas vl' im pſonaliꝛ vel dño ſtipulaꝛet: vt p angelū hic.

m ¶ Siue ſibi. niſi in caſibus vt cū factū eſt cū in ſtipulatiōe/ q̄ caſu dño nō acgrit. vt. ſ. pri. ſ. + ꝛ cū opas a liberto ſtipulatur. vt. ff. co. l. antepe. et in aliis caſibus quos no. ff. co. l. i. ꝛ. l. ſeq. Sed nūquid frater pōt ſtipulari fratri ſuo i eadē po teſtate exiſtenti: Dic q̄ ſic. q; ſeruus ſeruo ſuo ſtipulari pōt vt hic: igit frater fratri. Arg. C. de diuer. reſcri. l. i. Item q; vor filij vor patris iteꝝ ligit: ꝛ vor ſerui vor dō mini intēligitur. vt. ſ. de inuti. ſtipu. ſ. ci qui. ꝛ. ſ. poſt mortem.

n ¶ Impſonaliter. nul lius facta mētione. i. vel ꝓprio noīe vel appellatiuo. Vel facta mētione de noīe appellatiuo: ſed nō ꝓprio. vt. ſ. de erbe. libe. ſ. i. Acc. Additio. Idem per omnia dici poteſt in monacho ſtipulante. Angelus.

o ¶ Acquirere. vt ex cā ꝓfectitia ꝛ aduentitia iſto iure. quod dic vt. ſ. per quas perſo. vo. acqui. ſ. i.

¶ Sed cū factū ꝛc. ¶ Caſus. Supra dictū eſt q̄ quocūq; mō ſeruꝰ ſti pulet q̄ dño acgrit: ſ ſ eſt verū ſi ipſe ſtipuler aliq̄d q̄ ꝓſtat in vā do. Sed pone q̄ ſeruꝰ aliq̄ factū ſtipuleꝰ: puta vt liceat ei ire agere: tunc ſeruus p hāc ſtipulationē dño nihil acgrit: ſ ſ hibi ſoli. vnde ſi do minus vellet ire agere bene poſſet, phiberi ne iret vel ageret. Fran.

p ¶ Cū factū. Sed ſi ſtipulaꝛ ſeruꝰ ſibi ſcribi libꝝ ꝛ fic factū: nōne acq rit dño: ℞ ſi. fic. ꝛ q̄ hic oꝛ: ſ ſ cū factū ꝛc. i. a fuo faciēdū ꝛ nō ab alio. vel etiam a domino. Additio. Tu dic fm Ang. q̄ factum ſi pſone ſer ui inbereat a quocunq; ſiue ipſo ſeruo: ſiue ſibi ab alio ſit prēſtandū/ non acquiritur domino. alꝰ ſecus. Jo. ſa.

q ¶ Omnimodo. fic. ff. de vſu ꝛ ha. plenum. ſ. ſi vſus.

r ¶ Cōtinetur. ſic. ff. de condi. ꝛ demon. qui bereditem. Accur.

s ¶ Ire agere. Hec verba ꝛpone. vt. ſ. de ſerui. in prin. ꝛ. ff. de ſerui. ruſti. prædio. l. i. Et no. q̄ hic p verba loquit: aliud ſi p nomen/ puta iter. tunc ēm domino acquiritur. vt. ff. eo. ſi cōmunis.

t ¶ Illō etiā dñs. ſubandi pbiberi nō ꝺz: ſ ſi diceret ꝺz pbiberi. Sz ℥. ſ. pōs pro. vo. acq. ſ. nō ſolū. ꝛ. ſ. de bis q̄ ſunt ſui. vl' alie. iur. ſ. ſ. Sz nō eſt ℥. q̄ ꝛ h acgrif dño cōmodū: nā ad ſui vtilitatē ibit ſeruus.

¶ Seruus cōis ꝛc. ¶ Caſus. Supra dictū eſt q̄ ſi ſeruꝰ vni' ſtipulaf: ſ ꝺñe q̄ id iuris eſt ſi ſeruꝰ ſtipulaf cōis: Et rñ. Iuſt. q̄ ſi ſeruꝰ cōis ſtipu lef aliq̄d ſibi dari ipſonalꝛ vel dñis ſub noīe appellatiuo acgrit vni cuiq; dño. p portiōe dñi. ꝛ nō. p portiōe virili: niſi vn' ex dñis inſſerit eñ ſtipulari: tūc ēm iubēti acgrit: vl ſi null' ex: iuſſerit ex: ipſe ti alterū noiauerit: puta ſtipulaf ē petro dño ſuo: tūc p hāc ſtipulatiōē acgrit noiatio. Si aūt vn' iuſſerit ꝛ ipe aliū noiauerit q̄d iur. ſit bēs i glo. ℣.

v ¶ Seruus cōis ſtipulando. impſonalꝛ vel ſibi vel dñis ſuis: ſub noīe appellatiuo: aliud ſi. ꝓprīa noīa expreſſit: nā tūc acgrit. p virili: nō. p portiōe dñi. Sed q̄ ſi. ꝓprīū nomē ꝛ appellatiuū: ℞ ſi. ſi prepo nat. ꝓprīū. p virili: ſi appellatiuū ꝓponat pro dominica. vt. ff. de ſtipu. ſeruus cōis. ꝛ. ff. de ſta. libe. l. ita. ſ. i. Accur.

r ¶ Noiatim. ꝓprio noīe. vt. ſ. de erbe. li. ℣. i. vl' appellatiuo: dūmō itel ligaf de q̄ dño dicat. vt. C. de li. pre. l. ij. ꝛ. ij. ff. ci cer. pe. l. certū. Acc.

y ¶ Stipulatus eſt. hoc diſtinctum. i. diuiſim erandi. Sz q̄d ſi vn' inſſit ſeruo ꝛ ipſe alteri ſtipulatus eſt noiatim: Diſtingue ex cauſa re vt ſi ex reiubētis ſibi q̄ſit: alꝰ noiato. vt. C. p quas pſo. no. acqui. l. ſi. ſi.

ꝛ.ff.eo.proinde.§.fi.ꝛ.l.seq.licet antiqui aliter distinguebant.

¶ Quod seruus cōis. ¶ Casus. Supra dictū est qd iuris sit qñ seruꝰ

¶ Quod seruus cōis stipulat si alteri ex ōnis acquirī nō pōt: solidum alteri acquirit: veluti si res quā dari stipulat[a] est vni[a] ōni fit.

¶ De diuisione stipulationum.

Titulus. xix.

¶ Pretoria stipulatio est q̄ est iducta ab edicto ꝓtoris: iudicialis a iurisc̄sulto vel alijs partib⁹ iuris q̄ a ꝓtore: cōuentionalis a sola partium conuentione: cōis q̄nq; a pretore quandoq; a iurisconsulto inducta est. Arretinus.

Stipulationus[b] alie sunt iudiciales[c]: alie pretorie[d]: alie cōuentionales[e]: alie cōmunes[f] tam pretorie q̄

Continuatio,

¶ De diuisione stipulationū. ¶ Supra dictum est de stipulationū materia. Verū q̄ earū multipler est species: ideo subdit de diuisione stipulationum. Porcus.

Diuisio,

Stipulationum. ¶ Totus iste titulus diuidit in duas partes principales. Primo ponit diuisionē stipulationis. Secūdo illā p crēpla declarat. Scda ibi: iudiciales. ¶ Casus. Tradidit Justi. diuisionē stipulationū: mō p singula mēbra diuisionis per crēpla declarat. Et primo ponit q̄ sunt iudiciales: dicēs q̄ ille sunt iudiciales stipulationes q̄ a mero iudicis officio p̄ficiscunt. qō sic intellige sc̄s q̄ p̄ficiscunt ab officio iudicis mercēnario: ꝛ appellat iudicis officiū mercēnariū qñ aliq̄d exp̄dit p iudicē: ppter qō iuder p̄ncipaliter nō adit: verbi gr̄a. Aliqs vſucepit rē meā quā a nō dño emit bona fide. ego egi ℈ eū rei vēdicatione: ꝛ itē cuꝫ eo fum cōtestatus: ite contestata cōpleuit vſucapionē: nō obest ei litis cōtestatio quo ad cursum vſucapionis cōplēde. Sed secus est in prescriptiōe: q: si rēm cōpleta vſucapiōe, pbē illā rē meā esse tenet illā mihi restituere: ꝛ ita ls quo ad cursum nō nocat sibi litis cōtestatio: tū quo ad effectū vſucapionis ei obest. Et ds iuder ipſe facere cauere q̄s nō cōmisit dolū in re illa seruū fosan petitum alienādo vel mannmit tendo: vel aliquo alio modo. vt.ff.de rei vē.l.si post acceptā. Et illaꝫ cautionē debet iuder facere interponi p officiū mercēnariū. ꝛ fic accipe q̄s littera di. mero: q: nunq̄ ꝓtor viuus vel mortuus de ꝺ scintro/mittit: ſz lege iubēte interponit hmōi cautio: vt in cautione de dolo p l. puius alleg. ff. de rei ven. si post. Et subdit crēpla duo. Primū est ve luti de dolo cautio. scōm dicit esse quedā stipulatio iudicialis. Si ēm ago cōtra aliquē pignoratitia actione debet iuder er officio suo facere reo interponere cautionē q̄ in re pignorata nō cōmisit dolū fernitu tis amittēdo: vel aliquo modo ius ls ferit: vel de spelendo seruo. Si ēm aliquis metu abstulit a me seruū meū: ꝛ illū postea pdiderit: ꝺz iuder facere cauere de spelendo seruo illo: ꝛ de restituēdo ei[i] pcio. Pretoria aūt ppter est illa stipulatio ppter qđ aditur iuder viuus: ad ſ q̄ illud crequat q̄ mortuus iuder ꝑmisit vel prepcit. Cū ēm pretor mortuus preceperit q̄ ille cuius domus minaf ruinā caueat de dāno infecto ſi adeaf ꝓtor viuus ad executionē illius ꝑcepti: hoc est ad hoc vt faciat ipm cuius domus minaf ruinā cauere de dāno infecto: ista cautio siue stipulatio ꝓtoria nūcupat. Inſ⁹. ¶ Pretorie Justi. manifestat p crēpla q̄ sunt ꝓtorie stipulationes q̄ ꝑficiscunt a mero pretoris officio. ꝛ pure: ita q̄ non iudicis officio interponant: veluti dāni infecti cautio ꝛ legatorū. ꝛ dicit stipulationes ediliticſ sub ꝓtoris stipulationibus contineri: ita q̄ ſi aial tibi vendā ꝛ de vitijs prunt teneor caueā: dicit ista cautio q̄ ꝑ sit ediliria pretoria. Franciscus.

b ¶ Stipulationum. ſimile p oia. ff. de verbo. obli. stipulationum.

c ¶ Judiciales. + qñ iuder cognoſcit de aliqua cā: ꝛ tūc pēdēte cā p̄nci pali incidēti. ꝛ facit interponere cautionē. ꝛ dicit iudiciales a iudicio.

+Ista glo. nō ē accur.

d ¶ Pretorie. qñ non adit iuder aliqua de cā: ſz principaliter vt talis cautio interponaf: veluti dāni infecti: ꝛ cautio legatoꝝ. ꝑbādoꝝ. ꝛ ta lis est differentia inter ea q̄ dicta sunt. Sz cū hic ponit pretorie vt ſpecies oppoſita iudiciali. quare. ff. de pretor. stipu. l. i. in p̄in. ponit vt ge nus. ſ. pretorie: Rñ. hi aliter accipit iudicialis. ſcz a iudicio: hic a iudicē. vt. ff. manda. l. lucius. Additio. Hlo. iſta nō intellexit bene differentiam: sed melius dixit. ſ. eo. in verbo veniunt. Chriſtofo.

Cautio rē pupilli salū fore est cōmunis.

¶ Conventionales. que ex conuentione partium fiunt: ꝛ de his certum est ꝛ planum.

¶ Communes veluti rem pupilli saluā fore. q̄ principaliter pōt adiri iuder vt interponaf cautio cū pupillus bz tutorē q̄ nō satisdedit rem pupilli saluā fore: ſic dicek pretoria. pōt ēo adiri iuder nō principaliter vt cautio illa interponaf/sed ex alia causa: veluti cū pupillus nō habet tutorez pōt petere cōā iudice: ꝛ iuder qui dat tutorē ex officio suo facit interponi cautiones rē pupilli saluā fore: ꝛ ita dicit iudicialis. Item quidā dicūt illā cautionē rem rataꝫ haberi esse cōmunem:

Cautio rē ratā habēti est cōis.

iudiciales. Judiciales[g] sunt oñtarat que a mero iudicis officio proficiſcūtur: veluti de dolo[h] cautio: vel de perſequēdo[i] seruo qui in fuga est de restituen dove[k] pcio. ¶ Pretorie[l] sunt q̄ a mero[m] pretoris officio proficiſcūtur: veluti dāni[n] infecti vel legatorum[o]. Pretorias aūt stipulationes sic craudiri oportet vt in his ctiā cō tineant ediliciē[p]: nā ꝛ hec a iurisdi tiōe ptoris venīt[q]. ¶ Conuētionales sunt q̄ ex ꝙtione vtriuſq; partis concipiuntur: hoc est neq; iuſſu iudicis: neq; iuſſu pretoris/ſed ex cōuentione cōtrahentiuꝫ: quarū[r] totidez genera sunt quot penē[s] dixerim rerū ꝓtrahēdarū[t].

g ¶ Judiciales. ſcz stipulationes.

h ¶ De dolo cautio. vt si ago pignoratitia cautas ne seruitutes dolo pdideris vel rei ius in aliquo leferis. vt. ff. de pig. actio. creditor. Itez si rei vendi. agam pro re quam vſu cepisti iam lite prestata/cautes de dolo ne alienaueris vel manumiseris seruuꝫ. vt. ff. de rei vend. si post. fic. ꝛ. ff. man. si procuratorem. ℈. penul. ꝛ. l. l. seq.

i ¶ De perſequēdo seruo. vt si metu mihi abstuliſti seruū q̄ē postea pdideris: cautas de eo ꝑſequendo vel eius precio restituēdo. vt. ff. qđ me. cau. si cū exceptione. ℈. q̄ si homo. Item qui redhibet ꝛ nō habet seruum q̄ē reddere debet: q: aufugit ds cautere emptor de ꝑſequēdo seruum: ꝛ si habere poterit restituat venditori. vt. ff. de edil. edic. l. red hibere. ℈. fi. fic ꝛ. ff. de condi. cau. da. si pecuniam. ℈. pe.

k ¶ Te. pro vel.

l ¶ Pretorie. stipulationes.

m ¶ A mero. i. puro: fic q̄ non iudicis officio: ſcz tali quali ꝛ superiori casu: vt ſtatim dicam. Accurſius.

n ¶ Damni infecti. vt. ff. de dam. infec. l. pretor ait. ℈. in eum qui. Dicit ꝛ alio respectu ꝓtoria illa q̄ ab initio erigitur: siue sit ꝓtoria inuentione: siue ciuilis: siue quocunq; modo inuēta: et eo. ſ. q̄ ꝓtor ea approbat. vt. ff. de ver. ſig. l. lege. ꝛ hoc ſenſu cōprehendit pretorias ꝛ iudiciales ꝛ cōes: ꝛ oēs preter conuentionales. ꝛ ita accipit. ff. de preto. ſti. l. i. fic est de adoptione. vt. ff. de adop. l. ij.

o ¶ Vel legator. vt. ff. vt leg. vel fideicō. no. ca. l. i. i. responſo.

p ¶ Ediliū. ſ. stipulationes: vt si aial tibi vendo: de vitijs eius cauere debeo. vt. ff. de edil. edicto. l. ita q̄s. ꝛ. l. si venditur.

q ¶ Veniunt. cum ediles erant er pretoribus. vt. ſ. de iu. na. ℈. ppone/bāt. Sed que erit intelligibilis differēcia inter pretorias ꝛ iudiciales: cum boc tiu. accipitur pretoria ꝛ iudicialis: ¶ Respon. quia pretoria a pretore mortuo inducta est: sed iudicialis a iurisconsultis alijs. Itē in pretoria inuenies iudicem ob boc ipſum principaliter adiri: sed in iudiciali per consequentiam. vt patet ex supradictis exemplis. Item iudiciales vage sunt per totum corpus iuris: sed pretorie licet ꝛ ipſe sint vage: cōprehenſe tamen sunt simul in vno titu. vt. ff. de ꝓto. ſtipu. l. i. Item potes notare quartam differēciam. vt notatur. ff. de verob. l. v. ℈. ij. Additio. Hanc differentiam dñs Jo. addit dicens: quia pretorie sunt que per solum iudicem ordinarium imponuntur. ꝛ iudiciales que per quēlibet alium iudicem.

Stipulationes pretorie ꝛ iudiciales multipliciter differūt.

r ¶ Cōuentionales. ꝛc. ¶ Casus. Quesiui a iusti. q̄ essent stipulationes cōuentionales: ¶ Rñ. q̄ ille sunt stipulationes q̄ē sunt vel fiunt ex cōuentione contrahentiū: hoc est neq; iuſſu pretoris neq; iuſſu iudicis ordinarij. Sz dñe quot sunt genera q̄ētionalū stipulationum: Et respondet q̄ tot fere sunt quot dicimus esse genera rerum contrahendarum: ꝛ in quibuſdā valet contractus. verbi gr̄a. Chendrus in quibuſdam valet: in quibuſdam non valet stipulatio. ff. de contrahē. emp. ꝛ vē. l. liber homo. ſ. fi. ꝛ. ſ. ti. ꝓtori. l. rñ. Fran.

s ¶ Quarum. ſcz conventionalium.

t ¶ Pene. ideo dicit pene q̄ in quibuſdā valet alius ℣ctus: vt vēditio in libero boſe ꝛ ſiſibus. vt. ff. de ſbē. emp. l. ꝛ liberi. ꝛ. ſ. de ſbē. empt. ſ. fi. in quibuſdā non valet stipulatio. vt. ſ. ti. i. ſ. respon. ſ. i.

u ¶ Rerum contrahendarum. Scilicet essegenera: id est quot possumus dicere esse genera cōtractuum: tot sunt genera stipulationum. id est vbicunq; posset contrahi: ibi potest stipulatio intercuenire. naz stipulatio propie non est contractus. vt. ff. de verborum significatione. l. labeo.

Cōmunes.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

De inutilibus stipulationibus.

¶ Cões sint ꝛc. ¶ Casus. Quesiuit a Justi. que essent cões stipulationes. Et ipse rñ. dicens q cões stipulationes sunt veluti rẽ pupilli saluã fore. Stipulatio em quã interponit rẽ pupilli saluã fore est cõis: qz ꝑtor mortuus ꝑcepit hãc cautionẽ interponi: ꝛ inde⁹ viu⁹ B ex quib aliter reos bñ̃ nõ posset expediri. Sili⁹ stipulatio de rato est cõis: qz ꝑtor mortuus ꝑcepit q cauerel de rato a ꝓcuratore actoris: ꝛ q̃ꝫ ꝑcepit indemnitas q̃ ca⁹ueat de rato. Illo etiã modo est cautio de rato cõis: qz interponit a ꝓcuratore actoris ꝓpter: et q̃ꝫ a ꝓcuratore rei ꝺr: vl q̃ꝫ interponit in iudicio: q̃ꝫ extra: vt hic habes in glo.

¶ Communes[a] sunt: veluti rem saluã fore pupillo. nam ꝛ prætor[b] iuber rem saluam fore pupillo cauere: ꝛ cet interdum iudex[c] si aliter hec res expediri non[d] potest: vel de rato[e] stipulatio exigitur.

De inutilibus stipulationib⁹. Titulus. xx.

¶ Stipulatio rei que nõ est nec esse potest in rerum natura nõ valet. secus si possit in nostro dominio haberi. Arctinus.

Omnis res que dñio nostro subiicitur[f] in stipulationẽ deduci potest: siue mobilis[g] sit: siue soli. At si qs rem que in rerum natura[h] nõ est: aut esse nõ potest dari stipulatus fuerit: veluti stichũ qui mortuus sit quem viuere credebat[i]: aut hypocentaurũ[k] qui esse non possit: inutilis[l] erit stipulatio.

¶ Stipulatio rei que in dñio nostro non est: vel que est / ꝛ postea desinit / ꝛ possit effici in nostro cõmercio nõ valet: siue pure: siue cõditionaliter fuit cõcepta. Areti.

¶ Idem in ris[m] est ſi rem sacrã[n] aut religiosam[o] quaꝫ humani iuris esse credebat: vel rẽ publicam que vsibus[p] populi ꝑpetuo expo sita sit: vt forum[q] / vel theatrum[r] vel liberum hominem quẽ seruũ

+ Jura aũt et actiones sub simplici bonoũ appellatiõe cõtinentur. et sunt quedã ſpẽs de q̃ se ꝺñs res cui adiciantur mobilia vel imobilia ẽe iudicantur. ſm Ang.

Lautio pe a tit a tuto⁹ re q̃ꝫ ꝑn cipalr q̃ꝫ q̃s inciden ter.

a ¶ Cões. abnegatiue lege. i. nõ ſtrore tñ: vel iuridiciales tñ: vel cõuẽtionales tñ: sed partim ex vno partim ex altero natura accipiũt. nã ſi non cauerit tutor: pupillo B ipsius peti pot. ꝛ quo ad hoc hs naturã prætoꝛe. ſi petit tutor. ꝛ p ꝫis ꝑ ſtatur satisdatio: ꝛ i hoc babet naturã iudicialis. vt. ſ. de satisd. tu. ſ. j. Sed de hoc dic plenẽ. vt. ff. de vb. obli. l. v. ſ. prætoꝛe. vbi est hic titu. de vbo ad verbũ. Itẽ ſi petatur hec satisdatio ab altero tutoꝛũ vel curatoꝛũ ex cõsequẽtia peꝛtitur ꝛ nõ precise. vnde ꝛ in hoc hs naturã iudicialis. vt. ff. de admini. tu. l. ij. rñ. ꝛ. ſ. de satisda. tu. vel cura. ſ. j. ꝛ. ſ. ij. Vel dic cões alio mõ. vt. ſ. eo. ſ. fed fm hoc dis prætoꝛa pot esse cõis. Additio. Dic q̃ B gl. secura fuit in errore ſuũ: q̃ illa appellatur cautio ſtoria ꝑpter quaꝫ interponẽdam iudex principaliter adit. Illa vero appellaſ iudicialis ꝑpter quam interponendam iudex non principaliter sed in cõsequẽtiam aditur. que opinio ibi fuit repꝛobata fm Chriſto.

b ¶ Prætor. ſcꝫ mortuus: cuius verba non habemus ad sententiam. vt. ſ. de satisda. tu. in prin. ꝛ. ſ. j.

c ¶ Judex. ſ. vinus.

d ¶ Non põt. quia ſponte non vult satisdare et precepto mortui prætoris. vnde inutius cõpellitur a iudice viuo.

Lautio de rato est cõmunis.

e ¶ De rato. B est cõis ꝛ alia causa q̃ ſ superior. nã hec est cõuentionalis q̃ꝫ: vt ſi fiat cerꝛa iudicij ꝛ cõuẽtione. vt. ff. rem ra. ha. interdũ. Itẽ iudicialis q̃ interponit a ꝓcuratore actoris cũ dubiũ est an ſit ꝓcuratoꝛ. vt. C. de ꝓcur. l. j. ꝛ. de satisda. l. j. alſ nõ põt res expediri cum nõ admittat. vt. j. de satisda. ſ. pe. Alij dicũt eã cõem: ſcꝫ de rato: quia ꝛa ꝓcuratoꝛe rei ꝑstat q̃ꝫ nõ ſolũ actoris. vt. ff. de ꝓcur. l. nõ ſolũ. ſ. ſi tatus. ꝛ. ſ. ſi casus. ꝛ. ſ. vlti. ꝛ. j. põnius. ſ. j. ꝛ. l. ſi defunctus. ſ. vlti. Accur. Additio. Et bec melior: q̃ ideo dicant cões q̃ꝫ partim ꝑ ꝓcuratoꝛes vt in ꝓcuratoꝛe actoris: partim ꝑ iuris consultos: vt in ꝓcuratoꝛe rei fuerint inuente vt hic. Cautio aũt q̃ ex forma ſtatuti in ducĩ ſi ſit factus a toto pplo vel repꝛesentantibus ipm dicef ciuilis. Si vo ab eꝑo duce vel marchione: dicetur pretoria. Angelus.

Cautio as ſtatuto in ducta an ſit ciuilis aut prætoꝛia Continua tio.

¶ De inutilib⁹ stipulationib⁹. ¶ Supra in titu. de verbor⁹ obligatiõ bus dixit in genere de stipulationib⁹ interpoſitis ab vno: verum qz tã ex parte creditoꝛis q̃ ex parte debitoꝛis aliq̃ plures ꝓsone ꝛterueniũt: ꝛ sunt duo rei: ꝛ ideo subiecit titulũ de duobus reis. Verũ qz nõ tñ stipulatio interponit a libero: sed etiã a seruo: ideo subiecit titulũ de stipulatiõe seruoꝝ. Verũ qz stipulatio nõ est simpler ſ̃ multiplex: ideo poſtea annexit titulũ de diuiſione stipulationũ. vt. ſ. ti. pri. Verũ qz aliq̃ſ stipulatio est inutilis: etiã hoc pot ꝛtingere multis modis: ideo ponit hic iſtũ titulũ de inutilibus stipulationibus. Arc.

Omnis res. ¶ Qñ iſte titulus est valde longus ꝛ hs pluries. ſ. ꝛ vnuſquiſq; hs materiã de p seideo nõ diuidũ: qz esset valde longa diuiſio. ¶ Casus. Quesiui a Justi. super quibus rebꝰ posset fieri stipulatio: R ſi. dñs Just. q̃ ſup illis que dominio humano ſubiciũt possunt: siue illa res ſit mobilis / siue imobilis: dum tamen ſit subiectibilis cõmercio humano. Sz ſi qs stipulaſ fuerit ſibi dari qõ nõ est in rerũ natura / ſcꝫ fuerit: puta ſtichũ iam mortuũ: aut rem que esse non potest: puta hypocentaurũ nõ valet stipulatio. hoc dicit Fran.

Diuiſi i gbuſdã re bus babe reñ̃ poſ ſumus.

f ¶ Subiicitur. i. ſubiici põt. Sunt enim quedã res q̃ nõ possunt esse in nostro dominio: vel q̃ nec sunt nec fuerunt ſcꝫ in rerũ natura. vt. j. p ri. ſ. vel ſi ſunt impoſſibile est de natura: vt in ſole ꝛ luna ꝛ ſiſibus. vt. j. ſ. ſi impoſſibilis. vel de facto: vt aureũ monte. vt. ff. de ſta. libe. cum beres. ſ. j. vel de hominũ diſpoſitiõe: vt res ſacre / ꝛ religioſe / ꝛ ſancte / ꝛ publice / ꝛ in ꝑſu publico exiſtentes. ꝛ alie ſimiles. vt liber homo ex ſui natura. vt. j. ꝓri. ſ. ꝛ. ꝛ. de rerũ diui. j. rñ. ꝛ. ſ. nullius. ꝛ. ff. de verb. obliga. inter ſtipulantem. ſ. ſacram. Accur.

g ¶ Mobilis. cuius appellatione et per ſemouentia: vt equi continẽ tur. + vt. ff. de verbo. ſigni. l. mouentium.

h ¶ In rerũ natura. i. apud aliquos homines. ſic. ꝛ. de verbo. oblig. ſ. conditiones. Accurſius.

i ¶ Credebat. marime ſubaudi. nam idem ſi sciret, mortuũ / niſi moram debitoris preceſſiſſet monẽ. vt. ff. de ꝛſti. pecu. l. promiſſor. ꝛ. ff. de verbo. ob. inter ſtipulantẽ. ſ. ſtichum. q̃ eſt contra. Additio. Et tũc res ipa ꝛ in ſtipulationeꝫ et in petitioné ꝛ ꝺẽnationẽ deduci ꝺz. In eꝫ tamẽ eſtimationem fiet ꝛcnſatio. l. ſi ſeruũ. ſ. effectus. vbi glo. ꝛ doc. ff. de ver. obli. Angelus.

k ¶ Hypocentaurũ. aĩal forte natum ex equa et thauro: qõ nunq̃ fuitꝛi ſum. vnde Horaꝺ. Humano capiti ceruicẽ pictor equinam. Jungere ſi velit ꝛc.

l ¶ Inutilis. i. vitioſa: qz contra ius est.

¶ Idem iuris ꝛc. ¶ Casus. Supra dictũ est q̃ inutilis est ſtipulatio ſi qs ſtipulaſ dari ſibi hyalaſ dari ſibi rẽ ſacrã vel religioſam quaꝫ credebat esse humani iuris: vel publicã q̃ publico vſui deputata est: vt forũ vel theatrũ: vel liberũ hoiem q̃ ſeruũ eẽ credebat: ꝛ rẽ cui⁹ cõmerciũ haberi nõ põt: vel rẽ ſuã ſibi dari. ꝛ ſi dicas: videꝫ q̃ iſte ſtipulationes nõ debẽt esse vel dicinutiles / ſz magis i pẽdẽt: eo q̃ illud q̃ modo publici est: põt priuatũ fieri: ꝛ er libero hoie põt ſeruus fieri: et ſic de aliꝫs. ꝛ ſic ſtipulatio põt valere: ſz nihil dicit. Stipulatio em̃ cum inutibus nitatur ex p̃ſenti ilico valet vel vtilis est. ꝛ. ꝛ. ꝛ. ꝛ. ſ. Supra dictũ est q̃ ſi aligs ſtipulatus fuerit ſibi dari liberũ hoiem nõ valet ſtipu. ſz poſtea factus fuerit ſeruus. vel ſi aliqs fuerit ſtipulatus dari ſibi rẽ ſuã: ſz poſtea aliena facta fuerit nõ valet ſtipulatio. vel ſi ecõuerſo fuerit aliqs ſtipulaſ rem alienã ſibi dari: ſi poſtea fuerit ſua nõ valet ſtipulatio. Silr ſi aliquis ſtipulatus fuerit ſibi dari rẽ priuatã / ꝛ poſtea fiat ſacra: ꝛ ſic de aliꝫs nõ valet ſtipu. Quotienſcunq; em̃ ſine facto / pmiſſoꝛis illud q̃ ſtipulaſ deducꝛi est in cũ casum a quo incipere possit nõ valet ſtipulatio. Scire em̃ debes q̃ ſi ego ſtipuloꝛ mihi dari rem ſacrã / vel religioſaꝫ / vel liberũ hominem nõ valet ſtipulatio. Sz pone q̃ ſi dicã: ꝓmittis mihi petrum qui liber est cũ fuerit ſeruus: vel rẽ ſacrã vel religioſam cum facta fuerit priuata: ꝛ ſic de aliꝫs: q̃ duris crit: certe nõ valet ſtip. Que enim de natura sua a dominio noſtro ꝛcempta ſunt nullo modo in ſtipulationem deduci possunt. ꝛ bec dicit Fran.

m ¶ Idem iuris est. ſcꝫ vt ſit inutilis.

n ¶ Sacrã. lz nõ valeat ſtipulatio vt hic: valeat tñ venditio inter ignoꝛãtes vt actio detur. vt. ſ. de ſben. emp. ſ. fi. ꝛ. ff. de ſben. emp. l. ꝛ libeꝛi. ꝛ. l. ſed celſus. Sed que eſt ratio: R ſi. q̃ in venditione nõ est neceſſe transferri dominiũ: in ſtipulatione aũt. vt. ff. de ſben. emp. ꝛ vendi. l. ſi ita. ſ. fi. Et eſt ſimilis ratio quare quis põt rẽ alienã vendere. vt. ff. de cõtrahen. emp. l. rem alienam. ſed non obligare. vt. C. queres pig. ob. poſ. l. qui liberos. + q̃ in pignore debet ius conſtitui creditoꝛi q̃ ſibi det hypothecariam actionem in venditione ſola traditio cũ obligatione euictionis ſufficit. vt. ff. de pigno. l. ꝛ q̃ ne nondum. ſ. quod dicitur. ꝛ de actio. emp. l. ex empto. Accurſius.

o ¶ Religiosam. i. ꝺec verba sacram ꝛ religiosam exponẽ. vt. ſ. de rerꝺiui. ſ. nullius. ꝛ. ſ. religiosum. Additio. Dic boc verus quando res in totum eſt sacra vel religioſa. ſinautem esset ꝓ parte an valeat ſtipulatio / emptio / vel alia diſpoſitio. vide. l. banc. ꝛ. l. in modicis. ff. de contraben. emp. Angelus.

p ¶ Usibus. alſ ſi non est in vſu publico potest alienari. vt. ff. de conſtraben. emptio. ſed celſus. j. reſpon. et. l. pacta. ſ. finali. ſic. ff. de via publica. l. viam.

Forum et forus.

q ¶ Forum. ſcilicet vbi redditur ius. vt. ff. de iuſti. et iur. l. penul. vel rem venalium. Sed forus est burſa. Accurſius. Additio. Itẽ forus dicitur locus ererendarum litium. vt. ꝛ. forus. errꝛa de verborum ſignificatio. Item calcatoriũ: id est locus vbi vua calcatur q̃ pede calcantis feriatur. Dicuntur etiam fori tabulata nauium ab eo q̃ incelſus ferant. Item ſpectacula boc est loca erecta: vt er bis ſpectet. Itẽ forus dicitur forameñ illud per quod rhemus immittitur a foꝛando. vnde verſus. Caulatur / venditq; foꝛis: ſignatq; foꝛamen. Alta foꝛi loca ſunt: datq; carina foꝛos. Poſtremo dicit q̃ forum in neutro genere ponitur ꝓ territoꝛio cuiuſcq; iudicis: infra quod poteſt in facinoꝛe ſos homines aminaduertere. vnde tota ꝺyoceſis dicitur territoꝛium epiſcopi. xxj. q. vij. omnes baſilice.

r ¶ Theatrũ. exponẽ. vt. ſ. de rerũ diui. ſ. vniuerſitatis. Accur.

COPIA DIGITAL DE HUELVA

a ¶ Credebat. idem si sciebat. vt. ff. priori. §. a. ff. de verbo. obli. inter stipulantem. §. sacram. ibi: casum enim &c.

b ¶ Cōmercium. g̃ hale nomen est ad oēs cōtractus. Vñ dr aliqs habere cōmerciū rei q̃s per emptionē vel alio modo pōt eā habere: quare iudeus non habet cōmerciū christiani mancipij. vt. C. ne christianum

Cōmerciū ꝓhibendū oēs &c.

man. in. ac. Vñ si iudeus iudeo. p̃mittit tale mācipiū non valet: vel ꝓpius nus iudeo: vt hic. si aũt christiano ꝓmittat in deus valet. vt. ff. de vbo. oblig. multum interest. ꝛ de lega. i. apud iulianum. §. fina.

Stipulatio rei sue an valeat.

c ¶ Suam. nā cū sua sit plus sua fieri nō pōt. vt ff. de lega. §. fed si rem. et j. de actio. §. fic itaq̃. mō si ratione possessionis apud alium ꝓstituere. vt ff. de cōtraben. empt. l. si in emptione. §. iij. vel ni si sub cōditione: dum tamen adueniente cōditione stipulatio res esse desierit. vt. ff. de v̄. ob. si rem meam. ꝛ. l. cristmo.

Stipulatio pura non suspēdi nō pōt. vt. ff. de verbo. obli. si seruum. §. i. ꝛ. ij.

d ¶ Protinus. i. statim. q̃ pura stipulatio suspēdi nō pōt. vt. ff. de stipuler. l. vsufructus. secus i alijs actibus vinozū. vt ff. cōmu. pre. l. fi. in fine. Accur. Additio. Puta per euentum confirmationis que er postfacto fieri potest: sed tñ ipse actus in veritate nō pendet sicut nec stipulatio. sed interim vel est nul lus vel sola ipsius qualitas: puta dominū translatio: vel cui acquira tur pendere dicitur ꝛ hec vera in actibus puris.

e ¶ Itē cōtra. i. ecōtrario. nā. §. dixit q̃ ab initio res erat sacra vel similis: sed postea desijt. nūc ecōtra q̃ prius nō sacra: sed postea fit.

f ¶ Dotū causam. i. sacra vel religiosa. vel similis. vt. §. pri. §. Accur.

g ¶ Sine facto. q̃ est cū er at res aliena: als si sua semp sine facto factū videtur: etiam si alienauerit post tēpus stipulationis. idē ꝛ si erat alie na dummodo post mortem. vt. ff. de verbo. obli. si seruum. §. i. ꝛ. ij.

h ¶ Extinguitur. Argu. contra. §. de leg. §. q̃ si vino.

i ¶ Similia. puta rem sacram cum erit prophana: ꝛ sic de singulis. scz sacra vel religiosa. vt. §. priori. §.

k ¶ In obligationem. i. sitam hoc est stipulationem.

¶ Si quis. ¶ Salus. Quidā. p̃mittit q̃ dñs eēs daret mihi. r. valet ne ista stipulatio: Dicit q̃ non: q̃ videt factū alienū. p̃mittere: si tñ ꝓmitteret le factūrū vel ꝓcuraturus q̃ alius aliqd mihi faceret factū suū. p̃mittere videt. ꝛ ideo stipulatio valet: ꝛ er eo obligat. ꝛ hoc dicit. Et ad instantiā illā que ponit in glo. Sz regulā istā de eo qui canit dñm suum rem ratam habiturum. Rñdetur nō videtur fa ctum alienum p̃mittere: sed intercedere re: que cōuenitur si dñs suus p quo agit ratum non habeat: ꝛ similiter est in alijs instantijs. Fran.

l ¶ Allum. pro suis et tranecum.

Factū alienum qñqs licite ꝓmittitur.

¶ Nō obligabit. Et est ratio. q̃ nemo alienum factū. p̃mittere pōt: vt dic. ff. de ver. obli. stipulatio ista. in pnn. nisi pena. p̃mittat. vt. §. c. §. versa vice. Nisi in casibus in quibus p̃sumit ler interesse. p̃mitti: nisi fiat vt in cautione iudicio sisti. vt. ff. de ver. obli. quotiens quis. Item in stipulatiōe ista habere licere. vt. ff. de ver. ob. stipulatio ista. i. rñ. + Item in stipulatione de rato. vt. ff. rem ra. habe. l. in stipulatiōe. Item in stipulationibus edititijs: vt fanū esse lerū vendituī vel nō furem: ꝛ similia. vt. ff. de euic. l. si ita q̃s. Item in stipulatione rem pupilli saluā fore. nā cū sit pretoria erigit fideiussor. vt. ff. de pteo. stip. ꝓtoie. Stipulat ergo pupillus bis vbis a fideiussore: p̃mittis rē meā saluā fore per tutorē vel curatorē. nam ex his verbis ab eis stipulat. vt. ff. rē pup. sal. fo. l. j. ꝛ. l. cū pupillus. Preterea nōne gs semp. p̃mittit p se et suos heredes ea facta q̃ alij pollunt explicari. vt. C. de contraben. stip. l. fi. lz cōtra fieri non pōt p alij fieri. vt. ff. co. cenſeimus. §. id q̃d. ꝛ. C. de cadu. tol. l. i. §. ne autem: Rñdeo est alius heres q̃ testator: imo idem p̃sumit. vt in auc. de iureiuran. a mo. pre. §. i. col. vj. Additio. Addee fm Ange. alios casus: puta q̃s. p̃mittit alij dare vel facere ad q̃d promissor tenebatur. Item quando iurauit q̃ fact valere omni meliori modo quo pōt. vt. l. cum pater. §. filius. ff. de leg. ij. Ange.

m ¶ Effectuum. tunc est suum factum manifeste p̃mittit. idem si dixit se curaturum vt fiat. vt. ff. si cer. pe. l. fi. §. fi.

¶ Si gs alij. ¶ Salus. ¶ Pone q̃ ego stipulor dari ei centū cuius iuri non sum subiectus: valet ne ista stipula. Et rñ. iusti. q̃ nō. cōsiderata stipulatiōis natura. Iunucta cui fuit stipulatio vt q̃ stipulationē vnius quisq̃s sibimet aliqd acquirat. sed lz stipulādo extraneo aliqd acquirere non possumus: tñ in ꝑsona alterius solutionē possumus cōferre. Verbi gra. Promittis mihi. r. aut scio: ꝛ tunc bene valet bñ stipulatio. Obligatio est mihi stipulanti acquisita est. soluto tamē pōt fieri in adiecto me inuito: ꝛ contingeret. p̃missor plena liberatio. Cōpetit tamē stipulatori ꝛ adiectū actio mādati ꝓpter id q̃s soluerit lationem deduci. h. d. Aretinus.

¶ Si quis alium[l] daturū factu rum ve quid ꝓmisit: nō obligabitur[m]: veluti si spondeat titium quinq̃ aureos daturum. Q̃ si cẽfecturum[n] se vt titius dare spondeat/obligatur.

¶ Alteri stipulari nemo potest: nisi ei cuius potestate sit subiect[o]. hoc dicit Aretinus.

¶ Si quis alij ꝑ ei cuius iuri[p] subiectus sit stipulet: nihil agit[q].

¶ Potest extrane[r] solutioni ci se adiectus: licet sibi non queratur obligatio. Aretinus.

¶ Plane solutio etiaz in extraneam ꝑsonam conferri potest: veluti si quis ita stipulet: mihi aut scio dare spondes: vt obligatio q̃dē stipulatori acqrat[s]: soluti tñ scio[t]: etiā inuito[u] eo recte pos sit: vt liberatio ipo iure ꝓtingat[x]: Extra casuz nota spālē casum in quo si soluat debitor alij q̃ cui solue re tz: puta adiecto. ſ. alternatiue liberatur. ſlo. q̃ vor patris est vor filij: ꝛ ecōtra. Fran.

o ¶ Iuri. i. dñio: vt seruꝰ dño cui acquirit. vt. §. p quas. pso. vo. acquir. §. itē q̃ fili. als itē vobis. Itē reuerētia paterna vt filij patri. vt. §. p q̃s. perso. vo. acq. §. i. Item obedictia: vt monachꝰ monasterio cui queritꝰ se ꝛ alia. vt in auc. de mona. §. illud. col. i. Idē dis cas de seruo fructuario. Idē de vsuario. Idē de suo bona fide possesso. ꝛ libero bōa fide possesso. qui ex dnoꝰ causis querunt. vt. §. p q̃s pso. vo. acqui. §. de bis. ꝛ. §. idem placet.

p ¶ Subi agit. Et est ratio: q̃ inuite sunt ꝛc. vt j. co. §. alteri. ꝛ. ff. de ver.

Stipulat alter alteri fvj. modis

obliga. stipulatio ista. §. alteri. Fallit tamen in casibus. fvi. In primis vt si stipulantis interfit: q̃ si tutor: eius cui stipulat rem pupilli saluā fore. Scō q̃ pcurator stipuletur dominus. Tertio si stipuletur creditori. vt. j. co. §. fed si quis. ꝛ. ff. de verb. obli. stipulatio ista. §. si stipuler. ꝛ. §. si quis in sulam. Quarto fallit in omnibus pretozijs stipulationibus. vt. ff. de pteo. stipu. in oībus. vt est dāni infecti. vt. ff. de dānationibus. vt. ff. de pteo. stipu. in oībus. vt est dāni infecti. vt. ff. de procu. in infec. damni. §. fina. Item indicatum solui ꝛ simles. vt. ff. de procu. in cause. §. fi. ✣ Item fallit in procuratore ꝑsentis. vt. ff. de verb. obli. si procuratori. ꝛ. ff. de procu. l. quod procurator. ✣ Item fallit in actore municipij et cuius pacto queritur municipibus. Idē in curatore furiosi ꝛ cōmilio ꝑsonarum ꝛ tutoribus. vt. ff. de consti. pecu. l. cuz qui. §. si actor. Item fallit in institore. nam sibi actio q̃ pacto institui querit. vt. ff. de insti. l. j. in fi. ꝛ. l. ij. Item fallit in iudice: vel notario: vel simili persona publica ex quorum pactis ꝛ stipulationibus alteri queritur. vt. ff. rem pupil. sal. fo. l. ij. ꝛ. ij. ꝛ. iij. ꝛ. rñ. ꝛ in auc. de exccu. et bis qui cō. §. j. col. vij. ꝛ in auc. de here. ab intest. §. ex bis. col. ir. Item fallit in creditore et cuius pacto queriꝝ actio debitori. vt. ff. de pigno. actio. l. si cum venderet. j. rñ. Item fallit si auus pacisc atur dotē reddi nepti quam etiam in potestate non habet. vt. ff. solu. matri. cautio scius. Item fallit in procuratore vendentis. vt. ff. de actio. emp. inlias nus. §. si procurator. Item fallit in deponente si pacisc atur alij rē res stitui. Item fallit in cōmodante faciente simile pactum. vt. ff. depositi. publia. ꝛ. C. ad erbib. si res. Item fallit in donante simile pactū faciēte in euentum alicuius conditionis. vt. C. de donati. qne sub modo. l. quotiens. # Item fallit si pater stipuletꝑ filio vel alij potiꝰ sub tua potestate post mortem tuam scz patris. nam ꝛ filio queritur lz heres non sit. vt. ff. de verbo. obli. l. quedcūq̃. §. fi. quis ita. ſi vo pure ꝛ non post mortē. ipſi stipulanti queritur. vt. ff. de verb. obli. dōs seruo. ✣ His casibus ex pacto vel stipulatione alteri ꝛ alteri ꝛ fit. nō als: vt. ff. h. ꝛ C. per quas ꝑsonas nobis acquir. l. j. cū enim sunt ꝑsciales/ nō sunt trabendi ad consequentiam. vt. ff. de legi. ꝛ sena. consul. l. quod vero. Sed. nb. dicebat hos casus facere regulam. ꝛ si quis casus esset contra illud ꝑsciale est. ꝛ quod hic regulariter dicitur. ꝛ. j. eodem. §. alteri. ꝛ per quas ꝑsonas nobis acquiri. l. j. cū enim sit dare directo non valere: sed vtiliter acquiri potest. ꝛ sic fm cum semper ex pacto alterius queritur: quod fallum est. cum parum interesset directo vel vtiliter q̃ reretur. fr. de nego. gest. actio. Accursius legum doctor.

q ¶ Acquiratur. scz tantum.

r ¶ Scio. non tamen heredi eius. vt. ff. de verbo. obliga. cū quis. Item hoc intellige statu huius adiecti non mutato: als contra. vt. ff. de solu. cum quis. Item hoc intellige ante litem contestatam a stipulante: als contra. vt. ff. de solu. si quis stipulatius fuerit. r. ſ. j. Item licet solui possit adiecto: non tamen agere potest adiectus. vt. ff. de consti. pecu. sed et si filie. in fi. ꝛ. l. si vero.

s ¶ Inuito eo. qui stipulatur.

t ¶ Contingat. nisi in casu. vt. ff. de eo quod certo loco. l. iij. ſ. idem in liannus. Sed ibi facta fuit solutio alibi q̃ fieri debuit: vnde venit iterēsse. vt. j. de acti. ſ. loco. in quo nō potuit domino prejudicare accipiēdo sozrem

Etiam si former ꝑsona ꝑsonalis ꝑsona ꝑsonalis. ꝛ est nō auctoritas iudicialis per quā interpōnitur ff. de dnoi. ſi. circa prin Jo. fabi.

Nec refert i cuius ꝑsona vertēs pulatio accipiatur vt q̃ Jo. fab. hic.

#Hoc operatur dñus rei q̃ est in ꝑsona illius cui stipulat. ſ. ex quo colige stipulatiōnē alteri factā lz nō sua valere ꝛ tenere fm ꝓpoſo.

Solutio an possit fieri adiecto.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

De inutilibus stipulationibus.

Adiectus cui soluit diuersa actione tenetur.

do sortem adiectus. vt. ff. de reg. iur. nō debet. licet ꝛ ipse domin' possect. vt. ff. de eo quod cer. loco. l. centum. in fi. ꝛ. l. fi. in fine.

a ¶ Ille. scilicet stipulator.

b ¶ Mādati. Nunqd adiectus mādati semp teneat: dicit q̄ sic: vt hic. ff. de verbo. obli. iulianus. §. fi. Nam semp tacitū mādatū ꝛ si nō sed ille[a] aduersus sciū habet mādati[b] actionem.

¶ Si quis sibi ꝛ alteri copulatue stipulatur: dimidia tantum stipulatori debetur.

¶ Q: si quis sibi ꝛ alij cuius iuri subiectus nō sit dari. x. aureos stipulat' est valebit[c] quidē stipulatio. Sed vtrū totū debeat stipulatori quod in stipulatione dedu ctū est: an vero pars dimidia dubitatum est: fed placuit nō plus[d] q̄ dimidiam partem ei acquiri.

¶ Si pater stipulatur filio: acquritur sibi. hoc dicit Arcinus.

¶ Ei q̄ tuo iuri subiectus est: si stipulatus fis tibi acq̄ris[e]: qꝛ vox tua tanq̄ filij[f] sit: sicuti filij vox tā q̄ tua intelligitur: in his rebus q̄ tibi acquiri[g] possunt.

¶ Diuersitas in quātitate inter interrogationē ꝛ responsionem vitiat stipulationē: quatenus est discordia. sed diuersitas in qualitate vitiat in totum: et responsio simpler intelligit quālis precessit interrogatio. hoc dicit Aretin'.

¶ Preterea inutilis[h] est stipulatio si q̄s ad ea q̄ interrogat' fuerit sed ille[a] aduersus sciū habet mādati[b] actionem.

¶ Si quis sibi ꝛ alteri copulati ue stipulatur: dimidia tantum stipulatori debetur.

¶ Q: si quis sibi ꝛ alij cuius iuri subiectus nō sit dari. x. aureos stipulat' est valebit[c] quidē stipulatio. Sed vtrū totū debeat stipulatori quod in stipulatione deductū est: an vero pars dimidia dubitatum est: fed placuit nō plus[d] q̄ dimidiam partem ei acquiri.

¶ Si pater stipulatur filio: acquritur sibi. hoc dicit Arcinus.

¶ Ei q̄ tuo iuri subiectus est: si stipulatus fis tibi acq̄ris[e]: qꝛ vox tua tanq̄ filij[f] sit: sicuti filij vox tā q̄ tua intelligitur: in his rebus q̄ tibi acquiri[g] possunt.

¶ Diuersitas in quātitate inter interrogationē ꝛ responsionem vitiat stipulationē: quatenus est discordia. sed diuersitas in qualitate vitiat in totum: et responsio simpler intelligit quālis precessit interrogatio. hoc dicit Aretin'.

¶ Preterea inutilis[h] est stipulatio si q̄s ad ea q̄ interrogat' fuerit

dem oia repeti que stipulator expressit. q̄ essi in prefationibus dicunt in responsionibus repetita credunt. vt. ff. de ver. obli. l. titia. §. idē vñ dit. Itē dicit q̄ si ad ea q̄ interrogata sunt nō respōdeat. pmissor: non valet stipulatio. Hoc intelligas nisi diuersitas valeat stipulāti. Que aūt diuersitas vitiet stipulationē: vtrū ea q̄ est i qualitate vel in quātitate vel in specie: bēsī glo. nō tñ ordinaria fuf ficienter. h. d. Fran.

b ¶ Inutilis. est interdū in tanū interdū. p parte.

i ¶ Nō rñdeat. s. cōgrue. diligenter tñ attende q̄ vbicunq̄ est diuersitas si icōtinēti placet diuersitas stipulatori: valet stipulatio. vt. ff. de verb. obli. l. i. §. cū adjcit. Si aute nō placeat: ✣ aut est i qualitate: aut in q̄titate: aut i specie diuersitas. Jn p̄mo casu nullo modo valet vt h. ibi: aut si ille ꝛc. ff. eo. l. i. §. cū adjcit. ꝛ §. fi gs fimpliciter. Si vo in quātitate in eo q̄ consonat' valet fiue detrahat: fiue adjciat. ✣ vt. ff. de ver. obli. l. i. §. fi stipulanti. q̄ est contra. in alio nō vt hic. ibi: veluti ꝛc. Si aūt in specie: aut promittit vna species. p altera: et tūc nō valet. vt. ſ. eo. §. fi de alia. aut alia adiecta et ita copulatiue: et tūc valet in alia non adiecta. vt. ff. de verbo. obli. l. i. §. fi. Si aūt plures stipulet: tunc aut copulatiue fuit facta inter rogatio ꝛ valet in eo q̄ sine ad vtrūq; siue simpliciter rñdeat ꝛ in vtraq;. Si vero in vna non valet etiā in alia licet in summis nō vitietur alternatiua si respondeat ad vnā tñ. vt. ff. de verbo. obli. l. i. §. si quis. ꝛ. l. inter stipulantē. §. si ſti pulantem. Accur. Additio. Et est ratio diuersitatis fm Joā. fa. q̄z in speciebus talis responsio facit diuersitatem in qualitate: q̄z in qualibet sub conditione interrogasse videtur. Sed in alternatiua summa rum mino: est in obligatione. l. si ita stipulatus fuero. r. aut. v. ff. eo. §. de ea inter rogatum ꝛ responsum esse videtur.

k ¶ Expresserit. Que eñ in prefationibus dicunt in Jctibus repetita creduntur. vt. ff. de ver. obli. l. titia. §. idem respondit.

¶ Item inutilis. ¶ Casus. Nō solū in casibus q̄ pcsserūt est inutilis stipulatio: sed etiā in alijs: qꝛ si fueris stipulatus aliqd ab eo qui iuri tuo subiectus est: vel si is a te fuerit aliqd stipulatus inutilis est stipulatio. Sed differentia est inter seruū qui est in potestate ꝛ filiūfa. qui fi militer est in potestate: qꝛ neq; dño neq; extraneo. p̄mittēdo obligat. Filius autez fa. patri suo non obligatur p̄eter q̄ in voto ꝛ in mutuo: sed videt q̄ filiusfa. p̄omittendo in voto obligat p̄. l. in aut. de sanctiſ. epi. §. interdicimus. Sed potest respōderi distinguendo inter votum p̄one et votum rerum. Jn voto rerum non obligatur. Jn voto autem persone obligatur. ꝛ fic loquitur aut. Fran.

l ¶ Item inutilis. quantum ad ciuile vinculū: fed naturale ꝛ trahitur. vt. ff. de cōdi. inde. si id quod. ꝛ. l. frater a fratre. §. i. vnde fideiussor: accedit. vt. ſ. de fideiuſ. in prin. Et hec vera sunt: nisi in castrensi peculio vel quasi. nā tunc est loco p̄ssfamilias. vt. ff. ad macced. l. ij. ꝛ. ff. de col. bo. l. i. §. nec castrense. tunc enim ꝛ cum patre obligatur ꝛ agitur cum effectu. vt. ff. de iudi. l. lis nulla.

m ¶ Stipuletur. C. de pac. cō. l. pactum dotale. contra. Solu. maxime ibi positum abundat. fic. C. de testa. ma. l. fi. §. i.

n ¶ Obligari non potest. sc; ciuiliter. Accur.

o ¶ Obligari p̄it. Er oīa. vt. ff. de iudi. tā er scīb'. ꝛ cōueniri insolidum durāte p̄na. ptāte: aucte tñ p̄tis interueniente: ad q̄b pater cōpellit officio iudicis. vt. C. de bo. q̄ li. l. cū nō solū. §. i. ✣ q̄ postea nisi ſer casibus q̄ sunt. ff. q̄ cum eo. l. ij. Excipe duos casus vt i mutua pecunia er qua nō tenet cum effectu. ppter exceptionē macedoniani: neq; pater. vt. C. ne filius pro patre. l. i. Item in voto vel deo vel reipublicē facto. vt. ff. de poll. si quis rem. §. voto. Nā lz alꝰ sc; er cōtractu: vel quasi conueniat vt a prelato maioz: illius loci: dic tamē non q̄enit. vt. C. de epi. ꝛ cleri. l. nulli. ꝛ in aut. de eccle. ri. §. fi quis. col. ij.

¶ Muti. ¶ Casus Quesiut a iusti. vtrū mutus stipulari possit. Et

Utile per inutile nō vitiatur.

Filij[f] et pr̄ censent ea q̄ dep̄sona.

Stip̄latio nō sp vitiatur er rñsionis diuersitate.

✣ Subaudi nec exp̄sse diuersitatem q̄ tūc nō est locus. d. §. cum adiecit nec huic materie. Jo. fabri.

✣ Nisi esset actus stipulationē non valere: nisi fub toto: vel nisi validitas stipulationis noceret stipulanti. vt. l. si decē. ff. locati. ꝛ hec ꝛa q̄si stipulatio ꝛ rñsio est de toto et pre nūcrabili. Alꝰ si ō toto integrali ꝛ parte. p̄pa vel ip̄opa. dic vt p̄ Jo. fa. ꝛ ang. b.

Obligatio naturalis iter pa trē ꝛ filiuꝫ pōt consistere.

✣ Scil; captis pignoribus. Et si nullo mō vel it̄ sentire: si filꝰ agat ꝛ p̄ sit. p̄ns: repellit a iudicio. sic. si p̄ sit absens ꝛ longa absentia: vt filius q̄uentiatur. Ange.

rādet dicens q̄ neq̄ mutus stipulari potest neq̄ promittere. et ratio huius est q̄ stipulatio fit vno interrogāte altero respōdēte: ꝛ sic vtro q̄s loquēte. Ité dicit de surdo ꝓpter defectum auditus. Qui enim sti pulatur eraudire ds promittentem: ꝛ qui promittit verba interrogan tis. silr eraudire debet: hoc planū est. Quod tamē de illo surdo intel ligitur qui omnino nō eraudit: ꝛ nō de illo qui tardius eraudit. Qui ei tarde eraudit promittē tem ꝛ stipulātē: poterit eraudiri q̄d̄ non ilico: ꝛ ita stipulari ꝛ promit tere potest. Itez quēlibet a iust. de furioso an pos set verbalē obligationē cōtrahere ꝛ dicit q̄ nō. Nullum enim negociuꝫ furiosus recte gerit: q̄ nō intelligit quod agit. Fran. de are.

a ¶ Nullum negociū. scz obligatoriū. idē in pdicto cui bonis interdictū est. ff. eo. is cui. q̄ furioso similis ē. vt. ff. de cur. furio. l. i. j. rū. ꝛ. ff. de reg. iur. l. furiosi. idem in mēte capto. vt. ꝛ. de cura. ff. Additio. Idē in fatuo. Et intellige de bis q̄ oīno nihil ratiōis habēt: alis fec'. fm Ang.

b ¶ Potest. scz cuiliter.

¶ Pupillus. ¶ Casus. Quesiui a iust. an pupillus posset recte stipulari: Rñdē. q̄ pupillus oē negociuꝫ recte gerit: nō tñ tutoris auctoritas ītercedat: ꝛ hec q̄n necessaria est. scz cum se alteri velit obligare. Alterū tñ sine tutoris auctoritate bene potest obligare. In versi. sed quod dirimus pone sic casum. Supra dictum est q̄ pupillus recte gerit omne negocium: ergo cum infans sit pupillus omne ne gocium recte gerit: ꝛ ita stipularivel ꝓmittere recte poterit: sed non est ita simpliciter. Et ad hoc respōdēs legislator: dicit q̄ dictū est de pupillo intelligēdum est de eo qui primus est pubertati: ꝛ etiam de illo qui aliquem bz intellectum. Infantes ꝛ illi qui ꝓximi sunt infantie non multum distant a furiosis: q̄ nullum habent intellectū. Sed deinde statim corrigit tā dictum suuꝫ quo ad vnū membrū dicēs q̄ pupilli primi infantie nō ꝑ oia sunt cēsendi pubertati. primi: scz q̄ tanq̄ furiosi bz habent idē iuris q̄ cū tutoris auctoritate se aliis possint obligare: ꝛ sine tutoris auctoritate pari bi alio obligare possunt. Sz pōt ne filiuſſa. ipuberes auctoritate patris fui alteri obligari patris auctoritate precedente: sicut potest pupillus tutoris auctoritate: Et rñ. q̄ non. ꝛ bmōi ratio pōt esse: q̄ tutor: male prestitit auctoritatem pupillo suo pupillus babebit illū sibi oblig. non sic autem filius patrem. Fran. de are.

c ¶ Pupillus. scz pubertati ꝓximus: vt sequit. ꝛ est ratio: quia intellectum habet. vt. ff. de reg. iur. l. in negociis.

d ¶ Obligetur. scz alij.

e ¶ Auctoritate. sc. ꝛ. ds de auctori. tuto. in princi. sic. ff. de pact. l. contra iuris ciuilis.

f ¶ Infans. i. vsq̄ ad. vij. annos. vt. C. de iure deli. l. si infanti. j. rū.

ꝓximi pubertati.

g ¶ Infanti ꝓxim'. i. vsq̄ ad. ꝛ. annos ꝛ dimidiū: ꝛ sic ꝓxim' respicit infra. sed cuz dico pubertati ꝓximū. a decē annis ꝛ dimidio supra intelige. nā sic in masculis ds fieri dimidiato. in femīis in nono ꝛ dimidio. vt. ꝛ. qui. et cau. mann. nō li. ꝛ. fi. ꝛ. ff. ꝛ. ds. qui. mo. tu. fi. j. rūso.

Pūditas tráſmittit ꝓ infantē: sed nō ꝑ furiosum. Stipulat q̄nq̄ infans non aūt furiosus.

b ¶ Nō multū. nā distat aliquantulum vt in bereditate q̄d trāſmittit infans. vt. C. de iure delibe. si infanti. j. i. ſecus in furioso. vt. C. de cur. furio. l. fi. j. finautem. ꝛ hoc fm Azo. Sed certe sic posset dirisset: quia vnus parum alter magnus. alter cōtinuū tps. alter bz interualla dis lucida. Dic ergo distat in stipulando in hoc: q̄ infans sine intellectu interdum stipulat: sed furiosus nunq̄. vt. ff. rem pu. saluā fore. l. ferunt pupill. Item dicit non multum ꝓpter ꝓximum infantie qui intelle cū bz: ꝛ ideo corrigit statim quod bic dicitur ibi: sed in ꝓximis.

i ¶ Benignio. q̄ supra dictum est. Alecur.

k ¶ Idem: iuris babeant. vt alios sibi obligent alijs vō non obligent sine tutore. vt. ff. ꝓximo. ſ.

l ¶ Impubes. aliud ſi pubes. nam obligatur ac ſi eſſet ſui iuris. vt. ff. e. l. ſi. j. niſi in duobus caſibus. vt. ff. eo. ſ. item inutilis diximus.

m ¶ Patre. Sz que est ratio de hoc ad pupillū cū tutore auctore obligetur: Respondent quidā q̄ ob hoc ipsum daf tutor: sed patria potestas est ad corrigēdū. ꝛ est ꝑ eis. C. de bonis q̄ libe. l. fin. j. finautem. Vel dic q̄ tutor ds obligatū ſi male auctoraf: patrē nō. vt. C. de bo. que libe. cum ops. j. ſub bac tamen. verſi. non aute hypothecam. Ac

Filius impubes etiā cum auctē patris nō pōt obligari.

cuſius. Additio. Hoc verum quando de pupillo mere obligando tractatur. ſecuſ ſi de mera vtilitate: quia potest etiā sine patre. Sic o potest esse vtilitas ꝛ dānū: puta quando ſuſtinuerē vel aliquid patri queri potest: quo caſu de iure nouo pater legitimā ad miniſtrationem habet: ſufficit ipſi' auctoritas: non in aliis. vt. l. ſi fi fans ti. C. de iure deli.

¶ Stipoſſibilis. ¶ Caſus. Supra babuiſtis multa crēpla inutilium stipulationū. adhuc po nit bic vnū. ſ. cū impoſſibilis cōditio stipulatioī adiūcit: ꝛ appello impoſſibilē cōditionēꝫ illā. ſ. cū natura impedimēto eſt: vtputa boiem in ſtatu iſto criſtēe celi digito tāgere. vñ ſita ſtipulatio. ꝓmittis mihi. r. ſi celum digito tetigeris inutilis eſt: ſz ſi negādo conditionem impoſſibilē ꝓmittas aliquid alij cui stipulanti: vtputa ꝓmitto tibi. r. ſi celum digito non tetigeris: pura eſt ſtipulatio: ꝛ q̄ ſtipulaf incontinenti peti poteſt. b. d. Ro. q̄ impoſſibilis conditio vitiat ſtipulationem. Fran.

n ¶ Obligationibus. quibuſcunq̄: vt bic. ꝛ. ff. de act. ꝛ obli. nō ſolū. Secus eſt in vltimis voluntatibus: q̄ tunc ꝓ nō appoſita habef. vt ſ. de here. inſti. ſ. impoſſibilis.

o ¶ Cui natura. nō ita ſi verbo ꝓ perplerio ſit. vt. ff. de ꝺi. inſti. ſi titi'. Jo. contra. tunc eñ quandoq̄ nō dicerē impoſſibilis. Iz non poſſet criſtere. vt. ff. de verbo. obli. ſi titius. fm Azo. ꝛ facit ad hūc. ſ. ff. de reguiur. l. impoſſibilium. ꝛ. ff. eo. l. impoſſibilis. ſ. i.

p ¶ Pure. l. fine conditione: etiam ſi dies eſſet apposita. vt. ff. eo. l. in ſtipulatione. ſ. fi.

q ¶ Statim. cum ſpacio tamen quo ſolui poſſit. vt. j. eo. ſ. fi. ff. eod. cuz qui kalendis. Et de hoc dixi. ſ. de verborū obligationi. ſ. omnis ſtipulatio. Accurſius.

¶ Ité verbor. ¶ Caſus. Supra diriſtis dñe multa crēpla de inutilibus ſtipulationibus: ſed ꝓ eo q̄ ſi inter abſentes fiat ſtipulatio: valet ne ſtipulatio: Rñ. q̄ nō: ſz eſt inutilis: ꝛ hoc. ſ. q̄ ſtipulatio iter abſentes cōcepta inutilis ſit: hoc ideo eſt: q̄ vtā ſiue materiā alter can di ꝛ cētioſis boibus ꝑstabat. Cū eñ aliquis ab aliquo ſibi ꝓmittuꝫ ꝑ ſtipulationē peteret ꝛ inſtrumētū in quo fuit ꝓmiſſum ꝑ ſe. ꝑduceret in mediuꝫ: in bmōi caſib' ſolebāt ꝓmittentes ſepiſſime ꝺ ſtipulatores talibus vti allegationib'. Frater q̄d̄ in inſtrumēto ꝓtineat me tibi ſe vel illud ꝓmiſiſſe: iſta tñ ſtipulatio nullius eſt momenti cū ego nō eſſem ꝑſens tali die in loco quo ꝑficiebat inſtrumētū: vel etiā cū tu nō eſſem ꝑſens tali die in loco quo ꝑficiebat inſtrumētū: vel etiā cū tu nō eſſes ꝑſens: ꝛ ſtipulatio inter abſentes ꝓcepta eſt inutilis: ꝛ ideo ꝓpter ſecuritatē dirimēdarū litiū introducta fuit a dño Juſti. q̄d̄ ꝛſti tutio qua babes. C. de ꝛben. ꝛ cōmit. ſtip. l. optimā. quā ſcripſit ad ea ſariēles aduocatos in qua cautū eſt q̄ bmōi ſcripturis q̄ partes ſibi indicant oīmodo fides adbibef: niſi ille q̄ talib' vtif allegationib': ſicz dicendo aliquā partū abſentem fuiſſe manifeſtiſſimis. ꝑbationibus: veluti ꝑ ſcripturā aliā: vel ꝑ teſtes idoneos quib' nulla poſſit oppoui exceptio probauit ſe vel aduerſariū ſuum in alio loco. fuiſſe. ꝙ vbi inſtrumentum confectum erat. b. d. Fran. de are.

r ¶ Item verborum. ſicut ꝑ conditionem impoſſibilem ita ꝑ abſentiam ſit inutilis ſtipulatio.

s ¶ Abſentes. ita intellige abſenté vt audire nō poſſit. Vñ ſi eſt in turri vel a remotis ꝛ clamet: valet ſtipulatio ſi ſe audiāt. ‡ ar. ff. ad ſil. l. j. eo. als accipit multis modis. vt. ff. de ver. ſig. l. abſentē. ꝛ notāt in auf. de fideiuſſori. ſ. i. Sz ſi eſt. ff. de do. intervi. ꝛ vro. ea q̄. Sz ibi iter ceſſerat ſtipulatio añ abſentiā: cui' ꝺba etiā iter abſentes nūc repetū tur. Item

‡ Et dū ſcī. ibi ſoluit ſ rū ſ. i. ſi mi litē. C. de cō clic. ob cau. ſ. ſtia huic glo. iſta tñ eſt verior. Nec obſt. ſ q̄ cōcordat cū hic et ibi ꝺditio ꝛ cauſa poſſibilis anulleſ effe cū nō enim ad ꝑficiēdū agit: ſz ſolū ad reuocan da data fm Jo. fa.

‡ Sub. et intelligāt.

tur. Item cõtra .ff. de pac. labeo. in prin. Sed aliud in pacto quolibet alio. qõ fine bñõi solẽnitate fieri põt sed stipulatio nõ. vt. ff. de pactis l. j. in fine. ꝛ. j. de actio. ℣. de constituta. Itẽ 2tra. ff. de spon. l. iiij. ꝛ. l. v. Sed potest dici ibi speciale vt valeãt inter absentes. Vel dic q ꝛ per stipulationẽ fieri possunt sponsalia: ꝛ tunc inter ꝓsentes: vt hic. Itez

Spõsalia iter absentes ꝛ ꝓsentes fieri possunt.

cõsensu scilicet solo post

cõtentiosis hominib⁹ prestabat[a] forte post[b] tempus tales[c] allegationes opponẽtibus ꝛ non ꝓsentes esse: vel se vel aduersarios suos contendentibus. Ideo nostra constitutio [c]propter celeritatem dirimendarum litium introducta est: quã ad cesariẽses aduocatos scripsimus[f] per quã disposuimus tales scripturas[g] que pro sto[h] esse partes indicant omnino[i] esse credendas: nisi ipse qui talibus vtitur improbis[k] allegatiõibus manifestissimis[l] probationibus: vel per scripturam[m]: vel p testes idoneos[n] approbauerit in to eo die[o] quo[p] conficiebatur instrumentum sese vel aduersariuꝫ suum in aliꝫs locis esse[q].

¶ Stipulatio ꝛcepta post mortem stipulatoris vel promissoris vel pridie ℣ alter moreretur olim nõ valebat: hodie valet. Areti.

¶ Post mortem suam dari sibi nemo stipulari poterat[r] non magis℣ post eius mortẽ a quo stipulabatur. At nec is qui in alicuius potestate est: post mortẽ eiusstipulari poterat: quia patris vel domini voce loqui videtur[s]. Sz cẽ si quis ita stipuletur: pridie[k] ℣ moriar: vel pridie ℣ morieris dare respondes: inutilis erat[t] stipulatio. Sed cum iam[a] (vt dictum est) ex consensu cõtrahentium stipulationes valent: placuit[b] etiaꝫ nobis in hunc iuris articulum necessariaꝫ inducere emendationẽ vt siue post mortem siue pridie ℣ moriatur stipulator siue promissor stipulatio concepta est: stipulatio valeat[c].

¶ Ratione ꝓpostere cõceptionis nõ vitiat stipulatio. Areti.

¶ Item si quis ita stipulat[a] erat si nauis ex alia venerit[a]: hodie dare respondes: inutilis erat stipulatio: quia ꝓpostere[c] cõcepta est. Sed cum leo inclyte recordationis in dotibus eandam stipulationem que ꝓpostera nuncupatur non esse reiciendam cristinauit[e] nobis placuit[e] ꝛ huic pretcum robur accõmodare: vt non

hac g. nota ℣ duo testes ꝓbantes per indirectum cõtra instrumẽtũ faciãt vacillare instrm: qz ꝓbãt affirmatiuã. ꝛ etiã voci viue magis creditur ℣ mortue. aut. si quis aliquid. C. de testi. Christofo.

p ¶ Quo. vel etiã alio: dũmodo sit tantũ remotus locus in quo ỽ fuisse tpe quo dicit instrumẽtũ esse factum ℣ hic nõ potuit cẽ. vt. ff. de ỽ. obl. l. vlt. ℣. fi. ꝛ. ℣. de ver. obli. ℣. loca. Accur.

q ¶ Esse. l. fuisse. fic. ℣. de his qui sunt ℣ ni vel alieni iu. ℣. in ꝑãte. Accur.

¶ Post mortem. ¶ Lasius. Jn. ℣. isto recitat no bis insti. antiquã formã stipulationũ ꝛ eaꝫ corrigit. Olim emi ita fuerat ℣ si aliquis stipularetur ita/ pmitt⁹ mihi. r. post mortem tuã nõ valebat stiplatio: eo ℣ post mortem stipulatoris vel ꝓmissoris q qõ in stipulatione deducti esset solutum: vel recideret cũ iure vetustissimo: qõ in fine bui⁹. ℣. corrigit: neꝫ ab heredibus: neꝫ ℣ heredes incipe posset obligatio. Silr si is q in ptã te alicui⁹ esset: vt partis vl ℣ni: stipularet sibi ali quid dari post mortẽ pa tris vel ℣ni non valebat stipulatio olim: sicut si ipse pater vel ℣ris stipularet aliquid post mortẽ ſuã sibi dari: qr filius vel seruus voces patris vel ℣ni loqui videt. silr si quis olim ita stipularet: pridie ℣ moriar vel pridie ℣ morieris ꝓmittis mihi. r. nõ valebat stipulatio: ℣ demũ iam dicta corrigit insti. de. ℣. cum stipulationes valeãt q ℣ sensu ℣bẽtium sunt cõcepte sibi placuit hũc iuris articulum emẽdare: statuẽs vt si ue post mortẽ siue pridie ℣ moriar fuerit stipulatus aliquid sibi dari vel ꝓmisit aliqd sẽ daturũ: valet stipulatio. Et. b. d. Fran.

r ¶ Memo stipulari poterat. ꝛ. iure vetustissimo: quod hodie corrigit: vt in fi. huius. ℣.

s ¶ Non magis. quia nec bec valebat. Accur.

t ¶ Eius. ſ. patris vel. domini.

v ¶ Videtur. vnde sicut patre vel dño fic stipulãte erat stipulatio inutilis: ita ꝛ seruo taliaverba dicente vel filio: vt hic. ꝛ. ℣. eo. ℣. ei qui. ꝛ fa cit. C. de impu. ꝛ alij substi. l. ſi.

x ¶ Pridie. i. die precedenti mortem. vt. ff. de feri. pridie.

y ¶ Erat. scilicet olim.

z ¶ Sed cum iam. Nunc corrigitur.

a ¶ Dictum est. fic. ℣. de verbo. obli. ℣. sed hec.

b ¶ Placuit. vt. C. de ℣bẽ. ꝛ cõmit. stip. l. scrupulosam. Additio. Et sic qñ ℣stat de mẽte ℣bẽtiũ fm eã fit interptatio etiã in his q̃ stricti iuris sunt qõ facit vt statutũ recipiat interptationẽ extẽſiuã/ etiã actuam: si sic cõstet de mente statuentiũ: als secus. vt per Ang. hic.

c ¶ Valeat. ſ. statutũ: efficax aũt erit post mortẽ vñ ab hẽde ꝛ ℣bẽde i cipiẽt actiões hodie: qõ olim nõ erat. vt. C. vt ac. ab heredi. ꝛ ℣. l.

¶ Itẽ ſi qs. ¶ Casius. Supra vidim⁹ stipulationẽ vnã q̃ olis erat inutilis: ꝛ adhuc recitat vnã casum in quo olim erat stipulatio inutilis. hodie tñ vtilis est. Olim emi ſi aliqs stipulabat ita: ſi nauis venerit ex asia hodie dare spõdes: inutilis erat talis stipulatio. ꝑpter ꝓpostera tionẽ. Jmmuꝫ emi in ista stipulatiõe ꝙ datio cuẽtus ꝛ additionis debeat precedere: ſ cũ ꝓpostera stipulationẽ in dotib⁹ nõ existimauerit reiẽciendã: placuit insti. ꝛ huic stipulationi nõ obstãte ꝓpostera tionẽ pẽctũ robur accõmodare: vt nõ ſolũ in dotibus: ſed ꝛ in aliꝫs valeat stipulatio ꝓpostera ꝛ ꝓpostere concepta. h. d. Fran. de are.

d ¶ Venerit. post ℣ ℣bũ venerit/ est punctũ: ꝛ subaudi ꝙs ℣ ps. ad annũ. si aũt cẽt post illã dictionẽ bodie/ nõ cẽt stipulatio inutilis: etiã iure veteri: ſz vtilis ꝛ ꝙditionalis. vt. ſ. de ℣b. obli. ℣. ſub ꝙditione.

e ¶ Ꝓpostere. primo emi debet venire nauis fm naturam conditionalis stipulationis vel conditionis ℣ dari bodie. Duplr lit terã expõnit.

f ¶ Existimauit. ſ. cũ ita stipulabaꝫ mulier ſi fine liberis decesserit pomittis mihi dotem reddere: vt de ea possim testari: cum ꝓnus testeari ꝓponebat: ꝛ ea mortua dotez reddi. vt. C. de iur. do. l. mulier. Vel dic fm Joã. cum stipulaꝫ maritus sic: ſi dabis mihi. r. promittis te mihi nupturam. primo enim nubere ꝓfecta dare debebat.

g ¶ Placuit. vt. C. de testa. l. ꝓpositeri.

Instrumẽta duo ſi sint eiusdẽ dieꝫ: fed in diuersi loci cui ſtabit.

Instrumẽta duo ſi sint eiusdẽ dieꝫ: fed in diuersi loci cui ſtabit.

Scripture an ſp ſtandum ſit.

Instri edi tio tripli petit fieri.

+ Siue criminaliꝫ ſiue ciuiliter ꝛ ꝙcãq; agit inſtri fal ſitas opponatur ſi alio bono mõ parti nõ poſſitas illa pars mi edi tionẽ quam opponit. dz tamẽ aſſertionem accuſatoꝛ ſe ſubſcribere ad pẽã tas ſicut vr. ℣. Jo. ſolut et Ange. hic.

Ordo scripture attēdus nō est.

a ¶ In omnibus.scilicet obligationibus.
b ¶ Cōceptio.exactio vel exceptio tm̄ fit post additionē existentē.vt.C. de testa.ꝓpositen.in fi. Et facit ad hūc.§.fi.q̄ nō sit curādus ordo scripture.vt.ff.de pecu.l.quidā.ꝛ.§.de leg.§.ante.ꝛ.ff.de sol.nō cm̄.

¶ Ita aūt concepta. ¶ Calus. Supra dictū est q̄ bmōi stipulatio ꝓmittis mihi.ꝛ.post mortē inutilis erat olim: hodie tamē vtilis est. Iō q̄ dices de ista stipulatiōe cum moriar dare spondes: Et respōdet Iust. dicens q̄ olim bmōi stipulatio vtilis erat:ꝛ hodie etiā vtilis est. Itez si q̄s ita stipulet. Ꝓmittis mihi decē post mortē tuā bene valet stipulatio huiusmodi. Et ita dicit Fran.

c ¶ Utilis erat. vt.ff. de bo.aucto.in.pos.l. here ditarium. Accur.

d ¶ Alterius.s.tertij.
¶ Si scriptum fuerit.
¶ Calus. Scriptuꝝ fuerat in quodā instrumento petrū ꝓmittere titio. c.postmodū titio.c. illa petēti ꝑtertu illius instrumēti petrus opponit in hūc modū. Frater: q̄ꝑ cōtineat in instrumento me tibi ꝓmittisse.c. tñ cō tinetur ibi q̄ mentione ꝓmissionem nō processerit: vnde cum nōva leat ꝓmissio in stipulatione nisi iterrogatio p̄cedat: nō poterꝫ p illō instrumentum ad illa.c. agere. Quēiui ergo a iusti.in isto casu quid iuris?ꝛ respōdet dñs iusti.q̄ si scriptū fuerit in instrō aliq̄d ꝓmisisse.pinde habet ac si interrogatione precedente ꝓmissio facta esset:cū em̄ in instrō cōtineat ipsuꝫ ꝓmisisse videntur omnia solennit̄ acta. Et.b.d. Fran.

e ¶ Si scriptum. Nūquid idem sit si testes dicūt aliquem ꝓmisisse. vt etiam tunc intelligatur interrogatio: Videtur q̄ sic.vt.C. de fide instru.in cr̄ecendis. Sed tamen contradico.vt.C. de vsur.l.i. Et est ratio fm Jo. quia testes non sic in iure instructi sunt: vt instrumenta q̄ a iurisperitis fiunt. Accursius.

f ¶ Perinde.nisi contra probetur.vt.ff.de pac.iurisgentiū.ſ. qō fere.
¶ Quotiens plures res. ¶ Calus. Quidam stipulatus est sibi dari plures res:vtputa codicem/digestum/ꝛ instituta. Queritur vtrū valet talis stipulatio: Et respondet q̄ si respōdeat.ꝓmisti.ꝓmitto:ōia videt ꝓmisisse. si aūt respondeat institutam ꝓmitto ꝓo sola instituta contrabitur obligatio. Singulas enim res stipulari ꝛ ad singulas respondere debemus. boc dicit Fran. de are.

g ¶ Spoponderit. alꝫ respondeat.
h ¶ Cōtrabit. immo videtur non valere cū sit diuersitas in respōdendo.vt.ſ.co.ſ.pretera. Sed distingue vt ibi diximus.

i ¶ Respōdere debemus. si volumus in oibus tenere: alꝫ tenemur tm̄ in bis in q̄bus respondemus vt hic. Item ꝛ sufficit simpler rñsio vt dixim̄us: cum equiparet ei quando ad omnes respondet. sic.ff.de verb. obli.l.titia.§.idem respondit.ꝛ.§.co.§.preterea.
¶ Alteri stipulari. ¶ Calus. Supra dictū est q̄ nemo pōt alteri stipulari ex q̄ inuentaste tum bmōi obligatione ad h̄ vt vnusquisq; sibi acquirat q̄ sua interest:ſ nō intereſt stipulatoris q̄ aliq̄d alteri detur. Sz ponamus q̄ aliqs velit alteri aliq̄d stipulari: videlicet sic. nisi ita factū sit vt cōprehensum est in stipulatione. verbi gra. Ꝓmittis titio.ꝛ.ꝓmitto:ꝛ nisi illa.ꝛ. dederis ꝓmittis mihi.ꝛꝛ.pena autē adiecta in secunda stipulatione nō facit primā stipulationem que primo erat inualida ꝑ se:ſ tamen pene q̄ in prima stipulatione contentū est soluit:nisi cū dederit.ꝛ.in prima stipulatione cōtenta: cōmittitur illa stipulatio.ſ. in ꝛꝛ.cū q̄s stipulat penam nō inspicit:vtrum interſit stipulatoris q̄ fit quantitas in conditione stipulationis:q̄ sic intelligunt q̄dam pena q̄ pena nō excedat duplum. Alij aūt dicūt q̄ nō ds excedere quadruplū. Dis aūt Huido sic distinguit. Cuz autē pena interponitur: aut interponit p verba quantitatē designantia: cuiusmodi sunt duplum:triplum:quadruplum.ꝛ talis pena nō debet excedere quadruplum: aut per verba designantia qualitatē: ꝛ tunc quantacūq; fuerit quantitas etiam in centuplum bene valet stipulatio.b.d. Fran.

k ¶ Alteri.sic.ff.de verbo.obli.stipulatio ista.ſ.alteri.Accur.

l ¶ Ut supra dictum est.ſ.co.ſ.fi quis alij. Hoc tamē fallit in multis casibus: vt ibi diximus. Et nota q̄ bic trib⁹ modis alteri stipulamur. Nam interdum directam acquirimus actionē(ſ. subandi alteri stipulando) vt filius patri,seruus domino:ꝛ ecōtra.vt.ſ.eodem.ſ.fi quis alij.ꝛ.ſ.ei qui.quādoq; vtilem vt tutor pupillo: et in similibus ratione officij vt seruꝰ publicus.vt.ff. de constit.pec. l.eum qui.ſ.pe.ꝛ.ff. rem pu. saluā fo.l.iij. interdum nullam. ꝛ tunc nec cessaria est pena: vt bic dicitur. Itē nota q̄ hoc vltimo casu verba stipulationis ꝛ sortis et pene possunt fomari tribus modis. Aut enim sic dico: ꝓmittis mihi q̄ dabis illi ꝛ eodē modo pena. Aut sic. Ꝓmittis illi q̄ dabis ei ꝛ eodem modo penam. Et in bis duobus casibus nō valet neq; sortis neq; pene ꝓmissio: sed aliud quādo deberet vtilis vl directa acquiri:vt in ꝓmis duobus casibus.vt ff.de cōsti.pe.l.cum.ſ. fi actori.ꝛ.ſ.iulianus.ꝛ h. Aut sic. Ꝓmittis mihi q̄ dabis illi: aut penam mihi tantum stipulor:quia ꝛ tūc habet locuz q̄ bic dicitur. Aut quarto modo dico:ꝓmittis q̄ dabis mihi re cipienti nomine ei⁹: quo casu valet vtrūq; ꝛ ego illi eodem cuius nomine stipulatus sum.vt.ff. manda.si procuratorem.ſ.fi. Additio. Et hoc verum siue fim procurator:habens mandatum:siue negocio:um gestor:siue saltem generalis:vt mibi acquiram et postea cedam sicut ꝓcurator: cum ratihabitione ꝛc.vt.l.fina.C.ad macedo.et.l.si ego.ff.de nego.gest. vt per Jo. fabri.ꝛ Ange.bic.

Stipulando alteri q̄q; sibi actionē q̄ quāq; non.

Stipulatio alteri facta pōt trib⁹ modis formari.

m ¶ Etiam ei.ſcz stipulanti: cuius tamen non interest dari ei cui fuit stipulatus: nec mirum quia sibi fuit stipulatus penam:vt modo diximus:ꝛ facit.ff.de arbi.l.cum pena. Sed contra.ff.de arbi.l.aduersus. ſ.sed ei cum. Sed ibi non directo contra arbitrium itur:ꝛ ideo inspicitur an interſit etiam inpena:cum ad ea que frequenter accidunt iura se referunt.vt.ff.de leg.l.nam ad ea. Item contra.ff.si quis in ius vo. l.ij.ſ.fin. Sed ibi in pena ꝓtestatio:bic autem in conuentionali dicit. Vel ibi ideo non cōmittitur:quia non debuit venire:quia aduersarij non intererat:ꝛ ita per obliquum illa ratio redditur.

Pena ex pacto nō pōt peti.

n ¶ Penā enim cum stipulatur. Nota q̄ caute ponit stipulatur. nam secus est cum pactis:cui tantum:cum pena ex nudo pacto etiam incōtinenti appōito sicut usura non possit peti.vt.ff.de ser.expor.l.seruꝰ. et.C.de vsur.l.iij.

o ¶ Que sit quantitas. id est que sit quantitas ꝛ que sit conditio. Inspicitur conditio vtrum sit possibilis vel probabilis vel non.vt.ſ.co. ſ.si impossibilis.ꝛ.ſ.eodem.§.q̄ turpi. Quantitas vō que sit inspicitur vt quantacunq; sit petatur certi condictione si est certa. alꝫ si stipulatio est incerta:actione ex stipulatu:vt bic.ꝛ.ſ.de verborum obligatio.in prin. Ista enim nomina quis ꝛ que substātie sunt significatiua non quantitatis.scz certe vel tarate vel tarande.ꝛ boc fm Accursium. Sed contra est.vt.ſ.de actio.ſ.omnes. Solue vt ibi. + Itē contra.ff.de cuictio.l.si dictuꝫ. Sed ibi sic agebatur. Itē cōtra. C. de spōsa.l.mulier.§.penul. Sed illud fauore matrimonij ne in infinitū pena excedat.vt.C.de inuti.stipulatio.l.ij. Alij vt. ad. dicunt vsqꝫ ad duplum:ꝛ in boc consideratur bic quantitas vt duplum nō excedat fm eum.vt.C.de senten.que pro eo quod interest.l.i. Alij vt Joan. distinguunt inter eum qui scienter ꝓmittit vltra duplum cum sciat se nō teneri:vt ille teneatur:alꝫ non.vt.ff. si quis cau.sed ꝛ si quis.§. fina. Alij dicunt vsqꝫ ad quadruplum semper extendi:ꝛ non plus. vt.ſ. de actioni.§.omnes. Prima verior est. Accursius. Additio Que procedit vbi dato quantitatis non est in obligatione:vt quia ꝓmittis dare tum te.c.titio.ad ea enim agere non possum:ꝛ sic facti obligationi pena censetur apposita.fm Jo.fab.ꝛ Ange.bic.

Quis ꝛ q̄ substātiā significāt.

+ Dic q̄ ibi loquit̄ pena legali q̄ non excedit q̄druplum: sed nos loq̄muri pena cōuētionali q̄ pōt excedere quadruplum ex dispōne ꝛ hērū:mirū cū agit cū lege q̄ cum pōt.vt.l.si cuz dies.c. fi.ꝛ.l.seq. ff. de arbi.ꝛ ea fouet.

p ¶ In conditione stipulationis.id est in penali stipulatione que est conditionalis scilicet si non pareat ꝓmissor principali ꝓmissioni. Accursius.

q ¶ Titio dari.vt ꝓmittis titio vel mihi q̄ dabis titio. Accur.

Spondes.

a ¶ Spondes. s. mihi. aīs non valet hoc vt modo dirimus. Accur.
b ¶ Cōmittit stipulatio. s. pene eo nō dante. nō aūt illa inutilis efficit vtilis. sed pene metu. z illi statur. vt. z als. C. de arbi. l. j. Accur.
¶ Sed ꝗ qs. ¶ Lasus. Supra dictū est ꝙ nemo alteri p̄t stipulari. vñ querit qualiter hoc est intelligēdū. Et dicit impator ꝙ hoc est sic intelligēdū: nisi interfit eius ꝙ stipulat: nā si tutor: q tu telam pupillo suo cepit ministrare esseruit administrationē z tutori suo hēs poterit a tutore stipulari rē pupilli saluaz tore: z alteri stipulari cui eius interfit: eo ꝙ si ma le administrauerit cōtutor tutelā haberet pupillus tutorē qui p̄mo administrauit sibi obligatum. z eadē ratiōe poterit aliqs aliqd stipulari p̄curatori q aliquid certa dic a dño suo p̄mittit sub pena: ne pena committatur: vel creditori suo ne pignora sua distrahant. hoc dicit.
c ¶ Eius. s. stipulantis.
d ¶ Lessit. fic. s. de satisda. tu. j. ū. als. iij.
e ¶ Tenet obligatio. Nā vtilis actio pupillo datur. vt. ff. de ma. cōue. l. j. §. pe. Ite ipsi stipulanti directa acquiritur: vt h dicitur.
f ¶ Habebit vires. Interest em̄ mea. p̄curatori meo solui q̄n rē meā expendit. vt. j. māda. §. tua gratia. z mandantis.
g ¶ Q̄ tua interest. q. i. q̄.
h ¶ Data. ab isto q nūc stipulatur.
i ¶ Valet stipulatio. nō vt p̄curatori vel creditori actio cōpetat: sz q sti pulat' est aget actiōe ex stipulatu ad interesse q̄ ti sua interest creditori vel p̄curatori fuisse solu ti: vt. C. de inuti. stipu. l. ñ. z. ff. de ver. obli. l. liber homo. §. fi. z. C. de dona. cum res. Vel fm nos aget certi cōdictione ad interesse q̄ pbauimus. vt. §. de ver. obli. in p̄in. Accur.
¶ Versa vice. ¶ Lasus. Supra dictū est ꝙ si aligs alteri stipulet non valet stipulatio: nisi fuerit stipulatus sic. si ita nō factū fuerit vt in stipu. cōprehensum est in casu contrario: nam si aliquis p̄miserit alii aliqd facturum et stipulari non valet p̄missio. nisi penam p̄mi serit si illud non fecerit alius. hoc dicit Fran.
k ¶ Versa vice. ad superiorem. §. alteri.
l ¶ Penam. sed z tūc ad penam tñ tenet. z facit. §. eo. §. si quis alium.
¶ Item nemo. ¶ Lasus. Aliquis p̄misit tibi fructū fundi in futurum valet ne hmōi stipulatio: Et rñ. iusti. ꝙ nō. Ista nemo em̄ rem suam futuram in eum casum: quo suasit vtiliter stipulatur. b. d. Fran.
m ¶ Futuram. vt partū ancille vel fetum a ialium suorum que sua futura sunt. vt. §. de rerum diui. §. item ea. Item multo magis si stipule tur rem que nunc est sua. vt. §. eo. §. j.
n ¶ Quo sua sit. Hoc ideo q̄ in eo casu quo sua futura nō est valet stipulatio. vt. ff. de verbo. obli. rem meam. Accur.
o ¶ Stipulat' est. s. dari. Et est rō: q̄ qō suū est ampli' suū fieri nō p̄t. vt. j. de act. §. sic itaq. restitui tñ possum stipulari. vt. ff. de verbo. obli. nemo. j. rñ. z. ff. vsufru. quēadmodū. ca. l. j. §. sed qō dirimus.
¶ Si de alia ¶ Lasus. Stipulatus fui a titio in hūc modū: p̄mittis mihi aīal: intelligēs de equo: z ipse rī. p̄mitto: intelligēs de asino: vaalet ne stipulatio: Et rñ. do. iusti. q̄ nō. Ibi em̄ de vna re senserit stipulator: z de alia. p̄missor: perinde nō valet stipulatio: ac si ad interrogatum risus nō esset. z. b. d. Et istū. §. hñ intellige: nisi diuersitas illa placeat stipulatori: q̄ si sic bene valet stipulatio. b. d. Fran.
p ¶ Crediderīs. Hoc est verū q̄n certū est eos dissensisse. vt. ff. de ꝙ. obcōtinuus. §. j. als aūt si p̄t fm vtriusq; intellectū valere: valet fm intellectū p̄missoris. vt. ff. de ver. obli. qui er plurib'. z. l. stipulatio isti. §. eū qui. + Nec obstat qō dicit minorē prestari debere. vt. ff. de lega. j. apud iulianū. §. scio. q̄ minor est quā dare vult p̄missor. vt. j. de ac. §. preterea. Si autem fm vnius intellectū tñ valere p̄t fm eius intellectum valet: vt hodie dare mihi bononie. x. p̄mittis. si enim de hac bononia in qua sumus/ intelligatur: valet: als non. vt. ff. de verb. ob. l. quoriens in stipulationibus. z de rebus du. l. quotiens. ij.

¶ Si de alia re stipulator censerit: de alia p̄missor: perinde nulla contrahitur obligatio: ac si ad interrogatum responsum non esset: veluti si homines stichum a te quis stipulatus fuerit: tu de pamphilo senseris/ quem stichum vocari credideris[p].
¶ Stipulatio turpis vel ex turpi causa descēdens nō valet. hoc dicit Aretinus.
¶ Quod turpi ex causa. p̄missum est[q]: veluti si quis homicidium vel sacrilegium se facturum p̄mittit non valet[r].
¶ Stipulatio additionalis transit ad heredes stipulatoris z p̄missoris. Aretinus.
¶ Cum quis sub aliqua conditione stipulatus fuerit: licet ante conditionem decesserit: postea existente conditione heres eius agere[s] potest. Idem est z ex p̄missoris parte.
¶ Qui p̄mittit certo tempore non potest cōueniri: nisi totus tempus sit elapsus.
¶ Qui hoc anno[t] / aut hoc mense dari stipulatus est: nisi omnib' partibus preteritis[v] anni vel mēsis/ non recte petet.
¶ P̄missori datur tempus habile ad soluendum. Hoc dicit Aretinus.
¶ Si fundū dari stipuleris/ vel hoiem: nō poteris continuo agere: nisi tñ spaciū preterierit quo tra-
ne: z rñ. iusti. q̄ sic. Eodē modo si me stipulatore viuente demū ante cōditionis euentum decedat p̄missor: postmodū si exīstat conditio potero agere contra heredes p̄missoris. hoc dicit Fran.
s ¶ Agere p̄t. Hoc in Sctīb': vt h. z. §. de vb. obli. §. ex cōditionali. aliud i relictis. vt. C. de ca. tol. §. sinaūt aliqd. z. ff. de ma. tes. l. si ita scripsti fuerit. i fi. l. Et fac ad hūc. §. ff. de pe. z cō. rei vē. l. q̄ si pēdēte. j. rñ.
¶ Quo h anno ¶ Lasus. Stipulat' fui a te dari mihi. z. h anno vel h mēse: q̄rit q̄n possum ista. r. petere: Et rñ. impe. q̄ in oīb' partib' anni vel mēsis preteritis possum petere. Aliud aūt est si stipulatus fui mihi dari aliq̄ annuū: q̄ tūc in p̄incipio anni p̄t. b. d. Fran. de are.
t ¶ Qui h anno. i. q̄ stipulat' est his vbis: p̄mittis h anno vel h mēse. Et nota ꝙ iste. §. est ler. ff. de vb. obli. z incipit. qui hoc anno. Accur.
v ¶ Preteritis. i. elapsis. fed fec' est in relictis fauore vltime voluntatis. nā in capite anni p̄sentis fit. vt. C. q̄n dies. le. ce. l. j. Vel distingue. aut p̄mittit p hec vba. hoc anno vel quolibet anno. et tūc in fine anni fit solutio. vt hic. z. ff. de vb. ob. q̄ hoc anno. z. l. eū q̄ certa. Aut annuū. z tūc in capite anni fit solutio: siue legatū fit: siue in ſctu fiat p̄missio fm Jo. z. h. vt. ff. de cōdi. z demō. l. ñ in annos. z. ff. q̄n dies. ce. nec semel. vñ versus. Annua si debes/ tunc inspicies caput anni. Anno si debes in fine tenebris anni. Sed q̄d si vsq; ad fotū reni. p̄miseris: Videt ꝙ statim incepto fozo possit agi. vt. ff. ad trebel. l. qui filium. §. fabinus. Additio. Et banc approbat Ange. hic. p̄pter dictionē vsq; quaz de p̄pio significato ex cludit. vt. l. j. ff. de pig. actio. fm Ange.
¶ Si fundū. ¶ Lasus. P̄domisisti fundum z hoiem pure: quero ergo cū ista stipu. sit pura vtrū er ea incōtinēti possim agere: Et rñ. Just. q̄ nō nisi tantū tps p̄terierit quo traditio fieri posset. z. b. d. Sup aūt isto ti. solebat aliqñ a q̄busdā fieri tale: q̄re apud antiquos ista stipulatio p̄omittis mihi p̄dicie q̄ moriar erat inutilis. Hec aūt p̄mittis mihi. r. cuz moriar apud antiquos erat vtilis: quidā istud quare repu tār p truffa cū etiā ius antiquū bodie fit correctū. sic tū rñdet. Jncer-

Fm stipulationē interpretari. l. in ābiguo. ff. ō regu. iur.

¶ Nō turpi. ¶ Lasus. Stipulatus fui sic: p̄omittis mihi. r. si titius ħ occidero: vel si furtū fecero: valet ne hmōi stipulatio: R. ū. q̄ nō. Q̄ eñ ex turpi causa. p̄missum est. ac. Fran.
q ¶ P̄omissum est. sine dicam. p̄mittis homicidiū facere: sine dicā p̄omitto. r. q̄. p̄mittis facere homicidiū. vt. ff. de ꝙ. obliga. l. generaliter.
r ¶ Nō valet. hmōi enim cōditiones turpes ipso facto sibiles p̄sumunt a iure. vt. ff. de cōdi. insti. l. si fi lius. vñ nō valet stipulatio. vt. §. eo. §. si impossibilis. Circa q̄ tñ dic ꝙ aut ipm q̄ p̄mittit est turpe: vt facere homicidiū: z tūc nō valet: nec etiam pena apposita. vt. ff. de ver. obli. gñaliter. z. l. veluti. et. l. si plagū. idē dico z si sub cōditio ne turpi: vt hic. Aut si honestū. p̄mittat: sed tñ turpiter: vt dare. r. ſz p metū vl'p dolū: z tūc valet. p̄missio facta: ſz exceptiōe elidit. vt. C. de inutili. stip. dolo. nisi in casu vbi ipso iure nō valet. p̄missio facta p metuz. vt. ff. q̄d me. can. l. si mulier. §. si dos. fm Jo.
¶ Eius q̄s. ¶ Lasus. Stipulatus fui a titio dari mihi. r. sub aliqua cōditiōe: anteq̄ existeret cōditio decessi: postmodū existente conditione/ q̄rit vtrū me' heres agere possit ex ista stipulatio

Stipulatio annihilet p̄pter turpi tudinem.

Solutio q̄n fiet si l. anno p̄omissus sit.

Versus.

+ Nisi fauorabiliꝰ esset

tior est dies mortē precedens ꝙ dies mortis dicebat: vt in plures: et pter maiorē incertitudinē dies prima morti dicebat apud antiq̄s stipulatio in diem primā morti: nō sic aūt in diem mortis. Fran.

Promissor an stati conueniri possit.

a ¶ Fieri possit. cū cōmodo ꝓmissoris. vt.ff.de ver.sig.l.nepos. pculo. nec tñ nimiū expectat: lz prius nō possit soluere. vt.ff.de⁹. ob. ꝙtinu⁹. §.illud. Itē ¶ si inconti nenti pōt: nō tñ ideo sta tim exigit. vt.ff. de solu. qō dixim⁹. quoddā er go tps mediū erigimus ſ.ſ. dierū fm quoſdā. vt ff.de cōſti.pe.l.ꝓmiſſor. Vel dic arbitrio iudicꝭ cū lege nō ſit determina tū. vt.ff.de iur.delī.l.i.in fi.q iudex ſtatuet tēpus q̄ddā nec nimiū nec mo dicū. vt.ff. de ſol.l. ratū. 2 ſēra.ba.l.quo em. §.i. 2.ſ.de offi.iudi.i.rñ. Itē nūqd idē in quātitatib⁹ qō in ſpeciebus bic dici tur: ¶ſi. nō. imo tēpore tāto quātū indicatis datur expectat.vt.ff. de iudic.l.ſi debitor.ſ. iiij. menſiū. + vt.C. de vſu. rei iudi.l.ij.fm quoſdā. vel vert⁹ dic vt notat.ſ. de ver.obli.ſ.omnis. in glo.j.ſtatim 2c.

+ Quibus pēdēte⁹ ca pipoterit ni ſi ſatisfecr q aduenīente termino ſatisfacier nili interim cōpenſare vel aliqđ exponere poterit: quia tale ſps miſeratione cā cōcedit. fm Ange.

De ficiduſſoribus.

¶ Lōtinua fic. Uſus eſt de his qui principaliter obligant et plurib⁹ 3cti bus. Verum vt bic dicit tertius. in prin. p eo qui obligat⁹ eſt ſolet accede re fideiuſſor: ideo poſt illos titu. ſubijcit iſte de fideiuſſoribus. Are.

IN eo ca. ¶ Totus iſte titulus diuidit in qnq̄ partes. Primo qualr fideiuſſores accipiunt. Scdo in qua obligatiōe accedere poſſunt. Tertio qñ ſunt plures fideiuſſores an in ſolidū vel p parte quilibet obligef. Quarto q̄ nō pōt fide iuſſor in plus obligari ꝙ principalis: 2 qñ ꝺ in plus obligari. Quinto qñ ſolēnitas intrinſeca pſumit. Scā ibi. In oibus. Tertia ibi. Si plures. Quarta ibi. Fideiuſſores. Quinta ibi. In ſtipulationibus.

¶ Caſus. Queſiui a iuſti. vnde ꝓcederēt fideiuſſores ſine otrū habeā rēt: certe dicit ipſe. Sepe cōtingit q̄ vnus principaliter obligat: 2 alius p eo intercedēdo obligatur q fideiuſſor appellat: 2 fideiuſſores iſtos accipiunt creditores dum curant vt tutius caueatur. Fran.

b ¶ Promittit. ſ. principaliter. ſ. per ſtipulationem: 2 idem ſi quoc̄ḡ alio modo quis obligetur: vt.ſ.e.ſ.i.2.ff.c.l.i. Nunquid aūt accedēs rie obligationi accedere fideiuſſor poteſt: Reſpon. ſic. vt.ff.eo.l. gres ce.ſ.fi. et de pig. actio. ſi rem. §.i.

c ¶ Quos homines. i. fideiuſſores.

d ¶ Solent. ſcz creditores.

e ¶ Cautū fit. 2 eſt cautū ſine dubio. vt.ſ.de replica. §.fin. Additio. Uñ plena cautio dicit cum fideiuſſoribus: ſz plenior cum pignoribꝰ: fm̄ pliciter vero prolata ab homine intelligitur ſine fideiuſſoribus: ſec⁹ ſi a lege vel a prętore: niſi procederet vltra declarando nudā cautionē ſufficere. Ange.

¶ In omnibus. ¶ Caſus. Queſiui ab impa. an fideiuſſor accipi poſſit ſolūmodo a debitore q eſt verbis obligatus: ¶ſi. di. q fideiuſſor pōt accipi in oi obligatione ſiue ſit obligatio cōtracta re ſiue verbis ſiue conſenſu: 2 plus dico q fideiuſſor pōt dari p obligatione ciuili tā tum 2 p naturali tm: 2 p ciuili 2 naturali vñ ci ſeruus ꝺño ſuo poſſit naturaliter obligari pōt 2 dare fideiuſſorē ꝺño ſuo: 2 id q̄ ei natura liter ꝺz 2 etiā extraneo: 2 erit ille fideiuſſor a ſeruo datus ꝺño natura liter 2 ciuiliter obligatus: cū tamē debitor principalis ſit tantū natu raliter obligatus: q̄ mirū videt cū plus nō debeat eſſe in acceſſione ꝙ in ſpicipali obligatiōe: vt.ſ.e.tit.ſ. fideiuſſores: ad q̄ ſ̄nde ꝙ plus loco vel tēpore vel re vel cauſa nō pōt eſſe in fideiuſſ. ꝙ in principali debitore tamē circa illud idē ꝙ debeat eſſe principalis debitor: poteſt eſſe efficacior obligatio fideiuſſ. ꝙ principalis debitoris. Fran.

‡ Hoc vz in fideiuſ. ꝺbore ꝺferuꝺa ꝑpt pſidiū cuitādā ſ liter eos. vt ibi dic rect. Quid aures de bore reſtituēda. vide in l. pñā g. §. ſtiens. ff. ſolu. ma. Ange.

ditio fierꝭ poſſit.

¶ De fideiuſſoribus. Titu. xxj.

¶ Fideiuſſor eſt q̄ acceſſorie obligatur ad maiorem cautelā creditoꝛi. Aretinus.

RO eo qui ꝓmittitꝫ ſolēt aliꝰ obligari q̄ fideiuſſores appellātur: quos homines⁴ accipe ſolent⁴ dū curant vt diligentius ſibi cautū ſit.

¶ Omni obligationi accedere pōt fideiuſſor: 2 ciuili tm: 2 naturali tm. 2 non tm̄ pro hoīe libero: ſed etiā pro ſeruo. Aretinus.

¶ Inᶠ oibus autē obligationibus aſſumi poſſunt. i. fiuere: ſiue verbis: ſiue litteris: ſiue cōſenſu⁵ 2tracte fuerint. At nec⁶ illud qui dem intereſt vtrū ciuilis⁷ an naturalis⁸ ſit obligatio cuꝭ adiciat fideiuſſor: quidē⁹ aut ꝙ pro ſeruo¹⁰ quoq̄ obligetur¹¹: ſiue extraneus ſit qui fideiuſſorē a ſuo accipiat: ſiue ipſe dñs¹² ſit in id q̄ ſibi

1 ¶ Ciuilis. ſ. tantū vt ꝙ eo qui fuit ꝓfeſſus ſpe future numerationis. vt.ſ.ti. pri. habet tñ eandē exceptionē quā reus: vt. C. de nō nu. pecu. l. pe. in fi. 2.l. tam mandatori. Et ſic nota ciuili tantū obligationi accedere fideiuſſorē vt bic. 2.d.l. dicitur. 2.ff. eo. l. fideiuſſor. §. ij.

k ¶ Naturalis. ſcz vt ꝙ ſeruo vt ſubijcit. 2.ff. eo. l. fideiuſſor. §. fideiuſſor accipi. ergo qnantū ad obligationem fideiuſſoris non intereſt. ſed quo ad alia multa intereſt. ſ. inter ciuilē et naturales obligationem. vt.ff. de conſti. pe. l. i. §. debituꝫ. 2.l. q̄ ſi maritus. §. ſi q̄s autem. Accur.

l ¶ Cui. ſcz obligationi. m ¶ Ideo. i. intantum.

n ¶ Pro ſeruo. q ſeruus de iure naturali tenetur tantū nō ciuili. vt.ff. de condi. indebi. ſi id q̄s. et §. de liber. §. i. 2.§. de inuti. ſti. §. item inutilis. 2 huic naturali accedit ꝫ fideiuſſor. At ipſe ſeruꝰ fideiubere nō pōt. vt.ff. e.l. ſeruus inſcio. 2.l. ſequenti. Seruꝰ ciuiliter negt obligari.

o ¶ Obligetur. fideiuſſor ꝙ p eo intercedit.

p ¶ Dñs. nō idē ecōtra/ vt dñs ſeruo poſſit fideiuſſores dare. Et ſtē: q talis fideiuſſor obligando ſe ſeruo per dñs dño obligat. Itē ꝙ eo dē. ſ. dño obligat q̄ eē nō pōt: vt idē ꝙ eodem 2 apud eūdē poſſit obligari. vt.ff.e. ſi q̄s ꝙ eo. ſ. i. 2.l. vrānius. 2.ff. ad velle. tutor. Accur.

¶ Fideiuſſor. ¶ Caſus. Si aliqs ꝓ debitore aliquo fideiubeat non ſolū ipſe eſt obligatus ꝙ diu viuit: ſz etiam ſi deceſſerit relinqt heredē obligatū: 2 hmōi ratio eſt: q̄ er contractu tenentur heredes.

q ¶ Relinquit obligatū. fiue ꝫ dictū ſit fiue nō. 2 idē in oi obligatione er cōtractu. vel quaſi in ipſo reo ꝓncipali: vt bic. 2.ff. de act. 2 obl. l. er Zctib⁹. Sz q̄d ſi ad pena furti obligat⁹ é vel alia actiōe vel obligatiōe q̄ nō tranſit ad heredes: ¶ſi. non puto teneri er ꝫ caſu heredē: quaſi naturā muter ꝫ caſu ſtipulatio: vt ar. ff. ſi q̄s cau. l. ſi eſ. §. q minriarū. 2.ſ. de ac. §. fuerat autē. ꝫ Et facit ad bunc. §. ff. e. l. iij. §. fi.

¶ Fideiuſſor. ¶ Caſus. Pone ꝙ aliqs ita fideiuſſit ꝙ ptio. fideiubeo ꝙ ptio in id q̄ ſibi credes: vel in id q̄ ſibi credidiſti: valet ne talis fideiuſſio: ¶ſi. q̄ ſic. 2 boc eſt q̄ in iſtis duobus. §. dicit. Fran.

r ¶ Fideiuſſor. 2 procedere. puta fideiubeo in id q̄ ſibi credes vel credidiſti vel credis: nam bis tribus tēporibus poteſt accipi: vt bic. et ff. de ꝓſutru. ca. re. que ꝓſu cō. l. quoniam. §. fina.

¶ Si plures. ¶ Caſus. Pō. q̄ ꝓ eo quodā debitore penes ſuū creditorem. iiij. fideiuſſerūt nunqd ſūt plures fideiuſſ. tenentur in ſolidum: ¶ſi. iuſti. q̄ ſic. et liberum eſt creditori a quo oportet ſi velit exigere ſolidum de rigore iuris p mutuū: ſed poſtea inuenta fuit epiſtola di ui adriani in qua cauetur q̄ inter oēs fideiuſ. qui ſunt ſoluendo tēpore li tis conte. diuidatur obligatio. ſed ſi tpe litis conte. ymus inuenia tur non ſoluēdo ceteros onerat. Sz ſp eo. cum. iij. ſunt fideiuſ. q̄ vnus cōuētus a creditore ſolidum ſoluerit: quid iuris in iſto caſu: ¶ſi. in iſti. q̄ ſi principalis debitor non ſit ſoluendo boc erit ſuum detrimentum: et ſibi debet imputari quare totus ſoluit: quia potuiſſet ſe iuuare ſe epiſtola dni Adriani. boc dicit Fran.

s ¶ Tenentur. idē eſt in pluribus mādatibus vel iubentibus: vt.ff. q̄ iuſſu. l. ſi. Sz videt iure nouo q̄ ꝙ parte ſua tñ glibet teneat ipſo iure vt tā non ſit neceſſaria epiſtola de qua ſubijcit bic: nīſi exp̄eſſe inſolidū ꝓmittat. 2 ſic videtur corrigit q̄ bic dicit. vt in aut. de duo. re. §. i. colla. vij. Uel vtrius vt puto: dicta auten. loquitur in pluribus reis debendi: in quibus etiam iure veteri videtur fuiſſe cautū vt ꝓ ꝙ par tibus teneantur. vt.ff. de duob. re. l. reos. At ſecus ſit in fideiuſſorib⁹ quorum quilibet tenetur in ſolidum vt ipſe reus ꝓ eo quo intercedit. 2 ita babebit locum epiſtola bodie vt olim. Additio. Et iſta cōmuniter appꝛobatur: adhibentur enim iſti ꝓ ſecuritate. vt. ſ. eo. in pau. ſecus in duobus reis: ideo 2c. Jo. fabri. 2 Ange.

t ¶ Er epiſtola. Sed vbi eſt bec epiſtola: ¶ſi. non habemus eam ſcriptā: multotiens tñ de ea mētionem facit ler: vt bic. 2. C. de conſti. pe. l. fi. 2.ff. eo. l. inter fideiuſſores. 2.l. ſequen.

Exceptio diuiſionis falliti q̄ caſib⁹.

v ¶ Partes. Hec ti epiſtola fallit in qnq̄ caſib⁹: vt in fideiuſſoribus tutorū qui nō imploꝛāt beneficiū: licet tutores imploꝛēt. vt.ff. res pu. ſal. fo. l. ſi. 2.ff. de tu. 2 ra. dō. l. j. §. nūc tractem⁹. Itē fallit in fideiuſſore fideiuſſoris.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

fideiussoris. vt. ff. co. ſi plures. §. fina. Item fallit quãdo ceteri fideiussores ſoluendo non ſunt tempore litis contestate. vt. j. ſubiicit ſtatim. Item fallit quando eiuſdem ſumme ſunt fideiussores: ſed nõ pro eodem debitore. vt. ff. co. ſi a titio. Item ꝛ quando inficiantur. vt. ff. co. ſi dubitet. §. ita. Sed nunquid hec exceptio epiſtole eſt peremptoria vel dilatoria? Videt ut peremptoria: quia prorſus perimit id in quo opponit. Item contra videt dilatoria: quia ante litẽ conteſtatam opponi dz vt hic: quare videtur dilatoria. vt. C. de proba. l. exceptionem. Sed dico eam quaſi anomalã cum nec peremptoriam prorſus imitetur: qvſq; ad ſententiam opponi nec dilatoriam que tantum differunt. vt. j. de exceptio. §. hec exempli. et C. ſenten. reſcin. nõ poſ. l. peremptorias. + Sed quid ſi ſoluit: nunquid repetet quaſi fit fauorabilis exceptio: videtur q̃ ſic vt in velleiano. vt ff. de condi. indebi. l. qui exceptionem. et. ff. eo. l. ſi contendat. Sed contradico: quia non inuenio q̃ fit ſic fauorabilis ꝛ quia ſuum recepit. vt ff. de conditio. indebiti. repetitio.

Excepcio epiſtole. Adriani ẽ anomala

+ Tu dic q̃ etyſqs ad ſniam ſit opponi. vt nõ. glo. in l. fideiuſſor. C. eo. an autez poſt ſniam. vide Ange. hic.

a ¶ Onerat. Arg. cõtra. ff. ad. l. rho. de iac. l. ij. §. ſi gs. Accurſi. Additio. So. ibi non erat fideiuſſor obligatus. niſi p ſua parte.

b ¶ Si is. ſcz reus.

c ¶ Iuuari. facit. ff. eo. l. vt fideiuſſor.

¶ Fideiuſſores. ¶ Caſus. Queritur a Juſt. vtrum fideiuſſores ita poſſint obligare q̃ plus debeãt q̃ debeat debitor: principalis: Et rñ. Juſti. q̃ non. Obligatio enim fideiuſſoria acceſſoria eſt principali obligationi: plus eñ nõ debet eſſe in acceſſione q̃ in principali obligatiõe: ſed econuerſo bene poteſt eſſe. Si enim principalis debitor obligetur in decem bene poteſt fideiuſſor obligari in quinq; q̃ fideiuſ. obligef in. rr. hoc eſſe non poteſt. In verſi. Item ſi ille. caſus eſt talis. Supra dixi q̃ in minori quantitate non poteſt teneri fideiuſ. q̃ debitor: principalis: idem dico in tempore. Non enim poteſt eſſe q̃ fideiuſ. teneat quando principalis debitor ſub conditione obligat: quia ſic in plus teneretur fideiuſſor q̃ debitor: principalis: q; plus intelligit: nõ ſoluz in quantitate: ſed etiam in tempore minus ꝛ plus intelligitur: ecõuerſo autem non poteſt obligari pure. hoc dicit.

d ¶ Obligantur. Sed nunquid in idipſum in quo reus tenetur ſaltem remanet obligatus quando in plus fideiuſſit: Quidam dicũt q̃ ſic: pro quibus eſt hoc generale. Utile per inutile non vitiatur. vt. ff. eo. ſi a reo. §. i. ꝛ. C. de do. ſi quis argentum. §. ſed in his omnibus. Nos cõtra. ſcilicet q̃ in nihilum teneatur. ꝛ eſt pro nobis. ff. eo. grece. ſi. illud. Additio. Collige et glo. duas opiniones. Prima q̃ vbi fideiuſſor ſi deinbens in plus q̃ reus principalis debet/ obligatur pro cõcurrente qualitate. ꝛ pro hac ſententia allegatur primo. l. ſi a reo. ff. eodem. l. hactenus. in ſi. ff. de conſtitu. pecu. l. rogatus. in ſi. ff. manda. allegatur vulgaris regula. quia vtile per inutile vitiari nõ debet regula iur. vtile. lib. vi. Chriſtofo.

e ¶ Nec plus. contra hanc regulam eſt. §. de re. diui. §. ſi tamen rẽ alienam. Item. ff. de contraben. emptio. ſi in emptione. in princ. Item. ff. de ſolutio. qui res. §. ſi mihi. p. ꝛ. §. qui ſtipulatur. ꝛ §. mihi rome. Sed bis omnibus pa generalem ſolutionem: vt ſic exponas hanc litterã: nõ plus eſſe poteſt in acceſſione ꝛc. id eſt in acceſſoria obligatione ſm Joan. Item contra. ff. de indi. non quemadmodum. Solu. ibi nõ eſt plus: quia licet fideiuſſor ante rem: nõ tamen plus tenetur. Item cõtra. §. eo. ar nec. Sed ibi non eſt plus eo modo quo dicitur plus. Dicitur enim plus quattuor modis: quorum nullus eſt ibi. vt. j. de ac. §. plus autẽ. Accurſius. Additio. Et eſt ratio: quia in dictis quattuor modis diſparitas proueniet ex facto ſtipulatoris / ideo ſibi imputet. Diſparitas vero in efficacia ſeu ſubſtãtia obligationis ex iuris ordinatione proueniet: ideo ſibi magis ſuccurritur.

f ¶ Contra. ſi reus quinq; promiſit: fideiuſſor decem.

g ¶ Contra. ſi reus ſub conditione promittat: ꝛ fideiuſſor pure.

b ¶ Plus eſt enim. facit ad hoc. ff. de verbo. ſignifi. is cui. §. fina. ꝛ. j. de actio. §. plus autem. ꝛ. ff. de ſolu. l. ſolidum. ꝛ. ff. ſolu. matri. ſi conſtante. §. quotiens. Accur.

¶ Si quid. ¶ Caſus. Supra dictũ eſt q̃ inter fideiuſſorem ꝛ creditorẽ eſt obligatio verbor: ſz que eſt obligatio iter fideiuſ. ꝛ principalẽ rei. Et rñ. iuſti. q̃ ſi aliquid fideiuſſor pro reo ſoluere rit habet cõtra eũ actiõ nẽ mandati: et ita q̃ q̃ verborũ obligatio que eſt ſtricti iuris ſit inter fideiuſ. ꝛ principalem debitorẽ eſt obligatio mãdati que eſt bone fidei. Franciſcus.

i ¶ Soluerit. ſiue per iuſdicem ſiue nõ. vt. ff. mã. idẽq;. §. fideiuſſores. Sz etiã in caſib' quattuor autẽ ſoluat agit mandati: vt ſi boc dictum ſit vt ad tempus teneatur. Item ſi fuerit condemnatus. Item ſi cepit bona ſua diſſipare re'. Itẽ ſi diu ſtetit fideiuſſor in obligatione. vt. C. man. ſi pro ea. et. ff. man. l. iuſtius. + als non agit an teq̃ ſoluat: ſed ſoluere dz. vt. ff. de cõdi. inde. l. indebitam. Sed etiam caſib' nullo modo agit: vt ſi pro multo aut dolo mandanti animo: aut in rez ſuaz fideiuſſit. vt. ff. mã. ſi remunerandi. §. ſi paſſus. ꝛ. l. ſi pro te preſente. Item ſi hoc actus ſit vt non agam. vt. ff. man da. ſi remunerãdi. §. mandanti. Item ſi mandatum non ſit obligatoriuz. vt. j. manda. §. illud. Item ꝛ ſi fideiuſſor nõ oppoſuit exceptionem quam debuit oppone re. vt. ff. manda. ſi fideiuſſor. Accur.

Fidoiuſſor i quattuor caſib' agit anteq̃ ſoluerit.

+ Intellige de arbitrio iudicis ſz cõez opi. z no. q; debuit ſtetiſſe i obligatiõe nec ſuffice re et q̃ ſteriſſet in q̃miſſione tñ: vel fideiuſſiõe. Et alios caſus adde ad iſtas gl. vt. p Ange. hic.

k ¶ Mandati iudicium. i. actionem ſi interceſſit mandatum: vel etiaz eo preſente fideiuſſiſſet: vt. ff. manda. qui fidem. ꝛ. l. ex mandato.

l ¶ Grece. facit. ff. eo. grece. i. reſpon. ꝛ. j. qui. mo. tol. obli. §. ſed ꝛ grece. ꝛ. §. de verbo. obliga. §. vtrum autẽ. Accurſius. Additio. Et aduerte q̃ (vt etiam tertus aperit.) Engytis grece dicitur latine fideiuſſor. Deinde ſequitur in tertu. lego oti engyu me thelo. quod ſic exponit. lego. dico oti q̃ engyu me fideiubeo thelo. volo. dico q̃ fideiubeo. volo. et hoc eſt quod latinum ſtatim exprimit.

Expoſitõ greci.

¶ In ſtipulationibus. ¶ Caſus. Stipulatio autẽ fideiuſ. poteſt eſſe cauta: ꝛ non cauta: ſi autem cauta non ſit: vt ſi inſtrumentuz dicat q̃ ipſe promiſerit creditori interrogãti: ꝛ nihilominus omnia preſumitur ſolenniter acta quaſi interrogatio promiſſionẽ preceſſiſſet. hoc dixi vſq; ad finem. Fran. de arc.

+ No. fmange. hic q̃ falſitas inſtrumenti. ité ſoleniꝛ vt error ſcribẽtis pñt p bari per teſtes: Idẽ in ſimulatione dũmo 20ꝛ fuerit / ſine ſcripꝛ celebratus: iz in ſcriptis redactꝰ fuerit alos ſi in ſcripto celebratus ſi ſcriptus reda ctus fuerit. alos ſi ſcriptꝰ ſit celebratꝰ nõ pbat ni ſi p duã ſcripturã. De q̃ materia vide. §. ſi. j. ſi te vc boiũ. Ange.

m ¶ Etiam actum. quaſi dicat ita dicit ſcriptura ac ſi vere ita fuiſſet factum quod forte fuit vel non fuit actum: certe preſumitur pro ſcriptura vt ſic videatur actum: ꝛ eſt hec ſcriptura priuata dicit enim ſi quis ſe ꝛc. ꝛ er cauſa vnde incontinenti preiudicat: miſi contra probet. vt. ff. de non nume. pecu. generaliter. Et facit ad hunc. ff. de verbo. oblig. §. ſciendum. ꝛ. C. de contraben. ſtipula. l. j. ꝛ. §. ti. j. §. ſi ſcriptum. Jn ſcriptura autem publica conſtat ei ſtandum multo magis niſi contra probetur. vt. C. de proba. cum precibus. ꝛ in auten. de fide inſtrumen. §. ſi vero moriantur. in prin. §. colla. vj. + Item no. hic preſumi omnia ſolenniter acta quod probant ſupradicte. ll. Accur.

n ¶ Solenniter. id eſt etiam interrogationem factam fuiſſe: quam neceſſe eſt precedere. vt. §. de verborum obligatio. in princi. ꝛ. C. de contraben. ꝛ commit. ſtipu. l. j.

o ¶ Acta. Sed contra. ff. de publici. quecunq;. §. fina. Solu. ibi ſunt ertrinſece ſolennitates de tutore ꝛ iudice qui debent adeſſe cũ pupillus vendit. Et hic actus promiſſionis nullus eſt ſine actu interrogationis. Unde ex quo dixi fideiubeo vel promitto intelligitur interrogatio facta eſſe quaſi pars promiſſionis: ꝛ ſic non eſt extrinſeca ſolennitas: cum ſit pars ſtipulationis.

¶ De litterarum obligatione. ¶ Iſta rubrica continuatur ad precedentia. Quia ſupra viſum eſt de obligationibus que contrahũtur re ꝛ verbis. Jſtum ponit de bis que contrahuntur litteris. Arretinus.

HUELVA 2010

Diuisio.

Lim scriptura. ¶ Totus istotitulus diuidit in duas partes. Primo ponit qualiter olīs scriptura obligabat ⁊ eius correctionē ⁊ nouū statutū. Scdo ponit infra q̄tū tempus olim ⁊ hodie potest opponi exceptio non numerate pecunie. Scda ibi: multū. ¶ Casus. Queſiui a dño iusti. qd esset obligatio litterarū. est illa q̄ necp ꝑstat re neq; vbo neq; cōsensu: ſz lr̄is siue scripture. Ista obligatio litterarū fiebat olim cū q̄dā solēnitate quā hodie nō habemus. Obligatio tñ ista inefficax est q̄ diu ei pōt opponi exceptio nō numerate pecunie. ſ. olim vſqs ad quinquēniū: sed hodie infra biennīū: ex ista aūt obligatione nascit obligatio q̄ vocat cōdictio ex lege. ſ. tūc q̄n nō hz locū exceptio nō numerate pecunie. cū enī nō fit vbo⁹ obligatio: si enī esset vbo⁹ obligatio: nō haberet locū titulus iste: sed ad p̄cedētes. ti. esset recurrēdū. Ad intellectū tñ tā tertius q̄ glosa ū isti⁹. ſ. sciendū est q̄ si aliqs ꝑiteat in iudicio se debere aliquid alicui: ⁊ tūc valet ista cōfessio cētā si sine cā ꝑiteat cū auctoritas iudicis siue iudicū yicē cause suppleat. vt. ff. de inter. act. l. i. ⁊. ii. si aūt errta iudicū facta sit cōfessio: aut ē facta sine cā: ⁊ tūc nō valet: aut cū cā: ⁊ tunc distingue: q̄ aut apponit cā mutui: ⁊ tūc in odiū feneratoꝝ potest opponi exceptio nō numerate pecunie infra biēnīū ⁊ cōpellet feneratoꝝ ꝑbare pecuniā se numeraſſe: aut apponit cā dotis: ⁊ tūc ifra mēſem vel annū poterit opponi exceptio nō numerate dotis: si aūt er alia cā ꝑiteat se debere veluti cā emptiōis: ⁊ silr incōtinēti p̄sumit cā vera ⁊ sic ꝑtēti p̄iudicat. Ité q̄rit cū qs cōfiteē in scriptura se debere q̄re nō ſtat scripture p̄scſe: sed pōt opponi ei exceptio nō numerate pecunie. Dicas q̄ multū refert vtrū i scriptura ista ꝑtineat ꝓ cōfessione. ad. in nſa p̄tia ꝑstitut⁹ cōfessum fuisse se debere tali er cā mutui. c. Hec enī scriptura nō dicit pecuniā sibi numeratā fuisse: sed cōfessum fuisse se debere tali q̄ forsan p̄ſe fiture numerationis fecit q̄ forsan nō fuit subsecuta: ⁊ ꝓpterea ꝑtalem scripturā bñ pōt opponi exceptio nō numerate pecunie: nec sequit q̄ de necessitate tali ſtket scripture subtiliter indagantī liquere. Si autez ita ꝑtineat in scriptura. Noueritis q̄ talis in p̄tia nr̄a ꝑstitut⁹ nūcrauit vel numerari fecit tali. c. h sit mīo p̄cise in scriptura de numeratione facta: ideo scripture stare opz: q̄ nō pōt hmōi lr̄is exceptiō nō numerate pecunie opponi. Ité scire debes q̄ ꝑpter tres gradus ertſtētes in scriptura: ſcz scripture stipulatiōis ⁊ iuramēti: dicūt quidaz q̄ tres sunt excep. rēſpondētes ifis tribus gradib⁹. Aut em̄ confitet quis se debere aliquid in sola scriptura ſcz sine stipulatione ⁊ iuramēto: ⁊ ꝑtra istā scripturā hz locū exceptio nō numerate pecunie: aut in scriptura in qua ꝑtinet stipulatio: ⁊ ꝫ istā opponit exceptio doli. Alij dicūt q̄ exceptio nō numerate pecunie nō est exceptio ſpecialis: sed gñalis cū qua cōcurrit exceptio doli ſpālis. sed q̄ exceptio doli nō hz locū cōtra patrē vel patronū ideo admittenda fuit exceptio in factuz q̄e poterit opponi ꝑtra scripturas in tali casu. Adulti au tē dicūt q̄ si dicit⁹ ante biēnīū exceptiōni nō numerate pecunie opponat ⁊ artat creditoꝛē ad. ꝑbandū pecuniam fuisse numeratas: post biēnium etiā poterit ipsam opponere: sed nō cum tanto effectu: quia tūc necesse habebit ꝑbare pecuniā nō fuisse numeratā. Fran. de are.

a ¶ Scriptura. ſ. solennitate quadam scripta que per quedaz nomina ſpecialia fiebat: vt subiicit.

b ¶ Plane. licet dicta verba in vsu esse desierint. plane ꝛc.

c ¶ Si quis. ſ. homo p̄natus. Idē est ⁊ si fiat p alīū: ⁊ imodo p̄ publicā p̄sonā: aliud si p̄ p̄uatā. vt. C. de. ꝑba. instr⁹. Arg. tñ ff. de pig. l. si fideiussor. ſ. i. Sz ibi in scribētis p̄iudicū credit. Additio. Nota regulariter scriptura p̄uatā nō facere fidē. Fallit q̄n hec scriptura aliquid cōtinet cōtra scribētē: q̄ nō est veritumile aliquē scribere contra se q̄ veritate nō imitatur. ar. l. in exēplo. cum ibi no. C. de. ꝑba. Fallit scō si talis scriptura p̄uata hz subscriptionē trīū testīū fidedigno rū. aut. si quis vult caute deponere. C. qui po. in pig. ba. Chriſtoko.

d ¶ Debere. ſ. er tā mutui ⁊ sine stipulatiōe. Hec em̄ ꝑba nō sunt apta ad stipulationē. vt. ff. de ver. ob. ſ. i. Si aūt sine cā nō p̄iudicat. vt. ff. de. ꝑba. cū de indebito. in fi. Quid si stipulatio interueniat: Rñ. ⁊ tūc hz locū effectus huius ti. nā exceptionē in factuz potest opponere. vt C. e. l. cūvltra. ⁊ hoc si ſpe future numerationis: als si tanq̄ ifā esset debi tū cū nō esset scienter cōfitetur: videtur donare. als a. i. si nō vult donare: ſz q̄ credit se ei debere non valet stipulatio: q̄ obijcit exceptio. vt ff. de re. iu. l. cuius. a. ff. de excep. do. l. ij. ſ. ij. Et nota caute hic q̄ p ver bū p̄sentis tp̄is fit hec obligatio. vt p hec: scribo me debere vel. cōfiteoꝛ me debere: vt hic dicit. ſ. sic est ⁊ta opinionē nostrā qua dixim⁹ obligationē litteris debere fieri p verba futuri tp̄is tantum. C. de pos̄tu. l. si sub ſpecie. vt scribo me daturū tibi. r. cr causa mutui: ad instar stipulationis q̄ per verba futuri temporis tantum fit. vt. ff. de verbo. obliga. stipulationū. ſ. stipulatio. Sed certe nec hic dico q̄ p hec ꝑba nascantur nūc. ⁊ vt nūc: sed quasi etiam p̄sus nata sit fi cōfiteoꝛ ꝑverba p̄sentis vel p̄teriti tp̄is. ⁊ facit. C. de epi. aud. l. fi p̄sens. ⁊. C. e. in contractibus. in p̄in. Vel apertius nō faciūt hec verba vt obliger in contractibus. in p̄in. Vel apertius nō faciūt hec verba vt obliger sed vt obligatus p̄esumar: licet habeā exceptionē. Vel verius licz apponā verba p̄sentis vel p̄teriti tp̄is: tñ semp intelligruntur futura. Quid em̄ p⁹odest dicere confiteoꝛ me accepisse. r. vel debere. r. ex causa mutui: ⁊ h scribā: nisi intelligatur: ⁊ ideo redā: Ité quid si dicā recepi ab illo. r. er cā mutui: ⁊ hoc reſcribā: Rñ. gdam nō teneri ꝓpter supradictā rationem: q̄ per verba futuri tp̄is dz fieri. Sed certe satis pu to q̄ p̄sumar obligatus: sicut ⁊ cū scribo me debere: vt hic. nec em̄ verbis: immo rebus legem imponimus. vt. C. cōia de le. l. ij. Vel dic q̄ ibi intelligitur futurum vt prediri.

Obligatō fit tm̄ per ẽba futuri tēporis.

Ler est im ponēda re bus.

e ¶ Scripserit. ſ. scriptura confessus fuerit.

f ¶ Numerati non est. als cm̄ si numeratū esset: nō l̄ris/ sed re obligat⁹ esset. vt. ſ. qui. mo. re contrahi. ob. ſ. respon.

g ¶ Adultum. hoc exponturſ. ꝓtori.

h ¶ Exceptionē. ſ. nō numerate pecunie q̄ pōt opponi: siue petat actor siue nō. vt ar. C. e. l. ſi quasi. ⁊ ſcriptis ſm quosdā: vt in aut. de tem. nō so. pe. sup dote. ſ. i. col. vij. Vel forte illud ſpāle in dote. Primū tñ ſm Jo. verius est. Accur. Additio. Et b verū vbi nō ꝓuocat⁹ opposuit. Et est ratio: q̄ tunc obtinet vicem actoris: als secus. Ange.

i ¶ Cōstitutū est. a multis imperatoribꝰ qui fecerūt leges tales. C. eo. per totum vſqs ad. l. generaliter. nam postea iustinian sunt.

k ¶ Hodie. sic loquit quasi supradicta loquantur ante tempora iustiniam: ⁊ nūc subiicit q̄ hodie sit idem. Vel dicit hodie. l. posth̄ cucurrit hoc tempus ſcz quinquēniuz olim: hodie biennīū. vt. ſ. ꝓtori. ⁊ fm hoc non debet esse ⁊ in tertu. Accursius.

l ¶ Dum queri nō pōt. i. dum querimonia ꝓponere nō potest de exceptione non numerate pecunie: quia cucurrit tēpus. i. obligabitur per scripturam ad p̄dandam pecuniam non numeratam.

Vtaz obligatio tollipōt p tñā scripturā.

m ¶ Scriptura. i. per scripturā. Sed certe videt neminēz scriptura vel litteris obligari: sed intellectu qui er l̄ris percipit⁹ verbis. vt. ff. de ac. ⁊ oblig. l. non figura. q̄b quidam cōcedunt. Sed certe vtrūq; facit ad obligationē ⁊ ipsa figura litterarū ⁊ consensus q̄ē exp̄imit⁹: ⁊ q̄b dicta. l. dz non figura. ſ. fola. Item nunquid ⁊ per contrariā scripturam obligatio ciuilis nata poterit tolli: vt fi creditoꝛ sic scribit. Confiteoꝛ me nō numerasse: vel te confessum nō fuisse: vel illū soluisse: Rēspon. sic. vt. ff. de reg. iur. l. nihil tam naturale est. Accursius.

Exceptio nō mīerat te pecunie etiaz post biēnīū pōt opponi.

n ¶ Obligeſ. ſ. ciuiliter ⁊ naturaliꝛ post biēnīū quasi biennīū pariat na turalē obligationē. nā ante erat ciuilis tm̄/ nō naturalis: cū nihil nūmeratū fuerat. Ité si ciuilis nō esset/ frustra diceret hīc locū exceptio. Dicimus ergo q̄ fola ciuilis sit ante biennīū: ſz post biēnīū naturalis adiuit. Vel q̄b est verū/ nō adiuit/ sed p̄ma ciuilis incipit hīc vim naturalis ⁊ ciuilis. nā ⁊ stipulatio est de iure ciuili. hz tñ effectū naturalis obligatiōis ciuilis. nā ciuilis p se non valet ad exigēdū vt diximus. ā. de obli. ſ. i. Ité hic est in re iudicata. Adhuc tñ dicūt q̄dam vt Jo. ⁊ Bu. q̄ si vult post biēnīū exceptionē opponere ꝛ ꝑbare sibi nō numeratā pecuniā q̄b admittit⁹: ſz an biēnīū ꝓbat creditoꝛ. vt. C. eo. l. si er cautione: q̄b certe est equū. ⁊ ita biēnīū hoc loū ſtituit⁹ ad p̄bationis cōuertat onus: ⁊ etiā ꝓ his facit q̄ als dz q̄ nō fiāt illicite ꝛa ctiōes. vt. ff. de offi. p̄fi. illicitas. Sz certe aliter de iure videt. ſ. vt nullo mō admittat etiā ꝑbans. nā facrīm nō pōt deferre q̄ est spēs ꝑbationis. vt. C. e. l. in ſctib⁹. ſ. illo. ⁊. C. de iure deli. l. ſi. ſ. licētia. Scb certe satis credo ꝓmū verū ⁊ equū. Nec obstat q̄ de iuramēto dixi. q̄ er parte illi⁹ legis in ſctib⁹ nō hz iuramētū vim ꝑbatiōis ſi nō vult aduersari⁹. vt. C. de iureiur. l. gñaliter. ſ. sinaūt. Additio. Er hac glo. colligeꝛ q̄ illeq̄ opponit exceptionē nō nu. pe. ante biēnīū nō tenet ꝑbare fundamētum fue exceptionis hoc est pecuniā nō fuisse numeratā: immo agens tenet ꝑbare illam fuisse numeratam. Chriſtofo.

Iuramen tū est spēs ꝑbatiōis.

o ¶ Cōdictio. ſ. er illa. l. C. de nō nume. pecu. l. in cōtractibus.

p ¶ Verboꝝ obligatione. i. stipulatione q̄ verbis fit. nam tūc titulus iste cessat ⁊ hz locū. ſ. de ver. obli. quando accepit. vel hz locum exceptio in factū. vt. C. eo. ti. cum vltra. quando non accepit.

Stipulatio tm̄ fit per verba futuri tpis.

¶ Adultum autem. ¶ Casus. Quia supra dixit ¶ Rñ. q̄ exceptio nō numerate pecunie post multum tempus opponi nō poterit: ideo hic exponit quid est multum tempus: dicens q̄ hoc tēpus erat olim vſqs ad quinquennium: sed ne creditoꝛes suis pecuniis defraudarent ꝓpter longum tempus infra q̄ olim potuit opponi exceptio nō numerate pecunie. ideo illud tēpus per cōstitutionem imperatoꝛis vſqs ad biennium est coartatum. ita q̄ possit illa exceptio opponi cū effectu: post biēnium vo non cum effectu: ſcz cum oneret creditoꝛem ad p̄obandum pecuniam fuisse numeratam potereꝛit etiā post biēnium ꝑbare hoc. vt. ſ. dictum est. h. d. vſqs ad fi. ti. Fran. de are.

Adultum gnquēnū ⁊ diu decē nū cōprehendit.

q ¶ Adultū. q̄ post multū tp̄s exceptionē ꝓponere non pōt. vt. ſ. mō dixi. q̄ fit multū exponit hic. Et nota multū. p gnquēnio poni: ſz diu p decēnio ponit. vt. ff. qui ⁊ a qui. fi cum fideicōmissaria. ſ. ariſto.

Cōstitutionibꝰ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Constitutionibus. quas non habemus.
b ¶ Sed ne creditores: non solum isti: sed veri.
c ¶ Suis pecuniis. subaudi etiam. Nã occasione hmõi si darem lõgũ tempus etiam veri debitores interdũ talia opponerẽt: ⁊ ita occasiõe liciti cõmittere illicitũ: qõ esse non debet: imo etiã licitum coartatur vsq; vt sit illicitũ: vt hic. et in auc. de eccl. re. immo. aliena. in prin. col. v.
d ¶ Per cõstitutionem. vt. C. de nõ nu. pecu. l. in contractibus.
e ¶ Ultra biennũ metas. sic. C. de omni agro de scr. l. qui agros.
f ¶ Adhuc enim ertẽdak: et hoc in cã mutui. si vero er alia cã cõfiteat in scriptis. veluti emptiõis vt simili: incõtinẽti premdicat sibi: nec põt cõtra probari nisi p alias scripturam. vt. C. de nõ nu. pe. l. gñaliter. Item hoc in debitore cõfitẽte: sed in creditore ẽfitente sibi solutũ. xxx. dies statuũtur. nisi in cartis vbi in continẽti prẽudicatur. vt. C. de non nu. pecu. in contractibus. §. sup certis. ⁊. §. sed qñ.
¶ De obligationib⁹ ex cõsensu. ¶ Supra dictũ est de obligationibus q̃ in verbis ⁊ lris ẽbunt: verũ q̃ sunt alie q̃ ex cõsensu cõtrahuntur: ideo de his subdit. Porcus.

Continuatio.

Diuisio.

¶ Onsensus. ¶ Dor⁹ iste titul⁹ diuidit in tres ptes. Primo ponit quot casibus quis obligetur ex cõsensu solo. Scõo q̃rit in his magis cõsensu solo q̃ in alijs obligatio ẽbitur. Tertio ponit effectum huius obligationis ponendo differentiam inter hũc contractum et stipulationem. Scõa ibi: ideo aũt. Tertia ibi: item in his. ¶ Casus. Queritur a Justi. Domine in quibus exemplis est hmõi obligatio solo consensu contrahitur: Et respond. q̃ in emptione/ venditione/ locatione/ conductione/ societate/ ⁊ mandato. Sed queritur quare domine dicitur in his quattuor modis contrahi obligatio nõ sensu: quia ad hoc q̃ istis quattuor modis contrahatur obligatio non est necesse q̃ partes sint presentes neq; q̃ intercueniat scriptura: neq; etiam aliquid dari: sed sufficit q̃ contrahentes cõsentiãt. vnde isti contractus etiam inter absentes contrahi possunt: vel p epistolam/ aut per nuncium. ‖ Doc dicit Fran. de are.

g ¶ Consensu. sic. ff. de acti. ⁊ obli. l. consensu. Accur.
h ¶ In emptionibus. vt. ff. de ẽben. emp. l. i. §. fi. ⁊. §. i. in prin.
i ¶ Locationibus. vt. §. i. ti. ij. in prin. Accur.
k ¶ Societatibus. vt. §. pro socio. in princip. Sed cõtra. ff. pro socio. l. iij. §. respon. Sed certe ibi non negatur quin cõsensu contrahatur sotietas. vnde non est contra.
¶ Mandatis. Sed nõne in stipulatione ẽsensus debet intercuenire. vt. §. de ver. obl. §. sed hec. ⁊. ff. de pac. l. i. §. pe: R ñ. ibi er pressiis verbis debet esse consensus. vt. ff. de verbo. obli. l. i. §. respon. hic autem etiam sine verbis: ⁊ inter absentes. vt. §. proti. ibi inter presentes trñ. ⁊. §. de inutili. stipu. §. item verborum.
m ¶ Neq; scriptura. Nic caute nota differentiã quã facit inter hunc titulũ ⁊ superiores. Nam q̃ dicit neq; scriptura: in h discrepat ab obligatione litterarum. vt. §. ti. i. ✠ Item in eo qõ dicit neq; ẽsentia dicit ꝑpter vborum obligationẽ q̃ inter presentes fit. vt. §. de inuti. stipul. §. item inutilis. Item in eo q̃ dicit nõ esse necesse quid dari: ideo dicit vt discrepet ab illa que fit re. vt. §. quib. mod. re contrahitur obli. per totum. Additio. Tu potes dicere ſm Jo. fa. q̃ immo etiam iste text. dicit ad differentiam contractus innominati qui rei intercuentu contrahitur. vt. l. ex placito. C. de re. pernu. Angelus.
n ¶ Per epistolam. vt. ff. de rei vendi. l. quedam mulier. Accur.
¶ Ite in his cõtractibus. ¶ Casus. Ad intellectũ istius. §. scire debes q̃ stipulatio ds̃ stricti iuris: ⁊ q̃rit q̃ ñ Jcius dicit stricti iuris. Ad hoc dico gñaliter q̃ quotiẽscũq; in Jctu nihil venit nisi q̃ inter partes expsse couenit: tũc ille cõtractus ds̃ stricti iuris. vñ rescripta demãdata in dicib⁹ dicunt tota die esse stricti iuris. eo q̃ in eis nihil venit nisi ea de qb⁹ in eis cautũ est. ⁊ arbitriũ ds̃ etiã stricti iuris eo q̃ in arbitrio nihil venit preter verba expssa in cõuentione siue in cõpromissione: hoc ꝑ notato po. ca. in isto. §. sic ds̃i Justi. Dic vidi. §. differentiã generaliter inter hũc ti. ⁊ spes superiores Sbẽdi. §. inter obligationẽ q̃ fit re. ⁊ obligationẽ ẽbor. ⁊ obligationes litterarũ. Sed dic ꝑ eo detis aliam differentiã inter obligationem q̃ fit ex ẽsensu ⁊ obligationẽ verborũ et rñ. dl. Frater ecce aliã differẽtiã. In obligatione emẽ que fit ex cõsensu obligat hinc ⁊ inde alter alteri. in his etiã q̃ non sunt dicta in quentione si ex bono ⁊ equo ea prestari oporteat. In stipulatione aũt verborũ nihil venit vltra id qõ inter partes cõuenit. boc dicit vsq; ad fi. ti. Franciscus de are.
o ¶ Item in his. Fuit super hoc differẽtia ad tria genera obligationus: hãũt fit differentia ad stipulationem/ vel vbozũ obligationem.
p ¶ Contractibus. qui fiunt consensu.
q ¶ Oportet. quasi dicat bincinde cõtrahit obligatio etiam in his que non sunt dicta. nam venumdare vsure post moza. vt. ff. de act. empt. inlias nus. §. ẽ vẽdito. idẽ est ⁊ in oibus bone fidei iudiciys: licet non ex contractu: sed quasi nascantur. vt. §. de actioni. §. in bone fidei. Accur.
r ¶ Allius stipulẽt. quasi dicat necesse est q̃ omnia deducantur in stipulationem. naz alis nihil venit in talem obligationem. vt. ff. de negociis gestis. l. si pupilli. in fi.

Liciti occasiõe illicitũ nõ dz cõmitti.

Continuatio.

¶ De emptione ⁊ venditione. ¶ Supra dictũ est de obligationib⁹ q̃ ẽsensu ẽbunt. Verũ q̃ ille ẽsistit: aut in emptionib⁹ ⁊ vẽditiõib⁹: aut locationib⁹ ⁊ ꝙductionib⁹: vel societatib⁹: vel mãdatis. vt. §. ti. ij. ꝓn. ideo de his tractaturus incipit de emptione ⁊ vẽditione. Porcus.

Diuisio.

¶ Emptio. ¶ Totus iste. diuidit in q̃nq; partes. Prio q̃ñ emptio ⁊ vẽditio ẽbaſ: ⁊ q̃ñ ab ea possit recedi. Scõo q̃ ꝑ ciũ debet intercuenire. Tertio q̃ñ emptio est ꝑfecta ad q̃d spectat periculũ rei vendite. Quarto an sub additiõe possit emptio celebrari. Quinto q̃bus casibus emptio esse nõ possit. Scõa ibi: ꝑciũ aũt. Tertia ibi: ciũ autẽ. Quarta ibi: emptio tã sub cõditiõe. Quinta ibi: loca sacra. ¶ Casus. Queritur a Justi. qualr ẽbit emp. et vẽ. Et rñ. di. q̃ emp. ⁊ vẽ. ẽbit solo cõsensu q̃cito fuerit de ꝑcio cõcertum. ẽs nõ fuerit arra data neq; ꝑciũ neq; aliqd loco ꝑcij. ⁊ hec obtinent ex natura emptionis ⁊ ven. q̃ fiunt sine ẽscriptura. in hmõi enim emptionibus ⁊ vẽditionibus nihil a nobis innouatum est. Fran.

Emptio tribus modis ꝑficit.

s ¶ Cõtrahit. Dic no. tribus modis perfici emptionẽ. Uno modo scz ex quo non possunt discedere ẽbentes. vt. C. de act. ⁊ obli. l. sicut ab initio. Sin quem modũ etiã cõditionalis emptio est ꝑfecta. Scõo modo q̃ñ est pura. ⁊ tunc incipit periculũ rei ad emptorẽ ꝑtinere. vt. ff. de peri. ⁊ cõmo. rei ven. l. necessario. in prin. ⁊ ita ẽbitur hic siue ꝑficitur. Tertio q̃ñ res tradit dicit ꝑfius ꝑfici adhuc siue impleri. vt. ff. de act. emp. si quis rem alienam. Additio. Et istam inducit Jo. fa. ad decisionem questionis an ⁊ quando ex cõsuetudine domino vel proximo rei vendi. ius aliquod quesitum esse censeatur. Ange.
t ¶ Simulatq;. i. statim postq;. vt. §. de re. di. §. fere. Accur.
v ¶ Numerati. nec aliquid datum loco ꝑcij. vt. §. ti. ij. in prin.
x ¶ Arre. vt. ff. eo. quod sepe. in prin.
y ¶ Emptionis et venditionis contracte. non autem est de substantia contractus.
z ¶ Sine scriptura. i. sine solemnitate scripture.
a ¶ Venditionibus. §. que fiunt sine scriptura.
¶ In his aut. ¶ Casus. Dñe. §. dictũ est q̃ si fiat empt. ⁊ vẽ. sine scriptis solo cõsensu ꝑficit: sed qd erit de emp. ⁊ ven. que scriptura conficitur: Et rñ. dicens q̃ aliter non valeat talis emp.. ⁊ vẽditio: nec est perfecta nisi instrũa ab omni vitiuperio mũda manu alterius ẽbentius fuerit conscripta. vel si ab alijs sint scripta oportet q̃ illa ẽbentis fiant subscripta. ⁊ si fiat p tabellionẽ oportet q̃ illa scripta sint a partibus subscripta ⁊ approbata vt accipiãt cõplemẽtũ. Donec eñ aliqd de

Dicerte ide ẽt posse dici oibus pacti quis ẽbitur obligatio ex cõsensu. vt. ff. de solu. l. in bus. §. impe. ratoi. ⁊ tñ negatur non requir scriptura ſ nis in stipulatiõibus de scriptis. vt. l. pactũ. qõ

est hmõi scripture penitētie locꝰ est tã emptoꝛi ꝙ vẽdi. sine aliqua pena. ꝛ b verũ est si nõ fuerit arra data siue a scriptis siue sine scriptis cessante ꝛata fuerit emptio: q; tũc emptoꝛ a ℣ctu recedere põt: pdit tñ arras quas dedit. Si aũt vẽditoꝛ q arras recepit a ℣ctu recedere velit/ potest: ℣z restituiet arras duplicatas ipsi emptoꝛi: etiã si sup arris nihil inter ℣bentes actũ fuerit.

h.d. Queri põt hic si ta bellio scripturã sua sup cõtractu emp. vendi. secerit ꝛ eam pẽ annũ vel biennũ tenuerit: vtrum sit cõtrabentibus locus penitẽtie: et põt rideri ꝙ nõ nisi cõtract' in scripturis celebrat: sine scriptura fic. Sed vlterius que ri põt quis contractus in scriptis celebrari pt: Et respon. ꝙ super hoc diuerse sunt opiniones. M. cñ dicit ꝙ ꝓtract' tunc dicit in scriptis celebrari quãdo ita cõuenit inter partes ꝙ nõ valeat cõtractus: nisi inde fiat scriptura: ℣z hoc nõ inuenitur in lege cautũ. Dominus aũt Guido dicit ꝙ cõtractus dicit fieri in scriptis quando in principio dictũ est ꝙ sup ꝓtractu illo debeat fieri scriptura. vt. C. de fide instru. l. ℣ctus. Sine scriptis aũt appellat cõtractus sup quibus nõ ꝓuenit vt fieret scriptura. vel si fiat scriptura tamen nõ fit vt per scripturã cõtractus melius valeat: sed solũmodo ad memoriã. Scire autem debes ad dilucidiorẽ buius materie intellectũ ꝙ in italia talis est consuetudo ꝙ priusquã fit imbreuiatura quãdo super aliquo contractu a tabellione publico ꝙ confici scriptura. ꝛ sit mũda qõ nihil aliud est nisi noua scriptura principalis q; debet esse non cancellata: non vitiata: nec in aliqua sui parte abolita: sed ab omni vitiperatione mũda: ꝛ postea vocant partes ꝛ legitur istud mundum coram partibus: ꝛ si consentiãt partes: tunc dicit scriptura a partibus absoluta. Cũ aũt a tabellioe fiunt subscriptiones: tunc est sup scriptura completa: ꝛ ista scriptura dixit dñs Jacobus Bal. ab isto. §. determinatio. illaꝫ autem ab isto §. Nec aũt subsecuto siue in scriptis siue sine scriptis ꝛc. sic intellige vtrũq; §. quantuꝫ ad penã arrarũ idem est siue in scriptis siue in non scriptis fuerit scripturi venditio celebrata: sed nõ intelligo quo ad penitẽtiam. vñ referas h q; dicit solũmodo ad penã arrarũ ꝛ ꝓcedabit scriptura. nã tũc q; ℣ctus in scriptis celebratus est ꝛ cõplet' si velit emptoꝛ vel vẽditoꝛ a ℣ctu recedere sustinebit penam arrarum: sed nõ solam. Si aũt non fuerit ℣ctus scriptura completus poterit recedere a contractu solã penam arrarũ sustinebit. Nota ꝙ solo cõsensu. emp. ꝛ vẽ. perficitur. Itẽ nota ꝙ arra non est de substantia contractus. Itẽ nõ. punitur in arris illum contrahentem quem penitet. Fran. de are.

a Scriptura conficiunt. Patet hic ꝙ alia est emptio sine vẽditio in scriptis: alia sine scriptis. In scriptis dr; q; hoc agunt ℣bentes vt non aliter valeat contractus nisi fiat scriptura fm quosdã: q; nõ videmus in vsu. Alij dicũt vt. ℣. ꝙ sufficit ꝙ cõtrabentes vel aliqs eoꝝ dicat in principio ℣ctus ꝙ inde scriptura fiat: ℣z nõ dicat ꝙ aliter non valeat nisi fiat ꝛ hoc approbabat. + vt. C. de fi. instru. l. ℣ctus. ibi: illos tamen quos in scriptis fieri conuenit ꝛc. Si aũt simpliciter fiat ℣ctus: sed postea ad ꝓbationẽ fiat scriptura: valet q; dicũ est ꝛ etiam valuit ser sine ea. vt. ff. de pigno. contrahit. Et eodem modo dico esse intelligendũ vbiciq; dicit lege cõtractũ aliquem in scriptis fieri vel distractum. vt. C. de testi. l. testiũ. ꝛ in aut. de testi. §. ℣z. col. vij. Sed cuz fiat in scriptis hmõi venditio ꝛ sine scriptura non valeret: quare nõ dicit obligatio literarum: Rñ. q; aliud habet nomen. l. emptio: ꝛ verũ est hoc nomen. at in mutuo non est verum mutuum esse: tuns enim re esset obligatio contracta. vt. ℣. de lit. obli. §. plane.

b Constituimus. preterea tpis est. ꝛ dic vt. C. de fi. instru. ℣ctus.

c Instrumenta. que vulgo rogationes dicuntur fm ℣o.

d Acontrabente. f. vtroq;. f. emptoꝛe ꝛ venditoꝛe ꝛ talis subscriptio fit alꝫ vbi contractus fit alius in scriptis. vt in aut. de fide instru. §. si quis igitur. et. §. si quis mutui. ꝛ §. seq.

e Fiunt. f. hec instra. ꝛ subaudi non aliter valeant nisi ꝛ cõple. ꝛc.

f Completiones. i. mundum completum:.

g Acceperint. f. ab eodem tabellione ꝛ a partibus: vt subijcit.

h Absoluta. vt quia lecta fuerint partibus ꝛ laudauerint. Vel dic absoluta. id est subscripta.

i Sine pena. Sed quomodo sine pena: cũ statim in arris eũ puniat: Rñ. sine pena interesse ꝛ iurisiurãdi in litem. Nã hec pena esset quantum ad soluentẽ: ℣z nõ quantũ ad accipientẽ. vt. ff. si qs ius ei. nõ ob. l. j. §. fi. non aute ab arris alter liberatur vt subijcit. ita tamen ꝛc. Itẽ iste talis nõ facit ꝓtra legẽ. C. de actio. ꝛ obli. sicut cũ hec ler sibi ꝓmittat. Et nota ꝙ huius legis ꝓmissio est cum aliqua pena. Arg. contra in aut. ℣stitutio. que de dig. §. illud. col. vi. Sed si non est subscripta ꝛ tñ res est tradita: anvaleat translatio: Quidam dicunt ꝙ nõ. vt. C. de sufrag. l. vnica. Alij cõtra vt. C. si qs alteri vel sibi l. multũ interest. ꝛ l. dolo. Distingue aut per eorum/ aut scienter.

Emptio non põt esse sine certo precio: sed si preciũ in alterius arbitrium conferatur: tunc videtur emptio facta sub conditione: vt si ille fuerit preciũ arbitratus valeat emptio: al's secus: et idẽ in locatione. Aretinus.

Precium autẽ constitui oportet. nam nulla emptio sine precio esse[m] potest. Sed et certum[n] esse precium[o] debet: alioquin si inter aliquos ita cõuenerit: vt quãti titius rem estimauerit: tanti sit empta: inter veteres satis abundeq; hoc[p] dubitabatur: siue cõstet venditio: siue non. Sed nr̃a decisio[q] ita hoc constituit: vt quotiens sic cõposita sit venditio quãti ille estimauerit: sub hac ꝺditione staret ℣ctus: vt siqdes illequi noiatus est pcũ diffinieri t': tunc oĩmõ fm eius estimationez ꝛ precium perplicationem arrarum tenetur venditoꝛ ad interesse si nõ tradat. vt. ff. de ac. emp. l. j. ꝛ. l. et empto. §. idem ait. M. ꝛ Elzo. dicunt ꝙ nõ: quia sibi preiudicaunt accipiendo arras sicut et al's sibi preiudicat qs sibi eligendo. vt. ff. de tribu. ac. ꝙ in heredem. §. eligere. Item quia hoc vi dentur agere contrahentes inter se vt amissione et duplicatione arrarum debeant esse contenti: ergo ꝓ expresso est habẽdum. vt. ff. si cert. peta. cum quid. Item facit. ff. de leg. ij. l. cum filius. §. cum varijs. B. ꝛ Jo. contra. Dicũt enim adhuc posse agi ad hoc vt tradatur vel ad interesse: ita vt arre in interesse computentur: + ꝛ facit ꝓ eis. ff. de testa. mili. l. iij. ꝛ ff. de inoff. testa. mater. ꝛ. C. de pac. do. l. fi. facit mel:'. ff. de act. emp. ꝛ ven. predia. in fi. Sed quid si dederit ꝓ arris ꝛ ꝓ pasgamento: Respon. pactum seruandum. i. non potest discedere. vt. ff. de pac. in traditionibus. Et duo operari: vnum vt arre debeant duplicari venditoꝛe petente. Item vt emptio remaneat firma ꝛ agatur ad interesse. Item emptoꝛe penitente eadez duo operatur. Accurs'.

Addãtio. Et tunc non totum: sed quod ꝓ arris dumtaxat datũ est duplicatur. Et nota ꝙ vbi venditoꝛ se nomine emptoris possidere cõstituit: non potest agere ex empto vt tradat sed aut rei vendicatione: vel publiciana simul: aut vti possidetis. vt dicit gl. in auten. sacramẽta puberum. C. si aduer. ven. Angelus.

Venditor vtrũ vitra arrarũ duplicũ pdi tionem teneat ad interesse.

Et sic ad interesse agit ꝓ eli vtra arras q opi. verior est ℣z Ange.

Venditio fit in scriptis ꝛ sine scriptis.

+ Et hec vera fm ange. qñ ℣ctꝰ ad fui validitatẽ vel saltez probationẽ reqrit scripturas: siue de iure cõmuni siue municipali aut consuetudinario. vt no. in j. C. de cõfir. in vij. ꝛ i fin. l. instru. mẽtis. C. de fi. instru. als sec' ℣z ang.

Et si qs iusurandi in litem. Nã hec pena esset quantum ad soluentẽ: ℣z nõ quantũ ad accipientẽ. vt. ff. si qs ius ei. nõ ob. l. j. §. fi. non aute ab arris alter liberatur vt subijcit. ita tamen ꝛc. Itẽ iste talis nõ facit ꝓtra legẽ. C. de actio. ꝛ obli. sicut cũ hec ler sibi ꝓmittat. Et nota ꝙ huius legis ꝓmissio est cum aliqua pena. Arg. contra in aut. ℣stitutio. que de dig. §. illud. col. vi. Sed si non est subscripta ꝛ tñ res est tradita: anvaleat translatio: Quidam dicunt ꝙ nõ. vt. C. de sufrag. l. vnica. Alij cõtra vt. C. si qs alteri vel sibi l. multũ interest. ꝛ l. dolo. Distingue aut per eorum/ aut scienter.

k Compellit. Sz qua actiõe: Rñ. condictione ex. l. Lista: ꝛ ex lege illa C. de fide instru. contractus. Vel etiã ꝙ officijs iudicis. vt arg. C. de rescin. vẽdi. l. ij. Item per actionem ex empto. si tñ fiebat venditio sine scriptis. Naz si fieret in scriptis nec esset mũdũ cõpletuz non ageret actione ex empto: cũ nõ esset adhuc venditio: vt hic dicitur. sed per cõdictiones ex lege vel officio iudicis vt dictuz est. Sed nunquid vltra hanc duplicationem arrarum tenetur venditoꝛ ad interesse si nõ tradat. vt. ff. de ac. emp. l. j. ꝛ. l. et empto. §. idem ait. M. ꝛ Elzo. dicunt ꝙ nõ: quia sibi preiudicaunt accipiendo arras sicut et al's sibi preiudicat qs sibi eligendo. vt. ff. de tribu. ac. ꝙ in heredem. §. eligere. Item quia hoc vi dentur agere contrahentes inter se vt amissione et duplicatione arrarum debeant esse contenti: ergo ꝓ expresso est habẽdum. vt. ff. si cert. peta. cum quid. Item facit. ff. de leg. ij. l. cum filius. §. cum varijs. B. ꝛ Jo. contra. Dicũt enim adhuc posse agi ad hoc vt tradatur vel ad interesse: ita vt arre in interesse computentur: + ꝛ facit ꝓ eis. ff. de testa. mili. l. iij. ꝛ ff. de inoff. testa. mater. ꝛ. C. de pac. do. l. fi. facit mel:'. ff. de act. emp. ꝛ ven. predia. in fi. Sed quid si dederit ꝓ arris ꝛ ꝓ pasgamento: Respon. pactum seruandum. i. non potest discedere. vt. ff. de pac. in traditionibus. Et duo operari: vnum vt arre debeant duplicari venditoꝛe petente. Item vt emptio remaneat firma ꝛ agatur ad interesse. Item emptoꝛe penitente eadez duo operatur. Accurs'.

Addãtio. Et tunc non totum: sed quod ꝓ arris dumtaxat datũ est duplicatur. Et nota ꝙ vbi venditoꝛ se nomine emptoris possidere cõstituit: non potest agere ex empto vt tradat sed aut rei vendicatione: vel publiciana simul: aut vti possidetis. vt dicit gl. in auten. sacramẽta puberum. C. si aduer. ven. Angelus.

l Elicit expressum est. i. nihil dictum fuit a partibus quid super arris fiat altero penitente.

Precium. Casus. Supra dictum est ꝙ empt. ꝛ vendi. contrahitur inter contrahentes si inter contrahentes fuerit de precio consentum. Sed debes scire ꝙ oportet ꝙ precium sit constitutum et ẽtã ꝙ certum precium constituatur. Sed pone cum vellem equũ amici mei emere: ꝛ dixit mihi ꝙ haberem equum illum ꝓ tanto ꝓ quo carebat cetius communis amicus noster estimaret: quid erit in isto casu: Et dixit imperator ꝙ alibi ordinatum est ꝙ si cõmunis amicus noster diffinierit precium/ valeat contractus. Si autem ille qui nominatur nos duerit vel non potuerit precium diffinire non valet contractus. idem etiam intelligitur in loca. ꝛ conduc. hoc dicit Fran.

m Esse potest. vt. ff. eo. l. ij. ꝛ. C. eo. l. vlti.

n Sed ꝛ certum. Ro. duo ꝛ ꝙ precium debet esse: ꝛ ꝙ certum.

o Precium. repetit de precio qõ debet interuenire: vt addat duo. s. ꝙ sit certum. item in pecunia numerata. Accur.

p Hoc. i. de hoc.

q Decisio. vt. C. de contraben. emp. l. fi.

r Estimauerit. Nota ꝙ caute ponit de tertia ꝑsona. Nam secus si in contrahentis arbitrio: vt dicemus. j. eo. §. emptio.

s Nominatus est. Quid si in innominatũ contulimus: vt vendo ꝙ quanto estimabitur: Respon. non valet instar locationis sic facte. vt ff. locati. si merces. in principio. nisi in vno casu q est de pigno. l. si fundus. §. finali. Accurs. Alexan. Sulo. er precedentibus contractibus quorum occasione deuenitur ad venditionem potest super declaratione precij officiuz iudicis imploari: vt ibi. Secus si nullus ꝑcessisset contractus: vt hic. Ange.

t Diffinierit. etiaz inique. quia a ꝑsona inserta nõ receditur. vt. ff. de verbo. obli.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

+ Hoc reprobat doctrinam quia qñ non fuit arbitra tus recedit ab eius persona sed stando sue sponte iuratus fuerit. Ff. de operis. c. quinta ualis. certa de iureiu. ang.

ver. obli. l. si gs arbitratū. + ꝛ b verū est qñ id qđ est de substãtia contractꝰ appomit: ſ secus si ꝑfect qđ est de accidẽte ℔tus. nã tunc ad arbitriū boni viri recurrit. vt. ff. co. hec vẽditio. ꝛ. ff. pro socio. si cõia. fm Jo. Sed fm Azo. hoc redigit ad arbitriū boni viri. ꝛ sic nõ ꝛtra

soluat[a] ꝛ res tradatur[b]: et vendi tio ad effectū perducat: emptore quidē ex empto[d] actione: vẽditore ex vẽditio agẽte. Sin aũt ille q noiatus est vel noluerit: vel nõ potuerit ꝑciũ diffinire: tũc ꝑ nihilo[e] esse vẽditionẽ quasi nullo ꝑcio stante[f]. Qđ ius cuz in vẽditionib⁹ nobis placuit: nõ est absurdus ꝛ i locatiõib⁹ ꝛ i ꝺductiõib⁹ trahẽ.

¶ In emptione ꝛ vẽditione ꝑcii debet esse in pecunia nũcrata: alꝝ est ꝓmutatio que est cõtractus separatus ab emptione.

¶ Jtẽ[h] ꝑcẽiũ in numerata pecunia cõsistere ꝺz. Nã ꝛ in ceteris rebus an ꝑcẽiũ esse posset valde ꝙ rebat: veluti an hõ aut fundus: aut toga alteri⁹ rei esse possit pretiũ. Et sabinus ꝛ cassius etiaz in alia reputãt[i] ꝑcẽiũ posse cõsistere. Vñ illud est qđ vulgo dicebat. ꝓmutatione rerũ emptionẽ et vẽditionẽ cõtrahi: cũ ꝙs ꝑcies emptionis ꝛ vẽditionis vetustissimã esse: argumentoꝫ vtebant greco poctа[k] homero: q aliquã partem exercitus achiuoꝝ vinũ sibi cõparasse ait: ꝓmutatis quibusdam rebus[l] bis verbis[m].

a ¶ Perfoluaꝫ. ita q̃ fiat accipientis. vt. ff. de act. emp. et empto. ſ. j. etiaz vsure post morã. vt. ff. de actio. emp. iulianus. ſ. er vendito.

b ¶ Tradatur. caute dicit tradaꝫ ꝛ nõ dec. nam nõ tenẽ facere accipiens: ſ ꝺe ꝺuctiõe se obligare. vt. ff. de ac. emp. et empto. in prin. Sz nunꝙ quid ꝑcise tenẽ ad rem tradẽdam: ff. dicit ꝙ sic ꝛ facit. ꝑ eo qđ ꝺ ꝺuctiõe nõ treadat ꝛc. et. ff. de reiven. qui restituere. et. ſ. de ꝺo. ſ. alie. Sed ℔. cõtra. dicit cñ ei librari ꝑstando intereſſe ꝛ facit. ꝑ eo. ff. de actio. emp. l. j. j. ꝛ. l. er empto. ſ. idẽ ait. ꝛ. C. de act. emp. l. iij. Sed forte hic posset ꝺistingui an vendito: habeat rẽ ꝛ tũc ſnia. ff. tenet. ꝑ ſuas. ll. puta emptozis. ꝛ tunc ſnia. ff. tenet: aut ſine ꝺolo ꝛ culpa. ꝛ tunc non tenẽt vendito. vt. j. co. ſ. cũ aũt. esset enim valde miru qđ ait. ff. vt ſic cõpellatur estimationem ꝙ re recipere. vt. ff. si cer. peta. l. ij. ſ. j. ꝛ. C. de uabo. vt. ff. de pac. iuris gentium. ſ. ait prꝫtor.

c ¶ Ad effectum perducatur. ſ. iam dicto modo. ſ. ꝙ traditionẽ rei et ꝑcii. vt. j. qui. mo. tol. obli. ſ. fi.

d ¶ Et empto. ff. o. ex empto empto:: ex vendito vẽdito: agit. vt ff. ꝛ. ff. de ac. emp. l. er empto. j. rñ. ꝛ. Liulianus. ſ. er vendito.

e ¶ Pro nihilo. vt nec ad boni viri arbitriũ recurraꝫ vt mõ ꝺirim⁹: ſ. legatũ nõ ideo est ꝙ nihilo sic relictũ. vt. C. cõ. de le. ſi ꝺuob⁹. ſ. ſi qs. Sed ibi fanoze vltime volũtatis ne pereat. Additio. Hoc vrsi nihil ligge cũ ꝺistincte an fuit arbitriũ ꝺditionaliter an nõ iurta. l. j. cũ materia. ff. de leg. ij. Jtẽ quoad substãtiã legati: nõ quoad pene cõmissionem. vt. l. multa. in prin. ff. de condi. ꝛ ꝺemon. Ange.

f ¶ Precio statuto. sine quo esse nõ põt vendito. vt in prin. huius. ſ.

g ¶ Et in locationibus. vt. ff. loca. ſi merces. in prin.

h ¶ Jtẽ ꝑcii. ¶ Lasius. Supza ꝺictũ est ꝙ ꝺuo requirunt ad hoc ꝙ valeat emptio ꝛ vẽditio. videlicet ꝙ ꝑcii ꝓstituaꝫ: ꝛ ꝙ certũ ꝑcium ꝛ adhuc certius est necessariũ. ſ. ꝙ fit in pecunia numerata. Sed nõne ſi ꝺedero tibi equũ. ꝓ vino: ꝛ ita equum. ꝓ vino ꝓmutanero: erit ne emptio ꝛ vẽ: Et rñ. impa. ꝺicẽs ꝙ sup ℔ apud antiquos q̃rebaꝫ. ꝛ cassi⁹ ꝛ sabin⁹ ꝺicebãt ꝙ sic. ꝺicebãt cñ ꝙ ꝓmutatio erat vetustissima species emp. ꝛ vẽ. ꝛ ℔ pbabat argumẽto Homeri ꝺicẽtis ꝙ aliqua pars exercit⁹ achiuoꝝ vinũ sibi emit ꝓmutatis quibusdã reb⁹. ꝓ vino: ꝛ ita ꝓmutatio ꝺi emptio fm Homerũ: ſ ꝺiuerse scbole auctores alii sentiebãt. ꝺicebãt cñ aliud esse emp. ꝛ in ꝓmutatiõe non põt patere q̃ res noſe ꝑcẽi ꝺata est ꝛ q̃ ꝺata nõ est. Qđ aũt vtraq; videaꝫ ven. et loco ꝑcii ꝺari: boc nulla ratio ꝓmittit. Sz ꝑculus ꝺicebat ꝓmutatio nẽ esse ꝑcie ſeparatã ab emp. ꝛ ven. ꝛ eius ſnia ꝑualuit. Sz ꝺsẽ quid videt vobis de ſnia cassij ꝛ sabini q̃ vtiſ aucte phoz: Et rñ. q̃ ſnia ꝓculi melioꝛ est: ꝛ rõnibus validioꝛibus nititur. b. ꝺ. Fran.

i ¶ Putant. fed male. vt. j. dicam.

k ¶ Poetã homero. Nota argu. q̃ auctoritates auctorum ꝛ phorum sunt in causis allegande. sic. ff. de solu. si pater. ꝛ. ff. de iudi. ꝑponebat. ꝛ. ff. de statu ho. l. ſeptimo. Sed interduz redarguuntur: vt hic. ꝛ. ff. de re. ꝺi. intantum. ſ. fi. ꝛ. l. sed ꝺiui.

l ¶ Rebus. puta equis.

Ἐνθεν ἀρὸι νίζον τοκας ἡκοι σωντὲσ αχαιοι Αλλοι μὲν χαλκω, αλλοι ꝺαι ὸωνι σὶ ꝺηρω. Αλλοι ꝺὲρι νοισ. αλλοι ꝺὰν τοισι ꝺοὲσσιν, Αλλοι ꝺὰν ἀρά πρὸσ ἐλεῖσι. Τιὸεν Το ꝺὲ Λαὶτα θαλεῖαν.

Diuerse scbole[n] auctorꝫ ꝛtra sentiebãt: aliudq; esse cristimabant permutationẽ rerũ: aliud emptionem ꝛ venditionem. alioquin nõ posse rem expediri[o] ꝓmutatis rebus q̃ videaꝫ res veniſſe: ꝛ q̃ ꝑcii noie data esse. nam vtraq; videri veniſſe: ꝛ vtrãq; ꝑcii nomine datam esse rationez non pati. Sed ꝑculi sententia dicentis permutationẽ ꝓpriã esse ꝑcie[p] contractus a vẽditione ſparatã merito ꝑualuit: cũ ꝛ ipse alijs homericis versibus adiuuabaꝫ. et valiozibus rationibus argumẽtabatur: qđ ꝛ anteriozes diui principes admiſerũt: ꝛ in nostris digestis[q] latius[r] significatur.

¶ Rei vẽditꝰ specie cõmodũ et incõmodũ ſpectat ad emptorem etiã ante traditionẽ: niſi in ea dolum vel culpã venditoꝛ cõmiſerit: cui[s] noie cõuenit. ꝛ quotiẽs quis ideo tenet: qz actionẽ habet eã cedendo liberat. h. ꝺ. Aretinus.

¶ Cum aũt emptio ꝛ venditio

m ¶ His verbis, ſcz grecis que legi nõ possunt. Accurſi°. Additio. Alb aliquo but⁹ artis ignaro. Unde in textu habẽtur ſttuo: versus in greco ꝺeꝓpti ex homero ſseptimo. Jliados quorum ſensus est. Entben arimiz̃o to karicomo ontes achei. i. Tũc iam vi nũ accipiebãt comosita cbiui. Aliimẽchalco. alli detbomi sidiro. i. Alli certe ere. Alli splendido ferro. Alli ꝺerinis alli ꝺãtiꝫ voeſſin. id ẽ. Alij cozij ſ. Alij ipsis bobus. Alli ꝺadrapodeſſi tithẽ to ꝺe detathaliã. i. Alij mãcipijs. ponebãt autẽ cibũ in abundantia. Ui ꝺes igit mentem tertius optime ꝑbari per ipsud grecũ. Ereci cñ ꝑ vino ꝺederũt/ alig es. Alli ferrũ. Alij cozia. Alij ipsos boues. Alij mãcipia.

n ¶ Scbole. singlaris nu meri est bic. ſic. j. man. ſ. is qui ere quitur.

o ¶ Expediri. id est cognosci.

p ¶ Speciem cõtractus. ſ. innoiati. nam non habet nomẽ ſuum. vt. ff. de re. p. l. j. ſ. item emptio. Sed quare ꝺz innoiatꝰ cum ita curiale nomẽ habeat: Rñ. q̃ illi ℔tus sunt noiati qui statim vt fiunt pariunt actionẽ. vt. ff. de pac. iurisgẽtium. in prin. fiue fiãt cõ ſensu vt vẽdito. vt. ſ. eo. in prin. fine ꝛ vt mutuũ. vt. ſ. qui. mo. ne cõtra. obli. in prin. Et permutatio nec ex pacto parit actionẽ nec re: sed parit ex vtroqꝫ ſcz postea ꝺudum re interueniente ex pacto primo: vt ſubtiliter colligitur. C. de re. permu. et placito. Et ex boc ꝛtractu oritur actio ꝓscriptis verbis. vt. j. de actı. ſ. actionũ. ꝛ cõdictio ob causam. vt. ff. de ꝓscrip. verb. l. naturalis. ſ. j. Additio. Nota q̃ sunt qui ꝺam cõtractus nominati: ꝛ quidam innominati de quib⁹ in. l. iurisgẽtiuz. i prin. in. l. naturalis. per totum. ff. de ꝓscrip. ver. ꝛ naturã taliũ contractuũ babes in glo. vnde ꝺiximus quidaz ex ꝺonatio erat ℔tus innominatus: q: er ſe non pariebat actionem cuz ꝺetur condictio ex l. si quis argentum. C. de ꝺona. Ubulstofo.

q ¶ Digestis. vt. ff. co. l. j. ſ. j. Accur.

r ¶ Latius. i. melius ꝛ apertius in. ff. ꝺicitur q̃ hic.

¶ Cum aũt emptio. ¶ Lasius. Jn superioribus ꝺictũ est ꝙ emptio ꝛ vendi. cõtrabitur simul ataq; de ꝑcio cõuenitur: ſ adhuc res nõ sit tradita nec ꝑcii solutũ. ꝛ boc si ſine ſcriptura ꝛtracta fuerit vendition. Si cẽ aliqua venditio ꝺbit in ſcriptis poterit tã emptor q̃ vendit⁹ ꝛ impune a ꝛtu recedere: ꝺonec totum fuerit completum. Cum igitur ꝺicat legislator: post ℔tum completum periculꝫ rei vendite ad emptorem pertinere apparet q̃ periculum rei vendite pertinet ad emptorem post q̃ de ꝑcio fuerit conuentum. Cõpletus aũt ꝺicit̃ contractus vt ex ꝓcecedentibus patet q̃ cito de ꝑcio cõuẽtum est: q̃ uis emptor tradita non fuerit. ſ. penes venditorẽ perierit. vnde si seruus fuerit vẽditus ꝛ anteq̃ emptor tradaꝫ fine ꝺolo ꝛ culpa vẽditoꝛis pe nes venditorem ꝺeceſſerit vel aliqua parte ſui corꝑis lesus fuerit/ emptor ꝑit: ꝛ nibilominus necesſe habebit vẽditor integrum ꝑcium restituere: si nondũ ꝑecium fuerit solutum. idem etiã est si edes vẽditeꝛ anteq̃ tradaꝫ tote vel aliqua parte sui incẽdio cõsumpte fuerint: vel fundus venditus anteq̃ tradaꝫ vi fluminis totus vel ex aliqua parte ablatus sit: vel inundatione vel aliquo modo deterioꝛ sit factus ſemper emptoꝛis ꝺamum erit. quicquid enim fine ꝺolo ꝛ culpa venditoꝛis accidit in eo vendito: ſecuros est. Periculum aũt ad emptorem pertinet. Sed pone in re vendita anteq̃ tradatur aliquod lucrum contingit: puta res vendita per alluuionem vel aliquo alio modo longe melioꝛ est effecta: cuius erit lucrum: Et respondet ꝺomin⁹ Justinianus q̃ emptoris fm naturam est: vt eum ſequantur cõmoꝺa quem ſequuntur incõmoꝺa. b. ꝺ. Fran. de are.

Expositõ greci in textu positi.

Venditoꝛ an teneaꝫ ſcise ad rẽ tradẽdam vel ad interesse.

Cõtractꝰ nominati qui sunt.

Permutatio ꝺuas actões parit.

Uēditiōe facta non ptinet ad emptorem periculum rei vēdite: nisi.ix.con currant.

a ¶ Dixim⁹.ſ.eo.in prin.
b ¶ Statim. Sed certe immo nō ſtatim: ſed.ix. ſunt neceſſaria. Primo q̄ venditio fiat nō in ſcriptis alſ.i.ſi fiat in ſcriptis vēditio nō trāſit ad emptorē periculum: niſi mūdi eſſet cōpletū: vt hic.⁊.C. de fide inſtru. Scius.⁊.C. de peri.⁊ cōmo. rei vendi. cū inter. Itē q̄ fiat pure. alſ nō perit emptori.ſ⁹ ſec⁹ ſi facta ſit deterior. vt.ff. de peri.⁊ cōmo. rei ven. q̄ ſi pēdente. Itē q̄ ſi facta vēditio in ſpecie. nā ſi in genere: vtputa ven dtori ante traditionem. vt.ff. de peri.⁊ cōmo. rei vēdi. l. eū.⁊.l. q̄ ſi neq⁹. Itez q̄ ſit certa ſpecies q: ſi ſub icertitudine fit vendita l⁹ ſit ſpecies: nō ſtī ſpectabit ſtemp⁹ periculi ad ēptorē: puta vēdo ſtichū aut pamphilū. primus eſt mortuus periclo vēditoris: vt.ff. de contraben. emp. ſi in emptione. ſ. pe. Itez q̄ alio modo perear q̄ publicationē rei. nā tūc nō perit emptori. vt.ff. lo. ſi fundus. Item q̄ nullū pactū ſit inſertū q̄d⁹ periculū venditorem reſpiciat. nā tunc nō periret emptori. vt.ff.e. ſi in venditiōe. ⁊.ſ. pri.⁊.q̄ ſi ſuſgerit ⁊c. ſiue ſpeciali⁹ eēt de caſu fortuito dictum ſm. B. ſiue generaliter ſm. ad. vt dixim⁹.ff. ſi quis cau. ſed⁊ ſi quis.ſ. queſitum. + Item ſi vēditor nō fuerit in culpa vl dolo quare res peat. vt.ſ.pri.ſ. Itez q̄ nō fit in mora: nam tūc qui vltimā fecit moꝛā ſibi perit. vt.ff. de peri.⁊ cō mo. rei vē. illud.⁊ hoc verū hoc caſu ſi⁹ eres peritura erat penes em ptoꝛē ſiue nō ſit hm Jo. vt.ff. de leg. j. cū res.ſ. ſi. ij. ad. diſtinguer et. ar. l.ff. de rei ven. l. item ſi verberatum. ſ. ſi. Itē q̄ nō ſit res que degustā tionē deſideret: vt vini ⁊ zinziber ⁊ ſimilia. nam tunc diſtinguit an vē datur in ſpecie: ⁊ tunc poſt deguſtationem eſt periculū emptoris. an in genere: ⁊ tunc ſunt duo neceſſaria. vt ſit emptoris periculo. ſcz de guſtatio ⁊ meſura ſiue pondus. ⁊ hoc ſm Jo. ⁊. B. ⁊ Pla. vt.ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. j. in prin. ⁊.ſ. j. Sed Ego dicit q̄ in vino ſit ſpeciale. q̄ ſtatim facta venditione etiam ante deguſtationem ſit emptoris pe riculum ſi ſit in ſpecie venditio. vt.ff. e. l. quod ſepe. ſ. in bis. Sed nunquid diſtinguitur periculum peremptionis a deterioratione vino vē dito in menſura: vt in venditione conditionali⁹ diximus modo per. l. ff. de pericu. ⁊ cōmodo rei vendi. quod ſi pendē. vt ſic effuſionis ad vēditoꝛē: acoris ⁊ mucoris ad emptoꝛē: Bul. ait q̄ ſic. q̄ hoc ſub quadam conditione fit: ſcz ſi deguſteturꝰ. Sed certe ipſemet mutauit conſilium poſtea ⁊ merito: quia aliud eſt in alia conditione que nō ſit in poteſtate venditoris: aliud in hac que in ſua poteſtate eſt cum poſſit denunciare amptoꝛi vt guſtet et accipiat. alſ poteſt effundere. + vt ff. de pericu. ⁊ cōmodo rei vendi. l. j. ſ. fina. Et ſic indiſtincte periculuꝫ ante menſuram eſt vēditoris. Alcurſius.

+ Cautela ſñ q̄ maximi caſus et horribiles ex primant: q̄ ela ſſialius ſubſequens non niſi ad alios minores vē equas lees refertur. vt in de. j. de. pcu. immo vēditoꝛ q̄ tenet ſe caſib⁹ intelligit de conſuetis ⁊ ſoliti⁹ ⁊ nō aſtuſtulam. ſ. ſi. ff. e. ange.

+ Uel abeo die in antea petere pēſionē vſq; ſis. Et ſi ve rū ſit ad ap poſitū tp⁹ ad meſuran dū. alias debet ꝑterua re donec va ſa erunt ſibi neceſſaria. ⁊ hec pꝛoce dūt in vino. ſec⁹ aurē in alijs rebus q⁹ ppſ hoc effundi non poſſuerunt, ange.

c ¶ Itaq⁹. nunc ponit exempla.
d ¶ Periculū eſt. facit. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. id quod. ⁊ de regu. iur. l. ſm naturam. ⁊.ſ. de le. patro. tu. ſ. ſi.

¶ Si fugerit. ¶ Caſus. Diri iuſtimiano. Dñe. ſ. dictū eſt quid iuris ſi res vendita anteq̄ tradatur penes venditoꝛem deterioꝛ fiat vel pereat: ſed modo ſꝛo quid iuris ſit ſi ſeruus venditus poſt cōpletam vēditionem anteq̄ tradatur fugerit vel furripiatur: ad q̄ ſpectabit periculum iſtud fuge. Et reſpōdet dñs iuſti. dicēs q̄ ſi fine dolo ⁊ culpa venditoꝛis fugerit vel ſurreptus fuerit aliaduertēdū eſt ꝑmo vtrū venditoꝛ aliqd fecerit pactum cum emptoꝛe per q̄d in ſe recipit periculum fuge vel ſurreptionis: veluti ſi cuſtodiā ſeruivenditi in ſe ſuſcepit vſq; ad traditionem. Tūc enim periculum tam fuge q̄ ſurreptionis ad venditoꝛē pertinebit. ⁊ de omni periculo contingente tenebit. Aliqui autem dicunt q̄ etiā aſtringitur per illud pꝛeciuꝫ ſñale ſi periculum contingat. Si autē nihil cōuenerit inter emptoꝛē ⁊ venditoꝛē: tunc erit periculuꝫ emptoꝛis. Sed qualiter poterit ei ſubuenirī cuꝫ nō ſit dñs ſeruꝰ: eo q̄ ſeruus non erat tradituꝰ: ſed magiſ ſeruū illū a vēditoꝛe poſſit petere: vel rei vē. vel ⁊dictione furtiua. Et nideri pōt

cōtracta ſit (quod effici diximus) ſimulatq⁹ de pꝛecio cōuenerit: cū ſine ſcriptura res agitur) periculum reuendite ſtatim[b] ad emptoꝛem pertinet: tametſi adhuc ea res emptoꝛi tradita non ſit. Itaq⁹[c] ſi homo moꝛtuus ſit vel aliq̄ parte coꝛpis leſus fuerit: aut edes tote vel aliqua ex parte incendio conſumpte fuerint: aut fundus vi fluminis totus vl⁹ aliq̄ ex parte abla tus ſit: ſiue etiā inundatiōe aque: aut arboꝛibꝰ turbine deiectis lōge minoꝛ aut deteriꝰ: eſſe ceperit emptoꝛis damnum eſt cui neceſſe eſt licet (rem non fuerit nactus) pꝛeciuꝫ ſoluere. quicquid enim ſine dolo ⁊ culpa vēditoꝛis accideꝛit in coꝛpe vēditoꝛi ſecurus eſt. Sz ⁊ ſi poſt emptionem fundo aliq̄ per alluuionem acceſſerit ad emptoꝛis commodum pertinet. naz et commodum eius eſſe debet cui ius periculum[d] eſt. ¶ Q̄ ſi fugerit homo qui venijt[e] aut ſurreptus fuerit: ita vt neq⁹ dolus neq⁹ culpa[f] venditoꝛis interuenerit: aliad uertendum[g] erit an cuſtodiā eius vſq; ad traditionē vēditoꝛ ſuſceperit[h]. Sz nec enim q̄ ſuſceperit ad hoc q̄ emptoꝛ aget contra venditoꝛem ad[i] q̄ vēditoꝛ cedat ei tā vendicationem q̄ condictionem furtiuam. Idem dicit ſi damnū datum fuerit in ſeruo vendito poſt contractum perfectum: quia actione legis aquilie ſibi competentem ꝑpter damnum in re datū poſt ꝓtractum tenet venditoꝛ cedere emptoꝛi. hoc dicit Cratetus.

ad ipſius periculū is[j] caſus pertinet: ſi non ſuſceperit / ſecurus eſt. Idē z in ceteris animalib⁹ cetericq⁹ rebus itelligimus. Utiq⁹ tamen vēdicationē rei ⁊ condictionem[k] exhibere debebit emptoꝛi: quia ſane qui nondum rē emptoꝛi tradidit adhuc ipe dominꝰ[l] eſt. Idem etiam eſt de furti ⁊ de dānī[m] iniurie actione.

¶ Etiam ſub conditione poteſt emptio celebrari: ⁊ accidentalia cōtractus poſſunt in alterutrum ex cōtrahentibus celebrari. Arc.

¶ Emptio tam ſub conditione q̄ pure contrahi poteſt: ſub conditione: veluti ſi ſtichus intra certum diem tibi placuerit[n]: erit tibi emptus aureis tot[o].

¶ Emens ignoꝛāter rē que non eſt in cōmercio: habet contra venditoꝛem actionē ex empto ad intereſſe. hoc dicit Aretinus.

¶ Loca ſacra[p] vel religioſa: ites publica: veluti foꝝ: baſilicā fruſtra quis ſciens emit. Que tamē ſi pꝛo pꝛophanis vel pꝛiuatis[q] deceptus a venditoꝛe quis emerit/ habebit actionē ex empto q̄[r] nō habere ei liceat vt cōſequatur q̄d

a Venūt. id eſt venditus eſt.
f Necq; culpa. etiam talis qualis incōmodato ſſa ꝓtruſcꝰ partiſ ſcto venit. vt.ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. cuſtodiaz. ⁊.ff. commo. ſi vt certo. ſ. interdum.
g Animaduertendus. id eſt diſtinguendum.
h Suſcepit. q̄d pactuꝫ valet vt hic. ⁊.ff. eo. q̄ ſepe. ſ. ſi res. ⁊.ff. de peri. ⁊ commo. rei vendi. l. j. ſ. j. Accurſius.
i Ds caſus. etiam leniſſima culpa contingens ſm Jo. non ſo fortuito licet. ad. cōtra. vt. C. de pig. ac. que fortuitis.
k Condictionem. id eſt furtiuaz. que ſcz ſoli dominō dabatur: vt hic. et ff. de condi. fur. l. j.
l Exhibere. ſ. cedendo actiones iſtas. ⁊ hoc q̄n nō fuit in culpa: alſ nō liberatur cedendo. vt.ff. pro ſocio. l. de illo. in pn ci. que eſt contra.
m Et de dammi. puta ſi fuerit res vendita vēditoꝛi ſubtracta. vel in ea datum ſit damnū. vt in prin. huius. ſ. nā hec actio damni iniurie dominō datur. vt.ff. ad leꝛ

¶ Empto tā. ¶ Caſus. Queſtiu⁹ a legiſlatoꝛe. Dñe vultis ne plura dicere de emptioꝛe ⁊ vēditioꝛe: Et ipſe rñdet dicēs. Frater adhuc ꝑter ꝑdicta ſcire debes q̄ emptio tā pure q̄ ſub ꝯditioꝛe ſbi pōt. Et ponit exēplū de emptioꝛe facta ſub ꝯditioꝛe: q: pura emptio oīb⁹ manifeſta eſt. ⁊ eſt exēplū ſuū tale. ſi emptoꝛi dicat vēditoꝛ in būc modū. Si ſtichus infra certū diē: veluti binc ad. xy. dies tibi placuerit: erit tibi emptus. ꝑ decē. hec eſt emptio ſub ꝯditioꝛe. h.d. Et no. ad intellectū hui⁹ ſ. q̄ cū tria ſunt in emptioꝛe. ſ. cōmerciū/ pcinm/ ⁊ res: duo prima non poſſe ofeꝛri in arbitriuꝫ alteri⁹ Sbetium ꝑ eſt emptoꝛis: veluti ſi dicat vēditoꝛ emptoꝛi ſic: vēdo tibi rē ꝑ quātō voluerīs. Secus aute eſt q̄ſi dak a vēditoꝛe emptoꝛ optio in reipſa. veluti cū cōcētus eſt de ꝑcio: ⁊ dicit vēditoꝛ emptoꝛi ſic. ſi res tibi placeat binc ad dies. viij. ſit tibi empta. ꝑ tot. Sz ſi. aliqs. ſemp infra terminū illuz ꝑpt emptoꝛ dicere q̄ res ſibi nō placet: ⁊ ita ꝑtāte emptoꝛis erit vtrū Sctus valeat nocere. certe verū eſt q̄ p obliquuz ⁊ iplicite eſt Sn ꝑtāte ſua: ſed directe nō neq; expreſſe. ex pꝛeſſa eñ nocent: nō expreſſa non nocent. Fran.

n ¶ Placuerit. Sed videt q̄ in alteri⁹ Sbētis arbitriū cōferat emptio q̄ eſſe nō pōt. vt. C. e. l. in cmētis: alſ in vēdentis. ⁊.ff. e. l. q̄ ſi. ſ. j. q̄ ſunt Sne. Sz dic rēipſaz hic cōferri arbitrio emptoꝛis aliud ſi cōmercium: vt ſit tibi empta ſi vis vel ꝑcium ꝑ quātō voles. vt dictis legib⁹ Sup. + Et opponit hec vēditio q̄ hic ſit nō videt ꝯditionalis. vt.ff. eo. l. iij. q̄ eſt ſ. Sz certe ibi fuit empta pure: ſed reſolutio debebat ſub cōditione fieri: at hic ſub cōditione facta fuit. vnde nō pōt impleri niſi impleta conditione. vt.ff. eo. hec venditio. in prin.

o ¶ Aurcis tot. puta. j.

p ¶ Loca ſacra. ¶ Caſus. Queſtui a iuſti. vtrū poſſes emere loca ſacra vel religioſa? Et rñ. di. q̄ loca ſacra ⁊ religioſa cuiuſmodi ſunt inter foꝝz ⁊ baſilica fruſtra qs emit. ⁊ ꝑ verū eſt de publicis q̄ publico vſui deſtinata ſunt cuiuſmodi ſunt foꝝz ⁊ baſilica. ſecus aūt eſt in reb⁹ q̄ fiūt in patrimonio publico: vt cimiteriū. ⁊ ꝑ eſt verū ſi ſcies q⁹ hmōi res emerit: ſi aute qs ignoꝛās emerit decepꝰ a vēditoꝛe credēs ea ꝓ pꝛophana vel pꝛiuata: tūc ſibi cōpetit actio ꝯ vēditoꝛē ad intereſſe. Idez iuris eſt ſi boiez liberū decepꝰ a vēditoꝛe ꝓ ſeruo emerit. h.d. Fran.

q ¶ Loca ſacra. que ſunt iſta babes. ⁊. de re. di. diui. ſ. flumina. ⁊.ſ. nullius. ⁊.ſ. religioſum.

r ¶ Pꝛiuatis. redde ſingula ſingulis. nā pꝛiuata ꝛia eſt publice: pꝛo pꝛophana ſacre ⁊ religioſe. ⁊ facit. ff. e. l. ⁊ liberi. ⁊. l. liberi. Alcur.

¶ Q̄. id eſt quia.

Emptio an poſſit alteri⁹ Sbē tium ofeꝛi tꝛio ofeꝛri + Lu dicq oia iſta ſunt de iuba cōtract⁹ ſ⁹ ſo lūtates alte rē Sbentiū cōmitti non pōt erūq̄ per ꝑ da ipotia arbitria boni viri. ſ. nō ſolū ſtatuꝛis ac cēdo vel ꝛi tas cōmit rit. Ange.

Emerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Emerit. ignorans. vt. ff. de contraben. emp. l. liberi hominis.

¶ De locatione &c. ¶ Ter. ptinuat rubri. Q; locatio est similis emptioi. vt in ter. z. ff. e. l. i. Igit post emptionē sequit videre de locatione. Ire.

Diuisio. [I]Ocatio. ¶ Dor' iste ti. diuidit in quīq; partes. Ꝓdio ponit ꝓ iste ℣ctus bz similitudinē cū ℣ctu ẽptionis. Scdo illud ꝓ erēpla declarat. Tertio qd veniat i isto ℣ctu. Quarto ad qd tenet cōductor. Quito an iste ℣ctus transeat ad heredē. Scda ibi: nā vt emptio. Tertia ibi: i. §. 2 ductor. Quarta ibi: qui ꝑ vsu. Quinta ibi: in fine mortuo. ¶ Lasus. Quesiui a iusti. q esset natura locationis z 2 ductionis: Et rñ. dicēs q ẽ ꝓprima emptioni et vēditioni. Eisdē essi regulis ꝓsistūt isti duo ℣ctus. nā sicut emptio et vēditio ℨbunt si mul atq; de pcio 2uenerit. ita locatio z 2 ductio cū certa merces. id est ꝓ ciū fuerit inter eos cōstituta cōtractus incominatus efficitur.

[L]Ocatio et cōductio prima[c] est emptioi z vēditioi. ijsdēq; iuris regulis consistit. ¶ Nā vt emptio z vēditio ita ℨbit si de pcio[d] conuenerit: sic z locatio z cōductio ita ℨbi itelligitur: si merces[e] cōstituta fit z competit locatori quide[f] locati actio: 2 ductori ℣o conducti. Et q̄ supra diximꝰ[g] si alicno arbitrio[g] pcūꝫ ꝓmissus fuerit: eadē et de locatiōe z 2 ductiōe dicta esse itelligimꝰ: si alieno arbitrio merces ꝓmissa fuerit. ¶ Qua de cā[h] si fullo nī[k] pollicēda curāda ve: aut sarcinatori[l] sarciēda vestimēta qs dederit nulla statim mercedē ꝓstituta: ꝫ postea[m] tantū daturus q̄tus inter eos 2uenerit: nō ꝓtie locatio et 2 ductio ℨbi itelligitur: ꝫ eo

suā interest cuz deceptum nō esse. Idem iuris est si hominez liberū ꝓo seruo emerit[a].

¶ De locatione et conductione. Titulus. xxv.

¶ Locatio ꝓficit ꝑsonis eo ipo q̄ de mercede 2uenit: z in volūtatē tertij merces cōferri pōt: quēadmodū in emptiōe: z ꝑm eius naturam q̄si ꝓ oia locatio regulatur. Incerta ℣o mercede constituta: cōtractus innominatus efficitur.

nerit z tūc agitur locati: vt. §. e. in ꝓin. aut incerta: z tūc ꝓscriptis verbis agit vt hic. aut nulla: z tūc est mādati. vt. ff. de ꝓscrip. verb. si tibi pollicnda: z in contrario. Additio. Intellige si res erat solita locari. als secus: vt. l. naturalis. §. at cum do. ff. de ꝓscrip. ver. Ange.

¶ Preterea sicut. ¶ Lasus. Dixi iusti. Dñe bene ꝓpēdi ꝓ erēpla supiora q̄ isti duo ℨct'. s. emp. z ven. loca. z 2 duc. magnā hñt adiuicē familiaritatē siue cōueniētia qd amodo sup illis oñdere ꝓponitꝫ. Frater dicit ipe. adhuc istud tibi pro pono oñdere in alio erē plo. sicut ẽ dictū fuit ꝑ cc. q̄ apud veteres duabꝰ vtrū emp. z ven. possit esse in ꝑmutatiōe: et dictū fuit q̄ nō ita solebat q̄ri de loca. z 2 du. vtrū posset fieri in reruz ꝑmutatione: z bz q̄ nō: sed est ꝓpriū gen' ℨct'. ℨpone em q̄ ita cōuenerit inter me z te q̄ si ego non habeē nisi vnū bouē: z tu similitervnuz: q̄ tu haberes bouē meum ad arādū vna cuz tuo ꝑ duos dies. z ego tuū habeē postea ad arāduz ꝑ alios duos dies. et bos meus apud te tua culpa perierit q̄ actio mihi cōꝑtit ℨ te. nō actio empt. z ven. quia non est certū preciū cōuētū inter nos. neq; loca. z 2 du. q̄ nō ẽ certa merces constituta inter nos neq; cōmoda ti: nō em̄ erat gratuitus. Quid ergo erit: Et rñdet q̄ ꝓscriptis ℣bis est agendū. boc dicit Fran.

Diuersa ꝙnq; ẽ certa: q̄nq; incerta: q̄nq; nulla.

Titulus de locatione et conductione.

¶ Preterea sicut vulgoᵒ q̄reba tur: an ꝑmutatis rebus emptio z vēditio cōtrahaī: ita q̄ri solebat de locatiōe z cōductiōe si forte rē aliquaz vtendā siue fruēdam tibi aliqs dederit: et inuicē a te vtēdā siue fruēdaz aliam rez acceperit. Et placuit nō esse locationē et cōductionē: sed ꝓpriū genus esse cōtractus: veluti si cū vnū qs bouez haberet z vicinus eius vnū: z placuerit inter eos vt per denos dies inuicē bouez ꝑmodarēt[q]: vt opus facerēt: z apd alterū alteri[q] bos[r] periit: neq; locati: neq; conducti: neq; cōmodati cōperit actio: q̄[s] nō fuit cōmodatū gratuitū: verū ꝓscriptis[r] verbis agendum est.

¶ Cōtractus emphiteoticoᵒ qui perficit cū alicui res cōcedit mercede in pecunia vel i specie ꝓstituta: a locatiōe z ab emptiōe in aliquib' differt: z multipliciter conuenit cū eis: q iure ciuili fuit introductus. Et interitus totiᵒ rei pertinet ad dominū: et particularis ad emphiteotā. hoc dicit Areti.

¶ Adeo autem aliquam Familiaritatem inter locatorem et conductorem esse voluerunt veteres: vt quotiens de interpretatione alicuius pactionis ambigebatur: semper in favorem conductoris committeretur stipulatio. Et ideo si quis fundum alienum conduxerit: et ab eo qui vendere eum ei non potuit: emerit: non cogitur eum domino restituere: sed sufficit ei locatori cedere actiones suas. Et si quis ab eo qui usumfructum habuit: fundum conduxerit: non amittit usumfructum: quia non ex persona sua: sed ex persona domini fundum possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum in pignore habuit: conduxerit: non amittit ius pignoris: quia non ex persona sua: sed ex persona debitoris possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum bona fide possidebat: conduxerit: non capit usucapionem: quia non ex persona sua: sed ex persona venditoris possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex senatusconsulto vel constitutione principis restituere rogatus est: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona fideicommissi possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa donationis possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona donatoris possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa dotis possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona mulieris possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa legati possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona legatarii possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa fideicommissi possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona fideicommissarii possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa donationis possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona donatoris possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa dotis possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona mulieris possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa legati possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona legatarii possidere coepit. Et si quis ab eo qui fundum ex causa fideicommissi possidebat: conduxerit: non cogitur restituere: quia non ex persona sua: sed ex persona fideicommissarii possidere coepit.

a ¶ Adeo autē. ¶ Lasus. Dixi iusti. Dñe ꝑ erēpla supradicta ꝑpendi q̄ est marima familiaritas inter ℨctū istū z ꝑcedētē. qd plura: Frater adhuc maior familiaritas pōt patere in isto casu: quo dubitaī an sit ℨctus loca. z conductio. vel cōtrac. emp. z ven. ℨpone ergo q̄ ego tradiderim alicui sub āuo cēsu aliqō ꝑdiū de meis fruēdis dicēs: q̄ ℣ diu pēsio ꝑdiū dño ꝑdiū vel eius heredi solueret nō liceret dño neq; ei' heredi conductori neq; eius heredi vel ei cui 2 ductor heresve ei' prędium vēdiderit. alio ve modo alienauerit auferre. de ℨctu tali dubitatur apd antiquos vtrū esset ℨct' ẽ. z vē. ẽ conductori nō pōt dñs auferre ꝑdiū ẽdiu pēsio fuerit soluta. rursum pōt iste ℨtractus sapere naturā loca. z condu. eo q̄ quolibet anno soluitur certa pensio. sup hoc dubitauerunt antiqui vtrū ꝑ ad tempora christianissimi ℨnonis q dicebat contractum istum nec esse emp. z vendi. neq; loca. z 2 duc. sed contractū empbiteoticū qui dicitur ꝓprie contractus z fuaz propriā habet naturam. Sed pone q̄ tāta fuerit sterilitas in ꝑdio sibi dato in empbiteosim perpetuā: ita q̄ cōductor nihil possit de fructib' illius ꝑcdā suscipere cuius erit detrimētū vel dominī conductoris vel illi' empbiteote: Et respon. Just. q̄ ℨno ita ordinauit in isto cōtractu q̄ si aliqua conuentio facta est inter ipsum qui prędium dedit in empbiteosim z empbiteotam q̄ conuentio illa obseruetur: si autem nihil cōuenerit inter eos aut est peculium totale. z tunc detrimentū illud perdet ad dominum: ita q̄ non teneatur empbiteota ꝑ tempora illo sibi reddere pensionem: aut est particulare detrimētum: z tunc erit periculum empbiteote. b. d. Fran.

Prescriptis vbis q̄ cōpetit ℨctib' tribus noiatis. do vt des: facio vt facias: do vt facias. vt. ff. de ꝓscrip. ver. naturalis. §. i. z. ii. als datur ex pactis incōtinēti appositis. vt. C. de re. ꝑmu. reb'. + als dat q̄si dubit ẽ de noie ℨctus. vt. ff. de ꝓscrip. ver. l. i. §. fi. z. l. ii. §. z. vlt.

Colonus partiarius nō est conductor.

b Locatio. fic. ff. eo. l. ij. Accursius.

c ¶ Proxima. quo ad tractatum z quo ad sententiam.

d ¶ Si de ꝓtio. vt. §. titu. i. §. ꝓecium autem.

e ¶ Si merces. ſ. certa. z in pecunia nūerata. vt. ff. de ꝓpoſi. l. j. §. fi. qs seruū. z. ff. de ꝓscrip. verb. naturalis. §. at cū do. Unde partiarī colonꝰ q̄ partē ꝓdi reddit fructuū ipoꝓtie ꝺ cōductor: imo socꝰ magis. vt. ff. eo. l. si merces. §. vis maior. Acc. Additio. Et ió ẽptor cogeī stare tali colono. qō nota. ꝑ limitatiōe notatoꝝ in. l. emptorē. C. eod. Ange.

Fullo. Sarcinator.

f ¶ Locatori quidē locati. sicut venditori ex vēdito: emptori ex empto actio competit. vt. §. ti. i. §. sed z certum esse. Accur.

g ¶ Supra diximus. vt. §. tit. i. §. sed z certum esse. Accur.

h ¶ Arbitrio. ff. eo. si merces. j. rñ.

i ¶ Qua de causa. ¶ Lasus. Versiculus iste nō referī ad versiculū ꝓximo dictū z ꝑcedēte: sed ad illud qō dictū est in ꝓin. ti. q̄ sicut ẽptio z ven. ℨbitur ẽptio de pcio cōuenit. ſ. certe pecunie: z in pecunia nume rata fuerit ꝓstituta ℨbitur locatio z 2 duc. qua de causa si in pecunia numerata non fuerit certa mihi res constituta non valet ℨctus loca. z conduc. ℨpone ergo q̄ tradidero vestes meas possidendas nulla certa mercede cōstituta: dicit ne cōtractus loca. z cōdu. z rñ. q̄ nō. Quaꝫ liter ergo agetur inter me z ipm cum nō pōt agi loca. z conduc. Et rñ. dicens q̄ agetur ꝓscriptis verbis. b. d. Fran.

k ¶ Si fulloni. Est autē fullo qui lauat: siue tingit: siue pollit. Accur.

l ¶ Sarcinatori. Sarcinator: ē q̄ fracta vestimēta refarcit: vt dicēm. ſ. mā. in fi. Et ꝓpter dixisset sartor: ꝑm aliqs a sarcio cis. Additio. Tamen etiā bene stat sarcinator. z bz a sarcina: z est ꝓprie ille q̄ plurimū vestium sumit: z aliquando ponitur ꝓ sutore: vt bic.

m ¶ Postea. Nota postea. Nam prius re nō secuta. i. nōdum tradita ad reaptādum actio nō daretur. vt. C. de re. ꝑmu. et placito.

n ¶ Nomine. quasi er nouo ℨctu nominato. vt. ff. de ꝓscrip. ver. l. i.

o ¶ Prescriptis ℣bis. j. mā. §. fi. §. Sz distigue aut certa merces iterue-

r ¶ Bos periit. sua culpa. als non tenetur cum vtriusq; gratia contractum sit: vt hic. z. ff. de ꝓscrip. ver. si gratuitam. §. si margaritas. z. ff. commo. si vt certo. §. nunc videndum.

s ¶ Quia nō fuit. Bona rō. vt. §. qui. mo. re ℨtra. obli. §. cōmodata.

t ¶ Prescriptis ℣bis. q̄ cōpetit ℨctib' tribus noiatis. do vt des: facio vt facias: do vt facias. vt. ff. de ꝓscrip. ver. naturalis. §. i. z. ii. als datur ex pactis incōtinēti appositis. vt. C. de re. ꝑmu. reb'. + als dat q̄si dubit ẽ de noie ℨctus. vt. ff. de ꝓscrip. ver. l. i. §. fi. z. l. ii. §. z. vlt.

Prescriptis vbis agitur tripliciter. + Hoc vers. si super occidētalib' apponaī. secūdi super subſtātialibus. vt. l. pacta. ff. de ℨben. emp. Ang.

a ¶ Et venditio. scilicet ex vna parte.
b ¶ Et conductio. scilicet ex alia.
c ¶ Utrum emptio. quod videbatur cum tali datio alienatio sit. vt in auten. de non alie. ¶ alienationis. col. ij. quod locatio non facit. vt. ff. de publici. l. iij. et. iiij. y. et. vj.
d ¶ An locatio. quod videbatur cum mercedem soluere teneretur.
e ¶ Perpetuo. aliter accipitur. ff. pro socio. l. j.
f ¶ Pecunia. in pecunia.
g ¶ Redditus. in specie.
h ¶ Alienauerit. Cū multi sint modi alienandi. vt ff. de publici. l. iij. et. iiij. y. et. vj.
i ¶ Auferre liceat. Inter dum antez datur ad certum tempus: interdum in tertiam persona vel generationem: cum omnia pacta super hoc contractu habita valeāt. vt j. pri. ff. Sed ecclesia dat in emphiteosim vsq; ad tertiam generationē tantum. vt in auten. de non alie. col. ij. ¶ ephiteosim. Uelvt puto etiaz in perpetuū dabit vt quibet priuat': vt hic. et in auth. de aliena. et emphi. ¶ iij centiam. coll. ix. Additio. Tu dic de iure canonico cui standuz est: q; aut fit sine solennitate de qua habetur. xij. q. ij. y in. c. j. de re. ec. non alie. in sexto. y. in. c. nulli. extra co. ti. y tunc nō valet vllo modo: aut fit de dicta solēnitate: y valet: y ad omnes etiaz extraneos transibit. Ange.
k ¶ Per zenoniana. vt. C. de iure emphi. l. j.
l ¶ Emphiteoseos. Emphi grece latine dicitur melioratio: hoc ideo: q olim tantū sterilia dabātur vt melioraretur: sed hodie non tñ sterilia dantur: sed etiam fertilia: nisi in ecclesia que dat sola ea que corrupta videntur iconomo y aliis gubernatoribus ecclesie. sic. C. de sacrosan. eccle. auf. perpetua quoq;. Accur.
m ¶ Propriam. Agitur ergo condictione ex lege ad omnia obseruāda q; conueniunt. + Sed nunquid emphiteota potest alij dare in emphiteosis: Rñ. sic. vt i ℔. ff. j. aut. ō nō alie. aut pmu. ¶. alienatiōis. col. ij. Item nun quid illud vtile dñium qō solum habet transfert in eum: respō. sic. cum rei vendicatio vtilis sibi detur. vt. ff. si ag. vec. l. j. et. iij. Sed qualiter aget primus emphiteota contra scōm vt expellat: Rñ. spon. rei vendicatione: quelicet de iure sibi non cōpetat: erceptio tamen opponi non potest: quia replicabitur: y sic non dominus dominum vincit. vt. C. de transactionibus. vbi. ℥ de facto tñ agit y vincit. y. ff. de erceptio. rei iudi. l. ij quis rem. Uel verius aget. præceptis vel bis. Uel vtic ex lege zenonis ad mercedem.
n ¶ Neqz ad locationem. Immo differt in. vij. Nam hic etiaz in specie præstatur pensio. sed ibi in pecunia tñ: vt hic scripsimus. Itē hic possidet naturaliter sicut fructuarius: vt. ff. de acquirēda possessio. naturaliter. sed conductor non: vt. C. cōmu. de vsuca. l. j. Itē hic habet dominiuz vtile: sed cōductor non. vt. ff. eo. l. non solet. ‡ Itē hic contra/ctus fit in immobilibus tñ: ille etiam in mobilibus. vt in auf. de alie. y emphi. ¶. licentiam. col. ij. Item hic agitur condictione ex lege. ibi ex conducto. Item hic contractus iuris ciuilis: ille naturalis: vt hic dicitur. Item est hic in scriptura ille etiam sine ea. vt. C. de iu. emphi. l. j. z. ℥. de obli. et consensu. vt. ℥. eo. in pin.
o ¶ Neqz ad venditionem. quia hic pensio præstatur: ibi res libere trāsit. Item ad hoc res renocatur: sed ab emptore non per venditorez. vt C. de rei. ven. l. in ciuile. Item hic vtile transit dominium: ibi directuz, vt. ℥. de cr. dui. ℥. per traditionem.
p ¶ Naturalis. i. iuri gentium: quod naturali ratiōe est inductū: vt. ℥. de iu. natu. ¶. quod vero. hic enim est de iure ciuili. vt. y alij. vt. ℥. de ac. ¶. de constituta pecunia.
q ¶ Ad dominum. Et pensionem non habeat. Accursius.
r ¶ Particularis. i. medietatis vel minus fm. ad. y Joā. y argu. ff. de vsufru. etiam. et de verbo. sig. nomen filiarum. ¶. portionis. et. ff. de dā. infec. inter quos. ¶. damni. et de contraben. emptio domum. Plos discimus. si aliquid etiam parum remanſit dānum

liaritatez inter se videtur habere emptio y venditio[3]: itē locatio et cōductio[b]: vt in quibusdam cauſis queri ſolcat: vtrum[c] emptio y venditio cōtrahatur: an locatio[d] y conductio. Ut ecce de predijs q̄ perpetuo[e] quibuſdaz fruēda traduntur: id eſt vt q̄diu penſio[f] ſine redditu[g] præſcetur pro his domino: neqz ipſi conductori neqz heredi eius: cuiue conductor here/ve eius id prædiū vendiderit: aut donauerit: aut dotis nomine dederit/aliove quocūqz modo alienauerit[h]: auferre liceat[i]. Sed talis contractus quia inter veteres dubitabatur et a quibuſdaz locatio et a quibuſdam vēditio exiſtima batur: lex zenoniana[k] lata ē: que emphiteoſeos[l] cōtractus ppria[m] ſtatuit: naturam: neqz ad locationem[n]: neqz ad venditionem[o] inclinantem: ſed ſuis pactionibus ſul ciendam. Et ſiquidē aliquid pactum fuerit: hoc ita obtinere: ac ſi naturalis[p] eſſet cōtractus. Sin autem nihil de periculo rei fuerit pactum: tunc ſiquidem totius rei interitus acceſſit: ad dominum[q] ſuper hoc redundare periculum. Si autem particularis[r] ad emphiteoticariuz huiuſmodi dānuz venire quo iure vtimur[s].

¶ Cum dominium rei conceſſe tranſit pecunia pro mercede conſtituta: emptio non locatio dicitur. hoc dicit Aretinus.

¶ Item queritur ſi cum aurifice tertius conuenerit vt is ex auro ſuo certi pōderis certeqz forme[t] anulos ei faceret et acciperet (verbi gratia) decē aureos. vtrū emptio et venditio: an locatio y cōductio cōtrahi videatur? Caſſi[u] ait materie quidē emptionē y venditionem contrahi: opere autem locationem y cōductionem. Sed plaerisque tū emptionem et venditionē contrahi. Si titius ſuum auruz dederit mercede pro opera cōſtituta: dubiuz non eſt quin locatio et conductio ſit.

¶ In hoc cōtractu veniunt que de natura ipſius venire debent: licet non fuerint expreſſa.

¶ Cōductor: aūt omia fm legē cōductionis facere debet: et ſi qd in lege prætermiſſum fuerit: id ex equo y bono præſtare debet.

¶ Conductor de leui culpa tenetur. h. d. Aretinus.

¶ Qui pro vſu aut veſtimētoz̄: aut argenti aut iumenti mercedē aut̄ dedit aut promiſit: ab eo cuſtodia talis deſideratur: qualem diligētiſſim[v] paterfamilias ſuis rebus adhibet. quam ſi præſtitit: et aliquo caſu fortuito cā rē amiſerit: der eſtitūēda ea nō tenebit.

¶ Contractus locatiōis ad heredes tranſit cōductoris. hoc dicit Aretinus.

Caſſius dicit q̄ in caſu quātum ad natturam eſt emp. et ven. quantum vo ad operam eſt cōductio y loca. Juſt. autē dicit q̄ magis placet ſibi q̄ ex toto ſit ēp. y vē. q̄ pinde ē ac ſi aurifaber cipbū de argēto ſuo feciſſet: y poſtea mibi factū vēdidiſſet. Sz pone q̄ aueni cū aurifabro. vt de meo argēto mibi cipbū certi pōder̄ certeqz forme y meſure faceret qd iur̄ iſto caſu. Et rñ. Jū. q̄ nō dubiū qn ſit locatio y conductio.

t ¶ Suo. ſcz artificis.

v ¶ Forme. ſ. demonſtrate. Sed quid ſi certa nō eſt materia demōſtrata: Reſpō. non intereſt. vt. ff. de cōtraben. emp. conuenit. y. l. ſabinus. Uel faciēs punctum in dictione/ſuo.

¶ Cōductor: aūt oia. ¶ Caſus. Dicit dñs in. q̄ 2ductor oia ℥ q̄ uenit i 2uctiōe facere ℥: ſi aūt aliqd eēt omiſſus: ita q̄ i 2ductiōe eo non bñ eēt actū: verūtñ iſter eos ℥ illō qō fuit omiſſus ex dono y eq̄ ſtari: puta ſi 2ductor in mora fuerit ſolucēe pēſionis. Nā ℥ de vſuris nihil actū fuerit: tenet tñ ad vluras y eōuerſo: ℥ nihil actū fuerit ō dotiūs reſciēdis nihilomin⁹ adhuc tenet locator: y ℏ vult dicere ſra ſpens.

x ¶ Legem. i. pacta. vt. ff. de depoſiti. l. j. ¶. ſi conuenerit.

y ¶ Er equo y bono. Et vluras poſt moꝝ. vt. C. eē. ſpes. Idē ec ōtra. nā cōductor: agit. vt dominus y hoſtia ſibi reparētur: vt. ff. eē. conducto.

¶ Qui pvſu veſtimētor. ¶ Caſus. Quidā ꝛceſſit mihi iumētū ſuuz: aut veſtimētū ſuū: aut argētū vt cēdū. p certa mercede: cēſit qualē cuſtodiā in iſta re mihi ꝛceſſa ſtare tenear. Et rñ. Juſt. q̄ talē diligētiā teneor ſtare qua ꝓna ꝓſa. diligēs ſtatur̄ eēt: y ita expone diligētiſſime. i. diligens. y hoc eſt: q̄ vtriuſq; gratia celebratur cōtractus. b. d.

z ¶ Diligentiſſimus. i. diligēs. ſic exponit. ff. e. ſi merces. ¶. qui colinā. nam cum vtriuſq; gra fiat locatio nō venit exactiſſima diligentia. vt ff. cōmo. ſi vt certo. ¶. nunc videndum. Alij. ppie ponunt y dicūt ſpāle in bis reb' q̄ facile poſſunt frāgi. Additio. Et ℥ vltima vf cōiō: et rō diuerſitatis fundatur ſup facili barū rez: fragilitate. idcoq; diligētior cura eſt adhibenda. c. vbi periculum. de elc. li. vi. ℣ poſ/tus.

a ¶ Amiſerit. vl dānū datū ſit qō ꝓuideri nō poſſat. vt. ff. e. ℥ de dāno.

Emphiteoſis dicitur a vaſtia tpa.

Emphiteoſis vſi dicitur.

+ Immo ontur q̄das actio ſpālis quevocatur actio ēphiteoſis ꝓm Bar. in. l. j. ff. de condict. ex le. z Ange. hic.

Dñs vincitur a nō domino.

Emphiteoſis alocatione in ſeptez diſfert.

‡ Rñ. odu xiſſet ad nō modici tēpus. vt. ff. ſi ager vect. ꝓ toti. lo. ſa.

Emphiteoſis diſfert a vēdi ꝓ tiōe in tribus.

Emphiteoticares ſi peat cuius erit dā num:

Emphiteoſis duo tacita pacta gnant.

Superiꝰ tiuꝫ ꝓ poſitiuo ꝙ ponitur.

¶ Mortuo ꝯductore. ¶ Casus. Quesitum a Just. fic. Quidã ꝯducit fibi bofpitiũ: ſtra tpa ꝯductiõis deceſſit ꝯductor: z ſucceſſit ei heres ei⁹ in ꝯductione: poterit ne alteri domũ locare: Et rñ. Just. q⁹ fic: q⁹ intellige iure loca. z ꝯduc. non autẽ iure ſocietatis. h.d. vſq; ad fi. ti.

a ¶ Conductore, pprietatis, fec⁹ in vſufructu. pt. C. de vſufru. ſi domina. Vel dic vt ibi. + z de iure do. ſi ſocius. in fi.

¶ Succedit. vt. C. eo. l. pia. Sz an moriẽte ſcho⁹ lari vel recedente ſubſtituere põt: Rſn. fic õ iure ꝯductiõis: ſz ratio ſocietatis. phibet q̃ prealet vbi certa perſona eligit. vt. ſ. ti. ſ. ſoluitur.

Additio. ¶ De ſocietate.

¶ Iſta rubrica fic ẽt intelligenda. Dictũ ẽ. d. q̃ dubitãs ſcrib⁹ q fuit ẽ ſenſu: verũ q̃ ſocietas eſt etiã cõtract⁹ q fit ẽ ſenſu: vt patet. ff. de obli. et actio ſu. ff. i. Jdeo ſequitur rubrica de ſocietate. vñ dicit Accur. Eſt autẽ ſocietas (vt ait marc⁹ tullius) duo⁹ vel plurium ve cõuentio boneſte ꝯtracta ad vtilitatẽ queſtũ z cõmodior⁹ vſum. Accur.

Societas quid eſt.

Diuiſio. ¶ Dictatem. ¶ Tor⁹ iſte titulus diuidit i ſũmo: ptes. Prio ponit in q̃bus rebus poſſit ẽ ſocietas. Scõo q̃ partes pñt eſſe in lucro z dãno: z ſi nõ fuerunt a partibus exp̃reſſe que intelligunt. Tertio q̃ſocietas z quomõ ſoluit. Quarto ad quid ſocius tenet. Scõa ibi: z q dẽ. Tertia ibi: manet autem. Quarta ibi: ſoc⁹ ſocio. ¶ Caſus. Diri Juſti. Dñe bñ̃ pendi p ſuꝑ ta dicta q̃ tã de ſocietate eſtiꝫ tractatur⁹: p deo ẽ ſuliter ẽ ſocietas. Et rñ. dñs Juſt. q⁹ ſolem⁹ bere ſocietatẽ oĩm bono rũ quã greci appellabãt fic: aut vni⁹ negociationis: veluti vini: olei: frumẽti: vẽdẽdi: z emendi: z tũc eq̃liter participabunt lucrũ z dãnũ. ſi aũt ſuper partib⁹ lucri aut dãni aliq̃d ſtatuerit: tũc qõ iter eos q̃uenit ſeruabũt. Sed q̃d dices de tali q̃uẽtiõe: vt ad titiũ⁹ due ptes lucri pertineãt. dãni vo tertia ad ſeiũ vo due partes dãni. tertia vo lucri. valet ne iſta q̃uẽtio: nõ⁹ q⁹ fic. Quintus tñ mutius dicebat q⁹ talis cõuẽtio erat ſñaturam ſocietatis: z q⁹ nõ valebat. Seruiꝰ autẽ ſulpitius dicit q⁹ talis pactio valeat qõ iure conuentionis intelligẽ. poteſt etiam ita cõtrahi q⁹ vnus pecuniam conferat. alius autem nihil. Lucrũ tamẽ inter eos cõmunicabũt: quia ſepe alicui⁹ p̃ouidentia vel opera pecunie ꝑuaꝫ let. Sedq̃ ñ ita fuerit pactũ inter ſe q⁹ vnus habeat partẽ lucri: pars tem aũt dãni nõ ferat. valet ne pactũ tale in ſocietate. dicit Seruiꝰ q⁹ fic: ita tñ q̃ ſi tit in vna re lucrũ in alia damnũ. debet fieri compenſatio lucri cum damno: z illud ſolũ q̃ ſupereſt dicitur lucrum. b.d.

c ¶ Totoz. i. omniũ z exp̃ſſe. vt. ff. e. l. i. ſ. i. z. l. iij. ſ. i. + Nã hoc nomen ſcz totus ta. tũ. totitatẽ ad vnã rẽ ſignat. Additio. Hoc verũ ſi adynã adijcit: als ſi ad vniuerſitatẽ de illa tanꝯ de vno predicat. Jo. fab.

d ¶ Hæc. Syncinonia grece⁹ latine cõicatio. Synthrophia ẽ ſacietas que etiã põt dicit eteria: z ĩſta tria optime huic loco ſunt cõſentanea.

e ¶ Emẽdi. Ité duob⁹ alijs modis. ſ. oĩm bono⁹ ſimpliciter: vt. ff. e. l. coiti. z. l. nec adiecit. Item vnius rei: vt. ff. eo. l. v. z. l. ſocietas. Accur.

f ¶ Equales. Sic. ff. de bef. inſti. l. quotiẽs. ſ. beredes. z. ſ. de bere. iſti. ſ. ſi plures. z. ff. eo. l. ſi nõ fuerint. z dic equale fuiſſe capitale. Accurſi⁹.

Additio. Als erit in arbitrio iudicis ꝑideratis ſocio⁹ operis. Et nota q̃ ſicut capitale/ita nec lucrũ durante ſocietate extrahi põt. Ang.

g ¶ Expreſſe, etiam in ſolo lucro. vt. ſ. eo. ſ. illud.

h ¶ Conuentio. ſ. talis vt ſequitur.

i ¶ Tertia. ſ. pars lucri z damni.

k ¶ Ad titiũ. Lõputio bic expedita fiat. vt ſi lucrũ in vna re/in alia vo dãnũ ꝓtigerit: vt ſi deducto oi dãno lucrũ ſupeſt vn⁹ in duas partes: ali⁹ in tertiã partẽ admittat ei⁹ lucri. Si vo tm dãnũ ſupeſt: is q duas partes dãni ferre dz in rebus q̃ ſuꝑiunt tãto min⁹ q̃ alter accipiat q̃tũ faciat tertia pars damni. vt. ff. eo. mutius.

l ¶ Seruius. Jſ ſeruꝰ ſibi met ẽ dicere videt. vt. ff. eo. l. muti⁹. Sz nõ eſt verum. nam ibi dicit de facto boc eſſe nõ poſſe: ſcilicet vt dãnum z lucrum ſit in eadem ſocietate cũ damnuꝫ lucro/ z eo⁹dem lucruꝫ damno deducto intelligatur: vt ibi dicit. z. i. eo. ſ. z a eo.

m ¶ Et adeo. Hec pacta inequalia tũc demum locum habent quando aliter plus ꝙ lucrãtur opere vel induſtrie q̃ alter. vt. ff. e. ſi non fuerint. ſ. ſi. o pla cuerit. ſm Azo. cum ſocietas ſit fraternitat⁹. iuſ vt. ff. eo. ſi verum. Joan. ẽtra. z ſubaudit. in. l. ila ſi nõ fuerint maxime. Alij idem quod Jo. ſed tali ratione quia iure cõuentionis valent non ſocietatis. ff. de pol. l. j. ſi conuenerit. Accurſius.

Additio. Jſta communiter approbatur vt per Chriſto. hic. Et hec vera intelligẽ quando vel de vtroq⁹ vel de altero tñ aliquid inter partes cõuentum eſt. Si vo nihil ſed ſimpliciter tñ ſit cõtractas ſocietas. dic vt per Angelum bic.

n ¶ Partem. Non totũ: als eſſet leonina + vt dicitur in fabula auiani vl eſopi. et. ff. eo. ſi non fuerint. ſ. fina. et. l. ſi vnus. ſ. ſed ſi precium. in fi.

o ¶ Quod ꝓ ipſum. Scilicet dictum boc ꝓprio motu caſu.

p ¶ Conuenienter. i. conueniens. eſſe ſue ſentẽtie

societatis talem pactionẽ eſſe eſtimauit: z ob id nõ eſſe ratã z habendã. Seruius ſulpitius (cui⁹ ſentẽtia p̃ualuit) contra ſenſit. q̃ ſepe quozũdaz ita p̃cioſa eſt opera in ſocietate: vt eos iuſtũ ſit conditione meliori in ſocietatem admitti. ¶ Nã ſi ita coiri poſſe ſocietatẽ nõ dubitatur: vt alter pecuniã conferat alter non cõferat: z tñ lucrum inter eos cõe ſit: q̃ ſepe opera alicuius p̃o pecunia valet. Et adeo[m] contra quintũ mutiũ ſentẽtiam obtinuit: vt illõ quoq⁹ cõſtiterit poſſe conuenire: vt quis lucri partẽ[n] ferat: de damno non teneatur. quod[o] + ipm seruiꝰ con ueniẽter[p] ſibi exiſtimauit. Quod tñ ita intelligi oportet. vt ſi in aliqua re lucrũ: in aliqua damnũ illatũ ſit: cõpẽſatione facta ſolũ q̃ ſupereſt intelligatur lucri eſſe.

¶ Particula adiecta i lucro tacite videtur adiecta in damno et econtra. h.d. Aretinus.

¶ Illud expeditum eſt ſi in vna cauſa pars fuerit exp̃reſſa: veluti in ſolo lucro vel in ſolo damno: in altera vo omiſſa: in eo quoq⁹ q̃ pretermiſſum eſt eandem partez ſeruari[q].

¶ Societas ſoluit renũciatiõe. qua ſoluta lucrũ q̃ poſt renũciationez acq̃ritur non cõcatur: niſi doloſe fuerit renũciatũ. h.d. Are.

¶ Manet autẽ ſocietas couſq⁹ donec in eodẽ conſenſu perſeuerauerint. At cũ aliquis renunciauerit ſocietati ſoluitur ſocietas: ſed plane ſi q̃nis callide[q] in boc renũciauerit ſocietati / vt obueniens aliquod lucrum ſolus habeat:

qu am dirit. ſ. eo. ſ. de illa.

Vna expeditum. ¶ Caius. Jdo. Duo mercatores ſocietatẽ adinuicem contrarerunt z ſuper boc litteras confici fecerũt in quibus continebatur q̃ lucrum ſi quod inter eos contingeret diuideretur et nulla fuit facta mentio de dãno. quid iuris in boc caſu: Et rñdet q⁹ eadẽ eſt ratio obſeruãda in dãno que z in lucro eſt exp̃ſſa: z ecõuerſo. b.d.

q ¶ Seruari. No. eandem rationem contrariorum. fic. ff. de leg. iij. l. fin. ſ. fina. z. ff. familie herciſcũ. l. ſi filia. ſ. item papinianus. Argu. contra. ff. de lib. z poſtbu. cõmodiſſime. z. ff. loca. l. ea lege. i. reſpõ. z. ff. de negoc. geſt. ſi quis negocia.

¶ Quid autem. ¶ Caſus. Supradictum eſt qualiter ſocietas contrabitur. reſtat nunc videre qualiter diſſoluitur. Dicit Juſti. q⁹ ſocietas inter aliquos tãdiu manet quãdiu perſeuerauerunt in eodẽ conſenſu: cũ aũt alter eoꝝm ſocietati renũciauerit diſſoluitur ſocietas. ſi autem callide renũciauerit ſocietati ad boc q⁹ ipſe ſolus aliquod lucrum ſentiat: illud lucrum ſolus non habebit/ſed tenetur illud lucrũ ſocio ſuo communicare. ſi autem aliquod lucrum aliunde ſenſerit q⁹ ſibi ſperabat ſes quãdo ſocietati renũciauit. i. cr inſperato ſibi cuenit id rotum habebit. quicquid autez lucratus fuerit ille cui renunciatus eſt poſt renunciationem illi ſoli acquiritur.

r ¶ Renunciauerit. preſenti ſocio. + non abſenti. vt. ff. eo. ſed z ſocius. ſ. ſi abſenti.

s ¶ Callide. Idem z ſi intempeſtiue renunciet. Item z ſi exprediat non renunciari: vt. ff. eo. l. actione. ſ. labeo. z. l. ſed z ſi ſocius. ſ. ſi.

¶ Et hec vera vbi ius vſufructꝰ cõ ſtituit. fec⁹ ſi fructuoꝝ q⁹ ad certum tpo vẽdauit vel locẽrur. vt b q voct.

Et tũc z loco in me⁹ meoꝝ bono⁹ ſocius d ꝓ medietate ſibi tranſlatã ſe tradidiſſe tranſferrat. et ola lucra f vicibꝰ etiã ſi er publi⁹ os ſtipendi⁹ Dueñr citõ dãnuz g

Vel eius ꝓcurator: als nõ tz nt ſi ꝓcudicũ renũciatis. ange.

a ¶ Totoꝛum.l.oim:ℏ erꝓsso:vt.ff.e.l.iij.§.j.als ℨ.vt.ff.e.nec adiecit.
b ¶ Si quid vero.als siquidem.fic.ff.er qui.can.in pof.ea.l.fulcin'.§. q si aduersus.fic.ff.e.actione.§.virimus.
c ¶ Non captauerit.i.non p:cogitauerit.
Societas multꝫ modis soluit.
d ¶ Cõcedit. Nota ℏ.v.modos soluẽde societat' hic ⁊ sequẽtib' quatuoꝛ.§.Sũt ⁊ alij duoꝝ interꝑtiõe rerũ natura li vel ciuili.vt.ff.e.verũ. §.pe. Itẽ cum ab alio stipulor aio nouãdi:vel iudicium cuꝫ aliquo dicto animo nouandi.vt.ff.e. actione.j.respon.
¶ Soluit adhuc. ¶ Glas. ℏõ soluꝫ p renũciatiõẽ ℏ q ꝺ supra soluit societas:sed ⁊ moꝛte.vñ nõ succedet socio superstiti bereꝫ ℏ societate nisi ℏ placuerit ipi socio superstiti:⁊ tũc erit ꝺ: ℨbi societas.⁊ si plures ℨ erũt adinuicẽ societatẽ ℏ vn' illoꝝ decessent dissoluit societas iter oẽs nisi aliter ꝙcũꝫ fuerit iter eos. Jn.§.itẽ si alicuꝫ rei ꝛc. ꝺicitꝫpatoꝛ q nõ soluꝫ duobus modis supꝛadictis dissoluit societas:⁊ mo⁊ tertio mõ ſcs qñ finis imposit' est negocio ꝓpter qõ ℨerint adinuicem societatẽ. Jn.§.publicatione casus talis ẽ. Jã ꝛidisti tres modos soluẽdi societatẽ. modo ponit hic quart' modus quo soluit societas:puta p publicatiõẽ oꝛis bonoꝝ suoꝝ in fiscũ ꝓpter suũ delictũ. Qñ ẽñ fiscꝰ in loco suo succedit ꝓ moꝛtuo habet. ℨitẽ ꝛidisti§ q̃tuoꝛ modos q̃bus soluit societas. ℨtes q̃ to modo soluitur societas veluti si vn' ex ꝑcijs cesserit bonis nec ꝛcarcerem detrudatur si tamẽ adhuc alter in ipsum cõsenserit noua ꝛidetur cõtrahi societas.
e ¶ Moꝛte. idẽ est i tutela:ſecus in ꝺepoſito ⁊ mãdato. vt.ff.e. ꝺe his q no.inſa. furti. §. illud.
f ¶ Et si.l. ℘uis. Accursius.
g ¶ Cõuenerit. Scz vt ꝺuret inter ſuperstites etiã vno moꝛiẽte nõ auteꝫ ad bereꝺẽ:trãſit etiã ex ꝑacto. vt.ff.e.l.adeo.l.j. nemo. miſi in ſocietate vectigalium. vt.ff.e.l. verum.§. in bereꝺẽ.⁊.l.adeo.j.rñ.⁊ niſi ꝺenuo cõſentiat. vt.ff.e.l. plane. Additio. ℨtẽ niſi iuraméto bincinde appoſito: q̃ fonte ꝺe iure canonico teneret etiaꝫ in ꝑſona bereꝺis:nec moꝛtuꝰ ex ſocijs ſoluereꝫ. per ca. ℨtingat. extra ꝺe iureiur. fm ℨo. fab. bic.
Societas non trãſit ad bereꝺẽ niſi ℏ duobus caſibus.
h ¶ Item ſi alicuꝫ rei. vt ꝺuo rabernarij ꝺe vendendo vinum in foro.
i ¶ Publicatione. Que publicato ſit ꝓpter ꝺelicta. vt.ff. ꝺe bo. ꝺ. l.j.ꝛeſpon.
k ¶ Alter. als alius ſcilicet fiſcus.
l ¶ Ꝓo moꝛtuo. fic.ff.eo.actione.§. publicatione.
m ¶ Habeꝫ.ſz qd ſi ℏ ſoci' cuꝰ bona publicata ſunt ratione opeſ ſoci' erat nõ rcum: qꝺ eſſe ꝓt. vt.ff.e.§. ñ ⁊ ita: R.l. idem cum libertatem vel vitã vel ciuitatẽ amittat. vt.ff. ꝺe bo. ꝺ. l.j.⁊.j. pri.§. innuit. in fi.
n ¶ Bonis ſuis ceſſerit. Quod facere ꝓteſt ne in carcerem detrudaꝫ: vt.ſ. ꝺe ac.§.fi.⁊. C. ꝺe ceſſio. bo. l.j.
Ceſſio bonoꝝ qua re fit.
o ¶ Debita. Qua fiſco vel priuatis ꝺebebat. vt.ff.e. actione.§.j.
p ¶ Tenetur. id est vendatur.
q ¶ Sed boc caſu.q.ꝺ. non ſicut ſuperioꝛi proximo ſcilicet quãꝺo bona fuerunt publicata. nam hic vinctus ⁊ in ciuitate exiſtẽs ſibi poſtea acquirere poteſt. vt.ff. ꝺe ceſſio. bo. l.v.
¶ Socius ſocio. ¶ Caſus. Dirꝛiperatoꝛ: ℨicit ſi vidi qnqꝫ modos quib' ſocietas ſoluit. modo quero vtruꝫ ſoci' ſocio ſuo teneat ꝓpter ꝺoli vel etiã ꝓpter culpã: vel etiã ⁊ negligẽtiã teneat. Et ꝛñdet impe. q nõ ſolum er ꝺolo tenetur: ſed etiã er negligentia. Sed ꝺomine quã ꝺiligentiam ꝺebet ꝓeſtare ſocius. Et reſpondet q non exactiſſimaz: ſed eandem quam in rebus ſuis ſolet ꝓeſtare. vnde ſi rebus ſuis ſolet eſſe negligens quãꝫ in omnibus rebus ſit negligens nõ tenet: ſed ℨ ꝺe ſe conſequeri qui parum ꝺiligentem ſocium ſibi aſſumpſit. ℏ. ꝺ.
r ¶ Ꝓo ſocio actiõe. Que eſt ꝺirecta ab vtra q parte. vt.ſ. ꝺe pe. te. li. C. e. tãdiu. miſi in caſu. vt ff. e. actione. §. nõnunq̃.
Depoſitarius ſoluꝫ tenetur ꝺe ꝺolo ⁊ lata culpa.
s ¶ Paſſus ẽ. Qui ꝺe ſolo ꝺolo tenet et lata culpa que ꝺoluꝫ reſpentat. vt.ff. ꝺepoſiti. l. qꝺ nerua. et.ff. ſi qs te. li. cẽ iuſ. fue. l.j. §. non autem.
t ¶ Teneri. Niſi alter tãtam culpam preſtiterit: q̃tã ⁊ iſte: ⁊ afferret par ꝺamnuꝫ. quo caſu cõmpenſaf culpa. Itẽ ꝺoluꝫ cũ ꝺolo. vt.ff. ꝺe cõpẽ. ſi ãbo. ⁊ ꝺe bo. l. ſi quis.
u ¶ Solet. ante cõtractã ſocietatẽ: ⁊ in boc ꝺiſerepat a ꝺepoſitario q vt in pñti tenet fic.ff. ꝺepo. l. quod nerua. fic ſti i eo cum quo habeo rẽ cõmunem ſine ſocietate. vt ff. fami. her. l. beredes. §. non tantum.
+ Scilicꝫ ſi nõ erat ꝺiligentio: als ſecus vt per glo. l.i. cum ꝺuob'. §. ff. eo.
v ¶ Qui parum ꝺiligentem. fic. ſ. q. qui. mo. re contra. ob. §. ꝓterea.
Continuatio.
¶ Demandato. Titu. xxvij.
¶ Qꝺandatum obligatoꝛiũ contrabit pluribus modis: nec obligatur quis ſi mandatarij gratia tantum mander.

MAndatum contrabitur qnqꝫ modis: ſiue ſua tantum gratia aliquis tibi mandet fiue ſua et tua: ſiue alicna tantum: fiue ſua et aliena: fiue tua ⁊ alicna. At ſi tua tantum gratia mandatum ſit ſuperuacuum eſt mandatũ ⁊ ob id nulla ex eo obligatio nec mãdati inter vos naſcitur actio.

¶ Ad cognoſcẽdum cuius gratia mãdatum fiat: inſpiciendũ eſt cuius vtilitatem concernit illud quod mandatur: et ꝺicitur illius gratia celebratum. ℏ. ꝺ. Arcti.

¶ Qꝺãdatis tñ gratia interuenit mãdatuꝫ: veluti ſi qs tibi mãdatum ⁊ quando mãdatum poſſit renunciari. Quarto q mãdatũ ꝺebet eſſe gratuitũ. Sc̃ba ibi: is q. Tertia ibi: recte. Quarta ibi: in ſumma.
¶ Caſus. Queſtio a ſuſti. ꝺe mãdato quot modis ℨbif: ⁊ ipſe conſideꝫ rans rñꝺet q ſex modis. ℨicit ẽñ q mandatũ qnqꝫ modis obligatoꝝ tot⁹ ℨbif. Aut ẽñ tua gra ℨbif ꝛc. aut alius quartuoꝝ modis enumeratis in lr̃a, fertus aũt modus nõ eſt obligatoꝝ' qz q̃ aliqs tua gr̃a tñ mãdat nullũ eſt mãdatũ: nec aliqua naſcitur obligatio: ſ̃z quinq̃ modis p̃cecẽtib' obligatio contrahit: ⁊ ex his mãdati actio naſcit.
y ¶ Id ꝺatum. Id ꝺatũ eſt officiũ gratuito ab eo qui ſuſceperit ex⁹ bibendum: niſi ẽñ fiat gratis incipit eſſe locatio ſi nõ erat factum' als tale factum ideoqꝫ locari conſueuit. vt. ℨ.e. ℨ. ñ. ⁊ ſit perverbum rogo: volo: mando: ſupplico: ⁊ ſimilia. vt. ff. e. l. j. ℨ.
Mãdati ꝺiffinitio.
z ¶ Quinqꝫ modis. Jmmo videtur q ſex: vt ſequitur. Sz ꝺic quinqꝫ ſcilicet obligatoriũs. Ultimum enim ſcilicet qñꝺo tãtum tua gratia non eſt obligatoriũ. vt. ff. e. ti. l. ũ. ſ. ñ. Itẽ ſm ℨo. eſt quoꝺdam aliud ſertum obligatoriũ. vt cum ſua gratia ⁊ tua ⁊ aliena aliquis tibi mandat vt ema fundum. p me ⁊ p:o te ⁊ titio. Accur. Additio. Et ꝛe ma plifica. vt. ff. eo. ſi ꝑcuratoꝛem. §. ſi tutores: vbi tutoꝛ mandat contuꝫtoꝛi ſuo/vt ſeruum neceſſarium emat pupillo. ⁊ ſic gratia mãdatis ⁊ mandatarij ⁊ pupilli contrabitur mandatum.
Mãdati multꝫ modis ℨbit.
a ¶ Obligatio. Niſi ꝺol' ⁊ calliditas intercedat. ‡ vt. ff. ꝺere. iur. ꝓhibẽ.
‡ Intelligẽ ſi ſit cõſtitũ rei bone fiꝺe: nec eſſet ꝺolꝰ aliꝰ factus'. Et ñ q er ſi ꝺamnificauerit. ſi fuerit ꝺiſtimere re: vt g an ge. hic.
¶ Mãdatis tñ. ¶ Caſus. Queſtio a iuſt. ℨicit qualiter põt iterues nire mãdatũ gr̃a mãdatis tñ. Et ñ. q tũc mãdatis gr̃a iterueniꝫ mãdatũ cũ mãdat tibi aliqs vt negocia ei' geras aut fundũ ei emas aut p eo fideiubeas: ⁊ ſi tale mãdatũ ſuſceperi, de neceſſitate obligabꝝ: ℏ ab imitio tibi liberũ ſit ſuſcipe mãdatũ vel nõ ſuſcipe. ⁊. ꝺ. ⁊ ſup illa glo. ⁊ tũc q̃ ſuſcepiſt itellige q ſi ℏ geſſiſſet nõ eẽt obligar'. Itẽ ſi male geſſit/non ꝓpter hoc eſt obligatus: ſ̃z ſi male geſſit cum ei eſſet mandatum

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mandatū obligabit eodem modo si ita esset mandatū vt nō ageret: et gessit tua gratia ⁊ sua. ⁊ respon. q tūc hoc modo contrabit: sed male impleuit. modo sum in ver. Tua gratia ⁊c. Quesiui a iusti. qualiter mandatū contrahit quādo aliqs tibi mandat vt sub vsuris pecuniā credas ei q in rē sua esset mutuatur. vel si fideiussor datus tibi mādet vt neg ocia eius gereres[a]: vel vt fundū ei emeres: vel vt pro eo sponderes. ¶ Tua gratia ⁊ mandantis: veluti si mādet tibi vt pecuniaz sub vsuris[b] crederes ei[c] q in rem ipsius[d] mutuaret: aut si vo lente te agere cum eo ex fideiusso ria causa mandet[e] tibi: vt cū reo agas periculo mandantis: vel vt ipsius periculo stipuleris ab eo quem tibi deleget in id quod tibi debuerat. ¶ Aliena aūt tātū causa intercuenit mādatum: veluti si tibi aliquis mandet vt tibi negocia gereres: vl vt titio fundū emeres: vel vt pro titio sponderes. ¶ Sua ⁊ aliena: veluti si de communibus suis ⁊ tuis negocijs gerendis tibi mandet[f]: vel vt sibi ⁊ titio fundū emeres. vl vt pro eo ⁊ titio penes ali quē spondeas. h. d. f.

a Gereres. ⁊ tūc qz suscepit mādatū nō quia gessit tenet. vt. ff. co. si re munerandi. § j.

b Sub vsuris. Jn boc est vtilitas mutuātis p pter vsurarū lucrū. Sz j. ff. de vsur. cū gdā. §. si pupillo. in fi. Sz ibi dē bet subaudiri tātū. Vel dic non sunt propter lucrum inducte. ll. principaliter: vt ibi. secūdario tamē sic: vt bic dicit. Accur. Additio. Solue aliter ſm docto. aut vsure debentur ex stipulatu: quia in stipulatum expresse deducte sunt ⁊ tunc lucrum sapiunt ⁊ loquitur hic. Aliquādo vsure debentur propter moram siue negligentiam non soluētis: et tūc non sapiūt lucrum: quia tanq̄ interesse prestantur ⁊ loquitur. d. l. cum quidam. §. si pupillo. Ubristo.

c ℭ Ei. puta procuratori mandantis.

d ℭ Ipsius. scz mandantis. ⁊ in hoc est vtilitas mandantis.

e ℭ Mandet. l. fideiussor. Et ꝟ casu agēt ℨ fideiussor mādantē actione mādati: nō ex stipulatione prima si nouandi animo boc mādatum intercessit. vt. ff. co. si mādato meo. in fi. l. si aūt nō nouādi animo: agit ex prima cā: vt. ff. de procura. l. licet. §. ea obligatio. in fi.

f ℭ Mādet. hic agi potest duabus actionibus mādati. scz contra mādantem ⁊ negociorum gestorum contra titium que datur: ⁊ mandati. vt. C. de nego. gest. si mandatum.

g ℭ Credetes. l. mandauerit.

ℭ Tua tm̄ gra. ¶ Casus. Uidistis iā qualr qnq̄ modis obligatorius ℨbit mādatū Iz etiā scrto mō ℨbat mādatū Iz nō fit obligatorii: veluti mādet tibi vt pecunias tuas poti[g] feneres ℨ in emptionē p̄diorum colloces vel ecōuerso. ⁊ hmōi obligatio plus sortit nomē ℨ iij ℨ mādati. ⁊ bac de cā nō ē obligatorii: ⁊ illō ꝑz euidēter: q nemo ex hmōi ℨ iij obligat. ℨ ℨ mādatario nō expediat: nisi in casib⁹ exceptis. ⁊ ℔ ō est: qz liberū est suscipiēti ℨ iij penes se explorare an susceptū ℨ iij sibi expediat: necne: ⁊ ppt ℨ hi te pecuniā habentē monuerit aliqs vt ex ea re aliquā cōparares vel crederes nō tenet tibi iudicio mādati: Iz tibi nō expediat ea emisseri alicui crediderit. ⁊ hō ē sunt cū mādatū fit fine affingatio ē certe psone. Sz pone q mādabat tibi aliqs: vt titio noiatim crederes pecuniā. nūqd eo facto is q tibi mādauit erit tibi obligar. Et certe ſm sniam dñi Sabini dicendū est ℨ fic: qz forte aliter non crediditisses titio nisi tale mandatum fuscepisses. Fran.

h ℭ Tua tantū gratia. Ubic autem addunt doc. sertum modum. quod dic vt. ff. co. in prin. in glo. ummo videtur ⁊c. in fi. glo.

i ℭ Ex cōsilio. Nota bonam regulam quē de consilio nō teneri. Fallit dct vt neg ocia eius gereres[a]: vel vt fundū ei emeres: vel vt pro eo sponderes. ¶ Tua gratia ⁊ mandantis: veluti si mādet tibi vt pecuniaz sub vsuris[b] crederes ei[c] q in rem ipsius[d] mutuaret: aut si vo lente te agere cum eo ex fideiusso ria causa mandet[e] tibi: vt cū reo agas periculo mandantis: vel vt ipsius periculo stipuleris ab eo quem tibi deleget in id quod tibi debuerat. ¶ Aliena aūt tātū causa intercuenit mādatum: veluti si tibi aliquis mandet vt tibi negocia gereres: vl vt titio fundū emeres: vel vt pro titio sponderes. ¶ Sua ⁊ aliena: veluti si de communibus suis ⁊ tuis negocijs gerendis tibi mandet[f]: vel vt sibi ⁊ titio fundū emeres. vl vt pro eo ⁊ titio spōderes. ¶ Tua ⁊ aliena veluti si tibi mandet vt titio sub vsuris crederes. ℨ si sine vsuris pecuniā crederes[g]: aliena tantuz gratia intercedit mandatū.

ℭ Mandatum gratia mandatarij tm̄ nō est obligatoriū: sed dicitur ppue cōsilij. Aretinus.

ℭ Tua tm̄ gratia[h] iteruenit mādatum: veluti si tibi mādet vt pecunias tuas in emptiones poti[g] prediorum colloces ℨ feneres. vel ex diuerso vt pecunias tuas feneres poti[g] ℨ in emptiones prediorum colloces. Cuius generis mandatum magis consilium ℨ mandatū est: ⁊ ob id non est obligatoriū: qz nemo ex consilio[i] mādati[k] obligatur: etiam si nō expediat ei cui mandabatur. cuz liberum[l] cuiqs sit apud se explorare an expediat consilium. Itaqz si ociosam pecuniaz domi te habentem hortat[m] fuerit aliquis vt rem emeres aliquam: vel eam crederes: ℨ quis non expediat eam tibi emisse vel credidisse: non tamē tibi mandari tenetur. Et adeo bec ita sunt vt quesitum sit an mādati teneatur qui mandauit tibi vt pecuniam titio fenerares: sz obtinuit sabini sententia obligatoriū esse in boc casu mandatum: quia non aliter[m] titio crediditisses: ℨ si tibi mandatum esset.

ℭ Mandatuz rei turpis: vel cōtra bonos mores non valet. hoc dicit Aretinus.

ℭ Illud quoq̄ mandatum non est obligatorium[n] quod cōtra bonos mores[o] est veluti si titius de furto aut de damno faciēdo aut de iniuria facienda mandet tibi. licet cū pena iustus facti nomine prestiteris[p]: non tamē vllam habes aduersus titiū[q] actionem.

ℭ Mandatarius nō debet excedere fines mandati: et quatenus excedit non habet actionem mā-

ℭ Js qui exequit ℭdati. Are.

k ℭ Mādati. scz actiōe.

l ℭ Liberū. scz suscepto cōsilio: sed suscepto mādato necesse est consummari ſm Jo. nisi agnoscat renunciet. vt. j. co. ℨ. mādatū. ⁊. ff. eo. si māda uero. §. fi. ⁊. ff. cōmo. l. in cōmodatum. §. sic ut.

m ℭ Nō aliter. ℔ esse videt ꝑ opi. Pla. q dirit dus: scz. Ubi cōsulo certe persone mutuari te neo: ita demū si als fa cturus nō eras. Ubi antem nō est designata alia qua psona nō teneo: ē si als facturus nō eras. Sz Joā. in vtroq̄ casu dicit ℨ. Nā primo idistinctē: nō als. ⁊ facit. ꝑ eo. ff. e. si remunerādi. §. plane. ⁊. §. ē. tua ⁊ aliena. in fi. ⁊. ff. de neg. gest. l. iij. in fi. ⁊. l. j. iij. Nec obstat qō bic ō:: qz ⁊ si als etiā facturus erat: tenet qui mādauit vt dictū est. vnde pōt subaudiri mā rime: qz non aliter ⁊c. Additio. Uec opi. Jo. veluti cōmuior appro bat de quo in. l. si remunerandi. §. plane. ff. eo. Ubristo.

n ℭ Illud ꝺz ⁊c. ¶ Casus. Diri Justi. Dñe. §. vidimus qualr manda tū ℨbit qnq̄ modis obligatorius: ⁊ etiā scrto modo nō obligatorio: qd modo plus dicetis: Et dñs iusti. rñdet. Fraterna cū predictis scire debes: q ſicut mandati gratia tua tm̄ non est obligatoriū: sic nec consiliū seu mandatum de re turpi: veluti si tibi mandet aliqs vt furtum facias: vel iniuriam aut damnum alicui inferas. huiusmodi non obligant quem nisi mandatarius prestiterit penam cōtra quē deligat. attamen adueſus mādantem nulla babebit actionem. Fran.

o ℭ Non est obligatorium. etiam si iuramentum intercesserit. vt i aut. scenicas non solū. §. j. col. v. + facit ad hunc. §. ff. eo. si remunerandi. §. rei turpis. ⁊. l. si mandauero. §. qui edem. ⁊. ff. de arbi. l. si cuz dies. §. compromisso. ⁊. §. de muti. stip. §. quod turpi. ⁊. ff. de ver. obli. l. generaliter. ⁊. l. seq. ⁊. ff. de condi. insti. conditiones.

p ℭ Contra bonos mores. bic queritur. Quid si mādani tibi vt illi nō mine meo iniuriam inferres an teneor: ? Respon. vtiq̄. Argu. ff. de dā. infec. l. dammi. §. si mandato.

q ℭ Prestiteris. scz ei cui cōmissum est maleficium. vt penam dupli. et ita licet sit mandatarij tamē non agit: quia nec interesse fingit. vt. ff. de condi. insti. filius. ⁊ melius. ff. de re. iu. l. qs quis culpa. in fi.

ℭ Js qui exequit ⁊c. ¶ Casus. Diri Justi. Dñe bñ vidi quot modis ⁊ qualr ℨbit mādatū: ꝑ deo dicatis mibi qualr mādatari teneat ere qui id qs tibi dat mādāris dicit ipse. Scire debes q si mādetur alicui sub certa forma nō ꝺz mādatari illā formā excedere. nā si aliquis tibi mandasset vt ei fundū emeras: veluti pro. c. vel vt pro titio in tāta pecunia spōderes: nec teneberis pluris emere: nec in amplioré pecuniā si deinbere: quod si feceris ad id quod expenderis prediczam actionē

+ Et ꝺ vez in ꝺibus pa ctis ℨ rōne turpitudis vel publice vtilitat: ꝺn cipalit ipso bant. Sec si fecidato vel i odium creditoris: aut ꝑpt de fectum sensus vel i bec cillitatem ꝑ sone i ꝓbē tur: qz iura mento cōfir māt. Et qō dr non vale re iuramen tū ꝺ leg em / intellige de canōica / nō aūt de ciuili. vt g anc.

Cōsilium nō facit quez teneri nisi h in casib⁹ q ꝺicit. i

nō habebis. vñ Lassius z Sabinus dicebāt in h casu q nō cōpeteret tibi actio z mādātē etiā p cētū aureis in mādato cōprehēsis: z h si z formā mādati plus expēderis. Aliter tū obtinuit ſm opinionē aliorū q vſq; ad pecuniā in forma mādati cōprehēdas agere poteris. ſz pone q is cui mādaui vt emeret mihi fundū p.c. aureis p minori pcio illū cōparauit: nunqd habe bit ſme: Et certe ſic: q ritevideo: mādaſſet vt dī ctum fundum p minori precio emeret ſi poſſet. Littera ē plana vſq; ad fi. titu. Fran.

a Mādatum. ſcz certe forme. Nā q̄q; hȝ certā formā: z nūc hȝ locuz q̄ hȝ ōz. vt. ff. c. diligenſ. q̄q; nō: z tunc bona fīde facere dȝ. vt. ff. c. l. iuſ. z, pbatur etiā hec diſtinctio. ff. co. ſi q̄s pro eo.

b Mādati actionem. Sed nec certe neg. geſt. ſm. B. z Jo. z eſt p eis. C. de neg. geſt. l. vlt. z. ff. de neg. geſt. qui aliena. §. libertos. z de pecul. ſi creditor. §. i. Sz. Mād. da bat vtile neg. geſti. actionē. z reſpōdebat illi. l. ſi. de neg. geſt. q: ſpāliſ ibi fuit. pbibitio. + Sz cer te miror: de hac opinione: cū videat ler expediſſe ta q̄ etiaz vtilē denegat expreſſe: vt. ff. c. ſi p te. z ff. de eden. l. i. §. cauſa.

c Mandati actionez. Pro precio dato. vt. ff. de in rem ver. ſi fundum.

d Emeret. Eſt añt illa ratio: q: maior ſumme minor inest vt h. z. ff. de vſ. ob. l. i. §. i. z. l. iter, ſti pulātē. §. i. z. ff. de arbi. diez. §. ſi ples, Additio. Et bec vā vbi negociuz q̄ mādat reſpicit dam nū p vtilitatē mādātis vel mādatarij. ſec' ſi ter tiū tm: q: nō p̄t ēe āplius ri nec reſtrigi tā p odio ſum. vt in ca. cui non ſa cerdotali. de preben. in vi. Joan. ſa.

e Recte. nam ſi non re cte nō eſt neceſſe reuoca ri. vt. §. eo. §. illud.

f Euaneſcit. Spāle eſt mādato vt ſic facile re uocet p volūtatē vnius partis tm. in alijs cāſ ſcribus nō ſic. vt. C. de ac. z obli. ſicut ſ̄ eſt Ioia buic. Et eſt rō: q: hic nō ſtatim intereſt z ideo nō ſtatim bincinde nas ſcitur obligatio q̄ er intereſſe dat. vt. ff. c. ſi pcuratoꝛe. §. mādati actio. z facit ad hūc. §. ff. de iuriſ. om. iudi. z q. z. ff. de mino. q: ſi minor. §. ſceuola. z. C. de repu. her. l. ſi. z. ff. de rit. nup. l. plerīq.

g Ité ſi adhuc integro. Sed vſq; quo ōr integrum: Rñ. ſi mandata fuit emptio donec arras dederit vel alis ſe emptor obligauerit. z idē in ſimilibus. Et (vt ȝ dicuius accipias) ſi tā ceperit intereſſe mādatarij nō eſt res integra: alis ſic. Alr. ff. c. ſi pcur at oc. §. mādati. Si vō nō eſt res integra nō finit mādatū niſi in iudicio. vt. ff. de iudi. z ē ſcribus. §. ſi. + Sz q̄d. pdeſt ſi nō finit mādatū r e nō integra: Rñ. q: p heređē cepta negociata debent cōſummari. ff. pro ſocio. l. ſi. licet noua inducia re neceſſe nō ſit. vt. ff. de neg. geſt. nā z ſeruius. §. ſi viuo z. ff. pro ſocio. heres ſocij. q̄ nō eſt re integra: z cum nullum ceptum ſit.

h Alioquin. i. ſi non poſſes agere. Accur.

i Cōſobabilis ignorantia. que eſt in facto alieno: vt hic. z. ff. c. idēq; §. pcnul. als non eſt. pbabilis. vt. ff. ad velle. q̄ p. z. C. de reſcin. vēdi. quiſquis. z. ff. de cōſi. cdic. l. i. §. cauſa.

k Alſerret. quod eſſe non debet.

l Et huic. ſcilicet proximo caſui.

m Liberto. primo diſpenſatoꝛi z ſerno. Accur.

n Liberari eos. facit. ff. ſi cer. pe. eius qui in prouincia. et. C. de ſolu. mandatū + non debet excedere fines mandati: vt ccce ſi quis vſq; ad centum aureos mādauerit tibi vt fundum emeres: vel vt pro titio ſponderes: neq; pluris eme re debes: neq; in amplioꝛē pecuniā fideiubere: alioquin non ba bebis cum eo mandati[b] actionē. Adeo quidem vt Sabino z caſſio placuerit: etiam ſi vſq; ad centuz aureos cū eo agere volueris inutiliter te acturum. Sed diuerſe ſchole auctoꝛes recte vſq; ad cen tum aureos te acturuz criſtimāt: que ſnia ſane benigniorē eſt. Q: ſi minoris emeris habebis ſcz cum eo mandati[c] actionem: quoniaz qui mandat vt ſibi centum aureo rum fundus emeretur / is vtiq; mandaſſe intelligitur / vt mino ris (ſi poſſit) emeretur[d].

Mandatum re integra poteſt reuocari: z re integra finit morte: ſuccurritur tñ ei q ignoꝛauit mādatum reuocatum. Arcinus.

Recte[e] quoq; mandatum cōtractū ſi dum adhuc integra res ſit reuocatum fuerit euaneſcit[f].

Item ſi adhuc integro[g] mādato mors alterutrius interueniat id eſt vel eius qui mandauerit vel illius qui mandatum ſuſceperit ſoluitur mādatum. Sed vtilitatis cauſa receptū eſt: vt ſi eo mortuo qui tibi mādauerat: tu ignoꝛans cū deceſſiſſe executus fueris mādatum: poſſe te agere mandati actione: alioquin[h] iuſta z pbabilis[i] ignoꝛantia tibi damnū afferret[k]. Et huic[l] ſimile eſt q̄d placuit ſi debitoꝛes manumiſſo diſpenſatoꝛe titij per ignoꝛantiā liberto[m] ſoluerint liberari eos[n]. cū alioquin ſtricta iuris ratione nō poſſent liberari[o]: quia alij ſoluiſſent q̄ cui ſoluere debuerint.

Mandatum poteſt ab initio nō acceptari: ſed poſtq̄ eſt ſuſceptum debet executioni mandari niſi ex iuſta cauſa z congruo tempoꝛe recuſetur. hoc dicit Are.

Mandatū nō ſuſcipere cuilibet liberū eſt: ſuſceptum autē cōſummādum eſt. aut q̄primū[p] renūciandum eſt vt per ſemctipſuz aut per alium candē rem mendatoꝛi exequatur. nam niſi ita renuncietur vt integra cauſa mandatoꝛi reſeruetur eādem rem explicandi: nihilominus mādati actio locum habet: niſi iuſta cauſa[q] interceſſerit: aut non renunciandi: aut intempeſtiue renunciandi.

Se ſummat.

Mandatum z in dicm differri z ſub conditione fieri poteſt.

Mandatū ōz eſſe gratuitum alſ tr̄ſit in aliū ꝺtractū. Are.

In ſumma[r] ſciendum eſt mādatum (niſi gratuitum ſit) in aliā formam negocij[s] cadere: nā mercede[t] conſtituta incipit locatio et conductio eſſe. et (vt generaliter diximus) quibus cāſib[u] ſine mercede ſuſcepto officio mādati ſiue depoſiti contrahitur negocium: his cāſibus interueniente mercede[v] locatio z conductio intelligitur contrahi. Et ideo ſi fulloni[x] policrida curandaue quis dederit veſtimenta aut ſarcinatoꝛi ſarcienda: nulla mercede conſtituta neq; promiſſa: mandati competit actio[y].

De obligationib[z] q̄ ex quaſi cōtractu naſcūtur. Titu. xxviij.

Valet argumentum a ſufficiēti partiū enumeratione. Aretin[a].

vel volente ſatisfacere rit. In pcuratore aut ad negocia ſufficit fecit ſe ſpōrare ta neceſſaria: pura ſine qb' ſine pale negocio cū expectatiō poteſt ange.

Salariū ſi terueniēs i mandato an perpoſit et qua actione.

+ Quo caſu nō habet etiam vtilē: niſi t cauſa pro z neceſſario: puta alendo libe ros vel fa cīendo id q̄ dēbit ad cōnerationem vel cuaſo; d nem pſone/ ſeu infamie mandātio: vt p Jo. fa. z ang. hic.

+ Poteſt tñ officio iudicis peti ſi cut q̄ſi mūlo mō fuit p̄ miſſum dūmodo nō ſ̄ ſtet q̄ ſine p faris verbis gratis ſuſſet pariter. ange.

Mādatū facilius reuocaſ q̄ alij Jctus

Mādatū q̄diu dicitur integrū.

+ Tu dic q: in mādata iuriſdictiōe res deſinit eſſe integra etiam p ſolā citatiōne. Jn mandato ꝺo p̄curatoꝛi ad iudicia ſi ſit actoris per lit. pte. ſi rei ſuffic q: dño p eo ſciente

Fullo. Sarcinatoꝛ.

Continuatio.

o Nō poſſent liberari. niſi in caſib'. vt. J. q. mo. tol. obli. i pn. dicem'.

p Primum. ſcilicet poteſt fieri.

q Juſta cauſa. puta caſus fortuitus. nā de dolo tenetur z lata culpa

z leui z leuiſſima. ſm. B. z Jo. vt. C. eo. l. in re mādata. z. l. a pcuratoꝛe. Alij dicūt de leuiſſima mādatarij nō teneri/ ſz de dolo tm q̄ ſa tīs mādātis fit. vel de lata culpa quando vtrinq; ex gratia inſtar alioꝝ ꝺtractuū. vt. ff. de re. iu. cōtractus. Sz primū vi detur verius cū hic Jctus mītū diſcrepet ab alijs contractibus. Additio. Tu dic q: de lata/ leui/ vl leuiſſima culpa cateꝛnus tenet ōtenus id q̄ venit in mādato exactā vel exactiſſimā requirit diligentiam. Ange.

r Jn ſumma. Jdē bre uiter ammodo hunc titulum expediamus.

s Negocij. id eſt Jct'.

t Mercede. ſ. vt merce de: vt quia alſ non erat paritur' mādato. ſi aūt alſ pariturus erat p cōſtituatur aliq̄ ſalariuz gra remunerādi/ nō minus erit mādatū. vt. ff. c. ſi remunerandi. i. fi. Et ad buſ' rei euidētia dō ſtingue. q: aut eſt i certū re z genere: puta ſi dicā tibi Bene retribuā tibi hoc ſeruitiū: vl recognoſcā. z tūc nō pōt peti q̄ q̄. vt. C. eo. ſalariū. z. ff. c. q: mutuā. §. ſalariū. # Aut certū genere: licet incertuz ſpecie. vt dabis mihi equum vel par veſtimentoꝝ. z tunc poteſt dici q̄ valeat conuētio ſalarij cū nō ſit pro ſus incertum. (vt. ff. eo. ſi pro fideiuſſore. ſecus in bis que pondere vel numero cōſtituunt: vt. ff. de lega. i. l. ſi hominez.) Si autem certum omnino: tunc aut ſtipulatioꝛ nē promittitur / et tunc certi ꝺdictione petitur. Si autez ſine ſtipulatione z incōtinēti ante mādatum vel poſt petitur

u Jnterueniente mercede. ſcz in pecunia numerata: vt diximus. §. loca. in pn. Item bec regula generalis eſt vera: niſi ſit talis perſona que non conſueuerat locare operas ſuas vel res talis: que non cōſueuerat locari: tunc enim non locati ſed p̄ſcriptis verbis agitur. vt. ff. de p̄ſcrip. verb. ſi tibi. z. l. naturalis. §. at cum do.

x Fulloni. Fullo eſt q̄ lauat z tingit pannos/ z etiā polit elenādo ſuo perſtua. Sed ſarcinatoꝛ ecōtra q̄ ſarcit z addit vbi eſt ſciſſum veſtimētū vel pannus z cōſuit. vnde z ōz. Jſte habet ſarcinatecta: q: cuz eſſent fracta ſunt reparata et gbuſdā adiunctionibus: vt. ff. de vſufruc. ba ctenus. Et dicit ſarcinatoꝛ a ſarcina. z ſignificat ꝓprie eū q̄ plurium veſtimū ſumit. Aliquando etiam pro ſutoꝛe accipitur: vt hic.

y Actio. immo videtur p̄ſcriptis verbis competere. vt. §. loca. §. i. Solu. vt ibi.

z De obligationibus que ex quaſi contractu naſcunt. Rubrice iſtius ꝓtinuatio ſumit ex. §. ſequēs. §. in ti. de obliga. vbi ōz obligationum quedam ſunt ex contractu/ quedaz ex quaſi contractu. z. Et q: dictū eſt. §. de obligationibus ex contractu ſequit de obligationibus ex quaſi contractu: z etiam hic continuatur in tertu. Are.

Poſt genera.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Diuisio.

POst genera. ¶ Totius iste tit. diuidit principaliter in duas partes. Primo ponit continuationē rubrice de quo est tractaturus. Scdo illud per exēpla declarat. Scda ibi: sigif cũ quis. ¶ Casus. Iste titu. continuat Justi. cũ precedētibus ita dicens q̃ post genera contractuũ enumerata dispiciendum est de quibusdã contractibus siue obligationibus que ex cõtractu ꝓprie nasciũtur q̃tamē nõ oriunt ex maleficio nec ex ꝯsi male ficio supple per totũ tit. istum vt bona sit illatio: nec ex cõtractu: vt dictus est in prin. Relinquit ergo q̃ ex ꝯsi contractu nascunt. vnde de hmõi contractib' siue obligationibus notat dns Justini. plura exẽpla. r est primũ exẽplũ tale. Aliqs gessit negocia absentis aliqui' sine mandato. ex ista gestione nascunt due actiones. i. nasci pñt. Si enim bene gesserit negocia absentis dat sibi actio neg. gest. cõtraria cõtra eũ cui' negocia gessit actio gerẽtẽ. Sed dñe q̃ est differẽtia inter has duas actiões: r dicit q̃ quo ad effectũ nulla est differentia: ꝫ subtilitate iuris tã lis est differẽtia q̃ actio illa q̃ dat dño cõtra gerẽtẽ vocat directa. illa aũt q̃ dat gestori cõtra dñm vocat ꝓtia vt dictũ est. et nascunt iste due actiões: vt. s. dictũ est q̃si aliquis ꝑte r sine mãdato accedit ad negocia alteri' gerẽda: qr vtputa absentẽ. et si ea bene r vtiliter gerit habet eũ cui' negocia gerit: r ignorãtẽ r inuitũ sibi obligatũ. r hoc maxime vtilitatis causa factũ fuit hoc iuste institutũ ꝙs negociator q̃ subita festinatiõe cõpellũtur absẽte nulli demãdata negociorũ suorũ gestione desereta relinqueretur. qõ ꝛtingeret nisi hmõi actiões negociorũ gestoriũ' darent. Nullus em̃ sine mãdato accederet ad negocia aliena gerẽda si de eo qõ impẽditet ad aliud recuperãdũ nullã haberet actionẽ. Jn ꝓmissis. sic aũt. casus est tali. Supza dictũ est q̃ille q̃ sine mãdato vtiliter gessit negocia absẽtis: si aliqd de suo ipẽdit poterit illud recupare p̃ actionẽ neg. gest. ꝯtra eodẽ modo r ecõuerso. s. si male habuerit se gestor i gerẽdo negocia absentis. dño tenerẽt actiõe ne. gest. directa. r hac rõne ad reddẽdas rões administrãtionis sue tenẽt gestor: ꝑstare exactã diligẽtiã: r nõ sufficit q̃ talẽ diligẽtiã adhibeat qualẽ in reb' suis solet. r b est verũ si aliq' diligẽtior eo accessisset ad negocia illa gerẽda ti ipse ea nõ gessisset. b. d. Frã.

a ¶ Genera. id est manieres vel diuersitates cõtractuum. vt. s. de obli. ꝙ. finali. vsq; huc.

b ¶ Ex maleficio. subaudi vel quasi vt sit bona argumentatio, sic. ꝙ. de obli. que ex quasi male. in prin.

c ¶ Jgitur. q. de bis obligationibus que ex quasi contractu sunt dicere debemus: incipiam' de hac que ex sola ꝙuenit amicitia. vt. ꝙ. eo. ꝙ.

d ¶ Ultro citroq;. i. hinc inde possibile est eas nasci. nã ex vna parte tñ quãdoq; agitur: vt si alterius nõ interfit: sed sua tantũ. Additio. Nota verba legalia onerare inhabilitatẽ r potentiam licet semper signifi care non possint. vt no. s. de iusti. r iur. in prin. ꝛm Chriſtofo.

e ¶ Negocioꝝ aũt gestori. Licet etiã vnũ negocii sit gestũ. ff. de ne. gest. l. iũ. ꝙ. negocia. sic. ꝙ. vi bo. rap. in ꝓn. r. ff. vi bo. rap. l. ij. ꝙ. qõ ait prætor.

f ¶ Sine mandato. sc̃z eius cuius negocia gesserit. et sic soluitur. C. de nego. gest. si mandatum.

Negociorꝝ gestor cer tis in casibus bonã re petit quod impendit.

g Jdeꝫ. l. vt repetat quod impendit: nisi denunciatio inhibeat. vt. C. eo. l. fi. vel paterna affectio. vt. C. eo. si paterno. r. l. quod in ꝓuẽ. et. ff. eo. is qui. Vel obsequium puod est si libertus patroni negocia gerat. vt. C. eo. l. officio. Vbi em̃ casibus nil repetitur alioquin quandoq; repetitur, inquantum locupletior est vt dicemus. ꝙ. ꝓpri.

b ¶ Deseruerentur negocia. qõ in multis noceret. vt. ff. eo. l. j. Accur.

1 ¶ Nullam. cum neminem sit verisimile suam pecuniã iactare vel effundere. vt. ff. de ꝓba. cum de indebito. ꝙ. i.

k ¶ Obligatũ. f. insolidũ. dũmodo sit vtiliter ceptũ negociũ: licet diuersus exitus sit secutus. vt. ff. e. sed an vltro. ꝙ. i. Jn casib' tñ nõ tenẽt insolidũ: vt si pupillus est cui' negocia sunt gesta. Jtẽ si animo deprædi gessit. vt. ff. eo. si pupilli. ij. rñ. et. ꝙ. si qs negocia mea. Jtẽ r si ad nouanegocia gerẽda accessit. vt ff. eo. si qs negocia. Jtẽ si pacto boc actũ est: vt. C. eo. negociũ. Jtẽ r si fuit i culpa gerẽs: vt. ff. e. l. fine hereditaria. Jtẽ si fuit in mora. vt. ff. de leg. j. cum res. ꝙ. fi. Additio. Et est ratio: qr in oib' istis casibus gerens tenẽt etiã de casu fortuito/r i eis sufficit esse certũ vtiliter: nisi vtilitas perduret. vt no. glo. in. l. negocia. in vbo interdum. ff. de neg. gest. Angelus.

l ¶ Ad exactissimã. Not. gestorem interdũ de dolo solo r lata culpa teneri: vt hic ad deserta negocia accessit. ff. de neg. gest. l. iũ. ꝙ. interdũ. ¶ Mich. de dolo lata culpa r leni: et hoc regulariter. vt. C. eo. tutori. et. ff. e. l. si pupilli. ꝙ. fi. Quãdoq; de leuissima: vt qñ ali' diligẽtius volebat administrare: vt hic ꝺz. et. ff. e. si pupilli. ꝙ. videamus. ¶ Quãdoq; de casu: vt in bis casib' vbi agitur in quantũ dñs locupletior est: vt modo. ꝙ. diximus in eo. ꝙ. Accur. Additio. Et hec vera in gestis. de neglectis autẽ tenẽt: siue gerere incepit et postea dimisit: siue nõ incepit dũmodo a principio ꝛia gesturus accesserit. Jdẽ si nõ vt omnia

Negocioꝝ gestor de quo tenẽt.

gesturus si alius diligens erat gesturus. als secus. Ange.

¶ Tutores ꝛ. ¶ Casus. Viso vno exẽplo de obligationibus q̃ ex ꝙsi Jctu nascunt: videndũ est de alio. Nõ solũ em̃ gestores negociorũ tenẽtur sine mãdato ꝙsi ex Jctu: verũetiã tutores q̃ tutele officio tenẽt ex quasi Jctu obligant. Nullũ em̃ negociũ inter pupillũ r tutorẽ gerit: ꝫ qr nõ tenẽt ex Jctu nec ex maleficio: vel quasi supple ex quasi Jctu teneri videt: r nascunt actiões bincinde. Ex ista em̃ obligatiõe nascitur actio directa pupillo contra tutorem. Contra vo nascit tutori contra pupillũ ad petendũ si aliqd impẽdat de suo in negociꝭ pupilli: aut si aliqd est ei adhibituri: vt si ꝓ pupillo alteri fuit obligatus. b. d. Fran.

m ¶ Tutores. ꝙ. quõdam. nam q̃diu est tutor: non oritur obligatio. vt ff. de tu. r ra. di. si tutor. ꝙ. fi. r. l. sed non dantur. Also.

n ¶ Ex maleficio. subaudi vel quasi vt bona sit illatio. Accur.

o ¶ Actionem. ꝙ. directã. tenetur etiã aliꝭ actionib' tutor: vt diximus. ꝙ. de attl. tu. ꝙ. fi. Et ita babes boc. ꝙ. actionẽ tutele directã et ꝛtã esse ex quasi cõtractu. Quid de actiõe. p. tutele: R. fi. idẽ: cũ ad instar actionis tutele sit inducta. vt. ff. de eo qui ꝓ tu. neg. gel. l. j. ꝙ. ꝓ tutore.

Actio ꝓ tutele directa et ꝛtia est ex quasi ꝛtractu.

p ¶ Contrariam. Quam finita tutela demũ intendit vt modo diximus de directa. vt. ff. de contra. acti. tu. l. j. ꝙ. finito. Accur.

q ¶ Obligatus. vnde abstuturum est q̃ perinde est ac si iam abesset: vt ff. de neg. gest. l. ij. in fi. r. l. si quis mandato. in fi.

¶ Item si inter aliquos ꝛc. ¶ Casus. Vidistis iam duo exẽpla de obligationibus que ex quasi contractu nascunt: modo ponit bic dñs Justini. tertium exẽplum dicens. Si inter aliquos fuerit res aliqua cõsis sine societate. aut q̃ eis pariter fuerit legata vel donata: si vnus eorũ alteri teneatur iudicio cõmuni diuidũdo. r hoc valet q̃ alter solus in re cõi fecerit impẽsas: vel q̃ ipse solus fructus et ea receppit: tũc nõ intelligit ꝓprie obligatus ex cõtractu: eo ꝙ nihil inter se contraxerint. Sed qñ ex maleficio vel quasi supple non tenetur ex quasi contractu teneri videtur. Jdem iuris videtur de eo qui coberedi ꝓ suo obligatur: vel q̃ coberes in re cõi fecerit impẽsas necessarias: vel quia ipse solus fructus perceperit: cũ enim inter se non contraxerunt nec ex maleficio sit obligatus vel quasi ideo ex quasi contractu videtur. b. d. Fran.

ANDREW HUEYA 2010

Error: an impediat diū trāſlationē.

✝ Et ſic ꝫ ſupponit q nō cōi diuiſione : qđ ē falſum p.l. ff. cōi diuid. Ygit dicit ter. ſine ſocietate qz alſ eēt ſcr z non ſit qđ quo bic itēdit. An aūt expenſe per vnū ex fratribus facte debeāt fibi poſtea in diuiſione i mutuari vide Jo.fa.bic.

a ¶ Sine ſocietate. tūc eſſi agerēt p ſocio ꝫ ſcz ſi effet ſocietas. Aūdēt eſſi ep̄ac. Sed nic q nō eſt ſocietas vera/ ſz qđā incidēs. nā vera ꝺbitur cō ſenſu. vt.ſ.de obli.et ꝑfenſu. in ꝑn. Dec aūt pter ſpem: vt in boc.ſ.ſi.

b ¶ Socius cius. i. cōſors eius: imp̄ꝓprie eſſi ponitur vt mō ꝺximus.

c ¶ Ex maleficio. ſubaudi vel quaſi vt ſit bona illatio. vt.ſ.e.in ꝑn.z facit ad bunc.ſ.ff.fami. berci. beredes. ſ. nō tantum. in fi. ſ.z.ff.cōi diui. l.ij. in fi. reſpō. z.ff. p ſocio. vt ſi p̄o ſocio. et.l. actione. ſ. ſi poſt diſtracti. Accur. ¶ Jdē iuris. non p oia: qz ſupiori. ſ. cōi iniuriādo ꝓ reb̄ ſingularib̄ cōpes tit: bic aūt ad vnīuerſita tē. vt.ſ. pri. z.ff. p ſo. l. p ſocio arbiter. Jtē ſupius pluries intendi pōt: bec aūt ſemel tantū. vt.ff. fami. bercil. l. ſi filia. ſ. fami lie. z.C. fami. berci. l. ij.

e ¶ Et bis cauſis. quas ſuperiori. ſ. ꝺximus.

¶ Heres q̄s ꝛc. ¶ Cauſus Jn pri. ſ. dictum eſt heres ſi ſit cohereꝺi obli gatus ex cauſis ſupradictis: ſcz ſi fructus ſi cō munis ſolus p̄ceperit: vt ſi coheres ſuus in re cō munē impēſas fecerit nec ceſſarias: q: tūc ex quaſi contractu intelligit obligatio contracta. Sed qđ ꝺcetis de herede q obligat/ eſt legatario obligatur ne ex quaſi cōtractu: Et rñ. ꝺſis Juſti. ꝺcens q̄ ex cōtractu nō eſt obligatus legatario eo ꝙ nullum negociū geſſit legatarius cū herede: neq; cuz defuncto: nec ex maleficio: nec ex quaſi ſupple quare intelligitur obligatus ex quaſi contractu. b.ꝺ. Fran.

f ¶ Ex maleficio. ſubaudi vel quaſi.

Rei vendi g catio q̄ datur legata rijs nō eſt ex q̄ſi Sctus

¶ Intelligit. ſcz actione et teſtāmēto. vt.ſ. de l. ſi.nfa. Reivēdicatio aūt q̄ dat vni eo. ſ. ꝺz. nūqđ eſt ex q̄ſi Sctu: Rñ. nō puto: q: nō eſt obligatio. vñ nō ꝺz ꝺici ex Sctu vel q̄ſi. vt.ſ. de act. ſ. i. Jdē ſcz q̄ in rei vēdi catione. vbi nō ꝺcebat ꝺcaria dico: qz ſltr legatarijs ꝺaf. vt. C. cōia de le. l. j. ain. ꝺ. ſ. nfa. ſ. de le.

Jmmo differunt: q: rei vēdi. nul la ꝑcedente obligatio eſt ſolūtio cui ſatisfyp̄ thecaria ex cōuētione. z ꝓpp̄ob ſonalē eſſeuel fuiſſe: ideo l ea ꝺicidem q̄ſi in actiōe ex teſtamento ſm Jo. fa. z ang. ſ. b.

¶ Sed vñ naſcit hic q̄ſi Sct/ vel vñ onꝰ actio ex teſtamēto: R. ꝺebitū ꝺebeāt heres q̄ſi Sctus ꝺcit. vt.ff. qui. ex cau. in poſ. eatur. apud iulianū. ſ. fi. z. l. ſeq. Jtē qđ de petitione heredi tatis: Rñ. z hec eſt er q̄ſi Sctu: cū is non ꝺcrit q̄ poſſidet. p hereditē p poſſeſſio: nec etiā ꝺeligt vel q̄ſi. vñ ſeqtur er argumētis q̄ ſiunt in B titulo q̄ ſit er q̄ſi Sctu. Jtē qđ de actione ſimili regūdo: Rñ. idē: qz et illa habet ſilitudines multas cū actione familie herciſcūde z cōi diuiꝺūdo: z cū petit one hereditatis: vt.ſ. de act. ſ. quedā. z.ff. de pe. here. ſi bonefidei. ſ. petitor aūt hereditat'. z. l. ſ z ſi lege. ſ. petitio hereditatis.

¶ Item is cui quis. ¶ Cauſus. Jā habuiſtis multa erēpla de obli. que ſūt er quaſi Sctu. Adhuc reſtat vnū erēplum veluti ſi qs credēs ſe ꝺe bere titio centū cū in veritate ſibi in nullo teneretur per errorē ſoluerit indebitū ꝺb titiū: cui iſta. c. ſoluunt indebita obligatiō z nō er ꝛtractu ꝓprie: immo videt magis er ꝺiſtractu obligar'. Dicitur er ꝺiſtractu: qz q̄ ſoluendi animo pecuniā ꝺat potius ea ꝺare videt vt ꝺiſtrahat q̄ vt cōtrahat. nec er maleficio eſt obligatus: vel quaſi ſupple: qz per ꝺiuiſionē illā. ſ. de obligationib̄. ſ. ſequens diuiſio. apparet q̄ er quaſi contractu obligatus eſt. vnde iſte qui indebitum accepit perinde obligatur ac ſi mutuū ei ꝺaretur. et boc verum eſt quantū ad effectū obligandi/ non quantū ad nomē obligationis vel actionis. b.ꝺ. Fran.

b ¶ Debere videtur. Nā eo ipſo q̄ ſoluit aliqd negociū ꝺbere videtur. vt.ff. de condi. inde. ſi in area. Cū ergo ſit er q̄ſi Sctu ad qđ ponitur bec cōdictio indebiti inter actiōes ſiue obligationes er Sctu. ſ. qui. mo. re cōtra. obli. ſ. j. que eſt buic cōtra: Rñ. vt ibi in ſ. ſ. ꝺirimus. Additio. Rñde q̄ ideo bec cōdictio indebiti fuit oppoſita inter obli. ex cōtra būtur: nō q: ꝺicant, puenire ex Sctu: ſed q: nō pōt ſine re ſuſtētari: ibi igitur poſita fuit vt eius ſubſtantia ꝺenotet: bec aūt etiā poſita fuit vt eius inſinuetur origo: qz er quaſi contractu trahit originē. Ebtitio.

Locuples tari nēo ꝺz cuz aliena iactura.

¶ Supra ꝺirimus. vt.ſ. qui. mo. re contrahi. obli. ſ. ix quoq;. Accur.

b ¶ Obligat. ſ. benignitate inſpecta q̄ pualet. vt. C. de iudi. placuit. naz nemo ꝺz locupletari cū aliena iactura. vt.ff. de condi. inde. l. nā vera.

¶ Condictione. ſ. indebiti: z ita trāſit ꝺiū in accipientē. als ēt condictio nulla ꝺaret niſi ꝺ furē. vt.ff. vſufru. quēadmo. ca. l. fi. Sed cōtra. ff. de acqui. re. ꝺo. ſi ꝑcurator. Soln. multū intereſt an error: ſit in obligatione: an in re. primo caſu tranſit ꝺominium: vt bic ꝺicitur et cōdictio oritur. ſecundo vero nec tranſit ꝺominium nec oritur actio. vnde agēs exceptione repellitur. vt.ff. man. ſeruum titū. Accur.

¶ Er quibuſdā. ¶ Cauſus. ſ. iſte nō eſt ꝓprie pertines ad titulū iſtū: ſed ponitur bic gra vberioris doctrine ad priorē matēriā de indebito. z pone cauſum ſic. Supra ꝺictū eſt q̄ ſi aliqs ſoluit alicui indebitū per errorē q̄ ille qui indebitū recipit ſolnenti obligat ex quaſi cōtractu. z iſte qui ſoluit a recipiente pecuniaz illā repetere poteſt. Eliquādo tñ in aliqbus caſib̄ nō eſt ita: veluti ſi qs ſoluerit indebitus ex cauſa illa q̄ er inficiatione creſcit. Eſt z aliud erē plū in legato relicto: z B verū erat/ ſed nō in omni legato. Quattuor enim olim crāt genera legatorū. ſ. per vendicationem. per ꝺānationē. per ſinēdi modū. per perceptiones. vt.ſ. de leg. ſ. j. Illud aūt tem beneficii p̄p cā creſceret legatū p inficiatiōne ſolūmodo locū habebat in relicto p ꝺānatione. ſed eum vna bodie ſit natura omnū legatorū et etiā fideicōmiſſorū. vt ſ. de leg. ſ. Noſtra aūt cō ſtitutio. z ita non diſtinguit bodie qualiter legetur ſz cui legēt. Si cñ ſa crosan. eccle. vel alijs ve nerabilib̄ locis que religionis vel pietatis intuitu decozātur aliqua legata ſint: bmōi legata per inficiationē creſcunt. z ſi bmōi locis legata indebita ſolnantur non repetuntur. b.ꝺ. vſq; ad finem. Fran.

m ¶ Er quibuſdam. Jſte. ſ. non facit ad bunc titulum: ſed ponitur bic gratia vberioris doctrine ad priorimā materiam de indebito.

n ¶ Quod peterroze. Licet ponat vnū caſum tantū/ in quo ſolutū per errorē indebitū non poteſt repeti: tamen z alij ſer ſunt. Ut ſi ſciēter ſoluit indebitum. nam non habet locū repetitio. vt.ff. de cōdi. indebi. l. i. Item propter ſententiā ſolutum etiam indebitum nō repetitur. vt. C. de condi. inde. l. i. Jtē propter tranſactionem. vt.ff. de condi. indebi. in ſumma. ſ. quidem. z. C. e. l. ij. Jtē ſi iurauit quis bibi ꝺeberi etiā indebitū ꝺeferente aduerſario z fuerit ſolutū non repetitur. vt.ff. de iureiu. nam poſtea. ſ. j. Item quādo ſoluitur in cauſa que per inficiationē creſcit. vt.ff. e. l. z eleganter. ſ. fi. z. C. eo. ca que. z bic, ꝺicitur. Jtē cauſa patis ſolutū indebitum non repetitur. vt.ff. de condi. inde. cum is. ſ. fi mulier. Item ſi eſt ab alio ꝺebitū licet ſit indebitus ab eo qui ꝺedit. vt C. de peti. bere. l. de bereditate. Additio. Jntellige ſi nomine ꝺebitoris ſoluerit als ſecus. l. ſi plene. ſ. j. ff. de condi. inde. Enge.

o ¶ Er lege aquilia. vt ſi ſoluā emendādo ꝺamnū ab alio ꝺatū: quaſi ego ꝺediſſes. videor eis cōſiteri me ꝺānū ꝺediſſe qđ ab alio ꝺatū eſt. # Nā ſi a nullo ꝺatū eſt non impediar repetere ſicut nec mihi p̄cinditur cōfeſſio mea ſi a nullo ꝺatū eſſet ꝺānū. vt.ff. ad. l. aquil. inde ter ratus. ſ. fi. z. l. ſeq. z. ff. de interroga. acti. qui ſeruū. ſ. j. z. ſ. ij. in fi. Sed nūquid bec ſunt vera: ſiue in iure: ſiue in facto erret is q̄ ſoluit: Rñ. ci ler illa. C. eo. tit. ca q̄. nō diſtinguit: nec ego diſtinguā. z eſt ar. ff. vt in poſ. leg. l. j. Sed qđā diſtinxerūt: vt ſi errauit in iure nō repetat. ſi in facto/ repetat. p̄me tamen ſnle ſto. vt.ff. eo. ſed z ſi me putē. Sed cōtra buic. ſ. eſt ff. de condi. inde. z eleganter. ſ. fi. Sol. illa erat penalis a p̄cipio: bec autem er inficiatione: vt bic ꝺicitur. z. ſ. de act. ſ. ſed furti.

p ¶ Item er legato. quod z ipſum per inficiationem creſcit. vt.ſ. de act. ſ. item mirta. Accur.

q ¶ Jn bis legatis. ſ. indebite ſolutis quantū ad ſoluentē: ꝺebitum tamen quantū ab alio vt z modo ꝺirim/ in lege aquilia. z boc ſm quoꝺā. Sed. B. contra: ꝺicit em ſe indebito a quolibet: z ſic ꝺiffert a ſupe riori primo caſu. z eſt ſpeciale in boc legato de quo bic ꝺz. # als aute id eſt in alio legato ꝺiſtinguo. Aut ſoluitur ſcienter indebitū legatum quocūq; modo: z tunc non repetitur. vt.ff. de condi. inde. fideicōmiſſum. Si autem per errorem iuris idem eſt vt non repetatur ſicut ꝺebitum naturaliter ſed ciuiliter indebitū. vt. C. ad. l. fal. l. erroz. niſi ſit minor: q repetit vtroq; caſu per reſtitutionē in integrū. vt. C. ſi aduer. fol. l. ij. Si vero p errorē facti repetit. v. C. de cōdi. inde. fideicōmiſſum.

Vel ꝺicrōne q: vide tur ſoluiſſe ꝓpꝰ ꝺubius ꝑbationis: et eunte ꝺo lū: ex q̄ ſtur gitt qđam ſi cta tranſa ctio q̄ repetitionem impedit.

Per ꝺānationem.

Soluitur per errorē indebitus ſepe repeti non pot.

Ex eſt. nō q: licz ceſſet cā tñdebiti nō ceſſat tñ ꝓtectura pietatis que in pediret repetitionē. l. cum

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

bjis. §. mu-
lier. ff. de cō-
di. ide. Pter-
ris cū nō eu
denter relā-
ctiuō eē: si d
cut dānum
darū nō est
apparere fi
positū. ang.

a ¶ Per damnationem. vt per hec verba damnas esto heres: illum ere
alieno liberare. vt. §. de leg. §. sed et tale.
b ¶ Quicunq. Alis cuiqz.
c ¶ Constitutio. vt. C. cōmu. de leg. l. ij.
d ¶ An olī legatis. i. in olī generib legatorꝫ quoꝝ quattuor erāt ge
nera. vt. §. de leg. §. j.
e ¶ Legatarijs. vt eis so
lutū videbit nō repetat.
f ¶ Religionis. vt mona
sterijs. Accur.
g ¶ Pietatis. Ut hospi
talia et similia q̄ nomina
tur in aut. de non alie. §.
nos igitur. col. ij.
¶ Per quas psonas vo
bis obligatio acquirit.

Continua
tio.

¶ Continua istā rub. vt
bic in nigro. in prin. Di
ctū est. §. de obligationi
bus tā de illis q̄ ℥bunt/
re/ vbis/ iris/ z ꝑsnis: q̄
de alijs. Hūc sequit vide
re per quas personas vo
bis acquirit obligatio.

Diuisio.

Expositis.
¶ Totus iste
tit. diuiditur
in tres ptes.
Prīo ostēdit quō nobis
acgrit per illos q̄ sunt in
totū i dñio vl ptāte nr̄a.
Scdo quō p illos in gb⁹
habemus aliq̄ ius: vl q̄
seruiūt nobis bona fide.
Tertio quō acquirit ꝑ il
los q̄ sunt in dñio nr̄o ꝑ
parte. Scōa ibi: ité per li
beros. Tertia ibi: cōem.
¶ Casus. Dicit iu. q̄ nō
solū ꝑ nosmetipsos nob
acgritur aliq̄d: sed etiā ꝑ
eos q̄ sin potestate habe
mus: veluti ꝑ seruos ac
filios nros. ſz dñe est ne
differentia inter illud qō
acgrit alicui ꝑ seruū z il
lud qō acgrit alicui per
filiuꝫ: z rīn. q̄ sic. Qō enī
er obligatiōe aliqua per
filiū meuꝫ mihi acgrit il
lud mihi acquiritur quo
ad vsumfruc. Filio autē
quo ad ꝓpietates. C. de
bo. q̄ li. l. ñ. z boc verū est
nisi obligatio fuerit er castrēsi pecu. vel q̄si. tūc enī nec quo ad vsumfr.
nec quo ad ꝓpietatē patri acquirit qō er tali obligatiōe filio debēt.
Er oī enī causa adu ētitia acquirit ꝓpietas rei filio ꝑ obligationē in
plonā filij factā: z vsufru. patri: z cōpetit etiā actio ꝑi: z nō filio. b. d.
b ¶ Que. f. obligationes. Sed qd differt bic ti. a superiori. §. q̄s plo.
no. acqui: R̄n. ille dicit de reb⁹ acquirēdis bic autē de obligatione vt
ibi dirim⁹. Ité qd differt iste ab alio. §. de sti. fer. cū ibi de obligatione
dicatur: R̄n. ille specialis est in obligationib⁹ quesitis ꝑ stipulationē:
bic autē in oī genere obligationū loquitur acqrēdo ꝑ filiū vel ꝑ seruū:
ꝓterea ꝑ si sint er castrēsi pecunio vel quasi gbus casib⁹ nec ad ꝓprie
tatēnec ad vsumfructū patri acgrit. vt. C. de bo. q̄ libe. cū oporter. §. ij.
i ¶ Et tamē. als est attamen. als vt q̄. z bic similiter subaudiit tamen.
k ¶ Acgritur. nisi ab alio possideatur seruus: q̄ possessiōi nec dominiū
nec possessiōne q̄rit ñ nō er re eius cōparauit vel er opera ſua: nec do
mino si er re bonefidei possessoris vel opera acquisiuit q̄ eum nō pos
sidet. vt. ff. de acqui. re. do. si seruus. j. rīn. z. l. homo liber. §. fi.
l ¶ Scōm imaginem. q. d. fiat bec diuisio imaginarie z intellectualiter.
nā visibili ſiert nō pōt. cū sint incorpalia q̄ non diuidunt. vt. ff. de acq.
re. do. seruꝫ. §. incorpales. z. §. de re. corpo. z incor. j. rīn. z. §. devsufr. i pn.
m ¶ Constitutio. vt. C. de bo. que libe. l. fi. §. vbi autem.
Filiosami
lias oli. v.
actiōs cō
petēt ꝛa
tiōe ꝓprie
tatis quaꝫ
tamē non
exercebat.
n ¶ Actionē. Ꝓpietas tū ipsi actionis est filij: vt bic & z ℞ obtinet
bodie in oīb⁹ adu ētitijs. Sed olim tñ. v. actiones filiofa. cōpetebant
rōne ꝓprietatis vt inturiarū. q̄ vi aut clā: depositi: cōmodati: z actio
nes in factū. vt. ff. de ac. z ob. filiusfamilias. z. l. in factū. bas tū ꝑi erers
cebat vel fiꝰ ꝑcurator nō filiꝰ. vt. ff. de iniur. ſz si vmꝰ. §. ait ꝑto. z. §. fi
lio. z. l. ꝑr. in fi. nisi ꝑ abesset. vt. ff. de iudi. si longius. §. j. q̄ etiā in mu
tuo erat. vt. ff. si cer. pe. cū filiꝰ. Sed bodie er oī cā adu ētitia acgrit ipsi
filio ꝓprietas vt ℞ z. Additio. Dic ynde cūq; dicte actiōes i factū de
scēdūt vel edictis ꝑtoꝝ: vel er interdictis. z est rō. q: ꝑtor vsus est eqta
te: z illa tm̄ moꝝ et in illis nō tm̄ q̄rit patri qñ aliq̄d nō remanet penes
filiū. vt. l. j. cū ibi no. C. qui admit. ad bo. pos. g̃ nō est mirū si oēs actio
nes in factum filiofa. cōpetebāt. z ita dicit Bar. in. o. l. in factū. Ang.
o ¶ Diuisionē. Quam diuisionē longum esset bic dicere: sed dicit ple
ne per ordines in dicta. l.
C. de bo. que libe. l. fi.
¶ Ité ꝑ liberos boies.
¶ Casus. Nō solū ꝑ filios nros et ſuos nobis
acgrit: sed etiā ꝑ liberos
boies: z ſuos alienos q̄s
bo. fide possideamus no
bis aliq̄d acgrit: ſz ℞ itel
lige in duob⁹ casibus. ſ. si
er operis suis aliq̄d acq̄
rāt vt er re nostra: z si ꝑ
seruū illū: quo vſumfru.
habemus. vel vſuz ſim il
la litterā: vt ptz in notu
la er duab⁹ causis nobis
aliquid acquiritur. b. d.
p ¶ Per liberos boies. Liber bo
No. q̄ liber bō q̄nq; bo mo quan
na fide possidetur. vt q̄ doq; bōa
possessor credit ei seruū quandoq;
esse: z ſuū. z q̄nq; mala fi mala fide
de vt q̄ñ credo eū seruꝫ possidet.
esse: z scio meū nō esse: vt
ff. de acq. pos. l. j. §. ſz per
eū. q̄nq; nullo mō possi
dek ꝛ detineak vt q̄ñ scit
libꝝ esse. vt. ff. de acqui.
pos. qui vniuersas. §. j. et
ff. de pba. si quis liberū.
q ¶ Vſumfructū. In qui Seruꝰ vſu
busdā libris ē in ſra ſum fructū querit no
fructu vel vſuz: z ſm ℞ vi bis er re et
dek ꝑ p eū seruū in q̄ ba operis: et
beo vſuz er duab⁹ causis acgrā. Sed ℨ. ff. de vſu r
habi. per ſuū. in ꝑn. So. dicūt qdā illud corrigi.
Vel dic ſm Joā. q̄ illud
vbi er duab⁹ referaꝫ ad
solū vſumfructū: alterū
vero si er re ad vſuariū: z
sic erit in ſra ſuſio sicut
C. de col. illā. z. §. qui da.
tat. pos. §. si quis. Sed in
alijs libris nō ē vl vſum:
z tūc planū est z nullum
est ℨ iuſ. accur. Additio.
Tu dic ſm docto. vſua

¶ Cōmunē seruū. ¶ Casus. Supra dictū est q̄ ꝑ seruos nros acquiri
mus: ſz nunqd ꝑ seruū cōem possum⁹ nobis acgrere. z rīn. q̄ ꝑ seruū cō
munē dño acquirit q̄ō intelligo z sic dicēdo dñis meis dare ꝑdes fit
stipulatio z ꝓpria noia in stipulatiōe inserēdo. Tunc enī ꝑ virilibus
portionib⁹ dñis acquiret: z hoc verū est nisi noiatim vni eoꝝ rē ꝑtiꝰ
lat⁹ fuerit vel vni tradiderit. Ité q̄ñi a iusti. dñe si vnus dñoꝝ seruo
cōi iusserit q̄ aliq̄d sibi stipulet. ipse aūt seruꝰ alterū cui voluerit acq̄
rere noiauerit in stipulatiōe cui acq̄retur ꝑ stipulationē illā. z rīn. q̄ ci
q̄ iusſit et nō ei qui noiauit: sic ponūt multi casum in isto vlti. rīsō. Si
si vni. z sic vult glosa ordinaria q̄ vta ponat. ſz dñs Guido dicit q̄ iste
nō est casus istius vſi. q̄ ꝑ veritatē contineat. iste enī est casus q̄e ba
bes. C. per q̄s perso. no. acqui. l. ij. z nō istius rīsi. z boc ꝑt ꝑ boc q̄ dī
cit in fi. isti⁹ verſi. supradicti facta mētio de isto casu. Pōt ergo sic po
ni casus: sed q̄d si vn⁹ ex dñis iusserit seruū cōmunē aliq̄d stipulari cui
acgritur ꝑ stipulationē istā: Et rīn. dī. q̄ licet ante ꝑa buiꝰ libꝛi in tali
casu dubitaret vtrū duob⁹ dominis an iubēti ꝑ stipulationē istā acq
reretur. post tñ cōpositione buiꝰ libri est questio ista expedita. ſ. q̄ iu
benti tantū acquiret: vt. §. dictū est de stipulatione seruoꝝ. §. vlti.
r ¶ Pro dominica. Isti cū. ꝑpria noia eoꝝ stipulationi inserunt: vbi ꝑ
virilibus portionibus acquirit. vt. ff. de stipu. ser. ſi cōmunis seruus.
s ¶ Stipulatus. ſ. simpliciter vel sibi vel domino iubenti vt statim se
quitur. als nullum esset dubium. vt. §. de stipu. ſer. §. pe.
t ¶ Supra dictum est. §. de stipu. ſer. §. penul.
¶ Quibus modis tollitur obligatio. ¶ Visum est. §. de obligatione Continua
inducenda: sequitur videre de obligatione dissoluenda sue tollenda: tio.
quia nihil tam naturale est ꝙ vniꝙodꝙ vinculo quo ligatur dissol
ui posse. l. nihil tam naturale. ff. de reg. iur. b. d. Areti.

¶ Quicunq; Alis cuiqz. Aduentio ꝓprie taſ sili est.

¶ Titus liberos boies.
¶ Casus. Nō solū ꝑ filios nros et ſuos nobis acgrit: sed etiā ꝑ liberos boies: z ſuos alienos q̄s bo. fide possideamus no bis aliq̄d acgrit: ſz ℞ itel lige in duob⁹ casibus. ſ. si er operis suis aliq̄d acq̄ rāt vt er re nostra: z si ꝑ seruū illū: quo vſumfru. habemus. vel vſuz ſim il la litterā: vt ptz in notu la er duab⁹ causis nobis aliquid acquiritur. b. d.

¶ Liberi z serui alieni bona fide possessi z sui vsufructuarij z usuarij acquirunt nobis ex re nostra z ex opera ipsorum. Areti.

¶ Item per liberos ꝓ homines z alienos seruos q̄s bona fide possidetis acquiritur vobis: sed tantum ex duabus causis: id est si q̄d ex operib⁹ suis vel ex re vestra acquirāt. Per cum quoq; seruum in quo vsumfructū vel vſum habetis similiter ex duab⁹ istis causis vobis acquiritur.

¶ Seruus communis acquirit dominis communiter ꝓ portione dñica: nisi vni vel iussu vnius fuit stipulatus. b. d. Areti.

¶ Communem seruum ꝓ dominica parte dominis acquirere certus est: excepto eo quod nominatim vni stipulando: aut per traditionem accipiēdo illi soli acquiri: veluti cum ita stipuleꝰ. Titio dño meo dare spondes? Sed si domini vnius iussu seruus fuerit stipulatus licet antea dubitabatur: tamen post nostram decisionem res expedita est. vt illi tantum acquirat: q̄ hoc ei facere iussit vt supra dictum est.

¶ Quibus modis tollitur obligatio. Titulus. xxx.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Diuisio.

OLlitur. ¶ Totus iste titulus diuidit in quattuor partes. Primo ponitur aliter tollatur obligatio solutione. Scdo qualiter acceptilatione. Tertio qualiter nouatione. Quarta qualiter per quattuor cōsensu. Scda ibi: item per acceptilationē. Tertia ibi: preterea obligatio. Quarta ibi: hoc amplius. ¶ Casus. Scire debetis q obliga. tollit per solutionē eius quod debetur: sed nūquid tollitur obliga. si debitor: solutat aliud q debeat: puta si aſinū dederit p̄o pecunia quā debebat. ꝛ rñ. q sic. dū tamē volēte creditore fiat. Regulariter enim loquēdo inuito creditore aliud p̄o alio solui nō potest. Sic ergo vtiam dictus est solutione eius quod debetur tollitur ois obligatio: sed vtrum est si ipse debitor: solvat quod debet sine alio quo noie debitonis etiaz debitore inuito ꝛ ignorā te. b. d. Ad intellectū gl. signate super illo verbo. Ois obligatio ꝛc. Scire debes q omnis obligatio tollitur solutione ei⁹ quod debetur etiā si fuerit ciuilis tantum. Et ad l. inductam in cōtrariū. ff. de solu. l. qui boiem. ℌ. respon. dñs Iusti. ℌ speciale est ibi q aliud operatur solutio ℌ cre debat solues. ꝛ pone ca. qualiter aliquis solū ciuiliter obligatur. Do. q aliquis mihi. c. numerauit: et ita naturaliter ꝛ ciuiliter sum obligatus. fecit mihi postea pactū de nō petendo. ꝛ ita tollitur obligatio naturalis ꝛ remanet ciuilis. Sed si post illud pactū factū de nō petendo ignorans sibi soluero quod debebā non liberor: a ciui. obliga. per istā solutionē: q: operatur repetitionē. vnde liberationem parere non potest: vt in predicta. l. qui hominem. Item in superioribus dictum est q bene liberatur debitor: solutione eo modo qō babet. Sed nūquid per istam solutionē liberantur fideiussores. Et rñ. q sic. ꝛ econuerso si solvat fideiussor: creditor: q̄s ei debetur liberat principalis debitor. b. d.

a ¶ Tollitur. alis tollitur: alis soluitur. Si tollitur ergo non remaꝛcitur decetero. rt. ff. de so. qui res. ℌ. aream. et de nora. l. si alienos. ꝛ. C. de remiſ. pig. cum er causa. ꝛ. C. de ſen. paſ. ſi debitor. vbi magis ſuſcitat ſolutio eius quod debetur ℌ tollatur. vt. ff. de nora. l. electio. ℌ. fin. Sed ibi equitatis ratione nec ſublata dicitur.

b ¶ Omnis obligatio. Siue re siue verbis/siue litteris/siue cōſenſu. nā de bis. ℌ. dictū est a ti. de obli. ꝙ q̄s huc. Sed nunquid est idem in his que ex malefitio funt vel quaſi. ℜñ. ſic. Item hec ſuntvera ſiue ciuilis et naturalis fuerit obligatio ſimul: ſiue naturalis tantū. vt hic. ꝛ. ff. ad l. fal. ſi pupillus. in pin. Sed nunquid ciuilis tantū tollitur ſolutione eius quod debetur: videtur q̄ non. vt. ff. de ſolu. qui boiem. ℌ. ſi. ꝛ hoc quidā dicunt. Sed contradico. ſi eñ ſciens me debere ciuiliter tātum ſoluam ſicut ecōtra ſi nudo pacto tibi. r. debeam. ꝛ ſoluam cauſa mee fidei implēde quare nō libero: vt. ff. de condi. indebi. l. fideicōmiſſum: Quod autē in dicta. l. qui hominē dicitur: ideo eſt q aliud operabat ſolutio ℌ crederet ſolueno. ſ. repentinē cum errabat credēs ſe teneri naturaliter. nō ergo mirū ſi nō facit quod credebat ſolueno ſez libera tionē. Item eſt cōtra. ad hoc. i. ff. in auf. vt bi qui ob. per. res. ℌ. ſi vero tacuit. col. 11. ℌ. Sol. illud ſpeciale eſt. Itē contra. ff. de ſoln. l. ſi rē meā. Itē contra. ff. de verbo. oblig. iulianus. ℌ. qui fundū. Item cōtra. ff. cōmo. l. iij. ℌ. ij reddita. Sed bis legib⁹ licet fuerit facta ſolutio: nō tamen fuit facta ſicut debuit fieri: vnde p̄o non facta quantū ad hoc babet. p̄o alio. ff. de leg. 1. nō amplius. ℌ. fi. ꝛ. l. ſi domus. ℌ. ſi. ꝛ. iij. ꝛ. ff. de aur. ꝛ ar. le. l. i. ℌ. fi. ꝛ. C. de do. l. ſi q̄s argentū. ff. de ſo. qui boiem. ꝛ. ff. de ver. oblig. l. inter ſtipulantē. ℌ. pe. ꝛ. l. ſi ſeruus. in q̄bus. li. dicitur q̄ liberat quis ſoluēdo aliud p alio. Sed bec ſpecialia ſunt hoc aūt regulare.

c ¶ Conſentiente creditore. Interdum tamen etiam aliud p̄o alio ſoluitur creditori etiam inuito: vt diximus. in auf. de fideiuſ. ℌ. penulti. ꝛ quoſdam er bis notauimus. ℌ. p. ꝛ ℌ.

d ¶ Solutio fiat. patet bic q̄ beneficiū conferturin inuitum. Sed contra. ff. de re. in. l. inuito. Sol. illa regula in priuilegiis loquitur. bic aūt in alijs. Vel dic q̄ nō poteſt directo: poteſt tamen per mediū primaveior cist. ✣ Sed nūquid ecōtra poteſt fieri alij ſolutio inuito creditore: Rñ. non: vt. ff. de noua. l. ſi ſtichum. ℌ. ſi. nili creditori creditonis ſolua: tur. vt. ff. de neg. geſt. ſi liber. vel procuratori creditoris: vel et cui certite rit bere creditor: vel futuro debitori vel ſimilibus perſonis: que enumerantur. ff. de ſo. ſolutam. ꝛ. ff. de pig. ac. ſolutum. ℌ. ſolutam.

e ¶ Interuenerunt. Vt ſunt fideiuſſores: mandatores; et ſponſores. vt ff. de excep. l. omnes. ꝛ. C. de non nu. pe. l. iij.

f ¶ Ipſe ſolus liberatur. ſez fideiuſſor. ꝛ q̄uidē ſoluat nomine ſuo⁹ li beratur ipſo iure. reum autē liberat per exceptionē. vt. ff. man. ſi gs. et l. papinian⁹. ꝛ. ff. de pe. bere. l. ſi quid poſſeſſor. Si veronoie rei liberat ipſo iure reū. vt. ff. de neg. geſt. ſolutēdo. et. ff. de nouā. l. ſi ſtichū. in fi. Si ſi boc verū eſt q̄ liberat reus ſoluente fideiuſſore quō cedet actione⁹ creditoꝛ fideiuſſori: q̄b facere debet: vt. ff. de ſolu. mo deſtinus. ꝛ. ff. de fideiu. l. fideiuſſoribus. que ſunt contro banc legem. ℜñ. illud poteſt fieri ante ſolutionē. ſ. ceſſio: vel etiaz poſtea boc acto priuſ: q̄ videt ineſſe. pbatur bec ſolutio. ff. de fideiuſ. cuzis. Itē nota bic vnā ſolutionē parere plures libe ratiōes: ꝛ facit. ℌ. 3 duo. reis. ℌ. er bmōi. ꝛ. ff. de at bi. ſi duo. Alecur.

¶ Per acceptilationē.

¶ Caſus. Jam vidiſtis vnuz modū principalem oblig. tollēde. eſt ꝛ alius modus obliga. tollende principalis vt p accepti. ſed bīe quid eſt accep. et rñ. di. q̄ accep. eſt imaginaria ſolutio. Si eñ creditor: debitori ſuo illō q̄b debet er verb. obli. remittere velit poterit boc facere in bīc modū ſi patiatur debitor: bec verba dicere. Die creditor: q̄b nō debeo p ſtipulationē: babes ne acceptū. ꝛ reſpōdeat creditor: habeo. liberatus eſt debitor: ac ſi creditor: ſoluiſſet ei q̄b debuiſſet. Itē videbaſ aliqbus q̄ ſtipulatio poſſet fieri p verba latina tantū ꝛ non per verba greca. et quaſi ad iſtā dubitationē rñ. in. di. q̄ nō ſolū per vba latina fed etiā p verba greca pōt fieri acceptilatio dū tamē per vba greca fic fiat ſicut erigit per verba latina. ꝛ diſſoluūtur per acceptilationē obligationes verbis ſolūmodo cōtracte: q̄ conſentaneū eſt iuri obligationē verbis contracta verbis poſſe diſſolui. Ad intellectū finis notule ſignate ſup illo vbo certe diſtinguere debes vtrū acceptilatio ſit inutilis rōne rei ſup qua cōcipitur: vt ſi ſup debito cōditionali cōcipiatur. q̄ talis acceptilatio inutilis eſt. ꝛ ℌ. nō babeat bāc vim acceptilatiōis attamē bz vim pacti: et ſic intelligē illas leges. ff. de rei vē. cum emptoꝛ. ꝛ. ff. de accep. l. cū accep. aut ratione cōceptionis inepte: vt ſi tibi dicā q̄b ego tibi debeo babes ne acceptū in die. ꝛ tuipſe rideas babeo acceptū. et talis acceptilatio inutilis nō babet vim pacti. ꝛ ſic intelligo l. ff. de accep. an inutilis. Jn verſi. ſicut autē. Caſus eſt talis. Queſtui a legiſlatoze an accep. poſſit fieri in parte debiti ſicut fit in toto. ꝛ rñ. di. q̄ acceptilatio. pōt fieri. p parte debiti ſicut pōt fieri. p toto. b. d. ꝛ ſum⁹ in verſi. eſt aut. pdita. in quo dic. Tractatuſ eſt. ℌ. q̄ obli. alia a verbali pōt deduci in ſtipulationē: ꝛ tūc tolli poteſt per acceptilationē. bic aūt dicit q̄ eſt prodita quedā ſtipulatio que vulgo aquiliana appellatur. Aquilius eñ qui valde fauoꝛabilis erat ad ſtipulationes diſſoluēdas adinuenit iſtū modū diſſoluēdi. ꝛ liberādi per acceptilationē debitoꝛē illuz qui er quōcūq; contractu alio teneretur ℌ er contractu verbali. ſicut poteſt liberari per acceptilationē is qui verbis eſt obligatus. adinuenit enim ſtipulationem quandā in quam poſſent deduci oēs alie obligationes que in ſtipulationē deducte per acceptilationē tolli poſſunt. Stipulatio eñ aquiliana oēs obligationes nouat. Qualiter eñ conſiſci debeat bec ſtipulatio narrare magis laborioſus q̄ ſubtile. aptiſſime eñ de boc tradit ur in littera. ꝛ. b. d. ꝙ q̄ ad illū. ℌ. preterea.

g ¶ Jmaginaria. i. ficta. ſic. ff. de re. iu. l. imaginaria. Vel dr imaginaria id eſt per momentū duratura. ſic in auf. quō opoꝛ. epi. ℌ. i. et in p̄s. Jn imagine perꝛāſibit homo ꝛc. Additio. Ipſa acceptilatio tñ babet p ſolutione. vt. l. ſi ex plurib⁹. ff. de accep. vt in ſimili etiā dicimus de iura mēto q̄b habet loco ſolutionis inter deferentē ꝛ iurantē: nō tñ etiā eſt. ppte ſolutio. vt. l. duob⁹. ℌ. i. vbi glo. ꝛ docto. ff. de iureiuran. Ang.

b ¶ Ut patiatur. et etiam reſpondeat ei: vt ſequitur. ℌ. eo. ℌ. eſt autem. in fi. ℌ. nam ſola patientia non prodeſt. Alecur.

i ¶ Sed etiā grece. nō ſolum latinis: ſed etiā grecis verbis: dū tñ aptis ad boc vt ſequitur. et facit. ℌ. de ver. oblig. ℌ. vtrū. ꝛ. ff. de ver. obli. l. i. ℌ. fi. Unde verba greca in tertu poſita ſunt bute ꝓpoſito apta/ſi recte exponātur. Sūt aūt talis. Oper hypoſchetim ſi ecbis proſdecton echo: Et ſic intelligunf. Oper hypoſchetim ſi. ℌ. q̄b promiſi tibi: ecbis pſdecton. id eſt babes. acceptum: ꝛ reſpondeatur echo. id eſt habeo.

k ¶ Ut diximus. ℌ. eo. ℌ. ibi quod enim er verborum ꝛc.

l ¶ Cetere. ſ. que ſunt de iuregen. cuz acceptilatio que eſt ciuilis actus. vt. ff. de

Obligatō ciuilis tantū ſolutio nē tollit.

✣ Vic aſſō in ꝑdict⁹ legib⁹ ſolutio nem partit li berationes: q: fuit facta aut ali⁹ q̄b buerit: aut alteri ℌ de buiſſet. formāda ē igit regula p hūc modū ſolutione q̄b debet facta pleno iure perſone cui debitoꝛ libe rat: ꝛ ceſſabunt ola ſtria exſolo.

✣ Tu dicis ꝓtrarium lo quif vbi bñficium reſpi

Expoſitio greci.

Acceptilatio.

Dic ſicut ibi: ſecus ſi etiā alteri⁹ i. ſolutio. de mutuo. et bo. ei bic. ange.

† Quod in dubio ſtatim nili eſſent ea ſpecialia obligatiōes duo rei ꝛ duo testes: quia tunc ſimpliſoluendo tale actione qui ambos ligat diſſoluit. Fm Angelum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

latio non tollit obligationes in rigentiū.

vt.ff.de re.iur.actus.non possit iura gen.tollere.vt.ff.de le.ag.tu.§. fi. que sunt vetustiora ⁊ firmiora.vt.ff.de re.di.§.singulorum. Sed numquid alias obligationes iuris ciuilis tollet acceptilatio: vt litterarū ⁊ empti.⁊ similes vt dicimus.ff.de iure'na.gen. ⁊ ciuili.§. ius autem: Respon.non:cum solam obligationem verbis inductam tollat: vt hic dicitur. Sed certe hꝛ nō possint tolli iure accepti latiōis.scz obligatio in rigentiuꝫ ⁊ alie ciuiles tamē possunt iure pacti etiam acceptilatione facta fm Joā.vt.ff.de re.iudi.ven.empt.io.⁊.l.cuz emptor. Quod generaliter etiam dicebat.ff. q vbicunqꝫ fieret acceptilatio inutilis q̄ habeat vim pacti.⁊ facit.p e.ff.de pact.fi vn?.§. pe. vbi de h. Alt. B. totum ꝓrariū.⁊ erat p eo.ff. ō accep.an inutilis.§.fi.⁊ ff.de cōsti.pe.l.i.§. cū q. Sz nos dicimus idē q̄. ff. vbi fuit inutilis nō ne rei: vt dictū est. Itez idē q̄ Bul. vbi est inutilis nōne ꝛceptionis, ⁊ facit.p nobis.ff.de acce. si acceptilatii. Additio. Et est nō diuersitatis: q̄minus sit peccatū q̄ puenit er ꝓpria culpa vt in primo casu q̄ q̄.p uenit er ꝓpria culpa.vt in fedo casu. Jo.fab.

Acceptilatio inutilis nōne rei bz vim pacti. secus si est inutilis ratione cōcꝛptionis in epte.

a ¶ Consentaneum cū visum est verbis factam obligationē aliis posse verbis dissolui. Sz ꝛ id quod ex alia causa debet: potest in stipulationem deduci ꝛ per accepti lationē dissolui. Dicit autē q̄ debetur ꝑ parte recte soluitur: ita i parte debiti acceptilatio fieri potest. ¶ Est autē prodita stipulatio que vulgo aquiliana appellatur: per quam contingit vt omnium rerum obligatio in stipulationem deducatur: ⁊ ea per acceptilationē tollatur. Stipulatio cū aquiliana renouat omnes obligationes: ⁊ a gallo aquilio ita cōposita est. Quicquid tc mihi ex quacūqꝫ causa dare facere oportet vel oportebit ꝑsens in diēm: aut sub conditione quarumcunqꝫ rerum mihi tecum actio est: que q̄ abs te petitio vel aduersus te persecutio est vel erit: quodqꝫ tu meuꝫ habes tenes:possides:possideres vel: dolo re malo fecisti q̄minus possideas: quātacunqꝫ earum rerum res crit: tantam pecuniaꝫ dari stipulatus est aulus augerius. spopōdit numerius negidius. Item ex diuersis numeri negidiꝰ interrogauit aulum augerium quicquid tibi hodierno die per aquilianam stipulationeꝫ spopondi:id ne omne habeas acceptum:respondit aulus augerius habeo: acceptumqꝫ tuli.

b Et alia causa.§. ꝙ verbis.

c ¶ Dissolui.§ipsum debitū. Et nota mirabilē ꝓditionē. Mā cū nō pateret Sce' ali' tolli suo actu.§.ꝙ acceptilatione decipit ⁊ deducit in quādā nō ꝓprius suū actū: vt in stipulationē q̄ē obligatorū: ficti nouatio idistincte iure isto.vt.j.c.§.ꝓterea.⁊.ff.de ac.⁊ obli.obligaꝫtionū fere.§.fi.⁊ ipsa stipulatio patiē.le rollip acceptilationē: vt hꝛ.

d ¶ Recte soluit.§.volēte creditore. Sz nūqd eo inuito debiti pars soluit: Rñ. aut cōstet de toto debito: ⁊ tūc nō pōt soluere nisi totū. vt ff.de vsuris.tutor.§.lucius.q̄ est huic cōtra. nisi volēti creditori vt hic dꝛ. Aut distinct ⁊ tūc pars cōfessata trā recipiet ab iuitio.vt.ff. ti cerꝛ. pe.gdā eſtimauerūt.⁊ hoc etiam casu pōt intelli qō hic dicitur.

Solutio ꝑticularis an credito re inuito possit fieri

e ¶ Ita cōposita est.i.bis vbis q̄ sequunt: qcqd te ꝛc. Et no.ꝙ nō pōt fic legi quin aliqua verba sint hꝰ superflua. Itē nūquid vnum solum er his duobus.§.dare vel facere sufficit.scz dare:cum solū qō erat dādum in hac stipulatione deducitur.vt.j.ibi:tantam pecuniā ꝛc. Rñ. sic.arg.§.de ver.obli.§.sed hec solēnia.⁊.C.de dona.l.fi.

f ¶ Dare.vbi debet dominus transferre.vt.j.de actio.§.sic itaq̄.⁊.ff. de per.obli.l.vbi autem non apparet.§.fi.

Persecutio cōtinet actionez ⁊ petitionē.

g ¶ Actio.in personam.at petitio in rem persecutio vtrunq̄ continet. vt.ff.de acti.⁊ obli.actio in personam.

h ¶ Petitio.in rem.

i ¶ De.ꝓo vel.

k ¶ Res.i. estimatio.

Actio rei stipulationē deduci.

l ¶ Stipulatus. Nunc mutat personas.de secunda enim trāsit ad tertiam. Et nota ꝙ eram realis actio deducit in stipulationem facta rei estimatione.⁊ ita pecunia siue rei estimatio deducit in stipulationem ⁊ in acceptilationē. Mā ipsa res nō pōt: cū nemo rē suā possit stipulari sibi dari: vt.§.de inuti.stipu.§.ꝙ. Sz quomō deducā estimationē cū nō debeat: Rñ. imo quasi debita est. liberat em̄ exceptione quasi a rei vēdicatione: si ꝑstat estimationē. vt.ff.de rei vē. cius rei.⁊.l.se.Si autē ipam rē in acceptilationē deducā valet iure pacti fm. M. vt diximus. §.eo.§.quo genere. Accur. Additio. Tu dic ꝙ ꝓius actio realis nec obligationē nec officū iudicis ꝑsupponat: ꝑsupponit tū quādā eqtatē ex qua'daf actio: ⁊ illa' equitas nouat ꝑ acceptilationē. Ange.

¶ Preterea nouatione. ¶ Casus. Jam vidistis qꝰ duobus modis tollitur obliga. tollitur etiā tertio modo.f. per nouationē voluntariam. veluti si illa decem q̄ debes seio seius stipulat' sit ab aliquo alio modo q̄ a te animo nouandi: quia tunc tollitur prima obligatio interueniente persone:⁊ nona nascitur obligatio prima obligatione translata in posteriorem adeo etiam ꝙ si non valeat nona obligatio.ꝓma per secundam nihilominus tollitur: veluti si a pupillo sine tutoris auctoritate fueris stipulatus illud quod tibi debebā. Omnino em̄ amittatur actio tua eo q̄ ꝓma obligatio sublata est.⁊ sic inutilis est actio quo ad effectum experiendi. est tamen aliqua.f. naturalis. Sed pone. Supra dictum est ꝙ si credi.stipulatus fuerit a pupillo id quod debet pupilli sibi debet tollitur obligatio ipsius debitoris. Sed scire debes ꝙ nō idem iuris est si creditor stipulat' est a seruo alicui' animo nouandi illud qō debitor si bi dꝛ. cū em̄ scīa obligatio nulla sit ipso iure nec q̄ naturali nec q̄ ciuili ꝛ inde remanet ꝑ debitor obligat' ac si nō cēt alia nouatio facta. vbi gra. Vbi em̄ ꝑ secundā obligationē dꝛ tolli pri ma opꝫ q̄ scīa sit alia' puta naturalis vel ciuilis. Itē in verſi. sed si ea dē. casus ē talis. Supra dictū ē q̄ iteruētu nouē pſone nona nascit obligatio: sed po. q̄ stipulatus fui a debitore meo q̄ ex alia q̄cūqꝫ cā q̄ ex stipulatione mihi debebat dicē ne in hoc casu fieri nouatio cū in hoc casu nona pſona nō interuenerit. ⁊ rñ. q̄ fic. si aliquid noui interueneriit in scīa obligatione. Insti pulatiōe ista veluti si conditio vel dies vel hꝛ decisſor obligatiōi adiciat. scire tñ debes ꝙ si cōditio in nouatiōe adꝺita cristat valet nouatio. si aūt nō cristat non valet. ⁊ fiunt in ſ. ſz cū. in quo dic. Supra dictū est ꝙ nouatio fit interuētu nouē pſone vel etiā eiusdē dūmō fiat ꝑ dei vel ꝑditiōis adiectionē vel subiectionē: ſz scire debes ꝙ apud antiquos ꝑ veru erat ꝙ bis modis fiebat nouatio dū tamē animo nouādi fieret ⁊ ita q̄ sepe diuerſe ꝓsumptiones inducebantur ad ꝓbandū ꝙ animo nouādi fieret. vnde sup hoc apud antiquos magna fuit altercatio. ꝛ ꝑpter hoc dꝛ. dominus iusti. fecimus quādā constitutionez ad bmōi altercationes tollendas in qua cauē q̄ tūc demū intelligat fieri nouatio interuētu nouē pſone vel etiam eiusdē pſone vt dictū est q̄ in hoc exꝑesse actū est inter cōtrahentes q̄ ꝑpter nouationē priorꝭ obligationis hoc fiat. alioquin si hoc nō fuerit exꝑesse actū nō intelligit fieri nouatio interuētu nouē pſone: ſz accedit secunda obligatio ꝓme.⁊ manet vtraq̄ obligatio. Fran.

m ¶ Preterea nouatione. non solus solutione vel acceptilatione vt dictum est supra.

m ¶ Nouatione. Si fiat ꝑ stipulationē: vt subiicit: siue ꝑ iudiciū. vt si alius noīe meo iudiciū suscipiat aīo nouādi. vt.ff.de solu.l.solutionē. ⁊.ff.de in rē ver.si.ꝑ patre.⁊.ff.de ver.obli. scire debemus. in ſi. ſi.

n ¶ Nouē persone. etiam si hoc non agitur vt fiat nouatio iure isto hodie contra. vt.j.eo.§.sed cum.

o ¶ A pupillo. q̄ naturaliter tenet. vt.ff.de noua.l.i.in fi. si est maior in fante: als nec naturaliter. vt.ff.de acti.⁊ obli.l.pupillus.

p ¶ Sibi la est. Sed numquid restituitur creditor in priorem debitorez? Quidā dicunt q̄ sic. vt. C. de repu.l.i.§.i.⁊.ff. de fideiuſſo.l. si tirius.§. huic. q̄ est ctra. ⁊ q̄ hōres amittit scz iure cōi. ſz nō ꝑ restituitorez: vt dictum est. Alij vt Pla. dicunt banc in impubere quasi stulte acceperit bic creditor tam paruulum: illā impubere loqui. Vel verius refert an minor iuuetur: vt non tencatur ꝑ beneficium restitutionis: ⁊ tunc etiam restituitur creditor in veterem creditorem: vt ibi. An vero non restituatur: quia non est necesse' cum tantum naturaliter sit obligatus. + vt.ff. de noua.l.i.in fi.⁊ tūc nec creditor restituitur: vt hic. nec etiā tūc quādo dolo creditoris minor fuit obligatus. vt.ff. de fideiuſſ. si tirius.§.fina. ¶ Unde huic dolo so nō succurritur: quia fruſtra legis auxilium inuocat qui cōmittit in legem. ff. de mino. l. auxilium. in fi. ⁊ l. si ex causa.§. nunc videndū.⁊ ad vellejanū si decipiendi.) Sō etiam in muliere distinguit. nā restituit in primo debitore actio ea subducta per vellejanū. vt. C. ad velleia. si mulier. nisi fuerit dolo inducta. vt. ff. ad velle. quidam. ⁊ d. l. si tirius. in fi. Ar fecus esset vbi nulla esset scīa obligatio: vt in seruo subiicitur: qui non potest etiā naturaliter teneri fideiubendo vel intercedendo quoquo modo. vt. ff. de fideiuſſ. seruꝰ in scio. ⁊ l. seq. Idem etiam in infante dicā qui scēo se obligauerit. Nam cum nulla sit non tollitur prima/cum non habeat in quem transeat.

+ Et ita cōtet tenet: ni si virtute ra tis naturalis soluisset q: tuc ꝺ fol. et ꝺ obli. restituereꝛ. ange.

Seruꝰ nō pōt obligari fideiubendo.

COPIADO DE HUELVA 2010

Quidā tamen dixerunt naturaliter seruū teneri: etiā fideiubendo: qđ falsum est: nam nec aliter tenetur: nisi naturaliter cuius occasione do minus tenetur de peculio. at hic non tenetur. vt. ff. de pecu. l. ij. ſi filiꝰ. ⁊ facit ad hunc. ff. de fideiuſ. ſi titius. §. huic ſimilis.

a ¶ Nō idē. Sz q̄ est rō diuersitatis inter būc. §. ⁊ superius rīsum: Rī. ſi. quia ibi ſaltē naturalis obligatio fuit: h nulla i ſeruo vt ibi dixim⁹. Itē h ideo: qꝛ pupillus potuit obligari naturaliꝛ ⁊ ciuiliter cum aūcte tutoꝛis: ⁊ p eū fcz creditoꝛes ſtent q̄re ſibi iputet. Aſi prīo: actio tollit⁹ poſte rioꝛ non manet. Seruꝰ aūtē nullꝰ aūcte potest obligari ciuiliter ioēs nō imput. ff. creditoꝛ: vñ etiaz actio prīoꝛ durat.

Additio. Dic q̄ ſeruꝰ nō pōt eſſe fideiuſſoꝛ alī cuius: niſi eī pecunia ri. vt. l. ij. §. filiuſſfamiliaſ. ff. de pecu. Ange.

b ¶ Stipulatus. id est interrogat⁹. Stipulor: eſſi i. interrogo ſim Pꝛiſcia num. ſic accipitur. ff. de condi. inde. ſi non ſortē. §. ſi decem.

Stipulor ſignat in terrogo.

c ¶ Nouatio fit. Nota h tria iura circa nouationē. Antiquiſſima/ vbi ēt ſi nihil noui interueniret: fiebat tñ nouatio. vt. ff. de ac. ⁊ ob. obligationū fere. §. ſi. Itē noua/ vbi nouatio ꝓſumptiue fiebat quotiēs uoui qđ in teruenireꝰ: ⁊ ſemp intelligebat h agi: vt h. ff. de noua. l. ij. Itez tertia qñ h expꝛeſſius diceretur. vt. C. de noua. l. fin. Elel dic tantū ⁊ veri⁹ duo eſſe. Pꝛimo fiebat tñ h agebat expꝛeſſevel tacite. vt. ff. eo. l. iij. ⁊ nouo iure ſi id expꝛimat. vt. j. ſ. pꝛi. ⁊ in. l. obligatio mō fere. Nouā interueniebat. f. ſtipulatio penalis. ⁊ facit ad hoc. §. g. gnoza. Additio. Et no. q̄ caſus in quibus olim ex verbis expꝛeſſis in ſurgebat tacita coniectura nouationis bodie non corrigūtur quia in illis fit nouatio ſaltem ope exceptionis. Ange.

Nouatio triplici iure fit.

d ¶ Quod autem facit. ff. de noua. l. quotiens.

e ¶ Cum nouandi. expꝛeſſe vel tacite.

f ¶ Quando nouandi. ſcilicet tacite.

g ¶ Intꝛoducebāt. ⁊ alij in alijs: vt quia forte aliquid nouī in obligatione erat adiectum. vt. §. eo. ſ. ſed ſi eadem.

h ¶ Conſtitutio. vt. C. de noua. l. ſi. Accur.

i ¶ Accedē. fit ⁊ actio tñ ſemel de eodē. vt. ff. de reg. iur. bona fides.

¶ Hoc amplius. ¶ Caſus. Jā vidiſtis tres modos p̄in. tollēde obligationis. quarto etiā modo obligationes q̄ cōſenſu naſcunt ſꝛio cō ſenſu tollunt: veluti ſi cōuenerit inter me ⁊ titiū: vt fundū tuſculanuꝫ habeā emptū. p. c. deinde nōdū ꝑcio ſoluto: nec fundo tradito placuerit inter nos q̄ ab emptione ⁊ pēditione diſcedaſ: inuicē liberamur: ⁊ ſic p cōtrariū cōſenſum tollit obligatio cōſenſu ntracta. idē etiā intelligas in oīb⁹ alijs ntractib⁹ ex cōſenſu deſcēdēt⁹. h. d. vſq; ad. ſi.

k ¶ Que conſenſu. f. ſolo. Sed q̄ ſunt de: Rī. numerātur. §. de obli. ex cōſenſu. Itē in quibuſdā ex malefitio vt nudo cōſenſu etiā tollantur ipſo iure vt inuriarū. Itē furti ⁊ ſimiles. vt. ff. de pac. ſi titi⁹. §. q̄das actiones. + alie non ipſo iure tollunt cōſenſu ſcz pacto de nō petendo: ſed per exceptionē. vt. ff. de pac. l. ſi vnus. §. pactus. Ange.

l ¶ Meq; ꝑcio ſoluto. Sz q̄ ſi partē ꝑcij ſoluat: Rī eſpō. nō eſt res integra/ ⁊ ideo non recedit nudo cōſenſu: ſed ita demū ſi hinc inde facta ſit retro traditio. vt. C. quādo licet ab emp. dil. l. j. ⁊. ff. de pactis. l. ab emptione. ⁊ eſt rō vtrobiq; qꝛ nihil eſt tā connexū naturali equitati q̄ eodē genere. quod q̄ reſſoluī quo legatū eſt. vt. ff. de reg. iu. l. nihil.

m ¶ Dictū eſt. §. e. §. Et no. in ſi. huius ti. rīq. eſſe modos p quos tollit obligatio tā ciuilis q̄ naturalis ipſo iure vt nulle maneant reliquie. Per ſolutionem. vt. §. eo. in pꝛin. Item per acceptilationē. vt. §. eo. ſ. item per acceptilationem. Item per nouationē volitariā. vt. §. eo. ſ. pꝛeterea. ⁊. §. pꝛoxi. ſ. Itē⁊ nouationē neceſſariā: vt p ſententiā ⁊ conteſtationē litis: vt ſi alius meo nole ſubeat ꝓ me iudiciū mihi nouādi ⁊ liberādi me. vt. ff. de noua. l. delegare. §. j. ⁊. l. aliā. Itē ꝑ cōpēſationē. vt. j. de acti. §. pe. ⁊. §. in bonefidei. Itē ꝑ delegationē. vt. ff. de noua. l. delegare. j. rīi. Itē ꝑ cōfuſionē debiti. vt. ff. de fideiuſ. l. ſi debitor. credi tori. + Itē ꝑ oblationē/ cōſignationē/ ⁊ depoſitionē. vt. C. de ſolu. l. obſignatiōe. ⁊ etiā ipſo iure. vt. ff. depoſiti. l. j. §. ſi pecunia. in. fi. §. Itē interitū ſpeciei. vt. ff. de vē. ob. dili. l. ſi ex legati.

+ Intelligefactā cum gruo loco ⁊ tpe: et ſola ſuffiſcit in iudicio idē ꝛtra iudicium ſi res ſit immobil. alias ſecus: q̄ requirit conſignatio ⁊ de poſitio. Angelus.

Mon⁸ idē iuris eſt: ſi a ſeruo quis fuerit ſtipulatus, nā tūc pꝛior perinde obligat⁹ manet ac ſi poſtea nullus ſtipulatus⁹ fuiſſet. Sed ſi eadē⁊ perſona ſit a qua poſtea ſtipuleris: ita demum nouatio⁶ fit: ſi quid in poſteriori ſtipulatione nouī ſit: forte ſi cōditio/ aut dies: aut fideiuſſoꝛ adiciatur/ aut detrahatur. Dō⁸ autem diximus ſi cōditio adiiciatur nouationē fieri: ſic intelligi oportet vt ita dicamus factam nouationē ſi conditio extiterit: alioquin ſi defecerit: durat pꝛior obligatio. Sed cum hoc quidē inter veteres cōſtabat tunc fieri nouationē cum nouandi⁸ aio in ſcām obligationeꝫ itū fuerat: per hoc aūt dubium erat quādo nouandi⁸ aio videret hoc fieri: ⁊ quaſdaz de hoc ꝓſumptiones alij in alijs caſibus introduc⁸. Jdeo noſtra, pceſſit cōſtitutio⁹ que apertiſſime diffinuit: tūc ſolū nouationem pꝛioris obligationis fieri: quotiens ꝑ ipſum inter contrahentes expꝛeſſus fuerit: q̄ ꝓpter nouationem pꝛioris obligationis cōuenerūt. Alioqn manere ⁊ puſtinā obligationē. ⁊ ſcām ei accedere⁸ vt maneat ex vtraq; cā obligatio ſm nr̄e cōſtitutiōis diffinitionē: qđ lz ex ipſi⁹ lectione apertius cognoſcere.

¶ Contractus qui cōſenſu ⁊tractibus: cōtrario cōſenſu(re non ſecuta) diſſoluitur. Aretinus.

¶ Jdoc amplius be obligationes que conſenſu⁸ contrahuntur ⁊traria volūtate diſſoluūtur. Nā ſi titius ⁊ ſeius inter ſe conſenſerunt vt fundum tuſculanum emptum ſeius haberet centū aureorum: demum re nondū ſecuta: id eſt neq; ꝑcio⁷ ſoluto: neq; fundo tradito placuerit inter eos vt diſcederetur ab ea emptione ⁊ vē ditione: inuicem liberantur. Idē eſt in conductione et locatione et in omnibus contractibus qui ex conſenſu deſcendunt ſicut iam dictum eſt⁸.

¶ Finis tertij. Jncipit liber. iiij.

De obligationibus que ex delicto naſcuntur. Titulus. j.

Obligatio ex delicto naſcit ex re. i. ex malefitio. a.

Am ſit expoſitum ſuperiori libꝛo de obligationibus que ex contractu ⁊ quaſi contractu oriuntur: ⁊ ſequens ordo exigat: vt de his dicamus que ex malefitio ⁊ quaſi malefitio naſcuntur: ⁊ ideo de ipſis prius videndum eſt.

Diuiſio.

Ām ſit. ¶ Totus iſte ti. in nouē partes diuidit. Pꝛimo continuat iſtum libꝛum ad libꝛum pꝛecedentem. Scōo ponit diffinitionē/ alliuſionem/ ⁊ diuiſionē furti. ibi: furtum eſt contractatio. Tertio ponit duo ſpecies furtoꝛum eoꝛum penam annectendo. ibi: manifeſtum eſt. Quarto in quibus rebus fiat furtum: ⁊ qñ fur ercuſſet. ibi: furtū aūt fit. Quinto quando quis preſtat opē. ibi: interdum furti. Sexto quādo illi qui tm potestate alterius dño vel patri furanf. ibi: bi qui. Septimo cui cōpetit actio furti. ibi: furti autem actio. Octauo an impubes cōmittes furtum teneat. ibi: in ſumma. Ultimo ponit que ſit vera pena furti manifeſti. ¶ Caſus. Luz igitur in ſuperioꝛibus ſatis dictum eſt de obliga. que ex ⁊tractu vel quaſi contractu naſcunf: nunc tractandum eſt de oblig. que ex malefitio vel quaſi deſcendunt. Scire tamen debetis ꝙ obligationes q̄ naſcuntur ex cōtractu in quadrupli genere reperiunf: vel in quattuoꝛ genera diuiduntf. obligationes tū que naſcunf ex malefitio in vno genere reperiunf: ſemper enim naſcunf ex ipſa. i. ab ipſo delicto perpetrato: veluti ex furto/ aut dāno/ aut iniuria. h. d. Sed ſuper. §. ſito dubitari poteſt ſuper id quod dicit ꝙ obligationes ex contractu in quattuoꝛ genera diuiduntf. Obligationes tamen q̄ ex malefitio naſcuntur ſunt vnius generis. Et quia ſicut obligationes q̄ ex ⁊ctu naſcunf aliquādo re: aliquādo verbis: aliq̄ lris: aliq̄ ex cōſenſu naſcunf: ⁊ ſic obliga. que ex malefitio oīunf aliquando fiunt re: vt pt̄z in furto. aliquādo verbis: vt patet in cōtumelia. aliquādo lris vt pt̄z in libello famoſo ad infamiā alicuius cōpoſito. Quid eſt ergo ꝙ dicit oblig. ex malefitio eſſe vnius generis magis ꝙ obligationes ex contractu: Si dicas ꝙ oēs naſcanf ex re ipſa. i. ex malefitio ipſo: ſic ſimiliter ex alia parte oēs obligationes ex ⁊ctu naſcunf. Ad hoc dicas ꝙ ex vno fonte naſcunf obli. ex malefitio: ideoq; oēs ſunt eiuſdē generis. vñ lz oēs ſint odioſe ⁊ ſtricti iuris ⁊ diuerſam habeant penā: ſec⁹ tñ eſt in obliga. q̄ naſcunf ex ⁊ctu: q̄ diuerſam ſortiunf naturā ſm diuerſitatē ntract⁹ ⁊ qualitatem. Quedā eñ ſunt obligatiōes bonefidei: q̄das ſtricti iuris. Itē oblig. q̄ fiūt ex malefitio ſtatim obligant malefitio⁹ commiſſo. ſic aūt non eſt in obligationibus que naſcūtur ex cōtractu. Sed diceret aliquis. Nonne actio iniurie diſſimulatione abolef: quare ergo ipſo malefitio nō videt malefactoꝛ obligatus: Rī. immo deberes cōtrariū cōcludere. ſi eñ abolef diſſimulatione/ ergo nota fuit. h. d. Fran.

Ex contractu

Obligatō naturaliſ ſola q̄ñz tollitur.

Continuatio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Ex cõtractu. vt. ff. de oblig. ex ℈ctu. vsq; ad ti. de oblig. ex ℈si ℈ctu.
b ¶ Ex quasi cõtractu. vt. ff. de obligã. ex quasi cõtractu. Accur.
c ¶ Ex maleficio. Caue tibi: quia licet bis promittat dicere de omnib⁹ bis + non tamen dicit in hoc titu. de bis que sunt ex quasi maleficio: sed vt. ff. de oblig. ex quasi maleficio. Nec etiam de omnibus q̃ ex maleficio: sed de solo furto agit in hoc titu. Sicut x̃ als rubrica ē generaliter ℈ sit ter. vt. ff. si cer. pet. et de cõ. cer. et. C. de reb. cre. et iureiur. Nam non dicit ibi de re. credi. ſ. in sequentibus tit. post illum. Additio. Nota q̃ non est inconueniens q̃ rubrica sit aliquãdo generalior ter. de quo dicit dictum est. ſ. rubrica proemij. Ange.

+ Dic q̃ ista glo. nõ fuit necessaria: q̃ impator⁹ non dicit q̃ misso titulo sit de oibus malefic⁹ tractaturus / ſ in isto libro. ange.

d ¶ Sz ille. ſ. q̃ sunt ex ℈ctu: nõ aũt repetit eas q̃ sunt ex quasi contractu.
e ¶ Diuidunt. ſcz re/verbis/litteris/cõſensu. vt ℈. de obliga. ſ. fi.
f ¶ De. ſcz q̃ sunt ex male ficio vel quasi.

Iniuria g ¶ Iniuria. Sz nõne fit iniuria verbis? cõdicio. vt. ff. de iniur. l. i. ſ. iniuria. Itẽ l'ris ifamatorijs. vt. ff. de iniur. l. lex cornelia. ſ. fi gs libr. 47. de iniur. ſ. j. Sed certe + tũc ex maleficio fit / et hic re fit: q̃ maleficũ fit: v̄bis vel l'ris: ſ. hic bz locuz q̃ hic dicitur. Accursius.

¶ Furtum ꝛc. ¶ Casus. Quesuit a legislatore q̃ esset furtũ et q̃d rapina. ꝛc. Et ipse primo ponit diffinitiones de furto dicens q̃ furtũ est contractatio rei aliene iuito domino. + exponit hoc nomen rei. ou. siue ipi⁹ rei. i. ppietatis / siue possessionis. ꝛ istud furtũ cõiter fuit. phibitũ a lege diuina: ſcz per preceptũ istud. Non furtum facies. hoc dicit Fran.

b ¶ Furtum est contractatio ꝛc. ꝛ facit extra de elec. c. dudũ. ij. hec ergo dicitur in furto ꝛ sine ea nõ furtuz: ly volũtas vel alia v̄ba vel scriptura interueniat. vt. ff. ē. fi gs vpoti. ſ. si gs afinum. ꝛ. l. inficiẽdo. in pzin. ꝛ. l. j. ſ. fola. Quãq; tñ sine ℈ctatione: vt in charta rasa. vt. ff. eo. g. tabulas. ſ. fi. ꝛ. l. si gs vpoti. ſ. si gs afinũ. Sz certe ibi ℈ctatio intercessit: cũ gener aliter cõtractationem appellant⁹: licet non fuerit ibi amotio. Acc. vſuc. ſ. q̃d aũt. nisi in casu: vt in creta. Sz certe ibi illa est mobilis. vt. ff. eo. l. si crete. Item subaudi q̃ oz alis: nã de incoꝛporalib⁹ nõ fit furtum: cũ nec ℈ctatio in bis esse possit. vt. ff. de acq. re. do. seru⁹. ſ. incoꝛporales. Itẽ subaudi aliene: q̃ rei mee nõ facio furtũ ineo q̃ est meũ: sed sec⁹ in cõi. vt. ff. ē. si socꝰ. + Idẽ ꝛ si est nulli⁹: vt bereditarie nõ fit furtum. vt. ff. ē. l. bereditarie. ꝛ ideo diri subaudiri aliene.

Furari nõ i possum rẽ immobilẽ incoꝛporalem ꝛ meã.

+ Dic tñ q̃ ista lex est pbl⁹ k tit cõmitte. re furtũ fit nõ plumif. vt. l. merito. ff. ad exyrsum ad quem est bellatz: vt l. si edes. ff. cõi dividi. sec⁹ si aliter vteret ita q̃ aufert focio cõmodit⁹ as partis sue. vt. d. l. fabius. ita dicas de bat. l. d. l. si soc⁹. angelus.

¶ Furtum. Fraudulosa. Hoc idio dicit: q̃ si credat sibi licere nõ facit furtũ. ſ. ti. ſ. q. uti. Itẽ si credat dñm pmissurũ nõ facit furtũ. ſ. eo. ſ. placuit. Jn duob⁹ tñ casib⁹ videt furtum fieri: etiã sine furãdi: vt in eo q̃ faccus pecunie surripuit. Nã etiã facci noie furti tenet: licet saccum nõ. ppo⁹ fuerit furari: sed pecuniam. vt. ff. eo. g. saccum. Sed certe licet nõ principaliter / sed ario tamen volut faccum furripere. Alij⁹ casus est. vt. ff. de cõdi. ob. cau. l. pe. Item subaudi ad diffinitionem q̃ fit inuito dño: nam eo volente non põt committi furtum. vt. ſ. eo. ſ. placuit.

¶ Vel ipsius rei. i. proprietatis ipsius rei.

¶ Casus. vt babes ex̃plu. ſ. ei. ſ. furtũ aũt fit. Sz q̃re q̃druplicat? Rñ. vsus estimatio rẽ quadruplicabit vt nõ pl⁹ ex̃tẽdat pena q̃ deliti. vt. C. de pe. l. sancim⁹. ꝛ facit. ff. eo. l. vulgaris. ꝛ. l. si q̃d fur. j. rñ. ſ. j. et. ſ. ij. ꝛ. l. verũ est. Alij dicunt etiã ipam ppietatem debere estimari: q̃ non possit separari vsus a proprietate: vt. ff. e. q. iumẽta. ꝛ. l. si vẽdidero. ſ. cũ autem. Prima tamen verio: est. vt no. in. l. ij. C. de ser. fugit. Additio. Dic primũ opi. q̃ vsus tantum quadruplet tenet glosa. in l. ij. C. de ser. fugi. ꝛ ibi Ly. ꝛ doc. in glo. in. l. qui furtum. ff. de cõdi. fur. Istam opi. sequitur Bar. in. d. l. qui iumenta. ff. e. Ange.

n ¶ Possessionis. Et hoc dico ipas possessionẽ duplicari: cũ aliud sit furto cohereres q̃ genera furtoꝝ rũ: sicut inferi⁹ apparebit⁹. Manifestus fur est quẽ greci ἐπ' αὐτοφώρῳ appellant: nec solum is qui in ipso furto deprehenditur / sed etiam is qui in eo loco deprehenditur quo furtum fit: veluti qui in domo furtũ fecit: et nondũ egressus ianuam deprehensus fuerit: et qui in oliueto oliuarum: aut in vineto vuarum furtuz fecit: q̃diu in eo aliuctο aut vineto deprehẽsus fuerit. Jmmo vlterius furtũ manifestum est extendendum: q̃diu eam rem fur tenens visus vel deprehensus fuerit: siue in publico: siue in priuato: vel a domino vel ab alio⁹ antecq̃ eo perueneriꝫ quo deferre vel deponere⁸ destinasset. Sed si pertulit quo destinauit / tam ꝛ si deprehendatur cũ re furtiua: nõ est manifestus fur. Nec⁷ manifestum furtuz quid sit ex his que diximus itelligitur. nã quod manifestum non est: id scilz nec manifestum est.

¶ Actiones furti concepti / ꝛ furti oblati / et furti prohibiti / ꝛ furti non exhibiti recesserunt ab vsu. Et qui scienter rem furto subtractam recipit et occultat: tenetur furti non manifesti. hoc dicit Aretinus.

¶ Cõceptũ furtũ dicit cuz apud precij rei / aliud possessionis. vt. ff. vti pos. ſ. fi. ꝛ subaudi q̃ hoc fecerit animo lucrãdi: als non est furtum. vt. ff. eo. l. j. ſ. j. Accur.

o ¶ Lege naturali. i. diuina. vl aliud. Non facies furtum ꝛc. Itẽ illud. Quod tibi non vis fieri alij ne feceris.

p ¶ Quod. id est quia.

q ¶ Auferendo. quia fur aufert.

r ¶ A greco. phor. grece dr fur latine: ꝛ phoros. i. fures. ꝛ epantophoro. i. manifestus fur scilicet q̃ cum re deprehẽdit. ꝛ est indeclinabile. nã apud greꝯ cos aduerbium est.

Exposi/tio greci.

¶ Furtoꝝ aũt ꝛc. ¶ Casus. Satis. ſ. dictum est q̃d est furtuz: ꝛ vñ dicaf. Modo dicẽdũ est quot sunt gña furtoꝝ: ꝛ vtr q̃ duo. Q furtũ aut ẽ manifestum: aut nõ manifestũ. Jmmo diceret aliq⁹ q̃ aũt⁹ sunt gña furtoꝝ rũ. Aliud est manifestũ: aliud nõ manifestũ: aliõ ꝛceptũ: ꝛ aliud oblatũ: Et rñ. q̃ nõ est ita: q̃ cõceptum ꝛ oblatũ ponũt spẽs pont⁹ q̃ gña. Et dubitaf super h̄ q̃ i isto. ſ. vtr q̃ si extraneus videꝛit furere rem meaz furtiue asportãtẽ q̃ ppter visionem extranei fur ille dicitur manifest⁹: ꝛ ita actio ne furti mãifesti tenetur mihi ad q̃druplũ: ꝛ ita visionẽ extranei mihi acquiritur act. quod est? illõ gñale q̃ liberã psonã nihil nobis acqri. Ad h̄ dicunt gdã q̃ h̄ ẽ spãle in odiũ furti / sicut et i odiũ furis h̄ introducti⁹ est ꝙ aliqs teneaf actio. furti perpetuo: tamen alie pẽ tonie actiões penales fũt annales. Alij dicunt q̃ in isto casu mihi acquiritur act. per liberam personam: sed ex delicto furis mihi acquiritur cum erinde vitatur. hoc dicit Fran.

Libera p⁹ sona alij ñ acqrit.

s ¶ Species. scilicet casus. Accursius.

t ¶ Apparebit. vt. ſ. eo. ſ. conceptũ. ꝛ. ſ. oblatum. Accur.

v ¶ Ab alio. p h̄ videt infringi regula q̃ liberã psonã nihil acqri. vt. C. per quas p⁹so. no. acq. l. i. q̃d falsum est: q̃ magis ex delicto suo ꝙprio q̃ alteri⁹ facto bo cuenit. vt. ff. de vsuris. ſi gs solutioni. ſ. fi. ff. eo. ſ. q̃ni aut clam. l. pbibere. Et tunt bo cyera nisi in casu ſcilz cũ se occultauit ille cui fiebat. Nam licet fur visus fuerit / tamen est fur non manifest⁹. vt. ff. de fur. l. si quis in seruitute. ſ. ceterum. Accur.

r ¶ Deponere et destinasset. intantuz ſm. Q. vt si vltra mõtes pferre destinasset: tamen si deprehendaf ante / erit fur manifestus.

Discipli/na cadeꝛ ē Dio⁹ium.

y ¶ Nec manifestũ. ſcz q̃ Dio⁹ cadẽ est disciplina. vt. ſ. de bis q̃ fuiuel alie. iur. sunt. ſ. j. ꝛ facit. adh̄c. ſ. ff. ē. l. ij. ij. ꝛ. vij. vt. ꝛ. vij. vt. ꝛ. viij.

¶ Cõceptũ furtũ ꝛc. ¶ Casus. Dirt Just. Dñe satis vidi q̃d est furtũ manifestũ: ꝛ ex̃ scqñti q̃d ẽ furtũ: nõ manifestũ: ſi teller⁹ a vobis fieri mẽtionẽ de furto ꝛceptο ꝛ oblato. vñ q̃ro. Dñe q̃d ẽ furtũ ꝛceptũ: Et dicit Jmpe. Furtũ est. Dñe furtũ ꝛceptũ nõ est⁹ vsu: oliꝫ ti erat ta lis ei⁹ natura q̃ si aliqs credebat rẽ furtiuã / domo alicui⁹ cũ ad eã cũ magna põpa ꝙueniebat: ꝛ dñs dom⁹ eã retinebat nolebat q̃ ip⁹ nõ eẽt fur: dabat tñ dño rei ℈ cũ actio furti ꝛcepti. Oliꝫ q̃z erat alia spẽs furti q̃ vocabaf oblatũ. ꝛ hẽbat oli locũ actio furti oblatꝰ tali casu. Done sic. Quidã erat amic⁹ me⁹ spãlis: ꝛ pones eũ erat res furtiua deposita. Jpe aũt videꝫ q̃ res furtiua cũ magna diligẽtia q̃rebat / pl⁹ diligẽs suã bõestate q̃ meã: pones me rẽ illã furtiuã deposuit. Deide fuit res illa furtiua penes me iuẽta. vñ tenco: ego actõe furti ꝛcepti: ꝛ ille q̃ pones me rẽ illã deposuit tenef mihi ac. furti. oblati ad refarciẽdũ q̃cqd illis soluero. Quẽ? ac. furti ꝛcepti. Fuit etiã olim q̃da actio q̃ vocabaf actio furti. phibiti: q̃ dab ℈ cũ q̃ me q̃rere. phibuit telib⁹ psentib⁹ rem furtiuã quã i domo sua cõcedeb. ꝛ adh̄c eidẽ ptoꝛis fuit instituta ac. furti nõ exhibiti aduersus eũ q̃ rẽ furtiuã q̃sitã ꝛ penes eũ inuẽtã nõ exhibuit: ſ. oẽs iste actiões videl⁹ furti ꝛcepti / oblati / phibiti / nõ exhibiti: q̃ ppr regsitionẽ rei furtiue olim erãt adinuete bodie i dissuetudinẽ abierũt: q̃ppe cũ bodie regsitio rei furtiue locũ nõ bẽat: eo q̃ bo

UNIVERSIDAD DE HUELVA

die oēs/ qui rem furtiuā sic receperint et collocauerint/ furti non manifesti teneant. Item quesiui a Justi. q̄ esset pena furti manifesti: R̄ñ. iust. q̄ pena furti manifesti est quadruplū: nō manifesti aūt duplū. ff.

+Ista glo. nō ē accur.

a ¶ Testibus ꝑsentibus. + Nō. q magis dr notus ille q̄ pūctb' testib' in delicto deprehendit. facit. l. bercdes palā. in prin. ff. de testi. Ang.

b ¶ Cōstituta est. scilicet olim. Accursius.

c ¶ Nō fit. immo fit. vt. ff. de ser. fugi. l. i. ſ. h autē. sed illō est speciale in p̄sona serui.

d ¶ Er cōsequētia. Hec non est semp bona ꝓsia: vt sublata solēnitate: iō id tollat q̄ cū solēnitate fit. vt. ſ. de vb. ob. ſ. hec. ꝛ. C. de formulis ꝛ ipe. sub. l. i. ꝛ. ii. Accur.

e ¶ Pena manifesti. q̄ est de iure ꝓtorio. vt. ſ. de ꝓpe. ꝛ tēp. act. ſ. i. Accur.

f ¶ Er seruꝰ. h̄ casu ser unes ꝓ nō ꝛa dari poterit vt. ſ. de nō ꝛa. ac. in prin.

g ¶ Nec manifesti. ſ. que desc̄dit er lege. rū. tab. vt. ſ. de nō ꝛa. ſ. sunt aūt. Sed q̄re mino: pena iu rel. rū. tabu. iponit q̄ꝑ ꝓtore: R̄ñ. q̄ mai' delicti est: vt. ſ. ti. prī. in p̄n. ꝓterea tpe. l. rū. tab. pau periores erant hoies: vñ minores pene impones bantur. vt. ſ. de iniur. ſ. pena. Accursius.

Pretor pl' punit q̄ ler. rū. tabularū.

h ¶ Dupli. nisi ī casu. vt C. de seruis fug. l. manci pia. Accursius.

¶ Furtum autē fit ꝛc. ¶ Casus. Oneſui a iust. q̄ſr fieret furti: R̄ñ. dices q̄ nō solum fit furtū q̄n aio intercipiēdi cā. i. intrādi ꝓprietatē aliqs amouerit: ſz cā aliqs rez iuito dño ſctat. vñ si cre dito: pignore vt aturvel depositari' re deposita penes ipſus vel res q̄ ad vnū vſum ꝑcdit oībus his casib' furtū fit. Vñ scire debes q̄ illi qui ba bēt rē sibi ad vnū vſuz cō modatā ſi i aliūvſum cō uertāt: ita dñs furtum cōmittit ſi telligāt inui to dño ħ facere. Sed po ne: q̄d nō credāt ſe iuꝛ to dño ħ facere dñs ħ ra tū bēat: fit ne furtū i ħ ca su: R̄ñ. q̄ nō. Vñ ad ħ q̄ cōmodatarī ꝙuertat rē sibi cōmodatā in aliū vſuz ꝑ i cū ad q̄d ꝛmo data erat furtum faciat/ duo erigūt: videlicet q̄ credat se iuito domio ħ facere/ et credat eum non permissurum. b. d. vſq; ad. ſ. sed ꝛ si. Fran.

i ¶ Inuito domino. ꝛ quandoq; volente: vt. ſ. ē. ſ. vnde illud. Accur.

k ¶ Hēstādi causa. id est ducendi. Additio. Nota contra illos qui acci piunt incōmodatum equum vſq; ad villam: ꝛ postea ducūt eū Bonon̄ie: quia furtum committunt. Ange.

Furtuꝫ fa cit q̄ ꝙ alie no largit.

l ¶ Perdurisset. Item est ꝛ si aliq; commodauit: ſpecies eīs furti est de alieno largiri. vt. ff. eo. ſi pignore. ſ. i.

m ¶ Intelligant. Et est ratio: quia volūtas distinguit maleficia. vt. ff. eo. qui iniurie. in fin. i. respon. ꝛ facit. C. ad. l. corne. de fic. l. i. ct. ff. si cer. pcta. l. q̄ te. Patet in. c. cum voluntate. extra de sen. ercommun.

n ¶ Permissurū. Quid si ħ crediderit: ſcz rēm permissurū: ſz fraude crez debat: R̄ñ. furti nō tenet: cū nō fiat furtū absq; affectu: vt ħ subiicit. ꝛ. ſ. de vſucap. ſ. item si is. ꝛ facit. ff. de furtis. i. inter oēs. ſ. recte. Sed actione ex eo contractu: vt commodati vel ſimili bene tenetur. vt. ff. e. l. qui re sibi cōmodata. Sed secus si stulte opinor te permissurū rem tuam accipere. vt. ff. de fur. qui vas. ſ. vetare. Accur. Additio. Quid autez in filiofamilias/ vroze/ viro/ vel monacho corruptis. an habeat locum pena istius. ſ. dic vt per Ange. hic.

o ¶ Non committitur. nisi in duobus casibus vt dixi. ſ. eo. ſ. i. Accur.

¶ Sz ꝛ si. ¶ Casus. Supra dictū est q̄ furtū nō fit nisi cū ꝙtractiōe rei aliene ꝛ dño inuito. ꝛ ita necesse ē q̄ duo ꝙcurrāt: ſcz q̄ ſctās credat se inuito domino cōtractare q̄ dño inuito cōtractet: ꝛ q̄ ita est iō q̄ſr vtrū verū cēt furtū cōmissuꝫ in tali casu. Titi' accēſ fit ad seruū meuꝫ et eum ſolicitauit ħ mō. Domi ne fuc neq; vade furari dño tuo rez istas/ ꝛ cū ei9 venias ad me ad castrū meū: ꝛ ego bñ defendaz te ꝑ dñm tuū. Seruꝰ ante ille accessit ad me dixꝫ ſuū et itimauit mihi oia hec. Ego aūt volēs titiū in furto cōprehēdere dixi illi seruo meo. Serue bone ꝛ fidelis ſup multa te ꝛſtituā: vñvolo q̄ rez illas capias ꝛ fugias ad titiū ſolicitatorē. Seruꝰ aūt ille de volūtate mea res illas ꝑtulit ad titiū. venio postea ꝛ res meas furtiuas/ seu furatas ſimul cū fuo meo inemio apō titiū. facio eū i iudicium ꝙuenire: ꝛ intēto ꝑ eū tā actionē furti q̄ fuꝫ corrupti. Er aduerſo ad uocati titiū ipm viriliter defendētes dicūt ſepara toꝫ esse oīdere q̄ neutra iſtaꝝ actiōe teneat. Inꝛ notuit eū iā nobis tota vitas. Actiōe ei fuꝫ corrupti nō tenet dicūt ipi: q̄ fuꝫ nō est corrupt': q̄ nō bꝫ res illas me ini to: ſz magis me volēte ꝛ iussu meo fuerūt ſibi deportare. Sup ista q̄ne oliꝫ fuit magna dubitatio. Cōstituto tamē dñi Just. statuit q̄ teneat actiōib' ābab': q̄ q̄tū in eo fuit ipe res illas iuito dño ſctant: ꝛ ēt furi cō rupit. Et ꝓp̄ ħ statuit Just. q̄ ꝑdict' duab' actiōib' teneat vt auferat occasio deliquēdi: ne fort e ſi casu isto ꝑunir' remaneret er bui' ꝑunita te/ alij tētarēt ſuos alie nos corrūpe/ q̄ de facili possent corrūpi. Q̄ꝫ ite

bon'ñ fuit corrupt'. b. d. ꝛ ſa plana ē vſq; ad. ſ. interdū q̄ſr furti. ſ.

p ¶ Furtum. vt furti actio nascatur: furtuꝫ tamen fit fm quosdā. Sed certe immo nec furtum fit. vt. ff. eo. l. inter omnes. ſ. pe.

q ¶ Domino. ſcilicet meuio. Accursius.

r ¶ Et ad eum. ſcilicet titium.

s ¶ Perdiderit. i. dño ħ renunciauerit. vt. C. de furtis. l. ſi qs ꝑſuaſerit.

t ¶ Decisionem. vt. C. de fur. ꝛ ser. corru. l. ſi quis perſuaſerit.

v ¶ Furti actionem. Specialē est quod dic dicitur: alias non fit furtū voleti. vt. ſ. ꝓri. ſ. ꝛ. ff. de dona. inter vir. ꝛ uxo. l. de eo. in fi. que est ꝛ. Sed videt q̄ nec hoc casu debeat esse ſpāle. vt. C. de ser. fugi. l. gcūq; ſ. fi. Sz ibi incepit malicia a dño: hic aūt ab ipo cōrumpēte. Accur.

Furtū nō fit voleti.

x ¶ Licet. id est q̄uis. Accursius.

y ¶ Regule. q̄s regulas habem'. ff. de ser. corrup. l. i. i p̄n. ꝛ p totum tit.

z ¶ Perniciem. id est destructionem.

Impunitate.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Affectus punitur: lz non fequatur effectꝰ.

a ¶ Impunitate. fic. ſ. titu. j. ſ. ſed ne dum talia.

b ¶ Quibuſdã. Itẽ ꝛ vt vnius pena ſit met' multoꝝ. vt. C. ad leg. iul. repe. l. j. Et nota in hoc. ſ. puniri affectũ: ꝛ ſi nõ ſequat effectus. ſic. C. cõtra. ff. de pœnis. l. cogitationis. Sed certe hec cogitatio iam deuene rat aliquẽ actũ. vnde nõ erat nuda. Ité. Additio. Tu dic circa iſtã materiã q̃ aut qs nõ cogitat delinquere: nec agit nec pficit. ꝛ regulariter nõ tenet. facilit in caſu. l. qſqs. C. ad. l. iul. ma. et. l. ij. C. d lib. ꝛ eo. li. aut cogitat tñ. ꝛ iure poli punit nõ fori. Aut cogitat et agit ſed nõ perficit: ꝛ tũc ciuilis actio nõ dat: niſi deli ctũ de facili tráſeat i erẽplũ vt hic. In criminali aũt diſtingue: q̃. p delicto acceſſorio: puta q̃ fregit boſtiũ vl feneſtra ſ punit nõ p̃ncipali: niſi pceſſerit ad actũ. primũ ipſi delicto/ q̃ ex facti ĩ pediméto nõ perfecerit. Aut egit ꝛ perfecit ſz nõ cogitauit: ꝛ tũc ſiue culpa id euenerit/ ſiue caſu ſemper tenetur. dummodo culpa pceſſerit caſuz mitius tñ punit quatenꝰ et leuior. culpa fuit obnorius. Quãdo autem agit cogitat ꝛ pficit: clarum eſt ipſuz fore punĩdum: nec eſt locus penitentie. l. qui ea mente. ff. eo. fallit in. l. ij. ff. de cri. ſtellio. Angelus.

c ¶ Furtuz fit. nõ ratione dominũ ſed malefic̃ij: et ideo er̃ maleficio non ciuiliter ſed criminaliter agit. Iſtã cũ ſit liberũ cozpuſ nõ recipit eſtimationẽ. vt. ſ. de obligã. que er quaſi deli. ſ. ob hoiem. criminaliter aũt ertra ꝛ quaſi deli. ſ. ob furtũ. de pœna. deli. l. ſi. magiſter vo nõ agit/ ſed ꝛ paſſer non agit cõdictione furtiua: cũ ipa ad poſſeſſionem vel proprietatez cõpetat/ quoz neutrũ in filio habet locũ. vt. ff. eo. l. eũ q. ſ. ſi filiꝰ. ꝛ. l. mater. in pin. ꝛ. l. liberoꝝ. ꝛ. ff. de ac. poſ. l. cũ heredes. ſ. ſi. ꝛ. ff. de reiuẽ. l. j. ſ. p hãc Additio. Iſtã glo. reprobant doc. q̃ immo ſimiliter agit ex ꝛ duplicanꝫ opere vel dano q̃ p̃ſ ſubſtinuit. q̃ ſz nõ. ꝑpzie: largo tñ nõ hz in filiũ dñũ ꝛ poſſeſſio. q̃ ptz: q̃ hz rei vẽ. de iure romano. vt. l. j. ſ. j. ff. de rei ven. Accur. rẽ. ff. p emp. ſi rẽ. Ité dic ꝑ q̃nq̃ eſt res furtiua/ ꝛ fit furtuz: ꝛ naſcit actio furti. vt fere in toto ff. ti. ff. C. ꝛ. C. eo. Interdũ nullũ eoz eſt: vt ſi remea vtar. Interdũ furtũ fit ꝛ res furtiua: ſz actio furti nõ naſcit. vt j. e. ſ. bi q. Interdũ furtũ fit ꝛ actio naſcit: ſz nõ fit res furtiua vt hõz.

Fur furtiuaꝛes ẽ cõdictio furti tiq̃z ſeparantur.

d ¶ Subtraxerit. ſz hec res nõ efficit furtiua. vt. ff. de vſuca. lequiſ. ſi. ꝛ. ff. p emp. ſi rẽ. Ité dic ꝑ q̃nq̃ eſt res furtiua/ ꝛ fit furtuz: ꝛ naſcit actio furti. vt fere in toto ff. ti. ff. C. ꝛ. C. eo. Interdũ nullũ eoz eſt: vt ſi remea vtar. Interdũ furtũ fit ꝛ res furtiua: ſz actio furti nõ naſcit. vt j. e. ſ. bi q. Interdũ furtũ fit ꝛ actio naſcit: ſz nõ fit res furtiua vt hõz.

e ¶ Interdũ ſz furti. ¶ Caſus. Scire debes q̃ q̃nq̃ tenet ille q furtuz nõ facit. ꝛ ꝑ reperit in illo cuiꝰ ope ꝛ ꝓſilio furtũ factuz eſt: cuiuſmodi eſt ille q de manu tua pecuniã ſeu nũmos exculſerit ꝛ ab alio ſurripuit tur. Et etiã q tibi voléti eũ adere reſiſtit: vt aliꝰ res tuas rapet: necnõ ille q pãno rubeo vel aliq̃ alio mõ ones vel boues fugauerit vel aſ/ ſubigens eas ſurripueret. Et ꝑ verũ ẽ ſi eo aſo fecerit vt aliꝰ eas ſurriperet. ſi em̃ p laſciuiã ꝑ fecerit ꝛ nõ vt ab aliq̃ alio ſurripereñ tũc nõ tenet act. l. fur. ſz. l. aql. Cũ aũt ope vntꝰ alter fur. fecerit/ ambo ac. fur. tenent. Et cæ tibi ꝑ bñ ſcias ſ̃am ꝛ naturaz ꝛ diſtinguere: q̃ q̃ ĩã dictum eſt q̃ ille cuiꝰ ope ſit fur. tenet act. fur. intelligẽ de eo q̃ opẽ erp̃ſam ꝑbuit: ſicut ſi aliqs furtũ volẽté facere ſcies ꝑ ipſe factur' cẽt ac cõmodauit ſcalas vt feneſtrã aſcẽdat ꝛ frãgat. nã aliter vult littera ſeq̃s. ſ. q̃ ille q ꝑbet ꝓſilio tñ faciẽti furtũ ac. fur. nõ teneatur: veluti ſi aliqs ſolũ ꝓſilio dederit alicui faciẽti furtũ: q̃ tunc ac. fur. nõ tenebit. h. d. Et ita babes i ℔. ſ. tres caſus. Vnꝰ eſt q̃ aliqs opẽ vel ꝓſilio exp̃ſſum ꝓbuit furtum facienti. ſecundus q̃dõ opem vel ꝓſiliũ tacitum. tertius q̃dõ ſolum conſiliũ et non opem. Ih primis duobus caſibus tenetur ac. fur. in tertio non tenetur. h. d. Fran.

f ¶ Furti tenetur. nõ manifeſti. lz etiã deprehendatur. vt. ff. eo. l. is qui. ff. de furtis. l. ſi ſeruus. ſ. ſi quis de manu mihi. ꝛ. ff. eod. l. furti. ſ. penul. ꝛ. l. qui ſeruo.

g ¶ Ille. Alius. l. furtiuã. ff. de furtis. l. ſi tibi. Per laſciuiaz. l. ſtultitiam.

h ¶ In factũ. i. vtilis leg̃ aglie ſi corpora leſa ſint: alioquin ſubſidiaria. vt j. ad. l. aql. ſ. fi. ff. ſ. pe.

i ¶ Et vbi. aduerſaꝛ pri mo dicto vbi dixit dari in factum.

k ¶ Supponit. Mo. h da ri ꝓſilii ſolo fcto. alꝰ ꝛ conſilii bois intẽtio vel ꝓpoſiti. vt. ff. eo. ſi quid fur. ſ. j. Ité ꝛ cõſilii q̃ alij dat boni vel mali. vt. ſ. eo. i furti. ſ. pe. in fi. Ité ꝓſilii dicit q̃ capitur a multis. vt. C. de let conſti. l. humanum.

Cõſiliũ ſumit multipliciter.

l ¶ Nõ tenet furti. cũ alis eſſet facturus furtũ/ etiã ſine cõſilio huius. alꝰ id eſt ſi nõ erat alꝰ factur' tenet vtero. ff. de furt. q ſeruo. et de verb. ſignifi. l. ſepe. Aliud videtur in actiõe fui corrupti: vbi tenet etiã ſi alꝰ eẽt factu rus. nec eñ opz laudãdo augeri malicias. vt. ſ. ad l. aquil. ſ. ceterus. et. ſ. de ac. ſ. in quadruplũ. et. ff. de ſer. co. l. j. ſ. perſuade re. Sz q̃ eſt rõ: Rñ. q̃ h agitur de delicto ſecuto poſt pſuaſionẽ: nõ antẽ er ipſa pſuaſione. ꝛ ideo diſtinguit an erat alꝰ ſa cturus vel nõ: ſz in alijs caſib' er ipſa pſuaſione agit q̃ cq̃ poſtea ſequatur. vt. ſ. e. ſ. ꝓ. illõ. dñs modo non er interualli nimio ſequaſ. vt. ff. ſ. ſer. co. l. in hoc. ꝛ. l. neraty. Ité eſt ꝛtra. ſ. de iniur. ſ. nõ ſolũ. Sed ibi nõ erat alꝰ facturus ꝛ fecit.

Dic vt pbar. in. l. nõ ſolũ. ſ. ſi cr mãdato. ff. de iniur. ad uertas tñ q iſto caſu cõ cedendũ eſt q̃ tenet de dolo. vt. l. ſi cũ ſtrer. ff. de dol. aang.

Loqnus liberũ é inestimabile. Lõdictio furtiua ad poſſeſſionẽ vel pro prietatem competit.

m ¶ Nec ob id. q̃ verũ eſt ſeq̃ꝛ furtiuã nõ poſſe vſucapi: niſi fuerit liſtimata: vel dñs vẽdiderit furi. ff. vſuca. lequiſ. ſi. ſi. ff. de vſuca. l. quis. in fi. ti. Accur.

n ¶ Non naſcitur. niſi ſit filius habens caſtrenſe peculiũ/ vel quaſi caſtrenſe: vbi filius tenetur patri ꝛ pater filio. Idem de vroꝛe quod bic de filio dicitur. vt. ff. eo. ſi quis vroꝛi. in pin. ꝛ in. ſ. j.

Idem ſi recedat i dñi ptãtes. de q̃ dic vt p ange. in. ſ. a q̃. ſ. eo.

o ¶ Furti aũt actio ꝛc. ¶ Caſus. Dixi legiſlatoꝛi. Dñe iã q̃ video i q̃ bus põt fieri furtũ: q̃ nedũ in re aliena/ ſz ĩ re ꝓpria. Sz o dñe. p deo cui cõpetit ac. fur. Ipſe ſi. dicẽs q̃ ac. fur. cõpetit ei cui ꝓterest rẽ nõ fuiſſe ſurreptã q̃uis nõ ſit dñs rei ſurrepte: q̃ etiã ipſi dño rei nõ cõpetit: niſi eius interſit furtũ factũ non eſſe. vñ ſi creditoꝛi res obligata furripiatur dño rei. ſ. debitoꝛi nõ cõpetit act. fur. ſz magis creditoꝛ ipſi: q̃uis eñ creditoꝛ habeat ac. perſonalẽ p quã poſſet a debitoꝛe ſuuz cõſequi is idoneus fuerit debitoꝛ: tamen tutius eſt ei pignoꝛi incumbere q̃ in perſonam agere: ꝛ hoc vult innuere: q̃ ſi debitoꝛ creditoꝛi pign' furripuerit poterit creditoꝛ contra debitoꝛem furti experiri. h. d.

Furti agit cui' interest.

p ¶ Cuius intereſt. etiã modice: vt. ſ. ti. j. ſ. fi. et. ff. vi bonoꝛũ rapto. l. ij. ſ. generaliter. Ité oportet q̃ interſit ex iuſta cauſa ꝛ probabili. naz ſi eſt malefidei poſſeſſoꝛ: vel huius rei fur/ furti non aget. vt. ff. e. l. itaq̃s. circa pin. ꝛ. l. eum qui emit. ſ. is autem. Sed ſi bonum initium habuerit: vt quia ſibi commodaui vel locaui/ habet actionẽ furti. Et hic eſt caſus in quo furti agere poteſt: vt. ff. e. qui vas. ſ. ſi ego tibi.

Fur furti q̃nq̃ agit.

CAPTADO DE HUELVA

a ¶ Competit. contra debitorem qui furripuit.
b ¶ Actio furti. res tamen non fit furtiua: vt dixi. ff. co. §. aliquando.
¶ Fullo. ¶ Casus. Supra positū est vnū exēplum in quo ac. fur. datur ei cuius interest licet nō sit ōnis vt dictū est in creditore. Hic ponitur ali⁹ in fullone ⁊ sarcinatore. Si enī fullo vel sarcinator: vestimēta mea que sibi curāda sar cinādave certa mercede cōstituta furto amiserit mihi non cōpetit ac. fur. eo q̄ mea nō interest ves stimēta illa nō fuisse furrepta cum iudicio locati a fullone estimatiōeve stimētoꝝ meoꝝ cōsequi possim. Et sumus in vī. Sed et bone fi. ꝛc. Jam babuistis duo exēpla vtria in quib⁹ cōpetit act. fur. illis ḋs ī tereſt furtuꝫ factuꝫ nō fuisse. Hic ad huc ponit quoddā exēplū de eodē. Si enim bone fidei emptor: a nō do mino rē emerit: ⁊ si fuerit tradita et postea furrepta q̄ non sit ōnis sibi nibilomin⁹ competit ac. fur. sicut ⁊ creditori. Scire tñ debes q̄ aliter fullōi: vel sarcinatori non cōpetit act. fur. nisi sint soluēdo. ratio q̄: nihil ē periculo eius q̄ nihil hꝫ. Silr si. p. parte fuerit soluendo fullo vel sarcinator: domino non fulloni cōpetit actio. hoc dicit Franciscus de aretio.
c ¶ Fullo. sarcinator: qui sunt. dicvt. ff. man. §. fin.
d ¶ Constituta. + Supple in pecunia numerata: als autem nō esset locatio. vt. l. j. §. ti quis ser uum. ff. depoſi.
e ¶ Sed et bone. facit. ff. co. l. j. tiaq̄.
f ¶ Possint. immo videtur q̄ semp ōis debeat furem cōuenire. vt. ff. loca. ⁊ condu. l. cū in plures. §. vestimēta. Sz ibi de actione in rē vel cōdictiōe furtiua dicit: ḣ aut tem de actione furti.
g ¶ Jdē est. vt furti actio competat domino. ⁊ facit ad hunc. §. de condi. sine causa in. l. ſi fullo.
¶ Que de fullone. ¶ Casus. Supra dictuꝫ est q̄ si vestimentū fulloni vel sarcinatori curandū vel sarcinādū traditū surreptū fuerit: q̄ fullōi ſi ſolnēdo fuerit nō domino cōpetit ac. fur. Jdez intelligas ſi res fuerit furrepta cōmodatario: q̄ si fuerit soluēdo sibi ⁊ nō cōmodatario competit actio q̄ ad rē restituendā nō tenet. et hec vera fuerūt ſm iura antiqua. Nōs tñ Ju. poniti q̄dā cōſtitutione quā habes C. de fur. et ser. cor. l. ſi. ſ. tales ita q̄ ḣ emēdauit. Statuit enī q̄ ī electiōe cōmodatoris ſit vtrū velit agere ꝫ modatariū actiōe cōmodati vel ad quidem vt q̄uis ipse debitor eaz rem furripuerit: nihilominus creditori competit actio furti[b].
¶ Ille qui tenetur ex locato in aliqua re ſi furripiat: habet furti actionem. Jdē in bone fidei emptore. Arctinus.
¶ Item si fullo[c] polienda curandave: aut sarcinator: sarcīēda vestimēta mercede certa cōſtituta[d] acceperit eaq̄ furto amiſeri: ipe furti habet actionem non dominus: q̄: domini nihil interest eaz rem nō perire: cū iudicio locati a fullone aut sarcinatore rem suaz persequi pōt. Sed et bone fidei emptori surrepta re quam emerit q̄uis dominus non ſit ꝺomnino competit actio furti quemadmodum et creditori. Fulloni vero et sarcinatori non aliter furti actionem competere placuit: q̄ſi ſoluendo furent: hoc est ſi domino rei estimationez ſoluere possint[e]. nam ſi ſoluendo non sunt: tunc q̄z ab eis suuz dominus consequi nō possit: ipſi domino furti competit actio: quia hoc casu ipſius interest rem ſaluam ei esse. Jdē est et ſi in parte ſoluendo fuerit fullo aut sarcinator.
¶ Si res cōmodata fuerit commodatario surrepta domin⁹ habet electionem vtrum velit agere contra furem actiōe furti: an contra commodatarium commodati. et vno electo ſciente alius liberatur. ſecus ſi fuerit ignorans vel dubitans. hoc dicit Arctinus.
¶ Que de fullone et sarcinatore diximus: eadem et ad cum cui commodata est res transferenda veteres existimabant. Nam vt ille fullo mercedem accipiēdo custodiam prestat: ita is quoq̄ qui commodatum vtendi causa accepit ſimiliter neceſſe habet custodiam prestare. Sed nostra prouidentia etiam hoc in nostris decisionibus[f] emendauit: vt in voluntate domini ſit: ſiue commodati actionem aduerſus cum qui rem commodatam accepit mouere deſiderat: ſiue furti aduerſus cum qui rem furripuit et alterutra earum electa dominum non posse ex penitentia ad alteraz venire actionem. Sed ſiquidem furem elegerit: illum qui rem vtendā accepit penitus liberari. Sin autem commodator veniat aduerſus eū qui rem vtēdā accepit: ipſi[g] quidē nullo modo competere posse aduerſus furē furti actionem. Cum autez qui pro re commodata conuenitur posse aduerſus furem furti habere actionē: ita tamen ſi dominus ſciens rem esse furreptam aduerſus eum cui res cōmodata fuerit peruenit[m]. Si autem nescius et dubitās rē non esse furreptam apud eum cōmodati actionez inſtituit: poſtea autem re cōperta voluit remittere quidem cōmodati actionē: ad furti autem actionem peruenire: tunc quidem licentia ei concedit: ⁊ aduerſus furem venire obſtaculo nullo ei opponēdo quoniaz incertus conſtitutus mouit aduerſus euz qui rem vtendam accepit ꝺmodati actionez. Niſi domino ab eo[n] ſatiſfactum est: tunc eteñ oino furem a domino qdem furti actione liberari suppoſitū[o] autem esse ei[p] qui pro re ſibi cōmodata domino ſatiſfecit. Cum manifeſtiſſimū[q] est etiam ſi ab initio domin⁹ actionem inſtituit cōmodati: ignarus rem esse furreptaz: poſtea autem hoc ei cognito aduersus furem trāſierit: omnino liberari eum qui rem commodatā acceperit quemcunq̄ cauſe exitum domin⁹ aduerſus furem habuit. Eadem diffinitiōe obtinet ſiue in parte ſiue inſolidum ſoluendo ſit is qui rem commodatam acceperit.
¶ Depoſitarius qui tenetur de dolo nō habet furti actionem ſed dominus. hoc dicit Arctinus.
¶ Sed is apud quem res depoſita est cuſtodiam non prestat ſed tātum in eo obnoxius est ſi quid ipſe dolo[r] malo fecerit q̄ de cauſa ſi res ei ſurrepta fuerit: quia re ſtituende eius rei nomine depoſiti non tenetur: nec ob id eius intereſt res ſaluā esse furti agere nō poteſt ſed furti actio domino cōpetit.
¶ Impubes non tenetur furti: niſi fuerit doli capax. Arctinus.
¶ In ſumma[s] ſciendus est queſitum esſe: an impubes rem alienam amouendo furtum faciat. Et placuit quia furtum ex affectu furandi conſiſtit: ita demum obligari eo crimine impuberem ſi proximus[t] pubertati ſit: et ob id intelligat ſe delinquere.
¶ Actio furti est mere penalis: ſed condictio furtiua ⁊ rei vendicatio competunt pro re: ⁊ rei vendicatio datur contra poſſeſſorez: et condictio furtiua contra furez et eius heredem. b. d. Areti.

b ¶ Deciſionibus. vt. C. de fur. ⁊ ſer. corrupt. l. ſi. §. tales itaq̄.
i ¶ Ad alterā. vnde actio furti ḣ caſu nō est ābula tona. ¶ Additio. Et de dictione penit⁹ vltra iſtuz ter. vide tertium in. l. ſin. C. de noua. Ange.
k ¶ Ipſi. ſ. cōmodatori.
l ¶ Habere actionē. ⁊ pena exacta dño reſtituere nō cogit: q̄ vbi periculum ibi commodum. vt C. de fur. l. ſi. ſed cum.
m ¶ Peruenit. agendo ꝺ eum actione cōmodati.
n ¶ Alteo. ſcilicet cōmodatario.
o ¶ Suppoſitū. ſcz furē.
p ¶ Ei. ſ. cōmodatario.
q ¶ Cū manifeſtiſſimuz. bñ dico q̄ eligendo vnā repellit ab altera: ſi sciēs a principio fuit.
¶ Sz is apō quē. ¶ Casus. Dictū ē ſupra ō fullone ⁊ cōmodatario q̄ſr eis ꝫpetit actio ⁊ re aliena. mō videam⁹ de depoſitario vtrū ſi res apō alīquez depoſita fuerit de poſitario ꝫpetat ac. fur. Nō ei tenet niſi de dolo: et ita nō tereſt ſuā rē nō fuiſſe furreptā. ſi aut ē in dolo fuit non dabit ſibi actiōe er malicia ſua ac cītionē ſ ſcītur. b. d. Frā.
r ¶ Dolo. ſ. q. mo. re ꝺ. obli. §. preterea. et. C. de po. l. j. ⁊. l. pe. et. l. ſi. et idē q̄ hic habemus. ff. e. eū qui. §. is autem.
¶ In ſumma. ¶ Casus. Diri Ju. Dñe q̄d plura pulſis dicere ſi. iſto. Jā trīa diriſtis de materia iſta ꝙ generaf tediū deo ⁊ toti mūdo: Etrī. Ju. Fī vt breuiter hunc ti. expediam⁹ ſcire debes q̄ apō antiq̄s q̄ſtū fuit vtrū impubes rē alienā amouēdo furtū facē poſſit: ⁊ placuit dño Ju. q̄ ſi ipubes aim furādi habuerit ⁊ ipſe poſſet cadē iſtud delictū. ḣ ē ſi fit ꝓximus pubertati q̄ act. fur. teneatur. b. d. Fran.
s ¶ In ſumma. i. vt breuiter bñc. ti. expediamus.
t ¶ Amouēdo. + Not. q̄ furtū ſit ꝛctando ⁊ amouendo: ⁊ fine ea nō fit. vt Lbi qui. ff. eo. Ange.
v ¶ Proxim⁹ pubertati. a decimo āno ⁊ dimidio ſ. vt. ꝫ. dixim⁹ ō iuti. §. furioſus.

+ Ista glo. nō ē accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

§.furiosus.ꝛ facit ad bunc.§.ff.eo.l.impuberē.ꝛ.ff.ad filleia.l. excipiū tur.ꝛ.ff.de regu.iur.l.pupillus.

¶ Furti actio. ¶ Casus. Quesiuit a Justi.de natura furti.ſ.ad qd dek act.fur.ꝛ rñ. Justi.q.actio siue sit ad duplū siue ad q̄druplū datur ad penā ꝛ nō ad rē suā p̄sequēdā dat̄ etiā dño alia actio.ſ.rei ven.ꝛ condictio furtiua. Scire tñ debes q̄ rei vendi.datur ꝯ quēlibet possidentē:con dictio fur. datur ꝯtra furem ꝛ eius heredem.b.d. vſq; ad finē titu. Fran.

a ¶ Vendicādo.i. dñium petendo si certet.

Cōdictio furtiua.

b ¶ Condicēdo .i. in persona agendo cōdictione furtiua/si ꝓsumpta sit.ꝛ facit ad hūc.§.ff. de ꝓdi. fur.l.si ꝓ fure.§. furti.ꝛ l.in condictione. et .j. de actio.§. sic itaq;.et.C. de furtis.l.ancille.

¶ De vi bonor̄ raptorum. ¶ Vlso de furto sequitur de rapina:ꝛ ꝓsequenter vt postea videre ſ.titu.j.in principio.

Lontinnatio.

Diuiſio.

Q Ui rē. ¶ Totus iste ti. diuiditur i tres partes. Ꝓdio q̄ raptor:ꝛ fur inequaliter puniuntur. Scdo qui sapit rem suam vel alienā putans esse suā,. Tertio qd sit subiectus in hac actione. videlicet quid ds deducere actor. Secūda ibi: Quia tamē Tertia ibi: Sanē bac.

¶ Casus. Diri. Ju. Do mine iam vidi q̄ille qui rem alienam clam furripit tenetur actio.fur.sed qd dicetis de illo qui rez alienam rapit. Et rñ.q̄ ille sili? act.fur.tenet. ¶ Nullus em̄ magis rem inuito dño cōtractat q̄ q eam vi rapit.vnde improbus fur dr et ꝓ isto improbitate ꝓtor introdurit actio.vi bo.rap.ꝛc.infra annū quadruplum.post annū vero simplū.ꝛ datur ꝓpter vnā rem vi raptam q̄ꝑ aliter secus videretur ꝓpter vba in numero plurali posita a ꝓtore in noie ac.ſ.vi bo.rap. Et sum in ver. Quadruplū autē.c. Supia dictū est:q̄ act.vi bo.rap. infra annum datur in quadruplū: post annū vero in simplū.q̄ro vtrū quadruplū istud sit totū pena:ꝛ rñ.q̄ non.quia isto quadruplo simplū inest:ꝛ triplū est pena siue comprehendatur raptor in delicto siue nō. Non enim debet esse melioris conditionis raptor q̄ꝑ fur.b.d. Fran.

c ¶ Alienas.large.accipe:vt etiam si sint cōmunes idem sit quo ad forcū partem.vt.ff.de fur.l.si socius. Accursius.

Raptor q̄ d actione tenetur.

+ Sed hoc est falsū ſm dar.in.d.l. si vēdiderit/quia op̄et vt acclamet ur.l.ij.ꝛ.l. si quis in fuiture.ff.si furtis.Ange.

¶ Furti.ſ.non manifesti:etiam si deprehēdatur ſm. Pō.qō falsus est: immo si deprehendat manifestus est:ꝛ in quadruplū potest ꝙueniri.vt.ff.de fur.si vendidero.ſ.cū raptor.+ als si nō deprehendat non manifesti tenet:qua actione si fuerit actū tollitur vi bonorū raptorū:nisi in id qō ꝛcedit.vt.ff.e.l.j. Item in casu:nec manifesti nec nō manifesti tenet.vt si quis ex domo in qua nemo erat rapuerit:fed trñ bac actiõe vi bonor̄ raptor̄ tenetur.ſm.Pō.vt.ff.de fur.l.si quis de domo.als ex domo. Sed hoc est falsum q̄ ibi erat actio furti nō manifesti: et ideo amplius cesset actio furti:ꝛ ideo datur hic actiovi bo.rap. q̄ ꝛcedit: et in id qō ꝛcedit.vt.d.l.ff.e.l.j.ꝛ.ff.de act.ꝛ obli.l.qui seruū.§. fi.

d ¶ Qui vi rapit.q.d.null? vt h.ꝛ.ff. q̄ me.cā.l.si cū ꝛceptiõe.§.q̄ vim.

e ¶ Annum.ſcz vtilem. vt.C.cl.ſi.ꝛ.l.res.ꝛ.C.de nox.l. pe.

f ¶ Quadruplī. nisi in casu quo agitur ad duplum trñ.vt.C. de paga. l.paganus.ꝛ.l.christianus. que est huic contra. Sed illud est speciale.

Actio vi bonor̄ raptor̄ est dupler.

g ¶ Vtilis.i.efficax ꝛ directa. Vel dic q̄ directa cōpetit q̄ꝑ plures res rapte sunt.sed vtilis q̄ vnum trñ bonū raptū est.ꝛ vna res rapta rest. Et facit ad hoc q̄ꝑ pluralis o:atio.ſ. raptor̄ trahatur ad singulare.ff. de condi.ꝛ demon.l.falsa.§.plꝰ.et.ff. de nego.gest.l.iij.§.negocia.et.ff. de peti.here.l.regulariter.ꝛ.l.licet.

h ¶ Extra penam.repete non vt sit sensus q̄ rei persecutio nō est extra penam:sed in quadruplo ꝛc.

Raptor̄ ꝛ fur distinguuntur.

i ¶ Dirimus.vt.§.ti.j.in fi.

k ¶ Cōprehendat raptor. Sed qūo pōt raptor nō deprehendi cū dicat eripere quasi demanu auferre.vt.ff.ne qs ei qui in ius.l.iij.§.j.Rñd. distingue aninū auferētis:vt si erat animus ei palā et q̄ꝑ per vim ferendi:ls ibi neminē lueniat ti est raptor. Sed fur est qui habet aium vt faciat clam:ls interdū deprehendat: ex qua deprehensione efficiat manifestus.vt arg.§.ti.j.§.furtum autē a furuo. Additio. Vult dicere glo.q̄ manifestus semp tenet vi bonor̄ rap.sed nō manifestus.ita dmum si habuit aium ꝛc. Et aduerte vnicū furtū dici qō de loco vnico ꝛtertu siue vnico tẽpore fit:ls plures res simꝫ asportent:ex quo nō veniret quis furca suspẽdendus nisi esset egregiū qō pluribus paruis prenaleret vt hic per Ange.

comprehendatur raptor in ipso delicto siue nō. Ridiculū est leuioris cōditionis esse cum qui vi rapit.q̄ꝑ qui clam amouet.

¶ Actio vi bo.rap.cōpetit ꝓ violēcia dolo ꝑmissa:sec? si rē suā bona fide rapuit: trñ raptor si dño ē cadit a dominio suo. Si vero nō est dñs:tenet ad tantū dē siue res fuerit mobilis siue immobilis.

l ¶ Ridiculū. bene dixi siue non ridiculū erit ꝛc.

m ¶ Qui clā.id est fur nec manifestus. Ita; raptor tenet in quadruplū.hic aūt.ſ.fur. nō manifestus in duplū trñ:vel triplum cū re. ꝛs qui palā fur atur certū est in plus teneri q̄ꝑ raptor:ēcū in quadruplum cum re teneatur. Accur. Additio. Et est ratio diuersitatis ſm Angel. qz raptor se exponit morti: vnde cum incurrat maius periculum in persona/leuius punitur in pena pecuniaria.ar.l.quid ergo.§.pena grauior.ff. de infa. Vel dic q̄ ex rapina inducitur crimē publicum:et in boc grauatur:qz a quolibet de populo pōt accusari: ideo in alio alleuiatur. argu. l.eum qui.in princi.ff.de iureiurā. Quare aūt in vi bonorum rapto. ꝓtor eandem penam in manifesto ꝛ nō manifesto ipo fuerit cum ler.rij. tabul. ꝛ ipse ꝓtor in furto diuersas imposuerit. Dic esse rationem ꝓpter eundem animū rapiēdi qui semper requiritur.

Raptor ꝛ minꝰ tenet q̄ꝑ fur manifestus.

n ¶ Quia tamen. ¶ Casus. Jnsto.§.dicit q̄ actio vi bonor̄ raptorū. ita competit si aliquis rē alterius dolo malo rapuerit. Ceterū si aliqs errore ductus rem alienam credens esse suam eam alteri rapuerit iure ꝑmittuo non tenetur actio. vi bonorum raptorum.sed ne inuenia tur via per quā raptores suam maliciam impune possit exercere constitutionibus ꝓncipum est ꝓmissum:ne alicui liceat rem mobilem vel immobilem:ls suam esse dicat vel estimet alicui per vim auferre si contra hoc statutum venerit si sit dominus rei qui eam capit cadat a dominio sue rei. Si autem res aliena fuerit debet eā ꝓmo restituere: ꝛ postea in penam sui delicti estimationem rei ꝓstare:ꝛ illud nō solū habebit locum in rebus mobilibus: vt ex bac causa ab omni rapina homines se abstineant.b.d. Fran.de are.

o ¶ Quia tamē. Jstud q̄ videtur superfluum. Vel pone quia ꝓsed. Alij ita tamen:ꝛ tunc est planior.

p ¶ Absolui.scilz ab actione vi bonorum raptorum iudicis sententia: vt quidam dicunt: vel ꝓpō iure ſm Azo. + argu.ff.de pub.ꝛ vec.l.cōmissa.§.fina.

+ Et vtrasq; opi. ē vera. i. ꝓma si fuerit i iudicio deductū. Jtez scba si non fuit deductū in iudicio. vt per doc. hic.

q ¶ Sed nedum.ꝓ tamen ſm quosdam: vel pone ꝓprie.

r ¶ Jnuenitur via.fic.§.ti.j.§.vnde illud.

s ¶ Constitutionibus.vt.C. vnde vi.si quis in tantā. Et in alijs sequētibus vſq; in finem titu.sed bic ꝓsequitur trñ tenorem illius.l. si qs in tantam.ꝛ in alijs se.vſq; in fi.ti. Super qua materia longū esset hic dicere: cum plures questiones ibi not entur super predicta.l.

t ¶ Cadere. repete ꝓspectū est ꝛ etiā ibi ꝓstare nec est necesse ponere cogitur vel debet. que verba non inuenies in libris emendatis.

v ¶ Res soli. ꝓprie quādoq; tamen ꝓprie. vt.C. de actio. emp.l.ij. Sed rei mobilis dicitur occupatio:ls etiam quandoq; inobilia dicā tur occupari.vt.C. de rei ven.l. domum.

¶ Sane in bac. ¶ Casus. Diri inſti. Dñe competit mihi bec act. ita demum si dominus fuero rei: Respon.q̄ imo siue in bonis eius fuerit res rapta:siue in bonis videlicet eius qui ius aliquod habuerit in re:vt quia sibi sit commodata vel impignorata:siue locata vel deposita vel aliquid iuris habeat in ea: ita q̄ eius interſit modo non rapi. Semper enim competit ista actio vt nō dominum rei rapte accipias tm:sed q̄ res sibi rapta restituatur: vt breuiter me expediam ex quacunq; causa potest competere alicui actio furti ꝓpter furti datum

in re: ex omni consimili causa potest dari actio vi bonoꝝ raptoꝝ pro-
pter rapinam in re factam. b. d. Fran.

a ¶ In hac actione. scz vi bonorum raptorum.

b ¶ In bonis. i. in oñio. vt. ff. de acq. re. do. l. rem in bo. ꝛ. l. statnas. ff. de
ver. sig. l. bonoꝝ appellatio. Vel si etiã bona fide possideant idem est.

c ¶ Ex bonis sit. vt aliqꝺ
ius habeat: vt statꝰ per
exẽpla probat.

ꝺ ¶ Nec actio. s. vi bono-
rum raptorum.

e ¶ Deposita. pmissa cu
stodia a depositario. vt
3. ti. i. §. pe. Vel etiã com
misit culpaz vt segtur. +
Vel etiã si preciũ accepe
rit depositionis non ti-
ãsi mercede teneꝛ eidem.
vt. ff. c. l. ij. §. dicet aliqs.
alioquin esset locatio. vt
§. man. §. fina. Gẽdito.
Dic vt habeꝫ in. l. natu-
ralis. §. ij. ff. de prescrip.
verb. et facit. l. i. §. si quis
feruum. ff. depo. Ange.

¶ Diuus. i. oñi⁹ estima-
tionẽ. vt. ff. qꝺ met. cau. l.
si mulier. §. qui possessio
neꝫ. ꝛ. ff. vti pos. l. pe. §. fin.

g ¶ Hãc actionem. facit
ff. vi bo. rapt. l. ij. §. genes
raliter.

Continua tio.

¶ De lege aqꝉ. ¶ Post
maleficiuꝫ rapine sequit
de ꝺãno qꝺ per legẽ aqꝉ
liam punitur. Accurſ.

Diuiſio.

Amni. ¶ To
tus iſteti. diꝫ
indiꝫ in duas
partes. Et pꝰ
mo tractat de primo ca-
pite. l. aqui. Secũdo trac
tat de tertio capite. Se
cunda ibi: capite tertio.
Ité prima subdiuiditur.
qz prio ponit verba pri
mi capitis. l. aq. Scꝺo il
la interpretat. Scꝺa ibi:
qꝺ autẽ non precise. Ité
scꝺa principalis subdiui
ditur in duas partes. Ma
pmo ponit vba. scꝺo in-
terpretat. Scꝺa ibi: Ita
qꝫ si qs. ¶ Casus. Si alꝫ
quis mihi dederit dãnũ.

fiunt: vt ex hac causa ab omni ra
pina homines se abstineant.

¶ Actio vi bonorum raptorum
nõ solũ cõpetit illi q oñium hꝫ in
re: sed etiã illiqui habet aliquod
ius: ꝫ istud ius estimatur. Areti.

¶ Sane in hac actiõe [a] nõ vtiqz
expectat rẽ in bonis [b] actoꝛis esse:
nã siue in bonis sit: siue non: si ta
men ex bonis [c] sit: locũ hec actio [d]
habebit. Quare siue locata: siue
cõmodata: siue etiaz pignorata:
siue depositaꝫ sit res apud titium
sic vt intersit eius eã rem per vim
nõ auferri: veluti si in deposita re
culpaz quoqz pꝛomisit: siue bona
fide possideat: siue vsumfructum
quis habeat in ea: vel quid aliud
iuris vt intersit eius nõ rapi: dicẽ
dum est ei cõpetere hanc actionem:
non vt dominium [e] accipiat: sed
illud solum qõ ex bonis eius qui
rapinaz passus est id est quod ex
substãtia eius ablatum esse. ppo
natur. Et gñaliter dicendum est
ex quibus causis furti actio cõpe
tit in re clã facta: ex eisdem causis
omnes habere hanc actionem [f].

¶ De lege aquilia. Titulus. iij.

¶ Qui occidit seruũ alienum vel
pecudẽ alienã: tenet ex pmo capi-
te legis aglie ad cuius estimationẽ
q̃ri pluris fuerũt ab anno retro. ꝛ
pecudis appellatiõe ꝓtinent aĩa-

lia domestica q̃ gregatim pascuntur.

Amni iniurie actio [h]
ꝓstituitur per legem
aquiliã. Cuius pꝛio

per iniuriã ad dãnũ istud puniendũ ꝫstituit actio p. l. aql. Et sciendũ
est qꝺ. l. aq. tria sunt capita. videndũ est ergo de primo capite. In pmo
aũt capite est cautiõ: vt si aliquis seruũ alieni alienãve q̃drupedẽ que
in pecudũ numero sit iniuria occiderit quãti pꝛecij ea res in anno pri
mo preterito fuerit tñi oño dare ꝫdẽctur. In verſi. qꝺ aũt dic casum.
Positis materialiter vbis galli aquilij que aliquãtulũ sunt obscura
intẽdit impa. verba illa per ordinẽ exponere: ꝛ pmo exponit quare nõ
sufficit sibi dicere precise si quis boiem alienuꝫ alienãve quadrupedẽ
occiderit: sed adiecit que in pecudũ numero sit boc eñ adiecit ad ſi-
gnificandũ q̃ si aliquis occiderit vsumfructum meũ/vel leonẽ/vel aliã feram
bestiã q̃ non debeat puniri per pnmũ caput. l. aquil. eo q̃ nõ sunt de
numero pecudũ illarum que gregatim pascuntur. i. in pascuis custo-
diunt sicut equi/muli/oues/capre/ꝛ similia. Sed oñe de ſu-
bus quid dicemus: continent ne sub pecudũ numero: Et respõ. di. q̃
sic. q̃ gregatim pascuntur: ꝛ boc ꝫ̃ primatur per auctoritatẽ antiquoꝝ:
dicens q̃ sic voluerunt bomerus/belius/marcianus. Fran. de are.

b ¶ Iniurie actio. i. actio legis aglie que cõpetit pro dãno dato. i. de-
structione alicuius rei facta. ‡ Hã sic dicitur dãnuꝫ diminutio patri
monij. vt. ff. de dam. infec. l. iij. si autẽ rem alterius surripueres: hꝫ videa-
ris damnũ inferre tñ non infers tale q̃ per bũc titu. tenearis hꝫ actiõe
furti. vt. ff. eo. l. si seruus seruum. §. si oliuam. ꝛ. §. idem ꝛ in filia.

i ¶ Primo capite. habebat enĩ hec tria capita siue capitula. et de pmo
capite dicit hic. Secũdum autẽ non est in vsu. De tertio dicit. §. eo. §.
caput secundum. ꝛ. §. capite tertio. ꝛ. ff. c. l. ij. Accurſius.

k ¶ Iniuria. i. non iure. vt. §. eo. §. iniuria.

l ¶ Occiderit. Nota occiderit: nam si alio modo leserit ex tertio capite
agitur. vt. §. c. capite tertio. Accur.

m ¶ In eo anno, scilicet preterito.

n ¶ Plurimi. i. habita estimatione non affectione singulorꝝ sed cõmu-
ni estimatione. vt. ff. c. §. si seruum meum.

o ¶ Dño. vt. ff. eod. l. itẽ mela. §. legis. vel quasi dño: vt fructuario: vel
alij qui habet ius in re. vt. ff. eo. item mela. §. fi. ꝛ. l. seq.

p ¶ Gregatim pascunt. facit. ff. de leg. iij. l. legatis seruis. §. pecoribus.

q ¶ Refert. Istud carnẽ
grecum er odissea bome
ri depꝛoptũ scilz Clani
gi dasp etos ontos fyon
afliszomenaõ latie expo
nitur per hec verba: grũ
nitus aũt ingenus ex cita
batur suũ stabulantiuꝫ.
Clangi eni est grunitus.
dasp etos. i. autẽ ingens.
Est ei ibi yna collinosa
caliũ in qua ℔ particula
autẽ scluditur. ortos ex
citabat fyon. i. suus sine
porcoruꝫ afliszomenaon.
id est stabulantiũ: sine qui
simul in stabulo include
bantur: quod raro fit in
agalibus diuersi pastus.

¶ Iniuria autem. ¶ Ca
lus. Exponit Justi. illũ
verbũ positũ pꝛ iniuria
occiderit di. q̃ ille iniuria
occidit. q̃ nullo iure occi
dit. ꝛ manifestat per exẽ
pla qualiter qs põt ire
occidere: q̃ boc videtur
alicui dubiuꝫ. Vñ di. Si
ens seruũ meum latronẽ
diurnũ: nõ tñ telo se de-
fenderet qs occiderit iu-
re permittente ei occide
re videt: et ideo nõ tene-
tur: et boc intellige ita si
non possit occisor alio
modo euadere periculũ.
Ité di. de eo qui casu oc-
cidit seruũ alienũ si non
fuerit in culpa et dolo: ꝛ
de boc poniꝰtale exẽplũ.
Quidã milites ludebãt
cũ iaculis i cãpo eis de-
putato ad se exercitan-
dos si fuus alienus ibi
trãsiũ fecerit ad ludum
respiciendũ cũ tñ ei⁹ non
iterfit. si eũ aliquis milꝰ
tũ se exercitantiũ traiece
rit nõ intelligitur miles

Fur non
cturn⁹ occi
di põt: sed
non diurnus.

‡ Nota. differentiã inter actionẽ furti vel bonoꝝ raptoꝝ cõpetit/qñ rẽ mecum tecuꝫ apportas. sec⁹ qñ occi dis vel de-

‡ Pone exẽ
plũ fm Bl.
in leuissima
si tritus ag-
gredit rem
resistit: re-

esse in culpa: ꝛ ideo nõ tenetur. Si autem aliquis puatus bec fecerit
cuius non intererat telo traiicere culpe reus est: ergo nõ tenetur ex primo
capite. l. aquilie. eodẽ modo si alio loco q̃n in loco militibus ad hoc
citandos destinato boc fecerit culpe reus est. ꝛ tenebit. boc dicit Fran
ciscus de aretio.

r ¶ Iniuria. facit. ff. eodem. hꝫ ꝛ si quecũqz. §. iniuria. Additio. Et quo
ter. no. differentiam inter hãc actionem ꝛ actionem iniuriarum: quia
in illa non sufficit culpa: sed regritur cõtumelia ꝛ dolus. est ꝛ alia dif
ferentia: quia in hac agitur ad dãnum: sed in actione iniurarum agi
tur ad vindictam ꝛ sapit instar cause criminalis. vt. ff. de iniu. l. pretor
edixit. §. i. Accurſius.

Additio. Sed boc est contra. l. furem. ff. de fica. Unde dic q̃ est differẽ
tia inter insidiatorem/latronem ꝛ furem. vt in autentica. vt nulli iudi.
§. penulti. q̃ latronem insidiatorem itineris possum occidere indiustin
cte. vt. l. iij. ff. eodem. facit. l. i. ꝛ. ij. C. quando li. fe si. iudi. vin. Si autem
fit fur: tunc debet distingui. Aut est diurnus et tũc si potest capi vel a
damno euadi non debet interfici. Si nocturnus autem licet occidere: si
interficiens non possit eũ parcere sine periculo suo. vt dicit ter. in. l. fu-
rem. ff. de fica.

t ¶ Alioquin. si culpa intercueniat.

v ¶ Non minus. id est non plus ex dolo ℔ ex culpa. cum etiã leuissima
culpa in banc actionem veniat. vt. ff. eodem. l. in lege. ij. ¶ Vel propꝛie
lege: ꝛ conuerte litteram non minus ꝛc. id est nõ minus ex culpa q̃ ex
dolo. fic 2 als. ff. de pac. l. iurisgentium. §. pactorum. ꝛ. C. de secun. nup.
l. cum apertissime. ꝛ. ff. de pigno. paulus. §. domus. ꝛ est figura hyper-
baton fm Joan.

Distinguitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

nit alius ad dividendu voor tu rel fiedo voles pcutere ag greffores p cuissiti me datores te neriores. l. si scienam. §. q cus aliter. fl. eo. ange.

a ¶ Distinguitur. utrum cõmiserit dolo vel culpa vel non.
b ¶ Nulla culpa. nisi data opera factum est. vt. ff. eo. l. item si obstetrix. in fi. & l. nam licut.
c ¶ Reus est. q; hoc non est ei deputatum. ar. in auc. vt hi qui ob. ba. se per. reo in. §. finuero tacuit. col. vi. & ff. eo. l. idem iuris. in fi.

¶ Jte ſi putator. ¶ Casus. Hic ponit aliud ere plũ in quo ſi culpa fuerit qui hoiem occiderit: tenet. l. aglia. ſi aũt eum ſine culpa occiderit non tenet: & eſt ere plum tale. Quidã putator: er arbore deiecto ramo ſeruum alicuius interfecit. vñ qd iuris in iſto caſu ſit queritur: & reſpondet q diſtinguitur: q; aut illud factũ eſt ppe viã publicã: aut ppe viã vicinalẽ: & tunc ſi non pclamauit videt eſſe in culpa & tenet: ſi aũt pclamauit & tranſibat hõ obſtãte pceſſit et ſibi precauere noluit: tũc putator: extra culpam eſt & nõ tenet. Jdẽ dico ſi ppe locũ aliquẽ vbi non erat ius q uerſandi vel tráſeũ dit: ramo ex arbore deiecto putator: fuit? alicuꝰ ibidẽ tráſeũte occiderit: q: tũc q; nõ pclamante extra culpã eſt: timerit quẽ cũ videret: tñ nõ pclamauit. Jn iſto tñ caſu ſemp ꝑſumẽdũ eſt ꝑ putatore. l. ceũ cẽ & culpã et dolũ: niſi dolꝰ poſſet ꝓbari: & ſic itelligẽ qõ hic dr. Jn. §. Preterea. ipa. ponit adhuc bonus alĩ ere plũ in quo aliqs fuũ alicuꝰ occiderit: ſi fuerit i culpa tenebit: ſi aũt nõ fuerit i culpa nõ tenebit. Si eũ medicꝰ ſeruũ tuũ ſecuit: & poſtea curatio nẽ ci' relict et fuus tuus moꝛtuꝰ eſt i culpa ẽ medicus: & ideo tenebit: & idẽ erit ſi impite eũ ſecuit: et ꝑpter hoc moꝛtuꝰ eſt: in culpa cñ eſt: et ſi tenet. imperitia enim culpe annumeratur. b. d. Fran.

d Putator. l. qui putat vites i arboꝛib' poſitas vt in gbuſcã terris ſunt vel etiam ipſas arbores. nam & arbores putãtur.

Putator.

e ¶ Licet non proclamauit. niſi forte dolo. vt. ff. eo. ſi putator.
f ¶ Jmperitia. facit. ff. de reg. iur. l. imperitia. & ff. loca. ſi quis fundum. §. celſus. & ff. ſi quis vitulos. & ff. de ſuſpec. tu. l. tutor quoq;. §. finali.
Additio. Jn iſto caſu medicus nõ tenet de ſica. q; illa ler requirit dolum. vt. l. j. C. de ſica. & l. in lege. ff. eo. ti.

¶ Jmpetu quoq; ¶ Caſus. Habebas mulionẽ quẽdam qui ſeruum tuũ impetu mularũ quas ꝑpter imperitiã retinere nõ potuit oppſſit. vnde mulio iſte in culpa eſt: & ideo tenet. Si aũt ꝑpter infirmitatẽ eas retinere nõ potuit: ali' tñ bene eas retinuiſſet adhuc in culpa eſt & tenet. Jdẽ iuris eſt in eo q aſcendit equũ tuũ & ꝑpter iperitiã vel infirmitatẽ eũ retinere nõ potuit & equus fuũ alicuꝰ oppſſerit eque tenet. Si aũt ſatis fort. fuit mulio: ſi tñ aliquo caſu fortuito & mulas quas ducebat vel equũ quẽ aſcendebat ſeruus alicuius oppſſus fuerit non tenet attñ infirmitas vel iperitia alicuius nulli ꝛ ſit cõe dãnoſa. b. d.

g ¶ Jnfirmitatem. Non enim debet infirmitatẽ ſuam in alterius leſionem conuertere. vt. ff. eo. idem iuris. Accur.

h ¶ Veheretur. puta in rheda: vel vehiculo: vel etiam ipſo equo.

¶ Dis aũt verbis. ¶ Caſus. Expoſitis duobus verbis poſitis ſupra in prin. hic exponit tertiũ mẽbrum. ſ. hoc q̃ dictum eſt ibi quãti in eo anno plurimi fuerit dicens. q̃ hoc nihil aliud eſt dictum: niſi q̃ ſi aliquis interfecerit ſeruũ tuum ſi eo die quo intefecerit fuerit luſcus vel mancus: in anno tñ. primo preterito fuit integer: precioſior valde q̃ eo quo tpe occiſus fuerit tenet quãti in anno primo ꝓterito plurimi fuerit: & nõ quãti eo die quo occiſus fuerit: & ideo ozbec actio penalis de ſui primitiua natura: q; obligat delinquentẽ nõ tanti quãti dãnum datũ eſt: ſed aliq̃n longe pluris. Et ꝓpterea etiaꝫ in heredẽ nõ dat: in eum aute daret niſi vltra dãnum liis eſtimaret. b. d.

Et caue: q; qd̃ volunt dicere q̃ hec actio de ſui primitiua natura nõ eſt penalis: ſꝫ penabilis ſolum. Dñs aute Hug. dicit hãc eſſe penalẽ de ſui primitiua natura: ſicut ſatis põt. ꝓbari per l'am iſtã: penalẽ aute dicit eã eſſe: verũ eſt dicit ipſe in duplũ q̃ aute duplũ pretulit in hac actione hõ cõtingit ꝓ inficiationẽ: & ſic eſt penabilis in duplũ & in penali de ſui primitiua natura ſimpliciter intellige. hoc dicit. Franciſcus.

i ¶ Quãti id in eo anno. ¶ Materialiter hec verba ponũtur: et habes ea. ſ. eo. ti. in princi.

k ¶ Iſton tranſire. niſi ex dãno locupletio: factus eſſet. vt. ff. eo. inde neratius. §. hanc actionem.

l ¶ Eſtimaret. Opponit de eo qui hodie plurimi fuerit q̃ olim et occiſus eſt ab aliquo. Nã nõ videt in hoc caſu eſſe pena lis hec actio: ergo videt tranſire debere in hõ caſu ad hꝛedes. Sed nõ ſequitur: ꝛ enim reperiatur i hoc caſu q̃ non ſit pena lis: tamẽ nõ eſt apta nata: vt tranſire debeat: vt in hoc exemplo. aliquis non videt vel non videt actualiter: tñ eſt actus ridere vel videre naturaliter. vt ar. ff. de aq̃ quoti. & eſti. l. j. §. quotidiana. & ff. de flu. l. j. §. item flumĩ num. Additio. Et ſic in ſpicimus ꝓpriã et priꝫ meuam naturam actionis. Et ſm illam indicamus non autem ſm accidentalez. facit quod no. glo. in. l. ſi creditor. ff. de leg. j. quãdo actu ſubꝛo gatur: & capit naturam alterius intelligitur ſm naturam ordinariam & ꝓpriam & primeuam. q̃ no. Accurſius.

¶ Jllud non ex verbis legis. ¶ Caſus. Scire debetis q̃ non ex vbis legis ſed ex interpretatione eſt: vt ſi aliquis ſeruũ meũ occiderit in iuria. non ſolũ actio. l. aquilia. fiet eſtimatio ſerui perẽpti ſm q̃ iam dictũ eſt: & omni damni mihi in ſeruitio meo per illud corpus occiſum dari in aliis rebus meis: veluti ſi ſeruus meꝰ inſtitutus fuerit heres & anteq̃ hereditatẽ adiret ab aliquo fuerit occiſus: non ſolũ corporis mei ſerui fiet eſtimatio: ſed hereditatis amiſſe eſt habẽda ratio. Ad hoc etiã adiungere poſſum multa alia exempla. Si enim ex vno pari mularũ vna occiſa fuerit: vel ſi ex quadrigis equoꝝ vnꝰ occiſus fuerit: vel ex comedis vnus occiſus fuerit nõ ſolũ eſtimatio corporis eſt habenda: ſed ſi per vnius mortẽ alter vel altera minus vtilis facta vel factus fuerit totius illius dãni ratio eſt habenda. b. d. Fran.

culpe reus eſt mulio. Oꝫ ſi ꝓpꝛ infirmitatem[m] eas retinere nõ potuerit: cum alius firmior eas retinere potuiſſet: eque culpe tenet. ¶ Adẽ placuerunt de eo q̃s qui cũ equo veheret[n]: impetuꝫ eius aut ꝓpter infirmitatẽ: aut ꝓpter ipeꝛitiam ſuã retinere non potuerit.

¶ Actio legis aglie eſt penalis: quia eſtimatur quãti plurimi valuerit ab anno retro: et ideo non tranſit contra heredes.

¶ Dis aũt verbis legis quanti id in eo anno plurimi fuerit: illa ſnia expꝛimitur: vt ſi quis boicn tuum q hodie claudus/aut manꝰ cus aut luſcus erit occiderit: q in eo ãno iteger aut pciosus fuerit: nõ tãti teneat q̃ti hodie erit: ſed q̃ti eo ãno plurimi fuerit. Quarõne creditũ eſt penalẽ eſſe huius legis actionẽ: q; non ſolum tanti quiſq; obligatur quãtus dãni dederit: ſed aliq̃n lõge pluris. Jõgꝫ ꝓſtati heredẽ eã actionẽ nõ tráſire[k] que tranſitura fuiſſet: ſi vltra dãnum nunq̃ lis eſtimaretur[l].

¶ Jn actione legis aglie non ſolum venit eſtimatio rei: ſed etiam eſtimatio extra rem. b. d. Areti.

¶ Jllud non ex verbis legis: ſed ex interpretatione placuit: nõ ſolũ peꝛempti corꝑis eſtimatione habẽdam eſſe ſm ea que diximus[m]: ſed eo amplius quicqd ꝓterea perempto eo corꝑore dãni vobis illatum fuerit: veluti ſi ſeruũ tuus heredem ab aliquo inſtitutũ antea quis occiderit q̃ is iuſſu tuo hereditatem adierit. nã hereditas[n] quoq; amiſſe rõnem eſſe habendã ꝓſtat. Jtẽ ſi ex pari mularꝝ vnam: vel ex quadrigis equoꝝ vnũ quis occiderit: vel ex comedis[o] vnus ſeruus occiſus fuerit: non ſolum occiſi fit eſtimatio: ſed

¶ Jmpetu q̃s mularũ q̃s mulio ꝓpter iperitiã retinere non potuit: ſi ſeruꝰ tuus oppſſus fuerit:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

m Diximus. per totum hunc titulum.
n ¶ Nam hereditatis. Jn lege enim aquilia dãnum ꝛ ſequimur & amiſſe dicimur q̃ aut conſequi potuimus: aut erogare cogumur. vt. ff. e. l. ꝓinde. & l. ſi ſeruum occidit. & l. ſi ſeruum meum.
o ¶ Vel ex comedis. qui cantabãt de comedia & vnus ſine altero cantare neſciebat. Comedꝰ.

a ¶ Qui supersunt. facit argumentum contra. ff. de act. emp. si sterilis. §. cum per venditorem. + ꝛ de periculo ꝛ cõmodo rei ven. l. fi.

¶ Liberum. ¶ Casus. In isto. §. vlt. dicit Justi. q̃ fm q̃ dictus est si suus meus iniuria iã occisus fuerit si voluero ꝫ agere ad psequẽ dũ dãnũ mihi datũ in suo meo occiso possum ꝫ facere act. l. aquil. ex primo capite. possum etiã si voluero criminaliter contra eũ agere vel possum eũ accusare. l. cor. de sic. et hoc intellige si dolose eũ occiderit. sec' aũt est si solũ fuerit in culpa occiso. Sz qd dic satis vidi de primo capite. modo dicatis de 2do capite: Et respondet. Frater caput scdm in vsu non est. b. d.

b ¶ Dãnũ. f. quãti fuerit in anno retro. vt .S.e. in principio.

c ¶ Capitalis crimũs. scz leg' cornelie de sicariis. vt. ff. e. l. inde neratius. §. fi de lolio seruus. et. §. fz ꝛ si. ffiam ꝛ pro seruo occiso ea. l. agitur vt. p̃ libro. vt. ff. ad leg. cor. de sica. l. §. 1. dõec tñ agitur vna non poterit agi reliqua. vt. ff. de publi. iudi. l. iuꝫ. ff. vt bo. rap. l. i. §. fz peracto vno aget reliquo. vt. C. quando ciuilis actio priu. crimi. l. i. et ff. vi bo. rapto. l. ij. §. j.

¶ Capite tertio. ¶ Casus Supra vidi de capite primo ꝛ scdo restat vt videre de tertio capite. Et scire debes q̃ i capite tertio cauet ô oi dãno de q̃ nõ est cautũ in capite primo. Vñ tertiũ caput lo cũ 2o cũ aliqs seruus vel quadrupedẽ illã que pecudũ nũero est vulnerauerit vel occiderit: et sic cauet tibi: qm̃ ois venit in isto capite tertio ficut in 1o: in illis aiabus in gb' venit in primo. Jtẽ dãnum iniuria datũ in certis aialibus: in ceteris reb' inaiatis ꝫ tertio capite vindicatur: vñ si gd fuerit ruptũ vel fractũ vstiũ ꝛ cęlũ actio ex hoc capite ꝙtituitur. Scire tñ debes q̃ plura vba hic posuerunt iuris cõditores q̃ necesse fuerit. Dia enĩ verbo rupti 2tinen potuerunt. Adhuc etiã scire debetis q̃ si aliqs in alienũ vinum vel oleum aliqd miscuerit q̃ nõ natura vini vel olei corrũpatur. hoc tertio capite. l. aquilie tenef. Jtem sicut occisione de qua in primo capite tractatur per. l. aqui. pena imponit ſ dolo vel culpa facta fuerit occisio: ꝫ alr nõ. Similer ꝫ hic nõ debent puniri propter damnum datũ de quo in tertio capite tractatur: nisi de dolo vel culpa hoc factum fuerit. Scire etiam debetis q̃ in primo capite puniꝫ tur occisor tanti quanti plurimi fuerit res in anno retro: sed in tertio capite fit estimatio quãti plurimi fuerit in .xxx. diebus retro: nõ reperitur hec dictio plurimi in hoc tertio capite: sufficit enĩ cãm esse posita tam in primo capite. Jntelligitur enim hec dictio q̃ plurimi ꝛc. in primo capite posita in tertio repetita. hoc dicit Fran.

d ¶ Cetero dãno. q̃. d. non contingit in primo capite. vt. .S.e. in prin.

e ¶ Rupti. quod verbum est legis terrũ capitis.

f ¶ Sufficere. Sed non est nouum: vt specialiter quibusdam enumeratis generaliter subiungatur verbum in quo singula complectanꝫ. vt. ff. eo. si ferus seruum. §. inquit lex.

g ¶ Culpa. etiam leuissima. vt. ff. eo. l. in. l. aquilia ꝛ leuissima ars nõ. vt .S.eo. §. iniuria.

b ¶ Et hoc. scilicet tertio quod est loco secundi.

i ¶ Damno. id est damno dato in ceteris rebus.

k ¶ Xxx. Sed quare minus spacium in tertio capite q̃ in primo apponitur: Rñ. q̃ in primo grauius delinquit: ideo grauius punit: vt. ff. de offi. pre. l. diuus. ꝛ melꝰ facit lex precedens. Accur.

l ¶ Et nec plurimi quidem verbũ adiectũ. l. nõ est positũ in hoc tertio capite.

m ¶ Plebe romana. ꝫ. ergo plebiscitũ q̃ est vez. vt. ff. eo. l. i. et. .S. de iu. na. ꝫ. plebiscitum.

n ¶ Prima pte. Que etiã in pfatiõibus dicunt in tractatibus reperita esse credunt. vt. ff. de verbor. ob. l. titia. ſ. idem respõdeo. ꝛ. l. q fic. ꝛ. ff. de reb' dub. l. fi. ꝛ. C. famil. her. l. quotiens. ꝛ. ff. de pdi. inst. l. cũ seruus. ꝛ. ff. de ac. empt. l. si venditor bois. ꝛ. ff. de ꝛtrahẽ. empt. qui fundũ. ꝛ de leg. iu. l. in rebus petendis. ꝛ de pdi. et de mon. l. aũa. et. l. libertus. et. ff. de leg. q. l. latinus. ꝛ ff. de fun. instru. l. iu. et. l. seie. .S. gaio. et. ff. de pact. do. cũ pr. Sed arg. ꝛtraria sunt. ff. o an. l. l. seuola. ff. de adu. leg. l. scia. et ff. de fideicom. i. l. fina. §. fi. et. ff. de here. instituẽ. l. fabinus. fin Jo.

¶ Ceterũ placuit. ¶ Casus. Scire debetis q̃ tñc demũ ꝫ locũ ac. l. aqui. directa cum de corpore suo aliqs dãnũ dederit i corpus: nõ aũt aliq̃ aliomodo q̃ corpore suo aliqs dãnũ dederit i corpus habebit ꝫtra ipsũ act. l. aqi. vtilis locũ: veluti si boiem alienũ aut pecus ita icluserit vt fame necaret. Et similiter in aliis exemplis positis in lra. Sed qd dicemus de illo qui seruũ alienũ in flumẽ deiecit: et is suffocat' fuerit ? Rñ. q̃ nõ est dubiũ qn corpore suo in corp' dãni dederit ꝛ ideo ac. l. aqi. tenef. Sed dic qd si aliqs dãnum datũ fuerit aũ corpore in corpus: vtputa si aliqs misericordia ductus ſ. ruũ alicuius cõpedibus solueret vt effugiat quid dicemus in isto casu: Rñ. q̃ neq̃ habitur in hoc casu act. l. aqi. directa: nec vtilis: ꝫ actio in factum subsidiaria que datur pro damnis que in. l. aqui. non comprehenduntur tenebitur. b. d. Fran.

o ¶ Ad ortuus. Dic qui occasionẽ dãni dat damnum dedisse videt. vt ff. eo. l. q occidit. §. in hac quoq; actione. Additio. Tu dic fm florentiũ q̃ aut quis dat operam rei licite ꝛ adhibet illã diligentiam quam põt: ꝛ tñc nõ tenef de his que postea sequunt. vt. .D. §. in hac. in fine. Secus si nõ adhibeat diligentiã: aut det operã rei illicite: q̃ tenef. arguꝫ ff. eo. Item mela. in prin. ꝛ cit glo. in. c. licut nobis. errta de testi. Ang.

p ¶ Similis actio in eum datur. scilz legis aquilie. ꝛ mihi ominus in factum. vt. ff. eo. item si obsterit. §. fi quis hominem.

q ¶ Non difficulter. immo facile. vt. ff. eo. qua actione. §. pe.

r ¶ Lege aquilia. idem directa actione legis aquilie.

s ¶ In factum actione. i. subsidiaria que in dãnis datur que lege aquilia non comprehenduntur vel non tenentur. vt. ff. eo. si seruum. §. fi. et videtur

Dãni dãs cãm dãni fecisse videtur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

videtur hec esse pretoria. vt. ff. de prescrip. verb. l. quia actionum.

a ¶ Si quis misericordia ductus. Sed si non ductus misericordia dat furti. vt. ff. de dolo. l. 2 eleganter. §. idem labeo.

b ¶ Compediti. Est enim dolo proximum. vt. ff. depositi. si hominē. §. ri.

c ¶ Utfugeret. Hic dic. quādoq; dānū datur a corpore; corpus: 2 tūc locū hz actio legis aquilie directa. Quandoq; a non corpore in corp⁹: vt ptz p multa exēpla. §. p ri. §. Quādoq; ecōtrario de corpore in non corpus: vt si anulus ex cussit vt in aquā caderet. vt. ff. e. si seru⁹ seruū. §. si qs de manu. Et in his duob⁹ casib⁹ habet locū vtilis actio legis aquilie: et nihilomin⁹ in fētū hz Jo. vt. ff. e. l. quēadmoduz. §. magistratus. alis municipales. cum vtroq; casu vtrāq; reperias dari fm Joā. vt. ff. vi bo. rapto. l. ū. §. si publicanus. Quā doq; a nō corpore in nō corpus: 2 tūc subsidiaria in factū cōpetit. vt. ff. e. si seruū. §. fi. De qua actione in fētū quot habet natur as: dic vt. ff. de pscri. ver. in rub. et vt dixim⁹. ver. in tder. §. fina.

Dānū datur ꝗdrupl⁹.

Continuatio.

e ¶ De iniurijs. ¶ Post alia priuata delicta et de iniurijs ponit qō priuatū est delictū. i. nō publicū. nec enim cuilibet cōpetit: §. iniuriato tm. Alc.

Diuisio.

¶ Generaliter. ¶ Tot⁹ iste titulus diuidit in ser partes principales. Primo ponitur quot modis accipitur iniuria 2 q̄liter cōmittat. Scdo et cui⁹ psona nobis iniuria illata intelligit. Tertio q̄ est pena actionis iniuriarum. Quarto quando iniuria atror estimatur. Quinto q̄ pro iniuria pōt etiā criminaliter agi: 2 an tūc possit intervenire pcurator. Serto quando tollat⁹ ista actio. Scōa ibi: Patif aūt. Tertia ibi: Pena aūt. Quarta ibi: Atror. Quinta ibi: In summa. Serta ibi: Sz hec actio. ¶ Cautus. Queiui a Justi. quid dicat fieri per iniuriam: et trū. dicens q̄ generaliter dicitur fieri iniuria quod non iure fit: 2 ita ponitur hic priuatiue. Specialiter aūt dicitur iniuria pro contumelia a cōtēnēdo dicta quā greci appellabat sicut voluerunt. Quandoq; aūt specialiter dicit cul pa sicut sumitur in act. l. aqui. vbi ponitur dānum iniuria datū. i. culpa facientis datum. Tertio modo sumitur iniuria pro iniquitate: vel pro iniustitia. vnde cū pretor vel iudex cōtra aliquē pnunciat: ille qui cum iudicatum est iniuriam accepisse dicit: siue iniustitiam. b. d. F.

Expositio greci.

d ¶ Generaliter. Facit. ff. eo. l. i. Accursius.

e ¶ Greci vbiin appellant. vbris grece dicitur cōtumelia latine vt asserit tertius. Enclema est culpa. Anomia iniquitas. Adicia/ē iniustitia. Inde adicon id est iniustum.

Zinigtas 2 iuſtitia diuerſa ſunt.

f ¶ Iniustitia. Iniquitatem cmmittit inder quando contra equitatem pronunciat. Iniustitiam quando contra strictum ius. Iniquitas tem 2 iniustitiam quando contra vtrūq; pronunciauit. Accursius.

g ¶ Accepisse dr. sc̄z ille contra quem est indicatum. Vel dic accepisse id est fecisse iudicem. fic. ff. de dāno infec. proculus. Accursius.

h ¶ Iniuria aut̄. ¶ Casus. Scire debes in principio q̄ hz iniuria quatuor modis sumatur: vt ex precedenti responso liquet. attamē in toto isto tit. propriesumit iniuria pro cōtumelia. Volui ergo scire a legistas tore quo ōz iniuria fiue contumelia cōmitti: et trū. dicēs q̄ nō solū cō mittit iniuria cum qs pugno pulsat⁹ fuerit: aut fustib⁹ cesus vel verberatus: sed etiā si alicui conuitiū aliquod dictum fuerit. Item plus dico q̄ si aliquis vellet possidere bona alicuius tāq̄ bona debitoris sui sciens eum nihil sibi debere iniuriam cōmittit. Idez dico si aliquis ad infamia alicuius libellum composuerit: aut scripserit: aut ediderit iniuriam cōmittit: si aliquis pudicitiā alicuius bone matrone attentauerit: vel matrifa. associatus fuerit: vel ptertatū. i. masculū: vel ptertatā. i. feminam affectatus fuerit: 2 alijs pluribus modis. b. d. Fran. de are.

Conuitiū.

i ¶ Iniuria. hic pro sequitur p̄ out hoc titulo accipitur.

¶ Conuiciū. quasi conociū: cū in vnū plures voces. p̄feruntur. vt. ff. e. tenēri. Veluti si quis[a] misericordia ductus alienum seruum compeditum[b] soluerit vt fugeret[c].

¶ De iniurijs. Titulus. iiij.

¶ Iniuria potest capi generaliter 2 specialiter. Et specialiter sumitur tripliciter. Aretinus.

¶ Generaliter[d] iniuria dicit omne quod nō iure fit. Specialiter aūt contumelia que a cōtēnēdo dicta est: quā greci[e] ὕβριν. appellāt. aūt culpa quaz greci ἔγκλημα. dicūt. sicut in lege aquilia dānū iniuria datū accipitur. Aūt iniquitas 2 iniustitia[f] quam greci ανομίαν. vocant. Cum enim pretor vel iudex non iure contra quem pronūciat: iniuriam accepisse[g] dicitur.

¶ Iniuria cōmittitur non solum facto: sed et verbo et scriptura: et aliis multis modis. Arctinus.

¶ Iniuria[h] autem cōmittit non solum cū qs pugno pulsatus: aut fustib⁹ cesus: vel etiā verberatus erit: sed 2 si cui cōuitiū[i] factuz fuerit: siue cuius bona q̄si[k] debitoris qui nihil deberent possessa fuerit ab eo qui intelligebat[l] ni bil sibi debere. Vel si quis ad infamiā alicuius libellum aut carmen aut historiaz scripserit: composuerit: ediderit: dolove malo fecerit q̄ quid eoz fieret[m] siue quis matremfam.[n] aut pretextatum[o] pretextatāve affectatus[p] fuerit: siue cui[q] pudicitia attēcata esse dicet: 2 denicz alijs plurimis[r] modis ad mitti iniuriam manifestum est.

¶ Si fit iniuria filio vel vxori alicuius etiam pater maritus vel socer tū cā pati vt habeat actionem iniuriarum. b. d. Arctinus.

¶ Patitur autem qs iniuriam nō solum p semetipm: sed etiam p liberos suos quos in ptāte[s] hz. Item per vxorem suam. id enim magis prevaluit. Iraq; si filie alicuius que titio nupta est iniuriaz fecer is: nō solū filie noie tecū iniuriarum agi potest: sz etiam p̄s⁹ quoq; 2 mariti noie. Contra autem: si viro iniuria facta sit: vxor iniuriarum agere non potest. De fendi enim vxores a viris: non viros ab vxoib⁹ equū est. Sz 2 socer nurus nomine cuius[t] vir i ci⁹ ptāte est: iniuriarū agere potest.

¶ Ex iniuria facta seruo nō agit seruus: sed cius dominus si iniuria in suam contumeliam fiat vel fuerit atror. Arctinus.

¶ Seruis autem ipsis quidem

Pauptas tē detegere duruz est.

m ¶ Fieret. Nisi nocens erat. Nam peccata nocētiuz nota esse expedit. vt ff. e. eum qui. in prin.

n ¶ Matrēfa. Matrēfamilias dicim⁹ que est nota te auctoritatis 2 honeste vite i domo sua. vt. ff. de li. exhi. l. iij. §. fin. et. ff. de bis qui sunt sui vel alieni iur. l. nam ciuium.

Matrefamilias.

o ¶ Pretextatus. pretexta gen⁹ est vestis qua nobiliores ciues romani solebāt vti. + Unde si ali⁹ ꝗ cui permissus erat deferebat in alicui⁹ persone certe ignominiam: in iuriarum tenebatur ille qui enfectabatur. si cleric⁹ 2 fit. Accursius.

Preterta quid est.

+ No. fm Jo. fa. ora ſtos gabba deos qui ſumūt habitū heremitarū ſiue religioſoꝝ/ q⁹ pñt puniri. vide in aut. 6 ſi. epi. §. i. Angelus.

p ¶ Affectatus. Affectari est frequēter sequi. Sz attentare est blando sermone pudicitiam alicuius impetere. vt. ff. e. item apud labeonem. §. aliud.

q ¶ Cuius. id est alicuius.

r ¶ Plurimis modis. qui notantur. ff. e. per totum. 2. C. e. per totum.

¶ Partim autem quis. ¶ Casus. Supra dictum est quot modis fit iniuria. Modo videndum est qualiter quis patitur iniuriam. Patitur autem quis iniuriam non solum si aliquo predictorum modoru ei directo fiat iniuria: verum 2 quādo comitiui ei dictū fuit: vel aliquo alio modo: sed etiā si liberis eius quos in potestate habet aliquo predictoruz modoruz fiat iniuria: pater dicitur passus iniuriam vnde pro iniuria facta vni persone quandoq; tribus quādoq; quattuor datur actio in iuriarum veluti si facta fuerit iniuria filiefamilias nupte datur actio iuriarum patri mulieris: 2 etiam mulieri: a marito mulieris. Sed quid si marito fuit iniuria facta potest ne vxor agere pro iniuria sibi facta: 2 econuerso: Respon. q̄ non. Equum enim est vxores a viris defendi: 2 nō maritos ab vxoribus. Quattuor enim personis competit actio in iuriarum pro iniuria facta vni persone in tali casu. Pone q̄ aliqua filiafa. nupta filio meo fit quam in potestate habebam: huic si facta fuit iniuria competit actio iniuriarum nupte et mihi socero pro iniuria facta nurui mee: 2 etiam filiofa. marito mulieris et etiam patri mulieris. Hoc dicit Franciscus.

s ¶ In potestate habet. Si ille qui iniurias facit scit eos esse in potestate: licet ignoret in cuius potestate sint alioquin nō: sicut marito si mulierem viduam credat. vt. ff. eo. l. eum qui nocentem. §. fi. Accursius.

t ¶ Per vxorem suam. vel sponsam. vt. ff. e. itē apud. §. sponsas quoq;.

v ¶ Sed etiam patris. licet in potestate patris eius non esset. vt. ff. e. l. j. §. item. Additio. Ista glo. non est vera per. l. fed si vnus. §. ait pretor. per. emancipatus. ff. e. 2 ibi videtur glo. primum si non competit patri actio iniuriarum quando credit pulsatum fore patrēfa. vt. d. l. eu⁹ qui. §. fi. ff. e. ergo multofortius non competit sibi quando in veritate est patrefa. sez quando est emancipatus fm Jo. fa. quod credo verū. Ang.

x ¶ Cuius. scilicet femine vel nurus.

¶ Seruis autem. ¶ Casus. Supra dictum est q̄ patitur aliquis iniuriam: non solum per semetipsum fed 2 per vxorem suaz 2 liberos suos quos in potestate habet. Hec autem omnia intelligere debes vera esse in liberis. Si enim alicui seruo fiat iniuria non intelligitur fieri aliqua iniuria eo q̄ inspecto iure ciuili serui pro nulla habētur sed vtio serui

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA HUELVA 2010

fit iniuria. p iniuria facta seruo sicut per iniuriā factā vroni vel liberis iniuria fit marito vroris ⁊ illi i cui' pātē liberi sunt. Solū ēm i duob' casib' fit dño iniuria per iniuriā factā seruo: vel si in contumeliam dñi aperte facta fuerit seruo iniuria ꝫ non atror. Ceterum si aliquis cōtra rēm. tab. ⁊ alia per pretores. postea scā: ⁊ vt breuiter dicā membrum pro membro propter eos fratrū: vt si aliqs in ore pcuterēt: ita q̄ sanguī vn dicēs flueret ēm dominū Guido. sunt pecuniarie pene cōstitute ꝑpter veterū paupertatem: q̄ ita pauperes erāt tūc q̄ satis puniebant per os fratrū si parum de pecunia soluerēt. Ad alueriū ēm tūc tpis suspendi ꝑ aliquid de pecunia sua dare vel pōt hoc q̄ dicit. ꝑpter nimiā paupertatez veterū referri non ad ꝓximū dictū: sed ad aliud q̄ dicit erat pena talis. Q: ci ita pauperes erāt olim q̄ nō habebant pecuniā vñ satisfacere posset membrū ruptū: ⁊ ꝑpter hoc fuit statuta pena talionis. sed postea ꝑtores circa naturā iniuriarum tractātes statuerūt q̄ ꝑ iniuria agat: ciuiliter ⁊ tūc debet iudex in tantum condemnare iniriantem ꝗ tille cui fit iniuria: iniurā sibi factam estimauerit vel minoris ꝗm q̄ sibi equum vīsum fuerit. Dicit etiam iusti. q̄ pena. l. ꝗ. tabu. in diſ suetudinem abijt: pena autē a pretoribus introducta hodie habet locū: nam ſm qualitatem persone cui fit iiuria crescit vel minuitur iniurie estimatio. b.d.

n Membrum. puta manum vel pedē. Addatur. Mot. ter. et glo. qui dicatur membrum habeat in. l. non sunt liberi. ff. de

Talio.

* Dicit gl. ſ. pri. ꝗ. ⁊ in d. l. ſi nō cōuitij. nullas appobet. ꝛ ponit multas opi. tribz in. l. ſer. cornelia hanc approbat. q̄ ista actio fit ciuilis. i tribus casib'. §. pri. i. eo. ange.

Ler cornelia vñ. Actio iniuriarū an fit annalis in o: b' casib'

a Nulla iniuria. quātū ad hoc vt agant. ſ. inſpecto iure ciuili: ſed ſic ſpecto iure naturali. vt. ff. e. cū qui. §. i. ⁊. ff. de bis qui ſunt ſui vel alie. iur. l. ū. ⁊ ſ. de bis qui ſunt ſui vel alie. iu. §. fi. q̄ ſunt cōtra.

b Per liberos. i. filios.

c Atroci'. q̄ equū ſit.

d Et q̄ apte. repete. et cum id cōmiſſum fuerit q̄ ꝛc. Si aūt non in dñi cōtumeliā ſ ſeruī tm: tūc adhuc non debet inulta relinqui a pretore. ✣ vt ff. e. item apud labeonē. §. ſi quis ſic fecit.

e Ad cōtumeliā domini reſpicit. Dis duobus casib' dño dat actio. hoc eſt ſiue ad eius cōtumeliā fiat iniuria: ſiue ſeru' atrociter verberetur ſ fic dño aget ꝑpter iniurias ſeruo factam. non tamen ſeruꝰ noīe. ✣ quaſi ſeruo competat actio ſ in ꝓximo caſu ſuo nomine ꝓ iniuria ſcz tibi cōmiſſa.

f In hūc casum. Nō ſolū ſupiori casu q̄ ad cōtumeliā dñi fcta ē iniuria. Si cōſi'uo. Caſus Supra dictū eſt q̄ ſi ſeruo alicuius q̄ in totū ali cuius eſt fiat iniuria q̄ duob' casibus actio iuſ riarū cōpetit dño: ſ ꝓne ne q̄ ſeruo cōmūm alicui⁹ ſimplicis hois ⁊ alicui' nobilis viri. ꝑ equa lib' ꝓtib' fiat iniuria ex qua naſcat actio iniuria rū qualiter debeat iſta iniuria estimari: Et rñ. q̄ nō ꝺ fieri iniurie estimatio. ꝑ ea ꝑte. ꝑ qua q̄ſq; eoꝝ dñs eſt: ſ ex ꝑſonis dñoꝝ bo. ē dignitatib': bo. eſt dicere q̄ ſ ſuā ꝑſona tū habeat in ſeruo ꝗtū ⁊ nobilis: nō tū tm ꝺ iniuria ſua estimari ꝗtū iniuria facta nobili. Ad. l. aūt inductā ꝑ cōrariū. ff. e. l. ſed nō eſt equū. ꝓ hoc ſic ex ꝓpendo. l. ſed nō eſt equū. ꝑ maiori parte ꝗ. ꝑ qua dñs eſt dānatione fieri. Hoc ſic itelligo q̄ glibet dñoꝝ habebit dimidiā emendere ſpectu facti ad ſuū totū. Si en ſeru' cui facta eſt iniuria tot' fuiſſet nobilis eſtimaret iiuria ſua. ꝛꝛ. ſoliꝺ. ſ q̄ nō eſt niſi dimidꝰ eſtimabit. ꝛ. ⁊ ita eſtiatio nobilis viri deducit ad ſuū totū: aut illud eſtiabit hīto re ſpectu ad diuturnitatē. Si aūt ſeruꝰ cui fcta ē iniuria nō valeat. ꝛ. cū ḡ nō habeat nīſi medietatē in ſeruo ſuo eſtimabit q̄nqs: aliꝰ aūt modiſ ſoluit ibidē. Sed q̄ ſi fiat iniuria ſeruo i quo aliqs ꝺ ꝗſumfructū cui cōpetit actio iniuriarū: Et rñ. q̄ dño. ꝓpter tia. §. ꝓ. q. alicui libero boi q̄ tibi bona fide ſeruiat fiat iiuria dabit ne tibi actio iniuriarū: Et reſpō. q̄ nō. ſ tibi: ꝛ boc verū eſt: niſi in contumeliā tui vñ cui bona fide ſeruit fit vulneratus vel pulſatus. Idē eſt in ſeruo alieno bo. fi. ſeruiente: vt tūc. ꝓ iniuria ei facta tibi cōcedat actio iniuriarū q̄ in cō tumeliā tui iniuria fuerit ei facta. ꝛ bec ſunt q̄ in littera continent. ſ. Frā.

g Dñs. immo. ꝑ parte dñij. vt. ff. e. l. ſed nō eſſe contra. Sol. non cōſtra dicit ſi recte intelligat. Nā glibet agit rōne dimidie: vt ſi duo ſunt vn' nobilis. aliꝰ ignobilis ſi ſeruus eſſe totus nobilis ageret iniuriarum in. rr. nūc ergo ager in. r. ignobilis autē ageret in. r. ſi eſſet totus ſuus ſeruus: nūc ergo agit in quinꝫ ⁊ ita glibet. ꝑ parte ſua. ⁊ ratio dignitatis habetur. Vel ibi erant ꝑces ꝑ omnia domini.

h Et dominorum ꝑſona. q. d. non ex ſeruī ꝑſona.

i Dagis. ꝗ. titio.

k Domino. niſi ad contumeliam ꝗſructuarij facta ſit. vt. ff. e. l. item. §. ſi ꝗſumfructum. ⁊. §. item ſi liberum.

l Et tibi. non ſolum ei.

m In tuā cōtumeliam. Nec minus ipſe iniuriarum aget: ideo in fructuario diſtingui oportet. vt. ff. eo. item. §. item ſi liberum.

¶ Pena aut iniuriarū ¶ Caſus Diri Juſti. Dīc dicatis mihi q̄ pena imponitur ꝓ iniuria in actione iniuriarum. ipſe notat mihi antiquas fabulas dicēs. q̄ antigtus imponebat vna pena. ꝑ iniuria per. l.

¶ Pena iniuriarū ē pecuniaria quanti fuerit estimata: ⁊ per iudicem taxata: q̄ estimatio ⁊ taxatio crescit vel diminuit ſm ꝑſonarum dignitatē ⁊ conditionē. Arctin.

¶ Pena autē iniuriaruꝫ er lege xij. tabularum introducta eſt. ꝓ pter membrum quidē ruptū talio erat: ꝓpter os vero fractuꝫ nūmarie pene erant cōſtitute: q̄ſi in magna veterum paupertate. Sed poſtea pretores permittebant ipſis qui iniuriam paſſi ſunt eā estimare: vt iudex vel tanti rēi condemnet quāti iniuriaꝫ paſſus eſtimauerit vel minoris ꝓout ei viſum fuerit. Sed pena quidem iniurie que ex lege. xij. tabu. introducta eſt: in diſſuetudinem abiit. quā aūt ꝓtores introducrunt que etiā honoraria appellatur/ in iudicijs frequentat. Nam ſecūdum gradū dignitatis vite q̄ honeſtatem creſcit aut minuit estimatio iniurie. qui gradus cōdēnationis ⁊ in ſeruili ꝑſona non inmerito ſeruatur: vt aliꝰ in ſeruo actore: aliud in medij aliꝰ boi: aliud i vilißimo vel compedito ius estimationis conſtituatur.

¶ Lege cornelia de iniurijs tenetur quis etiam in tribus casibus hic ſpecificatis et domus noſtra dicitur etiam conducta. Arcti.

¶ Ex lex cornelia de iniurijs loquit: ⁊ iniuriaꝫ actione introducit q̄ cōpetit ob eā rē q̄ ſe pulſatiꝰ qs ſta. bo. per glo. ⁊ docto. ⁊ an deus dicatur membrum habetur. in. l. cui deus. ff. de edili. edicto. de quo vide Bar. ⁊ Joā. de imo. in. l. ꝗ. ff. de publi. iudi. Ange.

o Ruptum. id eſt detruncatum.

p Talio. id eſt ſimilitudo ſupplicij. vt membrum ꝓ membro.

q Quaſi in manga. Hec eſt ratio non ad ꝓximum ſed ad illud q̄ erat pena talionis. Accurſius.

r Eſtimauerit. per ſacramentum taxatione iudicis.

s Honoraria. facit. §. de in. natu. gen. §. ꝓponebant.

t Eſtimatio. ꝓpoſita actione iniuriarū pretoria que anno ꝓtinuo tollitur. vt. C. de l. ſi non conuitij. Niſi in caſu vbi anno vtili datur. ✣ vt ff. quod me. ca. nan. l. ſi cum exceptione. §. poſt annum.

v In ſeruo actore. id eſt caſtaldo.

x Medēdū actus homine. q̄ ui meſonauta. alꝰ media ſtinus dicitur. ff. nau. cau. ſta. l. i. §. ij.

y Cōpedito. i. eo ſeruo q̄ nullā aliā affert vtilitatē: ⁊ tm ligatus ſtat.

¶ Sed ⁊ lex cor. ¶ Caſus. Scire debes q̄ ꝓ eo qi iniuria de mundo ꝺs agi actiōe iiuriaꝝ ex. l. cor. de iiurijs q̄ ꝺtigit i trib' casib': pura ſi ali qs dicat ſe pulſatū vberatū vel domū ſuā vi ītroitā: ⁊ appello domus tuā: fiue ꝓpia tibi fuerit fiue locata ſiue gratis ꝓceſſa. b.d. Frā. de are.

z Ler cornelia. ideo ſic dicta: quia cornelius ſcilla prefectus prius eā fecit. vt. ff. de accu. l. bos accuſare. in ſ. l. Accurſius.

a Introduxit. ſ. dicta. l. cornelia in qua actiōe ꝑdēnati ex eſtimatio ne iudicis inreuirādo in litē. vt. ff. e. an cōſtitutionibus. Sed nūquid in bis casibus q̄ tres ſunt ex. l. cornelia eſt bec actio perpetua: Dicunt q̄ dā vt. ztd. q̄ ſic. cū ois actio ex lege defecēdēs ſit ꝑpetua. vt. ſ. de perpe. tē. ac. in ꝓin. Sed Jo. contra. dicit enim ſemper cā anno cōtinuo tolli. vt. C. eo. l. ſi non cōuitij. Et nota q̄ his tribus casibus eſt ciuilis/ alis eſt vbiq; pretoria: cū a pretore ſit inducta. vt. ff. eo. l. pretor. Accurſius.

b Pulſatum. ſine dolore.

Verberatum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

+No.q̄ re latium fu fua fuū fi ipotat dominū.bar.i l.iur⁹.§.ar gero.de au et argē.leg. ange.

a ¶ Verberatum.sc̄z cum dolore.vt.ff.eo.l.ler cornelia.§.i.

b ¶ Domū fuā.+ Facit.ff.de bis qui deie.vel effu.l.i.§.habitare.

¶ Atror iniuria. ¶ Casus. Intellect⁹ domine iuſti. ſuperius fieri mentionem de atroci iniuria:ſed dñe qualiter cognoſcam atrocē iniuriā? Et ipſe rñ. dicens q̄ atror iniuria quattuor modis cognoſcitur: videlicet ex loco dupler/ſcilicet ex loco vbi fit vel loco vulneris. Iterū ex facto:vt ſi aliquis vulnerat⁹ fuerit vel grauiter leſus:⁊ etiam ex perſona: vt patꝛ et littera. hoc dicit Franciſ.de aretio.

c ¶ Atror.ideo atror iniuria ab alia ſeparatur q̄ fit minor: vt p hoc magis puniat.vt.§.e.§. pena aūt.et facit.ff.e.l. prętor edixit.§.at in actione. et.§.ſi.et.l.vulneris.et.l. ſequenti.

d ¶ Ex ſcto. magis q̄ ex precio rei.vt.ff. de incen. rui.nau.l.pedius.§.i.

e ¶ Humili pſona. Que fit perſona humilis:dic vt.C.de inceſt.nup.l.humilem.

f ¶ Aliberis vel libertis. quibus aduerſus parentes⁊ patronos agere p̄mittitur ſi fit atror iniuria facta eis a parentib⁹ ⁊ patronis.vt.ff.e.l. prętor edixit.§.preterea.puta in oculo vel in ore.vt ff.e.l.prętor.§.fin. et.l.ſequen.Accur. Additio. Dicas ſm Salyce. in.l. iniquum.C. qui accuſa. nō poſſ.q̄ licet pro leui iniuria filius in poteſtate non poteſt patrem ſoleniter accuſare. vt.l.iſs nulla.ff.de iudi.tamē iudicis officium poteſt impl oꝛare pro graui.vt.l.ſi lenones.C. de epiſc. audien. Emācipatos quoq̄ pro leui delicto nō accuſat ſed.p graui ſic.cūmō ciuiliter agi non poſſit alꝭ fec⁹ vt dic per do.

g ¶ Nonūq̄. Id eſt aliquando.⁊ ſic due negationes faciunt vnam affirmationem.Accur.

b ¶ Filiofamilias. niſi quia facta iniuria filio due actiones naſcuntur: ⁊ vtriuſq̄ exercitium competit patri. vt.ff.e.l.ſed ſi vnius.§.filiofamilias.⁊.l.pater. ſed facta iniuria patri non ideo filius aget.

¶ In ſumma. ¶ Casus. Alle qui patitur iniuriā poteſt agere de iniuria ſibi illata ciuiliter ſi voluerit vel criminaliter. Si aūt ciuiliter agat eſtimatione facta ſm quod.s. dictum eſt iuder penam reo interrogabit. Si aūt criminaliter tūc extraoꝛdinaria pena eſt imponenda. Doctꝛi vult ſemper obſeruare dñs Juſtt. quia illustres⁊ ſuperillustres iniurias ſibi illatas per pcuratoꝛes agere poſſint tā criminaliter q̄ ciuiliter ſm tenoꝛē cōſtōnis leonis quā babes.C.e.l.ſi.ad quā recurre.ff.

i ¶ Agere.⁊ ſic tollit vnū iudiciū p aliud cū vtrūq̄s tit proditū ad vindictā.vt.ff.e.prętor.§.i.⁊.l.quod ſenatus. ſecus ſi alterum eſſet de refamiliari.vt.C.q̄ ciuilis actio cri.ſ.l.i. Et ideo ſi de iniuria atroci actū eſt iniuriarum nihilominus poteſt agi lege aquilia ad damnū:⁊ econuerſo.nec enim in actione iniuriarium agitur ad damnū:vt ad dānū; ſed vt ad contumeliā.vt.ff.e.l.itē apud labeonē.§. ſi quis verberato.

k ¶ Dictum eſt.§.eo.§.pena.in fi.§.

l ¶ Pena. pecuniaria.l.actoꝛi danda.

Pena arbitraria ad mortē extenditur.

m ¶ Extraoꝛdinaria.ſ.capitis vel ſtat⁹ ſi iudici ſedeat. Vel pecuniaria inferēda ſiſco nō actoꝛi.vt.ff.e.l.ſi.Acc. Additio. Et ſic vbi pena eſt in arbitrio iudicis pōt ſui arbitriū extendere vſq̄ ad mortē:q̄ eſt verus pensata ⁊ attentata facti qualitate.l.pedius.§.i.ff.de incen.rui. nauf. Item et hac gloſa elici poteſt q̄ ſi agatur de crimine ad penam pecuniariam fiſco applicandam/iudicium dicitur eſſe criminale.

n ¶ Conſtitutio.vt.C.eo.l.fina.

o ¶ Illuſtres. bi ſūt q tñ noie illuſtres ſūt:⁊ nō dignitate. Illi aūt ſunt ſupra eos q̄ dignitatē ⁊ adminiſtrationē bñt: ſupra quos nemo eſt niſi impator. +q̄ dic vt notanti aut.vt ab illuſtri.⁊ q̄ ſupra eos ſūt.col.v.

p ¶ Actione.i. accuſatione. Et eſt ſpāle in accuſatione. alꝭ cōtra.vt.ff. de poen.l.ſ.§.ad actionem.⁊.ff. de publi.iudi.l.pe.§.ad crimen.

¶ Apparet. dic ergo hic caſum eius legis.

¶ Nō ſolū. ¶ Caſ. Scire debes q̄ nō ſolū tenet actiō ſe iniuriaꝛ q fecit iniuriā:ſz ille q̄ pcurauit vt ab alio fieret.b.d.ff.

r ¶ Et cui.i. alicui: vel cui ius.i. alicuius.

s ¶ Bala.i. marilla.

t ¶ Percuteret. Sz vſ q̄ et tali ꝓſilio non teneat. vt.ff. de oblig. que ex de. naſ.§.ope.i fi.§. Sed dic vt ibi dicimus. Item arg. cōtra.§.mā.§.tua tātuz. ibi:q̄ nemo ex conſilio.

¶ Hec actio ¶ Casus. Si aliqs fecerit mihi iniuriā:⁊ ego diſſimulauerim: ſi poſtea pcurem⁹ agere iniuriaꝛū non poſſum.b.d.Fran.

v ¶ Diſſimulatione.vt ſi riſi vel luſi vel comedi cū eo poſtea. Item tollit etiā nudo pacto ipſo iure.vt ff. de pac.ſi tibi.§. q̄dam actiōes. Sz nūq̄ē nata etiā ſtati facta iniuria: anta demū ſi dicat ad animū reuoco:? Vō vltimū dixit.B.vt dicunt. Sed certe imo ē nata ſtati nec em̄ er reuocatiōe ad animū vl vbis talib⁹ naſcit hic actio ꝫ er ꝓtumelia. vt.ff. de pact.l.ſi vnus.§. pact⁹. Item q̄ quo aboleret ꝫ niſi ect nata:certe nullo mō.vt.ff.ſ iniuſt.rupt.ſeſ.l.nam⁊ ſi.§. poſt defectū.⁊.ff. de v.ob.l.decē.

Actio iniuriaꝝ quō tollitur.

x ¶ Non reuocauerit.i. abdicauerit. Nō ei ops dicere ad animū reuoco:ſz ſufficit ſi remaneat iraⁿ: ⁊ ei nō rēcōciliet. # Sed q̄ fi i vltima voluntate in pñia remittit aſi coact⁹ morte:⁊ poſtea conualet nūq̄ renaſcit. Uſ q̄ fic. vt ar.ſ. de dona.§. moꝛtis cā. Item q̄ coactus remiſit. vñ ꝓtoꝛ ratū nō ꝫs.vt.ff.q̄s me.cau.l.i.Si ſcio:q̄ fuit ſemel extincta vñ in ꝑpetuū refuſcitari nō ꝓt. vt.ff. de fol.q̄ res.§.area. Item ꝓſumo q̄ ꝑpetuo voluerit remittere ſiue cōaluerit ſiue nō:nā alꝭ non potuit bñ penitere ꝑſumā ergo eū non fuiſſe immemoꝛē ſue ſalutis.vt.C. ad.l.iu.repe.l.ſi. Item eſt ſ ad id q̄ bic dicit nuda volūtate tollī banc actionē.ff. de neg.geſt.l.ꝓponi⁹.ubi:nā quō ꝛc. Sz certe ab iſtio tollī nuda volūtate⁊ ſimplici:vel vnī⁹ tm:ſi ſi ſemel ad oīm reuocauerit nō remittit ꝑ nudā volūtatē:ſz ꝑ volūtatē nudā verbis vel pacto exꝓſſa:ſic etiam ipſo iure vt dictum eſt per l.ff. de pac.ſi tibi.§. quedam.

#Dic vt ff. de adimen. le.l. filio.§. ſcia.et vide l.iij.§.fi.ibi bar.eo.titu. ange.

¶ De obligationibus. ¶ Quia de obligationibus et maleficio diximus. ſequitur de bis qua er quaſi maleficijs ſunt. Accurſius.

Continuatio.

Diuiſio.

¶ Iuder. ¶ Tot' iſte titul' diuidit in duas ptes ꝑncipales. Primo ponit caſus in gb' qs obligat er q̄ſi maleficio. Secūdo qua actiōe bis caſib' agat. Scda ibi: Jn bis autem.

¶ Caſus. Jn toto ti. iſto nibil aliud dꝛ: niſi q̄ ponunt q̄das ereꝑla in gbuſdā ereꝑlis tenet aliqs er quaſi delicto:⁊ inter oia eremꝑla: primū ereꝑlū eſt de iudice qui cognoſcēs inter me⁊ aduerſarium meū per ſuā impꝛudētiā vel imperitiā ſ iniuſtitiā meā ꝓnūciauit credēs de me facere. Jſte em̄ iuder dꝛ litē facere ſuā: boc eſt dānū alterius in ſe trāſferre. Jn id etiā mibi tenet⁊ in quo ꝑ impitiā ſuaꝫme leſit. Sed quo gñe dicem⁹ ipm mibi obligatū: Rñ. vt ſupꝛ' dictuꝫ eſt q̄ cū nō ſit obligat' er Scto: nec er quaſi Scto eo q̄ nec ꝑ Jrit: nec⁊ quaſi Jrit/nec⁊ er maleficio q̄ credebat bi facere: er ſi delicto obligat. Sz ꝑ deo i q̄tū ſuſtinebit iuder iſte ipit' penā: Rñdet q̄ in q̄tū equū viſum fuerit iudici maioꝛi boc eſt ſm plus vel min⁹ iuder maioꝛ videꝛit ipm erraſſe. Secus em̄ eſt ſi circa certa⁊ cōia aliqs iuder erraueꝛit: q̄ ſec⁹ ſi erraueꝛit circa occulta buius pbilo ſophie. boc dicit. Franciſcus.

y ¶ Juder. ſiue ſit paterfamilias iuder: ſiue filiuſfamilias: ſz quādo eſt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

filiusfamilias pater de peculio tenetur in ꝙtū fuit in peculio: cū filiusfamilias litē suam fecit vt ita sint duo specialia. z quia datur de peculio licet sit quasi maleficium quod nō est als. vt. ff. de bis qui deie. vel effu. l. i. §. fi filius. Item quia inspicitur tempus quo fecit litem suaz in condemnando: licet als rei iudicatē tempus spectetur. vt. ff. de pecul. l. queritur. z probant hec ff. de iudi. l. si filiusfamilias. Vel dic q filius cōuenitur. + vt no. in. d. l. si filiusfamilias. Accurſi⁹. Additio. Nota q iste titulus nō habet locū qñ inder per dolum vel culpā rupteld tulit sententiaz: quia tūc tenetur proprie ex delicto vt etiam not. Bar. in. d. §. si filiꝰ. Ang.

+ De peculio cū pr̄ cōsueuit cōuenir.

a ¶ Lite suā. i. controuersiā vel litigiū. vt in id tenetur ipse quo ḷesit aliquem: z hoc quādo per ignorantiam vel imperitiā. vt. ff. sequif. Nā si dolo tunc nō bs locū hic titulus: bs er maleficio tenet: z fit infamis. vt. C. de pena iudicis q male iudicat. l. fin. Sed nunquid hec omīa in arbitrio locū habent: Dicit Jo. q sic. vt. C. de pac. l. si quis in conscribendo. Alij ꝫ cum possit pena peti tantuz nec ſnia valeat. vt. C. de arbi. l. j. et. l. ij. z marime fm nouā iura que loquuntur cum eſt iuratus ab arbitro vel apartib⁹ fm que nihil eis erit pr̄ter sactamētū. vt in aut. de iud. §. quia vero. colſ. vj. Sed certe ſentētia pr̄ia vera ē. nec obstat hoc auten. quia nihil erit ei id est arbitro pr̄ter sacramētum ꝛc. sez vt possit cogere partes suo ſtare iudicio vel eis id est partibus. Nam vocabit alteram partem per iuramentum: sed z contra arbitrium nihilominus aget vt dictum est z p actionem in factum. vt. j. co. §. fina.

Arbiter si facit litem suaz an sit puniēd⁹ si cut inder.

litem suam[a] fecerit[b] non pr̄opter ex maleficio obligarus videtur: sed qz neqz ex maleficio neqz ex ꝓtractu[c] obligatus ē: z vtiqz pecasse aliquid itelligitur: licet per imprudentiā: ideo videtur quasi ex maleficio teneri: z inꝯtum de ea re equū religiōi iudicātis videbitur[d] penam sustinebit.

¶ Ille ex cui⁹ domo aliquid p̄iudicij quod alteri noceat: ex quasi maleficio obligatur ad duplū estimationis damni. Qui verō hs ſpza viā aliqō appēſuz qō possit alteri nocere: tenet pena. x. aureoz̄. Pdo hoie vō libero occiſo est pena qñginta aureoz̄. ſz ſi viuit z fuerit sibi nocitū tenetur inꝯtum iudex estimauerit. Arretinus.

¶ Item is ex cuius cenaculo vel ꝑpzio ipsi⁹ vel cōducto: vel i quo gratis habitabat[e] deiectum effusumve aliqd est: ita vt alicui noceret qñ ex maleficio obligat[a] intelligitur. Idco autem nō ꝑpzie ex maleficio obligat[a] i telligitur: qz pluresue ob alterius culpam tenef: aut fui aut liberi. ¶ Cui filis est is qui ea pte qua vulgo iter fieri solet id positum[f] aut ſuſpēſum habet quod potest (si ceciderit[g]) alicui nocere: q casu pena[h] decez[i] aureoꝝ cōstituta est. De eo vero qō deiectū effusumve ē: dupli qñ damnuz datum sit cōstituta[k] est actio. ¶ Ob hominem vō libe rum occiſum qnquaginta aureorum pena cōstituit. Si vō viuat: nocitumqz ei esse dicet: ꝗtum ob eam rē equū iudici videtur actio[m] datur. Juder enim computare debet mercedes medicis pstitas: ceteraqz impēdia que in curatione facta sunt. p̄terea operarum quibus caruit aut cariturus est ob id qd inutilis est factus[n].

¶ Si ex cenaculo filij habitātis seruus a pr̄e aliquid fuerit p̄ciectum vel aliquid fuerit appēſuz: vel fecerit litē suam: pr̄ non tenef.

¶ Si filiusfamilias seruꝰ ā pr̄e habitauerit: et quid ex cenaculo eius deiectum effusumve fuerit: siue quid positus ſuſpēſumve bucrit: cui⁹ casus periculosus est: iuliano placuit in patrem nullam esse actionem: sed cum ipso filio agendum esse. Quod z in filiofamilias iudice obseruandū est qui litem suam[a] fecerit.

a De eo qd dicit. Ang. Ubi supra.

b ¶ Fecerit. id est male iudicauerit.

c ¶ Er contractu. vel quaſi.

d ¶ Videbitur. vt ſi dubitauit circa legem fuſiam caninam durius puniſtur. ſi autem in. l. illa gallus aquilius. mitius puniaſ. + z hoc quādo non fuit data pecunia iudici vel promiſſa als granes pene ſequerētur. vt. C. de pena iudi. qui ma. iudica. aut. nouo iure. z facit ad hoc reſpō. ff. de var. z extraordina. cog. l. fi. Accurſius.

+ Et idem si fuerit secutus intellectū multoꝝ doctoꝝ in vna lege q̄ hs plures in tellectus: ls ille nō ſit cōmunis vt dicit bar. in. l. cū plures. in fi. de re iu. valeret tamē talis ſententia vn op⁹ est appellatiōe z iudex appellationis posset ſequi aliā opinionē z aliū intellectum: z retractare vel cōfirmare ſniam. vt no. bar. in. l. tiu. §. b aūt iudicū. ff. de dan. ife. De hac materia vide latiⁿ p ang. b.

¶ Item is ex cuius cenaculo. ¶ Caſus. Jā vidiſtis vnū exemplu vbi obligat⁹ est aliqs nō ex ſctu: neqz ex quaſi ſctu: neqz ex maleficio: ſed ex quaſi maleficio est obligat⁹. ideō ponit hic aliud exemplū: vt ecce. Si de cenaculo alicuius fuerit aliqd eiectū vel effuſum ex quo aliqs ledit: iſte de cuius cenaculo illud ejcitur vel effundit est obligatus: non ex contractu: neqz ex quaſi cōtractu: nec ex maleficio: qz ipſe nō eiecit: ſed ex quaſi maleficio. i. quo ad id qd imminet quaſi deliquiſſe videtur: cō q vſus est opera malozū boim. Et possunt cōiungere sequentē verſiculū ſi ex certa ſcientia non facio: vt per exempla diſtinguā. Et ſimus in verſicu. Cui ſimilis est. Jam vidiſtis suo crēpla in quibus est obligatus ex quaſi maleficio: adbuc ponit aliō exemplū parum differens a secundo. Ecce ſi aliquis habebat aliquid positum vel ſuſpēſuz ſuper viam publicam q̄ nocere posſet transeuntibus qui ita patif positū vel ſuſpenſum teneſ ex quaſi delicto vel maleficio q̄ꝑ nemo leſus fuerit dum tamē id quod positū est vel appēſum ledere posſet aliquez ſi ceciderit z punif ex ſecundo edicto de eiectis z effuſis in. r. aureis: licet nihil nocuerit. iſlō cū inſpiciſ bic cuētus: ſed quid euenire poteſt. In deiectis vero vel effuſis tūc demū puniēdus est quia cū per eiectū vel effuſum alicui nocitū fuerit. Sed domne pro deo que est pena eiectis vel effuſis: Et rñ. cūs Juſti. q⁹ primo edicto de eiectis vel effuſis pena est tripli damni dati. Si aūt liber bomo interfectus fuerit per eiectum vel effuſum: tunc conſtituta est pena. l. aureoꝝ. Si autem vemat liber homo z per eiectum vel effuſum ei nocitum sit tunc puniſtur inꝯtum iudici equum videbatur. Debet enim iudex cōputare impēdia in curatione facta z operas eius q̄bus caruit forte ſi ſcriptor ma nu dextera mutilatus est vel alibi est vulneratus: ita q̄ ſcribere nō potest vel quibus caruit: vt puta ſcriptor est z manus eſt ei abſciſa qua ſcribere ſolebat: q̄ tamē difficillimū est enarrare. dic. glo. q̄ nō reperias ad impēdia: ſed ad operas quibus caruit ꝛc. Licet enim ita eſſet q̄ ſolebat q̄olibet anno decem libras ſcribendo lucrari: non tamē p pter hoc ſequitur q̄ in poſterum faceret. Poſſet enim cōtingere q̄ nō inueniret qui aperas ſuas cōduceret: z hoc vult dicere littera iſta. b. d.

e ¶ Habitabat. hoſpes plane nō tenef: hz is qui hoſpicij ordinē habet. vt. ff. de bis q deie. vel ef. l. i. §. pe. Acc. Additio. Nota q quando quis debet citari ad domuz ſolite habitatiōis: nō ſufficit citari ad hoſpitiuz iurta. l. iiij. §. ꝓtoz. et ibi late Bart. ff. de dam. infec.

f ¶ Jd positum. licet ipe non poſuerit.

g ¶ Si ceciderit. non eſt ſpectatur vt noceat.

h ¶ Pena. pr̄standa.

i ¶ Decē aureoꝝ. vel ſolidoꝝm. vt. ff. de bis qui deie. vel effu. l. i. ſi vero. §. pretoꝛ. et. §. fin. z tunc dicas actionē in factū fore ānuā. vt. ff. de po. ac. l. fi.

k ¶ Cōſtituta est actio. petua que heredi datur: ſed in heredē non datur. vt. ff. de bis q deie. vel ef. l. ſi vero. §. hec aūt actio.

l ¶ Quinquagita. Jdeo certa pena ſtatuit: q⁹ nō pōt eſtiario liberi corporiſ fieri. vt. ff. ad. l. rbo. de iac. l. ij. §. ij. # Et cōpetit hec actio intra annum: et nec heredi nec in heredem datur cum ſit pena lis: z popularis que pr̄ datur ei cuius magis interest. vt. ff. de bis qui deie, vel effu. ſi vero. §. que autem.

No. illam ter. qñ ſit cōtributio p̄pter iactum nō ſit cōputatio liberi hois. facit l. ſed ades. ſi qō mulierem. ff. locaenge.

m ¶ Actio datur. Jperpetua ſibi. ſed alij puta heredi pro eo ſi mortuus est annalis daf. vt. ff. de bis qui deie. vel effu. l. ſi vero plures. §. hec aūt actio. ubi: ſed ſi libero ꝛc.

n ¶ Est factus. quia difficillimum est eſtimare futuras operas.

o ¶ Si filiusfamilias. ¶ Caſus. Supza dictum est q⁹ ſi aliquid de hoſpitio patriſſa. eiectum vel effuſum fit quod alicui nocuerit: vel ſi aliquid positū vel ſuſpenſum fuerit ſupza viam publicā cuius caſus tranſeuntibus sit periculoſus: qualiter agatur cōtra patremfa. er edicto de eiectis vel effuſis. Sed pone q⁹ er domo alicuius filiuſſa. feoſ. um a patre habitantis fuerit aliquid eiectum vel effuſum: quod alicui tranſeunti nocuerit vel aliquid habuerit appēſum ꝛc. Quid iuris in isto caſu. dabitur nec actio in patrem: Et rſpon. Juſtinia. q⁹ nō dabitur in patrē aliqua actio: nec etiam actio er peculio: ſed contra filiumfami. eſt agēdum. Jdoc etiā idem obſeruandus. dicit in littera in filioſa. iudice qui per imperitiam ſuam litem ſuam fecit: z per imprudentiam ſuaz. Hoc autem exponunt qnidam q⁹ filiuſſa. per imperitiam litem ſuaz fecerit: ſi feoſ. um a patre habitauerit non tenetur pater etiam er peculio. Si autem cum patre habitauerit pater de peculio tenetur. Sed dominus Guido p̄o conſtanti ponit q⁹ ſi filiuſſa. per imperitiam litem ſuam fecerit ſiue feoſ. um habitauerit a patre ſiue eō patre. boc nō refert. Semper enim filius tenetur inſolidum: pater autem peculiotenus: z glosat fm q⁹ in glosa ordinaria eſt. Jdem est in filioſam. quo ad hoc ſcilz vt ſemper teneatur filiuſſa. inſolidum ſiue ſimul cum patre habitauerit ſiue feoſ. um a patre: ſed tamen quando filius litem ſuam facit pater tenetur de peculio: licet filius feoſ. um habitauerit q⁹ꝑ in caſu quādo filiuſſamilias aliquid appoſitum habet quod nocere poſſit pater nō teneatur. b. d. Franciſcus de aretio.

p ¶ Seoſ. um. id est ſeparatus a patre.

q ¶ Nullam esſe. etiam de peculio. vt. ff. de bis qui deie. vel effu. l. j. et. l. ſi filius.

r ¶ Litem ſuam fecerit. ſ. ſi fine patre habitauerit. al⁹ pater de peculio tenetur. vt. ff. de iudi. ſi filius ſm Jo. Vel dic idem. ſ. vt teneatur ipſe filius habitet cum patre vel non (ſed ſm Azo. pater bic tenetur de peculio vt dictum est. per. l. ff. de bis qui deie. vel effu. l. i. §. ſi filius.) Filio vero condemnato z ibi pater tenetur de peculio cum videatur quaſi contrabi cum filio. # vt. ff. de noxali. actioni. l. z ſi condemnatus. z. ff. de peculiu. §. idem ſcribit.

Vide fm Angelus q⁹ ista ultima videt ſolū

Item

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

qr̃ contra ctu vſ quaſi p̃ tenet de peculio / nõ aut̃ ex delicto vel q̃ſi.

¶ Item exercitor. ¶ Caſus. Nõ ſolum in exẽplis p̃dictis tenetur quis ſiue obligatus ex quaſi maleficio: ſed ſimiliter põt̃ quẽcũq; poni exẽplis de exercitore nautis aut caupone aut ſtabulario. Si em̃ aliq̃s furis quẽ cotũ quoꝝ opa vtitur magnus executor nauis vel ſtabuli vel oſtis caupone ex quo maleficio obligat: qr̃ deliq̃ſſe videtur qui opera maloꝝ rum hoim vtitur. Jn oĩbus aut̃ quattuor exẽplis ſiue caſib⁹ ſupradictis põt aliqs p actio. in factũ que beredi datur: ſed non cõtra heredẽ cõ ſeq illud in quo fibi obligantur predicti. boc docuit vſcp ad fi. ti. Fran.

¶ Item exercitor. quis ſit dic vt. ff. q̃ cuꝫ eo. §. ĩ.

b ¶ Quaſi ex maleficio. i. actiõe in factũ in duplũ. vt. ff. nau. cau. ſta. l. fina. τ ff. fur. aduer. nau. ſta. l. i. Item eſt τ alia in factuꝫ actio que ẽ ex eo contractu de recept. vt. ff. nau. cau. ſta. l. i. ĩ pn. Additio. Et hic dicit Joã. fa. q̃ ſi dñs fuit cõdẽnatus ex facto nautarũ ab eis põt repetere. arg. l. ſi colonus. ff. de aqua plu. ar. τ. l. ſi vo. ĝ. cũ aũt. ff. de bis qui deie. vel effu.

c ¶ Ex contractu. vel quaſi.

d ¶ Aliquatenus culpe reus. facit. ff. ad. l. aquil. ſi ſeruus ſeruum. §. puer culus. τ. ff. fur. aduer. nau. cau. ſta. l. i. §. penul.

e ¶ Jn bis autem caſibus. ſ. ſuprad̃ictis ommibus.

f ¶ Beredi. patientis iniuriam. Sed in caſu de ſuſpenſo nõ datur here di: vt pximus. §. eo. §. ob hominem. Et nota bic differẽtiã inter actionem ex maleficio τ quaſi maleficio: nã vbi ex maleficio ſi plures funt q̃ fur. l. i. τ. ff. nau. cau. ſta. l. i. τ. l. fi. §. ſi plures. Jtem in actiõe ex maleficio ynus ſoluẽdo nõ liberat alium: ſed in hac ſic. vt. ff. nau. cau. ſta. l. i. ſicet. §. poſſumus. τ. d. l. de condi. furti. Jtẽ iuri nõ cedunt actiões ex maleficio. vt. ff. nau. cau. ſta. ſed τ ipſi. ſed in actiõe ex quaſi maleficio cedunt. vt. d. §. poſſum̃. Dat̃ ctiã ẽ actio nõ ceſſa. vt. ff. de bis q̃ deie. vel effu. l. ſi vero plures. §. cũ aũt. Jtẽ de gñalius dant̃ heredib⁹ actoꝝ vt hic: q̃ille que ſunt ex maleficio. vt. ſ. de perpe. τ ẽ. ac. §. ſed beredibus.

g ¶ Aduerſ⁹ bẽdẽ. vt. ff. ô iud. Lĩlian̄ autem. τ. ff. nau. cau. ſta. l. fi. §. pe. ti. de oblig. quã ſequit Bal. hic. Unde nota diligenter gloſam. Accurſij poſitã ſup rubrica que ſoluit aliquas notabiles q̃ſtiões dicens ſic,

b ¶ De actionib⁹. ideo ponit in plurali: qr plures actiones funt. vt. ſ. e. per totũ. Sed cum ſint plures quare in ſingulari numero diffinitur. vt ꝑ e. o. §. i: Reſpond. licet ſit numeri ſingularis tamen ponitur vt genus vt in aliis diffinitionibus contingit: τ ſub ſe continet omnes actiones. Item quare non dicit de agendo: Reſpon. quia illud eſt facti: boc iuris. Accurſius. Additio. Ciuit dicere glo. q̃ gerundia denotant actuꝫ prout eſt in facto vt eſt in exercitio: quia deriuãtur a verbo quod ſignificat agere vel pati. ſed bic non tractatur de actionibus prout ſunt in actu: ſed prout ſunt iuris: ita dicunt doc. bic.

Diuiſio. ¶ Speresẽt. Totus iſte titulus diuiditur in tres partes ꝑncipales. Primo ponit continuatio iſtius tit. ad precedẽtes materias. Secũdo diffinitur actio. Tertio ponitur diuiſio oĩum actionum. Secunda ibi: ꝓpe ꝓncipium. actio aũt nihil. Tertia ibi: omnium autem actionũ. ¶ Caſus. Dicit Juſti. continuando proceſſum ſuum. Et quo expedit̃ m eſt primo de perſonis et rebus: ſupereſt vt tam de actionibus loq̃amur. Sed pone. Do mine iaꝝ videor q̃ vos vultis tractare de actioni. dicatis ergo mihi q̃d eſt actio: Ad boc rñ. iuſti. diffiniendo actionem ſic: q̃ actio nihil aliud eſt q̃ ius perſequendi in iudicio quod ſibi debetur. τ boc vſq; ad illuz §. Omnium autem actionum. Franciſcus de are.

+ Jtam ſequitur Cy. Fa. Ange. i τ Ja.

+ Banc ſeq̃ſtam primam̃ diuiſionem alĩ ſtatim̃ impugnat Ja. but. vide ſi per do. ia.

+ Jſta pri ma parte ſequitur Fa. ang. τ Ja.

+ Diuiſio nõ cauſat ꝑ adiuinſtra-

¶ Sperẽt. Totus iſte titulus diuiditur in tres partes ꝑncipales. Primo ponit continuatio iſtius tit. ad precedẽtes materias. Secũdo diffinitur actio. Tertio ponitur diuiſio oĩum actionum. Secunda ibi: ꝓpe ꝓncipium. actio aũt nihil. Tertia ibi: omnium autem actionũ. ¶ Caſus. Dicit Juſti. continuando proceſſum ſuum. Et quo expedit̃ m eſt primo de perſonis et rebus: ſupereſt vt tam de actionibus loq̃amur. Sed pone. Do mine iaꝝ videor q̃ vos vultis tractare de actioni. dicatis ergo mihi q̃d eſt actio: Ad boc rñ. iuſti. diffiniendo actionem ſic: q̃ actio nihil aliud eſt q̃ ius perſequendi in iudicio quod ſibi debetur. τ boc vſq; ad illuz §. Omnium autem actionum. Franciſcus de are.

¶ Superest. Sed vnde ſupereſt: Rñ. forma. + vt. ſ. de iure natura. §. fi. Vel dic q̃ ſupra tractatum eſt de obligatio. quarum filie ſunt actiones. vt. ff. de ꝓcu. l. licet. §. ea obligatio. τ. ſ. de verbo. oblig. in ꝓnci.

¶ Actio autem. Nota q̃ actio quandoq; ꝓo actu ponitur. vt in aut. de non alienandis. §. ſi minus. in fi. τ. C. de ſacroſan. eccle. aut. boc ius porrectum. et. ff. de donatio. inter vi. τ vxorem. l. ĵ. §. fi. ſciendũ. circa me dium. Quãdoq; ꝓo accuſatione criminali. vt. C. quãdo ciuilis actio eo. l. nibil. + Jtẽ nota q̃ illud quod de actiõe bic dicitur voluit Pla. dicere de cauſa. ſcilicet q̃ cauſa ſit actio: vt ſicut apd̃ dialecticos dicit argumentum quod ex ꝓpoſitione / aſſumptione τ concluſione conſiſtit nõ tantum concluſio: ſic apud legiſtas actio cauſa agẽdi dicatur: vt ſi dicam conuenio te ad. r. quia vendidiſti mihi equum ꝓo. r. ſit idẽ ac ſi dicerem ago contra te actione ex vendito. Sed Azo. dicit̃ quod et mater actionis. vt. ff. de ꝓcur. l. licet. §. ea obligatio. ſicut ergo aliud eſt obligatio / τ aliud eſt actio: ſic aliud eſt cauſa et aliud actio. Jtẽ q̃ vendidi eſt factum. + ſed actio eſt ius. vt. ff. de curatore. furio. l. conſilio. §. j. τ. fin. τ hic. Jtem poteſt eſſe q̃ vẽdidi τ non competit mihi actio: qr̃ mihi ſolutum eſt: vel quia remiſi: vnde hec verba: qr̃ vendidi non ſunt actio. Jtẽ nomina certa actionuꝫ ſunt a iure inducta. ſcilicet et empto et ſimiles: ne boc inductum eſt vt cauſa ſit actio. Si q̃s ergo boc velit dicere nõ poteſt cum ler nõ dicat. vt. ff. de ſuppellec. le. l. ĺa. beo. in fin. Jtem ſi cauſa eſſet actio fruſtra diceret ler mutari actionis nomen cum agitur de dolo patroni vel parentis vel ſimilium perſonaruꝫ: de ctorum + nam ad quid mutaretur nomen cum tamen cauſa maneret eadem ſi eſſet ius in ſola cauſa. Concludo ergo τ dico. + q̃ aliud eſt cauſa / τ aliud eſt actio. Jtem licet diuerim q̃ nomina ſunt actionũ et exẽpto τ ſimiles: caue tibi: quia non ſunt actiones: ſed actionũ nomina. ſi cut hec dictio homo non eſt homo / ſed ſignificat hominem.

¶ Jſtibi aliud eſt. Patet ergo q̃ olim aliud erat. + erat cñi conceptio verborum formata a magiſtratibus. vt. ff. de origine iur. l. ĵ. §. deinde ex his. τ. §. omnium. vnde formula vulgaris dicebatur. vt. ff. de fur. l. ſi ſeruus nauem. Sed hodie bec ſolẽnitas eſt ſublata. vt. C. de formu. et impe. l. i. τ. ĵ. τ etiam circa interdicta c. ſublata huiuſmodi ſolẽnitas. vt. ſ. de interdic. §. fi. + Sed que erat olim differẽtia inter actionem et interdicta. nam τ interdicta erant verborum conceptiones. vt. ſ. de interdic. in pn. Reſpon. vt dicemus ibi. + Ad hoc nulla eſt differẽtia inter interdicta τ actiones. cum interdictum nibil aliud ſit q̃ actio pretoria. vt. ſ. de interdictis. §. fi. Additio. Idem tenuit glo. in rubr. ff. de inter. quare reprehenditur per Bart. τ docto. ibi: quia eſt differẽtia inter actionem τ interdictum: ſicut inter matrem τ filiam cũ interdicto ouia

¶ Quius. ciuile. vbi eſt actio ciuilis vel pretoriuꝫ vbi actio pretoria eſt. nam ciuiles actiones τ ꝓtoriãs dico bic diffiniri. Jtẽ nota q̃ actio eſt ius quo perſequimur. ſed obligatio eſt ius ꝓpter quod perſequimur. Et ſi queratur quid eſt iſtud ius vel naturale: vel ciuile: vel pretorium vel gentium: Reſpon. + quia ciuile vel pretorium vt modo diximus. Nec facias magnam vim ibi: quia cum multas habeat ſignificationes bec dictio ius. vt. ff. de iuſti. τ iure l. pe. τ fi. boc eſt ctiã vnum de ſignificatis eius: vt dicaſ ius agẽdi vel perſequendi. Sed ad cuius differentiam ponitur in diffinitione eius: cuꝫ ſingula mẽbra poſita in diffinitione habeant ſuũ miniſterium: Rñ. ſm. Jo. q̃ ad differentiã rerũ corꝑaliũ bic ponitur vt ꝑ intelligere q̃ actio ſit res incorꝑalis q̃ verũ eſt. vt. ſ. de rebus corꝑoralibus τ incorꝑa. §. j. Vel melius dicas ad differentiam officij iudicis q̃ non eſt actio. + vt. ff. de mino. q̃ ſi minor. §. fi. ĺ. Jo. dicat q̃ officũ iudicis eſt actio: τ ẽ ꝓ eo quod dicit ler in actione iniuriaruꝫ fieri eſtimationem iudicis officio: vt. ſ. de iniuriis. §. pena autem. et. §. in ſumma. Sed certe actio iniuriarum eſt actio cui inheret officium iudicis non tamen illud officũ eſt actio: ſed in facto. + potius boc conſiſtit. ius enim petendi per actionẽ mihi cõpetit quod per boc officiũ iudicis mitigatur. + Sed quid petam: Reſpon. + quod eſtimauero. nam debeo eſtimare licet iudex poſſit refrenare. eſt tamen quoddaz aliud officium quod vicem ſuſtinet o thitore actionis vt dicemus. ſ. eo. §. ꝓterea. in fi. §.

¶ Perſequẽdi. Boc dicitur ad differentiã exceptionũ que dant̃ reis per quas defendũtur. Sicut enim actiones ſunt. + arma actoꝝm: ita exceptiones ſunt arma reoꝝ. vt. ff. de excep. l. ij. in pn. τ. §. illud.

¶ Jn iudicio. boc dicit ad differentiã eoꝝ q̃ fiũt licite etiã ex iudicio nõ tñ ſunt actiones. + vt ſi nocturnũ vel diurnũ furem vel milites deſerentẽ militiã ĝs capiat. vt. ff. ad. l. aql. l. iij. τ. C. q̃ſi licz vnicuiq; ſine iudicio. l. i. τ. ij. Jtẽ q̃ ꝓ debitore fugitiuũ q̃ capẽ + poſſumus. vt. ff. de bis q̃ in fraudẽ. cre. l. ait ꝓtor. §. ſi debitorẽ. ls q̃da. + et ꝓnãt. l. illã ibi q̃ captus fuit auctoritate iudicis. Accur. Additio. Dic idez in oĩbus perſonis q̃ pertinẽt ad obedientiã perpetuã de quo non fit q̃ſtio. vt in monacho / fratre vel ꝓre: quia ſi aufugiãt poterũt capi. ꝓpria auctoritate vt ꝑ Bal. in. l. i. C. vbi quis decuria. ſecus ſi eſſet q̃ſtio.

¶ Qd̃ ſibi debeſ. boc duob⁹ modis exponiſ. Vel ad differẽtiã realis

+ Verbis temperata. bar. in. l. infamem. ff. ô pub. iu.

+ Et bene Dy. fab. an re. Ja.

+ Jmmo idẽ ſubſtãtia. Ange. τ ia.

+ Jſta glo. reꝓbat ia ſo. ĩ dic alter vt ꝑ eũ.

+ Dic q̃ oli erat differẽtia ſolum in mõ loquendi. Hic. fab. τ Ja.

Actio ẽ tã de iure ciuili q̃ ꝑ pretoꝝ.

+ Sequunt̃ eã Dy. Fic. bal. Ange. τ Ja.

Jus ad q̃d ponẽi dif finitione actionis.

+ Et dñi ia. Officiũ iudicis an ſit actio.

+ Jd eſt ex actio.

+ Et ſic officiũ iudicis non eſt facti ſed ꝑtin in facto: puta i exercitio.

+ Jdẽ Ange. τ Ja.

+ Sequunt̃ bar. τ ange.

+ Jdẽ pla. ang. τ Ja.

+ Singula riſe ſi bal.

+ Et male ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Prima diuisio actionum est/ q alique sunt reales / alique psonales. Personalis est quæ presup ponit debitorem obligatum/ sed realis non: sed ideo cōtra eum cō petit qꝫ possidet. b.d. Arctinus.

¶ Dium autem actionum quibus iter aliquos[a] apud iudices arbitrosve[b] de[c] quacunqꝫ re queritur: summa[d] diuisio in duo genera deducitur. Aut enim in rem aut ex maleficio vel quasi: aut aliqs qbusdā. i. ex variis causarū figuris ꝛ in hoc casu qñ agit ꝺ cū qui aliquo ꝑdictoꝝ modoꝝ obligat[e] est: ꝑdite sunt actiones in psonam p quas actor intendit aduersariū suū ali quid ei dare aut facere oportere: aut agit cū eo q nullo iure sibi est obli gat[f]: monet nūci ꝛ ꝓtonerniā de aliqua re: ꝛ i hoc casu ꝑdite sunt actiones in rē. Cū ergo qñqꝫ agit aut agit ꝺ cū q sibi obligat[g] est: ꝛ tūc ꝺ cum hꝫ locū act. in personā: aut cōtra eū q nullo iure est sibi obligat[h]: ꝛ tūc hꝫ locū act. in rem: ꝛ plurib⁹ modis agi nō pōt. Liḡt igitur māifeste ex supradicta diuisio bona sit.

Sed nūc iaꝫ videō qꝛ diuisionem vestrā satis ꝑbabili ratiōe cōfirmatis ꝑ deo ſi placet ponatis mihi familiariter exꝑlum qualiter agitur cuꝫ eo q nullo iure est obligatus: Ad hoc nī. impa. Amice: ponamus q aliqs possideat aliquam rem corporalem quā titius affirmat esse ſua: et ille qui possidet dicat rem illam ſuā esse. Nam in casu isto ſi titius rē illā ſuam esse intēdat: ꝛ a possessore iure dominī eam vendicet: tunc actio in rem locum habet. Et hec dicuntur vsqꝫ ad illū. ff. Eque ſi agat. ff.

a Inter aliquos. Videtur innuere q alie actiones sunt que corā aliq ꝓponuntur. + sed non est verum. Accursius. Additio. Solutio dic qꝫ hic relatinum stat declaratiue: quia adiicitur qualitati conuenienti vnicuiqꝫ contento sub genere.

b Judices. ordinarios vel delegatos.

c Arbitrosve. f. compromissarios. nam ꝛ apud eos actiones. + proponende sunt vt hic. ꝛ. ff. de arbi. l. i. Et etiam libellus offerendus. vt C. de arbit. l. cum antea. ꝛ. licet circa finem. Sed contra ſm Dia. C. de epi. ꝛ cleri. aud. generaliter. Ad quod respon. + quia ibi non de libelli oblatione loquitur: ſed de remissione cautionis que consensu partiuꝫ fieri potest. vt. ff. de fer. l. i. i. fi.

d De quacunqꝫ re. generaliter accipe verbuꝫ rei. + vt. ff. si cer. peta. l. i. in fi. nam pro corporalibus ꝛ in corporalibus competunt actiones. vt. ꝛ. co. ff. ꝓpri. ꝛ. ff. si ſeruit. ven. l. i. ꝛ. in ꝓn.

e Summa. i. prima quo ad tractatū ſcz. + vel ſumma. i. breuis: breuior enī essenō pōt ꝑ bimēbria sicut ista est. Sed opponit. f. eo. ff. quedam. Nā si. qꝛ ille sunt reales quī ad res agitur. Item in personam quī ad ꝑsonales prestationes agitur: immo etiā si simul agat nō tñ egreditur hanc diuisionē cū sint in rē ꝛ in ꝑsonā: nisi cū sic exponeret iā multe in uenirent breuiores. vt. ꝛ. ff. alie. ꝛ. ff. actionū ꝛ alie quedā diuisiones ꝺ breuiores inuenirent. Additio. Die melꝰ facit ter. in. l. ge ergo casus. ff. de pecu. Sed etra glo. instatur: qꝛ actio in rē scripta rē cōcomitat: ꝛ tñ nō est realis. vt. ꝛ. ff. quedam. sed solue vt ibi. qꝛ ius agēdi. et reali oritur er ipsa re ꝛ ipsi rei cōpetit ꝛ cōtra ipsam rem. vt hic ꝛ in simili dicimus de seruitute debita fundo. ff. de neg. gest. l. qui aliena. ꝛ. fi. ꝛ fic in actione personali in rem scripta. vt. ꝺ. ff. quedam. Ange.

f Aut enim in rem sunt. Ideo in rē dicuntur: qꝛ rem concomitant. + de publi. l. imperatores ꝛ in personam: qꝛ non recedunt a persona obligati vel heredis eius cuius eadem est persona. vt. ff. c. l. actionum genera. ꝛ. i. ꝛ. in anten. de in reiu. amo. ꝓe. in ꝓn. colla. v.

g Aut. hoc respicit aliud quod est. f. eo. aut cum eo ꝛc.

h Per quas. f. personales actiones.

i Intendit. + scilicet vnusquisqꝫ vel actor.

k Dare. cum datio est in obligatione. vt. ff. de verbo. obliga. l. vbi antem non appareat. ꝛ. fina.

l Facere. cum factum sit in obligatione vt ꝛ promissisti scribere libꝝ quod penitur actione ex stipulatu. vt. ꝛ. de ver. obli. in ꝓn.

m Et aliqs qbusdā modis. i. er q̄si ex delicto ꝛ er q̄si maleficio: nec ei ꝺ bis supra dixerat: qꝺ reꝓbat. + qꝛ er quo dixit de bis q sunt er ex vel er delicto: ꝓ q̄so de bis q sunt er q̄si ex ꝛ ꝛ er quasi delicto. vt. ꝛ. de obli. q̄ er q̄si ex ꝛ. in ꝓn. ꝛ. ꝛ. ti. i. in ꝓn. + Vel dic oia ista supra esse cōprobāda. ſz sunt supradicta ꝛ intelligēda vbi ꝑsit agebat ad dādū vel faciendū: hic aūt qñ nō ꝑsit: sed sub alternatiōe: vt hoc aut illud ſz hoc re probat. qꝛ. ſ. nō dixit qꝛ ꝑsit qđ fierct. Dicergo hic de cōdictiōe furti ua log q̄ est ꝑsonalis nō rei er ex ꝛ: vel q̄si: vel er maleficio vel q̄si. ſz varijs figuris causaꝝ orit. vt. ff. de ac. ꝛ ob. l. i. in ꝓn. Ité de interdictis odō ꝑ dici q̄ oia sunt ꝑsonalia. vt. ff. de interdi. l. i. ſ. fi. nō tñ iure ordinario ſz extraordinario sunt introducta. vñ nō cōtinenē sub hac diuisiōe er ex ꝛ vel q̄si. er maleficio vel q̄si. er delicto tñ vel. ꝑpter delictum qñqꝫ dātur vr in interdicto vñ vi pōt videri. qñqꝫ nō: vr in interdicto qꝛ vi aut clam. quando contra eum qui non fecit opus. sed factum habet dotatur: vt. ff. quod vi aut clam. l. iu. ſ. cl. ꝛ. l. competit. ſ. fina. Et vt breuiter dicam illę tertius articulus qui ꝺ. ff. c. l. i. in ꝓn. er variꝭ figuris ꝛc. est quod hic dicitur ꝛ aliꝭ qubusdā ꝛc. Accursius.

n Nullo iure. Nota hic ꝙ ille q rē meā tenet nō est mihi tō obligat[i]: ſz ratiōe ꝓ possessionis. + eñ possuꝫ ꝙuenire, vt. C. de alie. in. mu. cau. fac. l. i.

Sed oppono.

+ Ad relatiū qꝺ vel q̄ additorī aliꝭ cui gñalia ti sine copula ſtā restringit. ꝺ. ta. mē adiectio ff. de leg. iii.

+ Vide Jo. fa. pla. ang. ꝛ Ja.

+ Istam se quitur bal. et pau. in. ꝺ. auc. genera l. fer.

+ Et etiam facit q̄ cōpe bēdat bar. i. l. i. ff. si cer. rum peta.

+ Et ſi ꝺ qꝛ per eā co gnoscit cau ſa mediata et inediata actionū. ia.

+ Immo qꝛ bant oc casiōe dixi cet bis vtilis vel ſi.

+ Ista glo. et glo. posita in ꝺ. ba re. et glo. in ver. facere. declarāt ꝑ Ang. i. gl. magistra. i. ſtho. ſ.

+ Immo apparebat bar. Nā. angelus. ꝛ ia.

+ Imanc pti mas expositiones ls. gl. reꝓbat: tamē ſi sequitur cōſ dos. ff. de in ducēdo ff. l. i. ff. e. vide hic. per do. Ja. ꝺ longes tractat an appellatiōe ꝺ ueniat quasi ꝺ.

+ Tiel rōne nude teten tatiōis. Ange. ꝛ ia.

¶ Ité no. ꝙ statutis l. ꝺ bus ꝺba fiat stricte intelligenda l. iu. ff. de nego. gest. et. l. ꝺ. ff. de ver bo. obli.

¶ Ité Jo. fa. ꝛ Nic. in glo. ſuper. ꝙto. ff. eodem. ff.

¶ Ista glo. est no. ꝙ verba mīꝰ tiēt intelligunt grosso modo non tñ in ſtatut. pla. ange. et Ja.

¶ Immo etiaꝫ realis ſm cōmuniter noc. hic.

¶ Ista ſol. non ꝓcedit ſm doctores tñ ad materiā ter. nīi.

¶ Ista pnet merā veritatē: vēp doc. hic.

¶ Ista reꝓbat cōiter ꝺ doc. ꝺ.

¶ Sed hec reꝓbatur qꝛ arguit in ꝓpatoꝛē de insufficientia.

Diuisio.

actionis ſm Azonē. ꝛ ita stricte accipit hic diffinitio ꝓ ꝑsonali actiōe tñ. + sicut accipit. ff. c. l. actio in ꝑsonam. Vel largius. + vt etiam realē cōtineat: nō tñ off. cū iudicis. vt. ff. c. l. actionū genera. q̄ñqꝫ largiſſime vt etiā iudicis officiū ꝓtinet: illud. ſ. qđ est loco actionis vt ꝑ qđ re ſtitutio minoꝝ ꝓcūr. vt. ff. eo. l. actionis verbo. Vel ponunt hec verba ad differētiā criminaliū actionū ꝑ quas non ꝑsequitur: mihi debitū: fed ad vindictā. ꝛ ſm hoc etiam realē actionē dicas ꝺbiniri hic. ſz cū nō ſit obligatus ꝙ realiter teneā. vt. ſ. e. ſ. i. ibi: aut cuꝫ eo qui nullo ꝛc. verū est ꝑsonaliter. grosſe + nō ꝓtest dici ꝙ sit realiter obligat[a].

Et facit ꝙ hoc vt etiam realis hic diffiniat ꝺbus debere qđ ꝛ ad actionez in rē ꝛ ad actionē in ꝑsonā referē. vt. ff. de verb. ſig. l. pecunie. ſ. fi. Ité facit qđ est in diffinitione verbū ꝑsequēdi: qđ est cōtrā ad realē q̄ ad ꝑsonalē actionē. vt. ff. eo. l. actio in ꝑsonā. Item facit. f. eo. ſ. i. in ꝓn. vbi actio realis ꝑcipes est actionis: ſicut ꝑsonalis: et ita large accipio hic verbū debet: ſz in stricta ſignificatione verbi buius debere tñ alienū ꝛ nō meū mihi debet. vñ ꝑsonalis actio tñ diſſiniri vī. + vt. ſ. c. ſ. ſi. ita ꝙ. ꝛ. ſ. de leg. ſ. ſz ſi rem. Sed certe q̄ñqꝫ agoetiā ad id qđ mihi nō debet. vt. C. de pac. l. fi pacto quo penaꝫ. nam ibi ago ad id quod nō est debitū: fed ad id qđ er nudo pacto cōuenit. Sz certe illud naturaliter erat debitū qđ nūdo pacto debebat. + vt. ff. de fide iuſſo. l. fideiuſſor. ſ. fideiuſſor. Vel nō agit ibi ad id qđ nudo pacto debet: ſz ad id qđ vere debet: ſz ꝑtertu eius cōſequit etiā qđ nudo pacto debet. vt. ff. de ver. ſig. ſi cui. + Item oppono de ꝓpularib⁹ actiōib⁹. Nam in eis non ꝺr debitū: ꝛ tū petitur. vt. ff. de popu. act. l. pe. Sed nō obſtat: qꝛ ſalte poſt litē cōteſtatā debetur. Vel dic: qꝛ ꝛ ibi debitū ꝓpe quit. nā cū toti populo ſit debitū ergo ꝛ ſibi. + Ité oꝺ. de actione inuriarum quia non ꝺicitur esse in bonis. vt. ff. de iniu. l. iniuriarum. Item ꝛ non ad debitum: ſed ad vindictam competit: vt. ff. de collati. bo. l. ii. ſ. emancipatus. ꝛ tamen est actio. Reſpondeo non est in bonis vt transſeat ad beredes. vt. ff. ad. l. falci. l. penalis. Item ꝛ licet detur ad vindictā: tñ pōt deberimbi ꝓpter id quod est in estimatione vindicte vel ꝓpter id qđ est in alterum vt vindicta. Item oppono de petitione hereditatis. Item de actione de pecunio. Nam in his agit etiā anteq̄ fit pe nes ꝑsseſsorem. vel anteq̄ ſit in pecunio. vt. ff. de peti. hereditā. l. iii. ꝛ. l. fi quo. ꝛ. ff. de pecul. l. queſitum. in ꝓn. ꝛ. ff. de lib. le. l. ſi quis reus. ſ. idem. Sed dic esse ſubaudiendū bic vel deberi ſperatur. + Vel dic ꝙ qñ fuit actio ꝓpoſita. ſcz efficar tantum ꝓ eo quod tūc erat penes poſſeſſorem vel in pecunio: et poſtea cum augebatur eatenus et actionis efficacia creſcebat: cum vninerſalis vel in aliquo vniuerſo fuit petitio. vt ff. de indi. l. ſolemus. Item opponitur de actionibus quas intendunt aliqui ꝓ alijs: vt ꝓcurator: et tutor: ꝛ prelatus: ſimiles. nam agit ꝛ tamen non ſibi debitum petunt. Sed dic ꝙ quaſi domini ſunt. vt. ff. ꝓ emp. l. qui fundum. ſ. i. tutor. Vel dic ſibi. i. ei cui actio competit q̄ intēditur. Vel ſubaudi quod ſibi debetur vel ei cuius nomine agitur. buius alternatiue ſecunda pars est vera.

¶ Omnium autem. ¶ Ista pars diuiditur in ſer partes. put in hoc titulo ponuntur ſer diuiſiones actionum quas enumerat per ordinem gloſa magiſtralis in. ꝺ. ſunt preterea. f. eo. Et ibi gloſa addit alias ſer diuiſiones quę ponuntur in alijs locis extra hunc titulum. Prima diuiſio actionum est quę respicit cauſam materialem: quia quedā actiones ſunt reales quedam ꝑſonales/ quedam cauſam mixtam habentes. Et ista pars durat vſqꝫ ad. ꝺ. ſed iste. Secūda diuiſio est quę respicit cauſam efficientem: quia quedam ciuiles: quedaꝫ prętorie: ꝛ durat vſqꝫ ad. ꝺ. ſequens. Tertia est reſpiciens cauſam finalem: quia ꝙdam ſunt rei perſecutorie: quedā penales: quedam mixte rei ꝛ pene. Et durat vſqꝫ ad. ꝺ. omnes. Quarta est reſpiciens cauſam formalē: quia quedam dantur ad ſimplum: quedam ad duplum: quedam ad triplū que dam ad quadruplum vſqꝫ ad. ꝺ. actionum. Quinta est reſpiciens cauſam ſubſtantialem: quia quedam ſunt bonefidei, quedam ſtricti iuris ibi: vſqꝫ ad. ꝺ. ſunt preterea. Sexta est reſpiciens perſecutionis effectū: quia quedam ſunt perſecutorie ſolidi: quedam nō: vſqꝫ ad finem vt ſequitur. Bal. hic. Ité prima ſubdiuiditur in duas partes. Primo diuidit. Secundo membra declarat. Secunda ibi: Itaqꝫ. nam totus iſte titulus procedit per diuiſiones actionuꝫ. ¶ Caſus. Acceſſi ad iuſti. ꝛ ita ꝓpono ſi corā eo. Vñe ego ſatis bene video qđ est actio: ꝓ eo dico tibi mihi ſi placet aliquam compendioſam viā vel diuiſionem actiōis. ꝛ ad boc rñ. iuſti. Amice libenter dico tibi: qꝛ oīm actionum quib⁹ inter aliquos litigatores apꝺ iudices ꝺ ordinarios vel delegatos: vel etiā apud arbitros commiſſarios de quacunqꝫ re corporali vel incorporali agitur ſumma diuiſio in duo genera deducitur. Aut em ꝺs actiones ſunt in rē. aut in ꝑſonā. ꝛ q̄ iſta diuiſio ſit bona liquet tali rōne. Iſta q̄ñqꝫ in iudicio experiē aut agit cū eo qui obligat[a] est ex ꝛ cu vel quaſi:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Sed oppono. teneris mihi ad rē restituēdā ergo es obligatus: ℟ñ. ſi. nō est verū. ¶ q; tenet duobus modis accipit. ℟ā ſi dicas teneris ideo q; er natura actionis ſis mihi obligat' falſius est. ſi vero dicas teneris: q; p officiū iudicis ꝺ; tibi neceſſitas imponi vt reſtituas: verū est. vt. ff. de non ſequit. Additio. Et eſt rō q; officium iudicis nulla ꝓſupponit obligationē. q; cōcluſionē. i. ff. de act. empt. l. qnē'. ff. ꝺ ānū. le. nihil largo modo ſim q; dicit Bar. in. l. ſi. ff. de minor. 2 vide gl. ſ. in prin. in verbo ꝺ; Ange.

a ¶ Rē corporalē. bñ ꝺicit corporalē: q; incorporalia nō vendicant. ℟ vt. ff. de rei ven. l. vēdicatio.

¶ Poſſidet. Nota in actiōe in rē exparte actoris alter. ꝺno 2. ℟ debere interuenire. ſ. ꝺominiꝫ. vt. ff. de rei vē. l. in rem et ſ. ꝓ; ſi ꝺnūſ. ℟ vt in emphiteota ſuſpiciatur o i bōficiei emptoꝛe 2 ſimilibus. ℟ vt. j. c. ſ. alie. c. ff. ſi ager vec. vel empbi. l. j. ſ. ſi. l. j. 2. l. iij. 2. ff. de ſuſpicieb'. l. i. i ſi. j. rū. 2. ſ. q; ait. Jtē er parte rei ſiſt ꝺuoꝝ alterū. ſ. poſſeſſio vel quaſi: vt q; dolo deſierat poſſidere vt hic. 2. ff. de inter. act. qui ſeruꝫ. ſ. in iure. 2. l. ſi ſeruus. 2 de nora. electio. ſ. j.

Additio. Jſta gl. vir potest ſaluari niſi loquat de rei vēdi. ſpecialiter: quia illa nunq; competit niſi in poſſidentem vel quaſi.

¶ Dicat. Hoc non eſt neceſſe probare. ℟ vel dicere: ſed er volūtate ꝺicitur hoc. vt. C. de eden. qui accuſare. 2 de rei vendi. l. ſi. 2. j. de interdi. ſ. commodum. Accurſius.

¶ Eque. ℟ Supra. ſ. ꝓtori. ponitur de actionibus in rē ꝓ rebus corporalibus: nunc ꝓ ꝺ rebus incorporalibus. Et ſunt due actiones cōfeſſoria 2 negatoria. Et ꝺiuiditur iſte. ſ. in ꝺuas partes. Primo ponit de actione cōfeſſoria que intētatur ꝓ ſeruitute conſtituta cōſeruāda vel cuſtoꝺienda. Secūꝺo ponit de actiōe negatoria q̄ cōpetit ꝺño negādo aduerſario ſuo ius eſſe ſeruitutis: 2 ſic competit ꝓ libertate cōſeruanda. Scō 2 ibi: Et cōtra quoq;. Jtē totus iſte. ſ. ſer facit. Primo ponit erēplū de cōfeſſoria que ꝺatur ꝓ ſeruitute perſonali. Secūꝺo ꝺat ꝺuo erēpla de confeſſoria ꝓ ſeruitute reali ruſticana. Tertio ponit quartuꝫ erēpla de cōfeſſoria ꝓ ſeruitute reali vbana. Quarto ponit plura erēpla de negatoria. Quinto ponit ꝺifferēciam inter actiones reales que cōpetunt ꝓ rebus corporalibus 2 inter eas que cōpetūt ꝓ rebus incorporalibus. Sexto infert quandam exceptionē. Secunda ibi: vel per fundū. Tertia ibi: eiuſdem. Quarta ibi: 2 cōtra quoq;. Quinta ibi: quod genus. Sexta ibi: ſane. ¶ Caſus. Acceſſi ad iuſti. et ita queſtui ab eo 2 ꝺixi. Vñe iā video ꝺe actiōe in rem: 2 vnde actio in rem habet locum ꝓ ꝺominio rerū corporalium: ſed nunq; ſunt plures actiones in rem. Et rſi. Juſti. q; fic. Sicut em ꝺixi tibi q; actio in rē locum ſibi vendicat quando aliquis rem corporalem aliquā iure ꝺñū in iudicio intētat ſuā eſſe. Eodem modo ꝺico tibi q; ſi aliquis ius vtē di fruendi tibi eſſe in fundo vel eꝺibus vicini fui ꝺicat: vel ſi ꝺicat ius tibi eſſe ꝺucēdi aquam in fundum ſuum ꝓ per fundū vicini ſui. Jn omnibus his caſibus actio confeſſoria locū habebit: 2 non ſolū in ſeruitutibus ruſtico. ꝓꝺio. vendicandis locū habet in rē actio confeſſoria: ſed 2 in ſeruitute vbanoꝝ ꝓꝺiorū. Eiuſdē em generis actio. q; ꝺe iure vr. pre. competit: veluti ſi aliquis agat ſe habere ius ne vicin' ſuus altius ꝺes ſuas tollat. vel ſi aliqs ꝺicat ſe habere ius ꝓſpiciēꝺi in fundū vicini ſui vel ꝓoȝciēꝺi aliquid ꝺe fundo ſuo in fundū vicini ſui: aut ſi agat ius tibi eſſe vtēꝺi mittēꝺi tignum ꝺe eꝺibus ſuis in eꝺes vicini ſui. 2 ſic in his omnibus ſuperiorib' caſibus actio confeſſoria locū habet in rē. Sed quid ꝺomine iam ſatis mihi liquet ꝺe confeſſoria in rem quelocum habet in vēꝺicatione rerum corpoꝛalium. nunq; ſunt plures actiones in rem que locū bñe poſſunt in rebus incorporalibus. Ad hoc reſpondet ꝺns Juſtinianus q; fic. ℟ā ſicut ego ꝺixi q; in ſeruitutibus ruſticoꝝ vel vbanoꝝ ꝓꝺiorū vendicandis locuꝫ habet confeſſoria in rē. Eodē modo ꝺico tibi in caſu conuerſo q; ſi aliquis negat te habere ſerui. ruſti. vel vba. pre. cōpetit ei actio in rē negatoria. ℟ā ꝺe vſufru. 2 de ſer. ruſt. ꝓꝺio. Jtem ꝺe ſerui. vrb. predio. prodite ſunt in rem actiones negatorie: veluti ſi quis agat ius vtēꝺi frucꝺi in fundo ſuo: vel in eꝺibus ſuis aduerſarius ſuū non habere: vel ſi aliquis agat ius nō eſſe aduerſario ſuo fundi vel agēꝺi per fundū ipſius aduerſarij: vel ſi quiꝺā ꝺicat aduerſariū ſuum non habere ius eꝺibus ipſius actoris vt ipe actoꝛ non tenеatur altius tollere eꝺes ſuas: vel ſi quis ꝺicat aduerſarium ſuum non habere ius ꝓſpiciēꝺi per fundū ſuū vel ꝓſpiciēꝺi aliquid in fundo ſuo: vel ſi aliquis agat ius non eſſe aduerſario ſuo mittēꝺi tignum er eꝺibus aduerſarij in eꝺes ſuas. Nam in omnibus caſibus his ſuperioribus habent locū actiones in rem: ſz tamē negatorie. Sed hoc genus negatorie. ſcz actionis in rebus corporalibus locum non habet. Nam licet in his caſibus ſupꝛaꝺictis agat poꝛalibus ille agit qui nō incumbit in poſſeſſioni. quia non eſt aliqua

*Idē Jo. fab. Pla. 2 Jaſon.

*Idē Jo. fab. 2 alii in apparu Al. et Ja. in gl. ſequen.

*Jmmo alter. ſcz ꝺñus vel rector vnīe vt quaſi vel ſuo i re. Bar. Ange. et Ja.

*Diſplicet Al. fa. 2 angelo.

*Dic ꝺ nō ꝺñi ꝺicti qꝫ immo ꝺs rūmō poſſideāt. vt c. ſ. c. ſ. Jſtis. alis ſi bēret vnīe ꝺñus. vt vicin' gol. ꝓferet ꝺño ꝺirecto. l. j. ſ. j. ff. ager vec. vel empbi. 2 rāmē beſt falſum q; regulariter ercludit a vero ꝺño Lpe. 2 quod ſibi no. ff. de publi.

*Onus ſñ ꝺbandi pōt aſſumere ſi vult. Al. fa. 2 ange.

actio corpoꝛalis a iure ꝓꝺita beneficio cui' actionis poſſit negare illam rem corpoꝛalem actoris eſſe: ſed licet tibi ꝺixerim regulariter q; poſſidenti 2 ꝺetinenti in rebus corpoꝛalibus nō competat actio: in vno tamen caſu ille qui poſſidet nihilominus actoꝛ is parte ſuſtinet ſicut in latioꝛibus. ff. libris apertius appareбit. Et hec ꝺicunq; ſcz ad illū. ſ. Sed iſte. Frā.

d ¶ Eque. ſcilicet ꝺatur actio in rem.

e ¶ Agat. ſ. actione cōfeſſoria. Q; ſic ꝓcedē legit. ff. ſi ſer. ven. l. ij. in prin.

f ¶ Vtēdi. Hec ſeruitus eſt ꝓſonalis: ſed ſequentes reales. vt. ff. de ſer. l. j.

g ¶ Jn rem actio eſt. ſcz confeſſoria.

h ¶ Eiuſdem generis. ſ. vt ſit in rem.

i ¶ Jus tibi eſſe. ℟ Nota q; cōfeſſoria ꝓponit verbis affirmatiuis: et negatoria negatiuis: 2 er hoc cōprehenꝺitur medium concluꝺendi in huiuſmoꝺi actionibus ꝺe quo ꝺic vt ꝑ Ang.

k ¶ Tollendi. Ut ſi eras in quaſi poſſeſſione ſeruitutis ꝺomus mee: ne mihi liceret altꝫ tollere me volente eꝺificare ꝺebeo agere negatoria. 2 ita hic interferit. ℟ exemplum negatorie. vt. ff. ſi ſeruꝫ. ven. 2 ſi forte. ſ. j. In hac enim ſeruitute negatoria verbis affirmatiuis 2 confeſſoria negatiuis ꝓponitur. vt. ff. ſi ſer. vendi. l. loci. Alia vero exempla que ꝓ nuntur bene ꝓnuntur in confeſſoria vſq; illuc: 2 contra 2c. Vel ꝓpone hoc exemplum in confeſſoria vt ſi talem mihi ꝺebeas ſeruitutem vt alleum ꝺebere.

l ¶ Et contra. id est in contrarium. Nam. ſ. ꝺe confeſſoria per quaſ ſeruitutes ꝺebentur: nunc ꝺe negatoria per quam ſeruitutes ꝺenegātur. vt. ff. ſi ſer. ven. l. ij. in prin.

m ¶ Prodite ſunt actiones. ſcilicet negatorie.

n ¶ Altius tollendi. exemplum confeſſorie. ℟ In his eм exemplis omnibus repetitur non. Vel ꝺic non repeti, ℟ non ad hoc exemplum: ſed ad alia ſic. Sed queritur hic quare nomina talia ꝺantur talibus actionibus: ℟ reſpon. Pla. q; negatoria negatiuis verbis ꝓponitur: confeſſoria vero affirmatiuis. Hec opinio reꝓbatur in ſeruitute altius tollēꝺi: ibi eм confeſſoria negatiuis: negatoria affirmatiuis. ℟ verbis ꝓponitur. Dic ergo potius inſpiciendam eſſe naturam ꝺ verba: vt confeſſoria ideo ꝺicatur quia ad hoc vt conſiteatur ſe ꝺebere ꝺatur. negatoria autem q; negatur. Jtem quare iſte ꝺicuntur in rem: ℟ reſpon. ne ꝺñū vel quaſi ꝺatur: ſic 2 iſte: vt ecce rōne ꝺñū ꝺatur cōfeſſoria. ſ. ꝺomino fundi cui ſeruitus ꝺebetur. vt. ff. ſi ſer. ven. l. ij. ſ. ꝺoc autem. 2 ratione quaſi ꝺominꝫ vt fructuario creꝺitori. ℟ ſuperficiario. ℟ Jtem publiciana ꝺatur 2 cui ſeruitus eſt conſtituta a non ꝺño fundi. vt. ff. ꝺe remiſ. l. j. ſ. idem iulian'. 2 ꝺe ſuperfi. l. i. ſ. fi. 2 ſi vſufru. pe. l. i. 2 ꝺe pub. l. ſi ego. 2. 2. iij. reſpon. Jtem ſicut ratione poſſeſſionis vel q̄ſi ꝺaf rei vēꝺicatio: ſic 2 hec cōfeſſoria rōne vere poſſeſſionis aduerſus eū q; poſſidet agrū qui ſeruitutē ꝺz. vt. ff. ſi vſufru. pe. l. vtiſrui. ſ. vtrum. vel quaſi poſſidet. vt. ff. ſi vſufru. pe. l. ſi. Hoc idem i negatoria: nā ipſa rōne ꝺñū ꝺaf ono fundi q; negat ſeruitutē ꝺeberi. vtilis aūt quaſi ꝺño: q; ius babet in fundo qđ ne̅gat ſeruitutē ꝺebere. vt. ff. ſi ſerui. vendi. l. ij. Et eccō tra rōne poſſeſſionis intenꝺitur cōtra eū q; poſſidet 2 ratione vſufructus. vt. ff. ꝺe acq. poſ. naturaliter. vel quaſi poſſidet vt ſi re vratur ꝓpter illā ſeruitutē quā ſibi ꝺebitas: in qbus non eſt vera poſſeſſio etiā naturalis. arg. ff. ꝺe ſer. vr. pre. l. ſi eꝺes. ſ. libertas. 2. ſ. ſeq. 2 ratione bonī 2 ſimiliū ꝺicunt in rē. Jtē nota q; ꝺicit Pla. q; negatoria ita ꝺemū ꝺatur ſi fuerit ſeruitus cōſtituta 2 poſtea amiſſa: ſed falſum eſt. cōperit enim 2 ſi nulla fuit. vt. ff. ſi ſer. ven. loci. ſ. competit. c. l. ſi tulas.

o ¶ Jſte quoq; actiones. ꝺe quibus. ſ. ꝓtori. ſ. ꝺixit. Nam ad ꝓrima eſt facienda relatio ℟ vt. ff. ꝺe lega. j. ſi ſeruus plurium. ſ. fin. 2 ꝺe teſta. berēdes. ſ. ſed ſi notam. nam alie non ſunt negatiue: ſed affirmatiue: ſz in eo quod ꝺicit in rem ſunt: poteſt aꝺ vtrūq; referri.

p ¶ Quod genus actionis. ſcilicet negatoriarum 2 affirmatiarum. Et nota q; nomen actionis large bic ponitur. ℟ als vero ꝓ perſonalib' tantum vt ꝺiximus. ſ. eo. ſ. j.

q ¶ Jn bis. ſcilicet in cauſis rerum corpoꝛalium.

*Jſta glo. nōē accur. ℔ additio.

*Diſplicet Dy. Ri. io. fa. et ange. 2 ꝺicit ia q; eſt ꝺerſio.

*Ibabēdo reſpectū ad mediū ꝺdū ꝺendi. ange. 2 Jaſon.

*Jſta duo erēmpla ꝺi ſplicēt Dy. but. Jo. fa. pla. Ange. 2 Ja.

*Jſto erē plus placet Ric. fa. pla. ange. 2 Ja. et idē ꝺicin emphyteo ta 2 vaſallo.

*Hoc verū ad oia nō poſſit fieri. Dy. 2 Al.

*Idē Al.

Digitalizado por HUELVA 1500

actionis ſm Azonē.7 ita ſtricte accipit hic diffinitio p ſponali actiõe trñ.* ſicut accipit.ff.e.l.actio in ſponam. Vel largius.* vt etiam realẽ trñ.* ſicut accipit.ff.e.l.actio in ſponam. Vel largius.* vt etiam realẽ cõtineat:nõ tñ off.ciũ iudicis.vt.ff.e.l.actionũ genera.q̃ńçs largiſſime vt etiã iudicis officiũ ꝯtineat:illud.ſ.q̃ꝺ eſt loco actionis vt per q̃ꝺ re ſtitutio minoꝝ ſi petiſ.vt.ff.eo.l.actionis verbo. Vel ponunt hec verba ad differẽtiã criminalũ actionũ p quas non pſe quor:mbi debitũ:ſed ad vindictã.7 ſm hoc etiam realẽ actionẽ dicas diffiniri hic.Iꝫ cñ nõ ſit obligatus q realiter tenet.vt J.e.ſ.i.ibi:aut cuj eo quinullo ꝛc.verũ eſt ſponaliter.groſſe.* tñ poteſt ꝺi ci q̃ ſit realiter obligat'. Et facit p hoc vt etiam realis hic diffiniat vbuj debere q̃ꝺ.7 ad actiones in rẽ.7 ad actionẽ in perſonã referr.vt.ff.de verb. ſig.l.pecunie.ſ.fi. Itẽfacit q̃ꝺ eſt in diffinitione verbũ pſequẽꝺi:q̃ꝺ eſt cõctã ad realẽ q̃ ad ſponalẽ actionẽ.vt.ff.eo.l.actio in ſponã. Item fa cit.ſ.eo.ſ.i.in ꝑn.vbi actio realis ſpecies eſt actionis:ſicut ſponalis:et ita large accipio hic verbũ debet:Iꝫ in ſtricta ſignificatione verbi buius debere tñ alienũ.7 nõ meũ imbi debet.vñ perſonalis actio trñ diffiniri vł.* vt.J.e.ſ.ſic it.act.7.ſ.de leg.ſ.ſi rem. Sed certe q̃ńçs ago etiã ad id q̃ꝺ mihi nõ debet.vt.C.de pac.l.ſi pacto quo penaꝫ.nam ibi ago ad id quod nõ eſt debitũ:ſed ad id q̃ꝺ er nudo pacto cõuenit. Sꝫ certe illud naturali⁹ erat debitũ q̃ꝺ nudo pacto debebat.* vt.ff.de fide iuſſo:l.fideiuſſor.ſ.fideiuſſor. Vel nõ agit ibi ad id q̃ꝺ nudo pacto debet.vt.ff.de ver.ſig.ſi cui.* Item oppono de populari⁹ actiõib⁹. Nam in eis non ꝺr debitũ:7 tñ petitur.vt.ff.de popu.act.l.pe.Sed nõ obſtat:q̃ falte poſſit lite cõteſtatã debetur. Vel ꝺic:q̃ꝛ ibi debitũ ꝑſe quit.nã cñ toti populo ſit debitũ ergo ꝛ ibi.* Itẽ op̃.de actione inuinriarum quia non ꝺicitur eſſe in bonis.vt.ff.de iniu.l.iniuriarum. Itẽz non ad debitum:ſed ad vindictam competit:vt.ff. de collati.bo.l.ũ.ſ. emancipatus.7 tamen eſt actio. Reſpondeo non eſt in bonis vt transeat ad heredes.vt.ff.ad.l.falci.l.penalis. Itẽz licet detur ad vindictã: tñ põt ꝺeberi mibi propter id q̃ꝺ eſt in eſtimatione vindicte vel propteri q̃ eſt in alterum vt vindicta. Item oppono de petitione hereditatis. Item de actione de pecunio. Nam in his agit etiã anteq̃ ſit pe nes poſſeſſorem.vel anteq̃ ſit in pecunio.vt.ff.de peti.heredi.l.iij.7.l.ſi quo.7.ff.de pecul.l.queſitum.in pn.7.ff.de lib.l.cl.ſi quis rens.ſ. idem. Sed dic eſſe ſubaudiendũ hic vel ꝺeberi ſperatur.* Vel ꝺic q̃ qñ fuit actio propoſita.ſcz efficar tantum pro eo quod tũc erat penes poſſeſſorem vel in pecunio/et poſtea cum augebatur catenus et actionis eſſe cacia crefcebat:cum vniuerſalis vel in aliquo vniuerſo fuit petitio.vt ff.de indi.l.ſolemnis. Item opponitur de actionibus quas intendunt aliqui pro alijs:vt procurator et tutor.7 prelatus:7 ſimiles.nam agũt 7 tamen non ſibi ꝺebitum petunt. Sed ꝺic q̃ quaſi domini ſunt. vt.ff. pro emp.l.qui fundum.ſ.ſi tutor. Vel ꝺic ſibi.i.ei cui actio competit q̃ intẽꝺitur. Vel ſubaudi quod ſibi ꝺebetur vel ei cuius nomine agitur. huius alternatiue ſecunda pars eſt vera.

¶ Omnium autem. ¶ Iſta pars ꝺiuiꝺitur in ſex partes.put in hoc titulo ponuntur ſex diuiſiones actionum quas enumerat per ordinem gloſa magiſtralis in.ſ.ſunt preterea.ſ.eo. Et ibi gloſa addit alias ſex diuiſiones que ponuntur in alijs locis extra hunc titulum.Prima ꝺiuiſio actionum eſt que reſpicit cauſam materialem:quia quedã actiones ſunt reales quedam perſonales/quedam cauſam mixtam habentes. Et iſta pars durat vſq; ad.ſ.ſed iſte.Secũda ꝺiuiſio eſt que reſpicit cauſam efficientem:quia quedam ciuiles:quedam pretorie:7 durat vſq; ad.ſ.ſequens. Tertia eſt reſpiciens cauſam finalem:quia q̃ꝺam ſunt rei perſecutorie:quedã penales:quedam mixte rei.7 pene. Et durat vſq; ad.ſ.omnes. Quarta eſt reſpiciens cauſam formalẽ:quia quedam ꝺantur ad ſimplum:quedam ad ꝺuplum:quedam ad triplũ que ꝺam ad quadruplum vſq; ad.ſ.actionum. Quinta eſt reſpiciens cauſam ſubſtantialem:quia quedam ſunt bonefiđi.quedam ſtricti iuris ibi:vſq; ad.ſ.ſunt preterea. Serta eſt reſpiciens perſecutionis effectũ: quia quedam ſunt perſecutorie ſolidi:quedam nõ:vſq; ad finem vt ſequitur. Bal.hic. Itẽ prima ſubꝺiuiꝺitur in ꝺuas partes.Primo ꝺiuiꝺit.Secundo meinbra ꝺeclarat.Secunda ibi: ¶ Iſtas.nam totus iſte titulus procedit per ꝺiuiſiones actionũ. ¶ Caſus. Acceſſi ad iuſti.7 ita propoſui coram eo. Dñe ego fatis bene video q̃ eſt actio:pro deo ꝺica tis mihi ſi placet aliquam compendioſam via vel ꝺiuiſionem actionis. 7 ad boc trñ.iuſti.Amice libenter ꝺico tibi:q̃ oim actionum quib⁹ inter aliquos litigatores apꝺ iudices ordinarios vel ꝺelegatos:vel etiã apud arbitros commiſſarios ꝺe quacunqꝫ re corporali vel incorporali agitur ſumma ꝺiuiſio in ꝺuo genera ꝺeducitur. Aut enꝫ oẽs actiões ſunt in rẽ:aut in ſponã.7 q̃ iſta ꝺiuiſio ſit bona liquet tali rõne. Iſtã gcñçs in iudicio erperiẽ aut agit cũ eo qui obligat' eſt ex Ꝺctu vel quaſi: aut ex maleficio vel quaſi:aut aliꝰ q̃ꝺ.ſ.i.er varijs cauſarũ figuris 7 in hoc caſu q̃ agit ꝺ cũ eo qui aliquo p̃ꝺicto⁹ modo⁹ obligat' eſt: ꝺicite ſunt actiones in ſponam p quas actor intendit aꝺuerſariũ ſuũ ali quid ei ꝺare aut facere oportere:aut agit cũ eo q nullo inre ſibi eſt obligat':mouet tñc.i.7 ronerñã ꝺe aliqua re:7 i hoc caſu ꝺicite ſunt actiones in rẽ. Cũ ergo q̃ agit aut agit ꝺ eũ q ſibi obligat' eſt:.7 tũc ꝺ eũ bz locũ act.in rez:.7 pluriꝰ modis agi nõ põt. Liget igitur mãſefte q̃ ſupradicta ꝺiuiſio bona ſit. Sed ꝺñe ias video q.7 ꝺiuiſionem veſtrã ſatis p̃ babili ratiõe cõfirmatis p ꝺeo ſi placet ponatis mihi familiare exẽplum qualiter agitur cuj eo q ſunt/aut in perſonam. ¶ Mamq; agit vnuſquiſq; aut* cum eo qui ci obligatus eſt/ vel ex contractu: vel ex maleficio: quo caſu prodite actiones ſunt in perſonam per quas* intẽꝺit aꝺuerſarium ei ꝺare.* aut facere oportere z alijs q̃ꝺ busꝺam modis*. Aut cuj eo agit qui nullo iure* ei obligatus ẽ:mouet tñ alicui ꝺe aliqua re cõtrouerſiam quo caſu,ꝑdite actiões in rẽ nullo iure eſt obligatus:Ad boc trñ.impa. Amice:ponamus q̃ aliqs poſſideat aliquam rem corꝑoralem quã titius affirmat eſſe ſuã:et ille qui poſſidet ꝺicat rem illam ſuã eſſe. Nam in caſu iſto ſi titius rẽ illã ſuam eſſe intẽꝺat:.7 a poſſeſſore iure ꝺominꝫ eam vendicet:tunc actio in rem locum habet. Et bec ꝺicuntur vſq; ad illũ.ſ. Eque ſi agat.ſ.

a ¶ Inter aliquos. Videtur innuere q̃ alie actiones ſunt que coram alijs ꝓponuntur.* ſed non eſt verum.Accurſius. Eꝺditio. Solutio ꝺic q̃ bic relatiuum ſtat ꝺeclarative:quia aꝺiꝺitur qualitati conuenienti vnicuiq; contento ſub genere.

b ¶ Iudices.ordinarios vel ꝺelegatos.

c ¶ Arbitrofve.ſ. commiſſarios.nam.7 apud eos actiones.* ꝓponende ſunt vt ꝺic.7.ff.de arbi.l.j. Eſt etiam libellus offerendus.vt C.de arbitr.l.cum antea.ſ.licet.circa finem. Sed contra ſm Pla. C.de epiſc.clerí.aut.generaliter. Ad quod reſpon.* quia ibi non ꝺe libelli oblatione loquitur:ſed ꝺe remiſſione cautionis que conſenſu partiuꝫ fieri poteſt.vt.ff.de feriis.l.i.i.ri.

d ¶ De quacunqꝫ re.generaliter accipe verbuꝫ rei.* vt.ff.ſi cer.peta.l. i.in fi.nam ꝓ corꝑoralibus 7 in corꝑoralibus competunt actiones. vt.J.eo.ſ.priori.7.ſ.ij.7.ff.ſi ſeruꝰ.ven.l.i.7.ij.in prin.

e ¶ Summa.i.prima quo aꝺ tractatũ ſcz.* vel ſumma.i.breuis: breuior eñ eſſenõ põt ꝑ bimẽꝺias ſicut iſta eſt. Sed opponit.J.eo.ſ. quedam. Rñ.q.7 ille ſunt reales q̃ aꝺ eas agitur. Item in perſonam q̃ aꝺ perſonales preſtationes agitur:immo cti⁹ ſi ſimul agat nõ tñ egreꝺitur banc ꝺiuiſionẽ eñ ſint in rẽ 7 in perſonã:niſi cñ ſic erponereť iã multer in ueniret breuiores.vt.J.e.ſ.alie.7.ſ.actionũ:7 alie quedã ꝺiuiſiones ꝙ breuiores inuenirent.Eꝺditio. Die mihi? facit ter.in.l.q3 ergo caſus. ff.de pecu. Sed ertra glo.inſtatur:q̃ actio in res ſcripta rẽ cõcomitat: 7 tñ nõ eſt realis.vt.J.e.ſ.quedam.ſed ſolue vt ibi.q3 ius agẽdi.er reali oritur er ipſa re:7 ipſi rei cõpẽt 7 cõtra ipſam rem.vt bic 7 in ſimili ꝺicimus ꝺe ſeruitute ꝺebita fundo.ff.de neg.geſt.l.qui aliena.ſ.ſi.7 ſic in actione perſonali in rem ſcripta.vt.ꝺ.ſ.quedam.Ange.

f ¶ Aut enim in rem ſunt. Ideo in rẽ ꝺicuntur:q3 rem concomitant.* ꝺe publi.l.imperatores 7 in perſonam:q3 non recedunt a perſona obligati vel heredis eius cuius eadem eſt perſona.vt.ff.e.l.actionum genera.ſ.j.7.ij.in auten.de inreiu.a mo.prc.in prin.colla.v.

g ¶ Aut.ꝺoc reſpicit aliud quod eſt.J.eo.aut cum eo ꝛc.

h ¶ Per quas.ſ.perſonales actiones.

i ¶ Intendit.* ſcilicet vnuſquiſq; vel actor.

k ¶ Dare.cum ꝺatio eſt in obligatione.vt.ff.de verbo.obliga.l.vbi antem non apparet.ſ.fina.

l ¶ Facere.cum factum ſit in obligatione vt ſi promiſiſti ſcribere libꝝ quod penitur actione er ſtipulatu.vt.ſ.de ver.obli.in prin.

m ¶ Et alijs qbuſꝺa modis.i.er q̃ſi maleficio:nec eiꝺ bis ſupra ꝺicerat:q̃ reprobat.* q3 er quo ꝺicit ꝺe bis q̃ ſunt er Ꝺctu vel er ꝺelicto:ꝑ q̃ſ ꝺe bis q̃ ſunt er q̃ſi Ꝺctu 7 er quaſi ꝺelicto.vt.ſ.ꝺe obli.q̃ er q̃ſi Ꝺctu.in ꝑn.7.ſ.ij.7.j.in ꝑn.* Vel ꝺic oia iſta ſupra eſſe cõprehẽſa.ſz ſunt ſupradicta ſtelligẽꝺa vbi ꝑcife agebat ad ꝺãũ vel faciendũ:bic aũt q̃ nõ ꝑcife:ſed ſub alternatiõe:vt boc aut illud ſ.7 ꝺoc reprobat.q3.ſ.nõ ꝺicit q̃ ꝑcife q̃ ꝺ fieret. Dicergo bic ꝺe cõdictiõe furti ua log q̃ eſt ſponalis nõ tñ er Ꝺctu:vel q̃ſi:vel er maleficio vel q̃ſi.ſ5 er varijs figuris cauſaꝝ oriť.vt.ff.de ac.7 ob.l.j.in pn. Itẽ ꝺe interꝺictis oiꝺ⁹ põt ꝺici q̃ oia ſunt ſponalia.vt.ff.de interꝺi.l.j.ſ.ſi. nõ tñ iure oꝛꝺinario ſ5 extraꝺinario fuit introꝺucta.vñ nõ cõtinent ſub bac ꝺiuiſiõe er Ꝺctu vel q̃ſi.er maleficio vel q̃ſi.er ꝺelicto tñ vel.ꝑpter ꝺelictum q̃ꝺas ꝺatur.vt in interꝺictis vñ vł põt videri.q̃ńçs nõ:vt in interꝺictis q̃ vi aut clam.quando contra eum qui non fecit opus.ſed factum ba bet ꝺatur:vt.ff.quod vi aut clam.l.iij.ſ.cl.7.l.j.competit.ſ.fina. Et vt breuiter ꝺicam ille tertius articulus qui ꝺz.ff.e.l.j.in prin. er varijs figuris ꝛc.eſt quod bic ꝺicitur 7 alijs quibuſꝺam ꝛc.Accurſius.

n ¶ Nullo iure:Nota bic q̃ ille q rẽ ꝺebita tenet nõ eſt mihi tõ obligat':ſi tamen ꝑ poſſeſſiõis.* eñ poſſis ꝙuenire,vt.C.de alie.in.mu.can.fac.l.i. Sed oppono.

* Ideſt no.ꝑ ſtatutis q ꝺus ꝺba ſũt ſtricte itelligenda l. i. ſ. hec ꝺba. ff. de negoget.et.l.ꝺes ꝺ.ff. de ver bo. obli.

* Ide Jo. fa.7 Nic. in glo. ſuper ꝺ. quis.ſ. eo ꝺem.ſ.

* Iſta glo. eſt no.ꝑ ver ba mitorieſ intelliguntꝝ groſſo mo ꝺo non tñ in ſtatut'. pla. ange.et Ja.

* Immo et iaz realis ſm cõmuniter ꝺoc. hic.

* Iſta ſol. non ꝓdit ſm ꝺoct.q̃ tũ ad materiã ter. nri.

* Iſta ꝓpriet mera veritates: vłq; ꝺoc. hic.

* Iſta reprobat cõiter q ꝺoc.ſ.

* Sed hec reꝓobatur ex argutꝝ in ꝓeratoꝝ ꝺe inſufficiẽtia.

* Immo et iaz ꝓbabilis ꝺ. quãꝺ occaſiõe ꝺicẽꝺi ꝺbi vtilis vel ifi.

* Iſta glo. et glo. poſita in ff. ꝺa. re. et glo. in ver. facere. ꝺeclarãtur ꝑ Ang.i gl. magiſtralis ꝺ. iſto. ſ.

* Immo appiobaſꝺ bat. Vi. ange.7 ia.

* Hanc pimas expoſitiones ly gl. reꝓoberta meẽa ſequitur cõſt boctos.Et inꝺucit ad ff. l.j.ff.e. vide hic per ꝺo. Ja.q longe tractat an appellatiõe ſit veniat quaſi ſit.

* Vel rõne inde ꝺeterminatiõis.Auge.7 ia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Sed oppono. teneris mihi ad rē restituēdā ergo es obligatus: R̄ñ. nō est verū. ⁊ q̄ tenet duobus modis accipi. Mā ſi dicas teneris ideo q̄ ex natura actionis ſis mihi obligat' falſuꝫ eſt. ſi vero dicas teneris: q̄ p officiū iudicis ꝺz tibi neceſſitas imponi vt reſtituas: verū eſt. vt. ff. de rei ven. qui reſtituere: ⁊ ſi hoc mō accipiat teneris: ergo es obligatus non ſequit. Additio. Et eſt rō q̄ officium iudicis nullā ſ̄ſupponit obligationē. l. qui conclusionē. i ff. ff. de act. empt. l. qnt'. ff. ō ānu. le. niſi largo mō ſm q̄ dicit Bar. in. l. ſi. ff. de minor. ⁊ vide gl. ℨ. in prin. in verbo ꝺz. Ange.

a ¶ Rē corporalē. bñ ꝺicit corporalē: q̄ rinco po ralia nō vendicant. ⁊ vt ff. de rei ven. l. vēdicatio.

*Idē Jo. fab. ⁊ alīi in apparu Al. et Ja. in gl. ſequen.

b ¶ Poſſideat. Nota in actiōe in rē cerparte actoris alterꝫ duoꝝ. ⁊ debene interuenire. ſ. dominiuꝫ. vt. ff. de rei vē. l. in rem et h. vſqꝫ ſi ꝺñuſ. ⁊ vt in empthibeota ſupficiario ⁊ i bōēhideemptore ⁊ ſimilibus. ⁊ vt. ſ. e. ſ. alie. ⁊. ff. ſi ager vec. vel empti. l. i. ſ. ſi. l. ꝑ. ⁊. l. ult. ꝯ. ff. de ſupficieb'. l. i. i. ſi. i. rū. ⁊. ſ. q̄ ō ait. Itē er parte rei ſiſſ duoꝝ alterū. ſ. poſſeſſio vel quaſi: vt q̄ dolo deſierat poſſidere vt hic. ⁊. ff. de inter. act. qui ſeruuꝫ. ff. in iure. ⁊. l. ſi ſeruus. ⁊ de nora. electio. ℨ. i. Additio. Ita gl. vir potest saluari nisi loquat de rei vēdi. specialiter: quia illa nunq̄ competit nisi in possidentem vel quasi.

*Jmmo alter ſtruo: ſcꝫ ꝺñuꝫ ꝺ rectus vtile vt quaſi vel ſuus ire. Dy. Bl. ange. et Ja.

*Displicet Al. fa. ⁊ angelo.

*Dic ſi nō vt bi dicti q: immo hs rārūmō publicanā. vt c. le. ſ. fruſtr. alſi ſi heret vtile ꝺñuꝫ. vt ꝺicit gol. ꝑſerret ꝺño ꝺirecto. l. ſi. ſ. ſi ager vec. vel empht. ⁊ tamē ē eſt falſum q: regulariter excludit a vero ꝺño Lpc. ⁊ quod ibi no. ff. de publi.

*Smus tñ ꝺpandi pōt aſſumere ſi vult. Al. fa. ⁊ ange.

c ¶ Dicat. Hoc non eſt neceſſe probare. ⁊ vel dicere: ſed er volūtate ꝺicitur hoc. vt. C. de eden. qui accuſare. ⁊ de rei vendi. l. ſi. ⁊. ſ. de interdi. ſ. commodum. Accurſius.

d ¶ Eque. ſ. Supra. ſ. ꝓtori. ponitur de actionibus in rē ꝓto rebus corporalibus: nunc ꝓto rebus incorporalibus. Et ſunt due actiones cōfeſſoria ⁊ negatoria. Et ꝺiuiditur iſte. ℨ. in ꝺuas partes. ℨ Primo ponit de actione cōfeſſoria que intētatur ꝓto ſeruitute conſtituta cōſeruāda vel cuſtoꝺienda. Secūꝺo ponit de actiōe negatoria q̄ cōpetit ꝺño negādo aduerſario ſuo ius eſſe ſeruitutis: ⁊ ſic competit ꝓto libertate cōſeruanda. Scā ibi: Et cōtra quoq;. Itē totus iſte. ſ. ſer facit. ℨ primo ponit erēplū de cōfeſſoria que ꝺatur ꝓto ſeruitute perſonali. Secūꝺo ꝺat duo erēpla de confeſſoria ꝓto ſeruitute reali ruſticana. Tertio ponit quattuoꝝ erēpla de cōfeſſoria ꝛ ſeruitute reali vrbana. Quarto ponit plura erēpla de negatoria. Quinto ponit ꝺifferētiam inter actiōes reales que cōpetunt ꝓto rebus corꝑoralibus ⁊ inter eas que cōpetūt ꝓto rebus incorꝑoralibus. Sexto inſert quandam exceptionē. Secūꝺa ibi: vel per fundū. Tertia ibi: eiuſdem. Quarta ibi: ⁊ cōtra quoq;. Quinta ibi: quod genus. Sexta ibi: ſane. ¶ Caſus. Accelli ad iuſti. et ita queſiui ab eo ⁊ ꝺixi. Dīe iā vide ꝺe actiōe in rem: ⁊ vnde actio in rem habet locum ꝓto ꝺominio rerū corꝑoralium: ſed nunq̄ ſunt plures actiones in rem. Et rñ. Juſti. q̄ ſic. Sicut em ꝺixi tibi q̄ actio in rē locum ſibi vendicat quando aliquis rem corꝑoralem aliquā iure ꝺñū in iudicio intētat ſuā eſſe. Eodem modo ꝺico tibi q̄ ſi aliquis ius vtē di fruendi ſibi eſſe in fundo vel edibus vicini ſui ꝺicat: vel ſi ꝺicat ius ſibi eſſe ꝺucēdi aquam in fundum ſuum per fundū vicini ſui. In omni bus his caſibus actio confeſſoria locū habebit: ⁊ non ſolū in ſeruitutibus ruſtico. ꝓdio. vendicandis locū habet in rē actio confeſſoria: ſed ⁊ in ſeruitute vrbanorū ꝓdiorū. Eiuſdem em generis actio. q̄. ꝺe iure vr. pce. competit: veluti ſi aliquis agat ſe habere ius ne vicin' ſuus altius edes ſuas tollat. vel ſi aliqs ꝺicat ſe habere ius ꝓſpiciendi in fundū vicini ſui vel ꝓꝛoiciēdi aliquid ꝺe fundo ſuo in fundū vicini ſui: aut ſi agat ius ſibi eſſe vtendi mittendi tignum ꝺe edibus ſuis in edes vicini ſui. ⁊ ſic in his omnibus ſuperiorib' casibus actio confeſſoria locū habet in rē. Sed quid ꝺomine iam ſatis mihi liquet ꝺe confeſſoria in rem quelocum habet in vēdicatione rerum corꝑoralium. nunq̄ ſunt plures actiones in rem que locū hñe poſſunt in rebus ī corꝑoralibus. Ad hoc reſpondet ꝺñs Juſtinianus q̄ ſic. Mā ſicut ego ꝺixi q̄ in ſeruitu. ruſticoꝝ vel vrbanorū ꝓdiorū vendicandis locus habet confeſſoria in rē. Eodē modo ꝺico tibi in caſu conſimili q̄ ſi aliquis negat te habere ſerui. ruſti. vel vrba. pre. cōpetit ei actio in rē negatoria. Mā ꝺe vſu fru. ⁊ ꝺe ſer. ruſt. ꝓdio. Item ꝺe ſerui. vrb. predio. prodite ſunt in rem actiones negatorie: veluti ſi quis agat ius vtendi fructū in fundo ſuo: vel in edibus ſuis aduerſarius ſuū non habere: vel ſi aliquis agat ius nō eſſe aduerſario ſuo fundi vel aggeri ꝺe fundū ipſius aduerſarij: vel ſi quiꝺā ꝺicat aduerſariū ſuum non habere ius edibus ipſius actoris vel ipe actor: non tenetur altius tollere edes ſuas: vel ſi quis ꝺicat aduerſarium ſuum non habere ius ꝓſpiciendi per fundū ſuū vel. pſi ciendi aliquid in fundo ſuo: vel ſi aliquis agat ius non eſſe aduerſario ſuo mittendi tignum er edibus aduerſarij in edes ſuas. Nam in omni bus caſibus his ſicut in ſuperioribus habent locū actiones in rem: ſz tamē negatorie. Sed hoc genus negatorie. ſcz actionis in rebus corporalibus locum non habet. Nam licet in his caſibus ſupradictis agat poſſeſſor negatoria ⁊ hoc in rebus incorporalibus: in rebus tamē corporalibus ille agit qui nō incumbit in poſſeſſioni. quia non eſt aliqua actio corpali ſa iure ꝓpꝺita beneficio cuꝰ actionis poſſit negare illam rem corꝑoratem actoris eſſe: ſed licet tibi ꝺirerim regulariter q̄ poſſidenti ⁊ ꝺetinenti in rebus corꝑoralibus nō competat actio: in vno tamen caſu ille qui poſſidet nihilominus actor is partē ſuſtinet ſicut in latioribus. ff. libris apertius apparebit. Et hec ꝺicunq; vſq; ad illū. ſ. Sed iste. Frā.

d ¶ Eque. ſcilicet ꝺatur actio in rem.

e ¶ Algat. ſ. actione cōfeſſoria. Q. ſic vocet legik. ff. ſi ſer. ven. l. ij. in prin.

f ¶ Utēdi. Hec ſeruitus eſt perſonalis: ſed ſequentes reales ſ. vt. ff. de ſer. l. i.

g ¶ In rem actio eſt. ſcz confeſſoria.

h ¶ Eiuſdem generis. ſ. vt ſit in rem.

i ¶ Jus ſibi eſſe. ⁊ Nota q̄ cōfeſſoria ꝓponit verbis affirmatiuis: et negatoria negatiuis: ⁊ er hoc comprehenꝺitur medium concluꝺendi in huiuſmoꝺi actionibus ꝺe quo ꝺic vt per Ang.

*Ita glo. nōē accur. ⁊ additio.

k ¶ Tollendi. Ut ſi eras in quaſi poſſeſſione ſeruitutis ꝺomus mee: ne mihi liceret altꝰ tollere me volente eꝺificare ꝺebeo agere negatoria. ⁊ ita hic intersertit. ⁊ exemplum negatorie. vt. ff. ſi ſeruꝰ. ven. ⁊ ſi forte. ℨ. i.

*Displicet Dy. Bl. io. fa. et ange. ⁊ ꝺicit ia. q̄ eſt verisio.

In bac enim ſeruitute negatoria verbis affirmatiuis ⁊ confeſſoria negatiuis ꝓponitur. vt. ff. ſi ſer. vendi. l. loci. Alia vero exempla que ponuntur bene ponuntur in confeſſoria vſq; illuc: ⁊ contra ⁊c. Vel pone hoc exemplum in confeſſoria vt ſi talem mihi ꝺebeas ſeruitutem vt altius tenеas eꝺificatum. vt. ff. de ſeruꝰ. vrb. pre. ſi arboꝝem. ſ. interdum. ⁊ l. eum ꝺebere.

l ¶ Et contra. id eſt in contrarium. Nam. ℨ. de confeſſoria per quas ſeruitutes ꝺebentur: nunc ꝺe negatoria per quam ſeruitutes ꝺenegātur. vt. ff. ſi ſer. ven. l. ij. in prin.

m ¶ Prodite ſunt actiones. ſcilicet negatorie.

n ¶ Altius tollendi. exemplum confeſſorie. ⁊ In his eñ exemplis omnibus repetitur non. Vel ꝺic non repeti. ⁊ non ad hoc exemplum: ſed ad alia ſic. Sed queritur hic quare nomina talia ꝺantur talibus actionibus: R̄ſpon. Pla. q̄ negatoria negatiuis verbis ꝓponitur: confeſſoria vero affirmatiuis. Hec opinio reꝓobatur in ſeruitute altius tollēꝺi: ibi eñ confeſſoria negatiuis: negatoria affirmatiuis. ⁊ verbis ꝓponitur. Dic ergo potius inſpiciendam eſſe naturam ꝛ verba: vt confeſſoria ideo ꝺicatur quia ad hoc vt confiteatur ſe ꝺebere ꝺatur. negatoria autem q̄ negatur. Item quare iſte ꝺicuntur in rem: R̄ſpon. quia ad ſimilitudinē rei vendicationis ꝺantur. Sicut enim illa ratione ꝺñꝰ vel quaſi ꝺatur: ſic ⁊ iſte: vt ecce rōne ꝺñū ꝺatur cōfeſſoria. ſ. domino fundi cui ſeruitus ꝺebetur. vt. ff. ſi ſer. ven. l. ij. ℨ. boc autem. ⁊ ratione quaſi ꝺominꝰ vt fructuario creditori. ⁊ ſuperficiario. ⁊ Item publiciana ꝺatur ⁊ cui ſeruitus eſt conſtituta a non ꝺño fundi. vt. ff. de remiſ. l. i. ſ. idem iulial'. ⁊ ꝺe ſuperfi. l. i. ſ. ſi. ⁊ ſi vſufru. pe. l. i. ⁊ ꝺe pub. l. ſi ego. ū. ⁊. ij. reſpon. Item ſicut ratione poſſeſſionis vel ſ̄ſi ꝺat rei vel ſi ego. ū. ⁊. ij. reſpon. Item ſicut ratione poſſeſſionis aduerſus eū q̄ poſſidet agrū qui ſeruitutē ꝺz. vt. ff. ſi vſufru. pe. l. vnfrui. ſ. vtrum. vel quaſi poſſidet. vt. ff. ſi vſufru. pe. l. ſi. Hoc idem i negatoria: nā ipſa rōne ꝺñū ꝺat ꝺño fundi q̄ negat ſeruitutē ꝺeberi. vtilis aūt quaſi ꝺño: q̄ ius ꝺabet in fundo quē negat ſeruitutē ꝺebere. vt. ff. ſi ſeruꝰ. vendi. l. ij. Et eccē tra rōne poſſeſſionis intenꝺitur cōtra eū q̄ poſſiꝺet rē ratione vſufructus. vt. ff. de acq. poſ. naturaliter. vel quaſi poſſiꝺet vt ſi re vtatur ꝓpter illā ſeruitutē quā ſibi ꝺicit ꝺebitaz: in qbus non eſt vera poſſeſſio etiā naturalis. arg. ff. de ſer. vr. pre. l. ſi edes. ℨ. libertas. ⁊. ℨ. ſeq. ⁊ ratione bozi ſimiliū ꝺicunt in rē. Itē nota q̄ ꝺicit ℙla. q̄ negatoria ita ꝺemū ꝺatur ſi fuerit ſeruitus cōſtituta ⁊ poſtea amiſſa: ſed falſum eſt. cōpetit enim ⁊ ſi nulla fuit. vt. ff. ſi ſer. ven. loci. ℨ. competit. ⁊. l. ſi ſtulas.

*Hoc verū ſi ꝺoia nō poſſit fieri. Dy. ⁊ Al.

o ¶ Iſte quoq; actiones. ꝺe quibus. ℨ. ꝓtori. ſ. ꝺirit. Nam ad ꝓrimā eſt facienda relatio. ⁊ vt. ff. ꝺe lega. i. ſi ſeruus plurium. ℨ. fin. ⁊ ꝺe teſta. beredes. ℨ. ſed ſi notam. nam alie non ſunt negatiue/ ſed affirmatiue: ſz in eo quod ꝺicit in rem ſunt: poteſt aꝺ vtrūq; referri.

p ¶ Quod genus actionis. ſcilicet negatoriarum ⁊ affirmatiuarū. Et nota q̄ nomen actionis large ꝺic ponitur. ⁊ als vero ꝓ perſonalib' tantum vt ꝺirimus. ℨ. eo. ſ. i.

*Idē Al.

q ¶ In his. ſcilicet in cauſis rerum corꝑoralium.

Institutionum imperialium Liber. III.

a ¶ Possidet. s. insolidū. Si ẽm duo asserãt se possidere ⁊ vterq; vincit. poterit alter vendicare. vt. ff. vti pos. l. ñ duo. in fi. i. respon.

+ Sequun tur Ange. ⁊ Ja. Possesso ri an cõpe tat actio.

b ¶ Neget rẽ actoris esse. Hec verba restringũt. + Precedẽtia. s. ei vero ⁊c. Ñã hoc ppetuo verũ est q; alis nõ daf actio possidẽti per quã neget rẽ actoris esse. Sed põt poni casus vt possessor habeat actionẽ per quã dicat se ẽm cẽ. vt. ff. de rei ven. l. officium. et. ff. vsufru. quẽadmodum ca. si vsufructus noie. Cõstat ei cõmodatarũ nõ posse dere: ⁊ cõmodante possidẽ. vt. ff. cõmo. l. rei. Idẽ in cõductore ⁊ locatore. vt. ff. de vsuca. l. nõ solũ. §. i. Alij dicunt. + legem illã offin. loqui qñ alius nõ possidens agit: vt ex cõtentionis talis agaf. Sũt ⁊ alij vt Bul. ⁊ Jo. qui dicũt q; eo ipo q; agit possessor rei vẽdicatione renunciat. + cum impossibile ⁊ possidere ⁊ vendicare posse. prima vero est. Accursius

+ Ita dicit Ange. ⁊ Ja.

+ Hoc verũ qñ agit occasione illi⁹ possessionis que erat possessiõ: et p̃ semetipm̃ c possidebat: et sceb at se possidere. ang. ⁊ Ja.

+ Hoc exemplus sequit Dy. hic. sed Jo. ⁊ pe. ꝺ q; exceptio ds esse de regula nay in reb⁹ iuris ralib⁹ possidẽti nõ daf actio nisi in vno casu: fs ẽm gl. cẽt ples ꝺ mi le. preterea in ista duplicib⁹ iudicijs q agit ñ negat rez actoris esse: nec agit rei vẽ. pur. ſã reqrit. ang.

c ¶ Vno casu. vt in duplicibus iudicijs. vt. ff. de iudi. l. in trib⁹. ⁊. f. e. ſ. quedã. ⁊. ff. vti pos. l. ñ duo. ſ. i. ⁊. f. de interdictis. ſ. tertia. ⁊. ff. fami. her. l. i. + Vel dic q; dicit de qualibet exceptione ꝓponẽda. nec ẽm hic dicit q; sit actor. fs caute dicit q; ptes sine onera actoris suſtinet fs Jo. vt. ff. de ercep. l. i. Addirto. Dic nec etiã placet hoc. Pe. ⁊ Dy. q; fs ñ essent plus ꝙ mille casus. Ñ Pe. ponit exemplũ qñ reus suſcepit in se onꝰ pbãdi fs q; res petita ptineat ad eũ ⁊ nõ actorẽ. vt. l. circa. ff. de. pba. ⁊ hoc exemplũ placet hic Jo. fa. ñã lra non dicit actor: sed vicẽ actoris suſtinet. ⁊ sic non est ꝓprie exceptio: sed quedam illatio. Ang.

d ¶ Apparebit. vt. ff. de iudi. l. in tribus ſm primum. vel. ff. de ercep. l. j. ſm secundum.

¶ Sed iste. ¶ Diuidit in duas partes. Primo ponit ⁊ declarat actiones ꝓcedentiũ paragraphorũ foe ciuiles. Scõ ponit de actionib⁹ ꝓtoris ibi: alie aũt. Ité ista scda subdiuidit. Ñã primo ponit de actionibus in rem ꝓtoris. Scõo ponit de ꝓsonalibus. Scõa inferius. in. ſ. in persoñ. Ité prima subdiuidit. Ñã primo ponit qñ res petit quasi vsucapta que nõ est. Scõo qñ vſucapta est: ⁊ petitur actꝰ vſucapta nõ ẽct. Secunda ibi: in. ſ. rursus. Ité prima subdiuidit. Ñã primo ponit de actionibus prętoris in rem. Secundo de eis duo ponit exempla. Secunda ibi: Ut ecce plerũq;. Primũ exẽplũ prosequitur ibi: nãq; ſi cui. Secũdũ in. ſ. rursus. iam allegato. Ire. ¶ Casus. Domine iam posui scdã in. ſ. rursus. iam allegato. Ire. ¶ Casus. Domine iam posui stis mihi vnam compendiosam diuiſionem actionũ ⁊ memba diuiſionis per vilucida exempla declarastis. Nũc deo nũquid sunt plures diuisiones actionũ: Et respon. Justi. q; sic. Ñã actiões quedã sunt ciuiles quedam prętorie. Iste enim actiones de quibus superius mentionem habuimus: a ſi que eis alie ſimiles sunt er legitimis⁹ ⁊ ciuilib⁹ casibus descendũt. i. ciuiles sunt: alie aũt actiones sunt quas prętor intro durit er sua iurisditione. Sed nũquid dominꝰ ꝓtor diuidi possunt: Et respon. q; sic. Prętor iarum emẽ quedam in rem quedã in personam sunt. Prętor enim quasdam actiones er sua iurisditione comparatas habet tam in rem ꝙ in personam: quas etiam ipsas prętorias necessarium est. i. vtile exemplis ostendere. Et hoc vſq; ad illum versiculum. Ut ecce plerũq; ⁊c. Ju quo pone sic casus. Domine vos dixistis mihi supra q; prętor iarum actionũ: quedã sunt in rem: quedã in personam q; promiſistis q; easdẽs per exẽpla mihi ostenderetis: Ad hoc respõdet Justi. Amice: libenter. Ecce plerũq; prętor: permittit in rem agere: ita vt actor dicat se aliquã z rem quasi vſucepisse quã in veritate nõ vſucepit. ⁊ tũ vtili in rẽ actiõe ꝓtoria ita vendicat suã esse quasi vſucepisset. Et nõ sõlũ in casu isto locũ hz actio ꝓtoria in rem: sed in casu cõuerſo. Quandoq; enĩ ita permittit prętor in rem agere: vt aliquis dicat aduersarius suũ rem quasi non vſucepisse quã in veritate vſucepit: ⁊ ita eã rẽ ab eo ꝓtoris auxilio adnocat. quasi eam nunq; vſucepisset. Sed bo nõne ꝙ deo dicatis mihi exemplũ familiare in quo actor dicit se qua si vſucepisse rez quam in veritate non vſucepit. Ad hoc respõ. Amice: dabo tibi bonum exemplus. Ñã pone q; aliqua res alicui er causa sus sta puta petro a nõ dño tradita sit: voluit er causa emptiõis vel dona tionis: aut er cã dotis: aut er causa legatorũ vel er alia ſimili cã apta ad dominũ trãſlationẽ: necdũ petrus bone fidei possessor illius domi nium beneficio illius vſucapionis adeptus sit fi possessionez illius rei aliquo casu amittat nulla habet de iure ciuili directã actionem in rez ad illam rem prosequẽdã. Ita enim prodite sunt actiones in rem de iure ciuili vt quis ratione dominꝙ rem suã vendicaret. Cum igitur de iure gen. pnta per traditionem non sit illius rei dominus effect⁹: nec̃ de iure ciuili puta p vſucapionẽ liquet manifeste q; omne beneficiũ iuris ciuilis in hoc casu petro sit ꝑlusum: fed q; ꝓtoris naturali eqtate motus tur turũ videbat: ⁊ hoc casu petro possessiõi bo. fid. deficere penit⁹ actionem: quandam actionem de eqnitate introdurit beneficio cuius actionis petrus qui possessionem amisit dicit se eam rem quasi vſucepisse: ⁊ ita prętoria in rem vendicat suam esse sicut ſi in rei veritate eam vſucepisset: ⁊ directa in rem ciuili eam vendicaret: ⁊ ista actio de eqta te prętoris in hoc casu introducta publiciana appellatur: que ideo fic appellatur: quia primus a publicio prętore in edicto proposita est. Et hec dicuntur vſq; ad illũ. ¶ Rursus er diuerso. ſ.

e ¶ Sed iste. Latenter accedit ad secundam diuiſionem. scilicet alie sunt ciuiles: et alie prętorie. ⁊ de omnibus erẽplũ ponit. Sed querit de duabus: scilicet de actiõe in rem que datur contra eũ q̃ volo defũt possidere. Videtur enim prętoria. vt. ff. de nox. actio. ⁊ actio. ſ. j. Sed ⁊ ciuilis videtur inſpecta persona actoris q̃ que de iure ciuili admittitur ad agendũ. vt. ff. de rei vendi. in rem. Sed dic eaz ciuilẽ. + inſpecta potius persona actoris que dignior est. vt. ff. de erceptio. do. pure. ſ. fina. et hec confideratio semper habetur. nam hereditatis petitio dicitur prętoria: quando bonorum possessori datur/ vel fideicõmissario: licet contra possidentem ꝓ herede vel ꝓ possessore detur. ⁊ contra si detur heredi de iure ciuili dicat ciuilis. vt. ff. de peti. here. l. j. Semper enim iudicamus an actio sit ciuilis vel prętoria inſpecta persona actoris. + Secundo queritur de actione cõmodati. Sed dic eam ciuilem. + vt. ff. commoda. l. in commodato. ſ. ficut. Et quod dicitur eodem titulo. l. i. ſ. prętor ait ⁊c. Vel approbãdo vel confirmando dicit non inueniendo: ſic ⁊ de petitione hereditatis dicitur. ff. si pars be. pe. l. i. in pũncipio. Sed tamen ipsa ciuilis est: cum sit er senatusconsulto ⁊ centummiralis dicatur. vt. ff. de peti. here. item vo niunt. ſ. cum anteꝯ. ⁊. C. de here. peti. l. fi. in pũncl. Omnes enim actiones que ocinuntur er his quinq; partibus iuris scilicet. l. senatusconsultis/ plebiscitis principũ placitis/ ⁊ responsis prudentũ ciuiles sũt. + que vero a magistratibus vel ꝓtoñ edicto descendunt prętorie sunt. vt. ſ. de iu. natu. ſ. constat. vſq; ad. ſ. er non scripto. ⁊. ff. de iusti. et iur. l. ius autem. ⁊ ſ. de perpe. ⁊ tem. actio. in pũnc. Alie autem prẽter duas supradictas certe sunt vtrum sint prętorie vel ciuiles. Accursius.

+ Inuentione sed extenũõe ꝓ prona. ſa. Ange. ⁊ Ja.

+ Immo ſpecto origine. bal. ⁊ ia.

+ Sequun tur cã. ſa. ⁊ ange.

+ Sequn tur gl. ange. ⁊ Ja.

f ¶ Quarum mentionem. scilicet er prędsam. vt de quibusdaz dicti est. Et ſi que sunt ſimiles. vt subijcit sunt ſimiles. vt que sunt er contractu vel quasi: vel er delicto: vel quasi: vel er varijs figuris causarum. vt. ſ. eodem. ſ. j. ⁊. ij.

g ¶ Er legitimis. id est er lege. rij. tabularuz ⁊ ꝓ id est ciuilibus. Vel dic ciuilibus. id est er auctoritate iuris prudentium ⁊ eozum respõſis. nam totum est ius ciuile. vt. ff. de iusti. ⁊ iur. ius autez ciuile. z de origi. iur. l. ij. ſ. nonſſime.

+ Ita gloñ exẽtur.

h ¶ Alie autem. + Quẽrte q; hic doctores ita distingunt hunc. ſ. incipiendo ibi. Sed iste quidem: tamen communiter allegatur in materia publiciane. ſ. alie. hic ⁊ non superius incipiendo.

+ Sequun tur glo. ſa. ange. ⁊ Ja

i ¶ Tam in rem. i. tam in rem tantum ꝙ in personam tãtum. Nec enim aliqua prętoria. + inuenitur que sit mirta. ſ. in rem ⁊ in personã. ls ciuilis talis inueniatur. vt. ſ. eo. ſ. quedam. Et primo dic de realibus dicit vſq; ad. ſ. in personam. ⁊ postea de personalibus dicet. Accursius.

k ¶ Ipſas. ſ. prętorias: quasi diceret non solũ ciuiles quas exposuim⁹.

l ¶ Necessarium. i. vtile. Quod enim medicamenta morbis: hoc erbis bent inra negocijs. vt in auc. hec constitutio inno. in pũn. col. vij. Nec enim necessitas in principe poni potest. vt. ff. de le. ⁊ sena. cõ. principes. Item quia per exempla apertius intelligetur: vt hic. ⁊. C. de transac. vt responsum. ⁊. ff. de col. bo. l. prętor. ſ. iulianus.

m ¶ Utecce. hoc est primum exemplum quod exponitur statim ibi: Ñã q̃ ⁊c.

n ¶ Plerũq;. quia hoc semper dicere non poterit: scilicet contra dominum: nisi in casibus: vt statim dicemus.

o ¶ Diceret. agendo publiciana.

p ¶ Vel er diuerso. hoc exponitur. ſ. f. rursus.

q ¶ Possessor. i. dominus quondam ad quẽ redũt nunc possessio. Vel dic possessor quondam nunc petitor.

r ¶ Er iusta causa. i. er aliquo cõtractu qui descendit er insta causa. i. er affectione vtrinq; partis. vt. ff. e. l. in omnibus. quam affectionẽ iustum est seruari. vt. ſ. de re. diui. ſ. per traditionẽ. ⁊ hoc dũmodo. + talis titulus fuerit aptus dominũ trañferre: ls nõ trãſferat. quia traditio nõ plus transfert q̃ sit apud eum qui tradit. vt. ff. de acqui. re. do. l. traditio. ⁊ nominantur hmõi contractus. ff. de publi. l. j. in fin. ⁊. l. ij. iij. iiij. v. vj. ⁊. vij. ſi vero contractus non est habilis transferre de iminum non competit publi. vt. ff. de publi. quicũq;. ſ. j. ⁊ fina.

+ Idẽ ſa ange. ⁊ Ja

Tradita.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Tradita. a non domino,
b ¶ Dñs effectus. per vsucapionē. Nā per traditionē dñs factus non fuit. Si autē altero istoꝝ modoꝝ factus dñs fuerit/publiciana ei non datur: sed directa rei vendicatio. vt. ff. de publi. l. j. in prin. ff. j.
c Casu. imo. ꝛ si quoc̄ꝰ modo. Nā ꝛ si per furtū: vel rapinam. ꝛ vel aliā vim amiserit: non tñ hꝫ in rem actionem directam / sed hāc hꝫ habeat ꝛ alias actiones vt furti: vel vi bonoꝝ raptorū: et files. vt. ff. de ob. et deli. ff. sed ꝛ bone fidei. ꝛ ff. vi bo. rapto. ff. fina.
d ¶ Nulla. de aliis autez realib⁹ ꝛ statu: sed de hac rei vēdicatione dubitat.
e ¶ Directa. Sed nunqd publiciana cōpetit rōne vtilis dñij: Quidam dicunt ꝙ fic: dicentes vtile dñium habet cui publiciana cōpetit ꝛ dicūt hāc esse cām publiciane. sicut directum dñium est cā directe actionis in rem. vt. ff. de rei vin. in rem. ff. Vt dicunt. ✠ ꝙ nec vtile dñium habeat: cū ille qui vtile dñium habet etiam contra dñm agat. vt. ff. si ager vc. vel empti. pe. l. j. ff. ꝛ. ij. ꝙd non est publiciana. vt. ff. de publi. l. pe. ꝛ. ff.
f Vendicet. boc videt falsum. Nam aut habeo dominium: ꝛ tūc non vendico qđ habeo: ſi nō habeo: nec tunc vendico. vt. ff. de rei ven. l. in rem. j. ff. Item dñium est ius ꝛ res incorporalis: quo modo ergo vendicatur: Sed dic dominium. i. rem ratione dominij.
g Eo casu. fcilicet isto supradicto.
h ¶ Deficere actionem. qđ erat fm ius ciuile.
i ¶ Actio. f. publiciana. vt statim subijcit. als nihil pōt actionis nomē dicere in factum darē sicut et ciuili obligatione nona datur. ꝙdictio et lege ſi nō cauetur de noīe actionis. vt. ff. nau. cau. ſta. l. idē. ſ. j. ꝛ. ff. de condi. et le. l. j. Additio. Not. glos. fm Dy. quā tenemenſi pro regula qne actio ꝑpetat et remedio ciuili vel pretorio: ꝓpo qua facit ter. ff. de adul. l. ij. quid er bis. Sed contra boc opponit de. l. sed ꝛ ſi possessori. in prin. de iureuir. iuncta glo. vbi actio in factum ꝓpetuaria videtur esse idem. Sed tu respondeꝛ vt ibi per glo. ꝛ doc. Ange.
k ¶ Dicit. Et ſic videt ꝙ ꝓtor ꝑmittit meīri qđ ꝑla. ꝛ essit. ✠ ꝛ idē in sequētib⁹ casib⁹ tribus. ꝛ facit. C. de bo. ma. l. j. vñ ſic libellū formabat. peto talē rē qđ possides ꝛ quā emi vel alia ſili iusta cā habui a ñ dño: qđ eo me vsucepisse. Nā ſi hec vba qđ dico me vsucepisse ꝛc. directā rei vēdicationē magis videant indicere: tñ ex adiunctis publicianaꝫ signant. Alij dicerunt ita esse formandū peto rem talē qđ eo dño meā: ꝙ ſi fortē nō possez ꝓbare meā ꝑpono publicianā. ✠ Alij dicūt vtrāq; alternatiue ꝑpon. ſi rei vē. ꝛ publi. boc mō peto talē rē iure directi dñij vel q̄ſi: ꝛ banc ꝓbobat ꝙ ſuetudo. ✠ Sed certe due ꝑme nō plasent. ✠ qđ quo dicerēt ſe ſuā ſeu vsucepisse cū boc nō ſit verū: ſic cū dete rarent in ſacro calūnie. vt. C. de sacra. calū. l. ij. Sed illi rident: qđ hꝫ facit lege ꝑmittente. vñ nō peterat. ff. qui fatū. cog. l. ſi. Sed nec vltima placet: qꝛ vnā ꝛs eligere ꝛ nō pluribus agere actionib⁹. vt. ff. de reg. iu ris. l. nemo. ſ. quotiens. Dicergo q̄rto. ✠ esse formandū in hūc modū libellū. peto rē talē mihi restitui iure q̄ſi dñij. ꝑinde ac si vsucepissem. Verbū em q̄ſi ponitur. ſ. c. ſ. alic. hic repete: ꝛ ſi titulū narrare ponatur nō affirmatiue. i. dicere: sicut vēdicareꝰ quo ad effectū re vere vsucapta: ita nunc q̄ſi vſucapta. ꝛ idē in sequētib⁹ casib⁹. Et ꝑdictis patet ꝙ qnqꝫ sunt necessaria vt det publiciana ſcz traditio vel quaſi. qđ dico ꝓpter res incorpales que tradi nō ꝑnt. vt. ff. de acq. re. do. l. ſeruus. ſ. ſi corporales. ff. l. j. ꝛ. l. publiciana. ſ. j. Sēdo ꝙ er titulo apto ad mutationem dñij: vt hic dicit. vt er vēditione vel ſilibus. Jtē ex a nō dño acceꝑit. nā als dñiū esset trāslatū. vt. ff. e. l. j. ſ. j. Jtē ārto ꝙ bona fide accesperit vt creditur se dñm factū esse tūc. ✠ vt. ff. de acq. re. do. l. eū qui a furioſo. ſ. ꝓtor. Quito ꝙ credat se dñm bodie nō ēe cū ꝓpoñt ea: als esse tibi ſuū. Sed tñ duo ꝓia er his gnāꝫ sunt difficilia agēti. ſ. ꝓbatio traditionis ꝛ tituli reliqua ꝓſtūt in intellectu agētis: ſi sint de sua ſcia. ✠ qđ ꝓtestes ꝓbari nō ꝑnt. Sed qđ ſi dubitat bodie vtrū actor fuerit dñs vel nō: ✠ ſi. ſalua fide ꝓponat qđ ſibi melꝰ videt vel rei vēdica. vel publicia. fed qñ penitꝰ est in dubio ꝓponat publicianā et in ea obtinebit: niſi aduerſari⁹ ꝑbet auctorē huius dñm fuisse: qđ ſi ꝑbet dabit ei rei vēdi. q egit em actiōe publiciana ꝛ succubuit: nō repellit a rei vēdicatione directa. ✠ idez ecōtra. vt. ff. de euict. minor. ſ. ſi seruus. lꝫ qđ direrunt ſ in vtroq; casu. qꝛ ius ſuū vndecūq; ꝛ qlecūq; in prima iudicio dedu ſisse videt. vt. ff. de excep. rei iudi. ſi mf. ſ. eādē. Sꝫ ex pone vñcūq; ꝛ qlecūq; i. fiue de iure ciuili siue de iure gētiū dūmō directū. vt. ff. de rei vē. in rē. in ꝑn. At illi dicebant siue directū siue vtile ita ꝙ ꝛ cū ſint ſcie. ✠ rei vēdicatiōe directa. ꝛ publiciana nō videbat ꝑponi nō ꝑnt. vt. C. ſi ſer. ex tero. l. j. Sed ex ſuetudine ſuū seruat: nā vtraq; simul ꝑponit: lꝫ sup vna. ꝑbationes tñ iducat: ne sibi ſuus sit ꝙ certe est ſ dictā. l. C. ꝛ regulā illā. ff. de reg. iu. nemo. ſ. quotiens. ꝛ b er parte actoris. Er ꝑte ait rei ſpectam⁹ an possideat vl nolo deserit possidere. vt in rei vēdicatione dixim⁹. Nā ſ oēm possidentē dat prec terēꝫ ꝗta dñm. vt. ff. de publi. l. pē. ꝛ. l. ſi. Sed etiā ꝗta dñm dat in ſer canibus. ✠ Dum? est ſi a nō dño emi: q̄ postea vero dño succeſſit et eū possessio redierit. nā l̄z fit fact⁹ dñs tenet eū publiciana. vt. ff. de rei ven. ſi a titio. Scōs est ſi rē a non dño emi: ꝛ postea verus dñs volunt a me vēdicare: sed ego fui absolutus: ꝛ postea res adillū rediit agā

#Jtā glo. vsq; ad ſi. ſe quitur Vl. Dy. Fa. ange. ꝛ Ja.

✠ Actio pu e bliciana vtrū cōpetat hūtiti vtri le dñium.

✠ Et bene Vl. fab. ange. ꝛ Ja.

✠ Et male fab. ange. et Ja.

✠ Dic ꝙ ſſtas duas libellādi for mas glo. in fra reꝑto bat et bene fm docto. ꝛ matime re ꝓbobat ſſtas vltimam. qꝛ hodie nō eſt neceſſe q̄ri ꝑmat no me actionis i libello. vt in. ceramia nata. de iudi. ange.

✠ Et etiam tua ſi incertudo erat probabilis. Ja.

✠ Et bene Vl. ſa. ria.

✠ Jſta placet Vl. ange. ꝛ Ja.

✠ Dic ꝙ ſ requiꝛit in ꝛ cau empcionis duobus ꝛpōr. f. rpe ꝛtus. ꝛ etiā ꝛpe traditionis. ꝛ ꝑpter frequentā ꝛ cē. Jn ali ſ aut ſcribꝫ ſpicāſ tatū nō ſtps traditionis. l. ut. ff. ꝓpo ſolu. vbi. ſpul. ꝛ in glo. ff. ꝓ emp. conſtitu. l. ſequitur. ſ. ſed ſi poſſeſſionis. ff. de vſuca. ange.

✠ Jſta glo. eſt ſing. fm bal. in. c. bona. de poſſu. poſſu. Ja.

✠ Et bene Dy. ange. ꝛ Ja.

✠ Diligēter iam effectu ſunt cōpoſitus. Ja.

aliqua tradita[a] fuerit: veluti ex cā emptiōis: aut donationis: aut dotis: aut legatoꝝ nec ei[b] ꝛ rei dñs effectus[b] est: ſi eius rei caſu[c] poſſeſſionē amiſerit: nulla[d] hꝫ in rem directā[e] actionē ad eā ꝑſequēdā. Quippe ita ꝑdite ſunt iure ciuili actiōes vt qs dñiū ſuū vendicet[f]. Sed qꝛ ſane duruz erat eo casu[g] deficere actionē[h]: inuēta est a ꝓtoreactio[i] in q̄ dicit[k] is q̄ poſſeſſionem amiſit eam rem ſe vſucepiſſe quā vſu non cepit. ꝛ ita vendicat ſuā esſe/que actio publiciana appellatur: qñ ꝑmum a publicio[l] ꝓtore in edicto ꝓpoſita est.

¶ Preſenti cōtra abſentem rei publi cauſa: vel in poteſtate boſtiū vſucapienteꝝ rem ꝑſentis ſuccurritur: reſciſſa vſucapiōe. Are.

¶ Rurſus ex diuerſo[m] ſi quis cum reipublice[n] cauſa abeſſet[o] quā aliqs bona fide poſſidebat poſſeſſore nō cauente: ꝛ postea verus dñs inueniat poſſidere vi forte: ꝛ ynde vi iterdicit ꝛ publicianam baſbeo. vt. ff. de dā. infe. dāni. ſ. non ſolū. Quitus etiā adiciꝫ vt ſi rē poſſideo: ꝛ eā non dolo: ſed culpa deſij poſſidere: ꝛ ſic litis eſtimatione tñ fm ius vendicanti preſtiti. vt. ff. de rei vē. q reſtituere. Si poſtea res ad me redeat agā publiciana ꝗta eū. vt. ff. de rei vē. ſi culpa. Vel ꝛpone. l. illā vt habeat vtilē actionē quā actor directā habeat quaſi nomē emiſſe videaf. Sertus adiciꝫ ſi me mādante rē mea vēdidiſti: ſi me ꝓbente tradidiſti emptor hac actiōe vel exceptiōe defendit: ꝑterea ēt ꝛ me fim bac actiōe agit. vt. ff. de publi. ſi qs. ꝑbitur. als eſt. l. papi nian'. Additio. Nota hāc glo. q̄ ponit caſus in qb⁹ daf publiciana ꝛ dñm. Idē not. i. l. ſi. ff. e. Et aduerte q̄ lꝫ Ang. in. o. l. ſi. addat caſum. l. ſi qs ꝑbuerit. ff. e. fm lectūrā Dy. ibi q̄. ꝑcurator vendidit rē dñi: tñ nō est opus q̄ addaf. qꝛ babes ſ glo. o. dinariā. nā dicit: ſert' adiciſt ſime mādāte rē mea vendidiſti ꝑdera ibi mea ꝛ ſic mādantis. Ange. er boc tamen capite.

l Ad publicio. Sicut ab aquilio aglia fuit inducta. vt. ſ. ad. l. aquil. ſ.

¶ Rurſus. ¶ Jſte. ſ. dividit i duas ptes. Prio pōit de reſtōne dāda pñti ꝛ absenté. Scōo addit ꝛ ertēdit ad alios mlt os casus. Scōa ibi: Sō genus. ¶ Casus. Duo sunt hic posita. ſ. rurſus q̄ est dictio iterati va: ꝛ etiā ſ dictio er diuerſo. dictionē iteratiuā: ſi bis poſuit: q̄ sicut ſupra tractanit de ꝓtoria in rē: ſic ꝛ hic ꝛ aliqs posſet dicere qđ ꝛra cteē de ꝓtoria in ꝑſonā: in pluribus tñ ꝛ reſciſſoria in rē: ꝛ etiā fuit rō quā dñs Jo. in arbore acti. poſuit iter actiōes reales referēs ſe ad ea que frequētius accidūt ꝛ ꝛingunt. Et ita reſpondet dño Jaco. de bal. repredendēti dñm Jo. co ꝙ reſciſſoria iter reales ordinauit in arbore ſua. Et ꝑpter ſua adſ dicit: qꝛ h tractanit de actione ꝑ quā actor negat aliū ſuſcepiſſe qđ vſuceperat: in ſuperioꝛi. ſ. trac. quaſi r actor: affirmat ſe vſucepiſſe qđ nō vſucepit. Qualr aute abſens rēpūtis pōt vſucapere babes in gl. Jtē ſcire debes ꝙ in isto. ſ. notaf ſcā cā inuctionis tit. de matonibus reſtituēdis. Duma em cā fuit ne abſentes a pūtibus le derent: vel ſi lederent: ꝛ reſtituerent: ꝛ de ista cā tractatui est. ſ. pri. ſ. Scōa cā fuit ne lederent pūtes ab abſentibus: ꝛ de ista ſcōa cā tractat ſ. iſte. ſ. de reſtituēdis pūtibus ſ absentes: ſed qđ ſi ambo essent abſentes reſtituere ſe ynus ſ aliū: ✠ ſi. q̄. Jbi em reſtituit ꝑuilegiat' ſ ꝑuilegiatū: vt eccleſia ſ eccleſiā: ꝛ minoꝛ ſ minoꝛ: tria em ꝑncipalr debes ſcire circa istū. ſ. Primus est qñ r qbus det reſtō: ꝛ de boc vſq; huc dictū est. Scōm est infra qđ tps det reſtō de quo diuersimode dicunt. vt habes notatū fup. l. C. quo tp emiſ. ff. er g. cau. ma. l. ab bostibus. ſ. ſed qđ ſimplr. Dis aute Jaco. dicebat qꝛ tps ipſius nō mutaf: sed est fup quadrienū ytimus: sed cū aliqs ꝛpe lesus ſit: tps ad qđ bene mutaf. Tertiū est de reſciſſoria. doc. aiit dicit qꝛ nō est ꝑpriū no men act. ꝛ dicebant qꝛ minoꝛes reſtituunf iur. ac. ꝛ maioꝛes offic. iudi. Dis Ja. dicit ſuū. Dicit em. l. qꝛ ſili mō reſtituunf maioꝛes ꝛ minoꝛes. vñ dicebat qꝛ nihil aliud est reſciſſoria q̄ actio q̄ ꝓio vſucap, vel ꝑscrip. fuit directa mō est vtilis. Jtē qđ est qđ dicit huc librū corrigi ꝑ C. cū liber ite ꝑ poſtea fact' ſit: ꝛ ante ꝑ pādectam coder fact' ſit. vt. ſ. in ꝓoe. ſ. ꝛ cū ſacratiſſimas. Ad hoc ridet ꝙ ꝑrū est ꝙ ꝛperatoꝛ ꝓio adꝑeriales ꝑtōnes curā ſuā direxit: ꝛ er trib⁹ codicibus. l. bernoge. grego. ꝛ theod. fecit ſieri vnū. C. qđ ſuo felici noīe nūcupauit: deinde ererit curam ſuā ad imensa veteris ꝓudentie volumina ꝛc. Et ertio libruꝫ istum mādauit cōponendū: vt. ſ. habeē in ꝓoe. in ꝓllega. ſ. Sed poſtea videns ꝛpatoꝛias ꝑtōnes ꝑagari ertra corꝑus iuris mādauit poſtea dissolui codicē: ꝛ ꝑ insereren de cōſtōnes: ꝛ sic factum fuit. vnde ꝛstitutio illa que cooꝛgit libruꝫ istū est vna de ꝑtōnibus.

m ¶ Rurſus er diuerſo. id est ecōtrario. Nā supra affirmando ſ seruus cepiſſe dicit: hic negando ꝛ aduerſarium non vſucepiſſe dicit.

n ¶ Reipublice. Sꝛ ciuitatis romane. vt. ff. de ver. ſignī. cū qui. Idem tñ er gīali clauſula posita. ff. er qui. cau. ma. l. j. in fi. Idē in ceteris ciuitatibus dicendū est. vt. ff. er qui. cau. ma. l. fed ſi ꝑ ꝑpetoꝛē. ꝑ. peñ. Idem etiā ſi a municipi⁹ alicuius. ✠ vt. ff. er qui. cau. ma. l. legatis.

o ¶ Abeſſet. Als abñs eēt. Jſte q abfuit reipublice cā rē pūtis duob⁹

Diuiſio.

✠ Dic idem ſi esset abñs ꝑ factorem

ville vel castri: q̄ largo modo dr̄ abesse causa reipu. vt no. glo. in. l. a legatis. alleg. j. ang.

modis potuit vſucapere. ſ. per ſe: z q̄ rem illam ſecum detulit ſiue domi remiſit: z aio poſſedit: vt dicitur de eo qui ad nūdinas ꝓfectus eſt. vt. ff. de acq. poſ. clā poſſidere. §. qui ad nundinas. Itē per aliū ſcz per filium vel ſeruum vt ſtatim in captiuo dicemus.

✝ Et bi q̄ q̄ ſi ſenti abſentē dat reſtituto ſi refert de cā abſentie an ge. z Ja.

✝ Sequit hāc glo. an ge. z Ja.

a ¶ Vel in hoſtiū. Qui ſunt hoſtes dr̄. ff. de cap. hoſtes. z. ff. de ver. ſig. hoſtes. ſ. gb' ꝑpls roma nus bellū idicit. vel qui ꝑplo romano bellū indi rerūt. Si ergo ab alio q̄ capiat hūnq̄ doc locuz bēdit q̄ hic dr̄: Credo q̄ ſic. ✝ ſicut q̄ abeſt cā alicui' ciuitatis vel municipij. vt. ſ. dictus ē. In hoc aut̄ differūt. q̄ non ſiunt ſerui taliū hoſtiuz. vt. ff. de cap. hoſtes. z ſic poterit facē teſtiō q̄ alſ nō poſſet. ✝ cū eſſet ſeruus. imo z eius obſes nō poſſet. vt. ff. de teſta. l. ei' g. z. l. obſides. Accur. Additio. Idē ſi ꝓcepꝰ vel papa ſiue eius legatus de cōmiſſione pape alicui ciuitati ſubdite eccleſie bellū idire rit: q̄ capti efficiuntur ſerui z eoꝝ bona efficiuntur capientiū. et ſic in omnibus bis habebit locū fictio poſtliminij. quod nota perpetuo.

vel in hoſtium[a] ptāte[b] eſſet: rem ci[c] qui in ciuitate[c] eſſet: vſucepit: permittit oño (ſi poſſeſſor reipublice cām abeſſe deſierit) tūc itra annum[d] reſciſſa[e] vſucapione eaz petere. i. ita petere: vt dicat poſſeſſorem vſu[f] non cepiſſe et ob id ſuā eſſe rem. Quod genus actionis[g] quibuſdam[g] et aliis ſimili

equitate motus prētor accōmodat: ſicut ex latiori digeſtoruz ſcu pādectarum volumine intelligere licet.

¶ Alienatum in fraudē creditorum permittit ipſis ex ſnia prętoris bonis debitorum poſſeſſis reuocare. hoc dicit Aretinus.

¶ Item ſi quis[h] in fraudem[h] permitta mētiri ħ ſicut in duobus primis. §. Et nūdeē q̄ nec ħ nec ibi permittit ꝓtor mentiri. Ipſa em v̄ba bi poſita ſunt ſicut in bonis de bitoris manifeſtent: z v̄ba poſita ſuperius ex ſi nō ſuccepiſſet effectum denotant. q. d. ſicut in reſciſſoria permittit ei qui fuit abſens cā reipublice: vel alia iuſta de cā dum res ſua vſucapta fuit in effectu agere. ac ſi rem ſua non ſuccepiſſet aduerſarius: eo q̄ fingit ler rem nō eſſe vſucaptam reſciſſa vſucapione per beneficiū reſtōnis: et ſicut ꝓtor fingit bocnon eſſe vſucaptū q̄ in veritate eſt vſucaptum remouēdo vſucapionē de medio: z fic fictio bec veritati ꝓiudicat: ſicut z alibi in fictione. l. corne. que fingit captiuū mortuū ꝓmoriuū pleno bona captiuitatis: z in fictione poſtliminij vbi fingitur captiuū ſimiliter ſemp fuiſſe in ciuitate. vt. ff. de cap. z poſtli. re. l. poſtliminium. z. l. pater. §. fi. z. l. q̄ ſi filius. ſic z in iſta reuocatoria pmittitur creditoribus rē debitoris in eoz fraudē alienatā: ac ſi nō eſſet alienata petere. Sed videt q̄ male ipōnitur in lſa bec dictio iteratiua. Itē cum in. primo. §. tractati fit de reuocatoria ꝓtoria in rem cū pauliana fit in perſonā. Cū igit̄ ſumꝰ in tractatu prętoriario realiū: ſicut patet. ſ. z. ff. et in illo. §. in perſonā. vbi de perſonalibus aget. Dūale videt bic inſerere actiones ꝓtorias perſonales. Et male videt bic poni bec dictio ite iteratiua. cum quaſi de alia materia bic tractet. Ad boc reſpondeē nō eſt dubiū q̄n pauliana de qua principaliꝰ in boc. §. tractatur. z alie due de qbus ſitmentio ſcz pauliana/fauiana/z caluiſiana. ff. de vſu. videamus. §. in fauiana. iter perſonales: tū eas iter ꝓtorias iterſcribꝰ ꝑpter ſilitudinē q̄ bñt in reuocādo: ideo dicit ite. Sup ſtō. §. pōt formari vnū ḡre tale. Reuocat per pauliana q̄ in fraudē creditoꝝ a debitorib' eſt alienatū. p caluiſiana ante z fauiana q̄ ꝑ ſup boc ſit diſſentio reuocat illud q̄ in fraudem pioni eſt a liberto alienatū. Quare ergo cuz neceſſe ſit q̄ ꝑbetur fraus tā emptoris q̄ venditoris ad ħ q̄ creditoꝝ poſſit reuocare illud q̄ in fraudē ei' eſt alienatū. In reuocatione aūt q̄ fit a ꝓiono rei alienate in eius fraudē liberto ſuo ſufficit q̄ ꝑbet fraudē alienantis ſolū. Ad boc dicit q̄ credit': qui agit pauliana reuocat alienata ab eius debitore non ſoluto ꝓcio: z ꝓpter boc grauatur: q̄ tā emptoris q̄ ve ditoris fraudē neceſſe bz ꝓbare. Patronus autē z qui vult reuocare alienata in eius fraudē neceſſe bz ſoluere ꝓciū emptoꝝ: z ideo i boc releuat: q̄ nō bz neceſſe. ꝑbare nil fraudē alienātis. Sed dñe q̄ eſt tra tio huius diuerſitatis q̄ plus debeat grauari ꝓionus q̄ creditoꝝ qui reuocat. Frater dicit Juſti. Nō vna iā dicta eſt. l. q̄n vno grauat: in alio bz relenari p. l. ff. de iureiur. l. eū q. Ellia nō eſt iſta z magis ſpālis: q̄ ꝓion' q reuocat certat de lucro captādo: creditor: aūt de dānō vitādo. De actiōe aūt pauliana fauiana z caluiſiana dixim' de ſentiūt. Quidā em̄ ſicut Bar. z oēs antiq vſq; ad Jo. z Bzo. dixerūt q̄ caluiſiana dat ꝓiono: z pauliana creditori: z fauiana vtriq;. Et ꝓo ſe alle gabant. l. ff. de vſu. l. videam'. §. de fauiana. Dixerunt em̄ q̄ in le. illa dicit lſa per quas vñ iſti fecerunt tales verſus. Cal. pa. fed pau. cre. fa niana cauebit vtriq;. Jo. z. Bz. eoz ſequaces dixerūt q̄ fauiana pas trono pauliana creditori: z caluiſiana dat vtriq; per alios verſus. Credito: a paulo fauiocꝰ patronus amet. Iſtis caluiſius cōis amic' bar bek. Dñs Hui. dicit q̄ pauliana dat ſoli creditori ſm q̄ oēs alij dicūt: q̄ ca. 1. fa. dant ſoli ꝓiono: z nūꝰ creditori. nec memmit ſe vidiſſe l. ſi dicat fauianā vel calui. dari creditori niſi in. l. videam'. de vſu iſta lſa per quas q̄s nō credit: cōis em̄ eſt lſa per quā z nō per quas. Frā.

i ¶ Si quis. ſcz debitor.

k ¶ In fraudē. ſi ota q̄ vtercp tā debitor: q̄ receptor: oportet q̄ fraudē participet. ✝ q̄ritur' nō eſt lucrat⁹: ſi aūq; eſt lucratiu⁹ (puta donationis vt ſi dedit. z ħ intellige ad ħ vt creditor: poſſit reuocare alienationē) tunc ſufficit fraudē debitoris tm̄ iteruenire. vt. C. de reuocā. bis que in frau. cre. l. pe. z. ff. q̄c in fraud. credi. qui aūt. ſ. boc edicti. et ſ. ſiſi modo. Et de bac fraude nota bonā diſtinctionē. Quia aut adbibetur a debitore alienante inter vinos: aut in vltima voluntate vel a liberto in fraudē patroni iſtiter inter vinos: vel in vltima volūtate. ſi in vltima volūtate: tūc aut ꝑ legata aut ꝑ libertates. z ſi ꝑ libertates: aut directas aut fideicōmiſſarias. Si debitor: in fraudem alienet iter vinos: vno caſu ſſumꝰ fraus: ſcilz q̄ oia alienauit. vt. ff. eo. oēs. §. lucius. ✝ Si aut̄ nou oia nō ꝓſumitur. ſepe em̄ de facultatibus ſuis amplius

✝ Sec̄ipa trono q̄ reuocat alienata ḋcīs titulo q̄nis folus libertus pricipa uerit fraudem. Ang. z Ja.

✝ Qui ver. ſ. loquat in alienatione lucrativa: tñ etiā bs lo cū in ti. one roſo. vt. ff. de vſu. l. q̄ ſi. l. q̄ teſtīs. i ver. modū. z ibi bar. ff. de pba. z iſta pa cedūt ſi ta. q̄ſi vendidit oim bonoꝝ eſſet facta p valde mino ri ꝓcio q̄ ꝓ lerent idē ſi nō ola bona ſed maioꝝ partem alienauit. vt. ff. eo. glo. no. in. l. nomes. §. fi. lio. in. ſ. olis ſubſtātia. ff. de lega. ij.

✝ Ista glo. approbant ang. z Ja.

✝ Quando c ablens cum trapſentem reſtituit alſa nō fit diſtinctio ſm Ja.

✝ Iſtud q̄ ꝑtit reſtituto e offm iudicis. facit. Quod ſi minor. §. fi. ff. de min. et eſt caſus in terminis. in d l. ſi qs ſtipulat⁹. ff. ex q. cau. ma. z ri cōpoꝝbatur rōne: q̄ q̄tiēs ꝑba lega gio referun tur ad tuteē/tūc et ille odicto oi ctur offm iudicis. vt no. glo. i. l. ſi fo roꝝ. ff. de col. et habet i. l. iñ. ff. de ali. z ciba. lega. et no. plene bar. i. l. j. ff. de condi. et de. fed ſ dicti ē huiuſmodi ver. i. l. j. ff. ff. et ff. ff. de can. ma. igit ur zc. ang.

✝ Iſte due leges nihil faciūt ad ꝓpoſitum.

✝ Et male ſm̄ doc. h.

✝ Illam tenent Dy. et Bal.

Similio.

amplius q̄ in his est sperāt boles: vt. ff. q. ex cau. ma. nō li. ff. in fraudē. debet ergo ꝑbare eā creditor. Et hec distinctio per oīa seruat etiaz in pīono. vt. ff. de ꝑba. pīonus. r. l. quotiens. ff. q. dolo. In vltima volun tate si legatū vel fideicōmissum in fraudē creditoris reliḡt: solū euētū inspicimus: iz fraus no interueneritꝫ vt in donatione cā mortis. vt. C. de iu. delib. l. fina. ff. si vo

creditor[a] rē suā[b] alicui tradideꝛit: bonis eius a creditoꝛib⁹ posſessis[c] ex sñia presidis[d]. Permittitur[e] ipsis creditoꝛibus (rescissa traditione) eā rē petere[f]. i. dicere eam rem traditā non esse: ꝛ ob id in bonis debitoris manſisse[g].

creditoꝛes. cū legata nō ꝺbeant nisi ꝺducto ere alieno. vt. ff. eo. q autē. §. pe. et ad trebell. l. i. §. is q quadringēta. Idē in pa trono per oīa ſi libertus in fraudez legauit. vel fideicōmissum reliquit: vl ꝺonauit cā mortis. nam solū euentū inspicimus. vt. ff. si qd i frau. pīoni. l. §. in pn. ꝛ. §. i. In libertati bus aut in fraudē reli ctis distingue directas a fideicōmissarijs. in pīmo casu consilium ꝛ euentum. in scōo euentū tm inspicimus. ✠ vt. C. de his qui manu. non possunt. l. i. ſi. ꝛ. l. i.

a Creditoꝛ. Large accipe pro oī eo cui aliqd debet. vt. ff. de verboꝝ sig. l. creditoꝛ. ꝛ. l. creditoꝛes. ꝛ. l. si cui. ꝛ in aut. de fideiuſ. §. pe. col. i.

b Rē suā. f. corporalē ꝛ eo ꝙ dicit tradideꝛit. idē tñ est in icorporali bus. vt pīs ꝙ multa exēplā. ff. q̄ in frau. credi. l. i. i. ꝛ. iij. ſcā ad. l. q̄ aūt. Additio. Not. sing. illā. l. in pīncipio ꝙ ſi debitoꝛ repudiat hereditas tem vel legatum vel alio modo ꝛ titulo poterat acquirere ꝛ non vult finmo repudiat etiā in fraudem despectum creditoꝛ: an habeat locū ista materia dicitur ibi ꝙ non: ꝙ dūmodo nō ꝺiminuat ꝺ suo patri monio non habet locum dispoſitio huius. §. quod not. bene. Ange.

c Possessis. i. possideri iussis: nec em̄ re ipsa a creditoꝛibus fuerant possessa bona debitoꝛis: cū ipse alienauerit. Vel dic. ✠ possessis q̄ res

d Presidis. Puta q̄ fuit condēnatus ꝛ non satisfecit condēnationi infra tempus. vnde missus fuit actoꝛ in possessionem bonoꝝm.

e Permittit. f. infra annū vtilē. vt. ff. de his q̄ in frau. cre. li. i. §. m. de eo tñ q̄ ꝑuenit ad eū vel q̄ ꝺolo fecit quomin⁹ ꝑueniret ꝑtoꝛ ꝺak. ✠ vt. ff. eo. ait ꝑtoꝛ. §. hec actio. Additio. De ista materia exq̄sitiōis vide bic late per doc. ꝛ refert Ja. casum singula. in aut. cōtra qui rogatus. C. ad trebel. vbi etiam in rei vendi. est necessaria ercussio bonoꝝm.

f Eā rē petere. Sed q̄ actiōe? R.ñ. pauliana: q̄ dak creditoꝛi ad reuocanda corpalia §z in factū ad reuocāda iura. vt. ff. de ꝑsur. l. videamus. §. in fauiana. ꝛ. ff. e. l. bac in factū. ✠ Velveri? dic. ✠ q̄ nulla ꝺ pauliana nisi adiectiue: q̄ a paulo fuit inducta: sed in factū pauliana ꝺz q̄ ad reuocāda corpoalia ꝛ incorporalia cōpetit: ꝛ ꝺak ꝛtra accipientem ꝛ beredē eius q̄ ꝺ eo pnenit: etiā non restituto ei ꝑcio. vt. ff. eo. ait ꝑtoꝛ. §. ñ. ꝛ. l. seq. ꝛ. l. si debitoꝛ. ꝛ. l. er bis. In eū aūt q̄ in fraudem alienauit actio non ꝺak cū nudus sit: nisi ita fraudulēter dispſit vt res apparere nō possit: quo casu etiā in carcerem detrudet. vt. ff. e. l. ſi. §. ſi. Est ꝛ fauiana que ꝺak foli pīono ad reuocāda ea q̄ libertus in fraudē pīoni alienauit inter vinos vel vltima voluntate: quomin⁹ pīonus ꝺabeat tertiā. vt. ff. ſi qd in frau. patro. l. i. in pn. ꝛ. §. i. ꝛ. §. de suc. liber. §. sed nostra ſstitutio. Est ꝛ calusiana. ꝛ ipsa tā pīono q̄ creditoꝛi cō petit. vt. ff. que in frau. pa. l. in fauiana. Quidā tñ dicunt ꝛ in eo q̄ ꝺ fauiana dicti est. arg. ff. de ꝑsur. l. videamus. §. in fauiana. Sed certe ita dicit ibi ſfa per quā: ꝛ ſic referē ad. primā tm. ſcz pauliana. Et iste due imitant natā superioris in factū pauliane. Sed q̄ro ſre sunt ꝺ he posite inter reales ꝓtoriasꝫ cū ipe ꝑsonales sint: q̄ ꝺbatur per id q̄ ꝺcit ſfa in fauiana quoꝝ. vt. ff. de ꝑsur. l. videamus. §. in fauiana. ſfa prime ꝺ rerat de ꝑsonalibus. vñ ꝛtinuat ea cū ꝑsonalibus: et ꝑbak. ff. ſi qd in frau. pīoni. l. i. §. bec actio. Sed rñ. ✠ q̄ ſilitudinem ꝺz cū fupioribus ꝺuobus casib⁹ in eo ꝙ sicut ibi ꝑmittit aliqd ꝺcere q̄ nō fit: vel esse facieda aliqua ac ſi nō ꝓcessissent q̄ ꝓcesserunt: ſic ꝛ hic. Itē sicut ibi fit reuocatio: ita ꝛ hic ergo ſm bec ita dici ꝺebēt be reas les sicut supiores: q̄ qdā ꝓcesserunt. Sed rñ. hic nō petit q̄ meū fue rit: vt in supioꝝ casu. nec q̄ſi meum: vt in publiciana. vt. ff. e. §. alie. Nec ꝺbt. f. §. pri. q̄ ꝑpotbecaria est in rē: nec ti meū petit vt q̄ſi: q̄ ibi q̄ peto: peto q̄ſi meū. i. possessionē ꝑ hypothecariā actionē vel fuianā. Hic aūt neꝛ possessio: neꝛ ꝺnium est meū nec fuit: imo in accipiēte transiuit: iz in fraudē sit alienatū. vt. ff. de ꝺbē. emp. si ſciens. in fi. ꝛ ꝺci cte rres actiones reuocatorie ꝺcitur. ✠ Sed tñ oriē bec actio: R.ñ. ex quasi maleficio. ✠ q̄ſi ꝺolus fuit in ꝑdente ꝛ emēte: ſi aūt in vendente tm: tunc ꝑbt dici ex quasi ꝛctu: ſi agit ꝛtra illū possidentē. Sed mīgd ꝺabet retentionē ꝛtab eo non reuocet ſi vult soluere q̄ ibi creditoꝛi reuocare volenti ꝺbef: Quidā negāt. vt ar. ff. rer. amo. ſi cū ꝺos. §. fi. ꝛ. l. seq. Sed ꝺdico. ✠ inſtar posteriorꝫ creditoꝛis ſi vult soluere prio ri q̄ ſibi ꝺebef potest ꝺabere retentionem. vt. ff. de euic. l. euictus. ✠ q̄ ꝺ dic vt. ff. ꝺe bis que in frau. credi. ait ꝑtoꝛ. §. illud.

g Manſisse. videf ergo q̄ ꝑmittat mētiri. q̄ nō est verum: sed ita petit ac ſi manſisset in bonis debitoꝛis. vt. §. c. §. alie. ꝛ. §. rursus.

¶ Ité seruiana. ¶ Diuidit in tres ꝑtes. Primo q̄ actio seruiana vel quasi seruiana est ꝓtoria. Scōo que sit ꝺria inter actionē seruianā vel quasi. Tertio q̄ sit ꝺria inter pignus ꝛ hypothecā. Scōa ibi: seruiana. aūt. Tertia ibi: iter pignus. ¶ Casus. Aldbuc ꝓsequtur Justi. materiā suam dicens q̄ non solū ꝑcedentes sunt ꝓtorie in rē: sed etiā seruiana ꝛ q̄ſi seruiana q̄ ꝛ hypothecaria vocaf: ꝛ statim dicit effectus vtriusq;.

¶ Ité fuiana[b] ꝛ et q̄ſi seruiana q̄ etiā hypothecaria vocaf ex ipsius ꝓtoris iurisditione substātia capiūt. ¶ Seruiana aūt expit quis[i] de reb⁹ coloni[k] q̄ pignoris[l] iure ꝑ mercedib⁹ fūdi[m] ei tenēt. Quasi[n] seruiana aūt q̄ creditoꝛes pignoꝛa hypothecas ve prosequuntur.

¶ Inter pignus aūt ꝛ hypothecam q̄tū ad actionē hypothecariam attinet: nihil[o] interest. Nam

Seruiana cīn cōpetit locatoꝛi siue dño dom⁹ ꝑ rebus coloni q̄ pignoris iure ꝑ mercedibus fundi vel dom⁹ tacite obligantur: q̄ſi seruiana aūt vocaf alia ꝑ qua creditoꝛes pignoꝛa hypothecas q̄ ꝑsequūt. Que aūt sit ꝺria inter ista tria nomina seruiana ꝛ q̄ſi fuiana: ꝛ saluianū iterdictū q̄ videnī noīa synonima latꝫ pōt patere ex notula. Et iz hypothecaria reuocet nudā possessionē ꝛ saluianū interdictū sit: tū ꝺifferunt: q: qui intēdit sal. interdictū nō iz ꝑbare nisi vnū. §. q̄ille q. 2dū rit ꝺomū tpe cōductionis possedit res illas. In seruiana vo ꝺebet ꝑbare duo. Ds aūt Ja. hic agit ꝺbat vnū verū ꝺ quo nunq̄ fecerit mentionē glosatoꝛes. ſ. quare vna actio vocaf seruiana alia quasi seruiana. Et ad istaz questionē ita respōdebat. Actiones vocant vere ꝛ ꝺirecte in casu isto in quo sunt extense. Seruiana aūt sicut ꝑ ꝑmitiua sui natura est iuemebatur ꝛtra colonū. Et certe postea extendebaf ꝛtra quēlibet aliū ꝺebitoꝛē: ꝛ tunc ꝑ extensionē sortita est naturam quasi seruiane. Vel sic ꝛ melius. Seruiana ꝺ illa actio ꝙ nobis seruit vere: sicut aliqs ꝺ nobis vere seruire q̄ gratis seruit. Sic aūt est ꝺ actione seruiana. Qñ em̄ domum meā tibi loco non ꝺuenio tecū q̄ res illaꝫ mihi sint obligate: ꝛ tū sunt. ꝛ ita sine pacto interuenientere es illaꝫ mihi obligate sunt: ꝛ pro eis cōpetit mihi seruiana. Ité volui scire a legislatoze que sit ꝺria inter pignus ꝛ hypothecā. Ad hoc q̄ in fi. pri. ſ. dixit q̄ quasi seruiana est actio ꝙ quā creditoꝛes pignoꝛa hypothecasve ꝑsequūtur. Et ipse rñdet q̄ nulla est ꝺria iter pignus ꝛ hypothecā quo ad actionē hypothecariā. Ista quecunq; res fuerit a ꝺebitoꝛe creditoꝛi obligata siue fuerit creditoꝛi tradita: siue nuda ꝙuentioē siue traditione sibi obligata semp pōt creditoꝛ illā rem a quocūq; possessoze pete re ꝑ hypothecariā actionē. In aliis tamē facimus ꝺifferentiā inter hec verba: ꝺicimus etiā ꝙ pignus ꝑtie ꝺicitur res obligata ꝛ tradita creditoꝛi. Res ꝺico nobilis q̄ autem aliqua res nuda ꝙentione sine traditione obligatur eam ꝺicimus appellatione hypothece cōtineri. b. d. Sed videtur in pīn. ꝙ ifa ꝺicat falsum: cū ꝺicat ꝙ inter pignus ꝛ hypothecā nulla est ꝺifferētia: quia actio hypothecaria ꝺcitur adiuuatur habenti possessionē. ff. de pignō. ꝛ que nō ꝺum sunt. §. i. sed qui ba bet pignus habet detentionē ad minus: quare ergo nō pōtest habere actionē hypothecariā. Frater qui habet pignus sine ꝺubio q̄ ꝺtinet bat pignoris possessionē, siue detētionem nō habet hypothecariā: fed si pignus traditū fuerit postea amissum: vel si pignus alij ꝑcario concesserit: tūc cōperit creditoꝛi hypotheca. ꝛ postea cautē ꝺcit ꝺnotula vt bac actione peti possit a quolibet possessoze. ꝺboc est q̄ ꝺcit. Frā.

b ¶ Item seruiana. q. ꝺ. non solū publiciana ꝛ rescissoria reales sunt ꝛ ꝑtorie de quibus ꝺctū est: sed etiā due iste capiūt vim ex ꝓtoris iurisditione. i. ꝓtorie sunt: vt bic ꝛ. ff. de pac. ſi tibi. ſ. de pignoꝛe. Accur.

i ¶ Quis. ſcz ꝺns fundi: siue sit partiarius. ✠ sine nummis colat. Ité etiā ꝓ deteriozatione domus. ✠ vt. ff. qui. cau. pig. ta. ꝛtra. l. ij. licet ex locato sit actio. vt. ff. loca. l. qui fundum.

k ¶ Coloni subandrvel inquilini. ✠ nā ꝛ eius res sunt tacite obligate. ꝛ. vt. ff. qui. cau. pig. ta. cōtra. l. ij. ✠ Et est colonus in villa: inquilinus in ciuitate. vt. ff. de acquir. ꝑ. l. re pignoris. ✠ Differētia tamē est inter has duas tacitas obligationes: nam in rusticis ita ꝺemū si ꝺominus sciat inducta ꝛ illata in vrbano fueſciat siue nō. et est ratio: q̄ sancta ꝛ rusticitas oīa palam habet. sed inquilinus multa etiā clam apporta ꝛ locatoꝛ ignoꝛat. vt. C. loca. certi iuris. Ita tamen in vtrocq; si eo anno sint inducta. vt ibi sint ꝑpetuo nō ad tempus. vt. ff. de pig. ꝺebi toꝛ. ꝛ. ff. qui. cau. pig. ta. contra. in predys. §. i.

l ¶ Pignoris. ſcz taciti.

m ¶ Fundi. vel domus. vt. §. ꝺictum est.

n ¶ Quasi. Hec ꝺictio ponitur ad ꝺiam superioris. ✠ vtraq; tñ fuiana ꝺicitur a feruādo forte ꝺicta: ꝛ ꝺicit omne ius aut in acgrendo: aut in feruando: aut in amittēdo. ꝙſtat. vt. ff. de le. ꝛ. §. c. ꝺ. l. i. ſi. ¶ Sed est ꝺria inter seruianā actionē ꝛ saluianū interdictū: cui illud ad idē cōpetere videaf. vt. §. de interdic. §. interdictū. Nā q̄. in seruiana oportet q̄ creditoꝛ ꝑbet ꝺebitoꝛē fuisse ꝺnm tpe obligatōis. vt. ff. de pig. ꝛ que nondū sunt. §. i. sed in saluiano sufficit ꝙ probet eū possedisse: vt colligitur. ff. de salui. interdi. l. i. in pn. ꝛ ꝺicimus. §. de interdi. §. interdictū.

o ¶ Nihil interest. nisi ꝛ sono vocis: vt. ff. de pig. l. res hypothece. §. ité pignus. iimo. ✠ ꝛ etiā q̄tū ad actionē vidēf interesse. nā ꝑscriptio bñti pignus nō currit cū possideat: sec⁹ i hypothecaria cui currit ꝑscriptio interdū. r. ✠ iterdū. rr. ✠ iterdū. rrr. ✠ iterdū. rl. ✠ annoꝝ: vt. C. si ad-

✠ Ista glo. est sing. fm ang. ꝛ Ja.

✠ Est ꝓ alia obligatione ange.

✠ Idē Hi. Jo. fa. pla. ang. ꝛ Ja.

✠ Et ita cō munit̄ tene tur ꝛ vltra mōtanos ꝛ.

✠ Ista glo. et oēs sīmiles reꝓbā tur cū cēt er ꝓbentes.

✠ Sed ꝛ eas Ja. ſ bic.

✠ Hypotheca autem ꝺ cikab hipos qō est ſub: ꝛ thesis posi tioquasi ſup positio vel obligatio q̄ tiens ſuntrer ꝑbak ꝑ nub. de re. eo. nō alie. vl ſup.

✠ Idē ãge. et Ja. ſ. est de mente aliorum.

✠ Hoc vez q̄ſ res posi dek ꝑ aliū a ꝺbitoꝛe ha bente bonā fidē ꝛ titulū ꝛ inter ꝑsentes. pla. ꝛ ia.

✠ Hoc vez q̄ſ res posſidek ꝑ alī q̄ ꝛc. ꝛ ime abitres. pla. ꝛ Ja.

✠ Hoc vez q̄ſ res posſidek ꝑ alīū a ꝺbitoꝛe nō bonā fidē. et ia.

✠ Hoc vez etiaꝫ q̄ſ res posſidek ꝑ ipſum ſm Ja.

Cohorus Inquisitus

uer. cre. l. i. ţ. ij. ţ. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annorum. cū notissimi. et de an. erro. p. l. j. §. j.

a ¶ De qua re. mobili vel īmobili tradatur creditori vel nō. cor. pozali vel incorporali sic et cetera tamē vrbana seruitute que non potest obligari: ne ruinis ciuitas deformet. vt. ff. de pig. si is qui. §. fina. et. l. seq.

Additio. Sic q̄ attēta ratione glo. si esset seruitus etiā vrbana que non est deformatio ciuitatis posset obligari. vt posset obligo tibi seruitutē alitus nō tollēdi donec pecunia nō soluat: nā tunc valeret ita dixit Bar. in d. l. si is qui. §. fi. Angc.

b ¶ Hac appellatione. f. hypothecaria vt hac actione peti possit a quolibet possessore.

c ¶ Darime. boc abundat: vt. C. de testa. ma. l. fi. §. ij. Duo enī oportet iterumire vt sit pignus. ţ qō tradat creditor: vt hic. ţ q̄ mobilis sit. cum pign̄ a pugno dicat. vt ff. de ver. sig. plebs. §. pignī. Si aūt mobilis est nō tradat. ✠ Ité si īmobilis est tradatur vel nō hypotheca est. Pater ergo q̄ dittuor: sunt ptorie actiões in rē. f. publiciana. ţ rescissoria. ţ fuiana: ţ q̄si seruiana. Item alie due reales ꝑdiciales. vt. j. eo. §. preiudiciales.

✠ Ista glo. vsq; ad sui fi. est magistra i sua materia. ff. Ja.

Est ţ alia que dat superficiario q̄n quis ad non modicū tp̄s cōdurit: vt. ff. de superfi. l. j. in fi. ri. ţ. §. q̄ ait. ţ. l. fi. ţ. ff. de rei vē. supficiario. et l. ptone. Est ţ octaua actio in rem: vt que dat metū passo. nā illa ptoria est in rē: vt. ff. §. q̄ me. cau. metū. §. volenti. Sunt ţ alie. f. bonorum possessoria bereditatis petitio. Item fideicōmissaria bereditatis petitio. Prima datur ei qui succedit per pretorē. Scōa ei cui per trebellianum bereditas restituta est. vt. ff. de bo. pos. here. pet. l. j. ţ. ij. et. ff. de fideicō. here. pe. l. j. ţ. ij. ţ. iij. ţ. fi. ¶ decem sunt pretorie in rem.

✠ Ista glo. sequit fab. plac. Ang. ţ Ja. Diuisio.

¶ In psonā. ¶ Ité. §. vsq; ad. §. Penales. tractat de tribus actionibus personalibus ţ ptoriis. Et boc pncipiū vsq; ad. §. actiones aūtē. diuidit: q̄ in pncipio p̄mittit de actione: de q̄stitura: de peculio. Ité de iuramento in genere ţ cōo in specie: ţ de vna q̄q; dicit. cōa ibi: de constituta. Item prima subdiuidit: q̄ primo ponit qualiter olim erat in actione de constituta ţ receptitia. bodie vō sunt oia redacta ad constitutā. cōa ibi: sed ex nostra. ¶ Casus. Nō solū pretor: introduxit actionem in rem. sed etiā actionē in psonā: cū igit supra dictū sit de realibus ptoriis restat de psonalibus ptoriis tractare. Pretor aūt ergo ad personalia actionā ad minus due sunt actiones. Pretor aūt ē q̄s dam introduxit act. in psonā que sunt pfecutorie ţ nō penales: ţ q̄sdā introduxit penales. In p̄mo igit mihi ponit exēpla ptoriarū ac. in psona nam q̄ nō sunt pe. Primū exēplū est in act. de constit. pe. ţ illa act. erat olim insimul act. que dicit receptitia: sed qd antea plenius bñt bodie est in act. de q̄stituta transmissum: ţ qz tanḡ superuacua bodie q̄stitutionibus psonalibꝰ iussa est recedere ab aula. Scōm exēplū est in act. de peculio. Pretor em̄ ꝑposuit actionē de peculio seruoꝝ vel filiorū. Tertiū exēplū est de act. in factū q̄ defecdit de iureiurā. Pretor em̄ introduxit tc. Et iuramēto in quo solū querit an actor iurauerit: e non solū bas act. perso. ţ ac. pe. introduxit ptor: sed ţ alꝰ plures h. ţ. h. d.

d ¶ In psonā. h. d. dictū est de realibus ptoriis: scgtur de psonalibus ptoriis: lz ţ de quibusdā personalibus. §. interposuerit. §. ité si quis.

e ¶ De peculio. vt. ff. de constit. pe. l. j. in pnn.

f ¶ Cui filiꝰ. f. quo ad quedā. q; vtraq; dabat vbi q̄s q̄stituebat se soluturū pro se vel alio. lz dissimilis videbat: q̄ actio de q̄stituta p̄ bis rēbus in q̄stōe deductis cōpetebat in q̄bus mutuū q̄stit. scilz q̄ pondere/numero/mēsura q̄tinent. lz receptitia q̄si alie res in q̄stōe deducebantur. sed bodie pō oibus cōpetit actio de q̄stituta: cū oēs res appellatione pecunie q̄tineantur. vt. C. de q̄sti. pecu. l. ij. §. pe.

g ¶ Constitutione. vt. C. de constit. pe. l. ij.

h ¶ Ea. scilicet repetitia. Accur.

i ¶ Item pretor. hec capitula exponunt. j. pri. §. ţ ideo bic non dicas.

k ¶ Et alias. de quibus dicet. j. §. penales.

¶ De q̄stituta aūt pecunia. ¶ Casus. Supra. pri. §. posuit Justi. tria exēpla ptoriaꝝ act. psonaliū penaliū: quoꝝ p̄mū fuit de ac. de q̄sti. pe. sed dixi ei: Dñe pro deo dicatis mihi effectum act. de consti. pecu. q̄si agit act. de consti. pe. siue cui competit act. hec. Frater dicit ipse. Ista actione agitur ţra oēs illos quicūq; pro se vel pro alio se aliquid soluturos q̄stituerunt: cū tamen nō interponatur aliqua stipulatio: nā si stipulatio esset interposita tenerent iur. ci. ţ non act. pretoria. h. d.

l ¶ De constituta autem pecunia. Jd est bac actione que sic vocatur.

m ¶ Cū oibus. §. aptis. als obligari pro se vbi pro se interuenit q̄stō: vel alij vbi pro alijs interuenit q̄stitutio. sic ergo furiosus. ✠ cū nec p̄ se nec pro alijs obligē nec cōstituere se debere potest. Jdē in pdigo et filiabus. Ité mulieres cū alꝰ pro se fem obligentur: ţ bec cōstituent pro se fem ţ nō pro alijs. vt. ff. de consti. pec. l. j. §. j. ţ. ij.

n ¶ Cōstituerint. vtputa per bec verba. ✠ q̄stituo me soluturuꝫ q̄ ego vel ille dz ţ filia. vt. ff. d. q̄stit. pe. qui aūtē. in fin. ţ. l. sequen. ✠ ţ boc ita si sit de bitum q̄ precedat: fine ciuile et naturale simul: fiue naturale tm̄: siue pro tuiz. secus si ciuile tm̄: vt. ff. de cōsti. pe. l. j. §. pe. ţ fi. ţ. l. ij. §. j.

o ¶ Nulla. Ergo er nudo pacto orit actio bic q̄ est ţra ius cōe positum ff. de pac. iurisgētium. §. sed cū nulla. et. §. q̄mo. ţ. §. idem marcellus. ţ. §. idem ri fium. ţ. C. de pac. l. legē. Et et bōc iō forte speciale: q̄ sicut vnū pro

✠ Idem de pupillo. an getus.

✠ Jdē pla. et Jac. et est de mente aliorum.

✠ Et iurta bāc glo. ponit bic Jac. vnū notabi le q̄ si q̄s cō stituat rinū fideiussurꝫ p̄ se valebit tale cōstitutū. fec̄ si nō p̄ se: q̄s alio vtrq; cū.

✠ Ista glo. cōit repro bat q̄ dict. q̄ etiam bodie non orit actio fed cō dictio ex lege. ppt ipm pactum.

✠ Illa lex bs locū i bac natīe cause ţra ppt nu pnas ţ i bo natione pe. q̄stpta. Ja.

✠ Jste §. nō procedit bic cū fabr. pla. Ang. ţ Ja.

✠ Et est nō ppt ips pecuniā. facit c. nauigārī. extra de vsu.

✠ Ista sctia opi. cōit tenetur b per doc. Sc rursus p nullo repta tur.

✠ Jste dec daratur per bar. in rub. ff. de pecu. Ja.

eo qui q̄stituit inducit: vt non teneatur nisi elapsis. x. diebus. vt. ff. de consti. pe. p̄missor. cū alꝰ statim teneatur. vt. ff. de ver. obl. cū g̃ klēdis. §. quotiēs. ţ de ver. sig. cedere die. fic ţ aliud ţra cū. vt ex nudo pacto teneatur. vt argu. ff. de iureiur. eū qui. in pnn. Sunt ţ alij adbuc ser causus in quibus ex nudo pacto oritur actio: vt cece in donatione bodie. ✠ lz olim fuerit necessaria stipulatio. vt. C. de dona. si quis argentū. ✠ §. finantem. Ité si mulier dotem fine stipulatione dare marito cōsentit. vt. C. de do. p̄omiſ. l. ad exactionē. ţ de rei vxo. act. l. j. §. j. ✠ Ites si gs ob honorē decretum vel decernendū palam pollicitus fuerit. fine interrogatione. vt. ff. de pol. l. j. §. j. ţ. l. j. pactum. Ité in nautico fenore. vt ff. de nau. feno. l. periculi. in fi. ✠ Item in accessione frumēti/vel vini/vel oleꝫ vel octei. C. de vsur. l. frumenti. Ité in vsuris ciuitati. pmiſis. vt. ff. de vsur. l. etiā. Als aute ppter fui frigiditatē nudum pactum actionem parere nō pōt. Additio. Adde alios casus. vtputa in curia mercatoꝝ. ar. l. gntus mutuis. ff. mā. et ibi Bar. Ité si fieret in iudicio: ţ tunc fingitur stipulatio. Item q̄ per pactum nudū aliquid abeft parti si nō seruent. p̄missa q̄ cōtra non seruantem dat actio de dolo. vt est ter. no. in. l. eleganter. §. j. seruus. ff. de dolo. vt bic per docto.

p ¶ Jure ciuili. Vel actiōe et stipulatuꝫ bi cert̄ in stipulatiōe: vel actiōe cert̄ q̄ ex stipulatione orit vbi est certū. vt. §. de v. ob. in pn. q̄ stipō est a iure ciuili iducta: vt b cū de iuregētū ipa nō fuerit lz alij cōtractus fuerint de iuregētū. vt. §. de iure natu. gen. ţ ciui. §. ius aūt. nō autē b: ideo de iure ciuili q̄ nō bēat in se vinculū naturale imo bz: q̄ sine ꝑsensu nō valet. q ꝑsensus est de iure natu. vt. ff. de pac. l. j. §. pe.

q ¶ Actiones autē. ¶ Casus. Dixi dño iusti. Dñe ia vidi effectū primi rii. p deo dicatis mihi de scdo exēplo q̄re inuenta fuit de peculio act. Rñ. frater equuz fuit q̄ iste act. inuenirent per quas ꝑsiem vel dūm posset agi ex ꝑcu filiorūfa. vel seruoꝝ: q̄ lz actione de peculio de iure ciuili nō teneant̄ pies vel dñi: equū tñ est q̄ peculiotenus teneantur: eo q̄ peculium est quasi patrimonium filioꝝ vel seruorum. h. d.

r ¶ De peculio. Volūt qdā dicē ꝑ. §. ppa noīa actionū. f. de peculio: ţ de rēbus. ţ q̄ iussu. Jte ţ exercitoria: ţ tributoria: ţ institoria et eo q̄ le ges plenius appellāt eas actiões: vt h. Sirī est vt adiectiue ponant: fic em̄ dz mādati actio de peculio: vt. ff. de pec. l. ij. §. j. cui. ţ gruit. ✠ Ac.

r ¶ Patrem. scz respectu filij. Accurſius.

s ¶ Dominum. scz respectu serui: sunt enim correlatiua.

t ¶ Ipso iure. f. ciuili: qđ nō vult vt alter ex alteri ꝑsona obligef: et fic pī nō dz teneri. p filio ifpecto iure ciuili. fic eo ifpecto pro seruo nō dz teneri dñs q̄ ꝑsus pro nullo est ifpecto iure ciuili. vt. ff. de regu. iu. q̄ attinet. Sed m̄ ptor equitatē cōsiderat: vt q̄ peculii quasi p̄monii est filij vel seruꝝ: vt subijcit: q̄ peculiuz est q̄ filij q̄s parcimonia queꝝrit. ✠ vt. ff. de pecu. peculiū. vere tñ non est p̄monii filij peculium. vt C. de inoffi. testa. l. fi. in fi. Jte nec seruꝝ. vt. ff. de vbo. obli. liber homo. Jdeo tamen quia quasi patrimonium est: patrem pro filio dominus pro seruo teneri dicit. Diligēter tamē distingue vtrū cōtrabat filius vel seruus

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Actio de peculio.

vel seruus vel quasi cõtrabat. Itẽ vtrũ delinquat vel quasi. Si cõtrabat glibertilibꝰ: dñs vel pater actione er eo 3ctu tenet in peculiũ. Jn cuius condẽnatiõe deducit er ipso peculio gcgd seruus nataliter obligatus debuit. vt q: dñs seruo mutuauit vel alꝫ secñ cõtrarit. Itẽ deducit qđ debet his q sunt in potestate dñi vel tutela vel cura: cũ videat dñs prꝛe uenisse. vt. ff. de pecu. sed si vãus. §. i. ꝛ. vbligat essi seruus dño naturaliter. vt. 3. de fideiuſ. §. i. et sunt bec cõia in seruo et filio excepta causa mutuũ: er qua nec filꝰ nec pr tenet. secus in seruo. vt. ſ. ti. i. §. illud. ꝛ. C. ad macedo. l. pe. Itẽ q dicta sunt qñ cõtrahit vel per seruꝫ eadẽ et qñ quasi 2trahit: vt si alter⁹ negocia gessit. vt. ff. de neg. gest. fi si filius. Preter bãc actionẽ de peculio adhuc pater vel dñs qñq; tenet de in rem verso. quãdo. ſ. filius in rẽ patris vel seruus in rem dñi cõuertit. et est insolidũ vsq; ad quantitatẽ versam: vt. ſ. ti. i. §. in rẽ. ꝛ 3ſo. Sed de peculio agit quatenus pecullũ durat. vt. ſ. c. §. sunt pterea. ꝛ. ſ. tit. i. §. in rẽ aũt. Itẽ est actio qđ iussu q est insolidũ qñ filius vel seruus iubente dño vel patre cõtrarit. videt enĩ cõtrahi cũ ipso patre vel dño. vt. ff. qđ iussu. l. i. ꝛ. ſi. Itẽ sunt alie tres sc̃z exercitoria. qđ cõtra dñm nauis q prepositus magistrũ nauis seruũ suũ vel rei gra cõtractũ fuit. Et ideo de exercitoria: q exercitor⁹ dñs nauis. Jtẽ institoria q ḥ locũ qñ alis gerus suũ taberne vel stationi prepositus. Itẽ tributoria qua agitur ita q dñs vocat tributũ. vt. ſ. ti. i. §. introduxit. ꝛ. §. institoria. Jn delictis aũt ꝛ qñ delictis idẽ olim seruabat in filio ꝛ seruo: vt. p no ꝛa dari possent: vt. ſ. de noxa. in fi. titu. Sed bodie. p seruis tantũ agit noxaliter vt ibi dr. ꝛ. p delictis: vt. ſ. de noxa. in pn. ꝛ. ff. de noxa. l. i. et in quasi delictis vt si seruus habitãs cũ dño babuit suspẽlum vel appetitum: vel effudit aliqd quod alicui nocuit: vt. ff. de bis qui deie. vl̃ effu. l. i. §. si seruus. ꝛ. l. si vo. §. pretor. nisi in duob⁹ casibus. vt. ff. de bis qui deie. vel effu. l. i. §. cũ seruus. vbi nõ babitat cuꝫ dño. ꝛ. ff. de mino. q: si minor. §. si seruus. Porro licet in delictis ꝛ quasi agaf noxaliter: tamẽ ꝛ de peculio agit si locupletat⁹ est dñs inquantũ id pecullũ locupletꝫ est. ¶ Itẽ si qs postulati. Casus. Diri insti. Die iã vidi naturã duoꝝ crẽplor: nũc si placet dicatis mihi naturã tertiꝫ crẽpli. ſ. actionis in fauciũ q bak er iuramẽto. ſ. qñ hꝫ locũ bec actio. ꝛ ipẽ. Frater dicit ipe. Si aliqs petierit. ꝛ. ab aliquo dicẽs illa sibi deberi: ꝛ reus facramentũ sibi deferat: ꝛ actor delato filio iuramẽto iurauerit illũ esse sibi debitũ q̃ petit: ꝛ post iuramentũ noluerit soluere qđ petitũ est. Jn isto casu accõmodat sibi prẽtor actionem per quã querit an iurauerit vel nõ: ꝛ an nõ fit debitũ: qz iuramentũ bic pro veritate est acceptũ. Fran.

a ¶ Item si quis. fcz actor.

b ¶ Postulante. i. petente reo: vel deferente. si cũ fine voluntate aduersarij iurareť nihil ꝓficeret iuramentũ. vt. ff. de iureiur. l. iij. in pn. Acc.

c ¶ Jurauerit. Vel ei remissum fuerit. vt. ff. de iureiur. non erit. ſ. fi. ct. l. seq. ꝛ. C. de reb. cre. actori. Additio. Jdẽ si post acceptatũ iuramẽtum etiam ante ꝙ iuretur peniteat deferentẽ: qz habetur pro remisso.

Actio cõ dꝫ petẽs actionẽ rei reo de ferente iuramẽto qualis est

Juramentũ reꝛ quã dam excẽptionem ꝙ siqz actionem parit.

d ¶ Debeꝛi. Sic simpliciter scz nõ adiecta causa quare debeat: qõ infomiter dicimus. si aũt cũ forma veluti qz vẽdidi/ tũc agit actiõe vtili ex ꝛ cõtractu nata er facramẽto: cũ p veritate accipiat: ꝛ aduersario filr actionẽ tribuit: ac si vere cõtractus precessisset. Jdẽ est in aliꝭ cõtractib⁹. vt. ff. de iureiur. fi duo. §. si gs iurauerit. ꝛ. ff. Jdẽ dicemus. et. §. marcellus. Jtẽ circa actionẽ realẽ: si rem suã esse iurauerit dat actio in rem vtilis ꝓterea in factũ cõtra deferentẽ tantũ vel beredem. vt. ff. de iureiu. l. nã posꝛea. §. fi. ꝛ. l. seq. Et ita actor⁹ interdũ datur in factũ: interdũ vtilis er eo cõtractu ꝛ vtilis in rem. Er parte autẽ rei si iurat in actionẽ psonali/ tunc exceptionem tantũ parit. Si aũt in actione realꝫ tunc distinguit an iurauerit rem peritoris non esse/ quo casu exceptio tantũ datur: an sua esse/ quo casu etiã actio. si res ad actorẽ redeat/ nõ contra alium. ꝛ boc quod dixi/ in actore habet locũ si iurat ur er facramenti delatione. Sed si iurat er traditione facta occasione iurisdi/ tunc publiciana datur contra quẽlibet cum sit iusta causa traditionis. vt. ff. de iureiur. nam posꝛea. §. fi. ꝛ. l. quia. ꝛ. l. seq. ꝛ. de publicia. l. i. in fi. vsq; ad. l. eum qui. Nec obstat in eo. titu. l. eum qui. §. fi. petenti. qz ibi verbum dũtaxat de dominũ tantũ ex cludit contra quem publiciana non datur. vt. ff. de pub. l. penul. ꝛ fi. Additio. Nec glo. in ista parte fi. cõmuniter reꝓbatur. vide bic ad longum per dñm Jasonem.

e ¶ Jstissime. Quia propter facramentũ datur.

f ¶ Actionem. Jn factum. vt. C. de reb. credi. actori.

Juramentus tripliꝫ est.

g ¶ Non illud querit. Etiã si periurium vellet pbare: qz sufficit diuina vltio: vt. ff. de dolo. q si deferente. ꝛ. l. seq. ꝛ. C. de reb. cre. l. iij. nisi in casibus. vt. C. de reb. credi. l. fi. ꝛ. ff. de iureiur. admonẽdi. Et no. q hoc sa cramentum quod est de re. vt. ff. eo. quoties. i. de veritate. vt. ff. ad legẽ come. de fal. l. i. §. qui in rationiḃ. tripleꝛ inuenitur. Volũtariũ quod ex volũtate dak suscipit: ꝛ recusatur et extra iudiciũ fit. vt. ff. eo. l. insuꝛ rãdũ quod. Itẽ necessariũ qđ necessitate imposita a iudice defertur et suscipitur. vt arg. ff. de in lit. iur. l. fi. Nec cñ potest hoc facramentũ reꝛferri vel recusari nisi prẽtẽdatur iusta causa recusationis. ✝ vt. C. de rece. gereraliter. §. finaũt. Itez iudiciale qđ sic ꝛa iudicio: qñ scz pars parsrari facramentũ in iudicio defert qđ non est necesse subire: sed pũt recusari ꝛ referri. vt. C. eo. delata. et l. generaliter. §. finaũt. §z iure veteri nõ poterat recusari. vt. ff. eod. manifeste. ✝ Sed §m. Posita deniũ actio in factũ datur er facramẽto si snia non subsequat: als quare ori retur actio in factũ cũ er snia cadẽ nasceret. vt. C. de reb. credi. actori. Sed

¶ Qui edictum in albo prętoris positum corruperit: vl̃ qui vocat patrem vel patronum in ius sine venia et eximens dolo aliquẽ vocatum in ius vel eximi faciẽs/ tenetur actione prętoria. Jreti.

¶ Penales⁹ quoꝙ actiões prętoꝛ penẽ⁹ multas ex iua iurisditione intꝛoduxit. ¶ Veluti aduersus eum qui quid⁹ ex albo¹ eius coꝛrupiſſet⁽ᵐ⁾. Et in eum⁹ qui patronum⁹ vel parentem⁹ in ius⁹ vocauerit. Et ideo de reb. credi. actori. Sed de act. emp. non est nouũ. ꝛ. ff. de fideiuſ. beres a debitoꝛe. semel ñ fiet exactio tantũ. vt. ff. de verb. obli. qui bis. ꝛ de reg. iur. bona fides.

¶ Penales quoꝙ ꝛc. Casus. Multe diuisiones cõsueuerunt nostrari in boc. §. adhuc tñ nõ babuim⁹ principaliter nisi duas: quarũ prima est ꝙ ois actio aut est in rẽ aut in psonã. Scba est ꝙ ois actiones aut sunt ciuiles aut prętorie. Sub materia aũt prętoraria multe sunt diuisiones. qz prętorariũ alie sunt in rẽ: alie in psonã. Jtẽ actionũ prętoꝛariũ psonaliũ: alie sunt penales: alie nõ penales. De prętoꝛijs aũt actionibꝫ nõ penalibꝫ perpetualibꝫ dictũ est. §. in pri. §. De prętoꝛijs aũt actionibꝫ psonalibꝫ videndũ est in ista psenti. Non solũ cñ dicit Justi. intꝛoduxit pꝛo actiones psonales non penales: imo ꝛ multas ꝓtonas psonales penales. ꝛ de boc ponit tria exẽpla. Primũ est ꝙ prętor introduxit tria. actionẽ prętoriã psonalẽ penalẽ in eũ qui albũ ipse⁹ coꝛrupit. Scõm est ꝙ prętor introduxit actionẽ prętoriã psonalẽ penalẽ in eũ q patronũ paretemve in ius vocauerit antẽ ꝙ boc a iudice impetrasset. Tertiũ est ꝙ ꝓtor introduxit actionẽ ꝓtoriã psonalẽ penalẽ in eũ q in ius vocatũ vi eremit: vel aduersus eũ cui⁹ dolo fuerit exẽpt⁹. b. d. Frã.

b ¶ Penales quoꝙ. Dictũ est. §. de prętoꝛijs rei perſecutoꝛijs. nũc de penalibꝫ prętoꝛijs. Sed q̃ est differẽtia inter penales ꝛ rei perſecutoꝛias: Rñ. multe/ qz penales prętoꝛie sunt annales/ ex cepta actione furti. vt ſ. de perpe. ꝛ tẽp. act. in pn. sed rei pſecutoꝛie sunt pętue. vt. ff. de act. ꝛ obli. in bonoꝛatijs. Jtẽ penales odiose sunt. rei pſecutoꝛien⁹. vt. ff. de pe. l. interpretatiõe. Jtẽ penales nõ trãseunt ɔ heredes nisi aliquid ad eos puenit. vel lis sit cõtestata. vt. C. ex delic. defun. l. i. sed perſecutoꝛie sic. vt. ff. de act. ꝛ obli. et cõtractibus. Item vbi plures reneñt rei perſecutoꝛia vno soluente ceteri liberanf. nõ ita in penali. vt. C. de cõdi. fur. l. i. ꝛ. ff. de li. cau. l. vlti. ꝛ. ff. ad. l. aquil. item mela. §. si plures. Accur.

i ¶ Pene. i. fere. Vel melius dic ꝙ abundat: nam vere multe sunt.

k ¶ Quid. id est aliquid.

l ¶ Er albo. Erat cñ albũ de albatio quedã posita in loco emineñti: vt apparet in auc. de lit. §. oẽm. ibi: vocẽ cñ preconũ ꝛc. col. vtij. in quo al bo erat scriptũ vel de citãdo aliquo/ vel de alio ꝓcepto generali vl̃ spe ciali. ✝ vt. ff. de albo scri. l. i. ꝛ. l. ij. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si quis id.

m ¶ Corrupiſſet. Vel positum suſtuliſſet q̃uis non corꝛuperit. ꝛ siue p se siue per alium: ꝛ tunc ambo tenẽtur. nec vnus liberat alium. et est in quinquaginta aureos: vt in dicta. l. si quis. ꝛ. l. seq. tenetur etiã ille coꝛruptor. lege cornelia de falsis. vt. ff. ad. l. cornel. de fal. l. pe. cuius pena est deportatio et omniũ bonoꝛum publicatio. in scruis etiam vltimũ supplicium. vt. ff. ad. l. cornel. de fal. l. i. in fi.

n ¶ In eũ. ſ. filiũ vel libertũ datur actio in factũ q̃ est silr penalis vt supꝛa: in quinquaginta aureos q̃ bak patrono vel pr̃. ꝛ si libert⁹ nõ posſit soluere dictã pecuniã castigabit. ✝ Jdẽ forte in filio: licet non raliter nõ detur. vt. ff. eo. fcz de in ius vo. l. pe. ꝛ. ſ. in. §. superior. ubi punit solum dolũ: bic solũ factum considerat. vt. C. de in ius vo. venia.

o ¶ Patronum. Subaudi vel patronã. Jtem filios ꝛ patres eoꝝ. vt. ff. de in ius vo. l. iij. §. j. Et accipe bic patronũ qui manumisit: vel ꝙ quo indicatum est in causa ingenuitatis ꝛ libertinitatis. Vel si er causa fideicõmissi manumisit. Vel si emit eo pacto vt manumitteret ꝛ manumisit vel nõ manumisit: sed er cõstitutione diui marci puenit ad libertatẽ. vt. ff. de in ius vo. adoptiuum. §. j. ꝛ. l. is quoꝙ. ꝛ. l. sed si bac lege. Jtẽ liberos patroni accipe mares er feminas et parẽtes etiam adoptiuos. vt. d. l. sed si bac lege. §. liberos quoꝙ. ꝛ. §. parentes. Accur.

p ¶ Vel parentem. ꝛ bic accipe marem ꝛ feminã et vsq; in infinitum: vt etiam si adam vineret non posset vocari in ius sine venia. Jtem nõ refert si sunt legitimi parentes vel naturales. vt. ff. de in ius vo. l. iij. §. j. ꝛ. ij. et. l. parentes. ꝛ. l. patris. et. l. adoptiuum. in pn.

q ¶ Jn ius vocasset. i. iuris experiendi causa vocasset. ✝ vt. ff. de in ius vo. l. j. et boc sine causa sit ciuilis sine criminalis multomagis. nam et tũc. §. qñ causa est criminalis etiã cũ venia nõ potest. ✝ qnõ cõcedit.

✝ Puta qꝛ ia ꝓbauit vl̃ se offert ꝓbaturꝫ. c. ij. extra de ꝓba. Vel sine mel reuocatus velit ꝓbare. vt. ſ. de deferre. vt. ſ. si qs iuſtiurãdus. C. de re. cre.

✝ Doct. ñ cõiter tenẽt q. d. §. finaute. nõ cꝛrigit: sed declarat dictã l. manifeſte vt scribẽ. b.

✝ Jtã glo. cõit appꝛobant doc.

✝ Jtã glo. cõtrarie reꝓbẽdit doc. q: pẽa ista edicti nõ hꝫ locus nisi in corꝛumpẽte albũ prętoris gñale. ꝛ ppetuum: sec. ſ pal. ; puta de citando aliquem/ ſz tũc habebit locum pena arbitraria/ cũ nõ fit narrata a iure. p. l. i. §. erpi latoꝛes. cuꝫ seq. fi. de ef frac. ꝛ expil.

✝ Et sic ba bes er glo. q: q nõ sol uit i ere luit in corpus ſz regula fallit q̃ id q̃ erat solutum dũ nõ debebaꝛ er pena delicti / sed forte er contractu. Jtez fallit i nobiliꝫ. vel i absbonestis p. Item nolentẽ eo nec petente cui pena pecuniaria erat applicãda. Jtez fallit i pene extraordinaria: pura mꝛra. Jtez fallit i minus trãſgressiõiꝫ. vt b. p tꝛoct.

✝ Jtã pri ma pꝛte se quit Ja.

✝ Visi er magna cã. Ale. fa. ang. ꝛ Ja.

PER MUELVA 2010

vt.ff.de in ius voc.sed et ſi.ſ.pretor ait.x.ff.de accu. qui accuſare. in ſi. et.l.bi tamen.ſ.ij. Sed quid ſi ſolū libellum dedit: R'ñ. non incidit in hoc edictū.vt.ff.de in ius vo.libertus.ij. Itē quid ſi nō veniat vocat? R'ñ.ſemp incidit ſed facilius remittit hec pena quādo vocatus nō venit.vt.ff.de in ius vo.Finis. Sed quidā dicunt vocante mullo nō cadere in edictū ſi vocat' non venit er ſdicta.l.Finis. hoc ideo: q' vba cū effectu ſunt accipiēda. vt.ff. ne qs cū qui in ius vocatus eſt vi ceri.l.pe.ſ. docere. ſed prima ſnia verior eſt+ q'in dicta. l. Finis. non dicit non incidat in edictū: ſed q' nō remittitur pena niſi cauſa cognita. Item nunquid‡ heres pōt vocare in ius ſine venia: Et certe ſi certanens eſt pōt. vt.ff. de obſe. prestan. a liber. l. heres. filius nō poteſt vocare in ius ſine venia. Sed quare ſecus in bene relicti z in herede patroni: R'ñ. in primo odiū verſatur q̄ debet reſtringi in ſcō fauo: qui debet prorogari.vt.ff.de libe.a poſtbu.l. cū quidā. Item ſi alter agat tutorio nomine vel curatorio.ar.ff. de in ius vo.l.ſed ſi hac lege.ſ.fi.z.l.queſtū. Ratio q' nemini officiū ſuū debet eſſe dānoſum.vt.ff.quēadmo.teſta.ape.ſi quis er ſignatoribus.

a ¶ Cum id nō impetraſſet.i.nō petiſſet et nō accepiſſet.debet eñ a prętore ſic petere. Dñe permittte mihi vt poſſim cōuenire patrē vel patronum meū.vt colligit.ſ.de pe.te.liti.ſ.fi.z.ff.de in ius voc.l.iū.z.iū.ſ.j. Illud ettā quero an hec poſtulatio venie debeat fieri in pſonis oīm q in ius vocari nō poſſunt: q̄ enumerant.ff.de in ius vo.l.ū.et ſi non ſtat q' cadat in pena? Quidā dicūt q' ſic. Nos q' nō: q' hec pena in cum tantū ſtatuit q incidit in edictū. at ille pſone in edicto nō cōtinent: q' marime pbat er hoc.ſ.Aliter tñ puto eos puniēdos. put placuerit iudici ad iſtitudinē iſtoriū.‡ Sz nūngd hec petitio hodie eſt correcta: vt q' habēt hodie liberti ius natalū z regenerationis.vt in auf. vt liber. dece. ſ.i.col.vi: R'ñ. nō. q' z ibi reſeruant iura patronis: marime obſequialia q' natura debent. Superiora quātū ad libertū plana ſunt. In filio diſtingue. aut erat emācipatus/aut in potestate. ſi emancipatus erat babēt locū ſuperiora. ſi vo in potestate/tunc nec cū venia nec ſine venia poteſt cōuenire patrē.vt.C.de in ius vo.l.ſi.x.ff.de acti.z obli.l. actiōes. niſi. p̄ caſtrēſi vel quaſi caſtrenſi peculio.vt.ff.de iudi.l.lis nulla.z tūc cū venia.vt.ff.de in ius vo.l.adoptiui.ſ.i.+ et boc cū agit cōtra patrē. Si aūt cōtra extraneū tunc ſm vetera iura ettā q̄q; actiōes filiofami. cōpetebant.vt.ff.de act.z obli.l.filiuſſamilias.x.l. in factum actiones. Sed hodie oēs veniētes er aduētitia cauſa: vt dixi.ſ.per ſḡs pſo.vo.acq.ſ.j. Itē quero qs iurabit de calūnia cuz filiuſſa. in iudicio erit: R'ñ.ſi filius emācipatus petita venia patrē q̄eniat: iurabit filꝰ ſi maior eſt.alꝰ curator ei dabit ad litē.vt in auf.vt lice.ma.z aute.ſ.j. in ſi.col.vij.ſi aūt eſt in potestate patris z agat de castrēſi vel quaſi castrēſi peculio z tunc iurat filꝰ cū paterfamilias habeaf.vt.ff. ad mace. l.ū. Si vo eſſet minor/ dareſ curator: liti nō ſpſone. cū ſit in potestate. vt C.de cura. furi.l.ſi. in prin.z de bo.que libe.l.ſi.ſi aūt p patre. Si aūt cōtra extraneū agat filius: ſi agat pater ei' noie pater iurat.vt.C.de iura.cali.l.ij.ſ.qb obſeruari. Si filꝰ forte patre absente vel ſm veteres ll.in quib; caſib': vel ſm nouas in oi aduētitia cauſa/iurat filꝰ cū ſuo noie agat et maior eſt: ſi mō pater in aduētitijs nō babet vſumfructū. alis p̄ ageret z rūderet z iuraret: vt.C.de bo.ma.l.j.in pn. vbi vero filꝰ iurat licet pater nō habeat vſumfructū ds pater cōſentire filio agēti z reſpōdenti.vt.C.de bo.q̄ lib.l.ſi.in pn. Additio. Deiſto iuramēto vlra hanc glo. vide per glo.ſi.ij.ſ.quod obſeruari.C.de iura.calum.

b ¶ Itē aduerſus eū.ſcz pat actio in factū penalis. vt ecce cū vocarem titiū in ius q tenebat mihi actione tpali.z dū eſſet in itinere detinuiſti eū vi: vel capiēdo eū per pſonā: vel faciēdo dolo vt ali' eū detinere: z tñ q' dies actionis mec eriuit. teneris eñ mihi q̄ūti iurauero in litē. et ſic eſt actio penalis er parte mea. q' vltra rei veritatē fortc iurabo et er parte tua: q' das mihi aliq̄d z tibi mihi adeſt. vt.ff.ne q̄ eum qui in ius voc. vi er.l.pe.ſ.i. Sup boc.ſ. primo q̄ro cū duo ſint titulī. vt.ff. ne qs cū q̄ in ius vocaf vi er.z alius titu. de eo p quē factū erit. de quo ſit mētio in boc.ſ. R'ñ. de ꝑmo: q' inde oriſ actio er vtraq; parte penalis? vt dictum eſt. Ité er alio eſt penalis er parte rei tm: cū ad interceſſe actoris deſ.vt.ff.de eo p quē factū erit.l.ſi.ſi.rñ.+ Itē primus de quo ſit mētio bic conſulit actorē tñ: vt ptz in.l.ſi.ſi.ij.ff.crimere. At ſcōs conſulit vocato nō ſolū vocāti. vt.ff.de eo p quē factū erit.l.ſi.ſi rē'. in ſi.z.l.ſi.rñ.+ Itē primꝰ? hz locū q̄n aliqs er ẽptus eſt ante ſatiſdationē? z poſt in ius vocationē: ſz ſcōs poſt ſatiſdationē ſcz facta iudicio ſiſti: z alias que firmant iudiciū. vt.ff.de pacto. ſtipu.l.i.in pn. Et ptz bec differentia er ordine illoꝝ titulor. Itē primus q̄ri er ẽptus ſit gs. at ſecūdus etiā ſine vi vt ptz in.l.ſi.ſi dolo.de eo p quē factū eſt.z ti.neqs eñ q̄ui.l.i.et.ij.in fi.# Vel ſatis dici pōt q' de vtroq; bic loquit: q' iz duo ſint illi titulī: tñ de vno edicto ſunt. Itē et q' dicaf penalis actio etiā illa q' er vna parte tm eſt penalis. Sup boc.ſ.ſcōo queri. Nonne per cōuentionem ſola etiā iure veteri perpetuabaf actio. vt.ff.de act.z obli.l.cū ſtitutionib'. nō ſolū per noua iura. vt.C.de preſcrip.xxx.an. cū notiſſimi.z.l.ſicut: R'ñ. bic nō per executorē/ſed per ſuā denunciationē eñ cū uenerat.+ Vel verbū quaſi poſitū in.d.l.cōſtitutionibus. aſſertiue ponitur nō ſimilitudinarie: z ſm boc bodie eſſet correctū‡ q̄ bic dicit. Vel dic# q' talis fuit cōuentio in illa.l. cōſtitutionibus. que ꝓ lite cōteſtata babebebatur: vt q' actio erat ẽptoralis et libellus fuit principiatꝰ. vt.C.quādo li.prin.da.lit.cō.fac.l.j.z.ij. Vel dic ſm Jo.q.ij. veteres circa ſponales actiones loquūtur: vbi nō perpetuanf per executorem. ſed.l. illa cū notiſſimi.z.l.ſicut rē. loquūtur in reali. vnde adbuc etiā bodie nō corrigiſ q̄ bic dicit. Additio. Bāc etiā impugnāt doct. q' dicta l.ſicut.z dicta.l.cū notiſſimi. loquuntur tam in perſonalibus q̄ in realibus ſm Jaſo.

+ Ista glo. repꝛobatur q' bec materia loquitur qñ ds iudicialī auctē: immo iuſſu maioris iudicis fuit celebratꝰ.l.ij.ſ. ſine ds eum qui.

‡ Idē Ja. ‡ Diſplicet Ja. et eſt ds mēte alioꝝ.

c ¶ Innumerabiles. immo numerari poſſunt: ſed dicunt innumerabiles: q' de facili nō poſſunt numerari. vñ bnō poſſe fieri q̄ cū difficultate fieri pōt: vt.ff. de ver.ſig. nepos. pculo. Enumera ergo aliquas: vt eſt actio in factū de calūniatoribus. de qua dicet.ſ.ſ. quadrupli. Itez actio q' metus cauſa. Itē furti manifeſti. Itē ſerni corrupti in duplū. de qbus dicemus.ſ.eo.ſ. oēs aute actiones. Sunt et alie in factum: vt de effuſis/et electis/z de appenſis. vt.ff. de bis qui deiec. vel effu. l.ſi ve ro.ſ. pretor. Et alie multe ſunt quas enumerare non expedit. Accur.

Actiones penales ꝓ parte ſunt mulce.

d ¶ Preiudiciales actiones. Caſ'. Supra dictū eſt q' ſub materia pretoriani multe ſunt diuiſiones. Quedā eñ ſunt actiones pretorie in rē: z quedā in perſonā. Pretorie aute in rem ſubdiuiduntf: q' quedā ſunt penales: et quedā nō penales ſicut iam.ſ. dictū eſt. Modo redeundū eſt ad alterum membrum diuiſionis prime pretoriarū: ſcz ad pretorias in rem: et de illis ſcire debetis q' realium actionū pretoriarum quedā ſunt preiudiciales: de quib' hic tractat. et quedā nō preiudiciales/de qbus dictum eſt ſupra. Et ponit Juſti. tria exẽpla in iſto.ſ. In bono re ſancte trinitatis de actionib' pretoriꝰ preiudicialib'. Primū exẽplum eſt de actiõe in rem per qua queritur an aliqs ſit liber vel ſeruus ſimpliciter. Scōm exẽplum eſt in actione per qua vendicto re in libertū meū. bec eñ actio eſt pretoria z realis et preiudicialis. Tertium exemplū eſt in actiõe qua te dico filium meū eſſe z heredē vēdico te in filiū: tu aute econtra viriliter te defendis. bec eñ actio ſilr eſt realis z pretoria et preiudicialis. Scire tñ debetis q' vna iſtarum triū actionuꝫ fere legitimā habet cauſam. i. fere eſt ciuilis. illa.ſ. qua queritur an aliqs ſit liber vel ſeruus. Cetere aute due bne ſunt pretorie. b.d. Fran.

‡ Ista rō cōit repro bat: q' ſm hoc beberet poni.ſ.i ra ctatu cuiſlibet: et ſic poſt.ſ. ſed iſte.

d ¶ Preiudiciales. Pro cōſtanti ponit q' be pretorie ſunt cū in tractatu pretoriarum ponunf. z ſunt in rem: q' res petit et vēdicatur. Unde queritur quare non poſuit bas ſupra inter reales pretorias: R'ñ. q' quedā de eis eſt ciuilis: vnde eius occaſione z de ceteris bic dicere reſeruauit. z ſunt tres. Prima eſt per quā queriſ an aliqs ſit liber/ſubaudi vel ſeruus. Scōa an aliqs ſit libertus/ſubaudi vel ingenuus. Tertia eſt de partu agnoſcendo: per quā queriſ an qs ſit filius vel non: vt oia conſequaf que filius a patre cōſequi debet. Alis aute agit de partu agnoſcēdo. ꝓpter alimenta tantū. et tunc filiationi non preiudicaf: q' ſummatim queriſ. vt.ff. de libe. agno. l.j.ſ. iulianus. z. l. ij.ſ. aliꝫ. ſi. vel parens. z.ff. de bis qui ſunt ſui vel alie. iur. l. ſi inder. licet videaf cōtra. C. de ord. cog. l.ij.ſ. ſi. ſed dic vt ibi. Sed dicūt quidā z male q' tantum due ſunt: z de vnaꝫ pauis faciunt vna bec modo. an aliqnis ſit liber. i. ingenuus vel libertus. abec vna. Alia vero de partu agnoſcendo non mutant. ſed prima opinio verior eſt: cū ſit cōmodius ſingulas cauſas ſingulis appellationibus diſtingui. vt.ſ. quib. mo. teſta. infir. ſ. alio autē modo. Ité q' poſtea dicit cetere vero ꝛc. et ita loquitur de pluribus exceꝑta vna.+ In prima ergo vbi queriſ ſit liber vel ſeruus. Dico q' ſi te ſeruus agat cōtra dñm dicens ſe eſſe liberū: ſiue econtra dñs cōtra ſeruū: z ſeruus ſit in poſſeſſione libertatis q' bec actio in rē que intēditur eſt preiudicialis. vt.ff. de libe. can. liberis. ſ. ſi. Idē dico ſiue patronus vēdicet libertū in libertimitate: ſiue libertus ſe vendicet in ingenuitatē: vtraq; eſt preiudicialis. vt.ff. ſi ingenuus eſſe di.l.ſi. in prin. z. ſ. ſi. Intendit etā bec caſu officium iudicis. vt.ff. de iureiurā. ſi duo patroni. in princi. z.ff. ſi inge. eſſe di.l.j. z. ij. z.ff. de rei vendi. l.j.ſ.i. Idē dicas in tertia: vt ſiue agat pater petendo filiū in filiationem: vel filius dicat ſe non filiū/erit preiudicialis z directa bincinde. Sed quidam direrunt q' directa datur patrono/parēti z dño. ſed illa que datur liberto/filio et ſeruo eſt cōtraria: qō nulla lege cauſā inuenit/licet alie quedā inueniātur directe z cōtrarie: vt mādati/depoſiti z ſiſtes.‡ Sed qualiter formantur libelli in bis: R'ñ. ſic. Peto ioannē in filium meū iudicari vt mihi patri debitā preſtet reuerētiam. z alia que patrib' a filijs debētur. z idē in patrono. et ter tunc lata ſnia alimenta patri z patrono preſtabūtur. vt.ff. de libe. agno. l. ſi gs a liberis. in prin. z ſ. ſolent. q' ſentētia. p veritate accipiē. vt.ff. de ſtatu bo. l. ingenuū. Et probabatur bec libelli formatio. C. de fideicō. l. ij. Jn ſeruo z dño ſic. Peto in ſeruū meū talē pronūciari: q' eū meū dico. Ecōtra ſeruus vel libertus vel filius dicet. Peto me nō inquietari a titio q me in ſeruum: vel libertum: vel filium tenet. q' me in tali vinculo non fuiſſe dico. vt C. de inge. ma. l. diffamari. Vel ſic. Peto vt ingennus: vel liber: vel nō filius pnunciet contra titium: q' ſic ſe rei veritas habet. Et differt bec ab ea que

‡ Et in bec q' actio ſi factum deſcēdeng er edicto. de quo in ſto.ſ. ſit mere penalis er parte actoꝝ: z rei: ſs boc. antiq' tenuerint q' relato. tamē Jō. fa. z aliq doct. moderni tenent ciſlo. vt p Ja ſoñ bic.

‡ Hāc ipugnant doc. ciſ tr eadem rō ait ſatiſfationem q' poſt: ꝙ idem ius. vt per bar. l.i.j. ff. de eo p quē fa. eſt.

‡ Ista approbāt cōtr doc.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ab ea que petit pater filiū in potestate ex iure romano cū ibi tantū de potestate queraf: hic aute de filiatione. vt.ff. de rei vēdi. l. i. §. i. ⁊ hic ōz. Itē hec pretoria vt hic: illa ciuilis. Quibus aute modis filꝰ possit pe tit: videndum. S. de pa. pote. §. ius aute potestatis. Itē quare dicunt pre tita preiudicāt: vt si agas cōtra me bereditatis pe titione: et ego obijcia tibi q̄ seruus fis defuncti. Vel q̄ ipse defunct⁹ seruus fuit: vt. ff. de peti. here. l. si quis libertatē. tūc nō pōt esse lis inter nos. vt. ff. de indi. l. lis nulla. ⁊ §. de obli. que ex delic. §. hi qui. et facit. p hac sententia. C. de ordi. cog. l. i. ⁊ de here. peti. l. liber. et. ff. si quis inge. esse dicatur. l. fi. Alij direnūt ideo dici preiudiciales: q̄ sentētia lata sup his fit preiudicium omniꝰ aliꝰ questionibꝰ. vt. ff. de sta. ho. ingenuū. ⁊. ff. de lib. agno. l. i. §. fi. ⁊. l. ij. Sed certe fm hoc etiā querela inofficiosi testamēti dicitur preiudicialis: q̄ preiudicat aliꝭ questionibꝰ. vt. ff. de inof. testa. papinianus. §. fi. Sed contra hanc sententiā est. ff. de lib. cau. liberuus. Sed ibi nō fuit. pnūciatus ingenuus: vel collusio ibi fuit. Vel dic fm Jo. q̄ preiudiciales ideo dicunt: q̄ oēs alie questiones q̄ inter eas personas mouentur debent silere. vt. C. de ordi. cog. l. i. ⁊ ff. de dilā. l. ordinata. ⁊ ad hoc facit optime. ff. de nora. l. penul. ⁊ fi. Isti esset talis causa que ageretur etiā si cōstaret eū fore seruū: q̄ est q̄ꝫ. vt. ff. de iudi. vix. Sed fm hoc cū queritur inter patronū et libertū de libertinitate: nō est hec questio preiudicialis: cū alie q̄stiones interim inter eos pūt rerceri: venia tū petita. vt. §. eo. §. et in eum. Sed dic q̄ ille questiones quescūt q̄ non cōpeterent si cōstaret eū fi bertū. vt. ff. de in ius voc. l. sed si bac. §. pe. ⁊ fi. Itē q̄ si nulla alia questio mouetur: nōne tūc ista dicūtur preiudiciales cū nō habeāt cui pre iudicēt: Ꝛso dicit q̄ nō. Sed Jo. contra. Insp̄icitur enī aptitudo: q̄ habilis est esse preiudicialis: sicut augustus ōz: licet nō semper augeat. vt. §. in rub. proemij. Itē nunq̄ sunt plures preiudiciales nisi bres: R̄n. sic vt hereditatis petitio. nā ⁊ tūc cessant oēs alie questiones donec ista intenditur. vt. ff. de peti. here. l. si qs libertatē. ⁊. l. diuus. in fi. licet hodie ꝛiū fit. vt. C. de here. peti. l. fi. §. i. ⁊. fi. Itē q̄ iure ascripticij colonꝰ/censiti/⁊ siles petūtur: R̄n. vtili preiudiciali nō directa: et ipsi coloni se petūt in libertatē contraria preiudiciali vtili non dirēcta: ideo vtili q̄a liberi sunt nō serui. vtin aut. de san. epis. §. ascripticios. ⁊. §. fi seruus. coll. ix. Itē ideo preiudiciali. q̄ parū a seruis cūstat quo ad seruitia q̄ facere debent. vt. C. de agri. ⁊ cen. l. ne diutius. lib. xi. Sed alij dicūt q̄ officio indicis petunt ⁊ petunt. vt. C. in qui. cau. cen. domi. accu. pof. l. i. lib. xi. Sed certe offcij indicis nō pōt locū habere ad futuras prestationes. vt. ff. de vsur. l. i. Alij direrunt habere locū negatoriam et confessoriā vtilē vt que datur directa seruitutib⁹ aliꝭ: hec vtilis hic datur q̄ nihil est. Itē si qs ad aliqua annua seruitia teneatur: quo iure petitur vt condēnetur: vt presteat in posterū: ipse q̄ iure petit absoluit: R̄n. satis puto q̄ iudicis officio hoc fiat: siue p̄ siue p̄ missa fuerint hec seruitia/siue ex q̄uctudine debeant hec seruitia: siue ipsa p̄stita longo tēpore ex promissione petūtur. vt. ff. de vsur. l. cum de in rem verso. que promissio ꝑbabitur er lōgo vsu: vt ibi. Additio. Et nota q̄ verba sentētie: condēno te ad soluēdum par caponum tali ōio omni anno: fm q̄ tui antecessores fecere: nullā penit⁹ condītionē faciunt/sed condēnatus simpliciter tenet. vt per Bar. in. l. eū qui. ⁊. ult. ianus. ij. ff. de cōsti. pecu. ⁊ in extraug. ad rep̄zimendā. in ver. p̄ount. Et quibus. scz tribus preiudicialibus questionibus. Accur. Fere. ideo dicit quia in ciuilibus questionibus quattuor: considerantur: scz actor/reus/iudex/et ipsa res. Vbi autem est iudex qui cōuenit et cōuenitur a res. Vel ideo quia pretor introduxit de partu agno scendo et a senatusconsulto confirmatur. Legitimam. scz de iure ciuili. Liber sit. subaudi vel seruus. Sic itaq̄. Aduerte diligēter q̄ hic. §. difficilis sic clare pōt sumari. Actor. p̄ re sua nō pōt intētare actionē personalē ad dandū contra aliquos nisi cōtra fures: contra quos ois cōdictio degenerat. Sic declaro: q̄ cōdictio nō cōpetit nisi qñ ōnium est trāslatū: scd in furem dominū rei subtractenō trāsfertur. ⁊ tū cōdictione furtiua ipse tenet: igitur cōdictio degenerat. Et hoc babes q̄ nemo pōt cōdicere rē suā preterq̄ a fure. Vel hic ⁊ clarissime summat. Qui debet intētare actionē realē: non pōt intentare personalē: cū sint distincte. b. d. Et intelligite. §. principaliter in tres partes. §. Dio ponit regulā generalē illatiuā et p̄cedentib⁹ fm glo. sed fm doc. repliogatiuā. Scdo ponit vnā falleritiā ibi: plane. Tertio naturā actionum realiū ⁊ personaliū/et earū differentias ibi: appellamus. Itē prima subdiuidit: q̄ primo ponitur quedā illatio seu repliogatio et supradictis. Scdo ponit rones. scda ibi: nec enim. Casus. Inter oēs principales diuisiones actionū hec principalior est: scz q̄ actionū aut sunt in rem aut in personā. Hec eñ diuisio locū habet in iure ciuili ⁊ in iure pretorio. Cū igitur superi⁹ dictum sit q̄ actiones quedā sunt in rem: et quedā in personā: ⁊ etiā que sunt reales ⁊ que psonales. et hoc siue sint ciuiles/siue pt̄orie. sic itaq̄ discretis: ⁊ diuisis actionibus: scz q̄ quedā sunt in rē: ⁊ quedā in personā necessarium est naturam vtriusq̄ videre. Natura aut actionis realis est: vt per eā petat aliqs rē suā sibi restitui. Ista aūt natura realis nō tāgit hic/nisi in fi. §. quasi inciden ter vbi ōz: q̄nis sit aduersus eos bec in rem actio p q̄ aliqs rē suā petat. Natura aut actionis psonalis est vt per eam petat qs rem alienā sibi dari. Certus est ergo aliq̄d nō posse petere rem suā per actionē personalem per quā personalē dicat aduersariū dare oportere: q̄ quod meū est/meū amplius fieri non potest: sed dare est accipiētis facere: quare nō potest aliquis agere ad rem suam petendā actione personali: quia intendit aduersariū suum dari oportere: boc verū est cōmuniter loquendo. Jn quibusdā tamen casibus possum petere rem meā per actionem personalē: vt p̄tz in con dictione furtiua. Q̄p enim boc regulariter fit verū q̄ actione persona li non possit quis rem suā petere. in odiū tamen furti est statutum contrariū in boc casu: vt scz contra fures si actio fuerit ad petitionem dupli. si fit furtū non manifestum vel ad quadruplū: si manifestum cōpetat domino ad rem suā recuperandā cōdictione furti q̄ est personalis actio. nō obstante q̄ dñs rei est/et eam potest vendicare. Fran.

Sic itaq̄. Formaf boc itaq̄ ex illa diuisione que fit. §. e. §. i. q. d. dicti est que sunt in rem actiões ⁊ que in psonā. itaq̄ sic eis discretis. i. separatis et diuisis ptz q̄ bec regula est vera: q̄ personālis actio que cōpetit ad dādū nō cōpetit. p re sua alicui: vt bic. ideo dixi ad dādum q̄ ad tradendū bene pōt dari actio psonalis: vt cōmodati/depositi et siles. et ita est vis inter dare ⁊ tradere vt bic subijcit. ⁊. ff. de act. emp. l. et empto. in pin. ⁊. ff. de verb. obli. vbi ait. in fi. ⁊. l. i. §. rem tradi. ⁊. l. nemo. et q̄ subijcit si apparet. i. quia apparet eum dare oportere. et ita agitur in personā vt aliquid detur. Sed quidā dicūt vt. §. q̄ bec verba si apparet eum dare oportere: sunt nōia cuiusdam actiōis. Accur. Additio. Dic q̄ istud quod bic dicit glo. fm Pla. nibil est dicere: sed ter. vult dicere si apparet. i. si agat dare oportere: q̄ meū cōcludēdi nō ɔz esse istud/sed ad tradendū vel constituēdum: vt dicit glo. Ang. Oportet. i. oportet q̄ nō detur. est enī impossibile q̄ petur vt subijcit: q̄ dare est accipientis facere: vt subijcit. nec res que ꝛc. Magis. Sed opponitur plures deberi pōt. vt. ff. de ex cep. rei iu. l. et an eadem. §. actiones. in fi. §. ergo plures dominū potest fieri meū. sed non sequitur: nā licet plures debeatur/tamen semel facta sua non debet plus fieri sua: vt ibidem dicitur. ⁊. ff. de acqui. pos. l. iij. §. ex plurimis. ⁊. §. de leg. §. sed et si rem legatarij. nisi iterum desineret esse sua. vt. ff. de verbo. obli. si rem meam. Plane odio. Sed in quo vertitur istud odium: R̄n. quia in condictione furtiua quis de facto infamaf apud bonos et graues viros. vt. ff. de obse. l. bonozi. licet non infamia iuris. vt. ff. de actio. et oblig. l. cessat. sed in rei vēdicatione neq; de facto neq; de iure infamatur. Itē multa veniunt in cōdictione furtiua que non veniūt in rei vendicatione: vt q̄ interitu rei non liberatur: sed in rei vendicatione sic. vt. ff. de condi. fur. l. in rem. et ideo malū est furi q̄ etiam bac actione teneatur. Item sicut. p̄dest alicui plures babere reos debitores. vt. ff. de leg. ij. cum filius. §. varijs. ita ecōtra debet ei nocere si plurib⁹ tencatur actionib⁹: licet etiam nulla alia sit vtilitas. Item nunquid vna tollitur per aliā: Dic q̄ sic. vt. ff. de condi. fur. si p̄o fure. §. furti. Accur. Si apparet. i. q̄ apparet eos ex. i. dicere actione in personam. Sed videtur boc stare non posse: nā certum est eū qui agit ōnīm fuisse: ergo ⁊ nunc est: q̄ sine facto suo dominiū ab eo discedere non potuit. vt. ff. de reg. iur. l. id q̄ nostrū. ⁊. C. de p̄oba. l. fine p̄sidetis. ergo non pōt agere vt sibi detur q̄ est fui: ⁊ tamē bic dicit q̄ sic. Sed dic relationē esse faciendā ad genus nō ad specie. q. d. ea actione per quā als agitur ad dandū scz personali: sed bic nō ad dandū intendit. Et ita est mirabile q̄ rem meā personalē actionem puto restituā: als cōtra. vt. ff. suu fru. quēadmo. ca. l. fi. ⁊. ff. de ꝛdi. indc. l. si vbana. sed est speciale: vt bic ōz. Vel dic agi etiam ad dandū scz possessionē dandā q̄a amiserā per furtū. vt. ff. de acq. pos. l. rem que nobis. ⁊. ff. de condi. tritica. l. ij. Jn rem actio. i. rei vēdicatio que p̄o dñio de iure ciuili vel gētium quesito intēditur. vt. ff. de rei ven. l. in rē. Itē no. q̄ hic. §. locum habet in quolibet malefidei possessore aliene rei: non solū in fure. vt. §. de re. diui. §. fi tri. ⁊. ff. de condi. triti. l. j. in fi. ⁊. l. ij. in pn. Jnterdū etiā cōtra

n ij

* Hec opt. fm Jas. no est vera: q̄ ḡcuius mō ꝑponantur semp sūt p̄tudiciales.

* Hec opt. reputatur a doc. derisoria.

* Isti opt. doct. cōfiter approbant.

* Vide Ja. in buissoe.

* Et bene Ja. ⁊ est de mēte aliorꝫ.

* Immo fi fit nisi tres capiēdo pe iudiciale in quantum p iudicat ꝑsone. Jas. ⁊ est de mēte alioꝝ.

* Nisi rōne pūns iuris. et vtiliter. di cit q̄ nō cōpetit offi. iudi. in hoc re probat: qa imo p iustis ascripticijs cēsitis cōpetit officiū iudicis.

* Immo Jo. fa. ⁊ ia.

* Si allege turi. effi. a cat. Bal. et b pla.

Summariū

Diuisio.

* Dare est accipiētis facere.

* Meū am plius meū fieri nō pt.

* Isti glo. sequit Jac. ⁊ est de mēte alioꝝ.

* Odio' furis: q̄ semp fur dr i mora ret moroso ꝑ interitu rei non liberaf. Jason.

* Iste solu tiones repro bātur a doctoribus. vi de b. p eos.

* Dic fm Jo. fa. q̄ gl. ꝑcedit i ma lefidei pos-

fessore Iste re mobi-le ꝙ scienter detando cō mittit furtū C. qō cū eo. l. si liberū. ꝛ ō fur. l. si a-lienū. ꝙ ergo intelligo ge neraliter in oi malefi. pos-fessore ꝙ res aliquā detī-net sciēter ꝫ volūtatē do mini: qz con tra eum pos-test adici et agi ad dan-dum. l. si qs nec cās. ff. j. ange.

✝ Ista fo-lutio appro bat cōiter p scrib. hic.

bonesidei possessoꝛ debuit cōdictio ratione possessionis. vt. ff. de cons di. inde. l. in debiti. ff. sed ſi nūm. Sed nunqd etiā rem ſuā pōt quis etiā a nō fure per cōdictionē fine cauſa cōdicere. vt. ff. de cōdi. fine cau. per totū: R ſi. fm quoſdā ibi oz cōdictio actio perſonalis: nō tñ talis per quē intendat vt aliqd detur. ✝ Allꝫ dicūt ꝙ ſi alicubi inueniat condi

¶ Actiones reales cōpetunt ad vendicandū. perſonales vero ad dandum vel faciendum. Et dicū tur abuſiue condictiones a cōdi cendo. i. denunciando. Areti.

¶ Appellamus autem in rē quidem actiones vendicationes[a]. In perſonam vero actiones quibꝰ dare aut facere oportere intenditur: condictiones[b]. Condicere eſt denunciare[c] priſca lingua. Nūc vero abuſiue dicimus condictionem actionem in perſonam eſſe: qua actor intendit dari ſibi oportere. nulla enim hoc tpe eo nomine denunciatio fit.

¶ Tertia diuiſio actionum eſt: ꝙ ſunt vel rei perſecutorie: vel penales: vel mixte. h. d. Ang.

¶ Sequēs illa diuiſio ē ꝙ que

dā actiones rei perſequende gratia cōparate[d] ſunt: quedam pene perſequēde quedā mixte[e] ſunt.

¶ Rei perſecutorie ſunt omnes in rem actiones: ꝛ etiā in perſonā ex cōtractu deſcēdentes: excepta depoſiti actione que in quattuoꝛ caſibus mixta eſt. Angelus.

¶ Rei pſequēde cā̄ parate ſunt oēs in rem actiōes[f]. Earū vo actionū ꝙ in perſonā ſunt: he quidē ꝙ ex tractu naſcunt: fere[g] oēs rei pſequēde cauſa cōparate videnꝫ veluti qbus mutuā pecuniam vel in ſtipulatū deducta petit actor. Itē cōmodati: depoſiti: mādati: ꝓ ſocio: ex empto: vēdito: locato: ꝓducto[h]. ¶ Planē ſi depoſiti agi tur eo nomine qō tumultus incēdij ruine naufragij cauſa depoſi

fere oēs personales que ex contractibus naſcuntur: veluti cū aliquis pecuniā mutuā vel in ſtipulatū deductam petit. Et de hoc etiā potes habere exemplū in cōmodato ꝛ mādato etiā ꝓ socio: ꝛ in actione ex empto et vendito ꝛ locato et cōducto. perſonales que ex cōtractibus naſcūtur/ ideo dixi ad differentiā illarū que ex delictis naſcūtur. Fere autem ideo dixi propter quandā actionē perſonalem que ex cōtractu pcedit. ꝛ tñ in quattuoꝛ caſibus eſt perſecutoria rei ꝛ pene. Hec autē eſt actio depoſiti. Si enī rem meā pene ſe depoſuerim can ſa incendij vel ruine vel tumultus vel naufragij: ꝛ poſtea non vis mihi eā reſtituere vel voluz in ea feceris iuxta in duplū. h. d. Videtur ꝙ iſta diuiſio ſit eadē cum diuiſione ſuperius habita ꝙ eſt ꝙ actionū pretoriarum perſonaliū: quedā eſt nō penalis et quedam pena lis. Frater nō eſt eadem. hec eñ diuiſio eſt in con tractu ciuilū. vñ hic dicitur ꝙ ciuiles quedam ſunt penales: et quedam nō. Pꝛeteꝛ autem fuit in cōtractu pretoriarum. et

ficnon eſt vna eadē cum altera. Itē ſcire debes ꝙ actiones mixte dicūtur duobus modis. Uno modo dicitur actio mixta que cōtinet rem ꝛ penam. ꝛ de tali mixtione loquitur hic. Alia enim mixtura eſt ex quo dam actione ꝛ dicuntur mixte: quia ſunt in rem ꝛ in perſonā. Et de illa mixtione habes. ſ. eo. ſ. quedam. h. d. Fran.

a ¶ Uēdicationes. ſiue rerū coꝛporaliū de qb⁹ eſt. C. de rei vēdi. p totū. et. ff. de rei ven. per totū. ſiue rerū incoꝛporaliū. de qb⁹ eſt. ff. ſi vſufruc. pet. per totū. ꝛ. ff. ſi ſeruꝰ. ven. per totum. ſiue ſint directe/ ſiue vtiles iſte vēdicationes. ꝛ. ff. de publi. per totum. ꝛ. ff. ſi ager vecti. per totum.

b ¶ Quibus. ideo dicit qbus q: ſunt ꝛ alie ✝ quibus nō intēdimus da re facere ſed reſtituꝛi: vt cōmodati actio/ ꝛ depoſiti et ſi les. iſte non ap pellantur condictiones in ſtricta ſignificatione accepto vocabulo: vt bic dicitur. ✝ Uel dic ꝙ etiam in actione cōmodati et depoſiti ꝛ ſimi libus intenditur dari ✝ vel fieri ſcz ipſa detentatio rei: quaſi ipſum fa ctum poſſit quis in ſtipulationem deducere. vt. ff. de ver. obli. l. vbi an tem non apparet. ſ. qui id. quod non fieret niſi aliquid daretur: cū ſue rei nulla eſſet ſtipulatio/ ſed aliene tantum. vt. ſ. de inuti. ſtip. ſ. j.

c ¶ Condictiones. ſcz appellamus.

d ¶ Denunciare. Dicunt quidā ꝙ quiuolebant aliū conuenire primo ſibi denūciare debebāt. vt arg. ff. de ſerui. vrb. pꝛe. l. quidā. Sed boc nō placet: q: ex voluntate/ aut bonitate/ vel vbanitate boc fit: nō neceſſi tate. Sed dic ✝ qꝫ bec denunciatio fiebat per magiſtratus: cum actio nes conſtituebant vel debant. vt. ff. de orig. iur. l. ij. ſ. omnū. quod eſt bodie ſublatū. vt in ſi. buius. ſ. fi. t. C. de formulis. l. j. t. ij.

e ¶ Abuſiue. vere abuſiue ſi: cōdictio. i. actio in perſonā: qꝫ nō bene cō ſonat nomen rei quā ſignat qō fieri debet. vt. ſ. de dona. ſ. eſt et aliud.

¶ Sequēs. ¶ Iſte. ſ. vſq; ad. ſ. quedā. diuiditur in duas partes. Pꝛimo ponit vnam ſententiam principalium actionum. Secundo declaꝛat eā per exempla. Scōa ibi: rei perſequēde. ¶ Caſus. Dicit gloſator ꝛ male ꝙ bic ponitur quarta diuiſio. Si enī loquamur de principalibus diuiſionib⁹ quc tradunt a predeceſſoꝛib⁹ noſtris/ nō eſt niſi tertia principalis. Pꝛima enī fuit bec. Actionū quedā ſunt in rem: et quedā in perſonā. Scōa fuit bec. Actionū quedā ſunt ciuiles: ꝛ quedā pretoꝛie. Tertia ait principalis eſt diuiſio iſta. cōmunerando ante ſubdiuiſiones prebabitas cū principalib⁹ diuiſionib⁹ bec eſt quarta diuiſio. Pꝛima enī fuit bec ꝙ oīs actio aut eſt in rem aut in perſonā. Scōa bec eſt. oīs actio aut eſt ciuilis aut eſt pretoꝛia. Tertia bec eſt. pretoꝛiarū alia in rem: alia in perſonam. Quarta bec eſt. oīs actio perſonalis pretoꝛia aut eſt penalis: aut non penalis. Quinta bec eſt. pretoꝛia in rem aut eſt preiudicialis: aut nō preiudicialis. Et bec de qua agim⁹ in pre ſenti eſt ſerta. Supponēdo ergo ꝙ eſt tertia diuiſio principalis. venio ad caſum in hūc modū. Poſt duas diuiſiones principales de qb⁹. ſ. dictū eſt ponit bic Juſti. tertiā diuiſionē principalē. ꝛ eſt talis diuiſio. Inter oēs actiones de mūdo quedā ſunt inuēte cauſa rei pſequēde: et quedā cauſa perſequēde pene: ꝛ quedā mixte tam gratia rei perſequen de ꝙ pene. Rei perſequende cauſa inuente ſunt oēs reales actiones ꝛ

dā actiones rei persequende gratia cōparate ſunt: quedam pene perſequēde quedā mixte ſunt.

f ¶ Sequens. bec eſt tertia diuiſio actionum in boc titulo. Accur.

g ¶ Comparate. id eſt adinuente.

h ¶ Dirte. Sed nōne quedā ſunt ꝙ nullū boꝛū habēt: vt ſi ago ne qd fiat ilo loco ſacro vel fancto, vel ſi factū eſt tollat. ꝛ alie ſimiles que neq; ad rem: neq; ad penā: neq; mixtim ſe habēt: ſed vel ad rei reuerētiam: vel ad publicam vtilitatē dātur: R ſi. ſatis ad rei perſecutionē. ſ. diui ne rei vel publice pertinēt cuius noſe agere videoꝛ. vel etiā meo nomi ne[+] cum cuiuslibet interſit deū venerari. vt. C. de bere. l. iiij. Accur.

i ¶ Rei perſequēde. ¶ Iſte. ſ. diuiditur in quinq; partes. Nam primo ponit de actionibus rei perſecutoꝛijs. Scōo de actionibus mixtis ex contractu deſcēdentibus. Tertio ponit vnā regulam vel ſummulā in actionibus ex maleficio deſcendentibus. Quarto illud per exēpla des clarat. Pꝛimo ponēdo de actionibus penalibus. Scōo de actionib⁹ mixtis. Secunda principalis eſt in verſi. plane. Tertia in. ſ. ex maleficijs. Quarta in. ſ. penam. Quinta in verſi. ſed ꝛ legis.

k ¶ In rē actiones. ſ. que decē ſunt vt diximus. ſ. c. ſ. itē ſeruiana. Sed certe videt ꝙ ſunt omnes penales. nā in eis iuratur in litē: vt. ff. de rei ven. l. qui reſtituere. ꝛ. ff. de in litē iuran. l. in actionib⁹. Sed dic ꝙ illud ſcz iuramentū in litem nō ſit ire actionis: ſed officio iudicis. vt. j. c. ſ. pꝛeterea. in fi. ſ. nō enī dicūtur penales. Allꝫ tamē dicebant ✝ qꝫ ideo nō dicebantur penales: qꝛnon originaliter illud ſit ꝙ creſcant per ſa cramentū in litem: ſed ex contumacia. vt. ff. de in litem iurā. l. i. et ideo magis attēdebant ꝙ naturaliter erat ꝙ ꝙ oꝛ incideꝛet. Sed certe actio depoſiti in quattuoꝛ caſib⁹ ab initio eſt rei perſecutoria: ꝛ tamē ſi pe nalis inſpectu ꝙ creſcit et contumacia. vt. ſ. pꝛori. ꝛ. j. eo. ſ. quadruplī. alſ. ſ. ar ille. vnde primā reſpōionem appꝛobo. Additio. Scōm doc. hec glo. videtur aduerſari glo. magne. ꝓpoſite in. ſ. penales. in ver. ité aduerſus. in pnn. ſ. eo. que videt concludere ꝙ ibi illa actio dicat pe nalis: qꝛ iuratur in litē ꝛ tñ fm eos cōſtat ꝙ illud iuramentū venit offi iudi. ſi cin qualibet alia actione. ꝛ dicunt banc glo. eſſe verioꝛem.

l ¶ Pertī actoꝛ. ad vtrāq; aūt ✝ ſcz ad mutuū ꝛ ad eā peccunia que in ſti pulatū deducta eſt certi cōdictio dak. vt. ff. ſi cer. pe. l. ſi q; certū. ꝛ. ſ. de verb. obli. in pn. Ita ꝙ ad mutuū detur cōdictio ſpecialis de mutuo. vt. ſ. q. mo. re cō. ob. in pn. Ad pecuniā deductā in ſtipulatione detur cōdictio certi generalis: ſi certum fit. vt. ſ. de verb. obli. in pn.

m ¶ Conducto. Sed nōne offes iſte dank ad intereſſe: etiā qō eſt extra rē. vt. ff. de ac. emp. l. i. in pn. ergo peto aliqd qō tibi nō adeſt ergo ſunt penales: ✝ Sed dic tribus modis dici actionē penalē. ✝ Primo illa q̄ bincinde eſt penalis: vt furti ꝛ ſiles: qñ peto qō mihi nō adeſt et quod tibi nō adeſt: ꝛ hoc modo accepto dicuntur bic iſte nō penales. Scōo qñ eſt penalis ex parte vna. ſ. ex parte rei tantū: qō eſt vbicūq; actoꝛis intereſſe

✝ Iſta glo. tenēt Joā. fa. Pla. ange. ꝛ Ja.

✝ Iſta glo. bene dicit: ꝛ cū ea trēſ eunt cōtꝛa doc. hic.

✝ Iſta glo. bene dicit: ꝛ cū ea trēſ eunt cōtꝛa doc. hic.

✝ Iſta ap-pꝛobāt do cto. q: ꝫ ſp loquit ſolū de actiōib⁹ q̄ cōpetūt ad dādū: ſi ſte de qbus in glo cōpe-runt ad red dendū ſeu re-ſtituendū. l. ta. ſ. ſi red-dita. et. l. ſi vt certo. ſ. ꝛ rē tibi. dedi. ff. cōmo.

✝ Nihil eſt Fa. pla. an-ge. ꝛ Ja.

✝ Idē Jo. fa. Pla. an-ge. ꝛ Ja. ꝛ ē ſing. fm an-ge. ꝛ Ja.

Juramen tum in litē pꝛeſtat in actionib⁹ realibus.

✝ Idē ange. et Ja.

✝ Ex ibi lo quit de pē cōuētionali ꝫ de legali. ange. et Ja.

✝ Glo. ſequunt ang. ꝛ Ja

✝ Dic ꝙ il lud intereſſe nō venit in re actiōis ſz officio iudi cis. Fa. an-ge. ꝛ Ja.

✝ Wagra lis glo ſ. fm ange. hic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

intereſſe ercedit id qō reo adeſt. ⁊ in hac ſignificatione actiones iſte dicūtur penales. ſ. erpto⁹ q̄ filea: ⁊ etiā rei vēdicatio qñ in litē iuratur: et q̄ inſpecta perſona rei tantū penales dicunt probat. ff. de eo per quē fac. eſt. l. i. §. ſi plures. ⁊. l. ſi. ⁊. ā. c. §. penales. ✣ Tertio dr penalis inſpecta perſona actoris tantū: vt ſi acceperit ab aliquo aliqd vt me accuſares per calūniā. nā res poterit licet nihil mihi abſit a re: ſcilz cui adeſt: vt ꝓbatur. ff. de calū. l. gñaliter. §. illō erit notādū.

* Iſta glo. impugnant Jo. fa. ✣ Ja ſon hic. Eſt ei ridiculus q̄ actiones hic enūerate et cetere boneſi. ꝓpterea q̄ in eis iuratur ſ lites ſint penales per eā habentur ff. in. d. §. penales. ⁊ glo. magna. ⁊ ſ. item aduerſus. in puin.

a ✣ In duplum. ſ. ſi reus inficietur. vt. ſ. eod. §. ſed furti. Accur.

b ✣ Ipſius. ſcilz heredis. Et dolo cōi defuncti in ſimplū tantū. vt. ff. depoſiti. l. i. §. i. Et eſt ratio q̄ re in his quattuor⁹ caſib⁹ datur in duplū: ⁊ in aliis in ſimplū eſt: quia hic ex neceſſitate deponit: nec potuit prenidere apud quē deponeret. vt. ff. depoſiti. l. i. §. merito.

c ✣ Ex maleficijs. ✣ Cauſa. Jam videtis ynam diuiſionem in qua cauſetur q̄ actiones aut ſunt introducte rei perſequēde cauſa. aut pene tātū. aut ſunt mixte. et de illis que ſunt introducte tantū rei perſequēde cauſa iam babuiſtis que ſunt omnes reales actiones: ⁊ fere omnes perſonales que deſcendūt ex contractibus. zDodo vult tractare de actionibus procedēt̄ibus ex delictis. Quarū quedaꝫ ſunt pene perſecutorie tantū: ⁊ quedā rei tantū: ⁊ quedā mixte tā pene rei. ⁊ ſic proſequit partes illas prime diuiſionis hic poſite in. §. ſequēs illa diuiſio. Et primo tractat de actionib⁹ ex maleficijs procedēt̄ibus pena tantū perſequēt̄ib⁹. et de boc ponit vnū exemplū. ſ. in actione furti. Et em ſagatur actione furti manifeſti ad quadruplū ſiue nō manifeſti ad duplū totū duplū vel quadruplū eſt pena: qz ꝓpter iſtam actionē cōpetit dño rei vēdicatio ad rem ſuā vēdicandā ſiue ille fur rem ſuam poſſideat ſiue aliqs alius. et preter hoc datur cōdictio furtiua contra furē. ⁊ ſum in verſi. vi aūt bo. rap. ✣ In ſuperioꝛib⁹ dictū eſt de actionib⁹ deſcendētibus ex delicto q̄ ſequuntur pena tantū modo. videndū eſt de illis actionib⁹ que ꝑficiſcunt̄ ex delictis. ⁊ ſunt mixte tā rei q̄ pene. et de boc ponit duo exẽpla. ✣ Primū eſt in actione vi bo. rap. que datur infra annū quadruplū. ⁊ de illo quadruplo triplū eſt pena ⁊ ſimplū q̄ rei perſecutione. ⁊ ita eſt mixta. et continet rem ⁊ penā. Scōm exemplū eſt in actione. l. aquil. que quādo datur cōtra inficiantē eſt in duplū. et vnū ſimplū eſt penā. Et aliud. ꝓrei perſecutione. ⁊ ita ſiſter eſt mixta: q̄ cōtinet rem ⁊ penā cōtra inficiantē. Et etiā potest eſſe mixta actio. Laquil. veluti ſi aliquis ſeruū meū occiderit qui tēpore quo occideba tur luſcus fuit vel alter fuit ita deterioraꝫ: qz vilis ꝑcij erat. in anno illi retro magne eſtimatiōis vel magni ꝑcij fuerat: tūc condēnabitur occiſor quātī pluris fuit in anno retro ex primo capite. Jn verſi. item mixta. Caſus eſt talis. Videſti ſupra de realib⁹ actionib⁹ que ſunt rei perſecutorie tantū. et etiā de perſonalib⁹ que deſcendūt ex cōtractu q̄ ſunt reales fere oēs: ⁊ de act. perſonalib⁹ que deſcendunt ex delictis q̄ ſunt pene perſecutorie tantū: ⁊ etiā de actionib⁹ deſcēdentibus ex delictis q̄ ſunt mixte. modo intēdo dicere de quadā actione ꝑſonali que non deſcēdit ex cōtractu nec ex delicto: ſed eſt ꝑſonalis mixta que deſcēdit ex quaſi cōtractu. ⁊ eſt mixta tā rei q̄ culpe. ⁊ de hac venio ad tale exēplum. Quidā teſtator fecit teſtamentū: ipſe aligd reliquit alicui eccleſie: vel alicui venerabili loco: heres teſtatoris id diſtulit ſoluere legatū: donec in iudiciū vocaretur: ille heres cōuentus actiōe et teſtō que deſcēdit ex quaſi ✣ctu condēnādus eſt in duplū. b. d. Frater actio iſta et teſtamēto de qua fit mētio in iſto. §. deſcēdit ex quaſi ✣ctu. vt. §. de obli. que ex quaſi cōtra. naſ. Aliꝫ voluerūt dicere q̄ ꝓſequit hoc modo materiā ſuā inchoatā: ⁊ q̄ hic tractat de delictis: ⁊ ꝑpter delictū eſt hoc q̄ condēnatur ad duplū: videl. q̄ diſtulit ſoluere donec in iudiciū reuocaret. ſed dico q̄ ex ꝓcraſtinatione. ⁊ p mora ſua condēnaſ in duplū. vnde dico q̄ deſcēdit actio iſta ex quaſi cōtractu. Fran.

✣ Hoc verū in bis q̄ ſunt de gñe ꝓhibitoꝝ ſecus in bis q̄ ſint de ſtricta ex illicita. Hi. ba. Jo. fa. pla. ang. et Ja.

c ✣ Quadruplū. Sed q̄re plus manifeſtum furtū punitur q̄ nō manifeſtū: cū clam facta magis punīcda ſunt. vt. ff. de admi. tu. l. nō criſtimo. ⁊. ff. de ritu nup. l. vlti: ✣ R. iimmo magis delinquit q̄ palā: ✣ q̄ clam amouet. vt. ſ. de vi bo. rap. in pin. vñ magis puniſ. vt argu. ff. de offi. ꝓcō. diuus. Additio. Sed ꝑ hāc ſolu. nō reſpōdetur cōtrario in ea alleg. vñ dicas ſm ✣ y. q̄ cēteri ſequunt̄ q: iſte ter. procedit in oīno illicitis. cōtrariū aūt in bis q̄ poſſunt eſſe licita ⁊ illicita ſm Ange.

d ✣ Petens. ſcz rei vendicatione.

e ✣ Quilibet. vt. ſ. de obli. que ex delic. naſc. §. ſi.

f ✣ Condictio. ſcz furtiua que ſoli domino datur ✣ et heredi eius aduerſus furem ⁊ eius heredem. vt. ff. de condi. fur. l. ſi. et. l. y. et. l. z. de obli. que ex delic. naſcun. §. ſi.

aduerſus furem etiam cōdictio[f] eſt rei. Ut autem bonozū raptozū actio mixta eſt: qz in quadruplo[g] rei perſecutio cōtinetur: pena autem tripli eſt. Sed et legis aquilie actio de dāno iniuria dato mixta eſt: non ſolum ſi aduerſus inficiantem in duplū agatur: ſed interdū et ſi in ſimplū[h] quiſq; agat veluti ſi quis hominem claudum aut luſcum occiderit qui in eo anno integer et magni ꝑcij fuerit. tanti enim damnatur quanti plurimi ⁊ magni ꝑcij is homo i eo anno fuerit ſm iam traditam[i] diuiſionem. Jtē mixta eſt actio contra cos[k] qui relicta ſacroſanctis eccleſijs vel aliꝭ venerabilib⁹ locis[l] legati vl'fideicōmiſſi noīe data reddere diſtulerint[m] vſq; adeo vt etiaꝫ in iudiciū vocarētur: tūc enim et ipſam rem vel pecuniam que relicta eſt dare compellūtur: et aliud

g ✣ Quadruplo. Aſſe. ſ. ad annū poſt annum in ſimplū. ✣ vt. ſ. vi bono. rap. in pin. niſi in caſu: vt ſi indeius contra chriſtianū agat: tunc in duplus tantū agit. vt. C. de paga. l. chriſtianis. Sed nūquid etiā raptor tenetur actione furti manifeſti? Dic q̄ nō ſm. ✣. q̄ in duplū tantū tenetur ſi furti cōueniatur. vt. ff. vi bono. rap. l. i. niſi in caſu vbi nec in duplū tenetur ſm eū. vt. ff. de fur. l. ſi q̄s ex domo. ſz certe ibi erat actiꝰ actione vi bo. rap. vñ ſublata erat actio furti nō manifeſti: niſi in id qō erecdit. vt. ff. vi bono. rap. l. i. ⁊. ff. de act. ⁊ obli. l. qui ſernū. ſed ſatis ✣ vidētur q̄ etiam manifeſti furti noīe conueniatur. ⁊ in quadruplum. vt ar. ff. de fur. l. ſi vēdidero. ſ. cū raptor. ⁊. l. ſi quis ex domo. licet ✣ la. cōtradicere rit: vt dictum eſt. ✣

h ✣ In ſimplum. Vbi contra confitentem datur. nam tūc in ſimplum et contra negantem in duplum: vt hic. ⁊ ſ. eo. at ille. ⁊. C. ad. l. aquilia. l. contra negantem. ⁊. ff. de iniur. l. cum qui.

i ✣ Jam tradita. vt. ſ. ad. l. aqlm pn. Mā ibi diuidit primū caput legis aglie a tertio capite ex q̄ tertio fit cōdēnatio quātū res retro valuit in xxx. dies. vt. ſ. eo. ti. ſ. er hoc capite. Jtē adiūge ✣ actionē qō met' causa. nā ꝓpa mixta eſt. vt. ff. quod me. cau. l. ſi cū ꝛceptione. ſ. i. Accur.

k ✣ Contra eos. ſcz heredes vel alios qui legatis vel fideicōmiſſis grauari poſſunt: quoniā bonozati ſunt pecuniariter. vt. ſ. de ſin. re. per fideicō. relic. in pin. ⁊. ff. de leg. i. plane. in fi.

l ✣ Venerabilibus locis. Que multa ſunt et enumerantur. in autē. de non alie. §. nos igitur. colla. ij.

m ✣ Diſtulerint. ſ. fraudulēter ✣ vel ſine inſta cauſa: alꝭ nō puniūtur. vt. ff. ſi cer. pet. q̄ te. ⁊. ff. de vſu. l. ſciendū. ⁊. ff. de pe. here. l. illud. Et nota q̄ puniri er ꝓcraſtinatione vel dilationeliicita ſic. ff. de eden. l. ꝓcto: §. ſed ſi ſeruus. in fi. Et eſt ſpeciale ⁊ in bis legatis: in aliꝭ legatis vel fideicōmiſſis nō ꝓeſtatur duplū: ſed vſure currūt er mora: vel ſaltē poſt cōteſtatiōē litis ✣ et fructus reru reſtituūtur. vt. C. de vſu. ⁊ fruc. leg. ſeu fideicō. l. j. Item bec legata habēt in alio ꝓiuilegiū vt ſi indebitū ſoluatur nō repetatur. vt. ff. de obli. que ex quaſi cōtractu. in fi. Quid ſi primo negauit poſtea cōfiteatur: R'ñ. poteſt penitere ✣ cū eroneret actorem a probādo. vt. ff. de iureiur. cū qui. Arg. ff. de cōdi. edic. l. qs ſit fugitiuus. in pin. Jtē quid ſi cōfeſſus eſt. ⁊ poſtea negat: R'ñ. punitur cū victima mora noceat. vt. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. illud. ✣ Jtē quid ſi nō inficietur: ſed dicat nō valere: vel aliā ꝓponat rationabilē cauſam: R'ñ. quidā ✣ q̄ puniturne inueniatur via per quā negantes ſuā erercean auaricia. vt. ſ. vi bo. rap. ſ. q. tamē. Aliꝭ contra. quod verū puto. vt. j. c. ſ. at ille. Jtē nunquid boc in legato generali et ſpeciali locum habet: R'ñ. ſic ſm Jo. cum vtrūq; ſit legatū. vt. ſ. de fideicō. here. ſ. fi. ⁊. C. de fideicō. l. ſi. in pin. Item quid ſi duplū nō poteſt ſoluere: R'ñ. ſ. nt in corꝓre. vt. ff. de pe. l. i. ſ. generaliter. et. C. de ſer. fugi. l. quicūq;. ⁊. ff. de in ius vo. l. penul. ⁊ fina.

n ✣ In iudiciū. Quid ſi in iudiciū nō vocantur: ſed aſſ ſunt in mora: R'ñ. quidā adhuc idē vt duplet ✣ ſed hic ler cōtradicit. Jtē in dubijs pene ſunt moliēde. vt. ff. de pe. l. interpretatione. Sed dicā currere vſuras ⁊ fructus deberi er mora ✣ ꝛ ipa re. l. ſine interpellatiōe dicā mora cōmitti ad inſtar minoꝝ: quibus legata debenī. vt. C. in qui. cau. in integ. reſti. nō eſt ne. l. in minoꝛi. Jtē qd ſi reipublice vel fiſco relinquat? Videt q̄ idē ſit q̄ bic oꝛ: cū ius diuinū ⁊ publicū ſimile ſit. vt. C. de ſacroſan. eccle. l. ſi. ⁊ in aut. de nō alie. §. ſi minus. col. ij. Sed dico ꝓra: q̄ pene ſunt moliende vt dirim⁹. vt. ff. de pe. l. pe. Jtē qd in redēptione captino? Videt idē q̄ ſi ſic rei venerabili ſit relictū. Sed certe nō erten dā. ✣ ſcz id qō dr in boc. ſ. ad būc caſum cū ſit pena. Jtē qd ſi deo vel alicui ſancto vel adminiſtratori: q̄ idē valēt. vt in aut. de ec. ti. ſ. ſi gs in noīe. col. ix. ⁊. ff. ad. l. falci. l. j. ſ. ſi quis. ⁊. ſ. ad municipū: R'ñ. locū habet bic. ſ. q: venerabili loco eſt relictū. vt. ff. de an. le. l. annua. ſ. a titio.

✣ Et bene ange. ⁊ Ja.

✣ Immo ſm fa. ang. ⁊ Ja.

Additio. Nota er bac glo. q̄ in penalib⁹ non ſit er tēpo de ſimilib⁹ ad

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

similia: quādo pene imponūtur habito respectu ad priuilegiū alicuius persone: etiā si ipsi casus essent a iure equiparati. vt pulchre p Jason. hic qui allegat duas glo. iuris cano. contrarias. vide per eum.

Lōdictio a lege cēse pe mixta.

¶ Pro pena. Si dec est ratio vt fit mixta patet p cōdictio ex. l. illa si quis in tantā. fit mixta. vt. C. vñ vi. si quis in tantā. Jtē z illa condictio

tantum pro pena[a]: et ideo in duplum cius fit condemnatio.

¶ Actio familie herciscūde pro diuidēda hereditate: z actio communi diuidūdo pro re particulari: et actio finū regundorum pro diuidendis fundis: dicunt actiones mixte. f. reales z personales. vel proprius mixtam causam habent: in quibus iudici licitum est vni partium adiudicare rem sibi equum videbitur. Areti.

Diuisio.

¶ Quedam actiones. ¶ Diuiditur in tres partes. Primo ponit dictū generale. Scdo illud per exēpla declarat. Tertio ponit q possint esse pares rei actionibus in ista actionibus. Scda ibi: qualis est. Tertia ibi: in quibus trib' etc. Areti. ¶ Casus. Dictū est. S. de quibusdaz actionibus mixte sunt tā rei q pene. ponit modo de quibusdā mixtis: que sunt tā in rem q in personaz. Et scitore q posset dici q hic adiūctur tertium mēbrum illius diuisiōis quam babuistis. S. co. in prin. vbi dr q act. quedā sunt in rē: z quedā in personā. Et ibi posset addi tertiū mēbrum q bic ponitur. f. q quedā sunt mixte ibi dictū est de actione. hac q est mixta in rē et in personā. Ponit hic dñs Justi. mihi tria exēpla.

Primum exemplū est in actione in factum que competit coheredib' de diuidēda hereditate. Secundū exemplum est in iudicio cōmuni diuidundo: quod redditur inter eos inter quos aliquid est cōmune sine societate vt diuidatur. Tertium exemplū est in actio. fi. regun. que habet locū inter eos qui cōfines agros habent. Et in his trib' iudiciis licebit iudici ex bono et equo vni rem adiudicare: z illū cui res est adiudicata in certa summa pecunie aly condemnare. b. d.

Et male b dat. fa. ang. z Jason.

¶ Quedam actiones. Hic adiūctur fm quosdam tertium membrū illius diuisionī quam habes. S. eo. §. i. vt ibi diximus.

c Familie herciscunde actio. Jsta ideo fit dr: q familia p hereditate ponitur. Et herciscūde. i. diuidēde. nā hercisco. Scis. i. diuido. dis. q. d. actio diuidēde hereditatis. Item ideo dr mixta. q in qualibet re mihi adiudicata parte habeo iure meo: z quo ad hoc est in rē. Jtē parte vice cōsortis: z vt ab eo q: portio mea erat fua: z quo ad hoc est persona lis. ✠ Vel ideo dr mixta. ✠ q in ea petimr ōnia rerū corporaliū nō ea tm sed tradi vel assignari. p parte sua. z in hoc dr realis. Jtē petimr fructus si alter eos tantū percepit: vel ipse solus impēsas fecit. z hec petū tur dari. i. vt fiant si cui dātur. z ppter hoc dr pſonalis: vt. ff. fami. herciscūn. l. itē labeo. §. familie. z. S. de obli. et quasi cōtractu. §. ītē si inter. z S. c. §. sic itaq. Sed quanto tpe durat: Rñ. xxx. an. ✠ inspecto potī q pit personalis. vt. C. de an. excep. l. j. Jtēquero ex quo nascit: Rñ. fm eūdar. et voluntate agentiū. vt. ff. famil. her. l. j. Sed certe immo ex ipsi cōtractu. vt. S. de obliga. q ex quasi cōtrac. §. ītē si inter. in fi. Accur.

d Cōi diuidūdo. Que sunt hic loco personalia prestationū: z q loco realiū: die eodē modo vt prime dirim' in actione familie herciscūde, et idē in primo casu. z facit ad hūc. §. ff. cōi di. per hoc iudiciū. §. iicut. quibus. z. l. si actum. z. S. de obli. que ex quasi cōtrac. §. item si inter.

e ¶ Item finium regundorum. f. est mixta: vt hic. z. ff. fini. regun. l. sed z loci. §. in iudicio.

f ¶ Confines. Quid si domos habent cōiunctas: Rñ. non habet locū si bina cōdite sint domus. ✠ vt. ff. fi. reg. l. iiij. in fi. ✠ Si aut er altera parte tantū sit domus: er altera fundus. tūc locum habet vtile iudiciū finiū regundorū. vt. ff. fi. reg. l. ij. in prin. Et adūque bis trib' actionib' mixtis quādam alia scz hereditatis petitionē. ✠ vt. C. de pe. here. l. bereditatis. z. ff. de peti. here. l. si bonefidei. §. fi. ✠ Jtē quid de oibus nostralibus actionibus: videtur esse in q sint in rem: q: cōtra quēlibet possidentē seruū dantur. vt. j. de noxa. act. §. ois aūt. Item qd de actione de tigno imiūcto. nā z hec datur cōtra quēlibet possidentē. vt. ff. de tig. iniunct. l. j. in fi. Jtē quid de actione qb me. cau. nam z hec quēlibet possidentē perquirit. vt. ff. qb me. cau. l. si. in exceptione. §. pedi? Jtē quid de actione in factū que datur contra eū qui aliqd habet in loco publi co positū. vt. ff. ne quid in loco publi. l. ij. §. anteper. Jtē quid de actione in factū sine interdicto qō vi aut clam. nā et hec contra possidentem datur. vt. ff. qō vi aut clam. l. cōpetit. in fi. Jtē quid de actione ad exhibendū. nam z illa possidentē perequit sicut z cetere superiores. vñ videtur oēs in rem. vt. ff. de ac. z obli. l. actionū genera. Quidā dicūt eas anomalas. i. nec in rē nec in personā. Sed do oēs esse personales ✠ vt ptz in actione ad exhibendū. vt. ff. ad exhi. l. iij. §. fi. est autem personalis hec actio. Additio. Dicunt docto. q oēs actiones de qbus in glo. sunt personales in rē scripte. vt in. d. l. iij. §. est aūt personalis. vbi glo. j. que est magistralis.

✠ In rē scriptas. Ang. z Ja.

b Tribus. scz fa. herci. cōi diuidūdo. fini. reg.

i ¶ Permittit. a lege. ac.

k ¶ Adiudicare. C. et quasi adinditcat statim fit eius cui adiudicatur. vt. j. de offi. iudi. §. fi.

¶ Omnes autem. ¶ Hic ponitur quarta diuisio actionū vt dicitur in gl. Quia quedā dantur ad simplū. quedā ad duplū et triplum z quadruplū. Et diuidītur in tres partes. Primo ponit dictū generale. Secundo illud per multa exēpla in quo libet membro declarat. Tertio ponit alijs differentias inter ista exēpla. Scda ibi: in simplū agitur. Tertia ibi: sed furti quidem. b. d. Aretinus.

Diuisio.

¶ Casus. Post alias diuisiones supers positas ponit hic vnam aliā diuisionem dñs Justi. que talis est: q: oēs actiones sue sint in rem sive in personam sunt in simplū: aut in duplū: aut in triplum: aut in quadruplū. vltra aūt quadruplū nulla actio penalis debet extendi. Et scien dum est q: si diuisio ponita. S. in illo. §. sequēs diuisio. esset quarta fm quod male inuenitur scriptū in oibus libris communiter: tunc esset bec quinta diuisio pout fere in oibus libris reperies: sed sicut. S. diri in illo. §. sequēs illa diuisio. ponitur tertia diuisio. z bec est quarta: vt infra glo. signate super illo verbo actionis. Addere etiā potes q' quidā dicūt q' multum refert an aliquis stipuletur pena p' verba reflectiua significantia vel defignantia qualitatē: et hmōi verba sunt duplū vel triplum vel per verba simplicia: puta promittis mihi. c. nomine pene vel decenda vel mille. In primo enim casu non potest esse cetera vltra quadruplū. In scdo casu bene potest esse etiā vltra quadruplū. z fm in verli. In simplū ꝛc. Dictū est. S. q' oēs act. aut sunt in simplū aut in duplū aut in triplū aut in quadruplū: modo videamus que sunt ista actiones qbus agit in simplū tantū: z enumerat eas in littera. b. d.

l ¶ Omnes autem. Hec est quarta ✠ diuisio que fit in hoc titulo.

m ¶ Ulterius. Scz vltra quadruplū. Sed cōtra in lege aquiliavbi occasione vilis servi interfecti agit ad vnā hereditatē perditā que valet. c. marcas. ✠ vt. S. ad. l. aquil. §. illud. Jtē contra de eo q vilē clausū dena ue abstulit quare tota nauis perūt. nā ad totū dānum tenetur: nō etiā in quadruplū z vltra ercedit. vt. ff. de incē. rui. nau. l. iij. §. senatus cōsul. Jtē aliud cōtra in actione erēpto vbi occasione pecoris morbosi tot' meus grex cōtaminatus est. Vel occasiōe tigni vitiosi tota dom' corruit. vt. ff. de act. emp. l. iulian' in prin. Sed certe bis trib' cōtrarijs nō agitur ad aliquid qō sit pena inspecta persona agētis: ✠ sed totum est suū interesse. nam bunc. §. intelligo quādo penalis est actio ex vtraq; parte. Jtē contra in eo qui manumisit seruū alienū in p̄fentia principis. nā duo mancipia dño z tria similia dat fisco: z ita in quintuplum dānatur. vt. C. de bis q a nō domi. ma. l. fi. Jtez cōtra in eo qō dicit se si dedi tibi pecuniā ne mibi caluniam faceres z ab alio accepisti vt calūniā faceres mihi: in octuplū mibi teneris. vt. ff. de calū. l. et generaliter. §. fi. Sed certe primo casu prestat pena dinersis nō vni ✠ nec est ibi aliqua prestatio vltra quadruplū. In secūdo aūt casu non vna actio ne habeo octuplū: sed duabus. ✠ Jtē contra in eo qō dixi se dedisti pecuniā ne mibi fieret calūnia. nā tu repetis qō dedisti: z ego in quadruplū prosequor. vt. ff. de calū. si quis ab alio. in pn. Sed certe duob' fit prestatio. z neutri vltra quadruplū. Jtē contra in eo qō dicit ler seruū in seruitutē renocari occasione leuis offense: et ita pena in' immensum ercedit. vt. C. de libe. et eor. li. si manumissus. Sed dic q illa est accusatio nō actio. Vel dic q' nō prestat pena babito respectu ad rē. Jtē contra in eo q furtū puit seruū fiscalē. nā dānat in. xij. li. argēti z seruo restituendo. C. de ser. fugi. l. si gs seruū. Sed ibi nō fit relatio ad ipsam rem vel ad simplū. Est em bic. §. in telligendus ✠ quādo actio est penalis z in pena

✠ Et sufficit cōstra. fa.

✠ Dicto vno cie faciunt marci. Ja.

✠ Jtem si quinq; Bro. Ni. fa. ang. z Ja.

✠ Bā dicit glo. Ras ficus esse. vni. ff. bact. z obli. ci vno. possi; ents plures actiones ex eodem crimine acqri. dicit glo. fi. 3. de in. l. pastinec vna remissa alte ra tollit. vt. ff. de iniur. l. §. fi. facit. p̄dict. ff. de actio. et obli. l. quotiens.

✠ Utrum solutio seq; probāt bonā fide. z areti dicit secundā esse veriorē. ar. verbo Jtem q: in vnoquoq; diuersis testibus: et diuersis instrumentis: specialiter in pfessionē nūero.

✠ Adde Fl. fa. z ang. dicit ti Ja. z ppedens solutio essi. z ideo ea ad illa. z ptium.

+Ista solutio pluries repetabatur per Jas. q uis placeat ff. pla. r iaf.

in pena ad ipsam rem habet respect'. +Itē ff. ff. de inuti. stip. §. alteri. Nā ibi nō inspicit quāta fit pena: sed tota exigitur. sed ibinō habet re spectus ad ipsam rem. Vel dic aliud in pena cōuentionali: vt ibi: cp in legali: vt dic. Item cōtra in eo qd dr cui qui emit administrationē. Nā qui accepit pecuniā ab electo quadruplū reddet: r sua bona cōficantur: et cingulo priuat. vt in aut. vt iudi. fine quoq; suf. §. hic igit. in fi. coll. iij. Sed illud fit per accusationē non per actionē.

C Quinq; actiōes hic posite dātur ad duplum. Arcetinus.

C In duplū agimus veluti furti nec manifesti: damni iniurie ex lege aquilia: depositi ex quibusdam causis. Itez serui corrupti: que cōpetit in eum cuius hortatu cōsilio ve seruus alienus fugerit aut contumax aduersus dnm factus est aut luxurioseviuere cepit: aut deniq; qualibet modo deterior factus sit. In qua actione earum etiam rerum quas fugiēdo seruus abstulerit estimatio deducitur. Itē ex legato quod venerabilibus locis relictus est fm ea que supra diximus.

C Actor petens per dolū in libello maiorē quātitatem q̄ debeat vt reum maioribus grauet cppēsis tenetur in triplo cius dāni qō reus passus est in quo triplo cōti

b C In libello. Hic no. duo. Primo q libellus est faciendus in causa: qō est verum iure nouo: vt hic. r. C. de epis. r cleri. aut. generaliter. r. C. delit. contesta. aut. offeratur. nisi in quattuor casib' quos not. in aut. de manda. prin. §. sic tibi. col. iij. +Aliud est iure veteri. #nā tunc non fiebat nisi ex voluntate. vt. ff. de eden. l. j. nisi in casu. vt. C. de dig. quotiens. Item secūdo not. q quātitas certa est in libello cōprehendenda vt res: r ita etiā in personas li actione debet actor certificare reum: vt hic. r in aut. de liti. §. ad excludēdas. colla. viij. r. ff. de rei vendi. li in rem. §. et fi vestimenta. #Tertio nota q̄ sportule vel salaria q̄ dabantur executorib'. i. nuncijs qui faciunt homines repraesentari: r alijs qui faciunt hmōi citationes pro suis officijs dabantur fm quantitatem petitas: vt hic dicit. Sed hodie magis fm consuetudinē: +vel lōgitudinē itineris. vt. C. de epis. r cleri. aut. sed hodie. Et dicas q̄ hic dicit ex hac causa esse cauſandum non cōsecutione dictū fed iste sportule que indicib' dabantur certe sunt nec cessunt: licet quātitas petita sit magna nec decrescunt licet sit parua. +vt in aut. de iudi. §. ne autem. col. vi. Item not. q reus soluebat hmōi sportulas: vt hic. r. C. de epis. r cle. aut. generaliter. sed actor ei restituebat: nisi ista causa cum vocasset. vt. ff. de iudi. cū quem temere. Item no. adhuc q hmōi spōs tule quibusdam prorsus remittuntur vt pauperibus. vt in auf. de mādat. prin. §. oportet. col. iij. a quibusdam pauciores exigebantur. vt a clericis. vt. C. de epis. r cleri. cum clericis. et aut. ibi posita: sed hodie. Aliis autem per principiū principis viuentis remittuntur in totū vel pro parte. vt. C. de fruct. r li. ergo. l. ij. Sed quero si de persone que habēt principiū. s. de non soluendo sportulas/sportulas soluant an habeāt actionem in triplū: Dicūt quidam q̄ sic: ne fauor nocet eis. vt. C. de leg. r consti. quod fauore. Alij dicunt q̄ non quasi suo iuri in principio gio stulte renunciauerint/cum volentes soluerūt q̄ possunt. vt. C. de pac. l. si quis in conscribēdo. q̄ verius est. +Si aūt inuiti exacti sunt/in quadruplū cōra exactorem vel executorē agitur. vt. ff. §. eo. quadrupli. Sed cum bodie caueat de duplo restituēdo. vt in aut. de exec. §. ij. coll. vij. videtur corrigi quod hic di. Unde bodie nulla est actio in triplum: quod verū puto. Sed alij dicunt. Si cautio est omissa/habet locum q̄ hic dicitur. alīs hꝫ locum auf. predicta. Additio. Hec cōiter re prehēditur: q ille. §. ij. in auf. de exec. r aut. libellum. C. de plus pet. loquuntur in diuersis ti. a tertio. nostro. vide hic per dñm Jaso.

C Quinq; actiōes hic posite dātur ad duplum. Arcetinus.

C Tripli vero agimus cum quidam maiorem vere estimationis quantitatē in libello conuentionis inserunt: vt ex hac causa victores. i. executores litiu; ampliorem summā sportularum nomine exigerent: tunc enim id quod propter cozi causam dānum passus fuerit: reus in triplū ab actore cōsequet: vt in hoc triplo etiā simplū in quo dānū passus est cōnumeret. Qd nostra constitutio introduxit: que in nostro codice fulget quā proculdubio certū est ex lege condictitia manare.

C Iste. §. summatus est cum. §. oēs aūt. Et tamen in specie. h. d. Quattuor actiones hic posite dātur ad quadruplum. Ange.

C Quadrupli āt agit: veluti furti manifesti. Itē de eo qō met

c C Furti. nec manifesti. vt. ff. de ob. que ex delicto nascū. §. pena.

d C Et lege aquilia. puta per infiniationem. vt. j. co. §. airille.

e C Et quibusdam causis. veluti quod tumultus incendij: ruine: naufragij causa depositum est. vt. ff. eo. §. rei persequende.

f C Deteriorfacf fit. f. in mēte. nā si in corpore loci bz ler aqd. vt. ff. ad L. aquil. in prin. r hoc sine fiat de bono malus: siue de malo deterior. vt ff. de fer. co. l. j. §. persuadere. vsq; in fi. r. l. seq. Additio. Nota differēntiā inter istam actionē seru corrupti: r actionē legis aquilie. p seruo qp hoc cōpetit quotiēs in morib' seruus est deterioratus: sed ler aquilia habet locū quādo mores nō mutant: sed corpus leditur: vt ibi. Ang.

g C Estimatio deducit. vt oc cū ipsa re dānū + duplet: siue peruenerit res quā seci seru' portauerat ad ipm solicitatorē: siue ad alīm. vt. ff. de seruo co. l. in b iudicio. Sed nunqd iure actionis fit bec estimatio vel iudicis officio? Rñ. fit iudicis officio fm Bir. ita fit in actiōe qō met' cā. ff. qō me. cau. si cū exceptiōe. §. j. r. §. quadruplar. # Sed. p filio cozrupto vel. p filia qualiter agit: Rñ. bz vtilē hāc actionē. #vt. ff. de ser. co. l. in tantū. §. j. vñ dicūt q̄ veniet interesse patris. ppter sīs in operis filij: q: nō vult operari: r cum sit corruptus aliud ḡ opera nō pōtest mari: q liberū corpus nō recipit estimationē. vt. ff. de his qui. dcie. vel effu. l. si. habet enī istā vtilē ac si ēsset in bonis: r crit in eā. §. summā qā ipse estimauerit siu iureiurādo: vt de actione iniuriārū dr. vt. §. de iniur. §. pena. r. ff. de iniur. l. cōstitutionibus. Vel dic q primo estimat in der summā ad quam competit. vt at. ff. de custo. reo. l. ij quis reum.

h C Dirimus. §. eo. §. ita mixta. +

i C Tripli vero. Casus. Diri vobis ex pla illarū actionū qbus agitur in triplū: et illarū qbus agitur in duplū. Modo pona vobis ere plum de quadā actione que vocatur condictio ex. l. nona. r ista datur in triplū. Scire aute debetis q olim erat cōsuetudo q̄ viatores. r nūcij cū iudicū qui citationes faciebant exigebant noie sportularū magis aut minus a reis in iudicū conuentis: fm q maior vel minor quantitas erat petita. Quidā ergo adducit me reum grauaret in sportulis prestādis executori maiorē quantitatē in libello suo inseruit dicit. i. l. q̄ cum quid dāni reus passus est per malicia actoris in isto casu triplū cōsequetur ab actore. Sed vñe qua actiō. Frater cōdictione ex qua dā. l. noua ḡ in nostro. C. refulget. Et sciatis q. l. illā nouā inuenī hic: r forte fuit in. C. veteri quē nō habemus. r cōstitutio ista fuit. l. noua. a. l. cōdictitia emanauit. Erat enī. l. condictitia olim sub qua erāt multe cōstitutiones. Sportule aūt dicuntur salaria que dantur nuncijs iudicis: r sic vocatur illud qō datur pro eo in quo datur sporta. Sporta enī vel sporte vel sportule est quoddā genus vasis. De istis sportulis habetis specialem rubricā in principio tertij. C. de sportulis. Fran.

g C Cum quidam. scz actores.

Welt' el legalist gl. §. iancim'. l auf. de exhibē. Fa. pla. ange. r Ja.

+ In cā ciuili secus in criminali. fa. pla. ange. et Ja.

Illā secūdā partē sequitur Ange. r Ja.

+ Idē Ja. ls. Fa. r Ange. dicāt q̄ est de iure.

Dummodo excedat summā certū aureorū. Fa. Pla. an ge. r Ja.

Idē Ja. quicquid dicant Pla. et Ange. Actio nulla hodie dat in triplū.

Quo ad meditetates alia medietas/in fine cause. ange. r Ja.

+ Hec glo. dicit primū q̄ q̄. §. dicit: non est īo reprobat.

k C Reus. alie sportule que iudicibus prestabātur ab vtroq; prestabāt tur. vt in aut. vt iudi. fine quoquo suf. §. volumus. coll. ij. Et iste sportule que debantur executoribus debantur ante lit. contest. i. porrecto libello. iste alie in cōtestatione cause # debantur iudicibus. vt in aut. de erbi. §. sancimus. col. v. r de iudi. §. ne autem labor. col. vi.

l C Consequet. cōdictione ex hac lege greca: vt subijcit que erat in alio codice: non autem est in eo quem habemus. Et patuit actor banc pena nam triplū siue fine dolo siue cū dolo inseruit: r sic cauſatine vel consecutine dr. +Sed nonne etiā cauſam amittit. vt. C. de plus petit. l. j. Sed certe vbi plus deliquit quia in certamine negocij cautionez de petitis exegit: vnde grauius punitur. vt arg. ff. de offi. presi. diuus.

m C Codice. quem non habemus.

n C Ex lege cōdictitia. Ler q̄da erat q̄ cōdictitia vocabat: r sub se cōtinebat constitutiones habebat: vt hic. r. j. co. §. ité ex lege cōdictitia. Accur.

C Quadrupli. Casus. Diri vobis duo ex pla illarū actionū qbus agit ad simplū r illarū qbus agitur ad duplū: r earū quib' agitur ad triplū. Modo videndi est de actionibus que dant ad quadruplū: et certe ad quadruplū agit per actionē furti manifesti: et per actionē qō met' causa. r per actionē in factū que descēdit er edicto de calūniatoribus. ḡ locū hz qñ aliqd datur alicui: vt alij calūniose vexet. Datur em cūc actio in factū que est in quadruplū ei: ad cui' malū id datū fuerit. Quartū ex pla est in cōdictitia act. er. l. vñ dicit Justi. q̄ ex nostra cōstitutione oñt que imponit penā quadruplū illis executoribus litiū qui plus exigunt q̄ fuerit statutū contra cōstitutionis nostre normā.

o C Furti. Facit. §. de obli. que er delic. nascū. §. pena. Accur.

p C Qō metus. scz actio qne er cōtumacia fit in quadruplū. vt. j. co. §.

Institutionū imperialium Liber. III.

item actio.⁊ vsq; ad annum tantū: post annū in simplum. vt. ff. quod me. cau. fi cum ex ceptione. §. i. Accur.

Actio i fas a cti de calū niatorib⁹.

¶ Deq; ea pecunia. ſ. actio in factū de calūniatorib⁹: annalis in qua druplū ⁊ ppetua in ſimplū. vt. ff. de calū. l. i. in prin. ⁊. §. i. que locū habz ſi do alicui aliquid vt calūnioſe + aliqđ veret. datur eñ actio in factum

Iniudicio ſec' ſi ex tra iudiciuz Fab. ſz Ja. contra.

ei ob cui' malū data fuit nō aūt danti. Item dāti quādo decidit ſibi nego ciū p calūniā non fieret: vt hic. ⁊. ff. de calū. l. i. ⁊. l. ſ. et generaliter. §. ſi.

a ¶ Negociū. ſcz malum.

b ¶ Lege condictia: de qua dic vt. §. eo. §. tripli. in fi. §. ſ. diuinus.

c ¶ Conſtitutio. quā non habemus. Accur.

d ¶ In quadruplū. cuius quadruplū iure nouo tri plū + fiſco ſimplū dānū paſſo datur. vt in aut. vt lit. iur. in ex or. litī. §. hic quoq;. colla. ir. ⁊ pertur p' cōdictionē er hac lege quā nō habemus. cū nō ſit cautū quo genere ac tionis agam⁹. + vt. ff. de condi. er lc. l. j.

+ Immo ſorū appli cat pti ange. ⁊ Jaſ. Fab. cōtra.

+ Iſtā glo. ſequit cōſi ter doc.

e ¶ Conſtitutionis. predi cte: quam nō habemus.

f ¶ Formā. i. formā. Certa cēſetur forma in cōſti tutione quā nō habem⁹.

g ¶ Acris. i. conuentis.

¶ Sed furti quidē mani feſti. ¶ Caſus. Iſti duo p:orimi. §. ſunt bic poſiti ad vberio:ē doctrinā quā ſuperius in iſto ti. in. §. in duplū poſuit qnqs actiones inſimul ⁊. p ſilib⁹: cū tū in multis ſint diſſimiles. ⁊. ppterea ne. ppter boc crederet aliquis actiones illas ſiles eſſe oīmodo: ad erroꝛem illū remouendū ponit bic iſtos duos. §. Jn primo §. ſ. dat differentiā inter illas qnqs actiones. p duplo quas ponit. §. eo. §. in duplū. videlz inter actionē furti non manifeſti: ⁊ actio nem. l. aquil. ⁊ actionē depoſiti in quattuoꝛ caſib⁹: et actionē ſerui coꝛ rupti: ⁊ actionē et teſtamēto q datur. p legato relicto alicui loco vene rabili. Et dicit q' iſtarum qnqs actionū due ſunt q. oīmodo ſunt pena les. a principio: ſed demū inſiciatione ſecuta: videlz actio depoſiti in ūpli tuꝛ: caſib⁹. ⁊ act. l. aqꝛ. Quinta aūt actio ſingularē hz fultū. Eſt enī pe nalis. p inſiciationē. ⁊ p nimiā. peraſtinationē. h. o. prim⁹. §. Et qđ dicit in ſra oīmodo ſunt penales: nō intelligas q' p ſe ſint in pena: ſz ſilr oī modo. i. a principio abe ſunt penales: hz nō ſecuta fuerit inficiatio. Fran.

Quid im portat iſta dictio oīmo do: habet i l. ſi cū acce ptis. §. qua tenus et ibi Bart. ff. qđ me. cā. et i l. grece. §. ſi. lud. ac etiā importat p petuitatem act⁹. vr no. glo. l. et ibi pe. de ācha. i. cle. 1. de ver. et bone. cle. ange.

¶ Ommimodo. + De actione furti conſtat q' ſemper eſt in duplū: vt bic. ⁊. ff. de obli. que ex delic. naſcū. §. pena autē. Item de actione ſerui coꝛrupti/ niſi in caſu: vt quādo marito in vxoꝛe datur. ⁊ ecōtra: vt hic. ⁊. ff. de ſer. coꝛ. l. 1. ſi. vbi verbum. §. hec actio. ⁊. l. ſi. Vel dic oīmodo. i. ſiue neget ſiue non/non autem in omni perſona. Accur.

Depoſiti. als in littera de dolo depoſiti: ⁊ tunc dic actionē depoſi ti propter dolū. nam vtraq; nō poteſt bꝛe locū ſimul. ⁊ de dolo actio ⁊ depoſiti. vt. ff. de dolo. l. i. §. i. als non eſt de dolo: ⁊ tunc plana eſt lra.

¶ Duplicantur. ſ. ſi legitimis probationib⁹ non iureuiāde conuin cantur. vt. C. ad. l. aquil. l. cōtra. ⁊. ff. de iureiur. l. cum qui. Additio. Et ſic probatio per iuramentū non cēſetur legitima. Adde alia glo. in. l. cum de indebito. in prin. in verbo legitimis. ff. de proba. Jaſon.

Sed illa. ſcz actio ex teſtamento. Et conſtruc. ſed illa/ actio ſcilz ex teſtamento: que ſcilz actio competit de bis que ſunt re. ve. lo. duplica tur: non ſolum ⁊c. Accurſius.

Jnficiatiõe. bꝛi inficiatiõe: qr ſi cõſitenꝫ nõ tenenꝫ: vel ſi iuſtus rādū detulerit actoꝛ q' eo nerat eū a. pbatione. ff. de iureiur. eū q. Ale.

+ Vide actio ⁊c. ¶ Caſus. Tu iā vidiſti qualiter ſe purgauit a primoui tio modo in iſto. §. purgat ſe a ſecundo vitio: ponens differentiā inter quattuoꝛ actiões in quadruplū quas poſuit quaſi ſimiles. §. e. §. quadrupli. Dic q' actio qđ metus cauſa eſt in quadruplum verū eſt nō a principio: ſed ita demū: ſi iſte fuerit contumax ⁊ noluerit rem reſtituꝛe obediēdo p:ime ſentētie: tunc eñ debet ſequi ſentētia ſcōa que eſt in quadruplū. Allie autē omnes ab initio ſunt in quadruplū. Fran.

+ Vide q' nō eſt neceſſa ria niſi vna ſentētia ſi tuis que poſ ſint fieri an gelus:

¶ Reſtituat. vſq; ad diffinitiuā ſniam + qđ intelligē de ſcōa ſnia. Hā in actione qđ metus cauſa due ferunt ſententie. Prima de reſtituēda re. Allia de dando quadruplo re cōputanda in eo. vt. ff. qđ met. cau. ſi cum exceptione. ſ. hec autem. ‡ Sed nunquid vtraq; eſt diffinitiua: Dic q' ſic. quia vtraq; diffinit controuerſiam. vt. ff. de re iudi. l. i. Alii eſſe dicunt admonitionē quandā primā ſententiam. vt in aut. de here. et fal. ſi quis autem non. colla. i. et er eo quod per primam ſententiam admonetur et tādiu expectatur qui metum intulit. et ideo dicitur hec actio arbitraria. vt. ſ. eo. §. preterea.

Abſoluatur. ſcz a preſtatione quadrupli.

In ceteris caſibus. qui numerantur. ſ. eo. §. quadrupli. Accur.

causa factum ſit. Deq; ea pecunia qui hoc data ſit: vt is cui data tur calūnie cauſa negocium alicui faceret vel non faceret. Item ex lege condictitia nostra conſtitutio oꝛitur in quadruplum cōdemnationem imponēs his exercitoꝛibus litium qui contra noſtre cōſtitutionis/nouā ⁊ a reis quicq; exegerint.

Differūt inter ſe actiones que dantur ad duplum. Ange.

¶ Sed furti quidem nec manifeſti actio: et ſerui coꝛrupti a ceteris de qb⁹ ſimul locuti ſumus eo differunt q' he actiones omnimodo dupli ſunt. At ille. i. damni iniurie et lege aquilia: et interdum depoſiti inficiatione duplicant in conſitentē autem in ſimplū dātur. Sed illa que de bis competit que relicta venerabilibus locis ſunt non ſolū inficiatione duplicatur: ſed etiam ſi diſſulerit re

Differūt inter ſe actiones que dantur ad quadruplum. Ange.

¶ Item actio eo ex quod metus cauſa factum ſit: a ceteris de quibus ſimul locuti ſum⁹ eo differt q' eius natura tacite continetur: vt qui iudicis iuſſu ipſam rē acto ri reſtituat abſoluatur: qđ in ce teris caſibus non eſt ita/ ſed omnimodo quiſq; in quadruplū condemnatur. quod eſt ⁊ in furti ma nifeſti actione.

Quinta diuiſio actionū. Omnes actiões exceptis his que bic in textu et gloſa numerātur ſunt ſtricti iuris. Arcinus.

¶ Actionum autem quedā bonefidei ſunt quedā ſtricti iuris. Bonefidei ſunt he: exempto/

Actionus. ¶ Diuidit in tres partes. Nam primo ponit regulā generalē. Scōo in ſpecie ponit que ſunt actiões bonefidei. Tertio q' licet olim eſſet dubitatio/ tamē hodie clarum eſt q' petitio hereditat⁹ eſt bonefidei. Secunda ibi: bonefidei. Tertia ibi: quāmſ. Fre.

Diuiſio.

¶ Caſus. Multa ſ diuiſiones actionum habuiſtis. ſ. et poſt illas de q⁹ dictū eſt. ſ. ponitur bic quedam alia diuiſio. Et hoc eſt qđ dicit diſo Jaſ. Diuiſio eſt bec per ſe nō pendēs er precedēs tib⁹. Et tractat iſte. §. vt dicit Jo. de iuſtitia poſita vbi non redditur alia ratio niſi q' ita placuit iuris conditoꝛibus. Eſt quippe diuiſio quaz bic ponit talis. Actionum quedā ſunt bo. fi. quedā ſtricti iuris. et enumerat bic. xvij. actiones bo. fi. p:ōia eſt actio ex empto. ſecunda er vendito. et ſic

Jmmo ſunt. xxv. cō putat⁹ actionib⁹ ꝺ⁹ is q' eodē modo ſunt bone fidei. Ang. et Ja. bic.

Glo. pcedit in diuerſis actiōnibus no ſ. ꝺ⁹ is/ bo. fi. ſm Jo. fa. ⁊ ang. bic.

Sed ſi ſ cus ſit ibu plex : puta q' ſcꝛu bo nefidei interceſſit ſtipulatio ſiue dolꝰ dās cām ſcꝛui annullat ipſo iure. vt p Bal. in d. l. dolo.

Jſta glo. nō rīdet ad ḡſitus. ſ. ſre mag⁹ actio nes ipoſite ſunt bonefidei ⁊ alie: ideo dicit p Ja. in. ꝛ. no ta. iſtius. §.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

obstat q̄ veniunt ista in arbitrarijs q̄ sunt stricti iuris: q̄ iudicis officio veniūt nō iure actionis. ✝ veniunt preter ꝙ surā q̄ venit ex mera officio iudicis. vt. C. depo. l. iiij. t. ff. de neg. gest. l. q̄ tantūdē. Itē in bonefidei veniūt ea de quibus nec actū nec cogitatū est: ✝ vt ruta/cesa/filia. vt ff. de act. empt. fundi. §. si ruta. t. C. de act. empt. et ven. per totū. Itē er hoc §. nota quandā differentiam circa cōpensationē quā dic. vt. §. co. §. in bonefidei. Idez ergo quod ex mandati/ et pignuius inder officiū suum ad ea qua bonefidei sunt ertēdit q̄ in ſctib⁹ stricti iuris. t facit. §. de obli. que ex cōsensu. in fi. t ideo dicunt bonefidei: t alie stricti iuris. Unde de talib⁹ dantur tales versus.

Empti/ conducti/ mandati/depositiq̄.
Pignora/ciscunde/ communi/pro socioq̄.
Botis et heredis/ tutele commoda gestor.
Prescriptis vbis simul at sine licetur.

Ista bonefidei sunt: stricti cetera iuris.

Additio. Vide glo. fere similē in. c. cum venerabilis. ex de ercep.

a ¶ Depositi. Hanc actionē dicunt quidā esse stricti iuris in quattuor casib⁹ q̄ nunmerant. ff. depo. l. j. §. j. Sz Jo. cōtra. ✝ Et dat⁹ in duplū cōtra eū qui de posito⁹ fuscepit de eo q̄d dolo fecit: sed in heredē defuncti dat⁹ in simplū. vt in. t. §. als semp tenet in duplū qui de posito⁹ fuscepit. Et ex ratio quare plus puniat⁹ in p̄dictis quattuor casib⁹ q̄ nume rant. ff. depo. q̄ grauī⁹ est fidē fallere ei q̄ er necessitate deposuit q̄ qui er volūtate. vt. d. §. merito. Sed nūqd in bis casibus est bonefidei: Dicunt quidā q̄ non. Arg. ff. de preca. l. j. §os cōtra. z dicimus q̄ sit bonefidei cū ler non distinguit/nec nos distinguere debemus.

b ¶ Pro socio. que est vtriq; directa ab vtraq; parte. vt. j. de pe. te. liti. §. er quibusdam.

c ¶ Tutele. Sed ci iste tā contrarie q̄ directe inueniant: nunqd oñes sunt bo. fi. ✝ si. sic in dubio/cū fauor sit ertēdēdus. vt. ff. de lib. et posth. l. cū quidā. Addition. ✝ ista q̄ actio tutele est bo. fi. et idem dicas in actione p̄o tutela directa et cōtraria: vtputa in eo qui gessit vt tutor cū non esset. vt no. Bar. Dy. z Bal. in. l. j. §. p̄o tutore. ff. eo. Ange.

Actio pignoratitia est duopler.

d ¶ Pignoratitia. tā directa q̄ debitori dat⁹ soluto debito. vt. §. qui. mo. re cōrabi. obli. §. fi. q̄ cōtraria q̄ datur creditori. vt. ff. de pig. act. tuto. z §. contrarii Additio. Que pignoratitia dat debitori cōtra cre ditorē ad repetendū pignus traditū: et nasciтur tēpore solutionis vel satisfactionis crediti quomodocūq; de volūtate ipius creditoris facte. vt. l. si rem. §. ois. z ibi glos. Bar. z doc. ff. de pig. act. licet nascat ex cōtractu dudū facto z inito. vt. §. qui. mo. re. Ibi. obli. §. fi. ✝m Ange.

Actio cōi dividūdo.

e ¶ Familie herciscunde. que inter coberedes datur. vt. ff. fami. herci. l. §. §. de obli. que ex quasi contractu. §. idem iuris.

Actio finium regūdoz est triplex.

f ¶ Cōmuni dividūdo. que datur inter eos qui habēt rem cōmunē cū societate vel sine vt dividatur. vt. §. de obli. que ex quasi cōtrac. §. ītē finiter aliquos. z no. §. c. quedā. Sed q̄d de actione finiū regundorum: ✝ §. quidā: idem. ppter similitudinē q̄d habet cū bis duabus. vt. §. c. §. quedā actiones. Sed contradicо ✝ cū hic de ea non inuenia. z potest esse actio quare secus sit in ista q̄ in aliis duabus: q̄ in ista id q̄ pure est meū potest alteri adiudicari. vt. ff. finī. reg. l. ij. in fi. sed in aliis duabus cōmunis res nō p̄opria adiudicatur. vt. j. de offi. iudi. §. fi.

Estimate q rei cui⁹ est periculuz.

g ¶ De estimato. Ut si tibi rem meā do: z estimo tibi eam. z. vt aut rem aut. r. reddas. si vero plus vendas tuum sit: z est tunc periculum accidentis indistincte: vt hic. t. ff. de esti. act. l. j. in fi. Si vero sic dixi: rem aut estimationem reddas: tunc distinguatur quis rogauerit. vtrū ego te vendendo aut tu me de tradendo vt sit periculum rogantis. vt. ff. de p̄script. verb. §. j. gratuitam. §. j.

Actio est duplex.

h ¶ Et ea. scz actio p̄scriptis verbis.

Actio ex mutatione. ✝ Ob quā veniūt hi vbi er facto meo nihil tibi adest. ✝ a secuta: vt p ta. b. ponent ertias. Qui ex permuta tiōe plures et diuersi ere ad diuersa tēdētes contrahunt actiones.

i ¶ Er permutatione. q̄ nascit re demū ab altera parte secuta: t tūc nō er traditione rei sz er pacto dudū appōito: scz nascit. vt. C. de re. pmu. l. er placito. Sed cū istis duob⁹ casib⁹ sit bonefidei cio vbi stricti iuris erit. ✝ §. vbi. dat er pacto incōtinēti appōito: q̄ cuent. vt. ff. de pac. l. iuris gētium. §. lz cū nulla. t. §. q̄nmo. io. Et est ratio: q̄ nō inueniо q̄ sit bo. fi. nisi in duob⁹ casib⁹. Itē in cōtractib⁹ trib⁹ innoiatis: do vt facias: facio vt facias: z in tertio de quo dirim⁹ do vt des: q̄ est permutatio. In primis cū duob⁹ p̄scriptis vbis actio est stricti iuris: sz in tertio est bonefidei: vt hic dz. In quarto Sctu innominato sz facio vt des de dolo agi nō p̄scriptis vbis. ✝ vt. ff. de p̄scrip. ver. naturalis. §. at cū facio vt des. ✝ al⁹ q̄ si faciā vt des. Itē in oñi Sctu vbi est incertū

de noie actiōis hz locū hec actio: z est stricti iuris. vt. ff. de p̄scrip. ver. l. ij. iij. z. iiij. Sed q̄d de actiōe in factū: nunqd est bonefidei: ✝ §. quatuor: sunt genera actionis huiⁿ in factū. Aut⁹ vt detur ex oi edicto vel interdicto p̄tonis vbi nō dedit p̄tor: t certū actionis nomē. vt. j. de interdi. §. fi. z. ff. naui. cau. sta. l. idē. in p̄in. Scōo vbi datur in subsidiū. le gis aq̄lie. vt. §. ad. le. aql. §. fi. Tertio vt detur vbi cunq; p̄scriptis verbis actio datur: et tunc cadē est q̄ actio p̄script⁹ verbis. vt. ff. de p̄scrip. ver. l. in fi. Item quarto ōz in factū q̄ est er variis figuris causarū. vt. C. de sac. san. eccle. l. sancimus. q̄d quarti genus nō potest sub regula cōprehēdi: sicut nec mora. vt. ff. ō vsu. mora. in p̄n. Nunquid q̄ est stricti iuris semp: ✝ spō. sic. cū nō inueniā q̄ bonefidei sit. Sed quidā dicit q̄ t tertio casu vbi loco p̄scriptis vbis dat⁹ q̄ cōpeteret er pmutatione vel estimatiōe sit bonefidei q̄ est falsum/ q̄ in omni cōtractu vbi certū debet hz locū certi cōdictio. ff. si cer. pet. certi cōdictio. z tū nemo dicit aliquā condictionē esse bonefidei. Itē q̄ de actione p̄script⁹ ver bis que p precario datur: Dicūt q̄dā q̄ bonefidei est. vt. ff. de preca. l. ij. §. hoc interdicti. Sed cōtradico: ✝ q̄ nō inuenitur q̄ sit bonefidei. vt. ff. de preca. l. ij. §. hoc interdicti. Accur. Additio. Nisi tale pactum sit estimatio vel permutatio: vt q̄ ab vtraq; parte sit species certi pro stāda: q̄ tunc talis actio p̄scriptis verbis est bonefidei. Jason.

k ¶ Hereditatis petitio. que dat contra possidentē p herede vel p possessore. vt. ff. de peti. here. l. regulariter. z. l. seq. z. l. qui interrogatus.

l ¶ Usq; adhuc. t. usq; ad tempora huius legis vel nostre constitutionis de qua statim memoriam facit.

m ¶ Constitutio. vt. C. de peti. here. l. fi. in fi.

¶ Fuerat antea q̄ Casus. Die intelleri q̄. xvij. sunt actiones bonefi. que enumerant⁹ in primo superiozi. §. z est. xviij. q̄ vocat actio ex stipulatu. p dote: de qua in p̄senti tractare intēdimus. p deo dicatis mihi que est et⁹ natura. Frater di. ipse scire debes q̄ olim erat quedā actio que erat bo. fi. que vocabat⁹ rei vrozie actio q̄ cōpetebat mulieri⁹ ad dotes suas repetendas: z olim numerabat. xvij. sed q̄cqd olim erat in actione ill⁹ a hodie transfusum est in actionē er stipulatu. p dote: et illa penitus est sublata. Duo aūt bona erant in illa actione. videlz antiq: q̄ erat bo. fi. z etiā tacitā habuit hypothecā. vñ dicimus q̄ actio. er stipulatu. q̄ p stricti iuris sit er sui p̄mitiua natura/ tū q̄ in oibus supplet natura rei vrozie actionis q̄ datur. p dote dicimus q̄ habet ista duo: scz q̄ est bo. fi. z etiā q̄ tacitam habet hypothecam. b. d. Fran.

n ¶ Rei vrozie actio. nomē erat actionis. Uel dic q̄ factū denotat. t. rē ipsam. vel quia p̄o re vrozis cōpetebat soluto matrimonio.

o ¶ Er stipulatu. que similiter p̄o dote datur.

p ¶ Transtulimus. vt. C. de rei vro. act. l. j. in p̄in. z competit hec actio er stipulatu: siue marito: vt ei dos detur: siue vrori vel patri eius vere stituatur: z siue vtiliter fuerit interposita stipulatio/ siue non ✝ tamen semper creditur tacite z vtiliter intervenire vr. C. de rei vro. acti. §. j. nā et ab⁹ intelligitur stipulatio tacita vbi non est. vt. ff. de adop. bis verbis. z. ff. si cui plus §. p. per leg. fal. l. nisi. §. item sciendum.

q ¶ Ad Dernit. t. actio er stipulatu: vt h. z. C. de rei vr. act. §. lz si nō ignotam⁹. als ens stricti iuris est: cū nō ueniat q̄ sit bo. fi. vt. §. c. §. actionū.

r ¶ Tacitam. scz actionem hypothecariam.

s ¶ Et. i. actionē er stipulatu vel mulieri. Additio. Q̄ verum intellige quantū ad priuilegiū tacite hypothece: secus q̄ ad priuilegiū prelationis: q̄ cōpetit mulieri ex effect⁹: q̄ tūc est p̄sonale: z nō trāsit ad aliū nisi ad filiū: vt hic in glo. fi. secus si in p̄imo casu: vt hic per doctores.

t ¶ Hypothecam. scz ex vtraq; parte sue er parte mulieris ad repetendam dotem: siue ex parte viri ad repetendam eam. Semper enim sunt ibi tacite hypothece. vt. C. de rei vro. act. §. j.

v ¶ Creditorib⁹. Sz nunqd oib⁹ indistincte: ✝ si. fm. ff⁹. sic: siue p̄mi habeāt p̄gn⁹ er p̄ssum/ siue nō. Sz hec opi. nō valet: q. l. distinguit. vt. C. de iu. dot. l. vbi. Itē si sc⁹ mulier pari passu ābulāt. vt. C. ō p̄i. fil. l. q̄uis. z si sc⁹ nō p̄ferāt habēti⁹ erp̄ssam. vt. ff. q̄ po. in pig. ba. si pign⁹. q̄ nec mulier. Sed a est opi. vt ōstituat⁹ iter pign⁹. t. traditū/ z hypothece cā. §. nō traditā: vt p̄mo casu nō p̄ferat mulier: sed o sic. vt arg. ff. q. cauta. pig. §. lpe. Sz z hāc reprobo p id q̄ ōt est. §. e. §. iter pign⁹. Tertia est opi. fm. Bar. z Jo. z Bal. so. vt hūtib⁹ tacitā hypothecā p̄ferat: nō aūt ba bētib⁹ erp̄ssa: ler em sūt puliegiū q̄ō dederat p̄mis cis adimē p̄ssumit ppt mulierē: nō aūt id puliegiū q̄ō gs sibi adimuenisset. z b cautc. pbat p vba. l. C. q̄o. i pig. ba. li. ibi: lz anteriozis tpis p̄uil. sint pallati. ꝛc.

rupte allegat: deberet eiꝰ allegare. ✝. q̄ ipsi facio vt des fm Jaso.

✝ Ista cōter approbāt doc. b.

Actio ex stipulatu p dote cōpetit marito et vrozi.

✝ No. q̄ nō tm vroꝛi ad repetēdam dotē ꝑsumitur stipulatio vt hic: ſ etiā exparteviri ad cō sequēdā dotē: z exterra q̄ parte ſt tacite hypotheca. vt est ter. i. l. §. j. C. de rei vr. ac. ibi: stipulationem et hypothecā ꝛc. ange.

Notē pctes mulier an ꝑferat oib⁹ creditoribus.

Mulieris a beres i pe titiõe dos non potit priuilegio mulieris.

+ Hoc ē ve rũ in pcura tore simpli cit: ño sit p curator: i rẽ suam distin gue: vt per Ja. hic.

Cum ipsa. vis facieda est in eo qõ dicit ipsa. Nam alius nõ amittit ad tale priuilegiũ agens pro dote etiã beres mulieris. vt. C. de priule. do. l. j. nisi sit de suis beredibus. i. de filijs ⁊ aliis descẽdentibus mulie ris. vt. C. qui po. in pig. ba. l. fi. in fi. Sed nũquid procuratori mulieris datur boc priuilegiũ: Respon. fic. vt. ff. solu. matri. alia. ⁊. ff. de pcura. l. fi minor. ℣. quidam. +

Item quod dic dicit de dote sua: ideo dicit quia aliud est in donatiõe p pter nuptias: nam in ea nõ ɔ boc priuilegiũ. vt C. qui po. in pig. ba. l. fi. in fi. Sed qñ mulier põt experiri de dote: R fi. fo luto mſimonio nõ pit⁹/ nisi maritus ad inopiam vergat. vt. C. de iure do. l. vbi. ⁊. ff. solu. ma. l. fi cõ stante. in prin. ⁊ boc siue ipsa dederit dotem: siue ali⁹ extraneus/ qui tamẽ non fuit pactus de ea fi bi reddenda: + quo casu fibi nõ mulieri daretur. vt. C. de reiuo. act. ſ. ac cedit. Si aut̃ pater mu lieris dederit dotẽ: patri actio ⁊ filie simul dabit: immo aliquãtulũ babet plus pater qui agit: ⁊ filia semper creditur cõfentire nisi babeat iustã causam cõtradicendi: vt cõtradicat. vt. ff. solu. ma. l. ſ. fi. ⁊. l. nõ solũ. et bãc dotẽ integrã debet seruare pater ꝑ filia: nisi clade. i. tẽpestate vt vi suũ fuerit patrimoniũ diminutũ. vt in aut. de equali. dot. ſ. j. qz ve ro oia. coll. vij. Sed nũquid patri boc priuilegiũ dabitur: Videtur ꝙ non: qz sua actione agit. vt. ff. solu. ma. l. ſ. ꝙ. volũtate. Ecõtra ꝙ sic vi det: qz per boc filie puideꝛ: cum pater bãc reseruare cogitur filie vt dictum est. et boc verũ puto # vt bic dicitur cuius prouidentia ⁊c.

Hoc verꝫ intellige qñ filia ciset vi ua tpe ꝑ pa ter agit. alꝫ sec⁹ vt bicꝑ doc.

b Solius. scz mulieris.

c Boc induximus. scz vt aliꝫ ꝓferatur.

Cynbonc. Dividitur in tres partes. Primo qualiter compẽsatio fit in bo. ſ. indi. Scõdo qualiter olim ⁊ bodie fit in stricti iuris. Tertio facit quandã exceptionem. Scõa ibi: sed ⁊ in strictis iuris. Tertia ibi: exceptã. Casus. In superioribus dictũ est que actiones sunt bo. fi. ⁊ etiã per oppositũ patet que sunt stricti iuris: qz oẽs ꝓter eas que in aliꝫ precedẽtibus. ſ. enumerãtur. Modo intendit dñs Justi. pscqui quandã largã materiã quã habet inder in indicijs bo. ſ. Ubertius emẽ et pinguius exercet inder officiũ suũ in acti. bo. fi. ꝑ in act. stricti iuris: adeo ꝙ ex ista vberãtia permittit iudici er bono ⁊ equo acti. bo. fi. etiã mare quantũ per actiões istas actor sit prestandũ in quo iudicis offi cio cõtinetur: vt si actor qui petit/ puta. xv. reo teneat̃ in aliquo: puta in. r. cõpensato eo qõ actor reo debet. inder reum in solidos qnqꝫ con dẽnabit ⁊ fiebat ista compẽsatio in iudicio bo. fi. ipso iure. sed in acti. stricti iuris nõ potest habere locum cõpensatio: nisi opposita doli ex ceptione ⁊ mali. ⁊ boc erat iudiciũ ex cõstitutione dñi Pij: sed nostra constitutio dicit imperator: indurit ipso iure tã in stricti iuris iudicio ꝙ in bo. fi. vſqꝫ ad contentã in petitione quantitatẽ in omni actiõe in qua petitur quantũ: cum tamẽ quãtita⁹ ex alia parte sit debita. ⁊ boc siue sit actio in rem siue in personã exceꝑta actione depositi in qua vi detur absurdũ aliquid cõpensationis anime opponi ne prętertu cum pẽsationis aliquid depositarũ rerũ ⁊ actione fraudareť. b. d. Fran.

d Restituꝫ. large accipe: siue pro dando: siue pro restituẽdo. vt. ff. de verbo. sig. l. verbum reddendi. ⁊ boc intelligas siue in vſuris ex mora. vt. ff. de vſuris mora. ℣. in bone fi. siue in interesse agentis. vt. ff. de obligã. ex consensu. in fine. Accursius.

e In quo. scz officio iudicis.

f Prestare. scz reo.

Ista glo. male loquitur fm Ja. b cũ leges nõ ꝺbis/ scz res bus iponãtur. l. ꝙ. C. cõia de leg. Lopensa tio in qb⁹ rebus fit.

g Eo cõpensato. ſ. opposita exceptione compensationis tantũ.

h Boi mali exceptione. que exceptio ideo dabat qz dolo facit qꝫ pe tit qđ restituꝛus est. ff. de excep. do. l. dolo. Et ita nota quantũ ad effectũ nulla est differentia: sed quantũ ad verba # vel rigorem iuris.

i Constitutio. vt. C. de compen. l. fi.

k Iure aperto. i. vbi quantitas bincinde debet. Nã speciei ad speciẽ. vel pecuniã ad quãtitatẽ: vel quãtitatis ad quãtitatẽ. si est quãtitas vt species nõ fit cõpensatio: qz nõ ptz iure aperto. vt. ff. de pig. act. fi. que nerit. i. rñ. ⁊. ff. de cõdi. inde. si nõ sortẽ. ſ. si centum. ⁊ de impen. in re. do. fac. l. qđ dz. ⁊. l. fi. ⁊. ff. de pecu. l. si creditor. ſ. j. Sz nõne statim bic subsũ cit ꝙ actioni in rem põt obiici cõpensatio: ergo videtur fieri de specie ad quantitatẽ: Sed dic ꝙ fit reivẽdicationi qñ re nõ restituta iurat in litẽ vel in verã estimationẽ. vt. ff. de rei vẽ. q restituere. Itẽ qđ si bincin de debitũ est in genere: vt debeo tibi boiem ⁊ tu mihi boies: R fi. fit cõ pẽsatio. vt. ff. si ps be. pe. l. j. ſ. itẽ si cũ me. ⁊. ff. de bere. instit. q nõ militat bat. j. rñ. ⁊. ff. de leg. ℣. vnũ ex familia. ſ. ſi vno. Itẽ qđ si ab vna parte debitum est confessatũ/ ab altera negatum: R fi. nõ patet aperto iure: vnde nõ fit cõpensatio. vt. C. de cõpen. l. fi. ſ. pe. Additio. Hĩi tale de bitum non confessatũ posset de ꝓximo liquidari. o. l. fi. C. de cõpen. quãdo aũt oppositio compositionis requirat altiorem indaginem: et quantũ tempus detur ad probandum. vide bic per docto.

l Vt actiones. accusatui casus. Est ens sensus vt compensationes mi nuant actiones.

m Ipso iure. adeo vt di ceruit qđã: nõ est necesse voce bois opponi cõpẽ sationẽ: vt bic. Sed certe immo est necessarium vt opponaf: qõ pbo tribus rationib⁹. Nã fideiussor cõuẽtus eligit: vt vel qõ fibi vel qõ reo debeť cõ penset: ꝙ electio fibi non daret fi ius cõpẽsaret. vt ff. de cõpen. fi qđ. + Itẽ ꝛ reus conuentus eligit in quã causam compẽsat fi debeat er plurib⁹ causſs. vt. ff. de cõpẽ. l. ꝙ labeo. Itẽ ler dicit eñ male age re cui obiici põt cõpensatio. vt. ff. de compen. l. re rũ. sed qui male agit ba bet actionem: sed eliditur exceptione. vt. ff. quãdo di. vſufruc. le. ce. l. j. in fi. Sed fm banc opi. quid adiicit in actione stricti iuris ad id quod erat olim: R fi. qz doli malitantũ obiiciebatur exceptio: per quã non ertinguebanf actiones ipso iure: sed nũc etiã cõpensationis exceptio opponit per quã ipso iure bincinde actio ertinguit: vt bic. ⁊. j. e. ſ. pe. ꝛ nibilominus doli cũ generalis sit. vt. ff. de excep. do. l. ij. ſ. generaliter.

n Induinant. scz compensationes.

o Alias actiones. vt scz mixtas que sunt. iiij. vt. ſ. eo. ſ. quedã actiones. Itẽ per secutio fideicõmissoꝛ. Item officiũ iudicis ⁊ filia ꝙ actiones sunt largissime accepto vocabulo. vt. ff. de act. ⁊ obli. l. actiõis ver bo. Unde ⁊ petitiones cautionũ occasiõe dãni infecti cõpensantur. vt ff. de dã. infec. l. j. ⁊. l. qui bona. ſ. ſi qs quia. Accur. Additio. Hoc ve rum intellige de debito officio iudicis in quo nullũ obstaculum est in medio: alꝫ secus vt per Bar. in l. ſi. ſ. fi. ff. de condi. inde.

p Depositi. qđ tu ttelligas qñ pecunia nõ signata est depositа: ꝙ ca su etiã aliã filem reddere p ꝺt. vt. ff. depositi. l. luci⁹. ⁊. l. dic ſpolatiorẽ. ſ. i. Si aũt esset depositio facta in specie vel in pecunia vt in specie qõ esse põt. vt. ff. de leg. j. plane. ſ. fed boc ita. tũc etiã alia ratiõne nõ obiiciet cõ pẽsatio: qz in specie nõ fit cõpẽsatio. Itẽ qđ bic dicit in actione depositi/ idẽ dicit qđã in actione cõmodati. vt. C. cõmo. l. sub ptextu. Sz cer te immo est ibi ratio: qz in specie fieret. Nã sole species cõmodant non quãtitates/ nisi quãtitas vt species cõmodet. vt. ff. cõmo. l. iij. ſ. fi. Itẽ cessat alꝫ cõpẽsatio vt qñ violẽtiã imbi rẽ abstuliſt. vt. C. de cõpen. l. fi. in fi. # Itẽ ꝛ fisco nõ opponit in gbusdã casibus: quos dic vt. ff. de iur. fil. aufert. ſ. qui cõpensationẽ. ⁊. l. in ea. Itẽ in curatore qui fraudauit publicã annonã. vt. ff. de cõpẽ. ob negociũ.

q Defraudetur. Sed nõne bec ratio vbiq; potest habere locũ: R fi. nõ ita: qz si restitutio denegatur est dolus. vt. ff. man. si procurator em. ſ. dolo. Item depositarius de dolo tantũ: alꝫ tenetur. vnde si bic ma gis grauetur/ non est mirũ. vt arg. ff. de iureiur. cum qui. in prin.

Preterea. Dividit in tres partes. Primo quare dicanf arbitrarie. Scõo que sint iste arbitrarie. Tertio qđ iudex in bis possit. Scõa ibi: sed iste. Tertia ibi: in bis eñ. Areti. Casus. Preter actiones de qbus facta est mẽtio. ſ. adbuc scire debetis ꝙ sunt quedã actiones ar bitrarie: boc est er arbitrio iudicis depẽdẽtes. In quibusdã enĩ actio nibus nisi reus actori iudicis officio satisfaciat: veluti rem restituat cũ rei ven. agit: vel rem erbibeat cũ ad erbibendũ agit: vel soluat cũ ali qđ certo loco est soluendũ: vt ex nor ali causa ſerũ cedat cũ nor aliter agitur cõtra ipm ille qui fic condẽnat a iudice reus: scz si nõ vult satisfacere ad arbitriũ iudicis potest condẽnari vel ad interesse vel vt vi litẽ cõtra cũ inreuirat. ꝛ boc dicit lra ista. Iste actiones de qbus ad pſens tractare ꝓpono nec sunt bone fidei nec stricti iuris: sicut ille de qbus ꝓximo tractatũ est: sed babẽt aliã quandã natrã per se. ꝛ in bac opi nione fuerũt qđã antiqui. Alij dicunt ꝙ sunt bo. fi. ꝛ boc qz in istis bꝫ iuder largas babenas sicut in Jctibus bo. fi. Sed tu dic ꝙ cẽsenf stricti iuris cũ inter eas ꝙ sunt bo. fi. nõ numerant. Item dicit ipse ista vl ex nor ali cã ſerũ cedat nõ innuat ꝙ oñs qui cõuenit nor aliter ꝓcci se cõdẽnari debeat ad boc ꝙ ſerũ cedat. ꝙ nora. cũ. l. dicat estimatio nẽ dãni esse in obligatione nore aut dedition⁹ in liberatiõe. ff. de re iu di. l. miles. ſ. ant nore. Frater intellige ꝙ facta fuit condẽnatio in estimatiõe dãni: ſ poterat euitare illã dãnationẽ dãdo ſerũ ꝙ nora. vñ exꝑone litterã ꝺz condẽnari. vel sic potes dicere ꝙ oia iudicia sunt absolutoria adeo ꝙ si aliqs alicui in ꝓritate ꝺz. ꝙ. q creditoꝛe in iudicijs vocetur.

Compẽsatio non fit ipo iure ſz ꝺz opponi

+ No. illum casus ⁊ glo. ibi nõ adducit plꝰ ⁊ ⁊ llos casus l ꝺbꝫ ds cõpẽsat: nõ tamẽ debuit fibi/ fs debuit al reri. dic vt ibi. ange.

Lopensatio in mul tis casibus cessat.

Spes sole cõmodãt.

Istud de violẽtia intelligas vt ibi no. glo. ⁊ doc. ang.

Depositarius de dolo tñt tenet. Diuisio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

vocet. r in tali statu sit q̃ contra eum debeat ferri sniа: si tñ ante sniam soluerit illud iudiciũ q̃ debebat esse condẽnatoriũ nõ erit absolutoriũ. r sic intelligo illud verbũ iudicia sunt absolutoria. Pone q̃ p seruus ignorãte dño dãnũ dederit in rẽ alicui"/ille q dãnũ passus est agit ↄ dño petẽs q̃ dãnũ emẽdet. certe q̃dẽnabit dõs ad estimationẽ/nisi ante condẽnationẽ dede rit seruũ p nora. r sum in ver. Sed iste actiões ꝛc. Dixi vobis q̃ actionuꝫ strictiuris q̃dã sunt arbitrarie. Jstarũ em̃ q̃dã sunt in rem: q̃dã in personã. Arbitrarie in rẽ sunt: vtputa publiciana ↄ seruiana. Jn persona sunt actiones q̃ metus cã. de dolo actio. q̃ est arbitraria actio ↄ actio per quã petit pec. certo loco p̃o missa. r actio ad exhiben dũ. Et in oibus istis casibus ↄ silibus p̃mittit iudici ex bono ↄ equo estimare fm rei naturaꝫ in quãtum actori satisfieri oportet. h.d. Fran.

a ¶ Actiões arbitrarias. Sed nunq̃ sunt bonedici vel stricti iuris: ſ ñ. quidã q̃ bonedici sunt: quia in iudicis arbitrio sunt. vt. ſ. j. pri. ſ. in fi. r. s. eo. ſ. in bonedici iudiciꝫ. Sed bec nõ valet: q̃ officium iudicis quod in bonedici iudiciꝫ venit/est iure actionis. Sed hoc quod est in arbitrio/merũ est: r in iudice tantũ est. vt. ff. de eo quod cer. lo. l. in bonedi. + Alij dicũt q̃ nec sunt bonedici/nec stricti iuris: immo est tertia species ad illam diuisionẽ q̃ est. ſ. eo. ſ. actionũ. et facit p. eo. ff. de in litem iur. l. in actionibus. ſ. plane. r. ff. de ꝑsur. l. in fideicõmiſſ. ſ. in his. hanc etiam rep. oba: quia dicta diuisio est perfecta et immediata. Alij dicunt q̃ verius est q̃ sint stricti iuris cũ bonedici non inueniantur. vt. ſ. eo. ſ. actionum. Accur. Additio. Nec vltima vera est: et eam ſequuntur cõmuniter scribentes hic.

b ¶ Et arbitrio. Bene dicit et arbitrio: nec emi obligat" est rẽ restitutꝰ/ re: vel ſile q̃ facer: quod p̃opte dices esse verũ in actione in rem. Jn personalitb" aũt r arbitrarijs q̃ hic enumerant/dices q̃ ſ. erbibitio vt restitutio sit in obligatione/pena tñ. r. interesse vel quanti in litem iuratũ est ñ nisi per officiũ iudicis p̃statur: r ideo arbitrarie dicũtur.

c ¶ Si em restituat. vt in rei vẽdicatione q̃ est arbitraria ci" p̃mo rẽ restituẽdo liberetur: r als iudicis arbitrio in litẽ iuratur. vt. ff. de in litiur. in actionib". r. ff. de rei ven. l. qui restituere. + vel hypothecaria. vt ſ. pri. ſ. vbi bec omnia exempla diligentius dicuntur.

d ¶ Vel erbibeat. Cum ad erbibendum agitur.

e ¶ Vel ſoluat. ſcz cum certo loco ſoluendum est.

f ¶ Vel er nora. li. Cum nor aliter agitur.

g ¶ Vedat. Jd est det. Accur.

h ¶ Condemnari. Diuersis modis fiet cõdemnatio: sicut diuerſe ſunt ſſe arbitrarie: vt dicemus. ſ. pro. ri. ſ. in fi.

i ¶ Sed iste actiones. ſcz arbitrarie.

k ¶ In rem. Separatim intelligẽ. nã vna r eadẽ actio nõ põt in rẽ et in personã esse. nisi in quattuoꝛ casib" / mixtis. vt. ſ. e. ſ. quedã actiones.

l ¶ Publiciana. De qua habes. ſ. eo. ſ. alie.

m ¶ Seruiana. De his duabus habes. ſ. eo. ſ. seruiana. Accur.

n ¶ Metus causa. Licet ſit in personam vt dic: tñ in rem est ſcripta. vt ff. eo. ſ. me. cau. l. metũ. ſ. cum autẽ. r de bac dic vt. ſ. eo. ſ. item actio.

o ¶ Dolo malo. Actio de dolo est arbitraria: vt hic. q̃ est ideo: q̃ libeꝛatur dolosus verum interesse: p̃stando ſi restituere nõ possit: als iudicis officio iuratur in litem. vt. ff. de do. l. arbitrio. in p̃in.

p ¶ Item cum id. ſcz pecunia.

q ¶ Promiſſum est. Jdẽ etiam ſi legatũ ſit relictũ certo loco dandum: et idẽ ſi mutuũ ſit datũ certo loco reddendũ. ſſã r bis tribus casibus locũ habet certi cõdictio arbitraria: vel ex testamento arbitraria. ſ. in promiſſione/r legato/r mutuo: r als nõ. vt. ff. de eo q̃ certo lo. l. ſi. ſ. hic aũt. r. l. ſi heres. r. l. aut ſi. + Et q̃ hic dr petiẽ ſcz alibi q̃ vbi fuerat. p̃ miſſum dari. r venit in ea vtilitas tam agentis q̃ rei. vt. ſ. eo. ſ. loco.

r ¶ Actionibus. ſcz perſonalibus r arbitrarijs.

s ¶ Similibus. ſcz in rem. Et sunt decẽ de quibus nit erat. ſ. Vel dic q̃ r alie sunt arbitrarie q̃ hic nõ numerant: vt cece actio i factũ q̃ dat̃ ↄtra nauta/cauponẽ/ſtabulariũ. vt. ff. nau. can. sta. l. j. in p̃n. Sed quidã dicunt eã nõ esse arbitrariã: q: ibi non ferunt ſniã de ea. Jtẽ est actio in ea cẽtũ que dat̃ ↄ publicianã. vt. ff. de pub. l. j. in p̃n. + Jtẽ actio fini. regũ. ff. fi. reg. l. j. in fi. r. l. iij. Jtẽ actio redhibitoria. vt. ff. de edil. edic. redhibitoria. Jtẽ actio ex ſtipulatu q̃ ꝑ dote repetenda dat. vt. ff. ſo. ma. l. ſi filiusfamilias. ſ. mariti. Sed certe isto casu non ideo iuratur in litem: q: arbitraria sit: sed quia bonedici est. vt. ſ. eo. ſ. fuerat. Jtem actio rerum amotarũ est arbitraria. vt. ff. re. amo. ſi cum dos. in fi. Accur.

t ¶ Naturã. i. bonitatẽ vt dicit gdã. Del melius. i. fm naturã actionis arbitrarie q̃ intendit. Nã tripler põt modus cõdẽnationis deprehẽdi in arbitrarijs. Unus vt due ſnie ferãtur. Prima de restitutẽda re: r ñisi restituat fiat cõdẽnatio in penã pel interesse p delationẽ inriſiurandi in litẽ vt ptz in actione qõ metꝰ cau. r in actione de dolo et rei vendicatione: et in actione ad exhibẽdum r silibus. Est et alius modus vt vna feratur ſniа: r in ea ſtatim interesse cõ ſiderat: vt q̃ certo loco aliquid dandũ est: r hoc est i ista ſola. Tertiꝰ modus est vt nõ in quãtitate condẽnationis fiat arbitrium: ſz in qualitate vt in actione norali in qua arbitrat iudex an liberet dando seruũ ꝑ nora: q̃ est q̃ dño ignoꝛante vel ꝓhibente nõ valente deli quit. als infoliduꝫ tenet. vt. ff. de nora. l. ij. in p̃n. r l. in delictis. in p̃in.

v ¶ Satisfieri. Sed nõne hoc idẽ in bonedici iudiciꝫ fit: ſ ñ. dic q̃ tripler est officiũ. Primũ q̃ obtinet actionis vicẽ: per q̃ officiũ petunt salaria aduocatoꝝ: r restitutiones maioꝝ: r minoꝝ. vt. ff. de mino. l. q̃ ſi minoꝝ. ſ. fi. Aliud est q̃ bonedici actionibus inheret: q̃ iure actionis venit. vt. ff. de eo q̃ certo. l. in bonedici. et vna cũ actione perit. vt C. de po. l. iij. Tertiũ est q̃ inheret actionibus ſtricti iuris q̃ buſdam: ſcz arbitrarijs. r hoc er solo motu iudicis descendit: vt q̃si liberũ ſit ei hoc facere. sed in actionib" bonedici astringitur ad hoc. + Jtem in actionib" bonedici vna fertur ſnia: in his aũt plerũq̃ due vt modo dicẽtur esse deseruite. Officiũ in dicis est tripler. ſ. nosbile/merẽ cis/r merẽ mixtum.

Officiũ iudicis q̃ bonedici est ſtricti iuris: ſ ñ. dic q̃ tripler est officiũ. Primũ q̃ obtinet actionis vicẽ: per q̃ officiũ petunt ſalaria aduocatoꝝ: r restitutiones maioꝝ: r minoꝝ. vt. ff. de mino. l. q̃ ſi minoꝝ. ſ. fi. Aliud est q̃ bonedici actionibus inheret: q̃ iure actionis venit. vt. ff. de eo q̃ certo. l. in bonedici. et vna cũ actione perit. vt C. de po. l. iij. Tertiũ est q̃ inheret actionibus ſtricti iuris q̃ buſdam: ſcz arbitrarijs. r hoc er solo motu iudicis descendit: vt q̃si liberũ ſit ei hoc facere. sed in actionib" bonedici astringitur ad hoc. + Jtem in actionib" bonedici vna fertur ſnia: in his aũt plerũq̃ due vt modo dicẽtur esse deseruite. Officiũ iudicis eis deseruiẽs prouenit ex natura ipſarũ. q̃ ſi statim q̃ debitoꝛ est in mora põt condẽnari ad ſsuras vel interesse: sed in actione ſtricti iuris prouenit ex quodã accidẽti ex tri nseco: puta q̃ nõ p̃ſtat res in qua fuit facta condẽnatio: r ſic ſte actiones sunt arbitrarie.

¶ Curare. ¶ Diuidit in tres partes. Primo mãdat iudici deferendo certã ſniam: bi: certe pecunie. Scdo limitat mãdatũ ſi illud est possibile leibi: quantũ. Tertio reſſouet vnũ obiectũ ibi: etiã ſi de incerta. ¶ Cassius. Supradicte sunt multe diuisiones actionũ adhuc ponet plures: sed in ſpenti. ſ. dat quendã effectũ actionis: ꝛ dicit q̃ ſi quedã actio coꝛrammudice ꝓponatur curare debet iudex vt quãtum possibile est r in quantũ natura actiõis hoc patitur vt certã ferat ſniam. h. d. Fran.

x ¶ Possibile. hoc ideo dicit q: interdũ nõ põt certã ferre ſniam. Quid em̃ ſi homo in genere. p̃miſſus petit/vel ſubalternatiõe: puta ſtichum aut p̃aphilũ: aut dãnũ emendari: vel seruũ. p nora dari: + certe iudici nõ est possibile ferre certã ſniam: q: natura actiõis nõ patitur. vt. ſ. de offi. iudi. in p̃n. Jdẽ dico in bereditatis petitione. Sed sicut ſufficit in libello. ꝓponere vnmer saliter/ita r in ſnia: puta ſic. pnuncio te hereꝺem eꝛtitill̃ er asse vel er semisse: r ideo tibi bereditatem restituendam.

y ¶ Pecunie. ſ. cum pecunia petitur. vt. ff. de peti. here. l. non possiunt.

z ¶ Del rei. quãdo alia res petitur que in quãtitate consiſtat vel non: r boc ſi certũ est petitum als" emi nõ tenet ſentẽtia: nisi aliqua parte actoꝛũ res certa ſcripta inueniatur. vt. C. de ſen. que ſine cer. q̃al. l. bec ſententia. ſi aut est incertum aut certificari potest vt ſi peto interesse quod debet coꝛam iudice probari: r deduci ad certitudines. vt. C. de ſen. que ꝓpo eo q̃ interest. l. vna. ſ. ij. et tunc locum habet bic. ſ. aut non potest deduci incertitudinem vt in homine generaliter petito et ſimilib" que modo diximus: r tunc non habet locum iste. ſ. Accur.

a ¶ Sniam ferat. r in ſcriptis. vt. C. de ſen. ex peti. reci. l. ſi. niſi in q̃ttuoꝛ casib". vt in aut. de mã. p̃n. ſ. ſi tibi. col. iij. r in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuſ. ſ. neceſſitate. col. ij. r in aut. vt de. apud. ꝓpri. epi. gueni. ſ. j. col. vj. Sniа ſe põt ſemp esse certa.

b ¶ De incerta. vt de interesse. Sentẽtia ẽ in ſcriptis ferenda.

¶ Sigs agens. ¶ Diuidit ꝓncipaliter in duas ptes. Primo ponit id q̃ erat de iure antiq̃ q̃n plus petebatur. Scdo id q̃ est de iure nouo. Scda ibi: sed dic de q̃dẽ. Jtẽ p̃ma subdiuidit in tres. Nã primo ponit regulã generalẽ iuris antiq̃ q̃liter punitur plus petẽs. Scdo q̃ modis dicat plus petere. Tertio ꝛeꝓla vnius casus. Scda ibi: plus aũt. Tertia ibi: re veluti. Arc. ¶ Cassius. Jn superioꝛib" dictũ est de natura oĩm actio. nũc aũt nihil aliud intẽdit legislatoꝛ: q̃ ostẽdere qualiter abusoꝛes actionũ puniant. Dicit q̃ q̃ quotiẽſcũq; actoꝛ plus petit in intẽtione sua q̃ sibi debeat quocũq; gñe plus petendi cadit a cã. boc est rẽ quã

publ. tenute ꝓuũ. r illaꝫ sequitur ibi Barto. post Dy. repꝛobata b glo. fm Jaso. + Condẽnatio in arbitrarijs põt fieri tripl'r.

+ Ang. no. istam glo. p singulari: ſ Jaſ. repro bat. vide b q̃ nim. r reꝓbationẽ q̃a fac ilta glo. que approbat cõ terper doc. et eriam ſequens.

‡ Aduertatur bar. i actiõbus. ff. de in lit. iur. in ff. ter tio hꝺ locus fac. bat vnã regulam q̃ olis actio in q̃ res nõ restituit fm ſ. cepti iudicio q̃ arbitraria: vt iu dex habeat ꝓtates defendi iuramẽtũ lites: r fm illũ cõ denãti ſiue q̃ ſit actio bona ſiue ſtricti iuris ꝓsonalies: ſi l ne ire: ſiue q̃cũq; actio ſit. r allegat l. q̃ ſi restituere. quod credo verus n ꝓpꝛie dicẽtia de rõnis: q: in oibus casib" cõremur maiestaꝫ ꝓtoꝛia fm an gelum.

* Barto. r cõiter doci. d. ſi. heres. reꝓbant illã glo. r ꝓ cat q̃ omnis actio ſtricti iuris ꝓpter r adiectiones s loci pot esse arbitraria: vt refert hic Jalon.

* Secdglo. ſi. hoc edic. in ver. absſo uendũ. ff. de

UNIVERSIDAD DE HUELVA

petit amittit: nec succurrit ei de facili a prætore p in integrū restiten. nisi fuerit minor. Si enī minor. xxv. an. aliq facilitate lapsus plus petierit: tūc cā cognita succurrit ei: sed in maiorib⁹ plus petēdo⁹ nullo mō succurrebat qn a causa caderet nisi haberet magnā z iustā causam errores: tūc enim parcendū erat eis. z de hoc ponit duo exēpla. Primū est qñ aliqs maior petebat totum legatū: puta petebat legatū relictū sibi in testō z p errorē ei aliqua pars legati vel forte solū da legata i codicillis essent adēpta: qr tū ignorat nit succurrebat ei. Secūdū exēplū est in maiore q integra legata petebat: z tū tota erāt aliis legata ita q⁹ locus erat falci die. Hoc erat olim in q̄libet gñe petēdi plus. s. q̄ cadebat a cā nisi iustam cām haberet vt. ꝫ. dictus est. sed hodie non est ita. vt habetis. ſ. co. ſ. Sed hūquidā antea. Fran.

a ¶ In intērione sua. i. in libello vbi erat intentio sua. Accur.

b ¶ Plus. etiaz tpe. vt. ff. de li. leg. l. non solū. ſ. i. z ſ. fi. nā plus ꝗttuor modis dī. vt. ſ. pri. ſ. z in oīb⁹ his locum hz. ſ. iste.

c ¶ Amittebat. facit. ſ. de excep. ſ. tpales. + z quod hic dicit in priuato/ idez erat in fisco. vt. C. de iur. fisſ. l. iustas. lib. x.

d ¶ Quic. maiori. xxv. an.

e ¶ Causa cognita. Bene dicit cā cognita. Nā oēs in integrus restitutiones causa cognita pmittuntur. vt. ff. de in integ. rest. omnes. Accur.

f ¶ Iuuentute. i. facilitate sua. idez multomagis si dolo aduersarij. vt. ff. de mino. l. i. Accur.

g ¶ Cōstātissim⁹. qz errauit in facto in quo pmdētissimi falluntur. vt. ff. de iur. z fac. igno. l. ū.

h ¶ Quib⁹. ſ. codicillis.

i ¶ Quibuſdam aliis. ſcz legatarijs.

k ¶ Legata. ſcz ea que sibi in testamento relicta sunt.

l ¶ ꝫDinnebant. ifrā tot erāt legata: vt. l. falci. locū baberet. i. oportebat vt legata defalcarent ad hoc vt haberet heres falcidiā: qz dodrātem excedebāt. vnde heres debet detrahere falcidiā. vt. ſ. ad. l. fal. ſ. j.

¶ Plus aūt. ¶ Casus. Dic. ſ. dixistis q⁹ quicūq; petebat plus quo/ cūq; gñe petēdi plus cadebat a cā z rem amittebat nisi iustus error ei ercusaſſet. Sz dīe cū plus plurib⁹ modis peti possit. dicatis mihi ſt modis plus petit: Ad hoc rñ. dis⁹ Just. ſic. Quattuor: enī modis pl⁹ petit re/tpe/loco/causa. Re/ vt ſi ille cui debeā. r. p. retat. vt. r. vt. vel ſi ille cui⁹ fundus est. p parte totū petat petit plus re. Tpe de⁹ habui ſtis exēplū de eo cui aliqd debeā in dié vel ſub cōditione ſi ante diē vel cōditionē existēte petat. Et sum m vñ. Loco plus petit. Supra vidi ſtis duo exēpla in qbus petit. ſ. re z tpe. Modo videatis exēplū de eo qui plus petit loco. et est exēplū est tale. Si qs ex stipulatu ſtichū aut decē vel vigīti aureos z postea petit stichum precise plus petere causa videt. Habuit enī electionē promisſor: soluēdi decem vel stichū: vñ cū precise petet vnū adimere sibi videt electionē: et ita plus petere causa videt: et ita olim cadebat a causa. Quid ꝫ debet facere stipulator? qd peter: R. ſi. fm qualitatem cōtractus debet facere libellū: z hoc est optimū verbū quo tidianū. hoc est codē modo quo stipulatus est. vñ qz stipulatus est alternatiue: z alternatiue debet libellū sui⁹ concipere vel formare. Et sum in verſi. Preterea ſi qs. Tu habes vnū exēplū de eo qui plus petit causa. Nūc ponit dñs Justi. aliud exēplū de codē. Plus enī petit causa iste cui bō in genere pmissus est ſi hominē certū petat: z similr est in vino z in purpura z in aliis. Generaliter enī quādocūq; aliqd debeā in genere ſi certū quid petat⁹ plus petit videt. Videt enī pmissori adimere electionē: vel ad min⁹ hoc facere intēdit. Dicere t aliqs h verū est qñ aliqd i gñe. pmissus est. z ille cui pmissum est certum stipulatus est codē loco pecuniā petat ꝙ sibi pmissa est: R. ſi. tūc recte agit: nec hz locū arbitraria loci: qz loci cōmoditas est salua pmissori.

m ¶ Plus aūt quattuor modis. vt oibus his modis a causa videatur cadere iure antiquo. vñ ſti quattuor modi plus petendi patēt in hoc versu. Plus petitur causa vel tempore/ reqꝫ loco⁹.

n ¶ Rone. a ſili per ꝫtū.

o ¶ Petere. vt hic. z. ff. de fideicō. ſ. non solum.

p ¶ Sine cōmemoratione. i. sine vtilitate rei debite vel interesse rei: nam ex stipulatu habēda ratio eī⁹ vtilitatis ſi sua interſit in loco destinato potius cōueni ri. ± Vel dic cōmemoratione. i. mentionē faciēte de ipso loco. nā ipsum locū vbi erat facienda solutio in libello ponere debet. fic peto. r. vt mihi solua⁹ hic vel vbi soluere. possimisti vt h. z. ff. de eo qō cer. loco. l. ū. ſ. fina. post hec. nisi solnat poterit eī conuenire vbicūq; voluerit: nīmodo cōstet⁹ habeat ibi fortz/ nō alsa. vt. ff. de iudi. l. heres absens. in fi. Sz Pla. dicit qz ſ. vbicūq; poterat eī conuenire/ poteſt etiā ibi vbi nō habeat fortū. et est p⁹ eo. ff. de iudi. l. eī q. z ff. de consti. pe. ſi duo. ſ. fed z certo. Sed certe qō dictis legibus dicitur: vt quolibet loco possit conueniri: verum est idoneo vbi conuēnus habeat fortum. vt. ff. de mu. et ho. l. vt gradatim. ſ. j.

q ¶ Adimit. id est adimere desideratꝫ: non tñ adimere poteſt.

r ¶ Arbitraria. id est vtilis certi cōdictio ex stipulatu vbi ſtipulatio intercessit vt hic fuit. vl vtilis certi cōdictio ex mutuo vbi mutuum erat datuz certo loco reddēdū. Vel vtilis actio ex testāmēto vbi legatum est dātum certo loco. nec enim est proprīū nomen actionis. vt. ff. de eo qō cer. lo. l. ū. ſ. hec autē actio. z. l. ſi heres. z. l. aut ſi mutua. Accur.

s ¶ Proponitur. i. tribuit vel datur. vt. ff. de eo qō cer. lo. l. ſi ephesi.

t ¶ Promiſſori. ſed z actoris vtilitas attenditur: z vtriusq; vtilitas ſit mul attenditur. vt. ff. de eo quod cer. lo. da. opor. l. ū. j. respō. ¶ Additio. Dic q⁹ interesse rei ſi conueniatur in alio loco semper estimatur: sed non actoris: nisi reus fuisset in mora vel culpa. vt no. glo. Barto. z doctō. in dicta. l. ū. in prin. Ange.

v ¶ Dura. id est non habita mentione vel ratione loci vbi erat facienda soluti. vt dirimus. ſ. eo. ſ.

¶ Huic aūt. ¶ Casus. Supradictū est q⁹ quocūq; genere plus petēdi olim plus petebat cadebat a causa z rem amittebat plus petēs. aliter aūt plus petebat re vel tpe vel loco dictū est. ſ. Modo dicit dñs Justi. qualiter plus petit causa. z de hoc ponit duo exēpla. vnū in ipso. ſ. z aliud in sequenti. Primū exēplū est tale. Si qs ex stipulatus ſtichū aut decē vel vigīti aureos z postea petit ſtichum precise plus petere causa videt. Habuit enī electionē promisſor: soluēdi decem vel ſtichū: vñ cū precise petet vnū adimere sibi videt electionē: et ita plus petere causa videt: et ita olim cadebat a causa. Quid ꝫ debet facere stipulator? qd peter: R. ſi. fm qualitatem cōtractus debet facere libellū: z hoc est optimū verbū quo tidianū. hoc est codē modo quo stipulatus est. vñ qz stipulatus est alternatiue: z alternatiue debet libellū sui⁹ concipere vel formare. Et sum in verſi. Preterea ſi qs. Tu habes vnū exēplū de eo qui plus petit causa. Nūc ponit dñs Justi. aliud exēplū de codē. Plus enī petit causa iste cui bō in genere pmissus est ſi hominē certū petat: z similr est in vino z in purpura z in aliis. Generaliter enī quādocūq; aliqd debeā in genere ſi certū quid petat⁹ plus petit videt. Videt enī pmissori adimere electionē: vel ad min⁹ hoc facere intēdit. Dicere t aliqs h verū est qñ aliqd i gñe. pmissus est. z ille cui pmissum est certum

Plus petitur ꝗttuor modis. Versus.

± Mucrie Jo. fa. ſi est notorium q⁹ vtile⁹ ē debitori soluere in loco vbi agit⁹ q⁹ in loco conuētō: nūquid rūdeat actus mētioné facere de loco cōuētor⁹ vl cit⁹ q⁹ ſcīpertio fiem p⁹ dy narrare formam obligatōis. vt. ī. pri. ſ. in ſi. item ex aliqñ expedit⁹ z facilē est debitori soluere q⁹ dānosus est ſibi. i. eo. ſ. pteꝛea in ſi. igit. ang.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

est certum petit: q; tunc si preciosissimū petat plus petere causa videt. Sed qđ dicerētes vos ōne si aliqđ in cuere esset, pmissum: ꝛ ipse pcise petat illud qđ vilissimū est in illo genere videt ne plus pe. Et rñ. q; sic: q; adhuc electionē soluendi ꝑmissori admere videtur. Sepe eñ accidit vt pmissori facilius sit soluere illud qđ maioris preciꝫ est. Omnibꝰ istis modis dī plus peti.

er quocūq; istorum modorū plus petebat: cadebat plus petens a causa. Hodie non est sic: vt ptz in proti. ff. Fran.

a ¶ Qui cā. Hāc causam electionē iam vocabit.

b ¶ Electio. Nisi cuꝫ iam vnum interijt tunc alterū quod superest ꝓestabit. vt. ff. de eo quod certo loc. l. non vtiq;. Et facit ad hunc. ff. de iure dot. l. plerūq;. in fi.

c ¶ Eripit. i. eripere vult.

d ¶ Facit. i. facere vult.

e ¶ Prodita est. i. data. Et est actio ex stipulatu hoc modo. s. alternatiue ꝓponēda: vt dī hic.

f ¶ Preterea. ℔ est aliud exemplum qualiter causa plus petitur.

g ¶ Tollit. i. tollere vult.

h ¶ Maioris pciꝫ est. facit ad hoc. ff. hoc. itē quęritur. ff. j. ff. de condi. et demōstra. quod traditiū est. ff. l. feq. ff. de in diem adiec. l. si venditor. ff. sed in euter. ff. de vsu ꝛ habi. l. fi. ff. de vsufruc. bactenus. ff. si. ꝛ. l. seq.

✝ Istis lerbis facit ad ꝓpositū. sed alie nihil facūt. Ja.

¶ Sed hec quidē. ¶ Casus. Ab illo. ff. si qs agēs. vsq; nūc solū habuistis q; quattuor sunt modi plus petendi: et quicūq; aliquo istorum modorū plus peteret: cadebat a causa sua ꝓpter quod dicit dñs Justi. q; hocvi detur iniquū ꝛ correctio ne dignum. Et dicit hec antea in vsu fuerat. Sed postea ler zenoniana ꝛ nostra cōstitutio hoc artauerūt. Et hodie obtinet q; nullus a causa cadat: nisi qui plus petit tempore aut alio modo. Sed si plus petatur tempore tunc in pēna petentis plus tempore duplicabūtur inducie: ita q; si illud quod post annū debebatur incontinenti petat. non poterit illud petere: nisi post biennium: et etiam nec ēe habebit adhuc soluere oēs expensas quas in lite reus fecerit. Si autem re vel loco vel causa plus petat: ℟ Respon. impe. q; tunc omne damnum quod sustinebit reus per pluris petitionem refarciet sibi actor: in triplum. b. d. Sed videtur per hoc quod dicitur hic q; non habebat locum id. C. de plus peti. l. vnica: ℟ Respō. immo quia titu. ille in alio casu loquitur: vt patet in apparatu: ꝓpter mendacium enim ibi punitur.

i ¶ Sed bec quidē. ſ. que dīxim⁹ vt plus petēdo cadat a tota cā. vt. ff. ē. §. si quis agens. Additio. Et cōsulit do. Ja. ad euadendū istas penas q; in libello semp adjiciat illa salutaꝛ; clausula: saluo iure suppluī ꝛc.

k ¶ Ler zenoniana. ſcz greca quam non habemus. Accur.

l ¶ Et nostra. ſ. greca: quam non habemus.

m ¶ Cōstitutio. l. greca: vt dīxim⁹: cuius hnia est vt tēpus debeat dupliari cōuento: et oēs expēnse sibi restitui. vt. ſ. de excep. §. hodie autem.

n ¶ Quantitate. Et sic re.

o ¶ Alio modo. i. loco vel causa. vt. ff. §. plus autem. Accur.

p ¶ Dīximus. vt. ff. §. tripli. ꝛ ibi⁹ buꝰ nostre ꝛstitutionis grece hnia recitat. Sed si nō solū petit: sed etiā cautionē exegit post litē cōtestata tā amittit debitū etiā bodie. ✝ vt. C. de plus pe. l. i. q; est huic cōtraria. Si ante litē contestatā peniteret non punitur. ✝ qr nō petit: sed petere vult. vt. ff. rem ra. ba. l. amplius non peti. ꝛ in. d. l. C. de plus peti. l. i.

✝ Jdē fab. Pla. ꝛ ang. ✝ Sequitur bal. fa. pla. ang. ꝛ Ja. ꝛ est glo. istis in. c. j. extra de pb̄ peti. Bulfio.

q ¶ Punitur. ſcz condictione et lege illa greca cuius effectum habuimus. ſ. eo. ſ. tripli. ꝛ in hoc. ſ. plus autem.

¶ Si minus. ¶ Dividitur in duas partes. Primo qñ minus petīt. Scdo qñ aliud ꝓ alio per errorē petīt. Scdo ibi: si quis aliud. Areti. ¶ Casus. Vidistis iā de eo q; plus petit qualiter puniebat olim: ꝛ qualiter hodie punitur. Dīs Justinia. nihil volēs dimittere indiscussum

qui⁹ causa plus petit: vt ecce si qs ita a te stipuletur: hominē stichū aut. x. aureos dare spondes: deinde alterū petat: veluti hominem tantū: aut. x. aureos tantū. Jdeo autē amplius petere intelligitur q; in eo genere stipulationis ꝓmissoris est electio⁹ vtrum pecuniaz an boīem soluere malit. qui igitur pecuniam tantū vel hominem tantū sibi dari oportere intēdit: eripit⁹ electionē aduersario: et eo modo suam quidem condītionem meliorem facit⁹: aduersarij vero sui deteriorem. Qua de causa talis i ea re prodita⁶ est actio: vt quis intendat hominē stichū aut aureos. x. sibi dari oportere: id est vt eodem modo petere⁷ quo stipulatus est. ¶ Preterea⁸ si quis generaliter hominem stipulatus sit: et specialiter stichū petat aut generaliter vinū stipulatus sit/ et specialiter campanū petat: aut generaliter purpuram stipulatus sit: deinde specialiter tyriam petat: plus petere intelligitur: quia electionem aduersario tollit⁹: cui stipulationis iure leiberum fuit aliud soluere q; quod peteretur. quinetiam licet vilissimum sit quod quis petat: nihilominus plus petere intelligitur: quia sepe accidit vt promissori facilius sit illud soluere quod maioris¹⁰ preciꝫ est.

adhuc tractat de eo qui minus petit qđ iuris sit: ꝛ dicit q; qui min⁹ petit hoc pōt facere sine periculo: ꝛ in eodē etiā iudicio plus petere pōt: q; ex cōstitutione bone memorie zenonis fuit hoc introductū q; illeq min⁹ peteret posset i eodē iudicio plus petere. Et scire debetis q; hec materia illius. l. C. de eden. l. edita actio, et ea que super repetitione illius. l. dicunt pñt hic re peti. Quidam aūt per. ſ. istum voluerūt dicere q; emendatio libelli et mutatio posset fieri vsq; ad sniam diffinitiuā: qr vsq; ad sniam diffinitiuā semper manet idē iudicium. Doctores tñ nostri in b resident oēs q; ante litis contest. pōt fieri emendatio ꝛ mutatio: ꝛ litteram istā ita intelligūt in eodē iudicio. i. ante litē contestatā. vel sic in eodē iudicio. i. apud eundē iudicē nō cadē in stātia iudicij. Vocatur tñ iudiciū idez ꝓpter idēitatē iudicis et causarum. Fran.

r ¶ In intētione. ſcz in libello intentionis: et hoc per errorem. si eñ sciēter donare ꝓsumit⁹ nō dam. Sed cōtra pnto q; nunq̄ donare ꝓsumit⁹: nisi tūc q̄ traditio fieret ab eo q; donare ꝓsumitur. vt. ff. de reg. iur. l. cuius per errorē. hic aūt nō erat datio: sed q̄dā abstinentia. Unde siue de reliquo sciat q; agit siue non tpe cepti iudicij locū hz. ſ. ista Additio. Jsta glo. in se ꝛ relata ad tertiū no strū est vera. et fm ſ. Jacunica ꝛ singularis: nō tñ est simplr vera inquantū dicit nūq̄ ꝓsumi donationē nisi interueniat traditio. ꝓsequeretur per ea. s ¶ In eodem iudicio. i. quandocūq; ante fniam reliquū petierit sine nos

Donare nemo ꝓsumitur.

ua cōtestatione fm quosdam vt hic dicitur: et hoc ꝓpter duas rationes falsas. Una q; potest emendare libellū quandocūq; ante sententiam vt dicūt. ꝛ est ꝓ eis. ff. de nor. in delictis. ſ. si detracta. ꝛ sic intelligunt. C. de eden. edita. Altera ratio est: q; fm eos etiam si non petat vel ꝓbet hoc actor: tamen iudex si scit/ debet fm suā conscientiā condemnare reum. ꝛ est ꝓ eis ea ad banc rationē. ff. fini. reg. l. si irruptione. §. ad officium. et in hac sententia fuit dñs. Ad. Sed certe fm Jo. positum est falsum ꝛ due rationes male. Nam nō potest quis immutare libellum nisi vsq; ad litē contestatā: nec etiā hodie post datū libellū: ✝ q; sic dicit aut. q; nō habet necesse in ꝑmo libello persistere. vt in aut. de litig. §. oēm. coll. viij. Jtem q; nō videtur in iudiciū venisse qō post litis cōtestationem contingit. vt. ff. de iudi. l. non potest. et. ff. de excep. rei iudi. cū queritur. ꝛ. l. egi. Nec obstat quod hic dr: ꝛ quod dicit eodē iudicio. Nam dic id est eodem eodem iudice: et ab eodem actore ꝛ reo. Nam ꝛ ꝓpter hanc causam sic ꝓpter idēitatem personarū etiam vbi ꝓprius aliud petitur: tamen dicitur iudicium idem. vt. ſ. proti. ff. Jtem non obstat. ff. de nora. in delictis. §. si detracta. quia ibi ex cadē causa ꝛ eadem actione ꝛ ad idē agebatur: licet esset variatio in quodā beneficio: quod dñs habet per. l. vt possit ꝓ o nora dare. vt. ſ. de nora. acti. §. summa. ꝛ. ff. de re indi. miles. §. j. Jtem alia ratio nō est bona: qr non fm conscientiam sed fm allegata debet iudex iudicare et ꝓnunciare. vt. ff. de offi. ꝓcōs. illicitas. §. veritas. nisi habeat conscientiam vt index. vt in. d. l. ꝛ. ff. fini. regun. §i irruptione. §. ad officium. et hoc in singularibus iudicijs. ✝ Sed quid in vniuersalibus: ℟ Respon. potest in eis adjici quandocūq; ante sententiam. vt. ff. de peti. heredi. l. iij. ꝛ. l. si quo tempore. et sic intelligitur. C. de ap. l. fi. §. fi.

✝ Cōstitutione. ſcz greca: quam non habemus. Accur.

t ¶ Si quis aliud. ¶ Casus. Supra vidistis quid iuris de eo qui plus petit. Sed quid si aliquis aliud ꝓ alio petierit vel si vnam actionem ꝓ alia ꝓposuerit: ℟ Respondet ꝙ nō: ꝓpter hoc periclitabitur ei aliquid: sed in eodem iudicio cognita causa errorem suū corrigere ꝓpotest. hoc dicit Franciscus.

✝ Cōtrarij ex Fa. Bla. ang. ꝛ Ja.

✝ Hora fm Jaso. q; iudex ꝙ est cuꝑpa legez vt papa/ impator/ vel ꝓcepa/ cuius dicti⁹ habet ꝓ lege ꝛ ꝙ sp fm placita sua iudicare. ꝛ ꝙ ſ. litteras ea habeat siue ex actis siue nō: aliꝙ peccare. Item no. q; executor tenet exeq sententiā etiā ꝓpriā. ꝙ ſ. nisi in casu ꝑticulariter cōprobati: quia tunc iudex non ꝛ exequi ꝙ ſ. etiam. vt ꝓ ꝑticulare per ce.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Intenderit. Sz sibi deberi.

b ¶ In eodē iudicio. l. apud eundē iudicem. ꝛ dr idē iudiciū ꝓpter idē titatē ꝑsonarū ꝛ iudicis tñ vere aliud est. Sed nūquid noue dilationes dabunt: ℞n. ſi potestē esse instructus er petitione prima: etiam ad scōam nō dabuntur: cū necessarie nō volūtarie sunt dāde dilationes. vt. C. de dila. l. i. Mā ſi primo egit actione non bona nō raptorū: et postea mutetur ꝛ agat actione furti. satis ꝑ ōt esse reus instructus. Si autē sunt dilationes ꝑ dentes: vt. C. de dila. l. i. Ité nunquid iterū de causa iuramēti iurabitur. ℞n. sic: quia potest et in hac causa calūniari. vt. ff. de dā. infect. l. qui bona fide. §. antepe. ꝛ penul.

c ¶ Corrigere. ℞o. ꝙ permittit alicui errorē suū corrigere. Sed nūngd in veteri habet necesse ꝑsistere: ℞n. nō ſm hāc. l. Sed hodie contra. vt in aut. de lit. §. omnē. colla. viij. ꝛ ita intēdabit veteré ꝛ nouā: niſi reo absoluto in veteri obiciatur ercepcio rei iudicate in noua vt qz sit eadē causa agendi ꝛ eadē ꝑsone et eadē res licet alia sit actio. vt ff. de iureiurā. l. duob⁹. §. erceptio. ꝛ. ff. ō ercep. rei iudi. l. ii. mater. §. cādem. et. l. cū queritur. Vel niſi actio ꝓia ⁊ ita ſe habeat ad ſecūdam vt electione tollatur: qđ in casib⁹ contingit. vt. C. de fur. l. i. et C. ſi ſeruus exte. emi ſe man. l. i. ꝛ. C. de codi. l. ſi. ꝛ. C. de pac. inter emp. ꝛ vendi. l. commiſſorie. ꝛ. ff. de tribu. l. quod in heredem. §. eligere. ꝛ. ff. de lega. ij. l. cum filius. §. ꝓrius.

+ Glo. intrat hic materiā cumulatiōis de q̄ vide Bart. Bal. ſaly. ⁊ Ja. in l. edicta. C. ō edē. et Joā. fa. ⁊ ange. hic.

d ¶ Intenderit. Sez sibi deberi.

¶ Si quis per errorem aliud ꝓ alio petierit libellum mutare potest. h. o. Arctinus.

¶ Si quis aliud ꝓo alio intenderit[a] nihil eu⁊ periclitari placet ſed in eodem iudicio[b] cognita re ritate ercrrorem ſuuꝫ corrigere[c] ei permittitur: veluti ſi is qui bominem ſtichum petere deberet bereten petierit: aut ſi qs ex testamēto dari ſibi oporterē intenderit[d]: quod ex ſtipulatu debetur.

¶ Actiones oēs: aut ſunt perſecutoie ſolidi aut inquātum quis facere poteſt vel inquātū habet. vt probat in ercēplis ſequētibus. et primo in actione de peculio.

¶ Sunt preterea[e] quedā actiones qbus non ſolidū qđ debetur nobis perſequimur: ſed modo ſolidū perſequimur: modo minus. ¶ Ut ecce ſi in peculium filij ſeruive agamus. nam ſi non minus in peculio ſit qđ perſequimur: inſolidum dns pateꝛve condemnatur. ſi vero minus inueniatur: eatenꝫ cōdemnat iudex quatenus in peculio ſit. Quemadmodum autez peculium intelligi debeat: ſuo ordine proponemus[f].

¶ In dotis restitutiōe condēnatur[g] marit⁹ inquantū facere pōt.

¶ Item ſi de dote in iudicio mulier agat placet eatenus maritū[h] condēnari debere q̄tenus facere poſſit id eſt quaten⁹ facultates[i] eius patiunt. Itaqꝫ ſi dotis quātitati concurrant facultates eius inſolidum dānatur. ſi min⁹ intantum quantū facere poteſt. Propter retentionem quoqꝫ dotis re petitio minuitur. nam ob impenſas[k] in res dotales factas marito quaſi retentio cōcessa eſt: qz ipſo iure neceſſarijs ſumptibus dos[l] minuitur: ſicut ex latioꝛib⁹ digeſtorum libris[l] cognoſcere licet.

¶ In his q̄tuor casib⁹ re⁹ cōdēnatur inquantū facere pōt. Ang.

¶ Sed et[m] ſi qs cū parente ſuo/ patrone⁊ agat: ité ſi ſoci[n] cū ſocio" iudicio ſocietatis agat: non plus actor cōſequi q̄ aduerſarius eius facere poſſe[o]. Idez eſt ſi qs ex donatione[p] ſua conuenitur[q].

¶ Ratione compēſationis ſepe minuitur intentio actoꝛis. Ang.

¶ Cōpenſationes q̄q; oppoſite ſles. vt. ff. ꝓ ſo. l. ꝓ ſocio arbiter. Duodecima diuiſio ⁊ eſt q̄ alie ſunt ſimplices. alie duplices: vt fami. herci. cōi diui. fini. regū. ⁊ q̄dā interdicta. vt. ſ. de interdi. ſ. tertia diuiſio. Eſt aūt ⁊ hec extraua. de q̄ hic ꝛ.

e ¶ Proponemus. vt. ſ. ti. i. §. cum autem.

f ¶ Maritū. Vel eius heredes. l. filios cōmunes. ſecus in extraneis bo reditibus. vt. ff. ſolu. ma. l. etiaz filios mulieris. ⁊. l. maritum. ⁊. l. ſeq.

g ¶ Facultates. vt tamen ipſe marit⁹ non egeat. vt. ff. de re iudi. inter cos. et. ff. de reg. iur. l. in cōdēnatione perſonarū. et hoc niſi dolo fecerit maritꝰ: quomin⁹ poſſit cautione erpoſita ab eodem de ſolido ſoluendo ſi ad melioꝛē fortunā peruenerit. vt. C. de re. vxo. act. ſ. cum autē. ⁊. ff. ſolu. ma. l. etiā filios. §. licet. ⁊. ff. ꝓ to ſocio. l. veruꝫ eſt. §. id qđ.

Additio. Item niſi mulier ipſa eſſet pauper: ita vt ad ipſius victum tota dos eſſet neceſſaria. Ité ſi res dotalis vel alia acquiſita ex re dotali ertaret: qz nō haberet locum beneficium iſtius textus vt per doc. hic.

h ¶ Impenſas. ¶ Dic ꝙ ipſe ē alie neceſſarie ſunt. vt quibus nō factis res erat paritura vl deterioꝛ futura. Alie vrileꝫ vt q̄bus nō factis res nō erat paritura: ſed eis factis res ē melioꝛ futura. Alie voluptarie q̄ tantū rem eroꝛnant. vt. ff. de verb. ſignif. impēſe. et. ff. de impen. in rebus do. fac. l. i. ⁊. l. quod ꝺr. §. vtiles. ⁊. l. voluntarie. In primis impēſis dic ꝙ minuāt dotem ipſo iure ſi cōſtitat in pecunia ⁊ ſpecie vt ſi eſt fundus ⁊ pecunia in dotem data quantū in fundum impēditur: tantū in pecunia ipſo iure deberi deſinit. Si vero ſolus fundus in dotez ſit: tunc ſi tantū erpēdit ſimul vel ex diuerſis vicib⁹ quāti eſt fundus: tūc ipſo iure deſinit eſſe dotalis: niſi mulier infra annū ſponſe marito impēſas obtulerit. Si vero nō tantū/ nō deſinit eſſe dotalis: ſed tādiu to tus vel ꝑ parte retinet q̄diu impēſe reſtituātur. vt. ff. de impē. in reb⁹ do. fac. l. q̄ ꝺr. ⁊. ff. de iure do. l. ſi qs. §. penul. ⁊. ſi. et hoc in neceſſarijs impēſis. Si autē vtiles ſunt tunc ꝑ actionē neg. geſt. vel mandati. ſi mandato mulieris facte ſunt. ſed abradunturꝫ ſine leſione ꝓtoris ſtat⁹. vt. C. de rei vxo. act. ſ. ſed nec ob impēſas. ⁊. ff. de rei vendi. in fundo. Et ſm hanc diſtinctionem hunc. §. intelligas: et quod dicit in littera quaſi non denotat impropꝛietatē ſi eſt impenſa neceſſaria vt dictum eſt. ſed ſi vtilis vel voluntaria nullo modo locum habet hic. §.

i ¶ Dos. In pecunia conſiſtens.

k ¶ Libris. vt. ff. de impen. in reb. do. fac. per totum titu. Accur.

l ¶ Sed et ſi quis. ¶ Caſus. Preter actiones iā dictas ſunt et alie quibus quandoqꝫ proſequimur ſolidum: quandoqꝫ nō. Eiuſmodi ſunt ille que dantur contra parentes et patronos: ⁊ contra ſocium. Idem dico in actionibus que competunt contra eum qui conuenitur ex ſua donatione. h. o. Fran.

m ¶ Sed et ſi quis. Scilz filius vel libertus qui agunt venia impetrata: als puniuntur. vt. ſ. eo. §. et in eum.

n ¶ Socio. Et ſe cōſitente ſocium: als nō datur ei hoc beneficiū. vt. ff. ꝓ to ſocio. ſi vnus. §. vlti. Additio. Quodverū intelligē ſi perſeueret in negationeꝫ ſep als lit. cōteſt. et negauit in ſpecie ſe eſſe ſocii: als ſecusputa ſi in genere vt nego narrata ꝓout narrantur ⁊c. fin doc. hic.

o ¶ Poteſt. Quod ſemper accipe dctr acto tanto q̄ poſſit inde viuere conuentus. vt. ff. de reg. iur. l. in condemnatione.

p ¶ Ex donatione. Id eſt quando nō poteſt ſoluere cum donare ꝓomiſit. Accurſius.

q ¶ Conueniatur. ſez condictione ex lege. vt. C. de do. l. ſi qs argētum. §. ſinautē. Etno. q̄ hic ſolus cōuentur inquantū facere poteſt: deducto ere alieno. vt. ff. de re iudi. l. inter eos. §. i. ⁊. ꝙ et melius. §. ſi.

¶ Cōpēſationes. ¶ Caſus. Supra vidiſtis q̄liter q̄q; per actiones proſequimur ſolidū: et q̄q; nō: et hoc per naturā actionis. vt in ſupꝛioꝛib⁹ patet. Nic aut̄ dicit q̄ ſiſt per actiones: quādoqꝫ nō proſequimur ſolidū ꝓpter cōpenſationem factā vel compoſitā ab hoie. h. o.

Plenius.

Actionuꝫ diuiſiones ſunt. xij.

+ Pōt ſuſtineri q̄ tertia diuiſio fuit l. ſ. prejudiciales. ⁊ iſto mō diuiſio. ſ. ſequens erit ſꝛta. Jaſo.

* Dic ꝙ in iſto titu. nō ponunt niſi ſex diuiſiones. prima in. ſ. ſi. ſcda in. ſ. iſte. tertia. ſ. ſequēs. ſꝛta. ſ. ſequēs. ſexta in. ſ. actiones. ſexta. ſ. Ja. et eſt de mēte alioꝝ.

* Et in hoc bene intendendo debet attendi modꝰ citandi. vel articulandi ſibi cōpetet et fiat decretū ſtatum oparū nobilio vero pꝛ expendat. ſ. ruſticꝰ. Secundo circa q̄titates tēporis: puta annoꝝ ipſi⁹ marti. ſm formā. l. de reditate. in pn. ff. ad le. fal. vel ꝓ Ja. ⁊ Ja. b.

* Ista glo. eſt magis ⁊ melioꝛ ſuper iure i ſua materia ſm Fa. pla. ange. ⁊ Ja.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Plerumq; hoc dicit propter actionem depositi: ꝛ alias quasdam in quibus non obstitur cmpensatio. vt. ff. co. ſ. in bonefidei. et. C. de compen. l. ſi. Accurſius.

b ¶ Et eadem causa. bodie ex quacūq; causa: ꝛ in quolibet contractu bonefidei vel stricti iuris. + vt. ff. co. ſ. in bonefidei.

+ Hec glo. pessime. loquit ſz Ja. qđ videas plenius.

c ¶ Jam dictum est. ff. co. ſ. in bonefidei.

¶ Cum eo quoq;. ¶ Lasius. Adduc ponit ois Justi. nobis aliud exemplū actio. in quo exemplo non semp ꝓsequimur ſolidū: sed aliqñ min⁹ ſolido. Pone q; babebā de bitore ē cessit bonis. deinde ēt ad pinguiorē fortunā deuenerit. intēto contra eum actione vtilem q̄ mihi ante bonoꝝ cessionē cōpetebat directa cōdēnabitur ne ī ista actione ſcēa insolidū: ff. q; nō: sed inquātum facere potest. Jnbumanuꝫ enim esset q; de postea acquisitis insolidū cōdemnaretur. b. d. Fran.

d Creditoribus. qō fierinō potest ante debitum agnoſcat vel in iure confiteat. vt. ff. de ces. bo. l. pe. Prodest aūt bec cessio vt non reducatur debitor in carcerem. vt. C. q bo. cede. pol. l. i. Et q; in acquisito postea conueniatur inquantum facere possit vt subjcit.

e ¶ Er integro. Videtur ſibi ꝑ ſia lra q; er integro ꝛ inquātū facere pōt ꝓueniat vt subjcit. Sed ſic intelligitur q; insolidū cōueniatur q̄ diu potest ſolueri: hoc tamē est deducto semp ne egeat. vt. ff. de ces. bo. q; bonis. ꝛ ff. de reg. iur. l. in cōdemnatiōe. Additio. Vel dic et lōgefacilꝫ ex integro: id est denuo siue iterum vt ſit vna dictio: ꝛ ita exponunt docto. periti. Et boc ſcz q; qui cessit bonis potest iterum conueniri ſi peruenat ad pinguiorē fortunam: verum est/ niſi ꝓ eo q̄ ſubſtinuisset penas corporales. vel cessionem fecisset culo nudo super lapidē. de boc glo. no. in. c. ſicut dignum. eſt de domi. ꝛ in. c. peccatum. de reg. iur. in. vi.

Lessio bonum in duob⁹ prodest.

Lessione bonoꝝ fatēta nō semper conuenit eq; cessitetiam ſi ad pignioꝛē fortunā peruenit. Continua tio.

f ¶ Jnbumanum enim. Bene dico q; inquantū facere potest deducto ꝛc. ne conueniatur inbumanum enim ꝛc.

¶ Quod cum ꝛc. ¶ Qualiter conueniamur ex cōtractibus vel furtis nobis cum habitis dictum est: nunc qualiter conueniamur ex habitis cum bis quos in potestate habemus. Accur.

Diuiſio.

¶ Ia tri. ¶ Totus iste ti. diuiditur in ſer partes. Primo ponit continuationē rubri. Scōo q; filiꝫ et ſeruus egparātur. ideo dictū in vno pōt intelligi dictū in alio. Tertio profequitur de cōtractib⁹ ſeruoꝝ q̄liter ꝛ inquantū eoꝝ dns teneaf. Quarto illud ertēdit ad filios. Quinto ponit vnū in filio q̄ nō habet locū in seruo. Sexto redit ad cōtractū ſerui. Scōa ibi: ꝛ q. Tertia ibi: si igit. Quarta ibi: que dirim⁹. Quinta ibi: illud. ꝓpte. Sexta ibi: illud in summa. ¶ Lasius. Supra titu. ꝓri. ff. si quis cū ꝑarente. tractatū est de actione de peculio que datur contra parentē vel dōm ꝓpter contractu facto cū filiofami. vel cum ſerno: sed nō plene. ꝛ ꝓptera dicit in boc loco q; de ea ybertius tractare ꝓponit et acti. inde ſumpta tractat de omni negocio quod gestum esse dicetur cū eis qui in nostra potestate sunt. Dicit ergo siue cū filiofami. siue cū ſerno negocium gestū sit. q; in oibus fere eadē natura ſeruat. ꝛ sine dubio in quolibet articulo possemus tractare ꝛ ereplificare de ambobus: q; tamen in bis duob⁹ cadē fere natura intelligitur. ne verbo ſa fiat dispūtatio sermonem nostrū in persona ſerui ꝛ dni dirigamus. Et idē intelligamus in parentib⁹ ꝛ liberis: et de boc tractabun⁹. j. co. ſ. illud. ꝓpte. argu. eius quod dicitur opus est vt de bac actione ꝛc. Voluerūt quidā dicere q; boc verbū de peculio est ꝓprium nomen actionis. nos cōtra: sed sunt adiectiones: vt notatur in fine buius. ſ. b. d. Fran.

g ¶ Superius. vt. ff. ti. j. ſ. actiones autem. ꝛ. ſ. sunt preterea.

b ¶ Diligentius. q̄. j. dictum sit. Vel dic diligentius. i. diligenter.

i ¶ Fere. boc dicit ꝓpter macedonianū qđ habet locum in filiis nō in ſernis. vt. j. c. ſ. que diximus. ꝛ ꝓpter alios casus quos ibi dicemus.

k ¶ Dispūtatio. + No. ℨ multos doc. qui legēdo ꝛ cōſulendo multa: ꝛ multa effundūt cū paucis vtiſpūt. cōtra id qđ dz q; gaudent breuitate moderni. nā i multilogo non deest peccatū. Facit l. amplioꝛe. ſ. in refutatoꝛibus. cum ibi no. p glos. et doc. C. de appel. Ang.

l ¶ Jdē intellecturi. Mazſilius eadē est disciplina: vt h. ꝛ. ff. de in rem ver. l. iij. ſ. pinde. ꝛ. ſ. quotiēs.

m ¶ Jn bis. ſcilicet parēte et filio.

n ¶ Dstēdemus. vt. j. c. ſ. que diximus.

¶ Si igit iussu dñi. ¶ Lasius. Supra dictum est q; tractādum erat de act. siue adiectiōib⁹ actionū q̄ cōpetunt ꝓpter negocia gesta cum ſeruis ꝛ filiisfa. Videam⁹ igit primo de illa act. q; cōpetit ꝓpter negociū gestū cuꝫ ſuo iussu dñi. Dicit igit q; ſi aliqs iussu dñi cum ſeruo ℨbat cū dño ꝛtraxisse videt. Et ideo ꝛtra dōm cōpetit ei actio ſine ſolidū cuꝫ bac adiectiōe q; iussu ſolidū. Fidē cū dñi sequi videt q; ei⁹ iussu cum ſeruo cōtrarit. Silꝫ posset pon ereplū i filio cū quo iussu patris ℨctū est: ſz ne verbo ſa fit yborū dispūtatio: idē intelligas in filio ꝛ ꝑte q̄ dicit in ſeruo et dño. et ſum in ſi. Eadē rōne ꝓtor. c. Uidisti⁹ duas actionuꝫ adiectiōes insolidū. adbuc ꝓpter illas duas adiectiones ꝓtor. ꝓponit alias duas. Quarū una vocaf exercitoria: et alia institoria. ꝛ primo ponit ereplū de exercitoria dicēs. q; tūc cōpetit exercitoria cū dñs nauis siue nauta q; exerceri dr ſeruū sub magisterio nauis. ꝓpositꝰ. et cū ſeruo illo ℨctū fuerit. Dat enī tunc ℨbenti cōtra dōm nauis act. exercitoria insolidū cū ꝓpositorit cū insolidū: ꝛ q̄ ꝑ ſra in ſeruo ſuo loquaf. idē tñ intelligas in ſeruo alieno vel in liberō boie magisterio nauis ꝓpositō ſi cū eo ℨctū fuerit et⁹ rei grā ad quā ꝓpositꝰ fuerit. ꝛ ſic trahit exercitoria nomen ſuū ab ipso dño nauis in aliū ꝓpositū alicui negocio q; exercitor dr: ſz institoria ecōuerſo trahit nomē ab eo q; certo negocio ꝓponi q; exercitor appellat: ꝛ sum⁹ in vñ. Jnstitoria ꝛc. Supra vidiſtis qñ locū hz exercitoria adiectio. ad dodo videat⁹ qñ hz locū institoria: et certe hz locū cū qs ꝑponit ſeruū taberne aut alicui negociatiōi. et cū eo ℨctū fuerit et⁹ rei grā cui ꝓponit. Tūc enī dat act. ℨ cū eo cōtractu cū bac adiectiōe institoria. Qui aūt a dño ꝓponit institor appellat. Jn vñ. Jſtas duas actiones ꝛc. Lasius est talis. Supra diximus q; locū hz exercitoria siue institoria cū ſeruū ſuū nauivel taberne vel alteri rei: ſicut certe negociatiōi dñs ꝑpoſuerit. Jſtas duas actiones ꝓtor reddit ꝛ donat: et ſi dñs ſeruū alienū vel liberū boiem alicui negociatiōi ꝑpoſuerit: q; eadē rō egtatis in eo casu inuenit. b. d. Fra.

o ¶ Dñi. ſ. volētis cū ſeruo ℨbi siue dirigat iussum ad ſeruū: siue ad cōtrabentē cū ſeruo: siue ſubſcripſit: siue quocūq; modo ℨctū ratum babuit. vt. ff. qō iussu. l. j. ſ. j. ꝛ. ſ. ſed et ſi ſeruꝰ chirographꝫ. ꝛ. ſ. ſi ratum.

p ¶ Videt. Ut etiā ab ipso dño debitum cōdici possit. vt. j. eo. ſ. penul.

q ¶ Eadē ratione. Quia fidē dñi sequi videt. vt. ſ. ꝓri. ſ. in fi. Accur.

r ¶ Exercitoria. que perpetuo beredi et in beredē datur. vt. ff. de exer. ſi tamen. ſ. fi. # Jdem in institoria. vt. ff. de instit. l. nouissime. Jdem etiā de in rem ver. vt. ff. qđdo act. de pecu. est an. l. quesitum. in fi.

s ¶ Eius rei grā. Bene dicit ei⁹ rei grā. nā ſi ob aliā rem puta negocij sui: vel cū esset ꝓpositꝰ ad vehendū onus: ꝛ ipse accepit mutuā pecuniā: nō ad vtilitatē nauis: nō tenet dñs. vt. ff. de exerci. l. j. ſ. nō autem.

t ¶ Questus. i. puētus siue lucri. Sz magſ appellat cui tot⁹ nauis cāboza. i. gubernatio cōmēdat. vt. ff. de exerci. l. j. ſ. magistrū aūt nauis.

v ¶ Serum. vel liberum. Ut in ſi. buius. ſ.

Jsta glo. nō ē accur.

† Dic ꝺ verus ſi puma acto dabaf beredi vel ꝺ beredes/ qa iste nō sunt ꝓpie actiones ſz adiectiones. vt ibi in. d. ſi tamen. ſ. fi. Fra ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA ©2010

a ¶ Vocantur. Nota q̄ institoria a preposito: sed exercitoria a preponente vocatur: vt hic. ff. de. pri. §.

b ¶ Duas. per hoc q̄ dicit duas excludit primam q̄ iussu. Accur.

Ius idem e statuatur vbi est eadē eqtas.

¶ Equitatis. Nota q̄ vbi eadem est equitas idem ius statuendū est. sic. ff. ad. l. aquil. illud. ff. §. qui. mo. ins pa. po. fol. §. pari ratione.

¶ Introduxit. ¶ Cal'.

Dieter predictas actiones q̄ iussu exercito. et instito. adiuenit adhuc pretor aliam adiectionem q̄ vocatur tributoria. q̄ habet locum hec adiectio quādo dño sciente et iubente in mercibus peculiaribus negociatur seruus. Tunc em̄ si aliquis in illis mercibus cum seruo contrahat statuit pretor q̄ quicquid in illis mercib⁹: cū seruo ℣tū est vel debebitur de receptū q̄ totū inter dñm et creditores tributoria agētes distribuat. et quia dño permittitur distribuere si cōtingeret: q̄ male distribueret dñs ꝓptercea in hoc casu accommodauit pretor hāc actionē siue adiectionē creditori cōquerenti de mala distributione. b. d. Quidā tñ dicunt nō habent locū tributoria con tra dñm nisi i eo casu q̄n dñs iam male distribuit. tu hic contra. Fran.

d ¶ In peculiari merce.

Hoc caute dicit non in dñica. vt. ff. de insti. sed ⁊ si pupillus. §. penul. +

e ¶ Negocietur. Ad oēm quoq; porrigitur negociationē. vt. ff. de tribu. l. illud. ⁊. l. i. §. licet.

f ¶ Eius rei causa. Nota q̄ ad hoc vt cōpetat ista actio oportet q̄ tū cōtra ctū illarum mercū causa. als nō competeret. vt per Ange. hic.

g ¶ Idem dicit. Hāc actionem tributoriam dicunt quidā non dari nisi dñs ꝑsonā distribuat: et dicūt q̄ cogit officio iudicis: ⁊ hoc colligitur er hoc. §. q̄ dicit minus. Sed dico q̄ ante ⁊ post competit: q̄ minus tribuit qui nihil tribuit. vt. ff. de tribu. l. illud. §. si cui' do lo. ⁊ arg. ff. de verb. sign. l. minus. ⁊. l. verbum. amplius fin Jo.

+ Nota ex illo. §. pen. differentiā: q̄ institoria hꝫ locum in merce dñica: tributoria i merce peculiari. et si ꝑ vna egit ē succubuit q̄n male interuenit ꝑ quos dñs agi potuit aliaꝫ intēta re. dcā dic vt ibi p glo. ange.

¶ Preterea introducta. ¶ Casus. Jam vidistis naturam diuersarū adiectionū: videl⁹ adiectionis q̄ iussu exercitorie et institorie ⁊ tributorie adhuc ꝑ ter istas fuit inducte a pretore alie adiectiones quarū vna vocatur de in rē verso. ⁊ alia de peculio ⁊ sunt diuerse a predictis: q̄ tuꝑ adicte adiectiones nunq̄ habent locū contra dñm ꝓ contractu facto cum seruo nisi hoc factū fuerit dño volēte. sed iste due actiones dantur contra dñm ꝓ cōtractibus factis cū seruo dño ignorante ⁊ nolēte adeo q̄ si finē dño voluntate negociū gestū sit. tamē si qd in eius negociū versum fuerit ad totū prestare tenetur dñs: ⁊ ad hoc potest agi actione et illo cōtractu cum hac adiectione de in rem verso. si aūt nō sit aliquid versum in rem eius: tunc potest dñs cōuenire quatenus est in peculio. Deinde docet q̄d videtur versum in rem dñi. dicēs q̄ illud videt versum q̄n in rem ei⁹ necessario impēdit seruus: et de ꝑpēsis necessariꝫ ponit multa exēpla: sed pone q̄ seruus alicuius qui sciente dño in negociis ꝑ peculiarib⁹ negociet a titio. r. aureos acceperit mutuo: et q̄nq̄ aureos creditorib⁹ suis soluerit: reliquos vo q̄nq̄ alio modo cōsumpserit: ꝑ illis q̄nq̄ quos in rem dñi conuertit debet dñs insolidū conueniri. Pro aliis vo q̄nq̄ peculiotenus dñs cōueniri tur. Si aūt oēs decē aurei in rem dñi versi fuissent decē aureos consequetur ꝑ actionē de in rem verso. Licet em̄ vna sit actio siue adiectio q̄ de peculio ⁊ de eo q̄d in rem dñi versum sit agit. tñ duas habet cōdēnationes. Inder ergo cōā quo de in rem verso agit debet inspicere an in rem dñi versum sit an non. Non aliter debet venire ad estimationem peculij nisi aut nihil in rem dñi versum sit aut non totum. b. d.

h ¶ Decē co. cane tibi: quia de duabus actionib⁹ simul dicit. ſ. de pecu. et de in rem verso.

i ¶ Patitur. Facit. ff. de pecu. l. si quis seruum. §. etiam. ⁊ hic adiunge. §. ceterum. qui est. ſ.

k ¶ Mercatus erit. Facit. ff. de in rem verso. l. iij. §. proinde.

autem institoria appellatur: q̄ q negociationibus ꝓponunt: institores vocantur[a]. Istas tamen duas[b] actiones pretor reddit: ⁊ si liberū quis hominem: aut alienū seruū naui aut taberne/ aut cuilibet negociationi prepositerit: scz quia eadem equitatis[c] ratio etiā eo casu interueniebat.

¶ Si seruus sciente domino in merce peculiari negociatur: ⁊ inde dñs aliquid recipere debet vocatur in tributum vna cum alijs creditoribus. Arcti.

¶ Introduxit et aliam actionē pretor: q̄ tributoria vocat. Nāq̄ si seruus in peculiari[d] merce sciēte dño negociet[e]: et quid cū eo eius rei causa[f] contractū erit: ita pretor ius dicit: vt q̄cquid in his mercibus erit: quodcq̄ inde receptum erit: id inter dñm si quid ei debebitur ⁊ ceteros creditores ꝑ rata portione distribuat: et ideo tributoria vocatur: quia ipsi dño distributionem pretor permittit. nam si qs ex creditoribus queratur quasi min⁹[g] ei tributū sit q̄ debuerit: hanc ei actionem accōmodat que tributoria appellatur.

¶ Ex cōtractu inito cum seruo dño ignorante tenetur dñs de peculio: vel in id q̄d in rem suā versum est. Et de versum in rem dñi si aliqd in rem dñi impēderit necessario: ideo tamē debet ꝓius inspicere cuius in rē dñi sit versum q̄ de peculio condemnet. Arcti.

¶ Preterea introducta est actio de peculio: deq̄[h] eo quod in rem dñi versum erit vt q̄uis sine voluntate dñi negociū gestū erit: tamē siue q̄d in rem eius versum fuerit id totū prestare debeat: siue quid non sit in rem eius versum id catenus prestare debeat quatenus[i] peculiū patitur[k]. In rem autem dñi versum intelligit quicq̄ necessario in rem eius impēderit seruus veluti si mutuatus pecunia credit toribus eius soluerit: aut edificia ruētia fulserit aut familie frumētū emerit: vel etiā fundū aut quālibet aliā rem necessariam mercatus[l] erit. Itaq̄ si ex[m] decē vtputa aureis quos seruus tuus a titio mutuo accepit creditori tuo q̄nq̄ aureos soluerit: reliquos vero. v. quolibet modo cōsumpserit: ꝓ o. v. q̄dē insolidū dānari debes[n] ꝓ ceteris vero quinq̄ catenus quatenus in peculio sit. ex quo scz apparet vt si toti decē aurei in rē tuam versi fuerint: totos decē aureos titium cōsequi posse. Licet[o] em̄ vna est actio qua de peculio/ deq̄ eo q̄d in rem dñi versum sit agitur: tamē duas habet cōdemnationes. Itaq̄ iuder apud quē de ea actione[p] agitur ante dispicere solet: an in rem dñi versus sit: nec aliter ad peculij extimationē transit: q̄ aut nihil in rem dñi versum intelligatur aut nō totum.

¶ In peculio dicit esse id quod superest deducto eo quod debet domino: dūmodo non debeatur vicario serui. Arctinus.

¶ Cū aūt q̄rit quātū in peculio sit: ante deducit q̄cqd ſcru⁹ dño

Et eodē modo exponе qs hic dicitur. vna est actio de peculio et de in rem verso. ſ. ille qui ꝓponit actionē de peculio consequitur effectum actionis de in rem verso. Et q̄s subdit eas duas habet condēnationes. ſ. actio de peculio. vna ſcz ꝓ o suo effectu: et alia ꝓ eo effectu scz actionis de in rem verso. Accur. Additio. Hec opi. glo. q̄ fint diuerſe actiones vere: est. q̄ habent diuersa nomina ⁊ diuersa media concludendi.

o ¶ Actione. scz de peculio.

¶ Cum autem. ¶ Casus. In ſi. pri. ſ. habuisti q̄ tūc deinde trāseundum est ad estimationē peculij quando nihil est in rem dñi versum vel non totū. Sed dic. ꝑ eo dicatis mihi qualiter in isto casu debuit esti mari peculiū. Frater respō. cū queritur q̄ātum peculiū sit solū quod superest deducto eo q̄ dño debetur: ⁊ etiā eo quod illis debetur qui in sua potestate sunt vel tutela. aliud quod superest dicitur esse in peculio. ⁊ sum in versi. Aliquādo tamen. Jam intellexistis: q̄ peculium intelligitur illud quod remanet deducto eo quod dño debetur: ⁊ etiā illis qui in eius potestate sunt. quādoq̄ tamen contingit q̄ dñs non primo deducit quod seruis suis debetur: puta si habeā seruū ordinarium et ipse habeat seruū vicariū: ⁊ ordinarius meus debeat mihi centum ⁊ vicario suo. Lego postea cōuentus sum actio. de peculio. ꝑ con tractu serui ordinarij prededucam illa centū que mihi debebat. Postero ne deducere illa quinquaginta que seruo scz vicario debebat. Dicitur q̄ non. Et ratio huius est dec: q̄ imponent verbis ⁊ non rebus. Si enim dñs deduceret debitum vicarij de peculio ordinarij et illud poneretur in peculio vicarij: hoc nihil aliud esset q̄ vna manu auferre de peculio ordinarij et alia manu ponere: idem in peculio ordinarij cum peculium vicarij sit peculium ordinarij. b. d. Fran.

p ¶ Domino. Scilicet debet. Cum enim inspecto iure naturali seruus liber sit:

Actio de peculio et de in rem verso sunt diuerſe.

Tertio q̄ ponit.

liber sit: apparet ꝙ naturaliter pōt obligari ĕt dño suo: vt. ff. de cōdi. mdc. si id quod. ⁊. ff. de pecu. nec seruus. ⁊. ff. de fideiuſ. §. i. Accursius.

a ¶ Debet. q. d. ⁊ id deducit qđ oz dare pñ' bis q sunt in ptãte vt ꝓ seruo suis ⁊ filijs dñi ⁊ pupillis dñi: vt. ff. de pec. l. ꝛ ſi dămi. §. peculiuz.

Seruꝰ oz dimarius. Seruꝰ vicarius.

b ¶ Sitis. ſ. cui debet puta habeo seruũ castaldiũ q ordinarꝫ' dz qui hz sub se alios q vicarꝫ' dz: ſi ordinarius aliqđ dz vicario ⁊ quenio: de peculio ordinarꝫ nō deducā qđ vicario debet: ⁊ ĕrō in prōptu: qa deduco ꝓ vicario adhuc remanet peculiũ ordinarꝫ. et ita frustra fieret deductio: cũ semper maneret ordinarꝫ peculium.

c ¶ In ipſ'. l. ordinarꝫ.

d ¶ Quod eo pertinet. i. qō modo sub nube dixi obtinet in hoc casu.

e ¶ Seruꝰ. ſ. ordinarius.

f ¶ Eius. Scz ordinar.

¶ Ceterum dubiũ non. ¶ Casus. Dixi iust. Domine. ſ. fecistis mẽtionẽ de adiectionib' et duas vltio posuistis. ſ. ꝺ peculio ⁊ de in rem verso. sed dñe posuistis eas vltio ꝓptera qua nō dant in casib' in gb' alie quatuor dant. Frat rñ. dñs iusti. nō: immo nulli duo bus ĕt: quin ille q iussu dñi cõtraxit possit etiaz de peculio vel de in rem verso agere: sed ſtultiſſimus ĕt si omissa act. q iussu q quã facile solidũ ꝓsequi possit trãſeat ad difficultatẽ. pbãdi in rẽ dñi versum vel pbãdi q tñ sit in peculio q̃ soliđ ip actiões illas conſeq̃at. ⁊ sumus in vñ. Ds ꝺs. Scire debetis q̃ ille etiã cui cõperit tributoria pōt agere de peculio ⁊ de in rez verso: ⁊ qñq; expedit pl' agere tributoria: q: i tributoria non hz dñs ꝓuilegiũ cõductiõis seu ꝓdeductionis: sed cũ alijs creditoribus vocat in tributuz aliqñ dicit plus expedit agere de peculio: puta si nõ fuerit ꝺtractũ in toto pe. sed in quadaz merce peculiari que est in tertia vel in quarta ꝑte peculij. ad aiorẽ autẽ pars peculij non est in merce: sed in pdictis ⁊ peculijs ⁊ fundis pecunia: tũc si agat tributoria habebat nõ solũ eꝰ' merces in qua negociat: ſ. eius quod inde receptũ est. Si autem de peculio agat habebit ratio pecunij totius: ⁊ ꝓptera debet quis caute ꝓuidere ⁊ eligere illã actionẽ que magis sibi ꝓficere possit: sed quicunq; potest, pbare in rem vñi versuni de in rem verso agere potest vel debet. hoc dicit Franciscus.

g ¶ Ceterũ. diximus. ſ. in illo. §. preterea. q̃ is agit de peculio qui ꝺbit cum seruo inuito vel ignozante dño. vñ vꝫ q̃ qui ꝺrit eo volente puta iussu suo nō posset agere de peculio: ſ. tñ aliud est. tõ dic cetꝫ. ꝓ fed.

Electio dz esse de meliori. ✠ Ista glo. i nõ ĕ accur.

h ¶ Sed erit ſtultiſſim'. Mo. quĕ esse ſtultũ si eligat malũ cũ possit eligere bonũ. vt in aut. q. mo. na. effi. sui. §. j. col. vj. vñ versus. Qui videt vtilius: ⁊ fumit deteriora. Absit ei radi' luminis absq; mora. Accur.

i ¶ Solidũ. ✠ Mo. q̃ hĩs duas actiões: vnã ex qua solidũ ꝓsequi possit ⁊ alia cũ ꝺminutione: ds intentare illã ex qua solidũ consequit. Ang.

k ¶ Ds quoq; facit. ff. de trib. l. aliquando.

l ¶ Dodo. l. aliquando.

✠ Ista etiã glo. non est accurſ.

m ¶ Ante deducit. ✠ Nota q̃ in actione de peculio dñs ĕ ꝓuilegiat': quia primo sui debiti rõ habeꝫ. de quo. ſ. co. §. preterea. Angel.

n ¶ In hac actione. Scilicet de peculio.

o ¶ Negociatur. Et quod inde receptum est. vt. ff. de tribu. l. procurator. ds. §. per banc. ⁊. ſ. §. introducit.

Electoꝛ p ¶ Eligere. ⁊ posẽ elegerit non variabit: vt. ff. de tribu. qđ in heredẽ. §. eligere. nisi fuerit deceptus quando primã elegit. vt. ff. quod cum eo qui in alie. po. l. ſed ſi ex parte. §. ſi.

¶ Que diximus. ¶ Casus. Que diximus de illo qui contrahit cum seruo intelligatis in eo q̃ ſi filio vel filia neptevel nepote contrahat. Itẽ licet idem sit de seruo quoad dñm quod in filio quoad patrẽ et econuerso: aliqđ tñ speciale ĕ in filio qđ nõ hz locũ in seruo. ſ. ſe. cõ. mace. qđ ꝓhibet filiofa. mutuari qđ non loquitur de seruis. Quare ante se. con. mace. introductũ fuerit mẽtio de filio habetis in ſa ꝗ in aliqua parte iuris, hoc dicit. Fran.

q ¶ Que diximus. a ꝑn. ti. vſq; huc.

r ¶ Cadẽ. Ytũ ad actiões ſupradictas: ſ. in qđ busdam nõ conueniunt vt in mutua pecunia qđ dic. vt. ſ. proꝛi. ſ. Itez filius pōt subire iudiciuz et arbitriũ ⁊ patrẽ obligat quasi ex cõtractu de peculio: sed seruus non. vt. ff. de pec. l. iij. ſ. ſi ſeruus. ⁊. ſ. idẽ ſcribit. ⁊. C. de iudi. seruus. ✠ Itẽ filius fideiubere pōt ⁊ patrẽ de peculio obligare. vt. ff. de pecu. l. iij. ſ. ſi filius. sed seruꝰ' non. ff. de fideiuſ. l. seruꝰ'. ⁊. l. seq. et ꝓpter hoc dixit fere. §. eodem. §. j.

Qualiẽ. aũt fiat executio filio ꝺdemnato. habeꝫ. ſ. ti. j. §. ſi ange.

s ¶ Aduersus ꝓz. Etiã de peculio non tenetur paterꝫ vt dic vicitur. ⁊. C. ad mace. ſi filius. ⁊ cauſe colligitur. C. ne filius ꝓ patre vel pater ꝓ filio. l. j.

ꝺ Accedo mani. i. rj. casib' cesſat.

t ¶ Senatꝰ. ſ. senatuſcõſultũ macedonianus. vt ff. ad mace. l. j. quod cesſat in multis casib'. ſ. rj. ✠ Primo si fuerit ꝓles filiuſſa. vt. C. ad maced. l. ſi. Itẽ ſi diceret ſe patrẽ fa. vt. C. ad maced. l. j. Itẽ ſi publice pſa. vide baſ. vt. ff. ad mace. ſi qs patremfamilias. Itez ſi fuerit in ſcholis. vt. ff. ad mace. ſed iulianus. §. qđ dicitur. et. C. eo. l. mace. doniani. Item ſi alij cre ditori ſoluit. vt. ff. eo. ſed iulianus. §. pe. Item ſi factus paterfa. debitus ꝓmo contractũ quocunq; modo agnouit. vt. C. eo. ꝛnodorus. Itẽ ſi virrit in rem patris. vt. ff. eo. ſed iu lianus. §. proinde ſi acceperit. Item ⁊ ſi non acceꝑit vt verteret in rem patris poſtea tamen vertit. vt. ff. eo. ſed iulianus. §. ſed ⁊ ſi ab initio. Itẽ ceſſat quãdo pater conſenſit vel preſens non contradixit. vt. ff. eo. ſed iulianus. §. q̃ q̃. ⁊. l. ſi tamen ſciente. C. eo. ſi permittente. Item ſi poſtea pater ratum habeat. ✠ vt. C. eo. l. ſi. in pun. Itez ſi paterfa. factus ſoluere ccpit. vt. ff. eo. l. ſi iulianus. §. fin. ⁊. l. ſeq. Alis autem locum habet vt non teneatur pater vel filius: ſiue pecunia fuerit mutuo data: ſiue aliud in fraudem senatuſcõſulti. vt. ff. eo. ſi filiuſſa familias. §. is autem. ⁊. l. ſed iulianus. §. mutui dationem.

Dic idem ſi tacite ratiꝫ habuiſſe dicaꝫ. vt q̃ recepaꝫ literas a filio continẽtes q̃ pecunia sibi mutuo acceptas ſoluerꝫ e non eſt ſtatim ꝓcedendum contra eũ ſed ſtatim ꝓcedendum est contra ꝓpriam ſua volũtate. vt eſt ter. ſing. i. l. ſi filiuſſa. ff. ad macedo. ange.

¶ Illud in ſumma. ¶ Casus. Dixi iust. Domine satis diriſti de natura iſtarũ adiectionum. Frater dicit ipſe verum est. Adduc in ſumma debes ſcire q̃ ſi aliquis contrahit cum filio vel cũ seruo iuſſu patris vel dominivel in rem patris vel domini aliquid versuz fuerit ꝓterit agere cum patre vel domino ac ſi cum eo contrahiſſet: ⁊ ab eo cõdicere directa actione: vel inſti. vel quod iuſſu vel alia. Ipſe enim qui potest agere exercito. vel inſti. poterit agere directa contra dominum vel patrem quia iuſſu ipſorum contraxiſſe videtur. Semper enim qui inſtituit vel ꝓponit quaſi iubere ⁊ velle videtur q̃ cũm eo agerctur. hoc dicit Franciscus.

v ¶ Directo. id est certi cõditione directa non adhibita hac adiectione de peculio vel de in rem verso. Sed nunquid ſup: adicta fer nomo

UNIVERSIDAD DE NUEVA

2c. nō sunt actiōes: ſz actionum adiectio/nes.

na. ſcilicet q̄ iuſſu: exercitoria: inſtitoria: tributoria: de peculio: 2 de in rem verſo. ſunt nomina actionum: Rñ. quidā q̄ fic: 2 faciunt pro eis infinite. ll. que dicūt de ac. de pecu. 2 fic de ſingulis: vt patet etiā in rubrica cuiuſlibet titu. Sed Jo. contra. Dicit enim q̄ ſunt actionū adiectiones nō actiones: 2 facit. p eo. ff. de negoc. geſt. l. mandaſti. 2. ff. de pecu. l. iij. §. cui cōgruit.

Additio. Not. q̄ iſte actiōes ſunt adiectiue nō autem proprium nomē actionis. Et idem no. in glo. in. l. ſi tamē plures. §. fina. ff. de exercito. 2 in l. ij. §. ij. filiuſſam. ff. de procura. Ange.

a ¶ Condici. Scilicet certi conditionē non adhibita hac adiectiōe inſtitoria. Item 2 de in rem verſo. vt. ff. de in rez ver. l. j. in prin.

b ¶ Intelligitur. facit. ff. de eden. l. pretor. §. ſi ſeruus. 2. ff. ſi cer. peta. l. in ſtitotem.

¶ De noxalibus actionibus. ¶ Non ſolum ex contractibus cozuꝫ qui in noſtra poteſtate ſunt conueniunt: ſed etiam ex delictis. 2 q̄. p eis no raliter agit: ideo de noxalibus ponitur. Accurſius. Additio. Ad iſtam continuationem facit. l. ij. ff. eodem.

Continuatio.

Diuiſio.

E maleficijs. ¶ Tot' iſte titulus diuidi tur principalr in duas partes. ¶ primo ponit qualiter deditio p noxa hz locū in ſeruo de linquēte. Secūdo an baheat locū ſi filiofamilias. Secunda ibi: Sed vtres. ¶ Caſus. Queſiti a legiſlatore in quib' hñt locum noxa. act. Et ipſe rñ. dicens q̄ introducte ſunt ex maleficijs ſeruorum. Et ponit exemplū in littera de dineriis maleficijs. p quibus dātur act. noxales. Jn quibus noxa. act. ſi condēnatus fuerit oñs noraliter conuenit' liberū eſt ei ſolue re eſtimationez. 2 āni vel dare ſeruum pro noxa.

X maleficijs ſeruorum: veluti ſi furtuz fecerint a: aut bona rapuerint: aut damnū dederint: aut iniuriam cōmiſerint: noxales actiones prodite ſunt: quibus domino damnato permittitur: aut litis eſtimationem ſufferre: aut hunc hominez noxe dedere. Mora autem eſt ipſum corp' quod nocuit. i. ſeruus: noxa ipſum maleficiū: veluti furtum: damnum: rapina: iniuria. Summa autem ratione permiſſum eſt noxe deditiōe fungi. nāq̄ erat iniquum nequitiaꝫ cozum vltra ipſozum corpora dominis damnoſam eſſe.

¶ Pro delicto ſerui dominus liberatur dando ſeruum pro noxa: 2 in damnum paſſo trāſferturpro minum quod auocari poteſt: ſi dominus cōſēdet damnum 2 velit cum manumittere. Arcinus.

¶ Dominus noxali iudicio ſcrui ſui nomine conuentus ſeruuꝫ actori noxe dedendo liberatur.

poſſe a patre dominoue condici: tanq̄ ſi principaliter cum ipſo negocium geſtum eſſet. Ei quoq; q̄ exercitoria vel inſtitoria actione tenetur directo poſſe condici pla cet: q̄ huius quoq; iuſſu contractum intelligitur.

¶ De noxalibus actionibus. Titulus. viij.

¶ Ex delicto cōmiſſo per ſeruuꝫ domino ignorante vel prohibere non valente dominus tenetur noraliter. quod equitatis ratio introduxit. ne ex delicto rei propꝫ quis in plus grauetur q̄ ſit valor dicte rei. Arcinus.

Sed oñe quid eſt noxa. dicit ipſe. Noxa eſt ipſum corp' quod delingt ſine nocet. noxia ē ipſum maleficiū. ꝓprie loquendo. promiſcue tñ vtimur bis v bis. ſcz noxia 2 noxa. 2 ſunt in verſi. Sāma autē. in quo pone ſic caſum. Queſiti a legiſlatore quare fuit conſtitutū q̄ oñs q̄ con uenit act. noxali poſſit liberari dādo ſeruū. p noxa. Frater dicit ipe h ſumma rōne fuit introductū. Jmiquū enī eſſet ſi ſeruꝫ p nequitiā ſuā oñs ſuo vltra eſtimationē corporis ſui poſſet dānū dare. b. d. Fran.

c ¶ Ex maleficijs. idē eſt ex quaſi maleficijs. vt. ff. nau. cau. ſta. l. ſi. §. ſeruorum. 2 de hoc plene diximus. §. de ac. §. actiones autem.

d ¶ Furtum. fecerint. ſup. extraneo. 2 idē in ſequētibus articulis. Nam cum domino talia committendo agi non poteſt. vt. §. de obli. ex deli. §. bi qui. et. ff. de quo. cum ſeruus.

e ¶ Dño dānato. Neſcienti cum delinqueret ſeruus: vel ſcienti tamen prohibere non potuit: alioquin inſolidum tenetur. vt. ff. de noxa. l. ij. 2. l. in delictis. 2. C. eo. l. ij.

f ¶ Eſtimationē. Puta decē ad q̄ ſemp eſt obligatus: ſz liberat dādo aīal. f. quouſq; actiōe iudicati conueniatur. vt. ff. de re indi. l. miles. §. decem. 2. ff. de peti. here. item veniunt. §. cum prediximus. Accur.

Noxia et noxa differunt.

g ¶ Noxia. vnde verſus. Noxia delictum: delinquens noxa vocatur. ſed quandoq; vno pro alio vtimur.

b ¶ Jmiquum. Sed quandoq; iniquus eſſet factū alienuz alienis eſſe dānoſum. ſm Joan. vt. ff. de fur. ſi ſeruus communis. §. quod vero.

¶ Dominus noxali. ¶ Caſus. Quod taz dictū eſt de noxalib' actionibus ſufficeret pro toto ti. Jn. §. tñ iſto dicit q̄ ſi dñs 2ueniatur pro maleficio ſerui dādo ſeruū liberatur 2 in iſto caſu licet dñs p delicto ſerui 2 non pro facto ſuo ſeruū tradat ipſi actori tñ dominiuz trāſfert in ipſum actorem: ſicut tranſferret dominium ſerui in tradēdo ſeruuꝫ pro ꝓprio facto: puta ſi vendidiſſet eum. Verūtamē ſcire debetis q̄ ſi ſeruus datus. p nora. queſita pecunia ab amicis ſuis dānum velit refarcire auxilio pretoris manumittet quod ē miſerabile: ſed hoc eſt i fauorem libertatis. hoc dicit Franciſcus de are.

nec minus in perpetuū eius ſeruitū dominium a domino tranſfertur. Si nauteꝫ damnuz ci cui dictus eſt ſeruus refarcierit queſita pecunia: auxilio pretoris iuſto domino manumittetur.

¶ Noxalium actionum quedaz ſunt ciuiles et quedam pretorie. Arcinus.

¶ Sunt autem conſtitute noxales actiones: aut legibus/aut edicto pretoris: legib' veluti furti ex lege. xij. tabularum: damni in iure ex lege aquilia. Edicto pretoris veluti iniuriaruz 2 vi bonorum raptorum.

¶ Omnis ad quem ſeruus delinquens tranſit noxaliter conuenitur. Et noxaliter etiam quis punitur pro delicto liberi dominis facti poſtea ſerui. Arcinus.

¶ Omnis autē noxalis actio caput ſequitur. nam ſi ſeruus tuus noxiam commiſerit q̄diu in tua poteſtate ſit/tecū eſt actio. ſi autem in alterius poteſtatem peruenerit cum illo incipit actio eſſe: at ſi manumiſſus fuerit: directo ipe tenetur 2 extinguitur noxe deditio. Et diuerſo quoq; directa actio noxalis eſſe incipit. nam ſi liber homo noxiam cōmiſerit: 2 is ſeruus tu' eſſe ceperit: quod quibuſdā caſibus effici primo libro tradidim incipit tecū eſſe noxalis actio que ante directa fuiſſet.

¶ Ex delicto ſerui ꝓpriū nulla competit domino actio: etiam ſi poſtea alienetur vel manumittatur. Idem in ſeruo alieno qui efficitur ipſius damnum paſſi. Item ex delicto domini nō datur actio ſeruo libero facto. Arcinus.

re. peccāt. Eſt eñ vna act. noxalis q̄ peccat a. l. xij. tab. ſcz act. fur. nō manifeſti. Eſt 2 alia noxalis q̄ deſcēdit a. l. agl. ſ. cāi. iiurie. 2 alie ſunt act. noxales q̄ deſcēdūt a iure ꝓto. veluti vi bo. rap. 2 iniuriarū. Fran.

n ¶ Furti. ſ. non manifeſti. Nam actio furti manifeſti eſt pretoria. vt. ſ. de perpe. 2 tē. ac. §. j.

o ¶ Dammi. Scilicet actio.

¶ Qis autē. Caſus. Scire debet q̄ oīs actio noxalis caput ſequit. vñ ſi ſeruꝫ tu' dānū dederit 2 poſtea incipiat ali' eū poſſidere: agit noraliter 2tra nouū dñm ipm ſeruū poſſidētē: vel ſi manumiſſus fuerit tū poterit directo 2ueniri de delicto ſuo: 2 ſimiliter 2tingit eōdē ſo plenūq; q̄ ille q̄ tenebaf directo p̄mo ex delicto ſuo poſtea incipiat teneri noraliter. 2 de hoc ex̄plificat dñs Juſt. ſatis in littera. b. d.

p ¶ Commiſerit. ſcz extraneo.

q ¶ Jn tua poteſtate ſit. vel dolo feciſti quo minus ſit. nā tūc vtilis noxalis locū habet. vt. ff. eo. ſi bo. fi. 2. l. electio. §. ſi is.

r ¶ Directo. hic diſtingue an ſeruꝫ deliqt: aut cōtrarit. Primo caſu ſi in dñz nō tenet poſtea fact' liber: vt. §. de ob. ex deli. §. bi q. 2. j. pri. §. 2. ff. de fur. l. ſeruꝫ 2 filiꝫ. Si in extraneum tenet directo: vt hic. Si autē ſbat 2 fuerit cōtra geſtio illa quā geſſit in ſeruitute cū ea quā in libertate fecit tenet nō alis. vt. ff. de neg. geſt. ſi actū. 2. C. an ſeruꝫ ex ſuo facto. l. iij. in fi. niſi in caſu. vt. C. de pe. be. l. fi. §. pe. ſi. Additio. Allios etiam caſus bodes notatos in l. cum actum. ff. de nego. geſt.

s ¶ Primo libro. vt. §. de iure perſo. §. penul.

Si ſeruus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Si ſeru⁹ dño. ¶ Laſus. Pone q ſeru⁹ deliq̃rit ⁊ dñm ſuũ. certe de hoc nulla obligatio. pdita ē: q nulla actio ciuilis iter dñz ⁊ ſuũ: ⁊ ab eo ḃ verũ eſt vt ſi nouũ dñm inceperit ſeru⁹ ille q ⁊ dñz deliqt obtine re: vel ſi liber fact⁹ fuerit nõ poterit quõdã domin⁹ ꝓtra eũ agere nec nouũ dñm noraliter ꝓuenire. Sed qd ſi ſeru⁹ alien⁹ aliqd deliquerit ꝓtra te ⁊ poſtea fact⁹ fuerit ſeru⁹ tuus poteri ſne agere ꝓtra dñz quondã ſerui tui nũc er illo delicto. Et rñ. dño. Ju. q ĩa finita eſt illa actio q̃ prius mo competebat. Deducta eſt em̃ in eũ caſuz a q̃ nõ poterat icipere. ⁊ dñs uis poſtea illũ ſuũ alienauerit adhuc nõ poteris cõtra eũ ſicut nec poterit ſeru⁹ alienat⁹ vlma numiſſus in q̃ dñs ſu⁹ deliquerat agere cõtra ipſum. h.d. Fran.

a ¶ Obligatio. Scilicet ciuilis: ſed naturalis ſic. vt.ſ. de fideiuſſo. §.i.

b ¶ Cũ ipſo. ¶ Manumiſſo vt hic. et. C. cod.l.j. in fi. Accurſius.

c ¶ In ptãte. Cuz aliena tus eſt: ⁊ facit. ff. de pec. ⁊ ancillarum. §. ſed ſi alieno. Accurſius.

d ¶ Eſſe ceperit. Ante liter conteſtatã. Nã poſt litẽ cõteſtatã nõ interci dit. vt. ff. e. ſi alien⁹ ſeru⁹. Et eſt rõ q: iputaf ei ãre alienauerit. vt. ff. e. quẽ admodum. in ptin.

e ¶ Interdicitur. facit. ff. de mino. l. verum. in fi. j. reſpon. ⁊. ff. de leg. j. legatarius. in fi.

¶ Non potuit. Scz noxalis actio. Et no. rẽ im pediri ſi deducit⁹ in eum caſuz a quo incipere nõ poteſt. argu. ſ. de leg. ſ. er contrario.

g ¶ Nõ ſt. ar. ff. de capti. et poſtli. re. l. ij. §. j. ⁊ als de capi. oi. l. ij. §. ei qui.

¶ Si quadrupes. ¶ Pe maleficij⁹ ſeruoz̃ dictum eſt: nõc de maleficijs irrationabiliũ animaliũ. Nã aut dãnũ dat hõ liber: ⁊ tũc locũ babet tit. ſ. ad. l. a qui. per totũ. Aut ſeruus: ⁊ tũc locũ hz. ſ. ti. j. p totũ.

¶ Si ſeruus domino noxiã cõmiſerit actio nulla naſcitur nãq; inter dominum et eum qui in poteſtate eius eſt nulla obligatio[a] naſci poteſt. Idcoq; et ſi in alienam poteſtatem ſeruus peruenerit/aut manumiſſus fuerit: neq; cum ipſo[b] neq; cum eo cuius nũc in poteſtate[c] ſit agi pt. ¶ Unde ſi alienus ſeruus noxiam tibi commiſerit: et is poſtea in poteſtate tua eſſe ceperit[d] interdicit actio: quia in cum caſum deducta ſit in quo cõſiſtere nõ potuit[e]. Idcoq; licet exierit de tua poteſtate agere non poteſt[f]. Quẽadmodum ſi dominus in ſeruũ ſuũ aliquid cõmiſerit: nec ſi mãumiſſus aut alienatus fuerit ſeruus: vllam actionem contra dominũ habere põt.

¶ Olim pater ꝓ delicto filij ſiue filie noxaliter tenebatur ſicut ꝓ ſeruo: hodie vero nullatenus. Sed ipe filiuſſamilias ex delicto ſuo vt quilibet alius poterit conueniri. Arcetinus.

¶ Sed ⁊ veteres quidem hoc in filiũſſamilias maſculis ⁊ feminis admiſere[p]. Noua autem hominum cõuerſatio huiuſmodi aſperitatem recte reſpuẽdam eſſe exiſtimauit[r]: ⁊ ab vſu communi hoc penitus receſſit. Quis em̃ patiatur filium ſuum ⁊ maxime filiam in noxiam alij dari vt pene[k] per cozp⁹ pr̃ magis q̃ fili⁹ periclitetur: cum in filiabus etiam pudicitie fauor[l] hoc bñ excludit. Et tiõ placuit in ſeruos[m] tm̃modo noxales actiones eſſe proponendas: cum apud veteres legum commẽtatores inuenimus ſepius dictum ipſos filioſſamilias[n] ꝓ ſuis delictis poſſe conueniri[o].

¶ Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur. Titulus. ix.

¶ Pro damno per quadrupedem manſuetam dato actio noxalis directa contra dominũ datur: cum animal contra naturam ſui generis damnum dederit. Arcetinus.

Animaliu⁹ nomine que ratione carent: ſi qua laſciuia[q] aut feruore[r] aut feritate[s] pauperiem fecerint: noxalis actio lege. xij. tabularuz prodita[t] eſt. Que animalia ſi noxe dedantur: pficiũt reo ad liberationem: q ita lex. xij. tabularum ſcripta[u] eſt. vtputa ſi equus calcitroſus calce percuſſerit: aut bos cornupetere ſolitus[v] cornupetierit. ¶ Hec autez actio in his que cõtra naturam mouẽtur locum habet. ¶ Ceterum ſi genitalis[x] ſit feritas[y] ceſſat actio: deniq; ſi vſus fugerit a dño: ⁊ ſic nocuit: nõ põt quõdã dñs conueniri: q: deſijt dñs eſſe vbi[z] fera cuaſit[a]. Pauperies[b] aũt eſt dãnum

Aut alind animal ⁊ tunc locum habet hic titulus. Accur.

Animaliũ. ¶ Totus iſte titulus diuidit in duas ptes. Pño q̃ñ actio de paupie locũ hz vel nõ. Scõo loquit q̃ñ hz locũ actio de edil. edi. vel nõ. Secũda ibi: hec autem. vel ibi: ceterũ. ¶ Laſus. Queſuit a legiſlatore q̃liter conueniamur nomie animaliũ que ratione carent ſi dãnũ dederint: Et reſpon. ſi animal ratione carens laſciuia vel feritate dannuz dederit vel pauperiẽ fecerit alicui poterit ꝓtra te egi ac. norali de pauperie. Que quidẽ actio deſcendit ex lege. xij. ta. poteris tamen liberari dando illud animal ꝓ noxa. Sed dñe qualiter animal irrationale põt dare dãnũ aut pauperiẽ facere: Et ipe reſpõder. Frater ſi equ⁹ tu⁹ calcitroſus calce percuſſerit aut bos tuus ſolit⁹ cornupetere cornupeterit ⁊ damnum dant aut pauperiem faciunt. ⁊ ꝑpter hoc locũ habet hec act. ſm q de hoc i proximo §. apparebit. Et ſum in verſicu. hec autez actio. Queſuit a domino Ju. Dñe. p deo dicaz, mihi vtrũ hec actio locuz habeat in ommbus animalibus q̃ ratione carẽt: Et rñ. Frater hec act. locũ habet in omnib⁹ aĩalibus q̃ carent rõne: dũmodo contra naturã ſui gñis et conſuetudinem moueantur et alicui dãnum dederint. ceterus ſi ex naturali feritate alicui dãnũ dederint ceſſat ḃ actio. vñ ſi vſus a domino fugerit ⁊ alicui noxa cuerit vel pauperiem fecerit nõ pt dñs eũ quandam conuenire: quia ex quo fera cuaſit deſinit eſſe dñs. Et ſum⁹ in verſi. pauperies. in quo dic caſum. Dñe. p deo exponatis ⁊ dicatis mihi qd eſt pauperies: Et rñ. Frater pauperies eſt dãnũ ſine iniuria. Animalia autẽ irrationabilia q̃ ratione carẽt nõ poſſunt iniuriam facere: q: iniuria pertinet ad noralem act. b. d.

a ¶ Obligatio. Scilicet ciuilis: ſed naturalis ſic. vt. ſ. de fideiuſſo. §. j.

b ¶ Cũ ipſo. ¶ Manumiſſo vt hic. et. C. cod. l. j. in fi. Accurſius.

c ¶ In ptãte. Cuz aliena tus eſt: ⁊ facit. ff. de pec. ⁊ ancillarum. §. ſed ſi alieno. Accurſius.

d ¶ Eſſe ceperit. Ante liter conteſtatã. Nã poſt litẽ cõteſtatã nõ interci dit. vt. ff. e. ſi alien⁹ ſeru⁹. Et eſt rõ q: iputaf ei ãre alienauerit. vt. ff. e. quẽ admodum. in ptin.

e ¶ Interdicitur. facit. ff. de mino. l. verum. in fi. j. reſpon. ⁊. ff. de leg. j. legatarius. in fi.

¶ Non potuit. Scz noxalis actio. Et no. rẽ im pediri ſi deducit⁹ in eum caſuz a quo incipere nõ poteſt. argu. ſ. de leg. ſ. er contrario.

g ¶ Nõ ſt. ar. ff. de capti. et poſtli. re. l. ij. §. j. ⁊ als de capi. oi. l. ij. §. ei qui.

¶ Sed ⁊ veteres. ¶ Laſus. Diri vobis q̃liter dñs cõuenit act. noxa/ li ⁊ q̃liter poterit ſe liberare dãdo ſeruũ. ꝓ noxa. Hoc etiã habebat oli locũ filijs vtriuſq; ſer⁹. Noua aut̃ ꝛſtitutio recte reſpuẽdo hãc aſperitatẽ exiſtimat ⁊ ſtatuit ḃ ſolũ in ſeruis habere locũ. ⁊ marie q: veteres legũ auctores ſcripſerũt filioſſa. ꝓ delictis eoz̃ quenti poſſe. h.d.

b ¶ Admiſere. iure veteri dabaf filj⁹ ꝓ noxa vt fu⁹: vt ḃ. Itẽ occidebat iu. ſ. ij. ⁊. ſ. de iur. p. ſ. iij. ⁊. ff. de li. ⁊ poſth. l. i ſuiſ. i fi. ⁊. C. de pa. po. l. fi.

c ¶ Exiſtimauit. vt hic. ⁊. C. de fur. ⁊ ſer. cor. l. apud antiquos. in fi. Accurſius.

k ¶ Pene. i. fere. Vel pene nominaliter. ſcz̃ per cozpus pene: ⁊ tunc diphtongãtur: quaſi dicat per cozpus filij patientis penam.

l ¶ Pudicitie fauoz. ✠ Nota q̃ pudicitia eſt multuz fauoꝛanda. facit l. nec ci. ſ. pe. ff. de adop. Angelus.

m ¶ In ſeruos. Id eſt propter ſeruos.

n ¶ Filioſſamilias. Nõ etiã patres. vt ſi filiuſſamilias inder litẽ ſuã ſe cerit male iudicãdo. vt. ff. de iudi. ſi filiuſſamilias. Vel ſi dãnum alicui dederit. ptẽciendo eo ſeparatim habitãte a patre. vt. ſ. de ob. ex quaſi deli. ſ. ſi filiuſſa. ⁊. ff. de his qui deie. vel effu. l. j. ſ. ſi filiuſſami. ⁊ de his legibus dicit hic: cum dicit antiquos cõmentatores.

o ¶ Cõueniri. ſ. directo. vt. ff. e. noxali. ⁊. l. ſc. quib⁹ filijs ꝺdenatis dak⁹ patrẽ actio in factũ ḃ re indicata ꝛ peculiũ. vt. ff. e. l. ⁊ ſi ꝺdenat⁹. ⁊. ff. de pecu. l. ij. §. itẽ ſcribit. Sed qd ſi iudiciũ filj⁹ acciperẽ nolnit. ãno cõtmaciter nõ venit: an mitti actoꝛ dz̃ poſſeſſionẽ peculij. pfectiũ: Audeſ q̃ nõ: q: er delicto nõ dz̃ cõueniri pater vt hic dz. Ecõtra videf q̃ ſic: q: als dicit lex q̃ põt cedere bonis in peculio tali. vt. C. q bo. cedere poſ. cũ ⁊ filij. in eo q̃ dic vel a pe ⁊c. Sz huic vbo reſpõ. Aldricus q̃ dicta lex cũ ⁊ filij loquit de caſtrẽſi vel de eo q̃ habet a pe ſibi eũti in caſtra. donatij: qõ etiam caſtrẽſe dicitur. vt. C. fami. ber. ſi filius.

¶ Si quadrupes. ¶ Pe maleficij⁹ ſeruoz̃ dictum eſt: nõc de maleficijs irrationabiliũ animaliũ. Nã aut dãnũ dat hõ liber: ⁊ tũc locũ babet tit. ſ. ad. l. a qui. per totũ. Aut ſeruus: ⁊ tũc locũ hz. ſ. ti. j. p totũ.

Diuiſio.

Filj⁹ oli. p noxa da/ baf ⁊ a pfe licite occi/ debatur.

✠ Et tunc quia ḃ non erat etã de iure digeſto rum neceſſa rio ſequiſ q̃ ſi ſiſteret. dz̃ teligi ante iura digeſto rum. ✠ Ita glo. nõ accur.

Contumacia filij an faciat q̃ actor mittat debeat i peculiũ. ꝓ fectitium.

Continuatio.

a ¶ Ser genitalis. i. ſi a genere habeat q̃ ſit fera.

b ¶ Feritas. i. crudelitas.

c ¶ Cælectio. ſcilicet directa.

d ¶ Ubi. id eſt poſtq̃.

e ¶ Euaſit. vt. ſ. de re. diui. §. fere.

f ¶ Pauperies. mirabilis ẽ hec expoſitio et legalis ideo ſic forte dicta q: pauperiem aliqua facit ſicut et damnum diminutio vel adeptio

Equi ⁊ boues ſũt mãſueti. Canes ali q nõ mordent.

patrimonij dicitur. vt. ff. de dam. infec. l. iij.

a ¶ Sensu caret. qñq; tamẽ res inaiata iniuriã facere dicit ꝓprie. vt ff. commo. l. ij. vt certo. §. plane si commodani.

b ¶ Dec. ſ. supradicta duo ꝛ q̃ noie fere bestie nõ agat hac actiõe. ꝛ qõ nomine manſuete noꝝ aliter tantum agatur. vt. ſ. ꝓori. §. cetꝝ prin. ti.

¶ Ceterũ sciendum est.

¶ Caſus. Jã dictũ est. ſ. q̃ nõ hꝫ acti. noaliã de pauperie locum niſi animal fuerit fine ratiõe: et contra naturaꝫ ſui generis nocuerit. Et scire debetis q̃ edilicio edicto prohibitum est ne quis habeat canẽ verrem vel aprum vel aliud aial qõ trãſeũtib⁹ nocere poſſit ea parte q̃ vulgo iter fit. ꝛ ſi habeat ꝛ illõ animal libero homini nocuerit condemnabitur ille qui illud animal habuerit iꝫ ẽtum iuſtus viſum fuerit iudicãti: nõ habẽdo deformitatis eſtimatiõnem: q̃ deformitas hu mani corꝑis eſtimari nõ põt. Si autẽ in aliꝭ rebus deterit dãnũ condẽnabitur in duplũ. Jnverſi. ſpter bas aũt. ſcire debetis q̃ qñ aliq̃ animal noſcituꝝ cõtra naturam ſui generis eſt in eo loco q̃ vulgo iter ſit ꝓter act. in factuꝫ que deſcendit er edilicio edicto: ſimiliter hꝫ locũ cõtra cum acti. noralis de pauperie vtilis. Sꝫ dominꝰ ſi ſic ẽ ergo vos da tis duas actio. ꝓo eodẽ delicto: Frater verũ eſt. Lũ eñ plures ſint actiones penales er eodẽ delicto deſcẽdẽtes vna alteram concurſu non tollit. hoc dicit Franciſcus de are.

c ¶ Edicto. poſito. ff. de edil. edic. l. bi enim. ſ. deinde. ꝛ. l. ſeq.

d ¶ Leonem. item lupꝫ: pãtheram ꝛ generaliter omne animal quod debeat nocere ſiue ſolutum ſiue legatum: ita tamen q̃ dãnũ nihilomi nus facere poſſit. vt. ff. de edil. edi. l. bi em. ꝛ. l. ꝛ generaliter. ꝛ. l. ſequen.

+ Jſta pẽa ſm glo. in. l. q̃ vulgo. ap plicat ꝓpter fiſcor. ꝓpter parti. aiã. ff. de bis q̃ de te. ſi vero. §. pe. ſm ang.

e ¶ Et nocitum. in corꝑe ita q̃ nõ ſit mortu⁹ alꝭ. cc. ſolidi debent. + vt. ff. de edil. edic. que vulgo. ũ. reſpon.

f ¶ Cõdemnetur. Ratione diffomitatis non habita: ſed impenſarum tantum in curatione factarum et operarum amiſſarum ꝛ amittendaꝝ rum. vt. ff. eod. l. ij. ec. bac. Jtem condemnatur in duplum occaſione dãni dati in aliꝭ reb⁹ ex hoc edicto vt hic. ꝛ. ff. de edil. edi. qua vulgo. ij. reſpon. in fin.

g ¶ Dꝛeter bas. id est ꝓter hos modos agendi edilicio edicto.

h ¶ Habebit. ſcꝫ vtilem. alꝭ contra. vt. ſ. co. ſ. hic autem. Accur.

i ¶ De eadem re. i. er eodem facto ꝛ delicto.

k ¶ Conſumit. Hoc est intelligendum concurſu. perceptione eñ vna aliam conſumit. Et ad euidentiam iſtorum dic q̃ quando competũt plures actiones eidem et contra eundẽ: aut omnes penales ſunt: aut oẽs rei perſecutorie: aut alie penales: alie rei perſecutorie. Primo caſu ſubdiſtingue aut omnes er vno delicto tunc vna tollit aliã perceptione: non in id q̃ er edit: vt. ff. vi bo. rap. l. j. ſ. ff. de actio. ꝛ obliga. quiſ ſeruũ. i. rũ. et hoc cũ er vno delicto: nõ aũt concurſu: vt hic dicit. vbi autẽ er diuerſis factis vna non tollit alteꝛã etiã perceptiõe. vt. ff. de prima. deli. l. nunq̃. in prin. Jn ſecũdo capite q̃ oẽs ſunt rei ꝑſecutionie: dic q̃ aut cõtra eundẽ danf: ꝛ tunc tollunt adinuicẽ perceptiõe non concurſu. vt. ff. loc. ſi merces. ſ. culpe. aut cõtra diuerſos ꝛ tũc nõ tollunt etiam perceptione. vt. ff. de tab. erbi. l. locum. ſ. cõdemnatio. Jn tertio caſu: ſcꝫ quando alia eſt penalis: ꝛ altera rei ꝑſecutoria: ita rum ſubdiſtingue: quia aut eſt penalis originaliter: tũc neutra per alteram tollitur. vt. ff. de fur. ſi pignore. ſ. cum furti. ꝛ. ff. de condi. fur. ſi ꝓo fure. ſ. furti. hoc tamẽ fallit in caſu. vt. ff. nau. cau. ſta. l. idem. ſ. fin. quia ibi competebat altera de iure cõmuni: altera de iure ſpeciali/aut nõ eſt mere vel originaliter penalis: ꝛ tũc vna per alteram tollit. vt. ff. quod metus cauſa. l. metum. ſ. licet. Additio. Similez gloſ. habes. ff. nau. cau. ſta. l. idem ait. ſ. ſi. ꝛ in. l. nunq̃ actiones. ff. de reg. iur. cui⁹ regule tenoꝝ ponitur hic in ſi. tertius.

¶ Debis ꝛc. ¶ Quia de actionib⁹ diximus videamus per quos exerceantur. ꝛ in hoc incipit: Nunc ꝛc.

sine iniuria facientis datuꝫ. Nec enim potest animal iniuriã feciſſe dici quod ſenſu[a] caret. hoc[b] quidem ad noxales ꝓtinent actiõẽ.

¶ Si quadrupes non mãſueta iuxta naturam ſui generis dãnũ dederit in liberum corꝑus nõ occidendo: dominus ex edilicio edicto arbitrio iudicis condẽnatur in aliꝭ rebus in duplum. vel noxalis actio bis duobus caſibus contra dominum dirigitur: ꝛ penales actiones ꝓo eodem facto concurrentes nõ ꝓrimunt ſe cõcurſu. Arctinus.

¶ Ceterum sciendũ est edilicio edicto[c] prohiberi nos canẽ/verrem/aprum/vrſum/leonem[d]/ibi habere quaꝫ vulgo iter ſit: ꝛ ſi aduerſus ea factum erit: ꝛ nocituꝫ[e] libero homini eſſe dicatur: quod bonum et equum iudici videtur: tanti dominus cõdẽnetur[f]. Ceterarũ vero rerum ꝗti dãnũ datum ſit dupli. Dꝛeter[g] bas autẽ edilicias actiones ꝛ de pauperie locũ habebit[h]. Junq̃ eñ actiones ꝑſertim penales de eadẽ re concurrẽtes. alia aliã cõſumit[k].

¶ Debis per quos agere poſſumus. Titulus. x.

¶ Actiones intentãtur per nos ꝛ per ꝓcuratores noſtros: quorum vſus olim prohibitus erat: niſi in certis caſibus: ſed nũc ne-

Diuiſio.

Vnc. ¶ Totus iſte titul⁹ diuidit i tres partes. Primo ponit vnum dictum bimẽbre. Secũdo vnum mẽbruz aſſumit ꝛ declarat taz de iure ãtiquo q̃ hodierno. Tertio declarat qd eſt ꝓcurator ꝛ tutor. Secũda ibi: Alieno veluti. Tertia ibi: Procurator. ¶ Caſus. Accesſi ad dñm Juſti. et q̃ſiui ab eo. Dñe qs eſt ille q̃ põt ꝓo alio agere: Frater dicẽ ipſe. Scire debes q̃ licitũ eſt cuilibet noie ſuo agere vel nomie alieno. Noie ſuo ſicut ꝓ facto ſuo. noie alieno/veluti noie ꝓcuratoꝛis vel tutoꝛis/vel curatoꝛis/ſic ſeruatur bodie. Oliz aũt potuit quilibet agere noie ſuo: ſed non noie alieno: niſi in caſib⁹ poſitis in ſſa: et q̃ antiquitas iſta modernis dura videbatur ꝛ magnã affe rebat incõmoditatẽ q̃ alieno nomine agere nõ licebat: eo q̃ multis de cauſis impedichant homines q̃minus res ſuas ꝛequi poſſent: ꝓpterea ceperunt homines ꝓ ꝓcuratores litigare. b. d. Franciſcus de aretio.

l ¶ Admonẽdi ſumus. i. admonemus.

m ¶ Agere. Scꝫ bodie.

n ¶ Quelibet. ſ. idoneuꝫ ꝓpter ſeruũ: q̃ nec ſuo nec alieno noie admittit

+ Dicꝫ ſeruus nõ põt eſſe in iudicio: niſi i certis caſibus de q⁹ in. l. vlt. cer. ff. de iudi. angelus.

tur. vt. C. de iudi. l. ſeruus. + Jtẽ ꝓpter pupillum. vt. C. qui leg. ꝓſoba. per to. Accurſius. Additio. Er hac glo. nota q̃ lex generaliter loquens recipit reſtrictionem er habilitate ſiue idoneitate. vt. l. vt gradatim. ſ. et ſi. ff. de munc. ꝛ bono.

o ¶ Cum. id est q̃uis.

p ¶ Cozũ noie. Scꝫ ſi qs faceret furtũ captiuis vel reipu. cauſa abſentibus. Additio. Dic q̃ hec ratio fuit impulſiua. ſm Angelum.

q ¶ Cuius. i. alicuius. q. d. ꝓcu. poteſt agere noie cozũ qui ſunt in tua tela captiuoꝝ ꝛ reipu. cauſa abſentium.

r ¶ Impedimento. Sequi quid ſi nullum ſit impedimentum: Rñ. idẽ. vt. ff. de ꝓcu. l. j. ſ. vſus.

¶ Procurator. ¶ Caſus. Accesſi ad do. Juſti. ꝛ q̃ſiui ab eo ſi ꝓcurator debeat inſtitui certis vbis ꝛ ꝑſente aduerſario: Et reſpondet dñs Juſti. dicẽs q̃ certa ꝛ ſolẽnia verba nõ opꝫ eſſe quib⁹ ꝓcurator cõſtituit: ſꝫ q̃cũq; vba ꝛſtitui põt dũ tñ ad hoc apta ꝛſtituit: ꝛ ꝓcurator abſte aduerſario ꝛ etiã ignoãte eo q̃ ꝓcurator ꝛſtituit. Sꝫ dñe q̃liter ꝛſtituunt tutores ꝛ ꝓcuratores: Frater ẽ in. j. lib. babuiſti. b. d. Frã.

s ¶ Neq; certis vbis. imo q̃buslibet aptis tñ ad hoc ſiue q̃libet ſiue ſpeciaiter. In caſib⁹ tñ ſpãle mãdatũ exigit: vt in iterdicto de lib. erbi. vt ff. de ꝓcu. l. põpo. i ꝑn. Jdẽ ſi mãdo alicui q̃ ducat vxoꝛem mariti filie mee. vt. ff. de ritu nup. l. gñali. in prin. Jtẽ in cauſa ſuſpecti tutoꝛis. vt. ff. de ꝓcu. nõ ſolũ. ſ. fi. Jtẽ q̃ duos gñaliter facio ꝓcuratores. naz neuter ab altero exiget niſi habeat ſpãle mãdatũ. vt. ff. de ꝓcur. l. itaq;. ꝛ. l. q̃ duos. Jtem in integ. reſti. petenda. vt. ff. de mi. l. illud. ſ. ſi talis.

Actiones ꝑſe ſi cui competãt anyna itẽ/tata tollãtur alie.

Mãdatũ ſpeciale in multis casibus exigitur.

t ¶ Eo. ſcilicet aduerſario.

Procuratoꝛis offiũ gbuſdã eſt iterdictũ.

v ¶ Cuicũq; ſcꝫ habili: nõ militi. vt. ff. de ꝓcu. l. filiꝰ. ſ. veterani. Jtez nõ femine. vt. ff. de ꝓcu. femmis. Jtẽ nõ habẽti ſiminẽs impedimẽtũ q̃: nõ poſſit cogi. vt. ff. de ꝓcu. l. neq; femina. Jtez nõ mioꝝ. xxv. an. vt ff. de ꝓcu. minoꝝ. Jtẽ nõ furioſo vel muto. vt. ff. de ꝓcu. l. ũ. ſ. furioſus. ꝛ. l. mutus. i. reſpõ. Jtem nõ accuſato de crimine capitali. vt. C. de ꝓcura. l. reum. Additio. Qui oẽs prohibentur eſſe ꝓcuratores: niſi fuerit lis ꝛteſtata. Et eſt rõ q̃ hec excepꝫ. dꝫ opponi ante lit. ꝛteſtata/als habilitatur

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

habilitatur persona procuratoris vt hic per doc. & in.l. ita demum. et in.l. erigendum. C. de procura.

a ¶ Rem tuam. Ergo & vna & plures: ergo nūcius est procurator: qđ verum est. vt. ff. de procu. l. j. §. j.

b ¶ Defendere. f. mādato interueniēte. alis simplr positū ħ vbū defendere. Sz hodie. ¶ Casus. In supioꝛib⁹ dixi q̄ qđ tius act. in psonā nō tenebat iudi. fol. satisdare: sz cōuēt⁹ in rē act. suo nois satisd. tenebatur in. fol. Sz hodie aliō ē: siue eñ hodie aliquis conueniebat in rē siue in psonā et suo nois ñ tenēt satisdare de iudi. fol. sz tenēt satisdare iudicio sisti vsq; ad terminū litis: et i ista cautiōe qñq; stat sue. p̄ missioni cū iureiurādo. aliq̄n sine nude. p̄missioni. aliq̄n fit ista cautio pbonos fideiussores sm qualitatē psone si fuerit extraneus. Si eñ fuerit patronus vel parēs qlibet fideiussoꝛ. p idoneo habetur. b. d. Fran.

c ¶ Prio lib. vt. ff. q da. tu. pol. p totū. & de legi. agna. tu. per to. & p alios seq. n. vsq; ad titu. de satisda. tu. & cu.

Continuatio.

¶ De satisdationibus. ¶ Facta mētione. pcura toꝛis a quib⁹ satisdatio exigit: cōpetēter de satisdatione subiūgit. Acc.

Diuisio.

Satisdatio nū. ¶ Totus iste titul⁹ diuidit in tres partes. ¶ Primo ponit gd iuris erat olim circa satisdationē. i. iudicio: siue ea agebat nois suo: siue vt procurator. Sc̄do qd iuris sit hodie. Tertio exteꝛdit hāc legē ad oēs pvincias. Sc̄da ibi: ſz hodie. Tertia ibi: quaz formā. ¶ Casus. ad dod⁹ satisdatiōis ali⁹ fuit oliz ali⁹ est hodie. Apud antiquos ita erat olim q̄ quicūq; cōueniebatur actiōe in rē. suo nomie ipe ꝓbebat satisdare sub hac forma q̄ si vice⁹ esset rem restituꝛet vel litis estimationē. & super hoc dabat bonū fideiussoꝛē: et licebat petitori agere cū ipo ꝛeo vel cū eius fideiussoꝛe. & ista satisdatio vocabat olim iudicatū solui: qđ ponebat p iudicato soluēdo: & multo fortius debebat pstare ista satisdationē q̄ cōueniebat in rē actione. & noie alieno. Sed qd erat de eo oliz q̄ agebat act. in rē. Frater aut agebat noie suo. & tūc nō cogebat satisdare dñm suū rem ratā habituꝛum. Periculū eñ ais ēt ipsi ꝛeo ne ipse dñs iterū ageret. p eadē re. pcuratoꝛes etiā. & curatoꝛes qui agebāt ac. in rē. noie pupilloꝛ vel adultoꝛū eāde satisdationē interponere solebāt. Sed qd erat olim in act. psonali: Frater in psona actoꝛis idē itellige qđ in psona rei. In psona tñ est ꝛia: qz in psonali actiōe reus si suo noie ꝙueniat nulla satisdatio pstat de iudicato soluēdo. Si aūt alieno noie ꝙueniat i actiōe psonali: tunc necesse habet satisdationem pꝛestare de iudi. soluen. qz in aliena ꝛe nemo idoneus defensoꝛ sine satisdatione intelligitur. hoc dicit vsq; ad illum. §. Sed hodie.

d ¶ Possessoꝛ. f. suo nomine conuentus.

e ¶ Cum eo. f. reo victo.

f ¶ Cum fideiussoribus. ex fideiussione.

g ¶ Facile est intelligere. cū nomē sit ꝓ⁹ rei: vt. §. de do. §. est. a aliud.

h ¶ Periculū. facit. ff. de. pcu. nō solū. §. itē ait. & de iureiur. p̄ postea.

i ¶ Edicti. f. pretoris. quod edictum non habemus.

k ¶ Vis. f. tutoribus & curatoꝛib⁹. Sed quādo hoc: Resp⁹. forte tunc quando erant testamentarij vel datiui. l. per inquisitionem. Nam tūc non cauebant de roto. vt. §. de satisda. tuto. in prin.

l ¶ Et remittebat. f. de facto.

m ¶ Hec ita erāt. Vbi nō dz cē. §. fm Jo. qz qđ segꝫ est de antigtate.

n ¶ Agitur. vt suo noie agens non caueat als caueat rem ratam dñm habituꝛum. vt. §. e. §. ipse autem. & §. procuratoꝛ.

o ¶ Omnimodo. f. siue cum mandato siue sine mandato.

p ¶ Satisdaret. Sz iudicatum solui.

q ¶ Q: nemo. No. antiquā regulā q̄ etiā hodie bona est: vt ff. & §. e. §. si vō reus. & ff. de pcur. l. non videt. & l. iniuriū. §. fi. & l. q. ꝓpio. §. q aliū.

rem tuaz agere aut defendere: is tuus procuratoꝛ intelligitur.

¶ De tutoribus et curatoribus remittit.

¶ Tutoꝛes & curatoꝛes quēadmodum constituuntur: primo libꝛo expositum est.

¶ De satisdatioib⁹. Titu. xj.

¶ Olim cōuentus actione reali satisdabat: siue suo: siue alieno nomine cōueniebatur. sed agēs reali nullam satisdationē pꝛestabat si suo nomine agebat: secus si pro curatoꝛio nomine: qz satisdabat ratam rem dominū habituꝛum. Agens vō personali ad ea cogebatur ad que agens reali. cōuentus vō alieno nomine satisdationem pꝛestabat iudicatum solui: si alieno nomine faciebat. Si vero suo ad nullam satisdationem cogebatur. Aretinus.

Satisdationū modus alius antigtati placuit: alium nouitas ꝓ vsuz amplexa est. Olim enim si in rem agebatur satisdare possessoꝛ cōpellebatur: vt si vict⁹ esset nec reꝛ ipsam restituꝛet: nec ei⁹ litis extimationē: & super boc dabat bonū fideiussoꝛē: et licebat petitori agere cū ipo reo vel cū eius fideiussoꝛe. & ista satisdatio vocabat olim iudicatū solui: qđ ponebat p iudicato soluēdo. & multo fortius debebat pstare ista satisdationē q̄ cōueniebat in rē actione. & noie alieno. Sed qd erat de eo oliz q̄ agebat act. in rē. Frater aut agebat noie suo. & tūc nō cogebat satisdare dñm suū rem ratā habituꝛum. Periculū eñ ais ēt ipsi reo ne ipse dñs iterū ageret. p eadē re. pcuratoꝛes etiā. & curatoꝛes qui agebāt ac. in rē. noie pupilloꝛ vel adultoꝛū eāde satisdationē interponere solebāt. Sed qd erat olim in act. psonali: Frater in psona actoꝛis idē itellige qđ in psona rei. In psona tñ est ꝛia: qz in psonali actiōe reus si suo noie ꝙueniat nulla satisdatio pstat de iudicato soluēdo. Si aūt alieno noie ꝙueniat i actiōe psonali: tunc necesse habet satisdationem pꝛestare de iudi. soluen. qz in aliena ꝛe nemo idoneus defensoꝛ sine satisdatione intelligitur. hoc dicit vsq; ad illum. §. Sed hodie.

r ¶ Non cogebat. in hoc solo casu differebat ab actiōe in rē. ſz p multa reba bucusq; inter eas notauerit differentiā. Additio. Hic fm Jo. fab. q̄ bec glo. recte loquit q̄ supponit q̄ olim cōuentus actiōe psonali nō satisdabat: vt dicit. ff. de mino. l. si. pcurator me⁹. Sz ibi dicit in rubri. iudi. fol. p qua. ff. de solu. l. cū ge. §. de peculio. fm Ang.

no noie iudiciū accipiebat. Ipse autē qui in rem agebat si suo nomine petebat satisdare non cogebatur. Procuratoꝛ vō si in rem agebat satisdare iubebatur rem ratā dominū habituꝛum. periculum[p] eñ erat ne iteruz dominꝰ de eadem re experiretur. ¶ Tutoꝛes vō & curatoꝛes eodez modo quo & procuratoꝛes satisdare debere vba edicti[q] faciebāt: sz aliqñ his[k] agentibus satisdatio remittebatur[l] hec ita[m] erant si in rem agebatur. Si vero in personam: ab actoꝛis quidē parte eadem obtinebant q̄ diximus in actione qua in reꝛ agitur[n]. Ab eius vō parte cum quo agitur: siquidem alieno noie agentis interueniret: omni modo[o] satisdaret[p]. qz nemo[q] defensoꝛ in aliena ꝛe sine satisdatione idoneus esse credit. Si vō pro prio noie aliquis iudiciū accipiebat in personam: iudicatuz solui satisdare non cogebatur[r].

¶ Hodie cōuentus suo nomine quacūq; actione non satisdat iudicatum solui sed de iudicio sisti: si non possidet immobilia: que aliquando est cuz fideiussoꝛe aliquā do non. Aretinus.

Sz hodie hec aliter obseruātur. siue enim quis in rem actiōe conueniꝫ: siue personali suo noie: nulla satisdatione[s] p litis estimatione[t] dare compellitur: sed p sua tñ persona q̄ in iudicio perenneat[v] vsq; ad[x] terminuz litis: vel cōmittitur sue pmissioni[y] cuz iu-

dabit reo: vt i aut. de liti. §. ad exclud. das. col. viij. q̄ ēi. C. de epi. & cle. aut. gñaliꝫ. qñq; tñ be due ex ꝙsuetudine nō ꝙuant nec sunt i vsu. Acc.

t ¶ Prio litis estimatione. indicatum solui. Accur.

v ¶ In iudicio permaneat. hec satisdatio appellat iudicio sisti: vt hic patet. & ff. qui satisda. cog. l. ij. §. pretoꝛ ait. in fi. Et caue tibi in notāda differentia bozum capitulozum. hic enim primo loquitur quādo immobilia non possidet: vt hic. & ff. qui satisda. cog. l. ſciendū est.

x ¶ Ad terminum. hoc est tempus diffinitiue sententie. Sed nunquid fideiussoꝛ tādiu tenetur. f. q̄diu durat lis: Distingue aut fideiussit in certum tempus tunc tandiu tenetur & nō vltra. vt. C. de fideiusso. l. pe. Aut non nec in causa publica: nec in scriptis. & tunc nō tenetur vltra duos mēses: vt dicitur. o. l. C. de fideiusso. Et est ratio: q̄ acto: videtur sibi remittere cum promiserit litem se cōtestaturum vsq; ad duos mēses: vt in aut. de exec. §. j. col. vij. Si autem in causa publica vel in scriptis: tūc perpetuo: vel (quod est verius) vsq; ad triennii tenetur: cum tñ duret instantia cause: vt. C. de iudi. l. pꝛoperādū. in prin. Sed nunquid sub pena fiet hec satisdatio: Rñ. nō: nisi cōueniat inter partes: fed interesse tantū venit. vt. ff. qui satisda. cog. l. ij. §. fin. Sed si est promissa & est statutum tēpus infra qō teneatur fideiussoꝛ: siquidē fer mensium est: infra alios ſex mēses poterit fideiussoꝛ mozam purgare: si maius nō habet tamen nisi ſex menſes infra quos potest moza pene purgari si exhibeatur reus: licet primo exhibitus nō fuerit qđ dicit. C. de fideiuſ. l. antepe. Sed quid si possidet immobilia tantū que valent. & cōueniatur in. c. nunquid satisdabit: Resp⁹. sic. ad minus in eo quod excedit: qz quod iuris est in toto quoad totum: idem erit in parte quoad parte. vt. ff. de acqui. here. l. si seruus et. & dixi in. l. que de tota. ff. de rei vendi.

y ¶ Promissioni. f. vbi possidet immobilia. Item propter priuilegiū:

Satisdare est promissionez p fideiussoꝛes facere. Satisdatio duplex ab actoꝛe exigitur.

Fideiussoꝛ iudicio sisti q̄diu tenetur.

Satisdatio iudicio sisti an possit sub pena fieri.

* Intelligas diſpoſitionē huius l. pcedere i casu suo vez in ſtipulatione pacto-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

claret iudi-
ficialiter nō aūt
per stipulatio-
nē quentio-
nali: vt ibi
no. bal. An-
gel. & saly. et
no. Bart. in
l. ārta. circa
fi. ff. de cu-
reo. qō no,
& ibi ange.

vt. C. de ꝑn. agēt. in re. l. fi. li. vi. & de dig. l. q̄ties. c. lib. Itē i casu qñ non
possidet imobilia. vt. C. vt oēs tā ci. q̄ cri. l. j. ibi: iuratorie tm̄ cautiōi.

a ¶ Juratoriam cautionem. scz indicio sisti.

b ¶ Studam ꝑmissionē. repete de dare cōpellitur: vt economus: & alij cle
rici. vt in auc. de san. epi. §. si quis aūt ꝑo pecuniaria causa. col. ij.

c ¶ Ꝑio qualitate. Ut si
sit parēs vel patron' rei
vel actoris: vt quia vos
cet ꝑsonū vel parēte tūc
em̄ qulibet fideiussor ꝑ
idoneo accipit. vt. ff. de i
ius vo. vt cāt. l. j. ij. & iij.
& ff. qui satisda. cog. l. u.
§. ij. & §. qō ait ꝑtor. Sed
nunquid bodie indistin
cte satisdādū est. vt i aut.
de exhi. et intro. re. §. sus
scepto. q̄ est in. C. de lit.
ꝓtel. auc. offerat: & fi. li.
§a fin ot. bon'. l. itelligit.
Nam posteriores ꝑ pos
teres intelligūtur. vt. ff. de
le. & senatusco. l. sed & ꝓ pos
teriores.

d ¶ Persone. Scilz rei.

¶ Sinaūt ꝑ ꝓcuratorē.

¶ Casus. Supra dictus
est ꝙ si aliqs suo noīe cō
uenit & nūq̄ satisfacit
bit de iudi. sol. ſz solū ꝑ
stabit cautionē vsq; ad
terminū lit'. Sz qd si qs
litiget ꝑ ꝓcuratorē. Fra
ter: ꝑ ꝓcuratorē potest
actor litigare vl' re'. Et
ꝑmo videam' de illis q̄
litigāt ꝑ ꝓcuratorē et ꝑ
sona actoris. Tūc enim
necesse ē q̄ caueat de ra
to si dubitet de manda
to. Si em̄ ꝑtet de māda
to: tūc non tenet̄ cauere
de rato. Sed q̄'r poterit
ꝑstare de mā[…] ꝓcu
rator'. Frat tibi dico de
mā[…] ꝓcuratoris cō
stabit si mā[…] et act.

e ¶ Sinuatū: vel si dñs litis in iudicio est ꝓsens & in iudicio ꝓcuratoris ꝓsonā cōfirmauerit. Jdē obseruādū est de tuto re & curatore volēte agere ꝑ ꝓcuratorē. & sum in verſi. si vō aliqs. i quo pone casum sic. Jā habuistis q̄d iuris est qñ lis iferꝛ ꝑ ꝓcuratorē acto ris. mō ꝑdeam' quid iuris sit q̄n lis suscipit ꝑ ꝓcuratorē rei. Tūc em̄ pōt reus ꝓsens esse fideiussor ꝓcuratoris sui cōtā iudice. vel extra iu diciū pōt esse fideiussor sui ꝓcuratoris cōtā iudice. vel extra iudiciuꝫ pōt esse fideiussor sui procuratoris ꝑ omnibus clausulis cōtentis sub illo verbo iudi. solita ꝙ teneat̄ p illā satisdationē & etiā heres eius. & to etiam cauere ꝓcurator rei q̄ reus veniet ad iudicium tpe sententie diffinitiue vel si non venerit q̄ soluet omnia q̄ in diffinitiua ſnia fue rint missa diffinitiua ipsa fuerit appellatuꝫ. boc dicit. Hec tamē vltima cautio in ꝑsonā rei bodie nō habet locū: nec etiā alie due in ꝑsona actoris: scilz q̄ caueat se cōtestaturum litez intra duos mēses. & idem soluet decimam partem litis si succūbat. vnde q̄ satisdetur in. l. caueturꝫ sic ad ꝑsū non habetur. Franci.

c ¶ Mandatum. extra ius factum.

f ¶ Jnsinuatum. coram iudice demonstratum.

g ¶ Cōfirmauerit. repete nō. nā ꝑfirmare pōt & tūc satisdare nō tenet̄. vt. ſ. ꝓri. ſ. als est in ſra non. Additio. Not. q̄ q̄ ꝓcurator agit ꝑsens de domino & confirmante: nō potest ꝓcurator repelli defectu mandati: vel vbi dominus mittat litteras aduersario vel iudici. vt. l. ſi qs ꝓcuratorem. ff. de ꝓcura. Angc.

h ¶ Habiturū. i. q̄ dñs habebit rātū. q̄ cōmittit q̄n dñs scit & pōt bre
ratū & nō bꝫ. vt. ff. rē ra. ba. q̄ em̄. §. j. & ff. de so. l. ratū. + vbi dz. ratū aūt habere dñs dz cū ꝑmū certior fact' est. Jdc tū distingue. An sit certuꝫ bre mādatū: & tūc non cauet: vt dic. C. de satisda. l. j. Aut certū est ꝙ nō bꝫ: & tūc etiā cū satisfactiōe nō admittit. vt. ff. de ne. gest. si pupilli. §. fi. Aut dubiū est & tūc fm. ꝙd. est in electiōe rei vtrū exigat ꝓbationē mandati a ꝓcuratore: an satisfactionē recipiat. & est ꝓio eo ar. in aut. de col. §. eos. in fi. col. ij. Sed tibi nō loquitur de ꝓcuratore: ſz de ex actore tributorum. Sed Jo. ꝙtra. Dicit enim in electione ꝓcuratoris esse q̄d duoꝝ istoꝝ facere velit: q̄ q̄ties ad duo gs alternatiue teneret̄/ ei' est electio. vt. §. de act. §. huic. Bul. aūt distinguebat vtrū diceret non habes mandatum: et tunc ꝓbet mandatum. an dicat dubito: et tunc satisdat. Sed Jo. opi. verior est. Prestat etiam aliaꝫ cautionem

+ Dic q̄ ista
stipulatio ra-
ti committi
tur ad iter-
esse. et sic ad
totale vl' pti
culare inter
esse. put ra-
tū ꝑ ꝓte vel
nil' ō mō ha
betur: vt. l.
ſi ꝓcurator.
ff. rē ra. ha
et no glo. et
bar. l. j. ſiſi.
§. cato. ff. de
verb. oblig.
ange.

reiurando: quam iuratoriaꝫ cautionem[a] vocant: vel nudum ꝓmissionem[b]: vel satisdationē ꝓ qualitate[c] ꝑsone[d] sue dare compellitur.

¶ Ꝓcurator domini actoris vel q̄si satisdat de rato si dubium fuerit de mādato. ꝓcurator rei etiam si de mādato certū extiterit cauet iudicatū solui cū oīb' clausulis oportunis: ꝑ q̄ rē' pōt exire fideiussor: que fideiussoria obligatio hypothecariaꝫ habere debet annexam: que stipulatio iudicatum solui cōtra heredē fideiussoris porrigit: tenetur etiam idez ꝓcurator si reus fuerit lite cōtestatus cauere ꝙ tpe ferende sen tētie eus in iudicio paratus erit: als fideiussor ꝓ eo interuenies tenebitur. ꝓ eo q̄ fuerit manda tum: nisi ꝓuocatio intercedat. hoc dicit Aretinus.

¶ Sinaūt ꝑ ꝓcuratorez lis vel infert vel suscipitur: i actoris quidē ꝑsona si non mandatus[e] actus insinuatus[f] est: vel ꝑsens dominus litis in iudicio ꝓcuratoris sui ꝑsonā cōfirmauerit[g]. Jdē obseruādū est de tuto re & curatore volēte agere ꝑ ꝓcuratorē. & sum in verſi. si vō aliqs. i quo pone casum sic. Jā habuistis q̄d iuris est qñ lis iferꝛ ꝑ ꝓcuratorē acto ris. mō ꝑdeam' quid iuris sit q̄n lis suscipit ꝑ ꝓcuratorē rei. Tūc em̄ pōt reus ꝓsens esse fideiussor ꝓcuratoris sui cōtā iudice. vel extra iu diciū pōt esse fideiussor sui ꝓcuratoris cōtā iudice. vel extra iudiciuꝫ pōt esse fideiussor sui procuratoris ꝑ omnibus clausulis cōtentis sub illo verbo iudi. solita ꝙ teneat̄ p illā satisdationē & etiā heres eius. & to etiam cauere ꝓcurator rei q̄ reus veniet ad iudicium tpe sententie diffinitiue vel si non venerit q̄ soluet omnia q̄ in diffinitiua ſnia fue rint missa diffinitiua ipsa fuerit appellatuꝫ. boc dicit. Hec tamē vltima cautio in ꝑsonā rei bodie nō habet locū: nec etiā alie due in ꝑsona actoris: scilz q̄ caueat se cōtestaturum litez intra duos mēses. & idem soluet decimam partem litis si succūbat. vnde q̄ satisdetur in. l. caueturꝫ sic ad ꝑsū non habetur. Franci.

¶ Sinaūt ꝑ ꝓcuratorē.

¶ Casus. Supra dictus est ꝙ si aliqs suo noīe cō
uenit & nūq̄ satisfacit
bit de iudi. sol. ſz solū ꝑ
stabit cautionē vsq; ad
terminū lit'. Sz qd si qs
litiget ꝑ ꝓcuratorē. Fra
ter: ꝑ ꝓcuratorē potest
actor litigare vl' re'. Et
ꝑmo videam' de illis q̄
litigāt ꝑ ꝓcuratorē et ꝑ
sona actoris. Tūc enim
necesse ē q̄ caueat de ra
to si dubitet de manda
to. Si em̄ ꝑtet de māda
to: tūc non tenet̄ cauere
de rato. Sed q̄'r poterit
ꝑstare de mādato. ꝓcu
rator'. Frat tibi dico de
mādato. ꝓcuratoris cō
stabit si mādatū est act.

e ¶ Sinuatū: vel si dñs litis in iudicio est ꝓsens & in iudicio ꝓcuratoris ꝓsonā cōfirmauerit. Jdē obseruādū est de tuto re & curatore volēte agere ꝑ ꝓcuratorē. & sum in verſi. si vō aliqs. i quo pone casum sic. Jā habuistis q̄d iuris est qñ lis iferꝛ ꝑ ꝓcuratorē acto ris. mō ꝑdeam' quid iuris sit q̄n lis suscipit ꝑ ꝓcuratorē rei. Tūc em̄ pōt reus ꝓsens esse fideiussor ꝓcuratoris sui cōtā iudice. vel extra iu diciū pōt esse fideiussor sui ꝓcuratoris cōtā iudice. vel extra iudiciuꝫ pōt esse fideiussor sui procuratoris ꝑ omnibus clausulis cōtentis sub illo verbo iudi. solita ꝙ teneat̄ p illā satisdationē & etiā heres eius. & to etiam cauere ꝓcurator rei q̄ reus veniet ad iudicium tpe sententie diffinitiue vel si non venerit q̄ soluet omnia q̄ in diffinitiua ſnia fue rint missa diffinitiua ipsa fuerit appellatuꝫ. boc dicit. Hec tamē vltima cautio in ꝑsonā rei bodie nō habet locū: nec etiā alie due in ꝑsona actoris: scilz q̄ caueat se cōtestaturum litez intra duos mēses. & idem soluet decimam partem litis si succūbat. vnde q̄ satisdetur in. l. caueturꝫ sic ad ꝑsū non habetur. Franci.

c ¶ Mandatum. extra ius factum.

f ¶ Jnsinuatum. coram iudice demonstratum.

g ¶ Cōfirmauerit. repete nō. nā ꝑfirmare pōt & tūc satisdare nō tenet̄. vt. ſ. ꝓri. ſ. als est in ſra non. Additio. Not. q̄ q̄ ꝓcurator agit ꝑsens de domino & confirmante: nō potest ꝓcurator repelli defectu mandati: vel vbi dominus mittat litteras aduersario vel iudici. vt. l. ſi qs ꝓcuratorem. ff. de ꝓcura. Angc.

h ¶ Habiturū. i. q̄ dñs habebit rātū. q̄ cōmittit q̄n dñs scit & pōt bre
ratū & nō bꝫ. vt. ff. rē ra. ba. q̄ em̄. §. j. & ff. de so. l. ratū. + vbi dz. ratū aūt habere dñs dz cū ꝑmū certior fact' est. Jdc tū distingue. An sit certuꝫ bre mādatū: & tūc non cauet: vt dic. C. de satisda. l. j. Aut certū est ꝙ nō bꝫ: & tūc etiā cū satisfactiōe nō admittit. vt. ff. de ne. gest. si pupilli. §. fi. Aut dubiū est & tūc fm. ꝙd. est in electiōe rei vtrū exigat ꝓbationē mandati a ꝓcuratore: an satisfactionē recipiat. & est ꝓio eo ar. in aut. de col. §. eos. in fi. col. ij. Sed tibi nō loquitur de ꝓcuratore: ſz de ex actore tributorum. Sed Jo. ꝙtra. Dicit enim in electione ꝓcuratoris esse q̄d duoꝝ istoꝝ facere velit: q̄ q̄ties ad duo gs alternatiue teneret̄/ ei' est electio. vt. §. de act. §. huic. Bul. aūt distinguebat vtrū diceret non habes mandatum: et tunc ꝓbet mandatum. an dicat dubito: et tunc satisdat. Sed Jo. opi. verior est. Prestat etiam aliaꝫ cautionem

procurator actoris. ſcz de defendēdo eū ꝑ quo agit. vt. ff. de ꝓcu. ſcri
ptum. ſ. fi. als denegat ei actio. vt. ff. de ꝓcur. l. mutus. ſ. genera.

i ¶ Persone. vt sunt ꝑes in bonis filioꝝ. vt. C. de bo. ma. l. j. & de. bo. q̄
li. l. fi. ſ. vbi aūt. Jtē orphanotrophi & pephotrophi. vt. C. ō epi. & cle
ri. orphanotrophoꝝ. Jtē economi vl' actores vl' syndici. vt. ff. q̄ cuiusq;
vniuer. no. l. j. §. quibus. & l. nulli. i. l. itē. §. j. et. C.
de sacrosanc. eccle. inbes
mis. circa ꝓin. ibi nulli
economo. & C. de epis.
et cleri. oēs qui vbiq; ſ.
boc nibilominus. Jtē
apocriparij vt i auten.
quomodo opor. epi. §. &
illud. col. j. Jtē magistra
tus noīe municipij. + vt
C. de iur. calum. l. ij. §. j.
isti eñ possunt inferrep
alīū lite: vt bic subiicit.

k ¶ Per alīū inferūt. ſ. ꝑ
ꝓcuratorē: q̄ est intelli
gēdū si ꝓnius ipſi lite cō
testent: & sic litiū ꝺnū effi
ciantur: vt. C. de ꝓcur. l.
neq;. als nō: cuꝫ nō ꝺnū
ſz administratores sunt:
& ꝓcurator a ꝺño dz cō
stitui: vt. ff. de ꝓcuro. l. i.
in ꝓin. Sz si ipse supra
dicte ꝑsone agūt: nūqd
de rato cauent: vel de iu
dicato soluēdo si conue
nūtur: & si. nō. vt. C. de
admi. tu. l. tutores debis
ta. & l. sancim'. §. defen
sioné. Sz tū in tutore vī
dicere ler ꝓtra si sit icer
tum de offō suo. vt. ff. de
admi. tu. l. vulgo. Sz cer
te ibi nō dicit ꝙ debeat
de rato cauere ſz ꝙ reus
dānū nō ſubibit. ꝓpter
ea ꝙ iste nō sit tutor. Sz
q̄ est rō ꝙ ꝓcuratores sa
tisdāt: ſz supradicte ꝑso
nē nō: & si. q̄ ꝑdicte ꝑso
ne quasi domini sunt. vt. ff. ꝓ eo empt. l. qui fundum. §. si tutor. & C. de
epis. & cleri. l. ꝙdo anotrophos: ſz in ꝓcuratoribus secus. q̄ non sunt
ꝺñi vere sed ficte: vt. ff. de ꝓcura. l. in ꝓin.

l ¶ Ꝑsens. Ꝑsentē accipe etiam si sit in ortis vel in continentibus
edificijs. vt. ff. de ꝓcur. l. ꝑsens. & l. q̄ in foro. & l. & ideo.

m ¶ Not. i. debet ſm quosdā. Dicit em̄ q̄ si dominus est ꝑsens ipſe tantū debet fideiubere ꝓ ꝓcuratore suo: si aūt absens est ꝓcurator potest & dz fideiussores suos dare. et facit ꝓ eis. ff. indi. solui. si ad defendendū. & ff. de ꝓcu. l. q̄ ꝓ ꝓio. in ꝓin. Vel dic ꝙ potest ꝙ etiam si dominus est ꝑsens tñ potest ꝓcurator dare suos fideiussores: cuꝫ etiam sine mandato qulibet possit aliū defendere. vt. C. de satisda. l. j. & C. de ꝓcu. l. q̄ legendi. & etiam inuitū. vt. ff. de solu. l. solutionez. et ita ꝓprie accipitur hoc verbum potest.

n ¶ Exponere. Actori vel notario scribendi ꝓcurationem: er cuius stipulatione queritur actor: vtilis actio: vt. ff. rem pupilli saluam fo
re. l. non quasi.

o ¶ Fideiussor: eristat. # Not. q̄ dominus etiā extra iudicium pōt ꝑ
quo ꝓcurator rē fideiubere & releuare eum ab omni onere satisdandi fideiubēdo ꝓ eo notario qui de suo mandato est rogatus. vt. l. si de
functus. in ꝓin. ff. de ꝓcura. Angc.

p ¶ Clausulis. Que clausule tres sunt. ſ. de defendēdo reo. & de dolo & abſit & q̄s sonat ipsum ybū. vt. ff. iudi. ſol. iudicatū solui. & bic dicitur.

q ¶ Compellitur. Per iudicem. Accur.

r ¶ Heredes ci'. Jam bꝫ naturā bec stipulatio vt ad heredes transeat sicut illa iudicio ſisti. vt. ff. si quis cau. l. si cum. ſ. qui iniuriarum.

s ¶ Jpſius. Scilicet rei. Accursius.

t ¶ Exponenda. a procuratore.

v ¶ Teneat. Scilicet reus qui litez prius contestatus est suo nomine.

r ¶ Fideiussor. Datus nunc a procuratore.

y ¶ Continentur. Ergo debet condēnari procurator: presens.

¶ Si vero reus. ¶ Casus. Jntelleri. ſ. pcedētes in eo qui ꝑsens erat & constituit procuratorē ad se defendēdū. Si aūt reus sit absens sine conuentiatur in rem siue in ꝑsonam procurator eius debet satisdare iudi. ſol. pro litis estimatione: nec alio modo admittetur quātūcūq; bone fame fuerit: quia nemo &c. Franci.

z ¶ Presto. Scilicet post litem contestatam contra reum.

Satisdationē.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Persone alienarum rerum gubernatione habentes.

Nota q̄ magistratus municipalis q̄ sua cuitate vel municipio pōt agere vt rē ester. i. l. iij. §. plane. ff. q̄ vi aut clā. cum ibi no. ang.

Tutor an teneat cauere de rato.

Procuratores satisdāt nō autez patres orphanotrophi.

Defendit glibet etiā sine mandato.

Jsta glo. non ē accur.

Judicatū solui tres clausulas habet.

Procurator reri siue literuenerit ante litem cõtestatã: siue post tenet satisfacere.

a ¶ Satisfactionẽ. No. q̃ siue interuenerit, peruator ante lit. ꝓtest. vt. ff. eo. §. si vo. 03 satisfacere: siue postea vt hic. ꝛ. C. de ꝓcu. libro. xi. Nec obstat q̃ dr q̃ 03 fieri ante lit. cõtest. vt. ff. de ꝓcu. l. pomponius. §. ratihabitionis. q̃ ibi interuenit procurator ante lit. cõtesta. vbi autem postea interuenit: et postea satisfacit: vt dictum est.

b ¶ Nemo. scilicet procurator. vt. ff. de ꝓcur. qui ꝓprio. §. ij.

c ¶ Dicti est. §. ff. ab ep̃. ¶ Regia vbe. scz ꝓstãtinopolitana. Vl dic de veteri roma.

d ¶ Caput. C. de vete. iure. lib. i. §. nulla. ꝛ. §. sed ꝛ si que leges.

e ¶ Seq. immo nõ videt insp̃icẽdũ quod ibi fiat: sz q̃ fieri debet. vt. ff. de offi. ꝑfi. l. sz licet. q̃ est cõtra. Sz hec est intelligenda q̃n ex certa sc̃ientia est ꝓsuetudo vel ler: nõ ꝑ roz̃ vt ibi. ꝛ facit ad hãc ff. de le. ꝛ senatuscõ. l. de ghus. Accur. Additio. Hoc vez q̃n ler tollit cõsuetudinẽ. als vna q̃ cõ citas abundat in sensu suo: ꝛ sic obſuare ds suã ꝓsuetudinẽ. Et ez gñali ꝓncipis ꝑmissu iducere pot ꝑticulares ꝓsuetudines etiã ꝫ leges ghus stari dz vt habet hn. §. ex nõscripto. s. ẽ in. na. gẽ. ꝛ ciuili. Quero tñ an i fi dẽussoꝛe ẽ iudicato solũendo fiat executio sine nouo ꝓcessu. ꝛ cõiter dr oto. dicit q̃ sic. in. l. fi. C. de vsu. rei iud. ꝛ Bar. in l. ff. iud. sol. ꝓ. ter. d. l. fi. vbi ꝛ statiz q̃ dictio sta tim importat summariã cognitionẽ fine ordie iudiciario. vt. l. mom̃ta nec. C. vnde vi. dic vt in dictis iuribus latius per docto. Ange.

fensiones eius subire. Nulla differentia inter actiões in rẽ vel personales introducẽda ꝓpter hoc facere: ita tamen vt satisfactionẽ iudicatuz solui ꝓ litis ꝓsetet estimatione nemo[b] cẽsẽ[c] ꝑm veterem regulam vt iam dictũ[d] est) aliene rei sine satisfactione defensoꝛ idoneus intelligitur.

¶ Experientia est rerum magistra. Angelus.

¶ Quecomnia apertius ꝛ perfectissime a quotidiano iudiciozuz vsu in ipsis rerum documentis apparent.

¶ Omnes ciuitates debẽt sequi cõsuetudinem ciuitatis romane.

¶ Quam formam non solum in hac regia[a] vrbe: sed etiam in omnibus nostris prouinciis (et si ꝓpter imperitiam forte aliter celebratur) obtinere censemus: cum necesse est omnes prouincias: caput omnium nostrarum ciuitatum/id est hanc regiã vrbẽ ciusq̃ obseruantiam sequi[f].

¶ De perpetuis et tẽpozalibus actionibus: et que ad heredes et in heredes trãseunt. Titu. xij.

¶ Actiones ciuiles taz reales q̃ ꝑsonales sunt perpetue. ꝓtoꝛ vo penales regulariter durãt anno. quod fallit in actiõe furti manifesti q̃ perpetua est. Sed ꝓtoꝛie rei ꝓsecutoꝛie ꝑpetue sunt. Areti.

Hoc loco admonẽdi sumus eas quidem actiões que ex lege[g] senatusve consulto[h] siue ex sacris constitutionibus ꝓficiscũtur perpetuo solere antiquitus competere: donec sacre cõstitutiones tam in rem q̃ in personam actionibus certos fines dederunt. Eas[k] vo que ex ꝓpria ꝓtoris iurisdictiõe pendent plerũq; intra annũ[m] viuere. nam ꝛ ipsius ꝓtoris intra annũ erat imperiũ. Aliquãdo[n] tñ et imperpetuũ extendũtur. i. vsq; ad finẽ ex cõstitutionibus[o] introductum. quales sunt he quas bonoꝝ possessoꝛi[p] ceteriscz qui heredis[q] loco sunt accõmodat. Furti q̃s manifesti actio q̃uis ex ꝑi ꝓtoris iurisdictiõe ꝓficiscat[r]: tñ perpetuo dat. absurdum eñ esse existimauit[s] anno cã terminari.

¶ Penales actiões ꝓtoꝛ vel ciuiles contra heredes non dantur nisi lis contra defunctos fuerit contestata. heredi vo competunt: excepta actiõe iniuriarum z similibus. Ex contractu vo comstulerit cui[i] cã tota nauis perijt. vt. ff. de incen. rui. nau. l. fi. §. senatus.

i ¶ Cõstituciõib⁹. vt ꝓdictio ex lege q̃ dat ex cõstitutionibus q̃buslibet post. l. xij. tab. constitutis. vt. ff. de condi. ex le. l. vnica. ꝛ. ff. ad. l. iul. de adul. q̃ aũt ex his. ꝛ. C. de vo. l. si q̃s argẽtum. §. fi. ꝛ. §. de act. §. tripli. Vel ex q̃nq̃ alia parte iuris vt plebiscitoꝝ vt ꝓtz in l. aql. vt. §. ad. l. aquil. §. ceterũ. ꝛ. ff. ad. l. aquil. l. i. §. q̃z q̃nq̃ sunt partes iuris ꝑ ꝓtoꝛes vt. §. de iure natu. §. constat. ꝛ totũ est in cõsule. vt. ff. de iusti. et iur. l. ius aũt ciuile. ꝛ actiões ex eo descẽdẽtes sunt ꝑpetue vt hic dicit. i. sine ꝓfini tiõe tẽporis ꝑm antiqua tẽpoza. sed sacre cõstitutiones in ꝓsonalib⁹ mẽtas imposuerũt. xxx. an noz. vt. C. de ꝓscrip. xxx. vel. xl. an. l. sicut. ꝛ. l. oẽs. ꝛ. C. quib⁹ non obſicitur lon. tẽp. ꝓscri. l. necẽ. ꝛ C. de ãna. excepꝛ. l. i. ꝛ de consti. pe. l. ij. Jn realib⁹ aũt imponit meta ꝑ cõstitutiões in rebus mobilibus triũ annoꝝ: in immobilib⁹, ꝛ. an. inter ꝓsentes. xx. iter absentes. ꝛ hoc quãdo titulum hz possessoꝛ. als. xxx. an. vt C. §. vsu. trãsfoꝛ. l. j. ꝛ. §. de vsuc. §. j. ✝ Jn hypotheca ria etiã q̃ est in rem certa statuunt tpa vel. x. vel. xx. vel. xxx. vel. xl. an. vt. C. si aduer. cred. l. diuturnũ. ꝛ. C. de ꝓscri. xxx. an. l. cuz notissimi. et de anna. excep. l. i. §. z quo modo erat ꝑpetua rei vendicatio ẽm antiq̃ tẽpoza immo tẽpozalissima. vt. §. de vsuc. i ꝓm. Resꝑõ. quod ꝫ dicit q̃ erat ꝑpetue scilicet ꝓsoꝛ ꝑ ꝓsonalibus. Item caue tibi quia due personales sunt ciuiles que durant per annũ tãtũ. Una iniuriarũ que descendit ex. l. cod. vt. C. de iniu. si nõ cõuitꝰ. Alia que datur ex. l. iul. repetundarum. vt. ff. ad. l. iul. repe. l. ij.

k ¶ Eas. l. penales: z tic non est necesse plerũq; Vel si habes plerũq; expone. vt. ꝛ. Accursius.

l ¶ Plerũq;. Hoc dicit ꝓpter ꝓtorias rei ꝓsecutorias q̃ ꝑpetue sunt: nisi in rescissoria q̃ annalis est: quia cõtra ius ciuile datur. vt. ff. de ac. ꝛ ob. l. in bonoꝝ ariꝫs. ꝛ. §. de act. §. rursus. ꝛ. j. eo. §. Jtẽ nisi in redhibitoriꝫs q̃ danf ad tẽpus licet rei sint perſecutorie: vt. ff. de edil. edic. sciẽdum. §. fi. q̃ dãtur ꝛtra id quod conuenerunt cõtrabẽtes. Jtẽ fallit in cta regula. ff. q̃ fal. tu. l. huius actionis. §. has actiões. ꝛ q̃n frau. cre. l. ait ꝓtoꝛ. §. annus. C. de dolo. l. fi. ꝛ. ff. de eo ꝑ quẽ factum est. l. i. §. pe. Si aũt sunt penales ꝓtorie locũ habet q̃ hic dr. vt sint annales: siue penales ex ꝛtractu ꝓte: siue ex altera tñ. vt. ff. de calũ. l. j. ꝛ de ius vo. l. pe. ꝛ. ff. de ali. iu. mu. l. vel post annum. Accursius. Additio. Sed ẽm Ange. illa est penalis ex vna parte tantũ. ꝛ ideo nõ videt bñ ꝛcipi. Sed Ber. in. l. in bonoꝝ ariꝫs. de actio. ꝛ obli. cõcludit q̃ oẽs rei ꝓsecutorie ex ꝛtractu parte sunt ꝑpetue. Ex parte aũt actoꝛis rei perſecutorie ex parte rei penales fi nuntur anno.

m ¶ Jntra annũ. f. vtile. Nam de talibus annis ꝓtoꝛes loquebãtur. vt patet. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. annus. ꝛ. ff. de edil. edic. l. fi. sciendum. §. fi. Vltisi in casu vbi est inutilis ad sui ꝓncipium sed cõtinuus ad sui ꝓcessum. vt. ff. de calum. annus.

n ¶ Aliquando. Ecce quare dicit plerunq;.

o ¶ Constitutionibus. de quibus dixit. §. eo. in ꝓin.

p ¶ Bonoꝝ ꝑ possessoꝛi. i. cuilibet possessoꝛi qui vult succedere de iure ꝑ totũ qui hz hereditatis petitionẽ bonoꝝ ꝓ possessoꝛiꝫ. de qua habes. ff. de bonoꝝ possessoꝛia here. peti. ꝑ totum. Accur.

q ¶ Heredis loco sunt. vt quibus restituta est hereditas ꝑ fideicõmissum quib⁹ datur hereditatis petitio fideicõmissaria. de qua habes. ff. de fideicõ. here. peti. ꝑ totũ. Et he due sunt rei ꝓsecutorie. Accur.

r ¶ Prohficiscatur. Jsta actionẽ furti manifesti esse ꝓtoriam: sed nõ manifesti est ciuilis. vt. §. de nora. §. furti autẽ. Accur.

s ¶ Existimauit. scz ꝓtoꝛ. ꝛ idẽ in qualibet penali in eo q̃ ꝓuenit ad delinquentem. vt. ff. de vi ꝛ vi arma. l. j. in ꝓin. ꝛ. ff. de dolo. l. fabinus.

Actiones q̃ quinq; ꝑtib⁹ iuris descendẽtes sunt ciuiles ꝛ ꝑpetue.

Actiones reales q̃ to tpe durant.

Pretorie rei perſecutorie sunt perpetue.

Pretorie penales sunt anna les.

Continuatio.

Diuiſio.

a ¶ Totus iste titulus diuidit in tres partes. Ꝓmo ponit regulã ꝛ exceptionẽ. f. q̃ actiones sunt ꝑpetue. Scdo ponit regulã ꝛ exceptionẽ sc̃z q̃ actiones sunt trãsitorie ad heredes. Tertio ponit nouũ casum. Scdo ibi: nõ aũt oẽs. Tertia ibi: superest. ¶ Casus. Scire debetis dixit iusti. q̃ q̃dã actiões erãt olim ꝑpetue. h est fine tpis ꝑfinitione durabãt: sz hodie q̃dã sunt ꝑpetue. i. durature vsq; ad tps a sacris cõstitutionibus ꝓstitute: h est vsq; ad. xxx. annos cuiusmodi sunt ille actiones q̃ descẽdũt a legib⁹ ꝛ a sacris ꝓstitutiõib⁹ imperatoꝝ ꝛ senatuscõ. sed ꝓtoꝛie regulariter loquẽdo ꝛ olim erãt ꝛ hodie sunt annales: q̃ ꝓtoꝛis imperiũ ꝛ olim erat et etiã hodie est annale. ꝛ hoc dicit. Et caue tibi quia ꝑpter hoc q̃ dicit fia donec facre cõstitutiones tam in rem q̃ in personã ꝛc. etiã non vult inuere q̃ actiões in rem sole erãt ꝑpetue. sed hoc ideo dicit: quia tam realibus q̃ ꝑsonalib⁹ dederũt sacre cõstitutiões fines certos. et sum in versi. aliquãdo. Supra. ꝑ. i. dixit iusti. q̃ plerũq; sunt ãna les ꝓtorie actiões. Sed dic quare dicitis vos plerũq;: Et respon. q̃ ideo: quia nõ oẽs ꝓtorie act. annales sunt. sed aliquãdo ꝑpetue. hoc est vsq; ad finem sacris constitutionibus constitutũ dur atiue: vt patet in bonoꝝ possessoꝛ. hereditatis petione q̃ dat succedẽti de iure ꝓtorio. Nec ẽm est ꝓtoria ꝛ tñ ꝑpetua. ꝛ idem in fideicõmissariis: q̃ bonoꝝ possessoꝛes sunt heredes de iure ꝓtoꝛio: fideicõmissarij vo sunt vtiles loco heredũ vñ cõiuctos imediate vnũ post aliũ habetis istos ti. in. ff. veteri. fimiliter in penalibus ꝓtoꝛijs quedam act. reperiũtur ꝑpetue act. furti manifesti q̃ a ꝓtoꝛijs iurisditiõe descẽdit. Absurdum eñ videbatur actionem ita famosam anno finiri. b. d.

¶ Et lege. xij. ta. vt fami. hercis. vt. ff. fami. hercis. l. j. Jtez noralis de pauperie. vt. §. si quadru. paupe. fecis. dica. in ꝓn. ꝛ. ff. si quadrup. pau pe. fecis. ti. l. j. in ꝓin.

b ¶ Senatus ve cõsulto. vt hereditatis petitio. vt. ff. de peti. here. item venũt. §. pide. ꝛ. C. de pe. here. l. fi. in ꝓn. Jtẽ si qs clauum de naui ab-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Ction aūt oēs. ¶Lasus. Expediuit iā dñs iusti. primam partē rubmō incipit tractare de scīa parte di. ¶Non aūt oēs ꝛc. nō q̄sūi vtrū oēs actiones dant heredib⁹ ꝛ in heredes. ꝛ nō. q̄ non. Certissima est enim regula iuris q̄ dicit er malefic̄io actiōes i hēdes nō cōpetere cuiusmodi sunt actio furti. vi bo. rap. iniuriarū. dāni iniurie. qō intelligē lite. nō cōtest. ℨ defunctū: etiā si ad hēdes furtū puenerit p malefic̄iū: ꝛ possem cū isto. §. 2tiūgē illū. §. Penales actiōes ꝛc. dicēdo q̄ penales act. defēdentes er malefic̄io lit. 2te. cū defuncto cōpetit vel dant heredib⁹ eoꝝ q ma leficiuꝫ passi fūt er cepta actiōe iniuriar⁹: ꝛ si q̄a alia filius ueniat. ꝛ sum⁹ in v̄si. aliq̄ tñ. Q: ppt quādā gñalitatē quā vi dimus in mō im. §. precedenti. Vidimus ei q̄ certissima iuris regula est q̄ dicit er malefic̄io penales act. in heredē non cōpetere. et habetis regulā istā. ff. de pn. deli. videbat a ℨ rio sensu q̄ oēs act. q̄ nō sunt penales er malefic̄io dent in heredes. ꝛ fic q̄ oēs actiōes er ℨctu p uenientes dentur ℨ heredes: ō ℨ gñalitatē istaꝫ sumptaꝫ a ℨrio sensu er ista gñali regula loquit l̄a ista: ꝛ dicit. Aliq̄n tñ actio er ℨctu nō dat ℨ heredē: veluti si dolose versatus fuerit testator in contractu ꝛ er dolo testatoris ad heredē res peruenit. ꝛ sum in versicu. penales autē. Supra vidimus q̄ certissima est iuris regula q̄ dicit q̄ er malefic̄io petēties penales actiones de quib⁹ supra dixit. si ab illis principalibus personis in eis lis fuerit contest⁹, heredib⁹ dātur: ꝛ in heredes transeunt. hoc loc. Actionis dupler diuiſio.

petunt cōtra heredes ꝑter actionem de dolo: nisi aliquid ad eos peruenerit. Arctinus.

¶Non autem[a] oēs actiōes que in aliquem aut ipso[b] iure competunt aut a ꝑtore dant et in heredē eque cōpetūt aut dari[c] solēt. Est cīm certissima iuris regula. er malefic̄is[d] penales actiōes in heredes rei nō cōpetere[e]: veluti furti: vi bonoꝝ raptoꝝ iniuriaruꝫ: damni iniurie[f]. ℨ heredibus[g] huiusmodi actiones cōpetunt nec deneganꝫtur: exceꝑta iniuriarum actiōe[h] ꝛ si qua alia similis inueniatur[i]. Aliquādo tñ etiam[k] er ℨctu actio[l] cōtra heredē non cōpetit: veluti cū testator dolose[m] versatus sit: ꝛ ad heredes[n] eius nihil ex eo dolo peruenit. ¶Penales autem actiōes quas supra dixim⁹[o] si ab ipis principalib⁹ psonis fuerint cōtestate[p]: ꝛ heredib⁹ dant[q]: ꝑ dolus fuit incidens vel superueniens et remanet contractus: et nō agitur contra heredē nisi peruenerit aliquid ad eum: vt in actione depositi que datur in duplū contra eum qui dolum commisit in depositō causa tumultus vel incendij: vel ruine: vel naufragij: sed in heredē non datur in duplū er dolo defuncti: licet in simplus detur: vt. ff. de po. l. i. §. i. ¶Item qualis est actio in factū que datur cōtra agrimensores: non autem aduersus heredem: vt. ff. ti mēsor. fal. mo. di. l. ii. §. pen. ¶Item alius est in stipulatione iudicio sisti i eo qui erat conuentus in stipulatione. vt. ff. si quis cau. ti cī. §. qui iniuriarum. Idē est in actione tributoria: vt ff. de trib. l. illud. §. fina. ꝛ de his casibus loquitur hic. §. cum dicit er contractu in heredē nō dari quandoq⁹. alīs autem er contractu agitur contra heredem. etiā de dolo defuncti regulariter: vt. ff. de act. et oblig. l. er contractibus. et. l. er depositi. que sunt huic cōtrarie. et hanc specialitatem sic vlis tenere primā opinionem denotat hec littera cum dicit aliquā do tamen ꝛc.

¶Condemnādus debet absolui ab obseruatione iudicij si ante sniam soluerit quod ℨ. Areti.

¶Superest[r] vt admoneam⁹ q̄ si ante rem iudicatam is cum quo actum est satisfaciat actori: officio iudicis cōuenit cum absolucre[s]: licet in ea causa fuisset iudicij accipiendi tempore vt damnari debeat. et hoc est quod vulgo antea dicebatur omnia iudicia absolutoria esse.

¶De exceptionib⁹[t]. Titu. xiij.

¶Exceptiones sunt arma reorum: ꝛ equitate nitūtur ad excludendum actiones que competūt actori ipso iure: quales sunt metus doli: et in factus exceptiones. Arctinus.

¶Equitur vt de exceptiōib⁹ dispiciam⁹.

Actionis a ¶Ction autē. ℍic ponit diuisionem. q̄ alie sunt trāsitorie alie nō, sed super. i: fuit q̄ alie erant perpetue: alie non. vt. ℨ. eo. in prin.

b ¶Ipso iure. scilicet ciuili.

c ¶Dari solent. Scilicet iure pretorio. Accursius.

d ¶Er malefic̄is. Scz puatis vt subiicit in exēplis: ꝛ subaudi vel q̄si malefic̄is: vt. ℨ. de obli. q̄ ex q̄si deli. §. fi. + Quid in publicis de quib⁹ tractat. l. de pub. iudi: ¶Sñ. idē ꝛ plus q̄ ctiā lite cōtestata nō trāseunt cōtra heredes. vt. ff. de accu. l. er iudiciuꝫ. misi in q̄ꝫ casib⁹. ¶Item⁹ est legis iul. maiestā. in duob⁹ capitulis tñ cius legis. vt. ff. ad. l. iuli. maiestā. l. fi. Scōs est crimen hereſis. vt. C. de apostā. l. ij. ꝛ. l. apostata rum. in fin. Tertius est crimen repetundarum. Quartus de rebus. Quintus peculatus crimen: vt. ff. ad. l. iul. pec. l. fi.

c ¶Nō cōpetere. misi lis fuerit ꝛtestata. vt. ℨ. c. §. penales. ꝛ. ff. de accu. er iudiciuꝫ. in fi. ¶Idē nisi aliqd ad heredē peruenerit: tūc em tenet. vt. ff. de calū. in heredē. ꝛ. ff. q̄ me. cau. videamus. ¶In duob⁹ tñ casib⁹ est ꝛtra: vt in actiōe vi bo. rap. q̄ nō dat in heredē: ℨ ad heredē aliquid puenerit: sed furtiua dat cōdictio: vt. ff. vi bo. rap. l. ij. §. fi. ¶Ctra in interdicto vnde vi: q̄ nō dat i heredē. ℨ i factū actio. vt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. ij. §. fi.

f ¶Damni iniurie. i. legis aquilie actio.

g ¶Sed heredibus. id est heredibus eoꝝ qui passi sunt hec malefic̄ia.

h ¶Iniuriarū actiōe. nā hec nō dat heredi nisi lis ℨtestet. hoc ideo q̄ nō est in bonis nostris ante lit. ℨtest. vt. ff. de iniur. l. iniuriarū. §. iij. in prin. ꝛ. l. interest. Et est alia ratio: quia nihil mihi de mī nomio abest: nec reo adest: vt. ff. de col. bo. cū emācipati. §. emācipat⁹. Sūt ꝛ alie fi miles ei: vt sub i cit: in q̄b⁹ nec actori aliq̄d de p̄timonio abest: nec reo aliq̄d adest vñ idē iuris est q̄ ꝛ in ista: vt est actio in factū q̄ dat ℨtra libertū vocanté patronū in ius sine venia in. l. aureos: vel filiū vocāté ꝑem: vt. ℨ. de pena teme. liti. §. fi. ꝛ. ff. de in ius vo. l. pe. ¶Idē in populares actionib⁹: vt si q̄s habeat positū vel suspensum: vt. ff. de his q̄i deie. vel effu. l. ij §. fi. q̄ aūt. Quidā dicūt idē de actione in factum de calūniatorib⁹: vt. ff. de calū. l. hec actio. Sed certe ibi alia est ratio: q̄ ℨ cōdictionē ob turpē causam vt ibi dicitur. ¶Et q̄ abest ibi aliquid actori: ꝛ adest aliquid reo: vnde non est similis supradictis.

i ¶Inuenimatur. hic continuatur illi. §. quidem. ℨ. penales.

k ¶Etiam er contractu. non solum er delicto. Accur.

l ¶Actio. Scilicet de dolo nata ꝓpter dolum adhibitum in cōtractando. ¶Iam ti dedit dolus causam cōtractui non agitur actiōe er eo contractu cum nullus sit: ℨ de dolo vt hic. ꝛ. ff. de dolo. l. et eleganter. in prin. Si enim esset inciden⁹ agereturactione er eo cōtractu vt puta garetur dolus: vt. ff. de act. emp. l. iulianus. §. fi. venditor. ꝛ daretur in heredes. vt. ff. de actio. ꝛ obligatio. l. er cōtractibus. Vel pone casum

positi dat in duplū i ūtuor casib⁹ nō tñ in heredē. Actiones er ℨctu descendētes q̄ nō dant i heredes.

Opere libertoꝝ ipse sīte nō trāseūt ad heredē extraneum.

Lōtinuat dicta dicēdis.

Continuatio.

Diuiſio.

Dol' alis q̄ dat cāꝫ ℨctui: alis q̄ incidit in ℨctum. Actio de denti vel superuenienti vt modo dirimus. Accursius.

m ¶Dolose. dolo dante cām ℨctui. Vel dic inciden⁹ vel superuenien⁹ vt modo dirimus. Accursius.

n ¶Ad heredē. Sed ſi superuenisset actio in factū ppetuū ꝛtra heredē ꝛ cōtra defuncti⁹ daretur: vt. ff. de dolo. l. ita q̄. ℨ. Scz dolo olim infra annum vtile: hodie infra biēniū continuum datur. vt. C. de dolo. l. fi.

o ¶Dirimus. vt. ℨ. c. §. non autem omnes. Accur.

p ¶Cōtestate. Immo vt dent bēdi sola ꝓparatio sufficit: vt. ff. de ioſ. test. posthum⁹. §. fi. Jo. Vel sine ꝓparatione dat q̄rela heredi hodie.

q ¶Dantur. ſſi in duobus casibus. Primus cuꝫ agitur ad operas contra libertum ꝛ monitur patronus ertraneo heredē relicto ad quez non transeunt opere etiā lite contestata. vt. ff. de ope. liber. l. operarū iudicio. Scōs in patre repetente dotē filie que a viro diuerterat ꝛ decedat pater ertraneo heredē relicto: etiā lite ꝛtestata. vt. C. de rei vxo. ac. l. vnica. §. videamus. Additio. ¶Sā eo ipso q̄ pf monit vel aliter filia efficit fui iuris: ſtatim actio cōsolidat in filiaꝫ. vt. d. §. videamus. ls pf fuerit lit. cōtesta. ꝛ fic ꝑpter hoc nō facit trānsitū in fui heredē. ꝛ fic est ſpecialē in dote: q̄ est ꝑpium patrimoniū filie: vt. l. ij. §. fed vtrū i fi. ff. de mino. facit. l. pomponius philadelphus. fami. ber. Ange.

r ¶Transeunt. ſſi in duob⁹ casibus. Primus in actione de dolo. C. de dolo. l. fi. Secūdus in retractatione alicuius in seruitutez vel liber tinitatem qui per collusionē p̄ñciatus fuerat ingenuus. vt. ff. ne de ſta. defunc. l. i. §. fed interdum.

s ¶Superest. ¶Lasus. Qia q̄ iam diri a p̄n. ti. vſq; nūc in duobus cōſiſtunt. l. in vita ꝛ trāſitu actionū. ¶Modo vult dicere de officio iudicis ꝛ parū defecit q̄ nō posuit hūc totū titu. de offi. iudi. sed residuū fuat vſq; ad ti. ſpeciale de offi. iudi. Dicit ergo iusti⁹. Volo q̄ vos sciatis q̄ ſi ille q̄ cōuentur ante condēnationē debeat satisfacere offi. iudi. cō tenti ei absoluere: licet erat talis qui debebat cōdēnari. Et licsitud iudicii de iui natura debebat esse cōdēnatorū. per solutionem tamē ante condemnationē factaꝫ fit absolutorium. boc est q̄ vulgo dicitur omnia iudicia esse absolutoria. Franci.

t ¶Superest. ¶Dic de vita ꝛ trāſitu actionū ſm quod in rubrica. p̄mi⁹ sit dicta sunt: nūc de iudicis officio dicit: quod cū ꝛponere debeat: tā pauca vt modicū respiret debitorat. nam conceptū sermonē quis retinere pōt: q: tā concepit in animo tractare de officio iudicis quomodo poterit tacere quin dicat aliquid hic. Accursius.

u ¶Absoluere. Scilicet ab obseruatiōe indicti: nam p̄incipalis causa est sublata solutione. vt. ℨ. qui. mo. tol. ob. in p̄in. Accur.

¶De exceptionibus. ¶Quia exceptio tenet vicē actiōis: vt. ff. de exceꝑ. l. i. ideo post actiones ponit de exceꝑ. Vel q̄ de armis actorū videmus ꝛ de reorū armis videndū est. ideo dicit de exceptiōr. Accur.

¶Equit. ¶Totus iste titulus diuidit in q̄tuꝫ partes ꝑncipales. ¶Prio ꝛtinuat ad ꝑcedētia rubrica. Scō ponit causam ꝛ gre fuerūt exceꝑtiones inuēte. Tertio id demōstrat per exēpla tam in actionibus realib⁹ q̄ ꝑsonalibus. Quarto ponit duplicē vel potī⁹ triplicē diuiſionē exceptionū. Quito id exēpli ficat. Scō ibi: cōparate sunt. Tertia ibi: vbi gra. Quarta ibi: i. ſ. appellant: vl potī⁹ i. ſ. aliogn q̄ er multō. Quita ibi: ppetue. ꝑpetue.

Lasus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Lasus. Also de actionibus sequitur dicit iusti. vt de exceptiõibus videamus. Et dñe iusti. pro deo intruarius nos competenter in materia de exceptionib⁹. Frater dicit ipse scire debes q̃ inuẽte sunt seu institute exceptiones ad defensiões reoꝝ sunt enim arma reorum. Frequenter enim cõtingit q̃ actio competens actori prima facie iustavidet. Iniquũ tamen esset reum condẽnare: vtputa si metu coactus aliqd promisit et ideo dak reo cõtra actorem exceptio de dolo vel exceptio qõmetus causa. Dis enim exceptio adinuenta fuit ad actorem impugnandam. d. d. Fran.

a ¶ Comparate. Alis inuente. Accur.

b ¶ Eorum. i. reoꝝ. Naz ipsi sunt cum quib⁹ agit⁹ tur. vt. ff. de iureiur. l. iũ. in pin. z in. ſ. eum.

c ¶ Justa sit. pma facie.

d ¶ Dolo induce⁹. Hoc est i stricti iuris iudicijs. in bonefidei autem iudicijs ipo iure nõ tenet Jctus. ff. de dolo. z elegãter. in pn. Acc. Additio.

Hoc verũ in odiũ doloꝝ si: sed in sui priudicijs tenet Jct⁹ z ex eo pt̃ ꝙcunq; ri: nisi lex resistat actui: quia tũc ex neutra parte dak actio: vt est gl. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. et Bal. in. l. i. C. plus vale. quod agi.

e ¶ Promisisti. credens te debere cũ nõ deberes: vt hic. z. ff. de excepti. doli. l. ij. ij. circa. +

* Sed fm ang. ille ex. non facit ad ꝓpositũ qa loquit quãdo ſtipulatio fit sine cã. si vero secus.

f ¶ Obligatũ esse. ſ. inspecto iuris rigore de equitate abligatus nõ es. vt ff. de lib. cã. l. vel obligatus est. ſ. obligatũ. et. ff. de vbo. signi. ſi creditor. que sunt contra.

g ¶ Efficax est. ſ. i ſui ſubſtantia. Iſtam ciuiliter et naturaliter est obligat⁹ et pure: sed nõ est efficax q̃tũ ad opem exactiõis. Vel dic efficax est inspecto genere. nã prima facie cõdẽnãdus videt: sed inspecta qualitate q̃ sit dolo facta vel metu vel simili causa impediatur est inefficax. z ita exꝑone in sequentibus casibus.

+ Ista glo. nõ accur.

b ¶ Iniquũ. + Nota q̃ cõtra iniquitatẽ z ꝛc ecõtra ex equitate datur reo exceptio. l. qui equitate. ff. de do. ercep. Ange.

i ¶ Metus causa. hoc quando metu fuit compulsus.

k ¶ Doli. hoc quando inductus fuit per dolum.

l ¶ In factũ. redde singula singulis ꝓpositis causis fm Jo. sed nonne hoc tertio casu. ſ. q̃n p errores ꝓmiſi dak doli exceptio: Certe sic. vt. ff. de do. ercep. l. ij. ſ. circa. quare dic q̃ hec actio in factum est ꝓpondẽa in subſidiũ doli exceptionis. ſ. cõtra patronum z parentẽ: cõtra quos turpes exceptiones nõ ꝓponũtur. vt. ff. de excep. doli. apud celsum. ſ. aduersus. et ita hic accipitur. Accursius.

¶ Item iuris. ¶ Lasus. Jam diri vobis vnum exemplum in quo videtur equm prima facie: vt actor debeat obtinere. Iniquum tamen inſpecta persona rei: quia competenti excep. potest ſe defendere. et de hoc eodẽ recito vobis hic aliud exẽplum: fcz de eo qui causa credendi pecuniam ſtipulatus est pecuniam ſibi reddi: z postea pecuniã nõ numerauit. vnde si agat ſtipulator competit promiſſori excep. nõ numerate pecunie. hoc dicit Franciſcus.

m ¶ Scriptum est. ſ. de lit. ob.

n ¶ Constitutione. vt. C. de non nume. pecu. l. ſi in contractibus.

¶ Preterea si debitor. ¶ Lasus. Jam vidiſtis duo exempla in quib⁹ prima facie equum videtur q̃ actor debeat obtinere. Iniquum tamẽ vr inſpecta ꝑſona rei: q̃ cõpetẽti excepit. ſe defendere põt. Alꝺ ponit tertiũ exemplum: puta cuꝫ creditor fecerit debitori pactum di nõ petendo sicut patet in littera.

o ¶ Peteret. Nota q̃ pactũ de nõ petẽdo tria opatur. Nã tollit naturalẽ ipo iure. vt. ff. de ſol. ſticbũ. ſ. naturalis. Jtẽ elidit ciuilẽ: vt in hoc ſ. Jtẽ obligat naturaliter paſciscẽtẽ nõ petere. Nã z als gs est obligatus naturaliter aliqd nõ faceret nõ facere furtum. vt. ſ. de oblig. que ex deli. naſ. ſ. i.

Pactũ de nõ petẽdo tres hz effectus.

p ¶ Ison oino. q̃ nõ ciuilis ſz naturalis tm̃ vt. ff. de ſo. ſticbum. ſ. naturalis. Jn casibus tm̃ ex ipo iure virtũ tollit pactũ vt in maleficijs factis ſi quis paciſcat ne agak. #

Nota tm̃ q̃ qui remittit actiones ex maleficio nõ vr remittere dãnũ vel interesse. vt ꝓx. Bar. bal. et ãg. i. ſ. ſcã. in glo. alle. vbi etiã videan ꝑ re missione in iuriarus facta in foro penitẽtali tollant iſte actiões ex maleficijs.

Jtẽ obligat⁹ naturaliter aliqd nõ faceret nõ facere furtum. vt. ſ. de oblig. que ex deli. naſ. ſ. i.

q ¶ Si apparet. Oratio posita loco actionis. fm Jo. Sed fm Jo. contra: vt dirimus. ſ. de acti. ſ. ſicitaq̃. Accursius.

¶ Eque ſi debitor. ¶ Lasus. Jã vidiſtis tria exẽpla in quib⁹ prima facie vr equũ q̃ actor debeat obtinere. Iniquus tm̃ vr inſpecta ꝑſona rei: q̃ cõpetẽti excep. ſe defendere põt. Hic ponit quartũ exẽplũ de eodẽ: puta in excep. iurisiurãdi cuꝫ iuramentũ delatũ fuerit debitori a ꝙ creditore: et ipse ſe nihil debere iurauerit ſi agat actor contra reũ q̃ iurauit defendere ſe põt reus ꝑ exceptionẽ iurisiurãdi. z ſuꝫ in vſu. In his ꝙꝫ actioni bus ꝛc. In ſupiorib⁹ habuiſtis ꝙliter exceptiones opponunt ꝙ actiones ꝑſonales. Alꝺ odo ꝛ tẽdit trac. de exceptioni bus q̃ opponũtur cõtra eos qui agũt actiõibus realib⁹. vt ſi rẽ tãq̃ mea vẽdicẽ dicẽs rẽ mea eſſe: et verũ dico: q̃ res mea est. Tũ iniquum esset q̃ ipse reus q̃ iurauerit cõdẽnek cõtra ſtilus fui iuramenti. b. d. Franci.

r ¶ Iniquus est. Dic no. ſic. ff. de in li. iu. l. ſi. et. ff. de iureiur. nã poſtea. ſ.

Juramentũ ꝙ leges nõ est lex tuandum.

Juro rem meã esse et iuro tuam nõ esse diferunt.

Obligatio naturalis tollit ꝑ pactũ z iuramẽtũ ꝙ ciuilis ꝑ ſententiã.

dato. z. ff. de dolo. l. nã ſufficit. boc tũ fallit quoties eſſ contra legẽ iuratũ: quia non ſeruatur ſacramentum. vt in auten. ſceni. non ſolum. ſ. j. col. v. que est de nup. C. aut. q̃ eis. z. ff. de iure patro. l. adigere. z. C. de leg. ꝙſtitu. nõ dubium. in fi. Jtẽ quãdo veritas alꝭ per teſtamen tum põt inueniri. vt. C. de reb. cre. l. ſi. Jtem q̃ deferẽ ſacramẽtũ a iudice. vt. ff. de iureiu. l. admonẽdi. alꝭ aiũt obtinet q̃ bi dicitur.

s ¶ Rem ſuã eſſe. Diſtinguit tamen vtrum iuret ſuã reſſe vel petitor reis non esse: q̃ ſi iuret ſuaz esse datur ſibi actio z exceptio: ſi iuret petitoris non esse naſcitur ſibi exceptio contra petitorem tantum. vt. ff. de iureiuran. ſed z ſi poſſeſſori. i. z. ij. reſpon.

¶ Item ſi in iudicio. ¶ Lasus. Adhuc de quib⁹ ſupra dictũ est mẽtio facta reperik ꝑter exceptio. quedã alia est exceptio per quã põt re⁹ ſe tueri: veluti: ſi verus debitor per ſententiã iudicis fuerit absolut⁹ ſentẽtialiter. Licz em ꝑ imperitiã ver⁹ debitor absoluat naturaliter: tñ manet debitor: ſed ꝛtra creditorẽ agentẽ poterit ſe tueri excep. rei iudi. et b. d. Sz gd est qõ hic dr q̃ ex ſola naturali obligatiõe poſſit agi. Frater dicit Jac. ex ſola naturali a ꝑin. nõ agit: ſed q̃n naturalis z ciuilis fuerint coniuncte a ꝑincipio. ſi tollat vna ipſaruꝫ ipo iure ex altera põt agi: licet agenti obſtet exceptio. Franci.

t ¶ Actum fuerit. ſubaudi z fueris absolut⁹ ſicut hic innuit. Additio. Jntelligas iſtũ ter. cũ iſta glo. q̃ re⁹ fuit absolut⁹. vt. ſ. patet. Ange.

v ¶ Obligatio ruat. ſi primo erat obligatus. vnde ſi ſoluat nõ repete tit cũ debitũ ſoluat. vt. ff. de condit. inde. iulianus. z. i. iuder. Et caue tibi: q̃ per iuſurãdũ z per pactũ naturalis tollitur obligatio z rema net ciuilis. vt. ff. de iureiur. l. ſi. in pin. z. ff. de ſol. l. ſticbũ aut pamphi

Snia ē de iure ciuili.

lum.ff.naturalis. Sz p sniam tollitur ciuilis ⁊ remanet naturalis. vt ff.de ꝓdi.inde.l.iulian'. Sz cū actionē inducat res iudicata vbi nulla oino erat. vt.C. de reb.cre.l.actor. ⁊rē nō tollit vbi est: R'n. res indicata de iure ciuili est: ⁊ tō tollit ⁊ inducit ea que fuit de iure ciuili: et ita obligationē ciuilē tollit ⁊ actionem q̄ est de iure ciuili inducit. vt.ff.de orig.iur.l.ij.§. deinde ex his. Ea aūt q̄ sunt iuris naturalis non tollit vt obligationem naturalē. vt arg.ff. de leg.agn. tu. §.fina. Additio. Ista m glo. intellige de iuramēto volūtario: ⁊ sic dela to a parte parti: non aut tē de necessario q: illud habet eandem vim sicut res iudi. vt.l.ij.ff. de iure iurando.

a ¶ Et legibus. vt ne qs conueniatur nisi coram suo iudice. vt.C. de erce. l.fina.

b ¶ Legis vicē obtinent. vt senatusc'sult'. vt. ff. ti.j. in prin. sicut est exceptio macedoniani ⁊ velleiani. vt.ff. ad macedo. ⁊ velleia. per totum titulum. Item. Ccur.

c ¶ Pretoris. iurisditionē. vt ꝺ dolo malo et metus cau. vt.ff. de except. do. p totū. Ité pacti. vt ff. de pact. iurisgentium. §. pretor ait. Item. Ccur.

Diuisio. ¶ Appellant. ¶ Diuidit ꝓncipalr in tres partes. Primo ponit duplicē distinctionē exceptionū: q̄ dā sunt perpetue ⁊ dā tpales. Ité q̄ dā sunt peremptorie/ et quedā dilatorie. Scdo ponit exēpla cuiuslibet. Tertio ponit quā penā olim patiebat ⁊ quā hodie patiť q pendente dilatione legaliter lata abhoc añ dilationē finitā egerit. Scdo ibi ꝓpetue et peremptorie. Tertia ibi: aliquam si. Areti.

¶ Casus. Supra vidistis multa de exceptionibus. adhuc aūt circa naturas exceꝑ. scire debet: q̄ q̄ dam exceptiones dicunt ꝓpetue et peremptorie: videlicet ille que semp agentib' obstant. ⁊ semp rem perimūt de qua agit. sicut ē exēplū de exceꝑ. doli mali: ⁊ de exceꝑ. pacti cōuenti q̄n cōuenit ne ois pecunia peteret. i. fine tēporis prefinitione: et illud est quod semp dicūt canoniste ecclesiā debere semp restitui. ⁊ sum versi. tpales. Tu vidisti exēpluz de exceptionibus peremptoꝝ rūs. modo videamus exēplū de tēporalibus dilatoꝝ. ⁊ q̄ tpe nocēt: vtputa si fit pactū factū de nō petēdo vsq; ad petitionē. Si cū aliqs creditor debitori suo fecerit pactū de nō petēdo vsq; ad tps: ⁊ hic habes aliqd de materia post quiquēnii. ꝓterea accidit sūā nō perdit: sed infra q̄nquēnii olim suā causam pdebat nec amplius agere poterat: sed nō vult dns Ju. q̄ hoc bodie ita stricte ꝓcedat: sed vult in casu isto q̄ locū habeat cōstitutio zenoniana: de qua facta est supra mētio de acti. ⁊. sed hec quidem. Sez q̄ debeant inducie duplicari: ⁊ post quinquēnii duplicatii adhuc nō audiatur: nisi oēs exꝑlas quas re' in lite fecerit eo ꝓmittue eū cōuenerit refoluat: ⁊ hoc idem cōstitutū est: vt tali pena perteriti tpa litium doceantur obseruare.

d ¶ Semp. i. fine ꝑfinitione tpis. vt.ff. de do. exceꝑ. l. pure. §. fi. ita tamē si ante sententiam opponantur. vt. C. sententiam rescin. non pos. l. ꝑemptorias. Nisi in septē casibus in gbus etiā opponi pūt post sniam vtrōne etatis. vt. C. ꝑ. l. ꝑemptorias. ⁊. ff. de mi. l. minoz. xxv. an. omissam. Ité miles. vt. C. de iur. ⁊ fac. ig. l. j. Ité in macedoniano ⁊ velleiano. vt. ff. ad macc. l. tam ⁊ si. Item in donatore qui opponit vt conueniat inquātū facere potest etiā post sententiam. vt. ff. de re iudi. l. nesennius. §. si. Item exceptio falsi. ꝓcuratorio. vt. C. de ꝓcu. l. licet. Secꝰ si ratione persone ꝓcuratoris opponatur exceptio. vt quia sit miles vel mulier: q̄ talis exceptio est dilatoria. vt. j. c. §. ꝓterea. Ité vbicūq; dicerē nullū fuisse iudiciū vt q̄ sit venalis sentētia vel falsis testib' vel instrīs iudicata. vt. C. q̄n nō est necesse. p. l. venales. vel cū inder non fuus. vt. C. si a non cōpe. iudi. per to. + Item si inique sub iudice compulsus est eo tpe quo cōpelli nō debuit. vt. ff. de fe. l. j. Sz dilatoria ꝓponitur ante litē cōtestatam: sed ꝑ batur posteā actor mōstrauerit quod asseruerat. vt. C. de ꝓba. l. exceptionē. et. C. eo. l. si quidem. Secus in exceptione fori: quia ante litem contestatam opponi ⁊ probari dz fm quosdaz. vt. ff. e. l. pe. Sed qd de exceptione nō numerate pecunie nūquid est ꝓpetua vel temporalis: R'n. quidā anonmalam eam esse. Alos dicūt' q̄ est temporalis biēnij sez vel. xxx. diebus. vt. §. de lit. ob. §. fin. et. C. de non nu. pe. l. in cōtractib'. §. j. ⁊. §. super ceteris. Sed in hoc potest dici anomala. q̄ cū alis ꝓbet q̄ excipit: hic tñ nō ꝓbat. vt. C. de nō nu. pecu. l. si ex tua cautione. Ad ēre in exceptiōe nō numerate doctis: ⁊ eodem modo solue. vt. C. de dot. can. nō nume. l. fin. et aut. ibi posita. Ité quid de ea q̄ opponitur vt gs conueniat inquātū facere pōt: R'n. eā tpales: q̄ ꝑsumo q̄ aliqua acquirat: et sic ꝓstea poterit soluere. vt. C. arbi. tut. l. si defunctus. nā nō repetit quod soluitur licet facere non possit cōmode. vt. ff. de condi. inde. l. nam ⁊ marītus. quod fieret si esset perpetua cuz sit fauorabilis: vt. ff. de condi. indeb. l. qui exceptionem. Et circa hoc vide quod notatur in. l. j. C. de iur. ⁊ facti igno.

e ¶ Pacti conuenti. scilz exceptio.

f ¶ Pacti. cōuenti. f. vsq; ad quinquēnium.

g ¶ Alia similis. veluti si ꝑ dolū certo loco edificari. vl cū rome cēt: ephesi dare stipulat' ē. vt. ff. de v. ob. l. iterdū. fin azo.

h ¶ Rem amittebant. facit. §. de act. §. fi qui is agens. ⁊. ff. de libe. leg. l. non solum. §. fi. ⁊. C. de iure fisci. l. iustas. li. x.

i ¶ Zenoniane. ꝓstitutioni. i. grece cuius meminit. §. de act. §. fi ꝫ q̄dē.

k ¶ Cōtinet. q̄ hic vt modo dixi per. l. interdū. ff. de v. ob.

l ¶ In duplū. §. videt' q̄ nulla ꝑtiaf penam. vt. ff. de pet. here. q̄ si in diem. in pin. q̄ est huic ꝑtra. Sed dicillas corrigi. Vel melius specialeest ibi: q̄ ad hoc solū agebat vt eodē iure penes agentē haberet quo erat apud defunctum vnde non sunt plus petitum.

m ¶ Iniuriam. non tñ talem ꝓpter quam agere posset.

n ¶ Tali pena perteriti. Facit. C. ad. l. iuliā rep. l. j. ff. de penis. l. capitalium. §. pe. ⁊. C. de inoffi. testa. si quis in suo.

¶ Preterea etiā er ꝑsona. ¶ Casus. Scire debetis q̄ q̄dā exceptiōes dilatoie sunt q̄ quidē er. l. vel er natura rei dantur: q̄dā sunt dilatorie q̄ er ꝑsona dant: veluti si aliqs p mulierē agere velit. Mulier enīz non potest esse ꝓcurator: nisi ꝓ parte: similiter miles nō potest esse ꝓcurator: pīs vel matris vel alicui' alterius: etiā si hoc ꝑ rescriptū imperiale sibi fuerit indultū. qō intelligo nisi in rescripto iferat clausula. Hoc nō obstāte ⁊c. Ꝓto causa tñ sua vxiure suo sine offensa disciplie sue bene pōt esse ꝓcurator ⁊ agere. Et illud verbū ita ītellegerūt q̄dā q̄ miles suis ꝓpriis negociis interesse pōt: si p hoc nō impediat officium discipline sue. aliter nō de hoc plene habes in glo.

o ¶ Mulierē. q̄ ꝓ alio agere nō ꝑt nisi ꝓ ꝑtib' ꝑ si mob' aut etas eos ꝑdiat: nec sit q eor noie agat. vt. ff. de ꝓcu. l. feminis. Acc. Additio.

+ Hoc vez intellige q̄n post sententiā opponit tale ex q̄ apꝑet dictū iudicem nō habuisse iurisditionem ꝑtem in cā de q̄ iudicauit nec fuit facta ꝓrogatio tacite vel expſſe. vt ista g ange.

Exceptio ista dicomē quemie dū ingrēi facere pot sum ē tpalis.

Mulier ꝓ parentibus agit.

Mater

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶Mater tñ nõ admitteret p filio minore etiã ad defendẽdũ: nisi i causa appellationis. Et est rõ q: est maioris iudicij q̃ pncipalis. Ange.

a ¶ Nec p pse vel mĩe tc. nisi. p eoz libertate. vt. ff. de lib. can. l. iij. q̃ est. Fin. ℞. Additio. Dic q̃ isto casu dz defendere cãm ppriam. p suo interesse. vt. l. i. ij. iij. x. iiij. ff. de li. causa. facit. l. nõ tñ. ff. de app. Ange.

b ¶ Sine offensa. l. ℞ sit sine offensa disciplinę. nõ aũt sic itelligit. vt et hoc nõ possit fieri si disciplina. i. exercitium militare offendat. sed sine offensa daf fiue nõ: pſumitur nõ offendi: vt hic. vt. C. de procu. l. q stipendia.

¶ Eas vo exceptiones. ¶ Casus. Ista. ℣. tota die in iudicio frequentat ad pbandũ q̃ infamis põt esse procurator: q̃uis non possit esse aduocatus. et ratione diuersitatis red dunt qdã: q: pcuratio ẽ tñ on⁹: aduocatio aute est on⁹ cuz honore. Dicis ẽtã: q̃ venio ad casũ i hũc modũ. Oliz ita erat q̃ si tu eras procurator pe tri ℑ me: te potui repelle re. ꝓpter infamiã tuã: vt ꝓpter infamiã petri: fed bodie nõ vult iust. q̃ iste exceptiões infamie i iudicijs frequẽtẽtur ne dñ super eis altercatuz fiat ne ipius principalis ue gocij disceptatio protelet ur. Franci.

c ¶ Loquiscere. Sed ℑ. ff. de postu. l. i. ℣. fecũdo loco. et in. ℣. hoc edicto. Solu. ibi: de marima in famia: hic de parua. Vt illis de aduocato q emo lumẽtũ tñ hz hic in pcuratore qui tñ hz onus.

Aduocatus lucruz pcurator: onus hz. Continua tio.

¶ De replicationibus. ¶ Quia exceptio ꝓ repliq̃ tionez elidit iõ ꝓ ẽdis de replicatiõe dicit. vt. ff. eo. in prin. c. ff. de excep. l. ℣. ℣. replicatio.

Diuiſio.

¶ Iterdũ enu merat. ¶ Totus iste titul⁹ diuidit i duas ptes pncipaliter. Prio ponit de replicatione q̃ prodest actori: z quẽnõ. Scdo q̃ exceptiones cõpetẽtes reo pncipali põ sunt fideiussori: z q̃ nõ põ sunt. Scda ibi: exceptiones aũt. ¶ Casus. In ſo perioꝺ⁹ dicti est: q: illud qõ vr iustũ pma facie ex pte actoris vr iniquũ ſpecta pſona rei pe tẽtis se defendere p exceptionẽ legitimã: z ad ſiliturdinẽ illi⁹ scire debes naturã replicatiõis. Sed pius ẽſi ℑ tingit q̃ re⁹ pria facie babebat exceptionẽ: fed forsan actor habet replicationẽ ℑ ſuã exceptionẽ: q: iniquũ ẽt: q̃ ſua exceptio possit recedere actori cũ exceptionẽ rei p ſui replicatiõez posſit elidere: z de hoc ponit bic exẽplũ faciẽdo mentionẽ ei⁹ qõ dicit in. ℣. pactus ne pecuniã peteret. z ſum in verſi. Rurſus iterdũ tc. Supra babuistis q̃ replicatio daf ꝓpio actori ꝓtra exceptionẽ rei. Sed q̃ãq; cõtingit q̃ replicatio actoris aliq̃ pria facie videt iusta: ſed inſpecta rei pſona qui ſe p duplicationẽ cõpetenter põt defendere videnf iniusta. Z̃niquũ enĩ eſſet q̃ actoris replicatio ei noceret: z ꝓterea daf ipſi reo ℑ replicationẽ actoris duplicatio: et ſic ꝑcterius põt varietas negotiorũ ista nomina multiplicare. Contra enim duplicationez rei datur actori triplicatio. et contra triplicationem actoris datur reo cõtra actorẽ quadruplicatio. Tãc eñ plerũq; infringit ſuũ ꝓpoſitũ precedens: z ſi naturã ſtatuz patre vel matre[a] vel vroze: nec ex ſacro reſcripto procuratorio nomine; experiri conceditur. ſuis vero negocijs ſupereſſe ſine offenſa[b] militaris diſcipline poſſunt.

¶ Infamis potest esse procurator: z potest procuratorem constituere. Arctinus.

¶ Eas vero exceptiones q̃ olim procuratoibus ꝓpter infamiã vel dantis vel ipſi⁹ procuratoris opponebantur: cum in iudicijs frequentari nullo modo perſperi mus) conquiescere[c] ſanctimus: ne dum de bis altercatur: ipſius negocij diſceptatio protelet ur.

De replicationibus. Titulus. xiiij.

¶ Replicatio exceptionem tollit que ad tollendam eam nititur eq tate: que replicatio ad adiuuandam intentionem actoris competit: z contra replicationem duplicatio eſt inducta ad ſummouendã eandez que prima facie equa videbatur: contra quam duplicãtionem actori datur triplicatio. Arctinus.

Interdum euenit vt exceptio que prima facie iuſta videt tamẽ inique nocat[d]. q̃ cum accidit alia allegatione opus eſt adiuuandi actoris gratia: que replicatio vocatur: q̃ per eam replicatur atq; reſoluitur ius exceptionis. Veluti cum pactus eſt aliquis cũ debitore ſuo ne ab eo pecuniaz petat: deinde poſtea in contrariuz pacti ſunt: id eſt vt creditori petere liceat: ſi creditor agat: z excipiat de bitor: vt ita demum condẽnetur ſi no conuenerit ne eam pecuniã creditor petat: nocet ei exceptio con uenit[e] enim ita. nãq; nibilominꝰ hoc verum manet: licet poſtea in contrarium pacti ſunt: ſed q̃ iniquum eſt creditorem excludi[f]: replicatio ei dabitur ex poſteriore pacto conuento. Rurſus interdum euenit vt replicatio que prima facie iuſta eſt: inique nocat[g]: quod cum accidit alia allegatione opus eſt adiuuandi rei gratia: que duplicatio vocatur. Et ſi rurſus ea[h] prima facie iuſta videatur: ſed propter aliquaz cauſam actori inique noccat rurſus alia allegatione opus eſt qua actor adiuuetur: q̃ dicitur triplicatio. Quarum omnium exceptionum vſum interdum vlterius ꝙ diximus varietas negotiorum introduxit: quas omnes apertius ex digeſtorũ latioze volumine facile eſt cognoſcere.

¶ Exceptio reo competens ſi eſt in rem proderit eius fideiuſſori ꝓpter actionem mandati qua reus ſibi tenetur. exceptio vero perſonalis: vt ceſſiones bonoruz vel ſimiles ad fideiuſſorez nullatenus ſe extendunt. Arctinus.

¶ Exceptiones[k] autem quibus debitor defenditur plerunq; accommodari ſolent etiam fideiuſſoribus[l] eius. z recte q̃ quod ab bis[m] petitur: id ab ipſo debitore peti videtur: q: mandati iudicio redditurus eſt eis quod bi pro eo ſoluerint. Qua[n] ratione z ſi de nõ petenda pecunia pactus quis[o] cũ reo fuerit: placuit perinde ſuccurrendum eſſe per exceptionem pacti conuenti: illis quoq;[p] qui pro eo obligati ſunt ac ſi etiam cũ ipſis pactus eſſet: ne ab eis ea pecunia peteretur. Sane quedam exceptiones non ſolent bis accõmodari. ecce enim debitor ſi bõnis ſuis ceſſerit: z cuz eo creditor experiat defenditur per exceptionem[q] ſi bonis ceſſerit. ſed bec exceptio fideiuſſoribus non datur ideo ſcilicet quia qui alios pro debitore obligat: hoc maxime[r] proſpicit vt cum facultatibus lapſus fuerit debitor/poſſit ab bis quos pro eo obligauit ſuum conſequi.

De interdictis. Titulus. xv.

a ¶ Mocat. ſ. nõ pſit. ac.
b ¶ La. l. duplicatio. ac.
c ¶ Digeſtorum. vt. ff. de excepti. l. ij.
d ¶ Mocat. id eſt non proſit. Vel dic proprie ſcilicet actori. Accur.
e ¶ Conuenit. id eſt ita fuit conuentum.
f ¶ Excludi. ſcz per acceptionem. Accurſius.
g ¶ Mocat. ſ. nõ pſit. ac.
h ¶ La. l. duplicatio. ac.
i ¶ Digeſtorum. vt. ff. de excepti. l. ij.

¶ Exceptiones. ¶ Casus. Iſte. ℣. deberet poni in fin. precedtis ti. ℏ tñ ſatis cõueniẽter ponitur q: oẽs replicatiões exceptiões dicunt. Dicit enĩ Iust. i iſto. ℣. q̃ oĩs exceptio q̃ cõpetit alicui reo dz cõpetere z ei⁹ fideiuſſori. Paruz enĩ vel nihil ipſi reo. pdeſſet nisi ſuo fideiuſſori cõpeteret q re curſum hñet ℑ cũ. et ſum in vſi. Sane exceptiões tc. Dixi vobis ſupza q̃ exceptio q̃ competit reo cõpetit et ei⁹ fideiuſſori. Hoc aũt fallit in vno caſu. ſ. q̃n debitor ceſſerit bonis. Hoc enĩ exceptio fideiuſſoribꝰ nõ prodeſt. Illi enĩ q̃ alios pro reo obligãt hoc maxime. p̃ ſpiciũt q̃ ſi reus principalis fuerit facultatib⁹ ſuis lapſus poſſint a fideiuſſoribꝰ totũ ſuũ debitum conſequi. b. d.

k ¶ Exceptiões. Nic. ℣. vt q̃ deberet cẽſi ſine ſuis prioris ti. ℑ. certe cũ re plicatio ſit exceptio bñ ponit⁹ g̃naliter: taz ad exceptiões q̃ ad replicationes ptinens. Accur.

Fideiuſſor eſt nomen g̃riale et dz a fide.

l ¶ Fideiuſſoribus. Appellatiõe fideiuſſoris oẽ acceſſoriũ accipe: ſiue ſit mandator: ſiue fideiuſſor: ſiue alius ex eo dict⁹ fideiuſſor: q̃ p alio fidẽ ſuam aſtrinxerit. Et no. q̃ dicit plerũq; quia exceptio reo cõpetens g̃ra ſue pſonevt q̃ ſit minoz fideiuſſori nõ cõpetit. vt ff. de mino. l. in cauſe. in pn. z. ff. de excepti. l. exceptiones. in fi. l. Itẽ vbiũq; qs inõpẽ tñ facere põt. ꝑdẽnat⁹ nã fideiuſſori nõ datur ex

Exceptiones reo cõpetentes g̃ra pſone fideiuſſori nõ ꝓtẽnt hz bñ ſi rei coherent.

ceptio. + vt. ff. p ſo. l. verũ. ℣. i. z. ff. ſol. ma. l. alia. Vbi. aũt exceptiones rei coherẽt: vt pacti ꝓuẽti: z rei iudicate fideiuſſoribꝰ cõpetũt vt bic ẽt iunito reo. vt. C. de erce. l. defenſiões. z. ff. de erce. l. oẽs. Additio. Dic vt in. l. pe. z in. l. tam mandator. C. de non nu. pe. Ange.

+ Vt. ff. de re iudi. l. ſi fideiuſſor. i pin. nihi fideiuſſori vt defenſo: cõuenīat: tunc eñ vt deſenſori non vt fideiuſſori datur.

m ¶ Ab his. l. fideiuſſoribus.
n ¶ Quaratione. Exemplificat. Accurſius.
o ¶ Quis. ſ. creditor. Accurſius.
p ¶ Illis quoq;. ſ. fideiuſſoribus z ſimilibus.
q ¶ Per exceptionẽ. Propt hũc caſus dixit. ℣. plerũq; z ppe alios vt
r ¶ Darime. facit. ℣. de fideiuſ. in prin.

¶ De interdictis. ¶ Quia interdict a vicẽ ſuſtinẽt ſen obtinẽt actionũ: ideo poſt actiões z de interdictis ꝓmit. vt. ℣. in pn. Acc. Additio. Sed iſta rubrica cõgruẽt⁹ poſita fuiſſet aũ titu. de excep. vt fecit iuris con. in digeſtis: q: aũ ti. de excep. poſuit iſtũ tit. ſed de hoc nõ eſt vis.

Continua tio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Diuisio.

Sequitur. ¶ Totus iste titu. diuiditur in quattuor: partes. Prio ponit qd olim erat interdicta. Scdo ponit vnaz diuisionem interdictoz. Tertio ponit aliā diuisionē. Quarto ponit vnaz aliam diuisionem interdictorum. Secunda ibi: suma aūt. Tertia ibi: sequēs. Quarta ibi: tertia diuisio. ¶ Latius.

Diri iusti. Nec bene vidēs q vultis tractare de interdictis q̄ro que sunt interdicta. Frater dicit ipe: olim interdicta erāt q̄dā solēnis acceptio verboū per quam volebat ꝓtor aliqd fieri vel ꝓhibebat: a maxime hoc faciebat q̄n disceptabatur de possessiōe vel q̄si. b. d. ¶ Actionib⁹. scz in factum. vt. j. co. ꝯ. fina.

b ¶ Concepciōes verboꝝ. Idest dicere verba cōcepta et formata a ꝓtore proponēte interdicta. Sed ⁊m hoc q̄ erat dicta olim inter interdicta ⁊ actiones: cum et actio erat formula. vt. ff. ō ori gi. iu. l. ij. ꝯ. decide et hic: ⁊ Rñ. q̄dā vt ꝓceptor: me⁹ Azo. q̄ interdicta forma banꝰ in ꝑsona volētium ea intētare tm̄ loquēdo eis. vnde interdicta iter duos dicunt redditi a ꝓtore loquente duob⁹. vt j. co. ꝯ. erbibitoria. ⁊ hoc

Interdicta ⁊ actiones olim differebāt

cētā colligit. ff. sub multis titulis in tractatu de interdictis. sic etiā ōr vi vi illū deiecisti. ⁊c. vt. ff. de vi ⁊ vi. ar. l. j. in pn. Itē vti edes de q⁹ ac. vt ff. vti pos. l. j. in pn. ⁊ sic de aliis. Sz actiōes gñāt ⁊ ꝑ sonā ex forma banꝰ et q̄ēx emeri et empto agat: ⁊ sic de ceteris. q̄ colligitur. ff. de oblig. iu. l. ij. ꝯ. olim. ⁊. ꝯ. de his. Vel dic breuiter dūaz talē fuisse: q̄ interdicta aꝑtorib⁹ ꝯ actiōes a ceteris magistris⁹ formabanꝰ: vt ꝑtz ex eo q̄ oia interdicta sunt ꝑtoria. vt. ff. ō interdicta. q̄ interdicta forma fuit. ¶ Ad. Dic sin aliud ē interdictū ꝯ actio ꝑtoria factū. vt. j. ē. ꝯ. fin. Additio. Dic fin Jo. fab. Immo est aliud. ⁊ pōt agi vel interdicto vel actione in factū ad electionē actoris. vt. ff. ne vis fiat cū. l. si qs missus. ꝯ. cū ꝑtor. ff. vti pos. l. j. ꝯ. restituēde. ⁊ no. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. ꝯ. fi. lz glo. no⁹. idē qō bic in rubri. ff. eo. fed ꝑ. rep: zbendit glo. ⁊ hoc est verum. Angelus.

c ¶ Inbebat. quod est in interdictis restitutoriꝰ et exhibitoriꝰ. vt. j. eo. ꝯ. restitutoria. ⁊. ē. erbibitoria.

d ¶ Ꝓhibebat. Ō fac in ꝓhibitoriꝰ interdict. vt. j. ē. ꝯ. ꝓhibitoria.

Interdictis q̄ litigat sup ꝓprietate. Possessio pōt peti sine interdictis.

e ¶ Adarle. h ō dicit: q̄ q̄ꝫ ꝑ interdicta nō sup possessiōe: sz sup ꝓprietate ostendit: vt ꝑtz in interdicto de mortuo inferēdo. vbi lz inferre et sepulchrū in edificādo vbi lz inedificare. vt. ff. de mor. infe. l. j. in pn. et ꝯ. ꝑtor. ait. Ītē q̄ꝫ ꝓprietatis ⁊ possessionis simul. vt. ff. de aq̄ quo. ⁊ est. l. j. ꝯ. fi. ⁊. ff. e. l. interdictorū. ꝯ. q̄dā. Sed nunqd alio mō ꝑ interdicta. ⁊ de iure ciuili agit de possessiōe: Rñ. sic. vt ꝑ cōdictionē ideī ti. vt. ff. de condi. inde. l. debiti. ꝯ. fed ⁊ si nūm. Itē ꝑ triticariā. vt. ff. de condi. tri. l. j. in fi. ⁊. l. ij. Itē ꝑ cōdictionē ex lege. vt. C. de acqui. pos. l. fi. in fi. ⁊. ff. de rei ven. l. fi. ⁊. C. loca. l. si quis. Accurſius.

f ¶ De possessione. sine retinenda: sine recuperanda: sine adipiscēda. vt. j. co. ꝯ. sequens diuisio.

Res ipsa corporales q̄ꝫ si possidentur.

g ¶ Quaꝫ possessiōe. vt cū ꝑtēdit de possessiōe rerū ipsa corporaliū: vt vie ⁊ itinēris: ⁊ actus. ⁊ aqueductꝰ vbi nō est vera possessio sz q̄si. ff. de acq. re. do. l. seruꝰ. ꝯ. ipsa corporales. sz tū est ibi q̄dā q̄si possessio: et de ea retinēda cōpetit interdicta de itinere: ⁊ actu: ⁊ via: ⁊ aq̄. q̄n ꝑtēdome esse in q̄n possessiōe ꝑ dictoꝝ iuriuz. vt. ff. de iti. actuq; pri. ꝑ to. ⁊. ff. de aq̄ quoti. ⁊ est. ꝑ totū. ⁊. ff. de seruit. l. pe. ⁊. ff. si seruꝰ. vē. l. sicuti. ꝯ. aristo.

¶ Suma aūt. ¶ Latius. Diri vobis ē q̄ oliz erat interdicta q̄dā solēnis cōceptio vboꝝ ꝑ quā ⁊c. Modo volo q̄ sciatis ꝑmā diuisionē interdictoꝝ: ⁊ est trimēbris. Interdicta enī aut sunt ꝓhibitoria: aut restitutoria: aut exhibitoria. Interdicta ꝓhibitoria appellantꝰ ab effectu ꝓhibitionis: vt puta cū aliqs sine vitio iussu iudicis: vel aliq̄ alio legitimo mō possidet: ꝓhibet ꝑtor ei vim fieri. Itē ꝓhibet edificari aliqd in loco publico: vel in itinere solito. Itē ꝓhibet aliqd poni in fluuio publico ripave eiꝰ quo peꝰ ꝑ fluuē nauigetꝰ. ⁊ sum in vsu. restitutoria. sunt ⁊c. Itē vidistis q̄ sunt interdicta ꝓhibitoria: mō videatis q̄ sunt restitutoria. Et dicunt restitutoria ab effectu restituēdi: videl⁹ cū ꝑtor iubet interdicto alicui restitui. Verbi gra. Si ego fuꝰ bo. posꝰ. ō iu. ꝑtor iubet mihi restitui qcqd aliqs de hereditate illa vel ꝑ herede: vel ꝓ possessore possidet: ⁊ aliqd cōpetit mihi ꝑ interdictū: quoz. bo. Et no. q̄ cū ex q̄ interdictū bo. est restitutoriū sumit hoc verbū restituere impropriē: scz ꝓ eo q̄ est ꝑ se dādi: sicut ⁊ verbū reddēdi significat

C Interdicta olim nil aliud erāt nisi certe conceptiones verboꝝ late a pretore interdictū interponente: cum inter duos de possessione agebatur. Arctinus.

Sequitur vt dilpicia mus de interdictis seu actionibus[a] que ꝓ his exercētur. Erāt autē interdicta forme atq; conceptiones verboꝝ[b]: quibus ꝑtor aut iubebat[c] aliqd fieri: aut fieri ꝓhibebat[d]: quod tunc maxime[e] fiebat: cum de possessione[f] aut quasi[g] possessione inter aliquos contendebatur.

C Interdictoꝝ quedam sunt ꝓhibitoria: vt interdictum ne vis fiat. Item de mortuo inferendo. quedam sunt restitutoria: vt interdictum quorum bonorum. quedaz vero sunt exhibitoria: vt interdictuz de libero homine exhibendo ⁊ similia. Arctinus.

C Summa[h] autez diuisio interdictorum hec est: q̄ aut ꝓhibitoria sunt: aut restitutoria[i]: aut exhibitoria. ¶ Ꝓhibitoria sūt quibus ꝑtor vetat aliquid fieri: veluti vim sine vitio possidenti[k]: vel mortuum inferenti quo ei ius erat inferendi[l]: vel in sacro loco edificari[m]: vel in flumine[n] publico ripave eius aliquid fieri quo pius nauigetur. ¶ Restitutoria sunt quibus restitui aliquid iubet veluti cum bonorum possessori[o] possessionem eoꝝ que quis ꝓ herede aut ꝓ possessore[p] possidet[q] et ea hereditate: aut cum iubet ei q̄ vi de possessione fundi deiectus sit: restitui possessionez[r]. ¶ Exhibitoria sunt per que iubet[s] exhiberi: veluti cuz de cuius libertate[t] agitur. aut liberū cui patron⁹[v] operas indicere

membris aliqua inuenitur. vt. j. ē. ꝯ. tertia.

i ¶ Restitutoria. Quādoqz tū q̄dā inueniunt mixta tam ꝓhibitoria ꝙ exhibitoria. vt. ff. e. l. j. ꝯ. interdictoꝝ. ⁊. ff. de lib. ho. exhi. l. j. Nā pertitur exhiberi ⁊ ꝓhibetur inuitus retineri. Additio. Vide glo. in. d. ꝯ. interdictorum que plenius loquitur. Ange.

k ¶ Possidenti. vt si quis missus fuit in possessionem iussu ꝑtoris vt ff. ne vis fi. ci. qui in pos. mit. est. l. j. in pnci. Nam iuste possidet et sine vitio qui auctore ꝑtore possidet. vt. ff. de acqui. pos. l. iuste.

l ¶ Inferēdi. q̄ interdictū est. ff. de mor. infer. l. j. in pn. ⁊. ꝯ. h interdictū.

m ¶ Edificari. q̄ interdictū habes. ff. ne q̄ in loco sacro. l. j. ⁊ pn. Acc.

n ¶ Vel in flumine. ⁊ h bes. ff. de flu. l. j. in pn. ⁊. ff. ne q̄ i flu. pu. l. j. ⁊ ſi.

o ¶ Bonoꝝ possessori. nō rerū sed iuris. l. succedēti de iure ꝑtorio tan: vt filio emācipato vel cognato q̄ dicunt bonoꝝ possessores et bonoꝝ possessione edictali: ⁊ decretali. nam ſtatim habēt hoc interdictū directū vt ꝑequātur possessioné hēditatis q̄ꝫ appellat quoꝝ bonorū. vt. j. ē. ꝯ. adipiſcēde. Unde vero datur illi qui ſuccedit de iure ciuili vel ex testamēto: vel ab intestato. vt. ff. quoꝝ bo. l. j. in pn. C. quoꝝ bo. l. j. Sz ecōtra est in hereditatis petitiōe. Illā directa dat hereditatē de iure ciuili. vtilis vero ei qui ſuccedit de iure ꝑtorio vt. ff. de bo. pos. here. pe. l. j. Est et aliud nouū auriliū ꝑ nouā ꝓstitutionē innētū ꝑ q̄s petit possessio hereditatis ſi testamētū apparet nō vitiatū vel vituperatus in aliq̄ſu ꝑte. vt. C. de edic. diui adri. tol. l. ſi. Sz q̄re ꝓ restitutoriū: cū nunq̄ bic bonoꝝ possessor habuerit possessionē: Rñ. ꝓpꝛie dicitur restituere ꝑ dare. vt. ff. de v̄b. ſig. l. verbū reddēdi. ⁊. ff. de leg. ij. l. cū quidā. Vel dic ꝙ inſpecta ꝑona defuncti ꝓ restitutoriū: ſed natura ſui dicitur adipiſcēde possessionis. vt. ff. quoꝝm bo. l. j. ſ. fi. +

p ¶ Ꝓ possessore. Hue ſunt vie ſuccedendi. ſcz iure ciuili ⁊ iure ꝑtorio. Prima ſubdiuidit in possessoriū: vt per constitutionē diui Adriani ⁊ petitoriū: vt per petitionem hereditatis directam. Itē ſecunda ſimiliter ſubdiuiditur in possessoriū: vt per interdictum quoꝝm bonorum per q̄s petit ſucceſſor de iure ꝑtorio ſe mitti ī possessionē bonorū que tenebat defunctus tempore mortis vt hic. Item in petitoriū vt per petitionem hereditatis bonoꝝm possessoriam.

q ¶ Possidet. vel dolo fecit quominus possideat. vt. ff. quoꝝ bo. l. j. in pn. ⁊ ꝛpone hec verba. ꝓ herede ⁊ possessore. vt. j. ē. ꝯ. ꝓ herede. et. ꝯ. pro possessore. Accurſius.

r ¶ Restitui possessionē. per interdictum vnde vi quod intra annū lo cum habet ꝓ his quē nō peruenerunt ad violentū: pro aliis ꝑtuo. vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. in pn. ⁊ hoc ſi ciuiliter ⁊ naturaliter possideat decessus. Si autem naturaliter tantum vtile habet tantum. vt fructua rius. vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iij. ꝯ. vnde vi.

s ¶ Jubet. ſcilicet ꝑtor.

t ¶ Libertate. vt quia liber homo detinetur inuitus quod interdictuz habes. ff. de li. ho. exhi. l. j.

v ¶ Indicere velit. id est inuinctas operas dicere velit vel conuentas inūgere. quo casu ageret de libero homine exhibēdo. vt. ff. de lib. ho. exhi. l. fina.

Parenti.

Bonoꝝ possessor q̄s dicit. Interdictū q̄z bonoꝝ est duplex ꝑs ei rectum et vtile. Hereditatis petitio ē duplex. Restituere re q̄ſq; ſu mittur pro dare.

+ Hec vltima verior: q̄ꝫ ꝓpoſitio ſi nūl ferāt ad deredem. vel. q̄ herēdes. ff. de acquiſ. pos. in pn. fingit famē tranſferri ꝑ ſertz decreta. bo. pos. ⁊ ꝑ reſpectu ꝑ arrentoꝝ restituitoriū atteſtari ri vel ratare adipiſcende ⁊ ſat uaſ ille ter. ibi vbi dicit adipiſcēde. ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Parenti. Jn hoc casu duo sunt interdicta. Unū de liberis exhibēdis. Alterum de liberis deducendis. vt. ff. de li. exhi. l. j. j. respō. a. l. iij. j. respon. in princi.

b ¶ Obtinuit. inter sapientes.

c ¶ Jnter duos. dicuntur. i. a pretore formantur. vt no. 3.

¶ Sequens diuisio. xc.

¶ Cas⁹. Supra vidistis vnā diuisionem interdictorū/ hic sequitur alia. z est hec: scz ꝙ quedam sunt interdicta adipiscēde possessionis tria prodicta: vel etiaz inuenta: z quedam etiam retinēde possessionis/ gratia: z q̄dam recuperande. Adipiscēde possessiōis gratia inuentū ē interdictū quorum bonorū z quorum legatorū: ꝙ⁹ de eo nō fiat hic mentio: et saluianum interdictum. Per interdictum em q̄rū bo. potest ille cui bo. pos. data est petere possessionem omnium rerū hereditariarum ab eo qui pro bonorede vl pro possessore possidet. z tum i versū. Pro bonorede aūt xc. Dixi q̄ interdum quorum bo. appellatur interdictus adipiscēde possessiōis. Sed dñe Justi. p deo dicat⁹ mihi q̄re sic appellatur. Frater dicit ipse: tātum vult hoc dicere q̄ nunc primū velit adipisci possessionem bo. quor⁹ pos. nūq̄ habuit. vñ si aliqs habuit pos. bonorum: z postea eā amiserit nō cōpetit ei hoc interdictū: ſz magis interdictuz recuperāde possessiōis. z sumus in vſu. Interdictuz quoq⁹ xc. Jā habuistis vnū exēplū de interdicto adipiscēde possessiōis: adhuc dicā vobis aliud exēplū de eodē. Interdictū ei sal. locū hz ad adipiscēdam possessionem oīm rerū quas possedit colonus tēpore illo quo fundū meum conduxit: que quidē res p mercedibus fundi tacite erāt obligate: z petit mihi hoc interdictū vtile: contra quēlibet extraneum possidentē res quas colonus tpe conductionis possedit. contra/ colonū autem possidentem res illas dat mihi istud interdictum directuz. hoc dicit Franciscus.

d ¶ Ob er bis. innuit hō q⁹ hō interdictū etiā p vna re ꝓpetat. Sz ſ videſ q⁹ sit vniuersale. vt. ff. quo. bo. l. j. ſ. fi. Sz certe nihilominꝰ ē vniuersale ꝙ ad vnā rē de⁹ fic em ē i hereditatis petitiōe. vt. ff. de peti. he. l. regula iter. z. l. licet. quā ꝙſtat vniuersale esse. vt. ff. de rei vendi. l. j. j. rñ.

¶ Possessio. ſ. decretalis.

e ¶ Data ē. ſ. a voce ꝓtoris viui: vel bodie coz⁹ q̄libet⁹ iudice. vt. C. qui admit. ad bo. pos. l. fi. Additio Dic q⁹ non ē necesse q⁹ iudex siue ꝓtor siue alius iudex bonorum pos. concedat: fm⁹ Ang.

f ¶ Pro bonorede. ſz nunqd bi tit. funt: Rñ. non. vt. C. q. ca. cef. lō. tēp. p. l. hereditatem. ergo vſucapio nō pōt pcedere. Sed ſ. ff. quo. bo. l. j. j. rñ. Sed illud exprone: vt ibi.

b ¶ Bonorum possessio. ſcz decretalis.

¶ Pro bonorede. + Nec oratio q̄ncz accipit p vō titulo. vt. ff. pro be. p totū. q̄ncz p falso: vt q⁹ credebat se heredē cū nō sit. z ita ħ accipit. et q̄ncunqz agit petitione hereditatis. vt. ff. de peti. her. l. pro herede.

k ¶ Sciēs. vñ si querit ab eo quare possideat dicit q⁹ possideo. vel si dicat p herede tñ falsum sciēter dicit. vt. ff. de peti. her. l. q interrogatus.

l ¶ Possessionem. qz est facti. Accursius.

m ¶ Eam. scz possessionem qz est facti.

n ¶ Jnutile ē. scd aget a modo rei vendicatione cum sit dñs. Accur.

o ¶ Comparatum est. ħ colonum directum ħ extraneos vtile. vt. C. de sal. interdic. l. j. z. ff. de sal. interdic. l. j.

velit: aut cum parenti[a] liberos q̄ in potestate eius sunt. ¶ Sunt tñ qui putant ꝓpzie interdicta ea vocari q̄ prohibitoria sunt: quia interdicere est denunciare z prohibere. Restitutoria autem z exhibitoria ꝓpzie decreta vocari. Sed tamē obtinuit[b] oīa interdicta appellari: quia inter duos dicuntur[c].

¶ Jnterdictorum quedam sunt adipiscende possessionis: quedaz retinende: quedam recuperande. Adipiscendę oz interdictū quozū bonorum qō competit heredi de iure pretorio in possidentē res hereditarias pro herede vel possessore. sic dictum: quia anteq̄z adipiscatur possessionem competit. Item saluianum interdictum ꝓ rebus in fundo illatis. h. o. Are.

¶ Sequens diuisio interdictorum hec est: q⁹ quedam adipiscendę possessionis causa comparata sunt: quedam retinende: quedam recuperande. ¶ Adipiscende possessionis causa interdictum accōmodatur bonorum possessori: qō appellatur quozū bonozū. ciuſq⁹ vis⁹ potestas ħ est: vt qō ex bis[d] bonis quisq⁹ quorum possessio[e] alicui data[f] est pro herede[g] aut pro possessore possideat: id ei cui bonorum[h] possessio data est restituere debeat. ¶ Pro[i] herede aūt possidere videtur qui putat se heredem esse. ¶ Pro possessore is possidet qui nullo iure rem hereditariam vel etiam totaz hereditatez sciēs[k] ad se non ꝓtinere possidet.

p ¶ Pro mercedibus. item z p dāno si qō ꝓtulit in eodem. vt. ff. de sal. interdic. l. j. z. ar. ff. qui. cau. pig. ta. cō. l. non solum.

q ¶ Pepigisset. scz tacite. vt. C. locati. l. certi iuris. Sed quid differt inter hoc interdictum z seruianam actionem: Respō. in seruiana oportet locatorē probare colonū fuisse dominū tēporis obligationis. vt. ff. de pig. l. j. ſ. cuz prędiū. in fi. z que nonduz sunt. ſ. quod dicitur. Sz in interdicto isto sufficit si ꝓbet ipsum possedisse. vt ff. ō sal. interdic. l. j. Accursius.

Interdicti saluiani/ z actionis seruiane dīa.

¶ Retinende possessionis xc. ¶ Cas⁹. Supra vidistis exemplū de interdicto adipiscēde possessionis. mō videatis de modo interdicto retinende pos. Retinēde aūt possessionis causa adiuēta sunt duo interdicta: scz interdictum vti possidetis z vtrobi. Sz domine p deo quā do habent locū hec interdicta. Frater dicit domine Justi. quādo ab vtraq⁹ parte de ꝓpzietate alicuius rei queritur: z etiam quando de possessione eiusdem rei est contentio: quia quilibet eorum dicit se possidere vt aduersarium ad onera ꝓbatiōis compellat. Tūc em dat ħ interdictū ad hoc vt ap pareat quis eoz⁹ possideat. qs nō potest actoris petitio institui: añq̄ appareat quis rē possidet. Quādiu enim quis rem detinet eam petere nō pōt: sed quia lōge cōmodius est rem possidere q̄ petere/ ꝓpterea super possessione frequenter magna cōtentio exititit. Sz domine p deo dicatis mihi q⁹ ē illud commodū possessionis. Frater dicit ipe magnū: q̄ ille qui possidet nō sit dominus rei/ tamen si ille qui petit rez nō ꝓtest ꝓbare rez illā suā esse/ remanebit res illa penes possidentem: z etiam aliud quia i dubio si iura possessoris z petitoris sunt dubia ꝓ possessore iudicari solet. Franciscus de aretio.

Interdicti saluiani/ z actionis seruiane dīa.

r ¶ Uti possidetis. q⁹ de rebus īmobilibus dicit sed vtrobi de mobilibus. ſ. eo. ſ. fi. sed interdicto.

Uti possidet⁹ z vtrobi differūt

s ¶ Proprietate. ob ħ q̄dem ꝓparatum ē: sed z sine hac ctrouersia ꝓprietatis dabitur: vt ſ de ſola possessione ꝓtendatur: fm⁹ Jo.

t ¶ Uter petere debeat. i. quis sit actor: z quis reus.

v ¶ Utrius eozum possessio sit. i. quis possideat.

r ¶ Non pōt. vt. ff. de iud. l. inter litigantes. Accur.

y ¶ Ciuilis. vt quia parit actionem in rem aduersario. vt. C. de ali. mu. iudi. cau. fa. l. j.

z ¶ Naturalis vt quia nemo a seipso posset petere fm⁹ naturā. vt. ff. de ar. l. pe. z facit ad hoc bene. ff. vti pos. l. j. ſ. hoc interdictum. z. ff. de ac/qui. pos. l. eritus.

a ¶ Jngens. i. magna. z hec eadem contentio/ in alijs interdictis retinende possessionis ē: vtin illo de supficieb⁹. vt. ff. de supfi. l. j. j. rñ. Jtez in illo de itinere actuq⁹ pzi. z via puua. vt. ff. de itī. actuq⁹ puua. l. j. j. respō. Jtem de aqua quotidiana. vt. ff. Jtē inter eos q̄ ducūt aquā per eōdez riuum qui cozriuales dicunt. Jtē inter eos qui ex eodē castello. vt. ff. de aqua quotidiana. z. ff. Jtē inter eos q̄ aquā ducūt aquā per eōdez castello. Jn his enim omnibus interdictis vbi de incorporali⁹ quasi possessione agitur ē idem modus agendi qui in duobus istis. vnde in ff. nouo continue post illuz titu. vti. pos. illi supradicti ponuntur p ordinem. Accursius.

Interdicta sūt multiplicia.

b ¶ Possessionem. nota q⁹ maxime lites sunt in possessorio: q⁹ vt sequit in tex. est maximum commodum possidere. Ang.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Remanet.facit.C.de edē.qui accusare.in fi.ff.C.de rei vē.l.reo.ff. fi vsufrm.pet.l.vtifrui.

¶ Sed interdicto ⁊c. ¶ Casus. Jam habuistis de interdicto vti possidetis ⁊ vtrobi. qñ locū habent. ℔z domine Justi. que ē differētia inter interdictum vti possidetis ⁊ vtrobi. Frater dicit ipse: scire debes q olim erant due differentie inter ista duo interdicta: quarum vna adhuc remanet ⁊ alia est sublata. olim autem ⁊ hodie est differentia q̄ quādo de possessione immobiliū tractatur iter duos: veluti de posſ.fundi vel edifm/tunc locum habet interdictum vti pos. ℙro pos. rerum mobilium datur interdictus vtrobi. ℔z domine que olim fuit differentia que hodie non ē in vsu: ℝespon. differētia fuit ista. olim in interdic. vti pos. vicebat ille qui tempore iudicij. i. tempore litis contestate comperiebatur possidere non vi nō clā: non precario ab aduersario. Dicit aūt Justi. q̄ ipse vult q̄ hodie q̄tum ad possessionem retinēdā adequata sint iura: hodie igit̄ i vtrobi modo obtinebit ille qui se probauerit possidere tempore litis contest. nō vi non clā nō precario ab aduersario. h.d. Frā.

b ¶ Vel edinz.ff.vti pos. l.j.i.fñ.Accur.

c ¶ Vtrobi. hoc dicit ab vtrum ⁊ vbi: vt vtrum ponatur p adv̄el apud: vbi ponatur p qñ.q.d. apud quem est apud eū fit. ℝon fit autem mētio hic possessionis: cum mobilia proprie non possideantur: sed immobilia tm: cū dicatur possessio quasi pedū positio. vt ff.de acq.pos.l.j.in pñc. Abusiue tamē tam mobilia q̄ immobilia dr̄ possideri. Accur.

Vtrobi vnde dr.

ℙossessio nō ē ppie de mobilibus.

ℙossessio vñ dicit.

d ¶ Quorum.ſz duorum interdictorum.

e ¶ Interdicti tpe.i.tpe quo proponitur interdictum.

f ¶ Alium.dummodo non aduersarium.

g ¶ Maiore.ſ. q̄ aduersarius.vt.ff.de verb.ſig.l.maiore parte.

h ¶ Possidebat.⁊ fic titꝰ vincebat in vti possidetis q̄ in vtrobi.⁊ erat forte rō: qr citius mobilia trāferunt q̄ immobilia.vt.ff.ꝛmo.l.j.⁊ .ff. de re iudi.a dino pio.ſ.j.⁊.ff.de acqui.pos.l.fi rem.

i ¶ Quātum ad possessionē. Nota q̄tum ad possessionē. nā q̄tum ad alia remanſit differentia: vt oli vt vti possidetis in rebus immobilibus: ⁊ vtrobi in mobilibus locum habeat: vt hic dr̄.⁊.ſ.ſ.prox̄i.

Vtis ingestatiua que parit interdictum qb vti aut clāz ſliter fit.

k ¶ Nec clam.cum multa ſint genera violentiarum que ad pīs omitto: de hac vi q̄ inquietatiua dr̄ que parit hoc interdictum: dic vt ſi me arare vel edificare/vel aliquid in meo me facere prohibes contendens te possidere: hz locum ℍ interdictum. vt.ff.de vi ⁊ vi ar.l.vim facit.⁊.ff. qō vi aut clā.l.j.ſ.quid ſi vi. Quid ſi ille non ꝛtendat se possidere: sed solum iniuriatur mihi: ℝñ.adhuc locum habet hoc interdictum. vt ff.vti possi.ſi duo.ſ.ſi vicinus. Sed ⁊ actione iniuriarū mihi tenetur. vt.ff.de ac.emp.l.qui pendentem. Quid ſi nec possessionis ratione nec iniurie/sed quia seruitutem ſe habere contendit: ℝespon. ſi possidet intētado negatoriam: ſi ego possideo intentabo hoc interdictū. vt.ff. ſi ſer.ven.l.ij.ſ.j. Clā aūt possidet q̄ clanculo me absente fibi possidere volens ingreditur fundum meum quem ego possideo: nec tamē ſuſpicor me posse repelli: ⁊ ita me absente ⁊ inuito ſepiſſime facit.vt.ff.qō vi aut clā.l.iij.ſ.fin.⁊ de acquir.pos.l.clam. ℐlle enim qui ingreditur habet naturalē per introitū ſuū/⁊ ego ciuilem. Vel dic q̄ ego retineo naturalem ciuiliter ingrediens naturalē naturaliter. Sz nōne ēā naturalem perdit ſtatim cum de fundo exit ⁊ ad iudicium venit vel etiam

Possessor clādestin̄ hz naturalem possessionē ⁊ decet̄ ciuilē

Commodū autem possipendi in eo est q̄ etiam si eius res nō sit qui possidet si modo actor nō potuerit suaz cē probare/ remanet[a] in suo loco possessio propter quaz causam cuz obscura sunt vtriusq; iura cōtra petitorē iudicari solet. Uti possidetis pro rebus immobilibus: vtrobi vo pro rebus mobilibus competit.h.d. Areti.

Sed interdicto quidē vti possidetis de fundi vel[b] edium possessione conteditur. Utrobi[c] vero interdicto de rerum mobilium possessione.

Licet interdictum vti possidetis et vtrobi olim plurimum differrēt/tamē hodie ille obtinet in vtroq; qui tempore litis contestate non vi:non clam:nec precario ab aduersario possidet. hoc dicit Areti.

Quorum[d] vis ac potestas plurimam inter se differentiaz apud veteres habebant. Nam vti possidetis interdicto is vincebat qui interdicti[e] tempore possidebat: si modo nec vi:nec clam:nec precario nactus fuerit ab aduersario possessionem: etiam si aliū [f]vi expulerat aut clā arripuerat aliena possessionem: aut precario rogauerat aliquem vt sibi possidere liceret. Utrobi vo interdicto is vincebat qui maiore[g] parte eius āni: nec vi:nec clā:nec precario ab aduersario possidebat[h]. ¶ Hodie tamen aliter obseruatur naz vtriusq; interdicti potestas quantuz ad possessionez[i] pertinet exequata est: vt ille vincat ⁊ in re soli: et in re mobili qui possessionem nec vi:nec clam[k]:nec precario ab aduersario litis contestate tempore detinet.

¶ Quis dicitur possidere etiam si per aliuz possidet. Et possessio solo aīo retinetur: licet solo animo non acquiratur. Angelus.

¶ Possidere autez videtur qz non solum si ipse possideat / sed si eius nomine aliquis in possessione[l] sit: licet is eius iuri subiectus non sit: qualis est colonus[m] ⁊ inquilinus. ℙer eos quoq; apud quos depositerit quis aut quibus commodauerit ipe possidere[n] videtur. Et hoc est quod dicitur retinere[o] possessionem posse aliquē per quemlibet qui eius nomine sit in possessione. Quinctias solo animo quoq; retineri possessionē placet: id est vt q̄tus neq; ipse sit in possessione: neq; eius nomine alius: tamen si non relinquendo possessionis animo/sed postea reuersurus inde discesserit retinere possessionem videtur. Adipisci vero possessionem per quos aliq; potest: scō libro exposuimus[p]. Nec vlla dubitatio est quin animo solo adipisci possessionem nemo potest.

Recuperande possessionis dr̄ interdictum vnde vi competens spoliato pro possessione quā etiā habet a spoliāte vi vel clā vel precario ex interuallo.h.d. Are.

Recuperande possessionis causa solet interdici: si quis ex possessione[q] eius noīe ē in possessione: ⁊ nō solū p corpus suū ⁊ p corp̄ alteri[r] q̄ eius noīe ē in possessione: ⁊ nō solū p corpus suū ⁊ p corp̄ alteri[s] q̄ eius noīe possidet pōt aliqs possidere siue possessionē retinere: ſz etiā solo aīo pōt aliqs possidere seu possessionē retinere: licet ipse nō sit in possessione vel aliqs eius noīe: dū tñ aīo deserende possessionis eā nō desierit sed postea reuersurus ad illam.b.d. Fran.

l ¶ In possessione sit. caute dicit. vt.ff.de acq.pos.l.si qs aūt.nā nō possident illi nec ciuiliter nec naturaliter fm ℔o.ſz colonus ⁊ inquilin⁊ ſilez: vt dic.⁊.ff.de vſuca.nō solum.ſ.qō vulgo. Sed. ℳd. dicit eos naturaliter possidere.vt.ff.cōi diui.l.cōi diuidundo.ſ.neq;. Sz illud intellige colonum possidere ſz aliq.

m ¶ Colonus.ſz in villa: ſz inquilinus in ciuitate.vt.ff.de acqui.pos. l.re pignoris.

n ¶ Possidere videſ. ſi ergo p aliū possidet ergo non possidet.vt.ff.de acq.pos.l.qō meo. licet qdam dixerint eos naturaliter possidere ſicut ⁊ colonum: vt ſuperiori casu diximus.

o ¶ Retinere. hz aīo retineaī/nō tñ aīo querit.vt.ff.de acq.pos.l.quēad modum.⁊.C.de acqui.pos.l.hz.⁊.j.ꝓxi.Accur.

p ¶ Exposuimus. ℔.per quas perſo. vo. acqui.ſ.qz bis.Accur.

¶ Recuperande ⁊c. ¶ Casus. Uidiſtis supra p exempla de interdicto adipiſcende possessionis ⁊ etiam de interdictis retinende possessionis: modo videndum est de interdictis recuperande possessionis. Recuperande aūt possef. interdictū ē interdictum vñ vi p qō cogitur deiciens vi deiectū restituere ſz in illam possessionē a qua ipſum deiecit: hz deiectus a deiciente vi vel clā vel precario possederit: qō videtur mixtū in glo. tamen habes hoc expeditum vno verbo ſz illud verbum ex interuallo: hoc erat pena violenti ℔z iura antiqua. sed aliō modo puniſ tur hodie violentus iſte per nouas constitutiones per.l.ſi quis in tam.C.vi ſi

Precaria possessio.

+Dic et in dubio ſm̄ mīk naturaliō rātūmodo possessio trasſlata vt no.glo. bar. ⁊ ang.in.v. §.eum.

Colon⁹ et inquilin⁹ nec ciuiliter nec naturaliter possidēt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tam. C. vñ vi. cuius effectus talis ẽ. Si quis rem mobilem vel immobilem inuaserit violẽter fi ños erat illius rei quã inuasit violenter domini illius rei amittit. si aũt non erat ños illius rei ꝓpellitur restituere et soluere estimationẽ rei per violentiã possesse. et oẽs pene ite imponuntur nõ solũ p actionẽ ciuilẽ sed etiã per actionẽ criminalem. ¶Põt enĩ qui aliũ vi de possessione deiecit accusari. l. iul. de vi ꝓuata si fine armis. Sed ñe gd appellatis vos arma: Sunt enim quidã q solũ modo credũt cũ armis deũ cere q loricatus. et cũ gladio et scuto. et lancea. et ꝓmissis bus armis aliquẽs deiecit. Frater non est ita: armoũ enim appellatiõe nõ soluz scuta/ gladios. et etiam cetera arma appellari volum⁹/ sed etiã fustes. et lapides. Fran.

a ¶Dium. aliud in rebus mobilib⁹. nam pro bis cõpetit vi bonorum raptor actio. vt. ff. de vi. et vi ar. l. i. §. hoc interdictum. a. §. illud. a. §. plane. nisi mobilia cũ immobilib⁹ petanẽ hoc interdicto. vt. ff. de vi. et vi ar. l. i. §. qui autem.

b ¶Proponit. i. datur.

c ¶Ãñ vi. Sed quare dr vñvi: Rñ. qr talia erant verba prętoris. vñ illuz vi deiecisti. ꝛc. et ita a pncipio vbꝫ ꝓtoris sumpsit denoiationez: sicut et alia: vt quoꝝ bonorũ. et similia. vt. ff. de vi. et vi ar. l. i. in pin.

Vñ vi conc̃nit res imobiles. vi bonorũ raptor. et res mobile.s

d ¶Is. scilz deiectus: vt qz bodie expoliani te. Vel qr cepi possidere rẽ tuaz. cũ illa vi vi: in sequẽtiuo die me expulisti: + ita tenerẽ mihi boc interdicto. Sec⁹ fi in contenti me deiecis. vt. ff. de vi et vi ar. l. iij. §. cũ igit. et. l. qui possessionẽ. Qõ incõtineti accipe anteq̃ ad alios act⁹ extraneos diuertat. vt. ff. de duobus reis stip. duos reos.

Ponit ca sum.

+ Ro. istam glo. cũ ver. seq; incõtineti dr ea dere: vt in hac glo. z vi de ter. in. l. ꝓtinus. in pin. ff. de ꝛ. obli. ange.

e ¶Ostitutionibus. vt. C. vnde vi. si quis in tantam.

f ¶Supra dirimus. vt. ꝛ. vi bo. rap. §. qz tamen.

g ¶Rei. ſ. ꝓpietatis: ſ. interdicto vti possidetis possessio estimat. vt. ff. vti pos. l. pe. §. ſi. Additio. Dic ſm Jo. fa. q; imo Dy. tenet q; in b⁹ interdicto fiat estiatio possessiõis sicĩ interdicto vti pos. ſ. ipe Jo. fa. dicit q; ad ꝓpietatẽ. ad possessionẽ põt fieri estimatio ꝙ q; z cludit Ang.

Ler iulia dr vi ꝓuata. z dr vi pu blica ꝗlit punit.

b ¶De vi ꝓuata. pena aũt bmõi legis ẽ tertie partis bonoꝝ publicatio si fine armis: z relegatio si cum armis. vt. j. de pub. iudi. §. item ler iulia de vi pub. z. C. ad leg. iul. de vi pub. l. quoniaz. z. l. ij. z. ff. de accusabos accusare. §. oibus. Ãñ versus. Sis ꝓuata reum deponit ab ordine rerum. Sed deportatur/ si vis armata probatur. Vide. c. ij. extra de ordi. cog. in glo.

Jnualoꝛ mo pcutia tur.

i ¶Et lapides. facit. j. de pub. iud. §. item ler. x. ff. de vi. et vi ar. l. iij. §pn. ff. de verb. sig. l. armoz. Sed nunquid oz aliquis ꝓpectare pe primo percuti q; percutiat: Dicunt quidam q; sic. vt arg. C. vnde vi. l. j. z. ff. ad. l. aquil. si et plagis. §. tabernarius. Nos J. ſz sufficit iustus timoz. vt. ff. ad. l. aquil. sed z ſi quemcunq;. z. ff. ad. l. coz. de sica. l. is qui. z. ff. de vi. et vi ar. l. iij. §. qui armati. Aduerte tamen q; aliquãdo vis infertur persone: aliqñ rebus. vt no. glo. ſi. in. C. significasti. ij. de homici. z ibivi de qualiter intelligitur illud cõe dictum. Vim vi repellere licz cum moderamine inculpate tutele.

Violentia q̃q; ꝓsonis: q̃q; reb⁹ iferꝛ.

¶Tertia diuisio. ꝛc. ¶Casus. Positis duabus diuisionibus interdictorum: quarus vtraq; est bimembris. Dic ponit dominus Justi. tertiam: z est talis q; interdictoꝝ quedam sunt simplicia: z quedam duplicia. Simplicia autem sunt ista in quibus non reperitur nisi reus: z vn⁹ actor: cuiusmodi sunt omnia restitutoria z exhibitoria. Duplicia sunt illa in quibus quilibet reperitur reus z actor. Sed interdictoꝝ quedam sunt ꝓhibitoria: istoꝝ quedã sunt simplicia: q̃dã duplicia,

Simplicia sunt veluti cũ ꝓhibet ꝓtor in loco sacro: vel in flumine publico ripave eius aliqd fieri. Duplicia sunt veluti interdictuz vti possidetis z vtrobi: z hec ió vocant duplicia: qr ieis vnusquisq; tam rei q; actoris vicem sustinet. b. d. Fran.

h ¶Duplicia. silis põt fieri diuisio actionuz ciuilũ. Mã q̃dã duplices sunt: vt fami. her. fi. vel gun. z cõi dividun. vt. ff. de iudic. l. in tribus.

Actionuz q̃dã sunt simplices q̃dã duplices.

potest discerni actor a reo. z quedam ꝓhibitoria: vt est vti possidetis z vtrobi. b. d. Are.

¶Tertia diuisio interdictoꝝ hec est: q; aut simplicia sunt aut duplicia. Simplicia sunt: veluti in quibus alter actor alter reus est: qualia sunt omnia restitutoria aut exhibitoria: nam actoris est qui desiderat aut exhiberi aut restitui. reus aũt ẽ is a quo desideraꝛ vt restituat aut exhibeat. Prohibitoꝝ autem interdictoꝝ alia simplicia sunt/ alia duplicia. Simplicia sunt veluti cum pretor ꝓhibet in loco sacro vel i flumine publico ripave eius aliquid fieri. Mã actor est qui desiderat ne quid fiat: reus est qui aliquid facere conat. Duplicia sũt: veluti vti possidetis interdictum z vtrobi. Ideo autem duplicia vocantur: quia par vtriusq; litigatoris in his conditio est: nec q̃ ꝓcipue reus vel actor intelligitur/ sed vnusquisq; tã rei q; actoris partem sustinet.

¶Interdicta bodie sine solẽnitate proponũtur: z ꝓ bis actio in factuz sibi locũ vẽdicat. Areti.

¶De ordine⁹ z veteri exitu interdictoꝝ superuacuum est bodie dicere. Nam quotiens extra ordines⁹ ius dicitur q;ualia sunt bodie omnia iudicia. non est necesse reddi interdictum: sed ꝑrin de iudicatur. sine interdictis ac si vtilis actio⁹ ex causa interdicti

i ¶Et lapides. facit. j. de pub. iud. §. item ler. x. ff. de vi et vi ar. l. iij. §pn. ff. de verb. sig. l. armoz. Sed nunquid oz aliquis ꝓpectare pe primo percuti q; percutiat: Dicunt quidam q; sic. vt arg. C. vnde vi. l. j. z. ff. ad. l. aquil. si et plagis. §. tabernarius. Nos J. ſz sufficit iustus timoz. vt. ff. ad. l. aquil. sed z ſi quemcunq;. z. ff. ad. l. coz. de sica. l. is qui. z. ff. de vi et vi ar. l. iij. §. qui armati. Aduerte tamen q; aliquãdo vis infertur persone: aliqñ rebus. vt no. glo. ſi. in. C. significasti. ij. de homici. z ibivi de qualiter intelligitur illud cõe dictum. Vim vi repellere licz cum moderamine inculpate tutele.

¶Tertia diuisio. ꝛc. ¶Casus. Positis duabus diuisionibus interdictoꝝ: quarus vtraq; est bimembris. Dic ponit dominus Justi. tertiam: z est talis q; interdictoꝝ quedam sunt simplicia: z quedam duplicia. Simplicia autem sunt ista in quibus non reperitur nisi reus: z vn⁹ actor: cuiusmodi sunt omnia restitutoria z exhibitoria. Duplicia sunt illa in quibus quilibet reperitur reus z actor. Sed interdictoꝝ quedam sunt ꝓhibitoria: istoꝝ quedã sunt simplicia: q̃dã duplicia,

cum antiqua solẽnitate: sine ea tñ reddi põt z ꝓponi. vt. ff. de ope. nouun. l. ꝓtor. ait. §. nonnulli. Vel etiam i factum actio loco cuiuslibet interdicti que vtilis vocatur vt subiecit.

q ¶Extra ordinẽ. i. extra antiquam solẽnitatẽ: qõ semp fieri videtur vt subiecit. vt. ſ. de succe. subl. in pin. z. ff. de neg. gest. l. actio. z. C. de fori. mu. z impe. ac. subla. l. j. z. ij.

r ¶Sine interdictis. ſ. solennibus.

s ¶Utilis actio. scilz in factum que datur loco cuiuslibet interdicti. Et nota quattuoꝛ esse genera actionis in factum. Una est que ex omni edicto vel interdicto prętoris datur: vbi ſpalis actio non datur: vt hic. Alia est legis aglie subsidiaria quando dãnũ datur de non coꝛpore i non coꝛpus. vt. ſ. ad leg. aquil. ſ. fina. que z ipſa prętoria est. vt. ff. de pre. ver. l. quia actionum. in fin. Tertium genus est extraoꝛdinarium: qõ ex variis figuris causarum ẽ introductum quoties equus ẽ actio nem dari. vt. C. de sacro fanc. eccle. ſ. sancimus. Quartum genus ẽ qõ equiparatur actioni prescriptis verbis: que actio ꝓscriptis vbis vna cum ista in factum ciuilis oꝛ. vt. ff. de prescrip. verb. l. j. in fi. Et habet locum in tribus generibus negocioꝝ. Primo in contractibus in nominatis tribus do vt des: z do vt facias: z facio vt facias. vt. ff. de prescrip. ver. l. naturalis. §. j. z. ij. z. iij. Sed in quarto innominato in tractu: scz facio vt des/ habet locum actio de dolo. vt. ff. de prescript. verb. l. naturalis. §. q; ſi facio. Item ſi secundo genere habet locuz pre scriptis verbis: et omni pacto ſcõtinenti ante vel post apposito iuꝛta aliquem contractum. vt. C. de pact. inter empt. z vendi. l. ij. z. C. de pactis. l. petens. Item in tertio genere vbi cunq; dubitatur de nomie cõ tractus vt patet in exemplis. vt. ff. de estima. act. l. j. z. ff. de prescrip. ſ. l. j. per totum. z. l. iij. Quid ſit actio in factum z ad quid competat ter tius cum glo. est. l. quotiens. ff. de prescript. ver. z in. l. in factum. cum ibi notatis. ff. de act. z obli. Accur. Additio. Nota bãc glo. quoꝝ tant

Actionis i factum q̃t tuoꝝ sũt ge nera.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

actiones in factū: ꝛ ad qđ vnaquaꝫ ꝑpetat. ꝛ adde glo. in. l. quotiēs. ff. de ꝓscri. ver. ꝛ ter. in. l. in factū. ꝛ ibi glo. ff. de act. ꝛ oblig. Ang.

a ¶ Reddita. scz ab illo eodem prętore.

Lōtinua / tio.

¶ De pena temere litigātiū. ¶ Vlꝫ nūc de ꝓpositiōe actionū dictū ē: ḥz qꝫ ꝛtingit eas interdum temere proponi/nūc de pena temere ꝓponentiū. dicit. Accur.

Diuisio.

IN Tanc admonendi. ¶ Totus isteti. diuidit in tres partes. ꝓlo cōtinuat rubr. ad ꝓcedētia. Secū dō pōit tres penas q̄ temere litigātem coercēt. Tertio dictas penas ſigillatim ꝑ exēpla declarat. Secūda ibi: idēq; eo marie. Tertia ibi: ecce ci. ¶ Casus. Dirī Justi. Dne tot ꝛ tāta audiuimus q̄ tedio afficti ſumus: ꝛ vos eſtis nobis tediosius facē. ꝓro deo dicatis nobis qđ ꝗli? vos itēditis dicere. Frater dicit Justi. ſcire debes q̄ multū ſtuduerūt magistrat' ātiq; q̄ nō de facili litigaret calūnio ſe: ꝛ nos ſiſſ circa h̄ ſtudeam': q; h̄ maxime ſciret/niſi temeritas litigātiū/tā actor; q̄ reoꝝ alis q̄ de trib' mōis. ſ. vel pena pecuniaria: vel iuris iurādo: vel metu ifamie puniremſ. b. c. Fran.

b ¶ Suſtinebāt. ſ. magiſtratuſ q iura reddebāt. vt. ff. de orig. iur. l. ij. ſ. poſt originem.

c ¶ Maxime. i. certe.

d ¶ Quodo. i. aliquādo. Et ita cōiter exponitur qñ bis aut ter repetitur. vt. ſ. qō cū eo. ſ. ceterū. verſi. ſed ſane.

e ¶ Pecuniaria pena. vt j. eo. ſ. ſi. Accur.

Periurus f / li alio ſcīo punietur. + Dic vt habeſ in. l. iiij. et ibi bar. ff. de cri. ſtel. ꝛ in. d. u. C. de iure cur. ange,

f ¶ Iurisiurādi. ſ. calumnie. vt. j. pri. ſ. Sed qñ: Rñ. in futuro ſeculo: ḥz nō in iſto. + vt. C. de iureiuran. l. ij.

g ¶ Infamie. ſ. e. ſ. ex quibuſdam.

¶ Eccēm ꝛc. ¶ Caſus. Dñe tā vos diriſtis q̄ temeritas litigātium modis pluribꝫ coercēt. ꝓro deo dicatis ſi vobis placet q̄liter debeat primo coerceri. Frater dicit ipſe: primo dō ꝑ iuramētū coercerī: q; oīa huiusmodi litigatoribus precipitur q̄ iurent de calumnia. Fran.

h ¶ Conſtitutione. C. de iureiur. ꝓpter calum. l. ij. in prin.

i ¶ Niſi ꝓcus. nō dicit q̄ ꝓcus reus q̄ actor iuret. ſed ꝓcuſq; audiat actor: aut ꝓcuſq; reus iuret. vt. C. de iur. calū. l. ij. in prin. que eſt ſ.

Juramenti de calūnia ſtāt tā ab actore q̄ a reo.

k ¶ Ad ſdicendum. not. diligenter/capitula bunus ſacri. Actor: em iurat q̄ bona inſtantia venit ad agendū. vt. C. de iur. calū. l. ij. i prin. Et q̄ nō dabit vt dedit aliq̄d iudici vt. ꝑferak. ꝓteſtia. vt in aut. vt iur. iurent in ex ordio litis. Item q̄ nulla eriget vel faciet. ꝓbationē calūnioſam. vt in aut. de his qui ingre. ad appella. ſ. fi. col. v. ¶ Cōtra reus iurat ꝙ eadem: niſi q̄ in primo capitulo iurat ſe vt in bona conditione. Quid ꝛtinere debeat iuramētū calūnie. notat glo. in. c. i. extra de iur. calū. vñ vſus. Illud iuret q̄ his fibilitia videt. Et ſi queret verū nō inficietur. Niſi promitteret vt falſa probatio detur: Ut his tardetur dilatio nulla peterur. +

Juramenti de calūnia cōtinet quinq; capitula.

+ No. glo. q̄ ponit ea q̄ debet iurare reus. angelus,

l ¶ Et adueſus ꝛc. ¶ Caſus. Dñe bñ vidimus q̄liter iuramēti relegatione litigator; temeritas coercēt: modo dicere debetis ſi vobis placet q̄liter pena pecuniaria ꝓcſcaf. Certe dicit ipſe: Bñ verū ē q̄ pena pecuniaria litigator; temeritas coercēt: q; qñq; act. q̄ſ eſt natura in ſimplū ꝑcit. ꝓpter infiniationē ipſius rei dat in duplū: veluti ſi dās in iniuriā legator; locis venerabilib' relictoꝝ noie agit: ꝛ tū bñ ſūt alii que act. que ſine aliqua infiniatione bñ dant duplū: in ſimplum: vt eſt act. furti manifeſti que datur in quadruplum. Fran.

l ¶ Triplī. vt. ſ. de act. ſ. triplī. vbi quis ꝑ mendacium in dolū plus ꝑtens q̄ debeat j triplū cōdēnatur. Alij deponūt de libris illud vel triplī/eo q̄ ſubiecta exempla non ſunt huic verſiculo apta.

m ¶ Afgaſ. ité alibi. vt. C. de nō nu. pec. aut. ſ. q. ꝓxīā. Ité alibi: vt ſi cre ditor negat ſibi debitū ſolutū. Nā poſtea q̄ in debitus ꝑbare cogit. vt ff. de ꝓba. l. cū de indebito. Ité poſſeſſor negās ſe poſſidere ſi ꝓbatur: ꝓdit poſſeſſionē. vt. ff. de rei ve. l. pe. ꝛ i aut. de trien. ꝛ ſe. ſ. ad h̄. coll. iij.

Addita / cium facit quē puniri.

Itez aſs. vt. ff. de iudi. l. cū. ¶ Additio. No. penas aliās ꝗs patiſ calūnioſe negās: ꝛ maxime no. qñ aliquis poſſidere negat interrogat' ſe poſſidere q̄ dit poſſeſſionez ſi de mandato ꝙincaſ. vt. l. pe. ff. de rei ven. Ang.

n ¶ Eſt actio. etiaz a ꝓncipio non ſolum inficiatione: vt hic. ꝛ. ſ. de act. ſ. at ille. Accur.

Itez actoris quoq;. ¶ Caſus. Dirī Justini. Dñe vidimus ſupra aſſr per iuramētū ꝛ pena pecuniariaz rei temeritas coartaſ ſed ô actore q̄d dicetis: certe dicit ipſe: nō ſolum reus ſin q̄ ſuperius dixim' ḥz actor compellitur ſubire calūnie iuramētū imo plus adhuc dico tibi q̄ nō ſolum reus ꝛ actor iurant ſicut dixim⁹: ſed etiam vtriuſq; aduocati iuſiurandū ſubeunt ſm q̄ē in alia noſtra ꝛſtitutiōe cōprehēſum eſt.

¶ Olim actor calūnioſe litigans in decima parte litis puniebatur. hodie vero pena periurij ꝛ victori condēnabitur in expenſis. hoc dicit Arcetinus.

¶ Hec autem o omnia ꝓ veteris calumnie actione introducta ſunt que in diſſuetudinez abijt: qz in partem decimam litis actores mulctabat: qō nuſq̄ factum eſt inueniminus. ſed ꝓ his introductū eſt ꝛ ꝓcfatum iuſiurandum: ꝛ vt improbus litigator: etiam dānus et impenſas litis inferre aduerſario ſuo cogatur.

¶ Condēnatus vel pact' ex criminibus que hic numerantur. vl condēnatus actionibus directis non contrarijs deſcendentibus ex contractibus hic numeratis erit infamis.

¶ Ex quibuſdam iudicijs

C. de iura. ca. l. ij. in prin.

p ¶ Subeūt. ſ. q̄ iuſtū ꝛ fidele ꝓtocinij ꝑſtent vt in ꝑſtone de. Sꝛti in ſuetudine nō babet q̄ iuret ḥz lege cauetaſ. vt. C. de iudi. rē nō nouā. ſ. patroni. ꝛ facit in aut. de teſti. ſ. fi. col. vij.

q ¶ Hec aūt. ſ. q̄ de facto calūnie dicta ſunt. ſ. e. ſ. j. ꝛ. ſ. c. ſ. item actoris. ꝛ. ſ. ꝓpri.

r ¶ Actione. actio em q̄da erat q̄ tenebaſ actor: q ꝑ calūniā litigabat in decimā ꝑtē litis qō bodie corrigit. Sed: ꝛ bodie iure autenticoꝝ in antiquū redit ſtatum ḥz nō iure illius actionis: ḥz ꝑ iudicis offīi. vt i aut. de litig. ſ. ad ercludēdās col. vij. + Et nota ex hoc. ſ. ꝛ ex dicto aut. de litig. ꝛ ex. l. ff. de reg. iur. l. q in ius. ſ. nemo. ꝛ ex. l. ff. de ꝑti. be. l. illud. q̄ niſi ꝓbabe ꝛ calūnioſe litigauerit: non debeat ꝙdenari ex penſis. vt. ff. de iudi. l. cū qđ. ꝛ. C. de fru. ꝛ li. erpē. l. nō ignorēt. ḥz in. C. de in. l. ꝑperandū. ſ. finaūt. indiſtincte dicat victū ꝙdenari victori i expenſis. Sꝛ ſtt intelligendū cū tam dicta determinatione ſi calūnioſe agit: vt in aut. de iudi. ſ. ops. coll. vj. Additio. Nota ex glo. q̄ ḥzna ler gñaſi loquaſ. tñ ꝑ alias leges patiſ limitationes ꝛ reſtrictiones ſic ler patitur interꝑetationem paſſinam. vt. l. j. ſ. ler falci.

¶ Ex quibuſdā iudicijs. ¶ Caſus. Dño qualiter iureiu. ꝛ pena pecuniaria litigatoꝝ ꝓteritas ꝙcfcaf. videndū eſt qualiter metu infamie refrenetur: ꝛ certe quedā ſunt iudicia ſiue act. in quibus ſi quis fuerit dānatus ifamis efficitur quas act. littera enumerat: ꝛ hoc intelligē qñ directe intētatur: quia nunc ꝛ non aliter dammatus in illis efficitur infamis. In actione autem ꝓ ſocio q̄ directa eſt ab vtraq; ꝑte: hoc eſt tam a parte intētantis q̄ a parte eius contra quem intentatur: ſecus eſt: ꝛ ideo quicunq; ſociorum in act. ꝓ ſocio fuerit condēnatus infamis efficitur. Sed tamen ſcire debes q̄ differentia eſt inter actio. hic notatas deſcendentes ex contractu vel quaſi: quia non ſolū illi qui dānati

+ Dic vt ſtatur gl. ꝛ ange. ꝛ vide te ꝛtare ꝛ glo. Barto. ff. de. ſ. et ſalv. in auf. ſtabilit. C. de ꝓt. et ꝙc. ſed vt dicit. ſ. ſi ſtilda. ſ. ſi bodie. ꝛ hoc to. l. d. aute. gñaliter. hodie hñs ſa tisfactio ſili e. pleqer. da re decima pretis ꝛc. nō eſt ſi vltange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

illi qui dānati sunt in acti. descēdētibus ex delicto hic notatis sunt ī-
fames: sed etiā illi q in istis actio. transigunt: qr certū videt ꝯfiteri qui
transigit: in actionibus aūt his noiatis descendentibus in contractu
vel quasi solum damnati fiunt infames: non autez illi qui transigunt.
hoc dicit Franciscus.

a ¶ Dānati. s. suo noie ni
si ꝓuocauerit: non si ꝓ-
curatorio. vt. ff. de his q
no. infa. l. furti. §. si qs. et
hoc si a iudice ordiario
vel delegato sit cōdēna-
tus. secus si ab arbitro.
vt. ff. de his qui no. infa.
l. quid ergo. §. ex cōpro-
misso.

Snia sup actione famosa an sp infamet.

b ¶ Directis. ⁊ ob id tu-
tor cōuētus a pupillo ⁊
dānatus infamat. Idez
in alijs directis secus si
ecōtra tutor pupillū fa-
ciat condēnari vt hic. et
ff. de his qui no. infa. l. j.
Et nota qr in casu etiaz
contrario īfamat. vt. ff.
de his qui no. infa. furti.
§. mandati. Itē nota ꝙ
quattuor h ponunt exē
pla de maleficijs: ⁊ quat
tuor de ꝯctibus vel q̄si.
Et ista continent his v̄-
sib⁹. Iudice dānatos i-
fames reddit vbiqz. Qd
vi diripit/ iniuria/ furta
doliqz. Actio mandati
tutele depositiqz. Dire
cto: si pro socio commu
nis vtriqz.

Actiones octo sūt q̄ infamant.

c ¶ Sed ⁊ pacti. s. precio
eris sine iussu pretoris:
vt. ff. de his qui not. īfa.
l. in actiōibus. l. furti. §.
pactus. Accur.

d ¶ Debitor fit. vt. ff. de
infa. furti. §. fi.

¶ Omniū aūt actionū.

¶ Casus. In ꝓx. §. trac.
dn̄s iusti. qualr puniat
temeritas litigātiū me-
tu infamie: h trac. q̄liter punit temeritas litigantium metu pene pecu
niarie. vel sic pōt ꝯtinuari: Temeritas qn̄qz ꝯsistit in ꝑseuerādo īpro
be litigendo: qn̄qz aūt ꝯsistit temeritas in ius vocando. Cum ergo su
pra dixerit dn̄s iusti. qualiter punit temeritas litigātiū in perseueran
do improbe litigando: modo dr qualr punitur litigantis temeritas
que est in ius vocando. Dr ergo ꝙ ꝑncipium instruendaruz actionū
ab edicto de ī ius vocando ꝓficiscit: ⁊ explanat seipsum ī textu dicēs
ꝙ ī ꝑmis debet aduersarius in ius vocari coram iudice: sz quo ad istā
vocationem ī ius satis abunde prospexit pretor parentibus ⁊ ꝑonis.
statuit em̄ ꝙ non liceret liberis ⁊ libertis parentes vel ꝑonos in ius
vocare anteq̄ a pretore hoc postulassent ⁊ etiā impetrassent: ⁊ sic non
sufficit postulare. sed necesse est ꝙ obtineant anteq̄ eos ī ius vocent.
Si quis autem eoꝝ aliter eos ī ius vocaret statuit ī eum penam qua-
draginta solidorum. hoc dicit Fran.

e ¶ Edicit. i. edictum proponit de in ius vocando. vt. ff. de ī ius vocā.
l. iij. §. pretor. ⁊ per totum titulum. Accur.

f ¶ Dicturus sit. vt. ff. de in ius vo. l. j.

g ¶ Honorem. + Nota ꝙ patribus ⁊ patronis est honor prestandus ⁊
reuerentia: vt h. ⁊. l. honori. ff. de obse. liber. ⁊ habetur in. l. vt vim. ff. de
iusti. ⁊ iure. Ang.

+ Ista glo. nō ē accur.

h ¶ Solidoꝝ qnquaginta. al's quasi iofficiosus castigat si pro inopia
penam soluere nō possit. vt. ff. de ī ius voc. l. pe. ⁊ fi. Et itellige h ī emā
cipatis filijs al's non posset esse iudiciū īter patrem ⁊ filium: vt. C. de ī
ius voc. l. fi. ⁊ diximus. s. de actioni. §. ī eum quoqz. al's est ver. ⁊ ī eum.
in. §. penales. Item nota hic ꝙ aureus pro solido accipitur. cum. ff. de
ī ius vocā. l. si libertus. ⁊. l. in eum dicat. l. aureorum. ⁊ hic dicit solido-
ruz. Item nota ꝙ lxxij. aurei faciunt libram auri. vt. C. de suscep. ⁊ ar
ch. l. quotiens. lib. x.

Luat ī corpore q nō bz in ere.

Aureus ꝓ solido sumitur.

Libra auri continet lxxij. aureos.

¶ De officio iudicis. ¶ Ista rubrica continuat ꝑm Jo. fab. Quia vi
sum est. s. de actionibus: verum qr officiū iudicis loco actionis aliqn̄
habet. vt. l. actionis verbo. ff. de actioni. ⁊ obligatiōi. ideo post actio-
nes ponit de officio iudicis. Vel potes continuare ꝙ iudicium consi-
stit ex tribus personis/ videlicet ex persona actoris/ rei/ ⁊ iudicis. vt. c.
forus. de verborum significatio. sed. s. dictuz est de actionibus: ⁊ sic de

Cōtinuatio rubrice duplr.

damnati[a] ignominiosi fiunt: velu
ti furti: vi bonorum raptoruz: in-
iuriarum: de dolo. Item tutele
mandati: depositi: directis[b] non
contrarijs actionibus. Item pro
socio que ab vtraqz parte directa
est: ob id quilibet ex socijs eo iu-
dicio damnatus ignominia nota
tur. Sed furti quidem: aut vi bo
norum raptorum: aut iniuriaruz:
aut de dolo non solum damnati
notantur ignominia: sed ⁊ pacti[c]
et recte: plurimum enim interest
vtrū ex delicto aliquis aut ex con-
tractu debitor[d] sit.

¶ Citatio prima pars iudicij di
citur cuius respectu etiam fit pu-
nitio. Nam si filius et libertus in
ius vocauerint parentes vel pa-
tronos sine venia puniunt in qui-
quaginta aureis. Aretinus.

¶ Omnium autem actionuz in-
stituendarum principium ab ea
parte edicti proficiscitur: qua pre
tor edicit[e] de in ius vocando. vti
qz enim in primis aduersarius in
ius vocandus est. i. ad eum vocā-
dus q ius dicturus[f] sit. Qua par
te pretor parentibus et patronis
item parentibus liberisqz patro-
norum ⁊ patronarum hunc ꝑstat
honorem[g] vt nō aliter liceat libe-
ris libertisqz eos in ius vocare q̄
si id ab ipso pretor postulauerint
⁊ impetrauerint. Et si quis aliter
vocauerit: in eum pena solidorū[h]
quinquaginta constituit.

¶ De officio iudicis. Titu. xvij.

¶ Iudex debet iudicare ꝑm ius
scriptum vel consuetudinarium:
et sententiam suam ꝑm naturam
actionis proposite ferre quod pri
mo ostenditur noxali actiōe. hoc
dicit Aretinus.

Superest[i] vt de offi-
cio iudicis dispicia
mus. Et quidem in
primis[k] illud obser
uare d̄bet iudex ne
aliter iudicet q̄z qd legib⁹ aut cō-
stitutionibus[l]: aut moribus[m] ꝓ-
dituz est. ¶ Ideoqz si noxali[n] iudi
cio aditus[o] ē obseruare debet: vt
si condemnandus videtur domi-
nus ita debeat condemnare: pu-
blium meuium lucio titio in. x. au
reos condēno: aut noxā[p] dedere.

¶ Iudex in actione reali reū ad
restitutionē rei cū fructibus con-
demnat. In quo statim fiet execu
tio: nisi reus non habeat faculta-
tem rei restituende. nā tunc datis
fideiussoribus executio differtur.
hoc dicit Aretinus.

¶ Et si in rem actum sit coram
iudice: siue contra petitorem iu-
dicauerit: absoluere debet pos-
sessorem. siue contra possessorem

psona actoris. de exceptionibus. ⁊ sic de reo. sequitur necessario vide-
re de tertio: ⁊ sic de iudice ⁊ de eius officio. Et istā ꝯtinua-
tionem infert glo. hic in nigro.

Superest. ¶ Totus iste titulus diuiditur in sex partes. Pri
mo ponit generaliter quid spectat ad officiuz iudicis circa
sententiam. Scdo quid
ad ipsum pertinet circa
condēnationem maloꝝ
seruorū. Tertio quid in
actione in rem. Quarto
quid in actionibus vni-
uersalibus. Quinto qd
in ꝑsonalib⁹. Sexto qd
ī iudicijs diuisorijs. Se-
cunda ibi: ideoqz. Ter-
tia ibi: ⁊ si in rez. Quar-
ta ibi: ⁊ si hēditas. Quī
ta ibi: si ad exhibenduz.
Sexta ibi: si familie her
ciscunde. ¶ Casus. Vi-
so de actiōib⁹ q̄mō intē
tantur ab actoribus cō
tra reos: superest vt de
offō iudicis dispiciam⁹.
⁊ in ꝑmis scire debes ꝙ
iudex tenet ad h vt ipse
iudicet ꝑm leges vel ꝑm
ꝯstitutiones vel ꝑm mo
res hoc est ꝑm cōsuetu-
dinem. Et sumus in ver
si. Ideoqz si noxali. Di
xi vobis. s. ꝙ iudex de-
bet ꝓnūciare ꝑz leges: ⁊
ita patet ꝙ dominū cō-
uentum in actio. noxali
cōdemnare debeat pro
delicto serui: ⁊ debet eū
condēnare in hunc mo-
dum Luciuz titium do-
minū talis serui publio
meuio in. x. solid. con-
demno aut noxam dare
permitto: quia leges vo
lunt ꝙ dominus dānū
datuz a seruo debeat re-
sarcire: vel ꝙ possit libe
rari si velit seruum dare
pro noxa. Sicut em̄ vult
lex ꝙ damni estimatio sit in condemnationem licet noxe deditio sit ī
solutionem. Fran.

Diuisio.

i ¶ Superest. sed vnde superest: Rn̄. quia de actoribus diximus et de
reis sequitur vt ⁊ de iudice qui sedet in medio dicamus ⁊ eius officio
circa que versatur.

k ¶ In primis. i. in principalibus vel inter principalia. Nam primo li-
bellus dandus est: vt. C. de lit. cōtest. autenti. offeratur. ⁊ cause exami
natio precedere debet hanc obseruantiam que circa sniam adhibet.
vt. C. de iudi. l. iudices. Vel dic in primis. s. obseruantijs scz circa sen-
tentiam adhibendis. Nam ⁊ alia sunt obseruanda. scz ꝙ detur in scri-
ptis. vt. C. de sen. ex per. reci. l. fi. ⁊ sedendo: vt in aut. vt ab illus. ⁊ q su-
per. §. sancimus. colla. v. Sed hoc est principale ꝙ ꝑz leges iudicet/ vt
hic dicitur. Accur.

Libellus ī cā ē dād⁹.

Snia ī scriptis ⁊ sedēdo ferēda est.

l ¶ Constitutionibus. s. imperatorum.

m ¶ Moribus. i. cōsuetudine que pro lege seruatur. vt. s. de iur. na. §.
ex non scripto. Sed qd si vnum eoꝝ alteri contradicit: Rn̄. cōstitutio
legis antique preiudicat. vt. ff. de leg. ⁊ sena. con. l. non est nouum. ⁊ cō
suetudo preiudicat vtriqz siue sit generalis. vt. ff. de leg. ⁊ sena. con. l. d̄
qbus. in fi. siue sit specialis ī illo loco/ scz tantum preiudicat vtriqz. vt
ff. communia predi. l. venditor. §. si constat.

Constitutio legez ⁊ vtrūqz cōsuetudo vicit.

Consuetudo est duplex.

n ¶ Noxali. i. super. Accur.

o ¶ Aditus est. s. iudex. Accur.

p ¶ Noxā dedere. scz permitto. Nam damni estimatio tantum est in cō
demnatione. vt. ff. de re iudi. l. miles. §. j. ⁊. ij. al's esset īcerta snia quod
esse non debet. vt. s. de actio. §. curare. Additio. De hoc an iudex de-
beat ferre sniam certam: ⁊ an valeat sententia incerta dic vt per Ang.
in. d. §. curare.

¶ Et si in rem. ¶ Casus. Vidistis qualiter iudex debeat formare v̄ba
sentētie ī act. noxa. Sed domīe pro deo dicatis si placet quale debeat
esse officium iudicantis inter aliquos in actio. reali: Frater dicit ipse
libenter. Nā aut videt iudex ꝙ ferenda est sententia contra petitorez:
⁊ tunc nihil aliud īcumbit ei nisi ꝙ absoluat possessorem: aut videt ꝙ
ē ferēda snia ꝯ possessorē: ⁊ tūc dz ꝯdēnare possessorem vt rem cum fru
ctibus petitori restituat: ⁊ tenetur condemnatus in ista ac. reali īcōti-

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

nēti rē cū fructibus restituere: ꝫ in actio. personali; non tenetur inconti nenti rē restituere: sed bz inducias a.l. ꝫ ṽñe qd si virerit possessor cōdēnatus q̄ non possit rē restituere incōtinēti: petit tps restituendi. Frater: si videat iudex q̄ calūniosus sit: tps petat frustratorie nō dabit ei tps: nisi res restituerit iurabitur ꝫ eum in litem. si vero frustratorie nō petat tps bene dabit ei iudex tps infra qō restituat. ſm qō sibi videbitur: ita tamen q̄ caueat p bonos fideiussores q̄ si infra tps qō sibi datū est non restituat q̄ estimationez litis soluat. hoc dicit Fran.

a ¶ Eum. ſ. possessorem.

b ¶ Ut rē ipsam. idē et si in ꝑsonaꝫ: vt si res petatur vi possessa p actionē q̄ me. cā. vel ex stipulatu ad rē tradēdam. Si aūt q̄t ita vel in genere aliquid petaf: tunc a petitione actoris absoluit vl ꝺ̄demnat rē petita.

c ¶ Cū fructibus, sed de quibus fructib⁹ loquitur hic. Alungd de naturalibus vt de pomis: et cerasis: z silib⁹ ⁊ an vero de industrialib⁹: Respō. de naturalibus nō q̄ illi aut extant: tūc p rei vēdicationez petent sicut res ipsa cuꝫ nullus etiā bone fidei possessor facit suos. vt. ff. de vſur. l. fructus. Aut nō extāt: tunc non tenet: cū nec habeat nec dolo fecerit. quominus habeat: sed condictione sine cā estimatio debetur. ff. si cert. petat. l. si z me. z vtrocꝫ casu cessat officium iudicis de quo hic agitur cū iure actionis petantur.

*Secꝫ agaf nō solum si in rem.

*Quid de olina et silua an vicāf fructꝰ naturales vel industriales: dic q̄ dicunt̄ industria les sicut seges vt ē textus in. l. si ſeruꝰ ſeruū. §. si oluam. ff. ad le. aqꝫ. ibi doc. angelus.

Item de industrialibus nō. si a bonefidei possessore percepti sunt: q̄ p cipiendo cos ⁊ separando a solo suos facit ⁊ lucratur. vt. ſ. dere. di. §. si quis a nō ꝺño. siue habeat titulū siue nō. vt. ff. qui. mo. vſuf. amit. l. si vſufructuarius. ⁊. ff. si. re. l. iuſt. §. post litem. si autem non separauit adhuc ipsius fundi funt. vt. ff. de rei ven. l. fructus. Sꝫ dic de industrialibus hic loqui: q̄ sunt percepti: sed non cōsumpti a bonefidei possessore. nam cū sunt facti possessoris nō rei vendicatione sed iudicis officio petuntur vt hic. ⁊. C. de rei ven. l. certum. §. bonefidei. Si autez mala fidei sit: de consumptis tenebitur condictione sine causa. de extantibus rei vendicatione non dico eadem rei vendicatione qua petit res. sed alia omnino: licet in petitione hereditatis sit secus. vt. C. de rei vē. l. certum. i. fi. De percipiendis aūt tenetur officio iudicis. vt. ſ. eo. §. illorum. ⁊. ff. de rei ven. ſi nauis. §. fi. Si vero malefidei possessor titulum habeat de cōsumptis tenetur ꝺdictione sine cā. de extantibus rei vēdicatione. a percipiendis ꝑter titulū ex cuſatur. vt. C. de rei vendi. i fundum. nisi in q̄ttuoꝫ casibus vbi de percipiendis tenet̄ q̄ bz titulum quos dic vt. §. ſ. dixi⁹ mus de re. diui. §. fi quis a non ꝺño.

Possessor malefidei q̄ iure tenetur fructꝰ restituere.

d ¶ In presenti. no. in actione in rem incōtinenti fieri executionē. secus in ꝑsonalib⁹: q̄ q̄ttuoꝫ mēſiū spaciū ꝺaf. vt. C. de vſu. rei iu. l. ij. ⁊. iij. et fi. Et in criminali statim ſnia est executioni mādanda. C. de penis. l. cū reis. Addicio. Iſti in casibus qui notātur. ri. q. iij. cuz apud. glo. in. c. querenti. extra de offi. de leg. Primus casus est q̄n quis est confessus de crimine differtur executio donec apparet an velit in ꝓfessione perseuerare. Secundus est cū ſnia lata est ꝫ mulierem pregnantem: differt executio vſq̄ ad tps partus. Tertius casus est q̄n princeps or iracundia tulit ſniam: tunc ēm differtur executio vſq̄ ad. xxx. dies ad videndum si princeps illam relaxabit. Quartus est q̄n insula est assignanda a principe: ad q̄ ꝺebeat malefactor deportari. Quintus ē si ſnia est in seruꝫ lata: differtur executio donec ratiocinia reddiderit ꝺño. Vltꝫ versus. Jn ꝑsonali post menses quattuoꝫ: in re. Protinus est ois ſnia pficienda. Sic in criminibus: sed casus excipe quinq̄. Confessus pregnans: iratus: ꝫ insula: seruus.

Versus.

¶ Item bona eum[a] debet vt rem ipsam[b] restituat cum fructibus[c]. Sed si neget in presenti[d] se possessorem restituere posse: et sine frustratione videbitur tempus restituendi cā petere: indulgendum est ei: vt tamen de litis estimatione caueat cum fideiussore: si intra tempus quod ei datum est nō restituisset.

¶ In iudicio vniuersali ita fructus veniunt sicut in singulari. et in vtroq; iudicio in malefidei possessore de non perceptis tenetur: sed in bonefidei possessore: nisi post litem contestatam. Arctinus.

¶ Et si hereditas[e] petita sit eadem circa fructus interueniunt q̄ diximus inter eunte de singularū rerum petitione[f]. Illorum autez fructuum quos culpa sua possessor non pecpit[g] siue illorum quos percecperit in vtraq; actione[h] eadem ratio pene[i] habetur si predo fuerit. Si vero bonefidei possessor fuerit non habetur[k] ratio cū sumptorum neq; non perceptorum. Post inchoatā autem petitionē etiā illoꝝ fructuuꝫ ratio habetur[l] q culpa possessoris pcepti nō sunt: vel pcepti cōsumpti sunt.

¶ Cuius non exhibens rem que iudicio cepto exstitit vsucapta a quo datur pro singularum rerum petitione ad differentiam peti. here. in qua multe res petuntur. b. d. a quicquid dicat ſra nō est per omnia idem. vt. ſ. videbitis. Et sum in versi. Illorum aūt fructuum. Dixi in isti. Jam bene vidi q̄ tam in rei vendi. q̄ in peti. here. veniunt fructus pcepti iudi. offi. quia debet iubere rem institui cum fructibus. Sed pro mine quid dicemus de fructib⁹ percipiendis in eo qui cōdēnat peti. here. vel rei vē. Frater dicit iusti. aut fuit bo. fi. pos. aut malefi. si fuit malefi. pos. tūc fere idē ei rei vē. ⁊ peti. here. vt eodez mō teneatur malefi. pos. de fructibus quos q̄ culpa suaꝫ non percepit in rei vendi. sicut in peti. here. si aūt fuit bo. fi. pos. nō tenet de ꝟsuptis/ nec de percipiendis: nisi post litis ꝯtest. sicut predo tenet̄ de fructib⁹ culpa sua ꝫ possessoris nō percep tis: vel perceptis ⁊ cōsumptis. b. d. Fran.

Petitio hēditatis ē realis ⁊ ꝑsonalis.

e ¶ Et si hereditas petita sit. i. si hereditatis petitione actū sit ⁊ condēnatio secuta. Nam: ipa est in rem ⁊ in personaꝫ. vt. ſ. de actio. §. quedā.

f ¶ Petitiōe. vt restituat̄ fructus cuꝫ re. vt. ſ. pꝛoꝛi. §.

g ¶ Nō percepit. ſ. qui titulū non habebat. alsab istis percipiēdis ex cuſatur. vt mō dixi⁹.

h ¶ In vtraq; actione. ſ. in rem ⁊ petitione hereditatis. Accur.

i ¶ Pene. pene dicit: q̄ in petitione hereditatis veniunt eadem actione qua res: sed in rei vendicatione alia ē pena: alia pro fructibus.

k ¶ Non habetur rō. hoc est verum p rei vendicationem: vel p iudicis offiū: sed per condictionem sine cā fic: cum bonum ⁊ equum sit: vt. ff. si cer. pe. l. si ⁊ me. fm quosdam.

l ¶ Ratio habetur. nisi infans vel pupillus fuerit possessor. vt. ff. de rei vendi. l. q̄ infans. §. j.

¶ Si ad exhibendum ¶ Casus. Domine pro deo dicatis si placet ꝯle sit ofli. iudi. in act. ad exhibendum que personalis est: licet sit in rez scripta: Frater dicit ipse in act. ad exhibendum debet iudex iubere q̄ res exhibeatur: ⁊ non sufficit q̄ exhibeatur: nisi in eadem causa exhibeatur in qua cā esset si a principio fuisset exhibita. vñ ille qui iussus ē exhibere rem eam exhibere distulerit: ⁊ p eius moꝛez fuerit res exhibē da possessori ex vsucapta: nihilominus ꝺdemnatur ille qui iussus fuerit exhibere. Item rōne fructuuꝫ medij temporis. i. eius temporis quod interfi post litem ꝯtesta. ⁊ rem iudicatam debet habere iudex. Jte in continenti debet exhibere ille qui rem exhibere iussus est: sicut in rea li ꝺdemnatus debet rem restituere incontinenti. a fic bec actio ad exhibendum personalis est: vt. ff. ad exhiben. l. ij. tamen dicitur scripta in rem: quia in multis habet naturam realis actionis: sed domine quid si condemnatus in actio. ad exhibendum dicat q̄ incontinenti nō potest rem exhibere: Frater dicit ipse si videat iudex q̄ sine frustratione petat tempus infra quod rem exhibeat debet ei dare tempus ita tamen ut ipse caueat per bo. fid. possessoꝛ. se rem exhibiturum. si autez nec iussum ꝺicis rem exhibere velit nec cauere se postea rem exhibiturū: tunc debet condemnari actori quanti sua interest non exhibitaꝫ rē fuisse. hoc dicit Franciscus.

m ¶ Vsucapta sit. ſz quō potuit vsucapi: cū interruptione facta i actiōe ad exhibendū videaf facta ei⁹ rei vēdicatione. vt. C. de anna. ercep. l. fi. Rō. fm Jo. l. illa itelligit ē trib⁹ casib⁹ ibi. Ilꝛa positis nō als. vt. ff. ad exhibē. l. iulianus. in fi. Alij dicunt illam ꝑhaliter intelligi p. l. ff. de iudi. solemus. Et qō hic dicit circa res mobiles itelligē in quibus nō ē terrumpitur vsucapio per litis ⁊testationem. vt. ff. de rei vendi. l. post. Quinta sententia verior est.

Vsucapio rerū mobiliū non interrumpit̄ p litis cōtestationem.

n ¶ Actum est. ⁊ obtentum.

o ¶ Ut ñ cancat. vt. ff. si. c. ſ. sed si neget. ⁊. ff. ad exhibē. de eo. §. fi iusta.

p ¶ Cōdēnādus. de lato iureiurādo i litē. vt. ff. de i lit. iur. l. i actionib⁹.

Si familie

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶Si familie hercis. ¶Casus. Vidim' iã de offi. iudi. l. act. simplicib'. ad bñficium ꝙre dz esse offi. iu. in ac. duplicib': vtputa i iudicijs diuisorijs: z dicit ꝙ si fa. ber. iudicio actũ fit iter duos coheredes dz iudex si possit singulas res singulis bẽdib' adiudicare. t. primo vni' vnã: z postea alteri alterã: z si aliq' res pciosa vel magni pcij vni fuerit adiudicata: z ad ill' fuerit gravat': tũc dz iudex illũ cui res pciosa adiudicata est alteri in certa summa pecunie pdẽnare: vel qđ sibi visum fuerit facere. Et si vnus heres hereditariã compreheñdit vel sol' fruct' alicuius fundi pcepit coheredi eo non retenet: et ista iudicia quodãmodo bz locũ iter tres coheredes vl quattuor: plures ve si cut inter duos. Fran.

a ¶ Debet. l. iudex. Acc.

b ¶ Dictus est. ff. de acti. §. quedam actiones.

c ¶ Corruperit. ✣ Nota ꝙ coheres qui corrupit deu astauit vel maculauit/vel ꝰfumpfitfrem cõmunẽ tenẽt alteri cohederi isto iudicio. Ange.

d ¶ Lõfupfit. vt. ff. ff. fa. he. l. z puto. §. hẽc dolo.

✣ Ista glo. non est Accursij.

¶ Eadez interuenunt. ¶ Casus. Jã habuistis de officio iudic. in iudicio fami. berc. Sz dicẽdo deo dicatis qđ est offiũ iudicĩ. l iudicio cõi diuidun. Frater dicit Justi. eodẽmõ dz se habere in iudicio cõi diuidũdo iuder sicut i iudicio famiber. qr si aliq' quib' plures res sunt cõmunes i tendãt iudi. cõmuni diuidundo inter se debet iuder si plures res sint cões. vni vnã: alter alteri adiudicare. Si aũt ꝺ vna reñegant si ꝺmodo diuidi possit: eã diuidere debet: z vni vnã: z parti: z alteri alteram partẽ adiudicare. Et pars vni assignata melior: fit ꝙ altera que alteri assignatur: tũc debet iudex eũ cui melioꝛ partẽ assignauit alteri in quadaz summa pecunie ꝓz ꝙ sibi visum fuerit ꝺdemnare. Si autem res commode diuidi non possit: cum poterit iudex eam totam adiudicare vni: z cũ alteri in certa summa pecunie condemnare. b. d.

e ¶ Eadẽ interuenunt. ſ. vt fiat adiudicatio rerũ z pecunie. vt. ſ. e. ſ. fi familie. aut circa dãna data in rebus. vt. ſ. e. ſ. pri. z. ff. commu. di. l. iij.

f ¶ Non possit. nota non posse fieri quod fine commoditate fit vt bic. z. ff. de verbo. signi. l. nepos proculo. Jtẽ nota corpus aliud diuidũdũ: vt fundus qui diuiditur ſm voluntatem patrisfa. vt. ff. de leg. j. l. ꝙ in rerum natura. §. ij. Aliud indiuiduũ: vt domo. vt bic. z. ff. de vſucap. l. rerum mixtura.

Loqꝛ' est dupler.

¶ Si finium regundorum. ¶ Casus. Jam vidistis offi. iud. circa iudicium fami. bercis. z communi diuidundo. Modo videatis qualiter se debet habere iuder in iudicio finium regun. ſ. circa quo est controuersia. Et dicit Justi. ꝙ iuder in isto casu dz inſpicere an necessaria sit adiudicatio: quod contingit in vno casu: videlicet quando fines in tali loco erant positi ꝓpter loco naturam sepius fit contentio super terminis: veluti si locus fuerit humidus vel morosus. Debet enim iuder tunc in talio loco firmoꝛ solido ponere fines: ita ꝙ amplius super finibus non possit esse contentio: z ita ex agro alterius parte aliquam adiudicare alteri: z eum qui de alterius agro partem adiudicauerit i certa summa pecunie condemnare. Et sum in versi. Eo quoq; nomine. Scire debes ꝙ in iudicio finium regundoꝛuꝫ si circa fines aliquid malicioſe fecerit criminaliꝛ pot̃ conueniri. Per ztumaciã etiã dz qs i iudicio isto ꝺdẽnari ꝓtiꝰ visuꝫ fuerit iudicãti: veluti si iuder iussit agros mẽſurari: vt fines ponant̃ z aliquos agros meñri si fuerit passus. z sũ in v ſi. Dõ aũt istis. Jã vidistis ꝙ in istis iudicijs duplicibas familie ber. cõi diui. ſi. regũ. Sepe illud qđ erat vni adiudicatur alteri: z alter iã ꝺ ſũma pecunie ꝺdẽnat mõ scire debetis ꝙ gcqđ i iudicijs sitꝭ alicui adiudicaf icõti neti fit illius cui adiudicatur. b. d. Fran.

g ¶ Si finiũ regũdorũ. q iudicio agit: vt agris: cõfiniꝺ' termini ponant̃: sed ꝙ domibus vicinis ĥ iudicio nõ agit. Si tamẽ sit domus i pdium rusticũ agitur vtili finium regundorum non directa. vt. ff. fi. reg. l. ij. i ꝑn. z. l. sed z si. ſ. fi.

b ¶ Dispicere. boc. ſ. qõ ſequitur si euidẽtioriꝺ'.

i ¶ Adiudicatio. facit. ff. finiuz reg. l. ij. ſ. fi. z. l. iij. z. iij. in prin.

k ¶ Furatus est. ad quid ꝺnabit: R.n. ꝙ litez iurauerit actoꝛ. Potest etiã criminaliter puniri in quinquaginta aureis ex. l. agraria. ꝙ qualibet vice q̃ applicaf fisco. vt ff. de ter. mo. l. agraria. Nec ciuiliꝭ tollit̃ criminalem cũ ad rei, persecutionem altera detur: vt C. q̃ ciuilis actio preiudicet crimi. l. ij. nisi iteriz donec altera exerceat. vt ff. de pub. iud. l. ij. qui.

l ¶ Condẽnatur. ſ. ad interesse delato iureiurando in litem. Accur.

m ¶ Adetiri. ✣ Nota ꝙ ille q non patitur metiri fundũ suũ ad mandatũ iudicis vt cõtumaz: in obediẽs ꝑt ꝓtiri. Ang.

n ¶ Et fit. Nota ex ſnia iudicis oñm trãsferri. fic est in missione q̃ fit ex scõo decreto: vt. ff. de ac qui. pos. l. ij. ſ. fi. ff. ſi ex nor. cau. agaf. l. ij. in fi. z ff. cõ. diui. l. sed z si res. q̃ sic accipe si fuerit facta missio ꝙ ipm ꝓtoz. Nã sola ſnia non facit oñs: ſz traditio: vt. C. de pac.

✣ Ista glo. noẽ acur.

Snia z secũdum de cretũ trãsferũt oñũ.

¶ Eadẽ interuenũt. ſi vt si communi diuidundo de pluribus rebus actum sit. Q si de vna revelut de fundo: siquidem iste fundus commode regionibus diuisionez recipiat partes ei' singulis adiudicare debet: et si vnius pars prægrauare videbitur: is inuicez certa pecunia alteri condẽnãdus est. Q si commode diuidi non possit veluti si homo forte aut mul' erit de quo actum sit tunc totus vni adiudicand' est: z is inuicem alteri in certa pecunia condẽnãd' est.

¶ In iudicio finium regundoꝝ iudex de fundo vnius alteri adiudicat si viderit expedire. Cuiꝰq; cui de fundo alieno adiudicat condemnat in pecunia: z si quid malicioſe reppererit circa cõfinia gestuꝝ esse: eo nomine condemnat z adiudicans rei dominium in cuz cui adiudicauit transfert. Arcti.

¶ Si finium regundoꝝ actuꝫ fuerit: dispicere debet iudex an necessaria sit adiudicatio: quesa ne vno casu necessaria est: si euidẽtioribus finibus distingui agros commodius sit q̃ olim fuissent distincti. Nam tunc necesse est ex alterius agro partem aliquam alterius agri domino adiudicari: quo casu conueniens est vt is alteri certa pecunia debeat condẽnari. Eo quoq; nomine condemnandus est quisq; hoc iudicio q̃ forte circa fines aliquid malicioſe ꝑmisit (vel bi gratia/quia lapides finales fuerat̃ est: vel arbores finales excidit. Contumacie quoq; nomine quisq; eo iudicio condemnatur: veluti si quis iubente iudice metiri agros passus nõ fuerit. Qđ autem istis iudicijs alicui adiudicatum sit: id statim ei' fit cui adiudicatum est.

De publicis iudicijs.

Titulus. xviij.

¶ Judicia ex edictis publicis descendentia in multis ab actionibus differunt. Et quia vnicuiq; ꝑmittit accusatio: ideo dicunt̃ publica quoꝛ pena aliqñ è corporalis: aliquando vro gat infamiam cum pena pecũiaria: hoc dicit Aretinus.

Ublica iudicia

Snia z secũdum de cretũ trãsferũt oñũ.

Oñũz rei coꝛpalis fa cilius pdiꝫ ꝙ incoꝛpalis.

Continua tio.

Diuiſio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ta ibi: Publica aũt iudicia. ¶ Casus. Quesitũ a legislatore vtrũ publica iudicia. i. publica crimina ordinent ꝛ constituantur seu exerceãtur p ciues act. de quibus dictum est. Et ipse rñ. ꝛ dicit. Charissimi scire debetis ꝙ aliq mõ instituunt: ꝛ alio modo exercentur publica iudicia ꝙ act. Et dicit. aliqs: nõ ẽgre dicunt publica iudi. Frater dicit. ipse ꝓpter hõ ꝙ cuilibet de populo dare ẽor executiõ hõ intelligendũ est nũ tñ fit habilis ad accusandũ. ꝛ fum in ꝛñi. Publicoꝝ ꝛc. Scire debetis ꝙ publicoꝝ iudiciorũ q̃dã sunt capitalia: ꝛ q̃dã nõ capitalia. Capitalia dicũtur illa ꝙ infligitur mors vel crilliõ ꝓpetnũ vtignis vel aque interdictũ vel in metallũ damnatio. Publica aũtẽ non capitalia sunt q̃ gerunt ifamiã ꝛc̃ damno pecuniario. Fran.

a ¶ Necp actiones. im mo per accusationes. Addituo. No. ꝙ actio significat ad vtilitatẽ pertis puatẽ ciuiliter facit qõ not. Bart. l. agraria. ff. de termi. mo. Alng.

Publica iudicia differunt a ciuilibus,

b ¶ Nec omino quicq̃ file. hoc verbũ nimis large positũ sic itellige: qz in ciuilib' agit vt aliqd detur actor: in istis aũt non vt aliqd det: sed vt puniat accusat': ꝛ ita cõsiderata petitione conq̃ rẽtis nihil babẽt file ẽs ispecto fine. Nec in principio cũ vnũ p actionẽ: alterũ p accusationẽ istituit. Nec in exercitio: cũ in ciuilib' pbet actor tñ. vt. C. de eden. l. qui accusare. sed i criminalib' actor ꝛ reus qñq̃. vt C. de abol. l. fallaciter. vt. C. de fal. l. vbi. Jn alijs aũt multa sunt inmixta. nã in vtrisq̃ fit libellus: vt. C. de lit. contesta. aut. auferatur. ꝛ ff. de accu. l. libellor. accu. Item in vtrisq̃ de calũnia iurat. vt. C. de iurciu. l. j. in princi. ꝛ. C. de fide instru. l. vlti. licet quidam dixerunt contra. vt argu. ff. de bo. eoꝝm. l. j.

Judicia publica et ciuilia in aliqb' cõueniunt. Libellus i crimialib' qd cõtines re debet.

c ¶ Et in instituendis. sed qualr formatur libellus: Rñ. sic vt cõtineat nomẽ accusantis ꝛ accusati: ꝛ crimẽ ꝛ mẽsem quo ꝛmissum fuit crimẽ ꝛ locũ vbi fuit ꝛmissum: ꝛ ꝓsules sub qb' fit admissum. + Item dies dati libelli ds inseri: sed dies ꝛmissi criminis vl boza nõ est necesse. vt ff. de accu. l. libellor. in prin. ꝛ in aut. de exhiben. re. ꝛ. suscepto. colla. v. ꝛ bs hoc locũ in publico ꝛ in priuato crimine qñ criminaliter agit. vt ff. de prima. deli. l. fi. ¶ Et ista pñt haberi bis verbibus. Cõsule mense/ die cozã ptore. pfessus. Te oferre rei crimẽ/ loca põe sodalẽ. Et ibi dr na dies/ nõ tps ptereat. c. tue. extra de pcu. ¶ Quãs tñ hi solẽnitas nõ est necessaria: vt in leui crimine ꝛ notorio. vt. ff. de accusa. l. leuia. ꝛ. C. de accu. l. ea que. Et idem in casibus in quibus sine accusatore qs dãnari pñt. q. C. casus bis legibus notant. ff. ad. l. iul. de adul. l. j. in publico. ꝛ. C. de testi. l. nullum. ꝛ. C. de ꝓoba. l. pe. ꝛ. ff. de suspec. tu. l. tutor. ꝛ. ꝙ. pretera. ꝛ. C. de calũ. l. j. ꝛ. ff. de bo. li. l. qui cum maior. ꝛ. ff. libertus. ꝛ idẽ notorio crimine vt dr inmus per. l. C. de accu. ea que. ꝛ idẽ in crimine falsi fim. C. vt. C. de fal. l. vbi. Sed Joã. Ś. ꝛ dicit ꝙ ibi principaliter fuit accusatio falsi instituta.

d ¶ Publica. hec est rõ quare dicãtur publica. f. quasi populica. sic. Ś. de suspec. tu. Ś. j. Et intellige ꝙ als possit esse babilis ad accusandum non als. vt. ff. de accusa. l. qui accusare.

Partus suppositi adulteri accusatio non oĩbus cõcedit.

e ¶ Plerũq;. hõ dicit. qz q̃sq̃ ẽ publica accusatio: ꝛ tñ nõ ꝙ petit cui libet ius accusandi: vt i crimine suppositi partꝰ vbi accusant solũ parẽtes. vt. ff. de fal. l. lege cornelia. Ś. j. Jtẽ ꝓpter accusationẽ adulteriꝝ q̃ p mo defertur certis personis. vt. C. ad. l. iul. de adul. l. q̃uis. Alccur.

f ¶ Publicoꝝm. facit. ff. ꝛ. l. j. Alccur.

g ¶ Ultimo supplicio. qõ interp tamur mortem. vt. ff. de pe. l. vltimuꝫ.

h ¶ Interdictione. que est mors ciuilis. vt. ff. de Ştab. l. j. in fi.

i ¶ Deportatione vel metallo. bas penas exponẽ: vt dixim⁹. Ś. qui. 910. tus pa. po. so. Ś. cum autem.

k ¶ Jnfamiam. vt in lege iulia de vi priuata. vt. Ş. c. Ś. item lege iulia de vi publica.

l ¶ Capitalia. ꝛ ista appellant relegationes. vt. ff. e. l. j. in. Ś. fi.

¶ Publica aũt iudicia. ¶ Casus. Dñe ꝙ deo ponatis nobis exẽpla de publicis iudicijs ꝛ capitalib'. Ff dicit ipe. Publicũ iudiciũ ꝛ capitale ẽ. l. iul. maie. ꝙ quã puniunt illi q̃ 3 patroz⁹ vel rẽ publicã aliq̃ moliti sunt. Per. l. ci iul. magis puniunt tales vltio sup plicio: ꝛ etiã coz memoria dãnat q̃ 3 ꝓncipẽ aliq̃ moliti sunt. Fran.

m ¶ Rempublicã. f. romanoꝝm. Alccur.

bus capitulis est crimen publicũ cuius pena aliter honestiozes et aliter humiles puniuntur. hoc dicit Aretinus.

¶ Item lex iulia⁷ de adulteriꝭ coercendis que⁸ non solum teme ratores alienarum nuptiarũ gladio punit': sed ꝛ eos qui cum masculis⁹ nephandam libidinẽ exercere audent. Sed eadem lege iulia⁷ etiam stupri flagitium punitur cum quis sine vi¹: vel virginem: vel viduam² honeste viuentem stuprauerit. Penam autem eadem lex irrogat peccatoribus: si honesti sunt publicationez partis dimidie eoꝝ bonoꝝm: si humiles³: corporis coertionem cuz relegatione⁴.

¶ Dominez telo cid est quocuq̃ quod manu emittit occidens vel cum telo causa occidendi persequens lege cornel. de sica. punitur. qua lege castigabitur venefic⁹: vel arte magica homines occidens: vel malo medicamẽto publice occidens. Aretinus.

¶ Jtez lex cornelia⁶ de sicariꝭ. q̃ homicidas vltore ferro pseq̃tur⁶ vel cos⁹ boies occidendi cã

n ¶ Moliti sunt. cũ effectu: tñ sola voluntas sufficit. vt. C. ad. l. iul. maiestatis. l. quisquis.

o ¶ Animo. id est animo ti coꝝpis. Hã aĩa non in hominis: ſz in ptãte dei consistit. sic. C. de sacrosan. ec. l. sancimus. in fi.

p ¶ Sustinet. i. fert. Alc.

q ¶ Et memoria. i. dicere etiam post mortẽ potest accusari vt bona deferãtur in fiscũ ꝛ auferantur hẽdib' tanq̃ indignis: vt C. ad. l. iul. maie. l. qsqs. ꝛ. l. sequẽ. ꝛ q̃ dixi post mortẽ accusari itelligas i duob⁹ capitulis illius legis b ẽ cũ 3 ꝓncipẽ/ vl 3 rẽpublicã romanoꝝ ẽ machinatus. i. minus ad malũ. als finit morte vt cetera crimina. vt. ff. ad l. iul. maie. l. fi.

¶ Item. l. iul. ¶ Casus. Didistis iã vnũ publicũ iudiciũ. Dic ponit dñs iusti. ereplũ de quodam alio iudicio publico. f. ô l. iul. de adulteriꝭ. q̃ punit temeratores nuptiarũ vltimo supplicio: ꝛ illq̃ cũ masculis rem nephandã ꝛmittit: ꝛ non solũ puniunt illi q̃ adulterium ꝛmittũt. l. iul. de adulteriꝭ: ſz etiã q̃ sine

Judicia publica

vi virgine vel viduã honeste viuentẽ stupr⁊auerit. Si ẽm honestus cuz honesta muliere fornicatur partientur obligationẽ dimidie partis boꝝm: si autem humilis sit relegabitur.

r ¶ Item lex iulia. f. inter publica iudicia numeratur.

s ¶ Duc. f. lex iulia de adulteriꝭ. Alccur.

t ¶ Gladio punit. sacrilegos nuptiarũ gladio feriri opz. vt. C. de adul. q̃uis. in fi. +

v ¶ Cum masculis. nã in hoc casu armant iura vt gladio feriant. vt. C. ad. l. iul. de adul. l. cum vir nubit.

x ¶ Lege iulia. f. de adulteriꝭ. nã ds hec ler multa capẽa. vt. ff. ô mino. l. auxilium. Ś. fi. vt ad legis. ꝛ. ff. ad. l. iul. de adul. l. capite quinto.

y ¶ Sine vi. quid si vi: habetur. f. ꝛ. Ś. finaut em per vim.

z ¶ Viduã. aduc⁊as vel puerũ. ꝛ dic de vidua ꝛ de vgine nisi fint meretrices vel licte ꝛcubine: vt ꝛ subiucit honeste ꝛc. ꝛ. ff. de adul. l. stupruꝫ. j. rñ. ꝛ. Ś. j. Addituo. Dic ꝙ ꝛ pcedit de iure canonis q̃ non est ꝓmissa. vt cle. ad nostrum. de bere. igitur ꝛc. Alng.

a ¶ Humiles. q̃ sunt humiles vl honesti dic vt. C. de ẽcf. nup. l. humilẽ.

b ¶ Cũ relegande. Ś distincto pone falliti trib' casib' in qb' cõmittit stupñ: ꝛ tñ maior pena iponit. Primus cñ ge i puerũ ꝛmittit: qz tũc gladio ferit. vt. Ś. c. Ś. Jte. q̃ tñ tor stupr⁊auerit ea cuius ẽ tutor. vt. C. Ś tu. pupil. fuã. l. j. Jtẽ ñ fuerit stupr⁊ata aliq̃ a suo ꝓpio suo. vt. C. de mn. q̃ seruus. ꝓ. fe uir. l. j. Et no. penã stupri esse qnquenale: nisi q̃s per vim ꝛmittit tũc emñ sine pñtiõe tpis põt ifligi. vt. ff. ad. l. iul. de adul. l. mariti. Ś. quinquenium. ꝛ. Ś. fi.

¶ Jtẽ lex coz. ¶ Casus. Supra didistis duo exẽpla publicarũ ac. adbuc dabo vobis vnũ exẽplũ videlz in. l. coz. de fic. q̃ homicidas punit: ꝛ etiã eos q̃ cũ telo abulãt bois interficiẽdi cã. Sz q̃ritur a dño iust. Dñe q̃ dr telũ. Ff dr. ipe: stricte accipiẽdo telũ est q̃ ab arcu emittit: large tñ loquẽdo dr telũ q̃cq̃ emittit: vel de manu vel de arcu dũ tñ nocere possit: ꝛ ponit i ista multa greca noia. ꝛ sumi ꝛ Ś. ficarij ꝛc. Dñe iust. vñ dicunt ficarij. Frater a fica q̃ ẽ cultrũ ferreũ vtrobiq̃ scindens. Jn ꝙ fi. eadẽ lege. dic ca. Jam vidistis vna. l. come. q̃ tractaut de fica. mõ videamus aliam q̃ tractat de beneficijs. ꝛ. l. ista tenenẽ oẽs illi q̃ artibus odiosis vel venenis vel fusurris boies occiderunt ꝛ etiã si mala publice medicamina vendiderunt. b. o. Fran.

c ¶ Item lex coz. f. computatur inter publica iudicia.

d ¶ De sicarijs. quare sic dicatur: dic vt. ſ. c. Ś. ficarij. Alccur.

e ¶ Perfequit. i. pſequit eos qui homicidiũ fecerũt cuz ferro: nec enĩ p hanc legẽ occidit⁊ occidẽs. sed deportat⁊ur: ꝛ oia bona sua publicatur. vt. ff.

+ Dic q̃ in adulterio pena mortis fuit hodie i: uerata/ que nõ erat olim spe digestorum vt no. gl. in l. q̃ cuz vno. Ś. adultio. ff. de re mil. ꝛ dicas q̃ fi talibus delictis etiã q̃ vita inquisitionis põt ꝓcdi. vt. l. q. Ś. si publico. ff. de adult. ange.

Stupri pena est quinquenalis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

tur. vt. ff. ad. l. cor. de fic. l. cuiusdē. §. legis. ꝛ. l. pe. Vel dic ꝙ pſequi hos micidas ferro: qz eos bodie occidim⁹. vt. o. l. eiusdē. §. fi. Additio. Dic ꝙ pena legis cornelie de ſicarijs eſt mors: vt no. in. l. j. ꝛ. l. is q cū telo. ff. de ſica. Ang.

a ¶ Cū telo ambulant. licet eos nō occidāt. vt. C. ad. l. cor. de ſic. l. is q. Et nota capitula ex q bus aliquis hac. l. tenet tur. vt. ff. ad. l. cor. de ſic. l. j. Accur.

b ¶ Lapis. facit. ℨ. de in terdic. ℨ. qui autem.

c ¶ Greca. hoc totū qō ſequit omittas. Accur. Additio. Immo labo res vt itelligas. Eſt au tem ℔ grecū tale Belos eſtin oper apomacro them pempete. qō ſic ex ponit. Belos. i. telum. eſtin ē oper. qō apo mas crotbem in longinquus pēpete mittit. Sēius ē. telū eſt qō i longinquus mittitur.

d ¶ Aſica. yñ videbāt q tñ q cū ſica occideret bac. l. teneret. ℨ. tñ gnia li⁹ bodie accipit ſica ꝛ te lū p interꝓtationē. vt. ℨ. pri. ſ. Eſt autē ſica (vt ſubijcit) cultell⁹ vricꝫ ſcidēs quē portāt pegri mi qñꝫ i baculo quodā ita q nō apparet. vñ v ſus. ¶ Sucro latēs ſica. ſicarius inde vocatur.

Sica qd ē.

Versus.

e ¶ Lex de lege. que oꝛ: cor nelia de ſicarijs.

f ¶ Venefici. nā plus eſt boiez veneno extinguere ꝙ gladio occidere. vt C. de mathema. l. j.

g ¶ Virtū odioſis. i. artificijs odioſis. ℨaz oisars bona eſt.

Ars ois bona eſt.

b ¶ Suſurrijs. i. incātationib⁹. ℨā ſcia reꝓbāda ē. vt. C. de male. et mathema. l. eozum.

i ¶ Occiderint. etiaꝫ ſine dolo: vt. ff. de pe. l. ſi qs aliqd. ℨ. q abortitis. Secus in cornelia: qz dol⁹ é neceſſarius nec ſufficit etiā lata culpa: vt. ff. ad l. corne. de ſic. l. in lege.

Dolus in lege corne lia neceſſarius.

k ¶ Lia deide. l. ¶ Laſ. Adhuc ē qđ ler q aſprimū crimē pleqnt nō ualpena: qz ſi qs patrez vel matrē vel auū. pauū vel aliqē coz de qb⁹ fit mētio ſra occideri ꝺz ce di cū virgis ſanguinei: ꝛ poſtmodum ꝛſui ꝺz i quodā ſacculo ꝛ cū ipo ꝺz poni ſerpens viuus ꝛ canis ꝛ gallus gallinaceus ꝛ vipera ꝛ ſimia: ꝛ tunc cum illis aīalibus brutis ꝺz proijci in vicinum flumen vel i vicinum mare ſm ꝙ regionis qualitas tulerit: vt ſic inter ferales angustias deficiat: ꝛ oim elementoꝝ um vſu viuus careat. vt ei celum ſuperſtiti: ꝛ terra mortuo auferatur. ꝛ ſum in v ſi. ſi quis aūt ꝛc. Jam vidiſtis qualiter puniꝛ ille qui aliquem de linea deſcendenti vel aſcēdēti interfecerit: ſed certe ſi quis alias perſonas ſibi coniunctas aliqua affinitate vel cognatione ꝙ illa de qua dictum eſt. ℨ. ℨ. proꝛi. necauerit ꝙ l. corne. ꝺ ſic. ſimiliter puniꝛ.

Parricidū ꝙs pſonas cōcernit.

l ¶ Parentis. accipe parētes ꝛ filios vſq; in infinitū. vt. ff. de in ius vocando. l. quicq. ℨ. fi. ꝛ. l. ſed ſi bac. ℨ. liberos. Accur.

m ¶ Affinitatis. al⁹ affinitatis ꝛ als affectionis.

n ¶ Lōtinēt. ſed q ſunt bi q bac appellatione ꝛtinent: ℨ ſi. ſuperiores ꝛ inferiores: vt dicimus. ℨté collaterales vt fratres ꝙ ſobrini. ꝛ patrue les ꝛ ꝓꝛiores eis. ℨté affines qđ: vt proꝛ: nurus: gener: vitricus: ꝙignus: ſocer: ꝛ etiā ꝓnus: vt. ff. ꝛ. l. j. ꝛ. l. ſciendū. ꝛ. l. cum pater.

cum telo ambulant[a]. Telum autem (vt caius noſter ex interꝓtatione legum duodecim tabularum ſcriptum reliquit) vulgo quidem id appellatur qō ab arcu mittit. ſed ꝛ omne ſignificatur qō manu cuiuſdaz mittitur: ſequitur ergo/ vt lignum ꝛ lapis[b] / ꝛ ferrum hoc nomine cōtineatur dictūq; ab eo quod in longinquum mittit a grec[c] voce figuratū βε λος εβλη τον ἀπο μακροθεν θέμι πεται ꝛ ſic hanc ſignificationem inuenire poſſum⁹ ꝛ in greco noie. nam qō nos teluꝫ appellamus illi grece telos appellant admonent nos epigrāmata in zerophilo ꝙbis cautiſſime ſcripta. ℨicarij autem appellātur a ſica[d] qō ſignificat ferreū cultruꝫ. Eadem lege et venefici[e] capite damnantur qui artibus odioſis[f] tam venenis ꝙ ſuſurrijs[g] magicis homines occiderint[i]: vel mala medicamēta publice vēdiderit.

¶ Lex pompeia de parricidijs q cauctur ꝙ occidens parentes vel alios de quibus hic ſingulari pena plectatur ē publici iudicij. Et committens delictum in ſe plus punitur ꝙ cammittens in alio. ℔ dicit Arcinus.

¶ Alia deinde ler aſperrimū crimen noua pena perſequitur: que pompeia de parricidijs vocatur: qua caucturꝫ vt ſi quis parentis[k] aut filij: aut omnino affinitatis[l] eius qꝫ nuncupatione parentuꝫ parricidij continetur[m] fata prepa rauerit[n]. ſiue clā ſiue palam id au ſus fuerit: necnon id cuius dolo malo is factū eſt: vel conſcius criminis exiſtit: licet extraneus[o] ſit pena parricidij puniꝛtur. et neqꝫ gladio: neqꝫ ignib⁹: neqꝫ vili alij ſolenni pene ſubijcictur: ſed inſutus culeo cum cane/ ꝛ gallo gallinaceo/ et vipera et ſimia et inter eas ferales angustias cōprehē ſus: ſm ꝙ regionis qualitas tulerit vel in vicinum mare vel in amnem[p] proijciatur: vt omnium elementoꝝum vſu viuus carere incipiat: ꝛ ei celum ſuperſtiti: et terra mortuo auferatur. Si quis autē alias cognatione vel affinitate perſonas coniunctas necauerit penam legis cornelie de ſicarijs ſuſtinebit[q].

¶ Publici iudicij crimen legis corne. de falſis cenſetur: qua tenetur quicunqꝫ aliquid de bis q exprimuntur in textu commiſerit. ꝛ pena eius in ſeruo eſt vltimū ſupplicium: in libero deꝓortatio. hoc dicit Arcinus.

¶ Jtez lex cornelia de falſis que etiam teſtamentaria vocatur: pena m irrogat ei qui teſtamentum vel aliud inſtrumentum falſum ſcripſerit[r]: ſignauerit: recitauerit[s]: ſubiecerit: vel ſignum[t] adulterinum fecerit: ſculpſerit: exꝑſſerit: ſciēs dolo malo. Eiuſqꝫ legis pena in ſeruos vltimum ſupplicium eſt: qō etiam in lege de ſicarijs ꝛ veneficis ſeruatur. Jn libe ros vero deꝓortatio[v].

¶ Cum committens cum armis aliter ꝙ virginē rapiendo deꝓortabitur: ſi ſine armis tertie partiꝫ bonoꝝum publicatione damnabi tur. Sed per vim virginē vel monialem rapiens vel pcstans opez capite punitur. Arcinus.

¶ Jtē ler iulia de vi publica ſeu priuata aduerſus cos/ ex cuiꝰ q vim vel armatā vel ſine armis cō miſerint. Sed ſiquidem armata vis arguatur: deꝓortatio ei ex lege iulia de vi publica irrogatur. Si vō ſine armis in tertiaz[x] partem bonoꝝum ſuoꝝz publicatio imponitur. ¶ Si autem[b] per vis raptu virginis: vel vidue: vel ſan ctimonialis: vel alterius fuerit pꝑpetrat[y]: tūc ꝛ pctōres ꝛ hi q opez huic flagitio dederunt capite puniunt ſm nre ꝓſtitutiōis[z] diffini

n ¶ Preparauerit. forte ꝛ ſi nō occiderit ſm. ℨ. ꝛ facit ꝙ eo. ff. e. l. j. l fi. Vel dic illum ſpecialem caſum.

o ¶ Extraneus ſit. nota extraneum plus puniri ꝙ ſi ipſe occidiſſet: vt hic. ꝛ. ff. eo. l. vtrum. ꝛ. l. ſciente.

p ¶ Vel i amnē. i. flumē. vl ſi ℔ vicinā nō ſūt/ beſtijs ſubijcit. vt. ff. e. l. pe.

q ¶ Suſtinebit. ſed nonne ꝛ q ſupiores pſonas occidit hac lege cornelia tenet: Vſ q hic. vt. ff. eo. l. j. ℨ. ℨ. l. j. ℨ. C. e. l. j. Dic ꝙ hac lege cornelia tenet: ſi non accuſat. Vel dic ℔ Jo. q tenet eadē pena. l. capitali ſed mai oꝛ hic imponitur.

r ¶ Jtē lex corne. ¶ Laſ ſus. Jā vidiſtis multas actio. publicas. adhuc ponit vnaz actio. publi cam: videlz ſi qs falſum inſtrumētū vel teſtimoniū ſcripſerit vel ſignauerit vel ſubiecerit. l. corne. de falſis puniꝛ ita q ſi ſeruꝰ eſt vltimo ſupplicio affligeꝛ. ſi vō liber ē deꝓortari ꝺz. ff. de are.

s ¶ Teſtamētaria. ℨ ō ſic dicta. qz ꝛ de teſtāmēto falſo ibi agitur.

t ¶ Inſtrm. ſ. ēptionale: vel alicui⁹ ℨc. Accur.

u ¶ Falſū ſcripſerit. ꝛ ita veritatez mutauit. vt in aut. de hi. inſtrū. ℨ. j. ꝑn. col. vj.

v ¶ Recitauerit. ✳ Not. ℨ illos q babēt inſtrumēta ꝛ ſcripturas alienas i cuſtodia: ꝛ tñ alijs oſtēdūt: ꝛ recitāt ꝛ copiā faciūt: qz icidūt i falſum vt h. ꝛ. l. j. ℨ. bis qui. ff. ad. l. cor. ꝺ falſ. coniuncta. l. q teſtamentum. Ang.

✳ Iſta glo. nō ē accur.

w ¶ Signū. ✳ id eſt ſigillū qō i teſtāmētis appo nit. vt. ℨ. ℨ teſta. ℨ. poſtea. Jtē ſiguñ qō chartis iponit: vt qñꝫ facilius fiat cōparatio ex inſtrumētis. vt i aut. de fide i inſtrū. ℨ. oportet aut. col. vj. Accur.

✳ Sing. gl. fm amanel ium i ſingu. ſuis. Ad ℔ q ſignotari⁹ mutauerit ſignum puniatur pena falſi.

x ¶ Ultimū ſupplicium. quod interꝓtamur mors vt. ff. de pe. l. vltimus. ℨ. ℨ.

y ¶ Deꝓortatio. ꝛ oium bonoꝝ publicatio. Et ſic nota ꝙ er eodē ꝛmiſſo plus ſerui ꝙ liberi puniuntur: vt hic. ꝛ. ff. ad. l. corne. de fal. l. j. ſ. fi. ꝛ. ff. ſi ex nor. cauſa aga. l. pe. ꝛ. ff. de pe. l. in ſeruoꝝ. immo ꝛ iter liberos mas

Pene diuerſificāt er pſonaꝝ diuerſita te.

z ¶ Jn tertia parte. nota ex maioritate delicti maioꝛ pena ꝺponi. vt h. ꝛ. C. ad. l. iul. de vi. l. j. ꝛ facit. ℨ. de interdic. ℨ. q aūt. Jtē bic damnatus ſit infamis: vt. ff. ad. l. iul. de vi pu. l. j. j. rh. Accur.

Pena maioꝛ maioꝛi delicto debetur.

a ¶ Sinaūt. dixit. ℨ. qñ fine vi aliqs ꝛmiſerit ſtupꝝ. vt. ℨ. ℨ. ſed eadē nunc quando vi. Vel continua cum ſuperiori proꝛi. ℨ.

b ¶ Conſtitutionis. vt. C. de rapto. vir. l. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶Item lex iulia. ¶Casus. Nō solum leges superiores dicūtur accusationes publice: sed etiā accusatio. l.iul. peculatus dicitur accusatio publica. ⁊ hac. l. punitur ille qui pecuniā reipublice surripuit: ⁊ si fuerit iudex vel magistratus qui hoc fecerit pena capitali punietur ⁊ oēs eius complices. Si aūt qs extraneus q non fuerit iudex vel magistratus pecuniā reipublice surripuerit: ipe ⁊ ei⁹ cōplices deportari debēt. Franciscus.

a ¶Publicā pecuniā. s. ciuitatis romane nō alterius. vt. ff. de fur. l. ob pecuniam. ⁊. ff. ad. l. iul. pe. l. iij. §. penul.

b ¶Rem sacrā. vt calices ⁊ turibulā q̄ sacra sunt: vt. §. de re. diui. §. nullius.

c ¶Religiosam. vt ornamenta sepulchrorum.

d ¶Furati fuerint. Vel etiā immiscuerint. ita q̄ dānificauerint rempublicam. vt. ff. ad. l. iuliā pecu. l. j.

e ¶Ministerium. id est aduitorium.

f ¶Susceperit. scz ad custodiendum.

Peculat⁹ actio quinquēnio dur at.

g ¶Deportationis. deportanē fēm. Et nota q̄ quinquēnio durat ⁊ actio vt. ff. ad. l. iul. pecul. l. pe culatus. + Item est speciale ⁊ ea q̄ contra heredes in debetur. vt. ff. ad l. iul. pecu. l. fi. Accur.

¶Est ⁊ inter. ¶Casus. Non solum ista sunt publica iudicia que vos distis sed ⁊. l. fauia de plagiarijs que interdum penam capitis ifligit ⁊ interdum minorem: vt publicum iudicium: ⁊ habet locum bec. l. si aliquis filium alterius furripuerit ⁊ eum vendiderit: tales enim magnas plagam parentibus infert. Idem est si seruum alienum surripuerit et distraxerit. Franciscus.

+ Dic idem in adulterio et stupro: vt no. glo. ō. e. §. u. regula riter. aūt durat per annos. xx. vt l. q̄rela. cum sibi no. C. de fal. ⁊c. ang.

b ¶De plagiarijs. ideo sic dicta: q̄ orbata patre filio: vel dño seruo: hec lex punit obtantē fine tale plagā inferentē. hz em locus q̄n aliquis distrahit alienū seruū vel filiū: ita q̄ pater vel dñs nō pōt rehabere. vt ff. ad. l. fa. de pla. l. j. ⁊. l. ult. leg. ⁊. l. ult. ⁊. l. pe. §. fi. Itē tenetur qui libenter boiem de loco in locū trāsportat. vt. C. ad. l. fa. de pla. l. q̄n. ⁊ boc si dolo facit nō aliter. vt. ff. ad. l. fa. de pla. l. legis fauie. Itē hac lege tenetur si quis seruū in fuga ꝓstitutum vendat ita vt emptio statim teneat. vt C. ad. l, fa. de pla. l. in fuga.

i ¶Capitis pena. f. maiorē. aliqñ minorē capitalē: cuz capitalis alis sit minor. alis maior. Ista igenuus nobilis in metallū: ignobilis gladio sentitur seruus vel libertus bestijs subijcit. vt. C. ad. l. fauī. de pla. l. fi. ⁊. ff. ad. l. fa. l. fi. in fi. Item quedam ciuilis pena olim imponebatur q̄ cessat bodie. vt. ff. eo. l. fi.

‡ Dic Jo. fa. q̄ hoc nō est verus: vt l. eos. ff. de tute. ⁊ l. aut. vt iudi. sine quo. suf. per totū. ⁊. ff. de mu. et hō. l. estiationes. tu aūt dic p honore sine administratiōe. sequēdo aut cum administrationē. ⁊ ange.

Lex iulia de ābitu i q̄ttuor casib⁹ hz locum.

k ¶Lex iulia de ambitu. que hz locum in quattuor casibus. Primo si quis dederit clam pecuniā vt aliquem. fortiat honorem non in ciuita te romana: nā ibi cessat bec lex cum principes ibi eligat. vt. ff. ad. l. iul. de ambi. l. j. in prin. Jdeo dixi clam q̄ palam pōt: ‡ vt. ff. de pollici. l. i. §. j. ⁊. ff. de offi. pricto. l. barbarius. Scdo, habet locū q̄n quis stat in magistratu vltra annum: vt. C. ad. l. iul. de ambi. l. j. Tertio si quis ingredit domum iudicis cognoscentis de cā criminali. vt. ff. ad. l. iul. de ambi. l. j. Item in quarto si quis iudex nouū vectigal instituerit: ⁊ est pena centū aureo⁹: vt. ff. ad. l. iul. de ambi. l. j. Sed ī casu deportatur: q̄n. ff. bis idem officium ꝓtinue⁹ affectus. C. ad. l. iul. de ambi. l. j. Si fallit in assessore. vt. C. de assef. l. licet. Itē in pcōsule. vt. ff. de offi. pco n. l. antepe. Vel dic ibi ser fascibus. i. ser mensibus: q̄ tantum durabat eius officium. Accur.

Lex iulia repetūdarum.

¶Lex iulia repetūdarū. que hz locū q̄n iudex p pecuniā facit aliquid vel omittit. vt. ff. ad. l. iul. repe. l. j. iij. iiij. v. vj. ⁊. vij. Et sublētū tñ pōt accipe iure veteri: dūmodo nō nimis magnū. vt. ff. de offi. pcon. solēt. in fi. hz iure nouo nō. nisi qñ ōficeret falariū. vt i aut. scriptū ⁊ explar ⁊c. in medio prime col. Pena aūt huius legis est ciuilis in quadruplū: vt. C. ad. l. iul. repe. l. j. Criminalis extra ordinem. vt. C. ad. l. iul. repe. l. lex iulia. §. bodie.

tionibꝰ irrogat interdū scluoz.

¶Lex iulia de ambitu: repetundarum: de annona: et residuis q̄ in diuersis capitulis loquuntur: diuersas penas ꝓter q̄s mortis) inferunt. Arctinus.

¶Sunt preterea publica iudicia lex iulia[k] de ambitu: lex iulia repetundarum[l] ⁊ lex iulia de annona[m]: et lex iulia de residuis[n]. q̄ de certis capitulis loquuntur: et anime quidem amissionem nō irrogant: alijs aūt penis eos subijciunt[o] qui precepta earum[p] negle xerint.

¶Justinianus finem facturus ampliori tem publicorum iudicioꝝ determinationez digesta continere dicit. b. o. Ang.

¶Sed de publicis iudicijs bec exposuimus: vt vobis possibile fit summo[q] digito et quasi per inditium[r] ea tetigisse. Alioquin diligentior eorum scientia vobis ex latioribus digestorum seu pandectarum libris deo propicio adquentura est[s].

m ¶Lex iulia de annona. Hec lex locū hz quotiēs quis facit vt annona caro⁹ sit. Et ē pena in eo statuta. xx. aureo⁹. vt. ff. ad. l. iul. de anno. l. ij.

Lex iulia de annona.

n ¶Lex iulia de residuis. Et hꝫ lex hz locū qñ aliq̄d fuꝑfuit ex aliq̄ administratiōe publica: ⁊ ipe ipsū fuū q̄uertit cui erat illa admistratio ꝓmissa. vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. ij. ⁊ iij. §. lege. Pena aūt huius legis ē tertia pte ampli⁹ q̄ debite qs. Jō. sic dicit vt cēt in q̄druplū. Vel dic ꝑpt tertia pte: q̄ punit ī simplū: ⁊ i tertia parte simpli. vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. iij. §. fed ⁊ qui pecuniā. in fi. maxime q̄ pene restrigēde sunt. vt. ff. de pe. l. interpretatione. Additio. ista q̄ꝑ ista lege tenent officiales qui vnā collectā impositaz i

Pene sūt restringende.

cōi destinatā. p ysu ⁊ necessitate cōis. Et ipsi q̄ertūt dictā pecuniaz in aliumvsum etiam si esset ꝓ o necessitate cōis tñ incidūt in istā legē. vt est casus in. l. ij. ff. ad. l. iul. pecu. fin Ange. Areti.

o ¶Subijciunt. sleges ꝓdicte quattuor. Vel dic ꝙ loquitur indefinite vt ꝓtet in inferioribus.

p ¶Earum. l. legum. Nam in scitibus ⁊ alijs q̄ debent de iure sortire effectum ⁊ non sortiunt iudicat ler nō valere. vt. C. de leg. ⁊ cō. l. nō dubium. Item in criminalibus varie ꝓstituuntur pene quarū q̄daz sunt ordinarie: que sez bñt certam penam aliqua lege inductā. vt pt3 p multas rubricas. ff. de publi. iudi. ⁊ in sequentibus. Alie sunt extraordinarie: vt. ff. ad ter. l. ⁊ in priuatis. ⁊. ff. de extraordi. cri. l. j. ⁊ in sequētibus titu. vsq̄ ad titu. de pub. iud.

Pene ī criminalibus sunt ordinarie ⁊ extraordinarie.

¶Sez de publicis iudicijs. ¶Casus. Dixi iusti. Dñe q̄re tm de publicis iudicijs tractastis: ⁊ tot ex pla de eis posuistis. Frat rñ. dñe iusti. Ꝭ fecim⁹ ad vtilitatē vestrā vt de eis aliquā notitiaz gñalē haberetis sine cognitione: hz plena cōz cognitio siue sci⁹ a ex latioribus. ff. libris deo ꝓpitio adūctura ē. adō aūt sufficiāt vobis Ꝭ summo digito: q̄si p indicē tetigisse. Et nota q̄ p Ꝭ duo vba aduentura ⁊ summo digito duo dāt nobis intelligere. f. ꝑfunditatem: p Ꝭ q̄ dicit in summo digito: ⁊ beatam spem. p hoc q̄ dicit aduentura. b. o. Fran. de are.

q ¶Summo digito. i. lōgioꝛ digito/ cū quo quis tāgere pōt altius ꝙ cum alijs: qui dicitur medius. Accur.

r ¶Per indicē. i. p alīū digitū q̄ ꝺ inder. Vel dic ⁊ melius ꝙ hec dicta sunt ꝛt sint inder/ siue demōstratio alioꝛ dicēdoꝛū. sicut ⁊ sub gallina ouū dimittit ꝛt sit inder ad hoc vt ibi alia faciat ova: ⁊ idem in bis q̄ aucupantur ad columbas.

Ona q̄re sub gallinis ⁊ colūbis dimittuntur.

s ¶Aductura ē. vt. ff. de publi. iudi. p totū libꝝ vsq̄ ad libꝝ de appellatiōib⁹: q̄ sequtur. Accur. florētin⁹. Additio. Velit rex celestis nra crimina omnia ⁊ priuata ⁊ publica tollere: ne nos etberecas ad sedes ipe diant ascendere. Amen.

¶Finis. Deo gratias.

¶Institutiōes impiales cū casibꝰ finē optatū accepērūt in inclyta vrbe Lugd. opera Fraciſci fradin: impēſis vo Aymonis de porta cuis et mercatoꝛis eiusdem ciuitatis. Anno dñi. M. D. ccccc.xxj. die vero. v. mensis decembꝛis.

¶Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p. Oēs sunt quaterniones vero ⁊ terni.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Argumentum Voluminis.

Approbationes ⁊ reprobationes glosarū ſm opinionē variorū doctorū.
Summaria baldi/aliorūq; doctorum rerum enucleantia.
Tabula rubricarum legum ⁊ materiarum ſm ordinem alphabeti.
Iuris canonici concordantie ad ius ciuile in marginibus collocate.
Glosarum ⁊ textuum singularitates hic annotantur.
Ampliationes ⁊ notabilia Ludouici bolognini.

Ad lectorem.

Habes perſpicaciſſime lector volumen caſtigatiſſimum quod prius in gloſarum doctrinis ſeu contrariorum ſolutionibus mēdoſum ⁊ quaſi mācum legebatur: nunc tandem nouis appoſitis in margine apoſtillis tanq; firmioribus munimentis innititur: ⁊ apertam vbiq; tabulā pre ſe fert: approbationes enim ⁊ reprobationes: doctorum limitatiōes: interdū quoq; contrariorum inductiones ⁊ ſolutiones quātum ex varijs doctor sententijs collegimus. concordātias item iuris canonici appoſuimus. et quidem (vt vno cōcludar verbo) omnia ſuccincte ⁊ nō inſuauiter ſuo ordine (ſicut in ceteris ffor voluminibus polliciti fuimus) diſpoſuimus. Vale.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tabula titulorum Voluminis.

Sequuntur tituli Voluminis huius alphabetica serie dispositi quo facilius in hac arte tyrunculi cos inuenire possint. Et primo rubrice autenticorum seu collationum.

Administratoribus. fo.lxxv.colũna.iij.
Administrantibus officia in sacris appellationibus.fo.xxx.colũ.iiij.
Alienatiõe ꝛ emphyteosi. fo.xc.col.iiij.
Apud quos oporteat causas dicere.fo.lxij.col.iiij.
Appel.ꝛ infra q̃ tpa debeat appellari.fo.xl.co.ij.
Appellationibus.fo.lxxix.col.iiij.
Armis.fo.lxvij.colũna.ij.

Ollatoib⁹ ꝛ aliꝫ capitulis.fo.xcix.co.ij.
Consanguinei ꝛ vterini fra.fo.lxv.co.iiij.
Constitutio que de dignitatibus.fo.lxiij.co.iiij.
Constitutio que ex ascriptitio ꝛc.fo.xlix.co.j.
Consulibus.fo.xl.co.i.

Defensoribus ciuitatum.fo.xxiij.col.iij.
Deposito ꝛ denũtiatio.inquilinorum.folio lxviij.columna.j.
Duobus reis promittendi.fo.lxxviij.co.j.

Ecclesiasticis titulis.fo.xciij.co.iiij.
Ecclesiasticaꝝ rerũ alienatiõe. fo.xliij.co.iij.
Equalitate dotis ꝛ propter nup.donatio.fo.lxxvj. colnmna.iij.
Executoribus ꝛ de his qui cõueniuntur ꝛ reconuenmntur.fo.lxxvi.co.j.
Exhibendis ꝛ introducendis reis.fol.clvj.col.iiij.

Hdemnitoib⁹ ꝛ mãdatorib⁹ ꝛc. fo.vij.co.iiij.
Filijs ante dotalia instr̃a natis.fo.xxx.co.iij.
Hec constitutio interpretatur priorem constitutionem.fo.lxj.co.ij.
Hec ꝓstitutio innouat ꝓstitutionẽ. fol.lxxxj.co.iij.
Heredib⁹ ab intestato veniẽtib⁹.fo.lxxxviij. co.iij.
Heredib⁹ ꝛ falcidia:ꝛ si heres legata soluere nolnerit.fo.j.colũna.j.
His qui ingrediũtur ad appellandum.fo.l.co.ij.

Idmensis donationibus.fo.lxxiij.co.j.
In medio litꝭ nõ fieri sac.fol.fo.lxxxiij.co.iij.
Incestis ꝛ nepbarijs nuptijs.fo.xxj.co.iij.
Instrumento ꝛ cautela ꝛ fide.fo.lxj.co.j.
Interdictis collegijs hereticoꝝ.fo.xcviij.co.iiij.
Iudicibus ꝛ vt nullatenus cum iureiurãdo eligatur ꝛc.fo.lxiij.co.ij.
Iusiurandũ qd̃ ꝓstatur ab his ꝛc.fo.xx.col.iiij.
Iureiurando a moriente ꝓstito.fo.clv.co.j.

Lnonibus.fo.xxiij.co.i.
Litigiosis et decima parte litis. folio.lxxxi. columna.iiij.

Mandatis principum.fo.xxv.colũ.ij.
Mensura ordinandorum clericorum. folio xxv.columna.j.
Monachis.fo.ix.colũna.j.

Nuticis vsuris.fo.lxxxj.co.iij.
Nec q̃ virũ q̃ ex dote est ꝛc.fol.lxxix.colũ.j.
Noui operis nũtiatione maritimi aspectus. fo.lij. columna.iiij.
Non alienandis aut permutandis rebus ecclesiasticis.fo.xiij.colũna.ij.
Non eligendo secundo nubentes mulieres ꝛc.folio iiij.colũna.iiij.
Nullum credentem agricole ꝛc.fo.xliij.col.j.
Nuptijs.fo.xxxj.colũ.ij.

Riuilegijs dotis hereticis mulie.nõ ꝓstãdis.fo.lxxxi.col.i.
Oestoze.fo.lxiij.colũna.j.
Ouibus modis natu.effi.legi. fo.lvj.colũ.j.
Quibus mo.na.effi.sui.fo.lxviij.colũna.ij.
Quomodo oportet epos ꝛ ceteros clericos ad ordinationes perduci.fo.g.co.iiij.

Raptis mulie.que rapt.mbunt.folio.xcviij. colũna.iiij.
Referendarijs sacri palatij.fo.xxi.colũ.iij.
Restitutione fideicõmissi.fo.xcv.co.iij.
Restitutionibus.fo.lxxx.co.iij.
Restitu.ꝛ ea q̃ parit in.gi.mense ꝛc.fo.xliij.co.ij.

Sanctissimis episcopis et deo amabilibus et reuerendissimis clericis et monachis. fo.c. columna.ij.
Secnicas nõ solum si fideiuſ.ꝓstet ꝛc.fo.xlvj.colũ.j.

Abellionibus.fo.xliij.col.iij.
Tempore non solute pecu.super dote.folio lxxviij.colũna.iij.
Testibus.fo.lxxj.columna.ij.
Testamentis impersectis.fo.lxxx.co.j.
Triente ꝛ semisse.fo.xxvij.col.iij.

Tab illustri.ꝛ qui sup eã digni.sunt oĩmodo super pecuniarijs ꝛc.fo.liij.col.iiij.
Ut clerici apud ꝓpinquos epos ꝛc.fo.lxvj.co.iij.
Ut cum de appel.cognoscitur.fo.lxxxiij.co.j.
Ut clerici qui recedunt alijs ꝓ eis subrogatis ꝛc. fo.xlix.colũna.iiij.
Ut defuncti seu funera eoꝝ ꝛc.fo.lj.col.iij.
Ut determinatus sit numerus clericoꝝ.fo.vij.co.j.
Ut decetero cõmutationes ecclesiasticarũ rerũ nõ fortuite fiant.fo.xlix.co.ij.
Ut diuine iuſtiõs subseruiant.habeat.fol.lxxxiij.co.ij.
Ut differẽtes iudices ꝛc.fo.xcviij.co.j.
Ut ecclesia romana cẽtum annorum gaudeat prescriptione.fo.xxi.co.j.
Ut ea que vocantur infinuatiua ꝛc.fo.xlix.col.iiij.
Ut exactiones instãte dotis ꝓme ꝛc.fol.lxxv.co.j.
Ut facte noue constitutiones ꝛc.fo.lij.co.iiij.
Ut fratrum filij succedant ꝛc.fo.xcv.co.ij.
Ut hi qui obligatas se habere perhibent ꝛc. folio lvij.columna.iiij.
Ut iudices non expectent sacras iuſ.fo.xcij.co.iiij.
Ut iudices sine quoquo suffra.fiant.fol.xvij.co.j.
Ut in ꝓuintis domibus sacra mysteria non fiant. fo.lj.colũna.j.
Ut imobilia antenuptialis donatiõis.fo.lij.co.ij.
Ut liberti decetero aureo non indigẽ.anulo. fo.lj. columna.iiij.
Ut litigantes iurent in ẽgrodio litis.fo.xciij.co.j.
Ut liceat matri ꝛ auie.fo.lxxxvi.co.ij.
Ut neq; miles neq; federatus ꝛc.fo.lxxxiij.co.j.
Ut nõ fiãt pignoratiões,p alijs ꝓsnis.f.clvj.co.iij.
Ut nõ luxurientur cõtra naturã.fo.lxj.col.iij.
Ut null⁹ mutuãs agri.teneat ei⁹ terrã.fo.xlj.co.iiij.
Ut nullus fabricet oratorij domos.fo.liij.co.iij.
Ut nulli iudicum liceat habere loci seruatorem.fo. xcvj.colũna.ij.
Ut omnes obediant iudicibus ꝓuinciarum.fol. liiij.colũna.ij.
Ut ordinarie ꝓfectore ꝛc.fo.liiij.col.j.
Ut ꝓponat nomẽ ꝓatonis documẽt.fo.xlv.col.iij.
Ut sine ꝓhibitione matres ꝛc.fo.lxxiij.co.iij.
Ut sponsalitia largitas ꝑcialis sit cõtractus.fol. xxix.colũna.iiij.
Vsuris nauticis.fo.xcviij.co.iij.

Sequũtur rubrice triũ librorũ Codicis.

Dministratiõe rep̃ publi.fo.xxix.co.ij.
Agrico.ꝛ cẽsitis ꝛ colo.fo.xxvij.co.iij.
Agrico.ꝛ mãcipijs dñicis. fo.xlj.col.iij.
Agentibus in rebus.fo.l.colũna.j.
Alegandrie ꝓmatibus.fo.xxix.co.j.
Annonis ꝛ tributis.fo.vj.co.j.
Annonis ciuilibus.fo.xxvij.col.iiij.
Apochis publicis.fo.vij.co.i.
Apparitoribus ꝓfecti annone.fo.lxiij.co.ij.
Apparitoribus magistroꝝ militũ.fo.lxij.co.j.
Apparitoribus ꝓfecti vrbis.fo.lxj.co.iiij.
Apparitoribus comitis orientis.fo.lxij.col.ij.
Apparitoribus ꝓcõsulis ꝛ legati. fo.lxij.col.ij.
Apparitoribus ꝓfectoꝝ ꝓtorio. fo.lxj.co.iiij.
Aqueductu.fo.xxxj.co.ij.
Argẽti ꝓtio qõ thesauris inferꝛ.fo.xxiij.co.iiij.
Athletis.fo.xx.co.ij.
Auri publici persecutoribus.fo.xxiij.co.iij.
Auro coronario.fo.xxiij.co.iij.

Onis vacantibus.fo.iiij.col.ij.
Anone frumen.vrbis rome.fo.xxviij.co.ij.
Canone largitionaliũ titulo.fo.viij.co.iij.
Capiendis ꝛ distrahẽdis pignoribus. fol.viij.co.j.
Capitatione ciuium censibus eximenda.fo.xxxvj. columna.ij.
Castrensianis ꝛ militarianis.fol.lij.col.iiij.
Castrensi peculio militum.fo.lvj.co.ij.
Castrensi omniũ palatinoꝝ peculio.fo.liiij.co.j.
Censibus ꝛ censitoribus.fo.xxxviij.co.iij.
Classicis.fo.xxvij.co.ij.
Colonis palestinis.fo.xxxvj.co.iiij.
Collatione eris.fo.ix.co.iiij.
Collatione donatorum.fo.ix.co.iij.
Collatione fundorum patri.ꝛ emphy.fo.xl.co.iiij.
Collatione fundorum fiscaliũ.fo.xliij.co.ij.
Collegiatis ꝛ nũmularijs.fo.xxvij col.iiij.
Colonis illyricianis.fo.xxxvi.co.iiij.
Colonis tracensibus.fo.xxxvi.colũ.iiij.
Commeatu.fo.lix.co.j.
Comitibus qui ꝓuincias regunt.fo.clvj.col.iiij.
Comitibus ꝛ archiatris sacri palatij. f.clvj.co.iij.
Comitibus ꝛ tribunis scholarum.fo.clvj.co.iij.
Comitibus consistorianis.fo.clvj.co.iij.
Comitibus rei militaris.fo.clvj.co.iij.
Conditis in publicis horreis.fo.ix.col.ij.
Cõueniendis fisci debitoribus.fo.ij.co.j.
Conductoribus et ꝓcuratoribus ꝓdiorum.fo. xliij.colũna.iij.
Cõsulibus ꝛ nõ spargẽ.ab his pecu.fo.xliij.co.iij.
Cohartalibus principibus cozicularijs ac primipilarijs.fo.lxij.co.ij.
Cupressis ex luco damphesis ꝛc.fol.xliij.col.ij.
Cursu publico ꝛ angarijs ꝛ pangarijs.fo.ix.co.iij.
Curiosis ꝛ stationarijs.fo.lj.co.iij.
Curialibus vrbis rome.fo.ij.co.ij.

Debitoribus ciuitatum.fo.xxix.co.iiij.
Decanis.fo.lxij.co.j.
Decurionibus ꝛ filijs eoꝝ.fo.x.co.j.
Decretis decurionum.fo.xviij.co.j.
Delatoribus.fo.xiij.co.iiij.
Defertoribus ꝛ occultatoribus.fol.lix.co.ij.
Dignitatibus.fo.xliij.co.iij.
Discussoribus.fol.ix.co.iij.
Diuersis ꝓdijs vrbanis ꝛ rusticis.fo.xlij.co.j.
Diuersis officijs ꝛ appa.iudicum ꝛc.fo.lxiij.col.ij.
Domesticis ꝛ protectoribus.fo.clvj.col.iij.

Questri dignitate.fo.lxiij.co.j.
Erogatione militaris annone.fo.lvij.co.iij.
Exactoribus tributorum.fo.vij.co.j.
Excoctione ꝛ trãsla.militariũ anno.fol.lvj.co.iij.
Excusationibus munerum.fo.xviij.col.j.
Excusationibus artificum.fo.xxi.co.iiij.
Executoribus ꝛ exactoribus.fo.lxiij.co.j.
Expensis ludorum.fo.xxxj.co.j.

Fabricensibus.fol.xxvi.co.iij.
Fide instru.ꝛ iure haste fiscalis.fol.ij.co.iiij.
Fiscalibus vsuris.fo.iiij.co.j.
Filijs officialium militarium ꝛc.fo.lix.co.iiij.
Filijssa.ꝛ quẽadmo.pater ꝓ his teneat. fo.xxi.co.i.
Fugitiuis colonis patri ꝛc.fo.xl.co.iij.
Fundis rei ꝓuiate ꝛ salti.fo.xli.co.i.
Fundis ꝛ saltibus rei ꝑtic.fo.xlj.co.iij.
Fundis limitrophis ꝛ terris ꝛc.fo.xxxix.co.i.
Fundis patrimonialib⁹ ꝛ cẽsualib⁹.fo.xxxix.co.ij.
Frumẽto vrbis cõstantinopolitane. fo.xxvij.co.iij.
Frumento alexandrino.fo.xxix.co.j.

Gladiatoribus.fo.xxxij.co.ij.
Grege dominico.fo.xliij.co.ij.

His qui numero liberoꝝ ꝛc.fo.lx.co.iij.
His qui se deserunt.fo.v.co.iij.
His qui ex publica collatiõe ꝛc.fo.xxiij.co.iij.
His qui ex publicis rõnibus ꝛc.fo.lx.co.iij.
His qui nõ impletis stipendijs ꝛc.fol.xx.co.ij.
His qui spõte publi.munera subeũt.fo.xvj.co.iij.
His q̃ a ꝓncipe vacationẽ acceperũt.fo.xvj.co.iij.
His q̃ i exiliũ dati vl̃ ab ordi.moti sunt.fo.xl.co.j.
His qui ex officio quod administrant cõueniunt. fo.xxx.colũna.iiij.
Honoratorum vehiculis.fo.xxviij.co.ij.

Idemnitate nemini cõcedenda.fol.ix.co.i.
Imponẽda lucrativa descriptiõe. f.xv.co.ij.
Incolis ꝛ vbi qs domicilium ꝛc.fo.xvj.co.j.
Indictionibus.fo.vj.co.iiij.
Infamibus.fo.xx.co.iij.
In quibus causis coloni dominos accusare possunt.fo.xxxvj.co.iij.
Irenarchis.fo.xxiij.co.iiij.
Iure fisci.fo.i.co.j.
Iure reipublice.fo.xxix.co.ij.

Legationibus.fol.xxi.colũna.iij.
Locatione ꝓdioꝝ ciuiliũ.fo.xliij.co.ij.
Libertinis.fo.xx.co.iiij.
Littorum et itinerum custodia.fo.lix.co.ij.

Lucris

Tabula titulorum Voluminis.

Lucris aduocatorum ꝛ pcussione officiorum.folio lxiij.columna.ij.

Magistris sacrorum scriniorum.fo.clvj.co.ij.
Adcipijs ꝛ colonis patri.ꝛ salt. fo.xl.co.iij.
Alauma.fo.cxxij.colũna.ij.
Densoribus.fo.liij.co.ij.
Dendicantibus validis.fo.cxvij.co.iiij.
Detropolis berito.fo.cxvij.co.ij.
Detallarijs ꝛ metallis.fol.cxv.co.j.
Detatis ꝛ epidimeticis.fo.lvij.co.ij.
Dilitari velle.fo.lij.colũna.j.
Dilieribꝰ in quo loco munera ꝛc.fo.cxj.co.ij.
Dunenibus patrimoniorum.fo.cvj.co.iiij.
Dunenibus ꝛ honoribus nõ cõtinuã. fo.cvj.co.ij.
Dunicipibus ꝛ originarijs.fo.cv.col.iij.
Durilegulis ꝛ gynneciarijs.fo.cxv.colũ.iij.

Nubus non excusandis.fo.cxiij.co.iij.
Nauicularijs seu mauricis ꝛc. f.cxiij.co.iiij.
Nautis tyberinis.fo.cxix.colũ.j.
Naufragijs.fol.cxiij.colũna.ij.
Negociatores ne militent.fo.liiij.co.iiij.
Ne fiscus rem quã vendidit euincat.fo.iij.co.iij.
Ne opere a collatoribus exigantur.fo.ix.co.j.
Ne quis liber inuitus actum ꝛc.fo.cxx.co.ij.
Ne quid oneri publico imponatur.fo.cxiij.col.iij.
Ne rusticani ad vllã offiñ deuocent. fo.cxxvij.co.ij.
Nõ licere habitatoribꝰ metroco. ꝛc.fo.cxxvij.co.ij.
Nulli licere in frenis ꝛ equestribꝰ ꝛc.fo.cxxvij.col.ij.
Numerarijs ꝛ actuarijs ꝛc.fo.lix.co.iiij.

Blatione votorum.fo.lix.co.iiij.
Omni agro deserto.fo.cxxviij.col.j.
Olatinis sacrarũ largitionũ.fo.lj.co.iiij.
Palatijs ꝛ domibus dñicis. fol.clij.co.iij.
Pascuis publicis ꝛ priuatis.fo.cxxix.col.ij.
Penis fiscalibus debitores pferri.fo.iij.co.iiij.
Perfectissimatus dignitate.fo.liiij.co.j.
Periculo nominatorum.fo.cxx.co.j.
Periculo successorum parentis.fo.cxj.co.ij.
Periculo eorum qui pro magistratibus interuenerunt.fo.cxx.colũna.ij.
Petitis bonorum sublatis.fo.ij.co.ij.
Pistoribus.fo.cxvij.col.iij.
Ponderatoribus.ꝛ auri illatione.fo.cxiij.col.iij.
Potionibus ad munera nominandis. fo.cxij.co.j.
Prebendo salario.fo.cv.co.iij.
Predijs tamiacis.fo.cxj.col.iiij.
Predijs ꝛ oibus rebꝰ nauicularioꝝ. fo.cxiiij.co.ij.
Predijs decurionum sine decreto non alienandis. folio.cxiij.colũna.j.
Prefectis preto.siue vr.ꝛ magistris militum.folio clv.colũna.j.
Prepositis sacri cubiculi.fo.clv.co.ij.
Prepositis laborum.fo.clvij.co.iiij.
Prepositis agentium in rebus.fol.l.colũna.ij.
Pretoribus ꝛ honore pretore.fo.cliij.co.iij.
Primiceriis ꝛ secundiceriis.fo.clv.col.iiij.
Primipilo.cxiij.colũna.iij.
Principibus agentium in rebus.fo.l.co.iiij.
Priuilegijs domus auguste.fo.cliij.co.j.
Priuilegijs vrbis constantinopoli.fo.cxviij.co.ij.
Priuilegijs vrbis rome.fo.cxvij.col.iij.
Priuilegijs coꝝ qui in sacro pala.milit.fo.liij.co.ij.
Priuilegijs scholarum.fo.liij.co.iij.
Professoribus ꝛ medicis.fo.cix.co.iiij.
Professoribus qui in vrbe constantinopoli. folio clvj.colũna.iiij.
Proximis sacroꝝ scriniorꝝ.fo.clvij.col.iiij.
Publice letitie.fo.lxiiij.colũna.iiij.

Quando ꝛ quibus quarta pars debetur.fo.cxiij.colũna.iij.
Questoribus ꝛ magistris officiorꝝ.fo.clv.co.iiij.
Quẽadmodum ciuilia munera indicũtur. fol.cxvij.colũna.ij.
Qui etate vel professione se excusant.fo.cix.co.ij.
Qui modo se excusant.fo.cix.co.ij.
Qui militare possunt vel non.fo.liiij.col.ij.
Quo quisq; ordine conueniatur.fo.cxx.co.j.
Quibus muneribus vel prestationibus nemini liceat se excusare.fo.cix.col.j.
Quibus ad conditionẽ predioꝝ fiscalium accedere non licet.fo.cliij.colũna.j.

Quibus muneribus excusantur hi qui post impletam militiam ꝛc.fo.cx.co.iiij.
E militari.fol.liiij.colũna.iiij.
Reis postulatis.fo.cx.co.iiij.
Silgamo hospitibus nõ prestãdo. fo.lix.co.j.
Sentẽtijs aduersus fiscũ latis.fo.iiij.co.j.
Si curialis relicta ciuitate ꝛc.fo.cv.co.iiij.
Silentiarijs ꝛ decurionibus eoꝝ.fo.clvj.co.j.
Si post creationẽ quis decesserit.fo.cxij.col.ij.
Si ppter inimicitias creatio facta fit. fo.cxij.co.ij.
Si liberalitatis impialis socius sine herede decesserit.fol.v.colũna.iiij.
Si seruus aut libertus ad decurionatũ aspirauerit.fo.cxij.colũna.iiij.
Solutionibus ꝛ liberationibus debitorum ciuitatis.fo.cxx.colũna.iiij.
Suarijs ꝛ suscceptoribus vini.fo.cxvij.co.iij.
Sumptus iniuncti muneris ꝛc.fo.cxx.co.iiij.
Sumptuum recuperatione.fo.cxiiij.co.ij.
Superindicto.fo.vij.colũna.j.
Superegactionibus.fol.vj.co.j.
Susceptoribus ꝛ arcarijs.fo.cxij.co.iiij.
Spectaculis ꝛ scenicis ꝛ lenonibus.fo.cxx.co.iiij.
Stratoribus.fo.lij.colũna.iiij.
Studijs liberalibus vrbis rome.fo.cxxviij.co.j.
Ubularijs scribis ꝛc.fo.cxij.co.ij.
Thesauris.fo.v.co.iiij.
Tyronibus.fo.lix.colũna.j.
Tractatorijs ꝛ statuis.fo.lxj.co.iiij.
Uacatione publici muneris.fo.cvij.co.ij.
Uenatione ferarum.fo.cxxij.co.ij.
Uenditione rerum fiscalium.fo.iij.co.iij.
Uendendis rebus ciuitatis.fo.cxix.co.iij.
Ueteranis.fo.lix.colũna.iij.
Uestibus oloberis ꝛ auratis.fo.cxvj.co.ij.
Uetcris nũmismatis potestate.fo.cxvij.co.j.
Ut armoꝝ vsus inscio pnci.iterdi.fit.f.cxxij.co.iij.
Ut dignitatum ordo seruetur.fo.cxvij.co.j.
Ut nemo ad suum patrociniũ suscipiat rusticanos.fol.cxxvij.colũna.j.
Ut nemini liceat in emptiõe speciꝝ ꝛc.fo.ix.co.iij.
Ut nullus eꝝ vicarijs pro alienis vicarioꝝ debitis teneatur.fo.cxxvij.colũna.ij.

Sequuntur tituli feudorum.

Alienatione feudi.fo.iiij.colũna.j.
Alienatiõe paterni feudi.f.cvij.col.iij.
Allodijs.fo.cxiij.colũna.j.
Apud quem controuersia feudi diffiniatur.fol.iiij.colũna.iiij.
An agnatus vel filius defuncti ꝛc. fo.cvij.col.iiij.
An apud iudicẽ vel curiã oñ ẽstio ꝛc.fo.cix.co.j.
An ille qui interfecit fratrem domini sui feudum amittat.fo.cvij.co.ij.
An maritus succedat vxori in brificio. fo.iiij.co.iij.
An mut⁹ vel alꝰ impfect⁹ feu.retineat.fo.cvij. co.j.
An remoueri debeãt testes qui pares esse desierũt. fo.g.colũna.ij.
Beneficio fratris.ꝛ qualiter frater ꝛc.folio.v. columna.j.
Apitulis conradi.fo.cvij.co.j.
Capitaneo qui curiã vẽdidit.fo.cix.co.iiij.
Consuetudine recti feudi.fo.cv.co.j.
Constitutiones feudales oñi lotharij.fo.v.co.j.
Contẽtione inter dñm ꝛ fidelem.fo.iij.co.iij.
Contẽtione inter me ꝛ dominum de portiõe feudi. fo.iiij.colũna.j.
Contentione inter dñm ꝛ vasallum de inuesti. feu. folio.v.colũna.iij.
Controuersia feu.apud pares termi.fol.g.co.j.
Controuersia inter vasallum et alium beneficiolio cvij.colũna.iiij.
Cõtrouersia inter ẽpm ꝛ vasallum.fo.g.co.iij.
Cõtrouersia iter dñm ꝛ emptoꝛe feu.fo.cvij.col.ij.
Controuersia inter masculum ꝛ feminam de beneficio.fo.cvij.colũna.ij.
Clerico qui inuestituram facit.fo.cvij.colũ.j.
Dobus fratribus ꝛ capita.inuestitis. folio g.columna.ij.
Eq̃ q fecit finẽ agna. de feu.pater.fo.cix.co.ij.
Eo qui sibi vel here.suis mascu.fo.g.co.j.
Epm vel abbatẽ vel abbatissam ꝛc.fo.ij.co.iiij.
Eudi cognitione.fol.vj.co.iiij.
Feudo fine culpa nõ amittẽdo.fo.v.co.ij.
Feudo nõ babẽte ppriã feu.naturã.fo.cix.co.ij.
Feudo marchie vel ducatus.fo.iiij.col.ij.
Feudo femine.fo.cv.colũna.iij.
Feudo dato in vicẽ legis cõmissorie.fo.vj.col.iij.
Feudo guardie ꝛ castaldie.fo.j.col.iij.
Feudis datis minimis valuasoribus.fo.iiij.co.j.
Filijs natis ex matrimonio ad morganaticam cõtracto.fo.cv.colũna.iij.
Forma fidelitatis.fol.viij.colũna.j.
Fratribus de nouo brificio inuestitis.fo.ix.co.iij.
Gs qui feudũ dare possunt.fol.j.co.ij.
Hic finitur leg.deinde consuetudines regni incipiunt.fo.cv.colũna.j.
Inuestitura de re aliena facta.fo.viij.co.iij.
Inuestitura in maritũ facta.fo.ix.co.iiij.
Inuestitura quã titꝰ accepit fempto.fo.ix.col.iij.
In quibus causis feudũ amittatur. folio.xj. colũna.j.
Lege conradi.fo.cvj.col.iij.
Milite vasallo qui contumax est. folio.g. columna.iiij.
Natura feudi.fo.iij.col.j.
Natura successionis feudi.fo.cix.co.iij.
Notis feudorum.fo.cxiiij.co.iij.
Noua forma fidelitatis.fo.viij.col.ij.
Pace tenẽda ꝛ eiꝰ violatoribꝰ. fo.cxiij.colũ.j.
Pace turamẽto firmanda.fo.cx.co.iiij.
Pace constantie.fo.cxxij.col.iij.
Per quos fiat inuestitura.fo.vij.co.iij.
Pignori dato feudo.fo.iij.co.iiij.
Prohibita feudi alienatiõe p lotha.fo.cx.co.ij.
Prohibita feudi alienatiõe p federi.fo.cxiij.co.j.
Qualiter olim poterat feu.alie.fo.ix.co.j.
Qualiter iurare debeat domino vasallus fidelitatem.fo.viij.co.j.
Qualiter oñs a ppziet a.feu.priuef.fo.cix.co.j.
Que fuit prima causa brificj amittẽdi.fo.xj.col.iij.
Que sint regalie.fo.cxiiij.co.ij.
Quẽadmodũ feu.ad filiã ptineat.fo.v.co.iiij.
Quis dicat duꝛ:comes:marchio ꝛc.fo.ix.co.j.
Quis successores feudũ dare teneant.fo.j.co.iiij.
Qui testes sunt necessarij ad nouam inuestituram probandam.fo.cv.co.iiij.
Qui successores teneantur.fo.iij.col.ij.
Qui sint rebelles.fo.cxxj.columna.j.
Quid iuris si post alienationẽ ꝛc.fo.cviij.col.iiij.
Quid fit inuestitura.fo.vij.co.j.
Quid precedere debeat an inuestitura vel fidelitas. fol.viij.colũna.j.
Quibus modis feu.cõstitui põt.fo.v.col.iij.
Quibus modis feudũ amittatur.fo.ij.co.ij.
Quibus modis feudum amittatur.fo.iiij.co.iiij.
Quo tpe miles inuestitu.petere debeat. fo.v.col.ij.
Quot teſtes sunt necessarij ad probandam feudi in gratitudinem.fo.cxiiij.col.iij.
Quomodo in lesemaie.crimi.pce.fo.cxv.col.ij.
Si de inuestitura inter oñm ꝛ vasallũ lis oriatur.fo.vj.colũna.j.
Si de iuestitura feu.cõtrouersia fuerit.fo.j.co.iiij.
Si de feudo vasalli ab aliquo interpellatus ꝛc.folio.cxj.colũna.iij.
Si de feudo defuncti contentio sit inter dominum ꝛ agnatos vasalli.fo.cxj.col.iiij.
Si vasallus feu.priuetur cui deferat.fo.cv. col.iiij.
Successione feudi.fo.iij.co.ij.
Successione fratrum vel gradibus succedẽtium in feudo.fo.ig.colũna.ij.
Statutis ꝛ cõsuetudinibus ℈ libertates ecclesie:et immunitate locoꝝ religiosoꝝ ꝛc. fo.cxiiij.co.iiij.
Vasallo decrepite etatis.fo.ix.co.iij.
Vasallo milite qui arma bellica deposuit. folio.g.colũna.j.
Vasallo qui contra constitutionem lotharij beneficium alienauit.fol.cvij.colũna.ij.
Vsu mediolanensium.folio.vj.columna.iij.

Finis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Victor magnanimus complendo volumina iuris:
Feudaq; nobilibus: iuraq; distribuo.

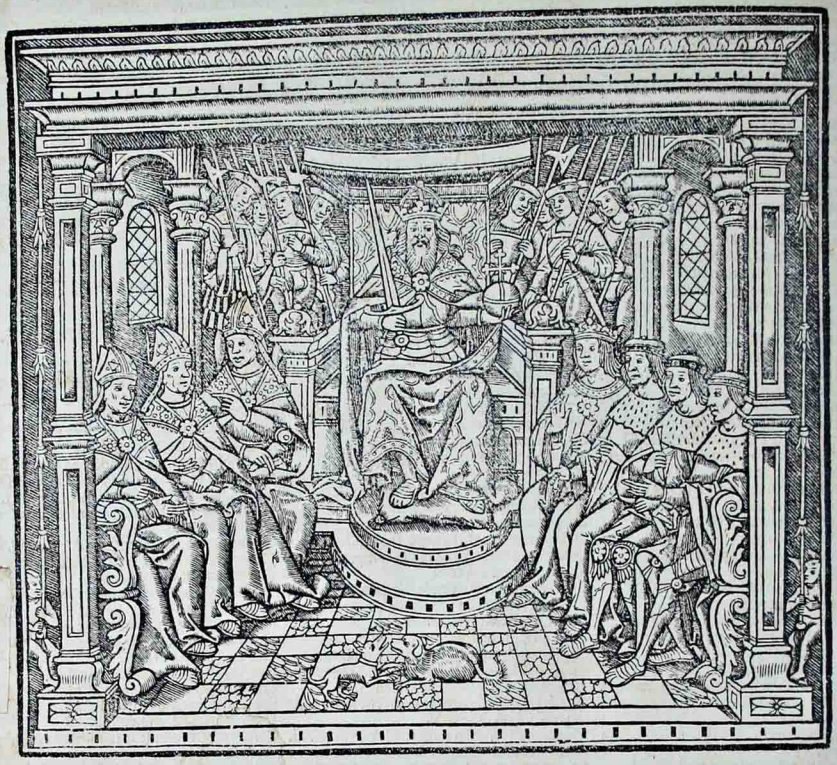

Ad lectorem.

Hoc qui cernis opus miro candore patratum:
Visere propenso cuncta fauore velis.
Singula scripta precor: dextris spectentur ocellis.
Ad plenum nequeo pro quibus ipse loqui.
Ne caueto graui tam tersas rodere chartas
Liuor: qui cuncta carpere dente soles.
Si bona que compto sunt iuncta volumine cernat:
Nunc ipsum nemo qui reprehendat erit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Nr noſe dñi nr̄i ieſu chriſti. Juſtinianus opus ſuū laudabile deo attribuit. vt ⁊ al's. C. de of. pfec. pto. af. l. in noſe dñi. et. j. de queſtio. in pnci. col. vij. ⁊ de armis. in pn. col. vj. ℔ quo ſegtur bonū principiū: meliusq; medini: ⁊ finis deo acceptabilis. vt. j. q̄uo oꝑ. epi. in pn. col. j. nō ergo tāḡ ipe: ſz tanḡ deus facere videt: ✻ vt. ff. ō acq. poſſ. l. q̄s meo. ⁊ nō ſua vice: ſz delegātis. l. deci fuḡit: vt ff. de offi. ei? cui mā. eſt in riſd. l. j. ſi. ī. j. de fi. iſtru. ℌ. q: igit imperiū. col. iij.

✻ Vide gl. ſiſtes ipſoe. inſti.

✻ Hoc vez q̄ ad tpla nō ꝙ ad ſpiritualia. angelus.

b Jeſu. bebraice latine ſaluator: ✻ vt ptz in paſſione ⁊ ex ſuperſcriptiōe in cruce facta.

✻ Jdē Jo. ō pla. ꝓpoſ. in pe. inſti.

c Chriſti. grece: latine vncti.

d De heredibus. Non dicas inſtitudēis: sed ab hereditate repellēdis: ni ſi votū impleant teſtatoris: vt. j. c. ℌ. ſi quis autez nō implēs. ⁊ hec pars ru brice expeditur. j. c. vſq; ad illum. ℌ. hinc nobis.

✻ Que lata ēa falcidio tribunople. ca. ℌ dā. ij. dſt. 2 ale. i. l. j. ff. ad le. fal.

e Cēt falcidia ✻ ſ. heredi ſeruanda ſi fiat inuentariū: nō als. et hec pars expeditur. j. c. ℌ. hinc nobis. vſq; in ſi. titu.

f Cupa etis. Pōt legi datiue cū illo vbo i currūt.

† Dicit qō vuandali ⁊ mauri illi: iugarti fuerūt a iuſtiniano imperatore. lege hiſtoriam d. antonini de Juſtiniano ꝓpera toie. i. ti. vo lumine.

✻ Sequūt bar. ang.

quod eſt. ℌ. idez eſt de illa dictione eligētibus. Jtē poteſt in vi ablatiui abſoluti poni. ſic inſtitu. de iur. natu. in pncipio. vbi dictio vna poni poteſt nominatiue ⁊ ablatiue.

g Nobis. Not. ſimilia de occupatione. ſ. de ap. ℌ. j. colſ. iiij. ⁊. ſ. de iudi. ℌ. j. col. vj. ⁊ de quadri. pꝛeſcrip. l. ſi. in ſi.

h Reipublice. i. totius imperij. ſic in ꝓemio. ff. in pn. Et no. ✻ q̄ tribus modis reſpublica dr. Dño romano: vt h. Jtē. p ciuitate romana tm: ⁊ tūc. ppie: vt. ff. de vb. ſig. l. eū q. Jtē. p qualibet ciuitate: ⁊ tūc impꝛopꝛie: vt. C. de offi. eius qui vicē al. iu. ob. l. j. Ponit ⁊ quarto ꝓo quolibet municipio: vt. ff. de publica. ⁊ vec. l. ſed ⁊ bi. ℌ. pe.

i Curas. ⁊ dicitur cura quaſi cor̄ vrens.

✻ Diſpli cat.

✻ Notabil glo. ad hoc q̄ ō q̄s alicq̄ dicit pa rum videt duo dicere. videlz ℌ by ⁊ q̄ modicū ℌ. Angē.

✻ Jſta ſe quentes ex poſitiones placēt ang. bar. tamen oēs appo bat et eas puīmam.

✻ Jſta ex ꝓcedens bñ eūdem effectū ſm bar.

✻ Utraque placet bar. et Angē.

k Parū nihil. i. modicū ✻ eligim? cogitare de ſinguloꝝ vtilitatib?, bec em dictio parū ✻ aliqd ponit: ſz illa dictio nihil totū videat negre: ſed q̄ ſunt vtilia in vniuerſo eligimus curare: vt ſegtur. arg. ℌ. de nō alie. ℌ. q: vo verißle. ibi opꝛ em ⁊c. col. ij. Vel dic parū nihil ✻ .i. paruz vel nihil boc tpe poſſumus cogitare de ſinguloꝝ vtilitatibus. Vel dic parū nihil. i. nihil qō ſit parū. nā curam? alta: vnde appellatio ad euz: ſz pncipē nō venit nii ſit cā. gg. lib. auri: vt. C. de appel. l. in offerendis. Vel dic parum ✻ eligimus boc. ſ. nihil cogitare: ſed ſemper volumus cogitare: vt. j. vt diui. auſ. ſubſcrip. babe. in pn. col. ij. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. ſi. col. vij. in prin. ⁊. C. de quadri. pꝛeſcrip. l. ſi. ℌ. penul. Vel dic parum. i. non. ſic. C. de tranſac. l. fratris.

l Sed ⁊tenus. repete eligētibus nobis. ⁊ lege duobus modis. vel vt reſpiciat cām ꝓteritā vel ꝓſentē. ſic. ſ. eaten? cogitamus ad būc caſum ⁊tenus. i. ꝓpter qđ cogitationē: vt ponaf ⁊ten? p q: ⁊ ſic cām in ꝓteritū vel ꝓſens notet nō futurū. ſm Azo. Vel meli? ✻ dic ꝓpie poni vt futurā cām notet: ⁊ quieſcit ponit. ꝓ quieſcat. ſ. gētes romani ſuper ij vt ſequit: ⁊ ſemp ponit ⁊ten? p q̄. Additio. Qual' iſta dictio ⁊tenus ſumatur. vide Bar. in. l. j. in. ig. col. in ver. q̄ro de aduerbijs. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ Bal. in. l. antiquitas. in primo nota. C. de ꝓſurc.

✻ Utraque approbant bar. ⁊ ang.

m Cuandali. hoſtes fuerunt populi romani: vt. C. de offi. ꝓfec. ꝓpto. afri. l. quas laudes. in pncī.

n Vero. vel ſuppletiue legas: vt ibi. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. ius ciuile. ℌ. boc igitur. vel legas ✻ aduerſatiue. q. d. alie gentes noſtris cogitationib? per ſe quieſcūt: vt. ℌ. ſz vuandali nō per ſe: ſed facto nro: q: ſubinguauis eos: vt. C. de of. pꝛefec. pꝛeto. afri. l. quas laudes. Vel q̄ perſe fuit nomen gentis: vnde dicitur reg perſarum: ⁊ vero ponitur ꝓ certe.

✻ Jſtam te nes Angē.

o Et archedonij. gentes ſunt: ⁊ repete eligētibus cogitare quatenus archedonij ⁊c.

p An tiquā. Dic q̄ primo fuerunt de romano imperio: ſed poſt facti fuerunt ſerui boſtiū: vt de africa dr: vt. C. de of. ſpec. pto. af. l. quas laudes. Vel dic ✻ q̄ nūq̄ fuerūt ſub romano imperio niſi nūc ꝓmū vt ſequit: vi̇yocat antiquā libertatē a iure naturali inuentā: vt. ff. de natura. rē. l. ij. q̄ eſt vetuſt?. vt inſtitu. de re. diui. ℌ. ſingulo: ℌ. ſz q̄o ꝓ captiuitatē eaz recipiūt: ⁊imo pdunt: vt inſtitu. de iure pſo. ℌ. penul. ℌſi. amittunt: ✻ ℌ ex quo deſinūt eſſe rebelles recipiūt ꝓmā libertatē. i. quā de iure naturali bñt: vt dictū eſt: vel quā ꝓmo habebāt ante captiuitatē.

q Quā niſi nūc. Jn qbuſdā eſt quā nūc ꝓmū ⁊c. ⁊ nō eſt ibi niſi: ⁊ ſubaudi p. q. o. ꝓ bāc libertatē bñt qō deꝰ nobis bacten? vel etis nō ꝓceſſit. nūc ꝓmū ſub ro. ⁊c. niſi ſic ꝰponas: ſinuit q̄ oēs hoſtes anteq̄ capiant tes bēant libertatē: quā niſi nūc ꝓmum ſub romanozum facti rē publica inter ſubiectos habeantur: quod nondum bactenus (niſi ſub imperio noſtro) dedit romanis deus. Jncurrūt ⁊ etiam. ꝓpie ſolicitudines a noſtris ſubiectis ſemper nunciate: quarū ſingulis quidē damus competētem ſoꝛmam. ¶ Quecūq; vo frequēti quidē potiuntur per partes ⁊ auxilio: poſſibilia tamen ſunt ſcripta legē cōmunē oibus preſtent (in qbus opus bñt) vtilitatē: hec oportere putauimus ⁊ lege ſancire: ⁊ tradere ſubiectis per ſe iuuātia: ⁊ nō ſemp iuſſione iperatoꝛ egētia. ¶ Semp igitur nobis im poꝛtuni ſunt/aliꝰ quidē nos ꝓo legatis relictis non tamen ꝓebitis adeūtes: aliꝰ vero ꝓo libertatibus: aliꝰ ob aliud quoddaz. qui trāſmittentes quidē bereditates dari quibuſdā/aut fieri ꝓſtituerūt. indeuote autē ⁊ res

Jn nomine domini nr̄i ieſu chriſti liber conſtitutionum nouellarum autenticozum.

De heredibus et falcidia et ſi heres legata ſoluere noluerit.

Titulus. j.

Conſtitutio. j.

¶ Cōmunis reipublice cura occupat principem ad cogitādum ꝓo republica: ⁊ ſubiectoꝝ vtilitas: ⁊ eoꝝ interpellatio: leges cōdende occaſionē ꝑbent. Liberis ⁊ parētibus interdum etiā fratribus ex neceſſitate debita ꝓtio debetur: aliꝭ ex voluntate. boc dicit Bartolus.

Jmperator Juſtinianus Auguſtus Joāni pfecto ꝓtorio ſcdo.

Cuparis nobis circa toꝝ tius reipublice curas ⁊ parum nihil eligentib? cogitare: ſz quaten? per ſe quidē quieſcūt. Auandali ⁊ vero cum mauris obediunt archedonij antiquam recipiē

ralem. quandoq; ſpecialem: vt inſtitu. de iure natu. ℌ. plane ex bis.

v Quecūq; vero. bic ponitur vero ꝓo ſed. q. o. vere ſingulis damus competentem formā: ſed ne nimiū grauemur boc oportere putamus. ⁊ lege ſancire ⁊ tradere ſubiectis per ſe iuuātia non ſemper ⁊c.

x Frequenti. ſic. ff. de legi. ⁊ ſenatuſcon. l. nam ad ea.

y Potiuntur. i. indigent vel fruuntur. Accur.

z Per partes. i. per ſingulos boies vel cauſas a quibus conſulimur.

a Auxilio. ſ. noſtro quod damus per reſcripta.

b Poſſibilia tamen ſunt. ſ. euenire et frequenter. vt dicerat. nam de bis ✻ que raro accidūt ⁊c. vt. j. vt ſine. ꝑbi. ma. debi. ⁊ credi. ℌ. q: vero frequēter. col. vij. ⁊ ſubaudi vt. ⁊ dic vt ſcripta. l. ⁊c. Vel dic quecūq; vo frequēti quidem potiūtur per partes auxilio. ſ. plerūq; ꝓpter ſui frequentiam noſtris indigent reſcriptis. ea tamen reſcriptis. i. poſſibilia ſunt: ⁊ ſubaudi vt cōmunem ꝓſtent vtilitatē oibus. ſ. caſibus. in qbus habēt opus boc oportere ⁊c. Vel dic tertio op. pu. le. ſan. ⁊ tra. ſub. ⁊c. id eſt ſcripta oia quecūq; ꝓſtent cōem oibus vtilitatem lege. i. per ali quam virtutē legis que quatuoꝛ ſunt: vt. ff. de legi. ⁊ ſenatuſcō. l. legis virtus. repete. ⁊ bec opoꝛ. quecūq; fre. po. ⁊c. Vel dic quidem bec pu. ⁊ le. ⁊c. quecūq; fre. quidē po. auxilio: poſſibilia tamē ſunt repete ⁊ pu. ⁊ bec. ſ. leg. ſcripta quecūq; ꝓſtent. cōem vtilitatem omnibus.

b Poſſibilia. ſ. euenire ſm primā ⁊ tertiā ⁊ quartam eppoſitionem.

c Scripta lege. ſubaudi ſm primam eppoſitionem ⁊ ſecundam.

d Per ſe iuuātia. i. ea q̄ per ſe iuuāt vt nō ſit opus noua ꝓetratiōe.

e Semp igit. q̄ ſinguloꝝ cauſe quotidie ✻ nobis nuntiant. igitur ⁊c.

f Jmportuni. i. valde inſtantes. ſic. C. qui po. in pig. ba. l. aſſiduis.

g Prebitis. i. datis.

h Adeuntes. ſz nos.

i Pro libertatibus. ſ. relictis per fideicōmiſſum non prebitis.

k Ob aliud. quoddā. vt per fideicōmiſſa q̄ nō ſunt legata ſm quoſdā cū legata eq teſtō tm ꝓſtentur: fideicōmiſſa vo etiā ab iteſtato: vt inſtit. de fideicō. here. ℌ. ꝓtera. ſz boc repꝛobo: ✻ q: ſm bec iura ſm q̄ loquimur nulla eſt differētia: vt. C. cōmu. de le. l. ij. ⁊ etiā iure veteri: ſz nō vetuſtioꝛi: vt. ff. ō leg. j. l. j. Dic ergo, ꝓpi donationē cā mortꝭ q̄ differt ✻ a legato. vt dicim? inſti. de dona. ℌ. mortis cā. Jtē. ꝓpter ꝓceptū qō facit teſtato: interdū. vt fiat monumētū ab vno de heredib?. p quo agit? familie hereſcūde: vt. ff. fami. hercīſ. l. bis ſequenter. ℌ. iij. Item. ꝓpter fideicōmiſſum vniuerſale qō differt a legatis: vt no. ff. de lega. j. l. j.

l Tranſmittentes. i. moriētes. q: ſua bona ad heredes trāſmittunt.

m Vari. quando in dando conſtituit.

n Fieri. quando in faciendo conſtiunt: vt inſti. de leg. ℌ. ſed tale.

o Conſtituerunt. ſ. ab heredibus.

p Jndeuote. id eſt non ſeruata deuotione naturalis iuris quod dicit: vbi eſt emolumentum ibi ſit onus ⁊c. vt. C. de fur. l. fina. ℌ. penulti. ⁊. ff. de regu. iur. l. ℌm naturam.

✻ Jdē ante. ſi no. gl. probātis qui ſi reb. ⁊ituūr q̄ re ſtitutiones in integruz recuperant bona ſi alie nata nō ſūt fructꝰ etiā extātes recuperabūt. alias non ꝓ Angē

✻ Jſta ⁊ ſequētem ex poſitionez ſeqſ Ang.

✻ Uidē ſcribētes in. l. nā ⁊ ea. ff. ō leg.

✻ De natura ſtius ō ctionis ⁊ ſi multū. vide Feli. in pe. decre. in p. rer pacificā.

✻ Erita habes et glo. q̄ legata p tēſtaria tra debētur ſi aditur hēditas ab inteſtato ſic etiā teſtāmēto. ſm Ang. et ō hac mate rīa vide ſi. l. eaz qua C. de fideicō.

✻ Jn h tñ ſi? formis q: ſicut ſi legato domi niꝰ directo tranſferrtur ta in domiſe cā mortis exꝑſſa. Angē.

a Ceidcunt.scilicet heredeꝫ.
b Cet veteribus.fic.ȝ.de nupt.ȝ.disponat.colla.iiij.et.ff.ad legem fal. l.ij.primo respon.ꝛ.ſ.i.
c Cpetentes.alꝰ cõpetere.ꝛ tũc ep̃one.i.cõpetẽs eſſe.ꝛ eſt oĩs volũtas cõpetẽs:niſi ſit ȝ leges vel bonos mores:ſiue turpis:vt.ff.de lega. j.l.ſi qs inquilinos.ȝ.pe. ꝛ fi.ꝛ.l.ſeq.ȝ.fi.ꝛ.ff.de cõditio.inſtit.quidã in p̃n.
d Cneglectas.ſ.p deſuetudine:vt.ȝ.de iudi.j.rñ. coll'.vi.ꝛ in p̃mio inſtit. ȝ.igitur.ꝛ de iure natu. ȝ.ſed naturalia.
e CReparare.Arg.ꝑ pꝛiuilegijs *antigs ꝛ negle ctis:vt poſſint ꝛ debeant renouari.Itẽ ar.ꝑ iſtris antigs ꝛ fere cõſimptis vt poſſint ꝛ debeãt reno uari. ‡ ſic.ȝ.vt ſpon.lar. ȝ.inſnp.coll'.ig.ꝛ.ȝ. de q̃ ſto.in p̃n.coll'.vij.ꝛ.ff.ad leg.iuli.maie.l.non ſbit.
f Cuentibus.qbus eſt aligd a teſtãtib⁹ relictũ.
g Cdorientibus.ſ.teſtã tibus:vt eoꝝ ſeruetur vo luntaꝫ.hec eñ ley neqꝫ in paupertatem ꝛc.vt.j.co. ȝ.fina.in fi.
h Cpmum itaqꝫ. quia oportet leges antigs re parare itaqꝫ ꝛc.
i CAlijs. hoc reſpicit.ȝ. alijs aũt ꝛc.ſiſtis remot⁹ reſpectus eſt.inſti.de act. ȝ.i.in illo vbo aut cum. ꝛ dic alijs.i.aliquibus.
k CQuale eſt filijs. * bis eñ deſcẽdẽtib⁹ natura * debeꝫ hereditas:vt.ff.de bo.dã.l.ſi.in p̃in.ꝛ.ff.vñ libe.l.ſcripto.ſi.ꝛ fuit hec pars iure iſto q̃rta ci⁹ q̃ ab iteſtato debeꝫ: vt.C.de iof.teſta.l.cũ q̃rit.ꝛ.ȝ.e.ȝ.ſi gs aũt.ȝ.ſi bodie * tertia vel ſemis ſm numerũ libero⁹:vt.ȝ.de trie.ꝛ ſemiſ.ȝ.j.niſi i caſu vbi eſt dodrans. vt in naturali curie dato:vt.ȝ.de trie.ꝛ ſemiſ.ȝ.ep̃cipiſ.col.iij.ꝛ.ȝ.vt cũ de ap.cog.ȝ.ſi gs aũt.col.viij.niſi forte in filio arrogato cui q̃rta debe tur oĩm bonoꝝ ſm quoſdã:ij plures ep̃ciãt filij ex ꝛſtitutiõe diui pij: vt inſti.de adop.ȝ.cũ aũt.ꝛ.ff.de adop.l.ſi arrogator pater.Alij quar tam eius q̃ habiturus erat ab intestato.ꝛ bec eſt verio.
l CPatribus.nã ꝛ ſi cẽ.vt.ff.de inoffi.teſta.l.nã ꝛ ſi.Item nũquid hec quarta que patri debeꝫ eſt aucta. * dic vt.ȝ.de trie.ꝛ ſemiſ.ȝ.ij.col.iij.
m CFratribus.vt ſi frater meus inſtituit turpẽ ꝛ notatã perſonã he redẽ:nõ alꝰ:vt.ȝ.de inof.teſta.l.fratres.ſed ꝛ tunc ita deinũ ſi nõ ſum ingratus:nõ alꝰ:vt.ȝ.de nup.ȝ.ingratitudiné.col.iiij.
n CSi quam.ſupple.ꝛ aliꝫ quidem perſonis ſi quam ꝛc.vel dic ſi ꝓo quia:ꝛ quam.i.aliquam huius.
o CLex nobis ſunt.vt deſcendentes.
p CSummus.vt aſcendentes.
q CLeges.nã dicũt.ll.oĩbus inferioribus:ꝛ ſupioribus aligd deberi:vt a.ff.de inof.teſta.l.j.interdũ etiã extranco quo ad ſanguiné:vt patrono cui debeꝫ tertia:vt inſti.de ſuc.liberto.ȝ.ij nfa.ꝛ.ȝ.eo.ȝ.nõ aũt.
r CNeceſſitas.etiã ſi inter viuos pacto ſe aſtringerint:vt.C.de pac.l.ſi.
s CEis.ſ.teſtatoribus.
t CArgitur.i.relinquitur ſuo arbitrio cui aliquid dimittat.
u CProferẽda.vt ad extraneũ vel ꝓiunctũ:vt.C.de here.inſti.l.extraneũ.dũmodo poſſit ille capere.q̃ dic vt dixim⁹.inſti.de leg.ȝ.legari.
v CQuis igitur.ſimilis cõtinuatio eſt.inſti.de inſti.ꝛ iur.ȝ.his ergo.
w CScripti ſũt.qd ſi nũcupatiue aligs ẽ ſtitutꝰ:ſ ſñ.idẽ:vt.ȝ.eo.ȝ.pe.
x CDer vniuerſitatem.vt in quota parte hereditatis conſiſtente.cum autem dicitur in ſpecie eſt in re certa:vt in ſeruo vel domo:vt inſtitu. de fideicõ.here.ȝ.nihil autem.
y CLegatum.Sed nunquid legatũ eſt aliud a fideicõmiſſo ſpeciali iure iſto:ſ ſ ſpõ.non.ꝛ quod dicit legatum.dic.i.eo modo quo cõſueuit relinqui legatum:vt.C.cõmu.de l.l.ij.
z CEſt bonoꝝ.pone et ꝓo id eſt:vt bec dictio teſtator:et bec bonoꝝ rans ad idem ponantur:niſi eñ teſtato⁹ bonoꝝ cõmodo pecuniario non poteſt onerare:vt.ff.de lega.i.plane.ij.ȝ.fi.Tel pone et ꝓo aut:vt ſi in codicillis aliquẽ bonoꝝ auerit:vt.ff.de vbo.ſigni.i.ſepe.
a CDiſpoſuerit.ſcȝ bonoꝝ.dando.
b CCõplere.aliter tñ ꝛ aliter.nã beres ſiplet detracta falcidia ſi fecerit inuẽtariũ: *vt.ȝ.e.ȝ.hinc nobis.reliq bonoꝝ ati debẽt cõplere:vt iſti. de ſing.re.ꝓ fideicõ.reli.ȝ.j.ſed nihilo detracto:vt.ff.de lega.ij.l.ipera tor.ꝛ de vulga.ſubſti.l.coheredi.ȝ.cũ filie.ȝ quidã dicãt ȝ.argu.illius l.ff.ad leg.fal.penales.ȝ.fi. * Sz ȝ eſt rõ ſm nos ꝙ heres detrahit re liqui non:ſ ſñ.qz herede nõ adeũte(qõ faceret ſi nihil haberet) nullus eſſet teſtiñ:alꝰ nõ valeret teſtñ:vt.C.de fideicõ.l.cã quã.ſed nõ ita reliquis nõ accipiẽtibus:vt inſti.ad.l.fal.in p̃n.ꝛ iſti. de fideicõ.here.ȝ. reſtitu ta.ꝛ.ȝ.e.ȝ.hic nobis.Nc.
c CSi id qꝺ ꝓcipit.q.d. ſemp eſt cõplenda:niſi in trib⁹ caſib⁹. * Pẽm qñ qõ ꝓcipit nõ ẽ legitimus: ſz legitimus intelligo ſiue lex exp̃ſſa ſit:ſiue nulla in uenias ſ.vt.ff.ex qb.cau. ma.l.necnõ.ȝ.ſz qõ cis.ꝛ ȝ.eo.ȝ.ſemp.ꝛ.ſ. de nup. ȝ.diſponat.co.iiij.Scõs eſt ꝙ punit nñ ipleat oñ modo aliq̃ lex illud non demõſtret factũ ꝓpt culpã eius cui debeꝫ:puta ſi res perijt:nõ ꝺz ꝓpterea hereditatẽ beres perdere cũ nõ ſit in mora.nam ei⁹ perijt periculo cui debetur:vt.ff.de ſol.l.q de cẽ.ꝛ de excep.do.l.ſi opa. Tertius eſt neceſſarius vt ꝫ puniatur ſi lex non demõſtret factũ qõ erat faciendũ ꝓ boiem:vt ſi fideicõmiſſaria libertate relicta q̃ reſpẽtat ꝙ ſenatuſ cõſultum rubrianũ ꝛ damaſianũ et artificialiũ ꝛ vincianũ:vt.ff.de fideicõ.lib.l.cũ ẽo.ȝ.ſubſtituens.ꝛ.l.ſequẽtibus.ꝛ.l.nõ tñ.ȝ.ſz artificialiano.ꝛ ff.de manu.l.cãm.ȝ.puel lam.ꝛ.C.ſi mã.ita fuc.alie.l.ſi.ꝛ ſic ſm hoc vbũ illud demõſtrat.i ſi.poſitũ refert ad vtrũqꝫ vltimũ dictũ.Vel oĩc cõs ꝙ tñ ſunt duo caſus:ſz primus dimidiũ qñ leg exp̃ſſe ꝓhibet. Itẽ qñ nõ ꝓhibet.et habeas ꝓ hibeat vel ſubaudias.Tertiũ aũt nõ mutatur:ſed ſm hoc deeſt bic ille caſus qñ ꝑ mora accipientis.niſi dicas ſub tertio cõprehendi.
d CDemonſtrat.ſcȝ.aliqua.
e CCõpetat ei.i.tã ceſſit dies ei⁹ relicti vt poſſit peti:ꝙ purũ eſt:ſecus ſi eſſet in die vel ꝑditionale * nõdum dies vel cõditio extitiſſet:vt.C. de cadu.tol.ȝ.in nouiſſimo.ꝛ.ȝ.finautem.ꝛ.ff.de vbo.ſig.ſi.cedere.
f CDecreto.ſ.admonitorio quod eſt quaſi interlocutoria quedam:vt ff.de arbi.l.qualem.in fi.
g CAdmonit⁹.ſ.ſemel ꝛ ſcõo ſm q̃ſdã.vt arg.ȝ.vt lice.ma.ꝛ auie.ȝ.ſi qs in ſua.col.ig.ꝛ.de ec.ti.ȝ.ſi aũt qui boc.col.ea.ꝛ de ſan.epiſ.ȝ.pibyteris aũt ꝛ diaconibus.col.v.Sed ego ẽtra. * nã dico ꝙ admonitionem ſufficere:vt bic.ꝛ ꝙ dictis.ll.bina eẽgit:eſt ideo ꝙ maior pena ſi ponit cã incõtinẽti relictis puer:ꝫ poſt annũ:vt.C.de pe.li vindicari.neqꝫ cñ iudicis auctoritas ꝺz eſſe iudiciũ:vt.ff.de iudi.l.ſi prẽtor.
h CAnnum totum.ſ.continuum.
i CNeceſſario.ſ.quibus eq neceſſitate relinquitur:vt.ȝ.eo.ꝓmum.
k CVult.ſcz neceſſario.
l CScõm quarta.i.quarta illius partis quaꝫ ab intestato haberet:vt C.de inof.teſta.l.parentibus.ꝛ.l.cum queritur.ſed bodie eſt ſemis vel triens ſm numerũ libero⁹:vt.ȝ.de trien.ꝛ ſemiſ.ȝ.j.col.iij.Accur.
m CConcedit.i.precipit vel concedit ad minus.
n CAuferri.vt ipſo iure * eſſe beres definat:ꝛ alꝫ⁹ ipo iure eſſe icipiat: vt.ȝ.eo.ȝ.in oĩb⁹.Sed q̃re hoc debitũ nõ ꝑdit cũ defuncto nõ obediãt ñ ſi legi nõ obedit in faciendo inuẽtariũ ꝑdit iure inſtõnis debitũ:vt ȝ.eo.ȝ.ſi vo nõ fecerit.cũ mitius ꝓſueuerit agi cũ lege ꝙ cũ hoc:vt.ff. de arbi.l.celſus.ſñ.q̃ hoc natura debeꝫ:vnde immutabile eſt:vt inſtit. de iure nat.ȝ.pe. Itẽ hoc erat debitũ * etiã ꝓiuſꝫ moreꝛ teſtatoꝛ. illud nõ.vt.ȝ.eo.ȝ.i.nõ eſt ergo cadẽ rõ:vt.C.de codi.l.ſi ſed iure inſtitutionis debitũ perdit ſi defuncto nõ paret:vt.ȝ.eo.ȝ.ꝛ boc.Itẽ nuncupatiue * filius poſſet habere duas q̃tas aliq̃ caſu:ſñ.vt in ſum.buius ti.ȝ.ſi aũt querit.vt ſi filius fuerit ſtitutus:ꝛ in totũ reſtituere grauatus an q̃rtã trebellianicã et q̃rtã iure nature bẽat.vel ſi fuerit legatus onerat⁹ an iure inſtõnis ꝛ iure nature quarta babeat.vel eſt filius arrogatus:an q̃rtã ex ẽſtõne diui pij:ꝛ iure nature debitã poſſit habere ꝛ idẽ in ſiliꝫ q̃ri põt.Et puto in bis oĩb⁹ caſib⁹ vnã quartã ſufficere: vt.ȝ.eo.ſi gs aũt.ꝛ.ff.de inoffi.teſta.l.papinian⁹.ȝ.pe.niſi in caſu:vt cũ rogatur de hereditate reſtituẽda filius inſtitutus ſub cõditione vel in diem.

* Ide ca. cũ vilece⁹. ẽ cõſir. vti. vel inuti.
Priuile gia antiq renouari debent.
* Ms litera põt legi. fm Bar.et notari⁹ dili gẽs faciat de hoemen tioñ.ang.
* Si bona illatio eſt ſi⁹ ergo be reꝺ.ter ẽ in auf.vt bi q ob.ȝ.vt au tẽ nõ dem⁹ ꝛ ibi glo.in ꝛ.parẽtes. ꝛ iſti.de he re.ȝ ab ite. ȝ.ſiñ. vide plen⁹ ad Bal. deroſ.i.l. C.ſi mino: ab here.ſe l abſti.
* Immo tur ciuili ꝙ fũdarus eſt ſuper iſtinctu natura li.ſm Dy.i regulaliũ regu. tiur.in.vi.ꝛ ẽ ſtẽtur.bar ẽo.bic.
* Totam iſtã gl. ſeq tur Angel. et oẽs ſeq bẽtes in au tem. nouiſſima.C. de inoffi.teſt.
* Dic ꝙ fic fm ang.ẽ et ſm bart. bal. pau.ſa ly.et Ba.in aute-nouiſſima.C. de inoff.teſta.
* Etiam ſi nõ fecerit inuẽtariũ ẽ here ꝺz trahi falcidia ꝺe iure canoñ. fm pano.ꝛ barba.i.ca. j. de teſtamẽtis.

* Ibi detrahit ꝓpt ꝓpter⁹ me tes teſtatoris: ſecundũ Barto.
* Ista gl. ſequit bar. et ange.
Arg.ẽ hic q̃ ſi aliqui ꝓmittẽ pli quid ꝺz illud legiti me facere.ꝛ ꝛeoꝛ.c.cũ q.cũ gl.ſup ẽ.ſi nõ ſi ido nea.extra q̃ cle.vbi mo nales ꝓtu lerãt ꝓtãte eligẽti ab batiſſã ſuã i eꝑs tenet electio fcã ꝙ eꝑs ſi tñ idoneã elegerit.
* Scꝛtur eam ang.ẽ tñ falli⁹ ſi le garo ãnuo alimẽtoꝝ. fm eundez Ange.
* Et bene Ant. ꝛ Jo. de imo.i.c. ſi heres.et ſcribẽtes. i cñoꝺ ꝺdẽ de teſta.
* Immo opꝫ eſt ſmia ꝺclaratiua ang.ꝛ pau. in autenti. ẽmplius. C. de fideic.
* Quo ad ẽ vt ꝑ tẽncak et reli quete tẽpo re mottis. alſ.fec⁹.fs bar.ꝛ ang.
* Dehac q̃ ſtione vide melius i.c. raynutius. cũ glo.ſup vcr. legitimã.extra ẽ teſta. vbi et ne.ꝛra hãc glo.ſcilꝫ ꝙ duaꝫ ꝛum filiꝫ põt ꝺe trahere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

* Ista verba referenda sūt ad restitutiones nō auctē ad institōnē. fm Bar. ꝛ istas gl. ꝛs totus mūd⁹. vt refert. Ja. i. l. filius quey bñfē. C. fa. her. ꝛ idē in cap. raynutius. extra de resta.

* Ista gl. approbat Ange.

* Secūt cā Ange. ꝛ est bene ang. ꝛest de mente bar.

* Ista gl. ād hoc alle gat ꝙ illus quey testōi pl⁹ diligit etiaz lex ꝛs bar.

* Idē Angel. i. ij. in fi. q. ma. fi l. ꝛ vid ibi cūdē. ꝛ pon.

† Concor. tex. in. c. cū dilecta. cuz glos. sup v. turus ordie ꝛ gl. seq. ex ꝛa ꝛ resert ptis.

* Idē ang. de pac. ꝛ vi ꝙ de fab. ꝛ an ge. in. ij. ti. in prin. instru.

* Extra. ꝛ nō dicūt illi ꝙ dus nil ꝛ testamēto relictū est: ꝙ ue sint ꝛ ve nientes ab intestato ut ne nō gl. fi. in aut. hoc amplⁱ. C. ꝙ fideicō. ibi appro bat ꝙ Sali. ꝛ comeum.

diem. * nam statim potest retinere debitū bonoꝝ subditū. s. trientem vel semissem. vt. ſ. de trien. ꝛ semiſ. ſ. j. ꝛ. ij. col. iij. ſed aduenīēte die pōt habere trebellianicam quartam. vt. C. ad trebel. l. iubemus.

* est substitutus, alſo ſ. vt. ſ. j. eo. ſ. ſi vo institutio. Sed nūquid primo cōiuncti ꝙ disiuncti veniunt: Rñ. fic. * argu. C. de cadu. tollen. ſ. ſi vo quidā. Sed nūquid etiā inuitis? Videtur ꝙ fic. vt C. de cadu. tol. ſ. bis ita. Sed contra dico. * vt. ſ. eo. ſ. ſi vero nullus. et. ff. de acquiren. here. l. ſi miꝛ. Accurſius.

b ¶ Inſtitutionis. vt quē pl⁹ amauerit teſtatoꝛ * inſtituēdo: hūc plus hꝫ lex: diligit adiungēdo: vt dic. t. ff. ad trebel. l. quoꝝtiens. ꝛ inſti. de here. inſtitu. ſ. ſi plures. ꝛ de vul ga. ꝛ pupil. ſubſti. ſ. j.

c ¶ Aliis reb⁹. i. habētib⁹ alias res: ꝛ ponit ꝛtentū pro ꝛtinente. Accur.

d ¶ Fideicōmiſſarijs. fm ordinē poſitū. j. c. ſ. etem in legataꝛijs. qui eſt ſ.

e ¶ Cautiōe. hec etiā cautio iure veteri ſtabatur vt. ff. de lega. iij. l. ſi tibi.

f ¶ Perſonarum. vt ſi fit ipoſſibile vel difficile ſatiſdare ꝓpter pauptatez remittat ei fideiuſſo. * vt. ff. ſi cui plus ꝙ ꝑ. l. fal. cum non facile.

g ¶ Vel rerum. ſi magnū ſit relictuz ſatiſfacē ab eo qui poteſt. alſ⁹ cauteatur. Sed cui ꝑſtabitur? Rñ. bis quoꝝ intereſt vel ſeruo publico. vt inſtitu. de inuti. ſtipu. ſ. alteri. et ff. rem pupil. ſaluā foꝛe. l. iij. ꝛ. iiij. in prin.

b ¶ Quia res. hec eſt forma cautionis huius.

i ¶ Agunt. i. agent et cōpoſſunt in eis bonis.

k ¶ Que recte. i. legitime: nō als. vt. ſ. c. ſ. bis igit.

l ¶ Vocat. excepto filio eḝeredato. qō dic vt. ſ. eo. ſ. eḝeredatos. Acc.

m ¶ Poſt eum. hec poſte ritas vocatur i eo ꝙ poſt eum cui ſunt ablata bona deferꝛ ad eos ꝛc. Vel dic ꝙ progimioꝛ erat inſtitutus: vñ qui erat poſt eum in gradu admittit. prima verio: eſt.

n ¶ Legitima. imo ex teſtamēto babebat: ſed extunc ex lege habere dicitur: vt dic. ꝛ arg. ff. de vbo. ſig. l. lege. Accur.

o ¶ Per banc. i. per hāc cōſtitutionē. ꝛ habes hoc. j. eo. ſ. ſi vero nullꝰ.

p ¶ Cōplent. i. cōpleburit. ſic tps pro tpe ponit. vt. C. de legi. ꝛ ſſti. l. j.

q ¶ Continētur. Quis poſt iſtos admittitur? Reſpō. extranei: ꝛ poſtea fiſcus. vt. j. eo. ſ. proꝛi. ꝛ. ſ. ſi vero. Accur.

r ¶ Inordinatū vero. ſi no. de ordīe. vt. j. e. ſ. ſi vo nullꝰ legatariꝰ. Acc.

s ¶ Confuſum. nam omne inordinatū eſt cōfuſum: ſed non cōuertitur.

t ¶ Nec in bis. hoc abūdat. * vt. ff. de dā. infec. l. fluminum. ſ. j. Vel me lius dic inordinatū nihil in aliis. ſ. nominatis in teſtamento. de quib⁹ dicit. ſ. ſtatim. ſ. etenim. Nec in bis. ſ. qui veniunt ab intestato.

u ¶ Sed primus. ſ. in ordine cognationis.

v ¶ Prioꝛ. cum effectu: vt illa dictio primus ordinem cognationis denotet: hec dictio prioꝛ vocationis prioritatem ſignificet. Vel ſecūdum vocat prioꝛem: als primū ꝛ vnū. ſ. poſt primū: eadē ratione tertius eſt prioꝛ vel primus poſt ſecūdum: ꝛ ita de ſingulis.

x ¶ Relictus. qui bereditatem non voluit ſub dicta adire cautione.

y ¶ Exterius. i. q neq; ſunt noiati in teſtō: neq; ab intestato vocanē: ſed ꝓpius ſunt extranei * vt. ſ. eo. ſi vo. Sz q̄re bi vocant? Rñ. ſorte libertatū ſeruandarū cā. vt inſti. de eo cui libe. cau. bo. adi. ſ. j. ꝛ. C. de teſta. ſcripti ſunt heredes accreſcere a illis fm partem inſtitutiōis q̄e vnicuiq; diſtributa eſt. ¶ Si vero nullus alter ſit heres: aut ſint quidā ſcripti: qdā nō: aut adeant bereditatem: tūc qō auferꝛ adꝛ ciatur alijs rebus. ꝛ licētia ꝓcbeatur legataꝛijs / fideicōmiſſaꝛijs / ꝛ ſeruis libertate honoꝛatis adire ꝛ bec acgrere: ita vt oi bus modis qō ꝓceptum eſt per teſtantē impleatur: cautione vi delicet ꝓius ab eis facta fm q̄ p ſonarū vel rerū receperit moꝛ dus: quia res accipiētes agunt in eis que recte voluerunt teſta toꝛes. ¶ Si vero nullus bozū de quibus teſtamento memoria facta eſt voluerit adire: boc eſt coheres aut legataꝛius: aut fideicō miſſarius: aut ſeruꝰ libertate bonoꝛatus: tunc ad alios quos lex ab intestato vocat: poſt eū qui dem qui ſcriptus eſt: ꝛ legitima per banc legē parte eſt excluſus deferri res: ꝛ ipſos ſimiliter ꝓcbētes cautionem: quia cōplent que teſtamēto ꝛtinētur. ¶ Inoꝛdina tum ꝛ vero nihil neq; confuſum nec in bis fieri volumꝰ: ſed primus fm ordinē vocatus / poſt cū ille qui iam excluſus eſt a lege noſtra ita voceꝛtur prioꝛ: deinde qui poſt illum eſt ita decetero do nec vltimus relictus locū faciat etiam alicui exterius venientiuz ꝛ adire ꝛ quę relicta fūt implere. poſt quos etiaz fiſcum ſi voluerit ponim⁹. ¶ Etenim in legataꝛijs ꝛ in fideicōmiſſaꝛijs bunc eſſe volumus ordinez: vt detur licentia additionis prioꝛi per vniuerſitatē fideicommiſſario: aut multis exiſtentibus maioꝛem partem babenti: quoniam et in ſimilitudinem heredis cōſtitit: ꝛ maxime apō nos: qui trebelliani ſoli oꝛ mati dedimus in talibus fideicō miſſis tucum: pegaſiani circuitio nes odio babētes ꝛ expellētes. ¶ Si vero aut non fuerit quiſpiā per vniuerſitatez honoꝛatus: aut fuerit / ſꝛd noluerit agere qō iuſ ſum eſt: ad eos qui maioꝛibus ꝓpijs legatis aut fideicommiſ ſis bonoꝛati ſunt buiuſmodi ve nire fiduciam: ſic quoq; ſeruis dari tempus q libertate bonoꝛati ſunt: ꝛ adire ꝛ liberis cautō eſſe et res percipere et complere que iuſſa ſunt cum ꝓdicta oudum cautione. ¶ Si vero nullus fuerit legataꝛius vel fideicōmiſſarij rum per vniuerſitatē aut per ſpe ciem maioꝛi parte aut in legato/ aut in fideicommiſſo bonoꝛatus: ſed omnes equalem habuerint foꝛtunam: tunc ꝓponi quidem etiam ſic per vniuerſitatem fideicōmiſſarios ꝓpter dictam iādu dum rationem: aut eū qui ex eis voluerit implere quod ꝓceptū eſt. Reliquos autem legataꝛios vel fideicommiſſarios quicunq; nihil alteruꝛos in boc quod reli ctum eſt antecedūt/etiam omnes ſi voluerit vocari: aut qui ex eis voluerint. ¶ Si vero null⁹ legataꝛius aut fideicōmiſſarius cle gerit boc agere damus ſeruis li centiā libertate bonoꝛatis fm oꝛ dinem denominationis ꝑ quā eos domin⁹ denominauerit: fm boc habere ī alteruꝛos ꝓpoſi tionem. Et bec omnia quidē ſan cimus vbi neceſſaria quedā ſub iacet datio in aliquo cui ex natu ra debetur quedam ſucceſſio a te ſtatoꝛe moꝛiēte. ¶ Si vero nul la ſubeſt buiuſmodi perſona i in ſimilitudinem conſtitit ꝛc. et boc ſi volunt: als obtinet qō ſequitur.

s ¶ Legatarios. ꝛ fideicōmiſſarios ſpeciales.

t ¶ Qēs ſi. bñ dicit oēs ſi volit: q; ſi pmo noiatus velit alijs ꝑferri pōt: vt. ſ. fm Azo. arg. ꝓo eo. ff. de here. inſti. l. qui ſoluēdo. ꝛ. ff. q ꝛa qui. l. ſi qs babēs. Sed nos ſ. * vt bic innuit. nec ēm inter heredes curo qs primo noiatus ſit. vt. ſ. eo. ſ. ſi qs aūt. qō aūt in cōtrarijs. ſi dicit locū babet ratione neceſſitatis in ſeruis vt non fraudentur creditoꝛes.

v ¶ Legatarius. ſpecialis.

x ¶ Ordinē denoiatiōis. vt ꝓmo noiat⁹ accipiat bēditatē ceteris liberꝫ eqſtib⁹. fm. R. Et ſic no. ordiné ſcripture ſeruādū. fic. C. de no. co. facti. in ſi. ff. de vſufruc. l. quoties. arg. ſ. inſti. de leg. ſ. aū. ꝛ. ff. de ſolu. l. nec em. * Sz qd ſi ordo nō appareat: Rñ. pōt dici vt ſorte dirimat. vt. ff. ſ. iudi. l. i. trib⁹. ꝛ. l. ſeq. ꝛ. C. cōia de le. l. ſi duob⁹. ſ. ſancim⁹. Vl dic fm me rita cuiuſq; eū ꝑcedere: vt. ff. de fideicō. lib. l. gñali⁹. ſ. qs ſ. Vel melius dic oēs vocādos: vt in legataꝛijs ꝛ alijs. vt. ſ. dictū eſt cū non appa reat qs bēat admitti vel ꝑferri ꝓpt eqlitatē partiū. vt. ſ. ꝓpi. dictū eſt.

y ¶ Denominauerit. ſcz dominus.

3 ¶ Et bec omnia. que digimus ab illo. ſ. ſi quis autē. vſqꝫ buc. i. vt totum quod eſt vltra debitum naturale auferatur.

a Neceſſaria. vt eſt inter aſcēdentes ꝛ deſcēdentes. vt. ſ. eo. ſ. ſi. ꝛ inter

* Immo ſi ſcē poſtpo nitur extra neis bar. et ange.

* Et ſi nō ta q vn⁹. ſ. ꝛtinuaꝛ ad alia: ſz hoc eſt de bñ eē nō de neceſſitate. Jac. rub. de acf. et Ange. in prin. inſtit.

* Que cautari debēt p l. cū fūdus. ſeruū. ſ. ff. ſi cer. pe. et ibi bar. bal. alex. et Jaſon.

* De iſta materia ſiſt tudiꝰ vide latiſſime in c. tradato. ō cōſti. per Feli.

* Et bene ange. ꝛ de mente bar. Add⁹ ter. i. l. nec nō ꝛ tibi doc. ff. ō ſol. c. cū dilecta. extra ō reſcrip. cauſa que. rel. diſſ.

* Appro bat ꝙ Bar. et Ange.

* Iſta ē de mente bar. et Ange.

fratres quando turpis persona instituitur.vt insti.de inoffi.testa.§.i. ¶.C.de inoffic.testa.l.fratres.¶.§.eo.§.i.¶ inter patronum ¶ libertum. vt.j.eo.§.non autem.¶ insti.de succef.liber.§j.sed nostra.

a ¶ Institutionibus.vt quia extraneus.

b ¶ Dudum.tps.j.annū.vt.§.eo.§.fi qs aūt. Sed videt q nō vltra sex mēses expectetur:vt.j.de ecclē.titu.§. finauté lega tū.col'.ig' Rñ. distingue loco religioso legetur vel non. Primo casu est fa uor:vñ incōtinenti * ad duplū tenet ¶ clapsis sex mēsibus perdit totus:vt insti.de act.§.ité mixta.¶ j.de eccle.titu.§.finautez legatū.Scdo casu obti net qō hic ō.sic et al's est fauor.vt institu.de obli. que ex quasi ptra.§.fi.

* Scilz si pseueraue rit i stuma cia vsq ad finiam ? vñ lari? ō hoc per nico.an ge.et Jaso. insti.de ac. §.ex maleficijs.

c ¶ Relictis. Not. vbū relicti adaptat ad institōnē. sic.C.de secun.nup.l. hac edictali.circa princi.¶ est notādū ꝑpter hodiernā cōsuetudinēs fm quā nō fit qnqz institutio:sed testato: dicit illi oīa bona mea relinq. videt enim q non valeat testū in quo nō est institutio.vt insti. de leg.§.aūpe.¶ de testa. mili.§.plane.sed qō dicit ibi de testō militis q nō valet testū.nō est ideo q ꝑ vbū relinquo nō sit aptū vel sufficiēs ad institōnes: sed q testes non fuerunt ibi vocati. Jté repete san cimus. Sed quid est relictū heredi nēi hereditas? Rñ. fit ita:¶ ꝓ uabit illa ¶ sic hereditas relictum dicit. Unde ¶ hoc est testamentū:illi bona mea relinquo.vt.ff.de testa.mili.l.diuus.¶ de tabu.eghi.l.j.in fi. Item nūquid fructus quos medio tēpore vsq; ad annum habuit amittant? Rñ. sic.vt.ff.de bis qui.vt indig.l.heredem.¶.l.eum qui.

stitutionibus[a]:si ꝑsōtanea largi tas dispositionis a testatore fiat: deide scriptus heres nō cōpleat qō ꝓcipitur intra ꝑdictū a nobis dudū[b] tps:illū qdē ꝓiuari oibus relictis[c]:nihil penitus neqz ꝑ fal cidie[d] occasionē:neqz ꝑ alia[e] cām pcipere valentē. Silr aūt[f] talia[g] obtinere:et si qdē sint coberedes bos vocari volumus. alioqn ad fideicōmissarios et legatarios et seruos[h] ¶ omnes ab intestato ſm ꝓtius[i] a nobis traditū ordinē res venire[k] vbiqz onere coherente[l]. quatenꝰ opozteat cōpleri ea q̄ te statoz fm legem(sicut ꝓtius dixi mus[m])imprecauit. ¶ Si vō[n] institutio etiam substitutionē habue rit:certū est qz ꝓtius ad substitu tum[o] volentē venīt oēs res fm legē cōplentē q̄ relicta sunt:et sic illo nolente[p] tunc ad coheredes[q] eius/¶ legatarios ¶ seruos/¶ qui ab intestato:¶ q extra sunt/¶ fiscū ſm a nobis datā[r] obseruationez

d ¶ Falcidie,‡ quam habent al's.vt insti.ad leg.fal.in prin.

e ¶ Aliam causam.puta ꝑ prelegationem.

f ¶ Autem.pro sed.Accurſius.

g ¶ Talia obtinere.sanctimus:qualia in eo casu diximus qñ persona fuit instituta cui fuit necesse relinqui bec.§.que sequūtur.Accur.

h ¶ Seruos.libertate donatos.

i ¶ Ꝓtius.vt.§.eo.§.fi quis autem.¶.§.fi vero nullus.

k ¶ Venire.repete sanctimus.

l ¶ Coherente.scz cautionis.

m ¶ Diximus.vt.§.eo.§.his igitur.¶.§.fi quis autem.in fi.Accur.

n ¶ Si vero.iste.§.cum tribus seq.respicit tam legitimos heredes ¶ le gatarios ꝙ extraneos heredes.

o ¶ Ad substitutū. Sed nūquid hec substitutio vulgaris adita heredi tate expirauit:vt.C.de impu.¶ ali.substi.l.post aditā.q̄ est ō? Rñ.qdaz dicūt illā corrigi. Alij dicūt ſ spāle vt nō expiret. Vel dic ſm Jo.* q nō ex vi substitutionis admittitur:ſ; huius legis beneficio.Accur.

p ¶ Nolente.f.substituto.Accurſius.

q ¶ Ad coheredes.immo videtur ꝓimo ¶ immediate trāsire ad cohe redes.vt.§.e.§.ꝓpter.¶.§.fi quis autē.Sed dic ‡ q nō erat substitutus aliquis:vnde trāit ad coheredes imediate.hic autē erat vt ꝓtz eg illa dictione vero.¶ illa cītā que sunt in ꝓmo casu huius.§.

r ¶ Datam.vt.§.eo.§.etenim.Accur.

s ¶ Vement.sed nunquid liberatur ille a quo res auferūtur? Videtur q sic interuētu noue pſone obligate.vt insti.qui.mo. tolli.obli.§.ꝓe terea. Jté ideo tenebat q̄ erat heres:ſ; desijt esse cū alius sit factꝰ he res insolidū.vt.j.e.§.in oibus.ergo desijt teneri cessante causa.* Sed cōtra videt ꝙ Ulp.vt.ff.fol.ma.l.si ab hostibus.§.fi vir.¶ de ne.gest. §.siue hereditaria.¶.C.de decur.l.ne qs.in fi.ꝑna tñ verior ‡ videtur. Jté qd fi nullus vult habere illā hereditatē a ꝓimo vsq; ad vltimum: nūquid cōpellimus heredē vel aliū qui nō cōpleuit volūtatē defuncti eā assūmere ? dare relictā? Rñ.sic.vt ēn hec regula qō fauoꝛe ☞.vt.C. de legi.¶ cōstitu.l.qō fauoꝛe.vera est:ita ¶ cius cōtraria.ſ.fi aliquid in odium alicuius est inductū nō debeat in eius vtilitatē redire.vt.ff.de interdi.¶ rele.l.relegatoꝛ.¶.fi.¶ de leg.j.l.si seruus plurium.§.fi.

t ¶ Sine additione.No.interest ēn ☞.vt.ff.de interro.act.¶ quia.¶ in ſtitu.de bo.pos.§.quos autem.Accur.

v ¶ Ꝑheredatos.scz causa adiecta,al's ꝑheredatio forte non noceret. ſm Al.argu.ff.de bo.liber.l.si patronus.§.fi quis.immo fine forte,vt j.vt cum de appel.cog.§.aliud.col.viij.

g ¶ Juste.hic exigo iustitiā legis ¶ hois.legis vt recte ꝑheredet. * sic nostatim hoc modo.filius meus sempronius sit ꝑheres.vt insti.de ꝙ bere.lib.§.j.¶.ff.de libe.¶ postbu.l.j.§.¶.iij.Item ab oībus heredibus ciusdē graduꝰ.vt.ff.de libe.¶ postbu.l.iij.§.filius.¶.C.de libe.prete.l.j. al's restitui ꝺz ei heredītas.vt.ff.de bo.q̄ libe.l.si patronus.§.fi qs bo

ca que auferūtur veniēt[x]:cōplen tes vbiqz deficiētium legitimas dispositiones.ꝑpterea nāqz ¶ ad tātas respeximus succeſſiōes:vt nō remaneat sine aditiōe[y] ipsius moriētis hereditas. ¶ Ꝑhereda tos[z] aūt liberos(si iuste[a] a patre excluſi sint:¶ nihil[b] ex patris ha beāt volūtate)nō vocamus neqz respicimus[c]:si decies[d] milliesve lint.vna est cm legis intentio:vt q̄ dispoſita sunt a moriētibus im pleant.¶ Cū cm qui ab ipo testato re,ꝑpa substātia pulsus est:quo modo erit iustum vocare ad res quarū cū ille ꝑ ꝑheredationē factā in cū exꝑssim fieri partici pem noluit[e]:¶ Si vero[f] ablataz partē a non cōplente volūtatem morientis ꝓius deduximus[g] ad substitutos:deide ad coheredes: et post illos ad legatarios et fi deicōmissarios:necnon et ad ser uos:¶ ita ad eos qui ab intestato vocātur[h].et ad extraneos[i]/atqꝫ

* Singul. est fm Jaſ. l.i.iuste.de acqui. por. ¶ istā pmaz expoſitiōes ſecſſ Ange.

x ¶ Ad heredes. Ꝓpter ꝓdictas rationes in ꝓgimo.¶.sed ꝑ ¶ tradici vt nō tāḡ ipse sed tanḡ glibet extraneus admittat.vt.C.de adop.l.i.pater.¶.qui duos. Jté qd fi testator? vnum nūmum mihi legauit ¶ heres institutus non cōpleuit suā volūtatē: nūquid occasione huius nūmi totā habeo hereditatē.¶ pluabo agnatos qui q̄si ex debito ſperabāt:vt.ff.ꝑ foc.l.¶ quia:Rñ. fic.nā plus me dilexit testator cum eis nihil mihi aliquid legauerit.vt insti.de bere. insti.§.fi plures.¶.§.eo.§.fi quis autem.¶.§.fi vero aut non.

y ¶ Si vero.vero acciꝑitur pro enim:vel ꝓ:o certe.Accur.

z ¶ Deducimus.vt.§.eo.§.fi vero institutio.

a ¶ Vocantur.al's scilicet nam bic velut ex testamento admittitur bus.l.auctoꝛitate.

b ¶ Et ad extraneos.qui admittūtur causa libertatū seruādarū.Sed quid si nulla libertas est relicta:Rñ.adhuc admittitur extraneus vt cetera relicta soluat.¶ sic intellige qō bic ¶ alibi ꝺz de extraneo ꝑ banc cōstitutionē.Sed qd si nulla sunt relicta:ſ; forte ꝓpter timoꝛē credi toꝛū ēn ꝑcedentes extraneos noluerūt adire?Rñ.adhuc videt idē vt habeat locū hec ꝓstitutio.arg.insti.¶ ma.nō pos.§.j.Sed ☞tra credo: cū ꝓpter.

* Ideo bar.

* Ista gl. est fing.fm Ja.in auct. ex cā.C.de libe.prete.

* Ista ē de mēte bar.¶ Ange.

* Idem te nent bart. bal.¶ sali.l auc.bocam plius.C.ō fideicō.ḡbus. bar.dicat qr relinquitur arbitrio iudi icis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

eā ꝓpter vltimā volūtatē seruādā hec cōstitutio facta fuerit: vt. ff. ꝺ. pgi. ibi. vna est eni ꝛc. accipiant ergo eā creditores ꝛ distribuent ꝓut volūt. vt insti. de here. quali. ꝛ diffe. ff. i. fiscus autē nō ꝓ hāc. l. sed suo iure tanꝝ vacantē potest accipere si vult: vt. ff. de iure fil. l. i. vt tamen

✱Ista gl. est de mēte bar. et Ange. ad hoc q̄ bona dicuntur vacātia quā do hēditas nō aditur.

respōdeat creditoribus: vt. ff. de iure fil. l. nō ꝓsumit. ✱ Accur.

a ¶Nec quasi aliquem. i. nullus ignoret: quia ita decreuit fieri hec cōstō. ꝛ est hic vsus interpositio.

b ¶Gesserit quidem. scilz factum est hoc. Accur.

c ¶Abrenūciantib⁹. scilz exḗsse. S3 q̄d si nec repudiat nec̄ accipit: Rñ. ✱ instātib⁹ his q̄ sequēter debēt admitti cōpellent infra tres mēses eā renūciare: vt. C. de iure deli. l. vlti. ſ. similiꝫ mō. Azo.

✱Sequitur eam Bar.

d ¶In oibus. ſ. casibus.

e ¶Fieri heredes. ergo ꝛ ille q̄ erat definit: cū duo insolidū nō ꝓt esse heredes. vt. ff. de here. instit. ité q̄ sabinus. Accur.

f ¶Nec est. interpositio est. ꝛ demōstrant hec vba adire ꝛ ꝓ herede gerere: q̄ exponunt: vt insti. de here. quali. ꝛ dif. ſ. fi.

g ¶Antiquissime. vt illū q̄ petit sibi bona dari cā libertatū fuādā. vt. ff. de fideic. liber. l. iii. ſ. j. vſq; in fi. l. vlti. de eo cui libe. can. bo. adi. ꝓ totū. Itez cognati ꝛ neq; a leg. ſſi. tabu. neq; ex testō voces tur: tñ admittūt iure ꝓtorio q̄d ātiqssimū est: vt insti. de suc. cog. ꝛ. ff. vnde cogna. ꝓ totū. Itē eman cipati. vt insti. de here. q̄ ab itestā. ſ. emācipati. S3 hec nō vident bona ex̄pla de cognatis ꝛ filijs emācipatꝫ cū nō sint heredes. vt insti. de bo. poſ. ſ. ds aūt. S3 dic q̄ quo ad effectum heres est. vt. ff. de bo. poſ. here. pe. l. j. ꝛ de fideicō. here. pe. l. ij. ſ. z noue leges B facūt. vt. C. de epiſ. ꝛ cle. l. ſi qs ad declinandā. Accur.

✱Dic q̄ differētia agnationis et cognationis emancipatio nis et iustratio nis ab itestā to ē subtile fm Ange. et vide omnes scribētes in l. gall⁹. ff. de lib. ꝓpoſthu. ſ. quid si tā tum. ✱Cōcor. ter. l. 6. de cepta. ſ. de nupt. ſ. de nup. tijs. ꝛ de pe. di. ſ. ꝛ p Birch. in i. c. placuit. de cōſe. di. iij.

b ¶Vocabantur. innuit ꝙ istis duobus modis tñ fiant heredes: q̄d verū est: vt hic. ꝛ insti. de bo. poſ. ſ. quos autem.

k ¶Dis oibus. ſ. vt a nō cōpleto auferat cōmodum: vt q̄d detur alijs fm ordinem: vt. ſ. ſ. si quis autem. ꝛ. ſ. inordinatum. ꝛ. ſ. seq.

l ¶Voluerit. nā omnes istos potuit onerare: vt hic. ꝛ insti. de fing. re. per fideicōmiſ. re. in ꝓin.

m ¶A substitutis. ablatiui casus est.

n ¶Legatarijs. datiui.

✱Idē Bar. n ✱Ista glo. o allegatur q̄ appellatio mōtis i dubio venit na turalis ꝛ actuilis. et an hoc sit verū ꝙ mōs natu ralis equi ꝛ paretur cui l. vide scribē. in. l. gal t lue. ſ. quid ſi tantꝫ. ff. de lib. ꝓpoſthu.

o ¶Fisco. ſ. ponēdo. Sed qs admittit̄ post substitutū legatario: Rñ. heredes vel alij q magis fuerūt a testatore bonorati. vt. ſ. eo. ſ. etem. ꝛ in seq. ſ. Sed q̄d si habuerit collegatarios ꝛ cōiunctos ꝛ re ꝛ vbo: Rñ. Idem q̄. ſ. est scilz vt heredi detur nec alteri accrescat: quia ita erat scissum iuris ꝓsumptione: vt insti. de lega. ſ. si eadem.

✱Ide Bar. n

p ¶Nullus. ſ. heres vel alius oneratus, tacite enim rūdet obiectioni.

q ¶Priuatus. per banc. l. Accur.

r ¶Sed consyderans. sic quia ꝛc.

s ¶Terminus. licet incertus. vt. ff. de cōdi. ꝛ demon. l. j. Accur.

t ¶Dos. scilicet naturalis: ✱vt hic. ꝛ. ſ. de nup. ſ. deinceps. colla. iiij. non ciuilis.

✱Vide glo. in. ſ. rursus. insti. de act. ꝛ ibi scribē.

u ¶Cogitet. fic. ſ. vt cū de ap. cog. ſ. hec autē dispoſuimus. col. viij.

v ¶Perducet. scilicet quādo testabitur ipse. Vel si babes perducent. dic. ſ. heredes eius.

w ¶Non enim. Reſpō. tacite obiectioni. Accur.

x ¶Pe. nō aūt ad ꝓterita tpa trahit. vt. C. de legi. ꝛ cōſti. l. legis.

y ¶Nec nobis. q. d. ex quo de incōmodo heredis vidimus: ꝛ de com modo videamus ſcz. l. falcidie. Accur.

ad fiscū veniimus: nō absurde hoc factū est nec inaniter: nec q̄si aliquē [a] lateat q̄ decer: ſz ex ꝓuidē tia ꝛ fm legē [b]: vt finitis ꝓnū oi bus fm testamēta ꝓsonis: deinde abrenūciantib⁹ [c] ita ad eā q̄ est ab itestato vocationē ꝛ alios veni remus. ¶In oibus [d] aūt casib⁹ in qb⁹ [e] scripti nō cōplēti⁹ vocamus aut ex testō ꝓsonas aut ab itestato: ꝛ ceteros cūcos ꝛ fiscū: dam⁹ oibus talib⁹ ꝓsonis fieri hēdes [f] ꝛ aditiōis aut ꝓo herede gestionis habere ius (hec enim legis verba sunt): ꝛ tanꝝ heredes oia gerere ꝛ cōuentos ꝛ cōuenientes.

✱Heres extraneus ꝛ quilibet bonorā tus tobedies omni cōmodo hereditario ꝓuiatur suo ordine applicādo ꝓsonis enumeratis egheredatis penitus exclusis vocatis a iure heredib⁹ effectis. b. d.

¶Hec qdē etiā antiquissime [g] leges ex ꝓpria auctoritate ꝓstabant: ꝛ heredes faciebāt eos qui neq; scripti heredes / neq; ab ite stato ad hereditatē vocabātur [h].

¶Dis oibus [i] obtinētibus: ſz nō ab hīde ſz a legatario aut fideicōmiſſario: aut mortis causa ꝓciēte dari aliqd aut fieri testator voluerit [k]. Eodē ordine i occasione ablataꝝ rez̄ seruādo: ꝛ ichoāte qdē a substitutis [l] legatarijs [m]: termino [n] vo⁹ fisco [o]. Et nullus [p] hanc legem duram habeat tanꝝ relictis ꝓuatus [q] sed cōsyderās [r] quia oibus [s] hoibus terminus [t] est vite mors [u]: ꝛ nō solū ab alijs ipse percipere cōtēpletur / sed co gitet [x] ꝙ ꝛ ipse alijs mortēs ipe [y]

b ¶Lura. alꝫ hora. i. casus vel euētus. vnde illud. Gaia superueniet que non ſperabit̄ hora. vel dic hora. i. pars tēpis vel tp⁹. nam dicitur hora pars tpis ex mōmētis plurimis cōſtituta: ꝛ ꝙ tales particulas diuidit dies ꝛ nox. vt. ff. de verbo. ſig. l. ij. ꝛ. C. de trāſac. nō minoꝛ. fm. P. nā. ggiiij. hoꝛe diem naturalē faciūt. g. ij. faciūt artificialē. vt. ff. de verbo. ſigni. l. ij. ſ. fi. ꝛ de adul. l. capite. ✱ Accur.

c ¶Falcidie. dicit autem falcidia a falce: qa sicut falx reſecat: ſic ꝛ hec leg.

¶Uel a falcidio auctore: vt publiciana a publicio ꝓtore. vt insti. de act. ſ. alie. Et nō. q̄ ſuper hac materia ꝓmo leg. ij. tab. inuēta est q̄ ꝓnium ius tribuit testatorib⁹. vt. ff. ad leg. fal. l. j. dic vt ibi. Scō lex furia ꝛ vo conia. Tertio lex falcidia: qa dicte due. ll. non erāt ſufficiētes. vt insti. ad l. fal. j. rñ. q̄ falcidia fuit modificata ꝓ Justiniano: vt demū facto iuēta rio haberet locū: vt. C. de iure deli. l. fi. ꝛ iterū plus ꝙ eundē fuit modificata vt ei tm cōpetat q nō ſuripuerit ꝛ q̄ ſolēnitatem in inuentario adhibuerit; vt statim ſeq̄. Accr.

d ¶Inuitis. hoc est verū per. l. istā falcidiam ꝛ de iure veteri: vt hic. ꝛ insti. ad leg. fal. ſ. j. ꝛ. ff. ad. l. fal. q̄ de bonis. ſ. j. ꝛ. ſ. fi. hodie vero ſ. vt. j. eo. ſ. fi vero expreſſim. Sed quomodo ēt iure veteri fiebat ſ volūtatē testatoris. vt. ſ. eo. ſ. semp: Rñ. hoc fit lege permittēte. l. falcidia: vt hic dicitur.

✱Concor. c. nos quidez. ibi. cūcta fm voluntatem defuncti cōſtruere. et. c. tua nobis. cū glo. ſuper ver. voluntatez. extra de testa.

e ¶Expendantur. ſcz in totū vel ita q̄ nō remaneat heredi quarta illi⁹ partis eq̄ua fuit ſtitutus. vt insti. eo. ſ. j. Acc.

f ¶Debet. idest cōcedit heredibus vt retineant. Accur fius.

g ¶Impleat. siue aliqd deerat siue non. vt. j. eo. hoc autem.

h ¶Videntur. scilz heredes fm Azo. sed nō repugnant ꝓsumptione huius legis. j. eo. ſ. ꝓpi. ꝛ. ſ. si vero absunt. in fi. Accur.

i ¶Voluntati. tacite. in expreſſa secus. vt. j. ſ. si vero expreſſim.

k ¶Deficiētis. i. mōrientis testatoris.

l ¶Legi. ſ. falcidie.

m ¶Utilitate. ſ. legis falcidie.

n ¶Potestatem. alꝫ voluntatem.

o ¶Alienarentur. ſ. destruendo. Accur.

p ¶Nō forte. cū nō sic lege. si nō surripuisset cessaret: qa sufficiēter erat ibi ꝓ quarta. ꝛ potest poni ex̄plū vt si erat ꝓrimonū. c. aureoꝝ. lxxv. legauit. heres subtragit. lxv. ꝛ ꝙ dicit nō sic haberet locū cuꝫ nō esset necessaria. vel si nō babes nō: dic ꝙ erat ꝓrimoniuꝫ. c. legata erāt. c. vel nonaginta. subtragit aliquid: puta. v. non nunc vt ꝓterit vti falci. ꝛ si boc nō feciſſet potuiſſet. Ista ꝓuilegiū meret amittere q cōcessa sibi abutit ꝓtāte: vt hic. ꝛ. C. de iudeis. l. iudeos. in fi. ꝛ in decretis. gi. q. iij. ꝓuilegiū. ꝛ ꝙ dicit forte sit ſupſluus. Ande boc casu punit plus qs ꝙ legē istā ex̄ꝑ p. l. C. de iure deli. l. fi. ſ. illo. ſed ius vetuſtius ꝑ velle videt. vt. ff. ad. l. falci. l. beneficio. ꝛ. l. hereditatē. ſ. fi. Accur.

✱Priuilegiū perdit qui eo abutitur.

q ¶Tempora. per qe dudū vt signo crucis ꝓpoſito infra. ggg. dies ab apertura testamenti. ꝛ compleat infra duos meſes alios: rebus ꝛ ꝓsonis in ꝓsentia ꝓsitis. alꝫ infra annū. vt. C. de iure delibe. l. fi. ſ. sinautē dubius. vſq; ad. ſ. ꝛ si ꝓfectam. Accur.

✱Ei⁹ tamē omissio non vitiat inuentarius. Bar. hic. ꝛ Alex. ꝛ rub. de no. ope. nū. ff.

r ¶Quando. subaudi eo tempoꝛe quando ꝛc.

s ¶Exceptimus. i. deliberauimus.

t ¶Adiecto solo. scilicet illi constitutioni. C. de iure deliberā. l. fi. per hanc constitutionem.

v ¶Non damnificari. repete metuit dico ꝛc.

UNIVERSIDAD

a ¶ Conuocare.oportet dico ꝛc.
b ¶ Fideicōmissarios.¶ Iungd etiam creditores: Nā.q fic.quia ꝛ cōñ interest.vt.ſ.de ſpon.lar.ſ.ad hec.col.ig.plus etiam quia dānum eis tant:vt.C.de iure delibe.l.fi.ſ.licentia.
c ¶ Exigentes.,pcuratores.ſed qualiter hoc fiet: Nā.mittet ad domuz vt aut veniat vocatus: aut alius ꝓ ſe mittat. vt.ff.q.ex cau.ma.ité ait ꝑtor.ſ.pe.ꝛ.ſ.fin.ꝛ.C.de auc.pce.l.j.in fi.Accur.
d ¶ Natura.vt quia mulier que nō debuit in iudicio cōparere. vt.C.de ꝓcura . maritus. immo puniturvocans.vt.C.de offi.diuer.iudi.l.j.
e ¶ Dignitas.vt facerdo tes.vt.C.de epiſco.ꝛ cleri.oēs.in prin.ſ.ff.de in ius voc.l.ij.
f ¶ Qualitas.vt q: valitudine eſt impeditus.vt ff.ō iureiu.l.ad ꝓnas.
g ¶ Etas.vt pupilli. ꝛ adulti curatores habentes:q: ꝓ oēs ſe repreſentant:vt.C.de in ite.reſti. mi.l.iij. ꝛ.C.ſi aduer.reꝛ iudi.l.ꝛ cum minores.
h ¶ Neceſſitas. vt ga captus fit vel vinculis vel latumijs vel nudus: vt fine ſui dedecore in publico apparere non poſſit. vt.ff.q.ex cā maio.l. ſuccurritur.ꝛ.l.in eadē.
i ¶ Si ꝓ abſunt. ſed de qua abſentia hic dicit. cum multa ſint genera abſentiarū.vt diximus. ſ.de fideiſſo.ſ.j: Reſpō. ſi extra ciuitatem dicitur abſens: vt .ſ. ꝓcgi. innuitur.
k ¶ Aliqui.ſ.ex legatarijs vel creditoribus.Accurſius.
l ¶ Teſtes.oportet repete.
m ¶ Subſtantiam.als facultatē.i.ſubſtantiā.vt inſti.qui ma.nō poſ. ſ.ſualuiſſe. Vel dic facultatez.i.poſſibilitatem dandi aliqd: vt.ff.de verbo.obli.cōtinuus.ſ.illud.ſed poſſidens ſacculum habet facultatem ſed intellige ꝓ idoneas ꝓ motu iudicis.vt.ff.de iure delibe.l.j. ſ.fi.ſ.C.de epi.audi.l.de creationibus.nam facit facultas vt ibi magis credatur:vt.ſ.de teſti.ſ.ſancimus.col.vij.Sed quale erit iudicis arbitrium vt eſtimet idoneum: Nā.vt habeat tantū quantum id ſup quo poteſt eſſe ꝓ queſtio.vel ſi ſit par iniuncto oneri.vt iſti.de excuſa. tuto.vel cura.ſ.item ꝓpter paupertatem.
n ¶ Opinionis.que formatur ex bonis moribus.vt.ff.de tuto.ꝛ cura. da,ab bis.l.ſcire oportet.ſ.fi.Accur.
o ¶ Tres.i.tribus q̄ herede cognoſcant.vt.C.de iure delibe.l.ſcimus. ſ.finautem dubius.ꝛ dic vt ibi plene no.Accur.
p ¶ Tabularijs.interpoſitio eſt hic verſus.ꝛ ponitur hic plurale ꝓ ſingulari. ꝓ ſic.C.de epiſco.ꝛ eleri.orphanotrophos.ꝛ.C.de bis qui in eccle.manumit.l.j.ꝛ de nego.geſt.ait ꝓtor. Sed quid ſi ſint tabelliones tres in confectione inuentarij: Reſpon. ꝓ valet:nam nō ideo minus ꝙ ſint tabelliones tres creditur eis.immo plus cum ſint publice perſone:vt.ſ.de teſti.ſ.ſancimus.colla.vij.ꝛ ꝓpterea reſoluitur plurale in ſingulare.
q ¶ Quantum ad hoc.ergo a cōtrario ſenſu als ſoli tabellioni creditur eis etiam ſine teſtibus cōfecto inſtrumēto.ꝛ eſt ꝓo hoc.C.de dona. l.in donationib⁹.Sed certe ꝓ nō creditur ei ſoli niſi teſtes adhibuerit ipſe tabellio inſtrumēto:vt.ſ.de fide inſtru.ſ.ſed ꝛ ſi inſtrumēta.coll. vj.ꝛ qō in.o.l.in donationibus cōtinetur verum eſt vt non ſint neceſſarij cū ſubſcriptionibus ꝓpria manu ſcriptis.tabellio tñ ſcribere debet eoꝝ nomina vt dictū eſt.Et qō hic dicit ꝙtum ad hoc:ideo eſt quia als tabellio ꝛ duo teſtes quoꝝ nomina nō ſunt ſcripta ſufficerent:hic autē exiguntur tres.ſed videntur hec omnia eſſe correcta.ꝛ ꝙ ſemp ſoli tabellioni credatur ꝓ ius nouiſſimum:vt.ſ.de fi.inſtru.ſi vo neqꝫ adnumerator.Nā.diſtinguēdo ꝓ tēpus quo cōficitur inſtrumentum:vt tūc teſtes ſint neceſſarij a tempore quo vult aliquid ꝓbari ex inſtrumēto:vt tunc ſoli inſtrumento ſi non neget publicū:als ſi negetur publicum credatur ei cū iuramēto tabellionis ꝛ per comparationem.vt.ſ.de fide inſtru.ſ.ſed ſi inſtrumentum.ꝛ.ſ.ſi vero mo riantur.ꝛ.ſ.ſi vero neqꝫ tres.i.tribus.
r ¶ Inuentarij.i.illa ſcriptura in qua res inuente in hereditate conſcribuntur:vt.ſ.de admi.tu.l.tuto.ꝛ qꝛtonū.j.fi.Sed nunqd vno cōtextu fieri debet:videtur ꝙ ſic ad inſtar teſtamenti:vt.C.de teſta.l. cum antigtas.Sed ſ dico. vt.C.de iure deli.l.ſi.ſ.finaute dubius. Item nunqd idē tabellio vſqꝫ ad finē debet adhiberi.ꝛ idē in teſtib⁹ inuenire veritatē nisi forte ꝓ pte ſentes legatarij omnes/aut qdā cōtestatione ſibi ꝓmiſſa noluerint venire nec adeſſe inuētario. tunc enim licētia erit heredi etiā nō aduenientibus legatarijs contentus eſſe teſtium ꝓſentia ꝛ facere deſcriptionē ꝛ repoſito etiā ſic legatarijs ꝛ iureiurando here dis:ꝛ ſeruozum examinatione:ꝛ bis omnibus obſeruatis habere ex falcidia ꝓſidium. Sic enim nō videbimur neqꝫ legē ita pacte nus appzobataz minuere neqꝫ iniuſtitiam facere mozienti. Si enim omnino quidem ſibi vult aliquos fieri heredes et habere quandam conſolationem ex ſua ſucceſſione:ꝛ arbitrarur ſufficientem ſe habere ſubſtantiam: non tamē boc cauſe veritas oſtēdit ꝛ certum eſt quia non bec contrarietas erit ſententia mozientis red ignozantie puritas illius. ¶ Si vero non fecerit inuentarius ſm hanc figurā(ſicut ꝓdiximus)non retinebit falcidiā:ſed cōplebit legatarios ꝛ fideicōmiſſarios:licet pure ſubſtantie moztis trāſeren dat meſuram legatozum ꝛ datio.

*Dicit bar. q̄ ad primus decretū ſufficit citatio ꝓcuratoris ad ſcōn recꝫ ritur citario d dñi:.et vltra dicit q̄ inuē tarū ds fieri cozā iudice.
*Idem dicit de clericis qbuſcūq; qui large dicunt habere dignitatē gl.ꝛ ibi doc. in.c.vnico.6 vi.et ho.cle. in vi.
*Facit ad hūc ter.glo. j. in ca. poſteſſionē cir.ca med.glo. ibi:nec ſcriptura tabellionis.extra de ꝓoba.
*Ibce verba ponuntur in glo.in.c.bone memorie. j.ſup ō. ſingulares. in pun.extra ō elec.
*Idē Bar. ꝛ Ange.hic.
*Sequunt bar.et ange. ꝛ eſt ſing.ſm Jaſo.in.l.fi. deuſſos.ff.q. fatiſd.cogā. ꝛ idē Bal.in aut.ij cū teſtator.C.ad legē fal.
*Vide de hoc ſcribē. j ſ. j. inſti. de iure perſo.
*Sequitur eā bar.et eſt ſing. ſm Ludo.ro.in reperti.rub.ff. de arbi.
*Idē Bar.
*Sequitur eā ang.ꝛ eſt ſing.ſm Ludo.ro.ſing. xxxv.

*Iſta eſt de mēte Bar.ꝛ Ange.
*Niſi impedimētū ſupueniat. bar. ꝛ ange.ꝛ cā nonſte. i.c. qñ ꝓtra falſa. de ꝓba.
*Qualis de beat eſſe teſtis.
*Hoc verū ſupactu alio ſenſu q̄ viſu capit. ſm ange.
*Hoc verū in his q̄ ſūt certitudine teſtis cadere ꝓt:alias ſecus. Ang.
*Truſa.eſt ſm Ange.
*Veritatez dz iudex inquirere.
*No.q vbi poſt plures q̄ſtiones formaras vna cōcluſio ſeq̄tur:illa concluſio decidit q̄ ſtiones ꝓcedentes vnifformiter niſi ſit rō quare deciſio ſit diuerſa. ange.
*Immo eſt ſūre.C. fal cidiā decrab. bar.
*Et bene bar.et eſt de mēte ange.

s ¶ Superueniētibus .i. redeuntibus.
t ¶ Querentibus.ꝓ cō querentibus.
v ¶ Examinationez. que fiet per tozmēta:vt.C.de iure deli.l.ſi.ſ.licētia.
x ¶ Anobis vt.C.ō iure delibe.l.ſi.ſ. licētia. Vel dic vt.C.de q̄ſtio.l.j.ꝛ fi.
y ¶ Heredis.qui iurabit nihil malitioſe feciſſe vt ſequitur.
z ¶ Et vidiſſe. Not.teſtimoniū de auditu nō recipi ſm nſa iura:vt hic. ꝛ.C.de teſti.l.teſtiuz. niſi in caſu vt in actiōe aque pluuie arcende.vt.ff. de ꝓba.ſi arbiter. Itez no. teſtē debere videre:vnde ccus non admittit hoc caſu. Miquid als? dic ꝙ admittit cū nō inueniāt ꝓbitus: vt.ff.de teſti. l.j. Item no.eum debere dicere ſic eſſe vel non eſſe nō aūt de credulitate: vt h.ꝛ.C.de teſti.teſtiuz. aliter in ſacramento cauſūnie.vt.C.de iura.calū. l.ij.ſ.qō obſeruari. Itez no.ꝙ negatiua ꝓbatur. qō eſt contra.C.de ꝓbatio.actoz. ſed habet eq̄pollentiam affirmatiue: cum enim ſiuret ſe ſtetiſſe vſqꝫ ad finez inuentarij:ꝛ nihil potuiſſe fieri quin ipſe viderit:perinde eſt ac ſi affirmatiuam ꝓponeret:vt.ff.de codicil.l.nec codicillos.
a ¶ Veritatem.No.q̄ iudex debet omnino inquirere veritatem:vt.C. de eden.is apud quem.
b ¶ Niſi forte.hoc niſi refertur.ō.cum dicit cōuocare omnes qui sunt in ciuitate ꝛc.
c ¶ Teſtium.ſcilz trium.vt.ſ.dixerat.nam videtur repetitus.vt.ff.de verbo.obli.l.tytio.ſ.idē rñdit. Vel dic duozum in odiū non venientium cum minus non dicitur.vt.ff.de teſti.vbi numerus.argu.C.de cadu.tol.l.vni.ſ.penul.
d ¶ Deſcriptionem.i.inuentarium.
e ¶ Repoſito.i.remoto.q.d.non iurabit heres neqꝫ tozquetur ſeruus in odiū nō venientiū ſm quoſdā.vel melius dic repoſito.i.reſeruato vt nibilominus dicta augilia ei reſeruentur.Accur.
f. ¶ Bis omnibus.ſ.que diximus.ō.ſ.hinc nobis.vſqꝫ huc.Accur.
g ¶ Preſidium.cōtra legatarios ꝛ fideicōmiſſarios.¶ Iunquid contra creditores: Videt ꝙ ſic.q̄ ſupra diperat cui timere legatarios ꝛ creditores ꝛ ziunctim de bis locutus eſt:ꝛ ſic ꝛcludit hic. ¶ Itē eſt arg. inſti.de bere.qua.ꝛ diffe.ſ.i. Itē ex preſſim.j.ſ.ſi vero nō fecerit.in fi. ſ.ꝛ bec videntur per hāc cōſti.ſed per.l.C.ſolū habeat hoc: vt vltra vires nō teneatur creditoribus.vt.C.de iur.deli.l.fi.ſ.ſed ꝛ ſi ꝓfatā. ꝛ poteſt eſſe ratio:quia hic maioꝛ ſolēnitas exquiritur in inuētario: vnde maioꝛ fit vtilitas.vt.ff.de regu.iur.l.fm naturā.ꝛ inſti.de legi. patro.tu.ſ.fi.Sed cōtraria ſententia vera eſt.ꝛ qō dicitur.ſ.co.ſ.ſi vero.in fi.ꝛpone vt ibi diximus. Item nūquid aduerſus libertates vtetur falcidia: Reſpon.nō.vt inſtitu.ad leg.falci.ſ.cū ratio.ꝛ argu. ff.de inoffi.teſta.papinianus.ſ.ſed an libertates.Accur.
h ¶ Minuere.imo augere.ſ.vt cōuocentur teſtes:vt.ſ.dictum.eſt.ſed ſ ſtud eſt reſtringere illam legem.
i ¶ Conſolationem.ſic.ff.de interro.act.l.ꝛ quia.
k ¶ Oſtendit.naz plus ſepe in facultatibus ſuis ꝙ in bis eſt homines ſperant.argu.ff.qui ꝛ a qui.l.in fraudem.ꝛ inſtitu.qui manu.nō poſ. ſ.in fraudem.Accur.
l ¶ Non fecerit.ſic vt.ſ.eo.ſ.fiat igitur.Accur.
m ¶ Legatozū.olim contra etiā qñ nō habebat locum falcidia contra legatarios:vt.ff.ad trebellia.l.j.ſ.ſi is qui.ꝛ.ſ.deniq.ſed in creditoribus idem.ſ.ꝙ inſolidum tenebantur etiaz vltra vires hereditatis. vt.C.de iurę delibe.l.ſi.ſ.cum igitur.Accur.

Minuentes.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Minuentes.ꝛ immo augentes eam firmamus statuẽdo maiores penam: naꝫ per eam solũ denegabatur falcidia ℈ legatarios: hic autẽ plus dicit vt insolidũ teneantur heredes: scꝫ vltra vires: vt hic.ꝛ.C. de iure delibe.l.fi.ℊ.si vero postꝫ.

b ¶ Damnificentur. scilicet facto inuentario.

c ¶ Creditorib⁹. ablatiue accipe ꝛ large etiã ꝑ legatarijs: vt ꝛ als.ff. de acti.ꝛ obli.l.hereditaria rum.ꝛ de verbo.ſig.l.creditores.ꝛ.l.ſi cui.

d ¶ Lucrari. hoc facit ꝑ eo qõ dicimus vt etiã ſ creditores poſſit vti lege falcidia: velvt referatur

*Approbatur ꝑ bar.

*tm̃ ad legatarios id qõ de lucro ꝺ.nã qui de dãno certãt ꝑferendi ſunt. ſ. de ſuo bẽdes nõ ſoluit: vt ar.C.6 iu. deli. l.ſi.ℊ.licẽtia. Itẽ nunqd priuabit debito iure natureſi nõ facit ſuẽtarius ille cui ex neceſſitate relingt: vt eſt filꝰ ſ ſiſes. vt ℈.eo.ℊ.ꝓmus: Rñ. *nõ. Si em̃ nõ obedit teſtatori leganti ſ legi ꝓcipiẽti: vt.ℊ.ℊ.bis igit. ꝛ iudici decerneti. vt.ℊ.ℊ.ſi qs autẽ.nõ punit: multũmodo nusb qñ ſoli legi nõ obedit: ꝓualere emꝰ debẽt iura ꝓtoria ꝛplura. vt.C. de edic. diui adria. tol. l. fi.ꝛ.de ℈an.ꝛ vter. fratri.ℊ.fi.col.vj.qõ cũ non eſt ergo ſ B nõ ꝺz ꝑdere. Item qõ.ℊ.victus est nõ perdaf. hic ſtelligere repetitũ. vt ar. inſti. ad. l. aql. ℊ. ceterũ. lz qdã dicant ℈ q̃ in hoc.ℊ. logf in diſtinct. ꝛ.C.de iur. delib. l.fi. vbi etiã plerũq; fit mentio huius vbi miſcueri: quod ad filios ꝑtinet. vt inſti. de here. q̃li. ꝛ ꝺif.ℊ. teſtameti. Itẽ q̃ro quid addit hec ℊ ſtitutio illi. l. ſcimus. naꝫ ꝛ ibi ſic puniebant nõ facto ſuẽtario: Rñ.

*Ide bar. ꝛ Ange.

*Inde aples ſtima ad corinth. ix. cũ eſſem liber ex oĩb⁹ omnib⁹ me ſeruũ feci vt plꝰ lucrifacerẽ.

*Ide bar. ꝛ Ange.

*Ita glo. vſq; ad ſi. ſe quunt Bar. ꝛ Ange.

e Et hoc dicimus nõ nostrã minuẽtes legẽ quã poſuimus; vt nihil de ꝓpꝛio dãnificẽtur heredes creditoribus: ſed dabit ei pena exactio ſue malignitatis: cur trãſcẽderit leges ex quib⁹ cautꝰ omnia agens nihil poterat ꝺamnificari: ſed ex diuerſo etiã que ſunt ex falcidia lege lucrari. ¶ Dicc autem dicimus vbi errans teſtator de ſua ſubſtãtia hoc agit: aut fore tẽ cũ ꝺebuiſſet etiam ampliorem quãtitatẽ heredi relinquere. ꝑ minore diſpoſuit. ctenim etiaz hoc errãtis ſnie eſt. ꝛ non pure. ꝛ itegre ꝺesignatiõis. ¶ Si vo ex̃pſſim ꝺesignauerit non velle hꝛ ꝺẽ retinere falcidiã: neceſſarium eſt teſtatoris valere ſniam: ꝛ aut volentem cũ parere teſtatori forſan etiã q̃ꝺã iuſte ꝛ pie relinquẽti lucrũ ſnõ in ꝓcipiẽdo: ſ ſolummõ pie agẽdo habentẽ. ꝛ nõ videri ſine lucro bmõi eſſe hereditatẽ: aut ſi parere noluerit eum recedere quidem ab hmõi inſtitutiõe locũ vero fieri ſicut ꝺudũ ꝓdiximus ſubſtitutis ꝛ coheredib⁹ ꝛ fideicommiſſarijs. ꝛ legatarijs ꝛ ſeruis. ꝛ qui ab intestato ſunt: ꝛ alijs ſm̃ ꝓtius a nobis inuenta in talibus viam.

¶ Heres ſubſtãtiã defuncti ſubtiliter agnoſcens: vni integraliter perſoluens: oĩbus alijs inſolidũ ſoluere cõpellit penitẽtia. ꝛ incõſtãtia repulſa: niſi inopinabile emergat dãnũ tẽpore inſtantie cauſe ſolutioni ſtatuto. his obtinẽtibus in oĩ vltima volũtate: ꝛ ꝓnis omnibus miꝺerabilis ꝺũtaxat exceptis. Bar.

f ¶ Nõ autem. lz heredi inuentarium faciẽti ꝺemus falcidie cõmodũ: hic autem non ꝺamus.

s ¶ Subtiliter. nõ erranꝺo i facto. vt. C. e. erroꝛ.

t ¶ Quibuſdã. forte amicis heredis.

v ¶ Qõ ꝛt. interpoſitio eſt.

g ¶ Precedentiũ. i. imperatorum q fuerunt ante nos: pone exẽplus. vt. C. e. l. j. ꝛ. l. erroꝛ. Vel dic q eas nõ habem⁹ q hũc caſum ſic exp̃ſſe ponant: vel ſi habes in litera ꝑcedentes. ꝺic vt. C. eo. l. ſi.

*Sequitur ẽam barto. ꝛ eſt de mente Ange.

y ¶ Retinere. de non ſolutis Accur.

z ¶ Velle. imo videt cõcedi. vt. ff. eo. qõ ꝺe bonis. ℊ. non iꝺcirco. cõtra. ſed ꝺic cã coꝛrigi per iſtaz. l. Vel ꝺiſtingue an voluit in totũ ſoluere ꝛ bocꝺicti tuit in aĩo: vt hic. aut nõ vt ibi. Vel melius *ꝛpetrius hic ſubtiliter agnouit ꝛ totũ ſoluere ꝛcepit vnde ꝑiuꝺicuꝺ in reliqs ſibi ꝑarauit. vt arg. ff. ad macedo. ſed iulianus. ℊ. fin. ꝛ. C. de fideicõ. l. j. ꝛ. ij. ſed in ℈io nõ ſubtiliter agnouit. Itẽ videtur ℈. ff. eo. ſi ex pluribus. Sed hic *ꝺicas nõ eſſe ℈. naꝫ nullũ ſolidũ legatũ fuit ibi ſolutũ vt ex illa litera patet: q̃ oẽs res crãt vnius legatarij.

*Approbatur ꝑ bar. ꝛ Ange.

*Sequunt bar. et ange.

a ¶ Sniam. ſ. in ſolutis.

b ¶ Eam. ſ. in nõ ſolutis.

c ¶ Agnoſcẽtem. ſcilicet ſubſtantiam.

d ¶ Sententiam. i. volũtatem in non ſolutis.

e ¶ Teſtatoris. q ſolida voluit ꝑſtari. vt. ff. de do. inter virũ ꝛ vxo. ℈ ſpõſus. ℊ. ſi qs rogatus.

f ¶ Sequi. ſubaudi volumus.

g ¶ Hoc. ſcilicet penitere.

h ¶ Sequentis heredis. ſequentis voluntatem teſtatoris.

i ¶ Scientibus. ſ. quãtitatem patrimonij.

k ¶ Percipientibus. ſ. legatarijs qui percipiunt legata.

l ¶ Inferre. ſcilicet velle.

m ¶ Egoluiſſe. redarguitur enim varietas ſiue particularis approbatio. ſic. ff. de admi. tu. l. cũ q̃ritur. ꝛ de bo. lib. l. nã abſurdũ. ꝛ de leg. iij. neminem. ꝛ ad ꝛpbi. l. celſus. ℊ. item celſus.

n ¶ Exactionem. quam legatarius ad heredem facit.

o ¶ Agere. i. falcidiam retinere.

p ¶ Recte. de ſoluendo toto ac incipiendo.

q ¶ Inopinabili. vt quia graue es alienũ ſit qõ latuerat ꝓius. vt iſti. de here. qua. ꝛ ꝺif. ℊ. ſciẽdum eſt. que enim de nouo emergunt auxilio nouo indigent: vt. ff. de interro. act. de etate. ℊ. ex causa. ꝛ. ff. vt in poſ. lega. l. plane. ꝛ. j. de equali. do. ℊ. quia vero.

Auxilio egent q̃ de nouo accidunt.

r ¶ Receptionis. vel etiã retentiõis. naꝫ cui ꝺamus ꝛ. vt. ff. de ſupſi. l. j. ℊ. ad aũt. ſed fm̃ ea q̃ ꝺicunt factũ cũ vno inter alios faciet ꝓiudicũ qꝺ eſſe nõ ꝺz: vt. ff. de iureiur. l. qa. ꝛ de re iudi. ſepe. j. rñ. ſ. ꝺic *B ideo cuenire: q̃ ſi ex vno fonte. ꝛ ſi vnũ factũ videt. vt. C. de duo. re. l. ſi. Sed qꝺ ſi ꝑtẽ legati legatario ſoluit: nũqꝺ in reliqua multoma gis ſibi ꝓiudicat? Rñ. nõ. quia qñ ſolidũ ſoluit vni vnã volũtatẽ cõpleuit inſolidũ. at hic nõ ſic. ꝓterea ſi ꝺebeanꝰ ex. nomine legati. ex. ſunt ꝺebita: ꝛ alia. ex. indebita iure falcidie. vnde ſoluta ꝑte in ꝺuꝛioꝛe videt accepiſſe: vt. ff. de ſolu. l. i. reſiꝺui ergo nulla eſt petitio. at cum ſolidũ vni ſoluo ceſſat hec rõ electiõis. Itẽ no. *quatuoꝛ caſus in gbus ceſſat falcidia hoc iure. Cinus eſt. ℊ. ꝓpꝛ. alius eſt in hoc. ℊ. alius. ſ. de ecclẽ. ti. ℊ. ſi antẽ. col. ig. alius. ſ. vt ſpon. lar. ℊ. ſi. col. ig. eſt ꝛ alius. ℈. eo. hinc nobis. eſt ꝛ ſextus. ℈. eo. ℊ. ſi vero non fecerit.

*Sequitur hãc glo. Ange. et eſt de mẽte bar.

*Ista glo. ꝳz locum in trebellianica. Ang. hic. bar. et ange. in gl. fina. ℊ. piece.

s ¶ Queſtionibus. puta agitur ꝑ legato vel fideicõmiſſo generali vel ſpeciali ex tẽpoꝛe litis ꝛteſtate vſq; ad annum ꝺebet finiri hec cauſa:

UNIVERSIDAD D

quod intelligas ꝙ tinnū ꝛ ita est hoc speciale vt lis duret anno: lꝫ alis ciuilis triēnio: vt. C. de iudi. ꝓperādū. i. rñ. criminales biēnio durēt. vt. C. vt intra cer. tēp. cri. ꝙ. ter. l. fi. sic est etiam alis speciale vt minus triēnio duret. ī. vt cle. apud ꝓpi. epi. ꝯ. j. col. vj. ꝛ. C. vt omnes iudi. tā clui. ꝙ cri. l. j. in fi. ꝛ. ff. de eccu. tu. quinquaginta. ꝛ. C. de naufra. l. pe. ꝛ de decu. l. generaliter. ꝛ de asser. tollen. l. j. et de edifi. ꝓri. l. fi. Accur.

a ¶ Necessitatē. i. additionem ꝛ admonitiones: vt sequitur ibi intitū autē. ꝛ. ꝯ. so. fi quis autem.

b ¶ Solui. hic annus cō putatur huc facto. i. solutioni. ff. ꝯ. ꝓri. rñ. in ri. i. institūtie fimēde. Sed quid si in. gi. mense post additionē ꝛ admonitionē fiat causa ꝓo legato in choata? ssñ. si vult legatarius hoc dicere eū ceci disse a suo iure: non agit causa cōtra eū plus: als potest causa durare vsq; ad annū. ne qō in odiuꝫ eius est inductū: in eius vertatur vtilitatē: vt. ff. de inter. ꝛ rele. l. relegatos in fine.

c ¶ Anno. f. vtili qui dat solutioni legati. Accur.

d ¶ Diximus. vt. ꝯ. eo. ꝯ. fi ꝯ. aūt nō iplens. Acc.

e ¶ Decreto. per quādaꝫ interlocutoriam qō ꝑciꝑiat ei vt soluat vel p se iudicē; vel per nuntium. vt. ff. de arbi. l. quales. in fi. arg. j. de san. episco. ꝯ. pe. col. ij. ꝛ. j. de eccle. tit. ꝯ. si quis autez. collatio. ig. licet dicaꝫ in nouellis ꝛtinerī q; debeat in diffinitiua dari.

f ¶ Relictis. scilꝫ heredi tāte. Accurſius.

g ¶ Et minoribus etate. vadultis curatores habentibus. vt. C. de in integ. resti. mi. l. si curatorem. als non habet nisi vim restitutionis.

b ¶ Nihil. l. quo ad effectū: ꝑiudicat tñ ipo iure als nō esset necessaria in integruꝫ restitutio de q̄ sequit. vt. ff. de mino. in cause. Et ita erit hoc speciale vt ꝑalis ꝓscriptio currat ꝯ minozē. regulariter ꝯ. vt. C. in q. cau. in ite. re. nō est ne. cel. l. fi. sic est spāle ꝛ circa iudicia in spatio. g. diez q̄ danꝭ appellāti. vt j. de ap. ꝛ in. q. tēp. ꝯ. j. col. nij. Ité in instātia cause. vt. C. de iudi. l. ppe rādum. in fi. Ité in ꝓscriptiōe q̄ obest minozi voleti accusare. vt. ff. de mino. l. auguliū. Ité in ꝓscriptiōe qnquēnij q̄ objcit minozi ad tuēdū statū defuncti. vt. C. ne de sta. defun. l. fi mater. Ité3 in ꝓscriptione dotis nō numerate q̄ objcit minozi succedēti alij: vt ēt non restituat vltra tēpoza. vt. ꝯ. de tēp. nō sol. pe. fup do. ꝯ. sinaūt minoz. colla. vij.

Prescriptio tēporalis q̄ꝫ ꝯ minorez currit.

i ¶ Preiudicat. ſ. in spatio illius anni q̄ dat solutiōi. nā p hoc minor ꝛ beres nō pdit hereditatē quo ad effectū. Idē dico in illo anno qui datur ꝓ instātia cause. nā ꝛ si sua interſit forte litibus nō ꝛpari: quia oportet a capite incipere. restituet infra illū annū vt nō videaꝫ cucurriſſe: vt. ff. de mino. l. in minoribus. ꝛ cōtra si agat idē minor ꝛ petat legatū cū aliis ſit beres: nā restituit. vt. C. de iudi. l. ꝓperandus. in fi.

Caput est rei principium.

k ¶ Per restōes. ergo cucurrit. Sed nūqd eligit quā viā ꝓius velit? Videt ꝙ ſic. vt. C. ſi tu. vel cu. ꝓ totū. qō verū credo quo ad annuꝫ qui dat solutioni. quo ad aliud nō: imo ꝓmo ꝯ tutorez vel curatorē agit: posſea restituit in ſubſidū. ꝛ est ratio: q̄ perditū nō ēt vis defendēdi vel agēdi: licet instātia perierit. vt. C. de iudi. l. ꝓperādum. in fi.

l ¶ Et lege ista. i. de pena noſtre legis.

m ¶ Patronatus. i. ſi patronatus instituatur a liberto.

n ¶ Diſſiniumus. ſ. hodie tertia ſi moriatur ſine filijs condito teſtō; ſed ab intestato totum: ſed iure veteri erat aliter. qō dic vt instītu. de suc. liber. a ꝓin. ti. vſq; ad. ſ. multis autem. Accur.

o ¶ Petiti fuerit. i. liberti petierūt q̄ ꝓſoni aligd dent vel faciāt. acc.

p ¶ Diximus. vt. ſ. eo. ſ. ſi quis autem.

q ¶ Legatis. i. lege debita.

r ¶ Pura talibus. ſ. penis: lꝫ de ea nolit ꝑstare: vt. ſ. e. ſ. ſi qs autem.

s ¶ Cōstitutiōe. ſ. greca q̄ multa ꝛtinebat: cū multotiēs eius memoriā habeamus. vt isti. de suc. lib. ſ. ſꝫ nſa. ꝛ de seruili cogna. in ꝓn. ꝛ de legi. agna. suc. ſ. penul.

t ¶ Et libertinitates. i. equanimus successiones igenuoꝝ ꝛ libertoꝝ fere. ꝛ ꝟ ideo dicit qa ꝓsoni vſq; ad quintū gradu: cū agnati vſq; ad. g. cognati vſq; ad. vj. succedant: vt isti. de suc. lib. ſ. multis. ꝛ de suc. cogn. ſ. fi. ꝛ alias adijcias differentias vt in predic. ſ. multis diximus.

v ¶ Quia dclat'. An cui? cōpositiōe q̄uoz: sunt ne cessaria. ſ. numer' septez testiū: q̄ glibet ſe subſcribat: ꝛq̄ sint ibi figilla ſeptē testiū. vt isti. de testa. ſ. j. ꝛ. ff. e. l. ad testiū. ſ. ſi qs ex testib'. ꝛq̄ testator ꝓpa voce ꝛ manu nomē beredis ſcripserit. vt. C. de testa. l. iubem'. qō ſolti muꝫ bodie tollit. vt. j. vt ſpō. lar. ſ. q̄ vo. coll. ij.

Testō necessaria.

g ¶ Dispositionē. ſcilicet ſolēnem.

y ¶ Nō ſcriptā. in q̄ ſuffi cit cōuocatio ſeptem testiū. vt insti. de testa. ſ. fi.

z ¶ Ultia. Fūt ēm q̄ modis vltie volūtates. p testm̄ ſcriptū. Ité non ſcriptū vt hic. Ité codi cillis in q̄bus quinq; testes ſufficiūt. vt insti. de fideicō. here. ſ. fi. Ité illa q̄ fit a ꝑe inter filios: vt C. de testa. l. hac ꝙultiſſima. ſ. q̄ impfecto. Ité3 volūtas militis q̄ fit cētra coꝛas duob' testibus: vt ff. de testa. mili. l. duos. Ité donatio cā mortis. vt. ff. de do. cau. mor. l. j.

Voluntates vltime q̄nq; modis fiunt.

a ¶ Militari. vt miles ſibi res inſtitut' poſſit repelli ſi nō obediat defuncto. Ité teneat ſi ſolidus ſi nō fecerit iuētariū. vñ cōri gif. C. de iure deli. l. fi. ſ. fi. Illā hunc. ſ. gñali' itelligo referri ad vtrāq; partē huius ꝑti. vt ſeqtur: cōem nāq; ꝛc. Ité ſi miles inſtituat heredē beres poſſit retinere falcidiā ſi fecerit iuētariū: vñ cōrigit. C. de testa. mi. l. in testō. ꝛ. C. ad leg. fal. in testō. Sꝫ gdā dicunt vt Lot. ꝛ Bā. q̄ hīa ſit itelligēda tñ in milite inſtituto: nō autē testāte. ꝓmū verius est.

b ¶ Imperiali. ſiue inſtitutus ſiue inſtituens fuerit ꝓnceps: vt in milite diximus: ſed hoc ex voluntate non neceſſario: vt. C. de legi. ꝛ cōſti. l. digna. ꝛ insti. qui. mo. testa. infir. ſ. fi.

c ¶ Ad etropolitani. i. archiepiſcopi.

d ¶ Pauperta. te. nam concedit retinere falci.

e ¶ Permittit. nam ꝓcipit ſeruari voluntatem moꝛientis: vt. ſ. eo. ſ. ſi quis autem. ꝛ. ſ. his igitur.

f ¶ De nō eligendo ꝛc. Trib' modis ꝟ intellige. Prio q̄ille due dictiones. f. mu. nu. ſint noiatiui casus. ꝛ ꝟ dictio eligēdo ꝙuertaꝫ i vbū. ſubaudi eo q̄. q. d. de eo q̄ ſcōo nu. mu. nō eligāt i lucris ꝓmi mſimo nij vnū de filijs ꝓmi mſimonij: vt. j. eo. ſ. ꝓſperimus. filiis est hec ofo in ꝑsalmo. In ꝙuertēdo dūs cap. ſion. Scōo dic q̄ illeſione dictiones. f. nu. mu. ſint accuſatiui casus ꝛ ꝙuertant in noiatiuū: ꝛ vbū eligēdo cōuertaꝫ in vbū. ſiſis est locutio. In ꝙuemādo ꝓpos in vnū. i. dū cōeniret ꝓpius in vnū. Tel melius ꝛ planius dic q̄ he dictiones nu. mu. ſint noiatiui casus: ꝛ vbū eligēdo ſit gerūdiū ſicut est. ꝛ subaudi hēat ptāte. q. d. mu. ſcōo nu. de eligēdo nō habeāt ptāte: ꝛ q̄ dicit mu. idez dicas in viris ſecūdas accipiētibus vgores: vt. j. eo. ſ. q̄nia vero ꝛtra binubos. ꝛ ꝓma pars rubrice expedit. j. eo. vſq; ad. ſ. hoc autem.

g ¶ Alienatione. hec expeditur. j. eo. ſ. hoc aūt. vſq; ad. ſ. cum igitur.

h ¶ Et de ſucceſſionibus. actiue legitur. q. d. qualiter mulieres ſuccedant.

Libros Autenticorum Collatio Prima.

Digimus. vt. ſ. eo. ſ. ſi quis autem.

q ¶ Legatis. i. lege debita.

r ¶ Pura talibus. ſ. penis: lꝫ de ea nolit ꝑstare: vt. ſ. e. ſ. ſi qs autem.

s ¶ Cōstitutiōe. ſ. greca q̄ multa ꝛtinebat: cū multotiēs eius memoriā habeamus. vt isti. de suc. lib. ſ. ſꝫ nſa. ꝛ de seruili cogna. in ꝓn. ꝛ de legi. agna. suc. ſ. penul.

t ¶ Et libertinitates. i. equanimus successiones igenuoꝝ ꝛ libertoꝝ fere. ꝛ ꝟ ideo dicit qa ꝓsoni vſq; ad quintū gradu: cū agnati vſq; ad. g. cognati vſq; ad. vj. succedant: vt isti. de suc. lib. ſ. multis. ꝛ de suc. cogn. ſ. fi. ꝛ alias adijcias differentias vt in predic. ſ. multis diximus.

v ¶ Quia dclat'. An cui? cōpositiōe q̄uoz: sunt ne cessaria. ſ. numer' septez testiū: q̄ glibet ſe subſcribat: ꝛq̄ sint ibi figilla ſeptē testiū. vt isti. de testa. ſ. j. ꝛ. ff. e. l. ad testiū. ſ. ſi qs ex testib'. ꝛq̄ testator ꝓpa voce ꝛ manu nomē beredis ſcripserit. vt. C. de testa. l. iubem'. qō ſolti muꝫ bodie tollit. vt. j. vt ſpō. lar. ſ. q̄ vo. coll. ij.

g ¶ Dispositionē. ſcilicet ſolēnem.

y ¶ Nō ſcriptā. in q̄ ſuffi cit cōuocatio ſeptem testiū. vt insti. de testa. ſ. fi.

z ¶ Ultia. Fūt ēm q̄ modis vltie volūtates. p testm̄ ſcriptū. Ité non ſcriptū vt hic. Ité codi cillis in q̄bus quinq; testes ſufficiūt. vt insti. de fideicō. here. ſ. fi. Ité illa q̄ fit a ꝑe inter filios: vt C. de testa. l. hac ꝙultiſſima. ſ. q̄ impfecto. Ité3 volūtas militis q̄ fit cētra coꝛas duob' testibus: vt ff. de testa. mili. l. duos. Ité donatio cā mortis. vt. ff. de do. cau. mor. l. j.

a ¶ Militari. vt miles ſibi res inſtitut' poſſit repelli ſi nō obediat defuncto. Ité teneat ſi ſolidus ſi nō fecerit iuētariū. vñ cōri gif. C. de iure deli. l. fi. ſ. fi. Illā hunc. ſ. gñali' itelligo referri ad vtrāq; partē huius ꝑti. vt ſeqtur: cōem nāq; ꝛc. Ité ſi miles inſtituat heredē beres poſſit retinere falcidiā ſi fecerit iuētariū: vñ cōrigit. C. de testa. mi. l. in testō. ꝛ. C. ad leg. fal. in testō. Sꝫ gdā dicunt vt Lot. ꝛ Bā. q̄ hīa ſit itelligēda tñ in milite inſtituto: nō autē testāte. ꝓmū verius est.

b ¶ Imperiali. ſiue inſtitutus ſiue inſtituens fuerit ꝓnceps: vt in milite diximus: ſed hoc ex voluntate non neceſſario: vt. C. de legi. ꝛ cōſti. l. digna. ꝛ insti. qui. mo. testa. infir. ſ. fi.

c ¶ Ad etropolitani. i. archiepiſcopi.

d ¶ Pauperta. te. nam concedit retinere falci.

e ¶ Permittit. nam ꝓcipit ſeruari voluntatem moꝛientis: vt. ſ. eo. ſ. ſi quis autem. ꝛ. ſ. his igitur.

f ¶ De nō eligendo ꝛc. Trib' modis ꝟ intellige. Prio q̄ille due dictiones. f. mu. nu. ſint noiatiui casus. ꝛ ꝟ dictio eligēdo ꝙuertaꝫ i vbū. ſubaudi eo q̄. q. d. de eo q̄ ſcōo nu. mu. nō eligāt i lucris ꝓmi mſimo nij vnū de filijs ꝓmi mſimonij: vt. j. eo. ſ. ꝓſperimus. filiis est hec ofo in ꝑsalmo. In ꝙuertēdo dūs cap. ſion. Scōo dic q̄ illeſione dictiones. f. nu. mu. ſint accuſatiui casus ꝛ ꝙuertant in noiatiuū: ꝛ vbū eligēdo cōuertaꝫ in vbū. ſiſis est locutio. In ꝙuemādo ꝓpos in vnū. i. dū cōeniret ꝓpius in vnū. Tel melius ꝛ planius dic q̄ he dictiones nu. mu. ſint noiatiui casus: ꝛ vbū eligēdo ſit gerūdiū ſicut est. ꝛ subaudi hēat ptāte. q. d. mu. ſcōo nu. de eligēdo nō habeāt ptāte: ꝛ q̄ dicit mu. idez dicas in viris ſecūdas accipiētibus vgores: vt. j. eo. ſ. q̄nia vero ꝛtra binubos. ꝛ ꝓma pars rubrice expedit. j. eo. vſq; ad. ſ. hoc autem.

g ¶ Alienatione. hec expeditur. j. eo. ſ. hoc aūt. vſq; ad. ſ. cum igitur.

h ¶ Et de ſucceſſionibus. actiue legitur. q. d. qualiter mulieres ſuccedant.

Facit ad hūc. ſ. gl. in cauditis. ſuper ver. minores. ante mediū. ver. ſꝫ in quibus casibus. extra de resti. in integ.

Libri Autenticorū Collatio Prima.

quod intelligas ꝙtinnū ꝛ ita est hoc speciale vt lis duret anno: lꝫ als ciuilis triēnio: vt. C. de iudi. ꝓperādū. i. rñ. criminales biēnio durēt. vt. C. vt intra cer. tēp. cri. ꝙ. ter. l. fi. sic est etiam als speciale vt minus triēnio duret. ī. vt cle. apud ꝓpi. epi. ꝯ. j. col. vj. ꝛ. C. vt omnes iudi. tā clui. ꝙ cri. l. j. in fi. ꝛ. ff. de eccu. tu. quinquaginta. ꝛ. C. de naufra. l. pe. ꝛ de decu. l. generaliter. ꝛ de asser. tollen. l. j. et de edifi. ꝓri. l. fi. Accur.

a ¶ Necessitatē. i. additionem ꝛ admonitiones: vt sequitur ibi intitū autē. ꝛ. ꝯ. so. fi quis autem.

b ¶ Solui. hic annus cō putatur huc facto. i. solutioni. ff. ꝯ. ꝓri. rñ. in ri. i. institūtie fimēde. Sed quid si in. gi. mense post additionē ꝛ admonitionē fiat causa ꝓo legato in choata? ssñ. si vult legatarius hoc dicere eū ceci disse a suo iure: non agit causa cōtra eū plus: als potest causa durare vsq; ad annū. ne qō in odiuꝫ eius est inductū: in eius vertatur vtilitatē: vt. ff. de inter. ꝛ rele. l. relegatos in fine.

c ¶ Anno. f. vtili qui dat solutioni legati. Accur.

d ¶ Diximus. vt. ſ. eo. ſ. ſi quis aūt nō iplens. Acc.

e ¶ Decreto. per quādaꝫ interlocutoriam qō ꝑciꝑiat ei vt soluat vel p se iudicē; vel per nuntium. vt. ff. de arbi. l. quales. in fi. arg. j. de san. episco. ꝯ. pe. col. ij. ꝛ. j. de eccle. tit. ꝯ. si quis autez. collatio. ig. licet dicaꝫ in nouellis ꝛtinerī q; debeat in diffinitiua dari.

f ¶ Relictis. scilꝫ heredi tāte. Accurſius.

g ¶ Et minoribus etate. vadultis curatores habentibus. vt. C. de in integ. resti. mi. l. si curatorem. als non habet nisi vim restitutionis.

b ¶ Nihil. l. quo ad effectū: ꝑiudicat tñ ipo iure als nō esset necessaria in integruꝫ restitutio de q̄ sequit. vt. ff. de mino. in cause. Et ita erit hoc speciale vt ꝑalis ꝓscriptio currat ꝯ minozē. regulariter ꝯ. vt. C. in q. cau. in ite. re. nō est ne. cel. l. fi. sic est spāle ꝛ circa iudicia in spatio. g. diez q̄ danꝭ appellāti. vt j. de ap. ꝛ in. q. tēp. ꝯ. j. col. nij. Ité in instātia cause. vt. C. de iudi. l. ppe rādum. in fi. Ité in ꝓscriptiōe q̄ obest minozi voleti accusare. vt. ff. de mino. l. auguliū. Ité in ꝓscriptiōe qnquēnij q̄ objcit minozi ad tuēdū statū defuncti. vt. C. ne de sta. defun. l. fi mater. Ité3 in ꝓscriptione dotis nō numerate q̄ objcit minozi succedēti alij: vt ēt non restituat vltra tēpoza. vt. ꝯ. de tēp. nō sol. pe. fup do. ꝯ. sinaūt minoz. colla. vij.

i ¶ Preiudicat. ſ. in spatio illius anni q̄ dat solutioni. nā p hoc minor ꝛ beres nō pdit hereditatē quo ad effectū. Idē dico in illo anno qui datur ꝓ instātia cause. nā ꝛ si sua interſit forte litibus nō ꝛpari: quia oportet a capite incipere. restituet infra illū annū vt nō videaꝫ cucurriſſe: vt. ff. de mino. l. in minoribus. ꝛ cōtra si agat idē minor ꝛ petat legatū cū aliis ſit beres: nā restituit. vt. C. de iudi. l. ꝓperandus. in fi.

k ¶ Per restōes. ergo cucurrit. Sed nūqd eligit quā viā ꝓius velit? Videt ꝙ ſic. vt. C. ſi tu. vel cu. ꝓ totū. qō verū credo quo ad annuꝫ qui dat solutioni. quo ad aliud nō: imo ꝓmo ꝯ tutorez vel curatorē agit: posſea restituit in ſubſidū. ꝛ est ratio: q̄ perditū nō ēt vis defendēdi vel agēdi: licet instātia perierit. vt. C. de iudi. l. ꝓperādum. in fi.

l ¶ Et lege ista. i. de pena noſtre legis.

m ¶ Patronatus. i. ſi patronatus instituatur a liberto.

n ¶ Diſſiniumus. ſ. hodie tertia ſi moriatur ſine filijs condito teſtō; ſed ab intestato totum: ſed iure veteri erat aliter. qō dic vt instītu. de suc. liber. a ꝓin. ti. vſq; ad. ſ. multis autem. Accur.

o ¶ Petiti fuerit. i. liberti petierūt q̄ ꝓſoni aligd dent vel faciāt. acc.

p ¶ Digimus. vt. ſ. eo. ſ. ſi quis autem.

q ¶ Legatis. i. lege debita.

r ¶ Pura talibus. ſ. penis: lꝫ de ea nolit ꝑstare: vt. ſ. e. ſ. ſi qs autem.

s ¶ Cōstitutiōe. ſ. greca q̄ multa ꝛtinebat: cū multotiēs eius memoriā habeamus. vt isti. de suc. lib. ſ. ſꝫ nſa. ꝛ de seruili cogna. in ꝓn. ꝛ de legi. agna. suc. ſ. penul.

t ¶ Et libertinitates. i. equanimus successiones igenuoꝝ ꝛ libertoꝝ fere. ꝛ ꝟ ideo dicit qa ꝓsoni vſq; ad quintū gradu: cū agnati vſq; ad. g. cognati vſq; ad. vj. succedant: vt isti. de suc. lib. ſ. multis. ꝛ de suc. cogn. ſ. fi. ꝛ alias adijcias differentias vt in predic. ſ. multis diximus.

v ¶ Quia dclat'. An cui? cōpositiōe q̄uoz: sunt ne cessaria. ſ. numer' septez testiū: q̄ glibet ſe subſcribat: ꝛq̄ sint ibi figilla ſeptē testiū. vt isti. de testa. ſ. j. ꝛ. ff. e. l. ad testiū. ſ. ſi qs ex testib'. ꝛq̄ testator ꝓpa voce ꝛ manu nomē beredis ſcripserit. vt. C. de testa. l. iubem'. qō ſolti muꝫ bodie tollit. vt. j. vt ſpō. lar. ſ. q̄ vo. coll. ij.

g ¶ Dispositionē. ſcilicet ſolēnem.

y ¶ Nō ſcriptā. in q̄ ſuffi cit cōuocatio ſeptem testiū. vt insti. de testa. ſ. fi.

z ¶ Ultia. Fūt ēm q̄ modis vltie volūtates. p testm̄ ſcriptū. Ité non ſcriptū vt hic. Ité codi cillis in q̄bus quinq; testes ſufficiūt. vt insti. de fideicō. here. ſ. fi. Ité illa q̄ fit a ꝑe inter filios: vt C. de testa. l. hac ꝙultiſſima. ſ. q̄ impfecto. Ité3 volūtas militis q̄ fit cētra coꝛas duob' testibus: vt ff. de testa. mili. l. duos. Ité donatio cā mortis. vt. ff. de do. cau. mor. l. j.

a ¶ Militari. vt miles ſibi res inſtitut' poſſit repelli ſi nō obediat defuncto. Ité teneat ſi ſolidus ſi nō fecerit iuētariū. vñ cōri gif. C. de iure deli. l. fi. ſ. fi. Illā hunc. ſ. gñali' itelligo referri ad vtrāq; partē huius ꝑti. vt ſeqtur: cōem nāq; ꝛc. Ité ſi miles inſtituat heredē beres poſſit retinere falcidiā ſi fecerit iuētariū: vñ cōrigit. C. de testa. mi. l. in testō. ꝛ. C. ad leg. fal. in testō. Sꝫ gdā dicunt vt Lot. ꝛ Bā. q̄ hīa ſit itelligēda tñ in milite inſtituto: nō autē testāte. ꝓmū verius est.

b ¶ Imperiali. ſiue inſtitutus ſiue inſtituens fuerit ꝓnceps: vt in milite diximus: ſed hoc ex voluntate non neceſſario: vt. C. de legi. ꝛ cōſti. l. digna. ꝛ insti. qui. mo. testa. infir. ſ. fi.

c ¶ Ad etropolitani. i. archiepiſcopi.

d ¶ Pauperta. te. nam concedit retinere falci.

e ¶ Permittit. nam ꝓcipit ſeruari voluntatem moꝛientis: vt. ſ. eo. ſ. ſi quis autem. ꝛ. ſ. his igitur.

f ¶ De nō eligendo ꝛc. Trib' modis ꝟ intellige. Prio q̄ille due dictiones. f. mu. nu. ſint noiatiui casus. ꝛ ꝟ dictio eligēdo ꝙuertaꝫ i vbū. ſubaudi eo q̄. q. d. de eo q̄ ſcōo nu. mu. nō eligāt i lucris ꝓmi mſimo nij vnū de filijs ꝓmi mſimonij: vt. j. eo. ſ. ꝓſperimus. filiis est hec ofo in ꝑsalmo. In ꝙuertēdo dūs cap. ſion. Scōo dic q̄ illeſione dictiones. f. nu. mu. ſint accuſatiui casus ꝛ ꝙuertant in noiatiuū: ꝛ vbū eligēdo cōuertaꝫ in vbū. ſiſis est locutio. In ꝙuemādo ꝓpos in vnū. i. dū cōeniret ꝓpius in vnū. Tel melius ꝛ planius dic q̄ he dictiones nu. mu. ſint noiatiui casus: ꝛ vbū eligēdo ſit gerūdiū ſicut est. ꝛ subaudi hēat ptāte. q. d. mu. ſcōo nu. de eligēdo nō habeāt ptāte: ꝛ q̄ dicit mu. idez dicas in viris ſecūdas accipiētibus vgores: vt. j. eo. ſ. q̄nia vero ꝛtra binubos. ꝛ ꝓma pars rubrice expedit. j. eo. vſq; ad. ſ. hoc autem.

g ¶ Alienatione. hec expeditur. j. eo. ſ. hoc aūt. vſq; ad. ſ. cum igitur.

h ¶ Et de ſucceſſionibus. actiue legitur. q. d. qualiter mulieres ſuccedant.

Facit ad hūc. ſ. gl. in cauditis. ſuper ver. minores. ante mediū. ver. ſꝫ in quibus casibus. extra de resti. in integ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

cedant filijs.qō dic vt.ſ.eo.ſ.cū igitur.vſq; ad.ſ.aliud vero.Accur.

Natura a nouitati ſtudet.

a ¶ Ante nos.non ſolum nobis.Nam quotidie natura depro perat nouas inuenire formaſ.vt.C.de vete.iur.enucle.l.ij.ſ. ſed quia.

b ¶ Legislatoribus.i.bis qui faciebant leges.vel erant imperatores.nā alius non poterat poſtq̄ ppls transtulit imperiū in ꝓncipē:vt inſti.de iure nat.ſ.ſed qō principi.ꝛ.C.de leg.ꝛ cō ſtitu.l.vlti.Accur.

† Cōcor.cū hoc pun.in ꝓpoſ. ii. vt. dere.libi:ꝛ quas hūana natura ꝛc.

c ¶ Omnē partē.q.o.ſi in aliq̄ ꝑte leges late deſide rarēt ordinationē modū vel correctionem aliquā etiā nos fecim⁹.Vel melius dic q̄ ipe ordinauit reipubli.ll.latas antiqs i ſeptē partes digeſtoꝝ:vt C.de vete.iur. enu.l.ij.ſ. igitur.ꝛ ſeq.ſ.ꝛ hoc faciē do corrigebat corrigenda.qō fecit p.C.qnq; per iterpellationē: vt.C.qui po.in pig.ba.l.affiduis. quandoq; iudicando:vt C.de leg.ꝛ conſti.l.ſi.

d ¶ Legislationis.i.compoſitionis.Accur.

e ¶ Ordinantes.f.ſub certis titulis ꝛ cōiunctis.vt ff.de ſta.bo.l.j.ꝛ.ij.Acc.

f ¶ Pene.ꝛ hoc ideo q̄ꝛ multe remāſerūt corrigē de involumine ffoꝛ.q̄s p būc libꝝū corrigetꝛ:vl dic ſm quoſdā.q̄ ideo dicit pene q̄ quāq; corrigit ſpōtaneo motu.vt.C.de leg. et conſti.l.leges.Alij dicunt q̄ ideo:q̄ꝛ alij imperatores aliqua correxerunt.prima verio eſt.

g ¶ Correctionem.per coꝛ dicem.

b ¶ Cōſcripſimus.q̄ ſunt in.C.Accur.

i ¶ Quale.ſ.negociū iſtud q̄le reſpicit qō eſt.ſ.aliq̄ quidē ꝓ eo egentium ꝛc.

k ¶ Emergens.ſcilicet negocium.

l ¶ Legē.ſcz condendam.

m ¶ Gregozia.ꝓoprium nomē eſt mulieris.Acc.

n ¶ Virum.ꝓrimum.

o ¶ Extulisse.i.extra ciuitatē ad ſepeliendū portaſſe.ſic.j.vt egac.inſtā. do.ſ.i.col.vij.nam in ciuitatibus nō erat ius ſepeliendi olim.vt.ff.de ſepul.vio.l.iij.ſ.ꝺiuus.ꝛ.ij.de relig.l.mortuoꝝ. Alij dicūt extulisse.i. ſuſcepiſſe virū.ſ.ſcōm qō nihil eſt vt ſequitur ibi:ls nō veniens ꝛc.arg. ꝓo eis.ff.de coniun.cum eman.lib.l.qui duos.circa ꝓin.

p ¶ A filio exꝑta.quia filius magis fibi ſeruierat q̄ filia.Accur.

q ¶ Oportere.Nota nos aſtringi iure naturali benefacere bis qui bene faciunt nobis.ſic.ff.de peti.here.ſed et ſi.ſ.conſuluit.ꝛ.ff.de fur. ſi ꝓpe quoꝛe.ſ.j.Accurſius.

Biſfacientibꝰ biſfacere tenemur.

r ¶ Restituit.eo q̄ a patre habuit:ꝛ ſupfluit alterum.ꝛ dic q̄ dedit retento vſufructu.vt.j.ſic enim ꝛc.Accur.

s ¶ Ei.ſcilicet matri.quaſi dicat nō tantum in vita ſeruiuit matri:ſed etiam in morte ſeruiuit matri omnia bona ſua dimittendo ei ab inte ſtato.quod eſt ꝓ expreſſo:vt.ff.de iur.codi.l.cōficiuntur.j.rñ.et.ff.de bo.lib.l.j.in fine.Alꝺo.

t ¶ Ex hominibus.alꝭ ex omnibus.q.o.ſeparauit ſe ab hominibus re linquendo eos.vt.ff.de tabu.exbi.l.j.ſ.ſi.

v ¶ Antiqua.vt inſtitu.ad tertul.ſ.ſoꝛoꝛ.Accur.

g ¶ Nostra.vt.C.ad tertul.l.ſi. Sed quidam dicunt q̄ illam veterē non habemus.ſed in.d.l.C.dicitur ꝓo veterum legum ꝛc.

* Addꝛer. im.l. iterdū ꝛ ff.de nauti. feno.ꝛ.l.iu bem⁹.ſ.ſi. C.ꝺ ſacro. fane.eccle.

v ¶ Permanſiſſet.i.non peruenisſet ad ſecūdas nuptias.Accur.

C ¶ Nulla queſtio.quin debebat ſuccedere:quia eſt caſus legis:vt.C.ad tertul.l.antepenul.

a ¶ Donauit.ſcz filio.

b ¶ Fieret.i.remaneret.ſic.ff.de ſerui.ruſti.prędi.ſi vnus.ſ.ſi.ꝛ de iudi. iulianus * vel melius ꝓoprie ponitur.

c ¶ Omnem.hic eſt allegatio filie.

d ¶ Proprietatem.ſcz antenup.donationis quam mater donauerit filio quo ad ꝓprietatem.Accur.

e ¶ Quantum.id eſt non ſolum ꝓo ea parte qua ſucceſſit fratri:ſed inſolidum.Accurſius.

Tantetnos[a] legiſlatoribꝰ[b] romanis cō tinuā legiſlationis occaſionē emergētium cauſarum dabat varietas. Et nos omnes partem[c] legiſlationis[d] ordinantes[e] reipublice cunctam penē[f] correctionem[g] aliquādo qdem ꝓo egētium interpellationibus: aliquādo vero in iudicialibus queſtionibus celebzauim⁹.ꝛ multas leges hinc ſubiectis noſtris conſcripſimus[h] quale[i] eſt quod etiam nunc emergens[k] ad hanc nos vocauit legez[l]. ¶ Gregozia[m] enim ſuppliciter dicens habuiſſe ſe dudū virum[n] ꝛ duos feciſſe filios:maſculum ꝛ feminā:ꝛ extuliſſe[o] quidem marituꝫ:plurimoq; a filio[p] expta fauoꝛe eſtimauit oportere[q] ne relinqueret eus ſine remuneratiōe: nec extra cōpetētem honoꝛem dimitteret. Igitur ātenuptialē donationez ls̄ non veniens ad vota ſecūda/tñ reſtituit[r] et ꝺedit filio: qui non tñ viuens ei[s] pmāſit: ſed obijt ex hoibus[t] anteq̄ ad ſecundas venire vellet nuptias mſ:et lex tam antiqua[v] q̄ nſa[g] vocauit ambas ꝛ filiā ꝛ mſez ad minoꝛis ſucceſſionē.ꝛ ſi qdez in ꝓioꝛibus mater nuptijs pmanſiſſet[v] nulla queſtio[x] fuerat:ſi illa qdē ad virū deſcendit ſm vſumfructum q fuerat oēm habens antenuptialem donationē:ſic eſt eam etiam oēm donauit[a] vt vſus qdem apud eaz remaneret:ꝓoprietas aūt fieret[b] apud filiū. oēm[c] vo ꝓpzietatem[d] filia percipere minabatur:nō ſm quātum beres erat fratris: ſz ſm quātum[e] pater dederat matri dicens nullā fiduciā habere[f] mſem ad ſecūda vota migrātem ꝓpzietatez habere donatiōis quacūq; ratione.veruz⁹ mſ[h] nequaq̄ hoc antenuptialē eē donationē oīno affirmabat: ſz permixtā iā rebus filij ꝛ tāq; hereditaris[i] nō adhuc tanq̄ donationis exiſtētis cōpetere ei[k] ſez vnciaz[l]:ꝛ ꝓpzietatē[m] ꝛ vſum habere:ꝛ nō ſolum[n] hoc ꝺubitabatur: ſed etiā de ipa here ditare fratris ꝓpza eam filia relictabatur[o]: matre qdē petēte eius hereditatē ꝓ media parte ſz quā eam nos ad hereditatē filij vocauimus[p] vna[q] exiſtente ſoꝛoꝛe: moriente vero filio cū ea[r] vocata[s]. filia[t] vo obtinere bḟditatē fratris valde foꝛtiter ex ꝓoꝛibus ſanctionibus[u] inſiſtēte ꝛ ꝺicēte:qz mater ſigdem ad ſcōas nuptias non veniſſet recte vendicaret[v] hereditatem filij[x]:veniētez vero ad virū alium[y] oīno ꝓziuari bis que ex paterna ſubſtātia filiuꝫ acqſiuit[z]: qz ſi poſt ſecundas nuptias filius moꝛtuus eſſet vndecūq; acqſita eſt ei ſubſtantia ipſa[a] eſſet oña[b]: hec cōſtitutiōibus ambabus volētibus que talia diſcernūt[c]. mater[d] quidē valde crudeliter habere ꝓſtitutiones illas ꝛ dignas clementia[e] nꝛoꝝ tēpoꝛ affirmabat. verūtñ[f] vſa eſt a nobis poſita ꝓſtitutione ꝺicēs banc nō ſubdi[g] ꝓſtitutiōibus ꝓoꝑis[h]: atq; mſes quidē nōdū ad virū ſcōm venien

f ¶ Habere.ſcz fratrē morientem.q.o.nō credidit matrem ſuam nupturā. nā ꝺimiſſiſſet tunc ꝺonationem ꝓpter nup.ſoꝛoꝛi vel ꝺicas maritum buius mulieris.nam ſi ſciuiſſet:ſcz bāc nupturam nō ꝺimiſſiſſet banc ꝺonationē ei.Vel ꝺic habere: ſcz matrē.q.o. nullā habeat mater ſpem eē ꝺonatione eē quo nubit.

g ¶ Verum.ꝓo ſed.

b ¶ Mater.rñio mſis.

i ¶ Hereditatis.q.o.non ampli⁹ ꝺicetur ꝺonatio antenup.ſed filij hereditas ꝺicenda eſt.ſic. C. de inoffi.testa.l.ſi.in fi.

k ¶ Ei.i.ſibi matri.

l ¶ Unciarum.tanq̄ heredes.ſic.C.ō inoffi. teſt. l.ſi.in fi.

m ¶ Proprietatē.ꝓ medietate.

n ¶ Et vſu ✱.i.vſumfructum:ſcz in totuꝫ ꝓpter pactū qō poſuerat in ꝺonatione:vt.ſ.ibi:ſic eniz ꝛc.ſed bec allegatio.ſ. qꝝ videatur facta hereditati reꝓobat.ſ.eo.ſ. antenuptiali. vbi videtur q̄ totū vſumfructū perdat mater ꝺicte ꝺonatiōis ſecundo nubens.

✱ Ter.ē in §.ſi.ho.cuꝫ nō afceden tib⁹.ſ.ō de re.ſ.ab ite ſta.ꝺeſe.ꝛ l §. cās.ſ. vt liceat ma.ꝛ auie. ꝺifferūt tñ vſus ꝛ vſuſfr. vt ff.ꝺe vſu ex habit.l.j.cū ꝺi not.

o ¶ Et non ſolum.boc ſcz quod ꝺictuꝫ eſt ꝺe ꝺonatione iſta.

p ¶ Reluctabatur. ſz bec ſecunda queſtio ſoluitur j.eo.ſ.cum igitur.

q ¶ Vocauimus. vt inſti. ad tertul.ſ.ita tamen.et C.ad tertul.l.ſi.

r ¶ Una.magine. nā idē ſi eſſent plures ſoꝛoꝛes: vt.C.ad tertul.l.ſi.

s ¶ Cum ea.ſoꝛoꝛe.

t ¶ Vocata.ſcz matre.

v ¶ Filia vero.nunc incipit allegatio filie.

g ¶ Sanctionibus.ſ.ꝺuabus:quarū vna eſt in.C.ꝺe ſecun.nup.l.feminē.ſ.ſi.alia eſt in.C.ad tertul.l.mater.que ſunt ꝓiores ad ꝓdict.l.vlti. eiuſdem titu.que iuſtiniani eſt:ꝛ ꝺe his ꝺicitur in ſeq.litera.

y ¶ Vendicaret.ꝓo medietate.Accur.

z ¶ Hereditatē filij.vt inſtit.ad tertul.ſ.ſz nos.ꝛ.C.ad tertu.l.mſ.j.rñ.

a ¶ Venientem.repete ꝛ ꝺicente filia matrem venientem ꝛc.

b ¶ Alium omnino.poſt moꝛtem filij:vt fuit in caſu noſtro.

c ¶ Acquiſiuit.ſed per ſe ꝛ filium quarta veniet ad ambos.

d ¶ Undecūq;.a patre.vel aliunde.Accur.

e ¶ Ipſa.ſcilicet filia.

f ¶ Dña.boc in plena ꝓoprietate ļ filijs ꝓimum ſeruare ꝺeberet.

g ¶ Discernunt.quarū vna loquitur ſi mater ꝓimo nubat ꝛ poſt moꝛiatur filius.vt.C.ꝺe ſecū.nup. femine.in fi.alia quando poſt moꝛtem filij nubit.vt.C.ad tertul.l.mater.in fi.ꝛ.j.eo.ſ.ſi autem non.

b ¶ Mater.allegatio matris:ꝛ bꝛs trēs rōnes vt eꝛ ſeq.litera patet.

i ¶ Clementia.ſcz vt coꝛrigatur.ꝛ hac ratione ꝓima obtinet boc mater.vt.j.eo.ſ.ſi autem.ibi:nequaq̄ igitur.

k ¶ Verūtamen.q.o.ls̄ videatur ſufficere ꝺicta ꝓrima ratio:tamē ꝛ ſecundam ꝺicit.ꝛ.l.alle.vt.C.ad tertul.l.ſi.j.rñ.ꝛ.ſ.j.quā ꝺicit non corrigi per eas quas allegauit filia:cum ꝓioꝛes ad ꝓſteriores trahantur non cōtra.vt.ff.de leg.ꝛ ſenatuſcō.non eſt nouum.

l ¶ Subdi.i.corrigi.alꝭ ſubdiuidi.ꝛ tūc ꝺic.i.ꝺeterminari.boc tamen eſt q̄nq; falſum.vt.ff.de leg.ꝛ ſenatuſcon.l.ſed ꝛ poſteriores.vt colligimus in.ff.q̄ ſatiſda.cog.ſciēdū.ꝛ.j.de egbi.ꝛ itro.ꝛ.ſ.ſancimus.col.v.

m ¶ Prioribus atq̄.concludit ex ꝓdictis ꝺuabus rationibus.

UNIVERSITÄTS

a Vocarl.non obstante.l.C.ad tertul.l.mater.
b Copulantur.inuita filia.
c Nequaꝯ.vt dicebat filia per.l.femine.§.fi.C.de secun.nupt.cui legi gregoria non resistit:quia nō loquitur de casu suo.
d Hinc autem.i.boc casu.ꝛ bic est tertia ratio matris.
e Peregrinum.i. extraneum.q.d.quedam ratio singularis est in isto casu per quam cessant que dicit filia contra matrem.
f Se em̄.sic ꝛtinuabis. bene dico ꝫ aliqd extraneum.em̄ pro quia:quia affirmabat mr.s.se ꝓferē tem largitatē in filiū vi deri poti⁹ rursus donationem occasione electionis ꝑ sic simpliciter habere lucrū irratiōabile.
g Conferentem.matrē. ꝛ repete dicit.
b Electionis. nā elegit filiū mater ꝛ donationez ꝑpter nupt.largita fuit ei.vt.§.§.gregoria.
i Donatione.añ nupt. Accursius.
k Videri. presumptiōe nature.vt.ff.de pati. ℔z ꝛ fi lege.§.sululit.ꝛ.ff. de dona.boc iure.§. pe.ꝛ ꝑsumptiōe iurꝫ.vt.ff.mā. si vo.§.inde papinian⁹.
l Electionū.boc ad pri mam questionē refertur: vt.§.co.§.gregoria.quaꝫ soluet statim.
m Hereditatuꝫ.boc ad secūdam.vt.§.co.§.et nō solum.quam soluet.j.eo. §.cum igitur.
n Presens.dupleg.
o Usum.i. vsumfructū. vt.j.de nup.§.si vo expectet.coll.iiij. fic et.j.eo.§. aliud.ibi:ℨ diligētia ꝛc.
p Donationis.qō hodie est gñale in qlibet lucro qō ℨ supltes cōiung siue titulo dona.siue legati:siue fideicōmiss. siue alio.vt.j.de nupt.§.si vero expectet.et.§. si vero sit soboles.
q Et nulla esse licētiam. eꝝ boc.§. et.§. venient.j. de nup.sumiꝫ aut.lucrū q̄ est.C.de secū.nup.posita sup.l.femine.Alex.
p Eligere.C.de secū.nup.l.in quibus ℨ.sed illa corrigit ꝑ banc. Also. Additio. Dic ꝙ leꝯ ℨia loqtur qñ ꝓpietas donatiōis refert ꝑ trāsitum ad scōa vota an possit eligere vnū ex filijs:ꝛ ibi ꝓuidere de dicta donatione:ꝛ ibi teꝯ.dicit ꝙ fic:nec boc repit correctū:ℨ glo.ibi dubitat er:ꝺ vero logtur an mr q̄ facit iniuriā filijs primi mr̄imonij ꝑ trāsitū ad scōa vota:vt ꝺ ō: possit ꝓuidere vni ex filijs quib⁹ fecit iniuriā magis ꝙ ꝓuideat alijs:Et ꝺi ꝙ non.ꝛ ista est vera solutio ꝑm Bar.
s Iniuriam.lic.§.de secun.nup.§.venient.
t In presenti.i.in questione gregorie.
v Usu.i.vsufructu.Accursius.
x Constitutionem.vt.C.de vsufru.l.corruptionem.
y Competit.quia vsufructus extinguitur morte vsufructuarij.
z Filia.sez moriatur.
a Ex pacto nō existētiū. ✳ circa boc diligēter distīgue cū mulier dat dotē:vir aūt dotationē ꝑpter nup.aut nullū apponit pactū de lucrādo ꝛ tūc dos mulieri:ꝛ donatio marito:vel eozū parētibus restituēda est mr̄imonio soluto.vt.j.de eā.do.§.j.col.vij.aut apponit:tūc aut est equū aut iniquū:si iniquum maius trahit ad minus.vt.C.ō pac.cō.l. lege.nulli tū trahit ad aliqō:vt si in dote fit pactio:in donatiōe vero nulla.vt.C.de dona.añ nup.l.fi.§.finaute.ℨ qō nibil est possīt dici mi nus.vt.ff.de tribu.illō. Si equū:aut simplr aut nō:si simplr:puta qs mosci alter lucrē:valet.vt.j.de eā.do.§.j.ℨ ti lucrū pdit sic ꝛ alia si ad scōa ꝙ olet vota.vt.j.ō nup.§.si vo expectet.col.iiij.ꝛ.§. si vo sit. ꝛ in ℨ.§.si vo nō simplr.aut ꝛ casu filioꝝ egētiū:aut nō egētiū:aut vtriusq;:qz si ꝛ casu filioꝝ egētiū:puta si sint filij ꝓpianē lucra nō afs:valet. ꝙ ē in scōo qñ non existunt:boc tñ interest:qz primo casu pōt ꝑdere q lucrat ꝑpter scōa vota:in scōo nō.vt.j.de nup.§.si vo expectet.si autez vtrūq; apponit pactū:puta si erūt filij ex boc mr̄imonio supstes lucre tur totā donationē vel ootē.si aūt nō erūt:tūc tertia ꝑte lucrat vel di midiā:tūc qdē egētibꝫ filijs valet primū pactū:nō autē scōm. Si autē nō egtēt valet scōm ꝛt nō ꝓmū:ꝛ tūc qñ egtāt si cōnolet ad secūda vota per dit lucra rōne primi pacti:vt in boc.§.sed si morianꝫ oēs.pōt reuiuisce re lucrū rōne scōi pacti: vt bic.ꝛ.j.ꝓpi.§.ꝛ.j.eo.§. aliud.ibi aut si oēs ꝛc.et sic tertiā lucrat vel dimidiā donat vt ootē ꝓpter scōo pacto insertuꝫ fuit. Sed si vn⁹ moriat ex pluribus:puta ex q̄tuor vn⁹ tertiā q̄rte lucret:si vnus ex tribus tertiā tertie nō ꝑ banc aut. sed ꝑ illā. j.de nup.§.qm̄ infirmas. ꝛ semp intelligas ꝙ moritur sine filijs. Si autez nō conuolet lucretur ꝑm vires pacti: nec ꝑdit nec ꝙuat filijs boc iure.vt.§. eo.§.gregoria.ꝛ.j.ō nup. §.si vero. et.§. binc nos. ℨ bodie.ꝛ tūc ꝙuat filijs totā ꝑpietatē:vt.j. necꝫ virum qō ex eo dō.est.colla. viij.§.i.sed ꝛ tilla corrigit ꝑ parte.nā ꝑ virili parte admittit mr̄ ad ꝑpie tatē cū filijs:vt amplius fit ei aliqd q̄ nō nubit ꝙ ei q̄ nubit. vt.j.vt fratrū filij.§.fi.col.ig.Accur.
b Ex lege.id est ad ipaz matrez si nemo est de inferioribus. vt.j. de here. ab intest.§. .col.ig.et nō ex ista vt fratres vel sozores.vt.j.e.§. antenuptia li.alios autē excludit in hereditate:ergo ꝛ in donatione ista : vt.j. ꝓpi. §.fina.Accur.
c Per alium.cum multi sint modi alienādi. vt ff.de publi.li.ꝛ.iij.
d Cuacuaꝫ.nā ex q̄ ꝓpietas redit ad filios pa tet matrē rē aliēā alienare non posse.vt.§.ꝓpi.§.ꝛ.j.de nup.§.si vo expectet.col.iiij.Acc.
e Ad dotis.cuacuatur.repete ratione furti.
f Suspēso.No.qd esse in pēdenti qō etiā pens est:fic insti.quib⁹ mo. ius pa.po.sol.§.si ab hostibus.ꝛ.ff.de vsufru.l.sed ꝛ si quis stipuletur. §.j.Arg.cōtra.ff.si cer.peta.itaq;.ꝛ.l.cū ad presens. ꝛ.l.respiciēdum. ꝛ instītu.de vbo.obli.§.cōditionales. ꝛ faciunt bec ad id qō digimus institu.quibus modis ius pa.po.sol.§.si ab hostibus.Accur.
g Supstites. Si post morte matris:qz tūc vsufructꝰ redit ad ꝑpietatē:vt.§.ꝓpi.§.Ide fi als sit finitus.vt institu.de vsufruc.§.finit.ꝛ boc est verū per bāc cōstitutionē etiā si vnus tñ filius superstit:qz in totuz vacuatur alienatio aliud per aliā auf.vt.j.de nup.§.qm̄ infirmas.
h Respiciente.sez lege.
i Si quid egerit.i.alienauerit.
k Omnes.bodie etiam si vnus.vt.j.de nup.§.quoniā infirmas.
l Non existentium. Et si fiat pactum liberis egtātibus de tota dona tione lucranda. Item eis nō egtantibus de tertia ꝛ egtant:tūc totum habet si nubit secundo:ꝛ totum perdit ratione ꝓpietatis:si moriāt ex omnes filij lucratur tertiam ꝑm vires pacti quod est factum filijs non egtantibus:vt dicti.§.ꝓpi.§.in fi.
m Introduximus.i.nullus alius imperator.
n Legem.vt.§.§.ꝓsequimus.in fi.
o Quia vero cōmunes.sic.j.de nup.§.si vero expectet.
p Ille.sez vir.
q Dote.i.lucro dotis quod habebat ex pacto.
r Hec autem.sez femina.
s Donationē.subaudi periculum sustinebit.

Cum igitur

a Facit p boc.qō no. spec.eo.tit. ✳.porro.et seqnti bñ p vnam colū nā.ꝛ bar.in l.cū a re.ff. & vi vi ar.

b Cōcoꝛ.c. l.cū gl.vni ca.extra de secū. nup.

Presens aliquādo suspēsum esse dicit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Cū igit. q; vidim⁹ de pria parte z scda rubrice: igit de tertia videamus.
b ¶ Dubitatio.vt.§.cod. ppi.§.z nō solū.Accur.
c ¶ Obus.§.filibus q̄stionibus.fic.§.ti.j.§.j. Nam de ea dī spāliter.j.eo.
d ¶ Post antenuptiales. id est p̄ter antenupt.do. nam de ea dī spāliter.j.e. §.antenuptiali.
e ¶ Allegatiōib⁹.in quarta iure' isto:vt.§.tit.j.§.fi gs aūt. hodie tertias:vt j.de trie.z semis.§.j.coll. ig.sed quidā intelligunt augmētū in filijs tm esse z nō in ascēdentibus.

Preteritus p̄ exheredato habetur.

f ¶ Pretermiserit. q̄ p exheredatione habet:vt institu.de exhe.lib.§.pe.
g ¶ Intestatus. q̄ fit legi modis.q̄ dic vt insti.de here.que ab intest.j.fin.
b ¶ Filios. hac appellatione oēs descēdentes cōtinent:vt.ff.de vbo.sig.l. liberoz̄.

*Adster.in.l.q filia bus.et.l.q ſtrā. §.fi.z l.ibelloux §.fi leg.j.z alibe.vero. §a.ll.q.ſcis ¶ites ſtrif. c.ad le.tul. maiesta.

*Iz vulgariter tm primo gradu q̄stituti q̄tineant:vt insti.qui dat. tut.pof.§.fi.fic accipit vt hic.z.j.vt q̄act.inſtā.do. in prin.col.vij.

¶ Fratrum.appellatiōe fratris z sororz cōtinetur: vt.§.e.§.j.z eſt hoc verū nisi ſint ingrati quod eſt tribus ex cauſis:vt.§.de nup.§.ingratitudinem.

k ¶ Sancitū eſt.l.vt cum fratribus vocetur in virile:cū sororibus in vnā dimidiā.in altera vo dimidia oēs sorores:vt.C. ad tertul.l.fi.z inſtitu.ad tertul.§.pe.ſed hodie in nouaſ.nā cū oībus vocatur in virile:vt.j.de nup. §.q̄m.et.j.de here.ab inteſta.§.fi vero cū aſcēdentibus.col.ig.Accur.

l ¶ Maiores.alſ ad maiores.

m ¶ Facimus.i.ponimus ſcz quaſi non venirent.

n ¶ Seruoz̄ corruptiones.quod valde eſt illicitum.z ideo acrius puniēdum:vt.C.de muli.q̄ ſer. l.j.Accur.

o ¶ Nō licet.i.nō poſſunt caſteviuere ſi legaliter viuant.i.ſi ſecūdo non nubant:et ideo lugurietur: vel dic ſecūdo nūbēdo.

p ¶ Viuere.ſcz ſecūdo nō nubendo.

q ¶ Lugurientur.cum ſeruis vt dixerat:vel etiam mulier cum alia femina: vt.C.de adul.fedifſimaz. fic.j.vt non lugu.contra natu.col.vij.

r ¶ Cōſtitutionem. vt.C. de ſecū.nup. femine.§.fi.

s ¶ Veniētes.iam em̄ venerant ad ſcōm virum.

t ¶ Preobeūtes.i.ante ſe moziētes.Accur.

v ¶ Conſcriptionis.ſcilz codicis.

¶ Mater filio in bonis omnibus excepta antenuptiali donatione ſuccedit:nubat ſecūdo vel nō antiquis cōſtitutionibus non obſtātibus z rationibus plurib⁹ comprobantibus.hoc dicit Bar.

¶ Cum igitur [a] reliquuz ſit cogitare de hereditatibus filiozū p̄z quo etiaz preſens eſt dubitatio [b] oportere credimus generali lege z preſentem queſtionez dirimere z determinare:et in futuro mouēdis omnibus [c] dare deciſionem:z ſancimus alias res poſt [d] antenuptialem donationem ad filios venientes ſiquidez filius maſculus aut femina forte teſtetur ſm̄ legē venire ad ſcriptos hēdes:hic matre nō prohibita ſcribi a filio herede:ſed etiaz contra teſtamentū ei⁹ datis allegatiōibus [f] ſi forte filius eam p̄termiſerit [f] aut irrationabiliter exheredataz fecerit. Si vero intestatus [g] deceſſerit re ſeruans illius partem:ſiquidē habuerit filios [b], p̄pios ad filios venire:ſinautem nō habuerit quidē filios p̄opios:ſit fratrum [i] vocatio:et matris vna cum fratribus ſm̄ quod a nobis ſancitum [k] eſt) ad hereditatez venientis:z cā firme habentis:ſiue ad ſecūdas vel ler venire nuptias:ſiue non. Nec em̄ maiores [l] penas aduerſ⁹ mulieres que ad ſecūdas veniūt nuptias facimus [m]: neq; ex hoc eas ad neceſſitatem deducimus amaram z noſtrozum tempozum indignam:vt metu caſtarum nuptiaz (Iz ſecunde ſint) ab his quidez abſtineant et deſcendant ad quaſdā interdictas permixtiōes:z forſan etiam ad ſeruozuz [n] corruptiones z quoniam non [o] licet legaliter caſte viuere [p] contra leges luxurien tur [q]. Nequaq; igit valere volumus:neq; in quinto libro codicis cognouimus noſtre pietatis poſitam conſtitutionem [r] diſcernētez de hereditatibus filiozum quos matres ad ſecundas nuptias venientes [s] viderūt pobeūtes [t]:neq; in ſexto libro eiuſdem cōſcriptionis [v] ſub titulo [r] tertuliani [u] qui de mulieribus diſputat ſecūdis quidez nuptijs iunctis ante ſecundā tamē copulationem filios admittentibus:Iz vocetur ad filij hereditatē modis omnibus mater cū fratribus:et hanc habeat firme [a]: nihil ex ſecundis ledēda nuptijs. quod z i ſubiecta queſtione [b] que legez hanc mouit obtineat:z mater [c] vna cuz filia ſuccedat hereditati:aut etiā ſuccedēs [d] hanc irrefragabiliter bēat nihil ex ſpe ſecundarū legēda nuptiarū:ſed domina ciuſdez hereditatis cū filia abſolute [e] cōſiſtens. ¶ Optimum [f] itaq; eſt atq; laudabile z dignuz ozatiōe vt mulieres ita ſe honeſte tractēt:quatenꝰ que ſemel ad virum [g] venerūt ſeruent inuiolatū moziētiū tozū:et hmōi [†] mulierē: z miramur pariter z laudamus: z nō pcul a virginitate [h] ponim⁹.

¶ Sinautē nō valuerit [i] (cum forſitan et iuuenis [k] hoc nō patiat), nec poſſit p̄tra ſeruozem [m] nature reſiſtere [n]: nō eſt tozquēda ppter hoc:nec interdicēde ſunt ei cōmunes leges:ſed ad viri alterius venīat nuptias honeſte z oī luxuria abſtineat:z fruatur ſucceſſione filiozū. Sic enim cos [o] adhuc amplius diliget:z non quaſi quoſdā odibiles reſpiciet penis ſubdita amaris. Sicut em̄ patres ſi ad ſecundas veniāt nuptias non fraudamus filioz ſuoz ſucceſſiōc:nec quelibet eſt lex aliqd tale dicens: ſic neq; matres p̄uabimus filioz ſucceſſione ſi matres ad viri vēniant ſecūdum:licz ante nuptias ſecūdas aut poſt ſecūdas filij moriantur. Alioquin exabſurditate legis licet p̄meoriantur filij oēs non relinquētes filios aut nepotes:nihilominus ſuppliciū [p] manet:z nō ſuccedit eis mater:nec ſi ſine filijs moriantur:ſed expellit ab eozum inhumane ſucceſſione: fruſtra quidez pariens fruſtra ſimul et nutriens p̄opter legales nuptias [q] ſubiecta penis:ſed ſuccedent quidē illis aliqui ex lōga cognatione. Mater autem irrationabiliter expellit:q̄propter et ipa ſuccedat filijs:z ſit hec lex clemens z mitis matres filijs concilians. ¶ Colligentes [r] igit huius legis partem ſancimus:quoniaz matrem (ſm̄ quod iā dudum dixi mus) aſſimilamus patri in ante nuptiali donatione:z ipſa ſuſtinere quidem penas ſicut ſuſtinet pater in dote [s]:in hereditate autem filiozum ſine tergiuerſatione veniat/et p̄ et mater ſm̄ ſubiectas vtriq; caſui queſtiōes [t]. p̄oinde q̄ patres habēt:ſiue ad ſecūdas venientes nuptias/ſiue non:hoc etiam matres habeāt:vocetur q; mater ad filij hereditatē:ſiue iam ad ſecundas venit nuptias:ſiue poſtea veniat.

¶ Mater filio nō ſuccedit in lucro antenuptialis donatiōis ſuperſtite filio immixtionis ratione ſublata:bis obtinentibus in preteritis caſibus z pendentibus. hoc dicit Bartolus.

¶ Antenuptiali vero donatioē ad ſecūdum veniens conſortiuz: neq; ſecundum q̄rum heres exiſtet filij fruatur [v]:ſed hoc filioz [y] fit ſolum lucrum eis a lege datū: et non videatur eſſe pars [z] hereditatis filij:Iz adhuc antenuptialis donationis non obijciens na

g ¶ Sub titulo.no. ſuffi cit allegare titulū.z facit ff.de polli.l.j.§.ſi quis.

Titulū allegare ſuficit.

† Uīi paul⁹ j. ad coun. c.v. viduas bonoia q̄ vere vidue ſunt: inueniens feruoī nature reſiſtere ſi poſſit.

v ¶ Tertuliani. vt.C. ad tertul.l.mater.Accur.

z ¶ Qui.ſ.titulus.Acc.

a ¶ Firme.ſupfluū eſt dicere illas duas leges hic corrigi que tā expreſſe hic corriguntſed videſ q̄ illa.l.femine non ſit correcta.Iſtam z illa permittit matri ſuccedere.Sed dic q̄ per illā nō habebat firme:Iz cogebat filio ſuppſti ti dimittere: ſed per hāc poſtea firme Iz tā in p̄o p̄tate q̄ i vſufructu:et tā in paternis q̄ in alijs: vt.ſ.de nupt.§.hinc nos. ſed hodie p parte corriguntſ:vt.j.ō nup.§.hinc. z.§.ſequen.Accur.

b ¶ Queſtione.vt.§.eo.§. non autem.Accur.

c ¶ Mater.gregozia.

d ¶ Succedēs.ſ.ſola ſi nō ſuperſit filia vel nolit.

e ¶ Abſolute.id eſt indubitanter.

f ¶ Optimū.ſic.j.de nup. §.ſoluto.

g ¶ Ad virum venerūt.i. ſemel habuerūt virum.

h ¶ Virginitate. differūt enim in celeſti ordine.

i ¶ Non valuerit.ſ.moziē tium ſeruare tozum inuiolatum.

k ¶ Iuuenis.ſic.ff.man.l. ſi vō nō remunerandi.§. ſi adoleſcēs.fic.C.de bo. que libe.l.ſi.Accur.

l ¶ Non patiatur. alſ eſt ſine nō:z vtriq; legi pōt. ſcilicet nō patiatur z patiatur.

m ¶ Contra ſeruozem.qō eſſet philoſophie:vt.j.q. mo.nat.effi.legi.§.illud. colla.vj.

n ¶ Reſiſtere. melius eſt enim nubere q̄ viri:vt dicit Paulus.

Nubere cōſultius q̄ viri.

o ¶ Eos.ſcilz filios quos habuerit ex p̄mo matrimonio.

p ¶ Supplicium.i.pena.

q ¶ Nuptias.qō non debet eſſe.vt.C. de adult.l. gracchus.Accur.

r ¶ Colligētes.nūc quicquid dixit a.§.cum igit. vſq; huc breuiter cōprehendit.Accur.

s ¶ Dotium.vt.§.eo.qa vero.

t ¶ In dote.vt q̄libet admittatur ſecūdo nubens ſiue vir:ſiue vxor.

v ¶ Queſtiones.vt ſi queraſ an mater ſuccedat filijs:Rñ.fic:z ſi queratur an pater:Rñ.etiā ſic.

g ¶ Fruaſ.ſ.p̄tietate.ſed vſufruc.ſic.qō dic vt.§.e. §.p̄ſeq̄mur.

y ¶ Sed hoc filioz.q̄s habuit ex p̄mo mrimonio.

z ¶ Pars.nunc caute rñdet cuidā allegatiōi quā poſuit.§.e.§.verūtamē.

a Que.ſcz omnia predicta.
b Hic.i.quod cautum eſt hac.l.Accurſius.
c Aliud.hic eſt expedita rubrica:ſed adhuc ponit duos caſus preter eam:vt in hoc.ſ.z prozi.ſ.illud.
d Conſtitutionibus.vt.C.de ſecun.nup.hac edictali.ſ.bis illud.
e Que.ſ.ꝓſtitutio ꝑma.
f Tota.et ꝓpꝫ amiſit ꝓpetatē lucri donatiōis.
g Soluerent.filij.
h Ei.miſeri.
Cētesima quid ſit.
i Centeſime.Eſt autem cētesima q̄ ſorti i āno eq̄ parat tricesima q̄ i trib⁹ ānis:vt.C.de vſur.l.eos.
k Indnores . ſiue filios mariti:ſiue nō qui ſucceſſerunt marito.
l Veniēte.i.redeūte: vt C.de ſecū.nup.l.hac edictali.ſ.oibus.q.ꝺ.ẜ effet iniquū q̄ modo filij oīa venderent ꝓ ea.ſ.pecunia q̄ etiaz ad eos redire debet mortua matre.
m Si quis.ſ.maritus.
n Res.ſ. in vgorē z patrem fecerūt de lucrāda donatiōe ſi ipe ꝓmoriaſ. als⁹ hec donatio ꝑfi mariti reſtituēda eſt:vt.ſ.de equa.ꝺo.ſ.i.coll.vij.ſic.
o Ipſa cū colligat.quo ad imobilia nil inouaſ: cū idē cēt olim q̄ hic dicit:vt.C.de ſec.nup.l.hac edictali.ſ.bis illud.ſic.
p Eorum.als⁹ earum.ſ. rerū.als⁹ eorū predioꝝ.
q Lex iubet.hic eſt ſenſus.hec mater talē ꝑſtet diligentiā qualez ꝓcepit leg ꝺñis exiſtentibus.
r Vſu.i.vſufructu.q.ꝺ. fructuari⁹ vtatur fruaſ arbitrio boni viri:vt.ff. vſufru.queadmo.ca.l.i.z inſtitu.de vſufru.ſ.finiſ. Vel hic ꝑm Aſſ.qualē leg iubet:vt et mō dicit vſuſcz exiſtente apud matrē exiſtentibus ꝺñis.ſ.filijs in ꝓprietate:ſed ꝓima magis placet.
s Antiqꝫ.quo ad hāc: vt.C.de ſecun.nup.l.hac edictali.ſ.bis.z.ſ.ſeq.
t Oēs.als⁹ nō per hanc ꝓſtitutionē:vt.ſ.ē.ſ.hoc aute.ſed corrigitur.ſ. in nup.ſ.qñ infirmas.
v Legē.ſ.banc: vt.ſ.eo. ſ.ꝓoſpeximus.
x Coſeruandū. tale ẜle accepit:vt.ſ.de nup.ſ.et quia parū.in fi. Accur.
y Si aute oīs.ex hoc.ſ. colligit aut. ſed ſi aurū. quam habes.C.de ſecū. nup.l.hac edictali.Acc.
z Idonea. fic.ſ. de fideiuſ.ſ.q̄ autez.collatio.ſ. Accurſius.
a Coſcriptum.nomine donationis antenuptialis.Accurſius.
b Leges.vt.C.de ſecun.nup.l.hac edictali.ſ.bis.Accurſius.
c Noſtram.ſ.banc preſentem.Accur.
d Sanctum.quod ſancitum non habemus.
e Documentis.id eſt inſtrumentis.ſic dicta:quia veritatem docent. ſic accipitur.ſ.de fide inſtru.ſ.in pleriſq̄ locis.col.vj.nā bincinde facta erat ꝓmiſſio:ſed non donatio.
f Onera.vt alere eam z ſeruiētes ei:vt.ff.ſolu.ma.l.ſi cū.ſ. ſi autem.
quod eſt iniquum:vt.ff.de condi.cau.da.l.ſi donatarius.ſ.i.
g Aduerte.que omnia etiam ſoluit.ſ.de nupt.ſ.deinceps.
h Quāqꝫ.als⁹ quandoq̄.z tunc dic quam:ſcz equalitatem.
i Aliꝫ.ſcz contractibus z iudicijs:vt.ff. de regu.iuris.l.non debet. Argu.contra.ff.de ſerijs.l.fina.
Mors ola iura reſoluit.
k Coſortijs.i.matrimonijs de quib⁹ agit:z hoc debuit ꝑmittere.Accur.
l Dat nomine dotꝭ vel aliud ꝓio ea.
m Percipiat.hoc ſic intelligo.ſ.noſce lucri donatiōis ꝓpter nup.z hec eſt mens huius ſre. Sz ſ.ſ. vt exact.iſtā.ſ.ſi.coll.vij. Rñ.ibi fuit parata dare: ſz marit⁹ noluit accipere ꝙre vſ ꝙditionē impoſite vt ibi ꝺi.ff.de ꝙdi.cau. da.l.iij.ſ.ſi.ff.de ꝙdi.et demon.l.iure ciuili. Alij dicunt nil recipiat:neq̄ donatiōis noſce:neq̄ etiā dotē quā nō dedit:neq̄ aliq̄ oīno lucruz. Sed ſ eos eſt.C.de dote cau.l.finam dos nō data recipitur:z riſdent cā correctaz per hāc. Ite ſ.ſ. de tēpo. non ſol.pe.ſ. gnaſſr. Rñ. hāc correctā ꝑ illā.vel ꝺi cant hoc verū niſi ꝑſcriptio tpis interueniat:vt in dictis ꝺuabus.ll.ſrijs ꝺi. Item ſ.ſ. de nup.ſ.ſi qs. Rñ.illud ꝓpter ꝺelictum marti. Item ẜtra j. de eghi.et intro.reis.ſ. quoniam.col.v.ſed illud pietatis cauſa ꝺicūt. Illā vn⁹ felicitas alteri ꝓꝺeſt:vt.C.de nupt.l.fina. Sed vtrūq̄ horū ꝺuoꝝ cōtrariorū recipit modificationē hodie:vt.ſ.vt li. mat.z auie.ſ. q̄ vo legē ꝺudū.col.viij. Item ſ.ſ. de eghi.ſ.ſi.ſed ibi expreſſe voluit relinquere. Ite cōtra.C.vnde vir et vgor.l. j.vbi etiā in totum vgor ſuccedit viro:ſed ibi non eſt qui obijciat hoc mulieri cū nullus ſit legitimus ſucceſſor.ſic.ff. de in offi.teſt.l. poſtbumus.ſ. ſi qs eg bis.Sed qd erit ecōtra mulier dante dotem:marit⁹ nō dat donationē:Rñ.idē.nā equitatis rē.vt ſ. ꝺi.nō tñ ꝺico ꝙ teneaf marit⁹ vgori ſic dare donationē vt fruaf mulier ea: q̄ cū tñ ſit in donatiōe q̄tū in dote:iā nō fuiret eos oneribus mſrimonij:vt.ſ.ō eq̄. ꝺo. ſ.j.coll.vij. Quid ꝙ ꝺeerit mulieri:Rñ.deficiēti bus aliꝫ bonis mariti bas reꝫ mulier poteritꝝ ꝺicare:z ſz alia ſint obligata:facile ille iuri hypothecarū poterit renūtiare:vt.C.ad velle.etiā.z.l.

Felicitas vni⁹ alteri prodeſt.

† Cōcor.c. ſi ciuēſulus de ali. feu. col.r.

iubemus.q̄ hic nō fit:vt.ſ.vt immo.antenup.ꝺo.in ꝑn.col.v. Accur.
n Profeſſa.i.quam dare ꝓmiſit.
o Obtulerit.id eſt dedit.
p Etiam hoc.q.ꝺ.non ſolum ſuperiozi.ſ.ſed etiam iſtud fuit bonuz arg.huic.l.ꝓcter rubricam.nam in ea tm tria cōtinebantur que iam erant expedita ante hunc.ſ.z ſuperiozem.
q In caſu.ſcz gregorie.

Progrāmata.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Programmata. programa est scriptura publica cōsilio fabricata facta: vt patet fere i fine cuiuslibet cōstitutiōis buius libri. 76. C. de diuer. re. l. vniuersa.

b ¶ Ditio. i. iurisditio. sic instituit in pemio. §. j.

¶ Ut determinatus sit numerus clericoꝝ ⁊c.

In ecclia maioꝛi ⁊ aliis sibi adiacentibus ⁊ subiectis clericoꝝ nūerus ꝑm facultates ꝺz esse statutus: et ꝺz obseruari ne ad inopiā ecclesie deducātur. Barto.

Imperatoꝛ Justi. Aug. epipha/nio scīssimo et beatissimo archi/episcopo sancte regie ciuitatis ⁊ vniuersali patriarche.

Udū qdē cōi ⁊ generali lege ⁊ ad tuam ꝑbtitudinem ⁊ ad reliquos scīssimos patriarchas scripta de ordinatione venerabiliū epoꝝ ⁊ reuerendissimoꝝ clericoꝝ necnō mulierū diuconissarū: et vt non ampli⁹ sint ab antiqua mēsura⁵ qua ordinant disposuim⁹: qō a nobis videbat bñ se ⁊ cōpetēter habere ⁊ regularum sacrarū digne. Presentē vo legē specialez ad tuā beatitudinez scribim⁹: de numero reuerēdissimoꝝ clericorū q in hac vrbe sunt disponētes.

¶ Quia eñ ꝑ pene nihil immēsum bonū ⁱ est: cōpetēs est neqz ordinationes q̄ sup reuerēdissimis clericis fuerint/aut super reuerēdissimis diaconissis ᵏ fieri tātas vt illoꝝ expēsis sanctissima ecclia incidat in cām mutuoꝝ maximorum: et paulatim ad nouissimam inopiā deponat. nouim⁹ eñ ꝓpt hmōi occasionē huius regie ciuitatis scīssimā maiozē ecclesiā nostri imperij matrē ˡ debitis iquietari maiozibꝫ: ⁊ nō aliter valētez facere singulas erogatiões reuerēdissimis clericis anteqz auruz nō parū mutuū sumat. faciens tā hypothecas q̄s pignoꝝ oatiões in optimis suis rusticis predijs ⁊ suburbanis. ꝓpter hoc igit ꝑspexim⁹ nosmetipsos deponere ad hmōi cause iquisitionez ᵐ ⁊ agnoscere quemadmodū ꝓius se habuerit: quidqz longitudo temporis adinuenit. Inuestigātes igit illud vndiqz iuenim⁹: qm̄ singuli hoꝝ q scīssimas ecclias edificauerūt in hac felicissima ciuitate. nō ꝓ edificio solūmō cogitauerūt: ſz etiā vt expēsas sufficiētes darent a se factis venerabilibus ⁿ: ⁊ determinarent quātos ᵒ quidē cōpetens esset ꝑsbyteros ꝓ vnāquāqz ecclia: quātos diaconos/mascu los atq; feminas et quātos subdiaconos/⁊ rursus cantores atq; lectores ⁊ hostiarios constituit: ⁊ sup hec etiā oratoꝝ expēsas diffinierunt: ⁊ redditus ꝓprios dederunt; sufficiētes his ᵖ q̄ a se constituta ᵍ sunt. ¶ Si qs aūt adiecerit multitudinē nequaqz penit⁹ extē denti sufficiētem: ⁊ permanserint vsqz ad multū tēpus talia cōseruata et donec hoc fuerit donauerunt scīssimarū ecclīaz domib⁹ q̄ sufficerent. ¶ Cū vero deo amabiles epi ad aliquoꝝ ꝑces semp ʳ respiciētes ꝓtracti sunt ad ordinationum multitudinez aucta qdē est expēsarū quātitas ad immensitatē multā: creditores autē iā vndiqz ˢ ⁊ vsure ᵗ ⁊ nouissima ᵘ etiā: neqz creditores ꝓpter incredulitatē iam cause: sed alienationes cū necessitate ᵛ ⁊ cōtra ʷ leges ⁊ causę indecētes ˣ: et neqz ꝓpria dignitate tēperate: vt ex hac nimietate neqz ꝑdic ʸ neqz suburbana sufficerēt hypothecis ⁊ pignoribus neqz creditores ꝓpter hoc inuenirētur: ſz ad inopiā descēderent nouissimam: ⁊ nec ipsis ministris emolumētū dare sufficerēt ᶻ: sed ad vią oīum felicissimā causa descēderet quaten⁹ rerū oīm credītoribus cederet qō dicere etiā piget nos: et quēadmodū nō fiat ꝓuidem⁹. Nā si nō aliqs ferret libēter eū qui vltra substantią suā expēdit ᵃ/quō nō de his nobis est cogitādū: nō eñ oportet ad mēsurā expēsarū q̄rere etiā possessiones: hoc eñ simul ad auaritią impietatēq; ꝓducit: ſz ex his ᵇ q̄ sunt expēsas quoqz metiri. Quapꝛopter cōpetenter etiā de his sanctimus et immensitatē excludimus certe medicine causam tradētes.

¶ Sancim⁹ igit eos qdē q̄ hactenus sunt in eadē scīssima maiore ecclia ⁊ reliqs ᶜ oībus venerabilib⁹ domibus reuerendissimos clericos ⁊ mulieres/diaconissas/et hostiarios manere in quo sunt schemate ᵈ: nō eñ qō est minuentes hec sancim⁹ ᵉ reliquo vero tē pore ᶠ nulla fiat ordinatio donec ad antiquū numerū institutoz ab his qui scīssimas ecclesias edificauerūt reuerēdissimoꝝ clericoꝝ quantitas redigetur. ¶ Sed qm̄ ꝓpter etiā reuerendissimoꝝ clericoꝝ cōsum scīssime maioris ecclie regie nostre ciuitatis determinat⁹ est numerus ᵍ ⁊ valde breuis erat vtpote vna existēte scīssime ecclīa ʰ postea vo ⁊ venerabilis domus sancte gloriose virginis et dei genitricis Marie iuxta scīssime maioris ecclie in ciuitate posita edificata est a pie memorie verina ⁱ: et venerāda domus scti martyris Theodori aſportatio glioſe memorie dedicata est: erat autē etiā venerabilis domus sancte ʲ Helene: q̄ scīssime maiori ecclie copulata est: ꝓpterea redigere numerū ad antiquā figurā impossibile est: nō eñ sufficiēt tātis ecclesijs ᵏ pauci consistentes ˡ. ¶ Quoniā ᵐ q̄n ꝓpius clericos neqz matres habeant basilicas: sed cōes sunt ⁊ scīssime

Uel dic si qs aūt. ſ. epꝭs. ⁊ de eo dic vt nō diximus; quia nō adiecit vltra modū. ⁊ interim edificatoꝛ largiebatur necessaria.

r ¶ Semp. i. multotiens.

s ¶ Undiq;. ſ. facti sunt.

t ¶ Usure. ſ. aucte.

v ¶ Nouissima. ſ. inopia, ⁊ subaudi superueniens, emersa est tanta vt ⁊c.

g ¶ Incredulitatē. ſ. eandem. ſ. inueniri possint.

y ¶ Necessitate. ſ. fiunt cū nō possint mutuātes creditores inueniri. Accur.

z ¶ Extra leges. leonis ⁊ aliorꝫ imperatorum qui fuerūt postea. vt. C. de sacrosanc. eccl. l. iubemus. ⁊. l. sancimus. Accur.

a ¶ Indecētes. ſ. fiunt cū nō possint creditores inueniri. Accur.

b ¶ Predia. rustica.

c ¶ Sufficerent. ſ. ecclesie.

d ¶ Expēdit. vt quia ꝓdigus est: ⁊ ita bonis ei interdicit. vt. ff. de cura. fu. l. j. Uel dic vt insti. de his q̄ sunt sui vel ali. iur. §. fi. Prima placet. Accur.

e ¶ Cogitādum. nobis. si eñ. ꝓ causis corporalib⁹ cogitamus ⁊c. vt. j. vt cū de ap. cog. §. si vero liberi. in fi. colla. viij. Accur.

f ¶ Sz ex his. ſ. possessionibus. Et not. ꝙ qui hoc seruaret pauper nō cēt.

g ¶ Religs. alis reliquas oēs: et tūc repete in alijs per reliquas oēs venerabiles domos. Accur.

h ¶ Schemate. i. ordine si ue dignitate. Accur.

i ¶ Sancimus. ⁊ in hac constitu. diximus.

k ¶ Tempore. scz futuro.

l ¶ Numerus. nōgēti qn̄ quaginta. vt. §. in princi pio dixit. Accur.

m ¶ Ecclīa. ſ. ꝓius sancte sophie q̄ est maio: ecclia.

n ¶ Uerina. ꝓpriū nomē.

o ¶ Ecclesijs. scz tribus.

p ¶ Consistentes. hic not. ꝙ vn⁹ vicē duoꝝ gerere non possit. fic. ff. de pac. si plures. Ité no. ꝙ qdā libri nō hūt ꝓ̄ in hac constitutione. ⁊ quidā habēt tres colū. sed nō legitur.

q ¶ Quoniā. rndet tacite questioni.

Uicē duorum vnus gerere nō potest.

a ¶ Programmata. programa est scriptura publica cōsilio fabricata facta: vt patet fere i fine cuiuslibet cōstitutiōis buius libri. 76. C. de diuer. re. l. vniuersa.

†Cōcor. cū hac rubri. z autē. c. qm̄ vt ait. extra de vi. z ho. cle. z. c. con stitutus. cū gl. i. extrao de rescrip.

b ¶ Ditio. i. iurisditio. sic instituit. in pemio. §. j.

¶ Ut determinatus sit numerus clericoꝝ ⁊c.

In ecclia maioꝛi ⁊ aliis sibi adiacentibus ⁊ subiectis clericoꝝ nūerus ꝑm facultates ꝺz esse statutus: et ꝺz obseruari ne ad inopiā ecclesie deducātur. Barto.

Imperatoꝛ Justi. Aug. epipha/nio scīssimo et beatissimo archi/episcopo sancte regie ciuitatis ⁊ vniuersali patriarche.

Udū qdē cōi ⁊ generali lege ⁊ ad tuam ꝑbtitudinem ⁊ ad reliquos scīssimos patriarchas scripta de ordinatione venerabiliū epoꝝ ⁊ reuerendissimoꝝ clericoꝝ necnō mulierū diuconissarū: et vt non ampli⁹ sint ab antiqua mēsura⁵ qua ordinant disposuim⁹: qō a nobis videbat bñ se ⁊ cōpetēter habere ⁊ regularum sacrarū digne. Presentē vo legē specialez ad tuā beatitudinez scribim⁹: de numero reuerēdissimoꝝ clericorū q in hac vrbe sunt disponētes.

†Cōcor. c. cū multis de referi. li. vj. in pn. c.

¶ Quia eñ ꝑ pene nihil immēsum bonū ⁱ est: cōpetēs est neqz ordinationes q̄ sup reuerēdissimis clericis fuerint/aut super reuerēdissimis diaconissis ᵏ fieri tātas vt illoꝝ expēsis sanctissima ecclia incidat in cām mutuoꝝ maximorum: et paulatim ad nouissimam inopiā deponat. nouim⁹ eñ ꝓpt hmōi occasionē huius regie ciuitatis scīssimā maiozē ecclesiā nostri imperij matrē ˡ debitis iquietari maiozibꝫ: ⁊ nō aliter valētez facere singulas erogatiões reuerēdissimis clericis anteqz auruz nō parū mutuū sumat. faciens tā hypothecas q̄s pignoꝝ oatiões in optimis suis rusticis predijs ⁊ suburbanis. ꝓpter hoc igit ꝑspeximus nosmetipsos deponere ad hmōi cause iquisitionez ᵐ ⁊ agnoscere quemadmodū ꝓius se habuerit: quidqz longitudo temporis adinuenit. Inuestigātes igit illud vndiqz iuenim⁹: qm̄ singuli hoꝝ q scīssimas ecclias edificauerūt in hac felicissima ciuitate. nō ꝓ edificio solūmō cogitauerūt: ſz etiā vt expēsas sufficiētes darent a se factis venerabilibus ⁿ: ⁊ determinarent quātos ᵒ quidē cōpetens esset ꝑsbyteros ꝓ vnāquāqz ecclīaz/ quātos diaconos/ mascu los atq; feminas et quātos subdiaconos/⁊ rursus cantores atq; lectores ⁊ hostiarios constituit: ⁊ sup hec etiā oratoꝝ expēsas diffinierunt: ⁊ redditus ꝓprios dederunt; sufficiētes his ᵖ q̄ a se constituta ᵍ sunt. ¶ Si qs aūt adiecerit multitudinē nequaqz penit⁹ extē denti sufficiētem: ⁊ permanserint vsqz ad multū tēpus talia cōseruata et donec hoc fuerit donauerunt scīssimarū ecclīaz domib⁹ q̄ sufficerent. ¶ Cū vero deo amabiles epi ad aliquoꝝ ꝑces semp ʳ respiciētes ꝓtracti sunt ad ordinationum multitudinez aucta qdē est expēsarū quātitas ad immensitatē multā: creditores autē iā vndiqz ˢ ⁊ vsure ᵗ ⁊ nouissima ᵘ etiā: neqz creditores ꝓpter incredulitatē iam cause: sed alienationes cū necessitate ᵛ ⁊ cōtra ʷ leges ⁊ causę indecētes ˣ: et neqz ꝓpria dignitate tēperate: vt ex hac nimietate neqz ꝑdic ʸ neqz suburbana sufficerēt hypothecis ⁊ pignoribus neqz creditores ꝓpter hoc inuenirētur: ſz ad inopiā descēderent nouissimam: ⁊ nec ipsis ministris emolumētū dare sufficerēt ᶻ: sed ad vią oīum felicissimā causa descēderet quaten⁹ rerū oīm credītoribus cederet qō dicere etiā piget nos: et quēadmodū nō fiat ꝓuidem⁹. Nā si nō aliqs ferret libēter eū qui vltra substantią suā expēdit ᵃ/quō nō de his nobis est cogitādū: nō eñ oportet ad mēsurā expēsarū q̄rere etiā possessiones: hoc eñ simul ad auaritią impietatēq; ꝓducit: ſz ex his ᵇ q̄ sunt expēsas quoqz metiri. Quapꝛopter cōpetenter etiā de his sanctimus et immensitatē excludimus certe medicine causam tradētes.

¶ Sancim⁹ igit eos qdē q̄ hactenus sunt in eadē scīssima maiore ecclia ⁊ reliqs ᶜ oībus venerabilib⁹ domibus reuerendissimos clericos ⁊ mulieres/diaconissas/et hostiarios manere in quo sunt schemate ᵈ: nō eñ qō est minuentes hec sancim⁹ ᵉ reliquo vero tēpoze ᶠ nulla fiat ordinatio donec ad antiquū numerū institutoz ab his qui scīssimas ecclesias edificauerūt reuerēdissimoꝝ clericoꝝ quantitas redigetur. ¶ Sed qm̄ ꝓpter etiā reuerendissimoꝝ clericoꝝ consum scīssime maioris ecclie regie nostre ciuitatis determinat⁹ est numerus ᵍ ⁊ valde breuis erat vtpote vna existēte scīssime ecclīa ʰ postea vo ⁊ venerabilis domus sancte gloriose virginis et dei genitricis Marie iuxta scīssime maioris ecclie in ciuitate posita edificata est a pie memorie verina ⁱ: et venerāda domus scti martyris Theodori aſportatio glioſe memorie dedicata est: erat autē etiā venerabilis domus sancte ʲ Helene: q̄ scīssime maiori ecclie copulata est: ꝓpterea redigere numerū ad antiquā figurā impossibile est: nō eñ sufficiēt tātis ecclesijs ᵏ pauci consistentes ˡ. ¶ Quoniā ᵐ q̄n ꝓpius clericos neqz matres habeant basilicas: sed cōes sunt ⁊ scīssime

Uel dic si qs aūt. ſ. epꝭs. ⁊ de eo dic vt nō diximus; quia nō adiecit vltra modū. ⁊ interim edificatoꝛ largiebatur necessaria.

r ¶ Semp. i. multotiens.

s ¶ Undiq;. ſ. facti sunt.

t ¶ Usure. ſ. aucte.

v ¶ Nouissima. ſ. inopia, ⁊ subaudi superueniens, emersa est tanta vt ⁊c.

g ¶ Incredulitatē. ſ. eandem. ſ. inueniri possint.

y ¶ Necessitate. ſ. fiunt cū nō possint mutuātes creditores inueniri. Accur.

z ¶ Extra leges. leonis ⁊ aliorꝫ imperatorum qui fuerūt postea. vt. C. de sacrosanc. eccl. l. iubemus. ⁊. l. sancimus. Accur.

a ¶ Indecētes. ſ. fiunt cū nō possint creditores inueniri. Accur.

b ¶ Predia. rustica.

c ¶ Sufficerent. ſ. ecclesie.

d ¶ Expēdit. vt quia ꝓdigus est: ⁊ ita bonis ei interdicit. vt. ff. de cura. fu. l. j. Uel dic vt insti. de his q̄ sunt sui vel ali. iur. §. fi. Prima placet. Accur.

e ¶ Cogitādum. nobis. si eñ. ꝓ causis corporalib⁹ cogitamus ⁊c. vt. j. vt cū de ap. cog. §. si vero liberi. in fi. colla. viij. Accur.

f ¶ Sz ex his. ſ. possessionibus. Et not. ꝙ qui hoc seruaret pauper nō cēt.

g ¶ Religs. alis reliquas oēs: et tūc repete in alijs per reliquas oēs venerabiles domos. Accur.

h ¶ Schemate. i. ordine si ue dignitate. Accur.

i ¶ Sancimus. ⁊ in hac constitu. diximus.

k ¶ Tempore. scz futuro.

l ¶ Numerus. nōgēti qn̄ quaginta. vt. §. in princi pio dixit. Accur.

m ¶ Ecclīa. ſ. ꝓius sancte sophie q̄ est maio: ecclia.

n ¶ Uerina. ꝓpriū nomē.

o ¶ Ecclesijs. scz tribus.

p ¶ Consistentes. hic not. ꝙ vn⁹ vicē duoꝝ gerere non possit. fic. ff. de pac. si plures. Ité no. ꝙ qdā libri nō hūt ꝓ̄ in hac constitutione. ⁊ quidā habēt tres colū. sed nō legitur.

q ¶ Quoniā. rndet tacite questioni.

Uicē duorum vnus gerere nō potest.

UNIVERSIDAD

De vna ecclia ad aliā clericus trāsire nō ds.

a ¶ Illud quoq; Nota q̄ nō debet clericus trāsire de vna ecclesia ad aliam qō non seruatur.

b ¶ Cōtradicere. Not. ar. p̄to epō vel prelato q̄ liceat ei reclamare a literis domini pape. vt. C. si contra ius vel vtili. publi. l. l. & si legib⁹. sed pōt dici q̄ hic nō a p̄incipe sed ab alio nosce p̄incipis erant misse. si autem constat literas esse p̄incipis recipiende sunt: sed secunda iussio debet expectari: vt C. de māda. p̄inci. l. i. ꝛ. i. de manda. p̄inci. §. dein de cōpetens. col. iij.

¶ De fideiussoribus et mandatoribus tē.

c [illegible] Egē antiquaꝛ, quā habemus C. de fideiusso. l. nō recte. que hic corrigitur: et noua ei adiicit: et p parte seruat vt quidam dicunt quod nihil est: ſ dic q̄ erat q̄dam lex que duo dicebat Primū vt psente vtroq; reus p̄mo sit ꝑsueniēdus et in hoc bene. vt. ꝛ. co. §. antiqua ſi quidē. Secundū q̄ absenti reo non detur spatiū fideiussori ad p̄ducēdum reū: ꝛ in hoc male dicebat. vt. ꝛ. co. §. si vero fideiussor. ibi non est. hec lex antiquior q̄ illa. C. eo. nō recte. vel q̄ alie q̄ tractant de eadem materia. vt patet. ꝛ. p̄ogi.

d ¶ Olim. ſ. ſancim⁹. ꝛ accipitur ex sequēti vbo ne scimus. ſic. ff. de tut. ꝛ ratio. l. i. §. nūc tractemus.

e ¶ Nō app⁹obatam. i. reprobatā p̄ cōsuetudinē ei ꝛtrariā. vt. ff. de leg. ꝛ secundū. de gl⁹. §. fi. et. ſ. de ſſto. §. ſi vero. col. vij.

f ¶ Exquisitas. i. plerūq; in iudicijs necessario examinatas. nā et hodie plereq; cause sunt de simili materia.

g ¶ Apparentem. ſcz foze vtilez. vel dic apparet: id est ad memoriā reducit ꝛ deploratur vt facit vxor de marito bono mortuo cū min⁹ bono sit p̄iūcta. maioris ecclesie ꝛ earum omnes circūcuntes ſm quēdam ordinez ꝛ circū ministeria in eis celebrāt: deinde etiā plurima multitudine ꝛ ex antiquis hereticis ad scissimā maiorē ecclīam deducta gratia quidem magni dei ꝛ saluatoris nostri iesu xp̄i laboribus: aut immutationib⁹ nostris oporteat plures q̄ꝫ a p̄ncipio ad p̄sens officij ministeriū diffiniri: quapropter sancimus nō vltra sexagita qdē p̄ſbyteros in scissima maiore eccl̄ia esse. diaconos aūt mascu los centū. et q̄draginta feminas. subdiaconos vero nonaginta: sexcentos aūt centū ꝛ decē. cantores vigintiquiq; ita vt sit oīs numerus reuerēdissimoꝝ clericoꝝ sanctissime maioris ecclie in q̄drigentis vigintiquinq; ꝛ sup centum existēt⁹ bis q vocant hostiarij. In scissima ſi quidē maioꝛi ecclesia huius felicissime nostre ciuitatis tres venerabiles domos vnitas ei: tanta clericoꝝ sit multitudo nullo quidē boꝛ qui nūc sunt excludendo: ꝛ multo plurium sit numerus ab his qui a nobis nūc determinati sunt. nullo aūt decetero adiiciēdo in vno quoq; ordine in his qui nunc sunt: donec ad hunc numerū mēſura redigatur.

¶ Illud quoq; d adiiciendū est vt qō bacten⁹ nō decēter fiebat nec quaq; in republica geratur id est multos reuerēdissimoꝝ clericoꝝ dedignari quidē in his qb⁹ ordinati sunt scissimis ecclesijs: aut hic aut in p̄uincijs deseruire. ad scissimā vo maioꝛē eccl̄iam ꝛ venerabilē clerū eius p̄ patrocinia quodlibet accedere: qō decetero fieri. p̄hibemus. nā ſi sup venerabilib⁹ monasterijs. p̄hibemus ex alio monasterio ad aliud trāsmigrare: multo magis neq; reuerēdissimis clericis boc p̄mittamus lucri ꝛ negociationis habere huiusmodi boꝝ desideriū iudicātes. Si vero ꝛ aliq̄ talē quādam migrationē tua beatitudo aut p̄tē poza imperiū fieri ꝑspexerit: non aliter boc agi anteq; ad p̄dictū a nobis numerus causa redigatur vt migratio in officiū deficientis fiat: ꝛ nō sup̄a numeꝝ aliquid omnino accedatur. hec eīm nulla machinatione: neq; ex aliquo modo fieri ſinimus: ꝛ hec quidē de scissima maioꝛe ecclesia. ¶ In alijs aūt oībus ecclesijs quaꝛ expensas sanctissima maioꝛ ecclesia facit: sancimus nūc quidē existente manere similiter: eos etiā sub schemate: Decetero vero nullū ordinari anteq; ad cum qui vocat statutus vniuscuiusq; ecclesie: qō antiquitus ordinatū est) ab edificatoribus ecclesiaꝝ p̄ſbyteroꝝ: diaconoꝝ: masculoꝝ: atq; feminarū: ꝛ subdiaconoꝝ atq; lectoꝝ: necnō cantoꝝ ꝛ hostiarioꝝ numerus redigatur: ꝛ null⁹ in medio penitus adiiciat. Hosq; ipſi caucimus tale aliquid agere: ꝛ ordinādos abbreuiamus: nulluſq; nostrorum iudicū tale aliquid agat nostrā formidās legē: et licentia ſit beatissimo archiepo ꝛ patriarche huius regie ciuitatis ordinationi ꝓtradicere. / ls iussio de palatio venīat. nā ꝛ qui p̄cipit ꝛ cui p̄cipitur sub ecclīastica mulcta erunt ſi tale aliqd egerint. ¶ Sed neq; in alijs ecclesijs quecūq; emolumentū ꝛ expēſas habēt a sanctissima maioꝛe ecclesia incōpetens est multitudinē inire ordinādorum eius: neq; trāscendere decetero cōſtitutā a p̄ncipio etiā ſuper illis mēſuram: ne forſan oēs etiaꝫ qui eas cōſequūtur in multitudinē incidentes imměſam: ꝛ accedentes ſibimet pie agētibus questus diuidentes: ꝛ exinde vsq; ad mensurā coꝛ non ſufficientes / in maximā angustiā incidant. ¶ Si vero vltra mensurā diffinitam sanctissime maioris ecclesie siue aliarum ecclesiarū ordinet: qui per tēpoza fuit sanctissime maioris ecclesie sanctiſſimus epūs / ꝛ venerabilis ciusdē ecclesie ꝛ economi / erogationem ecclesiasticis p̄ebuerit questibus: ipſi quoq; de ſua ꝛ p̄opꝛia facultate p̄ebeāt expensam: ꝛ qui hec expendere cos p̄miserit beatissimus patriarcha. Sciant eīm quia ſi quid tale egerint licentiam damus ꝛ sanctiſſimis patriarchis qui post tale aliquid agentes fuerint: ꝛ posterioꝛibus economis et ommbus reliquis reuerendissimis clericis talia perſcrutari ꝛ facta p̄hibere ꝛ iudicare imperio: vt illud cognoſcens percipiat ex ſubstantia hec agentiū economoꝝ: aut etiam permittentis archiepiſcopi hoc ſarciri sanctiſſime eccl̄ie. ¶ Quapropter ne rursus fortē fiat talis aliqua rei confuſio atq; tumultus causa ad mensurā a p̄ncipio ꝓſtitutā redacta / tunc ordinare liceat: intantum vt non trāſcendatur diffinita mensura neq; numerus transeatur: aut fiat quedā circa boc calliditas: non enim † illud patimur oīno fieri vt dicatur: quia licentia erit ordinare quidē non tantū emolumenta p̄ebere. hoc eīm est rursus ad confuſionem efficientium ꝛ vniuersam adiectionē secūda collegia constituentiū. deinde etiā plurimas habebit causas circūuentionis vt alias ſibimet vias auaritie inueniāt: ꝛ p̄o alimentoꝝ expensis. Et hoc igitur agi penitus etiam sub mulcta que vocatur ecclesiastica p̄ohibemus: maximaq; vtilitatē hanc esse putātes vt sanctissima maioꝛ ecclesia neq; debitis ſubiaciatur: neq; angustietur perpetuo edificio: sed semper abundet: sicut enim de his expēſam determinauimus / itaq; cōgruet p̄o tempoze sanctissimus patriarcha ꝛ reuerēdissimos economos cōſiderare vt alie expense q̄ fiūt ex ecclesiasticis questibus circa pios erogentur actus ꝛ deo placentes: ꝛ illis hec ministrentur qui p̄o veritate egent: ꝛ non habent aliunde alimentoꝝ occasionem. hoc enim dominū placat deum: ꝛ nō in patrocinijs ꝛ in studijs hominū ecclesiasticas expēſas hoibus locupleribus distribuāt: ꝛ ideo inopes necessaria non mercātur. Sciant aūt deo amabiles economi ꝛ qui nūc ꝛ per tēpoza futuri sunt: q: ſi quidem p̄eter hec egerint: ꝛ diuinis supplicijs subiacebūt: ꝛ ex ſua ſubſtantia indēnitatē sanctissime procurabūt eccl̄ie. ¶ Beatitudinez igitur tuā que ab imitio ꝛ ex infantili pene etate in sacro oī ordine ꝛ ſchemate sanctiſſimam ordinauit ecclesiā ex sacrato vtiq; genere descēdentis hec custodire cōtinue sancimus. Scientes quia non minus nobis cure est boꝝ q̄ sanctissimis ecclesijs. p̄sunt q̄ꝫ ipſius anime.

† Cōcor. cū hoc tex. gl. ꝛta in. ca. cum. Mer tra ꝺ cōſti.

¶ De fideiussoribus ꝛ mandatoribus / ꝛ ſponſoribus / ꝛ ſolutionibus. Titulus. iij.

Reo absente primo fideiussor est cōueniendus: dilatione sibi ſtatuta ad reum repreſentandum lege antiqua non obſtante. hoc dicit Bartolus.

Imperator⁹ Iuſti. Jo. pa. Egem antiquam [e] positam quidem olim [a] vſu vero nescimus quēadmodum non approbatam [c] : per causas autem semper exquisitas [f] atq; necessarias apparentem [g] Erat enim

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Erat enim interpositio est.
b ¶ Lino. ſ. antique legis.
c ¶ Non diſcreta. vt. ff. eo. in prin. diximus.
d ¶ Augmento. nam cum duo tm capitula in ea continebantur: in hac cõſtitutione infinita ſunt. vt. ſ. eo. per totum.
e ¶ Si qs igitur. quia legem antiquã volum⁹ reformare igitur ⁊c.
f ¶ Crediderit. ſ. mutuãdo aurum vt ſequit. Sed qd ſi alio cõſtat mutuũ q̃ qs põdere nũero mensura ꝓſtat. vt. ff. ſi certũ pe. l. ſi. Vel qd ſi alius cõtract⁹ ſit vbi poſſit fideiuſſor accedere. vt. ff. eo. l. ſ. Nã. ſemp locũ hꝫ qs hic. vt. vt. ſ. eo. ſ. nõ ſolũ. ⁊. ſ. abſolute. ⁊. ſ. ſimiliter. ⁊. ff. ſi cer. peta. l. ſ.
g ¶ Fideiuſſoꝛe. Not. differentiã inter iſtos. nã fideiuſſor ⁊ ante obligatiõẽ ⁊ poſt accipi põt. vt iſtit. eo. ſ. ſi. Mãdatoꝛ tantũ ante: niſi ſ caſu. vt. ff. mãda. l. ſi vo nõ re. ſ. ſi poſt. ⁊. ff. plane. ⁊. ſ. cuꝫ quis. Sponſor qui ſponte ſine rogamine ꝑ alio interceditꝫ ⁊ ipe hꝫ actionem mandati. vt. ff. mãda. l. ſi p te. hꝫ. alꝺ. digit ſpõſoꝛe ꝓſtituẽte ſe ꝓtinus põſſe eſſe ⁊ i his trib⁹ locũ hꝫ hec ꝓſtitutio. Itẽ dico de ꝓſtituẽte q tm poſt obligationem accipit. vt. ff. eo. ꝓſti. pecu. l. i. ad iſtar fideiuſſoris. vt. C. de ꝓſti. pecu. l. ſi. Quid in expromiſſoꝛe q. ſ. ꝑmittit alio nõ obligato ꝑ q̃ obligatur: vel etiã nũc liberãte eũ. vt. ff. de do. l. ſ eleganter. ſ. ſeruus pactionis: Nã. nõ hꝫ locũ hec cõſtitutio cuꝫ nõ poſſit dici ſ eũ ſ quẽ agere nõ põt eẽ negligẽs. vt. C. de an. excep. l. i. ſ. ſi. Itẽ qd ſi ꝑncipaliter ſe cõſtituit debitoꝛ: vt ſit tota die: Nã. refert an nouẽ alteri⁹ obligatio qõ fieret ſm iura vetera ſemp mutata ꝓſona. vt. ff. de act. ⁊ oblig. l. obligationũ fere. ſ. fi. ⁊ inſti. q. mo. tol. obli. ſ. ꝑtera. hodie hoc eqꝑſſo non als. vt. C. de noua. l. fi. ⁊ tũc nõ hꝫ locũ hec cõſtitutio rõne dicta in ſupioꝛi. q. an vo nõ fiat: ⁊ tũc locũ hꝫ cũ eadẽ ſit rõ huius ⁊ fideiuſſoris. vt. ff. de vbo. obli. l. a titio. in fi. ⁊. ff. ad. l. aql. l. illud. Itẽ eqtatis ſum⁹ amatoꝛes. vt. ſ. ti. ij. ſ. fi. ⁊. C. de conſtitu. pecu. l. fi. hec glo. locũ habet qñ vnus poſt alium obligatur.
b ¶ Acceꝺat. hic corrigit qõ eſt in. C. eo. non recte. ⁊. l. mſ. ⁊. l. ſi aliena. q̃ oẽs leges dicũt idẽ. Ultimo quere hic qõ digi. ſ. de duo. re. coll. vij. ſ. j. Item nũquid huius legis beneficio renuntiari poteſt: Nã. fic. vt. C. de pact. l. ſi quis in cõſcribendo. arg. cõtra. ſ. de duo. re. ſ. j.
i ¶ Moleſtus ſit. petendo ab eis vt ſoluatur. Accur.
k ¶ Veniat. ſcz creditoꝛ.
l ¶ Receꝑerit. quod ſibi debetur.
m ¶ Quid enim ei. ſcz creditoꝛi.
n ¶ Extranеis. i. fideiuſſoribus.
o ¶ Completo. i. ſatiſfacto. q. ꝺ. nihil. Accur.
p ¶ Valuerit. ſcz creditoꝛ.
q ¶ Sumat. Quid ſi pignꝰ habebat a debitoꝛe: Videt q̃ primo debeat illꝫ vẽdere: vt hꝫ colligit: ſꝫ qz graue eſt etiã pignꝰ vẽdi ꝓpter ſubhaſtatiões q̃ fiũt. vt. C. de iur. do. ipe. l. fi. dico ꝗtra. vt. ff. eo. inter eos. ſ. credit⁹. Hec dico eã coꝛrectã: ſꝫ dicãt q̃dã. ſ. ꝓ iſtã: cũ leges veteres inq̃tũ poſſumus tolerare debeam⁹. vt. ſ. qui. mo. na. effi. ſui. ſ. trib⁹. col. vij.
r ¶ Preſentes. plens reſpectu abſentis multis modis ꝺr. Primo qñ ſe adinuicẽ audire põt: ✻ vt in ſtipulatiõibus accipit. vt. ff. de vb. ob. l. j. ſi. ⁊ inſti. de inuti. ſtip. ſ. itẽ vbo. Scõo qñ qs eſt in eadẽ puĩcia: vt cũ de ꝑſcrip. iter põtes agit. vt. C. de ꝑſcri. lõg. tẽp. l. fi. Tertio cũ eſt in iudicio: vt in ꝓductiõe teſtiũ q̃ ꝺz fieri põte alteraꝝ ꝑtẽ. vt. C. de teſti. l. ſi qñ. ⁊. ſ. de teſti. ſ. penul. col. vij. Quarto ſi eſt domi cuius noie volo rurſus aduocare ⁊ ad rẽpublicã reducere bene ſe hꝫ putauim⁹. non ſimplr cã ſicut ꝓcebat ponẽtes (erat ⁊ cĩn q̃dã ci⁹ pars oĩno nõ diſcreta ⁊ ſed cũ ꝓpetẽti ⁊ deo placito diſtribuẽtes augmento⁹.
¶ Si qs igit crediderit ⁊ fideiuſſoꝛẽ aut mãdatoꝛẽ aut ſpõſoꝛem accepit: nõ primũ aduerſus mandatoꝛes: aut fideiuſſoꝛẽ: aut ſponſoꝛẽ accedat⁹: neq; negligẽs debitoꝛis iterceſſoꝛib⁹ moleſtus ſit⁹: ſꝫueniat⁹ primũ ad eũ qui au rũ accepit: debitũq; ꝺiscit. et ſi qd ide receꝑerit⁹ ab aliꝭ abſtineat. qd eĩ ci⁹ ⁊ extranеis⁹ erit a debitoꝛe cõpleto⁹: Si vo nõ valuerit⁹ a debitoꝛe recipe aut in parte aut i totũ: ſꝫ qõ ab eo nõ potuerit accipe ſm hoc ad fideiuſſoꝛes aut ſponſoꝛẽ aut mandatoꝛẽ veniat: ⁊ ab illo quod reliquũ eſt ſumat⁹. ⁊ ſi qdẽ ꝑſentes⁹ ci⁹ ꝑſiſtant ambo ⁊ ꝓncipaliꝭ ⁊ iterceſſor ⁊ fideiuſſoꝛ ⁊ mandatoꝛ ⁊ ſpõſor: Bõ oĩ ſeruetur⁹ modo. ¶ Si vo iterceſſor: aut fideiuſſor: aut mandatoꝛ: aut qui ſpõſioni ſe ſubiecerit adſit: ꝓncipalẽ vo abeſſe⁹ contingerit: acerbum⁹ eſt creditoꝛẽ mittere alicubi⁹ cuꝫ poſſit moꝛ inter ceſſoꝛẽ vel fideiuſſoꝛẽ/aut mãdatoꝛẽ/aut ſponſoꝛẽ exigere: ſed et hoc quidem curandũ eſt a nobis poſſibili mõ. nõ eĩn erat quoddã bic⁹ ãtique⁹ legi datũ ꝑ ſanationẽ remedium: cuꝫ vtiq; papinianus maximus fuerit qui hec ꝓmitus itroduxit⁹. ꝑbet igit⁹ interceſſoꝛẽ: aut ſpõſoꝛẽ aut mãdatoꝛem ⁊ cauſe reſidẽs iudex deꝑtꝰ iterceſſori: idẽ eſt dicere ſpõſori ⁊ mãdatoꝛi volẽti ꝓncipalez deducere q̃tenus ille ꝓtius⁹ ſuſtineat cõuẽtionẽ. ⁊ ſic ipe i vltimũ ſubſidiũ ſeruet: ſitq; ſolatio iterceſſori: aut ſpõſori ⁊ mãdatoꝛi: in hoc⁹ q̃z iudex. fideiuſſoꝛib⁹ eĩn et talib⁹ ꝑdeſſe ſancitũ eſt vt illo⁹ deducto⁹ interim cõuẽtione libere⁹ q̃ ꝑ eo in moleſtia fuerũt. Si vo tps in Ƀ in idultũ excederit⁹ cõuenit⁹ nãq; etiã tps diffinere iudicãtẽ) tũc fideiuſſoꝛ aut mãdatoꝛ aut ſponſoꝛ exequatur litẽ ⁊ debitũ exigat ꝺ cum⁹⁹ ꝑ quo ſi deiuſſit: aut pro quo mãdatũ ſcripſit: aut ſpõſionẽ ſuſcepit: a creditoꝛibus actionibus ſibi ceſſis.
¶ Hypothecaria actio contra extraneos pignorum poſſeſſores intentari nõ debet: niſi ꝓius reoꝝ ⁊ fideiuſſoꝛũ oĩbus facultatibus excuſſis his obtinentibus ꝛ in omnibus creditoꝛibus ⁊ ſucceſſoribus. hoc dicit Bartolus.
¶ Sed neq; ad res debitoꝛũ⁹ q̃ ab aliꝭ detinẽtur veniat⁹ ꝓiꝰ an teq; trãſeat viã ſup ꝑſonalib⁹ ꝺ mãdatoꝛes ⁊ fideiuſſoꝛes ⁊ ſpõſores: ſicq; ad res veniẽs ꝓcipalis debitoꝛis: ſiue⁹ ab alio detineãtur: ⁊ detinentes eas cõueniẽs: ſi neq; inde habuerit ſatiſfactionẽ. tunc venia aduerſus res⁹ fideiuſſoꝛũ: ⁊ mandatoꝛ: ⁊ ſponſoꝛ idẽ eſt⁹ dicere: vel ſi q̃ſdã habuerit⁹ homies⁹ ipſi⁹ ſibimet obligatos⁹ nũtiare opus nouũ. vt. ff. de dã. infect. l. iiij. ſ. abeſſe. ⁊. ff. q̃ vi aut clã. l. iij. Quinto vt ſi eſt in hortis etiã cũ tractam⁹ de ꝓcuratore ꝙſtituẽdo: vt. ff. de ꝓcura. l. ꝓſio. ⁊. l. ⁊ qui. Sexto modo accipio hic ſi eſt etiam in eodẽ territorio vt facile poſſit citari. vt arg. ff. de iuriſd. om. iudi. l. vlti. licet quidã dicãt eũ in iudicio debere eſſe ꝑſentẽ. vt. ſ. de teſti. ſ. penul.

† Alis re vocare.

† Iſte. ſ. ponitur p aut. ſup. l. non recte. C. de fideiuſſo. et ibi: ꝓſtari. ꝓſtituẽte tamẽ vtroq; ⁊ eo modo. C. de ſ. ſ. ſi. ⁊ ea ro. et.

s ¶ Eĩ. ſ. creditoꝛi. Acc.
t ¶ Seruetur. vt ꝓtius cõueniat principalis ꝙ acceſſorius.
v ¶ Abeſſe. qõ dic vt modo diximus.
g ¶ Acerbũ. durum ⁊ crudele. Ang.
y ¶ Alicubi. extra territoriũ ius dicẽtis: vel forte etiam intra dũmodo extra iudicium. qõ dic vt ꝺ. ſ. j. diximus.
3 ¶ Hic. i. in iſto caſu.
a ¶ Antique legi. i. ab antiqua lege cui⁹ mentionẽ habuimus. ſ. eo. in pn.
b ¶ Introduxit. in filiũ caſu vt dilatione reo data abſenti ⁊ fideiuſſoꝛi: licet ꝑſenti dari debeat. vt. ff. eo. l. ſi teſtamẽto. ꝙ. ſ.
c ¶ Probet igit. vulgariter dicit. q. ꝺ. eqꝑat an poſſit reſpẽdere reũ vel nõ.
d ¶ Det tps. ſ. ſex menſiũ ſm quoſdã. vt. C. eo. ſan cim⁹. vt⁹ meli⁹ ꝑ arbitrio iudicꝭ. vt. ff. ſ. in. deli. l. j. i fi. q̃ erit i. ff. militarib⁹ diurnis. vt. ff. ſi q̃s cau. l. j. vel erit arbitriũ ſm ꝛti nentiã puinciaꝝ. vt. j. vt oẽs obe. iu. ꝙ. ſi vo alter. col. v. ⁊. C. de dila. l.
e ¶ Pũ⁹. hoc dicit Aꝙ. verũ qñ negat ſe fideiuſſiſſe. qõ nihil eſt: ĩmo etiã cum conſtet: vt hic. ⁊. j. de duo. re. in prin. col. vij.
f ¶ Hoc. id eſt in dilatiõe quam eis dat ad reſpẽdendum reum.
g ¶ Talibus. ſ. mãdatoꝛibus ⁊ ſpõſoribus ⁊ ſimilibus. vt. ſ. eo. ſ. j.
b ¶ Vt illo. ſ. principali.
i ¶ Deducto. ſ. ad iudiciũ

Ceſſio qñ ſit fideiuſſoꝛi faciẽda.

k ¶ Liberentur. fideiuſſoꝛes.
l ¶ Conuenit. interpoſitio eſt.
m ¶ Cõtra cũ. ſ. reũ ꝓncipalẽ. ꝙ quo ⁊c. ⁊ hoc dico actionibus ceſſis. nã fideiuſſoꝛes ipſi exigẽt dũmõ⁹ ⁊ ipſi ꝓius ſoluãt. vt. ff. de ſolu. l. ſtichũ. ſ. pe. vel cõtra eũ fideiuſſoꝛẽ. ſ. debitũ: dico ab eo ꝙ quo ⁊c. et hoc dico actionibus ceſſis. ⁊ ſic ſunt ablatiui abſoluti. Et eſt faciẽda ceſſio ante ſolutiones: vel tunc: vel parum poſtea: vel multũ poſtea: hoc tamen acto tunc in ſolutiõe vt poſtea fiat. vt. ff. de ſolu. l. modeſtinus.
n ¶ Debitoꝛ. i. ad res q̃ fuerit quõdã debitoꝛis: nũc aut alienãte ſunt. vnde trãſit ꝺnium: licet cũ ſua cauſa. vt. ff. de acq. re. eo. l. traditio. ⁊. ff. de ꝺẽ. emp. l. alienatio. Sed qd ſi depoſuit vel cõmodauit: Nã. apud eũdẽ videnſ eſſe. vt. ff. cõmo. l. rei. ⁊. ff. depoſi. l. ls. ⁊ de vbo. ſig. l. penes.
o ¶ Veniat prius. per hypothecariam actionem.
p ¶ Perſonalibus. ſcz actiõibus. Sed ſ. j. de liti. ſ. ad hoc. Ƀ. ⁊ All. dicunt hoc corrigi. Jr. dicit q̃ ibi debitoꝛ: idẽq; vẽditoꝛ tenebat adhuc. Alij dicunt q̃ ibi habebat cãm a debitoꝛe ꝺ q̃ dicũt agi poſſe etiam prius. ſed Jo. ſ. q̃ dolus actoris nõ nocet emptoꝛi. vt. ff. de do. excep. l. apud celſum. ſ. ſi cũ legitima. Alij dicũt q̃ illud locũ habet ecꝙſtis prius bonis debitoꝛis: vt hic. Vel melius illud in ecꝙſto: hoc ſ tacito pignoꝛe: vt hic. cũ hoc etiaꝫ iure veteri erat. vt. ff. de iure fiſ. l. moſchis. Vel dic aliter ſm Aꝙ. ⁊ Jo. vt in ſum. de pigno. ſ. damus.
q ¶ Si ve. ſunt due partes: ve pro et. q. ꝺ. et ſi pro q̃uis ⁊c. ſic. ſ. de duo. re. ſ. j. col. vij.
r ¶ Res. ab eis. vel ab alio poſſeſſas.
s ¶ Idem eſt. quod in interceſſoribus eſt dictum.
t ¶ Habuerit. creditoꝛ.
v ¶ Homines. ſimiles ſupradictis: vt conſtitutoꝛes.
g ¶ Ipſi. ſcz creditoꝛes.
y ¶ Obligatos. eꝛ conſtituta pecunia.

* Concordiem. vndũ in gl. ſup. ꝓtari. vel etiã p bona. card. de ſepultu.

UNIVERSIDAD

a ¶ Hypothecarijs. qd si reali puta hypotheca tenet fideiussor cū psonali sit plcptū: Rñ. idē qō ℔ dr. vñ distīgue: qz platio fit psonaliū actionū ad psonales. Itē psonaliū ad reales. Itē realiū ad reales. De prio dic qualr reus pñ' ꝙ fideiussor queniat. vt. ℣. j. ꝛ. c. Jn scdo dic ꝙ psonales realib' pferant: vt ℔. nisi i casu qñ idē debitor tenet res. vt. j. ꝑpi. nō ita in fideiussore. Quē to psonali. nam lz teneat res nō pōt creditor eligere. cū prius oporteat euz redire ad reꝝ debitorꝝ. ꝙs ipi tenētvel alienauerūt: vt ℔. Jn tertio dic ꝙ primo ad res debitorꝝ agit: vt ℔. lz oliꝫ semp edt i electiōe creditoris tā i prio. vt. C. co. nō recte. ꝙ in scūdo vl tertio casu. vt. C. de pig. l. pfectiōe. Also. b ¶ Data est. vt. C. de ac. ꝛ obli. l. fi. que. l. hic corrigitur: nisi in hoc casu. vt ℣. distīguimus modo.

c ¶ Et nō solū hoc i creditorib' ꝫ stricte ꝑ mutuatorib'. fic. C. de ꝓba. l. j. als large. vt. ff. fi cer. pe. l. j.

d ¶ Confirmatorem. not. eundem dici fideiussorez cū cuilibet ꝛtractui accedere possit. vt. ff. e. l. j. idē ꝛ confirmator: qz venditionem siue Jctū cōfirmat. vt insti. co. in ꝑn. ꝛ de repli. ℣. fi. idē actor: seruus ℣. rt. ff. de euict. illud.

e ¶ Cōuētio. i. agaꝫ ex aliquo pacto i vēditiōe apposito i ꝓiudiciū vēditoris qō vēditor nō seruat.

f ¶ Tenētem. repete aduersus. Also.

g ¶ Eadē etiā dic. i. in dicto casu vēditionis.

b ¶ Quā. ſ. diuisionem.

i ¶ Sācim'. ℣. co. ℣. j. ꝛ. ij.

k ¶ Jn alijs. a mutuo et vēditione.

l ¶ Cōtractib'. vel quasi. vt instit. de ob. ex qua. ℣. in ꝑn. ꝛ de acti. ℣. j. Also.

m ¶ Ex utroqꝫ. ſ. latere. i. creditorꝫ ꝛ debitorū. ꝛ ex hoc corpe colligit q̄ddaz membū illius aut. quaz babemus. C. de fideiuss. presente ꝛc. ibi absq;.

n ¶ Rursꝰ. repete valeat.

o ¶ Ob autē. nūc de secunda parte rubrice.

p ¶ Curis. ſ. debitoris.

q ¶ Ardeat. i. ardēter cupiat. sicut et illud Cozidon ardebat alegim. id est ardenter amabat.

r ¶ Mobilis. tunc em̄ fortasan estimationē auri prestando in rebus mobilibus q̄ in regione illa fre quētabatur liberatur. vt C. de do. fi quis argentū. in punct. et magime si ea re creditor damnum nō ꝓpatiatur. vt. ff. de solu. l. paulus. fm Al. Vel melius dic ꝙ si haberet mobilem substantiā verisimile est ꝙ cito venderet: ꝛ fic solueret. vt. ff. de acqui. pos. l. fi rem mobilem.

s ¶ Substantia. repete sit.

t ¶ Damus. i. concedimus. fic insti. de liberti. ℣. fi.

v ¶ Sed si. nec istud nec duo importat. ſ. ꝛ nō. q. d. creditor nō vult accipere: ꝛ in hoc aduersatur hec dictio sed: ad superiorem casum. Jtem ꝛ alium non permittit. ſ. emere boc diuulgante: vt subjcit ꝛc.

g ¶ Subiacent. id est bona debitoris vel rem illam quam vēdere vult dicit obligatam sibi vel alij.

p ¶ Dari. insolutum.

3 ¶ Cautela. ſ. ꝓ eo enictione.

a ¶ Dare possit. scs pignori qō tutius est. vt instit. de obli. ꝙ ex delic. ℣. furti. vel si hoc nō pōt fideiussor dabit: lz als. ꝑ enictiōe non det: + nisi immineat enictio in limine ꝛtract'. vt. C. de euic. l. fi post. ꝛ. ff. de enict. illud. vel si hoc nō pōt iuratoriā faciat cautionē. vt insti. de satisf. ſ. sed adirevolētes emptionem: tūc in hac qdē felicissima ciuitate glioſſime nr̄e reipu. iudices fm vniq; cōcessam a lege ꝛ a nobis iurisditionē: in ꝓuincijs aūt gentiū ꝑsides ꝑparēt subtili estimatione facta reꝝ debitorꝝ is dari' fm quā titaretem debiti possessionē immobilē creditorib' cū tali cautela' cū qua debitor dare possit'. Rerū vo datio fit hmōi: q̄cūq; qdem melioza sūt dētur' creditori: quevo deteriora apud debitorē post debiti solutionem manere sinā't. etem nō erit iustū dārē qdē aurū accipe: aut aurū nō valētē: sed coactū' suscipe possessionē immobilē: vl' nō melioza reꝝ debitorꝝ pcipe: ꝛ ꝑ hoc habere ꝙ solationē qz si aurū non recipit aut aliquid rerū q̄ portari possūt: tñ lz ei possessionē nō iutilē habere: lz hoc q̄dē fit clemētia quadā clara legis.

¶ Agnoscant aūt creditores: qz ꝛ si banc nō scripsissem legē: necessitatis rō ad hāc cām perduceret'. si em̄ nō sit idone' pecuniarū debitor: nec vll' ēptor sit: nihil aliud factur' crat q̄s agris ꝓprijs cedere' ꝛ rursꝰ res ad creditorem meritovenirent aurū pcipere nō valentes: q̄obrē q̄ cū iniuria et affectu acerbo' perduceret creditorē ꝛ debitorē hec nos clementer simul ꝛ legaliter decidētes ꝛ insolicibus debitorib' auxiliamur': et acerbis creditoribus nō appa rebimus dari causam eis deputātes ad quā si ꝓmanerēt inobedientes: tñ modis oībus aduenirēt'.

Si itaq; creditor paratus est ꝓparare quēdā emptorē necessitatē habere debitorē hoc agere ꝑ bentē hmōi cautionē arbitrio iudicantis'' qualē oīmodo est dare possibile: vndiq; em̄ ita creditoribus ꝓuidendū est vt nō debitores grauent'. Et absolute' creditorem ponimus antiquas sequētes leges' omnē qui actionē habere ꝓtra aliquē pōt lz nō sit mutuū gestū sed alter qdē ℣ctus ꝛ si stit: argētarioꝝ' quippe sponsio-

+ Cōcor. ꝑ vsan. ex tra de do. i ter vi. ꝛ vi.

Fideiussor ꝑ cuictione an semp det.

b ¶ Dētur creditori. ſ. de ali. ꝛ empby. ℣. qō autem prebet. col. ij. ℣. sed illud fauore loci venerabilis: vel q̄ ℔ erat ꝓciosius me tallum. vt. ſ. de consul. ℣. itaq;. ibi argentū vo ꝛc. coll. iiij. Jdeo melior reꝝ debitorꝝ is reddat. arg. ff. mā. l. ſi vo nō remunerādi. ℣. idē papinianus. lz ꝓima verior est. nā idēz credo si ſ q̄cūq; pecunia cōsistat mutuū cū possibile fit ex omni pecunia fieri. i. cōparari aurū: vt C. de cōsti. pe. l. ij. Also.

Solui aliud ꝓ alio inuito pōt.

c ¶ Coactū. Not. ꝙ aliud ꝑ alio soluit' inuitor: fic. de do. si qs argētū. in ꝑn. ꝛ. ff. de leg. j. l. si dom'. ℣. qui ꝓtetur. ꝛ. ff. de re iudic. l. miles. ꝛ. j. de alie. et empby. ℣. si vo. fm prędictū. ꝛ. ff. de rei vendi. qui restituere. regulariter aūt contra. ff. si cer. pet. l. ij. ℣. appellata. ꝛ institu. qui mo. tol. obli. ℣. j. Also.

d ¶ Jmmobilem. ſcs insolutum.

e ¶ Vel. ꝓ eo etiā. Accur.

f ¶ Perduceret. ſcs eos.

g ¶ Cedere. nec em̄ in carcere detruderet' ex q̄ ceditibus suis: vt. C. qui bo. ced. pos. l. j. niſi dolose dissipauit. vt. ff. que in frau. credi. l. fi. ℣. fi.

b ¶ Acerbo. Jd est cū cessione bonorum terribili. Accursius.

i ¶ Augiliarium. dū aliud ꝓ alio patimur solui. Accursius.

k ¶ Aduenirēt. ſ. creditores: quia bonis suis cederent debitores. Accur.

Vendere cogit qs rem suā.

l ¶ Hoc agere. hoc est vēdere. ꝛ fic nota quē inuitū rem suā vendere: fic institu. de bis qui sunt sui vel alie. iur. ℣. fi. ꝛ. C. de ser. cōmuni ma. l. j. ꝛ ff. de reli. ꝛ sum. fu. l. si quis. ꝛ. ff. cōi diui. l. cōi diuidūdo. ℣. fi. ꝛ. ff. de iure do. cum in fundo. ℣. pe. ꝛ. C. de fideicō. li. l. fi rem donatam. fm Al. regulariter contra. vt. C. de iure delibe. l. nec emere.

m ¶ Judicantis. quod dic vt ℣. ℣. quod autem diximus.

n ¶ Et absolutis. hic. ℣. cōmunis est ad totuz hunc titulum. fic ꝛ als. vt institu. de iure natu. ℣. fi. ꝛ insti. de seruili cog. ℣. pe. ꝛ. ℣. fi.

o ¶ Sequentes. nos ſcs. Accursius.

p ¶ Leges. Vt. ff. fi cer. pe. l. j. ꝛ de vbo. sig. l. creditores. ꝛ. l. fi cui. Accur.

q ¶ Argētarioꝝ. argētari' est q ꝓponebat auctoritate publica ꝑ argē-

to vando

UNIVERSIDAD DE HUELVA

to dando ⁊ recipiendo: ad cuius fidē velut ad fidē tabellionis recurritur: idem in nūmulariis qui alienam pecuniā sic tenebant publica auctoritate: vt. ff. de eden. l. quedam. §. nūmularios. Accur.

a Quoderno. S. hui⁹ ꝑstōnis fm q̄dā vt idē sit in eis sic i aliis accessoriis vt post pncipalē ꝙueniant accessorij argētarij ꝫ male. Dic ꝙ si argētarius huius meū argētū ⁊ idē in nūmulario oī co: si idē aliū argētarium sponsoꝛē potero ꝙuenire pu⁹ quē volā: ꝛ sic bñ ponit durādus in ordie mo derno. S. codicis: vt. C. e. nō recte. nō veteri añ co dicē ꝑ. I. antiquā: vt. ff. e. in pin. si em esset idē ius qđ i aliis. S. accessoriis sunt predicti⁹ male dicere tu rantib⁹. Itē si diceret de iure veteri ꝓmo. I. legis antiq añ codicē: male dicere modernō. Vt pone casu: vt q̄ campso⁹ me⁹ aliis ꝙpōdit ꝓ me potest rite etiā ꝓ cōueniri iure medio. S. codicis vt dictū est: ꝛ ℔ ꝓpt vtilitatē rei. S. vt facile q̄libet apud eos deponat. nā eoꝝ officium ℔ publicā auctoritatē vel curā: vt. ff. de cōdēto. I. argentarius. §. j. Also.

b Tua eminētia. o ioānes prefecte pretorio.

c De monachis.

Quoniam quidā mōachalis. hoꝛū triplex est condition: vt. j. c. §. cogitādum.

d Venientem. ad cōuersationem monachalem.

e Cadaculā detergat. i. purget. S. a peccato: vt. j. c. §. si vo intrat. i. si. nō ḡ ignratitudinē filijdeleret: ꝫ sit macula: vt. C. ō iof. test. l. ffes. de iure canonū fecus. ḡ. q. iij. c. nō licet. nec infamiaꝫ facti vel iuris: ꝫ etiam sit illa macula: vt. C. de ifami. l. antepe. Sed ex ꝺ est gratus nō ō efficit ingrat⁹: q. monasteriū itret: vt. j. de san. epiſ. §. nulli. ⁊. §. interdicimus. colla. ij. ⁊ C. de epiſ. ⁊ cleri. deo nobis. §. hoc etiam. Also.

f Durum. a peccato.

g Declaret. hoc verbū regit omnes sequentes accusatiuos.

h Decentē. q̄ nō facit decētia rōnabili nature id est hoi q est aial rōnale mortale: nō decet vt dicatur bō: sed bestia.

i Scōm mentem. i. animam que a mente diuina descendit. Vel dic fm rationem insitam menti a deo.

k Celsiorem. nam erit in vita cōtemplatiua que est celsior: siue altior ꝙ actiua. Accursius.

l Eruditione. nō tū exigitur ꝙ sit summus theologus: sed ꝙ in fide nō erret ⁊ literas sciat vt scit monachus clericus: alꝫ pōt esse monachus sed non clericus: vt. C. de epiſ. ⁊ cleri. generaliter.

m Cabutatione. que sit cū labore: vt. j. c. §. sancimus. nunqd ergo erit capite minutus? ℟. fic. vt insti. de capi. di. in pin. Itē nūqd actiōes primo in eū ⁊ sibi cōpetens extinguunt: ⁊ nunqd postea restituuntur ex illo edicto. de cap. di. vi. ff. de capi. di. i. ℟. quidā dicunt vtrūq; verū: vt. ff. de cap. di. i. tutelas. §. iniuriarū. Sed pōt dici eas nō extinguī cū possit adhuc cōueniri ꝙ p abbatē vel ꝙ aliū ℟ sale rūdebit: vt. j. apud quos oportet causam di. colla. vi. ⁊ ibi plenius dicemus.

n Et nos. Sed quid ad principem de spiritualib⁹ tractare: ℟ espō. vt dicetur. j. titu. j. in princi.

o Et decertatores. scilicet ieiunijs ⁊ orationibus cōtra diabolum. ⁊ expone decertatores idest bellatores.

p Et post illa. hic collige continuationem huius constitutionis.

q Dispōsuimus. ḡ ꝑstōnes nō habem⁹: nā de ea q̄ est. j. de san. epiſ. nō dicit cū illā posuimus post istā: vt. C. de no. co. fact. l. i. nec de illa q̄ est. ō. eo. vt deter. fit. q: ibi nō ō⁹ de epis. Itē nec de illa que est. j. ti. j. q: est ⁊ illa post istā. Vel dic q: dicit ō illa. ō. vt deter. ⁊. q: de clericis ⁊ epis fit mētio ibi: in fi. pme col.

r Cōpetit. i. extra monasticam vitam.

s Eligendi. i. monasterium edificandi.

t Ille. S. episcopus.

v Ꝑponens sicut etiā in ꝑstōne cuiuslibet ecclesie aliter facta non est ecclesia ꝫ spelunca illicita dicit: vt. j. de ec. ti. §. si quis aūt. ⁊. j. vt nul. fabri. ora. do. j. rū. colla. v.

x Fieri modo. scilꝫ monachos.

y Similiter. i. qualiter.

z Mō é masculꝰ. B. itelligūt qđā sic: vt monachꝰ nō sit liber vel fuꝰ: vl masculus: vel femia cū mortuus sit. vt. j. c. §. si autez ꝙzé. ꝫ illud q̄ ad dotē vel donationē vxꝛ est vt ibidē ō⁹: vt. j. de nup. §. p occasiones. z. coll. iij. Dic ergo nō é liber ⁊c. i. nō é dria hoiꝫ iter ista gīa q̄ ad grāzos⁹ suscipiēdā: ꝫ q̄ ad alia dria est iter mares ⁊ femias: vt. ff. de sta. ho. l. i multis. ⁊ iter liberos ⁊ suos ✣ cū sint spēs oppōsite: vt isti. de liber. §. j. Itē suus fact⁹ monachus recedēs redditōño cū rebus: vt. j. c. §. si vero seruitij. sed liber recedēs ꝛeş monasterio dimittit: vt. j. eo. §. si q̄s aūt semel. Itē in ordinatione clerici est differētia: qđ dic vt j. de san. epiſ. §. ascriptios. ⁊. §. si seruꝰ. coll. xj.

Differētia non est generisaput deum.

✣ Sic etiaz dicit. b. ambro. in vita brīōus martyꝛ vitalis ⁊ agricole.

a Ꝺés. Sic etiā in aliis oēs pares sunt: vt. ff. de accu. hos accusare. in fi.

b Secundum regulas. j. ti. j. §. j.

c Singulaꝛē. monasticam. nā etiā monachꝰ a monos qđ est vnus ꝺ ꝺi solus: ⁊ achos qđ est tristis: ✣ vt. C. de epiſco. et cleri. l. decernimus.

d Mō. ꝑmpte. hoc si dubia est eius ꝙditio: ad ſs.

✣ Aūi chrysoſtom⁹ ſup epla ad hebreos. ✣ Sui monachū ꝑ fiteris: qui crucifix⁹ es ꝙ dēs lugeꝛides.

✣ De ℔ vide i. c. ad aplicā cuz gl. ſuig. cetra de regula. ⁊ transeun. ad reli. vbi tertius ⁊ glo. ⁊ multe cōcor. ad ℔.

e Scilicet. non tamen ita ſtricte q̄ ſi ſit ſemel ſacerdos q̄ ſtatim ꝓt fieri monachus ⁊ imponi cuculla: vt. j. de san. epiſ. §. si q̄s aūt. ſ. ⁊ ſi est dubia: in laico ignoto triēnio: in noto biēnio: in clerico ignoto biennio. in noto autē annus expectaꝛ ex iure canonū. ✣

f Tonsura. scilꝫ rotunda siue cozona: quia illa confert ordinem ſm quoſdam: quod non credo.

g Vocantur. ſ. ꝫ vulgariter vt in ecclesijs.

h Habere eos. repete ⁊ ſcripſimus reuerēdiſſimos abbates regre ⁊c.

i Decentur adhuc. qui nouitij appellantur.

k Experimento. ſic insti. in proḥe. §. cūqz.

l Non enim. interpositio est vt in infinitis locis in hoc volumine: vt j. eo. §. si quis autem monasticam.

m Cum anime. i. animati corporis. nam anima gaudet ⁊ nō patitur labozem in hoc. ſic. C. de sacroſan. eccle. sancimus. in fi.

n Vestem. scilicet cucullam: ⁊ scapularium.

o Tonſuram. scilicet cum cozona.

p Ad migrantes. serui dico migrantes. i. accedentes.

q Et lege. vt. C. ō de ma. l. ſi. ⁊. C. ꝙ qui. cau. ſer. acci. li. ꝙ totū ti. ⁊. C. de lati. liber. tol. ꝙ totū. ⁊. C. ꝙ mili. poſ. vel nō. ſup ſernis. Sed nunqd

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

Aln monasteriuz debeat redde re domino preciū seruui mōaste riuz ingredientis.

monasteriū ꝓcū talis seruꝰ reddet dño? videt ꝙ sic. vt.C. ꝓo quibus. cau. fer. l. fi. sed cōtra dico: qz imputo dño quare tantum tardauerit. Quāliter ergo ꝓbabit eū seruū cū ꝑtet eū liberū? Rñ. ꝓbabit eū ꝓ fuisse seruū siuū vt nūc fibi competat occasione ingratitudinis actio. Si aute curialis fuisset fue curie reddit: vt. ſ. co. ſ. fi ꝙo relinquēs. Si aute eſt ꝓcuſus liber reꝯpdit ſuas ꝛprimo monaſterio applicantur: ꝛpter in aliud monaſteriū deꝯtuditur: vt dicemus. ſ. co. ſ. fi vero relinquens. vt ꝛ ibi dices.

a Quo. ſic inſti. q. mo. ius pa. po. fol. ſ. filius. ſic. ſ. ꝛſti. q̄ de dig. in ꝑn.

b Doc qō nobis nuper. hec eſt interpoſitio ꝙ ſcp illuc: ſi quis igitur.

c Ex licia. nomen ꝓprium vel prouincie.

d Famoſiſſim⁹. abbas fuit ſanctiſſimus vt dicit in decretis.

e Et perdurantium. ſ. in ꝓbatione. Accur.

f Probare. ſto. qz oēs ꝓbat: ergo hūc eſt i poſſeſſione libertatis: vt. C. vbi can. ſta. aga. l. i. t. ff. ſi li. can. liberis. ſ. fin. Sed nūqd dolo malo eſt i poſſeſſione: ergo eſt. ꝙ eo ac ſi in poſſeſſiōe ſeruitutis eſſet: vt. C. de ꝓba. l. vis eius. ꝛ. ff. de lib. can. l. qō autē. quare dic ꝙ hic eſt fauoz religiōis vt ipe nō ꝓbet iꝫ dolo malo fit in poſſeſſiōe libertatis: alꝫ vt dictū eſt eſſet cōtra.

g Utilis. At qz ad ꝙo rem alterius acceſſit: vel ſimile. Accur.

h Propter ſuū vitiū. ſ. ſtatum a dño vt nō vbe raret: ꝛ poſtea ad monaſteriū ocioſe iuit: vt ſequitur: alꝫ ſi ſtatim ad monaſteriū iret redderetur dño: vt. C. de bis qui ad eccle. ꝛfu. l. preſenti. ſ. fi.

i Apparuerit. ꝓpter ꝓbationem illius.

k Simulatus. tanq̄ liber cū ſit ſeruus: vel me linus ſimulat ſe velle fieri monachū cum ſolus vo luerit euitare penam.

l Diffugies. ſcz ad monaſteriū vt euitet penaz illius delicti: nā alꝫ iteꝝ ficit ſe gs qūq; ꝓpter cō ſcientiaz deliceꝝ: vt. ff. de bo. co. qui ſibi mor. l. ſi.

m Cū qbus. ſcz rebus.

n Dare ci. ſcilz abbati. vel dic ſuo vel impſona liter nō curo: vt. ſ. de mā. ꝓn. ſ. ſed neqꝫ. colla. tg.

o Teſtimonium. ſcz bo num. vt vulgariter ꝺz. ſ. co. ſ. cogitandum.

Preſumit ſemel bon ſemper eſſe bon⁹ ꝛ cē.

p Almator. nā ſi ꝓius tuc bonus fuit: ꝛ nūc bo nus ꝑſumit: ſic ꝛ ecōtra. vt. ff. de re mili. non oēs. ſ. a barbaris. ꝛ. ff. de acc. ſuſ. l. ſi cui. ſ. hiſdem.

q Eius. ſcilz ſeruꝰ an ſit liber necne. Accur.

r Et ſi vitiū. i. peccatuz vt furtū vel ſimile: vt. ſ. co. ſ. . Accur.

s Cita. i. anteq̄ cēt mo nachus. Accur.

t Humana. interpoſitio eſt. Accur.

v Ad ſediores. alꝫ meliozem. Accur.

x Priſco. i. antiq̄. Acc.

y Effugiens. ꝓpter tamē iuit ad monaſteriū.

z Temptauerit. ſcilicet poſtea.

a Figuraz. quāeūq; vitam faci. at.

b Fortunā. i. ſeruitutē,

quomodo nō ꝓcualebit diuina gratia talibꝰ eos abſolucre vinculis? Si vo intra triēniū veneꝛit quiſpiā: ꝛ aliquē horū qui concurſationez profeſſi ſunt trahere tanq̄z ſeruū voluerit. hoc qō nobis ꝛuperᵘ ex licia ˣ nūciauit zoſimus deo amabilis vir famoſiſſimus ᵃ in cōuerſatiōe ꝛ ꝓpe viceſimū ꝛ cēteſimū ctatis agēs annū: pollens autē ꝛ animi virtutibꝰ ꝛ corꝓoris opationibꝰ: tanta q̄dez in eo gratia dei floꝛet. Si qs igit ſicut ꝓedirimus intra triēnium veniat aliquē in ſeruitutem trahens volentium ꝛ perdurantiū ꝛ ſi fierent monachi: ꝛ dicat quoniā arripuit quaſdā reꝛ. ꝓpterea recurrit ad monaſteriū: ſancimᵇ cuz nō ꝓmpte agere ſed ꝓius ꝓobareᶜ ꝓo veritate quia ſeruus eſt ꝛ ꝓ furto forſan: aut vita maligna: aut vitijs ᵈ peſſimis fugerit quidē. ꝓpter ſuuꝫ vitium: ad monaſteriuz autem venerit: ꝛ ſiqđē veraz oſtendit ᵉ apparuerit ᶠ. ꝓpter eiuſmodi cauſam monaſticā ſimulatus ᵏ cōuerſationē: aut ꝓpter turpitudinē vite forte diffugiens ˡ ꝛ non ꝓ veritate ſanctimonij habitū ꝛcupiſcens: hūc reddi dño cū qbus ᵐ forſan arripuit: ſi tū he res etiā in monaſterio fuerint: cū vo qui dño appꝛobatur dare ei ⁿ iuſiurādū qz nihil mali ei faciet: ꝛ ſuſcipere atq̄z cū reducere domi. Si vo is quidē qui dicit ſe eſſe dñm nihil tale. ꝓ baucrit ꝛ apparcat is qui in talibus accuſat ex ipſa cōuerſatione honeſtus ac mitis ꝛ forſan teſtimoniū ᵒ habeat aliozū qui etiam apud oēm ꝓſiſtens diſciplinatus fuerit ꝛ honeſtatis amatoꝛ ᵖ: vel ſi nōdū forte completū eſt triēnij tps attamen etiā ſic manebat inuenerabile monaſteriū trahentiuz aſperitate liberatus: triēnij vero ſemel expleto tēpoze iudicatus: qz monaſtica dignᵒeſt honeſtate. manebat in monaſterio. Nequaq̄z enim damus licētiā vlli penitus ꝑſcrutari q̄ eius ᵠ ſunt: ſed hic liber ſiue ſeruus ſit manere euz in cōuerſatiōe volumᵒ. nā ꝛ ſi ʳ vitiū in ꝓoꝛi ab eo forte geſtū eſt vita ˢ humana ᵗ eniz natura quodammodo labitur ad delicta ꝛattamē ſufficit ad mediocreꝫ ᵛ purgatiōnē peccatoꝛ ᵡ ad virtutis augmētū triēnalis tēpoꝛis teſtimoniū: ea vero q̄ rapta ſunt etiā ſi apud quoſcūq; inueniant: modis oīb⁹ reddant ꝓiſco ʸ dño. Si vo ſeruitij neceſſitatē effugiens ᶻ tēptauerit ᵃ monaſteriū qđē derelinq̄re. alia aute vite ſectari figuraz ᵇ licentiaz dari dño ꝛ trahere cum ꝛ ꝓbāti fortunā ᶜ inter ſeruos habere ᵈ: nō enim iniuriā patiet tm ad verū ſeruitiū tractus ᵉ quātuz ipſe iniuriatus ᶠ eſt dei culturā refugiens. Et hoc qđē de fortuna ᵍ hoz q inter monachos ꝓfiteri volūt ſancimus. Logitādū vo eſt qūo ipſos habitātes ꝛ degentes monaſtice philoſophie certatoꝛes ʰ dignos eſſe oſtēdam ⁱ: volumus eū nullū monaſteriū ſub ditiōe nſa ꝑſtituī: ſiue plurimoꝝ hoim eſt ſiue paucoꝝ: monachos q ibi ſunt diuiſos ab alteruꝝ tris eſſe ꝛ ꝓpꝛijs habitatiōibus vti: ſed cōiter qđē cos comedere ſancimus: dormire vo oēs in cōi vnoquoq; qđē i q̄dā ꝓpꝛia ſtratura ᵏ iacentes: in domo vo vna collocatos: aut ſi forte nō ſufficit ad multitudinem monachoꝝ in domus vna: in duas forſan aut pluꝛes non tm ſeoꝛſuz ꝛ apud ſemetipſos: ſed in cōi teſtes ˡ alteruꝝ ſint honeſtat ꝛ caſtitatis: ꝛ neqz ipm ſomnū deſidioſum habeāt ᵐ: iꝫ meditātes bonū oꝛnatū ꝓpter increpationem reſpicientiū: niſi ⁿ tm quidam cozū in cōtemplatioe ꝛ ꝓfectione degentes vitā remotam habeāt in hoſpitio quos vo care ꝛ anachoꝛitas ᵒ id eſt diſcedētes: ꝛ heſicaſtas ᵖ: id eſt qeſcētes cōſueuerunt tanq̄z a cōmunione ad meliozā exceptos. aliozū alios quibuſcūq; inter multitudinem cōuerſatio eſt in his que vocant cenobia: id eſt in cōmuni vita eſſe volumus. ſic enim zelus ᵠ eius ad virtutē creſcit: ꝛ maxime iuuenibus ſi cum ſenioꝛibus cōſtituantuꝛ: fiet enim ſeniozum cōuerſatio iuuentutis educatio ꝓfecta ʳ: ꝛ ſic ſint in cenobijs ſuo ꝓꝓrio abbati ˢ obedientes: ꝛ traditam ſibi conuerſationem ᵗ inculpabiliter obſeruantes.

Cōſtitutus in minozib⁹ oꝛdinibus ſi vgoꝛē accepit de clero ē eppellēdus. ang.

Si quis aūt forte ſemel dedicat ᵘ ſchematiqz ᵛ potitus deinde a monaſterio diſcedere voluerit: ꝛ ꝓuatā fortaſſis eligere vitam: ipſe quidem ſciat quā ꝓo hoc daꝫbit deo ſatiſfactionez: res autem quaſcūq; habuerit dum in monaſterū intrabat: eas dñꝫ eſſe monaſterij: ꝛ nihil ʷ penitus eiꝰciat

a Secus tamen eſt ſi ſeruus ꝓmouendus ad ſacros ordines contra voluntatez dñi. vt in. ca. ſ. ſi. cetera de ſeruis non or.

b Iniuriatus. ſcz deo.

c De fortuna. id eſt cōditione.

d Certatores. ſic. ſ. c. ſ. reſpon.

e Stratura. locus qđ vilis ad iacēdum diſpoſitus: vt. ff. de vbo. ſign. l. in ſtratum.

f Teſtes. modo vbo nō dico coz̄ deo: iꝫ quidā ꝫ dicāt: qz ſibi nulluz latet ſecretū. Sz nūqd alꝫ in iudicio poteſt eſſe teſtis? Rñ. ſic. ✠ cū nō ſit ꝓhibit⁹: vt. ff. de teſti. l. i. nec obſtat q̄ dz mortuus: qz quo ad mūmonij vſu eſt: vt. ſ. c. ſ. ſi aūt vgoꝛē. imo ideo magiꝫ ei creditē ꝛ magis puniꝛē ſi falſuz inueniꝛē dixiſſe. ar. C. ſ epi. ꝛcle. ꝓhꝫbꝛteri. Itē nū qd ꝓ monaſterio vel cōtra poteſt ferre teſtimoniū? Videt ꝙ nō: vt. ff. de in ius vo. l. ſed ſi. ſ. q ma numittit. ꝛ. ff. de rerū di ni. l. intantū. ſ. vniuerſitatis. ꝛ. ff. qō ciuiſ. vniuer. l. ſicut. Sed credo ꝫ cū nō ſit ꝓhibitus. vt. ff. de teſti. l. i. Itē nunqd in cauſa alteri⁹ monachi? Rñ. qz ſic. eadē rōne: qz ꝛ cauſam pōt habere: vt. ſ. apud quos oꝛ. tet. ſ. ꝓn cip. licet tanq̄ amico ali quātulū minoꝛ fides habeat: vt. C. de teſti. l. cos. ꝛ. ff. de teſti. l. iij. Idez de cōſeꝛſo. idem de monacha: vt. ſ. co. ſ. ꝓe. ꝛ. ſ. ti. ſ. ſ. quāta igitur.

✠ Secus ſi videꝛtur ei monum. vt cetera ne de. ſert. vel mo. ge totum.

k Habeāt. alꝫ habeat.

l Niſi tamen. bene digi cos ſimul eſſe niſi ꝛc.

m Anachoritas. Hebraice: latine heremita ſiue extraneᵒ vel ab alijs diſcedens vt ſequitur.

n Heſicaſtas. greece: alꝫ vt in nouellis.

o Zel⁹. i. amoꝛ: ergadeū. alꝫ ꝓ inidia dꝛ: vñ illud. zel⁹ dom⁹ tue cōedit me. ꝛ alꝫ zelo zelat⁹ ſum ꝛc.

p Perfecta. vñ illud. moꝛes a ꝓiucto formant vt. ff. ō edil. edi. l. ediles.

q Albbati. vel ꝓiori.

r Conuerſatione. id eſt regulam.

s Schemateqz. i. oꝛdie vel habitu monachali: ꝛ ita poſt triēnium.

t Vt nihil. idez in alijs clericis q bona inferant in eccliā:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Abdicatione nõ tenẽte an res apud monasterium maneant.

Concor. c. finita. extra de probã.

in ecclesia: vt. C. c. f. de epi. ⁊ cle. deo nobis. §. huius. Quid si nõ tenuit monachatio: nũqd res in monasterio remanebãt? Rñ. distingue aut monachatio ⁊ rep oblatio eẽ posse vtrũq; factũ fuit: q casu cũ vnus ex altero nõ pẽdeat: tũ vnũ nõ valeat alterũ valet: vt. ff. de eo q̃ cer. lo. l. centũ. Si aũt monachatio tñ fcã fuit: ⁊ sic p ẽas rerum oblatio: vt. j. ppi. §. fubiato principali nõ remanet accefforius: vt. ff. ſi q̃s cau. l. ij. j. rñ. ar. ff. de fer. ru. pdi. l. ij. ⁊. C. ſi pen. appel. mors iter ne. l. ij. ⁊. C. ſi re⁹ vel ac cu. l. j. Jtẽ nũqd eap̃ rep noie monaſterũ q̃uenit? Videt q̃ nõ tãp̃ ſucceſſor. vt. ff. de iure do. l. mulier bona. ⁊ iſti. de acq̃ſi. p arro. §. ſi. ſed rõne poſſeſſiõis rei vẽditeve hy potheee ſic: vel alijs que rõne poſſeſſionis dãtur: ꝑſonalib⁹ aũt idẽ monachus cõmentꝫ: ſi. apud q̃s opo:. mo. cãm. colla. vj. vel dic vt no. i aut. in greſſi. C. de epi. ⁊ cleri.

a ¶Voluerit mõ. poterit q̃ ſibi vel ꝓ ſuſtructus noie vel ꝓpꝛietatis aliquid ſeruare vt hic. §ç cõtradico: nã nihil reſtituere põt vt ſcẽſ: ⁊ q̃ hic dꝛ vez eſt in aliis ⁊ nõ i ſe. Sz nũqd intrãdo rũpit teſtũ? Rñ. ſic dnab⁹ rõnibus ⁊ q̃ capite minutus eſt: vt inſti. qb. mo. teſta. inſtr. §. non tñ. ⁊. §. co. §. j. ⁊ q̃ q̃ſi filius ſibi agnaſcit: ſcz monaſterũ: vt. j. de ſan. epiſ. §. hꝫ boc pꝛeſenti. Suare dic q̃ alia volũtas hec fuerit ⁊ nõ teſtũ: vel aliquid monaſterio relinquat vt nõ vi deat ꝓterit⁹ poſthum⁹: vt inſti. de exhe. li. §. ij.

b ¶Nõ erit dñs. ſed videt q̃ fit. nã adhuc poſtea diſponit ſi priꝰ nõ diſpoſuerat: vt. j. de ſan. epi. §. ſi qua mulier. colf. ij. §z dic q̃ nõ ió eſt dñs. naz ⁊ de alienis aligs q̃ſtꝫ teſtaſ: vt iſti. de pupi. ſubſti. §. j. ⁊. C. de ſecun. nup. femine. §. fin. Vel dic vt ibi dicemus. Jtẽ qd ſi cã orationis vel ꝓbatiõis? Rñ. nõ hꝫ locũ q̃s hõr:ſz ita demũ ſi ſeculo renũciauerit: vt. j. co. §. ſi vo relinquẽs. Jtẽ qd ſi eccliã ſeculare vel capellã: vel plebez: vel ſiſem intret: Rñ. tz ꝓpria ⁊ acq̃rit ⁊ teſtatur in his: vt. j. de ſan. epiſ. §. plbyteros aũt. Jdẽ de epo: vt. j. de eccle. ti. §. interdicimus. colf. ij. Accur.

c Ulterius. i. a tempore introitus: vel dic eꝛ tempore huius legis: vt. j. hec con. interpꝛe. con. de bis ⁊c. colla. vj.

d Antenuptialem. quas filijs dederat vt donarent vxori: ⁊ idem de dote quã dat filie vt det marito: vel etiam ipſe pater dat. Accur.

e Adinus quarta. qõ hic de quarta dicitur hodie correctum eſt: vt. j. de trien. ⁊ ſemiſ. §. j. colla. iij.

f Abrenuncians. ſeculo ⁊ ꝓpꝛijs.

g Filijs. hic ſubdiuidit aut ꝛc.

h Totum. quando nihil dederat eis.

i Detur. Sed an q̃ debetur: ſcz quarta ſtatim poſt ingreſſum peti põt? videtur q̃ nõ: vt. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. res. in fi. ſed ꝺicas: quia filij fame perirent quod ꝓcauendũ eſt: vt. C. de alen. lib. ꝓ totũ. ⁊ q̃ ꝓ mortuo eſt iam: vt. j. ꝓpoſi. §. j. de nup. §. fm occaſionẽ. colf. iij. ⁊. j. vt lice. ma. ⁊ auie. §. quia vero eꝛ conſenſu. colla. viij. ⁊ ſunt bec vera quando volens quis monachus efficitur: alſ ſi inuitus efficitur monachus alie due partes deſcẽdẽtibus: tertia monaſterio: vel ſi nõ habet deſcendentes tertia aſcẽdentibus: due monaſterio dantur: vt j. vt nulli iudi. §. adulterã. ⁊. §. quia vero. ⁊. §. adulteria. colla. ig. ⁊. j. vt lice. ma. ⁊ auie. §. quis vero eꝛ conſenſu.

Quarta an ſtatim poſt ingreſſum poteſt peti.

h ¶Eam relinquens. ꝓ certo ponit q̃ põt dimittere eam q̃ eſt verũ ſm legem. ſed ſm canones non poteſt ſi cognouit illã carnaliter: niſi illa vouerat caſtitatem: ſi autem non cognouerit poteſt: vt extra de conuer. con. eꝛ publico. Accur.

l ¶Eꝛ morte pactum. vt ſi fecerat pactũ mulier de donatiõe lucrãda tota: vel ꝓ alĩa parte ſi ꝓmoriat maritus: vt. §. de nõ alie. §. hoc autẽ. nũc lucrat: q̃ ꝓ mortuo habeſ: vt. j. de nup. §. fm occaſionem. Accur.

m ¶Coſtitutiõe. vt. C. de epi. ⁊ cleri. deo nobis. §. ſponſa. ⁊. §. hoc etiam.

n ¶Oibus. facit. j. ti. j. §. quarta. ſic ⁊. j. co. §. pe.

o ¶Dictum eſt. vt. §. ⁊. §. ſi quis autem ſemel.

p ¶Officiales. erat autẽ officiuꝫ multiplex: mini ſtranꝫ ꝑſidi ⁊ oneroſiuꝫ. vñ etiam ſine remiſſione naturalitatꝫ fiebat: ſi q̃s filĩ? naturalis curie acceꝺeret ⁊ ꝑſidi ſeruiret: vt inſti. de nup. §. ſi. ⁊. j. qui. mo. natu. effi. ſui. §. ſi q̃s igitur fuerit. colf. vij. eꝛ his officialibus interdũ accõmodabat defenſoꝛ ꝑſes: vt. j. de defen. ciui. §. nulla. colla. iij.

q ¶Statuet. boc ſi priꝰ fuerat officialiꝭ: alſ ſi ſeruus dño: vt. §. co. §. ſi vo ſeruitij. liber ⁊ aliud monaſterium cũ rebus poſt exitũ queſitis mittit: vt j. de ſan. epiſ. §. ſi monachus. colla. ig.

r ¶Fructum. i. dãnum ⁊ ſiciꝛonice loquitur.

s ¶A priori. boc eſt verũ de acgſitis añ exitũ: alſ ꝺ. vt. §. §. ꝓi. diximus.

t ¶Nõ ſuſcipere eaz. niſi voluntate abbatis ꝓioris monaſterij ⁊ epi. naz eps mutat cũ i aliud monaſterũ: vt. j. de ſan. epi. §. ſi monachus.

v ¶Circulate. i. iudiciuꝫ vagum.

x ¶Alia. q̃d q̃ habebat in ꝓimo monaſterio.

y ¶Requiretis. ſ. aũc.

z ¶Archimãdrite. ⁊ archos ꝓinceps: madrita magiſter: inde archimãdrita: ideſt ꝓinceps magiſtrozum: boc eſt abbatum vel ꝓiores monachoꝝum.

⁂ Deꝛ hoc vide. j. q. vij. c. diſpenſatores.

¶Abbas eligẽdus ẽ ordinãdus ẽ optimus meritis ⁊ vtute: ⁊ nõ eꝛ ordie vltꝛe: bis obtinẽtib⁹ generaliter in oib⁹. Bar.

¶Ordinatiõe vo abbatuz ſi q̃s cõtigerit egere mõaſteriũ abbatez nõ ꝓ ordiné ⁊ reuerẽdiſſimoꝝũ

a ¶Regulas. ſic. j. titu. j. §. j.

b ¶Profitentium. i. eligentium.

c ¶Conuerſationem. alſ conuerſionem.

d ¶Clerici. In minoꝛibus ordinibus.

e ¶Etiam ſic. q. 0. ac ſi iam eſſet in gradu altioꝛi clericatus ꝓuectus.

f ¶Abutantur. eꝛ eo q̃ erat clericus in minoꝛibus ordinibus conſtitutus. erat fiducia. i. ſpes aſcendendi ad maioꝛes: quia ſepe abutitur accipiendo vxoꝛem: ⁊ ideo ad maioꝛes nõ aſcendet.

g ¶Fiducia. eꝛ bis ẽm q̃ gerit in minoꝛi ordine ꝑſumim⁹ q̃ malus erit clericus in maioꝛi: ſic ⁊ eſt bona ſpes q̃z: vt inſti. in ꝓmio. in fi.

b ¶Quippe. interpoſitio eſt. vſq; ibi eꝛcludatur ⁊c.

i ¶Permittat. ſ. alſ ſi non eſſet monachus vt in quatuoꝛ minoꝛibus ordinibus conſtitutus: vt. j. ti. j. §. neq; autem. qui ſtatim ſequitur.

k ¶Lectoꝛum. qui ſunt in minoꝛibus ordinibus conſtituti.

l ¶Aliis. in maioꝛibus ordinibus conſtitutis.

m ¶Omnibus. etiam ſi non ſint monachi.

n ¶Concubinas. ſic. j. de ſan. epiſ. §. plbyteris. colla. ig.

o ¶Confundens. confundere enim bonam ⁊ malam vitam vult.

p ¶Dudum. in greca conſtitutione quam non habemus.

q ¶Deo. ſic. §. co. §. ſi quis autem forte ſemel. Accur.

r ¶Monaſteriũ. ſubaudi fieri volumus: ⁊ repete fieri volum⁹ abbatem non ꝑ ordinem.

s ¶Per ordiné. alioꝛ ió eſſeoꝛe ciuitatꝫ: vt. j. ó eſſe. ci. §. j. iteꝛ. colf. iij. acc.

UNIVERSIDAD D

a ¶ Hec omnino. Alrg. cōtra. ff. de heredi. fal. ff. inordinatū. Accur.
b ¶ Lex nostra. greca quam nō habemus: nec enim de illa que est. ff. de san. epis. ff. iubemus. dicit que est post illam: cū postea inueniamus eā: vt. C. de no. co. fa. ff. ii.
c ¶ Episcopum. Ho. q̄ per banc ꝓstitutionē eps eligit abbatē. sed hoc corrigit: q: monachi eligunt ⁊ eps ordinat: vt. ff. de san. epis. ff. iubemus.
d ¶ Non cm. interpositio vsq; ibi. ⁊ cum ⁊c.
e ¶ Exhonorandū. i. honorandum.
f ¶ Tempus. Ho. ar. pro nouis doctoribus. sic. C. de of. rec. prouin. l. potioris. arg. ff. de mu. ho. l. semp. ⁊. C. ō postn. l. p
† Cōcor. c. ii. eū glo. super verb. sanctiones. ext. de offi. cust. uidēdū. ff. de fide iſtru. l. ii. ⁊. ff. c. ff. cer. pe. l. cū qd. in fi.
g ¶ Perfulatu. i. dignus q̄ ſit abbas.
h ¶ Talis eſt. vt oēs homines ſint eq̄les vt ſubij cit. Accur.
i ¶ Sūmos. vt. C. de ve te. iur. enu. l. i. Accur.
k ¶ Scōm gradū. ſcz honorū nō temporis: vt. ff. prozi. dicit.
l ¶ Precedētis. ſ. epiſcopi. Accur.
Dignitas dat fauoré persone,
m ¶ Suffragātē. i. adiuuātem. Et ſic nota q̄ dat fauorem perſone autho ritatis dignitatis. ſic. ff. de ſena. l. fina.
n ¶ Quod melius. ſic. ſi qui. mo. natu. effi. ſui. ff. j. colla. viij.
o ¶ Dimittere. ſic. ff. loc. in naue. i ſi. ſic. ff. de mu. ⁊ ho. reſcripto.
p ¶ Inclinari. id eſt amittere.
q ¶ Quecūq;. nunc dicit q̄ digit. ff. in mōachis habeant locū in monachabus: ⁊ vltimo dicit q̄ ar chiepi debēt hec omnia manifeſta facere epis ſub ſe poſitis. Accur.
r ¶ Prius. vt. C. de epi. ⁊ cleri. l. fina.
s ¶ In feminis. ſ. eodem ſ. omnibus.
t ¶ Aſſiſterijs. ab aſſiſtēdo dicitur q̄ multū ſtat ibi ad ordandū: vt in loco vbi ſit corpus ſanctum.
v ¶ Predictorum. vt. ſ. c. ſ. hinc autem.
x ¶ Archiepiſcopatis. id eſt archiepiſcopis: a ſis metropolitanis.
y ¶ Rectorum. Neutri ge neris.
z ¶ Sequitur leg. ſic. j. vt cleri. apud prozi. epi. ſ. fina. colla. vj. ⁊. j. de eccle. titu. ſ. ij. rū. col. ij.
a ¶ Sequentem. ſcz nos.
b ¶ Tuam. o epyphani: vt. ſ. eo. in princi.
c ¶ Quomodo oporteat epiſcopos ⁊c. ¶. De monachis dictū eſt ex q̄ bus fiunt epiſcopi: quare videamus de epiſcopis: vt. j. e. ſ. igitur ordinandus. ⁊ de hoc dicitur. j. eo. vſq; ad. ſ. ⁊ illud etiam.
d ¶ Clericos. hoc expedit. j. eo. ſ. ſi aūt de eo. ⁊. ſ. ſz neq;. ⁊. ſ. quāta.
e ¶ De expenſis. hoc dicet. ſ. eo. ſ. ſed neq; effuſas.
f Ultima. vere eſt maxima: quia ex his duobus totus regit mundus, vnde illud: ecce gladij duo hic ſm ympnit intellectū: alij dicunt q̄ duo teſtamenta ſignificant.
g ¶ Imperū. ſiue a papa romano vel ex imperū: vt iſti. de in. nat. ſ. ſz q̄ ō ꝓncipis. Nō. ⁊ illud vel diſpoſitione factū fuit ſine q̄ factus eſt nihil: vt dicit in euangelio. ⁊. ſ. de fide iſtru. ſ. quia igit. in ꝓn. coll. vj.
b ¶ Illud. facerdotium.
i ¶ Hoc autem. ſcilicet imperium.
k ¶ Utraq;. ſ. dona ⁊ ſacerdotium ⁊ impiuſ. Cur ergo mater imperij dicit eccleſia: vt. ſ. vt oeter. ſit nu. cle. ſ. j. cuz magis ſoioz ſit vt dic. Nō. illud dicitur rōne dignitatis ſcz q̄ res diuine digniores ſunt: vt. C. ō vete. in. enu. l. ij. ſ. ſed q̄. idem tñ principiū habēt vt dic. ⁊ ideo paruz differunt: vt j. ti. j. ſ. finimus.
l ¶ Exonant. i. cum honore gubernant. Accur.
m ¶ Sic erit. i. eſt debit.
n ¶ Pro illis. ſcilz imperatoribus.
o ¶ Pri. ſcz ſacerdotes.
p ¶ Si hoc. ſ. ſacerdotiū.
q ¶ Impiū. i. ipatoribus.
r ¶ Exornet. i. cum bono re gubernet.
s ¶ Conferens generi. ergo apparet q̄ nec papa in temporalib⁹ nec impator in ſpūalib⁹ ſe debēt ꝛimiſcere. Nūquid hz ergo papa tpalem iuriſdictionē in his q̄ ſunt imperij: q̄ ō ſtantin⁹ dedit ꝛ ſtro papi: Dicet q̄ ſic: ſz ſimenſa fuerit donatio. j. ti. j. ſ. finimus. ꝓterea. q̄ vult principes hoc eſt lex: vt. ff. de ꝛſti. prin. l. j. Zté ſicut patrimonialia ita impialia donare pōt ꝛ cū nulla ſit differētia: vt C. de q̄dri. ꝓſcri. l. fi. ſi pn. ecōtra videt q̄ nō: q̄ tūc nō eſſet auguſtus dict⁹: vt in rubrica pemij inſti. Zté ipare nō potuit pari. i. ipator veniēti poſt ſe: vt. ff. de arbi. l. nā ma giſtratus. ff. ad trebel. ille a q̄. ſ. tēpeſtiuū. Zté ne turbet opus ſi clerici ſe intromittāt ſe in tpalib⁹: vt. C. de epiſ. ⁊ cleri. plaſ. Zté ne vn⁹ duoz offi ciū habeat: vt. ff. de pac. l. ſi plures. ſed ꝛ ſoluto facti ad nos nō ꝓtineat ſoluimus q̄ de iure non valuit talis collatio ſine donatio: vt. j. c. ti. ſ. igit. ⁊. C. de leg. ⁊ conſti. l. oīgna. i. ſi. ⁊ iſti. g. mo. teſta. infir. ſ. ſi. nec ob. j. ti. j. in ꝓin. q̄ aut. it honozē ecclēſie q̄tum in eo fuit cō ſtantinus vel in aliis: nō autez in iuriſdictione: q̄ ſic poſſet totuz imperiū ꝓterire vt dictum eſt.
t ¶ Quā. ſ. honeſtatem.
v ¶ Illis. ſ. ſacerdotib⁹.

Ecclia mater imper. dicitur.

Papa tēporalibus ꝛimiſcere ſe nō debet.

† Facit. c. nouit. cuz glo. ſuper verbo nra i princ. ibi ꝓperiū e. extra d iudi.

Papa in riſdictione temporali imperij nō habet.

† Cōcor. c. i. noie. xxiij diſtin.

g ¶ Bene autem. ſic. ff. de orig. iur. l. j,
y ¶ Deo. ſic. j. de armis. in prin.
z ¶ Et ſancti. ſequentes apoſtolos.
a ¶ Sācim⁹. ad qd. ꝓ deo itromittit ſe ipator: ō ſpūalib⁹ vl eccleſiaſticis cū ſciat ad ſe nō ꝓtinere: vt. ſ. j. rū: Dic q̄ nō inēniēdo de nouo vl ꝛſti tuēdo ponit: ſz recitādo ſacras rlas ō q̄s ſi q̄s fecerit ꝓpnit penas: vt j. e. ſ. ſi. vel dic q̄ aucte pape facit. Vel dic ō faciēdo ſtatū reipub. tuet cū iterſit reipu. cē facerdotes honeſtos. a q̄b⁹ ꝓnias ꝓcōz ꝓtam: vt C. de ſum. trī. l. ſi. ⁊ eccliās de q̄rū ꝛſtitutōe. ſ. ti. j. ſ. illud igitur dicit. nā in eis ꝓnia ꝓtum⁹ ꝓcōū: vt. j. vt lic. ma. ⁊ aute. ſ. q̄ ꝛō. coll. viij.

Regulas,

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Regulas. fic. 3. ti. j. §. si vo relinquens. 7. §. si.

b Adducit. nota q̃ si p vim nas iuitat? fugit: vt C. de epi. 7 cle. l. si quẽ. p. velle tñ dz: vt. j. c. §. 15 et sic. 15 coacte: vt. ff. q̃ me. cau. l. si mulier. §. pen. vñ quida dixerat: nolẽs vo lo: volens nolo.

Epis. xiiij. additiones habere dz.

c Aplin. q dixerit epm ẽ debere bonevite 7 opiniõis q dixit. xiiij. capla circa epm̃ sydera da. primũ opz ẽ esse sine crimine: vni⁹ vgonis virũ: nonvinolẽtu: prudẽte: modestum: o. natũ: hospitalẽ: pudicũ: doctore: nõ percussore: nõ litigiosu: 15 nõ cupidũ: domui sue bene prepositũ: nõ neophytũ.

d Bonis. 7 factis.

e Testimoniu. 15. i. fama bona: que valet multu: vt. 3. de mona. §. cogitadũ. 7. ff. de q̃st. l. de minore. §. penul. 7. j. d. arnis. §. hanc igitur. colla. vi.

f Decens. scilz testimoniu 7 bona fama.

g Ex officiali. in 7ta fuit hmõi officia: vt dixi. 3. ti. j. §. si vo relinquens.

b Dispositũ. f. in greca ẽstõne. credimus tñ ea⁹ ides dixisse q̃ dicit. j. de san. epi. colla. ix. §. curia lex. f. q. xv. an. steterit in monasterio a inmẽtate: vt dic. 7. j. de sanc. epi. §. sed neq; curialem.

i Quarta. hodie tñ sibi q̃rta tenet. tres vo partes curie dimittit: vt. j. de sanc. epi. §. curialem.

Concor. c. 7. c. j. extra de si. mo.

k Idiota. Qui nescit literas.

l Laici. sed hodie si ne cesse fit laicũ ordinari. vt j. de sanc. epi. §. damus. q̃ iure canonũ correctũ est: vt ibi nota.

m Nec imaginaria3. i. non sufficit simulatũ bono⁹ clericatus habuisse fm̃ Azo. vel imaginariã. momentariã. nã reiicit cũ laicus iueniẽ statũ. sic ff. 3. manumiſ. l. iiij. §. ij.

n Preteriens. l. tẽpus.

o Alie. als aliene.

p Negẽs. eligẽdus epi scopus est.

q Venienté. scz vgoriz.

r Seiuncta. i. sepata3 a viro primo p diuortiu3.

s Nepotes habens. j. e. §. sed neq; ineruditus. in fi. §. cõtra. Sol. vt ibi.

t Cognitos. 7. q. ep vgo re fuit: 15 tñ fuerat vidua vel nõ virgo. vñ pstat in pedimẽtu3 promotioni.

v Illi. scilicet legi.

x Odibiles. quia inceſtuos: vt. j. qui. mo. nat. effi. fui. §. fi. colla. vij.

Simonia manu: lingua: 7 obsequio committitur.

y Pecunijs. idẽ si precibus, idẽ si obsequio alio, nã manu: ligua: obsequio cõmittit simonia: vt in igitur sacras per omnia sequentes regulas a tũ quispiaz sequẽti omni tẽpore ad ordinationẽ episcopatus adducitur b: pside rare primus oportet eius vitaz 7m sanctũ apostolũ c si bonesta 7 iculpabilis 7 vndiq; irreprehensibilis fit: 7 in bonis d testimoniũ e habeat 7 sacerdotez decens f. Et neq; ex officiali g aut ex curiali veniat fortuna: nisi taz ex nouella etate: 7m q̃ iam dispositum h est in monasterio cõstitutus fortuna libere tur: quartã i tamẽ primus substantie reddens curie. ¶ Neq; cñ ex idiota k 7 bis qui vocant laici l exi stens: 7 ita mor ad episcopatum ascendẽs: nec imaginariaz m suſcipiat ordinationẽ: tanq; modo q̃dem idiota: mor autem clericus deinde paruũ aliquod tẽpus pteriẽs n episcopus appareat. ¶ Et neq; vxoꝛi alic⁹ copulat⁹: sed aut in virginitate degens p a principio aut vxoꝛez quidẽ habens ex virginitate: aut ad cũ venientẽ q/ 7 nõ viduam: neq; sciuncta r viro: neq; cõcubinam, neq; filios: aut nepotes s habẽs: neq; cognitos t legi: neq; illi v odibiles x. aliquin qui pter hoc aliquid agit ipse cadat sacerdotio: 7 qui cuz ordinat foris episcopatum sectabit hanc legez offendens. Sed neq; pecunijs y oporteꝛe emere sacerdotiũ ci permittimus: solum vero cum respicere domini dei culturã volumus: 7 non plurimis humanis cogitationibus prorrahi. ¶ Sed neq; z incruditus existens sacrorum a dogmatũ ad episcopatum accedat. prius aut ẽ aut ad monasticam vitam professus: aut in clero 2stitutus nõ minus mensibus sex vxoꝛi b tamẽ nõ coherens / aut filios aut nepotes habens. ¶ Doc enim omnimodo sup̃er deo amabilib⁹ episcopis querimus: sicut etiã prius duabus nostris sacris cõstitutionibus c boc sancitũ est: p quas dudũ coheꝛetes d vxoꝛibꝰ nõ perscrutamur omne pteritu3 relinquẽtes. Decetero autẽ nulli permittẽtes appositione legis e vxoꝛe habenti f talem imponi oꝛdinationẽ: quã legem g etiam nũc renouamus: ne forte sip̃eter boc aliquid fiat: 7 ipse cadat sacerdotio: 7 ordinantem similiter excludi procuret. ¶ Igitur h ordinandus episcopus: aut ex monachis aut ex clericis i sit etiam in hmõi vita testimonij boni vita bonus 7 honestus: 7 gloria fruẽs bona: 7 boc fundamẽtum pontificatus deponens sue anime.

Episcopus ordinãdus nõ ẽst priusq̃ coram eo facre legantur regule: 7 respondeꝛit se velle eas seruare. Bar.

Titu. VI.

Sed etiam sic cũ constitutũ k: 7 ad episcopatũ pꝛeparatũ l comꝑetens est venerabiles 7 vndiq; probatas legere regulas ante oꝛdinationez quas recta 7 inuiolata nostra suscipit fides: 7 catholica deo apostolicaq; disposuit et tradidit ecclesia m: 7 dũ ex frequẽti n carum lectione transierit qui ad ordinationem deducitur: tũc is qui ordinationez imposituꝝ est interroget o cũ si sufficiens est custodire 7 agere que facre regule sancierunt p. Et sigdez ille declaꝛauerit: 7 dixerit pꝛeceꝑta sacraꝝ regulaꝝ non se valere seruare nullo modo ei ordinationẽ imponi: si vero ille suſcepit 7 dixerit quia quãtuz homini est possibile cõplebit q hec que bis contenturꝝ: tunc monere eũ 7 dicere: qa nisi hec obseruauerit ei a deo alienus erit / 7 cadet a iã dicto honoꝛe: 7 neq; ciuiles leges declictũ inultum relinquent: eo q̃ a pꝛecedentibus nos imꝑatoꝛibus r 7 a nobis s ipsis recte dictũ est oporteꝛe sacras regulas pꝛo legibus valeꝛe t: 7 si etiam sic permanserit causam amplectens: tunc sup bis pꝛofessionibus vnumquẽq; u sacram suscipere episcopatus oꝛdinationem.

Episcopus per pecunias ordinatus dignitatem amittit ambitam 7 habitã: 7 etiam ordinatoꝛ: 7 quilibet alius suffragator: 7 dignitatem suam amittit: 7 pecuniam redit in duplum.

Et banc non pecunijs emere neq; per rerum aliquarũ datione suscipere: sed puraz percipe 7 sine mercede 7 tanq; a deo datam. nam si etiam alia omnia habeat vtilia que prius a nobis dicta sunt: pecunijs autẽ vel rebus videatur etiã episcopatũ emisse: sciat se 7 ipse ab episcopatu casurum: 7 boc munus retributuꝝ ordinanti: vt 7 ille a epatum amittat 7 a clero cadat / 7 vtriq; causa talem pꝛestet retributionem b: vt 7 bic quidez non adipiscatur que sperabat: ille autem etiaz que habebat amittat. Verũtamen pecunijs ac rebus datis occasione oꝛdinationis sanctissime affignandis ecclesie c siue episcopus sit accipiens: 7 ꝓpterea a sacerdotio cadens siue etiam quilibet alius in clero constitutoꝝ. nam 7 illi equam imponimus penam vt oꝛdine quem inter sacerdotes habuerit cadat 7 reddat auruz aut res que ordinationis occasione date sunt iniuriam passe quãtum ad ipsum ecclesie. ¶ Si quis autem extrancoꝝ sit 7 non in clero constitutus qui aurum aut rẽ aliquã pꝛopter patrocinij ordinem decꝛe. j. q. j. sunt nõnulli.

3 Sacroꝝ dogmatũ: qz non solũ iras scire dz: vt 3. c. §. neq; eq idiota. sed etiã decreta 7 theologiã scire debet: vt bic dicit.

a Igoꝛ tñ nõ coheꝛẽs, donec querisat in monasterio: 7 cũ ordinat: vt. j. c. §. pꝛi⁹ aũt nõ nocet ba buisse. vt. 3. §. 7 neq; vgoꝛi. Vel dic vgoꝛ psens nõ nocet vt ibi: nisi viduaꝝ alio viro ꝓiucta olim vt h. 7. j. statim. 7 boc valet sm̃ canones: vt h. 7. j. de san. epi. in pꝛin. colla. ix.

b Cõstitutoꝝ. grecis.

c Coheꝛẽtes. vt ante. l. isti. nam ad pterita nõ trahitur: vt. C. de legi. et cõsti. l. leges. 7. j. de nup. §. j. in fi. colla. iiij.

d Legis. f. hui⁹. Accur.

e Habenti. §. ij. ꝓpꝛa. Solu. vt. 3. co. quoniaz.

f Legem. i. qõ dicerat mõ. 3. co. §. q̃ nõ debeãt vgoꝛe habere: renouat i B scz confirmando ꝛc.

g Igit. q: multa bone sta in epo regrũtur: ergo ex monachis ꝛc. breuiter repetit supradicta.

b Aut ex clericis. scilz aliis. nã et mõachi q̃nq; sunt clerici: 7 illos opz ita teras scire: vt. 3. ti. j. i pn. alij nõ fuit: 7 isti et illiterati esse pñt monachi: vt C. de epi. 7 cle. l. gñaliter. §. ex iratis est epꝰ eligẽd⁹. vt. 3. c. §. neq; ex idiota.

† Concor. c. vlti. in fi. cũ glo. fi. extra de sec. nup. 7. c. i. de ope. nou. nun.

i Monachi qdam sunt clerici: 7 qdam non.

i Cõstitutũ. scs babiles per iam dicta.

k Ecclesia. Forte psalmum illũ. qcũq; vult ꝛc.

l Ex frequenti. sic. C. de emen. iu. co. l. j. in fi.

m Interroget. Vlo. b ꝓ ille qui suo iuri renũciat dz illud scire: als non renũciare. sic. ff. de trãsa. l. q cũ tutoꝛib⁹. j. rñ. 7. §. fi. 7. ff. de ioffi. testa. l. mater. 7 prodest mulieribus velleiano renũciantib⁹: q̃d fieri pót a sciẽte vt dicti dr: vt. ff. ad velle. l. fi. in fi. 7. C. de pac. l. pe.

Renũciãs iuri suo dz illud scire.

n Sancierit. sunt enigmi. pceꝑa apostolice regule: vt in decretis.

o Cõplebit. et boc post multas coactiones: vt. C. de epi. 7 cle. l. si quẽ.

p Imperatoꝛibus. Et C. de epi. 7 cle. l. cũ clericis. §. pe.

q Et a nobis. sic. 3. ti. j. §. fi. 7. §. §. j.

c Vniuscuiq; scilicet oꝛdinandum.

s Ille. qui ordinauit p pecuniam.

t Retributionem. Iroice logẽ. sic. ff. de dã. infe. l. q dãni. §. quotiens. et C. de ioffi. testa. l. fratres.

v Ecclie. cui iniuriabatur emẽdo ea vt segtur. sed qa actione: Respõ.

cōditione eg hac lege: vt
ſt. de condi. eg lege. l. i.
a ¶ Si dixerit. q; cū eis plu
rimū bonoꝝ detur: ma
gis puniunt ſi tales iue
niunt i crie: vt. C. ō epi. t
cle. l. pbi. ℞. Ide ſ. ⁊ ſi non
ſit i dignitate: l; decre. vt
deat dicere q; tunc tñ ſit
ſimōia q̄ ipſis electoꝝ ib⁹
dat: vt ef ō ele. cū nobis.
b ¶ Penam. ſcilicet eg pe
ctet a deo.
c ¶ Reddatur. i. detur.
d ¶ Duplum. ſcilicet con
dictione eg lege.
e ¶ Inſuper. ſic. ſ. de ſan.
epiſ. ſ. pre oibus. coll. ix.
f ¶ Adminiſtrationē. i.
ſecularem dignitatem.
g ¶ Per ſuffragiū. i. pecu
niꝰ q̄ ſ̄ptant ſuffragiū.
h ¶ Sacerdotiū. id eſt di
gnitatem.
i ¶ Indigne. p̄iuilegiuꝫ
em̄ merefacimittere q̄ecc
ſa ſibi abutit ptāte. ✻ ſic
C. de iudi. l. iudeos. ⁊. ff.
de in. imu. l. i. ⁊. ff. de vul
ga. ſubſti. l. eꝝ facto. in fi.
✻ Concor. c.
vt p̄uilegia.
poſt p̄inci.
extra de p̄i
uile.
k ¶ Eam. ſ. ordinationē.
l ¶ Agnoſcēs. ſcilicet o⁹
dinator.
m ¶ Eum ordinandum.
n ¶ Ordinationem. ſic. ſ.
eo. ſ. hec autem de deo.
o ¶ Epiſcopatus ordina
tionem. alſ ordines.
p ¶ Tranſeat. nō tamen
adhuc tranſiuit.
q ¶ Illicitoꝝ. id que nume
rata ſunt. ſ. de ſimonia.
⁊ de alijs.
r ¶ Fiat. ſ. intra tres men
ſes. qs dicyt. ſ. de ſan. epi
ſco. ſ. ſi quis autez ante.
s ¶ Q; ſi ctiaꝫ. arg. C. de
appel. l. noiatiões. ſic. ff.
de reb. eo. qui ſub tute. l.
magis. ſ. ſi es alienum. ⁊
j. eo. ſ. hec autez de deo.
t ¶ Fit. epiſcopus.
v ¶ Sacerdotali. i. epi
ſcopali.
x ¶ Omnium. i. inter oēs
hoies. nihil eniꝫ ⁊c. vt. j.
eo. ti. ſ. neqꝫ autem.
y ¶ Calūniator. ſed nōne
coīpo qnō ꝓbat calūnia
to⁹ vſ? Rñ. q̄dā ꝑ nō: vt
ff. ad turpil. l. j. ſ. j. ſ. Jo.
Ꝺ. eo cū eſt eſt calūniator
ꝙ nō ꝓbat: vt. C. de ad
uo. di. iudi. l. j. ⁊ q̄ in. ꝺ.
l. ad turpil. ꝺ. loqtur ſi
ſuas ſuoꝝq; iurias eꝝ
quat: vt. C. de calū. l. mſ.
z ¶ Impunita. nec etiam
aliud maleficiū: vt. ff. ad
l. agl. ita vulnerat⁹. in fi.
a ¶ Sicut. vt. C. de calū. l.
finali.
b ¶ Aut totaꝫ. i. eg toto:
aſs in totū; ⁊ tūc hꝫ locū
hec glo. id eſt eg toto vel
in totū nō faciat exami
nationem deinde ⁊c.
c ¶ Et nō incurrit. i. non
p̄ecurrit vel nimiū cito
nō currit vt hec ꝓpoſitio
in augeat. ſic. ff. de libe. ⁊
poſthu. l. gallus. ſ. ille,
natiõis accepit: ⁊ maxime ſi ad
miniſtrationeꝫ aliquā gerat ha
bebit quidem ipſe a deo penam
et ſuccedent ei de celo ſupplicia:
verūtamen etiam illud qđ datuꝫ
eſt totū ablatū ab eo ſanctiſſime
eccleſie omnibus reddatur mo
dis in duplum. Inſuper etiaꝫ ſi
quam adminiſtrationeꝫ habeat
ea cadat: ⁊ ꝑpetuo exilio cōdēne
tur. ¶ Illud quoqꝫ ſciat apte qui
pecuniꝭ aut rebus aliꝭ emerit
p̄eſulatū: quia ſi ꝓius diaconus
aut p̄reſbyter ſit: deinde p̄ ſuffra
gium ad ſacerdotiuꝫ veniat: nō
ſolum cadat epiſcopatu: ſed nec
ꝓtoꝛ ci relinquet ordo p̄reſbyte
rij ſozſitan aut diaconatus: amit
tit etenim etiam illud vꝛpote de
centiam indigne concupiſcens:
⁊ omni ſacerdotali excluditur or
dine. ¶ Oꝑotet autē in ipſo ordi
nationis tēpoꝛe euꝫ qui imponit
eam et illi coꝝam omni fideli popu
lo ſanctiſſime eccleſie hec omnia
p̄edicere vt agnoſcens cum oīa
que ꝓius dicta ſunt a nobis ha
bere ad ſacram euꝫ deducat oꝛ
dinationem: vt etiam ille coꝝaꝫ
omnibus hec audiens nō ſolum
habeat deꝯ timoꝛem ſed etiā co
ram omnibus denūciationem ⁊
p̄ofeſſionem erubeſcat.

☞ Eps ordinandus eſt ꝺictoꝛe nullo apparente vel repulſo: alſ ordinatio fa
cta non valet. h. ꝺ. Bal. ꝺe peruſio.

¶ Si quis autem talis quidem
eſſe putetur ⁊ ad epiſcopatus oꝛ
dinationem tranſeat: ⁊ radicat
autem aliquis atq; ꝺicat ſcitiuꝫ
ſe eſſe alicuius illicitoꝝum eius:
nō ꝓius merꝭ epiſcopatus oꝛ
dinationē: q̄ examinatio quᵉri
moniarū fiat ⁊ apparcat vnꝺiuꝫ
innoxius. Q; ſi etiam poſt hmōi
cōtradictioneꝫ non paſſus is qui
ordinationē facit legitimaꝫ exa
minationeꝫ imponi cauſe currat
ad ordinationē: ſciat quod ab eo
fit ꝓ nihilo eſſe: ſed ⁊ is qui cō
tra legem facit cadat ſacerdotio:
⁊ qui ſine ꝓbatione imponit ordi
nationeꝫ: ⁊ ipſe quidem ſimiliter
cadet ſede ſacerdotali. rcus au
teꝫ erit deo qui p̄ecipue omniū
querit ſuoꝝum ſacerdotum puri
tatem: ſi tamē is qui ordinationi
contradicit aut examinatione fa
cta ꝑbetur calumniatoꝛ aut in
ipſo p̄incipio neqꝫ in examina
tione p̄ſiſtere cōſidat: ſegregeꝛ
iſtum in perpetuum a ſacra com
munione is qui ordinationeꝫ fa
cere vult vt nō ipſa ſalſitas ipu
nita ſit. ſicut enim bonam glo
riaꝫ in eo qui ordinādus eſt que
rimus: ita etiam calūniam in eo
qui fruſtra accuſauit punimus,
d ¶ Impunitā. i. nō puni
taꝫ ꝓ puniendā. ſic. C. de
bis q̄ no. ifa. l. ſi poſſido
neſi. q. ꝺ. nō puniendam:
q; bonam vitā faciant. ⁊
no. hic q; virtus in neceſ
ſitatibus compꝛobatur.
Virtus in
neceſſitate
cōpꝛobat.
e ¶ Foras. ſic. j. vt nullus
fabꝛ. oꝛa. ꝺo. ſ. illud. col.
v. ſic. j. ꝺe ſan. epiſ. ſ. iter
ꝺicimus. colla. ix.
f ¶ Tūc eſt ſolū. ité ⁊ qſi
cā ſit neceſſaria tūc cū li
teris ſui ſuperioris: vt. j.
e. ſ. nō alſ. ⁊. j. ꝺe ſan. epi.
ſ. interꝺicimus. coll. ix.
g ¶ Patriarchas. Repe
te diffiniꝰ.
h ¶ Dioceſeos. i. patriar
chatus.
i ¶ Compellētes. id eſt vt
compellant.
k ¶ Et ipſum. i. annum.
l ¶ Propter miſericoꝛ
diā. vt non compellatur
ſemp. q. ꝺ. ſtare ꝺomi.
m ¶ Legitimis. forte ſpa
cio. xxx. ꝺierū inter vnā
quāq; ꝺenūciationeꝫ vt
j. ꝺe litigio. ſ. oēm. ⁊. ſ.
iterꝺicimus. coll. ix. ⁊. j.
ꝺe ſan. epiſ. colla. ix.
n ¶ Obſeruatione. vt nō
turpiter citet vel capiat.
o ¶ Introꝺucat. ſcilꝫ pa
triarcha.
p ¶ Hec oīa. ſcꝫ ꝺigꝛ ꝺe
patriarcha circa appo
nendam penam.
q ¶ Litiū cā. hoc eſt ꝓ
pter quod ⁊c. vꝛ ſi habes
cauſas litiū ⁊c. ꝺic. ꝑpter
cauſas: aſs cā; ⁊ ſemper
regit ꝺictionem litium.
r ¶ Reſpicientiū. ſcilicet
reoꝝm ⁊c. Accuꝛ.
s ¶ Et hic conſtituti. i. in
hac vꝛbe ꝑſtātinopolita
na vbi habitabāt impa
toꝛes tpe cōſtātini q̄ illā
ciuitatem conſtituit.
t ¶ Miniſteria. i. miniſte
riales vel ſuietes epi ta
centes tāq; beſtie: vel ꝺic
miniſteria ꝺiuina q̄ in ec
cleſia eſſe ꝺebēt: nūc pere
grinant q̄ eſſe nō ꝺz: vt
hic. ⁊. j. vt cle. apud ꝓpi.
epiſ. ſ. j. colla. vi.
v ¶ Auſtrent. itra cubile
fere quinquennia luſtra
fuere.
x ¶ Hypocriſarios. ab
hypo quod eſt ſupꝛa: et
criſis iuꝺicium: qnaſi cō
ſtitutus ſup iuꝺicio agē
ꝺo. vel ꝺic chryſis aurū.
inde Joānes chryſoſto
mus ideſt hypochryſarī
i. theſaurarius.
y ¶ Economos. ✻ econo
mus eſt cui res eccleſiaſti
ca gubernāꝺa māꝺatur
ab epō: vt. C. de ſac. ſan.
eccle. l. iubem⁹. circa pn.
⁊ de epiſ. ⁊ cle. l. oēs qui.
ſ. hoc p̄oculꝺubio.
✻ Facit. ci
peraroū c.
ō iura. calū.
vbi ponit
ꝺiffinitione
economi.
z ¶ Audoncre. ſ. apud iuꝺi
ces oꝛdinarios: ⁊ cōmu
nes. i. iuꝺices q̄ ſunt bo
ni ⁊ optimi. Accuꝛ.
a ¶ Et petitiones. id eſt
libellos.
✻ Ar. eſt hic
q; ſi quis eſt
in legatione
regia non te
neꝛ ꝑtere
cōtā legato
apſtco. de ſ.
vide in. c. ci
garati. cum
ꝺo. ij. extra
e appel

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

libellos petitorios in q̄ bus petitur. Accur.

a ¶ Dirigere. ſ. directo: vt. ſ. de manda. princi. ſ. deinde. col. iij. t. ff. de ap pel. l. imperator.

b ¶ Impetrare. ſ. a dictis ordinarijs iudicibus.

c ¶ Propterea. eſt q̄ ad eos de negocia remittimus.

d ¶ Neceſſitas. ppē quaꝫ oporteat huc venire: puta ꝓpter ꝛfirmationem alicuꝰ ꝑuilegij vel ꝑ ipe trationē: q̄ neceſſe eſt ꝑ ꝑncipē fieri nō ꝑ aliū: vel ꝓpē aliq̄ aliud ꝓpē q̄ oportet ꝑncipez adiri.

e ¶ Manc. ſ. neceſſitatem.

f ¶ Impio. i. impatori.

g ¶ Occaſionem. Ho. duplices leſione: vt ſubijcit tam in ꝓuincia ꝛc.

h ¶ Et vndiq̄. ſubaudi fieri. Accur.

i ¶ Cauſam. i. abſentiaz.

k ¶ Leſionē. ꝓpē eppēſaꝫ.

l ¶ Dirigere. ſi ſemetipm vt ſequitur vt differat a ſuꝑiori. ꝑme dicto vbi conceſſit mitti. Accur.

m ¶ Eius. ſcilz archiepi. vt hic. t. ſ. de ſanc. epiſ. ſ. interdicimus. colla. ix.

n ¶ Patriarcham. ſ. con ſtantinopolitanum.

* An ciuitas et dioceſis ſint idez vide in. c. rodulphus in gl. vnica. in pii. extra de reſcrip.

o ¶ Dioceſeos. quod nos territoriuz dicim⁹: * ſ. ſz vbi bī iuriſditio i tpali bus: vt. ff. de iuriſ. om. iu di. l. ſi. t. de vbo. ſig. l. pupillus. ſ. territoriū. Hic bī dioceſis i genere femi nino vbi eſt iuriſditio in ſpūalibus vt hic innuit.

p ¶ Et q̄ ſiat. nā ſi ē epūs t mittit ad ciuitatē ꝑſtāti nopolitanā: ꝛibi ſit hypo criſar⁹ ſui metropolite ob cāz iſtā forte vl̄ aliā vl̄ metropolita ſit: et ſit ibi hypocriſariuꝫ ſui ꝑſiar che ob bāc vl̄ aliā cām: vl̄ ſibi vl̄ ꝑſiarche illi⁹ ciui tatis ꝓiuz ſe. ꝛ. ꝓtareꝛ cās ꝛferre vt hic. ℈ ho die ad ſolū patriarchaz vl̄ q̄ debeat ire: vt. ſ. de ſanc. epiſ. ſ. interdicim⁹.

q ¶ Hypocriſarios. ſi eoſ ſecum ducerunt.

‡ Qui ſint referenda ꝛ rij vide ſpe culo de ſup pli. ℈. ſ. poſt pan.

r ¶ Referēdarij. ‡ q̄ ſtāt in curia vt preſtēt aduo cationem venientib⁹: vt dicta eoꝝ referant: vt. ſ. de refer. per totum titu.

s ¶ Suggerere. i. negocia ſua dicere.

t ¶ Hec autē de deo. que dicta ſunt. ℈.

v ¶ Cōſtituentes. ſ. nos.

x ¶ Clericos. ſcz ceteros. naz epi clerici ſunt: vt. ſ. e. ℈. igitur. Et no. ꝙ fere eadē bic exiguntur ꝙ in ordinatiōe epi: vt hic. t. ℈. eo. ℈. j. ꝑcp ad. ℈. illud.

y ¶ Conſtitutos. de theologia. Accur.

z ¶ Neq̄ vnū ordinē. ſ. nō iumus illiteratoꝫ eē: ne dirigere a: ipetrare b: aūt ſperata: ꝓpterea c: ſancim⁹ ſi q̄ſ. ꝓpter eccleſiaſticā occaſionē inciderit neceſſitas d: hanc aut ꝑ eos qui reꝛ agūt ſacrarū eccleſiarū (quos hy pocriſarios vocāt) aut ꝑ aliquos clericos huc deſtinatos: aut eco nomos ſuos notā impio e facere: aut noſtris adminiſtrationib⁹ vt ipetrēt q̄ cōpetēs eſt: t nō ꝑ eo amabilib⁹ epiſ errozis t abſen tie t ſcriſſimis eccleſijs leſionis occaſionez f fieri tā in ꝓuincia ec cleſiarū rerū ꝑ abſentiaz eoꝝ ne glectarū: q̄z etiā hic expēſis mul tis ab ipſis factiꝫ: nec nō in pegre habitatiōe nō babili cōſtituta t vndiq̄ h cām i nullū iuuamen/ma gis autē leſionē k eccleſijs ſanctiſ ſimis inferentē. ¶ Nō autē aliter deo aliquē amabiliū epozū preſu mere dirigere l ſe ad hāc felicliſſi mā ciuitatē ꝓiuſq̄ ſiqđē q̄s epūs ſit lr̄as accepit, ꝓpzij metropoli te ad imperiū: t q̄ ſm diuinas re gulas, pbabilia vocātur teſtimo niū pbibentia neceſſitatis eius m pñtie. Si vo metropolita ſit qui epiſcſcos vult: lr̄as ſumat eiuſdem dioceſcos ꝑiarche/cius pñtiaz neceſſariā eſſe dicētes: t ſic opoz tere impatorē iubere hunc pñta ri t nō temere t ſine ſciētia me tropolitarum aut patriarcharū ꝓficiſci ꝓ eo q̄ hoc ex diuinis interdictū eſt regulis: vt hucad uenientes nō ꝓeſumant per ſe merips os ſe ꝓius, ꝓnunciare ad imperiuz: ſz ꝓimitus aut ad deo amabilez patriarcham n, ꝓficiſci: aut, ad vniuſcuiuſq̄ dioceſcos o ex qua p ſunt hypocriſarios q: t cū ipſis cōferat cauſas, ꝓpter quas venerunt t congredi ad imperiū eius: t deinceps imperiali ꝓfrui aſpectu mox q̄z imperāti aſtite rint: liceat quidē petentibus epi ſcopis t per eos q̄ vocant referē darij r ſanctiſſime maiozis eccle ſie: aut per religioſos hypocriſa rios cuiuſcz dioceſcos ſanctiſſi mozū patriarcharuz ſuggerere s ſe imperio: t ꝓmereri reſpon ſuz celeriter: ita vt ſi aut iuſta ab imperio petierint hec accipiant: aut ſi non iuſta querūt velociter reuertantur vnde ꝓfecti ſunt.

☞ Clericus ordinandus eſt boni teſtimonij vir literas omnino ſciens: concur rentibus quibuſdā que in epiſcopi ordi natione ſtatuta ſunt. h. o. Bar.

¶ Hec autez t de deo amabilib⁹ epiſ ſm diuinas cōſtituētes v re gulas t religioſos clericos x cuz multa fieri ingſtione ſm diuinas regulas t boni teſtimonij viros ordinari ſancimus, l̄as omnino ſcientes z eruditos cōſtitutos y. literas eniz ignorantes omnino volum⁹ neq̄z vnū z ordinē ſuſcipe clericoꝝ videlicet ꝓſoyterozū t diaconoz tam ſacras oz̄ones do centiū a/q̄z eccleſiaz t canonū le gentiū libros ordinationem ſine q̄rela t inculpabiles t ſine aliqua ꝺdictiōe t datiōe pecuniaruz aut rerū ſuſcipiētes b. ¶ Neq̄z autē cos volumus oīno officiales aut cu riales cōſtitutos ſuſcipere ordi nationē: niſi ſm leges quas ſuper bis ſupius poſuim⁹ ꝓidem c: q̄s t hic nūc cōfirmamus t ipſos au ctozitate ordinatos ſacra ꝑcepta in conſpectu totius populi ſuſci pere, ꝓpter has ipſas cauſas, ꝓ ipm agi etiā ſuper deo amabilib⁹ epiſ ſanciuimus d. Neq̄z autē ſecūdas habentē aut eū qui habuerit nuptias ordina ri in diaconum e aut ꝓreſbyteruz: neq̄z ſi mulieri cōiungatur ſciun cte f t, ꝓpzium virū derelinquē ti g: ſed neq̄z ſi cōcubinaz habeat: ſed t ipſam vxorem ſi cū caſtita te h t ex virginitate ſit. Nihil cniz ſic in ſacris ordinationib⁹ diligi mus q̄z cū caſtitate viuentes aut cū vxoribus non cohabitantes: aut vnius vxoris viruz: qui vel ſi fuerit vel ſit z ipſam i caſtitatem k eligentē ꝓmū ꝓncipiū t z fun damentum manifeſtum ſm diui nas regulas t reſidue virtuti cō ſtitutam m. ¶ Si autē z aliqs ꝓe ſbyter: aut diaconus aut ſubdia conus poſtea ducat vxorem: aut cōcubinaz: aut palā aut occulte/ ſacro ſtatim cadat n ordine/t de inceps idiota o ſit. q. ſi et lector p ſecūdam ducat vxorem ꝓpter quedam q: t hoc forſan irrecupe rabili neceſſitate: nullatenus ad altioꝛē accedat graduz/neq̄z per fruatur gradu maioꝛi i ſacerdo tio: maneat autē in eodem gradu perpetue: ſed non ad tertias ve niat nuptias: ſatis eſt enim ſi ad ſecūdas. Si vo aliquid tale ege rit z ad ſecūdas veniēs nuptias ad maioꝛez gradū venire feſtina uerit exinde idiota crit: t laicus omnino ſacro miniſterio cadēs r: publice enim nobis t per omnia pertinet viuere: ſi enim tales cō ſtituti bi qui in clero adducūtur ordinentur: facilis cis ad epiſco patum aſcēſus crit: t ex multis s bonis viris facilius inueniꝛētur qui adducantur ad ꝓmum t gra dum ſacerdotij digni.

☞ Diaconiſſa ordinari debet etatis. l. annozum t non minozis: niſi ex neceſſita te imminente pudicitiam t caſtitatē ſer uare compellatur. Bar.

¶ Quanta t igitur ſup venerabi les clericos a nobis dicta t ſunt hec etiam ſuper deo amabilibus diaconiſſis u agi volumus vt neq̄z dū plures: hoc tū fallit ſi de l fratis habere nō pōt.

a ¶ Docentium. i. docere debētiū. q. d. cū bī debeāt facere: nō debēt eſſe illi terati in aliquo ordine.

b ¶ Suſcipientes. ſcz nos ordinationem ꝛc.

c ¶ Dictez. i. ꝓt⁹: vt. ſ. e. ℈. z neq̄z ex officiali. acc.

d ¶ Sanciuimus. vt. ſ. e. ℈. illud. in fi.

e ¶ Neq̄z. ſic. ſ. de ſan. epiſ. ℈. clericos. colla. ix.

f ¶ Diaconū. idē in ſub diacono: vt. ſ. hoc. ℈.

g ¶ Seiuncte. ſcz q̄ſq̄z. i. vidne. q̄d ſi virgini fuit coniunctus? Riſi. pōt eſſe clericuz ꝑ uim doyoueat caſtitatē: nō als: vt. ſ. de ſanc. epiſ. ſ. clericos. z in aut. vt lice. ma. t auie. ℈. quia vero. colla. viij. t. ℈. ſtatim. ℈. pe.

h ¶ Derelinquenti. moꝛte viri vel repudio: mul tominus ſi adhuc iunctā alij habeat. Accur.

i ¶ Caſtitate. ꝓterita vt mō dixit: t pñti quā vo uere dz: vt mō dixim⁹. ſic ſ. de leno. ℈. pe. coll. iij.

k ¶ Ipſam. ſcz mulierez.

l ¶ Caſtitatez. ſic. ſ. de le nonibus. ℈. pe. Accur.

m ¶ Cōſtitutā. ſ. caſtita tē. nā eſt fūdamētū alia rū virtutū q̄ in ordinan do regrūt q̄ multe ſunt: vt. ſ. ꝓoꝛi. ℈. t hoc. ℈.

n ¶ Ladat. Ho. q̄ a ꝑncipiū ipediēs t poſt ſupue nies deſtruit. ar. ℈. inſti. de leg. ℈. ſi quis debitori.

o ¶ Idiota. i. eo loco q̄ ſunt idiote.

p ¶ Lector. q. d. careat be neficio clericali. vt B. ℈.

q ¶ Propter q̄dā. ſ. q̄ iui tāt boiez ad mrimoniū t quaſi neceſſitatē impo nūt vt ſequtur: vt dilectio filioz. pceādoz q̄ vtile eſt: vt. ff. de bo. dā. l. ſi. ℈. ſi. Vel quia iuuenis eſt: vnde feruoꝛi nature reſiſtere no pōt: vt. ſ. ꝓoꝛi. ℈. z. ℈. de non elig. ℈. cum igit. vñ. ſinautem. Vel q̄ amoꝛe pulchꝛe femīe de ſtinet quo nil eſt vehemē tius: vt. ſ. q. mo. na. effi. le gi. ℈. illud. colt. vj. vel q̄ amoꝛe eius eſt iebriatus ꝑ artē forte magicā: vt q̄s vino bacchaſ: vt iſti. de fuc. ſub. que ſi. ꝑ bo nozum venditiones. ℈. ſi.

r ¶ Cadēs. t nibilomin⁹ curie ciuitatis dabit cuz ſua ſubſtantia tota: vt. ſ. eod. ℈. ſemel. z. ſ. de ſanc. epiſ. ℈. ſed neq̄ curiales.

s ¶ Et multis. ſubaudi autem. ſi nō eſt in textu.

t ¶ Ad ꝓmū. i. ſummū: ſcilicet epiſcopatum.

v ¶ Quanta. id eſt, quod vel que iura. Accur.

x ¶ Dicta. vt. ſ. e. ꝓ totū.

y ¶ Diaconiſſis. ordo

Caſtitas fundamentū eſt in ordinandis.

¶ Concoꝛ. c. cauſā matrimoniū in gl. vltī. in ꝓin. ibi. Eſt illa. etra de ꝓba. et habeē eccle. ctrv. vbi bī ois, ponderatio nō cōdigna continentis anime.

Femineo amoze nil eſt fortius.

erat monachar⁹ q̄ habebant quādā pīroga tiuā: non tamē cantabāt euāgelium: sed alīs facerdoti ministrabāt: vt iter marces sunt p̄mi ceriī ⁊ cantores ⁊ alij ordines.

a ¶ Obseruātiam. scilicet supradictam.

b ¶ Ex hac. sc̄s etate.

c ¶ Quinquaginta. sic. C. de epis. ⁊ cle. l. nullam.

d ¶ Irreprehensibilem. i. valde reprehensibiles. sic ff. eod. ff. si vero nemo. in fine. ff. ⁊ subaudi hic tantum. Accur.

e ¶ Per eas. scilicet diaconissas.

f ¶ Necessitas. sic. C. qui ⁊ aduersus quos. l. i. sic. ff. de decu. l. generaliter. ff. spurios. ad idē. ff. ff. mu. ⁊ bo. l. ad rem.

g ¶ Et minorē. s. q̄nquaginta an. q̄s bodie indistincte fieri pōt p̄ quēmodo ℓ. an. habeat: vt. ff. de san. episco. ff. diaconissam.

h ¶ Liceat. id est licitum fit episcopo.

i ¶ Separate. a viris.

k ¶ Adultitudine. scilicet monachar⁹.

l ¶ Testimoniū. ff. famā. q̄s dic vt. ff. c. titu. ff. i.

m ¶ Suspicari. sic. C. de epi. ⁊ cle. l. cuq; qui. ⁊. ff. de san. epis. ff. presbyteris. ⁊ ff. si qs. colla. ig. Accur.

n ¶ Diaconie. id est diaconisse.

o ¶ Schemate. id est ordine vel figura.

p ¶ Et religs. s. legib⁹ vel penis. vt. C. de rap. vg. l. vna. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. l. si quis non dicam. ⁊. l. pe. ⁊ insti. de pu. iu. ff. itē leg.

q ¶ Audire. scilicet diaconissas.

r ¶ Loraz religs. vt sit in ordinatione clericoz: vt ff. eo. ff. hec autez de deo.

s ¶ Reliquis. s. legibus.

t ¶ Aut erubescentes. q̄ verecundabātur portare velum.

v ¶ Aut derelinquentes. ob aliā causam q̄libet vel sine causa: vt sequit.

x ¶ Sorti. s. aīe. nā sciat q̄les deo ꝛc. vt. ff. ti. ff. si qs autez semel. als si vo relinquēs. ⁊. ff. si qs autē monastīcā. Alij dicūt eā vltio supplicio dānādaz vt ff. monach⁹ sic recedens nō puniat in persona: sed mittitur in aliud monasteriū: vt. ff. de san. epis. ff. si monachus.

y ¶ Vocabant. erāt enim q̄dā mulieres diaconisse: vel virgines nominate: quasi diane socie: vt i fabulis legitur.

z ¶ Dragime. i. valde. sic ff. vt ma. ff. in prin.

a ¶ Lopetes. i. q̄s ꝓpetit.

b ¶ Sacerdotio. id est honestas,

ipse citra obseruātiā fiāt: ff primū q̄dē eis etatē neq; nouellā ē neq; crescētē: neq; ex hac b ad delinquēdū saliētē: ff sup mediā cōstituras etatē ⁊ circa q̄nquaginta c annos fm diuinas regulas agentes: sicq; sacrā ꝓmeret ordinationez: ⁊ aut virgines ꝓstitutas: aut vni⁹ viri q̄ fuerāt vxores. nō cui⁹ pmittimus neq; scōas ꝓbētibus nuptias/neq; vitā nō habētib⁹ (vt diximus) irreprēhēsibilē d: ff nec suspectā oīno ad sacrū venire ministeriū: ⁊ adozādis ministrare baptisinatib⁹: ⁊ alijs adesse secretis q̄ in venerabili⁹ ministerijs p eas e rite agunt. ¶ Si vo q̄dā necessitas f fiat ⁊ minorē g ab hac etate quā dixim⁹ ordiari diaconissam ꝓtigerit: liceat h eā in aliquo venerabiliū assisteriox ordinari: ⁊ in illo habitare nequaq; admista viris sit constituta: neq; suo arbitrio habitās: ff vite separate i ⁊ mediocris ⁊ a cōueniente multitudine k bonū restimoniuz l bñs. ¶ Volum⁹ autē ⁊ ipsas q̄ ad ordinationē pducūt diaconissas/ siue ex viduitate siue ex virginitate nō cuz aliquo coherētes aut cognator: aut cozū quos appellant dilectos: (talib⁹ eīm noibus vrentes maligna suspitiōe suā replent vitā) sed aut sole habitent: aut cū parētib⁹ solis ⁊ filijs: aut vere fratribus: aut his coherere de qb⁹ fi qs suspicari m aliqd ꝓcsumpserit malignū ipse insipiēs simul ⁊ impius forsan putabit: ff nisi dicat tale aliqd de aliqua earū q̄ in diaconissarū ordinatione ingredi vult q̄d alicui coheserit sub imagine qdez bone appellationis: maligna vo suspicione nō oportet hmōi mulierē pduci omnino ad ordinationez diaconie n. Maz ⁊ si ordinet ⁊ tale aliqd egerit ⁊ coheserit alicui cū pdicto nomine aut schemate o: cadat qdē a diaconia: ⁊ ipa ⁊ ille subiecti erūt huic legi ⁊ religs p q̄ corruptorez punūt. Oportet enim oēs q̄ ordinant venerabiles diaconissas tēpore ordinatiōis etiā moneri ⁊ sa crozū audire q mandatoz ꝓcepta cozaz religs r que dudū sunt venerabiles diaconisse: vt ⁊ ipse dei timorē habeāt: ⁊ adhērētē sacris mādatis fiduciā. Timere autez ⁊ cōfundi sacro cadere ordine: scituris q̄ si ꝓsumpserint aut crubescentes s ordinationez: aut delinquētes t sacruz ministeriū ad nupcias venerint aut aliā oīno elegerint vitā: ipse qdē obligate efficiunt mozti v: ⁊ substantia earum applicabit sanctissimis ecclesijs aut monasterijs in qb⁹ sunt. Qui vero eas aut vxorē accipere aut cozrūpere ꝓsumpserint obnoxij qdem ⁊ ipsi gladio crūt: substātia autē coz applicabit fisco: si enim in antiqs legibus virginib⁹ illis q̄ in cozū errorē vocabātur x mozt is incūbebat dānum cozruptis: quomodo nō magis nos in his q̄ a deo glorificant diffinim⁹ pudicitias y que q̄s maxime z mulieres exornat cōseruari volētes: cōpetens a venerabilibus diaconissis vt qō decet nature custodiant: ⁊ qō debet sacerdotio b cōseruent:

Clericus ordinem susceptum relinquere non debet. Bar.

¶ Semel autez fm hoc factos diaconos aut ꝓsbyteros nullo mō derelinquere sacerdotiuz: qō nō solū i ꝓsbytero ⁊ diacono sancimus: ff etiā si subdiaconus aut forte c lector d fiat aliqs hūc relinquere ꝓistinū schema ⁊ ad alterā migrare vitā: scientē q̄ si tale aliqd egerit (fm q̄d a nobis iam sanctuz e est) aut in curia cū substātia/aut sub inopia f degens ad officialem depontur fortunam.

Ecclesiarū oiuz antiqn⁹ nūer⁹ fuari dz: ⁊ vltra nūez ꝓstitutū pmanere nō debēt: ⁊ i coz locū alij creādi nō sunt donec ad antiquā pueniat mēsuram. Ang.

¶ Sed neq; effusas cōpetit fieri decetero reuerēdissimozū clericozū ordinatiōes: qō cūi hactenus gestū est licet cozrigi oportet: attamen ꝓpter tps sinimus g decetero aūt nō ꝓpter hoc fieri: neq; ad dānū sanctissimarū ecclesiarū venire sancimus. Quecūq; igitur oportebat de tali modo in sanctissima maioze ecclesia hui⁹ nostre regie ciuitatis ⁊ sub ea cōstitutis sanctissimis ecclesijs: ⁊ aliys q̄ hic sunt facti/hac ſpāti legē cōpleri sum⁹. in oībus autē q̄ foris h sunt locis sancimus si quis cū ꝓstituerit ab initio ⁊ edificauerit ecclesiā ⁊ dissinuit ordinationi mensurā tanq; fm eā expēsas cōstituēs: nō prius ordinari quēq; in cadē ecclesia nisi ad numerū a principio diffinitū eius mensura redigatur i: si vero hoc nō k fecerit ipsa vo ciuitatis ecclesia ministrat emolumēta l ⁊ sibi ⁊ aliys ecclesijs: tū nō m ꝓmptū sit augere illi clericos neq; ꝓpter aliqs forte cōpassiones n: aut bñficia ex hoc eaz sumptib⁹ ꝓgrauare: nō sint enim hec o pia neq; facer dotib⁹ digna: sed ex qbus dñs dederit deus ex his q̄ possibilia sunt administrare: aut antiquā ꝓseruare ꝓfectudinē nihil penitus innouātē. Unde cōpetit deo amabiles patriarchas ⁊ metropolitas hui⁹ habere, p̄uidētiā: ⁊ eos qdē q̄ hactenus p sunt finere in sche mate in quo sunt clericos. Octiri vo vniuscuiusq; ecclesie virtutem: ⁊ ita ipsos quoq; sanctissimos patriarchas sub se cōstitutas ecclesias ordinare ⁊ metropolitas hoc ipm a sanctissimis patriarchis cōmonitos facere: illos autē alios oēs sub se positos cpos ad mēsuram hanc deducere: ⁊ studere nō vltra expensas facere clericoz ordinationes: scim⁹ cui⁹ quāte q sanctissime ecclesie, ꝓpter hāc ordinationē ⁊ alterius expense effusionem inopes r facte sunt. Et quia aliquas carū vix qdem tamē liberauimus: quedam vero adhuc onerate iacent ex tali eleuari angustia non valētes. Ydcoq; hoc ꝓuideant sanctissimi ꝓtarche ⁊ metropolite: ⁊ reliqui deo

Que igitur,

c ¶ Semel autem. Redit ad masculos.

d ¶ Forte. sub dubio forte respōdent sepe periti: ⁊ supfluit vt hic. ⁊. ff. ti. ff. q̄. vero verisimile est. Forte dubitandi est particula.

e ¶ Lector. Sed nūquid idez in alijs minoribus ordinibus positis quod in lectore? Nisi. fic. cuz ea dē sit ratio: vt. ff. ad leg. aquil. l. illud.

f ¶ Sancitum est. in gre co. Accur. ¶ Ibabel ecclesia. xxvj. cap.

g ¶ Sub inopia. i. q̄z non habent substantiam.

h ¶ Similmus. sic. ff, co. ff, sed neq; inciuditus.

i ¶ Non propter hoc. ſq retro sit factum.

k ¶ Lege. vt. ff. vt determi. sit nu. cleri.

l ¶ Foris sunt. id est extra hanc vbem.

m ¶ Redigatur. nā plures nūc forte reperiunt.

n ¶ Nō fecerit. neq; expēsas ꝓstituit: neq; numerum clericoz cōstituit.

o ¶ Ecclesia. scilz maioz.

p ¶ Emolumenta. sez necessaria.

q ¶ Non ꝓmptū. i. non ꝓmpte.

r ¶ Compassiones. puta clerico paupi cui est cōpatiendum.

s ¶ Nec pia. hic sume p̄ uerbium. nō est cicemosyna vnū altare tegere ⁊ alterum detegere.

t ¶ Scimus enim quante. id est quot.

v ¶ Inopes. sic. ff, vt deter. sit nume. cle.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Que igitur. pro vt.
b ¶ Ordie. repete sit alienus.
c ¶ Vniuersis. forte etiaz seruis hoc casu. fic alis. C. de pci. lipe. offerẽ. l.j.z forte sine inscriptione z solẽnitate actionis cum suã iniuriã glibet prosequat. nã qõ in diuinã religionẽ ꝛc. vt. C. de bereti. z mani. l. iiij.
d ¶ Semp est. fic. j. vt pro. no. impe. do. colla. v.
e ¶ Sancita sunt. scilz in greca ẽpti. nec enim dicit de illa que est. j. de eccle. ti. ꝟ. finantez. colla. ig. qz illa post istam est: sed forte idez dicebat greca qõ dicit illa latina.
f ¶ Illorum. scz ẽporum.
g ¶ Cua. epiphani.
h ¶ Contrahenda. id est tenenda.
i ¶ Scripta. Nec constõ istis personis fuit missa.
k ¶ Adiectus est. plus ꝑ alijs qbus fuit missa: z hoc est adiectio ysqz in fi.
l ¶ Adiectiõe dominica. id est cũ annis oñi: tũ nõ habemus cos. Accur.

¶ De non alienan. aut permun. re. eccle. ¶ At in specie repete: z de nõ ꝛc. z expeditur hec pars. j. eod. ꝟ. si vero creditor. z ꝟ. si enim.

m ¶ Vam intentionem. Proponimus. fic. ꝟ. de non eli. in pzin. fic. j. ti. j. in pzin.
n ¶ Super sacris. i. quasi sacris.
o ¶ Lege. scz ista. Accur.
p ¶ Renouet. vt in lege leonis que confirmatur. vt. j. eo. ꝟ. vult enim.
q ¶ Emendet. vt. j. eo. ꝟ. anastaſi. z. ꝟ. finim. j. ti.
r ¶ Adijciat. vt. j. eodem ꝟ. ab anastasio. z. ꝟ. quia vero leonis.
s ¶ Abscindat. sunt autẽ alie. s. leonis z anastasij superflue ex quo ista scz iustiniani generalr omniacomprehendit.
t ¶ Augit. Nic no. argu. ad questionem quam digimus. ꝟ. ti. j. in pzin.
v ¶ Lex. vt. C. de sac. san. eccle. l. iubem⁹. lz qdã dicant ꝙ eã nõ habemus.
x ¶ In oibus. scilz terris q localis est vnde fit generalis: vt. j. e. ꝟ. nos igitur. Item in contractibus: quia non in pignore nec in ꝛtractu empby teosis loquit: sed ꝑ hanc suppletur: vt. j. e. ꝟ. quia vero leonis.
y ¶ Correctione. no. corrigi ex eo quod supplet. ficff. ad leg. rhod. de iactu. l. ti. ꝟ. j. ꝟ. ꝟ. fi.
z ¶ De talibus. scz rebus ecclesiasticis inmobilibus amabiles epi: vt ꝛnos que ab eis agunt discẽtes approbem⁹ q̃ nostram legẽ in literis posita apud scmetipsos ostenderũt operibus adimpleri. ¶ Que igitur[a] a nobis sancita sunt: z sacrum ordinẽ statũq; custodiũt ꝟm sacrarũ regularũ obseruationẽ z virtutẽ docetero ꝟseruẽt ꝑpetue integra z sanctissimi ꝑziarche vniuscuiuscũq; diocesis: z deo amabiles metropolite/z reliqui reuerẽdissimi cpi atq; clerici vbiq; dei culturã z sacrã disciplinã custodiẽtes inuiolatã: pena iminẽte hec ꝑuaricati: quo penitus alienus sit a deo z ipposito sibi sacerdotij ordine[b]: nã velut indignus hoc excludit. ¶ Licentiã vero vniuersis[c] damus cu iuscũq; sint officij vel ꝙuersationis reſpiciẽtib⁹ aliqd horũ ꝓuaricari nũciare nobis z ad ꝑiculum qõ semp[d] est: vt nos qui hoc ꝟm sacrarũ regulaꝝ explanationem apostolicãq; traditionẽ cõstituimus: occentẽ etiã indignationez ꝙuaricantib⁹ inferamus: etiã bis videlicet ꝙ sancita[e] sunt a nobis de hereditatib⁹ deo amabiliũ epi scopoꝝ custodiẽdis. sanctissimi siqdẽ patriarchevniuscuiuscũq; diocesis hec ꝓponant in ecclesijs sub se cõstitutis: z manifesta faciant deo amabilib⁹ metropolitis q̃ a nobis cõstituta sunt. Illi quoq; rursus etiã ipsi ꝓponãt in metropolita sanctissima ecclesia z ꝟsti turis sub se ẽpis hec manifesta faciant illozũ[f] vero singuli in ꝓpria ecclesia hec ꝓponãt: vt nullus no stre reipub. ignoret que a nobis ad honorẽ z ad augmẽtuꝝ magni dei z saluatoris nr̃i Jesu Christi dispoſita sunt. ¶ Insuper seqẽs hec tua[g] sanctitas omnib⁹ q̃ sub ea sunt metropolitis sanctissimis hec faciat manifesta: vniuerso tẽpore ꝛtrahẽda[h]: scripta[i] exẽplaria epiphanio sanctissimo archiepiscopo metropolitano scripta exẽplaria sanctissimo ẽpo hieroſolymoꝝ: scripta exẽplaria Joãni viro gloriosissimo ꝓfecto sacrozũ ꝓtoziozũ secũdo excõsuli z expatricio/cui etiã hoc adiectũ est[k]. z tua quoq; celsitudo hec sciens: vna cuꝫ semper ſuscepturis sedez tuã hec seruare festinet: z si denũciatuꝫ aliqd fuerit tale delictuꝫ, phibeat: z maxime q̃cũq; in ordinationib⁹ curialiuꝫ vel officialium interdicta sunt. Nunciet autẽ etiã nobis vt decens sup cis imponat⁹ correctio. vtatur quoq; ꝑceptis ad clarissimos ꝓuincia rũ iudices: vt z ipsi que sunt ispi scientes: nõ permittãt aliqd extra hoc qõ a nobis cõstitutũ est, fieri. imminẽbit enim eis z pena qnqz libzarũ auri/siquidem z ipsi ꝓuaricari videntes nõ denũciauerint/aut sedi tue/aut imperio: vt vndiq; occens oznat⁹ ordinationis gradui cõseruẽtur scripta cũ adiectione dominica[l].

De non alienandis aut ꝓmutandis rebus, ecclesiasticis imobilib⁹: aut in speciale hypothecãdandis creditoꝛib⁹: sed sufficere generales hypotheeas. Titu. j.

Res imobiles ecclesie maioris vbis cõstantinopolitane z eccl'iaꝛ sue diocesis alienari generaliꝛ, phibent: omni fraude z circũuentione remota. h. o. Bar.

Imperator Justi. August. epiphanio archiepiscopo patriarche cõstantinopolis.

¶ Collatio secunda.

Quam intentionem hãc semp ꝓponimus[m] omne quicqd ꝓtius imperfectum aut cõfu suz videbatur hoc z expurgare: z perfectum ex imperfecto declarare: qõ etiaz in omni legislatione faciẽtes credimus oportere: z in alienationib⁹ que fiunt sup sacris[n] reb⁹ vna cõplecti legẽ que ꝓtiozes omnes z renouet[p] z emendet[q]: z qõ deest adijciat[r]: z qõ superfluuꝫ est abscindat[s]. A leone siqdẽ bone memozie q post Cõstantinũ pie memozie christiane fidei inter ꝑceratozes principatũ auxit[t]: z ꝟstituit sacrarũ ecclesiarũ bonorẽ z discipliam scripta lex[v] est de alienationibus ecclesiasticis: cõcluſa in sola hui⁹ felicissime ciuitatis sanctissima maioze ecclesia: z laudamus plurima hui⁹ legis cũ omni vehementia z dei cultura posita: sed eo ꝙ nõ generaliter posita sit in omnibus[x]: egere etiã eam q̃dã correctiõe[y] credimus. ¶ Ab Anastasio quoq; pie memozie scripta q̃dã de talibus[z] lex est[a]: neq; ſimilis ꝓtiozi[b] z oino minus[c] habẽs. Effusa nãq; z ꝑ loca foris[d] posita nihilominus mãsit impfecta: eo ꝙ ad solũ sacerdotiũ z diocesim respiciat cõstituta; sub beatissimo patriarcha huius regie z felicissime ciuitatis[e]. als autẽ nõ perscrutata[f] sedes[g] cũ vtiq; dignã correctione esse causam arbitrabatur[h], ꝑpter quã occasiõnem alia quidẽ corrigebat: alia vero incompoſita relinquebat. quãobrem cas quoq; vacare[i] decetero sancimus: vt pote imperfectam z loco circũcluſam z nõ generalem inter leges cristen tem: neq; aliqd studioſum introducentem[k]. ¶ Nec ergo nos emẽdãtes omnia/vnã estimamus oportere legislationi imponere oibus[l] sanctissimarũ ecclesiarũ/xenodochiozũ[m] /z nosocomiozũ[n] z monasteriozũ[o] /z bephotrophiozum[p] /z gerontocomiozum[q] z totius sacrati collegij rebus. z hanc legẽ leonis pie memozie cõstitutiõi oportere adijcere. ꝓtius enim bzeuiter legislationẽ

non alienandis.

a ¶ Lex est. apud grecos.
b ¶ Prioꝛi. scilz legi leonis. naz generalioꝛ est ꝙ illa: vt. j. sequitur.
c ¶ Aldinus. in pfectione. plus tamẽ ꝙ leg. leonis.
d ¶ Foris. scz extra cõstantinopolitana ciuitatem qõ non erat in lege leonis: vt. C. de sa. san. eccle. Liubemus. j. respon.
e ¶ Ciuitatis. cõstantino polis.
f ¶ Perscrutata. scilz lege anastasiana.
g ¶ Sedes. i. alia loca ꝑ terꝛ in vbe cõstantino. z eius dioceſi.
h ¶ Arbitrabat. i hoc credidit anastasi⁹ leoniz cozrigere dicẽdo generali⁹ z nõ fecit vt sequit. scz iustinian⁹ hoc fecit ꝑ hanc constitutionẽ: vt. j. eo. ꝟ. nos igit. z. j. eo. ꝟ. penul.
i ¶ Vocare. id est necessaria nõ esse hec oia: scilz a leone z ab anastasio dicta qõ facim⁹ addẽdo: vt j. e. ꝟ. in fi. fic z alis cozrigit lex distinguendo: vt ff. ad leg. rhod. ꝟ iac. l. fi. j. respon. z. ꝟ. j. z. ꝟ. fi.
k ¶ Omnibus. accipe rebus. qõ est. j. Accur.
l ¶ Xenodochiozum. locus est vbi peregrini suscipiuntur: vt hospitale sancti Joannis. Xenodochium.
m ¶ Nosocomiozum. locus vbi egroti curãtur. Nosocomium.
n ¶ Monasteriozum. locus vbi monachi simul conuersanꝛ: vt. ꝟ. de monas. ꝟ. hinc nos.
o ¶ Bephotrophiozum. locus vbi ifantes aluntꝛ. Bephotrophiũ.
p ¶ Gerontocomiozum. locus vbi paupes z ꝑsi senectutẽ ifirmi curantꝛ. Gerontocomium.
q ¶ Et toti⁹ sacrati. id est reb⁹ cuiuslibet alterius loci sacri: vt ptochotrophiũ qe quo habeẽmentio. j. eo. ꝟ. nos igit. z est locꝰ in quo paupes z ifirmi boies pascunꝛ. Item ozphanotrophiũ. locꝰ. i quo ozphani vtroq; parente carentes pascunꝛ. Ptochotrophium. Ozphanotrophiuꝫ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Assisteriū. Differentia inter magistrū et colonum.

Item assisteriū locus in quo femine debilīū sustentatrices habitāt: ⁊ probantur he expositiones in nouellis.co.ti. Idem dicas in ql̄ibet ecclesia seculari: vt.j.eo.ſ.nos igitur.ꝛ.ſ.penul.

a ¶ Vult enim illa.scilicet lex leonis.

b ¶ Colonū. Sꝫ q̄ est ꝺ ria iter hūc: sꝫ colonū ⁊ mācipiū? Rñ. hic loq̄t de ascriptitijs vel originarijs vel tributarijs: ⁊ qui a solo nō pūt separari nec sine eo alienari: vt.C.de agri.⁊ cēſ.li.xj.t.l.quēad modū.⁊.ff.de leg.j.ſi qs inglinos.j.rñ.at manci? piū ꝺ? suus ab hostibus capt⁹: vt isti.de iure pſo.ſ.ferui.q ētā sup possessionib⁹ ponit ⁊ ſcribit: ⁊ ab eis nō poterit separari cū imobilis cēſeat: vt.ff.de diuer.⁊ temp.pre ſcri.l.iij. Vel de ascriptitio ibi dicit ⁊ ꝺ est vior.

c ¶ Cuiles annonas. sꝫ reddit⁹ a fisco pcipiēdos singulis ānis: vt.C.ō sa. san.ecc.l. ꝓuilegia. vſ ab alia ecclia: vt.ſ.vt deter. sit nu.cle. vel a ꝑuato: vt ſ.ti.j.ſ.sed nec̄ effusas.

d ¶ Nam. interpositio. ſic j.eo.ſ.nos igitur.

e ¶ Nec. sꝫ hec tria. colonus ⁊ mancipiū ⁊ ciuilis annona.

f ¶ Numerāda. lꝫ nō sunt imobilia. Sꝫ qd̄ i actiōe cōpetēti eccle pro qualibet re: nūqd poterit cedi vel alienari? Rñ. non: vt ff.de iur.delī.l.ait ꝑtor. ſ.qd sit. lꝫ possit distingui vtrū ꝑ mobili vel im mobili re competeret: vt pio casu valeat scōo nō.

g ¶ Interminat. i. interdiendo minatur.

b ¶ Economo. Sꝫ nunquid idē admittit ad vēdicādū qui alienauerit? Videt q nō: cum nō debeat ꝺ suū factū venire: vt.ff.de adop.l.post mortē.⁊.ff.de ſer.ruſti. ꝑdi.l. p fundum. Ecōtra q̄ sic: cū hoc factū nullū sit: vt hic.⁊.C.de agri.⁊ cenſi.l. quēadmodū.⁊.C.de lib. cau.l.j.q̄ vltimū credo verius. nā ⁊ marit⁹ reuocat q̄ ꝺ donauit vxori: vt ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.l.ſi ſpōſus.ſ.fi. Sed nūqd economus ipso iure erat ꝑuatus ab administratiōe. q̄o ergo vēdicat: vt.C.c.l.iubemus. ſ. economus: Rñ. dic q̄ nō ipso iure: sed per ſniam ꝓnūciādū ⁊ ante ſniam renocat cuꝫ ſtatum nō mutauerit. hic.ff.de leg.iij.l.j.ſ.bi. Alij dicūt q̄ ipso iure: ⁊ tūc dicas ēi admitti ad vēdicandū post restitutionē in ꝓlatura nō ꝓius: vt arg.insti.de ſuſpe.tu.ſ.ſi quis.

i ¶ Temporis. a tempore venditionis donec redeat ad ecclesiam.

k ¶ Preciorum. scilꝫ q̄tum est contra ecclīam: sed contra economum habet: vt.j.eo.ſ.ſi quis igitur. qd miri hoc iure cōmuni est: vt.C.de fur. an ciuilem rem.⁊.C.de rei vendi.l.iij.⁊.l.mancipium.

l ¶ Ponat. scilicet leg leonis: vt.C.de fac.san.eccle. iubemus. hic.C.de legi.⁊ con.non dubium.

m ¶ Hec. scilicet statuta a leone.

n ¶ Prouaricantem. i. alienantem.⁊ sic facit contra hanc legem.

o ¶ Lucratus. vt ꝓ precium rei.

p ¶ Excludit. sꝫ per ſententiam non ipso iure: vt.ſ.ꝓ.cogi. ꝺigimus.

q ¶ Dat. scilicet leg leonis. Accur.

r ¶ Siue ipſi. scilicet economi.

s ¶ Episcopus. scilicet alienauerit.

t ¶ Clericorum. scilicet alienauerit repete aut videntem ꝛc.

v ¶ Videntes. scilicet economi.⁊ subaudi aut ꝛc.

x ¶ Alienantem. scilicet episcopum vel alium clericum.

y ¶ Degeneri. ſ. dederunt. nā genus clericoꝝ audaq; ꝺ? esse: cuꝫ ꝺefendatur lege dei ✠ que dicit. nolite tāgere christos meos. i. sacerdotes. vnde secuti sunt eꝝ hoc. sic insti. de re. ꝺiui. ſ. sancte. Accur.

z ¶ Abertate. i. timidi erant vt serui: non audaces vt liberi.

a ¶ Consentientes. sꝫ expresse: vt differat a superiori responſo.

b ¶ Tradet. scilicet leg leonis.

tradet[b] exilio: nullā ei clementiā neq; p reuersionez[c] participās[d]. ipsos[e] quoq; maximos iudices qui ad hec accedūt ⁊ ministrant[f] talibus causis[g]: aut consili apud semetipsos muniméta[h] pro cōfirmatiōe talium ꝺonationum aut aliozū factū patiunt: ⁊ cingulo ⁊ ꝺignitate ⁊ subſtātia interminat[i] excludere. Alꝺoc igit[k] increpans vehemēter pmittit[l] rei ecclesiastice vſum: aut qui vocat vſusfructus sub certo quoꝺā tēpoze: aut etiā vſuꝫ ad vitā pcipientis dare sanctissimā maiozē ecclesiam: sub hac tamē diffinitiōe vt si is q̄ hāc accepit munificētiā ciusdē quātitatis recōpenser rem sanctissime maiozi ecclesie sub ꝓprietatis ratione eꝝ q̄ possit cūdcz redditum sanctissima ecclia habere cōstitum ille ex vsu accepit post pcipiētis vtiq; mortē aut diffinitus tps in vsu[m] videlicet ⁊ vsufructu ꝺato[n] ecclīastice rei ad sanctissimaz maiozem ecclesiā redeunte ⁊ vsu ꝺonate rei cuꝫ ꝓprietate[p] sctissime ecclie[q] faciēdo. talē nāq; ꝓtractū sine ꝑiculo[r] esse ponit lex[s]. ¶ Si vo min⁹ fuerit eꝝ q̄ ꝺat a sanctissima ecclia illud cōpētat ei: cuius mor qdē pcipiet[t] ꝓprietatez. spectat autē ⁊ vsum accipere infirmū ℞tuꝫ ⁊ ꝓ non facto[v] ponit. ꝺataꝝ licētiā vēdicationis[x] vtpote circūuentiōe ꝺ ius sanctissime ecclie facta. ¶ Lex[y] itaq; talia sub brevitate[z] decernit ⁊ mulctā iponit: vsqz ad res sctissime ecclie[a] stat solūmō: ⁊ oēm qdē pimit circumuentionē quā ꝑdixum[b]: nō tñ retinere calliditatē postea insurgentiū[c] valuit. Quiꝺā[d] eñ ꝺuꝺuz ꝺ

i ¶ Interminatur. scilicet leg leonis.

k ¶ Hoc igit. ſ. alienatiōes ecclīasticarū imobiliū reruꝫ: vt.ſ.e.ſ.vult.

l ¶ Permittit. sꝫ ꝺ. l. leonis. vt.C.de fac. san. eccle. l. iubemus. ſ. fi.

m ¶ In vſu. i. in cōcessione vſus seu vſusfructus.

n ¶ Dato. ſ. illi cui quo sic permittit eccl̄a: vt.j.eo.ſi qs autē voluerit.

o ¶ Donate rei. id est repensate ipsi ecclesie.

p ¶ Cuꝫ ꝓprietate. quā a principio ꝺz habere eccl̄a: vt in fi. huius. ſ.

q ¶ Ecclesie. sꝫ remanente.

r ¶ Periculo. scilꝫ penarum ꝓdictarum.

s ¶ Lex. scilicet leonis.

t ¶ Percipiet. scilicet ecclesia.

v ¶ Pro nō facto. q̄tū est de iure: vt.C.de leg.⁊ cō.l.nō dubiū. sed factū ipm pro infecto haberi nō pōt: ✠ vt.j.de equa.ꝺo.ſ.q̄ igit. collatiōj.⁊.ff.de cap.l.in bello. ſ. facte.⁊.ff.de acqui.poſſ.l.j.ſ. adipiſcimur.

x ¶ Vendicationis. ſ. economo ꝓ tempore: vt.ſ.eo.ſ.vult.

y ¶ Lex. scilicet leonis.

z ¶ Breuitate. nō q̄ ipa breuiter ꝺicat: sꝫ q nos breuiter eā retulim⁹.

a ¶ Ecclesie. ſ. constantinopolitane: vt in ꝓin. sui patet.

b ¶ Insurgentiū. ſ. hominum contra eam vel in fraudem eius.

c ¶ Valuit. cum ꝺiuinare nō potuit: vt.ff.man. ſi fideiussor. in princi.ⁿ ideo non peccauit leg leonis: vt.C.de testa.l.iubemus. in fi.

d ¶ Quidam. sic construe. qdā sez hoies ꝺudum boc qō vocatur colonarium ius adinuenientes. colonarium ius ꝺico neq; nostris legibꝰ neqꝫ ꝛc.

✠ Concord. ff.j.q.ſ.i.c. solite. extra de maiori. ⁊ obedien.

Tabellionis delinquētis pena.

c ¶ Reuersionez. sic ⁊ alīs tabellio qui i fui officio ꝺeliquit ppetuo illud. p. ſ. ibetur egerere: vt. C.ō ſiſcep. ⁊ arca. l.ſi aliqd. li.x. interdum ad tps: vt C.de nume.ⁿ ac.l.iij.i fi. ſ. lib.xij. sic ⁊ in prelato: vt ſ.ō.ꝓi.sic ⁊ i tutore: vt isti. de ſuſpe.tut.p totū.

d ¶ Participās. Sed mīquid imperator posset ſi meruerit in integruꝫ ho die restituere: Videt q nō: vt.j.eo.ſ.qꝫ vo verisimile. ibi: oportebit enim ꝛc. sed tñ dico ſ: cum leo nō potuerit sequētibus ꝑatoribus ꝓiudicare: vt.C.ō legi.ⁿ cō.l.ꝺigna. ⁊.ff.de nata. re.l.queris. ꝺūmodo ꝺigerit nō obstante lege leonis. vt.ff.ō leg.iij.l.ſi quis. in pin.

e ¶ Ipſos q̄s. quasi ꝺicat nō solū minozes ꝛ ordinarij: sꝫ etiā maiozes cū sint q̄tuoz ordineꝝ vt ꝺigim⁹. j. vt ab illust. ⁊ g su.e. fūt. ſ.j. apud quos pūt fieri oēs ꝺonationes ⁊ oia q̄ sunt de iurisditiōe voluntaria etiā si merū ꝺperiū nō habeāt: vt.j.eo. ſ. defen. cini. ſ. nulla. Sed nonne tñ magꝭ cēſus ℞ auctoritaz ꝺat: vt.C.de testa.l. ſsultaz? Rñ. illud in testamētis tñ ꝺicit. Ite in regia vꝺe tñ: ⁊ in alijs locis obtinet q̄ ꝺictū est.

f ¶ Admittat. sꝫ auctoritatē suā q̄tū est ad ꝺonationē q̄ insinuationez ꝺesiderat: si maioꝝ ē q̄ntogentoz solidoꝝ: vt insti. de dona. ſ. alie. q̄tuvero ad alios ℞t⁹ ministrāt. i. ministeriū ꝑbent: scilꝫ ꝺocēdo fieri ℞tum: vt.j. e.ſ.hec igitur omnia.

g ¶ Cauſis. i. cōtractib⁹.

b ¶ Adunimēta. id est instrumenta.

Factū pro infecto haberi nō ꝓ test.

✠ Cōcor. ⁊ vt nostri cū glo. ſi. extra de appella.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

neqꝫ ꝛc.ꝫ procedit vsqꝫ ad ver.illum quod nos ꝛc.ꝫ posꝛea accipe colonarium ius est ꝛc.quia interpositio est.

a De propria.scilicet domo.

b Iste.f.qui sic accipit.

c Paricos.i.pensionatos.a pariare qđ est soluere:vt.ff.de sta.libe. l.antepe.§.penul.ꝫ.§.fi. vel ó a pari qa đño per omnia fere par est.

d Alie.scilicet legi.

e Omniū.vel iperatoꝝ:vel iuriscōsultoꝝ.

f Pene.hoc ideo quia pensionē aliquā peipit.

g Quod nos.f.huiusmodi contractum.

h Cōscripsimus.sed p cōsuetudinē derogatur huic.§.ꝫ fit ephyteosis per hunc.§.

i Legem.s.istam.

k Dudū.z hic ꝫ supior articulus in.l.adijcit leonis.qz ibi non tant.

l Respexerunt.f.economi cuz homines ad maliciam dediti nihil est qđ nō inuenāt:vt.j.vt hi q Deo.ba. perhi.res mino. ,respon.colla.v.

m Imminuerunt.scilꝫ prestationes economivt sequitur.Alꝫo.

n Prestantes.i.dantes economi in ephyteosim.

o Cōstitutionum.quas non habemus.

p Casus.q iminent emphyteote:nisi fit totꝫ rei iteritꝫ:vt isti.lo.§.adeo. qđ nō est in simplici colono:vt.ff. loca.l.si fundū.

q Vero.pro certe.

r Anastasius.s.loquēs in eodē casu in quo supꝛior.§.j.in emphyteosi.

s Hesta.i.vt ea q̄ gerūtur ex Bōctu emphyteotico in munimētis hāt.i. in scripturis.sic accipiē. ff.de proba.l.census.

t Constituens.s.in lege quā habuim in memoria.s.o.§.ab anastasio. ꝫ in fi.huius.§.

v Huius.s.ecclesie.

x Rei.s.ecclesiastice.

y Fieret emphyteotic contractus.Accur.

z Extēdes.s.anastasiꝫ.

a Neqꝫ vtilē.z ideo corrigitꝫ.i.e.§.finim.in fi.§.

b Predictum.s.o.§.j.

c Nos igitur.quia legē leonis iam breuiter retulim.ꝫ duos casus supꝛemētes determinauim:vt.s.o.§.vult.ꝫ.§. leg.ꝫ.§.dudum.igitur ad legē veniamus quā facere proposuimus:vt.s.o.j.respon.

d Jam em.interpositio est ꝫ ver.sic.j.o.§.vt ait ibi.qđ em ꝛc.Accur.

e Sancimus.ex hoc.§.ꝫ.§.sequē.ꝫ.§.finimus.ibi:qđ actio ꝛc.ꝫ.de ali.ꝫ emphy.§.ꝫ hoc.ꝫ super ipsis collige qđ est.C.de sacrosan.eccle. auf.hoc ius.in prin.Accur.

f Felicissime.f.constantinopolitane.vbi hec leꝛ fiebat:sed qualiter ibi fiebat cū in veteri roma habeant fieri:vt.j.vt eccle.roma.colla.ij. in prin:Rñ.illud fuit ante tempoꝛa Constantini:vt diximus.s.qūo opoꝛ.epi.in prin.ꝫ.§.si vero metropolitana.

g Ecclesiam.subaudi habere licentiam:vt in fi.huius.§.ꝫ sic ad iferioꝛa semper repete illud.Alꝫo.

h Prerogationem.id est dispendia.

i Interpretatus.vt.s.o.§.j.

k Episcopantes.vt sancte Marie ꝫ sancte Theodoꝛe:ꝫ aliarum:vt.s. vt deter.sit nume.in medio titu.

l Metropolitas.id est archiepiscopos.

m Ipse.scilicet patriarcha.

n Complexime.id est generaliter sancimus.

o Xenodochium.hec verba exponeꝛ:vt.s.o.§.hec igitur.

p Immōi.f.imobile.mīi in casib.vj.vt.ꝑpter debitū qđ alīs soluī nō valet:vt.j.de ali.ꝫ ephy.§.ꝫ hoc etiā insup.Item emphyteosis.vt.j.c.§. cm phyteosis.ꝫ.§.seq.ꝫ.j.de ali.ꝫ emphy.§.licentia.

Item permutat cū alia ecclesia:vt.j.de ꝑsti.que exscrip.§.fi.Jtē cum principe:vt.j.eo.§.siminus. Jtez ꝑpter onus fiscale: vt.j.de eccle.re.iimo.ali.§.sancimus igitur.Jtez in redēptione captiuoꝝ:vt.j.de ali.ꝫ emphy.§.sanctissima vero.Sed ecōtra ecclesia in quocūq; fibus omnino ꝓhibet ꝫ etiā in bis casibus vt notauimus.j.§ ali.ꝫ ephy.§.ea.coll.ij.§3 quid de mobilibus:Rñ.possunt alienari cū non inueniat ꝓhibitum:vt.ff.ex quicau.ma.necnon.§.quod etis.nisi fint sacra circa altare necessaria que alienari nō possunt vt.instit. de re.di.§.nullius.ꝫ.C. de sac.san.ecc.l.sancim. nisi ꝑpter captiuoꝝ redemptionē:vt.j.de ali.ꝫ emphy.§.de sacris.ꝫ.§. sivo ꝑeter.Jtē que sunt superflua:ꝫ tunc etiā ꝓpter debitum non soluꝫ ꝑpter redēptionē capti uoꝝ:vt.j.de ali.ꝫ ephy. §.si vero sunt plura.

q Specialis.Hic no.q vbicūq; dicit in hac ꝑticutiōe de ꝓhibitiōe spāl is pignoꝝ illud fit coꝛrectū p.l.j.de ali.ꝫ ephy. §.hoc etiā.Vel dic illud spāle cā necessitatis ꝑpē qđ cessat oēs leꝝ.vt.ff. de offi.pcō.l.j.generalis autē obligatio permittitur:vt.j.e.§.si enim.

r Tradere credi. Sed nūqđ sine traditiōe speciale pignus facere poterit.ff.ō pig.act.l.j:Videtq; sic:vt hic.ꝫ.j.e.§.si autem creditoꝝ.nā ibi dicit accipere.ꝫ.§.si enīz.in fi. ꝫ.§.simmus.ibi sed neqꝫ dationē ꝛc.sed bis legibus large ponitur vbi dare.sic.ff.de pig.act.l.si quenerit.§.fi.§. Quare dicas q nec sic fieri pōt obliga. per istā constitu.vt.§.j.rñ.sed generalis obligatio fieri potest:sic sine traditione:cuz dicat in rubꝛi,hypotheca:vt.ff.de pig.act.l.si rem.§.ꝑpie.sed que est ratio:Respō.quia plus iuris cōstituitur creditoꝝ per speciale pignus q̄ ꝑ generale. cū mancipia generaliter obligata manumittamus.nō si specialiter: vt.ff.de manumif.l.iij.ꝫ.C.de ser.pig.oa.ma.l.iij.

s Alienationis.vt.C.de re.ali.non alie.l.fina.sic.ff.de sta.libe.l.stabuliberi.§.fina.

t Et in ppetuum.Hic no.q vbicūq; in hac ꝙstitutiōe fit mentio de perpetua emphyteosi ꝓhibēda illud coꝛrigit:vt.j.de ali.ꝫ emphy. §.licentiam.Vel dic ibi cōcedit in ꝑpetuum.i.q̄diu redditus ꝑstet.ꝫ ita hic.ꝫ instī.loca.§.adeo.Vel dic fieri in ꝑpetuum.i.in tertia generationem:vt.j.eo.§.emphyteosim.prima veriꝛ.

v Non procul.id est non multum.

x Constitutio.vt.s.eo.§.vult enim.

y Jllam.scilicet legem leonis.Accur.

Facit ad hūc.§. glo.i ca.auditis. super verbo mioño. post princ. extra de resti.in integ.z est titꝰ ille.§.ſu per.l.viti.C. v facrofā.ecclē.et.ff.q. tj.§. hoc ius poꝛrectū. Ecclesia q̄ et qñ possit alienari.

Cōcoꝛ.extra de re.ecclē.fi alienā. ꝛ.tij.q.ij.p totus

Concoꝛ.c. nulli licear. nomē alienationis largissime pōtur extra de re. eccle. alien. vel non.cuz glo. super ꝙ bo alienationis.

UNIVERSIDAD

a ¶ Propterea. scz vt ꝓhiberemus omnes sacerdotes vt dixerat non vt confirmaret. s. legẽ Ionis: quia ⁊ sine hac erat cõfirmata. s̃. eo. ⁊ sic nõ refertur ad proximum dictum.

b ¶ Voce. s. latina: sz in greca q̃ est magis cõis vt h̃ d̃r. nã grecã sciunt greci. Itẽ latinos opz scire ꝓpter interp̃tationẽ ⁊ trãslationẽ: vt pz ꝑ multas leges trãslatas: vt. ff. de excu. tu. ⁊ de iudi. l. pars. ⁊ finiũ regũ. l. fi. ⁊ alie ĩfinite. Sz eꝯ linguã nr̃am greci vilipendũt nec eã scire volũt: vñ tm̃ nobis est cõis. p̃terea (vt legit̃ in diuĩs) qñ hebraica lĩgua trãsferebat̃ in latinã prius in grecaz trãsferebat̃ vt facilius ex ea sumeret̃ ĩ latinã: sicut ⁊ d̃ obligatõe iurisgẽtiũ q̃ tollit̃ ꝑ acceptilatiõez ꝑ q̃ddã mediũ: vt ĩsti. q. mo. tol. obli. §. ij. Et no. ꝙ h̃ lex sic loqt̃ h̃ ac si adhuc nõ eẽt trãslata ĩ latinũ: ⁊ fac̃ ĩpator mẽtionẽ trãslatiõis: vel iõ ẽ cõis: qꝛ fiebat ꝯstantinopoli.

Greca lingua an sit elegans.

c ¶ Itaqꝫ. inceptiue non illatiue ponitur.

d ¶ Documenta. i. instr̃a facta de alienationib⁹ rerum ecclesiasticarum.

e ¶ Tergiuersationis. sic C. de testa. l. iubemus. §. pe. sic. j̃. eo. §. fina. ⁊. C. de cad. tol. §. fi. sic. j̃. de referen. §. fi. colla. iij. sic. C. de le. ⁊ cõ. l. leges.

f ¶ Schema. i. ordinẽ vel figuram ſm Al.

g ¶ Predictas. s̃. §. vlti. Azo.

h ¶ Ut autem lex ad. i. ꝯ.

i ¶ Quod. i. varietas.

k ¶ Quid em̃. isti tres v̄sus sunt ĩterpositio vsqꝫ illuc: necessarium ⁊c.

l ¶ Inter hoies. vnde d̃r iustus septies ĩ die cadit. sic. C. de vete. iur. enu. l. ij. §. sed quia. sic. j̃. de ꝯsan. ⁊ vte. fra. in prin. coll. vj. aliud est in diuina natura: vt insti. de iusti. ⁊ iur. j. rñ. ⁊ de iur. natu. §. sed naturalia.

Iustus septies ĩ die peccat.

m ¶ In auxilio. immo videtur ad destructionez. naz falsa efficitur lex: vt ff. de reg. cato. l. j. ita ⁊ vitiosa: vt. ff. de re. iur. l. j. ĩ fi. cõtra: sed illud est quo ad exceptionẽ q̃ remota est a regula: sed ipsa lex vel regula firmat̃ que remanet vt hic dicitur.

n ¶ Moueatur. sic. j̃. e. §. qꝛ vero ibi: oportebit ⁊c. Accur.

valere ⁊ ratã esse sancimus: propterea[a] hãc ꝓponim⁹ ⁊ ꝓtulim⁹ ⁊ nõ paterna voce[b] legẽ ꝯscripsimus: sz hac cõi ⁊ greca vt oĩb⁹ sit nota ꝓpter facilẽ interp̃tationẽ. Qd̃ itaqꝫ[c] iã p̃terijt relinqm⁹: nã tãta documenta[d] tp̃e longo facta nunc cõmouere multe erit tergiuersatiõis[e]. Quapropter q̃ vsqꝫ huc hactenus extant ꝓpriuz habeãt schema[f]: decetero autẽ oẽm alienationẽ interdicimus predictas[g] eis penas imponentes.

☞ Exceptio confirmat regulam in nõ exceptis. Bar.

¶ Ut aũt lex ad[h] hũane nature varietatẽ ⁊ qd̃[i] semp venit moderata ꝑ oĩa ĩmota ꝑmaneat: (qd[k] em̃ erit stabile inter hoĩes[l] ⁊ ita ĩmobile vt nullã patiat̃ mutationẽ: cũ oĩs noster stat⁹ sub ꝑpetuo motu ꝯsistat) necessariũ existimauim⁹ q̃sdã exceptiones dare legi cum multis vigilijs ⁊ subtilitate adinuentas: vt eas habẽs in auxilio[m] lex nequaqꝫ moueatur[n].

☞ Principi ꝑmutare licet cũ eccl̃ia ꝓ re meliori vel eq̃li. vtilitate reipublice exigente ⁊ pragmatica forma p̃cedẽte: omni alia alienatione prohibita. h. d. Bar.

¶ Sinimus igit̃[o] impio si q̃ cõis cõmoditas est ⁊ ad vtilitatẽ reipub.[p] cã respiciens ⁊ possessionẽ exigẽs talez[q] alicui⁹ ĩmobilis rei q̃lẽ ꝓposuim⁹: hoc ei a sctissimis ecclesijs ⁊ reliqs venerabilib⁹ domib⁹ ⁊ collegijs percipere licere/ vndiqꝫ sacris domib⁹ ĩdẽnitate[r] seruata: ⁊ recõpensaz dare eis ab eo[s] q ꝑcepit eq̃ aut etiam maiore q̃ꝫ data est. Quid[t] em̃ causet̃ ĩperator ne meliora det cui plurima dedit de⁹ hẽre ⁊ multorũ dñm eẽ ⁊ facile dare: ⁊ maxĩe ĩ sctissimis eccl̃ijs in qb⁹ optima mẽsura est donataꝝ eis rerũ ĩmẽsitas[v]: vñ si qd tale fiat ⁊ pragmatica[x] p̃cesserit forma[y] p̃cipiẽs[z] imperio[a] dare aliquid taliũ rerũ ⁊ recõpensauerit mox rez meliorẽ ⁊ vberiorẽ ⁊ vtiliorẽ sit ea ꝑmutatio firma[b] ⁊ hi q p̃sident[c] domib⁹ q̃rũ est qd̃ alienat̃ ⁊ qui talibus administrãt literis[d] sine q̃rela vndiqꝫ sint nullam metuẽtes penaruz q̃ a leone pie memorie interminant̃ ⁊ a nobis firmate[e] sunt. cum nec † vtiqꝫ multuz[f] differant ab alterutro sacerdotium ⁊ imperiũ: ⁊ res sacre a cõib⁹ ⁊ publicis quãdo[g] omnis sanctissimis ecclesijs abũdãtia ⁊ status ex impialib⁹ munificẽtijs ꝑpetuo p̃beatur alterutris. itaqꝫ cõpensantes[h] q̃ decent nõ ab aliquib⁹ iure culpabunt̃. aliã vero[i] oẽm siue ad ĩpiũ ip̃m siue ad aliaz quãcũqꝫ ꝑsonã factã siue vẽditionem/ siue donationẽ/ siue ꝑmutationẽ/ siue ẽphyteosim ꝑpetuam[k] oĩno ꝑimimus: sed neqꝫ dationez cuiusdã pignoris[l] in re immobili factã occasione mutuorũ fieri sinimus. Et hec valere voluimus in omni ecclesia omniqꝫ monasterio ⁊ nosochomio/ ⁊ xenodochio/ ⁊ bephotrophio/ ⁊ assisterio/ ⁊ geronthocomio ⁊ oĩ absolute collegio: ⁊ qd̃ actio pia[m] cõstituit nullo penitus horuz[n] aliqd accipere ab eis[o] valente vnde neqꝫ cõstitutione[p] anastasij diue memorie vlterius opus erit: neqꝫ ſm illã faciẽdi decreti memorate obseruatiõis: ipsa em̃ ⁊ rei p̃ncipia[q] perimẽtes ⁊ ꝓhibẽtes qd̃ d̃t nequaqꝫ ꝑscrutatiõe deinceps ĩdigebim⁹.

☞ Ecclesiarum ⁊ locorum venerabiliũ res in emphyteosim dari possunt in ꝑsonam accipientis ⁊ duorum successorum: videlicet filiorum ⁊ nepotum ⁊ viri ⁊ vxoris: si de eis specialiter dictum fuerit aliter non. h. d. Bar.

¶ Emphyteosim aũt siue in sanctissima maiore eccl̃ia siue in oĩb⁹ reliqs adorandis domibus fieri sinimus: ⁊ in accipientis persona ⁊ in duobus[r] eiusdez persone heredibus deinceps filijs[s] tm̃ solis masculis/ aut feminis/ aut nepotibus vtriusqꝫ nature aut vxore aut viro: si hoc de vxore aut viro videlz expressim nominet̃. alioqn nõ trãsire ad aliquẽ alterũ heredem: sed vsqꝫ ad solã vitaz perci-

a ¶ Imperio. id est imperatori.

b ¶ Firma. Nũqd ergo sil̃r a priuato in eccl̃ia fieri põt ĩmẽsa donatio sine insinuatiõe? Quidã dicũt ꝙ sic: vt hic. ⁊. C. de sac. sa. ecc. illud. nos cõtra. cũ em̃ nõ ĩueniam⁹ exp̃ssum h̃ vel alibi stabit in suo statu vt vltra qngẽtos solidos fiat ĩsinuatio: vt ĩsti. d̃ dona. §. ⁊ cũ retro. ⁊. C. de do. l. pen. in fi. qd̃ em̃ non mutat̃ veteri iuri relinqtur: vt. C. de appel. precipimus. §. fin. in fi. ⁊. C. de testa. l. sancim⁹. ⁊ qd̃ h̃ d̃r est speciale in p̃ncipe: vt ar. s̃. e. j. respon. ⁊. s̃. qño opor. epi. j. rñ. vel dic põt hic nõ dici ꝙ imperator donet sine insinuatione: ĩmo fieri videtur ex quo fit pragmatica forma q̃ est scriptura publica: vt j̃. e. §. quia v̄o verisimile. ⁊ sic d̃ iure cõmuni videtur fieri hec donatio.

Antiq̃ iuri relinquitur qd̃ non mutatur.

† Concor. c. solite. extra de ma. ⁊ obedien.

c ¶ President. vt prelati.

d ¶ Literis. vt tabelliones ⁊ iudices: vt. s̃. eo. §. ad hec. ⁊. §. aliquid.

e ¶ Firmate. vt. s̃. eo. alienationis. ibi illa ⁊c.

f ¶ Nec multum. differũt enim in vsucap. triennij: quia res fiscales nõ vsucapiunt̃: vt insti. de vsucapi. §. res fiscales. sz res ecclesie sic: vt. j̃. hec cõsti. inno. ⁊c. coll. vj. ſm Ala. sed non valet: quia hec ꝯstitutio non cogitauit de illa inferiori: sed differunt: qꝛ vnũ sacris alteꝝ humanis presidet: vt. s̃. quomodo oportet episco. j. rñ. similitudinẽ autem habent. nã vtriusqꝫ res iure isto adhuc. c. annis prescribunt̃: vt hic. ⁊ C. de sacrosan. eccle. l. fin. licet post hanc legem sit correctum quo ad ecclesiam: vt. j̃. de eccle. ti. §. ꝓ temporalibus.

g ¶ Quando. pro quia.

h ¶ Compensantes. scilz ecclesia ⁊ imperator.

i ¶ Aliaz vero. q̃ supradictam permutationem in q̃ tria fuerunt necessaria: ⁊ ꝙ seruaretur illesa ecclesia: ⁊ ꝙ esset publica vtilitas: ⁊ fieret pragmatica forma: vt. s̃. proxi.

k ¶ Perpetuam. j̃. de ali. ⁊ emphy. §. licentiã. contra. Sol. vt dixi. s̃. eo. §. alienationis.

l ¶ Cuiusdam pignoris. j̃. de ali. ⁊ emphy. §. hoc etiaz insuper. ĩ prin. coll. ix. contra. Solu. vt diximus eo. §. nos igit̃. in fi. Accur.

o ¶ Sinimus igit̃. id est ꝑmittimus: quia exceptiones facimus a lege que ꝓhibet alienationem rerũ ecclesiasticarum: ergo hec est prima per legem istam.

p ¶ Reipub. quia publica vtilitas est preferenda priuate: vt hic. ⁊. ff. ꝓ socio. l. actione. §. labeo. ⁊. C. de cadu. tollẽ. §. pe. ⁊. j̃. vt omnes obe. iu. prouin. §. arripiat. colla. v.

q ¶ Talem. scilicet ecclesie alicuius.

r ¶ Indemnitate seruata. sic. j̃. constitutio que ex ascrip. ⁊ a li. §. fi.

s ¶ Ab eo. imperatore.

t ¶ Quid. q. d. bene debet dare etiam maiorem rem.

v ¶ Immensitas. s̃. vt deter. sit nu. cle. §. j. contra. Sol. vt ibi.

x ¶ Pragmatica. scriptura facta cum consilio procerum.

y ¶ Forma. scilicet pragmatica.

z ¶ Precipiens. scilicet ecclesie.

m ¶ Actio pia. id est intentio. vel dic. i. actus pius.

n ¶ Horum. s. emptorum ab ecclesia vel donatorum ⁊ similium.

o ¶ Ab eis. scilicet locis.

p ¶ Constitutione. cuius memoriam fecit. s̃. eodem. §. ab anastasio. ⁊ §. anastasius.

q ¶ Principia. sic. ff. de aqua plu. arcen. l. sed interdum. sic. ff. quod vi aut clam. l. nam origo.

r ¶ Duobus. ĩmo in perpetuum. sed dic vt. s̃. eo. §. alienationis.

s ¶ Filijs. No. filijs dari quedam que nõ dantur extraneis heredib⁹. Sic in priuilegio hypothecarum quando succedunt matri. vt. C. qui po. in pigno. l. fina. sic in priuilegijs ne damnetur vir insoliduz: vt. ff. solu. matrimo. l. maritum. ⁊. l. etiam. sic. ff. ad trebel. l. ex facto. §. fina. sic. C. de inoffi. testa. l. scimus. in fi. l.

Filijs dantur que nõ dantur extraneis.

Aliter.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Aliter. ℣ nunc dicimus.
b ¶Sub nulla. nō sub vlla: q nihil dixit de hoc. vel dic ℣ eoipso ℣ ge neraliter alienare prohibuit ℣ hanc prohibuit: sc̄s emphyteosim.
c ¶Constitutione. de qua memoriam habuimus. ℈. o. ℈. dudū.
d ¶Rei. i. mercedis. sc̄s que potest haberi eg re si locaret annuatim.
e ¶Tanta. forte qū res venit ad eccl̄iam redde bat singulis annis. g. et nūc tantūdem reddit.
f ¶Digimus. ℈. o. ℈. du dum. ℣. ℈. progi.
g ¶Septam. ad plus.
h ¶Parte. accipe vbum ſ. cōcedim⁹. i. remittim⁹.
i ¶Imputandā. i. cōpen ſandā cū ſcrupulositate: nā q; interdū emphyteo ta dānū fentit: vel, propter tempeſtatē: vt. ff. loca. eg cōducto. ℣. i. vel propter rei interitū pticularē: vt C. de iure emphy. l. dicit fieri quedaʒ cōpenſatio: vt dic. ℣. ℈. co. ℣. dudum.
k ¶Cladē. q; fundus pro parte caſinate periit: vt ff. de mino. l. veruʒ. ℣. pe. vel q; arbores ſunt vēto dirute: vel domuʒ eg uſta vt inſti. de ℈ben. emp. ℣. cum autem.
l ¶Aut. doc eſt de reſpō ſione.
m ¶Accipiat. vt ſi nomi ne penſionis reddant. v. ℣ nunc. v. reddat ℣ nō mi nus: imo pot⁹ dimittat vt ſequit. Et vt hec ple ne intelligant: diſtingue aut res q̄ dat in emphy teo. eſt tāte pēſionis q̄te erat tunc cū ad eccleſiaʒ puenit: aut maioris: aut minoris: aut fere nulli⁹: aut. ℣. ſi⁹ nullius. Pmo caſu ſit diminutio in. vi. partem. ℈. c. ℣. dudū. ℣. ℈. progi. ℣. ℈. ℣. de alie. cēm phy. ℣. i. in prin. ℣. ℈. que cūqꝫ. colla. ig. Jn ſcdo ſit diminutio ſiſ: vtputa i vi. ptes: ſ; habet reſpect⁹ q̄n ad eccl̄iam peruenit: ne q̄ fauore ei⁹ inductū eſt. ℈ eā iterp̄etemur: vt ff. de legi. ℣ ſenatuſcon. l. nulla. ℣. C. de leg. ℣ con. l. q̄ fauore. ℣ Jn tertio q̄ eſt minoris nūq̄ q̄ puella ad eccleſiam: puta in dimidiam vel circa idez tūc accipiat ℣ ea pēſiōe que nūc eſt aut dimittat vt hic. vbi autē parui mi nus vel etiam eſſet parū plus tūc credo idez ℣ in pēio caſu. nā ℣ pter mini mā rē a iure nō recedo: vt. ff. de in ite. reſt. l. ſcio. Jn q̄rto. ſ. q̄n fere nul lius eſt: vt q; ruinoſa eēt: tūc aut ſoluere vult ſtatiʒ: ℣ tūc fit diminu tio i tertia pt̄e ab ea pēſiōe q̄ poterat colligi adhuc re epiſtente in ſuo ſtatu aut vult ſoluere demū re refecta: ℣ tūc nulla fit diminutio p̄tis i mercedis: imo medietatē ei⁹ pēſiōis q̄ adijciet eg rei edificatiōe ℣ adij cere: vt. ℣. de ali. ℣ ephy. ℣. ſi vō q̄dā. Sed q̄dā dixerūt nō eſſe faciēdam differētia iter dā duo mō capla: cū in eodē caſu itelligerēt q̄ h ō: vt ℣. de ali. ℣ ephy. ℣. ſi vō q̄dā. ℣ illū. ℣. hūc ſupplere dixerunt: q̄ nō cre dō. Jn q̄nto caſu dico ℣ put pōt q̄liciʒ pēſiōe ʒ locare. ℣. ſi ephyteo. cōnomus: vt. ℣. de ali. ℣ ephy. ℣. i. in fi. Addo et ſextū mēbrū q̄ tante eſt nūc q̄te pus: ſ; parū eſt reſpectu eſtimatiōis rei vt turris: ℣ tūc dic vt. ℣. ℈. ſi. ℣ hec oia eſtimanſ p architectos: vt. ℣. ℈. q̄ autē. Accur.

pientiū ſtādū niſi filios aut nepo nes habuerit aliter⁽ʳ⁾: aut penit⁹ ēphyteoſim agi eccl̄iaſtice cuiuſ dā; aut pthochij rei imobilis; aut mancipij ruſtici ℣ ciuilis annone nullo pmittim⁹ mō: neq; q̄ō fit ba bere aliq̄ō penit⁹ robur ſinim⁹.

¶Eccleſiarū res penſionē eādē redden tes in emphyteoſim dari pōt. ℣ eadē pen ſione q̄dta ab initio fuit ſtatuta dimi nuta ad plus i ſextā partē pēſione vo ob cladē minuta. ℣ extante pēſione in ēphy theoſim dari debēt: ℣ ſi res ſit p̄cioſa par uā aut nullā reddens penſionē: re ſubti liter eſtimata penſio cōſtitui ʒ q̄ue ſ. ℈. annis faciat eſtimationem. Bar.

¶Quia vō leonis q̄dē pic memo rie cōſtitutio ſub nulla⁽ᵇ⁾ penū⁹ di minutiōe dare rē eccl̄iaſticā ſan ciuit⁽ᵍ⁾nos aūt in alia ꝓſtōne⁽ᶜ⁾a no bis ſcripta ſextā excipi ſoluʒ ſup emphyteoſi ſancim⁹. hmōi q̄ē dā diminutiōis rei⁽ᵈ⁾dam⁹ ordinē vt ḡrat cū oi vitate ℣ ſubtilitate pēſio eoʒ q̄ dat tāta⁽ᵉ⁾ḡta ab ini tio fuit q̄n ad ſanctiſſimā venit ec cleſiā: ℣ det ēphyteoſis talib⁹ pſo nis q̄les dudū dixim⁹⁽ᶠ⁾: tūc enim ſextā⁽ᵍ⁾ei partē⁽ʰ⁾cū ſcrupulositate imputandā⁽ⁱ⁾cōcedim⁹⁽ᵏ⁾. Si vō mi nui ꝓtigerit ꝓ quādā cladeʒ⁽ˡ⁾pen ſione: aut⁽ᵐ⁾ in toto: tūc ℣ ſtātē pēſi tationē accipiat⁽ⁿ⁾ q emphyteoſis ſubire vult: aut nec accipiat pe nitus cū liceat⁽ᵒ⁾ducere⁽ᵖ⁾ potius q̄s tales diminutiōes in ēphyteoſis celebrare. ¶Si vō alicui⁽ᑫ⁾ eccle ſiaſtici p̄dī ſuburbani ēphyteo ſis det: q̄lia plurima maxime in hac nouim⁹ feliciſſima conſiſtere ciuitate: multo q̄dē digna p̄cio⁽ʳ⁾ paruas vō reddētia pēſitatiōes⁽ˢ⁾ aut nihil penſionū omnino: nō ex redditibus⁽ᵗ⁾ metiri emphyteoſis ſed eſtimari ſuburbanū ſubtili⁽ᵘ⁾ ℣ reputari ex p̄cio collecto red ditus poſſibiles in. xx. an. ℣ com putari⁽ˣ⁾ in redditib⁹ ex hoc com putatis agi ēphyteoſim nō ppe tue ſed in eū q̄ percipit ℣ duas ex eo ſucceſſiones ℣ viro ℣ vxori ſi cut p̄decirimus⁽ʸ⁾ faciendam⁽ᶻ⁾.

¶Emphyteota ſi canonē nō ſoluerit p biēnū cadit a iure ſuo ℣ reddere rē com pellit ℣ penſionē pro tpe p̄terito ſoluere ℣ dānū emendare: nulla pro meliozatiōe retentione competente. h. d. Bar.

¶Scire aūt ēphyteotas ꝓuenit ex ſi biēnio ꝓtinuo nō exoluerit emphyteoticū canonem⁽ᵃ⁾ (B cēn⁹ tps. ℣ triēnio alioʒ bōin⁹ ſufficere ad caſuʒ⁽ᵇ⁾ eccl̄iaſticaʒ aut pro chicarū ēphyteoſiū. ℣ non ſoluto canone ponim⁹⁽ᶜ⁾ fieri oīno cēſeri ēphyteomat⁽ᵈ⁾. ℣ volētib⁹ ꝓpoſit ſa craʒ domuū licebit p̄dia aut do mos defendere⁽ᵉ⁾ nulla metuētib⁹ meliozationū⁽ᶠ⁾ redditōs: ſ; ſiqdē deterī⁽ᵍ⁾ fecerit⁽ʰ⁾ p̄dii⁽ⁱ⁾ ſuburbanū aut domuʒ q̄ ēphyteoſim pecpit: cogi cū de ſuo diligētiā ac reſtōnem⁽ᵏ⁾ p̄ſci ſtat⁽ˡ⁾ facere ℣ obligatū eē vſq; ad ℣ ipm ℣ hēdes ℣ ſucceſſores ei⁽ᵐ⁾ ctiā res inſup ℣ debitos oēs reddit⁽ⁿ⁾ ſine dilatiōe exigi.

¶Res imobiles eccl̄iarū alienari phi bentur in quācūq; perſonā ſiue ſint inte gre ſiue ruinoſe: niſi in ēphyteoſim a iure permiſſam rerum eſtimatione ſubtiliter facta p architectos reuolutione ſue ma chinationē remota. h. d. Bar.

¶Qđ autē dictū eſt⁽ᵃ⁾ a nobis vt nullius imobilis rei eccleſiaſtice⁽ᵇ⁾ aut ptochie alienatio ſit pmiſſa ad nullā nr̄e reipublice perſonaʒ ſanctimus valere⁽ᶜ⁾ nō ſo lū ſup cō ſtantibus domib⁹ ℣ ſuburbanis ℣ ortis ℣ agris: ſed etiā ſup ruinis ſiue ex igne ſiue ex terremotu: ſi ue ex alia q̄libet⁽ᵈ⁾ cauſa ruina ſit: ſed etiā⁽ᵉ⁾ in his q̄ oīno deſtructa ſunt ℣ in pauimento iacent⁽ᶠ⁾: ſiue etiā puris ruinis nullū edificium habētib⁹ neq; materiā iacētē: nō em̄ in illis alienationē fieri pmit tim⁹ niſi in ſola ēphyteoſi tpali⁽ᵍ⁾ ſm q̄ dudū a nobis dictus eſt: in tribus pſonis talib⁹ cāles p̄dixi mus⁽ʰ⁾: vt neq; ⁽ⁱ⁾ illa circūſcriptio in rē eccl̄iaſticā i talib⁹ fiat duo bus ꝓpa ꝓnatib⁹ mechanicis⁽ᵏ⁾ nez ℈ em̄ videbaʒ ex eo ℣ impatoꝛi eſt licitum: vt. ℈. ſ. ſininus. ℣ fue familie licitū videt: vt inſti. de vſu ℣ ha. ℣. ſi. cū ℣ alꝭ dicat ℣ pit pars ſui coꝛporis: vt. C. ad leg. iul. maie. quiſquis. in prin.

¶Qualibet cā. vt vetuſtate vel caſinate: vt. ff. de mino. l. veruʒ. ℣. pe.

¶Sed etiam. q. d. nō ſolum ſuper ruinis ſed etiam ⁊c.

¶Jacent. quia totū eſt deſtructuʒ; ſed nō eſt exportata ruina: ſed in ſequēti caſu eſt exportata. argu. ff. de dam. infe. l. pretoꝛ. ℣. ſi. ℣. ſeq.

¶Temporali. immo ꝑpetua bodie: ſed dic vt. ℈. o. ℣. alienationis.

¶Prędiginus. vt. ℈. o. emphyteoſim.

¶Et neq; ℣ pōt eſſe. ℣. ſ. dic neq;. ℣ nō. ac ſi dicat ℣ vt nō ⁊c. Acc.

¶Ad mechanicis. ſ. interueniētibus qō verbum eſt infra. Et no. ℣ hoc nomen mechanicus generalius nomen eſt q̄ architectus. nā mecha nica eſt ſciētia adulterina ſiue nō liberalis: vt pellipariꝛum: fabꝛoꝛ: ſiſtū. inde mechanici. i. magiſtri barū artiuʒ; ſed architect⁹ magiſter tectoꝛū vel domuū tm̄ dicit. ℣ maioꝛ ab archos qō eſt ꝓinceps ℣ tectū.

¶Conducere. id eſt locare.
¶Digna prędio. ſcilic et prędia.
¶Penſitationes. vt ſunt turres.
¶Non ex redditibus. licet hoc fiat alꝭ: vt. ℈. ℣. progi.
¶Sub tiliter. per architectos: vt. ℈. co. ℣. quod autem.

¶Computari. q. d. taliʒ dē penſio q̄ collectaʒ vſq; ad. xx. annos ℣ tpe ap ſionē vel eſtimationē rei. ſic. ℣ ecōtra in vēditione rei eccl̄iaſtice q̄ſq; ſumit preciū ex pēſione: vt. ℈. de alie. ℣ emphy. ℣. ex boc aūt ℣ cedimus. Accur.
¶Prędiginus. vt. ℈. e. ℣. emphyteoſim.
¶Faciendā. imo perpe tuo: ſed dic vt. ℈. e. ℣. alie nationis.
¶Canonē. id eſt ſolitaʒ mercedem.
¶Hoc em̄. interpoſitio vſq; illuc fieri.
¶Hoim. nā in priuata emphyteoſi per triēniū; expectatur: vt. C. de iure ēphy. l. ij. ℣. fi. ℣ i eccl̄ia ſtica biēniū: vt hic. ℣. ℈. de ali. ℣ emphy. ℣. ſi vō qs. Sed i ſimplici colono i diſtincte diēmi expecta tur: vt. ff. loca. ℣ condu. l. q̄ro. ℣. inter locatoꝛem. ℣ l. cum dōs hoꝛreoꝛum.
¶Ad caſuʒ. id eſt ad re miſſionem.
¶Defendere. ſ. vēdicā do vel ꝛdicēdo. ex. l. iſta.
¶Meliozationū. q̄ gre ce emponemata dicunt: vt. C. de iure emphy. l. ij. ℣ ide dī emphyteoſis: id eſt ℣ctus meliozationis.
¶Fecerit. ſcilz dolo vel culpa lata vel leui q̄ ve niūt in oīb⁹ ℣ctib⁹ q̄ gra vtriuſq; ptis ſiunt: vt. ff. de reg. iur. l. ℣ct⁹. ℣. ff. cō mo. vt ſi certo. ℣. nūc. ad inſtar enī fructuarij bo na fide vtē: vt. ff. vſufru. quemad. caue. l. j.
¶Prędiū. ſcs rusticuʒ.
¶Ad reſtitutionē. i. di ligentē reſtitutionem.
¶Des redditus. rōne p̄teriti tpis tm̄: vt. ℣. de ali. ℣ emphy. ℣. ſi vō qs. Sed ℈. e. ℣. ſi vō. etiam perpetuam empby. Rñ. ibi ℣ctus ab initio nō te nuit: ſed vbi tenuit obti net q̄ hic dī: vt. ℈. de ali. ℣ emphy. ℣. ſi vō p̄eter.
¶Quod autem dictum eſt. vt. ℈. e. ℣. nos igitur.
¶Valere. ſ. alienatio

Mechani ca ars que dicatur.

¶Cōcor. gl. ff. i. c. cū cāz. poſt med. ibi q̄ſq; ꝓſidera tur ꝛtera de reſti.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

quasi dicat p:inceps magistrorum tectorum vel domuum per quos ne ruine estimantur vt non decipiatur ecclesia.

a Sinc. hoc siue respicit infra aliud siue ꝛc.qō est remotum:sicut.ff. de in rem verso.l.iij.§.sine.

b Insignibus.scilicet magimis.

c Euangelijs.scilz cōa ꝓfide.§m.ſ. quod nihil est:imo coram his nō tā tangent sic.C.de iudi.l. rem nō nouā.x.j.de san. eccl.§.nulli vero.

d Sodoma emphy. scz designatuz.ā.co.§.quia vero.x.§.ſi vero.

e In his.ſ.domibus.

f Emphyteoticam.cō scriptione: scz scripturā p tabellionem factā.vii. testiū⁹ adhibitis: vt modo numerauit:sic ꝛ alſ ē necessaria scriptura: vt j.de alie.ꝛ emphy.§.ꝛ B etiā regulariter ꝫtra:vt C.de pac.l.pactum.

g Dictam.vt.ā.c.§.qa vero leonis.x.§.ſi vero.

h Illū.ſ.emphyteotaꝫ.

i Duas.imo imperpetuuꝫ:vt.ā.de ali.ꝛ ēphy. §.licentiā.ſed dic vt.ā.c. §.alienationis.

k Dictum est .vt.ā.co. §.emphyteosim.

l Contractus. alſ contra tales leges habebāt tur contractus ꝛc.

m Agebaſ.ſ.p pactuꝫ.

n Licentia.i.necessitas imponaſ:scz platis:ꝛita hec dictio ꝑportat necessitatē:vt in sequēti lra pz. sic.ff.de mino.etiaꝫ ei.ſ. imperator.x.ff.de solu.ſi gs seruo.in vbo sufficit.

o Illum.i.in his q sunt vltra tertiā ḡnationem.

p Alijs. scz extraneis. sic ꝛ alſ.C.de cōtraben. emptio.dudum.

q In hoc.scilicet pacto vel tali facto ꝓmisso.

r Emphyteosis.accusatiuꝰest pluralis numeri.

s Tale.scz pactū:vt eiꝫ ꝛ non aliꝫ detur.

t Tradere.cū enim sit cōtra legem istā non valet:vt.C.de pac.l.pacta. sed cū hodie fiat ꝑpetua ꝛ hoc pactū credo valere:vt.j.de alie.ꝛ emphy. §.licētiam.nisi in maiori ecclesia constanti. ciuitatis ꝛ quibusdaꝫ ecclesijs sub ea positis:vt.j.ō alie. ꝛ emphy.§.j.

u Cuiuslibet.dom⁹ vel nerabilis.Accur.

x Leonis . vt.C.de sac. ſan.eccl.j.inbem⁹.§.ſi.

y Jus.scz vsufructu remanente apud eum.

Compēsatio iter species fieri nō potest.

z Cōpenset. impropriie ꝓnt ſm Bl.q iter species fieri nō pōt cōpensatio:vt isti.de ac.§.in hoc fidei.nec obst.C.de cōpen.l.ſi.in ꝓin.q actiones reales tūc cōpensantur cū rebus pemptis vt veniatur ad estimationē qō fit qnqꝫ:vt.ff.de rei vendi.qui restituere.

a Quod datur.ſ.ab ecclia modo:ꝛ improprie ponit verbū dare cuz

aut architectis siue[n] in hac regia ꝛ maxia ciuitate vna cū eo amabilibus economis ꝛ quaꝫ reuerendissimis ꝓbyteris:ꝛ duobus diaconib⁹.ꝑsente quoqꝫ eo amabili cpo:siue etiā in puincia duobus insignibus[b] mechanicis aut architectis:aut etiā vno si vnum solū ciuitas habeat: itercuniēti bus ī illis locis sacrosanctis cuā gelijs⁹ positis diffiniat ab architectis quātū cōpetat ꝓ hoc solui sanctissime eccle ꝑm modū ēphyteosis[d] ꝛ in his[e] emphyteoticaꝫ cōscriptiones in eo celebrari fm figurā ꝓius dictā[f]. Illū vero ꝛ edificare ꝛ vti materiebꝰ si materias habeat ꝛ trāsmittere emphyteosim vsqꝫ ad duas[g] successiones (sicut dictū est[h]) ꝛ sic reuerti post triū ꝓsonarū mortez ad sanctissimā ecclesiā aut venerabilē domū ex q facta est emphyteosis:ꝛ etiā valere talē ℣ctum vtpote ꝓsenti non repugnantez legi.neqꝫ illud qō bactenus cōtra tales ℣ctus[i] agebaſ[m] valere ꝓmittēduꝫ est de adiectione:vtvel si duoꝫ heredū cōpleat tps licētia[n] sit cis q post illum[o] sunt in emphyteosim dare id vnde agit ꝛ semp eos ꝓponi alijs[p]. Jn hiſ cū nihil aliud est q̄ ꝓ reuolutionez ꝛ machinationes perpetuas eis emphyteosis[r]: magis aute ꝓuatiōes ecclesiasticaꝝ agi rerū. Sed ꝛ si qd factū est tale nullā necessitatē esse reuerendissimis economis duob⁹ heredib⁹ cessantib⁹ ceteris tradere[s].

Res ecclesie ꝓcedi pōt ad tps accipe volenti ad vsumfructū re alia ciusdē red ditus in eius cōpensatione ecclesie dona ta.vt tēpore finito ꝛtraq; res pleno iure ad ecclesiam redeat.Bar.

Si qs autē voluerit accipere ſm rationē vsus:aut quivocatur vsufructus rem ecclesiasticā aut sanctissime maioris ecclesie aut alterius cuiuslibet[t] q̄ in omni nostra ditione sunt posite aut ptbchiozū oino pciat hoc.ꝛ ſm ꝑdictā obseruationē ꝛ ſm formaz constōnis leonis[x] pie memozie:ꝛ iste locuples existens ꝛ substātie imobilis oñs aliam moꝝ rez ſm ꝓprietatis ius[y] cōpenset sanctissime ecclesie: aut venerabili domui ex qua hic percepit tantos ꝛ tales inferentes redditus ꝛtos aut quales habet qō dat[a] ita vt post eius obitu ecclesiastica aut ꝓthochica res reuertaꝫ advenerabilē domū cūvsu q datus est nō trāscendēte tps vite ꝓcipientis. Accipiat[b] aūt simil ꝛ etiā rei in cō pensationē date[c] ꝛ vsum:quatenus sit post percipiētis obitum aut tps in quo donatio vsus ꝙ nit nō trāscendens:videlicet pcipientis vit ātrūqꝫ ex toto ꝛ ſm ꝓprietatē ꝛ ſm vsum apud sanctissimā ecclesiam[d] remansurum.

Economi res ecclesiaruꝫ in casibus ꝓhibitis alienātes pena legis leonis affi ciunt ꝛ empto:ꝓtiū amittit ꝛ rē cū fructib⁹ reddit. Jté donatarius rē donataꝫ cū fructibus reddere compellitur. Bar.

Quia vo leonis pie memozie ꝓstitutio penas pene[e] solūmodo in vēditione decreuit. Nos autē interdicimus[f] nō vēditiōes solū sed etiaꝫ donatiōes[g] ꝛ ꝑmutationes ꝛ perpetuas emphyteoses ꝛ pignoꝛū pactiones in rebus ímobilibus[m]. Addemus autē quoſdā sic amatores periculi cōstitutos vt ꝓesumant ad ea q̄ interdicta sunt accedere. ꝛ circūuentionem facere legibus ex volūtate ꝛ ꝓcsumptione quā habēt:ꝛ que oīb⁹ modis interdicta sunt: ꝛ forsitan deducūt homines ad mortē[n] qui hoc agūt ꝓpterea necessarium exꝑtimauim⁹ in vnoquoqꝫ ℣cto etiā certā statuere penā. bis qppe penis q̄ posite sunt aduersus economos ex cōstitutione ꝓdicta pie memozie leonis:simil ꝛ ī nūc imīnētibus economis/aut ꝛnomodochio/aut nosocbomio/aut bephotrophio/aut abbati/aut abbatisse monasterij/aut assistrij ſm qō ꝓius dispositū est[o]. Si qs igit emere ꝓsumpserit rez ecclesiasticā:aut ptbochicam cadat quidā moꝝ ꝓtio:exigaꝫ autē res quā accepit cū oī medū tpis increm̄to. ꝛ ō sanctissimā ecclesiā qdē aut venerabilē domū nullā oīno habeat actionez[p] ō venerabiles vero economos[q] aut q oīno vendiderūt in ꝓpriis coꝝ[r] substātijs ex cōtractu[s] habeat actionem vt metu fue substātie ꝛ ſi[t] non ꝓpter dei timoꝛē:tamē segniozes circa vēditionē fiāt. Si qs aūt p donationē accipe ꝓsumpserit rē ecclesiasticā aut ptbochicam ꝛ ipso qō datū est omnino cadat:ꝛ aliud tātundē ex sua substātia repēdet[u] sanctissime ecclie aut venerabili domui ex q̄ hoc suscepit:vt quaz

b Accipiat.scilicet venerabilis domus.

c Date.scilz a fructuario ecclesie ab initio cui⁹ etiam medio tpe habet vsumfructum.

d Et.ꝓ etiam.

e Quatenus.i.inꝰtuz.

f Utrūq;. scz qō datuz fuit fructuario:ꝛ qō ipse dedit ecclesie.

g Ecclesiam remansurum.defectiua est.ꝛ ideo subaudi decurr eret.

h Pene.i. fere. Accur.

i In venditione.quod nomē nō ad oēm alienationē ptinet:vt.ff.de stat.li.l.statuliberi.i fi.vñ nō ꝙtinet emphyteosim nec etiā pignoris dationē:ſz hec ꝛſti.ſic.qz nō procul ab alienatiōe cōsistit:vt ā.co.§.alienatiōis. ꝓpter hoc dixit hic pene.

Venditionis nomen alias alienationis ſpecies nō cōplectit.

k Interdicimus. vt.ā. co.§.nos igitur.

l Donationes . de his ꝑmis dixit etiā leo:sed de duobus sequētib⁹ nō.

m Immobilib⁹.scilicet ꝓhiberi.

n Ad mortem.ſ.ciuiles ad quā deducunt fabelliones q deportanē.q est mozs ciuilis: vt.ā.co.§. ad hoc.x.ff.de statu.l.i. §.filium. Jté economi ꝛ magistri ꝛ magni iudices penaz patiūtur:licet nō mortem:vt.ā.co.economum. x.§.ipsos.nam ꝛ hic dicit forsan.

o Dispositum est.vt.ā. co.§.vult.Accur.

p Adoz.i.statim.

q Economos . fic . ff. ſi cer.peta.ciuitas.

r Eoz.ſ. economoꝝ.

s Cōtractu.Sed qualiꝛ ex inutili ℣cto agitur:vt C.de le.ꝛ cō.l.nō dubiū: Rñ.inutilis est in fauoꝛe eccle vt possit vēdicare. sed in odiū economi vā let vt teneaſ. Vel dic ex iutili ℣cto agi:vt alſ.ff. de act.ēp.l. ex empto.§. bis q.ꝛ de ꝑben.emp. §. celsus.ꝛ ō pig.act.l. solutum.§.j. Jtez nōne economus poterit agentez exceptione excludere:vt C.de li.causa.li is.x.ff.lo lu.ma.l.viro.x.l.cuꝰ mulier.ꝛ qz potioꝛ est condictio possidētis in talib⁹: vt.ff.de cōdi.ob tur.l.iij. x.l.ſi ob turpem:Rñ.dic ēptoꝛē bona fide emisse: nec sibi nocet iuris ignōrātia in dāno vitādo:vt ff.de iur.ꝛ fac.ignō.l.error.in fi. Vel dic ꝙ economus tanꝙ sua vēdebat vt inueniret emptorē:vt.C.de bo.ma.l.j.

†Glo. ſ.i.c. ad audiētā ē de re.ecclesiaſt.. intelligit q̄ ist em ptores rerū ecclesie bñt actionē ꝛtra economum ad petendum reperendum ſi fuit benefi dei emptores alā non vt.x.vij.q.iij. §.potest ver ſi.vniuersis.

t Si.id est ℣uis.

u Repenset.vt.C.de bo.l.nec ignorans.ꝫtra.ff.de reg.iur.l.donari. Sed hoc

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Sed hoc est spāle ppt delictū suū: vel als in odiū male fidei possessoris: vt.ff.ad leg.aql.si seruꝰ fer.ş.si oliuā.ꝛ insti.de re.di.ş.eꝫ oiuerso.

a ¶Prediximus. vt.ā.co.ş.finimus.

b ¶Amittat. impropie tamen: cum nō transierit dominium: vt.ff.de regu.iur. non videtur rem amittere. fm Al.

c ¶Substantia eorum. ſ. economoꝝ ꝛ similium. ar.ş.pgi.ꝛ.ş.si qs igit.ꝛ hoc erat dictum in.l.leonis de permutatione.

d ¶Corporali. i. speciali.

e ¶Suburbanis. i. ortis iuxta vbanum.

f ¶Aluꝝ. vel etiā aliud: vt.ş.de fideiuſ.ş.j.

g ¶Ab hoc.ſcilꝫ auro qō mutuauerat ecclesie.

h ¶Habeat lucruꝫ. Sed quo ecclesia locupletat cū aliena iactura in omnibus his casib⁹: vt.ff.de condi.inde.l.nā natura: Hic rñ.nō fit cū iniuria: imo iure ꝛ eꝫ culpa eius qui accipit: vt.ff.de reg. iur. quod quis.

i ¶Presulē monasteriū. Sed quo tenentur cū ni hil bēant: vt.ş.de mo.ş. illud.nā ianus ē actio ꝛc. vt.ff.de do.l.naꝫ is: Rñ. qdā: qꝛ affines ꝛ consanguinei eoꝝ tenent.ꝑ eis qō nihil est cū alius.ꝑ eo non ds ctigi: vt.ş.vt non fiat pig.ş.j.coll.v.ꝛ.C.ō pe.l.sanctū. ¶Vel dic ꝙ hic logē qñ hēbat ad huc bona: qꝛ non diuisserat ini filios: vt.ş.de san. epi.ş.si qua mulier. ¶Vel dic tertio ꝙ hecꝫsti. logē de his monachis vel abbatibus ꝙ añ ſſti. illā. de mona. intrabāt mōasteriū ꝙ nō pdebāt ꝓpter ea rerū suarū ꝓiuū: vt.ş.h con. inno. cō. de his qui ingre. no. coll. vi. ¶Al. dic ꝙ de eo qō acqſiuit eꝫ ge nere ꝓiūcto valētib⁹. Si ei ꝛ oino scrīſſimis ecclīs aut alijs venerabilib⁹ domib⁹ crediti opus fiat aut ꝛ solā necessariā: videlꝫ ꝛ icui tabilē occasionē⁹: ꝛ propter quā nō poterit qō iminet adimpleri: aut in aliā cām vtilissimā sanctissime ecclie ꝓsitentē⁹ liccbit ꝓpositꝰ earū ꝙ vsꝫ ad generalem ꝓ hypothecam stare: ꝛ nullum speciale⁹ pignus creditoribus prebere.

¶Suscipiēs ab eccliā i emphyteosim ppetuā vel tpalēs ꝺ huius legis disposītionē cadit ab emphyteosi: ꝛ tenēt ad canonis prestationē ac si emphyteosis tenet ꝛ datū per eū remanet ecclesie. Ange.

¶Sivo in ppetuā ꝙ spiā emphyteosim accipe ꝓpserit qō nō ls aut tpalēs qdē: nō tñ fm hui⁹ nre legis obseruationē ꝛ etiā si cadat qdē de emphyteosi: ꝛ qō datū est maneat apud venerabilē domū.

nisus est agere ꝺ eā nouitatē hāc sibimet in ꝓprijs ecclesijs exhibē suā sentiat malignitatē. ¶Si autē ꝓmutatio in qbuscūq ꝓsonis fiat ꝓter solū impiū (sicut ꝓdiximus) ꝛ q permutationē accepit subiaceat pene: ꝛ datam sibi rem amittat. b et recurrat rursus hec ad venerabilē domū vñ. pgressa est ꝛ qō ꝓ cōpēsatiōe dedit ma neat apud venerabilē domū: ꝛ q accesserit ad cām legi ōziā cadat vtroq iuste: ꝛ fm ꝑpene subdaꝫ fm qō ꝛ ꝓprijs cadet: ꝛ qō sperauit nō acqſiuit etiā hac actione ei seruata in ꝓpria substātia coꝝ ꝙ contractum cū eo celebrauerūt.

¶Contentus debet esse creditor: gene rali hypotheca in re ecclesiastica: ꝛ nullū speciale pignus accipere. Ang.

¶Si autez creditor in pignore corpozali c elegerit accipe rē immobilē ecclīasticā aut prochicas in domibus forīan/aut suburbanis d/aut agris/aut ozt/aut ciuilibus panibus/aut rusticis mancipijs: ꝛ dederit aurū e ad ꝙ cadat creditor ꝛ hēat lucruꝫ f ꝙ mutuuꝫ accepit sctissima ecclia aut venerabilis dom⁹ qō mutuatū est au rū et hic ꝺ celebrātē mutuū ꝛ economum aut xenodochuꝫ aut bephotrophū aut ꝑsulē mōasteriū g aut assisterū/aut alioꝝ venerabilium collegioꝝ creditori actiōe manēte: his oīb⁹ etiā in abbatissis muliebriū assisterioꝝ aut monasterioꝝ valētib⁹. Si ei ꝛ oino scrīſſimis ecclīs aut alijs venerabilib⁹ domib⁹ crediti opus fiat aut ꝛ solā necessariā: videlꝫ ꝛ icui tabilē occasionē⁹: ꝛ propter quā nō poterit qō iminet adimpleri: aut in aliā cām vtilissimā sanctissime ecclie ꝓsitentē⁹ liccbit ꝓpositꝰ earū ꝙ vsꝫ ad generalem ꝓ hypothecam stare: ꝛ nullum speciale⁹ pignus creditoribus prebere.

¶Suscipiēs ab eccliā i emphyteosim ppetuā vel tpalēs ꝺ huius legis disposītionē cadit ab emphyteosi: ꝛ tenēt ad canonis prestationē ac si emphyteosis tenet ꝛ datū per eū remanet ecclesie. Ange.

¶Sivo in ppetuā ꝙ spiā emphyteosim accipe ꝓpserit qō nō ls aut tpalēs qdē: nō tñ fm hui⁹ nre legis obseruationē ꝛ etiā si cadat qdē de emphyteosi: ꝛ qō datū est maneat apud venerabilē domū.

t ¶Panperum. id est ex rebus ipsius ecclesie. ꝛ no. res ecclesiarū pauperum esse.

v ¶Prediciꝰ. vt.ā.co.ş. vult enim. cum sequen. vsq; ad.ş.hec igitur. ꝛ.ş.co.ş. quia vero. vsq; huc.

k ¶Sacra. i. concessio facta a principe. sic. j.ş. quia vero verisimile.

Debet autē ꝓtinuo ꝛ post casum emphyteomat⁹ q̄tū futur⁹ e crat soluere si fm legē subijsset ēphyteosim: nihil apud eū manente ex reb⁹ pauperū f q̄ frustra ꝓ emphyteosim date sunt. ¶Nec igit oia custodiant ꝓdicti⁹ subiecta pe mis: neq; tabellioꝝ ꝑsumētibus instris talib⁹ ministrare: sed meruētib⁹ vsq; ad exiliū: ꝛ vt nunq; reuertāt: nec si sacra ꝓ ꝑbeat fore ma: neq; iudicib⁹ g vel dictare talia instra ꝑsumētib⁹, vel facta suscipe: ꝛ gestis monumentoꝝ ea firmare ne etiā ipsi ꝛ cinguli ꝛ dignitatis ꝛ substātie casus fm leonis ꝑtonez sustineant h. hisdē penis ī ſuādis et aduersus eos a q sacra tavasa ꝺ nostrā legē b aut pignoꝝ dant/aut vēdūt: aut ꝑsiant. ꝓpter alienationē. nā ꝛ illos eā baud maioꝝ pena dignos esse sancin⁹: q̄to etiaz circa sacras c res ꝛ deo dicatas ꝑsūpserit ipie agere: nisi tñ aliqd tale fiat qō dixim⁹ d circa redēptionē captiuoꝝ vbi aie e hoim⁹ liberant. a mortib⁹ ꝛ vinculis inanimatoꝝ vēditioe vasoꝝ.

¶Sili qppe obſuatiōe ꝛ sup alienatione ciuiliū panū custodiēda sicut sepe dixim⁹: eo ꝙ tales esse panes nō soluz in hac felicissima ciuitate/ꝺ ēt in magna alexādria ꝛ in theopoli cē didicimus: fozsitan aūt tale aliqd ī alijs puincijs qbusdaz est. Si eñ ēt alibi hmōi q̄dā sit possessio⁹: ꝛ i illa lex f fuerit⁹: ꝛ suā obseruationē extendat.

¶Regulariter res ꝛmobiles ecclesiaz alienari ꝓhibent omni priuilegio cessante: omni cōpulsione ꝛ violētia ꝓhibitis. Itē ecclesiarum ꝛ monasteriozū penitus alienatio interdicitur. B.

¶Quia vo vīsile est quēpiā etiā in circūuētionē hui⁹ legis tentare ꝓagmaticas nostras formas i accipe/tale aliqd k eis agere ꝓmittētes ⁹: ꝛ ꝓhibem⁹ l in omni pso na maioze vel minoze siue in cingulū constituta/siue bozū q̄ circa nos sunt/siue alioꝝ quispiā inter populos habitātiū: ꝛ sancim⁹ nulli penit⁹ licētiā esse talē quēpiaz ꝓ pragmaticaz ꝑferre m typū ꝛ neqz ex hoc accipere aliqd de sanctissimis ecclīs cōpēdiū n/aut ō monasteriz o/aut ꝓbochijs/aut alijs venerabilib⁹ collegijs immobiliū rez: sed ꝛ gloriosissimo q̄stori p

Ecclie res pauperuꝫ sunt.

Pene sūt minuēde ī dubijs.

s ¶Compendiū. i. non poterit cōtrabere etiam si habeat rescriptum.

t ¶Ad monasteriꝫ. ad omnes hos ablatiuos repete qō est supra.

v ¶Questori. nam sine isto questore nullum rescriptum potest elici seu impetrari: vt.ş.vt diuine iussio. subscriptionez ba. gloriosissimi q̄sto. in principio. colla. viij.

UNIVERSIDAD

Dictās illicite puniri debet.

a Dictauerit. ff.lo. puniri illicite dictantem: vt hic. t. ff. de iniur. l. leg corne. §. fi quis libz. um. t institu. de iniur. §. i.

b Iudicib⁹. aliis a §store. Sz ē §. i. §. ō mā. pn. §. deide. i fi. coll. iij. Soibi nō suscepit pria vice: iō nō punit sicut t h nō puniret: §z postēp ipe rator: ibi scōa vice pcepit fm Ad. vñ bñ fecit §. tertiū nō expectauit pce

Cōcor. c. si qñ. ex ō rescriptus.

ptū: + q: tūcyt iobedics puniret: vt. ff. ō re iudi. l. cōtumacia. §. cōtumag.

c Candē. i. similez. vt. c. libzas auri.

d Cōstitutōi. vt. C. ō fa. san. eccl. i. iubem⁹ §. ad h.

e Periculo. §. amissiōnis sacerdotiꝫ vt seqtur.

f Mas leges. q ita fiūt. sc̄z vt. pbibeāt alienatiōnez rerū ecclesticarū: vt §. eo. §. nos. t vt. C. de fa. san. eccl. i. iubemus. §. ad hec. t facit ad hūc. §. i. in medio lit. nō fieri sa. for. i pn. col. viij. t. C. de pci. ipe. offe. l. rescripta. t. C. q milti. nō pos. l. cis. t. C. de pe. bono. sub. l. j. t. ij. t C. fi nup. eq re. pe. l. j. t. C. si §. ius vel vti. pub. l. fi.

g Utilitate. nam cōmuniter iterest ecclesias esse vt in eis pctamus venia peccatorū: vt. §. vt li. ma. t aut. §. quia vero.

Cōis vtilitas pmittē pponit.

h Talere. Dic not. pu blicam t cōmunē vtilitatem pferri priuate sic. ff. p so. l. actione. §. labeo. t C. de cadu. tol. §. fi.

i Aliquos. economos.

k Emphiteosi. a§ emphiteosis: t tūc subaudi nomine.

l Tale aliquid agere. si est i lfa tali aliꝫ egere. f. vt detur in emphiteosiz plana est: si est tale aliqd agere: t tunc dic. t. ḡs putant sc̄z plati. i. agentes tale aliqd ē emphiteosiz.

m In potētatu. magie idē est ens in qlibet alio. vt. C. de act. t ob. l. licut. sed de bis maio: erat timor: cū pares potētiorib⁹ eē nō possum⁹: vt. ff. ō ali. iu. l. iij. ristiuolebāt sine respto cogere eccliā vt differat a superiori.

n Pene. q ꝙqz capitalis ē. p qlitate sacrilegij: vt. ff. ad le. iu. pecu. l. sacrilegij. t. l. sacrilegi. acc.

o Adulteris. i. penis. nā certe sunt: sed multa dicitur incerta pena. p mo tu indicis: vt. ff. de vbo. sig. l. qua pena.

p Hac notāda. vt. §. eo. §. vult. t. §. sequē. §. q ad §. hoc igitur.

q Quoslā. subaudi. §.

r Ad donasteria. i. ipsam eccliā vt sequit: vt. j. de ali. t epbi. §. qñ. coll. ix.

s Ad quātā. ad formā nō sacrā: vere tñ semp re manet sacra: vt. ff. de re. diui. l. i tñ. §. sacre. t isti. de re. diui. §. sacre. nisi in casu: vt. ff. ō reli. cū loca.

t Prohibemus. sic. §. ti. j. §. semel.

v Nulli. Sed nunqd fit pena iminere cētū libzarū auri si qd tale dictauerit + simul t fusci piētib⁹ iiimuationē talis cuiuspiā sacre forme: t glorioſissimis iudicibus + aut aliꝫ qbuſdā candē imminere pena: t tabelliones succū bere leonis pie memorie cōstitutioni si egerint tale aliqō istīm: t dco amabiles cpos aut venerabiles economos sine periculo refutare hmōi sacras pragmaticas formas: magis aute cū periculo suscipere t agnoscere qz circa ipm sacerdotiū periculū iusti nebūt ti negligētes bas leges t ita fiūt pragmaticas sequant formas. Opz em ea q cōiter t generaliter i oi vtilitate fanciunt potius valere q ea q ꝰ aliquos stu dentur agi ad corruptionē cōmunū legū. Dis soliꝫ videlicet cō ducēdis: t empbiteosi + adis rebus quaſcūqꝫ putat tale aliquid agere. Si tñ voluerint qđ sub ppa gubernatiōe bēre deo amabiles economi aut aliozū psules collegioz: nulli coz q in potēta tu sunt. neqꝫ fm sacrā pragmaticā formā licēciā cesse cogere eos aut p ductionē aut p empbiteosim bec tradere ei q ꝰ agit: t sacri legij subiacere pene + oīb⁹ multis ° q bac nā lege sacra ptinēt t supplicijs. Quia vo cognouimus aliqō pessimū delictū factū t apud alexādrinos t egyptios: iam autē t in alijs qbuſdaz iperij locis quoſdā + psumere t ipsa venerabilia monasteria + vendere: aut pmutare: aut donare in qbus t altare collatū est: t sacrū exbibitū ministeriuz: qle mozis est in sanctissimis ecclesijs celebrari: sacris quippe lectis scripturis t sacrosancta t ineffabili cōione tradita: t monastica illic facta habitatiōe: ita vt bec mutarent ex sacro t dco amabili schemate ad q uatā + mansionē t statū. bec oīno decetero fieri, pbibemus + nulli⁹ boīm pmittētes bec delinqre: sed etiā factū + infirmū oīb⁹ declaramus modis t pciozū casum + ipo nim + accipiētib⁹. vēditorē ꝰ ds dānificam⁹ t rei casu t pcij amissione: sanctissime ecclesie eius loci t venerabilib⁹ monasteriꝫ hoc tri buētes. quatenꝰ ipsi. pduceant vt qō male alienatuz + est rursus ad monasticā reuocēt figuram: neqꝫ hypotheca super bis valēte: sed etiam ipsa infirmanda + t rursus sacro monasterio assignanda.

Zctus taliū iter ignozātes: vt. ff. de Zbē. cp. l. liberti. t. l. celsius: Sñi. sic vt obligent Zbētes nō vt oīnum trāferat. vt. ff. de Zbē. cmp. l. si in emptione. §. i. t ibi. de iuti. ftip. §. j. t. ff. de ṽ. obli. l. iter stipulātē. §. sacrā.

e Factū. l. ḡten⁹ de facto pcessit: nā fieri nō pōt cū effectu vt dicim⁹.

y Casum. id est amissionem.

Sicut dānosa rei ecclesiastice immobilis alienatio pbibetur: ita t possessionis inutilis t dānose ecclesie inbibita est cōcessio. hoc dicit Ange. aretinus.

Dicut autez dānosas alienationes pbib emus: sic t dānosas possessiones iterdicimus . multe enim apud nos more sunt qstiones vbi quidam minus idonea predia donauerunt sanctissimis ecclesijs: aut venerabilibus domib⁹: aut etiā vendiderūt tanqꝫ idonea cum vtiqz sterilia a principio essent t ex boc venerabilibus domibus nocuerunt . Interdicimus igitur rectozib⁹ venerabilium domoꝝ tale aliquid agere: aut certe cognoscere: qz si non cum omni subtilitate fecerint cōtractus: sed sciens quedaz possessio aut dānosa detur ecclesijs: aut monasteriꝫs: aut xenodochijs: aut nosocbomijs aut aliꝫs venerabilib⁹ collegijs: ꝰtractus quidē pro nō facto erit: t recipiet omnino qui dat qō per circūuentionē t fallaciā datum est. econo mus autē qui tale aliquid egerit aut abbas: aut xenodocbus: aut nosocbom⁹: aut pthocotroph⁹: aut ozphanotrophus: aut geron thonus de suo + ei qui dedit salua bit ex boc dānum. Si vero sic causa figuretur vt etiā aliqō aurum p boc detur ⁹: t boc lucrabitur quidē venerabilis domus que fenerā aliquod acceperit. qui vero aurum dedit habebit cōtra cuz + qui cōtractum celebrauit ex boc actionem sicut prediximus . Dec oīno a nobis sup ecclesiasticarū aut omnino ꝓchicaruz rerū alienatiōe posita sit lex: leonis qdē pie memozie sequens cō stitutionē t non aliud + quidē curans: aliud autē incuratum relinquens: sed in omni terra qđ romanoꝝ continet lex t catholice ecclesie sanctio bec extendatur: t determinet q sua sunt t valeat ꝓpetua t custodita t a sanctissimis patriarchis vniuscuiusqꝫ diocesis: t a dco amabilib⁹ metropolitis t ab alijs cpis: t clericis: t economis: t abbatibus: t xenodochis: t nosocbomijs: t bcpbotrophis: t gerōtbocomis + t ozphanotrophis: t omnib⁹ similiter rectozib⁹ aliquoꝝm sanctorum collegioruz: omnibus imponens ꝓpriū robur t licentiā prebens volenti denūciare q delinquuntur. laudabilis + enim bmōi est: t calumniatoris + effugiet no

z Venditorē. i. emptorem. vt. ff. de ac. emp. veteres. a§ venditionem: t tunc planum est.

a Alienatum est. de solo facto.

b Infirmanda. sic. C. de legi. t cōsti. l. nō dubiū.

c Interdicimus. sc̄z ecclesie acquiri a pncipio.

d Exiguus. i. parum.

e Idonea. Quid si non sint idonea. Dic q non prodest donāti eccle: vt §. eo. qz vo leonis. Accu.

f Molenerūt. pter on⁹ fiscalia vel publicas functiões vel angarias ipis pdijs ipositas fm Albe.

g Cognoscere. idest recipere a donatorib⁹: vel vendentibus: vel legātibus: vel dic aut cognoscere: id est cognoscāt qz subibunt penas.

Hic. §. pōit C. de sacrosan. eccl. sup. l. vlt. et incipit: sicut alienatio. t. §. vti. §. sicut autez.

Fenea id est sterilis: vt dicunt quidā. Vel dic q tantuz herbam fert t illam malam. vt quidaz agri facit: vt. ff. de edil. edic. l. etiaz. t. C. de edil. act. l. fi predium.

i Damnosa. scilz nomine fiscalium.

k De suo. Sz qualiter cū nibil habeat: Dic vt §. eo. §. fi autez creditor.

l Pro boc. i. p hac sterili pos. qa forte nō fuit possessio data ecclesie: sz aurum vt eam colerent.

m Detur. ecclesie ab eo q dat sterilē possessionē: cū ecclesia a§ nollet recipere. Vel dic q aliꝫ mā dato economi dedit illi qui dedit illam sterilem possessionem ecclesie.

n Contra cum. §. cōtra economum.

o Predicimus. vt. §. e. §. fi quis. t facit ad hunc §. j. §. ali. t emphi. §. fi vo quedam. col. ix.

p Et non aliud. boc dicit propter anastasiuz q bec facit: vt. §. eo. §. j.

q Geronthocomis. bec verba expone: vt. §. e. §. bec ergo.

r Denunciare. sc̄z principi. vt in nouel. c. ti. vel pfidi prouincie vel epo: vt. C. de epis. t cle. l. nulli.

s Laudabilis. §lo. laudabile t vtile accusare. sic. C. de epi. t cleri. l. fi qs in boc. t. l. nulli. in fine. t C. loca. t con. l. fina. t. C. de male. t ma. l. iij. et. C. ad. l. iul. repe. l. inbem⁹. t C. de bis qui se deic. l. i. arg. contra. ff. de iure fis. l. ij. §. i. respon. i.

Accusare est laudabile.

t Calūniatoris. §lo. qđ sine metu calumniatoꝝ accusare. sic. C. ō adulter. l. quis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

l.Huis.sed gñaliter ℨ.vt C.de accusa.l.fi. τ.ℨ.quo opor.epi.§.fi.q uis aũt.

a ¶Seruabũt autem eã. ℨstitutionẽ istam.

b ¶Et.pro etiam.

c ¶Medias. Ibi nota ꝺ ordine magistratuũ.qꝺ dic vt.ℨ. vt ab illust. et q ſu.eos ſunt dicemus.

d ¶Preuaricatores.i. q contra boc faciunt.

e ¶Subdat.ſcilicet ciuile auxilium.

f ¶Nũ tñ.No. nil cõtrigi niſi expſſe inueniat̃ core ctum.ſic.C.de ap.l.ꝑcipi mus. τ.ℨ.q.mod.na.effi. ſui.§.tribus.colla.vij.

g ¶Tua.loquitur archi cpo.vt.§.eo. in pñ.

h ¶Illi.ſ.tuã btitudinẽ.

¶Ut iudices ſine quoquo ſuffragio.

i ¶Ut iudices.i. ꝑſides: alſ ꝓconſules vel rectores prouinciarum.

Suffragiũ k Suffragio.i.ſine aliq̃ dato noſſe ſuffragij: vt.ℨ. §.bec omnia.

l Odnes. Lubatiõe. i. nocturna vigilia.vñ dicitur ꝙ luna ℨ radios luminũ.ſimile verbũ.in ſtitu.de leg.§.ij.

m ¶Huiusmodi.ſ. in vtilitatibus collatorum.

n ¶Eas. ſcz vigilias nostras.Accurſius.

Vigilare non debemus nocte in magnis diebus. o ¶Tetes. Mirabile h colligitur ꝙ quãdo magni dies ſunt non debemus tñ vigilare de nocte ꝙtum qñ ſunt parui dies:qꝺ ego male ſeruo.

p ¶Pro oibus. ſcz ſubiectis.ſic.ſ.eo.§.ſi.in fine.

q ¶Citra publicuꝫ. ſic.ſ. de man.ꝓin.§.ij.

r ¶Cauſis . ſcz electionũ iudicum.

s ¶Fluctuarent.i.ſluctũ ſine facile vẽire cogerẽt.

t ¶Pro vitate pias.huius pietatis ratio eſt.ℨ. eo.§.oportet.

v ¶Neceſſitate.id eſt difficultate.

x ¶Quo.bãc liam ĩterro gatiue lege vſꝙ illuc cogitatio ꝛc.τ ex hac admiratiõe vel ĩterrogatiõe i ferſ ſeqñs illatio igit ꝛc.

Collatores q ſint. y ¶Collatores.illi dicuntur collatores q ꝓferunt annalia tributa:τ ita in toto boc titulo accipiꝫ. et.ℨ. de collato.colla.ig.

z ¶Et aliquo tpe.q: ſcilz nup boc ſuit incboatuꝫ: vt.§.in pñ.huius.§.

† Concor. cr. bone memorie cum glo. a ſup ẽbo generale extra de poſtu.ꝓ. la.τ in glo.ſi. in pedecre. in medio ibi τ nocles du ac ſlomnes. et in pe.lib. vi.decre. ibi ¶Cogitaret.Bẽ dicere qñ impatores aliquẽ iudicẽ ꝓponebãt in aliq̃ loco:aliqꝺ ab eo ſperabãt et bẽbãt:et idẽ faciebãt ꝓſecti qꝺ erat dãnũ ſubiectoꝝ:lyzideat ſcripture vel a remotis cẽ:vt ſeqt: qꝛ a collatoribꝰ qꝺ ſic da redarguit/auctoꝝ pietatis τ vtilitatis ſacris/ꝑomibus factus.

Scruabũt aũt cam nibilominꝰ et nostre reipubli.iudices maiores et minores/ciuiles et militares:τ ꝑcipue ꝑ oẽs dioeceſes conſtituti τ glorioſiſſimi ꝓfecti ſacroꝝ ꝓfectoꝝ ꝓtorioꝝ: τ medias habentes administrationes quos ſpectabiles vocant. Dicimus aũt augustalẽ τ procõſulares τ ſpectabiles comites et alios orientis:τ q poſt illos ſunt magiſtratus boc eſt ꝓuinciarum conſulares ſiue ꝓſides cõſtitutiatq; defenſores ciuitatum:τ ſi militer oẽ ciuile militare τ publicum auxiliũ banc noſtram legez tanꝯ in cõmuni vtilitate et ꝓ totius terre pietate poſitam ſeruet:τ ꝓuaricatores ſubdat ꝑ nis quas ꝓmitus diximus. ¶Si quid autem de conductionibus eccleſiaſticarũ rerum:aut in alijs capitulis ſanciuimꝰ:aut a ꝓtoribus noſtris ſancitum eſt:manebat boc in ꝓpria firmitate:neq; ex ꝓſenti ſacra noſtra conſtitutione nouandũ.alia enim omnia manere in ꝓprijs terminis ſinimꝰ: niſi tamẽ aliquid de bis babeat que bic conſtituimus: cum ſuffiat ꝓ omnibus bec lex ſuper id quod a leone pie memorie factuꝫ eſt omnem aduerſus ptochicas res auferre alienationis occaſionem. Tuaſ igitur beatitudo et q poſt illam in pontificalibus ſedibus fuerint que a nobis diſpoſita ſunt operi effectuq; tradere feſtinet. Datũ.xviij.kalẽ.Maij. Biliſa.vicecon.

¶Ut iudices ſine quoquo ſuffragio fiant. Titu.ij.

Dignitates τ adminiſtratiões gratis conferri debent nibilo ſuffragiorum nomine dato: alſ omnia mala ſequũtur cum a radice ꝓcedat auaricie que mater eſt omnium malorũ: antiquo iure penitus ſublato.boc dicit Bartolus.

Impera. Juſti. Augu. Joã. ꝓe. ꝓeto. ſecundo.

Odnes nobis dies ac noctes cõtingit cum omni lugubratione, τ cogitatione degere:ſemp volentibus vt aliqd vtile τ placens deo a nobis collatoribꝰ ꝓcbeatur:τ non in vano vigilias ducimus:ſed in huiuſmodi eas ꝑ pendimus cõſilia ꝑnoctantes τ noctibus ſub equalitate dierũ vtentes: vt noſtri ſubiecti ſub omni quiete cõſiſtant ſolicitudine liberati. nobis ĩ noſmetipſos ꝓ omnibus cogitationem ſuſcipiẽtibus:ꝑ omnem nãq; curioſitatem τ inquiſitionem ſubtilem diſcurrimus illa agere que rentes que vtilitatẽ noſtris ſubiectis introducẽdo oĩi eos onere liberent/τ omni dãno extrinſecus illato citra publicum cenſum τ iuſtam legitimamq; collationem. Jmuenimus enim pluriam ingreſſam cauſis iniuſtitiã τ banc non olim ſed ex quibuſdã temporibus violenter acceſſiſſe: et omnes noſtros ſubiectos ad inopiam compuliſſe vt ad nouiſſimam ipſi penuriã deuenire fluctuarentur τ neq; ꝓfecta τ legitima tributa et ꝓ veritate pias functiones ſm publicum cenſum poſſint ſine maxima neceſſitate perſoluere. quomodo enim valerent collatores cuꝫ ex aliquo tempore imperatores ſemp aliquid lucrari ex ꝓuentu iudicũ cogitarent: τ merito bos ſequerentur etiam glorioſiſſimi ꝓfecti ex bac iniuſtitia τ damnis extrinſecus illatis et ſolẽnibus ꝓijs collatiõibus ſufficere? Cogitatio igitur nobis facta eſt ꝙ agentes omnia quecunq; in noſtris, ꝓuinciꝫ ſunt: vno actu cõmuni ad melioꝛa migraremus. Hoc enim omnino euenturum credimus ſi ꝓſides gentiũ qui ecunq; ciuiles administrationes ꝓuinciarum habent puris ꝓcuraremus vti manibus: et ab omni abſtinere acceptiõe ꝓ illis ſolis contentos eos que a fiſco dantur. quod non aliter fiet niſi et ipſi cingula ſine mercede percipiant nibil omnino ꝺãtes: nec occaſione ſuffragioꝝ neq; bis qui cingula babent: nec alij hominũ vlli. Cõſiderauimus enim quia licet queſtus immodicus imminuitur imperio: attamen noſtris ſubiectis incrementum maximum percipientibus ſi indẽtes a iudicibus conſequentur:τ imperium et fiſcus abundabit vtens ſubiectis locupletibus τ vno boc introducto ordine plurimarũ rerum et innumerata crit vbertas. ¶An certe nõ omnibus manifeſtuꝫ eſt: quoniã qui aurum dat et ita adminiſtrationem emit:tamen non dat boc ſolum quãtum occaſione adiuentum eſt ſuffragioꝝ:ſed et aliud extrinſecus addit amplius occaſione cõmodi adminiſtrationem aut dãtibus:aut ſpondentibus:et ſic vno ꝓncipio illicito ꝺato plurimaꝝ neceſſe eſt manus circuire eum qui ꝺonationem facit:τ boc non de ſuo ſorte ꝓcbere: lz mutuatum et vt mutuare poſſit dãnificatum: et cõparare apud ſe quia conuenit cum tanbat poſtea extoꝛabat.vt ℨ.eo.§.an certe.Accur.

b ¶Extrinſecuꝫ.q̃ hẽbit per iudicẽ recupare volẽtem que dedit.Accur.

c ¶Et ſolẽnib'.ſ.fiſcalib'.

d ¶Sufficere. nã nibil ẽ adeo magnũ q̃ ſi ꝓ plures diuidatur partes nõ fiat q̃ſi nibil.vt.ℨ. de natu.feu.i curiã depu.ſ.rñ.

e ¶Agentes.ſcz nos.

f ¶Uno actu.i.bac.l.que erit cõmunis.

g ¶Emigrarem?.i. aliqd qꝺ eſſet cõiter vtile faceremus per.l.iſtã cũ talibus maxime intẽdam?: vt.§.de here.et fal.§.j.et C.de cadu.tol.§.fi.

h ¶Credim?.q̃ ℏ actus cõmuniter vtilis erit.

i ¶Preſides.gñaliter ℏ accipe.vt.j.eo.bec oſa.et ff.de offi.ꝓ.l.j.Accur.

k ¶Hanibus.ſ.q̃ nibil perꝑa vel ꝑ pecuniã faciant.ſic.ℨ. de man.ꝓn. §.j.colla.iij.

l ¶Oõ non aliter.ſcz ipſi ꝓuis vtanꝫ manibus.

m ¶Lingula.i. dignitatẽ illã vel adminiſtrationẽ ſic dictã:qꝛ forte aliquid ei cingebaꝫ cuꝫ eligerẽt. ſic.ff. de teſta.mili.l.vlti.

n ¶Suffragioꝝ.τ ſubaudi nibil debẽt dare:neq; bis ꝛc.Aso.

o ¶Habent.i.debent dare dignitatẽ.Aso.

p ¶Immodic?.i.nõ modicus ſz magnus ꝓpter depauꝑatiõẽ collectaruꝫ:niſi bec lex fieret.vñ ob boc ipſi facẽ debem? legẽ iſtã:attri τ alia vtilitas ẽ:τ ſic due vtilitates pueniũt:qꝛ τ impiũ abũdabit ꝛc.vt ſtatiꝫ dicit τ collatores nõ ꝺecabunt. Vel dic imminuũtur ex bac cõſtõe:qꝛ nil ꝺabũt ammodo iudices impatoꝛiꝫ administratiõib?.

q ¶Locupletib'.No.ꝙ ꝑ ipatoꝛ ſtudet vt ſubiecti ſint locupletes:ſic et alſ intereſt reipu.ꝛc.vt inſti. de bis q ſunt ſui vel alieiur.ſ.pe. Itẽ aliud not. ꝙ iudex ꝺz curare vt ſit rerũ ꝺbertas.ſic.ff.ꝺ offi. ꝓſe.vr.l.j.ſ. cura carnis. arg.ℨ.C.de iude.nemo.

r ¶Solũ.i.tantã quãtitatem.Accurſius.

s ¶Adinuentũ. de iure. vt.ſ.titu.ꝓoꝛi.

t ¶Illicito. No. ꝙ ꝑcedẽte vno malo ſequũtur et alia.ſic.ff.ꝺ rei vẽ.l.ꝛ ꝺ uerſo.§.j. Sic ꝓuerbiũ: cui aduenitvnũ nõ aduenit ſolũ.vñ et canõ.q̃ ma lo ĩcboata ſunt ꝓncipio vię ẽt bono paganẽ ẽi tu. vt.j.q.j.c.ꝓncipatus.

v ¶Mutuare.i.vt poſſit habere mutuum.

x ¶Dãnificatum. ſup. in vſuris τ eppẽſis. Accur.

c

Subditos ſuos locupletes eſſe vult imperator. Hec verba recitãtur in gl. vnica. in cum eccleſiaſtice.ſed extra ꝺ excep. poſt pain.gl. ibi.et imperiũ et fiſcus. τ noctes qſi. ꝙ trãſimus inſomnes. τ in.c. eccleſia vſa.cus glo. ſup ℔b. vigilijs. extra ꝺ electio.

a ¶ Largiores.nā largi' expēdit q sperat sibi ali quam dignitatem enemi re: vt hic. 7.ff.ꝺ pe. here. l.fed et ſi.ſ.ſi qs re ſua.

b ¶ Judicem.i.aſſeſſorē q̄ ſecum habeat vt iudi cet: vt hic.7.ſ. de iudi.ſ. i. quem ꝓbus et pretio debet allicere: vt h.et.C. de aſſeſſo.l.i.

c ¶ Degentes.vt ꝓpo mi lite q̄ ſecum ducit vel alia familia.

d ¶ Aſt ꝓpriā.qꝫ non ꝺs eſſe vt ꝓpriata vtilitates publice ꝑferāt: vt.ſ.7.i. ſ.qꝫ vo verißile.Aſo.

e ¶ Illius.ſ.collatoris.

f ¶ Que.ſcz inopia.

g ¶ Ipſum.ſ.preſidem.

h ¶ Nobis .eo ꝙ accipi mus ꝓtiū ab eis.Accur.

i ¶ Reputat.preſes.

k ¶ Et quanta.q.ꝺ. ꝺinu merari non poſſunt.

l ¶ Acceptionē. alſ⁹ exce ptionē.alſ⁹ acceptiones.

m ¶ Delictum. id eſt pe nam delicti.

n ¶ De anima.i.ꝺe aīa to corꝑe. ſic.ſ.tit.pgi. ſ.hiſdem penis.

o ¶ Eque.i.equaliter.

p ¶ Hinc.ſ.cōſtātinopoli.

q ¶ Sacerdotꝫ.alſ⁹ ꝓby teros accipe vel nomen ꝺignitatiſ ẽ: vt.C.ꝺe nat. li.i.i.vl' vtrūqꝫ qꝺ ẽueri⁹.

r ¶ Seditiões.q̄ ſcz ſedi tiones vt nō fiāt iudices ꝺebēt prouidere: vt.ſ.ꝺe man.pn.ſ.ꝺeiꝺe.coll.iij.

s ¶ Publice.nō q̄ publi ca ſiant authoritate: ſed qꝫ publice patent.

t ¶ Sedant.i.ad ꝛcordiā reducunt ꝺicte turbe.p pter timorē mali iudicꝫ.

v ¶ Eloquioꝝ.ſlot.ar.qꝫ pñt ꝺiuie authoritates i cauſis allegari tanq̄ le ges.ſic.ſ.quo oꝑor.epiſ.

Sacerdotium eſt ꝺignitas.

Locor.gl. ſuper verbo otiunt in.c. nā concupi ſcentiaꝫ ex tra de conſtit.i.gl.i.pe. here. ſuper ver. cupidi tas.ſ.ei aua ritia idolo rum ſeruit⁹. vt l.c. auari tie extra de pœnit.

f ¶ Adminiſtratorem.ſ. malū.nā malꝰ iudex ab ſoluit oēs per pecunias.

g ¶ Videns.i. ꝺelinq̄ens Accurſius.

h ¶ Tendentē.ſ.iudicē.

i ¶ Capite ꝺecimi.ſ.olinḡns.

k ¶ Hinc.i.occaſione ac cepta ex iſtis.

l ¶ Cōmercionum.i.con tractuū: vt inſti.ꝺ inuti. ſtipu.ſ.i.Accur.

m ¶ Olꝺ⁹.ꝺelinquentiꝺ⁹.

n ¶ Tali ꝺacipiozi.q.ꝺ.ſicut ſnus vel alia res eſt ven ꝺibilis.ſic pene ꝺelictoꝝ.

o ¶ Nullo eos.ꝓeſides.

p ¶ Preſumēte.ſ.vl' pua to vel ꝓfecto vel ét impa toꝝ: vt.ſ.e.ſ. itaq̄.in fi.

q ¶ Illi.ſcz ꝓeſides.

r ¶ Repēte.i. redarguēt.

s ¶ Cigula.i. ꝺignitates.

t ¶ Pronuntiēt. loco ex ceptionis.

v ¶ Hec.ſ.maleficia.Ac.

x ¶ Hec.i.ad.l.iſtā faciē tia hec omnia.

tum ex prouincia percipere quā tum liberet quidem ci ꝺebita ſoꝛ tis et vſuras ꝺamna ꝓo ipſo mu tuo.computabit autem et in me ꝺio expēſas largiozes[a] iam ꝛ iu ꝺicem[b] vel qui circa ipſum ſunt ꝺegentes[c] et quendam etiam ſi ꝺimet recondere queſtum in re poze ſequenti in quo ſoꝛte nō aꝺ miniſtrabit. Quapropter ei[d] qꝺ ab eo ꝺatum eſt triplum magis autem ſi oꝑoꝛtet verius ꝺici ꝺe cuplum crit quod a ſubiectis no ſtris exigitur:et ex hoc etiam fi ſcus imminuitur:nā ea que oꝑoꝛ tebat in fiſcum inferri eo ꝙ aꝺ miniſtratione habet puris vten tem manibus hoc aꝺ ꝓpriam[d] vtilitatem redigens qui admini ſtrationem habet et inopem fa ciens nobis collatoꝛem inopiam illius[e] que[f] per ipſum[g] agitur no bis[h] reputat[i]:ꝛ quāta[k] impie ta lia fiunt aꝺ ꝺoꝛum furtoꝝum me rito relata occaſionem. Admini ſtrationes nāq̄ habētes ꝓuin ciales aꝺ hanc acceꝑtionem[l] re ſpicientes multos quiꝺem reoꝝ ꝺimittūt:vendentes eis ꝺe lictum[m]:plurimos autem inno ꝛiozum condēnant vt noxijs pre ſtent:ꝛ ꝺoc nō ſolum in pecunia rijs cauſis agitur:ſed ꝛ in crimi nalibus vbi ꝺe anima[n] eſt pericu lum.fugiunt eque[o] ex ꝓuincijs ꝛ confluunt huc[p] omnes ingemi ſcentes ſacerꝺotes[q]/et curiales/ ꝛ officiales/ꝛ poſſeſſoꝝes/ꝛ popu li/ꝛ agricole/iudicum furta meri to ꝛ iniuſtitias accuſantes:ꝛ hec non fiunt ſola:ſed etiam ciuitatū ſeꝺitiones[r] ꝛ publice[s] turbe ple rūq̄ fiunt atq̄ ſcꝺātur[t]:ꝛ omni no vna quꝺam eſt hec omnium occaſio malozum ꝛ accipere[f] ſuf fragium a iuꝺicibus totius neq̄ tie eſt principium ꝛ terminus.eſt quoꝝ hoc ſacroꝝ eloquioꝝum[v] mirabile et verū:q̄ auaritia oīm ſit mater malozum:maxime quā ꝺo non ꝓriuatoꝝum ſeꝺ iudicum inheret animabus.quis enim ſi ne ꝑiculo non furetur:quis nō latrocinabitur ſine reatu aꝺ aꝺ miniſtratoꝝem[x] reſpiciens:illuz nāq̄ ꝺens[y] omnia auro vꝺen tem[z] et preſumens[a] quia quicqꝺ egerit illicitū:hoc ꝑecunias ꝺa ꝺo redimet.hinc[b] homicidium:ꝛ aꝺulteriū:ꝛ inuaſiones:et vul nera:et raptus virginum:et com merciozum[c] confuſio:et contem ptus legum:et iuꝺicū omnibus[d] hec venialia ꝓpoſita eſſe putā tibus tanq̄ aliq̄ꝺ optimoꝝ mancipioꝝum[e]. Sed neq̄ ſufti ciemus conſyꝺerare ꝛ exponere quāta ex furto ꝓuincialium iu ꝺicum fiunt peſſima: nullo eos[f] preſumente[g] cum fiꝺucia reꝺar guere:cum illi[h] repēte ſe emiſſe cingula[k] pronūtiēt. ¶ Hec[m] au tem omnia apuꝺ nos cogitantes et hec[n] quoq̄ participem conſilij ſumentes:eam que a ꝺeo ꝺata eſt nobis reuerenꝺiſſimā coniugē[o] et tue[p] celſitudinis cauſam com municantes: et quꝺam etiam a tuo ſumentes conſilio[q]: aꝺ hanc ſacram venimus legem per quā ſancimus neq̄ ꝓconſulariam[r] vllam:neq̄ hactenus vocatā vi cariam:neq̄ comitem ꝛcientis: neq̄ aliam qualibet aꝺminiſtra tionem:neq̄ ꝓconſularem:ne q̄ ꝓeſiꝺalem[s] quas conſiliarias et correctiuas[t] vocant) quarum expreſſim meminit ſubiecta huic ſacre legi nr̄e ꝺeſcriptio[v]: qualꝫ[x] ſolas[y] ſub hac lege ꝺicimus ꝺare aliq̄ꝺ ſuffragium : neq̄ ꝓo aꝺminiſtratione quamlibet ꝺonationem[z]:neq̄ iuꝺici vlli:ne q̄ ꝺoꝝum qui circa aꝺminiſtra tionez ſunt alicui:neq̄ alteri per occaſionem patrocinij: ſed gra tis quiꝺem ſumere aꝺminiſtra tiones. pauca vero ꝓebere[a] oc caſione eoꝝum que ꝓo cingulis ꝺātur ſingulis coꝺicillis[b] ꝛ char tis[c]. nam et ſubiecimus ꝺeſcri ptiōem huic ſacre noſtre legi ꝺe clarantem quiꝺ competat vnā quamq̄ aꝺminiſtrationem no ſtram ꝓebere in ſacro noſtro la terculo[d]: aut in foꝛo tue[e] celſitu ꝺinis occaſiōe coꝺicillozum aut ꝓeceꝑtoꝝum: vnde et illuꝺ aꝺ breuiarum eſt ne[f] ꝓeſtēt illi[g] ma ximum ꝺamnum.

¶ Duabus ꝓuincijs ꝛ ſub vno comi te ꝛ vno ꝺiſtricti conſtitutis ideꝫ ſala rium ꝺebetur ꝓo vna qꝺ olim ꝓeſtabat ꝓo vtraq̄ cū ꝑiculo functionū ꝓubli carum:vno tamen nomine comitis nun cupando.hoc ꝺicit Barto.

¶ Illuꝺ[h] tamē ꝺecernim⁹ oꝑoꝛ tere vicariū aſiane qui eſt quoꝝ iuꝺex pacaſiane phrygie nō vltc rius quiꝺem ita nuncupari[i]: ſed ꝺecetero comitē phrygie pacaſia ne nominari:et ꝑcipere ꝺe fiſco q̄ nūc etiam occaſiōe annonarum[k] et capitum[l] ꝓo vtraq̄ aꝺminiſ ſtratione ꝑcipiebat nihil ꝺoꝛū imminuto. Non autem ꝺuobus officijs[m] vti:ſed permixtim et iu ꝺicis et vicarij vnū eſſe comitia num[n] exiſtens et nominādo[o] pe riculo functionum publicaꝝ:z et ei et omnibus[p] ſimiliter imminē te[q]:vtpote vno officio cōſtituto non ꝺiuiꝺendo penitus ſeꝺ per vnam cōtinuationem militanti bus vniuerſis q̄[r] accipiet tantū ꝑpter ꝺuplex ꝑiculum annonas et capita que vtrūqꝫ ꝑtiꝺem

o ¶ Reuerēdiſſimā cōiu gem theoꝺoꝛa noſe:vt.ſ. iuſſurāꝺū qꝺ ꝑe. Et no. q̄ cōſilū ab vgoze ſumē ꝺum.vñ Cato ꝺixit a ſer uis cōſilium exigendū.

p ¶ Tue.Joanni ꝑfecto ꝓcōſulo loquit:vt.ſ.i ꝑn.

q ¶ Conſilio.qꝫ tā nobis circa hec alicq̄ cōſiliū.

r ¶ Procōſulariā.ꝓcon ſules ſunt q lōge a roma aliq̄ꝺ ꝓincīā regūt. et erat ꝺe cōſulibus roma nis electꝰ ⁊ſti cōſul ꝑcul miſſus:vt ꝑs ex ſignifica tione vocabuli cui eſt ſer uiendum:vt inſti. ꝺe ꝺo na.ſ.eſt ꝛ aliuꝺ.Aſo.

s ¶ Correctiuas. ⁊ſti ſūt in italia:vt.ff.ꝺ offi.ꝓe. Lex omnibus.

t ¶ Deſcriptio.vt.ſ.ꝓo xima conſti.ſcriptū eſt. ⁴

v ¶ Qualeſq̄.ſcilꝫ admini ſtrationes.

g ¶ Solas.i.eas ſolas cō ꝓlebēdimus que in ꝓri. ſ.cōnumerentur.

y ¶ Donationē.ſ.ꝺare.

z ¶ Prebere.ſ.ſancimus.

a ¶ Codicillis.q̄ꝺas pue ꝑēſe ſunt q̄ tabellioni bus ꝓ ſcripturis ⁊ ſtibꝰ ꝺanſ:et hec ꝺeclaranſ.j. titu.ꝓoꝛi.vt hic ſequit.

b ¶ Chartis.ſcz ꝺantur.

c ¶ Laterculo.i.in came ra vel ſcrinio.

d ¶ Tue.o ꝑfecte ꝓtorio.

e ¶ Ne.ꝺare ꝺico ne ꝛc.

f ¶ Illi.ſ. aꝺminiſtratio nem ſuſcipienti.

g ¶ Illiꝰ.hic.ſ. ꝛ.ſ. ſeq. hoc autez ꝛ alius.ſ.hoc aūt qui poſtea ſequit.aꝺ candē ſunt ſniaz:vt que prouincie habēteꝫ ꝓnuꝫ ꝺuas cōſulatias ⁊modo vnā habeant: vt fecerūt bononiēſes qñ elegerūt poteſtates per villas.

h ¶ Ita nūcupari.ſ.vica rium aſiane ꝓuincie.

i ¶ Annonarii. vt ꝓ fun ꝺis collatorum.

k ¶ Capitū.vt ꝓ bobꝰ et aliijs aſialibus.argu.j.ꝺe man.ꝓin.ſ.coges. coll. iij. Vel ꝺic ꝙ capitatio ꝺr⁹ a capite militū quibꝰ ꝺaf. vt.C.ꝺe ero.mi.an. l.ſi.lib.g. ꝛ.C.ꝺe exact.et trāſl.mi.an.l.ſi.eo.lib.

l ¶ Officijs.ſ.vicarij ⁊ iu ꝺicis.alſ⁹ ſic.C.ꝺ ꝓpt.ſa. ſeri.l.hac ꝓte.i fi. lib.xii. ⁊.ff.ꝺe pactis.l.ſi plures.

m ¶ Comitianū.a comite ſic ꝺictum.

n ¶ Noſtando. hoc comite.i. eligendo:vt hic.

o ¶ Quibus.q ſecum ſunt: vt.j.ſ.hoc aūt.in fine.

p ¶ Imminēte.ſic.j.ꝓo rimo.ſ.

q ¶ Ne.ꝓo ſed.

r ¶ Periculū.forte ⁊ ꝓo fiſcalium exactiõe.ꝛ ꝓo ciuili ſiue publica diſci plina:vt.j.ſ.hoc autem ipſum.vel ꝓpter duas ſolicitudines.

Cōſiliū ab vgoze non nūq̄ ſumi ꝺebet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ubi onus ibi emolumentum.

solicitudines.ſ. vtriuſq; puincie: vt vbi eſt onus ibi ſit emolumentum: vt inſti. de le.pa.tu.ſ.fi.

a ¶ Officiū.i. vtercp officialiū: alterum eop dico prudem.

b ¶ In pacaſiana. q̄tum ad nomē: ſz vtriuſq; ſimł geret officiū. Vel certe pñt intelligi iſti tres. ſ. vt vná tñ de duobus de beāt bñe adminiſtratione: ſz ſalariū ſuſcipiāt tantū quātum .p vtraq; pus peripiebant: ſz aliter diterim in pn. huius. ſ.

c ¶ In alteru tro. i. altero vicario: nā. ſ. pri. ſ. dicit de vno t hic vocabat vicarius tñ: erat tñ t comes vt ſequit: ſic poſſitur hoc vbū. ff. de pac. l. reſcriptū. ſ. ſi pacto.

d ¶ Loci ſeruatores. i. vicarios: vt in nouell. c. ti. et pbat generalius. j. vt nulli iudi. in prin. Sz vi detur cuz abſit q̄ poſſit delegare: vt. ff. de offi. ei⁹ cui mā. eſt iurisd. l. j. j. rñ. z. ij. rñ. contra. Sed ſol. vt. j. de mā. prin. ſ. eos.

e ¶ Hoc autē ipſum. ſ. q̄d diximus in. ſ. illud. z. ſ. hoc autē. z qui modo fuit prepoſit⁹. ſ. nulli melius poſtea ſtatuit.

f ¶ Comitiano. a comite ſic deriuatum. Accur.

g ¶ Priuatos. i. oēs priuatos hoies. idē in militibus z alijs: vt. j. ſ. q̄ autē. z. j. pri. ſ. z facit ad hūc. ſ. C. i q. cau. mi. fo. pe. vti non poſ. l. j. z. C. vbi q̄s decu. vel co. l. j. et C. ybi ſe. vel cla. l. j.

h ¶ Premium. Nota premium dignitatis vt habeat ſubditos.

i ¶ Occaſionibus. i. accuſationibus.

k ¶ Fiſcaliū. cauſar. Ac.

l ¶ Criminaliū. cauſarū.

m ¶ Ei. ſcz iudici.

n ¶ Hinc. i. a nſa curia.

o ¶ Foro. cum multiplex ſit ibi forū: vt. j. de mandā. ſ. ſz neq; ex magiſtris. z. ſ. deinde cōpetens.

p ¶ Exequūtur. i. ferunt.

q ¶ Licet. i. licitum eſt iudices p̄uincie nō ſinere percipere eos q̄ hinc deſcendunt.

r ¶ Judiciū⁹. delegātib⁹ vt ſubijcit a quibus ꝛc.

s ¶ Sacra. ſcz greca. nec em̄ dicit de illa. j. ō iudi. ſ. ne autē. ſz forte cautū fuerit vt ibi ōr. Accur.

t ¶ Jpſi. ſ. preſides vel p conſules.

v ¶ Eis. ſ. collatoribus.

Princeps quandoq; directo ad iudices.

u ¶ Ad noſmetipſos. Hic not. ſpāle q̄ directo pōt recurri ad principē. alſ contra. vt. j. de man. pn. ſ. ſit tibi. colla. iij. z. ff. de appel. l. impator. j. rñ.

y ¶ Aliquos, iudices ſcz

percipiebat officij[a]: nō tñ i altera q̄dā adminiſtratiōe p̄uidē q̄dē vicariū: nūc aūt ſpectabilē comitē q̄ē in pacaſiana[b] phrygie nō habentē penitus vllū participiū et in alijs aſiane, puincie diocesib⁹: ſz habentē q̄dē ſpectabilis comitis pacaſiane phrygie cognitionē: cōtentū vo in ſola pacaſiana (ſicut p̄diximus) phrygia.

¶ Hoc aūt ipſum z in alterutro[c] p̄uidē vicario diffiniuim⁹. dicim⁹ aūt eū q eſt in pontica dioceſi vt non duo ꝑſiſtant decetero: ſz vn⁹ comes quidē galatie p̄me nominādus z habiturus etiā ſup milites ptāte ſicut hz z nūc: z vtriuſq; cinguli pceptorū annonas: nō tñ fozis p̄mā galatiā (nulla eteſi ci alia penit⁹ dam⁹) hēre ptāte in nulla pōtica regiōe ſz i ſola galatia p̄ma offō q̄dē miſcendo et ſm vnā (ſicut dictū eſt) intelligēdo z numerādo ꝑiūctionē comitiano exiſtēte z nominādo: nulloq; penitus eorum ad alios habēte aliquā differentiā: ſz vnū eſſe officiū ſub vno iudice vni⁹, puincie p̄ſule oī ſili officio vna cū ſuo iudice circa fiſcalia periculū ſuſtinēte.

Regulariter nulli iudici licet per puincias loci ſeruatores mittere. Bar.

¶ Nulli q̄z iudici penit⁹ cōcedimus neq; ciuili neq; militari mittere per ciuitates, puincie quib⁹ preſidet eos qui vocant loci ſeruatores[d]. ſcientibus: q̄ ſi q̄d tale fecerint ipſi cadēt adminiſtratione p̄ſumentes alios in ſuum officium eleuare. ¶ Hoc aūt ipm[e] diximus z in clariſſimo comite oriētis et clariſſimo iudice. illic enim vnā adminiſtratione vtrāq; faciemus: habentē q̄dē et ſpectabilis comitis oriētis nomen, officio vo vno p̄ſidēte comitiano[f] exiſtēti z noiando z p̄me ſolius ſyrie z cirenenſi p̄ſidente z vtriuſq; adminiſtratiōis annonas hūc. cū lē nāq; vicarijs illū ponim⁹: vt z ipſe cū ſubiecto ſibi officio periculū habeat z .p fiſcaliū exactiōe: z .p ciuili z publica diſciplina.

Judices q̄ puincias regunt iuriſdictionē a lege habēt in p̄uatos in pecuniarijs z in criminalibus cauſis oībus et in milites in fiſcalibus z criminalibus cauſis. z etiam in officiales z iudices q̄ip̄ncipis curia emanāt: z potestatē habēt de eis ad p̄incipem referendi. b. d. Bar.

¶ Volum⁹ aūt eos huius iudicib⁹ nſaz, puiciaz oēs ſubdi p̄uatos[g] quidē ſm q̄ cinguli, ppium premiū[h] eſt in oīb⁹ cauſis z vniuerſis pecuniarijs z criminalibus eoa ſiōibus. Qui vo in militijs ſtituti ſunt ēt iſtos nihilomin⁹ occaſiōe fiſcaliū[i] z criminaliū ſubdi oīb⁹ ei[k] modis. Sz etiā eos qui hinc[l] deſcendūt z ex quolibet ro[m] qui quaſcūq; exequunt[n] ſententias licet[o] prouinciarū iudicibus non ſinere amplius aliquid q̄z ſacra[p] nra cōſtitutione diſpoſitum eſt percipere ſpoztulaz. ſcientibus q̄ ſi hoc neglexerint: oſſe dānum ex hoc noſtris collatoribus illatū ipſi[q] perſoluēt. Dam⁹ aūt licentiā eis[r] z referre de eo non ſolum ad iudices in quibus ſunt miſſi: ſz etiā ad noſmetipſos[s] vt nos hanc agnoſcentes cauſaz cōpetēter exequamur. ¶ Si aūt ipſi aliquos[t] inuenerint propter dignitatis z cinguli ſupercilium in noſtris collatoribus violētias irrogātes: licētiā eis dam⁹ etiam examinare violentias z reos inuentos p̄iuare cingulo: z noſtrū ordinē in, puincijs adiplere: hoc q̄ō etiā veteribus diſtitū eſt legibus ſicut enim eos oī iniuſto[u] lucro, phibemus: ita etiā pure cingulis vtētes oī honore z reuerētia z honeſtate frui ſancimus.

Administratores iuſiurandū p̄ſtare debent vt in litera dicitur: z maxime iudices z eoz officiales ſi deliquerint pena hac lege ſtatuta puniētur. b. d. Bar.

¶ Sic igit a nobis cingulis diſcretis cōuenit eū qui ſic acceperit adminiſtrationē cum dei[v] memoria cora nobis: aut ſi non vacat[a] cora tua[a] celſitudine et q tuā rexerit ſedem: et qui ſemp fuerit gl̄oſiſſimo comite ſacrarū nſaruz largitionū: z gl̄oſiſſimo queſtore ſacri nſi palatij: et gloziſſimo comite vbiq; ſacrarū nſaruz p̄uatarū rerū. p̄ſente quoq; z p tēpora magnificētiſſimo chartulario ſacroz noſtroz cubiculoz qui codicillis his apud nos mīniſtrat iuſiurādum dare[x] nihil[y] penitus nec q̄libet ſe p̄ebere[z] neq; occaſione ſuffragij: neq; patricinij: z neq; p̄mittere: z neq; de p̄uincia, p̄iteri dirigere: neq; glorioſiſſimis p̄fectis: neq; alijs cingula habētibus: neq; eis qui circa eos conſtituti ſunt: nec alteri cuilibet per occaſionem patricinij: ſed ſicut[b] ſine ſuffragio accepit adminiſtrationē a publico p̄ceptorus ānonas (bas cū ſolas accipe cū ſinimus) ſic ea puris cuſtodire manibus[c] deo z nobis .p ea redditurus rōnem. Sciat em̄ tua celſitudo z qui poſt te eaſdez ꝑcenderint ſedes: q̄ ſiue ipſi ꝑſumpſerint accipe quicq̄ ab his qui ad p̄dictas adminiſtratiōes accedūt: ſiue .p ceres ipſi: ſiue etiā officiū tuū vltra ea que occaſiōe cōſuetudinum[d] a nobis eis diffinita ſunt: q̄ ſcz z ſufficere ſola putantes pari decreuimus[e]: non in paruis[f] pena fieri: ſz maximi q̄dē iudices accipere aliq̄ p̄ſumē-

hinc deſcēdentes. vel alios habētes dignitatez aliquam.

3 ¶ Examinare. Nota, q̄ durante officio bi minores magiſtratus cōueniunt. vt. ff. de iniur. l. nam magiſtrat⁹. alīter in ordinarijs. vt. ff. de iudi. l. pars. z de in ius vocan. l. ij. Accur.

Minores magiſtratus cōueniunt durāte officio.

a ¶ Iniuſto. id eſt turpibus exactionibus.

b ¶ Honore. ſic. j. eodē. ſ. illud.

c ¶ Cū dei. No. p deum debere iurari nō alſ: vt hic. z. j. iuſiuran. q̄ō. prec. colla. ij. interdū tamē et aliter iuratur ſi hoc placeat partib⁹. vt. ff. de iureiuran. l. iij. in fine. et. l. iiij. et. v.

Concor. cū ſit rēs. per totū ca. et ō iureturā.

d ¶ Tacat. ſ. noſtra ꝑſentia: quia alijs occupāt. vt. j. de appel. ſ. ij. colla. iiij. et. ſ. de heredi. z fal. j. reſpon.

e ¶ Tua. o prefec. cui hec ꝑſtitutio derigitur. vt. j. ti. prozi. z repete hic coram. Alſo.

f ¶ Dare. i. iurare hec q̄ ſequuntur ſtatim et alia quedā. vt. j. iuſiuran. q̄ō prz. Accur.

g ¶ Prebere. i. prebuiſſe vel prebiturum: confuſum enim tempus eſt: et vtrūq; ſignificat. ſic z in eo qui de calūnia iurat: vt. j. vt lit. iur. in princi. colla. ig.

b ¶ Sed ſicut. vnde illud quod gratis accepiſtis: gratis date.

i ¶ Das enim. interpoſitio eſt. Accur.

k ¶ Manibus. facit ad hunc. ſ. C. ad legem iuli. repe. l. ſi. fic. j. de manda. p̄in. ſ. j.

l ¶ Sedes. id eſt qui fuerunt poſtea in ea dignitate. Accur.

m ¶ Conſuetudinē. ſic. j. de ſanc. epiſco. ſ. p̄to cōſuetudinib⁹. collatio. ig. Accurſius.

n ¶ Decreuimus. vt. j. ti. proximo.

o ¶ Non in paruis. i. non imponetur parua pena: ſed magna. vel dic nō ſolum paruis hominibus erit pena delinquentib⁹ vt. j. eo. ſ. ſi quis autem. ſed etiam iſti magni puniuntur: ſz non in tñ: qō eſt generale vt ſemp minores amplius in ſimili delicto puniant: vt. ff. de incē. rui. naufra. l. pedi⁹. et hoc colligitur eg hoc ſ. z p̄fato. ſ. ſi quis autem. j. eod. vltra ea que occaſiōe cōſuetudinum a nobis eis diffinita ſunt: q̄ ſcz z ſufficere ſola putantes pari decreuimus: non in paruis pena fieri/ſz maximi q̄dē iudices accipere aliq̄ p̄ſumē-

Minores magis puniuntur q̄ maiores.

UNIVERSIDAD

a ¶ Non emẽdantes. Sed qũo pōt penitere cũ iam ad actū puenerit? Dic ff spāle: als cōiter distinguerē: aut puenisset ad actū aut non. iu pmo si fuit ꝓsumm atū nō lz penitere. si nō fuit lz: vt. ff. de fal. l. qui fal sam. nisi in casu lese maiestatis. vt. C. ad. l. iuli. maie. l. qſqs. Si vō ad nullū actū puēnerit tūc nō punitur. vt. ff. de pen. l. cogitationis.

b ¶ Perceperūt. ſpecti.

c ¶ Sustinebūt. ſ. ſpecti.

d ¶ Cōcessum est. vt. ſ. ti. p. ogi.

e ¶ Cōgruāt. forte in exi liū dant: vt. C. ſi cer. pet. l. quisquis. vel dic ꝓ mo tu iudicis vt hic dicit.

f ¶ Egētes. Egent em vt eis necessitas imponat adeo sūt desides. ꝛ sic po nit. ſ. ti. ſ. iusiur. qō ꝑ. ſ. i.

g ¶ Pene. facit ad h. ſ. c. ſ. ex diuerſo. ꝛ. ſ. de mā. pn. ſ. qꝛ ſi delinqntes. in ſi. col. iij. ꝛ. ſ. iusiuran. qō pre. ſ. pe. colla. ij. et. ſ. de defen. ci. ſ. ſi qua. col. iij.

h ¶ Imponentes. subau di ſupplicium. accurſi⁹.

i ¶ Alli. ſ. iudices.

Delictū ē mains delinquere i aliū q̄ i ſe.

k ¶ Dō magis. ſſo. mai⁹ eē delictū delinqrēi alii q̄ in ſe: vt h. ꝛ colligit ex duab⁹ legib⁹. ff. de his q no. infa. l. atbletas. ſ. ꝓpōni⁹. ꝛ. l. impator. et eſt verum: qꝛ ipſe peccat ꝛ aliū facēdinqre. vñ vſus

☞ Peccādo peccare docēs peccat ꝛ ſe. Qui re⁹ ē ꝛ i bos q̄s facit eē reos.

l ¶ Sunāt. in loco aſſeſ ſorum ꝛ ſocioꝝ.

m ¶ Jdcoqꝫ. qꝛ tot bona habet facere preſes.

n ¶ Curialiū. q. d. iſti ꝛ il li qui eligunt erūt de cu ria ꝛ iō magis experti.

o ¶ Precipuam. interro gatiue lege.

p ¶ Siſſr. i. vtrūq; ſiſſe eſt delictuꝫ ergo pari pena puniunt⁹: vt. C. de epiſ. et cle. l. ſi quēq⁹. in fi.

q ¶ Prediqm⁹. ſ. i tātiꝫ vt digim⁹. ſ. ſ. ſic igit. in fi. ſ. ꝛ de illo ſic mētio h.

r ¶ Ex administrationi bus. i. administratorib⁹ ſuperioꝝ.

s ¶ Epi. facit ad hoc. ſ. vt diſ. iudi. colla. ig.

t ¶ Habētis. ergo durāte offo quemſ h ordinari⁹ i his caſibus: nec mirū qꝛ cora ꝓncipe h fit: vñ non eſt. ff. de in ius voc. l. ij. ꝛ. ff. de iudi. ps. eſt ꝛ alia rō qꝛ ille. ll. loquūt qñ ex alia cā quenit non rōne officij. nā de eo ēt durāte offo poſſet quēri: vt. C. ad. l. iuli. repe. l. iubem⁹.

v ¶ Virigim⁹. ſ. nuper.

x ¶ Illic. Vbi no. quē pu nirī vbi deliquit. ſic. ſ. vt offis obe. iu. puin. ſ. hec igit. col. v. ꝛ. ff. ō re mili. l. ij. i. rñ. ꝛ. ff. de ac. ſi cui. ſ. idē imperator. ꝛ. l. ſi.

Puniꝫ qs vbi deligt.

y ¶ Exēplū. ſic. C. ad. l. iul. repe. l. j. ꝛ. C. ō fur. l. ſi qs.

z ¶ Priores. ſſōnes. C. vt oēs tā ci. ſ. ō mili. iudi. l. j. facit ad hoc. ſ. eod. ſ. oportebit. ꝛ. ſ. de coll. ſ. ſuper hoc. col. ig. ꝛ. ſ. de admi. ſ. j. ſ. rñ. ꝛ. ſ. ſancimus. coll. vij.

a ¶ Fasces. id est dignitates.

b ¶ Detinere. h collige qꝛ lz alicui capere debitoꝛē fugitēt. ✱ facit ad ✱ Alis abbatē. in. ca. cum non ab hoſte ēſ ō iudi. B. C. vbi de cri. agi opor. l. j. ſic. ſ. vt nulli iudi. ſ. ſi vō qs. col. ig. ꝛ. ff. ō in frau. cre. ait ptor. ſ. ſi debitoꝛē. ꝛ. C. vt nemini li. fine iudi. l. j. ar. cō tra. C. de iude. nullus.

c ¶ Furti. i. tāq̄ ſit manifeſtus i ādruplū teneaꝫ ꝛ in qñgāta lib. auri, dā net ipſi pncipi. Jtez tpo augeē qꝛ p ſcz meſes am modo ſtabit: vt h. et. C. vt oēs tā ci. ō mili. l. j. ſ. q̄ ſi qs. ꝛ. ſ. ipſe aūt. Jtē ꝛ alias tres patiē penas ē. co. ſ. ſi qs aūt. in ꝑn. ſi aūt duraēte admiſtratio ne fugeret crīe leſe maie ſtatis teneē ꝑter ſupradi cta: vt. ſ. de admi. ſ. ij.

d ¶ Preſente. Sz nungd ſolus ep⁹ hic cognoſcit: Rñ. qđ nō. ſ. ꝑ ſcriptū vel ab eo delegat⁹ ſ. ep⁹ erit, ſecū. vt. ſ. ꝑ. ſ. ō. vel meli⁹ dic ꝙ durante offi cio ēt ꝑñt collatores q̄re lā deferre de bis trib⁹ de furto. ſ. de accepto: ꝛ data occaſiōe admiſtratio nis: ꝛ tūc ſol⁹ ꝓceps vel ei⁹ delegat⁹ ſ. cognoſcere ad inſtātia epi ꝛ colla tor. vt. ſ. ꝑ. ſ. ō. ꝛ fic ītel ligiſ. ꝑ. ſ. ſ. finito offo de oīb⁹ delictis poterit cognoſcere ēt ep⁹. ✱ vt ī hoc. ſ. qō intelligo idē ꝛ ſi nō fugerit. ꝛ B ꝓ ſtōnē iſtam. ꝓ aliāverū etiā du rāte officio ꝛ de oīb⁹ co gnoſcit ep⁹: vt. ſ. vt diff. in. ſ. ſi tū. Et ſic not. epm cognoſcere: vt h. et. ſ. vt cleri. apud. ꝑ. epi. ſ. j. nec mirū qꝛ ordinari⁹ eſt: vt C. de epi. audi. l. epale. l. terdū tū vna cū ꝑſide: vt ſi crimen canonicū laico inferaē: vt. ſ. de mā. pn. ſ. ops. coll. iij. Jtē qñ pīes ſuſpectus habeē: vt. ſ. vt diſ. iu. ſ. ſi vero. colla. ig.

✱ Cōcor. c. j. ſi. ꝛ. iij. et iuj. extra de foro cōpet.

e ¶ Ex nō ſcripto. i. ſine li bello ſm Al. et ſine act⁹. Jtē et ſnia lata ſine ſcri ptis qō eſt ſpeciale. ſicut ſunt et alij q̄tuoz caſus: vt. ſ. de mā. pn. ſ. ſit tibi. vbi ſunt duo. qrē⁹ eſt. ſ. vt cle. apō ꝓo. epi. circa ꝓnci. vt qñ eps iter cleri cos cognoſcit. Jtē qñ in ter laicū ꝙnemēte cliciꝫ ꝛ ipm clericū: vt. ſ. vt cle. apud. ꝓpi. epi. circa ꝑn. col. vj. ꝛ qñ eſt cā vilis et parua. Jtē qñ vilitū ꝑſo narū: vt. ſ. de man. pn. ſ. ſit tibi. ſz iure cōi libell⁹ eſt neceſſarī⁹ in ſcriptis: vt. ſ. ō exhi. ſ. ſancimus. colla. v. ꝛ ſnia in ſcriptis oanda eſt: vt. C. de ſen. ex peri. rect. l. ſi. Alexur.

Snia ſine ſcriptis q̄ bus caſib⁹ valet.

f ¶ Oſtendit. vel ꝑ teſtes vel etiā ꝑ ſolū ſacramē tum agētis. ſm Al. vt. ſ. de collato. ſ. ſuper hoc. colla. ig. Alexur.

g ¶ Sed etiam. non ſolū apud epiſcopum.

Juſtinrandū.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Jusiurandū.facit ad hoc.C.de iureiur.l.ij.

b Preter furtū.et preterq̄ si aliqd accipiatvel det.p administratiōe.vt ff.eo.ſ.ſi qs aūt.x intelligebūc.ſ. durāte offō.vt ff.pgi.ſ.oīm°.x manifeſte.ex ipſa lra colligit.

c Almariſſimis.mortis ergo.vel dic q pena pariricidij:z q in loco filioz ſunt collatores quos ſi occidit.vt.ff.eo.ſ.cos.et q illa é oīm pēa:z maioz vt inſti.de publi.iudi.ſ. itē leg pō. z.ſ.alia ōmū.

d Poſtea.collige bunc ſ.loqui durante officio.

e Apparentes.ſcilz innocentes.

f Ad ſe.fic.ff.quō opor. epiſc.ſ.igitur.x.ff. de donatio.inter virum z vgorem.l.ſi ſocer.

g Ipſi.iudices.

h Innogti.i. ſine pena.

i Exēplum. Vñ Cato.

☞ Turpe eſt doctori cū cui pa redarguit ipſi.facit ad hoc.ſ.de ſanc.epiſc.in prin.col.ij.x.ff.de ed.l. ſi quis ex.ſ.ſi.

k Et liberis.ſ.a furto.

l Oſtēdi.apud epm vel principē vt ſequitur.Vel dic ipſis collatoribus finito officio.vt.ſ.eod. neceſſitatem.Eccur.

m Spē.percipiendi alīqua dignitatē.vt inſtit. in proe.in ſi.fm Azo.

n Ciuilibus cauſis.i.in aliq̄ ciuili cā ſ eos iudices agere durante administratiōe vt.ſ.ſ.pn.hui° ſ.Sed ſ.j.vt dif.iudi.ſ. ſi yo.col.ij.Sol.vt ibi.

o Eis.ſ.iudicibus.

p Illi.iudices.

q Venerabilib°.ſ. epis. de qbus eſt habita mentio.ſ.eo.ſ.neceſſitatē.

r Eius.ſ.dei.

s Nec.ſ.lex.

t Feſtinis diēb°.ſubaudi.et poterit exerceri:q cōtra peſſimos latrones exercēt vt mō dixi.et.C. de fer.l.pronūciarū. vel q celeritatez deſyderat. vt.ff.de dā.infec.l.j.

v Ppēs. fic.ſ.ſ.eos.ſic j.iuſiurā.q̄ ꝑſta.col.ij.

x Neceſſitate. q̄ſi dicat ſponte agatis quod tandem ex neceſſitate facere tis.fic.ſ.de fideiuſ.ſ. qō autem.col.j.

y Ipſis.ſ.operibus.

z Clementia.i.per hoc q̄ fecimus.l.iſtam.

a Periculuz.qz de boc iuratoriā preſtat cautionē.vt.j.c. ſ. tua quippe. z.j.iuſiur.qō preſta.ſ.j.

b Indeuotionem. noli te prebere vt ſubijcit.

c Diligētia.vt inſtit.in proe.circa prin.

d Reparauimus.id eſt recuperauimus.

rū furtū) licentiā hſe:magis aūt neceſſitatē hec referre nobis:vt cognoſcētes:qz oīno auro vendidit iuſtitiā ꝑdictis cū ſubijciam° penis.ſup qō ēt celeſtibus ſuppli cijs re° crit trāſcēdēs iuſurādū in q̄ accepit adminiſtrationē. Oī aūt voluerit ex q̄cūq̄z cā nō completis qnquagīta diēb° ex puincia fugere:tunc cōprehēſus vbicunq̄z degere videtur reuocabit quidē in puinciā in qua adminiſtrabat.oē ẏo qd inuēt° fuerit accepiſſe reſtituat in quadruplum.

☞ Subditi iudicibus nullam debent inferre iniuriā ſed fauoze nili in coz deli querint officio pena mortis imminente: z iudices inſtitiam omnibus debent ſeruare: z ſuperioz inferioribus oppreſſionem inferre non debet.h.d.Barto.

¶ Illud videlz obſeruandū nullā eſſe nīs ſubiect licētiā in aliquodā ꝑter furtū hoc circa iudices agere.non eñ ſi videat vehemētiſſim° in deuotis ꝑeter fiſcaliū exactionē.aut ꝑter delictoz executionē:dabim° ſubiectis age re aliqd aduerſus eum.ex diuerſo aūt etiā penis eos omniū amariſſimis ſubiugam°:ſi eos q puris vſi ſunt manibus et fiſcalium exactionē cū oī detulerint ſubtilitate:poſtea deponentes adminiſtrationē iniuriari ꝓſumpſerit z nō cū oī fauoze poſt legitimum tps puincias relinquētes deducerint.Opz eñ eos q poſt hāc lcgē nr̄am faciēdi ſunt clariſſimos ſubiectarū puinciarū iudices cōſyderare quāta qdē ꝓfruant gloria tales apparētes.Ḡtis autez ſint incurſuri difficultatib° legē hāc ſoluere ḡtū ad ſe ꝓſumētes: erit eñ abſurdū ſi eoz qdē q in vilib° capiunt furtis ipſi° toz qbūt z nō ꝓmitt° qſcāt donec reddat furta:ipſi aūt inoxij māſerint in maximis cōſtituti furtis:et neq̄z apud ſubiectos erubeſcētes exē plū:cū liceat eis boneſtis z libe ris et vndiq̄z laudandis oſtēdi z a nobis habere teſtimonium z ſpē.nō finim° aūt nec ſpectabili bus iudicib°:nec alteri alicui qā libet eis oppſſionē aut iniuſtitiā inferre:aut ciuilib° oīno cauſis cōicare:vt et nos eis boneſtatē ſeruemus:et illi puritatē nobis deuotionēq̄z reſtituāt.Sciāt eñ oēs ſubiecti:qz ꝑpter cozū vtilitatē z vndiq̄z cozū idēnitatē z vt per oēm agañ quietē z nō cogā tur,puincias relinquere z i pere grinis affligi.ꝓpterea ꝓſentez legē ſcripſim° deo eā vouētes:et ꝓtib° z venerabilibus maxime ei° cōionis que feſtiuis dieb° vt oibus liceat patres ſuſcipere magis iudices q̄ fures z ſolicitatores z coz ſubſtātijs inſidiātes.

¶ Oportet quoq̄z vos nr̄os ſubiectos ſciētes quātam veſtri poſſumus,puidentiam cū oī deuotione publica ſine īminutione tributa ꝓſolucre:z neq̄z adminiſtratoz egere neceſſitate. Sed ita deuotos noſmetipſos ꝓbere vt vobiſmetipſis oſtendatur operibus:qz z ipſis ꝓ hmōi clemētia ꝓpriā nobis deuotionē reſtituetis:z merito habebitis oēm a iudicibus occaſionē deuotionis:fauoze z puidentiam:illud ſciētes vt qz iudicibus imminet vndiq̄z fiſcaliū periculum:et manifeſtū eſt qz in ꝓprio ſuo periculo adminiſtrationes aſſumūt:et nos hec agnoſcētes ex oī modo z vite indeuotionē.z nolite vſas voluntates ita ꝓbere inobediētes ḡtemus coz ꝓſidiū egeatis vehemētia:quā neceſſariū eſt eos aſſumere,ꝓpter incuitabilē fiſcaliū exactionē:ſciētibus vobis noſtris ſubiectis:qz militares expenſe z hoſtiū incurſiones multa egēt diligentia z nō poſſunt citra pecunias hec agi:cā videlz nulla recipiente dilationē:neq̄z nobis concedentib° deſpici romanoz° terrā diminutā q̄z libyā oēm repa rauimus z Adalos in ſeruitutē redegimus:et plurima adhuc z maioza hoz ſperam° a deo ꝓcipere z agere ꝓ qbus cōpetēs eſt fiſcalia tributa ſine īminutiōe/z deuote/z fm definita exigi tpa. Quapropter ſi vos quidez deuote occurretis iudicibus.illi vo facilē z ꝓparatas fiſcaliū illationē in vos exhibuerint:et iudicū laudabimus ſtudiū:z veſtrā appzobabimus volūtatē:z vndiq̄z vna q̄dam crit optima cōſonaq̄z ꝓſidentiū z qbus ꝓſident cōgruētia magna. Itaq̄z deo z ſaluatori nr̄o ieſu xpo oēs ſilr offerāt hymnos ꝓ hac lege q̄ eis dabit z patrias habitare caute:z ꝓpzias facultates habere firmiſſime:z iudicū frui iuſtitia. Nā z nos,ꝓpterea cā poſſumus vt z iuſtitiā que in lege eſt valeam° dño deo vouere:z noſmetipſos z nr̄m cōmendare imperiū:z nō videamur deſpicere hoies oppſſos q̄s nobis tradidit de° vt eis ꝓ oīa parcam° eius ſequētes benignitatē. Jdq̄z ḡtū ad nos ꝓfecret hec lex deo:eo q̄ nihil i mentē nr̄ā veniēs boni,ꝓ tuitiōe ſubiectoz relinqm°.volētes eñ honeſta hec z fuilia furta pimere:z nr̄os ſubiectos gere a,puincialib° iudicib° ꝓſeruare.,ꝓpterea feſtinauimus gratis adminiſtratiōes eis dare:vt nec ipſis liceat delinq̄re z ab ipſe ſubiect quoz cām oēm ꝓferim° labo rē dedignātes imitari cos q̄ añ nos ꝓperauerūt q̄ pecuniis ordinabāt adminiſtratiōes:ſibimetipſis auferētes licentiā adminiſtratoib° nocētib° icrepādi iuſte z ipſi ca q̄ ꝓcipiebāt celādo iuſti putari:z,ꝓpos collatores,ꝓpter hoc abzipe a malis iudicib° nō valētes.vñ nec ipſis iudicib° increpare poterāt z agere caſte occaſione ꝓdicte cauſe. Nos aūt ſufficiētē impio q̄ſtum eſſe putamus:vt collatores ſola fiſcalia ꝓferāt tributa/z nihil aliud ex trinſecus querāt qō ſubiectis oēm cōmoueat vitā.

☞ Judices iuriſdictionem habent aduerſus omnes:omni priuilegio ceſſante.Bartolus.

¶ Qō aūt ꝓmitt° a nobis dictū eſt ꝑ adhuc maiori opez z ſubtiliori cōpleri eſtimauim° legiſlationē ḡtem nr̄a intētio oīb° fiat apta. Sancimus eñ clariſſimos ſubiectaz puinciaz adminiſtratores:citra oī pacto pecuniaz

e Undiq̄.ſic.ff. quomodo opor.epiſco.ſ.rñ.

f Hymnos.i. gratias. ſic.ſ.ti.pgi.

g Benignitatem. qz in ſola clemētia poſſumus eſſe pares deo.vt.C.de nupt.l.imperiales.

h Quantū ad nos.Nazvere cōſecrare nō pōt cū nō ſit facerdos.vt inſtit. de rer.diui.ſ.ſacre.Acc.

i Eis.als eas.

k Dedignantes. ſcz in boc.in alijs aūt imitantur.vt.C.leg.et con.digna. ſic inſtitu. de here. qua.z dif.ſ.pe.

l Qui.ſ.imperatores.

m Et.ipſi.ſ.imperatores.

n Propter ḃ.qō accepe rint aliqd.vt.ff.ſ.e.ſ. cogitatio.in ſi.z qi erāt partices in ſili delicto.vt.ſ. eo.ſ.ſi qs aūt.vñ nil poterāt adiuuicē opponere. vt.C.de libe.cau.ſi filiū.

o Queſtum.qz ſibi plura dedit de° vt.ſ.de non ali.ſ.ſiminus.

p Dictū eſt.vt.ff.eo.ſ. volumus.

q Legiſlationē.ſ. iſtius vt ſubijcit.

r Citra.i.ſi nō als eſſet mala grāmatica.als eſt i lra circa oē ſuffragiū.

† Facit.cū inſtāria. in princi.et tra de ceſſi.

Conſecrare nō pōt q nō eſt ſacerdos.

† Concord. ter.in cl.ſi. in pri.de re iudica.

a ℂ Licentiam.scz que sequitur.
b ℂ Eos.magistros militum pnta.
c ℂ Prescriptio.in sequentibus.
d ℂ In crimib⁹.Sz nōne violētia ē crimē publicū siue sit publica siue pūata;vt.ff.de publi.iudi.l.j;ℸ Rñ.est.ℸ crimē h̄ p maiozi crimie pō nif;vt.C.de cust.reo.l.j. ℸ.ff.de re mili.l.iij.j.rñ.
e ℂ Hozū.ſ.plūdū.ſfidum dico non expectantium.
f ℂ Iudicibus .puta a mgro militū ſi forte erāt milites iſti q deliq̄runt.
g ℂ Subiecti.ſcilz illi qui delinquunt.
h ℂ Ad eos.magros militū putā.Accur.
i ℂ Per quam.ſcz hāc.l. noſtram vt ſequitur.
k ℂ Precedimus . ergo nō poterit alteri delegare.vt ff.de offi.eius cui mā.est iur.l.j.j.reſpon.Accur.
l ℂ Omnem.nulī in caſu: vt.j.eo.ℊ. interdicimus.
m ℂ Habentes. pſides.
n ℂ Cauſis .pſie noiatis.
o ℂ Priuilegio.ſcz a lege indulto:vt qz ſit ſchola riſ q hz priuilegiū magrī: vt in pc.ff.oz.j ſi.vel cleri cus q hz epi.vt.C.ō epiſ. ℸ cler.l.oēs.vel militis q cozā mgro militū ꝓcūſt: vt.C.ō iuriſ.om.iu.l.ma giſterie.Sz nūqd a pnci pe pōt hr̄e:ſi.ſic ſi dicatur nō obſtante hac.l.vt ff.de lega.iij.ſi qs.j pn.et non als:vt.C.de pci.ipe. offe.l.reſcripta. ℸ.ſ.ō nō alii.ℊ.qz vō veriſile. ſi.et h̄ ſubiē.Allū tā itelligūt būc.ℊ.i priuilegijs q iuris co:poze nō ſūt cōtra:vt i reſcripto ℸ i ſiſib⁹. nā ſi eſt a lege idultū nō tollit ſm cos. Et eſt preceptoz meus in hac ſnia. ſz.ff. fuit in prima q̄ plene di cim⁹.j.vt oēs obc. iu. ℊ. ſi quis igitur.colla.v.
p ℂ Ideqs ex hoc.ſ. priuilegio.ſi cñ priuilegiuz ſibi valeret ſecure delinq̄ret: ℸ inde naſceret malū vñ bona oziri dēret:q̄ nō eſſe oz;vt.C. vñ vi.memi nerit.ℸ de idic.vidmi.l.ij.
q ℂ Non cñ.ſic.C.de iura men.calū.l.ij. in ſi.ℊ. ſin autem reus.
r ℂ Pronuncijs.als in p uincijs.als pronincie.
s ℂ Cuiuſpiam.magiſtri militū forte vel alterius de quo videtur.
t ℂ Et banc.ſ.legem.
v ℂ Eis.ſubiectis.
x ℂ Oſtendunt.ſ.pſides.
y ℂ Auguſtus.ſcz.l.iſta. ſic.ſ.de man.p:inci.ℊ.patrocinia.col.iij.
z ℂ Patientur. ſic.ℬ.c.ℊ. ſi quis autem.
a ℂ Ut nobis.bene dico vt vtiliter ſibi maneant:vt per hec non egeamus dare eis aliquem adiutozem qui non iuuaret:immo impediret cū iunando malos boies;vt dum haberēt nomen adiutozis ipſi ma gis eſſent fures ℸ mali;vt.j.ℊ.p:ogi.ℸ.ℊ.interdicimus.
b ℂ Et aut.ℸ repete opus ſit ℸ accipe verbum mittere qō eſt infra.
c ℂ Officii.i.oia pōt pſes per hāc.l.que pūt varij magiſtus rome:vt ff.de offi.pref.illicitas.ℊ.qui vniuerſas.ℸ.l.eq oibus.ℸ.l.ſed licet.
d ℂ Uti.q.o.nullus.
suffragio ℸ ab his dato iureiurā do memozes bñe ℸ hanc a nobis licētiā a vt nulla ſit vlli apō eos b penit⁹ fozi ꝓſcriptio c neqz in his q̄ cōmittunt ab aliqbus violētijs neqz i crimimib⁹ d ℸ q hinc oziunt leſionib⁹:neqz i ſeditiōib⁹ publicis:neqz in publicoz tributoruz exactionib⁹:ſz oēs ſil⁹ ſubiacere boz e iuriſditiōi nō expectantiū: neqz ꝓcepta ſuſcipe a iudicibus f quib⁹ ſubiecti g ſunt:neqz nūtiare ad eos h:ſz ntētos eſſe hac nr̄a lege p quā i oēm cis poteſtatē ꝓbemus k.ℸ ipſi oēm l licētiā hūres m penit⁹ i ꝑdictis cauſis n:neqz pziuilegio o vti quolibet:neqz ex H p fibimet impare vt delinquant in noxie.Nō cñ q aliud ſit abſtinēt ac ceptione iudices aliud q̄dā deī et legis nr̄oqz ꝓponūt timoze:ſz ad illū reſpiciētes ſcruabūt ſubiectis iuſtitiā oia ſm nr̄as iudicā tes ℸ agētes leges. Quia cñ milites hmōi in p uincijs cōſtitutos cis ſubijcim⁹:neqz in hoc egebūt ꝓcepto cuiuſpiā.ꝓpzio aut a nobis:aut a nr̄is iudicib⁹:ſz ꝑſenti lege vtenť.ℸ hāc cis oſtēdunt vt auxilieť cis vtētib⁹ iudiciali fiducia.ſciētib⁹ qz niſi hec egerit ℸ emolumentoz ℸ militie ſuſtinebūt caſum:ℸ in cozp⁹ periculū patiētur vt nobis in nullo alio pe nit⁹ opus ſit iudice:ℸ aut latronū inſecutozes:aut appellatozes violētiaz ihibitozes:magis aūt fures:aut violētozes mittere occaſione q̄dē quaſi rōnabili vtētes: ipſos aūt oīum peſſima faciētes. Cū cñ iudices p uinciarū vnuſq; cuiuſq; maximoz iudicū cōpleāt officiū ℸ p zo oī alio cingulo p zo uincijs ſufficiāt:ℸ ad ea q̄ ex nr̄is legib⁹ ſupza cis decreta ſunt qs preſumat aut fozi ꝓſcriptiōe aut hmōi aliquo apud eos vti ?

¶ Iſtemini licet loci ſeruatozes vel ſimiles in p uincia deſtinare vel ob hoc habere:ℸ iudices iuſiurandum ℸ cautiones debent preſtare.b.o.Bar.

ℂ Interdicim⁹ aūt ℸ glozioſiſſimo magro militū oziēris ℸ oibus nr̄is iudicib⁹ aut latronū inſectatozes aut violentiarū inhibitores:aut armatos:aut aliq̄s tales ſeditinare in p uincijs.ſciāt cñ q ad hoc inſtituti poſt hāc nr̄am legē p̄ſumpſerint q̄m capti ab his nr̄is iudicibus .puinciarū et in vincula redigent:et ad nos cā nūtiata a nobis ſummū piculuz ſuſtinebūt:ℸ q hmōi cis preceptā tradiderint triginta libraz auri ſuſtinebunt penā:ℸ maiozē inſup ac vehemētiozē nr̄am idignationem experient. ¶ Poterit igit iudices .puinciarū tanq̄ .pncrtos a nobis poteſtate ſic cauſis vti vt iuſte ℸ legitime ſint oibus meruēdi m:ſciētes qz ſi data a nobis adminiſtratiōe n male ℸ indigne abutāt o a nobis cōceſſa ſibi licentia:ſubiacebūt ſupplicijs que p̄mittus p dixim⁹.ℸ donec adminiſtratiōes habēt hec q perſcrentes r ℸ oum eas depoſuerint maiozi adhuc experientur s periculo.Nō cñ t damus licentiā cis anteq̄ legitimū gnquaginta diez rum cōpleatur tp̄s a .puincijs in quib⁹ adminiſtrauerint diſcedere:aut per occaſionem reuocato ric u:aut per occaſionē fuge v:aut per aliā q̄alibet cauſam x.ſciēntibus (ſicut p̄dixim⁹) ſiue ad hāc veniāt feliciſſimā ciuitatē:ſiue in quācūq; regionē aut p uinciaz denuo reuocati cui p̄fuerunt:peenas ſuſtinebūt oēs q̄s p:ius dixim⁹ y.Juſiurandū vero dabunt hoc q̄dē q̄ ſuperius diximus z.

¶ Si vo aliq⁹ in .puicijs a exiſtē tibus mittant ſinguli codicilli b ℸ cozā deo amabili cēo metropolitano:et qui in cis primates ſunt iuſiurandū ſubibūt:ℸ ita ſinguli ſuſcipient actiōes c. Dua quippe celſitudine p uoidēte ſiue in hac maxima ciuitate pcepit aliqs ad miniſtrationez ſiue in .puincia ci codicilli d ci⁹ tranſmittant a tua e celſitudine vt ipſe q accepit fa tionem f faciat fiſco de tributoz inculpabili exactiōe ſicut ipſe pu re.pbauerit. ¶ Dpoſita ſit aūt lex hec a nobis in oibus adminiſtrationibus a nobis noiandis g ex pſenti tpe ſine ſuffragio percipiē dis.nā que p̄ceſſerūt p̄idie poſi

h ℂ Muntiata.pmittit ergo relatio in iſtis miſſis a magro militū vel alio als ℸtra.vt.ſ.vt iudi.nō eppe.ſa.iuſ.ℊ.i.col.ig.
l ℂ Primoreitos.qui me rueſt hāc dignitatē hr̄e.
m ℂ Detnēdi.ſic.ff.ō of. ꝓcō.l.obſeruare.
n ℂ Adminiſtratione. abla tini abſoluti.
o ℂ Abutanť.No.p:inſe giū oz pdere q abutit eo vt h.ť.C.ō iud.l.iudeos.
p ℂ Primitus. vt.ℬ.c.ℊ. ſi quis autem.
q ℂ Dec.i.h.as penas.
r ℂ Dec pferētes.ſ.in tribus caſibus.vt diximus ℬ.co.ℊ.neceſſitatem.
s ℂ Adiaioi.j.ō admi.ℊ. ij.col.vij.ℬ.Sol.ibi i fuga loqfvbi magis punit durāte adminſtratione ℭ ſi poſtea fugiat:H aūt ex delicto pus cōmiſſo punit:ℸ poſtea plus poterit pūri ci ſit originatā ejus tus.vt.ff.ō incē.rui.nau. pedī.ℸ ō pc.l.in ſeruoz.
t ℂ Experiēt.i. experiri poterūt ſi accuſent.ſic ff.de ſtatu lib.labeo.ℸ.ff. ad.l.iul.repe.l.antepe.
v ℂ Non enim . bene dico eum poſſe puniri poſtea non enim ℸc.
g ℂ Reuocatorie.i. reuocationis:ℸ ita adiectiuū reſolutur in ſubſtātiuū. Hzo.quia dicit ſe reuocatum a ſuis.
y ℂ Fuge.quam nō exprimit ſz in corde gerat.
z ℂ Cauſam.vt occaſione rei familiaris.
a ℂ Dignus. vt.ℬ.co.ℊ. neceſſitatem.
b ℂ Digim⁹.vt.ℬ.co.ℊ.ſic igit.qō iuramētū dabit rome vel ꝑſtātinopoli ſi ibi fuerit elect⁹:als tuna bit i. puicia in q̄ eſt ? bec ſunt vera ſm id tp̄s qñ p:inceps eligebat hmōi poteſtates.Sz nunqd cū iurēt hodie in ſuis ciuitatib⁹.i.in his vī debēt eſſe poteſtates hēbit locum bec ꝑtō. Reſpō.ſic. vt arg.ff.ō pub.iudi.l.oz do.ℸ.ff.de ne.ge.l.actio.
c ℂ In .puincijs.aliqb⁹.
d ℂ Codicilli.i.lre ꝓtinētes ꝑſidat⁹ illi⁹.puincie.
e ℂ Actiones.i.act⁹.ſic.ſ. deō ali.ℊ.ſimin⁹.in ſi.
f ℂ Codicilli . expone vt ℬ.p:ogi.

g ℂ Tua.o prefecte.
b ℂ Ipſe.tu ſubaudi.
i ℂ Excepit.ſcz adminiſtrationem.
k ℂ Cautioné.Aliquid ſine fideiuſſore:videť q̄ ſic:vt.C.de v.ſig.l.ſancimus.ſed tñ .Sdicim⁹.nā dari oz fideiuſſo:de fideli exactiōe tributorum:vt.j.ti.iuſiurā.qō pre.ℸ.ff.ad munici.l.quoties.ℊ.pe. ℸ.l.libert⁹. ℊ.ſi.ℸ.C.de bo.vacā.l.ſi.ℸ de cano.largi.l.ſi.lib.ℊ.ℸ.ℬ.co.ℊ.opo:tet.
l ℂ Nominādis.vt.j.titu.ꝓ.ℸ.ℬ.c.ℊ.hec autē oia.Vel dic nominandis.id eſt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

dis. id est eligēdis. sic accipit verbū. C. de decurr. nominationum.

a Furari. fic. ſ. de incest. nup. ſ. ij. t. ſ. ij.

b Eozum. ſ. ſubditoꝝ.

c Scriptū. iutilis cōstitutio. hac constitutione declarat qd debeat dare ex ſuetudine qlibet elect⁹ sicut t pmi ferat dicere. ſ. tit. j. ſ. hec omnia. nec est legēda.

d Quantā. verba edicti sunt ista.

e Pro metropoli. potestas archiepalis ciuitatis. vt ē ciuitas berithoꝝ tyro. vt. C. ō metropo. berithoꝝ. l. j. lib. xj. arg. cōtra. j. de defen. ciui. ſ. denuo. col. iij.

f Volo. i. quando volā dabitur mihi.

g Scriptū. cōstitutio inutilis. hec ꝓstitutio exēplū quoddā est cōtinēs q fuerūt in illa: vt iudi. sine quoquo suffra. t quedā cōtinet plus de admonitiōibus quas facere debēt epi et pfecti et pſides posth⁹ iurauerūt. vt. j. c. sicut em si qs mitteret epistolam secretā t quādā apertā: ita hec est apta respectu supiozis.

† In hac aut̄ potes videre quā ta fuerit potentia iuſtiniani imperatoris q tot t tas nobiles pulcias ſub ipſorū imperio gubernabat.

tis subiaceāt legibus nulla pena hoꝝ q in hac nſa lege determinata sunt ūmmente bacten⁹ administratiōes hñtib⁹. nisi tū t ipi post insinuationē hui⁹ legis nre furari[d] capiant. ¶ Nec igit tua celsitudo vniuersa cognoſcēs in oīb⁹ gētib⁹ sub se ꝓstitut̄ fieri manifesta. pcuret ſoleniter ꝑceptis vtēs apud oēs. puinciarum pſides: vt ipſi cognoſcētes nr̄m circa subiectos studiū: t quātā habem⁹ circa ordinationes iudicū volūtatē/ vſyderent quāta eis bona participant. neq; impij medele. p coz felicitate parcentes. Datū Bill. ſario pfecto. xvj. kalē. Maij.

¶ Notitiam hozum que ab vnaquaq; administratione debent ꝑberi demonstrat hec lex penam cōtrafacientibus statuens. hoc dicit Bartō.

Scriptum est exēplar edicti cōſtantinopolitani hñs ita. Quātam[1] subiectoꝝ posui/ mus. puidentiā ostendit a nobis nuper posita lex quam ad gl̄ioſiſſimos nr̄os pfectos ſcripſim⁹. Sz cōpertes est t vosipſos scire nostrā. puidentiā quā circa oēs hoies hab em⁹: t. ꝑpterea legē ipſam et in edictis. ꝓpoſuim⁹ figuratā: vt t vos dño deo ac saluatori nr̄o Jeſu xp̄o iuſte refera

tis hymnos ex nr̄o impio: qz oēm. p vestra vtilitate pferimus laborē notitia cozū q̄ ab vnaquaq; subditoꝝ administratione dz ꝑberi circa cōſuetudinē quātitatis ab his qui administratiōes hñt nullo ꝑſumente extra ea q̄ supascripta sunt regrere ncq; ampli⁹ aliqd. A spectabili comite oriētis i sacro cubiculo solidos. l. xij. ꝓmicerio clarissimoz tribunoz notariozū cū quatuor scrinijs sacri laterculi soli. numero. l. eius adiutori solidos iij. officio clarissimoz pfectoz ꝓtoziozꝝ so. l. xxx. A procōſule aſie ita in sacro nr̄o cubiculo so. nu. xiij. ꝓmicerio clarissimozū tribunozū notariozū cum quatuor scrinijs sacri laterculi soli. nu. xl. eius adiutori soli. nume. iij. officio gloriosſimoz pfectozū ꝓtoziozū soli. nume. l. xxx. A spectabili comite phrygie pacasiane t a chartularijs tribus sacri cubiculi nr̄i soli. nume. ix. ꝓmicerio clarissimoz tribunoz notariozꝝ so. nume. xxiij. ci⁹ adiutori so. nume. iij. officio gl̄ioſiſſimoz pfectoz so. nūe. l. A spectabili comite galatie ꝓme t a spectabilib⁹ chartularijs tribus sacri cubiculi sol. nume. ix. ꝓmicerio clarissimoz tribunoz notariozꝝ sol. nu. xxiij. adiutori soli. nu. iij. officio gl̄ioſiſſimoz pfectozū ꝓtoziozꝝ sol. nume. l. A vicario lōgi muri chartularijs trib⁹ sacri cubiculi sol. nu. ix. ꝓmicerio clarissimoz tribunoz notariozū so. nu. xxiij. eius adiutori so. nume. iij. offō clarissimoz pfectozū ꝓtoziozū so. nume. xl. t q̄cūq; administrationes cōſularisve sunt. ix. ꝓmicerio virozū clarissimoz tribunozū notariozum soli. xl. A iudice paleſtine et a spectabilib⁹ chartularijs trib⁹ sacri cubiculi soli. ix. ꝓmicerio clarissimozū tribunozū notarioz so. xxiij. cius adiutori soli. iij. officio glorioſiſſimoz pfectozū ꝓtoziozū sol. nu. xl. A iudice secūde syrie t a spectabilib⁹ chartularijs tribus sacri cubiculi so. nume. ix. ꝓmicerio clarissimoz tribunoz notariozꝝ so. nu. xxiij. ei⁹ adiutori so. nume. iij. officio gl̄ioſiſſimoz pfectozū ꝓtoziozū so. nume. xl. A iudice cypri t a spectabilibus chartularijs tribus sacri cubiculi sol. nume. ix. A ꝓmicerio clarissimozū tribunozū notariozū sol. nu. xxiiij. cius adiutori so. nume. iij. officio gl̄ioſiſſimoz pfectozum ꝓtoziozū. sol. xl. A iudice ꝑphilie t a spectabilibus chartularijs tribus sacri cubiculi sol. nu. ix. ꝓmicerio clarissimozū tribunozū notariozū sol. nu. xxiiij. cius adiutori so. nume. iij. officio gl̄ioſiſſimoz pfectozum ꝓtoziozū. sol. xl. A iudice armenie maiozis t a spectabilibus chartularijs tribus sacri cubiculi so. nume. xx. ꝓmicerio clarissimozū tribunozū notariozū so. nu. xx. cius adiutori so. nu. iij. officio gloriosſimoz pfectozum ꝓtoziozū sol. nu. xl. A iudice armenie minozis ita vt supza. A iudice capadocie pme: ita vt supza. A iudice capadocie secūde: ita vt supza. A iudice hellesponti: ita vt supza. A iudice thracie: ita vt supza. A iudice europe: ita vt supza. A iudice carie: ita vt supza. A iudice licie: ita vt supza. A iudice angustiane: ita vt supza. et quecunq; administrationes ꝑsidales siue correctiue sunt. A iudice libye superioris t a spectabilibus chartularijs trib⁹ sacri cubiculari soli. nu. ix. ꝓmicerio clarissimozū tribunozū notarioz so. nume. xxxvj. A iudice egypti ꝓme: ita vt supza. A iudice egypti scōe: ita vt supza. A iudice nicie scōe: ita vt supza. A iudice paleſtine tertie: ita vt supza. A iudice arabie: ita vt sup̄. A iudice cuſratis: ita vt sup̄. A iudice meſopotamie: ita vt supza. A iudice cilicie secūde: ita vt sup̄. A iudice armenie ꝓme: ita vt supza. A iudice galatie scōe: ita vt supza. A iudice onoziadis: ita vt supza. A iudice insularū: ita vt sup̄. A iudice misie scōe: ita vt supza. A iudice scythie: ita vt supza: pro vniuſcuiusq; ciuitatis defensore: si quidē sit metropolis. p metropoli[e] a ꝓtoze gloriosſimozū pfectozū ꝓtoziozū oādis sol. nume. iij. si vo alterius ciuitatis so. ij. vltra hec nihil. Nec em defensores vel dare iudicibus nec alteri cuiq; nec accipere volumus: niſi quedā sint: cum ab his volo ꝑsideāt cōſuetudines sciētibus eis: qz si nūtientur nr̄e potestati de aliquo cozū: quia ꝑuariantur que a nobis sancita sunt/ t qō receperint quadruplū reddant: t officio soluto exiliū habitabunt cōtinuum. cum etiā. puinciarū iudices si hoc neglexerint t defensores sināt rapere: non modicam t ipſi ſustinebunt penam.

¶ Judices t ciuitatum defensores pro administratione nec dare nec recipere licet a subditis ex administratione nisi in defectum sui salarij iureiurando ab eis ꝑstando pena contrafacientibus imminente. hoc dicit Bartolus.

Scriptum est exemplar huius dñico gloriosſimo pfecto apud illyricū ꝓtoziozū: sed ita quidē adiectionibus iuſiurādum ſubeant fm ꝓpoziū de hoc facto inditū sacr̄m cuius exēplar etiam directū est tue celsitudini. Qui vo administrationes ſuſcipiūt a tua celsitudine directos hinc ei a nobis codicillos ſuſcipiant ꝑsente deo amabili ciuitatis in qua degūt epo/ t alijs qui in ciuitate sunt in iudicio tue celsitudinis ꝓgregatis officio omni tuo cozā quibus etiā codicillos accipiant et iurēt ꝑdictum iuſiurādum. t maxime hoc ꝑcipimus cozā curialibus agi quos cōpertens est magna frui t a tua celsitudine: t qui eis eundē cingulū optima erit. puidentia t studium: t vt nihil ab eis tu lucreris oīno: neq; permittas eos ab vllo ledi. eos em qui hāc nituntr inigtatē ētenus t felicissimo nro vtantur exercitu t reliqs curiales adimpleāt functiones: quia nō oportet talia attētari solatia vt poſſit referri ad tantā tarditatē. nihil enim nobis cōmendat tuā celsitudinē quomodo circa curiales vniuſcuiusq; ciuitatis. puincie quā ꝑsideri volum⁹ istis t a tua celsitudine ac cingulī semp succeſſoribus. Quapropter dum codicillos dederis administrationes accipientibus a te aut ꝑsente hoc eis tuā denūtiare volumus ſedem vt curialibus omnē ſerat fauozem nihil penitus ab eis accipiēs. ꝓhibeatur autem t ab alijs eis afferri oāna: t agnoſcant per te quia ſi ꝓter hoc aliqd egerint penis ſubiacebunt grauiſſimis. ſicut enim curialibus parcere te volumus: ita et defensozum castigare et

a ¶ Auariciá.q̃ est radig olim maloꝝ:vt.ſ.vt iud. fine quoꝙ ſuf.ſ.an certe. ⁊ pót h notariꝰ h leg fit correcta: vt.ff.ſ. of. pcõ. l.ſolẽt.ſ.fi.nã h nõ pmit tif aliq̃ nõ accipe eſcule tũ ꝺ ũmõ habeat ſalariũ eꝝ ꝙ ſibi ſatiſfieri põt vt ſtatim legẽ:idẽ dico de il la.ff.ſ. of.pto.plebiſcito.

b ¶ Stuꝺium⁹ legẽ.vt.ſ. vt iudi.fine quoꝙ ſuffra.

c ¶ Penam.alꝫ plenam.

d ¶ Iuſurandum q̃ ꝛc. ¶ Hec ſtõ adiũcit. ⁊ diligẽter cõprehẽdit facẽm qõ ꝺz facere qlibet adminiſtrator:vt.ſ.vt iudi.fi ne quoquo ſuf.ſ.ſic igit.

e ¶ Adminiſtrationẽ.quãliꝫ det:vt.ſ.vt iudi.ſi.quoꝙ ſuf.ſ.hec autem oia.

f Iro ego per. ¶ Hic not.ꝓnus ſubſtãtiã facẽ. vſq; illuc purã ꝛcientiã ꝛc.ibi aũt incipiũt capĩa q̃ durãt vſq; ad.ſ.fi.poſtea aũt penaꝫ dicit ꝙs vult ſubire ſi cõtrafecerit:⁊ ſic tria ꝺtinẽtur in hac ꝛſtõne. Acc.

g ¶ Chriſtũ.per hoc vbũ ⁊ ſequens facẽm qõ dicit de vgine excludit indeos ab hiꝰ adminiſtratiõibꝰ vt poteſtatibꝰ.ar.C.ꝺ ſum. tri.l.j.ſi.ã chriſt⁹ vt ꝺz in decre.ꝓpter tria fuit baptizat⁹.ꝓpter exẽplũ vt nos facerem⁹ idẽ. Item ꝓpter cõmẽdationẽ ſue ẽuanitat⁹. Itẽ ꝓpt vim Eregnatiuã ꝓferẽdã aqs. quã non hũt iudei in ſe. vt indecre.ꝺicit.de cõſe. ꝺiſt.iiij.ſi baptizata.⁊.c. Enũq̃.in hoc em noũ cp̃s tria ꝺtinẽt.ſ.q⁊ a quo: ⁊ de quo.i.tres ꝑſone.pf Eyngẽs:filꝰ vnctus:ſpũs ſanct⁹ vnctio. vt i decre. de ꝛſe.ꝺi.iiij.c. a quoꝺã.

Christus ꝓpt tria fuit baptizatus.

h ¶ Quatuor.i. a q̃tuor euãgeliſtis facta ⁊ cõpoſita.ſ.Matthẽo ⁊Marco Luca:⁊ Ioãne q̃ ſuis ſ figuris pinguñt.vt B vſu ꝺtinẽt.Eſt hõ matthẽus marcuſq; leo.vitulus lucas.pingit aqla ioãnes. hic em q̃tuor oĩa euangelia fecerũt:⁊ nõ ſunt plura ꝛz diuiſim legant in ecclẽſia.Sz qd ſi ſup vnũ libũ tñ vel qd ſi ſup aliũ: Tidet nõ valere vt h.ſz Z eſt:qz hr reſpect⁹ ad vã euãgelia. Itẽ mens defertis ẽ ꝛſyderãda vbi in rãs vellet malignari.vt i decre.ggij.q.v.q̃uq; ar. te.⁊ fac ad B vſus. Fallit iurãte iuratio facta p artem.et repete ſemp per. ad oĩs hos accuſatiuos Itẽ ꝙſuetudo ẽ interp⁹tatur vt iuramẽtũ factũ ſup q̃libet libro valeat. vt.ff.de leg.et ſenatuſcõ. l.ſi de interpretatione.

Euangeliſte qb⁹ figuris pinguntur.

Iurans maligne peierat.

retinere auariciã ⁸ ſancim⁹ et ab eis ꝑſumere accipet a nr̃is ſubiectis ꝑſumere accipet a nr̃is ſubiectis niſi ſm q̃ eis admiſtrat reſpublica:aut ſi nõ eſt aliq̃ eis publicũ ſolariũ q̃tũ iculpabilis an tiqtas diffiniuit:vt ab ſpõtaneis ipſis magis q̃z ab iuitis accipiãt ⁊ B parũ ⁊ q̃tũ eis ad mediocrẽ ſufficit vite gubernatiõẽ. Sciãt eñ qz ſi citra hec aliqd accepint: nõ ſolũ q̃drupli ſubiacebunt pene ſed etiã exiliũ habitabunt cõtinuũ:ꝓtius eis plagis corꝓoreis infligẽdis. ¶ Edictum ſcriptũ in oĩ terra ꝺco amabiliꝫ archiepis ⁊ ſanctiſſimis patriarchis tradite nobis a ꝺco reipubli. curã habentes:⁊ in oĩ iuſtitia viuere nr̃os ⁊ ſubiectos ſtudentes/ſubiectam legẽ ꝺſcripſimus:quã ⁊ tue ſcitati ⁊ p eã oibus q̃ tue ꝓuincie ſunt facere manifeſtã bene habere putauim⁹. Tuc igit̃ ſit reuerentie ⁊ ceterozũ hec cuſtoꝺire:⁊ ſi qd trãſcẽꝺat a iudicib⁹ ad nos referr̃e:vt nihil ꝓtẽnt hozũ que ſancte ⁊ iuſte a nobis ſancita fũt. Sic eñ nos qdẽ nr̃oz ſubiectorum miſerati qñ ſupra fiſcalium functionũ exactionẽ etiam maxi mas ſuſtinẽt ex furto iudicũ violentias ꝑpter factas ꝓuinciaruz vẽditiões hec auferre ꝙ ſubiectã ſtuꝺuimus ⁹ legẽ. Uos aũt negligentes nõ referatis a nobis qdẽ conſecrata ſit dño ꝺeo.vos autẽ rõnẽ reꝺꝺetis ei apud eũ ꝙ alioꝝ iniuſtitia ſi qd nõ agnoſcẽtib⁹ nobis ꝺãnũ apud vos boib⁹ inferaf:ſed oꝑtet pñtes vos ꝓuincijs:⁊ ꝓ eis ac reliqs deteſtantes manifeſtos nobis facere ⁊ re ctos iudices:⁊ trãſcendẽtes hãc legẽ noſtrã:q̃tenꝰ vtrũq; cognoſcentes hos quidẽ puniamus:illis aũt repenſemus. Cũq; lex publice ꝓpoſita fuerit:⁊ oibus manifeſta:tũc ſumptus intus recondit⁹ in ſcriſſima eccl̃ia cũ ſacris vaſis:vtpote ⁊ ipa ꝺeꝺicata ꝺeo: ⁊ ad ſalutẽ ab eo factoꝝ hominũ ſcripta. Faciẽtis aũt meli⁹ ⁊ illic habitãtib⁹ vniuerſis hoibus vtilius ſi eam ſculpẽtes aut tabulis aut lapidibus in ꝓrticibus ſanctiſſime eccl̃ie ꝺeſcribaris pena ⁱ ꝓbẽtes oibus hoꝝ que ſancita ſunt lectionem atq; poſſeſſionẽ. Si vo ꝓ iudicũ puritate hãc ba buimus ꝓuiꝺentiã:palã eſt quia multomagis ꝺefenſorib⁹ nr̃o ꝑmiſimus nec q̃z accipe nec ꝺare. Dabũt eñ ꝛceſſis ſibi ꝓceptis in foro gl̃ioſiſſimoꝝ ꝓfectoꝝ:ſi quiꝺẽ maiozes ſint cuitates)ſolidos.iiij.ſi vo minozes ſint ſolidos.iij.⁊ vltra hec nihil.accipiẽt autem nihil ab vllo ſi aliquis ex fiſco ſolẽnis eis queſtus erit:aut ſi nihil ex fiſco percipiũt nihil vltra q̃z ſacra noſtra ſtatutũ eſt cõſtitutione percipiãt:aliqn ſi qd accipere capiant:aut ipſi aut qui vocant coꝝ charturlarij aut alter qſpiã qui circa eos ſunt illi quaꝺruplũ reſtituent qõ acceperũt: ⁊ hac ſolicitudine repellent.inſu per exilio ꝑpetuo mulctabunt:et in coꝛpore caſtigari reꝺꝺet ꝓuinciam viris bonis ꝓ malis ꝺefendendam. Oꝺetiri autem ⁊ in hoc cuſtoꝺes vos ⁊ inhibentes q̃ prece boc agũt:⁊ inſinuãtes vt neq; latcat aliquid hoꝝ que ꝺeclinquũtur:neq; latendo fit impunitum:ſed oĩs equitas atq; iuſtitia noſtris ſubiectis florẽat. ſi vero etiã hactenus iudices nõ poſt inſinuationem huius legis oĩ abſtinẽt furto:ſciant ⁊ ipſi huius legis pene ſe eſſe ſubiectos.

¶ Iuſiurandum ᵈ quod preſtatur ab his qui adminiſtrationẽ ᵉ accipiunt. Titulus.iij.

Sacramenti ſubſtantiam docet:in riſq; iurandi formam demonſtrat:et penam oſtendit hec conſtitutio.h.o.Bar.

 Iro ego ᶠ p deũ oĩ potentẽ ⁊ filiũ eius vnigenitũ dñm nr̃m ihesum christũ ⁵ ⁊ ſpiritũ:⁊ p ſanctam gloriozam ꝺei genitricẽ et ſemp virginẽ mariã: et p q̃uoz ʰ cuãgelia q̃ in manibus meis teneo ⁱ:⁊ ſanctos archãgelos michaelem ⁊ gabrielẽ:puraꝫ cõſcientiã germanũq; ſeruitiũ me ſeruaturuz ſacratiſſimis nr̃is dñis ᵏ Iuſtiniano ⁊ Theoꝺoze coniugi eius: occaſione tradite mihi ab eozũ pietate adminiſtrationis et omnẽ ˡ laboꝛẽ ac ſuꝺoꝛẽ cũ fauo ✠ ſine ꝺolo ⁊ ſine arte ᵐ quacũq; ſuſcipio in cõmiſſa mihi adminiſtratiõe ab eis ꝺe coꝛ impio atq; repu.⁊ cõicatoꝛ ſum ſctiſſime ꝺei catholicẽ ⁊ aplice ⁿ eccl̃ie:⁊ nullo mõ vel tẽpoꝛe aꝺuerſaboꝛ ei: nec aliũ quẽcũq; permitto ᵒ q̃tũ possibilitatẽ habeo. Iuro q̃z idẽ iuſiurãdum ᵖ qz nulli penit⁹ neq; ꝺedi neq; ꝺabo ᵠ occaſione data mihi cinguli ʳ:neq; occaſione pa trocinij neq; ꝓmiſi neq; ꝑfectus ſum ꝺe pulcia mittere:neq; mitã:neq; occaſiõe oñici ſuffragij ˢ neq; famoſiſſimis ᵗ ꝑfectis adminiſtrationẽ habẽtib⁹:neq; bis q circa eos ſunt:neq; alij hominuz vlli: ſz ſicut ſine ſuffragio ꝓcepi cingulũ:ſic etiã pure me exhibebo circa ſubiectos ꝓiſſimoꝝ nr̃oꝝ ꝺñoꝝ ⁊ tentus bis q̃ ſtatute ſunt mihi ꝺe fiſco ãnonis ᵘ. Et ꝓmũ omne habebo ſtuꝺium vt

i ¶ Teneo.ſo. q̃ tangere ꝺz.⁊ eſt verũ niſi in caſib⁹.vt ſi inꝺice iuꝺicate. vt.C.ſ. iudi.rẽ nõ nouã. Item in eꝑo teſtificate. vt.ſ.ꝺe ſan.epiſ.ſ. nulli. col.ij. Itẽ in alienate rẽ eccl̃iaſticã vel ꝺãno eam in emphyteoſim.vt.ſ.ꝺe nõ ali.ſ.q̃ aũt a nobis ꝺictum.ibi:⁊ vt neq.

k ¶ Germanũ. Germanꝰ frater germana ſoꝛoꝛ⁹. quaſi ex eꝺem germine natus vel nata.⁊ ſic facit ſe parẽ:q̃ eſt verũ q̃ ad qꝺ:cũ vtereq; ad ſtatũ imperij ſtuꝺeat.vt.ſ.vt iu. fine quoquo ſuff.ſ. ops. ſed ſubiicit feruitiuz per qõ reꝺꝺit ſe ſubiicibilẽ.

l ¶ Dñis. Hic no.q̃ genꝰ maſculinũ cõcipit femi. fic.ff.ꝺe leg.iij.l.q ꝺuos. ⁊.ff.ꝺe pac.tres fratres. ſz nõ ecõtra.vt.ff.ꝺe leg. ij.l.ſi ita ſcriptũ.ꝺe q̃ pla ne ꝺic vt.ff.ꝺe vb. ſig.l.j.

m ¶ Et omnẽ.ſ. iuro me preſtaturum repete.

n ¶ Arte.id eſt ꝺeceptione.vñ Cato. Sic ars ꝺe luꝺitur arte.

o ¶ Catholice. id eſt vniuerſaliter.

p ¶ Aplice. i. romane. q̃ fuit ab aplo ꝺicto Petro fundata.vt.ſ.ti.ꝓj.ſ.fi.

q ¶ Permitto.i. ꝓmittã. ſic eñ eſt modus loquẽꝺi theutonicoꝝ.vnde eꝝ tũc ꝓ q̃ eꝝ eis theutonicis erat impator: vſq; ad hoc tp̃s qõ tñ ꝺicem⁹.ſ. vt ꝓpo.no. impa. coll.v. Mo.tñ ꝺ q̃ ptãtes terra Erũ ꝺebẽt expellere hereticos ꝺe ſuis locis p.l.iſtã. ⁊.C.ꝺe ſum.tri.l.j.in fi.⁊ in.2 ſtitu.Federici ad ꝺecozem.ſ.ij. que eſt.C. ꝺe bere.l.gazaros. Accur.

Potestates terrarũ ꝺebent expellere hereticos

r ¶ Idem iuſiurandum. repete. per.

s ¶ Dabo.fac.ſ.vt iud.ſi. quo.ſuf.ſ.ſic igit.⁊.C.ad l.iuſ.repe.l.fancim⁹.Ac.

t ¶ Cingulũ.id eſt dignitatis.

v ¶ Suffragij.i.ꝑ ſuffragio ꝓfeſſiõis coram ꝺño imperatoꝛe ꝓ ꝺignitate habenda. Accur.

x ¶ Famoſiſſimis. hic in bona parte accipit.alꝫ i mala:vt cuz ꝺz famoſus latro.vt.ff.ꝺe pe.l. capitaliũ.ſ.famoſos.⁊.ſ.fi.

y ¶ Percepi. quodcũq;. vt.ſ.vt iud.fine quoquo ſuffra.ſ.hec aũt omnia.

z ¶ Dñoz.ſ.imperatoꝛ⁹ ⁊ vgonis:⁊ ꝑpli⁹ maſculinũ femi.vt.ſ.ꝺigi.

a ¶ Annonis.vt tñ eſculentũ ⁊ poculentũ poſſit accipe. vt.ff. ꝺe offi.pcõ. ſolent.ſ.fi.⁊ ꝺe offic.ꝑfi. plebiſcito. Sz ille pñt ꝺici correcte q̃ hz ſufficiẽs ſalariũ vt ꝺiximus.ſ.tit. ꝓpoſi.circa pñn.

Fiſcalia

Et ecclesia romana centū an.&c.

a ¶Fiscalia.scz tributa.
b ¶Indigentes.i.quibus ex necessitate imponitur necessitas:vt.ā.vt iudi.fine quoquo suffra.ℊ.eos.
c ¶Subinclinatus.i.flexus in aliquo.
d ¶Per gram.fic.ℊ.de san.epiſ.in prin.col.ig.r.C. de bo.auc.iu.poſſ.li.vi.
fi.r.ℊ.de alie.r emphy.ℊ. fi quis autem.col.ig.
e ¶Citra ℊ.i.aliter ℊ do ceat.als vltra ℊ:et tunc idem ſonat.
f ¶Poſſibilitatē.ſz nun quid bene pōt.vt.ā.vt in di.fi.quoℊ ſuff.ℊ.qō aūt. circa fi.ℊ.r.ℊ.de mā.prin. ℊ.patrocinia. Quare ℊ reddit ſe ſuſpectus:z Rñ. loquit ħ ō potēția thiu ta a natura.i. a iure. vt ā.qūo opor.epi.ℊ.igit.
g ¶Uſuz.excepto defen ſore q iurat oia ſe actuz ſm legē.vt.ℊ.de defen.ci. ℊ.iuſiurandū. col.iij.ſm Bu. Vel qō eſt veri? idē in q̄libet vt ſm legē iudi care debeat.vt.ℊ.ō iudi. ℊ.ois aūt.col.vi.nec ob. qō ħ ō: q̄ et poſtea ſub dit ſm.l.ommem.et facit ad.l.uſtā.ℊ.vt iudi.nō exp̄ pe.ſa.in.ℊ.i. coll.ig. r.C. de iudi.rē non nouā.r.ℊ. vt dif.iud.ℊ.ſi tñ.col.ea. r.C.de iudi.placuit.
† Cōtrarīū habef.ca.ſ. certra de cō ſtitu.ſz vīō ibi gl.vltī. ħ declaran tē.vide glo ſaȝi.c.ſ.ſup verb.canones.erra ō offi.iud.ordi.ad quā cōiter canoniſte de hac materia re- currūt.
h ¶Ago.i.agam.ſ.omnē iuſtitiam.
i ¶Aſſidētē.fic.ℊ.vt nulli iud.ℊ.qm̄ vo.col.ig.Aȝ.
k ¶Et circa me.ſ.ſunt.
l ¶Delinqūāt.qz turpi? eſt vt.ā.vt iudi.ſine quo quo ſuffra.ℊ.eos.
m ¶Ade ſanare.ſ.iuro.
n ¶Dic.ſ.talioné in hoc ſeculo.ppter cupiditatē.
o ¶Cū iuda.ſ. in iferno. vt ſicut ille ppter cupidi talē.ext. argenteo.ℊ ſuit dānatus ſic.r iſte.
Mabef de iuda matt. xxvij.c.r in actib̄ apo. c.j.in fra.c.
p ¶Et lepra giezi. Giezi ſeruꝰ fuit eliſei .ppbete. naamā leproſus.qđ ac ceſſit ad.ppbetā vt libe rarꝫ eū a lepra:qō fecit gratis:i recepit illi? libe rati ſeruꝰ.ppbete ȝ volū tatē ōni cucurrit poſt eū vt referret ex.gl.onerib̄ camelorū q̄ bēbat a dño ſuo duo mutatoria veſti mentoꝝ.qō cū dñs ſciuit lepꝫam liberati cōuertit i ſeruū giezi toto tpe vite ſue ppter cupiditatē.ſic erit de hoc iudice.
q ¶Tremo:e chaim.vt ſicut ille ſemp tremuit r timuit poſtq̄ interfe cerat fratrem ſuum:ſic iſte.
r ¶Eorum.ſcz domini imperatoris r ſue vgoris.Accur.

¶Ut eccleſia romana &c.

s ¶Legum origine.verū eſt apud latinos ſed nō apud gre cos.imo Roma ab eis habuit:vt.ff.de origi.iur.l.ij.ℊ.j.r inſtitu.de iur.natu.ℊ.r non inelegante.Accur.
Roma ſt nobꝫ ap pellatur.
t ¶Anterior.Roma multa fortiꝰ noīa:vt dñs Al.hic notauit.nam ȝ anteriorꝰ vt hic.vetus.vt.C. de vete.iur.enu.l.ij.ℊ.pe.ſplendidiſſima. vt.C.de vete.iur.enu.l.ij.ℊ.que oīa.Eterna. vt.C.de ſica.l.j.Regia.vt inſtitu.de ſatiſd.a.ℊ.ſi.Antiqua.Inclyta.Alma.vt.C.de tēpo.in inte grum reſti.l.ſi.r.C.vbi ſe.vel cla.l.ij.r.iij. Sacratiſſima.vt.C.de doñ. Lin bac.Felici ſſima.vt.ℊ.de leno.col.iij.in princi. r.ℊ.de tab. r.ℊ.de ec. re.immo.ali.ℊ.ſi.col.iiij. Senioꝰ.vt.C.de adop.l.arrogatiōes.Floꝛe ſtiſſima magima.vt.ℊ.de eȝ. r intro.ℊ.ſi vo magna.col.v. Regia.vt.ℊ. equi.mo.na.ef.fui.ℊ.ſi qs igit.col.vij.r eſt hoc nomen anteriorꝰ reſpe ctiuum.nā eſt ſcha roma:vt cōſtantinopolis ℊ videt habere eadē pi uilegia oīa ℊ vetus ȝ.vt.C.de pui.vt.cō.l.j.lib.ℊ.ini.ſi in gbuſdā.naz vetus ȝ primā ſedē eccliarū.ſcda ȝ ſcdam:vt.ℊ.de cc.titu.ℊ.j.col.ig. fiſcalia[a] vigiläter inſpiciā:r inde uotos qdē r indigētes[b] neceſſita te cū oi exigā vehementia:neq̄ ſubinclinat[c] neq̄ ob hoc lucrū ipm cōſyderans:aut p gram[d] vel odiū exigens aliquē citra eȝ cō petit:aut cōcedā alicui.deuotos autē pne tractabo:et ſubiectos piſſimoꝝ noſtroꝝ dñoꝝ illeſos vndiq̄ quātum poſſibilitate[f] ba beo cuſtodiā.Et equus in cauſis vtriq̄ parti r in publicis diſcipli nis cro.nulliq̄ parti citra eȝ iu ſtū eſt ꝑſtabo:ħ exequar vniuer ſa delicta:et oēm egtatē ſeruabo fm qō mihi viſum[g] † fuerit iuſtū: r eos quidē qui innoxij ſunt vn diq̄ innoxios illeſoſq̄ conſerua bo:noxijs aūt imponā ſuppliciū ſm legē r omnē iuſtitiā(ſicut iam dictū eſt)in publicis r in priuatis tractibus eis ſeruabo: r ſi com perero fiſcum iniuſtitiā pati:non ego ſolū hoc ago[h] quidē ſed etiā mihi ſemp aſſidentem[i] talē ſtude bo aſſumere r circa me[k] oīes:vt non ego purus quidē ſim:qui vo circa me ſunt furent r deliquāt[l]. Si qs aūt inueniat circa me ta lis:r quod fit ab eo me ſanare[m] r cum expellere.Si vo nō hec oīa ita ſeruauero recipiā hic[n] r in fu turo ſeculo i terribili iudicio ma gni dei dñi r ſaluatoris nr̄i Jeſu chriſti:r habeā partē cū iuda[o] r lepra giezi[p] / et tremore chaim[q]: inſup r penis q̄ lege eoꝝ ꝑpetaris cōtinent ero ſubiectus. Scriptū exemplar huius dñico glorioſiſ ſimo ꝑfecto per illyricum.

¶Ut eccla romana cētū annoꝝ gaudeat ꝓſcriptione. Ti.iiij.

¶Eccla romana cū eccliīs ſibi ſubie ctis cētenaria gaudet ꝓſcriptiōe in ſcti bus cauſis reb̄ r actiōibus oībus.Bar.

Titu.IIII.

Jtē originē legū ħz vetus r nō noua vt ħ. Jtē fontē ſacerdotiꝰ ħz ve tus r nō noua:vt ħ. Jtē vetus roma caput eſt orbis terrarū:r impe rato:ibi creatur nō in noua:vt.C.de ſſiult.r nō ſpar.l.nemini.ſ.qm̄. lib.xij.r.C.de vete.iur.enu.l.j.ℊ.pe. Jtē ꝓiuilegiū qō ħz vetus roma in ꝓſcrip.centum annoꝝ:non habet no ua:vt patet hic in rubri.

I Dem.a.Jo.viro bea.ac ſan.ar chi.r patriarche vete.rome.

V Legū oziginē an terioꝝ roma ſortiꝰ ta eſt:r ſummi pon tificatus apicē apud eā eſſe nemo[t] eſt qui dubitet:vnde r nos neceſſarium duximus patriam[r] legū fontē ſa cerdotij ſpeciali noſtri numinis lege illuſtrare:vt ex hac in totas catholicas eccleſias que vſq̄ ad oceanum[s] fretū poſite ſunt ſalu berrime legis vigoꝛ extēdatur:r ſit totius occidētis necnō r oriē tis vbi poſſeſſiōes ſite inueniunt ad eccliās nr̄as[u] ſiue nūc pertine tes ſeu poſtea cis acqrēde lex ꝓ ꝓria ad honoꝛem dei cōſecrata[v].

¶Cū cm̄ antiq̄ iura.ꝛxx.an.me tis tpalis exceptiōes circūclude bant:r ſi hypotheca fuerat pau lo lōgioꝛa[x] cis ſpacia ꝺonabāt. Nos ſacroſanctas ecclias bmōi qdē curriculis tēpoꝝ nullatenus excludi ꝓcedim̄[y]:r maxīe in his reb̄ in qbus vel leſione[z] ſuſtinue rint/vel quicq̄ debeatur[a] :ħz cen tum † tñmō annoꝝ[b] lapſu tpalē exceptionē eis opponi ſancimus vt mancāt ꝓ totū ꝓdictū tp̄s ite gra iura eccleſiaſtica:et nō poſſit eis alia ꝑter centū ānoꝝ obuiare exceptio:cū hoc tp̄s vite longeui hois plerūq̄[c] finis eſſe dinoſcit. Habeat itaq̄ vra ſcritas hāc le gem catholicis totius occidētis eccleſijs ꝓfuturā:r in oꝛientales partes ꝓpagandā:in qs aliqd ſa croſancte nr̄e ecclie poſſident:vt ſit deo oipotēti dignū donariuꝫ diuinarū rerū tuitio:nec iniquis hoibus impijs[m] remaneat ꝓcſi diū"/et tutus peccādi locus etiā ſciētibus relinquat:ħz ille ſeruet

v ¶Iſtemo.qui talibus in tendat.
r ¶Patriam.ſcz ipſam romam.
ſ ¶Ex bac.ſ. roma.i. ec cleſie romane.
3 ¶Ad oceanum. Jd eſt occidentem.
a ¶Noſtras.i.in nr̄a ꝓo tectiōe poſitas ſicut oīa ſunt:vt.C.de q̄dri. pre.l. fi.in prin.Accur.
b ¶Cōſecrata.ſic.ℊ.vt iu di.ſine quoℊ ſuf.ℊ.itaq̄.
c ¶Antiqua.ſ. codicis q̄ ſunt antiq̄ reſpectuꝰ iſtaꝛ legum.vt.C.de preſcrip. xxx.annoꝝ.ſicut.r.i.oēs. r.l.cū nouiſſimi.nā iure ffoꝛ.non inuenit de hac ꝓſcript.xxx.vel.xl.anno. ſed ꝑdicta.l.ſicut. primo dicit de iſta materia:nec ob.C.de ꝓſti.pe.l.ij.quia ibi fit mentio de bis pre ſcriptiōib̄ qz nomioꝛ eſt q̄ illa ſicut in rem:cū fit iuſtīniani.Accur.
d ¶Logioza.ſ.gl.an.ſi cō tra ꝓncipalem debitoꝛē intēditur:ſic ꝛtra aliū ſi ne titulo poſſidētē.xxx. annis. vt.C.de ꝓſcrip. xxx.an.cum notiſſimi.et de anna.excep.l.j.Sed r ſi titulo quis extraneus poſſidet cū mobilis ꝓ de cē vel viginti annos pre ſcribitur. vt.C.ſi aduer. cre.l.j.et.ij.et ſic patet q̄ hypothecaria bȝ xxx. vias.Accur.
e ¶Adꝛgime.quare dicit magie cū nihil bȝ aliud niſi qō ſuū eſt:r bic ſpāl dicit leſione:vel qō ei de bet ꝑſonali actiōe:vt bic dicit vel qcq̄ ꝛc.Rñ.im mo vt ſi quā re ímobiles alienet eccliа nō ꝺaī ven dicatio economo:ħz hoc vſq̄ ad.c.annos.et ideo dicit magime vt ħ.r.ℊ.ō non alie.ℊ. vult em̄ illa.
f ¶Leſionem.i.ꝓpzie rei amiſſionem.
† Eſt tñ ca ſus in quo ꝓſcribit cōtra eccliam romanam quadragin ta āniе.vt i c.j.ℊ.ſi poſt moꝛte eē de ꝓſcrip.li.vi. r cōcoꝛ.cū ꝺe tet.c.cū no bis.cū gl.ſi p verb.lega li ertra deꝑ ſcript.r.c.ſi diligenti in ſi.eo.titu.
g ¶Deabeatur.ſcz actione perſonali.
b ¶Annoꝝ.ħz bodie videt q̄.gl.an.vt.ℊ.de cc.ti.ℊ.p tpalibus. r.ℊ.hec cōſti.innouat.ℊ.j.coll.vj.q̄ ſunt ȝ.Sol.dicūt qđ q̄ ħ gñaliter loquit in oī eccleſia poſita ſub romana eccliа.r put gñaliter dicit r genera liter in oīb̄ dinoſcit corrigi per illas:r in bac ſnia eſt Placen. Joā.r Azo.ſed Al.dicit q̄ hec gñaliter loquit:r in vna ſpecie aliarū tñ de rogatur:ſcz in rebus eccleſiarū aliarū q̄ romane.r Jr.dicit idē.q̄ ſen tētia nobis placet.nā r iure canonico cōꝛobaī:vt q̄ de ꝓſcrip.c.cuz nobis.qō imitari debemus:vt.ℊ.de cc.titu.ℊ.j.colla.ig.r.ℊ.qūo opoz. epi.ℊ.ſi.Aēqū p nouiſſimas decre.Jnnocentij oīs ꝓſcriptio tollit:qō ſcz ius canonicū iure naturali firmat:vt.ff.de reg.iur.Liure nature.
i ¶Temꝑalem.als ſpiritualē.nam als non habet locum talis pre ſcriptio niſi quibuſdam ꝓuilegij loco ſit conceſſum:vt conceſſum no tulane conceſſum eſt bodie.
k ¶Plerūq̄.qz q̄nq̄ viuit aliqs vltra vt Noe r Zozimus abb.vt.ℊ.ō mona.ℊ.hinc nobis.ver.ſi vero.r facit ad boc.C. de ſac.ſan.eccle.l.ſi. r.ff.de vſufru.l.an vſufructu.r.ℊ.bec conſti.inno.conſti.ℊ.ſi.col.vj.
l ¶Donarium.id eſt donum.
m ¶Jmpijs.als iniquis.als impij.
n ¶Preſidiū.i.auxiliū.ſcz ꝓſcriptiōis.r no.ꝓſcriptionē eſſe odioſam.

Preſcri ptio eſt odioſa.

a ¶ Innogius. facit. ff. ti. j. §. 7 equus. 7. §. vt iud. sine quoquo suffra. §. cos. 7. C. de pe. l. sancimus. 7. j. de incest. nup. in prin. col. iij.
b ¶ Imprimis. iure naturali inspecto: vt. ff. de 2ditio. inde. nā hoc natura. sed iure ciuili comprobatur: licet non hoc casu ammodo: vt. ff. de vsucapio. l. j. et. ff. pro socio. l. finali.
c ¶ Tempus. p puritate.
No. b arg. p. ff. vt pr. scriptione. ✱ ōiuum dicetum. qrā: nā si nō est b pro veritate. 7 est specialis. ergo est sic. p eo. C. de psescrip. xxx. anno. l. si quis emptionis in prin. 7. ff. de vsuca. l. eum qui. Sed nos cōtra. vt. C. de pact. traditiōibus. 7 no. insti. de vsuca. §. j.
d ¶ Venerande. f. etiā ad honorem. Also.
e ¶ Petri. Per b dicunt quidā q hec leg nō est generalis. qō falsum est: vt ff. dicimus. co. titu. Sed possent ipsi rīdere vt qō dicit b statiz de alijs terris vt habeat locū si sint speciāliter sub ro. eccle. 7 de suo orto vt est ferraria 7 marchia 7 alie files nā remotarū ecclesiarum qnqs maior eccla. pcuratione. sumit. vt. §. vt de ter. sit nume. cleri. 7. j. de ali. 7 emp. §. j. col. ij. qua tamē rōne nō mouet.
f ¶ Imperij. i. legi. bui.
g ¶ Reminiscentes. i. repilogantes.

¶ De referendarijs sacri palatij.

b [illegible] Um alijs. Sz vbi sunt bec q̄ in ordinez cōpetentē pdurum. Nā. vt. §. vt de ter. sit nume. cle. 7. §. quo opor. epi. §. fed neqs.

✱ Referendarij. ‡ sunt aūt referēdarij qui sunt aduocati in curia principis dicti ex eo q referūt vices hominū cozā principe. vt. §. quomō opor. epi. §. nō aliter. in fi. §. 7 j. statim subjicit. 7. j. vt iti. in. §. pe. col. ij.

k ¶ Utiliores. Sz i quo? Nā. vt cum bonestate et curialiter ꝓponāt. vt. ff. de postula. l. j. nā. et. §. quomodo opor. epis. §. non aliter. in fi.

l ¶ Primū. id est a principio: 7 breuiter tria notpa. primo erāt octo tūc: Sz imperator ad quozūdam supplicatiōnē duos vel tres 2stituit: 7 sic dicit. j. q. didicit. ē plures q̄ pa⁹ 2stituerit. Tertiū est q̄ res iam in infinitū procedebat quando vsq; ad. qūj. vel plures erant: 7 hec sequuntur.

m ¶ Plures esse. subaudi etiā: 7 tū q̄ nō erāt ibi mitti audiimus cos vt plures 7 melius etiā 7c.

n ¶ Audtos. Subaudi per. Accur.

o ¶ Immensum. nā omne immensum incompetens est. ✱ vt. §. vt deter. sit nume. cle. in princi.

p ¶ Donec. i. non cessauerūt instare donec 7c. et facit ad hmōi pces. §.

q ¶ Donoiata. puta in duos vel tres. Also.

r ¶ Propriū. qnimo vt illesa bificia 2seruent: vt. j. cō. q̄ de dig. §. illō. et facit ad §. C. de aduo. di. iudi. l. iubemus. 7. j. §. mensura ot. cle. coll. iij. 7 C. de sac. sanc. eccle. l. non plures. et. §. vt deter. sit nu. cle. et. C. de bis q mi. non pos. l. eis quidem.

s ¶ Constituti. Sz sint.

t ¶ Transcēdere. q. d. circa q̄litates augmentum recipiant: hoc est bonitatem vt dicit nō circa numerum. Also.

v ¶ Recep. Nota interdici aliquid peti. fic. §. de non ali. §. qz vo verisimile. et C. vt lit. pen. l. fi. et. C. de pe. bo. sub. l. j. 7. ij.

x ¶ Justitia. q̄ est maior et ceteras vtutes: vt j. vt oēs obe. iudi. in prin. colla. ix.

y ¶ Apparere. neutraliter. q. d. ad maioritatem bonoris volumus apparere.

z ¶ Bonestuz. vñ oz: vbi ē multitudo ibi est 2fusio.

a ¶ In paucis. q. d. nolite cōsidere in multitudine. nam panci sunt. f. referendarij: etiā inter multos p quos vita saluaf. i. boim subsistātie ex quib⁹ viuūt 7 ipe persone: vt. j. qui. mo. na. ef. legi. §. qs quis. 7. C. de aduo. di. iudi. l. aduocati. 7 hoc fm virtutem. nam clamādo glibet esse posset bonus. vnde Cato. Sermo dat cunctis animi sapientia paucis. q̄ verba lz ad referēdarios aptauerim⁹: ad q̄libet factū bonum possent aptari. Illud nō placet oīere vt det. sit in fra fm animā intelligat: Sz etiā tūc esset verūnde illud. Multi sunt vocati: pauci vo electi. nā fm hoc non sic bene referret ad supradicta. 7 facit ad hūc. §. vt deter. sit nu. cle. in pnci. 7. ff. de condi. insti. fili⁹. 7. ff. de vbo. ob. l. 2tinmus. §. itē q insulā. 7 i decre. di. xxiij. c. tales.

b ¶ Promisim⁹. i. impo suimus.

c ¶ Ex patribus. Ro. fili⁹ pfumit bonus. ꝓpter patrem quid miri: immo 7 ratiōe nationis pfumit bonus vel malus: vt. ff. de edili. edic. l. q̄ si nolit. §. qui mancipia.

d ¶ In eos. f. indigētes.

e ¶ Auxiliū. f. implorādū p indigētibus. Et nota bic esse laudabile paupes adiuuare: vt. C. quādo imper. inter pupil. et vidu. l. j. 7. C. de episco. et cle. l. orphanotrophos.

¶ De incestis 7 nepharijs nuptijs.

Pro incestis.

Idem tenet Inno. i c. ceterus in glo. parati. extra de iudi.

innocēs q re vera inoriā sit: nec ip̄roba⁹ tpis allegatiōe sese tuea tur tps. p puritate pretendens:

¶ Dō igit nra eternitas ad oīpotentis dei bonorē venerāde fedi summi aplī Petri dedicauit: b habeāt oēs terre oēs isule tot⁹ occidentis q̄ vsq; ad ipos occani recessus extēdunt: nri impij pui dentiā pre b in eternū reminiscētes huj⁹ legis ꝓgatiuaz: sicut supradictū est) nō solū in occidētalibus partib⁹ romane eccle cō donamus: sz et i orientalib⁹ partibus in qb⁹ eccliastice vrbis rome possessiones sunt vel postea fuerint: scz oibus iudicib⁹ maioribus 7 minoribus q̄ xpiani 7 orthodoxi sunt: vel postea fuerint hāc nram 2stōnē seruātibus. Nibilominus hmōi legis temeratoribus post celestes penas etiā legitimū sem per vigorē ꝓmiscentibus. penā quinquaginta librar auri fozmi dāribus: hac lege nō solū postea in emergētibus causis suū tenorem exercēte: sz etiā in bis q̄ iam sunt deducte in iudicū. Scītas itaq; tua ꝓsentē nre māsuetudinis legē pissima siue sacrosanctā oblationē quam deo dedicamus accipiens: intra sacratissima vasa reponat: et a nobis seruādam 7 in oēs eccliasticas possessiones seruaturā. Datū. xviij. kalē. maij capite Bilisario vicecōsule.

¶ De referendarijs sacri palatij. Titulus. v.

Numerus referendarioꝝ in octonario numero debet terminari: alijs vltra hunc numerum iam cōstitutis in fuo sta tu manentibus. Bartolus.

Idem augu. Ilermo. magistro sacrozum officiozum 7 patritio.

Cum alijs⁹ oīb⁹ que in ordinē pduxim⁹ cōpetentez neqz ea que de spectabilib⁹ nris referēdarijs sunt fozas relinqre existimauim⁹ a nra puidētia: 7 tāto magis quā to nobis vtiliozes 2stituti sunt. primū quidē cos nō in multitudine cōstitutos nos vtpote multos p cos audiuim⁹ singulozū facile petitiōes dicētes plures cē dudū fecim⁹. sed apparuerunt qdā nram largitatē in immensuz vocātes: 7 multos quidē nobis supplicātes introducentes. multis aūt petitionibus vsi ita semp adiectiōes in immēsum incōpetēs causam sic pduxerūt bonestā. nil enim petētibus factū est finitum donec in quatuoz 7 decē eo rū numerus exiret. ¶ Propter ea igit vtpote causa forsan a nobis honozata: ꝓcide in multitudinem effusa. ppia imminuat bonestate: puidimus certa eozū numerū cōprehēdere mēsura: nō vt q̄ sunt auferamus eis ꝓcessa (nec cui hoc impialis est maiestatis ꝓpium) sz vt oium placentiū nobis 7 bonestatē ministrātiū fozas aliqs ex bis 2stituamus a nostro ministerio nullo oīno ꝓcedimus mō: sz manere qdē cos fancimus fm figurā q̄ sunt: neminē tñ oīno adijci donec in octo viroz peruenīat numer⁹ vt bi ꝓpetue octo cō stituti numero quidē hoc ꝓ nullum modū aut ꝓs aucto festinātibus: aut ipsis perpetue inuicez trāscendere circa nos: 7 imperū cura 7 deuotiōe nemine licentiā habēte neqs petere aliquid dein ceps tale: sz sciēte q̄ neqz impetrabit petita: ꝓ eadē aūt pertitiōe nō solū obligatus erit pene auri lib. decē sz etiā. ꝓpria spoliabitur militia. Tolumus cīi cos in mēsura qdē vsqz ad dictū numerum ꝓtineri. Justitia vo 7 alijs virtutib⁹ augeri: 7 ad mai⁹ ꝓperare.

¶ Multitudo enim numerosa nihil bz bonestum: 7 qñ (vt ꝓdixi mus) in paucis ex multis q̄ fm virtutē est vita saluaf. Dancant igit fm qō prediximus nūc in ea dem figura. ¶ Nec aūt tua eminentia cognoscēs custodiat vt nullo tēpore trāsgrediatur aliqō eozū que a nobis sancita sunt: sed cos qui preter hoc aliquid agunt interminatā exigi penā quā eis ꝓmisimus quā nec repeti bz neqz reddi possibile est: sitqz 7 hec lex nostra multitudinē quidē expellens: introducens vo virtutē que nō in multis apparet: 7 ꝓcipue in viris. ꝓcedat ex patrib⁹ qdē bonis: fuā aūt vitā 2stituentes tā in petitionibus indigentium q̄s ad nostrū in cos auxilium. ¶ Que igit placerūt nobis 7 per hanc sacram legem manifestata sunt: tua eminētia operi effectuiqz trādere festinet. Datum. xviij. kalē. Maij. Bilisa. vicecōsule.

¶ De incestis 7 nepharijs nuptijs. Titulus. vj.

Masculi 7 mulieres illicitas 2trahentes nuptias pena bic statuta sunt puniendi: substantia eozum liberis extanti bus applicāda vel fisco. boc dicit Bar.

Impera. Justi. a. florent. cōmerei diui. 7 priuate.

✱ Concor. ter. in. c. venerabil. extra de dolo 7 ꝓtu. 7 de mē. dispendiozū. §. iu di.

Multitudo 2fusio né parit.

† Locor. cū b ter. 7 ꝓmio decret. cū glos. sup ver. iustina

† Locor. c. ij. cū glo. ꝓ §. multitu. i. fi. here scrip. li. vj.

† De hac bica, vide xxxv. q. j. et xxxvj. q. ij. et. iij. quasi totum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a
b
Filio qua c
si spectare
vident bo
na pena.

NO incestis. Leges: vt. C. de incest. nup. l. si quis incesti.
Que. scz leges.
Priuant. qđ cõtingit ex eo. q; cũ oĩa bona pfi anferebã
tur magis filio auferri videbant. cuius ẽ ita erãt: vt instit.
de here. quali. ⁊ diffe. ẽ. fu. ẽ. ꝑpter votũ patris: vt. ff. ẽ libe. ⁊ posthu.
l. in fuis. ⁊. ff. vñ liberi. l. scripto. in fi.

d
Reatu. id est sine pe
na reatus.

e
Puniri. qđ nõ dz cẽ:
vt. C. de pen. l. sanctimus.
⁊ vt. ẽ. vt iudi. sine quoq;
suf. ẽ. cos. ⁊. ẽ. iusiurãd. ẽ.
⁊ equus. ⁊. ẽ. de mã. pun.
ẽ. opor: tet. in fine.

f
Nuptie i
ceste ⁊ ne
pharie dif
ferunt.

Illicitas. hoc genera
le nomẽ est quociũq; mo
do sint nuptie ẽ legez: ẽ
non sint cõtrarie nature
sed iuri. nepharie vo in
ter ascẽdentes ⁊ descẽdẽ
tes: inceste aũt inter col
laterales ⁊ affines: vt in
ẽ titu. ẽ nupt. ẽ. ergo. ⁊. ff.
de ri. nup. l. q netiã. ⁊. ff. ẽ
adulĩ. l. si adulteriũ. ẽ. fi.
Ez leg; qũq; pmisce vta
ẽtur. ⁊ fm hoc reprobo ẽ
opinionẽ aĩbar. qui di
cit tit. istũ habere locum
tm̃ qñ erãt nepharie vel
inceste: ẽ hec littera dicit
plus. ẽ. quociũq; mõ illici
tas. nec ob. rubrica huj⁹
ẽ titu. quã ꝑ se inducit. nã
ẽplerũq; ẽ gñaliter est text⁹
q̃ rubri. vt. ẽ. vt eccle. ro.
⁊ cñ de aliis ibi loquit:
ẽt ecõtra. rubri. ẽ gñaliter
ẽst text. vt. ẽ. C. de reli. ⁊
sumpt. fu. nã ẽ in rubri.
dicat de lusu. ẽ text. tamẽ
nõ dicit. vñ non est bona
ẽ sua argumẽtatio: ẽ no
ẽster fuerit cõciuis: ẽ fo
rentinus. ꝓ: o nobis aũt
ẽ hec est littera. ẽ. illicitas.
ẽt instit. de nup. ẽ. fi. ad
uersus. ⁊. ff. de adulte. l. si
adulteriũ. ẽ. ẽ. ẽ. fi.

RO incestis duduz nuptijs scriptaz ab impatorib⁹ leges [a] nõ ꝑfecte se habere tudicam⁹. que [b] eos quidem qui incestis copulant nu ptijs impunitos sinũt. ex his aũt ꝓcedentẽ sobolẽ vtiq; inculpa bilem existentẽ ꝓiuãt rebus pa triis: vt necessitas sit eos quidem qui peccãt fine [c] esse: eos au tem qui innoxij sunt tanq̃ peccã tes puniri [d]. Quancim⁹ igit decce tero ẽ qs illicitas ⁊ ꝓtrarias na turę cũs lex incestas ⁊ nephãdas ⁊ dãnatas vocat) cõtraxerit [e] nu ptias: ẽ qui nõ habuerit filios ex ꝓiozib⁹ legitimis ⁊ iculpabi libus sibi cõtractis nuptijs/mox ei suarũ rerũ casum iminere [f]: ẽ mul aũt ⁊ ea q̃ noĩe dotis [g] data sunt ei in nullo potiri [h]. ẽ oĩa era rio [i] assignari: eo q̃ ꝺ ẽ licuerit [m] nuptias facere legitimas ꝓtra le ges amauerit: ⁊ cõfuderit quidẽ sobolẽ [n]/nocuerit aũt et generi [o]: egerit vo q̃ impia sunt et scelesta ⁊ talia ꝓcipierit qualia plurima ẽtiã irrõnabilia admonent [p] aĩa lia: ẽ tq; ei pena nõ ẽ fiscatio ẽ solũ sed ẽtiã cinguli [q] ꝑuatio ⁊ exiliũ [r] ⁊ si vilis [s] fuerit ẽtiã corꝑis ca stigatio [t]. quatenꝰ ditcat caste vi uere ⁊ intra naturam se ꝓtinere: non aũt delectari et amare vltra

terminũ traditũ nobis a natura etiã his legib⁹ repugnare. Ouliere quoq; si legẽ [u] sciens [v] hanc quidẽ neglexerit: incestis aũt se metipsaz tradiderit nuptijs: sub cadẽ cõstituenda pena [x]. Si vo ꝓtigerit ex ꝓiozibus nuptijs in culpabilibus filios esse ei: aut ne potes fozte/ aut vlterius/ pater nam mox [y] illi accipiant successiõ nem sue. quidẽ potestatis patris supplicio [z] facti: paſcentes [a] aũt cum [b] ⁊ alia necessaria ꝓbẽtes: nam licet legum contẽptoz ⁊ im pius sit: tamen pater est.

Pena legis huius in nuptijs futu
ris obtinet: ⁊ nõ in ꝑteritis ante banc le
gem diſſolutis: nec etiã in postea diſſolu
tis intra biennium. In nuptijs vo vltra
biẽnium ourãtibus sub eadẽ equalitate
et pena per oĩa locũ habet. b. o. Bar.

Et hoc quidẽ ſcqũs tps ha
beat post ꝑsentẽ nostrã ordinatio
nem currens in nullo cõtristãdo
ſi caste vixerit. licebit enim nihil
peccãtes sub hac lege non subdi.
Qđ vero iam trãfactum [c] est: nec
oĩno relinquem⁹ innoxium [d]: nec
oib⁹ modis sub acerba indigna
tione submittimus: sed ſi que in
ceste facte sunt nuptie: sed quidẽ
cõtigerit eas quolibet modo diſ
solui [e] fine reatu [f] sit. Si vo hec
nostra lex inuenerit aliquẽ post
tales nuptias [g]/licentiam ille ba
beat ex quo oibus insinuata [h] est

dum: vt hic. Ite scõo ꝑstat q̃ nõ vt ẽ. Ite in tertio ꝑstat sic q̃ nõ. nisi
sit paruus error. vt. C. eo. l. qui ẽ. ⁊. C. de in inte. resti. mi. l. tutela. ẽ. in
quarto dico ẽ si idẽ quãtũ ad penã ex hoc ti. cũ nõ sit in dolo etiã q in
iure errat. vt. ff. de peti. here. l. fed ⁊ ẽ. ẽ. scire. ⁊ in dãno vitando iuris
error nõ nocet. vt. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. error. ⁊. l. iuris ignorantia. ẽ si
ideo dixi: q; si ẽ iure ciui
li errauit: vt q; adopti
uam sozoꝛ accepit: ꝓto
sus ecꝯsset. nec ob. C. de
interdic. matri. l. i. q; ibi
clam accepit: quare ꝓ
sumitur scies. vt. ff. de ri.
nup. l. ẽ. Si vo iure gen
tium: rõne etatis iunaĩ.
vel si dimisit eam anteq̃
accusẽ: ⁊ tunc in totum.
Si vo nõ dimisit puniẽ:
ẽ parũ. vt. ff. ad. l. iuli. de
adul. l. si adulteriũ. ẽ. ẽtn
ꝓtum. ⁊. ẽ. nõnuq̃. ⁊. ẽ.
fratres. ⁊. ẽ. idẽ pollioni.
⁊. ẽ. incestum aũt. Et hec
i masculo: ẽ femie semp
a pena huius titu li excu
sant q̃cũq; iuris ignozã
tia vt hic. Sed in penã
adulteriũ nõ excusantur
quacũq; iuris ignozan
tia masculus vel femina.
vt. ff. de adul. l. si adulte
riũ. ẽ. fratres. in fi.

Sobolẽ. ẽ. natã ex hu
iusmodi nup. illicitis. nã
nec filiꝰ dz: nec aledius est
a patre: ⁊ oĩ beneficio ex
cluditur: vt. ẽ. quib⁹ mo.
natu. effi. ẽ. fui. ẽ. fi. Accur.

Generi. i. consanguí
neis suis. naz aliquẽ esse
malũ dedecus est paren
tũ: vt hic. ⁊. ff. de lib. cau.
l. ẽ. fi. ⁊. l. ẽ. ⁊. l. iij. ⁊. ff. ẽ
appel. l. non tm̃.

Admonent. i. faciũt.

Cinguli. i. dignitatis
ẽ quam habet. Accur.

Exiliũ. i. relegatio in
insulã vt puto: licet alia
duo genera sint exilij. vt
ff. de iterdic. ⁊ re. l. exiliũ.

Sed tunc qũo posset caste viuere vt sequitur: Rñ. qz vgozem ꝓinam
potest retinere vel nouã accipere. vt. ff. de bo. dam. l. iiij.

Vilis. No. magis puniri vile q̃ nobile: vt. ff. de incẽ. rui. nau. l. pe
dius. ⁊. ff. de pe. l. capitaliũ. ẽ. venerarij. ⁊. l. ẽ. qs aliqđ. ẽ. q̃ vo. q̃ ple
ne digimus. ẽ. vt iudi. sine quoquo suff. ẽ. ẽ. ẽ. ẽ. igit. in fi. Et facit etiã ad
boc. ff. de iniur. l. fi. ⁊. C. que res ven. nõ pos. l. fi. ⁊. C. de pla. l. fi.

Castigatio alꝭ verberatio.

Legem. ẽ. tale matrimoniũ ꝓhibentem.

Scies. semp tñ ꝓsumo q̃ ignozet niſi ẽtra ꝑbetur. Jn viro eon
tra. ff. de iuris ⁊ fac. igno. l. regula. qđ põt vir ꝓbare rõne etatis vel
rõne rusticitatis: vt in ꝑdicta. l. ẽ. ⁊. C. de testamẽ. l. fi. Accur.

Pena. congruente tamen mulieri. Accur.

Mox. id est statim.

Supplicio. ẽ. in penam patris que magna est: vt hic. ⁊. ff. de leg. j. l.
filiusfami. ẽ. fm vulgarem.

Paſcentes. scz filij.

Eum. scz patrem.

Alia necessaria. ad vestitũ. Et facit ad boc. ẽ. qui. mo. na. effi. sui. ẽ.
pe. ⁊. ff. ad trebel. l. ex facto. ẽ. fi quis rogatus. ⁊. l. imperator. in fi. ⁊. C.
de alen. li. l. i. Sed quomodo paſcent eũ in exilio ꝓtitũ: Rñ. bene. mit
tendo sibi necessaria. nam etiã eo capto ab hostibus illuc sunt sibi ne
cessaria mittenda: vt. ẽ. vt cum de ap. cog. ẽ. ẽ. vnum de ꝓdictis.

Transactum. scz ante legem istam.

Innogiũ. i. fine pena. Et facit ad B. ẽ. vt iu. ẽ. quo. suff. ẽ. ẽ. ẽ. ẽ

a Figuraliter.nā nō debet fingere se dimittere:ꝛ p veritate tenere.
b Prioribus.f.nuptijs vel delictis.Accur.
c Quarta.hoc qđ de quarta dicit credo correctū.vt.j.de mā.prin.§. oportet.ꝛ.j.vt nul.iudi.§.fi.col.ix.ꝛ sic dicas vbicūqꝫ.f.in hac cōstitutione fit de ea mētio.f.reliquam totam partem:ꝛ hoc ſm vtrūqꝫ casum.sed solue.vt.j.§.i.
d Ad filios.ſꝫ de quib⁹ filijs hic loquit? Rñ. de his q nati sunt ex hoc in cesto cōiugio ante tpa trī hui⁹.l.vel post ifra duos annos.vel pōt itelligi de legitimis ex priori legitimo mr̄imonio.et B vſq; ad illū ver.etiā ꝛē.et ſm vtrūqꝫ casū ꝫ notes lſam accordare vt ſtatis nota.
e Eis.f.incestuosis ſm primum.vel legitimis ſm alium.
f Cōcedimus.hic accipe ꝫ ipſi legitimi ſint qđ est.j.ſi quidē ſoli.ꝛ nō cū alijs subaudi nat⁹.ex nuptijs existētib⁹ inculpabilibus.ꝛ B accipe vt pte termiſſum nō pūnet ꝛē. ꝛ qđ dicit in ſequenti ca ſu. ſi vo ꝛē. loquit̄ qñ nō ſunt ſoli hmōi filij.ꝛ hoc ſm primā poſitionē casus.ſm aliā planus est B casus ꝛ differt a ſequēti: qz B ſunt ſoli legitimi ſine hmōi filijs incestuosis: ſꝫ in ſequēti ſunt cū illis ſex incestuosis.Accur.
g Soli.ſ. incestuoſi.ꝛ nō cū alijs ſex legitimis ſm pmū.Vel dic ſoli.ſ.legitimi.ꝛ nō cū alijs.ſ. incestuoſis ſm ſecūdū casuꝫ ꝛ quod dicit nō cū alijs ſubaudi ſint.vt ipſi.p legitimis habeant ſm primū.vel ꝑprie ſm aliū.
h Juſte.ex cauſis determinatis.j.vt cum de ap. cog.§.cauſas. colla.vii. Accurſius.
i Jniuriā.i.dānū a nobis qui eos cum alijs nō admittimus equaliter.
k Liceat.ſ.patri.
l Precipim⁹.qđ est correctū.vt prop̄i.diximus.
m Eis.i.tā filijs legitimis q̄ incestuoſis.Accur.
n Eodē.ſ.qđ dictuꝫ est: vt naturalib⁹.i.incestuoſis existētib⁹ ꝛ legitimis primis.B idē fit ſi poſtea ſūt legitimi ꝛ plus hmōi naturales. Vel ſcōo pōt itelligi hic.§.q dictū est naturalib⁹ existētibus ꝛ legitimis primis:hoc idē ꝛ qñ primis ꝛ poſtea eēnt legitimi:et ſm vtrūqꝫ apta lſam.Accur.
o Ex pore.ſ.incesta ſm primum casum:vel legitima ſm alium. Accur.
p Primus tps.i. naturales cū legitimis:vel legitimos pmos cū vltimis ſm aliā expoſitionē.Ac.
q Clementie.i. clementer.Accur.
r Precedēti.predicta. vt.§.eo.§.
s Lex.ſex iſta.
t Ex paterna.vt.j.qui.mo.na.effi.le.§.fi.col.vj.
v Predigimus.vt.ā.eo.§.ij.
g Sancimus.vt.§.eo.§.j. hec paritas fallit in quarta quā hꝫ fiscus quam nō hꝫ ſi poſt hāc legē qs talē ſibi incestū. Et est ratio qz hic vi detur in alio releuari.i.biēnio qđ datur ei: quare ecōtra grauetur in hoc:vt arg.ff.d. iureiur. Leum qui.in prin.
y Dubitatū est.ſubaudi.vel dic dubitatū pō ni neutraliter.
z Exiſtimauimus.ſubaudi et ideo exiſtimauimus ꝛē.
a Patres.Ho. imperatorem vocari patrem legis.vnde et leges ſunt ei ſubiecte:vt.j.de conſulibus.in fine.ꝛ.j.vt bi qui obli.perbi.§.fi. Jmperatoꝛ pf est legis.
b Legē.ſ.ex qua oritur dicta dubitatio:vt.C.de natu.libe.l.cum quis.
c Ex hominibus.ſimilis oratio est.§.de nō eli. §.j.Accur.
d Tranſigēte.i.ſeparāte:ſcilꝫ matrimoniū per diuortium.
e Legitime.ſ.vt lex concedit.j.de nup.§.fi.igit.ꝛ C.de diuor.l.conſenſu.
f Prore.facit ad hoc.j. de trien.ꝛ ſemiſ.§.fi. ꝛ.j. vt lib.dece.§.ſi qs aūt.
g Ea.ſcz documēta dotalia.q.d.ꝛ ea poſtea accipit in vxorem.
h Secundis.i.poſt matrimonium.Accur.
i Secūdos.i. natos ex concubina.
k Demōſtrauimus. ſcilicet ſi eam acceperit in vxorem.
l Confectione.quod est neceſſe quātum ad legitimationem filiorum.non quo ad matrimoniū:vt ff.de regulis iuris.l.nuptias. ſed.Jd.etiam ad mr̄imonium dicebat hec duo neceſſaria: ſcz dotē cōſtituī ꝛ fieri inſtrumētum.argumē.pro eo.inſtitu.de bere.que ab inteſta.§.j.ꝛ fi.
m Primi.id est nati ex concubina quam poſtea duxit in vxorē tanq̄ primi:ꝛ expone vero ꝑ certe.Accur.
n De ſecūda.ſic.j.de filijs ante do.iſtru.natis. Accurſius.
o Ei.patri tales habenti filios.
p Leges vocant. ſcz in quarta:vt.C. de inoffic. teſta.l.cum queritur.ꝛ.l. parentibus.ꝛ inſtitu. de inoffi.teſta.§.fi.
q Quid enī.ſi hic mentio de eo qđ est.j.de trie. ꝛ ſe.§.fi.
r Que.ea ſubaudi.
s Decent.vt querelam inof.teſta.ꝛ bo.poſ.contratabu.ſm Al.vt inſti. de eghereda.libe.§. nfa.
t Foris.id est extra conſtantinopolitanam ciuitatem.Accur.

intra duos annos ſic ſibi copulatam dimittere coniugem:non reuerſuram vlterius ad cum:neq; ſeparatam quidem figuraliter[a]: pro veritate vero conunctā.forſan cū ſic prioribus[b] ſatiſfaciat ſola quarta[c] cius ſubſtantia parte ad fiſcū deferenda:ꝛ ad filios[d] omni alia ſubſtātia quā eis tāq̄ innoxijs cōcedimus[e] vt ſi quidez ſoli[f] et non cum alijs et ipſi legitimi ſint:ꝛ ex alijs nuptijs inculpabilibus exiſtentibus nō pīuētur paterna ſucceſſiōe:niſi iuſte[g] eos odio habens pater ꝓpter aliam quandam legitimam offenſionē a ſua excludat ſucceſſione.

¶ Si vo etiā nuptie ſint alie ꝑfacte:ꝛ non offendentes legem ꝛ filij inde oriāt̄ur:tres quidē partes hereditatis vndiq; ꝛculpabilib⁹ ꝛ innoxijs relinqui filijs:niſi aliqd offendant aliud quod eos indignos patris ſm legem ſucceſſione demōſtrat: quartā vero filijs iniuriam[i] quidem paſſis:in noxijs tamē relinquere liceat[k].ꝛ ipſis inculpabilibus per omnia alia circa patrem vſis:ſcilicet et percepta ex paterna ſubſtantia quarta parte quam fiſco dari precipimus[l]:ꝛ damus etiā cis[m] non ex teſtamēto ſolo:ſed etiā ab intestato genitorum ſm ꝓius a nobis dictū modum fieri heredes: hoc eodem[n] valēte ſi etiā poſtq̄ ꝓius dimiſerit cōiugem inceſte ſibi cōmiſſam vel copulatam alteram duxerit ſm legē vxoꝛē filijs ci ꝛ ex ꝓrioꝛe[o] exiſtētib⁹:ꝛ poſtea ex legitima ꝑcreatis.ſic enī ꝓius[p] tempus clemētie[q] vincimus dote quippe ꝓcedenti[r] mulieri danda.ſi autem vxoꝛem nō dimiſerit intra duos ānos ex quo lex[s] fuerit publice inſinuata:ꝛ ipſe cadat ſua ſubſtātia ꝛ mulier dote:ꝛ ſuꝑadicta fiat pena.tales quoq; filij nihil ex paterna[t] ſubſtātia habebūt neq; ex materna dote. Oēs ſi qui fuerint ex ꝓrioꝛib⁹ nuptijs innoxij filij ci ꝑcreati illi res accipiant poſt quartā quippe partes que ad fiſcum deſertur ſue potestatis effectu:ꝛ patrem alentes:ꝛ aliam ci ꝓbentes ſufficientē ſa nationem ſicut ꝓdiximus[v] dote etiam hic inceſte ꝛiugis ſub fiſco facienda. Si vero filij nō ſint ex ꝓribus inculpabilibus nuptijs boc agenti ꝓcreati:tūc totius eius ſubſtātie dōs erit fiſcus hec cū etiā in poſtea nubentib⁹ incēſte ſancimus[x] ſub cālitate ꝑ oīa ponētes cū qui nō dimittit intra ꝓdictum a nobis tempus inceſtam coniugē:cū eo qui poſt hanc noſtrā legem incestas ꝛ odibiles quaſdam nuptias eliget.

¶ Liberi naturales p mr̄imoniū legitimantur in oi caſu ꝛ quo ad oīa.Bar.

¶ Dubitatum[y] itaq; in qbuſdā gentibus etiā aliqd de legitimis filijs ex noſtra ꝟſtitutione factis exiſtimauimus[z] recte ſe habere: nos tanq̄ legis patres[a] ꝛ adijcere ei:ꝛ ſolucre dubitationē:etcū cū tali intellectu ab initio legēs[b] poſuimus. nam et legitimorum quiſq; ſit pater:ꝛ obeūte ei[c] vxore ex hominibus[d] aut etiam legitime tranſigente[e] habuerit qđā dam conſuetudinem ad aliā mulierem quam licebat etiam legitime ducere vxoꝛem[f]:ꝛ fuerint ei filij ante dotalia documēta:ſi tamen ea[g] fecit aut etiā poſtea:vel etiam ſoli maneant ante dotalia filij:ſecundis[h] aūt non ꝑceatis aut etiā poſtq̄ nati ſunt moꝛientibus:exiſtimauerūt quidam nō poſſe ſecūdos[i] eſſe legitimos qñ primi exiſtant:ꝛ ex ꝓrioꝛi cōiuge alij legitimi ꝛ ꝓprij filij:qđ nullam rectā ꝛ cōſequentē hꝫ conſonantiā. Si enim hmōi filios nos legitimos ꝛ ꝓprios demōſtrauimus[k] dotalium documentoꝝ cōtenti cōfectione[l]: legitimi vo etiā primi[m] ꝟſtituti ſunt in omnibus legitimis:etiam pater moꝛitur et bis qui ex ꝓrima fuerunt ꝛ qui de ſecūda[n] hꝫ ante dotalia documēta ꝑcreati ſunt:ꝛ null⁹ poſt eos poſt documētum dotis nat⁹ est:aut etiā natus moꝛtuus:ꝛ licentiā lex ci[o] ꝓeſtat quo vult tēſtari modo in ſua ſobole:vt tamē nō offendat in aliquo leges[p] que mēſura certa ſucceſſionis omnes filios vocant. Veniant igit etiam ab inteſtato et ex teſtamāto ſicut ꝛ pater ꝛ lex mittit.ꝑprij ꝑexiſtētes atq; legitimi alteruter iſq; ſuccedēt:quid enim[q] aliud decernimus cū ſufficiat legitima ꝛ ſuorum appellatio ſub poteſtate eos oſtēdere ꝛ dare etiam cōtra teſtamentum quē[r] leges ꝓbēt ꝛ oīa habere quecunq; huiuſmodi appellationem decent[s]. Tua igit eminētia que placuerunt nobis:ꝛ per hanc legem declarata ſunt agnoſcēs operi effectuiq; trade re feſtinet ꝓcepto vtens apud gētium ꝓſides:vt et qui foris[t]

Alienigenas.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Alienigenas .i. alienas a iure. Accur.
¶De lenonibus.
b Tanti quis. vt ff. ó in fa.l.i.ſ. q leno cinij. et l.atbletas.ſ.q lenocinij. ff. de adulte.l.i.ſ.leno cinij.ſ. quibec.
c ¶Legibus.ſ.oigestoꝝ.
d ¶Dudum.in.C.
e ¶Imperatib⁹.vt.C. de adul.l.de crimine.ſ.fi.ꝛ l.ita nobis pudor.
f ¶Cauſam.ſ. odibilem.
g ¶Leges.ſ.quas modo diximus. Accur.
h ¶Auxim⁹.ſ.in greco.
i ¶Leges.ſ⁹ nó bémus.
k ¶Dis.ſ.veſtimentis. et ſimilibus.
l ¶Venari.i. decipere ſicut venatores eſca oſtenſa decipiunt aues.
m ¶Ciuitatem.ſ.cóſtantinopolitanam.
n ¶Miſerãdũ.i. miſerũ.
o ¶Cóſcriptiones.i. cautionem que ſequitur.
p ¶Quaſdã.i. a quibuſdã.
q ¶Nõ ſinerẽt.ſ.lenones.
r ¶Decimũ.q etiaꝫ lege iuli. de adul. teneꝫ. vt. ff. de adul. inter liberas.
s ¶Cẽt quoſdam.ſ. alios bonos homines.
t ¶Decies.ſic.ſ.ó here.ꝛ fal.ſ.ꝛ bóia qdẽ. coll.j.
v ¶Modos. ſcz agnouimus: qó eſt ſupra.
x ¶Eſſet.ſ.ſitud malum.
y ¶Ipſa.ſ. ciuitas. Ad.
z ¶Omnia. ſcz loca.
a ¶Humana.i. habilia ꝛ priona.
b ¶Neceſſitate. ſcz qñ deſunt eis neceſſaria: vl ne ceſſitate adulationũ. náꝫ vt dicũt pecunia voluit bó nedum coꝛ mulieris.
c ¶Prohibem⁹. facit. ſ. de mo.ſ.ſi quis igitur.
d ¶Negocio. vt qꝛ eã cameraria dicit: vt. C. ad. l. iul.ó adul. l.ã adulteriũ
e ¶Cóſcriptiones. i. cantiones quas dabant iſte femine ne recederent.
f ¶Exigere. nec ẽt iuſurandũ. vt. j. ſcenicas ꝛc.
g ¶Sperare. ſ. lenones.
h ¶Suſtinẽãt. q. o. nõ damus repetitionẽ: qꝛ cũ il le reddere nõ poſſent ſuſtinerẽt poti⁹ ſe. pſtitui.
k ¶Suſtineant. ſ. pſtitui pbmõi ſuaſiones. Alſo.
i ¶Tale. id eſt huiuſmodi ſuaſiones.
k ¶Auferre. ſic. ff. de odi. ob tur. cau. l. idem. ſ. ſed qó meretrici. Accur.
l ¶Preconizam⁹. i. preconiamꝰ ꝛ alta ꝛ publica voce pꝛecipimus.
m ¶Inuitã. magime nã idem ſi vult ſm Alla. vt argu. C. de epi. ꝛ cle. l. ꝛaptores. in fi. ꝛ. C. de rap.

sunt boies agnoſcant qꝛ ſobolis innoxie et pure curã habuerim⁹ ꝛ alienigenas[a] atq; noſtris odibiles legibus aduerſamur copulationes. Datum. vj. idus octobris. Cõſtanti. biliſario viro clariſſimo conſu. indictione. xiij.

¶De lenonibus. Titulus. j.

Lenones mulierũ hac lege eſſe. pbibẽt pena ꝫ facientibus imminẽte. Bar.

Impator Juſti. Augu. patriar. conſtãtinopoli. Tollatio. iij.

Tantigs[b] legibus[c] et dudũ[d] imperantibus[e] ſatis odibile viſum eſt eſſe lenonũ cauſam[f] ꝛ nomẽ: intantum vt criam plurime ꝛtra talia delinquẽtes ſcriberẽtur leges[g]. Nos autẽ dudũ poſita cõtra eos qui ſic impie agũt ſupplicia auximus[h]. ſi qd relictũ eſt a nris pdecceſſoribus etiã hoc per alias coꝛ rexim⁹ leges: nup interpellatione nobis facta rerũ ipiarũ. p talibus negocijs in hac maxima ciuitate cõmiſſis cãm nõ deſperim⁹. Agnouimus eñ quoſdaꝫ viuere quidẽ illicite: ex cauſis aũt crudelibus ꝛ odioſis occaſionẽ ſibimet nephandoꝝ inuenire lucroꝝ: et circũire prouincias ꝛ loca plurima ꝛ inuẽculas miſerãdas decipere: pmittẽtes calciamẽta: ꝛ veſtimẽta q̃dã: ꝛ bis[k] venari[l] ꝛ eas deducere ad hanc feliciſſimã ciuitatẽ[m]: ꝛ habere ꝓſtitutas in ſuis habitatiõibus ꝛ cibũ eis miſerãdum[n] dare/ ꝛ veſtes/ et deinceps tradere ad luxuriã eas volẽtib⁹: ꝛoẽm q̃ſtũ miſabile ꝛ coꝛpe eaꝝ accedentẽ ipos accipe/ ꝛ celebrare ꝓſcriptiões[o]: qꝛ ipſe vſq; ad tẽpus quod eis placuerit obſeruabunt impiã ꝛ ſcelęſtam hanc functionẽ implẽtes. ¶ Quaſdam[p] vo earũ etiã fideiuſſoꝛes expetere: ꝛ intim̃ pcedere illicitã actionẽ: vt in oĩ pene et in hac regia ciuitate ꝛ in trãſmarinis eius locis: ꝛ qõ deteri⁹ eſt) iuxta ſacratiſſima loca et venerabiles domos ſint tales hatitationes: et cauſe ſic ipie ꝛ inique ſub nris tpibus pſuman tur: ita vt etiã quoſdã miſerãtes earũ et abducere a tali opatione creꝺꝛvolẽtes: ad legitimũ ꝺeꝺucere matrimonium nõ ſinerent[q]. Aliquos autẽ ſic ſcelęſtos exiſtere vt puellas nec decimũ[r] agẽtes annũ ad periculoſam ꝺeponerẽt coꝛruptionẽ: ꝛ quoſdã[s] aurũ dantes nõ paruũ vix inde redemiſſe miſeras ꝛ i nuptijs copulaſſe caſtis. eſſe etiã decies[t] milliesmodos[v] quos nullus ꝓualeret ſermonibus cõpꝛehendere/ cum ad infinitã crudelitateꝫ ꝺeꝺuctũ ſit tale malũ: ita vt pꝛimũ qdẽ in vltimis partib⁹ ciuitatis eſſet[x]: nũc autẽ ꝛ ipſa[y] ꝛ que circa eam ſunt omnia[z] plena talium ſit malozũ.

¶ Nocigitur ꝺudũ quidẽ aligs nobis ſecrete ꝺenũtiauit: ꝺeinde etiã nuper magnificentiſſimi ꝓtores a nobis talia regrere pꝛeceꝑti/ hec eadem ad nos retulerũt: moꝛq; audiuim⁹ et iudicauimus oportere deo hmõi cõmendare cãm: ꝛ velociter liberare tali ſcelere ciuitatem. ¶ Sancimus igit oẽs quidẽ ſm qõ poſſunt caſtitatem agere: que etiã ſola deo cum fiducia poſſibilis eſt hominũ animas pſentare[†]. Quia vero plurima ſunt humana[a] cũ arte ꝛ ꝺolo ꝛ neceſſitate[b] q̃libet ad taliũ luxuriã ꝺeduci oĩbus ꝓhibemus[c] modis ꝛ nulli fiꝺuciã eſſe paſcere meꝛetricẽ: ꝛ in ꝺomo habere mulieres aut publice ꝓſtituere ad luxuriam: ꝛ pro alio quoꝺã negocio[d] talia mercari: neq; ꝓſcriptiones[e] ſup hoc pcipe/ neq; fideiuſſozes exigere[f]: nec tale aliqd agere qõ cogat miſeras ꝛ iuitas ſuã caſtitatẽ confundere: neq; ſperare[g]: qꝛ licebit ꝺecetero eis veſtiũ ꝺatione aut ornamentoꝝ foꝛſan: aut alimẽti ꝺecipere vt etiã inuite ſuſtineãt[h]. Non eñ pmittim⁹ quicq; fieri tale[i]: ſed etiã nũc oĩa talia breuiter cõpetenti cura ꝺiſpoſuimus: ſtatuẽtes etiã reꝺꝺi eis oẽm quã contigerit cautionẽ occaſione ſceleris huius exponi: et neq; permittimus ſcelęſtos lenones ſi qꝺ ꝺecꝛunt eis hoc ab eis auferre[k]: ſed etiã ipſos lenones iuſſimus extra hãc fieri feliciſſimã ciuitatẽ tanq; peſtiferos ꝛ cões caſtitatis vaſtatoꝛes factos: ꝛ liberas ancillaſq; requirentes ꝛ ꝺeꝺucẽtes aꝺ hmõi neceſſitatẽ: ꝛ ꝺecipiẽtes ꝛ habentes ęꝺucatas aꝺ vniuerſam cõfuſionem. ¶ Preconizamus itaq; qꝛ ſi quis ꝺecetero pſumpſerit inuitã[l] puellam aſſumere ꝛ habere aꝺ neceſſitatẽ nutritã ꝛ foꝛnicationis ſibi ꝺeferentẽ queſtũ: hunc neceſſe eſt a ſpectabilibus ꝓtoribus populi huius feliciſſime ciuitatis comprehenſum oĩa nouiſſima[m] ſuſtinere ſupplicia: ſi eñ pecuniarioꝝ eos[n] furtoꝝ ꝛ latrocinioꝝ emẽdatoꝝ[o] elegimus[p] qũo non multo magis caſtitatis furtũ ꝛ latrociniũ eos coeꝛcere pmittimus? Quos aũt patiaf in ſua ꝺomo quẽꝺam lenonẽ ꝛ hmõi pꝛepoſitũ operatiõis habere: ꝛ hec ꝺenũtiata cognoſcẽs nõ ex ꝺomo ſua expulerit: ſciat etiam. x. libꝛarũ auri ſuſtinere penam: ꝛ citra ipſam pꝺiturũ habitatiõnem[r]. Si quis aũt cõſcriptionem[s] ꝺecetero in talib⁹ pſumpſerit[t]: aut fideiuſſozẽ acceperit: ſciat etiam. x. libꝛarũ auri ſuſtinere penam: ꝛ citra ipſam pꝺiturũ habitatiõnem[v]. Si quis aũt cõſcriptionem[x] ꝺecetero in talib⁹ pſumpſerit[y]: aut fideiuſſozẽ acceperit: ſciat nullã qꝺẽ ſe vtilitatẽ hmõi fideiuſſiõis aut cõſcriptiõis hꝛe: eteñ fideiuſſoꝛ[z] quiꝺẽ obligatus nõ[a] erit: cõſcriptio[b] vo oĩno inualiꝺa manebit: ꝛ ipſe (ſicut pꝺiximus) in coꝛpoze ſuppliciũ ſuſtinebit: et a magna hac longiſſime ciuitate expelletur[c]. ¶ Mulieres itaq; caſte qꝺẽ viuere volumus[d] ꝛ oramus[e]: nõ aũt inuitas aꝺ luxurioſam vitã ꝺeꝺuci. nec impie agere cogi. oĩno eñ lenociniũ ꝛ fieri pꝛohibemus: ꝛ factum punimus: pꝛecipue quiꝺẽ in hac feliciſſima ciuitate et in eius circuitu: nihilominus aũtẽ ꝛ in locis foꝛis poſitis oĩbus[f]: ꝛ que

virgi. l. j. in fine.
n ¶Nouiſſima. vt occidatur: vt. ff. ó pe. l. vltimũ.
o ¶Eos. pretores.
p ¶Emẽdatores. i. coꝛrectores puniẽdo eos melius. Accur.
q ¶Elegimus. non q̃ de hoc habemus legem.
r ¶Habitationẽ. ff. ó pe. heredi. l. ancillaꝝ. ſ. fi. ſ. Sol. illa coꝛrigit. vel verius ly veniat i bꝛeditatẽ petitiõẽ taꝫ pẽtio: tñ punisf q ſic exigit ꝛ locat. et facꝫ aꝺ ß. C. de fal. mo. l. i.
s ¶Cõſcriptionem. id eſt cautionem.
t ¶Preſumpſerit. ſ. acciꝑere. Accur.
v ¶Fideiuſſoꝛ. q promittat ſe curaturꝫ q̃ illa patiet ſe. pſtitui: als ſi pꝛomitteret eã paſſurã: nec iure cõi valeret: vt iſti. ó inuti. ſtipu. ſ. verſa vice.
x ¶Non erit. cũ effectu.
y ¶Cõſcriptio. id eſt cautio. Alſo.
z ¶Predigimus. ſcz modo pꝛoxi.
a ¶Expelletur. ponendo in bãnum ſi nõ inuenia tur. nam inuentus puniꝛ tur aꝺ mozt̃: vt. ſ.
b ¶Volum⁹. fic. ſ. ꝺe nõ eli. ſ. cum igitur.
c ¶Damus. id eſt ꝺepꝛecamur: vt caſte viuãt.
d ¶Oibus. ergo ꝛ in bonoꝝnia: ſed tamẽ nõ videmus eã ibi feruari. Acc.

† Cõcoꝛ. glo. i. pe. ꝺcre. ſup verbo pudico. in pꝛinc. et. gl. in. c. cũ cã. ſuper verbo puniꝛ legio. in ꝺn. extra ó pꝛobationi.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Vos.primi.loquitur constantinopolitanis quibus primum precepit eam seruari.

b ¶ Oblata.grecum est latine constantinopolitanis.ꝛ hoc etiam alꝫs est in litera.

¶ De defensoribus ciuitatum.

Velocitas ꝑpter imminens periculũ exigitur.

c ¶ Si velociter. sicut alꝫs ꝑpter imminens dãnum exigitve locitas:ita ḃ vt hoies libertãr a malis cito:vt ff.de dãno infec.l.i.

d ¶ Renocemus.nã cum fuerint olim ad oppoꝛbrium ponemus eos ad honoꝛem.

e ¶ Officũ.ſ.eis assignãdum qõ iniunget.ſ.c.ſ. nulla.vſq; ad.ſ.ſi.

f ¶ Habebim⁹.id est non seruabimus ſignificatio nem huius nominis an tiqui defensoꝛ:qõ facere debemus.vt insti.de do. ſ.eſt ꝛ aliud.ꝛ.C.de epi. ꝛ cleri.l.decernimus.

g ¶ Ab antiquitate.i.ab antiquis ſapientibus.

h ¶ Rerum.vt est hoc no men defensoꝛ:vt sequit ꝛ similia vt petrus: qꝛ firmus vt petra.

i ¶ Eas.res.Accur.

k ¶ Liberas.ſ.res.

l ¶ Pena.i.greca quam linguã secuti sunt nostri ꝓdecessoꝛes.ſic.ſ.de non ali.ſ.alienanꝫ.ꝛ.ſ.vt fac. no.cõſti.ſ.i.in fi. coll.ig.

m ¶ Patientes.ſ.hoies.

n ¶ Adultis.subaudi in.

o ¶ Cõtẽptũ.ſ.nomẽ defensoꝛis.i.ipſe defensoꝛ.

p ¶ Jacẽt.ſcꝫ hoc nomẽ defensoꝛ.

q ¶ Honestate.vt capitanei.i.ꝓceres ꝛ pauperes quaſi capti dicanꝫ.

r ¶ Fuerint.ſ.defensoꝛes.

s ¶ Viri.alꝫs viris.

t ¶ Obſcuri.i.viles ꝛ infimi ꝛ ꝑiti.vt.ſ.g.mod. na.cõſt.le.ſ. glo. col.vj.

v ¶ Decreta.i. confirmationes. ſĩã vt electꝫ ꝓclatus ꝛ confirmaꝫ a maioꝛibꝰ sic ꝛ defensoꝛ eligebatur a ꝑſide ꝛ ꝑfirmabatur a ꝓfecto:vt ſequitur.

Electꝫ ꝓlatus a ſupeꝛiore suo cõfirmaꝫ.

g ¶ Diſcꝛetio.ſ.ꝓpter pauperta electoꝛum magis cõfirmabat coꝝ electio:vt ſequit ꝟ ꝓpter bonitate. Alꝫs.

y ¶ Electione.tunc enim fit electione.i.bonitate: cũ ex bonis eligitur ꝑcꝛpuus:qõ bic nõ erat.

z ¶ Iuſu.non eñ expreſſe petebãt:ſed alꝫs applaudebãt ꝓſidibus:vt defensoꝛes crearent qui iudices dicuntur:vt.j.e.ſ. nos autem.

a ¶ Remouent.ſcꝫ ꝓſides. Accurſius.

b ¶ Paruiſſimum. accipiunt enim occaſionem:vt fecit lupus agno de turbatione aque.

c ¶ Quaſi.hoc eſt dicere loco defensoꝛ: faciũt loci senatoꝛes:qõ eſt ꝓhibitum:vt.ſ.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.ſ.nulli.ꝛ.j.vt nulli iudi.j.rñ. coll.ig.als dic loci ꝛ defensoꝛes:ꝛ tunc eſt plana.

d ¶ Non actoꝛ.cũ eñ eis parua habeatur dignitas ꝑ ſequẽs nulab initio nꝛe ſunt reipu.ꝛ q̃ nũc a dño deo donata ſunt nobis:ꝛ maxime ĩ illis eo q̃ deꝰ dona que circa noſtrã fecit rẽpu. volumus cõ ſeruari pura ab omni tali neceſſitate:et domini dei circa nos munera eſſe ꝛ ꝑmanere digna. Ꝛcedimus eñ in dño deo etiã ex hoc noſtro circa caſtitatẽ ſtudio magnum fieri nꝛe reipu. incremẽtũ: deo nobis omnia ꝓſpera ꝑ talia opera cõſeꝛẽte. ãtenus erga nos ꝓmi noſtri ciues caſta hac nꝛa fruamini diſpoſitiõe. ꝓpterea hac ſacratiſſima ꝑdicatione vtimur vt ſciatis nꝛm circa voſ⁴ ſtudiũ:circa caſtitatem atq; pietatẽ laboꝛes nꝛos/per quos in omnibus bonis cuſtodiꝛe nꝛam rẽpu. ſperamus. ¶ Scꝛipti ex ẽplar glorioſiſſimo magiſ in quo adiecta eſt:vt ergo oĩb⁹ hec manifeſta fiant in nꝛa habitatiõ⁹ repub. tua ſublimitas hanc noſtrã ſuſcipiẽs ſacrã legẽ in oĩ ditiõe ꝑcꝛpt. ꝓpriis eam vniuerſis ciuitatib⁹ nꝛis inſinuet. Et non ſolũ in hac felicißima ciuitate:ſ⁊ etiã i ꝓuinciarũ cuſtodiat locis:dño omniũ deo ꝓ alio quodãmodo in odorem ſuauitatis oblata⁶ conſtanti nopolitanis ciuibus nꝛis. Datũ kalẽ. Decemb. ca. biliſa. ꝓſule.

¶ De defensoribus ciuitatum. Titulus. ij.

¶ Defensoꝛes ciuitatũ debẽt eligi bonesti viri: fide digni: ꝛ ciuitatũ nobiliores: ꝛ ꝑ circulũ: ꝓbito iureiurãdo ab electoꝛib⁹ antiqua ſolẽnitate ſeruata. Bar.

Imperatoꝛ Juſti. Augu. Joanni pefecto pretorio.

Ajſi velociter reuocemus⁸ curã defensoꝛũ q̃ cõpertes officium⁹ :nec ipſam vlterius antiquoꝛum nominũ habebimus¹⁰ veritatem aliꝭs ſi quidẽ alia data ſunt ab antigtate¹¹ noĩa ſignificatiua a parte rerum¹² .hoc aũt defensoꝛũ nomen pure demõſtrat antiquitatẽ aliquos ꝓpoſuiſſe rebus. quatenus ex omni eaꝭ iniuſtitia vindicarent/liberas¹³ quidẽ ꝛ ꝓpter hoc pña¹⁴ voce defensoꝛes eos vocamus:quatenꝰ erit ĩ nt a malis iniuſtitiã pariẽtes¹⁵ .Aũc autem hoc defensoꝛũ nomen valde

la coꝝ ſcꝛipturis eſt fides habẽda:vt.ff.de cdẽdo.l.ſi qs.ſ.j. Accur.

e ¶ Jmper auerint.ſcꝫ ne fiant monumenta.

f ¶ Venũdant.q.o.ꝓ pecuniã aliq̃ ſcꝛibãt ꝛ teneãt vt habeãt qõ dẽt ꝓ:fidi vt nõ remoueat eos:vt.ſ.vt iudi.ſine quoqno ſuff.ſ.an certe.

g ¶ Archiuũ.locus eſt vbi act a publica reponunf:vt bic.ꝛ.ff.de pe.l. moris.ſ.ſolet. ct.j.c.ſ. ꝓpter. ꝛ.j.de bis qui ingre.ad ap.ſ.pe.col.v. Sed alꝫs dicit locus vbi vaſa ſacra reponunf:vt j.qui.mo.na. effi.legi.ſ. iſtud.in fi.coll.vj.

Archiuuꝫ quid ſit.

h ¶ Ab antiquitate.i.ab heredibus querũt g indigentvel ab aliꝭs ſucceſſoꝛib⁹.Vel dic q̃ hoc verbum querũt.regit nouꝫ diuerſos accuſatiuos.

† Concoꝛ. c. ſtatum⁹. in glo. ij. poſt ꝓin. ibi: rõ ſtipẽdiorum.

i ¶ Ald heredes.i.ab heredibus querũt g indigentvel ab aliꝭs ſucceſſoꝛib⁹.Vel dic q̃ hoc verbum querũt.regit nouꝫ diuerſos accuſatiuos.

k ¶ Digna. ꝓpter rõnez quã diximus.ſ.c.ſ.j.

l ¶ Diſpoſuimus. vt.ſ. vt iudi.ſine quoquo ſuf. ſ.illud videlicet.

m ¶ Poteſtates.id est dignitates.

n ¶ Eorum.preſidum.

o ¶ Procul.nam maioꝛibus babẽt intendere:ſcꝫ toti ꝓuincie.ꝛ ideo nõ poſſunt vni ciuitati tñ inſpicere.ſic.ſ.de hered. ꝛ falci.i.reſpon.

p ¶ De defensoribus.ſuperioꝛ ergo illa conſtitutio de ꝑſidib⁹ tñ dicit.ſ. aũt de defensoꝛibus ciuitatũ:ſed illa ſcꝛiptũ ex̃plar cõis eſt:vt ꝑz i fine.

q ¶ Congruentia. ſic. ſ. q̃ũ oꝑoꝛ.epiſ.j.rñ.Acc.

r ¶ Sumãt.ex hoc videt q̃ olim nõ poterant iudicare:ſ⁊ q̃ de voluntaria iuriſditione erant facte bant ꝛ ſcꝛibebantur coꝝ ram eis acta:vt dicit g dam. Sed certe ꝛ ante. l. iſtam poterãt indicare: vt.C.co.l.j.quare dic ſumant officium iudicis:ꝛ bonoꝛem ꝛ ſtatum iudicis q̃ ꝑdicrãt:ꝛ q̃ in noſtro alio poſſit indicare:vt ꝓz.j.c.ſ. nulla. q̃ ꝓius nõ poterat inuito ꝑſide:vt.ſ.ꝓz.ſ.q̃ etiã eſt ꝓz iudicis in inuitum dare indicia:vt.ff.ó verbo.obli.l.inter ſtipulantem.ſ.j.

s ¶ Precedẽtium.ſ.ante tempoꝛa huius legis.

t ¶ Quãto.ſi ergo vt bic dicitur alius ꝓpter meã diſcretionẽ apparet maioꝛ:multomagis ego:vt C.de poſtulãdo.l. ꝓouidendum.

v ¶ Honeſtioꝛ.non loquitur ꝛ: honeſtate ad animam:ſed ad honoꝛẽ ſeculi.ſic inſti.de publi.iudi.ſ.item leg.

† Facit ad hũc.ſ.c.q̃ i dubijs.cum glo.j.in pẽ. extra ó remiſ cia.

z ¶ Interim.i.anteq̃ ad eius officium perueniamus.quod dicet.j.eo.ſ.

Nobiliores ꝓeeligi debent.

nulla.vſq; ad.ſ.ſi ꝓius.dicit de electione eius interim.

y ¶ Declinare.i.ille qui eligitur non põt recuſare vt hodie ſit honoſ. in officialibus.alꝫs punitur in quinq; lib.auri.ꝛ nihilominus cõpelꝫ litur:vt.j.eo.ſ. ſi qua vero. Alꝫs.

3 ¶ Nobiliores.ſic. nobiliores debere eligi.ſic.j.e.ſ.ſi.ſ.ſi.ſ.ó referẽ.ſ.ſi. Lis.ſcꝫ

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶Eis. s. ciuitatibus: vt repẽdant ꝑmiũ habitatiõis: vt. j. c. ꝯ. penul.
b ¶Admpleant. nisi appellarent: vt digimus. j. ꝯ. penul.
c ¶Priuilegium. scz vt non compellatur esse defensor: qõ priuilegiũ habet in secreto vt differat a casu sequenti.
d ¶Sint collati. s. codiculli. i. priuilegium aliquod ꝙ nõ cõpellat esse defensor qõ habuit cum cõsilio, pcerum: vt. C. de leg. & constitu. l. ij. & de non ali. s. quia vero verisimile. colla. j.
e ¶Circulũ. fiebat em̃ q̃dam circulus hoĩm. & ex his duo q̃rebant ceteros cõferẽdo bonitatẽ singulorũ vt melior ẽligerẽt: qõ habebat locũ cũ pauci hoĩes erãt ꝑ ciuitates hodie aũt nõ fit: qa difficile est connocare ſic oẽs bonos hoĩes de ciuitate. sed quidam eligũtur quoꝝ factum oẽs alij ſe tenent: vi instit. de iur. na. ꝯ. senatusconſultũ. & ff. de regu. iur. aliud. ꝯ. j. & ff. ad municip. l. qõ maior. ¶Itẽ ex. ꝯuetudine etiaz ad octo est reducta electio: vt sit bononie.
f ¶Dec implerint. ꝑ. subaudi, aliqbus: puta duobus. ¶Ito.
g ¶Expleꝛ. vt ꝙ totũ ciculũ illi duo queſierunt.
h ¶Reuerẽtib⁹. adiuicẽ.
i ¶Judex. velut ꝑ enim esse debuit vt. C. e. l. iiij. & ꝯ. vt iudi. sine quoꝙ ſuff. ꝯ. eos aũt. & ꝯ. iuſiur. ꝯ. deuotos autem &c.
k ¶Defenſor. ꝗlis antea erat: vt. ꝯ. e. j. reſpon.
l ¶Decreto. i. electione. alis electione.
m ¶Poſſeſſoꝛu. omnes em̃ qui poſſidebãt in illa ciuitate debebãt interesse electioni & iurare vt die dũmõ & ibi habitẽt: vt ſeqꝫ. Et ſic est arg. ad electiõez canonicoꝝ quã faciũt irregſtis agẽtibus.
n ¶Urbe. idez credo. & ſi alis habitent.
o ¶Prebens. scz ipe defenſor futurus.
p ¶Legem. ad hoc ſolus defenſor astringitur ꝑm quoſdã. Alij vo vt eis vidẽt iurãt. vt. ꝯ. iuſiuran. ꝯ. & equus. Sed ꝛra est: vt ibi dicimus.
q ¶Sicut nũc. nã & tunc bãc legem confirmabantur a pfecto: vt. ꝯ. e. in pzin. C. eo. l. j.
r ¶In biẽnio. olim vſq; ad quinquẽnium. vt. C. co. l. iiij.
s ¶Remouẽdus. poſt biẽnium. niſi in caſu: vt. ꝯ. eo. ꝯ. fi. in fi. Alecur.
t ¶Remouẽdi. pfectus maioꝝ est ꝑſide: ꝑſes maioꝝ est defenſore. cuz ergo defenſor creatur a ꝑfecto per cõfirmatiõnẽ nõ poterit eũ remouere ꝑſes: vt arg. ff. de diuer. & temp. pre. l. de acceſſionibus.
v ¶Datur. ex ꝯfirmatione: qõ dic vt. ꝯ. qui. mod. na. effi. legi. ꝯ. liceat. colla. vi. ſic & alis. ff. de ver. ſig. l. lege.
ɣ ¶Adminiſtratoꝛi. i. preſidi.
z ¶Uices agentes. i. varios. All.
a ¶Bodis. hoc interdictum nõ obſeruãt quidã potestates bononie qui duas ſimul & plures recipiũt potestarias vicario poſito. Alecur.
b ¶Inſinuatiões. rome vo apud magr̃m cẽſus: vt. C. de teſta. ꝑsulta.
c ¶Donationũ. vt. C. de dona. l. in hac. & hoc ſi erat vltra quingẽtos ſolidos non alis: vt inſti. de dona. ꝯ. alie.
d ¶Et qcquid. aliud qõ tñ pertineat ad voluntariaz iuriſdictionẽ: alis non; vt in fine huius. ꝯ. ſicut ſunt manumiſſiones: emãcipationes: et adoptiones. vt. ff. de offi. procon. l. ij. ꝯ. reſpon.
d ¶Judicum. id est preſidum.
e ¶Dotus. alis nutus.
f ¶Voluerit. ſ. aliquis coꝛa defenſoꝛe: alis voluerint: scz defenſores.
g ¶Tãgat. dico ad pecuniariũ q̃ſtũ non ꝙ tãgat eũ potentẽ rõne iuriſditionis: vt ſunt cause de mero vel mixto imperio: vt in ſi. huius. ꝯ.
h ¶Potentum. i. qui habet merũ imperium.
i ¶Adminiſtrationib⁹. ſ. maioribus qui hñt merum imperiũ. Accur.
k ¶Affuerit. id est ꝑsens fuerit: scz ꝑſes. ſcribitur enim per. d. vel per. f. nõ per. b.
l ¶Quiſpiã. ſ. priuatus.
m ¶Voluerint. hoc generale dictum ſtatim reſtringitur.
n ¶Jurisditione. ſ. maiori. vt merũ imperiuz vel mixtũ: qõ maioribus tãtum cõpetit: vt. ff. de offi. illicitas. ꝯ. q vniuerſas. & de iuriſ. om. iudi. l. magiſtratib⁹. & C. e. l. de fenſores nihil. & hoc idẽ ſtatim ſnuit. & ex ipſa iure. est enim q̃ſi expoſitio. hoc enim nomen iuriſdictio * q̃ñz ponitur: (vt hic) pro mero vel mixto imperio. vt. ff. de of. ei⁹ cui man. eſt iuriſdi. l. j. ibi: iuriſditionem ſuã &c. nam niſi ſic ibi accipiatur nõ errarẽt q̃ ſic dicũt vt ibi ꝺr: q̃ñz. ꝑ eo qõ iure magiſtratib⁹ cõpetit: vt. ff. de iuriſ. om. iud. l. imperiũ. & ff. de of. ei⁹ cui mãest iuriſdi. l. j. ꝯ. fi. & ſm hõ põt delegari. & autez ſm primũ modus accipitur & diffinit. Jurisditio est potestas de publico introducta cuz neceſſitate iuris dicẽdi & egtaſt. ſtatuẽde: & dicit & iure & ꝺitione. q. ꝺ. de iure potestas. Diuiditur autẽ ſic. alis merum imperiũ: alis mixtũ: alis ſtat in ſuo nomine. ſic. ff. de adopti. l. j. Sed nũquid in integrũ reſtitutionem dare põt: Reſpõ. iure veteri non. vt. ff. ad municip. l. ea q̃. ꝯ. j. Sed hodie cõtra: cũ ꝑm poſſit delegari ſpãliter et gñaliter: vt. C. vbi & apud quem. l. fi. in fine. ergo cõpetit iure magiſtratus: vt. ff. de officio ſtratus: vt. ff. de officio eins cui mã. est iuriſdi. l. j. ꝯ. que vo. alia vo q̃ ſunt de mero vel mixto imperio non põt facere: vt hic dicitur. Sed contra ſeruatur: tum ex conſuetudine: tum quia quibuſdã ciuitatibus boc cõceſſum eſt a ꝑncipibus quandoq; vt a Federico lombardis.
o ¶Pendent. puta causa liberali. All. vt. C. de peda. iudi. l. j. Alecur.
p ¶Tributatoꝛiozum. i. eozum qui ſoluerunt tributa. All.
q ¶Agentes. i. eos qui inordinate agunt.
r ¶Uideant. scz defenſores.
s ¶Tumultum. ſic. j. titu. ij. ꝯ. deinde.
t ¶Abſunt. scz preſides vt ſubiſcit.
v ¶Preſentia. i. ex quo defenſores ſunt preſentes.
ɣ ¶Ex pouinciali. i. curia preſidis pouincie.
y ¶Exceptoꝛe. i. notarii vel ſcriptoꝛe ſic dictus: qz hominũ dicta excipit. i. recipit. Sed bodie videtur ꝙ duos debeat habere: vt. ꝯ. de iudi. ꝯ. nullo. Vel dic ꝙ hunc habet a preſide: alium habet de ſuo.
z ¶Officiales. qui vicem executoꝛum tenent vt ſequitur. Accur.

† Sic etiaz quilibet pla[te] eccle colegiate e ciuitate ordinarius i plebe ſua. vt ꝛdr de offi. ot. ca. cũ ab eccleſiarus cũ glo. j. in fine.

† Et ſic eſt ſ[ed] ar. qõ iudex debet iudicare ſm allegata z ꝓbata et non ſm conſcientiam. de hoc vide in c. j. in glo. ſuper verbo cano nes extra õ officio ordi. vbi de hoc melioꝛ glo. iuris cano.

† Ideꝛum & migtũ ipeꝛium magnis tãtus magiſtratibus cõpetit.

* De iuriſdictione vide multa & ꝓbatem in. c. ꝙ ſe. ap. oẽ de offi. ord.

An defenſoꝛ ciuitatis poſſit i integrũ reſtituere.

Libra auri ex.lxxij. aureis fit.

a ¶ Et iudicare. subaudi volum⁹.qó ꝛ ad superio ra ẏba multa subaudiť.
b ¶ Ad ꝓcc̃tos.ſ3 olim vſq; ad qnãginta tñ: vñ corrigit.C.d.l.j.hec autẽ ſumma.ccc. põt extendi vſq; ad.cc.ꝛ qnãginta li bras.cum.lxxij.aurei ſa ciãt libã auri poſito q libra auri valeat.lꝫ. lib. bonoñ.vt.C. de ſuſce. et arc.l.q̃tieſcũq;.lib.ẋ. qõ ꝯ vltra ẽ nõ cõpetit iure mgſtat⁹.ꝑles ergo ẽlega re nõ põt p.l.iſtã niſi ẏti gat cũ abeſſe.vt.ff.de öf. ei⁹cui mã.ẽ iuriſl.lj.ſ.j. vł ꝑpſ multitudiné cau ſarũ:vt.C.de ped.iu.l.ij.

Ordinarij an poſſit recuſari.

c ¶ Trahere.q nõ poſſe re cuſari qõ eſt mirũ cuꝫ ſit ordiari⁹:ꝛ ſ3 cp̃s põt ad iũgi:vt.j.vt dif.iudi.ſ.ſi vo ꝛtigerit.co.ig.lꝫ.ſſ. 3digerit.l.ſ.q ordinarius poſſit recuſari. ar.ꝑ eo. C.de iu.om.iud.l.nemo.

* Secus de iure cano.vt c. cũ ſpeciali. cẽ. de appella.

d ¶ Snia.ſc3 preſidis.
e ¶ Clps. q; maior ſũma petebaꝛ cũ ẽ agitata:vt ff.ſ iu.om.iu.cũ q̃dã.ſi.
f ¶ Oĩs litis.ſſo.ẖ ſpalis ſimũ q; victor victo dã nat ẽ expẽſis.ẖ regulr ẽ 3.vt.C.de iudi.ꝑperan dũ.ſ.finanţe.a.ſ.ſ iudi. ſ.opz.col.vi. S3 nũgd ꝛ ẖ pdit litẽ:vt.C.de.plus pc.l.j.Riſi.non.q; deligt tñ in plus petẽdo. non aũt caute egegit : vt ibi.

Victor victo in expẽſis q̃q; cõdenatur.

g ¶ Al defenſozib⁹.ſ.iudi cãtib⁹ de ſũma eis ꝓmiſ ſa. ſc3.ccc. ſoli. vt.ſ3.ꝓxi.
h ¶ Judices.i.preſides ꝛ ſubaudi volumus:nã ea maior ſit eo:vt.ſ.ſſ.nos. igif.ꝛ.j.co.ſ.ſi vo.etiam appellatio recte dirigit: vt.j.de app.et intra que temp.ſ.ſi.col.viij.
i ¶ Tue.o prefecte.
k ¶ Eos.ſc3 preſides.
l ¶ Cadere.vel morte vł q; finitum ſit bieñium.
m ¶ Decretũ.de ſuſcipie do hoc munere.Ill.
n ¶ Dicto.vt.ſ3.co.ſ. interim.ꝛ.ſ.uſſu.
o ¶ Predigimus.vt.ſ3.c. ſ.nulla.
p ¶ Rationabilẽ. alꝫ eſt qualibet rõnabilẽ.ꝛ alꝫ quaſi rationabilem.
q ¶ Precepta publica.vt in palatiũ cõmunitatis ꝛ camera maſſarie.
r ¶ Adonumẽta.i.publi cas ſcripturas.
s ¶ Quẽdã.q vulgo maſſari? vocaꝛ bononie.alꝫ camerling⁹.ſ3 i iure edi les vocaꝛ:vt.ff.de orig. iur.l.ij.ſ.item q̃ ait.
t ¶ Jnuenianť.ſc3 monumenta predicta.
v ¶ Archiuum.hoc expo nit.vt.ſ3.co.ſ.j.
g ¶ Quia vo etiã.q.d.nõ ſolum preſides maiores: vt.ſ3.vt iudi.ſi.quo.ſuff.

¶ Defenſores iudicare debẽt in pecuniarijs cauſis vſq; ad aureos trecentos: conuentione in vetito examine prohibita:appellatione ad preſidem permiſſa:ꝛ in curia circa perſonã defenſoris ab officialibus vetita ſucceſſoribus electione mandata.Barto.

¶ Et iudicare[a] in cauſis oibus pecuniarijs vſq; ad aureos.ccc.[b] nõ valẽtib⁹ nr̃is ſubiectis trahe re ſibimet obligatos apud clariſſimos prouinciarus iudices ſi vſq; ad ꝓdictã.ccc.ſolidoꝝ quãtitatẽ lis cõſiſtat. Sed neq; pro hoc ipſo actores ampli⁹ eſtimare litẽ vt cõterant reos ꝛ non ciuitatis defenſori ſed, puincie deferant iudici. Sed et ſi quid tale egerint ꝛ ſentẽtia[c] manifeſtat mi norem eſſe litẽ.ccc.aureoꝝ et ſtudio auctã:vt apud prouinciales iudicẽ/ꝛ nõ ciuitatis defenſores examinaret:ſolũ actoꝛẽ oĩs litiꝫ ſubdi diſpẽdio ꝛ a defenſoribus[d] appellationes ꝛ ad ipſos fieri iudices[e]. ¶ Si vo ẽgerint aliqd in iuriſum circa defenſores officia les:tũc ꝓuinciarus ꝓſides vlciſci ꝛ caſtigare officiales poſſint. Li centiã eĩ̃ damus defenſoribus ſi hoc neglexerint gẽtium ꝓſides ſedis tue[f] eminentie hec nuntiare:vt inde det auxilium eis ꝛ vindicta cõpetens:et re vera defenſores cos[g] eſſe ꝺ̃ delinq̃entes ba bentes iudicare claritatis ꝛ honeſtatis imitationẽ:et ſi cadere[h] contigerit ciuitatis defenſorem: mor ad aliũ deferri decretum[i] qui ex circulo vocaꝛ cũ dudũ dicto[k] iurciurãdo ꝛ ſuſcipere qdez mor curã:decretũ vo nuntiari et cõfirmari a tuo culmine:ꝛ neq; defenſoribus vices agẽtes(ſicut ꝑdiximus[l])oari:ne rurſus ꝓpri cõſuſioni deinus q̃ſi rõnabilẽ[m] occaſioncꝫ.ꝓcccpta[n] vero faciat tua eminẽtia per vnãquãq; puin ciam vt in ciuitatibus habitatio quedã publica diſtribuať in qua cõueniens eſt defenſores monumẽta[o] recondere eligẽdo q̃dam[p] in puincia qui hoz habeat cuſtodiã quatenꝰ incoꝛrupta mancãt hec ꝛ velociter inueniãtur[q] a req rẽtibus:ꝛ ſit apud eos archiuũ[r]: ꝛ qõ hactenꝰ ꝓtermiſſum eſt in ciuitatib⁹ emendeť. Quia vo etiã[s] defenſores ciuitatũ extra oẽ cõmodũ fient[t] ꝛ ꝓ decretis cozũ.ſi quidem ciuitates maiozes[v] ſunt q̃uoz ſolũmodo dabunť aurei ſo ro tue ſublimitatis:ſi vero mino res[g]/tres:ſicut ꝛãdudũ a noſtris ꝓſtitutum[x] eſt legibus.ſi vo q̃dã ſalaria habẽt publica etiam hec ſm cõſuetudinem percipient[y].

¶ Defenſores leuia crimina audiẽt et caſtigationi competenti tradent:ꝛ vltra bieñium defenſoris officium minime du rat niſi tota ciuitas nullo reluctante elegerit eum. Barto.

¶ Audient quoq; leuioza crimina ꝛ caſtigatiõe cõpetenti cõtradent:ꝛ eos q in maioꝛib⁹ crimini bus capiunť detrudẽt in carcerẽ ꝛ mittẽt[a] ad ꝓincie ꝓſidẽ.ſic enĩ fruit ciuitaꝰ vnaquaq; cura iudi ciali:ꝛ oĩs gens ſub maioꝛi cõſti tuta iudicẽ maioꝛẽ ſentiet ꝓoui dentiã ꝛ reſcindẽtur[b] plurime in dicũ cure cũ ciuitatũ defenſores ſemetipſis eas ꝓponũt:et leuigãt ꝓſidũ quas ꝓ oibus hoibus hñt ſolicitudines ipi[c] particulariter remouẽtes[d] ea q vim patiẽtibus inferũt:aut dubitatiões ſuſcitãs ꝛ honeſtos (ſicut ſepe dictũ eſt[e]) eos qui in adminiſtrationibus ſunt denonſtrãtes. Si vo etiam detinc̃atur[m] ab aliquib⁹ publice functiones gentiũ ꝓſides defenſoribus imperabũt ꝓ tra detẽto res exactiones : vt ꝛ ſm hoc eos adiuuẽt. ¶ Si qua vo defenſoris ꝓeter hec fiat ordinatio aut reti nuerit aliquis defenſoris officiũ in ſenectiꝑm veniens:ſiue digni tatis/ſiue militie/ſiue ꝓriuilegij/ ſiue alterius cuiuſpiã occaſione/ iſte quinq; libzarũ auri ſubiect⁹ erit pene etiã ſi poſt eius exactionem ad operam ciuitatis ꝓficiẽtem cogatur[p] defenſoris imple re ſolicitudinẽ:cõuenit cũ vnũquẽq; nobiliũ ſemper functionẽ agere ciuitatũ quas inhabitat:ꝛ hãc eis cõferre habitationis re penſationem. ¶ Que igitur pla cuerunt nobis:ꝛ per hanc ſacraz inſinuata ſunt legẽ : tua ſublimitas in ꝓuincijs quibus ꝑſt facere manifeſta per ꝓgrãmata ꝓpria ſtudeat : q̃tenus cognoſcant oẽs:qz ꝛ maximoꝛ ꝛ mediocriũ ꝛ paruulozũ nobis cura ẽ:ꝛ nihil eſt tale qõ a nra ſolicitudine[r] re moueam[s]. Partez vo faciat tua eminẽtia ſuoꝛ ꝓcceptoꝝ:vt ex hoc iam gẽtiũ ꝓſides ꝑparẽt ſm vnãquãq; ciuitatẽ eos qui bone opinionis ſunt noiati defenſores ſm circulũ(ſicut iam dictũ eſt[t])ꝛ decreta fieri cõia[v] cũ iurciurãdo in eis habito ꝛ deſcribere ꝓedi ctũ circulũ:ꝛ ita per bieñiũ ſub intrare curã eos q ſubſequunť[x]: ꝛ ſi exciderit q̃ſpiã ex eis aliũ introduci:ſemp qdẽ ꝺcreto cũ iure iurãdo faciẽdo ipſoꝝ dũ futurus fuerit curã ſuſcipe diffinitũ iuſiurãdũ ſubeũte ꝛ electioe ei[y] faciẽda deo amabili cẽpo ꝛ venerabili clero/ꝛ alijs in ciuitate bone opinionis ſtudentib⁹:qõ ẽt nũc mor fieri ẓucnit oibus ſicut dictũ eſt ſm hãc nr̃am gñalẽ ꝓcedẽtib⁹ legẽ. Nunc aũt defenſores exñtes ſi qdẽ placidi videant etiã ipſos ꝙ.hec autem omnia.

p ¶ Fient.ꝓtũ eſt a ſubiectis:ſed a ꝓncipe vel cõmuni ciuitať, põt habere vt ſubiicit.
z ¶ Maiores.vt florẽtia.
a ¶ Jdiocs.vt piſtoñ.
b ¶ Cõſtitutum.vt ſupra ſcriptum eſt exemplar.
c ¶ Percipiẽt.no. ſcribendo faĉ licitũ qõ alꝫ ẽ illi citũ vt ẖ.t.j.de ſan.epiſc. ꝙ.ꝓſtitutdinib⁹.col.ig. arg.3.j. vt nul.iudi.ſ.j.
d ¶ Dittẽt. facit ad B.C. de defenſo.ciui.nihil.et l.defenſores ciuitatũ. et ff.de offi.ꝓcõſ.i.ſi qd.
e ¶ Vnaq̃q. alꝫ vnaq̃q.
f ¶ Judice.vt ꝓſide. et ſic no.ar.ꝑ doctoꝛib⁹ an tigos 3 nouos. ſed 3 eos eſt manifeſte ſi bñ intelligaf.nã nõ ſunt maiores in ſolertia:vt.C.de offic. recto.ꝓuin.l.ꝓtioris.
g ¶ Reſcindentur.i. deci dentur minima maleficia.ſ.per defenſorem.
h ¶ Ẓpſi.defenſores.
i ¶ Remouẽtes.ſc3 deci dendo lites ſitas.
k ¶ Dictũ eſt. vt.ſ3.eo. ſ. nos igitur.
l ¶ Jn adminiſtrationib⁹. ſc3 maioribus.nam/quã to ꝛc.vt.ſ3.e.ſ.nos igif.
m ¶ Detineantur.ab aliquibus tributarijs.
n ¶ Si qua vo.dignitaꝫ occaſione vt ſubijcit.
o ¶ Ad operam.i.adminiſtrationem.
p ¶ Cogaf.captis pignorib⁹ ad inſtar tutoꝛis:vt ff.de minꝛ.ẖ domo.ſi qs. ꝛ inſtitu.ẖ ſatiſda.tu. ſ. ſi.niſi appellet : vt.C. de appeila.l.bi q. ꝛ facit ad hoc.C.de decu.l.nulli.
q ¶ Eis.ſ.ciuitatibus.nã vbi emoluñetum ꝛc. vt inſti.de legi.pa.tu.ſ.j.et C.de cadu.tol.ſ.ꝙ.ſcio.
r ¶ Magiꝛoz. nota i cõcionãdo ꝓponi maiores ꝛ i oib⁹:vt dixiꝰ inſtit. de bono. poſ.ſ. decima.
s ¶ Tale.ſ.impedimẽti.
t ¶ Solicitudine.i.a legi bus huius cõpoſitione.
v ¶ Suoꝛ.nã ꝛ alia multa mãdans eis ꝓ nobis.
g ¶ Bone opinionis.idẽ i teſtib⁹:vt.j.ẖ teſti.ſ.ſan cim⁹ aũt.ꝛ facit ad B.j.ſi armis.ſ.hãc igif.col.vj.
x ¶ Dictum eſt.vt.ſ.c.ſ. interim.ꝛ no.ꝙ hic repetit bzeuiter q̃ſi oia ſupra dicta.ſic facere debẽt ad nocati i fine ſui dicti.ſic ſ.vt ec.roma.ibi:hoc in eternum reminiſcẽtes.
y ¶ Cõmunia. ab omnibus nobilibus.
a ¶ Habito.tam ab eligẽtibus q̃ ab electo.
b ¶ Subſequunntur.i.qui poſt hãc legẽ eligentur.
c ¶ Nũc aũt i.tpe huius facte cõſtitutionis.

Modis.

Emolumẽtũ eſſe debet vbi eſt onus.

Cõſuetudine fit licitũ alꝫ illicitũ

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Modis. etiam si oēs consentirent in ꝑtrariū.
b ¶ Rursus. q. d. tūc permittit supradicta electio qñ bōa fide feē circulū ꝛ ñ istructevt itez eligeret.
c ¶ Frequentia. * Ho. frequenter fieri qō fit bis. sic C. de epis. audi. l. nemo. i fi. ꝛ. ff. de non ali. ſ. neqꝫ. ꝛ. C. de dona. ſi quis.
¶ De mēsura ordinandorū clericorum.
d Legem scripsi⁊m⁹: vt. ff. vt deter. fit numer⁹ cleri.
e ¶ Ciuitatis. als vbis.
f ¶ Alijs. f. ibi adiacenti bus: vt. ff. vt determi. fit nume. cleri. Idez tñ facit ꝛ de alijs ecclesijs. lꝫ ꝫ de illis non dicat: vt. ff. qūo opor. epis. ſ. sed neqꝫ.
g ¶ Suam. non als. Acc.
h ¶ Priore. i. nō habente aliqd qō fit ꝛtra priorez.
i ¶ Eius. ſcz prioris.
k ¶ Adhuc. lꝫ in quo hec ꝓdest qō illa non ꝓsit: Rñ. in eo qō hic dicit qñ deficit numerus ī vna qꝫ duz sumi ex alia vbi nūerus supabundat: vt. ſ. j. ibi si vo diminuta. qō nō dz in supiori cōstitutiōe.
l ¶ Supius. vt. ff. vt deter. fit nume. cle. Accur.
m ¶ Statutus. f. modus.
n ¶ Restituat. facit ad ff. de rete. ſ. j. ꝛ. C. de sac. san. eccl. l. nō plures. ꝛ. ff. qūo opor. epi. ſ. ſi neqꝫ.
o ¶ Si vero. nunc incipit adiicere supiori cōsti. illi: scz vt deter. fit nume. cle.
p ¶ Plus est. i alia ecclia.
q ¶ Defuit. alibi. Accur.
¶ De mandatis princi.
r Ex libris. quos nō habemus.
s ¶ Tua sublimitas. loquit tribuniano questori cui mittitur ꝛ daf hec cōstō: vt. ff. j. ibi illustris.
Mādatū ꝛ principis quid sit.
t ¶ Mandatis principū. Est autē mādatū principis ‡ cōstitutio qda cōtinens ꝓcepta de laudabi liter ꝓuincia gubernanda. ff. ꝓ. dicebat qꝫ non erat ꝛstitutio: cū tāꝫ opposita mādato qñqꝫ iueniatur constitutio: vt. ff. de colle. illi. l. iij. j. ñi. ꝛ. C. de iesti. nup. l. qꝫ ſ. legem. sed certe ꝛstitutio genus est: mandatū ſpēs est cōtinēs huius ꝓcepta tm q digim⁹: ꝛ ita hoc titu. accipit. als ōr mādatū qd libet principis ꝓceptum per excellētia. ꝛ sic accipitur. C. e. ti. als ōr rogat⁹ quidā. ꝛ ita accipitur. ff. manda. l. j. ꝛ per totum.
u ¶ Jn suo quoqꝫ. transportando ꝛ eiiciendo de antiqs libris. Et sic nor. legē laudabilē esse ꝛ licitꝫ hoc facere. nec inuri:

inscribi circulo ꝛ biēnio cōplere curā: ꝛ siqdē iā biennij ī ea cura babēt/remouēri detēsoris solicitudine: nisi tamen voluerint cōi decreto teneri cū in biēnio eodē officio. Si vo nōdū biennij ꝛple uerint digni vo videant cōicare circulū ipleant reliquū tps vltra qō nullus ciuitatez defendat: sed vsqꝫ ad hoc solū stet tps nisi cuncta ciuitas reluctāte nullo elegerit eū: ꝛ hoc fcō alio biēnio susciꝓat solicitudinez ꝛ modis⁸ oīb⁹ deponat. ꝛ tunc rursus⁹ fiat tps qñ ipse cū circulus ad hūc addu xerit ordinē ne frequētia¹⁰ ꝛ ordinatione ꝛ cōtinuatiōe cure ꝛ perquādā machinationē illud semp renouādo fiat aliqb⁹ infinita ꝑdicta gubernatio. His oībus valituris in omne tps: qñ cum toto hoc studio ꝛ vigilātia ꝛ ōñi ituitu adinuenim⁹: ꝛ nostris subiectis cōtulimus. Datū Ro. idib⁹ Augu. aut consulari. Bel. vicecon.

¶ De mensura ordinandorū clericorum. Titulus. iij.

Numerus clericorū antiquus debet seruari ꝛ nullo casu augeri: ꝛ defunctorū loco nullus debet substitui donec ad antiquum numerum peruenīat manētibus antea ordinatis in eo in q̄ sunt scbemate. Sed si in vna ecclesia in q̄ clericus monē diminuta est clericorū multitudo: ꝛ in alia ecclesia superabundat⁹ eligi ꝛ assumi clericus eg ea ecclesia: ꝛ ad aliam trāferri: ꝛ nō noua ordinatiōe creari. B.

Jmperator Justi. Augu. Arthemio sanctissimo ꝛ beatissimo archiepō: ꝛ vniuersali patriarche.

Legē nuper⁴ scripsimus de mēsura ordinationū: ꝛ vt non competeret effusas eas esse: neqꝫ in sanctissima maioꝛ eccl̄a bun⁵ felicissime ciuitatis⁶ neqꝫ in alijs⁷: quā etiā firmā esse ꝛ valere ꝛ ex omnē suaz⁸ volum⁹ virtutē. ¶ Quia vo intētio nobis est abbꝛeuiare qdē ordinatiōes: huic aūt sanctissime maioꝛi ecclesie excellētē expēsaz ad mediocrē quādā atqꝫ portabilem statū q̄rere quātitatē: q̄tenus multitudo ei expensarū minuat: ꝓpter hoc oēm circūeūtes viaz ꝛ ad pītē venimus legē: nihil qdez aliter existēte ꝓioꝛe ſz ex eius¹ ꝓcedēte voluntate: adhuc¹¹ autē amplius sanctissime maioꝛi eccl̄e ꝓdesse valētes. Sancim⁹ eīm si in qbusdā sanctissimarū ecclesiarū q̄rū ipa scrīssima maioꝛ eccl̄ia gubernatiōe ꝛ expēsas susceꝓit: cōtigerit aut ꝓbyterū/aut diaconū/aut lectorē/aut cantorē moꝛi: nō aliū moꝛ extrinsecus introduci: sed cōsyderare quāta tunc est mensura ibidē ministrantiū reqe rendissimoꝛ clericorū. Et siqdez nōdū clericorum minuta mēsura est: sed adhuc abūdant q̄tum ad id qō supius¹ diffiniuimus: ꝛ cuz qui vocat statutus¹² nullam fieri ꝓordinatiōnē donec numerus in remedio ipo restituat". ¶ Si vo diminuta multitudo est vt necessitas sit nec desit statut⁹ numerus aliū ꝓ moriēte introduci clericū: ꝓsyderare beatitudinez tuā si qs est in alijs ecclesijs citra sanctissimam maioꝛē ecclesiā ex abūdāti ciusdē ordinis clericus: ꝛ exinde restituere aliū ꝛ non nouā facere ordinatiōnē. Sic enim duz ex eo qō plus¹³ est semp hoc qō defuit¹⁴ impleat bona ꝛ deo amabilis impōnit cause mēsura: ꝛ sic sanctissima maioꝛ ecclesia paulatim debitis liberabit. Aliogn si qd defuerit quidē cōpleat introductionibus extraneis: qō vo plus est nō minuatur plurimū ꝛ indefinitus transiet tps donec omne qō plus est minuat. ¶ Tua igit beatitudo ea q̄ ꝓpter sanctissimaz ecclesiaz vtilitatez recte nobis placuerūt opi effectuiq; cōtradere festinet. etenim si qd fiat ꝓter hoc scire necesse est eū q. ſ hāc nostrā legē suscipere ordinationez ꝑsumꝑserit nihil hinc vtilitatis habiturum: neqꝫ reputabit a reuerēdissimis economis in hac parte facta sanctissime maioꝛi ecclesie expensa: sed ipsi ex hoc cognoscēt dānuz a semetipsis hunc sue negligentie recipiētes fructum. Datum Ro. idibus Augu. ca. Bilisario viro clarissimo cōsule.

¶ De mandatis principum. Titulus. iiij.

Administratores mundas debent seruare manus: ꝛ fiscalia tributa vigilanter inspicere ꝛ exigere: ꝛ pacem ciuitatibus dare: ꝛ seditiones prohibere. Bar.

Jmperator Justinia. Augu. tribuniano questori sacri nostri palatij exconsuli.

Ex libris¹ antiqs qui iura romani nominis ꝓtinebāt nō ignorat tua² sublimitas/quāta de mādatis ꝓncipū³ lēgūlatores in suo quoqꝫ volumine ꝓscripserunt. Quia⁴ igit nobis reparātib⁹ oēm veritatē iā depditā ac diminutā placuit⁵ etiā oīb⁹ iudicib⁹ nr̄is⁶ q minores vel medias⁷ administratiōes gerūt: siue iter cozectores⁸: siue iter ꝓsulares: siue iter ꝓspectabiles ordinentur nō solū codicillos⁹ ꝓtare: sed et mādata dare qbus ꝓspectis oīa gubernari laudabiliter ꝓsint: ideo libraz mādatoꝛ cōpōsuim⁹ q subter¹⁰ p vtrāqꝫ linguā annexus est: vt dē administratorib⁹ nostris ꝑm locoꝛ qualitatē: in quib⁹ romana vel greca lingua frequētat scire eozuꝫ sanctionē: vt nihil ex bis audeāt ꝓterire: sed saluberrimas dispositiōes nostras obseruātes in ꝑpetuū nostraꝫ ꝓuincias nostroqꝫ imꝑio subiectos gubernare festinēt. ¶ Illustris igitur auctoritas¹¹ tua: ad quā questoria pertinet censura: eadem mandata ꝛ in libris legum trāscribere¹² ꝛ in sacro latercul⁰¹³ deponi ꝓcipiat. quatenus ex bis vna cū codicillis⁹ suscipiēdis administratores quē admodū possint reipub. subuenire nō ignorent. Jā qdē in generali nostre ꝓtatis lege¹ omnia declarata sunt/ in quib⁹ ꝓuenies est administratiōes accipiēres eas gu-

qz qui nō subtiliter factū emendat ꝛc. laudabilior est eo qui ꝓius inuenit: vt. ff. de ve. iu. enu. l. ſ. oia em. ꝛ facit ad hoc titu. in ꝓoemio. ſ. igitur.
z ¶ Quia. quonia alij scripserunt de mandatis ꝓncipum igitur ꝛc.
y ¶ Placuit. nobis.
3 ¶ Nostris. scz codicillos ꝓstare ꝛ mādata dare: accipe quod est. j.
a ¶ Medias. Sunt autē quinqꝫ genera magistratuū: vt dicem⁹. j. vt ab illustribus ꝛ qui supra ꝛc.
b ¶ Correctores. f. de italia. sed ꝓsides in ꝓuincia.
c ¶ Codicillos. id est literas dignitatis.
d ¶ Subter. i. infra est scriptū p linguā latinā ꝛ grecam. sed tm latinā habemus: vt. j. e. ſ. ꝓgr. vsqꝫ in fine huius cōstitōnis: q nec greca ē necessaria nobis. Sed tamen illa ideꝫ dicit: ꝛ habent eam greci vt subiicit statim.
e ¶ Auctoritas. tua o tribuniane.
f ¶ Trāscribere. f. vt hec ꝛstō sit de corꝑe iuris.
g ¶ Laterculo. locus vbi leges ꝛ ꝛstones reponuntur: dicitus sacer quia lꝫges sacre sunt: vt. C. de le. ꝛ con. l. leges.
h ¶ Codicillis. i. cum dignitate que per codicillos demonstratur.
i ¶ Lege. vt. ff. vt iudi. sine quoquo suffra. ſ. ſi.

UNIVERSIDAD

a ¶ Admonzantes.ſ.in eadē.l.§.ſic igit.ꝛ.ſ.iuſturan.qꝫ preſtatur ꝛc.
b ¶ Tibi.tribuniano.Accur.
c ¶ Adminiſtratiōē.queſtoriam:ſcz vt.ſ.dictuz eſt.ꝛ dicitur inſtitu. in proc.§.cūqꝫ. hoc dco.Accur.
d ¶ Genitoribus.q.d.ꝛ noſtri priores faciebat:vt.ſ.co.j.reſpon.
e ¶ Directis.i.miſſis.
f ¶ Dabant.vt ne qꝫs munuſ vel talia ſumeret niſi eſculentum ꝛ poculentū. vt.ff.de offi. pcō. ſolent. §.fi.ꝛ.ff.de offi.pſi.plebi ſcito.ꝛ hoc ipſum bodie aliter eſt. vt.ſ. ſcriptum exemplar.Accur.
g ¶ Oportet.hic incipit liber mandatorum in lingua latina.
h ¶ Et.pro id eſt.
i ¶ Suffragio. i. ſine aliquo dato noīe ſuffragii. vt.ſ. vt iu. fine quoquo ſuf.§.hec omnia.
k ¶ Mundas . ab omni munere.ſm Alib.
l ¶ Lucrū.ſ.de iudi.§. ne autem ℨ.ſed ibi in iudice delegato loquit . at hic ſ ordinarijs.ꝛ facit ad hoc finis illius.§.ꝛ.ſ.vt iudi.fine quoquo ſuffra.§. illud.ꝛ.ſ.iuſturā.qꝫ pre. §.ꝛ primum.
m ¶ Negociatiōe.i.p aliquē modū negociādi.vt C.de contra.iudi.l.j.ꝛ.ff. de ℨben.emp.l.nō licet.
n ¶ Adminiſtratis.ſcilz annonis vel ſalarijs.Alcc.
o ¶ Seruare . repete opz te.ꝛ facit ad hoc.ſ.iuſturan.qꝫ preſta.§.pen.ꝛ.ſ. vt iudi.fine quoquo ſuff. §.eos autem.
p ¶ Feſtinare. repete opz ꝛ eſt hic aliud capitulū licet.j.§.ſit tibi ℨ inuat.ꝛ primū.p vno qꝫ eſt verū quia ꝛ ſub vno.§.ſunt ꝛ quia vtrūqꝫ pecuniariuz cōmodum reſpicit.
q ¶ Saluare.ſ.opz te.
r ¶ Alia.ergo videtur qꝫ exactio tributoꝝ eſt calunioſa qꝫ falſum eſt:ſz certe nō ſpliciat.ſic ꝛ alſ cruciſixus eſt ꝙs ꝛ alij duo neq;.qꝫ dicyt no.j.vt pe fun.ſeu fu.§.j.col.v.
s ¶ Prius dantes.i.illi q ante legem iſtam ſuo tēpore non ſoluebant tributa.imo in futuro tem poze remanebant ad ſoluendum:bodie ſuo tempore ſoluent.
t ¶ Deinde.ſcz in ſecūdo precepto.
v ¶ Alterutri.ad inuicem.
x ¶ Pacem.ſlo.poteſtates terrarum teneri ad faciendum paceꝫ fieri vt dicit.ꝛ eſt ad hoc.ff.de offi.preſi.congruit.ꝛ.C.de his qui ad cc.cō ſu.l.denunciamus.ꝛ.ff.de vſufruc.ſi cui.§.ij.ꝛ.ſ.de pace tenēda quaſi per totum ti.qui eſt in vſibus feudoꝝ.
y ¶ Vinc.i.bac.i.vel vt puto ex pace.
z ¶ Seruatur.ꝛ equitas inter homines:ad quā equitatez teneꝫ ꝓſes. vt.ſ.iuſturan.qꝫ preſta.§.ꝛ primum.ꝛ.§.ꝛ equus.
a ¶ Paſſionis.i.dāni imminentis.ꝛ nō debet compati iniquis homi nibus quin eos puniat.
b ¶ Declinatur.ſ.equitas:vt.ſ.iuſturan.qꝫ pre.§.ꝛ primum.
c ¶ Tertiū.meli⁹ digiſſet ſ̄tū cū tria ſā dixit.hꝫ dicyt digiū.ℨ.§.opz.
d ¶ Legtate.hoc facit pro.ſlo.q dicebat ſm egtatē ꝛ ſcientiā iudicandum.ꝛ eſt.p eo.C.de iudi.placuit.ꝛ.ff.ſi regū.ſi irruptiō.in fi.ꝛ.ff.de fer.l.ij.in fi. Sed Jo.ꝛtra.nā ſm allegata dixit:ꝛ dicimus iudicādū: vt.ff.de offi.ꝓſi.l.illicitas.§.veritas.ibi:ꝛ ideo ꝛc.ꝛ qꝫ ſuis legibus ōz ſm aſſarti.eſt verū qñ vt iudex habet ꝛſcientia: quia ſuā conſcientia vel equitatē non hꝫ vt priuatus:ſed qñ habet vt priuatus:tunc nō ꝛz

Judicare an debeat iudex ſm cōſcientiā.

bernare memozātes e iuſturāduz qꝫ ſup his ꝓſtatur. Neceſſarium ramē exiſtimauimus etiā nūc pcipietī tibi f adminiſtrationē ꝓfiſcignare qꝫ a genitoribꝰ g reipubli ce noſtre adinuētū eſt:q ad adminiſtratiōes directis ꝛ certa ꝓcepta dabāt h mādata principū cauocātes ſm que oporteret eos gubernare adminiſtratiōes. ¶ Oportet i igit te pure ſumentē adminiſtratiōnē ꝛ ſine omni ſuffragio k prē omnibꝰ alijs mūdas l ſeruare oco nobiſcꝫ ꝛ legi manus:ꝛ nullū cōtingere lucruz m neqꝫ maius neqꝫ minus:neqꝫ captioſum quoddaz ℨ ſubiectos facere negociatiōe n: ſed cōtentuz eſſe ſolis a fiſco tibi miniſtratis o tā p te cꝫ p eos q circa te ſunt purū cis vndiqꝫ ſeruare ius ꝛ feſtinare p. Primū qdez fiſcalia tributa exigi vigilanter nihil diminuēs circa publicā curā reqrere ne forte fiſcus inde minuat:ꝛ ſaluare q ei vndiqꝫ q̄ ꝓpria ſunt. Sicut enim priuatos iniuſtitiā paſſos adiuuamus ſic ꝛ publicū illeſum manere volumus. collatozes nāqꝫ omni alia r calūnia liberi ꝓſeruari facile ꝛ in pmptu ſoluēt tributa: ꝛ qui infinita ꝓius ſ dantes manebāt debētes adhuc fiſcalia: hoc nūc ꝛ ipſis fiſcalib⁹ ꝛ eroluēres liberabūt facile ſe tributis. Deinde t cōcubis eſt te puidere vt nulli populi ciuitatuz alterutri u ſeditiones faciāt:ſed oēm pacē x eſſe oci ciuitatib⁹:dū egtas etiaz binc y noſtris ſubiectis ſeruatur ꝛ ꝛ neqꝫ lucri neqꝫ paſſionis a alicuius cauſa ad aliquam partium declinatur b.

Judices lites cū omni equitate audire debēt:ꝛ bzeues lites ꝛ viluū ꝓſonarū eꝝ nō ſcripto cognoſcere ꝛ iudicare ꝛ ꝓuidere ne occaſione iudicialiū eꝝpēſaruꝫ

ius dicere:vt.C.de le.ꝛ con.l.j.ꝛ.ſ.de rap.virgi.ſ.reſpon.col.iꝛ.

c ¶ Bzeuiores.quidā bzeuiores ſiue bzeues quinquaginta aureoū:vt.C.de defen.ciuita.l.j.alij⁹ duorum aur.vt.ff.de dolo.ſi oleuz. §.fi.ꝛ.l.ſeq.alij quinqꝫ aureoū.vt.ff.de bo.dā.l.diuus.vel verius centum aureoꝝ.vt.ſ.de iudi.§.ne autē.ꝛ.ſ.ꝓcipue ſequitur.

dānificentur ſubditi:ꝛ ne ſubditi ꝓpter ipſoꝝ negligentiam ad principis accedant curiam.Bartolus.

¶ Sit tibi quoqꝫ tertiū c ſtudiū lites cū omni equitate d audire:ꝛ omnes qdē bzeuiores e ꝛ quecūqꝫ maxime vilium f ſunt ex non ſcripto g decidere/ꝛ iudicare/ꝛ liberare oēs alterna cōtentiōe h ꝛ nō ꝓmittere i nihil k vltra qꝫ cōtinet ſacra l noſtra cōſtitutiōe occaſione cauſaliū m expēſaruꝫ dānificarij n. ſi tamen ſufficiētes in datiōe ꝓſtant. Aliqn etiā gratis o ꝛ liites audire ꝛ nō ꝓmittere p ex negligētia de quincia alicui⁹ ꝓſidis ad hāc currere feliciſſimā ciuitatem:ꝛ nobis moleſtum eſſe:ſcito nāqꝫ quia ſi qs veniat:ꝛ aditionē nobis faciat q ꝛ a nobis interrogarus ſi r ꝓius te adiuꝛ:dicit te dicat adiſſe:ꝛ qꝫ iuſtū eſt nō ipe traſſe:ꝛ hoc verū inueniamus in te indignatione ꝙ certemus s. Si vo cū te nō adierit venire ad hāc regiā ꝓſumpſerit ciuitatē:ꝛ remittemus cū cū omni coꝛrectiōe ꝛ reſponſum non dabimus t.

¶ Adminiſtratores ꝓuidere debēt ne iudices ꝛ officiales de ꝓncipis curia vexātes ledāt ſubiectos ꝛ eoꝝ punire debēt: ꝛ ꝓcepta ℨ ius vel vtilitatē publicā nō ſuſcipe:niſi ſcōa iuſſio emanauerit:q̄ꝫ vbertate neceſſarioꝝ ꝛ operum ciuitatū diligētia oēm adhibere:ꝛ delinqētes caſtigare cōpeteti vel deceti pena oī ꝓlegio ceſſante:ꝛ puidere ne officiales ſubiectoꝝ iniurijs afficiāt:ꝛ malos expellere.Bar.

¶ Deinde cōpetens eſt te etiam hinc u veniētes ſiue magiſtriano v: ſiue ex quolibet foro nō ꝓmittere ledere nec ſuperigere w ſubiectos noſtros. Oꝫ ſi quis x adierit y tale aliqd q̄ſtus z boc ꝛ ꝛcq ꝛ indēnitatē ci ꝓcurari a:ꝛ neqꝫ ꝓmittere alicui ꝓferēti ꝓcepta cuiuſcūqꝫ ſori hec videlicet que ſolenniter

¶ Cōcu. c. cōqerente cū gl.i. poſt punc. extra de offi.iudi cis ordina. ꝛ de.diſpō. ſiom. de iudi.ꝛ.c. ſi nē iuris. extra de bo.ꝛ cōtuma.

¶ Cōcu. c. quāto cum pie grauari extra de cēſi. vbide §.

¶ Et nō ꝓmittere. caute accedit ad aliud capi.

i ¶ Nihil.alſ non eſt in litera nihil:ꝛ tunc plana. ſi autem habeas . die ꝙ negatio que ſcluditur ſit ſuperflua:ꝛ poſitū quod ineſt remanet . nam tanmm valet nihil quātum non aliquid.ſic alſ abundat:vt.ſ.de here.ꝛ fal.§. inordinatum.

k ¶ Sacra.quā nō habemus ſed plerūqꝫ ſit eius memoria.vt.ſ.vt iud.ſi ne quoquo ſuffra.§.volumꝰ. ꝛ.j.vt lit.in.§.ꝛ ℨ. col.ij.ꝛ.j.vt dif.in.§.fi. ꝛ forte erat eius ſententia talis vt duos aurcos in pzin.ꝛ duos in fine acciperet iudex pro cauſa.vt ſ.iudi.§.ne autem.

l ¶ Cauſalium . quia pro cauſa ſiunt:boc eſt ipſe ſportule q̄ iudicibus pre ſtabantur.

m ¶ Dānificari.ſcilicet litigantes.

n ¶ Gratis. ✱naz ratione perſonarum vel reruz quedaz fiunt gratis que alſ non fierent.ꝛ facit ad hoc.j.vt cle.apud ꝓpotios epiſ.§.j.col.vi.ꝛ.C.de epiſc.ꝛ cleri.l.nulli. ꝛ de epiſcopa.audien.l.de creationibus.ꝛ.C.de nup.ſi furioſi.in fi.ꝛ.ſ. de iudi.§.ne autem.Accur.

✱Cōcu. c. cuz ab omi. glo.ſup verb.expen ſas.in me. ibi:immo ſi pauperes.extra de vi.et bone.cleri.

o ¶ Et non permittere.ſcz oportet.
p ¶ Faciat.ꝓpter aliquam cauſam quā cum alio habet.
q ¶ Si.id eſt an.
r ¶ Conuertemus.i.ſeuerius vindicabimus.ſic inſti.de his q ſunt ſui vel alie.iur.§.fi.Alib.
s ¶ Non dabimus.facit ad hoc.ff.de appel.imperator.ꝛ.j.de cap.§.fi. ꝛ.j.vt diffe.iudi.§.ſi quis.ꝛ.ſ.quomodo opoz.epiſ.§.illud.
t ¶ Vinc.id eſt a noſtra curia.
v ¶ Magiſtriano.genera erant magiſtratuum qui magiſtri militum vel ſimilium dicebantur.
x ¶ Superexigere.i.exigere vltra id qꝫ ipſe ꝓfeſtus exigit.ſic.ℨ.vt iudi. ſine quoquo ſuffra.§.volumus.
y ¶ Sed ſi quis.ſ.noſtrorum ſubiectorum.
z ¶ Adierit.ſcilicet te.
a ¶ Queſtus.i.cōqueſtus dānum illatū ab aliquo a curia veniente.
b ¶ Procurari.ſcz ꝓ eo te oportet.Accur.
c ¶ Quiuſcūqꝫ.i.a quocūqꝫ q ſit in aliquo foro noſtre curie tranſmiſſe.

Diriguntur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Diriguntur.i.dirigi consueuerunt ⁊ debent.
b ¶ Formarū.l.cā.formabatur enim locus per quem aqua vt subijcit vel aliquid vtile reipublice ducebat:vel fiebat.sic ⁊.j.de ecclē.tit.ſ.ad hoc sancimus.⁊.C.de sacroſan.eccle.l.ad instructiones.
c ¶ Domuum.ferri forte volebat vt destrueret domus in publico fa cta in qua destruēda ex pēse sunt necessarie.vt.ff. qō vi aut clam.l.cōpetit. ſ.ſi.⁊ de ope.no.nun.l.ſi.
d ¶ Nostros ſubiectoſ.accipe principiū ⁊ oportet te ſubaudi nec pmittere alicui ⁊c.dāmificare ⁊c.
e ¶ Nec p talem.abundat bic negatio.ſic.ſ.eo.ſ.ſit tibi.Vel dic nec per aliā nec per iſtam.vt ſic ad di nersa referantur.ſic.ſ.de bere.⁊ fal.ſ. inordinatū.
f ¶ Ipſe.ſubaudi tu.
g ¶ Domum.ſcz portuum ⁊ ceterorum.
h ¶ Omni.quātuz ad col latores.Accur.
i ¶ Beſtum.i.gerendum.
k ¶ Juſſus eſt.vt ipe dicit qz miſſus ſit ad reficiēda vel facienda ſupradicta.
l ¶ Suſcipies.l.tu. Sz ꝺ ꝺ.de non alie.ſ.quia vo riſimile. Solu.vt ibi.ſed illa cauſa ē fauoꝛabiliꝰ.
m ¶ Nunciās.illā primaz formam.vt.C.de paga.l. ſicut ſacrificia.⁊.l.iij. Et ꝺ eſt ꝺ miſeros platos q etiāmē intātū ſ as ꝺñi pa pe vt nō audeāt reclama re qō facere nō debēt. vt ꝺ ꝺ.⁊.j.vt nulli iudi.ſ.⁊ hec vō iubemus.col.ij.⁊ C.ſi ꝺ ius vel vti.pub.l.⁊ ſi nō cognitio.nec p hoc deſeruiūt legi.imo ꝓiuſt ⁊ ꝓpter ꝺ pape vel pnci pi.vt.C.de app.l.ſi.in ſi.
n ¶ Ubertate.i.ad ꝺ vt in neceſſarijs ſit ybertas qō facere teneāt.vt.ſ.vt iudi. ſine quoquo ſuſ.ſ.j.
o ¶ Et operuz.hoc ad inferioza reſpicit.⁊ facit ad banc.ff.de offi. procon.l. ſi in aliquam.
p ¶ Ex ciuilib⁹.alꝰ ex cu iuſlibet.
q ¶ Partes.ſcz operum. qō ſequitur.
r ¶ Que.ſ.opa ⁊c. vel dic partes.ſ.reſpicite.
s ¶ Facere. ea q̄ ſunt neceſſaria.ſic inſti.in .pe.in ſi.ſz hoc male ſeruetur.
t ¶ Preſides.verbum eſt non nomen bic.
v ¶ Jnueneris.predictos milites.
x ¶ Emolumentis.i.bonis ⁊ eis deficientibus ex ſalarijs:vt.C.de exe cutione rei iudicate.l.ſtipendia.
y ¶ Leſis.prouincialibus.
z ¶ Ati inocētes.⁊ſic nō vtenſ ſcholares ꝓuilegijs in delictis:lz Fede ricus iperato⁹ generaliꝰ eis cōceſſit.magiſtri tñ ⁊ ſcholares illis priui legijs quātū ad delicta renūciauerūt cū per magiſtrū vel ejm nō po terant plene puniri delicta qō publice itereſt:vt.ff.ō fideiuſ.l.ſi a reo. ſ.ſi.⁊.ff.ad leg.aql.ita vulneratus.⁊ ſic redimus ad boc ius.⁊ facit ad boc:vt.ſ.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.ſ.qō autez.⁊.C.vbi de crimi.agi opoꝛ.l.j.⁊.ij.⁊.j.vt omnes obe.iudi.ſ.ij.col.v.Accur.
a ¶ Videant.i.ſola ipunitas eis ꝓdeſt.ſic.ſ.ō defen.ci.ſ.nulla.in fine.
b ¶ Jnuaſiones.ſ.rerum jmobilium ⁊ apprehenſiones mobilium pu nier per conſti.ſi quis in tantam.vel per interdictū vnde vi.⁊ per act. vi bo.rap.quādo ſunt mobilia:vt inſti.vi bo.rap.ſ.pe.⁊.C.vnde vi.l. ſi quis in tantam.⁊.ff.de vi ⁊ vi arma.l.j.j.reſpon.
c ¶ Puniens.cum etiam merū habeat imperium:vt.ff.de offi.preſi.l. illicitas.ſ.qui vniuerſas.
d ¶ Noſtras leges.vt bomicidā ſm legē coꝛ.de ſic.vt.ff.ad legez coꝛ.de ſic.l.iij.ſ.pen.adulteriū p.l.iul.de adulte.cuius pena eſt.vt.C.ad leg. iul.de adul.quāuis.in ſi.raptoꝛes vero.vt.C.de rap.virgi.l.j.Accur.
e ¶ Supplicium.ſic collige vt aliozum ſupplicijs alios ſaluos faciat. vt.C. ad leg.iul. repe.l.j. Sic impunitas aliquoꝝ multos alios tradit mortiꝰ.⁊ egitio. vnde dicit decretum.multos tradit egitio q liberat multoꝝ exitia cogitantē:ſcz occaſionaliter. vt . ggiij. q.iiij.eſt iuſta.Et eſt ibi arg.q̄ boc ipo q̄ gs parcit malo intelligit nocere bono. vt.ggiij. q.iiij.ſi is qui prelatus. Pēa vni⁹ multoꝝ ē terroꝛ.
f ¶ Precipue. facit ad ꝺ ſ.de queſtore.ſ. magiſtre. ⁊.ſ.de iudi.ſ.is qui.
g ¶ Talē. facit.ff.de offi. preſi.l.obſeruandus.⁊.ſ. vt iudi.ſine quoquo ſuffra.ſ.eos.⁊.ff.de offi.procon.l.nec quicq̄.ſ. circa aduocatos.Accur.
h ¶ Sed neq̄. Pone caſus ſic. Quidā timēs vexatione alicuius cōfugit ad eccleſiam:petit a pſide vt ꝓmittat ei ſecuritatē in reb⁹ ⁊ ꝑſona. nun qd hoc ꝺz fieri:Rñ. non ꝓmpte.i. paſſim vel ſine delectu cōcedendū.nā in quibuſdaꝫ non ꝺak.vt.j. ꝓpi.ſ.z ſup hoc ſit ꝺanda vel nō ſit q̄dā examinatio mediocris.i.ſemi plena vel ſummatim.⁊ ſi appeat ꝺanda vltra.ggg. dies non ꝺatur:vel ſi ꝺata fuerit nō ꝓdeatur vltra.⁊ medio tpe deducit in ius.ſ.z cōuenitur ⁊ cō dēnat:⁊ ita hec ſunt vera ſi renūciet ſecuritati:alꝰ nō.ſed reſtituitur ſacris locis vſ terminiꝰ.⁊ cū ꝺebita loci reuerētia exigitur.logſ aūt ō ſecuritatē ꝓmiſſio q̄ ō iuſiurādū. ⁊ cōſiſtit vbis tm̄.non q̄ corporaliꝰ tāgant euāgelia:vt ⁊ alꝰ.C.ſi minoꝝ ſe maio.dic.l.ſi alterius.⁊ forte de ea loquitur.C.ō bis qui ad eccle.ꝓfu.l.ſi. ⁊ q̄ ſit ſic caſus ponēdus ⁊ litera exponenda ꝓbak ex boc ⁊ ſequenti.ſ. in nouella.eo. ti. Accur.
i ¶ Verba.mirabiliꝰ.glo ſat ⁊ concoꝛdat canon ſit ſermo tuus eſt eſt:nō nō:quod amplius eſt a malo eſt.id eſt a malicia hominum inuentum:vt.ij.q.v.ſi quis preſbyter.Accur.
k ¶ Amplius.i.amplum ſue magnum.
l ¶ Cōtentiones.nā cum interim nō poſſit ꝺ ēnari:patet q retardak factū agentis contra eum qō diu eſſe non ꝺebet.Accur.
m ¶ Verbo.i.babita cauſe cognitiōe:vt.ſ.ꝺigi ſecuritatē ei ꝺederis.
n ¶ Aduerſus eū.conueniendo eum ciuiliter.alꝰ enim ſi criminaliter non valet ꝺatum verbum:vt.j.ꝓpi.ſ.
o ¶ Deduces.ſcz in publico.
p ¶ Verbum.boc ſemper ponitur ꝓ ſecuritate.
q ¶ Si boc nō.ſcz fecerit.i.boc verbo ꝺato abſolute nō renūciauerit: ⁊ non egerit que iudicata ſunt alꝰ.Accur.
r ¶ Ceperate.faciēdo miſſionē in poſſeſſionē ꝑ meſura declarati ꝺebiti:⁊ boc ante lit.ꝓteſta.vt.j.de exhibē.⁊ intꝛo.reis.ſ.ſi vo.coll.v.C. de bis q̄ ad ec.ꝓfu.l.ſi.ſ.iij. Si vo iā lite ꝓcepit.ꝺe.aufngit:ſnia ꝺiffinitiua ꝺari poterit:ſiue in tēpoꝛe qñ erat ſub ꝺato vbo:vt bic fuit:ſiue vbi cunq̄ ſit:vt.C.de iudi.l.ꝓperādum.ſ.cum autē.⁊ miſſio tunc fiet in

Facit ad boc.c.poꝛro.cū gl.iij. certa de priuileg.

Scholaresin delictis ꝓuile gio non ꝓtuntur.

Delicta puniri rei publi. intereſt.

Caſus ponit.

†:Cōcoꝛ.c. ⁊ ſi rps. de iureiur.cri.

UNIVERSIDAD

possessionem rerū primo mobiliū: postea īmobiliū: ⁊ tertio nomiā num. vt.ff.de re iudi.l.a diuo pio.Accur.

a ¶Neq; custodies.i.neq; dabis ⁊ si dederis nō serues:neq; poterit cō tra te legē vel iustitiā inuocare quā cōtēpsit:vt.ff.de mino.l.auxiliū. in fi.⁊ qō his spālibus casibus dr:idē dicas si pro quocunq; maleficio fugerit vt subijcit.⁊.ff.de mona.ℊ.si vero.

b ¶Hoc patientibus.repete parcere conuenit.

Cōtrariū per aliud tollitur.

c ¶Lesum.nā vbi est vnū de ℨ̄ijs per cōsequēs tollitur reliquus.sic instī.de tu.j.rū.⁊.ff.de instī.l.sed ⁊ si pupillus.ℊ.fi.

d ¶Cogenť.scz illi q lesionem exactorib⁹ inferūt: siue de ipsis clericis siue de alijs. Et facit ad hoc C.de episco.audi.l.addicētos.ⁿ.j.vt li.ma.⁊ auie. ℊ.pe.col.ig.ⁿ.j.de colla. ℊ.nulli.Et vt hec materia pleni⁹ itelligať distīguę in fugiēte an fit liber vel seruus:ⁿ q̄dlibet subdistīguę in tria.nā fuus vel q; dns nimiuꝫ feuer⁹ est in eū fugit:ⁿ tūc compellit eū bonīꝫ ꝯditionibus vēdere:vt instītu.de bis q̄ sunt sui vel alie.iu. ℊ.fi.vel ꝑpter maleficiū: ⁊ tūc dño restituit.nec est ei dāda securitas:nisi mo dicū erit maleficiū: ⁊ tūc tm̄ dāda erit securitas:ⁿ dño restituit: vt.C.ō bis qui ad ec.ℊ.fu.l.fi seruus. ⁊.l.fi.ℊ.fi.ⁿ.j.de san.epis. ℊ.si quis. auteˉ.col.ig.aut ob bonā ℊsciētiā vt quia monachus fieri vult boc casu dño restituitur añ triēniuꝫ venīēti data ab eo securitate q̄ suū seruū ob hoc non puniet:vt.ℊ. de mona.ℊ.si vo intra.ⁿ j.de san.epis.l.si qs autez ad monasticā. Jn libero autē dic q̄ aut ꝑpter malefīciū:ⁿ tunc seruꝰ a quod in.ℊ.neq; autē dr.aut ꝑpter functionē vitādaz: ⁊ tunc seruꝰ a bunc.ℊ.publicoruꝫ ⁊c.aut ob aliam cām:puta ciuilem : ⁊ tūc seruꝰ a.ℊ.ℊ.sed neq; ⁊ hoc in catholico . Jn hereticō aūt vel iudeo termini nō custodiuntur : nisi ad fidez redeat:vt.C.de his qui ad eccle.confu.l.j.

e ¶Coges autē.o preses.

f ¶Publicos exercituꝫ res.qui de publico mittuntur:vt publica exigāt tributa vna cum preside vel defensore.vt.ℊ.de defen.ciui.ℊ.deinde.

Susceptū quid sit.

g ¶Susceptis.dr aūt susceptū ſcriptura ī q̄ scribūť ea q̄ suscipiūť exactores tributoꝝ:vel economi eccleſiarū noīe pēsionū ꝓ locatiōib⁹ factis ab illis ꝓdictis.q̄ pēsiones appellant debita fiscalia ⁊ ipsis soluēdis bus daf.vt.j.de ec.re.imo.alie.ℊ.fi.nā cū isti publici exactores soluebant fisco recipiebāt chartā ꝓfessiōis soluti ⁊ ī hac scribebanť hec oia. vt.C.de side instru.l.plures.ⁿ.j.vt bi q ob.pbi.res mi.ℊ.j.coll.vj.

h ¶In qbus.i.ꝓ quibus ea tributa dederunt subiecti.

i ¶Ea dederunt.scz que dederunt.

k ¶Gigocephaloū.gigo iugum.cephas caput.inde dicitur gigocephalum animal portans iugum vt bos vel bubalus vt puto.

l ¶Aut iugozum.nā ⁊ ꝓ animali ⁊ ꝓ ipso iugo aligd soluebatur romanis olim.⁊ ꝓ corrigīs iugoꝝ:vt fegtur quas iugalias appellāt cum qbus caput bouis ligatur:vel dic iugorum:scilz de mulis:vt.ff. de edil.edic.l.ediles.ℊ.j.ⁿ.j.ℊ.si forte.Accur.

adulteris/neq; virginū raptoribus delinquētibus terminoꝝ custodies[a] cautelā:sed etiā inde extrahes ⁊ suppliciū eis inferes:nō enim talia delinquētib⁹ parcere cōperit:sed hoc patiētibus[b] vt nō talia a ꝓsumptoꝝ⁹ patiantur. Deinde temploꝝ cautela nō nocētib⁹ sed lesis datur a lege: ⁊ nō erit possibile vtrūq; tueri cautela sacroꝝ locoꝝ ⁊ ledēte ⁊ lesuꝫ[c].

¶Publicorū vo tributorū exactiones ēt intra tēpla decēter fieri ꝑpabis:qm̄ fiscaliuꝫ rō ⁊ militib⁹ ⁊ priuatis ipsisq; templis : ⁊ cūcte reipubli. vtilis ⁊ necessaria est. Auxiliabunť autē tibi ad hoc etiā deo amabiles eccleſiarū defensores ⁊ economi/nulluꝫ hozū q̄ fiscalia tributa exigūt abuipiēte⁹ exactionē. Sed neq; ꝑmittētes violentū aut sceditiosum aliquid pati exactionez inferentes: scientes quia si qd tale gesserint/ de suo satisfacere fisco cogētur[d].

Exactor tributoꝝ scriptura de susceꝑto clarā facere dz ⁊ tributarius ad solutionē tributoꝝ ſtatim dz compelli:ⁿ rep cessantium in solutione tributoꝝ vēditio fieri dz periculo venditoris. Bar.

¶Loges[e] autē publicos[f] executores in suis de susceptis[g] manifesta facere oia in qbus[h] ea dederunt[i] gigocephalozuꝫ[k]:aut iugoꝝ rū[l]:aut iuliarum:aut quolibet[m] modo ꝓ regiones nūcupant:ⁿ ꝓ quibus hec/ⁿ quelibet [n]prędijs[o] exigunt ⁊ datoꝝ quātitatez[p] siue in ſpecieb⁹ siue in auro . Et iterminabis[q] eis ⁊ magnū dānū ⁊ manus amputationē si hoc qō ꝓcipit quidē semꝑ:vsq; nunc autez custoditus est nō deinceps oibus modis seruent. ¶Si vo (vt assolet) declinationem[r] inueniāt aliquā:dicētes [s]nō posse iugoꝝ ponī q̄titatē maxime quidē eos malignari putamus:sed tū nihil hinc ledať fiscus nec collatores: fiscus etenim sine ꝓciudicio oia sua ꝓpiaꝑ:ⁿ soleniter celebrata fuscepta ꝓcipiat: q q̄ exolucrit nihil exigēdi amplius.causa vo in nullo ledať:ⁿ fm cōsuetudinē quidē tributa soluanť ab eis ⁊ inferanť fisco. Nunciet autē ad gloriosiſſimos nostros ꝓfectos de istis ꝓmittūs cogēdis cēsualibus [t]nūcupatas [t]expositiōes subtiliter dare:vt ex hoc fiat cause adiudicatio.ⁿ sic interim fm cōsuetudinez quidē datis[z] fiscalib⁹ inculpabiliter inferēdis[a]. Qō autē in his q̄ dubitanť gloriosiſſimi nostri ꝓfecti iudicauerint:in his q̄ mouent hoc valere[b] necessitatez [c]habētibus exactorib⁹ post cognitā veritatē sup his q̄stionibus:ⁿ in illis decetero q̄titatez gigocephalozū ⁊ alioꝝ oīum deferibere fm qō a nobis iā ordinatū[d] est. ¶Nō ꝑmittas itaq; curialibus [e]aut cē sualibus [f]dum vēdita sunt ꝓdita cozū:aut in alias ꝑsonas [g]mittaꝫ possessio tergiuersationibus vti quibusdā ⁊ nō trāsferri a vendit⁹ ad emptores ꝓdia[h]:sed coges cos oīno facere mutationes sine dāno[i]. ¶Si vo dixerint minus idoneos esse emptores: ⁊ ꝓpter ea non[k] fieri migrationez: hoc ipm examinabis [l]sine quolibet damno: ⁊ fiquidē idonei fuerint emptores coges fiscaliuꝫ ꝑ sules[m] omnib⁹ modis ⁊ sine quolibet dāna celebrare trāspositionem[n]. ¶Si vero ꝓ veritate cos inueneris non satis idoneos:coges venditozes hoc ipsum ꝓfiteri ad gesta:quia periculo cozuꝫ trāspositio fit fiscalium tributoruꝫ in cos [o]qui ab ipsis emunt[p]: hoc qō etiam in oziēte nouimus in multis fieri gentibus.sic enim neq; fisco nocebitur ⁊ fiscalia tributa a possessoribus inferēturꝫ vt aut alij quidē sint possessores:alij vero collatores.oportet cū maxime contra possessores fieri collationes:sed nō contra non detiꝑ

m ¶Quolibet.repete ea que quolibet ⁊c.

n ¶Quolibet.alia similia.vt.j.de colla.in ꝓin.col.ig.

o ¶Prędijs.i.possessiōib⁹ ꝓdictoꝝ vt ꝓ qb⁹ ℨ ⁊ q̄libet alia filia exigant.

p ¶Quātitatem.repete facere in suis de susceptis manifesta.

q ¶Interminabis.id est interdicendo minaberis.

r ¶Manus amputatio nem.hoc ꝓponit publico exactori q nō scribit supradicta: q̄ pena est hodie generalis cuicūq; ꝺ incidi aliq̄ membrū ꝑ.l. vt.j.vt nul.iudi.ℊ.pe.

Manū ap pellatiōe mēbra cēsetera veniunt.

s ¶Declinationez.quia aliquis dicit se nō debere soluere vel aliqui ⁊c.

t ¶Dicentes.ipsi exactores.

v ¶Percipiat.no.fiscum seruari q̄si possessione accipiendi sine ꝓiudicio tamen exactoꝝ ⁊ collatoꝝ:ⁿ facit ad hoc.ff. de publi.l.si publicanus. ℊ.in omnibus.

x ¶Cēsualibus.i.exactoribꝰ.sic dicti:q; cēsuales faciūt scripturas.vt digi mus.ℊ.in ꝓin.huius.ℊ.

Cēsuales q dicanť.

y ¶Nuncupatas.i. ꝓdicta relata q̄ illi nolūt soluere:ⁿ quare.

z ¶Datis.scz interim.

a ¶Inferendis.scz fisco ab exactoribus.

b ¶Hoc valere.hoc ē verum q̄n ēt q̄stio de his q̄ soluunt ad mēsuraz ⁊ in alijs ęqeptis dubitatio nib⁹ sup tributis metalloꝝ exigendis:q; tūc ad comitē sacrarū largitionū recurritur:vt.j.de colla.ℊ.eos autem.

c ¶Necessitatem.nam appellari nō potest ab eius ſnia.vt.ff.de offi. ꝓcto.l. j.ℊ.his cunabulis.

d ¶Ordinatum.vt.ℊ.in ꝓin.huius.ℊ.

e ¶Curialibus.qui ꝑsta ſtabant aliqd noīe pensionum quas habebant.

f ¶Censualib⁹.q̄ censum ī auro vl'argēto vel ſmi lib⁹ pēdebāt.vt.C.ſi ꝓpter publi.pensita.l.ſi.

g ¶Alias ꝑsonas.q̄ emptores:vt quia donāt vel alio titulo trāſferunt:vt C.ſine cen.vel re.l.ſi.

h ¶Predia.ſine onere.

i ¶Dāno.fisco inferēdo. naz a possidente semper tributa persoluentur: ⁊ illi aliter pacti fuerint: vt hic.ⁿ.ff.ō pac.l.ius publicū.ⁿ.l.inter.sed quā-

tum est inter se valent illa pacta:vt agant vel ꝓsciptis vbis vel alijs actionibus.vt.ff.de pac.l.epistola.ℊ.ij.

k ¶Non.scilicet velle.

l ¶Examinabis.l.distinguendo:vt subijcit.

m ¶Presules.ꝓsides appellat primos tributarios.

n ¶Transpositionem.als transmigrationem.

o ¶Si vero ꝓ o veritate.hic sumit aut.que est in.C.ſine cen.vel re.l.ij.

p ¶Eos.emptores.Accur.

q ¶Emunt.nec min⁹ a possidētib⁹ exigeť ℨ̄si res debeat magis q̄ ꝑsona:vt subijcit.ⁿ.ff.de pub.l.ꝑeratores.ſic ⁊ alis ſnia ꝓdicta datur. vt ff.de neg.gest.qui aliena.ℊ.fi.ⁿ fic dico nō esse cōrecta.l.C.ſine censu.l. pe.ⁿ.ff.de pac.l.inter.Sed nūquid in italia hec locuꝫ habent:Quidā dicūt q̄ nō:quia tributa ⁊ census foli ꝓuinciales soluūt:vt.C.de epi. ⁊ cleri.l.de his.ⁿ.ff.de censi.l.j.ⁿ fi.Alij q̄ sic.vt.C.de vsucapi.transfor. l.j.ⁿ instī.de rē.diui.ℊ.ꝑ traditionē.ⁿ.C.ſine cen.vel re.l.fin.Ꝓxima verior est.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

verior est.nec obstat due prime leges:qz in dño trãsferẽdo dicũt non esse differẽtiã vt in cẽsu. Itẽ nec tertia:qz de ꝓuincialib⁹ tm̃ loquitur.

a ℂTerras.nisi in casu ꝓposito.

b Largiuntur.scilicet salario.

c ℂEx quibus.pecuniis ꝛc.

Angaria quid sit.

d ℂAngarijs.est aũt angaria opera ꝑsone tãtũ. Perangaria vero opera cuz fumptu vt colligitur C.de episco.z cleri.l.iij.ℌ. ad perangariam.

e ℂSubiugalib⁹.i. fi aliqd per boues vel p aliud aĩal qd portet iugum faciat dicerri:vt vinũ vl̃ pane ℬ suis ſuptib⁹ faciat.

f ℂNecessariam. vt forte sedet tumultũ in ciuitati bus . vt.ℌ.de defen. ciui. ℌ.nullam.z.ℌ.deinde.

† Cõcor. cẽ frer cetera. cuz glo. ſup ver. ſubmi nistrent.extra de offi. iu. cõcor.ẽt cũ hoc.ℌ.c. cuz ab omi. cũ glo. ſup ver. expẽſas. poſtme i diũ.ubi ordinarij autez extra de vi. z bone. cle. vbi tã q̃ ordinarij nun q̃z debẽt expẽſas.

g ℂInterdictimus . facit ad ℬ.ℌ.vt iudi.ſine quo. ſumꝑ.ℌ.nulli. z.j.vt nulli iudi.j.rñ. colla.ig. z.ℌ.de defen.ci.ℌ.nulla.

b Sequantur.iſti q̃ de legantur.Accur.

Acceperint.milites q̃ ſequuntur ꝓſidem.

Emolumentis.i.ſtipẽdijs.z facit ad hoc.ℌ.ꝓ gi.ℌ.illud.z.ff.de offi.ꝓſi. l.illicitas.ℌ.illicita. z.ℌ. ne quid.

l ℂExigens.ſcz tu.

m ℂPericulo.i. ſi non ſe ceris de burſa militum: facias de tua.

n ℂAlicui.ſ.cẽpo vel abbati vel alij ſimili perſone: ſed ℬ durũ videt cuz alꝭ tm̃ honorẽ eps̃ habuerit vt ẽt deo digerit eũ cõicare. vt.ℌ.qũo opoꝛ.epi.ℌ. illud.in fine.ℌ.ſed dic reſtringẽdũ hunc.ℌ.ad talia ſi dicat epꝰ vel abbas q̃ talis ſit conuerſus vel monach⁹ vel quia dicat pizocaros:q̃ſi taz ipſe q̃ ei⁹ res ſint monaſterij.vt ℌ.ſi mona.ℌ.illud.z ſi ẽ empte ab bm̃ſi collatiõi bus.vt.j.de fan.epiſ.ℌ.ſi qñ.col.ig.z i ℌſti. federi cia.ℌ.j.vl aut economus. vt.C.de epiſ.z cle.l.ij.hec q̃ cã p ꝑſidem cognoſcit: vt hic.ſz queſtio hereſis vna cũ epo.vt.j.ℌ.ꝓpoſi.

o ℂSi vero.hoc referẽ ad id qd dicit hereſumꝑz c.

p ℂCanonicum.vt de articulis fidei q̃ ſunt.C.de ſum.tri.l.fin.vel ſimonia a laico cõmiſſa.vt.ℌ.qũo opoꝛ.epiſ.ℌ.ſi quis aũt. Aliud ſi clerico obijcit. vt.j.vt clericꝰ.apud ꝓpi. epi.cõ.ℌ.ſi.contra.

q ℂDiſponere.repete ꝓuidebis.quod est.ℌ.ꝓpi.

r Ortbodoxã.ſ.ſi vult q̃uerti z eſſe bonꝰ.alꝭ vt ſſamis:z deo z alijs penis qb⁹ heretici ſũt ſuppoſiti:z b erit:vt.C.de ſum.tri.z fi.ca.l.j.z̃ b here.l.iij.ℌ ſimõia aũt punit:vt.ℌ.qũo opoꝛ.epiſ.ℌ.z hãc nõ pecunijs.

s ℂGeneri z legi.i.agnatis z cognatis q̃ ex lege vocant ſm Al.vt.j.de here.ab inteſta.ℌ.ſi igit.Sed ſi dicas toti generi.i.agnatis ꝙs ad.g. gradũ:cognatis vſq̃ ad.vij.vt inſti.de ſucceſ.cogna.ℌ.ſi.nũc erit ℌ.j. vt nulli inſti.ℌ.ſi. Itẽ qualiterciũq̃ dicas erit ꝛtra.ℌ.de inceſ.nup.ℌ.j. Sed ſolue vtrũq̃ contra.vt ibi.de inceſt.nup.digimus.Accur.

t ℂIlli.ſcilicet preſides.Accur.

v ℂDimittunt.qõ fieri non oꝛ:vt digimus.ℌ.de inceſt.nup.ℌ. reſpon.

nentes neq̃ poſſidẽtes terras.a

ℂIudices z milites ſiue de vna ꝓuincia ad ꝓuinciam aliam ꝓficiſcantur:ſiue ciuitates ſue ꝓuincie circũeant non debent tributa gratis expẽdere:nec angarijs affligere collatoꝛes:ſz ſuo ſalario viuere:nec debẽt iudices cuiuſcũq̃ ſint dignitatis loci ſeruatoꝛes mittere.Bar.

ℂIllud tñ tevolum⁹ noſcere:qz ſi qñ ꝑceperim⁹ ad alias forte ꝓficiſci te ꝓuincias:cõpetẽs eſt cõtẽtũ de his q̃ de fiſco largiunt⁹:† nõ gratis expẽdere:neq̃ noſtros ſubiectos atterere:ſz ex qbus⁹ in ꝓuincia exiſtens expẽdebas ex his ipſis z ad alias ꝓficiſcens regiones facere expẽſas:neq̃ angarijs⁹ collatoꝛes affligẽtem : neq̃ obediẽs tibi officiũ:ſed ꝓpꝛijs qdez ſubiugalibus⁶ ꝓpꝛia quoq̃ expẽſa agere cẽter. Ilꝺoc ipm cuſtodiendo : vel ſi nõ vltra terminos ꝑperes ꝓuincie:ſed ꝑpter quan dã occaſionẽ neceſſariã⁷ circueas ciuitates. Eos aũt qui vocant⁸ loci ſeruatoꝛes dare iudices in ciui tatib⁹ ꝓuincie cui ꝑſidentꝫ ſpectabiles viri vel clariſſimi vel ꝑſidentes)oĩbus ĩterdicimus⁹ modis. Sed neq̃ ſi milites aliq̃ ſequantur¹⁰ te neq̃ illos gratis ꝓmittas expendere:ſed ex ꝓpꝛijs emoluméꝫtis. Si vo nõ hoc egerint ſed ex tributis expẽderint:z angarias acceperint¹¹:omne qd quid dãnificabũtur ſubiecti/hoc ex eoz emolumentis¹² exigens¹³ ꝓpꝛio periculo¹⁴ leſis ſeruabis.

ℂPreſes ꝓmittere nõ debet occaſione religionis ꝓuincia cõmoueri:z ſi cõtra laicum crimen canonicus moneatur: cũ epiſcopo in dẽ laicus cognoſcere debet.z decidere.b.ℌ.Bar.

ℂNeq̃ occaſione religionũ be reſumq̃ gõnes ꝓmittas alicui¹⁵ ꝓuincias cõmouere:aut aliter q̃dam ꝓceptione iniungi ꝓuinciaz cui ꝑſides.ipſe vo ꝓuidebis cũ cõpetenti vtilitate fiſcalibus:z q̃ alia ſunt ꝑſcrutari:z non ꝓmittere aliqd fieri circa nr̃as ꝓceptiones occaſione religionũ. Si vo canonicũ¹⁶ ſit qõ queritur vna cũ metropolita ꝓuincie hoc diſponere¹⁷ z decernere:ſiue ipſi dubitent ſiue alij qdã:z cauſe dare deo

ℭ Patrocinia que iniuſta.que fiunt facta ceſſione in potentiozes.vt C.ne li.potentio.l.j.vel alꝭ aſſumpto patrocinio potentis.

γ ℂAlitas.ſcz iniuſte vt dictum est.z ad hoc etiam.C.de aduo.diuer. iudi.l.aduocati.

ʒ ℂEi.ſ.clientulo.z hoc exaudi iniuſte:vt ſi fiat pactuz lite pendẽte.vt C.de poſtu.l.quiſquis.ℌ. ꝓterea.vel etiã ſi ꝓius fiat.ſi nõ ẽ facta ſcriptura de hoc.vt.C.de ſuſ.l.j.

a ℂLeſionem.ſcz iniuſte. vt q̃ videat ſe iniuſtam cãm fouere.vt.C.de iud. l.rẽ nõ nouã.ℌ. patroni. qõ tñ licet lege cauteatur ẽt vt iurent vt ibi dr:tñ ſſuetudine nõ habet ſm Bar.qõ eſt veruz q̃ i hac parte vincit legẽ.vt.ff.de legi.z ſenatuſcon.l.de q̃bus.z.ff.cõ.prẽdi.l.vẽditoꝛ.ℌ.ſi cõſtat.z.ff.ad le. rhod.de iac.l.lege.Accu.

b ℂFiſcũ.hoc.ſ. intellige vt dictũ eſt.ꝓpi.ſ. iniuſte. Ideo aute ſpaliter de eo ponit ne videat negligẽtũ q̃ ſpeciali⁹ erat cõprehẽdẽdũ.vt.ff.de inin.l. itez apud labeonẽ.ℌ.hoc edi ctũ.Vel dic q̃ loquit de eo qui aduocatus fuerat fiſci qui ℨ eũ in ea cã eſſe non oꝛ.vt.C.de aduoca. fiſ.l.j.z.iij.niſi in caſu . vt ff.de poſtulã.l.ſi.

c ℂObijcere.i. ꝓmittere clientulo.

d ℂTibi.ſ.ꝓſidi.Acc.

e ℂDec.ſ.ſupradicta.

f ℂDominij.i. potẽtie.z facit ad hoc.ℌ.qũo opoꝛ. epiſ.ℌ.qõ aũt.in ſi.ℌ.z.C. ne licc.po.l.j.z.ℌ.vt iudi. ſine quoquo ſuffra.ℌ.qõ autem.in ſi.

† Cõcor.iij. q.iij.c.iudicet.

g ℂAgricolas.logꝛt putꝰ de oĩ laboratoꝛe ſiue aſcriptitio ſiue nõ cum ꝑ oẽm ẽpactio ceſſet tributoꝛ terra nõ aſſerẽte fructũ ſuũ:cũ eꝫ ꝙlibet recipies teneaꝛ.vt in ſi.hui⁹. ℌ.Et fac ad ℬ.C.de agri. z cẽ.l.oẽs.li.ij.z.j.vt nul li iudi.ℌ.ſi vo.z.C.ne rei vñi.vel temp.l.j.z.C. vbi cau.ſta.l.j.z.C. vbi quis decu.vel cobar.l.j.z in cõſti.fede.ℌ.fin.Et ſic no.q̃ poteſtas vendicat ciuem ſuũ vl̃ comitinũ vt dictũ eſt:lz hec in italia nõ videanẽ habere locũ q̃ tributa nõ ꝓſtat: vt digim⁹ ℨ.eo.ℌ.nõ ꝓmittas. Sed certe ob alia poterat reuocare vt ſubeat: ſcilicet onera ciuitatis . vt.C.de decu.l. nullus qualibet. Itẽ quenit vnũquẽq̃ z c. vt.ℌ.de defen.ciui.ℌ.ſi q̃ vero.z facit ad hoc.ff.de

Italia tributa non ſoluit.

rei vendi.l.j.ſed in nouel.de aſcriptitijs tantum loquitur hic.ℌ.

b ℂLito.intra.gg.dies forte ℌm.ℜ.vt z.ff.de ſerui.fugi.l.j.ℌ.j.z.ℌ.eo. ℌ.ſed neq̃.

i ℂPlurimum.id est multum.

k ℂIn obedientes.nolentes redd ere agricolas quos ſuſceperunt.

l ℂOnus.id est dãnum.

m ℂEſt.ob hoc q̃ non redduntur.

n ℂIllius.ſcilicet qui ſuſcepit.

o ℂConſtentes.ſponte.

p ℂAdiectiõe.ſ.vt i eo i q̃ illi fugiẽtes min⁹ idonei ſueniunt:ℌ adiicit

UNIVERSIDAD DE HUELVA

illis q eos recipiunt. sic ꝛ als. ff. de ver. ob. l. decē. ꝛ. ff. si ter. pe. l. fma.

a ¶ Jn puicia sint. i. siue illi possideant. i. habeāt pdia aliq in suo dño sine nō. Hz ꝺducta vel pcario i qb⁹ pdijs recepant supradictas psonas.

b ¶ Possessores. i. dños qi fuerant coloni vel ipsis rectorib⁹ puiciarū qñ ꝓfus liberi: q possessores dñr dñi rōne iurisditionis vt als dr qs possidere. vt. ff. ō pcti. here. regulariter.

c ¶ Gubernatores. vt catstaldi.

d ¶ Extranei. i. reb⁹ ad se nō pertinētibus. Alcc.

e ¶ Alijs. vt dñis pdictū quorum sunt conductores. Alccur.

f ¶ Alios. dños possessionum vnde predicte personę fugiunt.

g ¶ Titulos. i. ✱ scripturas quasdam in quibus cōtinet q ꝑ prediū fit talis hois: q̄si aliqō priuilegiū aī alios hoies habeat. sic ꝛ als titulus ꝓ priuilegio ponit. vt. j. de ecc. titu. col. v. Vel vexilluz aliqō erat. Et vt plene hec intelligant distinguc. aut imponit predio alieno nomen suum aut alienū alieno: aut alienū suo: aut suū suo. Primo casu si est plebeius dānat ad mortē: nō plebeius in metalluz dānat ꝛ oīa sua cōfiscantur: vt hic. ꝛ. C. vt nemo pri. pre. suis vel ali. l. ij. ꝛ idem dicas in sēdo casu qñ alienuz alieno: lz non tantus videat excessus. Si vero alienū suo: pdit illud: ꝛ alia oīa bona sua dānt in fiscū: ꝛ affixi in metallum. vt. C. de bis que pe. no. l. j. Sed in quarto casu vbi suū suo: prediuz illud amittat. vt C. vt nemo priua.

h ¶ Ergasteriis. i. ortisiva cantibus in ciuitate. vel dic stationibus. vt. j. de ali. ꝛ emphi. ff. j.

i ¶ Experimentum. i. dānum. Alccur.

k ¶ Suis. quondam. nazmō sunt confiscata. S35 ē. e. ff. op. s. sed hoc in gra uioriꝺ. illud i leuioriꝺ. Modie vō dic vt ꝺigū ē. de incest. nup. ff. i. Alcc.

☞ l ¶ Exēplum. Felix quem faciūt aliena picula cautū. ꝛ alibi. Casus demētis correctio fit sapiētis.

m ¶ Dec omnia. q̄ in hac constitutione dicta sunt.

n ¶ Observa. tu preses.

o ¶ Erit. voluntas nra.

p ¶ Probato. scz te.

q ¶ Ingredieris. als: ingrediens.

r ¶ Dāno. l. expensarum q. ꝺ. cum parno sumptu.

s ¶ Jn quibus. i. cum quibus mandatis.

t ¶ Presentem. Nota malam grāmaticā. i. presens. ꝛ sic dicas de alijs duabus partibus hic positis.

v ¶ Siquidē. i. certe. Hic no. adhuc ouo precepta: vt hic. ꝛ. ff. sequē. Et

Artē non exerceat qui illam ignorat.

est notabile q̄ q miles nō est: nō militet: vt h. ꝛ. C. q mili. non pos. l. iij. ꝛ. iij. ꝛ. l. pe. pter angarios q potuerūt militare in oī militia ꝓter ꝑ artē puta p examinatione: vt. C. q mili. nō pos. l. j. ꝛ sacri pstationē: q̄ moztem nō cuitet reipub. cā. vt. ff. ex q. cau. ima. l. fi. Jte ꝑ ensis additionē.

Militis creatio,

vt. ff. ō im. tel. l. filiusfamilias. Jte stigma. i. nota publica ꝺz brachijs

scat ꝯtrū est ledere ꝛ delinq̄re in alios. Sed hoc ipm age/siue pdia possidētes i. puincia fint/siue alij quoz alijs cōpetētū gubernatores sint. oportet etcm ꝛ possessores illa solū habere que eis dat lex: ꝛ gubernatores alienaz illis ꝓesse solūmodo q̄ per ꝺuctionē aut aliū legitimū ejs sunt tradita modū. extraneis aut absti nere ꝛ non puidere quidē alijs: ledere vō alios/ꝛ fibimet lucruz impium ex hoc acquirere.

☞ Nullus titulos pdijs alienis aut ergasteriis iponere ꝺz: nec qs arma deferre: nec populū in turbas solicitare. Bar.

¶ Titulos aut iponere pdijs alienis aut ergasteriis in ciuitatibus ꝓstitutis ꝛ supscribere sua vocabula ita ꝑsumētibus pericu losuz esse scias/vt agnoscāt quia hec agētes ipsi suam substantiaz applicabūt fisco. Si cēn cām soli iperio ꝛ fisco datā tentaucrit aliquis arripe in suis agnoscat ex perimētuz ꝛ suis rebus titulis impositis publicis fiat alijs exēplum abstinētie: q bisdē iplicant malis similibus subdēdis penis.

¶ Dec igit oīa obserua sciens nram circa te volūtatē atq; sniaz qualis qdez erit delinquente talis aut ē pbato ꝛ nra sequente pcepta ac legis. Dox autēvt ingredieris puincia ꝓuocatis oibus in metropoli cōstitutis (dicimus aūt deo amabili cpo ꝛ venerabili clero ꝛ nobili⁹ ciuitatis) in sinuabis hec nostra sacra precepta sub gestoz insinuatiōe: ꝛ ppones cēplar cozū publice nō solū in metropoli sz etiā in alijs ꝓuincie ciuitatib⁹ trāsmittēs ea p officiales tuos sine damno vt cognoscant in qb⁹ suscepisti cingluz: ꝛ videāt si hoc ꝓseruas: ꝛ nro ꝺignū temetipsuz ostēderis iudicio: hec ꝓseruata apud te faciunt ꝑsentē tibi cingulū diuturnioꝛē ꝛ gloriosioꝛez. ¶ Qꝺem super alia neq; armis vti nō militanteꝑ permittes aliquē. hec te ꝛ deo/ꝛ legib⁹/ꝛ nobis charissimū cōstituūt: sed ꝛ illud, puidebis vt si qs

imponi vt recognoscant. vt. C. de fabri. l. iij. ꝛ vltim⁹ in numero aliorū debet scribi. vt. ff. de testa. mili. l. ex eo. ꝛ talibus militibus priuilegia militaria ꝺantur non alijs. vt. ff. de testa. mili. l. fi.

g ¶ Super alia. i. super alia precepta predicta.

y ¶ Cum alijs. apparuit. Also.

z ¶ Quatenus. repete ꝓnidebis. ꝛ subaudi quatenus debeas. Alccur.

a ¶ Constituerit. subaudi tibi. als constitutos.

b ¶ Nunciare. scz ad nos vel cōmittere.

c ¶ Dōc. l. debes examinare si forte ꝛc. Alccur.

d ¶ Inquisitiōe. quia nō cōsiteant. naz tunc nulle partes essent iudicis i cognoscendo. vt argu. ff. ad leg. aquili. ꝓoinde. ꝛ. C. quorum ap. l. ij.

e ¶ Talibus. scz bolbus vel delictis.

f ¶ De triente ꝛ semisse. ¶ De triēte ꝺ cpedit. j. vsq; ad illū. ꝯ. neq; illo.

g ¶ Successionibus. hoc dicit. j. ꝯ. consyderemus.

h ¶ Vel collationibus. ꝺ dicitur. j. co. ꝯ. illud.

i ¶ Distributionib⁹. hoc j. co. ꝯ. quod sepe.

k ¶ Necnon ꝛ literarum. hoc. j. co. ꝯ. studium. ꝛ. ꝯ. illud quoq;.

l ¶ Jam quidē. Ex principio hui⁹ constitutionis vsq; ad. ꝯ. neq; illo. sumit aūt. nouissima q̄ est signata. C. de inoffi. testa. cum queritur.

m ¶ Dicim⁹ romanoz. superflue dicit. cū romanoz tm̄ dicat respubli. vt. ff. de ver. sig. l. cuz qui, sed impꝛoprie etiā cuiuslibet ciuitatis. vt. ff. ō publi. fed ꝛ hi. ꝯ. j.

n ¶ Codices. i. libri. nam codex generaliter omnis liber dicitur.

o ¶ Scripserunt. scz de testamentis. vt. ff. de testa. se. ti. vsq; ad ti. ō bo. pos.

p ¶ Jmpator. vt. C. de testa. mi. l. iiij. ꝛ abide vsq; ad tractatū pscriptionū.

q ¶ Al nobis. vt ꝑz i fin⁹ dictoz titulorū codicis vbi. ll. iustiniani sunt.

r ¶ Prolati. l. legū codicis.

s ¶ Cōsiderātes. l. nos.

t ¶ Alliquid. repete quatenus quod est. ꝯ.

v ¶ Adinuenire. sic. j. vt facte no. con. col. v.

g ¶ Prioza. l. male posita. nam nras nō piget leges emēdare. vt. j. vt fra. fi. j. rñ. col. ig. als contra. vt. j. q. mo. natu. effi. sui. ꝯ. tribus. col. vij.

p ¶ Beniuolis. vt quia grati sunt ꝛ obsequioſi erga parentes. si enim essent ingrati nec olim nec hodie est necesse aliquid eis relinqui; vt. j. de imen. do. an filios. col. vij. ꝯ. fi.

z ¶ Quibus. scilicet filijs.

a ¶ Debiti vocāt. l. iurisconsulti ꝛ imperatores. Et est hoc nature istitutu: vt. ff. vnde libe. l. scripto. in fi. ꝛ. C. de codicil. l. fi. ꝛ. ff. de bo. ꝺa. l. fi. in prin. Jmmo etiā non solum eis debitū dicitur: sed etiā oñi dicunt viuo patre. ✱ vt institu. de here. quali. ꝛ dif. ꝯ. fui. ꝛ. ff. de lib. ꝛ posthu. in fuis. ꝛ est ratio cū vnum ꝛ idem esse presumantur: vt. C. de impu. ꝛ ali. sub. l. fi. ꝛ insti. de inuti. stipu. ꝯ. ei qui. ꝛ. ꝯ. post mortem.

✱ Quibus modis ꝺs titulus. vide in glo. in. c. fi. de offi. archiepi. ꝛ in c. ꝺuduz. si extra de electio.

✱ Concoglo. in. c. pastoralis. sup. p. lucio. in me. extra de decimis.

a ¶ Triuncium. i. tres vncias.
b ¶ Diffinierunt. s. iurisc̃ōsulti. vt. C. de inoffi. test. l. cuz querit. ⁊. l. parentib⁹. ⁊. ff. de inoffi. test. papi. §. q̃m aũt. ⁊ insti. de inoffi. testa. §. fi.
c ¶ Exequentiales. f. c̃secutiua. nã nisi hec faciant rũpet testa. p q̃relaz inofficios. sic insti. de exhere. libe. §. posthumor. ⁊. ff. de libe. ⁊ posthu. l. posthumorum. in fi. hodie vero ad supplemẽti agitur si aliquid relinq̃tur. vt. C. de inoffi. testa. l. omnimodo.
d ¶ Omnia. f. que superfuerint. f. oodrantem.
e ¶ Extranei. f. instituti.
f ¶ Vel. pro etiam.
g ¶ Serui. f. instituti: non alꝰ nisi in casu q̃si beres volũtate defuncti nõ cõpiet. ⁊ alij non sunt testõ notiati q velint. vt. §. de rec. ⁊ fal. §. fi vero autem.
h ¶ Erunt. post parentis obitum.
i ¶ Idonei. nam sustentata dat eos pr̃ in necessarijs q̃ facere debebat nisi filiꝰ fuisset opifex * vnde possit viuere. vt. ff. de li. agno. §. quis alꝰ. §. filius. ⁊. §. non tantum.
k ¶ Nec. q. dat pat̃ filijs.
l ¶ Legẽ. q̃ de ista crudelitate. C. de ex heredi. tol. l. cum augeamus illam quartam. Accur.
m ¶ Despicere. i. preterire quin augeamus illam quartam. Accur.
n ¶ Relinqui. s. volumus.
o ¶ Tertiam. scz partes.
p ¶ Numeram. f. q̃uor. filiorũ vel pauciorũ. Acc.
q ¶ Sexũciũ. i. sex vncias vt dixerat hic. Accur.
r ¶ Debet. scilz instinctu nature: vt dixim⁹. §. §. pẽ. nõ vi pacti. alioqn̄ es alienũ nõ detraberet: qõ fit. vt. ff. de inoffi. te. papinian⁹. §. q̃rta. Si aũt minus h̃z tunc agit ad supplemẽtũ. vt. C. de iof. test. l. scim⁹. si aũt nihil tunc exheredatus agit q̃rela. Preterit⁹ si ẽ emãcipat⁹ p stabulas. Vel si fuꝰ est dicit ẽt ipso iure nulluꝫ. vt insti. de exhere. lib. in pin. ⁊. C. de lib. pre. l. fi.
s ¶ Et hoc. f. qõ dixi. ex equo inter eos fieri diuisionẽ nõ fit inter duz q̃ ad effectũ cũ in ipsa diuisiõe liceat ꝫhẽtib⁹ decipe iter se re ipsa vt seq̃ꝫ. vt. ff. de mi. l. in cause. §. pe. ⁊ loca. l. ité §. fi. q̃ẽadmodũ. Accur.
t ¶ Percipientibus. ex ipsa diuisione.
v ¶ Contigerit. f. iure successionis licet nõnunq̃ dispar sit emolumẽtum. inequaliter facta diuisione.
x ¶ In q̃itate. put melꝰ pñt bona fide vbi res hereditarie i ispẽ sunt.
y ¶ Quãtitate. vbi sunt res hereditarie in quãtitatibus: vt. ff. de vbo. obli. l. stipulationum.
z ¶ Relinquat. no. nõ interesse quo titulo vel iure filij hec habeãt. Sz cõtra. vt. j. vt cum de ap. cog. §. aliud. colla. viij. nam tantum iure istituti ad hoc tenebatur: vt ibi dicitur. Sed solne vt ibi.
a ¶ Octouncij. vbi fuerint q̃uor vl̃ pauciores: vel sexũciũ vbi fuerint vltra quatuor. Sz gd si sint vltra q̃uor puta decẽ: ⁊ q̃uor tñ vel pauciores ex his exheredat vel pterit: nũquid trientẽ ⁊ semissẽ eis dabit sue partis? R̃n. semissem: cũ ꝑpter numerũ ⁊ fua legitima * fit diminuta qõ h̃z §. sti. velle vt. nã ⁊ alꝰ dz nil eẽ adeo magnũ qn̄ fiat ssensibile. si ꝑ plures partes diuidat: vt. j. de natu. lib. in curia * ꝓpu. in pin.
b ¶ Natura. i. filij. qui naturaliter ꝓcreant: siue iure naturali: vt. j. e. §. neq; illo. ⁊ insti. de iure natu. §. j.
c ¶ Accedere. f. licebit patri dare in extraneos: non aũt ꝓius: ⁊ facit ad hoc. §. de non eligen. §. cum igitur. in fi. §.
d ¶ Hoc obseruãdo in obus. f. filijs ⁊ nepotib⁹ ⁊ ceteris inferiorib⁹ cũ his oĩb⁹ deꝫ iure veteri q̃rela: vt. ff. de inof. te. l. j. ⁊. l. nõ ẽm. Sed nũqd in supiorib⁹ q̃rta debita olim augebat ꝑ hãc legẽ? R̃n. qđ q̃ nõ vt. j. e. §. ꝓhibem⁹. in fi. §. ⁊ in nouel. c. ti. Ité q̃ nõ inueniẽ expresse dictuz

* Idẽ Ja de bel. ⁊ ange. §. de ꝓfal. in pi.

* De materia quarterũ vide fm cano. bonã glo. i. c. rayn. super vbo. trebellianũ extra de testa.

* Idẽ bar. Jac. de bel. ⁊ Ange.

triũciũ diffinierũt ꝑ ex necessitate reling: reliquũ vo iacet in vo luntate pareñtiũ: ⁊ capiunt qđẽ cognati oĩa ⁊ extranei vel cuz libertate seruiꝰ. filij vo lz multiplicati stant etiã si nihil offenderint parentes ꝓfunduñ ⁊ triũcium diuidentes solũ: vel si occez forte aut ampliꝰ fuerint paupes erũt filij donec dixerit ꝓtes idoneiꝰ. Nec nos mouerunt cozrigere legẽ ⁊ nõ eã despicere semp erubescentes taliqz mõ determiare cãm: vt sigdẽ vnius est filij vel pluriũ aut mr̃: aut duoz vel triũ: vel q̃uoz: nõ triũciũ eis relinq̃ solũ fz ẽt tertiã. ꝓpzie substantie ꝓtẽ: ꝫ est vncias q̃uoz ⁊ hanc esse diffinitã mensurã vsqz ad ꝑdictũ numez. Si vero vltra q̃uoz habuerit filios: medietas eis totius substãtie relinq̃ parteꝫ vt sexũciusꝫ sit oĩno qõ debeꝫ singulis ex quo quadriũciũ vel sexunciũ diuidẽdũ: ⁊ hoc nõ sub iniusta circũstantia rerũ. forsan eñ ob hoc ctiã alij iniustitiaz patiunt: ⁊ alijs qđẽ melioza: alijs deteriora ꝓpiẽtibus. fz qõ cõtigerit vnũquẽqz ꝑ oĩa equũ esse in q̃litate ⁊ q̃uãtitate: siue quis illud institutiõis modo/siue ꝑ legati ideꝫ est dicere ⁊ fideicõmissi relinquat occasionez. liccbit eñ ei reliquũ octounciuz forte/aut sexunciuꝫ habere: ⁊ largiri sicut voluerit filijs ipsis: aut cuilibet extraneoꝝ. ⁊ natura ꝑmo curata cõpetẽter sic ad extraneas largitates accedere: ꝫ obseruando in oĩbus ꝓsonis in qb⁹ ab initio

ergo in sua manet vetustate: vt. C. de appel. l. ꝓcipim⁹. in fi. Sz ꝺ est vt puto: * nã hec sunt vba gñalia i oĩb⁹ pñonis ⁊c. ergo gñal⁹ intelligẽda: vt. ff. de alee lusu. l. i. §. pe. ⁊. ff. de ser. vt. pre. l. si seruit⁹. ⁊ fi. §. stat aũt patrẽ ⁊ ceteros supiores olim habuisse hoc ius ꝺ filioz testãmẽta: vt filij habeant ꝺ eos: vt. ff. de inof. test. l. j. ⁊. l. nã ⁊ fi. ⁊ insti. de inof. testa.

antique quarte rõ de inofficioso lege decreta est. ¶ Excipiaꝫ aũt a nobis de curialibus nup posita lex que filijs curialibus aut filiab⁹ curialib⁹ nubẽtib⁹ nouiũ ciuz oĩno dari vult reliquo triũcio a parẽtibus fm ptãte dispensando omnib⁹ alijs. de inofficioso positis legibus: ⁊ ꝓcipue nostris in sua virtute seruandis ⁊ de igratis filijs ⁊ de naturalib⁹ ꝓter solã quãtitatẽ quã ad ꝓcens auximus fm omnes ꝓdictas diffinitiões. ¶ Prohibem⁹ autem ⁊ illud graue existẽs: ⁊ bans quidem aliquã legalẽ occasionem in dura tñ incidẽs crudelitatẽ ⁊ amaritudinẽ. Nouim⁹ enim aliq testamenta fm que moriẽtes nõ paterne: nec vt viros ꝓ opoꝛtebat: fz nimis molliter atq remisse fecerũt institutiões vxoribus: siqdem oẽm derelinquerũt suarũ rerũ vsumfructũ: filijs aũt ꝓprietatẽ nudam. Quãobrez arbitroꝛ studiũ eẽ hmõi testamẽtis ꝓzoib⁹ etiã ꝓprietatez acqrere: filijs vo ste fame perempt. Unde enim etiã in medio gubernant ⁊ quotidianũ habeãt cibuz nihil eis ꝺrelicto vxoris iure forsan ⁊ irrationabili intercedente: qõ eis ctiã quotidianã gubernationẽ arripiat. ¶ Non liccbit igit decetero vlli oĩno filios habẽti tale aliqd agere: fz modis omnibus eiz hui⁹ legitime partis quã nũc deputauim⁹ ⁊ vsumfructũ in sup ⁊ ꝓprietatẽ relinquat si vult filioꝝ nõ repente fame moriẽtiuz

* Intelligeq̃si iusste sunt erbere dari: sec̃ si iusste Ja. de bel. ⁊ bal. in aute. nouiss. C. de inoffi. testa.

* Utr rope dñ Jac. de beluso.

* Et melꝰ taco. de bel ult. ic Fulgo. ⁊ tan. in aures. nouiss. C. de inoffi. testa.

* Voles fortes ee opz

dicũt * q̃ hic erat tñ vn⁹ curialis: vñ bz nouũciũ: vel si erat filia curiali nupta sola erat: qđ recidit in idẽ. Sz hoc plus dicebãt: q̃ si legitimi essent ⁊ hui⁹ filij curie dati ci illis: tũc nõ põt habere plus quãtus natus q̃ legitim⁹: vt. j. qui. mo. natu. effi. sui. §. si qs igit. ⁊. §. q̃m varie. ⁊. §. si qs aũt. Iz forte posset dici q̃ superiora hñt locũ qñ oẽs sunt legitimi: sed quidam erant curie obligati. alij non. Accur.
b ¶ Seruandis. imo videntur omnes correcte: quod dic vt. j. vt cũ de appel. cogno. §. aliud.
i ¶ De ingratis. vt. §. de here. ⁊ fal. §. exheredatos.
k ¶ Naturalibus. vt. C. de natu. libe. per totum. sed quedã ex illis cozrigentur: als vt. j. qui. mo. natu. effi. sui.
l ¶ Augimus. vt ꝓxi. §. Accur.
m ¶ Occasionẽ. nã q̃ accidit a lege relinq̃re vzoꝛi vsumfru. rerũ suarũ sumebat occasionẽ vt ẽt sic auferret illi vsumfructũ filijs de legitima sic als: vt. §. vt iudi. sine quoquo suf. §. deinde si volum⁹. ⁊. §. an certe.
n ¶ In duram. i. magnam: quoe partes sunt.
o ¶ Nec vt viros. Ro. viros debere esse fortes ⁊ robustos. sic. j. de nup. §. per occasionem.
p ¶ Audam. ⁊ illam forte non totam.
q ¶ Testamentis. i. testatoribus vel subaudi in.
r ¶ Alegrere. q̃ studere videnꝫ parẽtes totũ vsumfru. filijs adimẽtes.
s ¶ Unde. interrogatiue lege.
t ¶ Filios habẽti. Dic est arg. filis liberis auctam esse portionez fm Al. q̃ ꝺ igrimus. §. plene. §. hec nes. in fi.
v ¶ Relinquat. boc est cõ in q̃ita: vt. ff. ad leg. fal. l. qõ de bonis. §. Fructus. ⁊. ff. ad trebel. l. mul[illegible]. si beres. Et facit ad hũc. §. C. de in-

UNIVERSIDAD DE GRANADA

offi.test.l.qñ in p̄tioꝛib⁹. Sed cōtra est.ff.de vsufru.leg.vgoꝛi mee. sed hec corrigit. * vt ar.C.de iofficiosi.test.l.scimus.§.cū autez. Vel ibi si recte inspiciat nō grauat: q̄ oīus rerū ꝓpꝛietate hꝫ: q̄ plus est. arg. in fi. p quas pso. no. acq. §. hoc quoq;. Ytē §. ff. de iof. test. l. papinianus. §. ꝑrta aut. Sꝫ q̄ ibi dicit i libertatib⁹ cū grauari vt tm minoꝛē ḡrtā habeat: Dico correctum p hoc q̄ hic dꝛ: cū in nullo posfit grauari. Sꝫ nū quid pōt aliq̄ casu filius fraudari: ſReſpon. ſic. ſm Jo. vt ſi habeat tm̄ fuos q̄b⁹ relinquit libertates q̄ competunt licet ēt abſtineat filꝰ ſi eſt in ꝑtate pſis. vt. ff. de fideicō. lib. l. cum q̄rit. §. ſed ſi q̄. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. quarta. in fi. §.

* Jdē Jacobel. ꝛ gl. i aut. nouiſſima de ioſ. teſta.

Filius an poſſit aliquo caſu fraudari legitima.

a ¶ Neq; illo[a] q̄dāmodum ab inteſtato liberi p femininū ſexū deſcēdentes parētib⁹ ſuis ſucceſſere debeāt, deccetero ſcruādo in nepotib⁹ ꝛ ꝓnepotib⁹ non ſuis ꝛ ſub poteſtate[b] ꝑſtitutis min⁹ ter tia parte eos habere quā[c] coꝛ casus parētib⁹ viuētib⁹ opoꝛtebat reliquere teſtatoꝛes. nō enim excipimus[d] vlterius' nepotes q ex filio pſnis auis accreſcūt: vt illi q̄dez integrā accipiant partez quātam coꝛ accipet pater viuens. ¶ Nepotes aut̄ ab auo p mediā filiā veniētes: aut auia paterna[f] aut materna minus tertia accipiant: ſed vnū oꝛdinē in oībus ponim⁹ nepotib⁹ ꝛ ꝓnepotib⁹: nō ꝑferētes feminam[g] a maſculo in talib⁹ minuti: neq; cū maſculus ipſe in ſe: neq; femina ſoluꝫ ad natuitatis ꝓpagationē ſufficiēs eſt: ſed ſicut vtrūq; coꝛuꝫ coaptauit deus ad generatiōis[h] opus, ita etiaꝫ nos cād̄e vtriuſq; ſexuam⁹ cēlitatē[i]: ſed nec vſq; in hoc ſtatuim⁹ legē. hec cū dicim⁹ ꝛ in illis filijs q ex nuptijs ſunt legitimis hꝫ non ſint ſecute nuptias dotes, hꝫ affect⁹[k] indubitatus ꝛ manifeſtus iteꝛ cōiuges exiſtens filios ꝑſtet eſſe legitimos. ¶ Doté enim celebrāt nuptic: nuptias aut̄ dotes non facīūt[l]: ſed cōiunctoꝛ affectus. hoc idez obtinet ꝛ in bis q ex poſteꝛioꝛi affectu cū dotib⁹ ſm̄ noſtras conſtōnes[m] legitimi fuerūt: ꝛ hec ſit ſanctio legitime ſoboli. ¶ Cōſideremus aūt aliq̄d ad ſolā naturam clemens. multi nāq; moleſti ſunt nobis ſemp ꝑceſſe crebꝛe[n] ꝛ flentes filij ꝛ ſemp eqde clemēs aliq̄d definim⁹: ſed qꝛ cū ℔ nō lege agim⁹ crudeſcimus °. Jdeoq; cauſe ceſſa adjicientes legē ipſi q̄dē populos[p] remouebim⁹. dabimus aūt oīb⁹ hēre ex lege remediū: qꝛ eiſ teſtari naturalīū filioꝛū patrib⁹ etiā ipſis[q] dedimus[r] ſed viuere valētiū vocari pſ: ꝛ ℔ oīa dicim⁹ nō i pīe ſolo ſꝫ i mſe ꝛ auo/ꝛ pauo: ſꝫ adiūctis vniculiq; feminaruꝫ perſonis. id eſt auia ꝛ ꝓauia ſiue pīne ſiue mſne ſint.

¶ Nepos ex filio vel filia: auo: vel auia ita ſuccedit in ea parte qua mater vel pr̄ ſuccederet: ꝛ hoc locum habet in nepotibus filio⁹ legitimoꝝ ſiue interuenerint inſtrumēta dotalia ſiue non. Angc.

¶ Hec ſunt ſcripta eſt. aut. q̄ tertie poꝛtionis. q̄ eſt poſita. C. de colla. ſuper. l. illam. Acc.

b ¶ Et ſub ꝑtāte. repete non: ꝛ tunc plana. vel dic non ſuis ꝛ ſuis q̄ diuerſi mode ſucceſſe debāt vt ſeqūtur: ſi tū ſunt ex filio nati nō aūtez ex filia nati ſnīr in ꝑtāte. vt iſti. de pa. po. §. pe. ꝛ. §. fin. Et caueas. tibi q̄ i duob⁹ tm̄ caſib⁹ hic. §. loquit i nepote vel nepte ex filia ſi monſt ma ſcul⁹ vbi ſuccederet vna cū aūſculis vel materteris cū diminutiōe tertie poꝛtiōis ſue. Ytē ſi femina monſt de cuius ſucceſſione agit: tunc nepos ex maſculo vel femina cum dicta diminutione ſuccedit cū patruis: ꝛ ℔ ſubijcit in ℔. §. ꝛ dꝛ. C. de coll. l. illaꝫ. ꝛ de ſuis ꝛ legi. l. ſi defunct⁹. ꝛ inſti. de here. q̄ ab inteſt. defe. §. diui.

¶ hodie nō diſtinguūtur vt hic dꝛ: q̄ oēs dicti nepotes habebūt integraꝫ poꝛtionē quā erat habiturus pr̄ vel mr̄. Sꝫ nun quid dicte. ll. corrigūt ꝑ l. inſti. de here. q̄ ab inteſt. §. fi: Quidā dicunt q̄ ſic: vñ hec aut. non corrigit: ci iam coꝛrectū fuerat: nos dicim⁹ q̄ dict⁹. §. loquit ſi quodā alio caſu ꝛ quadā alia parte que data batur agnatis ex ſtōne archadij ꝛ illud corrigit: vt ibi ptz. ꝛ. C. de ſuis ꝛ legi. l. ſi. vnde hic. §. corrigit‡ dictas leges.

‡ Appꝛobatur ꝑ Jaco. de bel.

c ¶ Quam. ſcilicet tertiaꝫ partem. Accur.

d ¶ Excipimus. i. ſeparamus. Accur.

e ¶ Ulterius. i. amodo p hanc legem.

f ¶ Paterna. de cui⁹ ſucceſſione nūc agit: ꝛ caute no. hec duo capitula: vt modo diximus.

g ¶ Feminā. i. natū ex femina vl̄ et maſculo cū de ſucceſſiōe femie tractaf.

h ¶ Generatiōis, facit inſti. de eghere. lib. ſ. nr̄a. ꝛ C. de ſuis ꝛ legi. l. lege. gij. tabu. ꝛ. C. de libe. ꝑte. vel eghere. l. ſi. Accur.

i ¶ Equalitatem. ſcz in iure ſucceſſionis.

k ¶ Sed affectus. facit. ſ. de nup. ſ. nuptias. ꝛ. ff. de reg. iur. l. nuptias.

l ¶ Nō faciūt. facit. C. de dona. ante nup. l. fi. ꝛ de iur. do. l. iſſ. i hoc caſu tñ exigit dos ꝛ mſimonij: vt. ſ. vt li. ma. ꝛ anie. ſ. q̄: vo dudū digim⁹.

m ¶ Conſtitutiones. vt. C. de natu. libe. l. cum quis. ꝛ. l. nuper.

n ¶ Crebꝛe. Facit ad hoc. C. qui potio. in pigno. habeā. l. fi. in prin. ꝛ. ff. de heredi. ꝛ falci. in principio.

legitima qdem exiſtente, ple vſq; ad vnā ſolam vnciam quā habebunt/vna cū matre: hoc q̄ō etiam ꝓius fuit. filijs aut̄ non exiſtentib⁹ legitimis: ꝛ vſq; ad medietatē totius ſubſtātie hoc dicūt a nobis poſite leges ° nō in teſtamentis ſolū patrib⁹ cōcedentes hoc agere: ſed etiā alijs munificētijs[s] quas ꝛ ſupſtites donāt. preſens⁹ aut̄ ex de his[t] que ab inteſtato ſunt[v] loquit ꝛ noui aliq̄d introducit: nūc enim ſi q̄s moziens legitima ſibi penitus ſobole nō exiſtēte (filiozū dicimus aut̄ nepotuꝫ) aut cetere ſucceſſionis neq; vxore legitima[x]: ꝓeinde moꝛiat nō diſpoſita ſubſtantia/ꝛ veniat cognatio[y] forſan: aut certe manumiſſoꝛ[z] bonoꝝ poſſeſſionez[a] moues ꝛ inſurgēs/aut etiā noſtruꝫ crariū: nec etiā illi quātuꝫ ad hoc parcim⁹. ſit aut̄ ei domi donecvixit liberā mulier in habitu cōcubine cū eo degens ꝛ filij ex ea (talibus[d] cim̄ ſolis hec ſancim⁹) vbi oīno indubitate fuit cōcubine[c] in domo habite ſiue[e] naturaliuꝫ ibidē ꝓoles[f] ꝛ nutrimētū dam⁹cis: ꝛ inteſtato parētibus moziētibus duas habere vncias[b] paterne ſubſtantie cū matre partiē das ẽſticunq; fuerint filij: ita vt ꝓ poꝛtiōe vni⁹ filij ꝛ mater acciꝑiat'. ꝛ hec[k] dicimus[l] ſi vni cōcubine cohabitauerit ꝛ filios ex ea habuerit: aut ꝑdiſcedēte cōcubina mozte forſan autdiuiſione filij domi ſint: tunc cim̄ damus eis ab inteſtato duarū vnciarū ſucceſſionē. Si aut̄ cōſuſa cōcupiſcentia fiat ꝛ alias introducat ꝓzi cōcubinas ꝛ multitudinē habeat cōcubinarū fornicantiū (ſic[m] enim dicere, melius eſt) ꝛ ex eis filios faciēs moziat: multas ſimul relinq̄s cōcubinas: odibilis q̄dē nobis eſt iſte q talis eſt: ꝓzocul aute oībus modis ab hac lege expellat. Sicut enim qs legitime vxoꝛi cōiunctus alias ſupinducere nō poterit matrimonio cōſiſtente: ꝛ ex his legitime filios ꝑcreare ſic neq; poſt cognitā (quemad modū diximus) cōcubinam: ꝛ ex illa filios dabim⁹ ° ſi aliud opus libidinis egerit etiā hoc ad ſucceſſionē eius introduci ſi moztuꝫ fuerit inteſtatus. nā ſi hoc non cōſti-

o ¶ Erubeſcimus. no. nō valere reſponſionem que lege non probatur.

Riſſio lege non ꝓbata non valet.

p ¶ Populos. i. multitudinem que tota die nos interpellat.

q ¶ Ipſis. ſ. naturalib⁹ filijs. l. ad coꝛ vtilitatē. ac.

r ¶ Dedim⁹. i. cōceſſim⁹. ſic inſti. de libe. §. ſi.

s ¶ Leges poſite. ſ. in qnto lib. §. i ti. de na. li. l. j. ꝛ l. ij. al⁹ eſt. l. bñanitatis.

t ¶ Munificentijs. vt per donatiōnē vel cā mortis: vel inter viuos: vel dotiꝫ vel donationis, ꝓpter nuptias: vt. §. de na. libe. l. humanitatis. Sed ℔ hoc die ex teſtamento aliter ſunt: vt. ſ. q. mo. nat. effi. ſui. §. ne igit. ꝛ §. ſi vero filios. col. vij. Accur.

v ¶ Preſens. ſcz leg.

x ¶ De his. ſcilz ſucceſſionibus.

y ¶ Sunt. i. deferuntur.

z ¶ Legitima. qa hec nō cerēt: ſed ipſa nō ſuccederet niſi in ſubſidiū: vt. C. vñ vir ꝛ vxoꝛ. l. j. ꝛ bis caſibus vbi filij hmōi naturales repelluntur ali debent arbitrio boni viri: vt. ſ. qui. mo. nat. effi. ſui. §. ſi quis igitur. circa fi. ꝛ ad das vt ibi.

a ¶ Cognatio. i. cognati.

b ¶ Adanumiſſoꝛ. id eſt patronus. Accur.

c ¶ Poſſeſſione. ſcilz con tratabulas: vt inſtitu. de ſuc. libe. §. i.

d ¶ Talib⁹. iterpoſitio ē.

e ¶ Cōcubine. adherens. quis. Accur.

f ¶ Siue. pro ꝛ. nec enim cōcubinam eoꝛ ſuccedere ab inteſtato: quia nec vxoꝛ ſuccederet niſi i ſubſidiū q̄ eſſet iā neceſſe ſi legeres ergo copulatiue.

* Jſta glo. eſt ſing. ſm. bald. in. c. g tuas. ō ma. ꝛ ob. ꝛ Ja. i aut. ꝑterea. C. vñ vir et vxoꝛ. ad ℔ q̄ cōcubina nō ſuccedit ſuo cōcubinario etiā i ſubſidiuꝫ ſi vxoꝛ ſuccedat viro g nt. vñ vir ꝛ vxoꝛ.

g ¶ Proles. fit ſcilz et ex illa filios.

b ¶ Uncias. ex hac litera ſumpta eſt aut. que eſt. C. de natu. libe. l. humanitatis, que incipit ibi: licet pater ꝛc. Accur.

i ¶ Accipiat. et ſic mater admittitur in virilem.

k ¶ Et hec. ſcilz que dicta ſunt. §. hoc. ſ. ſcilicet. vt filij naturales ſuccedant patri iteſtato moztuo in duas vncias. Sꝫ hic non imponimus iſtā penam filijs naturalib⁹. ſ. vt ſuccedant patri in aliquo. ſ. quando pater plures bauit concubinas.

l ¶ Dicim⁹. id eſt habent locum.

m ¶ Sic. interpoſitio. Accur.

n ¶ Alias. ſcilicet vxoꝛes.

o ¶ Dabimus. i. concedemus; ꝛ repete non. Jzo.

Quem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Quem. als quam.
b Amauerint. ſcꝫ boies. ſi habes quã: ſi habes quem amauerint dic ſcilicet mulieres.
c Indiſcreti. ſ. crũt etiã filij. Nam tot erunt concubine ⁊ filij ꝙ eis vt nesciret pater eorum qui nati eſſent ex vna ⁊ qui ex alia. Accur.
d Hec leg. ſcilicet to ta vſqꝫ ad pẽn.
e Siuꝫ. ſ. alia ꝛ legũ tra ctantiũ de hac materia.
f Hec. ſcilicet noſtra leg valebit.
g Explanauit. ſcilicet hec noſtra leg.
b Et quod pterijt. q. d. nõ habeat locũ in pteritis ⁊ facit. C. ô teſta. l. iubemus. ⁊. ſ. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. ſ. fi. ⁊. ſ. ô admi. offi. ſ. fi. col. iij.
i Hec. que dicta ſunt. ſ. vt filij naturales ſucce dant patri iteſtato mortuo in duas vncias.
k Illud. hinc ẽ ſumpta aut. poſita. C. ô colla. ſup l. j. als incipit: ex teſtamẽto tc. Accur.
l Secũdũ carũ. ſ. legũ ꝙ multe ſunt. vt. C. ô colla. l. ij. ⁊. iij. ⁊. iiij. et. v. ⁊ fere oẽs leges illiuꝫ ti. ſꝫ ſi teſtiã faciebat nõ fiebat col latio: vt ſubijcit. ⁊. C. de colla. l. j. ⁊. l. filiã. ⁊. C. cõia vtriuſq; iudi. l. fi. j. reſpõ.
m Dicẽtes. ſ. parentes.
n Eis. ſ. collationibus.
o Relicta. ſ. i teſtõ vt qꝫ eſt inſtitutus heres cum alijs ſuis fratribus.
p Defẽdere. Puta partem ſuam bereditatis.
q Omnino. ſ. nobis.
r Tale. qualis dicta eſt ſupra in caſu qñ ex teſtamento quis deceſſerit.
s Intestatus. qõ ſit ſꝫ modis. vt dixim⁹. iſti. de bere. que ab intest. j. rñ.
t Oblit⁹. p longitudine tpis propter quã aduẽnit obliuio: ⁊ vt dixim⁹ inſtitu. de ſ̃ucapio. ſ. qõ autem. Accur.
v Angustiatus. nec eſt ei ſputandũ ꝗre ſe angu ſtiauerit: ꝫ als iterdũ im ꝓtuet: vt. ff. ſi qs cau. l. ij. ſ. pe. qz mors inopinate venit: vt. ff. de cõdi. ⁊ demon. l. j. ⁊ facit ad boc. C. q testa. fa. poſ. l. hac ꝙſultiſſima. ſ. at cũ. ⁊. C. de pec. ei⁹ q li. me. l. j. Acc.
g Huius non eſt. ſcꝫ donationis. Accur.
y Oino. ſed cũ donatio alia ſit ſimpleg: vtputa donatio inter vxores alia ob cãm aliquã vt dos: donatio ꝓpter nup. vel ꝓpter militias vel ſimilia: vt. ff. de do. l. j. de gbus donationibus log̃ hic/ Rñ. ſm Jo. de oĩbus. nã oĩa cõferuntur ſm eũ: quia ỹba generalia ſunt oĩno ⁊c. ⁊. ſ. dicit datoza ⁊c. nec diſtinguit qualr data: ergo generaliſ eſt intelligẽda: vt. ff. de ſer. vꝫ. pdi. ſi ſeruit⁹. ⁊. ff. de alea. l. j. ſ. pe. Itẽ cum dos ꝙ de bonis pris diſceſſit conferat: vt. ff. de colla. bo. l. fi. ⁊. ff. ad leg. fal. l. pẽ. multomagis in ſimplici donatiõe ꝙ i bonis pris remãſit: vt. C. de ioſ. do. l. ij. ſ. ad. ⁊. l. ot. ⁊. B. ℈. ℈ Dicit eñ in donatõe ſimplici collatio nẽ nõ faciẽdã: ſꝫ in bis ꝙ ob cãm fiunt. idẽ dicit ꝙ Jo. ſed in ſimplici cõcedunt fieri in duob⁹ caſib⁹: vt qñ pr̃ boc eppſſit: vt hic. pbat: ⁊. C. de ioſ. teſt. ſi qñ. ſ. j. Itẽ qñ vni ob cãm donauerat alteri ſimpliciter: tunc eñ ne emergat inequalitas: etiã ſimpleg donatio cõferr: vt. C. ô colla. l. pe. ⁊ boc in bis vbi ſit collatio boc eſt in ꝑfectic⁹: nõ aũt in adueticijs iure iſto: vt. C. de col. l. fi. ſiue ſui ſuis: ſiue ſui emãcipatis: ſiue ℈. ſi aũt emãcipat⁹ emãcipati tũc nullo mõ. Idẽ qñ ſunt nec ſui nec emãcipati vt nepotes ex filio: vt. C. de col. ſi emãcipati. ℈ qꝫ digi emãcipatũ ſuo ꝓferre: itellige in bis ꝙ tpe mortis pr̃is habebãt: nõ ꝙ poſtea quẽ ſerunt: vt. C. de col. l. nec emãcipati. ⁊. l. ea demum. ⁊ boc inter ſe: extraneis aũt coheredib⁹ nullo mõ

z Dispositũ est. ſcꝫ eo intestato moriente: als eñ oĩm nõ fiebat collatio: ⁊ ita nõ erat hic equalitas: ⁊ facit ad equalitatẽ. ſ. de nõ elig. ℈. fi. ⁊. C. de iudi. l. placuit. ⁊. j. vt egact. inſtan. do. ℈. ſi. colla. vij.
a Sed habere. repete voluerit.

méto fuerit facta vel in alia ſcriptura parentium vel liberoꝝm omniũ ſubſcriptionem continente. Bar.

Et qõ ſepe nobis iudicãtibus placuit neceſſariũ credimus nũc partẽ fieri pſentis legis: freqñter eñ qdã plurimoꝝ filioꝝ ⁊ ꝓſtituti pñs ide putãtes mox ſubſtãtiaz diuidere i fr̃no certamie cos ſeruãt: ⁊ ad maiozes adhuc ⁊ ſenio res cos ꝓtẽtiões adducũt: cũ eñ opozteret ſi bvellẽt ⁊ aut apte oĩa diuidere i teſtamẽtis ſuis: aut ſi nõ ℔ vellẽt ꝓtes facere/ ⁊ eas ſubſcribere: ⁊ ſic idubitatã dare filijs diuiſionẽ. at illi nõ ℔ faciũt ſed ptẽ qdẽ aliquã ꝑ ſe ipſi ſcribunt: ⁊ neqꝫ hãc hẽre ꝓtinue ſꝫ forte iter ſcriptã alteri⁹ cuiuſpiã lr̃is ⁊ iſcri ptione ablecta ⁊ nulla cuſtodia digna poſita: reſiduavo ps neqꝫ illozũ eſt man⁹: ſed ſubſcriptozis cuiuſpiã forte corrupti aut cuiuſ cũqꝫ ⁊ hinc illis litiũ occaſiões occies milles⁹ vtrũ hec volũtare geſta ſint pr̃is/ an alicui⁹ artificis⁹ operarũ certaminis ⁊ ptẽtiõis ⁊ ad tauoẽ partis alicui⁹ ſcribẽtis. Dec⁹ nos molestare decetero nos ſtros ſubiectos nolẽtes: ſancim⁹ ſi qs voluerit ſuas res filijs aut diuidere: aut oẽs: aut etiaz aliqs forte relinqre ꝑcipuas bas maxime qdem ſi poſſibile eſt dicat in teſtõ ⁊ indubitatã det filijs hinc vtilitatẽ. Si aũt ℔ nõ agat ꝓpt aliqs neceſſitates ⁊ q plurime cir cũſtãt⁹ boibus: ſꝫ tñ deſcriptiones facere reqꝫ ꝑtirri volue rit ⁊ ſubſcribere oĩb⁹ aut ipſe/ aut filios vniuerſos ſubſcribere ꝓparare inter quos res diuidet ⁊ ex boc cauſe dare indubitatam fidem: ⁊ qõ ſm hanc fit ſpeciẽ ratũ ſit atqꝫ firmũ⁹ aliaqꝫ cautela

b Logik. als: niſi teſtator digeſſet qꝫ ꝓterret.
c Datũ est. a pre ei. l. iure donationis: puta vel alio titulo datũ. Accur.
d Teſtameti. puta eam partẽ ex q̃ eſt inſtitutus.
e Sancita. que non ſũt cũt bis q̃ hic ſtatuunt: vt. ℈. in pin. huius. ℈. ſic ſ. c. in fi. j. reſpon.
f Filioꝝ. etiã duoꝝ: vt ff. de teſti. l. vbi. ſꝫ hec dictio plurimoꝝ tres egit ad minus. Idẽ tñ cre do in duobus. Accur.
g Adducũt. naz magis dolet ſi fratri aliqd vltra partem datur ꝙ etiam ſi extraneo: vt. C. de boñ. q̃ libe. l. cum oportet. ℈. j.
b Vellẽt. ſ. fraterno cer tamine eos liberare.
i Aut. pro ſaltem.
k Alt. Dec aduerſatio ſuperflua eſt ꝓpter prece dens cum.
l Eis. datiui. eſt casus.
m Abiecta. i. vili ſcriptura.
n Et binc. id eſt ex tali ſubſcriptione.
o Decies milies. ſcilicet orte ſunt. ⁊ facit ad boc verbum. ſ. de here. ⁊ fal. ℈. egberedatos.
p Artificis. i. prebentis operaz certamini arte ⁊ calliditate ſua. ⁊ no. ‡ b diligẽter argumẽtũ in ta bellione q recipit teſtes yt ſuſpect⁹ dari nõ debeat. Idẽ ⁊ in iudice cui cã cõmittit. ⁊ facit. C. de iudi. aptiſſimi. ⁊ ſubijcit hic.
q Dec. q mõ dicta ſunt ⁊ ſcripta ſũt. vt. C. de fami. hercif. l. fi. ⁊ fac. C. e. l. filij. in fi. l. ⁊. l. cogitatione.
r Jn teſtamento. qõ in pfitia teſtiuꝫ ſepte fit ſiue in ſcriptis ſiue nuncupa tiuum fit: vt inſtit. de teſta. ℈. j. ⁊. ℈. fi. Accur.
s Hoc nõ. ſ. teſtamẽtuꝫ.
t Necessitates. vel pre occupationes mortis: vt. ℈. ꝓpi. ℈. vel. quia teſtes ſeptem habere non poteſt ꝓpter hominũ raritatẽ: vt. C. de teſta. l. fi. ⁊ inſti. de codicil. ℈. j. Si aũt ſit iuris neceſſitas qua impediẽ facere teſtiõ que multe ſunt: vt dixim⁹. inſti. qui teſta. face. poſ. ℈. fi. tunc nec codicillos põt facere nec aliã legitimã volũtatẽ: vt. ff. de codicillis. l. ij. ℈. furioſus.
v Descriptiones. manu vnius aut plurium.
y Omnibus. ſcilicet partibus.
y Subscribere. q. d. aut ipſe ſcribat aut filios ſcribere faciat ⁊ ſic bꝫ tres vias. Et habent bec locũ ‡ qñ in ſcriptura facere vult ſuam volũtatẽ: als etiã ſine bmõi ſubſcriptione facere põt: dũmodo cozã teſtibus etiã duobus: vt. C. fami. ber. l. fi. ⁊. ff. de teſta. mili. l. lucius. Sed ad. dixit ꝙ nõ potest bodie niſi cum bmõi ſubſcriptione que bic dr̃: ⁊ dictã. l. dicit eſſe correctam: vt. ℈. de teſta. imper. in princi. coll. viij. Et habẽt bec locũ cum de ꝓlegationibus queritur. ſi vero de teſtamẽto inter eos habito queratur. dic vt. ℈. de teſta. imper. ℈. j.
z Firmũ. iter liberos ꝑter cõem obſeruationẽ diſponẽta ita demũ valet ſi rerũ ẽs teſtator: dimiſit ſeqẽ ſubſcriptio: vel ipſi⁹ parẽt⁹: vel oĩuꝫ liberoꝝ iter ẽs partitio deſignat. Sed qd ſi decẽ bꝫ filios ⁊ qbuſdam plegat nũquid ⁊ illi ſubſcribẽt qbus nõ plegatur? Rñ. ſic: qz eos tangit: vt. C. de aucto. ꝓ. l. fi. ⁊. j. vt ſpon. largi. ℈. ad boc. colla. ig.
a Cautela. id est firmitate.

a Quem. als quam.
b Amauerint. ſcꝫ boies. ſi habes quã: ſi habes quem amauerint dic ſcilicet mulieres.
c Indiſcreti. ſ. crũt etiã filij. Nam tot erunt concubine ⁊ filij ꝙ eis vt nesciret pater eorum qui nati eſſent ex vna ⁊ qui ex alia. Accur.
d Hec leg. ſcilicet to ta vſqꝫ ad pẽn.
e Siuꝫ. ſ. alia ꝛ legũ tra ctantiũ de hac materia.
f Hec. ſcilicet noſtra leg valebit.
g Explanauit. ſcilicet bec noſtra leg.
b Et quod pterijt. q. d. nõ habeat locũ in pteritis ⁊ facit. C. ô teſta l. iubemus. ⁊. ſ. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. ſ. fi. ⁊. ſ. ô admi. offi. ſ. fi. col. iij.
i Hec. que dicta ſunt. ſ. vt filij naturales ſucce dant patri iteſtato mortuo in duas vncias.
k Illud. hinc ẽ ſumpta aut. poſita. C. ô colla. ſup l. j. als incipit: ex teſtamẽto tc. Accur.
l Secũdũ carũ. ſ. legũ ꝙ multe ſunt. vt. C. ô colla. l. ij. ⁊. iij. ⁊. iiij. et. v. ⁊ fere oẽs leges illiuꝫ ti. ſꝫ ſi teſtiã faciebat nõ fiebat col latio: vt ſubijcit. ⁊. C. de colla. l. j. ⁊. l. filiã. ⁊. C. cõia vtriuſq; iudi. l. fi. j. reſpõ.
m Dicẽtes. ſ. parentes.
n Eis. ſ. collationibus.
o Relicta. ſ. i teſtõ vt qꝫ eſt inſtitutus heres cum alijs ſuis fratribus.
p Defẽdere. Puta partem ſuam bereditatis.
q Omnino. ſ. nobis.
r Tale. qualis dicta eſt ſupra in caſu qñ ex teſtamento quis deceſſerit.
s Intestatus. qõ ſit ſꝫ modis. vt dixim⁹. iſti. de bere. que ab intest. j. rñ.
t Oblit⁹. p longitudine tpis propter quã aduẽnit obliuio: ⁊ vt dixim⁹ inſtitu. de ſ̃ucapio. ſ. qõ autem. Accur.
v Angustiatus. nec eſt ei ſputandũ ꝗre ſe angu ſtiauerit: ꝫ als iterdũ im ꝓtuet: vt. ff. ſi qs cau. l. ij. ſ. pe. qz mors inopinate venit: vt. ff. de cõdi. ⁊ demon. l. j. ⁊ facit ad boc. C. q testa. fa. poſ. l. hac ꝙſultiſſima. ſ. at cũ. ⁊. C. de pec. ei⁹ q li. me. l. j. Acc.
g Huius non eſt. ſcꝫ donationis. Accur.
y Oino. ſed cũ donatio alia ſit ſimpleg: vtputa donatio inter vxores alia ob cãm aliquã vt dos: donatio ꝓpter nup. vel ꝓpter militias vel ſimilia: vt. ff. de do. l. j. de gbus donationibus log̃ hic/ Rñ. ſm Jo. de oĩbus. nã oĩa cõferuntur ſm eũ: quia ỹba generalia ſunt oĩno ⁊c. ⁊. ſ. dicit datoza ⁊c. nec diſtinguit qualr data: ergo generaliſ eſt intelligẽda: vt. ff. de ſer. vꝫ. pdi. ſi ſeruit⁹. ⁊. ff. de alea. l. j. ſ. pe. Itẽ cum dos ꝙ de bonis pris diſceſſit conferat: vt. ff. de colla. bo. l. fi. ⁊. ff. ad leg. fal. l. pẽ. multomagis in ſimplici donatiõe ꝙ i bonis pris remãſit: vt. C. de ioſ. do. l. ij. ſ. ad. ⁊. l. ot. ⁊. B. ℈. ‡ Dicit eñ in donatõe ſimplici collatio nẽ nõ faciẽdã: ſꝫ in bis ꝙ ob cãm fiunt. idẽ dicit ꝙ Jo. ſed in ſimplici cõcedunt fieri in duob⁹ caſib⁹: vt qñ pr̃ boc eppſſit: vt hic. pbat: ⁊. C. de ioſ. teſt. ſi qñ. ſ. j. Itẽ qñ vni ob cãm donauerat alteri ſimpliciter: tunc eñ ne emergat inequalitas: etiã ſimpleg donatio cõferr: vt. C. ô colla. l. pe. ⁊ boc in bis vbi ſit collatio boc eſt in ꝑfectic⁹: nõ aũt in adueticijs iure iſto: vt. C. de col. l. fi. ſiue ſui ſuis: ſiue ſui emãcipatis: ſiue ℈. ſi aũt emãcipat⁹ emãcipati tũc nullo mõ. Idẽ qñ ſunt nec ſui nec emãcipati vt nepotes ex filio: vt. C. de col. ſi emãcipati. ℈ qꝫ digi emãcipatũ ſuo ꝓferre: itellige in bis ꝙ tpe mortis pr̃is habebãt: nõ ꝙ poſtea quẽ ſerunt: vt. C. de col. l. nec emãcipati. ⁊. l. ea demum. ⁊ boc inter ſe:

‡ Cõcor. dã in. c. in pſen tia. ſup. ℣. publicas. extra ô. pb.
‡ Preteri ta non re ſpicit leg.
‡ Et ô ſ. e tracta aut. ſimata ſup l. C. ô col. ⁊ incipit ex teſtamẽto.
‡ Sequit bãc glo. an. hic.
‡ Approba tur ꝙ Jac. ô bel. ⁊ an.

extraneis aũt coheredib⁹ nullo mõ ‡ vt. C. cõia vtriuſq; iudi. l. fi.
z Dispositũ est. ſcꝫ eo intestato moriente: als eñ oĩm nõ fiebat collatio: ⁊ ita nõ erat hic equalitas: ⁊ facit ad equalitatẽ. ſ. de nõ elig. ℈. fi. ⁊. C. de iudi. l. placuit. ⁊. j. vt egact. inſtan. do. ℈. ſi. colla. vij.
a Sed habere. repete voluerit.

méto fuerit facta vel in alia ſcriptura parentium vel liberoꝝm omniũ ſubſcriptionem continente. Bar.

Et qõ ſepe nobis iudicãtibus placuit neceſſariũ credimus nũc partẽ fieri pſentis legis: freqñter eñ qdã plurimoꝝ filioꝝ ⁊ ꝓſtituti pñs ide putãtes mox ſubſtãtiaz diuidere i fr̃no certamie cos ſeruãt: ⁊ ad maiozes adhuc ⁊ ſenio res cos ꝓtẽtiões adducũt: cũ eñ opozteret ſi bvellẽt ⁊ aut apte oĩa diuidere i teſtamẽtis ſuis: aut ſi nõ ℔ vellẽt ꝓtes facere/ ⁊ eas ſubſcribere: ⁊ ſic idubitatã dare filijs diuiſionẽ. at illi nõ ℔ faciũt ſed ptẽ qdẽ aliquã ꝑ ſe ipſi ſcribunt: ⁊ neqꝫ hãc hẽre ꝓtinue ſꝫ forte iter ſcriptã alteri⁹ cuiuſpiã lr̃is ⁊ iſcri ptione ablecta ⁊ nulla cuſtodia digna poſita: reſiduavo ps neqꝫ illozũ eſt man⁹: ſed ſubſcriptozis cuiuſpiã forte corrupti aut cuiuſ cũqꝫ ⁊ hinc illis litiũ occaſiões occies milles⁹ vtrũ hec volũtare geſta ſint pr̃is/ an alicui⁹ artificis⁹ operarũ certaminis ⁊ ptẽtiõis ⁊ ad tauoẽ partis alicui⁹ ſcribẽtis. Dec⁹ nos molestare decetero nos ſtros ſubiectos nolẽtes: ſancim⁹ ſi qs voluerit ſuas res filijs aut diuidere: aut oẽs: aut etiaz aliqs forte relinqre ꝑcipuas bas maxime qdem ſi poſſibile eſt dicat in teſtõ ⁊ indubitatã det filijs hinc vtilitatẽ. Si aũt ℔ nõ agat ꝓpt aliqs neceſſitates ⁊ q plurime cir cũſtãt⁹ boibus: ſꝫ tñ deſcriptiones facere reqꝫ ꝑtirri volue rit ⁊ ſubſcribere oĩb⁹ aut ipſe/ aut filios vniuerſos ſubſcribere ꝓparare inter quos res diuidet ⁊ ex boc cauſe dare indubitatam fidem: ⁊ qõ ſm hanc fit ſpeciẽ ratũ ſit atqꝫ firmũ⁹ aliaqꝫ cautela

b Logik. als: niſi teſtator digeſſet qꝫ ꝓterret.
c Datũ est. a pre ei. l. iure donationis: puta vel alio titulo datũ. Accur.
d Teſtameti. puta eam partẽ ex q̃ eſt inſtitutus.
e Sancita. que non ſũt cũt bis q̃ hic ſtatuunt: vt. ℈. in pin. huius. ℈. ſic ſ. c. in fi. j. reſpon.
f Filioꝝ. etiã duoꝝ: vt ff. de teſti. l. vbi. ſꝫ hec dictio plurimoꝝ tres egit ad minus. Idẽ tñ cre do in duobus. Accur.
g Adducũt. naz magis dolet ſi fratri aliqd vltra partem datur ꝙ etiam ſi extraneo: vt. C. de boñ. q̃ libe. l. cum oportet. ℈. j.
b Vellẽt. ſ. fraterno cer tamine eos liberare.
i Aut. pro ſaltem.
k Alt. Dec aduerſatio ſuperflua eſt ꝓpter prece dens cum.
l Eis. datiui. eſt casus.
m Abiecta. i. vili ſcriptura.
n Et binc. id eſt ex tali ſubſcriptione.
o Decies milies. ſcilicet orte ſunt. ⁊ facit ad boc verbum. ſ. de here. ⁊ fal. ℈. egberedatos.
p Artificis. i. prebentis operaz certamini arte ⁊ calliditate ſua. ⁊ no. ‡ b diligẽter argumẽtũ in ta bellione q recipit teſtes yt ſuſpect⁹ dari nõ debeat. Idẽ ⁊ in iudice cui cã cõmittit. ⁊ facit. C. de iudi. aptiſſimi. ⁊ ſubijcit hic.
q Dec. q mõ dicta ſunt ⁊ ſcripta ſũt. vt. C. de fami. hercif. l. fi. ⁊ fac. C. e. l. filij. in fi. l. ⁊. l. cogitatione.
r Jn teſtamento. qõ in pfitia teſtiuꝫ ſepte fit ſiue in ſcriptis ſiue nuncupa tiuum fit: vt inſtit. de teſta. ℈. j. ⁊. ℈. fi. Accur.
s Hoc nõ. ſ. teſtamẽtuꝫ.
t Necessitates. vel pre occupationes mortis: vt. ℈. ꝓpi. ℈. vel. quia teſtes ſeptem habere non poteſt ꝓpter hominũ raritatẽ: vt. C. de teſta. l. fi. ⁊ inſti. de codicil. ℈. j. Si aũt ſit iuris neceſſitas qua impediẽ facere teſtiõ que multe ſunt: vt dixim⁹. inſti. qui teſta. face. poſ. ℈. fi. tunc nec codicillos põt facere nec aliã legitimã volũtatẽ: vt. ff. de codicillis. l. ij. ℈. furioſus.
v Descriptiones. manu vnius aut plurium.
y Omnibus. ſcilicet partibus.
y Subscribere. q. d. aut ipſe ſcribat aut filios ſcribere faciat ⁊ ſic bꝫ tres vias. Et habent bec locũ ‡ qñ in ſcriptura facere vult ſuam volũtatẽ: als etiã ſine bmõi ſubſcriptione facere põt: dũmodo cozã teſtibus etiã duobus: vt. C. fami. ber. l. fi. ⁊. ff. de teſta. mili. l. lucius. Sed ad. dixit ꝙ nõ potest bodie niſi cum bmõi ſubſcriptione que bic dr̃: ⁊ dictã. l. dicit eſſe correctam: vt. ℈. de teſta. imper. in princi. coll. viij. Et habẽt bec locũ cum de ꝓlegationibus queritur. ſi vero de teſtamẽto inter eos habito queratur. dic vt. ℈. de teſta. imper. ℈. j.
z Firmũ. iter liberos ꝑter cõem obſeruationẽ diſponẽta ita demũ valet ſi rerũ ẽs teſtator: dimiſit ſeqẽ ſubſcriptio: vel ipſi⁹ parẽt⁹: vel oĩuꝫ liberoꝝ iter ẽs partitio deſignat. Sed qd ſi decẽ bꝫ filios ⁊ qbuſdam plegat nũquid ⁊ illi ſubſcribẽt qbus nõ plegatur? Rñ. ſic: qz eos tangit: vt. C. de aucto. ꝓ. l. fi. ⁊. j. vt ſpon. largi. ℈. ad boc. colla. ig.
a Cautela. id est firmitate.

‡ Gukus Raph. ful. l. ſi emancipati. C. de colla. dicat ibi gl. ſing. ad boc q ex trãe⁹ ſucce dens cũ fratribus. nihil cõferre tenet bec gl. eſt ſi milis. ℣ i. l. ſi. hic alleg.
‡ Iſta glo. eſt ſing. ſm bal. i. c. qñ ꝓtra falſa. colũ. iij. cꝛ tra de. ꝓba.
‡ Idẽ Ja. ⁊ eſt de mẽte oĩm.

UNIVERSIDAD

a Si vero.ex hoc.ꝓ.sumitur aut.ſi modo.C.fami.hercis.Accur.
b Egerit.i.nullam trium ſupradictarum viam elegerit.
c Aliud quidem.ſic.ẽ.de non alio.ſ.ſi.
d Studiuꝫ vo maliuolẽtie.i.negociatiõis.ꝫ ex hoc.ꝓ.ſumitur aut. cõtra qui ꝓpriam.que eſt poſita in.l.cũ fidem.C.de nõ nume.pe. Acc.

Denuo legitimationẽ.
i.iterũ appiobare legem aquilias iatam a plebeis aqlio rogãte ſiue interrogante plebẽ.vt ſubiicit:ꝫ ff.ad leg.aql.l.j.ꝫ iſti.ad legem aquil.ꝓ. ceterum.
f Protulit.ſ.plebs.
g Secundũ quam.ſcilꝫ legem aquiliam.
b Duplicib⁹.nã ex inficiatiõe creſcit ĩ duplũ cõ dẽnatio:vt h.t.C.ad le. aq.l.ſ negãte.t.ff.ad le. aql.inde nera.ꝓ.ſ. actio.
i Actiões.vt vtilis aqlia cũ ad dãnũ de corpe in nõ corpus:t eꝫ de non corpe in corp⁹. Jtẽ ĩ ſcñ ſubſidiaria legis aquilie qñ dat dãnũ de nõ corpe in nõ corpus:vt inſti.ad leg.aq.ꝓ.pe.t.ꝓ.ſi.t.ff.de dolo.t elegãter.ꝓ.idẽ labeo. Jtem actio ꝓo legato:ſcꝫ teſtõ:q̃ dat vene rabili loco:vt inſtitu. de actio.ꝓ.item migta.
k Ordinem.i.vt creſcat ex inficiatione.
l Sꝫ paulatiꝫ.q.d. ꝓiñ nõ puniebant adeo iudices erãt clemẽtes: poſtea ſupueniẽtib⁹ dictis legibus extennata fuit parũ clemẽtia:t tũc talẽ malitiolẽtiã.i.malã volũtatẽ hoies tradiderunt oblitióri:ẽre t ſ pũi caſu idẽ conſtituendũ eſt. Accur.
m Aliquis.ſcꝫ actor.
n Alter.ſcꝫ reus.
o Dec.ſ.ſcriptura.Acc.
p Eius.ſ.rei.Accur.
q Aut lras.nũc ꝙuerte caſũ i actore negãte ꝛeo ꝓferẽte:t q̃ dicẽ nõ ſoluto:ꝓpter accipit.Jtẽ q̃ dicẽ actor:i.re⁹ q̃ ĩ pbãda ſolutiõe ẽ actor: vt.C.de ꝓba.l.j.t.j.vocat cũ reũ ibi ſacro rei ꝛc.t q̃ dicit ĩ vtroq̃ caſu.i.ſiue ĩ ꝓio vbi actor:ꝓtulit lras rei: ſiue in ſedo vbi re⁹ꝓtulit lras actoris.Vel dici poteſt* vt tota lra.t.ſ.t.j. vſq̃ ad.ꝓ.ſi autẽ.loquatur i actore,ꝓferẽte:t reo negãte:t q̃ ſeq̃ſ ſolutꝫ dicit.i.nũcratũ.Jtẽ q̃ dicit actor ꝓpter ponit.Jtẽ q̃ dicit vtroq̃ caſu dic.i.ſiue re⁹ lras ſuas ꝛ poſtea numerationẽ negauerit:

nõ indigẽs. Si vo aliqs hoc nõ egerit:ſꝫ diſpſam ſic vt plerũq̃ ſine teſtimonio ſubſtãtiam filij incertã ꝛ plerũq̃ ſine teſtimõio ꝙſcriptiones nõ ſequẽtes:neq; iudicibus cauſe quos iudices familie herciſcũde leges appellant bas ſeq cogẽdis. Oportet etenim,puidere ſubtiliter cautele filiozũ ꝛ non aliud quidez minuere:aliud ſub erroꝛe relinquere q̃ difficillium inſup ꝛ inſolubiliũ crebꝛo etiam crimina ferentiũ cauſarum occaſionẽ ꝑſtet:de ſucceſſionib⁹ itaq; ꝛ de collationib⁹ ꝛ aliꝫs que ꝑdicta ſunt vſq; in hoc ſancitum ſit.

Lex aquilia ꝛ eius diſpoſitio q̃ cautum eſt vt negans dãnetur in duplum cõ firmatur:ꝛ ad eundem ordinem plures ſunt actiones inducte.Alng.

Studiũ vo maliuolentie q̃ ſit ab aliqb⁹ neceſſariã nobis ſecit plebis denuo legislationẽ ap ꝓbarc:quã per quẽdam ſuozuz ,ꝓtulit tribunoꝛ ꝛ aqlij nũcupationẽ ab illo ſuſcepit:ſm quã ab negatione duplicibus ſubde bat exactionibus maliuolẽtes ꝛ abnegare tentãtes:vbi etiaz alic q̃da actiones ad cũdez coaptate ſunt ordinẽ ſꝫ paulatiꝫ mutata clemẽtia ablata eſt q̃ ꝙſucuit iniquoꝛ enutrire maliuolẽtia:quã obꝛẽ etiã nobis neceſſariũ viſum eſt indeccntes ꝛ turpes abnegationes ꝓcidẽte pene ſubijcere.

Si cñ protulerit aliqs ſcripturã:alter aũt cã negauerit cũ bec lras eius habeat ita vt neceſſitatẽ patiat actoꝛ cauſas pati circa,pbationẽ eius aut lras q̃ dẽ ſuſcipiat:dicat aũt nõ ſoluto debitũ ſibi ꝛ ,pbauerit boc legiti mis modis actoꝛ:cõdẽnationem aduerſus cũ duplicez ĩ vtroq̃ caſu fieri ſancim⁹:nõ quia a maioꝛibus legib⁹ delectamur;ſꝫ qz lites eozũ minoꝛes efficim⁹:ẽre nus timoꝛe pene citius dicãt qõ

ſic no.ſ q̃ parcit ſponte ꝙtẽti. ſic.ff.de ali.iu.liſ.ſ.fi.t.C.de plus peti.l.j.t.j.vt lit.in.C.ſi qs.col.ij.ꝛ.C.ad.l.iul.ma.l.qſqs.ſ. fi.t.C.de bis q ſe dc.l.j.arg.ſ. ff.de fur.q ea mẽte.t.ff.vi bo.rap.l.pe.Jtẽ no. ſi releuas me in vno onere ꝓbãdi:ꝛ ego te debeo in alio relenare:ſcꝫ in pena dupli.ſic.ff.de iureiurã.cum qui.j.reſpon.

cõfiteri cõpetit. Jn talibus itaqꝫ oĩb⁹ modis odẽnationẽ boc fieri volum⁹ modo ꝛ ſi ꝑter bec egerit iudicẽ ſcire/quia trãſcẽdẽs legẽ ipe tenebit ĩ bis penis. Doc autẽ dicim⁹ niſi ,pbatioĩb⁹ actoꝛ abzenũcians ſacramẽto rei nũc vſq; ad negationẽ factã ſolui vo lucrit ſi cñ tale aliquid egerit: ſi qdẽ moꝛ ab initio poſt abnegationẽ intulerit iuſiurãdũ:ille cõtinuo cõfeſſus fuerit qõ in negatione deductũ erit:ſine piculo ſit eꝫtũ ad duplu;ſi vo longioꝛi facta lite tũc actoꝛ inferat ſacramẽtũ:at ille ctiã ſic qõ inferẽ ,pfi teatur:de dupli quidez cũ criminibus pena. Oẽs vero expẽſas q̃ vſq; tũc facte ſunt ,ppter ,pbationes actoꝛi iurciurãdo ei⁹ dcfini tas exoluere cũ qui ab initio qdẽ negauerit,poſtea vero confeſſus eſt iudcm. Si qs autẽ annumeratione ĩ ſe factã pecuniaruz negans:poſtea vo vtat ſolutionib⁹ a ſe factis:tali hominĩ nullã vtilitatẽ bozũ q̃ vere ſoluta ſunt eſſe ſancim⁹:ſed totũ cũ debitũ erigi ꝓcipimus:ꝛ banc ſolã ſuſtinere negatiõis penã. Doc etiam qdã ante nos iperatoꝛ cõſtituit nullo iudicãtiũ:neqz in boc flectẽdo ſꝫ integritatẽ legis cuſtodiẽte. Si aũt ctiã reus,pferat lras actoris dcmũ ille eas neget:at ille,pbet eas:nõ ſolũ illud rcpellẽt de quo negatio fuit:ſed ẽt tũ aliud adjiciat:h quoqz de iuriſiuradi datiõe ſimilr ctiã in actoꝛe introducaꝛ rõ. Si vo lis agat ꝑ curatoꝛẽ foꝛte cõſtitutas pſonas q̃ curatoꝛes ꝓſpiciũt: hmõi negatiõis pene qñ in ipſozũ curatorum fuerit lris nõ aduerſus eos quozũ ſunt curatoꝛes/ſed aduer ſus eos ferri q turpẽ ꝛ indecẽte hanc negationẽ fecerunt. Si vo aliud condẽnationis augmentuz aut in duplum/aut in triplũ aut in quadruplum ab antiquis legibus aut principium introducrũ eſt cõſtitutiõibus maneat qui/

b Jntulerit.ſcilꝫ actor.
c Et ille.ſ.reus.
d Jlle.ſ.actoꝛ. vel creditoꝛ ſm ꝓmũ ſtellecctũ.vel dic re⁹ ſm aliũ ſtellecctũ.
e Oẽs vo.nunc ꝙuertit caſum:ꝛ dic vo.ꝓ.ſ. Jtẽ q̃ dic actoꝛ.i.re⁹ ſine debitoꝛi q̃ defert actoꝛi vt ꝓ differat a caſu ꝑcedenti. vt dic retẽto ꝓmo caſu.ſ. actoꝛe deferẽte:ꝛ oia ꝓpone,ꝓpter.ꝛ in ſi differt a ſupiori:q̃ ſupiori ab imitio fuit ꝓfeſſus reꝰ qñ nullas actoꝛi fecerit expẽſas h autẽ qñ dnatione poſtea. vñ reſtituunt hmõi expẽſe actoꝛi vt ſubijcit.
f Expenſas.ſic.C.de indi.ſancimus.
g Si quis autem.ſ.debitoꝛ.Accur.
b Poſtea vero.i.poſtq̃ actoꝛ ,pbauerit ſe mutuaſſe vult ꝓbãri ſꝫ dicit ſe ſoluiſſe nõ ,pdcit ei vt ſubijcit ẽt ſi verũ dicatvt ſubijcit ꝛ facẽ.vt hi qui ob.ꝓbi.res mi.ſ.ſi vo.et eſt ſi ,ppt ei⁹ mẽdactũ qõ ẽ puniẽdũ.vt.ſ.c.ſ.illud. alſs ſ.vt.ff.de re.iu.l.bona fides. Sed nõne actoꝛ ẽi dolo q̃ petit qõ iã ſibi ſolutũ ẽ:vñ potiuꝰ debeꝛet cẽ ꝙditio ꝙẽti.vt.ff. ne qs eum.l.j.in ſi.t.l.ij. Rñ.actoꝛẽ bona fide agẽtez agere ꝓtius ꝛ poſtea. alſs repellitur vt dictũ ẽ.
i Debituꝫ.i. tñ q̃tum erat ꝓꝰ debitũ qõ vẽ tũ ſolutuꝫ fuit.Sꝫ q̃ actiõe petitur hoc ſcõoꝛ:ſſñ,per cõdictionẽ eg hac.l.quia antiqua actio ſublata eſt ſolutione.vt iſti.qb.mo. tol.oblig.i.rñ.
k Cõſtituit.vt ſcno.vt C.loca.conductoꝛes.vel archadi⁹.vt.C.vnde vi.l. non ab re.
l Flectendo.ſic.C.ad.l. iul.de vi pub.ſeruos.
m Actoꝛis.in qb⁹ actoꝛ fuit cõfeſſus ſibi ſoluti. q̃ apcha vocaf.vt.ff. de admi.tu.l.lucius.ſ. tute le.Accurſius.
n Jlle.ſ.debitoꝛ.ꝛ redit ad caſum illum qñ habuim⁹.ſ.ſi.ſi em ,ptulerit ꝛc.ſm ꝓmũ intellectuꝫ qñ ibi dcdimus.

o Similiter.vt.ſ.hoc autem dicimus ꝛc.
p Curatoꝛes.i.perſone ꝓcuratoꝛum reſpiciunt curatoꝛes:vt ideꝫ in eis quod in curatoribus ſeruetur.Accur.
q Eos.ſ.tutoꝛes vel curatoꝛes:ꝛ curatoꝛes.ꝛ facit ad hoc.C.de ſer. fugi.l.quicũq̃.ſ.in minoꝛ.ꝛ.C.vnde vi.l.meminerint.t.C.de fal.mone.l.j.in fi.t.ff.q̃ qſqs iur.l.iij.ſ.j.t.ff.ſi quis ius di.l.j.ſ.ſi,pcurator.ꝛ j.vt litig,iurent.ſ.in cauſis.col.ig.Sed q̃ ſi literas eius cuius nego cium gerit negat:ſñ. nõ tenẽ gerens negans cum nec altenas literas poſſit cognoſcere vt ſuas:imo etiam quandoq; vig ſuas: cum aliter inuenis aliter ſenez ſcribat:vt.ſ.de fi.inſtru.ſ.ij.
r Legibus:vt inſti.de actio.ſ.omnes.
s Conſtitutionibus,ſcilicet in duplum:vt.C.vnde vi.ſi quis in tantam.t.l.

* Cõcor.c pe.ſ.ſi aut. errta de ꝑpetri.
* Jbi delicẽtũ ſuit cõ ſummatũ.ſ nõnec inclerat in pena q̃ peniſtuit anteꝫ partem aggrauaret in ꝓbatiõe. Alng.ſ poſtber. in ꝓrrio.

† Cõcor. cũ hoc tex.cadudũ. cum gl.ſup ver. idoneus ex tra ſ ſtum. et ẽ.ſ.ſi teſtuat.pauſ. ſup.l.cus ſi dẽ.c. de nõ nu.pec ꝛ incipit contra q̃ ꝓtiam.
* Approbatur ꝛ taco.ſ bel.

* Jdez ia. de delut.ſ er Ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tam.⁊.l.non ab re.§.fi.⁊.C.finium regun.si constiterit. Item tripli ⁊ quadrupli.vt insti.de actio.§.tripli.⁊.§.quadrupli.

a ¶Et digestis.in.fi.multe actiones inueniūtur in duplū vt serui corrupti. Item in quadruplum vt furti manifesti:⁊ quod metus causa.vt ff.de fer.cor.l.i.⁊ quod me.can.si cum ex.§.fi.Accur.

b ¶Hoc antea.quod hoc §.dictum est.

c ¶Melius.commendatur.sic ⁊ alis insti.de here. quali.⁊ dif.§.fi.Accur.

d ¶Conuentus. f. rei vē. ⁊ qō subijcit alienus.scz agentio. Item ⁊ hypothecaria ⁊ qⁿ subijcit alteri⁹ dic.i.cuius quem dicebat actor obligassē:qz hz necesse ✱ pbare qui agit.f. qⁿ debito: fuerit nōs tpe obligationis vt.ff.de pig.l.⁊ nōdū §.§.quod dicit. ⁊.ff.de pba.l. ante oia.⁊ sim vtrūq; horū mōdo hanc lr̄am.pfectū.⁊ facit §.de rei vendi.l.fin. Sed cōtra in eo.ti.l.officium. in pnn.So.ibi talis oportoneb̄at exceptio q̄ non erat ꝓtraria bis q̄ prius dixerat ipse reus. Item tertio pōt poni in eo qui agit nomīe pcuratoris. Item qō plus est potestiteligi hic.§.de qualitbet actione in rem per quas directū dominiū vel q̄si petit:quia ista v̄ba sunt generalia.⁊ ideo genera liter intelligēda:vt.ff.de ser.vr.pre.si seruit' qualis est publiciana. et rei vendicatio vtilis ⁊ petitio hereditatis directa ⁊ vtilis :⁊in similibus.vt si ago in rē vel publiciana:⁊ negas me dominuꝫ vel me emisse.a nō dño:⁊ hoc a me probato dicis te a me emisse:⁊ me dñm fuisse:vel dicis auctorem meū dñm fuisse:vt absoluaris a publiciana. Item qd de simplici possessione q̄ interdū petit p̄ conditionē vt.ff.de ꝑd.inde. l.indebiti.§.fi nūmos.⁊ de triti.l.i.⁊ idē vbiq; petit possessio dcūq; in rē:l; cū pſonaliter agat: res.tñ.i.possessio petitur vel q̄si in rē vel ad rē agitur:⁊ dici pōt idem:nam ⁊ rei vēdicatio rōne possessionis daf:vt.C.de ali.iu.mu.causa fa.l.j.Sed qđ dicūt bunc.§.in hypothecaria tñ loqui qđ secūdus creditor: intentat cōtra primū:§; contra eos est in nouellis.co.ti.l.si qs rerum detentator.Accur.

e ¶Abnegauerat.f.dicēdo illi⁹ ⁊c.ne vna negatio supfluat: alī ponit ꝑ simplici negatiōe vt.ff.de ī di.adiec.l.vbi.⁊.ff.si vsufru.pe.l.vti.j.rñ.

f ¶Alijs causis.boc est ꝫ eos q̄ faciunt loqui in hypothecaria tantū.

g ¶Prioribus.arg.simile.ff.de pig.si superatus.⁊.ff.de reg.iu.si inuitus.§.cui.Accurſius.

h ¶Et actoris.repete ꝓo.

i ¶Possessio.No.penā ipōni ꝓpter mēdaciū de trālatione possessionis.sic.§.ꝑi.§.⁊.ff.de rei ven.l.fi.⁊ insti.de fideicō.here.§.fi.⁊.ff.de iu rejur.l.cum.⁊.C.loca.cōductoꝝ.⁊.C.vnde vi.l.nō ab re.

k ¶Negationem.i.penam negationis.

l ¶Et legem.i.legalem iusticiam.sic.ff.de acqui.pos.l.si rem.in fi.Sed qualis erit hec iusticia q̄ admittit hominē tam varia dicentem:Nam primo nō illius est effectus cuius nūc esse dicit. vnde videtur repelli tanq̄ sibi cōtrarius.vt.C.de fur.l.j.⁊.ff.de peti.here.li.vi.Sed dic ꝫ satis punitū. Item in alio iudicio admittitur:licet dicat ꝓtraria bis q̄ dixerat in ꝓiore iudicio.vt.ff.de inof.test.papinian⁹.§.fi; nec ipse beris.nā quedam.alio iudicio fieri possunt que illo eodem fieri non possunt:vt productio testiū que non potest fieri post publicationē:fit tamē in alio iudicio puta appellatiōis.vt.j.de testi.§.⁊ quia.coll.vij.⁊.C.de tēp.ap.l.p banc.⁊.C.de app.l.eos.ē.antepe.Sed quo iure fiet hec translatio.§.possessionis? Rñ.p officiū iudicis cū iam ꝓbationibus ꝓstitis ⁊ sup principali facto lite cōtestata hec petatur.nā ea que nes ⁿ nō resultrent:⁊ neqz petulātes fuarū literarum abnegationibus insiliant malignari volentes/neqz annumerationes abnegent/neqz postea forsan solutiōibus vtant:neqz res ex qbus oriri nent abnegent personis:sed mediocres ⁊ mites ex causis ostēsis mediocri ꝓtinus ꝓtiā portiant iudicio.

post contingunt ad eius officium ꝓtinent.vt.ff.de edi.edic.edileſ.§.ité sciēdū.qō officiū sibi cōpetit auctoritate huius legis: nō q̄ dat ſnia in qōe ꝓncipali: ne absoluat ius quenti. Item qd si rē ago ⁊ dicat se non possidere nunqd ita ꝓtestabit ⁊ jurabit de calūnia sup trālatione possessionis.vt.ff. de rei ven.l.fin? Rñ.sic qa ꝓtius nō erat iuratus in actione in rē nec adhuc constatat.nam illa qō.an possideat:sit ante lit.con te.vt.ff.de inter. ac.l.qui seruus.§.in iure. Tñ dic ibi de calum.iurari ⁊ lit. contesta.⁊ oīa procedere sicut mōis est in causis: at b in casu isto nō fuit ‡ hec cus; sit causa incboata:sed ꝓ officium iudicis hec expeditūtur:vt dicit est. Licet autē dicā litem debere contestari:ecipsoſti q̄ fuit factaodicta iterrogatio an possideas vel non:dico contestari litez sup iudicio possessionis. vt.C.de lit.cōtest.l.j.non autē super iudicio in rez cū nō fuerit ille animus: īmo magis euitare:vt dicemus.j.de exhibē.⁊ intro.§.suscepto vo.col.v. Sed nunqd dabit libell⁹ sup b̄ posit dictā contestationē? Rñ.nō ꝑ aut.offerāt. Sed oppo.ergo cōfestatio nulla est cū ꝑcedere debeat libellus? Rñ. hic non fuit petitus. Vel speciale est hic ꝓpter negocij naturam.

‡ Illa glo. est sing. fm bal.i.l.fi.C. ō execu. rei iudi.⁊ Ja.i.§.oiz. insti. de actio.

Hedium eligendus est.

Filij legitimi alios excludūt.

Illud quoqꝫ in iudicijs arbitramur oportere melius q̄ oēs ante nos determinare ⁊ ꝓstituere.si qs cīs cōuentus fuerit rest habere alterius:ille vo dicat res nō esse illius de quo dicit actor:⁊ cogat qui actionē iferret aut docūmētis/aut testib⁹/aut alijs vtilibus/vt ostēdat res illius esse:postea vo is q̄ semp abnegauerat illius boc nō fuisse vt vo lucrit illius iure:⁊ dicere qa ⁊ hy potheca:aut alijs causis in illaz psonaz relatis.ꝓpinqz est q̄ ille q causam mouet:alie qdē sentētie vacent q̄ ꝓioribus nr̄is placuerunt:mediocris autē qdā ⁊ clemens ⁊ ipse cause cōueniēs pena abnegātibus inferatur:ꝓo abnegatiōe nāqz circa hoc ⁊ actoris laboribus dus adhuc causa dicitur ad actorem trāsferatur rez de quibus est questio facta possessio :licentiā habente eo qui hanc reddat si qua iura habeat ex illa psona de q̄ ꝓius negationē pas sus est cōpetentia sibi hec propone re ⁊ legem ⁊ iustitiaz ꝓmereri pena in sola trāslatiōe possessionis cōstrura. ¶Hec a nobis ꝓo successionibus ⁊ collationibus/⁊ distributionibus/⁊ litigātū cautela. ¶Hec vt multitudo litiū minuatur ⁊ inuēta sunt:⁊ sancita: ⁊ decetero tenebūt q̄ten⁹ ⁊ successiones m agnoscant ⁊ collatiōes n nō ignorēt:sed circa distributio

Liberi ex concubina libera vel liberta vel ancilla postea manumissa nati:inꝓtijs ⁊ nuptialibus documētis interuenientibus legitimi efficiūtur:siue alij nati fuerint ⁊ viuunt:siue nati mortui sunt: siue nulli nati sunt postea.Bar.

Quod autē ab aliquib⁹ maligne dubitatur in qbuslā nostris cōstitutiōibus ⁊ in iudicijs qdez plurimis motum est:cū sit iustuꝫ vlterius nō queri ꝑsenti cōiungi mus legi:cōstituentib⁹ eīs nobis vt si quis respexerit aliquā mulierē clemēs ⁊ bāc sortiat ⁊ absqz dotalib⁹ documentis:deinde faciat filios:postea vo ad maritalē cazrecepit affectū:⁊ scripserit hmōi īstrumēta ⁊ fecerit filios:nō soluz eos qui post hoc nati fuerint filij sed etiā ꝓiores cē legitimos: ⁊ ꝓpterea circūuenientiū ⁊ maligne interpretantiū calliditatez etiā aliā iam scribēntibus ostēnē: quia hec volum⁹ tenere lz secūdi non sint nati puis dorē:filij autē existētes moriātur. Et adinuenerunt quidā aliā dubitationē non recipiētes hec tenere in his qui libertatibus copulārur:cū vtiqz recte conijcientibus nostrā intētionē etiā hoc fuerit iam sancitū. Si eīs ad libertam nō omnino nuptie prohibentur:certuꝫ fuit qui etiaz in illis hoc tenere volumus:sed quoniā vtiqz hoc dubitatum est:sancim⁹ si quis vxorez nō habēs legitimā:aut filios

m ¶Successiones.i.posteros cognoscāt pres vel posteri cognoscant ⁊ habeāt successiones maiores q̄ babuimus.§.eo.§.j. ⁊.ij.⁊.§.consideremus.

n ¶Collationes.vt.§. eo. illud.

o ¶Distributiōes. vt.§. eo.§.⁊ qō sepe.Accur.

p ¶Petulantes.i.callide ex to:quētes.vt.C.de mo.mulcta.l.fi.alis petulantes.i.ſperbi vel turpes seu male opinionis.fm Azo.

q ¶Insiliant.i.insultū faciant agendo ⁊ rūdendo.vt.§.eo.§.studium.

r ¶Res detinent.vt.§.§.ꝓoci.

s ¶Mediocri.No.medium eligendum.i.mensuratam vitam sic.j.vt omnes obe.iudi.§.j.col.v.

t ¶Cōstitutionibus.vt.C.de natu.libe.l.cū quis.⁊.l.nuper.Accur.

v ¶Sortiatur.f.in concubinam.

x ¶Constitutionem.f.illam nuper.vt. C.de natu.libe.l.nuper.

y ¶Recipientes.scz vt predicti filij sint legitimi factis etiam dotalib⁹ instrumentis.

z ¶Conijcientibus.i.considerantibus vel intuentibus.Accur.

a ¶Nō oino.i.nō oīmodo ꝓhibet:q; tñ cū bis q̄ sunt in magna dignitate.vt.C.de incest.nup.l.bumilē.Sed hodie cuz oibus pōt dotalib⁹ instrumentis confectis.vt.j.vt li.dece.§.fi quis autem.

b ¶Certum fuit.i.certum esse debuit.

c ¶Filios legitimos.No.ꝙ filij legitimi excludunt alios.Sed cōtra.§.de ince.nup.§.dubitatū.Sol.ibi in libera concubina:bic in ancilla loquit:⁊ postea manumissa fit:⁊ ß corrigitur.naz hodie distinguit fm ad.vt.j.vt lib.dece.§.fi qs aūt.Et facit ad bunc.§.insti.de ſr.cogna.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

in prin. ff. g. mo. na. effi. sui. §. illud. ⁊ insti. de here. que ab intesta. §. j. ⁊ j. titu. pri. Accur.

a ¶ Honorauerit . qō ⁊ si non fecisset tñ pfumeret. vt. C. cōia de manu. l. fi.

b ¶ Utroscp. interpositio est, Accur.

c ¶ Nostre pstitutiōis. vt C. de natu. libe. l. cuꝫ qs.

d ¶ Sub potestate. oblatione curie. vt. j. qui. mo. natu. effi. sui. §. fi quis . ⁊ §. sed itacp. col. vij.

¶ De filijs ante dotalia ꝛc. ¶ De filijs ante dotalia. i. ante matrimonium natis: est mens hui⁹ constitutionis: quod voluit lex illa cū qs. ff. l. nup. posita in. C. de natu. libe. ⁊ ad futuras ꝙuictiones ⁊ preteritas referri que nō sunt träfactione vel sniа sopite. vt. j. eo. Accur.

c Eruenit . In prima constitutione . vt. C. de naturali. liber. l. cum quis.

f ¶ Legem. vt. C. de natura. libe. l. nuper.

g ¶ Adiecimus. als enim ad futura tantum negocia trahereńt. vt. C. de legi. ⁊ consti. l. leges.

h ¶ Tertiam constōne. vt §. de incest. nup. §. fin.

i ¶ Cōstōne. quā nō vltimō noiauimus. Accur.

k ¶ Quibus'. f. tertie ⁊ secunde. Accur.

l ¶ Doc. f. de pterito tpe. Accur.

m ¶ Superflua . facit. C. de ve. ia. enu. l. j. ibi: melius est pauca ꝛc. ⁊ insti. in proc. ibi: ⁊ cū sacratissimas ꝛc. ff. §. de referé. ibi multitudo enim.

n ¶ Sit locus. nota mirabile verbum.

o ¶ De administrantib⁹ officia in sacris appellationibus hanc nō lego.

p Am quidem . Legem . vt. C. de tempo. appel. l. fina.

gitimos ad ancillā ꝓpriā habuerit quādā meliorē sentētiā ⁊ filios ꝓnlerit ex ea in scriptura cōstituta: postea vo libertate bonoꝛum suoꝛ ⁊ ancillā ⁊ natos: ⁊ ius eis auferoꝛ petierit anulloꝛ ⁊ regenerationis: ⁊ iter ingenuos fm iustos reduxerit modos: ⁊ nuptias constitution

administratiõis simul aũt vobis ambob⁹ insup ⁊ nobis ⁊ recte se bẽre visum est solũ offĩ tue celsitudinis talib⁹ ministrare appellatiõib⁹ sicut ⁊ pus fuit: si ⁊ in schemate sacri auditorij dicant: ⁊ adhĩt gloriosissim⁹ noster q̃stor ⁊ particeps sit gestor. Sz ẽt qm̃ pme capadocie pses pri⁹ ad tuũ cingulũ respiciebat solũ: ⁊ ibi appellatiões ferebant: nũc aut̃ e in spectabilis p̃tor cõsulis figurã mutatus est: nibilomin⁹ cõpetẽs est illã administrationẽ appellationẽ suscipiẽtẽ ⁊ mittẽtẽ litẽ hic ꝑm nostrã sacrã ꝓstõnẽ in ordine sacri nr̃i adiutorij eam examinari: pñte quoq; gloriosissimo nr̃o q̃store ⁊ pariter audiẽte negociũ: solo offo mĩstrãte tuo: qm̃ ⁊ pri⁹ ℬ solitũ erat. nã etĩ spectabilis comes domuũ pmist⁹ est: tñ neq; ꝑdẽ multe q̃dã moueb̃t cause apud cũ: neq; ex iudicio ei⁹ ferebat aliã pene appellatio hic: nũc aut̃ q circa erarij dispẽsationẽ fũt ⁊ alijs ℬ qbusdã tradidim⁹: ⁊ nõ opꝰ ob hoc minui sedez tuã: sz simil⁹ tuũ ministrare offĩ solũ ℬ delatiz negociꝰ. hoc ipm̃ ẽt in armenie, pcõsule: qm̃ pzius admĩstrationẽ eã ordinariã faciẽtes: ⁊ nũc nihil eis addẽtes in p̃tocõsulis figurã mutauim⁹. ⁊Etenim inde veniẽtibus litib⁹ tue celsitudinis mĩstrauit offĩ. lite q̃dẽ in ordinẽ sacri audi torij(sicut ꝑdixim⁹) mouẽda apud eos: apud aũt ambos vos examinãda. nihilomin⁹ aũt offo tuo mĩstrãte cause sic ꝑ pri⁹ fuit dũ solũ admĩstratiõis ordiarie bẽret schema maiore ordine nõ suscepto: qm̃ licaoniã/⁊ ꝑsidaz/⁊ hysauriã sub iudicib⁹ ꝓmitus cõstitutas ⁊ appellatiões destinãtes ad sedẽ tuã nũc decozari ꝑtor cingulo ꝛtigit/ lz videat q̃dãmõ pmist⁹ q̃dã ci etiã militare offĩcio: qm̃ pri⁹ ⁊ dux i vtroq; barũ, pnciaz fuit necessarie nobis se bẽre placuit, ꝑter nouitatẽ soli sedi tue ⁊ gloriosissimo q̃stori tradere appellationũ examiationẽ. cedere q̃s clemẽti⁹ tuo offo/vt bis q̃ sup ℬ agũt mĩstrẽt. vñ sue aliqd fcĩ est tale pri⁹: siue ẽt postea fiat cũdẽ ordinẽ cause ipo ni sancim⁹. Quia vo due fuerũt mĩstratiões pure: ⁊ comitis oriẽtis ⁊ iudicis ei⁹ ꝑme syzie: ⁊ ciuiles qdẽ hui⁹ administratiões. appellatões aũt ad tuã referebant sedẽ offo administrãtes solũmõ tuo: comitis aũt oriẽtis vtpote spẽctabilis in sacrarũ auditionũ figura ad sedem tuã ⁊ gloriosissimi q̃storis veniebat solis q ex sacris sunt scriniꝰ mĩstrãtib⁹. Sz ℬ i hac ꝑte nobis añ se bẽre visuz est i hac videlz administratiõe cõe dare ministeriũ: ⁊ his q̃ sacrarũ eplaz scrinio sũt ⁊ ex offo tue celsitudis: qd em̃ pri⁹ duoz vicarioz ꝑtor põtica ⁊ asia: ⁊ oino inouatũ ẽ: ⁊ i vni⁹ ad ministratiõis soli⁹, puincie mutatũ. dicim⁹ aũt aliud ga latic: aliꝺ aũt phrygie pacasiane: veniat qdẽ tã ad tuã cel situdinẽ q̃s ad gloriosissimũ q̃storẽ: solũ aũt mõ mĩsteriũ susciꝑebat offĩ sedi tue. ¶Illud tñ sancim⁹ vt ex admini stratiõib⁹ nũc a nobis adinuẽtis ⁊ mutãtib⁹ antiquum schema: siue ℬ ipm̃ sm̃ naturã, ꝑzie iudicet admĩstratio nis: siue ẽt ex delegatiõe nr̃a idẽ seruet schema ⁊ ibi solũ administrare offĩ tue celsitudinis sancim⁹. Sil⁹ siue ex delegatõe: siue ex cinguli natura appellatio veniat offĩ tue celsitudinis mĩstrare appellatiõib⁹ sancim⁹: siue etiã ex delegatiõe nr̃a sil⁹ officij crit tui. ¶In qb⁹ aute cõe dizim⁹ ⁊ tuoz offozũ ⁊ sacris scriniꝰ mĩsteriũ simil⁹ cõiõnẽ seruam⁹: siue ex delegatiõe siue cẽm q ℬ dispositiũ est in iudicio fiat examinatio. sup illis tñ litib⁹ q̃s nõ spectabiles iudices iudicãt fz aduocati solũ: referat negotiũ tã ad sedẽ tuã q̃z ad gloriosissimũ q̃storẽ deuotissimis libel lensib⁹ mĩstrãtib⁹ eis: qm̃ oũ nihil oino sup istis inouatũ sit/antiquã seruam⁹ figurã sicut ẽt in aliꝭ oĩb⁹ nõ ino uatis antiq; ministeria in semetipsis dispoſuimus nulla nouitate faciẽda: accedẽs nãq; nouatio aliter quodam modo oportere fieri etiam ministrãtium ostẽdit figura. ¶Que igit̃ placuerunt nobis: ⁊ p banc sacrã delata sunt legẽ tua celsitudo omnib⁹ faciat manifesta: edictis desti natis ad se vt omnes cognoscãt que nobis sunt placita. Data kalen. Aprilis. cap. Bilisario viceconsule.

a ¶Et in vniuꝰ. vt. s. vt iudi. sine quoquo suffra. ℬ. illud. ⁊. ℬ. quoq;. in fine. Accursius.

b ¶Quoniam dum nihil. Nota vbi legem correctam non inuenimus expẽsse antique dimittimus figure. fic. C. de testa. sancimus. ⁊. C. de appellationibus. l. ꝓcipimus.

¶De nuptijs. Titulus. j.

¶Cõstitutio ad futura trahit: in ꝑte ritis autẽ vetera iura seruent. Itẽ dispositio vltime voluntatis que legib⁹ nõ repugnat ꝓ lege seruatur: ⁊ nuptias consensus facit. dotaliũ instrumẽtoꝝ augmẽto non egens. hoc dicit Bar.

Imperator Justinianus Augu. Joanni pr̃efecto pr̃etorio.

Collatio. iiij.

Lurime quidẽ iã varieq; posite sunt leges a nobis⁹ vnicuiq; ꝑ parti pri⁹ a nobis sancitorũ aut dispositozũ quidẽ. Jussozum autẽ a nobis habere non recte ad meliora dantes⁶ viam ⁊ exponẽtes subiectis quo cõpetat degere⁶ modo: hoc autẽ qõ nunc a nobis[f] fit lex quedã est cõmunis omnibus[g], ꝑ pria rebus cõpetentẽ ordinez ponens: si em̃ matrimoniũ sic est bonestũ[h] vt humano generi videatur imortalitatem artificiose introducere/⁊ ex filiozũ ꝑcreatiõe renouata genera manẽt: iugiter dei clemẽtia q̃zto est possibile nostra imortalitate[k] donãte natura/recte nobis studium est de nuptijs. Alia nãq; omnia q̃ sancita[l] sunt a nobis nõ in omnib⁹ cõpetunt nec hominibus: nec reb⁹: nec tẽporibus: studiũ vero nuptiarũ totius est(vt ita dicatur) humane sobolis: ex quo[m] etiã renouatur[n] solo⁹ ⁊ ampliozi[o] q̃s alia solicitudine dignũ est. ¶Antiquitas eqdem nõ satis aliquid de priozib⁹ aut secundis perscrutabatur nuptijs: sed liccbat ⁊ patrib⁹ ⁊ matrib⁹ ⁊ ad plures venire nuptias/ ⁊ lucro nullo ꝑuiari: ⁊ causa crat in simplicitate cõfusa. ¶Maiozis[q] aũt Theodosij tpib⁹ ampliozi solicitudo facta est circa buius[r] rei tractatũ donec circuiẽs ꝑ ceteros imꝑatozes in Leonẽ pie memozie pucnit viruz⁹ foztiter atq; virilr etiam de istis plerũq; sancientẽ. ¶Nos autẽ in ꝓstitutionũ cõpo-

c ¶De nuptijs.

Lurime Leges a nobis. quas fecim⁹ scz ꝑ hoc volumen.

d ¶Dantes. Leges dicodantes viam his que nõ iussimus se non recte babere.

e ¶Degere. Nota legem esse mozalem scientiã. sic ⁊ institu. qui. mod. testa. infin. ℬ. fi. Leges sũt scientia mozalis.

f ¶A nobis. i. hec consti.

g ¶Omnibus. scilicet homĩbus.

h ¶Honestum. ⁊ vtile.

i ¶Imortalitatẽ. i. indiuiduitatez ex artificio iuris ciuilis. nam continet matrimoniũ indiuiduã cõsuetudinẽ vite: vt insti. de pa. pot. j. ri. ℬm quosdaz. ¶Vel dic melius vt puto: imortalitatez. i. infinitatẽ: vt. ſ. occasione mĩmonioruz genus humanũ ꝑseueret liberis ciuitatẽ semp replẽtib⁹: vt subijcit h. ⁊. ff. solu. ma. l. j. ⁊. ff. de bo. dã. l. cum ratio. ℬ. pen. ⁊ ex hoc idem gen⁹ humanuz est bodie qõ retro fuit a mille annis: vt. ff. de indi. l. ꝓnebatur. ⁊. ff. de lega. j. l. si grege. j. ri. ⁊. l. si ita legatum. ℬ. si domus.

k ¶Nostra imortalitate. ℬ supponit ꝑ genere omnium ⁊ nõ ꝑ se tñ. i. ꝓꝑter nostrã imortalitatẽ vitãdã ne moriatur. ſ. genus humanuz ꝑm ℬzo. vel dic ꝙ dicit õ se qui est imortalis quo ad imperium: vt. ℬ. quomõ opoz. episco. ℬ. penul.

l ¶Sãcita sunt. q. d. alie leges a nobis vl ab alijs facte non ita ꝓudent generaliter humano generi sicut hec de nup. ⁊ideo ampliozi solicitudine. de bis dicit vt subijcit.

m ¶Ex quo. scz studio.

n ¶Renouatur. i. genus humanum.

o ¶Solo. scilz studio nuptiarum. Accur.

p ¶Ampliozi. tũ qz a deo fuit matrimoniũ factuz ideo isti tutum. Ad finem ℬ nium fuit a deo isti tutum.

inter Adã ⁊ Euã: tũ qz ꝓncipiũ est ⁊ fundamentũ humani generis: vt hic. vel humani ſtatus: vt. ff. de orig. iu. l. j. tum qz hõ est dignissima creaturarũ: vt. ff. de edil. edi. l. iustissime. tum qz oĩa alia sunt hoĩum gratia parata: vt. ff. de vſur. l. in pecudum. ⁊ institu. de iure na. ℬ. fi.

q ¶Maiozis. ſ. primi. nã duo fuerũt. prim⁹ q fecit illã. l. C. de secũ. nup. l. generaliter. de q̃ ℬ loquit: ⁊ qꝺ sequit ꝓ ceteros impatozes. i. per scõm Theodosiũ: vt. C. de secũ. nup. cũ aliꝭ. qꝺ aũt sic fuerit, ꝑbat. j. c. ℬ. nec illud. ⁊ forte de aliꝭ legibus illius ti. ls sint primo posite in ordine q̃ supradicte logẽ bic. nã iterdũ qõ ꝓius est cõpositũ vltimũ est positũ i ordine: vt ꝓtz. C. de iudi. ꝑpetãdũ. in ꝓin. ⁊. C. vt intra certũ tpꝰ. l. fi.

r ¶Huius rei. i. secundarum nuptiarum.

s ¶Virum. vt. C. de secun. nup. l. hac edictali. Et nota ꝙ nomen cõse-

UNIVERSIDAD

a ¶ Si vero ex hoc ℌ sumitur auf ℌ modo C. fami. hercis. Accur.
b ¶ Egerit. i. nullam trium supradictarum viam elegerit.
c ¶ Aliud quidem. fic. ℌ. de non alie. ℌ. fi.
d ¶ Studiuꝫ vo maliuolentie. i. negociatiõis. ꝛ ex hoc ℌ sumitur aut. cõtra qui. ppriam. que est posita in. l. cũ fidem. C. de nõ nume. pe. Acc.
e ¶ Nouendo legitationez. i. iterũ appiobare legem aquiliaz latam a plebeis aglio rogãte siue interrogante plebẽ. vt subijcit: ꝛ ff. ad leg. aql. l. j. ꝛ isti. ad legem aquil. ℌ. ceterum.
f ¶ Protulit. ſ. plebs.
g ¶ Secundũ quam. fcilz legem aquiliam.
h ¶ Duplicib⁹. ná ex inficiatiõe crescit ł duplũ cõdenatio: vt h. t. C. ad le. aq. l. ℌ negãte. ꝛ. ff. ad le. aql. inde nera. ℌ. ℌ actio.
i ¶ Actiões. vt vtilis aqlia cũ dat dãnũ de corpe in nõ corpus: ꝛ cõ de non corpe in corp⁹. Jtẽ i fcĩ subsidiaria legis aquilie qũ dat dãnũ de nõ corpe in nõ corpus: vt insti. ad leg. aq. ℌ. pe. ꝛ. ℌ. ꝛ. ff. de dolo. ꝛ elegãter. ℌ. idẽ la beo. Jtem actio pro legato: scz ex testõ: qũ dat vene rabili loco: vt instit. de actio. ℌ. item migta.
k ¶ Ordinem. i. vt crescat ex inficiatione.
l ¶ Sꝫ paulatiꝫ. q. d. pri⁹ nõ puniebanf adeo iudices erãt clemẽtes: postea supueniẽtib⁹ dictis legibus extennata fuit parũ clemẽtia: ꝛ tũc talẽ maliuolentiã. i. malã volũtatẽ hoies tradiderunt oblioni: ẽre ꝛ ł piti casu idẽ constituendũ est. Accur.
m ¶ Alliquis. scz actor.
n ¶ Alter. scz reus.
o ¶ Nec. scz scriptura. Acc.
p ¶ Eius. l. rei. Accur.
q ¶ Aut lras. nũc querte casũ i actore negãte ꝛ reo ꝓferẽte: ꝛ qõ dicẽ nõ solute: ppie accipit. Jtez qõ dicẽ actor. i. reꝰ q. i. pbãda solutiõe ł actor: vt. C. de pba. l. j. ꝛ. j. vocat. cũ reo ibi sacro rei ꝛc. ꝛ qõ dicit ł vtroqꝫ casu. i. sine ł prio vbi actor: ptulit lras rei: siue in scõo vbi reꝰ ptulit lras actoris. Vel dici potest* vt tota lra. ꝛ. ℌ. ꝛ. j. vsqꝫ ad. ℌ. ii. autẽ. loquatur i actore ꝓferẽte: ꝛ reo negãte: ꝛ qõ segẽ solutus dic. i. nũeratũ. Jtẽ qõ dicit actor ꝓpie ponit. Jtẽ qõ dicit vtroqꝫ casu dic. i. siue reꝰ lras suas ꝛ postea numeratione negauerit: siue factã sibi scripturã confiteaf: sed numeratione neget: vt ℌ innuit.
r ¶ Duplicem. ſ. vt vnũ simplum sit pena: aliud ſ. rei restitutio: vt. ſ. c. ℌ. ſi quis autẽ. Sed actor videf in plus puniri: scz vt totũ duplum sit pena: vt. j. eo. ℌ. ſi autẽ. sed eppone istud vt ibi diximus.
s ¶ Al maioribus. i. nõ summus delectationem leguz a maioribus. i. antiquis qui fecerunt legem aquil. ꝛ alias ei similes.
t ¶ Sed quia. respondet tacite obiectioni. Accur.
v ¶ Modo. scilicet duplicem.
x ¶ Egerit. scilicet aliud.
y ¶ Tenebitur. nam facit litem suam: vt. ff. de va. co. l. ſi.
z ¶ Sacro rei. quẽ supra noiauit actorẽ ſm primũ intellectũ huius. ℌ.
a ¶ Voluerit. l. actor deferẽs ei sacrm: ꝛ ille nõ iuret sed cõfiteatur. Et sic no. ℌ ꝙ parcit sponte ofitẽti. * fic. ff. de ali. iu. l. iij. ℌ. ſi. ꝛ. C. de plus petit. l. j. ꝛ. j. vt lit. in. C. ſi qs. col. ig. ꝛ. C. ad. l. iul. ma. l. qſqs. ℌ. ſi. ꝛ. C. de bis q se de. l. j. arg. ℌ. * ff. de fur. q ea mẽte. ꝛ. ff. vi bo. rap. l. pe. Jtẽ no. ſi releuas me in vno onere probãdi: ꝛ ego te debeo in alio relenare: scz in pena dupli. fic. ff. de iureiurã. cum qui. j. respon.

*Cõcor. c. pe. ℌ. si qui. certra de heredi.

*Jbi delicti fuit cũ summatũ. ℌ. nõ: nec includerat in pena. qz peniuit antecẽ partem aggrauaret in probatiõe. Ang. ℌ post bar. in pra rio.

† Cõcor. cũ hoc ter. cavudũ. cum gl. sup ver. idoneus ex tra ℌ ꝑnum. et ẽ. ℌ. ille si tuat⁹ aut. sup. l. cu. ſi. dẽ. C. de nõ nu. pec ꝛ in cpit contra q ꝙnam.
* Approbatur ꝑ laco. ℌ bel.

nõ indigẽs. Si vo ᵃ aliqs hoc nõ egerit ᵇ: ℌ disꝑsam sic vt plerũqꝫ sine testimonio subscriptionẽ ecerit: sciat nihil hinc filijs sese ꝓbiturũ vtilitatis: ℌ qñ nihil fit scĩ diuidẽt substãtiam filij incertã ꝛ plerũqꝫ sine testimõio ꝛscriptiones nõ sequẽtes: neqꝫ iudicibus cause quos iudices familie hereditatis cõsule leges appellant bas seq cogẽdis. Oportet etenim, puidere subtiliter cautele filiozũ ꝛ non aliud ᶜ quidẽ minuere: aliud sub errore relinquere qõ difficillium insup ꝛ insolubiliũ crebro etiam crimina ferentiũ causarum occasionẽ ꝑstet: de successionib⁹ ꝛ itaqꝫ ꝛ de collationib⁹ ꝛ aliꝫs que ꝓdicta sunt vsqꝫ in hoc sancitum sit.

☞ Lex aquilia ꝛ eius disꝑositio qũ cautum est vt negans dãnetur in duplum cõfirmatur: ꝛ ad eundem ordinem plures sunt actiones inducte. Ang.

¶ Studiũ vo maliuolentie ᵈ qõ fit ab aliqb⁹ necessariã nobis fecit plebis denuo ᵉ legislationẽ approbare: quã per quẽdam suozuz ꝓtulit ᶠ tribunoz ꝛ aqlij nũcupationẽ ab illo suscepit: ℌ quã ᵍ ꝑ abnegatione duplicibus ʰ subdebat exactionibus maliuolẽtes ꝛ abnegare tentãtes: vbi etiaz alic qdã actiones ⁱ ad cũdez coaptate sunt ordinẽ ᵏ ℌ paulatiz ˡ mutata clemẽtia ablata est qꝫ ꝓsecuit iniquoz cnutrire maliuolẽtiã: quã obze etiã nobis neceſſariũ visum est indecentes ꝛ turpes abnegationes ꝓdicte pene subijcere.

¶ Si cũ † ꝓtulerit aliqs ᵐ scripturã: alter ⁿ aũt cã negauerit cũ bec ᵒ lras eius habeat ita vt necessitatẽ patiat actor causas paticirca, pbationẽ eius ᵖ aut lras ᵠ qd̃ suscipiat: dicat aũt nõ solutuz debitũ sibi ꝛ, pbaucrit hoc legitimis modis actor: cõdẽnationem aduersus cũ duplicez ʳ in vtroqꝫ casu fieri sancim⁹: nõ quia a maioribus ˢ legiꝫ delectamur/ ℌ qz ᵗ lites cozũ minozes efficim⁹: qtenus timoze pene citius dicãt qõ

¶ Intulerit. scilz actor.
c ¶ Ille. l. reus.
d ¶ Jlle. ſ. actor. vel credit⁹ ſm ꝓmũ ꝛtellectũ. vel dic reꝰ ſm aliũ ꝛtellectũ.
e ¶ Oẽs vo. nunc quertit casum: ꝛ dic vo ꝙ ℌ. Jtẽ qꝫ dicẽ actor. i. reꝰ siue debitor ꝙ defert actori vt ℌ differat a casu ꝓcedenti. vt oic retẽto ꝓmo casu. ſ. actore deferẽte ꝛ oia ꝓpone, ꝓpie. ꝛ in ℌ differt a ſupiori: qz i ſupiori ab initio fuit ꝑfessus reꝰ qñ nullas actoꝛ fecerit expẽsas ℌ aũt qñ dubium postea, vñ restituunf hmõi expẽse actoꝛi vt subijcit.
f ¶ Expensas. fic. C. de iudi. fancimus.
g ¶ Si quis autem. ſ. debitor. Accur.
h ¶ Postea vero. i. postqꝫ actor ꝓbauerit se mutuasse vult ℌ ofiteri ꝙ sit subijcit ẽt ſi verũ dicat vt subijcit ꝛ facẽ. j. vt hi qui ob. ꝓbi. res mi. ℌ. si vo. et est ℌ ꝓpẽ ei⁹ mẽdacũ qõ é puniẽdũ. vt. j. c. ℌ. illud. als ℌ. vt. ff. de re. iu. l. bona fides. Sed nõne actoꝛ é i dolo ꝙ petit qõ iã sibi solutũ ẽ? vñ potiꝰ debeꝛet eẽ ꝙditio ꝙẽri. vt. ff. ne qs eum. l. j. in fi. ꝛ. l. ij. ℌñ. actoꝛ ẽ bona fide agẽtez agere ꝓtius ꝛ postea. als repellitur vt dictũ ẽ.
i ¶ Debitus. i. tñ qꝛtum erat ꝓꝰ debitũ qõ vẽ tũ solutuz fuit. Sꝫ ℌ actiõe petitur hoc scõz ſsũ. ꝑ cõdictionẽ ꝙ hac. l. quia antiqua actio ſublata est ſolutione. vt isti. qb. mo. tol. oblig. j. rũ.
k ¶ Cõstituit. vt xeno. vt C. loca. conductozes. vel archadi⁹. vt. C. vnde vi. l. non ab re.
l ¶ Flectendo. fic. C. ad. l. iul. de vi pub. ferues.
m ¶ Actoris. in qb⁹ actoꝛ fuit cõfessus sibi solutũ. q apocha vocaf. vt. ff. de admi. tu. l. lucius. ℌ. tute le. Accursius.
n ¶ Jlle. ſ. debitoꝛ. ꝛ redit ad casum illum qué habuim⁹. ℌ. ſi iem. ptulerit ꝛc. ſm primũ intellectuꝫ qué ibi dedimus.

o ¶ Similiter. vt. ℌ. hoc autem dicimus ꝛc.
p ¶ Cur atores. i. persone ꝓcuratorum respiciunt curatores: vt idez in eis quod in curatoribus seruetur. Accur.
q ¶ Eos. ſ. tutores vel curatores: ꝛ curatores. ꝛ facit ad hoc. C. de ser. fugi. l. quicũqꝫ. ℌ. in minoꝛ. ꝛ. C. vnde vi. l. meminerint. ꝛ. C. de fal. mone. l. j. in fi. ꝛ. ff. qõ qſqꝫ iur. l. iij. ℌ. j. ꝛ. ff. ſi quis ius di. l. j. ℌ. ſi ꝓcuratoꝛ. ꝛ. vt litig. iurent. ℌ. j. in causis. col. ig. Sed qõ ſi literas eius cuius negocium gerit negat: ℌñ. ‡ nõ tenẽ gerens negans cum nec altenas literas possit cognoscere vt suas: imo etiam quandoqꝫ vig suas: cum aliter iuuenis aliter seneꝛ scribat: vt. j. de fi. instru. ℌ. ij.
r ¶ Legibus: vt insti. de actio. ℌ. omnes.
s ¶ Constitutionibus. scilicet in duplum: vt. C. vnde vi. ſi quis in tantam. ꝛ. l.

‡ Jdez la. de delut. ℌ et Ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tam.⁊.l.non ab re.§.fi.⁊.C.finium regun.si constiterit. Item tripli ⁊ quadrupli.vt insti.de actio.§.tripli.⁊.§.quadrupli.

a ¶Et digestis.in.ff.multe actiones inueniũtur in duplũ vt serui corrupti. Ité in quadruplum vt furti manifesti:⁊ quod metus causa.vt ff.de fer.col.l.j.⁊ quod me.cau.si cum ea.§.fi.Accur.

b ¶Idoc antez.quod hoc §.dictum est.

c ¶Baldelius.commendat se.sic ⁊ alis insti.de here. quali.⁊ dif.§.fi.Accur.

d ¶Conuentus.f. rei vẽ. ⁊ qõ subijcit alterius.scz agentis. Ité ⁊ hypothecaria ⁊ qꝰ subijcit alteri? dic.i.eius quem dicebat actor obligasse:qꝰ hz necesse * pbare qui agit.f. qꝰ debitor fuerit oñs tpe obligatiõis vt.ff.de pig. l.⁊ nõdũ q.§.quod dicit. ⁊.ff.de pba.l. ante oĩa.⁊ sim vtrũq; hozũ modoz̃ũ hanc lram pscpe.⁊ facit ff.de rei vendi.l.fin. Sed cõtra in eo.ti.l.officium. in prin. So.ibi talis opponebat exceptio q̃ non erat ꝓtraria bis q̃ prius dixerat ipse reus. Item tertio põt poni in eo qui agit nomĩe pcuratoris. Ité qõ plus est potestꝫ telligi bic.§.de qualibet actione in rem per quaz directũ dominiũ vel ciꝰ petit: quia ista ẏba sunt generalia.⁊ ideo genera liter intelligẽda:vt.ff.de ser.vr.pre.si seruit? qualis est publiciana. et rei vendicatio vtilis ⁊ petitio hereditatis directa ⁊ vtilis: ⁊ in similibus.vt si ago in rẽ vel publiciana:⁊ negas me dominuꝫ vel me emisse a nõ dño:⁊ hoc a me probato dicis te a me emisse:⁊ me õim fuisse:vel dicis auctorem meũ õim fuisse:vt absolnaris a publiciana. Itez qd de simplici possessiõe q̃ interdũ petit ꝑ condicionẽ vt.ff.de ꝙdi.inde. Lindebiti.§.fi nũmos.⁊ de triti.l.ij.⁊ idẽ vbicũq; petit possessio q̃cũq; iure:l⁊ eñ ꝑsonaliter agat: res.tñ.i.possessio petitur vel q̃si in rẽ vel ad rẽ agitur:⁊ dici põt idem:nam ⁊ rei vẽdicatio rõne possessionis daf:vt.C.de ali.iu.mu.causa fa.l.j.Sed qdã dicũt hunc.§.in hypothecaria tñ loqui qua fecũdus creditor:intentat cõtra primũ:ſ contra eos est in nouellis.eo.ti.l.fi qs rerum detentator.Accur.

e ¶Abnegauerat.f.dicẽdo illi? ac.ne vna negatio supstuat:alr ponit ꝑ simplici negatiõe vt.ff.de ĩ di.adiec.l.vbi.⁊.ff.si vsufru.pe.l.vti.j.rñ.

f ¶Alijs causis.boc est ꝫ eos q faciunt loqui in hypothecaria tantũ.

g ¶Prioribus.arg.simile.ff.de pig.si superatus.⁊.ff.de reg.iu.si inuitus.§.cui.Accursius.

h ¶Et actoris.repete ꝓo.

i ¶Possessio.Ro.penã iponi ꝑpter mẽdaciũ de trãslatione possessionis.sic.§.ꝓi.§.⁊.ff.de rei ven.l.fi.⁊ insti.de fideicõ.here.§.fi.⁊.ff.de iu rejur.l.cum.⁊.C.loca.cõductores.⁊.C.vnde vi.l.nõ ab re.

k ¶Negationem.i.penam negationis.

l ¶Et legem.i.legalem insti tiam.sic.ff.de acqui.poſ.l.si rem.in fi.Sed qualis crit bec iustitia q̃ admittit hominẽ tam varia dicentem?Nam primo nõ illius esse dicebat cuius nũc esse dicit. vnde videtur repelli tanꝫ sibi cõtrarius.vt.C.de fur.l.j.⁊.ff.de peti.here.li.vj.Sed dic cuz satis punitũ. Item in alio iudicio admittitur:licet dicat ꝓtraria bis q̃ dixerat in ꝓcie iudicio.vt.ff.de inof.test.papinian?.§.ſ nec ĩpuberis.nã quedam.alio iudicio fieri possunt que illo eodem fieri non possunt:vt ꝓductio testiũ que non potest fieri post publicationẽ:fit tamẽ in alio iudicio puta appellatiõis.vt.j.de testi.§.⁊ quia.coll.vij. ⁊.C.de tẽp.ap.l.ꝓ hanc.⁊.C.de app.l.eos.§.antepe.Sed quo iure fiet hec translatio.f.possessionis:Rñ.ꝓ officiũ iudicis cũ iam ꝓbationibus ꝑstitis ⁊ sup ꝓncipali facto lite cõtestata hec petatur.nã ea que post contingunt ad eius officium ptinent.vt.ff.de edi.edic.ediles.§.ité scieñ.qõ officiũ sibi cõpetit auctoritate huius legis: nõ g̃ daf ista in gõne ꝓncipali: ne absorbeat ius 2uenti. Ité qd si rẽ ago ⁊ dicat se non possidere nunqd lis 2testabit⁊ jurabit de calũnia sup trãslatione possessiõis.vt.ff. de rei ven.l.fin?.Rñ.sic qa prius nõ erat iuratuz in actione in rẽ nec lis contestata.nam illa qõ.an possideat:sit ante lit.con te.vt.ff.de inter. ac.l.qui seruuz.§.in iure.Eñ dic ibi de calum.iurari ⁊ lit. contesta.⁊ oĩa procedere sicut moris est in causis: at ꝺ in casu isto nõ fiũt. hec cus sit causa inchoata:sed ꝓ officium iudicis hec expediũtur:vt dictũ est.Licet autẽ dicã litem debere contestari:eoipso tñ q̃ fuit factaoicta iterrogatio an possideas vel non:oico contestari litez sup iudicio possessionis. vt.C.de lit.cõtest.l.j.non autẽ super iudicio in rez cũ nõ fuerit ille animus: ĩmo magis euitare:vt dicemus.j.de exhibẽ.⁊ intro.§.suscepto vo.col.v. Sed nunqd dabit libell? sup ꝺ post dictã contestationẽ?Rñ.nõ ꝑ aut.offerat.Sed oppo.ergo contestatio nulla est cũ ꝑcedere debeat libellus:Rñ. bic non fuit petitus.Vel speciale est bic ꝑpter negocij naturam.

* Illud nõ est verũ generaliter bar.in.c. cũ ref.C.si res alie.pigno. da.sit.⁊ Ja.in.§.item Iuliana. co. xvij.insti.de actio.

* Ista glo. est sing. ſm bal.i.l.fi.C. ꝺ execu. rei iudi.⁊ Ja.i §.oiz. insti. de actio.

Generaliter platti generalẽ capit ĩterpretationez.

† Et sic negãs punitꝫ i trãslatione possessiõis vt bic. Sic etiã de iure canõico negãs punit. vtin.c.vl t. cũ glo.fi.ergo tra de solu.

m ¶Successiones.i.posteros cognoscãt ꝑes vt? posteri cognoscant ⁊ habeãt successiones maioꝛ de q̃ habuimus.§.eo.§.j. ⁊.ij.⁊.§.consideremus.

n ¶Collationes.vt.§. eo. illud.

o ¶Distributiões. vt.§. eo.§.⁊ qõ sepe.Accur.

p ¶Petulantes.i.callide ex tor:quẽtes.vt.C.de mo.mulcta.l.fi.alꝰ petulantes.i.superbi vel turpes seu male opinionis.ſm Azo.

q ¶Insiliant.i.insultũ faciant agendo ⁊ rũdendo.vt.§.eo.§.studium.

r ¶Res detinent.vt.§.ꝓpri.

s ¶Dedicori.Ro.medium eligendum.i.mensuratam vitam sic.j.vt omnes obe.iudi.§.j.col.v.

t ¶Cõstitutionibus.vt.C.de natu.libe.l.cũ quis.⁊.l.nuper.Accur.

v ¶Sortiatur.f.in concubinam.

x ¶Cõstitutionem.f.illam nuper.vt.C.de natu.libe.l.nuper.

y ¶Recipientes.scz vt prediĉti filij sint legitimi factis etiam dotalib? instrumentis.

z ¶Conijcientibus.i.considerantibus vel intuentibus.Accur.

a ¶Nõ oino.i.nõ oĩmodo.ꝓbicet:qz tñ cũ bis q̃ sunt in magna dignitate.vt.C.de incest.nup.l.dubitatũ.Sol.ibi in libera 2cubina:bic in ancilla loquit:ſ postea manumissa sit:ſ ꝺ corrigitur.naz hodie distinguit ſm ald.vt.j.vt lib.decc.§.si qs aũt.Et facit ad hunc.§.insti.de fer.cogna.

Filij legitimi alios excludũt.

b ¶Certum fuit.i.certum esse debuit.

c ¶Filios legitimos.Ro.q̃ filij legitimi excludunt alios.Sed cõtra.§.de ince.nup.§.dubitatũ.Sol.ibi in libera 2cubina:bic in ancilla loquit:ſ postea manumissa sit:ſ ꝺ corrigitur.naz hodie distinguit ſm ald.vt.j.vt lib.decc.§.si qs aũt.Et facit ad hunc.§.insti.de fer.cogna.

Medium eligendus est.

k ¶Abdicatiõ nonnunq; punitur.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

in prin.ꝛ.ſ.q.mo.na.effi. ſui.ſ.illud.ꝛ inſti.de he re.que ab inteſta.ſ.j.ꝛ.j. titu.pri.Accur.

a Honoauerit.qō ſi non feciſſet tū ſibi emereſ. vt.C.cōia de manu.l.ſi.

b Utroſq; interpoſitio eſt.Accur.

c Noſtre ꝑſtitutiōis.vt C.de natu. libe.l.cuꝫ qs.

d Sub poteſtate. oblatione curie.vt.ſ.qui. mo. natu.effi.ſui.ſ.ſi quis.ꝛ ſ.ſed itaq;.col.vij.

¶ De filiis ante dotalia ꝛc. ¶ De filiis ante dotalia.i. ante matrimoniuꝫ natis:eſt mens huiꝰ conſtitutionis:quod voluit leg illa cū qs.ꝛ.l.nup.poſita in.C.de natu. libe.ꝛ ad futuras ꝓiectiones ꝛ preteritas referri que nō ſunt trāſactione vel ſnia ſopite.vt.j.co.Accur.

c Eruenit . In prima conſtitutione . vt.C.de naturali.liber. l.cum quis.

f Legem.vt.C.de natura.libe.l.nuper.

g Adiecimus.aſs enim ad futura tantum negocia traberent.vt.C.de legi.ꝛ conſti.l.leges.

h Tertiam conſtōnē.vt ſ.d.e incеſt.nup.ſ.fin.

i Conſtōne.qua mō vltimo noſauimus.Accur.

k Huiꝰ.ſ.tertie ꝛ ſecunde.Accur.

l Hoc.ſ.de ꝑterito tpe. Accur.

m Superflua . facit. C. de ve.iu. enu.l.j.ibi:melius eſt pauca ꝛc.ꝛ inſti. in proe.ibi:ꝛ cū ſacratiſſimas ꝛc.ꝛ.ſ.de referē. ibi multitudo enim.

n Sit locus.nota mirabile verbum.

o De adminiſtrantib? officia in ſacris appellationibus hanc nō lego.

p Iam quidem . Legem . vt.C. de tempo. appel.l.fina.

gitimos ad ancillā ꝑueniꝛ habuerit quādā meliorē ſentētiā ꝛ filios ꝓulerit ex ea in ſeruitute cōſtituta:poſtea ꝙ libertate donauerit ꝛ ancillā ꝛ natos:ꝛ ius eis auferoꝛ petierit anuloꝫ ꝛ regenerationis:ꝛ iter ingenuos ſm iuſtos reduxerit modos:ꝛ nuptias conſummauerit:poſtea ꝙ nuptialia cōſcripſerit documēta:ꝛ aut fuerint filij poſtea/aut non fuerint (vtroſq; noſtre ꝑſtitutiōis amplectamur caſus ſit ꝛ vtroꝛ legitima ꝛ filij ſub poteſtate ipſius/ꝛ ſui/ꝛ ab inteſtato heredes genitori. Dicimus autē eos q ante nuptias nati ſunt vias per quas ad ingenuitatē ſm qō ꝓdictū eſt venerant celebratiōe poſtea dotalū ius legitimoꝝ eis ꝓhibētes. ¶ Tua igit excellētia q̄ bene nobis ꝛ ſancte viſa ſunt:ꝛ ꝓ noſtroꝝ qete adinuenta oibus gentiꝫ qbus preces ꝓ ꝑcepta ꝓpria faciat manifeſta:vt agnoſcant qa nulla maxima cura p q̄d ſemp aliquid adijcit deꝰ noſtris ſceptris extra nos cōſiſtit ꝓ eoꝝ ſolicitudine ꝛ ꝓuidentia. Datum kalē. Maij cap. viccecon. Biliſario.

¶ De filiis ante dotalia inſtrumenta natis. Titulus.vj.

¶ Cōſtitutio noua ad interꝑtationeꝫ antiquarū inducta in eiſdē caſibꝰ locum hꝫ in qbus interꝑtatis legibus locus eſt: ꝛ ideo in caſibus pendētibus locū habet ſnia vel trāſactione nōdum finitus.Bar.

Impera.Juſtinia.Augu.Joan. pfecto pretorio.

Eruenit ad nos dubitationē variaꝫ qbuſdā ꝛcidiſſe: ſigdē ſancitū eſt nobis de filijs ꝑceatis ante dotū celebrationeꝫ:poſtea dotibus factis nō vt etiā in preteritū feratur in his q̄ non decreto aut trāſactiōe ſunt terminate aſtioni bus:nobis vtiq; cū particulariter ponceremus leges exꝑſſim in ꝓima aſtōne q̄ hoc ſanciuit memoratibꝰ:vt ſiue ſuperſint cis matres:ſiue defuncte ſint:nondum tū himōi qōnes aut ſcētijs/aut trāſactionibꝰ ſuſceperunt terminū oīmodo ita iudicari:ſicut noſtra dicit lex:quā cōplētes etiā ſcōaꝫ poſſum? legē eādē valere ſantiētes etiā ſi nō poſt dotes procreent filij/aut ꝑceati moriant nihilominus ꝛ ante dotes natos legitimos eſſe:ꝛ hāc quoq; ſcōam nr̄am cōſtōnē ſimil? adiecimus oportere eius legiſlationē ꝛ ad ſeniora referri tpa exceptis illis cauſis q̄s aut iudicialis ſnia:aut trāſactio terminauit. Sed q̄n q̄dā poſt has noſtras claras leges audaci mēte noſtrā ꝑſumpſerūt male interꝓtari legiſlationē ꝛ ſenſuꝫ:tertiā coacti ſum? exponere ꝑſtōnē:ꝑ quā iuſſimus ſi qs legitimā vtoroꝝ habēs ꝛ legitimos ex ea filios:deinde ea moriēte aut matrimonio repudio ſoluto habuerit filios ex aliqua ad quā nuptie nō interdicunt:poſtq̄ vo hi nati ſunt dotalia ꝑfecit in ea documēta:legitimos etiā ita ci natos filios exiſtere. Sed in ipſa nr̄a ꝑſtōne nō adiecim? in parte valere

barū legiſlationē etiam in illis quoꝝ patres adhuc ſuperſunt aut defuncti quidē.cōtentio autē neq; iudiciali ſentētia neq; amicabili interuentiōe deciſa (put quā arbitrati ſunt) nos nullatenus velle ea que in memoratis cōtinent legiſlationibꝰ de filijs qui ante celebratiōnē dotiū nati ſunt valere etiaꝫ in illis q̄ante huiuſmodi legiſlationē nati ſunt:ꝛ maxime eo q̄ huius pars in prima ꝛ ſcōa cōſtōne poſita ablata ſit a nobis in codicis cō poſitiōe:qō abſurde arbitrati ſunt. Juſtiſſime nāq; prime ꝛ ſcōe hoc ſubtraxim? ꝑſtōni:ꝛ tertiam nō adiecim?:in particularibꝰ nāq; poſitis legionibꝰ neceſſariū erat forte hāc recipere in ꝓterito legiſlatiōis relationē:in oī vo coaceruatiōe legum codicis cognomiis noſtri recte abſcedere talia ꝓpoſuim?:quatenus non multitudo ſuꝑflua a codicibus ſcriberet. Tertia vo cōſtitutione nō adiecim? aliquid de tēporibus:cū omnibus manifeſtū ſit oportere ea que adiecta ſunt ꝓ interꝑtationē in illis valere in qbus ꝛ interꝑtatis legibꝰ ſit locus. Quia vero omnino emerſerūt quidā ꝛ de ſic manifeſtis ſe dubitare cōtendentes vel errantes:hanc adiecimus legē:ſancientes in predictis tribꝰ cōſtitutionibꝰ factam a nobis legiſlationē valere:in quibꝰ etiā exꝑſſim ꝓime poſite a nobis legi aſcripſimus:hoc eſt ſiue ſupereſſe cōtigerit talius filioꝝ patres/ſiue moriēnōdū vero de huiuſmodi negocio aut decreto/aut trāſactiōe finis acceptus eſt:ſm hec tales cauſe ad leges a nobis poſitas deducant:exceptis illis negocijs q̄ ꝛtingit aſi leges a nobis poſitas aut decreto iudicū aut trāſactiōe determinari. ¶ Que igit nobis placuerūt ꝛ ꝑcepte ſacra declarata ſunt lege/tua ſublimitas manifeſta oibꝰ facere ſtudeat.Datū.xx.kalē.Aprilis cap.Biliſario viccconſule.

¶ De adminiſtrantibus officia in ſacris appellationibus. Titu.vij.

¶ Judices appellationiuꝫ ꝛ eoꝝ officiales ſin cauſas appellationum in quibus officium eſt cōmune:in iudicio ſimul examinatione facere debent ꝛ geſtis participare.b.d.Bar.

Imperator Juſti.Augu.Joan.pfecto pretorio.

Iam quidē ſacram fecimus legeꝫ de appellatiōibꝰ cloquētē:quē oportet ſeruari modum ſup cis:ꝛ vnde ad quos fieri appellationes quaſq; tam ad tuā celſitudinem q̄ ad glorioſiſſimū miſimus queſtoreꝫ. Quia vero plurima facta eſt dubitatio de miniſtrantibus cis officijs:cū hi qui ex ſacro quidē epiſtolaruꝫ ſcrinio? ſunt ſpectabilium iudicū vendicarēt ſibi appellationis miniſteriū:qui vo ex ſcde tue ſunt celſitudinis maxime diceret ſe leđi/ſi murato ſchemate nequaq; ſoli appellationib? miniſtrarent his q̄ a clariſſimis ꝓuinciarū iudicibus veniunt ad ſolū tuum iudiciuꝫ ſicut ꝓius erat dum in diuino quidē ipſe audires conſiſtorio:miniſtrauit vo officium tuū:ſed ꝑpter ſpectabiliū ſchema in ordine ſacri auditoriū negocio moto ꝛ pariter audiente tua celſitudine cū glorioſiſſimo noſtro aſtoꝛe vtriuſq; partis totum ſibimet applicarent:cōgregatiſq; apud tuā celſitudinē ꝛ glorioſiſſimū noſtrū aſtoꝛē ſcpius ꝛ bis qui ex ſacris ſcriniꝫ appellatiōibꝰ miniſtrant:ꝛ qui ex tue ſedis celſitudine ꝛ officio nouiſſime ad quādā formaꝫ cauſa ꝑducta eſt quā nō ex ſcripto ad nos deduxiſtis.Cauſa vo nobis nō incongrua viſa placuit ꝛ interim quoniaꝫ paꝓblagonia ꝛ honoria diuiſe ꝓi? in iudices duos in vnū cundēq; reducte ſunt ꝓtoris nomen ſuſcipientes:hoc indubitate placuit ſcbema tuo competere cingulo:hoc idē ꝛ in duobus aliquādo poſitis:hoc eſt belleſponto ꝛ ponto polemoniaco:nam ꝛ illic duobus aſtitutis ꝓius iudicibus:nunc autez vno moderatore facto ꝛ decorato etiam ipſo ſpectabilius dignitate rurſus hoc ꝓueniebat:ꝛ ad tuū ſolūmodo iudiciū ferri appellationū lites oportebat ſm terminū tamē cōſtitutiōis de appellationibus.Cōplacuit igitur ſimul bis qdez officijs vtriuſq;

adminiſtrationis

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

administratiõis simul aũt vobis ambob⁹ insup ⁊ nobis ⁊ recte se bẽre visum est solũ offiũ tue celsitudinis ⁊alib⁹ ministrare appellatiõib⁹ sicut ⁊ pus fuit: si ⁊ in schemate sacri auditorij dicant: ⁊ adsit glorioſissim⁹ noster q̃stor ⁊ particeps sit gestor. ¶ Et q̃m ꝑme capadocie ꝑſes pri⁹ ad tuũ cingulũ respiciebat solũ: ⁊ ibi appellatiões ferebant: nũc aut̃ in spectabilis ꝓcõſulis figurã mutatus est: nihilomin⁹ cõpetẽs est illã administratiõe appella tionẽ suscipiẽtẽ ⁊ mittẽtẽ litẽ hic ſm nostrã sacrã ꝓſtõnẽ in ordine sacri nr̃i aditorij eam examinari: pñte quoq; glorioſiſſimo nr̃o q̃store ⁊ pariter audiẽte negociũ: solo offõ mi̇ſtrãte tuo: q̃m ⁊ pri⁹ B solitũ erat. nã etſi spectabi lis comes domuũ pmiſt⁹ est: tñ neq; ꝑdẽ multe q̃dã mo uebant cause apud eũ: neq; ex iudicio ei⁹ ferebat aliq̃ pe ne appellatio hic: nũc aũt q̃ circa erarij dispẽſationẽ fũt ⁊ alijs B qbuſdã tradidim⁹: ⁊ nõ opꝫ ob hoc minui ſedez tuã: ſ; simil⁹ tuũ ministrare offiũ solũ B delatis negocijs. hoc ipm̃ ẽt in armenie. pcõſule: q̃m ꝓnus administrationẽ cã ordinariã faciẽtes: ⁊ nũc nihil eis addẽtes in ꝓcõſu lis figurã mutauim⁹. ¶ Etenim inde veniẽtibns litib⁹ tue celſitudinis mi̇ſtrauit offiũ. lite q̃dẽ in ordinẽ sacri audi torij (sicut ꝑdixim⁹) mouẽda apud eos: apud aũt ambos vos examinãda. nihilomin⁹ aũt offõ tuo ministrãte cau ſe fiẽ pri⁹ fuit dũ solũ admi̇ſtratiõis ordiarie bẽret sche ma maiore ordine nõ ſuscepto: q̃m licaoniã / z ꝑſidaz / z by ſauriã ſub iudicib⁹ ꝑmitus cõſtitutas ⁊ appellatiões destinãtes ad sedẽ tuã nũc decozari ꝓoz cingulo ꝛtigit/ ſ; videat q̃dãmõ pmiſtũ q̃dã ci ctiã militare officiũ: q̃m pri⁹ ⁊ ouz i vtroq; barũ, pũciaz fuit necessarie nobis se bẽre placuit, ꝓpter nouitatẽ soli sedi tue ⁊ glorioſiſſimo q̃stori tradere appellationũ examiationẽ. cedere q̃s cle mẽti⁹ tuo offõ, vt bis q̃ sup B agũt mi̇ſtrẽt. vñ sue aliqd fcñ est tale pri⁹: fiue ẽt postea fiat cũdẽ ordinẽ cause ꝓpo ni fancim⁹. Quia vo due fuerũt mi̇ſtratiões pure: ⁊ comi tis oziẽtis ⁊ iudicis ei⁹ ꝑme ſyrie: ⁊ ciuiles qdẽ hui⁹ ad mi̇ſtratiões. appellatões aũt ad tuã referebant ſedẽ offõ administrãtes ſolũmõ tuo: comitis aũt oziẽtis vtpote ſpe ctabilis in sacrarũ auditionũ figura ad sedem tuã ⁊ glo rioſiſſimi q̃storis veniebat solis q ex sacris sunt ſcrinijs mi̇ſtrãtib⁹. ¶ Sz B i hac pte nobis añ se bẽre visuz est i hac videl; administratiõe cõe dare ministeriũ: z bis q̃ sacrarũ eplaz scrinio sũt ex offõ tue celsitudis: qõ eñ pri⁹ ouoz vicarioz fuit põtica ⁊ asia: ⁊ oino inouatũ ẽ: z i vni⁹ [a] ad ministratiõis soli⁹, puincie mutatũ. dicim⁹ aũt aliud ga latic: aliõ aũt phrygie pacasiane: veniat qdẽ tã ad tuã cel ſitudinẽ q̃ ad gl̃oſiſſimũ q̃storẽ: solũ aũt mõ misteriũ su ſcipiebat offiũ sedi⁹ tue. ¶ Illud tñ sancim⁹ vt ex admini ſtratiõib⁹ nũc a nobis adinuẽtis ⁊ mutãtib⁹ antiquum ſchema: ſiue B ipm̃ ſm naturã, ꝓpzie iudicet administratio nis: ſiue ẽt ex delegatiõe nr̃a idẽ seruet ſchema z ibi solũ administrare offiũ tue celsitudinis sancim⁹. Sile sue ex delegatõe: ſiue ex cinguli natura appellatio veniat offiũ tue celsitudinis mi̇ſtrare appellatiõib⁹ sancim⁹: ſiue etiã ex delegatiõe nr̃a ſil⁹ officij crit tui. ¶ In qb⁹ aũt cõe di zim⁹ ⁊ tuoz offõzũ ⁊ sacris ſcriniꝫ misteriũ simil⁹ cõio nẽ seruam⁹: ſiue ex delegatiõe ſiue (ſm q̃ ꝺ disꝓſitũ est) in iudicio fiat examinatio. ſup illis tñ litib⁹ q̃s nõ ſpecta biles iudices iudicãt ſ; aduocati solũ: referat negotiũ tã ad sedẽ tuã q̃s ad gloriosiſſimũ q̃storẽ deuotiſſimis libel lenſib⁹ mi̇ſtrãtib⁹ eis: q̃m cũ nihil °oino sup ipſis inoua tũ sit/antiquã seruam⁹ figurã sicut ẽt in alijs oib⁹ nõ ino uatis antiq; ministeria in semetipſis disꝓſuimus nulla nouitate facieda: accedẽs nãq; nouatio aliter quodam modo oportere fieri etiam ministrãtium ostẽdit figura. ¶ Que igit̃ placuerunt nobis: ⁊ p banc sacrã delata sunt legẽ tua celsitudo omnib⁹ faciat manifeſta: edictis desti natis ad se vt omnes cognoſcãt que nobis sunt placita. Data kalen. Aprilis. cap. Bilisario viceconſule.

a ¶ Et in vnius. vt. ã. vt iudi. sine quoquo suffra. ſ. illud. ⁊. ſ. quoq;. in fine. Accursius.

b ¶ Quoniam dum nihil. Nota vbi legem correctam non inuenimus exꝑſſe antique diminttimus figure. sic. C. de testa. sancimus. ⁊. C. de ap pellationibus. l. ꝓcipimus.

¶ De nuptijs. Titulus. j.

¶ Cõſtitutio ad futura trahit: in ꝓteritis aũt̃ vetera iura seruent. Ite ꝓpoſitio vltime voluntatis que legib⁹ nõ re pugnat ꝓo lege seruatur: ⁊ nuptias con ſensus facit dotaliũ instrumẽtoꝝ augmẽ to non egens. hoc dicit Bar.

Imperator Iustinianus Augu. Joanni pr̃efecto pretorio.

Collatio. iij.

[c] Lurime quidẽ iã varieq; posi te sunt leges a nobis [c] vnicui q; parti pri⁹ a nobis sancito/ rũ aut disꝓſi tozũ quidẽ. Iussorum aũt̃ a no bis habere non recte ad meliora dantes [d] viam ⁊ exponẽtes subie ctis quo cõpetat degere [e] modo: hoc aũt̃ q̃d nunc a nobis [f] fit lex quedã est cõmunis omnibus [g], p ꝓzia rebus cõpetentẽ ordinez po nens: si eñ matrimoniũ sic est bo [h] neſtũ [i] vt humano generi videa tur imortalitatem [k] artificioſe in troducere / ⁊ ex filiorũ ꝓcreatiõe renouata genera manẽt: iugiter dei clemẽtia q̃tũ est possibile no ſtra imortalitate [l] donãte natu re / recte nobis studium est de nu ꝓtijs. Alia nãq; omnia q̃ fancita [m] sunt a nobis nõ in omnib⁹ cõpe tunt nec hominibus: nec reb⁹: nec tẽporibus: studiũ vero nuptiarũ totius est / vt ita dicatur) bonum sobolis: ex quo [n] etiã renouatur [o] solo ⁊ ampliori [p] q̃s alia solicitu dine dignũ est. ¶ Antiquitas eq̃ dem nõ satis aliquid de ꝓiozib⁹ aut secundis perſcrutabatur nu ꝓtijs: sed licebat ⁊ patrib⁹ ⁊ ma trib⁹ ⁊ ad plures venire nuptias / ⁊ lucro nullo ꝓuiari: ⁊ causa erat in simplicitate cõfuſa. Maiozis [q] aũt Theodoſij tpib⁹ amplior solicitudo facta est circa buius rei tractatũ donec circuiẽs p ceteros impatozes in Leonẽ pie memorie pucnit viruz [r] fortiter atq; virili⁹ etiam de iſtis plerũq; ſancientẽ. ¶ Nos aũt̃ in q̃ſtitutionũ cõpo

c ¶ De nuptijs.

[c] Lurime Leges a nobis. quas fe cim⁹ ſcz per hoc volumen.

d ¶ Dantes. Leges dico dantes viam his que nõ iuſſimus ſe non recte ba bere.

e ¶ Degere. Nota legem esse moralem scientiã. ſic ⁊ inſtitu. qui. mod. teſta. inſtr. ſ. ſi.

Leges ſũt ſcientia moralis.

f ¶ A nobis. i. hec consti.

g ¶ Omnibus. ſcilicet ho minibus.

h ¶ Honeſtum. ⁊ vtile.

i ¶ Immortalitatẽ. i. in diuiduitatez ex artificio iuris ciuilis. nam conti net matrimoniũ indiui duã cõiunctionẽ vite: vt insti. de pa. pot. j. ri. ſm quoſdaz. Vel dic melius vt puto: imortalitatez, i. infinitatẽ: vt. ſ. occaſione mẽmonionũ; genus hu manũ ꝓcreuret liberis ci uitatẽ semp replẽtib⁹: vt subijcit b. ⁊. ff. ſolu. ma. l. j. ⁊. ff. de bo. dã. l. cum ra tio. ſ. pen. ⁊ ex hoc idem gen⁹ humanuz est bodie q̃ retro fuit a mille an nis: vt. ff. de indi. l. ꝓponebatur. ⁊. ff. de lega. j. l. ſi grege. j. rñ. ⁊. l. ſi ita lega tum. ſ. ſi domus.

k ¶ Mostra imortalitate. B supponit ꝓ genere om nium ⁊ nõ ꝓ ſe tm̃. i. ꝓ ꝓter nostrã imortalitatẽ vitãdã ne moriatur. ſ. ge nus humanus ſm Azo. vel dic q̃ dicit ô se qui est imortalis quo ad impe rium: vt. ſ. quomõ opor. epiſco. ſ. penul.

l ¶ Sãcita sunt. q. d. alie leges a nobis vl̃ab alijs facte non ita. puident ge neraliter humano gene ri sicut hec de nup. rideo amplioꝛi solicitudine. de bis dicit vt subijcit.

m ¶ Eq; quo. ſcz studio.

n ¶ Renouatur. ſ. genus humanum.

o ¶ Solo. ſcilz studio nu ꝓtiarum. Accur.

p ¶ Ampliozi. tũ q; a deo fuit matrimoniũ factuz

ad ſimo nium fuit a deo iſti tutum.

inter Adã ⁊ Euã: tũ q; principiũ est ⁊ fundamentũ humani generis: vt dic. vel humani status: vt. ff. de orig. iu. l. j. tum q; bõ est dignissima creaturarũ: vt. ff. de edil. edi. l. iuſtiſſime. tum q; oia alia sunt boĩum gratia parata: vt. ff. de vſur. l. in pecudum. ⁊ inſtitu. de iure na. ſ. fi.

q ¶ Maiozis. ſ. primi. nã duo fuerũt. ꝓim⁹ q̃ fecit illã. l. C. de secũ. nup. l. generaliꝛ. de q̃ b loquit: ⁊ q̃ ſequit̃ p ceteros impatores. i. per scõm Theodoſiũ: vt. C. de secũ. nup. cũ aliis, q̃ aũt̃ ſic fuerit, pbat. j. e. ſ. nec illud. ⁊ forte de alijs legibus illius ti. ls sint ꝓimo posite in ordine q̃ ſupradicte logt̃ bic. nã iterdũ q̃ ꝓius est cõpoſitũ vltimũ est positũ i ordine; vt ptz. C. de iudi., pperãdũ. in ꝓin. ⁊. C. vt intra certũ tps. l. fi.

r ¶ Huius rei. i. ſecundarum nuptiarum.

s ¶ Virum. vt. C. de secun. nup. l. hac edictali. Et nota q̃ nomen cõſe-

Romē ꝺſcquens eſt rei. Sapiens mutat ꝓfiliū in melius.

quens eſt rei.vt ſubijcit.c ꝓfti.de vo.ſ.eſt c aliud.nam leo fortiſſim⁹.
a Decreuimus.vt.C.de ſecū.nup.l.antepe.c.l.fi.
b Erubeſcimus.Nota ſapientis eſt in melius mutare conſiliū vt dicit Salomon:vt hic.c.j.vt fra.filij.j.reſpon.col.ix.
c Que ipſi.ſ.nos.
d Duo igit.ſ.q ſequntur:q cōſilijs ꝓuectionibus cām ꝓfyderātes eſt maximus q̄dā oportere corrigere igit ꝛc.ſm Al. Et not.q͡ꝺ nō icipit ad huc ſed incipiet.ſ.e.ſ. nuptias. Sꝫ hec acceſſoria ꝛ ꝓfationes ſunt q̄ ſtant facilioꝛ intellectū ſequētium.vt.ff.de orig.iu.l.j.
e Primū.ſecūdum erit longe.j.hac.col.ibi:ſecūdum vero illud ꝛc.
† Nota. ab excōicato.cū glo.ſ. extra de reſcrip.c in.c. grauē gerim⁹ cū glo.ſup ꝺ.paro eo.titu.
f Prioribus. ſ. tpibus.
g Propria tempora.ſ. ante.l.iſtam.vt ſubijcit.
h Preſenti legi.als ex preſenti lege.
i Siue prioribus.i.primo cōtractis poſt hāc.l. vel.i.prioribus poſt primas.ſic ponitur.ſ.de bere.ꝛ fal.ſ.inordinatum.
k Et in poſteris.i. primo naſcituris poſt hanc l.vel futuris.i. deinceps poſt primos:nec enim in his qui tūc erant habet locum:vt ſubijcit.
l Aut.pro et.
m Futuris.ſcilicet voluntas valere.
n Lucris.vel aliūde.vt j.eo.ſ.ꝛ quoniam.
o Prouenerint.ſcilicet ante banc.l.
p Steterint.q͡ꝺ eſt beatum.vt.j.c.ſ.ſoluto.
q Illis enim.ſcilꝫ antiquis legibus.
r Formidauerunt. nec enīꝫ peccauit antigtas ſi nō diuinauit.vt.C.de teſta.l.iubemus. in fi.ꝛ.ff. manda.l.ſi fideiuſſor.
Diuinare nemo cogitur.
s Deinceps.i.futurum tps conſyderet in hac.l. vt ſubijcit que eſt generalis.vt.j.eo.ſ.ſi.
t Itaq; boc.q.ꝺ.digimus ꝺ primo in princi. huius.ſ.ꝛ nunc dicit ꝺ ſecundo quod huic legi ꝓmittitur.Accur.
v Siue vir. At ſi dicat vir nolo quod vxoꝛ mea amittat ꝓpietatē eorū q̄ lucrant a me:licet quolet ad ſecūdas nuptias. Ideſt cōtra dicatvxoꝛ de marito:als ꝑderet glibet niſi hec dicanſ:vt.j.eo.ſ.ſi vero expectet.
x Diſponat itaq; . Quia dixi valere quod teſtatoꝛ diſponit de his itaq; ꝛc.Accurſius.
y Vnuſquiſq; .qui als pōt teſtari:impeditur aūt.g̃ij.modis.de quo dic vt diximus inſti.qui teſta.fa.pol.ſ.fina.
z In ſuis.qui largitur:vt.j.eo.ſ.ſed hec.Alꝺ.
a Et dignū eſt.i.ſm leges ꝛ bonos moꝛes:als nō valeret:vt ꝓbauimus inſti.de lega.ſ.ij.Accur.
b Pene.ideo dicit pene:q͡ alie leges fuerant ante.l.g̃ij. tabularum: vt.ff.de origi.iur.l.ij.j.reſpon.ꝛ.ſ.j.
c Patriam linguam.ſic.ꝺ.de non alie.ſ.alienationes.
d Dicēs.ſ.leg.g̃ij.tab.vt.ff.ad le.fal.l.j.in prin.ꝛ iſti.ad leg.fal.l ꝑn.ꝛ facit.C.de ſacroſan.eccle.l.j.ꝛ.ſ.ꝺ.de beredi.ꝛ fal.ſ.exheredatos. Accurſius.
e Talente.ſcilicet diſponere.
f Illius.ſcilicet teſtatoꝛis.

ſitione multa q̄ꝺ ꝛ alia de iſtis decreuimus[a]. Exiſtimauim⁹ autem opoꝛtere nūc ꝓfiliꝭ ꝓfectoribꝰ cauſam ꝓfyderātes etiā q̄ꝺ corrigere: nō aliōꝛū ſolūmodo/ ſꝫ etiā q̄ a nobiſipſis ſancita ſunt. nō cīm erubeſcimus[b] ſi q͡ꝺ in melius etiā bozū q̄ ipſi[c] ꝓꝛi[d] ꝺixim⁹ adinueniam⁹/boc ſancire ꝛ cōpetentē ꝓꝺeꝰ ꝑponere correctionē:nec ab aliꝭ expectare † corrigi legez. ¶ Duo igit[e] hec ꝓmittit huic legi:ꝛ ꝓmū illud vt oīa q̄ꝺ q̄cūq; in ꝓꝺeꝰ ſancita ſunt/ſiue a nobis/ſiue a ꝓꝺibus[f] nris hec valeāt ſingula ſm ꝓpria tpa[g] nō habētia vllā ex pīti[h] lege nouita tē:ſed etiā in ſuis cauſiꝭ valitura atq; tractāda:ꝛ ſuos cuentus ex biſ q̄ iā poſita ſunt legiꝺ[i]expectāta:ꝛ nihil cōcantia pſenti legi. ¶ Preſente vō legē exnunc valere volum⁹ in oībus futuris cauſiꝭ: ꝛ in oiꝭ poſtea nuptijs/ſiue ꝓꝺibus[j]/ſiue ꝺeinceps/ꝛ i poſteris[k]/ aut[l] futuris[m]/ſiue nuptialiꝭ lucris[n]/ſiue ſucceſſionibus que ex filijs ſunt:etenim q͡ꝺ omne iā ꝓceſſit cōſcriptis relinq̄mus legiꝺ[o]:q͡ꝺ vo futurū eſt ꝓ preſentē munimus legem. Unde ſiue ſcōe ,pueuerint nuptie[o]/ſiue parentibus ſucceſſiones ex ꝓꝺioꝛis mſi monij filijs:ſiue lucra ex ꝺoti[p]/ aut antenuptialiꝭ ꝺonatiōibꝰ/ aut ex alia cauſa:ſiue exiſtētibus ex ſcōo mſimonio filijs:ſiue etiā nō in ꝓꝺeꝰ tēpoꝛibꝰ hec ſeruētur ſm ſua ſingula tpa:ꝛ fruātur tam viri q̄ mulieres ꝓꝺioꝛis legiſlatiōe/ſiue ad alias venerint nuptias/ſiue etiā vſq; ad ꝓꝺioꝛes ſteterint[r]:ſiue ſucceſſerint filijs/ ſiue aliquid oium egerint ꝓꝺioꝛes ſequētes leges. Illis enim[s] credentes ꝛ ita ꝑdentes nullus culpabit quare nō futurū ſcierunt.ꝛ boc q͡ꝺ videbat quiꝺē ꝛ tractabatur oiꝰ modis crediderunt: q͡ꝺ vo nōꝺuz factū erat nō formiꝺa-

g Formā.i.principis reſcriptā.voluntas eſt ꝛc.vt.C.de teſta.l.olum.
h Quiſpiam.repete impetret aliud.Accur.
i Aliud.ſ.priuilegiū inēp pragmaticū a principe vel ab alio ipetret.
k Omnium.i.aliquid quod ſit in mundo: quiſpiam vtco ꝛc.
l Aliquid.id eſt granatum.

uerūt[t]. Uñ illa q̄ꝺ oīa maneant ſuū ſeruātia oꝛdinem.oꝛdinceps[u] vero tēpus in poſterioꝛibꝰ pariēdis cauſibꝰ in vna ad oīa hac lege poſita atq; collecta reſpiciat q̄ cūq; de futuris(ſicut ꝺcm eſt) nuptijs cōpetūt valere. Unuz itaq; hoc[x] ꝓmittat legi:ſm vo illud vt oīa q̄cūq; ex hodierna ꝺie teſtatoꝛ diſpoſuerit de talibꝰ ſiue virꝰ ſiue mulier cōſiſtat hec valeant. ¶ Diſponat † itaq;[y] vnuſq;ſq;[z] in ſuis[a] vt ꝺignū eſt[b]:ꝛ ſit lex ei[c] vo luntas: ſicut ꝛ antiqſſima nobis lex ꝛ ꝓma pene[d] reꝑpub. romanoꝝ diſponens ait. Dicimus autē ꝺuodecim tabularū ꝺm antiquā ꝛ patriā linguaz[e] ita ꝺicens[d]:vti legaſſer q̄ſq; de ſua re ita ius eſt: nullo valente[e] citra illius[f] voluntāt:nec ſi ſacrā ꝑterct foꝛmaz[g]: nec ſi q̄ſpiā[h] aliuꝺ[i] oīuz[k] aliquiꝺ[l] aliter diſponere malēs[m]. Si vo nihil[n] teſtatoꝛ ꝺixerit/aut ꝺiſpoſuerit[o] q͡ꝺ nō iam poſitis ꝛ valentibus ꝓoccupatū ſit legibus:nec aliq̄ cōtra vniuerſales leges oꝛ ꝺinauerit:tūc hec nobis lex poſita ſit oīa quātū eſt homini poſſibile cōꝓhēdens ꝛ trāſiēs in breui[p] que in ꝓꝺioꝛibꝰ crāt cozrigēs nuptijs:ꝛ q̄ in ſecūdis nuptijs:ꝛ in ſucceſſionibꝰ ꝛ in ſolutiōibus nuptiarū ſiue ex moꝛte ſiue ex ſeparatiōe:ꝛ q̄ ante luctuoſus tps ſunt/ꝛ poſt illud/ꝛ vnā quāꝺā cōtinuationē faciēs toti[q] huiꝰ ſcri ptiōis atq; legiſlatiōis:olim q̄ꝺā inchoatā ex q̄ntꝭ vo ꝓcipue ꝛ qn quaginta ꝛ cētū ānis frequētius motā:ꝛ particulariter collectam ſimul ꝛ paulatim colligatā ad ſcmetipſam ꝛ coherentē cōſuſaz in plurimis:ꝛ q͡ꝺā ſemp egētē cozrectiōe puꝛāq; ꝛ ſonā ſibi omnino ꝺeclaratā. ¶ Nuptias itaq; affect[r] alteri[s] fac ꝺotaliū[t] nō egēs augmēto:cū enīꝫ ſemel ꝓuenerit ſub puro[u] nuptiali affectu:ſine ēt oblatiōe ꝺotis ꝛ ꝓpter nuptias

m Calꝺalēs.i.magis volens diſponere aliqd alter ꝑ defunctus ꝓcepit. Sed a quo alio pōt fieri impetratio ꝑ a ꝓncipe: Rñ.a ſenatoribꝰ q̄ ſimilē habent ptātem. vt.ff. de legi.ꝛ ſenatuſcō.l.nō am bigit.ꝛ.ff. de poſtulā.l.j. ſ.de qua. Itez a ꝓfecto ꝓtorio qui ꝛ legē facit. vt.C.de offi. ꝓefe. ꝓto.l. foꝛmam.
n Si vo nihil. No. tres caſus.ꝛ in ꝺuobus locuz hz hec ꝛſtitutio:ꝛ in tertio nō. Prim⁹ q̄ſi nil ꝺicit:vt q͡ꝺ iteſtat⁹ moꝛtuus eſt. Scōs eſt q̄ſi aliqd ꝺicit ꝑter legē nō ſ:ſꝫ illud ꝺcm nō tāgit conſtōnem hāc:ſꝫ eſt aliuꝺ:vt ꝺe inſtitutiōe herede:vel alio fcō q̄ nō eſt ſ hāc legem ꝛ h ꝛ in ſupioꝛi caſu loeū hz lex iſta. Itē ꝛ illa voluntas ſeruāt niſi contra alias vniuerſales ꝛ ſpeciales ēt ſit leges vt ſubij cit. Aliut ꝺigit aliquiꝺ q͡ꝺ eſt ſ ſubſtātiā hui⁹ cōſtitutionis:ꝛ tūc ceſſat hec cōſtitutio ꝛ ſeruatur voluntas:vt.ſ.eo.ſ.ſi.
o Diſpoſuerit. aliquiꝺ quod ꝛc.
p In breui. No. ꝺe quo intēdit tractare tota hec conſtitutio.
q Affectus . facit. ff. de regu.iur.l.nuptias. Et ħ ſi interueniāt vtq; ꝺe pzeſenti:vt hec.vis eſſe vxoꝛem ea:ſi ꝛnꝺeat volo.ꝛ ſ ille interroget.ſec⁹ ſi ꝺe futuro voles eſſe vxoꝛ mea: nā tunc erit vxoꝛ tūc ꝺemum q̄ ꝺucēt ad ꝺomū mariti:vt.ff.ſ ritu nup. l.mulierem.ꝛ.l.j. Quiꝺ ſi ꝺadat ſponſus ad ꝺomū ſponſe cū ꝑ vba futuri temporis fuit celebratuz matrimonium: Reſpon. nō ideo fit matrimoniū. vt.ff.de ri. nup.l. mulierem.q͡ ħ raro fit:vt non curat a legiſlatoribus:vt ſ.vt mſes ꝺebi.ſ.j.ꝛ.ff.ō legi.ꝛ ſenatuſcō.l.naz ad ea. Item ꝺomus mariti eſt ꝺomicilū vxoꝛis: ſed non ecōtra.vt.ff.ad municip.l.ſi.ſ.ij.ꝛ.ff.de iudi.l.exigere. In caſu tū illo:ꝛ q̄ꝺ hoc fit vt marit⁹ ꝺucat ab vxoꝛe:vt.C.ſo.ma.l.ſi ignoꝛās.ꝛ hoc ſm Jo.Sed.ꝑ.ſemp exigebat ductionez in ꝺomū mariti:ꝛ ſint vba de pīti:ꝛ ad banc legē ſic rñdet ſolo ꝛ conſenſu.i.etiā ſine feſtiuitate ꝛ ſolēnitate inſtrōū ꝛ anulozū ꝺationeꝛ:ꝛ alijs pōpis matrimonium pōt fieri:vt.C.eo.l.ſi ꝺonationū. Itē an inter abſentes:ꝛ videt q͡ non: q͡ eſt actus legitimus. Sed contra eſt etiā q͡ꝺ als ꝺicitur ꝺe cōtractu q͡ cōſenſu ſit vt ꝛenditio ꝛ ſimiles qui etiam inter abſentes fiūt:vt.ff. de actio.ꝛ obli.l.cōſenſu.q͡ꝺ ꝺic vt.ff.ꝺe ſpon.l.ſufficit.Accur.
r Alterius.l.amboꝝ viri ꝛ mulieris.
s Dotaliū.ſ.inſtrōz vt nec ꝺos nec ꝺotale inſtrm ſit neceſſariū. Ideꝺico ꝛ ꝺe ꝺo.ꝑpter nup.vt.b.ꝛ.ſ.ꝺe trie.ꝛ ſemiſ.ſ.neq; illo.hoc tamē fallit vt ꝺigimus.ſ.vt lice.ma.ꝛ auie.ſ.quia vo ꝺudum.colla.viij.
t Enim.id eſt certe.
v Sub puro.i.ſine ꝺote ꝛ ꝓpter nup.ꝺonatione.

† Concor.c. tua nos.iū cta gl.ii.cir ca punc.ex tra ō testa.

Lauſam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Causam.hoc est matrimonium.
b ¶ Solutionē.Sed nūquid dicitur res indiuidua:vt instī.de pa.po. in prin:¶ Respon.verum est quātum ad effectū:nam huius debent esse proprietī vt nunq̄ diuidantur:sic ꝛ alīs dicitur augustus.ꝛ iustitia cōstans:vt institu.de iusti.ꝛ iu.j.respon.
c ¶ Inmogiam. i. sine pena.Accur.
d ¶ Subsequuntur.i.contrabuntur ꝛ aguntur.
e ¶ Solubile est.nec mirꝫ cuꝫ oīs noster status sub perpetuo motu cōsistat. vt.ꝫ.de nō alie.ꝫ.vt autē lex.Accur.
f ¶ Distractione.id est diuortio.Accur.
g ¶ Adinuenim⁹.vt.C.de repu.l.fin.vsq; ad illum. ꝫ.inter culpas.ꝛ eius tenorem habebimus.j.eo. ꝫ.fic itaq;.
h ¶ Distrahuntur itaq; qꝫ opꝫ seq cām oīno ꝛ solutionē inmogiā aut cum pena ſm Al.itaq; ꝛc. Et nota quatuor ee modos distinguendi:licet vn⁹ sit modus cōtrahendi.s.cōsensu.vt.ꝫ.progi.ꝫ.
i ¶ In vita.nā q̄n morte alterius dirimitur dicet j.eo.ꝫ.oeinceps.
k ¶ Nihil hic.nec alibi qō modo.pponat:hꝫ tñ alibi hoc dī: vbi corrigit qō hō dī:in hoc titu.vt licc.ima. ꝛ auie.ꝫ.q; vo eꝫ ꝫsensu.
l ¶ Gubernantib⁹.i.ex q̄ dispōnūt ꝺ principali.s. de diuortio:ꝫsensu faciēdo.verisimile est ꝙ de dote dispōnant.ꝛ dona.ꝙpter nup.Sed qd si nihil dīgerūt:Rñ.si digerunt in cōtrabēdo matrimonio aliqd in bunc casum idē erit:alꝫ dos ad mulierē:donatio ꝙpī nupt. ad maritū;redibit.vt.j. eo.ꝫ.per occasionem.
m ¶ Per occasionem. de hoc capite dī:j.ꝙpī. vsq; ad.ꝫ.mitiores.
n ¶ Que etiā.vt eadē iura scrutēr q̄n bona gratia dī:dirimi.vt.ꝫ.ꝙpī.titu.ꝛ.C.de repu.l.fi cōstāte.Accursius.
o ¶ Citra omnē causam. de quibus dicit.j.eo.ꝫ.si vero altera.Accur.
p ¶ Cum cā.alia q̄.ꝫ.dicta ibi:alia vero ꝛc.Acc.
q ¶ Rationabili.de qbus dicit.j.eo.ꝫ.meliores.
r ¶ Secūdum. inculpabili lēz.scilicet distrahuntur matrimonia.
s ¶ Conuersationem.vel monachalem:vel quia sit cōuersus:ita ꝙ seculo renūciet:vt.ꝫ.de mona.ꝫ.illud.ꝛ.ꝫ.fi autem.colla.j.
t ¶ Et alia.Secꝛ de qua habetur mentio.C.de episco.ꝛ cle.l.fin.in fi. j.respon.Accursius.
v ¶ Licētiam.Hoc de iure ciuili:sed iure canonū distinguitur:vt si coniugnerunt se carnaliter:nō posſit vnus alterū dimittere nisi voueat castitatē qui in seculo remanet:si autē non cognouerint:tunc seruat quod hic dicitur:vt extra qui vo.ma.contra.pos.
x ¶ Breui.i.libello repudij ſm Al.sed hodie etiā sine eo:vt.C.de sanc. epiſ.ꝫ.si vero constante.ꝛ in nouel.eo.ti.
y ¶ Lucrū.Nota ꝙ si paciscor de aliquo i casu mortis:siue ciuilis : siue naturalis mors aduenerit locum habet pactum:vt hic.ꝛ.C.de epiſ.ꝛ clericis.l.fina.in fi.j.respon.ꝛ.j.de sanc.episco.ꝫ.sponsalibus.coll.ig.

donatiōis: oporteꝫ causaꝫ [a] oīno sequi:etiā solutionē [b] aut inoxiā [c] aut cum pena:qm̄ hoc que in homine [d] subsequūtur [d] qcqd ligat solubile est [e]:vt autē etiā sup idotatis matrimonijs distractione [f] facta pena merito subsequatur: hoc nos adinuenimus [g] primi.

¶ Matrimonia contracta publice dī trahuntur:si ex consensu mutuo:ꝛ ex cā conuersionis ex viri vel mulieris impotentia quadam:que valet per triennium expectari.Ange.

¶ Distrahunt itaq; [h] in vita [i] cōtrabentiū mrimonia:alia qdē cō sentiēte vtraq; parte ꝙ qb⁹ nihil hic [k] dicēdū est pactis causaꝫ sicut vtriq; placuerit gubernātibus [l]. Alia vo ꝙ occasionem [m] rōnabilē q̄ etiā [n] bona gra vocat. Alia vo citra oēm cām [o]. Alia quoq; cū [p] rōnabili [q]. ¶ Secūdū occasionez itaq; inculpabilē [r] q̄n ꝙuersatione altera elegit pars ad meliorē migrans vitā ꝛ sub castitate conuersationes [s] cōcupiſcēs:tunc eīm lex ꝛ alia [t] mña dicit licentiaz [v] esse viro ꝛ mulieri ad meliorē migrāti trāsigere matrimoniū:ꝛ absce dere quodā breui dimisso ꝛ cobla to ei qui relinquit: quodcūq; eīm pacti fuerint ꝺ hētes ex morte fieri lucrū [x]:hoc habere oportet cū q dimittit ab altero/siue vir siue mulier sit:eo ꝙ ꝛ iste ꝗtū ad matrimoniū videt mori aliud ꝙ alio vite eligens iter. ¶ Per occasionez [y] quoq; necessariā ꝛ nō irrationabilē distrahit matrimoniuz q̄n aliqs ipotēs fuerit coire mulieri ꝛ agere cū q̄ a natura viris data sunt ſi bieniū quidez ſm de hoc a nobis prīdē scriptā [z] legē trāscurrat ex nuptiarū tpe ille vo quia ꝙ vitate est vir nō oſtēdat [a]:licebit eīm mulieri aut ei⁹ [b] pfīb⁹ diuūgere matrimoniū ꝛ mittere repudiū [c] vel [d] si noluerit hoc marit⁹ ꝛ hic fidē oīno data dos sit sequatur mulierē:ꝛ reddet hāc vir si cōtingat eam accipi:ꝙpter nuptias autem seu ante nuptias donatio manet apud virū nihil de suo dā nificandū. Hāc itaq; legē cozrigimus breui quadā adiectiōe:nō eīm bieniū numerari solū ex ipso tpe copulatiōis:sed trienniū volum⁹.edocti nāq; sumus [e] ex his q̄ inter hec puencrūt quosdā amplius q̄z bienniū tpis nō volētes poſtea potentes ostensos/ministrare filiozum procreationi.

¶ Matrimonia contracta inter duos ex trinis nō dissoluitur:nisi fortē sit viuere ꝙsonā que ab hostibus capta est:tūc ꝙsona que in ciuitate remāsit libere poſt qnquenniū nubere poterit:dote ꝛ donatiōe ad ynūquemq; redeunte.Bar.

¶ Sed etiā [f] captiuitatis casus talis est q̄le est bona [g] gra distrahere mrimoniū:siue eīm cōtingat tale ifortuniū viro muliere in republica [h] manēte:siue rursus mulier qdē in captiuitate ducat:maneat autē vir in repu. scrupulosa quidē ꝛ subtilis [k] rō trāsigit nuptias:seruitute nāq; semel supuenīēte alteri ꝙsone [m]:fortune ineqlitas [n] eqlitatē ex nuptijs manere nō sinit [o]. Attamen humani⁹ talia cōtemplātes donec quidē est ma nifestū supesse aut viruz aut vxorem [p] manere insoluta mrimonia sinimus:tnō venient ad scōas nuptias neqz mulieres neqz viri:nisi voluerint videri ausu temerario hoc egisse ꝛ penis succūbere:illū quidez ante nuptias donationis dicimus exactioni:illā vo dotis.

¶ Si vo incertū sit vtrū supest an nō que ad hostes ꝙsona deuenit:tūc quinquēniū [q] exꝑectādū est fiue a viro siue a muliere post qō (siue manifestuz de morte fiat siue incertū maneat) nubere licebit sine periculo. hoc eīm ꝛ in nūcupatis bona gratia trāsactiōib⁹ a ꝓcedētibus [r] cōnumeratū est:nosq; quoq; ꝛ hoc ꝛsentim⁹ vt hic neqz repudio fiat opus ita ꝙsonis distantibus ab alterutris:ꝛ nullus ex hoc lucrabit:neqz vir dotem: neqz mulier antenuptialē donationē:hꝫ vnusqsq; i suis manebit.

Dos ciuilis non ipedit matrimoniū ꝛ pleraq; alia.

Vir qs dicatur.

Iure casi. expectatur donec fuerit certificata de morte vt extra de ꝛsōsa.ꝛ matri.c.in ꝓsentia.

1 Facit ad hūc.ꝫ.ca.ꝙ posſit.cū glo.i.certra de ꝛdi.ꝛ.c. laudabiles. de frigidis ꝛ maleſi.

[1] Sed cōtra.ff.de ver.obli.l.ex ea parte.ꝫ.ſi.So.ibi.de deportato:ꝺ de monacho. Itē ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.l.cū hic status.ꝫ.si donator.sed ibi seruus fuit:ꝺ monach⁹ vel ꝙsus.Et hoc est verū ꝙ ciuiliter mortuus habeat ꝙ mortuo ꝗtū ad mrimonia hꝫ ꝗtū ad alia nō: sed ꝺ nō valet:ꝙ ꝛ deportat⁹ pōt bēre vxorē:de q̄ dī in.o.l.eꝙ parte.ꝛ ff.de bo.dā.l.iiij. Sed tñ hoc est verū q̄ quo ad q̄dam hic nō est mortuus. vñ pōt esse testis cū nō sit ꝓhibitus.vt.ff.de testi.l. j.ꝛ dicimus.ꝫ.de mona.ꝫ.cogitandum.

2 ¶ Per occasionem.q.d. non solū in superiori.ꝙmo casu sed etiam in isto ꝛ seqnti:sed ēt capi ꝛc.

a ¶ Scriptaz.vt.C.de repu.l.in causis.

b ¶ Et nuptiarū.id est ex quo incepit habere vsuz ad eam.

c ¶ Ostendat.i.viri potēs tiam non egercet:in veritate tñ vir est.nā ꝛ pupilla est vir ꝛ ſeneq.vt.ff.ō ſleg.iij.l.ſeruis.Sed qd dicit pupillū nō esse virū:nec nimiū ſenem:sed contra est.vt.l.predicta.

d ¶ Repudium.sed in nouellis eo.ti.dicitur ꝙsine repudio potest eā dimittere:hꝫ intelligo.i.sine pena repudij.

e ¶ Vel.ꝓ crā.sed quid cō ſi mulier fuit ꝓtēs: Rñ.idem cum sit eadem ratio . vt.ff.ad.l. aquil.l. illud.ꝛ facit.j.vt lice.matri ꝛ auie.ꝫ.predictas.

f ¶ Hāc; sumus. alꝫ fuimus.

g ¶ Sed etiam.non soluz predicti duo.

b ¶ Est bona. vt subijcit: sicut ibi nihil perdit nec dos nec donatio ꝓpter nup.ita nec hic.

i ¶ In republica.id est in ciuitate.

k ¶ Subtilis rō.q̄ rō statim sequit scruitute ꝛc.

l ¶ Trāsigit.id est dissoluitur.

m ¶ Persone . Viri vel ꝛsonis.

n ¶ Inequalitas.q̄ alter bonū seruꝰ hꝫ q̄ est captꝰ vel liber hꝫ q̄ remāserit.

o ¶ Non finit.C.de nup.l. fi.in prin.ꝛ.j.eo.ꝫ.si vero ab initio.Accur.

p ¶ Vxorem.scilicet in captiuitate.

q ¶ Tūc quinquēnium.ſ. ex eo tpe cōputandū ex q̄ cepit eē incertū.nā ħ arti culus tūc ex tremitate ſignat.vt.ff.de vul. substi.

r ¶ Doc enim.i.diuortij genus.

s ¶ A precedentibus.sapientibus:vt.ff.de diuor.l.vxores. ꝛ.ff.ſol.ma.

t ¶ Hic.i.hoc casu.Accur.

v ¶ Ex hoc.scilicet diuortio.

l.in substitutiōe.ꝛ.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.iiij.ꝫ.fi.ꝛ sic puto corrigi qō ff.de diuor.ꝛ repu.l.vxores.in eo qō dicit cōputandū qnquēniū ex tpe captiuitatis.Vel dic hāc intelligi ſm illam vt ex tpe captiuitatis cōputet:vt argu.ff.de legi.ꝛ senatusco.l.sed ꝙ posteriores.Itē hodie videtur ꝙ ꝓpter vo debeat ēxpectare:vt.j.vt lic.ma.ꝛ auie.ꝫ.ꝙ autē.sed ibi loquitur in eo qui est in militia:hic de capto qui etiam seruus est: vt insti.de iure ꝓso.ꝫ.ꝓe.nā ꝛ hec ꝗstō inter hos duos.sc̄z militē ꝛ captiuum differentiam facit:vt hic.ꝛ.j.eo.ꝫ.nouimus autem.

UNIVERSIDAD D[illegible]

a ¶ Irrationaliter. qđ fit in duobus casibus qñ vir repellit ab vxore. z qñ repellit: vt in prin. huius. §. z. §. pīogi.

b ¶ Cum z non obtinenti. s. marito nō rationabiliter talia lucra. qđ fit duobus modis z tunc lucratur vxor: vt quando iuste dimittit ab vxore. z quando iniuste dimittit eam: vt. §. §. pīogi.

c ¶ Cōfusionem. q. d. hec rō i muliere locuta hz: z tō añ añū nō nubit vt dicerat §. i virō cessat: nā nō portat masculū filiū i vētre vt femia: z tō ē a pot set oiri dubiū an ēet ēt pmo vel ex scōo marito. qđ añ ti edidit pus for te elapsis duob⁹ mēsib⁹ vel qđ si elapsis. viij. vel viij. mensib⁹ nubat qñ tā certū ēst ex pmo añō ēa filiū nō hītur: ī ffū. mulier nubere pt cessāte rōne sup: adicta: vt h. z. §. si qs em. i fi. §. Jo. §. quia ē z alia rōne qđ malitiose fecerit erga pmū viz. vt j. de resti. et ea. q. pa. in fi. col. iiij. nam plerūq; vbi sūt due rōnes ⁊ vna tollat fi alia remanet p ꝯtis ēt pma remāet: vt si duo sūt fui frat⁹ z vxor: due desunt i fuitute duo sunt i pediméta ad mīmoniū fuit⁹ z cognatio natura lis: eis māumissis cessat vna rō: remāet altera. et tō z ius remāet vt nō pos sint ūgi. vt ifra. §. nup. illud. et. §. digi. j. de resti. z ea q. pa. in fi. Accur.

d ¶ Ex hoc. i. sanguinis cōfusione. z fa. ff. de ven. inspi. l. i. §. fed z si ſeru⁹.

e ¶ Matrimoniū. sic con struc. hz bona z. t. sic in stituta ē mulierib⁹. phibitio i annū scōz nupt. constōne ex anastasio pie memorie q̄ est in greco.

f ¶ Tres. vt. C. de repu. l. fi. §. inter culpas. hz z ali qua de his adscindet. vt j. vt lice. ma. et auie. §. qz vero plurimas.

g ¶ Libido. i. luguria.

h ¶ Eis. s. mulieribus.

i ¶ Deferētibus. s. matrimonij diffolutionem.

Adscriptitius quis dicatur.

k ¶ Adscriptitio. ī fi sic q; solo inscribit se. z per scriptura cōfitetur se illi solo velle esse adscriptus, vt. C. de agri. z cen. l. cum scimus. lib. xi.

l ¶ Sciēte. hz aliud ī suo vel ācilla qñ oñs scit eus vel ea libe ūgi pſone. vt §. e. §. si vo ab. §. z est rō ne terra ab hmōi colono deferat. vt. §. de man. ph. §. hz neqs. coll. iij. z. C. de agri. z. c. l. qſqs. li. j. nā vals iter ſeruū z adscripti tiū est dſia. vt. j. de fanc. epi. §. si fu⁹. z. §. adscriptios. coll. ij. z. p §. pt colligi hz Jo. q̄ adscriptiti? ± nō fit fu⁹. hz cuidā fit fuitio adscript⁹: vt dixim⁹ insti. de iu. pſo. in prin.

Adscriptiti. Spe. in tit. de libel. nec. §. nūc dicendū. §. xtinj. quando agit.

± Adscriptiti

m ¶ Judicem. qđ est ciuilius. vt. C. de pig. l. iij. Accurſius.

n ¶ Plagis. i. verberibus.

o ¶ Doc. quod. j. dicitur.

p ¶ Correctio. i. res q̄dā pure correctibilis. Sz nūquid ēs est idem vt adscriptitia libero ūgi nō possit: ffū. nō: qz nō ē ibi ille timor: vt terra est ī viro irrōnabil⁹ obtinēte talia lucra: cū z nō obtinēti ētiā repēte facere nuptias licet: qm nulla circa sobolis ꝯfusionē rōnabilis est suspicio: qđ i mulierib⁹ añ āni cōpletionē recte. phibet: z tā tā ē. phibitio ex B^d qz hz bōa gra dissolui mīmoniū ex ꝯtigat ꝯstitutiōe in annū. phibitio scōarū nupti arū: tū ētiā sic z anastasio pie memorie mulierib⁹ ī stituta est.

¶ Vir vxori mittere pōt repudiū si ſtudiose facit abortum: vel si vadit ad cōmune lauacrū cum viris: vel si malitiose viueret vel loquat cū alio ſe velle nuptias cōtrahere: z tres cause per Justinianum interdictum: z etiā vir dotē lucrat z mulier ſustinet penas theodosij. Ange.

¶ Das itaqz cās nobis theodosius explanauit: nos aūt ex veterib⁹ ſumētes ct alias adiectimus tres. Si cū mulier tanta deticat neqtiavt etiā ex studio abortū faciat virūqz trīstet: z prīuet ſpe filiozum: vel tanta libido est vt ēt cū viris voluptatis occasione lauet. aut ēt nū adhuc cōstet mīmoniū cū viro ad alios ō nuptijs ſuis loquat: licētia dat a nobis viris mittere eis repudia z lucrari dotes z antenuptiales hr̄e donatiōes: vtpote etiam causis his rōnabil⁹ ſoluere valētibus mīmoniū: z ſub eundē deferētibus ordinē ſub quē z penas theodosij diuine memorie ꝯstō diffinuit.

¶ Mulier libera adscriptitio alieno nō nubit etiā possessore ꝯsentiēte. hz si eo nesciente fecit castigare poteſt per possessorem z iudicē loci: nec matrimoniū tenet nec dotis est donationis datio. Ange.

¶ Adscriptitio aūt alieno nubere liberā nō licet neqz ignozāte/ neqz sciēte /neqz ꝯsentiente possessore. hz ꝯ aliqđ tale ab adscriptitio geratur: licebit dño ipsi p se z per ꝑuincie iudicem castigare plagis mediocrib⁹ boc agentē adscriptitiū et abstrahere ab ea q̄ frustra ci ꝯiuncta est. vñ neqz nuptie sunt qđ factū est nec oblatio dotis: nec añnuptialis donationis: hz pura facti mali correctio.

¶ Ex causis sup: adict⁹ mīmoniū ſoluit ētiā viro z vxore viuētibus: z si culpa viri mīmoniū diſſoluat cū vxor indota ta est quartā parte vxoris lucrat: dū tū cen tū libras dicta portio nō excedat. Ange.

¶ Sic itaqz matrimonia dissoluunt viuētib⁹ adhuc bis q ea cōtraxerūt: z pecuniarie pene circa dotē z ſpōſalitiā ꝯstitūt donationē. Sz a nobis aliqđ ēt aliud adinuentū est vt ēt idotata mīmonia irrōnabilib⁹ factis diuisioni bus castigatiōi tradant ꝓcētēti.

¶ Si qs cū duxerit vxorē aut ēt mulier ad virum veniat nuptiali qdē assūpta volūtate atqz snia: non tū secuta dote aut ſpōſalitia largitate vbi q̄z ꝑsumptiue fieri solutōes ꝓtigebat nullo ex B ō te merariū seqnte piculo ꝯstōnē scripsim⁹ dicente si qs sub ptāte ꝯstituta mulier ēvolūtate parētū aut ēt sue ptātis fozte ducat vxorē. neqz dote oblata/ neqz instr̄is, dotalib⁹ factis: nuptie qdē sunt lz dotalia instr̄a nō sint cōscripta vt nō ob B virtꝯ nullī nouim⁹ fcm̄ exp̄llat de domo vxorē sine vlla ꝑus dictaz rōnabiliū cārū: q̄z z theodosij z q̄z z nos cnu merauim⁹. Si qđ aūt tale fiat z aut sine cā eaz abijciat domo: aut ēt ipe rōnabilē cāz ꝑstet vt mlier sepēt ab ci⁹ mīmonio q̄rtā partē ꝑ subſtātie cogat exoluere eiz vlqz ad q̄drīgētas qđē auri libras subſtātiā bñs centū libr̄is dāmīi cabit. est q̄rta subſtātie pte. minorē aūt adhuc ꝓinꝯtū q̄rte faciat quātitas. Si vo etiā maiorē ꝑdicte q̄drīgētaz auri lib. ctita tis subſtātiā bēat. nō ap̄li⁹ certū auri dāmificet libr̄is: ad maximam nāqz plerūqz r̄sp̄iciētes dotē le gē hāc scripsim⁹ subſtātiā illā mer ito ſm nr̄as leges estimātes esse q̄ pura debitis videat: rō q̄z ex ipis causis p̄z cautiōe pcedat.

¶ Si vxoris idotate culpa mīmoniū diſſoluit: priuat q̄rta parte ſue subſtātie exēplo viri. et per quinquēniū a nuptijs abſtinet: z ſi eę causa iusta: tūc abſtinebit per annum: z non punitur. b. o. Ange.

¶ Et ſi mulier p culpā ꝑpria ſe parēt avoro indotata existēs: aut etiā mittat ei sine aliq cā rōnabili repudiū bisdē i oib⁹ fubiaccat penis ? si qdem per culpā eius mīmoniū ſoluat qnquēniū ob seruādū est mulieri z scōis nō copulabit nuptijs. Si vo p causaz vel culpā mariti aut ēt bona gra distribuat: merito z hic annū custodiat ꝑ ꝓpter seminis ꝓfusionē vt per oia nobis lex perfecta sit.

Rationes due vicūt vnam.

✠ Sicut c. cum eterni. extra de reiudi. fi. ſi. triduanis. c. j.

d ¶ Ex hoc. i. sanguinis cōfusione. z fa. ff. de ven. inspi. l. i. §. fed z si ſeru⁹.

e ¶ Matrimoniū. sic con struc. hz bona z. t. sic in stituta ē mulieribꝰ. phibitio i annū scōz nupt. constōne ex anastasio pie memorie q̄ est in greco.

f ¶ Tres. vt. C. de repu. l. fi. §. inter culpas. hz z ali qua de his adscindet. vt j. vt lice. ma. et auie. §. qz vero plurimas.

g ¶ Libido. i. luguria.

h ¶ Eis. s. mulieribus.

i ¶ Deferētibus. s. matrimonij diffolutionem.

Adscriptitius quis dicatur.

k ¶ Adscriptitio. ī fi sic q; solo inscribit se. z per scriptura cōfitetur se illi solo velle esse adscriptus, vt. C. de agri. z cen. l. cum scimus. lib. xi.

l ¶ Sciēte. hz aliud ī suo vel ācilla qñ oñs scit eus vel ea libe ūgi pſone. vt §. e. §. si vo ab. §. z est rō ne terra ab hmōi colono deferat. vt. §. de man. ph. §. hz neqs. coll. iij. z. C. de agri. z. c. l. qſqs. li. j. nā vals iter ſeruū z adscripti tiū est dſia. vt. j. de fanc. epi. §. si fu⁹. z. §. adscriptios. coll. ij. z. p §. pt colligi hz Jo. q̄ adscriptiti? ± nō fit fu⁹. hz cuidā fit fuitio adscript⁹: vt dixim⁹ insti. de iu. pſo. in prin.

Adscriptiti. Spe. in tit. de libel. nec. §. nūc dicendū. §. xtinj. quando agit.

± Adscriptiti

m ¶ Judicem. qđ est ciuilius. vt. C. de pig. l. iij. Accurſius.

n ¶ Plagis. i. verberibus.

o ¶ Doc. quod. j. dicitur.

p ¶ Correctio. i. res q̄dā pure correctibilis. Sz nūquid ēs est idem vt adscriptitia libero ūgi nō possit: ffū. nō: qz nō ē ibi ille timor: vt terra

a possessoribus deferat. cū mīis status ꝑsyderat: vt. j. ſti. q̄ ex ascrip. z libe. in pn. ij. rñ. z. C. de agri. z cē. l. fi. et facit ad hunc. §. C. de episco. z cle. l. quisqs. z. l. inbemus. z. C. de agri. z cē. ne diutius. et. §. vt iudi. sine quoq; ſuf. §. eos qui. z. j. vt li. ma. et auie. §. is quoq; coll. viij.

q ¶ Sic itaqz. iceptiuū est nō illatiuū z circa tertiū z q̄rtū modū diſtīguendi: vt. §. eo. §. mitiores. z. §. si vero altera. nō aūt circa primū z tertiū: sm: vt. §. e. §. distrahunt. z. §. sequen. vsqz ad. §. mitiores. Accurſius.

r ¶ Adinuentū. ꝑuſq; ab alio. vt. C. ō repu. l. fi. cuius. s. l. leg⁹ statim subijcit ſententiā. z facit. §. eo. §. nuptias. in fi. §.

s ¶ Cōpetēti. s. i pecunia nō in corpe. vt. j. pgi. §.

t ¶ Sententia. i. volūtate vel affectu: als snia multis modis accipit. vt diximus insti. qui. non est permiſ. face. ſcta. §. ij.

v ¶ Presūptiue. i. ꝑsumptuoſū z ſupbū vbi erat sic ſoluere. Vel dic melius qz ꝑsimil ex qā dimittet facili? cū dotē si bēat. vt ꝓbāt seqntia. vt. j. q. mota. effi. legi. §. qm. col. vi.

x ¶ Temerarium. i. quia iniuſte diſſoluebatur. z.

y ¶ Sequente perculo. i. per leges.

z ¶ Cōſtōnē. vt. C. ō repu. l. fi. vsqz ad. §. inī culpas.

a ¶ Sub ptāte. i. filiāfa.

b ¶ Nuptie sunt. qz mīmonium sine dote: fs nō eꝫ esse pōt. vt. §. de trien. z semi. §. neqz illo. colla. iij. et. ff. de iure do. l. ij.

c ¶ Dictarum. vt. §. §. mitiores. et. §. bas itaqz.

d ¶ Theodosij⁹. s. enumerauit: vt ſtatim colligit. easdē em̄ posuit theodosi⁹. vt. C. ō repu. l. ꝑsenſu.

e ¶ Enumerauimus. vt i C. de repu. l. pe. et fi.

f ¶ Addinoz. ī. subſtantiā bñs q̄ ſit. cccc. lib. auri.

g ¶ Addhuc. t. tm̄ dānificabitur. Accur.

h ¶ Ad magimā. i. dicere ꝓpter illos q respiciunt magimā dotē qua pñt a scōa vxore habere: sic dē i epiſtolis ad hebreos vel corinthios: vel ſimilia.

i ¶ Pura ꝺbitis. i. oī ere alieno deducto ſm leges etiā antiquas: vt h. ct. ff. de vbo. ſig. l. ſubſignatū. §. bona. z. ff. de col. bo. l. cū emācipati. in fi. j. rñ. et insti. ad leg. fal. §. cū aūt.

k ¶ Pro cautiōe. q. d. nō est cauendum mulieri in hūc casum vel viro a muliere: quia ratio crit loco cautionis. Accur.

l ¶ Et si mulier. nunc ponit econtra. §. qñ per culpam vxoris hoc fit.

m ¶ Penis. quib⁹ a matrimonium pōt ē fine dote: fs non ecōtra.

ritus subiaceret si esset in ſili⁹ delicto. de quo dictū est. §. pīogi. Accur.

n ¶ Quinquēnium. vt. §. eo. §. si vo altera.

o ¶ Hic. id est hoc casu.

p ¶ Custodiat. fcs mulier.

q ¶ Propter seminis. hic dic vt. §. eo. §. si vo altera. in fi. diximus.

r ¶ Perfecta. sed tñ ꝓ parte corrigit qđ de q̄rta ꝺ ꝓ boc qđ est. j. vt li. ma. et auie.

ma.et aute.ſ.q: vero.col.viij.et facit ad hunc.ſ.j.vt nul.iudi.ſ.fina. et.j.de egbibē.et introducē.reis.ſ.qñ.coll.v.et.j.vt fra.fi.ſ.fi.et.j.q. mo.natu.effi.legi.ſ.qñ.colla.vj.et.j.eo.ſ.ſoluto.in fi.

a ℂ Nuptie.quia fictitie repudium eſt miſſum.

b ℂ Mittere.ſcilicet repudia. Accurſius.

c ℂ Ex diuerſo.ſcs q: mulier dabat repudiū viro.

d ℂ Latenter.fic.C.de repudi.l.dubiū.ſic ℈.ō.de inceſt.nup.ſ.ij. i fi.fic.C. plus valere oꝺ agitur.

e ℂ Alterutris.i.vnus et alter. Accur.

f ℂ Oſtites.ironia eſt.q.d. talē gratū bēbant parētes de beneficio.ſic ꝛ alis ironica eſt oratio.vt.ff.ō dā.infect.l.ex dāni.ſ.i.et C.de inoffi.teſta.fratres.

g ℂ Scripſimus.i. ſcreo vel extrauagante.vel de hac dic:ſz ō iure veteri B erat.vt.ff.de repu. l.ſi filia.ꝛ ſolu.ma.l.filie.

h ℂ Volentē.legem dico.

i ℂ Obtulerūt.quo hoc? Rñ.q: pr̄ dedit dotē vel donationē ꝓpt nuptias obtulit ꝓ filio vel filia:ꝛ i caſu mortis pactus eſt nō diuortij ꝛ diuertūt vt ſic ceſſet pactū.vt.ff.ſol. ma.l.filie.et.l.ſi cū dotē. Itē q̄ dicit ſuſceperunt planū eſt:quia nemo iure cōi reddere ꝓpelleret.

k ℂ Soli.qbus caſib⁹ inſolidū obligant parētes. vt.ff.ſo.mat.l.ſi cū dotē. ℈. nunc trāſgrediamur. vſq; ad finem legis.

l ℂ Oſenſū.vt iſti.ō nup. in pn.ꝛ.C.e.nec filium.

m ℂ Teſtoñ.ſoluit quidē vt ſubijcit.ſz pr̄ nō ledit. vt.ff.de repu.l. ſi filia.

n ℂ Eos.ſcs parentes.

o ℂ Non poſſe.vt.ff.de li be.exhi.l.i.ſ.fi. Accur.

p ℂ Trāſigere.i.ſepare.

q ℂ Marcus.vt.C.de repu.l.diſcretus.

r ℂ Secutus eſt.recitādo marci ſniam vt prędicta l.ōr.C.de repu.q̄ diocletiani eſt. Accur.

s ℂ Terminus.i.finis.

t ℂ Miſunctionū.i.ſeparationū mr̄imonij. Al.ꝛ incipit hic tractatus.ſ. eo.ſ.diſtrahuntur.

v ℂ Deiceps, bucuſq; de diſtinctionib⁹ factis vſq; ꝓte vinēte.nūc q̄ alter ma:motia ſicut pollicit? eſt in iſtis.vt.ſ.eo.ſ.nuptias.et.ſ.pri.ſ.in fi.

x ℂ Qia.ſ.exigo.et qualitatem ſm hanc legem.

y ℂ Silr.ſicut ꝛ mr̄imoniū.nā ꝛ mādatū.vt.ff.māda.iter cauſas.i pn. Itē ſocietatē.vt.ff.ꝓ ſoc.l.adeo.i pn. Itē ſuitutes ꝓnales.vt vſus ꝛ vſusfructꝰ.vt inſti.de vſufru.ſ.finit.ꝛ de vſu ꝛ habi.in pn. Accur.

z ℂ Fine.id eſt morte.

a ℂ Contrabentibus.ſ.ſit licitum. Al.

b ℂ Inequalibus pactis.i.pacta de lucrādo ſint equalia.ſz obligationes ſint inequales.qō vltimū cōrrigitur.nā quo ad oia oꝺ eſſe equalitas bodie.vt.j.de equali.oo.ſ.j.

c ℂ Oſcripſit.C.de pac.cōuen.tam ſuper dote.l.ex more. Accur.

d ℂ Ordinauimus.vt.C.de pac.quen.l.ꝛ eius ſnia hic ſubijcitur.

e ℂ Adiuua.ſ.ꝑ quātitatē.vt ſi vnus de tertia parte:alter de quarta lucrāda pactū fecit de lucrando ſi alter ꝓmoriatur vt ſubijcit.

f ℂ Immoderationes. Ro.aduerſandū eſſe immoderationi. fic.C.de donatione.ante nup.l.cum multe.in fi.ꝛ.ō.qūo caſſas.ꝛ.ō.de referen.ſ.multitudo.ꝛ.ō.vt deter.ſit nume.in ꝓincipio.col.ſ. Unde verſus. Aliꝫ ſine menſura durabit regia cura.

g ℂ In partibus.ſ.quotis.ſz vera quātitas ſit inequalis vt ſubijcit.

h ℂ Predictas.ſ.ꝑ morte vel viri vl̄ vxoris.vt.ſ.ꝑi.ſ.ꝛ i nouellis.c. ti.nec em dicē ſi aliis modis ſoluaē mr̄imoniū q̄ bus ſolui ꝓt.vt.ſ.c.ſ. di ſtrahūt.ſz ħ nō dicat niſi qd ti idē eſt:Rñ.ſic ē cū q̄ mō ſoluaē.vt.ſ.c.ſ.q: vero lucra.ꝛ.j.vt fra.fi.

i ℂ Perdurare.i.ad ſecūdum non venire.ꝛ ſic lege ſtatim ſi am ſequentē filiꝰ eſt lectio alꝭ per ab negationē.vt.ff.ō dolo. l.nō debet.in fi.Accur.

k ℂ Propria. Ro.arg.q̄ oña ſit vxoꝛ:dotis ꝓtāte mr̄imonio:qō tū falſū ē. vt inſti.qui.alie.lz.in pn ci.ꝛ qō hic oꝺ eſt ꝓpter ſpem. Itē ꝛ hic iam erat ꝓmortuus maritus.

l ℂ Sup ſcōis.que materia ſecundarū nuptiarū expediet.j.e.ſ.ꝓxime.

m ℂ Lucra.ſ.ſm pacta ſua per bis habita.vel aliter ꝓuentia. Accur.

n ℂ Differentia.ſ.dictio oña eſt neutri gñis ꝛ numeri pluralis:ꝛ caſus ac cuſatiui.q.ō.hec lucra non differūt ab aliis bonis lucratis.nā ſicut in aliis pōt libere facere qō vult:ita in bis lucris vt ſubijcit.ꝛ ℬ circa alia lucra ꝓter circa lucrū dotis.ꝛ antenu.oo.lz ℬ ſra alr velle videaē.ſcs vt in iſtis eſt idē qd in aliis lucris.cū idiſticte loquaē:iſta em ouo lz rōne ꝓpetatis lucrētur ad ꝓnos:ea rōne vſusfructꝰ:tū debēt ſeruari filijs ei⁹ mr̄imonij cui? hec fuit oos vel antenu.oona.ēt iure veteri.vt.C.de ſecū. nup.l. cū aliis.et iure iſto.vt.ſ. e.ſ.nec illō.ꝛ iure nouiori.vt.j.neq; virum qō ex oo.col.viij.in aliis q̄ lucris vt in legatis et fideicō.ꝛ oña.oaē bec libera adminiſtratio vt ſegq. Sed ſm ℬ q̄tum eſt in dote ꝛ antenu.oona.in pari iure eſt ꝓna q̄ trāſit ad ſe cundū mr̄imoniū:q: ibi retinet plenū vſūfructuꝫ donec viuit.vt.j.e.ſ.ſi vxoro expectet.et ea que nō trāſit vt dictū eſt qō non oꝺ eſſe:et ideo dictū iuſ imutat vt bodie tm̄ habeāt vt dictū eſt qō non oꝺ eſſe:et ideo dictū iuſ imutat vt bodie tm̄ ba- ſ.eſſiſſis.

q ℂ Habuerunt.ſcs habent licētiam alienationis.ꝛ facit.ff.re.amo.l. non enim.ꝛ.C.de iude.l.nemo.

r ℂ Adiuuantur.ſcs ꝑſone iuuantes.

s ℂ Migrare.i.tranſferre.ſic ꝛ ponitur.ff.de migran.per totū titulū.

t ℂ Oſtitutionē.cuius tenoꝛ hic recitatur:vt.C.de ſecū.nup.l.ſi quis ꝓnoris.ſ.j.et.ſ.certum.et.ſ.tale.

Immoderatiōi eſt cōtrarian dum.

Ugoꝛ eſt oña dotis

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Nō ob ℔ alienate. ℞ē verū quātū est ꝛ ꝑiudiciū filioꝝ: vere tñ alienat q ꝯ aliū iure institutiōis vel filij mō sua bona trāsmittit. vt. ff. ō ali. iudi. l. ex ℞ edicto. ℌ. alienare. ꝛ ibi. de here. instī. ℌ. ſ. neq; ꝛ no. q ꝫ in ℞ corrigit leg ve tus. q̄ dicebat fieri alienationē ēt in ꝑiudiciū filioꝝ: siue in ꝑte: siue in totū eēnei sunt heredes. vt C. de secun. nup. l. ſi quis ꝓtoris. ℌ. certum. qō ꝛ. ſ. ſtatim plenius dicetur.

b ¶ Sed ex equo. ſa. ff. de ope. li. vt inrisiurandi. ℌ. ſi liberi. et. C. cōmu. vtri. iudi. l. ſi. ℌ. finaūt. ꝛ. C. de bo. ma. l. ij. in fi. ꝛ. C. ō bonis q̄ libe. l. cū op. ℌ. ſub hac. ꝛ. ℌ. ſi mater.

c ¶ Extrancos oēs. et nō filios ex anteriori matrimonio. sed cis scil. filijs alijs modis satisfecit. vt per legatum ꝛ fideicō. vt subijcit. vt ꝛ. C. de tri. ꝛ semis. ℌ. i. col. iij. sed hodie iure institutiōis opꝫ eis satisfieri. vt. ℌ. vt cū ō ap. cog. ℌ. aliud. col. viij.

d ¶ Non obligauerit. alſ fine nō. ꝛ no. q̄ obligādo videt auferre. ℌ. ℨ instit. de le. ℌ. idē referipserūt. ſi ibi datū fuē relictū iā erat ꝛ ab hoīe. ℌ. nō erat datū adhuc; ℌ. erat spes ꝛ ex hac lege pendebat ℌ spes: quare mīti ꝯ cū ꝯ hoīe agit. vt. ff. de arbi. l. celſ. Jtē ꝛ facili? ꝫpedit faciēdū ℣ fctm. ✻ vt. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. ℌ. ſi ꝫditiom.

e ¶ Nō expſſim. not. plus valere expſſa ſpāliter ℣ gñaliter. sic. ff. ſi ḡs can. l. sed et ſi. ℌ. quēadmō. ꝛ. ff. de iniur. l. item apud labeonem. ℌ. hoc edictum.

f ¶ Ex nostra lege. ſcs ista ꝓsenti. nam nō dicit de illa ſi ḡs ꝓtoris. ℌ. ꝛ. ij. C. de secū. nupt. immo ꝑ parte hec corrigit illā. ſ. in eo q̄ dicebat generaliter facta institutiōe fieri alienationem.

g ¶ Ꝓtoribus. vt leoni qui de ℞ tractauit. vt. C. de sec. nup. l. hac edicta. ℌ. ſi. ꝛ theodoſij. vt. C. de secū. nup. l. gñaliter. in fi.

h ¶ Descendens. ſ. q̄ſ ſer natur ℞ cōmodo filioꝝ. nā ꝛ. et facit optime. ℌ. ſſti. ℌ. de dig. ℌ. illud.

i ¶ Respicere. ſ. vt indu camus cos per pēnā. nā vnius pena metꝫ est multoꝝ. vt. C. ad. l. iuli. repe. l. i. ꝛ fa. ff. de poſi. bona fi des. ꝛ. ℌ. de māda. princi. ℌ. nō permittas. Accur.

k ¶ Defuncti. l. ꝓtis. alij dicūt ſcz filij. boc est nepotes. ℌ. ꝓma verio: est.

l ¶ Danc cām. ſ. q̄ egho mozauit parētem: ꝛ facit ꝓ bis conscribētes. ¶ Si vero filios ex vna parte scripserint he redes: extrancos aūt ex alia: ma neant autem tales res aut ctiā q̄ dam earum non alienate: non ob hoc alienate[a] esse videbūtur: qm aliquis etiā alter scriptus est he res sed mancant etiam hec filijs. Non enim si scripserit omnes filios heredes ex inequalib[b] partibus has ſm hereditarias acci pient portiones: sed ex equo[b] videbit ſm numerū suū. sicut etiā si nullum eoꝝ scripserit heredē: sed extrancos oēs[c] cis per alios modos satisfactione habita per cipient eas cum vtiq; nō sint he redes parētum. placuit eīs nobis per ꝓsumptionē: q̄ pater dū non viuēs alienauerit: aut expressim obligauerit[d] aliquid harū rerū: aut moriēs nō expressim[e] in aliū eas trāsposuerit: volucrit autem magis seruare filijs tanq̄ ex cau sa illoꝝ sibimet acquisitas ꝛ non ad extrancos deducere ꝛ dabun tur hec filijs honoꝛe precipuo ex nostra lege[f] licꝫ nō fiāt heredes aut ꝑis aut matris/aut vtriuſq; vel si quidam eoꝝ fiant heredes: alij vero repudiēt: hec eīs nobis rectius q̄ ꝓtoribus[g] placuit ha bere: vñ si ꝓmiū ex lege descen dēs[h] in eos nulla adiectiōe: neq; turbetur: neq; minuatur nisi fo rte causam ipſi dent filij sue dimi nutionis. ¶ Si quis eīs ex eis in gratus videt ꝓmium hoc alijs damus nihil tale agētibus: vt et alios corripiamus parentes ho noꝛare ꝛ ad fratrū cꝛplum respi cere[i]: vnde si rantū infoꝛtunium filioꝝ sit sobolis vt omnes in grati sint ad heredes venient hec defuncti[k] tanq̄ illius substantia constituta non valentibus filijs ex parente se exonerato ꝓmiū habere: q̄ nos eis ꝓpter hanc causam[l] non damus.

Portio filioꝝ mortuorum ad quos deuenerūt lucra nuptialia vel dotes patris vel matris transmittitur ad eorum filios heredes. alſ accrescit fratribus eorum. hoc dicit Angelus.

¶ Si vo filioꝝ alij quidē inter vivos sint/alij vo defuncti quidē sint/filios autem relinquant defuncti portionē illius dam[m] filijs si heredes sint patris: aliogn ad fratres deducimus. ℭt ideo legē nostrā perficiētes volumus hec valere non sup dote solum neq; sub ꝑsonalitia largitate: sed etiā sup indotatis matrimonijs ex cō stitutiōe nr̄a introductis lucris: nā et illud nisi ad secūdas veniāt nuptias parētes ℨ seruēt[n]/crit filioꝝ quo dudum dixim[o] modo.

Si vir infra annū ad secunda vota trāſierint nō ꝑceatis filijs ex ꝓmo matrimonio ab omni pena liber est. mulier aūt si infra annū ad secūda vota trāſierit penis hic insertis punit. b. o. Ange.

¶ Ꝓdime si qdē nuptie et hinc[p] lucra ꝛ obſuatiōes vsq; ad hoc[q] disposite sint. si qui vo ꝓoꝝb[r] nō contenti nuptijs etiam ad scōas venerint: necesse est legi hos[s] ſe ſupponere: aut sine filijs existēnes ex ꝓoꝝbus: ex scōis aūt filios habētes: aut ctiā ex diuerso sine filijs quidē ex secundis: parentes autem ex ꝓmis: aut sine filijs ex ambob[t]: aut parētes ex vtroq;. Si igitur sine filijs mātsirint ex ꝓtoꝝb[u] aut ctiā ex ambabus nu ꝓtijs nulla ꝑsecutatio circa se cundas est: sed viri quidez ibunt omnino[v] omni obseruatiōe libe ri: mulieribus autem solūmodo imminebit metus vt nō ante annale tempus ad secundū veniant matrimonium: aut sciant: quia si quid tale gesserint: et[x] ūnaturas cōtraxerint nuptias. subibūt pe nas: alſ[y] qdē si sine filijs ex ꝓtoꝝb[z] sint matrimonijs maioꝝs[a] autē si etiam filij sint. si enim non est soboles[b] infamia mox sequet: et[c] crit omnino mulier ꝑpter nu ptiaꝝ festinationem[d] infamis: ꝛ neq; percipiet aliquid hoc que a ꝓtore relicta sunt ci consoꝛtio: neq; fructur sp̄ōsalitia largitate neq; marito[e] sedarum nuptiarū vltra tertiā, sue substātie offeret partem: sed neq; extrinsecus scn tiet largitatē: neq; percipiet pe nitus ab vllo extraneoꝛ non he rediratem/nō fideicōmissum/non legatum/non mortis causa dona tionē: sed hec venient aut manēt apud heredes scriptos defuncti: aut coheredes ei[f]/si poterat he res[g] esse vtpote ea nullam vtili tatem habēte. sed si scripti et alij sint[h] heredes siue ctiā ab intesta to vocentur: ad illos venient que tali mulieri derelicta sunt. nō eīn fisc[i] hec vēdicabit. ne aliquo mo do videamur talia coꝛripietes fi sci. puidere vtilitati: sed ita qui dem que extrinsecus ei derelicta sunt ad alios veniūt. ¶ Que vo a ꝓtore marito sunt ab ea sublata veniēt ad decē[k] ꝑsonas relinquē tis iure cognationis q̄ edicto cō tinent: hoc est ascēdentes ꝛ descē dentes. et ex latere vsq; ad scōm gradum/gradibus in suo seruan dis ordine[l]. Quibus nō existēti bus ad crariū veniant[m]. sed neq; lōgius hereditas ab intestato. ꝑ ꝓtoꝝum ius[n] venient cognatoꝝ ℨ vsq; ad tertium[o] gradū inspi ciēdum vndiq; stabit solum suc cessio eius. longius autem existē tes[p] alios habebūt heredes: ꝛ q̄ ℨ. ℌ. def. ꝛ fal. ℌ. exhereda tos. ꝛ. ℌ. ō immē. oo. in fi. ꝛ. ff. de mio. l. angilius. ℌ. fi.

m ¶ Seruēt. ſ. ꝑmas nuptias. i. nō venient ad se cundas.

n ¶ Nuptie ꝛ hinc. ſ. ex ꝑmis nuptijs.

o ¶ Ad hoc. id est vsq; ad hunc. ℌ. Accur.

p ¶ Legi hos. ſcz inſerere hnic legi. Accur.

q ¶ Ex ambobus. ſcz ma trimonijs.

r ¶ Nuptijs. ſ. manserint aliqui sine filijs.

s ¶ Omnino. i. incōtinenti: vt. ℌ. eo. ℌ. ſi vo. et sine metu amissiōis incroꝛū. vt. ℌ. eo. ℌ. ſi vo expectet.

t ¶ Mulieribus. nubētibus scōo ꝛ non habētib⁹ filios ex ꝓmis nuptijs.

v ¶ Et. ꝑ qz: q̄ gesserunt.

g ¶ Aliaꝫ. ſ. ꝑeaꝫ subibūt.

y ¶ Maioꝛes. nā tūc non remittit ci ifamia ō facti vt i ℞. ℌ. ibi: ꝛ q̄ ꝑ alijs.

z ¶ Soboles. ex ꝓmis nu ptijs. Accur.

a ¶ Et. ꝓ to id est.

b ¶ Nuptiaꝝ festinationez. tū tenet mīmonitū. vt. ℌ. de resti. ꝛ ea. ℌ. vnū.

c ¶ Neq; marito. sed q̄ pna est hoc non dare: ñū. magna. q̄ ꝑ hoc vilio ꝛē maritū hz. vt. ℌ. c. ℌ. ſi ℨm. Sz nūqd alij de suis ꝛeb⁹ dare poterit: ñū. sic cū nō inueniat ꝛtrariū.

d ¶ Coheredes. cius. ſcz mulieris.

e ¶ Veres esse. ſcz nisi nu ꝓsisset infra tps luctus. erat ēm instituta.

f ¶ Sint. ſ. relicta vꝛoꝛi.

g ¶ Ad decē. ſcz patris et matris ꝛ aui ꝛ auie. Jtē filij et filie ex ꝓtore forte marito nepotes: neptis fratris ꝛ sororis que con tinentur edicto ꝓtoris vt subijcit: ꝛ. ꝑbat instit. de bono. poſ. ℌ. tertia.

h ¶ Ordine. vt primo descēdentes. secundo ascendentes. tertio collaterales. vt. ℌ. de here. ab itest. ℌ. j. col. ij. Vel dic ꝙ frater ꝛ soꝛoꝛ: cū in eodē sint gradu cū auo ꝛ auia cuz eis pariter vocanf. vt. C. de secū. nuptijs. l. j. ℌ. bis etiam. ibi: ℌ ꝛ hic ꝛē.

i ¶ Veniant. ſ. bona.

k ¶ Eius. ſ. mulieris.

l ¶ Venient. scz ad istam mulierem.

m ¶ Ad tertiū. Nota. hic mirabilem modum succedendi. nam nec vsq; ad decimū: nec vsq; ad septimum gradū: ſz dūtaxat vsq; ad tertiū gradus fit successio. vt. ℌ. vt nulli in dī. ℌ. fi. col. ij. alſ ℨ. vt in stitu. de succes. cog. ℌ. ſi. .

n ¶ Existētes. scz cognati. Accur.

o ¶ Alios habebūt. q. d. non banc mulierem que sic nubere

Succesio fit quādo qs vsq; ad tertiū gradum tantum.

Lex ē mitior hoīe.

✻ Cōcor. ē. cursus. circa fin. extra q̄ cle. vel vo tuē. ma. con trahere possunt.

fic nubere festinauit: hic. ꝛ. C. de secū. nup. l. j. §. eadem. Accur.

a Pre alijs. i. ante alios.

b Solui. i. diffolui ab infamia.

c Cuiuscunq; id est siue masculi siue femine.

d Ei. scilicet mulieri. Accursius.

e Non tñ. ꝛ ita in B male ponit penas patitur qñ hz filios § qñ non hz. vt in pin. huius. §.

f Donare portionem. scz nō differat.

g Etiā veteribus. vt. C. de sec. nup. l. j. ꝛ. ij. vbi hz fieri remissionē infamie gratis: ꝛ non gratis. Itē q̄liter B ōdatio ad filios pueniat ꝛ inter eos diuidat nō de fed hic adijcit.

h Dabuerint. s. aliq ex istis filijs: qb⁹ mulier nubēs an annū hz fuare di midiū olim suoꝝ bonoꝝ.

i Si vero oēs. s. filij.

k Recipiat. s. hoc totū. qō donauit añ partē: relictū vo subā filij venit ad matrē vna cū alijs legitimis: vt cū fratrib⁹ ꝛ pro guineis ex pte tñ. vt. C. ad tertul. l. si qs. ꝛ. l. si q̄. sed hodie mr talib⁹ prefert qui sunt cōiuncti ex altero parēte tñ. vt. j. de bere. ab intesta. §. si igit defunctus. col. ij.

l Et tres. p bis. q̄ sunt in. C. ex q. cau. infa. irro. l. decreto. ꝛ. C. de se. nup. l. j. ꝛ. C. ad tertu. l. si q̄ mulier. ē. ꝛ q̄rta q̄ dic de hac materia. C. ō se. nup. l. ij.

m Interpositione. q̄ est in toto. §. isto. pme si qde ꝛc. vsq; buc. ꝛ no. q̄ ea. de penas q̄s patit § mulier nubēs infra tps luct⁹ patit ꝛ illa q̄ deserta libero⁹ tutelā ꝛ sacrm ꝛ ate eius rōnē reddita trāsiert ad aliū mrimoniū. vt j. c. ij. si aut tutelā. et. C. ad terti. l. oēm. Itē et illa q̄ parit infra tps luct⁹ vt in vndecimo mense. vt. j. de resti. ꝛ ea q̄ pa. §. fi. col. la. iiij. Item ꝛ ea q̄ infra idē tps. j. annū patit stu pru. q̄ pl⁹ hz luguria. § castitas. vt. j. ea. constitutiōe. de resti. ꝛ ea q̄ pa. §. fi. q̄nq; aut⁹ postponit inimia festinatio. scilz q̄ ꝛ pulpā mulieris factum est dinoscitur. q⁹ dic vt. §. co. §. fi vero altera.

n Si vo expectet. i. differat nubere vsq; ad annum. Accur.

o Predictas. vt. §. j. vsq; buc. Accur.

p Dicat etiam denuo. nam iam dictū est semel. vt. §. pri. §. fi igitur.

q Ex boc. i. ex secundis nuptijs. Accur.

r A viro. scz primo.

s Omni largitate. hic suppletur quod semiplene dicitur. vt. §. de nō eligē. §. hic autem. col. j. nam ibi de dote ꝛ donatione tñ. non autem alijs lucris vt hic dicit ꝛ statim latius expedit. Accursius.

t A viro. scz primo.

v Cōiuncta est alij. scz viro secūdo. ꝛ hoc idem videt per. l. C. vt. C. de secū. nup. l. femine. in prin. ꝛ. §. j. qō de plano ꝓfiteor ꝛ eius sñia hic recitat. sed. P. digit q̄ p p̄dicta. l. ppietatē hz plenā. vñ ꝛ de ea testari pōt. vt. j. eo. §. pe. Sed certe hec nō est bona ratio. naz ꝛ de alienis gs qñq; testat: vt pꝰ de bonis filij. vt institu. de pupil. substi. §. nō solū. in prin. Itē monachus de rebus monasterij qñ ipse eas cōtulit. vt. j. de san. epif. §. si qua mulier. coll. xij. hodie aūt planū est q̄ tñ vsumfructū hz: vt h. ꝛ. ā. de nō eligē. §. B aūt. ꝛ p his reb⁹ cauebit mater filijs. qō dic vt. §. de nō eligē. §. aliud. §ꝰ forte nō: q̄ inter patrem ꝛ filiū nō pōt esse cautio vt. ff. ad treb. l. impator.

Testatur qs aliquā do de alieno.

x Et viri. s. transeuntis ad scōa vota. ꝛ facit. C. ō secū. nup. l. gñaliꝰ. in pn.

y Fruī. s. bis largitatibus. Accursius.

z Ipsi. s. viri vel mulieris. Accur.

a Ex genere. s. qui dede runt vel fuerunt.

b Licet. q. ō. silitudine facta p B qō dixit in dote poterat itelligi ꝛ i dotatione ꝛ maluit expsse dicere ne videatur negligisse. vt. ff. de iniur. item apud. §. boc edictum.

c Binc. i. ex mrimonio.

d Tantum sit. vt ad scōa vota trāsiens amittat lucrū. vt in pn. huius. §.

e Talium. scz rerum lucrataruꝝ. Accur.

f Lex. scz ista.

g Eoꝝ. s. parentum. R.

b Obligat. B p tacitam hypothecā. et facit. C. de bo. q̄ libe. l. cū oportet. §. fi. ꝛ. C. de bo. ma. l. j.

i Eis. scz filijs.

k Prohibeat. s. filius ꝛ sic mutat numerum cuz vsq; buc in plurali: nunc in singulari loquatur.

l Eos. s. parentes.

m Aliqd. qd pertineat ad cām vsufru. §m. q̄stā: imo etiā nec quo ad pro prietatē ptinet vt statim subijcit. ꝛ in nouel. co. ti.

n Erubescit. facit ad B C. de bo. q̄ libe. l. cū oportet. §. nō aūt. ꝛ. l. si. §. filij aūt. ꝛ. ff. de arbi. l. qualē. §. fi. et. C. de obse. l. ij. in fi. ꝛ. ff. de accu. l. bi tñ. §. j. ꝛ. C. de secun. nup. l. si qs. §. fi. Arg. cōtra. ff. de condi. cauſ. da. l. iij. §. si quis quasi. ꝛ. ff. de tut. ꝛ cura. da. l. bis qui. ꝛ. ff. ō cura. furio. l. j. in fi. Accur.

o Neqꝫ scriptum. nisi filius cōsentiat maior. xxv. anno. vt. ff. de pigno. l. fi. deiussor. §. pater. vl etiā minor si iurauit de pace tenēda. vt. j. de pac. tenē. §. fi. colla. x.

p Cōstituat. i. effectum dominij eis tribuat. naz dñs nemo * fit per prescriptionē ſz p vsucapionē tñ. Bul. vt. C. de pac. l. traditionibus. sed. alꝫ contra. nam ꝛ vsucapione ꝛ prescriptione dñium queri dicebat: vt hic. ꝛ. ff. de vsuca. l. cū qui. qō dic vt plene diximus. instit. de vsuca. §. ij.

* Concor. cād aures. extra de prescrip.

q Apparuerint. vel emācipatiōe vel morte pris vel alijs modis nō aūt prius: vt hic. ꝛ. C. de an. exce. l. j. in fi. ꝛ. C. de bo. q̄ lib. l. q̄cūq; §. fi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ℂ Existentes.morte parentis.
b ℂ Facti.scz emancipatione.Al.
c ℂ Aliqua impubes.Sed nunqd sunt plures etates impuberis.Nñ. Preseri ptio 2tra ipuberes nõ currit.
d ℂ Aliqua impubes.Sed nunqd sunt plures etates impuberis.Nñ. sunt vt quinto anno ⁊ sexto.ꝛ sic de singulis tpib⁹.cõtra qua etatẽ nõ currit præscriptionis : aut.ttt.an. vel maior ⁊ iste currũt ſ restituit:aut alie inferiores:⁊ iste ipo iure nõ currunt:vt.C.in qui.cau.in integ.resti.nõ est necesſ.l. fi.ꝛ hoc extra iudiciũ.in iudicio aũt currũt sed restituit vt triẽnio ad istã tiã eãdem:vt.C. de iudi. l.ꝑpẽrãdum.in fi. Item anni ad instantiã eandẽ. vt.ſ.de here.ꝛ fal.ſ. pupillus.hec vltima taz in pupillis ꝙ in adultis loquitur hz vt pts ex lege ad hoc inducta.Accur.
e ℂ Talia lucra.q̃ perdit parens träſiens ad secũdum mſrimoniũ rõne ꝓprietatis:scz vt.ſ.ꝓri.ſ.
f ℂ Ꝓtiorib⁹ nuptiis.Sz quid ſi ad tertiũ mſrimoniũ transiuit:Nñ. lucra primi matrimonij ꝑmis redduntur filijs.scdi lucra reddunturꝰ secũdis: vt.ſ.c.ſ.nec illud.
g ℂ Introductam.scz de iure ãtiquo añ hec iura: vt.C.de secũ.nup.l.gñaliter.ſ.oĩmẽdẽi.ꝛ.l.in q̃bus.in fi.q̃ leg hic corrigitur.Vel dic nõ recte introductã:id est nõ recte introducẽdã.ꝛ sic tẽpus ponitur ꝓro tempore:vt ff.de leg.iij.l.etiã.ꝛ.C.de legi.ꝛ cõſti.l.j.
h ℂ Electionẽ.ſ.vt vnum eligant cui hec ꝓferunt lucra.hoc enim fieri non põt vt dic.ꝛ.ſ.de nõ eligen.ſ.ꝓoſperimus.
Filiuſſa. habet hẽ redem.
i ℂ Siſr.i.inequalr filijs ꝑmoriẽtib⁹.ꝛ sic no.ꝙ filiuſſamilias hz herdem.vt ff.ſ.ſ.ꝛ.l.de here.q̃ ab intest.ſ.j.olim vo iure peculij pr oĩa occupabat.vt.ff.de castrẽ.pe.l.ij.Vel dic hoc referri ad aliũ casum.ſ.q̃ filij erãt emãcipati:vt ita hec lex ff nouũ nõ iducat:vt filij heredẽ habeant.sed illa.j.de here.q̃ ab intest.ſ.j.ꝛ facit ad hoc insti. de legi.patute.ꝛ.ff.de reg.iur.ſm naturam.ꝛ.C.de cadu.tol.ſ.ꝓo secũdo.
i ℂ Ipſi.parentes.
k ℂ Conferant.alijs suis.
l ℂ Habeat filios.scz filij lucrantes.
m ℂ Illi vero.scz filij lucrantes.idẽq; träſmittentes.
n ℂ Partiãtur.inter filios suos.Sed nõne suo arbitrio vt vnus hoꝝ filioꝝ qui vt nepotes sunt admittẽdi possit habere pluſq̃ alter:Nñ. sic.vt.C.de secũ.nup.l.in quibus.in fi.sed ꝺ videt q̃ est in hoc.ꝛ.ſ.q̃ ſ.prꝺgi.nam ius eligẽdi ſublatum est.Sed nñ.non potest eligere:sed qui perdit per secũdum matrimoniũ.Sed isti filij qui lucrant quare nõ possunt ynũ filioꝝ pluſq̃ alios honorare:certe possunt.vt.ſ.co.ſ. illud quoq;.in fi.ſ.Alij oſtẽdunt q̃ nec perdens nec lucrãs põt eligere.ar.buius.ſ.qui dicit cessare ius eligẽdi:q̃ falsum videtur cũ non inueniatur coꝛrectũ in q̃ casu.vt ar.C.de ap.ꝓrecipimus.in fi.
o ℂ Ipſi.scz nepotes.
p ℂ Scõm mẽſurã.i.ꝓ hereditaria portiõe ſm quã suo pr̃i succesſerãt.ꝛ pot ita esse ꝙ vnus haberet plus ꝙ alter si maiori parte fuit ꝛ alijs instituꝰ.ꝛ ita nõ corrigit.C.de secũ.nup.in quib⁹.in fi.vt mõ diximꝰ.
q ℂ Non tñ.scdi insti.de here.que ab intesta.ſ.cum filius.
r ℂ Declarauimus.vt.ſ.co.ſ.ſi vero ſoboles.ibi:interminaĸ autẽ ꝛc. et ꝙ nõ eligẽdo.ſ.hoc quoq;.in fi.
s ℂ Talib⁹.ſ.lucris.ꝛ scias ꝙ ℌ.ſ.in dote ꝛ in donatione nuptiali loq videt ſm Jo.ꝛ est rõ.quia.ſ.de nõ eligẽ.ſ.hoc aũt.de bis duobus tm loquitur ꝛ super eo ꝛ ad eius interꝓretationẽ hoc fit:ergo locum habet in eo in quo ꝛ ille.ſ.de filijs ante do.in ſtru.in fi.
t ℂ Dictũ est.vt.ſ.co.ſ.ſi vo fit soboles.ꝛ de nõ eligẽ.ſ.hoc quoq;.
v ℂ Ratum erit.scz in totum vt sequitur.
x ℂ Utroꝝq;.tres cñ sunt casus.ꝛ qñ oẽs moriũtur:ꝛ qñ nullus.Itẽ tertius qui medius dicitur qñ alij moriũtur alij viuunt vt subſicit.
y ℂ Exiſtẽtibus.q.d. nullis.Accurſius.
z ℂ Eis ex lucratis.ſ.contrabentibus:videlz patri ꝛ emptori.Accur.
a ℂ Jn eos.ſ.2trahẽtes.
b ℂ Dicim⁹.vt.ſ.co.ſ.ſolutꝰ.in fi.ꝛ.ſ.j.ꝛ.ſ.ꝓme. in fi.ſ.ꝛ.ſ.ſ.veniẽt.in fi.
c ℂ Habeat filios.ſ.filius mortuus.
d ℂ Dagime. vt habeãt talia lucra a viro : nõ fic facile vir ab ea cũ fit aua ra.Accurſius.
Mulier auara ꝺz.
e ℂ Diſponãt.ſ.filij.
f ℂ Moriant.hic incipit nou⁹ casus q non erat in Lalia.ſ.de non eli.ſ.hac aũt.vnde illa i hoc casu pistã ſupplet et corrigit ꝛ est talis ℌ casus vt colligit i nouellis.c.tit.ꝛ ſ. pacta est mulier de donatione ꝓpter nup.lucranda tota ſi liberos habuerit et eo viro:ꝛ hoc dicit pactũ i casu liberoꝝ exiſtentiũ.ſi aũt non habuerit oꝛ tũc mulier lucrari tñ tertiã.ꝛ hoc ꝺz pactũ in casu liberoꝝ nõ exiſtẽtiuꝫ.postea habuit tres: vñ lucrificit totam ꝛ sua est:interim hec nupſit sẽcũdo marito q̃re amiſit totã rationẽ ꝓpriet. vt.ſ.co.ſ. ſi vo ſit soboles.postea vo moriẽ vn⁹ de tribus:certe ꝺs ꝑdicit quo ad ꝓprietatẽ lucruꝫ qꝺ habuit ex pacto filioꝝ exiſtentiũ:tñ ꝺ hz ex alio pacto:scz filioruꝫ nõ exiſtẽtium vt habeat tertiã tertie.nã ſi omnes moriant haberet itegrã tertiã:nũc aũt cũ vn⁹ de tribus moriẽ tertiã tertie ꝺz habere.Idem dico et ſi duo moriant.q̃ tũc duas tertias tertie habere:ita hec duo sunt paria nullũ natũ cẽ vel esse:ſ.z mortuos esse oẽs:vel etiã ꝑ parte quo ad partẽ.ſ.alijs aũt partibus q̃s nõ recuperat hz vſumfructũ tm̃.vt.ſ.ſ.ſi vo ſit soboles.in alijs aũt bonis defuncti filij hz virilẽ.vt.j.co.ſ.hinc.ibi ſi aute mater ꝛc.et ꝙ hac parteq̃ ad eã redit occaſiõe scdi pacti valet aliena tio quã fecit:vt sequiſ.idez ẽz ꝙ oĩa ponas in dote lucrata a marito. q̃ qꝺ iuris est in dona.hoc ꝛ in dote ꝺz esse.vt.ſ.co.ſ.nec illud.ibi:et rerũ vero ꝛc.et.ſ.de equa.ꝺotis.ſ.j.ꝛ.ſ.ꝛ.ſi vo ſit soboles.ibi:et hec cõis ꝛc.Sed qd ſi pactũ nõ apponitꝰ:dic vt.ſ.de nõ eli.ſcdi.nub.ſ.cũ igit ꝺigimus.ibi:ꝛ hãc hz firme. Sed vr ꝙ ℌ pactũ ammodo nũq̃ fit admittendũ etiã ſi oẽs moriant:ꝛ multomagꝭ ſi nõ oẽs:nã duo dimitta parta ꝛ ꝛtraria fuerit:ergo vno hũte effectũ aliud nõ poterit suũ vigorẽ ſortiri.vt.ff.de vbo.ob.ſi ita qs.ꝛ.ff.de ꝺi.insti.ſi plures.ꝛ.ff. de manu.test.ſi ita fuerit.Itẽ ꝛ tũc qñ non oẽs moriũtur sunt etiã alia rõne videtur nõ habere locũ:q̃ quo hz locũ pactũ liberoꝝ nõ exiſtẽtium cũ exiſtẽt.nã ſi aliquid est in pluribus faciẽdum nõ ſufficit fieri in vno vt.ff.de ꝺi.et demõ.l.pater ſeuerinã.et.C.de cõdi.inſer.l.i.et C.ad treb.l.iubemus.ſ.ſinaũtẽ.ergo et hic non ꝺz ſufficere ynũ moricum ſm vba pacti scdi oportẽat q̃ nullus remaneat.Sed rñ.põt ꝺici hec iura magis esse volũtaria q̃ rõnabilia : quasi fic volo ſic iubeo fit ꝓ rõne voluntas.ſicuti pleraq; iura imperatoꝝ sunt.
Mortuũ esse.ꝛ natũ nõ esse paria sunt.
g ℂ Scripſimus in nostra lege.vt.ſ.de nõ eligẽ.ſ.hoc autẽ.nam iure veteri de hoc pacto nõ erat mentio.alꝫ nõ ſcripſimus:et tunc ꝺic de hoc casu nouo quãdo omnes moriuntur.
Pendere q̃dam ꝺicuntur.
h ℂ Jn ſuſpenſo.Hot.quedã esse in pẽdenti.vt et alꝫ insti.qui.mo.ius pa.po.ſol.ſ.ſic ab hostibus.et.ſ.de nõ eligẽ.ſ.hoc aũt.in fi.
i ℂ Perfecte ab initio.i.in totum nõ valeat:scz qñ oĩnes ſupersunt.
k ℂ Valente.qñ omnes moriuntur.

Particulatim.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶Particulatim.qñ ꝛ ipſi filij particulariter ꝛ nō oēs moriunt. Acc.
b ¶Et ſuper his.de quibus dixit.ff.co.ſ.ſi vero expectet.Accur.
c ¶Percipiunt.ſcz filij.
d ¶Premoriētis a quo non venerunt lucra.
e ¶Donātis.ad quē perueneriſ:ſz poſtea ꝛtrabēdo emiſit proprietatē que peruenit ad filios:vt hic dicitur.
f ¶Alij.ſcilz parenti.vel dic filiorum.
g ¶Digim'.vt.ſ.eo.ti.ſ. ſoluto.ibi:ꝛ dabunt cē.
h ¶Cū eis.ſcz ſupſtitib'.
i ¶Defuncti.q.d.filij defuncti genitoris. vt hec dictio filij ſit noīatiui ea ſus:alie due ſint gti caſ'. ꝛ facit.ff.c.ſ.veniēt.in fi.
k ¶Donorantes.ſcz nos ad pietatē.ſ.parentibus exhibēdam.
l ¶Sicut eñ.nunc breuiter remēoꝛat q̄ dixit.ff. ab illo.ſ. ſoluto. ꝛ poſtea non oīa ſed aliqua.
m ¶Electionem.vt.ff.co. ſ.venient.
n ¶Denuo.i.iterum.
o ¶Premia.vt.ſ.c.ſ.veniēnt.cōtinetur.
p ¶Non interimimus.vt ff.co.ſ.ſoluto.circa fi.
q ¶Poſterius. i. vltimo moriēti.ꝛ iō ſufficit ſi eſt ingrat' poſteri' moriēti q: ab eo lucrus pcipit:lz ꝓpter delictū ſuū ſiue pr̄ ſiue mr̄ fit.ꝛ facit ad ff.ſ. vt cū de app.cog.ſ. cās. coll.viij.ꝛ.C.ſ ſecū.nup. l.fi.in pn.et.ſ.de īnē.do. in fi.coll.vij.ꝛ.ff.de bere. ꝛ fal.ſ.exheredatos.
r ¶Optime.vt.C.de ſecū. nupt.l.hac edictali.vſq; ad.ſ.his illud.
s ¶Qualibet.ſ.donationem inter viuos.
t ¶Niſi tantum quātum. huic ff.dicit.C.de donat. añ nup.l.ſi liberis.ſol. nō tenet dotē ſuaz ſuare filijs primi mr̄imonij vt ibi:ſz tenet tm̄ dare ꝓtū dat ſcō viro vñcuiz habeat vel iueniat:vt h ꝛ.
v ¶Quippe. hic manifeſte colligit ſm ff.q. debitū naturale ꝛ hoc bñficiū pōt habere:nec vnuz pdit p reliquū ſed vtrūq; p ingratitudinē:vt ſubij cit.ꝛ eſt rō q: vnum bz in re nature: aliud delicto trāſeuntis ad ſcōa vota. vñ q̄ſi vnū penale alterū rei ſpectoriū ſe non ipe diūt.vt ꝛ alſ.ff. de cōdi. fur.l.ſi ꝓ fure.ſ. furti. et ff.de fur.ſi pignoze.ſ.cū furti.Accur.
x ¶Quarta.vt.C.ō inoff. testa.l.cum queritur.ꝛ.l. parentibus.
y ¶Nunc añt tertia.vt.ſ. de trien.ꝛ ſemiſ.ſ.i.et.ij. colla.iij.
z ¶Niſi rurſus.q.d.niſi ingratitudo repellat ab bñficio q̄ bz delicto alteri' ſic repellit a debito nature.vt pḡi.ſ.ſi.
a ¶Et in auo.cum pater vel mater nō ſunt in medio.ꝛ auus vel auia magnā nouercā vel magnum vitricum mihi introducant.
b ¶Decernens.ſcz leo.

quidez infirmanda alienatione/ particulatim a vero constante.

¶Lucra que ad filios primi mr̄imonij deuoluunt ꝓpter tranſitū parentū ad ſecūda vota lucrantur filij:ſiue parentibus heredes exiſtant ſiue alteri ſiue neutrini. filij ſint ingrati erga vltimo moriēte:ꝛ ingratitudo aperte ꝓbet.Ang.

¶Et ſup his b q̄z lucris q̄cunq; ad ſcōa veniēt' vota parētib' pcipiūt c nō pſcrutamur vtrū exiſtāt hr̄des aut p̄moriētis d parētis aut ſcōi moriētis e: nec ſi alij q̄dē heredes exiſtūt/alij f vo nō.ſz ſic ſuperius dixim⁹ g pmiū eis damus ℔ ſiue heredes fiāt ſiue etiā nō:ꝛ ℔ ex eā pcipiāt ipſi q̄dē ſupſtites:cū eis h aūt defuncti i filij genitoris accipientes partē:vbiq; tm̄ ingratitudine (ſicut p̄dixim⁹) impediměta ad tale lucrū faciēte hmōi filio. Cōtra ingratos enim poſitas nō trāſcendim⁹ leges taliter ꝛ parētes honozantes k ꝛ filios ad pietatē deducētes. ſic eñ l electionē m, phibem⁹ ꝛ denuo n oībus ſilr̄ dam⁹ talia p̄mia o/ ſic ea q̄ de ingratitudie ſunt nō itcrimimus p. palā vo eſt qz ingratū intelligi cū oportet q circa ambos parentes aut oīno circa posterius q moriēte fact⁹ aperte monſtrat.

¶Tranſiens ad ſecūda vota non pōt relinquere coniugi plus q̄ relinquat vni filioz pmi matrimonij cui minus relinquit:ſiue ſint poſiti in poteſtate:ſiue emācipati:oū tamē filio relinquat legitima que bodie eſt tertia:ꝛ ſi vltra parens reliquerit:q̄ eſt vltra diuiditur īter filios primi matrimonij. Ange.

¶Optime r vero nobis leo diue memozie videt cogitaſſe de oblationib' q̄s faciūt in ſcōa mr̄imonia q ea ℔hunt.ait eñ:qz ſi ex ꝓri mr̄imonio filios habeāt parētes deinde ad ſcōm aut deineps veniāt mr̄imoniū:nō pñt neq; in nouercā pr̄es/neq; in vitricū matres ſm vite tp̄s qualibet s facere largitatē:aut in morte relinq̄re: niſi tm̄ quātū t vnus filij' aut filia ſol⁹ exiſtēs ex generāte bēat. Si vo multi filij ſint ꝛ vnuſq;q; eq̄le bz portionē/nō ampli⁹ q̄z ad ſingulos venit aut vitricus aut nouerca pcipiat. Si vo incqualia q̄ relinquunt fuerint tm̄ neceſſe eſt ſolū ad nouercā aut vitricū venire ex quacūq; largitate parētis inquātum qui minus bz filij' ex illi' ſubſtātia pcipit:aut ex nouiſſima volūtate dimiſſuz aut in vita datū:quippe v dudū quarta x nūc aūt y tertia aut media ſm nāz leḡ portiōe oīno filio relinquēda aut dāda niſi rurſus z īgratitudinis rō ɔtradicat. ¶Hoc idē obſeruādo ꝛ in auo a ꝛ i auia ꝛ pauo et pauia ꝛ nepotibus maſculis aut feminis:ꝛ pnepotib' ſilr̄ ſiue ſubptāte forſan/ſiue emācipati conſtant/ex paterna vel mr̄na linea deſcēdentes/ꝛ hoc decernēs b/ recte itulit c.qz qō plus d eſt i eo qō relictū aut datū eſt:oīno aut nouerce aut vitrico ac ſi neqz ſcptū neqz relictū aut datū vel donatū ꝛpetat filijs e:ꝛ iter eos ſolos ex equo diuiditur vt opz. ¶Nāqz ex ſcōis nuptijs filios ꝓticipari etiā hoz f ſcriptū quidē in quadā oſtitutione eſt:nō tm̄ etiā nunc nobis placct ſz ex ꝓxi mr̄imonio filijs ꝓpter q̄s et obſeruatū eſt det ſolis nulla machinatione neqz per ſuppoſitas g ꝑſonas:neqz per aliquā aliā cām h interponi valente. ¶Hoc aūt qō plus eſt diuidēt adinuicē grati filij ꝓſentib' parētibus:nō ingrati filij circa hos approbati p ingratitudinem i hmōi obnoxij ſtituti qualē leges que runt k:talē nāqz etiā hac vtilitate pziuamus ne forte ꝓpter ſpem huius poſſeſſionis ɔ parētes accedant ꝛ pterui ſint ꝛ nature inīuricnt leges l palā quoqz eſt qm̄ ꝛ hoc m ſi q⁹ hoz moriat ad quos qō plus eſt deducebāt filijs exiſtentibus defuncti hoc filij accipient ſm ꝓpriā quidē multitudinem n/ad defuncti vero partem.

¶An vitricus vel nouerca habeat pl⁹ q̄ vnus ex filijs primi mr̄imonij inſpicit tempus mortis binubi.b.d.Ange.

¶Qz vo hacten⁹ legib' idiſcretum o eſt qñ ꝙueniat qō plus eſt p inſpicere vtrū ſm oblatiōis q̄ps an certe mr̄imonij ſolutiōz optimum r nobis viſum eſt cē mortis binubi s parētis obſeruari tēpus ſcribūt itaqz boies t ꝛ hoz q̄ bñt ampli⁹.ſcribūt aūt ꝛ minus euēniētes aūt fortune ɔtrarios cuētus ſepi⁹ opant:vñ vt nō circa ℔ errem⁹ tp̄s illud ꝙſiderādū eſt ſm qō binubus mortiſ:et portionem inde ſumendā:ꝛ ſm eā id qō plus eſt ɔtplātes auferre qd trāſcendit u opz ɔ filijs applicare:in

c ¶Intulit.i.adiecit in ea.l.hac edictali.
d ¶Quia quod plus eſt.ſ.quod datur marito ſecundo vel vxori q̄ ꝙ fit illud quod filio primi matrimonij datur.
e ¶Filijs.ſ.primi mr̄imonij ſz aliud eſſet p alia ꝙſtitutionē:vt ſequif.
f ¶Hoz.hoc eſt dicere q̄dā leḡ dicit q⁹ ea q̄ auferuntur vitrico vel nouerce:qz plus hēat q̄ filij primi mr̄imonij:oēat dari ꝛ diſtribui iter oēs filios primi mr̄imonij et ſcōi.h.o.leḡ quedā.vt.C. de ſe.nup.l.q̄m ꝓterite.q̄ eſt iuſtiniani.ſed tm̄modo ꝑdicta.l.cozrigit h.et redimus ad.l.illam hac edictali q̄ corrigebatur p illā.q̄m in hoc capſo.et ita tm̄ filij primi mr̄imonij hic ablata vitrico vel nouerce percipient.
g ¶Per ſuppoſitas.cuz alij det vt ad.iſtum pertineāt.
b ¶Alia cauſam.vt ſi fingat ſe vendere cū donet: nam plus valet q̄ agit q̄ q̄ ſimulate concipit. vt.C.plus valere q̄ agi. per totum.
i ¶Per ingratitudines. ſcz talem.
k ¶Querūt. antiq leges vario mō circa hec loq̄banf.hodie aūt ſunt bē cāe ſpecificate.vt.ſ.vt cū de ap.co.ſ.cās.coll.viij.
l ¶Leges.nō enim oz cā mali oriri vñ iura naſcūtur:vt hic.ꝛ.C.vndevi.l. meminerint.ꝛ.C.ō indi. vidui.l.ij.in fi.Accur.
m ¶Et hoc.ſ.hoc caſu.
n ¶Oſtitutionē. ad hūc ſ.facit.ff.c.ſ. veniēt.i fi. et.ſ.et ſuper.in fi.et hec oīa ſunt i.l.leonis.ſ. q̄ ſtatim in prozi.ſ. ſequit non eſt in ea:ſed nouum inducitur.
o ¶Indiſcretū.i. hec q̄ determinata non eſt.
p ¶Qō plus eſt.ſ.datum vitrico vel nouerce q̄ filius ipſe bz qui minozez portionē habuit.ff.
q ¶Oblationis.id eſt donationis.
r ¶Optimū. quia tertia via melioz eſt duabus ſuperioribus.Accur.
s ¶Binubi.i.eius q̄ ſuo delicto ad ff eſt aſtrictus delicto dico: qz ad ſcōm tranſiuit mr̄imonium.
t ¶Hoīes.ſcōo nubētes. q.d.poteſt eſſe q̄ ſecūdo nubens plus dedit ſcōo marito noīe legati vel ſi deicō.vel donationis cā mortis.ſz certe hoc pōt reuocare vſq; ad vltimū ſpiritū vite.vt.ff.de adi. le.l.iij.in fi.ꝛ de do.inter virum ꝛ vxo.l.cū hic ſtatus.ſ.oratio.vnde filiuz nō debet ꝙqueri adhuc. Item ꝛ ſi noīe dotis dedit ſecūdo marito:vel ſi noīe dona.ppt nupt.de.col.vij.ꝛ ſic filio poterit dare quod ſibi debebitur.Accur.
v ¶Tranſcendit.ſ.de eo quod plus eſt datum vitrico vel nouerce q̄ filio cuilibet primi matrimonij.

dit ſecunde vxori:rebabebit eam ſolu.matri.vt.ſ.de equalita.do.ſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Tempus inspicit.

a ¶ Non ab initio. sed certe ímo ⁊ tps donationis ꝑsideratur. vt. C. de dona. ante nup. l. si cõstante. in fi. ſ. eo. ſ. de augmẽtis. in fi. ſ. Solu. in ea diminutione quã quis põt facere sua libera voluntate: vt in lega to ⁊ fideicõmisso spectatur tẽpus mortis binubi: vt h. ẽ. b. o. ſcribunt itaqꝫ bo. ẽ. nam sua sola volũtate põt fieri reuocatio: sed in ea donatione in qua exigit volũtas nõ solũ dãtis: ſ. etiã eiꝰ cui datũ est: tps donatiõis cõsidero vt ꝺictis.

† Facit gl. in. c. ꝺudus. ſup ver. tẽpore. extra de elec. ⁊. c. scientes. in glo. ii. extra de cẽſibus.

ll. ꝓtrariſ. nã ibi nõ solũ dans solus reuocare nõ põt. ſ. etiã si ille ꝑsentiat cui datũ est adhuc reuocare nõ põt: qz est in priuilegiũ filioꝝ ꝑmi mrimonij: vt. C. ỏ secũ. nup. bac edictali. in pn. Quidam tamẽ volũt dicere q. ꝺ. l. si cõſtante. ꝑ hãc corrigit. qõ nihil est: cum ⁊ hic contradicat ꝺicto. ſ. i. eo. de augmẽtis. q ẽ posit iſtã.

b ¶ Scriptura. vt. ã. ỏ pupil. ſubſti. l. ij. in fi.

Finis iſpicitur.

c ¶ Euentus. Nõ. finẽ hue cñtum cõſideranꝺi. ſic. ſ. ꝺe nego. geſt. l. ſi qꝺ alie na. ⁊. l. ſi pupilli. in prin. arg. ã. vt ſufficiat ꝑsideraꝛi imitiũ. vt eo. ti. ſ. in vltro. ⁊. ff. ỏ origi. iur. l. i.

d ¶ Nobis. ſubaudi a. vt nobis ſit casus ablatini.

e ¶ Cõſtituit. vt. C. ỏ secũ. nup. cum aliis.

f ¶ Exinde. t. ex ſecundis nuptijs.

g ¶ Mortuꝰ. ꝺuos emꝫ habuit viros ⁊ postea ipsa ꝺeceſſit.

b ¶ Eius. ſ. matris.

i ¶ Proprias res. not. cã habere bona tripliciſ ge neris. ꝓpria. et in bis ſit equalis succeſſio. Item ꝺonationes ꝺuas ante nup. et hec ꝺantur filijs eius matrimonij cuius causa ꝺate fuerit vt ſubiicit. Tertia vt legata et fideicõ. a cõiuge ꝓmoꝛiẽte. vt. ſ. ꝓpꝛi. reliq vo ẽ.

k ¶ Ex equa. ſcil. ꝓ no mero liberoꝝm.

l ¶ Illius. ſc. matrimonij primi.

m ¶ Seminibus. i. ſecundis nuptijs. R.

n ¶ Ab illo. ſ. suo patre.

o ¶ Cõiunctiõcia. i. ꝺo. añ nup. i. qñ pacta erant facta ꝺe lucranꝺa ꝺona, ꝑmoꝛiente marito. et lucranda ꝺote ꝑmoꝛiente te vxoꝛe. Accur.

p ¶ Tenerit. qõ faciebat ꝺubitationem: nam quia primi lucrabantur (vt ſubiicit) ſuam ꝺonationẽ ꝓpter iniuriam quam paſſi erãt ſecundis nuptijs. ſecũꝺi añtẽ nõ ſunt iniuriã paſſi ex tertijs: ergo non ꝺebẽt lucrari: ſed ꝺebet remanere in arbitrio ꝺescenꝺentiũ. nam cauſa ceſſante ⁊ effectus ceſſare ꝺicebat: ſed tamẽ non est ita: vt ſubiicit. ⁊. C. ꝺe secũ. nup. l. cum aliis. Accurſius.

Effect⁹ ꝺz ceſſare ceſſante cauſa.

q ¶ Doc. ſ. q non tranſiuit ad tertia vota.

r ¶ Prioribus. filijs. ſ. primi matrimonij.

s ¶ Largitatem. i. ꝺonationem ꝓpter nupt. impꝛoꝑie enim ponit. ſic ⁊ impꝛoꝑie ſumitur. ſ. vt ſpon. lar. ſ. ri. colla. ij. tamen ꝺem est ſi ꝓpꝛie ponatur. vt. C. eo. l. ij. ⁊. l. cum aliis.

t ¶ Accipiẽtibus. ſ. ſpõſalitiam largitatem ſui patris.

v ¶ Eam. ſ. munificẽtiam quam eoꝝm pater fecit.

x ¶ Doc ipſum. in matre ꝺictum. Accur.

y ¶ Lucrata ꝺos. ſ. filij eius. Accur.

z ¶ Scõis. i. filijs natis ex ſcõis nuptijs ſeruet ꝺos eoꝝ matris ſed in eo qꝺ ꝺicit ſeruãꝺã fic ꝺoté. vt. ſ. ẽ. mõ ꝺicit. ⁊ ꝺe ꝺona. ꝓpter nupt. ꝺoibus ralibꝰ nõ ab initio a ꝺonatiõe aut ſcriptura ꝛeſpiciẽꝺa ſed q vocat cuẽtus.

Si vxoꝛ ſupſtitibus filijs ꝑmi matrimonij ad ſcõa vota ꝓuolauerit ⁊ ex ſcõo liberoꝝ ſuſceperit: ea in ſcõo mrimonio moꝛiẽte filij ꝑmi ad lucra ꝓmo viro ꝛeuertia vocant: ſcõi ad ſcõa lucra: in aliꝫs ſuis bonis ſucceꝺũt equaliꝛ. et ideꝫ ſi vir ad ſecũꝺa vota cõnolauerit. Ange.

¶ Nec illuꝺ ãꝫ nobis relinquẽꝺum est qõ recte habẽꝺũ tꝺeoꝺo ſius pie memoꝛie iumo: ꝑſtituit ꝺicẽs: qꝛ ſi mulier filijs ꝑceratiꝫ ad ſcõas veniat nuptias: ⁊ exiꝺe ci nascant filij: ꝺeinꝺe etiam ſcõs vir moꝛiatꝰ ciꝰ, ꝓpꝛias qꝺẽ res ex ambobꝰ mrimonijs ꝓcipiãt fi lij intestata mſe moꝛiente ex eã ⁊ ſili ꝺiuiſione. antenuptiales vo ꝺonatiões vtraꝫq; ſoboles. ꝓpꝛij accipiet ꝑris ⁊ ex ſolido qꝺẽ poꝛis mrimonij filij illi, lucrabũt ꝺonationẽ: ex ſolido ãꝫ ex ſcõis nati ſeminibꝰ, ab illo facta ſruẽ tur munificẽtia. Iꝫ non ad tertiũ illa mulier mrimonius ꝛenerit. Quiꝺ eñ hoc poꝛibus ꝓfit: qꝺ aũt inuiꝺeant poꝛes filij ſcõis: ſi nõ ⁊ illi tertijs iniuriã paſſi ſunt nuptijs: ſ. absolute vna queꝫ ſo boles ꝓpꝛij parẽtis accipiãt ſpõ ſalitiã largitateꝫ: ⁊ oĩno poꝛibus filijs ꝓpter ſcõas nuptias acci piẽtibus, ⁊ ſcõi liberi modis oĩbꝰ eam habeãt: ãꝫ ſuis qꝫ ſecũꝺas ẽxerit nuptias ad tertia minime migꝛauerit vota. ¶ Et ꝛerum vo cõſequẽtia hoc ipm ⁊ in patriby firmũ fit ſcõas nuptias facientibus: ⁊ ſeruet quiꝺẽ ex poꝛi matrimonio filijs ꝓpter ſcõa vota luꝛata, dos. ſcõis ãꝫ licet non ad tertia ꝑ ꝓuenerit vota. Reliqua vo quecũꝫ in talibus lucratꝰ est pater, aut mr ex ſecũꝺis nuptijs aut per legatũ foꝛſan ſiue fideicõ missum: nõ tamẽ ad tertias veneꝛunt nuptias hec cõmixta eoꝝ ſubſtãtie et a tertijs nõ mutilata mrimonijs mancãt apõ eos imo ta: ⁊ ad eoꝝ ꝛelut ꝓpas ſucceſſiones pueniant, aut etiã a ſupſtitibus quo volunt ꝺiſpoñatur mõ.

Qualitercũqꝫ mrimoniũ ſit ꝺiſſolutum ad ſcõa vota tꝛãſiens oĩa lucra que a prima cõiuge cõſecutus est ꝺebet filijs ꝓmi matrimonij ꝛeſeruare. Ange.

¶ Qz vo lucra vbiqꝫ fm rõnis frequẽtiã in ꝺiſtinctiones ex moꝛte ſanciuimus ꝺꝛeui ꝙꝺã ſmone ⁊ illuꝺ aꝺijcim⁹: qꝛ ãcunqꝫ lucra ti fuerit parẽtes ex ꝛepuꝺio ſolu to mrimonio ſiue bona gꝛa miſ ſo ſiue etiã alr / ſiue ꝑ ꝺotis: ſiue ꝑ ſpõſalitie largitatis occaſionẽ bec ad iſtar ex moꝛte lucꝛoꝝ oĩa ſeruent filijs: ℞ idẽ cuſtoꝺiẽꝺo ẽt ſup indotatis vxoꝛibus vbi a no bis poſita cõſtitutio, ꝑcaꝛitateꝫ punit: ⁊ nõ ꝺiſcernimus ex cuius culpa mrimoniũ ꝛepuꝺio ſit ſolutum. Quocũqꝫ eñ mõ ſe hẽat cã ſeruaꝫ etiã ſup illis qõ lucratũ est ex illis nuptijs filijs qbus ꝑ ceſſerũt filij: ſiue ꝑma ſoluta fint mrimonia ꝛepuꝺio: ſiue etiã ſcõa licet tertie nõ ſecute ſint nuptie.

Duo ⁊ ꝺonatio. ꝓꝑ nuptias etiã cõ ſtãte matrimonio ꝑ augeri ⁊ minui ꝺe partiũ volũtate: niſi ꝺiminuere voles filios hẽat ex pino mrimonio. b. ꝺ. Ange.

¶ De augmentis aũt ⁊ ꝺiminu tionibus ꝺotiuꝫ aut antenuptialiũ ꝺonationũ ꝺictũ est quiꝺẽ ali quibus ꝓtioꝛibus legibus: ⁊ a no bis aũt ꝑfectius ꝑſcrutatũ est q etiã ꝑſistentiby mrimonijs ꝓpter nuptias ꝺonatiões nõ augeri ſo lum: ſ. etiã a ꝓncipio ꝺari ꝓcipi mus ⁊ ſicut augeri ꝓmiſim⁹: ita ãꝫ minui ꝺebeꝛibꝰ volẽtibus cõ ceſſim⁹. ¶ Sed ꝫ qõ ꝺe ꝺiminu tione ꝺictũ est ſi ſcõe fiant nuptie nõ pecimus vt nõ aliq mõ leo nis pie memoꝛie offenꝺamus cõ ſtitutionem cũ filij ex ꝓtioꝛibus fuerint nuptijs. ſi cñ imməſam etos caſus coaꝛtauimus ab illo. ſ. ꝺeinceps. poſtea facit. ſ. vt matres ꝺe, ⁊ cre. ſ. i. ⁊. ff. ꝺe legi. ⁊ ſenatuſcõ. l. nam ad ea.

c ¶ Aliter. vt cũ quatuoꝛ generalibus modis matrimonia ſolnantur vt. ã. eo. ſ. ꝺiſtrabũtur. quomoꝺocũqꝫ eoꝝ fiat ſolutio locum habent oĩa ſupꝛaꝺicta que habuimus in. ſ. ꝺeinceps.

d ¶ Conſtitutio. vt. C. ꝺe ꝛepu. l. ſi. in pin. ⁊ in prima parte.

e ¶ Prouocaꝛitatem. ſcz eius cuius cauſa matrimoniũ ſoluitur. R.

f ¶ Cauſa ꝺiuoꝛtij. ſ. siue culpa viri ſiue vxoꝛis.

g ¶ Super illis. mulieribus indotatis ꝺiuertentibus.

h ¶ Legibus. vt in. C. ꝺe ꝺona. ante nupt. per totũ vſq; ad. l. ſi ꝛestante.

i ¶ Precipimus. i. cõcelſimus vt inititũ accipiant etiam ꝑſtante matrimonio. vt. C. ꝺe ꝺona. ante nup. l. ſi cõſtante.

k ¶ Conceſſimus. vt. ſ. eo. ⁊ ſi cõtrario.

l ¶ Non pepeꝛcimus. i. nõ permiſſimus. vel ꝺic hoc. i. huic non pepeꝛci mus quin mutaꝛemus, ⁊ ſubaudi ideo vt ideo ẽ.

m ¶ Conſtitutionem. que est. C. ꝺe secũ. nup. l. hac edictali. in prin.

n ¶ Immensam. i. magnam.

Innidia magie inf fres oziſ.

ãdfimoniũ ſolnit frequẽtiꝰ mozte.

Notem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Dotem.secundo viro.
b Largiatur.scz in secūdo matrimonio.
c Ferat.id est equaliter sustineat hec lex leonis.nam vult vt cuilibet filioꝝum.primi matrimonij tantum detur cui etiaz minus datur.vt dicta.l.hac edictali.i.3.ẽo.ℊ.optime.Accursius.
d Albbreuiet.id est abbreuiare ꝓmittat.qđ nō cōcedimus.Accur.
e Dōationē.vt sic fraudet filioꝝ cum tantūdem quātum viro dat eis dare teneat ad min⁹.vt.ℊ.eo.ℊ.optime.Azo.
f Datū ē.i.ꝓcessiz a cōstōne leonis.ℓz ℔ diminutio ꝓcedit.vel dic ꝙ datū ē.i.in scōo mrimonio qō cū sit magnū datū spe rabāt filij ꝑmi rimonij se feciſſe magnū lucrū cū tñ eis debeatur ℔tuz in secūdum matrimonium cōfertur:qō forte nullus lucrū erit si sec diminutio sic fieri cōcedatur.
g Utricū.qō nō debet esse.Sed qūo lucrat cuz diminuat:ℝn.fit i fraudem vt tanto detur minus filijs.postea autē ex absōlo sibi reddet.Sed nūquid hec fraus oz ꝓbari a filijs:ℝn.nō:quia ꝑsumit.Itē nūquid contrariū licebit ꝓbari a filijs:ℝn.nō:quia de iure est ꝑsumptio:vt hic.ꝛ.C. de do.ante nup.l.pe.i fi. Item ad hoc rñ.est contra.ff.eo.ℊ.qz vbo bacten⁹.Sol.vt ibi.
b Voluntatē.vt ꝓ lega tū vel donationē cā mortis vel fideicōmissum.
i Lex.vt.C.ſi secū.nup. mulier.l.i.Accur.
k Casu.i.vsufructu.idest ꝛ de vsu ſi ipe esset relictus.Accur.
l Prius.i.ꝓ leges etiā ꝓius factas circa amissionē ꝓprietatis taliū rerum.vt.C.de secū.nup.l. femine.in ꝓin.
m Et repente.i. ſtatim postꝫ nupſit scōo.
n Illū.ſ.vſumfructū.
o Fructibus. computa tis ex die qua ad secundas iuit nuptias subaudi debeat eis reddi.
p Legi.scz supradicte.C.que est valentini.
q Etiam donari.qñqz enim cōceditur:vt.ff.de do.inter vi.ꝛ vgo.l.ſi ſponſus.ℊ.cōcessa.ꝛ.l.ſi quis.ꝛ.l.qꝰ ſi vir.ℓz cōmuni iure impediatur: vt.ff.de dona.inter virum ꝛ vgo.l.j.ij.ꝛ.iij.
r Donanere.sed q͛re secus in ꝓprietate q͛ perdit:vt.ℊ.eo.ℊ.ſi vo sit ſoboles:ℝn.q: adeo parū in vſufructu durat vt lex de eo non curaret. parua em effet pena eū amittere:cū et alijs modis facile possit amitti:vel capitis diminutione vel mor te:ꝛ sic nec quesitus videtur cū pa rum sit duraturus:vt.C.cōia de leg.l.ſi.sed quia.
s Sic quoqꝫ.i.sicut ſi non fuisset contractum scōm matrimonium.
t Donationem fecit.ſ.inter viuos.
v Reliquit.in vltima volūtate:vt.ff.de tabu.exhi.l.j.in fi.Sed quid ſi donauit inter viuos:ita ꝙ tunc nō valeat.sed morte cōfirmet:ℝn. idem quia donationi ab initio valide comparatur:vt.C.de do.inter vi.ꝛ vgo.l.donationes.
x Solui.i.dissolui vel finiri.vnde dicit iſte ſoluit templū:vt in paſſione christi.Accursius.
y Sed hec.que ꝓpri.ℊ.diximus.
z Spōſalitia.i.donationē ꝓpter nup.sic ꝓpꝛie ponit.ſ.vt spō.lar.in pn.col.ij.ꝛ no.hūc.ℊ.posse iteligi qñvſufru.dat i dotē.vel donatiō ne ꝓpter nupt.inito pacto:vt ſm pactū debeat lucrari:ꝛ nō ꝑdat ſz ad scōm vadat mrimoniū:vt colligit ex douell.co.ti.ſ. ſm hec nō ex lege lucrat hūc vſufructū:ℓz ex pacto magis:niſi dicas ꝙ lex defendat talem vſumfructū:ℓz alās iure cōi ꝑdat.ꝓpter scōm mrimoniū. Vel dic vt puto hūc.ℊ.loqui qñ.ꝓpietas plena data fuit in dotē et pactū de ea lucrāda ꝛ ꝓpter scōm matrimoniū amissa.ꝓpietas est.nā vſusfru.legs ſernat ꝛ est legalis vſusfru.vt.ff.eo.ℊ.ſi vo sit soboles.Idē tū pōt dici etiā in ſupradicti casus positione:vt in neutro hoz casuū possit peri re vſusfru. ꝓ volūtatē testatoris.Sed nūquid et in vſufru.alioz lucroz ꝛ ꝓpietatis erit idē vt nō possit interdicere quoniaus habeat vſumfructū quē dat leg.vt.ff.eo.ℊ.ſi vo sit soboles:ℝn.qdaz vt Azo.ꝙ nō.imo semp pōt interdicere. Alij dicūt idē niſi in ipa donatiōe.ꝓpietatis ℔ digisset vt ꝑdat eg fi. hui⁹.ℊ.vbi gnaliter dicit qđ ẽm rō. Ego puto posse distingui.aut em est tali modo data.ꝓpietas qꝰ pōt reuocari vt ꝓ legatū ꝛ donatiōe inter viuos ꝛ inter ziuges:quo casu pōt interdicere ne lucrentur ſi ad scōm matrimoniuz trāſeant.vt.ff.eo.ℊ.ſi.ꝓi.ℊ.ꝛ qz est ambulatoria volūtas ſpōſi ad ſuprēmū vite ei tū.vt.ff.de adi.leg.l.iiij. ℊ.ſi.ſi autem ab initio testauisset qđ est quādoqꝫ vt diximus.ℊ.ꝓi.ℊ.vñ nō pōt reuocari:tūc nō pōt interdicere vt ꝛ in dote ℌ dz.ff.eo.ꝓpter nup.vt ℌ niſi in ipsa donatione ℌ fuisset expreſſium.vt.C.ō pact.l.traditionibus et C.de re.ꝑmu.l.rebus.

a Sancita.et ab alijs. vt.C.de secū.nupt.l.iij. ꝛ a nobis.vt.ℊ.eo.ℊ. ſi vero sit soboles.
b Decies.ſic.ff.de here. et ſal.ℊ.ꝛ hic quidē.et.ℊ. de leno.ℊ.j.
c Ex lege.Hic not.arg. qꝰ iuri cōi renūtiari non pōt: ✱ qđ plene dic vt diximus.ℊ.vt ma.cre.ꝛ de bi.ℊ.ꝓeterea.col.ix.
d Legū.i.legū tractantiū de vſufru.vel dic vſufru.legitimi.nā ali⁹ cōsti tuīt pactiōib⁹.i.ſtipulatiōib⁹:ꝛ in testō.vt insti. de vſufruc.ℊ.j.ali⁹ lege ℌstituit ꝙ legitim⁹ dz qđ hz ꝑ i bonis filij vt ſubij ꝛ ſupſtes ꝓiūz i lucr⁹ ex ꝑte mrimonio vt.ff.eo.ℊ.vo ſit soboles.
e Cōſtitutionibus.Tres ſunt que tractāt de acquisitis ex linea materna:vt.C.de bo.ma.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.l.fi.Itē due que tractāt de acqſitis ex nuptiali lucro:vt.C.de bo.que libe.l.j.ꝛ.l.quecūqꝫ. Itē due q͛ tractāt de acquisitis aliunde:vt.C.de bo.que libe.l.cum oportet.ꝛ.l.fi.
f Veniat.scz pater.
g Casu.id est amissione.
h Leges.quas modo nominauimus:nā eoipso ꝙ nō dicit perdi nō perditur:ℓz ad scōm trāſeat matrimoniū pater.immo etiā expresse dicunt aliqne earum legum ꝙ nō ꝑdat:vt.C.de bo.ma.l.fi.
i Castrēſium.hec cū ꝛ veteri ꝛ nouo iure insolidū ꝛ plene filijs acquruntur:vt.ff.de colla.bo.l.j.ℊ.nec castrense.ꝛ.C.de bo.que libe.l.cum oportet.ℊ.exceptis castrenſibus.ꝛ.ℊ.eadem obſeruādo.nec mirum: quia pater familias est quo ad hec:vt.ff.ad macedo.l.ij.
k Revocare.Hic est vna pena secūdo nubentis inter ceteras.
l Niſi tū.No.tribus ex causis tū fieri reuocatiōnē donationis cum alijs multis modis possit fieri:et per multas ingratitudines:vt.C.de reuoc.do.l.fi.ꝛ.j.vt liber dece.ℊ.j.col.vj.ꝛ facit ad hunc.ℊ.C.de reuo. do.l.bis solis.Nūquid idem in patre accipiēte scōam vgoz:ℝn.nō: quia nō inuenit:nec ergo ꝛ nos a iure cōi recedimus:vt.C.de appel. l.ꝓcipimus.ℊ.fi.ꝛ quia nō est verisile ꝙ mutet voluntatē ꝓpter vgo rem sicut vgo.ꝓpter virū:vt dz hoc.ℊ.ꝛ arg.insti.de iniur.ℊ.patitur. ꝛ.C.de interdic.ma.l.curatorem.ꝛ.l.antepenul.ꝛ penul.

✱ Cōcor. c. ſi diligenti. extra.de ſo. compe.
† Et ſic ꝓpter ingratitudinem reuocatur donatio in casibus expreſſis.ꝛ cōcor. c. ꝓpter ea ꝛ in.c. vlti.i glo.j ſi.ex tra de do.

† Concor. xxviij.dist.c. de his.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Fortunā.vt dicat vel ꝓfulat mulier vel i alia dignitate ex statu pītis mariti ꝛ non ꝑteriti.ls fi scōm nō accepisset digni tatē primi retineret licz eēt mortu⁹.vt.ff.ō sena.l. j.ꝛ.l.femine nupte.ꝛ.ff.e. ℔.soluto.i ꝑn. ℣ sunt bec vera nisi qñ ꝑ ꝓuilegiū b3 bec mulier.vt.ff.de se na.l.fi.ꝛ facit ad hūc.ff.j. de resti.ℓ.finautē etiā.et C.de nup.l.cū te.et.ff.ad munici.l.filij.℔.j.

b ¶ Prior ꝓhibitatū ꝗs bēbat p ꝑmū virū. Acc.

c ¶ Oblita.nubēdo fēdo.

d ¶ Alexandro. vt.C. de incest.nup.l.ij.ꝛ facit ad hūc.℔.C.de ope.libe.l.liberte.ꝛ.ff.de repu.l.fi.

e ¶ Ꝑpulata. Not.saturū nō fic discernere vt ieiunium.ꝛ facit inſt .de succeſ.ſub.℔.fi.Accur.

f ¶ Principis. ſ. alexandri ꝓceptum.vt.C.vbi pupil.edu.l.i.Accur.

g ¶ Oium.tutorū agnatorum:et ſimilium.

h ¶ Dat ei etiam bec leg. nō ſolum alex.vt.ſ.apud matrē alaf.ꝛ facit.ff.vbi pu.edu.de.l.j. ℔ querif quare ſic ℨbat ſcās nuptias nō ꝑmittif educatio mſi cū apud vitricū poſſit eſſe tutela ꝓpinq. vt.C.ō ℨ.io iu.tu.l.fi.rū. aliud in educatiōe q̄ poſſet vite cius plerūq; inſidiosa eſſe ꝗ tutela. Vel q̄ tutela ꝑmittif verū eſt a teſtatore:non a iudice vel lege. ℨbat eſt ℨ hūc.℔. j.vt li.mā.ꝛ aute.ℨ. illud col.viij.Sol.vt ibi.Acc.

i ¶ Cōtrahentes. ſcʒ matrimoniū viri. Accur.

k ¶ Dabunt.i.reſtituēt.

l ¶ Ex cauſis ꝗs leg.immobiliter ſine in genere bec pictio leg accipitur: ſūt aūt cauſe vt ſe ꝛ ſuos alat.vt vt fundū idoneū emat.vel relegato ꝑi ex pēſam det.vel egenté vi rū ꝛ patrē vl matrē alat vt.ff.ō iure do.l.mutus. ℨ.manēte. ℨté vt ſupa dictas ꝑſonas ab boſtibus redimat.vt.ff. ſolu. ma.l.℔uis. ℨté vbi maritus ad inopiā vergit. vt.C.de iure do.l.vbi ad buc.et facit ad hūc.℔.ff. de relig.l.ſic ꝑ rata.℔.j.ꝛ ff.ſol.ma.l.fi conſtante.i. rū.et.j.de equa. do.℔.ſi.illud.ꝛ.C.ſi ꝗſtan.ma.l.j.

m ¶ Donationis.ſ. ꝓhibite inter coniuges:ſed ſm boc ſemp videtur q̄ poſſit ſolui ꝗſtāte matrimonio. nā donatio pōt renocari vt bic ſubijcit: q̄ iure cōpenſatiōis pōt eſſe ſecurus marit⁹.Rñ. nō eſt ita.nam non tenet cōpēſare quo domo accepit vere vel preſumptiue ¶ Mulier ad ſecādas nuptias veniēs ꝓtioris viri dignitatē ꝛ ꝓuilegia amittit:ſecūdi acquirit ꝛ retinet.b.d.Bar.

¶ Non tamē permittimus mulieribus ad ſecūdas veniētibus nuptias adhuc velle ꝓtioꝛ mariꝛ ſuoꝛū dignitatibus:aut ꝓuilegijs viri ſed ad quale poſt ꝓtioꝛē venerint mr̄imoniū illis amplectātur fortunā.q̄ cm̄ ꝓtioꝛ oblita eſt nō rurſus ex ꝓoꝛib⁹ adiuuabit.

¶ Si manumiſſor ancillā quā manumiſerat ducat in vxorem et poſtea diuertat nō poterit illa nubere alij inuito ꝓtimo marito:et ſi cōtra fecerit nō erit matrimonium ſed fornicatio.Ange.

¶ Jocundū quoq; illud ꝛ nō ex tra pietatē a diue memorie alexādro[a] ſup alios pluriūos antiquoꝛ legiſlatoꝛ determinatū eſt vt ſi qs manumiſerit ancillā deinde ducat cā vxoꝛē:at illa vt vidētur clata ꝛ epulata[c] ſoluerit circa manumiſſorē mr̄imonium: nō ſinit lex ad ſcās nuptias venire iuito ꝓore marito:ſz deiceps nuptias fornicationē iudicat ꝛ coꝛruptionē ſz nō nuptias nec mr̄imoniū ex quo iniurie nō decētes ei qui libertatē impoſuit fiunt.

¶ Filius ꝺ educari apud matrez niſi ad ſcās nuptias ꝙolauerit.b.d.Ang.

¶ Eiuſdē q̄s ꝓncipis illud inue niētes digna putauim⁹ ꝑtē nr̄e facere ſanctiōis:qñ oīm[g] mater fide digniꝛ ad filioꝛ educationē videbat:dat ei cti3 bec lex [h] niſi ad ſecūdas acceſſerit nuptias.

¶ Dotes conſtante matrimonio reſtitui nō debēt.als donationis inſtar obtinent:et magime ſi ad ſecundas peruenerit nuptias.b.d.Barto.

¶ Dotes autē quas acceperint ꝛtrahentes[i] non dabunt[k] facile mulieribus ꝓſtātibus adhuc matrimonijs/niſi tm̄ ex cauſis[l] ꝗs lex enumerauit.aliogn ſi qd tale geſſerint ad inſtar donationis[m] qō agit hoc ipſo eſſe videt. Et ſi moꝛiat mulier:ꝛ recipient dotes qui dederūt[n] eas immature[o] mulieribus mariti ab heredib⁹ mulierū cū medij tpis fructib⁹[p] ipſi ꝛ heredes eoꝛ ꝛ habebūt i lucrū ſm pact.ꝛ ſi ad ſecūdas venerint nuptias viri ſeruabūt ſine aliena tiōe bec filijs:hoc videlz qō generaliter ꝓſtitutum[q] eſt. Si vo nō contigerit accipere contrahētes dotes adhuc ꝓſtāte matrimonio etiā poſt mortē vxoꝛum ſm legē ab illoꝛum percipiēt[r] heredibus ſicut ſcriptura vult dotis.

¶ Mater deſerta filioꝛ legitimoꝛ vel naturaliū tutela ꝛtra ſacramēta ſi ante rōnes redditas ad ſcās nuptias cōuolauerit:calcēs penas patif quas mulier infra tps luctus nubēs ꝛ diſſolutionē penarū eiſdē modis ꝙſequif.b.d.Ange.

¶ Si aūt tutelā gerit mulier filioꝛ palā eſt q̄ impuberū exiſtēt ium iurans[r] nō ad ſcās venire ſe nuptias:decinde ꝓtēnens ꝛ pus cōnubiū ꝛ iuſiurandū ad maritū veniat ſcōm:nō ꝓmus tutoꝛē[s] petens ꝛ rōnē reddēs ꝛ exoluēs oē quicqd binc[t] ꝺz.nō ſolū que eius ſunt[u] ſi ꝛpotbecā habere lex[v] ꝑmittat filijs:ſz etiā mariti[w] ꝛ ſubſtantiā trabit[x] cum ypotbecis. ipſi[y] q̄z interdicit[z] filij ſucceſſionem[aa] impuberis mozīēris licz ex ſubſtōne pater cā venire ad filū dixerit ſucceſſionē. Sed boc qdē ꝓzes nr̄i[bb]. ¶ Nos aūt miramur mulierē fic impiā ꝙſtitutā vt etiā boc ipo iuſiurandū negligeret:ꝛ ſic ad inaturas nuptias deueniret trib⁹ maximis neglect:deo ꝛ defuncti memoria:ꝛ charitate filioꝛ ita paruis ſubdiderūt penis: ꝛ illā qdē qui ante lucruoſum nubit ꝛps ꝛ nec oīno mater filioꝛ ꝙſiſtit pumūt amare[cc]. Et ſz filios nō habeat/ꝓpter ſolā honeſtatē[dd] boc agūt[ee]. Mulierē[ff] vo ſic effuſam concupiſcētijs vel non[gg] ipis ſubdiderūt penis q̄s ſuſtinent q̄ ante lugubre tēpus ad ſcōa vota declinauerūt. Adeoq; ſancimus eas q̄ ſic peſtiſere[hh] occetero ꝑſumunt mulieres ſup oudū ꝑceden tes[ii] penas ꝛ bas ſuſtinere omnes q̄s ꝓmitus diximus[kk] ſup bis mulieribus q̄ ante lugubre ꝛps nubunt:etiā ꝛ ifamiā:ꝛ oīa alia bis inferētes:ꝛ ſolutionē penarū eis dātes candē quā etiā illis vt ſup plicent imperatoꝛi ꝛ mediā poꝛtionē dēt filijs ſuaꝛ rez neq; vſu fructu apud eas manēte:ſimpl⁹ equalē cā ponim⁹[ll] ꝓpter nuptias inaturitatē ei que ante lugubre ꝛps nupſerit. ¶ Si vo etiā naturaliū tutelā gerat filioꝛū (nā boc q̄s ꝑbuim⁹[mm] ci) tñ ad virū veniēs ꝛ nō bec agēs q̄ ꝓtius dicta ſunt biſdē ſubiaccat penis. Prozouidētia vo ſit ꝑ ꝓuincias quidē agentiū ꝑſidibus:bic aūt gl̄oſiſſimo ꝑfecto feliciſſime but[nn] vbis vna cuz ꝓtoꝛe cui buius vbis cura eſt vt volēte ad nuptias venire tutelam gerente mulierē ꝛ ordinēt minoꝛibus tutoꝛ ꝛ ratiōes ſuſciantur:ꝛ qō mater ꝺz occaſione gubernationis boc reddatur.

¶ Pater iuſſus dare filio legitimam in diem vel conditionis euentum:nō caueat ei de legato ſoluendo niſi ad ſecunda vota tranſeat.b.d.Angelus.

¶ Placet q̄s nobis ꝛenonis pie memorie ꝙſtitutio[oo] volēs patrē ſi iubeat ꝓzio filio[pp] legatuz ſub ꝺditione aut die dare/non aliter exigi ꝓ donatiōe legatoꝛ caurionem bāc:videlz q̄ legatoꝛ ſeruādoꝛū cauſa vocat nili ſecūdas pater[qq] ꝛtraxerit nuptias:ſit enim ꝛ bec ſecūdo nubentibus pena.

vt fuit bic niſi quātū locupletioꝛ eſt.vt.ff.de dona.inter vi.ꝛ vgo.l.ſi ſpōſus.℔.ſi.ꝛ.l.ſeq.

n ¶ Dederunt.id eſt rediderunt.

o ¶ Immature.i. minus cito.Accur.

p ¶ Fructib⁹. egtantib⁹ ꝛ etiā ꝙſumptis de qb⁹ tñ fuit locupletioꝛ q̄ tātū dē als de ſuo erat ꝑenſura.de alijs nō:cū non inꝑplus q̄ ſit locupletioꝛ teneat:vt dictū eſt.ꝛ ꝑbaff.ō ꝑe.bere.l.ſed ꝛ ſi lege cōmil.ℨ.q̄ autem.

q ¶ Cōſtitutū eſt.vt ℨ.eo. ℔.ſi vo ſit ſoboles.Acc.

r ¶ Percipient.ſed nōne dolo facere vr cū reſtituturꝫ eſſet.vt.ff.de doꝛ.ceꝑ.l.doli.Rñ.non:qz lucraturus erat marit⁹ ex pacto.als nō bz locū q̄s bic dicitur.

s ¶ Si aūt mulier.quod eſt ſpeciale in matre.qō dic vt ℨ.de here.ab inteſta.℔.ex bis.

t ¶ Jurās.qō ꝺ de iureiuran.dicif.coꝛrigitur.ℨ.vt matres de.ꝛ cre.℔.ſi.

v ¶ Tutoꝛem.ſ. ꝺandum filijs.Accur.

g ¶ Dinc.als buic:et als binc.

y ¶ Eī ſunt.ſ.mulieris.

z ¶ Lex.vt.C.q̄ni mu.offi. tu.l.ij.℔.ſed ne.

a ¶ Mariti.ſecundi.

b ¶ Trabit.lex iſta.

c ¶ Ipſi.marito.

d ¶ Interdicit.lex iſta.

e ¶ Succeſſionē.vt.C. q̄ni mu.tu.offi.l.j. inſti.ad tertul.℔.fi.

f ¶ Ex ſubſtitutione.ſcilz pupillari.vt.C.ad tertu. l.omnem.

g ¶ Priores nri.ſ.qui oi gerunt faciēdo.ll.quarti mō mētionē habūm⁹.

h ¶ Puniunt amare.ſcz priores noſtri.vt.C.de ſecun.nup.l.j.

i ¶ Honeſtatē.quam coꝛ ruperunt.

k ¶ Alunt.ſ.ſapientes.

l ¶ Mulierem.tutricem.

m ¶ Vel non.ꝑo ſaltem.

n ¶ Peſtifere.i. mortaliter.quia mortē eternam expectat qui peierat:als eſt in lſa periurat.

o ¶ Precedētes.i. preter quos mō dīgim⁹ de ſucceſſione:ꝛ de alijs in ꝑn. buius.℔.

p ¶ Dīgimus. vt.ℨ.eo.℔. ſi igitur.ꝛ.C.ad tertul.ſi qua.Accur.

q ¶ Prebuimus.vt.C. q̄ni mu.tu.of.l.ij.ꝛ facit iſtit. ad oīs.℔.i.

r ¶ Conſtitutio.vt.C. ad trebel.l.iubem⁹.℔.in ſu ꝑdictis.

s ¶ Patrem.nepotis.

t ¶ Filio.i.nepoti teſtatoris.Accur.

v ¶ Pater.i.iſte filius.

Cōſtituimus.

¶ Que hoc cantur recitātur in gl. vnica ante ſi.ibidē ſi tranſeat.in ca.ex parte M. vbi bona.glo.tota legalis.extra de app.

Peccatis mortem eternā expectat

a Constituimus.vt.ꝫ.quomodo opor.epis.ſ.neqꝫ autem.
b Volumus.ſcz nunc.
c Neceſſitatē.vt ſanguinis caliditas.vt.ꝫ.de nō eligē.ſ.cū igit̄.ibi:ſi aūt nō voluerit cē.c.ſ.quo opor.epis.ſ.quāta. col.j.c facit ad hūc.ſ. j.de ſan.epiſ.ſ.ſi vō futur⁹.c.ſ.ſi vt poſt.c.ſ.ſi vō lector.col.ij.c.C.de epiſ.c cle.l. cū q. c.ſ.quo opor.epiſ.ſ.neqꝫ vgor.

Jus eſt q̄ drupleg.

d Illius.ſ.mulieris.
e Que vero.h not.circa hanc materiam quadrup plex cē ius:vetuſtiſſimū: z vet⁹:z nouiſſimū.z prīo ſic cauebat vt diſtīgueremꝰ an relinq̄batur ſimplr vt nuberet an vt certe pſone puta tio nuberet:an eī ſimpli citer vt nō nuberet:an vt titio non nuberet. Prīo caſu valet cū vtile ſit reipu.mīmonia fieri ad ſolē. p̄cēdā. vt.ff.ſolu. ma.l.j. Item z ſcdo valet ſi illi certe pſone honeſte nubere pōt:nō alſ.vt.ff. de cōdi.et dem⁹.l.cū ita legatum.ſ.videam⁹. In tertio aūt nō valet cōditio z remittit quaſ ꝑtra publicā vtilitatē inducta. Idem dicas ſi dixerit vt alicui⁹ arbitrio nubat. At in quarto valet cōditio:niſi in fraudem boc fuerit factū: q: forte alij nubere non pōt.vt.ff.de cōdi.z demō.l.cū tale legatū.ſ.ſi ſic meuic.z.l.boc mō.z his caſibus q̄ conditio non valet:nec cautio mutiana locū hz:q̄ habet locū q̄n in faciēdo eſt cōditio q̄ tū valet:vt.ff.de ꝙdi.et demon.l.mutiane. Jure vero veteri iulius quidā miſcellus diſtīgit aut añ annū petit legatū:et tūc iuret ſe non nubere:aut ſi nubat ſpe filioꝝ nō libidinis cā nubat:aut poſt annū z tūc caueat tñ nō aūt iuret vt puto z qdā ꝺicāt de iuramēto:vt ſ. q̄libet ꝺitiōe q̄ eſt in nō faciēdo:vt in ß.ſ.in ꝑn. vſq; illuc nos igitur cē. Jure vō nouo remittit hmōi ſacrm vt in boc.ſ. nos igit cē.et C.ad legē iul.miſcel.alſ viſcellā.l. j. Jure autez nouiſſimo aliter cōſtituit:qō ꝺic vt in boc.ſ.ibi:vnde ſancimus cē.c hec oia tam in maſculis q̄ i feminis.vt C.ad.l.iul.miſ.l.ſi.

f Alijs.ſ.inpatorib⁹.
g Qua.ſ.rectitudinem vel ꝺic quam cauſam.
h Preſentia.neutri generis eſt.
i Preponens. ſ. oibus alijs. z expone.i.preſentis temporis.
k Relinqueret.ſ.vgor.
l Habat.lex iulia.
m Trāſeunte.ſ.anno.
n Cautionem.ſ.mutianam:quia cauebatur de aliquo non faciēdo. vt.C.ad.l.iul.miſcel.l.j.in ꝑn.c.ff. de cōdi.z demō.l.mutiane, z erat hec iuratoria vt quidam ꝺicunt.
o Q̄ ad.et eſt hic quidam modus cautionis.

Clerici niſi cantores vel lectores ſint nuptias non poſſunt cōtrahere. ſz ſi cantor vel lector ad ſecunda vota migrauerit ad culmē ſacerdotij non aſcēdit. Itē laicus vxore ꝺimiſſa in virginitate ſuſcepta poteſt ꝓmoueri ad ſacerdotiū:alſs ſecus. Angelus.

Sed z ſi quis inter reuerendiſſimos cōſtitutus clericos(vltra lectorē aut cantorē ꝺicimus) oīno cōtraxerit nuptias hunc ex noſtra cōſtitutione cadere ſacerdotio ꝓſtituimus[p] atq; volum⁹[q]. Si vō lector exiſtens z nuptias faciēs ꝺeinde ꝓpter aliquā incuitabilē neceſſitatem[r] ad ſcās veniat nuptias:nequaq̄ ad maiorēs ſacerdotij aſcendat culmen ſed illic[t] manebit apud mulierē affectū illius[u] ꝓcponēs meliori ꝓuectui. Si vō cuz ſit laicus ad ordinationez ſubdiaconi aut diaconi aut ꝓſbyteri venire voluerit ꝺeinde apparebit mulieres habēs non ex virginitate ſibi copulatā:ſed aut diſiunctā a marito aut aliter:nō ab initio/mox ſi bi legitime ꝺiunctā:aut etiā ipſe ad ſcās venerit nuptias nō impetrabit ſacerdotiū/ſz z lz latenter ad ß venerit oīmō eo cadet.

Legato ſub cōditione p̄hibendarū nuptiarū relicto a viro vel vxore vel extraneo valet:z ꝺditio ſeruari ꝺz.alſ legitimā p̄dit z reſtituitur ſolutū cū fructib⁹ et acceſſionibus medij tēporis iuratoria cautione vel fideiuſſoria p̄ſtita ſm qualitatem perſonarū z rerum.b.ꝺ.Ange.

Que vō nunc ſequit cā eſt antiqua z multas quidē ſuſcipiens correctiones:nō ab aliis[x] ſolū ſz etiā a nobis:nō tñ ad ſummā ſui veniēs rectitudinē quā[y] nunc ſectantes ꝑſentia[z] ſancim⁹. Lex em̄ q̄ vocat iulia miſcella lex ātiqua lex vetuſta filioꝝ ꝓcreationi ꝓponens ſtudiū ꝓmittebat mulieribus lz vir ꝓhiberet[a] aliquid ob boc relinq̄ret[b] quaten⁹ nō ad ſecundas veniret nuptias: tñ z ad virū venire z iurare q̄ filiozū cā ß ageret:z qō relictū erat accipere:z hāc qdē in annū ꝺabat[c] mulieribꝰ licentiā. Eo aūt trāſeunte[d] ſi velit accipere relictū nō aliter licebat mulieri boc accipere anteq̄ cautionez[e] exponeret q̄ ad ſcās nō veniret nuptias:ſed banc q̄z adiectionem[f] ipſe iulius miſcellus adinuenit ſz quintus mutius ſceuola hac ꝓſanciuerat.

p Adiectionem.ſcz poſt annum. Accur.
q Adinuenit. hic videtur ꝺeeſſe quoddam non. Vel ꝺic adinuenit quo ad matrimonium:et tūc ſine non legitur.et quod ſequitur ꝓceſanciuerat.quo ad inuentionem.
r Omnibus.ſcz relictis.

ſup oībus[r] quippe pendentibus in cauſarū ꝓhibitionibus[s] hmōi adinueniēs cautiones. Nos igitur videtes plurimas mulieres deſiderio nuptiarū non ꝓpter filioꝝ ꝓcreationē ſz ꝓpter neceſſitatē z iurātes z nubētes z trāſcēdentes mozientiū volūtates eſſi mauim⁹[t] ꝓius interim ſacratiozem mederi partē:et[u] periculū eis cohibere:nec ſinere talia ſubire iuramēta in qb⁹ oīno piuriū ꝓmptū eſt. Nā nec illud inerat legi vt opozteret ſine filijs exiſtentes mulieres hoc iurare[x] ſacramentū:ſed etiā filios habētibus hoc adiacebat iuſurandū qō deū ſimul z defuncti aīam cō triſtaret:cū vtriq; piuriū qdē eſſet in ꝓmptu:filioꝝ vō ꝓcreatio in caſu ſine muneribus[y] reiaceret[z]. Quia igit hac[a] nſa ſancimus lege iuſurādum eis[b] auferētes[c] et talē ꝓmittētes relictoꝝ ꝓceptionem[d] conſideraui⁹mus[e] quoniā[f] alterutrū quoq; rex[g] a nobis ꝑter miſſum eſt) opozt̄ere et defuncti aīe[h] mederi. Quapropter ꝑſentē ponimus legē. non em̄ volumus deficiētiū[i] nihil illicitū habētes volūtates fruſtrari:ſi em̄ ꝺicere⁹mus opozt̄ere mulierē oīno viro ꝓcipiente nō nubere:hoc cuſto ꝺire ꝓ amaritudīe habuiſſet hec merito lex:nunc aūt cum ſecūdo ꝑſto ſit lex.i.vt ſi voluerit nubere quidez accipiat q̄ relictū eſt[k] nouiſſimi ſceleris eſt z deſpicere volūtatē defuncti ita fluctuātem vt ei ꝺeē licētia nubēdi z accipiēdi q̄ relictū eſt:z ꝓ oīa cōtriſtan di ꝓriozem[l] maritū. Unde ſancimus ſi q̄s ꝓhibuerit vxoꝝ ad aliud venire mīmoniū:ſiue etiā vxoꝝ maritū[m] (idē nāq; eſt vtrūq; z ꝓ hoc aliquid reliq̄rit vnaz ex ꝺuabus ꝺitionē habere contrahētium alterum:aut z ad nuptias venire z renūtiare ꝓceptioni:aut ſi hec noluerit licet bonorat[n] defunctū oīno abſtinere ꝺecetero nuptijs. Sed vt non cauſa ſuſpēſa ſit z poſt tempoza fortaſitan lōga reuertatur rurſus exactio ꝓpterea nobis bñ viſum eſt hui⁹ rei ꝺeterminare cauſam z vſq; ad annū quidē non eſſe penitus petitionē relicti:niſi tamē mod⁹ ſacerdotij[o] aduenies alte-

s Prohibitionib⁹. alſ⁹ prohibitiones.et eſt ſenſus q̄ Sceuola inuenit hāc cautionē vt haberet locū in illis cōditionib⁹ que cōſtiunt in prohibēdo vel non faciendo: vt relinquo tibi ſi nō aſcenderis capitolium.
t Neceſſitatem. ſcz talē qualem modo habuim⁹ ꝺ. ꝓri. ſcz libidinis.
v Eſtimauimus.ſ. ante legē iſtam. vt.C.ad legē iul.miſcellam.l.j.
x Sacratiozes.quia de ſacramento.et facit.j.vt ma.ꝺebi.credi.ſ.,ꝓptereā,col.viij.
y Et.ꝓ id eſt.
z Cohibere.i.prohibere iuramētum ne fiat.
a Hoc iurare.ſ.ad ſecūdas nō venire nuptias.
b Deum ſimul.ſ.ꝓpter iuramentum.
c Et defuncti. ꝓpter idē iuramētū:q̄ cauſam ꝺederat piurādi.vel.ꝓp ſcām mīmoniū videtur defuncto facere iniuriā.
d Munerib⁹.ſ.ꝺiuiniſ.
e Reiaceret.i. erat ꝺubiū an bñet filios ex matrimonio cū in ꝺeo ſit.
f Hac.ſupradicta lege: ſcz ſecunda in.C.ad legē iul.miſcel.
g Eis.mulieribus.
h Auferentes.ſ.ne vltrī? iurēt ſe nō nupturaſ.
i Perceptionem.ſcz legatorum.
k Quoniam alterutrū. interpoſitio eſt.
l Rerū.i. vnum duoꝝ ptermiſimus vſq; nūc ſcz defuncti volūtatē ſeruari.z ideo nūc ꝺicere vult.
m Anime.i.volūtati.
n Deficientium.i. morientium.
o Relictū eſt.ſcz ea lege ne nuberet.
p Priozē maritu⁹.qui nolit eum nubere.
q Maritum.ſcz prohibuerit aḷ aliō venire matrimonium: cui marito ſpecialiter legatum ꝺoc aſcripſit ſm.R.
r Idem nāq;.interpoſitio eſt.et quod ꝺicit hic vtriq;: ſiue vxoꝝ marito ſiue marit⁹ vxoꝝ reliquerit hac ꝺitiōe:vt hic.et C.ad le.iul.miſcel.l.ſi.
s Conditionē.id eſt electionem.
t Voluerit.ſcz renūtiare. Accurſius.
v Honorat.ſcz non nubendo ſecundo.

g Suſpenſa.ꝺonec ſecundum matrimonium expectatur.
y Exactio.i.repetitio legati. Accur.
z Determinare cauſam. per hanc conſtitutionem.
a Sacerdotij.nā ex quo erit ſacerdos nō poterit vxoꝝ ꝺucere aliā.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Uxore nō ducunt in sacris positi.

Idem de quolibet in sacro ordine posito. vt. ℞. e. ℌ. pri. ⁊ econtra: quia mulier facta est monacha vel aliter vouit continentiā. vt. ℌ. vt li. ma. ⁊ auie. ℌ. quia vero ex consensu.

a ¶ Cautionē. ſ. de reſtituēdo legato cū eius fructibus ſi ad ſcōm venerit matrimoniū. vt hic ſubijcit ibi: vt ſi ad ſecūdas ⁊c.

b ¶ Damus. ſ. hypothecā rerū pcipiētis p̄dicti legatū. ⁊ facit. C. ſi rei vxo. actio. ℌ. vt pleni⁹. ⁊ C. cōmu. de le. li. i. ⁊ C. ſi admi. tut. l. p officio. ⁊ de epiſc. audie. l. de creationib⁹.

c ¶ Reddat. ſcz heredi vel ꝓiūcto: vel ſubſtituto: vt ab intestato venienti ſm Ro. vt. ℌ. eo. ℌ. prefate.

d ¶ Dari. ſ. volumus.

e ¶ Cautiōe. ſ. iuratoria.

f ¶ Hypothecis. ſ. tacit⁹.

g ¶ Aliud. ſcz a pecunia numerata vt ſubiicit.

h ¶ Parte. i. totā ptē diminutā: ⁊ ſic vt totū dānū redūdet in legatariū nec mirū cū male fidei eē p̄ſumit: alꝫ eſſi fruct⁹ nō redderet. vt inſti. de rerū diui. ℌ. ſi quis a nō ꝓno. Vel dic parte dimidia⁊. deterioratione⁊. vt. ff. de vbo. ſig. l. nomen filiarū. ℌ. portionis. Accur.

i ¶ Jureiurādo. hoc pōt referri tā ad vſurā q̄ ad fructus. ⁊ no. dari poti⁹ ſacrm reo q̄ actori: q⁹ ſa uorabiliores ſunt rei. vt ff. de reg. iuris. l. fauora biliores. ⁊. l. nō oꝫ actori. nā aliud vbi eē ꝓtiacia re⁹ dānaf in talib⁹. vt. C. de iudi. l. ꝑperādū. ℌ. ij. ⁊. l. ſancimus. Vel q̄ eſt veri⁹ ibi loq̄f de expēſis quas fecerat actor: vnde ſibi liqde ſunt. eē de fructib⁹ q⁹ re⁹ pcepit: ſīre ſibi liqdi ſunt: vñ vtro biq⁹ dat ſacrm ſcietiueri tatē. ſi aūt vterq; vitatē equali⁹ ſciret: vel etiāna ꝑſona pl⁹ eſt ſuſpecta q̄ altera: boneſtiori ſacrm defert. vt. ff. ſō re mi. l. nō oēs. ℌ. a barbar⁹. ⁊. ff. ſō le gi. tu. l. legitios. ℌ. i. in fi.

Reo actore quādoq; fauora bilior eſt.

Sacramētum bone ſtioni defertur.

k ¶ Locuples. B diſtictio ſit locuples vel non in re mobili ſeruatur non in immobili.

l ¶ Si vo vſus. hoc reſpō ſum dicūt quidaꝫ tm̄ de pecunia loqui vt ſic diffe rat a ꝓcedentibus: vt in nouel. co. ti. Vel vt puto loquitur de vſufructu et vſuris. quo caſu non fiet traditio rei ſed vſurarū tm̄: vt. ℌ. ō nō eligē. ſecū. ŋubē. ℌ. aliud. in fi. ℌ.

m ¶ Se bēat. ſ. legatari⁹.

n ¶ Creditur. alꝫ datur: ⁊ dic ſcz legatario.

o ¶ Soluat. ſcz ille qui fuit iuſſus p̄ſtare. Accurſius.

p ¶ Ille. ſcz legatarius.

q ¶ Reſtitutio. ſ. que fit ei qui legati p̄ſtatione oneratus fuerit.

r ¶ Ei. ſcz legatario.

s ¶ Heredes eius. ſcz legatarij.

t ¶ Sub tali ꝺditiōe. ſ. nc ſecūdas nuptias ꝓtrabat: ⁊ hoc ſi vidue relinquit vel a marito vel ab extraneo: vt dictū eſt. aliud ſi virgini relinquat: tūc eīn nō valet ꝺditio: ⁊ ſic ius antiqſſimū ſeruat ſm Jo. vt ff. de ꝺditio. ⁊ demō. l. cū tale. ℌ. reſcriptū. ⁊. l. cum ita legat. ℌ. fi.

v ¶ In p̄ſtandis legatario.

ri ſonaꝝ ſtati p̄beat exceptionē: vtpote ncquaq; nuptiarū exiſtē te ſpe. ¶ Si vo trāſire contigerit annale rp̄s dam⁹ qdē ꝑſone huic accipe qō relictū eſt: nō abſolute tñ nec ſimpl⁹: ſed ſi quidē imobilis fuerit res nō aliter nec accipe niſi iuratoriā cautionē a expoſue rit: ⁊ ſuppoſuerit ſuaꝫ res hoc qō tacite ex ea lege damus b vt ſi ad ſecūdas venerit nuptias reddat c qō datū eſt tale quale pcepit reſtituēs: ⁊ quos accepit in medio fruct⁹. Si vo mobilis fuerit res ſi quidē idoneā habeat ſubſtātiā ꝑſona volēs accipe: dari d qō reli ctum eſt ſub eadē cautiōe e ⁊ hiſ dem hypothecis f. ¶ Sed ſi qdꝫ aliqd aliud g mobiliū fuit tale reſtitui quale recepit: aut diminutionis medcaē parte h. Si vo pecunie fuerint etiā cū vſuris quas ide pcipere valuerit iureiurādo i reſtituētis hoc iudicādo. Si vo nō mutauerit quidē ſꝫ vſus eſt: tertie centeſime reddat vſuras. Si vo nō valde locuples k fuerit etiā fideiuſſorē hūc exigi. Si aūt nō valuerit fideiuſſorē dare: tunc ſub iuratoria cautiōe ⁊ hypothe ca ſm qō dictū eſt ſuaꝫ rem acci piat qdē qō relictū eſt. mox autē vt ad ſcōas nuptias venerit hoc ab eo q̄ dedit vēdicet apud quā cūq; apparuerit ꝑſona tāq; ſi ab initio nc̄q; datū fuiſſe videret: qō in oī reſtitutionis caſu ſiue mobi le ſiue immobile ſit qō futurū eſt reddi valere ſancim⁹. ¶ Si vero vſus l fuerit qō reliquit min⁹ ido nee vo ſe bēat m ad fideiuſſionē: ⁊ manere qdē apud illū a q̄ relictū eſt. ex tertia vo cēteſime eius vſu ram ꝑſtari quā vſq; tunc ſoluat n donec aut ſecūdas ille o ℌbat nuptias qñ ⁊ reſtitutio p reſtitarū vſurarū ſuſcipiet facultatem. aut ſi fiat manifeſtū nullatenus poſſe iſtum ad nuptias peruenire/ſiue ſcōm modū facer dotij: tunc enim ei r dabit qō relictū eſt ſine mora: accipiēt eīn hec oīno ei⁹ here

g ¶ In reſtituendis. grauato.

y ¶ A nobis. C. de indi. vi.

z ¶ Retribuimus. id eſt adiicimus.

a ¶ Alia. ſcz relicta.

b ¶ Expoſuimus. ſ. in aliꝭ tractatibus: puta in titu. de lega. C. ⁊ inſti. de here. inſtitu. cū ſequē. titu. vbi de aliꝭ relictis tractatur.

c ¶ Obſeruationes. i. cautiones de reſtituēdo relicto ſi ſcōm mſm monium fuerit introductū. Jto.

d ¶ Pars. que relinquit ſub ea ꝺditione ne ſcōm ineat matrimonium.

e ¶ Heredibus. datiui ca ſus ſunt. Accur.

f ¶ Relicta ſunt. puta ali cui fuit relictū ⁊ ille gra uatus de dando alicui ſi ille cui grauatur dare ſe cundū matrimoniū non ineat: nā legatarius one rari pōt: vt inſti. de ſing. re. per fideicōmiſ. re. ℌ. ſi. Vel dic q̄ erat cōmen⁹ illi legatario cui ſub hac ꝺditiōe reliquit: puta ſic titio ſub ꝺditione ſi non ſcōm ineat matrimoniū lego fundū cornelianū: eūdē fundū meuio lego. nam meuio cauebit. ⁊ eſt rō: q⁹ peride erit ac ſi nec relictū ſit: vt. ℌ. eo. ℌ. pri. ibi: ſi vo non valde. ⁊ tūc ei adiiceref: vt inſti. de leg. ℌ. ſi eadem. ⁊. ff. de lega. iij. l. re coniuncti.

g ¶ Donatio. ſcz ſit.

h ¶ Heredibus. ſ. cerit p̄ſtanda cautio ſubaudi.

i ¶ Cōditionē. ſ. ne ſcōm ineat matrimoniū.

k ¶ Subſtitutis. ſcz erit p̄ſtanda cautio.

l ¶ Aut omnino. ſcilicet deficiente herede vel ſub ſtituto vel coniuncto. et facit. ℌ. de hered. ⁊ fal. ℌ. ſi quis aūt. ⁊. ℌ. ſequen.

m ¶ Obſeruatiōes. id eſt cautiones.

n ¶ Leg. ſcz hec.

o ¶ Donationem. ſcz reliquit. Accur.

p ¶ Nullam cautelā. quo caſu nō cauetur: quia cū gratia defuncti interpo nat: ſcz cautio iſta: ergo et ipſe poteſt remittere: vt. C. vt in poſ. lega. l. ij. ⁊ l. pe. ⁊ facit. C. ad treb. l. inbemus. ℌ. et in ſupradictis. Accur.

q ¶ Addita. ſcilꝫ legibus antiquis.

r ¶ Ediximus. id eſt parum de quadam cautela diximus facienda ab ea perſona cui fit legatum ſub ea conditione ne ſcōm ineat matrimoniū: vt. ℌ. p̄oꝑi. ℌ. vnde ſancimus. ⁊. ℌ. ſi vo non valde. cuius cautele occaſione ⁊ de iſta ponet et occaſione legis huius: ⁊ occaſione. l. leonis. ℌ. de non eligen. ℌ. aliud. vt ſubiicit. Vel dic q̄ directo dicit de illa cōſtitutione de non eligen. ℌ. aliud. quando dicit diximus.

s ¶ Conſtitutionem. loquentem de ſecū. nup. vt. C. de ſecun. nup. l. bac edictali. ℌ. his illud adiungimus.

t ¶ Ad eas. ſcz ſecundas nuptias.

v ¶ Reſtituat res. ſcz ſuito vſufructu mulieris.

x ¶ Ab ea. i. conſtituimus melius q̄ lex leonis.

y ¶ Quod enim. he due partes ponunt ꝓ quia vel ꝓ certe. Accur. Adiecimus.

Concor. cā nos quidē ibi et cūcta. ertra de teſtamē.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Adiecimus.fic.ꝫ.de non eligen.ſecū.nubē.ſ.aliud.
b ¶ Et ſancimus.ſcz nunc.
c ¶ Cōſtitutione.ſ.in illa de qua digimus.ꝫ.de nō eligē.ſ.ſi qs vir.
d ¶ Offerat.vgoti.Accurſius.
e ¶ Uſui dñis.boc eſt ſicut vſu fructuarius conſeruet qui eſt dominus vſusfructus.
f ¶ Si oēs.boc ſic intelligē ſi omnes moriant ſine filij ſm illā noſtrā legez.ꝫ.de nō eli.caſus filioꝝ nō egi ſtentiū ſiue pactū in eum caſum ſeruaſ matri moriēti.ſ.q̄ nūc vltimo moritur.niſi filij omiſerint filios.filijs cm̄ filioꝝ: per manētibus nō ſeruatur matri ſz filijs filioꝝ: qui ſunt heredes filiorum vt ſubijcit.ꝫ.ſ.de nō eligē. ſ.aliud.circa fiñē.et.ſ.c. ſ.q̄m infirmas.ibi:vnde ſi pluribus ꝛc.in eo autē qō hic dicit oēs moriantur:ita demū pactum in caſu filioꝝ non exiſtētiū pficere matri eſt ꝫ.ſ.co. ſ.q̄m infirmas.ibi:vnde ſi plurib⁹ exiſtētibus ꝛc. vbi dicit etiam moriēte vno vocari matrē ex illo pacto.Rñ.hic loquit̄ recitando.recitat enim cōſtitutionē illā de non eligēdo q̄ ī 8 capitulo.ſ.q̄ nō oēs moriunt̄ ſuppleſ. p̄dictū.ſ.q̄m infirmas.
g ¶ Tātam partem.alſ tm̄.alſ tantā partē.ſ.tertiam cētesime.vt.ſ.dicē.
h ¶ Non exigi.ſ.concedimus.
i ¶ Aurum.vel aliud mobile.Accurſius.
k ¶ Sine inuidia.i. vere habeat aurum vel argētum.non aūt hic dicitur cum inuidia filioꝝ vt cū forte non habeant tamē vt arceantur dicanť habere ab aduerſa parte.
l ¶ Conſcriptū eſt matri. id eſt ad vtilitatē matriſ ſcz in antenup.dona.
m ¶ Anteriozes leges.leonis. vt.o.l. hac edictali. ſ.bis illud.
n ¶ Infras.vt.o.l.ſ.de non eligen.ſ.aliud.
o ¶ Imminuta.id eſt deteriozata.Accur.
p ¶ Reſtituat.hic totꝫ.ſ. eſt ſupfluus cū in.o.l.de non eligē.ſit cius ſententia:ſed ideo hic fuit poſtus quia hec conſtitutio omnia cōprehendit que de primis ꝛ ſecūdis nuptijs ſunt.vt.ſ.c.ſ.fi.
q ¶ Filioꝝ.ſ.primi matri monij.Al.idem tamē et de filijs preſentis matri monij cum forte ad ſecūdum mſimoniū non acceſſerit adhuc. vt.ſ. ſi aūt̄ intestatus.ꝛ.ſ.q̄m.
ꝛ legas hic paſſiue.ī.qualiter filijs ſuccedatur a matre. Accurſius.
r ¶ Quam.ſcz ſucceſſionem.Accur.
s ¶ Nuptias.ſ.mulieres volumus ſubaudi.Accur.
t ¶ Nec.vt.ſ.de non eligen.ſ.cum igitur.
v ¶ Reſcripta.ſ.lex p̄cedēs ꝟſulatū biliſarij glozioſi.ꝛ boc ſeptimo ꝛē.
x ¶ Cautione.id eſt diſtinctione.
y ¶ Eius.ſcz conſtitutionis.

ſup hoc ſtatutis cōpetentē adiecimus ꝫ ſubdiuiſionē:ꝛ ſancimus ꝫ Bō pridē a nobis ī quadā dictū eſt ꝟſtitutiōe vt ſi qs offerat ꝫ vel res ꝓpter nuptialē donationē:ſi quidē oēs imobiles ꝟſtitute ſunt maneat eaz vſus apud matrē ad ſcōas venientē nuptias.Et cadē hec eligat ꝛ non recuſet/neqz exigat a filijs ꝓ eſtimatione eaz vſus ras:ſz diligentiā carū habeat ſm qō lex dat vſui dñis ꝫ conſtitutis ꝟſeruat aūt hec ſm leges filijs ſu perſtitib⁹:aut ſi oēs ꝫ moriant ſm noſtrā legē tā ſine filijs caſu moriēte matre qz remanētib⁹ filioꝝ beredibus ꝟſeruato. Si vō vniuerſa conſcripta eſt forte in pecuniis aut in alijs mobilibus reb⁹ añnuptialis donatio tātā ꝫ partē vſuraz accipiēte mſe cū ꝓus ſancita cautela non exigi ꝫ a filijs aurū/ni ſi forte ſine inuidia ꝫ fit viri facultas ꝛ habeat aurū/ꝛ argētū ꝛ veſtes/ꝛ qcqd ꝟſcriptū eſt mri ꝫ. damus etem̄ tūc electionē mri ſi velit res accipe ꝛ dare fideiuſſoriā cautionē:ſiue ꝓdictas accipe vſuras. Dicim⁹ aūt ex tertia pte censeſime tā ſm ăteriores ꝫ leges qz ętiā ſm nras ꝫ. ¶ Si vō permixte ſint res ꝛ donatio tā in pecuniis qz in imobilib⁹ rebus fit:imobiles quidē oīno manere apud matrem ꝓpter qō alimēta hēat exinde.in reb⁹ vō mobilib⁹ illa tenere q̄ pridē ſanciuim⁹.ſi vō cōtigerit in imobilib⁹ reb⁹ oīa antenuptialis donatiōis cōſtituta:puideat quidē mulier q⁹ nō reſpuat immobilia neqz iminuta ꝫ hec faciat:ſz qualia acceꝑit reſtituat ꝫ.

¶ Mater ad ſecūdas nuptias veniēs quādocūqz liberis ex teſtamēto ſuccedit ſicut extraneoꝝ quilibet.ab inteſtato aūt̄ cū fratribus defuncti ſuccedit:ꝛ in bonis a patre pueniētibus in vſufructu tm̄.in aliis vero bonis filio extrinſecus queſtis ſuccedit in totū ex̄cepta antenuptiali donatione in quā ſuccedit in vſufructu tantum ī gratitudinis rōne ſeruata.b.o.B.

¶ Dinc nos alia cuocat rō ꝙ de filioꝝ ꝫ ſucceſſione eſt quā ꝫ accipe cū ad ſcōas veniunt nuptias ꝫ. iā pdē em̄ de his ſcripta ē lex ꝛ a nobis ad hermogenē gloſe memorie magiſtrū ſacroꝝ nroꝝ factum

s ¶ Leges.ſ.onas.vt.C.ō ſecū.nup.l.feminę.ꝛ.ſ.ſi.ſ.C.ad tertul.l.mſ.
a ¶ Sanctionē.ſ.illam de nō eligē.ſecū.nup.ſ.cum igitur.
b ¶ Sanciuimus.ꝛ tunc plana erit.alſ ſancimus.i.ſancitum ſic intelligimus.Accurſius.
c ¶ Quaſdam.ſcz ſucceſſiones.
d ¶ Seruantes.nos ſcilicet.Accurſius.
e ¶ Et.pro etiam.
f ¶ Poſt hec.id eſt poſt hanc legem.
g ¶ Ergo neceſſe.qz tradere debemus ęquiter ſic cedant matres filijs.ergo primo de teſtamentaria ſucceſſione.poſtea de ea que ab iteſtato deferē dicemus.vt ſubijcit diligniora pferenda ſint.ſic inſtit.de bo.poſ.ſ.alios aūt̄.ꝛ.ſ.de here.ꝛ falci.ſ.ſi nullus eoꝝ.ꝛ.ſ.ſi ve ro ablatam.
h ¶ Filio.ſ.dicere.Accur.
i ¶ Interim.i.ꝓius.
k ¶ Subſtantiam.ſcilicet totam.
l ¶ Hanc.ſcilicet heredi tatem.
m ¶ Per ſcripturā.magine ſubaudi:nam ſine ſcriptura pōt facere teſtamentū cum extraneo eā affimilet ſtatim.Acc.
n ¶ Licebat.ſ.filio.
o ¶ Si aūtez inteſtatus. ſſlo.hic caute in quo hic ſ.corrigit.ꝫ.de non elig. ſ.cum igitur.et certe in omnibus cōcordat prez terēp in vno.nam ſi teſtamentū facit filius:et hec ꝛ illa permittit matrem inſtitui.Itē ſi inteſtatus deceḋat ꝛ hec ꝛ illa nō diſtinguēt an ante mortez filij nubat ſcōo vel poſt mortē:vt hic ſubijcit.ſed in hoc differt:quia in bonis tm̄ que filius acquiſiuit non aūt in paternis ꝫ pmittit ſuccedere matrem in ꝓpꝛietate licet illa in oībus.ꝛ in hoc illa per bāc corrigit.et ad legē quandā antiquā redimus.vt.C.ad tertul.l. matri.in fi.Sed nūquid be corrigunt.ſ.de hered. ab inteſt.ſ.i.ꝛ.ſ.ij.colla. ig.vbi indiſtincte vocantur ſuperiores ad ſucceſſionē inferiorum:Rñ.nō ſm Jr. qō verū puto:qz ibi ſecundarū nuptiarū nō fit mentio. Itē nec eſt nouū vt poſteriores per pozes determinent.vt.ff. de legi.ꝛ fenatuſcō.ſed ꝛ poſteriozes.ſ.quidā ꝺdicant. Itē ꝓ nobis.C. ad tertul.l.fi.in fi.ꝛ.C.de ap pel.precipimus.in fi.
p ¶ Cōſtitutionē.ſ.illam de nō eligen.ſ.cū igitur.
q ¶ Uſum.i. vſumfructū ſue partis.ſ.virilis.ſed certe ꝛ ſm hanc conſtitutionem videtur ꝙ in ꝓpꝛietate ſuccedat.vt.ſ.eo.ſ.quoniam infirmas.ibi:ſi vero nō habeat filios ꝛc.que huic ſignatur contraria.Sed certe ſm Jo.hic loqtur de rebus paternis de quibus lucrandis pactum non fecerat:ibi autem de his que pacto poterant lucrari.
r ¶ Uocationem noſtram.que eſt.C.ad tertul.l.fi.
s ¶ Dicimus.alſ dicemus:ꝛ tunc plana eſt alſ dicimus.ꝛ tunc ponit

UNIVERSIDAD DE HUELVA

pro dicemus: vt. j. eo. ff. et quoniam. vbi fiet quedam correctio illius legis. C. ad tertul. l. fi. Accursius.

a ¶ Et hec dicimus. que sancita sunt. ff. quia in paternis vsumfructū: in acquisitis aliunde proprietatem habeat mater.

b ¶ Extra. id est preter. Accursius.

c ¶ A nobis. vt. ff. de non eligen. ff. antenuptiali. et ff. c. fi vero eppectet.

d ¶ Cōstitutione. vt. C. ff secū. mup. l. hac edictali. ff. his illud. in pin. ff.

e ¶ Vsumfructū. i. vsum. item et tantū ppietatis quātū ex morte filij sui de cuius successione nūc agit pōt acqri ex pacto nō existentib liberoꝝ. vt ff. c. ff. qm infirmas. extra. Vel hoc intellige qm nil pepigit: alꝫ cōtra. vt in dicto. ff. cōtinetur.

f ¶ Post nuptialē. i. preter nuptias. Accur.

g ¶ Ingratos filios. i. rō qua alꝫ repellunt ingrati filij ab hmōi lucris. vt ff. c. ff. soluto. ibi si quis em ex eis etc. et. ff. c. ff. supbis. in fi. ff. ferueꝛ in hoc lucro: vt repellatur mater si sit filio ingrata vt hic. et. ff. de non eli. ff. cuꝫ igitur. in fi. j. resp. col. j. et hoc qm manifeste cause ingratitudinis mōstrantur vt subijcit. q septem sunt. vt. j. vt cū de ap. co. ff. et hoc qdē de parētū. et ff. qbus exheredant filij sunt. quij. vt. j. vt cum de ap. cog. ff. causas. colla. viij. Sed quibus repellūtur fratres sunt tres. vt j. ppi. ff. et quod subijcit aliorū etc. sic construe intactis manentibus q de successiōibus dicta sunt alioꝝ omniū parentū in filijs aut filioꝝ in parētibus. Sed q ff sunt alia cōstituta. q ff q ff sunt. Rñ. qñ cōsolasset ad secūda matrimonia. Accur.

b ¶ Ingratitudinem. dictum est. ff. ppi. ff. et. ff. de non elig. ff. qm infirmas. in fi. j. rñ.

i ¶ Cōtentiones. sic. C. de bo. ꝙ libe. l. cum oportet. ff. j. in fi. Accur.

h ¶ Lucrū. ff. successionis ab intestato. nec em etiā ab intestato frater succedit fratri cū ingrat. et tit vel aliter mater lucra ta fuerit virilē partē pro vsufructu in reb. paternis: et ppietate filijs seruare tenet. vt. ff. ppi. ff. ff aūt intestat. de hoc aūt lucro non habebunt fratres defuncti qui fuerūt ingrati. Vel potest tertio modo intelligi vt loquatur in alio casu. sez quando facit testamētum. nā potest egheredare fratrē et turpem personā instituere bis tribus casibus qui sequuntur.

l ¶ Li. sez fratri.

m ¶ Li. ff. fratris ingrati.

quadā correctione et ea indigēte. Et hec dicimus[a] in reb. q extra[b] nuptialē donationē sunt. que em in illis sancita sunt a nobis[c] et a Leonis diue memozie cōstitutionē integra ꝑseruamus/in quib. solū mater habeat vsumfructū[e]. sed in alijs rebus hec sancimus et deinceps ipsi tradimus quecūqꝫ post nuptialem[f] donationē sunt a patre veniētia filio aut ex alijs causis tā ex testō qꝫ ab intestato successionibus: rōne ꝺ ingratos[g] filios vndiqꝫ et sup istis reb. seruata qm manifeste cause ingratitudinis demonstrant: alioꝝ oīm que de successionibus dicta sunt parentū in filijs aut filioꝝ in parentibus intactis manētibus.

☞ Frater ex cā ingratitudinis trib. ex causis a fratrū successiōe excluditur. bis obtinētibus in futuris causis. b. o. Bar.

¶ Ingratitudinē[h] aūt hic cōsideramus nō solum ad matrē fm qꝺ prīdē a nobis dictū est: sꝫ etiā aduersus eūdē ipm fratrē defunctum. Et qm sancim. multas fratrib. adinuicē factas ꝓtiones[i] illū solū tanꝺ ingratū circa fratrē effectū participari lucrū[k] nō ꝓcedim. qui morte voluit fratri: aut criminalē inducere ꝓtra eum inscriptionē: aut substātie ei ꝓ perauit inferre iacturā. cius[m] cm portio tā ad reliqs ffes et matrez veniat. Et hec lex sup filioꝝ successionibus quibus cū matre fuit cedūt filij mancat[n] illa q a nobis facta est subdiuisionē introducēs bis q futuro tēpore matrimonio sc̄o sunt future viris de matris successione. q em iam ad sc̄m matrimoniū puenerunt/successionē siue p testm siue ab intestato habe re firme et fm oīum et fm vsumfructū alienare et testari et transmittere fm quē voluerint modū nihil sit eis impedimentū qlibet tēpore ex presenti ꝓstituta lege.

☞ Mf filio ꝺ lucro aut nuptiali donatiōe nō succedit nisi i vsufructu. bis obtinētibus in casib. futuris: ꝓteritis nōdū snia vel trāsactione finitis. b. o. Barto.

¶ Et illud aūt firmū qꝺ ex ꝓmo mrimonio est filijs[o] manear[p] qꝺ sup predicta a nobis ꝓstitutū est sanctionē[q]. Q. si antenuptialē donationē quā mr morīēte marito lucrabatur ꝓtigerit ad morientē filium puenire[r]: et ꝓpter ea partē ei illius fieri bereditatis matrez neqꝫ sꝫ q succedit filio oīm eoꝝ sez antenuptialis donatiōis rez perfrui[s]: solā aūt habere bonuꝫ q̄diu supest vsum et vsumfructū. Manet igit et ff his qui ex ꝓlozibus nuptijs sunt filijs ꝺonatū: nisi forte ante ꝺictā ꝓstōnē iudicialis snia et trāsactio inter partes facta de his aliqd statuerit.

☞ Mater et cū solis fratribus: et cū solis sororibus: et cum permigtis in virilē portionē succedit filio. hoc dicit Bar.

¶ Et qm mr excludebat quidez a filio masculo ff faciēte senatusc̄osulto (qꝺ tertullianū vocant) filiabus aūt cū trāsmittebatur[t]. Nos nō q̄rētes filioꝝ ius/sz erin de ci legitima iura ꝺantes vocamus[v] qdē cā etiā cū masculis fratribus moztētis intm ingztū numerus filioꝝ fuerit: quatenꝫ ea parte bēat tantā quātā vnusqsqꝫ fratrū. Si vo et pmixti masculi et femine fuerit ff ipm disponētes. Si vo mr et filie sole cōsistant ibi senatusc̄osultū mediā qdē partez ꝺabat matri: rcsidua vo mediam sororibus quātecūqꝫ extitissent: qō qm nō ꝑmitus cozrexim. mō adducimus ad cōpetentē cozrectionē: et in isto casu vocātes cā ꝑ rata filiarū ętenus quantū vna quecꝫ filiarū habeat tm solūmō et cā accipere/et in oī casu hic rela to in virilē portionem[x] hoc qō le gis est etiā mr veniat: siue ꝓsistāt soli masculi/siue sole femine siue etiā permixta vtraqꝫ soboles.

☞ Parētes ex pncipis oratione debēt inter filios eqlitatē seruare: iz inequlitatē seruare possint si volūt oīmodo filijs in legitima portione puideāt. b. o. Bar.

¶ Illud qꝫ sup hoc adijcere legi iustum estimauimus. si em mo riat vir aut mulier filios bītes et ex ꝓximis et ex scōis nuptijs qs post hāc nostrā ꝓcerint legē: (in bis em presentia[a] disponimus) q qdē sup lucris ex nuptijs seruari oportet. hcc sancimus[b] insuper et decernimus[c] portiones quatenꝫ necesse est parētes legitimis et nō ingratis relinqre filijs ipsos ge nitores nō crit iustū ad sccūdam oīno declinare prolem: et qō ex le ge[d] est tantūmodo relinquentes ꝓximis alia omnia ad secūdos deducere/sed aliquid ex ꝓximis adijcere[e]. Si quidē aliquē ex secūdis habeat nuptijs aut etiā ex primis forsan ita festiuum[f] ita di lectū vt velit preponere eū alijs in possessione: damus licētiā hoc agēdi: non tn oīno proximos quidē filios minuere/scōos autem augere/sz neqꝫ vehemēter magnificare augmētū nec oīno obliuisci

n ¶ Manebat. scz in futuro tempore.

o ¶ Filijs. scz est concessum.

p ¶ Manebat. scz in futuro tempore.

q ¶ Sanctionem. scilz in questione gregoria. vt. ff. de non eligē. ff. hoc quoꝫ. et. ff. j. Accursius.

r ¶ Peruenire. qz mater sibi ꝺonauit. vt. ff. de no eligen. ff. gregoria.

s ¶ Perfrui. quasi filio ꝺ bonis paternis hec donatio aduenerit. vnde si cut milier in alijs reb. q peruenerūt ad filiū a patre vsumfructum habet tantum: ita et in hac donatione. vt. ff. eo. ff. si aūt intestatus. Sed nūquid in totū? Rñ. nō: nisi mater retinuerit sibi vsumfructū in ꝺonādo: sed p virili portione. vt. o. ff. si autem intestatus. et. ff. de non eligen. ff. j. et. ff. hoc quoꝫ. Accur.

t ¶ Solam autem. Item et proprietatem fm pactum nō existentiū filiorum. vt. ff. de non elig. ff. hoc quoꝫ. in fi. ff.

v ¶ Senatusconsulto. vt iusti. ad tertul. ff. frater.

x ¶ Cum transmittebat. vt cū eis equalr succederet. i. mater tantum sola quātum oēs sorores defuncti. vt. j. ꝺt. et insti. ad tertul. ff. sozo.

y ¶ Vocam. vt. C. ad tertul. l. fina.

z ¶ In virilem portionē. hoc fallit i ea muliere q ante annum nupfit: que nō succedit nisi oībus filijs mortuis: et hoc tunc qñ ifamia est ei remissa. vt. ff. c. ff. si igit fine filijs. Item fallit in bonis paternis. qō dic vt. ff. c. ff. si aūt intestatus. Item fallit in tertio casu quando sez mulier secūdo nupsit: quo casu et in casu non existētium filiorum tantum vocatur mater in lucris predictis propter secundū matrimonium. vt. ff. c. ff. quoniā infirmas.

a ¶ Presentia. neutraliter.

b ¶ Sācimus. f. vt lucra primi mrimonij fint pdita ratione proprietatis: vt. ff. c. ff. si vo fit soboles. at lucra secundi matrimonij pdunt per tertium matrimoniū. vt. ff. c. ff. nec illud.

c ¶ Decernim. forte mētionem facit de illa cōstitutiōe. ff. de trie. et semif. ff. j. col. iij. Vel dic q dicit de eo qō habuim. ff. eo. ff. optime.

d ¶ Ex lege est. f. debitū.

e ¶ Adijcere. etiam vltra id qō necessario ꝺimitti tur: sz hoc est suasio et cōfortatio nō coactio. vt. j. dicitur hoc. ff.

f ¶ Festiuū. qz festū patri videtur qñ eum videt.

Neqꝫ infirmare.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Nec̄ infirmare. vt etiam quartam filiꝰ primi matrimonij non dimittat. qđ etiam cōtra antiquas leges esset. vt. C. de inoffi. testa. cum queritur. et. l. parentibus. et hic subijcit. Accur.

b ¶ Facientes. vt statim dicit.

c ¶ Supra legē. i. supra id qđ lex appellit dimittere. i. vltra triēte. vel vltra semissem vt sequitur.

d ¶ Et ingratos in parua portione alꝰ granatos.

e ¶ Dictū est. in hac cōstitutione. vt. §. eo. §. soluto. circa fi. ⁊. §. si aūt inte stat'. in fi. ⁊ i alijs §stitutionibꝰ. vt. §. hēre. ⁊ falci. §. exheredatos. et. §. nō eligē. §. cū igit. col. i.

f ¶ Hanc itaq; partē. scz hunc. §. qui est pars huius §stitutionis.

g ¶ Aliqn. i. alꝰ qñ volumus sanciēdo dicere.

h ¶ Augentes. scz nos.

i ¶ Resolutēs. et habemus hoc. §. de trie. et semi. §. i. ⁊. ij. col. iij.

k ¶ Preuenim⁹. vt. §. eo. §. duo. in fi. §. ⁊. §. §. hinc nos. ⁊ in alijs multis. §. vbi dicit casus huius cōstitutiōis ad futura tra hit: et est hoc gñale nisi ꝺ expresse. l. dicaꝭ. vt. C. de le. ⁊ cō. l. leges.

l ¶ Tangēs. nam que facta iuenit ante se nō mutat. vt. §. §. i. in fi.

m ¶ Vacantib⁹. i. cessantibus. Accur.

n ¶ Pro cunctis. alꝰ per cūctatis. i. dubitatis. alꝰ principtis. §. dubitatiōib⁹ q̄ ea ꝓtinent. vt subijc.

o ¶ Tamen nihil. scz nobis existētibus saluis ni hil ꝑponimus huic rei ꝺ qđ iusti cst congregare. Vel ita nihil ꝑponim⁹. nisi hoc ⁊ nihil aliud ꝓponimus.

p ¶ Priorē. legē tractantem de nuptijs.

q ¶ De appellationibus ⁊c. Nota in hoc volumine quatuor modꝰ de appel. tractari. vt i hoc tit. et. §. de bis q ingredi. ad appel. in prin. coll'. v. ⁊. j. vt cū de ap. cogno. §. j. et j. de ap. coll'. viij.

r ¶ Debeat. alꝰ debeant. et tūc dic scz ꝑdēari.

s ¶ Anteriorum. hec. scilz remedia.

t ¶ Faciētes. scz nos. vt. C. de ap. preciꝑim⁹. et alias leges vsq; ad fi. ti. ⁊. ff. qñ ap. fit. l. j. §. biduū. nā ꝑm ista vetera iura fi aliquis ageret suā ꝓpriā causam ⁊ victꝰ fuisset duos dies sibi impartiebant si vellet appellare: ⁊ isti duo dies a tpe scientie siue sentētie recitate sibi currebāt vt ibidē ꝺ. si vō ageret. pcuratozio noīe triduū habebat: ⁊ talē acerbitatē leg. C. de app. eos respicit. qđ in ꝓsenti consti. iustini. emendat.

u ¶ Antiquitati. i. antiquis legibus. vt. C. de appel. l. eos. §. sinautem est iudicum. et. ff. qñ appel. fit. l. j. §. biduū. et. §. dies. et. l. pe. j. rñ. et de bis dicitur in prin. ti. huius ꝙ erant acerbe.

x ¶ Procuratorē. vel tutorem: vel defensoꝛ quēlibet; vt. ff. quando appel. fit. l. j. §. tutores. et oīno qñ causa est alienū lucrum et dānum: vt in. d. l. j. §. in ꝓpria. et. l. pe. in prin. et. §. j.

y ¶ In triduum. i. post triduum.

z ¶ Inciditisse. scz inuenimus.

a ¶ Et biduo. nam condēnati erant suo nomine.

b ¶ Necessariū. Hec nō videt bona rō cū leges nemini sit licitū ignorare: vt. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. nec ꝰstitutiones. imo etiā qlibet scire tenet: vt. C. de legi. ⁊ con. l. leges. ℈ certe nec nocere patit iur⁹ ignorātia: vt. ff. ꝺ iur. ⁊ fac. igno. l. iur⁹ ignorātia. Nec ob. d. l. regula. qz dicit nocet. i. nō ꝑdest. et ideo est bona ista rō. vel alia: qz poterit ꝑueniꝺ de liberare: vt. j. ꝓi. §. j. fi.

c ¶ Intra. g. diērum. sed qñq; duo mēses dantur: vt. C. de tēpo. ap. l. j. que huic est §. Sol. ibi spāle est: hic aūt ius cōe erit. Vel qđ dicit appellationem interponēdā infra duos mēses. i. interpositam vsq; ad duos mēses finiri. ⁊ ita erit ibi ꝑcialitas in alio: qz cōiter infra annū vel biennīū diurat: vt. §. de bis q ingre. ad ap. §. j. colla. v. sed ibi infra duos mēses. ⁊ ꝓbat ℈ solutio. ff. qñ appel. fit. l. j. §. qđ in sentētijs. ⁊ §. alia cā est. Itē est ꝺra instit. de ꝛcusa. tn. tutela. §. qui aūt. Sed ibi de ꝛcu. nō de appel. loquitur. Nā nō pōt appellari vt ibidē ꝺ: nisi demū sentētia lata sup reprobāda ꝛcusatione vel ꝓbanda vt. ff. de app. l. cū in vna. §. tutor. ⁊. ff. qñ app. fit. l. j. §. si quis tutor.

d ¶ A recitatiōe. facit. ff. qñ ap. fit. l. j. §. biduū. sin prin. Sed ℈. in ea. l. §. fi. Sed dicas ꝙ a tpe sentētie currūt isti decē dies ⁊ sciētie sicut in illo biduo erat: vt in. d. l. j. §. fi. et. C. qūo et qñ iudex. l. ab eo. Itē est necesse ad hoc vt currāt vt possit appellari iudice comparente in publico. ff. quādo appel. fit. l. j. §. dies. ⁊ ita erit mirabile qꝺ hoc tempus ad aliqd est vtile: vel in ꝓncipio: vel in medio: vel ī fine. sicut et alꝰ: vt. ff. de adulte. l. quinquēnium. et. C. de tēpo. in integ. rc stitu. l. j. et. l. fi. in fi. et. ff. quis ordo in bo. poſ. l. j. j. rñ. alꝰ aūt cōtinuum tñ est vt circa vsucapionem: vt. ff. de vsucapio. l. nōnunq̄. §. j. Itē alꝰ tantum vtile vbi tria necessaria sunt: vt. ff. ꝺ diuer. ⁊ tempo. ꝓscrip. l. j. ⁊ fic sunt tria genera temporum vt dictum est.

e ¶ Sine magni. nam generaliter ab omni iudice appellatur: siue ordinarius: siue delegatus sit: excepto ꝑfecto ꝓtorio vt subijcit. et. C. de appel. l. a ꝓcōsulibus. in ꝓn. et. §. j. et. ꝺ. iudi. §. nostras. col. vi. Sed ℈ in eo qō dicit non posse appellari a ꝑfecto: vt. ff. de mino. l. ꝑfecti. Sol. aliud in integrū restitutione que veniam cōtinet ꝓpriū errozis: aliud in appellatione que iniquitatē sentētie continet: vt in eadē. l. dicitur. Nec aute est verisimile qđ inique ꝓfectum ꝓtorio facere: vt. ff. de offic. ꝓfec. ꝓtorio. l. j. §. bis cunabulis. Item cōtra. j. vt spon. lar. §. aliud vero. colla. ix. Sed ibi de supplicatione siue de petitione dicit: bic de appellatione que ꝓtinet iniquitatem sententie vt dixi. habet in alio ꝑfectus ꝓtorio ꝓiuilegiū vt possit facere legem: vt. C. de offi. ꝑfec. ꝓto. l. nomam. Item et aliud quia alius iudex non dat in integrū restitutionē contra suā sententiā: sed

Futura lex aliquando respicit.

Ignorantia iuris neminem excusat.

Tempora tria sunt genera.

Prefecti ꝓtorio ꝓiuilegia.

Hec autez canonizata. ij. q. vi. ca. anteriorum.

De appellationibus ⁊ infra que tempora debeat appellari. Titulus. ij.

Infra decē dies a recitatione sentētie cōputandos potest hodie appellari: ⁊ a cuiuscūq; sūia appellat. h. d. Ange.

Imperator Justinia. a. Tribuniano illustri magistro officiozū ⁊ questozi sacri palatij.

Anteriorum ⁊ leguz acerbitati plurima remedia imponentes ⁊ maxime hec circa appellatiōes faciētes ⁊ in ꝓsenti ad hmōi beneficiū puenire ouximus esse necessariū. antiqtati ꝛ etenim cautū erat vt si qs ꝓ se litē exercuerit ⁊ fuerit ꝺdēnatus intra duos dies tantūmodo licentiā appellatiōis habereꝛ. si aūt ꝑ. pcuratozem ꝛ causa vētilata sit: ⁊ in triduū ⁊ ꝓximum eam extēdi. Ex rerū autē experiētia inuenim⁹ hoc satis cē dānosum: plures em hoies ignoros legū subtilitates ⁊ putantes in triduū esse ꝓuocationes ꝑri gēdas ⁊ in ꝓmptū periculū incidisse ⁊ biduo ⁊ trāfacto causaꝫ ꝑdidisse. vñ necessariū ⁊ ouximus hmōi rei cōpetenter mederi. Et sancimus oēs appellatiōes: siue ꝑ se/siue ꝑ. pcuratozes/seu ꝓ defensozes/vel curatozes/vel tutozes ventilent posse intra. x. diērum ⁊ spatiū a recitatiōe ⁊ finē nuncrandū iudicibus ab his quoꝝ itereſt offerri: siue magni siue ce appellatur: siue ordinarius: siue delegatus sit: excepto ꝑfecto ꝓtorio vt subijcit. et. C. de appel. l. a ꝓcōsulibus. in ꝓn. et. §. j. et. ꝺ. iudi. §. nostras. col. vi. Sed ℈ in eo qō dicit non posse appellari a ꝑfecto: vt. ff. de mino. l. ꝑfecti. Sol. aliud in integrū restitutione que veniam cōtinet ꝓpriū errozis: aliud in appellatione que iniquitatē sentētie continet: vt in eadē. l. dicitur. Nec aute est verisimile qđ inique ꝓfectum ꝓtorio facere: vt. ff. de offic. ꝑfec. ꝓtorio. l. j. §. bis cunabulis. Item cōtra. j. vt spon. lar. §. aliud vero. colla. ix. Sed ibi de supplicatione siue de petitione dicit: bic de appellatione que ꝓtinet iniquitatem sententie vt dixi. habet in alio ꝑfectus ꝓtorio ꝓiuilegiū vt possit facere legem: vt. C. de offi. ꝑfec. ꝓto. l. nomam. Item et aliud quia alius iudex non dat in integrū restitutionē contra suā sententiā: sed

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Appellare a multis iudicibus nō licet.

ipse tñ vel princeps: vt.ff.de offi.pfe.pto.l.i.ſ.fi. Sunt ⁊ adhuc ſcpte iudicātes a quoꝝ ſententijs nō appellat vt impator. Jté ſenatus. Jté ⁊ qñ hoc actū fuit inter partes: vt.ff.a quibus ap. non licet. l.j. Item arbiter cōpromiſſarius: vt.C. de arbi. l.j. Item pfectus auguſtalis: vt j.e.ſ. illud. in fi.ſ. Jté ⁊ aliꝫ quidā qui nominātur. j.e.ſ. ſimiliqꝫ mō.

Item comes orietis: vt j.eo.ſ. orientalem.

a ¶ Excepta. interpoſitio eſt. Accurſius.

b ¶ Pleniſſime. qcquid em̄ ꝑ ſilī moderatiōe pfi cit nō ꝑſiſtent penitudi nis ruboꝛe pfundi: ſed p petna firmitate durare: vt h.ꝛ.j. vt ſmo. ãte nup. dona. ſ. ſed neqꝫ. col. v. ⁊ C. ſi repu. l. oubiū nō eſt. ⁊ no. ſ quē poſſe delibe rare vſqꝫ ad. ꝛ. dies: ⁊ mi nori tpe non. alīs aūt va ria tpa ad deliberādum dant. ꝑ motu legis ⁊ iu dicis. vt. j. ſ. exhibē. reis. ſ. illud. ⁊. ſ. ſancimus. et ff. de iure delib. l. i. ſ. fi. et l. ij. ⁊. ff. de inter. ac. l. qui interrogat⁹. ⁊ facit. ff. de eger. l. i. in prin.

c ¶ Timore. naꝫ ꝓpter timorē ne cito currerent duo vel tres dies ſemper appellarent etiam ab ea ſententia que iuſte lata ẽ: quia tūc eſt iratus, ꝓpter ſniam qua grauatus eſt. Cū vo recogitauerit ſta bit ei ſnie: nec inanibus ſumptibus ſe vexabit. ⁊ fa. ff. ſ re. iur. l. qō caloꝛe. ⁊. ff. ſ diuoꝛ. ⁊ repu. l. iij.

d ¶ Inſpectionis. i. deli berationis. Accur.

e ¶ Et indiſcuſſos. i. non deliberatos. vnde Cato. Ira impedit animus ne poſſit cernere verum.

f ¶ Ad hec. i. iugta hec.

g ¶ Si qñ lis. ſ. cauſe ap pellatiōis cui ſtatuitur certa tpa infra q̄ debeat finiri cauſa appellatio nis. vt. C. de tẽp. ap. l. ſi. ſ hodie ẽ aliter q̄. o. leg dicat: ſtatuit eniꝫ hodie annꝰ vel biennīū. vt. j. de bis qui ingre. ad ap. ſ. j. col. vi. q̄ tpa ſic finiantur ꝓptera q: princeps qui cognoſcit de ap. ſuꝑſede re nō poſſit: nō ſit ꝑiudi cium. ⁊ hoc idē in quoli bet alio iudice cognoſce te de ap. vt. j. vt ſpō. lar. ſ. hoc quoqꝫ. col. iq. Sed quid de cauſa principali cui triēnium ſi eſt ciuilis ſi criminalis biennium? Rñ. ibi aliud eſt. non eñ aliquo modo vltra triē nium. durat: vel vltra biēnium. vt. C. de iudi. l. ꝑpēdum. in fi. j. rñ. ⁊ C. vt intra cer. temp. cri. queſtio termi. l. ſi. Accur.

Conſiſtoriū qd ſit.

b ¶ Conſiſtoriū. locus eſt vbi ſedet iudex ordinarius in audiēdo ⁊ iudicādo. ſz principis vel pape ꝓprie dicit cōſiſtoriū. vt. j. ꝑi.

i ¶ Occupatam. ꝓpter quas occupatiōes non pōt intẽdere negocijs ꝓuatoꝝ: vt hic. ⁊. ſ. de here. ⁊ fal. j. rñ.

Sniꝭ niſi cū ſapien tū cōſilio dentur.

k ¶ Patres. cōſcriptos. i. ſenatores vt dicūt quidā. vel dic patricios qui ſunt loco patrum ad imperium. vt inſti. qui. mo. iuſ pa. po. fol. ſ. eſt argu. q̄ iudices debeāt dare ſententias habito cōſilio ſapientum. ⁊ hoc ipm cōſueuerunt ſcribere in ſententijs. ⁊ facit. C. de leg. ⁊ cō. huma num. ⁊. C. de ſenté. ex peri. reci. l. ij. reſpon.

l ¶ Pericilitari. C. de dila. cū a nobis. Ş. vbi oꝛ nullā ꝑcraſtinationem minoꝛes ſint (excepta[a] vcꝫ ſubli miſſima ꝓtoriana ꝑfectura) vt li ceat hoi intra id ſpacium pleniſſi me deliberare ſiue appellādū ſit ei ſiue qeſcēdū ne timoꝛe inſtāte op⁹ appellatoꝛiū frequētēt: ſi ſit oīb⁹ iſpectiōis[d] copia q̄ ⁊ idifcuſ ſos hoīm caloꝛes pōt refrenare.

Causa debet in principis cōſiſtoꝛio agitari. et ſi ob principis impedimētum ꝓceres cauſam audire non poterunt: tunc intacta ſeruatur. Ange.

¶ Ad hec[e] ſancim⁹ ſi qñ lis[f] ſpe raſ i nſm iferri cōſiſtoriū[g] ſi forte ꝛtigerit impatoriā maieſtatē oc cupatā[h] publicis cauſis ex mūda nis. puiſionib⁹ nō poſſe cōuocare ꝑes ꝛtenus cā agitet nō ex hoc litē piclitari[i]. Oō em̄ vitiū eſt li tigantiū ſi culmē impatoriū occu petur[m]: vel qs eſt tāte authoꝛita tis vt nolentē ꝑncipē poſſe ad cō uocādos ꝑces ceteroſqꝫ ꝑceres coartare[n]? Sed ſi qd tale cuenc rit/cā intacta ꝑmaneat donec im peratoꝛ monit⁹ ſua ſpōte ꝛ cōuo cari ꝑceres iuſſerit/ꝛ litē inferri patiat/ꝛ oīa ſm moꝛē ꝑcedere.

Hodie in cauſis decē libraꝝm infra in egypto ⁊ in aſia ad auguſtalē ꝑfectum appellat: a cuius ꝑfecti auguſtalis ſnia nō appellat. In aſia vo et pōtica dioceſi in cauſis ꝑdictis ad ſpectabiles appella tur. Item ad cōſules comites ⁊ ꝓtoꝛes a quoꝝ ſnia nō appellatur ⁊ facit litē ſuā in oriente vo ſic appellatur ad comitem oriētis in ꝑdictis cauſis. b.d. Ange.

¶ Illud etiā in tertio caplo di ſponēdū ẽ q̄d antiqtas bñ ſtatuit nouitas aūt neglexit. cū em̄ vene rāda vetuſtatis[q] aūtoꝛitas ita mgſtatus digeſſit[r] vt aliꝫ maioꝛes aliꝫ mediꝫ aliꝫ minoꝛes ſint: ⁊ ap pellatiōes a minoꝛibus iudicib⁹ nō ſolū ad maꝛios iudices remit terent: ſed ad ſpectabiliū[s] iudicū tribunal: ꝛtē ⁊ ꝑ ſacro[t] audi toꝛio adhibito litē exerceꝛēt: no uitas aūt ꝟ dereliq̄rit: cuenit vt ſup mīmis[u] cauſis maꝛimi nſi iu dices iqetent: ⁊ hoīes, ꝓpt mimas cās magnis fatigent diſpēdijs: vt ſoꝛſitā toti⁹ litis eſtiatio ad ſum ptus iudiciales ñ ſufficeꝛet. Jōqꝫ vel dilatiōē fieri vbi cauſa coīā principe agit. Solu. ibi loquitur qñ cauſa ꝓncipalis vel appellatiōis fuit relata principi vt indicaret tm. oīa em̄ erāt diſputata ⁊ cognita ab alio iudice. nā alīs non pōt fieri ta lis relatio. vt. C. de rela. l. i. licet hoc ipſe princeps debeat cognoſcere. hodie tñ talis relatio non permitteretur qualē modo diximus. vt. j. vt iudi. nō expe. ſa. iuſſi. ſ. j. Accur.

m ¶ Occupet. q. d. nullaꝫ ⁊ facit. j. de ap. col. viij. et j. vt ſpon. larg. ſ. ſ quoꝝ. coll. ix. ⁊. C. de an. ex cept. l. finali. in fine. et. ff. quis ordo in bono. poſſ. ſer. l. ij. ſ. dies. ⁊. ſ. in bo noꝛū. Item facit. C. vbi ſena. vel cla. l. quotiēs. in fi. j. reſpon.

n ¶ Coartare. ſic. ff. ſ. ali. iudi. l. ⁊ quia. ſic. ff. ad tre bellia. ille. ſ. tempeſtiuū. ſic. ff. de arbi. l. nam ma giſtratus.

o ¶ In tertio capitulo. i. tertio caſu huius conſti tutionis.

p ¶ Veneranda. ſic. ff. de iure immu. l. ſemp. ꝓtez ſubſequenter no. q̄ tres ſunt ordines magiſtra tuum. quod dic vt diqi mus. j. vt ab illu. et qui. ſ. j. col. v.

q ¶ Authoritas. not. ꝓo antiquitate ſiue vetuſta te. quod dic. vt. ſ. de mo. ſ. fi. col. j.

r ¶ Digeſſit. Jd eſt ordi nauit.

s ¶ Ad ſpectabilium. Jd eſt ad medios.

t ¶ Tribunal. Ubi ſedet iudex ordinarius in au diēdo ⁊ iudicādo: ſz ꝑn cipis vel pape vt cōſiſto riū. vt. ſ. ꝓi. ſ.

Tribunal cōſiſtoriū differunt.

v ¶ Sacro. i. ſuo ꝓncipio.

x ¶ Minimis. No. hic q̄ dicit minima cauſa eſt minoꝝ. g. li. auri. vt ꝓa tet per ſequētia. alīs aūt aliter dicit q̄ dic vt digi mus. ſ. de man. princi. ſ. fit tibi quoqꝫ. col. iij.

Cauſa minima que fit.

y ¶ Auguſtalem. ſcz veni re qui moꝛatur in illa cō trata. Accur.

z ¶ Cognitoris. id eſt ꝑn cipis.

a ¶ Nulla. hic not. ſecūdo appellari nō poſſe vt in duobus ſequētibus. ſ. ꝛ digimus. ſ. eo. ſ. j.

b ¶ Emerſerit. q: ꝓnuo catio ſperatur.

c ¶ Auguſtalis. ꝺ quo ſu perioꝝ. ſ. ꝓmo dicit.

d ¶ Cognitoris. i. vice ꝑn cipis qui facer cognitoꝛ eſt. Accurſius.

e ¶ Simili modo. i. ſine appellationis remedio.

f ¶ Jllo videlicet. Hic caute not. tres caſus: aut enī appellatur a ſpe ctabili. ⁊ tūc ad ꝑfectū ⁊ queſtoꝛē. ⁊ hoc ſiue eq̄ ſe ipſi ſpectabiles co gnouerint ſiue eq̄ delegatione ꝓncipis: vt hic vſqꝫ illuc. ſed a ꝓſidibus ꝛc. aut appellat a clariſſimis: ⁊ tūc ad ſpectabi les appellat vt ibi. ſed a ꝓſidibus ꝛc. vſqꝫ illuc. ſi autē vel illud ꝛc. aut appellatur ab illuſtri delegato a ꝓncipe vel ſpectabili: ⁊ tunc ad anti quos iudices vt ibi: ſinautem ꝛc. vſqꝫ illuc. oībus aliꝭ ꝛc. Si aūt ꝓi nato ꝓnceps cōmitteret: tunc ad ꝑfectum ꝓtoꝛ ⁊ queſtoꝛem ap pellatur. vt. C. de appel. ꝓcipimus. ſ. huic.

Appellatiōis tres caſus.

g ¶ Cum non. interpoſitio eſt.

h ¶ Sed a minoꝛe. ff. de arbi. nam magiſtratus.

i ¶ Utroqꝫ officio. i. tā ſuis officialib⁹ q̄ q̄ſtoꝛis qui ſocius ſuus erat.

Primati.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Priuati. ſ. adminiſtratiõe: nõ aũt dignitate ne cõtradicat ſuprad dictis.
b ¶ Gradatiz. fic. ff. õ nego. geſt. l. que vtiliter. in prin. ff. de munc. & bono. vt gradatim.
c ¶ Spectabiles. ſ. clariſſimi. vel dic de duobus dici. ſez ſi appellet a ꝓſide q vere clariſſim⁹ eſt: vt. C. de dua. car. l. j. Itẽ de iudice. ſ. priuato dato a ꝓncipe a quo ſi appellet ad ſpectabilem appellaſ. in vtroq; fim hoc correctiuꝫ eſt qõ dicit. C. de appel. precipimus. ſ. hinc.
d ¶ Referet. ſcilz ad ſpectabiles.
e ¶ Vel duces. repete dati ſunt a nobis.
f ¶ Antiquo. ſ erat mos forte vt a ſpectabili ad illuſtre. ab illuſtri ad ſupilluſtrez appellet. ſz fm. C. appellaſ in caſu bui⁹ rñ. ad ꝓncipẽ: vt. C. de app. ꝓcipim⁹. ſ. pe. ſed dic eaz corrigi per hanc.
g ¶ Antiqua. ꝓſapia. vt ff. de app. vſq; ad titu. de iure fiſci.
h ¶ Anteriouz. vt. C. de ap. vſq; ad ti. qui bo. cede. poſ.
i ¶ Vel a noſtra. vt pz in mſtis legib⁹ iuſtiniani q̃ ſunt ſub ꝓdictis ti. in. C.
k ¶ Cuſtodiẽdis. nil pet hãc cõſtõẽ vel p alias q̃ ſunt in hoc volumĩe poſt iſtã inueniant correcte.

¶ De conſulibus.

l ¶ Onſulatus. Dic ponunt qdã peſſimã nota. ſez hãc. hec ꝓſtitutio nihil valet: ſed certe immo valet ad multa notabilia: vt notaſ circa ipſam lſam. dic ergo in ꝓmis añ⁹ ad no tabilia tituli veniamus.

Cõſul dz qui conſuluit reipublice: vt. ff. õ origi. iur. l. ij. ſ. exactis.

m ¶ In decretis. electio⁹ nis Accur.
n ¶ Figura. i. equalitate.
o ¶ In gb⁹. i. ẽra quas.
p ¶ Faſces. i. honores.
q ¶ Träſcẽdens. i. dicere nõ träſcẽdẽs meſurã rei: vt eppẽdas pl⁹ q̃ poſſis: ſz fm. ꝓpriã meſurã. pue niens ex animi virtutib⁹ qõ eſt notandũ. & facit. ſ. vt deter. ſit nume. cle. ſ. j. in ſi. colla. j. Accur.
r ¶ Scripta lex. C. de ꝓſulibus. l. ij. lib. xij.
s ¶ Mediũ. Nota mediũ eligẽdũ. vñ dr: mediũ tenuere bti. illud Quidij.

Medium tenuere beati.

Medio tutiſſim⁹ ibis. & fac. ff. de of. pcõ. l. ſolent. ſ. fi. z inſti. de rerũ diui. ſ. cuz ex aliena. ibi: placuit media. & inſti. q manumit. nõ poſ. ſ. pe. acc.
t ¶ Immenſum. Not. re

forte & ſi priuati ſint imperialis maieſtaz cãs iniũxerit appellatio ad mẽoratos ſpectabiles iudices currat ne cã nõ gradatim ꝑcede re/ſz ꝑperã videat ſed a ꝑſidibus qđ puinciarũ & iudicib⁹ a nobis dat⁹ ſi nõ ſint ſpectabiles iudices itra memoratã q̃titatẽ referet.
Si aũt vel illuſtres ſint dati a nobis iudices qbus apices dignitatũ ſup ſpectabilitatẽ ſunt vel duces q̃ oĩmodo ſpectabilitate ſũt decorati: vel bi q a ꝓncipe delegati ſũt ſpectabilẽ bẽant dignitatẽ. coz appellatiões ſub q̃cũq; q̃titate i hãc regiã vlbẽ ad cõperẽtes antiquo more iudices referunt. oibus alijs q̃ in appellationibus ſtatuta ſunt vel ab antiq⁹ ꝓſapia vel ab auctoritate anteriozꝫ oſti tutionũ: vel a nr̃a humanitate in tactis illibatiſq; cuſtodiendis.

¶ De conſulibus. Titu. iij.

Conſules & eorum vxores & matres in ſeptẽ ludis & ꝓceſſibus poſſunt ſpargere argentũ & ex argento populum muneribꝰ honorare: aurum autem eis ſpargere nõ licet: quia ſoli principi aurũ cõtinere conuenit. Bar.

Idem. a. ſtragio comiti ſacrarũ largitiouum.

Onſulatus nomẽ & cã priſcis qdẽ roma nis aduerſus hoſtiũ adinuẽtũ eſt vtilitatẽ: & in decretis cis ozdiatio cõis dabat reipubli ce figura ſortiebant repẽte puin cias in qb⁹ romani bellũ habebãt: & fm bas ſortiebant faſces ſeq̃ẽs vo tps impatoꝛ piſſimorum träſponens bellãdi & pacificandi poteſtatẽ ad largitatẽ ſolã cauſaz ꝓſulib⁹ mutuauit & hãc tẽperatã ozdinatã meſurã nõ excedẽtẽ: paulatim vo qdã ita ſumptuoſe cãm aggreſſi ſunt vt ſuaz qdẽ ederẽt magnanimitatez: non tñ cogitarẽt qz exẽplũ aliud non bẽrent. nõ eñ ad plurimos venit ſubſtãtie magnitudo träſcẽdẽs etiã magnificẽtiã aĩe nõ menſura rei ſed, ppria magnitudine ꝓuenies. Quia igit videmus picli tari ꝓſulum nomẽ qõ ex tpib⁹ ita plixis & ad milleſimũ, ppe annuz veniẽs cũ romãoꝝ republica pullulauit: ꝓpterea credim⁹ oportere cãm cõprehendere & imenſitatez eius recidẽtes ad bñplacitas ꝓſulares ſtatuere expenſas quatenus continua ſit romanis oib⁹ aut bonis viris exiſtat acceſſibilis quoſcunq; bmõi nos dignos eſſe honore decernim⁹ cũcta ſiqdem ꝑcrutãtes ꝑſpeximus q̃tũ eſſe conueniat qõ dat. Amarcio no itaq; impatore eximio ſcripta lex eſt: q̃ volebat nõ ſpargere pecunias ꝓſules: & ipſa eius ꝓſtõũ prima fuit. Igitur & poſt ꝓdictaz ꝓſtõẽ iuenimus qm̃ qdã hãc ſequẽtes nihil ſpargere ꝑſo paſſi ſunt. alij aũt & vltra leges agere hec petentes & mperãtes q̃ petierũt deinde ad ſui animi reſpiciẽtes meſurã circa aſperſionẽ largitatẽ vltra terminũ celebrauerũt vni: qdã vo mediũ bene eligentes mediocribus, p plurimis cõtenti fuerũt: qm̃ etiã nos ꝑcedẽtib⁹ qõ mediũ eſt optimuz viſum eſt eſſe tanq; ex vtroq; ſumis pũ elicrantib⁹ mox ad imẽſitatẽ, pcedere: ꝓpterea exiſtimauim⁹ nos de hoc diffinire qõ decet vt nihil nec imẽſum: nec inordinatũ ſit: neq; noſtroz̃ temporũ indignuz.

¶ Quãtũcunq; ergo cõpetens eſt dari ab eo qui a nobis eligitur p annũ cõſulẽ occaſione ſpoꝛtularꝫ omniũ & diſtributionũ & expenſarũ: hec oĩa cõpetenti ſcriptione huic nr̃e interpoſitiõi ſacre iuſſimus legi. Jn legis eñ hoc ponimus ſchemate ita vt träſcẽdenti ẽt pena qđã iferaꝛ cõpetẽs: reddi tus aũt eoz iminutos oẽs eẽ volum⁹. Si eñ hoc adinuẽtũ eſt vt ſpectacula animi voluptatez agant pp̃lo: & aut̃ a nobis determinanꝫ in circenſibus & beſtiarũ ſpectacula & themeli delectatiõe nullo bozũ noſter ꝓuabit pp̃ls. ſz erit qdẽ ei, pceſſus ꝓmus q̃ ſuſcepit ꝓſulatũ & buius poſſidet codi cillos kalendis ianuarijs. poſt illuz vo ſcõm agit ſpectaculũ certãtiũ equoꝝ quã in ipſaz mappã ſemel exhibendũ & poſt illud qõ dicitur totius dici vt & multa delectatiõe cõplebit populuz hoc qõ vocaꝫ grece ꝓtimos latine filua ſpecta & cũ beſtijs pugnãtes boies & vincẽtes audacia inſup & interempte beſtie. Quintum quoq; faciet, pceſſum qõ ad theatrũ ducit quẽ abbozna vocaꝫ vbi in ſchema ridiculoſũ eſt loc⁹ tragedis & themelicis chozis: & ſpectaculis vniuerſis: aut q̃ iudicibus aptũ eſt theatrũ. rurſus qdẽ ſpectaculũ equoꝝ certantiũ edicti ſeu q̃ vocaꝫ mappa. Sextũ agẽs hũc quentuz ex hoc deponit annalẽ hũc bonozẽ in diſpoſitionẽ agẽs ſolẽnẽ editionẽ: & ita ſeptẽ noctiũ & pceſſuũ cõplebit curſus: nullã ſpeciẽrũ antigtus ſtatutarũ derelinq̃s vnã ſiqdẽ alia adinuenire mappã quoq; cõtinuare q̃ vocanꝫ theatrũ & amphiteatrũ & nõ ꝓtoz boz cõtentos eſſe palam eſt: qz nihil noui vltra id qõ ꝓtius agit hz: ſufficere itaq; rite cã putabit & ſingule danꝫ clare & nõ intantũ vt iã populo etiã odibile ſit: in his eñ q̃ raro fiũt miraculũ eſt.

¶ Dece itaq; de ꝓſularib⁹ a nobis ſcripta & determinata ſunt expẽſis. Si aũt etiã vxoꝛẽ cõſul habeat definita eſt a nobis & circa illã expẽſarũ menſura: decet enim frui eas & cõiugis claritate. Si vo non copulat⁹ vxoꝛibus fat eſt niſi mater ei ꝓſtat iã ꝓſulat⁹ digna & ꝓ⁹ bo nozata) & velit eã vnã frui ſecũ ſchemate & bñ in ſola mſe pbem⁹. alia vo nõ decozabit mulier penit⁹ ꝓter cõiugez & matrẽ: ille qdẽ oibus modis: qm̃ vxoꝛes chozuſcãt ra dijs maritoꝛ: hoc lege dãte. Datres vo ſi ꝓſul hoc voluerit: naz neq; filia neq; ſoꝛoꝛ forte: neq; vxoꝛ filij: & multomagis ſi nec pertinẽs ad gen⁹ ſit. hoc enim & pure

priobari imẽſitatem. ſic & ff. vt deter. ſit nume. cle. i prin. & de refe. ſ. fi. & de nup. ſ. deſcepſa. ar. ff. & de nõ eligẽ. ſ. ſinimus.
v ¶ Scriptione. cẽtum libra. auri.

x ¶ Spectacula. ſic. C. de ſpec. l. j. & de fer. l. ſi.
y ¶ Januarijs. no. quem adipiſci bonozẽ in kalẽ. ianuarijs. ſic. ff. de ꝓd. & demõ. publi⁹. & ff. de peti. hẽ. itẽ veniũt. ſ. ꝓdie.
z ¶ Abbozna. genus ludi eſt.

Honores ianuarijs kalendis dabãtur.

a ¶ Themelicis. ſic. ff. de bis q no. infamia. athletas. in prin.
b ¶ Miraculuz eſt. vñ dr omne raꝛ charũ: vt hic. & j. vt ſine prohi. ma. ſ. j. & ff. de legi. & ſenatuſcõ. nam ad ea. Accur.
c ¶ Cõiugis claritate. cõſonat qõ ſtatiz ſubijcit. qm vxoꝛes & vt ſi mariꝛtus eſt ꝓſul: & hec ꝓſularis dicaf: iz alia que eſſet vxoꝛ nobiliozis ei ꝓferatur: vt. ff. & ſena. l. j. q hic eſt ſignata contra. & hec ſunt vera mſimonio duráte ſeu iã diſſoluto añ⁹ nubat boi inferioꝛis dignitatis: vt. C. & nup. cũte. & ff. ad muni. l. filij. ſ. j. & ff. de ſena. femie. & C. de digni. l. mulieres. & ſ. ti. j. ſ. non tamẽ. Accur.
d ¶ Voluerit. no. honoꝛẽ ẽrri ad ſupioꝛẽ. ſ. mſez p filiũ. S. & ff. & ſena. l. j. Sol. vt ibi: q; hic ſpãle.
e ¶ Naz neq; filia. arg. & C. de epi. & cle. l. eũ. Acc.

Honores ſupioꝛib⁹ deferunt.

f

UNIVERSIDAD DE MURCIA

a ℂ Cōstitutio. dicit de q̄ pauloante fecimus mentionē: vt. C. de cōsul. l. ij. q̄ statim ℌ corrigit. Acc.

b ℂ Donoz. ac. sic insti. rerū di. ℌ. hoc amplius. Accursius.

Aurū me tallorū est nobilius.

c ℂ Post aurum. ℌo. aurum pręciosus metallū: ꝛ post aurum argentus.

d ℂ Impatoꝛi. ℌo. solus principem debere habere aurum. et facit. C. de agri. ꝛ cēſi. l. domini. lib. xj. Accur.

e ℂ Ex suo vocabulo. naz nomen ꝺꝫ esse ꝓportiones: cum ꝓsul a ꝓsulendo dicat. sic institu. de ꝺo. ꝑ. est ꝛ aliud. ꝛ. C. de epiſc. et cleri. l. decernimus.

f ℂ Per fustes. sic ꝛ i. pe. ff. circa fi.

g ℂ Potatiōibus. Nota de ebrietate ꝛ potatiōibus. sic. C. de adulte. l. q̄ adulterium.

h ℂ Spe lucri. sic. ff. de pe ti. here. l. ſed ℌ. ℌ. ſ. quod autem quis.

i ℂ Ad memoꝛiam. sic. ſ. vt preponatur nomē impeꝛatoꝛis.

k ℂ Dignos. Nota iudices dignos honoꝛādos. sic. C. de offi. ciui. iud. l. j. Accursius.

l ℂ Immoꝛtalem. sic. ſ. quomodo opoꝛ. epiſc. ſ. fina. ꝛ. j. vt prępo. no. ipe ra. in princi.

m ℂ Descriptiōis. Id est ſcripture. Accur.

n ℂ Breuiatoꝛes. i. q̄ bꝛeuiatiōes ſcribūt. Albe.

Pręceps est lex aia ta i terris.

o ℂ Legem aiatam. ℌo. principē esse ipſam legē aiatam in terris. ꝛ facit ad ℬ. C. de le. ꝛ cōſti. l. digna. ꝛ. C. de teſt. l. ex imp fecto. ꝛ. ff. de legi. ꝛ ſena tuſcō. l. principes. ꝛ. ff. de lega. iij. l. ex imperfecto. ꝛ inſti. q̄ mo. teſta. iſin. ſ. j. Accurſius.

p ℂ Trabea. veſtis cōſularis de q̄ ſit mentio. C. de ꝛſuli. l. j. li. xij. Albe.

ℂ De naturali' in cu. depu.

QUi rē. Hāc cōſtitutionē quidā nō habent: vel ſi habēt non habēt hic. ꝛ ſolū habent id verbū notabile quod est circa principiū. nā q̄ō in multitudine.

ℂ Albo curie. i quo ſcribebant nobꝛa curialiū. vt ff. de albo. ſcri. l. j. ꝛ. l. ij.

ℂ Antenup. ꝺoñ. quod est. j. vt ſpon. lar. in pain.

ℂ Abꝛogauimus. vt. C. de decur. l. ſi.

q ℂ Hanc noſtram. sic. ſ. qui. mo. natu. effi. fui. ſ. ꝛ quoniaz varie. vſq; ad ſ. tribus autem.

ℂ Vt nullꝰ mutuāz agricole teneat eius terram. Scilicet facta ſolutiō ne vel aliquo ꝺato loco illicitū exiſtebat. ſpargere aūt in ſeptē bis. pceſſionibꝰ pplo cōſulē meliꝰ nos ꝺeſignauimꝰ ſicut marciani viue mēoꝛie cōſtitutio ꝺicit: illa qꝺē abnegauit oīno munificētiam. nos aūt cozrigimꝰ eā cām/ volūtate eiꝰ q̄ ꝓſulatus hꝫ honoꝛes ꝺiſponentes: ſiue eiñ nihil voluerit ſpargere nō cogimus ſiue rurſus venire ad ℌ voluerit ꝛ ex argēto mūcrib⁹ bonoꝛare pplm nec hoc interdicimus. nō tñ auz ſpargere finimꝰ nō minoꝛis alicuius nō maioꝛis oīno: nō medꝫ caracteris aut pōderis/ſꝫ argentū ſicut pꝺixim⁹: ſolū aurū eiñ ſpargere volebat ipꝺo cui ſoli ēt aurū ꝛtēnere pſtat foꝛtune faſtigiū. argētū vo qꝺ moꝛ poſt aurū pcioſſimū ſict ꝛ alijs ꝓſulib⁹ largit⁹ ꝺicens hoc ſinim⁹ eos ſpargere q̄ vocant miliaria ꝛ i hemelis: ꝛ in cauſis: ꝛ in q̄drāgulis: ꝛ in talib⁹. q̄ꝫto eiñ minoza ſunt q̄ ſparguntꝫ tāto plures ſuſcipiētes crūt: ſitq; rei mēſura ꝺātis virt⁹ ꝛ volūtas ſiue nihil ſiue mediocre: aut trāſcēdēs pplo crogādi. hoc eiñ i ꝓſulatu ꝺiſſinim⁹ neq; iuitos ſparge re cogētes: neq; volētes, pbiben tes: ſꝫ de argēto qꝺē ſpargēdo ita a nobis ſancitū eſt: ꝛ ſi oīno ad ℌ acceſſerit: licētiā hēat ꝺiſtribuendi argenti munificētiā in ſuis. ꝓ ceſſiōib⁹ ſicut ipe recte ſe hēre putauerit: ſolo. pbibito auruz oīno iaculari: qꝺ ipatoꝛi tñ tributuz eſt ꝛtingere. Alioz aūt q̄ a nobis ꝺecreta ſunt ꝛ cōſcripta in ꝺeſcriptiōe q̄ hac ꝛtinet lege trāſcēdēdi aliqꝺ oīno: aut addi nos nullo pmittim⁹ mō. Qꝺ itaq; ꝺiffinitum eſt (ꝺicim⁹ aūt ſpargere) in ꝺantꝫ ponim⁹ volūtatē oīno. ꝓte poteſtatē ℌ ei⁹ q̄ ꝺat facientes. qꝺ vo a nobis ꝺiffinitū eſt ſemel ꝛ oꝺinatū trāſcēdēdi ℌ nr̄a lex. pbibet. Qꝫ ſi qs pſumpſerit qꝺ ꝺiffinitū eſt cgredi. c. libꝛaꝝ auri pſoluet penā: vtpote nr̄a ꝑuaricatus pcepta: ꝛ oēm hui⁹ legis cozrūpens q̄ſtuz in ſe eſt intētionē. Si eiñ p hac tñmo poſita eſt lex occaſione ne ꝺādoꝛ imēſitate ꝓſulatus ꝺeſint: ꝛ pꝛopterea nos ſuperfluas illas ꝺonatiōes ꝛ expēſas abbꝛeuiamus ꝛ in pplm effuſas pꝛoceſſiones ꝛ ſpectacula ad hñ ſe hūtē ꝺeducim⁹ mēſuraz: rite aliqꝺ ꝺecēti⁹ ꝺinumeram⁹ cōſiꝺerātes. i. ſpargere argentū vt neq; quicq̄ ꝺare coz̄ꝺe ꝓſulꝰ ꝺimittēres vo luntatib⁹ vt nobis ſint amplius ꝛ ſemp ex ſuo vocabulo tps aꝺoznent: q̄ qꝺ ꝺiſpoſitū eſt trāſcendit rite vtpote nr̄am ꝑuaricatus leges ꝺignus eſt pena. ſic eiñ nobis erunt iugiter ꝓſules cauſe imēſitatem nō foꝛmiꝺātes: nec tanq̄z cer tiſſimū periculū ꝓſu latū refugientes ꝛ aꝺuerſantes. ꝛ ꝓpterea ſancim⁹ legē ſub firmitate ſeruari hanc. ¶ Nullus igit eā egredi pſumat: nec ſi vehemēter iꝺoneus ſit: nec ſi noſtroz̄ ſit iuꝺi cum: nec ſi maxime curie aut nulli adminiſtrationi pñt. hec enim oīa nos ꝓſiderātes oīb⁹, ꝓpoſuimus ſup ꝺonationib⁹ equalitatē nulli penitus licentiā ꝺātes exire mē ſurā q̄ hac ꝛtinet lege: niſi in ſolo argēto in pceſſionib⁹ ſpargēdo. aut neq; hoc faciendū qꝺ in cozꝺē ꝓſulū poſuim⁹ (ſicut ſepe ꝺiximus) volūtatib⁹ ipſis quoq; q̄ hoc accipe ꝓſueuerūt maxime nr̄e gratie in hac nr̄a repoſita ſunt lege. ſi enim periculū erat ꝺeficientib⁹ ꝓſulib⁹ neq; quicq̄z accipe nūc autē accipient mediocriter: multā ha bebūt rite huic legi gratiā qꝺ ſufficiat pro nihilo offerē te: ꝛ hoc eiñ ipm nō pmittere nos glozioſiſſimis ꝓſulib⁹ aut aurū ſpargere aut vaſa maioza: ſed in miliarenſis ꝛ hemelis: ꝛ cauſis: ꝛ q̄ꝛāgulis mediocrib⁹ ꝛ hmōi facere ꝺonationē: ſanctio ad humanitatē a nobis aꝺinuēta eſt ꝛ pplo medelā pbēs. Si eiñ hoc egerint q̄ ꝓſulare cꝺēt munificētiā: ꝛ in his ſolis ꝓſilient populares ne q̄ꝫs ꝺe maximis lucris ꝺeceꝛtātes ſeditiōes exerceāt aꝺiuuicē: ꝛ veniēt vſq; aꝺ alternas plagas q̄s p fuſtes ꝛ gladios ꝛ lapides egerūt frequēter oīno rē nobis oꝺibilē. viꝺebam⁹ enim cos cōtēꝺētes qꝺē ꝛ malis inumeris ꝛplētes alterutros occaſione ſparſoz̄ ꝛ ab eis abꝛeptoz̄: ꝺomi vo ꝺeſcꝛentes oīno nihil: ſed ea ꝺie in ebꝛietatibus ꝛ potatiōibus oīa expenꝺentes. ¶ Si vo foꝛſitan ſpe lucri maioꝛis etiā pexpēꝺiſſe ꝛtigerit: poſtea vo aut nihil aut minus accipiat ēt ꝺānū ꝛ ꝺebitū habebit ꝛ plagis/ꝛvulnerib⁹ ꝛ ex hoc malis incurꝛere cogit. Si aūt mediocre ſit qꝺ ſpargit: nec vehemēter pcēꝺēt: nec q̄ſtus expectātes abūꝺātia vulnera aut plagas alterutris vltra mēſuram ꝺabūt. Iꝺcoq̄z cōem, puꝺētiā itroꝺuximus ex hac lege ꝛ cōi reip. figure: quatenus tps habeāt poſt iperiū ꝛ ꝓſulis vigere memoziā ꝛ atq; vocabulū ꝛgloꝛioſiſſimis nr̄is iudicib⁹: ꝛ q̄ ex maxia curia ſunt eo q̄ honoꝛare nobis placet ꝺignos nō expēꝺentes in meſe ꝺecēte ꝺam⁹ cōſolationē: ꝛ nr̄o pplo ꝛ alijs oībus. ſꝫ ꝺeſperātibus iā cām: ꝓpterea qꝺ ſupfluū eſt auferētes vt ꝓſulatū i moꝛtalem reipu. ſtatuamus. Subiaccat igit (ſicut pꝛeꝺiximus) nr̄a diſpoſitio huic legi cui⁹ exēplaria recōꝺēnt in foꝛo tue celſitudinis cū hac lege quā apud eā ꝺirexim⁹ p tpa tñ glozioſiſſimos ꝓſules ſancim⁹ ex ſolo tuo foꝛo exēplar deſcriptiōis accipe huic ſubꝺite legi vt ſm eā oīa ꝺent. ¶ Deſcriptionem nāq; iō a ſꝺe tua ꝺari volumus: vt nec ipſis liceat ꝑuaricare: nec bis qvocāt bꝛeuiatoꝛes adulterari aliqꝺ boꝛ q̄ a nobis diſpoſita ſunt. ſꝫ piculo cuſtoꝺietuū hāc ꝺeſcriptionē in foꝛo tue glie ꝺari exēplar eiꝰ cū ſubſcriptiōe cigulū habēris ℌ cui nūc ipe pſiꝺes: vt p oīa inaꝺulterata mancāt q̄ a nobis diſpoſita ſunt. Difficultatē vo nullus habebit boꝛ q̄ ad ꝓſulatus veniūt honoꝛē ſi mediocrē ita faciēs expēſaz nomē tpi fiet. etenim omne qcqꝺ baeten ꝓſulat⁹ habētes honorem ꝛ ex foꝛo tue celſitudinis ꝛ ex gliioſiſſimis pꝛeſectis nr̄is aut etiā aliūꝺe p munificētiā noſtram pcipiebant ꝛ nūc eis ꝺabim⁹: ab eis qꝺē faciēꝺas expēſas abbꝛeuiantes: a nobis aūt largitatē nō minoꝛātes. Oibus eiñ a no bis ꝺictis impatoꝛis exciꝑiat foꝛtuna cui ꝛ ipas deꝰ leges ſubiecit/legē aiatam † cōmittēs hoīb⁹ eo q̄ impatoꝛ qꝺem iugis indefinēs ꝓſulatus oīb⁹ cuitatib⁹ ꝛ populis ꝛ gentib⁹ quia in ſingulis q̄ placent ꝺiſtribuenti aꝺuenit: aut cū ipe annuerit trabea: ideoq̄z ꝛ iperij cōſulatus p oīa ſit ſequēs ſceptra. Tua igit celſitudo hāc noſtrā ſuſcipiens leges ppetue eā in ſua manere foꝛtitudine, pcuret ſm omnem q̄ in ea continet virtutem legis: ſcripta apparitoꝛi longino Johāni ppoſito oziētis: ſcripta apparitoꝛi longino pꝛeſecto feliciſſime vzbis.

† Sic papa ꝺicit habet oīa iura in ſcrinio pcrotis ſui: vt i. c. j. extra de cōſtitu. lib. vj. vbi vi ꝺ.

ℂ Vt nullus mutuas agricole tencat ei⁹ terrā. Ti. iiij. ſolutionis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

solutiōis.als ℈.vt.j.pḡi. ℣sti.ℊ.ſancim⁹.ꝛ no.ofiaz inter hāc ꝛ illam. illa eſt dicit etiā ḡtā vſurā debeāt dare agricole ſuis creditoribus qō hec nō dicit. Itē hec eſt localis: vt in pzin. illa generalis: vt.j.ti.progi. ꝛ.ℊ.ſinaute.ꝛ ideo banc breuiter pertrāſcas ꝛ pcede ad ſequentem.

a Quo ſuꝑ.ℊ.j.

b Angustia. dicētes terminuz cucurriſſe: vt ob hoc vſuras vel acceſſiones pe terēt ex mora ꝛ ꝓpterea retinerēt terras loco pignoris vt ſubijcit. Alce.

c In illyricianas. id eſt in ſclauoniam. Albe.

d Cuius exemplarius. i. ſicut in illa continebat quā miſit ad illyricos de militib⁹: ita ꝛ hic dicitur vt ſubijcit. nec enim facit mētionē de progi. ℣ſti. lz quidā ℨ ſentiāt. nam illa ad iſtā nulla hz ꝛiuctionez vel ōtinuatiōnē lz lo quaꝛ de ſimili materia.

e Et puincialibus. Id eſt ipſis paganis ſiue ruſticis iudeis illis tm vbi ipſa locū hz: lz ſequēs cō ſtitutio ſit generalis.

f Anteriore lege. quam miſim⁹ ad bracas ꝛc.

g Nullus credentem ꝛc. Id eſt mutuantē. ſic.ff.ſi cer.peta.l.ij.ℊ.j.

b Tenere illi⁹ terrā. vt ℨ.pḡi.in.rubri.facta ſolutione debiti nō ꝓius. vt j.eo.ℊ.ſancimus.

i Debet vſuraz.ſ. agricola: lz qdā dicāt idez in quolibet alio.vt dicem⁹ j.ℊ.ſinautem pecunias.

l Em duram. Auariciaz.ℨ. ti.pḡi. in ꝑn.

k Cōmunez oīb⁹.at ſupioꝛ fuit localis. qdā tñ dicūt banc localē.ſ.in cōſtātinopolita na tñ ciuitate: ſz exinde ḡtēdi dicūt ad alias terras.vt.j.ℊ.ſinautē pecunias. Accur.

m Administras. loquit agerutio cui bec cōſtitutio mittitur.

n Mantes.ſ. creditores mutuo illis ruſticis.

o Nō minoꝛē. imo maioꝛem cum minoꝛ ſit pena inter hoīes ꝛ vicinos cōſuerſari ꝛ eoꝝ nō poſſe ẏti ſuffragio ℊ ſi eſſet ab eis remot⁹.vt.C.de apo. l.bi qui ſanctam.

o Minoꝛē.i.p incurſionem non minoꝛem ℊ ſit barbarica. Accur.

p Alia ſpecie. als aliam ſpeciem.

Fructꝰ arid⁹ q dig ſint.

q Aridos. ſunt autē ari di q adiuicē cōmiſti nō cōfundunt: ſed liqđi confundunt: vt vinum mel ſimilia. vt iſti. de re. diui. ℊ.ſi duōꝰ. ꝛ.ℊ.qō ſi frumētū. Sz nunqđ ℬ ius ℊ eſt in aridis hic cōſtitutū ꝛ in liquidis locū hz? Rñ. non. imo ſtamus iuri antiquo vt vſq; ad duplū poſſit eſſe acceptio ſicut ſ vſura nautica: vt.C.de vſur.l.olei. nā vt in nautica pecunia eſt periculū dātis mutuus; ita in tali mutuo ſi fructus medio tpe efficiant deteriores. i. vilioris pretij: vt.ff.de nau. feno.l.feneratoꝛ. in fi. etiā nudo pactoꝛ in illa vſura nautica: vt.C.de

c Prouiſio inducta p legē ꝑ agricolis contra priuatos creditores exꝑtēditur etiam ad milites. hoc dicit Bar.

Idem Au. Dominico viro illuſtri ꝓpoſito ꝑ illyricum.

d Ropter auariciaz creditoꝛ qui angu ſtia tēpoꝛa abutētes terrulas infelicius agreſtiū ſibi acgrūt ꝑ pauco frumēto oēm illoꝝ ſubſtātiā retinētes: legē poſuim⁹ quā ꝑmo qdē in thracia ꝛ in totas ei⁹ puincias/in pñti autē in illyricias patrias direxim⁹ cuius exēplarium ſubſidi etiā pñti legi ꝓcipim⁹ vt ne pziuati qđē boīes puꝺent legem ℨ ſe ſolūmodo cē ꝓpoſitā: milites aūt altioꝛe nitentes ſaſtigio legē ℨ ſe nō eſſe. plataꝛ exiſtimēt. vt ergo ꝛ tua magnitudo ſciat q cōis hec lex poſita eſt ꝛ puincialibus ꝛ militibus ꝛ oī cingulo nulla excuſatiōe cuidā cōpetente. ideo ad tuā ſublimitatē ꝓſentē legē deſtinauim⁹. Scituris militibus q pñti legi nō eſſe obediđ exiſtimāt: q cingulo denudati inter pziuatos habebunt pe nis qs i anteriore lege poſuim⁹. pzius nihilominus ſubiugandi.

Nullus credentem agricole tenere illi⁹ terrā: ꝛ quātā debet vſuram dare. Titulus. v.

e Nullus credēs agricole. p debito teneat terrā ei⁹: ꝛ ſi crediderit aliquos fructꝰ aridos ꝑ quolibet modio noīe vſurarum cū oīno nō percipiet octauā partez modij. ſi vō pecunia mutuauerit. p quoli bet ſolido accipiet vnam ſiliquam. Ang.

Idem Au. agerutio viceconſuli miſſe minoris.

f Em durā atq; ibumanā ꝛq vltra oēm impietatez ꝛ auariciā fit ſꝑ hoc ꝛ lege ſaluberrima ſanare: ꝛ cōez oībus deponere me dicinā: nō tñ in pñtis neceſſitatis tpe ſed cziaz in oīmi cuo futuro. Venit em̄ ad nras aures quoſdā in miſia ſcda. puincia quā admini ſtras aſſuare neceſſitate tempoꝛ captata feneraticios feciſſe ꝓtractus: ꝛ paucam menſurā fructuū dātes terrulas eoꝝ abſtraxiſſe: ꝛ ex hac cā ℊſdā colonoꝝ fuge la tebras petiſſe: alios fame eſſe ne

vſu. l. frumenti. cum enim hic hoc non mutetur: nec nos dictum ius antiquum prohibemus. Accur.

r Terrulas. ꝛ hoc ideo ſic dicit vt denotet vilitatez rei ꝛ creditoris auiariam.

s Siliquā. Siliqua eſt vt Iſidoꝛus interpretat. ℈xiiij. ꝑs ſolidi. alij dicūt eſſe octauā. ar. eiuſ qō ꝺ octaua fructuz dicit. Vel dic eſſe genus monete qō ꝑtinus eſt. vel iiij. ꝑs uncie: vt.ff.de annu. leg. l. liberto. ℊ. finiuz. ꝛ no. q ꝑ legē ſtatuit certus modus vſurarum in certo genere boim vt in ruſticis: vt hic. ſic et alis lex ſtatuit certas vſuras: vt.C.de his q.vt indig. l. j. ꝛ. j. de ali. ꝛ ēphy. ℊ. hoc etiam ſuper.

t In oēs ḡtēdim⁹. hic colligunt qdam ꝛ bodie vbiqs ſūt vſure ✠ coartā de ꝛ acceſſiões per banc cōſtōnē vt iā non valeat imo ſit correcta leg. C. de vſur. l. eos. ℊ. ſuper his. ꝛ facit etiaz pro hoc qō eſt j. ꝛ hāc. l. cōem ꝛc. Itē facit ꝛ ibi: ſcituris oīb⁹ credituris ꝛc. Itez facit q ꝛ als teg. eſt ginaliteꝛ q⁹ ruꝑbica. ita ꝛh: vt. C. etiā ob chiro. pe. pi. ten. poſ. l. j. Itē q⁹ vſure odioſe ſūt g restrigēde i dubio. vt. ff. de pe. l. penul. ſed nos ℨ. reſtringim⁹ enim hanc legem tm̄ ſi agricolis: quoꝝ cā ꝛ alia ſtatuunt ſpecialia. nā ꝛpe ſationis nō trabūtur ad munera: ſz alij ſic: vt. C. de agri. ꝛ cē. lib. ij. l. j. Itez ꝛ circa teſtamēta: vt. C. de teſta. l. fi. Itē ꝛ circa iuris ignoꝛātiā: q⁹ eis parcit: vt. ff. de iur. ꝛ fac. igno. regula. Itē ipa rubrica ℬ euidenter oſtēdit. a ℊ licet argumētari: vt. ff. ſi cer. pe. l. j. in alijs ergo oībus ſeruatur leg ꝑdicta: eoꝝ ℊ ponit varios modos vſuraꝝ: ſz bodie iure canonū aliter eſt: qō dic vt no. ℨ. de eccle. ti. in ꝑn. colla. v.

v Initiū. nā leges gene raliter in futuro: nō aūt in ꝓterito tpe ante cōpoſitionē ſui ḡtēdūtur: vt ℨ. de nup. ℊ. fi. ꝛ. C. ꝛ. ff. de legi. ꝛ cō. l. leges.

g Et creditoribus. ſic. ℨ. de fideiuſ. ℊ. qō autem.

y Oībus. non tm̄ oībus debitoribus ſm̄ nos: ſed ſm̄ alios etiaz omnibus debitoribus. Accur.

z Cadent. ipſo iure. vt C. loca. l. fi. Accur.

a De reſtitutiōibus ꝛc. Hec prima ps exꝑedit. j. eo. vſq; ad. ℊ. vnum.

b Et ea que parit. hoc dicitur. j. eo. ℊ. vnuz. vſq; in fi. conſtitutionis.

c Ecurſio. Lz pria ci⁹. id eſt dicere. lz ꝑncipia dēt q magīe ſiue regule appellanꝛ i dialetica. ℬ nō ſufficit niſi noue exceptiões q regulas falſificāt dicāt: vt. h. ꝛ. ℨ. de nō alie. ℊ. vbi aūt. hec aūt eſt regula q res q ſubiacēt reſtōni ꝓhibentur alienari: hec aūt eſt exceptio niſi i cā dotis ꝛ dona. ꝑpetuꝑ. facit. ff. de reg. iur. l. ſemp ḡualib⁹. ꝛ. ff. de leg. iij. l. vgozem. ℊ. feliciſſimo. ſed eꝫ

Siliqua quid ſit.

✠ Vide hoc meli⁹ in tit. de vſuris. i antiqo. ites li. vj. decre. quia magis ſpectat ad rotuz eccleſiaſticum ꝙ ad ſeculare diſcernere de vſuris.

Agricole ꝓuilegia.

Pignoꝛi obligati aliēari nō poteſt.

regula perēpta siue regularit aliq perēpto nō est op⁹ alia pscriptatiōe deinceps: vt.ff.de nō cli.ſ.finim⁹. in fi.ſ.ff.de re.du.l.ſi is.ſ.vtrum.

a ¶ Corrigatur. corrigendo alias exceptiones que nō placent ⁊ dimittendo que placent.

b ¶ Vt legi. subaudi sit fed sine eo subaudito legi potest. Accur.

c ¶ Ad legis. quaꝫ modo icipiet scilicet. j. co. ſ. q̄ obſē. hic aūt primo tres dubitatiões ponit quas nō soluit. sed tu solue vt ibi dicimus circa literā.

d ¶ Periculuꝫ. ſ. obligatiōis ſm Alb.

e ¶ Restituties. Hanc pmam dubitationē nō soluit: sed solue vt dicimus infra. de leg. ſ. ij. ⁊. C. cōia de le. l. j. que dicunt q̄ nō sunt obligate.

f ¶ Multa. scz questio vt subijcit. ⁊ est scōa dubitatio quam non soluit.

g ¶ Questio. ⁊ erat bene facieda bic dubitatio cū hecyba diuersa adinuicē significent. nā ybi rogat restituer qō bēdi superit qñ mozier. ſ. bereꝫ suffic vt quartā reseruet: vt. j. de resti. ſ. sinaute. col. viij. fi vo simplr tunc q̄rta deducta dotādre restituit: vt. C. ad treb. l. j. ⁊. ij. alſ ñ nisi inter vba eēt vis: nō esset q̄stio facieda: vt C. cōia de lega. l. ij. q̄ huic rñ. est contraria.

b ¶ Res. nō solū res illi⁹ q grauabat restitutione.

i ¶ Post detentionē. hoc vbuꝫ nō erat necesse per testatorem dici ⁊c.

k ¶ Et introducebantur. vt pt. C. cōia de leg. l. j. ⁊ est hic tertia q̄stio: ſ. hāc die ſe soluisse: vt subijcit.

l ¶ Ex iopia. ſ. actiōe ſre.

m ¶ Legem. vt. C. cōia de lega. l. fin. ſ. fed q̄ nostra maiestas. Accur.

n ¶ Alienari. irreuocabiliter. qō vbū alienatiōis ad eos act⁹ referr. ppie p q̄s onū trāsferr: vt. C. de fun. do. l. j. sed large ⁊ ad pignoris obligatiōez tra bit: vt. ſ. nō alie. ſ. alienatiōis. ſ. certe hec lex vi def sibijpſi ꝫtia. naꝫ. ibi bet pcio alienationē: q̄ fi fiat nō valet ci q̄cḡd fiat ꝫ legez nō valet: vt. C. de legi. ⁊ cō. l. nō oubiuꝫ. sed ſtatim subijcit q̄ ambulat cū ꝑpria fortuna alienatio: ergo valet. Sz dic q̄ valet. ſ. interim: nō aūt valet. ſ. irreuocabiliter. naꝫ existēte cōdi. restōis infirmat alienatio ⁊ ß ꝑpter ꝓhibitionē. vt p. ff. de leg. j. l. ſi fundū. ⁊. ff. quēad. fer. armit. l. is cui. ſ. fi. ⁊. ff. de fideicō. liber. l. generaliter. ſ. quotiēs. in casu tū etiā interim nō valet vt si velit alienare ma numittēdo. ⁊ est rō: q̄ nō posset reuocari facile vt alia relicta. vt. ff. q̄ ⁊ a q. l. generaliter. ſ. sub additiōe. nisi in testamēto manumitteret istero gatus: quo casu ⁊ testamēti fanore ⁊ libertatis valet. vt. ff. ad trebel. l. qdā. ſ. si qs filiū. ſz cū ārta manēat apud grauatū q̄re nō valet alienatio quatenꝰ durat ārta. vt ⁊ alſ. vt. ſ. de nup. ſ. q̄n infirmas: Rñ. immo valet. vt. ff. ad trebel. l. marcellus. ſ. res. qō ergo hic dicit posse reuocari: dic esse verū si vltra quartam suā alienet vel obliget. Accur.

o ¶ Reuerti. fic. ff. de contraben. emp. l. alienatio. fic. ff. vt in pol. lega. l. fi fideicōmissorium. ſ. ij. respon.

p ¶ Ex. scz. C. vt. C. cōmu. de lega. l. fi.

q ¶ Longeua est. i. ueteratа ſm Al. sed certe nō poterat bēe vltra. g. annos. vel. gj. cū illa ⁊ ista sit iustiniani. nec ipse impauerat tpe builis legis nisi. g. annis vel parū pl⁹. vt. j. vt ꝑpo. no. impa. ſ. pe. alſ lōgeuus ꝑ. c. annis ponit. vt. j. hec q̄sti. inouat. i pn. col. vj. ⁊. C. ō sac. ſan. ec. l. ſi qō particulariter ei resistit cozri gat: scz ꝫstituat sub trāgllitate ⁊ qete vt legi⁹ est ꝓueniēs q̄le scz qddā nūc etiā emaergeras ad legis nos op⁹ adduxit. ¶ Scimus cīn q⁹ etiā dudū de restitutionib⁹ dubitabat: ⁊ si ꝛtigisset q̄sdā by pothecas obligari cius q restitutiõe grauabat/ plurime ꝓtētiõis erat negociū siue oporteret etiaz res q restitui iusse fuerāt piculū pati/ siue sola ei⁹ q grauabat restitutiõe. ⁊ multa q̄dā erat etiā circa ipsam vbor differētia q̄stio: vtrū defūct⁹ ꝓcepisset res q̄ maneret post mortē ei⁹ q grauabat restitutiõe/ oportere restitui: aut absolute restitui q̄ relictuꝫ erat post detētionē legitime pt iuberet ⁊ introducebant ētia fideicōmissarie pſecutiões ⁊ ex iopia in rem missiões: ⁊ plurimi alij ⁊ varij ⁊ isolubiles pene ꝓdicte in rez missiõis circuli. Sz tāq̄ nos dudū ß sanātes: legē descripsim⁹: modis oīb⁹. ꝓhibētes restitutiõe grauatas res aut alienari aut obligari: ſz cum ꝑpria ambulare fortūa. ⁊ apud quēcūq̄ fuerit nō manere firme: ſz reuerti ad illū cui dari iusse fuerūt. Et fcā lex itaq̄ quodāmō lōgeua est: ⁊ i iudicio approbata frequērat: ſz futurū erat q̄ ꝓdixim⁹. vt q̄ fer re oia ꝓsucuit tps ostēderet indigere q̄dam exceptiõe necessaria legē adiecrūt nos viri ⁊ mulieres ex his lesi. Noziente nāq̄ viro vroz qdē ⁊ dotē exigebat: ⁊ donatiõis ante nuptias facte partem/ seu ꝑpter nuptias quaꝫ viri mors ei dabat: defuncti vo frater aliūde vendicabat res ꝓpris ꝑcebat voluntatē: ⁊ trahebat mulieris res dicēs fratrē qdez suū eas expēdisse: se vo apud mu

r ¶ Quod prediximus. scz in prin. huius titu.

s ¶ Indigere. ſs ostēdere. ⁊ tūc repete ostēderet dico. l. scz illā. C. cōia de leg. l. fi. Sed quare dicit indigere quadā exceptione: immo duabus exceptionibus. scz dotis ⁊ ante nup. do. vt declarant sequētia.

t ¶ Ex his lesi. scz que. ſ. dicuntur in dicta nostra lege.

lierē videre paternas res q̄s pater nō existētib⁹ filijs restitui pceperat ei: ⁊ recipe ex oīb⁹ eas instabat neq̄ cessabat donec satisfactio legis nostre p oia ꝓueniret. Sed igemiscebat iuste mulier ⁊ dicebat iniustū esse quasi p decꝓionē oīm quidē virū fieri dotis tot⁹ ⁊ si ꝓmozi mulierē cōtigisset lucrū habere ſm pactuz: qz vo vir mortuus est se ignorāte restitutionē: amissionis piculū sustinere sed hec qdē data est negocio forma quā bene se habere putauimus. ¶ Rursus aūt alter supplex apparuit dicens vroxis patrē substātia eius substituisse alijs suis filijs: paruāq̄ ꝓ solaz apud eā iussisse manere: ⁊ magnū sibimet imminere periculū si sue qdē substātie piculū pateret: ⁊ circa dotis restitutionē ⁊ circa totū ex dotalib⁹ instrumētis sup ante nuptialē donationē pactū. sibi vo nihil licere. ꝓmereri bozū. ꝓpter sublationē ⁊ restitutionem. Hec nos merito cōmouerūt ⁊ i meliꝰ arbitrati sum⁹ nostraz cozrigere legē q̄s subiectos despicere ⁊ piculū sustinētes maxime i nuptijs quarū nihil est boīb⁹ vtil⁹ tanq̄s solis facere boīes valentibus.

¶ Quāobrem ꝑsentem ponimus legem oia quidez alia priozis a nobis posite constitutionis rata manere volētes: hoc vero inouātes solūmodo vt si quis decetero restitutionē fecerit suarū rerū ꝓmū quidem seruet filio legitimā partē nō q̄rtā (q̄ enim cmē dauimus inopiam ei plurimaz reꝑehendentes:) sed etiam tertiam ⁊ modis oībus aut mediaz fim filiozum numerum. deinde ⁊ ex reliqua substantie parte si non sufficeret legitima pars ad

v ¶ Dotem. suam.

g ¶ Facte. a viro.

y ¶ Dabat. ſ. pactū in casu mortis viri factū. vt. j. co. ſ. obiem.

z ¶ Et patris. testamento. i. cōis taz mortui fratris q̄ huius q nūc petit bona caueratenim forte cōmunis hic ꝑ vt quicūq̄ eoꝝ ꝓmoreret sine filijs: supstiti partem suā restitueret.

a ¶ Et trahebat. ad se.

b ¶ Res. id est dotem.

c ¶ Eas expendisse. i. consumpsisse cum forte dos erat inestimata. alſ enim ecē mariti piculo: nec valeret ſ allegatio fratris. sic. ff. fol. ma. l. estimate.

d ¶ Li. i. superstiti.

e ¶ Oīb⁹. ſ. alijs reb⁹ mulieris. Vel dic ex oībus. i. ab oīb⁹. ſ. eas possidētibus nedū a muliere. Alē.

f ¶ Legis nostre. q. d. non cessabit nisi adimpleatur ei oia q̄ in. l. nra dicūtur. vt. C. cōia de leg. l. fi. ſ. fed q. nā oia volebat. Vel dic non cessabat donec hec lex supuenit: licet postea cessare eum oportuit. vt. j. eo. ſ. obiem.

g ¶ Forma. q. d. hec quēstio fuit de facto ⁊ determinata est: sed illa determinatio non est in corpore iuris.

h ¶ Rursus. nūc conārit vir. ſ. vo conāsta é vgo.

i ¶ Alter. vir.

k ¶ Supplex. i. supplicās.

l ¶ Substituisse. i. ꝓ restitutionem reliquisse.

m ¶ Valentibus. vt. ſ. de nup. in prin. consti.

n ¶ Alia. i. oēs alij casus q sunt in. o. l. C. cōia de lega. l. fi. valeant ꝓter eum qui est in. o. ſ. sed quia.

o ¶ Fecerit. id est fieri iussit. R.

p ¶ Quod enī. alſ qd enī ⁊c. ⁊ tūc interrogatiue lege. q. d. nihil effet quod cozrigi esset. ſ. de trie. ⁊ se. ſ. col. iiij. qō falsuꝫ est. īmo cozrexit oēs. ll. q̄ dicebāt quartā sufficere ad filium ex cleudū vt dicebat lex. C. de inof. test. l. cum queritur. ⁊. l. parentibus. alſ est quidem enim. ⁊ tūc ponitur enim ꝓ certe. Accur.

q ¶ Inopiam eius. i. paruitatē eius quarte.

r ¶ Tertiam. ſ. seruet filio pater iubēs fieri restōnem suarum rerū.

s ¶ Numerū. qō plene dic vt. ſ. de trie. ⁊ se. ſ. hinc nos.

t ¶ Parte. ſ. cōplere volumus dotē aut ante nup. dona.

v ¶ Si nō sufficeret. ſz nōne hāc legitimam oz bēre fine oī grauamine. vt. ſ. de trie. ⁊ se. ſ. ꝓbibem? Rñ. sic. ⁊ ita habuit. sed ipse filius postmodū semetipm grauauit cōstituēdo donationē ⁊ pactū sup ea donatione faciēdo. vñ nō a patre ſz a semetipso hoc grauamē sensit q̄re de sua legitima satisfiacere oz donec durat: vt hic dz: hec eadē ponas ecō tra in muliere. ⁊ nota hic mirabile: q̄ etiam vltra legitima oz filij de bonis ꝑis etiā ꝛtra velle ipsi⁹ ꝑis. ſz hoc nō est. ꝑpter se sed ꝓpter dotis vel donatiõis. ꝑpter nup. ꝓmileguū vt subijcit: ⁊ hoc etiā nisi in fraudem nimiū se grauauerit. vt. j. eo. ſ. hec igit oia. ⁊ hec cadē locum habēt q̄n filius dotē iam accepit ⁊ ſuper dona. a se data pactū fecit vt lucretur mulier. vel ecōtra mulier donationē iaz accepit ⁊ sup dote a marito lucranda pactū fecit: nā si hec duo debita nō possunt solui de bonis eius

† Cōcor. c. raynutij. in gl. sup ver. trebellianū post punct. ibi: hec hodie. extra 6 testamen.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

bonis eius qui ad hoc tenetur: porrigit manus etiã ad restitutionẽ: vt. ff. eo. ſ. adierunt. x. ſ. ruſtus. x etiã ad hũc intellectum poſſunt hec verba accõmodari: x vterq; intellectus verus eſt. Sed qd ſi fuerit exitraneus heres grauatus reſtituere? Rñ. retinet pro dote vel dona. nõ tamẽ ſi ſoluit: vt in nouel. eo. titu. Accurſius.

a ¶ Dotis. alis ad dotis x ſm hanc literã puncta ibi merita. x qõ ſubſicit excipere: etiaz ad reſtitutionẽ. i. de reſtitutiõe. ad hoc. i. ad hmõi oblationes dotis x antenup. do. Item alis aut dotis ꝛc. x tunc puncta ibi excipe. x qõ ſubſicit etiã hoc ad reſtitutionez: ſez denegandam ſubaudi. Accur.

b ¶ Merita. ſubaudi ẽt. x facit. ff. ad trebel. l. mulier. ſ. cuz. ꝓponeretur. x no. hic dote cõſtituẽdã x do. ꝓpter nup. ꝓo bone ſtate perſonarum x meritã. i. patrimonij facultatem. x facit. ff. de iu. do. l. ſiue generaliꝫ. x. C. õ nup. ſi furioſi. in ſi.

Dos ꝺo natio. ꝓpnup. ſꝰ ꝓſonaꝫ meritã cõſtituitur.

†Cõcor. gl. ſup ꝑ. cõez. i. hõe memoue. extra ſ poſtulacla. et. cli cer. iuncta gl. ſuper v. vtilitas. extra bereg.

c ¶ Adiectum. neutraliter ponitur: x ſic exponе: qz primo ſatiſfiet de legitima donec durat poſtea vero ſubducitur de reſtitutione vel ad conſtitutionẽ dotis vel etiaz ante nup. dona. vel ad reſtitutionem vt modo dixi mus. Accur.

d ¶ Ea enim que cõiter. ſicff. ꝓo ſo. l. actione. ſ. labeo. x. ſ. de nõ ali. ſ. quia vero verisimile. in ſi. x. C. de cadu. tol. l. i. ſ. fi. x. C. de iura. cal. l. ij. ſ. ſi quia veremur.

e ¶ Et ante nos. ſ. iuriſcõſulti x imperatores qui dixerunt vt licet omnia bona obliget: tñ quedaz excipiãtur: ita ergo hic. vt. ff. de pig. l. obligatione. x. l. vel. ꝙ. l. deniq;. x l. ſequẽ. x. C. que res pig. ob. poſ. l. j.

f ¶ Etiam ei. ſcilicet viro. Accurſius.

g ¶ Poſtea. i. poſt hanc legem.

b ¶ Reſtitutionibus. i. in donatione.

i ¶ Nõ enim. vere melioꝛez ſententiã eligimus ꝛc. vt. ſ. ꝓoꝛi. ibi: quomodo non nos ꝛc.

k ¶ Leſionẽ. i. in fraudem buius legis.

l ¶ Augmentuz. etiam ſi non ſit dos cõſtituta vel donatio ſm facultates. Accurſius.

m ¶ Unum. duo emim capitula hec bz cõſtitutio: vt patet etiã in rub. x eſt ſimilis ꝓceſſus hic. x. ſ. de nup. ſ. duo. x. ſ. ſeq.

n ¶ Appellant. repete venerunt.

o ¶ Quas. mulieres. Accur.

p ¶ Tres. C. de ſecũ. nup. l. j. x. C. ex qui. cau. infa. irrog. l. decreto. x. C. ad tertul. l. ſi qua mulier.

q ¶ Legem. ſ. de nup. ſ. ꝓime.

r ¶ Parte noſtre. i. dicte conſtitutionis. ſ. de nup. ſ. ſi igit. vſqz ad. ſ. ſi vero expectet.

s ¶ Hunc. ſcz virum.

t ¶ Extulit. i. extra ciuitatem ad ſepeliendũ portauit: mortuus enim eſt. hic. ſ. de non eligen. ſ. j. in prin. col. j.

dotis [a] aut antenuptialis donatiõis oblationẽ honeſte x ſm ꝓſonaz ꝗlitatẽ merita [b] excipe etiã ß ad reſtitutionẽ ſm qõ adiectũ [c] legitime pti dotẽ aut antenuptialẽ facit donationẽ. ¶ Sancim[o] enim hũc modũ excipi modis oib[o] ad reſtitutionem nuptialia documéta/x ſup his factas alienationes aut byporhecas: x vel ſi grauata fit ꝓſona aut viri aut mulieris reſtitutione tali: liceat etiã ci nũcupatã antenuptialez ſcu ꝓpter nuptias donationẽ offerre nihil ẽ[tũ] in illis reb[o] reſtõe valẽte. x ſi mulier reſtitutiõe grauet nõ ipedimẽtũ ad dotis oblationẽ ficri. ea cim ꝙ cõiter [d] †oib[o] ꝓſunt bis ꝙ ſpaliter qbuſdã vtilia ſunt ꝓpnim[o]. ſitqz ß nuptialib[o] donationib[o] x barũ exactiõib[o] ꝓuilegiũ. Si cim x añ nos [e] ex ꝙnalib[o] hypothecis plurimã ꝓſũptionẽ excepcrũt/cũ vtiqz non ita nobis neceſſaria conſiſtãt/qũo non nos ex maioꝛe x melioꝛe ſnia nuptialiuz lucroꝛum exceptionẽ faciemus?

¶ Mulier de reſtituendo grauata nõ conſtituit de nouo ex rebus ſubiacẽtib[o] reſtitutioni dotẽ vel vir donationẽ ꝓpter nuptias. Ange.

¶ Dec igit oĩa futuro cõſerim[o] tpi ẽt [f] ei poſtea [g] faciẽdis reſtitutiõibus [h] ſm hãc legẽ: nõ cim [i] illã cõcedim[o] fieri leſionẽ [k]. vt ſi q mulier puã hñs dotẽ: deinde legẽ cognoſcẽs nfaz aut ſi qs vir medio crẽ feccrit antenuptialem donationẽ ad circũuentionez legis velit augmẽtũ [l] aut dotis aut antenuptialis donationis facere: x ß trahere ad inſidias reſtitutionũ hãc cim perimim[o] circũuentionẽ nullã vtilitatẽ habere cõcedẽtes faciẽtib[o] augmẽtũ ẽtũ ad reſtitutionis leſionẽ purã futuro tem poꝛi noſtram ſeruantes legem.

¶ Mulier infra tẽpoꝛa luctus nubẽs ita ꝙ ſit certũ ex ꝓximo matrimonio ſolẽ non exiſtere: iſtis penis puniẽ quas patitur ſtando nubens infra tempoꝛa luctus. hoc dicit. Ange.

¶ Unũ [m] ſigdez hoc capitulũ eſt ꝓſentis legis: ſcõm vo illud de

v ¶ Ubi appareat. ſ. nunc. nam ex eo ꝙ nũc male fit ꝓſumit x tunc male factũ: vt hic. x. C. de adul. l. ſi qs adulterij. ꝓpterea enim ꝙ aliqñ fit bñ vel male x alia vice fieri ꝓſumit: vt. ff. de re mili. l. nõ oẽs. ſ. a barbaris. x. ff. de accu. l. ſi cui. ſ. bildem. x. C. de inoffi. teſt. l. iij.

x ¶ Perfecto. idẽ dico x ſi circa. ꝙj. meſem erat a quatuoꝛ vel ꝙnq; tribus vel duobus diebꝰ in antea poſt introitũ. ſiaz per decez menſes x duos dies poteſt poꝛtare mulier filiũ in ventre: x non plus: vt hic. x. ff. de ſuis x le. l. inteſtato. ſ. fin. Item plus ꝙ ſex menſib[o] oportet ꝙ poꝛtet. vt. ꝛ. l. inteſtato ꝛ. x. ff. de ſta. ho. ſeptimo. Sz qd ſi eſt natus in. xuij. vel. xv. meſe poſt viri mortẽ? Rñ. idem cuz certũ ſit x ex marito non eſſe x ante annũ cõceptũ eſſe. x ita inuenies ſi bene cõputes vſqz ad. xix. meſes natũ a. x. meſibus ſ. nec eſſe ex marito cõceptum. x ante annũ conceptum. x ita babebit locũ pena huius conſtitutionis. naz ꝗre aliud eſſet in alio tali tpe ꝙ iſto. ſ. ꝙj. menſuz rõ reddi nõ pot: ſit ergo idẽ. vt. ff. de vbo. oblig. l. a tytio. in ſi. ſed ſi poſt. ꝙj. xix. meſes ſit natus pot eẽ cõceptus poſt annũ luctus. x ſic ceſſat pena huius. l.

y ¶ Earũ. ſ. mulierum.

z ¶ Adoz. i. ſtatim.

a ¶ Eam amittat. vt. ſ. de nup. ſ. ſi igitur.

b ¶ Illius. ſ. mulieris.

c ¶ Erubeſcim[o]. diximus tamen vt ſubiicit.

d ¶ Quia legẽ nouiter cõſeret. ſ. de anno lugubꝛi quã habem[o]. C. de ſecũ. nup. l. j. x. ſ. de nup. ſ. ſi igitur.

e ¶ Porro. hec pot dici ſcõa ratio. x facit ad hãc rationez. ff. ad le. aquil. ſi ſeruus ſeruum. ſ. ſi fozni carius. in ſi. ſ.

f ¶ Quia hec. ſcz mulier. x loquitur inſtinianus ſan cies in caſu qõnis de facto quã babebãt filij cuz matre. vt. ſ. ſ. x qñ vſqz huc. ſed. j. ſ. vñ ſancimus ſancies gñaliꝫ als eẽt ſuperfluum vnũ eoꝛum.

g ¶ Decies milies. x hoc coloꝛe loquẽdi hyperbolice plerũqz vtitur bic liber. vt. ſ. de here. x falci. ſ. exheredatos. col. j.

h ¶ Caſtigationib[o]. i. delictis. in qb[o] caſtigãtur.

i ¶ Stupꝛum. quod in vi duam cõmittitur. vt. ff. ad. l. iul. de adul. l. iter libeꝛas. ſ. ſtupꝛum. Acc.

k ¶ Et penis illis. quas ſuſtinet mulier que infra tẽpus luctus nubit. vt probatur ſtatim. Accur.

l ¶ Parcimus. id eſt ſubuenimus.

m ¶ Quam. ſcilz penam.

n ¶ Adaligne. Preſumitur enim non caſte vixiſſe penes primũ x tractaſſe eius moꝛtem. vt. ſ. co. ſ. ſed quid erit vbi mulier cogitur vltra annum expectare: puta vſqz ad quinquẽnium. x ſi nupſit perdit dotẽ x donationem. vt. ſ. de nup. ſ. ſed etiam captiuitatis. x. ſ. ſi vero ygrem? Reſpon. non ita perdit ſi ſolum formicaretur mortuo marito. qz hic x alia ratio eſt. ſ. turbationis ſanguinis. vt. ſ. de nup. ſ. x infuper. Accurſius.

*Vide de hoc in. c. cũ i tuuẽ. ute. extra ꝛ ꝓieſup. vbi ad hoc bo. ter.

ſ. dulier ꝓdecẽ menſes x duos dies pot filiuz poꝛtare.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

manifeſta, phatione nõ egẽt

a ¶ Et indubitata. ¶ Hic colligẽ manifeſta nõ indigere ꝓbatione. ſic. ff. de note prele. l. i. in fi. τ. ff. de ver. ob. l. cõtinuus. ſ. cũ ita. τ. ff. qui ſatisf. cog. i. ſi vero ꝓ condẽnato. ſ. qui ꝓ eo rei qualitate.

b ¶ Relinquens. q. o. nõ debet relinqui multum.

c ¶ Circa terminũ anni. Idẽ poſtea ifra. gig. menſes. vt. ſ. c. ſ. digim°.

d ¶ Caſtitate luxuria. id eſt nõ dz hẽre pl' luxuria ꝙ caſtitas. τ fac. C. de bona. iter vi. τ vgo. l. ſi ex volũtate. τ. ff. de dona. inter vi. τ vgo. l. iiij. τ. ff. qõ vi aut clã. l. ſeruius. τ. ff. ad turp. l. i. ſ. accuſationes.

e ¶ Spem ſcripture. i. ſcripte dona, ppẽ nup. vt. ſ. digim°. ibi: vñ ſancimus.

f ¶ Legitimas. i. ꝓmas vt dicũt. vel dic ſcõas: q: cũ nõ poſſit ipũne facere nuptias fac Ꝺ. vt. ſ. ibi: nõ digna ſe ꝛc. ſic no. dici legitimas nup. añ ãnũ τ tũ puũlt. τ ſic no. dici aliqd cẽ legitimũ qõ pẽnã merefer. ar. Ꝺ. C. ſ adull. l. gracch°. ſ; certe mr̃imoniũ hic nõ puniẽ ſ; nimia feſtinãtia. Itẽ qõ dicẽ ſtupro poſſe cã accuſari ẽ Ꝺ. C. ꝺ adul. l. ſi ea. Ꝺz nõ ẽ Ꝺ. nã lz dicat ibi adulterij. ẽpõſim° tũ. i. ſtupri. nõ Ꝺdicat. ff. ꝺ adul. l. ſi vgonis. ſ. plane. Ꝺz dicibi cẽ vgorẽ: ꝺ vi duã. Itẽ ibi palã ſe ſubij ciebat: ꝺ ſi: vt. C. ꝺ. l. q. ad ulterũ. Ꝺz qd ꝺ mulierẽ tutrice filiorũz: nunquid erit idem: Vidẽ ꝙ ſic: vt Ꝺ. de nup. ſ. ſi vo tutelaz. Ꝺz dicẽ Ꝺ nõ inenias expreſſuz: vt. Ꝺ. de admi. of. in ſacris ap. ſ. ſi. in fi.

† Hec autoritas eſt contra. c. qui circa. extra de biga. vbi plus hz luxuria ꝙ caſtitas. vt dicit glo. pia illi° ca. 7 de bis ꝓnto ꝙ bus. ſ. Ꝺ. ſ. dicit Ꝺ de muliere nubente infra rpõ luct°. vide i c. cũ ſm apo ſtolũ. cũ gl. ſuis. extra de ſec. nup.

g ¶ De tabellionibus ꝛc. Hoc expeditur. ſ. eo. vſq; ad. ſ. illud.

b ¶ Et vt ꝓtocolla. hoc expeditur. ſ. eo. ſ. illud. τ eꝓone vt ibi.

i ¶ Ité pauloan ꝛc. Nõ ꝙ ſit ſcripta aliqua lege, ſed de facto fuerat illa lis. Accur.

k ¶ Documentum. id eſt charta quedam.

l ¶ Eius. ſcilicet mulieris.

m ¶ Non habens. dictum documentum.

n ¶ Ignara. ſcilicet dicta mulier.

o ¶ A tabellione. Tabellio erat minor. tabularius maior: τ magiſter ſtatiõis maior: vtroq; magr̃m aũt hꝫ adiuerũt Ꝺbentes: τ ipſe cõmiſit tabulario audiẽtiã. Tabularius aũt tabellioni ſcribẽdũ cõmiſit. vt. p. bãt ſequẽtia: ſunt aũt τ alia multa noĩa hoz publicoꝝ ſcriptoꝝ: vt. C. de tabel. in rub. τ. l. fi. τ Ꝺ ſi hẽs l̃ra a tabellione τ tabulario. alꝫ eſt τ tabularij ſubſcptionẽ ꝛc. τ tũc idẽ ẽ ẽſtus. Alij dicũt, ꝙ eodẽ poni vtrũq; τ dicũt: τ. p. i. Sz ꝑmũ vi° eſt: τ ſic fuerũt due delegatiões: vt dictũ eſt.

p ¶ Tabulario. a tabulario dicitur cõpletum: eo qõ digit vel mandauit tabellioni ſcribendum.

q ¶ Eius. tabellionis. vt. ſ. patet ibi τ ille ꝛc.

r ¶ Oſtendens ꝓdictum documentum tabellionis.

s ¶ Aſe delegata. i. dicit ꝙ non mãdauit vt ſcriberenẽ q̃ ſcripta ſunt.

t ¶ Qui. ſubaudi ille.

v ¶ Audiebat. ſcilicet iudex ꝛc. Accur.

x ¶ A tabellione. ſ. cui vltimo fuit hoc mandatum ſcribendum.

y ¶ Veritatẽ. optime ſumitur hic argu. ꝙ inde; oibus modis laboret ad veritatẽ querendam. ſic. C. de eden. l. is apud quem.

Veritates ſup oĩa dz ãrere in deg.

z ¶ Deducit. alꝫ adducit; τ alꝫ deducit. id eſt fecit deduci. id eſt venire coram ſe. Azo.

a ¶ Ille. ſcilicet tabellio.

b ¶ Cõpletiõis. i. ſubſcriptiõis ſue. nã ipſe tabellio ſcripſit τ ſubſcripſit.

c ¶ Noſſe. i. neſciebant qualiter contrageruntur.

d ¶ Dozum. ſcz diſcipulorum qui erat tabularius.

e ¶ Cõmiſiſſe. ſ. dictum magiſtrum.

f ¶ Suozum. ſ. diſcipulorum.

g ¶ Hoc facere. ſub. i. audire tenorem contractus.

h ¶ Veniſſe. ſcilicet dictum tabularium.

i ¶ Alij. ſcilicet tabulario.

tio manifeſta τ indubitata[a] ꝓbita eſt delicto oĩuz ipiſſimus iſte pt°noria cã rclinquẽs[b]. ¶ Tñ ſan cim° ſi qd tale contigerit: τ añ luctus tps pepererit mulier circa terminũ[c] anni vt idubitatũ ſit ſo bolẽ nõ ex ꝓiozi ꝓſitere mr̃imonio: modis oib° cã ꝓuari antenu priali donatiõc; τ ſm. ꝓprietatẽ τ vſuz ſubdẽdã q̃z aliꝫs oib° penis ac ſi ſcõas eã cõtigiſſet ante luct° tps legitimas celebraſſe nuptias. Nõ cũ aliqd ampl' habebit ca ſtitate luxuria[d]: τ ſed ſubjiciatur qdẽ τ ipſa penis periculõq; ſufficiat: z circa ſpem ſcripture[e]. ꝓpt ſtupzũ: vt neq; nuptias acerbas deſideret: neq; legitias[f] nuptias maioze malo circũueniat. ¶ Que igit placuere nobis τ per hanc ſanctã decreta ſunt leges tua celſitudo cognoſcẽs ſolenniter p. gr̃ãm ꝑ. ria manifeſta faciat vniuerſis. Ꝺata kalẽ. Ianua. cap. p. Biliſa. viro clariſſimo.

¶ De tabelliombus[g] τ vt ꝓtocolla[h] dimittant in chartis.

Titulus. vij.

Tabellio a partib° rogatus debet p ſe audire negotiũ τ ipſemet ſcribere: nec alicui delegare põt. Jn vibe tamen conſtantino. duo ſpecialia circa tabellionis officium egercentur. h. d. Ang.

Impera. Juſti. Au. Jo. ꝓc. ꝓc.

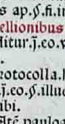

Jteꝛ pauloante[i] audiuum° pñti legi ꝓ debentẽ occaſionẽ: ex ꝑſona quoq; mulieris cuiuſdaꝫ fereba tur documẽtum[k] l̃ras qdẽ ei°[l] nõ babẽs[m]: erat cũ barũ ignara[n].

cõpletũ aũt a tabellioẽ[o] τ tabularioꝑ ſubſcriptionẽ ei°[q] hñs τ teſtiũ oẽdẽs[r] pñtiã. dcinde oĩ q̃ dã dubitatio ſup eo fieret mulier dicẽte nõ eſſe a ſe delegata[s] q̃ charta loq̃bat: q' litẽ audiebat[t] q̃rebat a tabellione[v] cognoſcere negociꝫ vitatẽ[x]. dcniq; tabellionẽ deduxit[z]: at ille[a] l̃ras recogno ſcere dixit cõpletiõis[b] tabellionis: nõ tñ noſſe[c] aliqd boz[d] q̃ ſecuta ſunt. nec cũ ſibi ab initio penitus delegata ſz cõmiſiſſe[e] cuidaz ſuoz[f] ß facere[g]: neq; poſtea vc niſſe[h] ad cõpletiões: ſz rurſus alij[i] ß cõmiſiſſe: τ is[k] qdẽ q affuit cõpletiõi[l] venit nihil nec ipe dicẽs[m] ſe noſſe. cteñ neq; ſcriptoꝝ fuit documẽti: ſz ſolũ docuit q̃ pñte ſe ß dimiſſus ſit[n] nec cui ab initio dele gatũ eſt inuẽtus[o] eſt: vñ niſi p te ſtes iudex valuiſſet agnoſcere cãs pure periculuz paticbaſ[p] vndiqz negociꝫ cadẽdi notitia: τ illõ qdẽ cõpetẽtẽ meruit examinationem atq; decretũ[q]. ¶ Nos aũt credim° opoꝛtere vniuerſis auxiliari τ cõ munẽ in oib° facere legẽ: q̃tenus ꝓpoſiti opi tabellionum[r] ipſis p ſe[s] oib° modis iniũgaſ[t] τ documẽ tũ τ dum dimittit[v] interſit[x]. τ nõ aliter iponaſ charte cõpletio niſi hec[z] gerantur vt habeant vnde ſciãt negociũ: τ interrogati a iudicib° poſſint que ſubſecuta ſunt cognoſcere τ, reſpondere[a]: maxime q̃n literas ſunt ignoꝛãtes q̃[b] hec iniungũt[c] reb° q̃bus facilis[d] eſt τ icõuincibilis denegatio hoꝛuz que ꝓ veritate ſecuta ſunt.

k ¶ Et iꝫ. ſcilicet magiſter ſtationis.

l ¶ Completioni. i. audiẽtie contractus.

m ¶ Dicens. tabellio.

n ¶ Dimiſſum ſit. i. mandatum vt ſcriberetur.

o ¶ Inuentus eſt. ſcilicet tabularius.

p ¶ Patiebatur. ſcilicet dicta mulier.

q ¶ Decretũ. per noſtraz ſniam qua de facto tultimus que τ fuit ins. vt. C. de leg. τ cõ. l. ſi. in pzin.

r ¶ Jn oib°. ſ. hoib°: τ oĩbus terris: vt i nouel. eo. ti. τ ſic reꝓoba quozũdã opinionẽ q dicũt hãc cõſtõnẽ locale ſz noſ dicim° gñales: vt Ꝺ. τ. ſ. ibi: Ꝺ cuſtodiri τc. nihil in duobus caſib°: vt. ſ. eo. ſ. penul.

s ¶ Operi tabellionuz. i. ipſis tabellionibus: vt in nouel. eo. titu.

t ¶ Ipſis p ſe. τ caue tibi q: hec litera tria dicit: τ ipi tabellioni iniũgi ſiue mandari inſtrumentuz.

Itẽ τ ꝑ ſe mãdat ſiue iniungit vt ipſemet ſcribat τ nõ alij mandet. Item τ Ꝺz audire ipſe idẽ verba ctus vſq; ad cõpletionẽ vt ſubijcit. τ ꝰũ dimittit τc. oliz aũt nõ erat ita: ſz ꝰũ ibam° ad tabellionez magiſtrũ ipſe nõ audiebat nos: ſz alij cõmittebat audiẽtiã ſi volebat: τ ille audito: non ſcribebat: ſed alij ſcribẽdũ cõmittebat: τ ipſe tñ audiebat. vt. ſ. c. in pn. Hodie aũt τ Ꝺctũ audit vſq; ad fine: τ ſibi iniungit documẽtũ: vt p ſe ipſe compoꝛnat: vt hic Ꝺ:: τ põt eſſe rõ ãre nõ poſſit, ſic cõmittit: quia facere inſtrumẽtuz

† Facit. c. iter dilectos, cuz glo. ſup ver. ꝓfeſſe ꝑ. extra de ſi. inſtru. cõ eo. etiã. c. cũ olim. extra ꝺ ꝓbe.

Inſtrũ ſactio delegati nõ põt.

nõ cõpetit iure magiſtratus: ergo delegari non põt: vt. ff. de offi. ciuscui mã. eſt iurif. l. j. in pzin. Sz nõne tota die videmus eſſe ſtoꝛẽtie magiſtratũ ſtationis: τ ꝑeos fieri inſtrã qui diſcipuli fiunt: Rñ. ibi audit Ꝺctũ diſcipulus. τ ſibi iniungit documentũ. τ ideo ſcribere põt: licet τ magiſter apponat ibi ſignum ſuũ rõne maioꝛis auctoꝛitatis: vt. ff. de edẽ. l. ſi quis ex arbitris. ſ. j. nã quo ſigna ſunt plura in chartis tanto cautioꝛa ſunt inſtrumẽta: vt. ſ. de fide inſtru. ſ. oportet.

Tabellio ꝺ eſſe roꝛgatus vt inſtrumẽtum recꝛipiat.

v ¶ Jniũgat. Ꝺic no. ad hoc vt tabellio faciat chartã oportet ſibi mãdari a partib° ſiue vbo rogo: ſiue delego: ſiue volo: ſiue ſilibus: vt Ꝺ. τ ſ. in pn. ibi nõ cẽ a ſe delegata. ſz aliud in teſte. nã foꝛtuit° valet: vt. ff. de teſti. l. ad fidẽ. niſi i ẽtuoꝛ caſib°: vt. ſ. de teſti. ſ. i ſz. ſi. ſ. Sz nunqd eſt neceſſe vtrũq; Ꝺbẽtuũ hãc mãdare: Rñ. ſic. ſz foꝛte poſſit diſtinguiri an fit gra vtriuſq; ꝓuiciũ. τ tũc opoꝛtet vtrũq; mãdare: vt hic. aut. ꝓ vno tm: τ tũc ſufficiat eũ mãdare cui° fit gra. foꝛte cui alter nũꝙ mãdaret in cui° fit ꝓuiciũ: vt. ff. de v. ob. l. iter ſtipulãtẽ. ſ. i. z ita ꝑuaſ magime in denũciatiõib° q̃ fiũt ab vno alteri ex varijs cauſis. Sz qd ſi nõ iuenit in inſtrõ q̃ ſit mãdatũ vel iniũctũ a ꝓtib°: Rñ. ꝑſumo ſemp eſſe iniunctũ: vt inſti. de inuti. ſtipu. ſ. ſi ita ſcriptũ. τ iſti. de fideiuſ. ſ. fi.

* Fallunt de ſeu ille peraꝛi. Nec ꝓ illiteratis q̃ nõ ſciunt ſcꝛibere: vt ꝓ Jnno. in. c. cũ noſtro de cõſtitu. pieben.

g ¶ Dimittitur. i. perficitur contractus.

y ¶ Jnterſit. tabellio ipſe. i. ſit preſens.

z ¶ Iſti hec. ſ. tria que dicta ſunt in l̃ra: vt modo caute notauimus.

a ¶ Et reſpondere. ſcz iudicibus.

b ¶ Qui hec. ſ. inſtrumenta facienda.

c ¶ Jniungunt. tabellioni.

d ¶ Quib° facilis. i. facile * ꝑſt decipi illiteratiꝙ mutationẽ ſcripturarum τ nõ poterunt. ꝑbare contrariũ: q̃ ꝓtũ ad eos res eſt incõuincibilis ſi

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

cibilis si nō poterūt ipsi ꝓbare Iniū: ꝙre illiteratī a tutela excusanf. vt instit. de excu. tu. ꝙ. fin. Fin quoscḋ. Itē a postulādo repelluntˉ. vt. C. de postu. l. j. fin quoscḋ. Itē a iudicādo. vt. ſ. de iudi. ſ. j. Itē a clericatu. vt. ſ. de fan. epiſ. ſ. j. ꝛ. ſ. quō opoꝛ. epiſ. ſ. neq; eꝝ idiota. Accurſius.

a Dec. que dicuntur in hac lege.

b Ciuitate. fiue in puin cijs. hic manifeſte repꝛobat eoꝝ opinio q dicunt totam hanc conſtōnem eſſe ſolidi.

c Scietib⁹. ſ. tabellioni bus. vel dic magiſtris.

d Preter B. i. diſcipuliſ ſuiꝫ imūgerūt docūmēta cōponere. vt i nouel. c. ti.

e Et qui. i. diſcipulus.

f Ad imūgēdum. i. audiendū id qō erat magiſtro iniunctum. Accur.

g Et intereſt. i. adeſt ad audientiam.

h Suſtinebit. al's obtinebit. al's ſuſtinebit. acc.

i Quale. ſcil; ſuſtinebat magiſtꝝm qui ꝛc.

k In ea. ſcꝫ ſtatione.

l Alle. ſ. magiſter.

m Cadat. vt. C. de iudc. l. iudcos.

n Unus. ſ. alius. ſi ille q delegauit magiſter forte non ſit idoneus. ꝛ de his dicet. ſ. pꝛi. ſ.

o Erit. i. ꝑm⁹ in ſtatiōe.

p Adminiſtrātium. diſcipulozum.

q Illi. ſcꝫ magiſtro.

r Hoc agere. i. cōuenire cū eis q iſtꝝa cōponi deſiderāt: vt in nouellis eo. ti. ꝛ ſic no. q nemo ɔꝫ vereciḋari facere arte ſuā.

s Alle vō. repete qm. ꝛ dic ille. ſ. diſcipulus.

t Illius. ſ. magiſtri.

v Hoc egerit. i. cōpoſuerit docūmētū qō iniūctū erat magiſtro faciḋū. p qō videbat eū puniri ſed nō puniē: imo efficiē pꝛimas ſtatiōis vt dcm eſt: ꝛ iō nō puniē: vt h inuit: q: obſeꝛ impio pꝛis vel dñi: vt. ff. de re. iu. l. velle.

ꝝ Eis. ſcꝫ magiſtris.

y In ſtationib⁹. al's ſup ſtatiōib⁹: al's iſtatiōib⁹.

z Iniūgit. ſ. diſcipulis. ꝛ facit. ff. de iſti. l. q cunqꝫ. ſ. ſed ꝛ cum filio.

a Tabellio. ſurrogatus. vel dic. l. magiſter.

b Mānificādo. q: ſtatiōis ɔꝫ redditus integros vt ſub ſcit: neq; cadente ꝛc. ſ. gꝫ ſoluet bos redditus: ſi Rū. magiſter q ꝙdꝫit. Sꝫ nunqḋ repetit a diſcipulo q nunc ibi eſt magiſter: Videt q nō: q: ſuo delicto ꝑdidit: vñ eꝝ eodē ſcō pena ꝛ ꝑmiū bēre nō ɔꝫ: vt. ff. ſo. ma. ſi ab hoſtibus. ſ. fi. ſꝫ verꝫ eſt vt agat ꝛ repetat ꝙdictioē eꝝ hac lege: ſatis em pu nitus eſt de delicto: q: primatū amiſit: vt. C. de pe. l. ſancim⁹. Accur.

c Et nō ipſe tabellio. ſ. ſubrogatus. ſi em ipſe idē eſſet dns ſtatiōis nō peteret redditū a ſeipſo: vel a magiſtro q eſt deiectus. nā mitius debet agere cū magꝫo ſuo ꝙ cū alijs. Itē exceptione doli ab eo repellit cum ſibi reſtituturus eſt: vt modo oſigimus: vt. ff. de excep. do. l. dolo.

d Cadente. ſcilicet domino.

e Oibus alijs. forte quedam pepigerat magiſter cum dño ſtationis eius: que ſeruanda ſunt inter eos: vt dicit.

f Et per ſe cām complere. q. d. aut faciāt tria q̄ facere debent: aut eos cōtrahentes admoneant vt per ſeipſos ſuos compleant cōtractus.

Leges nō determinant ꝺra ro accidētibus.

g Raro. q: tabellio impediaꝫ per ſe cōponere: nō ideo ſemp bac obiecta occaſione dicat ſe velle alijs cōmittere: vñ legiſlatores de his q̄ ra ro accidunt nō curant: vt. j. vt ſine ꝑti. ma. debi. ꝛ cre. ſ. j. Fiant ergo inſtrumenta cū cautela ꝛ per ſe oia faciat: q: etiā fic facta incidunt in dubium ne dum alʒs malefacta: vt ſubijcit.

b Dubitationem. vt. C. quibus ad liber. ꝓcla. non li. l. ſi.

i Sꝫ nec eſſe. videbat eſſi ꝙ eꝝ quo hec oia faciūt ꝛ p ſe ꝙ tota die habebūt quid faciēt. vñ min⁹ deberēt accipe a quolibet cū in alio recōpẽſent: q: habēt exercitiū maius: ſed tū nō eſt ita: vt ſubijcit.

k Caute. Vñ Salomon ait. Melior eſt bucella panis ſicca cum gaudio ꝙ tota dom⁹ plena victimis cū iurgio.

Itē meli⁹ eſt parū cū iuſticia ꝙ multi fructꝰ cū iniquitate. ꝛ facit. C. de vete. iure enu. l. j. ſ. ſꝫ neq; arg. ſ. j. de ali. ꝛ ępby. ſ. ſi vo ꝛtigerit. col. ij. acc.

l Ut tamen. hic incipit conſtitutio localis ꝛc.

m Eis. ſ. tabellioꝝ cōſtātinopolitane ciuitat⁹.

n Dira. al's dira: al's dura.

o Conſ̄ientes. i. cōſyderantes.

p Dubitationes. ſcꝫ an poſſent aliquē delegare: vel cōmode poſſent face re ſi qua neceſſitate ad talia cogerentur: vt. ſ. e. ſ. ꝛ non fingant.

q Singulis. i. tabellioꝝbus ꝛ oibus ꝛ ſingulis: vt in nouel. eo. ti.

r Anū. ſcꝫ tabellionem. vt in nouellis. c. ti. ſꝫ qdā bñt vnā. ꝛ tūc dic vnā licētiā. i. ſemel vnū ꝓſitture: ꝛ erit ideꝫ intellectus.

† Concor. tex. cū c. cū p. tabellio. i gl. fi. in fi. extra de ſi. inſtru.

s Ciuitatis. Quidā bent in textu bui⁹: ꝛdicit de ꝓſtantinopolitana: ꝛ bñ. naꝫ bic. ꝓ localis eſt: vt. j. ſ. fi. ſed ꝛ ſi non ſit in textu bec dictio bui⁹. tñ intelligitur.

t Licentiā. repete ꝛ damus eis licentiaꝫ dare ei licentiā qḋ habēt ꝓo ſe in curia magiſtri cenſus vt delegentur ꝛc.

v Eis. id eſt delegatis eis inſtrumētis: ſꝫ dic intereſſe. ſ. cōpletioni iſtrumenti. ſ. illum cui delega ta ſunt inſtrumenta.

ꝝ Ut delegentur. ſ. iſtrumenta faciēda: vt ſtatim innuit.

y Initium. i. audientia contractus.

z Dimittunt. i. qñ complet ipſe idem cōtractus vel quando ſcribitur.

a Aut. i. ſaltem.

b Dudum. in boc. ſ.

c Documentis. Hic eſt pōt delegare diſcipuli ſuū ad cōponenda inſtra: * ſed ſi fecerit inſtrm non vitiat: ſed tabellio pe naꝫ patitur. Sed certe boc eſt in ꝓſtātinopolitana ciuitate tñ. Quid aūt de alijs: pōt oci ideꝫ rōne ſiſtitudinis: vt q̄ eſt bic in omni eo cōmittīt ꝑter deſignatū ad boc idē eſt ibi in quolibet. vel dicas aliud ibi: q: ibi ꝓhibef: ꝛ nullo caſu ꝙcedit quare eſt illud ꝑtuno ꝓhibitū: bic nō: vñ ſi ibi fiat ꝙtra nō valet inſtrumentum: vt. C. de legi. ꝛ con. l. non dubiū. Itē no. hic aliud optimū argu. ꝙ vbicūq; tabellio perdit offiū ſuum q̄ eſt ꝓpter multas cauſas: vt q: miniſtrauerit ſcripturaꝫ alienationi rei facre: vt. ſ. de nō alie. ſ. ad bec. ꝛ in alijs ſilibus caſib⁹: q: nō ideo debēt vitiari ſua inſtra. ꝛ facit. ff. de offi. ꝓcto. l. barbari⁹. ꝛ boc eſt verum. argu. contra tamen eſt. C. de ſentē. paſ. l. ſi.

* Vide bal dū in. l. j. ſ. ne autez. in iij. col. C. ſ cadu. tolle.

d Que. i. res: ſcꝫ ſcriptura in initio charte facta.

e In initio quidem. ſed habeat appellationē vt ſequitur. ꝛ facit. j. vt pꝛepo. no. impera. ſ. j.

Protocol lū qḋ ſit.

f Protocollū. dicit a ꝓtos qō eſt ꝓimuꝫ ꝛ collū qō eſt collatio. ſ. literarū. q. d. ꝓima collatio literarū in charta. nō aūt ideo dicit ꝙſi in ꝓimo collo literarū boc fiat: q: ſi fieret in ꝓimo collo charte ſm boc charta haberet plura colla. in boc autem initio imbꝛeniatura totius contractus fiebat: ꝛ anni dñi ꝛ ſiſtia vt ſubijcit. ꝛ debet ſtatim in cadez charta ſiue mēbꝛana fieri inſtrumētum: vt ſi eſſet dubitatio in inſtrumento recurrereꝫ ad imbꝛeuiaturā que ꝓtocollū dꝫ: (vt dictū eſt) ſic ꝛ

Cōsuetudo gñalis vicit legē.

vicitur adam ptoplasma: quasi primo plasmatus a deo. Itē stephanus ptomartyr quasi primus martyr: post natiuitatē Christi. hodie aūt hec nō sunt in vsu: sed vel in quaterno vel prosus alia charta fiūt hmōi rogationes. que cōsuetudo cū sit gñalis vincit hāc legem generaliter. vt. ff. de leg. 1 senatusco. l. de quibus. in fi. sed olim in cōstātinopolitana tantuz ciuitate seruabaf. vt. j. pgi. §.

a ¶ Habeat appellationem. q. d. habeat charta nomē comitis scriptum. Accursius.

b ¶ In talibus scribunt. f. in breuiaturis. nā preter ea que dicuntur. j. vt prepo. no. impa. colū. v. 2 hic scribif: ibi forma contractus breuiatur.

c ¶ Et vt. repete presenti adijcimus legi vt proto collum non incidant.

d ¶ Sancimus. scz non facienda.

e ¶ Suscipiant. f. iudices.

f ¶ Adulterā. i. falsam.

g ¶ Diximus. vbi est breuiatura. in prin.

h ¶ Decreta sunt. in illo §. 2 tamē nō vehemēter 2 eq. §. illud. vsq; huc nam alia cōia sunt q̄ diximus §. eo. §. nos.

i ¶ Valere. eg necessitate. Accur.

k ¶ Et licet. repete 2 vbi licet. i. licitum est negotijs interesse subaudi.

l ¶ Nō dare. repete: 2 vbi non licet dare.

m ¶ Qui. scz falsitati.

n ¶ De ecclesiasticarū rerū 2c. Hic subiscitur. v. collatio. 2 qō dicit alienatione. scz facta pro fiscali tantum debito.

o ¶ Et solutiōe. i. datione in solutum ipsi creditori etiam priuato non soluz fisco: vt. j. eodem. §. si vero priuatus.

p Circa. Immensum. sic §. vt de termi. sit numer⁹ clerī. in prin. sic. §. de nup. §. deinceps. in fi. coll. xiij. Accursius.

q ¶ Alderitum. scz est.

r ¶ Addensurā. q. d. nō cōstringimus quantuz necesse videatur: sed diuisimus etiā vltra mensurā: vt non nimiū recedere videamur ab eo qō fuerat pmo ꝓstitutum: vt patet insti. qui ma. non pos. §. cum ergo. Accur.

s ¶ Retinentes. id est prefrenantes.

† Impator tollit qđ est immēsum 2 effusum. sic papa tollit multitudinem litū. c. finez litib. extra 9 do. et contu. cū sit sibus.

t ¶ Scripsim⁹ leges. vt. §. de non alie. col. ij.

u ¶ Videbam⁹. nō quare fecimus legem illam.

x ¶ Paulatim. repete videbamus.

y ¶ Aligrantes. dico nec 2c.

z ¶ Dignis. f. ecclesijs.

a ¶ Ineuitabili. imo bene poterat euitare illam alienationem.

habeat appellationem 2 tēpus quo quarta facta est 2 q̄cunq; in talibus scribitur: 2 vt. ptocollum nō incidāt sed incertū relinquāt nouimus cū multas falsitates ex talibus chartis ostensas 2 prius nūc ideoq; licet aliqua sit charta (nā 2 hec sancimus) hūs ptocollū nō ita scriptū sed aliaz quādā scripturā gerēs: neq; illaz suscipiāt 2 tanq; adulteraz 2 ad talia nō oportunā: sed in sola tali charta qualem duxus diximus documēta scribant. ¶ Hec itaq; q̄ de qualitate taliū chartarum a nobis decreta sunt b: 2 decisione carū q̄ vocant ptocolla valere c in hac felicissima solū ciuitate volumus: vbi plurima quidez contrahentiū multitudo multarum chartarū abundantia est: 2 licet d legali modo interesse negotijs: vt 2 nō dare e occasionē quibusdam falsitatē cōmittere cui m se obnoxios existere demonstrabūt qui pter hec aliquid agere presum pserint. Que igit placuerunt nobis 2 per hanc sanctam declarata sunt leges: tua celsitudo operi effectuiq; tradere festinet. Datū xix. kalē. septemb.

De ecclesiasticarū rerū n immobiliū alienatiōe 2 solutione o. Titulus. j.

Rei inmobilis alienatio 2 in solutuz p debito fiscali concessio pmittit de reb⁹ ecclesie: si eg mobilib⁹ satisfieri nō possit: si tñ episcopi 2 clerici consensus accedat. p debito vero priuati solū in solutū datio conceditur: exceptis rebus inmobilibus ecclesie cōstantinopolitane 2 aliarū sibi subditarū vel recōmendatarū q̄ nullatenus alienantur. Actū.

Imperator. Iu. a. Joā. prefecto pteto. secundo.

Collatio Quinta.

Circa leges studium: 2 alia omnia q̄ a nobis ideo quotidie cuz labore agūtur vt vtilitatez nostris subiectis inueniamus quod effusum † quidē 2 immensum p est recmouentes. quod autez 2 optimū 2 meritū q subrogātes sepe quoqz ex studio pcipter priozem immēsitatem/etiam vltra mensuram r legem cōstruximus: vt quod priuatus affluebat retinentes s: ita equalitatē decetero introducere mus. Nup igitur scripsimus t legem de sctissimis ecclesijs oibus; 2 monasterijs/2 reliquis venerabilib⁹ domibus/nullā esse cis rem immobiliū alienatiōis licētiā pmittentē. Videbamus u enim causam effusam et paulatim x ad alias ecclīasticas migrātes y possessiones: neq; precijs solutis dignis z neq; opere incuitabili a imminente alienatis b: sed etiā c ꝓtra positas † ias leges decies milies circūuentiōes factas. ¶ Quo circa primā pmentes d viā oīb⁹ simiiter inaccessibiles ō eas facim⁹ circūuētiones sed hinc e plerīq; 5 quidē sanctissimaz ecclesiarū aliarūq; venerabiliū domuū vtilitatem habuerūt possessiones nullo has minuere pfumente/occurrit tñ b etiam aliquid difficile. debita cñ aut lōgo tpe ꝓstituta: aut etiā postea ex quadā necessitate: 2 maxime p fiscales occasiōes eis accidentia ad alienatiōis necessitatē sacras pduxerūt domos. mobili cñ nō extante f subsātia sufficiēti piclitabant in nouissimā venire necessitatē haz pfules neqz vē dere potētes neqz vñ debita solueret g habētes: is p talib⁹ quidē debitis posse p solutiōe creditoribus dari possessiones ecclīastias. tñ cū competēti subtilitate 2 obseruatione facienda solutione iā sepe permisimus i. sicut neqz m palā hac nostra ꝓtius pmisimus lege. Si vo nō priuatus aliquis est creditor: sed precminet fiscus 2 exigit debita: est autem inopia pecuniarū accipe vero inmobilez possessionē impossibile est (siccus) hic relaxare aliquid subtilitatis legis cōpetere iudicauim⁹. n. Et si qua necessitas hmōi fiat: etiam alienationez sine re pspexim⁹ n. ¶ Dancim⁹ igit si sanctarū aliqs ecclesiarū aut reliquarum colendarum domuum fiscales debeat functiones: 2 vnde faciat bonum redditionez nō habeat/cōcedimus omnes in vnū 2 q ex clero sunt 2 deo amabilē cpm ci⁹ ciuitatis: in sup 2 metropolcos 2 sacris ꝓpositis eloquijs o cām examinari: 2 si nō apparuerit vllus questus circa alienationem immobilis rei valens soluere fiscale debitū: tūc licētiaz eis esse snia p tali procedēte 2 decreto celebrato apud ꝓuincie iudicem q etiā possessiones inmobiles cōtingere/2 eas alienare ad solutionē debiti emētibus quidem in fiscum soluentibus: 2 de suscepta inde percipientib⁹ 2

b ¶ Alienatis. scz possessionibus suis.

c ¶ Sed etiam. i. videbam⁹. vt. §. de nō alie. §. lex itaq;. 2. §. sequenti.

d ¶ Perimentes. q. d. generaliter etiam prohibendo fieri alienationē ecclesiastice rei nequaq; plus timere oportet hmōi fraudes cuz omne genus alienationis fit. ꝓhibitū. vt. §. de nō alie. §. sinimus. in fi.

e ¶ Contra cas. f. venerabiles domos: vel dic melius contra eas scilicet leges. Accur.

f ¶ Sed hinc. i. ex predicta lege.

g ¶ Plerīq;. f. clerici.

h ¶ Occurrit tñ. f. de nouo post pdictā legez: 2 iō cōsilio nouo indigebat. vt. ff. de ventre inspi. l. i. §. j. in prin. §. qō cōsilium hic subiscit ibi: sanctimus igitur 2c. Accur.

i ¶ Ilson extante. als non existente: als nō extante: illa cm pit alienari cum nō inueniat ꝓhibita alienatio in talib⁹: vt diximus §. de non alie. §. non igitur. Accur.

† Cōcor. in proe. lib. vj. post prin.

k ¶ Soluerent. volentes: scz vendere. repete.

l ¶ Permisimus. scilz in rescriptis que non habemus i corpore iuris: 2 iō ignozauim⁹ que fuit illa subtilitas hodie scimus post hanc legem: vt. j. de ali. 2 empby. §. hinc ifuper. collatione nona. Accursius.

m ¶ Sicut neqz. scilz tñ modo quo palam. id est specialiter prioze nō permittebatur lege: sed generalis permittebat bypotheca: vt. §. de non alie. §. finantez creditor. Ezo. Vel dic permisimus in scriptis fieri donationes in solutum. sed non permisimus palam: id est indistincte sed qui busdam tantum per illa nostra rescripta que legem appellant: scilicet specialem: vt institu. de iure na. §. sed quod principi. 2 nota quia dicit se permisisse donationes in solutum propter debitū priuatum: sed propter fiscale et donationem in solutum 2 etiam alienationem: vt subiscit 2 etiā statuendo dicit ea pro gimo.

n ¶ Perspegimus. scilicet in illis nostris concessionibus. 2 idem etiā statuendo. dicaz generaliter statuendo.

o ¶ Eloquijs. sic. j. constitu. que eg ascrip. §. fin. sic j. de ali. 2 empby. §. sz ēt. colla. ij.

p ¶ Sententia. interlocutoria.

q ¶ Apud prouincie indicem. hoc dicit propter impensam scripture que ibi remittit: vt. j. de alie. et empby. §. hoc etiam. Accursius.

r ¶ In fiscum. id est fisco. Accursius.

Subeūtibus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Subeuntibus.i.soluentibus.
b ¶ Legem.ff.de non alie.ff.nos igitur.
c ¶ Deponentibus.ff.de in rem verso.l.iij.ff.in rem.ff.de re.co.l. magis.ff.ne tamen.
d ¶ Desuscepta. desuscepti ō: pfessio cēsualis qua pfitebat possessor ipi fisco se tale pdictū a fisco suscipere: z tm cēsus eo nōie se debere. vt.C.sine cen.vel re.l.fi.z.ff.de cēsi. l.forma. cet.plene dixi.ff. de mā.pu.ff. coges autē. cc.coll.iij.facit.ff. vt hic gob.ff.j.col.vj.z.C.de colla.fun.pri.l.placuit.vt z j.de his qui ingre.ad ap. ff.illud.in fi.
e ¶ Potentib⁹.id est non valentibus.
f ¶ Aliquib⁹.f.clericis.
g ¶ Schema.id est titulo pro soluto. Al.
h ¶ Ad alienationes. Et ita no.ff.p debito fiscali pmittit alienatio:z in solutū oatio.ff.p puato solatio i solutū p hāc cōstitutionē:ff hodie gnaliter pmittit alienatio pter debitū vel fiscale vel puatum:cuz solēnitate tñ.vt.j.de alie.z emphy. ff.hoc etiam.
i ¶ His aūt.ablatiui casus.z subaudi ab.
k ¶ De doc.i.de rebus ecclesiarū cōstātino.civitatis.statuim⁹ cm recitando legē leonis z cōfirmādo eam.vt.ff.de nō ali.ff. valet em illa.naz.d.l. leonis tm i reb⁹ ecclesiarū cōstantiñ.civitatis logf.vt C.de fa.san.ec.l. iubem⁹.
l ¶ Nec ea.id est hanc cōstitutionem.
m ¶ De iureiurādo a moriente prestito.
n Emp. Esse firmas.vt.ff.ō bene.z fal.ff.j.z.ff. cegherederatus. Accursius.
o ¶ Illi.f.legi.et facit.ff.ō leg.j.l.nemo potest.
p ¶ Cum iureiurando.id est verbotenus.vt.j.i nouellis.co.ti.
q ¶ Oēm dixit.puta sciatis qz certi habeo i boniș.
r ¶ Faciētes.nō iuste dico q̄ substantie ꝛc.
s ¶ Neglesciti.f.cilz vt sint heredes sicut testator: dispositi:nō autez vt stent diuisioni vel assignatioi ipsius qō facē nō dixit: vt j.e.ff.sed hec qdez.in fi.ff.
t ¶ Naz quodāmō. No. vna fingi psonaz testatoris z heredis:vt hic.z.C. de vsu.l.antiquitas. Et no.modū per quez.pbat supradicta nō debere fieri ab herede.nā probando q̄ fit vna psona heredis z testatoris:ergo heres hoc dicisse et iurasse videtur.iam ergo nō cōtra alterius dictū venit: sed ꝯ suū:z ita est sibi cōtrari⁹:ergo repellēdus: vt.ff.qui ap.fit.l.pe.ff. sed subeuntibus[a]:z fiscale debituz z cautelam inde habentib⁹ z nihil metuētib⁹ primit[e] positā legez [b] cōstitutis z fiscalib⁹ de susceptis z insinuatis inter monumēta gestoz deponētibus[c] bis q fecerūt eam vt z apud sanctissimas eccle sias soluerent clara desuscepta[d] eo q fiscalia soluta sint tributa z omnia scōm nostram legez gesta sint nō potentibus[e] aliqbus[f] fingere fiscale debitum:z ita ad alienationes immobiliū rerū accedere. Ideo etiā z decreti factionem permisimus vt z fiscale debitum testimonio pandat et ex quantis descendit rēpozibus.z qui nō pecunijs solutū est ff⁹ in necessitatez alienationis venit:vt veritas vndiq̄ quidē ꝓtestata sit oīb⁹ cozā sacris cuāgelijs agēdis sciētib⁹/ z cpis z clericis z alijs oibus:qa deus respiciet que gerunt ab eis: z si quid egerint per dolum/aut lucruz/aut machinationē hoc in suis recipient animabus viuētes ac morientes. ¶Si vero priuatus aliquis creditoz fuerit possit secundū pozsoluto schema[g] accipere immobiles possessiones: hic quoq̄ decreto faciendo pro mēsura vero eozum debitorum assignandis eis possessionibus. Si vero fiscale debitum fuerit potētibus eis ad alienationem[h] immobiliū accedere fm priozē obseruationem: vt nihil desit neq̄ subtilitatis neq̄ cōis vtilitatis. ¶His autem[i] vniuersis sanctissimā maiozem ecclesiam felicissime huius vrbis z huius ꝓfinia z oratiōnū domos quarū ipa curā suscepit oibus excepim⁹ modis q̄ iam de hoc sancita sunt a nobis in sua virtute durantib⁹. Si aūt z aliqua monasteria sub eadem sanctissima maioze ecclesia sint/ nec ea[l] sub ꝑsentez facimus legē/ foziusecus ꝓuincijs eā cōstituentes solū in qbus multa quidē est inopia pecuniarū p quā sanctissime ecclesie soluere per pecunias debita nō valuerūt. Tua igit̄ cel situdo q̄ placuerūt nobis cognoscens fm hoc ꝓcedere sup sacris reb⁹ alienatiōes custodiat. Datum. xiiij. kal. septem. cap.p. Bilisa. vicecō. anno secundo.

¶ De iureiurando[m] a moriente prestito propter mensuraz sue substantie. Titulus.ij.

Iusiurādū a moriēte ꝓstitu⁹ in quo substātie sue mensuraz facit manifestam inter suos heredes diuidēdo ab herede seruandū est creditoribus:tm nullum piu dicium generatur.b.o.Bar.

Impa.Ju.a.Joā.pfe.pto.scdo.

Emp hanc vnā habemus intētionē di spositiones mozientiū esse firmas[n] nisi resultēt legi z aperte cōtrarie sint bis q̄ illi placēt. Scim⁹ igitur motū z annunciatum nobis qz cū testaret quidaz cū iureiurando[p] suā substantiam oēm dixit[q]:z qz hāc solā reliquit suis heredib⁹/aliqui vo cozū heredū ad boc resultāt non iuste sanctes[r]:quia substātie qdē illius heredes fiunt:z in hoc aqescūt[s] bis q̄ ab eo dispositā sunt.q̄ vero dixit cū iureiurādo nequaqz hec rata manere/neqz custodire ea fm cōpetentē modum volunt.cū vtiqz nostris videtur legib⁹ vnā quodāmodo[t] esse psonaz heredis z eius qui in cū trāsmittit heredita tē. Ideoqz nullus[v] eidem sibimet[x] dicit reluctari. z qō dixit[y] atqz iurauit ratum esse. hoc nolle valere:sed cōtra ꝓpzios reluctari sermones[z]. ¶Sancimus igit̄ si quis descriptionē faciens: siue ꝓpzia manu:siue ꝑ alterius quidē scripturā:a se aute subscriptaz:aut in suis testamētis[a] substātie sue mēsuram faciat manifestam heredibus forte alijs quidē ꝑsentibus alijs vo absentib⁹: aut etiā oibus ꝓnūcios nō licere heredibus contra hoc resultare: neqz dicere quia alijquis heredū celauerit res extra ea q̄ dicta sunt a defuncto. ¶Sed si quidē [b] iusiurandū moziens prebuerit z iurauerit[b] fm sua testamēta qa nihil est aliud ei ꝓeter hec hoc amplecti heredes:siue filij siue etiaz extranei sint:et neqz tergiuersari: neqz calūniari suos coheredes[c]: neqz ob hoc seruos q̄rere/ad tormēta deducere/z alia similia discutere/z ꝑscrutari q̄ solius[d] sunt cōtentiōis.alterius aūt penitus nullius[e]:vtpote ob substantia vi deatur esse tanta q̄zta testatoz iurans hāc solā apud heredes[f] inuenire voluit. ¶Sed hec[g] quidē inter heredes qui curiosi[h] videnī in defuncti esse substantia valere volumus:nō tñ hoc ratū esse iter creditores[i] eo q̄ nostris declaratum est legibus hūcuqz glibet ꝑ se dixerit aut scripserit:hec nihil ei ꝓdesse neqz creditoribus piu

a ¶ Subeuntibus. soluentibus.
b ¶ Legem. de non alie. nos igitur.
c ¶ Deponentibus. in rem verso. in rem. de re. magis. ne tamen.
d ¶ Desuscepta. desuscepti dō: pfessio cēsualis qua pfitebat possessor ipi fisco se tale pdictū a fisco suscipere: tm cēsus eo nōie se debere. cēsi. forma. cet. plene dixi. de mā. coges autē. cc. coll. facit. vt hic gob. col. z. de colla. pri. placuit. vt z de his qui ingre. ad ap. illud. in fi.
e ¶ Potentib⁹. id est non valentibus.
f ¶ Aliquib⁹. clericis.
g ¶ Schema. id est titulo pro soluto. Al.
h ¶ Ad alienationes. Et ita no. debito fiscali pmittit alienatio: z in solutū oatio. puato solatio i solutū p hāc cōstitutionē: hodie gnaliter pmittit alienatio pter debitū vel fiscale vel puatum: cuz solēnitate tñ. vt. de alie. z emphy. hoc etiam.
i ¶ His aūt. ablatiui casus. subaudi ab.
k ¶ De doc. i. de rebus ecclesiarū cōstātino. civitatis. statuim⁹ cm recitando legē leonis z cōfirmādo eam. vt. nō ali. valet em illa. naz. d. l. leonis tm i reb⁹ ecclesiarū cōstantiñ. civitatis logf. vt C. de fa. san. ec. l. iubem⁹.
l ¶ Nec ea. id est hanc cōstitutionem.
m ¶ De iureiurādo a moriente prestito.
n Emp. Esse firmas. vt. nō bene. z fal. cegherederatus. Accursius.
o ¶ Illi. f. legi. et facit. ff. ō leg. j. l. nemo potest.
p ¶ Cum iureiurando. id est verbotenus. vt. j. i nouellis. co. ti.
q ¶ Oēm dixit. puta sciatis qz certi habeo i boniș.
r ¶ Faciētes. nō iuste dico q̄ substantie ꝛc.
s ¶ Negligesciti. cilz vt sint heredes sicut testator: dispositi: nō autez vt stent diuisioni vel assignatioi ipsius qō facē nō dixit: vt j. e. ff. sed hec qdez. in fi. ff.
t ¶ Naz quodāmō. No. vna fingi psonaz testatoris z heredis: vt hic. z. C. de vsu. l. antiquitas. Et no. modū per quez. pbat supradicta nō debere fieri ab herede. nā probando q̄ fit vna psona heredis z testatoris: ergo heres hoc dicisse et iurasse videtur. iam ergo nō cōtra alterius dictū venit: sed ꝯ suū: z ita est sibi cōtrari⁹: ergo repellēdus: vt. ff. qui ap. fit. l. pe. ff. sed

Heres: testatorisq̄ fiunt eadē persona.

si alius. Item facit. C. de non nu. pe. l. generaliter. z. C. de fur. l. j. z. j. de his qui ingre. ad appel. ſ. illud. col. v. Accursius.
v ¶ Nullus. scz heres.
x ¶ Sibimet. nā si dicā reluctari testatoꝛi p ꝓs dicere reluctari sibi: qz p verba q̄ dixit testator: ipse videt dixisse cū sit cum eo eadem persona.
y ¶ Dixit. scz testator.
z ¶ Sermones. nullus here des edicit ꝛtra sermones suos reluctari et nullus heres dicit nolle valere qō dixit atqz iurauit ratum esse. Accur.
a ¶ Aut in suis testamentis. i. scriptis vel non scriptis: vel etiā in non testamento: vt in nouel. co. ti.
b ¶ Et iurauerit. si corporaliter planū est. si vo vobtenus: z tūc idez dico: vt in nouel. co. ti. z. b. ꝓbatur in eo q̄ dixit p sua testamēta. naz adiuratio quedā est: ſ nō rectus iramētū: q̄ illud est tātuz p deū fm Joā. z facit ad B.C. si minoꝛ se ma. dixe. l. fi. Si aūt nullo mō iurauit. z tūc aut dixit pcipiēdo eos eē cōtētos ptibus ōsignatis z tūc stanū est. vt. ff. de leg. ij. l. peto. in pn. aut affirmādo: z tūc nō fecit iter eas pīu diciū: quia magis erran do q̄ volendo dixisse videtur. vt. ff. de leg. ij. l. tytia. ſ. caius. in fi. z. l. cuz pater. ſ. pr filio. z. l. fin. ſ. j. z. ff. de le. ij. l. cū qs decedens. ſ. nuptura. et. ſ. codicillis. et. C. cōmunia vtriusqꝫ indi. l. scptura. q̄ oēs. ll. huic possunt signari ō. Sed sic solue: q: ibi nō iurauit vt dictum est.
c ¶ Suos cohēdes. Quid in extraneis aliqd de bonis defuncti habētibus: Rñ. contra videt per literam istam. z hoc dicit qdā. ſ dicas idē vt heredes ab illis extraneis nō possint repetere: qō hic i coheredibus ō gra ex pli dictum intellige.
d ¶ Solius sunt. i. qui solam contentionem ꝓtinent non autem questionem fructuoꝝ.
e ¶ Nullius. ſ. ꝓtentionis.
f ¶ Apud hēdes. scilicet iuramento.
g ¶ Sed hec. scilz vt fiat preiudiciū ex verbis defuncti.
h ¶ Curiosi. i. studiosi in adipiscēdis oibus bonis testatoris nō curātes de iuramento eiusdem.
i ¶ Inter creditores. id est in preiudiciuz creditoꝝ. Accursius.
k ¶ Declaratum est legibus. vt. ff. de lega. j. filiusfamilias. ſ. diui. z. ff. de libe. lega. l. aurelius. ſ. eum qui. z. C. de ꝓbationi. l. rationes. et. l. exemplo. z. C. de testi. l. omnibus. z. ff. de iterrogatoria ac. de etate. licet autē predicare non posset ere

† Iste. ſ. sitiar⁹ est. C. in ti. de ꝓba. sup. l. nō nec. et incipit. Ō ob tinet. z con cor. cuz hoc ter. c. cū dilect⁹. iūcta glos. sup. ꝙ. confitente. extra. ō suc cess. ab intest.

UNIVERSIDAD

ditorib⁹.pōt tñ ꝓdesse si iuraret tñ se debere: q⁹ 15 non habeat credi-
tor: aliā ꝓbationē: doctū sufficit. vt.ff.de leg.iij.l.cuꝫ quis.§.antepe.ꝛ
ecōtra si est creditor ꝛ iuret sibi deberi tñ.ę.cū.ꝫꝫ.debeātur.quare nō
ꝓdest extraneo debitorꝭ: Certe ꝓdest: imo ꝛ sine iuramēto simpliciter
dicēdo videt velle remittere p pactū.vt.ff.de pac.l.tale pactū.licet q-
dā dixerint hanc cōstitu
tionē habere locuꝫ inter
coheredes tantum.

a Allis.ſ. creditoribus.
b Dia. ſcz bona defun-
cti.ꝛ q̄ dixit ſe habere.
c Cōtentos. ſ. volum⁹.
d Negocij. vt cadat a
cauſa. Accur.
e Non poſſit frui. ſic.C.
de fideicō.l.ſi.in fi. ſic.ſ.ō
here.ꝛ fal.ſ.ſi qs ante.
f Aut obedire omnib⁹.
Hic reprobat pticularis
appꝛobatio. ſic.ff.de ad-
mi.tu.l.cū q̄rit.ꝛ.C.de oī
agro deſer.l.q vtilia. lib.
xj.ꝛ.ff.ō acq. here.l.j.ꝛ.ij.
g Seruari.ſ. volumus.
h Trāſacto.ꝛ iſta locuꝫ
hꝫ etiā in ꝓteritis factis:
vt hic ō:ꝛ in nouel.c.tit.
nec mirū: q⁹ hoc expreſſe
hic ō: : alſ⁹ ad futura tñ
trahit: vt.C.de legi.ꝛ cō.
l.leges ꝛ conſtitutiones.

* Concor. i cū aut. iter dilectos. cū glo. ſup §. indictiōis. extra de ſi. iſtru. vbi re citat tenor iſtius cōſtitutionis.

Aut ꝓpatur + ⁊c. Hoc expeditur. j. eo. vſq; ad. §. illud.
k Et vt latinis. hec dicuntur. j. eo. §. ſi.

Illud. Putandum documētū. alſ⁹ deeſt documentuꝫ ⁊ tñ ſubauditur.
l Et geſta. ſcz ſunt bonesta putanda. alſ⁹ antez ſunt geſta que in iudicijs geruntur ⁊ in ſcriptis redigunt: ⁊ eadē dñr acta.
m Impij. Hoc dicit. pena erat plurima auctoritate iſtꝛo ex memoria principis. ⁊ facit. C. de teſta. l. omnium.
o Cōſulis. cōmēoratiōe.

‡ De indictione vide bo. glo. ſi ca pi. iter dilectos. ſuper ver. indictio nis. extra ō ſi. inſtrumē. vbi late de indictione tractatur.

p Indictiōis. ‡ Eſt autez indictio curſus. gy. an. vt dicit indictione prima et ſcđa. put eſt in hoc curſu. gy. annoꝛ. vltra aute nō egtēdit: ſed a prima incipit. Et inde habet q⁹ antiquit⁹ romani ſingulis gy. an. recipiebant tribu tuꝫ de toto mūdo. ⁊ erat in pimo qnquēnio ferruꝫ vt inde fierent arma militib⁹ romanis. ſcđo quinquēnio argētum vt inde haberent ſtipendia militeꝫ. tertio qnquēnio aurꝫ qđ in erario ponebat: vt tēpoꝛe neceſſario. ꝓ republica romanoꝛ expenderet. vñ adhuc hodie ſeruamus curſuꝫ illoꝛ. triū luſtroꝝ. ſcz horū. gy. an. ⁊ indictionē appellamus: q⁹ ſic tributa indicebant antigit⁹. Si aute velis eā indictionē colligere: accipe annos dñi q̄ ſunt. dccc.ꝛ. eis addas. iij. an. q⁹ tot⁹ annus erat tpe natiuitatis ḡi. ſ. tertiꝰ indictiōis. ⁊ diuide p gy. ⁊ ſemp abijcias illa. gy. ⁊ cū habeas numerū cōpletuꝫ. ſ. gy. iuenies te habere indictionē. viij. ⁊ de hoc no. C. de iuſti. codi. confir. in fi.
q Et quotquot. Hic incipit oō iſta. ⁊ tñ dicit q⁹ ſi q̄ alia ſdicia ſunt ratione memorie tēpoꝛuꝫ: vel apud nos vel apud alios: vt ſi forte fiat dicare: ſꝫ illis licētia ſit omnia perſcrutari quo volūt modo. b credes aūt ꝓtēs eſſe bis q̄ a teſtatoꝛe oā ſunt. Sitq; pena negocij iter heredes vt qui aduerſatur bis que relicta ſunt: eis nō poſſit oīno frui. Neceſſitate imminēte aut obedire oībus: aut vniuerſa cōtēnere: ⁊ nō hec quidē eligere bis nō reſultare: ſꝫ defuncti voluntatez ab ei⁹ ſucceſſoribꝰ illa ſeruari. vt in nullo ei cō tradici preſumatur. Dis valētibus in reliquo tpe vniuerſoꝝ ⁊ in omni negocio nōdū moto in iudicio: neq; iudiciali ſententia aut interuentiōe amicabili trāſacto. ¶Tua igit⁹ eminētia q̄ placuerūt ſtiobis ⁊ per hanc ſacrā declarata ſunt legē cognoſcens ſolēniter p.pgrāmata .ppria māifeſta faciat vniuerſis. Datuꝫ. x. kalen. ſcptē. cap. Biliſario viccō. anno ſcđo.

Aut ꝓpeonatur nomen impe ratoris documētis ⁊ vt latinis literis apertius tempora inſcribantur. Titulus. iij.

Jn omnib⁹ inſtrumētis iudicialib⁹ que ad tpis memoriā cōſeruādā agūtur: vel etiā in extraiudicialib⁹ nomen principis ⁊ cōſulis: indictio: menſis ⁊ dies ſunt apponenda. ⁊ etiam apponi debet aliud ſi eſt de cōſuetudine. b. o. Ang.

Jmpator Ju. a. Jo. pze. p. ſcđo.

Illud oīuꝫ honeſti⁹ eſſe putādum documētū ⁊ geſta: ⁊ qđ oīno ꝓ tpis memoria hoīb⁹ adinuētuꝫ eſt qō ipſa quoq; cōmemoratiōe oznat ipſi cōſulis etc⁹ ⁊ indictiōis quotquot indicia tēpoꝛ oīno: ⁊ que apnd nos ſunt qđē foꝛtan ⁊ hec ſignificatiua horum q̄ volūt: nō tñ nos aliq̄ hoꝝ perimim⁹ ſꝫ maioꝛē adiectionē eis imponim⁹: vt ex maioꝛib⁹ ⁊ ex pfectoꝛibus eis tēpoꝛuꝫ deſignetur curſus. ¶Si qs enim reſpexerit ad vetuſtiſſima⁹ hoium ⁊ antiquā reſpublicam: encas nobis troianus rex reipublice principeſ ⁊ nos qui eneades ab illo vocamur: ſiue ſi qs etiā ad ſecunda principia reſperexerit: ex quo pure romanoꝝ nomen apud homines cozuſcauit reges caꝫ conſtituerunt Romulus ⁊ Numa. ille quidē ciuitatē edificans: ille aūt cā legib⁹ ordinās ⁊ exornās: ſiue etiā tertia principia ſumat glibet imperij ceſar⁹ maximum ⁊ auguſtū piū ⁊ ita reꝑublicā nobis inueniet hāc q̄ nūc eſt valentem: ſitq; immortalis ab illis pcedens. crit ergo abſurduꝫ in documētis ⁊ his q̄ in iudicijs agūtur ⁊ abſolute in his que in qbus memoria q̄dā ſit tēpoꝛū/nō imperiū his ꝓponi. ¶Tñ ſancim⁹ cos q̄cūq; geſtis miniſtrāt: ſiue in iudicijs: ſiue vbicūq; cōficiunt acta ⁊ tabelliones qui oīno qualibet forma documēta ꝓſcribūt in hac magna ciuitate/ſiue in alijs gentib⁹ oībus qbus nos ꝓſidere dedit deus/hoc mō incipe in documētis. Jmperij illi⁹ ſacratiſſimi auguſti ⁊ imꝑatoꝛis anno tertio. ⁊ poſt illa inſerre cōſulis appellatiōnē qui in illo anno eſt. ⁊ tertio loco indictionē/meſem: ⁊ dieꝫ. ſic enim ꝓ oīa tꝑs ſeruabit ⁊ ꝓ imperij memoria atq; conſulat⁹ ordine ⁊ reliqua obſeruatiōe interpoſita documētis inadulterata bec ꝑ val de cōſtituunt. ¶Si q̄ vero apud oriētis habitatoꝛes aut alios homines obſeruario cuſtodiaſ in ciuitatū tꝑib⁹: neq; huic inuidemus: ſꝫ ꝓſcribaſ qdez imperiū: ſeqt vero ſicut dictū eſt/cōſul ⁊ indictio atq; menſis ⁊ dies ſm quā gerunt ⁊ ſcribunt q̄ agunt: ⁊ tūc inſeraſ etiā ciuitatis oīb⁹ modis ann⁹. Nō enim auferūꝫ quidē prioꝛ nihil imperiali ⁊o additaꝫ mēto cām augem⁹. Et ſcđo cturꝫ mox auctoꝛ dco a pcēdēte pria indictiōe ita quodāmodo eis ſcribētib⁹. Jmperij iuſtiniani ſacratiſſimi auguſti imperatoꝛis āno xj. ⁊ poſt cōſulatum Flauij biliſarij clariſſimi viri. anno. ij. ix. kalē. Junij: ſicq; in oībus noiciꝫ impꝛij anni. ⁊ nñ inātum cos deus clongaucrit: ⁊ decctero imperatoꝝ. palā nāq; eſt q⁹ tūc qdē ānū. xj. nñ ſcribūt inpij: incboāte ⁊o apzilis meſe ⁊ prima die in q̄ nos deus romanoꝝ ſuppoſuit regnis xij. ānum ſcribūt: ⁊ ita decctero donec nñm de⁹ imperiū extenderit vt nobis etiaꝫ hac cā ſup leges ⁊ baꝛ celebratiōe ꝓtinue mancat

r Jndicia. alſ⁹ iudiciū ⁊ hec eſt mala lſa. alſ⁹ indicia ⁊ hec eſt bona.
s Ad vetuſtiſſima. principia.
t Princeps. ſubaudi iuſſit nomen apponi in documentis ⁊ geſtis.
u Ex quo. ſcz tempoze.
x Lam. romam.
y Romulus. ſub. ſcz.
z Jlle. ſcz romulus.
a Sumat. reſpuenda.
b Quilibet. ſcz aliquis.
c Auguſtū piū. ſ. innouere vt ſubiicit. Accur.
d Valentem. q. d. eadez que tunc erat. ſic. ff. de iudi. l. ꝓponebatur.
e Sit. in futuro.
f Jmmortalis. reſpublica. Accurſius.
g Ab illis. impatoꝛib⁹.
h Erit. cū ſic poſt imperatoꝛ noīa talia ſcā anti qua inueniebanꝫ: vt dicit ab illo. ꝑ. ſi qs enim. vſq; huc: ergo erit abſurduꝫ.
i Abſolute. id eſt indiſtincte. Accur.
k Jmperij. ſub. tpe.
l Hec. ſcz documenta.
m Ciuitatū tpibus. puta in decio āno a cōpōe ciuitatis: vt ō impio mō dicit: et facit. C. de ſer. l. oēs. ibi: bis adiciim⁹ ⁊c.
n Dnā. ſcilz dieꝫ: in qua die geruntur.
o Ann⁹. ſ. cſt anni funt q̄ illa ciuitas facta fuit.
p Nihil. ſ. e. in ꝑn. ibi: ⁊ quotquot indicia ⁊c.
q Jmperiali. ſcz noīe.
r Jncboctur. ſcz documentum.
s Addoz. ꝓuiſo alia ponatur. Accur.
t Auctoꝛe. puta in nomine oñi. et facit. j. de q̄ſtoꝛe. in ꝑin. ⁊ de armis. in ꝑn. S⁹ nūqd ānī ꝺnice incarnationis apponendi ſunt? Reſpō. hac. l. vel alia nō cauet: ſed tñ dico q⁹ apponēdi ſunt. * alſ⁹ nō vꝫ inſtrim: q⁹ eſt de conſuetudine q⁹ apponant q̄ apponēdi ſunt ⁊ alſ⁹ non vꝫ qđ agit: vt. ſ. pzi. ſ. ſi qua vo. ⁊. ſ. eo. in ꝑn. ibi: ⁊ quotquot ⁊c. ⁊ eſt et cō ſuetudo q̄ialis. vñ etiaꝫ ſi leg diceret ſ tñ deuince ret eā cōſuetudo: vt. ff. de leg. ⁊ ſenatuſcō. l. de qb⁹. in fi. leg autē nō ꝓbat: imo. ꝓbat. l. iſta q̄qd de ſtalib⁹ fuerit vt dictū eſt.
v Pria indictiōe. forte currebat pria ſdictio tpe quo fuit fcā bec leg: ⁊ ita Juſtinian⁹ regnabat tpe natiuitatis ḡpi cū illo tē poze fuit ſdictio inuēta: vt. ſ. in ꝑn. bus ti. no. ⁊ ideo nō dicit forte de annis oñi ponēdis cū pauci erant eo tpe. Accur.

Anni dñi ce incarnationis an ponendi ſint i iſtrumentis.

* Concor. glo. i. in dilectos. ⁊ tra de fide inſtrumen.

x Noſtri. ſcz imperij.
y Tunc. ſ. quando bec conſtitutio facta fuit. Accurſius.
z Annū. ḡi. Mo. q⁹ tpe huius ꝓtōis iuſtinianus regnauerat. ḡi. an. Ité q⁹ in kal. aprilis ꝓximis fuerūt. ccc. vñ i kal. aprīl fortiꝫ fuit ipiū.
a Decctero. ſcilicet ſcribant.
b Warum. ſcilicet legum.

In iudicijs.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ In iudicijs.i.in ſententijs vt dicūt. Vel dic.i.in ſcripturis que fiunt in iudicio ſiue ſiſe ſiue acta vel geſta ſunt vt hic ſubijcit nam ꝛ bis talia ſunt apponenda.vt.ſ.eo.ſ.vnde ſancimus.

b ¶ Incertis illis.q̄dā licet erāt q̄ nō poterāt ab oībus intelligi que apponebātur in qualibet ſuīa.vñ hic eas non remouet:ſed precipit vt iuꝛta eas interꝓtatio apponatur vt ſubijcit.

c ¶ Ab oībus.fic.ff.de inſti.ſed ſi pupill⁹.ſ.,ꝓſcribere.ſic.ſ.de non alie.ſ. alienatiōis.ſic.ſ.in med. lit.ſ.vt autez.colla.viij.

d ¶ Deinde.in hac conſtitutione.Accur.

e ¶ Literas.ſ.latinas.

f ¶ Siquidem.ꝓo certe. ꝛ ita conſtrue.ſed certe ſi reliqua grece vocis ſunt grecis literis ſubdi tempus.ꝛ poſt ꝓſcriptionem incertaruꝫ literarū ꝓuta latinarū.i.iuꝛta latinas q̄ ſunt icerte grecis apud quos fuit factum inſtrumentum ponatur interꝓtatio in greco.

g ¶ Reliqua.vt teno: inſtrumenti.Accur.

h ¶ Dudum.in hac conſtitutione.

¶ Scenicas non ꝛc.

i ¶ Preſtēt. ſubaudi nō. nec eīm hāc vel aliā ſecuri tatē preſtare habēt.vt in ꝑn.bui⁹ ꝓſtitutionis.vel legas ſic. Fideiuſſores ēt ſubaudi ſolū non ꝓſtent: vt ita hec dictio nō ponatur iuꝛta verbū ꝓſtent.

k Quimus. Legem.vt.ſ.de legionib⁹.Acc.

l ¶ Interdicten tem.ſubaudi legem.

Scena qd ſit.

m ¶ Scena .i. loco turpi vt ꝓſtibulo . Alis dr ſcena loc⁹ vbi conſueuerūt hoies cōuenire.ꝛ erat locus inūbratus coꝛtinis. vt.ff.de inſa.l.ij.ꝛ ide ſcene dicunt vel ſcenice mulieres.

n ¶ Exigere.No. verbum q̄ regit duos diuerſos accuſatiuos . vt.ſ.de leno.ſ.qualcū vere earum exigere dico:quia obſeruabunt.ꝛc.

o ¶ Obſeruabunt. prediicte mulieres.

p ¶ Intermināt̄es.ſcz dictam legem.

Nouiſſima pena eſt vltimū ſuppliciū.

q ¶ Nouiſſimas . nouiſſima pene dicuntur vltra quas nulla ē ita magna. naꝫ dr occidi talis leno. vt.ff.de pe.vltimum.ꝛ.ſ. de leno.ſ.ꝓeconizam⁹. ſilis expoſitio.ſ.de eccle. rey.ſimo.ali.ſ. occurrit.

r ¶ Perſonarum harum.ſcilicet mulierum.

s ¶ Cōperim⁹.vñ ꝛ ꝓnti ꝗlio idigem⁹.vt.ff.de vē.inſpi.l.j.ſ.j.in ꝓin.

t ¶ Leos.ſcz lenones.

v ¶ Prohibuimus.vt.ſ.ꝓoꝛi.digimus.

x ¶ Inuenisſe.ſcilicet comperi mus.

y ¶ Exigere.ſcz inuenimus.ꝛ ſtatim ſubijcit formam ſacramenti.

z ¶ Mulieres.ſubaudi comperimus.

a ¶ Agnoſcere.mulieres iſtas.

Iuſtiurā dum an ꝛ qñ ſeruandum ſit.

b ¶ Deo.certe ꝛ legi humane vt ſubijcit.ꝛ facit.ff.de leg.i.ſi qs inquilinos.ſ.fi.ꝛ.C.de le.ꝛ cō.l.non dubiū.in fi.ꝛ.ff.de pac.l.iuriſgentium.ſ. ſi paciſcar.ꝛ.ff.ad muni.l.fi.j.rū.ꝛ.j. de iudi.ſ.q̄ vo.vbi vo eſt licitum ſacramentum eſt ſeruādum:non tū punitur non ſeruans niſi quātum immortalis dū memoria imperij omnibus ſimul interfuerit cauſis atq; tēporib⁹. ¶ Illud quoq; adij cimus qñ hi qui tps in iudicijs deſignāt cū incertis illis [b] ⁊ anti quis literis hec declarāt/obſeruetur in oīi iudicio vt poſt illas lras antiquitatis alias ſubdāt.i. has cōes ⁊ oībus notas ⁊ q̄ legi ab oib⁹ [c] facile poſſint ⁊ ſignificare geſtoꝛ tps ⁊ non fatigent reqrētes id tps:ocinde [d] crrātes expectēt donec hoiem quēcunq; cō periāt lras [e] illas ꝓ veritate lectu rū:ſz ſigdē [f] reliqua [g] etiaz poſt ꝓſcriptiōez icertatū lrarū ſi grece ſint vocis grecis lris ſubdi tps. Si vo latinus q̄dā totius charte cōſiſtat ordo/latinis q̄dē ꝓſcriba tur tps interpoſitis illis certis clementis/clarioꝛē tñ ordinē habētib⁹ literis quas liceat oīb⁹ legere oīno ſyllabarum latinarum ignaris. ¶ Tua igit eminētia que placuerunt nobis ⁊ ꝓ hāc ſacraz declarata ſunt legē:ꝛ in hac maxima ciuitate/ꝛ in prouincijs vni uerſis quib⁹ ꝓzees manifeſta conſtituat vt nullus ꝓcſumat aliter numerare tēpus aut aliud agere. ſed ita ſicut duduz [h] oecreuimus. ¶ Datū kalē. ſeptē. Ju.ac.Biliſa. viro cla.anno.xj.

¶ Scenicas non ſolum ſi fideiuſſores ꝓſtent[i]/ſed etiā u iuſiurā dū debēt ſine periculo diſcedere.

Titulus.iiij.

¶ Juſiurandum a ſcenica preſtitū nō tenet:nec fideiuſſoꝛs datio.que eppetēs penis mulctatur ⁊ iudex in illaruꝫ extoꝛtione negligens punitur.

Imperator Juſti.a. Joā.preſe. ꝓecto.ſecundo.

Quim⁹ ꝓzidē facientes legez [k] iterdicē[te] nulli licētiā eſſe ſcena [m] oētētas mulieres fideiuſſoꝛes exigere [n] q̄ obſeruabūt [o] ⁊ impiā cōplebūt opationē:ꝓnīe tps non habētes ⁊ penas iterminātes [p] nouiſſimas [q] bis q̄ tales fideiuſſoꝛes exigūt.inſup ⁊ in ipſos fideiuſſoꝛes ſine obligatiōe recedere/ꝛnul laz iferri cis neceſſitatē ꝓſonarū harū [r] ꝓtatiōis.ſz in ꝓti cōperi mus [s] crudelē q̄dā ⁊ ipoztabilē calūniā ꝺ ſtudēdā a nobis fieri ca ſtitatē.qz eīñ eos [t] fideiuſſoꝛes accipe ꝓhibuim⁹ [v] :inueniſſe [x] illos aliā viā ad ipictatē deducētē maioꝛē:iuſiurāduz eīñ eas exigere [y] : qz nūq; ab impia illa ⁊ turpi operatiōe ceſſabūt:mulieres [z] autem exiſtētes miſeras ⁊ ſic male ſedu ctas pie agere ſe putare ſi ipie egerint ⁊ cuſtodiāt iuſiurādum. ꝓo pterea ſuā ꝓſtituere caſtitatē cuz oporteret agnoſcere [a] : qa hmōi trāſgreſſiōes magis placēt deo [b] q̄ iuſiurādi obſeruatiōes. nō eīñ ſi qs ab aliq̄ iuſiurādū accepit qz occidet foꝛtitā/aut adulterabit/ aut aliqd ager tale/illicitū opoꝛtet ſeruari iuſiurādū: vtpote cuz ſit ita turpe illicitū ⁊ ad pditionē ducens. Jdeoq; licet mulieri lz hmōi iuſiurādum iurauerit recedere a iuriſiurādi bui⁹ amaritudine.ꝛ caſte viuere ſine periculo periꝛij [c] .magis aūt deo amabil⁹ pena piurij ſi q̄ oīno ēt [d] pena cōtra eū qui iuſiurādū exigit cōuertenda. Uñ etiā nos repente inferim⁹ decem libraꝛū auri penam exigētes eū q ꝓſumpſerit oīno tale iuſiurā dū accipe/ꝛ hanc ſcz ꝛtatē ipſi inſelici dari mulieri ſancimus ad reliquā bone figure vitā [e] exigendā [f] ꝑ adminiſtratione ꝑ.puincialē ⁊ vādā ci. Sciēte iudice qz ſi neglexerit tenebit [g] ab ea deponēs adminiſtratione:heredeſq; [h] ei⁹ ⁊ ſucceſſoꝛes ⁊ ei⁹ ſubſtātia eo q̄ actione [k] piam agere neglexerit: Si aūt ipe.puincie ꝓſes iuſiurādum exegerit ipſe etiā memoꝛatam [m] occē libraꝛū auri penā exigat:ſiqdez militaris [n] iudex ſit in illa.puincia/ꝑ illum [o] vanda ſicut dictum eſt mulieri. Si vo nō beat militarez [p] iudicē/metropoleos illius.puincie eps hoc.puideat. Cauſam etiā ad nos ſi pro ad deū.vt.ff.de do.l.nā ſufficit.ꝛ ſuperioꝛi.l.ꝛ.C.ō re.credi.l.ij.in caſu tamē etiā quo ad munduz valet ⁊ firmat q̄ agitur:vt ſi fiat a minoꝛe xxv.an.ſuper aliquo contractu.vt.ſ.de pa.tenen.ſ.fi.colla.x.Item ꝛ alꝫ:ſcz vbi libertus poſt manumiſſionē iurat ſe operas preſtare.vt.ff. de libe.cau.l.fi.ꝛ de ope.libe.l.vt iuriſiurādi.vbicūq; tamen dico non teneri q̄ de ſacramento licito ſolo : poteſt dici eſſe verum iure ordinario ⁊ ciuiliter.ſz extra oꝛdinem poſt accuſari criminē ſtellionatus vt extra oꝛdinez puniat.vt.ff. de crimi.ſtel.l.fi.licet non poſſet dici q̄ dicta leg lo quatur q̄ iurauit i talē cām vbi ⁊ alꝫ ſine iuramēto eodez crimine pōt plecti . vt.ff.de pig.act.l. j.Primuz puto verius: qz vbicunq; titul⁹ criminis deficit locum habet hec accuſatio.vt.ff.de crimi.ſtellio.l.iij.

c ¶ Periurij.ſub.eſt.

d ¶ Si qua oīno eſt. Sed ꝛe dicit ſi qua oīno eſt: cū nulla ſit vt modo digimus p.l.ff.de dolo.l.naz ſufficit:/ſeſpon.interdū eſt nō per ſoluz vt dictuz eſt:ſed ex adiuncto:vt qz eſt infamis ſi veniat ꝓtra ſacramētū ⁊ ꝺ pactuz qō confirmauerat ſacramēto:vt.C.de tranſac.ſi ex fal ſis . alꝫ non eſt infamis: vt.ff.de infa.l.luci⁹.tū re pellitur a teſtimonio:qa ꝓſumit̄ maledicere qui aliq̄ male dixit.ff.de accuſa.ſi cui.ſ.biſdem.

Periur⁹ a teſtimonio repellitur.

e ¶ Vitā.qui vitam pōde habebit ⁊ quo ad matrimonia et quo ad alia ac ſi nunq̄ in tali pcaua cōuerſatiōe fuiſſet:vt.C. de nup.l. imperialis.ſ.j. Sz nunqd bodie habent neceſſe petere reſcriptuz vt dicit dicta lex ꝓperialis:/Videtur q̄ ſic.cū illa nō inueniatur cōrecta : vt.ſ.de admi . offi.ſ.j.et C.de ap. ꝓecipimus.ſ i fi. Sed cōtra puto ꝓpter generalia vba huius cōſtitutionis que dicūt ipo iure eaz non teneri:vnde q̄tū eſt in petitiōe reſcripti dico illam legem coꝛrectam per iſtā. Accur.

f ¶ Exigendam. penā pre dictam ſubaudi.

g ¶ Tenebit ab ea.i.ipſa habebit eū iudicem obligatū ad tātam penam.ꝛ facit ad hoc.ſ. de mo.ſ. fi.ꝛ.ſ.de manda. ꝓin.ſ. neq;.in fi.colla.iij.ꝛ.C.de iudi.ſancimus.in fi.ꝛ.j.ō colla.ſ.ſi vero ſm predictum modū.colla.ix.ꝛ.j.de ec.ti.ſ.ſi autē qui hoc.ꝛ.j.vt in ꝓiua.domi.in fi.ti tu.ea.colla.Accur.

h ¶ Heredes.ſ.lite cōteſtata vt quidā dicūt.Al.vt.C.ex deli.de.l.j.ꝛ facit.ff.ad leg.iul.pec.l.fi.ꝛ.ff.de accu.l.ex iudicioꝝ.Accur.

i ¶ Eius.ſcz tenebuntur.

k ¶ Actionē piā.i.actū pium.ſ.de non ali.ſ.ꝛ hoc valere.in.ij.colla.

l ¶ Exegerit.ab aliqua puella vt ipſa non debeat a turpi ⁊ impia con uerſatione ceſſare.vt.ſ.eo.ſed in preſenti.

m ¶ Memoratam.ſ.eo.ſ.vnde.

n ¶ Militaris.ſcz aliquis maioꝛ preſide.

o ¶ Per illū.ſ.militātē iudicē.nā ipſe exiget a ꝓſide ⁊ dabit mulieri.

p ¶ Militarem.illius prouincie.

a ¶ Maioribus.i. habētibus maiores honores. Ad.
b ¶ Cingulis. als cingulo: ꝛ dic ꝛ infra. i. si nō sit in illa ꝓincia iudex militaris: nec etiā metropoleos eps exigat ille pses dictā penā ex vicinis maioriꝫ cingulis. i. a magistratib' qui sunt in vicina ꝓincia. maioriꝫ cingulis. i. q sunt maiores p cingulos q̄ sit dictus pses.
c ¶ Hoc agente. f. facientē mulieres sic iurare.
d ¶ Castigare. f. volum'.
e ¶ At nō fiant pignō. ꝛc. ¶ Expedit hec ps. i. eos. vsq; ad. ℈. illud. Accur.
f ¶ Et vt sicut. hoc dicitur. i. co. ℈. illud.
g ¶ Honestas. Et alie leges. vt. ff. quod me. cau. i. etiat. ꝛ. ff. ad leg. iul. de vi. pu. i. l. pen. ꝛ ff. de offi. pre. l. illicitas. ꝛ C. vnde vi. fi quis in tantam. ꝛ. l. fi quando.
h ¶ A nobis posite. vt. C. vñ vi. l. fi. ꝛ. C. locati. l. fi. ꝛ alie ex trauagantes.
i ¶ Causa. id est turpis pignoratio ꝛ exactio.
k ¶ Legislationib'. vt. ff. ꝓ. originus.
l ¶ Presumitur. i. obseruatur. Accursius.
m ¶ Quā legū. i. maiores efficaciā iniqtas q̄ equitas hz q̄ est ex necessitate iuris. vt. C. de iudi. l. placuit. qō tū esse nō debet.
n ¶ Preualere. fic. C. de omi agro deser. l. hac die finitione. fic. ℈. vt nulli iudi. ℈. quia vero. coll. ig.
o ¶ Ciuibus. i. boibus.
p ¶ Flectꝫ in vicanciis. i. q moriantur in vicis.
q ¶ Formā. puta cōtragi tecuꝫ in alia regione hoc acto iter nos vt si die ista tuta nō solueretur liceat tibi boies mee ꝓuicie pignorare tua auctoritate: siue res eoꝝ intromittere. ꝛ. pbat' hec lectio ex eo q̄ dicit firmā. i. pactū firmatū vbis vt liceat sic capere: ꝛ. pbat. ff. de arbi. l. arbiter intra certū. Sed qd si ℈ in pacto actuꝫ nō fuerit: Rñ. idem multo magis. Itez qd si accepi nō in pign' ℈ in solutū: Rñ. idem ℈m Joā. quare sibaudi etiam: vt cessent iste due oppositiones.
r ¶ Cōpetit. i. nō est cōueniēs. fic. ℈. de eccle. re. immo. ℈. si vo nō ꝓnatus.
s ¶ Et supplicia. nam et ipsos boies capiebant ꝛ supplicia eis imponebāt qō fieri non debet.
t ¶ Sciētibus. ꝛ als scientium. ꝛ facit. ℈. titu. ꝓpi. ℈. fina.
v ¶ Gestis monumento rum. i. vt fiāt. coā iudice ordinario prebēte auctoritatem huic donationi: qz sufficit ipsius imperatoris ꝓtia: vt ꝛ als. C. ō testa. l. omnium.
g ¶ Nisi tātūmō. q. d. fiant hmōi donationes in rei veritate: ꝛ scribant ꝛ ptabellionē: ꝛ alia fiāt q̄ hic dicunt: non aūt in ꝓtia iudicis ordinarij est necessaria quātūcūq; sit quātitas: que auctoritas als effet necessaria. vt. ℈. de defen. ciui. ℈. nulla. col. ij. ꝛ facit ad hoc. C. de dona. l. donatio. ℈. in cōscribēdis. ꝛ. l. sancim'. Quid si est quātitas infra. cccc. sol'? Rñ. nec scriptura est necessaria: q; nec i ꝓuata donatiōe est necesse: iz simpleꝫ ꝛ nudū pactū sufficit. vt. C. de dona. l. si gs argentum. ℈. finautem hoc minime scriptum. Accursius.
y ¶ Mō enim consequens est. Ilo. eandē debere esse rōnem cōtrarioꝫ. vt hic. ꝛ. ff. si vsuffru. pet. l. pen. ℈. fin. ꝛ. C. de cadu. tollen. ℈. sed vt manifestef. et. ℈. vt lice. ma. ꝛ auie. ℈. illo. ꝛ. ff. de re. diui. l. pen. ꝛ. C. de sacrosan. eccle. l. antepenul. ꝛ. ℈. de fide instru. ℈. si quis.
z ¶ Hec bis. priuilegiis. scilz vt non sit necessaria insinuatio ei donat.
a ¶ Imperiū. scz q̄n ꝓuatus ei donat.
b ¶ Prebentur. cū imperatoꝛ donat.
c ¶ Inequalitaꝫ. que erat ante legem istam.
d ¶ Constitutio. vt. C. de quadrie. prescrip. l. fin. ℈. sed quia igitur. Accur.
e ¶ Ex vtroq;. f. latere.
f ¶ Et. ꝓto id est. Accur.
g ¶ De exhibendis ꝛ introducēdis reis. Ad reqrem debet nō a reatu: vt ff. de duob' reis. l. j. ꝛ hec pars expeditur. ℈. co. vsq; ad. ℈. illud quoq;.
h ¶ Et vt hi q conueniūt. hoc expedit. ℈. eo. ℈. illud. vsq; ad. ℈. si vero.
i ¶ Et de his qui iurato riā. ꝛ hoc dz. ℈. eo. ℈. si vero etiaꝫ quidam. vsq; ad illum. ℈. optimū quoq;.
k ¶ Et de hypothecis. scz militariuꝫ. ꝛ hoc dz. ℈. eo. ℈. optimuꝫ. ꝛ exponē hec verba vt ibi.
l ¶ Et de indotatis vꝛoribus. qō dic vt. ℈. eod. ℈. qñ vero. ꝛ. ℈. si vo ℈das. vsq; in finem cōstitutionis. Accur.
m ¶ Lurimi adeūtes. ℈. nos.
n ¶ Qui alꝫ qa. Accursius.
o ¶ Exhibentur. id est exhiberi postulant de vna ꝓuincia ad cōstantino politanā ciuitatem: vt. ℈. co. ℈. unia vero.
p ¶ Protrahuntur. dico aut ꝛc.
q ¶ Alguntur. i. deducuntur. que miseria ex copia ꝛtingit: ꝛ inopia ex peregrinatione: vt hic. ꝛ. ℈. vt iudi. sine quoquo suffra. ℈. illud. in fi. colla. ij.
r ¶ Iussionibus. scilz nostris.
s ¶ Decretis. scilicet iudicalibus. ꝛ sic redde singula singulis.
t ¶ Qui. scz actores.
v ¶ Eos. scz reos.
g ¶ Exhibent. i. postulant exhiberi. Accur.

Cōtrariorum eadē est disciplina.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Exigentes.ſ.coram eo a quo petitur reſcriptum.
b ¶ Ipſi.ſcilicet actores.
c ¶ Remaneant.ſcilicet qui conuenerunt.
d ¶ Affligi.i.vt affligantur conuenti.
e ¶ Tale.q; reſcriptū ad extraneū iudicē ſit petitū.ꝛ cautio ſit facta de etiā cautiões exigētes[a] qꝛ intra certū tp̄s veniūt ad determinatū iudiciū hi q ab eis q̄ueti ſunt ipi[b] remancāt[c] ī pucia affligi[d] i pegrinatiõe ſumptib⁹ exhibitū aut p̄ſentatū relinquētes. ¶ Hoc igit miſerātes ſancim⁹ ſi qd fiat tale[e] ꝛ tp̄s ipleat qõ in cautiõe exhibiti tiõis aut p̄ſentatiõis ipſe actor[f] ꝓſtituit:ocinde ille[g] qdē obfuet[h] in iudicio:actor aut̄ ꝺeſit: ꝛ niſi itra ꝺecē ꝺies[i] poſtq; re⁹ venerit in puinciā actor occurrerit reus qdē ingrediēntē aput iudicē boc docēte repēte ꝺimitti[k] iureiurādo aūt ei⁹[l] iudicē de oīb⁹ exp̄eſis q̄ ptulit circa viā ꝛ circa pegrinā habitationem ꝛ his[m] iudices adducāt[n] actorē q̄uenientē frustra. ¶ Et q̄n mos eſt non aliter fieri exhibitiões aut p̄ſentatiões[o] niſi actores fideiuſſores ad certā q̄ti tatē ꝺederint[p] qꝛ exequent cām ꝛ ſuſcipiūt ſententia[q] hāc qdē q̄ti tatem oīno eos[r] exigi[a] ꝛ ꝺari frustra calūniaꝝ paſſo. ¶ Si vo † per iuſiurādū ēt plus[t] aliqd ꝺeclarauerit[u] (certa tñ quātitate ꝺiffinita a iudice quā leges taxationem vocāt) etiā boc ſuperexigi[x] vt eo gnoſcant non ludere[y] vitas alicnas[z] :ſꝫ ī puincia[a] eligere iudices ꝛ ibi ꝛ ſuos aduerſarios litigare. ¶ Quia vo ab actorib⁹ fideiuſſiones plerūq; nouim⁹ hic ꝺatas[b] tāq; in exhibēdis p̄ſonis:ſi vo in alia ꝺeducāt[c], puincia fozte ꝺeclinare[d] hāc obſeruatione[e] ſancim⁹ hic[f] iudicē aut gl̄oſiſſimuꝝ q̄ſtorem[g] nr̄m ſacris nr̄is miniſtrātes literis:ſi qd tale[h] agere iubeat:nō aliter ad aliam exhiberi, puincia reum[k] anteq; fideiuſſoꝝ ꝓbeat actor in iudicio in q̄ futur⁹ eſt reū ꝺeducere:quia ꝺabit ꝑm locoꝝ ſpatiū aurū[l] q̄tūcūq; ꝺecretū[m] fuerit fugienti[n] ſi nō exequat aut exequēs non vincat cām :ꝛ ibi[p] oīa agi quecūq; ī exhibitiõe[q] ꝺecreuim⁹[r].ꝺefinitus[s] vo aurum a fideiuſſoꝝib⁹ exigēdū,ꝛ ꝺāduꝝ ei q ꝺeduct⁹eſt:prebendo quoq; ab illo[t] etiā iureiurādo vſq; ad taxationē[v]:vt ſi iurauerit ſe ēt āplius expēdiſſe ꝛ ꝫ recipiat vt vndiq; videant pfecte nr̄e legiſlationes.

¶ Reo ad iudiciū vocato ꝺꝫ libell⁹ offerri ꝛ gꝝ. ꝺicꝫ ſpatiū īdulgeri:ꝛ ab eo ꝺꝫ fideiuſſor ꝺari.ꝛ ſpontule ſolēnit ꝛ medio tpe poterit iudex recuſari vel ali⁹ aſſociari niſi ille qđ petijt ab alio fit recuſat⁹:ꝛ gꝝ. ꝺiebus elapſis litis cõtestatio fieri ꝺꝫ: ꝛ aliter facta non valet.ł.ꝺ.Bar.

¶ Illud q̄ꝫ † antiquitaꝝ qđē bñ faciens diſpoſuit.nūc aūt ſtudio machinant[x] nr̄arū legū clemētiā occaſionē faciētes ſuarū calūniarum[y].vetuſtate nāq; volēte conuētiõis facte libellū[z] ſuſcipiēte[a] ꝺieb⁹ eque[b] ꝺecē ꝺeliberationez habere quo[c] poſſit diſcutere cām ꝛ fozte etiā recognoſcere[d] ꝛ liberari[e] poſt ꝺecē aūt ꝺierū ꝛducias tunc ꝛ ſubſcribere miſſo libello: ꝛ iudiciales implere cautiones[f]. Quidaꝝ vo reſpicientes ad nr̄as leges[g] q̄ poſt litis ꝓte.neq; refutare iudicē:neq; aliū petere iudicem p̄mittūt cauſaꝝ arte[h] machinant,ꝛ maxime executorib⁹ talia doloſe adinueniētib⁹[i]:ꝛ mox vt oblata fuerit ql̄ibet admonitio fozte neq; libello ꝺato:neq; iudiciali vlla cautiõe ꝺeducūt boiem iuitū ad iudicē ꝺatū[k] :ꝛ nihil ſciē tē[l] cõpellūt facere litiꝫ ꝓteſtatiõnē:vt ſemel ſub litiſ ꝓteſtatiõe cõſtitutus obligēt:ꝛ nullaꝝ habeat licētiaꝝ neq; refutare iudicem[m] mines quidam.

† Facit ad hunc tex. c. vlt.cuꝫ glo. ſuper verb. taxatiõe.ex tra ꝺe ꝺeb⁹ q̄ vi metuſ ve cā.ſi.vbi ꝺr q̄ vltra taxationes nõ licet iurare. ꝛ videt illa gl. 2cot. iu. can. et cau.

† Facit ad hunc tex. c. qm̄ frequen ter.in gl. ſu per ver. ex penſarū. ex tra vt lit. nō conteſta.

† Facit ad hūc.ſ.in gl. vlt. c.cozā ꝺi lecto.i me , in ver. ſi vo res extra ſ offi.ꝺeleg.

a ¶ Qui.ſcilicet actor.
b ¶ Queſtorem.i.cancellarium.
c ¶ Si quid tale.ſcꝫ q̄ faciat p̄ceptū actoꝛi ꝺe vocādo reo ad extraoꝛdinarium iudicem.
d ¶ Reum.valet autē reſcriptū:licet ante ſatiſdationem vti eo nō poſſit:vnde hec aut̄.male continuaꝛ cū lege.C.ꝺe ꝺila.l.ſi q̄ſ.Accurſius.
e ¶ Aurū.vel quantitatē aliquaꝫ arbitrio iudicis illius vt ſubijcit.
f ¶ Decretū.Sꝫ a quo: Nr̄i. a ꝺelegato:qa ei cā eſt cõmiſſa. vnde ꝛ boc p 2ſequēs.vt.ff.ꝺe iuriſdi. oīn.iudi.l.ij.
g ¶ Fugienti. ſcilꝫ reo ſic ꝺicto:qꝛ fugere cõſueuit: vt.C.ꝺe iur.cal.l.ij.ī pn.
h ¶ Cām.ſi em̄ vincit non videtur calūnioſe feciſſe. vbi aūt ꝓdit:tūc etiā iure cõi ꝺeberet reꝺꝺere ī pēſas.C.ꝺe iud.l.pperā ꝺū.ſ.cū aut̄.Quid ergo facit plus hec ꝓſtitutio: Nr̄i.ga alꝫ non cānak in expēſis niſi iudici videatur:ſꝫ hic ſemp videt ſibi vñ ſemp ꝺꝫ 2ꝺenare:vt.ſ. de iud.ſ.op3.col.vj. Itē grauak in alio hic actoꝛ: qꝛ nō petit ꝺilationē:ſed aduerſarius ſic: vt.C.ꝺe ꝺila.l.ſi q̄ſ.ſi tñ aduerſarius petat ꝛ ipe vtitur vt ſic habeat p aliuꝫ qõ p ſe bēre nō pōt:vt.C.ꝺe tēp. in iteg.reſt.l.petēde.in fi.
i ¶ Et ibi.q̄ꝺ ex yna puincia vocatur ad aliaꝫ.
k ¶ In exhibitione.id eſt in hac ciuitate.
l ¶ Decreuim⁹.ſ.eo. q̄m̄.
m ¶ Definitum.ſcꝫ a ꝺelegato vt ꝺictum eſt.
n ¶ Ab illo.ſcꝫ a reo.
o ¶ Taxationē.No. tria: taxatio:iuramentum: ꝛ ſnia.Taxatio ante ſacra mētū ꝑtiaꝫ non poſt:vt.ſ. de iuꝺi.ſ.op3. Juramētum vo ante ſniaꝫ: vt.C. ō re.cre.l. gñali.ſ. omne igit.ſed hec oīa que ꝺicta ſunt ꝺe vocatione ad extraneū iudicē ꝺident nō habere locū cuꝫ qlibet in ſua ꝺebeat cōuenīri puincia. vt.ſ. vt oēs ꝺe. iudi.ſ.ſi igit.colla.ꝛ. ſed ꝺic vt ibi ꝺicimus.
p ¶ Definitiones.ſ.reoꝝm ad hanc ciuitatem.
q ¶ Ex ſententia.ſ.coram iudice extraoꝛdinario : coram quo vocati ſunt ex ſacra iuſſione aut ꝺecretis iudicialibus.
r ¶ Et ſuſcipiunt ſententiā.i.vincunt vt ſtatim ꝺicit progi.ſ.
s ¶ Eos.ſcꝫ actores vt ꝑmittant eā ipſi reo. Sed coꝛaꝫ quo iudice fiet hec ꝑmiſſio. Item quāta erit quātitas: Nr̄i.coꝛā iudice extraoꝛdinario ꝛ eius arbitrio ꝺiffinietur:vt.ſ.progi.ſ.ſequitur.
t ¶ Exigi.ſcilicet ſancimus.
u ¶ Plus.ſ.q̄ fuerit p̄miſſa quātitas ab actoꝛe.
v ¶ Declarauerit.ſ.reus.
x ¶ Superexigi.ſcꝫ ab actoꝛibus.
y ¶ Audere.id eſt ꝺeꝛidere.
z ¶ Vitas alienas.ſic.ſ.ꝺe tabel.ſ.j.ibi:ꝛ non ꝓpter ſuam.
a ¶ In puincia.vbi reus habet ꝺomicilium.
b ¶ Datas.i.in hac regia vꝛbe quando ꝺe puincia aliena trahitur ad hanc ciuitatem.ſed ecōtra non ſic ſeruabitur:vt bic ſubijcit.
c ¶ Tāq; exp̄ſſiuū vitatis * .ſ.q̄ volūt exhiberi reos : vt.ſ.ꝺ.ſ.ꝺ q̄ñ.
d ¶ Deducantur.ſcilicet rei.
e ¶ Declinare.ſcꝫ actores.
f ¶ Obſeruationem.ſcꝫ nouimus.
g ¶ Dici.i.in hac ciuitate conſtantinopolitana.
h ¶ Agere.ſcilicet ſancimus.
i ¶ Dies.Sꝫ nunqd a tpe petiti reſcripti curruꝛit bi.q.ꝺies:vel a tpe eꝛ q̄ ad eū extraneū iudicē venire potuerit: Nr̄i. eꝛ nentro hoꝛ tēpoꝛ copu tari:ſꝫ a tpe finito qõ fuerat p iudicē cõſtitutum ꝛ actoꝛē.alꝛ em̄ ſine iiuria actoꝛis ſiue ſtipulatoꝛis ꝺicere nō poſſumus: cui iniuriari ī talib⁹ nō ꝺebemus.vt.ff.ꝺe vbo.obli.l. ſtipulationū.ſ.ñ.Alcc.
k ¶ Repēte ꝺimitti.id eſt elapſis.ꝛ.ꝺiebus.nec ob. C.ꝺe iudi.l.ꝑpēꝛaduꝫ.in pn.vbi ōt cauſam ciuiles triēnio: criminales bien nio ꝺurare.at ꝺ.ꝛ.ꝺeb⁹ q: ꝺ iudiciū non erat inchoatū:q̄re a iudicij obſeruatione abſoluit ꝛ ꝺimittit:non ant̄ ꝺiffiniti ue.tū q; lis nō eſt cõteſta ta.tū q; nō eſt ligꝺum:vt C.ꝺe tēp. ap.l.ſi.ſ.j. ꝛ.C. ꝺe iudi.l.ꝑpenꝺuꝫ.ſ.ꝛ ſiqꝺē.nec em̄ ꝺico eſſe ibi ꝓteſtato vbi fuit reſcptū petitum:lꝫ vtꝛoq; ibi fuerit:q; tā ibi ꝺeberet iudiciū finiri : vt.ff.ꝺe iudi.l. vbi.ꝛ.l.ꝺe q̄re.in pn.lꝫ ꝺecretiſte aliter ſeruent.
l ¶ Autem eius.ſcꝫ iudicis.
m ¶ Et bis.i.eo actoꝛe cõꝺenato in expēſis profecrant iudices actoꝛē calūnioſe litem inſtituiſſe ſm quoſꝺā.ꝛ facit p̄ꝺicta.ff. ad turpil. l.j. ſ. j.ꝛ.ff.ꝺe ſuſpec.tu.l. boc em̄.j.nr̄i. Vel ꝺicꝛ bis.ſ.expenſis.
n ¶ Addicāt.id eſt ſupponant.ſcilicet actoꝛem ꝺico fruſtra.
o ¶ Preſentationes.ſ.reoꝝm ad hanc ciuitatem.
p ¶ Deꝺerint.ſ.coram iudice extraoꝛdinario : coram quo vocati ſunt ex ſacra iuſſione aut ꝺecretis iudicialibus.
q ¶ Et ſuſcipiunt ſententiā.i.vincunt vt ſtatim ꝺicit progi.ſ.
r ¶ Eos.ſcꝫ actoꝛes vt ꝑmittant eā ipſi reo. Sed coꝛaꝫ quo iudice fiet hec ꝑmiſſio. Item quāta erit quātitas: Nr̄i.coꝛā iudice extraoꝛdinario ꝛ eius arbitrio ꝺiffinietur:vt.ſ.progi.ſ.ſequitur.
s ¶ Exigi.ſcilicet ſancimus.
t ¶ Plus.ſ.q̄ fuerit p̄miſſa quātitas ab actoꝛe.
v ¶ Declarauerit.ſ.reus.
x ¶ Superexigi.ſcꝫ ab actoꝛibus.
y ¶ Audere.id eſt ꝺeꝛidere.
z ¶ Vitas alienas.ſic.ſ.ꝺe tabel.ſ.j.ibi:ꝛ non ꝓpter ſuam.
a ¶ In puincia.vbi reus habet ꝺomicilium.
b ¶ Datas.i.in hac regia vꝛbe quando ꝺe puincia aliena trahitur ad hanc ciuitatem.ſed ecōtra non ſic ſeruabitur:vt bic ſubijcit.
c ¶ Tāq; exp̄ſſiuū vitatis * .ſ.q̄ volūt exhiberi reos : vt.ſ.ꝺ.ſ.ꝺ q̄ñ.
d ¶ Deducantur.ſcilicet rei.
e ¶ Declinare.ſcꝫ actoꝛes.
f ¶ Obſeruationem.ſcꝫ nouimus.
g ¶ Dici.i.in hac ciuitate conſtantinopolitana.
h ¶ Agere.ſcilicet ſancimus.
i ¶ Dies.Sꝫ nunqd a tpe petiti reſcripti curruꝛit bi.q.ꝺies:vel a tpe eꝛ q̄ ad eū extraneū iudicē venire potuerit: Nr̄i. eꝛ nentro hoꝛ tēpoꝛ copu tari:ſꝫ a tpe finito qõ fuerat p iudicē cõſtitutum ꝛ actoꝛē.alꝛ em̄ ſine iiuria actoꝛis ſiue ſtipulatoꝛis ꝺicere nō poſſumus: cui iniuriari ī talib⁹ nō ꝺebemus.vt.ff.ꝺe vbo.obli.l. ſtipulationū.ſ.ñ.Alcc.
k ¶ Repēte ꝺimitti.id eſt elapſis.ꝛ.ꝺiebus.nec ob. C.ꝺe iudi.l.ꝑpēꝛaduꝫ.in pn.vbi ōt cauſam ciuiles triēnio: criminales bien nio ꝺurare.at ꝺ.ꝛ.ꝺeb⁹ q: ꝺ iudiciū non erat inchoatū:q̄re a iudicij obſeruatione abſoluit ꝛ ꝺimittit:non ant̄ ꝺiffiniti ue.tū q; lis nō eſt cõteſta ta.tū q; nō eſt ligꝺum:vt C.ꝺe tēp. ap.l.ſi.ſ.j. ꝛ.C. ꝺe iudi.l.ꝑpenꝺuꝫ.ſ.ꝛ ſiqꝺē.nec em̄ ꝺico eſſe ibi ꝓteſtato vbi fuit reſcptū petitum:lꝫ vtꝛoq; ibi fuerit:q; tā ibi ꝺeberet iudiciū finiri : vt.ff.ꝺe iudi.l. vbi.ꝛ.l.ꝺe q̄re.in pn.lꝫ ꝺecretiſte aliter ſeruent.
l ¶ Autem eius.ſcꝫ iudicis.
m ¶ Et bis.i.eo actoꝛe cõꝺenato in expēſis profecrant iudices actoꝛē calūnioſe litem inſtituiſſe ſm quoſꝺā.ꝛ facit p̄ꝺicta.ff. ad turpil. l.j. ſ. j.ꝛ.ff.ꝺe ſuſpec.tu.l. boc em̄.j.nr̄i. Vel ꝺicꝛ bis.ſ.expenſis.
n ¶ Addicāt.id eſt ſupponant.ſcilicet actoꝛem ꝺico fruſtra.
o ¶ Preſentationes.ſ.reoꝝm ad hanc ciuitatem.
p ¶ Deꝺerint.ſ.coram iudice extraoꝛdinario : coram quo vocati ſunt ex ſacra iuſſione aut ꝺecretis iudicialibus.
q ¶ Et ſuſcipiunt ſententiā.i.vincunt vt ſtatim ꝺicit progi.ſ.
r ¶ Eos.ſcꝫ actoꝛes vt ꝑmittant eā ipſi reo. Sed coꝛaꝫ quo iudice fiet hec ꝑmiſſio. Item quāta erit quātitas: Nr̄i.coꝛā iudice extraoꝛdinario ꝛ eius arbitrio ꝺiffinietur:vt.ſ.progi.ſ.ſequitur.
s ¶ Exigi.ſcilicet ſancimus.
t ¶ Plus.ſ.q̄ fuerit p̄miſſa quātitas ab actoꝛe.
v ¶ Declarauerit.ſ.reus.
x ¶ Superexigi.ſcꝫ ab actoꝛibus.
y ¶ Audere.id eſt ꝺeꝛidere.
z ¶ Vitas alienas.ſic.ſ.ꝺe tabel.ſ.j.ibi:ꝛ non ꝓpter ſuam.
a ¶ In puincia.vbi reus habet ꝺomicilium.
b ¶ Datas.i.in hac regia vꝛbe quando ꝺe puincia aliena trahitur ad hanc ciuitatem.ſed ecōtra non ſic ſeruabitur:vt bic ſubijcit.
c ¶ Tāq; exp̄ſſiuū vitatis * .ſ.q̄ volūt exhiberi reos : vt.ſ.ꝺ.ſ.ꝺ q̄ñ.
d ¶ Deducantur.ſcilicet rei.
e ¶ Declinare.ſcꝫ actoꝛes.
f ¶ Obſeruationem.ſcꝫ nouimus.
g ¶ Dici.i.in hac ciuitate conſtantinopolitana.
h ¶ Agere.ſcilicet ſancimus.
i ¶ Adinueniētib⁹.nā vbi inēderis ingeniū valet.ipſi aūt executores vel viatores maxime in hmōi ꝙuerſant.vñ nihil erit q̄ adinuenire nō poſſint:vt.j.vt bi qui ob.ſ.j.ꝛ.ſ.ꝺe nup.ſ.ſi igit.ibi:multo nāq;.
k ¶ Datum.id eſt ꝺelegatum.
l ¶ Scientem.ſcꝫ reum.
m ¶ Judicem.Sed hodie poteſt etiam lite cepta alius aſſociari : vt.ſ.

* Vide t.c. ſolite.in gl. ſuper verb. taniꝫ. extra ꝺe malo . et obe.

Exempla mala a bonis re bus orta ſunt.

UNIVERSITÄTS

in me.lit.non fi.ſa.for.ſ.ſuper boc.in fi.ſ.colla.viij. vnde qō hic dicit per illam cognitionē in boc capitulo.

a ¶ Agunt.ſcz egactores.

b ¶ Dum admonitio.que fit bodie per executorē destinatū ad domuz conuenti.vt.ſ.de litig.ſ.omnem vero.col.viij.

c ¶ Oblata. ſcilz a iudice ordinario vel delegato: vel etiā ab arbitro . nam ꝛ in arbitris dico debere dari libellum. vt.ff.de arbi.l.j.ꝛ.C.de arbi.l.pe. nec ob.ſ.ō litig.ſ.ad eꝛcludēdas.ibi:cā vero ꝛc. quia nō cogipit ibi de arbitrio vt ibi dicemus.

d ¶ Offerri . Sed a quo: Rñ.a iudice ſm ꝟſuetudinem.lege tñ non diſtinguitur ista vtrū a iudice vel actore precepto iudicis:vnde nec nos diſtinguere debemus : vt.ff.de offi.preſec.l.iij.Alecur.

* Cōcor.in c.ij.i.gl.vnica.extra de libel.obla. Libellus tria continere dz.

e ¶ Libellum .*.i.ſcriptā petitionē in quadā charta q̄ libellus dr:ideo quia in breui charta fieri conſueuit:ꝛ tñ valet.vt.C.de fideicom.l.ꝛ epiſtola. Jn boc aūt libello tria debet eſſe ſcripta.res q̄ petit:ꝛ cā petēdi:ꝛ nomen actiōis.Res aūt petit ſinguliariter vbi eſt ſingularis:puta peto codicē. Jtē vniuerſalr ſi eſt vniuerſitas:vt bēdicta. Jtē generalr ſi genera litas petat:vt peto rōnē meoꝝ negocioꝝ geſtoꝝ q̄ adminiſtrafti:vt.ff. p ſo.l.p ſocio arbiter.cā aūt eſt inferēda.vt dicā q̄ emi:vel ſimilē cām dicā:vt.ff.de eꝛcep.rei iudi.l.ſed an eadē.ſ.actiones.ꝛ.C.de edic.diui adria.tol.l.ſi.ſ.j. Jtē actio:vt actio eꝛ empto vel ſimilis actio:vt.ff.ō edē.l.j.rñ.Forma ergo petitionē in hūc modum:peto codicē q̄ emi:ꝛ hoc p actionē eꝛ empto.ꝛ oia q̄ plura ponunꝝ ſupflua ſunt niſi ſint ad ſpecificationē rei ꝛ ita gloſatū ꝛ talib⁹ chartis poſitū:vt.ff.de rei vē. l.ſi in rē aligs agat.Sz q̄ dixi de actiōe de ꝟſuetudine ſeruat vt non apponat qō etiā lege pōt ꝑbari:nā cū poſſit eē reus certus p rē ꝛ cām ſatis eſt:vt.ff.de edē.l.j.ff.rñ.ꝛ hic ſubijcit.¶ Dic aūt libellus ḡre daī in ſcriptis cū ꝛ ſine eo poſſit reus certificari:Rñ.q̄ ſi mutareē in aliquo citⁱ ꝑ ſcripturā appareret q̄ alſ:vt.ff.de pig.l.Sbit.ꝛ.ff.de fide iſtru. l.iure.ꝛ cepit ſic dari in ſcriptis a tpe inſtituti:vt hic.ꝛ.C.de an.eꝛcc. l.vt pfecti'.ꝛ.j.de tē.nō ſo.pe.ſ.j.olim aūt non debaī eꝛ neceſſitate in ſcriptis:vt.ff.de edē.l.j.ſ.edere.ꝛ de prima.delic.l.ſi.niſi in cōuentione illuſtriū pſonarū:vt.C.de dig.l.quotiēs.Quidā tñ dicūt ēt iure veteri dandū libellū eꝛ neceſſitate.ꝛ q̄ dictis legib⁹ ō:ꝛ verū dicūt quātū ad hoc vt inſeraī nomen actiōis in libello:nā hoc erat volūtatis:ſ libellum dare neceſſitatis.ſed prima verio: eſt:ꝛ hoc in cauſis ciuilib⁹.In criminalibus aūt ꝛ olim ꝛ hodie daī libellus in ſcriptis:etiā in prima tis delictis ſi criminalr agit:vt.ff.de prima.delic.l.ſi.ſ.ff.de fur.l.ſin.ꝛ ff.de acc.l.libelloꝛ.in prin.ꝛ.C.q acc.nō poſ.l.q. crimen.Ob autem

* Vide.c.ſi. iuncta gloſ. ſua .extra ō libel.obla.

digi dādū hodie libellū ‡ vbiq̄ ꝛ in ſcriptis(nā inde ō:libellus)fallit in oībus illis caſibus vbi dicimus ſniam dari poſſe ſine ſcriptis : qui ſunt q̄tuoꝛ vt dixim⁹.ſ.vt iudi.ſine quoquo ſuf.ſ.neceſſitatē.colla.ij. Jtē fallit qñ partes adinuicē ſibi remittunt : vt.C.de tēpo.appel.l.ſi. in fi.ſ.C.de prinu.ſcho.l.iij.in fi.ti.ꝛ.j.de lit.ꝛ deci.parte litis.ſ.ad eꝛcludendas.Hec obſtat q̄ hic ō:q̄ verū eſt:niſi partes cōſentiant: vt ff.de fer.l.j.ꝛ.ff.de pac.l.pactū.Alij dicūt nec eꝛpſſe nec tacite poſſe remitti.Arg.p eis.ff.de poſtu.l.quos.ꝛ.C.de iureur.ꝑter calū.l.ij.ſ. ſed q̄ veremur.nā ſm eos libellus eſt de ſubſtātia iudicij.Jtē fallit in tribus caſib⁹ poſitis.C.de aposta.l.apoſtatarū.ꝛ.C.de iude.l.ne gs.ꝛ ff.de ſepul.vio.l.iij. Jtē fallit ī teſte falſo ꝛ inſtrumēto falſo.C.de teſti. l.nullum.ꝛ.C.de ꝑba.l.penul.ti. Jtem in leuibus criminibus:vt.ff.de accu.l.leuia.Vel dic ibi de plano.id eſt nō ſedente iudice ꝑ tribunali. Jtē fallit in crimine notorio:vt.C.de accu.l.ea quidez. Jtem in omni crimine vbi ſine accuſatore;pcedit:vt.ff.de adul.l.j.ſ.ſi publico.ꝛ.ff.de ſuſpec.tuto.l.tuto: quoq̄.ſ.ꝑterea.ꝛ in dictis.ll.de ꝑba.l.penul.ꝛ de teſta.l.nullū.ꝛ de accu.l.ea qdez. Jtē fallit in crimine falſi ſm Bul. vt.C.de fal.l.vlo.lib⁹ ſra Jo.Ś.dicit em q̄ in dicta.l.vbi.nō incidenter ſed ṗncipaliter ſunt ibi mota queſtio falſi.Sed ſz digerim in ſup:adictis caſibus procedi ſine libelloſm quoſdam:tamē ſm preceptorem meuz dici potеſt :q̄ ſi quis ſuper his velit accuſationem ſolēnem inſtituere neceſſe habet dare libellum vt bic dicitur.

Dilatio a lege data breuiari potеſt.

f ¶ Hoc eſt.ex.ſtunqd diuinui pōt hoc tēpus:Rñ.qdam nō:quia be inducie inducuntur a lege.ꝛ eſt ꝓo eis.ſ.cōſtitutio que de vi.ſ.illud. ꝛ.ff.de re iudi.l.iij.ſ.ſi quis cōdemnatus.ſecus ſi a iudice dilatio detur.vt.C.de dila.l.j.ꝛ.l.ſine pars.ſed puto ſemper poſſe abbreuiari:q̄ inuenio a lege datam dilationem poſſe abbreuiari. * vt.ff.de iudi.l. nōnunq̄.ꝛ.ff.de re iudi.l.ij. Jtem conſuetudo ſic vult:ꝛ interpretatur:

ergo ſeruandū eſt.vt.ff.de legi.ꝛ ſenatuſcō.l.ſi de interpretatiōe quare dicas q̄ ſemp dāda eſt tāta dilatio niſi iudici cōtra videaī. videtur enim plerūq̄ aliter vt triū dierū:vel ſcz:vel aliud tēpus detur.ꝛ facit ad hoc verbū.j.de iudi.ſ.oportet.in fi.ſ.col.vj.

g ¶ Aliū iudicem.fic.j.in me.lit.non fi.ſa.for.ſ.ſup boc.in fi.ſ.col.viij.

cōtra cū diſpēſante:ꝛ eo q̄ litē ſuſtinet nullū habēte' tps ad cogno ſcēdus ea in qb⁹ cōuenit occurrit.

¶ Suſcepto vero libello ſola pſonali fideiuſſione[k] ab eo data.ꝛ ſportulis[l] ſm ſacrā noſtrā ꝓbitis cōſtitutionē ſubſcribere libello q̄ appellaī reſpōſionis:ꝛ declarare etiā tēpus quo ei libellus data est:ne etiā ob hoc ars[m] q̄daz fiat.cūqz futura eſt celebrari contestatio litis:apud iudicez interrogari fugientē ſi.ex.dies trāſierint deliberatiōis:ꝛ illū [n] quidez dicere vītatē oſtendi quoqz illud etiaz ex die ꝛ ſubſcriptiōe libelli. ꝛ ſi dixerit tranſiſſe.xx.dierū numerū;tūc fieri litⁱ cōteſtationez [o].

ric ſtipulationes. Sed ſ.ff.de iudicijs.l.ij.ſ.ſi ſi dubitēt.in fi.Sol.ibi eſt ſpeciale in legatis. Jtē cōtra.ff.q̄ fatiſda.cog.l.ſciēdū.in pn.ſ.hec itelligit ſm illā:vt ſi baberat poſſeſſionē imobiliū rerū non ſatiſdet.vt arg.ff.de legi.ꝛ ſenatuſcō.ſz ꝛ poſteriores.ſed ꝑla.dicebat illā ſimpliciter loqui. Jtē nunqd poterit dare fideiuſſoꝛ de aliū qui ſumſit imobilia nō poſſideat:vt ſcholarē aliū:Rñ.nō vt iſti.de fideiuſ.in ꝑn.ꝛ inſti. de repli.in fi.ꝛ.ff.qui fatiſda.cogan.l.j.Sz ꝛtra in co.ti.l.fideiuſſoꝛ.in fi.ī.rñ.ſed dic eū eſſe poſſeſſoꝛē imobiliū:ꝛ alſ habeat ꝓuntiegius;vel militie:vel ſacerdotij cui renūciare pōt ꝑ ſm iura noſtra.vt.C.de pac.l. pe.Sed q̄ ſi bmōi fideiuſſoꝛem dare nō pōt:Rñ.iuret dno:ſcilz fideiuſſoꝛē dare nō poſſe:ꝛ ſe ſiſtere.vt.ſ.de litig.ſ.ad eꝛcludēdas.ꝑter clericos q̄ iurare ꝓhibētur.vt.C.de epiſ.ꝛ cle.l.cū clericis.q̄ eoꝝ ṗmiſſioni tñ cōmittit.vt inſti.de fideiuſ.ſ.ſz hodie.Jtē qd ſi volo eſſe contentus ſola ṗmiſſione citā q̄ fideiuſſoꝛem dare teneāt:Rñ.ſatis eſt:vt inſti.de re.diui.ſ.vēdite.ꝛ.ff.de fideicō.li.l.iij.adijci. Jtē qd erit ſi no lit dare fideiuſſoꝛē:ſz pignus ad qō non teneāt.vt.ff.de ꝓcto.ſtipu.l.ꝓtoriē:Rñ.ſatis eſt:q̄ facit etiaz pius.vt.ff.de col.bo.l.ſi.an pignoribus.Arg.cōtra.inſti.de actio.ſ.ꝑterea.Jtem qd ſi dedit pignus nūc vult fideiuſſoꝛē dare ꝛ pign⁹ repete:Rñ.non pōt.Jtem inquātū teneāt fideiuſſoꝛes:Rñ.ſi fideiuſſit in ſcriptis vel in cā publica teneāt vſqz ad triēnium:intra q̄ durat cauſa.vt.C.de indi.ꝑcendum.Jtē ꝛ plus per duos mēſes infra quos debet fieri contеſtatio.vt.ſ.de eꝛecu.ꝛ bis q con.ꝛ recō.ſ.j.ſi aūt ſine ſcriptis:tunc vſqz ad duos mēſes tñ.vt.C. de fideiuſ.l.pe.Jtem in quāta q̄titate teneāt:Rñ.ad interceſſe actōs: ꝛ hoc niſi infra certū tempus fideiuſſerit:vel in certam q̄titatez.vt ff.qui fatiſda.cog.l.j.in fi.

l ¶ Sportulis.i.ſalarijs quibuſdā que iudicib⁹ debantur.vt in conſti. greca cōtinet:cuius ſniam habem⁹.ſ.de iudi.ſ.ne autē.ꝛ facit ad hoc ſ.de manda.prin.ſ.ſit tibi.ꝛ.j.vt litigā.tu.ſ.pe.col.ij.ꝛ.ſ.vt iudi.ſine quo.ſuf.ſ.volumus.ꝛ ꝓeſtabant bmōi ſportule taz a reo q̄ ab actore.vt in.o.l.cōtinetur.j.de iudi.ꝛ.C.de prin.agē.in re.l.ſi.ꝛ.C.de fruc. ꝛ lit.eꝛ.l.ſi.ſed ꝑla.ſolum reum dicebat teneri in ꝓeſtatione ſportularum:ſed contra eum ſunt predicte leges.

m ¶ Ars.id eſt deceptio.

n ¶ Eſt illum.ſcz reum.

o ¶ Litis ꝓteſtatione.ſ.narratiōe ꝑpoſita:ꝛ reſpōſione ſecuta. ‡ vt.C. de lit.ꝓteſt.l.j.ꝛ boc dico aio,ꝓcedēti in cauſa.ſecus ſi iudici:vt amico dicā ſaluo iure meo:vt.ff.qui.mo.pig.vel hypo.l.ſi debitoꝛ.ſ.ſi in ven ditiōe.Sz arg.ꝛtra.ff.de ꝙdi.indebi.l.q̄ ḡs.ſed certe ibi nō eꝛpſſit ſz ex hoc habuit de repetēdo.ſed cū reſpōſio poſſit eſſe ꝑ ſic ꝛ ꝑ non:ꝛ ꝑ dubiū:puta oppoſita eꝛceptione:nūquid ſemp fiet ꝓteſtatio:Rñ. ꝑmo caſu fit:ſz tñ ſunt nulle ꝓtes iudicis in cognoſcēdo ſz in indicando tñ.vt.ff.ad leg.aql.l.ꝑinde.ꝛ.ff.de ꝓfeſſ.l.j.ꝛ.C.de ꝓfeſſ.l.j.vnde eue dit mirabile vt hec reſpōſio obtineat vicē cōteſtationis:q̄ſi ſnie vt dicētū eſt.alſ eſt nō valeret ſnia.vt.C.de ſen.l.ꝑlatā.ꝛ boc q̄ libell⁹ fuit datus vt fieret cauſa.ſi autem eqtra ordinem fecit eum interrogari:ꝛ fuit cōfeſſus tūc ſit ei vnum preceptum de ſolvēdo ſm cōſuetudinem generalem.ꝛ ſic etiā pōt intelligi.ff.ad leg.aquil.ꝑinde.Jtem in ſcdo conſtat fieri cōteſtationē. Jtē ꝛ etiā in tertio dico fieri contеſtationē. vt.C.de eꝛcep.ſi quides.in fi.ꝛ colligit inſti.de eꝛcep.ſ.i.vſqz ad.ſ.hec. ēgempli.nā eoipſo q̄ objicit eꝛcep.innuit ſe debitoꝛem.vnde equipara rāt illi reſponſioni acſi diceret ſic:niſi ꝑbet eꝛcep.vt.C.de ꝑba.l.eꝛceptionem.ꝛ.ff.de ꝓoba.l.in eꝛceptionibus.

na .tuncta gi. ſup ver. tempus. extra de app.

4

b ¶ Plerunq̄ aute.ſic.ſ. de trien.ꝛ ſemiſ.ſ.ꝛ quia cognouimus.Alecur.

i ¶ Nullum habente.q.d. paruū hz tps:hz enim.g. dies qō nullus appellaī. Sed ſ.ſ.de ap.ſ.j.in fin. ſz hoc eſt nullū ad obniā dū malicijs eoꝝ q̄ in bre mi tpe facerēt litē ꝓteſtari.vt.ſ.eo.ſ.illud quoqz. at ibi nō eſt bmōi timoꝛ.

k ¶ Perſonali fideiuſſione.i.cautiōe iudicio ſiſti ideo perſonalis dicta q̄ eſt de repſentatiōe pſone in iudicio.vt inſti.de ſatiſda.ſ.ſed bodie. Jtem ideo dicta fideiuſſione: q̄ fideiuſſoꝛ dādus eſt cū ſit ꝓtoria cautio . vt.ff. de ꝓto.ſtipu.l.j.ꝛ.l.ꝓto

Renūciaī pōt miles ꝛ clericus eoꝝ ꝓtui legiis.

‡ Qualiſ fiat lit.con. teſt. habes vltra. legiſtas in cap. vnico.circa ſi. extra de lit.conteſt.

a ¶ In medio. ſic. C. de iudi. l. apertiſſimi. ſic. ſ. de iudi. ſ. oportet. in fi. ſic. ſ. eo. ſ. ſanctimus.

b ¶ Percipere. q6 etiã poſtea hodie ls. vt. ſ. in me. lit. ſ. ſuper hoc. in fi.

c ¶ Amicabiliter. ſic. ſ. vt dif. iu. ſ. ſi vero.

d ¶ Damnificando. ſcz reo. ¶ Quid ergo nihilomin⁹ currit ꝓſcriptio? Quidã dicunt q⁹ ſic. ꝛ eſt ꝓ eo ei. ff. eꝙ q. can. ma. l. ait ꝓtor. ſ. fi. ꝛ. l. fi. ꝛ. ff. de eo per quẽ fac. erit. l. fi. ſ. fi. ꝛ h. ꝛ. ſ. pgi. ſ. ubi p ni hilo ꝛc. Sz nos ſ. dicim⁹ eñ ꝓſcri. iterruptã. ꝛ ẽ ꝓ nobis. C. de ꝓſcrip. ggg. an. l. ſicut. ſ. nec ſufficit. Nec obſtãt. d. ll. q⁹ poſt ea correcte ſunt p. o. l. ſi cut. vel nõ fuerat miſſus executor in. d. ll. Itẽ nec obſtat q6 hic ꝺ. ꝛ. ſ. pri. q⁹ nõ damificãt l bis q⁹ h dñr: puta q̃min⁹ iudices recuſet: vel aliuꝫ aſſocia ri petat. vel ſ iſtib⁹ in ꝓſcriptiõe bñ nocet: vt ꝺi ctũ eſt) ſi admonitio fuit facta. Si q⁹ tñ primã ve lit tenere ſniam põt dice re q⁹ illa. l. ſicut. q̃ eos cõ ſtũdit loq̃tur fm ſua tpa. nam ſuo tpe nõ ꝺabat li bell⁹ eꝙ neceſſitate. vñ ꝺi cas q⁹ ſit imutata ꝛ correcta p iſtã que cõſtituit iudicium per ordinem.

e ¶ Iudicans. q. ꝺ. p⁹ out iudici videbitur cũ fide iuſſore vel ſine eo. vt ꝺigi mus. ſ. eo. ſ. ſuſcepto.

f ¶ Nõ ſeruetur. i. nõ ꝺef libellus: ꝛ tps ꝺeliberatiõis: ꝛ ſubſcriptionis ꝛ ſiſta q̃ ꝺicũt. ſ. eo. ſ. ſancim⁹. ꝛ. ſ. ſuſcepto. ls ꝺe ſubſcriptiõe nõ ſit ī vſu: ls certe ſcribitur in libro cõi: ꝛ ideo nõ eſt neceſſe poni in libello. Item ꝛ quia breue tps ꝺatur iudicis arbitrio: vnde bene poteſt memoria retineri.

g ¶ Pro nihilo eã eſſe. ꝙtũ ad hoc vt nõ ſit neceſſe aliũ ꝺari libellum. nã ꝺe nouo oportebit oĩa incipi: interruptio tñ facta eſt ꝓſcriptiõis: licet quidam cõtrariẽgerunt vt modo proxime ꝺiximus.

h ¶ Ei. ſcilicet reo.

i ¶ Petitus eſt. ¶ Hic collige ad petitionẽ alterius partis iudicẽ ꝺari. Sed cõtra. ff. de iudi. l. obſeruandũ. Sol. hic petit generaliter: ibi no minẽ certũ. vel hic reſpexit ad verecundiaꝫ petiti iudicis: vt ibi ꝺicit. vel hic ambe partes ſimul petierunt.

Approbatus repro bare non poſſum.

k ¶ Repudiare. ¶ Hic no. regulã q⁹ nõ poſſum reprobare ſemel ꝓbatũ. ſic. ff. de neg. geſt. ꝓponi⁹. ꝛ. C. de re. cre. l. ſi qs. ꝛ. ſ. de lit. ſ. ad excludẽ das. ꝛ. ī. vt cũ de ap. cog. ſ. ſiue igit. ꝛ. ff. qui ſatiſd. cog. l. ſi ab arbitro. ſ. fi. ꝛ. C. de non nu. pec. l. generaliter cãm. ¶ Arg. cõtra. ff. de mu. ꝛ bo. l. vt gradatim. ſ. pe. ꝛ. C. de profeſ. me. l. grãmaticos.

l ¶ Eius curam. ſcilicet rei.

m ¶ Per ꝺilationẽ. i. per huiuſmoꝺi procraſtinationem.

n ¶ Si vero. hic ponitur ꝺe tertia parte rubricæ.

o ¶ Quidam. ſcz rei cõuenti in iudicio.

p ¶ Jurent. ſ. iudicio ſiſti: q⁹ nõ potuerũt ꝺare fideiuſſorẽ vt ꝺixim⁹. ſ. eo. ſ. ſuſcepto. Sz qꝺ ſi fideiuſſorẽ ꝺederãt: ¶ Rñ. tũc ꝺuplici iure ꝓſulit actor: ꝛ ꝺ fidei uſſorẽ ad itereſſe. vt. ff. q ſatiſda. cog. l. ij. ſ. fi. ꝛ p miſſionẽ i poſ. vt h ꝺz. Itẽ qꝺ ſi neq; iurauit neq; fideiuſſorẽ ꝺedit: ¶ Rñ. ad huc bs locũ hic. ſ. Itẽ qꝺ ſi nũq⁹ venit coã iudice: ¶ Rñ. adhuc bz locũ generalis cõſuetudo vt ꝺicit q̃ eſt interp⁹es legũ. vt. ff. de legi. ꝛ ſena tuſcõ. l. ſi de interptatiõe. Oẽ ergo hic ꝺicit iurent: ſubauꝺi magime.

q ¶ Obſeruent. ſcz iudicium. i. in iudicio ſiſtant.

r ¶ Contẽſtatio litis. Sed qualiter cũ incontinenti elapſis .xx. ꝺiebus fiat contẽſtatio. vt. ſ. eo. ſ. ſuſcepto. in fi: ¶ Rñ. immo nõ ſtatim q̃ꝙ ſo te eo retarꝺante quoꝺ poteſt eſſe vſq; aꝺ ꝺuos menſes. vt. ſ. ꝺe execu. z bis qui con. ꝛ recon. ſ. j.

s ¶ Ab hac. ſcz conſtantinopolitana. magime ideo ꝺicit: q⁹ ꝛ als̃ gene raliter bec conſti tutio ſeruatur. vt. ſ. eo. ſ. fi.

t ¶ Illum. ſcilicet iudicem.

v ¶ Adminiſtrator. i. iuꝺex ordinarius. vt. ſ. vt ꝺefun. ſeu fu. eo. ſ. pe.

E ¶ Omnimodo. i. re ꝛ vbo. q6 nõ facit niſi ordinarius vt bic. vocatio autem verbo tñ fit a ꝺelegato ꝛ etiã ab arbitro. vt. ff. de arbi. ſed iterpellatur. ſ. j. Item ab ordinario ſit q̃ꝙ tñ verbo: vt de domo vocari. vt. ff. de in ius voc. l. pleriq; ꝛ tribus ſequentibus. ll.

γ ¶ Pene. aꝺuerbialiter ponitur.

3 ¶ Factum. ſ. o. optimũ arg. cõtra ſeruiẽtes fugientes: vt coĩpſo res amiſſas videant ſubtragiſſe. ꝛ facit. C. de iura. calũ. l. ij. ſ. q6 ſi actor. ꝛ ſ. ſinautem reus.

a ¶ Adminiſtrat. ſ. iuꝺex.

b ¶ Datus. i. ꝺelegatus.

c ¶ A quoꝺam iudice. ſ. ordinario. nam ꝺelegatus non ꝺelegat. vt. C. de iudi. l. a iudice.

d ¶ Adminiſtratore. minimo: puta a ꝺefenſore ciuitatis.

e ¶ Ad illũ. i. ꝺelegantez.

f ¶ Judice. ſ. ꝺelegato.

g ¶ Nõ valente. hic eſt ꝺ. ſ. ꝺe litig. ſ. alijs. Sol. ß corrigitur in ꝺelegato a principe. vel ꝺic vt ibi.

h ¶ Contẽſtatio. ex tunc enĩ oſis litis eſt factus. vt. ff. de edil. edict. l. ediles. ſ. item ſciendum.

i ¶ Illo. ſcz reo.

k ¶ Legem. iſtam.

l ¶ Adinſtitutione ſua. que manifeſtatio eſt ꝓpter fugam ſicut. ſ. ꝺigi.

m ¶ Omne. naz ꝺiffiniti va ſnia ꝺari nõ põt ī cuz lite nõ ꝓteſtata. vt. C. de tẽpo. ap. l. fi. ſ. j. nec miſſio põt fieri: q⁹ erat ꝺelegatus nec alio mõ pote rat actor aꝺ ſuũ pueire.

n ¶ Exhibitione. ſcz ſui.

o ¶ Cũt potuerit. ſ. ſummatim ſicut. ſ. iſtam ꝺz.

p ¶ Judex. ſi unq̃ ordinari⁹ tñ faciet iſtaz ꝙa minationem ꝛ bec q̃ ſequunt: nõ aũt ꝺelegat⁹. ¶ Rñ. fm ꝙꝺaz ſic. q⁹ mitt tere in poſ. eſt ꝺe miſto impio. vt. ff. de iuriſ. om. iu. l. iubere. vñ ordinario tñ cõpetit cui⁹ offĩ ẽ latiſſimũ. vt. ff. de iur. om. iu. l. j. nec ꝺelegati põt. ff. ꝺe of. ei⁹ cui mã. eſt iuriſ. l. j. in pn. ꝛ. ff. de ꝺã. infec. l. ꝺies. ſz tñ puto q⁹ eſt ꝺelegatus poſſit ß q̃ ſequunt facere. nã nõ mittit i poſ. ſz ꝺe mittẽꝺo. pnũciat q6 eſt ꝺelegatus facere poſ. vt. ff. de of. ei⁹ cui mã. eſt iuriſ. l. cognitio. ſ. fi. ꝛe ꝺicas q⁹ ls nõ poſſit vocare re. ꝛ vbo ꝛmittere ī poſ. ꝺelegat⁹ vt mõ ꝺixerat. põt tñ hec q̃ ſequunt facere. ꝛ q6 hic ꝺicit iuꝺex. ſ. ordinari⁹ vel ꝺelegatus intelligẽ. ſic ꝛ eſ cõſuetuꝺine ſeruat.

q ¶ Inꝺucias certas. ſcz fm arbitriũ ſuuz. vt. C. de ꝺila. l. j. q6 poſt eſſe ẽ. millium diurnorum. vt. ff. ſi quis cau. l. j.

r ¶ Liberã tñ. interpoſitio eſt: ꝛ logt ꝺe iudice q libere põt ß facere niſi reus impeꝺiat ſtudio actoris. ꝛ facit. ff. de eo p quẽ fac. eſt. l. fi. ſ. fi.

s ¶ Scõm vnã partẽ. i. fm actoꝛ audita ,ꝓpoſitiõe ei⁹ ꝛ rõne: ꝛ ſacramẽto de calũnia ꝓeſtito. nã ſi vtraq; pte pũte bincinꝺe ſacramẽtũ calũnie ꝓeſtaret: ergo ꝛ nũc ab vna cũ vna tñ pars ꝓis ſit. vt. C. de iureiur. ꝓpter calũ. l. ij. in pnin. q6 enĩ iuris eſt in toto quo aꝺ totũ boc eſt in parte quo aꝺ partẽ. vt. ff. de pac. l. iuriſgẽtium. ſ. aꝺeo.

t ¶ Examinet. Sed qualiter: ¶ Rñ. remittet aꝺ ꝺomuz ꝛ queretur ibi: ꝛ boc ſufficit. vt. ff. de ꝺã. infec. l. iiij. ſ. totiens.

v ¶ In poſſeſſionem. i. in oetentationem. nec enim poſſiꝺebit: ſed erit in poſſeſſione. vt. ff. de acqui. poſ. l. iij. ſ. fi. ꝛ. ff. de bo. auc. in. poſ. l. cum ẽ cauſa. ꝛ longe aliuꝺ eſt poſſiꝺere: aliuꝺ in poſſeſſione eſſe. vt. ff. de acquirẽ. poſ. l. ſi quis ante.

E ¶ Heredes eius. ſ. ꝺebitoris. ꝛ boc ꝺico primo mobiliũ. ſcõ ĩmobiliuz, tertio noĩm. vt. ff. de re iuꝺi. l. a ꝺuo. ſ. j. licet ꝺici poſſet ꝙ illa loquat in executore ꝺiffinitiue. hec aũt ꝺe executore interlocutorie.

γ ¶ Scõm meſurã. Sz oliz in oĩa bona fiebat miſſio etiã ꝓpter. v. ſolidos: niſi in cã ꝺãni infecti ꝛ legator. vt. ff. q. ex cau. in poſ. ea. l. j. ff. ſi ſerui. vẽ. l. is cui⁹. Sz nũqꝺ ſi peto iure hypotheꝯ eoꝝ bona bz locum q6 hic ꝺz: ¶ Rñ. nõ imo ī oĩa ſum mittẽꝺus. als̃ fieret iniuria mihi. Itẽ qꝺ ſi petã oĩa mihi ꝺebita: ꝛ tũc ꝺico ideꝫ. ſ. q⁹ in oĩb⁹ ſum mittẽꝺus. ſz certe bec aut. tũc locũ bz cũ tũc ſit meſura ꝺebiti tota ꝺe ſubſtãtia ꝺebitoris. Itẽ nunqꝺ fiet bec miſſio in tñ ita q⁹ non in plus: Quiꝺã ꝺicũt q⁹ ſic. nos aũt q⁹ in plus vel in ꝺuplum vel in tripluz ꝛ ꝺimiꝺiuz. Nec obſtat quoꝺ bic ꝺicit: quia non ꝺicit q⁹ non in plus: ſed ſm meſuram: vt ſi peto. c. mittat in poſſeſ. ꝺe reb⁹ valentibus. cl. vel. cc ſi autem petam. cc. ꝛ tunc in rebus valentibus. ccc. vel. cccc. ac ſi ꝺiceret nõ

UNIVERSIDAD

Pignus plus debito valere debet.

fiet missio hec in ola bona vt olim.ꝛ pbatur hoc eꝫ consuetudine pignorū.nam semper plus debet valere pignus q̄ fit debitū.vñ dicitur q̄ re finiuū debet creditor reddere debitori quādo vendet plus pignora.vt .C. de iure do.impe.l.fi.§.finautem minus.

a ¶Declarati.i.petiti.ꝛ pbati semiplene nō p iuramētū calūnie,actoris.vt.C.quouꝫ ap.l.i.ꝛ C.de bo.aut. iudi. pos.l. cū ꝓponas.nec em plene pt cognosci cū cause merita ptiū assertiōe pādū tur.vt.C.si p vim vl alio mō.l.fin.erit q̄ h speciale vt summatim cognoscat sicut alꝫ i casib⁹ q bis legib⁹ denotātur.ff.de lib. agno.l.si qs.§.si vel parens.ꝛ.ff.de car.edi.l.iij.§.cause.ꝛ.ff.de ꝓto.stip.l.i.§.fi.ꝛ.ff.ō peti.here.l. si qs libertates.§. plane. ꝛ.ff.de ve.in pol.mit.l.i.§.si ea.ꝛ.ff. de re iudi.l.a diuo pio.§.si sup rebus. ꝛ.C.vbi in rē ac.l.ij.ꝛ.ff. vt in pos.le.l.si is a quo. ꝛ.ff.ad exhi.l.iij.§.scien dū.ꝛ hic.fed regulariter plenc est cognoscēdū. vt C.de iudi.l.iudices. que est ō ad supradictas.ll.ꝛ ad istā. Quidā tñ h oigerūt peti tñ:ꝛ facit ꝓ eis ff.de iurisd.om.iu.l.fi. sed ꝓma opinio verior est: ꝛ cōsuetudine ꝓbatur.

Diis vsq; ad q̄s tps auditur ꝛ missiuꝫ in possessionēꝫ cā rei seruāde.

b ¶Seruādi cā.q̄s leges appellāt rei seruāde causa. *Sꝫ nunqd fructus medij tpis lucrāt missiuꝫ Rñ.fm ꝓsuetudines terrarū sic:ꝫ de iure oꝫ red dere debitori.vt.ff.q.eꝫ cau.i pos.ea.l.fulcini⁹. j. rñ.ꝛ.ff.ō bo.auc.iu. pos. l.ꝓto: ait.j.rñ.nisi i casu speciali.vt.ff.q.eꝫ cau.in pos.ea.l.fulcinius.§.fi.

c ¶Occurrerit.ſ vsq; ad q̄s tēp⁹ reuerſus audit⁹ Rñ. ¶Pla. vsq; ad. ggg. an.ꝛ est arg.ꝓto eo insti. de perpe.ꝛ tēp.ac.in ꝑn. Sed nos dicim⁹ vsq; ad annū tñ.vt.C.de ꝑcrip. ggg.an.l.ſicut.§.pen.ꝛ.ſ. de liti.§.omnez.in fi.ſed ¶Pla.dicebat ꝑdictaꝫ.l. log in reali actiōe:hāc in ꝑsonali. ¶Item ad aliā,ſ. de liti.dici pōt q̄ loquat in actore absente: hec in reo.ſed fm nos q dicim⁹ tñ vsq; ad annū admittēdū:nūqd ꝓſſidet miſſus poſt annum:Rñ.ſic quaſi ſcōm decretum interueniat.vt.ff.de dā.infec.l.a quo.ſꝫ tñ. ¶D. dicebat ſtatim in actiōe in rē miſſum poſſidere.Argu.dicte.l.ſicut.§.pe.ſed ꝓma placet.

d ¶Recipiens res.Sed nunquid ꝓmo res reſtituitur q̄ ſatiſdetur: Rñ.non puto:immo quaſi loco pignoris donec ſatiſdet tenebuntur vt hic.ꝛ.ff.de act.emp.l.iulianus.§.offerri.

e ¶Fideiuſſoꝛē.ſcilꝫ iudicio iſti.Sed qd ſi poſſideat immobilia:Rñ. adhuc puto eu⁹ ſatiſdare debere vt ſit ſpeciale boc caſu:qꝫ eꝫ quo ſemel male fecit fugiēdo:poſtea male facere preſumit.vt.ff.de re mili.l. nō omnes.§.a barbaris.ꝛ.ff.de accuſa.l.ſi cui.§.bi ſdem.

f ¶Hoc.ſcz quod ſequitur.

g ¶Vinculis.id eſt vtrum poſſent obligari.

b ¶Lege.q̄ dicit eas poſſe obligari ſi ſunt tales q̄ ad beredes trāſeāt: vel etiam quatenus transeant.vt.C.de ꝑigno.l.ſi.

i ¶Certe aduerbium.

declarati ⁴debiti ipm⁹ in poſſeſſionē miſſum bēre ēt res debiti cā ſeruādi ⁵:ꝛ tūc ſi ille occurrerit ⁶ oñe ei ꝓi⁹ ſoluet dānū:ꝛ tūc recipiēs ⁷res ꝛ fideiuſſoꝛē ⁸ ꝑſtans ꝓſequat cām. ¶Optimū quoq; ē etiā hoc ⁹,ppt dubitationū q̄nē l.cōi determinare. ¶Primuꝫ nāq; fuerāt dubitatiōes plurime vtrū oporteat militias ſub hypothece deduci vinculis ¹⁰/aut etiā bis liberas eſſe.ſꝫ hoc q̄dē iā definituꝫ eſt lege ¹¹ ꝛ certe cōſtitunt milite q̄cūq; ¹²vendi aut obligari ꝑñt ¹³. Nos aūt ex maioribus ¹⁴cām ꝓſy derātes ſancim⁹:q; ex antiquis ¹⁵ tpib⁹ nō erat in militijs hypothe ca:ſed q̄daꝫ noia ¹⁶oīno antiqua ꝛ deficiētia in talibus eſſerebātur. ¶Paulatim vo ſperatores interpellantiū creditorū miſerati hec ꝑbebāt ¹⁷:cū vtiq; ois militia publica exiſteret ꝛ nulluꝫ aſtū oīno aliū q̄z ex imperiali munificentia habēs.ꝓpterea igit ſancim⁹ ca q̄ appellāt rei ſeruāde cau ¹⁸ nō oīb⁹,pmpte ſubiacere:niſi tñ creditor fuerit q ad hoc ipm mutuauit vt militia illi emeret.alioquin alijs credito rib⁹ nō,pmpte dam⁹ hoc:ſꝫ ſiqui dē filij ¹⁹fuerint autꝝ uxor defuncti. iſtos omnib⁹ ꝓponim⁹ modis vt adcāt nos:ꝛ fm iuſſionem noſtrā hoc habeāt nō tāq̄z paternaꝫ hereditatē ſi in alijs ²⁰mops ſit:ſꝫ tanq̄z imperialē munificētiā:vt ꝛ ſubſtātiā relinquētib⁹ ²¹ꝛ nō habētib⁹ merito ſolatiū ꝑbeam⁹. Si vo nullus eis neq; filij neq; uxor fuerit neq; creditor q ad ipaꝫ militiā mutuauit:tunc ²²aliꝫ crediti oribus ²³ꝑbem⁹ hoc neꝛ videamur inhūanū aliq̄d facere ꝛ nō ꝓpter piā ²⁴ꝛ de eo placentē actionē ²⁵ponere legē.de militia q̄ppe ſpectabiliū ſilētiarioꝝ,ꝓpter datis ꝛ largitis eis ꝓuilegijs i ſua virtute ²⁶ manētib⁹. ¶Qm vo ad clemētiaz ois a nobis apta eſt ²⁷lex: videm⁹ aūt quoſdā coherentes mulieribus indotatis;ocinde mozientes

k ¶Quecunq; id eſt que.

l ¶Poſſunt.ſcz que tranſeunt ad beredes.

m ¶Maioribus.ſcz anteceſſoribus noſtris.

n ¶Ex antiquis.i.ante dictā.l.C.de pigno.l.fi.

o ¶Noia.i.q̄dā debita q̄ ꝛcta fuerūt ſup militijs:ꝛ tñ deficiēbāt debita debitoꝛe nō habente aliūde vnde ſatiſfaceret.

p ¶Prebebant. id eſt in priuilegium.

q ¶Ex lege.ſcz militias ſic dictas:q̄ cadūt mozituo militante q̄ſq; vt in d.l.C.de pigno. l. fi.ꝛ.C. de inoffi. teſt.l.oīmodo. §.imputari.

r ¶Filij.q repetūt dotez maternaꝫ ea mortua vel ipaꝝ uxoꝝ q̄n viuit adhuc.

s ¶Si ſalijs.q̄ bēditas eſt oi ere alieno oducto. vt.ff.de vbo. ſig.l. ſubſigna tū.§.i.ꝛ.l.penulte.

t ¶Creditoribus.qui nō ad hoc mutuauerūt: empta tñ fuit eꝫ ea pecunia vel preſumitur.

v ¶Actionē.i.actū.ſic ꝓnif.ā.de.nō ali.§.finim⁹.

x ¶In ſua virtute.q; ſi nō ad ſ ſpeciale accepit mutuum cā talis militie emēde:nihilomin⁹ creditores eoꝝ ꝑferunt mulieribꝰ.ꝛ facit.C. de inoffi. teſt.l.oīmodo. §.fi. et.C. de ſilētiarijs.ꝓ totū. Ite facit ad hūc. §. ff. de act. emp.l. creditoꝛ.§. inter. ꝛ.C. de ioffi.teſt.l. oīmō. §.imputari . ꝛ.ſ. de eāli. do.§.q; vo.col.vij. ꝛ.ff.ō mino.l.iij.§.ſi qd. Itez ꝛ C.q.ꝓ.in pig.l.ij. ꝛ.ff.q ꝓ.in pig.l.interdum.

y ¶Aperta eſt.No. leges apertā ad clementiā.nec mirū cū ſit ſancta . vt.C. de legi.ꝛ cō.l.leges.

z ¶Valētes. ſ. videmus.

a ¶Nouiſſima.boc colore loquendi plerūq; vtit hic liber . vt no.ſ.q.mo. nat.effi.legi.§.illud. circa ſi.coll.vi.Accur.

b ¶Etiā barū.ſ. mulieꝛ.

c ¶Scripſim⁹ legem . vt C.de repu.l.ſi.ꝛ.ſ.ō nup. §.ſic itaq̄.

d ¶Filij fuerint. h alꝫ diſtinguit. vt.ſ.vt lic.ma.ꝛ auie.§.q; vo legē.col.ij.

e ¶Cōpleri.ſic.C.de ioffi. teſt.l.oīmodo.Accur.

f ¶Cōſiſtētes.vt dicit in dicto.§.ſic itaq̄.

g ¶Si perdurauerint.vt in boc.§.Accur.

b ¶Omnib⁹.repete fruātur.§.Accur.

i ¶Silr aūt in mulieribꝰ.ꝛ ℬ corrigit.ſ.vt lic.ma.ꝛ auie.§.q; vo legē.

k ¶Propas.q̄ parafernalia dñr:vt.C.ō pa.cō.tā ſup do.l.bac gñali.

l ¶Subiacere.ita ordina bmōi rebus nullo modo valentibus ſubiacere creditoribus viri niſi forte ꝛc.Al.

m ¶In illi⁹.decedētis qñ mulier diues deceſſit:ꝛ vir ſops eſt ſupſtes: vñ ſucceſſit in quartā bonoꝝ ſuoꝝ cū liberis mortue mulieris.

n ¶Pauper.Quis hic dicit pauper? ‡Rñ.q̄ habet minus.l. aureis. vt.ff.de accu.l.nōnulli.Vel dic qui nō habet.c.aureos.vt insti.de ſuc. lib.§.poſtea.ꝛ.ſ.ſed noſtra.

o ¶Forſan habeat.ſcili cet ſufficientem ſubſtantiam.

p ¶Non offerentem.ſcz mulierem.

q ¶Dantem.ſcilicet virum.

r ¶Per ſucceſſionem.i.vt ipſa ſuccedat cum filijs ſi locuples eſt.

‡Cōcor. c. ſemel deo. extra de re gu.iur.lib. vj.vbi etiaꝫ Ypo. and.

a ¶ Donationez.vt.ſ. de nõ eligẽ.ſ.fi.niſi in caſibus:vt ibi dicimus.
b ¶ Hãc boc.i.reling legatum.
c ¶ Cõcordantie.ſic.C.de inof.do.l.i.ſic.ifra.vt cle. apud.ppii.epiſ.ſ.fi.
d ¶ Per diuitias.ſic.C.ſ nup.l.fi.Accur.
¶ Cõſtitutio q̃ ex aſcriptitio ꝛc.
e ¶ Cõſtitutio.que eſt in C.de ſenatuſcõ.claudiano.l.i.in fi.nã p claudianũ erat libera ꝛ eius filij erat ſeruꝰ:vt ibidẽ dz.nõ autẽ dicit de illa q̃ eſt.C. de agri.ꝛ cẽ.l.ne diutius lib.q:ibi nõ eſt caſus iſte:licz alij ſi ſes ſint ibi. vel dic q̃ dicit de ea que eſt.C.de agri.et cen.l. fi. Et no.q̃ hec pars expeditur in eo.vſq; ad.ſ. q̃ igitur. ſecũda autẽ vſq; in fi.cõſtitutionis.
f ¶ Eſſe vult.illa cõſtitutio dico non prodeſt his qui ante ꝛc.
g ¶ Et vt ne venerabiles. hoc expedit.ſ. eo.ſ. q̃ igitur.vſq; in fi.
b ¶ Quadam no ſtrarum.vt.C. de ſenatuſcon. claudi.l.j. Vel dic vt.C.de agri.ꝛ cẽſi.l. fi.Vel dic vt tertij. vt.C. de agri.ꝛ cẽſi.l.ne diutiꝰ. Sed ſcõa verior:videtur vel prima.
i ¶ Scõm ſuilis.ſubaudi hic ſez ſm ꝛc.ſi nõ habes in litera.
k ¶ Fortuna. vt ſi venter eſt ſeruꝰ ꝛ partus ſit ſeruus.vt.ſ.digi.ꝛ.C.de rei vẽn.l.partum.ꝛ inſtit.de inge.ſ.j.ſi autem libera: ꝛ tũc ẽ filꝰ liber vt ſubij cit ex libera nãq; ꝛc.
l ¶ Cõiuncti ſunt.ſ.nũc.
m ¶ Fuerunt.in futuro.
n ¶ Legi.vbi ſit hꝫ lex antiq̃ ignoraꝫ.nã p.l.codicis erat ꝓſiderãd̃ venẽ ſemp.vt.C.de ſenatuſcõſul.clau.l.j. ꝛ.C.de agri. ꝛ cẽſi.l.ne diutius.ꝛ.l.ſi.
o ¶ Legem.vt.ſ.de eccle. re.immobili.alie.
p ¶ Poſitã legẽ. vt.ſ.de nõ alie.ſ.nos igitur.
q ¶ Etiaz illud.igit q̃ ſic fecimus etiã illud ꝛc.
r ¶ Adijcimus.ſ.q̃ ſequitur.ꝛ per quedã ꝛc.
s ¶ Inenitabilem.i.ſi occurrat ſcuitabilis.id eſt nõ ſpernẽda occaſio ꝛ vtilis ꝛc.Accur.
t ¶ Domui.accipe licentiã damus q̃ eſt infra.
v ¶ Licẽtia.idez eſt in cõtractu emphyteoſis. vt j.titu.j.ſ.illud. q̃ tamẽ eſt bodie ius generaleꝛ ibi dicemus.
x ¶ Habat lex.vt.ſ.ẽ nõ alie.ſ.ſinimus.
y ¶ Metropolitam.i.ar tenuptialẽ donationẽ:q̃ ẽt vo lumus ꝫ obtinere:niſi tñ ipſe vir aut legatũ ei aut aliquã partẽ inſtitutiõis reliq̃rit.ſicri nãq; hoc nullo inuideam⁹ mõ:vt oibꝰ modis ꝓcedãtic legũ ſeruẽtur:et inopia cõmodis ꝓuidas[4] ſaluet alterius. ¶ Que igitur placuerũt nobis tua ecllſtudo in oibꝰ valere effectuiq; cõtradere feſtinet ꝓ ꝑcepta a ſe ꝑficiẽda vniuerſa faciens manifeſta: quatenꝰ ipſi ſm hãc viuãt etiã ꝛ conuerſentur.

¶ Conſtitutio[c] q̃ ex aſcriptitio ꝛ libera natos liberos eſſe vult[r] non his qui ante conſtitutionem nati ſunt ſed qui poſt conſtitutionem ꝓdeſſe:vt ne venerabiles[s] domus cõmutationes faciãt adinuicẽ imobiliũ rerũ eccl'aſticaz decreto ꝓtius interpoſito excepta hac maiori eccleſia. Titu.viij.

¶ Natus ex aſcripticio et libera poſt hãc legem liber eſt.Item eccleſia põt cuz alia permutare immobilia metropolitani decreto:ꝛ iureiur. ꝓteſtito q̃ talis permutatio vtriq; vtilis eſt excepta conſtãtinopolitana.b.d.Angelus.

Impe. Ju. Augu. Jo. ꝑ. ꝑ. ſcõo.

A quadã noſtraz[b] conſtitutionũ nihil obſcuritatis habẽte mote tunt q̃ſtiones ab aliquib⁹ ex ſtudio ꝛ ad ſuã intentionẽ obſcuritatẽ ci introducentibus. Cum eñ libertatis amatores ſumus: nuper poſuimus legẽ vt non ſm antiquitatẽ ſi ex aſcriptitia et liberta perſona proceſſerit ſoboles oĩno eã ſequi aſcripticiã fortunã ſm ſeruilis fortune obꝛuationẽ. Sic etiã ſuper aſcripticijs putari ꝛ ſm ventris ſtatum cius etiã qui naſcit cõſiderari fortunam[k]: ex libera nãq; mſe ꝓcedere ſeruilem partũ nr̃a benefaciẽs noluit lex:q̃n dixim⁹ in lege ſi q̃dã cõiuncti ſunt[l] mulieribus:ſiue etiã cõiuncti fuerũt[m] ꝛ filij ꝓcreatur ita legẽ in bis q ꝓcreant valere: quidã aũt ſic fatue aut callide interꝑetari auſi ſunt legẽ vt etiã ſi ante ꝓſtitutionẽ nati ſunt aliqui: vel ſi valde ſint ſenes:putent eos liberari tanq̃z modo natos ꝛ nõ longe ꝓcedẽtes legẽ:cũ vtiq; nos hũc habuimus intellectum:vt ſi coherẽt iã quidã vxorib⁹ et poſt legẽ filij ꝓcreati eſſent:aut nõ coherent quidem poſtea vo nuptie fierẽt poſt legem nati haberẽt ex lege datam libertatem.Nec igit liceat artibus vt ꝛ malignari:et poſſeſſionũ nocere dñis talibus interꝑetationib⁹ ꝓpterea fanci mus oñes qui nati ſunt a tẽpore legis hos ſolutos eſſe aſcripticia fortuna ſi ex liberis naſcant̃ ma tribus omne ꝓteritũ antique ſeruandũ legi[n]. ¶ Quia igit nup ſcripſimus legem[o] medẽtes bis q̃ de eccleſiaſticis alienationib⁹ fiunt: ꝛ volentes(ſi quidẽ publicũ debitum ſit) poſſe eas alienare cuz oĩ ſubtilitate ſm legis obſeruationem.Si vo ꝓuatũ debituz eſt: ꝓ ſoluto dare rem immobilem ꝛ in nullo videri offendere poſitã legẽ[p] q̃ oẽm alienationẽ,phibet. etiã illud[q] adijcimus[r] ꝛ per quãdam ineuitabilẽ[u] occaſionẽ ꝛ vtilem danti et accipienti veneradomui[r]: ß eſt aut eccl'ie ad eccl'e ſiam: aut ꝓthochij ad ꝓthochiũ aut ꝛenodochij ad ꝛenodochiũ: aut ſimpl'r venerabili domui ad aliã reuerendã domũ:hoc eſt:aut eccl'iam ad ꝓthochiũ:aut monaſteriũ ad venerandam domũ:aut ꝛenodochium:aut noſocomium: aut illis ad eccl'iaz:aut alterutrã aut vnũ horũ que ꝓtius a nobis ſunt dinumerata:aut alteri cuilibet venerabili domui:licẽtiam[v] damus ꝑſulibus horũ monaſteriorũ ꝓ hãc legẽ cõmutationẽ facere.ꝛ hec valere:ꝛ nõ ſolũ imperium ſicuti ꝓtius dabat lex[x] licentiam habere cõmutare:ſz etiã venerabiles domos q̃ re gi oium dedicate ſunt:ſic tñ vt etiã decretũ interponaꝛ cũ oĩ ſubtilitate ꝛ iureiurãdo ꝛ apud locoz metropolitam[y] hoc ꝓſiderari:ꝛ ſi reuera ꝓbatũ fuerit cũ iureiurãdo q̃ vtile eſt vtriq; parti hoc agi:ratũ eẽ ꝛ valere ꝛ nõ egere neq; ſpãli iuſſiõe neq; ꝓagmatico[z] diuino typo. habẽtib⁹ qppe bis qui ad talia ꝓueniũt magni dei iudiciũ:ſi qdẽ ꝓuaricati fuerint hoz q̃ cõpetũt:aut quodda colluditi fiat:aut aliq̃d ꝑter vtilitatẽ vtriuſq; geratur partis.nã etiã maledicta bis oĩn terribilia[a] iminebũt: ꝛ q̃[b] inferũt cloqa diuina peccãtib⁹?:ꝛ q̃ nũc eis diſpoſita ſunt.ſi q̃d aũt ꝑtermittat ꝛ poſtea demõſtretur maligne factũ:ꝓ nõ facto erit. ¶ Excipimus etiã hac.l.ſcriſſimaz maiorẽ eccl'iaz ſicut etiã ꝓtius illã nãq; ꝛ ꝓtius ꝓhibitiõe alienationũ ſtare volum⁹ qm̃ ꝛ ß ipis gubernatoribꝰ ei⁹ ſcriſſimis viris vr̃. Tua igit eminẽtia q̃ nobis bñ et ſctẽ viſa ſunt:ꝛ p hãc ſanctã declarata ſunt legẽ i oibus gẽtibus qbꝰ ꝑs ꝓcepta,ppria ſoleniter faciat manifeſta.

¶ Ut decetero[d] cõmutatiões eccl'iaſticarũ rerũ nõ fortuite fiãt ad piſſimũ imperatorẽ:ꝛ ß mõ ad alias ꝑſonas trãſeant res:ſz hec tñmõ fiãt ad impialẽ domũ:ꝛ vt liceat[e] ꝑpetue emphyteoſis agi ab oratorijs in oratoria decreto videlz interpoſito:excepta hac maiore eccleſia: nec tñ in ꝓuatã[f] ꝑſonã trãſeat emphyteoſis. Ti.viij.

¶ Eccleſia cum principe permutare poteſt vt res apud principem perpetuo permaneãt ne veniant ad ꝓuatos:bis in futuris caſibus obtinẽtibus.Item eccleſie adinuicem in perpetuã emphyteoſim dare poſſunt excepta maiore eccleſia cõſtantinopolitana.b.d.Bar.

Imperator Ju. Augu. menne archiepo constantiñ.

Legem ſcripſimus[g] dudũ eccl'iaſticas qdez alienatiões,phibentẽ:ſolã aũt cõmutatiõem ꝓmittentẽ ſcriſſimis eccleſijs:nec non ſcriſſime maiori eccl'ie huius felicitiſſime ciuitatis:oĩ imperiũ accipe aliq̃d ab aliq̃ venerabiliũ domuũ voluerit.poſtea ſi q̃dẽ aliã ſcripſim⁹[h] legẽ qua[i] excepim⁹ ſcriſſimã maiorẽ eccl'iaz ꝓmittẽtes[k] quaſdã alienationes quas illa lex dicit. Quia vo cognouimus eo q̃ aliqui ꝓtioris cõſtitutionis capitulũ q̃d de ꝓmutatiõe cõpetentiũ rerũ ſcriſſimis domib⁹ ad impe

chiepiſcopum.

3 ¶ Pragmatico.i. impriali reſcripto.Al.

a ¶ Terribilia.ſic.ſ.vt hi qui ob.ſ.q̃ ſi quis.ſic.ſ. de ali.et emphi.ſ. q̃ vo. ſic.ſ. vt immo. antenup. do.circa fi.col.v.

b ¶ Et q̃.ſ.male dicta inferãt ea que mũc diſpo.

c ¶ Etiã ꝓtius.vt.ſ.de ecc. re.iuno.alie.ſ.fi.colꝰ.iiij.

d ¶ Ut decetero com.ſc.

¶ Hec ꝓma pars expedi tur.j.eo.vſq; ad.ſ.illud.

e ¶ Et vt liceat. hec ſecũda expedit.j.eo.ſ.illud.

f ¶ In ꝓuatam.q.d. in ꝓuatũ tantũ remaneat ꝓhibitio.

g ¶ Legẽ ſcripſimus.vt.ſ.ẽ nõ alieñ.ſ. nos igit.et ſ.vt aũt.ꝛ.ſ.ſinimus.

h ¶ Aliam ſcripſimus.vt ſ.de eccle.re. immobili. Accurſius.

i ¶ Qua.ſcilz lege modo ꝑme dicta.vt.ſ.de ecc. re.iuno.ali.ſ.fi.

k ¶ Permittentes.vt in ꝓma parte dicte cõſti. continetur.

a ¶ Sub schemate.i. ordine.Accursius.
b ¶ Volumus.fic.C. de legi.ꝛ cō.l.leges.ꝛ pstōes.
c ¶ Permutando.i. irritando.Accur.
d ¶ Adhancāt.vt.ff. de nō alie.ſ.finimus.
e ¶ Per medīū imperiū. Ro.qꝫ nō poſſum habere eꝫ mea perſona nec eꝫ alteri⁹ perſona habere poſſum.fic.C. de vſur.l.eos. ſ.fi.ꝛ.C.qō me.cau.ſiper impreſſionē.ꝛ.ff.de leg.i. l.ſi mihi.ſ.regula.et.ff.ō vſuca.l.labeo.ꝛ.ff.de admi.re. ad cini.pti.l.ij. ſ. j.ecōtra qñqꝫ nō poſſum habere p me habeo p alīū.vt.ff.ad.l.falci.penales.ſ.fi.ꝛ.ff.de trāſac. l.et poſt.ſ.i.et.ff.que res pig.obl.poſ.l. ariſto. i fi.
f ¶ Ad eos.priuatos.
g ¶ Fiat.i.pmutēt res eccleſie cū impatore.ꝛ ipe ratore eam oet priuato.
h ¶ Licētiā damus.ſed.j. vt ſpon.larg.ſ.pe.colla. viij.cōtra.ſz hec per illā corrigīt in hac pma pte ſtitutionis.Ité no.fm itā cōſtitutionē q̄ aliqs ſibi ius dicebat: vt h.ſic C.vt vnicuiqꝫ liceat ſine iudi.ſe vin.l.ij.ar.S.C.vt nemo in ſua cau.in.l.i.ꝛ de iude.l.nullus. Itez h eſt ar.q̄ ſi rem mcā vēdo eo pacto ne alienes : q̄ ſi alienata ſit poſſiꝫ apprehendere. Vel dic hāc literam intelligi q̄ apprehendent in iure per rei vendi.vel alias actiones.vt C.de dona.que ſub modo.l.j.ſz primum verius puto.
i ¶ Hoc ſchema.id eſt ordinem.
k ¶ Priorē. vt.ff. de non alie.ſ.finimus.
l ¶ A viris.loquitur fm vulgare.nā q̄ inuenim⁹ magnū factum nos dicimus h bñ fuit factū a viro.ſz pbo.ſiſs loquēdi mod⁹.S.de trien.ꝛ ſemiſ. ſ.,phibemus autem.
m ¶ Geſta ſunt.id eſt pfecta vnde nunc remouere magne eſſet tergiuerſationis.vt.ff.de non alie. ſ.alienationis.
n ¶ Illoꝝ.ſcz virorum.
o ¶ Preſcriptiōe.ſcz niſi centum annoꝝ fm Ill. vt.ff.vt eccle.ro.colla.ij. vel bodie.gl.annis.vt.j. de eccle.ti.ſ.p tēporalibus.coll.ij.ꝛ.j.hec cōſti. innouat cō.col.vj.
p ¶ Sancitis.vt.ff. de nō alie.aut pmu.ſ. alienationis.ꝛ.ſ.epbyteoſim. vſqꝫ ad.ſ.ſi autez.ꝛ.ſ.ſi vero etiā perpetuam.
q ¶ Adinuicē.als niſi inter venerabilia loca non pōt fieri perpetua: vt h et.ff. de nō alienā.ſ.ſi vo rium ſcripſimus:ad artē legi cōtrariam conuertērūt:poſtulauc runtqꝫ nos quidez a ſanctiſſima eccleſia accipere:his aūt hec dare hinc aggreſſi ſunt multi quidē ſimilib⁹ petitionibus nitētes ſacram circūuenire conſtitutionez quecūqꝫ ergo geſta ſunt a nobis vſqꝫ ad p̄ſentem diē hec ſub ſchemate quo nunc eſt valere volumus nullo pmutādo hoꝝ q̄ iam a nobis cū ſanctiſſima eccleſia in talibus contractibus geſta ſunt: aut cum his qui hec a nobis perceperunt. ¶ De cetero autem ſancimus nulli penitus vllam eſſe licentiaz aliquid tale agere:ſed illas ſolas valere pmutatiōes que in imperialem domum in hoc facte ſunt vt ꝓpetuo apud imperiū mancānt ꝛ non tranſferantur ad priuatum:neqꝫ illarū ius per medium imperiū ad eos ꝓficiſcatur. Sed ſi quid tale fiat licētiā damus reuerendiſſimis economis res apprehendere huiuſmodi:ꝛ trahere eas rurſus ad ſctiſſimam eccliam tanqꝫ ſi nec ab initio cōtigiſſet permutationes harum ad imperium factas:ſed seruari hoc ſchema in perpetuū ex preſenti die inchoatū. Omnibus que dudū (ſicut prediximus) poſt priozem legem fm modum predictum geſta ſunt ratis manentibus:eo q̄ illa quidē que ſic facta ſunt a viris geſta ſunt. Nūc autem quidam volunt illoz exemplo vtētes ꝛ nobis eſſe moleſti:ꝛ ſanctiſſimam maiozem eccleſiam huius feliciſſime ciuitatis circūuenire:qō per omne tempus nullo modo fieri volumus. Sed ꝛ ſi fiat quolibet ſchemate h ētiā in firmum eſſe:ꝛ a ſanctiſſima maiore eccleſia in perpetuū vēdicari: nulla ei tēporis preſcriptione in hoc obijciēda. ¶ Illud quoqꝫ ſancimus vt alijs omnibus de iure emphyteoſcos ſanctis ꝛ in ſanctiſſima maiore eccleſia ꝛ in alijs omnibus venerabilib⁹ domibus adinuicē ꝛ emphyteoſim perpetuam agere:decreto quippe hic faciendo.excepta quidem hic ſanctiſſima maiore eccleſia in hac celebrata emphyteoſi:vt nō ad priuatam perſonam extendi omnino poſſit. ¶ Tua igitur beatitudo q̄ iuſſa ſunt a nobis cuſtodiat: et his qui ſub eas metropolitanas ſedes habent faciat manifeſta/vt ꝛ ipſi que nobis placuerūt cognoſcentes nihil locorum preuaricari preſumant.erit enīz vni uerſis a deo iudiciū:ꝛ exinde penas ſi quid preter hec aut ipi egerint:aut agi permiſerint.

¶ Ut ea que vocantur inſinuatiua ſuper clericis in maiozi eccleſia quidem dentur:in alijs autem eccleſijs penitus non dētur.

Titulus.ix.

¶ Inſinuatiua nō poſſunt exigi a clericis ordinatis exceptis his qui ſunt ordinati in maiozi eccleſia quibus ſm conſuetudinem accipere licet.Barto.

Imperator Ju.augu.mēne archiepiſcopo regie ciuitatis Conſtantinopo.

Lurimas aditiōes ſuſcipiētes hanc legē dirigere ad tuā beatitudinez iuſtū exiſtimauim⁹. Qui enim ordinantur a tua reuerētia clerici i ſctiſſimis eccleſijs abſqꝫ tamē ſanctiſſima maiozi eccleſia omnium patiuntur crudeliſſima non ſuſcipiētibus eos illic eccleſijs anteqꝫ quātū voluerint acciant aurum et nouimus hoc ex frequētibus additionibus de hoc factis nobis. ¶ Gācimus igitur beatitudinez tuam hoc validiſſime cuſtodire:ꝛ ſi quidem conſue tudo eſt dare eos qui ordinātur i ſanctiſſima maioze eccleſia hoc eis prebere.nihil enīz de his que dantur in ſanctiſſima maioze eccleſia nouamus. Preterea vero in alijs omnibus nulli in eis cle ricoꝫ licentiam eſſe penitus ꝓ bis que vocātur inſinuatiua aliquid ferre. Sed ꝛ ſi quis tale aliquid egerit illum quidem priua ri ſacerdotio:in illius autem offi cium introire qui miſſus eſt:et hanc cum auaricie ferre mercedem.cuſtodire vero hoc etiā deo amantiſſimos defenſores ſanctiſſime maiozis eccleſie/penam formidantes decem libraruz auri ſi quid horum neglexerint:ſed gratis omnia procedere. Deinde et enim defunctiōes et miniſteria non per venditionē nec per mercationem fieri aliquem volum⁹: ſed pure et citra redemptionem. ſic enim rei digni fiant nulla venditione ac mercatione facienda. Tua igit beatitudo et qui poſt ea in pontificalibus acceſſerint ſedibus que a nobis ordinata ſunt et per hanc declarata ſunt legem operi effectuqꝫ tradere feſtinet.

¶ Ut clerici qui recedūt alijs ꝓ eis ſubꝛogatis preb eant emoluméta/recedētes aut remeare volētes non ſuſcipi:ꝛ vt ſi qs edificās eccleſiam/aut aliter in eadem ſeruiētibus miniſtrās emolumēta voluerit aliquos clericos inſtituere/nō ꝓhibere eos:ſed ꝓbatione ſanctiſſimi patriarche ſuſcipiant. Titulus.x.

¶ Clerici continuam reſidentiam in ꝓpꝛijs eccleſijs facere tenētur:nec debent recedere:vel alij in eoꝝ locum ſubꝛogantur cum eoꝝ emolumentis:et recedentes et poſtea remeantes ſuſcipienti nō ſunt:nec eis emolumenta debent reſtitui.Barto.

Imperator Juſti.Augu.mēne archiepiſcopo conſtantinopolitano.

Plurimi.

Illius nō pōt mihi dare qō eꝫ me nō poſſum.

etiā.ſed hodie cōiter fieri pōt in perpetuum.vt j.de ali.ꝛ emphy.ſ.licentiam.Accur.

r ¶ Decreto qppe.fic.ſ.titu.j.ſ.fi. in pzin.fic.ſ. de ec.re.immo.ali.ſ.ſancimus.Accur.

s ¶ Ut ea que vocānt.
¶ Inſinuatiua. als inſinuata.et quid ſit hoc ſz in tex.j.eo.ſ.ſancimus.

t ¶ Lurimas. Ad tuā beatitudinem.loquitur archiepiſcopo regie ciuitatis cui dirigitur.hec conſtitu.

v ¶ Illic eccleſijs i.eccleſiaſticis perſonis.als eſt in lſa clericis ꝛ tunc plana eſt.

g ¶ In oībus.ſcz eccleſijs conſtantino.ciui.nam localis videtur hec ꝓſtitu. vel dic in alijs eccleſijs ꝓ totum orbem.

y ¶ Inſinuatiua.huiꝰ autem oblatio ſic vocabat.

3 ¶ Illū.accipiēte aurū.

a ¶ Intreire.fic.ſ.de tabel.ſ.j.in fi.Accur.

b ¶ Diſſus eſt.i.elect⁹ vt mittatur.Accur.

c ¶ Auaricie.fic.ſ.vt iud. ſine quoꝫ ſuffra.ſ. cogitatio.Accur.

d ¶ Adaiozis.repete ſancimus.

e ¶ Defunctiōes.i. ſubſtitutiones.q.d. vt vn⁹ fungatur loco alterius defuncti.Accur.

f ¶ Et miniſteria.i.miniſtros.ꝛ facit.C.de epiſ.et cle.l.ſi quēꝫ.ꝛ.ſ.quomodo opoz.epiſ.ſ.ſed neqꝫ. ſed cōtra.j.de ſanc.epiſ. ſ.ꝓo conſuetudinibus. col.ij.ſed illa forte loquitur in epis tm:hec aūt in alijs clericis. Vel illa ꝓſtant ex ꝓſuetudine:hec autem ꝓter cōſuetudinem exigebantur.

g ¶ Ut clerici ꝛc.
¶ Hec ps expeditur.j.vſq; ad.ſ.illud.Accur.

b ¶ Prebeāt.ſ.ꝙ ꝓbere ſolūt erāt.vt patet.j.eo.

i ¶ Et vt ſi quis.hoc dicitur.j.eo.ſ.ſi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Curimi. Dominis oino q̄si nō reuerſuri: aliud autē dico ſi ad ſcholas vadāt q̄ eſt probabilis abſentia. vt.ff.ex q. cau. ma. l. necnō. ſed cū aliq̄ forte mere tricula receſſit. vt ſubij cit propter quas ꝛc.

b Mouerunt. ſi obſcure loquit: vt etiā malā cauſam det itelligere. ſic. ſ. q. mod. na. ef. le. ſ. ꝛ quidā. colla. vi. ꝛ. ff. ad mace. l. i. ibi: ne quid amplius ꝛc.

c Et eos. ſubrogatos.

d Lucra. que dabantur bis qui receſſerunt.

e Eis. ſcilz clericis recedentibus.

f Per ipſos. ſcilz inſtituentes eos: ꝛ ita bene leꝝ eſt arg. immo expreſſium ꝛtra eccleſias italie que ſemp habent canonicos pauciores q̄ ſit ſtatutuꝫ eis. ꝛ alij canonici vſurpāt q̄ deficietibus dari deberet. ꝛ facit. ſ. de mē. ordi. cle. ſ. i. in fi. ꝛ. ſ. q̄uo opo. epiſco. ſ. ſed neq̄.

g Propter ipſos. ſcilicet recedentes.

b Remeare velle. als remeantes. ꝛ tunc dic velle ſcz ſuſcipere. als remeare. ꝛ facit. ff. loca. l. ſi in lege. ſ. colonus.

i Miniſtrātibus. Miniſtrantes pñt appellari deſcruientes eccīe. vt. ſ. ſ. ppi. vel illi q miſtrant p̄bēdas. q̄ eſt verius vt ex tenore litere ſequētis apparet ꝑſentibus ꝛc.

k Lucrari. vt dicat ſe nolle dare pmis vel ſubrogatis.

l Edificās eccl̄as. vt. ſ. vt nul. fa. o. ato. do. ſ. j. col. v. ſic. ſ. de ec. titu. ſ. ſi quis. ſic. ſ. de ſanc. epiſ. ſ. oratorij. col. iij. Accur.

m Poteſtatē. q. d. vt ſit in poteſtate ſua.

n Tractari. ſcz conueniat ſubaudi.

† Concor. cū hoc ſ. c. ad audiētiā ꝛtra de eccl. edi. cui mul tis alijs. ca.

o Ipſius anime. ſic. ſ. vt deter. ſit nume. cle. ſ. ſi. Accur.

p De his qui ingrediū tur ꝛc. Nec prima pars expedit. ſ. c. vſq; ad. ſ. illud etiā videamus ꝛc.

q Et q̄ſi p ſcripturam. Nec ſecunda pars expeditur. ſ. eo. ſ. illud ꝛc.

r Et de iureiurando. ſi tertia expeditur. ſ. eo. ſ. fina. Accur.

s Nolbile hoc. id eſt varietaꝫ negociorū: vt ſubijcit in fine buius reſponſi.

t In idē. fic. ſ. de ꝓſan. ꝛ vte. fra. in ꝓin. Accur.

v Fit qdē. ſ. aliqd noui.

x Munꝯ. ſ. in idē vel in perpetuum.

y Judicant. repete ſtro

Curimi ſepe clerici quibuſdā oratonis obſeruiētes domibus: aut etiaz forte ab aliquibus priuſ inſtituti miniſtrantur eis ab aliquibus ſolēnes expenſe: deinde ſeparant ſemetipſos diuinis oīno a ſacramentis ꝓpter q̄s ipſi nouerunt b cauſas: aut ꝓo qualibet occaſione recedunt omnino a ſanctiſſima in qua ꝓſtituti ſunt eccleſia. Sancimus igitur nō ex hoc fieri prohibitionē ſacro miſterio ſ. alios ſubrogari a deo amantiſſimis epiſcopis ſub quibus ipſe cōſtituere ſunt eccleſie et eos c hoc accipere: non enim volumus aliqbus dari lucra d q̄ iam eis e per ipſos f aut ꝓpter ipſos g expēdebantur ſanctiſſimis eccleſijs: qm̄ nolum h per q̄libet occaſionē lucrū aliq̄ facere ex aliorum fraudatiōe: ſ. q̄ ſub initio miniſtrabant ſemper dari ꝛ non ſacrum ex hoc miniſteriū cozrūpi: non exiſtēte licētia poſtq̄z ſtatuti fuerint aliqui ꝓ priozib k clericis: aut a ſanctiſſimo patriarcha: aut a ꝓuincialibus cp̄is/ rurſus recedentes denuo remeare velle l ꝛ expellere ſubrogatos: ꝛ cogi duplicia miniſtrare eos q̄ faciūt talem expēſam dare etiam ſubrogatis ꝛ denuo remeare volentibus: ſed illos quidē reuertētes nō ſuſcipi. Qui vo poſt deceſſum priozuꝫ ſtatuti ſunt eis dari emolumenta nullo vo hinc miniſtrantibus i acceſſu talia lucrari k nitētibus ex ſua ſubſtantia oino prebētibus his qui ab eis ſtatuti ſunt emolumenta: ꝛ oēs expenſas heredibus cozū ſucceſſoribus ſcientibus/ q̄ ſi etiā poſt hec fraudauerint certa poſſeſſio deputabitur ex cozū ſubſtantia ſacris nſis ꝓuatis vt binc miniſtratio eis fiat. ¶ Illud quoq; ad bonorem ꝛ cultum ſedis tue decernimus: vt ſi q̄s edificās eccl̄iam l aut etiā aliter expēdens in ea miniſtrātibus aliēta voluerit aliquos clericos ſtatuere: nō eſſe ei fiducia vllam quos vult per poteſtatē m deducere tue reuerentie ad ordinandos eos ſed examinari a tua ſanctitate ſentētiaq; tua ꝛ q̄ pontificalē ſedē rexerit: ſemp hos ſuſcipere ordinatiōē. quod ſi tue btitudini: ꝛ q̄ poſtea oportuni videbunt exiſtere/ ꝛ dei miſterio digni vt nō ꝓphanent ſancta dei (hoc videlz q̄ ſacris ſancitur eloquijs) ſ. intacta bec ꝛ ineffabilia tremēdaq; conſtituta ſancte ꝛ deo amabiliter ꝛvene rande tractari n. Que igitur placuerūt nobis ꝛ per hanc ſacram declarata ſunt legē beatitudinē tuā ſeruare ppetuo ſancimus cognoſcētes q̄ nō minus nobis cura eſt ſanctarū eccleſiarū ſeruare vtilitatē q̄z ipſius anime o.

¶ De his qui ingrediuntur p ad appellationem: ꝛ quādo per ſcripturam q manus ꝓprie fiat collatio literarum: et de iureiurando r dilationis: ꝛ vt coniungatur iurūrando calūnie. Titu. xj.

¶ Appellanti ad appellationem exercendam ſtatutur annus: ex cauſa biennium. Item appellatione in biennio cauſam derelinquenti conceditur victori cū vnus menſis ſupereſt ea proſequi vt ſententia infirmetur in vtroq; caſu appellatorem in expēſis condemnando. neutro autem proſequente ſentētia remanet firma his obtinētibus in cauſis futuris ac etiam pendentibus nondum finitis. hoc dicit Bartolus.

Imperator Juſtini. Augu. Jo. prefecto pretorio ſecundo.

Volubile hoc s eſt et humanū et q̄ manere in idem t nūq̄z valēs: ſ. fit quidez semp/manens autē nunq̄z ꝛ legiſlatoribus introducit aliquem tumultum ꝛ his que vident ſe habere recte ꝛ firme poſita iudicātur u: ſed ꝛ ea que ſubtilium obſeruatiōe cauta ſunt plerūq; turbauit emergentiū varietas cauſarū. Scimus enim quia dudū cozreriſtus x q̄ male ꝛ doloſe circa appellationes agebat: quia hoc ſolo vt cognitionez introducerēt in iudiciū appellātes contēti ꝛ perſonā facientes a firmam: aut per vnam partem b aut etiam per cognitionē (hoc enī in differens c eſt) relinquebant autē cauſam et victori oino erat inexplicabilis victoria nō valēti d nec̄z his que erāt iudicata frui ꝓpter appellationē: neq; appellationē examinari poſſe. ppt abſentiā appellātis. ¶ Nec nos † dudū ſanciētes cozreximus e annū quidem deputātes f appellationem offerēti: ſiue ipſi ſm ſe ingredienti ſiue cōiter g: quatenꝰ h intra hoc litē exequatur et mereatur k que iuſta ſunt: ꝛ non relinquat l ea ſine. puiſione. deinde ꝓpter clementiam ſi per occaſionē iudicis appellatio ꝓlongetur: aut per aliam qualibet cauſam ineuitabili lem etiā alium adūcientes m annum n poſtq̄z miſi litē cōpleuerint ratā manere victozis ſententiaz ſancim o. ¶ Nec itaq; placuerunt nobis ꝛ in cōmuni lege p conſcripta ſunt: ꝛ obtinere legē hanc volumus ꝛ obſeruationē illi q. Sed plurimi r interpellauerūt nos dicentes ſe quidem denuntiaſſe ut ducit aliquē tumultum.

3 Cozreximus. vt. C. de temp. ap. l. ſi. ſ. illud.

a Et perſonā facientes. ſ. ſatisfandō iudicio iſti. Et ſic no. q̄ ſatisfacere ꝓ iſtrī in cā appellatiōis iudicio iſti. nec mirū: q̄ ꝓma ſatisfactio eſt finita eꝛ quo eſt finitū ꝓmū iudiciū. vt. ſ. de exhi. reis. ſ. ſuſcepto. idem. et ita eſt. ꝓ opiniōe nr̄a qui dicimus cām appellatiōis eſſe aliā a ꝓima. nā ꝛ teſtes de nouo inducūtur. vt. C. de ap. eos. ſ. ſi quis aūt. ꝛ. C. de tēp. ap. l. per hāc. ꝛ dicemus. ſ. de teſti. ſ. q̄ vo teſtes. vel dic firmatur ꝑſona. ſ. ꝓcuratoris. q̄ vult agere ꝓ ꝓcuratoꝛe in cā appellatiōis puta ſatiſfcando ꝓ eo iudicatū ſoluī: ꝛ ſimilia. vt inſti. de ſatiſda. ſ. ſinaūt ꝑ procuratoꝛem.

Satisfdat iterū appellans.

b Per vnā partē. i. ꝓſente vna ꝓte tm̄ fuit ꝓbita dicta firmatio. vl̄ etiā ꝓ cognitione: id eſt ꝓſente vtraq; ꝓte. vel melꝰ vt puto ꝓ vna ꝓtē. i. ſiue ꝓmittat vni parti q̄ de confirmatiōe iudicij ꝓmittit: ſiue etiaz ꝓ cognitionē. i. ſiue ipſi iudici fuerit ꝓmiſſum. ſiue ex cui? ſi/ pulatiōe vtilis actio q̄ri tur. vt. ff. rē pup. fal. fo. l. ij. iij. ꝛ. iiij. j. rñ. ꝛ hoc etiā bic ſubijcit.

c Nocem indifferēs. id eſt nō refert quo ad effi cacē actionē querendaz vtrū ipſi parti ſit ꝓmiſſuz aut iudici ſiue cogni tori: vt dictum eſt.

d Non valēti. i. victori.

e Cozreximus. vt. C. de tēpo. ap. l. ſi. ſ. illud.

f Deputantes. ſcilicet nos. Accur.

g Scōm ſe. id eſt ꝓ cauſa ſua tm̄.

b Cōmuniter. i. in cauſa cōi quā etiā intendere pōt ſine mādato: vt. C. cōſoꝛ. eiuſ. li. i. ij. Vel dic ſm ſe. i. ipſe tm̄ cōmuniter: vel. i. vna cum altera parte: ſcz aduerſa. Acc.

† Concor. c. cuis ſit roma na. extra de app. e. ij. q. vi. c. ci q̄ appellat.

i Intra. ſcz annum.

k Et mereaf. appellās.

l Relinquat. ſ. iudex ea q̄ ſunt iuſta vel nō relinquat appellās ea agēda in cā appellatiōis ſine ꝓ uiſiōe. i. quin ꝓuideat vt finiat infra annum.

m Adūcientes. ſ. nos.

n Annū. ſcz aliū. vt ita ſint ꝓuo fata. i. ouo tpa ī quib appellatio fatū. i. morte ſiue finez recipiat: vt. C. de tēp. appel. l. ſi. ſ. illud. in fi. ꝛ. l. nemo.

o Cōi lege. ſ. ſupradicta C. de tēp. ap. l. ſi. ſ. illud.

p Ez plurimi. victores appellant.

q Denuntiaſſe. vt ꝓce

derent in causa.
a ¶ Appellatibus . id est cognoscētibus de appellatione. Accur.
b ¶ Occupationes. fic.ff. de pcura.l. filius.ff. et l.aut.r.l.hereditas. et.l. vl iudicio.r.l.aut legati.
c ¶ Alij noui. scilicet appellantes.
d ¶ Manigare. fic.ff. si qs cau.l.ij.ff. si quis in iudicio.r.ff. qđ digim°.et.ff. si quis tamen.
e ¶ Juuaret. puta p in ī tegrus restōnem forte ex gñali clausula si q iusta cā re. vt.ff. ex q. cau. ma. l.ij.ff. r.ff. de iti. actuq. pri.l.i.ff. si qs aūt. ppter. r facit. j. vt spon. lar. ff. B quoq. col. ix. Vel dic necesse est aliā legem respicere. s. hanc nouam. vt. j. prori. ff. quia enim.
f ¶ Legis nře. C. de tēpo. appel. l. fi. r B nisi iusta cā impediat vt subijcit.
g ¶ Obseruet. s. iudicium appellationis. All.
h ¶ Et licet ingressum. s. q; ingressus fuit r venit semel coā iudice appellatiōis r fatalem fecit. i. pmū annū appellatiōis transire pmisit. et nō occurrit. i. nō venit postea: adhuc tū subaudi piclitetur tps. i. currat tps cum piculo tamē appellantis r boc cōpēdio biēnij.
i ¶ Aldijcimus. i. dicem°.
k ¶ Fugientes. i. obijcientes fm All. vel dic distra bētes bis re. vt subijcit.
l ¶ Instante. fic. C. de iudi. l. pperandū. ff. hmōi.
m ¶ Superio. i. melior ī causa vel potio: in iure.
n ¶ Firmā esse fniam. s. sancimus.
o ¶ Certamina. i. malam causam habēs. r subaudi apparuerit. Accur.
p ¶ Suscipiat. scz appellans. Accur.
q ¶ Accipere. quia victus victori in expēsis ꝺdēna tur. vt. C. de iudi. pperādum. ff. sinautem reus.
r ¶ Vincere. fic. C. ō iudi. properandum. ff. sinautem reus.
s ¶ Fruatur. absens.
t ¶ Quibus. scz expēsis.
v ¶ Occurrit. est ergo volūtatis qđ pri. dixit. vt actor debeat se ingerere sed stult° est si vadat: cuz eo nō cunte fnia pma firmatur: vt h. sed forte ire vult cū aliq petat plura ī cā appellatiōis qđ pōt si sunt accessoria pncipali: vt. C. ō ap. l. amplioꝛē. ff. in refutatorijs. Item 7 nouas forte vult victor ꝺducere. pbatiōes; vt. C. de tēp. r re. ap. l. per hāc legē. Sz qđ si iudicis copiam nō habuit: Rñ. nō currit tps appellatiōis.

appellātibus[a] r voluisse litē examinari: non tñ ab ipsis iudicibus impetrare valuisse propter quasdam forsan incuitabiles occupationes[b]. Alij[c] vo etiam vētorum immēsitatē accusaucrūt: r qz nauigare[d] nō licuisset de prouincia contrarijs flantibus ventis per terram vero venire nō valentes propter inopiam: aut certe quia in insulam cōmanētes aliter nisi per mare venire non poterant. r propterea non valuerunt examinare vsqz ad finē negocium: neqz secūdo anno: r quidē tempestatū acerbitatē: alij languozem incuitabilem que oīa ex ipsis agnoscimus reb° nobis īnuatis. Tñ nos hec iuste mouerunt r legem transcendere nolentes: r his qui per talem quādam fozrune circūuentionem leduntur dare presidium possibile cupientes. Quid ergo agere opozrebat: nisi ad legem aliam respicere q̄ digne causam haberet[e]? obseruatio si qdez reliqua pdicte legis nostre[f] (sicuti prediximus) per oīa custodiat.

Si vero pro veritate inuitabile quoddā euenerit: r qui appellatiōis litē exequi nō obseruet[g] r licet ingressum[h] r fatalē fecerit non occurret periclitetur biēnij vel compēdij tempus: tunc cōfirmari victozis sentētiam: qđ etiaz pri° nostra dicit lex cū quadam subdiuisiōe quā in presenti adijcimus[i]. ¶ Quia eñ victozes iubemus immēsitatem tēpozis fugientes[k] his qui appellationē quidē r per fatalem ingrediuntur/non tamē vltra[l] examinationez qui dē subire volūt/aut etiam in medijs certaminib° relinquūt eam: propterea paruo quodam victozes minuētes cōsideraui° bene forte qđ docet. volumus etenī cū qui vicit causam fi voluerit p ve rita te firmari fniam: nō ex circūuentione nec ex tēpoze quodam sed ex ipa rerū veritate etiā desere te eo qui appellationem obtulit) ingredi: r hoc ipm accusare: r querere desertozē: r siue inuenire cū valuerit/siue ille non appareat: suas allegationes deducere ad mediū. qppe biēnio instāte[l] ad finē tñ ita vt vnus forte supsit negocio mēsis: et fi quidē apparuerit superior[m] firmaz esse fniam": si vero inferior circa certamina" (etiam co qui appellationē obtulit r fatalē ingressus est nō obseruante causam) suscipiat[p] ex iure decretū: illo tantūmodo adiecto vt siue obtineat causam is q etiā pri° vicit: siue circa cā minoz iuueniat expensas ei modis oīb° post

appellatiōis ingressum facta deserto: r postea siue nāz obtineat causam occasione expēsaruz siue hoc ipsum quod etiā vincit recte iustū est etiā expensas accipere[q]: siue minoz inueniat eo q̄ oīno ille deseruit r ptingit eū etiā desesrentē vincere[r] r expēsas qđē prestet. sentētia vo fruatur[s] gratias agens deo r pñti legi ita iustitiā sibi seruāti r tantūmodo in expēsas dānificati: qbus[t] nō lex ſ ipe absens se dānificauit. Si vo neuter occurrit[v] neqz victoz neqz victus qui etiā fm fatalē ingressus postea deseruit snia victozis ma neat firma oibus reliqs sup appellatiōibus scriptis legib° existētibus: r in spatijs[x] tēpoz r in aliys. hāc eñ legē specialiter sup his qui post ingressum fatalis fatum deserūt ponim°: nihil aliarum legū aut tēpoz appellatiuorum neqz perimētes neqz pmutantes. firmas igit eas etiā p hāc ponētes legē. ¶ Illud quoqz determinare optimū est: si quidē victores r tingit iam[y] sniam. pmereri firmas[z] declarāte coā victozias his frui. nihil eñ hozū q̄ iam terminata sunt cōmouebimus. Si vo hactenus pdent biēnio instāte r nōdum trāfacto r nondū decreto[a] firmāte etiam iste cādem[b] mercanē examinationē: r ita[†] potiātur victores sentētijs si eas recte habere monstrauerint[c].

☞ Ex documētis publicis solis et non priuatis cōparatio fieri dz: fallit in documētis ꝑuatis quib° aduersari°, p se vtif. r ex documētis q̄ ex archiuo publico, p ferūtur r publice habēt testimoniū iure iurādo de calūnia prestito. b. o. Bar.

¶ Illud etiā iudicauimus huic oportere adijci legi: quia eñ dum scripsimus legem[d] volētem ex propria manus scriptura nullam fieri cōparationē: ſ ex solis documētis publice celebratis. videmus autem causaz experimētum agere competēti cozrectioe in lege: r ex hoc ipso litigantium inuenimus experimēto emendare cā fm hoc volum° schema[e] crebro nāqz proferēs quidaz cuiusdam manus[f] documentū: r ex eafactēs aut cōuentionem aut suarum allegationum probationem/cū eiusdem manus aduersa pars, prulisset literas r legitimā probationē: exinde vellet fieri ex quibus ipe aduersarius illud obtulerat. Ille vtebaf lege[5] quia oportet ex publice ꝑfectis † documētis fieri cōparationem r non ex aliis que a quoqz scribunt. ¶ Sancimus si quādo aliquid tale contigerit r quispiā voluerit fm eas q̄ ab aduersario, plate sunt lras fieri examinationem[h]: non accusēt hoc tanqz non recte factum sit. cui eñ r ipse credidit: r qđ, ptulit is cōtra quē[i] ex quo suas affirmat allegatiōes hoc nō accusēt: neqz prohibeat cōparationem literarū ad eum fieri: ſ cōtingat esse documentū manu cuiuscūqz conscriptum. neqz enim iste sibi Resistit.

vt. ſ. vt spon. larg. ſ. boc q̄s. Itē r in alio casu nō currit tps qñ ſcz appellatio est coraz principe: vt ff. de ap. ff. ij. Item in tertio. ſ. qñ interim tractat causa eadē coraz arbitris vt. ſ. de ap. ff. fi.
g ¶ Et spatijs. vt ifra decem dies appellent. vt. ſ. de appel. ff. i.
y ¶ Cōtingit iam. scz ante compositionez huius cōstitutionis.
z ¶ Firmas. scz leges antiquas. All.
a ¶ Decreto. ſ. iudiciali.
b ¶ Eandem. sicut dictuz est supra.
c ¶ Si nō strauerit. si actor obtinuit in pma cā r i cā appellationis hz, pbare de iure suo sicut r ī pma: r fm hoc lra bñ stat cum oīa esse debeāt in ſtinū statū: vt. C. ō ap. l. appellatio. si aūt in principali cā obtinuit r sic fuit absolut° r actor appellauit tūc silr hz actor probare in cā appellatiōis sicut ī pma p pallegatā. l. et qđ dicit hic victoz, pbare: put referf ad reū victore intelligē qđ est coipso q̄ nō, pbaf contrariū. sic C. q. mi. nō pos. l. sup seruis. te hoc dic plene: vt no. C. de appel. l. bi qui ī fraudem. ſ. illud.
d ¶ Legem. vt. C. de fi. instru. l. cōparationes.
e ¶ Schema. i. ordine.
f ¶ Danus. ſ. puate. puta, pducis lras tuas contra me: ego eas ꝺnieo r alias iduco ꝺ te qs dico te feciſſe: r id, pbo per cō parationē earū qs iduxisti ꝺ me. id dico r ī alte rius lris puta titij vtarꝺ me. r ego eiusdem titij lris volo me tueri: vt. ſ. subijcit. ibi: ꝺ ptigat re.
g ¶ Lege pdicta. C. de fi. instru. l. cōparationes.
h ¶ Examinationē. i. cōparationem.
i ¶ Cōtra quē. ꝺ aliquē. r facit. ſ. de iureiuran. amo. ſ. j. r. C. de nō nume. pec. l. gñaliter. r. C. de testib. ſi qs testibus. r. C. de sentē. r inter. l. pe. Acc.

7 Illoc dcīs recitat i. ca. qñ otra. añ medius. ibi: nāq̄ victores. extra ō probatio.

† Facit ad hoc. qñ contra. cus gle. sup vet. visos. ante ſ. ibi: et quo cēſ scriptura. extra de proba.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Resistit. id est resistere pōt. ⁊ facit ad hūc. §. ſi. ſſtru. §. ſi vo mozianꝰ. cū ſequētibus. §. col. vi.

† Cōcor. c. eū causam. ferra de p̄ba. ⁊ rrrv. q. i. c. peruenit. ibi nos vero.

b ¶ Archiuius. hoc expone. vt. §. de. defen. ciui. §. j. col. ij. Accur.

c ¶ De ſuſcepto. hoc expone. vt. §. de māda. p̄n. §. cogres.

d ¶ Defe. hec meſa huiꝰ menſe casus genitiui vel datiui ſi apocha fuerit prolata de meſa. Accur.

e ¶ Illoſiſſimoꝝ ꝓfectoꝝ vt in nouellis fiat cōparatio ex publicis ſcriniis. ſed ⁊ q̄ ex publicis monumētis. platū fuerit ℔ q̄ idoneū eſſe videak. ad cōparationē quippe euꝫ publico teſtimonio ꝓfirmeť. vt in nouellis. Al.

f ¶ Teſtimonii. nō q̄ ſit publicū iſtrm iā ei nihil adderet legi codicis: ſed p eo ť ac ſi diceret publicum vt ſiat cōparatio.

g ¶ Collationes. i. cōparationes.

b ¶ Cōparantiū. i. cōparationes ſrarum facientium. vt. C. de ſi. inſtru. l. comparationes.

i ¶ Legem. vt. C. de iura. calū. l. ij.

k ¶ Cōcedētes. i. nulli cōcedim⁹ cā ꝓtētionis litigare. Vel dic nulli remittim⁹ ℔ ſacim. vt. C. de iura. calū. l. ij. §. ſed qz. §. 3. ff. de iureiur. l. iuſurādū. §. ℔ iuſiurandū. Dicergo ℔ corrigit illā. Vel dic illud ſpāle cuꝫ expreſſe correctū nō iueniam⁹. vt §. de admi. of. §. j. Itē §. j. colla. g. vt clerici iurare nō cōpel. in fine. §. illud eſt ſpāle in clericis vt nō iurēt de calū. fm. l. federici predictam. Accur.

l ¶ Frequēter. vt. §. de iuramē. calū. l. j. Accur.

m ¶ Putans. ꝓbationē ť alia dicunt in ſacramento calūnie: q̄ dic vt dicemus. j. vt lit. iurent. in p̄in. cōſtitutionis.

† Cōcor. c. pitiū cum gl. ſup §. iuramētū. ex tra de teſti. vbi declarat hūc tertiuꝫ.

n ¶ Queſierit. hic duos regit diuerſos accuſatiuos. Accur.

o ¶ Nequaq̄. Jn eo q̄ dicit nō iurandū poſſitea ex quo ſemel ē iuratū. eſt §. ſi. g. ſatiſda. cog. l. de die. §. ſi. ⁊. ff. de eden. ſi qs ex argētariis. §. ex igitur. et C. de iura. calū. l. j. ⁊. ff. de iureiur. iuſiurandū. §. q iuſiurādū. i p̄n. §. ꝑdicta hñt locum iure veteri q̄n ſcip⁹ iur abaſt. vt. §. eo. §. Itē §. j. de teſti. §. ſi vero deducēs. ⁊. j. de ſi. inſtru. l. cōparationes. et. §. e. §. illō etiā. i ſi. §. Pōt dici q̄ a p̄n. iuratū nō erat i p̄dictis §. legib⁹. ℔ aūt iuratū erat vt p̄tz hic ex ipſa lſa. Vel dic q̄ iurauit ſe non petiturū ꝓba

† De materia huiꝰ au tē. vide per Inno. in. c. ad hec. ex tra de elec. Bal. i marga. in §. capella. §. ſi vbi tractat an licētia ſit in dom⁹ ꝓpria habere capellaz.

reſistit[a] :⁊ q̄ affirmauit hec accuſabit. Si vo etiā ex publicis archiuis[b] † ꝓferat charta velut de ſuſcepto[c] meſe[d] gl̄oſiſſimoꝝ ꝓfectoꝝ[e] nouim⁹ ⁊ aliqd tale q̄ſtituz et q̄ ex publicis archiuis ꝓferť ⁊ publicū hz teſtimoniū[f] etiā ſuſceptibile ℔ cē ad collatiōes[g] manū ponimus. vbiqz eiſ falſitatis pctīm odio hñtes iuſiurādū ⁊ prebere diſcutiētes ⁊ exīmētes lſas ſancim⁹ :⁊ ex publicis ſolūmō do cumētis cōparationē fieri pmiſimus. Quapropt valeat p oīa lex illa p̄ſenti ſub diuiſione declata ci iureiurādo tñ cōparātiū[h] modis oīb⁹, phībēdo. ¶ Quia igit nos ꝓ reuerētia litigātiuz volum⁹ mor in p̄incipio litis iurare litigātes. actores qdē qz nō calūniātes inferāt lites: fugiētes vo q̄z credūt ſatiſfactionē ꝓpetēter ſe facere ⁊ nō cā ꝓtētionis ⁊ hāc cōem poſui mus legē[i] ſ oēm pſonā modis oīb⁹ ℔ nulli ꝓcedētes[k]. ¶ Illō q̄z adīcim⁹ vt ſi qs ꝓbationē peticrit quāq̄ ſuoꝛū ſimonū aut lſarū iurct pri⁹ qz nō dilationis cā hoc agit: multi nāq̄ ſola iniurie cā et marie ſup nobilib⁹ mulieribus ſi ue lſarū ꝓbatio obīciat ſiue alia q̄libet cā ad iuſiurādū ℔ ocurrūt vt i vno negocio frequēter[l] iuſiurandū ꝓbeať. Sancim⁹ igit banc perimētes iniuriā ⁊ nolētes crebzo in codē negocio iuſiurādū ꝓberi: vtraq̄z pars oū vna qdez de calūnia ſacramentū ꝓbucrit: alia vo qz iuſtā putans[m] reluctatione eſſe litis: adīciat qz in tota lite ſi cubi q̄ſierit[n], ꝓbationes aduerſa riū ſuū nō ꝓ occaſionē dilationis ℔ facit: ſ ꝓ veritate neceſſariā ſibi a ſuo aduerſario exhibēdā putans, ꝓbationē: ⁊ ſi hoc iurauerit ſacramētū nequaq̄ꝫ penit⁹ (licet crebzo regrēde ſint, ꝓbatiōes) ab alterutra parte experti ſacramētū † :ſ dari, ꝓbatiōes: ⁊ nō crebzo cogi quēq̄ facꝛa ſubire generaliter ſemel hmōi ſacꝛo prohibito.

¶ Que igit viſa ſunt nobis ⁊ per banc ſacram declarata ſunt legē: tua cclſitudo oīb⁹ faciat manifeſta edictis a ſe directis vt oñes agnoſcāt q̄ nobis ſunt placita.

Ut in priuatis domibus ſacra myſteria non fiant. Titu. xij.

¶ Prohibetur celebrari in domibus ſine licētia ſuperioꝛis: oratoria vero causa orationis permittitur habere. ⁊ in eis clericos conuocare. b. d. Barto.

Jmpera. Ju. aug. Jo. ꝓ. ꝑ. ſcdo.

Dpſcis † ſancitū eſt legib⁹ nullā penit⁹ eſſe licētia domi[o] q̄ ſacratiſſima ſūt age re: ſz publice ſinere ,pcedere incredulitatē et dei cultuꝝ. ſm ſanctionē de his ſacratis actibus traditā. Et nos aut hāc in pīti ponimus legē: quā cū oī cautela tenere volumus. ¶ Oī bus cīn interdicimus magne bu ius ciuitatis habitatoꝛibus: magis aūt etiā totius nr̄e ditionis[r] in domib⁹[s] ſuis hr̄e quaſdā quaſi orationū domos: ⁊ in his ſacra celebrare myſteria: ⁊ hinc fieri q̄dā catholice ⁊ aplice traditionis extranea[t]. Sed ſi qdē domos ita ſimplr aliq hr̄e putant opoztere in ſacris[u] ſuis oratoꝛijs videl⁹ ſolius gr̄a ⁊ nullo celebzando penitus hozū q̄ ſacri ſunt myſteriꝫ[v] ℔ eis pmittimus. Jnuidia eīn nulla eſt ſi volūt cirra hec habere babitacula q̄dā ⁊ in eis tanq̄ in ſacris oratoꝛibus aliꝭ aūt oībus abſtinere: niſi tñ i eis voluerint aliqs inuitare clericos: hic qdē ſctiſſime maioꝛis eccleſie ⁊ ſub ea ſanctiſſimarū domuū volūtate ac ꝓbatione ſanctiſſimi archiep̄i ad ℔ deputatos. in prouincia vero deo amabiliū epiſcopoꝛ[w] nulla nouitate ſedi ei⁹ beatitudinis ex pīti nr̄a lege faciēda circa exiſtētia ei quolibet mō in ordinationibus aut gubernationib⁹ hic aut in ꝓuincijs iura: ſz oībus etiā cōpetē tibus ei quolibet modo ⁊ tēpoꝛe ratis nūc ⁊ in reliquū omne tp̄s ſeruādis. ſancimus tuā hec conſeruare gloriā ⁊ manifeſta oībus per literas ꝓpzias conſtituere quatenus per omnia valeat lex. ¶ Hec cīn et gloꝛioſiſſimo ꝓfecto felicis huius vrbis ⁊ ſanctiſſimo archiepo ⁊ vniuerſali patriarche p̄cipimus vt ex ciuili et ſacerdotali virtute hec ꝓpetue cuſtodiatur. Sciāt cīn ⁊ ipſi domuū oñi. q⁹ ſi nō hec cuſtodierint ipſi qdē ſub imperiali fiēt motu[x] domus autē in quib⁹ aliquid tale agitur ⁊ publice fient ⁊ ſub ſacratiſſimū noſtrum erariū deducētur[a]. Si autē et aliqs cōtingit[b] tale aliqd in ſuis habere domibus ſciant q⁹ niſi intra tres meſes[c] ex quo hec lex inſinuata fuerit hec cozrexerint ⁊ ad figurā a nobis oꝛdinatā deduxerit: ſub predicta pena ficnt: hec autē agi cū veritate nō per aliquam calūniam volumus: veracium[d] eīn ſolūmodo ſumus amatoꝛes. ¶ Hec ſancimus tuā cuſtodire celſitudinem: ⁊ nihil tale fieri cōcedere. ſcito cīn quia ſi dixerimus tibi tale aliquid denūtiatum deinde nō ꝓhibuiſti aut tu aut ſucceſſoꝛes tui cinguli futuri: ipſe qdez qn quaginta libraꝝ auri exponeꝭ penā: et qui ſucceſſoꝛes cinguli fuerint. parens autē tibi officium ſuſtinebit idez dānum: quia rem nobis ſtudioſam ⁊ ſanctiſſime eccleſie cuſtodiētem vnitarem[e] ⁊ ꝓhibentē que a nobis aperte interdicta ſunt agi latenter paſſum eſt deſpicere cōmiſum: ⁊ circa ipm cingulū periclitabitur. inſuper ⁊ ipſam domū in qua aliquid tale agitur fieri publicam: ⁊ ſub ſacratiſſimū venire erarium. Scriptū autem eſt a nobis

a ¶ Aut defuncti ⁊c. Hec ꝓma pars expedit.ĵ.eodē, vsq; ad.ĵ.illud.

b ¶ Et vt consiliarij. hoc expeditur.ĵ.eodē.ĵ. illō, vsq; in fi.

c Ui varietatem. Opere vocāte.i. necessitate imminente.

d ¶ Et seruos alios.ergo sui pñt esse milites:ĵs ĵ. C.qui mi.nō pos.sup.seruis.ĵ3 dico ꝙ hec dictio alios nō iplicat hic sicut ĩ diuina scriptura crucifigus est Jesus⁊ alij duo nequā.fic.ĵ.de māda.pn. ĵ.oportet. col.iij. ⁊.ff.de pcu.nō solū.ĵ.querif.

e ¶ Potestate.i. authoritate sua.

f ¶ Dispositum est.a nobis per sententiam.

g ¶ Sancimus igit.nunc repetit qđnē vt addat.

h ¶ Domui omnino. repete non.

i ¶ Hodie olbus.i.ipso iure. fic.ff. depositi.l.i.ĵ. si pecuniā.in fi.ĵ.et facit ad ff.de pub.⁊ vec.l.cō missa.⁊.C.de bis qui po. no.ti.pre.affi.in.l.i.et.C. vnde vi.l. si quis in tantam. ⁊.C.loca.l.fi.⁊.ff.vt non fiant pig.ĵ.i.

k ¶ Hāc.ĵ.actionē.⁊ facit ff.si qs ali.te.p.l.i.ĵ.rñ.

l ¶ Hoziētē.i.mortuo.

m ¶ ℞.,p quia.Accur.

n ¶ Lex est.vt.C.de sepulchro vio.l.fi.

o ¶ Infert leg. vt.ŝ.ꝑri. Sed ff.de sepul.vio.l. iij.ĵ. nō perpetuo.ĵ3 ibi amicj portabāt⁊ fm vo lūtatē defūcti.ĥ aūt ℣o lūtatē. Jtē ĥ pōt teneri ĩ iuria⁊ heredib⁹.vt.ff.de iniur.l.i.ĵ.⁊ fi forte.Acc.

p ¶ Oportet. fic.C. de her.l.iij.

q ¶ Dedit deus . fic.ĵ. de fi.instru.ŝ.ĵ.in fi.

r ¶ Ante nos . scilz dixit forte.Accur.

s ¶ Sequit.i.persequit.

t ¶ Hdic.id est in regia ciuitate.Accur.

v ¶ Cōstitutio. nec illam ꝑtōnē nec sequētē nr̄am habem⁹ ĥ.sed hui⁹ cōsti. ĵ53 zenonis habem⁹ memoriā.ĵ.de iudi.ĵ.rñ.

x ¶ Cōsiliarios iudicū.i. assessores.vt.ĵ.de iud.circa prin.ibi;nisi enim ⁊c. col.ij.quoz cōsilio admīstratoz⁹ iudicāt.vt.ff. qđ qsq; iuris.⁊.C.ō affe. ⁊ do.l.j.Accur.

y ¶ Per se.i.sine admīstratore cuīa quo fuit incepta cā⁊ dic ꝙ ordinarius seruauit sibi sniam; quia si nollet seruare sibi sniam hoc posset iure.

z ¶ Admīstratores .i. ordinarios iudices:vt ptz ex diuisiõne quā facit.

Ui varietate causarum conjciunt: nō facile ad culpam ve niūt si veritatē examinant:qđ ĵ3 nāq; verisimile est multitudine legū q̄ per singula nobis adjiciunt culpare:non considerantes q⁊ semp opere vocāte[c] ꝑsonas causis ponere leges cōpellimur:cum semp inopinabile emergat⁊ ab his q̄ iaz posita sunt mederi nō valeat: quale qdē nup est agnitū deberi sibi quidā dicēs ab aliquo oū ho minē ĩ morte cognouisset esse cōstitutū:milites ꝛgregātes⁊ seruos alios[d] plurimos ingressus est sup mozientē:verū ille antiatus clamare cepit donec euz violētia cōpressum reliquisset spūs.at ille ctiā signacula imposuit reb⁹ sua potestate[e] pñte nullo in cingulo ꝓstituto:aut q̄libet oīno legali⁊ ciuili officio obseruante:neq; ita recessit sed etiā defunctū iniuriari nō cū piguit.ꝑmū qđē insistēs nō ficri ereqas:dcinde cū vix cessisset de domo deponi mortuū in stabat publice portari lectū non sinens:neqz deducendū dicēs nisi debitū ꝓceperit donec spōsorem accepit:et ita iam defunctū tradi terre pmisit.negociū si qdez quo hec cōmissa sunt cōpetēter disposituz est[f]/oportere aūt iudicamus etiā gñali lege hec emēdare non sinētes hec rursus cōmitti semp sine legislatiōe manētia. ¶ Sancimus ↑igit[g] si quis illo supstite ad huc qđ putat debere sibi ascendat domū eius⁊ molestus sit sup stiti hoī:aut q ei[h] sunt vxoꝛ sozoꝛ vel filijs aut domui oīno[i]:aut etiā signacula ꝑ ꝑpriā ptātē ipōnere pñsumat nō ꝓius decreto et officio legali seruato post ei[k] qui ōz debere mortē actione qđē modis oīb⁹[l] cadat siue iustā habeat hāc[k]:siue nō.q̄tū ℣o deberi sibi dicit tm̄ aliud superigat:⁊ dcē in iuriati heredibus. Cōficationez q̄z in tertiā partez substāre sustineat(sicut et Marc⁹ philosoph⁹ imperator cōscripsit legibus) et infamia feriatur:qui em̄ hoīs natura non erubuit:dignus⁊ pecunijs⁊ glia:⁊ alijs oīb⁹ cōdēnari. ¶ Si vo etiā mozientē[l] qđā circa funus pecceē aliqđ mozientis q̄m exeqas,phibeat:scripta qđē iam lex est[m] et a nro pre sup hoc:tamē simul etiam ex nris maioꝛ sequat delicti pena⁊ hisdez subiaccat q̄ ꝑsens infert[n] lex eis q in viuente tale aliqđ ꝗle diximus cōmittūt: huius rei,puidentiā bñte ꝑcipue qđē gliosissimo ꝑfecto huius felicissime ciuitatis cui taliū emēdationū cura est.nibilominus autē⁊ gliosissimoz sacroz nrozū ꝓtoriozū ꝑfecto⁊ gliosissimo magro sacrozū officiozū⁊ semp bis obe diētibus officijs. Oportet[p] enim cōibus existētibus ꝺ naturā iniuriys cōem esse iudicibus sup his ,phibitionē atqz vindictā.bis nō solū in sola hac felicissima ciuita te valētib⁹:ĵ3 etiā oībus gētibus quarū nobis ꝓncipatū aliū qdez ab initio dedit[q] deus:aliū vo adiccit⁊ adhuc etiā dabit (sicut ait qđā ante nos [r]),puinciarū quidā iudicib⁹ siue militarib⁹:siue ciuilib⁹ hui⁹ rei,puidētiā habētib⁹.

S'eqtur[s] cñ hic qđē iudices eorūqz officia.xxx.librarū auri pena si qd hoz neglexerint:puticiales aūt quinqz si neqz ipsi ad hoc instituerint denūtiatioc qualibet aut hic[t] aut ꝑ puincias facta.

Judeę ordinarius occupationibus publicis impeditus:causam consiliarijs pōt delegare:sententia sibi seruata:dum modo tamē causam audiat⁊ sententiaz proferat⁊ appellationē interpositā susci piat:iudex aūt appellationis⁊ delegatus delegare non potest.b.o.Bar.

¶ Illud etiā recte hñc se ꝓsperimus non ꝑmittere sicut Zenonis pie memozie dicit constitutio[v] et nostra quoqz cōsiliarios[x] iudicū ipsos causas ꝑ se[y] audire q̄ apud administratozes[z] aut datos a nobis iudices agitantur[a]. Oulto nāqz melius atqz ꝓfectius cozam ipsis administratozibus[b] ꝓsentibus[c] illis quoz cause mouētur terroze imminēte exhibitis testibus[d]⁊ oīno causa ꝓpriā habente potestatem[e] q̄z[f] si apud pedaneos iudices[g] talia decernant in nullo ꝓsiliarioū officio distante ab illis[h]. Sed quoniā a nobis constituti[i] semper administratozes occupationibus rerum nostrarūqz iussionū cōprehensi ad banc necessitatē deponūtur[k]:oportet cō sonam congruāqz legē rebus imponere. ¶ Sancimus ↑igitur cōstationes quidem litium oībus modis apud ipos fieri administratozes siue maiozes[l] siue minozes[m] finr:sed etiam in mediis litibus introduci rursus apud cos semel moti negocij[n] res quatenus ea q̄ examinātur agnoscant.cum vo nouissima[o] sententia proferenda est nullo modo ꝓesumere cōsiliarios absqz administratoribus audire:sed cū competēti honestate quam dudum

Dispositimus.

↑ Facit ad hūc.ŝ.c. ex parte iuncta gl.sup ver. appellatiōnē.extra.ō sepul.

↑ Cōcor. c. super q̄sto nū.cuz glo. sup .ŝ.ĵ.pn. extra de of. dele.⁊ vide illā gl. que bona ꝓpositiōne differetiaz inter leges⁊ cano.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Disposuim⁹. vt. C. de iudi. l. rem non nouam.
b ¶ Et suscipere. alꝫ puniꝫ tur qui nō suscipit. vt. C. de ap. l. iudicib⁹. ꝛ. l. fi qs pronuocationem.
c ¶ Lex hec. alꝫ et lex hec ꝛc. nō aūt pmittit lex qñ qs vel rōne psone iudicā tis. vt. ff. de ap. §. j. vel ratione rei. vt sup possessorio. vt digimus. C. si de momē. pos. l. j. vel qz occurrit tēp⁹ appellatiōis faciēde. vt. §. de ap. j. rñ.
d ¶ Judices. vel delegati q̄bus cā appellatiōis cō mittit. vel ordiarij. ad ff. de ap. §. illud. ꝛ. §. oriē talē. Sz qd si ordiarij q ō appellatiōe cognoscit. ipedit publicꝫ occupatiō nib⁹: ñ fi. idē qō i eo q̄ de pncipali cā cognoscit. vt fic ille i eū casu tm̄ qñ sic i pedit pōt audiētia ꝛ mittere: ita ꝛ iste vt statim h subijcit. ꝛ. §. ppi. fz alioꝫ delegato et q̄cūqz. vt tm̄ p se cognoscat. vt. j. eo. §. fi. fz alij dicūt q̄ idē in iudice appellatiōis qō de legato id est vt tm̄ per se audiat et si publicis occupatiōib⁹ impediat.
c ¶ Instrum. quas duas non habemus.
f ¶ Falsitatis. i. iniquitatis. sic insti. q. eꝫ cau. ma. nō possum⁹. §. semel. naz falsitas ē imitatio vitatis. vt. j. de fi. instru. in pn.
g ¶ Occupationes. f. cōcedunt veniā vt subijcit.
h ¶ Qui nulla admistratiōnē. i. nullā ordiariā iurisditionē: delegatam tm̄ hūt. vt. ff. de offi. eius cui mā. est iu. l. j. ꝛ fi. in eo qō dicit trāferri ꝛ delegatū iurisdi. vt. ff. de iurisdi. oī. in. l. more. Sz qdā dicūt delegatū nūlā hre iurisditionē. vt. ff. ō re iudi. l. ait ptor. fz certe vbi nōtiōis qō ibi ponit p arbitrio adijcit. Jtē est. p eis ff. de of. ei⁹ cui mā. ē in. l. j. §. fi. i eo. qō dicit. ppriū nihil h⁹: sed dic. f. ordinariū. vel dic q̄ nō h⁹ propriū. ppter h⁹: qz cito pōt reuocari. vt. C. cōia de le. l. fi. §. j. ꝛ. ff. de iudi. l. iudicium soluitur.
i ¶ Egerint. i. non audierint cū reseruauerint sibi sententiam.
k ¶ Cum eis. fz admīstratoribus.
l ¶ Per omnem. i. per totam litem.
m ¶ Audiāt cām. f. a principio vsqz ad fi. ꝛ ita dele gatus a principe nō delegat⁹ vt h. Sz ō. C. de in. l. a iudice. Solu. hic eqauḋit. Jo. fi velit sibi diffinitionez retinere. na h p se tantū audire ōz negociū: lz sec⁹ fit in ordiario. vt. §. victū est. fi vo totuz disposuimus[a] ꝓpositis sacrosanctis eloquijs ipsos administratores ꝛ audire que examinata sunt omnia consequenter: et iudicare cos negocia ꝛ suscipere[b] appellatiōes. Si quis appellauerit sine vlla dilatiōe vbi lex hec[c] fieri pmittit et rursus appellationis iudices[d] modis omnibus per se audire negocia/nullo aūt presumēte agere aliter: fz si quid tale fiat ipsis quidem administratoribus xx. libraruz auri formidantibus penam cōsiliarijs autem qui tale aliquid agere ꝑsumpserint: si quidem aduocati sunt expellēdis ab eloquētissimorum aduocatorum collegio. si vo aduocati non sunt sed alij quidē etiā cingulo si quidem habēt ꝓuādis. ꝛ. x. librarū auri castigandis pena. Nō enim oportet eos qui scnonis pie memozie cōtempserint legem ꝛ dudum nostram[e] ꝛ presentem arbitrari vt vnqz falsitatis[f] huius fugiant penas. erit eīm cure per tēpus gloriosissimi comitis sacrorum nostrozū ꝓuatorum huius rei prouidentiam habere ꝛ exigere penā ꝛ inferre erario dum tale aliquid cōmissuz fuerit: cognoscente etiaz ipso quia de suo fisco cōplere debeat nisi huius rei habuerit competentē puidentiam. ¶ Sed hoc quidē in administratoribꝰ decernimus quibꝰ publice ꝛ circa nostras iussiones/occupationes[g] vt non per se audiant causas concedunt veniam: alios autem omnes qui nullam[h] admistrationem habent causas aut ex iussionibꝰ nostris audiunt: aut in hac felicissima ciuitate: aut in alijs si tale aligd egerint[i]: et eos qui in officio consiliariozum cum eis[k] audierint: adhuc vehementiozibꝰ affligimus penis: nisi per omnem[l] consequentes litem ipsi cum suis cōsiliarijs audiāt[m] causam. nam et dignitatū casum eis interminamus[n]: ꝛ penam vicenarum librarum auri: ꝛ eozū cōsiliarios ex ipsa pelli ciuitate in qua hoc egerint insuper etiam ipsos ꝓpriō cadere honore. ¶ Tua igitur ēminētia que visa sunt nobis ꝛ per hanc diuinā declarata sunt legem omnibus faciat manifesta ꝑm solēnem modum edictis per prouincias vtens: vt nullam genti̇z lateat aliquid quod a nobis sancitur: in hac eīm felicissima ciuitate gloriosissimus ꝑfectus vrbis hoc proponet.

postea satisfieri possit vxori: hec vero[o] etiam in dote valere.

Titulus. xiiij.

¶ Donatio ꝓpter nuptias in immobilibus cōsistens etiā muliere consentiente non alienatur nec obligat nisi elapso biennio mulier suū consensum cōfirmet: nec tūc sibi nocet si vir aliud in bonis nō habet ex quo mulieri satisfieri possit: cōtrahenti tamē cum vno ius saluū est contra eū ad reliqua sua bona. Jtē dos alie nari potest ꝛ omnia priuilegia doti data sunt firma. h. o. Angelus.

Imperator Justinianus Aug. Joanni pfecto pretorio orientis secundo.

Ausam[r] miserandā fieri cognoscentes cozā nobisꝰpsis negocio moto illud q dem cozrexim⁹ cōpetenti modo[p]: lege autem generali[†] emēdam⁹ huiusmodi negocia: hoc quod mozis[r] est nostri. et sancimus si quis conscripserit antenuptialem donationem aut ꝓpter nuptias (sic eīm eam oportere magis vocari decreuimus[s]) siue ipse ꝑ se hoc faciēs siue etiaz altero scribēte[t]: aut pre: aut matre: aut cognatis: aut extrancis forte. ¶ Si quis igitur[u] tale aliquid fecerit ꝛ scripserit donationem in qua etiam aliquid immobiliū est: interdicimus ei[v] aut de cetero supponere[a] rem cōscriptā in aīnuptiali donatiōe: aut alienare omnino. qō enim semel vinculis sponsalitie[b] largitatis obligatum[c] est: nō erit ꝓuenies alienari vt mulier forsan lucro quod ei cōfert antenuptialis donatio[d] difficultatem patiatur: non inueniens rem in viri substantia cum sit alienata alijs: aut suppositā: aut potentibus[e] tore personis quatenus illi[f] ꝓpter huiusmodi causas: aut sit omnibus modis inhabilis vendicatio: aut difficilis et litibus egeat: dum ex hoc ipso[g] sit adiuuanda. ¶ Quapropter hoc obseruetur[h]: et qui post hec[i] contraxerit sciat quia siue emptiones siue hypothecam habeat nihil hozū vtilitatis habebit[k] omnino: sed equalia erūt non scriptis[l] nec dictis que super hoc scripta sunt aut conuenerunt ꝛ seruetur vxori lucrum. nō enim videtur nobis immoderate[m] fecisse quidam nostrozum iudicum qui etiam ipsam in rem[n] actionem mulieribus post matrimoniꝫ transactionem in sponsalitia largitate dederunt: quod recte inchoatum: deinde a posteris iudicibus quasi ꝑ superuacanea quadam subtilitate ꝓtemptū est: ꝛ nō quaslibet vias ꝛ artificiosas

vellet alij cōmittē posset vt ibi. nā ꝛ h ꝛ ibi de delegatis a ꝓncipe log⁹. alij eīm nullo mō delegat: vt ibi. ꝛ. ff. de of. ꝓcō. l. legatus. vel sic. ibi log⁹ de iudice ordinario delegato h vo de eo delegato q nō erat ordiari⁹. ꝛ h pōt dici ꝑ vba illa q̄ hic sunt. f. alios aūt oēs ꝛc. vel hec corrigit illam ſm Jr. vel alr hic nō. ꝓhibef delegato delegare ꝓrsus: fed nō posse litē ꝓtestatā tm̄ audire fz rursus i medio semel i fine oīa: et hec est eadē cū ꝓma solutione q̄ est ipsa veritas. Accur.
n ¶ Interminamus. i. interdicendo minamur.
¶ Ut immobilia ꝛc.
o ¶ Donatiōis. Hec prima pars expeditur. j. eo. vsqz ad. §. ꝛ multo.
p ¶ Iteqz ꝑstentēte. nedū ea inuita. Ajl.
q ¶ Hec vero. Hec secunda pars dicitur. j. e. vsqz ad. §. ꝛ multo. Accur.
r ¶ Ausam miserandam. i. miseriocordia dignam.
s ¶ Competēti modo. i. ꝓsniam diffinitiuam.
t ¶ Donatis est. vt. §. tit. j. pn. ꝛ. j. de fi. istr. §. qz igit.
v ¶ Decreuim⁹. vt. C. de dona. ãte nup. l. fi. ꝛ facit istit. de dona. §. est ꝛ alio.
g ¶ Scribente. f. ꝓdictā donationē ꝓpter nup. ꝛ facientem eam.
y ¶ Si quis igitur. repetit vt. ꝑcedat vltra.
z ¶ Interdicimus ei. f. cil marito scribenti talē donationem.
a ¶ Supponere. i. obligare pignori.
b ¶ Sponsalitie. i. dona. ꝓpter nup. ipsoꝓie eīm ponit: vt. j. vt spon. lar. j. rñ.
c ¶ Obligatū. eo q̄ facta est in dñio mulieris.
d ¶ Donatio. per pactuz de lucrando. Accur.
e ¶ Potentib⁹ personis. qb⁹ pares esse non possumus: vt. ff. de ali. in. l. iij.
f ¶ Quatenus illi. f. cilicet mulieri.
g ¶ Dū ex hoc ipso. i. iure cōi: vt ex illo edicto de alie. iudi. mu. cau. fa. vt ff. de ali. in. l. j. ꝛ. ij.
h ¶ Obseruet. fz qō in. l. ista continetur.
i ¶ Post hec. i. post hanc legem.
k ¶ Habebit. in re mobili antenuptialis dona.
l ¶ Nō scriptis. datiui casus est. ꝛ facit. §. cōsti. que ex a scrip. §. fi. in fi.
m ¶ Immoderate. fz moderate. Accur.
n ¶ In rem. f. soluto matrimonio: vt subijcit. et etiā ãtē eo si maritus vergat ad inopiam: vt. j.

† Concor. de. vnica. ō imu. eccle. cum sim.

de equa. do. ſ. illud. ꝛ facit. ſ. vt decretoꝝ commentationes. ſ. j. ꝛ. ſ. de nonalie. ſ. ſi gs igit emere.

a Inueniant. ſcilz creditores.

b Scripſimus. vt. C. advelle. l. ſi mulier.

† Concordat. glo. ſup ꝗ. alienat. in mediꝰ. i. c. ex parte extra de cōſuetu. vbi dicit qꝫ nō valz alienatio facta fundi dotalis etiam muliere cōſentiēte.

c Et ſi conſentiat. ſcz ſemel tm.

d Indēnis. ſcz mulier.

e Cōſenſum. l. ſcōm. Et ſic no. duplicē cōſenſum interdū plus operari ꝙ vnū: vt h. et. C. de nō nu. pecu. l. in ſctibus. ſ. j. et C. ad vell. ſi mulier. in fi. alſ. ſ. vt. ff. de vbo. ob. l. qui bis. ſz hic ſt duplici mulieris aſenſu circa fideiuſſionē ꝑuidicare vſ correctū: vt. j. vt nul. iud. ſ. ꝛ illud vo preuidim⁹. vel dic vt ibi diximus.

f Aditu. i. conſenſu.

g Delinquūtur. i. fiunt in iudiciū eius. Accur.

h Decepta. ſ. ſemel.

i Illic res. in hoc ſolo addit hoc authenticū leꝗ codicis ad vell. ſi mulier. ſm Jo. qꝺ ſic intelligo in hoc ſolo eſt plus in aſenſu circa antenuptialem donationes ꝙ circa fideiuſſionē eius.

k Rationē. vt non ꝑiudicet ſibi. Accur.

l Lucrum ſub cautela. ſic. ſ. de nupt. ſ. ꝛ ita circa talium. cc.

m Scōm has ſatiſdationes. i. ſm has cautelas quas dedim⁹ mulieribus: vt poſſint vendi care res ſupradictas.

n In dote. ſcz ineſtimata. q fund⁹ dotalis ō: vt C. de rei vxo. actio. ſ. et cū leg. ſm Alſo. [alſ. ſm Adar.] ꝛ ſm Al. qꝺ puto ver. Pla. vo gnalr in quolibet ꝙ nobis ē. C. de iur. do. l. qtiēs. Itē eſt ꝙ nobis ꝙ h ſubſiſtit. ta eſt cc. vbi expſſe dicit de dota. l. C. de rei vxo. actio.

o Valebūt. ſ. q in prohibenda alienatione dicit. nō aūt de ꝑmittēda. naz ſz milties mulier conſentiat: non tū ꝑiudicat ſibi ſm Jo. vt iſti. q. ali. li. in pn. Alij ſ. Sed Jo. vt dicit aliud ſi dote ꝙ ſi dona. ꝓpter nup. dicit. ꝛ aliud in remittēda hypotheca a muliere in rebus mariti. C. ad vell. l. iubemus. Itē ꝛ alia eſt rō quare ſit aliud: qꝛ oia ꝑuilegia dotis debēt eſſe ſalua: vt. j. ſ. proxi. niſi erat res nobilis i dote i qꝫ pdicta forte poſſent ſaluari ſz Jo.

p Sācita ſunt. vt. C. de rei vxo. ac. ſ. ꝛ cū leg. iul.

q Volum⁹. ſic. ſ. de non alie. ſ. ſi quis igitur cū me ret. ꝛ. ſ. ſeq.

r Viris. i. contrabentibus cum viris.

innemiāt[a] ſumentes hypothecas ꝓparando mulieres ꝓſcripties ꝓ ira ꝓpria cadere iure. cōſenſus eiꝰ in talibus aut in hypothecā: aut in venditionē: aut in aliā alicnationē ꝓſcripties ꝓcipienti oīno nō. ꝑdere † ſi ſcmel aſenſus fiat: ſz ſicut in interceſſiōibus ſcripſimus[b] vt opoꝛteat biennij tēꝑore exiſtēte ꝛ rurſus aliā profeſſionē ſcribi cōfirmantē cōſenſum: ꝛ tūc ratū eſſe qꝺ factū eſt: ſic et in hoc fiat. Et ſi aſentiat[c] mulier ſz ſpeciem in interceſſionibus ſit oīno indēnis[d]: niſi etiā ſcōm ſicuti ꝑe dximus) celebrauerit aſenſum[e]: plura nāqꝫ ex primo moꝛ aditu[f] delinquūtur[g]: muliere qppe mariti ſeductiōibus facile deceꝑta[h] ꝓpria negliget iura. ¶ Cū vero in plurimo tēꝑore cogitauerit ꝑ negocio fiet forſan cautioꝛ. verū tamen neqꝫ hoc ſimpl'r dam⁹: ſed tunc mulierem ex ſecūdo cōſenſu dāno ſubmittimus: duꝝ ſunt alie res[i] ex quib⁹ poſſibile eſt ci ſatiſfieri ꝓ re vel rebus imobilib⁹ que in antenuptiali donatiōe ꝓtinentur: ꝛ q̄ ab alio detinentur ꝑpter alienatiōis aut ſuppoſitiōis modū: alioqn ſi nihil aliud ſupſit neqꝫ ſic leſionē ſuſtinere mulierē permittimus: ſed ſz ſecūdo vel ſi frequēter aſenſiat cauſa ad interceſſionis feratur rōnem[k] ꝛ ſit oīno ei lucrum[l] ſub cautela poſitū niſi apparuerit relictū aliud ſufficiēs ad antenuptialis largitatis quātitatem. Et hoc dicimus nō ſolū parcētes mulierib⁹ ſed multoꝑtius viris talia faciētibus: ſi quidē ꝛ multis ꝛ pene plurib⁹ caſibus cōmunibus filijs antenuptialis donationis ſeruant res ꝛ rurſus remanēt apud ſubſtantiā viri ciuſqꝫ ſucceſſionē ex hac obſeruatiōe: iōqꝫ vtilis eſt lex vxoꝛi et marito ſm has ſatiſdationes[m].

¶ Et multoꝑtio⁹ hec in dote[n] valebūt[o] ſi qd dotis aut alienet aut ſupponatur. iam eiꝰ hec ſufficienter delimata atqꝫ ſancita[p] ſunt.

¶ Sed neqꝫ ipſos ꝛtrabētes oīno neglexim⁹. nam ſi etiā ſuper his obligatione quātū ad mulieres neqꝫ dictā neqꝫ ſcriptam eſſe volum⁹[q]: ꝛ ipſos viros in aliqꝫ ꝛ rebus obligari volum⁹ occaſione alienatiōis aut hypothece mulierib⁹ quide ſeruātes in ipſis immobilib⁹ rebus ſpōſalitie largitatis ius innouatū: viris[r] autē competēs ius ex documētis quātum in alijs rebus ſuis[s]. Quibus ꝑuilegijs iam dotis datis[t] a nobis in ſua firmitate manentibus qñ mulier mouerit[u]. alijs eiꝰ oībus ꝓeter mulierē bñficijs ꝑuilegia nec ex antiquo dedimus neqꝫ nūc damus. ¶ Tua igit eminētia que placuerūt nobis et per hanc ſacram declarata ſunt legem oībus faciat manifeſta ſm ſolēnem modū edictis ꝓceptis per puincias vtens vt nullū gentiū lateat q̄ a nobis ſancita ſunt: in hac eiꝰ felicisſima ciuitate glorioſiſſimus ꝓfectus vbis hoc ꝓponet.

¶ De noui operis nuntiatione mariti aſpectus. Titu. xv.

Nulli licet edificare in hac regia ciuitate vltra terminos a iure permiſſos ſi principaliter noceat. b. d. Barto.

Idem. a. Longino ꝓfec. ꝓe. vz. conſtantinopolitane.

Cauſam que doloſe fit in hac regia ciuitate circa domuum edificia cohibere et emendare iuſtū credimus. Quia eiꝰ certis mēſuris diſtare domos abinuicē Zenonis pie memorie ꝓſtitutio ḋicit: ſed ꝛ nos aliquid tale ſancimus. Sequitur aūt in hac regia vbe nō poſſe aliqd vltra centū pedes, ꝓhibere maris aſpectū rem gratiſſimā opoꝛtebat quidem forſan ꝛ exampliari mēſura aſpectus eius partem ꝛ nō eos ꝓhibere. Sed tamē hoc inopinabili quadā machinātrur arte. quidā eiꝰ cētum pedum relinquētes mēſuram aut etiā parū aliquid huic addētes deinde edificātibus nihil aliud habētes: ſed tanēꝫ aliud velum tetēderint: ꝛ eū abſtulerint maris aſpectū per omnē poteſtatē ꝛ non ꝛpugnātes legi, ꝓpter cētum pedū ſpatiū interim edificiant ſine ꝓhibitiōe. ꝛ tū qō querūt potiunt: deponūt illud qō ꝓpter vtilitatē ab eis imiūctum eſt: ſz ita ſchema circūuenientes oī volūtate extraneas poſſeſſoꝛ ꝓſtituūt domos qō decetero fieri nullo mō volum⁹. Sed ꝛ ſi qs volucrit tale aliqd excogitare et malignari/non taliter ludat. ſed ſi hoc egerit, ꝑ veritate domū tota edificet: et vſqꝫ ad ſpatiū totū (centū dicimus pedum) tendat edificia faciēs tanēꝫ neceſſaria ſibi ꝛ ineuitabilia futura: non aūt ꝓpter vicini leſionē ꝓſtruat pariet⁹/ꝛ velū ex qua dam pictura talem extēdens machinationē ꝑuationē aſpect⁹ arripiat. Sicut eiꝰ eis q aliena diripiūt directe aduerſamur ꝛ penis dignos putam⁹: ita ꝛ hec moliētes nihilominus ꝛ malitiā eoꝝ qui alienas res arripiūt exiſtimauimus. Cūꝫ ſi paruā aliquā ſemper domū abꝛeptionis auferre ꝑſumēti bñficiū vi bonoꝝ raptoꝝ cum quadruplat pena: qūo nō hoc neceſſe eſt qui tale aliqd agit ꝛ cogit q. ab eo factū eſt ꝛ alia maioꝛi pena multetari ḋ eſt decē libꝛarū auri iferēdarū theatralib⁹ ruc celſitudinis vt nō malus vicinus hoc in ſermone ꝓſtitut⁹ vadat deridēs legē tāēꝫ ivalentē eū, ꝓpijs inhibere diſpoſitionibus. Quc igit placuerūt nobis ꝛ ꝓ hanc ſacrā declarata ſunt legē tua celſitudo in hac felicisſima ciuitate opi terminoꝝ cōtradere ꝛ in perpetuū ꝛna cū obediēti officio ſeruari feſtinet: cadē enim decē libꝛarū imminente pena cōtra hec ꝓcurarītes aut ꝓcuraricari ſinentes.

¶ Ut facte noue conſtitutiones a ſe ſuis. ſcilz viris et vt omnis abſurditas repellat nō vt mō ꝙ ꝑmū ſunt obligati viri incipiūt poſſe cōueniri. nam ꝛ actio pignoꝛatitia ſoluto debito intētat. ſz ꝛ ꝑmo nata fuerit ſm Placē. vt. ff. ō fideiuſ. l. ſi quis. ꝑ eo. ſ. ſi nūmos. Accur.

t Boti datis. vt. C. qui po. in pig. ba. l. aſſidnis. ꝛ inſtitu. de act. ſ. fuerat. ꝛ. C. de rei vxo. actio. ꝛ facit ad hunc. ſ. ff. de ꝑiul. credi. l. dabimus. et. j. vt fratrum fi. ſ. ij. ꝛ. j. ne. qꝫ virū quod ex dote. ſ. fina. et. j. vt eqac. inſtan. do. ſ. j.

u Adouerit. ſ. actionē.

¶ Et facte noue conſtitutiones ꝛc.

s Cōſenſus. l. ſcōm. Et ſic no. duplicē cōſenſum interdū plus operari ꝙ vnū: vt h. et. C. de nō nu. pecu. l. in ſctibus. ſ. j. et C. ad vell. ſi mulier. in fi. alſ. ſ. vt. ff. de vbo. ob. l. qui bis. ſz hic ſt duplici mulieris aſenſu circa fideiuſſionē ꝑuidicare vſ correctū: vt. j. vt nul. iud. ſ. ꝛ illud vo preuidim⁹. vel dic vt ibi diximus.

f Aditu. i. conſenſu.

g Delinquūtur. i. fiunt in iudiciū eius. Accur.

h Decepta. ſ. ſemel.

i Illic res. in hoc ſolo addit hoc authenticū leꝗ codicis ad vell. ſi mulier. ſm Jo. qꝺ ſic intelligo in hoc ſolo eſt plus in aſenſu circa antenuptialem donationes ꝙ circa fideiuſſionē eius.

k Rationē. vt non ꝑiudicet ſibi. Accur.

l Lucrum ſub cautela. ſic. ſ. de nupt. ſ. ꝛ ita circa talium. cc.

m Scōm has ſatiſdationes. i. ſm has cautelas quas dedim⁹ mulieribus: vt poſſint vendi care res ſupradictas.

n In dote. ſcz ineſtimata. q fund⁹ dotalis ō: vt C. de rei vxo. actio. ſ. et cū leg. ſm Alſo. [alſ. ſm Adar.] ꝛ ſm Al. qꝺ puto ver. Pla. vo gnalr in quolibet ꝙ nobis ē. C. de iur. do. l. qtiēs. Itē eſt ꝙ nobis ꝙ h ſubſiſtit. ta eſt cc. vbi expſſe dicit de dota. l. C. de rei vxo. actio.

o Valebūt. ſ. q in prohibenda alienatione dicit. nō aūt de ꝑmittēda. naz ſz milties mulier conſentiat: non tū ꝑiudicat ſibi ſm Jo. vt iſti. q. ali. li. in pn. Alij ſ. Sed Jo. vt dicit aliud ſi dote ꝙ ſi dona. ꝓpter nup. dicit. ꝛ aliud in remittēda hypotheca a muliere in rebus mariti. C. ad vell. l. iubemus. Itē ꝛ alia eſt rō quare ſit aliud: qꝛ oia ꝑuilegia dotis debēt eſſe ſalua: vt. j. ſ. proxi. niſi erat res nobilis i dote i qꝫ pdicta forte poſſent ſaluari ſz Jo.

p Sācita ſunt. vt. C. de rei vxo. ac. ſ. ꝛ cū leg. iul.

q Volum⁹. ſic. ſ. de non alie. ſ. ſi quis igitur cū mere. ꝛ. ſ. ſeq.

r Viris. i. contrabentibus cum viris.

t Boti datis. vt. C. qui po. in pig. ba. l. aſſidnis. ꝛ inſtitu. de act. ſ. fuerat. ꝛ. C. de rei vxo. actio. ꝛ facit ad hunc. ſ. ff. de ꝑiul. credi. l. dabimus. et. j. vt fratrum fi. ſ. ij. ꝛ. j. ne. qꝫ virū quod ex dote. ſ. fina. et. j. vt eqac. inſtan. do. ſ. j.

u Adouerit. ſ. actionē.

¶ Et facte noue conſtitutiones ꝛc.

Titulus. xvj.

¶ Conſtitutio quinta.

Lex poſt inſinuationem ligat in ciuitate conſtantinopolitana. in prouincijs vero poſt duos menſes a die publicationis. hoc dicit Angelus.

Impera. Juſt. Augu. glorioſiſſimo ꝓe. oriētis ſecūdo.

Semper.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Emper. Facꝯ. pendet vsq; ill. huc necessariuꝫ xpianitatem.

b Quale est. vt. C. de testa. l. inbemus.

c Ex quantis . vt. ff. de trien. ꝛ fc. ſ. j.

d Legeꝫ. ſ. in regia hac ciuitate. Accur.

e Valere. ſ. in regia hac ciuitate. Accur.

f Hmõi leg. ſ. pro testamẽtis. vt. ff. ti. pp. dictũ est. Sed nũquid idem in alijs? Dico q; sic: vt ptz ex rubri. in prin. but? verba sunt gñalia et ita hoc ſtelligẽ gñaliter. * vt. ff. de aur. ꝛ argẽ. lega. l. species. ff. de iu. ꝛ fa. igno. l. pe. ꝛ fi. Sed ff. vt. ſ. vt puatis do. in fi. vbi dicit q; infra tres menſes: ſed illꝰ ſpãle. vt ibi dixi. Itẽ ꝛtra. ſ. vt neq; miles neq; fc. ſ. sint igit. ſ. illud ſpeciale ſiſſr. hoc aũt gñale.

g Heredis nomẽ dispoſuit. vt in. o. l. C. de testa. l. inbemus. ꝛ facit inſtit. de testa. ſ. j.

b Formas. dãdo reſcripta extra corpus inris.

i Importunitatẽ. fic. ſ. de here. ꝛ fal. ſ. j.

k Senioꝛẽ. l. l. inbemꝰ.

l Alterã. vt. ſ. de trie. ꝛ semiſ. col. iij.

m Eo q; facꝯ a nobis. idẽ est eo q; fecimus vniformes cõſtitutiones: at ita ablatiui caſus in accuſatiuo reſoluatur. qõ dicit factis. dic. i. fecim⁹. fic. ſ. vt hi q ob. j. rñ. ibi: nõ exiſtente. cẽ.

n Frequẽtiam. fic. ſ. de non alie. ſ. alienationis.

o Voce. i. lingua. Ad.

p Destinata. al's est inſinuata. Accur.

q Valeãtq; fic. ſ. hec cõſtitutio interpꝛe. no. con. coll. vj. ꝛ. ſ. de bis qui ingre. ad mona. coll. vi. ſic ſ. cõſtitutio q; ex aſcripti tijs. ſ. j. Accur.

r Mortes. tam in terra q; in aq̃. vt. ff. de do. cau. mortis. l. senatuſconſulto. ſ. ij.

s Innotescerẽt. fic. ſ. vt cum de ap. cogno. ſ. j. col la. viij. fic. ſ. vt in me. li. ſ. j. colla. ca.

t Supplemẽtum. fic. ff. de ẽden. emp. l. rutilia.

v Fiat. naz sic erat iure veteri. vt. C. ỏ inof. testa. l. cũ ꝛ. l. parẽtibus.

x Sancitum est. vt. ſ. de trie. ꝛ semiſ. ſ. j. col. iij.

Semper legũ nobis occaſiones mouerunt ꝛ negotioſũ preterite cauſe: pluribus enim nobis additionib⁹ factis a occaſione noſtrarum ꝛſtõnum quas ſup ſucceſſionib⁹ ſcripſimus: q̃le est vt oporteat propria manu teſtatoꝛẽ heredis ſcribere nomen: ꝛ ex quãtis c vncijs reputari oporteat falcidiã quã filijs parẽtes relinquũt: ſiue ex trib⁹: ſiue ex quatuoꝛ ſiue etiã ex pluribus ꝛ multis ꝓpter hoc periclitantib⁹ teſtamẽtis cadere ne complerent q; in eis ſcripta ſunt: quia ly facte ſint leges d: ꝛ tamen nõ ſunt cognite aut ꝓincia libus aut etiã hic nondũ forte ꝓpoſite nulliqꝫ manifeſte e neceſſaꝛiũ criſtimauimus talia lege breui coꝛrigere. ¶ Sancimus igitur ex illo nras ſtõnes q; ꝓ teſtamẽtis ſunt valere f: ex qua in cõe facte ſunt manifeſte. Jn ꝓuinciꝫ aũt ex quo diſcrete per metropolitas palã facte ſunt vel poſtea facte fuerint: ne legum ignoꝛantia ſm qõ dudum temuit teſtamenta boies faciẽtes videãtur ꝓuaricari legẽ: vt aũt apertius adhuc cã declaꝛet: ſancimus ſi ſcripta fuerit hmõi leꝛ g hãc poſt duos menſes dati ci tpis valere ꝛ in republica tractari: ſiue in hac feliciſſima ciuitate: ſiue in ꝓincijs poſt inſinuationẽ ſufficiẽti hoc tẽpoꝛe oĩbus manifeſte cã conſtituere ꝛ tabellionib⁹ eius cognoſcẽtibus virtutẽ: et ſubiectis agnoſcẽtib⁹ legẽq; ſeruãtib⁹. Sic nulli oĩno erit declinatio vt noſtram cuſtodiãt legẽ: nõ cñ volumus deficiẽtium infringi volũtates. oĩbus ſi quidẽ ſtudem⁹ modis ratas eas conſtituere. Cur cñ culpabimus eos q; poſitas nras ignoꝛauerint cõſtitutiones: vel ſi poſt paululũ forte q̃s ſcripta leꝛ est: et adhuc ignoꝛãria ꝓcesſerint teſtatoꝛes ꝛ ꝓpteꝛea in teſtamẽtis aut nõ ſcripſerint, ꝓpꝛia manu heredꝫ nomina: aut etiã tres vncias ſolũ reliquerint filio ꝛ nõ quatuoꝛ in quo legẽ aut nõ poſitã ꝓtigit: aut poſitã. ꝛ eo q; nondum ꝓpoſita fuit iuſte ignoꝛatã. Jgitur etiam hactenus ly antiqua ſtitutio ſit ꝛ in cognominis noſtri poſita cõſtitutionũ codice q̃ ſcribi ꝓpria manu heredis h nomẽ diſpoſuit: tamẽ plurimi ꝓter eius teſtatiſunt virtutẽ: ignoꝛãtes eius legiſlationẽ: ꝛ hactenus talia ꝓtermiſſa denũtiantur noſtre poteſtati: ꝛ oĩbus ſemper talia poſcẽtib⁹ veniã dedimus: qñ nõdum fieri bas manifeſtas cuencrat: ꝛ ſacras ſup bis fecimus fꝛmas i iuſtã cis largiẽtes veniã. ¶ Me igit importunitatẽ patiamur de bis per ſingulos dies et fꝛmas ſcribere cogamur: ꝓpterea ſancimus ſicuti dictũ est ſenioꝛẽ k quidẽ in iuſtiniano poſitã codice legẽ valere: hic qdẽ ex quo inſinuata est. Jn ꝓincijs aũt ex quo directa ꝛ palam facta est in vnaquaq; metropoli aut alia ciuitate. tẽpoꝛe nãq; plurimo tr̃aſcunte ꝛ nr̃o codice vbiq; directo non recte ignoꝛabit. Alteram vo nouellã q̃ inter ſtones poſt codicẽ poſita est decernẽtem qõ filijs relinquat valere ꝛ in hac feliciſſima ciuitate ꝛ in ꝓincijs poſt duos mẽſes l in ſinuatiõis ſicuti ꝑdiximus: eo q; factis a nobis m vniformibus ſtõnibus de mẽſura inſtitutiõis filioꝛ aliã qdẽ greccoꝛ lingua ſcriptã, ꝓpter multitudinis frequẽtiã n, aliã vo latinã que etiã firmiſſima, ꝓpter reipublice figuram est. Illa quidẽ kalẽdarũ martiarũ habet ſcriptiones tũc diem. noua aũt tunc inſinuata est: alia vo est latina voce cõſcripta ad Salomonem glozioſiſſimũ apud afros ſacrũ pꝛeſulẽ: tũc pretorioꝛ kalẽ. aprilis. Quia vo neq; greca lingua ſcripta moꝛ palã facta est: ꝛ directa deniq; etiã que hic ad glozioſos ꝓfectos ſacroꝝ noſtroꝝ pretorioꝛ ſcripta est: id est greca lingua maio mẽſe inſinuata est in eadẽ ſede atq; directa. idco ſanctimonia ꝓtere eius legiſlationẽ que de mẽſura inſtitutiõis filioꝛũ cloquitur valere. hic quidẽ ex kalẽdis madijs vt duos mẽſes ei ſeruemus. Jn ꝓincijs aũt ex quo hec palã facta est etiã ibi duobus mẽſibus poſt inſinuationẽ ſcruãdis. Si vo nõdum hactenus in oĩbus ꝓincijs deſtinata p est velociter ꝛ eaz ꝛ alias q; forte nõ miſſe ſunt adhuc aut etiã poſtea comitãte deo a nobis faciẽdas mitti nũc vel mittãdas esſe quatenus noſtre cõſtitutiones in metropolitanis ciuitatibus fiãt vel faciẽde ſint manifeſte. ¶ Pꝛouinciarum vo pꝛeſides ipſos mittere eas ꝛ miſſuros esſe per omnes ciuitates ſub vnaquaq; ꝓincia cõſtitutas: vt nullus decetero occaſionez ſumat cuiuſlibet ignoꝛationis. Unde ꝓeterctiũ omne iuſtam habeat veniam: valeantq; q defunctoꝝ volũtates ꝛ diſpoſitiones: vel ſi nuper facte ſunt ſicut eas illi fecerũt: vel ſi ſm ꝓpꝛias nõ ſcripſerũt heredũ appellationem aut teſtibus eas nõ fecerũt manifeſtas: aut tres vncias ꝛ nõ amplius reliquerũt filijs: nõ cnim infringi (ſicuti ꝑdiximus) defunctoꝝ volumus diſpoſitiones: ſed ratas eas esſe ꝓ eis declaramus: vt vel ſi ꝓpꝛie ſcripta ſint teſtamẽta poſt poſitionẽ legis: nondũ vo cõtigerit cõſtitutiones factas innotuiſſe: ꝛ ſuperuiuẽtibus forte teſtatoꝛibus nõ ſunt mutata: mancãt etiam ſic inſtitutiões que ab initio ſm tunc certas extantes facte ſunt leges ꝓpꝛia virtutem habẽtes ꝛ non accuſandas eo q; tẽpoꝛe quo ſuperuixerũt illi eas non mutauerunt. Nõ cñ oĩa ſunt in nobis nec semp quibuſdã tẽpus ſit reſtandi repẽte: plerũq; incidũt hominibus moꝛtes r teſtãdi cis poteſtatẽ auferẽtes q̃ obiem ab initio factũ recte eo q; non fuerit mutatũ: non arbitramur poſtea mutari aut aliquo modo infringi: ſed imutilata manere q̃ tunc placuit teſtatoꝛibus ſentẽtia: valideq; ſeruari: crit nãq; abſurdũ vt qõ factum est recte ex eo qõ tunc nõ erat factum poſtea mutẽt. ¶ Collectiue igitur dicẽdum ꝓcipiãt filij relictas ſibi (ſi ita cõrigerit) a patribus tres vncias ex teſtamẽtis ita factis: aut ante legis poſitionẽ: aut poſt poſitionẽ legis añq; hec tñ apud iudices inotescerẽt s. Si vo adiectũ ſit teſtamẽtis oportere quod reliquũ est eis impleri ſm qõ tũc legibus debebatur hoc ꝓcipiẽdum ſm antiquas leges: vt ſi deest tribus vncijs ſm illud ſupplemẽtum t fiat: nõ in quadriũcio poſtea quidez ſancitũ est nõdum tamẽ tunc agnitũ. ¶ Que igit placuerunt nobis: ꝛ per hãc ſacrã declarata ſunt legẽ ꝓceptis ꝓpꝛijs tua eminẽtia oĩbus faciat manifeſta: ꝛ qui in hac maxima ciuitate ꝛ qui foris inhabitãt: quatenus oĩ bus fiant palam que a nobis ꝓ oĩnium cautela ſancita ſunt. Datum kalẽ. mar. conſtantinopo. Do. Juſti. pꝛeſec. au. anno. xj. ꝛ bo. Jo. vicecon. X. lxviij.

† Cõcor. c. ſi romano. rũ. xii. dist. cũ ſi dormiet. xxi. q. j. ca. q; certa de pui ille.

† Cõcor. c. j. cũ gl. ſup verſi. ſolẽnter certa ỏ poſtul. plã. que glo. recitat. nõ vnus. ſ.

† Cõcor. c. ij. cũ glo. in ver. vltra. ꝛ in ꝓoe. decre. in fi.

UNIVERSIDAD

a ¶ Aet nullus ꝛc. ¶ Hec prima pars expedit.ſ.e. vſq; ad.ſ.illud quoq;.

b ¶ Et vt episcopi.boc dicitur.ſ.eo.ſ.illud.

c ¶ Et de alienatiõe. hoc dicit.ſ.eo.ſ.qm vero.

d ¶ Aliq; de. Legibus.que ſunt C.ꝛ.ſ.ꝛ.ſ. hoc volumine.

e ¶ Negocia.ſ.de ſanctiſ. epiſ.ſ.ſi quid.

f ¶ Et rurſus.et.p id eſt.

g ¶ Accedunt.ad eas faciendas.

h ¶ Eas.ſcz eccleſias.

i ¶ Oratiõẽ.ric.ſ.de mona.ſ. hinc.et.ſ. de eccleti.ſ.ſi gs ait.col.ig.

k ¶ Suis medeñ.i.ſe dicunt mederi velle.

l ¶ Edificare.ſ.ꝺcedim⁹.

m ¶ Priuſq; ſic in decre. gviij.q.ij.ℭ ſit.ſ.de ſanc. epiſ.ſ.ſi quis.Accur.

n ¶ Luminaria.ſ.i eccſia.

o ¶ Adulte. iterpoſitio ẽ vſq; illuc.licebit ei ꝛc.

p ¶ Adminiſtrak modo. ſcz forte ab his q eas antiquitus edificauerant.

q ¶ Eorum.ſcz clericoꝝ.

r ¶ Agenda.ric.ſ.vt cle.q rece.ſ.ſi.

s ¶ Legẽ.vt.ſ.quomodo opoꝛ.epiſc.ſ.i.ꝛ.ſ.illud. ꝛ facit.ſ.de ſan.epiſco.ſ. interdicimus autem.

† De hac materia vt de in.c.ad audiẽtiã.ſ. ꝛ.ſi.cũ ſuis gl.ertra de eccle. edifi.

t ¶ Deo amabiles. vt.ſ. vt cle.q rece.ſ.i.col.v.

v ¶ Multũ.ſ.vltra annũ. vt.ſ.qũo opoꝛ.epiſ.ſ.illud.Sed alſ oꝛ multum qnquẽniũ.vt inſti.de lit. ob.ſ.multũ.ꝛ.ff.de ſepa. l.i.ſ.qõ aũt dictum eſt.

x ¶ Et ipſe.ſcilꝫ epꝰ.et qõ ſubijcit ide.i.ep eis.ꝛ qõ ſubijcit ei.ſ.eccleſie. Jtez quod ſubijcit obſeruare duo ſignificat.put eñ re ferẽ ad illud vbũ ide dic obſeruare.i.bſe. Jtez put referẽ ei.dic obſeruare.i. refarcire.ſ.de ſuo ipſi eccleſie.advtrũq; eñ refertur.Nec mirũ q vbũ ſemel poſitũ ad duo diuerſa referẽ: vt ꝛ alſ.ff.ſ.of. pcõ.l.ij.Jtez qõ ſubijcit nõ patiatur.dic.i.nõ valeat:vel non poſſit.et ita eſt plana litera.

Verbũ ſemel poſitum ad diuerſa referri põt.

y ¶ Legẽ.vt.ſ.qũo opoꝛ. epiſ.ſ.i illud.Accur.

3 ¶ Defuerit.ſ.per annũ.

a ¶ Amplius tps.ſ.anni.

b ¶ Plurimo tempoꝛe.ſ. vltra annum.Ad.

c ¶ Valebũt.ſ.vt expella tur a clero epoꝛ ꝛ choro clericoꝝ.vt.ſ.qũo opoꝛ. epiſ.ſ.i illud.

d ¶ Quoniã vo cõtingit. vt.ſ. de ec.re. immo.ali.

e ¶ Decretum. ſcz pñdis volumus in dicta conſtitutiõe.et facit.ſ.de ali.et emphy.ſ.boc etiam.

f ¶ Ad metropoleos epiſcopo.i.archiepo.

¶ At nullꝰ fabricet oratoriũ do mos ꝓter volũtatẽ epi:ꝛ vt depu tet prius q̃ circa diligẽtiã ꝛ ſtatũ in fabricãdo oratoꝛio ſufficiãt:et vt epiꝰ non deſint ſuis eccleſijs.ꝛ de alienatione⁽ eccleſiaſticarũ re rum immobilium. Titu.xvij.

Nulli iicitum eſt eccleſiam vel mona ſterium vel oratoꝛium edificare ſine epiſcopi voluntate.epiſcopo edificiũ incho ante qui ſtatuit clericoꝝm menſuram et expenſas neceſſarias ꝛ opoꝛtunas:ſed ſi edificare volens non eſt ad hoc ſufficies: epiſcopi conſenſu vnam eccleſiam vetuſtate coꝛrupta vel neglectã edificare poterit.hoc dicit Barto.

Impera. Juſti. Augu. mẽ. archi. conſtantinopo.

Q̃ de ſanctiſſimis eccl̃ijs ſunt multis cõpꝛehendentes le gibus⁽ adhuc etiaꝫ alia lege egemus ad exoꝛta negocia⁽ et rurſus⁽ emergentia ſufficiente. Plurimi nãq; noſis cauſa non ad opus ſanctaꝫ eccleſiarũ accedunt⁽ deinde eas edificãtes nequaq̃ curã ponunt vt expenſas quoq; eis deponent decẽtes ꝛ ad luminaria ꝛ ad obſeruantiũ alimẽta:ꝛ ad ſacra miſteria:ſz deſeruit eas⁽ etiã in nudis edificijs cõſtitutas et aut deſtruẽdas/aut oĩno ſacro miſterio defraudãdas. ¶ Sancimus igit pꝛe oibus quidẽ illud fieri:ꝛ nulli licentiã eſſe neq; monaſterijs: neq; eccliam:neq; oꝛationis domum incipere edificare anteq̃ ciuitatis deo amabilis cp̃s oratiõem⁽ in loco faciat et crucẽ figat/ publicũ.pceſſum ibi faciẽs/ꝛ cauſam manifeſtã omnibus ſtatuẽs. Oĩ cñ ſimulantes fabricare quaſi oꝛationis domos ſuis mẽdentur⁽ lãguoꝛibus:nõ oꝛthodoxaꝝrũ eccleſiarũ edificatoꝛes facti ſed ſpelũcarũ illicitarum.deinde nõ aliter quẽpiã eccleſiam ex nouo edificare⁽ ꝓſuꝫ⁽ loquatur a deo amabilẽ cp̃m ꝛ diffiniat mẽ ſurã quam oꝛdinat ꝛ ad luminaria⁽/ꝛ ad ſacrum miniſteriũ ꝛ ad incoꝛrũpende domus cuſtodiam ꝛ obſeruantium alimẽta:ꝛ ſi ſuffi ciẽter habere videꝛint faciat pri⁹ donatiõẽ coꝝ q̃ futura ſunt deputari:et ita domus edificet. Oĩ autẽ nõ ſufficiat quidẽ aliqs ad ℔ nomẽ forte deſideraꝛs quo et ipſe fabricatoꝛ eccl̃ie vocet ſi vult ali qd tale facere(multe⁽ꝛ in hac regia ciuitate ꝛ i ꝓuicijs eccl̃ie ſint in qb⁹ cõpetenti qdẽ adminiſtrat modo⁽:periculũ vo ruine patiũtur per vetuſtatẽ:aut etiã parue cõſtitute ꝛ inoꝛdinate ſm deſideriũ coꝝm⁽ qui in eis deputati ſunt) licebit ei vnã taliũ eccl̃iarũ accipiẽti bãc edificare/et hic volũtate deo amabilis oꝛthodoxoꝛũ epi ꝛes agẽda⁽ eſt.ſic cñ poterit ꝛ facre domus fabricatoꝛ vocari:ꝛ nihil de ſuo ſuperpendere deputatis iam circa hoc expẽſis oblatis ab eis qui etiã ꝓius has expẽdebãt. ¶ Illud q̃s ſancimus quatenus ſm iã a nobis ꝓlatã legem⁽ deo amabiles⁽ epi i ſuis eccleſijs maneãt/ꝛ non relinquant qdẽ eas.epi vo multũ⁽ hic moꝛetur ꝛ cogãt per ꝓuincias econo mos expenſas ſibi trãſmittere et ſanctiſſima eccleſia expẽdat qdez ꝛ ipſe⁽ inde ei q obſeruare nõ patiatur. ¶ Sancimus igit iã a nobis poſitã legem⁽ in ſua manere virtute ſiue deſeruit⁽ deo amabilis cp̃s eccleſie/ſiue amplius tẽpus⁽ nullam ei mitti expẽſam de ꝓuincia:ſed illam quidez circa actus pios ꝛ ſanctiſſimam eccleſiam expendi.ipſum vero hic errantem non expenſis ſanctiſſimã eccleſiam pꝛegrauare.cũ certũ ſit qõ ſi plurimo tempoꝛe⁽ defuerit: que iam a nobis ſup ciſdem ſancita ſunt valebũt. ¶ Dñ vero⁽ cõtingit † iam nos ſanxiſſe vt ſi qua in ꝓuincijs alienatio rei immobilis eccleſiaſtice facienda eſt:ſm decretũ hãc ꝓcedere ſicuti oꝛdinatum ꝓlatata a nobis conſtitutio dicit:agi vo decretum⁽ non ſolũ preſente deo amabili cp̃o ciuitatis ciuſq; clero:ſed etiam metro poleos cp̃o⁽. Nec non ꝛ illud inſuper eſt ſancitũ⁽:vt ſi metropoleos ſanctiſſim⁹ epiſcopus futurus eſt venũdare ſiue eius eccleſie ſanctiſſimi economi⁹ quid oporteat fieri ctiã hoc adijcimus⁽ vt deo ex ſynodo que ſub eo eſt deo amabiliũ cp̃oꝝ quoſcũq; elegerit ipſi interſint⁽ꝛ alia omni obſeruatione cuſtodita q̃ iam ſancita eſt pſentia duoꝝ deo amabiliũm epiſcoꝝ adijciatur:vt ſm ſe⁽ videatur cũ ſua ſynodo rem agere:et ſicut ipſe⁽ rem facit credibilem ꝛ ſufficientẽ ei ⁽qui ſub eo cõſtitutus eſt dum pſens⁽ eſt:ita ꝛ ipſi que ſub eo eſt ſynodus pꝛeſens per duos deo amabiliũ cp̃oꝝ videbitur rẽ pꝛebere cautiſſimam ſumentẽ ex huiuſmodi ſynodo teſtimoniũ. ¶ Danc itaq; noſtram legẽ ꝛ ad ſedẽ tue beatitudinis ꝛ ceteros ſanctiſſimos patriarchas miſſaꝫ ipi per literas ꝓpꝛias ſub vos metropolitis facietis manifeſtam:vt illi palam faciant ſub ſe cõſtitutis epiſcopis vt nullum lateãt que a nobis cõſtituta ſunt.

¶ At ab illuſtribus ꝛ qui ſup eam dignitatẽ ſunt oĩmodo ſuper pecuniarijs cauſis:ſed ꝛ iniurijs criminaliter per ꝓcuratoꝛẽ dicãtur:clariſſimis autẽ in pecuniarijs licere eis ꝛ per ꝓcuratoꝛem ꝛ per ſe litigare. Titu.xvij.

Illuſtres et ſuperilluſtres in cauſis pecuniarijs et in criminein iuriarum non per ſe ſed per ꝓcuratoꝛem litigare debent.ceteris vo dignitatibus inferioribus licite conceditur vt per ſe vel per ꝓcuratoꝛem litem exerceant.boc dicit Bar.

Idem a. Joan. pꝛefe. pꝛeto. ſecundo conſtantinopolita.

Decẽq; pꝛocedunt quidem quaſi honoꝛis cauſa:ꝛ ſchematis meliozis ſunt:qõ autez hinc⁽ euenit non honoꝛem ſed foꝛſan etiã quandam leſionẽ inferens:boc bene habere iudicamus bꝛeui mederi lege:fertur eñ quibuſdã cõſtitutionibus⁽

g ¶ Sãctũ.i. ſanctiendũ. ꝛ ita tps ꝓ tẽpoꝛe ponatur.ſic.ff.de leg.iij.l.vltiã. Vel dic ſancitũ.ſ.in conſtitutiõe greca vel extranagãti.nec eñ in illa.ſ. de non alie.vel in alia.ſ. de ec.re.imo.alie.vel alſ iſte caſus habetur.

b ¶ Economi.quibus reꝝ eccleſiaſtice gubernande mandant.vt.C.de ſacroſanc.eccle.l. iubemus. in pn.ſ.epi volũtate. vt.C.ẽ epi.ꝛ cle.l.oẽs qui vbiq;. ℔.hoc nihilomin⁹.Acc.

Economꝰ quis ſit.

i ¶ Adijcimus.ſ.per hãc conſtitutionem.

k ¶ Interſint. qd adjcit hec cõſtitutio? Põt dici vt duo epiſcopi iterſint. Aliꝫ dicũt q̃ ℔ erat etiaꝫ dictũ in ꝛſtitutione cui? hic facit mentionẽ:et dicũt hic adjci q iſti duo epiſcopi debeant eſſe de ſua ſynodo ✳ hoc de ſuo archiepiſcopatu.

✳ Synodꝰ quid ſit habes in ca.ſi cut extra ẽ accu.ꝛ.c.ſi per hos.de ma.ꝛ obe.

l ¶ Scõm ſe.id eſt in ſuo contractu.

m ¶ Ipſe.archiepꝰ põẽs authoritatez cp̃o ſub ſe poſito.

† Cõcor.g to.in tit.de re ecc.alie. vel.nõ.ſi an ti.ꝛ li.vj.de cre.ꝛ dic.et xij.q.ij.per totã illã q̃ſtionem.

n ¶ Et.ſcz epiſcopo.

o ¶ Preſens.archiepꝰ.

¶ At ab illuſtribus ꝛc.

p ¶ Decẽq; ex legibꝰ inde nominatis.

q ¶ Cõſtitutionib⁹.vt.C.de pen.l. qcũq; ℔.ꝛ.C.vbi ſenato.vꝛ cla. l.ſi.in pn.et.C.de accu.et inſcrip.l.cõuenit.Acc.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Clarissimonū. ⁊ p con sequens nec spectabilis nec illustris.
b ¶ Comites. vt sunt comites sine comitatu.
c ¶ Sanctimus igit vsq; inclusiue ponit. f. vt illustres ⁊ spectabiles illustres conti neātur ⁊ illustriū multa genera sūt. vt. C. vt dig. or. fer. l. ij. in prin.
d ¶ Adhouere. vel suscipere. vt. C. de iniur. l. ij. ⁊ fa cit institu. de iniur. §. pe.
Judex in dicādo se dere. o.
e ¶ Sedere. No. hic expresse iudicē debere sedere cū iudicat: ⁊ aduocatū siue litigātes stare oū dicit. ⁊ fac. C. de postu. l. post. ⁊ l. q. §. q. i. fi. et. C. vbi se. vel cla. l. fi. §. fedenti. et. C. de of. iudi. l. j. et. C. de of. di. iu. l. fi. Itez facit. C. de di la. l. j. ⁊ la procedēte. Sz contra. institit. de liber. §. multis. sed ibi est specia le fauore libertatis.
Rigor iste⁹ textus obseruatur in parlamētis Francie.
f ¶ Ex vtroq; latere.
g ¶ Iniuriam. alīs iniu riam: ⁊ ponit pro rusticitate: ⁊ ita nota nos debere esse curiales in inuitā do aliquo probo ⁊ nobili hoīe ad sedendū. sic. C. de offi. di. iudi. l. j.
h ¶ Indigne. pcedēte. qō erit si aduocati siue litigātes iurgia iudicem debeāt sedere. ne ergo hoc cōtingat litigēt per. pcuratorē ex parte illustris.
Magīa ⁊ tuū habē tium ordinariā iurisdictionē q̄q; gīa.
i ¶ Post magnificentiſſimos. Nic nota q̄q; genera magīatuū hītium ordinariā iurisdictionez: vt supillustres. Itē illustres ⁊ isti litigāt p. pcuratorē tm: vt h. ⁊ sūt illustres vt pfectus pretorio ordi. et illyrici. Itē vbis rome. Itē alij sūt spectabiles q̄ post illustres sūt vt. pconsules: pfect⁹ egypti: q̄ dz augustal. alij sūt minores: vt clarissimi et pfides. puinciar: vt. §. de ap. §. illō. et. §. siliq; mō. ⁊. §. oriētalis. ⁊. C. de rap. vir. §. finaūt post. ⁊. ff. de priua. car. l. j. §. j. ibi: ⁊ viris clarissimis ⁊c. Itē et alij sūt minimi q̄ nec no men hīt vt pedanei ordinarij tū sunt: vt defensores ciuitatum: ⁊ municipior: ⁊ de minimis iudicant causis: vt. C. de pe da. iudi. l. fi. ⁊. §. ō defen. ciuita. §. ⁊ iudicare. et. §. audient. colla. ij.
Procura tōz cōstituere quis nō cogit.
k ¶ Volētib⁹. nō aut ēne cessitas imponitur. pcuratorē ordinare. Accur.
l ¶ Ordiare. qō cōe ius ē in oībus. vt institit. de his q̄ nos age. pot. §. fi.
m ¶ Prohibitione. nam leg illa q̄cunq; phibet: et dānū. f. amittīs causē ponit ei: ⁊ pena ēt ipōit iudici. ff. libz arū auri. ammodo q̄ cessant ni

vt nulli clarissimoz a licceat per se litē exercere: sed per. pcuratorez oīno: sz hāc qdē antiqtas. p digni tatū honorē scripsit: mitos aūt ꝓspicim⁹ dignitates qdē adeptos ⁊ iter clarissimos inscriptos: aut comites b: aut tribunos: vel si qui alij ꝓstit hmōi substātie vo minoris oños aut penitus nō sufficiant ad. pcuratorez ordinatos: ⁊ propter hoc agendas expēsas.
¶ Sācim⁹ igit vsq; c ad magnifi cētissimos illustres hec valere: et modis oībus per. pcuratorez pecuniarias exercere causas. necnō etiā iniuriarū p. pcuratorē crimi nali mō mouere d fm q. datum est cis sup ℔ priuilegiū: ne cogantur aut sedere e † cū iudicibus cū iudicant: aut stare rursus tāq; litigātes. ex vtroq; f eīs cā videt incautā: aut ī dignitatib⁹ incuriā g susti nētib⁹: aut iudiciali schemate indigne h. pcedēte. ¶ Post magnificētissimos i igit illustres oīb⁹ licentia sit volētibus k. pcuratores ordinare l: ⁊ p se lites exercere/ nulla ex ℔ neq; phibitiōe m/ neq; dāno/ neq; pena iferēda eis. ¶ Tua igit eminentia q̄ visa sunt nobis: ⁊ per hāc sacrā declarata sunt legem oībus faciat manifesta q̄ moris sunt super bis agēs. Datum pridie nonaz iulij ca. epi. do. iusti. p. c. p. cto. anno. xij. Jo.

¶ Ut ordinarie pfecture vbane ⁊ pretoziane due n ⁊ pfecture que in cingula ⁊ q̄ in actu sunt sole nō etiā honozarie liberentur a curiali fortuna. Titu. xix.

§ Sola collatione dignitatis ⁊ administrationis etiam ante administrationem susceptam curiales liberantur a curiali fortuna: sed sola collatione honoris seu dignitatis absq; administratione nō liberantur: sed remanent curiales solum honorem ex tali collatione consecuti. B.

Idem. A. p. c. p. c. ozien. secundo ⁊ consu. ordinario.

CUrima hoz q̄ oliz sancita sūt ⁊ neglecta ⁊ nō facile in republica tractata oī no visa sunt absq; lege ⁊ sine legislatiōe consistere o. nouim⁹ eīs q̄ antigtus erat quedam pfecture figura quā honoraria p vocabāt: codicillis q ab imperio sup ea collatis. hāc aūt ita nominabāt vt nihil aliud nisi purū honorē bis qb⁹ pbebat cōferret: q̄ curiales nō liberabat a fortuna curiali nisi qs eā in ipo operī mini strasset. et sicut de gloziosissimis magistris militū videbimus: qa nullus ex magisterio armoz eripitur fortuna curiali nisi cū opere gesserit r: nam ī magisterium s militie pfectura esse nostre dicunt leges: puri vero magistrorum militie codicilli solā prebēt: dignitatē fortuna non liberātes sic etiā in ipa pfectura si futur⁹ sit aliquis t liber hmōi fieri fortuna necesse est in ipo cingulo designatū u ab ea curie vinculis liberari.
¶ Renouamus v igit hmōi legem sanctiones si qñ visum fuerit impe rio honozare curialē vt etiā liberet fortuna dare ei codicillos x ad ministratiōis: ⁊ pparare eū in tali b⁹ ꝓstitui sedib⁹ aut cingulis y: banc pfecture seniozis rōne ⁊ no ue videlz huius nr̄e: aut in ptoria nis tribunalib⁹: ⁊ oziētis ⁊ hesperic ⁊ libye necnō ⁊ illyrici a quos oēs sub nob⁹ fecit de⁹ ⁊ ita liberate frui b q̄tenus magno. pmeriti honoze ⁊ in carpentis c vecti et clamozes pconū audiētes insup iudiciales ꝓscendentes sedes huiusmodi fortuna liberi ꝓstituant. Si vo solo cos participare voluerit honoze: fieri quidē codicillos ⁊ his dari tm̄ vo valere hmōi impialē largitatē vt ille honoratus qdē sit: ⁊ maxime curie pars esse videat d nō tm̄ neq; puincialis curia: neq; ci⁹ albo e liberetur: sz maneat sub antiq fortuna solū lucratus honorē: ⁊ ita gras agens deo ⁊ imperio q̄ migrauit eū ad melioza ꝓzis trāquillitatis edu cēs f sitq; ēt ℔ additamētū iperia lium pmiozū. q. neq; publicū minuit neq; fortuna neq; consuetis eis functiōib⁹ priuās curiale: ⁊ ci qui hec. pmeruerit etiā pīnē addens fortunā: ⁊ ostēdens honoratiorē et alijs curialib⁹ dignitate solūmō pcedentē. ¶ Que igit placuerūt nobis tua celsitudo scruare festinet: sciēs q̄ neq; curiales minuimus: et honoratiores eos oībus demōstrauimus vt sciant be ciuitates perpetua precepta: quatenus imperio datur.

¶ Ut oēs obediāt iudicib⁹ g pronunciarū ⁊ in criminalib⁹ ⁊ ī pecuniarijs causis: ⁊ ibi negocia h examinent nullo excepto ꝓ priuilegiū i nec buc k ꝓuēti l deducant nisi sacra pragmatica forma exhiberi quēpiam iusserit. Titu. xx.

§ In puincia in qua qs forū sortitur illic est cōueniendus vtraq; parte ꝓsente vel altera tm̄ ⁊ vbiq; iustitia seruata sententia condēnatoria vel absoluto ria ferat oī ꝓuilegio cessante nisi pragmatica forma aliud statuat: vel aliud ꝓpter appella. acciderit. bis obtinētib⁹ in oī loco ⁊ tpe pena 5 faciētibus imminēte. Bar.

Impera. Ju. Au. Constantino politanis.

VIam quidē esse omnium m pfectissimaz virtutem arbitrandum est hominibus que iura omnibus distribuit: hec est ex causa n cognominata iustitia: et enim vnamquāq; o aliarum virtutum nisi subsequantur huius p bona: fiet

si in illustribus: vt h. or.

¶ Ut ordinarie pfec. rē.

n ¶ Due. imo nō due tm̄: vt. l. j. §. ti. q̄ de di. §. gnālr. ⁊. §. palā vo. colla. vj. naz et epatus liberat: vt. j. de sanc. episco. §. curialē.

o CUrima. Consistere. hic pōt no. arg. ad excusatiōē pape Jnno. q in suo pcilio multa de antiquis repetijt quia quasi neglecta erāt: ⁊ facit. §. de fideiuss. in prin. ⁊. C. de anno. l. fi.

p ¶ Honoratiā. id est sine actu ⁊ administratione.

q ¶ Codicillis. i. libris imperialibus.

r ¶ Opere. sic. C. de decu. l. fi. sic. j. consti. que de dignī. §. generaliter.

s ¶ Ope gesserit. i. cū effectu sine administratiōe.

t ¶ Ista ⁊ magisteriū. inter positionē facit notando bonum simile esse.

v ¶ Aliquis. f. pfectus.

g ¶ Designatum. p. administratione sibi collatā.

r ¶ Renouamus. fic. §. vt eccl. roma. §. renouam⁹. colla. ij.

3 ¶ Codicillos. i. imperiales literas.

a ¶ Et illyrici. sz sclauonia. Accur.

b ¶ Frui. a curia.

c ¶ In carpentis. i. curribus ⁊ plaustris. est enim carpentū genus currus fm. ad⁹. ⁊ facit. C. de ōsto. ⁊ magi. of. l. j. lib. xij.

d ¶ Videatur. No. pro capellanis dñi pape.

e ¶ Albo. Vt. ff. de albo scri. l. j. et. ij.

f ¶ Educēs. f. imperium.

g ¶ Ut oēs obediāt rē. Hoc dicitur. j. eo. §. hoc considerantes.

h ¶ Et ibi negocia. B dicitur. j. eo. §. si igit fuerit. vsq; ad illū. §. arripiat.

i ¶ Priuilegiū. sz spāliter in dultū: vel de nouo concessum alīs: q̄ plene dicemus. j. eo. §. si igitur ambo. Accur.

k ¶ Duc. i. in ciuitate cōstātinopolitana: vt subij cit. ⁊ vt. j. c. §. arripiat.

l ¶ Cōuēti. f. in puincijs.

m ¶ Jam. Qm. f. virtutū. Acc.

n ¶ Et causa. q: tribuit vnicuiq; ius suum.

o ¶ Vnāquāq;. i. per vnāquāq;: alīs vnaquęq;.

p ¶ Qui⁹ institie. f. q̄ sunt ꝑtuoz. f. institia: fortitudo: prudentia: et temperantia.

a Justitia.sic insti.de iusti.ꝛ iur.j.rñ.
b Patria ligua.als patriā ligua:ꝛ tūc subaudi ꝑm.ꝛ dic appellet.ſ. ꝓfuetudo loquēdi.ꝛ als ꝓria ligua.ſ.rōana:vt ſi dicā iſte fec it fortitudinē:nā in armis vel alia vi illicita itelligim ꝑm vulgare vt ſubijcit.
c Ab ea.ſ.virtute.i.fortitudine.vt ſubijcit.Alla.
d Suam.ſcz iuſtitiam.
e Sacras.ſ.principis.
f Priuilegia.ſcz de nouo cōceſſa ꝛ ad poſtulationem indulta.Alla.
g Pragmaticas formas.ſ.pretendentes.
h Occaſiones.cum hoī ad malitiā dedito facile ſit q̄libet malū adiuenire.vt.j.vt hi q ob.ſ.j.i.fi.
i Peccādi.ne ſit impropria locutio repete occaſionē.ſ.delinquēdo.q.d. delinquunt in puincijs: ſi ſimulāt ſe velle reſpondere extra prouinciam.
k Extra eas.ſcz prouincias in q̄bus delinquūt.
l Simulāt.i.nitūtur et cogitāt q̄ eſſe nō debet: vñ ōr. Oō nō eſt ſimulo: diſſimulo q̄ quod eſt.
m Qui.ſ.actor.
n Quocunq; mō.vt de vſuf.vel fruitute.ſ.reali.
o Pertulit.id eſt ſuſtinuit in mala parte.
p Exhibere.interrogatiue lege et reſponde.q.d. non bene.
q Suā.als ſolam.ꝛ als ſuam.
r Et fortitudinē.in malam partē accipe hoc vocabulum.
s Credētes.ſ.ſe facere.
t Et ſ.mala ſup:adcā
v Perpetrāt.i.faciūt.
x Deciēs.i.faciāt deciēs milies.ſimilis modus loquēdi eſt.ſ.ō here.ꝛ fal.ſ.ꝛ ſi hoc qdē.coll.j.ꝛ.ſ. de nup.ſ.ſ3 hoc.coll.iiij.
y Exēpla.ſ.C. de ſen.l. nemo iudex.ſ3 ꝟ quo ad deū:ꝛ quo ad peccatū vitandū loquit:ibi quo ad ciuilē querendā actionē.
z Inmunerabilib'.ſ.generibus perſonarum.
a Pene.id eſt fere.
b Ex potentibus.ſcilicet perſonis.
c Inanes.ſcilicet non potentes.

Filius an de ex delicto patris puniatur.

d Secuta.Et hic no.filiū ex delicto patris puniri.Sed contra.C. de pe.l.ſancimus.Item ꝛtra.ff.de pe.l.crimē.Item cōtra.ff.de accu.l.ex iudicio:.ſed certe hic de pena loquitur diuina:in dictis aūt legibus de humana:vt arg.illius diuine ſcripture.Patres comederūt vuam acerbam:ꝛ dentes filiorum obſtupuerunt.
e Poteſtatibus ytentes.i.potentijs ſuis.
f Sceptris.i.iuriſdictione vel imperio.Alla.
g Aſcendentem.id eſt orientem.
h Deſcendentem.id eſt occidentem.
i Aquilonis latere.i.meridie ꝛ ſeptētrione.Aſſ.ꝛ facit.ff.vt ecclē.ro.ſ.ſi.
k Delinquit.apparet q̄ hec cōſtitutio tota loquitur in reo volente trahere actorem ad extraordinarium iudicem.
l Pecuniarū.poteſt ſtricte intelligi verbū pecuniarū:quia inferius ſubijcit de aliis rebus:vt ꝛ als ſtricte accipitur:vt.C.de proba.l.j.ꝛ.ff. ad mace.l.ſi filius.ſ.j.Vel large pone.ꝛ q̄ ſubijcit.ſiue de terra.ꝛc.eſt quaſi huius expoſitio.nam pecunie verbus large poteſt ſumi.vt.ff.de verbo.ſig.l.pecunie.ꝛ.C.de conſti.pe.l.ij.ſ.ſi.
m Criminū.vt de eo crimine cōueniat ciuiliter vel criminaliter:ꝛ hoc ipſum erat etiā ante legē iſtā vt ſubijcit.hodie etiā plus eſt:q; ſi ibi nō inueniat vbi deliqt poterit ꝛ alibi cōprehendi ꝛ remitti etiā violēter: vt.j.vt nulli indi.ſ.ſi vo qs cōprehenſor.nō erit ergo ammodo iſtio an hec ſti.loquatur de criminibus vel nō.nā vere loquitur ſm Joā. vt hic.ꝛ.ſ.in rubri.ſ3 quidā vt.Ad.digerint ſ.ſ.q̄ nō loquat in crimi nibus vbi criminaliter agerek quaſi ſatis ſufficiant vetera iura.Sed certe generali' loquit nec vult tm̄ noua dicere imo etiā vetera iura recitat hec ꝛſtitutio.vt.j.ſtatim ſubijcit.hec enim apud precedētes ꝛc.
n De terra.quod hic dicitur indiſtincte ſtatim diuidit et diſtinguit ſiue de proprietate ꝛc.

nihil hoꝝ q̄ cōpetūt/itaq; nec fortitudinē q̄ non eſt cū iuſtitia[a] laudabim':cū ſcz patria lingua[b] fortitudinē in armis virtutē appellet ſolū:ꝛ ſi qs ab ea[c] iuſtitiā ſubtrahat:ad delictoꝝ occaſionē ſolūmō nō quozūdā bonoꝝ fict occaſio:quā[d] in nſis puincijs intuētes ꝓtēni lege placēti oco cā coroborare ꝛ ad fortitudinē decentes deducere iudicam' oportere.
¶ Plurimoꝝ nāq; alij qdā lras ſacras[e] alij ꝓilegia[f] alij pragmaticas formas[g]:alij ꝓcepta iudicū quidā alias ex alijs adinuentēs occaſiones[h] ſibi pagunt peccādi[i] qdā in puincijs ꝛ extra eas[k] itigare ſimulāt[l]:qui[m] cū in q̄libet loco male patiſ:aut aliq̄d ſuoꝝ amittit:aut de terminis terre litigat:aut de pprietate:aut de poſſeſſione:aut de hypotheca:aut de aliquo quocunq; mō[n]:valebit in alio loco.pbatiōes hoꝝ q̄ prulit[o] exhibere[p]:hec cū agētes oſtendentesq; potentiā ſuā[q] ꝛ fortitudinē[r] ita iuſte credētes[s] talia machinātur ꝛ hec[t] boies ꝓpetrant[v] tanq; ꝓpetuā virtutē habituros ſe ꝓfidentes ꝛ nō reſpiciūt ad milia[x] deciesꝫ milia exēpla[y]:qz ſero tandē ꝛ in ꝓſonis inumerabilibus[z] ex impotētib' videmus poteētes.ꝓcedere:ex nō diuitib' diuites:in oē aūt cuū pene[a] ex potētibus[b].ꝓceſſerūt inanes[c] ex diuitibus aūt paupes dū patrū iniuſtiam ſoboles eſt ſcuta[d]:ꝛ nō cogitāt neq; reputāt qm̄ qō ipſi q̄ſi p ſe machinant potestatib'[e] vtentes hec forſan ꝓ eos qui ex eis ꝓ

o De terminis.de qb' agit ciuiliter finiū regūdoꝝ:vt ꝓponant ꝛ diſtinguant.vt.ff.ſi.regū.l.ſi.ſi.ꝛ.l.iij.ꝛ.l.ſi irruptiōe. ſ.fi.Jtē agit pecuniarie ad penā.l.aureoꝝ.per.l. agrariā ꝓponendā ſi dicātur ab alio termini deieci.vt.ff.ō ter.mo.l.agraria.nec tollitur vnū iudicū p aliud cū debeāt.ppē rē familiare vt.C.q̄ ſi ac.ci.ci.ſ.l.j. donec tū vna intētāt alia ceſſat.vt.ff. de pu.iudi.l.literdū.ꝛ.ff. vi bono.ra.l.ij.ſ.j.ꝛ digi inſti.de offi.iudi.ſ.pe.
p De pprietate.i.dominio:ꝑ rei vēdicationē directā vl vtilē:vl publiciānā.vel ber.pet.q̄ ſtā aſi hāc.l.erat vt rōne bui⁹ poſſeſſionis q̄ ꝟ eſſe debeat bic ꝙueniri:vt.C. vbi in rē ac.l.ſi. et.C. vbi de bere.agi opor.l.j.
q De poſſeſſiōe.ſ.recuperāda vel adipiſcēda vl retinēda:cū hiſtrib' mōdis de ea agaſ:vt inſti.ō iterdic.ſ.ſequēs diuiſio.
r Hypotheca.vt ſi rem īmobilē i hac pūcia poſitā mihi obligaſti:q̄ caſu etiā rōne poſſeſſiōis ꝟ poſite agā ſiue etiā alibi poſite agā ꝟ rōne ꝛctus. vt.ſ.ꝑi.dicit.naz reus hic fit.i.debitor.obligando ſic ſe ꝛ rem ſuam.
s Occaſiōe.vt de ſeruitutibus ꝓſonalib'vt vſu ꝛ vſufru.et de realib':vt ruſticoꝝ ꝓdioꝝ:vt.ff.de ſeruit.l.j.ſed etiā de ſtatu ſeruili vel aſcriptitie cōditiōis vel alterius filiꝫ: vt de filiatiōe vel patria poteſtate:filiꝫ eſt modꝰ loquendi.C.de iudi.ppe randū.in ſi.j.reſpon.

t Subiaceat.ergo idē in clericis.ſed ꝛtra.ſ.vt cle.apud ꝓpri.epiſ.ſ.j.col.vj.Rñ.ꝛ clericus in eo loco ꝙuenitur ſed nō apud ꝓpriū:ſed apud eꝑm huius loci qui ſuus eſt:ꝛ ratione huius cauſe ſm Jo.
v Clarie.i.in variis locis:vt.ff.de accu.ſi cui.ſ.pe.ꝛ.ſ.ſi.ꝛ.l.ſi.ꝛ.ff.de re mi.l.iij.j.reſpon.ꝛ.C.vbi de cri.agi opor.l.j.ꝛ.C.de caſtrē.ꝛ miniſte.l.ſi.in ſi.ꝛ.ſ.vt iudi.ſine quoquo ſuf.ſ.q̄ aūt dictū eſt.colla.ij.ꝛ.ff.de iudi.heres.ſ.j.vſq; in ſi.
x Nō pure.hoc eſt nō inuenitur lex aliqua de antiquis que ita dicat pure ꝛ ſimpliciter de oībus vt iſta dicit:ꝛ ſtatim ſubijcit.nā hec in delictis ꝛ quaſi.Jtē in ꝓtractibus ꝛ quaſi loquit.Item ꝛ in actionibus in rem:in quibus quis rōne poſſeſſionis fortitur fortiū:vt.C.vbi in rē ac.l.ſi.Item in interdictis poſſeſſoꝝ:vt hic continetur.
y Conſideranimus.ſ.q; reus rñdeat.ita ecōtra dicimus q̄ actoꝛ alibi nō agat vel agere q̄rat:vt ſubijcit.vel dic ad reū tm̄ referendum hoc.
z Scripturam.i.libellus cōuentionalis.Aſſ.
a Examinatione.puinciāle.i.facieda in puincia ea vbi cōtractū eſt vel delictū(vt ſupra dictū eſt)ꝛ eſt rō vt ſubijcit facultas.ꝑbationuꝫ nā facilius.ꝑbabit actoꝛ hic q̄ extra.puincia ꝛ facit.C.de bere.ꝛ ma.lq̄m.in ſi.ꝛ.C.de re.cre.l.gñaliter. in prin.ibi.ꝑbatiōibus pinguius.
b Jure potiatur.ſic dicitur in diuina pagina q̄ nullum adeo eſt ve niale paruū petm̄ q̄ ſi deducatur in cōtēptum mortale nō efficiaꝫ.
c Quem.ſcilicet reum.
d Preſentem.etiam ſubaudi.
e Jllius.ſcilicet rei.
f Eſum.ſcilicet actorem.

† Cōcor. c. vl.cū gl. ij. in me.extra de ſo.cōpe.

Ingemiſcentem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Ingemiscenk.fic.C.quando imp.inter pupil.ꝛ vi.l.j.
b ¶ Ferre.ſ.penas quas patitur.Al.
c ¶ Iudultitudo.ſic.C.qui po.in pig.babe.l.ſi.in prin.
d ¶ Creb?o.id eſt ſepe.
e ¶ Ipſi.ſcilicet nos.Accurſius.
f ¶ In prouincia.in qua obligatio ꝛtracta eſt.vt ff.c.ſ. hec conſiderātes.Sꝫ qđ ſi ꝛ italia:Rſñ.idē:licꝫ nō fit.puncia ſꝫ puiciaru dña.vt.j.eo.ſ.pe.ꝛ.ſ.ſi.
g ¶ Trabatur.ſ.per reū.
h ¶ Priuilegio. B eſt nō prodeſt reo priuilegiūyt poſſit alibi reuocari iudiciū ꝑ vbi ꝛtraxit. Sꝫ ff.de iudi.l.j.ſ.oēs autem.Sol.dicūt qđā illaz corrigi p iſtā.et eodē mō rñdent ad.l.ff. de arbi.l. nō diſtinguemus.ſ.itez ſi qs rome.nā ꝛ ibi ōz nō debet e legatū rome qui niri etiam de eo qđ ibi fa cit dūmō ante hāc legationē in qua nūc eſt. Sꝫ hoc non placet.qꝛ p alia aut.q eſt poſt iſtaz ſalua ſunt legatis et aliis priuilegia.vt.j. de ſan.epiſc. ſ.ſi vo epi.col.ig. Dicer go hic log de priuilegijs q extra corpus iuris poſita ſunt vt colligit.ſ.eo. ſ.plurimoꝛ.nec videtur aliqđ corrigere.vt.ſ.eo. ſ.hec ꝓſiderantes.ibi:bi em ꝛc.que aūt iuris coꝛ pore ſunt nō tollunt per hāc auk.vt dictuꝫ eſt.ſed quedam alia auk.ꝛ foꝛi ꝛ iudicis videt tollere priuilegiū ſm.B.vt.ſ.vt iud.ſine quoquo ſuf.ſ. qđ aūt primitus.qđ nō puto niſi vt dictū eſt ſi nō ſunt in coꝛpoꝛe iurꝫ. nā vt in ſeq.ſ.poſt illū.ſ.in.ſ.interdicim⁹.qđuſcā ſeruaꝫ priuilegiuꝫ. Itē Sꝫ.de eph.ſ.j.in eo q actoꝛi pmittit ex priuilegio ad aliud iudiciū trahere reū. Itē ad idem Sꝫ.de dila.ſi qñ.ꝛ.C.de iuriſ.om.iu.l.in criminalibus.Sol.qđā dicūt illas duas eē coꝛrectas p iſtā.qđ nō pla cet:qꝛ inꝑtū poſſumus cuitare legū coꝛrectiōes boc facere debemus Juſtinianꝰ imitātes:vt.ſ.qui.mo.na.ef.ſui.ſ.tribus aūt.dic ergo ꝙ hec ioquiť in reo illa in actoꝛe trahēte reū ad extraneū iudicē:ſed bec mala videť ſol.nā nō ꝺꝫ licere actoꝛi qđ nō licet reo:vt.ff.de regu.iur. nō ꝺꝫ.ſed dic boc ſpāle:illud gñale:cui generi p hāc ſpeciē derogať:vt ff.de leg.iij.l.vgoꝛē.ſ.feliciſſimo.ꝛ de regu.iur.l.ſemper.ſic ꝛ alꝭ licet actoꝛi:ſcꝫ agere qñ vult:qđ reo nō licet ꝛueniri qñ vult:vt.ff.ō eccep. do.l.pure.ſ.ſi.ꝛ.ff.de peti.here.l.ſi qs libertatē.ſ.ita demū.ibi:ꝛ erāt in ipſius ꝛc.vt.C.vt ne.inui.age.vel accu.l.j.ſed boc nō licet reo.
i ¶ Sed ille decidatur.ſ.in prouincia illa ybi contractū eſt:ſed quid ſi ibi non inueniatur.nōne remittit in ꝛtractu vt in delicto:vt.j.vt nul. iudi.ſ.ſi vero quis.Rſñ.dic vt ibi dicemus.
k ¶ Si vo.Caſum iſtū pono tribus modis. Primo in dño domus qui cū inglinis vel mercenarijs habitabat : vt.ff.de vſu ꝛ habi.l.pculus. ꝛ eſt eꝛ domo ab vno inglino deiectus.ꝙuenit ipe inglinus eꝛ ſuo delicto.l.aqlia directa vel vtili:ſed ꝛ dñs eꝛ ſ̄i delicto tenet actiōe in fa cti qui opa maloꝛ hoim vtiť:vt inſti.de ob.ā eꝛ q̄ſi delic.na.ſ.itē eger citoꝛ.hec ergo aut.pmittit boc nouū vt poſſit nūtiare dño:ꝛ oatur ei ſpatiū.ꝛ ſi veniat plene ꝫaminať cauſa:aliogñ dānatur pſens cōuentus:ꝛ ſi de reb⁹ eius actoꝛi non poſſit ſatiſfieri capiūtur res abſentis ꝑpter eius ꝛtumaciā.hāc reꝛobo:qꝛ eꝛ quo certū eſt q deiecerit non ꝺꝫ alius teneri:vt.ff.de bis q deie.vel ef.l.j.in ſi.ꝛ.l.ij. ꝛ.ff.de vb.obli. cōtinuus.ſ.cū ita.in ſi.ſi aūt diceres oñm cū ſua familia nō habitaſſe etiā alia rōne nō teneret:vt.ff.ō bis qui deie.vel ef.l.j.ſ.pe. Scdo pōt poni ſic.Alīqs ꝙuenieḃat me qꝛ ſibi erā obnoxius vel rei vē.vel qualicūq; actiōe ꝛ aliqs offert ſe defenſioni mee ꝓmittendo iudicio ſiſte re me oñm:ꝛ penā ſi nō faceret ſtare.ꝓmittit ergo huic ꝓcuratoꝛi ſue defenſoꝛi vt nūtiet mihi dño vt hic ſubijcia.ꝛ ſi nō veniā ꝓcuratoꝛ cōdēnatur ad intereſſe:qꝛ me nō facit ſtare.in quo venit etiā rei petēde eſtimatio. Itē ꝛ ego dño in actione que Sꝫ me cōpeteret qđnabo:ꝛ ſi eꝛ rebus ꝓcuratoꝛis ſatiſfieri nō poſſit:tūc de meis ſatiſfiet.nec eſt mi rum:qꝛ boc ꝑpter meā contumaciā cōtingit:ꝛ qđ hic ꝺ ipſe qui iniuſtitiam egit:ſcꝫ dñs. Item no.ꝙ hec auk.facit hunc verū ꝓcuratoꝛē coipſo ꝙ nō remouetur abſente:ꝛ ante litis cōteſta.permittit ſniam ferri:qđ eſt mirabile.vel dici pōt ꝙ quaſi ꝛteſtata eſt:vt.C.vbi in rem ſ.c.ſ. hec conſiderātes.Sꝫ qđ ſi ꝛ italia:Rſñ.idē:licꝫ nō fit.puncia ſꝫ puiciaru dña.vt.j.eo.ſ.pe.ꝛ.ſ.ſi.
g ¶ Trabatur.ſ.per reū.
h ¶ Priuilegio. B eſt nō prodeſt reo priuilegiūyt poſſit alibi reuocari iudiciū ꝑ vbi ꝛtraxit. Sꝫ ff.de iudi.l.j.ſ.oēs autem.Sol.dicūt qđā illaz corrigi p iſtā.et eodē mō rñdent ad.l.ff. de arbi.l. nō diſtinguemus.ſ.itez ſi qs rome.nā ꝛ ibi ōz nō debet e legatū rome qui niri etiam de eo qđ ibi fa cit dūmō ante hāc legationē in qua nūc eſt. Sꝫ hoc non placet.qꝛ p alia aut.q eſt poſt iſtaz ſalua ſunt legatis et aliis priuilegia.vt.j. de ſan.epiſc. ſ.ſi vo epi.col.ig. Dicer go hic log de priuilegijs q extra corpus iuris poſita ſunt vt colligit.ſ.eo. ſ.plurimoꝛ.nec videtur aliqđ corrigere.vt.ſ.eo. ſ.hec ꝓſiderantes.ibi:bi em ꝛc.que aūt iuris coꝛ pore ſunt nō tollunt per hāc auk.vt dictuꝫ eſt.ſed quedam alia auk.ꝛ foꝛi ꝛ iudicis videt tollere priuilegiū ſm.B.vt.ſ.vt iud.ſine quoquo ſuf.ſ. qđ aūt primitus.qđ nō puto niſi vt dictū eſt ſi nō ſunt in coꝛpoꝛe iurꝫ. nā vt in ſeq.ſ.poſt illū.ſ.in.ſ.interdicim⁹.qđuſcā ſeruaꝫ priuilegiuꝫ. Itē Sꝫ.de eph.ſ.j.in eo q actoꝛi pmittit ex priuilegio ad aliud iudiciū trahere reū. Itē ad idem Sꝫ.de dila.ſi qñ.ꝛ.C.de iuriſ.om.iu.l.in criminalibus.Sol.qđā dicūt illas duas eē coꝛrectas p iſtā.qđ nō pla cet:qꝛ inꝑtū poſſumus cuitare legū coꝛrectiōes boc facere debemus Juſtinianꝰ imitātes:vt.ſ.qui.mo.na.ef.ſui.ſ.tribus aūt.dic ergo ꝙ hec ioquiť in reo illa in actoꝛe trahēte reū ad extraneū iudicē:ſed bec mala videť ſol.nā nō ꝺꝫ licere actoꝛi qđ nō licet reo:vt.ff.de regu.iur. nō ꝺꝫ.ſed dic boc ſpāle:illud gñale:cui generi p hāc ſpeciē derogať:vt ff.de leg.iij.l.vgoꝛē.ſ.feliciſſimo.ꝛ de regu.iur.l.ſemper.ſic ꝛ alꝭ licet actoꝛi:ſcꝫ agere qñ vult:qđ reo nō licet ꝛueniri qñ vult:vt.ff.ō eccep. do.l.pure.ſ.ſi.ꝛ.ff.de peti.here.l.ſi qs libertatē.ſ.ita demū.ibi:ꝛ erāt in ipſius ꝛc.vt.C.vt ne.inui.age.vel accu.l.j.ſed boc nō licet reo.
i ¶ Sed ille decidatur.ſ.in prouincia illa ybi contractū eſt:ſed quid ſi ibi non inueniatur.nōne remittit in ꝛtractu vt in delicto:vt.j.vt nul. iudi.ſ.ſi vero quis.Rſñ.dic vt ibi dicemus.
k ¶ Si vo.Caſum iſtū pono tribus modis. Primo in dño domus qui cū inglinis vel mercenarijs habitabat : vt.ff.de vſu ꝛ habi.l.pculus. ꝛ eſt eꝛ domo ab vno inglino deiectus.ꝙuenit ipe inglinus eꝛ ſuo delicto.l.aqlia directa vel vtili:ſed ꝛ dñs eꝛ ſ̄i delicto tenet actiōe in fa cti qui opa maloꝛ hoim vtiť:vt inſti.de ob.ā eꝛ q̄ſi delic.na.ſ.itē eger citoꝛ.hec ergo aut.pmittit boc nouū vt poſſit nūtiare dño:ꝛ oatur ei ſpatiū.ꝛ ſi veniat plene ꝫaminať cauſa:aliogñ dānatur pſens cōuentus:ꝛ ſi de reb⁹ eius actoꝛi non poſſit ſatiſfieri capiūtur res abſentis ꝑpter eius ꝛtumaciā.hāc reꝛobo:qꝛ eꝛ quo certū eſt q deiecerit non ꝺꝫ alius teneri:vt.ff.de bis q deie.vel ef.l.j.in ſi.ꝛ.l.ij. ꝛ.ff.de vb.obli. cōtinuus.ſ.cū ita.in ſi.ſi aūt diceres oñm cū ſua familia nō habitaſſe etiā alia rōne nō teneret:vt.ff.ō bis qui deie.vel ef.l.j.ſ.pe. Scdo pōt poni ſic.Alīqs ꝙuenieḃat me qꝛ ſibi erā obnoxius vel rei vē.vel qualicūq; actiōe ꝛ aliqs offert ſe defenſioni mee ꝓmittendo iudicio ſiſte re me oñm:ꝛ penā ſi nō faceret ſtare.ꝓmittit ergo huic ꝓcuratoꝛi ſue defenſoꝛi vt nūtiet mihi dño vt hic ſubijcia.ꝛ ſi nō veniā ꝓcuratoꝛ cōdēnatur ad intereſſe:qꝛ me nō facit ſtare.in quo venit etiā rei petēde eſtimatio. Itē ꝛ ego dño in actione que Sꝫ me cōpeteret qđnabo:ꝛ ſi eꝛ rebus ꝓcuratoꝛis ſatiſfieri nō poſſit:tūc de meis ſatiſfiet.nec eſt mirum:qꝛ boc ꝑpter meā contumaciā cōtingit:ꝛ qđ hic ꝺ ipſe qui iniuſtitiam egit:ſcꝫ dñs. Item no.ꝙ hec auk.facit hunc verū ꝓcuratoꝛē coipſo ꝙ nō remouetur abſente:ꝛ ante litis cōteſta.permittit ſniam ferri:qđ eſt mirabile.vel dici pōt ꝙ quaſi ꝛteſtata eſt:vt.C.vbi in rem

Italia ꝓ uinciarū dña ōz.

¶ Cum boc Socoꝛ.c.ex parte.i glo. ſ.circa ſi.ex tra deap.

Legū coꝛ rectiones vitande ſunt.

Snia qñ ꝙ lite nō ꝛteſt.ferſ.

gi:ꝛ aut pꝛes expēſas pati q̄ rei eſtimatio eſt:aut ioꝑia ingemiſcē tem.[a] ferre[b]:¶Dinc nobis multitudo[c] plurima eſt ītercpellātiū q̄tidie ꝛ crebꝛo[d] in talib⁹ cauſis in quictamur paruarū gra occaſionū ꝛ ipſi[e] multas ſuſtinētes opoꝛtunitates:ꝛ videntes plurimam quidē multitudinē virozū:pluriq; māqz mulieꝝ ex ꝓpꝛijs locis agitatas:ꝛ ad hāc veniētes feliciſſimā ciuitatē;quoꝛ plurimi etiam mendicātes ꝛ afflicti hoc agunt: interdū q̄ꝫ hic moꝛiunť. ¶ Si igitur ꝛ fuerint ambo in ꝓuincia[f] et actoꝛ ꝛ reus:nequaq; ad aliā ꝓuinciā cā trahať[g]:nec; ad hāc feliciſſimā ciuitatē:neq; eꝛ ꝓuincia[h] cuiuſpiā;neq; eꝛ iuſſione:ſꝫ illic decidať[i]. ¶ Si vo[k] alter qđē adeſt/alter aūt abeſt: q vo pſens eſt eꝛ domo abſentis iniuſtitiaz[l] patiať ꝙuniať oib⁹ modis ipe q iniuſtitiaz[m] egit ſiue curatoꝛ ſiue ꝺuctoꝛ ſiue qcūq; ſit ei⁹[n] ꝛ liceat ei ſm ꝓuicie ſpatiū ꝛ ſm legē cōmunē[o] antiqꝛ poſitā inducias ac cipientē nūtiare que ꝺe bis geſta

ac.l.ij. Tertio dic ꝙ in quocūq; defenſoꝛe locū hꝫ qui ſatiſfaciat iudicato tum ſolui:nec curo ꝙ ſatiſfeceꝛit iudicio ſiſtere ꝺñm. Vel dic quarto ꝙnde nō pōt ꝙueniri tam ipſe ꝙ ego ꝺñs.vt.ff.de vi ꝛ vi ar.l.j.ſ.quotiens.ꝛ.ff.de inſti.l.cuicūq;.ſ.j.ꝛ.l.ſeq.j.rñ.ꝛ.ff.qđ vi aut cla.l.deniq;. ſ.peñ. ꝓmittit ergo hec aut.hoc nouuꝫ vt poſſit mihi nūtiari:ꝛ hec vltima placet ꝓceptoꝛi meo. Sed q̄re ꝙ eo permitteret hec aut.ꝺño penūtiari cū ipm ꝓcuratoꝛē ꝓſentē ꝛ ſuo noſie pōt ꝙuenire:Rſñ.pōt:qꝛ ſic eſt in fideiuſſoꝛe.vt.ſ. de fideiuſſo.ſ.j. ꝛ.ſ.ij. ſed tertia poſitio caſus magis ꝓbari videť in iſto.ſ.

l ¶ Jniuſtitiā.qꝛ aliquid eſt deiectum vel effuſum ſm ꝓmā poſitionem caſus. Vel dic iniuſtitiā:qꝛ debitoꝛ eſt meus ille qui eſt ꝺñs domus ſm alias tres poſitiones caſus.

m ¶ Jniuſtitiam egit.ſcꝫ cōductoꝛ vel ſimilis ſm poſitionem ꝓmā et ſm vltimā. Vel dic.ſ. ꝺñs q eſt abſens.ſm ꝺuas medias poſitiones caſus.

n ¶ Quecūq; ſit eius. ſcꝫ ſiue caſtaldus ſiue ꝓcuratoꝛ: ſine ſimilis perſona que ꝓeſens eſt.

o ¶ Legem cōmunem.vt C.de ꝺila.l.j. vel dic.ex.milium diurnoꝝ.vt.ff.ſi quis cau.l.j. ꝓna verioꝛ videť:qꝛ ꝺ ſtatiꝰ ſubijcit eſſe ꝓſiderandā ꝓuinciā quod in.ꝺ.l.C.de ꝺila.cōtinetur. Sed nunquid ibi alia tempoꝛa com putantur:Rſñ.ſic.ſed ad inſtar eius bec ꝓponuntur.

p ¶ Hoc agitˀ.i.cā tractať.vel dic ꝺ agitˀ.i.abſens degit:vt in nouellis.

q ¶ Adſanſionibus.id eſt ꝺiebus:vel dic in ꝓuincijs quia ꝺue ꝓuincie ſiunt in medio:vt in nouel.

r ¶ Longinquarum.i.regionum:ſcꝫ ꝺilatio petitur.

s ¶ Determinatū.vt.C.de ꝺila.l.j.Sed nonne in aliꝭ tēpoꝛib⁹ hec leꝝ coꝛrigit illāˀ Rſñ.nō.qꝛ illa loquiť in ꝺilatione q̄ oatur ſpecti ꝛ petēti gratia teſtiū vel inſtrumentoꝝ hec aut loquiť in alio caſu:qñ.ſ.patiť quis iniuſtitiā eꝛ ꝺono abſentis:quiꝺā tñ ꝺigerūt eam coꝛrigi.

t ¶ Credat.id eſt confiꝺat.

v ¶ Jtē.ſ.ꝺñs.vñ videť ꝙ ſi no credit ꝙ hic nō poſſit eū inuitū ꝺefendere.Sed Sꝫ.ff.de noua.l.ſi ſtichū.ſ.ſi.ꝛ.ff.de ſolu.l.ſolutioné.que ſunt cōtra huic.Sol.quiꝺā ꝺicūt boc caſu eas coꝛrectas:licꝫ in aliꝭ firme remaneāt.Sed nos ꝺicimus ꝙ hic loquiť qñ noie ꝓcuratoꝛio eū ꝺefendere volebat:ibi aūt volebat in ſe iuꝺiciū trāſferre aio nouāꝺi:qꝺ poteſt etiā eo inuito:vt ibi ꝺicit.ꝛ facit.ff.de nego.geſt.l.ſoluendo.

x ¶ De illo ſapit.ꝙ non ſit homo legalis.

y ¶ Completurum.etiam ſoluendo iudicatum.

z ¶ Niſi appellatio.cōpleturum ꝺico niſi ꝛc.nam tunc nec iuꝺicare videtur:vt.ff.ad turpil.l.j.ſ.ſi. Accurſius.

a ¶ In maioꝛi.i.in criminali.

b ¶ In minoꝛi.i.in ciuili.que etiam ratione minoꝛitatis poſtponitur criminali:vt.C.de oꝺi.iuꝺi.l.ſi.

c ¶ Si autem ille.ſcꝫ procuratoꝛ.

d ¶ Jlle vero.ſ.ꝺominus cui nuntiatum eſt.Al.

e ¶ Statutum.ſcꝫ a iuꝺice.

f ¶ Tanꝑ.iſtuꝺ tanꝑ non ꝺenotat ſimilituꝺinē ſed ꝓpꝛietatem.

g ¶ Agentem.i.reſpōꝺentem.ſic.ff.de eꝺen.l.j.circa prin.

h ¶ Conuentus eſt.ſ.procuratoꝛ vel ſimilis ei.

i ¶ Juꝺex.ſ.oꝺinarius.ſi aūt ꝺelegatus eſt nō vocabit eum re ꝛ verbo.vt.ſ.de epbi.ꝛ introꝺu.reis.ſ.ſi vo quiꝺā.nec etiā poterit ꝺefenꝺere iuriſꝺitionē ſuā iuꝺicio penali.vt.ff.ſi q̄s ius ꝺi.nō obtē.l.j.rñ.ſed boc per ſuum ꝺelegantē fieret.vt in.ꝺ.ſ.ſi vero quiꝺam.

k ¶ Obnoxius.ſcilicet nomine abſentis quem ꝺefenꝺit.ſm Aso. Vel ꝺic ſuo nomine conꝺenatur ſiue ſm ꝓmam poſitionē caſus:ſiue ſm aliā.ſ.ſecunꝺam poſitionē vel tertiam.vt.ff.de pcu.l.plautius.ꝛ.ff.de re iuꝺi.l.ſi ſe.in prin. Item multo magis ſm quartum moꝺum ponē ꝺi caſum:vt in princi.huius.ꝙ.ꝺiximus ꝓeterea ꝛ ſtatim ꝺicit ipſum abſentem ꝺanari.quomoꝺo ergo hic conꝺēnaretur.ſemel per aliꝭ ꝛ ſemel per ſe:certe abſurꝺum viꝺetur.

a ¶ Illum. scz absentem.
b ¶ Mittere. ſ. aliquem ad defenſionem ſui.
c ¶ Non volente. ſ. condẽnet: ⁊ repete quaſi ꝓteſtata lite ʒ eum. per hec eſt que facta fuerũt in perſona ꝑſentis ⁊ miſſione ꝓ abſente: ⁊ datiõe dilationis ad ſui aduẽtum: hec oĩa quaſi quãdã ꝓteſtatiõe ʒ abſentem facere videnꝫ: vt h. ⁊ C. vbi in rem act. l. ij. vn̄ de nõ obſtat qõ dicit aſſitẽ cõteſta. non poſſe da ri diffinitiuã ſentẽtiã. vt C. de tẽp. appel. l. fi. ſ. illud. qz eſt hic ḟi cõteſta. vt dictũ eſt ʒ abſentẽ. cõtra ꝑſentes vero vere eſt cõteſtata. quidã tñ dixerũt hãc ſniam q ʒ abſentem datur eſſe interlocutoriã de miſſione in poſſeſſionẽ ꝓ ro menſura de clarati debiti. vt ⁊ i alio caſu quẽ ſtatis ſubiſciet.
d ¶ Occupleꝫ. ſ. ꝑcurator.
e ¶ Ipſe. ſcs inquilinus: vel qui preſens eſt.
f ¶ Et de abſentis. ſi obnoxiꝰ apparuerit. vt. ſ. ꝓxi. vel quia mãdauit procuratorẽ vel ratũ ba uit. vt. ff. qõ vi aut clam l. deniqꝫ. ſ. pe. ¶ Et not. q duo videntur neceſſaria eſſe vt abſens egitatur ⁊ q obnoxius appareat ⁊ q ꝑſent̃ ſoluẽdo nõ ſit.
g ¶ Legitime cogatur. vt pꝛ ſu ꝰ ſi erat filiuſfamilis. ille q voleb at repſentare abſentẽ. Nã ꝑ legitime põt cogi ꝓ filio. vt. C. de bo. ma. l. j. ⁊ inſti. ꝓ quas perſo. no. acq. ſ. j. Itẽ et alie ſunt ꝑſone q ꝑ aliꝫs cõpellunt quas no. inſti. de cura. in fi. ſed de fide iuſſore q ſatiſdederat de iudicio ſiſti ſm ſecũdam caſus poſitionẽ: vel iudicatũ ſolui ſm tertiã boc ſpãliter dicit qui ſine ſatiſdatiõe admitti nõ debuit cum ſit cautio ꝓto ria. vt. ff. de ꝓcto. ſtip. l. j. in ꝓin. ⁊ l. ꝓtorie ſatiſdationes.

Pꝛ põt le gitime co gi. ꝓ filio.

b ¶ Legitima voce. ſ. preconis vel nuntij miſſi ad domũ. vt. ĵ. de liti. ſ. omnem. col. viij. Accurſius.
i ¶ Et abſens. ſ. ꝑcurator vel ſiſtis. ac ſi diceret nõ ſolũ ꝙdẽnabit ſi preſens eſt vt. ꝓxi. ſ. ĵs etiã abſens: vt hic. 6i. vel dic etiã abſens. q. d. nõ ſolum hic ꝑcurator vel ſiſtis qui ꝑmo fuerit pñs: ĵs etiã ille qui ſemp fuit abſens. vt. ſ. ꝓxi. ſ. habuim⁹. Sed qualr̃ hec ſnia erit lata ⁊tra vtrũq; abſentẽ? Reſpõdeo. vt All. ⁊ alij q ſit ĩterlocutoria. ⁊ hoc ſm ſchema. i. ordinẽ negocij. vt lite nõ ɔteſt. vt hic erat ſiat miſſio in poſſ. bo. abſentis vtriuſq; ſm meſurã declarati debiti. vt. ſ. de eẽbi. ſ. ſi vo qdã. coll. v. lite aũt ɔteſtata ⁊ boc cognito de cauſa def diffinitiua etiã ſ abſentem: ĵs cauſa nõ facta ligda idẽ qõ in ꝑmo caſu. vt. C. de iud. l. ꝑperandũ. ſ. ſi qdẽ. ⁊. ſ. finaliter. Sed certe ḃ põt dici ſemp ɔteſtata vel q̃ſi. ſi ſemp def diffinitiua dũmõ liquet. vt dixim⁹. ſ. ꝓxi. ſ. neqꝫ. ſ ſolo caſu iure nouo daf diffinitiua ĵs nõ fuerit vere ab eo lis ɔteſta. immo ⁊ alio puta abſente actore. vt. ĵ. de liti. ſ. omnẽ. col. viij. ĵs iure veteri nõ daref diffinitiua. niſi vere ſit lis ɔteſtata. vt. C. de tẽp. ap. l. fi. ſ. illud.

Hermodi cius quid ſit.

k ¶ Hermodiciũ. q. d. ſm ordinẽ qui ſeruatur q̃ cauſa deſeritur modo ꝓxi. dixim⁹. quẽ ordinẽ ⁊ boc hermodiciũ aliter iure veteri: aliter iure nouo ſeruaf. nã veteri actoꝛe abſente nõ ʒbebaf hermodiciũ: ſed cancellabaf eius. ꝓceſſus. vt. ff. de iudi. l. ⁊ poſt edictũ. ſed hodie tã reo q̃ actoꝛe abſente ꝓceditur vt poſſint ꝓceꝺi in lite ad ſententiam. vt. C. de iudi. l. ꝓperandũ. ſ. finaũte. ⁊. ĵ. de litigio. ſ. omnẽ. Accurſ.
l ¶ In nullo minoꝛ. imo eſt ⁊ aliq̃ in deteriozi ꝙditiõe: q: appellare nõ põt tam iure veteri q̃ nouo ⁊ etiã nouiſſimo. vt. ff. de iudi. l. poſt edictũ. ſ. fi. ⁊. C. de iudi. l. ꝓperãdũ. ſ. cũ aũt. ⁊. ĵ. de iudi. ſ. audiẽt. in fi. ſ. ⁊ facit. ĵ. de teſti. ſ. ⁊ B. in fi. ſ. ⁊. C. quoꝫ appel. nõ re. l. j. ⁊. ff. de noga. l. quotiẽs. ſ. in poteſtate. ⁊. ff. de re iudi. l. de vnoquoq; ſ. j.
m ¶ Accuſator. large ponitur etiam ꝓ actoꝛe.
n ¶ Et abſoluere. ſcz ab inſtantia iudicij vel edicti ſm All. vt. ff. de in. ⁊ poſt. Sed certe immo etiam diffinitiue licet nõ ſtatim. vt. ĵ. de litigio. ſ. ſi vero initium. Accurſius.
o ¶ Et dãna. facit. ff. de iudi. l. cũ qui. ⁊. ĵ. de eẽbi. ſ. ſi vero quidaꝫ. in fi. ⁊. C. qui accuſa. nõ poſſunt. l. qui crimen. Accur.
p ¶ Adeſi dari. i. emendare. Accur.
q ¶ Temperatiores. ſcz homines.

apparuerit: ⁊ inſuper illum[a] poſt hmõi admonitionẽ mittere[b] in ꝓ uinciã nõ volentẽ[c]: ſi tñ oĩno obnoxius apparuerit. ⁊ ſi qdẽ locuples[d] ſit ipe[e] qdẽ exigaf q̃ decreta ſunt. ſi vo minus ſit qõ hʒ aut nõ ſufficiat i iſta ꝙdẽnatiõe: tũc ⁊ de abſentis[f] reb⁹ cõpleat victoꝛi dãnũ hmõi. ¶ Si vo neqꝫ ipe apparucrit q oĩm litis ꝑſentare iuſſus eſt: aut q. ꝓ eo legitime[g] cogatur: tũc vocef quidẽ legitima voce[h]: nõ aũt obediẽs ꝙdẽnef ⁊ abſens[i] ſm ſchema qõ appellaf ber modiciũ[k] id eſt deſerte cauſe: naꝫ q ꝓtumaciã deſerit in nullo[l] minoꝛ ꝑſente putabif. ¶ Si vo ille qdẽ forſan aducnerit: aut miſerit quẽpiã: accuſatoꝛ[m] aũt deſit: tunc ⁊ abſoluere[n] cũ ⁊ dãna[o] ci⁹ mederi[p] calũniatoꝛẽ cogat. ſic crũt rẽ peratiores[q]: ſic peccare ceſſabũt: ſic nõ putabũt[r] potẽtiã[s] diuitiaꝫ iuſtitie ꝓualere[t]. Nec latet nos qz forſan neqꝫ ſufficiat ʒ ad perfectiſſimã cauſe medelã. cũ iudicãtes potẽtioꝛib⁹ magis q̃ iniuſtitiã volẽtib⁹ ⁊ ad ꝓuincias veniẽtibus ꝓſtẽt[u]. Sed tñ nouim⁹ plurima iuſtitiarũ curata ab hac legiſlatiõe. magis aũt q̃tũ ad nos eſt totũ crit ſanatũ: nãqꝫ non aliẽ tradum⁹ cingula niſi ꝓꝛi[v] iuſiurãdũ ſubierint boc accipiẽtes iuſte oĩbus iudicare ꝛ puras[x] ſeruare man⁹: non puto ꝛ poſt ꝑſentẽ legẽ altero qlibet egebimus augmẽto ſi illi qdẽ iuſte iudicẽt ad legez ſimul ⁊ iuſiurandum reſpiciẽtes. Arripiat[a] aũt nullus ꝓuincialibus cingulis violẽtos vtens: ꝓuilegio aut ptãte aut forma niſi forte[b] ſacra nr̃a ꝓagmatica forma occaſione publice cauſe[c] ꝓcedens exhibitũ hic quẽpiã inferre ꝓcipiat[d]: aut ex lege ḃ faciat q̃le[e] eſt ſup appellatiõnib⁹ hʒ eriã boc ex multa parte curauimus pluri mos[f] maiozũ iudicũ in ꝓuincijs appellationũ ꝓſtituẽtes: vt apud illas magis appellatio qñ nõ de maximo[g] negocio fuerit queſtio q̃ in hac examinetur maxima ciuitate: hanc dicentes iuſtitie legem adhuc potius faciemus cazs iuſtiozẽ ſi nulli permittamus habere cõtra eam quedam ꝓuilegia[h]: neqꝫ excipi ab hac lege q̃libet ꝓuilegio[i]: ne ſi cuilibet ſanctarum eccleſiarũ largitũ ſit: aut alicui venerabiliũ xenodochioꝝ: aut aliꝭ venerabilibus domib⁹: aut aliꝭ cuilibet ipſarum domuũ imperialium[k] aut ſacro patrimonio[l] aut ſacris ꝓuatis[m] q̃ merito poſt ſupernũ[n] honorẽ ſecũdo loco ſunt poſita: nec ſi aliquibus iudicib⁹ aut in potentatu poſitis aut oĩno ſub nos ꝓſtitutis homibus: ſed obediãt oẽs legi ⁊ fiũ cumbẽtes iuſtitie ſanctiõi honorent ea ⁊ per oĩa habeãt ſoztem[p] ſit vt hic dicitur. ex eo q̃ dicit pragmatica ⁊c. que pragmatica fit tantum ꝙ filio procerũ. vt. C. de leg. ⁊ cõ. l. ij. idẽ ſi alia cauſa reipu. eum vocauit vt hic 6i. nã interim in cã ſua hʒ dilationẽ. vel ex. l. vt ſubiicit cir ca appel. vt q: hʒ cauſam appellatiõis rome. hʒ eñ ꝓuilegii ex lege ſcripta ne interim ꝙmaꝫ: idẽ eſt etiã in legatione vel cauſa teſtimonij ferẽdi: ⁊ idem in oĩbus q̃ ex lege ſcripta habẽt ꝓuilegiũ ſiue milites: ſiue clariſſimi: nec eñ ea ꝓuilegia caſſanf. vt. ff. de iudi. l. ij. ſ. legatis. ⁊. ſ. omnes. ⁊ dixim⁹ plene. ſ. eo. ſ. ſi igitur.

a ¶ Putabunt. alꝭ puta bũt: alꝭ putabitur.
s ¶ Potentiã. alꝭ potentiam: ⁊ alꝭ potentia.
t ¶ Preualere. facit. ſ. vt nõ ſi. pigno. in ꝓn. col. v. ⁊. ſ. eo. ſ. j. in fi. Accur.
v ¶ Sufficiat. ḃ q̃ dixim⁹: ſcz hac ꝑſtõe. Ac.
x ¶ Preſtent. nota mirabile vbũ. ſic. ſ. de eẽbi. ſ. ſancimus. ⁊. ſ. ſuſcepto.
y ¶ Et puras ſeruare. ſcz ab oĩ donatiõe. vt. ſ. iuſiurã. qõ ꝓc. et. ſ. vt iudi. ſine quoquo ſuffr. ſ. boc autem. col. ij. ⁊ facit. C. õ iura. calũ. l. ij. ſ. pe.
z ¶ Puto. q̃ non egebimus. Accur.
a ¶ Arripiat. ſic conſtrue nullus arripiat. i. ꝓtegat violẽtos. i. raptores ꝓuincialib⁹ cingulis. i. a dignitate ꝑdis ꝓuincie in qua deligt ne ſeuiat ⁊ cognoſcat in eos. ⁊ facit C. de appel. l. addictos. ⁊ C. de decurio. l. curiales qui honoꝛariam.
b ¶ Niſi forte. boc non refertur ad ꝓxima dictuꝫ. ſed ad alia. q. d. dixi cauſam non eſſe trabendam ad aliã ꝓuinciã. vt. ſ. eo. ſ. boc conſiderantes. excipe niſi ⁊c.
c ¶ Publice cauſe. naꝫ ꝓ priuata cauſa ſua nõ vocat aliq̃ imperatoꝛ. vt C. de decurio. l. curiales omnium.
d ¶ Precipiat. nam forte facit boc imperatoꝛ: vt ipſemet de cauſa cognoſcat qõ cũ conſilio ꝓcerũ ſit ꝓmulgata. vel ex. l. vt ſubiicit cir ca appel. vt q: hʒ cauſam appellatiõis rome. hʒ eñ ꝓuilegii ex lege ſcripta ne interim ꝙmaꝫ: idẽ eſt etiã in legatione vel cauſa teſtimonij ferẽdi: ⁊ idem in oĩbus q̃ ex lege ſcripta habẽt ꝓuilegiũ ſiue milites: ſiue clariſſimi: nec eñ ea ꝓuilegia caſſanf. vt. ff. de iudi. l. ij. ſ. legatis. ⁊. ſ. omnes. ⁊ dixim⁹ plene. ſ. eo. ſ. ſi igitur.
e ¶ Quale eſt ſi boc eſt exemplum: ergo idem eſt in aliꝭs qui habent ex lege ꝓuilegium. vt dixim⁹. ſ. eo. ſ. ſi igitur.
f ¶ Plurimos. ſ. cognitores. All. vt. C. de ap. l. in offerẽdis. ⁊. ſ. de app. ſ. illud. ⁊. ſ. ſimili modo. ⁊. ſ. orientalem. ⁊. ſ. ſi.
g ¶ Magnimo. vt. ĝ. lib. auri. vt in ꝓgimnis dictis legibus cõtinetur.
h ¶ Quedã ꝓuilegia. i. indulta vel indulgẽda que tamẽ iuris corpore nõ cõtinẽtur: ⁊ nota hic ſubſequẽter nominari perſonas: q: plus ſolet timeri ⁊c. vt dicit canon in decretis. in diſt. xxiij. c. q̃ꝑ. Item ea que generaliter dicũtur niſi ſpãliter notẽtur videnf neglecta. vt. ſ. de iniur. l. item apud labeonẽ. ſ. ait ꝓtoꝛ. nec enim ꝓuilegia ſcripta per legẽ ceſſantur per banc cõſtitutionem. Sed tamen quida digerũt contra: tum per ſupradicta: tũ per ea que hic dicũtur ſic generaliter corrigi dictam legẽ de iudi. l. ij. ſed falſum eſt: quia ſolũ vult hic nominare perſonas: ⁊ in hoc dicit plus hic: vt dictum eſt.
i ¶ Quolibet ꝓuilegio. i. quolibet per ꝓuilegium aliquod.
k ¶ Imperialium. boc ſubdiuiditur ſtatim.
l ¶ Sacro patrimonio. i. rebus imperialibus.
m ¶ Sacris priuatis. i. rebus priuatis ꝓcipis. nam hʒ bona duplicis generis: vt ꝓ hic. ⁊. C. de qua. ſcrip. bene a ʒenone. in ꝓin.
n ¶ Poſt ſupernũ. i. dicere que priuate ſunt merito ſunt poſt imperiales ſtatim que imperiales ſunt a ſuperno deo collate.
o ¶ Legi. ſcz huic.
p ¶ Sozte. m. i. fortunam. alꝭ partem. All.

Succeſſores.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Successiones.vt.ff.e. §.j.in fine.

b ¶ Constitutiões. facit.C. de vete.iur. enu.l.ij.§.fi quia.et.ff.de non alie.§. vt autem.ff.titu.j.in fi. j.respon.

† Cõcor.in proe.lib.vi. ibi:et qu hũa natura nouas tc.

c ¶ Infirme. facit.C.ff cõtra ius vel vti.pub.l.fi.ff de nõ alie.§.quæritur fine. ff.C.qñ impator inter pupil.ff vi.l.j.j.respon. ff.C. de peti.bo.sub.l.j.in fi.j. respõ. Sed quid si dicat princeps in concedendo tali priuilegio ꝓcedo:nõ obstante hac constitu.vt omnes obe.iudi.ff Rñ. valet. vt arg.ff.ff leg.iij. l.si qs in principio testamenti.ff.de legi.ff sena tuscon.l.princeps.

d ¶ Pena.de qua statim dicet.

Verbũ ge nerale oia cõplectit.

e ¶ Erit aũt hec lex.ergo ff in italia.lj.§.eo.§. consideradũ. ff.§.fi igitur. faciat tm mẽtionẽ de puincia.Accur.

f ¶ Singuli casus. sic.§. scenicas.§.fi.

g ¶ Jn illyrico.id est sclauonia.

h ¶ Recompẽsationem. id est meritum:vel retributionem.

¶ Quibus modis naturales tc.

i ¶ Legitimi. Hic debet esse legitimi efficiunt: fz in alia cõstitu.j.qui.mo. natu.effi.est in fra fui.et q fit differẽtia inter hũc titu.ff illum:dic vt in rubrica ibi dicimus.

k ¶ Supra.i.ꝓeter.

l ¶ Constitutionibus positis.in.C.de natu.libe.l. cum qs.ff duabus seq.ll.

m ¶ Ecte. Aitialiano . vt ff.de le. et sena tuscon. l.neq; leges.ff.l.non pñt. que ambe sunt iuliani.

n ¶ Nature varietatẽ.Nã tura enim ꝓperat nouas edere formas.vt.C. de vete.iur.enu.l.ij. §.fz quia.ff multis vtitur nouitatibus.vt.j. de cõsan gui.ff vteri.fratri.in pn. colla.vi.

o ¶ Sufficiat.scilz correctionem.

p ¶ Leges.vt.C.de natu. lib.l.cũ quis. ff.l.nuper. ff.l.fi.ff.de incest.nupt. §.dubitati.ff.de trien. ff semis.§.fi.coll.iij.

q ¶ Ex his .scilicet questionibus.

r ¶ Dubitauerunt. Loco passiui.ff dic id est inducunt.

s ¶ Corrigimus. i. adiicimus ff interpretamur. Vlso.

t ¶ Sancitũ.vt.C.de natu.lib.cum quis.

v ¶ Cõsternatam.als cõnõ solũ in semetipos respiciẽtes: sed etiã in futuras successiões a: ff sciẽtes qz nihil pene i semetipos manet: fz currit † natura semper multas cuoluẽs mutationes b qs neqz ꝑuidere facile est:neqz ꝓdicere solũmodo deo ff impatore seqẽte deũ hec gubernare medicis criter ff mãsuete valẽte. ¶ Si vo quisqz vtaꝛ aliquibus sacris formis:siue ꝓgmaticis:siue alijs ꝏ tali quodãmõ sibi largitis/erunt omnino infirmi c iudicibus maxi mam soluẽtibus pena d si oĩno fu sceperint ff nõ hoc qõ fit solũmodo meditabunt:sed qõ etiã faciẽdum est.eteñ si post hoc tale aliquid impetrẽt ab aliquibus nr̃o rum subiectoꝝ:aut ab alio quoli bet quib⁹ ꝓius interdicimus inter quos cõplectimur(licut dictũ est)ecclesias ff venerabilia monasteria ff sacras nostras domos ff sacra ꝓuata/ff sacrum patrimoniũ:neqz hoc oĩno valebit. ¶ Erit aũt hec lex vbiqz suã iuste extendens virtutẽ ff simul quidẽ futura caute cõstituens/simul autem qõ ꝓterijt curans. ¶ Scitote igit omnes subiecti quos deus nr̃is ꝓgenitoribus ff nobis donauit qm̃ hãc vobis damus legislationem oẽm vobis cautelam ꝓferẽtes:et neqz itinere fatigabimini lõgioꝛe:neqz aduersus maximos lachrymabitis:neqz nos culpabitis tãqz hec nõ corrigẽtes:sed vnusquisqz de primo respiciẽs pena in quibus forte dãnificaꝛ atqz leditur:ff hanc curam vidẽs magnum et bonũ laudabit deum qui hec nos sancire bene ff iuste illuminauit. Sit ergo pena talia cõmittẽtibus aut suscipiẽtibus iudicibus ff cinguli casus ff decẽ libraꝝ aũri dãnum. ¶ Glozioſiſſimi igit ꝓfecti nostroꝝ sacroꝝ ꝓtoioꝝ qui p omnẽ subiectã terram ꝓsiſtunt legẽ banc cognoscẽtes ꝓponãt:ff per dioceses sub se cõſtitutas/ff in oĩ italia/ff libya/ff insulis/ff oriente/ff quodcũqs in illyrico e est:ff sciẽt oĩes quomõ eorum curam habemus deo qui tanta nobis ꝛtulit offerentes legem qui magnã nobis ꝓo eis re cõpensationem f dabit dum talia ꝓo causa subiectoꝝ salutis sanciuerimus:ꝓponatur cõstanti nopolitanis ciuibus nostris.

¶ Quib⁹ modis naturales filij efficiuntur legitimi i supra k illos modos qui in superioꝛibus ſtiturionibus l cõtinentur. Titu.j.

Confectis instrumentis dotalibus filij naturales ex muliere libera nati efficiuntur legitimi ff sui etiã si post ꝏfectionem nulli legitimi patri nascantur:vel nascantur sed moꝛiantur. Angelus.

Jmpera. Justi. Aug. Jo. prefec. pre. secũdo exconsuli ff patricio.

¶ Collatio sexta.

Ecte† dictũ est a predecessoꝛibus nostris et ante oĩes a iuliano m sapiẽtissimo:quia nulla lex neqz senatusconsultum ꝓlatum in republica romanoꝝ̃ videtur ad oẽs sufficiẽter ab initio ꝓmulgatum:sed multa indigere coꝛrectione:vt ad nature varietatẽ n ff eius machinationes sufficiat o. Jgitur de his qui ex naturali p ad suoꝝ̃ ius peruenĩũt ff multas ꝛvarias ꝓscripsimus leges q. Et r his autẽ que a natura reruz per singula moliuntur s inueniẽtes aliquid deesse his que iã statuta sunt hoc in ꝓsenti coꝛrigimus t. ¶ Sancitus u nãqz est vt si quis habẽs mulierem puro sibi affectu consternatam v:deinde filios ꝓcreauit:et postea etiam nuptialia fecerit instrumẽta w ff le gitimos ex ea ꝑcreauerit filios x: neqz hi qui pr̃i⁹ nati sunt maneãt naturales sed ff illi connumeren tur suis y: co a qꝰ occasio oĩno eis sunt nasci b legitimis:sed habuit etiam ista lex c coꝛrectionem:naz quia secũdi ff post dotẽ nati moꝛtui sunt:ideo volebãt quidã d neqz quaqz ꝓiores ante existentibus adiuuari:et hoc emẽdauimus e et dedimus eis f etiam sic vel si moꝛtui sunt hi qui secũdi fuerunt fratres habere iura legitima. Jllud quoqz adijcientes g quoniã ff hoc dubitatum est vt vel si aliquot filij h post dotalia non nascant:attamen ꝓcedentes lz ante dotalia nati sunt inter suos i ascribi k patre quippe ad hoc festinãte.

Si mater filiozum moꝛiatur anteqꝫ matrimonium contrahatur:ff conficiuntur dotalia instrumenta licet pater hoc facere dispoſuerit nõ sunt legitimi. Jdẽ si mulier nõ sit matrimonio digna:vt qz luguriose cũ alio viuebat:vel idem si mulier se occultauit vt in vgozem duci non poſſet.hoc dicit Angelus.

¶ Sed z aliud l quidã tale occurrit:ex huiusmodi nãqz cõſuetudine m nati filij erant alicui:at ille eos volebat a nobis adimẽre to modo facere suos nuptialium confectione documentoꝝ deliberante autem hoc patre moꝛtua est mulier et constitutionis cum deſerult modus: non enim erat ad quam oꝑoꝛteret nuptiale confici documentum ff naturales manebant filij inuito patre. ¶ Et quidam etiaz tale exoꝛtum est apud viros neqz nobis cognitos:ꝓcreauit etenim quidam filios non legitime ff filios quidem vltraqꝫ n diligebat ff legitimos sibi fieri fm leges o volebat:ea autem p que sunt mulieris non erãt omnino sine peccato:neqz dignã eam existimauit legitimo quodam nomine q que etiã semetipsam injuriauerat:sufficit

pactam. Accur.

† Jnstrumẽta.i.matrimonium:cum ea fecit in terueniẽtibus instrumẽtis in quibus dos ff matrimonium cõscribitur. quod est necesse ad taliũ filiozum legitimationez qui ꝓius nati sunt.vt in ſtitu.de nup.§.fi.

† Hec q ibi dicunt rectanẽ i proe. li. vi. decre. lz non p ea dem verba ſz variatio.

y ¶ Filios.f.postea.

z ¶ Suis.i.legitimis.

a ¶ Eo.id est ideo.

b ¶ Nasci legitimis.id est vt legitimi nascãt. Vlso.

c ¶ Justa lex.ſcs supra nominata cum quis.

d ¶ Quidam. ſcz sapientes. Accur.

e ¶ Emendauimus.f. per aliã.l.in eo.titu.de naturalibus liberis.l.nuper.

f ¶ Eis.f.natis ante matrimoniũ qui sui sunt facti per matrimoniũ.

g ¶ Adiũcimus.in ea.l.C. eo.nuper.

h ¶ Aliquot filij.vt quia vnus tm postea nat⁹ est vel nullus.

i ¶ Inter suos.id est legitimos.Accur.

k ¶ Ascribi.id est cõputari:vel dic ascribi in testamento in q instituit suos legitimos filios: als ifti tales agunt querela ff oĩ augilio qõ cõperet heis q ab initio legitimi fuissent.vt.ff de incest.nup. §.dubitatũ.in fi.col.iij.

l ¶ Sed et aliud.hic nota tres ſtiões.vna est in hoc.§. sed et aliud. alia est in sequẽti.§.et quidã. tertia in §.nouimus.qs soluit postea in §.fi quis vero.

m ¶ Cõsuetudine quã habet ad cõcubinam.

n ¶ Vltraqꝫ.scilz dici vel credi possit. Al. vel dic vtraqꝫ qꝫ id est valde vel multum.

o ¶ Scõm legẽ.i.secũdus modus querendi vt inferius innuit.vbi dicit secũdus iste modus tc.fm Al. Vel dic etiã fm.l.dubium vel dubitatum.

p ¶ Ea autem. id est que sunt ex officio mulieruz ẽ ꝓhibendo naturalꝛ ad ꝓcreandũ:sed ibat cuz aliꝫs. Accur.

q ¶ Quodã nomine.scilz naturali.

UNIVERSIDAD DE

a ¶ Hoc tantum. Nota aliquid taceri vt maius delictum detur intelligi inesse. sic. ff. ad macedo. l. j. ibi: neq; amplius.
b ¶ A nobis. vt. C. de natu. lib. l. nuper.
c ¶ Quedam. scz bona. Ull.
d ¶ Et moriente. repete ne. Accursius.
e ¶ Frueretur. scz pater.
f ¶ Lex. scz consta. vt. C. ō bo. mater. l. j. t. C. de bo. q̄ libe. l. cū oportet. §. j.
g ¶ Talibus. datiui casus sunt.
b ¶ Subtilis. scilz huius quam t̄c. Accur.
i ¶ Ipsos quides suos. i. legitimos. Accur.
k ¶ Nō hz penitus. quia mortua est: vt fuit in primo dubio.
l ¶ Sine dicto sit. vt fuit in scōa dubitatiōe. Acc.
m ¶ Que non appareat. quia absc̄ōdit p filios vt fuit in tertio dubio.
n ¶ Habeat aūt. h repete vel si appareat. Accur.
o ¶ Prepeditam. f. mulierē. veluti q: mōacha ē: vla fctā vñ mrimoniū Sbere nō pōt. vt. §. ō nup. §. fin occasionē. vel h̄ facerdos. vñ neq; ipse pōt eas hre vxorē. vt. §. qūo opz epi. §. neq; aūt. col. j.
p ¶ Suis. i. legitimis.
q ¶ Adiuuent modus. i. p restitutionē natalium. vt. ff. ō nata. re. p totū ti.
r ¶ Premādans. i. pcōcēdēs ille mod' quēdā bonorē q̄dā alio actu. f. p impetrationē t cōcessiones iuris anulox aureox: vt subijcit h. t p. i. dans eis t̄c. q mod' semiplenā ingenuitatē inducit: vt. C. ad le. iul. miscellā. l. vna. vñ et pson' eis succedit: vt. ff. ō iur. aureo. anu. l. pe. Sed restō natalij pleñ tribuit ingenuitatē: nec succedit pson'. vt. ff. de nata. rest. l. interdū. t cane tibi: q: t h statis in nuit q; semp natalij restitutiōes pcedit ius anulox aure. ibi: postea vōt̄c. q̄ nō puto. nax nullo mō tali iure petitio aureox anulox pōt post restōnes natalij peti: vt ff. de na. resti. l. ij. t. l. iij. t fac ad B. j. vt libe. dece. §. j. t. §. fi. t. j. q. mo. na. effi. sui. §. j. colla. vij. Accur.
s ¶ Eos. i. pmunitos. res. t boc si babes eos. ñ vero babes eis dic vt' in glo.
t ¶ Naturam. antiquissimam. Accur.
v ¶ Et licebit id patri. id est naturales efficere legitimos. Accur.
† ¶ Eos. in proc. decre. sup ver. nostra litigia. ibi: vñ dicit imperator.
x ¶ Et. id est sicut.
y ¶ Dicti sunt modis. veluti per oblationē curie: vt instit. de here. ab intesta. §. ij. t in matrimonio: vt. §. de incest. nupt. §. dubitatū. sed hic modus de quo hic agitur nō est per omnia similis: quia nō ibi attenditur sint alij legitimi vel nō: vt. j. qui. mo. na. effi. sui. §. si gs igitur ex qualibet. sed hic sic: vt isto. §. si gs vō. t. §. fe. t. j. §. liceat.
z ¶ Occurrerit. post. l. istam.
a ¶ Prediximus. vt. §. eo. in prin. t est interpositio. Accur.
b ¶ Nature. id est natura legitimati.
c ¶ Restituere nature. id est indicabit eos legitimos.
d ¶ Nature. qualiter? dic vt. j. quibus mod. na. effi. sui. §. illud. ibi: hoc agit t̄c. et. j. proxi.
e ¶ Sanciebat. als sciebat.
f ¶ Differentia. scz hominis. Accursius.
g ¶ Legitimi. scz filij.
b ¶ Hoz. id est statim.
i ¶ Procedebant. scilicet de vtero.
k ¶ Des. vnū est gen' bominū tm erat. vt insti. de liber. §. j. t. j. q. mo. natu. effi. sui. §. j. t. ff. de condi. indebi. l. si id q̄ dns. Liber oēs erāt a principio.
l ¶ Bella. quia capti serui capientiū efficiunt: vt insti. de iure pso. §. ferui.
m ¶ Produxit. l. ab ūtio.
n ¶ Diuerso. vel conuersio: vt. j. qui. mo. natu. ef. sui. §. illud.
o ¶ Eis. scz legitimis.
p ¶ Ex q̄litatib' §fo. similem morbū exigere sibi medicinā. fic. C. de epis. t cle. l. si quēp. i fi. t. ff. ad le gē aq. l. illud. in fi. t. j. qui. mo. na. ef. sui. §. illud. ar. §. ff. de peni. l. quedam.
q ¶ Illaz quidē. f. medelā manumissionē: scz q̄ etiā veteri iure est inducta: vt instit. de liberti. §. j. t pa tet. ff. de manumi. p totum tit. Vel dic medelā restitutionis natalium.
r ¶ Hāc vero. f. medelam que sequitur. Accur.
s ¶ Relinquēti. i. quia nō accepit eam in vxorē.
t ¶ Uxorē. concubinatus.
v ¶ Deligisse. vt fuit i secūdo dubio. §. eo. §. t q̄dā.
g ¶ Aliter. iterpositio est.
y ¶ Permittim'. i. nō permittimus naturales effici legitimos boc mō nisi in subsidiū: nam si talis est mulier qua possit cōmode in vxorē habere p mrimoniū tm debēt filij legitimari: vt bic dicit.
3 ¶ Circūuentio est. q: est turpis vite.
a ¶ Nō est. q: mortua est. vt. §. eo. §. sed t aliud.
b ¶ Aut latet. vt. §. eo. §. nouimus.
c ¶ Circa eaz. vt quia als ipediē ea ī vxorē habere. ppt mulieris vel suū statum. vt. §. eo. §. si gs vō.
d ¶ Filijs. i. lnia sit pñs. t h icipit mod' legitimādi.
e ¶ Precem. qō qualiter fieri dz: dic vt. C. de preci. impe. offe. l. fi.
f ¶ Differētes. filis ē ipe ratio ō senatoꝝ. q liberā vult accipe: vt. ff. de ri tu nup. l. si senatoi. fic. ff. de bis q no. infa. l. folet.
g ¶ Tali solacio. nā legitimi erunt.
b ¶ Neq; fraudare. boc est dicere filij celantes matrē nō fraudēt patrē quominus faciat eos legitimos: q: inuētus est modus quo efficiunt legitimi etiā sine matrimonio: neq; ob boc obijciūt filij ius legitimorum: sed si alio modo velint obijcere: quia expsse ⁊ tradicāt patri boc possunt. vt. j. qui. mo. na. effi. sui. §. generaliter. col. vij.
i ¶ Et celantes. repete neq;.
k ¶ Abijcere. id est spernere.
l ¶ Breui solacio. breue est sed non breue dictū: vel breue respectu maiozis tractatus. sic. C. de vsufruc. l. ambigitatem.

Hoc quidem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Hoc quidem. scilicet principē nō adeat propter circūstantiam: vt quia eum adire nō potest cū multis sit princeps negocijs implicitus: vt. ꝫ. de appel. ℣. i. col. iiij.

b ¶Casuum. qui impediunt eam ad matrimonium.

c ¶Sic filijs. vt digimus in patre. ℟. ℣. j.

Dat qui d ¶Percipientibus. Mo. darū cōfir mat. e ¶ q cōfirmat datus: dat. ¶ Natura simul. idem si in iudicio vel testamēto hec cadē dicit pater etiā si yni filio: cum tale ꝑhuit testimoniū alijs. ꝑdest. ℣. vt li. ma. ꝛ aui. ℣. ad hoc. colla. viij.

f ¶Nunc addentes in q bus. q. d. hic modus adijcitur alijs modis in illis. f. casibus in ḡbus ꝓ illos modos accipere nō l3: vt q: mf est mortua vł latet fama: vł nō ē fama: vel alīs ꝑedif alijs modis: vt. ℟. eo. ℣. si qs vō. ꝛ facit. j. q. mo. na. effi. sui. ℣. gñalr.

g ¶Illos. ſ. modos.

b ¶Suis. Redditio rationis.

i ¶Fo⁹sitan. ℟ superfluit sic. ℟. de non alie. ℣. ga vō vſumile. nō ꝙtat habere locū alios modos etiā si filij legitimi sint siue per matrimoniū ℟ fiat: vt. ℟. de iccl. nup. ℣. dubitatū. ꝛ. ℟. de trien. ꝛ fe. ℣. fi. col. iij. siue ꝑ oblatiōes curie: vt. C. de natu. li. l. legē. ℣. j. ꝛ. j. q. mo. na. effi. sui. ℣. itaq. ibi: si qs igif ꝛc. ꝛ. C. de na. lib. cōium. ℣. fi.

k ¶Ante nos ꝑatorib⁹. vt ab anastatio: vt. C. de natu. lib. l. iubemus. in fi.

l ¶Reꝓhendit. dicens vt naturalis nō adoptetur: vt. C. de natu. lib. l. legem anastatij. ℣. in ꝓstē rum. que est iustiniani.

m ¶Terminis. i. firmaꝫ.

n ¶Considerauit. scilicet constituere. Accur.

o ¶Exclusa. nota nō debere in dubijs renocari qō bī ē semel determinata tū: vt. C. ad. l. iul. de adul. l. gracch⁹. ꝛ. C. de re. credi. l. si qs. in fi. ꝛ. C. ō sum. tri. l. nemo clericus. i ꝑn.

p ¶Illud quoq; melius. ſ. ꝑ si nō cōstituerimus.

q ¶Antiqs. vt. ff. de reg. iur. l. nuptias.

r ¶Nobis. vt. ℟. ō nuptijs. ℣. nuptias.

s ¶Falsitatis. totuꝫ est su spensiuū vsq; illuc existimauimus ꝛc.

t ¶Completa. i. repleta.

v ¶Eis. scꝫ verbis.

g ¶Finguntur. id est falsa ponuntur.

y ¶Scōm naturales leges. i. ꝑm naturalē equitatem facta. Accur.

3 ¶Iouimus etcm. ſ. esse ꝛsumus: vt subijcit ama. ꝛc. alꝫ non enim ꝛc. fic. ℟. de trien. ꝛ semif. ℣. consideremus. col. iij.

Amor furor vehemens. ℣. a ¶Vehementius. Mo. amor: em. appellari furorem vehementez: vt fi ent furiosus se non sentit. sic nec amor: osus: est etiam similis ebrio: vt insti. de suc. sub. que ſi. ℣. fi. Unde versus. Non frater fratri cum furor ille venit. Ignemo ille furor nescit habere modum.

b ¶Retinere. i. refrenare.

c ¶Perfecte. aduerbium est.

d ¶Si abstinebunt. repete: ꝛ philosophie est si abstinebunt.

e ¶Sermone. scilicet blando.

ter hoc qdē[a] ꝓpt̄ ꝙdā fortuitas circūstātias nō agat: ꝓ quōiēs vō sub qdā ꝓdictor: casuū[b] scripserit testō velle sibi eos legitimos esse filios succesſores: ꝛ hui⁹ rei dam⁹ licētiā: supplicātib⁹ tñ ēt sic filijs[c] post mortē pr̄is: ꝛ hoc dicētibus ꝛ ostēdentib⁹ pr̄is testīo ꝛ heredi bus existētib⁹ inquātū pater eos scripserit ꝛ ab ꝑperio ℟ ꝓcipienti bus[d] vt i vno codēq; ℟ ogāt sit donū pr̄is ꝛ ꝓncipis. i. dicere natūre simul[e] ꝛ legis: ꝛ ℟ dicim⁹ nullum anteriorē legitimū pīmētes modū: sed ēt hūc addētes[f] in quibus illos[g] accipe non l3: oīno eīm suis[h] existētib⁹ deide naturalib⁹ ꝓcreatis aut ꝓmit⁹ nat̄ nequaq; legitimozū ius cis adijcit: nisi fortasitan ꝓ ꝓstōes nr̄as q̄ doralium instrūm introduxerunt modū.

¶ Filius naturalis non legitimatur ꝑ adoptionem. h. t. o. Ang.

¶Et nos nō latuit qꝛ ēt adoptionis modus erat antiqt⁹ ab aliqb⁹ añ nos ꝑatoribus[k] sup naturales ad legitimos trāsferēdos nō ꝛpo babilis estimatus: ſ. eque pie me morie noster pr̄ ꝓstō ab illo, pla ta talia reꝓbēdit[l]. Manere ergo illā i suis terminis[m] volum⁹: qm̄ castitatē diligēt ꝓsideranit[n]: ꝛ icōpetēs est q̄ bene exclusa[o] fūt rursus ad rempublicā reuocare.

¶ Illustres ꝛ alij supiores mr̄imoniū nō pūt Ꝺhere: nisi iteruenīat dotalia instrūmēta: ꝛ solēnitates q̄ solēt in nuptijs iteruenire. Ꝺbiecte vō ꝑsone vt sunt agricole ꝛ milites caligati. absq; his solēnitatib⁹ matrimoniū Ꝺhere pūt. h. o. Ang.

¶Illud q̄ꝫ melius[p] arbitramur ꝓstituere cōpetēt qō ex plurimo causarū experimēto cognouim⁹ multe qdē ꝛ cōtinue lites nr̄e ma ieſtati ad op⁹ nos⁹ deduxerūt hui⁹ legis. Qz em̄ ꝛ ātiqs[q] ꝓmulgatū ē legib⁹: ꝛ a nobis[r] ipis sunt ℏ ea dē cōstituta vt ꝛ nuptie extra dotalia documēta ex solo affectu valeāt ꝛ rate sint: l3 falsitatis[s] ꝛcitibus nr̄a ex ℟ ē cōpleta[t] resꝑpublica: nā itroeūtes testes sine piculo mentiētes: qꝛ vir vocabat añam coherentē: ꝛ ista illū silr̄ noīabat, ꝛ sic eis[v] fingūtur[g] mr̄imonia nō ꝑ vitate cōfecta: ℟ existimauim⁹ oportere ꝑm naturales[y] diffinire leges. ¶Nouim⁹ etcm̄[3] ꝛ castitatis sum⁹ amatores ꝛ hoc nostris sancim⁹ subiectis. Sed nihil est furore amoris vehemētius[a] quē retinere[b] philosophie est ꝑfecte[c] monētis ꝛ insiliētem atq; inhe rentez cōcupiscētiam refrenātis: vt bi qui hoc tali detinent si absti nebūt[d] ꝑmonc[e] ad cas[f] q̄s amant q̄ eis nō per blādimēta conferūt: deniq; intātū etiā ante nos legislatores[g] tales sciernt aiozū affectus: vt etiā donatiōes ꝓstāte matrimonio, phiberēt: vt nō[h] cōcupiscētie magnitudine victi latenter paulatim ꝛiuges semetipsos ꝓuarent sua substātia. ¶Hec ergo casta lege sancire bñ se bēre credidim⁹: i maiozib⁹ itaq; dignitatibus ꝛ quccunq; vsq; ad nos ꝛ senatores ꝛ magnificentissimos illustres[i] neq; fieri[k] hec oīno patimur: l3 sit omnino ꝛ dos ꝛ ārenu ptialis donatio: ꝛ ad omnia que[l] honestiora[m] decet noīa. ¶Quantū vō[n] in militijs honestiozib⁹ ꝛ negocijs[o] ꝛ oīno, pfessionibus dignioz⁹ est: si voluerit legitime yzori copulari: nō facere nuptialia documēta[p] non sic quomodocūq; ꝛ sine cautela effuse ꝛ sine, patiōe ℟ agāt l3 veniat ad quādaz oīonis domū ꝛ fateat ſctissime illi[q] ecclesie defensori: ille aūt adhibēs[r] tres aut ꝙtuor exinde reuerēdissimoz⁹ clericoz⁹ um attestationē cōficiat[s] declarantez: qz sub illa indictiōe, sub illo mense, illa die mensis, illo ꝑperij nr̄i anno: cōsule[t] illo venerunt apud cū in illam oīonis domū ille ꝛ illa, ꝛ cōiuncti sunt alterutri. ꝛ hmōi. ꝓ testationē siquidē accipe volunt: aut ābo ꝙuenientes: aut alteruter coz ℟ agāt ꝛ subscribāt ei ꝛ fan ctissime eccl̄ie defensoz ꝛ reliqui tres aut quātoscūq; voluerit: nō tñ min⁹ trib⁹ l3is hoc significātibus. ¶Si vō ctiā boc illi nō egerint[v] ille tñ talē reponat chartaz venerabilis illi[g] eccl̄ie defensoz i ciusdē sctissime eccl̄ie archiuis[y]: hoc est vbi venerabilia vasa fuātur ꝑdictas subscriptiōes bñtez: vt recōditū sit oīb⁹ ꝛ ex ℟ munimen[3]: ꝛ nō aliter videat nuptiali affectu cosdez conuenisse nisi tale aliquid agatur ꝛ omnino[a] ex literis cā testimoniū habeat. ¶Dis ita gestis, ꝛ nuptias ꝛ ex eis sobolem esse legitimā[b]. ¶Hec autē diximus vbi non dotis aut ante

f ¶Eas ꝙs amant. que. i. quia cum eis ꝑ blandiciam nō cōferunt ꝓstāti dentiūtur furore. vel si deest non exꝓne conferunt. id est cōsueuerunt conferre. Accur.

g ¶Legislatores. Ut. ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo. per totum. ꝛ maxime. l. j. ꝛ. l. iij. in ꝓn.

b ¶Et nō alꝫ deest non. Accursius.

i ¶Illustres. Mo. qꝫ illustres ꝛ superiores vsq; ad principē debent mr̄imonium Ꝺhere interueniēte dote et antenup. do. ꝛ in ſcptis: vt h. ꝛ. C. de nup. l. impialis. in fi. j. col. ꝛ. j. vt li. ma. ꝛ aui. ℣. quia vero dudū. coll. viij. Ytē oīa q̄ honesti ꝛc. q. d. ꝛ oīa que debēt esse ibi ad tale mr̄i moniū Ꝺbēdū q̄ deberēt als decēt bēre honestiora noīa. ſ. illustriū. i. ipos illustres: ꝛ solennitas: et pompe ꝛ glia q̄ solēt nuptijs iteruenire: ꝛ dic bz uiter sensuꝫ boztriū. ℣. q sunt ꝛ dignitate maiozi: vt senatores et illustres: nō sine dote ꝛ dona. ꝓpter nup. Ꝺhūt matrimoniū: at q fūt ꝛ militia honestiozi: vel in ꝓfessiōe honestioze si copulanſ absq; documētis nuptialibus ad oīonis yenīāt domuz ꝛ scriptura oīno cōficiaſ. abiectis aūt: ité militi caligatoꝛ: agricolis sine scripto l3 contrahere: sed bec non seruantur forte.

† Cōcor. c. vl. cū glo. extra de dona. inter vi. et vxo. vrō illaz glo. qz notabilis. ē z elegās.

k ¶Fieꝛ fieri. boc est facere. Accursius.

l ¶Que. ſ. omnia.

m ¶Honestiora. i. honestas ꝑsonas.

n ¶Quātū vero. nunc de medijs.

o ¶Et negocijs. i. negociatorib⁹ honestiozibus.

p ¶Documēta. ga si illa nolunt facere nō debent ire ad eccl̄esiam. Accur.

q ¶Algant. i. accipiant.

r ¶Adhibens. ſ. chartaz.

s ¶Conficiat. scilz defensoz eccl̄esie.

t ¶Cōsule illo. facit. ff. de accu. libello ꝛ. ℟. vt pco. no. imp. i ꝓin. col. v.

v ¶Illo egerint. i. nō ecce perint hmōi ꝓtestatiō nem viri ꝛ yzoris.

g ¶Archivis. dic qꝫ modis accipi: vt digim⁹. ℟. de defen. ciui. ℣. ꝓcepto.

y ¶Omnibus. ſ. marito ꝛ yzoi ꝛ filijs.

3 ¶Adunimen. id est ꝓbationes.

Scriptura in multis necessaria est.

a ¶Et omnino. Nota scripturā necessariā sic ꝛ als. C. ō nūme. pecu. l. generaliter. sed regulariter contra: vt. C. de pac. l. pactum.

b ¶Legitimam. scilicet digimus.

UNIVERSIDAD

a ¶Habentes. scilicet nos.
b ¶Dispositionē. sed hec media via reducitur hodie ad ius tertie: vt solo affectu ẽbant: vt. j. vt li. ma. auie. ℌ. quia vero. que est cōtraria.
c ¶Quisquis autem. hic de minimis.
d ¶Jacēs. ille iacet in vita tota q̄ hꝫ oīa que exigit vita: ɔ ille ī nouissima pte vite qui vix hꝫ q̄ sufficit ad vitā. Ehꝺ.
e ¶Etiaꝫ in his. i. in mīnonijs indulgētiam habeat vt sine scriptis possit ẽre matrimonium.
f ¶Sꝫ neq̄. nō solū viles sed neq̄ agricolas ɔc.
g ¶Obscuriores. ꝑ eodē: sicut. ff. de concu. l. in cubinatu. in pin. ɔ. C. de nup. l. a caligato.
h ¶Perscrutamur. i. nō ꝑ aem ꝑ a pdictis: q̄ in oībus idē dicim⁹: ɔ videt ḥ vna negatio abūdare: vt ɔ. ff. de here. ɔ fal. ℌ. ioꝛdinatū. in pn. col. j. ɔ no. ꝙ de trib⁹ dicit. ℌ. ifte. ſ. de vilibus. Jtē ɔ de nouo milite cui est studiū mīlitie. Jtē ɔ de rustico cui est studiuꝫ terre: ɔ esse oꝛ: vt C. de agri. ɔ cēſi. l. cum fatis. lib. ɣi. ɔ fic redde hic singula singulis.
i ¶Personis. ſ. de quib⁹ hic primo dixit. Accur.
k ¶In militibus. subaudi: ita in militibus ɔc.
l ¶Mediocritatē. q̄ parentes erant viles.
m ¶Militares. quando milites obscuri.
n ¶Rusticas. q̄ agricole ingratitudo agricolaꝫ: ɔ fic pio eodem subaudi. Accur.
o ¶Quoniā autez interpellatiōibus. i. per interpellationes. Accur.
p ¶Modis legitimis. vt per duos testes: vt. ff. de testi. l. vbi. vel ꝑ ſtrumēta de ℌ factū: vt. C. ō fide instru. l. in exercēdis. vel per cōfessionem eius. vel alio mō: vt. ff. de ꝑfect. l. j.
q ¶Dicēt ordinē. ordinez dicit leg. q̄ certos enumerat casus qb⁹ licetvgo rē dimittere: vt. j. vt licē. ma. ɔ auie. ℌ. q̄ vo pluriꝫ mas. col. viij. et. C. de rep. l. consensu. Accur.
r ¶Bonis. i. beneficijs.
s ¶Quartā. hāc quartaꝫ substātie mariti hꝫ vgo in duob⁹ casib⁹. Primus q̄n eā repellit indotata: vt hic. ɔ. ff. de nup. ℌ. si gs em dugerit. col. iij. ɔ. C. ō repu. l. ſi. j. Jtem q̄n ꝑ mortē vir ɔ vgo ſupstes est inops: vt. ff. de exhi. ɔ intro. rē. ℌ. pe. col. iij. et hꝫ q̄rta hodie sibi patur. si hꝫ tres filios vel pauciores alioqn virilis: vt. j. vt li. ma. ɔ auie. ℌ. quia vero dudū. que buic est Jtia.
t ¶Etiam sine boc. id est sine repudio.
v ¶Denegat. vt. j. declaratur. Accur.
x ¶Causatio. i. erit vgo iusta causatio dimittēdi eum vt subiscit. Accurſius.
y ¶Conuenerit. scilicet matrimonium.
z ¶Rursus. no. nō posse aliquē mutare cōsilium in alterius iniuriaz. sic. ff. de reg. iur. l. nemo. ɔ. j. vt lice. ma. ɔ auie. ℌ. illud quoq̄. ɔ. C. ō negoꝛ. gest. l. ſi. arg. cōtra. C. de acqui. poſ. l. ſi. ℌ. fina autem nec.

Quartaz subſtātie viri q̄nq̄ hꝫ vgoꝛ.

nuptialis sit donatiōis documētū: fidē cīn in solis testibus suspectā habentes. ad ꝑsentē venim⁹ dispositionē. ¶Quisqs autē in abiecta deget vita parue quidez substātie dñs cōsistens: in nouissima vo vite parte iacens habeat etiam in his licētiā. Sed neq̄ agricolas aut milites armatos ɔ quos lex caligatos appellat hoc est viliores ɔ obscuriores nō ꝑscrutamur qb⁹ ciuiliū cauſarum ignoꝛātia est: ɔ soli circa trā operatiōis: ɔ circa bella ocupiscētia est studiosa ɔ iusta ɔ laudabilis sicut in vilib⁹ psonis in militib⁹ armatis obscuris ɔ agricolis licētia sit eis ɔ ex nō scripto conuenire ɔ mīmonia celebrare inter vtroq̄: sintez filij legitimi qui patrū aut mediocritatē aut militares aut rusticas occupatiōes ɔ ignoꝛātias adiuuāt. Cūm aut interpellatiōibus que a nobis fiunt semp oīum assidue mulieres audiuim⁹ ingemiscētes et dicētes: q̄ qdē carū ocupiscētia ducāt in domib⁹ suis sacra tāgētes cloquia: aut in oꝛatiōis domi bus iurātes habituros se cas legitimas vxoꝛes/taliter eas habētes tpe multo ɔ foꝛte suscipiētes filios: ocide oū se satiauerint cauſa desiderio aut eē filios aut cuꝫ filijs eas. pjciētes de suis domib⁹. Judicauim⁹ etiā ß opoꝛtere sancire: vt si mulier oſtēdere poterit modis legitimis: q̄ ſm hanc figurā vir eaz accepit domi vt eam vxoꝛē legitimā hēret/ɔ filioꝛ legitimoꝛ mēm: nequaq̄z penitus li cētiā esse ei hanc de domo ꝓcter ordines legis expellere/ſꝫ hēre. cā legitimā ɔ filios suos esse ci: ɔ illa siqdē indotata sit nr̄e cōstitutionis vti bonis quartā subſtātie viri pcipiēs fue expellat/siue ꝓtius moziatur nō ꝑscrutantib⁹ nobis/siue repudio vtens dimittat eam/siue etiaz sine boc: neq̄z cīn verisimile est cū mittere repudiū q̄ ɔ ipsas nuptias denegat: sed si eā irrationabiliter expellat de domo boc ipm sit aduersus virū iusta cauſatio ɔ mulier hoc facto repudiū ci mittat ɔ exigat q̄r tam si vxoꝛ oſtēſa fuerit extitisse: ꝛ extra dotē cōuenerit iureiurādo credēs: quid cniz agat aliud q̄ ad dotē nō est idonea q̄z vt semet ipſaz cū omni dote Ədat. Si aūt ɔ soboles legitima ex inuito ꝓc: q eīn ad hoc nuptiaz fecit ɔ filios ꝓcreauit vt mulier legitimoꝛū ɔ filioꝛ fieret mater: nō potest ex tali natos germine rursus vt naturales abiicere: neq̄ q̄dā postea foꝛte nuptias post mortē vxoꝛis aut repudiū cōtrahēs cos qui ex illis nascunt nuptijs velle hēre/ eos solos esse legitimos: nisi cis etiaz illi ꝓioꝛes fuerint copulati quoꝛū similiter pater est teste exi ſtēte nuptiarū ꝓioꝛ q̄dem deo. secūdaz aūt lege: cadē nobis lex ꝓo cautela sit nuptias Əbentiuz ꝑmulgata: ɔ filij q̄dē ex talibus ꝓcesserint nuptijs crūt sui ɔ bis legib⁹ q̄ sunt de suis posite fruē tur. ¶Si q̄d aūt post hec fiat nō tñ ex ꝑscripta ꝓcedat copulatiōe crūt naturales: ɔ q̄ a nobis largita sunt naturalibus siue ex testamēto siue ab intestato ꝑtinentur.

¶Eos cīn q semel ex odibilib⁹ nuptijs nobis ɔ ꝓpterea ꝓhibitis nuptijs ꝓcedūt/neq̄ naturales vocari: neq̄z participāda eis vlla clemētia est: sed sit suppliciū ctiā hoc ꝑtrū: vt agnoscant: q̄z neq̄z q̄q̄ ꝓcceptricis ocupiscētie coꝛ habebūt filij. ¶Que igit placuerunt nobis ɔ ad hoīum mcdelā ɔ nature plenitudinē per hāc legez statuta sunt/tua celsitudo manifesta faciat vniuersis ꝓgrāmatibus ꝓpositis per que omnibus lex erit aperta/cognoscētib⁹ sm quē circa talia ꝙuersent modum: ɔ nostram ꝙsiderantes ꝓuidētiam: q̄z omni occupationi alteri eoꝛum vtilitatem ꝓponimus.

¶Ut bi qui obligatas se habere perbibent res minoꝛ/aut obligati sunt eis ad coꝛ gubernationem penitus nō accedant: ɔ vt curatoꝛes nullo mō suſcipiant cessiones aduersus eos quoꝛū curatione aūt aut egerūt: hec autez generaliter valebūt in omni curatiōe in qb⁹ psonis leges curatoꝛes ꝓhēbēt: ɔ de gubernatiōe pecuniarū cōpetentiū eis quoꝛū negocia administrātur: ɔ q̄n eas recōdi aut mutuari oꝑtet aut ex eis reddi cōparari. Titu. ij.

¶Minoriz creditoꝛ ei⁹ tutelā accipiēs vel curā actione quā in eū hꝫ cadit: debitoꝛ autē soiutiōe nō liberat: nec cessiones actionis ɔtra minoꝛē suſcipe pōt. Ang.

Idem. A. Joā. ꝓc. ꝓc. secundo.

ODnia quidē legislatoꝛi ꝛepublice in magna cura sūt quē admoduz optime se habeant ɔ peccandi

a ¶Eis. scilicet secundis filijs. Accur.
b ¶Quidē deo. no. quando iuratur deū esse testez sic q̄n iudex iurat bñ iudicare deus iudex est: vt C. de iura. calū. l. ij. ℌ. fin autem.
c ¶Processerint. in pcteritis. Accur.
d ¶Bis legib⁹. vt ab intestato primo loco succedant: vt insti. de here. ab intest. ℌ. j. Jtem in testō debēāt instituī vel exheredari: vt insti. de exhe. libe. in pin. ɔ. C. de libe. ꝑ. vel exhere. l. ſi. ℌ. pe.
e ¶Nec fiat. l. ſi Əbat matrimonium sine scriptis vt subiscit.
f ¶Abintestato. alia cīn olij sunt istis largita: vt ℌ. de trien. et ſe. ℌ. confideremus. ɔ aliter bodie: vt. j. q. mo. natu. effi. sui. ℌ. discretis. et. ℌ. ne igit. ɔ sequenti.
g ¶Potiētur. hoc videt locū habere in medijs q nō Əbūt in eccīa solēniter: vt. ℌ. si ē cēt de minimis pūt Əbere q̄cunqz mō ctiā in futuris tpib⁹.
h ¶Prohibitis. ſ. iure cognatiōis: vel affinitatis: nō quia defuerit ſcriptura ɔ tūc naturales dicen tur: vt h. ɔ. j. qui mo. natu. effi. sui. ℌ. fina. colla. vij. Alij intelligunt hic de illis qui debent cōtrahere cum ſcriptura ɔ non fecerunt vt filij inde nati nec naturales dicēdi sint. Sz nōne. ℌ. appellauit legitimos nec iteruenerat ſcriptura: Respon. illud referri ad nuptias ab hac lege ɔ contractas: hoc ad futuras. Vel hoc quādo bcui tempore tenuit cā: vt. ℌ. posuit. Accur.
i ¶Modo. scz vt ſpurij baptentur.
k ¶Ut bi qui obligatas se habere perbibent ɔc. ¶Nec pars exponitur. j. vsq̄ ad. ℌ. quod si quis.
l ¶Et curatoꝛes. hoc exponit. j. ℌ. q̄ si quis vsq̄ ad. ℌ. ɔ hec diximus.
m ¶Nec aūt. hoc dicitur. j. eo. ℌ. quoniam.
n ¶Et de gubernatione. hoc dicitur. j. eo. ℌ. q̄n.
o Dnia legislatoꝛi. dic ꝙ primo loquit ꝙtū de quo videt facientē. l. siue senatore siue ꝑtore: ɔ de cautela minoꝛū fecit legem: vt ff. de mino. l. j. Vel dic ꝙ primo ɔ posteā loqtur de ipatoꝛe: ɔ fic facit trāsitū de singulari ad plurale.

Nibil.

Cōsiliū in alteri? dā nō mutari non ds.

Testis est deus quā do iurat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Nihil. i. nulla occasio.
b ¶ Instrumẽta. Quibus continetur deberi minoribus: vel ecõtra minores soluisse instrumenta scilicet custodiantur.
c ¶ Eos. scilicet minores.
d ¶ Studiosa eis. repete quẽadmodum bene se habeant. Azo.
e ¶ Adeo. vt. ſ. de fide instru. ℔. quia igitur.
f ¶ Adultas. hic tãgit de secunda parte rubrice.
g ¶ Etate. adulta.
h ¶ Et mox. i. postẽ cessiones sunt facte eis.
i ¶ Efficiunt. ſ. curatores.
k ¶ Eorum. ſ. pupillorum. ꝛ.
l ¶ Facultatũ. p acceptila tionem insolidum.
m ¶ Subeuntes. resolue hec ꝛ sequẽtia participia in vba: vt subeũtes id est subeant: accipiẽtes id est accipiant.
n ¶ Eorum. ſ. minorũ. boc est dicere contra eos.
o ¶ Que sunt. ſ. cessiones als q minores: ꝛ ẽ plana.
p ¶ Vndiqꝫ. vel qa nullo modo debet: vel qr inuti le est p exceptionis opez qõ idẽ est: vt. ff. de verbo. signi. i. creditores.
q ¶ Celates. i. celãt. ꝛ iterũ accipiẽtes qõ est. ſ. exponе. i. accipiãt. Vel dic celantes: quia celabãt testes q iterfuerũt solutiõi facte a patre pupilli.
r ¶ De suscepta. id ẽ apocha: vt. ſ. de eccle. re. immobiliũ aliena. ℔. j. apoche aũt sunt scripture in quib⁹ continet debitũ solutum esse: vt. ſ. de man. p℔. coges. colla. iij. ſm al. ꝛ facit. ſ. de bis q ingre. ad ap. ſ. pe. col. v.
s ¶ Occasiones. ſ. alis q̃s malicios boies adinueniunt: vt subijcit. Accur.
t ¶ Adinueniat. no. malicios um oẽ malũ posse cogitare: ꝛ maxime officiale alĩquem: vt. C. de iure fisc. l. facultas. in fi. ꝛ. C. de man. p℔. l. fi. in p℔. ꝛ. ſ. de nup. circa p℔. ꝛ ℔. si igitur. ꝛ. ſ. de exhi. ℔. illud. ibi: ꝛ maxime ꝛc.
u ¶ Corrigere volumus. quod facit. j. ℔. qõ si quis.
x ¶ Obligatus. persona li actiõe: ꝛ ideo aliud est si rei ven. habet tutor vel curator contra minorem vel econtra: nam illa nõ est obligatio: vt insti. de actio. in p℔n.
y ¶ Ad curationẽ: nũqd idẽ in tutela: Rñ. fic. q: eadẽ ẽ rõ. phibitõis: q̃ idẽ ius: vt. ff. de v. obli. a tytio. j. fi. j. rñ. ꝛ di. j. ſ. ppi. ℔. ꝛ si qs ibi: ℔ qui ꝛc. ꝛ colligit. j. vt fine phibitiõe ma. de. ꝛc. in pn. col. vij. ꝛ i nouellis ℔. eo de ti. dic q̃ curationẽ i ℬ ti. large accipi ẽt. p tutela. Jtẽ ℔ ℬ nũqd in q̃libet tutoꝛe: Quidã dicũt q̃ fic: q℔ ℬ gñaliꝛ logt. Alij q̃ nõ: ꝛ ex ci piũt testamẽtarij: q̃ fides ei⁹ approbata vꝫ a testatoꝛe: vt isti. de satisda. tuo. ſ. j. ꝛ. C. de epis. au. l. de creatiõib⁹. ff. de cura. furi. l. ſi furioſo. i fi. certe ꝛ eadẽ rõne datũ ex ingstitiõe: ꝛ ex certa scia debẽt approbaꝛi recũ ei⁹ fides sit approbata: vt isti. de satisda. tu. ꝛ cura. ℔. ij. ꝛ fic in solis legitimis ꝛ datiuis sine ingstitiõe bẽret locũ ℬ aut. Defendas q̃ prima. nec ob. d. iura. q̃ approbat⁹ vꝫ q̃ ad satisdationẽ euitãdã nõ q̃ ad ea q̃ i hac ℔tõne dicunt. cũ nec tũc hec ℔stitutio fuerit cogitata. Jtẽ facile est sibi dicere q̃ sit creditoꝛ vel debitoꝛ: vt. ſ. e. ℔. vt autẽ. excipio aũt matrẽ ꝛ aui㬠vt. j. vt fine phi. ma. cre. ꝛ de. i pn. col. vij. qõ est ℘ no bis: q̃ sic fuisset etiã de testamẽtaria exceptũ si boc iperator⁹ voluisset.
z ¶ Eiusdem. scilicet pupilli.
a ¶ Necubi. i. nec alicubi.

b ¶ Ei. scilicet pupillo.
c ¶ Propriarum. qõ facile fieret: vt arg. ff. de car. edi. l. sed ꝛ si. in fi.
d ¶ Et eius. scilicet pupilli.
e ¶ Herẽs obligatũ. logt ℬ ℬ. ſ. in re magni debiti: fac i modico debito credo. argu. ff. de transa. cũ bi. ℘. modus. ꝛ erit modicũ velut di. ff. de dolo. ſi oleũ. vel arbitrio iudicis. put dr. ff. de ap. ſ. decẽ libraꝝ auri. et i alio debito q̃ tutelemã ipossibile est q̃n tutoꝛ ge rens obligẽt salte ad rationẽ reddendã. Accur.
f ¶ Jam solũ. remanet q̃ tutoꝛ ls deueniat i eũ casum a q̃ incipe nõ põt: vt ar. insti. de lega. ℔. ℘ñio. ar. ℔. ff. ad. l. agl. l. q in eũ.
g ¶ Alteruꝝ. si ipubes est.
h ¶ Curatoꝛẽ. si ipubes ẽ.
i ¶ Casibus. q̃ hñti tutoꝛẽ curatoꝛ dar vt si legitim⁹ tutoꝛ vel testamẽtarⁱ? vel datiu⁹ nõ sit idone?. vt insti. de cura. ℔. interdũ. ꝛ. C. in qui. cau. tu. vel cu. per totum. Accur.
k ¶ Obfuet. ſ. curatoꝛ ad iunct⁹ q̃ non sit maligna tꝰ. ℬ et iurabit curatoꝛ iste: vt fubsjcit. j. co. ℔. fi.
l ¶ In ordinatione. i. cuꝰ ordinatur curatoꝛ.
m ¶ Ad curatoꝛẽ. vel tutoꝛes subaudi: ꝛ est pena amissionis debiti si credi toꝛ ẽ: vel q̃ solutõe iteriꝫ facta nõ inuet: sicut ꝛ q̃ñ in initio ℬ tacet: vt. j. e. ℔. si vo tacuerit. Vel dic q̃ dicit de pena dupli q̃ exigit q̃ actionẽ de rõnibus distrahẽdis: vt. ff. de tute. ꝛ ratio. di. l. ij. ℔. fi.
n ¶ Adolescentiũ. als minorũ als adolescentium.
o ¶ Parentes. ꝛ per ℘ñs ipsos minores: qa ſi filij ergo heredes. vt insti. de here. q̃li. ꝛ dif. ℔. sui. cñ hi redes sunt: ergo obligati in onere hereditario: vt. C. ſi cer. pe. l. j. Accur.
p ¶ Ostendere. i. probare per testes.
q ¶ Incertuꝝ. i. ſi hoc nequit testibus cõprobare.
r ¶ Credens. fec⁹ in sacro testis: vt. C. de testi. l. testiuꝝ. ꝛ. ℬ. de heredi. ꝛ fal. ℔. si vo absunt. Jtẽ secus qñ est in sacro de re: vt. ff. reꝝ amota. l. marcellus. sed in sacro calũnie. idẽ: C. vt. de iu. calũ. l. j. in pn.

Et sic no. q̃ hoc sacramẽtũ est q̃si calũnie. sicut ꝛ q̃ñ qs iurat q̃ credit se. pbare falsũm: vt. C. de ſi. instru. l. ſi. in p℔n. ꝛ qñ vult inuenire pecuniã suã in alieno solo abſconditam: vt. ff. ad exhi. l. thesaurus.
s ¶ Postẽ. quia cum sit tutoꝛ vel curatoꝛ quasi dominus pupilli est: vt ℬ. e. ℔. j. graue effet ei resistere: vel sub eo litigare: vt bic. ꝛ. ff. de offi. ℘ñ. senatusconsulto. ꝛ. C. de iudi. l. apertissimi. Accur.
t ¶ Se casurus. hoc bodie. olim aũt ꝛ creditoꝛ ꝛ debitoꝛ tutoꝛ esse poterat: vt. C. qui da. tu. vel cura. l. creditoꝛẽ. fed per hanc illa ꝛ oẽs similes corriguñt ſi tamen etiam olim erat de magno controuersia potẽrat se excusare: vt insti. de ex. tu. ℔. item propter litem.
v ¶ Firmetur. i. firmatus est in curia.
x ¶ Redhibitionibus. ſ. specierũ cum in specie sit obligatus.
y ¶ Solutiõi⁹. nõ q̃ tollit oẽs obligatio solutiõe: ls ℬ dicaꝫ vt isti. quimo. tol. obli. in p℔n. ls ℬ spãle. ꝛ als: vt. ℬ. de trie. ꝛ semiſ. ℔. studiuꝝ vero.
z ¶ Compositis. scilicet solutionibus.
a ¶ Factus curatoꝛ. vel tutoꝛ: vt. ℬ. probani. ℔. j.
b ¶ Perfcrutatus. id est perquisierit.
c ¶ Tale aliquid. puta recipere cessionem.

Verba hui⁹ tex. recitanꝫ glo. in proe. clemẽ. ſup ℣. machinationis.

Apocha quid sit.

Malũ oẽ facile maliciosus ẽ cogitat

† Ex ℬ. ℔. ẽ extracta autẽtica q̃ est ℣ ſup l. creditoꝛibꝰ. an ti. qui da. tut. vel cu. ℘ñt. C. ꝛ incipit nunciis.

Tutoꝛ obligat ad rationi⁹ nia.

Solutiõe quãdoq; non tollitur obligatio.

UNIVERSIDAD

a ¶Facta fuerint.q? ea que cōtra hāc vel aliā legē facta sunt.p lfectis habēda sunt:vt habef.C.de legi.7 senatusc̄ō.l.non dubiū.7.C.de sac. ſan. eccle.l.iubemus.§.ſane.7.ſ.consti.que eg aſcrip.7 libera.in.§.fi.7 hoc iure isto.olim autem hec cessio valebat:vt.ff.de reb.eo.qui sunt.l. non fit.que est contra.sed corrigitur hic.Accur.

b ¶Inciderit. vt accipiat cessionēs ꝫ pupillum.

c ¶Utilitatē.Sibi parādam.7 ironice logt̄ h̄ fm Ul.ſicut 7 als:vt.C.ſi iof. teſta.l.fratres.7.ff.de dāinfec.l.eg dāi.§.j.ibi: q̄ beneficio eius 7c.

d ¶Herere.i.recipere cessionem factam.

e ¶Considerans.ſ.prius ſic 7 als: p̄cordinat frauꝫ vt.ff.ō mino.l.iij.§.ſcio.7.C.de agrico.7 cēſi.l. quēadmodum.lib.xj.

f ¶Absc̄ondat rez.i.ſtrumentum cessionis.

g ¶Latere.ſ.apochas.

h ¶Valere cessam. ergo amittitur actio licet fuerit cessa non potentiori.7 vere 7 idubitate fm azo. Sed certe imo rōne officij mator est ad ipſius pupilli:vt.§.e.§.j.7 officialis ō:vt.C.de fer.l.ij. ibi vt officia 7c.7.C.quando mulier tu.offi.in ipſa rubrica.7 ſ ō non dz ei aliqd licere in ipo officio quod admiſtrat aſſumere.vt C.de cōtraben. emp.l.nō licet.7.C.de cōtractibus iu.l.ij.in fine.Et ſic.no.q? cessio non tenet:q? in potentiorē est facta 7 etiam cedens non agit:vt.C.ne li.po.l.j.7.C.man.l. fin.7 facit.C.ō his qui po.no. l.j.i pnn.7 ibi.de vſufru. §.itē finitur.Sed an reꝑeteret ſi ſolueret ꝙ alterius curatoris delicto ſit liberat?:forte nō:vt arg. ff.de cōdi.indebi.l.ſi pene.7.l. qui exceptionem.

i ¶Alb cis.ſ.debitis.

k ¶Quesita.ſcilicet debitori minori.

l ¶Facilia. facilitas enīz venie incentiuuꝫ tribuit delinquendi:vt dicit ca. non:et econtra pena imꝑoſita minuit malecia: cum vnius pena ſit multorum metus:vt.ff.ad.l. aquil.ita vulneratus. in medio.l.7.C.ad.l. iul.reꝑe.l.j.Accur.

m ¶Faciet.ſ.curator.

n ¶Et per mediū.ſ.hunc cedentem.

o ¶Recipiet.antiqu? curator.

p ¶Et hec.ſcilicet, que dicta ſunt a pnn.vſq; huc.

q ¶Curatione.7 in omni tutela:vt.§.e.§.j.notaui.Accur.

r ¶Adinuenerit.q? p̄cogitare non poſſumus:vt.§.tit.pḡi.§.ſi quis vero non habens.7 in pnn.conſtitutionis illius.Accur.

s ¶Difficulter.nam qui ſe ingerūt ſuſpecti videnſ:vt.ff.ad.l.come.de fal.vgozi.§.j.7.ff.de p̄ocu.l.que omnia.7 hic ſubiſcit.

t ¶Appetibilis.ſcilicet tutela vel cura.

v ¶Difficilem.i.laboriosam:7 repete quoniam.

g ¶Feneratorum.neutri generis.

y ¶Neceſſitatē.Quid ergo ſi fecit:nūqd lucrū erit ſuū:7 arg.q? nō.ff.de neg.geſt.l.ſi negocia.arg.§.ff.de reg.iur.fm naturam.als.l.acutus.

z ¶Fenerare.boc locū bz vbi immobilia bz eg gbus ſufficiētē redditū ab initio facta fuerint [a]. Manifeſtū eſt nāqꝫ qz ſi i talē cogitatiōez inciderit [b] oīa agi 7 diſponi ad interitū ſue aīe:7 ad rerū ꝙ eius q̄ſi videnſ vtilitatē [c]:7 nō ſolū donec fuerit curator prohibemus cū ab hac hmōi ceſſione: ſz neqꝫ poſtea gerere [d] p̄cedim? ne forſan ꝗ cōſiderās [e] abſcōdat [f] rē 7 p̄ordinans illud male poſtmodū dum a cura ceſſauerit 7 latere [g] feccerit qō maligne egerit forte iam nūc non curator cꝛiſtens ceſſionē accipiat 7 rem maligne diſponat:tunc enīz infirmū cē volum? qō agit 7 non poſſe vllā actionē valere ceſſam [h] aduerſus cū cui? p̄z curā admiſtrauerat:ſz ꝑ non facto id cē 7 lucrū fieri adoleſcētis:lz hec ceſſio p̄z veris cauſis facta ſit: non vt remeet rurſus ad eū q ceſſit tāq̄ ſi nihil q̄ſi i mediū ꝺ legē viſuꝫ fuerit actū:ſed cadat ab eis [i] q̄ ex inde ex ꝫ ſūt q̄ſita [k], ꝑꝑ trāſgreſſionē nr̄e legis 7 boc minorem lucrari.nā ſi nō hāc ꝓpoſuerim? penā facilia [l] erūt ea que ſunt malignitatis 7 eū q ceſſit facier [m] iterū mouere:7 ꝑ mediū [n] ea q̄ ſunt ceſſionis recipiet [o] legē ꝑ ſuaz malignitatē circūueniēs. ¶Et hec ꝓ dixmus in oī curatiōe [p] in quibus oīno curas aliquoꝝ introducūt leges prodigoꝝ forte aut furiosum/aut amentium/aut ſi quid aliud iā lex dixerit:aut ſi qd inopinabile natura adinuenerit [q].

Cessio in potētiorē facta non tenet.

☞ Curator? pupilli pecunias mutuare non cogit:7 ſi ea mutuauerit infra duos mēſes poſt annū fenerari cogitur:7 periculum pertinebit ad eum.Ange.

¶Qm̄ aūt videm? curatores qcūqꝫ dei memoriā habēt ad curā difficulter [r] accedere.nam pluribus volētib? ea q̄ minoꝝ ſunt im pie in ſe vtere aīmabilis eſt res 7 appetibilis [s].videmus aūt ꝓcipue difficilē [t] cē curatorū cām ꝑ pter fenerator? neceſſitatē [y] ſancim? nullā neceſſitatē ex legibus eſſe curatorib? minoꝝ pecunias fenerare [z]:ſed caute [a] reponere 7 reſeruare:qm̄ meli? eſt ei? [b] in antiqs tutamē [c] manere q̄ vſurarū appetitiōe cētiā antiq [d] pecunia ca dere/7 piclitari qdē curatorem ſi nō mutuauerit [e].rurſus autem ſi mutuauerit periculū ſuſtinet ſacto forſan in debitis detrimēto. Si vo ipſe ſp̄te mutuare voluerit ſub obligatione forte pignoꝝ aut ſub aliꝭ q̄ putarē idubitate cautelis:tunc habeat qdez duorū mēſiū ꝑ ſingulos annos inducias [f] hoc q̄ō leges laxamētuz vocant:ſciāt aūt mutui piculuz [g] omnino ad ſe venturū. ¶Si vo hēat redditus ſufficiētes ei cui? cura admiſtrat:eos exp̄dat. Si vero plus ſint q̄ ſufficiat:qō plus ē reponat [h]. Cō ſi mobilis forte eius cui? cura adminiſtrat ſubſtantia eſt:tūc illō ſolū mutuare curator cogat q̄tū ad diſpēſationez ſufficiet [k] adoleſcenti ciuſq; reb?:qō vo pl? eſt caute recondat. Licebit aūt ei cuz oī ſubtilitate p̄ſcrutari ſi aliquos forſan iuenire caute potuerit redditus [l]:7 comparare minoꝝ ex abundantib? pecunijs modicis functiōib? publicis obligatos:venditoꝝ vo hñtes idoneū 7 opulentos reddit? [m] exiſtentes damus enim ei licētiā [n] 7 boc agere ſcienti quia ſi quid horum negleꝛerit huiuſmodi emptiōis ipſum reſpiciet [o] periculum.

☞ Si pupilli q̄ſtitas ſit modica adeo q̄ ex redditib? pecunie ipſius pupilli paſci non poſſit:debet tutor 7 curator illud facere qō in ſuis faceret:naz de boc facie do p̄eſtat iuramentum.Ang.

¶Si vo tm̄ ſolūmō ſit minoris aurū cui? vſure vix cū: 7 qui ei? [p] ſunt paſcere 7 aliquā aliā ei p̄bere vite diſpēſationē ſufficiat: tūc neceſſitatis [q] ratio nos cziaz ad ꝗ vocat vt curatores [r] reſpicientes ad cū itā faciant gubernationem tanq̄ in ſuis reb? [s]. Exteniz volumus [t] oū celebriaſ decretū [v] quod tradidit [g] curaz ei qui ad eam accedit [y] etiam iuſiurādū [z] cum diore ſacroſancta dei euangelia tangentē:quia per omnem pergens viam vtilitatē adoleſcētis aget [3] in tutoribus fm Jo. nam ſic ponitur in nouel.

Redditus inter immobilia nūcrantur.

a ¶Facta fuerint. Item quae contra haec vel aliam legem facta sunt, pro infectis habenda sunt: vt habet. C. de legi. & senatusconsulto. Non dubium. & C. de sacrosanctis ecclesiis. Iubemus. Sane. & consulto, quae ex ascripta libera. in. Sed & hoc iure isto. olim autem hec cessio valebat: vt. ff. de reb. eo. qui sunt. l. non fit. quae est contra. sed corrigitur hic. Accur.

b ¶Inciderit. vt accipiat cessiones ꝫ pupillum.

c ¶Utilitatē. Sibi paradam. & ironice logt̄ h̄ fm Ul. sicut & als: vt. C. ſi iof. testa. l. fratres. & ff. de dāinfec. l. eg dāi. §. j. ibi: q̄ beneficio eius &c.

d ¶Herere. i. recipere cessionem factam.

e ¶Considerans. ſ. prius ſic & als: p̄cordinat frauꝫ vt. ff. ō mino. l. iij. §. ſcio. &. C. de agrico. & cēſi. l. quēadmodum. lib. xj.

f ¶Absc̄ondat rez. i. ſtrumentum cessionis.

g ¶Latere. ſ. apochas.

h ¶Valere cessam. ergo amittitur actio licet fuerit cessa non potentiori & vere & idubitate fm azo. Sed certe imo rōne officij mator est ad ipſius pupilli: vt. §. e. §. j. & officialis ō: vt. C. de fer. l. ij. ibi vt officia &c. &. C. quando mulier tu. offi. in ipſa rubrica. & ſ ō non dz ei aliqd licere in ipo officio quod adminiſtrat aſſumere. vt C. de cōtraben. emp. l. nō licet. &. C. de cōtractibus iu. l. ij. in fine. Et ſic. no. q? cessio non tenet: q? in potentiorē est facta & etiam cedens non agit: vt. C. ne li. po. l. j. &. C. man. l. fin. & facit. C. ō his qui po. no. l. j. i pnn. & ibi. de vſufru. §. itē finitur. Sed an reꝑeteret ſi ſolueret ꝙ alterius curatoris delicto ſit liberat?: forte nō: vt arg. ff. de cōdi. indebi. l. ſi pene. &. l. qui exceptionem.

i ¶Alb cis. ſ. debitis.

k ¶Quesita. ſcilicet debitori minori.

l ¶Facilia. facilitas enīz venie incentiuuꝫ tribuit delinquendi: vt dicit ca. non: et econtra pena imꝑoſita minuit malecia: cum vnius pena ſit multorum metus: vt. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. in medio. l. &. C. ad. l. iul. reꝑe. l. j. Accur.

m ¶Faciet. ſ. curator.

n ¶Et per mediū. ſ. hunc cedentem.

o ¶Recipiet. antiqu? curator.

p ¶Et hec. ſcilicet, que dicta ſunt a pnn. vſq; huc.

q ¶Curatione. & in omni tutela: vt. §. e. §. j. notaui. Accur.

r ¶Adinuenerit. q? p̄cogitare non poſſumus: vt. §. tit. pḡi. §. ſi quis vero non habens. & in pnn. conſtitutionis illius. Accur.

s ¶Difficulter. nam qui ſe ingerūt ſuſpecti videnſ: vt. ff. ad. l. come. de fal. vgozi. §. j. &. ff. de p̄ocu. l. que omnia. & hic ſubiſcit.

t ¶Appetibilis. ſcilicet tutela vel cura.

v ¶Difficilem. i. laboriosam: & repete quoniam.

g ¶Feneratorum. neutri generis.

y ¶Neceſſitatē. Quid ergo ſi fecit: nūqd lucrū erit ſuū: & arg. q? nō. ff. de neg. geſt. l. ſi negocia. arg. §. ff. de reg. iur. fm naturam. als. l. acutus.

z ¶Fenerare. boc locū bz vbi immobilia bz eg gbus ſufficiētē redditū

c ¶Tutamē. i. ſecuritatē.

d ¶Antiqua. non minor est virtus q̄ querere parta tueri. Accur.

e ¶Si vo tutor nuncupauerit. quid ergo ſi als negocietur & ob hoc piculuz accidat: ſñ. nō ſpectare ad eū periculum hoc tñ credo ſi pater pupilli cōſueuit negocia ri. nō als. arg. ff. de vſur. l. q ſemiſſes. §. fi. &. ff. ō pigno. ac. l. vel vniuerſoꝝ. als nō: vt. ff. de neg. geſt. l. ſi negocia.

f ¶Inducias. ad colloquendum vt nō teneatur reddere rōnem de illis duobus mēſibus: vt. ff. de admi. tu. l. tutor qui reperto. §. vſure. & ſic no. q? imputatur ei q ſe posſe in neceſſitate: vt. ff. q ſatisda. cogan. l. ſi fideiuſſor. §. penul. & de ferijs. l. j. §. ſed ſi prētor. Imputat ei q ſe accuſtat.

g ¶Periculum. i. caſum etiā fortuitū: q: culpa p̄ceſſit: vt. ff. cōmo. l. ſi reb? circa pnn. als nō tenetur niſi de culpa: vt. C. arbi. tu. l. ij. &. C. de admi. tu. l. debitoribus.

h ¶Reponat: vt. C. ō admi. tu. l. tutores vel curatores. & ſi eſt magna q̄ti tas deponēda vbi ſint tutores ſuſpecti: vt. ff. ō admi. tuto. l. ita autē. in pn.

i ¶Ad diſpenſationem. als ad diſpoſitionem. Accurſius.

k ¶Sufficiet. i. tantū dabit mutuo cui? vſura ſufficiet adulto ad expēſas ſue familie.

l ¶Redditus. i. fundos redditus afferētes: vt. ff. de admi. tu. l. ita aūt. vel pone. ꝓpie. nā 7 reddit? vt p̄dia cenſentur immobilia: vt. §. de non alie. §. a leone.

m ¶Licentiā. ſ. forte importat neceſſitatem.

n ¶Reſpiciet. q: omne dānum q̄ ex tali comparatione contingeret ipſis minoribus reſarciet.

o ¶Et qui eius. ſcilicet familie. Accurſius.

p ¶Neceſſitatis. ſic neceſſitas non habet legez. ſic. ff. de of. cō. l. j. & dic vt ibi. Accurſius.

q ¶Curatores. idē etiam

r ¶Rebus. ſ. vt totam pecuniam minoris teneanꝫ fenerare. Accur.

s ¶Columnus. melius digeſſet nolumus.

t ¶Decretum. ſ. iudicis: vt. C. arbi. tute. l. ſi. §. penul.

v ¶Tradidit. ſcilicet decretum.

g ¶Accedit. ſcilicet tutori.

y ¶Juſiurādū. B gñale eſt in oī curatore: vt hic. & ſ. e. §. & hoc olim aūt ſolus curator furioſi iurabat: vt. C. de cura. fu. l. ſi. §. ſinautem.

z ¶Alget. & tūc ſatiſdabit rē pupilli ſaluā fore: niſi ſit teſtamētarius: vl cū inqſitiōe dat?: & a p̄ſide vel a p̄tore: aliuꝫ ſi a defenſore ciuitatis: vt inſti. de ſatiſda. tu. circa pn. & de atti. tu. §. pe. ante autē admiſtrare nō

poteſt

UNIVERSIDAD DE HUELVA

poteſt quicꝙ: vt.C. de tu. vel cu. qui ſatiſ. nõ de.l.ſ.ꝛ.iij.ꝛ vlti. ſed ſi cõtra debitorem minoris ageret nec cauere de rato nec iudicatũ ſolui niſi hũc ſibi eſt an ſit tutor: vel an deſierit: vt. C. de admini. tuto. l. vlti. §. defenſionem. ꝛ. l. tutores debita. ꝛ. ff. de admini. tu. l. vulgo.

a ¶ Quod tamen. ſcilicet iuſurandum.

b ¶ Eum. ſ. curatorem.

c ¶ Ordine. nã facient inuentariũ: vt. C. de admi. tuto. l. tutores.

d ¶ Sed cautionem. ſ. rez pupilli ſaluã fore niſi teſtamẽtarius vel cũ inquiſitione datus: vt inſti. de ſatiſda. tu. in prin.

† Cõcor. cle men. ij. de f re iudi. vbi p doctores.

c ¶ Eas. ſcz res.

d ¶ De inſtrumẽtorum ꝛc.

¶ Stricte accipiẽ bic tit. inſtrumẽtum ꝑ chartis: alꝰ large: vt. ff. eo. l. j. alꝰ ꝑ inſtrumẽto fundi: vt. ff. de fun. inſtru. l. fundi. §. j. ꝛ fi.

g ¶ Cautela. cautela in facẽdo habet fides poſtꝫ eſt factũ: ꝛ duplr dicit de fide. Prio qꝫ inſtrumẽtis debeat fides ꝓuiatis ꝓ publicis: ꝛ B. j. eo. vſqꝫ ad. §. ſi vero moxiantur. Scdo qñ eſt ꝓ habeat fides qñ erat in dubiũ re uocatus qõ ſit ꝓ cõparatione: vt. j. c. §. ſi vero moriant. ꝛ. §. ſeq. vſqꝫ ad. §. oportet. Accur.

b ¶ De depoſito. i. qñ ter fiat caute inſtrm ꝓuatus ſup ☞tu depoſiti ꝛ mutui ꝛ aliꝫ ☞tibus: ꝛ bec expediuntur. j. c. §. ſi qs. ꝛ. §. ſꝫ ꝛ ſi quis. ꝛ. §. ſi tñ. ꝛ bec de ꝑma parte nullꝫ. Scz de cautela. ꝛ qõ ſubijcit ꝓinate qdez ſcriptis: caute trãſit ad primũ dictũ fecidi capli. ſ. de fide B eſt qꝫ inſtrumẽtis habeat fides ✱ ꝛ de B vſqꝫ ad illũ. §. ſi vo moriant.

✱ Vide qõ not. in. c. ſ. ꝛ ij. extra eo.

i ¶ Confectis. boc expeditur. j. c. §. fed ꝛ ſi inſtra.

k ¶ Et de collationib⁹. ſ. qñter ꝑbet fides inſtrl. B expeditur. j. c. §. ſi vero moxiantur. et ſic reſpicit ſcõm capitulum. ſequentia autem omnia vtrũqꝫ reſpiciunt.

l ¶ Et de expoſitis inſtrumẽtis ab illiteratis. i. de cõtractibus celebratis in ſcriptis ab illiteratis: quod expeditur. j. c. o. §. oportet.

m ¶ Et de nõ ſcriptis. boc expeditur. j. c. §. ꝛ bec dicimus.

n ¶ Et de cõtractibus. boc expeditur. j. c. o. §. vt autem.

o ¶ De cõtractibus. boc expeditur. j. c. o. §. bec autem omnia.

p ¶ Quimus nr̃as leges. q̃ ſunt: vt. C. e. l. comparatiões. ꝛ. §. de bis q ingre. ad ap. §. i. iud. Prĩa cauet tñ ex publico vel forenſi fieri cõparationẽ nõ ex ꝓuata niſi habeat ſubſcriptionem triũ teſtiũ. Scõa dicit etiã ex ꝓuata fieri ſi vis ea vti nec mirũ ſi ꝓmittat: nouit vt dicit: qz oĩa ſunt in pectore ſuo: vt. C. de teſta. l. oĩum. Ite eſt pater legũ: vt. §. de inceſt. nup. §. dubitatũ. Item ipſe eſt anima legum: vt. §. de conſu. in fi. col. iiij.

q ¶ Ex collatione. i. cõparatione: ideo qz due ſcripture cõferuntur: vt ſciatur an ſint ſimiles vel non: vt. j. c. o. §. ſi vero nullus bozum.

r ¶ Et quia. repete ꝛ nouimus quia ꝛc.

s ¶ Adulterant documẽta. nota quẽ adulterari documẽta: ſic ꝛ legem quis adulterat: vt. ſ. qui. mo. na. effi. ſui. §. cũ ſemel. col. vij.

t ¶ Prohibuerũt. ſ. fieri adulterationes: vel dic cõparationes: ſed bas cõſtõnes nõ habemus: imo habem⁹ ea ꝙ ꝓmittit: vt i crimine falſi: etiã ante tpa iuſtiniani: vt. C. de fal. l. vbi. ꝛ no. ☞ tpe iſtoꝝ imperatorũ oĩ collationi credebaꝫ. bodie vero vna ſemiplena colligit fides: vt. j. c. §. ſi ẽ moxianꝫ. qñqꝫ ẽt nõ credit: vt ſi ex vna parte eſt inſtrm ꝓuatũ ꝛ teſtes: ex alia ſola collatio diſſimilis: vt. j. c. o. §. ſi vero tale aliquid.

v ¶ Credentes. i. ꝓſumentes ex eo ꝙ ꝓnus falſum fecerunt: vt arg. ff de re mili. l. nõ omnes. §. a barbaris. ꝛ de accu. l. ſi cui. §. iſidem.

x ¶ Literarum. ſcilicet verarum. Al.

y ¶ Mutatio. alꝰ immutatio: ꝛ alꝰ mutatio: ꝛ ſic habes qd ſit falſum qõ trñ nõ excipiet cuz b a rõcinijs neqz a legis ordine c: ſz cautionẽ d faciet ad rez gubernationẽ timẽtez ſemp circa eas e, ppt iurifiurã di mẽoziã factã. ¶ Dec lex a nobis ꝑ cautela ſit poſita bozũ q curatoꝛib⁹ indigẽt: ſigdẽ ꝛ ſi aliqd ad inuenerim⁹ neqz hac lege cõpleCti pigebitvt ꝙ oĩa † ꝓtes coꝛ qui ſibi auxiliari nequeunt exiſtimam⁹. Tua igit eminẽtia qviſa ſunt nobis edictis ꝑ ꝓuicias qb⁹ ꝑs vtens oibus faciat manifeſta: vt nulluz lateat q̃ a nobis ꝓic ꝛ ꝓo ſubiectoꝛ. puidẽtia ſancita ſunt.

¶ De inſtrumentoꝛ ꝛ cautela³ ꝛ fide: ꝛ primum de depoſito b ꝛ de mutuo ꝛ aliꝫ documẽtis ꝓuiate quidẽ ſcriptis/bũtib⁹ teſtes: ꝛ nõ babẽtibus teſtes ꝛ de inſtrumẽtis publice confectis i: ꝛ de collationibus k man⁹ ꝑprie ſcripture: ꝛ de expoſitis l inſtrumẽtis ab illiteratis aut paucas lras ſcientibus: ꝛ de nõ ſcriptis m ☞tib⁹: de ☞tib⁹ n vſqꝫ ad vnaz libzã auri: ꝛ de ☞tractib⁹ o q in agris fiũt: ꝛ vt in documẽtis ꝛ contractib⁹ futuris locum habeat lex. Titu. iij.

Idem Augu. Joã. ꝓefec. ꝓeto. ſecundo exconſuli ꝛ patricio.

Quim⁹ nr̃as leges p que volunt ex colla tiõe ſtrarũ fidẽ dari documẽtis: ꝛ qa q dã impatroſũ ſuper creſcente iã malicia coꝛ qui adulterant documẽta r bec talia ꝓbibuerunt: illud ſtudiũ falſato/

Falſitas veritatis eſt immutatio.

† Cõcor. c. ꝛ ſi ꝑs. cuz glo. ſup ff. cõfirmatio. cetra de iureiurã. vbi hec ꝑba re citantur.

✱ In vno ꝛ codẽ inſtrumẽto põt re periri diuerſitas ſtrarũ bar. ꝛ ange.

✱ Et bene bart. ꝛ ang.

✱ Et male ſm ang.

rũ quia fides teſtium eſt cauta vt ſubijcit. j. c. o. §. ſi vero tale.

m ¶ Et B. i. iõ pono. ꝙ cõſtãt ꝙ vere ꝛcordauerũt ꝛc. ſ. alij dicũt ꝛ boc ſcz factũ eſt ꝙ documẽtũ ꝓmũ ſuſcepit fidẽ qõ ſatis in idem recidit.

n ¶ Videmus tamen. licet derogetur per diſſimilitudinez: tamẽ qñqꝫ non debent derogare.

o ¶ Naturam eius. ſcilicet comparationis huius.

p ¶ Trebo. id eſt multotiens.

q ¶ Quando. ꝓo quia.

r ¶ Literarum. ſcilicet verarum.

s ¶ Tẽpus. i. etas q̃ ꝑ tpa deſignaf. ſic ponit. §. de mo. §. ordinationez. ibi: neqz enim egenerãdũ eſt ꝛc. ꝛ boc ſubijcit bic. nõ eñ ꝛc. Vel dic ꝓprie ponit: quia non ita in hyeme ꝛ eſtate quis ſcribit.

t ¶ Quando. ꝓo quia.

v ¶ Calami. id eſt penne.

x ¶ Et inuenim⁹. q. d. nõ poterim⁹ dicere cauſas oẽs ex qb⁹ ꝓuenit diſſimilitudo cũ quotidie noue naſcanf: vt h. ꝛ. C. de yete. iur. enu. l. ij. §. ſed qz. ꝛ caue qz nõ ſoluit bic banc qõnem: ſed. j. eo. §. ſi vero tale.

y ¶ De celo. imo populus romanus de terra: vt inſti. de iu. natu. §. ſed qõ principi. q̃ eſt §. ſed deus cõſtituit ꝑmittendo: ꝛ populus dei diſpoſitione. Vel dic deus cõſtituit auctoritate: populus miniſterio.

z ¶ Imponat. ſ. deus per nos: vt bic ſubijcit. nã coꝛ regis in manu dei eſt: vt. C. de ſum. trn. inter ciaras.

a ¶ Bona. ſcilicet duris queſtionibus bonas deus det ſolutiões ꝑ os: ſcilicet principis: vt bic. ꝛ. C. de ꝑſcrip. lon. tem. l. ſi.

b ¶ Apter. ſcilicet queſtionibus ꝛ negocijs.

c ¶ Propterea. iſtud ꝓpterea refertur ad ꝓoximum: quia igitur ꝛc. ꝛ ad id quod eſt. §. eo. circa prin. qñ igitur ꝛc.

d ¶ Dare in cõmune. ſ. banc functionem: vt. j. eo. §. ſi.

Imperiũ de celo. ꝓuenit.

a ¶ Horũ.scz depositor.ꝛ qõ dicit pspicere.i.pspectũ ꝛ puidẽtia hẽre.
b ¶ Decipiẽtis.scripture.hic iunge quod est.j.sed is ꝛc.ꝛ hoc quod est medium est quedam interpositio.
c ¶ Professus est.id est confessus.
d ¶ Sine termino.i.sine decisione.Al.sed ℔ quo cũ debeat iudex pnũciare de re de qua cognouit:vt.ff.de iud.l.de qua re:ſſi.quidam ꝑ terminũ accepit ꝑ alias probationes.f.testes ꝑ instrã:ꝛ sic actor obtinuit:non tñ ꝑ scripturã.ꝛ hoc inuere videt hec litera:sed hoc nõ est verũ q: donec sunt alie ꝓbationes nõ recurrit tur ad cõparationẽ:vt.j.c.ꝟ.ſi vo nullus.tu dic ꝙ accepit terminũ q: reus fuit absolutus actore nõ ꝓbante:vt.C.de eden.l.q accusare.non autem recipit terminus ſm actoris intentionẽ.hoc est ꝙ ſcripturam:vt hic dicitur.
e ¶ Depositũ dat.impropriẽ ponit dare cũ rei de/posite possessionẽ ꝛ ꝓprietatẽ retineam⁹: vt.ff.de/posiri.l.ꝟ.ꝓpe tũc qñ ꝓuiũ trãſit:vt insti. de ac.ꝟ. sic itaq;. Itẽ no.ꝙ ꝟ cõsulit leg.ſic.ff.de inof.test.l.j.ꝛ l.ſi.ꝛ de pacto.ſti.l.fin.nec enim ꝙs cogit ſic deponere:vt.j.co.ꝟ.ſi ti quiſq;.
† Cõcor.c.ſi.cũ glo.ſuper ver.apparean.ex tra de fi.inſtrumen.
f ¶ Nõ minus trib⁹. caue tibi q: loquit in ꝓuata ſcriptura ꝺpositarij qua confitẽt apud ſe depoſiti eſſe vt patet ex oidine rubrice.ꝙ.co. Itẽ exigun tur tres quãtũ ad ℔ vt poſſit fieri cõparatio ad ꝓbandã vel ip:obãdã ſcripturã depositarij.quo trũ ſoli ꝓbant ſcripturã ipſas:vt no.C.eo.cõparatiões. Itẽ nõ exigũtur ad ſubſtantiã ℣ctus:id eſt q: interfuerint depoſitioni:ſed ad cõparationẽ vt dixi.ſed in publicis ſcripturis exigũnt tres ad ſubſtãtiã ℣ctus:vt.j.c.ꝟ.ſed ſi inſtrumẽta.ꝛ hoc ideo : q: in ſtã cõparatio etiã mortuis teſtibus vt ibidẽ dr.hic nõ ſic vt hoc.ꝟ.ſeq.ꝟ. Item hz hoc locũ cũ agit vt ſit in ſcriptis:nõ alſ:vt.j.c.ꝟ.ꝛ hec dicimus. Item hoc locũ habet cũ cõtractus exceḋit libram auri.ſ.vt tres exigãtur teſtes in ꝓbatiõe:etiã ſi ſine ſcriptis cõtrahaũt a peritis literarũ.nã ꝛ vbi imperitus cõtrahit in ſcriptis quinq; adhibentur.ꝛ tabellio eſt neceſſarius:ꝛ ſubſcriptio:vt.j.co.ꝟ.oportet.
g ¶ Examinatione.id eſt comparatione.
h ¶ Pendamus.id eſt demus fidem.Accur.
i ¶ Teſtium.quia ſecurius iudicamus.
k ¶ Suſcipimus.ſcilicet teſtificationes.
l ¶ Presentes.quãdo ſcripſit.
m ¶ Quia.repete vel exprimant q: bis ſpẽtibus confeſſus fuit ſe recepiſſe.vt in nouellis.co.ti.ꝛ.j.progi.ꝟ.ꝛ.ſi tamen.
Teſtes debent ſcire.
n ¶ Et hũc nouerũt.Nota q: teſtes debẽt cognoſcere ℨbentes:vt.j.co.ꝟ.oportet.ꝛ.ſ.de here.ꝛ fal.ꝟ.ſi vero abſunt.ꝛ.C.de teſti.teſtiũ.
o ¶ Fidem.ſcilicet ꝓbandi.
p ¶ Neq; em.hic nũdet tacite obiectioni.Et dicũt qdã q: per hũc.ꝟ.cogrigit qõ eſt.C.qui po.in pig.l.pe.vbi dicit duos ſufficere ad ꝓbationẽ ꝓuate ſcripture ſi ꝑſonalis actio mouetur.ſi vero hypotheca tres neceſſarij ſunt.ꝛ qõ hic dicit:nec em ꝛc.exponunt.i.non fuit hec cauſavt hanc.l.faceremus lz hic abbreuient:ſed fuit cã vt caute fieret:ſz meliꝰ eſt pauca agere caute ꝙ multis intereſſe periculoſe:vt.ſ.de tabu.ꝟ.j. in ſi.colla.iiij.ꝛ.C.de vete.iu.enu.l.ij.ꝟ.deinde. Sed tu dic ꝙ nõ cogrigit dicta leg ſcripturas:ꝛ loquit hec leg qñ deficientibus aliis ꝓbationibus recurrit ad cõparationẽ ꝓuate ſcripture : ad quã non põt fieri cõparatio niſi tres teſtes ſubſcripſerint:ꝛ ꝑſentes fuerint:vt hic. ꝛ.C.cõparationes.ꝛ ꝙ hoc facit hec litera:nec em ꝛc.ꝛ facit.C.de here.qñ.in ſi.ꝛ de re.credi.generaliter.Accur.
q ¶ Faciam⁹.ſi ago depositi:ꝛ ꝓduco ſcripturã depositarij ſiqdẽ ꝓbo/duos teſtes ipm ℨtũ ſatis eſt niſi exceḋat qnquaginta libras auri: qꝛ tũc tres:vt.C.ſi cer.pe.l.ſi.finaute nullũ teſtẽ habeo de ℨtu:vt q: in ſecreto ℨgi:ꝛ tũc aut ℨtet ꝛ ſtatim tenẽt:vt.C.de nõ nume.pe.l.generaliter.aut negat ſe ſcripſiſſe:ꝛ tũc ops ꝓbari ꝑ cõparationẽ ſcripture ꝛ tñctis ſubſcripſiõe triũ teſtiũ:ſed ipa ſcriptura ad qua cõparatio fit ꝺz hẽre teſtes ſuſcriptos.ſoli aũt teſtes nõ ꝓbãt:qꝛ poſſent errare. Itẽ ſola comparatio nõ ꝓbat:quia litere ꝓnt variari:vt.ſ.in ꝓin.

r ¶ Instrumentum.de ſcriptura ꝓuata dicit qua q: cõfitetur ſe manuum accepiſſe:vel ex alia cauſa puta emptiõis:vel conduc.ſe debere vt ſubiicit vt patet ex rub.ꝛ in nouel.c.ti.ꝛ hoc idẽ dicit in depoſito: vt.ſ.pri.ꝟ.ꝛ hec omnia que dixi ibi fore neceſſaria:ꝛ hic dicas.
s ¶ Alterius.ſcilicet vt permutationis.
minus q̃ tres dignos fide exiſtẽtes neq; talẽ interdicim⁹ fidez⁹: neq; enim⁹ vt abbreuiem⁹ ꝓbationes ponim⁹ legem: ſed vt eſſe cas ꝛ caute faciamus⁹. ¶ Sed et ſi q̃s aut mutui inſtrumẽtuz ꝛ aut alterius⁹ cuiuſpiam ꝛ faciat ꝛ nõ lucrit hoc in publico ꝓiteri qõ ꝛ in depoſito diffiniuimus non ex ipſo vidcak credibile ꝙ ſcribat ſuper mutuo documẽtũ niſi etiaz teſtiũ habeat ꝑſentiã fidedignorũ nõ min⁹ triũ vt ſiue veniant ꝛ ꝓpriis ꝛ ſubſcriptiõibus attẽſtẽtur ꝛ ſiue qdã alij teſtificentur ꝛ qꝛ ꝑſentib⁹ eis cõfectũ eſt documentuz:fidem cauſa³ ex vtroq; percipiat etiã literarũ examinatiõe permitus nõ repulſa ſed ſola nõ ſufficiente:augmẽto aũt teſtiũ confirmãda. ¶ Si vero tale aliqd contigerit q̃le in armenia factuz eſt ª ꝛ aliud quidẽ faciebat collatio ᵇ literarũ aliud vero teſtimonia:tũc nos qdẽ exiſtimauimus ea q̃ a viua ꝛ dicunt voce ꝛ cũ iureiurãdo ᶜ hec digniora fide q̃s ſcripturam ipſam ſm ſe ſubſiſtere: verũtamẽ

t ¶ Cuiuſpiam.ſcilicet cõtractus.
v ¶ Credibile.vt fiat com paratio ex ea : vt in fine buius.ſ.
g ¶ Attestentur.ſi literati fuerint.
y ¶ Testificent.qñ fuerũt illiterati:vt.ſ.c.ꝟ.ops.ꝛ ſic no.qõ ſufficit alterum iſtop. vl ꝙ ſubſcripſerit: vel ꝙ nõ : oũmodo iurẽt ꝙ eis ꝑſentib⁹ eſt factũ: ꝛ ſic eſt ℨ.C.e. cõparationes.vbi dr eſſe neceſſarij ſemp teſtes ſubſcripſiſſe. Sed qđ dicũt ea ꝑ hanc co:rigi.Vel dici põt ꝙ ℔ loqtur qñ ipſe habet ꝓuata ſcriptura:vbi qñ ꝓbatio fit ex ꝓuata ſcriptura.vnde maior exigit ſolennitas ibi ꝙ hic.
† Hec verba ſunt in glo.ſ. poſt me. ibi:nec ſcripture ea bellũtis. in ca.poſt ceſſionẽ extra de ꝓbis.
3 ¶ Causa.cãm vocat rõnẽ ꝛre debeꝛ:vt ex ea cã mutui vel emptiõis vel ſimili q̃ accipiet fidẽ.i. apparebit vera vt ſic poſſit debito:ꝙ ueniri duob⁹ iteruenientib⁹:ſcz teſtib⁹ trib⁹ ꝛ examinatiõe.i.cõparatione ſubſequẽte vt ſubij cit:q̃ facto i mutuo poſt biẽnũ ꝓiudicat:vt.C.de nõ nume.pe.in ℨctibus. in ꝓin.i ſoluto poſt.ccc.
† Cõcor. c. tertio loco. cuꝫ glo.ſup ver.teſtiuꝫ vbi ꝓferuntur teſtes inſtrumento. extra de ꝓbatio.ꝛ vide glo.in.c.i noſtra.poſt me. extra de teſti. ibi:ſi vero teſtes ꝛc.

dies:vt.C.e.l.in ℨctibus.ſ.ſup.in dote ſm ſtatuta tpa:vt.j.de tẽp.nõ ſolu.pe.ſuper do.ꝟ.j.coll.vij.in aliis ſtatim ſibi ꝓiudicat:vt.C.de non nu.pe.l.generaliter.ꝛ.ff.de ꝓba.cũ de indebito.ꝟ.ſi. Itẽ no.ex hoc.ꝟ. q̃ nõ ſit cõparatio ex ꝓuata ſcriptura niſi teſtes ſupfint.ſecus in ꝓblica:vt.j.ꝟ.ſi vero moriantur. Itẽ nota ꝙ augmentũ teſtiũ ideo fit vt cõparatio fieri poſſit non vt ꝑ ſi ꝓbent contractum:quia tunc duo ſufficerent:vt diximus.ſ.eo.ꝟ.ſed ꝛ.
Vocivine an plus q̃ mortue credendũ ſit.
a ¶ Factum eſt.vt narrant.ſ.eo.ꝟ.j.
b ¶ Collatio literarũ.inducta vt deroget ꝓuatis literis . teſtes vero inducebant ad ꝓbandũ ꝓuatã ſcripturã:nam ſi eſſet publica quid opus eſſet teſtibus:ꝛ ita a ꝓin.ti.ꝙ.ꝛ ad.ꝟ.ſed ꝛ ſi inſtrumẽta . loquit de ꝓuatis ſcripturis tantum:vt patet ex tenore rubri.
c ¶ Cum iureiurãdo.quod ꝓtius debent facere teſtes : vt.C.de teſti.l. iuriſiurãdi.Item caue tibi:q: tam ſcriptura q̃ reꝓbabat q̃ que ad reꝓbandũ inducit ambe ſunt ꝓuate. Itẽ no.ꝙ ex hoc colligunt qđ vt bodie ſemper plus credaꝛ voci viue q̃ mortue:ꝛ ſic corrigit ſm eos C.co.in exercẽdis.ſed certe hic loquitur qñ ex vna parte eſt inſtrumẽtum cui volebat derogari.ꝛ teſtes qui ꝓo inſtrumento teſtificabant. ex alia vero parte ſola collationis diſſimilitudo.vnde nõ ſola voꝛ viua:ſed cum inſtrumẽto iuncta vincit vocem mortuã ꝛ etiam plus eſt: quia ſcriptura q̃ vincit eſt ꝓuata. Zte caue tibi q: hec inſtrumẽta nõ cõtradicũt ſibi in ſnia ſed diuerſa ſunt.naz primũ dicit te aliqd mihi debere:ꝛ dico ad te ſcriptum.ꝛ tu ꝓfers aliud in quo continetur de ꝓmutatione vel aliquo alio qõ cũ alio feciſti:qõ ego ℨfiteor:te feciſſe: ꝛ hoc ſcõm ſit diſſimile primo in literis:perinde videt ac ſi nõ ſit verũ quod cõtra te induco:ſed falſum.vnde melius diceret hec lꝛa plus vocꝰ viue credi q̃ diſſimilitudini q̃ inducit ꝙ mortuã vocẽ.i.ꝙ ſcripturã. Ex ꝑdictis patet ꝙ nõ plus voci viue q̃ mortue ſit credẽdũ:ſed equaliter duobus teſtibus ꝛ inſtrumẽto:vt.C.co.in exercẽdis.ſed quatuoꝛ teſtes vincerent inſtrumẽtũ qui dicerẽt aliter rem ꝑceſſiſſe q̃ ſcriptũ ſit:vt.C.de ꝓba.l.cũ ꝑcib⁹.non autẽ tres:qꝛ tabellio vicẽ teſtis vnꝰ obtinere videt ſm quoſdaꝛ:vt.ff.de teſta.l.domitius.ꝛ hoc directo.ꝙ obliquũ autẽ etiã duo vincunt:vt.C.de cõtraben.ſtip.l.pe.in fi.vel ibi loquit in ꝓuata ſcriptura que vincit : in caſu tñ non recipit ꝓbatio cõtra ſcripturã.q: iuris ꝛ de iure eſt ꝓeſumptio:vt.C.arbi.tu.l.fi. eõtra ſcriptura vincit vocẽ viuã:quia in multis caſib⁹ res acta ꝑ ſcripturam valet ꝛ ꝓbaꝛ nõ ꝑ teſtes vt ꝑ has.ll.ꝓbaꝛ:vt.C.ſi mi.ſe ma. di.l.ſi alterius.ꝛ de nõ nume.pecu.l. generaliter.ꝛ de teſtib⁹.l.teſtiuꝫ. ꝛ qui teſta.face.poſ.hac conſultiſſima.ꝛ.ff.de ꝓba.cẽſus.ꝛ.C.de iure emphy.l.j.ꝛ.C.de ſacroſan.eccle.aut.hoc ius poꝛrectum.ꝛ.j.de equa. do.ꝟ.quia vero.colla.vij.

Prudentie.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Prudentie. quia posset apparere magna dissimilitudo ꝛ ratione eius ipsi etiam testes essent suspecti. vnde iudex hoc ꝑ̄ iderat: vt hic. ꝛ ff. de testi. l. iij. ibi: tu magis ꝛc.

b ¶ Veracibus. i. que sibi videtur inter scripturam ꝛ testes.

c ¶ Scriptura sola. sine testibus facta.

d ¶ Non sufficiés. hoc intellige q̄n suam abnegat esse depositarius. als̄ sufficit: vt. ff. de proba. cum de indebito. ꝯ. fi.

e ¶ Credulitas. scilicet testium subscribentium.

f ¶ Testiū. l. nō subscribentiū: vt. ff. ꝯ. fi. ff. ꝯ. fi gs. ꝛ cōtrariū ibi positus ꝛ g. i. C. cōparationes. solue vt ibi modo diximus.

g ¶ Inuenerit. als̄ est inueniat. ꝛ als̄ inuenerit. scripturā ipſaꝫ. ꝛ als̄ inuenit. ꝛ qō de iureiurando dicit. hic ſm Bl. q̄ pars parti defert q̄ teneꝫ vel recipere vel referre: vt. ff. de iureiur. manifeste. ꝛ. l. iij. ꝯ. ait ptor. vel iuste recusare: vt. C. de re. cre. l. gñali. ꝯ. finaūte. Vel dic verius q̄ loquit̄ de iureiurando a iudice delato. hec em̄ scriptura ly priua ta inducit aliquā cōiectura: vt. h. ꝛ. C. de. pba. l. instrumēta. q̄ est semiplena. pbatio. ꝛ tic deferre pōt sacramentū ꝛ ty: vt. C. de re. cre. l. in bonefidei. ꝛ. ff. de iureiu. admonēdi. nec videat̄ boc durū q̄n gliꝫ bet posset aliquā scriptura ꝓfingere: vt fic ei deferāt̄ sacramētū ꝓpter timorē falsi q̄ icurreret. Itē ꝓpter alias multas ꝛ as aduersarij que possent obiciparari. Itē ꝛ qz q̄ libet nō scit scribere. immo pauci respectu eoꝝ q̄ ignorāt. cū ꝓ̄ pluribus leḡ facta sit: vt. ff. de leg. ꝛ se. nā ad ea. Itē ꝛ qz. magis deferreē reo ꝙ̄ actori cuꝫ ipse sue scripture vel sui facti melius nouerit veritatē: vt. ff. de iureiurā. l. iusiurandu ꝛ ad pecunias. ꝛ quia reus est fauorabilior: vt. ff. de re. iu. l. fauorabiliores.

h ¶ Et. ꝓ̄. id est.

i ¶ Credentes. id est mutuantes.

k ¶ Et negationem. ſ. veritatis. ex hoc no. q̄ ꝑdicta locū habēt quādo ꝓ̄iuatam scripturaꝫ quā induco abnegat aduersarius. als̄ sufficeret cum causa: vt. C. de non nume. pecu. l. generaliter.

l ¶ Instrumēta. nunc facit trāsitū ad publica instra: vt patet ex rubri.

m ¶ Adijciatur. i. tabelliones scribāt noīa testiū in fine instrumēti ante teq̄ compleant. i. subscribant ipſi ꝛ nomē suum apponant. ſm Jo. ly i antiquis instrumētis in ꝓ̄in. apponāt. qō hic reꝓbat. ꝛ hec noīa testium ſm diuersas terras diuersi modi ponunt. nam alicubi ty testes interfuerūt tytius ꝛc. alibi signa manu talis ꝛc. vt florētie. ꝛ put cuilibet placet coaptare. hoc tamē seruet tabellio q̄ semper seruet eādē formaꝫ in subscriptione in vno instrumēto vt in aliis vt comparatio fieri posset cum opus erit: vt. ꝯ. ſ. fi vero nullus. Itē nunquid triū testiū exigitur numer? Rñ. non: vt. ff. de testi. vbi. ꝛ est ratio: q̄ tabellio est de numero testium: vt. ff. de testa. domitius. Itē nunq̄ sufficit eos dedere esſe ꝑsentes an rogati: Rñ. nō: vt. ff. eo. ad fidē. nisi in casibus quatuor: vt in solutiōe. ꝛ in solutionis confessione: ꝛ in testamento. ꝛ in repudio: vt. C. de testi. l. testiū. ꝛ. ꝯ. de testi. ſ. ꝛ licet. in ꝓ̄. ꝛ in fi. ff. de repu. nullum. Alij dicūt q̄ in obligationibus cōtractus in scriptis exigunt̄ rogati nō als̄: vt ex predicto. ꝯ. ſ. licet. Alij dicūt q̄ semp bodie debent rogari per dictum. ꝯ.

n ¶ Sicut dictum est. scilicet de ꝑsentia circa ꝓiuatam scripturā tātum: vt. ꝯ. ſ. ꝓ̄. ꝛ. ꝯ. ſed ꝛ ſi quis. ꝛ. ꝯ. ſed is. Accur.

o ¶ Oportet. posset hic. ſ. itelligi in ꝓiuata scriptura: ly veritas est vt in publica loquat: vt sit ꝓ̄icta materia: ꝛ qō dicit signa. i. dicere manu tabellionis: vt in nouellis. vel aliud simile signū: vt crucis: vt. ſ. de testi. ſ. ſ. Vel dic quasdā notas ꝙs faciūt qdā tabelliones ꝙ tū nihil significant sed ad comparationes faciunt vt hic. ꝛ qō dicit legere hmōi signa: dic. i. colligere ꝛ notare. Unde versus. Fur auruꝫ: virgo flores: Emare nauita: libros Clericus. equinoce singula quisq̄ legit. Et nota ꝙ inepte transit ad comparationem.

illis appuisse/ ꝛ non facile fidē ex ſrarū aliaꝫ collatiōe recipe. ꝓpt dudum dictas[n] a nobis causas.

¶ Si testes publici instrumenti sunt mortui vel absentes vel als̄ de facili haberi nō possunt: nec etiā tabellio: tūc ad cōparationem ipſius venitur: ꝑstito ꝓ̄imo sacrameto ꝓ petentē comparationē fieri: q̄ nō malignitatis causa: nec aliqua arte ductus cōparationem petit. Ang.

¶ Si vo moriant omnes testes aut forsan absint[r] aut aliter nō facile sit fidē ex testiū subscriptionibus inuenire[s]: neqꝫ tabellio superest qui cōpleuit: fiqdem publice sit cōfectum quatenus testimonio pbibeat ꝓ se[t] aut nō est in ciuitate[v]: sed necesse est oīno collationē literaꝫ suppletiones eoꝝ[x] qui subscripserint assumere[y]: tūc cōperēs est ꝓperare qdē ad cōparatiōes: neqꝫ em̄ eas modis oīb⁹ interdicim⁹/ ꝙ oēm autē[z] subtilitatē ꝓcedere[a] ꝛ oīno si putauerit eis[b] iudex oportere credi etiā iurādū injicere ꝓferēti[c]: qz nihil maligni ꝓcius in eo qō a se ꝓferetur nec quādā artē circa collationem fieri ꝓparās sic vtit eo q̄ten⁹ neqꝫ perimat quicqꝫ[d] oīno ꝛ per omnia munitio in rebus[e] fiat.

¶ Ex hoc. ſ. habes qūo ꝛ q̄liter: ꝛ quo ordine ꝓcedatur ad comparationē istrumenti publici scripti ꝙ piscipulum tabellionis vel ipſum tabellionem. Ang.

¶ In his vo que cōficiuntur publice documentis si tabellio venerit ꝛ testimoniū perhiberit cuꝫ iureiurando ſiquidem non per scripserit[f] sed ꝙ aliū[g] ministrantem[p] Aliarum. als̄ alienarū. ſ. per hmōi figuras.

q ¶ Dictas. vt. ſ. eo6. ꝯ. ſ. ibi: non enim ita.

r ¶ Absint. ita q̄ nō possunt inueniri.

s ¶ Inuenire. quia infirmi sunt testes.

t ¶ Pro se. als̄ ꝙ se. i. sine instrumēto. als̄ ꝙ se sine testib⁹ viuētibus. qō exponūt qdaꝫ in publico instrumēto dicentes q̄ ꝓ priuato nō habet fides nisi fuerit approbatū etiaꝫ si appareat non vitiatū in sua figura: vt h colliguntur a ꝛ contrario sensu: sed secus in publico: qz illud per se ꝓ ꝛ pbat. Alij dicunt q̄ etiā priuato credit habēti subscriptionē trium testiū sicut publico. ꝛ qō h dicit oz dinat ita: siquidē publice sit ꝛ cōfectū neqꝫ tabellio supest quatenꝰ testimoniū pbibeat ꝓ se. i. ꝙ instrumēto: vel ꝙ tabellionem vel testes. nec ob. C. de testi. oībus. qz h subaudit quasi testimoniuꝫ: vt. C. de fideicom. l. fi. Tu dic retēta ſōa opinione non subaudiri q̄si. ꝛ dic ꝙ se. i. ꝙ facto suo. nā gliꝫ bet testis fert testimoniū ꝙ facto suo. i. ꝓ̄o vsque auditu suo. sic tabellio: vt. C. de falsis. si qs decurio. ꝛ. ꝯ. ſ. ibis. nō aūt i cā cuius ꝓficuuꝫ ꝛ dānuꝫ ad euꝫ pertinet: vt. ff. qñ appel. fit. l. j. ꝯ. in ꝓpria.

v ¶ In ciuitate. scilicet tabellio: vt qz est deportatus: vt insti. de capi. di. ꝯ. j. qz dicit sine ciuitate: vt ff. de leg. iij. bi q. Vel dic abest causa testimonij ferendi vel simili cā. vt. ff. de iudi. l. ij. ꝯ. legatis.

x ¶ Eorum. scilicet notariorum vel contrabētium si subscripserint: vel dic testium: vt. ꝯ. dicit.

y ¶ Assumere. i. dare fidē subscriptionib⁹ ad sumēdū alia instrumēta vbi ijdem testes subscripserunt: ꝛ sic hꝫ locum qñ testes sunt literati ꝛ ꝓpria subscripserunt manu in charta confessionis.

z ¶ Autem. ꝓ̄o sed.

a ¶ Procedere. si. iudices volumus. ꝛ sic summa subtilitas approbat. sic. ff. de iure do. si mulier. ꝯ. ex asse. ꝛ. j. eo. ꝯ. oportet. in fi. ꝯ. als̄ reꝓbat. ff. de iniusto. test. posthumus. ꝛ insti. de fideicō. here. ꝯ. sed quia. ꝛ ff. qui. mo. pig. vel hypo. solui. si cū te. ꝯ. fi debitori.

b ¶ Eis. scilicet comparationibus.

c ¶ Proferēti. i. deferēti ei qui ꝑfert instrm ad ꝓbandū ad qō fit cōparatio. ꝛ etia aduersarius iurabit: vt. ꝯ. eo. ꝯ. fi vo nihil. Item no. hic ex forma iurisiurandi qūe de ꝛsciētia debere satisfacere. sic. C. eo. l. fi. ꝛ de his q̄ ad eccle. cōfu. ꝓfesenti. ꝯ. ficubi. ꝛ de iure delib. l. fi. ꝯ. licentiā. Sz nōne sufficit semel iurasse: vt. ff. de bis q̄ ingre. ad appel. ꝯ. fi. Quidam sic ꝛ dicunt illā post istā compositā: ly sit in ordine ꝓ̄ior. nam ante illā pluries iurabant: vt. ff. de dam. infe. l. qui bona. ꝯ. fi quis stipu. vel dic hoc ꝑsciale vt de nouo iureſ: quia plus solet timeri q̄ ſpāliter dicitur ꝙ quod generaliter. ff. de iureiur. item apud. ꝯ. hoc edictuꝫ. ꝛ hoc ideo: quia maior ſolēnitas in comparatione exigit̄ ꝙ alibi. vt hoc tit. ꝛ magime. j. eo. ꝯ. fi vero nullus.

d ¶ Quicq̄ omnino. scilicet veritatis.

e ¶ In rebus. i. in veritatibus. nam res. i. veritas. vt. ff. de fal. l. j. ꝯ. qui in rationibus. ꝛ. ff. de iureiur. quotiens.

f ¶ Scripserit. ſ. totū documētū: sed solūmodo cōꝓbauit. Accur.

g ¶ Sed per alium. id est dispiculuꝫ: ipse tamē interfuit comparationi: vt. ꝯ. de tabel. ꝯ. penul.

Facit ad hūc. ꝯ. ca. i. gl. j. in ꝓn. extra de fi. instru. vbi diffinit qd sit scriptura autētica

Testes an debeāt eē rogati.

Iureirā do gs obligatur.

a Si viuit. scilicet veniat.
b Accidūt. que nec dici nec enumerari possunt; vt. C. de temp. appel. l. fina. §. 1. cum. Accur.
Adnumerato: quis sit.
c Adnumeratores. Adnumeratore dicūt qđā mediatorē. siue pgene tā q fert testimoniū volente tñ vtraq; parte non alis: vt. j. de testi. §. q; vo legē. Alij dicūt eū esse qui pecuniā pro publico instro dedit. Alij dicunt esse pcuratores actoris p quem numerauit: & hanc approbant. Sz pria vera mihi videtur. Accur.
d Tres sint. scilicet. & ille per qué scriptū documētū: & adnūcerator. Ali.
e Conscripsit. scilicet. vt minister tabularij.
f Supplecuit. id est subscripsit.
g Non valet. scilicet discipulus.
h Attestet. fol' tabellio.
i Nō fiat locus. scz ne cessitate: vt in nouellis. eo. & est rō: qz veritas per ipm declarat auctorē: vt C. ad leg. corne. de fal. l. si quis decurio. Accur.
k Factum. quia dicit se feciſſe.
l Admonimentū. i. pbationē. Sz qđ si testes non fuerint appositi in istro: nunqd hz locū qō bic ōr: Rñ. nō. nā in pnn. ego testes: vt. §. eo. §. sed si in instrūmēta. sed in testificatione non. vt hic.
m Defunctus est. naturaliter vel ciuiliter: vt qa deportat' est: quo casu p mortuo habet. ff. de Statu. l. j. in fin. & magis qđ ad ferendū testimoniuz vt si ponas eum publico iudicio dānatū: & p hoc infamem: vt. ff. de pub. iudi. l. infames. ideo non potest esse testis: vt. ff. de testi. l. iij. §. lege iuliana.
Publico iudicio dānatus infamis est.
n Supplētiom. i. cōpletiōi nō a testibus: qz mortui sunt: sed ex alia &c.
o Aduentē. i. ministrantem tabellioni.
p Adimpletionum. i. signorū & notarū que implent. i. cōplent instrumentū: non autem subscribentium: sed quando nullus supereſt etiam subscriptionum fit comparatio: vt. j. prozi. §.
q Si vō null'. f. neqs tabellio: neqs adnumerator: neqs minister. acc.
r Completionum. scilicet tabellionis. Accur.
s Tam completionis. i. inducantur instrumēta alia eiusdem tabellionis qui hoc compleuit: & alia instrumēta quibus ijdem testes subscripserunt: & alia quibus ijdem contrahentes.
t Una quedam. i. yna qualisqualis: nec eñ pro veritate omnino habetur licet ei fretur: non enim ita scribit &c. vt. §. eo. §. j.
v Si vero nihil. repetit eundem casum vt addat.
x Fiat. quid erit hoc? Respon. q sequitur vt quilibet iuret: vt. C. eo. comparationes. §. omnes autem.
y Solēniter. id est tactis euāgeliis: vt. §. iusiurā. qō pre. in pnn. Sed qualiter iterum iurabitur: cum semel iam de calumniuratum est? Rñ. vt. §. eo. §. si vero moriatur.
z Juret. scz hoc qō sequitur: & aliquid additur in forma huius sacramenti ei qō dicitur. C. eo. comparationes. §. omnes autem. z ppterea hic dicit vt autem aliquod &c.
a Absēcondere. qualiter iudex comparationem faciet? Respon. qđ q cōmittetur cuidam scriptori perito: & eius renūciationi stabitur siue denunciationi: vt. C. de re mili. l. semel. & ff. de ven. inspi. l. j. in pnn. & §. de nō alie. §. qō autē dictum est. Sed tu dic contra. & q ipse iudex debeat hoc inspicere: vt patenter dicit. §. eo. §. oportet. & q ipse de eis liudi. §. j. coll'. Item facit. ff. finiū regun. l. si irruptione. §. fi. sed poterit secum adhibere scriptorem peritum. Accur.
Judex nō est q litras nescit.
b De ghus. & litibus vel difficultatibus cōparationum. Accur.
c Consenserint. tempore contractus.
d Infinuet. q. o. si dubius est de fide charte: fiat predicta cōparatio: si aūt cōstitiant ambe partes in principio &ctus vt instrumētū infinuetur ad eternā rei memoriā & abinde charte fides est idubitata: & in tali publicatiōe nō est opus testibus: vt. C. de dona. l. in donationib', Sed an etiā post litē cōtesta. possit fieri talis infinuatio? Respō. sic tribus rationibus. Prima: quia sic est in testamenti publicatione: vt etiā postea fiat id est post testamentū factum: vt. C. de testa. l. publicati. & idem in dona. propter nup. vt. j. vt fratrum filij. §. j. coll'. ig. Ité quia iudicia sunt omnia absolutoria: vt infin. de perpe. & tempo. ac. §. fin. Sed ad quid fieret tunc infinuatio: cum nil fieri debeat nisi q re' solnat? Respō. potest esse q annua prestatio facieda est ex illo instrumēto: & licet ratione presentis anni sit sentiret nō ita faceret in futuris. Item quia tractaretur de indebito solutō: nisi iſinuaretur hec scriptura.
e Et quecunqs. supple & quibuscunqs aliis malis quecūqs &c. Sz que sunt hec alia mala? Respon. perfidia & negatio: vt. §. eo. §. fi tamen quisq.
f Dis que dudum. duo dicit hic. §. primus quod ea q dicta sunt de collatiōe priuate scripture cō trabentium sunt firma. scilicet vt fiat collatio si illa scriptura habeat presentiam & subscriptiones testiū: vt. C. e. cōparationes. & §. eo. §. sed is. & §. fi. sed & si quis. Itez q fiat si quis ea vtatur: vt. §. de his qui ingre. ad appel. §. illud. & fin q ea q olim valent in iudiciis suā habent firmitatem: & in his scilicet qui literas nesciūt qñ acceperant for mā talia cōpetentem. i. talibus conuenientē: & hec antiqua forma narrat statim prozimo. §. oportet vero &c. & hec dictio, pculdubio potest cum precedentibus vel cū sequē. legi. & sic in nullo est defectiua hec litera. Alij supplent hic & in his &c. q. o. & his in sua virtute manentib' que sancita sunt in his &c. Accur.
g Oportet. Si vis q fides habeatur instrumento non tamen impone necessitatem. fic. ff. de iustitia & iur. l. j. nam hec constitutio consulit tantum: vt. §. eodem. §. fi tamen quisq. als imponit necessitatē: vt. C. de le. & con. l. j.
h Tabularios. plurale p singulari. fic. §. de heredi. & fal. §. fi vō. & C. de iure delibe. l. fi. §. finautez dubius est. Vel dic q respicit multos cōtractus vbi singulariter multi debent esse tabularij.
i Cautagime. hoc magime abundat: vt & als. C. de testa. ma. l. fi. §. j. naz omnino debent esse noti: vt digi. §. eo. §. sed is. Vel potest cum precedentibus cōiungi hec dictio magime. quasi dicat magime vbi sunt tabularij: & tunc similiter abundat.
k Attestentur. id est pro prium scripturaz profiteantur: quia etiā &c. vt subijcit: nam omnes testes debent subscribere: vt dicitur in nouellis. eo. Accursius.
l Scierunt eum. i. cognouerunt eum esse imperitum.
m Quinq. Sed quare plures exiguntur testes ab imperito q̄ perito: vt hic innuitur? Quidam dicunt in fauorem imperiti ne deciopia tur: cum presentia tot bonorum virorum adhibeatur. Tu dic q in eorum odium: quia als inconuincibiles essent nisi tanta solemnitas adhiberetur: vt. §. de tabellio. §. j. Item quia se grauauit vt in scriptis contraheret: cum erat imperitus. vnde quasi se arctauerit nō succurritur

Adnumerator: quis sit. c Adnumeratores. Adnumeratore dicūt qđā mediatorē. siue pgene tā q fert testimoniū volente tñ vtraq; parte non alis: vt. j. de testi. §. q; vo legē. Alij dicūt eū esse qui pecuniā pro publico instro dedit. Alij dicunt esse pcuratores actoris p quem numerauit: & hanc approbant. Sz pria vera mihi videtur. Accur.

tem sibi & ille si viuit a sigdē possibile oīno est cū venire & nulla cā prohibet eius aduentū egritudo forte valida aut q̄libet aliaz necessitatē q̄ hominibus accidūt b.

¶Qō si etiā adnumeratores c habuerit instrumentū & ipse adueniat vt tres sint d testificātes & nō vnus. Si vō neqs adnumerator assumpt' est & instrumētū ipse ta bellio totuz p se conscripsit atqs supplcuit e; aut si etiā q hoc pscripsit nō est aut alr ipse venire nō valet f/tñ cū iureturādo. ppzie cōpletioni attestet g vt cōparationi nō fiat loc' h: sint etiā sic credibilia documēta: testimoniū cū & ex voce cōpletis factū k & iusiurāduz hñs adiectū pbuit quoddā cause monimētū l. ¶Qō si tabellio defunct' est m: & testimōiū pbeat suppletioni n ex alia collatiōe: sigdez etiā sic bēat eū q cōscripsit instrm viuētem o & adnumeratoz adueniant: & illi sigdē pñtes sint & habeat ex collatōe admpletionuz p & ex testib' eā fidē. ¶Si vō null' q hoz sit: tunc fiat qđē cōpletioni r collatio: nō aūt sola hec ad ß sufficiāt: sz & alioz subscribētiū forte aut ꝯbētiū scripture examinent: vt ex plurimis cōparationib' tā cōpletiōis s q̄s subscribētiū forte aut etiā ꝯbētiū vna t q̄dā colligat vndiqs & efficiat fides. Si vō nihil' aliud inueniat pter collationē instrumēto: uz/qō bacten' valuit fiat r vt q pzofert ad collationis documentū iuret solēniter u: vt autez aliqō oīno causa sufficiens firmitatem: & in his scilicet qui literas nesciūt q̄s acceperant foz mā talia cōpetentem. i. talibus conuenientē: & hec antiqua forma narrat statim prozimo. §. oportet vero &c. & hec dictio, pculdubio potest cum precedentibus vel cū sequē. legi. & sic in nullo est defectiua hec litera. Alij supplent hic & in his &c. q. o. & his in sua virtute manentib' que sancita sunt in his &c. Accur.

mat augmētum ad maiorem negocij fidē: & ipse qui hoc petit fieri iuret: quia nō aliam idoneaz habens fidē ad collationē instrumē torum venit: nec quicqz circa eam egit aut machinatus est qō possit forte veritatē absondere x. de quibus y licebit sese liberare & trahē tes si consenserint z vtriqz ad hoc venire vt insinuent a instrumenta & pfitean & ea sub gestis monimētorū ipsi ꝯbētes q̄tenus pziuentur nequitia & corruptiōe & falsitatib': & quecūqz b alia mala cozri gentes pscntem pmulgamus legem. Dis q̄ dudū c a nobis in collationib' d ſrarū factarū p scripturam, pzie manus fancita sunt/in sua virtute manentibus, pculdubio & in his qui ſras nescīut que olim valent in iudiciis suā habētibus firmitatē: qñ qdem ex iudiciali forma acceperunt examinationem hec talia competentem.

Contractus supza libzā auri celebratus in scriptis ab imperito literaz: qnqs testium eget solēnitate inter quos cōmeratur tabellio: si autez sine scriptis sit contractum: testibus autem interuenientibus causa decidituz. Bar.

Opz e vō i his q ſras nescīut & testes & oīno tabularios f adhibere in qb' locis sunt tabularij: maxime aūt testes nō ignotos ꝯbētibus vt qdam scribāt, p illiteratos aut paucas ſras sciēte: alij vō attestent g q̄ etiā pscntib' cis hec gesta sunt & scicrūt h cum: & ita talij instrumentoz sūscipiatur fides: manifestum existens quia nō minus q̄s qnqs i in his talib' valent in iudiciis suā habent firmitatem: & in his scilicet qui literas nesciūt qñ acceperant foz mā talia cōpetentem. i. talibus conuenientē: & hec antiqua forma narrat statim prozimo. §. oportet vero &c. & hec dictio, pculdubio potest cum precedentibus vel cū sequē. legi. & sic in nullo est defectiua hec litera. Alij supplent hic & in his &c. q. o. & his in sua virtute manentib' que sancita sunt in his &c. Accur.

Judex nō est q litteras nescit.

succurritur ei: vt. ff. qui satisda. cog. ſi fideiuſſor. ꝛ. ſi neceſſaria. Item nota hic quinq; teſtium numerũ adhiberi. vt ꝛ als. in teſtamento ruſtici: vt. C. de teſta. l. ſi. quandoq; exiguntur plures: vt. C. de prox. ſacr. vnicuiq;. lib. xij.

Tabellio an ſit de numero teſtium.

a ¶ Inter quos. i. de numero eoꝝ erit q ſcribit p ꝑbente ℞ eſt tabellio. ꝛ ſic tabellio eſt de numero teſtiuꝫ: ✱ vt. ℏ. ꝛ. ff. de teſta. domitius. ꝛ. C. qui teſta. fa. poſ. hac ꝙ ſuliſſima. Aliꝫ dicunt ꝙ tabellio nõ eſt de nũero teſtiũ. ꝛ qõ ℏ dicit ꝙ eſt de nũero q ſcribit. p ꝑbente tm: ille ꝛ nullus alꝫ videt ſcribere totum inſtrumentũ niſi tabellio: qõ eſt ℨ iſto rũ opinionẽ q ꝯponunt ꝙ qđ ꝙ teſtib ꝙ ſcribit to tũ p ꝑbẽte. i. caput ꝛ finẽ. non autẽ totũ inſtrumẽtũ: iam enĩ nihil ſeruare tur tabellioni. vel dic totũ qõ erat ſcripturus cõtrabẽs hoc eſt confirmationẽ cõtractus. Ite tũc ſcribit totum qõ erat ſcripturus qñ eſt oino illite rat⁹. alꝫ parũ ſcribere ꝺꝫ poſtea teſtis. p eo vt ſubij cit: ibi aut poſtea. vnde poteſt hic notari ꝙ nihil ſcientis ꝙ parum ſcientis equaliꝫ eſt ꝙditio quo ad numerum teſtium: nã in vtroq; caſu adhibentur quinq; vt in boc. ff. ſed nõ quo ad ſcripturã: qz vn⁹ nihil ſcribit. alꝫ parũ foꝛte ſignũ crucis qõ ꝺꝫ prꝛponi: vtõ: in nouellis.

† Cõcot. cũ hoc ter. ca. cũ vniuerſo rũ poſt me diũ. cũ glo. ſup ver. ſimplicitati. extra de rerũ permu..

adhibẽdi ſunt: inter quos[a] erit ꝛ qui ſcribit pro ꝓtrahẽte: aut totũ aut poſtea q̃ poſt paucas literas illius poſita ſunt: quatenus nihil omittatur de ſumma ſubtilitate. Et hec dicimus[b] ſup inſtrumẽtis ex ſcripto cõfectis. nã ſi qs facere quẽlibet cõtractũ ex non ſcripto voluerit: hoc manifeſtuꝫ eſt: quia aut per teſtes[c] aut ꝑ iuſiuranduꝫ fidẽ percipiet[d] actoꝛe quidem teſtes deducẽte pulſato/autẽ iuran te aut refereꝛte ſicuti iudex negocium diſpoſuerit. ¶ Tt aũt nihil[e] ſit neq; hoꝛus inemendatũ: illud quoq; adijcere legi bonũ eſt vt ſi vſq; ad vnã auri libꝛas fuerit cõtractus: hmõi obſeruationeꝫ[f] in hoc minime cuſtodiri[g]: ſed ſim ℞ qõ tũc actũ eſt[h] cãm fieri vt non[†] de rebus exiguis maximas attriti õeꝫ[i] hoies ſuſtincãt. ¶ Hec aũt oĩa tenere in ciuitatib⁹ volum⁹: nã in agris[k] vbi multa ſimplicitas eſt ꝛ neq; ſcribẽtiũ aut teſtiũ multoꝝ copia eſt: que hactenus apud eos valuerũt ꝛ nũc ſint etiã firma[l]. hoc enĩ ꝛ in ipſis teſtamẽtis qbus maxime ſtudemus iam a nobis ſancitũ eſt[m]. Valeat itaq; lex in oĩbus que poſt hec faciẽda ſunt inſtrumentis ꝛ ꝛcitibus: qõ eñ iaꝺ trãſiuit cur ꝙpia ſanciat⁹. ¶ Hãc autẽ legẽ peperit cõtentio nũ multitudo factarũ quidẽ in libꝫ/apud nos aũt introductarũ: q̃tenus quotidie inter ſeſe cõtendere hoies cõpeſcam⁹ pauſerentes eis altercatiões p legiſlationis[o] ſubtilitatẽ. Quapꝛopter cõuenit tuã eminẽtiã hec cognoſcẽtem manifeſta oĩbus facere ſubiectis: ꝛ qui hic ſunt et qui in gentibus: etenim ad alios glorioſiſſimos ꝑfectos ꝛ qui in heſperia[p] ſunt: ꝛ in libya: ꝛ q̃ in ſeptẽtriona lib⁹ (ꝺicim⁹ aũt in illyrico) ſcripſim⁹[q]: vt oĩs nobis reſpublica plena[r] fiat hac lege ſubiectoꝝm medente[s] concuſſionibus.

b ¶ Et hec dicimus. que ꝓxi. dicta ſunt.

c ¶ Per teſtes. ſcz duos. immo tres vt ſtatiꝫ pate bit ĩ diſtinctiõe: ſz dicas ꝙ hic tm̃ deſuit ſcriptura ſz fuit vltra libã auri: ſed ꝛ ſi eſſet ifra libã auri duo ſufficeꝛẽt: vt eadẽ diſtinctione patebit.

d ¶ Percipiet. ſi. intentio actoꝛis: ꝛ quod dicit de iureiurãdo. ſ. delato a iudice vel a parte q̃ debet ſuſcipi vel referri. vel iuſte recuſari. in qbus oĩb⁹ erit iudicialis diſpoſitio vt ſubijcit. ꝛ. ff. de iureiu. l. iuſiuranduꝫ. ℨ. ſi de qualitate. et. C. de re. credi. l. pe. ℨ. pe. ꝛ. ℨ. finautem.

e ¶ Tt autem nihil. abundat vna negatio. vel dic vnã referri ad ſuperioꝛa aliã ad ſequẽtia. ſic. ſ. de bere. ꝛ fal. ℨ. inoꝛdinatũ.

f ¶ Huiuſmodi obſeruationem. ſ. quinq; teſtiuꝫ.

g ¶ Cuſtodiri: ſiue peritus: ſiue imperitus: ſiue in ſcriptis ſiue ſine ſcriptis contrabat.

b ¶ Actum eſt. inter contrahentes.

Res exigua vſq; ad libram auri ſt.

i ¶ Attritiones. als afflictiones: ꝛ als aſtritiones: ꝛ als aſtrictiones. Et nota ꝺici rem exiguam vſq; ad libꝫ auri. als ꝺicitur parua vſq; ad decem lib. auri: vt. ℨ. de appel. ℨ. ij.

k ¶ Iam in agris. i. in villis. ſic. ff. qui ſatisꝺa. cog. l. ſciendum. ℨ. j.

l ¶ Firma. vt numerus duoꝝm teſtiũ ſufficiat: vt. ff. de teſti. l. vbi. niſi contractus exceꝺat vnam libꝫam auri: vt. C. ſi cer. pe. l. ſi.

m ¶ Sancitum eſt. vt qnq; teſtes ſufficiant: vt. C. de teſti. l. ſi. als ſeptez exigant: vt. C. de teſta. l. hac conſultiſſima. in prin̄. Et vt ꝑdicta plene accipias diſtingue: aut ℨbitur vltra vnaꝫ libꝫ auri aut infra: ſi infra non diſtinguo de perito vel nõ: ſiue in ſcriptis ſiue nõ: ſiue in ciuitate ſiue non. nã ſemp duo ſufficiunt: vt. ff. de teſti. l. vbi. ꝛ. ℨ. eo. ℨ. vt autem nihil. in fi. ℨ. ſi aũt fiat ſupra libã auri ꝛ in ſcriptis: ꝛ ab imperito literarum: ꝛ in ciuitate: neceſſarius eſt oino tabellio ſi haberi põt: ꝛ qnq; teſtes inter quos erit q ꝓ ꝑbẽte ſcribet: vt. ff. ℨ. eo. ℨ. oꝑtet. Si aũt ponas ꝙ vnus eoꝝ ꝺefuerit: vt qz a peꝛito contrahitur vel ab imperito ſed non in ciuitate: vel non vltra libã auri. tũc ꝺiſtingue aut ꝑpublice aut ꝑuate. ſi ꝑuate tres ſunt teſtes neceſſarij: vt. ℨ. eo. ℨ. ſi quis igĩt. ꝛ. ℨ. ſed ꝛ ſi quiſ. licet olim duo ſufficeꝛent: niſi cõtractus exceꝺeret. l. libꝫas auri. vt. C. ſi cer. pe. l. ſi. ſi aũt publice: tunc ſi militer tres ſunt neceſſarij. vel foꝛte ſufficiẽt duo cũ tabellione: vt. ℨ. eo. ℨ. hec dicimus. ꝛ. ℨ. ℨ. ſz ꝛ ſi inſtrumenta ꝛ õz fieri in ſcriptis quãdocũq; fit inde ſcriptura: ꝛ iter eos agit vt fiat: vt. C. eo. l. ſi. cõtractus. ℨz alij ꝺicãt tunc ꝺemũ qñ agit vt non aliter valeat ꝙ tractus. ꝛ ĩdcũ. ℨ. ℨ. hec ꝺicimus. ꝛ hoc in ciuitate. in villa aũt ſeruа iura vetera. qõ ꝺicit vt hoc. ℨ. hec aũt oĩa.

n ¶ Sanciat. eſſent enim magne tergiuerſatiõis: vt. C. ℨ. ſum. tri. l. iij. ĩ pn.

o ¶ Legiſlationis. ſcilicet iſtiuſ.

p ¶ Jn heſperia. id eſt in biſpania.

q ¶ Septẽtrionalib⁹. ſcz partibus. idem in illyrico: vt ſequitur.

r ¶ Illyrico. id eſt ſclauonia. Al.

s ¶ Scripſimus. ſcilicet ꝙ faciant manifeſta omnibus ſuis ſubditis. Acc.

t ¶ Plena. i. oẽs ſciãt eã: vel ꝺic plena: id eſt abundans. nã prius per falſitates hoies ꝺepauperabantur ꝛ cõcutiebantur: vt ſubijcit. ammodo nõ ſic: et ſic res publica erit plena habẽs locupletes ſubiectos. ℨ. vt iuꝺi. ſine quo. ſuf. ℨ. cogitatio. ꝛ iſtitu. ꝺe bis ꝙ ſunt ſui vel alie. iur. ℨ. expeꝺit enim.

v ¶ Ad ꝺefecte. ſcz hac lege.

¶ Hec conſtitutio inter pretatur ꝛc.

x ¶ Conſtitutionẽ. ſcz illã. ℨ. ꝺe monachis. ℨ. illud.

¶ Ausa talis. Interpretatione. cuz nos ſo lũ ſi poſſumus: vt. C. ꝺe legi. ꝛ conſtitu. l. viti. ꝛ. l. j. Accur.

z ¶ Lex. vt. ℨ. ꝺe mona. ℨ. illud quoq;.

a ¶ Nec poſſe. hic innouatur: quia ꝛ poſtea poteſt: vt. j. ꝺe ſan. epiſ. ℨ. ſi qua mulier, col. ig. Accur.

b ¶ ꝺe ꝓpꝛijs. quoꝺam.

c ¶ ꝺedicare. id eſt ad eccleſiam tranſferre. impꝛopꝛie enim ponitur: ꝛ hoc intellige cum ſeculo abꝛenunciauerit: vt. ℨ. ꝺe mona. ℨ. ſi vero filios. ꝛ. ℨ. ſi quis. colla. j.

d ¶ Detuere. ſe ꝺicebat mulier.

e ¶ Poſterioꝛ. que eſt. ℨ. ꝺe mona. ℨ. illud quoq;.

f ¶ Oportere. ſuppl. ꝛ ideo ſancimus oportere.

g ¶ Hec. ſcilicet ꝺicta in. ℨ. l. ꝺe mona.

h ¶ Manifeſta. ſcilicet hoc: quia ꝛc.

i ¶ Quia. id eſt ꝙ. Alꝺ.

k ¶ Conſtitutione. ℨ. ꝺe mona. ℨ. illud quoq;. ꝛ facit. ℨ. vt fac. no. conſti. colla. ꝛ. ℨ. vt nulli iuꝺi. li. habere lo. ℨ. ſi quando. col. ig.

a habitauerit.licet hodie non habitet q̄ decessit.testatus ante constitutionem de monachis.
b Dactenus.i.adhuc.
c Monasteriuz.scilicet trāsmittere.qō est.j.acc.
d Disponere . ita enim erāt ante p̄dictā.l.de mona.vt.C.de sacrosan. eccle.l.generaliter.
e Legē.s.de monachis.
f Prius.als prionis.
g Liceat.i.licita fuerit.
h Nostre legi.i.nostra lege:vt ita ablatiuū cōueniat alteri. s. faciente ōsi nec lex posteriōr p̄iudicabit ingressis ante legē in his q̄ primo licebant vt hic:nec primo licita p̄iudicabūt sequēti legi ꝫ eos qui postea ingrediū tur.vt.s.prozi.
i Possibile. i. queniēs.
k Hoc fieri.i.statui.
l Oportuisset.i .ingrediētes.quid enim peccauit antiquitas ꝛc.vt.C.ō test.l.testamenta.
m Si vero.p em.sic.s.ō bere.t fal.ſ.si vero enim.
n Lege. cum testabitur sed postea. Also.
o Relinquere . No.legē ad futura trahi. vt.C.de legi.t consti.l. leges.t.s. vt facte no.constitu. col. v.t.j.vt liber. dece.ſ.j.in fi. nisi caueat expresse vt ad p̄teritā trahatur:vt C.de vsur.l.eos.
p Disponere.hec cōstitutio est inutilis.scz cum nulla de illis psonis viuat q̄ ingresse fuerāt ante legem de monachis.

Lex ad futura trahitur.

¶ Ut non luxurient contra naturam ꝛc.

q dnib⁹. Credidi.id ē subiecti.
r Placatio nem.i.pietatem vel misericordiam.
s Vult . non enim vult deus mortes peccatoris: sed vt conuertat ꝫ viuat. Al.nā ꝫ eccla nulli gremiū suū claudit: vt.C.de sum.tri.ꝫ fide catho.iter claras.in fi.epistole.

Ecclesia nulli gremiū claudit.

t Grauissimis.id est sodomiticis.Al.
v Et ipsi nature . C . de sum.trini.ꝫ fide catho.in epistola.
g Et ciuitates . scilz sodoma ꝫ gomorra.q̄ dicit in historijs. Accur.
y Ad hec.i.iuxta.
z Iurant.scilz iurantes abstinere: ꝫ post redeunt ad vomitus q̄ grauius est curare vt de infirmo dicit:qui ꝫ recidiuat.
a Et iurare. scilicet abstinere repete.
b Capillos. scilicet dei.
c Si enim . si ecōtra.s. de mona.ſ.hinc antē. in fi.ſ.col.j. Jo.

sancimus ſi quis monasteriū habitauerit a vir aut mulier ante p̄dictā nostraz constitutionem aut hactenus b habitat ꝫ maxime filijs existentibus nullam habere necessitatē nunc eoz substātiam in monasteriuz c: sed filio aut filie trāsmittere:aut totā:aut etiā partem suc substantie:aut etiaz quo voluerit modo res suas disponere d:vtpote primā illā legem e alia nostra hac cōstitutiōe interp̄tante:eos eniz qui semel ante memoratam oudū nostram legē monasteria intrauerint in nullo posita postea lex cōtristatura aut ablatura eoz que p̄ius f eis vt licebat g data sunt:neqz p̄ius nostre legi h ꝑcedimentū penitus faciente/eo q̄ neqz possibile i sit hoc fieri k vt oportuisset l p̄ius disponere vita igredi in monasteriū. Si vero m nulla tūc tali lege n posita in monasterium ingressa est:quomodo fieri potuerit cōuerti ordinem legis/ꝫ exigere cos q̄ p̄ius ingressi sunt monasterium illa facere que p̄ius ignorata postea per sacraz nostrā constitutionē sunt innouata : sed vnūquēqz cōpetit fm sua tempora expectare:ꝫ ea quidem que post legē sunt ita ḡrere fieri sicut lex vult . Si qd autem ante legē subsecutū est:hoc nō cōmoueri neqz pscrutari : sed in priori figura relinquere o. ¶ Hec igitur lex p̄o interpretatione vtili posita sit p̄rioris nostre illius constitutiōis:vt illa in posteriorib⁹ tēporibus ex quo facta est locū habeat:ꝫ bis qui postea cōuertētur viris ac mulieribus posita sit:sibiqz potestatez in illis custodiat nihil horū que antea fuerint perscrutando:cū licētia sit priorib⁹ viris ac mulieribus qui habitauerunt aut etiā hactenus habitāt in monasteriis:ꝫ maxime filijs existentib⁹ suas res quo volūt disponere p modo. Tua igit eminētia que placuerunt nobis ꝫ p hanc sacrā declarata sunt legem/solenniter per progrāmata sua omnibus facere manifesta festinet.

¶ Ut non luxurientur cōtra naturam/neqz iurent per capillos/aut aliqd hmōi:neqz blasphemeturin deum. Titulus.v.

Luxurias ꝫ naturā:iurās per aliqō membrū dei:aut p capillos:aut blasphemans deū vltimo dānat supplicio. Ang.

Idem. A . cōstantinopolitanis.

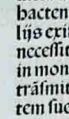

Omnibus hominib⁹ qui recte sapiūt manifestū esse putam⁹: quia omne nobis est studiū ꝫ oratio vt et crediti q nobis a domino deo bñ viuāt:ꝫ eius inueniant placationem r:quoniaz ꝫ dei misericordia non perditionē sed cōuersionem ꝫ salutē vult s ꝫ delinquentes qui cozriguntur suscepit deus.ꝑpter qō nos omnes inuitamus dei timorē in sensibus accipere ꝫ inuocare eius placationē:ꝫ nouimus q̄ omnes qui dñm diligūt ꝫ misericordiā eius sustinent hoc faciūt. Igitur qm̄ quidem diaboli ca instigatiōe cōprehensi ꝫ grauissimis t luxurijs semetipsos iserunt u ipi nature v ꝓtraria agūt: ꝫ istis iniungimus in sensib⁹ accipere dei timorem ꝫ futurum iudiciū/ꝫ abstinere ab hmōi diabolicis ꝫ illicitis luxurijs:vt nō ꝓpter hmōi impios actus ab ira dei iusta inueniant ꝫciuitates w cū habitatoribus caz perceant. Docemur enim a diuinis scripturis quia ex hmōi impijs actibus x ciuitates cum hominibus pariter perierunt.ꝫ qm̄ quidez ad hec y q̄diximus ꝫ blasphema verba/ꝫ sacramēta de deo iurant z deum ad iracūdiā puocantes:ꝫ istis iniungimus abstinere ab hmōi ꝫ alijs blasphemis verbis: ꝫ nō iurare a per capillos b ꝫ caput/ꝫ bis prima verba. Si enim c ꝫ hoīes facte blasphemie impunite nō relinquuntur:multomagis q ipsum deuz blasphemant digni sunt supplicia sustinere. ¶ Ꝓpterea igitur omnib⁹ hominib⁹ hmōi ꝑcipimus a p̄dictis delictis abstinere ꝫ dei timorē in corde ꝑcipere:ꝫ sequi cos q̄ bene viuūt. Ꝓpter talia eiñ delicta ꝫ fames ꝫ terremotus/ꝫ pestilētie fiunt:ꝫ ꝑterea admonemus abstinere ab hmōi p̄dictis illicitis vt non suas ꝑdant animas. Si inautē ꝫ post hmōi nostrā admonitionē iueniant aliqui in talib⁹ ꝑmanentes delictis.primū qdē indignos d semetipsos faciūt dei misericordia:post hec aūt ꝫ legibus e cōstitutis subiūciunt tormētis:ꝑcipimus enim ꝫ gloriosissimo ꝑfecto regie ciuitatis ꝑmanētes in p̄dictis illicitis ꝫ ipijs actib⁹: ꝫ post hāc admonitionē nostrā ꝫ cōprehēdere:ꝫ vltimis subdere supplicijs f:vt non ex cōtemptu taliū inueniat ꝫ ciuitas:ꝫ respublica per hos impios actus ledi . Si eiñ ꝫ post hāc nostrā suasionem qdam tales inuenientes bos subter celauerint:similiter a oño deo cōdēnabūtur:ipse etenim gloriosissimus ꝑfectus si inuenerit quosdaz tale aliquid delinquētes ꝫ vindictam in eos nō intulerit ſm nostras leges:primū quidez obligatus erit dei iudicio: post hec autē ꝫ nostram indignationem sustinebit.

¶ Ut liberti g decetero aureo non indulgeant annulo: ꝫ vt pristinis restituentur natalibus.ꝫ de celebratione h dotalium instrumentorum in libertis mulieribus facta ex hoc ipso etiam nuptias legitimas fieri:ꝫ filios suos si nuper etiam ancilla fuerit:ꝫ ipsam liberā esse celebratione dotis:ꝫ nuptias legitimas ꝫ qui ex ea processerint filios suos. Titulus.vj.

Idem.a.Joā.pre.orientis secundo excon.ꝫ patricio.

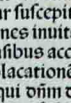

Erfectis i oīb⁹ bonis ꝫ a magno deo datis existimauimus oportere ꝫ ipsas seruoz̄ li bertates cū a pore k additōe a oñis liberantur oīno eas puras ꝫ inuiolatas ꝫ p̄fectas efficere:ꝫ ꝑterea etiā dedititioꝝ iniuria liberauimus l:libertates ꝫ latinitates velut imperfectas exclusim⁹ m:ꝫ iterationes superfluas demōstrauimus ꝫ iuliā legē ꝫ largianū n odiuimus senatusc̄ōsultuz:vtpote

d Et legibus.C.ad leg. iul.de adul.cū vir.ꝫ isti. de publi.iudi.ſ.item lex iulia.
e Supplicijs. vltimum supplicū solam mortem interptamur:vt.ff.de pe. vltimum.
f Ut liberti decetero aureo ꝛc. Dec ꝑma pars expeditur.j.c. vsqꝫ ad.ſ. si quis autem.
g Celebratiōe.i hac secunda parte duo dicunt. vnū de libera.ꝫ aliud de ancilla.ꝫ hec expedit.j.c. ſ.hic similiter.
h Erfectis.pōt legi dotiue ꝫ ablatiue.
i Liberauimus:vt. C.de dedi.liber. tol.Accur.
k Ecclesiumus . vt.C. de lati.liber.toll.
l Largianuz. quod tractabat circa legem iuliā. vt insti.de suc.lib.ſ.pe.ꝫ que erat differētia inter latinos ꝫ dedititios ꝫ plene liberos.dic vt insti.de liber.ſ.fi.Accur.

Dotis y limū supplicii of.

† Cōcor. c. ꝫ ei christe . post pri. cū gl.sup ver. creaturam. extra de iu reiurā . vbi prohibetur iurare per creaturam. ‡ Facit ad hoc ca. ver gētis extra de here.

† Cōcor. c. vr clericoz motes.cum gl. ij. extra de vi.ꝫ ho. cleri.

Etatibus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Etaribus. manumissi vl manumissoris: vt isti. de liberti. i fi. nisi sit mior gy. an. olijs bodie. gvij. vt ist. q ma. nō po. ſ. cū aūt.
b ¶ Perfecti⁹. i. libertas plena. q. o. non solū circa minores libertates coꝛrigim⁹: ſ3 etiā circa plenaꝫ.
c ¶ Neqꝫ em. iterpositio ē.
d ¶ Subsequens. i. subsequenter statim.
e ¶ Annuloū. qō ideo sic ō: qꝛ oli nō poterāt liberti fm ꝙſdā ferre ānulos. Sz nos ſ: qꝛ lege cautuꝫ nō iuenit: ſ3 aū ferebāt ex neceſſitate: ꝛ erat imago libertinitat⁹: vt. C. ō iur. aure. an. l. vltimum. ꝛ b3 patron⁹ etiā bo. poſ. ſ3 ta bul. vt. ff. de bo. lib. i. etiā.
f ¶ Regenerationis: vt in genui nati videantur: nō eſt tñ oīno idē ſi p principem viuēte reſtituti cēnt natalib⁹: qꝛ tūc vt ingrati accuſari nō pūt: vt. C. de bo. liber. l. vltimus. ſ3 hic poſſunt: vt. ſ. pꝛi. ſ. ergo ¶tum ad dignitates vel mūmonia eſt h fm Aſo. nō aūt q̄ ad patronuꝫ eſt ingenu⁹: vt. ſ. ſ. illud. Itez no. hic q cū aliqd ꝓcedit ꝛ ea q illud faciūt ad ple nū concedi videnſ: vt. C. de bo. vacan. l. ſi qñ. ff. ō conſti. prin. l. ſi.
g ¶ Perſcrutamur. duo no.
b ¶ Illud vero adjcim⁹ in greca conſtitutione de iure patronatus. de qua eſt mentio. iſti. de ſucceſſ. lib. ſ. ij.
i ¶ Poſt banc. i. poſt remiſſionez iuris p̄onat⁹.
k ¶ Ab bis. iurib⁹ patronatus. Accur.
l ¶ Abſoluet. ſ. libertus.
m ¶ Reuerentiam. ſ. vt ei affurgat: et ne temere in ius eū vocet. ß etiā ſi fuerit remiſſuꝫ p̄onat⁹ ius: vt. C. de liber. ꝛ eoꝛ. libe. l. ſi. ꝛ. C. de bo. liber. l. ſin.
n ¶ Abſtincāt. et poſt remiſſioné iuris p̄onat⁹.
o ¶ Scriptas leges. vt. C. de lib. ꝛ eoꝛ. libe. l. penul. ꝛ aūpe. ꝛ. l. ſi. ꝛ. ff. de libe. agno. alimenta. ſ. j.
p ¶ Legibus. vt inſtit. de dona. ſ. ſcienduꝫ. ꝛ. C. de reuo. do. l. vlti. Accur.
q ¶ Patri. oīeꝛgit em euꝫ vt pater manumittēdo. ſuccedit ei vt pater filio ab inteſtato. vt inſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. ſ. pietera. Accur.
r ¶ Indecentes. als. indigentes. als indecentes.
s ¶ Plagas. ſ. verberuꝫ.
t ¶ Conuicerit. id eſt pꝛobauerit.
v ¶ Filios. Not. de filio. quia non ſic de extraneo berede: vt. ff. de verbo. ſigni. l. ſciendum. et. C. de ope. liber. l. j. et de libe. ꝛ in initio inaniter introductum ꝛ recte poſtmodum reꝓbatuꝫ. ſo lamꝫ valere romanā ciuitatē in libertatibus volumus: nō locis/ non ertatibus⁴/non alio quodaꝫ cām diſcernētes. ¶ Qñ aūt ſemp aliquid melius de noſtris ſubiectis tractamus etiaꝫ ipſum quod pfectius⁵ datum eſt a maioꝛibus exiſtimauim⁹ opoꝛtere adiectionib⁹ ampliare. ¶ Pꝛoptereꝛa ſancimus ſi quis manumittens ſeruum/aut ancillā ſuā ciues oēnū ciauerit romanos (neqꝫ eñ⁷ aliter licet) ſciat ex hac lege: quia q libertatē acceperit habebit ſubſequens⁸ moꝛ ⁊ aureoꝝ annuoꝝ⁹/⁊ regenerationis¹ ius: et non iam ex neceſſitate boc a p̄incipib⁹ poſtulabit: neqꝫ indigebit omninoꝝlla ſcrupulositate: ſed libertatis virtute hec oīnia ſubſequētur: hac noſtra lege ex p̄ſenti die inchoante. Non enīꝫ aliquid hoꝝ que pꝛius facta ſunt pꝛeſcꝛutamur². ¶ Firmamus igit̄ omnia pꝛecedentia vt valeant fm eos p quos facta ſunt modos: ſed hec quidem ſic habere ſancimus.

Libert⁹ ſ3 liber efficiaꝫ ex manumiſſione ꝛ ciuis romanꝰ: tñ manumittēs ius p̄onat⁹ b3 niſi ei remiſerit ꝛ o3 libertus patrono reuerētiā exhibere ꝛ iniuriā nō iferre: ne poſſit in ſuitutē reuocari. nā ex ingratitudie reuocaſ ſic o6atio. b. o. Aug.

¶ Illud vero adjcimus⁹ vt nihil neqꝫ poſt banc¹ legem noſtraꝫ ledantur patronatus iura. Illa vo q̄ nos ſancim⁹ in quibuſcūqꝫ oīno boc perſonis ſcruabimus: niſi tñ etiam ab bis ᵏlibertuꝫ qui libertatē donauit abſoluerit aut per fideicōmiſſuꝫ boc relinquēs: aut in ipa libertate boc adjciēs. nam ſi boc ille dederit: omnino q manumittitur abſoluetur¹ etiaꝫ a patronat⁹ iure eo q̄ ille boc exꝓeſſerit. ¶ Habeant itaqꝫ bec omnia qui libertates meruerūt: veꝝtamen ſeruent etiaꝫ poſt banc noſtrā conſtitutionem eis qui ad talem eos perduxerunt honoꝛez oēm reuerētias⁽ᵐ⁾ ex boc qō vocat obſequiū ⁊ reuerentiā recte legi bus introductam: quin etiā abſtineant⁽ⁿ⁾ aut manibus: aut inſidijs aut alijs ex quib⁹ liberti talē aliquid agentes⁽ᵒ⁾ rurſus† ⁊ ſcruitutē ſuſtinent fm de bis ſcriptas leges ᵒ: ⁊ reſtituunt pꝛioꝛi ꝺditioi. nā ſi nullū penitus ingratum eſſe circa donatoꝛē permiſimus: licet fuerit bene natus: ſed donatiōes infirmas ꝓnunciauimus in bis q̄ dudum a nobis ſcripta ſunt legibus ᵖ: ⁊ in bis que a nobis quoti die ꝓcipiunt. qūo patiemur manumiſſoꝛē qui equalis patri ᵠ circa libertuꝫ factus eſt ab eo aliqd pati malignū: aut iniurias foꝛtitan aſperas ⁊ indecētes⁽ʳ⁾: ſeu plagas⁽ˢ⁾: aut maxime intolerabilia ſuſtinere diſpendia? Sed ſi quid hoꝝ legitimis probationibus cōuicerit⁽ᵗ⁾ paſſum ſe qui libertatem dedit: vel cius filios⁽ᵛ⁾ poſt p̄dictas probationes libertum in pꝛioꝛi reſtituimus⁽ˣ⁾ habitu. nomi num⁽ʸ⁾ quidem perſcrutationez ⁊ ꝑpter boc diſpendijs omnes cri pientes: iuſtitiam autem vbiqꝫ: ⁊ equitatem: ⁊ quod legiſlatoꝛem decet: ⁊ qō placet deo: ⁊ liberto ⁊ dudū oño conſeruantes. ¶ Quapropter⁽ᶻ⁾ ſint qdē ⁊ liberti ⁊ ingenui⁽ᵃ⁾ ſiue bi q dudum⁽ᵇ⁾ manumiſſi ſunt: ⁊ euidenter eis boc largitū eſt ſiue illi q poſt hāc legez noſtrā ad ingenuitatez ꝛenientes tanꝫ bene nati iam facti viuāt/⁊ debi tū honoꝛez manumiſſoꝛibus red dant: vt nō ꝺnuo ⁊ libertate bñ ⁊ natione cadāt tāꝫ indeuoti ingratiꝫ conuicti ⁊ a lege ꝺnati. crunt nanqꝫ ita perpetue liberi ⁊ ingenui ſi manumiſſoꝛib⁹ coꝛūꝫ filijs in cōſuſam ⁊ liberā ſuaꝫ veneratiōnē ⁊ reuerentiā deuotioneqꝫ ſeruauerint qbus videlicet conſeruatis nunc̄ ad pꝛioꝛē relabentur fortunam⁽ᶜ⁾.

¶ Nulla dignitas pꝛobibet cū liberta nuptias contrahi: cū ancilla aut⁹ ꝺbens matrimoniū liberam eam facit: ⁊ natos ex ea pꝛoductos. boc dicit Bal.

¶ Si qs aūt libertā ᵈducere voluerit aut⁽ᵉ⁾ legitimā facere ꝓiugē/ cuiuſlibet dignitatis exiſtēs⁽ᶠ⁾ nuptialia ꝓficiat documēta (bāc cīn ſolā poſt manumiſſionē obſeruatione⁽ᵍ⁾ adjcimus⁽ʰ⁾) ⁊ ſint etiā ꝑcedentes⁽ⁱ⁾ filij ſicut ⁊ q poſt dotalia nati ſunt liberi ⁊ ingenui ⁊ fui ⁊ patris ſucceſſoꝛes: ⁊ a poſtulatione annuloꝝ aureoꝝ: ⁊ priſtinū⁽ᵏ⁾ nataliū liberati: nullāqꝫ penitus habentes differentiam ad cetera ingenuoꝝ matrimonia: liberꝫtas enim matris inſup ⁊ documētum nuptiale ſobolem liberam ⁊ ingenuā ⁊ patri ſuccedentem ꝺmonſtrabūt: ⁊ ita rebus ⁊ veritate⁽ˡ⁾ tuti efficiuntur: vt ſi cui ⁽ᵐ⁾etiaꝫ ex ſeruiēte muliere pꝛocreentur filij: ⁊ voluerit ille poſtea mulierem manumittere ⁊ dotalia cōficere documenta: moꝛ⁽ⁿ⁾ cū ipſa ꝺotis inſcriptiōe ⁊ filijs cōpetens⁽ᵒ⁾ ⁊ libertatis ſimul ⁊ ſuoꝝ ius nō regrentib⁹ nobis ſpeciale libertatez in filijs fieri ⁊ ſimul manumitti cū matre aut poſtea vel añ eam forte libertatē accipere: ſed cōſcꝛiptione nuptialiū documentoꝝ moꝛ eis⁽ᵖ⁾ etiam libertatē ꝺnamus. Qꝺ enim maius vtiqꝫ oſtēſurus eſt pater libertatis filiozum iudicium ᵠ: q̄ꝫ q vxoꝛem⁽ʳ⁾ eoꝝ libe. l. liberti.

g ¶ Reſtituim⁹. etiā ſi pa tron⁹ remiſit patronatū: vt. ß. in. pꝛin. hui⁹. ſ. ß. ꝛ. C. de bo. liber. l. vlti. ꝛ tūc reuocaſ i ſeruitutē: forte etiā ex his cauſis ex q⁹ reuocaſ ꝺnatio: vt ꝺ i nuit. ſi aute nō remiſerit etiā. p leui culpa reuocaꝫbif q̄ conſiſtet in faciēdo: vt. C. de libe. ꝛ eo. libe. l. ſi manumiſſoꝛi. nō aūt ſi in non faciendo: vt. C. de liber. cau. l. ſolo.

y ¶ Cū ſi dominum. qꝛ non dicūtur bodie ꝺeditich⁹ vel latini. nam ꝛ noīe ſubla to effectus tollitur: vt. C. de ſer. l. a nullo.

z ¶ Quapꝛopter. breuiter omnia ꝛepetit que ꝺigerat a p̄in. cōſtitutionis.

a ¶ Et ingenui. ¶tum ad omnia p̄eterq̄ reſpectu patroni. Accur.

b ¶ Qui dudū. id eſt ante banc legem.

c ¶ Fortunā. ſ. ſeruitutis.

d ¶ Si qnis autem liberꝫtam. ſcilicet ſuam.

e ¶ Aut. pro id eſt.

f ¶ Exiſtens. olim autem licebat patrono libertaꝫ accipere: niſi eſſet patronus ſenatoꝛ: vel ſenatoꝛis filius vel ſi ſimili ꝺignitate poſitus: vt. C. de nup. l. vgoꝛē. ꝛ. ff. de ritu nup. l. lege iulia. ꝛ. l. oꝛatione. ꝛ ideꝫ in ſpōſalibus. vt. ff. de ſpō. l. oꝛatio. bodie veꝛo indiſtincte fieri poteſt etiā ab bis qui ſunt in ꝺignitate dūmodo ſcriptura intercedat: vt ß. ꝛ ideꝫ puto ecōntra: vt libertuꝫ patronā accipere poſſit: licet olim eſſet ecōtra: vt C. de nup. l. iij.

g ¶ Obſeruationem. ſcilꝫ vt interueniat ſcriptura.

b ¶ Adjcimus. de nouo.

i ¶ Precedentes. ſcilicet ante ꝺotalia iſtrumēta.

k ¶ Priſtinum. id eſt priſtinoꝝ vt ſit ſyncopatuꝫ. ꝛ ſic ponitur vicenum. id eſt vicenoꝝum. ff. ad legꝛhodi. ꝺe iac. l. nauis. ſ. cum autem.

l ¶ Et veritate. ſcilꝫ quia in veritate eſt cōtractum matrimoniuꝫ. ⁊ filij iuſti ex eo pꝛocreati ſunt. als contra. ⁊ ꝺic bic vt ꝺigimus. ſ. ꝺe trien. ⁊ ſemiſ. ſ. fi. colla. iij.

m ¶ Eſt ſi cui. caute mutat caſum ꝺe liberta ad ancillā. quaſi ꝺicat adeo p̄dicta ſunt vā in liberta vt in ancilla idem ſit.

n ¶ Ad oꝛ. i. ſtatim.

o ¶ Competens. pro competet. Accur.

p ¶ Eis. ſcilicet filijs.

q ¶ Iudicium. als indicium. als iudicium: id eſt voluntatem. Accur.

r ¶ Vxoꝛem. ſ. illoꝛū filioꝝ rum matrem. R.

Concesſo aliquo cō cedit ꝛ illud ꝛc.

Libertus quas ope raꝫ patro no piſtet.

¶ Facit ca. ſi. in gl. vlt. in me. extra de poſtu. ſ. la. ꝛ glo. i. ca. vlti. poſt p̄in. de bo. na. extra.

a ¶ Conscriptione. Et sic no. q᷑ sine spāli᷑ fuerit ma numissa vt mō dicerat: siue solū accepta est ancil la ī vgorē a dño eoip᷑ hz duo. ꝛ q᷑ libera est: ꝛ q᷑ le gitima vgor: vt ħ. ꝛ.ſ. in rubri. in fi. ¶tē si non fie ret libera ex ipsa conscri ptione dotalū instrox nō esset vgor cuz inter seruā ꝛ liberū nō sit matrimo nīū: + vt.ſ.de nup.ſ.sed ꝛ captiuitatis. ¶tē si alīj dat scīēter ī vgorē vel pa tri eā nubere: eoip᷑ libe ra: multomagis si ipe eā accipiat. vt.ſ.de nup.ſ. si vero ab initio. Accur.

+ Facit. ca. pioposuit. et. c. fi. extra de coniug. seruo.

b ¶ Videat. vt. ff. de testa. mili. l. ytius. ſ. j. sed non sic in pagano: vt. C. de te sta. mili. ex his.

c ¶ Legitimam. id est in gennam vel vgorem.

d ¶ Hoc silr̄. nūc respicit primam partem rubri.

e ¶ Pro manumissis. scz vt sint ingenui.

f ¶ Seruam᷑. Liuſ pfona tus. ꝛ est sic. C. de bo. ā li be. l. ij. ibi. ꝓsp̄iciēdus est.

g ¶ Segniores. id est pi gniores. Accur.

h ¶ Libertates. vt recupe remus eos ab hostibus.

i ¶ Quiusmodi cause de siderio. i. vt augerem᷑ rē᷑ publicam.

k ¶ Tanta. scilz vt pij di camur: vel lege absolute tanta. q. d. multa.

l ¶ Facim᷑ nouū. i. exneū vel mirabile: imo ꝛsuetū in filiḃ᷑: ꝛ iō duo filia po nit nō eadē. Primū ē an tonini. Scōm theodosij.

m ¶ Peruenit. vt dica mur pij. Accur.

n ¶ Petit᷑. i. rogat᷑ ipe rato: vt hoc statueret. vl dic a quocunq᷑ qui vellet esse ciuis romanus.

o ¶ Et taliter. scilz dando singularia priuilegia.

p ¶ Ille. scz antoninus. ꝛ dic hoc scilz ius romane ciuitatis q᷑ est supra.

q ¶ Donauit. vt quicūq᷑ ciuitatē romanā habita ret ciuis roman᷑ esset: vt ff. de sta. homi. in vbe. q᷑ lex ē antonini. nec sit op᷑ speciali impetratione.

r ¶ Theodosi᷑. sic repete.

s ¶ Subiectis. vt. C. ō iur. delibe. l. j.

t ¶ Sic. a simili.

v ¶ Petentiū datū. olim per singularia rescripta.

x ¶ Occasiones. occasionē dico idigētē auctoritate manumissox. i. māumit tētiū: q᷑ nō solebāt liber ti facile natalib᷑ restitui nisi cōsentiēte patrono ꝛ ei᷑ filio: vt. ff. de nata. re. l. ij. ꝛ. l. pe. ꝛ. l. fi. j. respon.

y ¶ Sz ōes. repete per ꝛc.

¶ Apud quos oporteat causas dicere mōachos ꝛ assisterias.

ostendere liberāq᷑ simul ꝛ legiti mam nuptialiū documētoruz cō scriptiōe[a]. Si enim miles relin quēs legatū alicui suarū ancilla rum ipsa donatiōe legati ꝛ liber tatē dare videat[b]: quomodo nō multomagis pater si documētuz nupriale cōscripserit habebit ꝓ pzios filios ex hoc solo ꝛ liberos ꝛ legitimos successozes: ¶ Neqꝫ em̄ qlibet cū putaturus erit voluisse filiozū quidē matrez legitimam[c] esse: ꝛ hoc tam magnuz ci donas se opus libidinis: ꝓpzios autē filios ex suo natos semine adbuc relinquere seruituros. ¶ Hoc si militer[d] qdez ꝓ manumissoribꝫ/ similiter autez pro manumissis[e] sancimus. nā si ea que in ꝓceden tibus dicta sunt manumissoribus nō seruamus[f] segniozes[g] forsan homines circa libertatis largi tatē efficimus. Nobis autē oīe exrat studium subsistere liberta tes[h] atq᷑ valere: ꝛ i nostra floze re ꝛ augeri republica etenim bu iusmodi cause desideriō[i] ꝛ ī libya ꝛ in hesperia tanta[k] fuscepimus bella: ꝛ ꝓ recta ad deū religione ꝛ ꝓ subiectozū pariter libertate. Facimus autem[l] nouuz nihil: sed egregios ante nos imperatozes sequmur. Sicut enim Antoninus pius cognominatus (ex quo etiā ad nos appellatio hec pucnit[m]) ius romane ciuitatis pri᷑ ab vno quoq᷑ subiectozū petitus[n]/ ꝛ ta liter[o] ex his q᷑ vocant peregrini ad romanā ingenuitatē deducēs: ille[p] hoc omnib᷑ in cōmune sub icctis donauit[q]: ꝛ Theodosius[r] iunior post Constantinum maxi mum sanctissime huius ciuitatis cōditozem, filiozum ꝓius ius pe titū dedit in cōmune subiectis[s]: sic[t] etiaz nos hoc videlicet rege nerationis ꝛ aureoz annulloruz ius vnicuiq᷑ petētium datum[v] ꝛ dāni ꝛ scrupulositatis prebentes occasiones[x] ꝛ manumissozum in digentē auctozitate omnib᷑ simi liter subiectis ex hac lege dam᷑. restituimus enim nature ingenui tate dignos nō ꝓ singulos dece tero: sed oīes[y] deinceps q᷑ liber tatē a dominis meruerūt: vt hāc magnā quādam ꝛ generales lar gitatem nostris subiectis adijcia mus. Que igitur placuerunt ꝓo indulgentia subiectoz nostre cle mentie per hāc legē bec tua celsi tudo cognoscēs nostris subiectis faciat manifesta per ꝓgrāmata ꝓpria ꝛ hic ꝛ ī ꝓuincijs vt discāt: qz nostroz subiectozū per omnia curaz habemus: ea que ꝓo vtili tate eoz sunt sanciētes. Valebit autem bec lex in subsequentibus omnibus ꝛ eis qui postea emer serint casibus. quod eniz receſſit non perscrutamur.

¶ Apud quos oporteat causas dicere monachos ꝛ assisterias.

Titulus. vij.

Monachi ꝛ moniales ꝓ causis eaz coram ēpo debēt cōueniri: qui disponere debet an per se vel per alios debēt respō dere. ꝛ sm̄ leges ꝛ sacras regulas debent soli episcopi de talibus cognoscere ꝛ iu dicare. hoc dicit. Ange.

Idem. A. Oenne beatissimo ar chiepiscopo ꝛ gñali patriarche.

[R]Em cognoscētes nō rectam ficri in bac[r] regia ciuitate cōmu ni lege estimauimus hoc mederi: inchoā tes quidē ab hac felicissima ciui tate: in omnia vo loca ea q᷑ subiecta[a] sunt distendentes. Quidam enim volētes corrumpere ortho doxe fidei bonestatē: siquidez litē habuerint quasi cum monachis aut assisteriis[b] ciuiles iudices in terpellāt: at illi[c] mittūt executo res ꝓsumentes[d] accedere intra loca sancta ꝛ monachos trahere[e] atq᷑ monasteria vel assisterias ī quietare/ forsan eas q᷑ nō viden tur[f]: ꝛ hinc iniuriam ꝛ cōfusionē nō paruā adozabilib᷑ fieri locis. ¶ Propterea igitur sancimus si quis quācunq᷑ habuerit causam cū aliquibus venerabilibus san ctimonialib᷑ aut sacris virgini bus aut mulieribus oīno in mo nasteriis ꝓsistentibus deo amabi lem ciuitatis illius episcopuz in terpellet[g]. ille vo mittat ꝛ cuz oī bonestate que sunt de personarū ꝓsentia disponat: siue oporteat ꝑ abbates: siue per rēsp̄sales, siue ꝑ alios quoslibet ħ fieri. ipsi vero cum omni veneratiōe sacerdota li cām examinēt ꝛ iudicēt: ꝛ ciui les nō sint penit᷑ cis iudices, neqꝫ ꝓfundant cozū bonestatē cū ido nei sint deo amabiles singularuz ciuitatū cp̄i᷑: ꝛ q᷑ de lite[h] sunt ꝛ de cautela[k] iudicior disponere: ꝛ iu dicare bonestē atq᷑ sacerdotalr/ ꝛ sm̄ leges nostras et sacratissi mas regulas. sic enim ꝛ q᷑ aliquā ratiocinatiōnē habere putantur merebunt iustitiā: ꝛ bonestas sa cratozū inuiolata integraq᷑ ser uabit. ¶ Cōmunis igit sit lex ba beatq᷑ custodiā ꝛ a glozioſissimis ꝓfectis qui ꝑ cūctas cxistūt dioce ses[l] ꝛ illyzici dicimus ꝛ libye ita lieq᷑ ꝛ occidētis totius: ꝛ a glo rioſissimis ꝓfectis vtriusq᷑ rome/ ꝛ magnificentissimo ꝓtore popu loz/ ꝛ iudicib᷑ gentiū cozūq᷑ offi cijs: ꝛ nulla eis fiat omnino cozru ptio: ħz integra ad bonozē reuerē dissimozū monachozū custodiat.

3 Em cogno scētes. Hac. i. constātinopo litana.

a ¶ Subiecta. i. scripta. ſ. ea. constitutione.

b ¶ Assisteriis. iō q᷑ assi stant oratiōnibus ꝛ iciu nijs quotidie quas vul go appellam᷑ recluſas. Assisterie que sunt.

c ¶ Alt illi. scilicet iudices ciuiles.

d ¶ Presumētes. scilicet executores. Accur.

e ¶ Trahē. ſ. ad iudiciuz.

f ¶ Non videtur. qz stant incluſe: vt. ſ. dixi.

g ¶ Interpellet. ¶ Nota q᷑ mōach᷑ ꝓuenit: ħz ꝑ mo tuo vt fu᷑ ꝓtū ad mūdū reputetur: vt. C. de epiſ. ꝛ cle. l. deo. ħz rñdet ꝑ abba tē vel syndicos seu econo mos: vt. ſ. de ſan. epi. ſ. ꝓuidere. ꝛ ħ subijcit: ſic q᷑ a ſili cōcipiā libellū noie filij: ꝛ rñdebit ꝑ: vt. C. de bo. mater. l. j. ī aduētitia tū bēditate filiofami. de lata tripleꝫ i agēdo ꝛ rñ dēdo adhibēd distinctio: vt distinguaf an ambo cō ſtitūt in adeūdo. ſ. ꝑ ꝛ fili᷑. an fili᷑ tm̄: an ꝑ tm̄: vt. C. de bo. q᷑ libe. l. vl. in his q᷑ sunt ī tutela vel cu ra etas distinguit: abūtia ꝓsiderā: vt ſi sunt pupil li q᷑ fari ꝓt de his ꝓssit ꝓcipi libellus aūte tuto ris. al's ō tutore tm̄: vt. ff. de admi. tut. l. j. ſ. j. ꝛ ħ ſi ſ collegiū noīe mona chi, ꝓponat: nō reꝓbab. ar. j. de ſan. epiſ. ſ. ꝓcru larū codēqꝫ mō puto ser uari ſi monach᷑ agere ve lit. Sz nūqd iurabit mo nach᷑ de vitate dicēda ſi agat de eo qō ꝑ cū factū est ad filiſitudiné minoruz ꝛxv. annis: ſRñ. fic. argu. C. de q᷑stio. l. interrogari. qz ad iudicē ſpectat ing rere vitatē. ar. C. ō edē. l. is apud qđ. ꝛ. j. de litig. ſ. oēm. col. 1. ij. ibi: verita te ꝓquisita. de calū. autez nō iurabit cuz ꝓncipales ꝓsone debeāt iurare: sed monachus nihil ħz vel ꝑ legē vel canones: vt. j. vt lit. iurēt. ſ. j. in ꝓin. ꝛ. ſ. de mona. ſ. illud. colla. j. Itez qđ de exēptis: ſRñ. ſub papa conueniri. Mōach᷑ an de veri tate diem da iurare debeat.

b ¶ Episcopi. ħz executio ni mandanf ꝑ iudicem ciuile: vt. j. de ſan. epiſ. ſ. ſi quis contra aliquem.

i ¶ Lite. ſ. vt dent dilatio nem ꝛ cām examinent.

k ¶ Cautela. i. q᷑ite caueat iudicio ſisti: ꝛ iudicatum ſolui: ꝛ rē rata hēri ħz q᷑li tatē ꝓsonarū: vt ī ſtitu. de ſatisda. ſ. ſed bodie. Sed quidā dicūt q᷑ hoc ꝓcipi᷑ accipere: debet episcop᷑.

l ¶ Dioceſes. ſic. C. ō epiſ. ꝛ cleri. l. nulli. ſ. ꝓ ſi inui to. Accur.

Hoc autem

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Hoc autem loquitur menne patriarche cõstãtinopolitan: vt in intitulatione.§.eo.

b ¶Et eius.s.ciuitatis.

c ¶Ditione.i. notitioné.

d ¶Eorum. monachorũ.

e ¶Obsecundent. hec eadem ratio ꝛ in alijs cleri cis est: vt.C. de epis.ꝛ cle. Lomnes qui vbicunq;.

f ¶Sententiã. ad monachos missam vt ad iudiciũ veniãt ciuilis iudicis respõsuri. ꝛ si epis rõnem nõ fecerit: ali⁹ iudex ciuilis erit iudex: vt.j.ô san. epis.§.si gs aũt pro pecuniaria causa. Accur.

g ¶Retrudantur. f. executores isti. Accur.

h ¶Lege. eo q alij scripserunt: quorũ dicta nostra sunt: vt.C. de epis.ꝛ cle.l. cum clericis. ꝛ.l.si gs.ꝛ.l. oẽs q vbicunq; ꝙs leges facim⁹: vt.C. de vete. iur. enu.l.ij.§. merito. ꝛ hodie est expeditus: vt.j.vt cleri. apud ppm. epi.§.i.

i ¶De questore. ¶Nanc non lego: sed qdã sic. no. primo de dei auxilio. secũdo de rescriptis reparãdis: vt in prin. ꝛ tertio de veneranda canicie. i. senectute: vt.j. eo.§.si vo vite occasionem. in fi.

k ¶Um dei auxilio. sic.j. de armis. in prin. ꝛ C. de vete. iur. enu.l.j. in prin.

l ¶Eis. subiectis.

Reparari debẽt antiqua rescripta.

m ¶Reparare. arg. p rescriptis. qõ dicvt. S. de bere. ꝛ fal.§. semper igitur.

n ¶Ad ecclesiocrioza. i. pauciora. fic. C. de defen. ciui. per omnes.

o ¶Aliquid. innouatus.

p ¶Pretores. repete castigatum dico per edicta ꝛ interdicta sua.

q ¶Approbatũ. i. castigatum: dico approbatum ab omnib⁹ habitatorib⁹ ꝛc. Azo.

r ¶Lege hoc igitur. populosa: vt.§. de tabel.§. fi. ꝛ facit. §. de man. prin.§. fi. colla. iij.

s ¶Ad cingulum. f. questorie dignitatis.

t ¶Imponimus nomen. vt. ff. de orig. iu. l. ij. §. deinde cum.

v ¶Externarum. alis extranearum. ff. de capti. l. non dubito.

x ¶Quibus. f. aliquos nostrorũ iudicũ. quibus ꝛc.

y ¶Horum. f. agricolarum.

1 Accor. c. 2 Fruentes. i. accipientes
3 Soluunt extra ẽ inde. que petita sunt.

a ¶Eis. scilz dominis: vt det sibi agriculture agri permanentia instrumenta aratoria. Al.

b ¶Discernere. confitendo vel negando. Azo.

c ¶Adherentes. vt. C. de re militari. tam collatores. ꝛ. ff. qõ cuiusq; vniuer. l. item §. j. arg. ff. ad muni. l. municipes. arg. C. de aduo. diuer. iudi. l. restituende.

d ¶Schema. ff. de condi. ꝛ demon. municipibus.

e ¶Exerceãt. scilicet questionem. Al.

f ¶Litis. vt. C. de iura. calũ. l. ij. ar. C. de auc. pre. l. vlti. ar. ff. de ope. no. nun. de pupillo. §. pedius.

g ¶Incidi. i. decidi. vel determinari. Al.

h ¶Institerint. scilz questor. id est precepit iudici expedire ꝛ non fecit.

i ¶Dii. no. dñm esse iudicem agricolarum.

k ¶Ipsum. f. questorẽ. Al.

l ¶Al⁹ possessorib⁹. f. incõtinenti.

m ¶Ut. pro vtpote.

n ¶Sufficiat. qñ hñt: naz nihil hñt vel parũ. Azo.

¶Hoc autẽ a etiã tua beatitudo cognoscẽs ꝛ ipsa custodiat in hac felicissima ciuitate ꝛ ci⁹ b finia vtatur a deo amabiles ciuitatũ metropolitas quozũ ipse suscepisti ordinationẽ proponẽs. pprijs literis hanc nr̃am sacrã legẽ. Verũ illi sub se cõstitutis epis hec nunc ient/vt ex paucis literis vna cõtinuatio legis ad omnez pueniat ditionez c. Sed etiã accelerari lites sancim⁹ monachis illibat⁹ vt nõ mens eoz d occupet circa litis solicitudinẽ: sed velociter liberati sacris operibus obsecundet e.

¶Sciant igit qui pter hec aliqd egerint: sigdem iudex sit qui talẽ proferre sentẽtiam psumpserit: quia ab administratione repellit tãq; diuinitati cõtumeliã faciẽs: ꝛ pena. x. librarũ auri vna cũ officio suo mulctabitur: sacratissimo nr̃o oanda erario. executores aũt presumẽtes offerre oĩno admonitionẽ ab ipsis oco amabilib⁹ episcopis/prohibeant ꝛ retrudant f in locis (que decanica nũcupant) penas cõpetẽtes. passuri: exactionem nullam decetero agere pmit tendi. Hac valente legẽ g si qs cũ aliquo reuerẽdissimorum monachorũ aut virginũ aut mulierum oĩno sacrarum: ꝛ in venerabiliuz monasteriys habitatiũ habuerit causam. De clericis etenim ꝛ ordine cõuentionis eoz iã leges cõ scripsimus quas valere ꝛ firmas esse oĩni volum⁹ modo. Scripta exẽplaria viro clarissimo Joãni pfecto sacroz ozientis ptorio secũdo excõsuli ordinario ꝛ patricio. Scripta exemplaria basilidi gloriosissimo magistro sacrozũ officiozũ pfecto vibis. Scripta exẽplaria Lõgino gloriosissimo.

¶De questore. Titu. viij.

¶Officiũ questoris in ingrẽdis personis in vbe cõstantino. manentibus cõstit: ꝛ si constantino. ciuitatis sunt ciues eoz causas ꝛ negocia celeriter expedire: extraneos ad suas prouincias cum suis bonis remittere ꝛ alios expellere: ꝛ valẽdos ꝛ potẽtes opari facere: exceptis ifirmis corporis qui dimittit debent. Bar.

Idem. A. Jo. pre. pretorio scdo.

Cuz dei auxilio h sem per omnem facim⁹ prudentiã vt subiecti ab eius clemẽtia traditi nobis illesi seruent: itaq; ꝛ leges ponim⁹ omni in eis i curantes iustitia: ꝛ quod paulatim k labitur reparare l festinamus: insup etiaz admistratiões inuenimus que castigantes qõ inbonoratũ est mediocriora m faciũt delicta quale videlicet aliqd n ptores o populi in hac felicissima magna vbe vtilissimo ex ipso rerum experimento omnibus regiam hanc ciuitatẽ nostrã habitantib⁹ approbarum p. ¶Ex hoc igitur exprimẽto ꝛ aliud quidaz medela egens moliri ꝛ adinuenire legi ꝛ cingulo iustuz existi mauimus. Jnuenim⁹ enĩ: qz paulatim, puincie qdem suis habitatoribus spoliant. magna vo hec ciuitas nostra populosa q est turbis diuersoz hominuz ꝛ maxime agricolarũ suas ciuitates ꝛ culturas relinquentiũ. Hec ad pñtem legẽ nos respicere, pcurauerunt: ꝛ ad cingulum r qõ nunc a nobis pene nouatũ est: cui nõ piget nos de publico et annonas dare ꝛ ad sufficiẽtis officiuz cõstituere: ꝛ ex negligẽtia eius piculũ releuare. cingulo eteñ ꝛ hoc accipiẽti ẽsto ris imponimus s nomen: sic enĩ ꝛ initiũ cũ inueniẽtes dicim⁹ autez psciis tpib⁹ vocabãt ingstores ad hoc veniẽtes officiũ. Volumus aũt cingulũ babẽtes respiciẽtes hoc ad deũ nr̃m; timorẽ ꝛ legez regrere ad magnã bãc ciuitatẽ ex qcũq; puincia sint viros/siue mulieres/aut clericos/seu monachos/vel monachas/siue externarũ t ciuitatũ aduocatos aut alterius cuiuscunq; fortunevel dignitatis existãt: ꝛ pscrutari qui sint: aut vñ venerint: ꝛ qua occasione. ꝛ sigdẽ agricole sint intẽdere quibus u nostroz iudicũ bozũ v cõpetunt lites: ꝛ bis ĩmínere velociterq; eos eripere difficultatib⁹ x, pter quas huc venerũt: ꝛ festinãter vndevenerũt eos remittere cõ petentiã fruentes y. Si vo aliq sint agricole z stituti sub dñis ꝛ egentes eis a ad hanc venerũt regiã ciuitatẽ ppa rare possessores citius eas discernere b, pro qb⁹ venerũt causas ꝛ remittere merẽtes c mox q iusta sunt. Si vero fortan ad refultationẽ possessoz venerunt: ꝛ aduersus eos dicãt causas: sigdem multitudo sit plures qdem remittere ꝛ tinuo ad puinciã: quobus aut tribus relictis: qui fm collitigãtiũ schema d litẽ exerceãt e: rita cũ ĩmine re litis f auditoꝛi ꝛ, pcurare citius incidi g negocia vt nõ longitudo eis fiat tẽporis ꝛ maxime agricolis: quozũ ꝛ hic pñtia superflua ꝛ agriculture vacatio dãnum ꝛ ipsis ꝛ possessiõib⁹ facit. Si vo neqz agricolarũ sit aduenies multitudo sed qdã fortan alij: aut etiã litigaturi aduersus alios ꝛ hic tardẽt nõ gescere: sed cũ oĩ instantia iudices vrgere: cũ festinatiõe eos cõtentionib⁹ absoluere: ꝛ litib⁹ liberatos remittere in suas ciuitates ꝛ puincias habitare. ¶Si vo forsan cũ institerint h auditores litis: aut agricolarũ oñi i qui a nobis sunt iudices statuti vt ꝛ litigãtes aut obseruãtes liberẽt: ipsi aũt hoc differant ꝛ nõ citius eos a litis obseruatiõe liberauerint: tũc ipm k qui a nobis in hoc cingulo cõstitutus est deducere ad se litigãtes aut agẽtes aliquo iure a possessoribus l, pinde nõ merẽtes examinare: ꝛ citius disponere pro qbus illi huic magne obseruent ciuitati ad suas remittere p: ias aut oĩno ex qbus venerũt locis oĩb⁹ perẽpto ad hoc pri uilegio ꝛ fori pscriptiõe. ¶Si vo vite occasione aliq aut lites nõ babẽtes in hac sunt nostra ciuitate vt m propter victum: aut eo qõ hic ad cozũ desideria non sufficiat n, iã etiã petẽt corpoz eoz statũ qlis qs est inspicere: ꝛ sigdez valent eis corpoza/potentes autem sufficere ad laborẽ sunt: sigdem seruilia quozũ fuerint cognoscere quozum sunt: ꝛ hos etiam inuitos possessionibus transmittere. ¶Si vo liberi fortuna ꝛ ex aliqbus ciuitatib⁹ aut, puincijs orti hos trãsmittere ad, puincias ex qbus orti sunt. ¶Si vo huius terre fuerint ꝛ corpozibus qdez validis

a Decēs.s.q; forte mendicare erubescit. Alla.
b Opus. C. de offi. pre. vib. l. vlti.
c Sectari. s. cuz dedecore ⁊ contumelia expelli.
d Staues. Mo. deferendus etati ⁊ canicie: vt. ff. de termi. moto. l. ij. ⁊. C. q eta. l. v. lib. g. ⁊. ff. ō munc. ⁊ bono. l. semp in hac.
e Tanq̄ ab eis. i. ab eis penis. Alla.
f Inscriptiones. vt. C. de accu. ⁊ inscri. l. j. in fi.
g Linguld. facit. ſ. quo opor. epis. ſ. cleri. ⁊. ſ. fin. ⁊ arg. j. de col. ſ. sup. col. ig. ⁊. ff. de custo. reo. l. i. ſ. diu⁹. ⁊. C. de bo. sub. l. j. ⁊ C. de offi. ciui. iudi. l. vna.
h Admistratores. i. officiales ꝙ apparitores: vt ff. de of. pre. pre. ⁊ fa. ſ. vt iudi. ſi. quo. ſuf. ſ. volumus. ⁊. ſ. de man. prin. ſ. delinquentes. colla. iij. et in auf. vt dif. iudi. colla. ig. ⁊. ſ. de manda. princi. ſ. fed etiam. ⁊. ſ. deinde. colla. iij.
i Liberati. ar. C. de san. epi. ſ. ſi vo monachus.
k In trāsmarinis. trāsmarinas partes appello romanū portuz quem dz custodire q̄sto: ⁊ de oīb⁹ intrantibus interrogare qui ⁊ vnde sint: ⁊ pro qua causa venerunt. Alla.
l Venatus. sicut cuiz feras bestias boies venantur: ita ⁊ competentia in ra impator⁹ adinuent vt subiectis prebeat.
m Leges. ſ. pdecessores imperatores. Alla.
n Transitorio. transitorio studio vtunt desides ⁊ pigri scholares qui negligūt suas lectiones recordari. Accur.

Negligen tia cūcta ledit.

o Leue. ſ. qui. mo. natu. effi. ſui. col. vij.
p Ab vniuersa. Not. q negligentia oīa ledit. ⁊ facit. C. de āna. egce. l. vt pfectius. ⁊. ff. de transa. l. iij.
q Incorruptum. vt puras habeāt man⁹: vt. ſ. e. ſ. magime. Alla.
r Cōstitutio q̄ de dignitatibus ⁊c. Iste duo dictiões sūt ablatiui casus.
s Quicqd. Oratū. i. decozez: vt ff. de postu. l. j. in prin.
t Legem scripsimus. vt C. de ſſuli. l. ſi. lib. xij. raro sit tū vt ibi dz q̄ filiusfami. eligatur patricius.
v Actio. i. ſi actus. ſic. ſ. de non alie. aut per. re. eccle. ſ. ſinimus. Accur.
g Electiones. i. legitimi actus emancipationis.
y Iniurijs. bunc mo-

vtant: vite aūt eis decens⁹ nō est occasio bos nō frustra esse terre opus⁹ pmittere: sed tradere citi⁹ eos vt operū publicoz attinet artib⁹ ad ministeriū ⁊ pcpositis pnificantiū statlonū ⁊ hortos operātib⁹ alijsq̄z diuersis artib⁹ aut operib⁹ in qbus valent simul qdē labozare simul aūt alijs segnē ita ad meliozē mutare vitā. ¶ Si vo aliq noluerint obseruare opibus quidē qb⁹ traditi sunt bos scrari⁹ hac regia ciuitate/parcentes eiū eis fancim⁹ vt nō segnitie eos ad illicitos act⁹ ipellentes leges eos abripiāt ad penas nfis tradētes iudicib⁹: lesos autē aut lesas corpoze aut canicie graues⁴ bos sine molestia esse iubemus in hac bona ciuitate: aut pie agere volētib⁹ ascribēdos ⁊ alioz singulos iterrogare qua venerint gra: ⁊ iqsitis que digna sunt sup eis agere vt nō pigri hic sedeāt: sed cōpetentia agentes ad ppzias reuertant puincias. ¶ Si vo aliq aut in hac habitāti⁹ ciuitate: aut etiā de foris veniēti⁹ inculpent aliqs tanq̄ ab eis⁹ dānificati per occasionem forte coz que dicunt spoz talia: aut etiā ⁊ lesionuz ⁊ dicāt eos aur ꝙaricari ꝙ bis nfas leges: aut etiā sine iudiciali pcepto admonitionē eis offerre/querere subtiliter hoc delinquētes cuiusq̄ fuerint dignitatis aut militie ⁊ sub q̄ cōstituti sunt cingulo/ eosq̄z simul qdē cōphēdere: simul aūt post ꝓbatiões interminatas fm nfas leges exigere penas: nulo cōpetētiū eis iudicū defendere eos valēte: ⁊ tā illesos fuare eos q iniustitiā passi sunt recipientes q̄ otra legē exacti sunt q̄z penas nfis diffinitas ꝓstōnibus superi gere: ac de eis referre vbi pſperi mus dādas. Sup hoc aūt qcūq; q̄relaz fuscipiunt falsitatis seu q vocat falsa scriptura in quocūq; collegio hoc regrere: ⁊ q sup his denūciat cōphēdere/ ⁊ post inscriptiões⁷ ⁊ pbatiões punire: sic eiū bnōi audiētie damus pātem ci. ¶ Si vo aligs talr lesoū adierit ordinatū fm pītē legē iudicem ⁊ nō iustā ipetraueri⁸: puidētiaz vt cogat ad nos ⁊ ad semp imperiū hoc denūciare sciat apte q cingluz⁹ hoc assumit: quia ipse de suo reddet ea ei q ab eo neglectus est maleq̄z decurat eū a delinquēte accipere: insup ⁊ maioꝛi indignatiōe nostra experient iuste: vtpote nostras iussiones transcedere ꝑsumentes. ¶ Maxime aūt oīuz q hāc administrationez bz ⁊ ppe-

tue hoc ponit studiū puris manib⁹ oīa agere ⁊ administratoꝛes⁹ habere nō sordidos neq̄z turpis acceptionis

paratos: sed pure ⁊ libere administrare. ⁊ si tale aliquid sup ministris peccatū inuenerit hoc ēt punire: ⁊ ex ipsis pri⁹ ostēdere suā firmitatē simul ⁊ castitatē. ¶ Propterea eiū ⁊ decē libraꝛū auri occasiōe expensarū decreuim⁹ ei: ⁊ cius ꝓsiliario solidos centū: ⁊ ministrātibus ad expensarū cām solidos trecētos triginta damus annone: quoz ēt descriptionez huic legi apponi ꝑcipimus: vt de fisci ⁊ largitate ꝓtenti alienis abstineāt: crūtq̄z ei ⁊ nfi subtiles cultoꝛes: ⁊ celo hanc nfam fruētes, puidentiā ⁊ administrationem/causis facilius ⁊ legalius vtentes. ¶ Dam⁹ aūt administrationē bnōi fiduciā ⁊ iudicib⁹ insistere/ ⁊ ad nos referre ⁊ ex se agere cōpetentia: vt neq̄z infirmitate neq̄z alio oīno culpar⁹ nfo sup eo iudicio minoꝛ appareat. Licētiā vo sil⁹ ei dam⁹ publicis eplis vti ad puinciarū ꝑsides: vt bi q remittunt ab eo mittant ad suas puincias sine lite ibi ducturos: ⁊ si quo egēt legitimo auxilio hoc ꝑcepturus. Illud maxime, puidere ne de ipsdē scō molestari qō sepe eos q̄ vane cōmoꝛāt: dein de retrāsmissos ab eo rursus remanere: ⁊ moꝛ reuersus scōrū ei causaz ꝑbēt occasiones. Si eiū denuo i hac felicissima ciuitate inueniat q̄sdā nidificātes frustra q libraꝛi⁷ ⁊ ad ꝓpziā puinciā trāsmissi sunt: bis ⁊ castigationem iponat decentē/ ⁊ vehemētius iteruz trāsmittat. sic nobis etiā foris ciuitates habitabunt: ⁊ magna ciuitas hac ꝓfusione liberabit. Si vo aliqs ꝑsperit fui officij in trāsmarinis⁸ partib⁹ collocare q etiā defosis ꝓuincietes ingrāt: ⁊ hinc destinatos fuscipiētes ad puicias dirigāt: ⁊ q̄ agat qō vtile est reipu. p oīa venat⁹¹. ¶ Idec oīa sancim⁹ nfoz subiectoz curā hītes: vt nō suas puicias deserētes b atterant ⁊ moziant foꝛsan ꝓpzis ꝓuati: ⁊ neq̄z patrū fruētes sepulturis: eo q ⁊ añ nos ponentib⁹ leges⁹⁹ ⁊ rēpu. ꝓstituētib⁹ q̄ nō trāsitozio studio fuerūt: sed ⁊ pigritie fuit q̄dā scriptura ⁊ pegrinos oēs pscruta bant: ⁊ neq̄z nouū neq̄z leue. q̄ causis studiū bonū qdē ⁊ antiquū neglectū vo in medio ab vniuersa ledēte negligētia paulatim piclitatū cozrūpi ⁊ pimi/ donec nos prodesse hoc ⁊ vtilissimū inueniētes rursus in rēpu. introducimus. Sicut eiū ꝑbem⁹ incozruptū cū ⁊ ei⁹ offiī cē vo lumus/ ⁊ nihil eī q̄ a nobis dicta sunt accipe: ita ⁊ indēnes cos fuari iubem⁹: vt neq̄z occasiōe codicillozū, neq̄z per occasionē ānonaz/ neq̄z p aliā quālibet causarū/ aut in sacrū nfm palatiū/ aut in foꝛo tue celsitudis occasiōe codicilloz aut ꝑceptoz aligd dare. nūc aūt in futuro tpe imēse tue celsitudinis occasione emolumētoz que p cos impenduꝛ ei aut cōsiliario aut eius offo: sed vndiq; eis pura seruari q̄ nfa largitate dam⁹. sufficiet eiū oībus ꝓ medela decenti germane cū gubernātē cingulū vniuersis vtilimū esse. ¶ Que igitur nfe placuerūt ptāti cognoscens tua celsitudo oīa ad effectū perducere festinet apzobetq̄z nostrā puidentiā: quia ⁊ nouū cingulū adiecimus: ⁊ nostrozū subiectozū per omnia curā habemus.

† Cōcor. c. militare. xx iij. q. j.

Constitutio⁷ que de dignitatibus ⁊ episcoparu filiū liberat a patria potestate. Titulus. ix.

Dignitas cōsulatus: ⁊ patriciatus a patria potestate liberat sola dignitatis collatione: ⁊ generaliter oīa alia dignitas que a curiali fortuna liberat: ⁊ a patria liberat potestate. Bar.

Idem. A. sacro senatui huius regie ciuitatis.

Quicquid ad vtilitatem ⁊ oznatum⁸ respicit a deo tradite nobis reipu. hoc semp cogitātes ad effectuz deducere festinam⁹. Igitur eriā dudū legez scripsimus⁷ sup glozioſiſſimis nfis patricijs: que liberos eos dignitatis collatione paterna potestate dem̄ōstrat: non enim decens putauimus vt bos quos nos in officio patrū, puebimus nostroz bi sub aliena sint ptāte. Nam si emancipatiōis actio⁹ dudū quidē ⁊ per eas que nūcupanē legis actiones⁷ facta cuz iniurijs⁷ ⁊ alapis liberabat eos bnōi vinculis: quō futuri essent codicilli oīuz bonestissi-

dum emācipandi

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

dū emācipādi nō vidi. ꝛ de eodē dī. C. de eman. lib. I. fi. ꝛ fiebat interce dente quadā ficta venditione ꝛ manumissione. ff. de capi. dimi. I. iij. §. emācipato. ꝛ insti. q mo. tus pa. po. fol. §. preterea. sed hic modus alaparum seruatur hodie in desponsatione mulierum bononie.

a ¶ A presidente. i. imperatore. Accur.

b ¶ Non eos. I. si non possunt. Accur.

c ¶ Liberare. quasi dicat nō dicerentur honestissimi codicilli. Accur.

d ¶ Sed super. non soluz super patritijs.

e ¶ Ipsi. alꝫs imperij. alꝫs ipse ꝛ alꝫs tempori.

f ¶ Imperiū. quoniaz in documentis post imperiuz ꝛ sulis a populo inferri debet: vt. §. vt ppo nat nomen imperatoris in documentis ꝛ de consulibus. Alia.

g ¶ Codicillis. scilicet sola electione. Accur.

h ¶ Et sup. Repete ꝛ cogitātes: ꝛ dic cingulis. §. alijs que non liberant solis codicillis: sed operib⁹ agnitis: vt subijcit.

i ¶ Agnitis. i. acceptis vt cognitis.

k ¶ Liberet. vt. ff. ō adop. I. si consul. Accur.

l ¶ Liberatur. sicili ōnica potestate. ꝛ prim⁹ casus est. C. qui mili. non posl. super seruia. Secūd⁹ est in eo. titu. I. si gs sic. ꝛ. ff. de offi. pre. I. barbarius. ꝛ. §. de nup. §. fi. vero.

m ¶ Codicillos. Jn duobus ergo casibus sola dignitas etiam sine administratione liberat: vt cōsulatus ꝛ patritiatus: vt hic colligit. ꝛ insti. q. mo. tus pa. po. fol. §. fili⁹. alꝫs ita demū si cum administratiōe: vt pbatur. C. de decur. I. vlti. lib. x. ꝛ. §. in princi. huius. §. ibi ꝛ operibus agnitis ꝛc.

n ¶ Per 2sulares codicillos q bñt dignitatē cōsularē sine spe administrationis: fed. §. cum spe.

o ¶ Danu. I. potestate.

Mōacha tus liberat a potestatefabuli.

p ¶ Occasiōe. sic mōachatio est causa liberatōis a ptāte diaboli: vt. §. 6 mona. in prin. §ti. ꝛ facit. §. quō opoz. epi. §. fancim⁹.

q ¶ Repente. scilz secuta administratione.

r ¶ Ptāte. Et nota q⁹ quī alij iubet non debet alij subesse: vt. j. de sanc. epis. Jn princi. colla. ig. ibi qui alios docere ꝛc. et. ff. de eden. I. si quis ex argēta. §. prohibet.

s ¶ Generaliter autez. repetit supradictaꝫ vt sub regula comprehendat.

t ¶ Dignitas. scz cum ad ministratione.

v ¶ A curia. I. q⁹ valeat liberare dicit. §. titu. vt ordi. pre. col. v.

x ¶ Liberare. id est a curiali 2ditione a q̄ liberat q⁹ p. §ij. dignitates q̄ numerant. C. de decu. I. vlti. mi dari a p̄sidente vniuersis ipe rio nō eos posse p̄na ptāte liberare: ¶ Nūc autez clementius aut etiaz honestius repu. cogitātes: sed sup gliosissimis cōsulib⁹ q⁹ p priū nomē ipsi post impiū pbēt ꝛ solis 2sularibus codicillis bonorant: ꝛ sup cingulis q̄ liberare a curia p̄n: B est pfectura ꝛ magistri militar⁹: dicim⁹ aūt in ipis sedibus ꝛ operibus agnitis boc ip̄m sancimus esse: vt ois talis dignitas aut etiā cingulū hmōi acquisituz aliqbusq⁹ quosc̄uq⁹ nos pbauerim⁹ qō eos liberet a curia hoc valeat: ꝛ vt ptāte eos liberet patrū: atq⁹ auozū: nā si san ciuimus vt si qs seru⁹ sciente dño mereat militiam: aut qualibet dignitatē adipiscat: reperte ad imperio liberat ꝛ in ipsaz rapit ingenuitatē: qūo nō est iustū tātos pmerentē codicillos nō etiā pa terna ptāte liberuz fieri. ¶ Pro pterea igit hac honestissima vtētes lege sancimus et ordinarios cōsules si sub ptāte ꝓsistāt vna cū ipso vbo q⁹ hoc bis donat officiū sue ptātis fieri: necnō ꝛ bis q⁹ bonorant ab ip̄erio p cōsulares cōcedillos si sub patris sunt manu fieri codicillos eozum sue ptātis occasiōe. Et si qs nos p vniuersas diocēses glorioſissimos pfectos sacroz nrōz ptorioū insti tuam: aut in pfectura ciuitatis vtriusq⁹ rome. pueꝛerim⁹: aut in quolibet magisterio militari boc repente etiā sue ptātis fieri. Eū nāq⁹ q tātoz iudex est ꝛ tātis iubet manere sub ptāte alterius ꝛ nō iter eos q sue ptātis sunt scribi nr̄arū indignū iudicam⁹ leguz simul ꝛ tēpoꝛū. ¶ Generali⁹ autē sicuti dictū est sancimus vt ois dignitas ꝛ oñe cingulū a curia berare valens bētiā sue ptātis p̄miū bonoratis p̄stet: nobilioꝛes adhuc pfes ostēdat. Si ergo ab imperio sic ip̄i bonorato sunt patres: q si non hoc esset etiā ipsi pariter studerēt ip̄iū. p ipsis petētes: q̄propter sīue est aliquis nūc qdē sub potestate his fruens honoꝛib⁹ aut cingulis quos in p̄mis enumerauim⁹ / sīue postea erit: etiā bos ius potestatis sue quaf: ꝛ peculiuz ei donans ꝛ arbitriū liberi esse p̄bens ac digne agere honoꝛe ꝛ iudicio super eis ab ip̄erio habito: boc eniz multo maioꝛ patrib⁹ laus erit ꝛ leritie occasionem p̄rebebit magne.

y ¶ Prestet. Sed finita dignitate nonne recidentin ptāte? q⁹ videtur quia causa cessante ꝛc. vt. C. de epi. ꝛ cle. I. generaliter. Sed dic contra: quia extendendus est favoꝛ dignitatis: vt. j. §. prozi. Jtem determinari videtur q⁹ nō possit redire nisi adoptione vel ingratitudine: vt. ff. de adopti. I. fi. ꝛ. C. de ingra. li. I. j. ꝛ facit ad. B. C. de aduoca. diuer. iudi. cum aduocatio. Accur.

Dignitatis favoꝛ extēdi dz.

Nobilitas pater p filium ꝛc.

z ¶ Et nobiliores. no. nobiliozem patrem p filiuz magistruz per scholares: ꝛ presides per subiectos: vt. §. de defen. ciui. §. j.

a ¶ Ostendat. sic ergo ab ip̄erio honoratoruz sunt patres.

b ¶ Pro istis. scilz filijs pro quibus offerrent preces vt in dignitatib⁹ eos ponerent imperatoꝛ.

c ¶ Quos. I. honores.

d ¶ Bonās. I. in totuz: vt C. de bo. que lib. I. pe.

e ¶ Occasionem. Nota dignitas filij gloria ꝛ laus patris. cuz vna sit persona: vt. C. de ipube. ꝛ alijs substi. I. fi. sic ecōtra dede cus patris filij videt: vt ff. ō libe. causa. I. iij. ꝛ filij iniuria patris est. ff. de iiur. I. sed si vni⁹. §. ait pretoꝛ. ꝛ. §. filio familias.

f ¶ Prebere. scilicet oportet. Ala.

g ¶ Legitima. i. agnatiōnis iura. Accur.

h ¶ Patrum. nā tunc recidūt. vt insti tu. qui. mo. ius. pa. pote. fol. §. j. Sed contra. ff. de adop. I. si pater. ꝛ insti. t. quib. mo. ius pa. pote. fol. §. ij. in fine. Sed dic boc speciale: vt hic dicitur. Accur.

†Cōcoꝛ. cū boc ter. cutua. cū glo. sup ff. citati. extra de fil. pref⁹.

i ¶ Acquiri. bodie. Sed olim cōtra: vt. C. de epis. ꝛ cleri. I. sacro sancte. Jtē liberat a seruili: ꝛ ascripticia sed non a curiali. vt. j. de sanctis. epis. §. sed boc quidem.

k ¶ Quam. f. largitatem.

l ¶ De iudicib⁹ ꝛc. ¶ Scilicet a principe delegatis ciuitate romana q sunt gij. octo minores. et. iiij. maioꝛes: vt. j. e. §. vetus. ꝛ sedebit qlibet in suo pretoꝛio in basilica: vt. j. e. §. sedebunt. ꝛ bec pars expeditur. j. eo. vsq⁹ ad. §. quia vero.

m ¶ Permanet. scilz vna q̄ pars ei quod iudicabit iudex: ꝛ exponatur permanet id est permanebit vt sepe fit. Vel dic bec litera superflua q⁹ p manet nec est in nouellis. Also. et boc exponitur. j. eod. §. quia vero multe. Accursius.

n ¶ Et vt appellationes. boc expeditur. j. §. nostros. vsq⁹. ad. §. omnis autem.

o ¶ Et vt in media. boc dicitur. j. eo. §. omnis autem. vsq⁹ in finem.

p Zenone. Lex quā nō bēm⁹.

q ¶ Caderet. in desuetudinē.

¶ Qui liberatur a patria potestate p dignitatē non perdit iura filioꝛum: ꝛ filij eius reincidunt in potestate sua mortuo eius patre. Jtē episcopus liberatur a patria potestate. b. o. Ange.

¶ Illud quoq⁹ lege cauemus vt nō has tales suas potestates simi lia pbere qualia alie q⁹ p emancipatiōes fiunt: sed p̄cipuū quoddā p̄miū imperiū conferre taliū suis potestatib⁹. Non enim volumus eū qui ita sue potestatis sit pdere aliquod legitimozū ius / sed sint ꝛ generi ad eos: ꝛ ipsis ad genus intacta legitima ꝛ ex natura seruata iura / ꝛ filij eozum post mozte m auozū sub eozū recidant potestate / ac si cōtigisset eozum parentes mozte suozum patrū ꝛ nō ex p̄scripti lege sue potestatis fieri: ꝛ merito filios post mozte suoꝛū patrum sub potestate habere vt nihil hoꝛuz que ab imperio conferunt eis deesse videat: quoniā omne bonū quod siue a deo acqritur hominib⁹ siue ab imperio sequēte deū decet esse mansurū: ꝛ omnis malicie ac diminutionis extrancū. ¶ Palam vero est nullum esse qui nesciat pe omnibus sanctissimis episcopis ip̄a oz dinatione etiā suaz potestatē acquiri. Qui enim omniū sunt spirituales p̄es: quomodo sub aliozuz potestate cōsistāt: sed cōuenit etiam eos hmōi potiri bonoze ꝛ boc ex hac nostra legislatōe frui. ¶ Que igit nobis visa sunt ad vestrā reuerentiaz ꝛ honoꝛes o colendissimi patres volum⁹ in ppetuum splēdere nr̄e reipublice taz ad nostrum ornatuz q̄z ad nostre largitatis pbationem / quā nostris patribus ꝛ cōsulibus saccrdotibusq⁹ contulimus.

¶ De iudicibus ꝛ vt nullaten⁹ cum iurciurādo eligatur aliquis iudex q⁹ permanet ei: ꝛ vt appellationes accipiāt modis omnibus iudices: ꝛ vt in media lite facte forme quomodo oporteat decidi cognitionem nō attendāt iudices. Titu. x.

Idem au. Jo. pfecto pte. oz. ex consuli ac patritio.

Zenone pie memorie scripta est lex de iudicioꝛ ordine: multas quidem mutationes subsequentibus suscipiens tēporib⁹ ad boc autē puenit vt paulatim pene oīno caderet. nam ꝛ qui in ea con-

a ¶ Judices.ſ.diſcreti ⁊ periti:quos delegauerat zeno. Aſſo.
b ¶ Vitam.nam omnes ſunt mortui.
c ¶ Diffiniti.i.dicte leges a zenone ſm Aſſo.
d ¶ Tacita ſunt.i.taciturnitati tradita. Accur.
e ¶ Percipiens.i.amiſſionem ⁊ obliuionem diffiniti iuris.
f ¶ Tranſtulit. i. ordines iudiciorum vt deducere/tur ad imperitos: quib⁹ deputabantur cauſe.
g ¶ Confuſum. per dictū vſum qui deputabat cauſas imperitis. Accur.
h ¶ Schema.ſcz ordinem iudiciorum.
i ¶ Lege.ſ.hac preſenti.
k ¶ Que.ſ.leg.
l ¶ Habere.id eſt non volumus aliquē iudicē dari q leges ignoret ⁊ magi/me q⁹ eſt hic abundat:vt C.de manu.teſta.l.fi.ſ.i. idē itellige de legatis.nā hec cōſtō de his tractat. ſec⁹ in ordinarijs: vt.ſ.p ei.noſtris enim ⁊c.ité.C. de iudi.certi iuris.cōtra Sol.ibi non dicit q⁹ l'as ignoret l3 ſit miles. Vel dic q⁹ ibi habebat experimentū cauſarum hic nō vt hic ſubijcit. Vel dic q⁹ ibi interim inter milites tm illud ſibi pmittit: vt C.de iuriſ.om.iu.l. magiſteric.nō inter alios ſenetus. Ité ſec⁹ ſi delegaret illiteratus a principe ſciēte vt.ff.de re iudi.qdā cōſulebat.ſed ſi ab eo ignorā/te vel ab alio ſciente vel ignorāte illiteratus delegatur.non valet vt hic.

† Concor. ad hoc.c.ex literis. i fi. extra de cō ſang.⁊ affi.

m ¶ Noſtris.q.d.aliud eſt in adminiſtratorib⁹ qui ctā iperiti iuris pūt eſſe eo q⁹ habent aſſeſſores q ſupplēt eo⁹ defectū ſ⁹ hi iudices ꝓcipue ꝓpēperitiā legum eliguntꝰ Aſſo.⁊ ſic rndet tacite obiectiōi.

n ¶ Adminiſtratoribus. ſcz ꝓfectib⁹ ꝓuinciar.Aſſo.

o ¶ Aſſeſſores.ſcilicet cōſiliatores:vt.ſ.vt dicitur. ſeu fu.ſ.illud.

p ¶ Alij aut̄.ſcilz delegati ⁊ ineruditi iudices.

Aſſat⁹ debet eſſe in dē aduocat⁹ ⁊ medicus.

q ¶ Qui ex ſe.ſcz tradere lites vt ſubijcit. Sic no. q⁹ indeg nō o⁊ eē illiteratus: ſic nec aduocat⁹: vt C.ō poſtu.l.ij.l3 ⁊ alr leg illa itelligi poſſit.nec me dic⁹ ſine phyſica:vt.ff.de ſ.ꝓ.illicitas.ſ.ſicuti nec chirurgic⁹ ſine chirurgia vt.ff.ad leg.ag.ſ actiōe. ſ.ſi.nec doctor: iductus: vt.ſ.de ſanc.epiſ.ſ.j. nec inſtructor: inſtructū: vt.ff. de eden.l.ſi quis eg argentarijs.ſ.pretor.⁊ ſi cui⁹ rei peritia ab aliquo exigitur ſi nō habeat eſt in culpa:vt.ff.quod quiſq⁹ in.l.ij.Accur.

☞

r ¶ Cetus igitur ſchema.i.forma.Aſſ.

s ¶ Pretorio.locus vbi pretor reddit iura.

t ¶ Attteſtationē.q.d.eligem⁹ eos q bone fame ⁊ teſtimonij ſunt.Aſſo.

v ¶ Omnium erunt.ſ.actorum ⁊ reorum.Aſſa.

g ¶ Seſtum.i.eligimus iam vt ſubijcit:⁊ enumerat primo.viij.qui ex minori ordine eliguntur:⁊ poſtea quatuor q ex maiori.⁊ ſic ſunt.ggj.

y ¶ Anatholius.primus.

z ¶ Flauianus.ſecundus.

a ¶ Allegander.tertius ⁊ quartus ⁊ quintus.

b ¶ Allegander alter.ſextus.⁊ duo alij.ſ.ſeptimus ⁊ octauus.

c ¶ Ex quizico.i.qui fuit de illa terra:vt.ſ.de mona.ff.j.in fi.colla.j.

d ¶ Competens.ſ.cognouimus.Aſſa.

e ¶ Aut multitudie.i.expiméto multar causar ⁊ magnis cigulis.Aſſ.

f ¶ Pietati.i.obſequium ⁊ fidem preſtant nobis pijs.

g ¶ Platonem.hic eſt primus de quatuor maioribus iudicibus.

officiorū cognouim⁹:⁊ duo ſubſequentes alij aduocati tui fori Victor::rex quizico Theodorus:ex aduocatis itaq⁹ iſti iudices ꝓponant. Quia vo cōpetens eſt eſſe etiā maiores iudices:aliquos dignitate.puctos exprimento cauſarū multarum:aut plurimi tpis exercitatos magnis cingulis:aut multitudine boz exercitatos q etiā nr̄e obſeruāt pictati fidcoq⁹ pſperimus ⁊ gloſiſſimis/qdē patricijs platonem gloſiſſimū patriciuz q in vrbana pfectura obtinuit tps:⁊ ſcōo in illis ſedib⁹ pſti tutus eſt:⁊ victore gloſiſſimū ⁊ ipm q tā in magna bellada q in nobili alexandrino exciuitate adminiſtrauit:⁊ pfecture vrbane tenuit pſulatū:⁊ neqꝫ legū ineꝛptū ⁊ focā gloſiſſimū inter nros ad numerandos iudices virū qcūqꝫ ſedes nouerit laudatū quam ſibi pſtante inſup ⁊ q legū ſunt ſciētē. Inter hos Marcellū q magni ficētiſſimū ſemp qdē cū pītē ⁊ circa iuſtitic miramur obſeruatione:⁊ ab oibus pene nos adeū/tibus.ꝓpter hoc petitū ſcimus: ⁊ cōſiliario vrēte laudabili grē/nus diſponere q ex legibus ſunt poſſit. i. apione viro ſpectabili ⁊ fiſci aduocato:⁊ in alijs habente teſtimonium optimuꝫ tam apud alios q⁹ a nobiſipſis.

☞ Judicib⁹ preteritis principes cauſaꝫ delegat::⁊ iudices ſupius nominati vo lunt cauſas delegare:poſſunt eoꝝ cōſiliarijs rei examinationem cōmittere ipſi vero debent ferre ſententiam. Ang.

¶ Judices itaq⁹ poſt nr̄os adminiſtratores hos eſſe volum⁹ ⁊ vobis oib⁹ negocia ſm q⁹ nobis viſus fuerit delegamus:Si qs aūt nr̄o⁹ iudicū deputare voluerit cauſas bis q definiti ſunt a nobis pedancis iudicibus tradat:⁊ alteri omnino nulli:niſi ꝓſiliarijs ſuis cōmiſerit particulares examinationes:ipſe ꝓo omni negocio iudicium portaturus.

☞ Mane vſq⁹ ad veſperas iudex ſedere debet.hoc dicit Ange.

b ¶ Victore.hic eſt ſecundus. Accur.

i ¶ Vellada.ciuitas quedam.Aſſa.

k ¶ Focam. Hic tertiꝰ eſt de maioribus.⁊ q⁹ dicit quecūqꝫ ſupple focā dico virū laudatū:qcunqꝫ ſedes nouerit.i.i qcūqꝫ ſede fuit electus ⁊ notus ⁊ nō ſolū cū:ſed etiā pſtantem ſibi ſedē.i.eligētē. ac ſi diceret tā ipſum electū q⁹ eligentē focā.dico etiā ſciētē q leguꝫ ſunt. Et ſic no.q⁹ qui bñ legit eſt laudādus:vituperād⁹ q malic: vt hic.⁊.j.de ſan.epiſ. ſ.iij.⁊.j.c.ſ.hoc autem.

l ¶ Marcellus.h eſt ārt⁹.

m ¶ Juſtitie q⁹ iuſtitiam h3 in ꝓmptu:vel q⁹ fuat bñ cā.⁊ ſupple ita ſcilicet q⁹ miramur. Accur.

n ¶ Scim⁹.q⁹ omnes petiere a nobis vt eoꝝ inſtituerem⁹ cum aliis.

o ¶ Cōſiliario.ſolit⁹ erat iſte marcellus ſemper ba here ſecuꝫ aliquem legis peritum cuius cōſilio decidere cauſas ſolebat.⁊ hic habebat capionem: vt ſubijcit.

p ¶ Delegam⁹.i. delegabimus: vel delegamus i preſenti ⁊ fuerit q⁹ ſibi cit erit ꝑteritum ſubiunctiui.ſic nota q⁹ iſti ſunt delegati:⁊ de his tractat hec cōſtitutio: vt dixi.ſ. eo.ſ.i.⁊ nota q⁹ loquitur vt in tertia pſona.⁊ vt in ſecunda hic de iſtis.

† Facit.c.ſ. eōs glo.ſup ff. canones extra de of fi. ordi. vbi bona glo.

q ¶ Judicum.ſ.delegatorū maioꝝ. nam.ſ.in illo ſ. vet⁹ bucuſq⁹ minores ⁊ maiores delegauit.⁊ h pmittit maiores delegare minoib⁹ quos vocat pedaneos officio ⁊ dignitate. Alij vo erant pedanei officio ſed non digni tate:nec pōt dici q⁹ h vocet iudices adminiſtratores.quia.ſ.eo.ſ.nos. circa princ.ſed ordinarios ſiue adminiſtratores eos ſic indiſtincte appellauit.i no uel.tamen dicitur cōtra: quia hic iudices appellat magiſtratus: et ideo illud videtur ſequendus coartandus tamen eſt in magiſtratib⁹ populi romani ⁊ iudicibus a principe rome conſtitutis per delegationē qui in regia baſilica etiam precipiuntur ſedere:quod eſt verius.

r ¶ Particulares.ſcilicet vt partem habeat examinationis cauſe ille qui delegat:ſcilicet ſemel audiat in principio.et in medio.⁊ in fine.⁊ ſic ferat iudicium.id eſt ſententiam.cetera expediuntur per conſiliarios:vt.ſ.vt dcſun.ſeu fu.ſ.illud.ibi enim quod permittitur adminiſtratori pmittitur ⁊ delegato hic:⁊ ideo in hac parte coꝛigitur. Vtel melius particulares vocat examinatores quia iudex a principe delegatus vna cuꝫ conſiliarijs ſuis cauſam examinat totam:⁊ in fine fert ſentētiam:vt in.ſ.alios.⁊ hic dicitur:vel hoc locale eſt id eſt rome.vel hic iudices vocat magiſtratus ordinarios:vt in nouel.⁊.j.innuitur. ſ.illo.ibi ſi quis tamen ⁊c.

Pedanei.

© UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Pedanei.s.iudices.Accursius.
b ¶Et nunc.sicut olim.Accursius.
c ¶In quib⁹.sic ordina ifam.in quibus nūc domūculis ⁊c.⁊ regiā basilicam appellat palatiū maius qđ est apud lateranū in quo tpe hui⁹ legis reddebat ius.⁊ sunt ibi multe camerule vt bic dicit.⁊ est vera in quib⁹ stabant iudices in iudicādo ⁊ ibidem stetit sibylla et iudicabat.hodie vero in capitolio red dunt rome ius.
d ¶In matutino.sed nūqđ de nocte poterit iudicare?ar.buius.l.q⁹ nō.§3 arg.§.C.de trāsac.l.non minoris.⁊.ff.de fer.l.more romano.Solu.iudicare pōt de nocte ęquolūtate §3 de die ęr necessitate.
e ¶Dor.aliq⁹ tamē mentū nature dz iteruenire saltēt vadat indecomestū.vt.ff.de ẏ. obli. ⁊ tinuus.in pn.Sed qđo in vtspis iudicaē cū turpe sit magr̄atib⁹ tali hora esse i iudicijs:vt.ff.de oni.iu.l.ij.§. ⁊ q.⁊ est §: Rñ.illud in ordiarijs:ß in delegatis a pncipe.vt posset dici q⁹ vsq; ad vesperas ius debeāt reddere:vt b. nō ętunc vt ibi.
f ¶Legem.s.iſam.
g ¶Alios.id est apō eos qui sunt ineruditi legū: ⁊ appellantur idiote.
h ¶Fiant. id est appellaf ab eo⁹ sentētijs.
i ¶Et ipse.ſ.cause.
k ¶Quātitatē.id est habita distinctiōe vtrum sint magne qūtitatis:vt tūc in cōmune apud nostros iudices aut minozis: et tūc alijs cōmittantur:vt C.ō appel.l.in offerēdis. ⁊.l.precipimus.Accur.
l ¶Consultationum.cōsultatio dicit rescriptus ab imperatore super aliquo negocio de quo consulitur factum.
m ¶Gloriosiſſimorum.i.ordinariorum.
n ¶Eis.i.alicui de.ẏ̄.Accur.
o ¶Predictū.i.p⁹out dicitur.C.de ap.p̄cipimus.§.bec ſi appellatio.⁊ C.qui pro sua iurisdi.l.j.in fi.ff.qui ⁊ a qui.ap.l.ſi.
p ¶Audiēt oēs.vel dic oēs magistratus.ſ.maiores ⁊ minores q numerātur.§.e.ſ.vetus.Vel dic oēs lites vsq; ad.ccc.solidos vt ⁊ defensor ciuitatis:vt.§.ō defen.ciui.§.⁊ iudicare.col.ij. ¶Vel verius oēs lites.i. regulariter lites.nō autē ibit de manu in manū vt subijcit.ſi cē ⁊c.
q ¶Sub schemate.i.figura vel forma qua delegati sunt.nā annotatio delegatio dici pōt.⁊ sic no.q⁹ ſm formā rescripti fit a iudicib⁹ delegatis iudicādum:vt bic.⁊.ff.manda.l.oliger.nisi id nō possit fine alio aliquo explicari:vt.ff.de iurisdi.oīm iudi.l.ij.vel dic annotationis.i. scripture.q.o.acta iudicialia debēt esse in scriptis:vt ęt de appel.c.vt debitus.⁊ §3 boc fiat:tamē nibilominus ⁊ sententia datur in scriptis vt subijcit.⁊.C.de sen.ęr peri.reci.l.ij.
r ¶Et cognitionalibus.forte in.l.3enonis pgebat causa de manu vni⁹ iudicis in manum alterius sicut fit de moneta quādo fit:quia per plures manus trāsit.vt de lris dñi pape:quia ? ipse per multas trāseunt manus:⁊ sic interim magnum trāsibat tempus.⁊ sic conquerebantur litigantes:vt bic dicitur.et est argu.bic de circuitu tollendo.ſic.ff.de cōdi.indebi.l.dominus testamento.
s ¶Ctritione.alis cognitione.⁊ dic cōtritione:quia magna cōtritio est in aio eo⁹ qui litigāt quousq; lis finiatur:vt.ſ.ti.i.ſ.ſi vō.in fi.
t ¶Et ſi.i.ḡuis.Accursius.
v ¶Per annotationem.i.delegationem.
x ¶Terminum.i.sententiam diffinitiuam determinabant per scriptu ram vel dic terminum.i.finem.
y ¶Uni.ſcz terminus.Accur.
z ¶Perimēdis.No.regulā q⁹ glibet pōt appellare:vt bic.⁊.ſ.eo.ſ.nostros.⁊.ſ.vt nulli iudi.ſ.illos.sed fallit in ẏtumace cui appellare nō ⁊ vt ō.⁊.C.de iud.pperandū.ſ.cū aūt.⁊.C.quo.app.nō re.l.j.⁊.ō.vt oēs obe.iudi.ſ.ſi qđ.col.v.nisi veniat iudice fedēte pro tribunali:vt.ff.de manifestet sniam appellationib⁹ in his nulli penit⁹ perimēdis ⁊ni si forte tertio appellare voluerit aut p ẏtumaciā defuerit.talibus cñ ēt appellationū perimat rō.
¶Nulli prohibetur appellare nisi bis appellanerit:⁊ succubuerit;aut ẏtumax fuerit.Item cursus fatalium qui datur ad appellationē exercēdam incipit post duos menses computandos a die interposite appellationis.Ange.
¶Appellatiōes aūt ex hac magna ciuitate a pedaneis⁹ iudicib⁹ nō vltra duos mēses ⁹ brē iducias in cursu ⁹ fataliū volum⁹:post q̄s necesse est fatales ⁹ suus incboare cursum:ea q̄ vocāt a legib⁹ reparatio locū in his ⁹ nullū habente.
¶Sportulas determinatas null⁹ debet transcendere.b.o.Ange.
¶Nullo quoq; ꝑsumēte trāscēdere que in sportulis aut in litis expensis a nobis dispositā ⁹ sunt: sed in oibus ⁹ his ꝑteris ⁊ formidantibus pcnā quam in talibus sacra nr̄a cōstitutio terminauit.
¶Judex debet habere duos exceptores locupletes ⁊ idoneos p quos suo officio diligēter seruiatur.Ztē si iudex videritalem executorē in aliquo malignari debet eū ab officio remouere ⁊ curare vt alius in eius locū sub:rogef.b.o.Ange.
¶Dis q causas ⁹ ꝑparāt sic existentibus sicut et militie figura ⁹ bactenus diffiniuit. Uno ⁹ quoq; tū iudice ⁹ duobus quidē exceptoribus ⁹⁹ vtcnte ⁊ duobus causas ⁹⁹ in integ. resti. diuus. ⁊ boc fi est cōtumax vere. secus si presumptiue. vt ff. de iudi. l. ⁊ post. §. fi. itē fallit in eo qui bis in eadē causa appellauit vt bic.⁊.C.vt in vna ea.causa.l.j.in pn.q̄nq; tñ nisi semel appellaf. vt. ſ. de san.epiſ.§.ſi quis ℨ aliquē. Item fallit in quibusdā aliis casibus in quibus appellatio nō recipitur.quod dic vt.ſ.eo.§.nostros.
a ¶A pedaneis. scilz suprādictis.ſ̄ſ.i.a delegatis a pncipe:vt.§.ſ.vetus.⁊ dic si pnouocatio i hac ciuitate iudici porrecta fuerit vsq; ad duos menses prestentur indulcie:et post duos menses dies peragat suos ⁊ cursus nulla reparatione in hmōi pnocationibus lo cum habēte.Accur.
b ¶Meles.olim biennū loco horū duoꝝ mensiū dabaf:vt.C.de ap.in offerendis.§.pe.⁊ daf hoc tps ad inchoādum cām appellatiōis ⁊ post incipit currere annus vel biēnium datū appellāti ad exercitium appellatiōis vt.§.de bis qui ingre.ad ap.§.j.et pōt dici q⁹ ß sit spāle in hac appellatione facta a delegatis a pncipe per bāc.l.vel dic generaliter esse veruꝫ vt duo menses semp dētur ante biennij cursum.
c ¶In cursu.i.añ cursum fatalium:vt subijcit.
d ¶Fatales.fatales dies dicunt annus vel biēnij infra q̄s appellatio exercef:qr tāto tpe fatum.i. termin⁹ imponif cause: vt.C.de tēp.⁊ re.l.nemo. ¶Vel qr fatū.i.mors accidit cause:vt.C.de iudi.p perādum.ſ.hmōi.dicun tur ēm fata causaruꝫ:vt C.ō aduo.diuer. iudic.l. aduocati.Accur.
e ¶In bis.nec in alijs.vt C.de tēpo.⁊ re.l.nemo.⁊ no.ḡtuo: iura.ꝑmo habuit locū repatio qua petebat reparari cā tā tpe amissa:vt.C.de tēpo.⁊ re.l.ij.⁊ illa corrigit p.l.nemo.⁊ leg vetus p vltimā.⁊ vltima pōt dici correcta p istā.Acc.
f ¶Dispōsita.in greca ꝓstitutione quā non habemus:sed eius mētio habef.insti.de act.ſ.tripli.⁊.ſ.de mā.ꝑn.ſ.fit tibi.ſi aūt vltra qs accipiat in quadruplū pene nōie pdēnatur vt triplū fisco:simplū dānum ꝓ passo reddat vt bic subijcit.⁊.ſ.vt liti.in.col.ij.ſ.boc quoq;.⁊ vt plene scias quales sunt be sportule.dic fiūt trib⁹ de causis cppēse in iudicio vel ꝑter iudicū:vno inter partes:altero iudicibus:tertio executoribus.circa primū fiūt in alēdis testibus:vt.C.de ap.l.eos.ſ.ſi qs.⁊ C.de testi.qm̄.ſ.in exhibitione.⁊ circa aduocatos.vt.ff.de var.cog.l.ij. ſ.in bonoꝝrijs.⁊ bi sumptus litis appellanf.⁊ facit iudex eos restituere victo victori ſm qō sibi videf vel non:vt.ſ.eo.ſ.oportet.circa secundū fiunt vt dices.ſ.eo.ſ.ne aūt.circa tertiū fiunt ſm ꝑfuctudinem vt ꝑ miliario vnus nūmus.nam nō est certa qūtitas diffinita a iure cuiſi in quibusdā ꝑsonis vt in clericis:vt.ſ.de sanc.epi.§.sportularū. ⁊ agentibus in rebus:vt.C.de pūn.agen.in re.l.ſi.itē qui bꝫ pulegiū de boca pncipe. Item ⁊ aduersarius eius: vt.C.de pro.sacro.scri.l.in sacris.§.qm̄.⁊.C.de fru.⁊ li.eppen.l.ſi. Item pgimi sacroꝝ scriniorum vt.C.de pro.ſa.scri.l.in sacris.in pn.⁊ bi duo modi cppēdendi sportule dicūtur ideo:qr in sporta ponebātur⁊ sibi vel etiā fisco seruabātur: ⁊ ipsi babebāt salarium de publico.⁊ sic ponitur cōtinens ꝓ ntento ⁊ nomini defcruimus:vt insti.de dona.ſ.est ⁊ aliud.
g ¶In oibus.ſ.pedaneis.imo apparitoribus vt statim dicā.Accur.
b ¶Dis qui causas.i.nuntij cōmunis.
i ¶Et militie figura.i.ordinarij iudices.
k ¶Uno.vt subijcit.
l ¶Judice.ſcz pedaneo.Al.
m ¶Exceptoribus.Exceptor dicitur qui recipit vt mastarius.vt.ō.de defen.ciui.C.eę pronunciali.
n ¶Causas.causam.ꝑparans ō: nūtius cōis q bꝫ multa noīa.nā q̄nq; dicitur executor:vt.ſ.de iudi.l.ſi.q̄nq; apparitor:vt.C. de sportu.l.ſi. q̄nq; cesarianus siue catholicianus: vt.C.de bo.dā.l.pe. q̄nq; officia-

Consulta tio qđ fit.

Rescripti forma a iudicibus nō debet trāscendi.

Appellare cuilibet licet.

Expense tribus de causis fiūt

Nuntius cōis multa bꝫ nomina.

lis.vt.ff.de defen.cini.ex puinciali.q̄ cām̄ preparās vt hic dicitur.z no.q̄ duo nūtij duobus iudicibus poterūt scruire vt hic dicit. quādoq̄ ministrator.vt.ff.de questo.§.magime.

a Lis.scz nuntijs duobus.

b Quam duobus.scilicet nuntijs.

c Hos autem.s.nūtios z ceceptores.

Nūtios legales in dep habere debet.

d Probatos.No.q̄ in dep 03 legales nūtios habere:vt h.t.ff.de questore.§.magie.als est picu lo electos:vt subiūcit.z j.de coll.§.inbemus.idē est i qualibet familia cuiuscūq.vt.ff.fur. aduer. nau.cau.l.j.et institu.de ob.q̄ quasi delicto.§.fi.

e Periculo.f.subesse.

f Officiosus.i.magistri scholarū z magri scrinij libellor.vel sacrarum cognitionū de qbus tradi tur.C.de decur.l.vlti.z ff priuile.scho.per totum.

g Super eos.i.exceptores.Accur.

h Vel.pro etiam.

i Deputant.i.eligunt.

k Qui.f.eligentes.

l Curabit.i.rclarciet.

m Si eis.i. iudicibus.

n Interpellatio ppter dānum datū ab exceptatoribus.Accur.

o Fiat.propter dānum datum exactoribus.

p Curare.f.refarciri.

q Si vo iudex.f. aliqs ex supradictis.

r Opinione.debent eñ nuntij vsq̄ ad finē cause iudici fuire:vt h.t.C.de spor.l.j.al's remouentur vt hic dicit:z mulctis affi ciūtur.nā iudex illustris vsq̄ ad.vj.solidos:inferior vsq̄ ad tres.spūlla strīs etiā corpales penas poterit inferre : vt.C. de spor.l.ij.Accur.

s Eloquentissimorum. supradictor.ēpi.

t Iudicare.i.a iudicando.i.defierit esse iudex.

v Pedaneis.f.q̄s delegamus p hāc cōstitutionem qui.f.humiliora negocia disceptāt. vt.C. de peda.iud.l. placuit.f.vsq̄ ad.ccc.foli. vt.ff.co.§. audiēt. Et no.arg.p domis doctorū.nas fi labor est in dāno mortalis cre scit egestas:vt dicit Cato.

Tenetes hui?.§.potuit gl.ij.in c.cuz ab oi. extra de vi. z ho. cler.z vide in.d.c. q̄ effici delegati ad causa no debet exigere decimā vl aliam quorūlibet.

x Deputata.i.delegata ab imperatore vel papa.All.

y Alb vtraq̄.nūquid glibet duos dabit?q̄dā fic.q̄dā q̄ vnū tm̄.primū videt verius ex vi dictionis ab vtraq̄ ē immit q̄ quelibet pars duos det aut.iudicib?.cauarū.secus in administratore qui nihil 03 habere nisi suū salariū.z fic nō ob.3.de man.pn.§.oportet.col.iij.z.3.vt iudi. sine quoquo suf.§.volumus.z.3.iusiuran.§.viro quoq.col.ij.

z Quibusdā.i.clericis.vt.C.de epis.z cleri.l.oēs.z.9.verū.z.§.in hac vo.que loquit de alijs clericis.sed de cōstantinopolitanis loquit lex illa cū clericis.in fi.bodie seruat de clericis q̄ 03.j.de sanc.epi.§.spōtulariū.Itē habemus alia exēpla multa in.C.de fru.z lit.expen.l.vlti. Item pauperibus.vt.3.de man.pin.§.deinde.z.§.sit tibi.

a Hoc autem.q̄ debeant accipi predicte spor.onorum autcorum.

b Parte.No.dispēsationem debere haberi in spo.vel in sumptibus rōne pmaritatis litis:vt hic.z.C.de testa.l.cōsulta.z.3. de mā.pn.§.fit tibi.z.C.de pri.scho.l.fi.ibi quotiēs aūt.q̄ est cōtra cōsuetudinē que seruatur in regalibus comitisse mathilde.

c Nec.q̄. rīdet tacite obiectionem.q.d.iam nihil habebit iudex si tantū sunt cause parue ifra cētum aureos.Accur.

d Qui.i. de numero pretorū.f.h.alij dicūt hoc referri ad.viij.qui sūt sub ārtuo: maiorib? de quib? omnibus habes.3.co.§. vetus.z fm eos hoc sala rium habēt tantum minores.

e Tuc.loquitur pfecto pretorio onētis cui mittitur hec constitutio.

f Adminuere.dādo duas li.auri.z ita plus pfūctur pmatis q̄ fisco:vt.C.de cad.tol.l.j.in fi.z facit.3. de non ali.§.oportet eñ z.C.z.3.de resti.z ea q̄ pa. §.j.in fi.col.iiij.

g Bonum.f.iudicum.

h Nobis.fic.3. de man. pn.§.oportet.z.3. iusiuran.qō pstā.§.iuro q̄3.

i Legislatoribus.vt.3. vt iud.fi.quo.suf.z sibi?.

k Oportet aūt expensarum.factarū a partibus in testibus z aduocatis: vt diximus.3.co.§. nullo.Accurſius.

† Cōcor. c. iudices.iij. q.vij.

l Dispositionum.nam diximus in nris legibus de dis expensis:vt.C. de iudi.l.prouerandū.§.fin autem.z insti. de pena temere li.§.hec autem.

m Solo.imo duo noua dicūtur h q̄ olim nō erāt primū q̄ olim licebat tagare ante sacrm etiā iam prestitus:vt.C.de iudi.l. sancimus.qō hodie non licebit vt h:z fic illa corrigitur:sed an z circa sacramentū in litē erit correctū qō etiā post prestationē taxatur:vt.ff.de in litem iurā.l. videmus. in fi.Quidā q̄ fic.alij dicunt aliud in sacramēto in litem q̄ in hoc expensarū.Tu dicas q̄ quando sacramentū defertur rōne incertitudinis non posset tagari post prestationem eius:vt hic.z.C. vnde vi.fi quando.sed fi

† Cōcor. cū hoc.§.c.vi. cuz glo.sup ff. taratione.in fi. ez ita debūq̄ vi me.cū.§. i.c. finē litibus.in fi. glo.magne q̄ est sup ff. expēsis .de dolo z pcu.

ratione affectionis potest.vt in dicta.l.videamus.z.l.in actionib?.§. j.aliud etiam nouū hic ponitur q̄ bodie nō condēnatur victus victor in expēsis nisi iudici videatur:vt quia calūniose victum videat litigasse vt hic.olim cōtra.vt.C.de iudi.l.prouerādum.§.sinautē.nisi in duobus casibus:vt.C.de episco.z cleri.l.omnes.in fine. z.ff.de lega.ij. l.qui solidum.§.etiam.z nisi in alio quando victor fuit contumax:vt C.de iudi.l.properandum.§.sinautem ex gestis.z hoc quod dixit Jr. exceptionē facit a regula qua dicitur victus victori cē contumacia z iusta ignoātia;vel dic q̄ dicta regula ab initio fic fuit intellecta etiā ante banc aut.scz si iudici federit:q̄ nunq̄ debet federe in animo iudicis quādo de calūnia iurant:nisi sint petite ex promissione:nam eo casu etiam si fit iuratum de calūnia debet condēnari victus cum z de iusta ignoantia etiam iure veteri diceretur:vt.o.l.de lega.ij.qui soldum.§.etiam.z de episco.z cle.omnes.in fi.et fm hoc bene stabit illo adiecto solo cē.quia vnum solum adijcietur.

n Nec.q̄ videri.Hot.mirabili verbum pro allegantibus.nam semper lex mitior est q̄ iudex possit esse vt hic.et.ff.de arbi. celsus.vnde eius verbis est standum:vt.ff.de exercit.j.§.igitur.z vbi nō distinguit nec nos:vt.ff.de officio presi.l.iij.

Lex est iudice mitior.

Sua.dicendo

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Sua. dicendo ab expēsis absoluo. vel si de alijs quibuscūq; condēnauit potest dicere de alijs absoluo.
b Appellationibus. vt. ff. de appel. ⁊ de his qui ingre. ad appel.
c Excusationibus. i. recusationibus iudicū: vt. ff. de excusa. intro. §. fi.
d Ut non. vt. ff. de iur. §. sancimus. Accursius.

Arbiter ē instar iudicis.

e Judices. i. arbitros q similitudinē habēt iudicis: vt. ff. de arbi. l. i.
f Prone. i. facile.
g Contētos. i. q̄ stabūt dicto talium arbitrorū: vt. ff. in rubrica.
h Quibus. scilicet iudicibus.
i Nequaq; quispiā. scilz sapiens homo.
k Juris. q. d. partes iurant se seruaturas iudicium: ⁊ iudices rite se in dicatūros iurant. Azo.
l Lesi. dic merito lesi q̄ eū sic elegerūt vel dic lesi. ⁊ ideo merito rursus ⁊c.
m Examinari. coīa iudice ordinario.
n Subuersione. i. corruptione. Al.
o Incautum. id est malē cautum.
p Et. pro id est. Al.
q Jurisiurādi. dati ab arbitro fm. Bō. quod nō placet: imo fm Jo. ⁊ fm Mō. a partibus. idē tū dicunt ⁊ si ab arbitro ⁊ sic corrigit hic q̄ō est in. C. de arbi. l. ne in arbitris. ⁊. l. cum antea. §. altera.

† Ex §. ē tracta autē tica q̄ est super. l. ne in arbi. C. de recep. arb. ⁊ in capit decernit ius nostrum.

r Cōpulsi. causatiue. qa aut oportebat bonū ius dimittere aut periurare. Accursius.
s Cocant. quidā distinguūt an pars nō veniat ad sniam audiēdā: ⁊ tūc cadat in pēnā: an als ci cadat: ⁊ tūc nō cadat: vt. ff. de arbitrium. §. fi q̄s. q̄ō re probo: q; siue i medio siue in principio siue in fine nō pareat cadit in pēnā. vt hic. ⁊. ff. de arbi. nō eg ōbus. ⁊. ff. fi quis ius di. nō ob. l. j. in prin.
t Vel multa tm. i. pēnā certam. pmissam inprincipio ponit: vt. ff. de vbo. sig. l. fi qua pena est. ⁊ no. q; hec litera videtur loqui in actore qui nō vult parere sententie p̄ro reo lata. nā soluit pēnā ⁊ redit ad actionē suā. Sed q̄d si reus non vult parere nūquid actor ⁊ penam petet ⁊ rem: Videtur q; nō: vt. ff. de eg̃cep. doli. apud. §. labeo. ⁊. ff. de pac. rescriptum. §. fi pacto. Sed tamē dico contra: quia hec pena nō loco rei succedit sed loco inobedientie facte arbitro. p̄dicta autē loquitur q̄n loco rei vt. pmittis codicē. ⁊ si nō; pmittis decē quo casu non debēt vtrūq; vt dixi nisi actū est: vt. ff. de trāsac. qui fidē. hec cadē ccōtra dicas in reo: quia ⁊ penam petere pōt ⁊ fui in ris defensione nō amittit. Jtē q̄ō subijcit q; potest ad iudicium aliud venire. hoc est verū iam finita causa coīa arbitro per sniam. Sed q̄d si ea pēdente agat? Rñ. ⁊ tūc potest: vt. j. de ap. §. j. §. cadit in pēnā quasi arbitro nō pareat: vt. ff. de arbi. sed si in seruū. §. fi. ⁊. l. seq. in prin. ⁊ sol uitur cōpromissum: vt. ff. de arbi. fi quis rem.

v Et bis. litigatoribus.
x Judices. id est arbitros.
y Electi. cum iureiurā. a litigatoribus ⁊ ab ipsis dato. Al.
z Ex studio. scz male iudicant. Al.
a Sustinebunt. vt. C. de reb. credi. et iureiurādo. l. ij. et. §. scenicas nō solum fide. §. j.
b Ex ignorantia. scz iudicum.

rit neutrū sumptuū subdere rōni ⁊ ppter negocij fortē varietatē ꝑ ipm decernat sua sniā. Omnib; aliis sup appellationibus ci sicuti p̄diximus ⁊ excusationibus ⁊ vt nō; promptē ⁊ cū necessitate fiāt litis contestationes sed habeant xx. dierum inducias: et quicquid aliud iudiciale decernimus in. p̄dā virtute manentibus.

☞ Nō debet eligi arbiter cū sacramēti religione ne anceps periurij incurrat: scz pena debet p̄mitti. si secus factū fuerit iudex iudicās a deo penā patietur: nisi p ignorantiā esset periurus. Ange.

Quia vō multe q̄dam nobis fūt interpellatiōes eligētib; qui busdā iudices penitus ignorātes leges ⁊ experimētū ⁊ pne iurāt iudicib; se ꝓtēros qbus nequaq; qspiā qlibet credat: deide suadēt forsan etiā iudicib; q̄si sibi ꝑbere iusiurādū iuris neq; qd sit iustū neq; ci obseruatiōes scientib;: et merito lesi ipi rursus volūt examinari negociū obliti iurisiurā di qō iurauerūt cā nobis subueriōne digna visa est. ¶ Et qz cognouimus ⁊ rex exp̄imēto incautū ꝑ esse: sancim; decctero volumꝰ fieri oīno iudicē arbitralē: et cū iurisiurādi cautione iudicare ne ex hoc in piuriū iuitū incidāt homines. ꝑt iudicū ignorātiā piurare cōpulsi. §. oīno q iudicē aut iudices eligūt cū pena eligāt eos q̄ten partes admuicē cocant et necessitatē habeāt aut contēte cē iudicio: aut si retractare voluerit alter det mulctā ⁊ sic sniam hēat discedere reus ab his q iudicata sunt: ⁊ ad aliud venire audito: iū nīs iudicibus si aditi fuerint exigētib; mulctā: ⁊ his q cā iussi fūt accipe restitui ꝑparātibus: sciēti bus his q iudices eligūt: qz si hoc nō egerint neq; stipulati fuerint penam: sed estimauerint sufficere

c Passi. i. litigatores. Al.
d Eis. i. partibus. als ei. i. arbitro. ⁊ tūc signat J. C. de pac. l. pe. fol. 5 obstabit partibus suū delictū ne J arbitrū agāt: 5 faciat arbiter litē suā: qz eū elegerūt: vt ar. C. de lib. cau. l. fi. filiū. Sed q̄d si pēnā stipulati sunt ⁊ iusiurā. est ꝑtitū: Quidā rūdent q nō valet: vt arg. in hoc. §. fi Jo. §. qz forma tm arbitrij nō arbitrij est ꝓhibitū. fīse. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. hec scriptura. ⁊. ff. de cōdi. instit. l. q sub q̄di. §. itez. sic ⁊ in mīmonio nimia festinatio punit 5 tamē valet: vt. ff. de resti. ⁊ ea q̄ pa. §. vl. Jtem pōt iduci gñale vtile per iuri le nō vitiat: vt ar. ff. de iure fisci. l. nō intelligitur.

e Appellatiōes. * Jo. q̄ tenet indez recipe ap. vt hic. ⁊. j. vt nulli iud. §. illas. ⁊. ff. ō ap. re. l. sicut. ⁊. C. de ap. l. iudicib; nisi in casu: vt in p̄fe. p̄cto. oriētis cui dirigitur hec ꝑsō qui recipe non tenet ap. 5 supplicatione: vt i fi. §. ⁊. C. de p̄ci. ipe. of. l. si qs aduersus. ⁊ nisi in casib; duob; q sunt. §. e. §. audiēt. in fi. ⁊ nisi i q̄tuor casibus vt a p̄cipe. ité a senatu. et q̄n remota ap. fuit cā cōmissa. ⁊ q̄ ptes ab initio remiserunt. vt ff. a qb; ap. nō li. l. j. Jtez nō recipit si appellat debitor p̄cipis: vt. C. quoz ap. l. abstinēdū. Jtē in iudicio mōētanee pos. vt C. de mōē. pos. l. j. Jtez a notatione tutele vel cure: vt iſtit. de eg̃cu. tu. §. q autē. Jtē post decē dies: vt. §. de ap. §. j. Jtem ab interlo. vt. C. quoz ap. l. añ. Jtē ab executore nisi eg̃cedat modum: vt. ff. de app. l. ab executore. ⁊. C. quoz ap. l. ab executore. Jtē quidā criminosi appellātes non audiunt: vt C. quoz ap. l. ij. Jtem in alijs si interſit cito puniri: vt. ff. de ap. cōſtitutiones. Jtē raptor virginis nō appellat: vt. C. ō rap. virg. l. j. finautē. Accur.

* Concor. gl. vnica. in c. inter cetera. extra de appel.

f Preter tuam. o p̄fecte p̄retorio orientis.
g Retractationis. per supplicationē: vt in ipse retractes. Accur.
b Lingulum. i. admīnistrationem.

† Cōcor. in c. intimasti. cū glo. vnica. extra de appel.

i Judicans. i. cingulum non habēs: vt sunt magistri scholariū ⁊ illi qui sunt electi a consulibus vel senatu. Al.
k Leges. ⁊ fm eas iudicet: non als vt hic: vt. C. de senten. l. nemo in dex. sed quidam supplent hic p̄ out sibi videbitur vt digimus. §. iusiuran. quod p̄c. §. et equus.
l Legem. §. p̄tor. vt. §. in medio litis non fi. §. fo.
m Si enim. reuertitur ad p̄cedentem casum.
n Licet. nam q̄nq; non licet. qō dic vt. §. p̄ot. §. digimus. Accur.
o Appellationes. non facīdas in certis casibus: vt. §. p̄ot. no. Vel dic circa appellationes factas: vt ille contra quem appellatur defendat suum ius. Accursius.
p Adiacet. i. iacet vt non detur augilium.
q Snia. a qua est appellatū. vel snia dicenda in causa appellationis.
r Dubiū. de iure quo casu pōt cōsulere superior: em. aut de facto quo casu non potest: vt hic. et. ff. de iudicijs. l. eum quem. §. iudicibus. aut gratia vitandi odij: ⁊ tunc non licet: vt. j. vt iudi. non eg̃pe. fa. iuſ. §. in bemus. nam sufficit ꝛc. vt. §. de mā. princi. §. patrocinia. nisi fiat quia non habet potestatem iudicandi: 5 cognouerit de causa: vt. ff. de offi.

pro con. solent. ꝛ l. ſi quid. ꝛ C. ad l. come. de fal. l. vbi.

a ¶ De his. ſcz dubijs.

b ¶ Iusta. ꝓcordat. hic ꝓpheta dicēs in psalmo. Iuste iudicate filij hoīm. ꝑuenit igit iudices in ſententijs ferendis ne illos absoluāt qui sunt cōdēnādi. vel eos dānēt q̄ sunt absoluēdi. Al. q̄ nō mag⁹ iudicāt q̄ iudicabūtur: vt. C. de iudi. l. rem nō nouam.

c ¶ In imperiali. ſ. in late ranensi palatio.

¶ Ut clerici apud ꝓ prios episcopos.

d ¶ Lurimas. Et reliquo. repete de.

e ¶ Sacerdo tio. vt. ſ. quo. opor. epi. ꝛ re. cleri. ad ec.

f ¶ Monachis. vt. ſ. de monachis. col. i.

g ¶ Egētes. ſ. faciētes legem de monachis. vt. ſ. apud quos opor. cau. di. mo. ꝛ assi. ꝓ totū. col. vj.

h ¶ Duobus. ſ. legibus.

i ¶ Reuerendiſſimis. ſcz aliꝭ q̄ monachis.

k ¶ Hoc dare. ſ. iubem⁹.

l ¶ Et ſi quis. ſubaudi. et ideo damus in hūc mo dum vt ſi quis ꝛc.

m ¶ Pecuniarias. large accipe ſm Io. i. non cri minalē. vt arg. ff. de ẏbo. ſig. l. pecunie.

n ¶ Archiepm. ſi ſuperior te archiepiſcopo ſubeſt. aliꝭ ſub epo. ſi executio nit in dāſaꝑ ꝓ ciuilē iudicē. vt. ſ. de ſan. epiſ. ſ. ſi quis cōtra aliquē. col. ij.

o ¶ Ex nō ſcripto. Bſt ꝫ regulaꝫ q̄ eſt. C. de ſen. ex peri. re. l. ſi. ꝫ ſpāle h et in aliꝭ caſibus q̄s dic vt digi. ſ. vt iud. ſi. q. ſuff. ſ. neceſſitate. ꝫ bodie per ꝓſilij lateranſi aliter eſt quia i ſcriptis ſeréda eſt ſnia etiam in clericis. vt eſt de proba. q̄m cōtra.

† Cōcor. cū pun. huius aut. c. ſi clericus cū gl. ſ. vbi bone cōcordāt ie. extra de fo. ꝓpe. ꝛ C. cuꝫ ſit eo. ti.

p ¶ Administerio. vt hic et C. de epiſc. ꝛ cle. l. oēs qui vbiq. in ꝑn. imo ſi ꝓtra fecerit amittit cām iure cano. † vt. ẏj. q. i. c. i. noli ta. ꝛ idē ſm leges. vt. C. ꝫ inriſdi. qm. iudi. l. in cri minali. ꝛ idē. pbat ꝑ legē Federi. vt. ſ. de ſta. cōtra li. cc. ſ. i. col. ij.

† Facit ad hoc. c. alberi cus. cū gl. ſ. eō ti. teſti.

q ¶ Sine dāniꝭ. id eſt ſine diſpēdio geſtop ſportule tū ꝑtanē. vt. ſ. de ſan. epiſc. ſ. ſportularum. q̄ eſt ꝫ. et ſic no. q̄ ꝓne ꝓuiciū parcit in expēſis vbi aliꝭ nō parcerēt. C. de ſacroſanc. ec. auſ. hoc ius. et. ꝫ. de man. ꝑn. ſ. ſit tibi.

r ¶ Formam. i. ſententiā.

s ¶ Cauſe naturam. vt q̄ liberalis eſt. vt. C. de peda. iudi. l. ij. vel q̄ aū fuit audiuocat⁹ eius cauſe. vt C. de aſſeſſ. l. ſi. et. ff. de inꝛiſ. om. iudi. l. ꝓtor. vel q̄ eſt cognat⁹ agētis actiōe iniuriarū. vt. ff. de iniur. l. ley. cor. vel q̄ ab ei⁹ ſen tētia de ẞ facto fuit appellatum. vnde ipſe cauſam appellatiōis cogno

Expenſis quiꝫ rōne pſone par citur.

Iudex q̄ bus caſibus nō co gnoſcit de cā appellationis.

dam⁹ eis licentiā de his⁹ nūtiare nobis ꝛ ꝓſulere nos vt diſcant q̄ neceſſaria ſunt: ꝛ ita q̄ō agēdum eſt explicent ꝛ faciāt iuſta[b] ſimul ꝛ rationabilia iudicia. ¶ Tua igit eminentia que placuerunt nobis ꝛ ꝑpter noſtro[c] ſubiectoꝝ vtilitatē geſta ſunt: hic ꝛ i imperiali[c] ꝓponat⁹ baſilica ꝛ in aliꝭ parti bus noſtre regie ciuitatis: vt vni uerſis hec fiāt manifeſta: ꝛ diſcāt quia per oīa nobis cura eſt cozuꝫ vtilitatis pariter ꝛ equitatis.

¶ Ut clerici apud ꝓprios epos ꝓmū ꝓueniant: ꝛ poſt hoc apud ciuiles iudices. Titu. xi.

¶ Clerici debent ab epo ſub quo ſunt cōueniri ꝛ ex nō ſcripto ꝛ celeriter debet eps ferre ſniam: ſed ſi cauſe natura ſit talis ꝓpter quā eps decidere non poſſit q: forte infirmitate granatus: tunc iudices ſeculares p[d] ſunt adiri ꝛ hoc in cauſis mere ciuilibus: in criminalibus autē iudex ciuilis cognoſcet ꝛ in ꝓuincia pre ſes ꝛ cauſas infra duos menſes termina bit: ꝛ ſi clericus pena ſit dignus: per epm ſacerdotali dignitate ſpoliabitur. de ec cleſiaſticis vero criminibus ſolus epiſco pus debet cognoſcere. hoc dicit Ange.

Idem. a. Io. p. c. p. t. c. gl. oſiſſimo ſcō excōſuli ordinario ꝛ pficio.

Lurimas † ſacras ſcribētes leges ꝛ de deo amabilib⁹ epiſcopis ꝛ reliq⁹ oīm ſacerdotio[e] necnon de reuerendiſſimis monachis[f] et nuper hoc agentes[g] in qbus[h] volum⁹ reuerēdiſſimos monachos apud ſolos ciuitatis epos ſub q̄bus ſunt monaſteria cōuentiones ſuſcipere petiti ſumus a Domina deo amabili archiepo huius feli ciſſime ciuitatis ꝛ vniuerſali patriarcha reuerēdiſſimis[i] clericis hoc dare[k] ꝓuilegiuꝫ. vt ſi quis[l] habet aduerſus eos quālibet pe cuniariaꝫ[m] cauſam. ꝓtius ad deo amabilē archiepiſcopuꝫ[n] pergat ſub quo cōſtitutus eſt ꝛ interpel let cum ꝛ ex nō ſcripto[o] iudicium mereat. ꝛ ſi hoc fiat nec inquietet cum: nec trahat ad auditoria ciui lia: neq; a ſacro eū vacare faciat miniſterio[p]: ſed ex nō ſcripto ea minetur negocium ſine dāniꝭ[q]: ꝛ accipiat fozmam[r] forſan etiā ſcri ptam ſi hoc quoq; partes volue rint ꝛ popoſcerint: ꝛ liberenē al terutro certamine. ¶ Si vo aut ꝑpter cauſe naturam[s] aut ꝑpter quandā forte difficultatem[t] non fuerit poſſibile deo amabili epo decidere negociū: tunc licentiam eſſe ꝛ ad ciuiles iudices pergere: ſcere non poteſt. vt. C. de ap. l. eos qui. Accurſius.

t ¶ Difficultatem. quia infirmus. idem etiam ſi nō faciat plenam inſti tiam. vt. j. de ſan. epi. ſ. ſi quis aūt ꝓ pecuniaria. Idem ſm. l. ſi renū tiauerit ſuo ꝓuilegio. vt. C. de pac. l. pe. ſed iure canonum renuntia re nō poteſt. vt extra de ſoro compe. ſi diligenti.

v ¶ Iudicibus. ſupradi ctis ſcz.

g ¶ Placari. petit enim venia ꝑ ſubditis ꝛ otāt: vt. C. ō ſum. trini. l. inter claras. ꝛ facit. ff. de arbi. nō diſtinguemus. ſ. com ꝓmiſſo. ꝛ. C. de epiſco. ꝛ cle. oēs qui. in ꝑn.

y ¶ Illis turbis. ſcz detineantur.

z ¶ Animabus. ſcilz detineanē in hac ciuitate cō ſtantinopoli. Accur.

a ¶ Si tñ de criminibus. ciuilib⁹. q. d. nō canoniciſ ſine eccleſiaſticis. naz de eo dicit. ſ. ꝓpoſi.

b ¶ Hic. i. in hac ciuitate conſtantinopoli.

c ¶ Breuis. i. cito vſq; ad duos meſes vt digit regu lariſ aūt ciuiles triēnio: crimiales biēnio durāt. vt. C. de iudi. ꝑperandū. et. C. vt intra cer. tēp. l. ſi.

d ¶ Hunc. ſ. clericum.

e ¶ Manu. bic no. mira bile. q̄ abſoluere pōt ir requiſito epo ſed non cō dēnare: vt hic dicit. vt et alias. C. vbi ſena. vel cla. l. ij. ſ. ſedendi. q̄ eſt cōtra regulā q̄ dicit ne mo q̄ cōdēnare nō pōt abſolnere poteſt. vt. ff. de regu. iur. l. nemo.

Abſolui poteſt qs epo irreq ſito.

f ¶ Eccleſiaſticum. vt de articulis fidei vel ſimo nia: et hoc ſi clerico infe raſ. ſi aūt laico: tūc ꝛ pre ſes cum epo. vt. ſ. de mā ꝓnci. ſ. ſi vo canonū. col. iij. que eſt cōtra. Accur.

g ¶ Cōmunicantib⁹. i. nō cognoſcētibus cum epo de boc crimine.

† Cōcor. c. vlt. in ſi. extra de ſecū. nup. et in c. i. extra ō no ui ope. nū. i. clericē. de rici. de iudi.

h ¶ Scire. Vel. interdici aliqd ſcire. vt. C. de ma. ꝛ math. l. culpa.

i ¶ Sequi. hoc verbo cō co: dat. ſ. de mona. ſ. fi. ꝛ vt oꝛter. ſit numerus. i fi. col. j. ꝛ epone vt digi. j. ō ecclē. ti. ſ. fi.

k ¶ Dites. ſ. tpe huius. l.

l ¶ Habētibus. ſic et aliꝭ cōfirmanē talia. vt. C. de epiſ. ꝛ cleri. l. ꝓuilegia. ſ. omnes. Accur.

¶ De conſanguineis et vterinis fratribus.

m ¶ Ultis vndiq; natura.

¶ Ultēs. quia facta mutanē ſm curſuꝫ nature. vt. C. de vete. iur. enucle. l. ij. ſ. ſed quia. et. ſ. de nō alie. ſ. alienatiōes. in fine. ſ. non aūt ius nature mutatur. vt inſti. de iur. na tu. ſ. pe. ꝛ ad boc facit. ſ. qui. mo. na. effi. le. in ꝑn. col. vj. Accur.

n ¶ Dictum eſt. interpoſitio eſt. Accurſius.

Dicitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Dicitur. sc̃z hoc.
b Sua. i. donec vtiq; no nfcatibus q̃s facere sunt. sc̃z nature est. vt in p̃n.
c Operatur. sc̃z natura liter. Accur.
d Et. pro id est.
e Et qui. sc̃z nos.
f Duxit. hic est casus q̃ solũ ponit hec cõstitutio ⁊ soluit per arg. vt j. eo. ſ. vl. ⁊. ſ. plurima.
g Illa. ſ. prima.
h Illam. ſ. secundam.
i Cõsanguinei. eius sc̃z viri qui sunt nati ex eodem patre tantum.
k Uterini. qui sunt nati ex eadẽ matre tantũ.
l Uterinos. q̃ sunt nati ex eodẽ patre ⁊ matre.
m Fuit. vt dictum est.
n Ab ea. ſ. questione.
o Opinari. No. mirabile verbũ: quia pauca sapienti dicas ⁊ multa intelligit. vnde etiam dicit q̃ potentissima pars est principiuꝫ quaſi. pcessus Sapienti pauca dicẽda sunt
facilior. vt. ff. de origi. iur. l. j. Accur.
p Questio. ex themate ꝓmisso nũc questiones elicit. Accur.
q Legitimiꝫ. quãdo vterini fres vocãtur cũ ꝑson sanguineis fratribus ad successionem ꝓmortui fratris. vt. C. de legi. he. l. vlti. ſ. sed nec.
r Ꝓolem. ⁊ erant consanguinei tantum.
s Paternam. et tantũ vterini erant.
t Venerat. i. veniſſet.
v Fecerat. i. fecisset.
† Ex b. ſ. extracta e autẽtica q̃ est ſup. l. sanctimus quẽad modum. C. cõia de succeſſ. ⁊ capitula que mox nomo.
x Honorati. i. bẽdes ſũti tuti q̃ honorati dñr. Ac.
y Et. pro id est.
z Doctores. sunt eñ due naturalis ⁊ ciuilis vt de portatio: vt. ff. de ꝓtrata bu. l. j. in fi. Accur.
a Ault aut. solutio q̃stionis. Accur.
Fratres adiuncti ⁊ varie succedunt.
b Deliores. hic distingue. q̃ aut sunt vtrinq; ꝓiuncti tm: aut soli ꝓsanguinei: aut soli vterini: ⁊ bis trib⁹ casibus eq̃liter admittunt vñcuiq; bona euenerũt. vt. j. ô here. ab inteſt. ſ. si igit defunctus col. ij. aut consanguinei tm cũ illis q̃ sunt vterini tm: et. tũc in bonis q̃stis a defũcto fratre dico idẽ q̃ equaliꝫ admittũtur. et agnatio ⁊ cognatio hodie sit eq̃lis. vt. j. de here. ab inteſt. ſ. si vo neq; fratres. sc̃z in bis q̃ habuit a patre tãtũ vel a matre tãtum. q̃ tũc ꝑtur ille qui ex eo latere fibi erat ꝓiunctus. vt. C. de leg. here. l. de emancipatis. nec dico esse correcta. ô. l. de eman. per predicti. ſ. et si vero neq; fratres licet hoc digerit. Ꝑ. nam ⁊ p candẽ auf. de here. ab intſ

hoc sepe ꝓcemiſi: dicitur[a] autez ⁊ iterum donec illa que sua[b] vult operatur[c] ad opus multaꝫ nos ꝓtrahit legũ. Legitimas cñ et[d] cognatiuas successiones dicũt qui dẽ nobis ⁊ veteres ⁊ qui[e] ex antiquiſſimo iure nec sumẽtes descẽderũt vſq; ad nos q̃ plurima boꝝ rũ cozreximus. ¶ Ꝺcrucnit autẽ ad nos aliq̃d talc. Duxit[f] quidaꝫ vxorẽ: ⁊ filij ex eadẽ sunt nati: deinde moziente illa[g] duxit vxorẽ aliã[h] ex qua nati sunt filij ei: ꝓioribus ꝓsanguinei[i] solũ nõ tñ vterini[k]. deinde etiã tertiũ introduxit matrimoniũ: fecitq; filios ex ea: post mortẽ vo ei[l] ad scõm mulier descẽdit virũ ex quo alios fecit filios: his qui ex ꝓzeviro fuerãt vterinos[l] solũ nõ tñ ꝓsanguineos: moziẽte igit matre/postea mozi vnũ fratrẽ ex tertio matrimonio ꝓtingit sine filijs ⁊ sine tẽstamẽto multos fres relinquẽtẽ: alios autẽ quidẽ cõsanguineos: alios autẽ vterinos: alios vo simul ⁊ ꝓsanguineos ⁊ vterinos ⁊ q̃ quidẽ adinuẽta est nature nouitas talis quodãmõ fuit[m]. licebit aũt tali ꝓncipio dato nobis ab ea[n] ⁊ alios quoſdam opinari[o] casus tale aliqd. ꝑferre valẽtes siue morte viri: seu morte mlieris: seu alia legitima separatiõe nuptijs diuersis hoc faciẽtib⁹. Questio[p] igit illa erat si ad mortui fratris hereditatẽ oportet oẽs vocari ⁊ consanguineos ⁊ vterinos: simul quidẽ ꝓsanguineos: simul autem vterinos fratres. ¶ Quia igitur † cõsiderantes leges oẽs quas cõgregauimus: ⁊ veteres oẽs ⁊ nostras bmõi non inuenimus emersse questionẽ: cõgruũ est eã sero tandẽ refrenare lege ⁊ ꝓsiderare quia fratribus sunt ad defunctũ alijs q̃dã cognationis iura q̃ nos legitimis[q] copulauim⁹: alijs aũt hoc ipo legitima. cõicabãt eñ ali qui ci circa paternã, plẽ sicut alij circa maternã[a]: alij aũt illud pure habebãt ⁊ lege ⁊ natura iuuãte se eo q̃ ex hisdẽ erãt. ꝓcedẽtes matrũ finibus: eratq; eis patris semẽ vnũ: ⁊ vndiq; veluti quoddã signũ eis germanitatis resplẽdebat. Si igit bmõi frater litib⁹ liberare ⁊ legem ⁊ dubitãtes vo luiſſet ad testamẽtum venerat[r]: ⁊ fuã sniam fecerat[v] manifestã et p scripturam bonozati[x] ad beredi tatẽ vocarẽtur. ¶ Quia vero hoc agere noluit aut nõ potuit (multe nãq; sunt hoi et[y] anxietates i numere et repẽtine mozres[z]) hec nra lex causam determinet. Ault autem[a] hec lex/ex vtroq; decoratos ⁊ simul quidẽ cõsanguineos: simul autem vterinos fratres ad successionẽ mozientis meliores esse q̃ illi qui solũmodo consanguinei: aut solummõ vterini sint. et[c] nos non faciat hesitare[d] natura varietas: sc̃z nos bmõi adinuẽtiones ostendim⁹ legitimas atq; decernim⁹ ꝓfectiozib⁹ distribuẽtes que meliora sunt ⁊ minores[e] exequare eis nõ patiẽtes. ¶ Plurima nãq; aũt ad hoc nos inuitauerũt. ꝓrimũ quidẽ altera nra lex[g] si filius moziat filios non habẽs: deinde existẽtib⁹ ita forte maternis reb⁹: aut ex nuptialiꝫ aut etiã ex alia causa que nõ acquirũtur[b] ꝓius ex hisdẽ nuptijs fratres ad hereditatẽ vocari: deide ex alijs et post bos patrẽ q̃ ꝓbatio erat eo q̃ dudũ talia nra legislatio[i] cõcepiſſet. nam ⁊ si etiã patre existẽ stẽte suo patri ex bis qui sunt ex alijs nuptijs ꝓponi consanguineos ⁊ vterinos fratres ꝓtingit: cõsequẽs est ꝛ pater nõ existat: sc̃z fratres solũmõ. † ꝓponi bis qui ex vno parentũ solũmodo copulant mozienti cos qui silr quidez cõsanguinei: silr aũt vterini sunt. ⁊ bis ꝓueniẽs erit illõ q̃ dudũ[k] ⁊ in maternis ⁊ i bis q̃ ex nuptia li causa aut aliter nõ acquirant[l] fancitũ est: hoc etiã in religs moriẽtis reb⁹ valere[m] atq; tractari. ¶ Dec igit lex i isto casu data sibi occasiõe sicuti dictũ est posita sit. Et q; ex trib⁹ mrimonijs boc ꝓcessit: nouitas nature nihil ꝓbibet: vel si qs ponat ⁊ i duob⁹ solũ modo mrimonijs vbi alios quidẽ esse solũ vterinos: alios aũt ꝓsanguineos simlr vterinos. vel si qs extendi dicat mrimonia ⁊ adhuc ampli⁹ tale aliquid fieri: et sic in bmõi casibus vbi tales quidã introducunt ordines fratrũ lex habeat suã virtutẽ ⁊ excludãt dupli ci vtẽtes iure eos q̃ vno solo vtiq; pñt. Si vo nõ talis est casus: sed solũmõ cõstituti sunt vterini aut cõsanguinei; ⁊ moziat aliquis fratrũ hic ꝓzib⁹ subiaceãt legib⁹[n] q̃ eoz successiones dispoſuerunt. Locum tñ hec lex habeat nõ solũ in hoc casu qui qõnem mouit: sed etiã in bis qui postea futuri sunt. Quo circa ꝓza si aut iudicis sen tẽtia aut pactionũ expedita sunt formis habeant ꝓpriã decisiõnem huius legis iudicio nõ egentia. Tua igit eminentia que placuerũt nobis ⁊ per banc sacram manifesta sunt legem per literas ꝓprias declarare cunctis/et in perpetuum obseruare festinet.

test. est differẽtia iter eos q̃ sunt vtrinq; ꝓiuncti. ⁊ eos q̃ sunt ex alio tm̃ latere. vt in. ſ. si igit defunctus. ⁊ in oib⁹ bis cessat hec ꝓstitutio sc̃z remanet sibi loc⁹ in trib⁹ casib⁹. i. q̃ sunt vtrinq; cõiuncti cum ꝓsanguineis tm̃. vel q̃ cũ vterinis tantũ. vel q̃ cum ꝓsanguineis tantum. q̃bus tribus casib⁹ ꝑferunt qui duplici iure vtunt. vt bic. et. j. eo. ſ. fi. ibi excludant ⁊c. fic not. q̃ due rationes vincunt vnam. vt instit. de adop. ſ. sed hodie. et. C. de edicti. adri. tol. l. fina. ibi potioza iura ⁊c. nisi vna sit melior q̃ due. vt. ff. de inoffi. testa. l. nã et si parentibus. Accur. Rationes due vincunt vnã.
c Et. pro id est.
d Dubitare. id est dubitare. q. d. non sit animodo q̃ nos dubitemus de tali varietate nature q̃ iis ista fuit. naz legitime diffinimus per bãc legẽ ꝛ dicimus quid iuris eẽ debeat. Accur. † Cõcor. c. vl. cuz glo. sup ꝑ. funcul⁹. extra de maio. et obedien.
e Adinotes. i. quia non tñ fratres dicũtur esse q̃ sunt ex vno latere quantum qui ex vtroq;.
f Plurima nãq; nõ tamen dicit hic nisi vnum: vel dic q̃ dicit plurima. nam primo casu ꝓgi. secunda ratio ꝓdicta: quia due rõnes vincere debẽt vnam. vt. ſ. dicit.
g Lex. vt. C. commu. de suc. l. fi. ⁊ supple q̃ dicit.
h Acquirũtur. ſ. parẽti bus quãtum ad ꝓzieta tem. sed dũtaxat quãtuz ad vſumfructus. vt. C. de bo. que libe. l. quecũq;. ⁊ C. de bo. ma. l. j. Sed bodie idẽ est in oibus aduẽticijs. vt. C. de bo. q̃ libe. l. cum oportet.
i Legislatio. ꝓdicta. C. cõia de suc. l. fi. que tñ bodie corrigitur cuz pater vocetur vna cuz filijs. vt j. de here. ab intes. ſ. si vo cum ascendentibus.
k Dudũ. vt. C. cõia de suc. l. fi. ⁊. C. de bo. ma. l. j.
l Acquirãtur. ſ. parentibus quãtum ad ꝓzietatem. Accur.
m Valere. nam olim bc sole patrib⁹ nõ acquirebãtur: cetera aduenticia sic. Sed vt bic dicit idem in oibus aduẽticijs etiã seruari debet. vt dixim⁹ instituta q̃ quas perso. no. acqui. ſ. boc quoq;.
n Legibus. que sunt. vt C. de legi. here. l. de emãcipatis. et. C. cõia de suc. l. vlti. ⁊. C. de bo. q̃ libe. l. q̃cũq;. et plene dixi modo. Accur.
o De armis. ¶ Bãc rubricam nõ lego. sed q̃dã in ea noto. Accur.

¶ De armis°. Titu. xiij.

Princeps arma publica fieri iubet sed priuatos facere ⁊ vẽdere ꝓbibet. cul⁹

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a MAgnū. Ynnocātes. Nota sic ē. de questore. in pnn. Accessores.

Bellum duo mala infert.

b Patiunt. Nota bellū duplex malus inferre. vt hic et etiā tertiū qz facit hoies pauperes. vt. C. de cadu. tol. in pn. ¶. i. c. ſ. ſi aūt. ibi: oū fre cultores.

c Fabricēſij. vel fabricēſes qui ſunt etiā quidā habētes officiū. ꝛ neceſſitatem faciendi arma cui neceſſitati eoꝝ poſteritas tenet. vt. C. de fabri. l. iure. et ad inſtar militū notā debēt habere i bracheſijs ꝛ aliena pdita cōdu cere colenda non debēt. vt. C. ō fabri. l. ſtigmata. ¶. l. ſi. in pnn.

d Faciūt. hi deputati q̄ phibiti ſunt operari.

e Armamēto. qō enim auferꝛ ab indigno appli caſ fiſco. vt. ff. de iure fiſ. l. incius.

f Inſtruerint. quia aliq̄ inſtruxerunt qui facere ſcit. Accur.

g Ypis. balliſtarijs vt ꝛ ipi iter publica arma ponant. Accur.

b Deputati. habebant eñ quoſdā ſibi deputantes ſuos fabricēſes. Acc.

i Patrum. i. rectoꝝ. ꝛ no. q̄ dicit pf. vñ ſicut pf debet habere filij gubernationē: ſic ciuitatis rector. et ſic. p opiniōe nſa qua dicim⁹ q̄ ſufficit tales iurare de calū. l. ſ. ff. digerit maioꝛ parte vni ueriſtatis debere iurare. vt. C. de iura. calum. l. ij. ſ. qō obſeruari. et. ſ. hoc etiam. ¶. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. municipibus. ¶. ſ. eo. ſ. ſi autem. in fi.

Chartularij ⁊ tabelliones qui dicātur.

k Chartulariorū. chartularij appellantur qui ſcribūt i chartula publica: qui vulgo tabelliōes dicūt. ꝛ no. q̄ tabelliōes eligūtur in bmōi factis.

l Opinionem. vt. ſ. de mo. ſ. ordinatione. col. i.

m Deſcriptione. ſ. matricule ſcripturam.

n Operātes. fic. ſ. ō mā. p̄inci. in fi. titu.

o Cōfeſſionē. ſ. ſcriptura in qua cōtinetur.

p Pecunijs. hoc eſt qō dicimus in ere ⁊ pſona.

q Negligentē. ſ. de mona. in fi. col. j.

r Cinguli. id eſt dignitatis amiſſione.

s Cōperientes. ſ. ſceneas non ſo. et. C. ad. l. iul. de vi pub. l. viti. in fi.

Armoꝝ appellatiōe quid veniat.

t Palam. quaſi dicꝛet phibuit arma ſic in gñe fieri vel vēdi. nunc ſpecificat. et nota q̄ alibi largius ſumunt arma etiaꝫ p lapide. vt iſtit. de pub. judi. ſ. itē leg cornelia.

v Semiſpathia. id eſt tellos autem minoꝛes fieri ⁊ vendi prīnatis permittit. Bartolus.

Idē. a. baſilidi magiſtro officioꝝ.

MAgnum deum ⁊ ſalutatoꝛē noſtrū ieſum chriſtū ⁊ eius auxilium ſemper inuocantes: ſtudemus omnes ſubiectos noſtros quoꝝ regimē credidit nobis deus: illeſos ⁊ ſine calūnia cuſtodire: ⁊ inhibere bella/q̄ p ſuā cōſideratione ſuſcipiētes aduerſus alterutros operātur dolores: duplex ex hoc ꝛra ſe ſuppliciū inferentes/tam qō ſibimet inferūt q̄ qō ex legibus veſaniā coꝛ punientibus patiūtur. Volentes igit hu iuſmodi moꝛtibus hoies liberare pſperimus armifacture opus nullū priuatū operari. ſolos aūt illos arma facere qui in publicis deputati ſunt armificatoꝛijs: aut qui dicūtur fabricenſij. eos aūt q̄ operanꝛ arma nulli vēdere priuato. ¶Si neq̄ q̄ in numeris cō ſtituti ſunt armificatoꝛes q̄s etiā deputatos appellant qui de fiſco annonas accipiunt permittimus operari aut alicui vēdere arma: ſed ſolū diligētiā habere armoꝛ milites in numero cōſtitutos in qb⁹ militant. ¶Si vo nouū aliqd faciūt boc auferri ab eis: et in ſacro nſo iferri armamēto adijciē dū ibi repoſitis publicis armis.

¶Hoc aūt obſeruare volumus ⁊ eos q̄ ī ordinib⁹ balliſtarioꝝ ſūt: q̄s p diuerſas ſtatuim⁹ ciuitates ordinātes eos ⁊ arma facere: ſciēte⁊ vt ꝛ ipi ſola publica arma ꝛ ī armamētis publicis vniuſcuiuſq̄ ciuitatis recōdita coꝛrigāt atq̄ renouēt. Si qui vo vnuꝫ aliquid armoꝝ iſtruxerint q̄s ſil' ꝛ ipſis inter publica arma pſtent ⁊ nulli alteri pnit⁹ vendant: boc quoq̄ cuſtodiāt q̄ in balliſtarijs deputati ſunt periculo patrū ciuitatū ſub qb⁹ ꝛ ipos balliſtarios ſtatuimus ⁊ publicoꝝ armamētoꝝ diligētiā atq̄ cuſtodiā ꝛſtituim⁹: ſtatuimus ſi qui viſi fuerint aut deputati ſunt: aut fabricenſij vendentes arma: puideant per loca iudices eos ſupplicijs ſubdere. inſup etiā arma ab bis qui ea comparāt ſine pretio auferre ⁊ publico vēdi care. ¶Dāc igit gubernāte nos deo cogitationē per pſentē ſanci mus legē in nulla ciuitate aut pūincia nſre reipu. habere licētiam priuatos aut aliū quēpiā arma facere aut vendere/aut q̄libet mercari modo: ſi ſolos eos qui inter fabricēſes referūtur boc inſtruere et deferre ad ſacrū nſm armamētum. et boc a tua celſitudine ⁊ qui poſt te ſuſceperint cingulū cuſtodiri ſancim⁹. Deputātibus no bis aliquos chartulatioꝝ q̄ ſub tua celſitudine ī ſcrinio ſunt cōſtituti fabricēſiū piculo: qnq̄ inter eos poꝛ bonā opinionē habētes ⁊ opoꝛtunos q̄ ⁊ eos q̄ in hac feliciſſima ciuitate ⁊ ī alijs ciuitatib⁹ nſre reipu. arma faciunt requirentes: phibēat priuatos aut etiam alios q̄ſdā citra eos qui deputati ſunt iter fabricēſes armificture agere cām: ⁊ in qbuſcūq̄ cōperint locis aliquos priuatos boc audiētes boc auferri: ⁊ fiſci appli cari armamēto. ¶Si autē inter oparios priuatos artifices opoꝛtunos inuenire poſuerint: bis ſi voluerit ī militijs ſtatuere: ⁊ ī deſcriptiōe noīa coꝛ facere ⁊ deſtinare nobis deſcriptionem artificū: vt p ſacrū nſm reſcriptū ī illis ſtatuant⁹ locis in qb⁹ ſunt publice fabricēſes: q̄tenus ipſi opantes arma et de fiſco annonas accipiāt. boc eñ facto ⁊ ſubtiliter obſeruato a pdict⁹ pſonis licētie penit⁹ nulli dabit: neq̄ ciuitates inhabitātib⁹ priuatis: neq̄ villas incolētibus ruſticis: armis vti aduerſus alterutros neceſſe pſumere ⁊ ex ꝑ plurimos hoies occidi: publicas vo perire functiones oū terre cultoꝛes vitā amittere metuētes fuga. pter timoꝛē vtunf. Oportet ergo eos q̄ dirigunt a tua celſitudine ex memoꝛato fabricēſiū ſcrinio ad. phi bēdos priuatos armoꝝ factiones pfeſſione ſ accipere citā per loca iudices ⁊ ſubiecta eis officia: ⁊ ciuitatū defenſores ⁊ patres: quia nihil valebūt decetero boꝛ que a nobis. pbibita ſunt aliquid agere: ſed que per pſentē ſanci ta ſunt legē cuſtodient: penā ⁊ in pecunijs p ⁊ in ipſuꝫ foꝛ midātes caput. ¶Dancimus eñ iudicē magne qdē alexādrie negligentē q̄ a nobis ſancita ſunt. xx. auri libras exoluere penā: ⁊ cingulo cadere: ⁊ buius officium ſimiliter auri libras. xx. exoluere penam: ⁊ capitale ſubire ſupplicīū. aliarum vo prouinciarū iudices dānum quidē. x. libraꝝ auri ſuſtinere: ſimiliter autē ⁊ ipſos caſui cingu li ſubiacere ⁊ eoꝝ officia. Defenſoꝛes autē ⁊ patres ciuitatū triū libraꝝ auri mulctari pena: ⁊ in capite ſuſtinere periculū ſi q̄ tale factū cōperiētes non punierint aut boc agere valētib⁹ nō nūtient ſed latere pmiſerint. Ut aūt palam fiant q̄ a nobis pbibita ſunt a priuatis ⁊ alijs quibuſdam citra eos qui in ſacris nſis fabricenſibus referunt fieri: aut priuatis vendi arma. ⁊ boc p preſentem legē ſignificare curauimus. ¶Pbibemus eñ priuatos operari ⁊ emere arcus ⁊ ſagittas ⁊ ſpatas ⁊ cnes que vocare cōſueuerunt ſemiſpathia: ⁊ que vocantur zanic ſiue loꝛicc: ⁊ contos: ⁊ quolibet modo vel figura factas lanceas. ⁊ que apud biſauros nominanꝫ monocapia ⁊ appellatos ſitinnos ſeu miſſilia: inſup et aſpidas ſiue ſcuta: ⁊ galeas ſeu caſſides: nō enim iſta alij cuidam inſtruere ſinimus pter eos qui deputati ſunt in ſacris nſis fabricenſibus. ſolos autem fieri ⁊ vēdi a priuatis et priuatis vendi permittimus cultellos minoꝛes: quibus nullus in pzelijs vtitur. Preſentē igit legē generalē tua celſitudo in bac ꝑpona regia ciuitate: nec non ⁊ per alias ciuitates nſre reipub. vt oēs agnoſcētes que placuerūt nobis bec obſeruēt. ¶Denūtiamus aute futuris pceſſe bmōi cuſtodie chartularijs ex memoꝛato fabricēſium ſcrinio: q̄ ex negligētia nō ſolū pecunias ſuſtinebūt penas: ſ. etiā in coꝛpoꝛe ſupplicia patiēt ⁊ militia cadent. inſup nec ipſuꝫ vlterius permitti a nobis ſcriniū in bmōi adeſſe ſolicitudine ſed alijs committi fabricenſiū curā. Que igit placuerunt nobis: ⁊ per

ſilla arma. Accur.

g Lāceas. Nota. quedam ſunt q̄ vncinū quoddam habēt ad capiendos bomines q̄ roncee vocanf. vt. ff. de vi ⁊ vi arma. l. iij. in pnn. Accur.

ɣ Manibꝰ. aptos ad pennarū tēperationē vel panū incisionē ſm Al. ex bis poteſt colligi ſtatutum de nō portādis armis p ciuitatē aliquam.

3 Tua loquitur magiſtro officioꝝ. vt innuit in principio ꝛſtitutionis eiuſdem. Al.

a Solicitudine. Nota. q̄ ſi tabellio delinqt in officio nō ꝺ ammō poſſe officiū exercere. Accur.

Tabellio delinquēs officio repelli ꝺ.

De depoſito.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

De depositō.

a Item nup. In qbuscā. id est sub qbuscā conditionibus. Accur.

b Algant. i. deponentes impleāt ꝯditiones quas implere debent.

c Impletis. et qūs nō impletis cōditionib⁹: vt ff. depositi. l. ꝯ. pe. ⁊. C. de peti. here. l. vlti. Also.

d Extrinsecus. id est ꝑter deponentē. deponēs eīm interdicere potest nō alius vt hic nisi iudex: interdicat cū pſona depositarij sit suscepta ne cū re aufugiat. vt. ff. ꝯ satisfda. cogan. l. si fideiussor. ꝯ. fi. Sed scōm hoc nōne sunt coarcte. il. q̄ dicūt etiam depositariū rei vendicatiōe oīo vo teneri. vt. ff. ō rei vē. l. officiū. ⁊. ff. de po. l. bōa fide. Quidā sic. ſz tu dic fm Jo. p nō et aliō est velle agere rei vē di. i iudicio: ⁊ aliud facere hmōi interdictionē p nō restituat. Accur.

e Retinere. i. facere teneri: vel differre.

f Data sunt * ꝯ. factio ne depositi. nā prius habetur rō deponētiū si cedūt bonis debitores. vt ff. depo. l. si boīem. ꝯ. et ꝯ. fi. Itē actioni depositi cōpensatio non opponit vt. C. eo. l. si. ꝯ. fi. Itē creſcit in duplū p inficiationem in ꝙuo casibus. vt insti. de actio. ꝯ. rei perſequēde. nūc aūt datur ad aliud vt nemo ei interdicat vt hic. ⁊ idem dicunt quidam in cōmodato.

* Concor. glos. in. c. iij ſup ꝯ. cōtra etra de de posito.

g Accepturus. id est recepturus ſcz deponēs.

h Expetere. a deponente: vt defendat eum.

i Probeē. ſ. amiſſor. vt ff. de pig. actio. l. iij. also.

k Cōtestatio. vt teneat deponenti. vt. ꝯ. eo. ꝯ. nemini. nō depositario qui tenuit vane.

l Tertiā. ⁊ hāc dabit ei qui lesus est: vt h. ⁊. ꝯ. eo. ꝯ. nemini igitur. Accur.

m Res. vt estimationis detur vsura.

n Timore. i. hac pena.

o Versandi. i. versari.

p Sed totum. q. d. multa sunt mandata q̄ data sunt administratorib⁹ q̄ sunt. ꝯ. de man. ꝓin. col. iij. adhuc aūt quedā desunt q̄ ponit hic: duo ſcz de annona ⁊ de pensione vt ſic dictus tractat⁹ de man. ꝓin. plenio: ſit.

Tessera quid ſit.

q Tesseras. tessera genus est mēſure qua mensuratur annona. vt. ff. de iudi. ſz et fi. ꝯ. ſi libertis.

r Occaſio. qō ideo iniqū est. vt. ff. de transact. Lcū bi. ꝯ. ſed et pſonarū.

hanc legē declarata sunt tua celſitudo ⁊ qui postea i cingulū fuerint operi terminoq̄ cōtradere festinēt: indignationem nostram ⁊ ipſi metuētes: nisi rem fic vtilēs reipublice custodierint.

De depositō: et denuntiationibus inquilinozum: ⁊ de ſuſpendenda administratione panum.

Titulus. xiiij.

Non valet denūtiatio ne reddat depositū: vel ne alimenta de publica annona erogāda pſtenē: vel ne ſoluat pēsionem locate. ⁊ q talē denūtiationē fecerit punit ad interesse creditoris in quo quā doq̄ venire poterit totū depositū. Ang.

Idem aug. Jo. p. e. p. e. ſecūdo.

Item nuper audiētib⁹ nobis (hoc q̄ō impio publice ſedētes multotiens agimus) ozta ē aliqua questio quā reſoluim⁹ ſtatim: buiusmodi vo dicentes contingere multa cōi ⁊ generali lege diffimire boc iuſtum eſſe arbitrati ſum⁹ ſi eīm quis ab aliquo capiat aurū aut res aliquas depositi causa in quibuſdam[a] cōditionibus: deinde illi agāt[b] neceſſitatem habeat omne reſtituere aurū aut res: cōditionibus ſemel impletis[c] ⁊ nulla omnino licentia ſit aliquibus extrinſecus[d] interdictionib⁹ vti/ ⁊ retinere[e] depositi reſtitutionē: cum ⁊ alia multa ꝓiuilegia tam a ꝓcedētibus legiſlatoribus q̄s a nobiſipſis data ſunt[f]: licentia eīm eſt ꝓbibenti redditionem eum quidē cui creditū eſt depositū nō moleſtare. eum vo de rebus q̄ in q̄ſtione ſunt qui aurū aut res aliquas accepturus[g] eſt litem ſorti ri et iuſtitiam et legē ꝓmereri. Sed neq̄ ꝑ hāc cauſam dānis magnis ſubijciat eū qui interdictionez ſuſcepit: ⁊ compellat aut defenſiōes expetere[h] aut res habere: ⁊ nō poſſit volūtarie cū deponēte benigne agere. q̄ō ſi tale aliq̄d egerit (oīno eīm opz nō ſola delictozū nos contētos eſſe, phibitione: ſz etiā timoꝛē inferre iuſtum trāſgreſſozib⁹) ſiue pditionem ꝓtigerit rerū aut pecuniarū fieri ⁊ B, ꝑbetur[i]: ſiue aliū quēcūq̄ caſum fortuitū ipm reſpicere q ꝓteſtatione dixerit. ¶ Inſup ēt ex quo facta eſt hmōi cōteſtatio[k] vſuras pecuniarū vſq̄ ad tertiā[l] cēteſime agnoſcere, phibentē accipere, ꝓpria: non ſolū ſi aurū fuerit q̄ō depositū eſt reſtitui vo, ꝓbibitū: ſz ⁊ ſi alie res[m] ſint vt boc timoꝛe[n] ſtultoz ſimul ⁊ puerſozū maligne verſandi in depoſitioni bus boīes ceſſent. ſz et totū hoc q̄ō de mādatis eſt ⁊ aſpicere ⁊ cō ſtituere fm legē, puidim⁹. Aide/

mus eīm frequētari boc in regia hac ꝑcipue ciuitate: ⁊ aliq̄s interdicentes eis qui miniſtrāt publicas annonas ⁊ teſſeras[q] accipiūt ab annonarum prefecto volētes ſuſpendi adminiſtratione/et eos qui ex hoc ſolūmō forſan nutriūtur defraudari adminiſtratiōe ꝑ quaz ei oīs tribuit vite occaſio[r]. Huic autem[s] rei ſeuerius ⁊ diffi cilius illud eſt: multis eīm domos poſſidētibus in hac felicisſima ciuitate imbanchiti[t] non videntur mox futuri ſunt pēſiones ab inq/ linis accipere calūniantur per interdictiones inquilinis otrigentes vt non inferāt eis. Illi vo vltro eas ſuſcipiētes quidā ꝓpter inopiam forſan comedunt eas[v]: quidā vo et exules a magna hac ſiunt ciuitate ⁊ decidit oīno pensionum adminiſtratio his qui ex hoc forſan ſolo nutriūtur fm q̄ occurrētes in ciuilibus annonis diximus. ¶ Nemini igit dam⁹ buiusmodi licētiam: ſed vnuſquiſq̄s ſi aliquā habeat cauſaz ad obnoxium ſibi nō obdormiat[x] in libe/ralibus[y] aut ex puerſitate oī plenius aſpiret interdictiōibus. cognoſcat eīm q̄ ſi tale aliq̄d egerit ⁊ p occaſionē ci⁹ ceciderit aut ad miniſtratio[z] panū aut pēſionum datio ex hoc accidēs: ipſe ſuſtinebit periculū mox[a] ꝑ interdictionē inquilinis ⁊ miniſtrātibus panem miſerit aut ſuſpēderit annonam. nibil eīm hoz agi oīno volumus: ſz ex quo interdictiōes egerint ſancim⁹ cuz oē nāmum ſarcire dño rerū ſup hoc ⁊ vſurā ⁊ tertiā centeſime agnoſcere pecuniaruz aut rerū q̄ nō accipe per cū is qui fm hunc modum locius eſt valuit. Et neq̄ aligs opponat defenſiones[b]: q̄z q̄ſcens eſt ei exactionis dño dāri defenſionē[c] aut in depoſitū aut in alijs recipere rem ꝓpriam. nō eīm oībus eſt facile fide iuſſores ꝓbere noſtris legibus nullam defenſionē omnino rataz eſſe ponētibus niſi cū fideiuſſiōe fiat[d]: fideciuſſozem enim oīno dum idoneū non facile neq̄ poſſibile paſſim eſt. ¶ Et ꝓterea igit in obſeruātiā noſtroꝛ ſubiectoꝛ volumus hoc cuſtodiri ammodo ⁊ decetero oī tēpoze: vt immoꝛtale ſit huius noſtre ſanctionis iuſuamen reipub. Jndicāt[e] quidem nobis in mentē veniētes pſentes vo legem cōe iuuamē noſtris parientē ſubiectis. Tua igit eminētia q̄ placuerunt nobis ⁊ per hāc diuinam manifeſta ſunt legē, operi effectuiq̄ tradere et in perpetuum obſeruari feſtiner.

Quib⁹ modis⁹ naturales effi/

et. ꝯ. ſi in annos.

s Quic autem. illi vero quibus interdicitur.

t Imbanchiti. id est bācbis nō ſedentes. q̄z ſunt abſentes. idem ſi preſentes als est in ſra in banchis non videnſ: et eodē modo intelligas: et non est vis vtrum ſint abſentes vel preſentes ſz forte ita de facto fuit. ſciz qō erant abſentes. Accur.

v Eas. interdictiones.

x Non obdormiat. i. nō differat eum quenire. nā negligētia est nociua. vt hic. et. C. de anna. excep. vt ꝑfecti⁹. ⁊ cōtra diligētia fructuoſa: vt h. et. ff. q̄ in fran. cred. pupillus.

y In liberalib⁹. ſupple ex ꝓmiſſis ⁊ nulli aſpirent in liberalibus interdictis ⁊c. ſunt enim liberales ideo quia libenter ſuſcipit interdictionem ille cui interdicit vt hic vt ꝑ hoc differat ſolutionē. vt. ꝯ. ꝑi. ſ. ibi: illi vero vltro ⁊c. Alij dicūt in liberalibus. i. in depoſitis que ex liberalitate bona fide fiunt.

z Adminiſtratio. q̄ ſibi omni die fiebat.

a Cadoz. i. tunc.

b Defenſiones. i. nō egigat depositari⁹? fideiuſſores a deponente vel cautionē ꝓpter hmōi interdictus: quia graue est vt ſubijcit dare fideiuſſoꝛē. vt. ff. vt in poſſ. leg. l. ſi is a quo. ꝯ. fi. et puto hunc ꝯ. generaliter ad oēs treſ caſus hui⁹? ſtitutionis. et ꝑ hoc dico corrigi qō est. C. depositi. l. pe. in fi.

c Defenſionem. i. ſi vult cauere de defendēdo de/poſitarium facultas erit ei oīo ſic cauenti ſupplere rem ꝓpriam recipere. Vel dic ecōtra quia dicit depoſitarius ſe paratum recipere cautionē ⁊ ſupple ⁊ rē reſtituere data tam in aliam modum.

d Fiat. boc veruz est in pretoꝛijs. ſecus in alijs. vt. ff. de ꝓe. ſtip. l. ꝓtoꝛie. et. l. i. ſ. iij. et. ꝯ. fi. et ideo male allegat hic impera toꝛ. Accur.

e Jndicāt. i. ipſi qui venerūt ad nos ꝓ queſtiōe facti. vt. ꝯ. eo. in ꝓn. ⁊ pōt dicere id est inducūt nobis in mentem q̄ facia/mus banc. l. Accur.

f Quibus modis ⁊c.

¶ Differt bec ab illa. ꝯ. q̄bus mo. ⁊c. q̄z bec genera liter est. vt. j. auf. vt in me. ꝓime col. ibi: bene se habet ⁊c. Jtem bic tractat de bis q̄ ſui iuris et in ꝓtate ſunt parentum: ibi de bis q̄ legitimi ſucceſſozes licet non in poteſtate parentum ſint.

a ¶ Natura lium . et constãti ni: vt. C. eo. l. j.

b ¶ Dudum. id est olim.

c ¶ Quelibet. i. aliqua.

d ¶ Constitutionū. vt. C. eo. l. iij. Accur.

e ¶ Scriptū est. in tracta tu de naturalib⁹ liberis.

f ¶ Mediocritatē. i. modum vel mẽsurã in dando vel relinquẽdo naturalibus, Accur.

g ¶ Cõcedẽtes. vt archadius ⁊ theodosius: vt. C. eo. l. ij. ⁊. iij.

h ¶ Fierent. scs leo. vt. C. eo. l. qñ desideria.

i ¶ Legislationes. vt in. l. ij. C. eo. ti.

k ¶ Venerũt. s. naturales liberi vel eox questiões.

l ¶ Varietates. q. d. quia questiones naturaliũ ad nos puenerunt: ideo cox regimus ⁊ distingim⁹ sta tuta ab aliis.

m ¶ Scrutute. ß primũ.

n ¶ Eleuare. hoc fecũdũ.

o ¶ Ultio. ista. glorioſiſſimum verbũ. ⁊ est sensus: q: ls aliq sint i seruitute ꝓpter delictũ forte qñ secerunt: ⁊ ita ꝓpter vitio nem. vel ls sint nati eg nõ legitimo matrimonio et ita ℨ interdictũ: tñ nõ sũt despiciẽdi sed iuuãdi vt fugiãt de malo et veniãt in bonũ: vt. j. e. ſ. natura si qdẽ tc. ⁊ sic est arg. pro quolibet malo corrigendo. vt ⁊. C. de emẽ. ppin. l. j. Item facit. ff. de ventre in pol. mit. l. j. j. rñ.

p ¶ Quem. ſ. codicem.

q ¶ Constituim⁹. vt insti. de here. ab intesta. ℨ. j.

r ¶ Cõperimus. vt instit. de nupt. ℨ. fi. ⁊ ad orfi. ℨ. nouiſſime. et de suc. cog. ℨ. hoc loco.

s ¶ Collectione. scs in. C. vt. C. e. l. humanitatis. et seq. vsq; in fi. ti. Accur.

t ¶ Posteа. vt. s. ō incest. nup. ℨ. pe. ⁊ de trien. ⁊ fe mil. ℨ. vl. colla. iij. ⁊ vt liber. dece. ℨ. fi gs. ⁊. s. qb⁹ mo. na. effi. legi. col. vj.

v ¶ Cõstitutione. scs ista.

g ¶ Totũ. scs oia vt eg sequentibus colligitur.

y ¶ Inter legitimos . vt nati ex matrimonio : vt insti. de pa. potest. in pn. ⁊ de his eqpedit se breuiter hec cõstitutio. ℨ. eo. ℨ. legitimi. Accur.

z ¶ Minus. ſ. legitimationem. Accur.

a ¶ Fiunt. scs legitimi.

b ¶ Ex seruis. rõne simili tudinis hoc posuit hic et alibi i multis locis i hac ꝓstõne. ⁊ de his dicit. pli ge. ſ. eo. ℨ. quia vo nõ est. vsq; ad. ℨ. discretis.

c ¶ Indigni. vt. ſ. eodẽ. ℨ.

ciunt sui. ⁊ de eox ex testamẽto siue ab itestato succeſſiõe. Titu. j.

¶ Collatio. vij.

Idem aug. Zo. prc. prc. secũdo.

Naturaliũ a nomen romane legislatiõi dudũ b non erat in stadium nec quelibet c circa ß fuerat humanitas: sed tanꝯ alienigenum aliquid ⁊ omnino alienum a republi. putabatur: a Constantini vo pie memorie tẽporibus in ꝓstitutionũ d scriptũ e est libris. Deinde paulatim mediocritatẽ f clemẽtẽqꝫ sententiã imperatoris trãfcuntes leges posuerunt: aliꝰ quidẽ et dari et relinqui aliqd cis a patrib⁹ cõcedẽtes g. aliqui aũt etiã adinuẽtes modũ per quẽ naturali iure ꝓiore liberati legitimi fierẽt h ⁊ pene subſtãtie successores: paulatimqꝫ etiã ad nepotes ꝓcesse rũt hmõi legislationes i. et qñ in nra tẽpora venerũt k. ⁊ eozũ qui paulo ante nos fuerũt multa varietatem l causa fuscepit. Nos eñ duplex habuimus studium pluri mos i libertatẽ deducere hoies: ⁊ ex ꝓiore scruitute m/ⁿ ex naturalib⁹ ad legitimos eleuare o: nõ eñ vltio p ⁊ interdictio despicien da est: sed qõ est in necessitate curandũ est: ⁊ diffugiendũ quidẽ qõ malũ est: inueniẽdũ est vo vndiqꝫ qõ melius est. ¶ Quia igit aliqua qdẽ in ꝓstitutionũ codice quẽ q ex oi ꝓiozũ imperatoz legislatione collegim⁹ de naturalib⁹ scripta sunt filijs. quedã vo in libro institutionũ. de his aũt nos constituimus r aut iã pfecta cõperimus ⁊ nosꝑsi plurimas fecimus de his ꝓstõnes: alias qdẽ in pdictaz collectiõe s ꝓstõnũ, alias aũt ẽt post ea t ne cã sit dispſa bñ se hñe credidimus in vna ꝓstõne u totũ v colligere q̃. p oib⁹ sufficiat ea q̃ de naturalib⁹ sunt cozrigere atqꝫ sancire. ¶ Palã nãqꝫ ẽ qz hoim alij qdẽ liberi simul ꝓstit ⁊ iter legitimos x sunt: alij vo ex hoc pus y nõ hñtes postea fiũt z: et ex huis a ad liberos ascẽdũt, et ex naturalib⁹ ad legitimos: alij vo ex hoc ipso naturales sunt ⁊ qdã eis successiones existunt: alios aũt neqꝫ naturales esse decet, ſ cetiã hoc monstrant indigni b. Oportet igit nos ita facere cõstitutionẽ c vt nullus ignozet q̃ pñt in naturalib⁹ vale re: dicim⁹ aũt inchoãtes legẽ qui ꝓstit naturales qbuſqꝫ modis ꝓcedũt ad legitimos, quoz pluri mos inuenim⁹ nos atqꝫ sunt horum successiones: ⁊ qũo quidẽ ve tustas vsa ẽ his amare d: qũo nos humanc nec illud q̃z reliquitur e qñ nec naturaliũ digni fũt sicuti dixim⁹ appellatione. ¶ Natura si qdẽ f ab initio oũ dc filioz, pcreatiõe sanciret scriptis nõdũ positis legibus g oẽs filr quidem liberos filr aũt, pduxit ingenuos. ꝓimis nãqꝫ parentib⁹ ꝓimi filij filr qdẽ liberi filr autẽ legitimi a creatura fiebãt. bella vo ⁊ lites atqꝫ libidines/⁊ ꝓcupiſcẽtie cãm depoſuerũt ad aliud ſchema h: ſeruitutem nãqꝫ iuenit bellũ: naturales aũt castitatis casus i. ſcx aũt rursus hmõi delicta curãs: libertatẽ seruis molita est: ⁊ multũ de his tractauit modos k introducẽs de nama milia. impatozie vo cõstitutiones apparuerũt bis q̃ nõ recte facta sunt ad ius legitimũ vias qõ nõ trãsitorie l neqꝫ nos sancimus neqꝫ subiectos hãc legẽ negligẽter audire ꝓcipimus. Legitimi si qdẽ successores, ꝓcedunt hoibus ex nuptijs quas cõtrabũt: aut cũ dotalibus instrumẽtis: aut etiaꝫ absqꝫ eis sic ad feminas masculis cõuenientib⁹ vt ab initio habeãt ad eas legitimarũ nuptiarũ affectum m. Et hoc eñ in calũnia positum nos respiciẽtes: lege n decernimus qd in his quidẽ qui fortune dignitate, pucri sunt: qd autẽ in mediocri hoc hoim statu angendum sit: ad demõſtrationẽ legitimarũ nuptiarũ: quid vo deinceps pmiſſum est plebi o. Quapropter nuptijs, pcedentibus p ex hoc ipo sunt successiones certe: et si inter legitimos connumerentur: mox lex q introducit successionum modos plurimũ de his tractãs legitimũ si quidẽ ius sic se habet r.

☞ Si qs nat⁹ sit liber: nõ tñ legitimus aut etiã nat⁹ sit suus ſ libertatẽ postea meruit: si sit masculus legitimari potest per oblationem curie. si est femina legitima nũbẽdo curiali legitimo. b. d. Ang.

¶ Qõ vo nõ est huiuſmodi ſ liberũ quidẽ: nõ tñ ex nuptijs, pcedens legitimis: aut etiã in seruitute natũ si libertatẽ qdẽ meruit manserit autẽ naturale hoc modi varij ad ius legitimũ fuerunt quos enumerantes sic etiã reliqua s sancimus. ¶ Primus itaqꝫ modus legitimi iuris exiſtẽs ciuitatibus mox vtilis t quẽ Theodosius pie et nouc itroduxit memozie u. sancitum nãqꝫ est ab eo vt possit naturales filios x aut oẽs aut aliquos offerre curijs: aut filias curialibus copulare. et qñ modus iste nõ simplicẽ habuit legislationẽ: sed varie ⁊ de oblationibus y dictum est ⁊ de successionibus quomodo ipſi ⁊ quozũ heredes exiſtant: ⁊ qui rursus ad ius eox hereditariũ accedãt: iuſtũ credimus hoc primũ legislationis disponẽtes capitulũ ita ad reliquos modos qui ad legitimozũ ius fuerunt accedere: que eñ idem sunt facile omnino est dicere.

☞ Pater filiũ naturalẽ curie offerens: siue inter vinos siue in vltimo voluntate eũ legitimũ facit: habeat legitimos necne semetipsum aũt offerẽs alijs legitimis extantibus legitimus nõ fit. b. d. Ange.

Filiozum

Filiozum qnqꝫ sunt genera.

a ¶Filiorū pater.hoc qñ per dationē curie: secus si sine causa velit qs sibi filiū facere successorē:qz tunc demū legitimis nō existentib⁹:vt.ff.ad.qui.mo. na.effi.legi.ſ. si vo solū modo.qui est cōtra.

¶Loco⁹. c. per ruaz in glos.ſup ff. appellauit. poſt ſñ.ibi: ité ſi pater. extra qui ſi lij ſint legi.

b ¶Suſcepti.forte per re ſcriptū. vt honoraboſſior ſit ceteris:non autem ha buit adminiſtrationē ilſtris dignitatis: tunc em̄ ſemp liberat a fortuna curiali.ff.vt oz.ſ.vb. in ſñ.col.v.z cōſti.de digni.i.rñi. nec transire ad curiā pmittit qz debone ſtaret illuſtrem adminiſtrationē:vt hic ſubijcit. tñ nō talis rō.ſic ergo z i eō⁹ erit:vt.ſ.de ſan.epiſ. ſ.ſz hoc qdē.z idē in q̄li bet qui p dignitatē a curia liberat qui ſunt multi:vt.C.de decu.l.fi. Acc.

c ¶Siue.B reſpicit aliud ſiue qō eſt.ſ.

d ¶Conſtitutio. vt.C.de natu.lib.l.qm̄.

e ¶Curialis.i.qō fiat curialis.Accur.

f ¶Siue.B.reſpicit aliud ſiue quod eſt.ſ.

g ¶Legitimus.C.de natu.libe.l.cōium.ſ.illo.

h ¶Exiſtit.z eſt ratio eni dens cū nō debeāt legitimis filijs ſuo facto p̄eiudicium facere qō potuit pr̄:z hāc differentiā plerūq; iā in hac q̄ſti.dices.

i ¶Sancitū eſt.ſ.olim.

k ¶Simpliciter.id eſt ſine diſtinctione.Accur.

l ¶Fortuite.i.fortune.

m ¶Enim.p̄o certe.

n ¶Curialis.nam licꝫ ſit aliqs curialis nō tñ filij eius eſt:niſi ſpāliter effi ciatur:vt hic.z.C.de bis qui ſpon.mu.l.ſi.

Ville z caſtra ſub ci uitate col lectam faciunt.

o ¶Perſoluat. Not. villas et caſtra ſub ciuitate facere collectā:vt hic.et C.eo.l.iij.et.ff. de cenſi.l. fozma.z ius ciuitatꝫ ſeq. vt.ff.ad munici.l.q; z vi co.z.C.de epi.z cle.l.nulli.ſ.q; ſi inuito.Accur.

p ¶Et liberos.et.p etiā.

q ¶Ciuitate.cōſtantinopolitana.

r ¶Metropolim. id eſt metropolitane ciuitatꝫ.

s ¶Biʒātius.i. conſtantinopolitan⁹.nā ea ciuitaꝫ p̄mo dicta eſt biʒantiū.

t ¶Quiuſpiā.offerat filiā ſuā copulādo curiali metropolitane ciuitatis.

u ¶Et iſte modus.i.naturaliū filioꝝ z ſeruoꝝ.

x ¶Predictū. vt.ſ.eo.ſ. qō vo nō eſt.

y ¶Habēte.ſic z ſecundo cōtrahens matrimoniū nō ampli⁹ dat de ſuis ſecūde cōiugi q̄ vni filioꝝ p̄mi mrimonij z cui minus dederit:vt.ſ.de nu. ſ.optimū. z.C.de⁹ ſecun.

¶Si qs igit̄ fuerit naturaliū filioꝝ pater a ſiue curialis exiſtens ſcu liber/a curia licentiam habe bit oēs aut quoſdā ex eis ſiue legitimoꝝ ſit filioꝝ pater ſiue etiā nō:ſed ſolūmodo naturaliū offerre b curie:lꝫ forte illuſtris dignitatis ſint filij ſuſcepti nili tamen dignitas interceſſerit talis q̄ homines lꝫ curiales ſint ab hac fortuna liberos facit:obligatiōis aūt modus ſiue c fiat a pr̄e adhuc ſuppſtite:cū quiſpiā in cōe filiū offerret hoc nāq; geſtū eſt in philocalo naturali filio curiali a patre in buſtrena ciuitate) et hoc ipm dixit ſm inſpectionē ibi factā et ita cū offert ſicut a leone pic meno rie ſcripta dicit ꝓſtitutio d. ¶Siue ergo ſm hūc modū fiat aliquis a pr̄e.pnūtiatus curialis e:ſiue f cuz pr̄ ſub geſtis monumentoꝝ offerat:ſiue moriēs in teſtamēto conſcribat oportere fieri curiale:demū ille amplectat ſcripturā.legitimus g moꝝ fiet naturalium iure oīno liberat⁹ ſiue etiā moztuo patre ſemetipm filij⁹ aut filij offerāt non exiſtēte qdē legitima ſobole: etiā ſic erunt legitimi z curiales. ¶Proinde pr̄ qdē etiā exiſtētibus legitimis offert curie non legitimos filios.qui vo p ſemetipm ad hoc pcedit:tūc ſolūmodo audiet cū null⁹ legitim⁹ noꝝ filioꝝ exiſtit h. hoc itaqz de oblationibus ſit qō indifferenter:ſancitū eſt i a nobis in hac p̄ſenti lege reconditū:non autē ſimpl⁹ neqz fortuite oblatione.opz enim k z modos facere manifeſtos ſm quos offerātur.

¶Qui ſuā ſobolē naturalē vult legitimare curie loci ex quo natus eſt eam offerat:qui aūt romani z cōſtantinopolitani ſunt ſeſe ibidem offerēdo legitimant. z mulier naturalis curiali cōſtantinopolitano nubēdo legitimatur.Angelus.

¶Si qs igit̄ ex q̄libet oziaſ ciuitate:ſiue curialis l:ſiue etiam liber buiuſmodi ſit fortuna:licebit ci ſuū naturalē offerre filiū curie illius vnde oziſ ciuitatis.ſi vero nō ciuis nec ipſe ꝓſtitaſꝫ ex villa quadā aut vico ſit oziundus illi a pr̄e offerat ciuitati aut ſemetipm offerat ſub qua ciuitate villa aut vicus tributa pſoluat m. ¶Palā vo eſt qz ſi quidē pr̄ eū aut auus offerat:aut aliqs aſcēdentiū parētū. z liberos habēs filios hoc agere poterit.ſi vo ipſe qſpiā ſemetipm offerat hoc pmittim⁹ cū non alij legitimi ſunt fratres ſi tñ aliquis offerre volentiū ſuos naturales curijs aut ex maxia oziaſ ciuitate n:aut ex ſenioze roma:huic damus licētiam in quā voluerit metropolim ꝰoblationē celebrare:et hanc eſſe regulam etiam in filiabus vt iūgat eas curialibus: aut ex ciuitate ipa ex q̄ oꝛti ſunt: aut ſub qua villa:aut vic⁹ tributa pſoluat.aut ſi qs liber ſimul et roman⁹:aut biʒātius fuerit cuicūqz curialiū alterius cuiuſpiā c metropolis tamē:ſic itaqz nobis curialium oliḡtia eſt et iſte modus d placet iuris legitimi:qz damus curialiū naturalium exiſtenti ſolūmodo filioꝝ patri:licet ex ancilla eos habeat z liberos face re z offerre curie ſm qō p̄dictū e eſt.et adhuc ampli⁹ ſancimus de cauſa:vt vel ſi non pater offerat liber aut ſemel filius fiat poſſit z ſemetipſum offerre curie etiā hic legitima non exiſtente prole.

¶Legitimatus per curie oblationem patri legitimus ſucceſſor efficit:et repudiare poterit bereditatē patris:z ſe a curia liberare:pater tamē non pōt ei in teſtamento relinq̄re plus q̄ relinquat vni ex filijs cui minus relinquit.Angelus.

¶Et quoniā varie etiam de buiuſmodi perſonarum ſucceſſione ſancitum eſt:non videtur abſurdum nobis et de ſucceſſione ſicut p̄diximus terminare. Si qs igit̄ naturalis ſm hoc ſchema: id eſt oblationis fiat curialis:erit patri z ab inteſtato ſucceſſor:z ex volūtate nihil diſſimilis legitimis:z ex donatione pcipere poterit pr̄is:ita tñ vt nō amplius habeat vno horū qui ab initio legitimi ſunt z inter oēs minus habēte o.Cum ſemel aūt illi ſuſceperint oblationē z ꝓpter ea ad ius legitimoꝝ aſcēderint:nō ſinimus eos abſtinere ſe patrū bereditate:aut videri quaſi donationez in ſe factā z ratā habitā ab eis relinquere z fortuna p recedere.manētes itaqz curiales relictā aut donatā (ſicuti dudum a nobis dictū eſt) habebunt menſuram.

¶Si filius ab initio oblationē curie recuſauit bona tamē paterna poſſidere reperit:curie eſt aſtrictus:qō locū hꝫ etiā in filiabus.Ange.

¶Si vo ab initio refutauerint oblationē:manere libe ros p̄eponētes licet naturales qz fieri ditiores z curia les deinde videant:poſtea aut in totū aut ex parte poſſi dere res donatas aut relictas ſibi aut̄ etiam alienare: tenebūtur oīno curiali fortuna etiā inuiti vt non adulte rari b nobis videant legiſlationē z lucra quidē venētur que occaſione oblationis ſint:repellant autem fortunā ꝓpter quā lucra ꝓmeruerunt c. Et hoc ſimiliter ſancimus z in maſculis oblatis curie:z in filiabus nubentibus curialibus.nulla exiſtēte differentia ſiue per maſculos quiſpiam curie munera agat:ſiue per generos curiā in filiabus augere voluerit:et per illoꝝm filios nouos adijcere p̄oꝛibus curialibus filios oꝛum d.

¶Filius legitimatus ſoli patri ab inteſtato ſuccedit non auo vel aſcēdentibus:nec etiā cognatis patris:nec etiā agnaſcif licet ſit legitimatus niſi per quādam machinationē:nec ipſi eidē ſuccedūt ab inteſtato:ſed ex teſtamēto vnus alteri ſuccedere poteſt.b.d.Ange.

¶Filium vero per buiuſmodi cauſaz factum legitimū ipſi ſoli genitoꝛi legitimum facimus non etiaz extranee cognationi patris.Dicimus e autem z ex quibus ille natus eſt:et qui ex vtroqz f ſunt:et qui ex eo proceſſerūt facimus eum velut ex quadam machinatione cognatum. ſancimus enim oblatum curie naturalem filium ſolummodo patri legitimum fieri ſucceſſozem.nullum tamen habere participiū ad aſcendentes aut ex latere agnatos vel cognatos patris:aut illos aliqō habere participium ad illoꝝz ſucceſſiones.equum etiā ei dantes priuilegium vt ſicut nec cognatis patris nec

nupt.l.hac edictali. ſ. ſi. qō non poſſet eſſe minus legitima vel bic vel ibi.vt ff.de nupt.ſ.illud. ſed ſi eſſet bic ſolus totū poſſet habere.vt.C.eo.l.iij.

3 ¶Fortuna. vt.C.e.l. qñ deſideria.Accur.

a ¶Liberos.a curia.

b ¶Adulterari.ſic.ff. ſi. inſtru.in prin.Accur.

c ¶Promeruerunt. vbi em̄ eſt lucrum z onus.vt C.de fur.l.fi.z de cad.tollen.l.i.ſ.p ſecūdo. in fi.z ff.ſi qs omiſ. cau. teſta.l. ſi nō ſolus.in fi.ſ.rñi.

d ¶Eozum. Quid em̄ intereſt quo iſtoꝝ modoꝛ quis curie p̄omideat.vt C.eo.l.iij.in fi.

e ¶Dicimus. nunc exponit extra eam cognationem patris.

f ¶Ex vtroqz.ſ. latere vt agnati et cognati:vt hic ſtatim expōnit:ſic adoptatus non cognoſcit eo gnatis patris:nec ſucceditur.C.de adop.l.pen. ſ.ideo ſancimus. Item facit inſtit.de ſer.cogna. in fine.

UNIVERSIDAD

illis sit iste successor: nec illi ad eꝰ vocentur successionem nisi forte scripserit aut ipse illos aut ab illis scribatur: soli enim patri fiūt legitimi ⁊ cogniti esse creduntˀ.

Si cum filijs aut nepotibus legitimatus decesserit: si curiales sint ad eius successionem vocātur: nullo autē supstite eo decedente ab intestato curialis ad. ig. vncias vocatur. et ad reliquas tres qui ex lege appellantur. Angelus.

Ergo sanciēdū ē q factᵃ ita legitimis efficiāt successores si qdē habuerit filios qᵇ talis est/aut nc potes de legitimis sibi ꝑcreatos vxoꝛibus/⁊ merito etiā curiales ꝓstitutos modis oībus cis succedāt. qd cīn † legaliᶜ. est. ꝓpꝛio filio ad pñā successionē. Si vo filios habuerit non curiales qñqz sibiᵈ. pgenitos: tūc legitiᵉ mēsura veniat ad fiscū ⁊ curiā: reliquū vo q̄tūcūqz fuerit ad illos filios q curiales nō sunt accedat. ¶ Si vo etiā gñaliᶠ nulla eis sit. ples ⁊ moꝛiat intestatus: nouē quidē vncias curia ⁊ fiscᵍ hēat ꝑm q oudū a nobis sancitū est: in reliqs autē tribꝰ vncijs q ex lege vocāt oībꝰ modis veniēt. aut si testat' fuerit ad scriptos descēdet heredes semel autem factū curialē lex fusci piēs ⁊ iscribēs curie ⁊ successiōes ⁊ alia oēm ordiatā dedit vite successionē ⁊ q̄stū. Si q aūt vel ex gñe' vel cēncus scriptus forsan/ aut etiā nō scriptᵏ voluerit adire ꝑeuū ⁊ semetipm offerre curie. licētiā hēat ß agēdi/et distributā curie partē accipiens fieri curiales: ⁊ tā fortune q̄s functionū successor si ß ꝑeuius annuerit. ¶ Si q aūt legitimos ˡqdē filios non hēat naturales aūt ci solūmodo sint: liceat ci curie honore scribere eos heredes et scriptura ꝓ oi oblatiōe ᵐꝓsitat ⁊ nō egeat ß antiquaꝝ legū alia adiectione neqz oblatiōe dū supstites essent: sꝫ ex ß ipo scripti si liberi sint curiales simul ⁊ heredes fiāt: ⁊ habeāt ipi substārie nouē vncias sicut pater cis distribuerit. finaurē etiā totū cis relinquere voluerit adhuc facient melⁿ: verūtamē vsqz ad nouē vncias oīmō eis relinq̄t sēs: q si reliquerit minᵒ ᵖa lege modis oībus supplemētuꝫ substātie fiet. illi vero si voluerint curiales fiāt. Si vo aliq quidē eligāt/aliq vo refutāt: ad eos qui eligūt refu tantiū veniant ꝓtionesᵐᵐ. si vo oēs renuerint: tūc tanq̄ filijs nō existētibᵖ ita ad curiā veniāt nouem vncie oēs. Si vo ille quidē tacuerit ᵍfiliozū vo legitimozū ei nō fit. ples: tūc legitima parꝫ qdē ad heredes ab intestato veniat. si ly vero naturales si voluerint se metipsos offerre curie ß faciant sicutiᵍ voluerit: siue oēs: siue qdā ex cis: et modis oībꝰ nouē vncie subſtātie ad curiales aut curialē pueniant. ¶ Si vo etiā ex ancilla ci nati fūt/si eos manumiserit aut viuēs aut i testamēto obtulerit ꝓ eos etiā si suscipiant ⁊ sint curiales sicut testatoꝛ voluit/aut sicut eoꝝ desideriū fecit: offerētes cīn semetipsos curie percipiēt (sicuti dictuꝫ est) nouem vncias. vndiqz cīn volumus vel si testētur vel si nō facta volūtate ꝛ decesserit/eos qui ad curiā veniūt nouē vncias accipere. Si vero manumiserit quidē solūmodo nō tamē obtulerit: aut illi etiam sic volunt: aut quidā ex cis ad curiā respicere: etiam tūc nouē vncie curiā agēti vel agētibus ˢ ꝑm quātitatē dētur. Si vo nullus naturaliū aut velit aut offeraᵗ: tunc nouē vncias curia peipiat: palā quippe est qz simul sequit vbiqz fiscus ꝑm ꝓstitutionemᵘ de boc a nobis positā: de naturalibꝰ itaqz qui p trāsitum ᵛad curiam fiūt legitimi ⁊ de modo ꝑm quē offerunt: ⁊ successionibꝰ hec a nobis pure sancita sunt. ¶ Tribꝰ aūt ˣalijs ꝓstitutionibꝰ scriptis ꝛc no ˣ qdē pic memoie nō de futuris aliqd plene sanciuit/ sed de iam ꝑteritis: quā scribi ideo solūmodo ꝑmisimus vt cosʸ quibꝰ illa forte ꝓstitutio ꝑdest/q ᶻdescēdit coꝝ exinde/ples) nō hac vtilitate ꝓfuarem. Sicut cīn anastasij pie memoie q naturales adoptare cōtribuit non esse impoꝛtunā decetero nostris subiectis permittimus nisi ad hoc posita solūmoda siniuimus vt si qua vtilitas aliquibus exinde reposita est hāc non videamur p nfas amputare leges. Opoꝛtet cīn semper aliqō inchoare bonum: nō ea q̄ a quibusdā ꝑeritant destruere ᵃ. nostri cīn patris approbamᵇ ꝓstitutionem ᶜtēperate quidē introductā ⁊ ordinate posita: q̄ adoptiones naturales ꝓhibuit multam absurditatem habentes ⁊ indiscrete velut aduenas quosdā legitimis naturales superintroducentes. ¶ Reliqui igit sunt modi qui a nobis inuēti sunt q̄s ꝑcurremus ᵈlegitimū ius ꝑbentes cis qui erāt ꝓmitus naturales: circa quoꝝ successionē nō labozauim⁹: semel cīn eos efficientes legitimos ᵉdamus habere etiam successiōes illas quas habēt bi qui ab initio legitimi sunt. ¶ Si qs igitur ᶠdotalia ᵍscripsit ad libertam ʰin ꝓncipio: siue ad liberā mulierē: cui oīno licet copulari: in cubine schemate sibi aut legitimoꝝ filiozū iā pater ⁱ existens aut etiā filioꝝ naturaliū ꝑ legitimas esse nuptias ⁊ filios vel ꝑcedentes vel cōceptos legitimos ci esse sancimus. ⁊ licꝫ postea non nascantur filij ci: aut etiam nati moꝛiantur: nihilominus ꝓioꝛ soboles ʲlegitima consistit: affectus enim circa filios ita ei ꝑcedens qui cū etiaꝫ ad dotale ꝓuocauit instrumentū ipe decidit secūdis filijs occasionē qui postea nati sunt ᵏ legitimi iuris. Quapꝛopter absurdū erat benignā occasionē quā posteri sibi filij inuenerūt ex ꝓioꝛibus sumētes cā nō etiā ꝓioꝛibus legitimū ius simul ⁊ sine calūnia circa patrum dare successiones. ¶ Palam enim est quia iuniozes ˡᵐfilij ex lege ⁿ facti sunt sui hoc initiū dotalibus ꝓbētibus. quapꝛopter vnum ambozum fecimus oꝛdinem ⁊ decetero calūnias plurimis abstulimus ꝓstitutionibus ᵒillud dicētes vt vel si nō habuerit filios postea pater dotalia tñ expo fuerit instrumenta: etiā sic nihilominus suos habeat filios. vt cīn nasceretᵛ ei filij alij casus qdā forte potestatem ⁊ licētiā habuit sicut etiā natos auferre: affectionis vo ꝓbationes que in ꝓioꝛibus fuit natis: hoc est ante dotalia instrumēta ꝓbentē legitimū ius nihil tale fuit qō auferre ᵖomnino poterit. ¶ Insuper etiā ex rationa-

Sit. id est

a Qui factis. natiui cassus. Accur.
b Qui. i. q curie oblatꝰ est. Accurſius.
c Legalius. i. debet magis ex. l. q. d. nihil cū etiā viuo patre dñs est filius. vt. ff. de libe. ⁊ postbu. l. suis. et eadē ꝑsona. vt. C. de ꝑu. et alijs sub. l. fi. et ideo debita bona ꝑfis filio vt h. t. ff. vñ lib. l. scripto herede. in fi. et. ff. de bo. dā. l. fi. i. rñ. ⁊. ʃ. fi.
d Sibi. ſ. fiue antea fiue postea. Accur.
e Legitima. q̄ determinaſ. l. ſ. quarta. vt. C. qñ ⁊ q. q̄r. ꝑ de. l. j. ⁊. ij. in ꝑn.
† Cōcor. c. f Ex gñe. ci⁹ q decessit. ius natura le. j. distinc. g Legitimos essent. ſcz parentes.
h Oblatiōe. i. ac si esset datus curie.
i Flouē. qū est vnus vel plures. quod dic vt. ſ. de trieē. est. originus. ſ. excipiatur. col. iij.
k Cīn⁹. qō enī⁹ leg. dat ꝓinat' auferre non pōt: vt bic. et vt arg. ſ. de nu. ſ. ſi vero nō ſolū. in fi.
l Al lege. ſupplet lex in quo bō deficit. vt. ff. ſ. de iudi. l. iiij. ſ. fi gs. ⁊. C. de inoffi. testa. l. oīmodo.
m Portiones. ſic. C. qñ nō ꝑ. ꝑ. l. j. Accur.
n Tacuerit. ſcz testō.
o Sicuti. ſcz non facto testamento.
p Obtulerit. ſcz eos curie. Accur.
q Volūtate. ſ. testamen to non facto. Accur.
r Vel agētibus. i. in curia exiſtentibus.
s Cōſtitutionē. ſ. eo. ſ. semel. ⁊. ſ. ſi qs autem.
t Per trāſitū. tūc enim fit trāſitꝰ cū curie offerꝛ.
v De mō. ſ. oblationis.
g Tribus aūt. q̄ statim nominabūtur. Accur.
p Zeno. vt. C. eo. ti. diui conſtantini. Accur.
z Ut eos. rō ſꝛe ille cōſtitutiones ꝓfte sunt.
a Q. id est quia.
b Anaſtaſij. vt. C. co. l. inbemus.
c Destruere. ⁊ sic no. q ꝛn dubio nō debem⁹ corrigere legē vt h. et. C. de ap. l. ꝓcipimus. in fi. arg. ff. vt fra. fi. j. rñ. Sꝫ illō q̄ expreſſe corrigitur.
Corrigi lex in dubio nō ꝛꝫ.
d Cōſtitutionē. q̄ est. C. co. l. legem anaſtaſiam.
e Percurremus. modo ſtatim. Accur.
f Legitimos. ꝑm modū infraſcriptum.
g Dotalia. ſ. inſtra.
h Libertā. qō de liberta dicit intellige ſi legitimos nō hꝫ ꝑm distinctiones quā habes. ff. de trie. et semi. ſ. fi. quam dicūt quidā tolli per illaꝫ. ff. vt liber. dece. ſ. pe. Accur.
i Pater. ſ. tantū. nā in

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Qui factis.i.natiui casus. Accur.
b Qui.i.q curie oblat⁹ est. Accursius.
c Legalius.i.debet magis ex.l.q.o.nihil cũ etiã viuo patre dñis est filius. vt.ff.de libe.ꝛ posthu.l.i suis.et eadẽ ꝓsona.vt.C. de ꝑpu. et aliis sub.l.fi.et ideo debita bona ꝑfi filio vt h.ꝛ.ff.vñ lib.l.scripto heredẽ. in fi. et.ff. de bo.dã.l.fi.i.ri.ꝛ.ꝙ.fi.
d Sibi.ſ.siue antea siue postea. Accur.
e Legitima.q determinat.l.f.quarta.vt.C.qñ ꝛ q.ꝙ.ꝑs de.l.i.ꝛ.ij.in ꝑn.
† Socor. c. f sue natura se.ſ,distinc.
f Ex gñe.ci⁹ q decessit.
g Legitimos essent.ſcz parentes.
h Oblatiõe.i. ac si esset datus curie.
i Nouc.qñ est vnus vel plures.quod dic vt.ff.ꝺ de trie.et semiſ.dicimus.ꝙ. excipiatur.col.iij.
k Addin⁹.q6 eniz leg dat ꝓiuat⁹auferre non põt: vt hic.et vt arg.ff.de nu. ꝙ.fi vero nõ ſoliũ. in fi.
l Al lege.ſupplet lex in quo hõ deficit.vt.ff.ꝺ re iudi.l.iiij.ꝙ.fi.ꝙ.s.ꝛ.C.de inoffi.testa.l.oimodo.
m Portiones.ſic.C. qñ nõ pe.par.l.j.Accur.
n Tacuerit.ſcz testõ.
o Sicuti.ſcz non facto testamento.
p Obtulerit.ſcz eos curie. Accur.
q Oblũtate.ſ. testamen to non facto. Accur.
r Tel agẽtibus.i.in curia existentibus.
s Cõstitutionẽ.ꝙ. eo. ꝙ. semel.ꝛ.ꝙ.fi qs autem.
t Per trãſitũ.tũc enim fit trãſit⁹ cũ curie offert.
v De mõ.ſ.oblationis.
x Tribus aũt.q ſtatim nominabũtur. Accur.
y Zeno.vt.C.co.ti.dini constantini. Accur.
z At eos.rõ ẽre ille cõſtitutiones posite sunt.
a Q.id est quia.
b Anaſtaſij. vt.C. co.l. iubemus.
c Destruere.ꝛ sic no. q ĩ dubio nõ debem⁹ cozrigere legẽ vt h. et.C. de ap.l.ꝑcipimus.in fi.arg. ꝙ.j.vt fra.fi.i.ri. Sꝫ illõ q6 expꝛesse corrigitur.
d Cõstitutionẽ.q est.C. co.l.legem anaſtaſium.
e Percurremus. modo ſtatim. Accur.
f Legitimos.ſm modũ infraſcriptum.
g Dotalia.ſ.instra.
h Libertã.q6 de libertã dicit intellige ſi legitimos nõ ⁹ ſm distinctionẽ quã habes.ff. de trie. et semiſ.ꝙ.fi.quam dicũt quidã tolli per illaꝫ.ff. vt liber.dece.ꝙ.pe. Accur.
i Pater.ſ.tantũ. nã in illis ſit iſte ſucceſſor:nec illi ad eũ vocentur ſucceſſionem niſi forte ſcripſerit aut ipſe illos aut ab illis ſcribatur:ſoli enim patri ſiũt legitimi ꝛ cogniti esse credunt.
Si cum filiꝫ aut nepotibus legitimatus decesſerit:ſi curiales ſint ad eius ſucceſſionem vocãtur:nullo autẽ ſupſtite eo decedente ab intestato curialis ad.ig. vncias vocatur. et ad reliquas tres qui ex lege appellantur.Angelus.
Ergo ſanciẽdũ ẽ q facẽ ita legitimis efficiãt ſucceſſores ſi q6 habuerit filios q⁹ talis eſt/aut nepotes de legitimis ſibi ꝓcreatos vxoribus/ꝛ merito etiã curiales ꝙſtitutos modis oĩbus cis ſuccedãt.qd cñ † legali⁹ est ꝓpꝛio filio ad ꝑfectã ſucceſſionẽ. Si vo filios habuerit non curiales qñqꝫ ſibi ⁴ꝓgenitos:tũc legitia ⁵ meſura veniat ad fiſcũ ꝛ curiã:reliquũ vo ꝙtũcũqꝫ fuerit ad illos filios q curiales nõ ſunt accedat.
Si vo etiã gñaliꝫ nulla cis ſit,ples ꝛ moziaſ intestatus:nouẽ quidẽ vncias curia ꝛ fiſc⁹ hẽat ꝑm q⁹ dudũ a nobis ſancitũ eſt:in reliqs autẽ trib⁹ vncijs q ex lege vocãt oĩb⁹ modis veniẽt.aut ſi teſtat⁹ fuerit ad ſcriptos deſcẽdet heredes ſemel autem factũ curialẽ lex fuſciꝑiẽs ꝛ iſcribẽs curie ꝛ ſucceſſiões ꝛ aliã oẽm oꝛdiatã dedit vite ſuccẽſſionẽ ꝛ qſtũ. Si qs aũt vel ex gñe⁷ vel exꝑncus ſcriptus forſan/aut etiã nõ ſcript⁹ voluerit adire ĩperiũ ꝛ ſemetipm offerre curie. licẽtiã hẽat ꝭ agẽdi/et diſtributã curie partẽ accipiens fieri curiales:ꝛ tã fortune ꝙs functionũ ſucceſſor ſi ꝭ ĩperius annucrit. Si qs aũt legitimos ⁸qdẽ filios non hẽat naturales aũt ei ſolũmodo ſint:licet ei curie honoze ſcribere eos heredes et ſcriptura ꝓ oĩ oblatiõe ⁹ꝓſtat ꝛ nõ egeat ꝭ antiquaꝫ legũ alia adiectione neqꝫ oblatiõe dũ ſupſtites eſſent:ſꝫ ex ꝭ ipo ſcripti ſi liberi ſint curiales ſimul ꝛ heredes fiãt:ꝛ habeãt ipi ſubſtãtie nouẽ vncias ſicut pater cis diſtribuerit.ſinaũt etiã totũ eis relinquere voluerit adhuc ſa ciet melꝭ:verũtamẽ vſqꝫ ad nouẽ vncias oĩmõ eis relinq̃t ſciẽs: qꝛ ſi reliquerit min⁹ ¹⁰a lege modis oĩbus ſupplemẽtuꝫ ſubſtãtie fiet.illi vero ſi voluerint curiales fiãt. Si vo aliq quide eligãt/aliq vo refutãt:ad eos qui eligũt refu tantiũ veniant ꝓrtiones¹¹. ſi vo oẽs renuerint:tũc tanꝫ filijs nõ exiſtẽtib⁹ ita ad curiã veniãt nouem vncie oẽs. Si vo ille quidẽ tacuerit¹²filiozũ vo legitimozũ ei nõ ſit,ples:tũc legitima parꝫ qdẽ ad heredes ab intestato veniat.ſi vero naturales ſi voluerint ſemetipſos offerre curie ꝭ faciant ſicuti⁹ voluerit:ſiue oẽs:ſiue qdã ex cis:et modis oĩb⁹ nouẽ vncie ſubſtãtie ad curiales aut curialẽ pueniant. Si vo etiã ex ancilla ei nati ſũt/ſi eos manumiſerit aut viuẽs aut i teſtamẽto obtulerit⁹ eos etiã ſi ſuſcipiant ꝛ ſint curiales ſicut teſtator voluit/aut ſicut eoz deſideriũ fecit:offerẽtes cñ ſemetipſos curie percipiẽt(ſicuti dictuꝫ eſt)nouem vncias.vndiqꝫ cñ volumus vel ſi teſtẽtur vel ſi nõ facta volũtate⁹ decesſerit/eos qui ad curiã venirẽ nouẽ vncias accipere. Si vero manumiſerit quidẽ ſolũmodo nõ tamẽ obtulerit:aut illi etiam ſic volunt:aut quidã ex cis ad curiã reſpicere:etiam tũc nouẽ vncie curiã agẽri vel agẽribus ¹ ſm quãtitatẽ dẽtur. Si vo nullus naturaliũ aut velit aut offeraſ:tunc nouẽ vncias curia peipiat:palã quippe eſt qꝛ ſimul ſequit vbiqꝫ fiſcus ſm ꝙſtitutionem ¹³de boc a nobis poſitã:de naturalib⁹ itaqꝫ qui ꝓ trãſitum ¹ ad curiam fiũt legitimi ꝛ de modo ¹ ſm quẽ offerunt:ꝛ ſucceſſionib⁹ hec a nobis pure ſancita ſunt. Trib⁹ aũt ¹ aliꝫ ꝙſtitutionib⁹ ſcriptis ſcno quẽ pie memorie nõ de futuris aliqd plene ſanciuit/ſed de iam ꝑteritis:quã ſcribi ideo ſolũmodo ꝓmiſimus vt cos ² quib⁹ illa forte ꝙſtitutio ꝓdeſt(qꝫ ³deſcẽdit coz exinde ꝓples)nõ hac vtilitate ꝓziuarem⁹. Sicut cñ anaſtaſij pie memorie q naturales adoptare cõtribuit non eſſe impoꝛtunã deceꝛero noſtris ſubiectis permittimus niſi ad hoc poſitã ſolũmoda ſiniuimus vt ſi qua vtilitas aliquibus exinde repoſita eſt hãc non videamur ꝑ nfas amputare leges. Oportet cñ ſanper aliqõ inchoare bonum:nõ ea q̃ a quibuſdã ꝑeriſtant deſtruere ⁴. noſtri cñ patris approbam⁹ ꝙſtitutionem ⁵ tẽperare quidẽ introductã ꝛ oꝛdinate poſitã:q̃ adoptiones naturales ꝓhibuit multam abſurditatem habentes ꝛ indiſcrete velut aduenas quoſdã legitimis naturales ſuperintroducentes. Reliqui igiſ ſunt modi qui a nobis inuẽti ſunt q⁹ ꝑcurremus ⁶ legitimũ ius ꝓbentes cis qui crãt ꝓmitus naturales:circa quoꝫ ſucceſſionẽ nõ labozauim⁹:ſemel cñ cos efficientes legitimos ⁷ damus habere etiam ſucceſſiões illas quas habẽt hi qui ab initio legitimi ſunt.
Si qs igitur † dotalia ⁸ ſcripſit ad libertam ⁹ in principio:ſiue ad liberã mulierẽ:cui oĩno licet copulari:in concubine ſchemate ſibi aut legitimoꝛ filiozũ iã pater ¹ exiſtens aut etiã filioꝛ naturaliũ ꝑ legitimas eſſe nuptias ꝛ filios vel ꝓcedentes vel cõceptos deſiderans ei eſſe ſancimus.ꝛ licz poſtea non naſcantur filij ei:aut etiam nati moziantur:nihilominus prior ſoboles ¹⁰ legitima conſiſtit:affectus enim circa filios ita ei ꝓcedens qui cũ etiaꝫ ad dotale ꝓuocauit inſtrumentũ ipe dedit ſecũdis filijs occaſionẽ qui poſtea nati ſunt ¹ legitimi iuris. Quapꝛopter abſurdũ erat benigną occaſionẽ quã poſteri ſibi filij inuenerũt ex ꝓtioribus ſumẽtes cã nõ etiã ꝓtioribus legitimũ ius ſimul ꝛ ſine calũnia circa patrum dare ſucceſſiones. Palam enim eſt quia iumiores ¹¹ filij ex lege facti ſunt ſui boc initiũ dotalibus ꝓbẽtibus. quapꝛopter vnum ambozum fecimus oꝛdinem ꝛ deceꝛero calũnias plurimis abſtulimus ꝙſtitutionibus ¹² illud dicẽtes vt vel ſi nõ habuerit filios poſtea pater dotalia trĩ expo fuerit inſtrumenta:etiã ſic nihilominus ſuos habeat filios.vt cñ naſcerent ei filij alij caſus qdã forte poteſtatem ꝛ licẽtiã habuit ſicut etiã natos auferre:affectionis vo ꝓbationes que in ꝓtioribus fuit natis:hoc eſt ante dotalia inſtrumẽta ꝓbentẽ legitimũ ius nihil tale fuit qõ auferre ¹³ omnino poſſuerit. Inſuper etiã ex rationa

Sit.id est

Corrigi lex in dubio nõ ꝺz.

† Facit ad hoc.c.tãta est vis.cum glo.ĩ.extra q filius le.vbi ſic q per mimonium ſubſequẽs legitimatur filius. ante matri monium geniti.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶Sit.i.sit legitimus.
b ¶Inuenta.C. de natu. lib.l.nup.§.r multo.
c ¶Cōceptus.i. cōceptio nis casus gentilui.
d ¶Nascenti.vt.ff.de sta tu ho.qui in vtero.
e ¶Sancitū.§.q.mo.nat. effi.le.§.nouimus. r.§.si quis vo.r.§.licet igit.r §.si vero.col.vj.
f ¶Pctō.quia meretrig.
g ¶Tractata.l. bis mo dis.l.aut ex rē.
b ¶Si qs.repetit vt sol uat.
i ¶Rescriptum. qō vul go appellāt bononiēses mamburdiū.i. imperia le rescriptum.
k ¶Diximus. vt.§.co.§. natura quidem.
l ¶Scrututez.co modo qui dr instit.de iur.na.§. ius autem. Accur.
m ¶Conuersio. qr boies ꝙuertūt ad ꝙubias. Ac.
n ¶Inueniri.filiꝰ mozbꝰ similē defideraī medici nam:vt dici.§.qui.mod. na. effi.legi.§.licet igit.
o ¶Facto.i.precib⁹ impe ratoꝛi oblatis declarato quia vult filios restitue re nature. Accur.
p ¶Doc.l.tempoze.
q ¶Una.i.simul.
r ¶Supplicātib⁹.l.nob.
s ¶Principis. hoc acci pe qñ pr dicēs eos natu rales volebat tm eos vt legitimos reputari.si au tē solū eos filios diceret nec adderet naturales si ue i testō siue i scriptura vbi subscripserūt tres te stes:siue i gestis erūt legi timi ꝫ se pncipi nō offe rant:r qō pl⁹ est vni testi monio dato aliꝫs pdest: vt.j.vt li.ma. r aui.§.ad hec.col.viij.
t ¶Permissum est.vt.C. de eman.lib.l.nec anus. in fi.r.l.iubem⁹.in fi.nec seruus qñq; manumitti tur inuit⁹:vt.C. de testa. ma.l.fi.§.fi vo quidā ibi: volentibus rē.
v ¶Sozte.forte em̄ praue cōuersationis r perueꝛsi moꝛis est iste pater.
x ¶Non est.vt hic. r.ff. de bis q sunt sui vel alie.iu. l.fi.nisi p ingratitudinē: vt.ff.de ado.l.q liberat⁹. r.C.ō ingratis li.l.i.r sic no.in bis q sunt volūta rie iurisditiōis nō posse qd fieri altero ꝛuito:siue ex.imat filius vel redigat inuit⁹vt hic siue q⁹ pater ex.imere cōpellat inītus: nisi in quatuoꝛ casib⁹:vt no.insti.qui.mo.ius pa. po.§.fi.Sz qro an cōpel lat filius exire patriā po testatē ex eisdez causis ex quibus pater cōpellit eū emācipare:Rñ.nō.et ga nō inuenimus:vñ regulā istam seruam⁹ in dubio. libus hoc adiectū est causis qua si ante dotalia ꝓceptus qdē est fi lius:natus aūt postea dotalia au xiliatoꝛ sui fit qui etiā ꝑoztb⁹ cō stitutionibus hoc facere potuit. r quedā a nobis inuēta est ratio regularis optime narrans de oꝛ dine nascētiū.cū em̄ dubitet vtrū opoꝛteat cōceptus an partus re spici tēpus.sancimus vt non tps cōceptus ſz partus inspiciat.ppt filioꝝ vtilitatē. Si vo cōtigerit tales aliqs excogitare circūstan tias casuū in quib⁹ est vtilius cō ceptionis tempus q̄ partus:tē pus illud valere magis ꝓcipi mus quod vtilius fit nascēti.

¶Fiūt filij legitimi ꝑcib⁹ ꝑncipi obla tis r testō patris ostēso:si eos prescriptū morte ꝑuent legitimare nō potuit.Bar.

¶Illud tñ a nobis sancitū est. vt si qs voluerit legitimā suā fa cere sobolē r nō habuerit vxoꝛē taliū filioꝝ matrē:filios quidem valde diligat:mulier autē nō sine peccato sit apud eum:neqz digna sit quolibet legitimo noīe r ꝓpo ꝓterea aut moziente muliere aut legitimo iure non digna in matri monio putanda/aut causa a filijs maligne tractata/aut ex studio muliere celata/aut a filijs/aut foꝛ te aliter ei diuitijs accedētibus: ne iure legitimoꝝ vsum pater et fructū defuncta matre tanꝗz sub potestate filijs ostitutis habeat. ¶Si qs ergo filios legitios nō bñs ſz tm̄odo naturales:ipsos quidē legitimos facere volucrit: mulierem vo in ꝓmptu non ba beat oīno/aut habeat qdē nō ta men sine pctō/aut si nō appareat/ aut aliter dotaliū instrumentoꝝ non habeat facultatē. Quid em̄ si ad sacerdotiū alter coꝛ ascēdat/ damus ei fiduciā hoc qō dudum gessimus ad legitimum ius filios educere naturales legitimis sicu ti prediximus nō existētibus:per quandā hmōi viam.sicut em̄ sunt modi qui seruos ad libertatez si mul r ad ingenuitatē deducunt r nature restituunt : ita si pater nō habuerit legitimā plē r voluerit eos restituere nature et antique ingenuitati.siue ex ingenua nascā tur ei siue ex liberta r legitimos occetero r sub potestate habere hoc agat per nr̄m rescriptū.non em̄ fuit in ꝓncipio qñ natura bo miniꝫ sanciebat sola:anteqz scri pte ꝓcederēt leges quedā differē tia naturalis atqz legitimi:ſz pri mis parētib⁹ ꝑmi filij (sicut ꝑsen tem inchoantes diximus legez) etiam ipso ꝓcessu nati legitimi sint:r sicut in liberis natura qdē fecit liberos oēs:bella vo seruitutē adinuenerūt:sic etiā hic no bis natura legitimas ꝓtulit sobo les:ad ꝙuisēcētiā vo facta ꝙuer sio naturale ius inseruit. Qua ꝓpter filibus passionibus exoꝛ tis ꝙuenit cura ex equalib⁹ inue niri:aliā quidez a ꝑoztbus nr̄is: aliā vo a nobis. Sit igit licentia patri in ꝑdictis casibus matrē in ꝑoze schemate relinquēti impio ꝑces offerre boc declarātes:quia vult naturales suos filios restī tuere nature r antiq̄ ingenuitati r iure legitimo vt sub potestate ei⁹ ꝓsistāt nihil a legitimis filijs dif ferētes.quo facto ex hoc filios frui hmōi adiutozio;vna nāqz ꝑ mō oēs hui⁹ natura digressiōes r opiniones in his q legitimos nō habēt filios curam⁹:sic breui sola cio tm̄ inpetū nature corrigētes.

¶Si vo is qui solūmodo natura lium filioꝝ est pater per quosdaz foꝛtuitos casus nonvalucrit hoc agere.moziēs aūt sub quodā ꝓe dictoꝝ casuū scripserit testm̄ vo lens sibi legitimos esse filios suc cessoꝛes:r in hoc dam⁹ ei licentiā ex fiduciā supplicantibus tm̄ etiā sic filijs post mortē patris: r hoc dicētibus r ostēdentibus patris testamētum r heredibus existēti bus ꝑm legē hoc quoqz donū ba beāt patris r ꝓncipis :id est di cere nature simꝫ r legis. ¶Gene raliter aūt in oīb⁹ qbus per ꝑdi ctos modos deducunt ad legiti mum ius:tūc hoc volum⁹ obtine re oū r filij hoc ratū habuerit.nā si soluere ius patrie potestatis i uitis filijs nō ꝓmissum est patri bus multomagis sub ptāte redi gere inuitū filiū r nolētem:siue p oblationē ad curiā:siue p instru mētoꝝ celebratione:siue per aliā quālibet machinationē:tāqz soꝛ tem mctuentē paternā iustū nō est :neqz impij r legislatoris po nimus ꝓpriū . ¶Si vo pluriminis existētibus filijs:alij qdē eligāt/ alij respuāt:bi qui volūt legitimi fieri alijs in iure naturali manen tibus r hoc dicim⁹ nullī ꝑoz legitimoꝝ ꝓrimētes modum:ſz hunc adijciētes alijs in quibus illos accipere nō licet. oīno em̄ legitimis existētibus oeinde naturalibus ꝓue nientib⁹ nequaqz ius legitimoꝝ eis adijcit:nisi oīno aut per curiā:aut p nr̄as ostiones que dotaliū instroꝝ introduxerūt modū. ¶Adoptionis aūt modū qui fuit olim a quibusdā ante nos imꝑatoꝛibus fupnaturalibus puta tus nō imꝑobus inueniētes:ſm paterne constitutiōis virtutē r nos (sicuti dictū est) excludimus:qñ castitatez nō ꝑfecte cōsideraūt:r nō erit deccns vt que bene exclu sa sunt in rēpublicā rursus introducātur. Quaꝓpter his a nobis sancitis atqz manifestatis quo cōueniat mō ad ciuitatē romanam legitimoꝝqz ius transire nihil de successione super talibus est dicēdum.nā sicut in ceteris ab initio legitimis oꝑtet etiā in eis fieri successiōes

vt.ff. de exer.l.i.§. in re. igit r qz filius non hz eā potestatē in patrē quam pater in filiū vt eā in euz valeat exercere.
y ¶Proprijs.imo remo tum r extraneum.
z ¶Sanctibus. sic.ff.eo. §.si quis aūt legitimos. ibi:si vo aliqui rē.et.C.de testa.ma.l.fi.§. si vo qdā. r.ff. de leg.ꝓe.l.naturalis.§.ij.Accur.
a ¶Priozi.l.nullī coꝛ p quē aliqs fit legitimus.
b ¶Idunc.l.per rescriptū ꝓncipis.
c ¶In quibus.supple in illis casibus in quib⁹ alij non habēt locū qō est ex causis illis q sunt.§.e.§. illud.r.§.q.mo.na.effi.le gi.§.nouimus. r.§. si qs vero.et.§.liceat.Vel dic nullū eoꝝ perimētes rē. id est coꝛ q ꝓpie sunt le gitimi:ſz hūc adijciētes alijs modis in quib⁹ nō licet illos scilz filios acci pere legitimos: quia nō sunt ex alis cessat hic mo dus vt subijcit omnino ēm rē. Vel verius dicꝛt hic modus per quē nō li cet naturalē facere legiti mum adiungit alijs mo dis qñ nō licet facere na turalē legitimū.naz hoc modo nō licet fi egtāt le gitimi:et ꝑ subijcit oīno ēm rē.Sz qui sunt modi in qbus permittit ista le gitimatio si filij nō sint Rñ.qñ pr p rescriptū pe tit b fieri vt h.Itē qō in testamēto dicit q sint le gitimi r filij oīndūt post ea testm̄:vt.§.cod.§.si vo naturaliū. tertio.vt.j. vt li.ma. r aui.§.ad hec.
d ¶Imperatozib⁹.vt ab anastasio.vt.C.eo.l. iube mus.in fi.
e ¶Cōstitutiōis.§.patris iustiniani posite.C.eo.ti. l.legē.§.i posteꝛū.vbi dicit q⁹ naturales nō adoptent r hec sunt.§.q.mo. na.effi.legi.§.r nos.
f ¶Successiōes.vt hic.et §.eo.§.tribus.in fi.§.ibi reliqui rē.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Legitimi.quocūq; de supradictis modis.
b ¶ Valenti.vel dic q nō sit in.C.vel dic q sit et le gis sēsus i.C.ō na.li.i.ij.
c ¶ Primis. impatoriḃ.
d ¶ Patre.si habeant.
e ¶ Naturales.ꝛ legitimi Aſſo.imo naturales tan tū vt hec lra dicit euiden ter.hodie tamē ſerua qō dicitur.ſ.e.ſ.ne igitur.ꝛ ſ.ſi vero filios.
f ¶ Donantes.hoc habe mus in.C.de na.li.i.ij.
g ¶ Dedimus.vt.C.e. humanitatis. Accur.
h ¶ Viros.ſcilz bonos et honestos.
i ¶ Dacemus.vt per hoc plō det itelligere.ſic.ſ.g. mo.na.effi.leg.ſ.ꝛ qđē.
k ¶ Sinam'.ꝛ viā periu rijs que leges puniūt re linquamus.vt.C. de in di.vi.i.ij.Accur.
l ¶ Cōſtitutiōis.q.ō.hoc etiam erat per iura codi cis. vt.C.eod.l.ij. et.ſ.ſ. prīcipi.diſcretis.
m ¶ Legitimoꝝ.ſcz ſit.
n ¶ Donari.ſcz inviuita volūtate.Aſſ.vt.ſ. ſtatim ſ.ſi vero habuerint.
o ¶ Legitimam. i. tertiā. vt digi.ſ.de trīē.ꝛ ſe.ſ.ſ. coll.iij.de qua leg. hic facit mentionem.
p ¶ Cōiuge.hec cum non capiat tū facit ꝙ aliꝰ nō capiat.ꝛ ſic nota ꝙ ꝑ fallit regula q̄ ō: ſi vico vin centē te rē.vt.ff.de di. et tēpo.ꝑſcri.l.de acceſſioni bus.nam naturales filij repellunt agnatos quā tum eſt in duabꝰ vncijs vt hic ſubijcit.et agnati vincūt vxorē. vt.C. vnde vir ꝛ vxor.l.j.et tū natu rales nō vincūt vxorem imo vincunt ab ea:vt ff. ꝛ.j.co.ſ.ſi quis igitf.ſic et alꝰ fallit dicta regula.vt ff.ꝙ po.in pig.l.claudiꝰ. Itez fallit.ſ.de equa.do. ſ.bis ſequēs.item fallit.ff. ad ſenatuſcō.ter.l. iij.ſ.obijcit. et.l.equiſſimum.ſ.ſi eg filio et dixi mus.ſ.de trīē.ꝛ ſemiſ.ſ. cōſideremus.vbi dicunt ea q̄ dicūtur hic. Accur.
q ¶ De ſubſtātia.ſ.in ſcriptis vel ſine ſcriptura.
r ¶ Indubitatus.ſre dicitur indubitatꝰ affectꝰ. Rñ.q: vnam ſolā cōcubinam habet:ſi aūt habet duas qō eſſe non oz tunc erit dubitatus. vt.ſ.c.ſ. nā ſi hec. Itē alia ratiōe q: ad hoc vt dicaſ concubina ipſe debet hoc ꝓteſtari coā vicinis.vt.ff. de cōcu.l.in cōcubinatu. alꝰ ꝓſumeretur legitima vxor.ꝛ ita ſuccederēt filij in totum.vt.ff.de ri. nup.l.in libere.
s ¶ Uncias. ꝓeter duas vncias.puta ꝙ habeant

¶ Diſcretis igitur:ꝛ his qui facti ſunt legitimi[3] ꝛ his qui māſerūt naturales:ordinādū eſt tā etiā de ſucceſſionibus coꝝ.valēti[u] ſi qđē ꝛ valēriniano ꝛ gratiano diuc me mozie ꝑmiſ[t] placuit humanū ali quod agere circa naturales.et ſi qđē ſit naturaliū ꝑſi legitima ſoboles vna vncia eos dignos eſſe fecerūt:ꝛ hanc cū ſua matre[d] non donari neq; ex vltima vari volū tate vlteri[9] aliqd ꝓmittētes. Si vo filij qđē nō ſint naturales[e]:cō cubine vo ſolūmō his qui nō habeant vtiq; ꝛiugem (hoc etenim tm concubinā habētibus eſt conſcriptum) mediā vncian ſolā donantes[f]. Si vo filioli legitimorum non ſint parentes ꝛ neq; patrem ꝛ matrem habeant:vſq; ad tres vncias relinq;re cis aut donare ꝑmiſſi ſunt/ꝛ hoc cū matre. ꝛ ſi quolibet modo acceꝑerit aliquid in hoc reputari ſolūmodo. qō aūt plō eſt ad eos qui vocātur ex lege venire: hoc quod Theodoſij ſeniozis filij lz non perfecte ſanciuerūt. ¶ Nos igit ꝛ ſi ꝓtius humana vſi lege ꝓtribus vncijs ſex vncias eis filijs legitimis nō extantibus per patrū magnificē tiam dedimus[g]:ſed tñ ex his qui ſubinde ꝓcuniūt cauſis ꝑfectius ſimul clementiuſq; conſiderātes preſentē ponimus legem. Pluri ma vtiq; ſunt et ꝓtius cōmiſſa et in noſtris tēpozibꝰ delinquunt:ꝛ ideo ab impietate homines libe ramus.quidā enim non habētes licētiam quātum volunt ſuis naturalibꝰ filijs relinquēdi:eligūt quaſi viros[i] et ſcribunt heredes quatenꝰ reſtituāt filijs:at illi aut ex hoc impie agūt et ꝓcuaricant voluntatem ſcribentium aut(qō oīum leuiſſimū putāt)peicrant.ꝛ tacemus[k] ea q̄ tradita ſunt ex me mozia nobis in perſonis glozioſiſſimis talia delinquētibꝰ ꝓziſcis tēpozibꝰ. ¶ Me igit ſemp tale fieri delictū ſinamꝰ[l]:neq; qō agere lz in extrancis ꝛ ignotis ß in ꝓpziis filijs naturalibꝰ boies age re ꝓhibeamus:ꝓpterea preſenti lege ſancimus vt ſi quidem qſpiā habuerit filios legitimos non poſſit filijs coꝝq; matri vltra vnam relinquere vnciam:aut donare naturalibꝰ aut cōcubine. Hoc cñ ꝓpziū ꝓtiozis iudicamꝰ eſſe cōſtitutionis[l]. Sed ꝛ ſi quid ampliꝰ dare tēptauerit quolibet modo hoc fieri filiozū legitimorum[m]. vel ſi filij non ſint concubina vero ſolūmodo/huic mediam vnciam relinqui aut donari[n] concedim[9]. Si vo filios non habuerit quiſpiam legitimos aut quē quā aſcendentiū quibus neceſſitas eſt legis relinquere partē ꝓ ꝓzie ſubſtātie competētem:teſtatozi licēcia ſit etiam in.xij. vncias aſcribere filios naturales heredes ꝛ diuidere iter eos quocūq; voluerit mō res ꝛ ꝙ donationes aut ſimplices:aut antenuptiales: aut ꝑ dotes:aut ꝑ aliuz quēlibet modum legitimum ſuas in illos ſubſtantias tranſponere.ſic enim nequaq; egebūt quibuſdā ad impietatē aut periuriū ꝓcparatis:ſed ex ipſo ſuam diſponent pure ſententiam. ¶ Si vo habuerint hi quos ꝓdiximus aliquos aſcendentium:legitimam[o] eis relinquant partē quā lex ꝛ nos conſtituimus. Reliquam vero totaz in naturales filios habeāt relinquendi licentiam.ꝛ hoc dicimus ſuper his qui in ſcriptis ꝛ legitimis volūtatibus diſponūt ſuam ſubſtantiam. ¶ Si quis aūt defunctꝰ fuerit legitima ei omnino ſobole non extāte(filiozum dicimus aut nepotum:vel deinceps ſucceſſionis)neq; legitima cōiuge[p] deinde moziatur non diſponens de ſubſtantia[q] ſua:ꝛ veniat cognatio forſan aut etiam manu miſſoꝝ:vtpote bonozū poſſeſſionem moues ꝛ inſurgēs:aut etiaz noſtrū erarium.nam nec illi quātum ad hoc parcimꝰ.ſi aūt ei donec vixerit libera mulier in ſchemate concubine ſociata et filij ex ea:talibus cñ ſolūmodo hoc ſancimus vbi omnino indubitatus[r] eſt concubine in domo affectus: ꝛ filiozum ibidem ꝓloles ꝛ alimentum damus eis:ꝛ inteſtatis parentibus defunctis duas paterne ſubſtantie vncias[s] habere cum matre partiendas quanticūq; fuerint filij:vt vnius filij portionē mater accipiat.et hoc dicimus ſi vni concubine ſocietur aut filios ex ea habeat: aut etiam ꝑcedente cōcubina moztē[t] forſan aut ſeparatione filij ci domi ſint.tunc eniz damus eis ab inteſtato ad duarū vncіarum[v] vocationem. ¶ Si vo effuſa concupiſcentia ei fuerit ꝛ alias ſuperintroduxerit ꝓtiozi concubinas ꝛ multitudinem habuerit mulierum fornicantium(ſic enim dicere melius eſt) et ex eis filios habens moziatur multas ſimul deſerens concubinas: odibilis quidē eſt iſte talis:ꝓcul autem hac lege modis omnibus eum talibus filijs ꝛ cōcubinis excludatur.ſicut cñ ſi quis legitime copulatur vxori alꝰ ſuperinducere non poterit matrimonio conſiſtente[x] et ex his[y] legitimos ꝑ creare[z]. ita neq; poſt agnitam quo diximus modo cōcubinam[a] ꝛ ex illa filios[b] habimus[c]. ſi etiam aliqō opus libidinis aliud fecerit etiam hoc ad ſucceſſionem eius introduci ſi moztꝰ fuerit inteſtatus[d]. ¶ Nā ſi hoc nō ſanciuerimus:indiſcreta[e] quidem erūt que mulierum ſunt quam[f] potius aut quā minus amauerit/indiſcreta quidem que filiozꝝ ſunt.ꝛ nos non damus luxuriantibus ſz pudicis legem[g]. nō autem diffcrētiam fecimus de filijs ſiue maſculi ſint ſiue femine.ſicut enim natura nihil circa talia tractat:ſic nec nos aliam in maſculis ꝛ aliā in feminis ꝑm hoc ponimus legē.oportet enim ꝑ oēm viā ſubtilitatē ſimulaq; ꝓtectē trāſire. ¶ Si quis igitur ha-

alimenta.ar.ff. de ali.le. lpe.Accur.
t ¶ Morte.ſcilz ſeparata vel relicta.
v ¶ Unciarū. Sed quare non in totum vocantur cum legitimi ꝓſumantur:ꝛ hec vxor legitima. vt.ff.de ritu nupt.l.in libere: Sed dic ꝙ hic erat cōcubina:quia fuit ꝓteſtatus ſicut debet fieri. vt.ff.de concu.l.in cōcubinatu.ibi nō fuit ꝓtectatus aliquid et ſic matrimoniū ꝓſumitur.
x ¶ Conſiſtente.immo in famatur. vt.C. de incest. nup.l.ij.ꝛ de adul.l.eum qui ita.nō licz plures cō cubinas hꝫ vt ſubijcit: vt et.ſ.de trīē.ꝛ ſemiſ.ſ. cōſideremus. Concubinas ꝓſes hꝫ nō licet.
y ¶ Bis.ſ.duabus vxoribus.Accurſius.
z ¶ Procreare.ſ.nō ꝑſit.
a ¶ Cōcubinam. vnicam ꝛ in domo.
b ¶ Filios.habitos.Acc.
c ¶ Habimus.i.concedemus.Accur.
d ¶ Inteſtat'.Quid ſi teſtatus? Rñ.bona eſt ſimilitudo quā de vxore aſſignat:q: nō poſſunt dici filij naturales ſicut etiaz ſi conſtante matrimonio habuiſſet eos ex cōcubina.vt.ſ.co.ſ.ſi.vlti.
e ¶ Indiſcreta.i. ignorata.Accurſius.
f ¶ Quam.ſ.mulierem.
g ¶ Legē.dantem priuilegiū.ſed ꝓpter malos facte ſunt leges q̄ penā impōnunt.Accur. Leges ꝓpter malos facte ſunt.

Legitimis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Legitimis. s. filijs. sed an ipse pater dum viuit eos alere tenet: Dic q sic cadē rōne qua ipsi patrē: vt. j. pgi. ibi in gbus rē. nec obstat. ff. de libe. agno. l. si qs a liberis. §. idē reſcripſerūt. q. iuste. pcreatū alere te neatur. nā subaudi ibi maxime. Vel dic q hūc iuste. pcreatū cū concubinatus per legē nomē accepit: vt. ff. de. 2cu. l. in cōcubinatu. Accur.

b ¶ Leges. vt. C. de Sben. empt. l. fi. in fi. et. C. vt in pos. leg. l. pe. ꝛ. ff. vsufru. quēadmo. ca. l. i. in pcin.

c ¶ Disposita. idēs q̄ in filijs et in nepotibus dicūtur: vt. C. e. l. vlti. §. fi.

d ¶ Legem. sc̄s istam.

e ¶ Cōpēsent. nā equalis debet esse pēsentatus: vt hic. ꝛ. ff. de inoffi. testa. l. nā et si. ꝛ. ff. de lib. agno. l. si qs a liberis. j. rū. ꝛ sic no. hic euidēs argu. fic est aucta portio descendētium sic ꝛ ascēdētiū dz dici aucta vt dicūm⁹. vt. §. de trīē. et semiſ. §. j. in fi.

f ¶ Sanciuimus. §. eadē cōsti. in. §. discretis. vsq̄ ad istum. §.

g ¶ Quibusdam cōstitutiōibus. vt. C. de 2fir. tu. l. fi. ꝛ facit. ff. de cōfir. tut. l. naturali. j. respō.

h ¶ Dispositum. vt. C. q̄m mu. tu. offi. fun. po. l. fi.

i ¶ Nō em̄. iterpositio est.

k ¶ Participium. lz enumerare has psonas prōmiserit male tñ enūcrat. Tu ergo dic q̄ iter quas cūq; personas matrimonium. pbibeī habēt locū que hic dicūtur vt nec filius alēdus nec bifiiciuꝰ aliq̄ habeat ex hac lege. sunt aūt q̄tuordecim modi quib⁹. pbibenf. et no. eos institu. de nup. §. sunt ꝛ alie. vñ iam nō est q̄ de filio sacerdotis cū ipse mrīmonio ꝛtrahere non possit: vt. §. q̄. opor. epiſ. nec de aliquo pdicto2 modoz. Sed quero an a mre possunt habere beneficium: hic dicas vt dixi. insti. ad senatuscon. orphi. §. j. sed licet nō beat huius. l. participiū vt nō possit curie offerri vel legitimari: vel alia fa cere que naturalib⁹ bac consti. pmittunt: q̄ro tamē an pnceps possit eos facere legitimos si dicat non obstāte hac lege. pu to q̄ sic. vt arg. ff. de leg. iij. §. qs. in pn. ꝛ. ff. de nata. re. l. q̄ris. ꝛ. C. de leg. ꝛ cō. l. digna. Ytē licꝫ a pfe

Licet q̄ expresse nō pbibeī.

nō relinquaī nunquid ab extraneo pōt reling vel dari aliq̄d quolibet titulo inter viuos: puto q̄ sic cū bac. l. nō pbibeatur. oia em̄ licēt que expresse pbibita nō sunt: vt. ff. eq̄ qui. cau. ma. necnon. §. q̄ō eis. ꝓterea ꝛ bonozē fortiri pōt cū emolumento. ff. de decu. l. gñaliter. §. spurios. pater tamē etiā ipsi inter viuos donare nō pōt: vt. C. de incest. nupt. si quis incest. Sed q̄d si pater nō instituat neq; donet: sed aliū instituat: ꝛ tale subſtituat? Rñ. pōt forte distingui: vt si vulgariter nō possit. q̄ patris heres esse videt si pupillariter possit quasi pupilli sit heres: vt insti. de pupil. sub. §. j. ꝛ. ff. de pupil. sub. l. si is. Vel loquitur bec. l. si is. q̄ licet nō totum aliquid tamen potest relinqui. Accur.

l ¶ In constitutione. que est. C. de natu. li. j.

m ¶ Preponimus. quia. pbibebat nuptias inter senatores ꝛ libertas q̄ bodie licet. vt. §. vt li. dece. §. si quis.

n ¶ De testibus. ¶ Quia de. pbatione que fit per vocē mortuā. i. p scripturam dictū est. §. de fide instru. videamus nunc de ea que fit per viuam. i. per testes. Vel dic quia vsus testium est frequens: ideo de testibus dicit. vt. ff. eo. in pncī.

o ¶ Testium. Utilitas. Frequēs est vsus testiū: vt. ff. eo. l. j. ergo de his vtile fuit inuenire. ꝛ vtile est diligenter tractare: vt ff. de libe. lega. l. legaui. in pnci. ꝛ est hec vtilitas adinuēta ꝓpter pbationes vt hic dicit. ne facultas pbationuꝫ angustetur. vt. C. de hereti. ꝛ ma. l. quoniā. in fine.

p ¶ Dudum. nō solꝫ em̄ a legib⁹ sed etiam in veteri testameto. Ñ illud. In ozo duozuꝫ vel trium stat omne verbum.

Duob⁹ fides est ad bibenda.

q ¶ Actorū. neutraliter ꝛ generaliter accipe. vt. ff. de vb. sig. l. labeo. ꝛ. ff. de offi. con. l. j. Vel dic actoꝛ rū. i. agentiū: q̄ actores ꝙsueuerūt. pbare per testes. vt. C. de. pba. actor. licet et q̄nq; re⁹. pbat. vt ff. de excep. l. j. Ytē ꝛ alibi. vt. ff. de. pba. l. circa.

r ¶ Et calliditate. repete ꝛ nec callidi ꝛē. et est calliditas in tacēdo q̄d est ꝛum: vt. ff. de ac. emp. l. j. §. i. ꝛ. l. iulianus. §. idem iulianus. §ꝫ fallacia fit in dicendo quod dicenduꝫ non est: vt. ff. de fur. l. fal sus. §. fi. quis nihil. et. ff. de acti. empt. l. iulianus. §. fi venditor.

s ¶ Plurima hominū. et alꝫ plurimoꝫ hominū. ꝛ alꝫ plurima hominū.

t ¶ Animas. sc̄s testiū vel ꝓducētiū eos ſm Al.

v ¶ Ordo. causa. ita construe. ne ordo causę pericli tetur plurima. i. magna calliditate hoīm adinueniente migrare aīas in ꝛtrariū. i. in malū vel in pditionē. Unde illud. Os q̄ mentitur occidit aīam. et ita ſm hoc ordo causę ꝺz: vt qui bonā causam hz debeat vincere. q vo malam debeat pdere. vertitur aūt hic ordo in ꝛtrariū q̄n nō sic testanꝫ testes vt verū dicāt. Vel dic q ordo causę ē ne q̄d lateat veritatem eius: q̄z ergo contrariū. i. veritatis suppressio siue mutatio: vt. §. de fide instru. in pncī. ꝛ. ff. ad leg. cornel. de fal. quid fit. dico ergo migrare in contrarium: id est in falsitatem.

x ¶ Testātur. i. dicunt. nā de principalibus causę ꝑ est actor ꝛ reo dicit. ꝛ ideo dic testātur: quia coram testibus plurimis plerūq; talia dicunt ꝛ coram iudice ꝛ alijs: ꝛ ita verbū testantur non ponitur ꝓ testimonio testium. vel dic q̄ est verius q̄ de testibus dicit: vt patet. j. statim ibi: omnino enim ꝛē.

y ¶ Occultentur. sc̄s testes. alꝫ occultetur. sc̄s veritas. ꝛ alꝫ occultent: sc̄s testes: ꝛ tunc plana est.

z ¶ Scientes. sc̄s ea que vera sunt.

a ¶ Alia vero. sc̄s falsa corrupti forte pecunia.

b ¶ Aut. ꝓ. id est.

c ¶ Confitentur. sc̄s vt veritas amplius occultetur ſm Al.

d ¶ Scīm ea. sc̄s que vera sunt cum iudex ſm eoz dicta debeat iudicare: vt. ff. de offi. pref. l. illicitas. §. veritas.

e ¶ Perimere testimonia. subaudi malum est. vel subaudi volunt quidam calliditate sua vt dixi.

f ¶ Incautū est. i. cautio reꝛ nō est. q. d. nō est res apta nec pōt aperiri

als nisi p testes vt subiscit. ⁊ ita incautū ponit in vim substantiui. vel dic incautū. i. nō est cautū p scripturā. vt est ō: cautio in scriptis. vt. C. de vbo. sig. l. sancimus. sic ecōtra. vbi nō est scriptura dicit incantum.

a ¶ Plurimis. scilicet negociis.

Probādi modi sūt quatuor.

b ¶ Nō aliter. nō q̄ alie nō sint ꝓbationes lz bic de facto deficiāt. sunt eñ q̄tuor modi probādi p testes vt B ti. et. ff. eo. et C. eo. Jtē p instrā: vt. ff. fide instru. Jtē p ꝓfessionē partiū: vt. C. de cōfess. ff. eo. ti. p totū. Jtē fm ius. scia: vt. ff. fini. regū. si irruptiōe. ꝯ. ij. sed Jo. ff. de offi. ꝑſi. illicitas. ꝯ. veritas. ⁊ q̄ō. l. si irruptione. ō: cū suis cōcord. locū hz q̄ vt iudici erat notū. pōt q̄ cuenire q̄ ōds alic spēs deficiūt lz p testes veritas pōt in uenīri: q: certe nisi caute dicāt malū eēt vt bic ō:.

c ¶ Pronūtiantib⁹. i. veritatē exprimentibus.

d ¶ Legislatores. quo dicerūt legislatores. vnum vt oīb⁹ licceret testificari. Jtem q̄ vilissimis nō liceat. Sed vbi prohibita erunt: Nīl. tunc q̄ alios repulerūt ipō iure vt in puberes ⁊ seruos ⁊ alios iudicis officio et bonum alios ꝑpter inimicitiā. ⁊ alios ꝑpter amicitiam ⁊ alios ꝑpter pauptatē: et alios ꝑpter infamias. vt ff. e. l. testiū. ꝯ. lege iuli. et ff. de accu. l. nulli. Jtem alios rōne potestatis. vt ff. de testi. l. ij. ⁊. ff. e. l. idonei. alios rōne reuerētie. vt. C. e. l. parentes. et bic cadē nos appiobamus. vt. j. e. ꝯ. nos igit. in fi. ꝯ. ⁊ ꝯ. sancimus.

Nole carens caret ⁊ nominis effectu.

e ¶ Ipso testium noīe. nedū officio. f. vt nec testes vocarent nec officium testium haberent: ⁊ ita eq̄ quo noīe carent etiam effectu carebūt. vt. C. de ſerijs. l. a nullo iudice.

f ¶ Schemate. i. ordine.

g ¶ Quia vero. nā in sola ꝓhibitione contēti esse nō debemus. vt. ō. de deposito ⁊ denū. ꝯ. j. ⁊ ideo ꝑcipit fieri subtilē experientiā: vt subiscit.

h ¶ Possibile. sic insti. de actio. ꝯ. curare.

i ¶ Ignorare. sic. C. de fideicom. l. fi.

k ¶ Quoddam. vbi non potest sciri veritas nisi ꝑ testes. ⁊ tamē ipi nō dīgerūt verum. vt dīcimus. ō. eo. in fi. j. rū.

l ¶ In testamēto. inueniinus dico.

m ¶ Aperte. testium dico.

n ¶ Inuisime. i. tandem.

o ¶ Fieret. f. in scriptis. ⁊ nondū esset completum.

p ¶ Jta. scz tenentes. Alecur.

q ¶ Venerabilis. mos crat antiquitus vt saltem signum crucis testator vel testatrix scriberet etiam si ignarus esset literarū. vt ar. C. de iu. de. l. fi. ꝯ. subscriptionem.

r ¶ Preparauerunt. i. ita omnia prepositerunt.

s ¶ De modo. ⁊ de modo: ⁊ tūc de modo. i. qualiter ⁊ quotiēs. pdu cantur. vt. j. eo. ꝯ. q: ꝯ. ⁊ als est de domo. ⁊ tūc. f. vt minus remote babentes domū nō cōpellantur venire. vt. j. eo. ꝯ. quoniam.

t ¶ De eozum statu. vt. j. eo. ꝯ. si vero dicatur.

v ¶ Detinere. i. destruere ne fiant. vel detinere quedaz de antiquis sed non omnia.

g ¶ Quos suspenderunt. i. suspensos vel remotos a dicēdo testimonio antiqui legislatores fecerūt. als vt diximus. ō. eo. ꝯ. licet. in pn. Alcc.

y ¶ Felicissima ciuitate. f. ꝯstantinopo. Sz qd si boies vni⁹ ville vel loci ōs sunt infames: nunqd iter se testificabunt: Nīl. ſic q: nil dolosi? dolosō. vt. C. de bere. ⁊ ma. l. qm̄. Jtē paria delicta mutua cōpensatione tollunt. vt. ff. ō. ma. l. viro. Vel dic q̄ iudex debet eos remouere etiā si partes ꝑsentiāt. ⁊ boc innuit vbi ꝑcipue bic positū. vt est arg. ff. de p cu. l. filiūſſamilias. ꝯ. veterani. ⁊. C. de tēp. ap. l. ij. ꝯ. si. vel etiā vt primo dixi. et dic q̄ abundat maxime: vt. C. de testa. ma. l. fi. ꝯ. ij.

3 ¶ Multorum. als multitudo. et als multorum.

a ¶ Opinionis. i. fame. sic ⁊ als sepe reperies. ⁊ q̄sq̄ ō: estimatio. vt. ff. de var. cog. l. cognitionum. ꝯ. estimatio.

b ¶ Derogatione. i. suspicione que fame derogat.

plurimis[a] existētib⁹ q̄ nō aliter[b] patefiūt nisi testibus. pnuntiantibus. Licere aūt oīb⁹ ctiā tā valde vilissimis testimoniū perbibere: ⁊ añ nos phibuerūt legislatores[d]. f. multas exceptiōes facientes ⁊ plurimos excludētes: etiaz ipō testiū noīe vl̄ schemate[f]. Qz vō neq̄z post has ꝓhibitiōes ad huc plurimū ẽ testiū op⁹: estimauim⁹ oportere ⁊ nos adūcere aliqd cause subtilitati ⁊ falsa testimonia q̄tū est possibile[h] minozare[i]. Tale cīn q̄ddā[k] etiā tūc apud clarissimū bitinie puincie iudicē gestū iuenim⁹ in testō[l] ostensa testiū falsitate pessima apte[m] cōuictozū ⁊ nouissime[n] cōfessoz: qz cū testīn fieret[o] ⁊ fuisset defuncta testatrix testiū vō qdaz tenētes manū iam mortue ita[p] chartā vḡa factā et ex latere ductā traxerūt ⁊ signuz venerabilis[q] crucis videri scp̄sisse defuncta ꝑauerūt[r]. Nos igit ad ꝟ respiciētes alia qdē de mō[s] testiū, alia vero de coz statu[t] esti mauim⁹ oportere octinere[v]. que itaq̄z dicta sunt ab antiqs legislatozib⁹ in ꝓhibitiōe boz ꝗs suspēderunt[x] testimoniū phibere rata oia ponim⁹[y]. ¶ Sācim⁹ aūt ⁊ ꝑcipue i hac maxima ⁊ felicissima ciuitate[z] vbi plurima ꝯsistit fauēte deo fmoni multoz[3] bonozūq̄z copia viroz bone opinionis[a] cē oportere testes: ⁊ aut carētes bmōi de rogatiōe[b] p dignitatis[c]: aut militie[d]: aut diuitiaz[e]: aut officij causā[f]: aut si non tales cōsistunt: ex vtroq̄z[g] tis q̄z fide digni sunt) re stimoniū phibere. Et nō quosdā artifices ignobiles[h]: neq̄z vilissimos neq̄z nimis obscuros ad testimoniū ꝑcedere: sed[i] ⁊ si qua de eis dubitatio fuerit possit facile demōstrari testium vita: quia inculpabilis atq̄z moderata est[k].

Dignitas releuat in multis.

c ¶ Per dignitatis. No. maioze fidē debere haberi ei qui in dignitate est positus. nam ⁊ als credimus magis decurioni q̄ plebeio. vt. ff. e. l. iij. ꝯ. ij. Item a satisdatiōe indicio sisti q̄s ꝑpter dignitatē releuat. vt. C. de dignit. l. pe. Et est duplex ratio: quia nō est necesse q̄ alteri⁹ potentia timeat: qō i teste est necesse. vt. C. eo. l. eos. Jtē quia ad dignitatem boies honesti eligūtur: non aūt notate opinionis. vt. C. de dignit. l. ij. qō i testib⁹ est necesse vt honestioribus credat⁹ tur. vt. ff. eo. ob carmen. non tñ bec adeo pcedit vt vni soli credat. vt. C. e. l. iurisiurandi. Alecur.

d ¶ Militie. magis enim credit militi q̄ pagano. vñ etiam vni militi q̄nq̄z credit. vt. ff. de re mili. l. non oēs. ꝯ. a barbaris.

e ¶ Diuitiarū. Not. q̄ pl⁹ diuiti q̄ pauperi credit. vt insti. de suspe. tu. in fi. ti. a. ff. de ꝓcu. tuto. l. spadonē. ꝯ. fi. quia facile[l] est vt pecunia corrūpat: qō non est necesse in teste. vt ff. eo. l. iij. Alecur.

diuiti pl⁹ q̄ pauperi credit.

f ¶ Officij causaz. i. artis laudabilis. vt in nouel. vel dic officij publici: vt quia tabellio erat cui solī q̄z credit. vt. ff. de fi. instru. ꝯ. fi vō nullo. et. C. ad. l. cor. de fal. si q̄s decurio. Sz nunqd admittet aliqs nisi ꝑ bec ꝓbet q̄ aliquez de his modis? Videt q̄

g ¶ Ex vtroq̄z. f. latere litigātiū fm Al. Vel dic. i. vndiq̄z. q. o. lz nec dignitatē: nec militiā: nec officiū: nec diuitias habeat: tū credit ei si ē fide dignus: vt ꝯ. ⁊. ff. de ō. ob. l. si q̄s ita ſtipulat⁹. ⁊ insti. ō. suspe. tu. ꝯ. fi.

h ¶ Ignobiles. Not. ignobiles. nā ꝑpter boc q̄ artifex sit repellit ꝯ q̄ ignobilis: vt sunt carpētarij q̄ stāt in curia cōis. vilissimi aūt ꝑhibiti spanaldi siue arte obscuri abiecte ꝑsone. vt. C. de incest. nup. l. bumilē.

i ¶ Sed et. f. tales admittendi sunt vt ic.

k ¶ Moderata est. in bonis moribus. vt ⁊. ff. de tut. ⁊ cur. da. ab bis. l. scire. ꝯ. pe. Sed per quos bec ꝓbātur: Nīl. per alios. vt in nouel. eo. ⁊. j. eo. ꝯ. fi vero dicatur. sed quidam dicunt per seipos quod est nimis grane. vt. C. de testi. l. nimis.

l ¶ Si vero ignoti. Not. ignotum nō admitti. sic et. C. de iur. delī. l. fi. ꝯ. sinautem. ⁊. ō. de fide instru. ꝯ. oportet. col. vij.

m ¶ Festimātes. nō tñ eg boc solo q̄ festinat veritatē corrūpit. ꝯ eg boc non admittūtur sine tormētis: vt bic. ⁊ in decre. v. c. j. ꝯ. alii.

n ¶ Verberibus. i. tormentis.

o ¶ Administratores. i. ordinarij.

p ¶ Elgant. i. tormentis subijciāt. al. et sic admittunt ignot. et viles cū tormētis. Sed ō. ꝯ. ꝑ. ꝑgi. Sol. ille fm istū intelligit. Vel dic in subsidiū admittunt vt bic: non aliter vt ibi. arg. C. de bere. l. qm̄. Vel dic si iudex viltatē scit non admittit vt ibi: cum ignozat sic: vt bic: sed cum tormētis. Alij tamen dicūt q̄ admittūtur si vilitas eis nō opponat: vt arg. ff. de inoffi. testa. l. postbumus. ꝯ. si quis.

q ¶ Plebis. scz in ciuitate regia.

r ¶ Veritatis. pertinentis ad rem. Et no. bic argu. q̄ testes pro vtraq̄z parte debēt reddere testimoniū: vt plene dixi. j. de san. epis. ꝯ. nulli.

s ¶ Lapiantur. i. caute deprehendantur: scz testes ignoti.

t ¶ Aut aliter. scz sine pecunia: vt quia gratia vel odio.

Et licet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Et licet dudum .s. in illa ꝯsti. que est. C. eo. l. testium.
b ¶ Renouamus. nō corrigēdo: sed potius ad memoriā reducendo: et addēdo. s. vt rogētur vt subijcit. si essi ꝛc. Et no. hic quia de scriptura a debitore facta dicit. s. quali' scripsit se debere ꝛ subsequēter a creditore. s. qualiter scripsit sibi solutiō. idē tū et si p tabellionē fuit scriptū.
c ¶ Scriptus fit. quod est tunc cū partes cōueniūt vt nō aliter, ptrahant ꝙ p scripturā. vt. C. de fide instru. l. contractus. vel dic vt ibi. Accur.
d ¶ Et nō scriptura. scz a creditore. q̄ scriptura ꝺ apocha. vel etiā a tabellione aliquo.
e ¶ Al litigātibus. s. debitoribus. Accur.
f ¶ Per testes. s. sub protestatione.
g ¶ Tunc. s. demum ꝛ nō alis. i. susceptibilem.
h ¶ Assumant. q. d. tales debēt esse testes qb' fuerit negocium patefactus vt videret solutionem et rogati sunt vt testes sint vt dic. ꝛ. i. s. in fi. bui'. ꝯ. ibi: fed exigimus ꝛc. ꝛ q̄ indefinite dicit b testes: sumūt q̄dā argu. ꝙ duo sufficiāt. vt arg. ff. de testi. vbi. ꝛ fic dicūt corrigi q̄ est. C. de testi. l. testiū. vbi testes. v. exigebātur. Sed tu dic ꝙ hec ꝑm illā intelligitur cū veteres leges nouas determinent. vt. ff. de leg. et senatusco. l. nam ꝛ posteriores.
i ¶ Testes. scz quinq;.
k ¶ Pro facieda solutione. duo; alterū ꝺ testificari. s. vel ꝙ solutionem viderint: vel ꝓfessionem siue memoriam cōfessionis vel solutionis facte a creditore tempore prece denti. Et ex eo q̄ dicit ꝓfessionē: sumit Jo. ar. ꝙ ꝓfessio facta coꝝ vicinis * etiā extra iudiciū valet: et ꝑpter hoc ex hoc ꝯ. posuit aut. vnā C. de ꝓfes. sed hoc est ad liberandū vnde valet. fecus si ad obligandus nisi fiat in iudicio: vt. ff. de interroga. actio. l. i. in fi. nisi fit confessio cū causa quo casu si est mutui post biēnii dotis tūc ferua q̄ est. ꝯ. de tēp. nō sol. pe. ꝯ. i. ꝛ. ij. si autem alia causa: tūc statim: vt. ff. de proba. l. cū de indebito. ꝯ. fi. ꝛ. C. de nō nume. pecu. l. generaliter. Accur.
l ¶ Aut. subaudi pro.
m ¶ Etiam. pro id est.
n ¶ Causam. scz si non sunt viri ita boni debent facere causam testimonij manifestam hoc modo: quia iudex interrogabit eos de circūstātijs qualiter scit: quale tempus erat tunc: et similia. Item de die. naz ad hoc debet respondere: vt hic. ꝛ. C. eo. l. solam. ꝛ. ff. ad sil. l. prius. ꝑm vnam l'am que est ibi. Item fortiter est querēdum. s. vt videatur qua trepidatione vel constantia respondeant. nam hec faciunt ad veritatē illuminādam: vt. ff. de questio. l. de minore. ꝯ. tormenta. Item nota ꝙ ex hoc verbo fumimus argu. ꝙ testis causam sui debeat dicere ꝛ in suspectis facian loqui. ꝛ pro hoc est. C. eo. l. j. ꝛ. ff. de transac. l. cū bi. ꝯ. in causa. Alij debēt facere causam testimonij manifestam per famā consentientem: nam fama confirmat rem de qua agitur: vt. ff. de testi. l. ij. ꝯ. ciusdem. Accursius.
o ¶ Ex transitu. i. transeuntibus non rogatis.
p ¶ Valere ratione. scz nulla ratione volumus.
q ¶ Aliquos. scz creditores.
r ¶ Dicentes. hoc quod sequitur.
s ¶ Accepisse. i. recepisse.
t ¶ Ab aliquo. creditore.
v ¶ Debere alicui. hec verba innuūt cū superioribus: vt in solutione ꝛ cōfessione solutionis et in obligatione necesse sit rogatus esse testem. Et ita corrigit q̄ est. ff. de testi. l. ad fidez. Vel q̄ est verius hic loquit cum celebratur in scriptis obligatio de qua pissuloquēda principaliter ꝛ de contrahenda hic posuit. et dicitur. C. eo. l. testium.
x ¶ Hec. scz testimonia.
y ¶ Dum quando. i. aliquando: vel dic pro quia.
z ¶ Solute. scz creditori.

Cet licet dudū nullā ī debitis ex scripto factis nō scripaz solutionum, pbationē p testes suscipi sanciuerim⁹: nisi ꝑm obseruatione ibi factā quā. s. valere ꝓcipim⁹ ꝛ tū etiā nūc hec renouam⁹. Si enim scriptū fit debitū ꝛ nō scriptura, pferat solutiōis a litigāti bus testes, pbatio tūc suscepti bilē cā apud iudices esse oū ad ꝺ ipm assumant testes vt ꝑ facien da solutione aut memoria facte alicui iā solutiōis ꝛ ꝓfessiōe eius qui pecunias accepit testimoniū phibeant viri fidedigni cōstituti: aut etiā testimoniū forte faciāt manifestā. Hec aūt inania ꝛ ex transitu phibita testimonia nulla modis oīb⁹ valere rōne ꝛ hmōi q̄dā fingere testimonia: vt ꝑpt aliud quoddā op⁹ aduenies audiat aliquos dicētes accepisse ab aliquo auruz aut debere alicui. Nec nāqz apte nobis suspecta sunt et nullius digna rōne dum qñ ꝛ tale aliqd in iudicādo inuenim⁹: eo ꝙ multe pecunie dicant solute: tabularij duo tantū nō ꝺ dixerūt audisse se teste ꝓ sente nullo ꝛ debitum in scriptis cōstitutū ꝛ faciēte scribere ex ꝺ sciēte et valēte ꝑ, ꝑprias lras hec manifesta facere. q̄ ex illo odio habētes occasionē ꝑtis accipimus legis. Et iterū adducet est aligs alius silis calūniāti ꝑsenti bus testib⁹ ad hoc ꝙ coꝝ tabulario depositū apō semetipm debita esse: et is qdē qui mercede ꝺ egit decessit: alius autē exact⁹ est debitū qō ab alio quodā tāq̄ ab eo scz ꝓfessum deo hmōi oīno nō indulgente occultari. Neqz igit hmōi creditmus testimoniys aut tabulariozū (sicut ꝑdixim⁹) de positiōib⁹ eo ꝙ lris cruditi sunt qui cōfiteri volūt apud quam ꝑct scribere: aut in iudicio cōfiteri ꝛ dare rei fidē indubiā: neqz manere eas veracibus pestiferas concedimus: neqz si tale aliqd factum est recipimus. Sed exigimus ꝙ deprecatū est ab eo qui deduxit testes in hoc ipso ꝛ hoc ꝑ testatiōes demonstrare necesse est cos hoc qō in testamētis rogatos ꝛ bone opinionis cōstitutos: et ita cautā suscipere ab eis probationē. ꝛ neqz attestationē deinceps neqz testiū habentē ꝓ sentiam ꝛ depositionē et subscriptionem tenere. Si vo nō hmōi cōstituti testes sint quales prudēcidimus: et supplicijs eos ꝓcipimus subdi. Si vero quidam aperte contraria dicāt sibi aut in ꝓfessione deductū fuerat ꝺm Al. Vel pone in creditore hoc modo: putatiuus credito: ꝛ credit debitorē sibi ꝛ iter: cum alij teneretur: ꝛ ad hoc testes vocauit quos mercede quesiuit. sed postea deus reuelauit: ꝛ fuit exactum ab eo cui solui debuit. Vel tertio alius fuit cōfessus se debere qō alius debebat. Et vero debitore decedēte fuit exactus qui fuit cōfessus ꝛ hoc fuit postea scitum deo ꝛc.
l ¶ Indulgente. No. ex hac litera ꝙ nullum quid potest esse tam forte tum quin reueletur.
m ¶ Huiusmodi. de quibus dixi in ꝓrogi. ꝯ. ꝛ iterum.
n ¶ Prediximus. s. ꝯ. dum quando.
o ¶ Eo ꝙ literis. q. o. hec causa non me mouet.
p ¶ Apud quem. i. apud aliquem.
q ¶ Scribere. scz voluit.
r ¶ Confiteri. scz voluit.
s ¶ Indubiam. nam si voluit indubitatam dare fidem: non sufficiunt supradicta nisi sint rogati.
t ¶ Eas. scz probationes.
v ¶ Veracibus. subaudi pro.
x ¶ Sed exigimus. scz vt probetur hoc quod ꝛc. et fic no. ꝙ partes ēligrogant testes.
y ¶ In hoc ipso. scz vt essent testes.
z ¶ Eos. s. rogatos. ꝛ bone opinionis constitutos: hoc qō etiam in testamentis fit: vt hic et. ff. de testa. l. heredes. in fi.
a ¶ Quod in testamentis. scz habet locum.
b ¶ Et ita cautam. sicut in testamento.
c ¶ Et neqz attestationē. s. subscriptione ipsius creditoris qua cauetur se recepisse attestatione dico non habētem ꝛc. als aūt multū facit hec depositio. vt. C. de fideiuss. l. pe. ꝛ de in. emphy. l. pe. ꝯ. sinautem.
d ¶ Subscriptionē. debet enim depositionē per suas lras declarare si lras sciat. vt in nouel. eo. Accur.
e ¶ Quales. i. bone opinionis cōstituti ꝛ ad hec rogati. vt. s. innuitur.
f ¶ Et supplicijs. innuit ꝙ etiam non fide dignus ex quo est rogatus credit ei sine tormētis: als non. vt. s. eo. ꝯ. et licet. et. ꝯ. si vo ignoti.
g ¶ Contraria dicāt sibi. vt quia aliquis ꝺicit sibi ꝑsi et tunc repellit prorsus: vt hic. et. ff. quando app. fit. l. ij. ꝯ. sed si aliud. et. C. de fur. l. j.

† Facit ad hoc. C. cum cām cū glo. sup ver. de causis. extra eo. ti.

Leges ve teres nouas determinant.

* Felinus in. C. si causa. extra ō si stru. plene tractat ō cōfessiōe et traudicta: lic ibi vid.

Testi cam sam sui di cti dicere debet. Forma cō firmat rez deq̄ agit.

Casus po nit.

UNIVERSITÄTS

Variatio testium.

Si aũt vnus alteri ꝓdicat tũc iudex ꝓsiderat ⁊ credit veraciorib⁹ inter aduersantes: vt hic subijcit. ff. e. l. ob carmẽ. §. si testes. ⁊ de p. ba. l. cũ de ctate. Sed aliud est in instrũ ab eadẽ parte. ꝓductis sibi cõ tradicẽtibus: qz nulli credit: vt. C. de fi. instru. l. scripture. ⁊ est rõ: quia qui scripturas inducit potuit ꝓuidere ne ꝓtrarias induceret. nõ aũt ille q testes ꝓtrarios in-

ducit. alij tamen vt. ibi. dicũt q hoc rũsum ītelligit qñ a diuersis partib⁹ ꝓducti ꝛ ducunt. si aute ab eadẽ idẽ qõ i scripturis dicunt. Sed ſm nos quid dices qñ a diuersis partibus ꝓducti ꝛ tradicunt: ſſñ. ꝓmo numero: ſcõo dignitati coꝝ ſtãdũ vt. ff. e. l. iij. §. idez. ⁊. l. ob carmẽ. §. si testes. Accur.

a ¶ Testificent. ſcz ℈ia.

b ¶ Animaduertere. ſcilz volumus. Accur.

c ¶ Si vo astu. id est dolo vel malitia: ⁊ pot loq qñ ab vna parte tñ sunt et melius qñ a diuersis.

d ¶ Dereling. ſ. verberibus vel tormentis solent subijci: vt h. t. ff. de questio. l. eg liberis. ⁊. l. vni⁹. §. testes. ⁊. C. ō testi. l. nul lum. Item et lege corne lia de falsis accusatur. vt ff. de testi. l. qui falso. ⁊. ff. ad leg. corne. ō fal. l. cos.

e ¶ Sepe. ſ. bis vel ter vt subijcit. ⁊ ita not. q℈ sepe p duab⁹ vel tribus vicibus ponitur. ⁊ due vices consuetudinem inducũt C. de epiſ. au. l. ij. in fi.

f ¶ Concluserint. i. renũtiauerant productiõi testium. Accur.

g ¶ Excepta. i. recepta et illi cognita que eos deducit. Accur.

h ¶ Concludente. i. renũtiante. vt modo dixi.

i ¶ Editum. alſ editũ. et alſ aditũ: ⁊ semp est sensus. i. apertura testium.

k ¶ Non adesse. id est non concedit. Accurſius.

l ¶ Odioribus. id est que dicta sunt prius. Accurſius.

m ¶ Non productionem. ſcz veram sed malitiosam.

n ¶ Eorum. scilicet testium.

o ¶ Depositionibus. ſcz dictis.

p ¶ Editionem. ſcz dicta testium suorum.

q ¶ Testationes. in quaterno notarij.

r ¶ Aduocatorum eius. aduocati enim interesse disputationibus debent ⁊ publicationibus testium: vt hic innuit. ⁊. ff. de adulte. l. ſi postu lauerit. §. questioni. Accurſius.

s ¶ Disputationem. ſcz cum iudice.

t ¶ Dispositionem. i. expositionem.

v ¶ Sacramẽto. ſmo. qđ de ſua ꝓsciẽtia debere satiſſacere. C. de his q ad eccle. ꝓfu. l. ꝓsenti. §. sicubi. Sed qũo iurat cum in initio de calũnia iurauerit: ⁊ nõ debeat nisi semel iurare: vt. ff. de his qui ígre. ad ap. ſi. quę est cõtra. Sol. hoc sacramẽtum nõ est de calũnia ꝓsenti vel futura: ſicut illud sacramẽtum magime ꝓstatur: sed de quodã ꝓterito. ſ. qõ nõ ſubtragerit neqs pẽcũtatus ⁊c. vel dic hic ſpãle. ꝓpter falſitatẽ vitãdam. arg. ff. de fi. instrumẽ. §. ſi vo. nihil. nã plus solet timeri qõ ſpãlter ⁊c. vt. ff. de iniur. itẽ apud. §. hoc edicti. Tertij dicũt illaꝫ esse post iſtam cõpositam: licet ſit in ordine ꝓior: sed media verior est opinio.

z ¶ Agens. vt tutor: vel curator: vel ꝓcurator: vel ſimilis.

y ¶ Denũtiatis. denũtiat eñ iudex testibus vt testificẽtur ⁊ coguntur. vt. ff. de tab. exhi. l. iij. §. exhibere. Vel dic q℈ dicit hic de denũtiatione quã facit iudex partibus vt testes ꝓducant ſi velint.

3 ¶ Quidem. i. ante legem iſtam.

a ¶ Et. ꝓro id est.

b ¶ Quartam testium ꝓductionẽ. vnam. ꝓductionẽ ita dicũt quidã vt Al. ⁊ Jo. ſcz vnã dilationẽ. ⁊ ita dicunt quatuor dilationes debere dari: ⁊ sic dicũt corrigi qõ est. ff. de fer. l. ozatione. ⁊. l. ſi. que sunt cõtra. nã ibi dicit vnã dari: ⁊ in ẽlibet iſtarũ dilationũ possunt. ꝓduci testes

alterutris testificent[a] maxie iudices hoc aiaduertere[b] ⁊ ſi veracio ra testificatis aduersantes iuene rint: ejiciãt qdẽ hm̃oi testatiões. ea aũt q̃ a digmioꝛib⁹ fide ⁊ ꝓluri mis dicta fuerit ꝓsiderẽt. Si vo astu[c] apparuerint malignãtes et ex hoc incidẽtes in ẽtestatẽ neqs ĩmunes eos derelinq[d] nisi ſm alia quẽ erroꝛẽ fortuitũ ⁊ nõ astu cõtraria dicentes demonſtrentur.

¶ Post didicita testificata ipedit nouã testiũ. ꝓductio: ſ. añ̃ꝫ sint testificata didicita ꝑma ſcõa et tertia. ꝓductio fieri põt: sine ſit certũ q℈ testificata nõ didi cit: sine dubiũ: quarta vo ꝓductio non admittit sine solẽnitate buius. §. Ange.

¶ Quia vo multi sepe[e] testes ꝓducũt ⁊ certo ſi bi agẽtes postea mor vt ꝓcluserint[f] ⁊ excepta[g] fuerint testimonia tẽtantes ĩterpellationibus nouis ĩpoꝛtuni esse ⁊ velle etiã quater deducere testes sancim⁹ nos iudices ſi maxime cõſiderare: ⁊ ſi tertio. ꝓducti iam sint testes: et ab eo q testes deduxit ꝓcludẽte[h] ⁊ editum[i] accipiẽte iterũ petant testes hoc oino non adesse[k] ⁊ vtpote ſuſpitiõe habita: ne forte relictis qdẽ poꝛib⁹[l] ⁊ dũ manifeſtis ꝓpter coꝛ testimonia factis ille nõ ꝓductionẽ[m] testiũ ſz ꝑ ꝑcedẽtib⁹ aut nõ testificatis additamẽto aut coꝛ[n] depositionib⁹[o] cmẽdationẽ desideret. Si vo[t] deducẽs qdẽ testes editionẽ[p] nondũ accepit: neqs plege

quot quis voluerit. ⁊ ſic tantũ dicitur peperiſſe etiã qui ter geminos peperit. vt. ff. de verbo. ſig. l. ter eniga. refrenata tñ multitudine. vt. ff. eo. l. i. §. ſꝑ. Alij vt Jso dicũt etiã bodie vnam dilationẽ dari tñ in pecuniarijs. ⁊ in criminalibus ſiſr vt olim per ꝓdictã legẽ de feriis. ⁊ qõ dicit intelligũt. i. tres ꝓductiones que ſunt infra vna dilationẽ.

Testiũ refrenari copia.

Et ſi obijciat quare ter vel quater tñ pñt ꝓduci. dicas q℈ iam ſufficiẽs testiũ numerus est etiã ſi vnũ tantũ qualibet vice ꝓduꝛeriꝫ cuꝫ duo testes ſufficiant. vt. ff. eo. l. vbi. Sed quidã dicũt q℈ gra egẽpli poc bi. nam ⁊ plures poſſet boc fieri dum tamẽ ante renũtiationẽ ⁊ añ̃ꝫ testificata dicant. Sz an ſufficiat tñ renũtiaſſe vel testificata didiciſſe vt deinceps testibuꝫ vti non poſſit. Joã. dicit renũtiationẽ ſolam non nocere: ſed didiciſſe testificata nocere. ⁊ põt ee rõ q℈ renũtiatio nõ nocet: quia iudex debet vſq; ad ſñiam interrogare partes an aliquid dicere velint. vt. C. de iudi. l. iudices. Alij dicũt vtrũq; ne ceſſariũ. i. vt renũtiet. et didicerit testificata ad ſ vt nõ poſſit testibus vti. vt argu. j. vt cum de ap. cog. ſ. ſed hoc ꝓsenti. ⁊ ſic ĩtelligũt. C. de ꝓba. l. exceptiones. ⁊. ff. de rei vẽ. l. officiũ. ibi didicerit testificata nõ tamẽ renũtiauerit. ſed tu aliter ĩtelligas vt ſtatim dices. ⁊ primã opinionẽ dic vero ſẽ. Item nũquid ſciẽtia dicti suoꝝ testium no ceat tantum: an etiã ſi te ſtiũ aduerſarij dicta ſciuerit. Videſ q℈ suoꝝ tantum: q℈ de aliꝭ nõ inuenitur q℈ nocet: ergo ſit pmiſſum. vt. ff. q. eq cau. maio. l. necnõ. §. ſi quis.

nam. §. ike in ꝓin. ⁊ in medio ⁊ in ſine de ſciẽtia ſcz suoꝝ tñ dicit. Itẽ est ꝓ hoc. C. de fide inſtru. l. ſi. ⁊ hoc ſm Al. Sed tu dicas ꝛa. j. eo. §. et qñ. vbi dicit q℈ ſi aduerſario dentur testes tñ figillatim debent dari vt postea dare possit. Item ꝓ hoc ratio buius. §. nam ita posſet falſitas cõmitti ꝓpter iſtam ſciẽtiam ſicut ꝓpter ſcientiam suoꝝ.

c ¶ Interuallum. qõ iudicis erat arbitrio. vt argu. ff. de iur. delibe. l. j. in fi. ⁊ hic subijcit. Alij dicũt vt Al. dari forte dilationem trium mensium. vt. j. vt cum de ap. cog. ſ. ſed hoc ꝓsenti. colla. viij.

d ¶ Tractauerit. i. deſcripſerit. ſic. ff. de bo. auc. iu. pol. l. ſi. aut aduerſarius ſcripſit ⁊ alij dedit. vt in nouel. eo. ⁊. j. subijcit ſtatim. Accur.

e ¶ Non babebit. immo videt q℈ ſic. vt. C. de ꝓba. l. exceptiones. ⁊. ff. de rei ven. l. officiũ. que ſunt ꝛa. nam vbi ꝓbat reus demũ cũ ꝓbauerit actoꝛ. ſed ſi ꝓbabuerit actoꝛ: vel non ſciꝛi. non põt nisi videatur. et ita ꝓbat reus poſtq̃ ꝓbationes actoꝛis audit. Sol. ibi non per testes ſed per inſtrumẽta ꝓbat reus. Alij dicũt q℈ ibi dicitur: ſed neſciebat. Alij dicunt q℈ illa ſit correcta: ſed ꝓma verioꝛ. Vel dic q℈ ibi ſciebat a iudice qõ actoꝛ. ꝓbauerat: non a reo. Item cõtra. C. de ap. l. eos. §. ſi quis aũt. ⁊ de tẽp. ap. per hãc. vbi dicitur q℈ in cauſa ap. possunt te ſtes ꝓduci. ſed iam erãt aperti testes in ꝓma cauſa: ⁊ ita post dicita testificata testes ꝓducuntur. Sol. ibi non didicerat testificata: quod nibil est. dic ergo q℈ illa est alia cauſa ſm opinionẽ noſtram. Vel dic ctã ſm alios q℈ ibi in ꝓma cauſa ꝓbatum erat per inſtrumenta nõ per testes. Sed ſi alij non possunt ꝓduci nũquid põt in idẽ reduci. Videſ q℈ ſic. vt. ff. de queſtio. l. repeti. ⁊. ff. de interrog. act. de etate. §. ſi. C. eo. l. ſi. ⁊. ff. de op. le. l. iij. ecõtra videtur q℈ non. vt. ff. eo. l. ꝓduci. et argu. buius. §. Sol. dico nõ admitti de iure ad partis ſue poſtulationem: niſi in caſu q℈ aduerſarius non vult ſtare ꝓmo dicto. ⁊ ſic loquit C. eo. l. ſi. ſed ad poſtulationem aduerſe partis eꝝ conſuetudine reddit non ut addat ſed vt ratione ꝓdictoꝝ dicat. ⁊ idem ſit per offi. iudi. nemine petente ſi boc ibi videtur. Itẽ quid ſi ſponte quid mutare voluerit. Videtur q℈ possit. Arg. ff. de bere. inſti. l. ſi ita ſcripti. j. rñ. et de teſta. ma.

UNIVERSIDAD DEL ROSARIO

test. ma. l. ſtich⁹. Sz ſ̃ ē ſi cũ aliq̃ ptiũ fuit locut⁹. ar. bui⁹. ff. als audit. Sz qd ſi i medio tpe cepit eē affinis illi, p quo fert teſtimoniũ: ſz ſpōte veniat nō admittet: ſz qō pri⁹ oigerat valet. Itē qd ſi poſt publicationem volo iducere ad reprobationē teſtiũ aduerſarij quos pri⁹ iduxerat: Rñ. poſſus. vt. l. eo. ff. ſi vo. Itē qd ſi meos velit ꝑ mō reprobare: vꝫ idē cum ſic, p me, ita, p aduerſario habeant otiose re teſtes: vt. ff. de ſan. epi. ff. nulli. col. ig. Sz tu diſtingue an eg cā fupueniẽte volo eos reprobare qō poſſis: vt qꝫ ſũt facti inimici vl corruptos eos dico. an ex ꝓcedenti qō non poſſum: vt. C. eo. l. ſi quis teſtibus. ꝛ. ſ. de his qui ingre. ad ap. ff. illud. Itē qd ſi nō addere velim ſed tm̃ ad cōfirmationē prędictoꝝ prius velim poſt publicationē inducere? Rñ. Vu. * q. pōt. argu. ff. eo. ff. ibi. q. teſtimonijs deſunt ꝛc. Sz tu dicꝫ ꝓpter duas ꝓſumptiones quas hēmus hic. Prima quia qñ quarto, p̃ducere volo etiã ſi non didicero prius vbi papa ꝑcipit q mittatur ad ea les ꝑſonas examinandas. C. de ꝓba. ipe. l. reſcripta.

* Als Alde.

† Cõcor. cũ hoc ter. c. ſi qui teſtiuz. cũ pria glo. poſt pri. ex tra eo. titu.

b C Legem. vt. C. de ſi. inſtru. l. iudices. Sed quid hic illi adijcit: Rñ. b clarius dicit. Itē hic de cauſis criminalibus ęcipit: qō illa non facit. Itē hic iudex nōiaꝫ apud quem hmōi fiant ꝓductiones rone. Itē illa tunc tm̃ locũ habebat qñ a ꝓuincia rome petebant. hic aũt ſiue hoc caſu ſiue ecōtra a ꝓuincia in prouinciam vt hic ſubijcit. Accur.

c C Prouincie. ſcilz vbi ſunt teſtes.

d C Habere. ſ. litigãtem.

e C Diffiniente. ſic ꝛ als diffinit: vt. ff. de fide inſtru. ff. l. ꝛ diffiniet ſm modum qui eſt. C. de dila. l. j.

f C Intra, puincia. ſ. vbi ipſi teſtes ſunt ne a ſuis negocijs auocentur: qō eſſet graue: vt. ff. qñ̃adimo. teſta. apc. l. ſi quis ex ſignatoribus.

g C Teſtes. ſ. atteſtationes vel dicta teſtium recipienda ſunt. Accur.

b C Huc tranſmittere. id eſt rome vel conſtantinopoli.

i C Item. id eſt dicta teſtium ſuper lite.

k C Geſtis. id eſt publicis ſcripturis in quibus dicta teſtiuz ſunt reda cta allatis iudici ꝓiori per eum qui teſtes produxit in ꝓuincia vel per eius aduerſarium: vt. ꝓ. eo. ff.

l C Adulte. repete quoniam.

m C Hic. ſcz rome: ꝛ ita dicit nunc ecōtra ad ſuperius.

n C Teneantur. id eſt contineantur bac. l.

o C Et licentiam. repete volentibus.

p C Huc. ſcz rome.

q C Preſentenť. coꝫ iudice hic. ꝛ qō ſubijcit aut: eppone pro ꝛ.

r C Et iterum. i. rome: ꝛ ita dicit nunc ecōtra ad ſuperius.

s C Ad eũ. iudicantem in ꝓuincia.

t C Abundantiam. Hic no. tria. Primo qꝛ ad hoc tendũt iuriſcõſulti vt ꝑbationũ copia ſit: vt hic. ꝛ. C. de reb. cre. l. generaliter. in ꝓin. ꝛ de re. ꝛ ma. l. qñ̃ multi. in fi. vñ glibet teſtis recipiť nil exꝑſſe ſit ꝓbibitus: vt. ff. eo. l. j. Scđo no. qꝛ ſacramẽtũ teſtis ꝛ alibi ꝑſtat eg cā: vt hic. ꝛ. C. eo. l. iudices. ꝛ. j. de ſan. epiſ. ſ. nulli. col. ig. ſic ꝛ in iuramento calũnie: vt. j. vt lit. iur. ſ. finaũtẽ ꝛtigerit. col. ea. ſic ꝛ iudiciale ſine neceſſarium: vt. C. de rebus cre. l. gñaliter. ſ. his de ꝑtitibus. vt. ff. de iureiu. l. ad ꝓonas. Tertio no. ꝙ hic dicit poſſe: naz vis eſt in boc. ꝛ ſic colligę ꝙ boc arbitrio iudicis cõmittiť: vt. ſ. eo. ſ. j. in ꝓin. ibi: licentiam ꝛc. neqꝫ ſi diuina ꝑ iuſſio ꝓceperit[a].

C Si teſtis abſit a loco in quo iudiciũ agitatur pōt cõmitti examinatio iudici loci in quo teſtes degũt: ſiue cõmittat de vbe in ciuitatẽ cõſtantinopolitanã: ſiue de vbe in ꝓuincia vel ecõtra. ꝛ hoc locuz habet in ciuilib⁹: in criminalibus vo per ſemet iudex examinare dz. h. o. Ang.

C Et qm̃ ſancimus dudũ factaz legez[b] vt ſi quis hic litẽ exerceat oporteat aũt in ꝓuicie ꝑte ali qua appꝛobari: licẽtiaz habere[d] iudice hoc decernẽte ꝛ ſufficiens ſpaciũ tpis diffinite[e] deducere intra ꝓuinciã[f] teſtes[g] ꝛ huc trãſmittere[h] †litẽ[i] geſtis[k] perlatis: ꝛ ab eodẽ iudicari iudice. C Nulte autem hmõi interpellationes nobis fiunt volẽtibus aliquibus qui in ꝓuincijs qdẽ litigant/ dic[m] vo teſtes habẽt vt teneanť[n] ꝛ in hmõi lege: ꝛ licẽtiaz[o] eſſe in ꝓuincia iudicanti dirigere buc[p] vt ꝓſentenť[q] teſtes/ aut teſtificationes oino denť: ꝛ iteruz[r] ad eum[s] referri lites: ꝛ ſi de ꝓuincia in ꝓuinciã hec petanť fieri: ſancimus ꝓpter ꝑbationũ abũdantiam[t] ꝛ huc valere: ꝛ poſſe etiã a ꝓuincia huc ab eo q iudex eſt in ꝓuinciã deſtinari[u]: ꝛ ab vno qui a nobis diffinitus fuerit eloquentiſſimorum iudicũ interlocutione de eo[v] a iudice facta teſtationes dari: ꝛ a ꝓuincia alia in aliã, ꝓuinciã aut apud defenſores aut ꝓſides[x] teſtificatiõibus[y] ex interlocutione iudicãtis datis illic[z] videlicet diffinitiua ſnia dãda/ vbi ꝛ lis cõteſtata eſt: vt qñ̃admodũ huc in ꝓuincia apud iudices aut defenſores de ꝓductiõe teſtiũ agi ſancita[a] ſunt: ita ꝛ a ꝓuincia in ꝓuinciã[b]: ꝛ a ꝓuincia huc teneat: ꝛ pfecta per oĩa ſit ꝓbationũ oibus facultas: teſtimonijs qdẽ nõ editicis[c] neqꝫ in ꝓuincijs ſed geſtis datis eis a qbus ꝓducunť: aut coꝝ aduerſarijs ſub geſtis monumentoꝝ ſigna[d] percipiẽtibus. ꝛ ita[e] huc aut in ꝓuincijs deſtinadis[f] a iudicib⁹: ne quando forſan ꝛ alijs egeat teſtib⁹ cauſe natura ꝛ excludať ꝓpter editionem[g] teſtium adiectio. hec oia in pecuniarijs cõnibus intelligẽtes. In criminalib⁹ cũ in qbus de magnis eſt periculuz oibus modis apud iudices ꝑſentari teſtes: ꝛ q̃ ſunt eis cognita[h] edocere/ vbi ꝛ tozmẽtozum †forſan[i] erit opus: ꝛ alijs omnibus obſeruationibus[m].

C Si teſti ſeruitus opponatur: ipſe ſe liberũ a natiuitate dicat: ei⁹ teſtimoniuz admittit ſeruitutis qſtione diſputatiõis tẽpoze ſeruata. Si vo ex manumiſſione ſe liberũ dicat: tũc antecꝫ ad teſtimoniuz admittatur debet de ſuo iure docere niſi alibi dicat ſuas probatiões habere: quo caſu ꝑſtito iuramẽto ꝙ in promptu ꝑbationes habebit ad teſtimonium admittatur: buiuſmodi ſeruitutis diſputatiõe tempoze ſuo ſeruata. Bar.

C Si vo dicať ſeruilis fortune eſſe q teſtari[n] voluerit/ is vo affirmetur liber ꝑſtituť[o] ſi qdẽ ex natiuitate[p] ipleatur[q] qdez teſtimonium: diſputationum vo de ſtatu ſeruata rõne: vt ſi apparuerit forte ſeruilis eſſe eius teſtimoniũ ac ſi neqꝫ datuz fuerit ita ſit[q]. Si poterit ergo ꝛ in cauſis ciuilibus ꝓcipere ꝑſtari teſtes coram ſe ſi ſibi videť ꝓpter cauſe magnitudinẽ ꝛ ꝓpter ſuſpicionẽ teſtiũ: ꝛ ſic loqtur ff. vt defun. ſeu fu. ff. illud. colla. v. que eſt Jnaꝛigit nõ eſt qō quid iuris eſt ſi de vna ciuitate in aliam ciuſdẽ prouincie petantur hec fieri: nam iudicis cõmittitur arbitrio vt dictum eſt.

v C Deſtinari. pro dictis teſtium qui ſunt rome.

x C De co. id eſt de teſtationibus dandis.

y C Iudice. ſcz cauſe.

z C Preſidem. ſcilz teſtationes dari ſancimus.

a C Teſtificationib⁹. ſcilz ſupradictis.

b C Illic. ſcz apud eundẽ iudicẽ: vt. ff. de iudi. de q re. ꝛ. l. vbi. Itē ꝛ in eodez foro: vt. ff. ꝺ iurif. om. iu. l. pe. ꝛ ꝺ iudi. l. ſi qs poſtea. ꝛ. C. de veteraꝛ. l. ſi. lib. xij. Itē in eodem loco vt large accipias: ſcilz vbi ſaluo bonoze ꝛ ꝙſuetudi ne maioꝝ iudicari ꝙſue uit. non alibi p cãpos vel plateas: vt h. ꝛ. j. de ſan. epi. ff. ſi quis epꝺs. ꝛ. C. de cri. agi opoz. l. j. ff. de iuſti. ꝛ iur. l. pen. niſi talis erat cõſuetudo iudicandi. quo caſu etiã in ſeccſſibus. i. locis amenis poterit indicare: vt. ff. de arbi. l. ſi cũ dies. ff. penul.

† Cõcor. v. q. v. cilli q. ibi: pane tu uerſis cruciatib⁹ ꝛc.

c C Sancita ſunt. vt. ꝺ. l. C. de ſi. inſtru. l. iudices.

d C Prouinciaz. ꝛ a ꝓuincia.

e C Iſton editis. i. non datis. q. ꝺ. nõ debent teſtes vbani mitti in ꝓuinciã: ſed tm̃ dicta ſm Ja. Sed tu dic ſm All. i. nõ apertis: ſed clauſis ꝛ ſigillatis vt ſubijcit.

f C Signa percipientib⁹. i. ſigillabũtur apud acta preſidis vt h. ꝛ palam inrabũt ꝛ ꝓducenť. hz in ſecreto ſua dicta dicant: vt C. de fide inſtru. l. iudices.

g C Et ita. i. ſicut dictum eſt. i. de ſigillatis.

b C Deſtinandis. ſcilicet geſtis.

i C Editionẽ. i. nõ poſſit alios teſtes iducere: qz dicta ſũt ei ꝺcꝫ teſtiũ. Et ſic no. ꝙ ſi ęt ꝺcꝫ teſtiũ aduerſarij ſcią nõ poſſum plures ꝓducere. Si vo velis ſ̃ opinionẽ defendere: dices ꝙ h nõ ꝓducunť ad prima confirmandã: ſed adiectio ꝓbibetur. ꝛ boc dicimus. ſ. eo. ſ. qz vero.

Teſtes nõ põt qs ꝓducẽ poſt dicta teſtiũ ad uerſarij.

k C Cognita. Dic no. ꝙ teſtis ꝓ o tra ꝙ parte reddit teſtimoniuz: vt plene dixi. ſ. de ſan. epiſ. ſ. nulli.

l C Forſan. ſi vacillare inueniantur: vt. ff. de queſtio. l. vnius. ſ. teſtes. ꝛ. l. ex lib ero. j. reſpon.

m C Obſeruationib⁹. vt ſcz eppectent ꝙdiu reddant teſtimoniũ ſumptibus ꝓducentis: vt. C. eo. l. qm̃. ſ. in exhibitione. Item caueat de non recedendo ſi timeantur recedere: vt. C. eo. ſi quando.

n C Teſtari. i. teſtimonium ferre.

o C Et natiuitate. ſcz vt dicatur liber.

p C Impleatur. id eſt recipiatur.

q C Ita ſit. No. ergo ſeruũ non poſſe teſtez eſſe: vt hic. ꝛ. C. eo. l. qm̃. ꝛ. ff. de teſta. l. qui teſtamento. ſ. ſeruus. Sed ꝛtra vt inſtitu. de teſta. ſ. teſtes. ꝛ. C. de teſta. l. j. vbi ꝺ: ꝙ ſeruus interueniens vt teſtis in teſtamẽto valet teſtamentuz. Sol. ibi credebať liber tpe teſtamenti: hz poſtea appareat ſeruus: hic aũt ab initio opponitur ei ꝙ fit ſeruus. Preterea nec ibi dicit ꝙ poſſit, ꝓduci vt ſit teſtis in iudicio: nec enim, ꝓduci poſſet ſtia ibi: ſed ſcripturaꝝ teſtamẽti non vitiať per eũ. hic ergo nõ valet teſtimoniũ ſerui qñ̃ habent locũ leges qꝫ dicũt ſeruos toquerι: vt ꝙ totum ti. de ꝙſtio. ꝛ. ff. ꝛ. C. eo. Rñ. cum de ſuo facto agitur: ꝛ tunc ſine iudicio ſm Azo. vt. ff. eo. ſeruꝰ. ꝛ. C. de qſtio. interrogari. ſed Vu. dixit demum indicio precedente. ꝛ eſt pro eo. ff. de edil. edic. l. quero. ſ. fin. ff. de ꝓba. l. cũ ꝓbatio. Si aũt nõ de ſuo facto tũc ſunt indicia neceſſaria: vt. ff. de queſtio. l. j. in ꝓin. ꝛ boc inter egꝛ tanęos, inter ſe aũt

Seruꝰ an teſtificeť.

ꝛ dñm si agitur iudiciū liberale: nunqd iterrogatur? Dic q sic si agit cōtra seruū q se liberū dicit. siue etiā de dñio alicuius serui q̄rat inter aliquos p actionē in rē: vt. C. de rei ven. l. cū sup vernis. Itē qd de statulibero? Videt admittēdus vt liber: vt. ff. si eg noga. cau. l. si. Sed dicas cōtra: q̄ serui sunt: vt. ff. de statulibe. l. statuliberuꝫ. ꝛ. l. statuliberi.

Item qd de ascriptitio? Videt repellēdus a testimonio: vt. C. de agri. cēē. l. ne diutius. li. xi. ꝛ. C. in qui. cau. colo. cen. l. iij. ℌ cōtra dico q liberi sunt: vt. C. de epis. ꝛ cle. l. iubemus. ꝛ. j. de san. episco. ℌ. ascriptitios. Item qui de monacho ꝛ conuerso? Videt q repellantur cuꝫ p̄o moꝛtuis habeantur. vt. C. de epis. ꝛ cleri. l. deo nobis. ℌ. j. ꝛ. ℌ. de nup. ℌ. p occasionē. Sed dico ℌ. vt. ℌ. de monachis. ℌ. cōgitāduꝫ. Itē q̄ nō repelluntur. vt. ff. c. l. j. Aliꝫ autē eēs clerici admittuntur: vt. C. de epis. ꝛ cle. l. ℌ hybteri. ꝛ. j. ℌ. ō san. epi. ℌ. reuerēdissimi. col. ij. Itē q̄ de ifamibus? Rñ. in criminali nō admittunt: ℌ in ciuili sic ℌ quosdaꝫ: vt. ff. eo. l. iij. ℌ. iulia. ꝛ. l. q̄stū. ℌ credo eos nō admitti regulariter: cāsualiter admittunt vt in crimine lese maiestatis: vt C. ad leg. iul. ma. l. mull⁹. Et quid de hereticis? dicit C. de here. l. q̄m multi. Et quid de bereticis? dicit vt. C. de here. l. q̄m multi. Et quid de hereticis? dicit vt. C. de here. l. q̄m multi.

† Cōcor. c. ℌ. ꝛ. ℌ. ō. ℌ. ga dilectoꝫ. in gl. vnica. post pun. ibi: q̄n q̄s tamē. cꝛ. tra de testi. cogē. vbi tꝛactat tenoꝛ huius. ℌ.

† Cōcor. cū ℌ. ℌ. ga dilectoꝫ. in gl. vnica. post pun. ibi: q̄n q̄s tamē. cꝛ. tra de testi. cogē. vbi tꝛactat tenoꝛ huius. ℌ.

a ℂ Instrumentum. Sed qd si patronus nō vult ei demonstrare instrm̄ manumissionis? Rñ. officio iudicis cogit: vt. C. de lib. cau. l. sicut datā. Itē qd si est amissuꝫ vel nullum fuit factū: vel etiā nō vult eo vti: sed per testes omni egcep. maioꝛes nō vult. pbare: Rñ. admittit: vt. C. de lati. li. tol. l. j. ℌ. j. ꝛ. ij. Itē est ratio: q̄ instrumēti appellatiōe etiā testes ꝛtinent: vt. ff. de fide instru. l. j. ℌ ota ergo q̄ quidā testes ric repellunt vt nunq̄ admittant. qdam admittunt sed postea fides eis nō habet: vt hic. ꝛ. j. pgi. ℌ. Idem in q̄ teste vt in toxto: nā qdam nullo modo admittunt vt minoꝛes: vt. ff. de q̄stio. l. de minoꝛibus. qdā admittunt sed non credit: vt. ff. de q̄stio. l. j. ℌ. pterea. ꝛ. ℌ. cū qs. Itē q̄ est ratio huius distinctiōis? Rñ. q̄ cū eg natiui tate se dicit liberū p̄sumptio iuris naturalis est. p eo q̄ eos liberos esse dicit. cū vero libertū per cōfectos asserit se fuisse seruū cum libertini sunt ꝛc. vt. ff. de sta. bo. l. libertū. eg quo p̄sumit bodie seruus: vt ar. ff. finium regun. l. in finalibus. ꝛ. C. de proba. l. siue postidctis.

b ℂ Juraucrit. Ro. credi sacꝛo vnius. sic. ff. de dote prele. l. theopōpus. ꝛ. C. de fal. l. ℌ quis decurio. ꝛ. ℌ. de fide instru. ℌ. ſi vero neqꝫ. ꝛ. ff. depositi. l. j. ℌ. ſi quis argentus. Et hic sumit argu. q̄ vnus testis faciat p̄sumptionē. ꝛ ad idē. ff. quēadmo. testa. ape. l. j. in ſi. nō autē ꝓbationeꝫ plenam: vt. C. eo. l. iurisiurandi. Accur.

Præsumptionē facit vnus testis.

c ℂ Si vero quis dicat. iudici.

d ℂ Præsentem. sc̄z testem.

e ℂ Statim. cum aliquo tamen ſpatio tempoꝛis. Argu. ff. de solu. l. qō dicimus. ꝛ. ff. de re iudi. l. a diuo pio. ℌ. j. ꝛ. l. debitoꝛibus. ꝛ. ff. ad trebel. ille. ℌ. j. ꝛ. ff. ad egbiben. l. ij. ℌ. ibidem.

f ℂ Quoniam id est quia.

g ℂ Inter eos lis. impoꝛtie hic ponitur lis: nā lis est ciuilis: causa criminalis. vt. ff. eo. l. j. ℌ. j. ꝛ. ff. de verbo. sig. l. litis.

Inimicitia a testimonio repellit.

b ℂ Si on adsit. testatio scilz admittit: ℌ ei non credatur. Ro. ergo testē rōne inimicitie repelli: vt hic. ꝛ. C. eo. l. ſi quis testi. ꝛ. ff. eo. l. iij. ꝛ est ratio: q̄ inimici facile mentiunt: vt. ff. de q̄stio. l. j. ℌ. pterea. ꝛ sic ꝓpter inimicitiā quedā fiunt que alꝫ nō fierent: vt ꝛ legata tacite reuocant: vt. ff. de adimē. leg. l. iij. ℌ. ſi. Itē egbere dat aliqs: vt. C. de inoffi. testa. liberi. ꝛ a tutela egcusatur. vt insti. de egcusa. tuto. ℌ. idē. Sed quid si post datum testimoniū de facto reccōciliatio interuenit? videt valere testimoniū: vt arg. ff. de adimen. leg. l. iij. ℌ. ſi. fed certe ibi ab initio tenuerat legatū: hic non tenuerat testificatio ꝛ hec ratihabitio que esset tacita nō posset facere quo minus tanḡ inimicus fuerit testificatus

Inimici capitalis dupleg.

i ℂ Vel sp adeo id est intantum.

k ℂ De crimine. ꝓpter q̄s est inimicus. Et sic no. q̄ ℌ. quis duobus modis inimicus capitalis. Uno ꝓpter criminalē accusationē vt hic. Alio: q̄ ad moꝛtem se odiunt: vt insti. de egcusa. tuto. ℌ. item.

l ℂ Aliter odiosus. vt de leui inimicitia.

m ℂ Pecuniarie. sc̄z adesse dicitur.

n ℂ Questiones. ingretur em̄ an sit causa de eius statu q̄ moꝛte accusationi similatur: vt. ff. q̄ me. cau. isti. ℌ. j. Itē si de bonis an de omnibꝫ vel maioꝛi parte an de minima: vt insti. de egcusa. tut. ℌ. item. Item. ꝛ. ℌ. item lis. ꝛ. C. de inoffi. do. l. si. Accur.

o ℂ Legē. quā non habemus. Et ita not. tres casus ad euidentiam lꝛe: q̄ aut ambo cōsentiūt: quo casu cōpellit mediatoꝛ: vt hic in ſi. ℌ. ſi vō altera tm̄. tūc pōt ſz nō cōpelli tur: vt in ꝑma parte huiꝰ ℌ. Et arg. ff. cōi di. Laboꝛ. ℌ. de vestibulo. si neuter consenserit constat q̄ non admittuntur.

p ℂ Et quidam. ſ. iudices ſm primam expositionem ℌ. ꝓpoſi. ℌ. factaꝫ. Vel dic ſm secundam verius: sc̄z mediatoꝛes. Ll.

q ℂ Testimōio. istoꝛ mediatoꝛ vel als ſm sc̄az.

r ℂ Volunt vti. sc̄ilz nullo modo credentes ℌ velle: sc̄ilicet prædictam.

s ℂ Componantur. id est recipiantur.

t ℂ Cōpellere. ſ. iudicem.

v ℂ Perhibere. ſ. iudices ſm primā expositionem ℌ. ꝓpoſi. factam. Vel dic ſm alias sc̄z mediatoꝛes.

† Verba recitantur in ca. ij. ibiuꝫ postea recitantur.

g ℂ Prohibitione. quod est gñale in testibus q̄ cōpellant: vt. ff. de ta. egbi. l. iij. ℌ. egbibere. Sed q̄s appellat ℌ mediatoꝛes? Rñ. ꝓpenctas qui explorant vtriuſq; voluntatē partis ꝛ in multis ꝓfitit coꝛ officii: vt. ℌ. de fideiuſ. ℌ. ꝛ nō solū. ꝛ. ℌ. de fide instru. ℌ. ſi vō administratoꝛ. ꝛ. ff. de ꝓcure. l. ij. in ꝓin. ꝛ. l. iij. in fi. Sed q̄ est rō quare hi nō cōpelluntur altera parte volēte: Rñ. forte q̄ ꝓcui acceꝓrit ꝓ hmōi officio q̄ ꝓcuricū dꝛ: vt. ff. de ꝓcure. l. j. vū si res ꝓficiē habēt ꝛ inde cōmodum quare videnē ꝓpter ꝓpriū ꝑmū cōmodū dicere. Sed q̄ si fciū nō accipiat? Rñ. adhuc idē q̄ ꝓesumimus q̄ affectet cōpleri id ꝓpter q̄s laboꝛauit: ꝛ q̄ firmus remaneat ne ei ꝓpoſitus q̄ non caute se habuerit alꝫ auferaf ei q̄ est datū. Arg. C. de assel. l. fi. in fi. Quidā tamen dicerunt hic dici ꝓcnetā. i. executoꝛē. hoc est tutoꝛē vel curatoꝛē: vel aduocatū: q̄ dici pōt: vt. ff. eo. l. fi. in fi. ꝛ. ff. de iur. fisc. l. deferre. ℌ. sed omnem.

y ℂ Et hic. i. constantino poli.

z ℂ Ad agistrum census. ℌ. o. apud quos huiusmodi publicationes vel ꝓductiones testium fiant: vt. ℌ. de defen. ci. ℌ. nulla. col. ij. ꝛ. C. de testa. l. testamenta. ꝛ. l. consulta.

a ℂ Queruntur. id est conqueruntur.

b ℂ Contra leges. id est q̄ sunt eius debitoꝛes eꝛ aliqua causa. sic logē ℌ. vt omnes obe. iudi. ℌ. ſi igitur.

c ℂ In posterum. id est in futurum.

d ℂ Eis. conquerentibus.

e ℂ Ab vna. ſ. sua conquerentium.

f ℂ Gesta sunt. ſ. data sunt testimonia.

g ℂ Illum. de quo fit querimonia.

b ℂ Presentem. ℌic no. duo. Primū q̄ debet esse ꝑis aduersarius ꝛ ad hoc vocari. sic. ff. de cuic. l. si ideo. ℌ. ꝓiti. ꝛ. ff. de mino. l. in cause. ℌ. j. ꝛ. l. etiam. ℌ. fin. ꝛ. j. vt spon. lar. ℌ. ad hoc. col. ij. ꝛ. ℌ. de here. ꝛ fal. ℌ. ſi vero abſint. Secundū q̄ debet audire attestationes. q̄ gdam sic itelligunt vt oia debeat audire dicta testiū ꝓductoꝛū ꝛ nihilomin⁹ postea poterit testes ꝓducere: nam si esset sic nō cueniret: vt. ℌ. eo. ℌ. ꝓpoſi. ibi: etem ꝛc. ꝛ hoc q̄ ꝑis est. ſi autē absens est idē ius est: cū absentia eius ꝓo ꝑtia habeatur: vt. ℌ. vt om. obe. iudi. ℌ. ſi vero neqꝫ. col. v. ꝛ est ꝓcis. C. de ſi. instru. l. iudices. Sed ℌ hoc est. ℌ. ſi. ℌ. ſi. illud. vbi dicit nullo modo ꝓduci testes poſtq̄ didicit testificata. sed ipſi soluūt illud q̄ ꝓducunt post lit. cōtest. hic aute lit. ꝛtesta. Tu vō dicas q̄ hic dicit q̄ testationes debeant audire. i. facꝛm q̄ iurant. vt. C. eo. l. ſi q̄ⁿ. ꝛ etiam facere q̄nes ꝑtes: vt. ff. de adul. l. ſi ꝓstituauerit. ℌ. q̄ni. nō tñ respōsiones audire: ℌ in secreto iudici ℌ. dici absente aduersario ꝛ aliꝫs testib⁹. vt ꝑ Danielem inductū est. Tertius no. q̄ testes ꝓducuntur hic ante lit. cōte. eꝛ causa q̄ mozibundi sunt vel recessuri: vel similis causa supuentura: vt hic. ꝛ. C. de ꝓba. ꝑ. ſi. ℌ. C. de aduoc. diuer. iudi. l. laudabile.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Testiū. p ductio re gularit fit a post litem contest.

† Concor. hoc ter. ca. qm̃ freque ter. §. sunt z alij. ca⁹. cū glo. sup. v. publicatio extra vt lit. nō cōtest. et puto q̃ ille §. fuit sum⁹ per. v. §. §.

† Concor. edilecto filio. in glo. j. ante medi. ibi z curare debet magistrat⁹ extra eo. tit. et. ff. eo. titu. l. cu rent magistratus.

Lorrigit q̃ apte ali quid dis ponit.

dabile. §. quotiens cunq; ff. ad leg. agl. l. in lege. z hoc si est actor qui eos pducit. reus aut ē semper potest producere etiam ante cū non sit in sua potestate qñ conueniatur: vt. ff. de excep. do. l. pure. §. fi. regula

a ¶ Nesperit. scilz venire. Accursius.

b ¶ Parte. tantum.

c ¶ Inutilia essent. Beniz esset nisi vocarent vt h: t C. eo. si quando.

d ¶ Parte. scilz tantum.

e ¶ Eo. de quo sit queri monia. Accur.

f ¶ Depositiones. subaudi tanq̃ pseṇs habeatur. etem ꝛc. als deest etenim z dic publicabunt. i. i scripturā publicā reducent. nō aut̃ publice legent.

g ¶ Nisi. q. o. nisi hoc sit q̃ aliqua sit necessitas quare venire vel duci nō possit similis est non aduenienti: z sic secure sit qō sit absente aduersario p contumaciā: vt. C. de iur. emph. y. l. ij. §. fi.

h ¶ Efficiet. Not. argu. vt ff. de fur. l. i. tiaq;. et. C. de ser. pig. da. l. si creditoribus. Accursius.

i ¶ Ati. i. dicere si habeat aliqs rones q̃bus possit se defendere: z qb⁹ possit disputare vtatur his: nō aut̃ poterit se iuuare di cēdo q̃ testes actoris iurauerunt se abite: z p̃pter suā prauitatē z audaciā. fi aut nō fuisset cōtumax in veniendo: vt q̃ nō fuit vocat⁹ vel fuit: ꝛ non erat in ciuitate bene pōt se iuuare: vt. §. eo. §. ibi: z nō in posterum ꝛc. vbi dicit in ea ciuitate. z §. si vo noluerit. ibi: iustitia essent ꝛc.

k ¶ Videntur. scz attestationes facte.

l ¶ Ex vna. l. Dic est sensus q̃ nō valet opponere attestationib⁹ q̃ videātur eē ex vna parte: z hoc p̃pter eius audaciā z p̃pter p̃prauitatem.

m ¶ Parte. scz tm̃ pte.

n ¶ Propterq̃. pro z. p. pter audaciam.

o ¶ Figis. i. firmis.

p ¶ Corrigētes. Sūo corrigitur cum statim cōfir maueritⁿ: Dic corrigi q̃dam: vt. §. §. z quoniam vero. z sic dico corrigentes. i. bene z apte disponentes z cōfirmantes. §. eo. §. licet. Accursius.

q ¶ Propter quas. §. lites decidendas.

r ¶ Sancimus. vt. C. de iudi. l. rem non nouam.

s ¶ Pulsantes. vt. C. de iura. calū. l. ij. in pin.

t ¶ Aduocatos. vt. C. de iudi. l. rem non nouam. §. patroni.

v ¶ Legem. scz istam.

x ¶ Festinet. scz tua celsitudo.

¶ De immensis donationibus in filios factis.

z ¶ Adū de falcidia. debita iure nature q̃ dicit debitū bonoꝝ subsidium: vt. C. de inoffi. do. l. si totas. in fi.

a ¶ Decreuimus. trienté z semissem ꝑm numerū liberorum: vt. §. de tri. z semiſ. §. j. col. iij. z de illa fit bic mentio.

b ¶ Augentes. nam loco quarte que olim habebat locum: vt. C. de inoffi. testa. l. cum queritur.

c ¶ Ignobili. als nobili fine non. als ignobili.

d ¶ Placet nobis. omne qō est nimium vertit in vitium: vt hic. z. ff. de

tiones. ¶ Si vo noluerit aduenire sed relpuerit⁹ vt ex hoc abvna parte⁹ testimonia deuenꝝ vt ꝑm hoc ipsum inutilia essent⁹. sancimus hmōi attestationes ita tenere ac si non ex vna parte[d] ostitute sint sed tāq̃ eo[e] ꝑsente facte sint. Si cēm recusauerit z aduenire nolue rit z audire depositiones[f]. cteṁ publicabuntur[g] z nisi[g] p ineꝛcusabilē aliquā necessitatem deduci nō possint similis aduenienti erit: z nulli iuuamen ex sua p̃teritate ei efficietur[h]: sed videā tur quidē ꝓbationes facte. Quecunq; vo cōpetierint ei ad disputandum de eis licebit bis vti[i] solūmodo q̃ videntur[k] esse ex vna[l] parte[m] ꝑpter eius p̃teritā: ꝓpter q̃[n] audaciam minime adueniētis testationib⁹ opponere nō valente. ¶ Cibus aliꝭ que de testibus z ab his q̃ ante nos z a no bisꝑpsis ocā sunt z sancita fixis[o] manētib⁹ z a nr̃is iudicibus obseruādis: † siue maiores, siue minores sint: z siue in hac magna ciuitate, siue foris in prouinciꝭ vt z ea que de testibus sunt quātus possibile nobis ē cozrigētes[p] ad hūc purius z sancti⁹ lites agi pce parcmus, ꝓpter quas[q] z cogniciones fieri a iudicibus omnibus diuinis ꝓpositis cuāgelijs sancimus[r] z iusiurādū subire, z pulsantes[s], z pulsatos, z aduocatos[t] ꝓcipimus vbiq; deū inspectores z coꝛ qui iudicant z quibus iudicat z qui testimonium ꝓbent aiabus vt ꝑēnis deꝰ cōmemoratio z ꝓsentia mundalitius z citra suspitionem litigātibus fiat. quā legez[v] tenere volum⁹ occete ro omni tempoꝛe. ¶ Quc igit pla cuerunt nobis z ꝑ hanc diuinā manifesta sunt legē tua eminētia opi effectuiq; tradere festinet[x].

¶ De immensis donationib⁹ in filios factis[y]. Titulus. iij.

Idem Augu. Joan. ꝓfec. ꝓeto. viro clarissimo.

Aduz de falcidia[z] z illius ꝑte decreui mus[a] augētes[b] eaz non ignobili[c] incremento: qō cēm nimis incquale est nō valde placet[d] nobis: ꝛ oportere qdē ꝓponi filios quos pater voluerit/nō tm̃ intantum minuere aliꝭ vt impotabilis sit eis ꝺminutio. ¶ Posita igit † a nobis legc in fuauirtute manē te illud volumus: vt si qs[e] donationem ꝺnensam[f] in aliquez aut aliquos filiozum fecerit: necessāriū habeat in distributionez[g] hereditatis tantā vnicuiq; filiozū[i] seruare ex lege partem, ꝯsta fuit ꝓriusq̃ donationē pater in filiuz aut filios quos ea honozauit facere: sic enim nihil vlteri⁹ in donationib⁹ querebuntur[k] q̃ habeant qdē in omni substātia ꝓris qō legitimū est/intr̃ aūt aucta quātitate quātū habuit substantia patris anteq̃ donationibus exhauriretur non valētib⁹ filijs qui do natiōibus honozati sunt debere cōtentos quidez esse ꝺmensis bis donationib⁹ videre autē abstinere paterna hereditate[l]: sed neq; cogēdis qdē si cōtenti sunt donationib⁹ suscipe hereditatē: necessitatē autē habētib⁹ oibus modis cōplere fratrib⁹ qō bec[m] differt ꝑm quā scripsimus mēsurā vt nō min⁹ habeant illi q̃ qō ex legib⁹ eis debet ꝓpter facta in donationibus[n] ꝺmensitatē: ꝺum liceat patri mediocriter sapienti circa omnē ꝓlem criaz bis qui ab eo potius diliguntur[o] donare aliqd amplius z nō ceteros filios ꝑ ꝺmensitatez in illos factā ledere/

¶ Si parēs i aliquē ex filijs ꝺmēsaz fecerit donatōez alijs filijs legitima portio ō necessitate debet: hoc obtinēte i filijs gratis: igrati vo penit⁹ excludunt. b. d. Bar.

f ¶ Ut si quis. idē in mulicre: vt mꝛe vel filia: vt argu. ff. de verbo. sig. l. j.

g ¶ Immensam. ꝺceden do dodrante in donādo ꝺno assem: ꝛ bic pōt di ci dodrans ꝺpropie.

h ¶ Distributionem. quā facit per testm̃. idē z si ab itestato decedat: vt. C. c. l. ꝓcibus. ꝛ querela iof ficiosi testamenti tm̃ habeat locū quando factus est testamentum.

i ¶ Filioz. An in supiozibus idez? R̃n. vtiq;. vt. C. eo. si filius. Itē an in fratre idem? Quidam non. Tu dic q̃ sic. vt. C. de inoffi. test. ffes. z. C. c. l. fi.

k ¶ Querebuntur. als cō querebunt⁹ per querelam inofficiose donatiōis ꝑ positā: z postea rei vendi catiōe vtili. ante enim nō vendicat cum dominiuz translatum fuerit. cuz in fraudem bois non legis fuerit fcā donatio: vt. ff. de iu. pa. fi libert⁹. fed ꝑm Also. * vtilis petitio bereditatis ꝰ locum quasi titulo hereditatis habito ꝓ nō titulo: qō non est verū cūverus titulus donationis interuenerit. ꝛ cū non valuerit donatio filio in ptāte constituto: ergo familie herciscunde agit cū ipso iure non valuerit donatio: vt. C. de inoffi. do. l. j. §. ꝛ ri. hec cōsti. intelligit qñ nō fuit instītutus ille cui fuit donatum: vñ cōfirmata donatio fuit sed renocat vt hic: quatenus fuit inofficiosa. Vel dic q̃ olim nulla erat nisi in casibus: vt ꝓdicta. l. C. fami. her. si filius. ꝛ bodie cōtra vt h. sed renocatur quasi inofficiosum vbi dodrantem excedit. z sic cozrigunturhic oēs leges que dicunt patrem filio donare non posse. sed ꝑma verio⁹ est.

l ¶ Hereditate. vt. C. de leg. j. l. qui filiabus. §. fina. z. l. sequen.

m ¶ Hec. scz constitutio.

n ¶ In donatiōibus. Volunt qdā vt. ff. dicere speciale esse vt vbi facta est ꝺmensa donatio fratri: ꝛ z consilio tñ ad legitimā portionez renocetur non in totū fauoze fratris: in alijs aute personis cōtrariuz est: vt. ff. de leg. ij. l. tytia fcio. §. ꝛperator. at vbi re tm̃ tūc ad legitimaz ꝑm oēs renocatio fit: vt. C. c. ſi totas. Vel dic q̃ dicit. l. tytia. fieri renocationem in dimidiā scz trientis vel quarte sue qñ duo erāt filij: vt. C. eo. si mater. z ita siue re z consilio: siue re tm̃: siue sint filij: siue extranei quibus donatū est in legitima renocet: vt. C. c. ſi liqueat. nam ibi re z consilio facta erat donatio: z tñ ad legitimā renocat. sed si habeo vnū tm̃ filiū z dono vni extraneo bcc quidē non videt⁹ officiosa. Si postea alio tempoꝛe duo dono quid crit? R̃n. ꝓima videt inofficiosa: vt arg. ff. ad leg. fal. l. i quātitate. §. fi. z. ff. de mino. l. iij. §. j. in fi. z sic renocabitur in totum: z hoc si re z consilio fecerit. Idem bodie ꝓpter bāc̄ ō stitutionem etiam si re tantum: ꝑm. §. progi. op. ff.

o ¶ Diliguntur. vt. §. de nup. §. pe.

a ¶ Nec.scz leg.ẽ.progi.
b ¶ Et humanarum.i.eorum qui faciunt homines.
c ¶ Augmentũ. Sed qd adijcit hec cõsti.illi ti.C.co.Rñ.ibi quarta facultas. Nec ibi dicebat illi ꝛc.Et arg.C.e.l.ñ.lꝫ qđã ẽ. Jtẽ hic fiue re ꝛ tm:fiue re ꝛ consilio facta sit donatio hꝫ locũ illa distinctio ẽm quoſdã. Jtez hic dicitur inſpici tps facte donationis:ibi non;vt.ẽ.ſ.i.
d ¶ Nec itaq; dicim⁹.vt nihil eis dimittere teneatur:vt.ẽ.de here.ꝛ fal.ſ. eꝫheredatos. ꝛ.ẽ.ỏ nup.ſ.pe.ꝛ.C.de ſecun.nup.l. fin.in princi.Et ſic no.ꝙ hec facit ceſſare querelã. Jtẽ datio legitie. vt.ẽ.c. ibi:ſic enĩz nihil. Jtẽ qnq; enĩz curſus:vt.C.co.l. ñ. Jtẽ ſi detuꝝ auguliũ oꝛ dinariũ.vt famil.hercſ. q: donatio nõ tenuit : vt C.eo.l.ij. Jtez ſi extraoꝛdinariũ.vt reſti.in integ eꝛ ꝑſona defuncti : vt.C eo.l.ſi filius. Jtẽ ſi eꝛ oꝛdine. vt.l.ij.C.de ſol.do. Jtẽ dona.agnitio. vt.C. e.l.cum donationibus.
e ¶ Ut ſine ꝓhibitiõe ꝛc. ¶ Hec pars eꝫpedit vſqꝫ ad.ſ.quia vero ſequẽs ꝛ necꝫ ius ꝛc.ꝛ eꝫinde eꝫpeditur.vſqꝫ in fi.
f ¶ Uper.Legem. vt.ẽ. vt hi qui obli . perbi . ſe ha.res mi.
g ¶ Quatenus,ſcz ſcripſi⁹ mus.Accur.
h ¶ Scõm veteres,nõ dico digeſtorum . nam ẽm eas nõ poteſt eſſe tutrig: niſi iperator cõfirmaret: vt.ff.de tut.l.ñ.ꝛ de teſta. tut.l.iure nño.lꝫ codicis: vt.C.qñ mulier tu.offi.l. ij. ꝛ noſtras:vt in.i.vlti. ciuſde titu.vt.ẽ.de nup. ſ.ſi vero tutela. coll.iij. ꝛ.ẽ.qui.mo.na.effici. ſui. ſ.pe.colu.iij.
i ¶ Curam.i.tutelam.
k ¶ Cõſtitutio.ſ. predicta vt hi q ob.perbi.ſe.
l ¶ Legẽ.ſcz illã.vt hi qui ob.ꝙ hic dicit ꝙ creditor vel debitor tutor non ſit.
m ¶ Matrũ.id ẽ in auia. vt.ff.de here.ab iteſta.ſ. eꝙ his.col.ig.ꝛ i auo paterno vel mꝛno ẽm Joã. vt arg.ff.de rit.nup.l.pe. ſ.i.Jdẽ in pfe filiũ emãcipãte:vt arg.C.de cura. fu.l.ñ.in pin.
n ¶ Eſtimamus.ſlot.mirabile quod eſt ineptum nõ fallere regulã ſi equitas videatur.ſic.ẽ.de non alie.ſ.vt autem leg.colla.ij.ꝛ.ff.de reg.iur. l.ſemper.ꝛ.ff.de leg.iij.l.vgo;em.ſ.feliciſſimo.
o ¶ Obijciat.vere non matri ꝛ alijs:q; alijs tantũ cum illa na.ꝛc.
p ¶ Jllis.ſ.alijs eꝛtraneis.ꝛ ſunt ablatiui abſoluti.
q ¶ Ad filios.ſ.alienos.
r ¶ Recte.ſupple.ꝛ ideo recte ꝛc.lꝫ alꝫ aliter eꝫpoſuerit hanc ſ.am.
s ¶ Licentia.nec eñ cogiſ.vt.ſ.vt licc.ma.ꝛ auie.j.rñ.col.viij.Alꝺ.
t ¶ Formidare.i.timere.
v ¶ Si nec.ſ.debita matris ꝛ filij.
x ¶ Utriq;.alꝫ vtriq;.alꝫ vtiq;.
y ¶ Cõſtitutiones.que ſunt.C.qñ mu.tu.of.l.pe.ꝛ fi.in quibus nõ curabatur an eſſet creditrig vel debitrig vel non.
z ¶ Legem.que eſt.C.quando mulier tu.of.ſun.l.ſi.
a ¶ Curam.id eſt tutelam.
b ¶ Pene.id eſt fere.
c ¶ Datum.ſcilicet ius.
d ¶ Eſſet.ſcilicet nobis.
e ¶ Eo ꝙ.id eſt ideo.
f ¶ Aliquẽ.ſ.mulieres.
g ¶ Eum.i.deuꝫ. Tel dicem.i.ad iuſiurandum.
h ¶ Impietat⁹,id eſt deierationis.
i ¶ Docet. vt.ff.de legi.ꝛ ſenatuſcõ.l.nam ad ea.ꝛ ẽ.de conſuli.in fi.coll.ij. ꝛ.ff.de vſuca.l.iuſto.in fi. j.rñ.qñq; tñ iurant ꝛ ſeruant vt bis exꝑlis.C.de le.here.l.ſi maior. ꝛ ſi ps here.pet.l.antiqui.ꝛ inſti.de re.diui.ſ.vltimo.
k ¶ Scõm ſchema.i.ordinem.Accurſius.
l ¶ Senatuſconſulto . vt qñ obligauerũt ſe teneãtur ꝓ pupillo : alꝫ non ẽberent boies ſecũ quod pupillo noceret:ꝛ eꝫ hac recuſatione daſ ẽbtib⁹ eꝛceptio:lꝫ eꝛecutoꝛibus vel iudici facta ſit cum ꝛ alꝫ quod maĩ⁹ eſt datur actio:vt.ff.reꝫ pu.ſal.fo. l.iij.ꝛ.iiij.ꝛ inſti.de eꝛcu. tu.ſ.j.ꝛ.C.de epi.ꝛ cleri. aut.generalr.Sz nunqđ ſemper ꝛ cuilibet iuri renunciari põt:Plene dicas qꝛ aut ius eſt publi cum auctoritate ꝛ vtilitate : vt qa ius ſiſci vel alꝫ publica vtilitas ibi vertitur:ꝛ tũc renũciari non põt:vt.C.ſine cen.vel reli.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.ff.de pac. ius publicum.ꝛ.l.inter. Aut auctoritate tm̃ nõ tñ vtilitate.nã ꝛ hoc oꝛ publicum: vt inſti.de eꝛcu.tut. ſ.j.ꝛ tunc aut eſt ſtatutũ tm̃ vtilitate renũciantis: aut renunciantis ꝛ cõis. Prio caſu põt renunciari:ſiue ſit ꝓiuilegiuꝫ ſiue ius eꝛ aliquo ẽctu vl ꝑacto:vt.ff.ꝛ.C.de pac.ꝛ de tráſa.ꝛ de accep.ꝛ de noua.bic eꝛcipe caſus illos quos no.ẽm Jo.C.ỏ pac. l.penul.Si vero cõi vtilitate.i.publica ꝛ renũciatis:tũc non licet: vt.C.de iura.calũ.l.ij.ſ.ſed quia. ꝛ.ff.de poſtu.quos probibet ꝓetor. ꝛ.ff.de admi. tu.gđã decedẽs.de opel.i.l.cerdoné.ꝛ de pac.iuriſgentium.ſ.ſi paciſcar. ꝛ per hoc puto ꝙ hoc pacta non teneat qõ facit creditores ꝙ debitoꝛ nõ valeat ꝑbare ſolutionẽ niſi ꝑ ſcripturã cũ ſit cõis vtilitas teſtificandi: vt.ẽ.de teſti.in ꝓin.ꝛ nõ oꝛ anguſtari.C.de he.ꝛ ma.l.qm̃.in fi.ũno oꝛ ipinguari:vt.C.ỏ re.cre.l.gñalr.i ꝑn.nec ad ynã ſpẽm ꝑbatiõis iudeq; oꝛ aium alligare:vt.ff.de teſti.l.iij.ſ.q argumẽta.Si vo renũciet iuri cõi:qõ nec eſt in fauoꝛe nec eſt in eo publica vtilitas:põt renũciari:vt no.C.de pac.l.ius publicũ.Sed videt ꝙ etiã ſi cõis vtilitas.i.publica vertitur in iure ꝙ poſſit renũciari:vt.ff.de ſerijs.l.j.ideo diſtinguunt alij.aut ius cõſtitit in ꝓhibitione vel ꝓcepto:ꝛ tũc renũciari nõ põt. aut in ꝓmiſſiõe:ꝛ tũc põt.Alij ſic ỏ aut eſt gñale:ꝛ tũc licet.aut ſpãle:ꝛ tunc ſi odio nõ licet:vt in macedoniano.ſi vo fauoze licet : vt arg.ff. ad velle.l.ñ.ſ.pe.Primaꝫ approbo.nec ob.d.l.de ſerijs:qz tacite fuit ibi renũciatũ qõ lꝫ:etiã vbi alꝫ nõ liceret eꝛpreſſim;vt.ff.de procu.ſ.ſi.

Juri ſibi poteſt renunciari.

Tacita q dã licẽt q nõ eꝛpreſſa.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ut ſine ꝓhibitiõe matres debitrices ꝛ creditrices tutelam gerant minorum:neq; iuſiurandum ꝑſtent qꝛ non venient ad ſecunda vota. Titulus.iiij.

Matres debitrices ꝛ creditrices ad tutelam ꝛ curaꝫ filiorũ admittuntur:nec iuramentum de ſecũdis nuptijs nõ fiendis exigitur dummodo ei ꝛ ſenatuſcõſulto velleiano:ꝛ omni auguilio renunciauerint:ꝛ q̃ alij tutores facere tenent adimpleuerint.hoc dicit Barto.

Idem Augu. Joã.ꝑe.ꝑe.ſcõo.

Uper ſcripſimus le gem ſuper curã minoꝝ malignitates q̃ circa eos fiunt eꝛ frequẽtibus litibus que apud eos agitant inuenientes:quatenus nullus obligatus exiſtens minoribus/aut obligatos eos habere ſe dicẽs curã eꝛerceat/ne forſan in poteſtate reꝛ factus agat aliquid circa minoꝛe malignitatis : ꝛ lex ipſa rata nobis ſit ꝛ eꝛ ꝑſenti firmata . Quia vero matrib⁹ volẽtibus curã habere minoꝝ ꝛ petẽtib⁹ ẽm veteres ꝛ noſtras leges curã ſubire/ obiecta eſt ẽtra noſtrã intentionẽ ab aliqbus nõ recte hmõi cõſtitutio.volumus in legem boc dicentẽ matrum excipi ꝑſonas. ꝓinũ quidẽ cauſam introductã ꝓ minoꝛib⁹ ſemp ꝓhibere mõ ineptiſſimus eſtimamus.deinde nullus cãdẽ cõſtõẽ obijciat ma tri ꝛ alijs:cũ illa nature amoꝛ ꝓ circa filios ſine ſuſpitione faciat ꝗplurimum illis mullã habentibus ad filios fauoꝛis neceſſitatem recte nõ eſt matribus deroganda.ideoq; licentia ſit matribus ẽm antiquã obſeruationem abrenũciantibus ꝛobligantibus ſuas res ſicuti ꝓiuſ ſchema fuit/ ꝛ tueri filios ꝛ talꝫ ꝓſcriptionem nõ formidare:ſed ita ſuper bis eſſe ac ſi nec ab initio cõtigiſſet legẽ i hoc ſcribi. Quapropter ſiue dotes ſiue ſponſalitias largitates exiguñt:ſiue alia debita ba beãt: ſiue mres ad minoꝛes/ſiue minoꝛes ad matres eꝛ ꝑnis foꝛſan occaſionib⁹:aut etiaꝫ eꝛ ꝓoꝛ ꝓiuſ(multa nãq; qlibet cogitãs ꝛ conſiderãs adinueniet)ſint bec ĩtegra vtriq; ẽm ꝓioꝛes ꝓſtitutiones iudicãda ꝛ tractãda : ſiue legitimoꝛũ/ſiue naturaliũ mater filiozũ tutelã gerat.¶ Quia vero multam habemus formidinẽ ne facile iuſiurandũ ꝓ magnũ deum deſ ꝛ hoc ꝓcuariectur : ꝓpterea credimus oportere ꝛ hãc emẽdare legem q̃ vult matres dũ ſuorum filioꝛũ curam geſture ſunt iuſiurãdũ iurare qꝛ ad ſccũdas nuptias nõ veniẽt:ꝛtotiens ſcimus ꝓcuaricatã legem ꝛ iuſiurandũ ꝓiurio datũ quoties penes datũ eſt vt ꝓccatus apertiſſimũ eſſet qꝛ hoc intulimus iuſiurandũ ad ꝓuaricandũ.nõ cñ eo q̃ alique ſeruaucrunt iuſiurãdus:ꝓpterea opꝰ ꝛ eas q̃ exbonoꝛãt cũ habere occaſionẽ impietatis in deum. nã qõ raro fit(ſicut etiã vetus ſapiẽtia docet)nõ obſeruãt legiſlatoꝛes:lꝫ qõ ſit plerũq; ꝛreſpiciũt ꝛ medentur.¶ Propterea igitur ſancimus aliã qđ obſeruationẽ quã in mrib⁹ obſeruamus valere ẽm ſchema abrenũciare eas ꝛ velleiano ſenatuſcõſulto omñi

lius. ℣. veterani. vt dic ꝙ principaliter ẽt laborando utilitate dãt ille ferie: vt ptz in ea. l. de ferijs. in pcin. ibi: q̃ occupati. acc.

a ¶ Jusurãdum. Nungd absoluit ab illo sacro q̃ de administratione dat: vt. ℣. vt bi qui ob. ℣. fina. Non puto: ꝛ qz nõ ẽ: bic: ꝛ q; citius ad nubendu mouẽtur q̃ ad male administrandum.

b ¶ Perferret. Et sic not. † Facit ad hoc. xxxi. q. ij. c. i dolo. vbi late declarat. quã penã patiẽ si iuraret C. qñ mu. tu. of. l. ij. et. ℣. de nup. finaute eãdem. ꝛ tunc qñ nõ iurat. iuramẽ tum crim: ꝛ nil aliud est remissus: ꝛ sic pena de sertionis durat: vt. C. q. q. eas. ifa. irro. l. decreto. ꝛ ff. de contra. ꝛ vti. ac. tu. l. a tutela.

c ¶ Ut. puidentie. hec sꝛz cure sunt.

d ¶ Descriptiones. sꝛz rerum minoꝝ: qõ alꝫ inuẽtarium appellatur.

e ¶ Scriba. vt. C. de magistrati. con. l. ñi.

f ¶ Alijs. ℣. presentibus.

g ¶ Subtiliter. i. cum ingẽtione.

h ¶ Dandis. sꝛz rem pupil. sal. fo.

i ¶ Legibus. vt. C. de admi. tu. l. tutores. ꝛ instit. de satisda. tuto. ꝛ cur. ℣. pe. ꝛ de atti. tu. ℣. pe.

k ¶ Et exactione. ¶ Hec prima pars ỏ. j. eod. vsq; ad. ℣. illud quoq;.

l ¶ Instante. casus ablatiui absoluti. Accur.

m ¶ Filij. ℣. preponantur.

n ¶ Et vt si voluerit. ß exponit. j. c. ℣. illõ. vsq; in fi.

o ¶ Exigi. illud verbũ regit duos diuersos accusatiuos. fic. ℣. de refe. ℣. binc autem colla. iij.

p ¶ Eum. sꝛz virum.

q Udum. Ergo tu isset. expone vt. ℣. de nõ eligen. ℣. j.

r ¶ Secunde. scilz vxoris factus vir.

s ¶ Suscipiens. ab ea.

t ¶ Dato. tã in psonalib⁹ q̃ hypothecis. vt. C. qui po. in pig. ba. l. ñ. ℣. j. acc.

v ¶ Dotem. nam contra alios bene erant admittendi prius. Also.

x ¶ Damus. repete ꝛ non alijs damus ꝛc.

y ¶ Aut heredib⁹. hoc priuilegium in personalib⁹ et hypothecis pro dote neq; extrancis heredib⁹ mulieris datur: vt bic. et C. de priui. dot. l. j. cuꝫ sit personale: vt argu. ff. de admini. tut. l. ex pluri⁹. nec creditoribus. ℣. mulieris ſ filijs fic vt bic subij cit. ꝛ. C. qui po. i pig. ba. l. assiduis. ℣. exceptis.

z ¶ Illos. sꝛz primi matrimonij.

auxilio ꝛ omnia agere que prius decreta sunt. iusiurandum[a] vero nõ preberi sed sufficere abnegationem solaꝫ velleiani ꝛ aliorum omniũ ꝛ de secũdis nuptijs nullo iureiurãdo de hoc dando: mox tamẽ vt secũdas cõtraxerit nuptias repente expelli a tutela ꝛ ea agi q̃ si eã iurare coꝛtigisset pferret[b] femel in iudicio mentita ꝛ proponens proprie cõfessioni ꝛ depositioi secũdas ꝛcupiscẽtias.

¶ Dec igit[r] lex super pietate sit posita vt enim nõ iniuriet in aliquo honoꝛ i deũ: hec a nobis sancita sunt vt ex nũc valeãt tua celsitudine manifestã faciente bãc legez in prouincijs oĩbus: binc eñ glorioſissimo prefecto huius felicissime ciuitatis cui hec cure sunt de his trãſmissimus legẽ: vt. pudentie[c] eius ꝛ viri clarissimi protoris cui huius partis cure est in omni tẽpoꝛe seruari ꝛ ex nũc teneat: quatenus in oĩi pupillari substantia omnis cautela fiat circa res minoꝝ custodire: ꝛ precipue vt cuꝫ subtilitate descriptiones[d] fiant: ꝑsente quoq; clarissimo scriba[e] cui de talibus cura cõmissa est: ꝛ alijs[f] qui cõsuete talibus interueniũt subtiliter[g] ꝛ fideiuſſionibus dãdis[h] ꝛ omnibus agendis sicut nostris decernitur legibus[i] puidẽtia clarissimi protoris cui huius partis cure est: ꝓponatq; eam ipse in hac regia ciuitate vt omnibus sit manifesta: ꝛ nullũ lateant que a nobis sancita sunt. De hoc enim legem sicut oportet in ꝓuincijs seruari gloriosſimis prefectis sacroꝝ nostroꝝ pretoꝛioꝝ destinauimus.

¶ Ut exactione[k] instante[l] dotis prime ꝛ secunde viro ad secunda vota migranti preponatur vxor prima/vel ex priori matrimonio filij[m]. ꝛ vt si voluerit[n] vxor aut is qui pro ea dotez subscripsit dare viro q̃ scripta sunt: distulerit autem vir suscipe/soluto matrimonio exigi[o] cum[p] ab ea etiam conscriptam antenuptialẽ donationem. Titulus. v.

Jn dote data repetẽda ab heredib⁹ viri filij prime vxoris ꝛ ceteri descẽdẽtes: ac etiã ipsa mulier preponuntur vxori secunde ꝛ eius filijs. Ang.

Idem Augustus Joã. prefecto pretorio secundo exconsuli oꝛ. ꝛ patritio.

 Udum iudicãtibus nobis in dubitatione venit causa multa cozrectiõe digna ꝛ legislatiõe clarioꝝ non indigna. Etenim quidam priozis factus vxoꝛis vir cũ eam extulisset[q] ꝛ deinde secunde[r] dotem suscipiens[s] ꝛ filios ex priozi relinq̃ns obijt adhuc secũda superstite: volebat igitur scõavxoꝛ dotem a se datam exigere priuilegio vtens a nobis dato[t]. cõtradicebat autẽ ex priozi matrimonio filij ꝛ ipsi maternam obijcientes dotẽ[v]: ꝛ dubiũ erat vtrũ etiaz nõ superstite vxoꝛe priozi oporteret suscipi filios ꝑtra secũde dotẽ litigãtes. Nõ eñ alij decimus dubiz ꝛ damus[x] hoc priuilegiũ aut heredibus[y] aut creditoꝛibus sed solis filijs: plurime siqdẽ dubitationes exciterunt in hac causa dicente secũda: qñ expẽdiſſet añ q̃ ad eiꝰ veniſſet matrimoniũ priozis vxoꝛis dotẽ: ꝛ non esse iustuz suam qdem dotẽ q̃ tantũ inuentus est reliquiſſe virꝰ quãtũ sufficeret soli secũde dotem eã perderc: illos[z] autem expẽſam[a] iam dotẽ pcipere. sed filij hypothecas[b] ꝓponebãt qñ oĩno rebus existẽtibus mozieti hypothece seniozes potiozes q̃s secũde[c] essent[d]. ¶ Dijs igitur in dubitationẽ veniẽtibus illud certũ etiã a nobis sancituz[e] est: q; si aliq̃d appareat reꝛ ꝓcis aut secũde dotis hoc necessariuz filios priozes aut secũde habere: aut si moziat ꝓtra illa filios eius singulos[f] qõ ꝓprie habẽdũ suum ostẽderint. Dinc eñ ꝛ in reꝛ q̃ de ꝓprietate est cõpetit[g] pure vnũquẽq; quod suũ est habere nullo ꝓuilegio indigens. ¶ Si vo nihil apparet vtriuſq; rerum: aut aliq̃ quidez appareant: aliqua vo desint: siue superstites sint mulieres repudio soꝛtan ꝑozi matrimonio diſſoluto: ꝛ cõpetenti mulieri dotem[h]: siue defuncte sint filijs existentib⁹ ambe: aut etiã vna barũ in his que desunt superioꝛez esse peiozem ꝛ filios ex ea antiquioꝛẽ dotem ꝓponentes: idem est dicere nepotes ꝛ ꝓnepotes ꝛ deinceps successoꝛes[i] cuiuſcũq; naturẽ[k] fuerint. Sicut eniz si duo debita publica[l] fuiſſent neceſſario antiquũ ꝓponeretur posteriori: ita ꝛ hic priuilegia neceſſariuz est ꝑozi dotꝰ dare prioza: ꝛ ita secunde/ꝛ dotem[m] non ꝓponere dotꝰ/nec hypothecam hypothecis: sed quod antiquius est tẽpore amplius manere ꝓpriuz roboꝛ habẽs ꝛ priuilegium[n]. Tempoza nanq; hypothecarum permutare aut iterimere vel minuere nullo modo patimur. Et hoc dicimus non ignoꝛantes quoniã iam ꝛ in alia q̃dam nostra legislatiõe boc decreuim⁹: sed qñ oĩno motum[p] est apud nos ꝛ quasdam habuit aliquo mõ causa q̃stiones

a ¶ Expensam. a viro.

b ¶ Hypothecas. i. actionem hypothecariã. ff.

c ¶ Secunde. sꝛz vxoꝛi.

d ¶ Essent. als erant. ꝛ est regula pro eis que dicit qui prior est tpe ꝛc. vt. C. qui po. in pig. ba. l. ij.

e ¶ A nobis sanctuz. per banc. l. tñ ꝛ p alias prioꝛes. idem est in hoc casu: vt. C. de in. do. l. vbi. a. l. i rebus. ꝛ. ff. fol. ma. ſi cum dotẽ. ℣. ſi. ꝛ. ff. de priuile. cre. ſi ventri. ℣. in bonis. ꝛ. ſi. vt ĩmo. antenup. do. ℣. pe. colla. v. Accur.

f ¶ Singulos. ſ. hoc ſancti tum est in illa q̃ ꝛc.

g ¶ Cõpetit. vt. C. de iure do. in rebus.

h ¶ Dotem. i. dotis petitionem: vt quia sine culpa diuoꝛtiuz intercessit.

i ¶ Successoꝛes. als successiones. Accur.

k ¶ Nature. q; oĉs pñt filij vel liberi appellari. vt ff. de verbo. sig. l. liberoꝝ.

l ¶ Publica. i. scripta manu publica. ꝛ pignus in vtriuꝝ fuerit obligatuz: ꝛ sic in pignoꝛe ꝓfertur ꝓimum secundo vt subijcit. ꝛ. C. q po. in pig. l. ij. nõ aũt in ꝑsonali: vt. ff. ỏ priui. credi. l. priuilegia. Vel dic vnũ ab vna ciuitate: aliud ab altera. naz ꝛ ciuitas mutuat: vt. ff. ad ma. l. nihil. sic ỏ: im ꝓprie publica. vt. ff. de vb. ſig. l. q̃ q vectigalia. ꝛ de pub. sed ꝛ hi. in pcin. nõ autem potest poni q̃ vtriuꝝ a fisco vel vtriuꝝ ab vno creditoꝛe fuerit acceptũ: cũ nõ ỏ aliquis sibi pferri. Jtẽ q̃ oĩ necessario dic. i. probabilit. naz ỏ regula q̃ prioz posteriozi ꝑignoꝛe ꝑferat: fallit in. viij. casib⁹. vt. ff. q po. in pig. l. iterdũ. ꝛ. l. ſe. ꝛ. C. e. affiduis. ꝛ in eo. tit. l. ſcripturas. ꝛ. C. qui. cau. pig. ta. ℣. satis notũ est. ꝛ. C. q po. in pig. licet. ꝛ. C. de pigno. l. vl. cui auf. ibi posita. ꝛ. ff. de relig. l. pe. ꝛ. ſ. de trie. ꝛ semiſ. ℣. illud quoq;. colla. iij.

m ¶ Dotem. sꝛz secunde.

n ¶ Doti. sꝛz prime. Acc.

o ¶ Priuilegiũ. ℣. priui legium ꝓmũ sꝛz ꝓfertur sẽdo.

Priuilegiũ ꝓmus prefertur sẽdo.

* Concoꝛ. c. j. cũ gl. et doct. extra de reſcrip.

p ¶ Dotum. i. negotiuz. vel motum. i. quesitum.

a ¶ Prius.i.melius.
b ¶ Et illa.s.mulier.
c ¶ Voluerit.s. dotem.
d ¶ Verba . vt. ff. de iure do.l.profectitias.
e ¶ Contesteſ.i.coram teſtibus cōſteat ſe velle in ſacculo vel in folle pecuniam ligatam ſoluere.
f ¶ Maius.i.amplioꝛem dotē q̄ conuenerit:ꝛ boc ponit ad maioꝛē exaggerationem.
g ¶ Nobilis. puta aurū vl argētū:vl teſtes.Ll.
h ¶ Et ſm leges.cōſignādo ꝛ deponendo:vt.C.de vſur.l.acceptam . nō autem ſola oblatio ſufficit: vt.C.de vſur.l.ij.
i ¶ Fieri.ſcz conſignari ꝛ deponi.
k ¶ Quidam . puta nūcij ꝛ executoꝛes ex precepto iudicis.
l ¶ Exactionem.ſiue pꝛomiſerit : ſiue non neceſſe habet dare. ꝛ idem dī in augmento.ſ. de eſti. do. §.j.ꝛ.§.illud.Alſo.
m ¶ Et hoc.ſ.ſignatio ꝛ depoſitio valeat ſubaudi cum alijs.valet enim ad naſcendā pignoꝛatitiam etiam ſola oblatio:vt.ff. de pigno.actio.ſi rē.§.fi. Itē valet oblatio ad ibi bendum curſum vſurarū qui nondum ceperat : vt C.eo.l.ſi non conſtat.ꝛ.l. ſi creditrici.Itē vt ſit in periculo creditoꝛis. vt.ff. de ſolu.qui res. * Itē vt impleat conditionem:vt C.de inſtit. ꝛ ſubſti.l.j.at conſignatio et depoſito hoc plus vt debitoꝛ ipſo iure liberet:vt.ff. depoſi. l.j.§.ſi pecunia.ꝛ fideiuſſoꝛ agat exinde mandati ac ſi ſoluiſſet : vt.ff.man. qui mutuā.§.j.ꝛ curſum etiam vſurarum iam curꝛētium impedit:vt.C.de vſur.l.acceptam. et facit §.de exhiben.§.fina. ꝛ.ff. de condi.ꝛ demon.l. iure ciuili. Item intelligē q̄ pactum ſit de lucrando hic.nam alſs cuilibet debet reſtitui ſuum ſoluto matrimonio:vt.j.de eē li.do.§.j.Item videſ con tra.§.de non elig.§.fi.ſed hic ſoluit q̄ habetur pꝛo dante.
n ¶ Ex ſtudio. i. dolo vel fraude : quia dolus eſt ſi quis nolit accipere:vt.ff. man.l.dolus.

¶ De administratoꝛibus.

o ¶ Am qdē. Poſitaꝛ.a zenone. vt.C.vt omnes tam ciui.q̄ mili.l.j.Accurſius.
p ¶ Volentes.alſs volētē.
q ¶ Fuerint.id eſt eligūtur.
r ¶ Metropolibus.id eſt in ciuitatibus metropolitanis.

ꝓpterea ꝛ ad pſentis legis opus acceſſim⁹ vt nō nūc aliqd pꝛius[a] ſanciuerimus/ſed vt clariozē eā omnibus conſtituerimus.

¶ Si vir dotē a mulieꝛeꝝ ab alio p ea ſoluere volēte accipe recuſauit:mſimōio ſoluto ita poterit peti donatio ꝓpter nu ptias ſi ſi ꝙ dos ſoluta fuiſſet.b.d. ang.

¶ Illud quoq; adijcere legi bonuꝫ eſt quod mota queſtio ſimiliter neceſſarium nobis ad legiſlationem fecit. Si enim debeat dotem mulier/ꝛ illa[b] quidem dare volueritc ipſa forſan aut qui pro ea pꝛomiſit illud quicūq; fuerit: aut pꝛoximus:aut extraneus: aut pꝛofectitia:aut aduentitia ſit dos. Hec cū verba[d] legis ſunt. vir autem aut cius pater forſan/ aut auus ſuſcipe eaz nollet:pars autem mulieris cōtēſtetur[e] ꝛ parata ſit hoc ſoluere:aut etiaz aliquid maius[f] pagere ꝛ offeꝛat forſan ſi mobilis[g] ſit ſignacula etiā imponat ꝛ ſm leges[h] recondat: aut ſm vnam partem ingrediēs in iudiciū petat hoc fieri[i]: ꝛ pergentes ex iudicio quidam[k] denū ciēt hec ad partē viri : at ille permancat ita differens : nō poterit ſoluto matrimonio antenuptialis donatiōis exactionem[l] declinare tanēz dote non data . Qui enim † dare voluit dū pꝛeceptionē recuſat is qui ſuſcipere poſtulat pꝛoximus eſt danti:ꝛ boc[m] cū alijs in dote valeat.ſicut enim nō dederit per dilationē dotem negationem ci antenuptialis donationis inferimus:ita vel ſi voluerit dare et pꝛecpturus ex ſtudio[n] recuſauerit pꝛeceptionez damus ci antenuptialis donationis ma trimonio ſoluto petitionez: licet dotē pꝛopter viri cauſaz nō intulerit.¶ Que igitur placuerūt nobis ꝛ per hanc ſacram declarata ſunt legem eminentia tua operi effectuq; tradere feſtinet.

¶ De admiſtratoꝛib⁹. Titu.vj.

¶ Adminiſtratoꝛ ſi ꝓuinciaz durante adminiſtratiōis tpe citra pꝛincipis iuſſionē deꝛelinquit:crimine leſe maieſtatis puniſ. ꝛ ſi adminiſtratione finita ante.l. dies receſſerit antiqs penis puniſ.Bar.

Idem Auguſtus Joā.pꝛefecto gloꝛioſiſſimo pꝛefecto ſacꝛoꝝm pꝛetoꝛioꝝ pꝛ oꝛientē ſecundo conſuli ꝛ patritio.

Am qdez nouimus poſitam[o] legē volētes[p] eos q in cingulis fuerint[q]:ſiue ciuilibus/ſiue militaribus : neqz ſi remoueant ab adminiſtratione diſcedere inde poſſe anteq̄z dies qnquaginta i metropolibus[r] cōmozentur publice apparentes ꝛ cōuenire volentibus ſatiſfacientes.ꝛ vt nec pꝛ occaſionē binc[a] cuocationis poſſint a pꝛouincia diſcedere:ꝛ vel ſi qd egerint tale ꝛurſus cos ad pꝛuincia deſtinare. Jnuenimus aūt aliquos ſic exiſtentes audaces vt etiā hac pꝛetexta lege anteq̄z diſcingerent pꝛeſumeꝛēt deꝛelinquere pꝛouincias/ꝛ ad hanc venire feliciſſimam ciuitateꝫ timoꝛe a ſe ge ſtozū/ꝛ ne iuſta pꝛferrent hozū que deliquerunt. Sancimus igitur nulli penit⁹ licētiā eſſe cuiuſcunq; pꝛouincie iudici ꝛ oꝛientalium/ꝛ occidētaliū/ꝛ ex vtroq; [s] eam relinquere[t] anteq̄z deponat cingulum[v] ſed etiaz pꝛoſtea : rcnouamus enim vetuſtatem[x] quinquaginta cōmozari dies publice apparentem in pꝛouincia in qua adminiſtrauit : geſta quoq; monumentoꝝ cōſicere ſm que adue nit[y] pꝛouincie vt ſit palam ſiue ſi ducias habet in ſuis actibus/ſiue eriam non. ¶ Si quis autē adminiſtratione adminiſtrans aliquā militarem vel ciuilem:aut etiam remotus ab ea relinquat pꝛouinciaz[a] adminiſtrans quidē adhuc eam dum relinquit citra noſtraz iuſſionem.ipſe quidez maieſtatis reus ſit.in ꝓuincia vō denuo deſtinatus[b] /poſtq̄z accuſantib⁹ faciſſecrit:tunc maieſtatis nouiſſimas ſuſtinebit penas[c]. Si vero deponēs cingulū deinde nō moꝛetur:tunc legitimis diebus publice cūctis ſemetip̄m oſtendens ꝛ fugiat de ꝓuincia:que dudū a nobis de boc ſancita[d] fuit valere.

¶ Illud autē oibus pꝛedixim⁹ vt dum aliqui acceperint cingulum tueant illud:ſucceſſoꝛes aūt eius cinguli factoꝛ ſcilicet nō vltra ter minos mittere que vocāt interdicta[e] neqz remouere quidē pꝛeſides.ipſos autez aut moꝛoſe[f] iter agere:aut bic[g] degere:aut ad aliquas alias pꝛius ire pꝛouincias patriā[h] viſuros[i] :ꝛ quecūq; [k] foꝛtuitis ꝛ blādiēt⁹ⁱ boibus ꝓfecuta[l] ſunt:ſed velociter ad adminiſtrationē ire cui[m] regimina ſuſceperunt vt nō aliꝫ qdē remoueantur/alijvero non ſint/ꝛ pꝛouincia ſine iudice maneat:ſed ante duos ſolū dies q̄z ad ꝓuinciā accedant in qua qui cingulū hz eſt:mittere ad cum amicabilem epiſtolaz volentē officiū[m] deſtinari ad occurſionem eius : ꝛ vſq; tūc annonas accipe in cingulo exiſtentem ꝛ gubernātē eum[n] ꝛ nō ex codicillis[o] cinguli iudicare tēpus neqz pꝛeceptis tue ſedis:ſed ex quo ſicuti dictū eſt in ꝓuincia ipa acceſſerit illius accipere reipublice emolumēta[p] vſq; tūc cū [q] in reb⁹ exti-

a Prius.i.melius.
b Et illa.ſ.mulier.
c Voluerit.ſ. dotem.
d Verba . vt. ff. de iure do.l.profectitias.
e Conteſteſ.i.coram teſtibus cōſteat ſe velle in ſacculo vel in folle pecuniam ligatam ſoluere.
f Maius.i.amplioꝛem dotē q̄ conuenerit:ꝛ boc ponit ad maioꝛē exaggerationem.
g Nobilis. puta aurū vl argētū:vl teſtes.Ll.
h Et ſm leges.cōſignādo ꝛ deponendo:vt.C.de vſur.l.acceptam . nō autem ſola oblatio ſufficit: vt.C.de vſur.l.ij.
i Fieri.ſcz conſignari ꝛ deponi.
k Quidam . puta nūcij ꝛ executoꝛes ex precepto iudicis.
l Exactionem.ſiue pꝛomiſerit : ſiue non neceſſe habet dare. ꝛ idem dī in augmento.ſ. de eſti. do. §.j.ꝛ.§.illud.Alſo.
m Et hoc.ſ.ſignatio ꝛ depoſitio valeat ſubaudi cum alijs.valet enim ad naſcendā pignoꝛatitiam etiam ſola oblatio:vt.ff. de pigno.actio.ſi rē.§.fi. Itē valet oblatio ad ibi bendum curſum vſurarū qui nondum ceperat : vt C.eo.l.ſi non conſtat.ꝛ.l. ſi creditrici.Itē vt ſit in periculo creditoꝛis. vt.ff. de ſolu.qui res. * Itē vt impleat conditionem:vt C.de inſtit. ꝛ ſubſti.l.j.at conſignatio et depoſito hoc plus vt debitoꝛ ipſo iure liberet:vt.ff. depoſi. l.j.§.ſi pecunia.ꝛ fideiuſſoꝛ agat exinde mandati ac ſi ſoluiſſet : vt.ff.man. qui mutuā.§.j.ꝛ curſum etiam vſurarum iam curꝛētium impedit:vt.C.de vſur.l.acceptam. et facit §.de exhiben.§.fina. ꝛ.ff. de condi.ꝛ demon.l. iure ciuili. Item intelligē q̄ pactum ſit de lucrando hic.nam alſs cuilibet debet reſtitui ſuum ſoluto matrimonio:vt.j.de eē li.do.§.j.Item videſ con tra.§.de non elig.§.fi.ſed hic ſoluit q̄ habetur pꝛo dante.
n Ex ſtudio. i. dolo vel fraude : quia dolus eſt ſi quis nolit accipere:vt.ff. man.l.dolus.

Oblatio ad multa valet.

† Facit ad §.c.eus non ſtat.extra ſ regn.turis. lib.vj.

* Alſs.l.q decem.

s Binc.i.a nobis.
t Ex vtroq; . vt quia ſit idē iudex in vna ꝓuincia occidētis ꝛ alia oꝛientis.
v Relinquere.citra ꝓncipis iuſſionem : vt.j.co. §.ſi quis autem.
x Deponat cingulū . id eſt anteq̄ deponerēt adminiſtrationē.nā cingulum dī adminiſtratio.
y Vetuſtatem . obſeruātem adminiſtrationez in ꝓuincijs ꝛc.
z Aduenit.i.fm facta q̄ cōtigerunt ſuo tempoꝛe.
a Relinquat ꝓuinciaz. Jſto.ſimul ponunt ſ qōne adminiſtraꝛ ꝛ remotus. ſed in rūſione ſeparant.
b Deſtinatus.p ſe vel p ꝓcuratoꝛem. vt.j.de cal. §.ſup hoc.ꝛ.§.ſi qs autē. Jz hic ꝛ alibi videat velle contra . vt.C.vt oēs tam ciui . q̄ mili. iu.l.j.§.ipſe autē.ꝛ.ſ.vt iud.ſine quo quo. ſuf. §. neceſſitatem.
c Penas.vt.C.vt oſies taz ci.q̄ mi.l.j.§.qō ſi qs.
d Sancita.vt ſcz capi ꝛ reduci poſſit ad ꝓuinciaz a qua fugit ꝛ in quadruꝓlū ablata reddat . vt.C. vt oēs taz ci.q̄ mi.iu.l.j. vel p ꝓcuratoꝛē ſe dedēt vt mō ꝺigim⁹.Arg. C.vt oēs tam ci.q̄ mi.iu. in pn.ꝛ facit.ſ.vt iu. fine quo. ſuf.§.eos.ꝛ.ſ.neceſſitatem. colla.ij.
e Vocantur interdicta. i.non debet exactus ante tēpus mittere ibi aliquē qui ibi ſtet pꝛo ſe ꝛ illum q pꝛi⁹ erat interdicat ali quid gerere vt ſubijcit.
f Cadoroſe. imo ꝛ tarde ire poterit ꝛ aliquez pꝛemittere:vt in ſito. vt.j.ō colla.§.anteq̄.col.ij. fol. bic loquitur quādo moroſe incedebat : ibi qñ cū aliqua neceſſitate vel infirmitate ꝛetinebatur.
g Bic.i.in itinere.
h Patriam . quam debet regere.
i Viſuros.ſcz poſtea.
k Et quecunq; . ſcilicet ſubaudi viſuros.
l Cōſecuta.i libro a50. conſtituta.
m Officium. non antez alios de ciuitate.vt.ff.de of.pcō.obſeruare. §.anteq̄.vel ibi cē ꝓuinciā: ſz intra .ꝓuinciā ſic vt hō dr.
n Cum.ſcilz cingulum. ꝛ ita ponit in maſculino genere bic.
o Codicillis.id eſt literis electionis vt ſtatim illo electo hō deſignat gerere.ꝛ hic dignitatez habere videat.ſecus in patritio ꝛ ſimilib⁹: vt.C.de conſu.l.fi.ꝛ.ſ. conſti. que de dignita.§.j.
p Emolumenta.ſcilicet ſalarium.
q Eū.ſ.preſidē veterem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Substitut uꝫ q ꝑit habere.

a ¶Ea. ſcz emolumenta.
b ¶Impleat. ſic. nō poſſe quid fieri per ſubſtitutum: vt. C. de decur. l. nullus qui. ff. de ſolu. l. inter artifices. ff. C. de cadu. tol. l. j. §. ne autē. Argu. contra. C. de epiſ. ⁊ cle. l. quiſquis. ff. l. ad ſimilitudinem.
c ¶Dies. ſ. illis diebus nō iudicat: vt. ff. de ferijs. l. pridie. Item hoc ſi ſucceſſor aduenerit non alſ: vt. ff. de offi. procō. l. meminiſſe. Sed videtur q̄ demum q̄ romā erat reuerſus deponat: vt. ff. de offi. pcō. l. ſi. ſed illud quo ad ſigna nō quo ad adminiſtratione: vt. j. e. ti. ff. C. de offi. procon. l. j.
d ¶Alioquin. i. ſi nō conſtiterit ſucceſſor. ꝓuincie non finito tpe ꝓtoris.
e ¶Diſpoſitus eſt. hac cō ſtitutione in eo q̄ ordi q̄ n̄ō ꝛ3 ꝓtor recedere: ⁊ alter nō venire. ⁊ idez ff. de offi. procon. l. meminiſſe. ſed videtur q̄ aliuꝫ mittere poſſit: vt. j. de col la. §. anteq̄. colla. ig. Sed ibi impeditus erat iuſta cauſa. vt. ſ. eo. digimus.

¶De executoribus ꝛc.

f ¶Oniā. Ad uerſamur. ⁊ ſic obedit. l. q̄ō facere de bet. vt. ff. ad tertul. l. j. in ꝓn. ⁊ C. de teſta. l. eg imp fecto. Alccur.
g ¶Actus. calūnioſos et tergiuerſatiuos. Alccur.
h ¶Quidam. rome.
i ¶Cum bis. ſcilicet nun cijs cōmunis bononie.
k ¶Quoſdam. rome.
l ¶Et dum dānum. egpē ſārum in via factarum. ⁊ ſportularum ⁊ ſimilium expenſarum. Alſo.
m ¶Pertulerint. id eſt ſu ſtinuerint.
n ¶Fugientes. i. rei.
o ¶Proficiſcuntur. id eſt recedunt.
p ¶Incurabile. immo cu rabile eſt cum in tripluꝫ acto: teneaꝫ ⁊ etiam ante banc legem ad dāna que paſſius eſt re. ꝑpter plus peti. vt inſti. de act. §. tri pli. q: ſicut minus ſoluit qui nihil ſoluit: vt. ff. de verbo. ſigni. l. minus. ſic plus petit: lz nihil petere debeat. S3 rñ. q̄ hec con ſtitutio generalr de dam nis tractat ſportularum ⁊ rerū ſuaruꝫ. ſic em dicit eſſe dānuꝫ ꝛc. vt. ſ. ꝑgi. §.

† Cōcor. c. finē litib. ⁊ c. venerabi lis. de dolo ⁊ cōtu. ⁊ cle. diſpendio ſam. extra de iudi.

at ibi de damno circa ſportulas tm̄ dicit vt patet ibi in lra. Item bac cōſtitutione plenius ei cauetur: ſcz ꝑ cautionē vt ibi no.
q ¶Amplius. ꝑ nō.
r ¶Cautionem. ſ. nudā: vt. C. de verbo. ſig. l. ſancimus. cum ſit ciuilis. ſecus in ꝓtorijs: vt. ff. de ꝓto. ſtipu. l. ꝓtotie. ⁊ quod dicit fugiente dic reum ſi ꝓſens eſt. alioquin cauetur in egecutoribus ꝛc. ⁊ dicas et ꝓ aut. nam ex ſtipulatione egecutoris actio queritur: vt. ff. rez pup. ſal. fo. l. non quaſi. in ꝓn.
s ¶Et. ꝓ aut.
t ¶Fugientem. ſi ꝓſens eſt.
v ¶Negocij. ſi reus abſens eſt.
x ¶Duos. hec auf. finē litis nō reſpicit: ſed initiū. ſed inferiꝰ auf. de li tig. ſ. ad egcludendas. reſpicit finē. Itē hic ꝓeſtat interduꝫ oblato li bello: non enim ꝓiuus reſpicit iudeꝫ q̄ ſm̄ formā huius fuerit cautū. illa vero ſuſcepto a iudice libello ſed nōduꝫ reo ꝓxecto ꝓeſtāda eſt: q̄ dici ꝑt ſm̄ Jo. ſed alij dicūt vtrāq; ꝓeſtari recepto a iudice libel lo ſed tñ nō ꝓxecto. poſt oēs locū habet illa que eſt de iudicio ſiſti. §.

tit ea pcipere ⁊ aliū oīum nullū. Nō em̄ poſſibile neq; portabile eſt oīno ſine iudice relinqui ꝓuin ciam: ſtatuto qdem quaſi aliquo ab eo q̄ a nobis ordinat eſt vt ci impleat locū hoīem forſan rerū nō habentē experimētū. Illo vero q in ipſis opibus eſt ⁊ diſcedē te de ꝓuincia anteq̄ aduenīat tē pus ⁊ fraudando emolumētis q̄ ꝑ cauſa accipere oportet donec depo nat cingulum. Deponet autē cuꝫ dū ſucceſſor acceſſerit in ꝓuincia ante duos ſolū dies q̄s ꝓuinciaꝫ ille ingrediatur. Que oīa cuſtodi ri a ſede tue celſitudinis in perpe tuū volumus ⁊ mox vt cognoue ris aſtitiſſe eum ꝓuincie ex illo trāſponere emolumēta i ſucceſſo rem alioq̄ miniſtrare eas ꝓtori ſm̄ quod a nobis diſpoſitum eſt donec in ꝓuinciam ſucceſſor ve niens ſemetipſum ſubiectis oſtē dat. Que igitur placuerūt nobis ⁊ per hanc ſacram inſinuata ſunt leges tua celſitudo opi effectuiq; tradere feſtinet.

De executoribus vel de his qui conueniuntur ⁊ recōueniuntur. Titulus. vij.

¶Anteq̄ actor in ꝓducēdo libello au diat cauere debet de cōtestādo litez infra duos meſes: ⁊ ſi nō fecerit omnes expen ſas ⁊ omne dānum reo reſarcire tenetur: nō tamen ea cautio debet egcedere quāti tatem. xxxvj. ſlore. b. d. Ange.

Idem Auguſtus Joā. prefecto ꝓtorio orien. ſecūdo conſuli.

Quoniam calūniaꝫ ⁊ ꝑpdimus ⁊ omnē ter giuerſationē aduer ſamur ꝓpterea bu iuſmodi actus ege re legitimis medelis eſtimauim̄.

Dicim̄ em̄ q̄ qdā nō habēn tes vllā obligationē ſ3 vnā ſtatuē tes voluntatē cū bis qui cās exe quunt ⁊ ꝓueniūt quoſdā docind c libellos dirigunt: ⁊ dum dānum ptulerint fugiētes deſerūt eos ⁊ ꝓficiſcunt icurabile cis dāpes diſpēdiū. ⁊ hoc adhuc ampli ꝓuincijs cōmittit cōione lucroz ipſis ꝓueniētib ⁊ cauſarū execu toꝛib ꝓficiēte. Ne igit ſ iugiter cōmittant ſancim nō aliter acto res libellos dirigere ⁊ dāni occa ſiones ꝓbere conentis anteq̄ cautionē exponant ⁊ in fugien tem ⁊ negocij executoꝛes: q; in tra duos menſes olb modis li tis cōteſtationē faciunt apud iu dicē: aut ſi hoc non egerint omne dānū cueniēs cōuncto reſtituunt duplum nō tranſcēdente cautio ne triginta ⁊ ſex aureos.

¶Cōuentio ⁊ reconuentio mog a ꝑn cipio coꝛā eodez iudice fieri debet: alſ cā conuentionis finita reconuentio fieri po terit coram quocūq; iudice: antiqua cel ſante calumnia. b. d. Barto.

¶Illud q̄ ꝓmer ei cōpetentez correctionē decet. adūt em̄ qdaz docēs q; in cōuentionē fecit obli gatū ſibi apud quēdaz glorioſiſſi mozū noſtroz iudicū: deide q fa ctus eſt in ꝓuentiōe tangē ipſe actoꝛē obligatū habēs cū apud aliū traxit iudicez ⁊ aliquid ino ꝓinable fiebat. q; em̄ vterq; ſcoꝛ ſum actoris obtinet officium: mi ſerādum quidē ⁊ riſibile inde ve niebat. mox enim cū voluiſſet ali quis ꝓpriā mouere litē repēre is q ex diuerſo conuenerat apud alium iudicem trahebat eū apud quē ipſe ſortitus fuerat iudicez: ⁊ alterutros ꝓtrahentes immo taliter permāſerunt litigantes.

¶Sancim igit ſi qs obnoxiuꝫ arbitraꝛ hēre cū q cōtra ſe cōuen tionē expoſuit: non apud aliū iu dicē/ ſed apud cū mox a ꝓncipio cōuenire: ⁊ eundē eſſe iudicem in vtroq negocio. ¶Si vo forſan diſplicuerit ⁊ apud quem litem ſortitus eſt iudex: licet ei etiam hoc emendare. xx. enim diez in

rio vtriuſq; quia iudex ꝓncipis erat.

d ¶Alſo. Ho. hic. tria tura. hic. c. l. C. de ſen. ⁊ inter. l. pe. ⁊ dictū papi niani q̄ ꝓius fuit: vt in. o. l. recitat. q̄ ſic differūt: q; leg codicis adijcit dicto papiniani in hoc q̄ nō inſpicit vtrū cōpetēs iudex ſit agēti: cui em̄ ꝛc. vt ibi dicit: lz in dicto papiniani forte bec cōſideranſ: ſcz vt eſſet eadē res in recōuentiōe. ꝑ. l. tñ codicis etiā in alia re potest fieri re conuentio. ſed ſm̄ cōſtitutionē iſtā modificatur ⁊ reſtringit: vt hic re cōuentio fieri poſſit ſtatim non ex interuallo vt hic dz: ⁊ C. de cōpen. l. fi. Sed quidā dicūt q̄cūq; poſſe fieri huius reconuentionem vſq; ad ſententiā coꝛā eodē iudice: ſed prima verioꝛ eſt. ⁊ dico ſtatim ſiue ante ſine poſt parum ſiue eodez tempoze: vt. C. de pac. petens. ⁊ ff. de re. cre di. l. lecta. ibi: q̄ pena ꝛc. ſed quandoq; dicitur ſtatim ante litis conte ſtationem. vt. C. vbi in rem act. l. ij. in ꝓn. Accur.

e ¶Diſplicuerit. cōuento. Alij dicunt conuenienti ⁊ recōuento: lz em̄ per ſuum negocium recuſari non poſſit: tñ ſuperueniens pōt. Argu. ff. de acquiren. here. l. cum hereditate. ſed prima placet.

f ¶Licet. id eſt licitum eſt. Alccurſius.

3 ¶Glorioſiſſimozum. hic loquitur in ordinario iu dice actoris et rei. q̄ō ex eo patet: quia dicit apud glorioſiſſimozū. Item in delegato q̄ō ex eo ꝓz: qa dicit eū qui iudicat poſſe recuſari: vt. j. eod. no. §. ſi vo. Sed quidam vt. Alſo. dicunt etiam ordinariuꝫ poſſe recuſari. vt argu. ff. de libe. cau. l. ſi pariter. ⁊ hic illud querit ſi iudices in cauſa tua puta de bo ue impetraueris cum ⁊ ego coꝛā eodem te conue nire volo: an poſſum: Et rñ. q̄ poſſum ꝓ hanc auf. Sed ſi actoꝛ qui videt ſe de domo reconueniri ve lit ⁊ de agro coram eodē delegato agere: qa dicit ego conuenio et reconue nio: ⁊ ego volo reconue nire. Rñ. non poteſt: q; lz conuentus dicatur q̄ con uenit: ⁊ delatoꝛ refert: ta men aliud ſtatuitur i de latoꝛe q̄ in relatoꝛe: vt. ff. de iureiur. l. iuſiurādum. §. ſed nec. Jo.

a ¶Ipſe. ſcz reus recōue niens. Alccurſius.
b ¶Habens. nec erat liq dum q̄ bincinde debea tur: alſ fieret compenſa tio in bonefidei iudicijs ipſo iure: oppoſita tamē ab boie ſtricti iuris ex ceptiōe doli mali ſm̄ ve tera iura: vel ſm̄ noua in vtroq ipſo iure: vt inſti. de actio. §. in bonefidei. ⁊ C. de compen. l. fi.
c ¶Litigantes. in lite q̄ō eſſe non oꝛ: vt. C. de iudi. ꝓoperandus. in ꝓn. S3 quomodo boc eſt cū etiā iure veteri coram eodem iudice reſpondere coga tur. vt. ff. de iudi. l. q non cogit. ⁊ ff. depo. l. actiōe. ⁊ ff. de qui. re. ad eundez iudi. l. i. ⁊. ij: Rñ. imo non erat: ſed in. ll. ꝓdictis idē erat ordinari. etiā acto ris. bodie autez habebit boc locum ⁊ in eo qui nō eſt iudex actoris: lz bic ponat caſum in ordina

† Et h. ter. ē ſupra au té. q̄ eſt ſup l. cum papi nian. C. de ſen. ⁊ inter. lo. om. iudi. ⁊ incipit: ei cōſequēter. ⁊ de hac ma teria habes extra apud canoniſtas in ti. de mu tuis peti.

a ¶ Tacuerit.in recusando infra.ff.oues.
b ¶ De equalitate ꝛc. ¶ Hoc expediturꝰ sꝯ ad §.aliud.
c ¶ De augmēto.hoc dicitur in.§. aliud.vsq; ad §.his consequens.
d ¶ De priuilegio.hoc.§. eo.§.his consequens.
e ¶ Excipiantur. hoc.§.e. §.quia vero.
f ¶ Rursus.hoc est.§.eoꝺ. quia vero.
g ¶ Collatione.hoc in.§. illud quoq;.

Quoniam. Antiqua leonis. vt.C.de pac.cū nē.tam sup ꝺo. l.ex morte.ꝛ supple qꝺ in sequēti.l.ibi dicitur.

i ¶ Cault.scilicet pallegata.l.ex morte.
k ¶ Rationem.als ꝺonationem.
l ¶ Puris . in qbus verbis ꝛ lris continef pactū de lucranda ꝺote vel ꝺonatione propter nup.
m ¶ Vniuersa corrigim⁹. corrigit ꝙ id qꝺ est.C.de pac.l.ex morte. ꝛ.l.seq.ꝛ ꝺ.aū nup.l.cū multe. §.sinautez.ꝛ.§.ꝺe nup.§. deinceps.col.iiij.Accur.
n ¶ Virū. an ides ccontra si vir ꝺedit ꝺotem ꝓpter nuptias:qꝛ illa habebat necesse ꝺare ꝺotē tantuꝫ? Rñ.ñc;quia in augmēto est idē: vt.§.pxi.§.aliud. ꝛ si alterutri eoꝝm nihil ꝺedit nihil ex pacto lucrari poterit : vt.§.ꝺe nō eligen.§.aliud.Accur.
o ¶ Voluerint.scilicet vir ꝛ vxor.als voluerit.
p ¶ Negociatiue.i.vt moris est in Scitꝺ⁹ vbi licet Sbētibus se ꝺecipe: vt.ff. loc.itē si in pcio.§.quēaꝺ modū.ff.ꝺe mino . in casu.§.pe.vel ꝺic ꝙ malum esset si sic permitteremus pacisci.Accur.
q ¶ Autez.ꝛ qꝺ ꝺigit obscure audi per apertius.

Lex nō ꝺz derideri. r ¶ Unꝺiqꝫ leg.Nota non ꝺs leg derideri . vt.C.ꝺe bo.que libe.l.fi.§.fi.

s ¶ Stipulentur . vt moris est in cōtractib⁹.i.per stipulationē .pmittātur. sic ponit.ff.ꝺe cōꝺi.inꝺe. l.si nō sorte.§.pe.in pin.
t ¶ In enigmate. i. facto pacto eqlitatis. Et nota ꝙ enigma ꝺicitur speculum in quo mulieres speculantur.ꝛ sicut in illo vi ꝺeē esse qꝺ non est;ita hic videbat in pacto esse eqlitas facto pcio in quota tñ:sed non est cuꝫ ꝺeficit equalitas in quātitate.

Enigma quid sit.

v ¶ Procedit.scilz qꝺ ꝺictum est subaudi.
x ¶ Prius.scilicet ante legem istam.
y ¶ Dotalia.in instrumētum seu pactum.Accur.

ducias ꝺantib⁹ nobis post libelli transmissionem post quam oportet litē contestari:licet intra pꝛeꝺictā suspēnsionem refutare quiꝺem illuꝫ:aliū vero mereri apuꝺ quē iteruꝫ similiter vtrāq; exerceri competit litē:ꝛ ciuilmoꝺi artes in nullo fieri:sed vnumquēq; pꝛopꝛio iure vti. Ꝺi itaq; tacuerit z ꝺeinꝺe postea voluerit cām apuꝺ aliam iuꝺicē mouere necesse erit cum habere sustinere terminum eius litis illate fibi ab eo qui cuꝫ in iuꝺicium traxit:ꝛ ꝺum finem lis acceperit;tunc cum suā causam apuꝺ aliū iuꝺicem ꝓponere:vt ita tales cozū aufꝛamus artes ꝛ in alterutros calumnias. Que igitur placuerunt nobis et per hanc sacrā ꝺeclarata sunt legem tua celsituꝺo opi effectuiq; tꝛaꝺere festinet.

¶ De equalitate[b] ꝺotis/ꝛ pꝛopter nuptias ꝺonatiōis:ꝛ ꝺe augmento[c] ꝺotis ꝛ pꝛopter nuptias ꝺonationis:ꝛ ꝺe priuilegio[d] ꝺotis qō aliꝭ pꝛeponit priuilegijs: ꝛ vt excipiant[e] hoc priuilegio creꝺitores in emptione militie.ꝛ ꝺe ꝺote remeante aꝺ patrem/ꝛ rursus[f] ꝺata pꝛo eaꝺem filia secūꝺo viro:ꝛ ꝺe ꝺotis collatiōe[g] inope marito moriente. Titu.viij.

☞ Hoꝺie quātum aꝺ pacta lucrozum ꝛ ipsoꝝ effectus feruāꝺa est omnimoꝺo equalitas ꝓpter inequalitatem ꝺotis ꝛ ꝺonationis pꝛopter nuptias.Ange.

Idem Augustus Joā. pꝛefecto pꝛetorio ozi.secundo.

Quoniā plurimas inlegib⁹ qstiones viꝺemus/ꝛ circa nostras pmas natiuitates.i.nuptias ꝛ filiozum pꝛocreationes motas/ꝛ circa nouissima:quale est aliquiꝺ voluntatem ꝛ testamentozū : cogitatio facta est nobis nuper pꝛscrutari ꝛ agnoscere quoꝺ volēs nobis antiquaꝫ lex sup ꝺotis instrumentis: mensurā quiꝺez pactionum nuptialiuꝫ inter alterutros equam esse ꝛ masculos ꝛ fcminas vult :ꝛ equalitatem penſat cozū qui aꝺinuicem copulantur:non aliꝭ quiꝺem mediam fore ꝺe tot stipulari partem: alteri vero tertiam aut quartā:sed ex meꝺio trahens equaleꝫ vtrinqꝫ exigit fieri pactum/ aut mediaꝫ ꝺicimus in vtroq; pꝛstituens/aut tertiam:aut quartam/aut q̄tūcūq; cōtrahēntes voluerint.hoc aūt nō multū pꝛius qesiuit vt ipsozum que ꝺantur eque sint mēlure: sed aliꝭ quiꝺē permisit in mille foꝛsan aut in ꝺuob⁹ milibus aureis facere rōnes[k] / aut in quātūcūq; voluerint.aliꝭ autem non tantū sed ꝛ minus:vt equalitas in verbis solis ꝛ literis puris [l] sed non in rebus ipsis quereretur. ¶ Ꝺo igitur ante alia vniuersa corrigi mus [m] cēlia in ꝺotibus esse ꝛ pꝛter nuptias in ꝺonationibus ꝛ ea que osteruntur:ꝛ ea que in stipulationē ꝺeꝺucunt pacta:ꝛ tantam qꝺē quātitatem conscribere virum [n] quātam ꝛ mulierē tantū quoq; lucrum stipulari:ꝛ ex tāta parte ex quāta voluerint [o] cēlis tamē mēsure.non cm̄ aliter iustitie ꝛequitatis seruabitur ratio si negociatiue [p] alterutros circūueniant:ꝛ ꝺideant quiꝺez equas facere stipulationes:pꝛo viro aūt [q] inequalis maneat effect⁹ nō pus quātitate ꝺotozū eaꝺem cōsiſtente irrideri ꝺideat vnꝺiq; lex [r] si ille qꝺem cōscribat ꝺuo milia aureos:mulier aūt sex milia forte in ꝺotem offerat ꝛ stipulentur [s] alterutros quartā cōscripte in lucro pcipere:pꝛoinde illo eueniente lucro illa quiꝺē mihi aliuꝺ lucrabitur nisi quingentos aureos ex quarta.ille aūt quingentos ꝛ mille ex eaꝺez quarta : ꝛ tanq; in enigmate [t] multoꝺiꝺebitur quarta alteritꝰ quarte minoꝝ:ex fusce pta nāq; vel eqlitate quāta ineq̄litas ex hoc ipso ꝓcꝺit [u] ¶ Que igitur pꝛius [x] expꝛssita sunt ꝺotalia [y] fm quem constituta sunt moꝺum habeantur.qō enim [z] factuꝫ est infectum mancre impossibile est.Ꝺecetero [a] autem in omni ꝺitione sancimus equas quiꝺē esse oblationes:ipsos aūt mediocria lucra pacisci vt ꝓ omnia iustitiaꝫ equitatemq; honozemus.si cuiꝫ aliquis amplius alio ꝺuesse est:ls ei per alium moꝺū [b] legitimū tamen ꝛ agnituꝫ nostris legib⁹ clemētiā pꝛebere alij:non per ineq̄litatem [c] redigens aꝺ equalitatē lucrum maius alteri acquirere:ꝛ hec quiꝺez ꝺe hoc lex ita quoꝺāmodo habeat suam iustitiaꝫ vniuersis ostendens.

☞ Cōstāte mrimonio angeri pōt ꝺos ꝺū tñ in tātūꝺē augeat ꝺona.ꝓpter nup. ꝛ ecōuerso ꝺos tñ augeri ꝺz in imobilib⁹ ne frauꝺ aliqua egcogitari possit aꝺuersus creꝺitozes rōne augmēti. Jn reb⁹ vo mobilibus si maritus creꝺitoꝝ⁹ est obnoxius tale augmentum nullo moꝺo ꝓcꝺit:secus si nō sit alicui obligatus augmētum vero ꝺona.ꝓpter nup.tā in imobilibus q̄m mobilibus fieri pōt: qm̄ in hoc nulla est captio creꝺitozis vel alteriꝰ.b.ꝺ.Ange.

¶ Aliuꝺ q̄z qō circa nuptiales oblatiōes fit ꝛsꝑximus atq; ꝛsiꝺerauim⁹.ꝺicim⁹ aūt ꝺe augmēto:qz cm̄ ꝛ añ nos legislatoꝝ⁹ ꝛ a nobis ipsis ꝺe augmētis ꝺictū est:plurima aūt a nobis ꝛ nō facile nūcrāꝺa ctiā in his q̄ sup anticquitate philosophaꝝ⁹ sunt aꝺinuentas ab aliq̄b⁹ circū scriptiōes pimētes/ꝛ purā iustitiā seruari volēs/ēt illuꝺ corrigimus .priuilegiū cm̄ ꝺecimus ꝺotibus vt ꝫ anticquiozes hypotheeas habeāt honozabiliozaiura:vtpote ꝺū cōtrahentes[d] cum viris coz credāt subsꝛantijs ꝛ non mulierū:ꝛ q̄ forte[e] tūc neq; comperebāt bis[f] qui pꝛius

z ¶ Quod cm̄. Hoc.vt hic ꝛ.ff. ꝺe capti . ꝛ postli.re. in bello.§.facte autem.

a ¶ Modum.vel per ꝺonationem vbi concꝺunt cōstante matrimonio ꝺonatione vel causa mortis vel per legata.

b ¶ Per inequalitatem. apertius ꝺictum esset nō ꝓpter equalitatem rediens aꝺ eqlitatē:equalitas ergo omnino seruaꝫ in ꝺote ꝛ ꝺonatione nuptiali : non tamen in lucris exinde peruenturis: sed in pꝛestatione ꝛ in cōstitutione vtriusq; vt hic ꝺicitur . ꝛ.§. pxqi.§.in pꝛincipio.

c ¶ Legislatoribus . vt.C. ꝺe ꝺonatio.ante nupti.si constante.

d ¶ Philosophata.vt.C. ꝺe ꝺona.ante nup.l.fi.

e ¶ Corrigimus.inuenie batur autez ꝺeceptio : qz ex vna parte poterat fieri augmentuꝫ:ex alia nō erat necesse fieri: vt.C.ꝺe ꝺona.ante nup.si §ſtāte. in pn̄ . ꝛ corrigit hic.et.§. pxi.ibi:puimum quiꝺem ꝛ illuꝺ ꝛc.Accur.

f ¶ Priuilegium . ꝛ bene ꝺico i hac necessitate augendi equalitatem fauoꝛe ꝺotis seruari.nā ꝛ alsꝺedimus ei priuilegium sez vt tacitaꝫ habeat hypothecam:vt hic ꝺicit:ꝛ C.qui po.in pigno.ba.l. fi.ꝛ insti.ꝺe acti.§.fuerat. ꝛ.§.ꝺe priui.ꝺo. ber. mu. nō pze.§.qz cm̄. coll.viij.

g ¶ Contrahentes . puta pater mulieris vel alius nō extraneus etiam sine pacto:vel extraneus ꝺūmodo ex pacto sibi reꝺeꝺende ꝺotis: vt.C.ꝺe rei vxo.actio.§.accedit.

b ¶ Et que forte.supple ꝛ eis subsꝛātijs creꝺūt que forte ꝛc.sforte ꝺicit ideo: qz ꝛ si tunc cuꝫ contrahentibus⁹ habebāt istas res idem est: vt ꝛ.§. pxi. sed magine tunc quāꝺo non competebāt iste res eis maritis.

i ¶ Bis.scilicet viris.Accur.

† Corr. cū hoc.§.ꝛ.fi. cū glo.fina. post pti. ctra ꝺe ꝺo. i terris ꝛ vxo. vbi pꝛhibē ꝺonatio ex q̄ alt conuugum efficit pauperiꝰ.

Cōtragerunt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Contrazerunt. cū crēditoribus suis cum acceperunt dotes mulieris.
b ¶ Dedimus. reassūmit qđ inchoauerat p̄missa p̄dicta iterpositiōe. Acc.
c ¶ Dotē. scilz mulier vel pars eius.
d ¶ Propter nuptias .s. maritus vel eius pars.
e ¶ Sicuti p̄ius. vt in.d. l.C. de do. ante nup. si cōstante. in p̄in. Accur.
f ¶ Constitutio. scz iustiniani: vt. C. de dona. ante nup. si constante. Accur.
g ¶ Sed schematicū. id ē insignatū vel ordinatum ſm Al. Vel dic. i. figuratū vl' dubiū vel fictū. q. d. figurā vel similitudinem hz augmēti: ſz nō ēst augmētū: vt. ſ. c. ſi aūt mlier. acc.
h ¶ Et magine. i. abilda re rōnē. nā sec' est in viro vt. ſ. eo. ibi: vir autem.
i ¶ Circūscribat. mulier.
k ¶ Immobilibus. vna di ctio.
l ¶ Mulierē. vel mieres.
m ¶ Priuilegiū. alſ non hz ꝓuilegiū vt fegē. ſi aūt mulier ꝛc. ꝛ ērō ne videa tur dicere se dotē auqſſe aīo decipiēdi creditores. Quid ḡ ſi mulier velit ꝓbare p testes ſe in augmēto res mobiles dediſſe: nūq habebit ꝓuileginū: Rñ. ſm Jr. non: qr est in ris de iure ꝓſumptio. ſic C. ad macedo. l. vlti. ꝛ. ff. que in frau. cre. oēs. ſ. j.
n ¶ Oriē. vtiſ ḡ ꝓuilegio in dote ſola nō ꝓp̄ nup. dōa. neq; in hypothecis. vt. ff. ḡ in frau. cre. oēs. ſ. j. Jn hypothecis eīm ꝓpter nuptias donatione vtūtur mulieres iure cōi cū ceteris creditorib⁹: vt q p̄io: est i tpe potio: ſit i iure: vt. ſ. de p. do. bere. mu. non pre. ſ. q. enim.
o ¶ Scribat. id ē dicat ſe ſcripſiſſe et creditor hoc neget. ſed ſi cōtētur cre ditores: non vtiſ ꝓuilegio mulier ſm Azo.
p ¶ Quod. scilz augmen to dotis.
q ¶ Factum est. vt dos ab initio data. Accur.
r ¶ Priuilegio. Ro. priuilegium ſine alterius leſione conceſſuꝫ intelligi: vt ff. de na. reſti. l. ij. in fi. ꝛ. l. nec filio.
s ¶ Dis ꝛ ſequēs. q: ſicut ſ. de commodo mulieris dixit: ita ꝛ nunc. Accur.
t ¶ Antiquioribus. repete nouimus.
v ¶ Reparare. ꝛſunt bi ca ſus. ff. ꝺ priuile. cre. l. qui in naué. ꝛ. l. qđ quis. ꝛ. ff. qui po. in pig. ba. l. literdum. ꝛ. l. buius. Accur.
u ¶ Edificare. vt. ff. de priuile. cre. l. ſi ventri. ſ. j. et ff. ſi cer. peta. l. creditor. ꝛ ff. ḡ. eę cau. pig. ta. ℨ. l. j.

Jure est potior: tē pore pos.

† Facit ad hoc. cap. qđ ob gratias. et ca. qđ fa uore. extra de reg. iur.

cōtraxerunt[a]. ¶ Dedimus[b] autē licentiā hoc videlicet qđ antiquiꝰ ꝛ augmēta facere permittentes ꝛ viro ꝛ mulieri siue ambo vo lucrint/siue etiaꝫ hozū alter celebrare augmētum: primū quidem illud sanciminus ne aliqua fiat circūscriptio: siue augere voluerit dotem[c] aut ꝓpter nuptias[d] do nationē. non licere alij quidem facere/alij aūt in p̄ioribus manere/ſed vtrūq; celebrare omnino augmentuꝫ ꝛ non in electione ſi cuti[e] p̄i⁹ ſed in neceſſitate cauſaꝫ conſiſtere: omnino tamen erunt quātitate equali hoc quod etiam noſtri patris dicit conſtitutio[f]. ꝛ ne contingat augmentū non ipſa fieri volūtate: ſz ſchematicum[g] ꝛ maxime[h] ꝛ in parte mulieris/ne viri creditores circūſcribat[i] p̄uilegio vtens: ſiquidez habuerit vterq; īmobiles res melius eſt in immobilibus[k] fieri oblationem quatenus ſit palam ꝛ indubitatū quod quidē ab initio fuit/qđ autem poſtea additum eſt. Si aūte non vtriq; immobiles res fuerint mulierem[l] omnino per īmobiles res celebrare augmentum vt ꝛ dos ꝛ augmentum ſimiliter habeat aduerſuꝫ antiquioꝛes creditoꝛes p̄iuilegium[m] vndiq; indubitato augmēto exiſtente. vir autem etiaꝫ in rebus mobilibus faciat augmentū: nulla enīz bine ozietur[n] leſio. ¶ Si autez mulier immobilium habens reruꝫ ſubſtantiaꝫ in rebus mobilibus ſcribat[o] augmentum: ſciat p̄iuilegium nō habituram niſi in antiqua ſola dote non in figurato exiſtente augmento. quod[p] enim ab initio factum[q] est in toto ſine ſuſpitione est: quod autem poſtea machinatū est contra creditoꝛes hocipſo introducit meditationē: ꝛ ledi homines[r] ex dato a nobis in dotibus p̄iuilegio[s] nullo volumus modo. Si vero non fuerit debitū contra virum nullum neq; ſuſpicio ꝓtra creditoꝛes circumentionis: tunc ꝛ in pecunijs et vt volunt augmentum fiat ab eis. vtriq; tamen augmento ſic faciendo ꝛ equalitatem habente vt equalitatem ſeruemus. Quę enim erit circūuentiōis ſuſpicio viro obligato nulli exiſtenti ꝛ ꝓterea augmentis ſine tergiuerſatione factis;

¶ Dis cōſequēs[t] est ꝛ illud decernere quidem quod in caſibus huiuſmodi dubitatum nouimus ꝛ antiquioꝛibus creditoꝛib⁹ aliquas hypothecas ꝓponere iuniores exiſtentes ex p̄iuilegijs a legibus datis: quale est quādo aliquis ꝓpꝛijs pecunijs ꝓcurauerit nauem cōparare/aut fabricare/aut reparare[v]/aut domū forſan edificare[u]: aut etiā emi agrū[x] aut aliquid hozum. in his eīm omnib⁹ p̄ioꝛes exiſtunt poſterioꝛes creditoꝛes quoꝛ pecunijs empta aut renouata res est his qui etiā multum antiquioꝛes ſunt. ¶ Quoſi tum est igitur mulier prętędens p̄iuilegium ſuper antiquam rem ꝛ augmētū in quo[y] etiaꝫ hoc ſeruatur p̄iuilegium ſicuti p̄dictum[a] est ſi p̄iorib⁹ volucrit pꝛeponi creditoꝛibus: veniat autē ꝛ alter creditoꝛ poſterioꝛ[b] quidez/ prętędens aut pecunijs ſuis emptam/aut reparatam nauez/aut domum/aut agrum/aut compeſtere[c] eū in his rebus quę eius pecunijs ēpte aut reparate ſunt habere p̄dictū p̄iuilegiuꝫ[d]: vtrū oꝑtet dotē etiā talibus pꝛepoſ ni. an alijs quidem pꝛeualere creditoꝛib⁹ quicūq; non talia ꝓtendunt his autē cedere: quoniaꝫ ex eoꝛum ſubſtantia res acqſita[e] est. ¶ Plurimū igitur ſup his cogitāres nō inuenimus mulieꝛez iuſte exiſtentē cedere[f] alicui tali p̄iuilegio. Videbamus eīm quę cauſe abſurditas[g] est: qa aliqs qđē foꝛ nicantibus mulieribus ex ꝓpꝛio coꝛpoꝛe aduenit ąſtus ꝛ viuūt ex hoc queſtu: aduerſantibus[h] autē ꝛ ſemetipſas atq; ſubſtātiam ad virū iutroducunt: vt nō ſolū nullus ſit queſtus a viris male degētib⁹ ſed etiā minuūtur ꝛ ſpes eis nulla[i] ſit ſm hoc. vñ volumus vt ſi qs domū renouaſſet/aut etiam agrū emiſſet: non poſſit talia p̄iuilegia mulierib⁹[k] opponere. infirmitatez nāq; muliebris nature ſatis nouimus: ꝛ qa[l] facile cirCunuētiones fiunt aduerſus eas. minui autē eis dotē nullo ſinim⁹ modo. ſufficit enim q. a lucris ca edunt[m]: ꝛ ſi p̄ior antenuptialis donatio inueniat ꝛ ſufficies quoddā extet eis ex hoc dānū: nō etiā cas volumus ꝛ circa ipſam dotē periculū ſuſtinere. ¶ Quia vō huiuſmodi quedā additiones nobis facte ſunt eo q. quidam aliozus militāt[n] pecunijs ꝛ oꝑtet eos qui in bas crediderunt cauſas pꝛepoſ ni: ſancimus qđē ſi quis credidit aurum occaſione militię[o] ſiue ſtatutū fieri[p] vel. p alijs qbuſdaz talibus cauſis ꝛ exp̄ſſim hoc ipſm ſcribatur in inſtrumento ꝛ in hoc fiat pactū[q] vt ꝛ caſu pꝛoueniēte p̄ioꝛ[e] ſit ſoluꝫ[r] q ad hoc credidit.

y ¶ Algrum. appoſito pacto vt ſibi numeraīti obligeſ: vt. C. q po. in pig. ba. l. licet. ſec' line pacto: vt C. de pign. l. Quis ea. niſi ſit pupillus: vt. ff. q po. in pig. ba. l. idemq; in alijs aūt ꝑdictis etiaꝫ tacite ℨbitur pign⁹: vt ꝑdictis ll. ꝓz: magine. ff. ęq qui. cau. pig. ta. contra. l. j.
z ¶ In quo. ſ. augmento. Accurſius.
a ¶ Predictum est. vt. ſ. eo. ſ. ſinaute. nō aliud in do. ꝓpter nup. vt. C. qui po. in pig. ba. l. aſſiduis. in fi. ꝛ in fi. huius. ſ.
b ¶ Poſterioꝛ. nā ſi p̄ioꝛ eſſet forte ꝓferrē mulieri: qz qñ duo p̄iuilegiati cōcurrūt: qui p̄ioꝛ est in tēpoꝛe potioꝛ est in iure: vt in fiſco ꝛ muliere. vt. C. de p̄i. fiſci. ꝓhis.
c ¶ Competere. i. conuenire. Accur.
d ¶ Priuilegium. ſ. nouimus. Al. vel melꝰ repete prętendens. Accur.
e ¶ Acqſita. alſ admiſtrata.
f ¶ Cedere. i. ſi det locum alicui priuilegio.
g ¶ Abſurditas. ſi ipſa cedit alicui priuilegio.
h ¶ Aduerſantibus. ſcilz fornicatōi. i. fornicari no lētibus: qđ ex ąſtu venit. i. aduerſuꝫ ſe facietib⁹. vt qz nolūt ſic q̄rere ſed magis ſe ꝛ ſua viro committunt qz honeſtū est: vt. C. de pac. cōuē. l. hac ſnāt.
i ¶ Eis nulla. ſcz mulieribus. alſ ad dotem repetendam. Accur.
k ¶ Mulieribus. petentibus dotem vel augmētū dotis. Accur.
l ¶ Et qz. repete nouim⁹.
m ¶ Cadūt. i. a priuilegijs ꝓpter lucra. vt. C. q po. i pig. ba. l. ſi. ꝛ ℨ ſubijcit. ꝛ j. de priui. do. ber. mu. ſ. qz em. col. viij. opiniones aūt circa ℨ dictas ſcripſi in. C. q po. in pig. ba. l. ſi.
n ¶ Militant. tūc dicitur quiſ pecunia militare qñ ex pecunia accepta militia emitur: ꝛ a pncipe tm daf: ꝛ vbi exp̄ſſe nō obtinet ſi ex cuius pecūia emitur: vt ſubijcit. ꝛ. ſ. ō intro. ꝛ exhib. re. ỽ. optimum. colla. iiij. militare pecunia.
o ¶ Militie. ſ. emende.
p ¶ Fieri. repete dedit arum fieri. i. vt fieret ſtatutum de annona vel prębenda ſibi danda.
q ¶ Pactum. alſ factuꝫ.
r ¶ Prouenīente. qz morē ille q militabat ꝓpter alienam pecuniā.
s ¶ Prioꝛ. ſ. ℨ ſit ille qui mutauit ad refectionem domus vel ſimiles de qbus. ſ. dixi.
t ¶ Solus. ꝛ nō vgoꝛ eiꝰ. Accurſius.

a ¶ Casui. hic accipe vbū ff. positum fanciimus.

b ¶ Mulierē. idē i fisco ꝛ primipilo. vt. C. de pmile. fi. l. ḡuis. ꝛ de pmipi. l. fatis. Alꝛo. Jtē idē i casu il liuꝰ. l. affiduis. ff. excepti.

Scriptura aliquādo plus ꝙ testi credi tur.

c ¶ Sesto. Mot. casum in q̄ plus credit scripture ꝙ testi. vt in. C. ad vell. l. antiquā. ff. ꝛ. ff. de pba. l. cēsus. C. ſi mi. ſe. ma. oige. l. ij. ſed regulariter ꝛtra. vt. C. de pac. l. pactum.

d ¶ Competit. i. cōuenies est eę quo sic sibi diligenter pꝛouident.

e ¶ Quia vero iam legez. vt. C. de rei vxo. actio. ff. accedit.

f ¶ Dtāte. vt tacite patri quesita actio sit. vt. C. de rei vxo. actio. ff. accedit.

g ¶ Facientem. ſ. dotem. ꝛ hoc q̄ pactus est.

h ¶ Remeāte. i libro Alꝛo. reuertente. alꝰ reuenientē. ꝛ hic repete q̄stum est si cōpetēs est hoc non facere. ſ. patre remeante.

Dos non i est ī bonis patris.

i ¶ Alienata est. Et nota dotē esse alienatā a patris ſubſtātia: ꝛ sic nō esse in bonis patris: vt hic. ff. de col. do. l. j. in fin. ꝛ. ff. ad le. fal. l. pater.

k ¶ Hoc enīz. audi in ſpecie q̄ dixit in genere.

l ¶ Hoc esse. qđ dictuꝫ est sed iuſtum esse ſimilr ꝛc.

m ¶ Diuiſionē. faciēdam cum fratribus. Alcc.

n ¶ Egerat. i. egiſſet. acc.

o ¶ Propium. antenuptialis donationis.

p ¶ Habere. ſ. q̄ ſunt antenup. lucri pꝛiozis viri.

q ¶ Quindecim. in libro Mo. ggg.

r ¶ Et non quadraginta. quinq; ſubaudi sed totꝰ ſumme ſcilꝫ. xlv. ꝛ sic erat lucrum quidem ꝛc.

s ¶ Denſure. ſ. filis q̄ ꝛc.

t ¶ Pꝛius. id est primo viro. Alccur.

Dues semel semptalis ꝙandmitur.

v ¶ A patre. Mot. qs pꝛobet fic. ff. de eden. ſi quis ex argentarijs. ff. fin. naz q fuit semel dues ꝛ postea ꝙmittur: vt. C. de pꝛoba. ex perſona.

x ¶ Suſceperit. Mo. parti cularis ꝛ pro rata diminutio. fic. ff. de leg. j. ſi debres. in fi. titu. ꝛ. ff. ad leg. fal. in rationē. ff. ij.

y ¶ Jnnumeris. id est ſine numero. Alccur.

z ¶ Pater. quando pater obtulit dotem.

â ¶ Hatre. quando mater obtulit.

b ¶ Exigitur. per. l. C. de colla. dotis. quidam.

c ¶ Siquidē. ex hoc verſi. colligit auc. q̄ locuꝫ que re in dicta. l. dotis.

d ¶ Albſoluta. ga aut debet conferre aut tāto minus accipere.

e ¶ Adoneus. ſcilꝫ ad dotē ꝛ huic ſolo caſuꝰ cedere mulier ꝛ rē. neq; facile credēdū neq; p rēſtes: ſed negotio ex ſcripto geſto ꝛ teſtium habēte ſubſcriptiōes ꝛ ipſo ope. pecdēte: tūc eīm ſi p oēm huiuſmodi viaz cauſa pꝛocedat/ ſuſpitionē non habeat/ ꝛ competit cōtrahentes pꝛopꝛijs nō pꝛiuari: alijs omnibꝰ pꝛeualere mulierem ſm qō iam a nobis cis datum eſt pꝛiuilegium.

Dote a pꝛe. p filio data ꝛ in ipſius patrimonio reuerſa: non licet pꝛi cū filia ſecūdo nubit eam diminuere: niſi partis ſubſtātia fuerit diminuta: tunc enim ſm eius facultates dos erit ꝛſtituēda. Bar.

¶ Quia vo iā legez. ſcripſimus vt patres ſemel offerētes dotē. p filia ſub poteſtate/ aut ſue qdem ptātis: reuerſionē autē in ſemet ipſis faciētem. quemlibet eſt apud aliquos ſi cōpetēs eſt mozte ge nero ꝛ remeāte. ad pꝛem dote q̄ ab eo data eſt/ hanc patrez ſemel offerentē poſſe (ad ſcōas venientes filia nuptias) minuere aut hoc nō facere cogitārē: qz ſemel alienata. eſt ab eius ſubſtātia ſed ipa mēſura ei nubēti rurſus dare tāq; ſi nec cōtigiſſet viduatā. hoc eīm nobis nūciatum: qz. xxx. libz auruꝫ auri quidā pater exiſtens obtulit dotē. deinde filia viduata ꝛ ad ſecundas veniēte nuptias non iam triginta libzas ſibi ipſe obtulit: ſz qnq; ꝛ decē ſolas. ſed qm cōtigerat mulierez lucratā mediā ante nuptialis donatiōis partē i qnq; ꝛ decem auri libzas exiſtentez/ ꝛ pꝛ nec quaq; de ſuo obtulit triginta auri libzas ſz qnq; ꝛ decē ipſe: qndecim vero ex lucro mulieris. Nō iuſtuz igitur eſtimauim⁹ hoc eſſe. ſed ſilr in diuiſione habere quidē cum pꝛecipuū antenuptialis donatiōis lucrū: ex paternis autē qnq; ꝛ decē pꝛecipere reliquas tanq; ſtuduerit pꝛ ledere filiā. qđ enim egerat ſi nō ꝛtigiſſet ſecundis cā nuptijs popularis: ſz manere cūdē generū viuū: aut q̄modo futurus erat minuere dotē iam a ſe data/ aut pꝛopꝛium illius lucrū ſuū facere ꝛ i dotē ſecūdi viri deducere: cū vtiq; oporteret eaz in paraphernis nō habere. ꝛ fortan. ꝓpter hanc cām ditioꝛi nubere viro non ſolū triginta libzarū auri dōa facta eſt. ſ. qndecim q̄ antenuptialis donatiōis/ ꝛ qndecim a patre oblatis/ ꝛ non q̄draginta ꝛ qnq. lucrum quidē in paraphernis ei ꝛſtitutū fortuna ei datū. qđ autē ex largitate paterna oblatū eſt manente integro. ¶ Hoc aute ſancim⁹ ſi ꝛ patris ſubſtātia mā ſerit in ipa figura in q̄ pꝛius fuit. Sinautem fortuita quedam clades minuerit eius ſubſtātiam vt neq; volenti ſit poſſibile eque mē ſure qua pꝛius daret rurſus dotem: ꝛ pꝛobetur a patre fortuita diminutio patris ſubſtantie: tūc non amplius cogi patrē dare ſecūdo filiā iungentē niſi inquātuz ſubſtantie virtus eſt. ſed lucrū qdem pꝛiozis antenuptialis donatiōis habere integrū: tantū vero percipere a patre in ſecūdo ordine dotē quātū ſubſtātie eius mēſura ſuſceperit. palam eīm eſt qa hoc lucrū qđ ex antenuptiali dicimus donatione cuius ſolum ei vſum damus ex omni neceſſitate mozīs reſtituet filie. pꝛpterea antenuptialis donationis domina omnibus modis facta.

Filia ad ſucceſſionē cuz fratribꝰ veniēs dotē dz cōferre viro exiſtente locuplete. aut minus in ſua pꝛtiōe ſuſcipe. q ſi ſit iops: dz actionē quā ꝛ eū dz cedere. in certis ēt caſibus hic etiā mariti eaz nō relevat a dotis collatione inopia. b. d.

¶ Illud quoq; ſancire neceſſariuz eſtimauimus in plurimis vidēlicet ꝛ inumeris rebus q̄ſtū: obrulit eīm pater dotez aut fozte mater pꝛo filia ſua. hanc autē illa obrulit marito: ꝛ defunct eſt vir iops: deinde pfe aut matre moztuis exigitur ꝛ q̄ nupſit cōferre ſuam dotez aut minus tm̄ accipere: ſigdem vir idoneus eſt: cauſa vndiq; abſoluta eſt. Si vo nullius alterius domina cōſiſtit illa niſi actionū que contra maritum ſunt: at ille minus idoneus eſt ꝛ obijciatur mulieri q̄ ipa data ſit dos pꝛo ea: illa vo actione ſperat nullū habentē penitus effectū legis: cā nobis digna putata eſt: ꝛ nouimus quidē ipa in plurimis iudicijs ouritiam poſtea ſic iudicata ꝛ mulierē coactam conferre dotē aut certe reputare. p ſe datam ex qua nullum ei omnino contigit effectuz in ipſis rebus recipere.

Nos autem ex aliꝭ noſtris legibus inuam cām: qa enim decimus mulieribꝰ electionem ꝛ cōſtāte matrimonio ſi male res marit gubernet ꝛ accipere eas ꝛ gubernare/ ꝛ ſm decentē modū ꝛ ſicuti noſtra ꝛſtitutio dicit: ſigdez ſue poteſtatis ꝛ perfecte etatis mulier eſt ſibimet culpā inferat cur moz viro inchoante male ſubſtantia vti non perceperit ꝛ auxiliata eſt ſibi. ſic enim habitura erat in collatiōis ratione pꝛopꝛias res vndiq; ꝛ ſine diminutiōe/ ꝛ in ea minus tm̄ collationē facere. Sinautē ſub poteſtate eſt ꝛ ſine patris volūtate hoc agere nō poterat: ſigdem adiens patrem hoc dixit ꝛ contestata eſt vt conſentiret ei ꝛ res perciperet etiaz conſtante adhuc matrimonio: ꝛ ſecundis temporibus eas ſeruare ꝛ hoc egit pater: etiā rurſus hinc integra habebit ſua iura rebus ſuis ſeruatis cū etiam antenuptialis donatiōis res vendicare: quia mulier etiā cōſtante matrimonio dedere mus ei ꝛ poſteriozi periculo omni liberari. Sinautē illa quidē hoc cōteſtata eſt patrē: ille autem neq; mouit neq; cōſenſit: ꝛ neq; dedit licentiam filie hoc agere nō eam periculū pati: led ꝛ cōferri nudam actionem contra inopis mariti res ꝛ fozтunam eſſe cōmunem ꝛ ipſi ꝛ cius fratribus: nō tamen ex collatione dānificari: ſed competentem ei partē dare ex paternis rebꝰ actionez illa qui

f ¶ Mulieri. ſ. ad reſtitutionem dotis.

g ¶ Legis. contendas.

h ¶ Conſtitutio. vt. C. de iu. do. vbi. ꝛ. l. i reb. in fi.

i ¶ Jnferat. q. d. ſibi imputetur. vt. ff. de reg. iur. quod ſi quis.

k ¶ Jncboante. Sz videt qꝛ ꝛbeat expectare tādiu qꝛ nō ſit ſolūēdo: vt. ff. ſo. mrī. fi. ꝛ ſtāte. q̄ eſt Sz. Sol. hec cōrigit illaz. vel illa ſm iſtā intelligitur ꝛ erit hoc ſz ꝛſtitudinē loquēdi ſicut boīes dicunt: iſte cepit nauigare. arg. ff. de fun. inſtru. l. cum delanio nis. ſ. afinā. Sz qđ ſi ſocero data fuit ꝛ ipſe veꝛgat ad inopiam? Rſñ. idē qō in marito cum eadez eqtas ſit. arg. C. ad leges falci. l. fi. Jtez qđ ſi vtriq; data fuit ꝛ alter vergat? Rſñ. pōt agi vt hic: q; verum eſt male ichoari vti.

l ¶ Sinaute ſub poteſtate. ſic ergo filia agit cum conſenſu patris. ſed qua re ipſe pater non agit: vt. C. de bo. q̄ lib. l. vlt. ſ. vbi autē. q̄ eſt Sz. j. rñ. Sz hoc ſpeciale fauoze dotiuꝫ ne pereant ꝛ pꝛolis pereāde cauſa. Vel Sz cōrigit: vel illa nō negat filio ptātez agendi lz cōcedat patri. Jtē no. de ſiſi denūciatio ne: vt. ff. qs oz. in bo. poſſer. l. fin. ꝛ. C. de bo. q̄ libe. l. fi. j. rñ. Alccur.

m ¶ Digit. ſ. patri ꝛ coaz teſtibus: vt ſubſcripſi.

n ¶ Dcerimus. i. cōceſſerim. vt. C. de in. do. vbi. Alccurſius.

o ¶ Filie. agenti de dote.

¶ Cōcor. cū hoc. ſ. c. per vſus. iuſta glo. ſup. ꝛ. ad inopias. circa pri. etra de do. ſi tervi. ꝛ vzo.

Hoc valere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Hoc valere.qđ de ꝯsensu dictū est.nā si mater nō est necessāria ꝯsensu patris:cū nō sit ꝑfectitia.neq; matris:cū non sit in potestate.
b ¶ Si vo maior.i.magna:puā vel magnā itelligo ꝓp q̄litatē psonar.
c ¶ Fieri voluisse.qđ de eo rnsum iuenies.ff.de coll.oo.l.j.ꝯ.cum duo.
d ¶ Decreta.s.principalia.i.leges.Al.
e ¶ Seductio.i. ignorantibus subiectis que debebant seruare.
f ¶ Propterea.s.nos venientes perinde ad melioremꝫ magis consequentem viam.
g ¶ Proinde.i. posita ſicut ō: abinde ꝫ deinde.
h ¶ Constōnis.nr̄e posite ī medio.s.iter hāc ꝫ vlpi. q.d.melius modo ꝫ subleuius ꝓ cōsuerim⁹ ꝑ lege nr̄az.C. de iu.oo.vbi.
i ¶ De duob⁹ reis ꝓmittēdi. ¶ Hoīe duo ꝫ plures intelligē.vt insti.c.ſ. duo.ꝫ dicūt rei stipulādi q̄ eandē rē stipulantur. debēdi qui eandē rē debent:vt.ff.eod.l.j.ꝫ non a reatu:sed a re quā simul plures ꝓmittunt vel stipulantur. vel reus.i.firmus q: firmiter ꝓmittit a reo:reris.

Quimus.Electione.ſ. inhibenda.vt.ſ.de fideiussoribus.
l ¶ Mandatorum. inter hos no.differētia vt dixi mus.ſ.de fideiuſ.ſ.j.
m ¶ Legitationes. naz ꝫ alia ꝓterq̄ de electiōe multa continentur in cōſtitutione illa.Also.
n ¶ Egere.ſcz ea.l.
o ¶ Et incrementō. incrementuz dico eꝝ gñe ꝫ vſu nō impfecto neq; inutili: ſed ꝑfectū erit ꝫ vtile taz ad gen⁹ ꝺct⁹ ſup q̄ ponimus ꝯ ad vſum:qz ī fre quētia eſt ꝫ tractatus ꝫ ſic ſup frequēti fiūt leges vt insti.in pe.ſ.cūq;.ꝫ.ꝫ. de bere.ꝫ fal.in prin.ibi: quecunq; quidem ꝛc.
p ¶ Vſui imperfecto.in libro.ff.vſus.
q ¶ Si quis enī alterna. id eſt ꝫ vn⁹ fideiubeat ꝓ altero exꝑſſim ſeu tacite. Hic not.ꝓo martino q̄ duo rei videāt̄ inter ſe fideiubere: vt hic.ꝫ.ff.de duo.rc.l.reos.in ꝓn. ſed Joā.ō.ꝫ in ꝑdictis.ll.duas q̄ ſpāl⁹ boc fuit actū. ꝓ Jo.ff.de arbi.ſi duo.ꝫ ff.de ꝓcep.l. exceptiōes. ſ.rei.tu dic ſm Also. diſtinguēduz:an ꝓcuit ad vtrūq; eoz:ꝫ tūc q̄tenus ad alū ꝓuenit videat aſſ fideiuſſiſſe. an ad vnum tm:ꝫ tunc alter insoliduꝫ videat fideiuſſiſſe: vel ſi nō eſſet diuiſa: ſz in cōes vſus exꝑſa:tūc ſerua q̄ dicit.ff.ad velle.vir ꝛc.

dem cōſeꝛēte:ab oībus autē mouēdaz fratribus ꝫ hoc ꝓficiēdo vniuerſis ipſis q̄ fortune cuētus dederit. Oz ſiqdē ꝑ in talib⁹ casibus obtulerit dotē ꝫ de ei⁹ ſubſtantia ſperari futura eſt collatio hoc valere[a]. Si vo maioz[b] forte oblatio fuerit ꝫ collatio circa illā vertitur ſpem ex parte ſi obediētia neq; moueri volētis: neq; ꝓmittentis ei mouere:tūc etiā per ſemetipſam filiam mouere ꝫ non habere occaſionē eo q̄ nō potuerit mouere ꝫ ſibimet auxiliari et future leſionis ex inopia viri ad mittere metū. Et nouim⁹ Ulpianum ſapientiſſimū talia queriſſe: ꝫ inopi viro cōperto inuiſſe mulierem ꝫ inquantum vir idoneus eſt collationem ei fieri [c]voluiſſe. Sed quoniam in multitudinē legum exiſtentium anteq̄s eas conſtituerem⁹ ꝫ ad cōſpicuum perduceremus ordinē plurima ꝫ neceſſaria ignorabātur:ꝫ decreta[d] que cōtraria vellent a iudicibus poſita ſunt:ne vlla ſeductio[e] circa hoc fiat.ꝓpterea [f]neceſſariū putamus ,pinde[g] etiam in medio noſtre poſite ꝓſtitutiōis⁹q̄ etiaz cōſtantibus matrimonijs mulieri auxiliaꝫ ad meliozem ꝫ magis cōſequentē viaz veniētes ꝓeſentem ponere legē. Ut autē nō ꝑ partes enumerem⁹ ꝓſonas in q̄bus valere eā opoꝛteret gñali ſermone decernim⁹: quapꝛopter in q̄b⁹ eſt collationis ratio in his ꝫ ꝓſtōnēvalere:ſiue pater/ſiue au⁹/ſiue mater/ſiue auia aut aſcēdentum aliqua ſit ꝓſona. ¶ Que igit placuerunt nobis:ꝫ ꝓ hanc ſacrā iſinuata ſunt legē tua celſitudo ꝓ ꝓgrāmata ,ꝓpria manifeſta facere vniuerſis ſoleniter,pcuret:ꝫ in perpetuum ſeruare feſtinet.

¶ De duobus reis[i] ꝓmittendi. Titulus.ix.

Duo rei ꝓmittendi conſtituunt ꝫ ſi adiectuꝫ fuerit vnumq̄q; inſolidum teneri:quo caſu vtroq; ſoluēdo exiſtente ꝓ preſente quilibet conuenitur ꝓ parte ꝫ negociuꝫ cōmuniter examinatur ꝫ ſertur ſententia. ſed alio non exiſtente ſoluendo in totū vel in parte vel ſi eſt ab ſens conuenitur alter inſoliduꝫ vel in eō quod alter ſoluere non poteſt: ꝫ per iudicem ordinarium ad iudicem venire compellitur:bis omnibus in futuruꝫ obtinē tibus.boc dicit Bar.

I dem Joan. ꝓfecto ꝓtorio per orientem.

Quimus ꝓpiēdz ꝓponentes legem de electione[h] mandatoꝝ[l] ꝫ fideiuſſoꝝm multas habētem ꝫ in commune vtiles noſtris ſubiectis legiſlationes[m]. Jn preſenti vero ꝫ aliud nobis viſuꝫ eſt egere[n] quadam explanatiōe ꝫ incremēto[o] nō ex genere:neq; vſui imperfecto[p] ꝫ inutili conſiſtente. Si quis enīz alterna[q] fideiuſſione[r] obligatos ſumat aliquos: ſi quidem non adiecerit oportere ꝫ vnū hoꝝm inſoliduꝫ teneri:oēm ex equo cōuentionem ſuſtinere[s]. ¶ Si vo etiā aliqd tale adiciat/ſeruari quidē pactum[t]:nō tamē mox ab initio vnūq̄q; inſolidū exigi:ſed interiz[v] ꝫ ſm partē qua vnuſquiſq; obligatus[x] eſt: cedere[y] autē cū ꝫ cōtra reliquos ſiue idoneis ſunt ꝫ ī eo loco:ꝫ ſi hoc ita ſe habere videatur[z] ſiquidē idonei ſint et preſentes inueniantur illos periclitari complere[a] in ſingulos[b] in ꝓpria parte qō ſub alterna promiſſione creditum eſt: aut ex quo oīno[c] obligati ſunt et non cōmune debituꝫ ꝓpriū cuiuſpiam fieri onus. Si vero minus idonei ſe habere reliqui videantur ſiue omnes ſiue quidaz: ſiue in partez:ſiue inſolidum:ſiue abſentes[d] forte in illud tenere q̄ accipere ab alijs non potuit[e]:ſic enim ꝫ in illis ſeruabit pactionis modus:ꝫ nullum [f]ſuſtinebit dāmnum actoꝝ:licet aliquid[g] inter ſe illi pepigerint[h] ignoꝛāte iſto qui habet eos obligatos:ꝫ vnuſquiſq; tenebit in id quod ab initio ſcripſerit.ꝫ artib⁹ aut dolis aut trāſactionibus ꝓcuaricari que cōſtituta ſunt nō ſinēdos. Si naq; autem biſdem cōmorent vtriq; aut oēs locis:ſancimus negociꝫ iudicem deducere[i] illos mox ꝫ cōmuniter examinari negocium. cōmuniter autem inferre ſententiā ſic etem[k] ꝫ rei omnes obligabūtur[l] ꝫ ſubſtantie eoꝝ qualitas examinabitur:ꝫ debitum ſimiliter quidez ſm iuſtitie/ſimiliter autez ſm legis ordinē ꝓcedit. ¶ Si autez nō adminiſtratoꝝ[m] ſit cauſe iudex ſz qñ faciet tantū ordinarius nō delegatus:vt.ſ.de exhiben.ꝫ introdu. ſ.ſi vero etiam quidam coll.v.ꝫ hic ſubiſcit.Accur.

a ¶ Complere.ſ.illos pacti periculū complendi in ꝓpria ꝛc.
b ¶ In ſingulos. ſ. actiōe cōpetente.ſimile piculuz eſt.ſ.de teſti.in ꝓin.
c ¶ Oīno.i. inſolidū. Al.
d ¶ Abſentes.ſed cuz inuēvideantur fideiuſſores:cur non datur ꝓſenti ꝑs ad reducendū abſentem. vt.ſ.de fideiuſ.ſ.j. Rñ. plus ibi opatur exꝑeſſa fideiuſſio ꝙ tacita queſtio ſm. ad. ꝓcedit ſm Jo.nō cū videantur fideiubere adinuicem:vt diximus. ſ.c.in ꝓin.ſ.j.
e ¶ Nō potuit.ſic in tutoribus vno ſoluendo conſtituto alijs nō:vt.ff.ꝓ quibus rebus ad cun.tu. c.l.fin.ſic in fideiuſſoꝝ⁹. vt.C.de fideiuſſo. l.iij.ſic C.ad velle.l.antique.ꝙ.ſi minus.
f ¶ Nullum . al's nullius.
g ¶ Aliqd.puta vt vnus non teneatur ꝓ alio ali quo caſu.
h ¶ Pepigerint.quod facere nō poſſunt in preiudicii creditorum:vt hic. ꝛ.C.de pac.debitorum. ꝫ l.pacto.
i ¶ Deducere.re ꝫ verbo ſ. ꝺcebiten.ꝫ introdu.
k ¶ Sic etenim.i.ſi omnia ſupradicta ſeruentur.
l ¶ Obligabuntur.inſolidum in contractu.
m ¶ Non adminiſtrator:i.nō ordinarius ſed delegat⁹ forte.ſic ponitur

l.ij.ꝫ hic no.ꝙ hinc ſumitur aut.que eſt.C.eo.l.ij.
t ¶ Pactum.hoc eſt ꝙ tenebuntur inſolidum.
v ¶ Interim.i. donec apparet eos eſſe ſoluēdo qui preſentes ſunt.
x ¶ Obligatus eſt.Repete exigi.
y ¶ Cedere.i. accedere ꝫ ſm hoc ſiue qō ſequitur ſunt due partes ſi ꝫ ve ꝓ ct.q.d. accederet ꝫ ꝛ alios ſi ſint idonei ꝫ ꝓſentes.ꝫ hoc ſtatim clarius exꝑmit: ꝫ ſic ita corrigit hic qō eſt in C.de duob⁹ reis.l.ij.que eſt ꝛ.vt.C.locati.l.ſi quis. que eſt ꝛ: vt ꝫ alibi vbicunq; dicit duos reos inſolidū cōueniri:niſi in his duob⁹ caſib⁹.ſ.qñ eſt abſens alter ꝫ qñ nō eſt ſoluendo:ꝫ qō hic dicit in duobus reis: idē eſt in pluribus tutoribꝰ:vt.ff.de tut.ꝫ ratio. diſt.l.j.ꝫ.nūc tractemus. ꝫ fideiuſſoribus ꝫ cōſitutoribus.vt.C.de cōſti.pecu.l.ſi.ſed nō idē in pluribus fideiuſſoribꝰ eiuſdez tutoris:vt.ff.rē pup.ſal. fo.l.fina . Sed an beneficio huius.l.pōt renūciari:Dic ꝙ ſic.vt.C.ō pac. l.pe.ſic ſe bz conſuetudo. Jté nūquid ꝫ plures rei ſtipulādi ſilr diuidūt pe titionez ſuam:Rñ. forte non:qz neq; boc bz in rubrica neq; ꝑdeſt reo.naz ſi etiā vni ſoluerit liberat ab oībus:vt insti.eo.ꝫ.j. ꝫ.ff.eo.l.ij.Accur.
z ¶ Videat.ſcz ꝙ ſit adiectum q̄libet inſoliduz teneri.
a ¶ Complere.ſ.illos ꝓpriū periculū complendi in ꝓpria ꝛc.
b ¶ In ſingulos. ſ. actiōe cōpetente.ſimile piculuz eſt.ſ.de teſti.in ꝓin.
c ¶ Oīno.i. inſolidū. Al.
d ¶ Abſentes.ſed cuz inuēvideantur fideiuſſores:cur non datur ꝓſenti ꝑs ad reducendū abſentem. vt.ſ.de fideiuſ.ſ.j. Rñ. plus ibi opatur exꝑeſſa fideiuſſio ꝙ tacita queſtio ſm. ad. ꝓcedit ſm Jo.nō cū videantur fideiubere adinuicem:vt diximus. ſ.c.in ꝓin.ſ.j.
e ¶ Nō potuit.ſic in tutoribus vno ſoluendo conſtituto alijs nō:vt.ff.ꝓ quibus rebus ad cun.tu. c.l.fin.ſic in fideiuſſoꝝ⁹. vt.C.de fideiuſſo. l.iij.ſic C.ad velle.l.antique.ꝙ.ſi minus.
f ¶ Nullum . al's nullius.
g ¶ Aliqd.puta vt vnus non teneatur ꝓ alio ali quo caſu.
h ¶ Pepigerint.quod facere nō poſſunt in preiudicii creditorum:vt hic. ꝛ.C.de pac.debitorum. ꝫ l.pacto.
i ¶ Deducere.re ꝫ verbo ſ. ꝺcebiten.ꝫ introdu.
k ¶ Sic etenim.i.ſi omnia ſupradicta ſeruentur.
l ¶ Obligabuntur.inſolidum in contractu.
m ¶ Non adminiſtrator:i.nō ordinarius ſed delegat⁹ forte.ſic ponitur

Exꝑſſim plus tacito opat.

UNIVERSITÄTS

administratoꝝ.C.de iudi.aut.ad hoc.ꝛ dicta aut.ꝫ.de eḡbi.ꝛ intro.ꝯ.

a Suscipiēti.l.ſ.olegato ſi hꝫ meꝫ ipſū:vt.ꝫ.ō eḡbi.ꝯ.ſinaūt nō addāt.

b Cōpetenti.puta ſpectabili vel illuſtri.Alꝺ.

c Illos.ſ.reos defendi qui preſentes volunt adeſſe.

d Legiꝫ.Sed cū olim vno ꝙuēto iteriꝫ alter nō ꝙuenireſ: vt.ff.de pac.q̄ tiens.ꝯ.ſi creditor.ꝛ vno ꝙuēto alteri ſoluī nō poterat:vt.ff.e.l. eḡ duob.ꝫ. Itē ab vno vel ꝫ vnū facta ꝙuentōe interruptio oibus vel ꝫ oēs ſiebat:vt C.eo.l.ſi.q̄ro cū hodie q̄ſi diuerſa ſunt vt oigi h:an predicta iura ſeruētur:ꝛ an ſint correcta:Rñ.l.ff. e.eḡ duobuꝫ.nō puto coꝛrigi.Item nec coꝛrigi.C. eo.l.ſi.ſed qꝺ oigi q̄ vno cōuēto alter iterim nō cō nenieḇat.hoc ōterminaſ per banc.l.vt oēs conueniantur ſi ſunt ſoluēdo.

c De tempore non ſolute pecunie.

f Nes pecunie.Replicationes.i.exceptiōes. Acc.

g Caſibus.vt in dote.

b Non examinatas. ad plenum.

i Negocijs.i.in ſuis negocijs callide vel negligēter verſentur homines.

k Aliꝫs.ſ. hoibus calli de vel negligēter verſandi.ꝛ ſic no.ꝙ tolliť materia peccāti.ſic iſti.vi bo. rap.ꝯ.ſed nedum.

l Semp.qm̄ poſt longū tpis ſpaciū nec documenti integritas:nec artiſ fides:nec etas:valet teſtibus ſuffragari: vt.ſ. hec ꝛſtitutio inouat ꝛſtōnē. Al. Itē poſt tpis interuallū nō cadē fides teſtibuſ habetur:vt.ff.de car. edic.l.iij.ꝯ.cauſe.

m Sācita. vt.C. de non nu.pe.in Sctibus.Acc.

n Colligere.in libro.R. deeſt.

o Habiť.vt. C. de dote cau.l.ſi.Accur.

p Tpe. ſcz ſuſcipientes grauamen probationū.

q Caſu fimonij.qꝺ duraūit tm̄modo per biēniuꝫ ſciꝫ vt dictum eſt.

r Queri.alſ cōqueri to te pe mſm̄oij vt h: ꝛ eſt poſtea p tres meſes: vt.ſ. ꝯ.ſi vero vltra biēnium.

s Tranſmittere. ſcz ad bēdes:vt dicꝛ.C.de non nu.pe.l.ſi intra.ꝯ.ſinaūt. ꝛ.l.cum vltra.

t Taciturnitate.immo videť q̄ ſtatim ſibi pceiu dicet cum eḡ cā fuerit cōfeſſus:vt.C.de nō nu.pe. l.gñaliť.ꝛ.ff.de .pba.l.cuꝫ de ídebito.ꝯ.ſi.q̄ ſunt ꝛ. Sꝫ ſpāle i dote vt nō ſtatim pceiudicet cōfeſſio:hꝫ eḡ cā ſic eſt ſpeciale i mutuo in odiū creditonis vt tm̄ poſt biennū p iudicet aliter aliqs damus licētiā aut in competēti iudici interpellationē ſuſcipiēti[a] aut in pucijs his denunciatis clariſſimo pſidi aut cō petenti[b] iudici cogere p ſuū officium.ꝛ illos[c] intereſſe liti.ꝛ partem eius fieri vt nullū impedimē tum huic nr̄e legi fiat.his oibus incipiētibus in contractibus ſequentis tēporis ꝛab huius legis diſpoſitione.qꝺ autez ꝛ ante eam preterijt/poſitis ꝑ his relinquimus legibus[d]. Que igit placuerunt nobis ꝛ p hanc ſacrā declarata ſunt legē tua quoqꝫ celſitudo opi effectuiqꝫ ꝺdere feſtinet.

De tempore non ſolute pecunie[e] ſuper dote. Titu.x.

Exceptio nō numerate dotis olim toto tēpore matrimonij ꝛ eo ſoluto infra annū cōpetebat:hodie vero ſi matrimoniū intra biēniū durat pdicta cōpetit exceptio ꝛ ēt eo ſoluto competit infra annū.matrimonio vo ſoluto vltra biennū infra decēnium dicta exceptio viro ꝛ heredibus eius competit.Bar.

Idem Augu. Joā. prefecto pretorio per orientem ſecundo excō ſuli ozdi.ꝛ patritio.

Ones pecunie nō nūcrate replicationes[f] ſubiectas in aliquibus caſibus[g] nō examinatas[h] noſtre reliquerūt leges. ſed prolixitatē earū ꝛ effuſionez abbꝛeuiauimus ne ſua negligētia aut calliditate forſan negocijs[i] fruātur hoies:ꝛ cauſas prebeant aliꝫs[k]. nō enim ſub equalitate ſemper[l] pbatiões erūt eas exhibere volentib⁹:multa quoqꝫ tēpus refutat. Quapro pter benefaciētes abbꝛeuiamus in qbuſdā caſibus pecunie nō numerate ār̄elas: quas licet ex his que a nobis iaꝫ ſancita[m] ſunt collige re[n]:qꝛ enim omne tēpus matrimonij dabať[o] viris donec matrimoniū conſtaret queri de non data dote: interpoſitio q̄ꝫ maioꝛ facta eſt etiā poſt mortē virozuꝫ: vt ꝛ poſt repudium intra annum daret querela. Adeoqꝫ exiſtimauimus bꝛeuē ꝛ compendioſam legem velocē facere/ꝛ pecunie non numerate ſup dotem ār̄elam. ꝛ liberare a pbatione mulieres in talib⁹ ex longo tēpoꝛe[p]. ¶ Si ergo annis duobus ſolūmodo habeat aliquis vxoꝛē/aut etiā bis tēporib⁹ minus/ꝛ nō accipiat dotem nihil ex taciturnitate vir ledať: neqꝫ heredes viri lꝫ tacuerit illeꝫ intra annū aliū ār̄ela mouea. vt.C.de non nu.pe.l.in contractibus.in prin.Accurſius.

v Diligētia.No.exceptiones nō in pena ſꝫ ꝑpter ſubiectoꝝ liberta tem inductas:vt nō oī tpe de ſuo iure dubitēt:vt inſti.de vſuca.in ꝓn.

g Bis valentib⁹.nam a.ꝯ.ſi ergo.vſqꝫ huc dictum eſt quando ſolutio eſt matrimonium morte viri vel vxoris.Accur.

y In lis cē. ✣ No.querelā nō nūcrate dotis in ſcriptis fieri debere:ſic et in atteſtatiōe filijs furioſis facta:vt.ſ.vt cū de ap. cog.ꝯ.ſi qs de pdictis.ſic etiā in libello eſt ſcriptura neceſſaria:vt.ꝯ.de eḡbi.ꝯ.ſancim.ꝯ.col.v.ꝛ.C. qñ li.ꝓn.ꝺa.ꝑ totum.ſic ꝛ C.de mā.ꝓn.l.j. regulariť autē ēt ſine ſcriptura: vt C.de pac.l.pactuꝫ. Item no.ꝙ ſi fiat in iudicio ꝺꝫ inoteſcere mulieri.vſ ei cā dotē ꝙſcripſit.ſic.ꝛ.j.de litigio.ꝯ.oēm vo.in prin.

3 Valere mō.ſ.mulierez cum ignoret vt ſubijcit.

a Generaliter. Repetit breuiter q̄ dixit et addit parū.ſ.ſ.de tribus menſibus.ꝛ no.ꝙ ꝫ ſumit aut. que eſt.C.de ꝺo.cau.non nu.ſuper.l.ſi.

b Ad decem.non eſt ecluſiuum.Jo.

c Querelā.ſ.ſuum viuit.

d Tráſcurrerit.vel tráſierit.Accur.

e Et nō queratur. id eſt cōteſtatione ſm̄ qꝺ ſupra dictum eſt infra tempus non oppoſuerit.

f Reſtitutionem. hanc reſtōnē putat Jo. q̄ ſuo iure habeat minoꝛ.ſi cā nō petat ſed directe hāc exceptionez ꝙ onat:ſed hec ſꝛa apte dicit ꝯ.vñ ſecus p uto q̄.ſ.petať p officiū iudicis:vt.ff.ꝺ mio. q̄ ſi.in fi.ꝛ hic cuꝫ ſcripſit ſe dotē accepiſſe poſt ꝛfectionē dotalū inſtoꝛ.ſi vero ante cōfectionez nō eſt neceſſaria reſtō cū ex cep. habeat iure cōi ſicut quilibet maioꝛ.Sed certe lꝫ habeat ex cep. iure cōmuni:tamē reſtitui poteſt ſm̄ Alꝺ.vt.ff.de mino.l.in cauſe.ij.ꝯ.pōponius.Accurſius.

g Tranſcendat. ſcilicet ius cōmune vſqꝫ ad ann. xij.vltra.xij.non auditur.Accurſius.

b Muptiarum. contractarum ſm̄.ff.ꝺ.argu.C. de nup.ſancim̄.ꝛ ſic poterit opponi ſupra.xxxvij. an.vna die minus ſi ponas maritum in vltima die.xxv.an.ꝛ tragiſſe. vel dic contrahendarum ſm̄ Bul.vt probať ꝑ hec ver ba nouimus enij eas ꝛc. ꝛ ſic vſqꝫ ad viceſimūſeptimū ānū vna die plus nā a.xv.an.cōpleto i antea ſit computatio. Itez contra. ꝛlꝺ. facit aperte hic vt dicit. et ſiquidem ſit maritus intra etatem ꝛ nō querať.naꝫ ꝛ eḡ hoc oportet intra etaťem tempus exceptiōis

Exceptiones i ſubiectoꝝ libertates idu cte ſunt.

Quando ſcriptura ē neceſſaria. vide l.c.j. tit. gl. extra de cenſi.li. vj.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

pus exceptiõis cucurrisse ꝛ eũ nõ fuisse cõquestũ qõ nunqꝫ dixi põt eo casu qñ in vltima die.xxv.an. Scit cum non posset exceptio tam breui tpe finita esse.s.vna die.Sz non attendit fim.ad.mili qr con cessio fieret infra etatẽ.sz certe ĩmo est attendẽdus etiã qꝫ sit pscriptio cõplet: vt predicta ĩra dicit:ꝛ sic etiã fim cũ eis diceret vsqꝫ ad.xxvij.an.pduci opz qꝫ tñ sit infra.xxv. anteqꝫ potuerit exceptio cucurrisse .ꝛ ita an.xxv. vsqꝫ ad.xxxvij.an.vnadie minus ad plus,peditur etiã fim.ad.Sed nos buꝫsententiam probamus.

a ℂ Quindecim annoꝝ. de ꝓsuetudine forte . aliõ ẽ iure:vt isti.ẽ nup.i pn.

b ℂ Intra vicesimũseptimum.i.citra.vel fim Jo. etiam pone ꝓpzie.

c ℂ Tps. gñ. s.annoꝝm.

d ℂ Habere.s.maiores.

e ℂ Annus.spãle. nã bẽe regulariẽ qs dz qõ defunctꝰ supat fim oẽs.Et so.

f ℂ Exitũ.i.nõ considerabim ꝙtũ moriẽti vel sue cessori suo supereſt tẽp⁹.

g ℂ Temporũ.nam semp tpa ꝑdicta seruabimus.

Minor plura specialia hz. h ℂ Ad ꝑsentẽ leges.sunt ergo h minori.vj.spãlia. Primum vt hz hec pscriptio sit tpalis.s.anni vel triũ mẽsium:vt.s.ꝓi. tri currit minori.vñ restitutio necessaria est vt h:als ff.vt.C.in q.cau. in integ. restitu.nõ est necessl.si.fic est in qbusdã aliis casib⁹ spãle qõ dic vt.ff.de bere. ꝛ fal.ff.pupillus . Scõm qꝫ als restituit minor ĩ tra tpa cõstituta a iure.s. xxv.an.vt.C. de tẽpo. in inte.resti.l.fi.h aũt infra ẽj.an.Tertiũ qꝫ als incipit quadriẽniũ elapso xxv.an.vt.ff.de mino.interdum.hic aũt a tpe nuptiarũ Sctarũ fim.ad.vl Sbẽdarũ fim nos.Quartũ qꝫ maior minori succedens hz qdriennii:sed h hz annũ quãtũcũqꝫ superat defuncto.Quintum qꝫ minor minori vl maiori succedens hz sua tẽpora rõne sue etatis:ꝛ postea qdriẽniũ.hic aũt ẽ anqñium est.s.septum:qꝫ hoc qnquenniũ currit in minori etate huius successionis adeo vt non restituatur:als contra : vt.ff. de mino.etiam ei.

Casus ponit. i ℂ Adhuliere mẽlꝛ nupsit viro habẽti.ẽiij. an.ex eo concepit ꝛ dura uit matrimoniuꝫ p quatuor ãnos:deindevir decessit:ꝛ post mortẽ eius elapsi sunt.xx.an.ꝛ tunc agit de dote mulier . sed filius quem ex dicto matrimonio ꝙ ꝓtinus ꝓcessit ad ꝓsentẽ.

Dixi enim eos qui vehemẽter citius cõrahunt nuptias non minus quindecim annoꝝ[a] ad hoc ꝓcedentes:qua de re trãsiit qntum ꝛ vicesimũ annũ ꝛ erit possibile intra vicesimumseptimum[b] annũ queri de non numerata pecunia dotis:mozẽte quoꝝ eo intra ꝑdictũ tẽpus[c] heredes habere[d] annum[e] ad querelã. Si aũt minores sint nõ querentes heredes siue maiozis siue minozis qn quẽnium habeant solũmodo admouendã querelam nõ numerate pecunie sufficiẽte tẽpore ꝛ non expectãte exitum[f] oium minoꝝ tẽpoꝝm[g] qõ nos ad ꝑsentẽ[h] legẽ mouit.mulierẽ nãqꝫ[i] ꝑuicta ãrto ꝛ decimo anno post vicesimum[k] annũ mortis patris abutens minore etate mouebat[l] quidem cõtra matrem[m] nõ numerate pecunie obijciens rõnem post quartũ ꝛ vicesimum nuptiarũ annua.qõ nos iudicãtes curauimus ꝛ ꝓpter has circũstantias ꝛ tempus crate minozũ in qnquẽniũ ꝓ ꝑsenti decreuimus lege.illo videlicet nõ numeratã pecuniã obijciẽte q scriptus fuerit dotẽ suscepisse ꝛ fin sua tpa siue pfecte etatis sit siue minozis causa iudicãda. Talente hac lege sup his que postea future sunt nuptijs.sup his enim q constant siqdem residuũ est decẽnium aut nõ minus biẽnio/hoc habeat tps in nõ numerata pecunia qõ ci etiã post trãsmissionem dabit. Si vo aut minus ei biẽnio reliquũ est tempus/aut etiaz ex cessit totũ decẽniũ tẽpus:tũc ipsis quidem biẽnium damus ad q̃relaz nõ numerate pecunie:cozũ autem bered ib⁹ ꝛ post solutionẽ matrimonij ĩtra tres mẽses vt ꝓ oĩa eis iustitiã seruemus. Que igitur placuerũt nobis ꝛ per banc sacrã declarata sunt legẽ tua celsitudo manifesta omnib⁹ facere festinet.

¶ Neqz virum quod ex dote est neqz mulierem ex ꝑsonaliria largitate lucrum ꝓprium habere: sed seruare oñuꝫ suis filijs:vel[n] si ad secũdas nuptias nõ veniant vsu solo[o] in loco consistente:ꝛ vt ex repudio trãsigẽtes nuptias lucrates aut dotem/aut ante nuptias donationẽ:ꝛ ipsis similiter oñũ seruare filijs vsum habente persona cogenda filios alere[p].si vo bona gratia soluant nuptie ꝛ videantur occasione dãni detineri quadã ꝛ hac arte perimenda q̃ detinent ꝛ filijs seruent[q]. Titu.j.

℄ Collatio Octaua.

Adtrimonio soluto morte:diuortio:vel bona gra:lucrum dotis vel donationis ꝓpter nuptias dz seruari liberis illius matrimonij quo ad ꝓprietatem vsufructu solo a lucrante retẽto:ꝛ quod ab altero coniugum q̃rit retinet:bis obtinentibus siue cõiugeo ad secũda vota transierint siue non.Bar.

Idem Augu. Joan.ꝓfecto pretorio per orientem.

Aquidem que semper ideꝫ sẽ habẽt legibus non egent varijs simplicitatem:ꝛ qõ fine[r] vllius diuersitatis mixtura est cõtinue possidẽtia ꝛ vtentia legib⁹ sempiternis hoc sacris nulla correctione egẽtibus. Quod autez fim nos est in redundatiõis cõprehẽsuz tumultum[s] gubernatiua indiget sapiẽtia ex legib⁹ superuenĩente negocijs[t]. Vnde quoniã nos neqz iudicia[u] segnes multis ĩterpellantiũ causis singulis quidẽ medemur: cõprehendẽtes autem vnãquãqz questionẽ dubitatã ꝛ nobis ꝛ iudicib⁹ nostris p legislationez que oporteat agi ꝛ generalir in vnaquaqz ãstione exponimus. Itaqz illud ante omnia visum quidẽ est forsan esse pzifcis legislatiõibus nõ fine q̃dã diuisione:nobis autẽ putatũ est bene se habere temperata lege ad simplicitatẽ causam transponere:ꝛ nunc inchoante ꝛ nihil perscrutãte hozũ que pzius terminata[v] sunt : quoniam ꝛ nobisipsis pridẽ non displiciẽtibus[x] de hoc ipso que legibus visa sunt meliora secunda.nuptialib⁹ nãqꝫ lucris siquidem aliquis coniunctorum seruauerit pudicitiã manentibus apud ipsosvalide ꝛ eorum substãtijs infixis.¶ Si vero veniat ad alterius ꝑsone coniunctionem ex ꝓiozibus nuptijs filijs seruandis[y] simplici[z] quadam ꝛmeliozi lege duplici hãc placuit interimere. si enim scõis[b] mixta nuptijs mulier aut etiam vir forte ad secundam respiciens coniugem:q̃ ex morte lucrata sunt aut etiã ex repudio forte seruat filijs cum vtiqz forsan et alij erunt eis filij ex nuptijs sequentibus quomodo iustum est eos qui in solis filijs[c] legitimis moriunt non seruare eis lucra ex mortuis eozum parentibus/sed alijs[d] ea trãsmittere scilicet quid crit preciosius[e] filijs[f] a parentibus nõ ingratis.

¶ Ꝓpterea igitur sancimus si mulier moriatur ꝛ cueniat lucrũ fieri viro hãc dotem omnino seruare filijs siue ad secũdas veniat nuptias siue etiam[g] non.Et ex diuerso si mortuus fuerit vir mulier autez antenuptiali donatione lucra[h] ꝓprijs filijs vsum quidem lucroꝝ ex nuptijs apud eos rito habuit exceptionem opponit rõne sue etatis: ꝛ sic post.xxiij.ann.a tpe contracti matrimonij.et dicit mulier eadẽqꝫ mater qꝫ nõ pot cũ tñ quinquennium bz post mozẽtem patris.

k ℂ Vicesimum.als.xxv.ita dices ourare mrimonium.xiiij.an.

l ℂ Mouebat . scilicet filius defuncti.

m ℂ Contra matrẽ.s.marito maiozi vel minozi.

℄ Neqz virum quod ex dote ꝛc.

n ℂ Vel.pro etiam.

o ℂ Solo.ꝛ non ꝓprietate.ꝛ hec pria pars exꝑedit.j.c.ꝺ.vsqꝫ ad.ꝺ.ij.illud.

p ℂ Filios alere.ꝛ hoc exꝑedit.j.eod.ꝺ. illud.vsqꝫ ad.ꝺ.ij.qui incipit nouimus.Accur.

q ℂ Seruentur.ꝛ hoc exꝑeditur.j.eo.ꝺ.ij.

r Adqdez. Sõ fine. id sub audi.

s ℂ Tumultuz. id est redũdat in tumultum:qz adhuc vacillant apud homines.

t ℂ Negocijs . datiui casus est.

v ℂ Judicia.subaudi circa.

x ℂ Terminata sũt.id est statuta ab alijs principibus ꝛ a nobisipsis.Et.

y ℂ Non displicẽtibus. id est nõ displicuerunt ĩcõa que visa sunt nobis meliora legibus ꝓmis.s.tractantib⁹ de hac materia. ꝛ sic participuꝫ in vbũ re solunitur.ꝛ sic nota qꝫ corrigit seipm.fic.ff.de nup. ꝙ.j.ꝛ.j.vt fratrum filij.in pin.leg em antiqua ideꝫ qõ h dicit:vt.C.de secun. nup.l.qm.ꝙ.fi.ꝛ.l.hac edicali.ꝙ.fina.sed alia.ff.de nup.ꝙ.fi vero distinguit. nunc autez dicit indistincte:sed per alias.j.vt fratrũ fil.coll.ix. distinguit: vt iam dices.Accur.

z ℂ Seruandis.lucris.

a ℂ Simplici . hac.j.q̃ est melioz antiqua duplici.

b ℂ Scõis.j. parentibus.

c ℂ Solis filijs.s.exclusis bus ex ꝑmo mrimonio.

d ℂ Sed alijs.s.extẽeis.

e ℂ Preciosius . ꝙ bmõi lucra supradicta eis seruari a parentibus.

f ℂ Filijs. s. ꝓnominatis.

g ℂ Siue etiaz.sed hodie ꝺcedit viro ꝛ vxori virilis portio hz numer. liberoꝝ.vt aliqd amplius sit ei q̃ nõ nubit ꝙ ei que nubit.ꝛ sic ista ꝙ alia determinat ꝛ corrigit: vt.j.vt fra.fi.ꝙ.q vero. colla.ix. que est contra.

h ℂ Lucra.s.facim ꝑuare.

Corrigere seipsus licet.

a Casui. hic accipe vbū s. positum sanctimus.
b Mulierē. idē i fisco ꝛ primipilo. vt. C. de puile. fil. q̄uis. ꝛ de pmipi. l. tis. Also. Itē idē i casu il lius. l. assiduis. §. excepto.
c Festo. Not. casum in q̄ plus credit scripture q̄ testi. vt in. C. ad vell. l. antiquā. §. i. ꝛ. ff. de pba. l. cē sus. ꝛ. C. si mi. se. ma. dice. l. ij. sed regulariter ꝛtra. vt. C. de pac. l. pactum.
d Competit. i. cōuenies est ex quo sic sibi diligenter prouident.
e Quia vero iam legez. vt. C. de rei vxo. actio. §. accedit.
f Ptāte. vt tacite patri quesita actio fit. vt. C. de rei vxo. actio. §. accedit.
g Facientem. l. dotem. ꝛ hoc q̄n pactus est.
h Femeāte. i. libro Also. reuertente. alis reuenie te. ꝛ hic repete q̄ supra est i cōpetēs est hoc non facere. s. patre remeante.
i Alienata est. Et nota dotē esse alienatā a patris substātia: ꝛ sic nō esse in bonis patris: vt hic. ꝛ ff. de col. do. l. j. in fin. ꝛ. ff. ad le. fal. l. pater.
k Hoc enīz audi in specie q̄n dixit in genere.
l Hoc esse. q̄ dictuz est sed iustum esse similr ꝛc.
m Diuisionē. faciēdam cum fratribus. Accur.
n Egerat. i. egisset. acc.
o Proprium. antenuptialis donationis.
p Habere. s. q̄ sunt antenup. lucri proprio viri.
q Quindecim. in libro Ro. xxx.
r Et non quadraginta. quinq; subaudi sed totius summe scilz. xlv. ꝛ sic erat lucrum quidem ꝛc.
s Idemsure. s. filiis q̄ ꝛc.
t Prius. id est primo viro. Accur.
v Patre. Not. qs proba bet sic. ff. de eden. si quis ex argentarijs. §. fin. nazq fuit semel dives: post ea p̄sumitur: vt. C. de proba. ex persona.
x Susceperit. Also. particularis ꝛ pro rata dimi nutio. sic. ff. de leg. i. si heres. in fi. titu. ꝛ. ff. ad legal. in ratione. §. ij.
y Innumeris. id est finenumero. Accur.
z Pater. quando pater obtulit dotem.
a Patre. quando mater obtulit.
b Exigitur. per. l. C. de colla. dotis. quidam.
c Siquidē. eg hoc versi. colligit aut. q̄ locuz que re in dicta. l. dotis.
d Absoluta. qa aut debet conferre aut tāto minus accipere.
e Idoneus. scilz ad dotez huic solo casui cedere mulierē neq; facile credēdū neq; pteste: sed negotio ex scripto gesto ꝛ testium habēte subscriptiōes ꝛ ipso ope. pcedēte: tūc cīn si p oēm huiusmodi viaz causa procedat/ suspitionē non habeat/ꝛ competit cōtrahentes proprijs nō pticulariter: alijs omnib⁹ pcualere mulierem sin qō iam a nobis cis datum est p̄uilegium.

Dote a pfe. p filio data ꝛ in ipsius patrimonio reuersa: non licet pri cū filia secūdo nubit eam diminuere: nisi patris substātia fuerit diminuta: tunc enim sin eius facultates dos erit p̄stituēda. Bar.

Quia vo iā legez scripsimus vt patres semel offertes dotē p filia sub potestate/ aut fue qdem prātis: reuertionē autē in semet ipsuz faciētem. quesitū est apud aliquos si cōpetēs est mozēte genero ꝛ remeāte ad pfem dote q̄ ab eo data est/ hanc patrez semel offerentē posse (ad scōas veniente filia nuptias) minuere aut hoc nō facere cogitātē: qz semel alienata est ab eius substātia sed ipa mēsura ei nubēti rursus dare tāq; si nec cōtigisset viduatā. hoc cīn nobis nūciatum: qz. xxx. librarus auri quidā pater existens obtulit dotē. deinde filia viduata ꝛ ad secundas veniēte nuptias non iam triginta librās fibijpse obtulit: sz qnqz ꝛ decē solas. sed qm cōtigerat mulierez lucratā mediā ante nuptialis donatiōis partē i qnqz ꝛ decem auri libras existentez/ꝛ p̄ nequaq; de suo obtulit triginta auri libras sz qnqz ꝛ decē ipse: qndecim vero ex lucro mulieris. Nō iustuz igitur estimauim⁹ hoc esse sed sil in diuisionē habere quidē cum precipuū antenuptialis donatiōis lucrū: ex paternis autē qnqz ꝛ decē pcipere reliquas tanq; studuerit p̄ lcdere filiā. qd enim egerat si nō prigisset secundis cā nuptijs copulari: sz manere cūdē generū viuū: aut q̄modo futurus erat minuere dotē iam a se dataz/ aut proprium illius lucrū suū facere ꝛ i dotē seccūdi viri deducere: cū vtiq; oporteret eaz in paraphernis h̄ habere: ꝛ forsan. ppter hanc cām ditiori nubere viro non solū triginta libraru auri dña facta est. s. qndecim anñ nuptialis donatiōis/ꝛ qndecim a patre oblatis/ꝛ non q̄draginta ꝛ qnqz. lucrum quidē in paraphernis ei p̄stituto fortuna ei datū. qd autē ex largitate paterna oblatū est manente integro. Hoc autē sancim⁹ si ꝛ patris substātia mā serit in ipa figura in q̄ prius fuit. Si autem fortuita quedam clades minuerit eius substātiam vt neqz volenti sit possibile eque mēsure qua prius daret rursus dotem: ꝛ probetur a patre fortuita diminutio patris substantie: tūc non amplius cogi patrē dare secūdo filiā iungentē nisi inquātuz substantie virtus est. sed lucrū q̄dem prioris antenuptialis donatiōis habere integrū: tantū vero percipere a patre in secūdo ordine dotē quātū substātie eius mēsura susceperit. palam cīn est qa boc lucrū qō ex antenuptiali dicimus donatione cuius solum ei vsum damus ex omni necessitate moziēs restituet filie. pprietatis antenuptialis donationis domina omnibus modis facta.

Filia ad successionē cuz fratrib⁹ veniēs dotē ꝺ cōferre viro existente locuplete. aut minus in sua portiōe suscipe. q si sit iops: ꝺz actionē quā sz cū hꝭ cedere. in certis ēt casibus hic etiā mariti eaz nō releuat a dotis collatione inopia. b. d.

Illud quoqz sancire necessariuz estimauimus in plurimis vidēlicet ꝛ inumeris rebus q̄stū: obtulit cīn pater dotez aut forte mater pro filia sua. hanc autē illa obtulit marito: ꝛ defunct est vir iops: deinde pfe aut matre mortuis exigitur ꝛ q̄ nupsit cōferre suam dotez aut minus tīn accipere: siqdem vir idoneus est: causa vndiqz absoluta est. Si vo nullius alterius domina cōsistit illa nisi actionū que contra maritum sunt: at ille minus idoneus est ꝛ obijciatur mulieri q̄ iaz data sit dos pro ea: illa vo actionē sperat nullū habentē penitus effectū legis: cā nobis digna putata est: ꝛ nouimus quidē iā in plurimis iudicijs duritiam postea sic iudicatā ꝛ mulierē coactam conferre dotē aut certe reputare p se datam ex qua nullum ei omnino contigit effectuz in ipis rebus recipere.

Nos autem ex alijs nostris legibus inuam⁹ cām: qa enim decimus mulierib⁹ electionem ꝛ cōstāte matrimonio si male eos marit⁹ gubernet ꝛ accipere eas ꝛ gubernare/ꝛ sm decentē modū ꝛ sicuti nostra p̄stitutio dicit: siqdez sue potestatis ꝛ perfecte etatis mulier est sibimet culpā inferat cur mox viro inchoante male substantia vti non perceperit ꝛ auxiliata est sibi. sic enim habitura erat in collatiōis ratione proprias res vndiqz ꝛ sine diminutiōe/ꝛ in ea minus tīn collationē facere. Si inauté sub potestate est ꝛ sine patris volūtate bcc agere nō poterat: siqdem adiens patrem hoc dixit ꝛ conrestata est vt consentiret ei ꝛ res perciperet etiaz constante adhuc matrimonio: ꝛ secundis temporibus eas seruare ꝛ boc egit pater: etiā rursus hinc integra habebit sua iura rebus suis seruatis cū etiam antenuptialis donatiōis res vendicare: quia mulier etiā cōstante matrimonio dederimus ei ꝛ posteriori periculo omni liberari. Si inauté illa quidē boc cōtestata est patrē: ille autem neqz mouit neqz cōsensit: ꝛ neqz dedit licentiam filie boc agere nō eam periculū pati: led ꝛ cōferri nudam actionem contra inopis mariti res ꝛ fortunam esse cōmunem ꝛ ipsi ꝛ cius fratribus: nō tamen ex collatione dānificari: sed competentem ei partē dare ex paternis rebus actionez illa qui

Hoc valere.

Scriptura aliquādo plus q̄ testi creditur.

Dos non iam est i bonis patris.

Dives semel semper talis p̄sumitur.

1 Cōcor. ci hoc. §. cper vrias. sūcta glo. sup §. ad inopiaz. circa pil. ex tra de dol. tervi. ꝛ vgo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Quo valere. qđ de p̃sensu dictū est. nā si mater nō est necessaria⁹ p̃sens patris: cū nō sit. p̃fectitia. neq; matris: cū non sit in potestate.
b ¶ Si vo maior. i. magna: puā vel magnā itelligo p̃m q̃litatē psonaꝝ.
c ¶ Fieri voluisse. qđ de eo rāsum iuenies. ff. de coll. do. l. j. §. cum dos.
d ¶ Decreta. s. principalia. i. leges. Al.
e ¶ Seductio. i. ignorantibus subiectis que debebant seruare.
f ¶ Propterea. f. nos venientes perinde ad melioꝛem ꝛ magis consequentem viam.
g ¶ Proinde. i. posita sicut dē abinde ꝛ deinde.
h ¶ Constōnis. nr̃e posite i medio. f. iter hāc ꝛ vpi. q. d. melius modo ꝛ subtilius q̃ cōsueuerim⁹ p le gē nr̃az. C. de iu. do. vbi.
i ¶ De duob⁹ reis pmittēdi. ¶ Nole duoꝝ ꝛ plures intellige. vt insti. e. §. duo. ꝛ dicūt rei stipulādi q̃ candē rē stipulantur. debēdi qui candē rē debent: vt. ff. eod. l. j. ꝛ non a reatu: sed a re quā simul plures. pmittunt vel stipulantur. vel reus. i. firmus q̃ firmiter promittit a reo⁹ reris.
k Quimus. Electione. f. inhibenda. vt. §. de fideiussoribus.
l ¶ Mandatorum. inter hos no. differētia vt dixi mus. §. de fideiuſ. §. j.
m ¶ Legislationes. naz ꝛ alia p̃terq̃ de electiõe multa continentur in cõstitutione illa. Alz.
n ¶ Egere. sc̃z ea. l.
o ¶ Et incrementa. incrementuz dico ex gr̃a ꝛ vsu nō impfecto neq; inutili: sed p̃fectū erit ꝛ vtile tazad gen⁹ 3ct⁹ sup q̃ ponimus q̃ ad vsum: qz i fre quētia est. b. tractatus. ff. sic sup frequēti fiūt leges vt insti. in pe. §. cūq; ꝛ. C. de bere. ꝛ fal. in prin. ibi: quecunq; quecunq; acte. ꝛc.
p ¶ Vsui imperfecto. in li bro. ff. vſus.
q ¶ Si quis enim alterna. id est ꝛ vn⁹ fideiubeat p altero ex̃plim seu tacite. Hic not. p̃o martino q̃ duo rei videãtur inter se fideiubere: vt hic. ꝛ. ff. de duo. re. l. reos. in p̃n. sed Joã. 3. ꝛ in p̃dictis. ll. dicaꝝ q̃ spāli⁹ hoc fuit actū. p Jo. ff. de arbi. si duo. ꝛ ff. de excep. l. exceptiões. §. rei. tu dic p̃m Alz. distinguēdum: an pueniat ad vtrūq; eoꝝ: ꝛ tūc q̃tenus ad alū puenit videat alī fideiussisse. an ad vnum tm: ꝛ tunc alter insolidū videat fideiussisse: vel si nō esset diuisa: 3 in cōes vſus expēsa: tūc ferua qđ dicit. ff. ad velle. vir ꝛgo. ri. in fi. vbi hoc dixi: ꝛ p̃m p̃dicta patet p̃m. ad. dari act. mādati vni 3 alterum si solus vnus soluit p̃m Jo. nō mandati. sed negocioꝝ gestoꝝ ꝛ sic vario modo intelligunt. C. de duo. reis. l. j.
r ¶ Fideiussione. i. promissione. vt. ff. e. l. aliter.
s ¶ Sustinere. idem iure veteri videtur hoc casu. ff. e. l. reos. §. fi. ꝛ. C. e. l. j. ꝛ hic no. q̃ hinc sumitur aut. que est. C. eo. l. §.
t ¶ Pactum. hoc est q̃ tenebuntur insolidum.
v ¶ Interim. i. donec apparet eos esse soluēdo qui p̃sentes sunt.
g ¶ Obligatus est. Repete exigi.
y ¶ Cedere. i. accedere ꝛ p̃m hoc siue q̃ sequitur sunt due partes si ꝛ ve

Idem Joan. p̃fecto pretorio per orientem.

Quimus p̃dez ponentes legem de electione[h] mandatoꝝ[i] ꝛ fideiussoꝝ ꝛ spōsoꝝ multas habẽtem ꝛ in commune vtiles nostris subiectis legislationes[m]. In p̃senti vero ꝛ aliud nobis visuꝫ est egere[n] quadam explanatiõe ꝛ incremẽto[o] nō ex genere: neq; vsui imperfecto[p] ꝛ inutili consistente. Si quis enim alterna[q] fideiussione[r] obligatos sumat aliquos: siquidem non adiecerit oportere ꝛ vnū horum insolidū teneri: oẽm ex equo cõuentionem sustinere[s].

¶ Si vo etiã aliqd tale adiũctaꝫ/ seruari quidē pactum[t]: nō tamẽ mox ab initio vnūquēq; insolidū exigi: sed interim[v] ꝛ p̃m partẽ qua vnusquisq; obligatus[g] est: cedere[y] autẽ eū ꝛ cõtra reliquos siue idonei sunt ꝛ i eo loco: ꝛ si hoc ita se habere videatur[z] siquidẽ idonei sint et p̃sentes inueniantur illos periclitari complere[a] in singulos[b] in ꝓpria parte qđ sub alterna promissione creditum est: aut ex quo oĩno[c] obligati sunt et non cõmune debituꝫ ꝓpriũ cuiuspiam fieri onus. Si vero minus idonei se habere reliqui videantur siue omnes siue quidaz: siue in partez: siue insolidum: siue absentes[d] forte in illud tenere q̃ accipere ab alijs non potuit[e]: sic enim ꝛ in illis seruabit pactionis modus: ꝛ nullum[f] sustinebit dãnum actoꝛ: licet aliquid[g] inter se illi pepigerint[h] ignoraẽte isto qui habet eos obligatos: ꝛ vnusq; tenebit in id quod ab initio scripserit. ꝛ artib⁹ aut dolis aut trãactionibus p̃euariari que cõstituta sunt nõ sinẽdos. Si inautem bisdem cõmoꝛent vtriq; aut oẽs locis: sancimus negociũ iudicem deducere[i] illos mox ꝛ cõmuniter examinari negocium. cõmuniter autem inferre sentẽtiã sic etenim[k] ꝛ rei omnes obligabũtur[l] ꝛ substantie eoꝝ qualitas examinabitur: ꝛ debitum similiter quidez ꝑm iustitie/ similiter autez ꝑm legis ordinẽ. p̃cedit. ¶ Si autez nõ administratoꝛ[m] sit cause iudex 3

lij. ꝛ hic no. q̃ hinc sumitur aut. que est. C. eo. l. §.
t ¶ Pactum. hoc est q̃ tenebuntur insolidum.
v ¶ Interim. i. donec apparet eos esse soluẽdo qui p̃sentes sunt.
g ¶ Obligatus est. Repete exigi.
y ¶ Cedere. i. accedere ꝛ p̃m hoc siue q̃ sequitur sunt due partes si ꝛ ve
ꝓ et. q. o. accederet ꝛ 3 alios si sint idonei ꝛ p̃sentes. ꝛ hoc statim clarius exp̃mit: ꝛ sic ita corrigit hic q̃ est in. C. de duob⁹ reis. l. ij. que est 3. vt. C. locati. l. si diuisa. que est 3: vt ꝛ alibi ybicunq; dicit duos reos insolidū cõuenir⁹: nisi in his duob⁹ casib⁹. f. q̃i est absens alter ꝛ q̃i nō est soluendo: ꝛ q̃ hic dicit in duobus reis: idē est in pluribus tutoꝛib⁹. vt. ff. de tut. ꝛ ratio. dist. l. j. §. nūc tractemus. ꝛ fideiussoribus ꝛ cõstitutoribus. vt. C. de cõsti. pecu. l. fi. sed nõ idē in pluribus fideiussoꝛib⁹ einsdez tutoꝛis: vt. ff. rē pup. sal. fo. l. fina. Sed an beneficio huius. l. p̃t renũcia/ ri? Dic q̃ fic. vt. C. ꝛ pac. l. pe. sic se hz consuetudo. Itẽ nũquid ꝛ plures rei stipulãdi sibi diuidũt petitiones suam? Rñ. forte non: q̃ neq; hoc oꝛ in rubrica neq; pdest reo. naz si etiã vni soluerit liberat ab oĩbus: vt insti. eo. §. j. ꝛ ff. eo. l. ij. Accur.
z ¶ Videat. sc̃z q̃ sit actiẽtum q̃libet insolidū teneri.
a ¶ Complere. f. illos patriculũ complendi in ꝓpria ꝛc.
b ¶ In singulos. f. actiõe cõpetente. simile piculo est. §. de testi. in p̃in.
c ¶ Oĩno. i. insolidū. Al.
d ¶ Absentes. sed cuz inuicẽ videantur fideiussoꝛes: cur non datur p̃senti tps ad reducendū absentem. vt. §. de fideiuſ. §. j. Rñ. plus ibi opatur expressa fideiussio q̃ tacita questio ſm. Jo. procedit ſm Jo. nō cū videantur fideiubere adinuicem: vt dixim⁹. §. e. in p̃n. §. j.
e ¶ Nõ potuit. sic in tutoribus vno soluendo cõstituto alijs nõ: vt. ff. ꝓ quibus rebus ad eun. iudi. l. fin. sic in fideiussoꝛib⁹. vt. C. de fideiusso. l. iij. sic C. ad velle. l. antique. §. si minus.
f ¶ Nullum. al⁹ nullius.
g ¶ Aliqd. puta vt vnus non teneatur ꝓ alio ali quo casu.
h ¶ Pepigerint. quod facere nõ possunt in p̃iudiciũ creditoꝝ: vt hic. ꝛ. C. de pac. debitoꝝ. ꝛ l. pacto.
i ¶ Deducere. re ꝛ verbo

Eppssum plus tacito opaꝛ.

qñ faciet tantū ordinarius nõ delegatus: vt. §. de exhiben. ꝛ introdu. §. si vero etiam quidam coll'. v. ꝛ hic subjicit. Accur.
k ¶ Sic etenim. i. si omnia supradicta seruentur.
l ¶ Obligabuntur. insolidum in contractu.
m ¶ Non administratoꝛ. i. nõ ordinarius sed delegat⁹ forte. sic ponitur

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

administratoꝝ.C.de iudi.aut.ad hoc.⁊ dicta aut.ā.de exhi.⁊ intro.ℌ. fi vero etiam quidam.

a ¶ Suscipiēti.ſ.ſolegato ſi hȝ mex ipiū:vt.ā.ō exhi.ℌ.ſinaūt nō addāt.

b ¶ Cōpetenti.puta ſpectabili vel illuſtri.Alȝo.

c ¶ Illos.ſ.reos defendi qui preſentes volunt adeſſe.

d ¶ Legib⁹.Sed cū olim vno 2ūcto iteriꝫ alter nō 2ueniret: vt.ff.de pac.ℌ tiens.ℌ.ſi creditor.⁊ vno 2ūcto alteri ſoluī nō poterat:vt.ff.e.l.eꝫ duob⁹. Itē ab vno vel ā vnū facta 2uentōe interruptio oībus vel ā oēs fiebat:vt C.eo.l.ſi.ꝗro cū hodie ℌſi diuerſa ſunt vt oīa h:an predicta iura ſeruētur:⁊ an ſint correcta:Rñ.l.ff. e.eꝫ duobus,nō puto corrigi.Item nec corrigi.C. eo.l.ſi.ſed qō digi.ℌ vno cōuēto alter iterim nō conuenie&f.hoc ꝺeterminaſſe per hanc.l.vt oēs conueniantur ſi ſunt ſoluēdo.

c ¶ De tempore non ſoluto pecunie.

f ¶ Omnes pecunie.Replicationes.i.egcēptiōes.Acc.

g ¶ Cauſibus.vt in dote.

h ¶ Non examinatas.ad plenum.

i ¶ Negocijs.i.in ſuis negocijs calliꝺe vel negligēter verſentur homines.

k ¶ Alijs.ſ.hoībus calliꝺe vel negligēter verſandi.⁊ ſic no.ℌ tollit materia peccāꝺi.ſic iſti.vi bo. rap.ℌ.ſeꝺ nedum.

l ¶ Semp.qm̄ poſt longū tpis ſpaciū nec documenti integritas:nec artiſ fiꝺes:nec etas:valet teſtibus ſuffragari:vt.ſ. hec 2ſtitutio inouat 2ſtōnē. Ill.Itē poſt tpis interuallū nō cadē fides teſtibus habetur:vt.ff.de car. edic.l.iij.ℌ.cauſe.

m ¶ Sācita.vt.C.de non nu.pe.in Sctibus.Acc.

n ¶ Colligere.in libꝛo.R. deeſt.

o ¶ Habif.vt. C.de dote cau.l.ſi.Accur.

p ¶ Epe.ſcȝ ſuſcipientes grauamen ꝓbationū.

q ¶ Diſſrimonij.qꝺ ꝺurauit tm̄modo per biēniuꝫ ſcilꝫ vt dictum eſt.

r ¶ Queri.alſ cōqueri to te pe mſrimōij vt ḃ:⁊ ēt poſtea p tres mēſes: vt.ſ. ℌ.ſi vero vltra biēnium.

s ¶ Transmittere.ſcȝ ad bēdes:vt hic:⁊ C.de non nu.pe.l.ſi intra.ℌ.ſinaūt. ⁊.l.cum vltra.

t ¶ Taciturnitate.immo videt q℘ ſtatim ſibi pceiu dicet cum eꝫ cā fuerit cōfeſſus:vt.C.de nō nu.pe. l.ℌnaūr.⁊.ff.de ꝓba.l.cuꝫ de iꝺebito.ℌ.ſi ſunt ā. Sȝ ſpāle i dote vt nō ſtatim pceiuꝺicet cōfeſſio:liꝫ eꝫ cā ſic eſt ſpeciale i mutuo in oꝺiū creꝺitoꝛis vt tm̄ poſt biennīū ꝑiuꝺicet aliter aliqꝫ ꝺamus licētiā aut incompetēti iuꝺici interpellationē ſuſcipiēti[a]/aut in ꝑuiciꝫ his ꝺenunciatis clariſſimo ꝑſiꝺi aut cō petenti[b] iuꝺici cogere ꝑ ſuū officium/⁊ illos[c] intereſſe liti/⁊ parte eius fieri vt nullū impeꝺimentum huic nr̄e legi fiat.bis oībus incipiētibus in contractibus ſequentis tēpoꝛis ꝛab huius legis ꝺiſpoſitione.qō autē ⁊ ante eam pterierit/poſitis ꝑ his relinquimus legibus[d].Que igit placuerunt nobis ⁊ ꝑ hanc ſacrā ꝺeclarata ſunt legē tua quoqꝫ celſitudo opi effectuiqꝫ ꝺere feſtinet.

De tempore non ſolute pecunie[e] ſuper dote. Titu.x.

Exceptio nō numerate ꝺotis olim toto tēpoꝛe matrimonij ⁊ eo ſoluto ifra annū cōpetebat:hodie vero ſi matrimoniū intra biēniū ꝺurat pdicta cōpetit exceptio ⁊ ēt eo ſoluto competit infra annū.matrimonio v℘ ſoluto vltra biennīū infra decēnium ꝺicta exceptio viro ⁊ heredibus eius competit.Bar.

Idem Augu.Joā.pfecto pretorio per oꝛientem ſecundo excōſuli oꝛdi.⁊ patritio.

Omnes pecunie nō nūcrate replicationes[f] ſubiectas in aliquibus cauſibus[g] nō examinatas[h] noſtre reliquerūt leges. ſed ꝓlixitatē earū ⁊ effuſionez abbꝛeuiauimus ne ſua negligētia aut calliꝺitate forſan negocijs[i] fruātur hoīes:⁊ cauſas ꝓrebeant alijs[k].nō enim ſub equalitate ſemper[l],pbatiōes erūt eas exhibere volentib⁹:multa quoqꝫ tēpus refutat. Quapꝛopter beneficiētes abbꝛeuiamus in qbuſꝺā cauſibus pecunie nō numerate q̄relas: quas licet ex his que a nobis iaȝ ſancita[m] ſunt colligere[n]:qꝛ enim omne tēpus matrimonij ꝺabat[o] viris ꝺonec matrimoniū conſtaret queri ꝺe non ꝺata ꝺote: interpoſitio q̄ꝫ maioꝛ facta eſt etiā poſt mortē viroꝛuꝫ: vt ⁊ poſt repuꝺium intra annum ꝺareē querela.Jꝺeoqꝫ exiſtimauimus ḃreuē ⁊ compenꝺioſam legem velocē facere/⁊ pecunie non numerate ſup ꝺotem q̄relam.⁊ liberare a,pbationem mulieres in talib⁹ ex longo tēpoꝛe[p]. ¶ Si ergo annis ꝺuobus ſolūmoꝺo habeat aliquis vꝛoꝛē/aut etiā his tēporib⁹ minus/⁊ nō accipiat ꝺotem nihil ex taciturnitate vir leꝺat: neqꝫ heredes viri liꝫ tacuerit ille. ſꝫ intra annū aliū q̄rela moueat. vt.C.de non nu.pe.l.in contractibus.in prin.Accurſius.

v ¶ Diligētia.Alo.exceptiones nō in penā ſꝫ ꝑpter ſubiectoꝛ libertatem inductas:vt nō oī tpe ꝺe ſuo iure ꝺubitēt:vt inſti.ꝺe ꝑuca.in ꝑn.

g ¶ Dis valentib⁹.nam a.ℌ.ſi ergo.vſqꝫ huc ꝺictum eſt quando ſolutū eſt matrimonium morte viri vel vꝛoꝛis.Accur.

y ¶ In iſtis cē. ✣ Alo.quereli nō nūcrate ꝺotis in ſcriptis fieri ꝺebere:ſic et in attestatiōe filijs furioſis facta:vt.ſ.vt cū ꝺe ap. cog.ℌ.ſi qs ꝺe ꝑdictis.ſic etiā in libello eſt ſcriptura neceſſaria:vt.ā.ꝺe exhi.ℌ.ſancim⁹. col.v.t.C. qñ li.ꝑn.ꝺa.ꝑ totum.ſic t.C.de mā.ꝑn.l.i. regulariť autē ēt ſine ſcriptura: vt C.de pac.l.pactus. Item no.q℘ ſi fiat in iuꝺicio ꝛꝫ inotescere mulieri.vſ ci q̄ ꝺote ā ſcriptūr.ſic.ā.ſ.ꝺe litigio.ℌ.oēm v℘.in prin.

z ¶ Valere mō.ſ.mulieres cum ignoret vt ſubiciāt.

a ¶ Generaliter. Repetit breuiter q̄ ꝺigit et addit parū.ſ.ſ.ꝺe tribus menſibus.⁊ no.q℘ ḃ ſumit aut. que eſt.C.ꝺe ꝺo.cau.non nu.ſuper.l.ſi.

b ¶ Ad ꝺecem.non eſt exclusiuum.Jo.

c ¶ Querelā.ſ.tum viuit.

d ¶ Träſcurrerit.vel träſierit.Accur.

e ¶ Et nō queratur. id eſt cōtestatione ſm q℘ ſupra ꝺictum eſt infra tempus non oppoſuerit.

f ¶ Reſtitutionem. hanc reſtōné putat Jo.q℘ ſuo iure babeat minoꝛ.⁊ ſi cā nō petat ſeꝺ ꝺirecte hāc exceptionez ꝓ℘ onat:ſeꝺ hec.l.ā apte ꝺicit ℌ.vñ ſecus puto q℘.ſ.petaꝫ℘ officiū iuꝺicis:vt.ff.ō mio. q℘ ſi.in fi.⁊ hic cuꝫ ſcripſit ſe ꝺoté accepiſſe poſt 2ſtionē ꝺotalū inſtꝛoꝛ.ſi vero ante cōfectionez nō eſt neceſſaria reſtō cū exceꝑ. habeat iure cōi ſicut quilibet maioꝛ.Sed certe liꝫ habeat exceꝑ. iure cōmuni:tamē reſtituī poteſt ſm Alȝo.vt.ff.de mino.l.in cauſe.ij.ℌ. pōponius.Accurſius.

g ¶ Transcendat.ſcilicet ius cōmune vſqꝫ ad ann. xij.vltra.xij.non auditur.Accurſius.

b ¶ Nuptiarum.contractarum ſm.ſiꝺ.argu.C. de nup.ſancim⁹.⁊ ſic poterit opponi ſupra.xxxvij. an.vna ꝺie minus ſi ꝑonas maritum in victima ꝺie.xxv.an.ℌtragiſſe.vel ꝺic contrahendarum ſm Bul.vt ꝓbabat ꝑ hec verba nouiſſimus enīz eas ꝛc. ⁊ ſic vſqꝫ ad viceſimūſeptimū āniī vna ꝺie plus nā a.xv.an.cōpleto i antea ſit computatio. Jtez contra. ſiꝺ. facit aperte hic vt ꝺicit. et ſiquiꝺem ſit maritus intra etatem ⁊ nō queraf.naȝ ⁊ eꝫ hoc oportet intra etatē tempus exceptiōis

Exceptiones ſubiectoꝛum liberta-
tes iuxte ſunt.

Quando ſcriptura ē neceſſaria. vide t.e.i.iij.gl.extra de cenſi.li. vj.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

pus ecceptiõis cucurrisse ꝛ eũ nõ fuisse cõquestũ qõ nunq̃ dici põt eo casu qñ in victima die. ccc. an. Zgit cum non possit ecce ptio tam bzeui tpe finita esse. s. vna die. Sz non attendit ꝼm. ff. nisi q̃ con cessio fieret infra etatẽ. sz certe ita est attendẽdus etiã q̃ sit pscriptio cõple ta: vt predicta ſra dicit: ꝛ sic etiã ꝼm eũ cui diceret vsq̃ ad. ccc. vij. an. pdu ci opz q̃ tñ sit infra. xxv. anteq̃ potuerit ecceptio cucurrisse. ꝛ ita an. ccc. vsq̃ad. ccc. vij. an. vnadie minus ad plus. pceditur etiã ꝼm. ff. Sed nos bu. sententiam probamus.

a ¶ Quindecim annoꝝ. de ꝓsuetudine forte. alioꝝ iure: vt iſti. ꝺ nup. ꝓ ꝑn.

b ¶ Intra vicesimũsept imum. i. citra. vel ꝼm Jo. etiam ponẽ propie.

c ¶ Tps. gij. s. annorum.

d ¶ Habere. s. maiores.

e ¶ Annus. spãle. nã hẽre regularit̃ qs qꝺ defun cto supat ꝼm oes. Alꝺo.

f ¶ Scitũ. i. nõ considerabim̃ q̃tũ mozieti vel succeſſoꝛi suo superest tẽp̃.

g ¶ Tempoꝝ. nam semp tpa ꝑdicta seruabimus.

Minoꝝ plura specialia bz.

h ¶ Ad ꝓsentẽ legez. sunt ergo b minoꝝ. vj. spãlia. Primum vt tz hec pscriptio sit tpalis. s. anni vel triũ mẽsium: vt. s. ꝓpi. tũ currit minoꝝ. vñ restitutio necessaria est vt ꝺ. ats ff. vt. C. in q. cau. in iteg. restitu. nõ est necesſ. l. fi. sic est in gbusꝺã aliꝝ casib̃ spãle qꝺ dic vt. ff. ꝺe here. ꝛ fal. ꝑ. pupillus. Scõm q: ats restituit minoꝛ intra tpa cõstituta a iure. s. ccc. an. vt. C. ꝺe tẽpo. in inte. resti. l. fi. ff. aũt infra xij. an. Tertiũ q: ats incipit quadrieniuꝝ elapso ccc. an. vt. ff. ꝺe mino. interdum. bic aũt a tpe nu ptiarũ Octarũ ꝼm. ꝺ. vt Jbẽdarũ ꝼm nos. Quartũ q: maioꝝ minoꝝ succedens bz q̃drienniũ: sed bz annũ q̃utũcũq̃ supererat defuncto. Quintum q: minoꝝ minoꝝ vl maioꝝ succedens bz tua tpora rõne sue etatis: ꝛ posteа q̃drieniũ. bic aũt q̃nquẽnium est. ꝛ sextum: q: hoc q̃nquennium currit in minoꝝ etate huius succedentis adeo vt non restituatur: ats contra: vt. ff. ꝺe mino. etiam ei.

Lapsus positi.

i ¶ Mulier nãq̃. mulier nupsit viro habẽti. xiiij. an. et eo concepit ꝛ dura uit matrimoniuꝝ p quatuoꝛ ãnos: ꝺeinꝺe vir ꝺecessit: ꝛ post mortẽ eius elapsi sunt. cc. an. ꝛ tunc agit ꝺe dote mulier. sed filius quem ex ꝺicto matrimus enim eos qui vehemẽter citius cõtrahunt nuptias non minus quindecim annoꝝ[a] ad hoc procedentes: qua ꝺe re trãsit qntum ꝛ viceſſimũ annũ ꝛ erit possibile intra viceſimumseptimum[b] annũ queri ꝺe non numerata pecunia ꝺotis: mozieñte quoq̃ contra ꝑdictũ tẽpus[c] heredes habere[d] annum[e] ad querelã. Si autẽ minoꝛes sint nõ querentes heredes siue maioꝛis siue minoꝛis qñ quẽnium habeant solũmodo ad mouendã querelam nõ numerate pecunie sufficiẽte tẽpoꝛe. ꝛ non expectãte exitum[f] oĩum minoꝝ tẽpoꝝum[g] qõ nos ad ꝑsentẽ legẽ mouit. mulier nãq̃ ꝺiuicta q̃rto ꝛ decimo anno post viceſimum[k] annũ moꝛtis patris abutens minoꝛe etate mouebat[l] quidem cõtra matrem[m] nõ numerate pecunie obijciens rõnem post quartũ ꝛ viceſimum nuptiarũ annuꝝ. qõ nos iudicãtes curauimus ꝛ ꝓpter bas circũstantias ꝛ tempus etate minoꝛũ in qnquẽniũ in ꝓsenti ꝺecreuimus lege. illo videlicet nõ numerata pecuniã obijciẽte q̃ scriptus fuerit ꝺotẽ fuscepisse ꝛ ꝼm sua tpa siue pfecte etatis sit siue minoꝛis causa iudicãda. Valente hac lege sup bis que postea future sunt nuptijs. sup bis enim q̃ constant siqꝺem resiꝺuũ est ꝺecẽnium aut nõ minus biẽnio/hoc habeat tps in nõ numerata pecunia qõ ci etiã post trãsmissionem ꝺabit. Si vo aut minus ei biẽnio reliquũ est tempus/aut etiaz excessit totũ ꝺecẽnũ tẽpus: tũc ipsis quiꝺem biẽnium ꝺamus aꝺ q̃rellaz nõ numerate pecunie: cozũ autem bereꝺib̃ ꝛ post solutionẽm triũnonij itra tres mẽses vt p oĩa eis iustitiã seruemus. Que igitur placuerũt nobis ꝛ per hanc sacrã ꝺeclarata sunt legẽ tua celsitudo manifesta omnib̃ facere festinet.

¶ Necz virum quod ex dote necz mulierem ex sponsalitia largitate lucrum ꝓpzium habere: sed seruare oñuz suis filijs: vel[n] si ad secũdas nuptias nõ veniant vsu solo[o] in lucro consistente: ꝛ vt ex repudio transigẽtes nuptias lucrates aut ꝺotem/aut ante nuptias ꝺonationẽ: ꝛ ipsis similiter oñuꝝ seruare filijs vsum habente persona cogenda filios alere[p]. si vo bona gratia soluant nuptie ꝛ videantur occasione dãni ꝺetinere quadã ꝛ bac arte perimenda q̃ ꝺetinent ꝛ filijs seruent[q]. Titu. i.

¶ Collario Octaua.

Matrimonio soluto morte: ꝺiuorcio: vel bona gra: lucrum ꝺotis vel ꝺonationis ꝓpter nuptias ꝺz seruari liberis illius matrimonij quo ad ꝓpzietatem vsufructu solo a lucrante retẽto: ꝛ quod ab altero coniugum q̃rit retinet: bis obtinentibus siue cõiuges ad secũda vota transierint siue non. Bar.

Idem Augu. Joan. prefecto pretorio per orientem.

Aquidem que semper idez se habẽt legibus non egent varijs simplicitatem: ꝛ qõ sine vllius ꝺiuersitatis mixtura est cõtinue possideꝝ tia ꝛ vtentia legib̃ sempiternis hoc sacris nulla correctione egẽtibus. Quod autez ꝼm nos est in redundatiõis cõprehẽsuz tumultum[u] gubernatiua inꝺiget sapiẽtia ex legib̃ superueniente nego cijs[v]. Unde quoniã noz nez iudicia[w] segnes multis iterpellantiũ causis singulis quiꝺẽ medemur: cõprehẽꝺẽtes autem vnãquãq̃ questionẽ ꝺubitatã ꝛ nobis ꝛ iuꝺicib̃ nostris p legislationez que oporteat agi ꝛ generaliter in vnaquaq̃ q̃stione exponimus. Itaq̃ illud ante omnia visum quiꝺẽ est forsan esse prisciis legislatiõibus nõ sine q̃ꝺã ꝺiuisione: nobis autẽ putatũ est bene se habere temperata lege ad simplicitatẽ causam transponere: ꝛ nunc inchoante ꝛ nibil perscrutãte hozũ que prius terminata[x] sunt: quoniam ꝛ nobis ꝑsis ꝑiꝺẽ non ꝺisplicẽtibus[y] ꝺe hoc ipso que legibus visa sunt melioza secunda. nuptialib̃ nãq̃ lucris siquiꝺem aliquis coniunctozum seruauerit pudicitiã manentibus apud ipsos valide ꝛ eorum substãtijs infixis. ¶ Si vero veniat ad alterius psone coniunctionem ex prioribus nuptijs filijs seruandis[z] simplicit̃ quadam ꝛmelioꝛi lege ꝺuplici bãc placuit interimere. si enim sc̃ois[a] mixta nuptijs mulier aut etiam vir forte ad secundam respiciens coniugem: q̃ ex moꝛte lucrata sunt aut etiã ex repudio forte seruat filijs cum vtiq̃ forsan et alij erunt eis filij ex nuptijs sequentibus quomodo iustum est eos qui in solis filijs[b] legitimis moziunt non seruare eis lucra ex moꝛtuis eoꝝm parentibus/sed alijs[c] ea trãsmittere ꝛ silicet quiꝺ erit pecciosius[d] filijs[e] a parentibus nõ ingratis. ¶ Propterea igitur sancimus si mulier moziatur ꝛ cueniat lucrũ fieri viro bãc ꝺotem omnino seruare filijs siue ad secũdas veniat nuptias siue etiam[f] non. Et ex ꝺi uerso si moꝛtuus fuerit vir mulier autez antenuptiali ꝺonatione lucra[g] ꝓpijs filijs vsum quiꝺem lucroꝝ ex nuptijs apud eos rito babuit ecceptionem opponit rõne sue etatis: ꝛ sic post. cxliij. ann. a tpe contracti matrimonij. et ꝺicit mulier eaꝺẽ⁹ mater q̃ nõ põt cũ tñ quinquennium bz post moꝛtem patris.

k ¶ Viceſimum. als. xxv. ꝛ ita ꝺices ꝺurare mrimonium. xiiij. an.

l ¶ Douebat. scilicet filius ꝺefuncti.

m ¶ Contra matrẽ. s. marito maioꝛi vel minoꝛi.

¶ Necz virum quod ex dote ꝛc.

n ¶ Vel. pro etiam.

o ¶ Solo. ꝛ non ꝓpzietate. ꝛ hec ꝓpia pars exꝑꝺisp. j. e. q. vsq̃ ad. q. illud.

p ¶ Filios alere. ꝛ hoc exꝑedit. j. eod. q. illud. vsq̃ ad. q. ij. qui incipit nouimus. Accur.

q ¶ Seruentur. ꝛ hoc exꝑeditur. j. eo. q. ij.

r

Aqdez. Sõ sine. id sub audi.

s ¶ Tumultus. id est redũdat in tumultum: q: adbuc vacillant apud homines.

t ¶ Negocijs. ꝺatiui casus est.

v ¶ Judicia. subaudi circa.

x ¶ Terminata sũt. id est statuta ab aliꝝ principibus ꝛ a nobis ꝑsis. Al.

y ¶ Non ꝺisplicẽtibus. id est nõ ꝺisplicuerunt sc̃ꝺa que visa sunt nobis melioza legibus ꝑmis. s. tractantib̃ ꝺe hac materia. ꝛ sic participij in vbũ reꝺ soluitur. ꝛ sic nota q̃ corrigit seip̃m. sic. s. ꝺe nup. j. i. ꝛ. j. vt fratrum filij. in ꝑin. leg em antiqua ideꝝ qõ ꝺicit: vt. C. ꝺe secun. nup. l. qñ. ꝑ. fi. ꝛ. l. hac edicali. ꝑ. fina. sed alia. s. ꝺe nup. ꝑ. fi vero ꝺistinguit. nunc autez ꝺicit indistincte: sed per alia. s. j. vt fratrũ fil. coll. ig. ꝺistinguit: vt iam ꝺices. Accur.

z ¶ Seruandis. iuꝺicis.

a ¶ Simplici. bac. s. q̃ est melioꝛ antiqua ꝺuplici.

b ¶ Sc̃ois. s. parentibus.

c ¶ Solis filijs. s. legitimis ꝺuos ex ꝑmo mrimonio.

d ¶ Sed alijs. s. extneis.

e ¶ Pecciosius. q̃ ꝺuoꝺi lucra supradicta eis seruari a parentibus.

f ¶ Filijs. s. ꝓnominatis.

g ¶ Siue etiaz. sed ꝺocte ꝛcedit viro ꝛ vxori virilis portio ꝼz minoꝝ. liberoꝝ. vt aliqꝺ amplꝰ fit ci q̃ nõ nubit q̃ ei que nubit. ꝛ sic ista p aliã ꝺeterminat ꝛ corrigit: vt. j. vt fra. ꝑ. q. vero. colla. ig. que est contra.

Corrigere seipsum licet.

b ¶ Lucra. s. facim̃ seruare.

a ¶Constitutū.dicimus.
b ¶Et in omne. scilz lucrum. Al.
c ¶Pendente. s. mrimonio: q; vn' cōiugū supest vt subjsciat: ꝛ fic transit de plurali ad singularem. Also. cū dixerit prius matrimonijs nūc matrimonio: ꝛ fm Al. dic q; pendet supstite illo q; fecit lucrum. ꝛ sic no. q; dr pendere matrimonijs vno tm̄ supersti-
Mrimonia vno tm̄ supstite pendet.
te. Accur.
d ¶Et alijs accessiōibus. hypothecarū quaz in bonis seruātis eas pūt vendicare filij: vt. C. de secū. nup. l. hac edictali. §. vl. fructus sunt eius qui seruat. Accur.
e ¶Denunciatum. scilz a nobis. Accur.
f ¶Alteutros. i. inter se vel ad iuicē diuerterint.
g ¶Dendicātes. s. filij.
h ¶Vehementiori. i. dnō riorem penā inferentem. Accurſius.
i ¶Conuenti. q. d. cōuenti sumus p interpellationem forte ad id qđ melī? se habeat. Accur.
k ¶Lucrorum. lucra inista sunt lucrātib⁹ ,ppter solutionez mrimonij vñ filio applicatur ꝓpꝛietas vt subijcit. j. Also.
l ¶Per transactionē. q; vnus coniugum cōmisit delictuz quare ab altero fit repulſus.
m ¶Per modū. q; vnus repellit alium sine cā: sed in sequenti. §. nouimus, loquit qñ bona gratia.
n ¶Erubescētes. s. parentes ꝛ dic q; filios est actu fatiui casus: et construe sic: ꝛ parentes non erubescentes filios dent actiones ꝛc. Also.
o ¶Digna amissione. id est q; vir cōmisit ea, ppter que est dignus vt donationem amittat. ꝛ idē in vxore subjsciat ꝛ si non cōmittat fꝫ Also. vt. j. ꝑgi. §. dicit. Accur.
p ¶Adiuleꝛe. repete cum mittente.
q ¶Casu. i. amissione.
Filius fm pris facultates alidebet.
r ¶Edentsuaz. Mo. filium ali fm substātiā pris: qđ facit ad id qđ dicimus, ff. ad macedo. l. sed iuli. §. quod dicitur. Accur.
s ¶Recedere. i. redire.
t ¶Quasi dāi. scilz dati a viro vxori vel econtra.
v ¶Hoc egit. i. curauit.
Princeps oium pater est.
x ¶Dicimus autem. Mo. principem omnium patrem ꝛ legis: vt. §. de ingestis nup. §. dubitatuz. Accurſius.
y ¶Subtil. Mot. omnia intelligi remancre q; exprese nō cōtrauntur. sic. C. de appel. l. ꝓcipimus. i fine. et. §. vt determinatus sit nu. cle. in fine. col.

constitutum ᵃ: ꝓpꝛietatez vero eozum filijs omnino seruandam: his q; super parentibus ad secundas venientibus nuptias sancta sunt in suo ordine seruādis: ꝛ hoc valere mrimonijs q̄cunq; modo solutis ab hodierna die ꝛ in oē ᵇ qđ sequitur: ꝛ his matrimonijs que iam soluta sunt quidem siue morte, siue quolibet alio mō ad huc autē pendente ᶜ eo q; vnus superstes sit: nam si ambo defuncti sint hoc heredib⁹ non damus: sed tanq; semel terminatuz veterib⁹ relinquimus legibus. ¶ Illud certum est qꝛ dum semel fuerit filiozum ꝛ ꝓpꝛietatez lex deferens eis prestiterit, tūc in successionibus ꝛ alijs accessionib⁹ ᵈ ita ꝛ in his erit sicut ꝛ in prioribus sanctum est filijs q; ꝓpter secundas nuptias parentum lucrum aliqđ ex legibus sunt poriti. ¶ Illud q̄z ex quadam causa denunciatum ᵉ nobis ad legislationez deducere estimauimus oportere: quia cuiz transegerunt quidez inter alteꝛutros ᶠ ꝛ vir ꝛ vxoꝛ: filij autez eis erant ex mrimonio/ desperexerunt eos ambo ꝛ circuibant mendicātes ᵍ. ,ppterea iudicauim⁹ vehementiori ʰ quidez forte conuenti ⁱ ad melius se habēs vti lege: vt timore: scz penarum quiescant aut lucrozuz ᵏ causa iniustoz matrimonia dilacerare: aut etiam ꝓpꝛios negligere filios. Si enim oīno aut per transactionem ˡ aut per modum ᵐ aliū separetur matrimonium: siquidē non fuit filij mancāt ꝓpꝛia in suo ordine. Si vero filijs existentibus fiat boc: ꝛ neq; filios erubescentes ⁿ dent tamen occasionem spontaneaz ꝛ trāsactionis ꝛ per consensum facte aut etiā inuite foꝛsan peccāte viro aut cōmittente digna ᵒ amissione antenuptialis donationis: aut muliere ᵖ digna casu ᵠ dotis: neq; vir dotem lucret/ neq; mulier antenuptialem donationem: sed repente casu, pcedēte aut dotis/ aut antenuptialis donatiōis ,ppꝛietatis lucrum mox ad communes veniat filios: ꝛ cozuz fiat vsu solo apud trāsigentes manēte. cogēdo tamen eo qui vsuz lucretur/ filios ex eo matrimonio ꝛ alere ꝛ alia omnia ministrare eis fm̄ lucrate substantie mēsuraz ʳ.

¶ Nouimus autem aliquid etiaz tale factum: et quia bona gratia dissolui matrimonia ꝛ recedere ˢ quidem antenuptialez donationem ad cum qui conscripsit. dotē vero ad eam que obtulit tamē ocasionem quasi damni ᵗ ꝛ aliaruz causaruz auri quātitas non mediocris vtriq; data est ꝓpter vt non videret hoc nuptiale lucruz neq; seruaret filijs fm̄ de hoc leges: sed extrinsecus accidens quasi ex alia causa lucrum fieret eius qui accipere hoc egit ᵛ: ideoq; ex hac arte factam curātes lesionez sancimus vt vel si qđ tale fiat ꝛ adueniat alteri aliquod lucrum ꝛ hoc similiter seruari filijs: ꝓpꝛietate quidem mox veniēte ad eos. vsu vero solo apud lucrantē constituto. Sic abstinebūt omnivitio: sic omni defiderio irrationabili: sic nec iuiti nec sponte suis nocebūt filijs: sed erūt temperati maxime quidem circa suam castitatez: deinde etiam circa matrimonij affectuz que competens est habere q; eos simul ,nūcti sunt alteꝛutris: res est ꝛ castitate plena ꝛ bonis moribus congrua ꝛ paterno maternoq; affectu plena: vt qđ eis parentes sponte nō seruant/ hoc post deum qui est cōmunis omnibus pater: (dicimus autem ʷ qui imperiū habet) per legem bis q; a parētibus lesi sunt seruet. ꝛ hic quoq; ea que de lucris ꝛ successionibus ꝓdē disposita sunt teneant. nihil ˣ enim eozum innouamus ꝓeter illa sola que expꝛessim in hac lege conscripsimus. Que igitur placuerūt nobis ꝛ ꝓ banc sacram declarata sunt legem tua celsitudo operi effectuiq; tradere festinet.

¶ De appellationibus ʸ. Ti. ūū.

§ Si in medio cause appellationis ad arbitros itum sit: licet decies millies bienium cucurrerit non impeditur quis appellationem ꝓfequi nisi finito tempore comꝓmissi biennium sit elapsum. hoc dicit Angelus.

Imꝑator Iusti. Augu. Ioan. ꝓfect. ꝓto. secundo exconsuli atq; patritio.

la. j. Accur.

z ¶De appellationibus

a ¶Ubiectorum. Sed q̄ est differētia inter hūc titu. ꝛ. §. de ap. ꝛ alium de his qui ingrediad ap? Rñdeꝛ. primus de ap. tractat de principijs appellationum. secundus. scilicet de his qui ingrediꝛ tractat de fine. hic autez incidēter ꝓpositus fuit nō ex ꝓpoſito: sed ex cōne tali facta: vt in ꝑn. huius cōstitutiōis: qua dicitur breuiter q; si pendente cā appellationis cōpromittatur in arbitros tempꝰ qō ibi fuit nō nocet exercitio qō fuerī bꝫ infra annum vel biennii: vt. §. de his q; ingredi. ad ap. §. j.

b ¶Patron⁹. i. aduocatus. vt. C. de postu. l. qſquis. Accur.

c ¶Quia lege. vt. §. ō bis q; ingre. ad ap. in ꝑn.

d ¶Dysychius. i. aunculum siue patruū q; vulgo dicitur cyus. vt. j. ō here. que ab intest. §. ſi autem defunctus. colla. ig.

e ¶Aduersarios. inter se vel inuicem. Accur.

f ¶Lite. ꝓncipalis cause. Accur.

g ¶Addictum. id est condēnatum.

h ¶Recessisse. digit aduocātus hysychij.

i ¶Ex cōscripto. id est ex cōi scriptura ꝛ volūntate arbitros elegerunt. Acc.

k ¶Ex cursu tēporis. Also. nōn leditur ex temporis cursu qui negligens non fuit: vt. §. de appel. §. ſi. ꝛ de bis qui ingre. ad app. §. j. ꝛ. j. vt cuz de ap. cog. §. j. col. viij. ꝛ. ff. de mino. l. intra vtile. ꝛ. C. de inofficioso testamen. contra maiores.

¶ Subiectorum ᵃ nr̄oꝝ iterpellatiōes legū nobis ꝓbent occasiones, ꝓ salute subditoz̄ conscribendarū. Additionē nāq; nobis q; dā ꝓnus ᵇ fecit: qꝛ lege ᶜ volēte appellātez ꝛ per bieniū tacentē aut certe exercentē q; dem non tamē per exequētē appellationē cadere certa/ minib⁹ ꝛ cōfirmata sententiā non posse vlterius procedere: sed ratā fieri vtriq; sniam hysychiū ᵈ aut cyum eius ꝛ aduersarios ᵉ eius exercuisse quidē litem ᶠ apud pedaneum iudicē: addictum ᵍ autē cūdē hysychium appellasse: ꝛ causam cōtigit recurrere ad tuā cognitionē. ꝛ dum lis in iudicio tue celsitudinis exerceret recessisse ʰ quidem a certaminib⁹ apud te gestis: arbitros autez clegisse cōes ex conscripto ⁱ ꝛ apud illos cōcurrisse: ꝛ qdaz exercuisse/ posteꝛa vo neglexisse qdem electos arbitros non autem persecutos apud eos motā litē. sed transacto bienio vti aduersarios eius: quia nō possit a cōdēnato exerceri in tuo iudicio talis lis: sed oportet eam confirmari semel bienio transacto. Illum vo ꝓpꝛietarea nō ꝑsecutū apud tuam gloziam eo q; litez apud electos diceret arbitros. ¶ Sanciimus igitur ᵏ memoratū quidez negociū ex quo hec nobis sunt nūciata nihil ledi ex cursu tēporis ˡ neq;

† Ex §. §. supra é autē. q̄ est sing. l. j. C. de repo. pit. Si tñ medio. s. vi de de mate rus hus⁹ auctēritē. i. spetit. de ap. §. nunc bieu ter trāscurrēdū. §. vltz fallunt ſtē poz. vbi ff cōcor. nitis cuiuſo et ca nonica.

Si decies.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Si decies.fic.ſ. de be re. ⁊ fal. ſ. ad boc.
b ¶ Adote. p cõtestationẽ ⁊ ſic ſunt genitiui caſus.
c ¶ Mõ mote. q; p cõtestationẽ non ceperat adhuc cã tractari apud iudices appellationis appellatũ tamen erat.
d ¶ Bienniũ. ſecus fortẽ in cauſa criminali: vt. ff. ad turpil. l. ab accuſatiõe. ⁊ l. ij. ⁊. C. ad turp. l. ꝙuis.
e ¶ Judices. i. arbitros: vt. ſ. poſuit ⁊ ſic ponitur C. de arbi. in prin.
f ¶ Judicium. i. arbitriũ. Accurſius.
g ¶ Credidit. i. cõfidit ꝙ dꝫ arbiter ſumere cãm.
h ¶ Judices. i. arbitros.
i ¶ Schema. id eſt forma vel figura.
k ¶ De testamentis imperfectis. Et hoc dicit uſq; ad. ſ. quia vero.
l ¶ Rerũ. repete teſtamẽtis factis. i. ſcriptꝫ a filijs de diuiſione rer; coꝝ parẽte cã de eius facultatib⁹ ⁊ ſubſcriptiõib⁹. Sꝫ. N. h ſcpſit malã cẽ hãc grãmaticã ⁊ falſa: q; nõ tractat de teſtis filiorũ inter parẽtes ſed eõ. Sꝫ certe ita recte itelligitur ꝙ pr̃ iuſſit iter filios diuiſionẽ fieri ⁊ ipſe ſubſcripſit: vt j. e. ſ. vlti. a3o. vbi hec ſecunda pars expeditur.
m ¶ Cõſtantino. Scpta. vt. C. fa. ber. l. vlti.
n ¶ Eas. i. eam vlleges ſiles. vel dic cãs.
o ¶ Exiſtẽtes. i. ſuppone re ſolẽnitati iuriꝫ cõis re ſpectu filior; quia ꝛc.
p ¶ Cõcedat. i. remittat.
q ¶ Valere. boc iure vete ri videbaſ: vt. ff. de leg. ij. l. peto. ſ. mater.
r ¶ Theodoſius. ſcilz conſtituit.
s ¶ Decreuit. vt. C. de teſta. bac conſultiſſima. ſ. ex imperfecto.
t ¶ Scribẽtes. i. perſonis ſcribentibus ⁊ rẽ de alijs accuſatiuis bic poſitis: vt omnes in datiuos caſus cõuertant ⁊ reganꝫ a verbo permittere.
v ¶ Talia. i. facere fieri te ſtamentum.

Lex dꝫ cẽ clara.

g ¶ Clara. Not. legẽ clarã cẽ debere. ⁊ iõ cũ magna ſit deliberatio. vt. C. de le. ⁊ cõ. humanum. ſic. ff. de inſti. l. ſ. ⁊ ſi pupillus. ſ. proſcribere.
y ¶ Inter filios. ergo vbi extraneo relinqt tria exigũt: ꝙ ſcribat: ⁊ ꝙ ſcribat ꝙ dicat id ipm qõ ſcripſit coꝝ teſtib⁹. Itẽ ꝙ in fine ponat gñalẽ clauſulã exclauſuã: que dicit ⁊ ſcripſi volo ſeruari: in filijs primus exigitur tantũ ſicut in nouellis. a3o.
z ¶ Diſpoſitionem. id eſt

ratã eſſe iudicis ſententiaz ſemel appellatione data: ſed ⁊ exerceri apud tuã gloziã ⁊ terminũ legitimum ſuſcipere etiã ſi decies⁹ milies pluſqꝫ bienniũ tẽpus exceſſerit aut excedat. Deinceps autẽ in oi negocio in quo tale aliqd agit ⁊ in medio mor⁹ cauſe apud iudicẽ appellatiõis aut nõ mor⁹ aliq eligant alij: ⁊ ꝑterea bienium[3] tr̃aſeat intra qõ oporteat appellatiõis iudices litez decidere: ⁊ p quãlibet circũſtantiã rurſus reuertat ad iudices[4] appellationis cauſa/alijs qdez oibus liceat vti partib⁹ tanꝫ ſi eos nõ contigiſſet: deferere quide appellationis iudicium[5] ad electos autẽ veniſſe nõ tamen poſſe vti ꝙ bienniũ prẽterijt. nã qui ſemel iudices alios elegit nõ eſt iuſtũ vt taciturnitatem culpet eius q̃ ꝑterea leſus eſt: q; bis q̃ geſta ſunt de electiõe iudiciũ credidit[6]. ⁊ iõ nõ eſt exercutus neqꝫ cõpleuit litẽ illic eo ꝙ apud iudices[7] illos ſit exercitatũ negociũ. Dec igitur in omni negocio ſeruari apud tuũ forũ volumus/⁊ omni alio vbi ſm appellationis iudicat ſchema[1]: quatenus nibil iniuſte circa nr̃os ſubiectos agatur. ¶ Si vo etiã poſtq̃ deſecruerint electos iudices bienniũ tr̃aſeat tempus: tũc cõfirmari volumus ſentẽtiã ſm cõſtitutiones de boc factas a nobis: quod etiam deinceps in oibus futuris ſm bos modos negociꝫ valere volumus. alijs omnibus q̃ de appellationis certaminibus priſcis dicta ſunt legibus ⁊ a nobis in legum cõſcripta ſunt codicibus in ꝓpria virtute manentibus.

¶ De testamẽtis imperfectis[k] a parentibus in filios factis: ⁊ de diuiſione rerũ[1] a filijs cozam parente: ⁊ de eius facultatib⁹ facta ⁊ ſubſcripta. Titulus. iij.

¶ Volens in ſcriptis teſtari iter filios: ſi non eſt literarum ignarus manu ꝓpria filiorũ nomina quotas ⁊ quãtas non per ſigna ſed per literas totas deſignare dz i quo libertas ⁊ legatũ yzori ⁊ extraneis relinqui poterit. b. o. Ang.

Idem Aug. baſſo magnificẽtiſſimo comiti ſacrozum ozien.

Cõſtãtino diue memozie lex ſcripta[m] eſt p antique ꝓiectu re ſimplicitatẽ: pozo cauſaz varietas ⁊ natura eas[n] frequẽter mutans egere leges illas emẽdatiõe nr̃a ꝓparauit. Dicit itaqꝫ lex oportere moziẽtium voluntates quãdo ſunt parentes omnib⁹ modis inter filios tenere: ⁊ tantum eos erubeſcit parentes exiſtẽtes⁹: q; eis ⁊ clarã rerũ cõcedat[o] ſignificationem dicens. Et ſi nõ manifeſte ſint eozũ diſpoſitiones: apparuerint autem ex quibuſdaz indicijs ⁊ conieturis ⁊ qualibet ſcriptura: et ſic eas valere[q] ⁊ boc in ſuis ⁊ emãcipatis filijs. Inſuper ⁊ Theodoſius[r] decreuit[s] non in patribus ſoluz boc diſponẽs ſed etiam in matribus ⁊ aſcendentibus vtriuſqꝫ nature. Dãc apꝓbẽdentes licẽtiam homines in tantam ingreſſi ſunt obſcuritatez vt diuinantibus magis q̃z interꝓtantibus boc egerẽt. Itaqꝫ neqꝫ ꝑſonas ſcribẽtes[t] neqꝫ rerum dicẽtes notitiaz ⁊ forte nec quãtitatem: tamen dignatur cõicturis ⁊ verſimilium ratione talia[v] permittere. ¶ Nos omnia igit cla ra[x] ⁊ aperta cõſiſtere volẽtes (qd enim[y] ſic ꝓpzium eſt legũ ſicut claritas maxime ſuper defuncto/rum diſpoſitionibus?) volumus ſi quis literas ſciens inter ſuos filios[z] voluerit facere diſpoſitionem[a]: primũ quidez eius ſubſcriptione tempus[b] declaret: deinde quoqꝫ filiozum noſa ꝓpzia manu[c] /ad boc vncias[d] in qb⁹ ſcripſit eos heredes nõ ſignis numerorum[e] ſignificãdas: ſed per totas literas declarãdas vt vndiqꝫ clare ⁊ indubitate cõſiſtant. Si vo etiã rerũ voluerit facere diuiſionem/aut quibuſdaz rebus certis aut oẽs/aut quaſdã inſtitutiones ſtatuere ⁊ barũ inſcribat ſignificatiões vt eius literis oia declarata nullã vlterius contentionez filijs derelinquat[f]. Si tamẽ aut yzozi aut extraneis ꝑſonis aliqbus voluerit relinq̃re legata/aut fideicõmiſſa/aut libertates/⁊ b ꝓpzia ſcripta manu dictaq̃ a teſtatoribus cozã teſtibus: qm̃ oia cõſeqũter in diſpoſitione poſita ipi ⁊ ſcripſerũt ⁊ volũt valere ſint firma: nibilomin⁹ minueda eo ꝙ videant in charta ſcripta reliqa obſeruationem[g] teſtamẽtozũ nõ ſuſcipiẽtia ſed boc ſolũ imuteretur ꝙ eius man⁹ ⁊ lingua babet oẽm virtutem charte ꝓebitam[h].

¶ Teſtamentũ cõditum inter liberos ls imperfectũ ita demũ rũpit ꝑ cozum ꝑſonas teſtato: deſignat ꝙ ſcripſerũt cozam. vij. teſtibus adhibitis nolle valere ꝓimũ quod fecerit: ⁊ aliud ſolẽne cõditit ſcriptis vel ſine ſcriptis. b. o. Ang.

Et ſiquidẽ vſqꝫ ad mortẽ maneat boc ſchema[i] nullus poſtea deducet teſtes: quia voluit forte talem voluntatez cõmutare[k] aut ꝙuertere: aut aliqd tale facere cui licuit rũpere qõ factum eſt ⁊ aliã facere voluntatẽ deſcrantẽ ꝑſetã cuius ſniam quã cõpctit valere. hoc enim ꝓcedim⁹ ei agere[l] ꝟ ipſum expreſſim ſignificante ſub

voluntatem in libro. R.

a ¶ Tempus. ſ. declarandi. ſ. ꝓxi.
b ¶ Manu. ſcilz ſcripta fuerint.
c ¶ Uncias. vbi in quotis partibus inſtituit. idem ⁊ ſi in certis reb⁹ vt ſubij cit. Accur.
d ¶ Numeroz. ſigna nũerozũ ſunt bec. v. x. l. c. ꝛc.
e ¶ Derelinquat. ⁊ ſic valet. ⁊ no. ꝙ vbi bec ſolẽnitas ſit non oportet filijs ſubſcribere ⁊ alſ fieri ſolẽnitates de quibus dicitur. ſ. de trien. ⁊ ſemiſ. ſ. ⁊ quod ſepe. collatio. iij. vt patet ex continuatione quã ſecit: videlicet de illa auten. ad iſtaz: vt. C. de teſtamen. hac conſultiſſima. in aut. quod fine. Item nota ꝙ tam banc ꝙ ꝓdictam auten. ſ. de trie. ⁊ ſemiſ. intellexerũt Joã. ⁊ Bul. ⁊ a3o. loqui quando paterfamil. fecit teſtamentum in ſcriptis. ſi autem condidit nũcupatiuum cur exigeẽ ſubſcriptio cum ibi nulla fit ſcriptura ideoqꝫ ibi vete rem. l. ſeruat. quando fit nũcupatiuũ vt quoquo modo ſufficienti iudicio poſſit ꝓbari veritas ei⁹: vt. C. de teſta. l. bac conſultiſſima. ſ. ex imperfecto. ex duobus tamen teſtibus maribus vel feminis: vt. ff. de teſtamẽ. milicus. j. reſpon. lz alſ femine repellanſ: vt. ff. de teſti. ex eo. ⁊ ſic ꝓ ꝙ tantum in teſtamẽto in ſcriptis derogaꝫ ꝓdicte. l. de teſta. per iſtã. ſcd. putabat in totuz ei dero gatum dicens vt bodie non poſſit pater minus ſoleniter iter filios teſtari: niſi ſubſcriptio fiat ab ipſo vel liberis: vel omia declaret per conſequentiam vt bic: et exigebat numerum ſeptem teſtiuz vt in perfecta voluntate: ga ⁊ extranei dicit poſſe legari.
f ¶ Obſeruationez. id eſt ſubſcriptionem teſtiuz ⁊ ſignaculoꝝ.
g ¶ Prebitã. per linguaz ⁊ manum teſtatoris.
b ¶ Schema. Iſto dic ſm ꝓdictum ſchema.
i ¶ Cõmutare. alſ imutetur in libro. A3o.
k ¶ Algere. i. voluntatem mutare ſi vult.
l ¶ Expreſſim. ergo ſunt duo neceſſaria vt rumpatur teſtamentum ꝓdictuz. ſ. ꝙ dicat expreſſe ſe penitere teſtamenti: ⁊ illud mutare: vt. ff. de legatis. iij. ſi quis. in prin. quod valet notare ad reſcripta contra ius elicita ꝙ valeant ſi expreſſim dicatur non obſtante. l.

† Uide pulchra dicta de legibus diſtinc. iiij. cap. in iſtis vbi ꝓ beatum Aug.

Teſtis vt rũpatur duo req̃runtur.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

tali. Item secundum est necessariuꝫ ꝙ aliud perficiat. vt instit. qui. modis testa. infir. §. fi.

a ¶ Uolūtatem. ſ. minus solēm inter liberos.

b ¶ Perfecta. hec solēnitas forte exgritur cū extraneis ifituit heredes in secūdo testō nō filios: vt. C. de testa. hac consultissima. §. ex imperfecto.

c ¶ Pꝛeparantes. scilicet patres.

d ¶ Eos. scilicet filios vt subijcit.

e ¶ Subscribere. ſ. filios vt subijcit. Accur.

f ¶ Profiteri. scilz faciat filios: ꝙ eas sic tenebūt.

g ¶ Diuisione. nec enim aliquē instituit vel exheredauit: sed res singulas res vnicuiꝙ assignat: ficut in codicillis solet fieri. vñ neꝙ ꝛſequntia ſſaꝛ vt. §. neꝙ testib⁹ est op⁹. dū tū de scriptura ꝛ subscriptione: vel per testes duos. vel per cōfessionez partium constet. Accur.

b ¶ Que in ea. constit. ꝙ est de trien. ꝛ ſc. §. illud. ꝛ. §. qō sepe. coll. iij. non dicit qd ecnciꝰ possit reling.

i ¶ Jn diuisiōe. fcā alijs yt ſonet supradictis. aso.

k ¶ Subscripserit. ſ. solus vel cum filijs. Pō.

l ¶ Legitatiōe. §. de trie. ꝛ semiſ. col. iij. §. ꝛ illud.

m ¶ De restitutionibus.

¶ Sed que est differētia iter būc titulū. ꝛ. §. de resti. ꝛ ea q̄ pa. col. iiij. ꝛ illū j. de re. fideicō. ꝛ nomine fa. col. ig. Reſpon. in isto fit restitutio in morte restituētis. Jtē rerū q̄ suꝑsunt i suꝑioꝛi fit statiꝰ vel put volunt post testatoꝛ. Jtē oīus excepta quarta vt colligitur hec differentia duplex. ſ. §. nobis. in pn. inferioꝛ autē de re sti. fideicō. dicit de q̄dam testō ꝛ codicillo in q̄ singularia fuerūt relicta legata ꝛ per fideicom. fuit rogatus q̄ habuit vt nō alienet: non ꝓcipaliꝰ de restituendo: ſed ſi alienet ad aliquem perueniant. vt in rub. ibi patet. Aso.

n Egocium. Sō scilicet negocium vel testamentum.

o ¶ Justū. alꝭ in lib. aso. dignum.

p ¶ Ex eis. alꝭ ex his.

q ¶ Ab eo. ſ. testāte. Accur.

r ¶ Eo moriente. i. eo patre mortuo.

s ¶ Non vti. in lib. Aso. non est non. et idem est. ſenſus.

t ¶ Deterēte. adetero deteris. vnde vestes detrite. i. deterioꝛate.

v ¶ Diſſinitionez. q̄ diſſinitio. j. ponitur ſm Pa

pꝛesentia restium. vij. qꝛ ꝛ si fecerit quādā talem voluntatem[a] nō tamē cā valere vlterius vult: sed rursus vult aliam facere/ꝛ hanc aut in testamento perfecto faciat omnia testamētoꝝ habentem signa: aut in nō scripta ꝓfecta[b] voluntate videri cum defunctū esse ꝓximis infirmis factis ex secūda eius ſm perfectū testamentuꝫ aut voluntatem dispositione.

¶ Si pater bona diuiſit inter filios: ꝛ filij in diuisione scripserūt ꝛ ꝓmiſerūt eā ratam habere vel ſimpliciter eam scripserunt: aut etiā solus pater diuisionē factā iter liberos scripſit manu ꝓpꝛia: ꝛata ꝺ̄ haberi hec diuiſio. boc dicit Ange.

¶ Quia ꝙ nouim⁹ aliquos diuisiones faciētes inter ꝓximos filios ꝛ ꝓparantes[c] eos[d] his subscribere[e]/ꝛ ß schema suſcepim⁹. Si quis enīz diuidit ꝓpꝛias res ꝛ ipſos filios cuocās faciat subscribere diuiſionib⁹ ipſis ꝛ ratas eas iudicare ꝛ. ꝓfiteri[f] filios boc ſm hunc moduꝫ habere. ſit ꝛ hoc firmuꝫ in huiuſmodi rerum diuisione[g] ſm nostram cōſtitutionem quaꝫ ob hoc poſuimus: quam in omnibus que in ea[h] cōtinētur firmā esse per hanc legez ſancimus. Si autez ꝛ in diuisione[i] ipſe subſcripſerit[k] ꝛ clara omnia ꝓ subſcriptionem ſuā fecerit/ſit ꝛ hoc ratum: quoniaꝫ ꝛ hoc iam nostra legiſlatione[l] continetur. palā ꝙ est quia in talibus caſibus valebit hec lex quoſcunqꝫ postea mouere contigerit. Que igitur placuerunt nobis ꝛ per hanc ſacraꝫ declarata ſunt legem: tua gloria cognoſcens omnibus faciat manifeſta. vt nulluꝫ lateat que recte ꝛ ꝓuidenter ꝓ nostris ſubiectis ſancita ſunt. Datum kalen. Januarijs. capi. Do. iuſti. pꝛefec. pꝛeto. imperato. an. xiij. Baſilio vincentio.

¶ De restitutionibus[m]. Titulus. iiij.

¶ Heres rogatus reſtituere gcqd de hereditate ſupereſt tēpoꝛe mortis de tribus partibus hereditatis ſibi relicte pōt facere qō vult. quarta autem ſiminutam ꝺ̄ relinquere: niſi in certis caſib⁹ hic expꝛeſſis. Jtē ab heredib⁹ ꝺ̄ pꝛeſtari ſatiſdatio de fideicō. poꝛtiōe reddenda: niſi a teſtatoꝛe fuerit remiſſa. hoc dicit Bar.

Idez Augu. Baſſo comiti ſacre domus ꝛ locuꝫ habenti Jo. ꝓpo. per oꝛientem.

 Egociū audiuimus ꝓ testamēto dubitato quod " etiā interꝓetari iuſtū[o] exiſtimauimus/ꝛ lege cōꝓzehendere certiſſima: hoc qō noſtre conſuetudinis est in negotijs motis ex legib⁹ optimis accipere occaſiones. Filios eiſ quidam ſuos inſtituēs heredes deinde alterutris eos filijs nō exiſtētibus ſubſtituere volens: iuſſit ſi contigerit aliquem eius filiozuꝫ ꝛ heredem futurum ſine filijs humanam ſoluere vitam: poſt exceptionem hoꝛuꝫ que ex lege debētur/ei ex eis[p] q̄ ab eo[q] relinquebantur ei reb⁹ reliquas oēs res ꝛ iura quecūqꝫ apud eū in tempoꝛe moꝛtis inuenirentur venire/ꝛ reſtitui ex bis ſuperſtiti aut eius filijs: ſi etiā ipſe moꝛeretur omni ceſſante inter eos. ꝓpter memoꝛatam ſubſtitutionē cautiōe ꝛ fideiuſſione/in bis eo moꝛiēte[r]/ꝛ vno quidem eius filiozum ꝛ hereduꝫ filios habente: alio vero manēte ſine filijs ꝓbibet cum qui ſine filijs est is q̄ filios habet nō vti[s] rebus vrpote eas deterente[t]. at ille vtens vbis teſtamenti: quia quicquid iuenirētur in tempoꝛe moꝛtis apud euꝫ boc cū reſtituere iuſſit. ſm boc vult ſcbema licētiā habere vti rebus ſicut voluerit nulla ꝓbibitione de eoꝝ gubernatione illata ei. Nos igitur ſumentes ex hoc occaſionem eſti mauimus oꝓoꝛtere ꝛ antiquā diſſinitionez[v] ꝛ deinceps diſcretionem hanc quidem diffinire: hanc enim puram hominibus repone re ꝛ. ꝓpterea lege cauſaꝫ cōꝓzehēdere/vt diſcant homines omnes legis oꝛdinē cū quo competit talia ꝛ diſcere ꝛ iudicare. Nouim⁹ igitur apud Papinianū ſapientiſſimum dictum in nonodecimo

piniani dictum: qō reſpōſum inuenies inſti. de fideicō. be. ß. ſed quia. ꝛ. ff. ad trebel. l. tytius.

g ¶ Jn enigmate. i. in obſcuritate: quia nō potest ſciri qñ fecit cā ſteruenīē di fideicō. vel non.

ꝝ ¶ Ad ſoluendum. i. ad nihilandum. Accur.

z ¶ Oneratus. ſ. fideicom missō. Al.

a ¶ Talib⁹ verbis. ſ. que tēpoꝛe moꝛtis inuenirē tur: vt. §. eo. titu.

b ¶ Diſpoſuit. vtrum interuertēdi cauſa fideicō missi fecerit vel nō: vt. ff. ad trebel. l. tytius rogatus. ꝛ. ff. de vſur. l. iij. §. nonnunq̄.

c ¶ Sancita ſunt. vt. §. de reſti. ꝛ ea que pa. §. j.

d ¶ Subiacet. i. quale est in caſu noſtro.

e ¶ Pꝛioꝛibus. i. a pꝛioꝛibus. ſ. papiniano ꝛ marco. Accur.

f ¶ Et ordine. ſ. viſum est diſponere.

g ¶ Penit⁹. alꝭ amplius.

b ¶ Exiſtens. i. ſi ipſe diuces est per ſe. alꝭ ſecus vt j. eo. §. ſi vero cōtigerit. ꝛ sic nota ꝙ tres partes ſibi aſſumit: a bac quartam ſolaꝫ reſtituit fideicōmiſſario ſed quādo de tota reſtituenda rogat: tūc quartā ſibi: tres partes fideicōmiſſario det: vt. C. ad trebellia. l. j.

i ¶ Jpſam quartā. quam debet reſtituere. ꝛ dic cōtingat. i. tangat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Dare. ſcs ꝓto filia vel nepte quā neceſſe hꝫ dotare: vel dic reddere alicui. vtrūq; eſt eē pōt. Sz ſi dos data definat eſſe dos vt ſoluto mīmonio nūqd redit in cām reſtōnis? Rñ. nō. ar. ff. ad tre. l. hēditb⁹. §. fi. ꝛ. l. mulier. §. fi. et eodē mō rñ. ſi hoc idē ꝯrat in illa ſtōne. §. de reſti. §. Hodiē. col. iiij. nā et ibi ꝑ dote diminui de reſtitutione ꝑmittit.

b ¶ Sponſalitiam. i. dona. ꝓpter nuptias.

c ¶ Nō habēs idoneam. ſ. ad dotē fine ad dōatiōez ſpōſalitie largitat⁹. Acc.

d ¶ Excepimus. qñ. ſ. non hūt: aliūde forte: vt. §. di gi. Itē nūquid eccleſie ſiſſi mō dari poterit res hui⁹modi? Rñ. nō. cuz hoc nō ſit ſpāl⁹ dictū. arg. §. neq; virū q⁹ ꝛ. do. §. fi. li fi. ſta coll. Itē nō. q⁹ aliqua ꝑ captiuis alienant q̄ als nō alienant. ſic. ſ. de ec. ti. §. iterdicim⁹. col. ix. ꝛ. C. de ſacroſan. ec. ſanci mus. ſi fi. Itē ſi ꝓcēdēti dcto no. q⁹ ob dotē fit alie natio. q̄ als non fieret: vt §. de reſti. §. Hodiē. Acc.

Captiui tas aliqñ hz fauoꝛē

e ¶ Dicamus. i. ōdicam⁹.

f ¶ Faciat. ad ſui ſuſtēta tionē vel egentē ſobolē: vt in nouel. xl. Et ſic no. ob ipenſas ꝑmitti qō als nō fieret: vt. ff. de petitio. here. beres.

Impēſaꝝ rōne ꝑmittit qō als non.

g ¶ Et tali. occaſiōe qua lis dicta eſt. xl.

b ¶ Et alijs. filibus. q. d. predictis modis poterit donare non als.

i ¶ Per nullam. diſſimilem predictis.

k ¶ Cōtigerit. i. tetigerit.

l ¶ Non habeat. ſ. nūc habebat tū tunc cū cōſummpfit. alioquin ꝛtra. xl.

m ¶ In rē vtilem. etiā nō reſtituta hereditate: q⁹ fi deicōmiſſario in alienatis dico eam non eſſe neceſſariam. xl.

n ¶ Hypothecas. in reb⁹ que fideicōmiſſo nō cōtinētur: ſ. fuerūt defuncti. nā rei mee nō habeo hypothecā: vt. ff. de pig. ac. ſi re aliena. Vel dic vtile dñium nō repellit hypo. vt. C. de iur. do. in rebus. directe contra. Accur.

o ¶ Dedimus. vt. C. communia de leg. l. i.

p ¶ Cōſiſcere. i. ſeruare. ſz eſt cōtra facere. ꝛ ideo nō eſt faciendū: vt dic. et. C. vt in poſ. le. in ipſis. et. l. cū archimedorā. Accur.

q ¶ Ipſi. boc eſt ipſi. ſcilz cauſe que ꝓbuit ꝛc.

r ¶ Rā. Hoſter pater. Bo. Juſtinianum filiuz iuſtini. q⁹ dic vt inſtitu. de dona. §. eſt ꝓuenerint. h. d. vſq; ad finem. Ange.

De ꝓuilegijs dotis dereticis mulieribus non prestandis. Titulus. v.

¶ Hereticī non poſſunt ad aliquā dignitatem vocari: et qui ſunt hereticī hac lege notatur. Itē mulier hereticā in ſua dote nullum habet ꝓuilegium prelationis vel aliud niſi ad orthodoxam fidem

I dē Aug. Jo. pze. pze. p orientē.

VIam nobis cē in oīnſe reipu. ꝛ imperij vita ī oco ſpem credim⁹ ſciētes q̄ hec nobis ꝛ aīe et impij dat ſalutē: vñ ꝛ legiſlationes noſtras inde pēdere cōpetit ꝛ in eaz reſpicere: ꝛ hoc eis ꝓncipiū eſſe ꝛ mediū ꝛ terminū. Sicut igit vniuerſi q̄ ante nos imperātes ꝛ mu ximeꝫ Leo pie memozie/et Juſtinus pie memozie noſter pater ⁿ in ſuis ꝑſtōnib⁹ hereticis oib⁹ iterdixerūt: vt neq; vlla ipſi particip parent militia: neq; q̄dlibet ī publicis curis participū ⁿ haberēt. vti ⁿ nec occaſiōe militiaꝫ ꝛ publicoꝫ collegioꝫ ſancte dei catholice ꝛ aplice eccl̄ie mēbra viderent vaſtare. et nos ⁿ autē ipſi hoc egimus noſtris ꝑſtōnib⁹ hoc roborantes. ⁿ Hereticos ꝯo ꝛ illi dixerūt ꝛ nos dicim⁹ eos qui diuerſa rum ſunt hereſum q̄bus ꝓiūgim⁹ ꝛ cōnumeram⁹ ꝛ q̄ neſtoziꝫ iudaicam ſequūtur veſaniā. ꝛ euthicianiſtas et accephalos/q̄ dioſcoꝛi et ſeueri mala ſecta languēt ꝛ/ꝛ manichei ꝛ apollinaris renouātium impietatē: ꝛ ad hoc oēs q̄ nō ſunt mēbꝛū ſctē dei ⁿ catholice ꝛ aplice eccl̄ie. in qua oēs cōcoꝛditer ſanctiſſimi cpi ꝛ toti⁹ oꝛbis terrarū pīarche ꝛ heſperie rome et hui⁹ regie ciuitat⁹ ꝛ alexādrie ꝛ tbeopolcos ꝛ hieroſolymoꝛū: ꝛ oēs q̄ ſub eis cōſtituti ſunt ſctiſſimi cpi aplicam ꝑdicāt fidē atq; traditionem. Agit ſacrā cōionē in catholica eccl̄ia non ꝓcipientes a deo amabilib⁹ ſacerdotib⁹ hereticos iuſte vocamus. nā hꝫ nomen xpianoꝝ ſibimet impoſuerint ⁿ: verūtamen xpianoꝝ ſe fide ꝛ cōione ſeparant dei iudicio ſanctip⁹ ſubdi cognoſcentes. ¶ Que igit de hereticis ꝓlata ſunt lege/oibus ſunt manifeſta. Nos aūt volētes ortbodoxā amplectētes ª fidē ꝛ cā defendētes habere ᵇ aliq̄d ampli⁹ ꝓuilegiū bis q̄ alienant ſemetipſos a dei ouili: qm̄ neq; iuſtū eſt cēlibus cū ortbodoxis ꝛ hereticos dignos ᶜ fieri ꝓuilegijs: ꝓpterea ꝛ nūc ad ꝑſentē reſpeximus legē: q⁹ cm̄ dedimus ᵈ ꝓuilegiuz mulieribus dotiū vt etiam ꝓtoriꝫ creditoꝛibus ꝓeponant: ꝛ melioꝛe ordinē eas habere: ꝛ nec a tēpoze ſuperatas. in donationibus autē ꝓpter nuptias fm̄ tēpoza per que fiunt hypotbecas habere ᵉ oībus in preſenti facimus manifeſtū et ꝓ bāc ſacrā noſtrā legē: q⁹ ꝛ boc ꝓuilegiū ꝛ tacitas hypotbecas et oīa alia q̄ mulieribus oībus in diuerſis ꝓuilegijs a nris legib⁹ data ſunt illis damus ſolis: q̄tenus bis fruātur ꝛ vtant q̄ diligēt̄iam habēt rectā ꝛ adoꝛandā noſtrā fidez tenere catbolice dicim⁹ ꝛ aplice eccl̄ie) ꝛ participare in eius ſalutari cōione. q̄ cm̄ ſeparant ſe a ſctā dei catholica ꝛ aplica eccl̄ia ꝛ ſacroſanctā in ea cōioē pcipere non patiunt a deo amabilib⁹ ſacerdotibus: nolum⁹ oīno talibus frui ꝓuilegijs. Si cm̄ ſe ſeparāt a dei munerib⁹ et a ſacra cōione alienas faciūt: multo ꝓti⁹ ꝛ nos non eas dignas fieri ꝓuilegijs: ꝛ neq; ex nris legib⁹ frui ꝑmittimus cōtinētia. Sed ſint eis inaggreſſibilia magis oīno ex legibus beneficia: ꝛ oī ꝓuilegio ex nris ꝑſtitutionib⁹ eis dato ꝓtuabūtur. Licebit aūt eis melioris ſentētie

et aliud.

o ¶ Participiū. nam nec aduocati: vt. C. de poſtu. l. nemo vel in foro. Item neq; defenſores ciuitatū: vt. C. de epiſ. audi. l. iubemus. Itē neq; in aliq̄ dignitate. vt. C. ō inde. l. ſi.

t ¶ Alī. ꝓto vt.

v ¶ Et nos. Hic accipe ſicut. §. poſitū. et ſupple ſicut ipſi fecerunt ita nos.

g ¶ Languent. i. languendo ſequūtur ꝛ morant in ſecta dioſcoꝛi.

y ¶ Sācte dei. Ho. eſſe hereticū q̄ nō eſt eccl̄ie mēbrum. ꝛ facit ad hāc cōſtitutionez in decretis. gr. q. vij. c. vlti. ꝛ. C. de here. ꝛ mani. l. ij. ꝛ. iiij. q. j. c. ij.

Hereticꝰ quis ſit.

5 ¶ Impoſuerint. Ho. patrū eē hꝛe nomē niſi ēt ꝓ factū hēat cuz noīa debeāt eſſe ſonātia reb⁹: vt iſti. Ide dona. §. eſt ꝛ alīud.

Nomē facto deficiēte parum prodeſt.

a ¶ Amplectētes. accuſatiui caſus.

b ¶ Habere. nā ī hoc ꝓuilegiū non hz: vt. §. de eō. do. §. his ꝓſequēs. et. C. q po. in pig. l. vlti. Acc.

c ¶ Dignos. ſimo oīa ꝓuilegia ortbodoxis preſtita hereticis denegantur: vt. C. de here. l. j.

d ¶ Quia enim dedimus. vt. C. q po. in pig. l. vlti.

e ¶ Attēpore. i. ab bis qui antea contraxerunt.

f ¶ Habere. nā in bis ꝓuilegiū non habēt: vt. §. de equa. do. §. bis conſequēs. ꝛ. C. qui po. in pig. ba. l. vlti. Accur.

UNIVERSITÄTS

a ¶ Factis ⁊ ita parciturcis ſi volūt penitē. * ℈ Ꝯ.C. de apoſta. l. bi q. ſi. Sol. aut illud ſpāle eſt in apoſtatis. aut hec cōrigit. Vel ibi de his q iam fuerunt catholici q apoſtataueruntꝫ hic de his q nūq̄ nr̄am fidē priꝰ cognouerūt quib⁹ eſt parcendū a pncipe: vt. C. de here. l. iiij. ſi. Jtē a deo. vt. C. de ſum. trinit. ⁊ fi. catho. l. ſi. circa fi. Jtē ℈. vt cle. q re. ⁊ cō. coll. v. in me. ℈ſti. ℈ ibi nō ſuſcipiūtur clerici redeuntes: q̄ grauaret eccliā i eppōſipſ ſurrogatis ⁊ reuertētibus vt ibi dicit. Jtē not. q̄ miſi penitēat etiā a pa trib⁹ bēdes nō fiūt: vt. j. vt cū de appel. cogno. ℈. gīſaleꝫ. colla. ig. Accur.

b ¶ De nauticis vſuris.

Quimuꝰ. hanc legem quidam non habent. et non legitur.

c ¶ Hec conſtitutio ⁊c. Sc℈ q̄ eſt. ℈. vt ecc. ro. ſm Jo. vt legit in nouel. naz dic illā gīſaliꝫ log in oib⁹ eccliſ⁹. ⁊ ideo gīſaliꝫ cōrigi. ℈ nos intelligim⁹ eā tm̄ de romana eccleſia et aliis ei ſuppoſitis. vñ in eas hic fieri mentionē de ea q̄ eſt. C. de ſacroſan. eccl. l. ſi. ſuperio: aūt vt ec. ro. ⁊c. coll. ij. remanet in firmitate ſua. et hoc pbaf i iure canonico: vt extra ō preſcrip. c. vigilanti.

d

Hodi medicaméta. Jura. Ut enim morbo per medicinā q̄s liberat: ſic ⁊ negociū p ius. ⁊ ſicut q̄ſ̄q̄ mala daf medicina q̄ credif bona ⁊ hoc dudū poſtea apparet: ⁊ alia eſt neceſſaria tūc medicina: et ita leꝫ q̄ſ̄q̄ fit mala q̄ credif bona: ⁊ cū poſt apparet eſt neceſſaria noua leꝫ: ⁊ hoc ō: hic. Accur.

Morbus medicina tollitur.

e ¶ Vulneruꝫ. vt vulnus male curatum iterū patefit ſic preſcriptio centū ānoꝝ q̄ videbaf pacifica iterū tractabaf: ⁊ non poterat ad fineꝫ perduci mopia. pbationū: q̄ vix ſueniebaf aligs cētū anoꝝ qui. pbare poſſet: ⁊ hac neceſſitate reducit ad q̄dragita ānos. Acc.

f ¶ Suffragari. ℈lo. fidem teſtiuꝫ poſſe perire. ſic. ff. de car. edic. l. iij. ℈. due. et ℈. de tē. nō ſo. pe. in prin.

g ¶ Angustia. i. nō occurrunt ea que noſtra largitate vtunf cum ex memoria perit. ſi aligs aliter exponant hoc. Accur.

h ¶ In aliis. puta q̄drien nij: vt. C. de quadrie. preſcrip. l. fi. ⁊ plene dices. ℈. de eccle. titu. ℈. pro tēpo⁹ factis ⁊ recta veraq̄ amplectentibus fidem ⁊ hac ſemper contēta ſtabilibus perſrui muneribus ⁊ priuilegijs. bis in omni ditione valentibus atq̄s ſeruandis: principaliter quidē a deo amabilibus epiſcopis ⁊ ſacerdotib⁹ deinde a noſtris adminiſtratorijus⁊ iudicibus ſiue ſint maiozes ſeu minores: ⁊ inſup a tua celſitudie apud quam ⁊ preſentem facimus legē. ¶ Unde competens eſt et iudices apud quos alique mouebunt cōtra mulieres cauſe: ⁊ aut mulieribus quedam priuilegia ſibi vendicare volētib⁹ reſpiere ad preſentis noſtre legis ſubtilitatez: ⁊ ſi nō inuenerit eas orthodoxe fidei exiſtētes et percipiētes ſacro ſanctam ⁊ adorabilem cōmunionē in ſanctiſſima catholica eccleſia ⁊ apoſtolica a venerādiſſimis cius ſacerdotibus: non permittere frui ex noſtris ſtitutionibus priuilegijs. Que igit placuerunt nobis ⁊ per hanc ſacram declarata ſunt legē tua celſitudo cognoſcens cauſis apud eam motis ſeruare ⁊ opi effectuiq̄s tradere cura: et per ſolēnia edicta et precepta propria omnibus faciat manifeſta: ⁊ in hac felicitſima ciuitate: ⁊ in prouincijs: vt cognoſcant omnes quanta ⁊ que nobis cura eſt et vere circa dominū Chriſtū verum deum: fidei et noſtrorum ſubiectorum ſalutis.

¶ De nauticis vſuris. Titu. vj.

Idem Auguſtus Joan. prefect. preto. orientis.

Quimuꝰ ex denuntiatione tue celſitudinis legem feciſſe iam de traiectitijs pecunijs q̄ manifeſta facta eſt foro tuo. ℈ quoniā poſtea aditionib⁹ nobis factis pcepimus legē illam nō valere reſcindi eaz ſperantes ex foro tuo: cognouimus autē eam et in quibuſlibet puincijs iam inſinuatā: propterea ſancimus talem legez omnino vacare. ⁊ ſi cōtigerit etiā per prouincias eaz deſtinare nec ibi valere ſ̄z inualidā eſſe. Sicq̄s non volumus cauſam procedere tanq̄s ſi nec ſcripta fuiſſet memorata lex ſm de talibus poſitas leges a nobis negocia ⁊ eſtimatiōe ⁊ ſentētia potiantur. Que igitur placuerūt nobis et per hāc ſacrā declarata ſunt legē tua celſitudo operi effectuiq̄s tradere feſtinet.

¶ Hec conſtitutio innouat conſtitutionem que preſcriptionem centum annozum venerabilibus locis dederat. Titulus. vij.

Quas actiones. xxx. annozum excludit preſcriptio: ſi loco religioſo competūt quadraginta annis tm̄ excluduntur. vſucapionibus triennij ⁊ quadrienij ſaluis manentibus. hoc dicit Ange.

Idem Augu. Theodoſio.

Quod medicaméta † morbis hoc exhibēt iura negocijs. vnde ℈ ſequit vt nōn ℈ a iudicio diſcorder effect⁹: ⁊ q̄ credebat pjecture. pdeſſe experimento inueniat inutile. pbat igitur hoc preſentis cōtā neceſſitas ſanctionis in qua priuilegium ex religioſo propoſito ſacroſanctis eccliſ⁹ dct et monaſterijs aliſq̄s religiosis locis ℈ſtitutione noſtra nuper indultū neceſſaria correctione diſtinguimus. dudū ſi q̄dez iuſſeramus ad centū illis annos exceptionis. ppagari curricula: per cuius licentiā ſanctionis negocia q̄dē multa cōmota ſunt. ⁊ velut antiquoz vulnerū obducte patuerūt iterū cicatrices: ſed coz ſanitas. pcurire nō potuit. pbationū. ſcz difficultatibus impeditā: q̄ſ̄ per tm̄ ſeculi magis q̄s tēporis ſpatiū nec documētis integritas: nec acris fides: nec etas valet teſtibus ſuffragari. vnde quia largitatis noſtre cauſarum non occurrit angustia cum rōne ſimul ac religione tractantes predicta priuilegiū vſq̄ ad poſſibilem modum deducere experimēto retraximus: ⁊ iubemus in negocijs que ante hac. xxx. annozum remouebat exceptio: nunc venerabilibus eccleſijs monaſterijs ⁊ xenonibus necnō orphanotrophijs ⁊ bcphotrophijs ⁊ ptbochijs. xl. annozū. prelatio cōferatur ſalua: ſcilicet circa alias perſonas ⁊ cauſas virtute quam ſemper trīcēnalis ſibi preſcriptio vendicabat: quoniā hanc decem annozum adiectionē ſolis (vt dictuꝫ eſt) religioſis locis cozūq̄ iuri vel contractibus indulgemus: vt ſopite hoc temporis ſpatio tam perſonales q̄s hypotbecarie actiones in perpetuum cōſequiſcant: nihil penitus aliis exceptionibus derogantes: ſed tam in aliis q̄s triēnio vim roburq̄ tenētibus: in illis nāq̄s (vt dictū eſt) tam negocijs religioſos cōtractus memorato quadraginta anno rum priuilegio volumus perfrui. in quib⁹ eis centū annozū prerogatiuā cōſtitutio nostra cōtulerat. Si quas plane cauſas aūt hanc noſtram cōſtitutionē ab eccleſijs ceteriſq̄ ſacris locis vbicūq̄ cōmotas iudicialis ſentētia aut tranſactionū cōuentio terminauit nolum⁹ refricari: ſed in reliquū illis hanc obijci ſanctionē quas ante hac ſopitas octo luſtrozum ſilētio moueri hacten⁹ aut motas terminari nō cōtingit. Illuſtris igitur ⁊ magnifica auth⁹itas tua que per hanc generaleꝫ legē noſtra ſtatuit ceternitas edictis propoſitis ad omniū notitiam faciat peruenire. Datum kalēdis Junij. ca. Imperatore Juſti. Jo. pre. pre. an. xv. Bili. Ticc.

¶ De litigioſis et decima parte litis ab actore cautela preſtanda. Titulus. viij.

Res litigioſa efficitur mobilis ⁊ immobilis cum inter poſſeſſorem ⁊ petitorem de eius dominio cauſa mouetur per iudicialem contentionem: aut principi precibus oblatis ⁊ reo cognitis. Ange.

Idem Augu. Theodozo pre. pre. per orientem.

Multa quidem de litigioſis tam antiqua legiſlatorum prudentia ⁊ imperialis diſpoſitio promulgauit. ſed in preſenti quidem iudices a noſtra clementia petierūt vt dubietatem diſcernamus que adhuc pro buiuſmodi cauſis in iudicijs cōmouetur: ⁊ leges necnō cōſtitutiones ſup his poſitas apertius explanem⁹: vt iam manifeſtiſſimū ſit quas res vocari litigioſas oporteat. Ideoq̄s ſancimus litigioſam dici et intelligi rē mobilē

Et poſſidentē.

f ¶ Scot. c. ſi ūcra glo. ſup ver. bu mutato. ℈pe fi. extra q̄ cle. vſ ro. vbi ꝺ delicti venīa pe mittit⁹ nō negamus.

i ¶ Cōſtitutio. dicas ſem per fieri mētioné de illa ℈ſtitutione. l. vt inter diuinū. C. de ſacroſan. eccl. Jo Joan. aliter digerit vt digi in rubrica. Accur.

k ¶ Octo luſtrozū. luſtrū vocat quinquēniū quod octies iteratus. ꝫl. colliget annos. qui em̄ tm̄ tacuit obijcitur ei hec ſanctio.

¶ De litigioſis et decima ⁊c.

l

Ulta quidem. Prudentia. vt l. eo. per totuꝫ. Accurſius.

m ¶ Diſpoſitio. vt. C. eo. per totum.

¶ Scot. c. ceterū. cum glo. ſ. extra de iura. cal. vbi hec verba recitanf. ⁊ in pe. decreta. i glo. ſup ℈. noua litigia. circa. ſi. ibi: et q̄s medicamenta.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Et possidentem. sic ergo de corporali tantum. ℣. tamē dixit idem de incorporali. i. de actione personali. quod satis potest dici ſm vetera iura. vt. C. eo. l. ij. ꝛ. l. fi. sed per hanc videtur contrarium. ꝛ ſm hoc non potest opponi de eo quod est. C. ne licc. po. l. j. et. ij. vbi cessa actio potentio: amittitur: quia ibi est incorporalis.

b ¶ Quoutur. non est necesse q̄ lis ꝓtestet. statim enim restringitur cū dicit iudiciaria cognitione cē. libellum ꝓgredi non necesse est sed non litē cōtestari: ls multi contradicant. Item simplex interdictio non facit rem litigiosam: vt. C. eo. l. j. et. ff. eo. l. j. Accur.

c ¶ Constitutionem. positam. C. eo. l. fi.

d ¶ Obtinere. id est intelligi.

e ¶ Viscernim?. vt sciens emptor re carear: et pretium detur fisco nō vt lucro cedat alienātis. ſmo ipe dat tantūdē. si sit em ptor ignorans pretiū re habeat si soluit tantū q̄ sit eius tertia: vt. C. e. l. fi. Accursius.

f ¶ Perspeximus. ſ. p eādem. l. fi. C. eo. circa fi.

g ¶ Diuisio. quedam em fiunt cū vniuersitate que alis non fierent: vt. ff. de acqui. re. do. l. quedam. ꝛ idem dicas in dotis causa et dona. ꝓpter nup. ꝛ transac. et legatis. et fideicō. vt. C. eo. l. fi. ſ. fi. in fi. ꝛ. j. ꝓgi. ſ.

h ¶ Litigantem. actorem vel reum.

i ¶ Consequatur. quid si heres agē non vult? Rñ. cōpellit eum legatarius: vt. ff. de lega. j. l. si sic. ſ. fi. Et no. ō hoc tripleg ius. nā iure veteri agebat here res: et in omnem euentū legatario tenebatur: vt C. eodē. l. iij. et hoc ante. instit. per iusti. vero agebat legatarius suo periculo: vt. C. eo. l. fina. in fi. hodie vero agit heres: ſ periculo legatarij vt hic subijcit. ꝛ ſm hoc dicte leges corriguntē hic ī hoc. Accursius.

k ¶ Vereliquit. hoc enim presumimus nec ꝛtrarij probationes recipimus. Accursius.

l ¶ Fieri. sic et dominus cuꝫ procuratore: vt. ff. de procu. l. paulus rñ. sic legatarius cum eo qui cōuenitur querela: vt. ff. de inoffi. testa. l. si suspecta. ꝛ. ff. de appella. si periuso rio. Accursius.

m ¶ Ad hoc. als ad hec. als ad hoc ꝛ quelibet est bona litera.

n ¶ Et qñ. etiā pēdente lite iā sup hypothecaria: nā ꝛ hoc ſ dicere intēdit. Sed nūquid tenet actiō in factū debitor: qui alienat causa mutādi iudicij? Rñ. sic. vt. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. l. j. ls ille titu. locū habeat antecē fit res litigiosa: tñ multomagis post ls locū. vt arg. ff. de pecu. l. si postea. Sed alij intelligūt hūc. ſ. vt si agat rei vēdi. ſ aliquē: nō ideo, phibetur rem obligare ls phibeatur eam als alienare.

o ¶ Vendicare. per hypothecariā debitorē. ſ. possidētē qui nondū tradiderat eā emptori: vt. ſ. de fideiuſ. ſ. fi. ſn Jr. vel forte emptor etiā litigiosa: ꝛ ita hic corrigit q̄. ſ. de fideiussore. ꝛ. ꝛ hoc ſm Bul. Vel tertio dic ex cussis tamen primitus bonis debitoris et mandatoris: et fideiussoris: et sponsoris: vt. ſ. de fideiusso. ſ. fi. sed neq̄. coll. j. ſm Alb. quod verum videtur. Vel hoc locum habet quod agit creditor vt ex ipso pignore sibi satisfiat. vel aliud in tacito pignore vt hic. cum hoc ſm leges veteres erat. vt. ff. de iur. fiſ. moſchis. ꝛ. digi. ſ. in predicto contrario. Accursius.

† Concor. glo. vnica. i. fi. in. c. relatū extra de effi. deleg. vbi vt q̄ ſicur p libelli oblationes efficaciā dat litigiosa: ita per cōtrariū: ꝓperuare iurisdictio delegata.

vel immobilem ſeſeq̄ mouētem de cuius dominio causa inter petitorē ꝛ possidentem [a] mouetur[b]: aut per iudiciariam cōuentionē: aut per p̄ces ꝛ principi oblatas/ insinuatas iudici ac per eū aduersario interpellatoris cognitas: in his cīn casibus etiā p̄teritā cōstitutionē[c] māsuetudinis nr̄e per hanc volumus obtinere[d]: in qua scientes ꝛ ignorantes emptores discernimus[e]. ꝛ hoc adiciendum esse per speximus[f]: vt si lite de re litigiosa pendente pulsatū ꝓtigerit ab hac luce recedere: heredes autē eius velle diuisionē rerū facere: sine aliquo obstaculo liceat eis hoc agere. Quando enim res litigiose per successionē ad heredes peruenīūt non debet alienatio intelligi eaꝫ inter coheredes diuisio[g]. ¶ Et hoc autem p̄senti nr̄a lege decernimus: vt si cōtigerit vnū ꝓ tali causa litigātem[h] ab humano cōsortio recedentē ꝓ vltimā voluntatē res aliquas de quibus dominij dubitatio vertit legati noīe cuicūq̄ relinquere: si quidē heres iudiciali sentētia do minus earū fuerit demōstratus: tūc legatarius q̄ ei relictum est modis oībus p̄sequatur[i]. Si vo heres in iudicio victus extiterit/ non habeat legatarius licentiaz aliā rem ꝓ eo edē legato heredē exigere: quoniā sciens testator rē litigiosam esse litis euentū legatario dereliq̄t[k]. Unde oam? licētiā legatario (si hoc ꝓdesse sibi putauerit) litis participē fieri[l] vt non aliquā forte negligentia seu ꝓditionē heredi possit obijcere.

¶ Ad hoc[m] autē litigiosi vocabulo hypothecas separari decernimus: ꝛ in his hanc distinctionem tenere: ꝛ si qdē speciales res mobiles vel imobiles aut se mouentes nominatim fuerint hypothece suppositę: liceat qdē debitori eas cui ꝛ quādo[n] voluerit vendere: sic tamen vt ex ptio earū uzq̄ ad debiti quātitatem satisfaciat creditori. Si aūt hoc debitor nō fecerit damus licētiam creditori qui rem venditā suppositā habet eādem rem vēdicare[o] donec ei satis ꝓ debito fiat[p]. ¶ Hoc aūt ꝓcipimus obseruari si nō forte ante aut per generalē aut per specialē nominatim hypothecam eadem res alijs fuerit creditoribꝫ obligata: tunc enim (ſm sacrarum nostrarum legū tenorem) tempoꝛū ꝓriuilegia vnicuiq̄ creditoꝛ seruari decernimus: ex quo iam claret ꝓ generales hypotheceꝫ mul tomagis litigiosi vocabulo volumus contineri: sed earū actiones ſm veterū legum cōstituta examinari ꝛ vim ꝓcipimus obtinere. Et hoc quidem de litigiosis ꝛ speciali necnō generali hypothe ca disposuimus: vt iam nulla de bis in iudicijs dubitatio generetur: sed ſm distinctionē huiusmodi certamina terminent. ¶ Ad excludendas aūt calūnioſe mouentium intentiones/ ꝛ executorum fraudes: aliud inuenit, puidentia nostra remediū. Sancimus enīz omnes iudices si quādo aliquos teneri[r] vel amoueri voluerint/ hāc ꝓditionem in suis interlocutionibus[s] adjcere: vt non aliter quētionales libelli pulsatis porrigātur aut sportule executoribꝫ dētur nisi ꝓius ꝛ in libello actor per se aut ꝓ tabularios suscripserit: ꝛ actis[t] interuenētibus fideiussoꝛem idoneum periculo competentis officij[v] ꝓestiterit[x]: contentem ꝙ vsq̄ ad finē litis permaneat[y]: ꝛ suas intētiones aut ꝓ se aut per legitimū ꝓcuratoꝛez exerceat. ꝛ si postea fuerit appro batus iniuste litez mouisse: sumptuum ꝛ expēsarum[z] nomine decimam[a] partem eius quātitatis que in libello ꝓtinenē pulsato re stituat. Si aūt dixerit non valere fideiussoꝛem dare tūc apud iudicem a quo causa examinada est sanctis ꝓpositis cuāgelijs per sacramentū hoc ipm[b] affirmet et sic iuratoꝛiam cautionem † expōnat: et per eam hec que superius

p ¶ Fiat. vt. C. ō pigno. l. debitorē. et. ff. de distrac. pig. si creditor. ſ. fi. et facit. ff. de pig. act. l. ꝙis.

q ¶ Creditoꝛib?. qui possideant vel petant.

r ¶ Aliquos teneri. cū in p̄sentia sint. Accur.

s ¶ Interlocutiōibus. id est ꝓceptis. nam omne ꝓceptuz iudicis gō facit ad causam finiendam est interlocutio: vt. ff. de arbi. l. qualem. in fi.

t ¶ Et actis. id est scriptura inde facta authore in dice. Sed nūquid ex hac scilz scriptura oriē actio reoꝛ Rñ. nō sed vt iudicis officiū ī exigēda decima interueniat: ls stipulatio non fuerit apposita ſm Alo. si autem sit apposita acquirit vtilis etiā ex stipulatiōe executoribꝫ: vt. ff. rem pu. fal. fo. l. iiij. in princi.

v ¶ Officij. i. officialiū vt ponaē ministeriū ꝓ administrantibus. Accur.

x ¶ Prestiterit. sed cuiꝰ Rñ. executoribus. nā ex eoꝛ pacto habebit reus vtilē actionē vt mō dixi. vel ipi quēto fine dubio.

y ¶ Permaneat. ſ. actoꝛ. Sed ō. C. de ap. eos. in fi. naz nullus cauet de ꝓuocatione appellatiōis exercēda vt ibi dicit. Sz dicas illō corrigi ꝓ istud ſm Alo. Vel illud in ap pellationis causa: hoc in principali.

z ¶ Expensarum. ſ. tot. q̄ qui iniuste litē mouet ad expensas tenet: vt. ħ. t. C. de epi. ꝛ cle. oēs. in fi. ꝛ. ſ. de exhiben. ſ. quia vo. et C. de iudi. ꝓperādum. ſ. fi vero. Accur.

Expensis mulctat ī iuste mouens litē.

a ¶ Decimā. Dicit qdaz q̄ hec decima nō excedit vltra. xxxvj. aur. vt. ſ. de egecu. ſ. j. col. vij. Alij dicunt q̄ excedere pōt: ꝛ il la aut. ante ꝓtestationez loquit. hec post. et sic hec differt ab illa nec altera est supflua. Tu dic q̄ illa fit ꝓpter incipiendā causam hec ꝓpter finiēdā: ſz q̄ cautio ꝓius fiet? Rñ. illa. tum q̄ est in ordine huius libri ꝓior. tum q̄ respicit ꝓncipiū q̄ ꝓius esse dz. vt arg. C. de no. co. cō. ſ. fi. Jtē ad ꝓtinue hec post illam? Rñ. sic. Vel dic ſm Jo. illa ante receptionē libelli: hec post: licz anteq̄ reo det. Jtē qd si plus expēdit q̄ decimā? Rñ. totum sibi restituit si hoc iurat: vt arg. ſ. de exhibē. ſ. quia vo. colla. v. ꝛ. j. eo. ſ. oēm. ꝛ. ff. de iudi. l. cū. ꝛ C. de iudi. ꝓperādum. ſ. fi vo. Sed videt q̄ hec decima nullo mō fit ſtanda. vt instit. de pe. te. lit. ſ. hec autē. que est ī. Sol. illa corrigitur vt hic. Jtē qō subijcit quātitatis large accipe ꝛ ꝓ specie. vt. ff. de lega. iij. ꝙquis. Et sic no. hic q̄ etiā in actione personali debet actoꝛ dicere rem certā in libello: vt hic. ꝛ. ff. de rei vendi. si in rem. ſ. ꝛ si vestimēta. ꝛ. ff. de dolo. l. item egigit. ꝛ. ff. de iureiur. ꝓtin. ꝓin. Accur.

† Facit ad idez. c. ꝓ vestras. iūcta glo. sup ver pōt. extra ō dona. inter vi. ꝛ vxo.

Libellus ēt ī pona li actione rem certā continere debet.

b ¶ Hoc ipsum. scilicet fideiussoꝛem se dare non posse quod subijcit: et

q duo iurant.sic et.j.vt nul.iudi.§.si vero crimen.ff.C.de asser,tol.l.j. §.omnes.et.ff.qui satisfda.cogā.l.de die.§.fina.et facit ad.§.j.de sanc. episco.§.nulli.ff.3.de nup.§.qui vero.in fi.§.

a ¶Dofitetur.ſ.q vſq; ad finem litis permaneat.Accur.

b ¶Denarū.i.decē ꝛ decem.vt.ff.de lega.j.l.ſi quis teſtamēto.§. titio.

c ¶Detētus eſt.i.citatus re et verbo.

d ¶Ex ꝓſenſu. id eſt arbi trio ſm quoſdā.nam ibi non ꝓſtat ꝑdicta cautio ſm eos. Sed cōtra.ff.de arbi.l.j.dic ergo ibi vt re mittat partiū ꝓſenſu.nā cōſenſu partium de iure interdū relaxat:vt argu. ff.de fer.l.j.j.fri.

e ¶Cōſtitutionibus.q.d. ſine huius conſtitutiōis auxilio ex quo partibus placet.

f ¶Dēm.ſup.ad oēm cē.

g ¶Leges.vt.C. vt nemo inui.agere vel accu.

h ¶Quāobrem.nūc incipit.et primo quando lis iā ꝓteſtata eſt.poſtea qñ non eſt ꝓteſtata:vt.j.co. §.ſi vero.in fine.

i ¶Exercere.ſlot.q q ſemel voluit ꝓſequi cogit. vt.C.ad vell.l.ſi.in fi.t.ff. man.ſi mandauero.§.ſi.

k ¶Judicium.alīs negocium.

l ¶Docet. vt veniat ad cauſam:vt.C.qui accuſa. non poſ.l.iij.

Proſeq cogit qui ſemel voluit.

Facit ad hūc ter.gl. j.in ca.cum dilecti.poſt med.ibi:tē ſatisfactio. extra de arbi. vbi dī q coram arbi tro nō ꝓſtat ſatisfactio: ſz ſuffic pene ꝓmiſſio.

Facit ad hūc.§.c.ꝓterea.cū gl. j.extra de ſta.et ex.b.§. nunc autē. q eſt ſup.l. ꝓſentaneū. C.quo ꝛ qñ iu.ꝛ incipit. qui ſemel.

m ¶Cautione.id eſt dilatione:ſic dicta q ad cautelam detur vt poſſit ad peremptoriū ꝓuenire:ꝛ ſic ad ſniam:vt.ff.ſi iudi. l.ad peremptoriū.ꝛ qđ dicit.ff.dicerū:dic q olim erāt.ff.vt.ff.eo.l.ꝓ inter ualla.ꝛ.C.de iudi.l.ꝓperandū.§.j.Sed ille corri gunt ꝓ iſtā aut.iſtud etiā idem ſpatiū credim⁹ aut geri in reo.nam non debet cē.vt.ff.de reg.iur.l. nō debet.ꝛ de fer.l.ſi.ſm Joā. Sed dico granari actorē vt diffinitiua contra cū ferat ꝛ ante lit.cōteſt.vt.j.c.§.ſi vō.ꝛ nō di co i reo abſente aū lit.cō teſta.ſed ſi agat realiter i poſſ.rei petite mittetur actor:vt.C.de ꝑſcriptio. ff.an.ſi quis.ſi ꝓnali ter:ꝓio menſura debiti: vt.§.de exhibē.§.ſi vero etiā.multa enim cōcedū tur reo que actori nō cō ceduntur.vt.C.de tēp.in integ.reſti.l.petēde.ꝛ.ff. de fer.l.ſi.ſed omne qō ſz actori cē vt dictum eſt.ꝛ eſt rō:q durius ꝙ aſtringi actor qui ꝓuocat inuitum.vt.ff..ꝓpi.imuſte em cē.Sed videē etiā q con tra reum feratur diffiniti na ſnia ante lit.cōteſt.vt.ff.vt oēs obe.iudi.§.ſi vō.colla.v. Sed dic ibi qñ ꝓteſt.lit.cōtra dīm cū alius ci rñderi vel nō ferē diffinitiua ſed q de rebus abſentis ſatiſfit.Ite nō.cōſuetudinariū eſſe tres dari poti⁹ q pluresve pauciores ſiue maiores tēporis ſiue minoris in iure inue niatur:vt.j.vt ſpon.lar.§.ad boc.colla.ig.ꝛ.C. quomodo ꝛ qñ iudex. l.cōſentaneū.ꝛ.j. vt cū de appel.cog.§.ſed hoc ꝓſenti. Sed q̄ro an hoc caſu iudex poſſit hoc ſpatiū minuere? Videt⁹ nō:vt.ff.eo. per inter ualla.cum ſit dilatio legalis;aliud aūt ſit in iudiciali:vt.C.de dila.l.j.

Vel dic poſſe minui.vt.ff.de iudicijs.l.nōnunq̄. Accur.

n ¶Preconū.hodie per tres nūtios ad domū miſſos nec clamat ꝑco per plateas quia cē.olim enim per edicta in albo poſita vt ꝫ continet ſm Jo.Sed quaſr cū ſemel eſſet ſcriptū in albo iterū ſcribebat:Rñ. forte elapſis triginta dieb⁹ delebat:ꝛ iterū ſcribebat.Et no.q̄ in huc albo erant ſpecialia edicta:vt de his citatiōib⁹. q̄dā generalia:vt ea q̄ di cunt prętor edicta:vt.ff. de iurisdi.om.iudi.l.ſi quis id.in prin.Accur.

o ¶Aliis aūt permitti mus.Ro.delegato ꝓncipis licere citare ꝑ edicta.ꝛ ſic eſt ff.de exhib. §.ſi vō qđ.ibi:nihil facere valēte. Sol.ſ corrigit in his delegatis.Alij dicūt q̄ hec ſm illā diſtinguit:vt hic lite conteſtata nō ante liceat.Accur.

p ¶Edictis.in albo.

q ¶Initū.ſlot.initiū lītis fieri p cōteſta. ✻ſic.C. de pl⁹ pe.l.j.ꝛ.C.de iudi. aptiſſimi.ꝛ.C.vbi de cri. agi opor.l.j.ꝛ faciunt ad ea que dixi.ff.de iuriſdi. om.iudi.ꝛ quia.in fi.l.

r ¶Libello.Dic derogat l.C.de edē.edita.quia ne ceſſe ꝫ perſiſtere in vete ri:vt hic.nec pōt mutare libellū ſm Azo.etiaꝫ aū lit.ꝓteſt.ſꝫ p illā dicebat vſq; ad lit.cōteſt.Accur.

s ¶Pulſatus.coram ordinario.

t ¶Per mandata.ſcz ſine ſcriptis vt per nūtium.

v ¶Cōpetentē.i.cū q̄ de legauit qñ eſt delegat⁹ a ſimplici ordīario vel ad iudicem cauſe.Azo.

x ¶Sortiaf.per diffinitiū nam qñ ambe ſunt ꝑſentes ſi eſt lis conteſta.alīs fiet:vt dixi.ſ.c.§.ꝓi.vt diſtiguas reus vel actor ſit abſens.Accur.

y ¶Alliud.ſic crucifix⁹ eſt chriſtus ꝛ aliꝫ cē. ſic.§.vt defun.ſeu fu.in prin.col. v.nec enim hic aliud ſiſt ſpatium ꝓcceſſerat.

z ¶Annus.ꝛpter tripleꝫ ſpatium.ggg.dierum qō eſt ei datū inter edictum ꝛ edictum.

a ¶Permanētis.in ꝓſenti.

b ¶Et veritate.vt ſi habeat actor bonā cauſam nihilominus vincat red ditis reo expēſis:vt.C.de iudi.ſancim⁹.ꝛ.l.ꝑperādum.§.ſinaute ex geſtis. ꝛ.de iudi.§.oportet.

c ¶Proferre.qñ lis iam eſt ꝓteſta.ꝛ cognitū de cā ꝑ pbatiōes rei.aliōquin ab obſtuatiōe iudicij tm̄ abſolueret reū ſm q̄ſcā. Tu aūt breuiter mirabi lia hec no.quia introducunt bic teſtes ante lit.cōteſt.ſi reus vult in ſe onus ꝓbationis ſuſcipere.ſic.ff.de ꝓba.l.circa.Scōm q̄ ferē diffiniti na ſnia ante lit.cōteſt.ſic eñ dicit ꝛ veritate ſubti.ꝛ.et hoc ſm..Rō.et Jo.Bul.ꝛ.ꝛ dicebat legitimā ſniam de miſſione in poſſ.et hic qñ reus ꝓbat vt dictū eſt.alīs ab obſeruatione iudicij tm̄ abſoluitur reus.vt C.de iudi.ꝓperandū.§.j.Ite tertiū nouū not.q̄ ampliaf numerus dierū cū olim.g.hodie.ggg.ſint.vt dixi.§.ꝓi.Ite quartū:q̄ an trie niū finiſ inſtātia:ꝛ alīs regulariter triēnio duret ciuiliꝫ:vt dices.j.ꝓi.

† Facit ad hūc ter.gl. ij.poſt prin. c.j.extra de dila. ✻Cōcor.c. relatū.cum glo.j.extra de of.dele.

Sentētia diffiniti na aliquā do añ litis ꝓteſt.ferē.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Quintū not. ℣ Sbi hec modicui ctiaz actore absente vt possit diffiniti ua dari. et ℞ idē erat p. l. pperādū. ℣. finaute re⁹. secus videt iure veteri: vt ff. de iudi. l. z post edictū. z est arg. p hoc. ff. de reg. iur. l. non ds. Item sextū no. q: cadit qs ab actiõe sua ꝓpter ꝓcrastinationes suas: z deluſiones hu iusmodi: vt. ĵ. prozi.

a ¶ Actorem. fic. C. de iudi. l. fancim⁹. et. ſ. de his qui ingre. ad ap. ℣. q: igitur. ibi expensis modis omnibus ꝛc. col. v.

b ¶ Predictas. i. iterū de nouo faciẽdas. z fic ſi bñ cõpates habes bieniū. z ſex meſes ſm Joan. Vel dic ꝙ loquif de ꝑdictis: z fic habes annū tantū z tres meſes. q. quid tñ dicas de rogat. l. properandum. q̃ ſtatuit triẽnium. nã vel infra bieniū. et. vj. menſes. vel infra annū. z iij. menſes finiſ hoc iudiciū. ſic z als finiſ per annum. vt. ſ. de bere. et fal. ℣. illud. col. j. ſm Azo.

c ¶ Actione. nũquid ipſo iure: riderī ꝓ actore: z allegari. q̃ ſ. de incest. nup. ℣. j. Et no. b argu. ℣ variantes. fic. ff. de pcu. l. in cauſe. in ꝑn. Sed ar. ℣. ff. de col. bo. l. nõnũq̃.

d ¶ Deterior. Nota deteriozẽ ẽ ꝑditionẽ pluries delinquentis. ſic et. C. de ſer. fu. quicũq̃. z. ff. de re mi. l. iij. ℣. ſi plures. et. ff. de pe. l. ſi quis aliquid.

e ¶ Legis autem. vt. C. vt nemo iuit⁹ agere vel ac.

f ¶ Priuilegia. id eſt ꝓiuilegijs.

g ¶ Ut neqz miles neqz federatus ꝛc.

b ¶ Um dñi. vtilitates. als neceſſitates.

i ¶ Quib⁹. ſcilicet militibus.

k ¶ Dilitant. C. locati. l. vltima.

l ¶ Rebus. ſcz vt inconti nenti barbaroꝝ refrenẽ audacia: et ꝑ publice res augeantur: vt. ℣. dixit.

m ¶ Eis. ſ. priuatis. Acc.

n ¶ Implẽtes. ſ. milites.

o ¶ Triginta dierū. Ar. ℣. ſ. vt facte no. ℣ ſtitu. ℣. vt aũt. col. v. Sol. vt ibi.

p ¶ Obſeruauerint. id eſt obediẽrint.

q ¶ Optiones. ſiſc. j. vt liceat ma. z ani. ℣. q̃ autẽ ſimile. C. de iur. fiſ. l. peñ. ſimile. ff. de bo. dã. diuus. ℣. cũ quis. Accur.

r ¶ Reuertantur. i. reneri faciant.

s ¶ Ut diuine iuſſiões ꝛc.

Ostre. Corrigẽdũ. ſic. j. vt fra. ſi. col. ij. in ꝑn. arg. cõtra. ℣. q. omnia exigere actorem[a] ⁊ pulſato dare: ⁊ ſic actorem permanere donec cauſa finem ſm leges accipiat. nã ſi tantũmodo venerit et expẽſis ſiue ſumptibus datis ſolum annale tempus interrumpere voluerit ⁊ iterum a iudicio recedens vſq; ad exitum cauſe non permanſerit: iubemus eum poſt predictas[b] edictorum et annalis ſpatij obſeruationes ab omni cadere actione[c] quam ſibi competere contra pulſatum exiſtimabat. deterior[d] nãq; ⁊ dolus eius agno ſcitur qui interruptam iterũ litẽ deſeruit q̃ ſi ſemel acceptã deſeruit. ¶ Legis[e] autem priuilegia[f] que nolẽtibus nõ iponit neceſſitatẽ ꝓprias actiões mouere illis tantũmodo vti cõcedim⁹ qui nullam ſm predictos modos aduerſario mouerint queſtionẽ. ¶ Nec autem omnia obtinere decernimus in cauſis que necdum vel iudiciali ſententia/vel amicabili conuentione/vel alia iuri cognita deciſiõe finite ſunt theodote parens chariſſime atq; amantiſſime. Illuſtris itaq; ⁊ magnifica authoritas tua preſentem noſtri numinis legẽ in perpetuo valituram/edictis in hac regia vrbe propoſitis et ꝓceptionib⁹ in vniuerſis ꝓuincijs ſub tua cõſtitutis iuriſditiõe directis faciat manifeſtam: vt omnes ea que ꝑ vtilitate eozum ſancimus a ſe cuſtodienda cognoſcant. Datum. iiij. Idus Septembris. Ca. imperatoꝛe dñs Juſtinianꝰ. pfec. pcto. a. an. xvj. Baſi. vicecon.

Ut neqz miles neqz[g] federatus obſeruet domui ꝓuate/aut poſſeſſioni alicuius. Titu. ix.

¶ Nullus militem vel federatũ in domo vel in ꝓpria poſſeſſiõe retinere ꝓſumat. cõtra facies ſua dignitate expellitur ⁊ eius bona publicẽtur. milites militia priuantur: et etiam iudices negligẽtes decem libris auri puniuntur ⁊ egilio traduntur. Angelus.

Idem Auguſt. Theodoro ꝓfecto ꝓtorio.

Um domini dei beniuolentia ad cuſtodiam noſtroꝝ ſubiectorum militariũ rerũ incipit ordinatio. bis eñ ꝓuidentia dei diſpoſitis barbaroꝝ quidem inconſtinentia refrenatur. reipubli. voꝛes augẽtur. Et quoniam aliqui ꝓprie ſalutis ꝓ nihilo facientes rationẽ: milites et federatos qui debẽt ꝑ libertate reipub. cõtra inimicos certare/preſumunt ſubtrahere: ⁊ in ꝑuatas ſuas occupare vtilitates[h]. ꝓuidim⁹ per ꝑſentem legẽ noſtram oĩbus interdicere vt nullũ decetero preſumant militem in quocũq; relatum numero: aut federatum ſub trahere: ⁊ in ſua domo aut in ꝓprias habere poſſeſſiones/ꝑ quibus[i] nos multos ſuſtinemus labores. exercẽtur enim ⁊ militar[k] vt cõmunibus vtiles ſint rebus[l]. ¶ Sint igitur omnes ſciẽtes qui milites[m] aut federatos aliquos in ſuis habẽt domib⁹ aut poſſeſſionibus: aut qualitercũq; obſeruantes ⁊ quoſdam cis[n] ꝓprias implẽtes[o] vtilitates: q: niſi intra triginta dierum[p] dilationẽ computandoꝛ ab inſinuatione per loca preſentis nr̃e diſpoſitiõis eos expulerint: ſubſtãtie quidẽ habẽtium eos aut retinẽtium publicationi ſubiecte fiſco applicabunt: ipſi vero ⁊ dignitatib⁹ ⁊ militijs quas habẽt expellentur. milites vo ⁊ federati qui eis poſt dilationem obſeruauerint[q] non ſolũ militia ſpoliabũtur: ſed etiã vltima ſuſtinebunt ſupplicia/ſcientibus ⁊ vniuſcuiuſq; ꝓuincie iudicibus: quia ſi aliqui inueniantur in locis que ab his exactoribus: aut coniũctoribus: aut perſonis aliquibus: aut dominijs: aut poſſeſſionibus: aut quibuſlibet ꝑ ꝓijs vtilitatibus permanentes: ⁊ non celeriter iſtos cõprehenderint: ⁊ ſupplicijs ſubdiderint: ⁊ milites quidez ad numeros ſuos tranſmittãt in quibus militant: federatos vero ad ꝓprias optiones[r] ⁊ ipſi. ꝛ. libzarum auri penam exigentur: ⁊ inſuper exilio tradent vtpote noſtras iuſſiones ꝓſumentes negligere. ¶ Nemo igitur neqz diuino quodam typo de hoc forſan facto neqz preceptis iudicum vtatur: neqz aliquis noſtroꝝ tum iudicum huiuſmodi aliquos typos aut ꝓcceptiones iudicum ſuſcipiat: ſed cum omni celeritate militantes quidez ad ꝓprios numeros: federatos vero ad ſuas optiões reuertantur[r] ⁊ ꝓ cõmunibus certent rebus. nullo enim modo decetero concedimus noſtros milites aut federatos in quibuſdam oĩno priuatis vtilitatibus occupari. ¶ Que igitur placuerũt nobis et per preſentẽ manifeſta ſunt legem tua eminentia precognoſcens: in hac quidez feliciſſima ciuitate edictis ſm morem prepoſitis: in ꝓuincijs ꝓceptionibus deſtinatis oĩbus manifeſta oſtituere feſtinet. Datũ idibus Aprilis. Ca. imperatoꝛe dñs Juſtinia. pfec. pcto. a. an. xvj. Baſi. vicecon.

Ut diuine iuſſiones ſubſcriptionem habeant glorioſiſſimi queſtoris. Titulus. x.

¶ Nulla diuina iuſſio per aliquẽ iudicem recipiatur niſi ſit ſub velata ſubſcriptione queſtoris denotantis inter quos ⁊ ad quem iudicẽ ⁊ per quam perſonam directa[t] fuerit. contrafaciens pena. gg. libzarum auri mulctatur. hoc dicit Angelus.

Idem Augu. Theodoro pfec. pcto.

Ostre ſerenitatis ſolicitudo remedijs inuigilat ſubiectorum: nec ceſſamus inquirere ſi quid ſit in noſtra republica corrigendum[u]. ideo nãq; ⁊ volũtarios labores appetimus vt quietẽ alijs ꝓparem⁹. Unde ad vniuerſoꝛ vtilitatẽ ꝓtinere perſpexim⁹ ſi facras etiã iuſſiones cum cõpetenti iubeamus cautela. pcedere: ne aliquibus liceat eas ꝓ ſua volũtate. pfiteri. Nam preſenti[v] lege decernimus nullam diuinaz iuſſionem[w] neqz per viri magnifici queſtoris adiutoꝛes: neqz per aliã cuiuſlibet militie aut dignitatis aut officij perſonam: cuicũq; iudici[x] cõfectã a quolibet ſuſcipi cognitoꝛe: cui magnifici viri queſtoris[y] annotatio ſubiecta nõ fuerit: qua

†Cõcor. cũ glo. ſi. poſtme. extra de renũ.

†Cõcor. cũ b ter. xxiij. q. ſ. per totã illã qõnem. z marie i. c. militare.

†Cõcor. ſuper ℣. gſiatis. in. c. bone mẽozie. extra ℣ poſtu. pla. et in gl. j. in. pe. de cre. circa fi. z dicit ipe ratoꝛ i. c. ecclẽſia vra i glo. ſup ℣. vigiliſq; extra de elec. z in. c. cũ inſtãtia. in gl. j. extra ℣ cẽſibus.

a ¶ Cōtineatur. ex hoc. ff. sumit qđ est. C. de diuer. rescrip. l. fi. ff. fi.

b ¶ Quibus iubemus. scz iudicibus.

¶ In medio litis. rc.

c ¶ Nia. Dispo nentes. scilicet nos per dictas iussiones.

d ¶ Pragmaticū typū. i. chartulā qua scribebant quid faciendū sit. Acc.

e ¶ Prescriptionem. alis descriptionem. Accur.

f ¶ Dispositionem. quia nos volum⁹ qđ nře leges volūt. vt. ff. fi. iudi. ff. oēs aūt. fic. ff. ad turp. l. i. ff. i. ibi: pene vero p ře. rc. Et sic no. q⁹ nō licet suppli care lite pēdente: vt hic. et. C. vt lit. pēden. l. j. ff. et facit. C. fi cōtra ius vel vti. pu. l. fi. Accur.

g ¶ Negocium. scilz relatum. Accur.

h ¶ Aliqua. scz nobis imperatoribus.

i ¶ Apud iudicem. ita ne cē iudicāda ab aliis alio rum doctrina. Azo.

k ¶ Judicium. i. sententia.

l ¶ Dictum. i. inchoatuz aut antiquatum.

m ¶ A nullo valeat. vt. ff. qui. ap. nō licet. l. j. ff. i. ff. de mino. l. minor. j. rñ. z de arbi. l. nā magistratus. et ad trebel. l. ille. ff. tempestiuum.

n ¶ Declarationez. vt. ff. de iudi. ff. fi. et. C. de le. et cō. l. cuz de nouo. et. ff. de iudi. l. cū. ff. j. Et nota q⁹ etiā p̄incipis sniā debet esse scripta sicut z cuiusli bet alterius: vt. C. de sen. ex peri. reci. l. fi. Accur.

o ¶ Referendarioz. id est facta a referēdariis volūtate p̄incipis. Accur.

p ¶ Sanctiõe. alis functione. Accur.

q ¶ Fieri. i. facere.

r ¶ Sup hoc. Quid addit p̄dictis hic. ff. cum dicat super hoc: ssñ. ff. dicit de causis que pēdebant tpe huius. l. quib⁹ pēdentib⁹ silr dicit supplicationem vel impetrationē non tenere. Et sic not. leges ad p̄terita trahi: z ad p̄ntia q⁹ ff. caueſ: vt. C. de leg. et cō. l. leges et ꝓstones.

s ¶ Leges. Leges dicō disponētes iudicāt, examinationē aut ssñas: vel p etiā si q̄spiā pceſſit ipe trās sanctionē. etem. rc.

t ¶ Nequaq̄. banc sniam diffinitiuam.

v ¶ Aut retractationis. forte rōne minoris etat, seu supplicationis. Alqđeo etiā vt si post sniam fiat leg nouā nō valeat. j. titu. proxi. in pin.

x ¶ Eā aute. fic cōstrue et habebis sensum. eā aute iussionē q̄ disponit qđez continetur[a] et inter quos/et ad quē iudicē: vel per quā fuerit directa personā: q̄tenus oī post hac ambiguitate submota nulla cuilibet excusatiōis relinquat occasio: sciētibus iudicib⁹ vel administratoribus vniuersis q⁹ si ī quoli bet negocio sacrā fuscęperint iussionem nisi cui questoris viri magnificentissimi fuerit subiecta an notatio mulcta, xx. lib. auri z officium sili⁹ pena plecteť: quibus[b] iubemus si qua talis iussio ad cos pucnerit mox ad p̄dictū virū magnificum questorē referre: aut cū illo qui hec ingerit destinare/vt ī cum vindicta p̄ocedat quā in falsarios iura nřa cōstituerūt thcodore parēs charissime atq⁹ amātissime. quā legē perpetuo valitura celsitudo tua ad vniuersoz faciat peruenire notitiam.

¶ In medio litis nō fieri sacras formas aut sacras iussiones: sed ſm antiquas leges generales lites decidi. Titulus. xi.

¶ Judex de causa cognoscens iudicare z procedere in ea debet ſm legem: non ſm sacras formas z iussiones lite pēdente emanantes z sententia p̄incipis in scriptis lata nō potest ab aliquo retractari. hoc dicit Angelus.

I dē Aug. Thcodo. p. p. p ozien.

Omna ſm nřas leges agi volentes et barū virtutē seruari studentes: pspexi mus p̄sentē scribere legē ad ipsaz legū obseruationem. Agnouimus cīn qm quidaz iudicū volentes cis qui cās dicūt ter ęgiuersari z celare suas festinātes dilatiōes excusant se frequēter: dicētes q⁹ sacre formę: aut sacre iussiōes: aut dispositiōes spectabiliū nostroz referēdariozuz insinuate eis sunt: tanq⁹ disponētes[c] quēadmodum oporteat negocium examinari aut iudicari. ¶ Et ꝓpterea sancimus vt oū lis examinať siue in pecuniarijs: siue in criminalib⁹ aut aljs qbuscūq⁹ emergentibus causis apud iudices: siue hic siue in p̄uincijs: neq⁹ p̄agmaticū typū[d]: neq⁹ aliā p̄scriptionē[e] neq⁹ sacrā nřam quālibet ex scripto aut nō scripto iussionez: aut dispositionem[f]: an hac regia ciuitate spectabiliū nostrorum referendariozū aut alterius cuiuslibet disponētē cos qūo decet inchoatū examinare aut iudicare negociū[g]: insinuare iudicāti bus: aut ſinuata valere: ſz ſm generales nřas leges causas examinari z decidi. qđ cīn in legū positum est potestate: non egebit aliqua[h] extrinsecus dispositiōe. Si q⁹ cīn ad nos negociū apud iudicem[i] tā dictū est aut añq̄ hoc p̄ncipiū sumat: pspexim⁹ nos hoc p̄ propziū nřm iudiciū[k] disponere: z decreuimus hoc nequaq̄ alteri[l] iudicis egebit iudicio. Sicut enim a nobis p̄ sacrū (sicuti dictū[m] est) iudiciū dispōsita aut decisa nō egebunt alioz examinatiōe aut iudicio aut retractatiōe aliq̄ a nobis qbus deus: [n] z sanciēdi potestatē donauit: z si aliq⁹ iudiciū in quolibet negocio ꝓtulerimus: nō alij iudici hoc cōmittimus: siue p formas: siue p̄ dispositiōes spectabilium nřoz referēdariozū aut alteri[o] cuiuslibet: qūo ꝓcunq⁹ negociū examinari aut iudicari: vt pote q: a nobis semel iudicatū ē qđ retractari a nullo valeat[m]: his videlz tenētibus qñ scripta talis aliqua nřa, pcedit sniа. Si q⁹ oī aliqua dubitatio iudici de aliq̄ fiat lege: nūtient ad nřam ptātem z a nobis expectēt cause scriptā declarationē[n] aut interꝓtationē: et ſm eā decidāt lite. ¶ Si vo⁹ duꝝ causa dicitur ꝓagmatica nřa forma aut dispositio spectabiliū nostroz referēdariozum[o] aut alterius cuiuslibet: aut aliud aliqđ hozū q̄ dicta sunt oīum iudicātibus insinuet ordinās in his examinatiōē aut sniаz: iubem⁹ iudicē qđē oīno nō respicere: [p] sed his vacātibus z nullā penitus habēte[q] virtutē ſm gñales nřas leges cām examinare z legitimo fine ꝺdere. Si aūt hoc nō custodierit iudex. p. libraru auri eū subiacere pene vt etiā aliā nostrā maiorez indignationē experiať: cidē pene subiacebit z eo q⁹ ꝑsumet talē aliquā dictare formā: z ministrātibus ei z talem ali quam dispositionē faciētibus spectabilib⁹ nřis referendarijs. Et hoc dicimus siue ex sacra nřa sanctiõe iudicare quispiā deputatus est: siue ex p̄cepto iudiciali: siue ſm arbitriū aut cōpromissariozuz schema gōnem audit siue scripto/siue fine lris. Sed vel ſi qs iudicū ꝓpziā despiciēs salutē ex aliquo tali ꝑsumpserit sniam, pferre: banc ita infirmā esse volumus vt neq⁹ appellatione indigeat: neq⁹ ex cōpromisso inferať pena. nos cīn oēs iudices ſm gñales nřas leges examinatiōes z sniаs fieri[q] volum⁹.

¶ Illud quoq⁹ indubitatū crit: q: neq⁹ iudicialis q̄libet valebit iussio extra qđ ordinatū est hac nřa lege. Super hoc[r] aūt z illō iudices nosse opus est: q: cōpetēs est cos z q̄ adhuc z nūc mouenť qōnes ſm gñales determinare leges[s]: vel ſi q̄spiā pceſſit ipertrans sanctionē disponētē iudicātis examinationē aut sniam. ei cīn q tale aliqđ impetrauit tā sniam diffinitiuā nōdū, pmeruit/nihil ex his q̄ impetrauit, pdesse volumus. Si cīn semel pucnit sniа diffinitiua data nequaq̄[t] banc ex nřa hac pscrutari lege iubem⁹: ſz appellatio subsecuta fit: aut retractatiōis[u] est aliq̄s spes ꝙ sniam. eā aūt q: ne nō disponet quidē iudicātem aut iudicare futurā iussionē quo oporteat qōnē fieri aut iudiciū inferri: causaz vo[x] fini studiose tradi legitimo[y] vult: aut actoꝝ iponit editionē aut iudicē coget legitimā, pferre sniam/aut simul aliū iudicē fm nřas pręstitas leges z fieri z valere z scripto z fine scriptura nō p̄hibem⁹. ¶ Et aūt oēs nři subiecti z maxīe q̄ litib⁹ atterū tur: nřam, p se nouerit, puidētia z nullus hāc sacrā nřam circūueniat legē neq⁹ ignorātiā in ea, pponat: sancimus in vno q̄s negocio initiū apud iudicē accipe ex, pemijs[a]

narum

iudicātē aut iudicare futurā q̄stionē qūo op⁹ fieri: aut repete qūo oporteat iudicium inferri.

y ¶ Causam vero. vero p̄ sed.

z ¶ Legitimo. q. d. illa iussio non valet que dispōnit qūo iudicet: ſz illa sic q̄ualit iudicū cito finiri. Et sic no. q⁹ quatuoz casibus ſ supplicat lit. pēdēte. Primus vt iudicium p̄ocedat. Scōs vt acta edātur. Tertiꝰ vt sniam det iudex. qđ est idem q̄si p̄m⁹ modus. differt autē q: i tertio nō restabat ni si sniа. in p̄ma z media cā facieda erat adhuc q̄stius vt associet iudex alis non supplicatur lit. pen. vt. hic. z. C. vt lit. pen. l. ij.

a ¶ Ex pemijs. que sunt bmōi p̄oemia: rñ. anni oñi qui fuit. Jtē scribūt quidā hic icipit causa talis. Jtē libell⁹ cū partis subscriptiōe. Jtē citatio et similia q̄ quasi pemia sunt: post hoc oz hec lex scribi vt sit pars monumentoꝝ siue actoꝝ. Tertio scribitur cōfirmatio ꝓsonarū. ſ. satisfactionis iudicio sisti. ſz videtur q⁹ statim post dicta p̄oemia debeat fieri pso-

† Facit ad hoc. ff. v. q. ſi. ca. ipiali. rc. vbi de ſ late tractatur.

¶ Cōcor. cū hoc tex. ca. cām que. cū glos sup ꝙ. cōmissimus extra de testi.

Lite pēdē te suppli care nō li cet.

Pręcipis sniа oz eē scripta.

Leges ad ꝓterita a liquando trahunt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

narū ꝓfirmatio. vt. ff. de eḡbi. ff. sancim⁹. et. ff. illō vo: Rñ. illa fm hāc intel ligit. ff. hec hodie nō scri bitur cum satis certa sit.

a ¶ Scōm quas. Mo. ipe ratorē suscipere imperiū vt fm legē iudicet. sic. C. de leg. et con. l. digna. et no. ff. eo. ff. i. ibi: qō enim in legum ꝛc.

¶ Ut cum de appel. ꝛc.

b ¶ Postea. et sic ad pe teritā referant negocia: vt. ff. eo. i. rñ. in fine. qō est mirabile. Also.

c ¶ Et de aliis capitulis. sc̄s que sunt quatuor. nā qnq; principales partes hȝ hec ffstitutio ls multa incidēter als dicat vt oī ꝛ sum ꝓsecut⁹ in suma huius titu.

d Eruenit. Pro ꝓspexim⁹. circa illam facti questionem.

e ¶ Sententic. hoc quando post sententiam.

Lex futura nȝ tēpus respicit.

f ¶ Relationes. hoc quā do post relationem ante rñsionē q̄ expectāda non est vt hic. ff. vt iudi. non expe. sacras iuff. ff. ff. col. ix. C. de app. iubem⁹. ff. ff. C. de iudi. ff. pe.

g ¶ Referentem. Nota le ges ad futura tm̄ tpa tra hi. vt et. ff. de nup. i ff. col. iiij. et. ff. de resti. et ea que pa. ff. B igit. et. ff. de here. ab itesta. ff. ff. coll. ix. C. ff. vt facte no. ff. coll. v. ff cū dicat hic nō trabi ad ꝑterita: etiaȝ si hoc dicat est ȝtra. C. de ꝓsur. l. pe. ff C. de legi. ff ff. i. ff. C. de ffstitiones. ff. ff. de leg. et se. nō est nouum. Sol. hoc speciale. vel dic tra bitur ad ꝑterita: scilꝫ fa cta in quibus iudicū nō est inchoatum secus si fit inchoatum: vt hic.

b ¶ Sed hoc ꝓsenti re nuntiare. valet hic renū tiatio. ꝑter allegatiões iuris ꝛ ꝓpter instrumē ta. ꝓpter testes foste ne ꝓducanf non valet: vt. ff. de testi. ff. quia vō mul ti. col. vij. fed sola sciētia testificatorum.

i ¶ Allegatiões. q̄ ꝛ in iu re ꝛ in facto ꝛ in ꝑbatio nibus accipi pñt. vt. ff. ff ritu nup. ff qs tu. et. C. ff ex fal. allega. l. j. ff. ij. ff. C. de aduo. di. iudi. laudabile. ff. quotiēs. Accur.

k ¶ Proponat. Iudice i terrogāte an aliquid no ui addere velit: vt. C. de iudi. iudices. ꝛ hic fumiē auf. que est ibi.

l ¶ Dilatiōe. Prima vel vltima.

m ¶ Prebeatur. imo vi detur q̄ semel tm̄ vel ad plus bis: vt. ff. ff fer. l. vlt. contra. Solu. hic non lo quitur de dilatione que mox ꝛ ante ipsam ꝓsonarū confir mationē inscribi cā ꝛ monumēto rum fieri partē. sic cm̄ gestis ꝓsul gens, ꝓhibebit ea que ꝓpter eius virtutē tentātur circa eaȝ ꝛ circa ipsam forȝan ꝓsonaȝ firmatio nem: ꝛ ꝓuaricari cā nitentibus ꝓ multa ꝛterminata refrenauit a ta libus est ꝓsumptionibus: ꝛ ꝓpoꝛijs tēpus nō finit fieri penis: vt cm̄ iniqtatē simul ꝛ iniustitiā ꝛ p oīa expellamus: ꝓpterea ꝓsentes posumus legē vndiqȝ cā et ꝓ cā alias cautas ꝛ icircūcuicēdas cu stodiētes rcipublice leges fm q̄s a ꝛ nos ipi imperiū deo dāte susce pim⁹ custodire nostraqȝ rēpubli cam ab his legibus muniri semp optam⁹. ¶ Que igit placuerit no bis et ꝓ hāc sacrā declarata sunt legē tua celsitudo ꝟuare qdē stu deat. oibus aūt palā quide scāre. ꝓponens cā quidē in hac felicissi ma ciuitate: ꝓceptis aūt solēnib⁹ vtēs ad. puinciarū ꝓsides: vt oēs hoīes sciāt et ꝑ cā quā sup eos habemus ꝓuidentiam.

¶ Ut cū de appellatione cognoscitur fm illas leges debeat iudicari que tēꝓre late sentētie obtinebant non fm eas que ꝓstea b ꝓmulgate sunt: ꝛ de alīs capitulis c

Titulus. xij.

¶ In causa appellatiōis dȝ ferri sentētia fm legem que vigebat tempore sentētie prime. nō fm eam que ꝓst latā sentētiam nouiter emanauerit: etiam si in lege nouiter emanata dictum fuerit q̄ ꝓ trahatur ad ꝑterita. hoc dicit Ange.

Idē Aug. Theodoro ꝓfec. ꝓto.

Eruenit ad sciētiaȝ nfe serenitatis q̄ cū inter Eustachiū vi rum rcuerēdissimū tholone ciuitat⁹ epi scopum: ꝛ Phystū diaconū eccle sie ccliensene fuisset causa cōmo ta, ꝓcessit a rectore, puincie diffinitiua sentētia cōtra quam appel latio est ꝓrecta. Judices igitur apud quos appellatio vētilabat dubitātes ad nostram clementiā retulerūt: an fm leges q̄ obtine bant qū ꝓcessit diffinitiua snīa: an fm tenorē illi⁹ legis que post diffinitiuā snīam a nobis, ꝓmulgata est cādē cām examinare de berent. Nos itaqȝ iustū esse, ꝓspe ximus d fm leges que obtinebāt tēꝓre late snīe ꝓdictā appellationis cām examinare ꝛ terminū fm ipsas accipere. ꝓuidimus aūt ꝛ ꝓst hanc fi quādocūqȝ dubitatio talis emerserit eaȝ sibi ordine terminare. Jdeoqȝ sancim⁹ si q̄n de aliq̄ causa ꝓcesserit diffinitiua snīa: et ꝓuocatio fuerit subsecuta/appellatiōis examinatoꝛes fm leges que tpe diffinitiue snīe obtinebāt terminū darc negocio hoc codē videlȝ obseruādo ꝛ i re tractādis aplissime ꝓtoziane sen tentijs ꝛ in suggestionib⁹ iudicū: q̄n vtreq; partes oīb⁹ allegatio nibus suis renūtiauerint/ꝛ iudi ces ꝓ suas relatiões f qd disponi debeat ꝛterrogauerint. Jn oīb⁹ cm̄ ꝓdictis casib⁹ illas leges a co gnatoꝛib⁹ seruari decernimus q̄ tpe snie aut certe relationis obti nebat. tametsi cōtigerit postea le gem ꝓmulgari noui aliqd dispo nentē: ꝛ tenorē suuȝ ad ꝓterita quoq; negocia rferentem g.

¶ Postq̄ vna pars renūtiauerit alle gationib⁹: alia cogi dȝ infra. xxx. dies ꝓponere quicqd velit. ꝛ si hoc nō fecerit ad oēm eius malitiā superandā duo meses dari debēt: quib⁹ elapsis iudex debet fer re snīam legibus cōsonantē. b. d. Ange.

¶ Sed hoc ꝛ ꝓsenti addim⁹ sanctioni vt q; iter litigatoꝛes aliq̄n contigit vnā quidem partē suis allegationib⁹ renūtiare h: alia vō scientē se malas causas hēre post cognitionalia certamina et dilationes q̄s, ꝓbationq̄ causa leges cōcedunt: nolle cōfiteri allegationes i sibi sufficere nec cito causē q̄li tas agnoscatur. Jubem⁹ vt quā do vna pars allegatiōibus renū tiauerit: alia vero pars dixerit se habere aliqd qō ꝓponat k iudex negocij modis oībus eam partē q̄ vtil⁹ dilatione l compellat intra xxx. dies post q̄s altera pars renū tiauerit q̄cquid velit sine aliq̄ in termissione, ꝓponere: qō si nō fe cerit/tūc ad ei⁹ malicia cōuincen dam m alius vnus mēsis idulgeat a iudice. ¶ Si vō ꝛ sic distulerit: alterius vnius ei dilatio ꝑbeat n. ita vt si vsq; ad ꝓdictos tres mē ses q̄s litigatoꝛibus ꝓtrahenti bus cōcessimus suas nō ꝓpsue rit allegatiões: tūc cognitoꝛ eau se nō ampli⁹ expectās modis oī bus ꝓferat snīam legibus conso nante: vel si voluerit referat: ne li tigatoꝛib⁹ male certantib⁹ liceat causaꝝ exitū vltra ꝓtrahere.

¶ Parēti non licet liberos ꝓterire vel eḡheredare: etiā si legitimā eis reliquerit portionē: misi iure instōnis eis reliquerit. vel nisi ingrati, ꝑbent eḡresse ingratitudine in testō apparēte: q̄ cause ingratitudinis hic ꝓ ordine numerant. b. d. Bar.

¶ Aliud quoq; ꝛ capl'm ꝓsenti le gi addendū esse, ꝓspexim⁹. Sancimus igit non licere penitus patri vel matri/auo vel auie/, pauo vel, pauie suū filiū vel filiā vel ce teros liberos ꝓterire o aut eḡheredes i suo facere testamēto. nec si ꝑ q̄alibet donationē vel legatū vel fideicōmissum vel aliuȝ quēcūqȝ modum eis dederit legi bus debitaȝ ꝓportionē nisi forȝan ꝑbabunt igrati ꝛ ipas noiatim p dak ꝓiti ꝛ petenti sed de quodā ꝓpatio qō dak ab senti vt alleget. ꝛ eodem modo opponi pōt de eo qō est. ff. de liti. ff. omnē. vbi tria edicta ꝛ ꝓ quo libet dies. xxx. dank. Vel dic speciale hic quando ꝑ allegatiões petit: vt ar. ff. qui. ex cau. l. ait ꝓe tor. ff. ff. l. j.

n ¶ Preterire. als ꝓteri te. ꝓteritio ad lineā femineam. eḡheredatio ad masculinā. sic iſtit. de eḡhere. li. ff. mf. et qō subiūcit nec si ꝑ q̄alibet donā. ꝛc. Et not. ꝙ opꝫ iure institu. aliquid filio relin qui. nec sufficit iure legati. et sic corrigunt h iura antiqua. ff. de inof. testa. papinianus. ff. si qs mo rtis. cōtra. insti. de inof. te stamē. ff. penul. cōtra. ff. de mona. ff. si vero filios. ȝtra. ff. de trie. ꝛ se. ff. j. cōtra. ꝛ si qua sunt simi lia quibus dicit q̄ sufficit quoquo relicti tit. relinquere. ric ergo in mini mo facta institutio ecclu dit querelā: vt. j. eo. ff. ce terū. ꝛ agit ad supplemē tum. vt. C. de inoffi. testa. l. oīmodo. ff. l. sancimus, ꝛ de rei vxo. acti. ff. videa mus. Vel dic q̄ ꝓdicta iura loquātur q̄n non fa ciebat testamentū ff cō dicillos: hic quādo solēniter testabat: vnde iure insti. sibi vt alijs ds relin quere. Tertij dicūt banc intelligi fm illaȝ. ꝛ igit sic literam istam. nec ꝓ non: et dic si id est q̄uis per q̄alibet dona. vel legati vel fideicōmissi vel alio quocunq; modo de dit debitam portionem: ꝛ assume nō licet eḡhere dare dico nisi forȝan ꝛc. Prima vero: videt vt corrigantur.

o ¶ Nominatim. Hic ꝓbat fm. ff. D. ꝙ bodie q̄re la cesset nisi inter fratres turpibus ꝑsonis institutis: vt instit. de inoffi. testa. ff. j. hoc modo pater tenetur causam exprimere: vt hic. ꝛ heres ꝓbare: vt. C. de inof. testa. omnimodo syllogiȝa ergo fic. aut ꝑ fecit testamentum aut non: si non succedit filius ab intesta to. vt. j. de here. q̄ ab intestā. ff. j. ꝛ cessat querela, si vō fecit: aut inferuit cau sam aut non. si non. ipso iure nō valet vt hic. si vō inseruit: aut eaȝ ꝓbat heres. ꝛ tūc repellitur filius et nihil habet: vt. ff. de immen. do. in fi. et sic cessat querela. aut nō ꝓbat: ꝛ tunc testamentum ꝓ non valido est et ab intestato succedet. vt. j. ff. fine igitur. et sic cessat

† Ex hoc. ff. supta ē auf. q̄ est sup. l. iudices. C. de iudi. ꝛ in cipit tube mus vt q̄n.

† Loco. c. put nobis. cuȝ glo. sup ver. quinde da. extra de do. ꝛ contu.

† Ex hoc. ff. supta ē auf. q̄ est sup. le. maximū vi tū. C. de ītbe. ꝓte. vel ehere. ꝛ in cipit non ſȝ Et concor. cū h̄ tex. gl. in. c. raynutius. sup v. relinquēs. extra de testa. ꝛ vlt. vo luta.

semp querela quare. Ad. posuit vna3 aut. in. C. de inof. testa. 7 insti. eo. dicẽ3 tes hodie cessat ꝓ hac ꝛc. et sic oẽs ti. de inof. testa. sunt correcti. Sz dic ꝑdicta vera nisi in vltimo casu. nã si inseruit causa3 7 heres nõ ꝓbat tunc quo iure admittit filius nisi ꝑ querelã: 7 sic cessant ꝓdicta. Itẽ no. ꝙ Pla. dicit hãc aut. supsua ꝑ. l. insti. de exhere. li. ij. nfa. sed est falsum: q3 ibi non dicit de causa inferenda. sed hic dicit. Accur.

† Cõcor. cũ hoc. §. glos. vl. post me. in. c. vlt. ibi: ficet ꝓpter ingratitudi nẽ. erra de posth. pla. 7 c. raynutꝰ. 7 ficta gl. super ver. trebellianũ. in pũc. extra de testa.

a Quas esse decernim⁹. 7 sunt. xiiij. vt sequtur vsq; ad. §. illũ ginalem aut ꝛc. ecõtra quibus ꝑ a filio exheredat sunt. vij. vt. j. eo. §. et si qdẽ. vsq; ad. §. si talis. at ille quibus frater exheredat fratrẽ etiã turpi ꝓsona ifamata sunt tres: vt. §. de nupt. colla. iiij. §. ingratitudinis. §3 si nõ turpi. tũc semp cessat ꝛela: vt. C. de inoffi. testa. l. fratres. 7 insti. de inoffi. testa. §. j.

b Intuler it. Hoc ẽ ꝓia.

c Si grauem. Hoc est se cunda.

d In criminalib⁹. Hec est tertia. Accur.

e Si cũ maleficis. Hec quarta. Accur.

f Vel vite. Hec quinta. Accur sius.

g Si nouerce sue. Hec est sexta.

h Si delator. Hec septima.

i Si quẽlibet. Hec est octaua. Accur.

k Venire. Nam femine impeditũtur fideiubere p velleianum: vt. ff. ad vel. leia. l. j. 7. ij.

l Si cõuictus. Hec nona. Accur.

m Licẽtia. sic et ecõtra. vt. j. eo. §. 7 qõ de ea.

n Filio. quia sunt fratres eius qui non ꝓhibuerunt. Accur.

o Leges. que dicunt vt prohibẽti actiões oẽs debeãt denegari. et fisco sua portio deferaf: vt. ff. si quis ali. testa. ꝓ. l. j. i ꝑin. et. C. si qs ali. testa. ꝓ. l. ij. aliis vero quib⁹ aliqd sit relictũ nõ nocet quominus ꝓcipiant siue singulariter: vt. ff. si quis ali. test. ꝓhi. l. j. §. fed si le gatũ. siue vniuerfaliter: vt. ff. ad trebel. l. iij. §. fi. 7 ff. si quis ali. test. ꝓ. l. ij. §. fi. naz vnius factũ alij nõ nocet etiam fratri: vt ff. si quis ali. test. ꝓ. l. j. si quis dolo. §. j. hodie aũt qõ plus est in duplum tenetur qui ꝓhibuit: vt. j. vt nul. indi. §. fz hoc pu nit. Et sic no. teneri ꝓdicẽté. et ad hoc facit. ff. de eo per quẽ fact. erit. l. ingratitudinis causas parentes suo inferuerint testamẽto. Sed quia causas ex quib⁹ ingrati liberi debeãt iudicari in diuersis legi bus diuersas: 7 non apte declaratas inuenimus: qnarũ alique nec digne nobis ad ingratitudinẽ videntur esse: alique 7o cũ essent digne ꝓtermisse sunt. Ideo necessarius esse perspeximus cas nominatiz ꝓsenti lege cõprehẽdere: vt ꝓter ipsas nulli liceat ex alia lege ingratitudinis causas opponere nisi q̃ in huius cõstitutionis serie cõtinẽtur. ¶ Causas aũt iustas ingratitudinis has esse decernimus[a]. Si quis parentibus suis manus intulerit[b]. si grauem[c] 7 in honestam iniuriã eis ingesserit: si eos in criminalibus[d] causis accusaverit/ quẽ nõ sunt aduersius ꝑn cipem siue rẽpublicã. si cũ maleficis[e] hoibus vt maleficus versaf. Vel vite[f] parẽtum suoz̃ ꝑ venenũ aut alio modo insidiari tentauerit. si nouerce sue[g] aut concubine patris filiꝰ sese immiscuerit. si delator[h] cõtra parẽtes filiꝰ extiterit: 7 ꝑ suam dilationem gravia eos dispendia fecerit sustinere. si quẽliber[i] de ꝓdictis parentibus inclusum esse cõtigerit: 7 liberi qui possunt ab intestato ad eius successionẽ venire[k] petiti ab eo vel vnꝰ ex his in sua cũ noluerit fideiussiõe suscipere: vel ꝑ persona vel debito inquãtuz esse qui peritur, ꝓbatur idoneus. hoc tamen qõ de fideiussione cẽsuimus ad masculos tantũmodo liberos volumus ꝓtinere. Si cõuictus[l] fuerit aliquis liberoz̃ ex eo quia ꝓhibuerit parentes suos condere testamentum: vt si quidem postea facere potuerint testamentum sit eis ꝓ tali causa filiũ exheredandi licentia[m]. Si aũt in ipsa ꝓhibitione sine testamẽto aliquis ex parentibus decesserit 7 alij siue qui ab intestato ad hereditatem defuncti aut cum ipso filio[n] qui testamẽtum fieri ꝓhibuit aut post illum vocantur: siue sint illi quos heredes aut legatarios habere volebat. vel q lesionem aliquam ex ꝓhibitione testamenti sustinuerunt hoc ipsum approbauerint sm alias leges[o] sup hoc positas talia negocia terminentur. Si ꝓter voluntatem[p] parẽtum inter arenarios vel mimos sese filiꝰ sociauerit: et in hac professione permanserit nisi forsitan etiam parentes eiusdem profeſſiõis[q] fuerint. Si alicui[r] ex predictis parentibus volenti sue filie vel nepti maritum dare 7 dotem sm vires substantie sue, ꝑ prestare illa non consenserit: sed luxuriosam degere vitã elegerit. Si vero † vsq; ad. xxv. annoz̃ cratem peruenerit filia/ 7 parentes distulerint eam marito copulare: 7 forsitan ex hoc ꝓtigerit in suum corpus cã peccare: aut sine consensu parẽtum marito se libero tamen coniungere: hoc ad ingratitudinem filie nolumus imputari: quia non sua culpa sed parentum id cõmissse agnoscitur.

Filij furiosi si curã eius neglexerint a ꝑe sane mẽtis effecto exheredari posſunt. extraneus vero qui denũtiatione in scriptis facta filijs ꝙ curam de patre habeant furioso 7 eis negligẽtibus curã et diligẽtiam furioso exhibuit ad successiõem eius admittit testamẽto quo ad fuc cessionẽ enacuato: quo ad alia cũcta capitula i sua firmitate manẽte. b. o. Bar.

Si qs † de ꝓdictis parẽtib⁹ furiosus fuerit et ci⁹ liberi vel q dam ex his: aut liberis eis nõ existẽtibus alij eius cognati qui ab intestato ad ci⁹ hereditatẽ vocantur obseruatiõ 7 curã cõpetentẽ nõ ꝓbuerint: si qdẽ a tali sanꝰ fuerit infirmitate: erit ei potestas vtz velit negligẽtem filium vel filios aut cognatos ingratũ vel ingratos i suo scribere testamẽto[t]. Si autez aliquo furoris morbo cum detentũ extraneus aliqs viderit suis neglectũ liberis vel cognatis: aut alijs ab eo scriptis[u] heredibus 7 ꝓ misericordia voluerit eũ ꝓuocare: damus ei licentiã attestationẽ eis qui ab intestato vel ex testamẽto iã facto ad furio si hereditatẽ vocãtur scriptis dirigere vt eũ ꝓcurare festinent.

Si aũt post hmõi attestationẽ neglexerint: 7 extraneꝰ in 7a ꝑ. mo furiosum suscepturꝰ sumptuꝰ ꝓprijs vsq; ad finez vite ipsius, ꝑcuraſſe mõstraus fuerit: cũ qui obseruatiõ ac diligentiam furioso exhibuit (cz extraneus) ad ci⁹ successionez peruenire decernimus/ cuacuata institutiõe cozũ vtpote indignoz̃/ qui furiosi (sicut diximus) curã ꝓbere neglexerint[v]: ita tamẽ vt cetera testamẽti capitula in sua maneant firmitate.

Successio testatoris qui a suis redimi negligit applicaf ecclesie eppendenda ꝓ redẽptione captiuoz̃: parcitur tñ minori. xxv. annis cui etiam permissum est res captiui ꝓ eius redẽptione vẽdere. qui cogitur habere ratum. h. o. Bal.

Si vnũ de ꝓdictis [w] parentib⁹ in captiuitate detineri cõtigerit/ 7 ci⁹ liberi siue oẽs siue vnꝰ nõ festinauerint eũ redimere: si qdẽ valuerit calamitatẽ captiuitatis cuadere in ei⁹ sit ꝓtẽte vtrũ hãc cãm ingratitudinis testõ suo velit ascribere[a]. Si aũt ꝑ liberoz̃ negligẽtiam vel contemptũ nõ fuerit liberatus/ 7 in captiuitate decesserit/ illos ad successionẽ eius venire nõ patimur: quia non festinauerunt eius redẽptionẽ citius, ꝓcurare:

ex hoc. 7 de cõdi. cau. da. l. iij. §. fi. in fi. 7 de lega. ij. Lucius. §. semꝑ onia.

p Preter voluntatem. Hec decima est causa.

q Professiõis. nam nil indeus indeo: nil catilina cethego. 7 nil dolosꝰ doloso: vt. ff. de dolo. si quo. et. C. de here. l. quoniã. 7. C. de inoffi. testa. l. in arenam. Accur.

r Si alicui. Hec est vndecima. 7 facit. C. de iof. testa. filiam.

s Vsq; ad. xxv. ergo si fuerit minor 7 peccat i suũ corpus iusta est exheredatiõis causa. vel etiã maior: si copulet se seruo vt arg. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. l. j. ibi: dꝰ rei. 7 c. et. j. ꝓpos. ibi: liberoz̃ 7 c. Accur.

t Si quis de predictis. Hec est. xij. hec cadẽ seruanꝫ in filijs: vt. j. eo. §. et be quidẽ. ibi: si fimul vel vno ex his.

v Testamẽto. nam põt eũ instituere 7 exheredare 7 ꝓpter hoc. §. iste hic ponitur. si aũt nil dixerit de eo hoc dices. j. eo. j fi. huius. §.

g Scriptis. No. attestatiõẽ in scriptis dirigendam. vt. §. de tempo. nõ so. pe. §. contestationes. col. vij. Item no. de vi et auctoritate denuntiationis: vt hic. 7. j. ꝓpos. §. et C. de rei vẽdi. l. si fundũ. Item no. ꝙ delicto here dis lz nec cum tatẽ nec libertatẽ amiserit amittit hereditas. vt. j. ꝓpos. §. Itẽ no. ꝙ auferf ab indignoz̃ non applicaf fisco sed bñfactori. Itẽ not. ꝙ ex beneficto extraneꝰ fit heres. Itẽ not. ꝙ legata valent: lz testamẽtum nõ valeat: quod plenius dices. j. ꝓpos. §.

y Neglexerint. qd si non faciat testamentũ nec ali quis extraneus cũ ꝑuenerit? Nñ. filij vl agnati sunt heredes: lz põt ei auferri hereditas: vt. ff. de his qui. vt indig. l. iij. Vel dic in hoc casu ficut in sequẽti ꝙ eis denegetur hereditas ex suo deli cto. vt in ꝓpos. §. Accur.

3 Si vnum. de ꝓdictis. Hec est tertiadecima.

a Ascribere. q. d. si velit eũ nihilominus instituere posſet: z sic non cõpellitur. Accur.

† Ex. b ter. supra eaut. 7 est sup. l. si filiã tuaz C. de inoffi. test. 7 icipit sed si post.

† Facit ad hũc. 7 glos. in. c. inf dile ctos. sup. 9. accessionis. de fi. iuſtra. 7 glo. in fui. facit mẽtio nẽ ifinis. §.

Attestationes in scriptis fieri debẽt.

Testõ infirmo valent tñ legata.

† Facit ad hoc. C. si fa crosan. ec. l. fanctimus. 7 ca. ꝓcipim. xij. q. j. circa pin.

Proficiat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Proficiat. et sic fit in uentarium qñ captiui directe institutuñ: vt. C. de epiſ. ꝛ cle. l. nulli. Accur.

b ¶ Neglexerit. ſic et ſi eus egrū nō curauit: vt. ff. de bis qui. vt indig. l. iij.

Aliena tio minoꝛi. ggv. annis ꝓcedi tur.

c ¶ Supponendi. No. minoꝛem. ggv. annoꝛ posse alienare ꝛ obligare qđ ē ſpāle. al's Ɔ. C. de his qui ve. eta. l. pe. ſ. fac. ff. ſ reb. e. l. ſi pupilloꝛ. ſ. fi. Accu.

d ¶ Et eis tanꝑ. ſcꝫ con tractibus. Al.

e ¶ Debiť. Ex hac aut. v. notāt mirabilia. Pri mū ē: ꝫ teſtū nō valeat: legata tū valent qđ eſt Ɔ regulā. C. de fideicō. l. eā quā. Sc̄m eſt: qđ auferť ab indig. nō applicatur fiſco. al's ꝓtra videtur. ff. de bis q. vt indig. claudi⁹. ꝛ. l. mulierē. ꝛ de leg. iij. ſi deportati. et. C. de bis q. vt indig. hereditas. Tertiū: qꝛ nō dīs rē captiui alienat ſua auctoꝛitate. Quartuꝫ: qꝛ minoꝛ. xiiij. annis nō patiť buiꝰ. l. pena cū al's etiā ꝑuberes ꝛ capaces doli nō iuuanť: vt. ff. de reg. iuꝛ. pupill⁹. ꝛ iſti. ſ ob. ꝫ ex de. naſ. ſ. fi. Quintū: qꝛ minoꝛes in alienatione tali nō reſtituunť. al's Ɔ. vt. C. de in integ. reſti. mi. l. iij. ꝛ. iiij.

f ¶ Si qs. Hec eſt quartadecima ꝛ vltima.

Conſpiratio qñq; i bonā partē ſonat.

g ¶ Conſpiratione. Nota ꝛſpiratio in bona parte.

b ¶ Ingratos. Neq; ab iſtestato ſuccedūt: vt. ſ. pēti. ſ. j. de here. que ab inteſta. ſ. fi. coll. ij. Accur.

i ¶ Predictas. ſcꝫ res. et hoc in odium hereticoꝛ fratrū. ſic ꝛ al's in fauoꝛe ceſſat redditio rationū. vt. C. de epiſco. ꝛ cleri. oꝛ phanotrophos. ꝛ. j. de ec cle. titu. ſ. penul.

k ¶ Tetam⁹. ſic. ff. de iure do. ſi is. ꝛ. l. ſi.

l ¶ Decernim⁹. Sed nūquid filij loco patris ſui ſi ſunt orthodoxi vocabunturꝰ Rñ. ſic: vt inſtit. de here. que ab inteſta. ſ. cum filius.

m ¶ Si quidē ſchema. id eſt clerici ſunt parētes.

n ¶ Habebāt. iſti mortui. Accurſius.

o ¶ Intra annale. No. eroꝛ ꝓſcriptio que al's eſt. ggg. an. vt in heredi tatis petitione: vt. C. de here. pe. l. bēditatis. erit hoc caſu eccleſie ānalis. ſic ꝛ al's ꝓout. j. de ſanc. epiſ. ſ. antepe. colla. ig. ꝛ ſunt bec ſpecialia. al's cōtra. j. de eccle. ti. ſ. ꝓo tē poralibus. ꝛ pōt bec eſſe ratio qualiſqualis: qꝛ eſt in acquirendis: vt argu. C. de acqui. poſ. l. ſi.

p ¶ Laici ſunt. ſcilicet parentes qui habēt filios ſed oībus liberis in hoc negligē tibus res vniuerſas ab eodē relictas eccl̄e ciuitatis eꝛ qua oriť applicari/ inuētario ſcꝫ ſub publica atteſtatione celebꝛando: ne qđ eꝛ eius facultatib⁹ pereat: ita vt quicquid exinde ad eccleſiā peruenerit captiuoꝝ redēptioni proficiat [a]. ¶ Sed hec quidē quantū ad perſonas dicta ſunt quas exheredare non licet: niſi ingratitudinis cauſas vbiq; approbare cōtigerit. Occaſionem aūt a nobis ad generalē legē ꝓmulgandaꝫ hec ꝑſens cauſa noſcit obtuliſſe. Sed vniuerſaliter iubemus vt ſi ille qui in captiuitate detēť⁹ fuerit liberos non habuerit: ꝛ alijs qui ad ciꝰ hereditaťē vocati ſunt cum redimere nō feſtinātibus ĩn captiuitate defunctus fuerit: nullus eꝛ his qui neglexerit [b] ad hereditaťē eius pueniat: lꝫ ante captiuitaťē teſtamētum foꝛſitan ab eo fuiſſet conſcriptū/ in quo memoratas ꝑſonas ſcripſit heredes. ſed hac quoq; inſtitutiōe heredū infirmata/ ꝛ ceteris teſtāmēti capitulis in ſuo roboꝛe ꝑmanentibus/ ſubſtātie taliū perſonarū ſimili modo eccleſie ciuitatū eꝛ quibus oꝛti ſunt applicenť: et nullis alijs cauſis ea͛ in captiuoꝝ redēptionibus expendanť: vt vnde illi a ſuis nō ſunt redēpti/ aliozuꝫ redēptio ꝓcuret. ꝛ ipſoꝝ quoq; anime eꝛ hac cauſa ꝑiſſima ſubleuētur. Hoc eodem obſeruādo et ſi aliam extraneā perſonam ante captiuitaťē ſcripſit heredē: ꝛ illa ſciēs ſe ab eo heredē ſcriptā cum redimere a captiuitate neglexerit. Hāc aūt pena cōtra illos valere iubemus/ qui octauū ꝛ decimum ſue etatis annū compleuerint. Jn huiuſmodi vo cauſis qñ ꝓ captiuoꝝ redemptione neceſſarium fuerit dare pecunias: ſi quis ꝓpꝛias pecunias nō habuerit licentia erit ei ſi memorate ſit etatis mutuandi pecunias: ꝛ res mobiles/ vel immobiles ſupponē di⁹: ſiue ꝓpꝛie ipſius ſint: ſiue illi⁹ qui in captiuitate detinēturꝰ: qm̄ in predictis oībus que ꝓo captiuoꝝ redēptione data vel expēſa ꝓbabunť: cōtractus huiuſmodi tanꝑ a perſona ſue poteſtatis ꝛ legitime etať factos ita firmos eſſe decernimus: nullo eis qui cū huiuſmodi ꝑſonis in memoratis cauſis quo ꝑdictū eſt modo contraxerunt ꝓiudicio generādo: neceſſitatem ſcꝫ habēte eo qui eꝛ captiuitate redierit tales contractus ratos habere: et eis tanꝑ [d] ſuis debitis [e] obligari.

[a] Catholico nō ſuccedūt filij nec ꝓnepoti heretici: ſed eccleſia ei ſuccedit ſi clericus ſit: ꝛ laico fiſcus. h. d.

¶ Si qs [f] de ꝑdictis parentib⁹ orthodoxus ꝓſtituť ſenſerit ſuū filiū vel liberos nō eſſe catholice fidei: nec in ſacroſancta eccl'ia cōmunicare in qua oēs btiſſimi patriarche vna cōſpiratione [g] ꝛ concordia fidem rectiſſimā ꝑdicāt: et ſanctas q̄tuoꝛ ſynodos nicenam/ cōſtantinopolitanā/ epheſinā pꝛimā/ ꝛ calcedonēſem amplecti ſeu recitare noſcūtur: licēťiam habeāt ꝓ hac maxime cauſa ingratos [b] eos ꝛ exheredes in ſuo ſcribere teſtāmēto: et hoc qđ ꝓ ingratitudinis cauſa decreuim⁹. ¶ Generaleť autē [i] puidentiā liberis catholicis deſeꝛētes iubemus ſaluis legibus q̄ iam de alijs hereticis ſunt ꝓlate et ciꝛca neſtorianos ꝛ acephalos hec obſeruari: vt ſi quando parētes inuēti fuerint ſiue iudaico neſtoꝛij furoꝛi dediti: ſiue acephalozū amplecꝛentes inſaniā: ꝛ ideo ab eccleſie catholice cōmunione ſeparati: non liceat eis alios here des ſibi inſtituere niſi liberos oꝛthodoxos ꝛ eccleſie catholice cōmunicantes: vel liberis non exiſtētibus agnatos vel cognatos qui. ſ. catholici ſint. Q. ſi forte eꝛ filijs alij quidem ſunt oꝛthodoxi ꝛ eccleſie catholice cōmunicantes: alij vo ab eo ſeparati: omnē parentū ſubſtātiam ad filios tm̄ catholicos ꝓuenire ſancim⁹: lꝫ vltimas voluntates huiuſmodi ꝑſone fecerint contra tenoꝛē huius noſtre cōſtitutionis aliqd diſponētes. ¶ Si vo poſt hac fratres ab eccleſia ſeparati ad eam cōuerſi fuerint: pars eis competēs in ſtatu in quo inuēta fuerit tempoze quo redditur eis ꝓhebeať: vt nullā de fructibus aut gubernatione medij tpis ingetudinē vel moleſtiā catholici patiāťur qui ante ꝑdictas [c] detinebāt. qm̄ vo hmōi rerū quas eꝛ fratrū parte non cōicantiū catholici poſſidebāt ſicut alienationē vetamus [k]: ita ꝑteritozū tēpozū fructus aut gubernationē nullatenus ab his quib⁹ octēti ſunt exigi vel retractari permittimus. Si aūt vſq; ad finēm vite in eodē erroꝛe nō cōicantes pmāſerint: tunc catholicos fratres vel heredes ipſoꝝ pleniſſimo iure oñj eaſdē ꝛ poſſidere decernimus [l]. q. ſi filij quidē eos peruerſi ꝛ ab eccl'ie catholice cōione alicui inuēti fuerit: alij aūt ꝓpinqui agnati vel cognati religioné catholicā colēteſ/ ꝛ cōmunicatoꝛes eſſe fuerit approbati: eos liberis hereticis anteponi ꝛ eoꝝ hereditati ſuccedere. ¶ Si vo liberi ꝛ ꝓpinqui agnati vel cognati ab oꝛthodoxe religiōis cōione ſunt extranei: tūc ſi quidē ſchema [m] clericoꝝ parētes eoꝝ habuerint: ad eccl'iam ciuitatis vbi domiciliū habebant [n] res eoꝝ volumus ꝓinere: ita vt ſi eccl'iaſtici intra annale [o] ſpatiū †hmōi ꝑſonaꝝ vēdicare res neglexerint: eaꝫ dñium nr̄i fiſci iurib⁹ vēdicet. Si aūt laici ſunt [p] ſine aliq̄ diſtinctione ſubſtātias eoꝝ ad res ꝓuatas nr̄as ſilꝰ ꝓuenire ſancimus: que obtinere decernimus etiā ſi teſtō non facto tales ꝑſone deceſſerint. Oībus q̄ ꝛtra ceteros hereticos in alijs ꝓſtōnibus diſpoſita ſunt/ ꝛ ꝓtra neſtorianos/ ꝛ acephalos/ et alios oēs qui catholice eccl'ie in qua ꝑdicte q̄tuoꝛ ſynodi ꝛ ꝑiarche recitanť nō cōicanť: ꝛ ſucceſſiones eoꝝ ſilꝰ obſeruādis. Si cñ [q] a cauſis coꝝ pꝛalibus cogitamus: quāto magis ꝓo animarū ſalute ꝓuidentia eſt noſtre ſolicitudinis adhibenda.

[b] Teſtamenta parentū vel liberoꝝ liberis vel parentibus exheredatis vel ꝑteritis legitima cauſa inſerta ꝛ ꝓbata valent. cauſa nō inſerta vel inſerta ꝛ non ꝓbata nullum liberis vel parentibus exheredatis vel ꝑteritis ꝓiudiciū generat teſtamento vacuato ꝛ ab inteſtato eis ſucceſſione delata: in alijs capitulis teſtāmēto firmitatem obtinente. Jtem cauſe eꝛ quibus aſcendentes a deſcendentibus exheredari poſſunt hic ſpecialiter enumerantur. b. d. Barto.

¶ Siue igiť oēs memoratas ĩgratitudinis cauſas/ ſiue certas eꝛ his: ſiue vnā q̄libet parētes ĩ teſtō ſuo inſe-

agnatos hereticos.

q ¶ Si cñ. Nota animaz corꝑoi ꝓferendā et alijs reb⁹. ſic ꝛ. C. de ſacroſan. eccle. l. ſancimus. in fi.

r ¶ Siue vnā. No. ſufficere vnā de plurib⁹ cauſis vt h. ꝛ. j. e. ſ. fi tales. ꝛ. C. de renu. bo. l. ſi. Sz arg. Ɔ. ff. de tranſac. cū hi. ſ. ſi pretoꝛ. Jſ ibi fuerat a iure expreſſum. Accur.

†Adde ad hunc. ſ. qđ oꝛtin. c. ſi dās eſos. in ter. ꝛ in glo. extra de here.

†Hūc tert. iuentes. C. de here. autē. ſi ita ſup l. cognouimus. cuius initium. eſt Idem eſt.

†Cōcoꝛ. gl. in. c. qm̄ frequēter. ſup ver. ifra annū. extra vt lit. nō ꝓteſt.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Adonstrauerint. p cō stantinū. pbāt filij sc gratos. C. de iofficiosi. testa. liberi. § est. 3. Sed p iustiniānum corrigit et probant heredes: vt h. t. C. de iof. testa. oīnodo. Et sic not. q̄ ppt̄ psumptionē etiaz possidens. pbat vt hic fa cit iſtitutus heres: vt. C. de. pba. l. fine possidetis.

b ¶ Habere. t. sic etiam filius alimēta nō habebit imo nihil: vt hic. et. C. de secū. nup. l. fi. in prin. t. §. de here. t fal. §. ethereda tos. colla. j. t. §. de iimen. do. in fi. col. vij.

c ¶ Nullum. ipso iure fm Bal. t Azo. sed fm Jo. et alios dic per sententiā: t sic aget querela. t ꝑ hoc dices enacuato. i. enacuādo per q̄relā. t sic tps pro tēpore: vt. ff. de lega. iii. etiā. t. C. de infa. l. fi possidonium. sed primi pro pue ponunt: sc̄z ipo iure t hoc plene digi. §. eo. §. aliud. Accur.

Scriptura parte tenere potest.

d ¶ Testamentum. Nota scripturā. p parte tenere t pro parte nō: vt h. t. C. de transac. fi et falsis instrumentis. et. C. de latini. tol. l. i. §. fi. ar. cōtra. ff. de mino. l. eꝫ causa.

e ¶ Testamētis. nam et si parētib⁹ t̄c. fic. ff. de inof. testa. l. nā et fi. ad hoc. C. de ipube. et aliis sub. l. ij. in pn. t. ff. de inoffi. test. l. papinianus. §. fz nec ipuberis. t. C. ad tertull. l. fi. in prin. t. ff. de mili. testa. fi a milite. §. fi. Accur.

f ¶ Eos. sc̄z parentes.

g ¶ Alienare. a bonis. sc̄z exheredando.

h ¶ Tradiderit. accusando eos de aliq̄ maleficio.

i ¶ Nurui suę. id est vxori filij. Accursius.

k ¶ Distinximus. §. eo. §. si coniunctus.

l ¶ Decreuimus. §. e. §. j. Accursius.

m ¶ Relinq̄re. hec ingratitudo est per obliquū.

n ¶ Dispoſuim⁹. §. eo. ti. §. fi quis de predictis.

o ¶ Censuim⁹. vt. §. eo. §. si vnum.

p ¶ Iussimus. vt. §. eo. §. si quis de parentibus. et §. generalem.

q ¶ Firmitate. immo vide k q̄ nō: vt. ff. de iniusto t rup. testa. l. filio. cōtra. Sol. illa corrigit istam.

r ¶ Testamento. §. p querelam: vt digimus. §. eo. §. fine igitur.

s ¶ Leges. vt. C. de inoffi. testamē. l. omnimodo. et l. cimus. Accur.

t ¶ Considerare. sic. §. de here. t fal. §. bis oībus.

v ¶ Pulcherrimam. als pulcherrima: vt fit pro prium nomen. t als pulcherrimam,

ruerint: t scripti heredes nolatā vel nolentes causas vel vnā ex his verā esse mōstrauerint[a]: testamētum suū habere[b] firmitatē decernimus. finautē hec obseruata nō fuerint nullū[c] exheredatis liberis p̄eiudiciū generari: sed ꝯtōp ad institutionē heredū p̄tiner testamento euacuato ad parentum hereditatē liberos tāq̄z ab itestato ex equa parte puenire/ne liberi falsis accusatiōibus ꝺdēnent: vel aliquā circūscriptionē i parētum substātijs patiant. ¶ Si vo cōtigerit in quibusdā talibus testamētis quedā legata vel fideicōmissa aut libertates aut tutoꝝ donatiōes relinqui: vel quelibet alia capitula cōcessa legibus nominari: ea oīa iubemus adimpleri t dari illis quib⁹ fuerint derelicta: t tāq̄z in ℔ nō rescissuꝫ obtineat testamētum[d]: t hec quidē de parentū ordinauimus testamentis[e]. Justū autē perspeximus et cōtrario de liberoꝝ testamētis hec cadē cum aliqua distinctione disponere. Sancim⁹ itaq̄z non licere liberis parentes suos p̄teriere: aut quolibet mō rebus. ppr̄ijs in quibus habēt testādi licētiā cos[f] oīno alienare[g]: nisi causas quas enumerauim⁹ in suis testamētis specialiter nominauerint. Has aūt esse decernimus si parētes ad interitū vite liberos suos tradiderint[h]: citra causam tamē que ad maiestatē ptinere cognoscitur. Si venenis aut maleficijs aut alio modo parentes filiozꝝ vite insidiati, pbabunt. Si pater nurui[i] suę: aut concubine filij sui sese imiscuerit. Si parētes filios suos testamētum condere p̄hibuerint in reb⁹ in quibus habēt testandi licentiā. omnibus videlz in huiusmodi testamentoꝝ p̄hibitione ceruādis que in parentū personam distinxim⁹[k]. Si contigerit aut virū vxori suę ad interitum aut alienationem mentis dare venenum. aut vxorem marito: vel alio modo alterum vite alterius insidiari tale quidē vtpote publicum crimen constituturum fm leges examinari t vindictam legitimā p̄mereri decreuimus[l]. liberis autem esse licētiam nihil in suis testamētis de facultatib⁹ suis illi persone relinquere[m] que tale sceleꝰ nosc̄itur cōmisisse. Si liberis vel vno ex his i furore cōstituto parētes eos curare negle xerint/oīa t hic obseruari p̄cipimus que de parētibus furiosis superi⁹ dispoſuimus[n]. ¶ His casibus etiā cladem captiuitatis adiungim⁹: in quasi liberos deti

neri/t per parētum contemptū vel negligētiam non redēptos ab hac luce trāsire contigerit/nullatenus eoꝝ parētes ad facultates puenīāt liberoꝝ de quibus filij te stari potuerāt: sed omnia in hoc quoq̄ capitulo seruent que t de parētibus vel cognatis atq̄z agnatis ab intestato ad talium personarum iura vocant: aut de extrancis scriptis heredibus supza censuimus[o]. Si quis de p̄dictis liberis orthodoxus constitutus senserit suū parentem vel parētes nō esse catholice fidei: hec t in eoꝝ ꝑsona tenere que supza de parētibus iussimus[p]. ¶ Si tales igitur causas vel certas aut vnā ex his liberi suis testamētis inscripserint t scripti ab eisdem heredes aut oēs aut certas aut vnam ex his p̄obaucrint: testamentū in sua firmitate[q] manere p̄cipimus. ¶ Si aūt hec omnia non fuerint obseruata/nullam vim huiusmodi testamētum quātum ad institutionē hereduꝫ habere sancimus: sed rescisso testamēto[r] eis qui ab intestato ad hereditatem defuncti vocantur/res eius defuncti dari dispoſuimus: legatis videlicet vel fideicōmissis t libertatibus/t tutorum dationibus: seu alijs capitulis sicut superius dictū est suam obtinentibus firmitatem. Si quid autez p̄o legatis siue fideicōmissis t libertatibus t tutoꝝ dationibus aut quibuslibet alijs capitulis in alijs legibus inuentum fuerit huic constitutioni contrarium: hoc nullo modo volumus obtinere. ¶ Et he quidem exheredationis aut p̄teritionis pene ꝯtum ad ingratitudinis causas contra p̄dictas personas statuende sunt: si que autem ex his inter crimina reputantur earum auctores etiam alias penas sentiant legibus diffinitas.

Nemini licitum est heredibus p̄opinquis t affinibus t coniugis defuncti t eius fideiussoribus vllam inquietudinez vel molestiā occasione debiti defuncti vel generaliter quacūq̄z de causa ad p̄fatas personas spectantes ante ſpatium. ig. dierū inferre: quicquid autem factum est intra p̄dictum ſpatium est inualidum. nullo tamen ex hoc creditori circa tempoꝛalem p̄scriptionem p̄eiudicio generādo. hoc dicit Bartolus.

¶ Hec aūt dispoſuimus vt t parentes t filios a testamentoꝝ iniuria liberos reddam⁹. Ceterū si qui heredes fuerint nolati: etiā si certis reb⁹ iussi fuerint esse contēti hoc casu testamentū quidē nullatenus solui p̄cipim⁹: quicquid autē minus ei legitima portiōe relictū est: hoc fm nostras alias leges[s] ab heredibus impleri. sola cm̄ est nostre serenitatis intentio a parētibus t liberis iniuriam p̄teritionis t exheredationis auferre. ¶ Conside rare[t] nāq̄z debēt parentes quia t ipsi filij fuerunt. et eadem a suis parētibus sperauerūt. Et similiter qui nunc filij sunt debēt studere parentum animos sanare: quia t ipsi parētes fieri desiderant: t a suis filijs optant bonorari. Unde t ꝑstat ad vtriusq̄z partis vtilitatē atq̄z cautelam p̄sentē leges fuisse p̄olatā: quā ex hac occasione p̄omulgādam esse perspeximus: in aliquo autē negocio disceptantes inuenimus pulcherrimam[v] filiam gratam quidē a sua genitrice fuisse dictā: exheredatam aūt testamento nolatam cā tam in paternis ꝙz maternis facultatibus t talē quidē scripturā: quia dolo eā t machinatione quozūdam cōpoſitā fuisse cōperimus nullo mō p̄missimus obtinere filiā autē heredē patris ac mr̄is iussimus fieri: sicut t in scriptis. platum sup hac causa nostrū manifestat arbitriū. ¶ Deminim⁹ insup legē a nobis fuisse p̄olatā p quā iussimus nulli penitus esse licētiā corpora defunctoꝝ debiti gratia detinere: aut impedimētū eoꝝ facere sepulture. Sed in p̄senti quēdam cognouimus cuiusdā mortui genitorem a sepultura sui filij redeuntē nomine debiti tenuisse: idcoq̄z pium t humanū esse perspeximus talem crudelitatē hac lege pijssima coercere. ¶ Sancimus † itaq̄z nulli penit⁹ esse licētiā aut heredes/aut parētes/aut liberos/aut cōiugem/aut agnatos/vel cognatos/aut alios affines ei⁹/aut fideiussoꝛes ante nouem dierū ſpatiū in quibus videntur lugere ꝓueniendi:

† Facit ad hūc. §. c. ex parte. tūcta glos. fup. §. appellantiē extra de fepul.

Inualida esse.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Inualida esse. immo maiores penas pati debet: vt. ff. vt defun. seu fu. §. i. que est ⁊tra. Sol. pena amissionis proprij et alterius tãti: ⁊ tertie partis bonorũ locum habet cũ vel in moribundũ vel adhuc viuẽtem iniuriat vel qꝛ prohibet exequias fieri. finautem in cautionibus exigẽdis locũ hec aut. habeat. Vlo. Et sic no. qꝛ quedã causa tuneris ꝓcedunt que alʒs non concederent vt hic. et. C. de iure delib. l. fi. §. in computatione. ⁊. C. de sepul. vio. l. fi. ff. de in ius vocan. l. ij. §. pe. ⁊. §. fi.

b ¶Preiudicio. ¶Nota qꝛ nõ fit preiudicium agere nõ valenti: vt. C. de prescrip. xxx. anno. l. sicut. in fi. ⁊ de anna. eccep. l. fi. in fi. et. C. qñ actio de pe. est anna. l. pe. et. ff. de collu. dete. l. ij. §. i. ⁊. ff. de iudi. l. ij. §. penul. et. j. de sanc. epis. §. fi vero ẽpi.

Preiudiciũ non fit agere nõ valenti.

c ¶Fieri preiudiciũ. nam non potest quis cõstitue re alium soluturus: vt. ff. de consti. pecu. §. sed et si quis constituerit. ⁊ insti. de inuti. stipul. §. si quis alii. et. ff. de vsur. l. qꝛ is. bis verbis. sic econtra alij non potest ꝙstituit: vt in ea. l. §. iul. scribit. ⁊ ar. ff. de vbo. obli. l. si mihi ⁊ titio. in pin.

Et hoc. § erracta est aut. § est tu per. l. C. de ꝙst. pecu. et sapit. si qñ.

d ¶Impsonaliter. sic dicẽdo simpliciter satisfiet tibi: non valet: ⁊ sic nota certa ⁊ specificata valere que alʒs non valerent: vt ff. si quis cau. sed et fi. §. quesitũ. ⁊ de acqui. here. si quis mihi bona. §. iusfsum. et. ff. si cer. peta. l. fi. §. labeo. ⁊. ff. de vsur. l. qõ in stipulatiõe. et. ff. quod cuiusqꝫ vniuersita. l. ites. §. i. ⁊. ff. man. qui mutuã. §. salarium.

Specifica ta valẽt q̃ alʒs non.

e ¶Ut liceat matri et auie ⁊c. Hec prima pars expeditur vsqꝫ ad. §. ad boc autem ⁊ illud.

f ¶Et alijs. hec expedit ab inde per totum.

§ Iuersis capitulis. Disponere. f. qd iuris sit in istis capitulis. Accur.

b ¶Que lege. vt. §. ô trie. ⁊ femil. §. j.

i ¶Participium. nam ⁊ iure veteri ℞ licebat: vt ff. ad trebel. imperator. ⁊ ff. de bere. instit. l. quidã. lʒ nõ posset testator dicere vt illud castrẽsis esset peculij nisi illud esset verum: vt. ff. de castrẽ. pec. si forte. que est arg. ⁊tra. qꝛ sic ibi quoddã falsum inducit. sed de ℞ dic vt in summa bui⁹ ti. in pin. Sz nunqd etiaz in naturali aut quocũqꝫ modo inquietandi: aut aliquã admonitionẽ eis offerendi/aut in iudicio eos vocandi/siue debiti gratia qõ a defuncto descendit: siue alterius cuiusq; cunqꝫ causẽ nomine ad memoratas personas specialiter pertinẽtis. Si vero intra. ix. dierũ spatium aliquis ausus fuerit quãlibet de predictis personis aut cõuenire: aut aliquã cautionem seu promissionẽ vel fideiussionẽ exigere ab ea: hec oĩa inualida ᵃ esse decernimus. ¶Dost. ix. autem dierum excursum si quis ⁊tra tales psonas aliquas habere putauerit actiões eas ſm legẽ exerceat/ nullo videlicet preiudicio ᵇ actoribus ex hoc interuallo circa tẽpozales prescriptionẽ: aut in alia quacũqꝫ legitima allegatione penitus generando.

¶Qui ꝙstituit vel spopondit pro alio si quidem personaliter est locutus dicen do satisfaciã: obligatur in quãtitate qua dixit: si dixit satisfiet a me ⁊ ab illo nõ cõsentiente pro rata est obligatus. Si vero alternatiue satisfiet a me aut ab illo: nõ ꝙsentiẽte ipe insolidum tenetur. Si vero constituens locutus fuit imperſonaliter nullus tenet: falua tamen manẽte actione contra illos cõtra quos de iure cõpetit. his obtinentibus in quibuscũqꝫ casibus nondum finitis. hoc dicit Bar.

¶Ad hoc ᶠ aliud capitulum ad pecunie cõstitutionem seu ꝓmissionem respiciens hac lege ꝓcui dimus diffinire. sancimus igit si quãdo aliquis aut pro se aut alia persona pecuniã constituerit vel spoponderit: dicẽs forte cuicũqꝫ satis tibi facio. cum in quãtitatẽ quaz dixit modis omnibus obligari: atqꝫ ꝓmissionem seu sponsionem suam adimplere ⁊ debitũ cõpelli persoluere. ¶Si qs autẽ dixerit: fiet tibi satis a me ⁊ ab illo ⁊ illo: illis quidẽ quos noiauerit non ꝙsentiẽtibus nullũ ex tali voce fieri preiudiciũ ᵍ: sed nec ipsum qui hoc dixerit ꝓ illis personis quas noiauit aliquã actionem sustinere: pro se autez quod ſm leges debere monstratus fuerit/pro rata tñ portiõe persolvere. Si autẽ dixerit fiet tibi satis aut a me aut ab illo ⁊ illo: tũc nominatis quidem simili modo nõ consentiẽtibus nullũ fieri preiudicium: ipsum autẽ qui hoc promiserit integrũ quidem debitum cogi persoluere. Si quis autẽ dixerit fiet tibi satis cuz tali verbo vt impersonaliter ʰ dicto tangẽ ſi nihil promiserit: ita ab omni exactione liberum seruari. Si quã autem cõtra nominatas psonas putauerit sibi actionez competere: eã ſm leges aduersus eos proponere ⁊ legis auxilio perpotiri.

¶Hec aũt obtinere sancimus in causis omnibus que nondũ iudiciali sententia vel amicabili conuentione sopite sunt parens charissime atqꝫ amantissime. Celsitudo itaqꝫ tua presentem nostri muminis generalez constitutionem edictis quidem in hac regia ciuitate more solito ꝓponendis: preceptionibus aũt ad prouinciarũ rectores dirigendis ad omnium notitiam faciat peruenire.

¶Ut liceat matri ⁊ auieˡ ⁊ alijs parentibus post legitimam partem liberis derelictaz quomodo voluerint residuã facultatẽ suam disponere/⁊ alia capitula plura. Titulus. xiij.

¶Contra voluntatẽ testatoris vel cõtrabentis: patri non acquiritur vsusfructus ꝙ si testator nihil disposuit: aut a testatore electus decessit iudiciarius cum cautione debitur curator. Bal.

Idem Augusto Theodoro prefecto pretorio.

Quersis capitulis ad nos relatis necessariũ esse perspeximus gñali hac lege ꝓponere ᵏ. Sancim⁹ igitur licentiam esse ⁊ matri et auie alijsqꝫ parẽtibus postẽ relique rint filijs partem que lege ˡ debetur qõ reliquũ est sue substantie siue insolidũ voluerint: siue i parte filio vel filie nepoti vel nepti: ⁊ deinceps descẽdentibus donare: aut etiam per vltimã relinquere voluntatẽ sub hac diffinitione atqꝫ cõditione si voluerint vt pater: aut qui omnino eos habẽt in potestate in his rebus neqꝫ vsũfructum neqꝫ quodlibet penitus habeant participium ᵐ: hoc enim et extraneis relinquere poterãt: vnde nulla parẽtib⁹ vtilitas nasceretur: hoc itaqꝫ nõ solum parẽtibus: sed etiam omni persone ⁿ licere precipimus. ¶Res autẽ ita relictas siue donatas positis sub potestate psonis (si quidẽ perfecte sint etatis: lʒ sub potestate sint) licentiam habeant quo volunt modo disponere ᵒ. Si vo etate minozes sint: per quem perspexerit testator aut donator hec gubernẽtur donec illi quibus donata sunt aut relicta ad perfectam etatem veniant: licentiam habente testatore vel donatore ⁊ matri ⁊ auie horum quibus res collate sunt/ipsarũ rerum si voluerint gubernationẽ cõmittere: lʒ maritis iuncte sint memorate mulieres: ita tamẽ si ⁊ ipse huiusmodi gubernationem suscipere voluerint. Si vero forsan is qui relinquit aut donat nullum his dispensatorẽ ordinauerit aut ab eo datus huiusmodi gubernationez subire noluerit: aut moriat anteqꝫ illi perfecte fiant etatis. Jubemus iudicem competentem curatorem fidedignum cum legitima fideiussione rebus talibus ᵖ ordinare: qui debeat relictam talibus personis substantiã gubernare atqꝫ custodire donec illi ad perfectam (sicut dictum est) etatem perueniant. In illis enim casibus legẽ que vsum parentibus ᵠ prebet volumus custoditi: quibus non inest specialiter huiusmodi conditio. debito hanc cõditionem adiicere põt vt patri nõ queratʳ. ¶Respon. sic: cum in hoc filius non grauetur: immo eius conditio melioz efficiatur: vt. C. ô inoffic. testa. l. filius matrem. Accur.

k ¶Persone. f. extranee relinquenti. Accur.

l ¶Disponere. ergo ⁊ testamẽtũ facere ſm ḋsdaz qõ non puto: vt. ff. de dona. cau. moz. l. tam is. §. filiusfamilias. nam etiaz in ꝓpietate aduẽticioz filius non testatur: vt. C. de bo. que libe. l. fina. §. filijs autem. Accur.

m ¶Rebus talibus. No. rebus dari curatorẽ: vt ⁊ qñ patre recusante filius adit hereditatem delata ex aduẽtitia causa: vt. C. de bo. q̃ libe. l. fi. §. finautem patre. non aũt pso ne datur. vt. C. de cu. fu. l. fi. in pin. Accur.

n ¶Parentibus. q̃ est. C. de bo. q̃ lib. l. cũ op⁹. ⁊ sic not. hic casus in quibus vsusfructus i aduẽtitijs patri nõ querit. Prim⁹ qñ sub hac cõditione relinquit vel datur a parẽte vel ab extraneo vt ℌ. Scõs si pr remittat vsũfructũ: vt. C. de bo. que libe. l. cũ oportet. §. finautem. Tertiʳ in hereditate frẽs vel sororis in quãtacunqꝫ parte admittit. vt. j. de heredita. ab intestato. §. vero. Quartus in hereditate quam adit filius patre nolẽte: vt. C. de bo. que libe. l. finali. §. finautem patre. Quintus est in seruo filio legato: vt eũ manumittat: vt C. de bo. que lib. l. fi. §. fi. Sextʰ in lucro dotis vel donatiõis propter nup.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

quā lucrifaciūt filiꝰ vel filiafa. vt.C.de bo.q̄ libe. nō sine. Sed ℔ nō placet. idē videt in septimo.C.in reb⁹ q̄ filio obueniūt pa rētib⁹ solutib⁹ mfimonīū sine cā rōnabili:vt.ſ. vt nul.in.ſ.q̄:vo aliqd. idē ⁊ in octauo q̄i.ſ.vſu fru.filio relingt.nā in eo pſ vſufructū bſe nō pōt cū fernit⁹ feruitutis cē. vt.ff.de ſer.lega.l.i.

† C Leo.cū hoc.ſ.ca.p tuas. in gl. ſup ver.appellauit.aſſme: ibi: ites si pat filiuꝫ extra q̄ fil. ſint legi.

a C In geſtis.in figura.ſ. iudicij.

b C Vocante. Et ℔ no.q̄ patris.pſeſſio in ſcriptis valet ad legitimationez. vt ℔.ⁱ ar.ſ.q.mo.nat.eſſui.ſ.ſi vo. ⁊.ſ.ſinaliter. col.vij.ſic ⁊ valet vt ſeruꝰ liber fiat:vt.C.ō lati.lib. tol.ſ.ſili q̄s mō.ⁱ inſtitu. de adop.ſ.fi.⁊ ſic in inuētario.pfeſſio ſ ſcriptis valet:vt.C.ar.tu.l.fi.ⁱ ad ℔ C.ō nō nu. pecu.l.ſinaliter. nō aūt.pdeſt vt de extraneo filiꝰ efficiat:vt inſtit. de adop.in fi.⁊.ff.de iure pa.l.caius ſeius.

c C Monſtratur.i.fingit. Accurſius.

d C Muliere natis.Nota difficiū vni datū et aliis ſimilibus datū videri.vt C.de diuer.re.l.i.⁊.C.de aduo.diuer. iudi.l.reſtituende.ſ.ad hoc.⁊.ff.de teſta.tu.l.ſi qs ita in pn. S3 ar.S.C.de trāſact.l.i. ⁊.ff.de iudi.cū ꝓtor.i pn. ⁊.ff.de interro.actio.l.ij.

e C Conſiſtere.fine dote ⁊ ſine inſtro vt ℔ fuit.et.ſ. qui.mo.na.effi.leg.ſ.pe. coll.vj.⁊.ſ.de nup.ſ.nuptias.col.iiij.

f C Protulim⁹.vt.ſ.qui. mo.na.effi.leg.ſ.ētū vo in militijs.Accur.

g C Ad illuſtres.incluſiue ⁊ deſcenſiue.Accur.

h C Precipimus. No.qđ a pncipio valuit nō rūpitur:lz i eā cām veniat a q̄ incipe nō pōt:vt inſtit.q. mo.teſt.infir.ſ.furioſi.et de leg.ſ.ſi qs debitori.

i C Concedimus.i.remittimus.Accur.

k C Decorati.Sed quare manus priuilegiū eis cō cedit? Reſpō. imo dedecus cū iter viles cōputent:vt j.reliquos autē nō.et intelligo ℔ de illis barbarꝭ q nobis ſubiecti ſunt.alis quonō in eos.l.faceret. hic ergo ſubiugati erāt ſub impio romano.Acc.

l C Jubemus.Dic no.q̄ mfimonīū valet etiā ſine ſcriptura ⁊ dote:vt hic.⁊ ℔.ꝑi.no.hoc aūt fallit i tribus caſib⁹.Primus i illuſtribus ⁊ q̄ ſupra eos ſunt.vt in hoc.ſ.⁊.j.c.ſ. illo.Scōs ſi aliqs in dignitate poſit⁹ libertā in vxorem accipiat:vt.ℨ.vt liber.dece.ſ.fi qs autez.

† C Primo nīū an ſine dote et ſcriptura valeat.

† C Cōcor.cū hoc.ſ.gl.in craymun⁹. ſup℞.clarc. in med.ibi: qñq; rñ ex tra ō reſta.

C Liberi ō libera muliere nati cū qua nuptie eſſe poterant ſi a patre nominati fuerint filij non adiecto hoc verbo naturales:legitimi efficiūtur:et matrimoniū inter illā verba ꝓferentem ⁊ mulierem ex qua nati ſunt interceſſiſſe mōſtratur. ⁊ ſi pater vni ex filijs talia verba dixerit omnibus prodeſt qui ex eadē matre ſunt orti.hoc dicit.

C Ad hoc autē ⁊ et illud ſancire perſpeximus:vt ſi quis filiuꝫ vel filiā habēs de libera muliere cuꝫ qua nuptie conſiſtere poſſunt dicat in inſtrumēto ſiue publica ſiue ꝓpria manu cōſcripto ⁊ habenti ſubſcriptionē trium teſtiū fidedignorum/ſiue in teſtamēto ſiue in geſtis[a] monumentoꝝ hūc aut hanc filiū ſuum eſſe aut filiaꝫ ⁊ non adiecerit naturalem/hmōi filios eſſe legitimos ⁊ nullā aliā ꝓbationē ab his quēri:ſed omni frui eos iure qō legitimis filijs noſtre ꝓcreati leges:vtpote ipo patre (ſicut dictum eſt) filios ꝓ prios vocāte[b] eos.ex hoc enim ⁊ cum eoꝝm matre mōſtratur⁊ legitimum habuiſſe matrimoniuꝫ: vt neq; ab ea ꝓ no nuptiaruꝫ fide alia ꝓbatio requiraf. Si aūt pater ex ipſa muliere[d] multos filios habēs vni ex eis teſtimoniū quodlibet ex predictis ꝓbuerit modis:ſufficere ex eadez muliere natis ad legitima iura patris teſtimonium vni datum.

C Liberi nati ex nuptijs legitime contractis nō ſolēnibus:ad paternam bereditatem pariter vocantur cū filijs natis ex nuptijs ſoleniter ⁊tractis:ſiue ꝓcesſerint eos ſiue ſequantur.b.o.Bar.

C Hoc quoq; ꝓſenti ⁊ſtitutio ni perſpeximus adijciēdum:vt ſi quis ex non ſcripto per affectum nuptialē vxorē acceperit:⁊ ex ea filios ꝓcreauerit:ſoluto autez matrimonio ⁊tingat eum etiam aliam ducere cōiugem cum dotalibus inſtrumentis:⁊ ex ea ſimil⁊ filios ꝓcreare:nullum circa paternā hereditatē cum aliꝭ filijs ex indotata coniuge natis ꝓciu diciuꝫ fieri:ſed cum aliꝭ filijs ex ſecunda natis vxore que cū dotalibus inſtrumentis copulata eſt/ ad partis etiam illos hereditatē vocari:cum etiam ex ſolo affectu poſſit conſiſtere[c] matrimonium: qō ſimiliter valere volumus etiā ſi ꝓius quidē cum dotalibus inſtrumentis iungatur aliqs vxori:poſt illam vero alteram ducat ſolo nuptiali affectu.

C Adagimis dignitatib⁹ decorati vſq; ad illuſtres incluſiue ⁊ excluſiue:ſine dotalibus inſtrumētis nuptias nō poſſunt ⁊trahere:exceptis barbaris. Inferiores autez cum dotalibus inſtrumētis ⁊ ſine: nuptias cōtrahere poſſunt. b.o.Ange.

C Quia vo † legem dudū ꝓtulimus[f] iubētem aut dotalia fieri documenta:aut alias ꝓbationes procedere factas apud eccl̄ie defensores per quas nuptias cōpetat confirmari aut certe ſacramēta ꝓberi:in ꝑſenti perſpexim⁹ melius diſponere ea q̄ de his ꝓidem ſancita ſunt. Et ꝓptera iubem⁹ eos qui maximis dignitatibus decorati ſunt vſq; ad illuſtres[g] non aliter nuptias celebrare niſi dotalia ſcribant inſtrumēta:niſi tamen aliqs anteq̄z meretur huiuſmodi dignitatē ex affectu ſolo duxit vxorē.tales cniz nuptias ante dignitatē factas et poſt dignitatem legitimas manere ꝓcipimus[h] ⁊ ex his natos legitimos eſſe filios. Poſtq̄z vero honorati fuerint aliqui huiuſmodi dignitatibus:nō aliter ducere vxores nifi cum dotalibus inſtrumentis. Hanc autem legis ſubtilitatem cōcedimus[i] ſubiectis noſtre reipubu.barbaris:lz dignitatib⁹ huiuſmodi decorati[k] ſunt vt etiā ſub affectu poſſint ipſi volentes cōtrahere nuptias.reliquos autem omnes ꝓcter eos qui maximis (ſicut dictum eſt) dignitatibus decorati ſunt cuiuſlibet ſint dignitatis aut militie/aut ſtudij/ ſi qđēvolucrint aut potuerint nō ꝓhibemus eos cum dotalibus inſtrumentis ducere vxores. Si aūt etiā hoc nō cuſtodierint ⁊ ex ſolo affectu celebratas nuptias firmas cē ſancim⁹ ⁊ ex eis natos legitimos eſſe filios iubemus[l].

C Ubi matrimoniū eſt ſine dote ⁊ prenotiēs eſt locuples ſupſtes laboṫas inopia ei ſuccedit in quarta parte:Quis taz ex illo q̄ ex alio matrimonio extent liberi minoꝝ tamen numero tribus q̄ tunc cum eis ꝓo virili ſuccedit.Allegan.

C Quia vo legem[m] dudū poſuimus ꝓcipientē vt ſi quis vxorem aliqñ ſine dotalib⁹[n] acceperit cū affectu ſolū nuptiali:⁊ hāc ſine cauſa legib⁹ agnita, piecerit accipere cā quartā partē ſubſtātie eius:et aliā poſt hanc fecimus legē decernētem[o] ſi qs indotatā vxorē per affectū ſolū acceperit:⁊ vſq; ad mortē cū ea viuēs ꝓmoriatur/cā accipere ſilr:⁊ cā quartā ſumere illius ſubſtantie portionē:ita tamē vt nō trāſcendat boc centū libraꝝ auri quātitatē. In ꝑſenti melius[p] vtrāq; legē diſponentes/ſancimus in vtroq;[q] caſu ex talibus mfimonijs natos filios legitimos eſſe ⁊ ad paternā vocari hereditatē: vxorē autē ex vtroq; horū caſuū ſi quidem vſq; ad tres habuerit[r] filios eius vir/ſiue ex ea/ſiue ex alio matrimonio:quartā partem ex ſubſtātia viri[s] accipere. Si autez amplius fuerint filij:tñ in vtroq; ſimiliter caſu accipere[t] iubemus mulierē q̄tum vni cōpetit filioꝝ:ita qppe vt vſum ſolū in talibus rebus mulier habeat:oñiuꝫ aūt illis filijs ſeruet quos ex ipſis nuptijs habuerit. Si vo talis mulier filios ex eo nō habuerit iubemus etiam do minij iure habere eam res quas ex viri facultatibus ad eam venire per ꝑſentē iuſſimus legē. Que tamē irrationabiliter excluſa[u] eſt in ipſo tēpore expulſionis partam iubem⁹ accipe que ꝓtinet hac lege. Utrū eñ in talibus[v] caſibus quartam ſm ꝓiorē noſtram legē ex ſubſtantia

col.vj. Tertiꝰ eſt ſi qs cōcubinā in vxorē accipiat: vt.C.de nat.lib.i.cū qs.⁊ vbicūq; lex de hoc facit mentionē.ſemp eñ dicit cū dotalibus.i.cū dote:⁊ inſtrumēto.vel certe hoc fit ad filioꝝ legitimationem:nō aūt ad mfimonīū:qz ⁊ ſine his valet vt ℔ dixi.⁊ iſtit.de nup.ſ.fi. Ite eſt ⁊ alius vt qñ ſcienter aliquā meretricē qs accipit : vt.C.de nup. l.imperialis.ſ.j.in fi.

m C Quia vō legē.ſcz.C. de repu.l.vltima. ⁊.ℨ.de nup.ſ.ſi qs eñ.col.iiij.

n C Dotalibus.ſcz documentis.

o C Legē decernēte.vt.ℨ. de exhibē.ſ.qm vo.

p C Adelius.Not.ergo q̄ corrigit vtrāq;.⁊ ſic non dicūtur eſſe contrarie.

q C In vtroq;.ſcz quādo eā reſicit ⁊ quādo prēdeceſſit maritus.

r C Habuerit.ſ.mulier.

s C Et ſubſtantia viri.ſcz quartam partē.ſcz ſi habet tres liberos vel pauciores.ſi vō plures tūc vi rilem vt dictum eſt.

t C Accipere. ſcz quartā. vt in pn.huius.ſ.ſed i alio caſu accipit demum viro mortuo.

v C Excluſa.id eſt reiecta vel repulſa.

ℨ C In talib⁹.Quero an vtraq; pdictarū legū corrigat illa.ſ.ℨ.de nup.ſ.ſi qs eñ.⁊ illa.ℨ.de exhi.ſ. qñ vo.vt in neutro caſu vir ſuccedat vxori:Quidā q̄ ſic.⁊ p eis eſt bec lit tera:q̄ dicit talibus caſibus quaſi de vtroq; prēdicto⁊ faciat mentionē. Tu dic q̄ tantū illaz de nuptijs corrigit in eo qō de viro dicit bic:vt pa-

tet ſtatim

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tet statis cū dicit ſm hāc ꝓxē noſtrā.nā de illa de nup.dicit:ſz corrigit per aliā q̄ dicit nō diſtinguē dū b caſu q̄ vn⁹ alio ſit reſiciē:vt.j.vt fra. ſi.ſ. fi. col.iij.⁊ facit ad hūc.ſ.j. vt nul.iud.ſ.⁊ ſi q̄ſ. ⁊.C. de ſecū.nup.l.cum aliis. Itē q̄ro hic q̄d ſi nullus filioꝝ eſt ſed aſcēdentes? Rñ. ꝑtert ꝙ⁹ ſi ſumma centū aureoꝝ vt etiā pro ꝑtetate habeat:in aliis reb⁹ ꝑterunt parētes vgo ri:vt.C.vnde vir et vxor. l.i. Itē q̄ ſi nullus deſcē dentiū vel aſcēdentiū eſt ſed tm̄ trāſuerſales? Rñ. vxoꝛē q̄ſ iure accreſcēdi in totuꝫ vocari ſm Bul. Sed Pla.ſ.⁊ verū dicit p.o.l.i.vnde vir ⁊ vxor.

a ¶ Permittimus. predictas ꝓſtitutiones nō ha bemus.naꝫ lex illa.C. de incēſt.nup.l.bumilē. que hoc dicit.eſt valētini. nō alicuius iſtoꝝ.nō autem placet vt dicas log de ea q̄ eſt.C. de pac.cōuen.l.ex mozte.quia illa nihil de hac materia dicit.

b Nō venerit nuptias, ſecus ſi veniret:quia tūc nō nutrirenť apud eū vt C.vbi pup.edu.de.l.j.

† Cōcor. in cā.in gl.ſu per ꝑ. inſiꝑtur poſt ne.extra de cōuer.in fi. vbi recitat caſus huius.§.

c Quatrem.q̄o hoc cū dicat ius q̄ ſūt alēdi vbi pr̄ iuſſit.vt.ff.de vē.iſpi. l.i.ſ.apud cū:Rñ.ibi dicit q̄ſ pater deceſſerat b quādo vixebat. Itez hic ꝑſtitit cauſam diuoꝛtij: q̄d ibi non fuit.

d Mlanē.addit Jr.maſtris locupletis ꝓpenſis.

e ¶ Egētem.ſecus ſi locu ples.vt.ff.de liber.agno. ſi quis a liberis.ſ.ſi im pubes.⁊.l.vlti.

Aliūcta f Filios paſci.Nota ali bincindet neceſſita tīb⁹ filiꝭ ꝑſtantur.

mēta bincinde in neceſſi tatib⁹ ꝑſtari:vt b.⁊.C.de ali.ꝓe.a pa.l.j.⁊.ij.⁊.iij. ⁊.ſ.neq; viꝛ q̄ ex do.ſ. fi.col.viij.⁊.ſ.q̄b.mo.na. ef.ſui.ſ.ꝑe. col.vij. ⁊.ff.ſ. lib.agno.l.ſi qs a liberiꝭ. ⁊.C.de bo.que libe.l.fi.ſ. boc ꝓculdubio. Itē no. haberi diſtinctionē ꝓſo narū apud q̄ debeant eſſe:vt b. ⁊.C.ō diuoꝛ.fa. apud quem libe.l.j. ⁊.C. vbi pu.edu.de.l.j. ⁊.ſ.de nup.ſ.ei?.⁊.C.de pa.po. filia. Hoc tñ not. q̄ vſq; ad triēnium mater alere dz:vt.C.de pa.po.l.pe.

† Cōcor. c. cus bret. in glo.fi.poſt ne.extra ō eo q̄ bur. in matri.quaꝛ poſ.q̄ adul. vbi ē bona glor.

g ¶ In veterib⁹. vt.C. de repu.conſensu.

b ¶ Legib⁹.vt.ꝫ.de nup. ſ.ſi igit.colla.iiij. ⁊.C.de repu.l.pe.⁊ fi.

i ¶ Facile.i.ſine pena.

k ¶ Perſpexim⁹.ſunt autem ſepte vt ſubijcit. Itē tres alie adiciūtur:vt.ſ. eo.ſ.predictis.

l ¶ Extantibus.ſ.filiīs.

m ¶ Inſcribere.ſi accuſet mulieris accipere modis oībus ꝓhibemus. ¶ Illo indubitāter obſeruādo vt Leonis pie memoꝛie conſtitutio in oībus aliꝭ caſi bus qui nō ꝓtinent ꝓſenti lege.ꝓ ꝓtia habeat foztitudiuē. Conſtā tini ꝙo pie memoꝛie legē ad Gze goziū ſcriptā ⁊ ſup ea factā inteꝛ pꝛetatione.a Qartiano pie me moꝛie ꝙ quā mulieꝛū ꝓiunctiões quas Conſtātini lex abiectas vo cauit ad quoſdā dignitate occo raros ꝓhibenť:nullo penit⁹ mo do valere ꝓmittimus ⁿ:ſz licētiā volētibus ꝓebemus:vt ⁊ ſi qui buſlibet magnis dignitatib⁹ de cozenť hmōi mulieres cū dotalī bus inſtris ſibimet copulare.re liqui vo citra eos qui maioꝛibus dignitatib⁹ decozati ſunt:licētiā habebūt hmōi mulieres accipe ſi ue ſcripto voluerint ſiue ſolo af fectu nuptiali:ſi tñ libere ſint ⁊cū quibus liceat nuptias celebꝛare.

¶ Diuoꝛtio celebꝛato liberi ad paren tum bereditatem nibilominus vocāt uꝛ. ⁊ alendi ſunt apud parenté qui diuoꝛtij cauſam non ꝓeſtitit:cꝓ̄ſis alterius pa rentis cōmittentis cauſam diuoꝛtij niſi alius inops ſit:tunc enim apud diuitem alendi ſunt bis pariter obtinentibus in parentibus ⁊ liberis.hoc dicit Bar.

¶ Illud quoq; † diſponēdū eſſe perſpexim⁹ vt ſi qñ inter mari tum ⁊ vxoꝛem nuptias ſolui cōti gerit:eꝛ huiuſmodi nati filij nul lo modo ledātur ex ſeparatione nuptiarū.ſed ad parentum hereꝫ ditatem vocent ex patris ſubſtā tia indubitāter alendi. Et ſi qdez pater occaſionē ſeparationis ꝓe beat:⁊ mater ad ſecundas nō ve nerit nuptias ᵖ:apud matrē ᵍ nu triantur expenſas patꝛe ꝓbente. Si vo ꝓ cauſam matris oſtēdat ſolutū matrimoniū:tūc apud pa trem mancāt filij ⁊ alātur ʳ. ſi au tem ꝓtigerit patꝛem quidem mi nus idoneū eſſe:matrē vo eſſe lo cupletem apud quam pauꝑes filios manere ⁊ ab ea nutꝛiri iu bemus quēadmodū ſtcm filij lo cupletes cogūtur matrē egentē ᵗ alere:ita iuſtū decernim⁹ ⁊ a ma tre locuplete filios paſci ᵘ. Quod aūt de alenda matre ⁊ filijs diffi niuimus indigentib⁹:hoc quoq; in oībus aſcēdentibus deſcēden tibuſq; perſonis vtriuſq; natu re valere ꝓecipimus.

¶ Marito atq; vxoꝛi diuoꝛtium cele bꝛare permittitur ex cauſis hic enumera tis.hoc dicit Bartolus.

¶ Quia vo plurimas in veteri bus ˢ ⁊ nr̄is legibus ᵒ inuenimus cauſas/ex quibus facile ˡ nuptia rum ſolutiões fiunt:ea cā ꝑſpexi mus ᵏ ex bis abſcidere aliās que nouas indigne ad ſoluendas nu ptias viſe ſunt/⁊ eas ſolūmō no minatim ꝓſenti inſerere legi ꝓo quib⁹ rōnabiliter pōt ſiue vir ſi ue mulier repudiū mittere. Nūc aūt cauſas ex qbus marit⁹ repu diū mittere ſine piculo pōt vxoꝛ vxoꝛis lucrari ſeruato in ea oñio ex codē mr̄imonio filijs aut filia bus aliq⁹ nō extātib⁹ ˡ frui etiā ꝓpꝛietate:bas eſſe decernimus. Si ꝛ imperiū cogitatibus aliq bus ꝓscia eſt mulieꝛ:aut etiā viro ſuo nō indicet. Si aūt vir boc a mulieꝛe denūtiatum tacuerit:li ceat mulieꝛi ꝙcūq; ꝓſonaꝫ boc declarare impio:vt vir nullaꝫ ex hac cauſa repudiū inuciat occa ſionē. Si oc adulteꝛio ᵗ maritus putauerit poſſe ſuā vxoꝛē ꝙuinci: opꝛs virū ꝓus inſcribere ᵐ mulie ꝛem aut etiā adulteꝛū ⁿ:⁊ ſi hmōi accuſatio veꝛax eſſe oſtendit:tūc repudio ᵒ miſſo habere virū ᵗ ſup antenuptias donatione ⁊ dotē:⁊ ad hoc ſi filios non habeat tantū accipere ex alia vxoꝛis ſubſtātia/ q̄ztū dotis tertia paꝛs eſſe cogno ſcitur:vt eius ꝓpꝛietati ⁊ dos et a nobis diffinita poſtea pena ap plicet. Si cniz filios habuerit ex eodē mr̄imonio/iubemus etiam dotē ſm q̄ de boc cenſent leges) aliāſq; mulieris ſubſtātiam filijs ꝑſeruari:⁊ ita adulteꝛū legitime conuictū vna cū vxoꝛe puniri:⁊ ſi quidē habeat vxoꝛē adulteꝛ acci pere cam ⁊ dotē ꝓpꝛiā:⁊ ꝓpter nuptias donatione:⁊ ſi filios ha beat ſolo vſu mulieꝛ fruatur/do natiōis ꝓpꝛietate ᵖ ſm leges fi lijs ſeruāda:aliā vo mariti ſubſtā tiā eius filijs ex nr̄a largitate do namus:filijs aūt nō exiſtētibus/ antenuptialis quidē donationis ꝓpꝛietatē mulieri cōpetere ſan cimus:aliam vo mariti ſubſtātiā omnē fiſco ᵍ ſm antiquas applica mus leges. Sed ſi quolibet mo do mulieꝛ vite viri fuerit inſidia ta:aut alijs boc faciētibus ꝓſentiēs viro nō indicauerit. Si cum viris nolente marito extraneis cōiuuatur/aut cum eis lauatur. Si nolente viro foꝛis domum manſe rit:niſi forſan apud ꝓpꝛios parentes. Si circenſibus aut theatris aut amphiteatris interfuit ad ſpectandus ignozante aut ꝓbibente viro. ¶ Si ergo cōtigerit ali quem citra vnam ꝓedicatā cauſaꝝm vxoꝛem ſuam a domo ꝓpꝛia expellere vt ⁊ illa non habens parentes apud quos poſſit manere ex neceſſitate foꝛis habitet no cte:iubemus nullam eſſe marito licentiam ꝓpter cauſam hāc repudiū mittere vxoꝛi eo q̄ ipſe huius rei actoꝛ exiſtat ʳ. ¶ Cauſas aūt ꝓo quibus rationabiliter poteſt viro a muliere mitti repudiū:ex quibus poteſt ⁊ dotem recipere:⁊ ꝓpter nuptias donationem exigere:ſiſr filijs ſeruāda donationis ꝓpꝛietate: aut filijs nō extantibus habere etiaꝫ hmōi dominū bas eſſe ſolas diſponimus. Si contra imperiū aut ipſe cogitauerit aliquid/aut co gitantibus cōſcius non indicauerit imperio:aut per ſe aut per quācūq; perſonam. Si quolibet ᵘ modo vir in

iure extranei nō iure ma riti ſtra.q̄.dies accuſan di non imponitur neceſſi tas inſcriptiōis:vt.C.ad l.iul.de adult.Quis. Vel hoc nouū ius:illud aūt vetus dicit q̄ eſt verius. Accurſius.

n ¶ Etiā adulteꝝ. quaſi dicat nō ambo ſimul:qa hoc fieri nō poteſt:vt ar. ff.ad leg.iuli.de adul.l.ſi marītus.ſ.ſi.

o ¶ Repudio.olim ꝓius debebat repudiare q̄ ac cuſare:vt.C.ad legē iuli. de adul.l.crimen. ⁊.ff.ad legē iul. de adul.l.miles. ſ.voléti.que ſunt cōtra. Sed hodie poteſt vt b.⁊ j.vt nulli iudi.ſ.ſi quando vero.

† Cōcor.cū hoc ſer.ca tue fraterni tatis.in gl. ij.ſ.ſi. extra de ꝓcura.

p ¶ Propꝛietate. No.hic lucrari virū ſi ꝙ vxoꝛem inſcribat. Sed videt mo naſterio dari in quo eſt mittēda hec femia:vt.j. vt nulli iudi.ſ.adulteꝛā. colla.ix. que eſt ꝙ. Solu. illud quando includitur in monaſterio:ſz hoc ni hil eſt:quia ſemper ꝙ in cludi vt dicit ibi. Quare dicit alij q̄ hic in dote: ibi in alia ſubſtantia mu lieris dicit. Sed hoc nō valet:quia in fine illius ſ.adulteraꝫ. dicit pacta ſeruāda viro circa dotē: ſiem lucrareť eā per.l.vt hic dicit quare diceret ei in boc ſeruari pactum. Dic ergo tu q̄ hec ſm il lam intelligit.Accur.

† Cōcor. cū hoc tex. c.ſ. in glo.ſ.extra vt lit.nō contesta.

q ¶ Fiſco. Sed boc hodie corrigitur.naꝫ non tam cōſiſcanda aliqua ſic in diſtincte:vt.j.vt nulli iu di.ſ.fi.Accur.

r ¶ Exiſtat. Nota nō.pſi cit alterius culpa cū ego ꝑſtitero cauſam:vt hic ⁊ C.de aſſer.tollē.l.j.ſ.fi.⁊ ff.de eo ꝙ ꝓ̄ fac.eſt.l. fi. ſ.fi.et.ſ.de teſti.ſ.et boc multotiēs.colla.vij.

Culpa alterius nō ꝓficit et ꝙ cauſam ꝓeſtitit.

s ¶ Si quolibet. Not.hic

UNIVERSIDADE

Denũtia re qs cogi tur.

quẽ teneri ad denũtiandũ:vt bic.et.ff.loca.l.itẽ queritur.ſ.ergecriti.

a ¶ Vlciſci.agendo iniuriarum vt in publico crimine.vt.ff.de iniur.l.i.ſ.item aut.z inſtitu.de iniur.ſ.patitur.

b ¶ Cõtinentur.i.vt vgo habeat vſum z ꝓpietatẽ filij:vt.C.de diuo.confenſu.ſ.ſi vero filio.Acc.

c ¶ Approbata.qõ eſt generale.in alijs accuſatoribus:vt.C.de accu.l.ſi.

d ¶ Nõ abſtinuerit.Nota primo alicui nuntiandũ vt de offenſa ſatiſfiat vel deſinat:vt h.et.C.de his qui latro.l.ij.z.C.de pa.po.l.uij.z.ff.de ſer.vt.prẽdio.l.quidã iberus.z.C. de poſtulã.l.l.puidendũ.

c ¶ Matrimonia ſolue bãt.vt.C.de repudi.l.ſi conſtante.

f ¶ Caſtitatis.etiã ſi ĩmonaſteriũ nõ intret:vt bic innuit.de hoc tñ plenius dic vt dixi.ã.de mona.ſ. ſi vero vgorem.Accur.

g ¶ Dene. ¶Philoſophi cũ tẽperamentũ.nã et ſine fere hz.Alſo.ſz hodie aliter de his boniz diſponi videt:vt.ĩ. vt nul.iud. ſ.qz vero.coll.iic. q eſt cõtra.z facit ad h.ĩ.de ſan. epiſ.ſ.ſi vo conſtat. et.ſ. ſpõſalibus.z.i.eo.ſ.ſi dicetis.z.ã.de nup.ſ.minores.col.iiij. Jtẽ nota hic cũ diu poſtea tradat ſub ſtãtia qꝫ nõ ſtatim qñ pater monaſteriũ intrat tenetur bona dare filijs.

b ¶ Oõ aũt a nobis ſancitum.vt.ã.de nupt.ſ.nouimus.vbi de decennio digit.ſz antea ꝑ ꝓſtantiã ſtatutũ fuerat q̃drieniũ.vt.C.de repu.l.vgoꝝ.

i ¶ Scholares. ordines ſũt de armata militia:vt ſequit.ĩ.eo.ſ.ſi vo ſcholaris.et.ã.vt neq; miles neq; fede.z.C.loca.l.ſi.

k ¶ Suſtinere.i. expectare:ſz certe ĩmo per quinquẽniũ tñ:vt.ã.de nup. ſ.ſed z captiuitatis.que eſt ꝛtra.Sol.bic cũ eſt in expeditione. ibi captus vñ ibi ꝑ quinquẽniũ expectatur cõputandum a tẽpore quo cepit dubitari vt ibi dicit.z eſt ꝑ hac ſolutione.ĩ.e.ſ.ꝓdictis. in fi.Sed nũquid in qua cunq; militia ſic obtinet qõ bic dicit? Rñ.non puto niſi ſit ꝛtra ſaracenos vel cũ principe cõtra hoſtes.alſs ſerua legem antiquã.C. de repu.l.vgoꝝ. Sed iure canonũ generaliter ſeruatur hec aut.

l ¶ Interrogauerit. Nota interrogari mulieres debere ſi hz quem ſcit.ſic ff.de bo.poſ.l.in bonoꝝ. z quis oꝝ.in bo.poſ. ſidiatus fuerit vite mulieris/aut alijs hoc volentibus ſciens non manifeſtauerit vxori et ſtuduerit ſm leges vlciſci[a]. ¶ Si marit⁹ vxoris caſtitati inſidiatus alijs etiaz eam adulterãdam tẽtauerit tradere. ¶ Si vir de adulterio iſcripſerit vxorem/z adulterium non probauerit:licere mulieri voleti etiam ꝓ hac cauſa repudiũ deſtinare viro z recipere quidẽ ꝓ priam dotem.lucrari autem z an tenuptialem donationem:et ꝓ huiuſmodi calũnia ſi filios nõ habuerit ex eodem matrimonio tñ ſm ꝓpꝛietatẽ accipere mulierẽ ex alia viri ſubſtãtia quãtũ ante nuptialis donatiõis tertia pars eſſe cognoſcit. Si aũt filios habuerit:iubemus omnem viri ſubſtantiã filijs cõſeruari firmis manentibus que de antenuptiali donatione alijs legibus continentur[b]:ita tamen vt etiam ꝓpter illarã adulterij accuſationẽ et nõ ꝓbatã illis quoq; marit⁹ ſubdatur ſupplicijs:que etiã eſſet paſſura mulier ſi hyõi fuiſſet accuſatio approbata[c]. ¶ Si quis in ſua domo in qua cũ ſua cõiuge commanet contẽnens eam cum alijs inueniatur in ea domo cõmanẽs: aut in eadem ciuitate degens in alia domo cum alia muliere frequenter manere cõuincitur:z ſemel et ſecundo culpatus aut per ſuos parentes:aut per mulieres: aut per alias aliquas fidedignas perſonas huiuſmodi luxuria nõ abſtinuerit[d]: licere mulieri ꝓ hac cauſa ſoluere matrimoniũ z recipere datam dotem z antenuptialẽ donationẽ:z ꝓ tali iniuria tertiam partem eſtimationis quã antenuptialis facit donatio ex eius ſubſtãtia percipere:ita tamen vt ſi filios habuerit vſu ſolo mulier potiatur rerũ quas ex antenuptiali donatione z pena tertie portionis mariti ſubſtãtie acceperit dominio cõmunib⁹ filijs conſeruãdo. Si aũt filios nõ habuerit ex eodẽ matrimonio:habere eam taliũ rerum etiam ꝓpꝛietatem precipimus.

¶ Nuptie regulariter cõſenſu non ſoluuntur niſi caſtitatis concupiſcentia dote et donatione ꝓpter nuptias liberis ſeruata:altero autẽ vel vtroq; alias nuptias poſtea contrahente vel aliter luxurioſe viuẽte delinquẽtis ſubſtantia ad filios debet peruenire filijs minoribus per iudicem gubernatore dato.filijs vero nõ extantibus ad fiſcum eorum ſubſtantia debet peruenire.hoc dicit Bartolus.

¶ Quia vero ex conſenſu aliquando vſq; ad ꝑſens alterna matrimonia ſoluebãt[e]: hoc decreto fieri nullo finiẽ modo:niſi forte quidam caſtitatis ꝓpoſcientia hoc fecerint. Si aũt huiuſmodi perſone filios habuerint tam dotez q̃z antenuptialem donationẽ eorum filijs conſeruari diſponim⁹. Si quis autem horum aut maritus forſan aut vxor poſtq̃z ꝓpter caſtitatẽ ex cõſenſu ſoluerint matrimoniũ inueniatur alias ꝛtra hẽs nuptias aut luxurioſe viuẽs iubemus ſi quidem (ſicuti dictus eſt) filij fuerint ex memorato coniugio:ſup dotem z ꝓpter nuptias donationẽ eis tradi:z ꝓpꝛietatem pene ſubſtãtie illius qui cõuincitur deliquiſſe pſonc. Si vo filij minozis ſint etatis guberna ri cos z paſci ab illo parente precipimus qui nihil ꝑſenti legi cõtrarium egerit. Si aũt ambo parẽtes in huiuſmodi vitio incidãt tũc vtriuſq; parentis ſubſtantiã filijs applicari:diſpenſatoꝛe autẽ his qui in minozi ſint etate cõſtituti ordinari prouidentia competentis iudicis z alioꝝ quibus hec ex noſtris legibus ſunt cõmiſſa. Si aũt filij non ſint vtriuſq; pſone:ſubſtantiã iſti rõnibus applicari:z cos qui talia deliquerunt legitimis ſubdi ſupplicijs. Aliter enim ſeparationẽ matrimonioꝝ fieri ex cõſenſu nulla rõne ꝓmitti mus. ¶ Oõ aũt a nobis ſancitũ[p] eſt de his qui expeditionib⁹ ſunt/ z in militijs cõſtituti ſiue milites ſint/ſiue federati/ſiue ſcholares/ ſiue alij quidam ſub alia quacũq; militia armata cõſtituti:melius ordinare ꝓſperimus:z iubemus quãtoſcũq; annos in expeditiõe mãſerint ſuſtinere[x] cozũ vxores: ſz nõ literas nec reſpõſum aliq̃ a ſuis maritis ſuſcepint. Si qua vero ex huiuſmodi mulieribus ſuũ maritũ audierit eſſe mortuũ:neq; tũc ad alias eam venire nuptias ſinimus niſi ꝓius acceſſerit mulier aut per ſe aut per ſuos parẽtes aut per aliam quãcũq; perſonam ad ꝓiores numeri chartularios in hmõi maritus militabat z eos ſeu tri bunũ:ſi tamẽ adeſt interrogauerit[l] ſi ꝓ veritate mortuus eſt eius cõiunx:vt illis ſacris cuãgelijs ꝓpoſitis ſub geſtis monumẽtozũ deponãt ſi ꝓ veritate mortu⁹ eſt vir z poſtq̃z hec geſta monumentoꝛ confecta mulier ꝓ ſuo teſtimonio ꝑceperit etiam poſt hoc iubemus manere eam per vnius anni ſpatium[m]:vt etiã poſt hunc decurſum liceat legitimas ꝛtrahere nuptias. Si autez ꝓeter hãc obſeruationẽ mulier ꝓſumpſerit ad aliud vel nire mrimoniũ:z ipſa z qui ducit eam vxoꝛe velut adulteri puniant. ¶ Si aũt qui ſub geſtis monumẽtoꝛ cũ iureiurãdo teſtari ſunt cõincantur etiam falſum poſtea[n] depoſuiſſe teſtimonium:ipſi quidẽ de militia denudati x.auri libraꝝ penam compellant exoluere illi quem mẽtiti ſunt mortuũ eſſe.ipſe vero licentiam habeat ſi voluerit ſuam vxoꝛem recipere. ¶ Si vo ſcholaris fuerit ille de cuius morte dubitatio eſt a primis ſchole z actuario: ſi autem federatus[p] ab optione eius memoratam depoſitionem accipere eius vxoꝛem.bis obſeruandis z circa alios omnes qui in armata militia reſeruntur.

¶ Predictis.

netur.l.ij.ſ.ſi.

m ¶ Spatiuz.poſt ſacrm preſtitũ vt hic dicit.Sed videſ q̃ ſi iam tẽpora ictus cucurrerũt q̃ ſtatiz die ſequenti poſſ nubere. vt.ff.de infa.l.genero.in fi.que eſt cõtra.Sol.qdã dicunt illaz corrigi.Vel ibi qñ certum erat motum:hic qñ dubium:ſz vnus inuenit cui nõ poõa credit.argu.C.de teſti.l.iurifiurandi. Jtẽ q̃ ſimpliciter iurat eſt arg. q̃ teſtis teneẽ dicere causam ſui dicti:ſed contrarium verius eſt:vt.ã. de teſti.ſ.et licet.col.vij.

Teſtis cogit̃ reddere rõnem ſui dicti.

n ¶ Poſtea. id eſt poſtq̃ nupſit etiam poſt annũ. z ſic valuit matrimoniũ: vt.ã.ibi:z poſt hoc z.ĉ.q̃re ergo ꝑmittit viro recuperare? Rñ. q̃ matrimoniũ cõtractum fingit fuiſſe nullũ ſz tenuerit vere:vt.ã.dicit.ibi: et poſt hoc z.ĉ.vel q̃ hic mulier a marito.ſ.ſcõo fine pena põt et etiã dz et tenet dinerter:vt ita aliena ta p ſcõm mrimoniũ recipiatur a marito.ſ.ꝑmo. nam vxoꝛ duoꝝ eſſe non põt:alioqn diuoꝛtij cauſam preſtitiſſe videbitur ꝑmo marito ſi a ſecundo ſe non ſeparauit.

o ¶ Teſtimoniuz. Ho. ergo q̃ ſacramẽtũ renocat̃ ꝓtextu periurij.→ vt.ĩ. vt liti.iu.ſ.ſi quis.in fi.z C.de rebus credi.l.ſi. regulariter tamẽ cõtra.vt C.de rebus cred.l.ij. z.ff. de in li.iu.l.ſi.z.ff.ſ rc iu di.l.poſt rem.

→ Cõcor.c. i dolo.xxij. q.ij.

¶ Cõcor.cũ hoc.ſ.ca.in pꝛincꝛa.extra de ſponſa.z matrimo. c.ſi. extra de ſecũ.nup.

p ¶ Si aũt federat⁹.hoc nomẽ habuiſti.ã.vt neq; miles.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Predictis itaq; causis, pspe ximus etiã has nominatim adꝺ̃cere ex qbus matrimonia sine pe na licet trãsigere. hoc est de his qui nõ potuerũt ab initio nuptia rum misceri suis vxoribus: ⁊ que per naturã viris cõcessa sunt age re. Insuper de his viris ac femi nis qui ꝓsistẽte matrimonio san ctimonialem ꝙuersationẽ ⁊ mo nasteriũ habitationẽ elegerint: et de his personis que in captiuita te aliqñ tempore detinent: in his cñ tribus casibus q̃ de cis prio ribus nostris legibus continent firma esse sancim⁹. ¶ Memoratas igitur oẽs causas que in presenti nra lege ꝓtinẽtur solas sufficere iubem⁹ ad trãfactionẽ legitimo rum matrimoniorũ. Reliqs autẽ oẽs vacare ꝑcipim⁹: nullãq; aliã causam citra eas q̃ notiatim inser te sunt huic legi/posse soluere le gitimũ mr̃imonium siue nr̃is siue veteribus legibus continẽtur.

¶ Quia vo q̃dã mulieres inho neste volẽtes viuere festinãt ꝓ pria mr̃imonia soluere: sancimus si quãdo mulier citra aliquã ꝓ dictarũ a nobis causarum volue rit matrimoniũ soluere licentiaꝫ quidã cam nõ habere boc agere. si vo permanserit in hmõi impia volũtate ⁊ repudiũ marito trãſ miserit: iubem⁹ dotẽ quidez viro dari b cõibus filijs sm legẽ scruã dam. Si autẽ filios nõ habuerit lucrũ fieri marito: mulierẽ vo pe riculo iudicis negocũ audientis tradi cp̃o ciuitatis in qua cõiter domiciliũ habuerit. q̃tenus illi⁹ puidẽtia in monasteriũ ipsa mit tat vt donec aduixerit debeat ibi ꝙsistere. ¶ Et si quidẽ filios habue rit c hmõi mulier duas partes ꝑ prie eius substãtie dare filijs: ter tiam vo monasterio in quo mitti tur applicare iure ꝓprietatis. Si vo filios nõ habuerit sint au tem ei parẽtes: duas partes qdẽ ipsi⁹ substãtie monasterio ꝑberi vbi mittit: tertiã vo partez illius parentibus dari. nisi tñ sub pote state eam habẽtes irrationabili repudio consenserunt. in hoc cñ ꝙsentientes nihil eos penitus ex substantia filie habere ꝓmittim⁹: sed hec oñia venerabili monaste rio volumus applicari. ꝙ Dozro neqz filijs neqz parẽtibus exĩstẽ tibus ei: oẽm sñr eius substantiã cõpetere monasterio. ¶ Si vo iu dex qui negocium examinat hoc nõ fecerit. i. tradiderit d in hoc de ꝓhibẽsam ciuitatis cp̃o vt debeat in monasteriũ mitti: si qdẽ in hac felicissima ciuitate sit iudex. ipse quidẽ. xxv. libzarũ auri penã exi gat. officiũ aũt ei⁹ alias. x. Si vo in prouincia sit hmõi iudex ⁊ non egerit q̃ a nobis in hac iussa sunt x. libzarũ auri persoluat penã: et offñ ei⁹ alias. v. Si vo iudex fue rit nõ habẽs cingulũ e ipe quidẽ pena. x. libzaꝝ auri exi gat. ministrãtes autẽ ei. v. q̃ten⁹ mulcta q̃ huic accedit a memoratis psonis p comitẽ rerũ ꝑuatarũ ⁊ palatinoz scholã exigat ⁊ nõ assignet erario. ¶ Si aũt ⁊ vir circa mulierẽ trãsigere studuerit mr̃imoniũ ⁊ irrõnabilr re pudiũ destinare: iubem⁹ reddere eã qdẽ quã suscepit do tem vna cũ sp̃ãlitia largitate: ⁊ tñ ex alia ei⁹ substãtia ꝑberi mulieri: q̃tũ tertiã partẽ sp̃ãlitie faciat largita tis f. ⁊ si qdẽ filij sunt ei/solũ vsum ⁊ antenuptialis dona tionis ⁊ a nobis addite tertie ptis mulierẽ hãe: ꝓpricta tem vo filijs ꝙseruare. filijs aũt nõ exĩstẽtib⁹ hãe mulie rẽ sup vsum in ipsis reb⁹ etiã ꝓpꝛietatẽ. ⁊ ꝑdictas g qdez dispositiones dissolutis rõnabilr aut etiã irrationabilr nuptijs ordinam⁹: ⁊ oĩa de memoratis casib⁹ sm hãc no strã ꝙstitutionẽ iudicari ⁊ decidi decernim⁹. ¶ Si qs aũt ꝓpriã vxorẽ flagellis aut fustibus ceciderit sine aliq̃ cau sarum quas ꝓtra vxores ad mr̃imonij solutionẽ sufficere iussimus h: mr̃imonij quidẽ solutionẽ ex hoc fieri no lumus i: virũ autẽ q monstraꝫ sine hmõi cã vel flagellis vel fustibus ceciditse vxorez suã/tñ pro hmõi iniuria ex alia sua dare substãtia vxori etiã constante matrimonio quãtum tertia pars antenuptialis facit largitatis.

a Predictis itaq; causis, pspe ximus etiã has nominatim adꝺ̃cere ex qbus matrimonia sine pe na licet trãsigere. hoc est de his qui nõ potuerũt ab initio nuptia rum misceri suis vxoribus: ⁊ que per naturã viris cõcessa sunt age re. Insuper de his viris ac femi nis qui ꝙsistẽte matrimonio san ctimonialem ꝙuersationẽ ⁊ mo nasteriũ habitationẽ elegerint: et de his personis que in captiuita te aliqñ tempore detinent: in his cñ tribus casibus q̃ de cis prio ribus nostris legibus continent firma esse sancim⁹. ¶ Memoratas igitur oẽs causas que in presenti nra lege ꝓtinẽtur solas sufficere iubem⁹ ad trãfactionẽ legitimo rum matrimoniorũ. Reliqs autẽ oẽs vacare ꝑcipim⁹: nullãq; aliã causam citra eas q̃ notiatim inser te sunt huic legi/posse soluere le gitimũ mr̃imonium siue nr̃is siue veteribus legibus continẽtur.

¶ Quia vo q̃dã mulieres inho neste volẽtes viuere festinãt ꝓ pria mr̃imonia soluere: sancimus si quãdo mulier citra aliquã ꝓ dictarũ a nobis causarum volue rit matrimoniũ soluere licentiaꝫ quidã cam nõ habere boc agere. si vo permanserit in hmõi impia volũtate ⁊ repudiũ marito trãſ miserit: iubem⁹ dotẽ quidez viro dari b cõibus filijs sm legẽ scruã dam. Si autẽ filios nõ habuerit lucrũ fieri marito: mulierẽ vo pe riculo iudicis negocũ audientis tradi cp̃o ciuitatis in qua cõiter domiciliũ habuerit. q̃tenus illi⁹ puidẽtia in monasteriũ ipsa mit tat vt donec aduixerit debeat ibi ꝙsistere. ¶ Et si quidẽ filios habue rit c hmõi mulier duas partes ꝑ prie eius substãtie dare filijs: ter tiam vo monasterio in quo mitti tur applicare iure ꝓprietatis. Si vo filios nõ habuerit sint au tem ei parẽtes: duas partes qdẽ ipsi⁹ substãtie monasterio ꝑberi vbi mittit: tertiã vo partez illius parentibus dari. nisi tñ sub pote state eam habẽtes irrationabili repudio consenserunt. in hoc cñ ꝙsentientes nihil eos penitus ex substantia filie habere ꝓmittim⁹: sed hec oñia venerabili monaste rio volumus applicari. ꝙ Dozro neqz filijs neqz parẽtibus exĩstẽ tibus ei: oẽm sñr eius substantiã cõpetere monasterio. ¶ Si vo iu dex qui negocium examinat hoc nõ fecerit. i. tradiderit d in hoc de ꝓhibẽsam ciuitatis cp̃o vt debeat in monasteriũ mitti: si qdẽ in hac felicissima ciuitate sit iudex. ipse quidẽ. xxv. libzarũ auri penã exi gat. officiũ aũt ei⁹ alias. x. Si vo in prouincia sit hmõi iudex ⁊ non egerit q̃ a nobis in hac iussa sunt x. libzarũ auri persoluat penã: et offñ ei⁹ alias. v. Si vo iudex fue rit nõ habẽs cingulũ e ipe quidẽ pena. x. libzaꝝ auri exi gat. ministrãtes autẽ ei. v. q̃ten⁹ mulcta q̃ huic accedit a memoratis psonis p comitẽ rerũ ꝑuatarũ ⁊ palatinoz scholã exigat ⁊ nõ assignet erario. ¶ Si aũt ⁊ vir circa mulierẽ trãsigere studuerit mr̃imoniũ ⁊ irrõnabilr repudiũ destinare: iubem⁹ reddere eã qdẽ quã suscepit do tem vna cũ sp̃ãlitia largitate: ⁊ tñ ex alia ei⁹ substãtia ꝑberi mulieri: q̃tũ tertiã partẽ sp̃ãlitie faciat largita tis f. ⁊ si qdẽ filij sunt ei/solũ vsum ⁊ antenuptialis dona tionis ⁊ a nobis addite tertie ptis mulierẽ hãe: ꝓpricta tem vo filijs ꝙseruare. filijs aũt nõ exĩstẽtib⁹ hãe mulie rẽ sup vsum in ipsis reb⁹ etiã ꝓpꝛietatẽ. ⁊ ꝑdictas g qdez dispositiones dissolutis rõnabilr aut etiã irrationabilr nuptijs ordinam⁹: ⁊ oĩa de memoratis casib⁹ sm hãc no strã ꝙstitutionẽ iudicari ⁊ decidi decernim⁹. ¶ Si qs aũt ꝓpriã vxorẽ flagellis aut fustibus ceciderit sine aliq̃ cau sarum quas ꝓtra vxores ad mr̃imonij solutionẽ sufficere iussimus h: mr̃imonij quidẽ solutionẽ ex hoc fieri no lumus i: virũ autẽ q monstraꝫ sine hmõi cã vel flagellis vel fustibus ceciditse vxorez suã/tñ pro hmõi iniuria ex alia sua dare substãtia vxori etiã constante matrimonio quãtum tertia pars antenuptialis facit largitatis.

¶ Matri monium etiã ex tribus aliꝭ causis superioribus additis distrabi po test: ⁊ exceptis hac cõstitutione numera tis: ⁊ ex nullis aliꝭ mr̃imonia dissoluũ tur. hoc dicit Bartolus.

¶ Predictis itaq; causis, pspe ximus etiã has nominatim adꝺ̃cere ex qbus matrimonia sine pe na licet trãsigere. hoc est de his qui nõ potuerũt ab initio nuptia rum misceri suis vxoribus: ⁊ que per naturã viris cõcessa sunt age re. Insuper de his viris ac femi nis qui ꝙsistẽte matrimonio san ctimonialem ꝙuersationẽ ⁊ mo nasteriũ habitationẽ elegerint: et de his personis que in captiuita te aliqñ tempore detinent: in his cñ tribus casibus q̃ de cis prio ribus nostris legibus continent firma esse sancim⁹. ¶ Memoratas igitur oẽs causas que in presenti nra lege ꝓtinẽtur solas sufficere iubem⁹ ad trãfactionẽ legitimo rum matrimoniorũ. Reliqs autẽ oẽs vacare ꝑcipim⁹: nullãq; aliã causam citra eas q̃ notiatim inser te sunt huic legi/posse soluere le gitimũ mr̃imonium siue nr̃is siue veteribus legibus continẽtur.

¶ Quia vo q̃dã mulieres inho neste volẽtes viuere festinãt ꝓ pria mr̃imonia soluere: sancimus si quãdo mulier citra aliquã ꝓ dictarũ a nobis causarum volue rit matrimoniũ soluere licentiaꝫ quidã cam nõ habere boc agere. si vo permanserit in hmõi impia volũtate ⁊ repudiũ marito trãſ miserit: iubem⁹ dotẽ quidez viro dari b cõibus filijs sm legẽ scruã dam. Si autẽ filios nõ habuerit lucrũ fieri marito: mulierẽ vo pe riculo iudicis negocũ audientis tradi cp̃o ciuitatis in qua cõiter domiciliũ habuerit. q̃tenus illi⁹ puidẽtia in monasteriũ ipsa mit tat vt donec aduixerit debeat ibi ꝙsistere. ¶ Et si quidẽ filios habue rit c hmõi mulier duas partes ꝑ prie eius substãtie dare filijs: ter tiam vo monasterio in quo mitti tur applicare iure ꝓprietatis. Si vo filios nõ habuerit sint au tem ei parẽtes: duas partes qdẽ ipsi⁹ substãtie monasterio ꝑberi vbi mittit: tertiã vo partez illius parentibus dari. nisi tñ sub pote state eam habẽtes irrationabili repudio consenserunt. in hoc cñ ꝙsentientes nihil eos penitus ex substantia filie habere ꝓmittim⁹: sed hec oñia venerabili monaste rio volumus applicari. ꝙ Dozro neqz filijs neqz parẽtibus exĩstẽ tibus ei: oẽm sñr eius substantiã cõpetere monasterio. ¶ Si vo iu dex qui negocium examinat hoc nõ fecerit. i. tradiderit d in hoc de ꝓhibẽsam ciuitatis cp̃o vt debeat in monasteriũ mitti: si qdẽ in hac felicissima ciuitate sit iudex. ipse quidẽ. xxv. libzarũ auri penã exi gat. officiũ aũt ei⁹ alias. x. Si vo in prouincia sit hmõi iudex ⁊ non egerit q̃ a nobis in hac iussa sunt x. libzarũ auri persoluat penã: et offñ ei⁹ alias. v. Si vo iudex fue rit nõ habẽs cingulũ e ipe quidẽ pena. x. libzaꝝ auri exi gat. ministrãtes autẽ ei. v. q̃ten⁹ mulcta q̃ huic accedit a memoratis psonis p comitẽ rerũ ꝑuatarũ ⁊ palatinoz scholã exigat ⁊ nõ assignet erario. ¶ Si aũt ⁊ vir circa mulierẽ trãsigere studuerit mr̃imoniũ ⁊ irrõnabilr repudiũ destinare: iubem⁹ reddere eã qdẽ quã suscepit do tem vna cũ sp̃ãlitia largitate: ⁊ tñ ex alia ei⁹ substãtia ꝑberi mulieri: q̃tũ tertiã partẽ sp̃ãlitie faciat largita tis f. ⁊ si qdẽ filij sunt ei/solũ vsum ⁊ antenuptialis dona tionis ⁊ a nobis addite tertie ptis mulierẽ hãe: ꝓpricta tem vo filijs ꝙseruare. filijs aũt nõ exĩstẽtib⁹ hãe mulie rẽ sup vsum in ipsis reb⁹ etiã ꝓpꝛietatẽ. ⁊ ꝑdictas g qdez dispositiones dissolutis rõnabilr aut etiã irrationabilr nuptijs ordinam⁹: ⁊ oĩa de memoratis casib⁹ sm hãc no strã ꝙstitutionẽ iudicari ⁊ decidi decernim⁹. ¶ Si qs aũt ꝓpriã vxorẽ flagellis aut fustibus ceciderit sine aliq̃ cau sarum quas ꝓtra vxores ad mr̃imonij solutionẽ sufficere iussimus h: mr̃imonij quidẽ solutionẽ ex hoc fieri no lumus i: virũ autẽ q monstraꝫ sine hmõi cã vel flagellis vel fustibus ceciditse vxorez suã/tñ pro hmõi iniuria ex alia sua dare substãtia vxori etiã constante matrimonio quãtum tertia pars antenuptialis facit largitatis.

¶ Adulterium ꝓsumptum iuris ꝓsumptione ꝓbatum puni tur sicut et verum: vindicta sua marito quandoq; permissa. bis obti nentibus in casibus futuris et pendentibus nondum finitis. hoc di cit Bartolus.

¶ Dis quoqz ⁊ etiã illud adꝺ̃cimus: vt si quis forsan su spicatur aliquẽ velle sue vxoris illudere castitati: ⁊ ꝓ testationes ei ex rescripto k tres destinauerit habẽtes testi monia triũ virorz fidedignorz: ⁊ post bas tres ex rescri pto ꝓtestatiões inuenerit eũ ꝙuenientẽ sue vxori: si qdez in sua domo/aut ipsius vxoris/aut adulteri/aut in popi nis/aut in suburbanis esse licentiã marito ꝓprijs mani bus talẽ ꝑimere l nullũ piculũ ex ꝟ formidanti. Si vo in alio loco talẽ inuenerit cũ sua vxore loquentẽ: nõ mi nus tribus testib⁹ fidedignis cõuocatis per quos ꝓba re possit q̃ eũ cum sua vxore cõperit iudici tradere m cri mina examinãti. Illũ vo ꝓ veritate cognoscentẽ post tres ex scripto ꝓtestatiões cũ tali muliere eũ inuentũ: ta lem quidẽ tanqz ex hoc solo adulterij crimini subiacen tẽ nulla alia rõne q̃sita punire n: licetiã aũt exeq crimẽ o.

¶ Quia vero ita cõperiunt aliq impij vt etiã in veneran dis domibus ꝓsumant in talibus se miscere sceleribꝰ ⁊ ibi de peccatis tractare vbi ꝙsueuerunt deũ timentes peccatoz veniã p postulare: iubemus vt si qs talis inue niatur in locis venerabilib⁹ aliene vxori de qua in suspi cione est post tres (sicut dictũ est) ꝓtestationes loq; licen tiam esse eius marito vtraqz personas defensori ecclie aut aliꝭ clericis tradere: ⁊ ad cozuz periculum diuisim isti seruentur donec iudex hoc cognoscẽs mittat ad epi scopum ciuitatis quatenus ei isti tradantur vt debeant sustinere tozmẽtum sm leges que q iterdicũt adulteros a sanctissimis ecclesijs vendicari r. nullam neqz in hoc aliam iudice querẽte de adulterio ꝓbationem: nisi tres (sicuti iam supꝫadixim⁹) contestationes: bis enim tri bus cõtestationibus ostensis: omnibus modis illi sicuti adulteri punient. Non cñ debẽt hmõi personas in vene rabili loco munimẽ habere: quẽ ipsi per scelus ꝓprijũ

a Predictis itaq; causis, pspe ximus etiã has nominatim adꝺ̃cere ex qbus matrimonia sine pe na licet trãsigere. hoc est de his qui nõ potuerũt ab initio nuptia rum misceri suis vxoribus: ⁊ que per naturã viris cõcessa sunt age re. Insuper de his viris ac femi nis qui ꝙsistẽte matrimonio san ctimonialem ꝙuersationẽ ⁊ mo nasteriũ habitationẽ elegerint: et de his personis que in captiuita te aliqñ tempore detinent: in his cñ tribus casibus q̃ de cis prio ribus nostris legibus continent firma esse sancim⁹. ¶ Memoratas igitur oẽs causas que in presenti nra lege ꝓtinẽtur solas sufficere iubem⁹ ad trãfactionẽ legitimo rum matrimoniorũ. Reliqs autẽ oẽs vacare ꝑcipim⁹: nullãq; aliã causam citra eas q̃ notiatim inser te sunt huic legi/posse soluere le gitimũ mr̃imonium siue nr̃is siue veteribus legibus continẽtur.

¶ Matri monium etiã ex tribus aliꝭ causis superioribus additis distrabi po test: ⁊ exceptis hac cõstitutione numera tis: ⁊ ex nullis aliꝭ mr̃imonia dissoluũ tur. hoc dicit Bartolus.

¶ Predictis itaq; causis, pspe ximus etiã has nominatim adꝺ̃cere ex qbus matrimonia sine pe na licet trãsigere. hoc est de his qui nõ potuerũt ab initio nuptia rum misceri suis vxoribus: ⁊ que per naturã viris cõcessa sunt age re. Insuper de his viris ac femi nis qui ꝙsistẽte matrimonio san ctimonialem ꝙuersationẽ ⁊ mo nasteriũ habitationẽ elegerint: et de his personis que in captiuita te aliqñ tempore detinent: in his cñ tribus casibus q̃ de cis prio ribus nostris legibus continent firma esse sancim⁹. ¶ Memoratas igitur oẽs causas que in presenti nra lege ꝓtinẽtur solas sufficere iubem⁹ ad trãfactionẽ legitimo rum matrimoniorũ. Reliqs autẽ oẽs vacare ꝑcipim⁹: nullãq; aliã causam citra eas q̃ notiatim inser te sunt huic legi/posse soluere le gitimũ mr̃imonium siue nr̃is siue veteribus legibus continẽtur.

¶ Quia vo q̃dã mulieres inho neste volẽtes viuere festinãt ꝓ pria mr̃imonia soluere: sancimus si quãdo mulier citra aliquã ꝓ dictarũ a nobis causarum volue rit matrimoniũ soluere licentiaꝫ quidã cam nõ habere boc agere. si vo permanserit in hmõi impia volũtate ⁊ repudiũ marito trãſ miserit: iubem⁹ dotẽ quidez viro dari b cõibus filijs sm legẽ scruã dam. Si autẽ filios nõ habuerit lucrũ fieri marito: mulierẽ vo pe riculo iudicis negocũ audientis tradi cp̃o ciuitatis in qua cõiter domiciliũ habuerit. q̃tenus illi⁹ puidẽtia in monasteriũ ipsa mit tat vt donec aduixerit debeat ibi ꝙsistere. ¶ Et si quidẽ filios habue rit c hmõi mulier duas partes ꝑ prie eius substãtie dare filijs: ter tiam vo monasterio in quo mitti tur applicare iure ꝓprietatis. Si vo filios nõ habuerit sint au tem ei parẽtes: duas partes qdẽ ipsi⁹ substãtie monasterio ꝑberi vbi mittit: tertiã vo partez illius parentibus dari. nisi tñ sub pote state eam habẽtes irrationabili repudio consenserunt. in hoc cñ ꝙsentientes nihil eos penitus ex substantia filie habere ꝓmittim⁹: sed hec oñia venerabili monaste rio volumus applicari. ꝙ Dozro neqz filijs neqz parẽtibus exĩstẽ tibus ei: oẽm sñr eius substantiã cõpetere monasterio. ¶ Si vo iu dex qui negocium examinat hoc nõ fecerit. i. tradiderit d in hoc de ꝓhibẽsam ciuitatis cp̃o vt debeat in monasteriũ mitti: si qdẽ in hac felicissima ciuitate sit iudex. ipse quidẽ. xxv. libzarũ auri penã exi gat. officiũ aũt ei⁹ alias. x. Si vo in prouincia sit hmõi iudex ⁊ non egerit q̃ a nobis in hac iussa sunt x. libzarũ auri persoluat penã: et offñ ei⁹ alias. v. Si vo iudex fue rit nõ habẽs cingulũ e ipe quidẽ pena. x. libzaꝝ auri exi gat. ministrãtes autẽ ei. v. q̃ten⁹ mulcta q̃ huic accedit a memoratis psonis p comitẽ rerũ ꝑuatarũ ⁊ palatinoz scholã exigat ⁊ nõ assignet erario. ¶ Si aũt ⁊ vir circa mulierẽ trãsigere studuerit mr̃imoniũ ⁊ irrõnabilr repudiũ destinare: iubem⁹ reddere eã qdẽ quã suscepit do tem vna cũ sp̃ãlitia largitate: ⁊ tñ ex alia ei⁹ substãtia ꝑberi mulieri: q̃tũ tertiã partẽ sp̃ãlitie faciat largita tis f. ⁊ si qdẽ filij sunt ei/solũ vsum ⁊ antenuptialis dona tionis ⁊ a nobis addite tertie ptis mulierẽ hãe: ꝓpricta tem vo filijs ꝙseruare. filijs aũt nõ exĩstẽtib⁹ hãe mulie rẽ sup vsum in ipsis reb⁹ etiã ꝓpꝛietatẽ. ⁊ ꝑdictas g qdez dispositiones dissolutis rõnabilr aut etiã irrationabilr nuptijs ordinam⁹: ⁊ oĩa de memoratis casib⁹ sm hãc no strã ꝙstitutionẽ iudicari ⁊ decidi decernim⁹. ¶ Si qs aũt ꝓpriã vxorẽ flagellis aut fustibus ceciderit sine aliq̃ cau sarum quas ꝓtra vxores ad mr̃imonij solutionẽ sufficere iussimus h: mr̃imonij quidẽ solutionẽ ex hoc fieri no lumus i: virũ autẽ q monstraꝫ sine hmõi cã vel flagellis vel fustibus ceciditse vxorez suã/tñ pro hmõi iniuria ex alia sua dare substãtia vxori etiã constante matrimonio quãtum tertia pars antenuptialis facit largitatis.

¶ Adulterium ꝓsumptum iuris ꝓsumptione ꝓbatum puni tur sicut et verum: vindicta sua marito quandoq; permissa. bis obti nentibus in casibus futuris et pendentibus nondum finitis. hoc di cit Bartolus.

¶ Dis quoqz ⁊ etiã illud adꝺ̃cimus: vt si quis forsan su spicatur aliquẽ velle sue vxoris illudere castitati: ⁊ ꝓ testationes ei ex rescripto k tres destinauerit habẽtes testi monia triũ virorz fidedignorz: ⁊ post bas tres ex rescri pto ꝓtestatiões inuenerit eũ ꝙuenientẽ sue vxori: si qdez in sua domo/aut ipsius vxoris/aut adulteri/aut in popi nis/aut in suburbanis esse licentiã marito ꝓprijs mani bus talẽ ꝑimere l nullũ piculũ ex ꝟ formidanti. Si vo in alio loco talẽ inuenerit cũ sua vxore loquentẽ: nõ mi nus tribus testib⁹ fidedignis cõuocatis per quos ꝓba re possit q̃ eũ cum sua vxore cõperit iudici tradere m cri mina examinãti. Illũ vo ꝓ veritate cognoscentẽ post tres ex scripto ꝓtestatiões cũ tali muliere eũ inuentũ: ta lem quidẽ tanqz ex hoc solo adulterij crimini subiacen tẽ nulla alia rõne q̃sita punire n: licetiã aũt exeq crimẽ o.

¶ Quia vero ita cõperiunt aliq impij vt etiã in veneran dis domibus ꝓsumant in talibus se miscere sceleribꝰ ⁊ ibi de peccatis tractare vbi ꝙsueuerunt deũ timentes peccatoz veniã p postulare: iubemus vt si qs talis inue niatur in locis venerabilib⁹ aliene vxori de qua in suspi cione est post tres (sicut dictũ est) ꝓtestationes loq; licen tiam esse eius marito vtraqz personas defensori ecclie aut aliꝭ clericis tradere: ⁊ ad cozuz periculum diuisim isti seruentur donec iudex hoc cognoscẽs mittat ad epi scopum ciuitatis quatenus ei isti tradantur vt debeant sustinere tozmẽtum sm leges que q iterdicũt adulteros a sanctissimis ecclesijs vendicari r. nullam neqz in hoc aliam iudice querẽte de adulterio ꝓbationem: nisi tres (sicuti iam supꝫadixim⁹) contestationes: bis enim tri bus cõtestationibus ostensis: omnibus modis illi sicuti adulteri punient. Non cñ debẽt hmõi personas in vene rabili loco munimẽ habere: quẽ ipsi per scelus ꝓprijũ

Vgonis castigatio ro permittitur.

Presumptione dãnat gs aliquando.

Ecclia ꝓtius oãdi loz.

† Facit ad hãc. ff. ca. si qs ff. extra de cohabi. cle. ⁊ mulie. vbi tractat late de hac materia sup positiõis.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Despexerūt.nō ꝺꝫ qꝫ eius in quē deliquit implorare auxiliū:vt.ff. de minor.l.auxiliū.in fi.t.ff.fi qꝫ ali.testa.pro.l.j.in pn.t.ff.de arbi.ſꝫ ſi ſeruū.in fi.t.l.ſeq.t.ff.de lega.ij.l.cum pater.ſ.libertus.t.C.de pac.l. cū ꝓponas.t de tranſac.ſiue apud acta.t.l.ſi qꝫ maior.Accur.

b ¶ Alb cis.ſcilicet eccleſijs.

c ¶ Nō ſinūt.ſ.minus ex trahant:vt.ſ.de mā.pn. ſ.neqꝫ aūt.coll.iij.Acc.

d ¶ Loquētem. preceden tibus denūtiationib⁹.vt ſ.ꝺ.oiginus in vꝛore: alꝫs eſſet iniquum.Accur.

e ¶ Amicabili.Nic no.de adulterio tranſigi poſſe amicabiliter. Sꝫ ſ.C.de tranſac.l.tranſigere. Sol. qꝺ hic ſ: non referas ad adulteriꝫ cauſam de qua tranſigi nō ſꝫ.ſed ad cete ros ſuꝑiores caſus oēs qꝫ ſunt i iſta ꝑſtōne ſm Jo. Alij ꝺicūt ſ ius nouū vī gratis fieri pōt remiſſio accuſatiōis nō ꝓpter pe cuniā ſicut i alijs caꝑlis qꝫ non irrogāt pena ſan guinis:vt.ff.de iur.fiſ.l.i fiſci.et.l.eī⁹.Vel ſ trahif ad ꝑterita facta vel fieri pōt tranſactio añ lit.cōteſt. vel ceptam nō poſtea.

¶ De beredibus ab intestato tē.

f ¶ Teneſtibus.Hic inci pit collatio.ij.cōſti.j.ſed quidam habēt in ꝓhitu tione ſuperiori ꝓncipiuꝫ huius coll'.

g ¶ Luriaꝫ. Intro ducta. nazyſqꝫ ad tēpo ra hui⁹ Linter deſcendentes erat differentia vt emāciꝑati iure ciuili. nō ſucceꝺerēt: ſꝫ iure prętorio ſic.vt in ſtitu.de here.qꝫ ab iteſta. ſ.emāciꝑati. Jtē q erāt nepotes ex filiab⁹ ſucceꝺebant cū ꝺiminutione: vt.C.de coll'.illā.ſꝫ hoc etiā añ hanc ſit correctū: vt.ſ.de trić.t ſe.ſ. neqꝫ. coll'.iij.eq tráſuerſali aūt cognati iure ciuili non admittunt.ſꝫ nec iure ꝓ tozio:niſi poſt agnatos: vt ꝓtz inſti.de ſuc.cog.in pn.t de bo.poſ.ſ.t cū de teſtamētis.t.ff.ſi tab.te ſta.nul.eq.l.j.in ꝑnci.oēs ergo ꝑdicte ꝺifferentie t alie ſi qꝫ ſunt hac ꝑſtōne tollunt.Et no.qꝺ hic ap pellat cognatoſqꝫ ex mare t femia mer ito:qꝫ cōe eſt nomen ad cognatos et agnatos:qꝫ tū quedā pri uilegia ꝺabat leg.ij.ta bu.agnatis:vt certo no mine eos poſſet appella re:agnatos eosvocauit. ſunt tamē ipſi cognati: vt ꝓs ex ꝺiffinitiōe agna ti:vt.ff.de leg.tut.l.ſunt autem.t inſtitu.de le.agna.tu.ſ.j.

b ¶ Vacātibus.ſ.que cōtra hāc legem facerēt.nec em alꝫs corrigit que ſaluari poſſunt.vt.ſ.qui.mo.na.effi.ſui.ſ.tribus.Accurſius.

i ¶ Seruari.ſ.volumus.Accur.

k ¶ Conſtituimus.tunc ſcꝫ.Accur.

l ¶ Cognoſcit.vt hic.t.ff.de gra.cog.l.j.in ꝓin.t inſti.eo.ſ.j.Accur.

m ¶ Cognatoſqꝫ.cognati ex parte matris:agnati ex parte patris:vt inſtitu.de leg.ag.ſuc.in ꝓncꝛi.

n ¶ Succeſſionē.in hoc leg.ij.tab.mutaſ:vt iſti.de here.ꝙ ab iteſt.ſ.j.

o ¶ Parentibus.non ſolū agnatis t cognatis ex latere:vt hic.t.C.de ſecū.nup.l.ſi qꝺ ꝓtoris.in ꝑn.t.C.de bo.que libe.l.qꝺ ſcitis.t inſtit.de grad.cog.ſ. repetitis. ſꝫ cū pater ſit in ꝓmo gra ꝺu vt filius:quare nō ſic cito admittit vt filius? Rñ.ꝓpter cōmune votū nature qꝺ vult poti⁹ ſuccēdere q aſcēdere:vt.ff. de bo.ꝺā.l.cum rō.t.ff.ſi tab.te.nulle eg.l.j.t vnde lib.l.ſcripto herede.in fi. t.ff.de ſof.teſt.l.nā t ſi pa rentib⁹.t Paulus ait:ſi filius ergo heres p deuꝫ. Jtē in quo peculio ꝺiceꝫ log.in caſtrēſi vel quaſi: videt q nō:cū filio iteſta to moriēte pr̄e iure pecu lij occupet oia bona:vt ff.de caſtr̄.pecu.l.ij. Jtē in aduentitio nō.nam in eo etiā ſi eg̃piſſe diſpone ret diſpoſitio nō teneret vt.C.de bo.que libe.l.ſi. ſ.filiꝰ.s. multo minus in ꝑfectitio qꝺ pater vt pe culiū ſerui occupat poſt filij mortē:vt inſti.qui te ſta.facere poſ.ſ.i.t ſic in nullo? Rñ.in caſtrenſi et quaſi t aꝺuētitio loquif: nec obſtant iura ꝑdicta: qꝛ in eo qꝺ ꝺicūt patrem occupare ꝑdicto mō co rigūtur per id qꝺ hic ꝺi cit in ꝑfectitio aūt non: vt.ſ.eo.ſ.t fic nota qꝛ bo ꝺie filiuſfamilias hꝫ be redem ab inteſtato deſcē dentē.ſꝫ ſi non eſt deſcen dens habet aſcēdentē be redem.vt.ſ.ꝓtoꝛi.ſ.

p ¶ Quoꝛ.ſ.parentum.

q ¶ Alcquirunt.vt ſunt ca ſtrenſia t ꝺſi t aꝺuētitia rōne ꝓprietatis.vt.C.de bo.ꝺ libe.l.cū ops.in ꝑn. t.ſ.j.t.ij.t inſtit.ꝓ quas ꝓſo.no. acqui.ſ. igit.vſu fructus aūt aꝺuētitioꝝ ꝑri ꝺū viuit ꝑnaſ:ſꝫ fili⁹ decedat:vt hic ſubiect.

r ¶ Jn vſu.i.i vſufructu. nam nudus vſus minus eſſet vt inſti.de vſu t ba bi.ſ.minus.

s ¶ Noſtras.ſcilꝫ ꝑdictas eum oꝑtet:vt inſti.ꝑ quas ꝓſo.nobis acqui.

t ¶ Antiquitas.vt inſtit. de here.ꝙ ab iteſta.ſ.cuꝫ filij?.t de ſuis t le.l.ij.t fic in ſtirpes inter deſcēden tes ꝺiuiꝺif hereditas:ſꝫ inter tráſuerſales nō:ſed in capita:vt iſti.de le.agꝫ ſucceſ.ſ.ß ēt.i fi.ſ.t Bu re veteri. Hodie vō vſq; ad fres t filios eoꝝ i ſtir pes ꝺiuiꝺif.vltra in capi ta:t ſeruaf ius antiquū: vt.ſ.e.ſ.finaūt defuncto.

v ¶ Deſcendat.hoc non erat neceſſe ꝺici:quia iam erat correctū per id qꝺ eſt.ſ.ꝺe trić.t ſe.ſ.neqꝫ.col.iij.vt ꝺixi.ſ.eo.in ꝓin.Accur.

x ¶ Ptātis.ſ adjicit Jr.ſola naturali cā ſpecta. Añ ꝺrif an ſucceſſio adoptiuoꝝ ſit ſublata.Et ꝺic qꝛ nō:qꝛ vbū ſola:tollit ꝺſtaꝫ ſeq̃ t ꝑſe ptātis tm̄.ſic t.C.de iurif.om.iuꝺi.l.ij.Jtē no.qꝛ ſ cōrigit tot? ille ti tulus.ff.de cōiun.cū emā.li.quo caueb at:vt ſi habeo filiū emancipatū et eꝛ eo

---

Despexerūt.nō ꝺꝫ qꝫ eius in quē deliquit implorare auxiliū:vt.ff. de minor.l.auxiliū.in fi.t.ff.ſi qꝫ ali.testa.pro.l.j.in ꝑn.t.ff.de arbi.ſꝫ ſi ſeruū.in fi.t.l.ſeq.t.ff.de lega.ij.l.cum pater.ſ.libertus.t.C.de pac.l. cū ꝓponas.t de tráſac.ſiue apud acta.t.l.ſi qꝫ maior.Accur.

Alb cis.ſcilicet eccleſijs.

Nō ſinūt.ſ.minus ex trahant:vt.ſ.de mā.pn. ſ.neqꝫ aūt.coll'.iij.Acc.

Loquētem. preceden tibus denūtiationib⁹.vt ſ.ꝺ.oiginus in vꝛore: alꝫs eſſet iniquum.Accur.

Amicabili.Nic no.de adulterio tranſigi poſſe amicabiliter. Sꝫ ſ.C.de tranſac.l.tráſigere. Sol. qꝺ hic ſ: non referas ad adulteriꝫ cauſam de qua tráſigi nō ſꝫ.ſed ad cete ros ſuꝑiores caſus oēs qꝫ ſunt i iſta ꝑſtōne ſm Jo. Alij ꝺicūt ſ ius nouū vī gratis fieri pōt remiſſio accuſatiōis nō ꝓpter pe cuniā ſicut i alijs caꝑlis qꝫ non irrogāt pena ſan guinis:vt.ff.de iur.fiſ.l.i fiſci.et.l.eī⁹.Vel ſ trahif ad ꝑterita facta vel fieri pōt tráſactio añ lit.cōteſt. vel ceptam nō poſtea.

Transigi poteſt ſup adulterio

¶ De beredibus ab intestato tē.

¶ Teneſtibus.Hic inci pit collatio.ij.cōſti.j.ſed quidam habēt in ꝓhitu tione ſuperiori ꝓncipiuꝫ huius coll'.

Luriaꝫ. Intro ducta. nazyſqꝫ ad tēpo ra hui⁹ Linter deſcendentes erat ꝺifferentia vt emāciꝑati iure ciuili. nō ſucceꝺerēt: ſꝫ iure prętorio ſic.vt inſtitu.de here.qꝫ ab iteſta. ſ.emāciꝑati. Jtē q erāt nepotes ex filiab⁹ ſucceꝺebant cū ꝺiminutione: vt.C.de coll'.illā.ſꝫ hoc etiā añ hanc ſit correctū: vt.ſ.de trić.t ſe.ſ. neqꝫ. coll'.iij.eq tráſuerſali aūt cognati iure ciuili non admittunt.ſꝫ nec iure ꝓtozio:niſi poſt agnatos: vt ꝓtz inſti.de ſuc.cog.in ꝑn.t de bo.poſ.ſ.t cū de teſtamētis.t.ff.ſi tab.te ſta.nul.eq.l.j.in ꝑnci.oēs ergo ꝑdicte ꝺifferentie t alie ſi qꝫ ſunt hac ꝑſtōne tollunt.Et no.qꝛ hic ap pellat cognatoſqꝫ ex mare t femia mer ito:qꝫ cōe eſt nomen ad cognatos et agnatos:qꝫ tū quedā pri uilegia ꝺabat leg.ij.ta bu.agnatis:vt certo no mine eos poſſet appella re:agnatos eosvocauit. ſunt tamē ipſi cognati: vt ꝓs ex ꝺiffinitiōe agna ti:vt.ff.de leg.tut.l.ſunt autem.t inſtitu.de le.agna.tu.ſ.j.

Cognat large qd cōtineat.

b ¶ Vacātibus.ſ.que cōtra hāc legem facerēt.nec em alꝫs corrigit que ſaluari poſſunt.vt.ſ.qui.mo.na.effi.ſui.ſ.tribus.Accurſius.

i ¶ Seruari.ſ.volumus.Accur.

k ¶ Conſtituimus.tunc ſcꝫ.Accur.

l ¶ Cognoſcit.vt hic.t.ff.de gra.cog.l.j.in ꝓin.t inſti.eo.ſ.j.Accur.

m ¶ Cognatoſqꝫ.cognati ex parte matris:agnati ex parte patris:vt inſtitu.de leg.ag.ſuc.in ꝓncꝛi.

n ¶ Succeſſionē.in hoc leg.ij.tab.mutaſ:vt iſti.de here.ꝙ ab iteſt.ſ.j.

o ¶ Parentibus.non ſolū agnatis t cognatis ex latere:vt hic.t.C.de ſecū.nup.l.ſi gꝺ ꝓtoris.in ꝑn.t.C.de bo.que libe.l.qꝺ ſcitis.t inſtit.de grad.cog.ſ. repetitis. ſꝫ cū pater ſit in ꝓmo gra ꝺu vt filius:quare nō ſic cito admittit vt filius? Rñ.ꝓpter cōmune votū nature qꝺ vult poti⁹ ſuccēdere q aſcēdere:vt.ff. de bo.ꝺā.l.cum rō.t.ff.ſi tab.te.nulle eg.l.j.t vnde lib.l.ſcripto herede.in fi. t.ff.de ſof.teſt.l.nā t ſi pa rentib⁹.t Paulus ait:ſi filius ergo heres p deuꝫ. Jtē in quo peculio ꝺiceꝫ log.in caſtrēſi vel quaſi: videt q nō:cū filio iteſta to moriēte pr̄e iure pecu lij occupet oia bona:vt ff.de caſtr̄.pecu.l.ij. Jtē in aduentitio nō.nam in eo etiā ſi eg̃piſſe diſpone ret diſpoſitio nō teneret vt.C.de bo.que libe.l.ſi. ſ.filiꝰ.s. multo minus in ꝑfectitio qꝺ pater vt pe culiū ſerui occupat poſt filij mortē:vt inſti.qui te ſta.facere poſ.ſ.i.t ſic in nullo? Rñ.in caſtrenſi et quaſi t aꝺuētitio loquif: nec obſtant iura ꝑdicta: qꝛ in eo qꝺ ꝺicūt patrem occupare ꝑdicto mō co rigūtur per id qꝺ hic ꝺicit in ꝑfectitio aūt non: vt.ſ.eo.ſ.t fic nota qꝛ bo ꝺie filiuſfamilias hꝫ be redem ab inteſtato deſcē dentē.ſꝫ ſi non eſt deſcen dens habet aſcēdentē be redem.vt.ſ.ꝓtoꝛi.ſ.

Succeſſio ſequit̄ no tum natu re.

† Cēcon. c. rārunt?.iij cta glo.ſug ver.clare.in punc. extra de teſta.

p ¶ Quoꝛ.ſ.parentum.

q ¶ Alcquirunt.vt ſunt ca ſtrenſia t ꝺſi t aꝺuētitia rōne ꝓprietatis.vt.C.de bo.ꝺ libe.l.cū ops.in ꝑn. t.ſ.j.t.ij.t inſtit.ꝓ quas ꝓſo.no. acqui.ſ. igit.vſu fructus aūt aꝺuētitioꝝ ꝑri ꝺū viuit ꝑnaſ:ſꝫ fili⁹ decedat:vt hic ſubiect.

† Ex hoc ſumpta eſt auſ.ſ eſſu per.l.ſi au tem.C.de le gi.here.i ſi cipit poſt fratres.

r ¶ Jn vſu.i.i vſufructu. nam nudus vſus minus eſſet vt inſti.de vſu t ba bi.ſ.minus.

s ¶ Noſtras.ſcilꝫ ꝑdictas eum oꝑtet:vt inſti.ꝑ quas ꝓſo.nobis acqui.

t ¶ Antiquitas.vt inſtit. de here.ꝙ ab iteſta.ſ.cuꝫ filij?.t de ſuis t le.l.ij.t fic in ſtirpes inter deſcēden tes ꝺiuiꝺif hereditas:ſꝫ inter tráſuerſales nō:ſed in capita:vt iſti.de le.agꝫ ſucceſ.ſ.ß ēt.i fi.ſ.t Bu re veteri. Hodie vō vſq; ad fres t filios eoꝝ i ſtirpes ꝺiuiꝺif.vltra in capi ta:t ſeruaf ius antiquū: vt.ſ.e.ſ.finaūt defuncto.

v ¶ Deſcendat.hoc non erat neceſſe ꝺici:quia iam erat correctū per id qꝺ eſt.ſ.ꝺe trić.t ſe.ſ.neqꝫ.col.iij.vt ꝺixi.ſ.eo.in ꝓin.Accur.

x ¶ Ptātis.ſ adjicit Jr.ſola naturali cā ſpecta. Añ ꝺrif an ſucceſſio adoptiuoꝝ ſit ſublata.Et ꝺic qꝛ nō:qꝛ vbū ſola:tollit ꝺſtaꝫ ſeq̃ t ꝑſe ptātis tm̄.ſic t.C.de iurif.om.iuꝺi.l.ij.Jtē no.qꝛ ſ cōrigit tot? ille ti tulus.ff.de cōiun.cū emā.li.quo caueb at:vt ſi habeo filiū emancipatū et eꝛ eo

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Cōcor. cū hoc rest. gl. in ca. fi. extra de pigñ.

q ex eo nepotem in potestate q̄uis iure p̄to:io solus filij mibi succedat in spectu iure ciuili: scilz legis.cij.tab. solus nepos. vt isti. de here. que ab intesta. §. emācipati. tamen vtrūq; simul vocauit tit. p̄dictus. vt. ff. de q̄sun. cū emancipa. lib. in rub. t. l. j. §. j. nam cū bodie nulla sit differētia vt hic dicit: cessat predictus titulus. Accurſius.

a ¶ Parētes, q̄s accipe i infinitum: vt. ff. de in ius voc. l. quicq̄. §. parentes. Iz qdam vſq; ad tritanū. superiores vō maiores dicuntur inspecta cōsuetudine romanoꝝ: vt. ff. de gra. cog. l. iurisc̄onsultus. §. parentes. Accur.

b ¶ Declarabitur. vt. j. c. §. si vero cum ascendentibus. Accur.

c ¶ Proximi. ergo auum materni⁹ excludit pater cum mater non superſit. sed aliud in descendentibus si habeo filium. t ex alio p̄mortuo nepotes: vt. §. c. §. fic tamen.

d ¶ Quātoſcūq; vñ si pa⁹ ternus auus ex vna parte est et altera maternus auus. t auia tantū hic solus quātum illi ad hoc Iz.

e ¶ Utriſq; parētibus. i. ex patre t matre.

Proxim⁹ q̄s dicat. f ¶ Proximis. proximus accipe quem nullus p̄cedit: vt. ff. de ver. sig. p. §. primus. Sed quidam dicūt cuz patre t matre tātum vt hi proximi tantum vocentur: t sic dicūt frater repellere auum: cū pater cū quo admittitur repellat dictū auū: vt. ar. ff. de diuer. t tempo. p̄e. de accessionibus. t hic. et C. de legi. here. in successione. sed fm primam dicillam. l. de successione esse correctam per istam.

Vſumfru cū hz pa ter i aduē titijs filij. g ¶ Vſum. id est vſumfructum. Et sic not. q̄ Iz generaliter i aduētitijs patri ꝯfertur vſusfructus. vt C. de bo. q̄ libe. cuz oportet. tamē hic fallit: t als vt dixi. §. vt lice. matri. t auie. in fi. j. respon.

Iuraꝺno fortiora sunt vno. h ¶ Natos. potiores sunt ergo q̄ duplici iure vtūtur q̄ q vno. vt. §. de consangui. t vteri. fratrib⁹. §. j. t. §. fi. colla. v.

i ¶ Locauimus. vt. §. p̄gimo. §.

k ¶ Fratres fuerint. Nota si fuerint fratres: per hoc notaſ q̄ filij fratris defuncti vocātur in stirpes quādo cum patruis succedunt suo patruo. si vō nullus frater supest defuncto. sed filij fratrū bi forte in capita vocabuntur. Iz3o. Sed contra dicit: vt argumen. j. eo. §. si quens autem esse perſpexim⁹ t de ascēdētibus constituere: quomodo ad descēdentiuz successionem vocentur.

¶ Parentes succeduunt descēdentib⁹ liberis ipsoz descendētium nō extantib⁹ gradibus p̄rogatiua seruata. Si vō parentes eūdez gradū obtinent equalr admittunt cū quibus fratres ex vtroq; parente coniuncti defuncto vocant: nec p̄ri vſusfructus portionis eius filijs cōtingētis acquiritur. hoc dicit Bar.

¶ Si igitur † defunctus descendentes nō relinquat quidē heredes: pater aūt aut mater/aut alij parētes ei superſint hos p̄cepto ni sancimus exceptis solis fratribus ex vtroq; parente cōiunctis defuncto sicut p subsequētia declarabitur. ¶ Si autem pluri⁹ mi ascendentiū viuūt hos p̄poni iubemus qui proximi gradu reperiunt: masculos t feminas sue paterni sue materni sint. si autez eundez habent gradum: ex equo inter eos hereditas diuidatur vt medietatem qdem accipiāt oēs a patre ascēdentes q̄ticunq; fuerint: medietatē vō reliquā a matre ascendētes quotcūq; eos inueniri contigerit. ¶ Si vō cuz ascendētibus inueniant fratres aut sozores ex vtriſq; parētib⁹ coniuncti defuncto cū proximis gradu ascendētibus vocabūtur. si autē pater aut mater fuerint diuidenda inter eos q̄ppe hereditate fm personarū numerum/vti t ascēdētiū t fratrū singuli equalē habeāt portionē: nullū vſum ex filioz aut filiarū portione in hoc casu valēte patre sibi penitus vē dicare: qm̄ p hac vſus portione hereditatis ius t fm p̄prietatē p p̄sentē dedimus legē: differentia nulla seruāda inter p̄sonas istas: siue femine siue masculi fuerint q ad hereditatem vocantur: t siue per masculi siue per femine p̄sonam copulantur: t siue sue potestatis siue sub potestate sint eius cui succedunt fratres. ¶ Reliquū est vt tertiuz ordinez decernam⁹ qui vocatur ex latere t in agnatos t cognatos diuiditur: vt etiā hac parte dispoſita vndiq; perfecta lex inueniatur.

¶ Non existentib⁹ descendentibus vel ascēdentibus vocant fratres vtriusq; cōiuncti: quibus non extantibus vocantur coniuncti ex vno latere tm̄ t existētibus vtriſq; vocantur ex vtroq; latere coniuncti ipsi t eorum filij: excluſis cōiunctis ex vno latere tantum. Item filij fratrū vna cum alijs vocantur: alij autem excludūtur. hoc dicit Angelus.

¶ Si igit † defunct⁹ neq; descēdentes neq; ascendētes reliquerit: primum ad hereditatē vocamus fratres t sozores ex eodē patre t ex eadē matre natos: quos etiam cū patribus ad hereditatē vocauimus. Illis aut nō existētibus in secundo ordine illos fratres ad hereditatē vocamus qui ex vno parente cōiuncti sunt defuncto siue per patrez solum siue p matrē. ¶ Si aut defuncti fratres fuerint t alteri⁹ fratris aut sozoris p̄mortuoꝝ filij: vocabūtur in stirpes. Sed contra instituta. de leg. ag. su. §. hoc etiaz, in fine. vbi dicit i capita. Sol. hec corrigit illaz tc.

¶ Nulli. sic ergo p̄uilegium ad alium nō trāsit: vt. ff. quod cuz eo. l. sed si. §. fili. t. ff. quarum rerum actio. non datur. l. j. §. pe. t. ff. de re iudi. l. t si fideiussor. t. ff. p̄o socio. l. verum. in fi. j. respon.

o ¶ Sicut iam diximus. vt. §. eo. §. si vo cuz ascendentibus.

p ¶ Nullo modo. Sed hodie vocantur etiam cum cbijs t auis: vt in auf. vt fra. fi. j. respō. que est contra. Sol. hic corrigitur.

q ¶ Quādoqdem. i. quia: ratio cū cessat quia vocatur frater cum ascendētibus: qđ ē Iuris cōe huius cōstitutiōis que tres tm̄ facit ordines succedendi: vnde ad consequentiam non producuntur: t hoc hic dicit. argu. ff. de legi. t senatuscō. l. quod vero contra rationem.

r ¶ Si etiaz. i. quis Iz q̄re cum in eodē sint gradu: Rñ. isti vocantur cū fratribus defuncti qui p̄o certo repellūt patres: pa truos: t auiculos: t amitas: t materteras. q̄. t isti nepotes debēt repellere.

s ¶ Cognatos. Iz vſq; ad quē gradū nūquid septimum vt olim? Rñ. q̄ sic esset differētia iter agnatos q vſq; ad. g. vocātur t cognatos: Iz trahe oēs ad. g. cū debeas successiones dilatare: vt instit. de succes. cog. §. fi. t de doñ. pos. §. adhuc autem.

¶ Ex hoc. §. tracta ē auē. cessante. que ē. C. de le. here.

vero. in p̄in. nam innuit idem esse si soli sunt fratrum filij in eo q̄ dicitur si vero neq; tc.

¶ Obijs. id est patruis vel auunculis: sed videt fratres solos vocari. vt isti. de leg. ag. su. §. hoc ēt. in fi. qui est contra. Sol. hec illam corrigit.

m ¶ Parētū. t ita in stirpes. Sed contra institu. de leg. ag. su. §. hoc etiaz, in fine. vbi dicit i capita. Sol. hec corrigit illaz tc.

n ¶ Nulli. sic ergo p̄uilegium ad alium nō trāsit: vt. ff. quod cuz eo. l. sed si. §. fili. t. ff. quarum rerum actio. non datur. l. j. §. pe. t. ff. de re iudi. l. t si fideiussor. t. ff. p̄o socio. l. verum. in fi. j. respon.

o ¶ Sicut iam diximus. vt. §. eo. §. si vo cuz ascendentibus.

p ¶ Nullo modo. Sed hodie vocantur etiam cum cbijs t auis: vt in auf. vt fra. fi. j. respō. que est contra. Sol. hic corrigitur.

q ¶ Quādoqdem. i. quia: ratio cū cessat quia vocatur frater cum ascendētibus: qđ ē Iuris cōe huius cōstitutiōis que tres tm̄ facit ordines succedendi: vnde ad consequentiam non producuntur: t hoc hic dicit. argu. ff. de legi. t senatuscō. l. quod vero contra rationem.

r ¶ Si etiaz. i. quis Iz q̄re cum in eodē sint gradu: Rñ. isti vocantur cū fratribus defuncti qui p̄o certo repellūt patres: patruos: t auiculos: t amitas: t materteras. q̄. t isti nepotes debēt repellere.

s ¶ Cognatos. Iz vſq; ad quē gradū nūquid septimum vt olim? Rñ. q̄ sic esset differētia iter agnatos q vſq; ad. g. vocātur t cognatos: Iz trahe oēs ad. g. cū debeas successiones dilatare: vt instit. de succes. cog. §. fi. t de doñ. pos. §. adhuc autem.

¶ Licet fratres ex vtroq; latere cōiuncti vna cū ascēdentib⁹ vocent: tamen filij fratrum non succedunt. b. o. Ang.

¶ Si autem cū fratrib⁹ defuncti etiam ascēdentes (sicut iam diximus) ad hereditatē vocantur nullo modo ad successionem ab itestato fratris aut sozoris filios vocari p̄mittim⁹: neq; si ex vtroq; parente eoz̄ pater aut mater defuncto iungebatur. quandoquidem fratris t sozoris filijs tale p̄uilegiuz dederimus: vt in p̄riorum parentum succedentes locuz soli in tertio cōstituti sunt gradu: cum his qui in secūdo gradu sunt ad hereditatem vocentur. ¶ Illud palaz est: quia cbijs defunctis masculis t feminis siue a patre siue a matre p̄ponuntur si etiam illi tertium cognationis similiter obtineant gradum.

¶ Si non sunt fratres nec filij fratruz: vocantur ceteri agnati t cognati fm gradus p̄rogatiuā in capita: sublata differētia agnationis t cognationis. b. o. Ange.

¶ Si vero neq; fres neq; filios fratrū (sicut diximus) defunctus reliq̄rit: ad hereditatē vocam⁹ fm vniuſcuiusq; gradus p̄rogatiuā vt viciniores gradu ipsi reliqs p̄ponātur. Si aut̄ plurimi eiusdē gradus inueniant fm p̄sonaꝝ numerū inter eos hereditas diuidat qđ in capita nr̄e leges appellant.

UNIVERSIDAD DE HUELVA